INTRODUCTORY NOTICE

TO

THE FIRST PART OF DR. TREGELLES'S GREEK NEW TESTAMENT

EDITED FROM ANCIENT AUTHORITIES, (WITH THE LATIN VERSION OF JEROME, FROM THE CODEX AMIATINUS).

IN issuing the first portion of the Greek New Testament, to the preparation of which many years of my life have been devoted, while engaged in the collation of MSS., and in studies connected with the subject, I wish only to intimate, very briefly, what is needful in the way of explanation. I must refer the reader who wishes for more details as to the principles which I hold, and the studies in which I have been engaged, to my "Account of the Printed Text of the Greek New Testament, with remarks on its revision upon critical principles" (Bagster & Sons, 1854), and to the description of MSS., versions, etc., given in my "Introduction to the Textual Criticism of the New Testament" (published by Longmans, 1856, as part of the Introduction to the *New* Test. of the Rev. T. H. Horne, B.D.). I shall only here state what I propose:—

I. To give the text of the New Testament on the authority of the ancient witnesses, MSS., and versions, with the aid of the earlier citations, so as to present, as far as possible, the text best attested in the earlier centuries.

II. To follow *certain proofs,* when obtainable, which carry us as near as possible to the Apostolic Age.

III. So to give the various readings, as to make it clear what is the evidence on both sides; and always to give the whole of the testimony of the ancient MSS. (and of some which are later in date, but old in text), of the versions as far as the seventh century, and the citations down to Eusebius inclusive.

To carry out this plan, re-collations of MSS. have been needful; re-examinations of ancient versions, and, in some cases, a collation of MS. copies; and an extensive study of Patristic writings. As to MSS. I have been aided materially by the labours of Tischendorf, who has published the texts of many, and whose collations (carried on independently of mine) have been compared with mine for our common advantage.

I ask the reader to remember, 1st, that the object of textual criticism is the ascertainment, on grounds of evidence, what the sacred authors actually wrote; and, 2nd, that the common Greek Text rests on very slender authority, and that of a comparatively recent kind; while now we are able to revert to that which is more ancient and better attested in every way.

In the case of any common writer, we should gladly recur to the better and more ancient evidence; and we should never think of adhering traditionally to that which we may well know to be precarious or worse than doubtful. Surely, then, those who reverence God's Holy Word must be responsible for using the same care, the same discrimination with regard to it, which they do in connection with other writings and works.

This is not the place to discuss the nature and origin of various readings: they do exist; for copyists were no more infallible than their modern successors the compositors; and we must deal with the facts as we find them.

It is not for Christian scholars to fear *true* criticism or its results: the object of true criticism is not to alter scripture dogmatically on the judgment of any individual, but it is to *use* the EVIDENCE which has been transmitted to us, as to what the holy men of God, inspired by the Holy Ghost actually wrote. In this, as in any other Christian service, the blessing and guidance of God may be sought, by those who know the privileges resulting to the believing soul from the redemption of His Son.

The following principles as to the application of critical facts and materials are such as I commend to the attentive consideration of the student:—

1. Where there is no variation in authorities, criticism has no place; and, as to all the text *thus* transmitted we may feel a well-assured confidence.

2. If the authorities are *all but* unanimous, the confidence is but little shaken; unless, indeed, the dissentient witnesses possess some peculiar weight.

3. If the reading of the ancient authorities in general is unanimous, there can be but little doubt that it should be followed, whatever may be the later testimonies; for it is most improbable that the independent testimony of early MSS. versions and Fathers should accord with regard to something entirely groundless.

4. A reading found in versions *alone* can claim but little authority, especially if it be one which might *naturally* be introduced by translators in general: it might then resemble in character the *Italic* supplements to modern versions.

5. A reading found in patristic citations alone rests on a yet weaker basis than one which only occurs in versions.

6. The readings respecting which a judgment must be formed are those where the *evidence* is really divided in such a way that it is needful to inquire on which side the balance preponderates. In such cases it is not enough to enumerate authorities: they must be examined point by point. OTHER THINGS BEING EQUAL, (*a.*) an early citation will sometimes be *decisive*, especially if it is given in express terms. (*b.*) Also, if one reading accords with a parallel passage, and the other does not; (*c.*) or if one introduces an amplification met with elsewhere; (*d.*) or if one seems to avoid a difficulty which the other does not; (*e.*) or if there is *one* well-attested reading, and *several* others which may probably have been taken from it; (*f.*) or if the one reading might be easily accounted for on principles connected with the known origin of variations: in such cases it is not difficult, on the whole, to form a judgment as to what was probably the original reading. It is quite true, that, at times, it may be very doubtful whether the quantity of direct evidence may not overbalance all modes of procedure derived from the application of a principle, and as to *which* of two seemingly conflicting considerations ought to have most weight.

7. When no *certainty* is attainable, it will be well for the case to be left as doubtful: the reading which has strong claims on the attention taking its place in the text, and that which seems almost equal on grounds of evidence standing in the margin. As to additions or non-insertions, *brackets* in the text or margin may be well employed. It may not seem *satisfactory* to leave such points as

doubtful; but this is far wiser than to pretend to *certainty* in cases in which it is unattainable. A critical text of the Greek New Testament, with no indications of doubt, or of the inequality of the evidence, is never satisfactory to a scholar. It gives no impression of the ability of the editor to discriminate accurately as to the value of evidence; and it seems to place on a level, as to authority, readings which are unquestionably certain, and those which have been accepted as *perhaps* the best attested.

8. It must be remembered, that sometimes we have direct early evidence of such a kind that we are *certain* of the reading of the second or third century; then we are not left to the ordinary application of the *balance of* EXISTING *authorities*, but we can take our stand as early as the express testimony carries us. At times, again, we have early evidence of the variations of MSS. *then* noticed. This enables us to use this information *in addition* to what we can gather from the sources still available.

9. At times a reading *seems* to be supported by a very small quantity of authority, *numerically;* and yet when all the evidence is examined, it is found to receive on various sides so much *partial* support, that it is actually better attested than any *one* of the readings which might be placed in competition with it.

I have now to indicate the materials used, and how they have been classified.

The MSS. are so arranged, that those shall be looked at together which are in some measure related as to their importance. This will be seen in the list to be given presently.

Comparative Criticism is a good test of the true character of MSS. and Versions. Readings which we know to be ancient are taken; and the inquiry is made, In what documents are they now contained? This brings the fact to light, that the known ancient readings are still found within the limits of the most ancient class of documents. We are thus able to argue in two ways: the readings of an ancient MS. are necessarily ancient, for they must be anterior to the MS. itself: but we are also able to shew that our ancient MSS. were not any mere exceptional documents; because they do contain the readings which we learn elsewhere to have been both ancient and also wide-spread. In fact, as to the ancient text, the older MSS., the versions and the early citations furnish us with a threefold cord of testimony as to the limits within which it should be sought.

The reader may regard the line below the text of each page of this Greek Testament, as answering to the *ground level;* while the text above is the visible edifice, and all that is below answers to the foundation and substructure. In general, and with most, the visible edifice alone comes into consideration; but when questions of the stability of the basis are raised, then it may be needful to inqure *on what* every part of the building is set. Thus the statement of the various readings answers inquiries as to the evidence which supports every sentence and word of the sacred text. Thus the subject is one which Christian scholars ought to regard as being peculiarly appropriated to them. Is it looked at in this country as it should be? It is true, that it is better understood amongst us than it was twenty years ago; but we still see proofs, of a striking kind, that the evidence as to what really is the text of Holy Scripture, is but little apprehended by many from whom different things might have been expected.

As the place is specified in the work itself where each document is defective, it has not been needful to state such particulars in the following list of the critical materials employed in the Gospels, together with the manner in which they are cited in the statement of the authorities:—

(i.) MSS.

(a.) The Uncial MSS. of the most ancient class; that is, those prior to the seventh century.

A. Codex Alexandrinus; now in the British Museum, probably of the fifth century: edited by Woide in 1786. Defective in the beginning of the N. Test. as far as Matt. xxv. 6; also from John vi. 50 to viii. 52.

B. Codex Vaticanus; in the Vatican Library at Rome: of the fourth century apparently. This MS., which is of the greatest importance, is cited from the collations of others, in consequence of permission having been refused to use the MS. itself. These collations are, 1st, that made for *Bentley*, now in the Library of Trinity College, Cambridge (edited by Ford, but not very correctly, so that the *collation itself* has been used for this edition); 2nd, that made by *Birch*, and published by him; and, 3rd, that executed by *Bartolocci*, now in the French Imperial Library: this latter is very partial and defective. When these collations contradict one another, they are separately stated—thus, B.*Btly.*, B.*Bch.*, B.*Blc.*, refer respectively to the collations of Bentley, Birch, and Bartolocci. Other examiners of this MS. are referred to in particular places: thus, B.*Rl.* signifies those places which *Rulotta* re-examined for Bentley, in order to point out the corrections which the MS. had received. This paper of Rulotta is not used till the latter part of St. Mark, as it was supposed to have been lost: it is in the Library of Trinity College, Cambridge (in the vol. B. 17. 20). The other results of Rulotta's examination, with other notes on this MS., must be given as *addenda*.

C. Codex Ephraemi. A palimpsest MS. in the Imperial Library at Paris; of the fifth century. Defective in many parts: edited by Tischendorf in 1841: examined by Tregelles.

D. Codex Bezæ or Cantabrigiensis. In the University Library at Cambridge: it contains the Gospels and Acts in Greek and Latin, on opposite pages: probably of the sixth century. This MS. is of great value, in spite of its peculiarities and interpolations. Edited by Kipling in 1793. Some places in which the ancient writing is defective, are supplied by a more recent hand; these are denoted in the citations [D].

II. Fragmenta Palimpsesta Tischendorfiana. Certain portions of the New Test. in Greek, under Georgian writing. The parts appear to vary from the fifth to the seventh century. Examined by Tregelles, and since edited by Tischendorf in his Monumenta Sacra, 1855. (Tischendorf styles this MS. I; but as I or J was used previously to denote that portion of the Codex Purpureus which belongs to the Cotton Library in the British Museum, II has here been adopted, in order to avoid all ambiguity.)

N. Codex Purpureus. These fragments (of the sixth century) are found in three places: four leaves are in the British Museum (denoted J or I by Wetstein and others); two are at Vienna (to which the notation N was formerly restricted); and six in the Vatican (called by Scholz Γ). Edited by Tischendorf in his "Monumenta Sacra," 1846.

P. Codex Guelpherbytanus A. Palimpsest Fragments of some portions of the Gospels, in the Library of Wolfenbüttel: of the sixth century: edited in 1762 by Knittel.

Q. Codex Guelpherbytanus B. Fragments of St. Luke and St. John, in the same library, and also edited by Knittel in 1762. Of the sixth (or possibly of the fifth) century.

R. Codex Nitriensis. A palimpsest discovered by the Rev. W. Cureton amongst the treasures brought to the British Museum from the Nitrian valleys. The later writing is Syriac: the Greek appears to be of the sixth century. The fragments of Homer edited by Mr. Cureton in 1851, were found in the same Syriac book. This MS. was read and copied by Tregelles: edited by Tischendorf in 1857.

T. Codex Borgianus. Fragments of St. John's Gospel in Greek and Thebaic: in the Library of the Propaganda at Rome: of the fifth century: edited by Giorgi in 1789. The MS. contains also a portion of St. Luke, as yet uncollated and inedited.

T^w. Fragmentum Woideanum. Greek and Thebaic fragments of St. Luke, edited by Woide, closely resembling the Codex Borgianus.

Z. Codex Dublinensis. A palimpsest in the Library of Trinity College, Dublin, containing large portions of St. Matthew's Gospel. Read and edited by Barrett in 1801. Chemically restored and collated by Tregelles in 1853. This MS. is of peculiar value.

(b.) Later Uncial MSS. of special importance.

L. Codex Regius: 62. In the Imperial Library at Paris: probably of the ninth century. Edited by Tischendorf in 1846.

X. Codex Monacensis. Now at Munich: probably of the tenth century: it contains the greater part of the Gospels, with an interspersed commentary. Collated throughout by Tischendorf and Tregelles.

Δ. Codex Sangallensis. In the Library at St. Gallen, in Switzerland: of the ninth century: edited by Rettig in 1836, in lithographed facsimile. The text of St. Mark's Gospel is that which especially gives this MS. a claim to be distinguished from the mass of the later Uncial copies.

Θ. Fragmenta Tischendorfiana. Four leaves in the University Library at Leipsic. Brought to Europe and edited by Tischendorf, who ascribes this document to the seventh century.

(c.) Certain important MSS. in Cursive Letters.

1. A MS. in the Library at Basle, containing all the N. Test. except the Apocalypse; but only of importance in its text in the Gospels. Of the tenth century: examined by many, and collated independently by Tregelles and by Roth: when these collations disagree, 1^R. or 1^T. indicates the respective collators.

33. Codex Colbertinus 2844. In the Imperial Library at Paris. The most important in its text of the Cursive copies of the N. Test., all of which, except the Revelation, it contained; but now it is defective in several places, and

throughout it is much injured. Of the eleventh century. Examined by many, and collated throughout by Tregelles.

69. Codex Leicestrensis. A MS. of the N. Test. belonging to the Town Council of Leicester. Of the fourteenth century. Collated throughout by Tregelles.

(*d*.) *The Later Uncials containing the Gospels.*

E. Codex Basileensis. At Basle: of the eighth century: collated throughout by Tischendorf and Tregelles.

F. Codex Boreelii. At Utrecht: of the tenth century: collated by Heringa.

G. Codex Seidelii I. In the British Museum (Cod. Harl. 5684): one fragment of this MS. is in the Library of Trinity College, Cambridge (amongst Bentley's papers in B. 17. 20). Probably of the tenth century. Collated by Tischendorf and Tregelles.

H. Codex Seidelii II. At Hamburg. Probably of the ninth century. Collated by Tregelles; and since by Tischendorf, whose collation, however, has not as yet been available for comparison. A fragment of this MS. is in Trinity College Library, Cambridge, with that of G.

K. Codex Cyprius. In the Imperial Library at Paris. Of the ninth century. Collated both by Tischendorf and Tregelles.

M. Codex Campianus. In the same Library. Of about the tenth century. Collated by Tregelles, and copied by Tischendorf.

S. Codex Vaticanus 354. A MS. of the tenth century in the Vatican Library. Collated only by Birch.

U. Codex Nanianus. In the Library of St. Mark, at Venice. Of the tenth century. Collated by both Tischendorf and Tregelles.

V. Codex Mosquensis. In the Library of the Holy Synod at Moscow. Of the ninth century. Collated by Matthæi for his larger Greek Testament.

W. Fragments appended to the MS. 314 in the Imperial Library at Paris. Edited by Tischendorf, who ascribes them to the eighth century, which is perhaps too early.

Y. Fragments in the Barberini Library at Rome. Edited by Tischendorf, who attributes them to the eighth century.

F^a. A few fragments edited by Tischendorf.

Γ, Λ } Two MSS. obtained by Tischendorf; now in the Bodleian.

Fragmentum Neapolitanum rescriptum: (cited Frag. Neap.). A MS. of which Tischendorf copied one leaf. Of the eighth century.

Fragmentum Sinaiticum. Two small portions read and copied by Tischendorf. Apparently of the ninth century.

Fragmentum Mosquense. Eight leaves, containing part of St. John's Gospel. Edited by Matthaei. Apparently of the ninth century.

Fragmentum Bandurianum. A few verses of St. Luke's Gospel. Edited by Montfaucon.

The other MSS. used for this edition do not contain the Gospels.

(ii.) Ancient Versions.

Latin.

Vulg. The version of Jerome is given from the Codex Amiatinus at Florence, of the sixth century. The variations of the common or Clementine text (except those which relate to mere orthography) are noted at the foot of each page, as well as the errata of the Codex Amiatinus itself. Vulg. *Cl.* denotes the Clementine Vulgate; *Am.* the Codex Amiatinus; *Fuld.* the Codex Fuldensis; *Harl.* the Codex Harleianus; *For.* the Codex Forojuliensis; *Tol.* the Codex Toletanus.

The old Latin.

a. Codex Vercellensis, edited by Irici and also by Blanchini.

b. Codex Veronensis, edited by Blanchini.

c. Codex Colbertinus, edited by Sabatier.

d. The Latin text of Codex Bezæ; rarely cited: only of importance when the Greek readings of that MS. differ from the Latin, or where the Greek is defective.

e. Codex Palatinus, edited by Tischendorf: a Latin text taken from some Greek MS., often resembling the Codex Bezæ.

f. Codex Brixianus, edited by Blanchini: a *revised* Latin text.

ff^1. ff^2. Codices Corbeienses; cited by Blanchini and Sabatier: mixed in text.

g^1. g^2. Codices San-germanenses; cited by Sabatier: mixed in text.

h. Codex Claromontanus; now in the Vatican Library: edited by Mai: a mixed text.

i. Codex Vindobonensis; parts of Mark and Luke: a good text. Edited in certain German periodicals, which have not been available for this work. Readings taken from Blanchini and Griesbach.

k. Codex Bobbiensis. Copied and partially edited by Tischendorf.

l. Codex Rhedigerianus. Described and cited by Schulz.

m. Latin readings in a MS. "Speculum." Described by Cardinal Wiseman, and edited by Cardinal Mai in his "Patrum Nova Collectio" (i. pt. 2).

Of these Latin texts, *a. b. c.* are the primary authorities; and as such they are specified at each opening of the work: the others must be regarded as mere auxiliaries. *f.* is specially the *Italian* recension of the old (or African) Latin; *k.* is often Alexandrian in its tone; the rest (with the exception of *i.* and *m.*) contain a very *mixed* text.

Syriac.

Syr.Crt. The Syriac version discovered amongst the Nitrian MSS. in the British Museum, by the Rev. W. Cureton, by whom an edition of its text has been prepared. This ancient and most valuable document contains, in the present state of the MS., Matt. i. to viii. 22; from x. 31 to xxiii. 25. Of St. Mark there are only the last four verses of the last chapter. St. John i. 1 to 42; from iii. 6 to vii. 37; xiv. 11—29. Luke ii. 48 to iii. 16; from vii. 33 to xv. 21; from xvii. 24 to xxiv. 44. The MS is No. 14,451* in the British Museum.

Syr.Pst. The Peshito Syriac: a version often printed: it was frequently modernized from time to time: readings of MSS. are sometimes cited from Adler and others, or from my own collations.

Syr.Hcl. The Harclean Syriac; or the recension by Thomas of Harkel, in the beginning of the seventh century, of the version made by Philoxenus or by Polycarp a century earlier. Syr.Hcl.* points out a reading introduced into this version by Thomas. Syr.Hcl.† denotes a reading obelized by him.

Syr.Hier. The Jerusalem Syriac: a Lectionary in the Vatican, described and cited by Adler: it has not been collated throughout: I have sometimes cited it from my own observation.

Memph. The Memphitic version; probably of the third century; from the edition of Schwartze. (Memph.W. refers to the edition of Wilkins.)

Theb. The Thebaic Version; probably older than the Memphitic: large fragments of this important text have been edited by Woide, Mingarelli, Giorgi, and Münter: the latter of whom has *cited readings* from portions which have not been printed.

Goth. The Gothic Version executed by Ulphilas in the fourth century. The edition of Gabelentz and Loebe, and also in part that by Massmann, have been used.

Arm. The Armenian Version by Miesrob in the fourth century: the edition of Zohrab, taken from MSS., *and devoid of alteration from the Latin* (Venice, 1805), has been used through the kind and efficient assistance of Dr. Charles Rieu. (Arm.Usc. refers to the edition of Uscan; Arm.Zoh. to that of Zohrab; Arm.m. to codices *multi.*)

Æth. The Æthiopic Version. The edition from MSS. by Thomas Pell Platt, has been compared, for this work, with the text in Walton's Polyglott, by Mr. Prevost of the British Museum. The few notes also made by Mr. Platt, while engaged in his collations, have been placed in my hands. (Æth. followed by a letter or number, refers to MSS. cited by Mr. Platt.)

(iii). Early Citations.

The earlier writers, such as *Clemens Romanus*, *Barnabas*, *Justin. Martyr*, are cited by their abbreviated names, with reference to their works and sections.

Irenæus; by Massuet's pages.

Clemens Alexandrinus; by Potter's pages (Eclogæ and extracts from Theodotus, marked as such).

Hippolytus; by the pages of Fabricius, given *after* the works and sections.

Philosophumena; book and section, *also* Miller's pages.

Origenes; by the volumes and pages of De la Rue.

Clementine Homilies (*Hom. Cl.*); by their numbers and sections.

Gregorius Thaumaturgus; by the pages of the Paris edition, 1622.

Dionysius Alexandrinus; by reference to the pages of the Roman edition, or to Routh in the portions edited by him.

Petrus Alexandrinus; and some other fragmentary writers by Routh's volumes and pages.

Eusebius; Hist. Eccl. book and section; also Reading's pages (in parenthesis).

Ev. Præp., Dem. Evan., contra Marcell. } by Viger's pages.

in Esaiam, in Psalmos } by Montfaucon's pages.

Eclogæ Propheticæ; by Gaisford's pages.

Portions edited by Mai, cited by the *works*, and by reference to his pages. (Nova Bibliotheca Patrum).

Tertullianus; by treatises and sections.

Cyprianus; by Baluze's pages.

Hilarius; by the Benedictine pages.

Lucifer Calaritanus; by the pages of the Venice edition.

MARKS AND ABBREVIATIONS.

I. In the Text.

* indicates an *addition* to the common text.

† indicates the *omission* of something in the common text.

‡ indicates a reading adopted varying from the common text.

″ marks the *close* of a reading commenced by * or ‡.

Words within brackets in the text are such as are of doubtful authority.

Citations from the Old Test. are denoted by a different Greek type being employed.

The numbered sections in the Greek text are those of the Vatican MS., being probably the most ancient notation of the kind.

§ indicates where some MS. or version begins after a defect: a similar reference in the margin shews *what* document it may be.

¶ shews where a MS. or version is defective.

II. In the Left Hand Margin.

At each opening of the book is given a conspectus of all the authorities employed in that particular portion: the notation of the MS. according to the arrangement in the list previously given, appearing on the first page, and the versions on the other.

When a document breaks off in any part of the opening it is enclosed in parentheses; thus (C) or (Theb.); when it is defective at the beginning of the two pages, but commences in some part of the opening, it is enclosed in brackets; thus [L] [Goth.]

‡ after the notation of a MS. implies that it is much mutilated in that part.

§ with the notation of a MS. or version, as §Z, or §Theb. indicates that the document in question begins after a hiatus at the place in the text where the same mark occurs.

¶ with the notation of a MS. or version, as ¶D, or ¶*b*, indicates that such a document breaks off where such a mark is placed in the text.

Of the old Latin copies, *a b c* are alone specified in the margin in detail; the rest being only cited as auxiliaries.

A reading given in the margin without any mark is an *alternative reading;* that is, one as to which the authori-

ties are divided between what stands in the text and what is thus placed in the margin. These alternative readings may, in some cases, require a more detailed consideration; some additional ones may need to be specified, and more definite conclusions may at times be given.

Words in brackets in the margin imply that they are somewhat doubtful.

A reading bracketed in the text and marked "*om.*" in the margin is very doubtful.

A possible or not improbable addition is given in brackets in the margin.

The Ammonian sections, Eusebian canons, and ancient sections, not being any peculiarities of this edition, do not here require any special explanation.

III. In the Notes.

The reading discussed is first stated: the authorities which support any reading *follow* it, when the balance of evidence is given in detail.

*, †, ‡ are used as denoting the same readings to which they would apply in the text.

ϛ indicates the common Greek text.

Elz. the Elzevir edition of 1624.

St. or *St.* 3, the edition of Robert Stephens, of 1550: these editions are specified when they differ.

"Contra" is used as introducing the statement of evidence opposed to some variation which had been stated.

"vv," the versions in general, or *all* that have not been cited for some special reading.

Latt. The Latin copies in general.

A reference inclosed in parentheses implies that it *nearly* accords with the reading to which it is appended; the variation, when needful, being specified.

(Latt.) indicates that nearly all the Latin copies, all in fact not cited for some other reading, so read.

"rel." (reliqui), is used *exhaustively;* that is, as including all the MSS. and versions not cited for something different.

s after the notation of a MS. (as B*s*) implies that the fact of such a reading does not rest on express testimony, but that it is gathered *e silentio collatorum.*

"ut vid." (i.e. ut videtur, or sometimes only "vid.") is used as implying that such is apparently the reading of the MS., though for some reason absolute certainty cannot be obtained.

Authorities inclosed within brackets imply that for some reason they are not quoted on either side. So, too, "n. l." (non liquet).

An authority, if defective (where it might be expected to be found), is marked "h." or "hiat."

Occasionally the abbreviation of the name of some collator is given as showing that the citation rests on his authority.

So, too, abbreviations after versions indicate particular editors, or else refer to MSS. which have been collated.

After the notation of a MS. * denotes *à primâ manu* (thus B*) and then a numeral shews what the reading is of the same MS. when corrected; thus B¹ would imply that the correction was made by the *original* writer; B² by a corrector; B³ by a third hand, or second corrector.

The balance of evidence is given so far as appeared to be necessary: at times *all* the documents are cited *in detail;* at times, the whole *on one side* are given with a sufficient indication *what* may be placed in the opposite scale. In doing this, such versions are cited on each side, respectively, as may be at all regarded as being *in pari materiâ.* At times some subordinate authorities are specified without being included in a general "rel." for special reasons, such as their having been incorrectly quoted for something different.

In all cases of variation, *all* the Patristic authorities within the specified limits have been given, so far as they are known to me, so that these only appear at times as *against* a variation. A few things of this kind will require to be mentioned separately.

This explanation of the marks and references will, I believe, suffice, so far as communicating information for the present is concerned. Those who are acquainted with the subject of textual criticism, will be themselves able to supply a great deal more; while to those who are not, materials are furnished which they may use in the examination of the book itself. I only add, that the knowledge of the *names,* etc., of MSS. will do as little towards making a critic, as an acquaintance with the names of colours will do in constituting an artist, or an inventory of tools will do in causing the possessor to be a skilled artisan. Information for *use* is furnished, but nothing more: if *rightly applied,* it will cause the *facts* and the *principles* of criticism to take hold on the mind. I cannot, however, cease to state, that it is only a Christian scholar who can use these things rightly in the fullest sense; for he alone knows the full value of Holy Scripture as the record of the Holy Ghost, given to make wise unto salvation, through faith which is in Christ Jesus;—and he only can rightly apprehend what that spirit of prayer is, in which all Biblical studies should be carried on.

I now consign this first portion of my Greek New Testament to the hands of the *few* who take sufficient interest in the matter to desire thus to receive it. I trust that its appearance may be an earnest that the other portions may follow at no distant period—hoping that I may be enabled, after

B C [D] [P] [Z]. L Δ. 1. 33. E K M S U V.

φὰτ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωράμ· Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησεν
τὸν ‡Ὀζείαν· [9] Ὀζείας″ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωάθαμ·
Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησεν τὸν ″Ἀχαζ· ″Ἀχαζ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἐζεκίαν· [10] Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Μα-
νασσῆ· Μανασσῆς δὲ ἐγέννησεν τὸν ‡Ἀμώς· Ἀμὼς″
δὲ ἐγέννησεν τὸν ‡Ἰωσείαν· [11] Ἰωσείας″ δὲ ἐγέννησεν
§P τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ§ τῆς μετοι-
§b κεσίας§ Βαβυλῶνος.

3 [12] Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος Ἰεχονίας
ἐγέννησεν τὸν Σαλαθιήλ· Σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ζοροβάβελ· [13] Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ·
Ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιακείμ· Ἐλιακεὶμ δὲ
ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ· [14] Ἀζὼρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σα-
δώκ· Σαδὼκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχείμ· Ἀχεὶμ δὲ
ἐγέννησεν τὸν Ἐλιούδ· [15] Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἐλεάζαρ· Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησεν τὸν ‡Μαθθάν·
Μαθθὰν″ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ· [16] Ἰακὼβ δὲ ἐγέν-
νησεν τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη
Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός.

§Z β ι 4 [17] Πᾶσαι§ οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως ‡Δαυεὶδ″
γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ ‡Δαυεὶδ″ ἕως τῆς με-
τοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ
τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ χριστοῦ γενεαὶ
δεκατέσσαρες.

nuit Ioram; Ioram autem genuit Oziam; [9] Ozias autem genuit Ioatham; Ioatham autem genuit Achaz; Achaz autem genuit Ezechiam; [10] Ezechias autem genuit Manassem; Manasses autem genuit Amon; Amon autem genuit Iosiam; [11] Iosias autem genuit Iechoniam et fratres eius in transmigratione Babylonis.

[12] Et post transmigrationem Babylonis Iechonias genuit Salathiel; Salathiel autem genuit Zorobabel; [13] Zorobabel autem genuit Abiud; Abiud autem genuit Eliachim; Eliachim autem genuit Azor; [14] Azor autem genuit Sadoc; Sadoc autem genuit Achim; Achim autem genuit Eliud; [15] Eliud autem genuit Eleazar; Eleazar autem genuit Matthan; Matthan autem genuit Iacob; [16] Iacob autem genuit Ioseph virum Mariae; de qua natus est Iesus qui vocatur Christus.

[17] (2, 10.) Omnes ergo generationes ab Abraham usque ad David generationes quattuordecim, et a David usque transmigrationem Babylonis generationes quattuordecim, et a transmigratione Babylonis usque ad Christum generationes quattuordecim.

8, 9. Οζειαν· Οζειας BΔ. (vid. D in Luc. iii.) Theb. | ‡Οζιαν· Οζιας ϛ. C. rel.
9. Ιωαθαμ 2°.] Ιωθαμ 33.
— Αχαζ *bis*] Αχας C.
9, 10. Εζεκιαν· Εζεκιας C. rel. | Εζεκειαν· Εζεκειας B. ap. *Ln. Tf.* (vid. D in Luc. iii).
10. Μανασση· Μανασσης] Μανασσην· Μαννασσης Δ.
— Αμως *bis* BC (D in Luc. iii.) Δ. 1. 33. M. *c.ff*[1].*g.*[1.2.] Memph. Theb. Arm. Æth. | ‡Αμων *bis* ϛ. L. rel. Vulg. *a.f.* Syrr.Crt. Pst. & Hel.
10, 11. Ιωσειαν· Ιωσειας BΔ. (vid. D in Luc. iii.) Theb. | ‡Ιωσιαν· Ιωσιας ϛ. C. rel.
11. I. δε εγεννησεν] add. τον Ιωακειμ, Ιωακειμ δε εγεννησεν (1.) 33. MU. Syr. Hel.* in codd. quibusdam. Syr.Hier. (vid. D in Luc. iii.) (τ. Ιακειμ, Ιωακειμ δε εγεν. 1.) "Joseph enim Joacim et Jechoniae filius ostenditur, quemadmodum et Matthaeus generationem ejus exponit." *Iren.* 218. | *Contra*, MSS. et Verss. rel. "tredecim generationes." *Hil.* 611. sic etiam Porphyrius apud Hieron.

11, 12. μετοικεσιας .... μετοικεσιαν BsCP (Δ). 33. MSs. | μετοικησ. *bis* L. 1. (E) KUV. (μετοικισ. E. 1°.) | sic etiam ver. 17, exc. 1. (et E ibi habet 1°. μετοικισ.)
12. εγεννησεν *bis*] γεννα B. sic etiam ver. 13. (1°. *Btly. ter Bch.*) | *Contra*, CPLΔ. (1.) 33. rel.
— Σελαθιηλ *bis* B. *k*.
12, 13. Ζορομβαβελ *bis* (Δ.)
13. εγεννησεν 1°.] εγεννη 1. (vid. B. supra.)
— Ελιακιμ *bis* MV.
13, 14. Αζορ *bis* 1.
14. Αχειμ *bis* BsCP. rel. | Αχιμ L. 33. MSV. | Αχειν Δ. | Αχιν 1. Syrr.Crt & Pst. (2°. Hel. txt.) Memph. Arm.
15. Μαθθαν B* (D in Luc. iii.) | ‡Ματθαν *bis* ϛ. CPL. rel. Memph. Theb. (2°. Ματθας 33. *b*.)
16. τον ανδρα] om. τον Δ.
— τον ανδρα Μαριας εξ ἡς εγεννηθη Ιησους.] *sic*, MSS. Vulg. *f ff*[1.] Syrr.Pst. & Hel. (Theb.) Æth. | cui desponsata est Maria virgo quae genuit Jesum. Syr.Crt. | cui desponsata virgo Maria genuit Jesum. *a.g*[1.] Arm. *Sic*, sed, peperit Christum Jesum. *d*. | cui desponsata erat virgo Maria; virgo autem Maria genuit Jesum. *b*. (it. *c*) | om. Ιησους 1. | εξ ἡς εγεν. I.] haec quae peperit Jesum. Memph.
16. ὁ λεγομενος] om. *b*, (*d*. ut sup.) Syr.Crt.
17. αἱ & της 1°.] om. Δ.
— sub finem] add. omnes itaque generationes ab Abraam usque in adventum Jesu Christi generationes sunt XLII. *b.c.* Æth. | (*Contra*, *a.d.f.ff*[1].)
18. χριστου (D *Lat*. Gr. hiat) Vulg. *a.b. c.d.f.ff*[1]. Syr.Crt. *Iren.* 204, 5. 191. "Ceterum potuerat dicere Matthaeus: *Jesu vero generatio sic erat;* sed praevidens Spiritus Sanctus depravatores, et praemuniens contra fraudulentiam eorum, per Matthaeum ait; *Christi autem generatio sic erat.*" *Iren.* 204, 5. | χριστου Ιησου B. *Bch. Orig. Int.* iii. 965[d]. | †Ιησου″ Χριστου ϛ. CPZL. rel. Syrr.Pst. & Hel. Memph. Theb. Arm.

11. transmigrationem *Am.* | 14. Saddoc (*bis*) *Am.* | 17. omnes itaque *Cl.*

Vulg. *a.* [*b.*] *c.* Syrr. C. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

γ ε 5 18 Τοῦ δὲ †χριστοῦ ἡ ‡γένεσις″ οὕτως ἦν· μνη-
στευθείσης† τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ,
πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ
δ ι πνεύματος ἁγίου. 19 Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος
ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν ‡δειγματίσαι,″ ἐβουλήθη λάθρα
ἀπολῦσαι αὐτήν. 20 ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ
ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων, Ἰωσὴφ
§ D υἱὸς ‡Δαυείδ,″ μὴ φοβηθῇς§ παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν
γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματός
¶ P ἐστιν ἁγίου. 21 τέξεται δὲ υἱόν,¶ καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα
αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ
τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. 22 τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα
πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ† κυρίου διὰ τοῦ προφήτου
b Es. 7:14. λέγοντος, 23 b Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξε-
ται υἱόν, καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ,
ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον, Μεθ' ἡμῶν ὁ θεός.
6 24 ‡Ἐγερθεὶς″ δὲ ὁ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν
ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου· καὶ παρέλαβεν
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. 25 καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ
c Lu. 2:7, 21. c ἔτεκεν† υἱόν,† καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

II. A' 7 1 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς
Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι
ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα 2 λέγον-

18 Christi autem generatio sic erat: (3, 5.) Cum esset desponsata mater eius Maria Ioseph, ante quam convenirent inventa est in utero habens de spiritu sancto.
19 (4, 10.) Ioseph autem vir eius, cum esset iustus et nollet eam traducere, voluit occulte dimittere eam. 20 Haec autem eo cogitante, ecce angelus domini in somnis paruit ei dicens, Ioseph fili David, noli timere accipere Mariam coniugem tuam: quod enim in ea natum est, de spiritu sancto est. 21 Pariet autem filium, et vocabis nomen eius Iesum: ipse enim salvum faciet populum suum a peccatis eorum. 22 Hoc autem totum factum est ut adimpleretur id quod dictum est a domino per prophetam dicentem, 23 Ecce virgo in utero habebit et pariet filium, et vocabunt nomen eius Emmanuhel, quod est interpretatum Nobiscum deus.

24 Exsurgens autem Ioseph a somno fecit sicut praecepit ei angelus domini, et accepit coniugem suam. 25 Et non cognoscebat eam donec peperit filium suum primogenitum, et vocavit nomen eius Iesum.

1 Cum ergo natus esset Iesus in Bethleem Iudeae in diebus Herodis regis, ecce magi ab oriente venerunt Hierosolymam

Æth. *Orig.* (e schedis Grabii et Combefisii) iii. 965. ad imam paginam. *Eus.* D.E. 320^b.
18. *γενεσις* BCPZ. Δ. 1. S. Syr.Hcl. *Eus.* D.E. 320^b. | ‡*γεννησις* ϛ. L. 33. rel.
— *μνηστευθεισης*] †add. *γαρ* ϛ. C²PL. 33. rel. *d.* *Eus.* D.E. 320^b. | om. BC*Z. 1. Vulg. *a.b.c.f.ff*¹. Syrr.Crt.Pst. & Hcl. Memph. Theb. Arm. *Iren.* 204. (*n.l.* Æth.)
— *της μητρος αυτου*] om. *d.* (hiat D.)
— *εὑρεθη*] *ηὑρεθη* 1.
19. *ὁ ανηρ αυτης δικαιος ων και*] quia vir justus erat. Syr.Crt. (Æth.)
— *δειγματισαι* BZ. 1. *Eus.* ad Steph. i. 221 *diserte.* | ‡*παραδειγματισαι* ϛ. CPL. 33. rel. Syr.Hcl.mg. *Gr.* *Eus.* D.E. 320^b. ‖ add. Mariam. Syr.Crt.
20. *ιδου*] om. *a.* Syrr.Crt. & Hcl.
— *αυτῳ*] ipso Josepho. Syr.Crt. (Theb.)
— *Μαριαμ* CDPZ. rel. *Orig.* i. 381^b. *Eus.* D.E. 320^b. | *Μαριαν* BL. 1. *Eus.* in Es. 382^a.
— *εν αυτῃ γεννηθεν*] in ea nascetur. *a.* | ex ea nascetur. *b.f.g*¹. (Memph.) Æth. | ex ea nascitur. *c.* | natum ex ea. Syr.Crt.
20. *εστιν ἁγιου* BsCPZ. rel. *Eus.* D.E. 320^b. in Es. 382^a. ad Steph. i. 222. | *ἁγιου εστιν* DL. *Iren.* 204. 259. *Orig.* i. 381^b. ‖ add. genitum. Syr.Crt.
21. *τεξεται*] add. tibi. Syr.Crt.
— *καλεσεις*] *καλεσει* L* *g*¹.
— *τον λαον αυτου*] mundum. Syr.Crt.
22. *ὁλον*] om. Syr.Crt. *Iren.* 204. 216.
— *Κυριου* BCDZ. Δ. 1. 33. | †praem. *του* ϛ. L. rel. *Eus.* D.E. 320^b.
— *δια*] add. *Ἡσαιου* D. *a.b.c.f.g*¹. Syrr. Crt. & Hcl. Syr.Hier. Arm. *Iren.* 216. | *Contra*, BsCZL. 1. 33. rel. Vulg. *ff*¹. Syr.Pst. Memph. Theb. Æth. *Iren.* 204. 259. *Eus.* D.E. 320^b.
— *λεγοντος*] om. *f.* Syr.Pst. Arm. *Iren.* 204. 216. (*contra*, 216.)
23. *καλεσουσιν* *Eus.* D.E. 98^a. | *καλεσεις* D. *d***. *Eus.* D.E. 320^b. (vocabit *d.f*¹.) | vocabitur. Syr.Crt. *Orig.* *Int.* iii. 109^b.
— *ὁ θεος* CDL. 1. 33. rel. *Eus.* D.E. 98^a. 320^b. | om. *ὁ* B. *Bch.* (*n.l.* Z.)
24. *εγερθεις* BC*Z. 1. | ‡*διεγερθεις* ϛ. DC³ L. 33. rel.
— *ὁ Ιωσηφ* BsCD. rel. | om. *ὁ* ZΔK.
24. *την γυναικα αυτου*] Mariam Syr.Crt. (add. Mariam Æth.)
— *αυτου*] *ἑαυτου* Z.
25. (In Syr.Crt. *sic*: et caste cum ea vivebat donec, &c.)
— *εγινωσκεν* BCZL. rel. Vulg. Syr.Hcl. | *εγνω* D. *b.c.d.f.ff*¹.*g*¹·². (*a* hiat.) Syr.Pst. *Hil.* 612.
— *οὑ* CDZ. | om. B. *Bch.*
— *υἱον* BZ. 1. 33. (*a* vid.) *b.c.g*¹.*k.* Syr.Crt. | *τον υἱον* Memph. | *τ. υἱ. αυτης* Theb. | †*τον*″ *υἱον* †*αυτης τον πρωτοτοκον*″ ϛ. CD*. rel. Vulg. (*d.*) *f.ff*¹. Syrr.Pst. & Hcl. Arm. Æth. (om. *αυτης* D². L. *d.*) filium suum unigenitum *g*². (vid. Luc.)
1. *δε*] om. M*.
— *της Ιουδαιας* *Am.* *d.f.* Syr.Hcl. | Juda Vulg. *Cl.* Syrr.Crt. & Pst. | Judae *ff*¹.*g*². | civitatem (s.-te) Judaeae *a.b.c.g*¹.
— *Ἱεροσολυμα* BsC³DZ. 1. 33. MSs. *Eus.* D.E. 374^d. | *Ἱερουσαλημ* C*LΔEKUV. *Eus.* D.E. 342^d. 418^a.

20. apparuit in somn. *Cl.* | filii *Am.* | 22. om id. *Cl.*
1. Juda *Cl.*

BCD(Z). LΔ. 1. 33. EKMSUV.

τες, Ποῦ ἐστιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;
εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ
ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. 3 ἀκούσας δὲ ‡ὁ βασι-
λεὺς Ἡρώδης″ ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ᾽
αὐτοῦ· 4 καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ
ε/ζ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, ἐπυνθάνετο παρ᾽ αὐτῶν, ποῦ ὁ
χριστὸς γεννᾶται. 5 οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Ἐν Βηθλεὲμ
τῆς Ἰουδαίας. οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προ-
φήτου, 6 [d]Καὶ σύ, Βηθλεὲμ γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς
ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ
ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου
τὸν Ἰσραήλ.¶
ϛ/ι 8 7 Τότε Ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους ἠκρί-
βωσεν παρ᾽ αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέ-
ρος, 8 καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπεν, Πορευ-
θέντες ‡ἐξετάσατε ἀκριβῶς″ περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν
δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσ-
κυνήσω αὐτῷ. 9 οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπο-
ρεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ,
προῆγεν αὐτοὺς ἕως ἐλθὼν ‡ἐστάθη″ ἐπάνω οὗ ἦν τὸ
παιδίον. 10 ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν
μεγάλην σφόδρα· 11 καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν ‡εἶδον″
τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόν-
τες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυ-
ροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ
λίβανον καὶ σμύρναν. 12 καὶ χρηματισθέντες κατ᾽ ὄναρ

[d] Mic. 5:2. Joh. 7:42.

¶ Z

2 dicentes, Ubi est qui natus est
rex Iudaeorum? Vidimus enim
stellam eius in oriente, et veni-
mus adorare eum. 3 Audiens
autem Herodes rex turbatus
est, et omnis Hierosolyma cum
illo. 4 Et congregans omnes
principes sacerdotum et scribas
populi, sciscitabatur ab eis ubi
Christus nasceretur. 5 (5, 7.) At
illi dixerunt ei, In Bethleem Iu-
deae. Sic enim scriptum est
per prophetam, 6 Et tu Beth-
leem terra Iuda, nequaquam
minima es in principibus Iuda:
ex te enim exiet dux qui reget
populum meum Israhel.

7 (6, 10.) Tunc Herodes, clam
vocatis magis, diligenter didicit
ab eis tempus stellae quae ap-
paruit eis; 8 et mittens illos in
Bethleem dixit, Ite et interrogate
diligenter de puero; et cum in-
veneritis, renuntiate mihi, ut et
ego veniens adorem eum. 9 Qui
cum audissent regem, abierunt.
Et ecce stella, quam viderant
in oriente, antecedebat eos, us-
que dum veniens staret supra
ubi erat puer. 10 Videntes au-
tem stellam gavisi sunt gaudio
magno valde; 11 et intrantes
domum invenerunt puerum cum
Maria matre eius, et procidentes
adoraverunt eum; et apertis
thesauris suis obtulerunt ei mu-
nera, aurum tus et murram.
12 Et responso accepto in somnis.

2. *ειδομεν*] -*ωμεν* LM.
— *αυτῳ*] *αυτον* Δ.
3. *ὁ βασιλευς Ἡρωδης* BDZ. 1. *b.c.k.* Memph. *Eus.* D.E. 342[d]. | ‡Ἡρ. ὁ βασ. ϛ. CL. 33s. rel. Vulg. *a.f.ff*[1]. Syrr.Crt. Pst.&Hel. Theb. Arm.
— *πασα*] om. D. ‖ add. ἡ Z. *Eus.* D.E. 342[d].
4. *αρχιερεις*] *ἱερεις* Δ.
— *επυν. παρ᾽ αυτων*] dixit eis Syr.Crt. ‖ om. *παρ᾽ αυτων* D. (ad fin. paginae.) | *Contra, Eus.* D.E. 342[d].
5. *ειπον* CDZ. rel. | *ειπαν* B.
— *της Ιουδαιας Am. a.c.d.f.* Syr.Hel. | Judae Vulg. *Cl. ff*[1]. Syrr.Crt. & Pst. Syr.Hier. | civitatem Judaea *b.*
— *γαρ*] om. L.
6. *γη Ιουδα sic.* Vulg. Syr.Hel. | *της Ιουδαιας* D. *a.c.f.g*[1]. | Judae *Hil.* 452. | (Judaea *b.*) terra Judeorum *ff*[1]. ‖ om. *γη* Syrr.Crt.&Pst. (*οικος του Εφραθα Eus.* D.E. 342[d]. c Mic.).
6. *ουδαμως Eus.* D.E. 342[d]. | *μη* D. | non *a b.c.d.f.g*[1]. Syrr.Crt. & Pst. *Hil.* 452. | numquid *ff*[1]. (*ουδαμ. ελαχ. ειη* (sic) *εν τ. ἡγεμ. Ιουδα* E. in mg.**)
— *εν τοις ἡγεμοσιν*] à regno Syr.Crt.
— *εκ σου* B[2] ZL. rel. *Eus.* D.E. 342[d]. | *εξ ου* C. | *εκ ου* D. | *εξ σου* B*.
— *γαρ*] add. *μοι* CK. Arm. | *Contra* Bs DZ. rel. *Just.* Tr. 78. *Eus.* D.E. 342[d].
— *ποιμανει*] *ποιμενει* D.
7. *ηκριβωσεν*] *ηκρειβασεν* D. (et ver. 16).
8. *ειπεν*] add. *αυτοις* D. Syrr.Crt.&Pst. | *Contra, Eus.* D.E. 343[a].
— *εξετασατε ακριβως* BC*D. 1. 33. Vulg. *a.b.c.f.ff*[1]*.g*[1.2.] Memph. Theb. *Eus.* D.E. 343[a]. | ‡*ακριβως εξετασατε* ϛ. C[3]. L. rel. *Orig.* iii. 661[d]. 783[d].
— *επαν*] *ὁταν* D.
— *απαγγ.*] *επαγγ.* D*.
9. *ακουσαντες*] *ακουσαν* D*.
— *ὁ αστηρ*] om. *ὁ* L.
9. *εσταθη* BCD. 1. 33. *Orig.* iii. 661[d]. *Eus.* D.E. 418[a]. | ‡*εστη* ϛ. L. rel. *Eus.* D.E. 343[a].
— *οὑ ην το παιδιον sic* Vulg. *a.f.ff*[1]. rel. *Orig.* iii. 661[d]. *Eus.* D.E. 343[a]. 418[a]. | *του παιδιου* D. *b.c.g*[1].
10. *αστερα*] *αστεραν* C.
— *σφοδρα*] om. Syr.Crt.
11. *ειδον* BCDLΔ. 1. 33. EKMSUV. *a.f.* Syrr. Crt. Pst. & Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. (*Iren.* 205, "quem magi videntes.") *Orig.* iii. 661[d]. *Eus.* D.E. 343[a]. 418[b]. | ‡*εὑρον* ϛ. Vulg. *b.c.ff*[1]*.g*[1].
— *το παιδιον*] *τον παιδα* D. | *Contra, Orig.* iii. 661[d]. *Eus.* D.E. 343[a]. 418[b].
— *λιβανον και σμυρναν*] *σμυρ. και λιβ.* Syrr.Crt. & Pst. Æth. (*ζμυρναν* D.)
12. *χωραν αυτων*] *ἑαυτων χωραν* 1.
13. *αναχωρ. δε αυτων*] *αυτων δε αναχωρ.* D. (et post eos Syr.Crt.)

5. Judae *Cl.* | 6. regat. *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρῴδην, δι᾽ ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώ-
ρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.
9 13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου
‡κατ᾽ ὄναρ φαίνεται″ τῷ Ἰωσὴφ λέγων, Ἐγερθεὶς
§ Z παράλαβε τὸ παιδίον§ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ
φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοί·
μέλλει γὰρ Ἡρῴδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι
αὐτό. 14 ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν
μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον,
15 καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρῴδου· ἵνα πληρωθῇ
τὸ ῥηθὲν ὑπὸ †κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος,
[e] Hos. 11:1. [e]Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.
B′ 10 16 Τότε Ἡρῴδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν
μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλεν πάντας
τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς ὁρίοις
αὐτῆς, ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν
ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων. 17 τότε ἐπληρώθη τὸ
[f] Jer. 31:15. [38:15.] ῥηθὲν ‡διὰ″ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος, 18 [f]Φωνὴ
ἐν Ῥαμᾶ ἠκούσθη, †κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς, Ῥαχὴλ
18. ἠθέλησεν κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελεν παρακλη-
θῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν.
11 19 Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρῴδου, ἰδοὺ ἄγγελος
κυρίου ‡φαίνεται κατ᾽ ὄναρ″ τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ,
¶ Z 20 λέγων, Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν¶
[g] (Ex. 4:19.) μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραήλ· [g]τεθνή-
κασιν γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. 21 ὁ

ne redirent ad Herodem, per aliam viam reversi sunt in regionem suam.
13 Qui cum recessissent, ecce angelus domini apparuit in somnis Ioseph dicens, Surge et accipe puerum et matrem eius et fuge in Aegyptum, et esto ibi usque dum dicam tibi: futurum est enim ut Herodes quaerat puerum ad perdendum eum. 14 Qui consurgens accepit puerum et matrem eius nocte, et recessit in Aegyptum,
15 et erat ibi usque ad obitum Herodis; ut adimpleretur quod dictum est a domino per prophetam dicentem, Ex Aegypto vocavi filium meum.

16 Tunc Herodes videns quoniam inlusus esset a magis, iratus est valde; et mittens occidit omnes pueros qui erant in Bethleem et in omnibus finibus eius, a bimatu et infra, secundum tempus quod exquisierat a magis. 17 Tunc adimpletum est quod dictum est per Hieremiam prophetam dicentem,
18 Vox in Rama audita est, ploratus et ululatus multus: Rachel plorans filios suos, et noluit consolari, quia non sunt.

19 Defuncto autem Herode, ecce apparuit angelus domini in somnis Ioseph in Aegypto 20 dicens, Surge et accipe puerum et matrem eius et vade in terram Israhel: defuncti sunt enim qui quaerebant animam

13. *αυτων* BC*L. rel. | *τον μαγον* (*sic*) C³. D *man. rec.* ‖add. *εις την χωραν αυτων* B. | *Contra*, CDL. rel.
— *κατ᾽ οναρ φαινεται* C 33. K. | *κατ᾽ οναρ εφανη* B. (vid. cap. i. 20). Vulg. Theb. MS. (Memph. anceps.) Arm. "apparuit Joseph in somnis" *Iren.* 184. | ‡*φαινεται κατ᾽ οναρ* ϛ. DL. 1. rel. (vid. ver. 19).
— λεγων] add. ei, Syrr.Crt. & Pst.
— *το παιδιον*] *τον παιδα* D. | *Contra*, *Orig.* i. 381ᵇ. iii. 662ᵃ. *Eus.* D.E. 296ᵈ.
— *ειπω σοι*] *σοι ειπω* D. | *Contra*, *Orig.* i. 381ᵇ *Eus.* D.E. 296ᵈ.
— Ἡρωδης] praem. ὁ L. | *Contra*, *Orig.* i. 381ᵇ.
— *το παιδιον . . . αυτο*] *τον παιδα . . . αυτον* D. | *Contra*, *Orig.* i. 381ᵇ.
14. ὁ δε] Joseph autem Syrr.Crt. & Pst. | (*a.b.c.g*¹. habent Joseph: *Contra*, Vulg *d.f.ff*¹.)

14. *εγερθεις* BsCZ. rel. | *διεγερθεις* D. 33.
— *το παιδιον*] *τον παιδα* D.
15. Ἡρωδου] Herodis regis Syr.Crt.
— *κυριου*] †praem. *του* ϛ. L. rel. | *Contra*, BCDZΔ. 1. 33.
— *του προφητου*] om. *του* Δ.
16. *διετους*] *διετειας* D*.
— *κατωτερω*] *κατω* D. (*Contra*, *Petr. Alex.* 43.)
— *χρονον ὀν*] *χρονον* Z.
17. *ῥηθεν*] add. *ὑπο κυριου* D.
— *δια* Ἰερεμ. BCDZ. 33. Vulg. *a.b.c.f.ff*¹. Syrr.Pst. & Hel. (txt.) Arm. Æth. *Just.* Tr. 77. | ‡ *ὑπο* Ἰερεμ. ϛ. L. 1. rel. | *ὑπο του* Ἰερεμ. Syr.Hel. mg. Gr. | (verbum quod locutus est Jeremias. Syr.Crt. | [Memph. Theb.]
18. *κλαυθμος*] †praem. *θρηνος και* ϛ. CDL. 33. K. rel. Syrr.Crt.&Hel. Arm. (LXX. *Jer.* *φωνὴ . . . θρήνου καὶ κλαυθμοῦ*: MSS. *θρῆνος καὶ κλαυθμός*.) | *Contra*, BZ. 1. Vulg. *a.b.c.f.ff*¹. Syr. Pst. Syr. Hier. Memph. Theb. Æth. *Just.* Tr. 77.
18. *οδυρμος*] *βρυγμος* Z (*sic*).
— Ραχηλ] vox Rachelis Syr.Crt.
— *ηθελεν* BsCL. 1. 33. rel. Syr.Hel. *Just.* Tr. 77. *Hipp.* Ph. v. 8 (114). | *ηθελησεν* DZ. Vulg. *a.*(hiat *b.*)*c.f.ff*¹. *Hil.* 613. | [Syrr.Crt. & Pst.]
19. Ἡρωδου] Herodis regis Syrr.Crt.&Pst.
— *φαινεται κατ᾽ οναρ* BDZ. 1. hoc ord. Vulg. (non *Am.*) *a.c.f.ff*¹. Theb. | (apparuit *ante* angelus *Am.* *b.* Syr.Pst.) | ‡*κατ᾽ οναρ φαινεται* ϛ. CL. 33. rel. Syr. Hel. | [Syr.Crt. Memph.]
20. λεγων] add. ei Syrr.Crt. & Pst.
— *το παιδιον*] *τον παιδα* D. | *Contra*, *Orig.* iii. 662ᵃ.
— *παιδιου*] add. *ad perdendum* Syr.Crt.

13. somnio *Am.** | 14. secessit *Cl.* | 19. angelus Domini apparuit *Cl.*

B C D [P]. L Δ. 1. 33. E K M S U V.

δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐ-
τοῦ καὶ ‡εἰσῆλθεν″ εἰς γῆν Ἰσραήλ. 22 ἀκούσας δὲ ὅτι
Ἀρχέλαος βασιλεύει [ἐπὶ] τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ ‡τοῦ
πατρὸς αὐτοῦ Ἡρώδου″ ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρη-
ματισθεὶς δὲ κατ᾽ ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς
Γαλιλαίας, 23 καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγο-
μένην ‡Ναζαρέθ,″ ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν
προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

pueri. 21 Qui surgens accepit puerum et matrem eius et venit in terram Israhel. 22 Audiens autem quia Archelaus regnaret in Iudaea pro Herode patre suo, timuit illuc ire, et admonitus in somnis secessit in partes Galilaeae. 23 Et veniens habitavit in civitate quae vocatur Nazareth; ut adimpleretur quod dictum est per prophetas quoniam Nazareus vocabitur.

III. Γ ζ γ

h ||Lu. 3:3—17. ||Mar. 1:2—8.

12 1 hἘν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰω-
άννης ὁ βαπτιστὴς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς
Ἰουδαίας 2 [καὶ] λέγων, Μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ
η α βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 3 οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς
i Es. 40:3. ‡διὰ″ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος, iΦωνὴ βοῶντος
ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας
ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.
θ ς 13 4 Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ
ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν
ὀσφὺν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφὴ ‡ἦν αὐτοῦ″ ἀκρίδες καὶ μέλι
ἄγριον.
14 5 Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ
πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου,
6 καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ *ποταμῷ″ ὑπ᾽ αὐτοῦ,
ι ε ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 7 ἰδὼν δὲ πολ-

1 (7, 3.) In diebus autem illis venit Iohannes baptista praedicans in deserto Iudaeae 2 et dicens, Paenitentiam agite: adpropinquavit enim regnum caelorum. 3 (8, 1.) Hic est enim qui dictus est per Esaiam prophetam dicentem, Vox clamantis in deserto Parate viam domini, rectas facite semitas eius. 4 (9, 6.) Ipse autem Iohannes habebat vestimentum de pilis camelorum et zonam pelliciam circa lumbos suos; esca autem eius erat lucustae et mel silvestre.

5 Tunc exiebat ad eum Hierosolyma et omnis Iudaea et omnis regio circum Iordanen, 6 et baptizabantur in Iordane ab eo confitentes peccata sua. 7 (10, 5.) Videns autem multos Pharisae-

21. εγερθεις BsC. rel. | διεγερθεις D. 33.
— το παιδιον] τον παιδα D.
— εισηλθεν BC. Memph. | ‡ηλθεν DL. rel.
— γην Ισρ.] την Ισρ. D. (*Contra, d. mon. rec.*)
22. ακουσας δε] add. Joseph Syr.Crt.
— επι της Ιουδ.] om. επι B. 1. 33. Arm. *Eus.* D.E. 365c. | *Contra*, CDL. rel.
— του πατρος αυτου Ἡρωδου B.(*Bch.*)C. (του ante Ἡρ. B.*Btly*) | ‡Ἡρ. του π. αυτ. ς. DL. 1. 33. rel. Vulg. *Eus.* D.E. 365c.
23. ελθων] add. ibi Syr.Crt.
— Ναζαρεθ B.*Btly.*C. EKMUV. Latt. Memph. Theb. | Ναζαραθ Δ. 1. | ‡Ναζαρετ ς. DL. 33. Ss.
— δια] ὑπο C.
— των προφητων] prophetas Vulg. $g^{1.2}$ (*d.* man. rec.) Syr.Hel. | prophetam *a. b.c.f.ff*1. Syrr. Crt. & Pst. & Hcl. MS. Æth. | (ut impleretur verbum prophetae Arm. Zoh. Codd. multi habent "prophetarum.")

1. δε BC. 1. 33s. U. Vulg. *a.c.*[*d.*]*f.g*2. Syrr.Pst. & Hcl. Memph. Theb. | om. DLΔ. EKMSV. *Tol. b.ff.g*1. Syr.Crt. (ut saepè) Arm. *Hil.* 614.
2. και λεγων] om. και B. g^2. Memph. Theb. Æth. *Hil.* 614. | *Contra*, CDL. rel. Vulg. *a.b.c.*[*d.*]*f.ff*1. Syr.Hcl. Arm. | [Syrr.Crt. & Pst.]
3. γαρ] om. 1.
— δια BCD. 1. 33. Latt. Syr.Pst. Arm. Æth. | (Syrr.Crt. & Hcl. n. l.) | ‡ὑπο ς. L Δ. rel. ("a Domino per" *Iren.* 184).
— λεγοντος] om. *b**. Syr.Pst. Syr.Hier. Arm. codd. *Iren.* 184. | *Contra*, Vulg. *a.c.*[*d.*]*f.ff*1. Syrr.Crt. & Hcl., &c.
— αυτου] Dei nostri *b.* Syr.Crt.
— ad fin. add. omnis vallis implebitur et omnis mons et collis humiliabitur; et erunt omnia prava (erunt tortuosa *Iren.*) in directa, et aspera in vias planas, et videbit omnis caro salutarem (-tare *c. Iren.*) Dei. *a.*(*c.*) *Iren.* 184. (e Luc.) (*c.* om. "omnia"; et habet "viam planam"). sic *b.**

4. ὁ Ιωαννης] om. ὁ D.
— ην αυτου BCD. 1. | ‡αυτου ην ς. L. rel.
5. Ἱεροσολυμα] praem. πασα ἡ 1. *a.l.* Æth. | filii Hierusalem Syr.Crt. | omnes Hierosolymitae Arm.
— ἡ Ιουδαια] om. ἡ LΔ. M.
— Ιορδανου] add. fluvii Syr.Crt. Arm. Zoh. (om. m.)
6. εβαπτιζοντο] add. παντες C2. 33. *Hil.* 497. (*vid.* Mar. i. 5).
— Ιορ. ποταμῳ BC*. Δ. 1. 33. M. Syrr. Crt. & Pst. & Hcl. Syr. Hier. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig.* iv. 126d. 129e. | *om. ποταμῳ ς. C3DL. rel. Latt. (*Orig.* iv. 127a.) *Hil.* 497.
— εξομολογουμενοι] add. singuli Syr.Crt.
7. πολλους των] publicanos et Syr.Crt. | om. των Δ.
— αυτου] om. B. Theb. *Orig.* iv. 124a. 126d. 131e. | *Cont.*, CDL. rel. Memph. rel.

21. consurgens *Cl.* | 22. quod *Cl.* | illo *Cl.* 4. lumbos eius *Am.* | 5. circa Iordanem *Cl.* | 6. ab eo in Iordane *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.
¶ D*

λοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ
τὸ βάπτισμα [αὐτοῦ], εἶπεν αὐτοῖς, Γεννήματα ἐχιδ-
νῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν¶ ἀπὸ τῆς μελλούσης
ὀργῆς; 8 ποιήσατε οὖν ‡καρπὸν ἄξιον″ τῆς μετανοίας·
9 καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν
Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν
λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 10 ἤδη δὲ
k c. 7:19. †ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· kπᾶν
οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ
ια α εἰς πῦρ βάλλεται. 11 ἐγὼ μὲν ‡ὑμᾶς βαπτίζω″ ἐν ὕδατι
εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός
μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι·
ιβ ε αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί. 12 οὗ
τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα
αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην
*αὐτοῦ″ τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.
ιγ ι § P ‡ ‖Mar. 1:9—11. ‖Lu. 3:21, 22. 15 13 ‖Τότε §παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλι-
λαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην, τοῦ βαπ-
τισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. 14 ὁ δὲ [Ἰωάννης] διεκώλυεν αὐτὸν
λέγων, Ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ
15. *εἶπεν αὐτῷ* σὺ ἔρχῃ πρός με; 15 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
πρὸς αὐτόν, Ἄφες ἄρτι· οὕτως γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν
πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν.
ιδ α 16 ‡βαπτισθεὶς δὲ″ ὁ Ἰησοῦς ‡εὐθὺς ἀνέβη″ ἀπὸ τοῦ

orum et Sadducaeorum venien-
tes ad baptismum suum dixit eis,
Progenies viperarum, quis de-
monstravit vobis fugere a futura
ira? 8 Facite ergo fructum dig-
num paenitentiae; 9 et ne velitis
dicere intra vos, Patrem habe-
mus Abraham: dico enim vobis
quoniam potest deus de lapidi-
bus istis suscitare filios Abra-
ham. 10 Iam enim securis ad
radicem arborum posita est;
omnis ergo arbor quae non facit
fructum bonum excidetur et in
ignem mittetur. 11 (11, 1.) Ego
quidem vos baptizo in aqua in
paenitentiam; qui autem post
me venturus est, fortior me est,
cuius non sum dignus calcia-
menta portare: ipse vos bapti-
zabit in spiritu sancto et igni.
12 (12, 5.) Cuius ventilabrum in
manu sua, et permundabit are-
am suam, et congregabit triti-
cum suum in horreum, paleas
autem comburet igni inextin-
guibili.

13 (13, 10.) Tunc venit Iesus a
Galilaea in Iordanen ad Iohan-
nem ut baptizaretur ab eo. 14 Io-
hannes autem prohibebat eum
dicens, Ego a te debeo baptizari,
et tu venis ad me? 15 Respon-
dens autem Iesus dixit ei, Sine
modo: sic enim decet nos im-
plere omnem iustitiam. Tunc
dimisit eum. 16 (14, 1.) Baptiza-
tus autem confestim ascendit de

7. *γεννηματα*] *γενηματα* Δ.
8. *καρπον αξιον* BC[D]. Δ. 1. EKMSV. Vulg. *b.c.d.f.ff*[1]. Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. *Iren.* 184. *Orig.* iv. 128[b]. *disertè. Hil.* 615.(sing. *Tert.* a. Herm. 12). | ‡*καρπους αξιους* ς. L. 33. U. *a.g*[2].*m.* Syrr.Crt.&Pst. (*αξιους καρπους Orig.* iv. 124[a]. *Lcf.* 163. plur. *Tert.* de pud. 10).
— *της*] om. [D]
9. *ἑαυτοις*] *αυτοις* LΔ. | add. *ὁτι* 1.
— *εχομεν*] *εχωμεν* L.
10. *ηδη δε*] †add. *και* ς. L. 33*s.* U. rel. Syr.Hcl. | *Contra*, BC[D]. Δ. 1. M. Vulg. *b.c.d.f.ff*[1].*g*[1].*m.* (*a* hiat.) Syrr.Crt. &Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. *Iren.* Gr. 314. *Orig.* iv. 124[c]. *Lcf.* 265.
— *ἡ αξινη*] om. *ἡ* Δ.
11. *ὑμας βαπτιζω* B. 1. 33. *Am. ff*[1] *g*[2].*m.* *Just.* Tr. 49. *Cypr.* 279. | ‡*βαπτιζω ὑμας* ς. C[D]L. rel. Vulg. *Cl. a b.c. d.f. Hil.* 258. vid. Luc. iii. 16. (*ὑμας ὑδ. βαπτ. Clem.* Ecl. 995. *ὑμ. εν ὑδ. βαπτ. Orig.* iv. 131[e]. 132[b]).
— *και πυρι*] om. ESV. *m.* Syr.Hier. | *Contra*, Codd. et verss. rel. *Just.* Tr. 49. *Iren.* 231 (vel Luc. iii. 16). *Clem.* Ecl. 995. *Orig.* iii. 686[b]. iv. 131[e]. (132[c]). *Eus.* in Es. 371[a.b.] *Cypr.* 279. *Hil.* 258. 616.
12. *σιτον αυτου* BsC[D]. rel. Vulg. *c.d.f.m.* Memph. Theb. *Hil.* 616. | om. *αυτου* L. EU(*sic*). *a.b ff*[1].*g*[1]. Syrr.Crt.&Pst. &Hcl. Arm. *Just.* Tr. 49. *Iren.* 273. *Clem.* Ecl. 995. (vid. Luc. iii. 17).
— *αποθηκην αυτου* BL. EU. *b.ff*[1].*g*[1].*m.* Syrr.Crt.&Pst.&Hcl. Arm. Æth. | *om. *αυτου* ς. C[D]. 1. 33. rel. Vulg. *a.c.f.* Memph. Theb. *Just.* Tr. 49. *Iren.* 273. *Clem.* Ecl. 995. *Hil.* 616.
14. *Ιωαννης*] om. B. Theb. *Eus.* in Ps. 409[b]. | *Contra*, C[D]P (e spat.), 1. 33. rel. *f.ff*[1]. (post *αυτον a.b.c.d.g*[1].).
— *χρειαν εχω*] *εχω χριαν* P. | *Contra*, BsC. rel. *Hipp.* Theoph. iv. (262, 3). *Orig.* iv. 150[d]. *Eus.* in Ps. 409[b].
— *ερχη*] om. Δ.
15. *προς αυτον* C[D]PLΔ. 1. 33. rel. *Orig.* iv. 150[d]. (vid.) | *αυτῳ* B. Vulg. *a.b c.d.f.ff*[1].*h.l.* Memph. *Eus.* in Ps. 409[b]. | om. *g*[2]. Theb.
15. ad finem] add. ut baptizaretur; et baptizabat Jesum Syr.Crt. | add. et cum baptizaretur lumen ingens circumfulsit de aqua ita ut timerent omnes qui advenerant. *a.* | add. et cum baptizaretur Jesus lumen magnum fulgebat de aqua, ita ut timerent omnes qui congregati erant *g*[1]. | *καὶ εὐθὺς περιέλαμψε τὸν τόπον φῶς μέγα* Ev. Ebion. ap. Epiph. 30. 13. (*καὶ πῦρ ἀνήφθη ἐν τῷ Ἰορδάνῃ. Just.* Tr. 88).
16. *βαπτισθεις δε* BC*(P vid.). Vulg. *ff*[1].*l.* Syr.Pst. Memph. Theb. | ‡*και βαπτισθεις* ς. C[3][D]L. 1. 33. *a.b.c.d.f. g*[1].*h.* Syrr.Crt.& Hcl. *Hipp.* Theoph. v. (263). | om. Δ.
— *ὁ Ιησους*] om. *Am. For. l.* Syr.Crt. (? P)
— *ευθυς ανεβη* B[D]. 1. Vulg. *a.b.c.f.*

7. ventura *Cl.* | 9. potens est deus *Cl.* | filios Abrahae *Cl.* | 11. baptizo vos *Cl.* | baptizavit *Am.* | 12. permundavit *Am.* | 13. Jordanem *Cl.* | 16. Bapt. aut. Iesus *Cl.*

BCDP[Z]. LΔ. 1. 33. EKMSUV.
m Joh. 1:33.
§ D*

ὕδατος· καὶ ἰδοὺ ἀνεῴχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοί, [m] καὶ
εἶδεν τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ§ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν
[καὶ] ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. 17 καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν
οὐρανῶν λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός,
ἐν ᾧ εὐδόκησα.

aqua, et ecce aperti sunt ei caeli, et vidit spiritum dei descendentem sicut columbam venientem super se. 17 Et ecce vox de caelis dicens, Hic est filius meus dilectus, in quo mihi complacui.

IV. ιε β
n ||Mar. 1:12, 13. ||Lu. 4:1—13. ις ε
§ Z
o Deut. 8:3.

16 1 [n]Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ
τοῦ πνεύματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. 2 καὶ
νηστεύσας ἡμέρας ‡τεσσεράκοντα″ καὶ νύκτας ‡τεσσερά-
κοντα″, ὕστερον ἐπείνασεν. 3 καὶ προσελθὼν † ὁ πειρά-
ζων εἶπεν *αὐτῷ″. Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ
λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. 4 § ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν,
Γέγραπται, [o]Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται * ὁ″ ἄνθρωπος,
ἀλλ' ‡ἐν″ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος
θεοῦ.

1 (15, 2.) Tunc Iesus ductus est in desertum ab spiritu ut temtaretur a diabolo. 2 (16, 5.) Et cum ieiunasset quadraginta diebus et quadraginta noctibus, postea esuriit. 3 Et accedens temtator dixit ei, Si filius dei es, dic ut lapides isti panes fiant. 4 Qui respondens dixit, Scriptum est, Non in pane solo vivit homo, sed in omni verbo quod procedit de ore dei.

p Ps. 91:11, 12.

17 5 Τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν
ἁγίαν πόλιν, καὶ ‡ἔστησεν″ αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ
ἱεροῦ, 6 καὶ λέγει αὐτῷ, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε
σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι [p]τοῖς ἀγγέλοις
αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε,

5 Tunc assumsit eum diabolus in sanctam civitatem, et statuit eum supra pinnaculum templi, 6 et dixit ei, Si filius dei es, mitte te deorsum: scriptum est enim quia angelis suis mandavit de te, et in manibus tollent te, ne

ff[1].*g*[1].*l.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. Theb. Æth. *Hipp.* Theoph. v.(263). *Hil.* 507. | ‡ανεβη ευθυς CPL. rel. *d.h.m.* Syr.Hcl. Arm. | (om. ευθυς 33).

16. ανεωχθησαν C[D]PL. rel. | ηνεωχθησαν B. *Btly. Blc. Hipp.* Theoph.

— αυτῳ C[D]PL. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. rel. *Hipp.* Theoph. *Eus.* D.E. 432[d]. | om. B. *Tol.* Syr.Crt. Theb. *Iren.* 184 (in codd. MSS.) *Hil.* 507.

— το πνευμα του θεου C[D]P vid. L. rel. *Hipp.* Theoph. *Eus.* D.E. 432[d]. in Ps. 409[b]. | πνευμα θεου B. (om. το Memph.)

— καταβαινον] καταβαινοντα D. || add. εκ του ουρανου D. *Gat. Mm. a.b.c. g*[1.2].*h.l. Hil.* 507. | non hab. *f.ff*[1]. *Eus.* D.E. 432[d]. in Ps. 409[b].

— ὡσει] ὡς D. *Eus.* in Ps. 409[b]. | *Contra, Eus.* D.E. 432[d].

— και ερχομενον] om. Theb. || om. και B. *Bch. Blc. Am. For. Tol. Harl.* a.b.c.g*[2].*h.* Memph. *Hil.* 507. | *Contra*, CDPL. rel. Vulg. *Cl. f.ff*[1].*m.* rel. *Eus.* in Ps. 409[c].

— επ' BsC[3]D**L. 1s. rel. *Iren.* 184. | προς C*. E*. | εις D*. *Eus.* in Ps. 409[c]. (hiant P. 33).

17. φωνη] add. audita est Syr.Crt.

— ουτος εστιν BsCPL. rel. Vulg. *c.f.ff*[1]. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. *Iren.* 184. *Orig.* i. 441[c]. 452[b]. *Eus.* D.E. 432[d]. c. Mcl. 49[a]. 67[d]. Ec. Pr. 191. in Ps. 409[c]. 376[d]. *Hil.* 507. 893. | προς αυτον, Συ ει D. *a.* Syr.Crt. (Ev. Ebion. ap. Epiph. 30. 13). | ad eum, hic est *b.* ad eum dicens *g*[1]. dicens ad eum *h.*

17. ὁ αγαπητος] et dilectus meus Syr.Crt. | meus dilectus Memph. Theb.

— ευδοκησα BsD. rel. *Eus.* c. Mcl. 49[b]. 67[d]. Ec. Pr. 191. | ηυδοκησα CL. *Orig.* i. 441[c], iii. 452[b]. *Eus.* D.E. 432[d]. in Ps. 409[a]. 376[d]. (h. P).

1. τοτε ὁ Iησους ανηχθη (B)C[2]DP. 1. rel. (*Eus.* D.E. 434[d]). (om. ὁ B. *Btly.* Δ. U. ?P). | ανηχθη δε ὁ Iησους C* vid. L. (hiat 33).

— εις την ερ. ὑπο του πν.] ὑπο του πν. εις την ερ. K.

— πνευματος] a spiritu sancto Syrr.Crt. & Pst.

2. τεσσερακοντα *bis* CPLΔ | ‡ τεσσαρακοντα ς. D 2° rel. (?B. μD 1°).

— και νυκτας τεσσ.] και τεσσ. νυκτας D. (hoc ord. Latt.) | om. 1. Syr.Crt.

3. προσελθων Vulg. *f.ff*[1].*g*[2]. | προσηλθεν D. *a.b.c.g*[1].*h.* || † add. αυτῳ ς. CDPL. rel. *a.b.c.f.g*[1.2].*h.* Syrr.Crt.&Hcl. Theb. | om. B. 1. 33. Vulg. *ff*[1].*l.* Syr. Pst. Memph. Arm. Æth.

3. πειραζων] add. και D. *a.b.c.g*[1]. | non habent Vulg. *f.ff*[1].*g*[2].*h.l.*

— ειπεν αυτῳ BD. 1. 33. Vulg. *a.b.c.ff*[1]. *g*[1.2].*h.l.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. Arm. Æth. | *om. αυτῳ ς. CPL rel. *f.* Syr.Hcl. Theb.

— γενωνται] γενονται U.

4. ὁ δε αποκριθεις Vulg. *a.ff*[1]. | αποκριθεις δε ὁ Iησους D. ("Jesus" habent *b.c.d.f.g*[1].*l.* Syr.Crt.)

— ειπεν] add. illi *c.* Syr.Crt.

— ὁ ανθρωπος B. *Btly.* CDPZLΔ. 1*. 33. EUV. ⸢ *om. ὁ ς. KMsSs. *Eus.* in Ps. 367[d].

— αλλ'] αλλα C.

— εν CD. "in" Vulg. *a.c.d.f.ff*[1]. (*b* hiat.) (*Clem.* 277). | ‡επι BsPL. rel. (hiat Z). *Eus.* in Ps. 367[d]. (vid. Luc).

— εκπορευομενῳ δια στοματος] om. D. *b.g*[1.2]. Syr.Hier. *Hil.* 619. (ut vid.) vid. Luc. | *Contra*, Vulg. (*c.*)*f.ff*[1].*h. Eus.* in Ps. 367[d]. (hiat *a*)

— θεου] Domini Syr.Crt.

5. εις την ἁγιαν πολιν] om. 33.

16. et venientem *Cl.*
4. in solo pane *Cl.* | 5. super *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. (Theb.) Arm. Æth.

μή ποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σοῦ. 7 ἔφη
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πάλιν γέγραπται, [q]Οὐκ ἐκπειράσεις
κύριον τὸν θεόν σου.
18 8 Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς
ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς
βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, 9 καὶ
‡εἶπεν″ αὐτῷ, Ταῦτά ‡σοι πάντα″ δώσω, ἐὰν πεσὼν
προσκυνήσῃς μοι. 10 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς,
″Ὕπαγε, Σατανᾶ· γέγραπται γάρ, [r]Κύριον τὸν θεόν
ιζ / ς σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. 11 τότε
ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλ-
¶ Theb. θον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.¶
ιη / δ 19 12 [s]Ἀκούσας δὲ †ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώ-
ιθ / ζ ρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· 13 καὶ καταλιπὼν τὴν ‡Να-
¶ Z ζαρὰ″ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς ‡Καφαρναοὺμ″ ¶τὴν παρα-
θαλασσίαν ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ, 14 ἵνα
πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγον-
τος, 15 [t]Γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν θα-
λάσσης πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν,
16 ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν ‡σκοτίᾳ″ ‡φῶς εἶδεν″ μέγα, καὶ

[q] Deut. 6:16. 10:20.
[r] Deut. 6:13.
[s] Mar. 1:14, 15. Lu. 4:14, 15.
[t] Es. 9:1, 2.

tuum. 7 Ait illi Iesus, Rursum scriptum est, Non temtabis dominum deum tuum.

8 Iterum assumit eum diabolus in montem excelsum valde, et ostendit ei omnia regna mundi et gloriam eorum, 9 et dixit illi, Hacc tibi omnia dabo, si cadens adoraveris me. 10 Tunc dicit ei Iesus, Vade satanas: scriptum est [enim], Dominum deum tuum adorabis, et illi soli servies. 11 (17, 6.) Tunc reliquit eum diabolus, et ecce angeli accesserunt et ministrabant ei.

12 (18, 4.) Cum autem audisset quod Iohannes traditus esset, secessit in Galilaeam; 13 (19, 7.) et relicta civitate Nazareth, venit et habitavit in Capharnaum maritimam, in finibus Zabulon et Nepthalim; 14 ut impleretur quod dictum est per Esaiam prophetam, 15 Terra Zabulon et [terra] Nepthalim, via maris trans Iordanen, Galilaeae gentium, 16 populus qui sedebat in tenebris lumen vidit magnum,

5. εστησεν BCDZ. 1. 33. ("statuit" Latt.) Theb. *Eus.* D.E. 437ᵇ. | ‡ἱστησιν ϛ. PL. rel. (Memph. anceps).
6. και λεγει (B?)CDPL. rel. *a.d.* Memph. Theb. | και ειπεν B.*Blc.*(?ver.9)Z. Vulg. *b.c.f.ff*¹*.h.* *Eus.* D.E. 437ᵇ.
— του θεου] om. του D*.
— κατω] εντευθεν κατω C* (corr.²). Syr. Hel. mg. Memph. Theb. Arm. *Eus.* D.E. 437ᵇ. (e Luc.) | *Contra*, MSS. et vv. rel. *Eus.* in Ps. 603ᵃ. *Iren.* 318. *Hil.* 619ᵇ.
— περι σου] add. in omni via tua Æth.
— αρουσιν] αιρουσιν D.
7. παλιν] om. Theb. | antecedentibus jungunt 33. E. *b.f.g*¹*.h.* | ante εφη Syr. Crt. ante ὁ Ιησους *a.c.* Arm.
— ουκ εκπειρασεις] ου πειρασεις D. | *Contra*, *Eus.* in Ps. 603ᶜ. (-σῃς LS).
— κυριον τον θεον σου] Dominum tuum et Deum tuum Syr.Crt.
8. παραλαμβανει] λαμβανῃ K.
— δεικνυσιν] εδειξεν D.
9. και ειπεν BCDZ. 33. Latt. *Orig.* i. 784ᵇ. (vid). | ‡και λεγει ϛ. PL. 1. rel.
— σοι παντα B.*Bch.*C*Z. 1. 33. *Am. For. l.* *Orig.* i. 294ᶜ. 784ᵇ. iii. 583ᵃ. (παντα σοι ταυτα *Orig.* iii. 540ᵈ.) | ‡παντα σοι ϛ. C³DPL. rel. Vulg.*Cl. a.b.c.f.ff*¹*.g*¹*.h.* *Iren.* 320. (et Lucae ascribit 319).

9. προσκυνησῃς] -σις C. | -σεις LΔE.
10. ὑπαγε] add. οπισω μου C²DZL. 33. EMU. *b.ff*¹*.h.l.* Syr.Crt. Syr.Hcl.* Arm. Æth. *Just.* Tr. 103. *Hil.* in MS. 620ᵃ. (vid. cap. xvi.) | retro *a.c.g*¹*·*²*·* *Orig. Int.* ii. 132ᵇ. | *non habent* BsC*PΔ. 1. KSsV. Vulg. *f.* Syrr.Pst. & Hcl. Memph. Theb. *Orig.* iii. 540ᵈ. *diserte. Pet. Al.* (ap. Routh iv. 24). *Iren.* 319. *Tert.* Scorp. 15. *Hil.* 620ᵃ.
— κυριον τον θεον σου] Dominum tuum et Deum tuum Syr.Crt.
— προσκυνησεις] -σῃς PL. | -σις C. et mox λατρευσις: L (sed non P) habet λατρευσῃς.
11. διαβολος] add. usque tempus Syr.Crt.
— αυτον] αυτω L.
— αυτῳ] ipsi Jesu Syr.Crt.
12. ακουσας δε] † add. ὁ Ιησους ϛ. C²PL. 1. rel. Vulg. *Cl. a.b.c.f.ff*¹*.g*¹*.h.* Syrr.Crt. Pst. & Hcl. Arm. *Hil.* 620ᵃ. | om. BC* (vid.)DZ. 33. *Am. For. k.* Memph. Æth. *Orig.* iii. 502ᶜ. iv. 161ᶜ. 398ᶜ. *Eus.* H.E. iii. 24. (117). D.E. 438ᶜ.
13. καταλιπων BsCP. rel. *Orig.* iv. 161ᶜ. 163ᵃ. 398ᶜ. | καταλειπων DZLΔ. 33. EM.
— Ναζαρα B* *Bch.* Z. 33. *Orig.* iv. 179ᵇ. | Ναζαραθ CPΔ. | Ναζαρεθ D. 1. EK MUV. Latt. Memph. *Orig.* iv. 161ᶜ. 163ᵃ. 398ᶜ. *Eus.* D.E. 438ᶜ. | ‡Ναζαρετ ϛ. B** *Bch.* LSs. *Orig.* iv. 170ᵇ.
13. κατῳκησεν] κατοικησεν D.
— εις] om. Δ.
— Καφαρναουμ BDZ. 33. Latt. Memph. *Orig.* iv. 161ᶜ. 163ᵃ. 170ᵇ. 179ᵇ. 398ᶜ. | ‡Καπερναουμ ϛ. CPL. 1. rel. *Eus.* D.E. 438ᶜ.
— την παραθαλασσιαν D. | την παρα θαλασσαν P.
14. λεγοντος] praem. του D.
15. γη Νεφθαλειμ] om. γη D. *Am.* | *Contra*, *Orig.* iv. 161ᶜ. *Eus.* D.E. 438ᶜ. | (Νεφθαλειν D. *hic*).
— Ιορδανου] add. fluvium Syr.Crt.
— Γαλιλαια] Γαλιλαιας DL. *Am. a.b.c. f*:*ff*¹*.g*¹*·*²*.h.l.* | *Contra*, *Hipp.* Frag. (ii. 25). *Eus.* D.E. 438ᶜ.
16. σκοτιᾳ B(D). *Orig.* i. 683ᵃ. (σκοτειᾳ B. *Bch.* D. praem. τῃ D.) | ‡σκοτει ϛ. (C)L. rel. *Hipp.* Frag. (ii. 25, 28). *Orig.* iii. 712ᶜ. *Eus.* D.E. 438ᶜ. (σκοτι CΔ. hiat P.) σκοτῳ *Orig.* iv. 91ᵉ.
— φως ειδεν BC. 1. 33. *Am. f.ff*¹*.h.* (hoc ord. *a.b.c.g*¹*.h.*) *Orig.* iv. 91ᵉ. *Eus.* D.E.

8. assumpsit *Cl.* | 9. dixit ei *Cl.* | omnia tibi *Cl.* | 10. satana *Cl.* | *om.* enim *Am.* | 12. audisset Iesus *Cl.* | 13. maritima *Cl.* | 14. adimpleretur *Cl.* | 15. *om.* terra 2°. *Am.* | Galilaea *Cl.* | 16. vidit lucem magnam *Cl.*

B C D (P). (L) Δ. 1. 33. E K M S U V. — τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς ἀνέ-
τειλεν αὐτοῖς. 17 ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσ-
Δ′ κ ς — σειν καὶ λέγειν, ᵘΜετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν.
20 18 ᵛΠεριπατῶν δὲ †παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς
Γαλιλαίας εἶδεν δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον
Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας
¶ P — ἀμφίβληστρον εἰς¶ τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς.
κα β 19 καὶ λέγει αὐτοῖς, Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω
ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων. 20 οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ
κβ ς δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. 21 καὶ προβὰς ἐκεῖθεν εἶδεν
ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου
καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ
Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτίζοντας τὰ δίκτυα
¶ L αὐτῶν, καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς.¶ 22 οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες
τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.
κγ α 21 23 Καὶ περιῆγεν *[ὁ Ἰησοῦς]″ ‡ἐν ὅλῃ τῇ Γαλι-
λαίᾳ″ †διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κη-
ρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων
πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.
24. ἐξῆλθεν 22 24 καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν·
καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχον-
τας, ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους,
24. [καὶ] δαιμ. δαιμονιζομένους, καὶ σεληνιαζομένους, καὶ παραλυ-

ᵘ ch. 3:2. 10:7.
ᵛ ‖ Mar. 1:16, 20.

et sedentibus in regione et umbra mortis, lux orta est eis. 17 (20, 6.) Exinde coepit Iesus praedicare et dicere, Paenitentiam agite: adpropinquavit enim regnum caelorum.

18 Ambulans autem iuxta mare Galilaeae vidit duos fratres, Simonem qui vocatur Petrus et Andream fratrem eius, mittentes rete in mare; erant enim piscatores. 19 (21, 2.) Et ait illis, Venite post me, et faciam vos fieri piscatores hominum. 20 At illi continuo relictis retibus secuti sunt eum. 21 (22, 6.) Et procedens inde vidit alios duos fratres, Iacobum Zebedaei et Iohannem fratrem eius, in navi cum Zebedaeo patre eorum, reficientes retia sua, et vocavit eos. 22 Illi autem statim relictis retibus et patre secuti sunt eum.

23 (23, 1.) Et circumibat Iesus totam Galilaeam, docens in synagogis eorum, et praedicans evangelium regni, et sanans omnem languorem et omnem infirmitatem in populo.

24 Et abiit opinio eius in totam Syriam, et obtulerunt ei omnes male habentes, variis languoribus et tormentis comprehensos, et qui daemonia habebant, et lunaticos et paralyticos, et cura-

438^c. | ‡ειδεν φως ς. PL. rel. (hoc ord. D.) *Hipp.* Frag. *Orig.* i. 683^a. iii. 712^c. ‖ ειδεν] ειδον D. *a.b.c.g*^{1}*.h.* (μεγαν D).
16. και τοις] om. και D. *b.c.g*^{1}*.h.* | *Contra*, Vulg. *a.f.ff*^{1}. *Orig.* i. 683^a.
— τοις καθημενοις] οἱ καθημενοι D *a.b.c.f.g*^{1}*.h.* | *Contra*, Vulg. *ff*^{1}. *Orig.* i. 683^a. (τοις κατοικουσιν *Eus.* D.E. 438^c).
— χωρᾳ και] *sic Am.* *f.ff*^{1}*.g*^{2}. *Orig.* i. 683^a. *Eus.* D.E. 438^c. | om. *a.c.* Syr.Crt. | χωρα D* Vulg. *Cl.* *b.d.g*^{1}*.h.*
— φως 2°.] lux magna Syr.Crt.
17. τοτε] add. γαρ D. (add. γουν *Eus.* D.E. 438^c).
— ὁ Ιησους] om. ὁ D.
— μετανοειτε et mox γαρ] om. Syr.Crt. *Eus.* D.E. 438^d. MS. (Schol. Gr.)
18. περιπατων δε BCP. rel. Vulg. *ff*^{1}. | παραγων δε D. *a.b.c.f.g*^{1}*.h.m.* *Eus.* D.E. 438^d. | (om. δε E*.) | και περιπατων L. ‖ †add. ὁ Ιησους ς. LΔE. Vulg. *Cl.* *a.c.h.m.* Arm. | om. BCDP (vid.) 1. 33. KMSUV. *Am.* *For.* *Tol.* *Harl.* *b.f.ff*^{1}*.g*^{1}*.l.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Æth. *Eus.* D.E. 438^d. | add. Dominus noster Syr.Crt.

18. παρα] περα K.
— λεγομενον] επικαλουμενον E.
— βαλλοντας] βαλοντες L.
— αμφιβληστρον] -στρος D*.
— ἁλεεις (et ver. 19) C.
19. αυτοις] add. ὁ Ιησους C^2. *a.c.h.m.* Syrr.Crt.&Pst. Æth. | *Contra*, cdd. rel. Vulg. *b.f.ff*^{1}. Syr.Hcl. Memph. Arm. *Eus.* D.E. 438^d.
— ὑμας] add. γενεσθαι D. 33. Vulg. *a.b.c.f.ff*^{1}*.l.* Syr.Pst. (& Hcl. mg. MSS.) Æth. | *Contra*, BCLK. rel. *h.m.* Syrr.Crt.&Hcl. txt. rel. *Orig.* i. 377^c. iii. 227^a. 540$^{c.d.}$ 682^c. 683^a. iv. 167^c. *Eus.* D.E. 438^d. in Ps. 364^a.
20. δικτυα] add. αυτων K. *a.b.c.g*^{1}*.h.m.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. Æth. | *Contra*, rel. Vulg. *f.ff*^{1}. Syr.Hcl. Arm. *Eus.* D.E. 438^d. | (K habet ευθεως αφεν.)
21—22. om. 33.
21. εκειθεν] add. ολιγον Δ.
— Ζεβεδαιους C.
— sub finem] add. Jesus Syrr.Crt. & Pst.
22. ευθεως αφεντες] αφεντες ευθεως K. (om. ευθεως *a.b.g*$^{1.2.}$*h.k.*)

22. το πλοιον *a.d.f.* *Iren.* Gr. 233. *Eus.* D.E. 438^d. | retia (Vulg.) *b.c.ff*^{1}*.g*^{1}*.h.l.* Syr.Crt.
— και τον πατερα αυτων] om. Syr.Crt.
23. περιηγεν] add. ὁ Ιησους C*D. 1. 33. Vulg. *a.b.c.f.ff*^{1}*.g*$^{1.2.}$*h.l.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Eus.* D.E. 438^d. | om. B*s*Δ. rel. *k.* Syr.Crt.
— εν ὁλῃ τῃ Γαλιλαιᾳ B. *Blc.* (*Btly.*) C. Syrr.Crt.Pst & Hcl. Memph. Æth. (εν B. *Blc.* non habet *Btly.*) | ‡ὁλην την Γαλιλαιαν ς. D. rel. Latt. *Eus.* D.E. 438^d. (terram Galilaeorum Arm.) ‖ †add. ὁ Ιησους ς. C^{3}ΔEKMS*s*UV*s*. | om. B. *Btly.* *Blc.* C*D. 1. 33. Latt. Syrr. Crt. Pst. & Hcl. Memph. Arm. Æth. *Eus.* D.E. 438^d. (vid. post περιηγεν).
— πασαν νοσον και] om. Δ. spat. vac. post μαλακιαν.
24. απηλθεν B*s*D. rel. *Eus.* D.E. 439^a. | εξηλθεν C. 1. 33. Syr.Hcl.mg. Memph. *Orig.* ii. 788^a.
— ἡ ακοη αυτου] αυτου ἡ ακοη D. |

16. regione umbrae *Cl.* | 18. autem Iesus *Cl.* | *om.* in mare *Am.** | 23. circuibat *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Arm. Æth.

τικούς· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. 25 καὶ ἠκολούθησαν
αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπό-
λεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ
Ἰορδάνου.

vit eos. 25 Et secutae sunt eum turbae multae de Galilaea et Decapoli et [de] Hierosolymis et de Iudaea et de trans Iordanen.

V. Ε′ κδ ι 23 1 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ
κε ε καθίσαντος αὐτοῦ, ‡προσῆλθαν″ αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
w ‖ Lu. 6:20—23. αὐτοῦ· 2 w καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν
κϛ ι αὐτοὺς λέγων, 3 Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι,
x Ps. 37[36]:11. ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 4[5]‡ μακάριοι
κζ ε x οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν. 5[4] μα-
κάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται.″
κη ε 6 μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην,
κθ ι ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται. 7 μακάριοι οἱ ἐλεήμονες,
ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.
24 8 μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν
θεὸν ὄψονται. 9 μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι [αὐτοὶ]
υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται. 10 μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι
ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν
λ ε οὐρανῶν. 11 μακάριοί ἐστε, ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς
καὶ διώξωσιν, καὶ εἴπωσιν πᾶν πονηρὸν †καθ' ὑμῶν
11. [ψευδόμενοι] ψευδόμενοι, ἕνεκεν ἐμοῦ. 12 χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε,
ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτως γὰρ
λα β ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν. 13 Ὑμεῖς ἐστε

1 (24, 10.) Videns autem turbas ascendit in montem; et cum sedisset, accesserunt ad eum discipuli eius. 2 (25, 5.) Et aperiens os suum docebat eos dicens, 3 Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum caelorum. 4 (26, 10.) Beati mites, quoniam ipsi possidebunt terram. 5 (27, 5.) Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur. 6 (28, 5.) Beati qui esuriunt et sitiunt iustitiam, quoniam ipsi saturabuntur. 7 (29, 10.) Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur.

8 Beati mundo corde, quoniam ipsi deum videbunt. 9 Beati pacifici, quoniam ipsi filii dei vocabuntur. 10 Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam, quoniam ipsorum est regnum caelorum. 11 (30, 5.) Beati estis cum maledixerint vobis, et persecuti vos fueriut, et dixerint omne malum adversum vos mentientes, propter me: 12 gaudete et exultate, quoniam merces vestra copiosa est in caelis; sic enim persecuti sunt prophetas qui fuerunt ante vos. 13 (31, 2.)

Contra, *Orig.* ii. 788a. *Eus.* D.E. 439a. (om. *αυτου* Δ).
24. *εις*] *εν* Δ (*sic*).
— *και βασανοις*] om. E*.
— *συνεχομενους*] -*οις* ΔU *Tf.*
— *δαιμονιζομενους*] om. ΔM. ‖ praem.† *και* ϛ. C3D. rel. Latt. rel. | *Contra*, BC*. Memph. *Eus.* D.E. 439a
— *και εθεραπευσεν αυτους*] *και παντας εθεραπευσεν* D. *a.b.c.g*1*.h.* | *Contra*, Vulg. *f.ff*1. | et in singulos eorum manum suam posuit et omnes sanavit Syr.Crt.
25. sub fin.] add. et sanavit eos Arm.
1. *προσηλθαν* B*. *Bch.* | ‡*προσηλθον* ϛ. B**. *Bch.* CD. rel.
— *αυτῳ* CD. rel. et *Verss.* *Orig.* i. 227b. iii. 451d. 480d. *Eus.* D.E. 442d. | om. B. *Orig.* iii. 496f.
3. *τῳ πνευματι*] om. *τῳ* D*.
4, 5. *μακαρ. οἱ πραεις....την γην ante μακαρ. οἱ πενθουντες ὁτι αυτ. παρακληθησονται* D. 33. Vulg. *a.c.ff*1*.g*1*.h. k.l.* Syr.Crt. *Clem.* 579, 80. (vid.) *Orig.* iii. 740c. (diserte). *Eus.* in canone. *Tert.* de pat. 11. *Hil.* 621d. 622a. | ‡ordine mutato habent ϛ. BsC. 1. rel. *b.f.* Syrr.Pst. & Hcl. Memph. Arm. Æth.
4, [5]. *πενθουντες*] add. *νυν* 33. Memph. Æth.
7. *αυτοι*] om. K*.
9. *οἱ*] om. K *Tf.*
— *αυτοι* Bs. 1. 33. rel. *Am.* *Gat.* *f.k.* Syrr. Crt. & Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. 684b. (*Clem.* 581. ut vid. ubi hanc repromissionem cum *μακ. οἱ δεδ. ἑν. δικαι.* conjungit.) *Cypr.* 203. 304. | om. CD. Vulg. *Cl.* *a.b.c.ff*1*.h.l.* Syr. Pst. *Hil.* 622d.
10. *ἑνεκεν* CD. rel. *Clem.* 575. 581. *Orig.* ii. 815d. | *ἑνεκα* B. *Bch.*
— *δικαιοσ.*] praem. *της* C.
— *εστιν*] *εστε* (i.e. *εσται*) D. erit *d.* | *Contra*, *Orig.* ii. 815d. *Cypr.* 272. 310. *Hil.* 1281e. *Lcf.* 249.
11. *ονειδισωσιν ὑμας και διωξωσιν* BsC. 1. rel. Vulg. *a.b.c.f.ff*1. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. *Orig.* iii. 133d. 272e. | *διωξουσιν ὑμας και ονιδισουσιν* D. (33. -*ωσιν bis*). *h.* et hoc ord. Syr.Crt. Memph. Æth. ‖ add. filii hominum Syrr.Crt.&Hier.
11. *διωξωσιν*] -*ξουσιν* D (supra). Δ.
— *παν πονηρον*] †add. *ῥημα* ϛ. C. rel. *Orig.* iii. 272e. | om. BD. Vulg. *b.c.f. ff*1*.g*1*.h.l.m.* (hiat *a*). Syr.Hier. Memph. Æth. *Hil.* 1237c. 1281e. *Lcf.* 239.
— *καθ' ὑμων*] ante *παν πον.* D. *h.k.m.* Syrr.Crt.Pst. & Hcl. *Lcf.* 239. | *Contra*, rel. *Orig.* iii. 272e.
— *ψευδομενοι* BsC. 1. 33. rel. Vulg. *f.ff*1. Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. | om. D. *b.c.g*1*.h.k.m.* (hiat *a*). *Orig.* iii. 272e. *Hil.* 362c. 1237c. 1281e. *Lcf.* 239.
— *ἑνεκεν εμου* Vulg. *f.ff*1*.h.* *Orig.* iii. 272e. | *ἑνεκεν δικαιοσυνης* D. *a.b.c.g*1. *Hil.* 362c. 1237c. 1281e.
12. *αγαλλιασθε*] add. in die illo Syr.Crt.
— *τοις ουρανοις* Vulg. *c.f.ff*1*.g*1.2*.m.* *Orig. Int.* ii. 487c. | *τῳ ουρανῳ* D. *a.b.h.* *Hil.* 362c. 1237c. 1281e. *Lcf.* 239.
— *τους προ ὑμων*] om. *τους* K. ‖ add. *ὑπαρχοντων* D*. | add. *ὑπαρχοντας* D2. ‖ add. *οἱ πατερες αυτων* U. *b.c.* |

25. Decapolim *Am.* | *om.* de (*ante* Hier.) *Am.* 1. autem Iesus *Cl.* | 9. *om.* ipsi *Cl.*

B (C) D.
[L] Δ.
1. 33.
E[G]KMSUV.
[y] Mar. 9:50.
Lu. 14:34, 34.
§ Theb.
§ L
[z] Mar. 4:21.
Lu. 8:16.
11:33.
¶ C
§ Goth.

τὸ ἅλας τῆς γῆς· [y]ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι
ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι, εἰ μὴ ‡βληθὲν″
ἔξω †καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.
λβ β 25 [14] §Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου· οὐ δύναται
πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη· [15] §[z]οὐδὲ καίουσιν
λύχνον¶ καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον,§ ἀλλʼ
ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ.
[16] οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀν-
θρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξά-
σωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
λγ ι 26 [17] Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον
ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πλη-
λδ ε ρῶσαι. [18] [a]ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ
[a] Lu. 16: 17. οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ
λε ι ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται. [19] ὃς ἐὰν οὖν
λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ
διδάξῃ οὕτως τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται
ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δʼ ἂν ποιήσῃ καὶ
διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
οὐρανῶν. [20] λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ
δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρι-
σαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐ-
¶ Theb. ρανῶν.¶
[b] Ex. 20: 13. 27 [21] Ἠκούσατε ὅτι ‡ἐρρήθη″ τοῖς ἀρχαίοις, [b]Οὐ
φονεύσεις· ὃς δʼ ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει·
[22] ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ

Vos estis sal terrae: quod si sal evanuerit, in quo sallietur? ad nihilum valet ultra, nisi ut mittatur foras et conculcetur ab hominibus.
[14] (32, 2.) Vos estis lux mundi. Non potest civitas abscondi supra montem posita; [15] neque accendunt lucernam et ponunt eam sub modio, sed super candelabrum, ut luceat omnibus qui in domo sunt. [16] Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant vestra bona opera et glorificent patrem vestrum qui in caelis est.

[17] (33, 10.) Nolite putare quoniam veni solvere legem aut prophetas: non veni solvere sed adimplere. [18] (34, 5.) Amen quippe dico vobis, donec transeat caelum et terra, iota unum aut unus apex non praeteribit a lege, donec omnia fiant. [19] (35, 10.) Qui ergo solverit unum de mandatis istis minimis et docuerit sic homines, minimus vocabitur in regno caelorum; qui autem fecerit et docuerit, hic magnus vocabitur in regno caelorum. [20] Dico enim vobis quia nisi abundaverit iustitia vestra plus quam scribarum et Pharisaeorum, non intrabitis in regnum caelorum.

[21] Audistis quia dictum est antiquis, Non occides: qui autem occiderit, reus erit iudicio. [22] Ego autem dico vobis quia omnis qui irascitur fratri suo,

---

add. patres vestri Syr.Crt. ‖ add. nolite gaudere cum benedixerint vos omnes homines, sic enim faciebant pseudoprophetis patres eorum *g*¹. (vid. Luc).
13. *ἁλας* 1°.] *ἁλα* D* (corr. rec.)
— *μωρανθῃ*] add. et stultus fuerit Syr.Crt.
— *ἁλισθησεται*] -*σονται* V.
— *ετι* B. rel. Vulg. *c.f.ff*¹.*g*². Syr.Hcl. rel. *Orig.* i. 794ᵈ. (*sic*). | om. D. *a.b.g*¹.*h.* Syrr.Crt. & Pst. *Cypr.* 326.
— *βληθεν εξω* BC. 1. 33. Syr.Hcl.MS. *Orig.* i. 794ᵈ. | ‡*βληθηναι″ εξω* †*και″* ς. D. rel. *Verss.* ut vid.
14. *ὑμεις*] add. *δε* Δ.
15. *αλλ'*] *αλλα* D.
— *την* et *τοις*] om. Δ.
17. *καταλυσαι* (2°.) et *πληρωσαι*] add. illos *bis* Syr.Crt. Memph. Theb. Æth.
18. *ιωτα*] add. signum Syr.Crt.
— *του νομου sic Orig.* ii. 527ᵈ. | om. *Iren.* Gr. 14. | a lege et a prophetis Syr.Hier. Arm. *Iren.* 275.

18. *παντα γενηται*] *γεν. παντα* D. | *Contra, Orig.* ii. 527ᵈ.
19. *εαν Orig.* iii. 590ᵃ. | om. D*. | *αν* D². 33.
— *ουν*] om. L. Arm. *Cypr.* 109. *Lcf.* 121.
— *λυσῃ*] -*σει* DL.
— *των ελαχ*] om. *των* Δ.
— *οὑτως Orig.* iii. 590ᵃ. | om. D.
— *των ουρανων bis*] *του θεου* M.
— *ὁσ δ' αν ποιησῃ .... των ουρανων*] om. D. *d.g*². | habent rel. *Clem.* 480. *Orig.* iii. 590ᵃ. *Hil.* 625ᶜ.
20. vers.] om. D. *d.* | habent rel. *Iren.* 242. *Clem.* 526. 825. *Orig.* ii. 701ᶜ. *Hil.* 625ᵈ.
— *περισσευσῃ*] -*σει* L. | -*σαι* Δ.
— *ἡ δικαιοσυνη ὑμων* Bs. 1. 33. SsU. *Clem.* 526. *Orig.* ii. 701ᶜ. | *ὑμ. ἡ δικ.* LΔ. EKMV. *Clem.* 825.
— *πληονα* (sic) L.
— *εισελθητε*] *εισελθη* U.
21. *ερρηθη* B *Btly.Blc.*DE(K)V. | ‡*ερρεθη* ς. LΔ. 1. MsSsU. (hiat 33). *Eus.* D.E. 444ᵇ.
21. *φονευσει* L.
22. *εικη* DLΔ*. 1. 33. rel. *a.b.c.f.ff*¹.*g*¹·² *h. l.m.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. *Iren.* 242. 247. (165). *Orig. Int.* iii. 39ᵇ. *Eus.* D.E. 444ᵇ. *Cypr.* 306. *Hil.* (128ᶜ. 625ᵉ). *Lcf.* 121. *bis.* | om. B. Δ². Vulg. Æth. *Orig.* i. 112. 181. (hiat Theb.) "In quibusdam codicibus additur, *sine caussa*; caeterum in veris definita sententia est, et ira penitus tollitur.... Radendum est ergo, *sine caussa* ...." *Hier.* in loc. (vii. 26).
— *ῥαχα* D (Latt.) *Cypr.* 81.
— *εσται* 2°.] *εστι* M.
— *ειπῃ μωρε*] *ειπῃ τῳ αδελφῳ αυτου μωρε* L. 1. *ff*¹. Syr.Crt. Memph. Arm. *Cypr.* 309. | *Contra,* MSS. et vv. rel.

16. opera vestra bona *Cl.* | 18. fiunt *Am.*
22. raca Vulg. *Cl.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. C. P. H.
Memph. [Theb.]
[Goth.] Arm. Æth.
22. om. εἰκῇ

23. καὶ ἐκεῖ

§ Theb.
c Lu. 12:58, 59.

¶ Theb.

d Ex. 20:14.

e ch. 18:9. Mar. 9:47.
§ G

f ch. 18:8. Mar. 9:43.

g Deut. 24:1.

αὐτοῦ [εἰκῇ] ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ
τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ·
ὃς δ' ἂν εἴπῃ, μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ
πυρός. 23 ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ
θυσιαστήριον, κἀκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει
τὶ κατὰ σοῦ, 24 ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν
τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ
ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου.
λϛ/ε 25 § c ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕως ὅτου εἶ
‡μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ,″ μή ποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος
τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτὴς [σε παραδῷ] τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ
εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. 26 ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ
ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράν-
την.¶
λζ/ι 28 27 Ἠκούσατε ὅτι ‡ἐρρήθη,″† d Οὐ μοιχεύσεις·
28 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς
τὸ ἐπιθυμῆσαι ‡αὐτὴν″ ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτοῦ. 29 e εἰ δὲ ὁ §ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς
σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμ-
φέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ
μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. 30 f καὶ εἰ ἡ
δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ
βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν
τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου ‡εἰς γέενναν
ἀπέλθῃ.″
29 31 ‡Ἐρρήθη″ δέ, † g ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐ-

reus erit iudicio: qui autem
dixerit fratri suo, racha, reus
erit concilio: qui autem dixerit,
fatue, reus erit gehennae ignis.
23 Si ergo offeres munus tuum
ad altare, et ibi recordatus fueris
quia frater tuus habet aliquid
adversum te, 24 relinque ibi mu-
nus tuum ad altare, et vade
prius reconciliare fratri tuo,
et tunc veniens offer munus
tuum. 25 (36, 5.) Esto consentiens
adversario tuo cito dum es in via
cum eo, ne forte tradat te ad-
versarius iudici, et iudex tradat
te ministro, et in carcerem mit-
taris. 26 Amen dico tibi, non
exies inde donec reddas novis-
simum quadrantem.

27 (37, 10.) Audistis quia dictum
est antiquis, Non moechaberis.
28 Ego autem dico vobis, quo-
niam omnis qui viderit muli-
erem ad concupiscendum eam,
iam moechatus est eam in corde
suo. 29 Quod si oculus tuus
dexter scandalizat te, erue eum
et proice abs te: expedit enim
tibi ut pereat unum membrorum
tuorum, quam totum corpus
tuum mittatur in gehennam.
30 Et si dextera manus tua scan-
dalizat te, abscide eam et proice
abs te: expedit enim tibi ut
pereat unum membrorum tuo-
rum, quam totum corpus tuum
eat in gehennam.

31 Dictum est autem, Quicum-
que dimiserit uxorem suam, det

23. προσφερῃς] -ρεις L
— κακει Bs L. 33s. Ss. *Orig.* i. 198b. | και εκει D.Δ. 1. EKMUV.
24. διαλλαγηθι] καταλλαγηθι D.
— προσφερε] -ρεις D*.
25. ἑως] om. D*.
— ει] η M.
— μετ' αυτου εν τῃ ὁδῳ BDL. 1. 33. (om. εν B.*Btly.*) *a.b.c.g*1.2.*h.* Syrr.Crt.& Pst. Memph. Arm. Æth. | ‡εν τῃ ὁδῳ μετ' αυτου ϛ. ΔE. rel. Vulg. *f.ff*1. Syr.Hcl. Theb. Goth. *Clem.* 605.
— μηπ. σε παραδω] μηπ. σε παραδωσει D*.
— σε παραδω (post κριτης) LΔ. 33. rel. | om. B.*Btly.Blc.* 1. *k.* Arm. Æth. (PP. Latt.) | σε παραδωσει D.
— βληθησῃ] βληθῃς D*. | βληθησει D. e corr. ?*. | βληθεις L.
26. αν] om. 33. | οὐ L.
— αποδως] -δωσις L.
— κοδραντην] χοδρ. D.
27. ερρηθη B.*Btly.*DEV. | ‡ερρεθη ϛ. LΔ. 1. 33. KMSsU. *Orig.* iv. 330a. *Eus.* D.E. 15b. 27b. 126a. in Ps. 397b. || †add. τοις αρχαιοις ϛ. LΔ. 33. M. Vulg. *c.ff*1.*g*1.*h.* Syr.Crt. Syr.Hcl.* *Iren.* 242. *Eus.* D.E. 15b. 27b. 126a. in Ps. 397b. | om. BD. 1. EKSUV. *a.b.f.m.* Syrr.Pst.(& Hcl.) Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig.* iv. 330a.
28. βλεπων] εμβλεψας K. (*Just.* Apol. 1. 15). *Clem.* 461. 615 (*ctra.* 554. *Orig.* rel.)
— επιθ. αυτην BDLΔ. 33. EKSUV. *Clem.* 554. *Orig.* iv. 336d. *Eus.* D.E. 126a. | ‡επιθ. αυτης ϛ. 1s. M. *Orig.* iii. 416d. *Eus.* in Ps. ap. Mai 70.
— ηδη] om. Syr.Crt.
— αυτην] om. Δ.
— αυτου] ἑαυτου B.*Btly.* | *Contra*, rel. *Orig.* i. 112. iv. 330a. 336d.
29. σου ὁ δεξιος] ὁ δεξιος σου D.
— σκανδαλιζει] -ζῃ L.
— και βαλε] om. L.
— βληθῃ BsΔ. 1. 33. rel. Vulg. *f.ff*1. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. Æth. *Lcf.* 15. | απελθῃ D. *a.b.c.g*1.*h.* Syr.Crt. Memph. | βληθησει L.
29. γεενναν] praem. την L.
30. vers.] om. D. *d.* | *Contra*, *Orig. Int.* ii. 414e.
— ει] om. L.
— σκανδαλιζει] -ζῃ LG.
— εκκοψον] κοψον Δ.
— εις γεενναν απελθῃ B. 1. 33. Vulg. *a.b.c.ff*1.*g*1.*h.l.* Syr.Crt. Memph. Æth. | ‡βληθῃ εις γεεναν ϛ. E. rel. *f.* Syrr. Pst. & Hcl. Goth. Arm. | βληθησει εις την γεεναν L. (om. ver. D. *d*).
31. ερρηθη B.*Btly.* D. 1 (*sic*). EGKV. | ‡ερρεθη ϛ. LΔ. 33. MsSsU.
— δε] om. K. || †add. ὁτι ϛ. E. rel. | om. B.*Bch.* DL. 1. 33. Latt.
— απολυσῃ] -σει L.

23. offers *Cl.* | 24. ante altare *Cl.* | reconciliare *Cl.* | offers *Am.*; offeres *Cl.*; offer *Fld. For.* | 27. moechaveris *Am.* | 28. quia omnis *Cl.*

B D [Z]. L Δ. 1. 33. E[G]KMSU(V)[F^a].
¶ G
h ch. 19:9. Mar. 10:11, 12. Lu. 16:18.
32. ὁ ἀπολ. γαμήσας
i Lev. 19:12.
j Jac. 5:12.

τοῦ,¶ δότω αὐτῇ ἀποστάσιον· 32 h ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν
ὅτι ‡πᾶς ὁ ἀπολύων″ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, παρεκτὸς
λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν ‡μοιχευθῆναι·″ καὶ ὃς ἐὰν
ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται.
30 33 Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ‡ἐρρήθη″ τοῖς ἀρχαίοις,
i Οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς ὅρκους
σου· 34 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν j μὴ ὀμόσαι ὅλως, μήτε ἐν
τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶν τοῦ θεοῦ, 35 μήτε ἐν τῇ
γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ, μήτε εἰς
Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ μεγάλου βασιλέως·
36 μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ δύνασαι
μίαν τρίχα λευκὴν ‡ποιῆσαι ἢ μέλαιναν.″ 37 ἔστω δὲ
ὁ λόγος ὑμῶν, ναὶ ναί, οὒ οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων
ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστιν.

k Ex. 21:24.
l Lu. 6:29, 30.
§ G
39. ῥαπίσει ἐπὶ

31 38 Ἠκούσατε ὅτι ‡ἐρρήθη,″ k Ὀφθαλμὸν ἀντὶ
λη / ε ὀφθαλμοῦ, καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος· 39 ἐγὼ δὲ λέγω
ὑμῖν l μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' §ὅστις σε
‡ῥαπίζει εἰς″ τὴν δεξιὰν ‡σιαγόνα σου,″ στρέψον αὐτῷ
καὶ τὴν ἄλλην· 40 καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ
τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον·
λθ / ι 41 καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ'

illi libellum repudii. 32 Ego autem dico vobis, quia omnis qui dimiserit uxorem suam, excepta fornicationis causa, facit eam moechari, et qui dimissam duxerit adulterat.

33 Iterum audistis quia dictum est antiquis, Non peierabis, reddes autem domino iuramenta tua. 34 Ego autem dico vobis non iurare omnino, neque per caelum, quia thronus dei est, 35 neque per terram, quia scabellum est pedum eius, neque per Hierosolymam, quia civitas est magni regis; 36 neque per caput tuum iuraveris, quia non potes unum capillum album facere aut nigrum. 37 Sit autem sermo vester, est est, non non: quod autem his abundantius est, a malo est.

38 Audistis quia dictum est, Oculum pro oculo, et dentem pro dente. 39 Ego autem dico vobis non resistere malo: (38, 5.) sed si quis te percusserit in dexteram maxillam tua, praebe illi et alteram. 40 Et illi qui vult tecum iudicio contendere et tunicam tuam tollere, remitte et pallium. 41 (39, 10.) Et quicumque te angariaverit mille passus, vade cum illo alia duo. 42 Qui petit a te,

31. αυτῃ] αυτην K.
32. ὁτι Vulg. *c.f.*ff^1.g^2. | om. D. *a.b.*g^1.*h.*
— πας ὁ απολυων BLΔ. 1. 33. KM. Vulg. *c.f.*ff^1.g^2.*l.m.* Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. Æth. | ‡ὁς αν απολυσῃ ς. DE. rel. *a.b.*g^1.*h.*(vid.) Syr.Crt. Memph. (vid. cap. xix. 9).
— μοιχευθηναι BD. 1. 33. *Orig.* iv. 647^c. 648^a. | ‡μοιχασθαι ς. L. rel.
— και ὁς εαν απολελυμενην γαμησῃ μοιχαται (L)Δ. 1. 33. rel. *h.* (γαμησει L.) | om. D. *a.b.* | και ὁ απολ. γαμησας μοιχ. B. vid. cap. xix. 9. (Verss. ancc.)
33. ερρηθη B.*Btly.*DEKMV. | ‡ερρεθη ς. LΔ. 1. 33. S*s*U. *Orig.* iv. 330^a.
— τῳ κυριῳ] om. τῳ LΔ. 1.
35. μητε εις Ἱερ.....μεγ. βασ.] om. 33.
36. τριχα] τριχαν LE.
— ποιησαι η μελαιναν B. 33. Vulg. *a.b. c.f.*ff^1.g^1.*m.* Memph. Arm. Æth. *Cypr.* 308. | ποιησαι μελαιναν L. | ‡η μελ. ποι. ς. E. rel. Syr.Hel. Goth. [Syrr. Crt.&Pst.] (ποιειν [ποιησαι D^2.] τριχα μειαν λευκην η μελαιναν D. *Cypr.* 178. ποιησαι μιαν τριχα λευκην η μελαιναν 1. facere album aut nigrum *h.* ποιησαι τριχα λευκην η μελαιναν *Clem.* 262).
37. εστω DL. rel. Latt. Goth. *Clem.* 707. 872. *Iren.* 242. *Hom. Cl.* 3. 55. & 19. 2. *Tert.* de Praes. 26. *Cypr.* 87. 308. | εσται B. *Btly. Blc. Eus.* D.E. 23^d. [Verss. ancc.]
37. ναι ναι, ου ου Vulg. *a.c.f.*ff^1. Syr. Hcl. Memph. *Iren.* 242. *Orig. Int.* iv. 485^a. *Eus.* D.E. 23^d. | ναι ναι και ου ου L. *b.*g^1.*h.* Syrr.Crt.&Pst. Arm. (*Hom. Cl.* 19. 2. *Contra*, 3. 55). | [Æth.]
— τουτων] τουτου 1.
38. ερρηθη B.*Btly.* DE^2KV. *Orig.* ii. 390^b. | ‡ερρεθη ς. LΔ. 1. 33. E*MS*s*U.
— και οδοντα Vulg. *f.*ff^1.*h.* | om. και D. *a.b.c.*$g^{1.2}$.*l.* *Orig. Int.* ii. $166^{c.f.}$ *Hil.* 628^d.
39. ῥαπιζει B.*Btly.* 33. | ‡ῥαπισει ς. DL. rel.
— εις B. | ‡επι ς. DL. rel. (vid. Luc. vi. 29).
— δεξιαν] om. D. *Hil.* (629). vid. Luc. vi. 29.
— σιαγονα σου B(D). (σιαγωνα D.) | ‡σου σιαγονα ς. L. rel. | om. σου 1. 33. *a.f.h.* *Orig. Int* ii. 166^c.
40. τῳ θελοντι] ὁ θελων D | τον θελοντα Δ.
— αφες] αφησεις D. | *Contra, Iren.* 243. *Orig.* ii. 760^b.
— ἱματιον] add. σου 33. Memph. Arm. Æth. | *Contra, Orig.* ii. 760^b.
41. σε] om. L. | εαν Δ.
41. αγγαρευσει B*s*L. 1. M*s*S*s*U*s*. | αγγαρευει D. | αγγαρευσῃ Δ. 33. EGKV.
— δυο B*s*L. rel. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Æth. | ετι αλλα δυο D. *a.b.c.*g^1. | et alia duo Vulg. *Cl. h.* | alia duo *Am. For.* ff^1.*l.* Syr.Crt. *Iren.* 243. | et duo Arm. |
42. δος BD. *Clem.* 536. | ‡διδου ς. L. rel. (vid. Luc. vi. 30).
— τον θελοντα B*s*L. rel. | τῳ θελοντι D.
— απο σου] om. D. *m.* *Clem.* 536. *Cypr.* 303. *Hil.* ($629^{b.c.}$)
43. ερρηθη B. *Btly.* DEGKMV. | ‡ερρεθη ς. LΔ. 1. 33*s*. S*s*U. *Orig.* iv. 324^b. 329^b. *Eus.* D.E. 16^a. | add. τοις αρχαιοις Syr. Crt. *Eus.* D.E. 16^a.
44. εχθρους ὑμων] †add. ευλογειτε τους καταρωμενους ὑμας ς. (D)L. 33. E. rel. (ὑμιν D*) *c.d.f.h.*(*m.*) Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. Æth. *Clem.* 605. (qu. e Luc.) *Eus.* P.E. 654^d. (? Luc.) (vid. Luc. vi. 28). | om. B. 1. Vulg. *a.b.*ff^1. g^1.*l.* Syr.Crt. Memph. *Iren.* 210. *Orig.* i. 768^e. iv. 324^b. $329^{b.e.}$ 351^a. *Eus.* in Es. 589^d. *Cypr.* 248. 260. 319. *Hil.* 303^e.

31. det ei *Cl.* | 33. periurabis *Cl.* | 39. dexteram maxillam tuam *Cl.* | 40. Et ei *Cl.* | dimitte *Cl.*; mitte *Am.** add. ei *Cl.* | 41. angariaberit *Am.* | et alia *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.

αὐτοῦ δύο. 42 τῷ αἰτοῦντί σε ‡δός,″ καὶ τὸν θέλοντα
ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῇς.
ᵐ Lev. 19: 18. μ/ε 32 43 Ἠκούσατε ὅτι ‡ἐρρήθη,″ ᵐἈγαπήσεις τὸν
πλησίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου·¶ 44 ἐγὼ δὲ
¶ G ⁿ Lu. 6: 27, 32—36. λέγω ὑμῖν, ⁿἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν,† ¶ καὶ προσ-
¶ V εύχεσθε ὑπὲρ τῶν †διωκόντων ὑμᾶς, 45 ὅπως γένησθε
§ Z υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν §οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον
αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθούς, καὶ βρέχει
μα/ε ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. 46 ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς
ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ
τελῶναι ‡οὕτως″ ποιοῦσιν; 47 καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς
ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ
ᵒ Deut. 18: 13. οἱ ‡ἐθνικοὶ″ ‡τὸ αὐτὸ″ ποιοῦσιν; §48 ᵒἔσεσθε οὖν ὑμεῖς
§ Fᵃ τέλειοι, ‡ὡς″ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ‡οὐράνιος″ τέλειός
¶ Fᵃ ἐστιν.¶

da ei, et volenti mutuari a te ne avertaris.
43 (40, 5.) Audistis quia dictum est, Diliges proximum tuum, et odio habebis inimicum tuum.
44 Ego autem dico vobis, Diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos, et orate pro persequentibus et calumniantibus vos;
45 ut sitis filii patris vestri qui in caelis est, qui solem suum oriri facit super bonos et malos, et pluit super iustos et iniustos.
46 (41, 5.) Si enim diligatis eos qui vos diligunt, quam mercedem habebitis? Nonne et publicani hoc faciunt?
47 Et si salutaveritis fratres vestros tantum, quid amplius facitis? Nonne [et] ethnici hoc faciunt?
48 Estote ergo vos perfecti, sicut et pater vester caelestis perfectus est.

VI. μβ/ι 33 1 Προσέχετε τὴν ‡δικαιοσύνην″ ὑμῶν μὴ ποιεῖν
1. προσέχετε [δὲ] ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς·
εἰ δὲ μή γε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν
τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 2 ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην,
μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ

1 (42, 10.) Attendite ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus, ut videamini ab eis: alioquin mercedem non habebitis apud patrem vestrum qui in caelis est.
2 Cum ergo facies elemosynam, noli tuba canere ante te, sicut hypocritae faciunt

44. *και προσευχεσθε*] praem. *καλως ποιειτε τοις μισουσιν ὑμας* DLΔ. 33. EKM SUV. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. Æth. (vid. Luc. vi. 27). | †praem. eadem, sed *τους μισουντας ὑμ.* ς. *Eus.* in Es. 589^{d}. ? Luc. | om. B. 1. Syr.Crt. Memph. *Iren.* 210. *Clem.* 605. *Orig.* i. 768^{e}. iv. 324^{b}. 329$^{b.e.}$ 351^{a}. *Eus.* P.E. 654^{d}. *Cypr.* 248. 260. 319. *Hil.* 303^{e}.
— *ὑπερ των*] †add. *επηρεαζοντων ὑμας και* ς. (D)L. 33. rel. (Vulg.) *a.b.c.f. h.*(*ff*^{1}.*g*$^{1.2.}$) Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. *Clem.* 605. (qu. e Luc.) (*Orig.* i. 768^{e}. ? Luc.) *Eus.* P.E. 654^{d}. (? Luc.) in Es. 589^{d}. *Hil.* 303^{e}. (trs. Vulg. *ff*^{1}.*g*$^{1.2.}$) vid. Luc. vi. 35. (om. *ὑμας* D. *Eus.*) | om. B. 1. *Emm. k.m.* Syr.Crt. Syr.Hier. Memph. Æth. *Iren.* 210. ("orate pro eis qui vos oderunt"). *Orig.* iv. 324^{b}. 329$^{b.e.}$ 351^{a}. *Cypr.* 248. 260. 319. (om. *προσευχ. ὑπερ των επηρ. ὑμας και* Syr.Hier.)
— *και διωκ. ὑμας*] om. Goth. *sic. Orig.* 768^{e}. | om. *ὑμας* 33. Arm.
45. *υἱοι*] *ὁμοιοι* (X. comm.)
— *ουρανοις*] praem. *τοις* 33. KU(X. comm.) *Orig.* i. 768^{e}. iv. 330^{a}. 324^{b}. (*Contra*, iv. 329^{b}. *ter.* 351^{a}. *Eus.* in Es. 589^{d}).
— *επι πονηρους και αγαθους* *b.d.* Syr. Hel. *Iren.* 280. 325. *Orig.* i. 232^{f}. 521^{d}. 768^{e}. ii. 647^{b}. iii. 140^{c}. 763^{c}. iv. 13^{d}. 330^{b}. *Eus.* P.E. 655^{a}. in Ps. 426^{d}. | *επι αγαθους και πονηρους* Vulg. *a.c.f.ff*^{1}.*h.* Syrr. Crt. & Hel. *Hom. Cl.* 3. 57. *Iren.* 147. *Tert.* adv. Marc. iv. 36. de res. car. 36. *Orig. Int.* ii. 667^{f}. 686^{c}. 696^{d}. iii. 335^{e}. iv. 503^{d}.
45. *επι πον. και αγ., και βρεχει*] *bis* E*.
46. *μισθον*] add. *ουκ* Δ.
— *εχετε* *ff*^{1}.*g*^{1}. | *ἑξεται* [-*τε*] D. (Latt.)
— *ουχι και οἱ τελωναι οὑτως*] sic enim et Syr.Crt.
— *οὑτως* DZ. 33. *h.k.* (Syr.Crt.) Memph. Æth. *Cypr.* 248. *Lcf.* 122. | ‡*το αυτο* ς. BsL. rel. (vid. Luc. vi. 33). | *τουτο* 1. | hoc Vulg. *a.b.c.f.ff*^{1}.*l.* | haec *g*^{1}. Syrr. Pst. & Hel. Goth. Arm.
47. *αδελφους* BsDZ. 1. Vulg. *a.b.c.ff*^{1}.*l.* Syrr.Crt. & Pst. Memph. Æth. *Cypr.* 248. | *φιλους* LΔ. 33. EKMSU. *f.h.* Syr.Hel. Goth. Arm. *Lcf.* 122.
— *εθνικοι* BDZ. 1. 33. Vulg. *a.b.c.f.ff*^{1}. *g*$^{1.2.}$ Syrr.Crt.&Hel. Syr.Hier. Memph. Æth. *Cypr.* 248. *Lcf.* 122. | ‡*τελωναι* ς. L. rel. *h.* Syrr.Pst.(&Hel.MS.) Goth. Arm. | add. et peccatores Arm.
47. *το αυτο* B.*Btly.Blc.*DZ. 1. 33. MU. Vulg. *a.b.c.f.ff*^{1}.*g*$^{1.2.}$ Syr.Pst. Goth. Arm. Æth. *Cypr.* 248. *Lcf.* 122. | ‡*οὑτως* ς. L. rel. *h.* Syrr.Crt.&Hel. Memph.
48. *ὡς* B.*Btly.* ZL. 1. 33. Fᵃ. *Clem.* 626. 792. 886. *Orig.* i. 522^{e}. 681^{a}. ii. 26^{c}. *Eus.* D.E. 104^{d}. | ‡*ὡσπερ* ς. D. rel.
— *ουρανιος* BD²ZL. 1. 33. E*UFᵃ. Vulg. *a.f.ff*^{1}.*g*^{2}.*l.* Syr.Hel. Arm. Æth. *Orig.* i. 522^{e}. 681^{a}. ii. 26^{c}. *Cypr.* 248. | *εν ουρανοις* D*. | ‡*εν τοις ουρανοις* ς. ΔE². rel. *b.c.d.g*^{1}.*h.* Syrr.Crt.&Pst. *Clem.* 792. *Lcf.* 122. | [Memph.]
1. *προσεχετε*] add. *δε* ZL. 1. 33. *g*^{1}. Syrr. Pst. & Hel. Memph. Æth. | *Contra*, Bs D. rel. Vulg. *a.b.c.f.ff*^{1}.*h.* Syr.Crt. Goth. Arm. *Hil.* 629^{f}.
— *δικαιοσυνην* BD. 1. Vulg. *a.b.c.ff*^{1}. *g*^{1}.*h.l.* *Orig. Int.* iv. 512^{a}. *Hil.* 629^{f}. | ‡*ελεημοσυνην* ς. ZL. 33. rel. *f**.*k.* Syrr. Crt. & Hel. Memph. (vid.) Goth. Arm. Æth. (Syr.Pst. anc. *id.* Syr.Hier. qu. vocum transpositio verr. 1 et 2 Syr.Crt.)
— *θεαθηναι*] praem. *μη* Δ.
— *τοις* BL. rel. | om. D. 1. 33. (hiat Z).
2. *ποιῃς*] *ποιεις* LU.

46. diligitis *Cl.* | 47. et ethnici *Cl.*; *om.* et *Am*
2. facis *Cl.*

B (D) (Z). L [X‡] Δ. 1. 33. E[G]KMSU[V][Γ].

ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως
δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 3 §σοῦ δὲ ποιοῦντος
§ X‡ ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ
δεξιά σου, 4 ὅπως ᾖ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ·
καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ †ἀποδώσει
σοι.†
§ Theb. 34 5 §Καὶ ὅταν ‡προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε″ ‡ὡς″ οἱ
ὑποκριταί, ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν
ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι,
ὅπως †φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
†ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 6 σὺ δέ, ὅταν προσ-
εύχῃ, εἴσελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν
§ G θύραν σου πρόσευξαι§ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ·
καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει
μγ ε σοι.† 7 προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσητε, ὥσπερ
οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν
εἰσακουσθήσονται. 8 μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδεν
γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς
p Lu. 11:2—4. αἰτῆσαι αὐτόν. 9 οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· pΠά-
τερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου·
10. ἐλθάτω 10 ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου,
ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ †γῆς· 11 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν

in synagogis et in vicis, ut honorificentur ab hominibus. Amen dico vobis, receperunt mercedem suam. 3 Te autem faciente elemosynam ne sciat sinistra tua quid faciat dextera tua, 4 ut sit elemosyna tua in abscondito: et pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi.

5 Et cum oratis, non eritis sicut hypocritae, qui amant in synagogis et in angulis platearum stantes orare, ut videantur ab hominibus. Amen dico vobis, receperunt mercedem suam. 6 Tu autem cum orabis, intra in cubiculum tuum, et clauso ostio tuo ora patrem tuum in abscondito: et pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi. 7 (43, 5.) Orantes autem nolite multum loqui sicut ethnici; putant enim quia in multiloquio suo exaudiantur. 8 Nolite ergo assimilari eis: scit enim pater vester quibus opus sit vobis ante quam petatis eum. 9 Sic ergo vos orabitis, Pater noster qui es in caelis, sanctificetur nomen tuum; 10 adveniat regnum tuum; fiat voluntas tua, sicut in caelo et in terra; 11 panem nostrum supersubstantialem da nobis

2. ταις ῥυμαις] om. ταις Δ.
— ὑμιν] ὁτι Z ?
3. ελεημοσυνην] praem. την L.
4. ᾐ σου ἡ ελεημ. BsZ (vid.) L. 1. rel. | ἡ ελεημ. σου ᾐ D. | ἡ σου ελεημ. ᾐ 33. (om. ἡ Δ).
— αποδωσει] †praem. αυτος ς. DX (vid.) rel. *h.* Syrr.Pst.&Hel. | om. BZL. 1. 33. KU. Vulg. *a.b.c.f.ff*1.*g*1.*l.* Syr. Crt. Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig.* iv. 256c. *Cypr.* 317.
— σοι] συ K. ‖ †add. εν τῳ φανερῳ ς. LX (vid.) rel. *a.b.c.f.g*1.*h.* Syrr.Pst. & Hel. Goth. Arm. Æth. | om. BDZ. 1. 33. Vulg. *ff*1.*k.* Syr.Crt. Memph. *Orig.* iv. 256c. (MSS.) *Cypr.* 317.
5. προσευχησθε ουκ εσεσθε B.*Btly.Blc.* Z. 1. *sic.* (προσευχεσθε B.*Bch.*) Vulg. *a.b.c. f.ff*1.*g*2.*h.l.* (om. verr. 5, 6. *g*1.) Syr.Hel. mg. Memph. Theb. Goth. Arm.MSS. Æth. *Orig.* i. 227e. | ‡προσευχῃ ουκ εσῃ ς. DLX (ut vid. et in comm.) Δ (Gr. non Lat.) rel. Syrr.Crt.Pst.&Hel.txt. (Arm.)
— ὡς BDZ. 33. | ‡ὡσπερ ς. L. rel. *Orig.* i. 227e.
— φιλουσιν εν ταις συναγωγαις και εν ταις γωνιαις των πλατειων ἑστωτες προσευχεσθαι BsZ. rel. Vulg. *f.ff*1. Syr. Hel. Goth. Arm. Æth. *Orig.* i. 227e. (amant stare.... ut orent Syrr.Crt. & Pst. Memph. Theb.) | φιλουσιν στηναι εν ταις συναγωγαις και εν τ. γων. τ. πλατειων ἑστωτες και προσευχομενοι D. *h.* (sic, fere, *a.b.c.g*2).
5. ἑστωτες] om. K.
— ὁπως] †add. αν ς. Δ. rel. | om. B. *Btly.Blc.* DZL. 1. 33. K. *Orig.* i. 227f.
— αμην] om. Syr.Crt.
— ὑμιν] †add. ὁτι ς. L. rel. *f.* *Orig.* i. 227f. | om. BDZX (vid. e spatio). 1. 33. Vulg. *a. b.c.ff*1.*g*2.*h.* Arm. Æth. (*g*1. om. verr. 5, 6).
6. εισελθε] εισελθων Δ.
— ταμιειον BsZX. 1. 33. rel. *Orig.* iii. 423a. *Eus.* in Ps. 337b. | ταμειον DLE. *Orig.* i. 227f.
— τῳ post σου] om. D. 1. Latt.
— αποδ. σοι] †add. εν τῳ φανερῳ ς. LX. 33. rel. *a.b.c.f.h.* Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. Æth. | om. BDZ. 1. Vulg. *ff*1.*g*2.*h.* Syr.Crt. Syr.Hier.* Memph. Theb. *Orig.* i. 228a. iii. 423a. *Eus.* in Ps. 337b. 631b. *Hom. Cl.* 3. 55. *Hil.* 184b.
7. βαττολογησητε (Z)L. rel. *Orig.* i. 198a. 228a. | βατταλογησητε B. | βλαττολογησηται (*sic*) D*. (-ταλ **) | βατολογ. EG. Syr.Hel.mg. *Gr.* (hiant X. 33). (...τολ. Z).
— εθνικοι DZL. 1. rel. Syrr.Pst.&Hel. vv. *Orig.* i. 228a. | ὑποκριται B. Syr.Crt. (hiat 33).
8. γαρ] add. ὁ θεος B. Theb. | *Contra,* DZL. 1. 33. rel. Memph. vv. *Orig.* i. 204b. 228a.
— ὑμων] ἡμων 1. | add. [ὁ εν] ουρανοις X. caelestis Syr.Hel. Æth.
— αιτησαι αυτον BsZLX. rel. vv. *Orig.* i. 204b. 226d. 228a. | ανοιξε το στομα D. *h* (*d* hiat).
10. ελθετω BsZL. rel. *Orig.* i. 226f. *Eus.* in Ps. 540b. in Luc. 241. | ελθατω DΔ E2G. (hiant X. 33).
— ὡς Vulg. *f.ff*1.*g*1.*h.* *Cypr.* 205. 311. *Hil.* 477e. | om. D*. *a.b.c.*
— γης] †praem. της ς. DLX. rel. *Orig.* i. 226f. *Eus.* in Luc. ap. Mai 201. | om. B.*Bch.*Z. Δ. 1. (hiat 33). *Clem.* 593. (vid.) *Orig.* i. 240c.e.f. (*ter.*) 241a.

6. oraveris *Cl.* | om tuo *Cl.* | 7. quod in *Cl.* | 8. quid opus *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. [Theb.] Goth. Arm. Æth.
¶ X
§ V

ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον.¶ 12 καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ
ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ‡ἀφήκαμεν″ τοῖς ὀφει-
λέταις ἡμῶν·§ 13 καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρα-
μδ/ς σμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.† 14 Ἐὰν
γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν,
ᑫ ch. 18:35. Mar. 11:26. ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· 15 ᑫ ἐὰν
¶ Z δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς¶ ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα
αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα
¶ Theb. ὑμῶν.¶
§ Γ με/ι 35 16 Ὅταν δὲ§ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ‡ὡς″ οἱ ὑπο-
κριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα
αὐτῶν, ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες·
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, †ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 17 σὺ
δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσ-
ωπόν σου νίψαι· 18 ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις
νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ ‡κρυφαίῳ·″
καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ ‡κρυφαίῳ″ ἀποδώσει
σοι.†
§ Theb. ʳ Lu. 12:33, 34. 36 19 §ʳ Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς
γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται
μς/ι διορύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν· 20 θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν
¶ D θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ¶ ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις
ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ

hodie; 12 et dimitte nobis de-
bita nostra sicut et nos dimitti-
mus debitoribus nostris; 13 et
ne inducas nos in temtationem,
sed libera nos a malo. 14 (44, 6.)
Si enim dimiseritis hominibus
peccata eorum, dimittet et vo-
bis pater vester caelestis delicta
vestra; 15 si autem non dimise-
ritis hominibus, nec pater vester
dimittet peccata vestra.

16 (45, 10.) Cum autem ieiuna-
tis, nolite fieri sicut hypocritae
tristes; exterminant enim facies
suas ut pareant hominibus ieiu-
nantes. Amen dico vobis quia
receperunt mercedem suam.
17 Tu autem cum ieiunas, unge
caput tuum et faciem tuam lava;
18 ne videaris hominibus ieiu-
nans sed patri tuo qui est in
abscondito: et pater tuus qui
videt in abscondito reddet tibi.

19 Nolite thesaurizare vobis
thesauros in terra, ubi erugo et
tinea demolitur, [et] ubi fures
effodiunt et furantur; 20 (46, 5.)
thesaurizate autem vobis the-
sauros in caelo, ubi neque erugo
neque tinea demolitur, et ubi
fures non effodiunt nec furan-

12. *αφηκαμεν* BZ. 1. *Fuld. For. Harl.** Syr.Pst. *Orig.* i. 227ᵃ. 252ᵃ. | *αφιομεν* D(L)ΔE. | ‡*αφιεμεν* ϛ. G. rel. (hiat 33.) Vulg.*Cl. Am. b.c.f.ff*¹.*g*¹·²·*h.* (hiat *a*). Syrr.Crt.&Hcl. Goth. Arm. Æth. (*Orig.* i. 255ᵇ). *Cypr.* 205. (vid. Luc. xi. 4). [Memph. Theb.]

13. *πονηρου*] †add. *ὁτι σου εστιν ἡ βασιλεια και ἡ δυναμις και ἡ δοξα εις τους αιωνας* ϛ. L. 33. rel. *f.g*¹. (ap. Sabatier.) Syrr.(Crt.)Pst.&Hcl. Syr.Hier. Goth. Arm. Æth. (Syr.Crt. om. *και ἡ δυναμις*). | add. quod tuum est robur et potentia in aevum aevi, Theb. | add. quoniam est tibi virtus in saecula saeculorum. *k.* | om. BDZ. 1. Vulg. *a.b.c.ff*¹.*h.l.* Memph. *Orig.* i. 227ᵃ. *certissime* (vid. et 271, 272). *Tert.* de Orat. 8 (ubi vocat "sed devehe nos a malo" *clausulam*). *Cypr.* 205. || †add. *αμην* ϛ. L. 33. rel. Vulg.*Cl. f.* Syrr.Crt.&Hcl. Syr. Hier. Theb. Goth. Arm. Æth. *Cypr.* 205. | om. BDZ. 1. *Am. Tol. Harl. Emm. a.b.c.ff*¹.*g*¹.*h.k.l.* Syr.Pst. Memph. *Orig.* i. 227ᵃ.

14. *γαρ*] om. D*L.

14. *και ὑμιν*] *ὑμιν και* D.
— *ὑμων*] *ἡμων* E*.
— *ουρανιος*] add. *τα παραπτωματα ὑμων* L. Vulg. *c.ff*¹.*g*¹·²·*l.* Memph. Syr.Hier. Arm.Usc. Æth. *Eus.* in Ps. 35ᶠ. | *Contra*, BD. rel. Syrr.Crt.Pst.&Hcl. *a.b.f.h.* Theb. Goth. Arm.Zoh.

15. *τα παραπτωματα αυτων* BsL. 33. rel. (*b*)*f.* Syrr.Crt.&Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. | om. D. 1. Vulg. *a.c.ff*¹.*g*¹.*h.k.l.* Syr.Pst.
— *ὑμων* 1°] add. *ὁ ουρανιος* M.
— *αφησει*] add. *ὑμιν* D. Vulg.*Cl. a.b.c.f. ff*¹.*h.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. | *Contra*, BsL. rel. *Am.* Goth. Æth.

16. *ὡς* BDΔ. 1. | ‡*ὡσπερ* ϛ. L. rel.
— *σκυθρωποι*] om. Syr.Crt.
— *προσωπα αυτων* DL. rel. | *προσωπα ἑαυτων* B.*Btly.*
— *ὁπως*] add. *αν* Δ.
— *ὑμιν*] †add *ὁτι* ϛ. L.rel.Vulg. *c.ff*¹.*g*¹. | om. BD. 1. *a.b.f.h.m.* Arm. Æth.

17. *αλειψαι*] -*ψον* D.
— *το προσ. σου νιψαι* [sequ. *και*] ante *αλειψαι* Syrr.Crt.&Pst.

18. *ὁπως*] *ἱνα* D.

18. *τοις ανθρωποις νηστευων* DL. 1. 33. rel. | *νηστευων τοις ανθρωποις* B. *k.*
— *εν τῳ* 1°] om. *τῳ* D*.
— *κρυφαιῳ* bis BD. 1. (*κρυφια* 1° D*.) | ‡*κρυπτῳ* ϛ. L. 33. rel.
— *εν τῳ* 2°] om. *τῳ* D.
— *πατηρ σου*] om. *σου* Δ.
— *και ὁ πατηρ σου ὁ βλεπων εν τῳ κρ.*] om. E*. *vid.*
— *αποδωσει σοι*] †add. *εν τῳ φανερῳ* ϛ. Δ.E. *a.b.c.g*¹.*h.k.* Arm. in cdd. quib. Æth. | om. BDL. 1. 33. GKMSUVΓ. Vulg. *f.ff*¹.*l.m.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Syr. Hier. Memph. Goth. Arm.Zoh.

19. *θησαυριζετε*] -*σεται* D.
— *ὑμιν*] *εν ὑμιν* Δ.
— *αφανιζει* *Clem.* 537. 578. | *αφανιζουσιν* D*. *Orig.* iii. 239ᵇ.
— *κλεπται*] add. *και* D².

20. *δε*] om. Γ.
— *ουτε* 2°] *ου* U.
— *ουτε βρωσις*] om. Syr.Crt.
— *ουδε*] *και* 1.

13. nos inducas *Cl.* | ad fin. *add* Amen *Cl.* | 15. dimittet vobis *Cl.* | 16. appareant *Cl.* | 19. *om.* et (ante ubi) *Am.*

B [C]. L [X] Δ. 1. 33. EGKMSUV(Γ.)

κλέπτουσιν. 21 ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρός ‡σου,″ ἐκεῖ
ἔσται καὶ ἡ καρδία ‡σου.″
(μζ/ε) 37 22 s Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλ-
μός· ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ
σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται· 23 ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός
σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται.
εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν, τὸ σκότος
πόσον;
(μη/ε) 38 24 t Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ
γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς
ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε
(μθ/ε) θεῷ δουλεύειν καὶ ‡μαμωνᾷ.″ 25 u διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν,
μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε ‡ἢ″ τί πίητε,
μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσησθε. οὐχὶ ἡ ψυχὴ
πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος;
26 ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπεί-
ρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας,
¶ Theb. καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά·¶ οὐχ ὑμεῖς
μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; 27 τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν
δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα;
28 καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ
κρίνα τοῦ ἀγροῦ, πῶς ‡αὐξάνουσιν· οὐ κοπιοῦσιν οὐδὲ
νήθουσιν·″ 29 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ
¶ Γ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων.¶ 30 εἰ δὲ τὸν
χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλί-
βανον βαλλόμενον, ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ
πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; 31 μὴ οὖν μερι-

22. ἐστιν ὁ ὀφθαλμός [σου]
s Lu. 11:34–36.
t Lu. 16:13.
u Lu. 12:22—31.

tur. 21 Ubi enim est thesaurus tuus, ibi est et cor tuum.

22 (47, 5.) Lucerna corporis est oculus. Si fuerit oculus tuus simplex, totum corpus tuum lucidum erit; 23 si autem oculus tuus nequam fuerit, totum corpus tuum tenebrosum erit. Si ergo lumen quod in te est tenebrae sunt, tenebrae quantae erunt.

24 (48, 5.) Nemo potest duobus dominis servire: aut enim unum odio habebit et alterum diliget, aut unum sustinebit et alterum contemnet. Non potestis deo servire et mamonae. 25 (49, 5.) Ideo dico vobis, ne solliciti sitis animae vestrae quid manducetis, neque corpori vestro quid induamini. Nonne anima plus est quam esca, et corpus plus est quam vestimentum? 26 Respicite volatilia caeli, quoniam non serunt neque metunt neque congregant in borrea, et pater vester caelestis pascit illa: nonne vos magis pluris estis illis? 27 Quis autem vestrum cogitans potest adicere ad staturam suam cubitum unum? 28 Et de vestimento quid solliciti estis? Considerate lilia agri quomodo crescunt; non laborant neque nent: 29 dico autem vobis quoniam nec Salomon in omni gloria sua coopertus est sicut unum ex istis. 30 Si autem faenum agri, quod hodie est et cras in clibanum mittitur, deus sic vestit, quanto magis vos, minimae fidei? 31 Nolite ergo solliciti

21. *σου bis* B. 1. (Latt.) Syr.Hcl.MS.mg. Memph. Theb. Æth. *Tert.* ad mart. 2. *Cypr.* 239. 303. | ‡ *ὑμων* ϛ. L. 33. rel. *f.* Syrr.Crt Pst.&Hcl. Goth. Arm. (vid. Luc. xii. 34). om. *Orig.* iii. 157c. 459d.
— *και*] om. B. *Btly.* | *Contra, Orig.* iii. 157c. 459d.
22. *οφθαλμος* 1°.] add. *σου* B. Vulg. *Cl.* *a.b.c.ff*1.*g*1.2.*h.l.* Æth. *Orig. Int.* ii. 109e. 164c. *Hil.* 631c. (vid. Luc. xi. 34). | *Contra*, L. 1. 33. rel. *Am. f.* Syrr.Crt. Pst.&Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. *Clem.* 294. *Eus.* in Ps. 34b.
— *ὁ οφθ. σου ἁπλ. ῃ* L. 1. 33. rel. | *ῃ ὁ οφθ. σου ἁπλ.* B.
— sub fin.] add. *ει ουν το φως το εν σοι* Δ*.
23. *πονηρος ῃ*] om. *ῃ* 33.
24. *ουδεις*] add. *οικετης* LΔ(Gr.) vid. Luc. xvi. 13.
— *μαμωνα* B. *Bch.* LΔ. 1. 33. EGKMS UVΓ. *Am. Fuld. a.b.* Memph. Arm. *Clem.* 577. 875. *Orig.* i. 784b. iii. 168d. 272a. | ‡ *μαμμωνα* ϛ. Vulg. *Cl. c.f.ff*1.*g*1.*h.* Theb. Goth. *Iren.* 183. *Orig.* i. 745d.
25. *η τι πιητε* B. 33. *Gat. Luxov. c.f.g*1.*h.m.* Memph. (Theb.) Arm. *Orig.* i. 711d. (*μηδε τ. πι. Eus.* in Ps. 238d.) | ‡ *και τι πιητε* ϛ. L. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. ‖ om. 1. Vulg. *a.b.ff*1.*k.l.* Syr.Crt. Æth. *Hil.* 631e. (vid. Luc. xii. 22).
— *ουχι ἡ ψυχη*] anima enim Syr.Crt.
26. *ου*] *ουτε* E2.
— *αποθηκας*] praem. *τας* L.
— *ὑμων*] *ἡμων* L.
— *αυτων*] *τουτων* E.
27. *εξ ὑμων*] om. *εξ* Δ.
— *μεριμνων*] om. *a.b.h.m.* Syr.Crt. *Hil.* 633c. | *Contra*, Vulg. *c.f.ff*1.*g*1.2. Syrr. Pst.&Hcl.
28. *αυξανουσιν ου κοπιουσιν ουδε νηθουσιν* B. (1). 33. [*κοπιουσιν sic* cum B. 33 *-ωσιν* 1.] (33. *νηφουσιν*) | ‡ *αυξανει ου κοπιᾳ ουδε νηθει* ϛ. L. rel. (vid. Luc. xii. 27).
29. *περιεβαλετο*] *περιβεβληтε* L.
— *ὡς ἐν τουτων*] sicut illi Syr.Crt.
30. *αμφυενουσιν* L.
— *ου πολλῳ*] *ουπω* L. | *ποσῳ* Δ. | quanto Vulg. *a.b.c.f.ff*1.*g*1.2.*h.*
— *ὑμας*] add. curabit Syr.Crt.
31. *περιβαλωμεθα*] *-βαλλωμεθα* G. | *-βαλλομεθα* S*. | *-βαλολωμεθα sic* U. sphalma: lectio anceps.
32. *παντα γαρ ταυτα*] *ταυτα γαρ παντα* Δ.
— *εθνη*] add. terrae Syrr.Crt.&Pst.
— *επιζητουσιν* B. *Btly. Blc.* 1. 33. | ‡ *επιζητει* ϛ. L. rel.
— *ὑμων*] om. L.
— *ὁ ουρανιος*] om. Vulg. *a.b.c.ff*1.*g*1.*l.m.*

22. corporis tui est oculus tuus *Cl.* | oculus tuus fuerit *Cl.* | 23. fuerit nequam *Cl.* | sunt ipsae *Cl.* | 25. *om.* est 2°. *Cl.* | 26. plures *Am.* | 30. modicae fidei *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. (Theb.) (Goth.) Arm. Æth.

¶ Goth.

μνήσητε λέγοντες, Τί φάγωμεν, ἢ τί πίωμεν, ἢ τί
περιβαλώμεθα; 32 πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ‡ἐπιζη-
τοῦσιν·" οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῄ-
ζετε¶ τούτων ἁπάντων. 33 ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ
ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν· 34 μὴ οὖν μερι-
μνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει
†ἑαυτῆς. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

esse dicentes, Quid manducabimus aut quid bibemus aut quo operiemur? 32 Haec enim omnia gentes inquirunt: scit enim pater vester quia his omnibus indigetis. 33 Quaerite autem primum regnum [dei] et iustitiam eius: et omnia haec adicientur vobis. 34 Nolite ergo esse solliciti in crastinum: crastinus enim dies sollicitus erit sibi ipse. Sufficit diei malitia sua.

§ x VII. ν/β

v Lu. 6:37—42.
w Mar. 4:24.

39 §1 vΜὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε· 2 ἐν ᾧ γὰρ κρί-
ματι κρίνετε, κριθήσεσθε· καὶ wἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε,
‡μετρηθήσεται" ὑμῖν. 3 τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ
να/ε ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ
ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; 4 ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ
ἀδελφῷ σου, "Αφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ‡ἐκ" τοῦ
ὀφθαλμοῦ σου· καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ
σου; 5 ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον ‡ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ
§ C σου τὴν §δοκόν," καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ
κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

1 (50, 2.) Nolite iudicare, ut non iudicemini: 2 in quo enim iudicio iudicaveritis iudicabimini, et in qua mensura mensi fueritis metietur vobis. 3 (51, 5.) Quid autem vides festucam in oculo fratris tui, et trabem in oculo tuo non vides? 4 Aut quomodo dicis fratri tuo, Sine eiciam festucam de oculo tuo, et ecce trabes est in oculo tuo? 5 Hypocrita, eice primum trabem de oculo tuo, et tunc videbis eicere festucam de oculo fratris tui.

νβ/ι
40 6 Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσίν, μηδὲ βάλητε
τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μή
ποτε ‡καταπατήσουσιν" αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν,
καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς.

6 (52, 10.) Nolite dare sanctum canibus, neque mittatis margaritas vestras ante porcos, ne forte conculcent eas pedibus suis, et conversi disrumpant vos.

νγ/ε
41 §7 xΑἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ
§ Theb. εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. 8 πᾶς γὰρ
x Lu. 11:9—13. ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ
8. ἀνοιγήσεται κρούοντι ‡ἀνοίγεται." 9 ἢ τίς †ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν†

7 (53, 5.) Petite, et dabitur vobis: quaerite, et invenietis: pulsate, et aperietur vobis. 8 Omnis enim qui petit accipit, et qui quaerit invenit, et pulsanti aperietur. 9 Aut quis est ex

---

Syr.Crt. Memph. *Clem.* 579. *Cypr.* 210. 240. 307. (vid. Luc. xii. 30). | *Contra, f.h.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. Æth. *Hom. Cl.* 3. 55.
32. *απαντων*] om. Syr.Crt.
33. *την βασιλειαν του θεου και την δικαιοσυνην αυτου* L. 1. 33. rel. vv. *Cypr.* 210. 240. 307. *Hil.* 111a. | *την δικαιοσυνην και την βασιλειαν αυτου* B. | regnum et justitiam ejus *Am. g².m.* regnum ejus et justitiam ejus Memph. Æth. *την βασιλειαν των ουρανων και την δικαιοσυνην Clem.* 579. *την βασ. και την δικαιοσ. Eus.* P.E. 590a.
34. *αυριον μεριμνησει*] *μεριμνησει αυριον* Δ*. ‖†add. *τα* ς. Δ. rel. | om. BL. GSV. (*τα περι* Δ).
— *ἑαυτης*] *αυτης* LΔ.
— *αρκετον τῃ ἡμερᾳ ἡ κακια αυτης*] om. G*.
1. *κριθητε*] add. *μη καταδικαζετε και ου μη καταδικασθητε* L. (e Luc. vi. 37).
2. *μετρηθησεται* B. *Bch.* LXΔ. 1. 33. EGKMSUV. *Am. Fuld. For. Tol. a.b.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iii. 239a. *Hil.* 636e. | ‡*αντιμετρηθησεται* ς. Vulg. *Cl. c.f.ff¹.g¹.h.l.* (vid. Luc. vi. 38).
4. *εκ* B. 1. 33. (*de* Latt. *Lcf.* 122). | ‡*απο* ς. L. rel.
— *οφθ. σου*] add. *ὑποκριτα εκβαλε* Δ*.
5. *εκ του οφθ. σου την δοκον* B(C). (—*δοκον και τοτε* inc. C. post hiatum) | ‡*την δοκον εκ του οφθ. σου* ς. LX. rel. *Iren.* 268. *Lcf.* 122. (vid. Luc. vi. 42)
— *οφθαλμου*] *αδελφου* E*.
— *εκβαλειν*] *εκβαλλειν* Δ.
6. *δωτε*] *δοτε* 1. MS.
— *βαλητε*] *βαλλετε* L. | *βαλειτε* E.
— *ὑμων*] om. Syr.Crt. | *Contra*, Syrr. Pst.&Hcl.
6. *καταπατησουσιν* B. *Btly.* CLX. 33. | ‡-*σωσιν* ς. E. rel. *Clem.* 348.
— *εν*] om. 1. 33.
— *ρηξωσιν*] -*ουσιν* 33.
8. *ανοιγεται* B. Syrr. Crt. Pst. & Hcl. Memph. (Theb. et Æth. *fut.*; sed similiter vertunt *λαμβανει* et *εὑρισκει* per tempus futurum.) ‡*ανοιγησεται* ς. CLX. rel. Latt. *Clem.* 654. (vid. ver. 7).
9. *ἢ*] om. U.
— *τις*] †add. *εστιν* ς. CX. rel. Vulg. (*a*). *f.ff¹.g¹.* Arm. Æth. *Cypr.* 73. | om. B*. *Bch.* L. *Emm. b.c.h.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. Theb. (*εξιν* sic 33. ? om. *εστιν* in archetypo?) ‖add. *γαρ* Syr.Crt.
— *ὁν*] *ὁς* M. ‖†add. *εαν* ς. XK². rel. Vulg. *f.ff¹.g².h.* | add. *αν* LΔK*. | om.

---

33. Quaerite ergo *Cl.* | *om.* dei *Am.* | haec omnia *Cl.* | 34. esse sol *Cl.* | sibi ipsi *Cl.*
2. remetietur *Cl.* | 1. trabs *Cl.*

B C [Z]. L X Δ. 1. 33. E(G)KMSUV[Γ].

‡αἰτήσει″ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει
αὐτῷ; 10 *ἢ″ καὶ †ἰχθὺν ‡αἰτήσει,″ μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐ-
τῷ; 11 εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ
διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ
ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν
νδ/ε αὐτόν; 12 y πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα §ποιῶσιν
y Lu. 6:31. § Goth. ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς·
οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.
νε/ε 42 13 z ‡Εἰσέλθατε″ διὰ τῆς στενῆς πύλης, ὅτι πλα-
z Lu. 13:24. τεῖα ἡ πύλη καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς
τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι'
αὐτῆς· 14 ‡τί″ στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ
ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες
αὐτήν.
νϛ/ι 43 15 Προσέχετε [δὲ] ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν,
οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασιν προβάτων,
a Lu. 16:43. 43. ἔσωθεν δέ εἰσιν λύκοι ἅρπαγες. 16 a ἀπὸ τῶν καρπῶν
νζ/ε αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς· μή τι συλλέγουσιν ἀπὸ
§ Z‡ νη/ε §ἀκανθῶν ‡σταφυλάς,″ ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα; 17 οὕ-
τως πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ· τὸ δὲ
σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. 18 οὐ δύνα-
ται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν, οὐδὲ
b cap. 3:10. δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν. 19 b πᾶν δέν-

vobis homo, quem si petierit filius suus panem, numquid lapidem porriget ei? 10 Aut si piscem petet, numquid serpentem porriget ei? 11 Si ergo vos, cum sitis mali, nostis bona dare filiis vestris, quanto magis pater vester qui in caelis est dabit bona petentibus se. 12 (54, 5.) Omnia ergo quaecumque vultis ut faciant vobis homines, et vos facite eis: haec est enim lex et prophetae.

13 (55, 5.) Intrate per angustam portam: quia lata porta et spatiosa via, quae ducit ad perditionem, et multi sunt qui intrant per eam. 14 Quam angusta porta et arta via, quae ducit ad vitam, et pauci sunt qui inveniunt eam.

15 (56, 10.) Attendite a falsis prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces: 16 a fructibus eorum cognoscetis eos. (57, 5.) Numquid colligunt de spinis uvas, aut de tribolis ficus? 17 (58, 5.) Sic omnis arbor bona fructus bonos facit, mala autem arbor fructus malos facit. 18 Non potest arbor bona fructus malos facere, neque arbor mala fructus bonos facere. 19 Omnis arbor quae non facit

BC. 1 *Tf.* *a.b.c.g*¹. Memph. Theb. Arm. (Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Æth. vid.)
9. *αιτησει* (B. *Tf. vid.*) (C)LΔ. (*αιτησεις* C*) | ‡*αιτηση* ϛ. X. rel.
— *επιδωσει*] *αντιδωσει* 1*.
10. **η*″ *και* BC. 1.33. KMS. Arm | *η* Vulg. *a.b.c.f.ff*¹.*g*¹.*h*. Syr.Crt. Memph. Theb. | *και* ϛ. LX. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Æth.
— *ιχθυν*] †praem. *εαν* ϛ. XK². rel. (*αν* LK*). Latt. Syrr Crt.Pst.&Hcl. Æth. | om. BC. 1. 33. (Memph.) Theb. Arm. (*η και εαν ιχθ.. αυτω* om. K. txt. habet mg.)
— *αιτησει* B. *Bch.* CLΔ. 33. | ‡*αιτηση* ϛ. X. rel.
11. *δοματα*] *δογματα* E*. | om. L. *Am. Fuld. For. f.ff*¹.*g*².*l.* | *Contra*, Vulg.*Cl. a.b f.g*¹.*h* | post *αγαθα* 1.
— *ὁ* 2°.] om. Δ.
— *εν τοις ουρανοις*] *ουρανιος* M. *Cypr.* 73.
12. *ουν*] om. L. Syr.Pst. Arm. (*Contra*, Syrr.Crt.&Hcl.)
— *αν*] *εαν* C.
— *θελητε*] *θελετε* LX.
— *ποιωσιν* BsC²X. rel. | *-ουσιν* C*L.
— *οὑτως*] om. L. Vulg. *c.ff*¹.*l.* Syr.Crt. | *Contra*, *a.b.f.g*¹·²·*h*. Syrr.Pst.&Hcl.

12. *οὑτος*] *οὑτως* LX. Syr.Hcl.txt.
13. *εισελθατε* B. *Bch. Blc.* CLΔ. | ‡*-θετε* ϛ. XE. rel. (hiat 33).
— *ὁτι*] quia Vulg. *c.f.ff*¹.*g*¹·²· (Arm. 5 MSS.) | quam *a.b h.l.* Arm. Zoh. *Cypr.* 306. *Hil.* 638ᶜ. *Lcf.* 122. 265.
— *ἡ πυλη* MSS. Vulg. *f.ff*¹.*g*¹·²· Syrr. Crt.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 853ᶠ. | om. *a. b.c.h h.m. For. Clem.* 578 (*πλατεια και ευρυχωρος ὁδος απαγει εις την απωλ.*) *Orig.* i. 228ᶠ. ii. 800ᵈ. iii. 270ᶠ. *Orig. Int.* ii. 387ᵃ. *Eus.* in Ps. 286ᵉ. *Cypr.* 306. *Hil.* 638ᶜ. *Lcf.* 122. 265.
— *εισερχομενοι*] *ερχομενοι* L. *πορευομενοι* 1.
14. *τι* B e corr. *Bch.* CLΔ. 1*. EGKMS UV. Vulg. (*a* hiat) *b.c.f.ff*¹ *g*¹·²·*h.l.* Syrr. Crt.Pst.&Hcl. Goth. Arm.Zoh. Æth. *Cypr.* 265. | ‡*ὁτι* ϛ. B*(? corr. ab ipsa prima manu) X. 1². *m.* Memph. Theb. (Mnt.) (Arm. 3 MSS.) *Orig.* iii. 527ᵇ. (hiat 33.) ‖add. *δε* B. *Btly.* Theb. (ap. Wd.)
— *ἡ πυλη* MSS. Vulg. *b.c.f.ff*¹.*g*¹·²· Syrr. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. *Orig.* iii. 527ᵇ. | om. *a* (vid.) *h.k.m. Clem.* 565. *Hipp.* Ph. v. 8 (116). *Orig.* i. 642ᵇ. ii. 713ᵇ. (800ᶜ.) iii. 144ᵇ. 220ᵃ. 615ᵈ. *Eus.* Ec. Proph. 105. in Ps. 14ᶜ. 378ᵃ. *Cypr.* 206. (vid. *Hom. Cl.* 18. 17).
— *ἡ ὁδος ἡ*] om. S.
15. *δε* CL. rel. *f.* Syr.Hcl. Memph. Goth. | om. B. *Bch.* Vulg. *a.b.c.ff*¹.*g*¹.*h.l.m.* Syrr. Crt.&Pst. Theb. Arm. Æth. *Just.* Tr. 35. *Hil.* 638ᵉ. 1245ᵃ. *Lcf.* 123.
16. *σταφυλας* B. 1. (*-λημας* C*. *vid.* lectio anceps). Vulg. *a.b.c.f.ff*¹.*g*¹.*h.l.* Syrr. Crt.Pst.&Hcl. Goth. (Memph. Theb. ancc.) *Tert.* de an. 21. *Hil.* 638ᵉ. | ‡*σταφυλην* ϛ. C *nunc* L. rel. Arm. Æth. *Lcf.* 123. (hiat 33. *σταφυλ*... Z).
17. *οὑτως*] om. Syr.Crt.
— *καρπους καλους ποιει* CZLX. rel. | *καρπους ποιει καλους* B. | *καλους ποιει καρπους* Δ.
18. *ου δυναται*] praem. *ει* B. *Btly.*
— *ποιειν* 1°. CZLX. rel. | *ενεγκειν* B. *Orig.* iii. 267ᶠ. (iv. 221ᵉ).

10. petierit *Cl.* | 11. bona data *Cl.* | 12. facite illis *Cl.* | 13. via est *Cl.* | 14. via est *Cl.* | 17. malos fructus *Cl.* | 18. malos fructus *Cl.* | bonos fructus *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Theb. [Goth.] Arm. Æth.

δρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ
βάλλεται. [20] ἄρα γε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπι-
γνώσεσθε αὐτούς.

νθ / γ — c Lu. 6:46, 47.

44 [21] cΟὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε κύριε, εἰσελεύ-
σεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ
θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν *τοῖς" οὐρανοῖς. [22] πολ-
λοὶ ἐροῦσίν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύριε κύριε, οὐ
τῷ σῷ ὀνόματι ‡ἐπροφητεύσαμεν," καὶ τῷ σῷ ὀνόματι
δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις
πολλὰς ἐποιήσαμεν; [23] καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς
dὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· eἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ
ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

ξ / ε — d Lu. 13:27. e Ps. 6:8.

ξα / ε — f Lu. 6:47, 49. — 24. ὁμοιώσω αὐτὸν

45 [24] fΠᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους [τού-
τους] καὶ ποιεῖ αὐτούς, ‡ὁμοιωθήσεται" ἀνδρὶ φρο-
νίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησεν ‡αὐτοῦ τὴν οἰκίαν" ἐπὶ τὴν
πέτραν· [25] καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ‡ἦλθαν" οἱ ποτα-
¶ G μοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ¶ἄνεμοι, καὶ ‡προσέπεσαν" τῇ
οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσεν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ
τὴν πέτραν.

§ Γ 46 [26] Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους §τούτους
καὶ μὴ ποιῶν αὐτούς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις
ᾠκοδόμησεν ‡αὐτοῦ τὴν οἰκίαν" ἐπὶ τὴν ἄμμον· [27] καὶ
κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν

fructum bonum exciditur et in ignem mittitur. [20] Igitur ex fructibus eorum cognoscetis eos.

[21] (59, 3.) Non omnis qui dicit mihi, Domine domine, intrabit in regnum caelorum; sed qui facit voluntatem patris mei qui in caelis est, ipse intrabit in regnum caelorum. [22] (60, 5.) Multi dicent mihi in illa die, Domine domine, nonne in nomine tuo prophetavimus, et in nomine tuo daemonia eiecimus, et in nomine tuo virtutes multas fecimus? [23] Et tunc confitebor illis quia numquam novi vos: discedite a me, qui operamini iniquitatem.

[24] (60, 5.) Omnis ergo qui audit verba mea haec et facit ea, assimilabitur viro sapienti, qui aedificavit domum suam supra petram: [25] et descendit pluvia, et venerunt flumina, et flaverunt venti, et inruerunt in domum illam, et non cecidit; fundata enim erat supra petram.

[26] Et omnis qui audit verba mea haec et non facit ea, similis erit viro stulto, qui aedificavit domum suam supra harenam: [27] et descendit pluvia, et venerunt flumina, et flaverunt venti,

---

18. ουδε] add. παλιν L.
19. παν] add. ουν C^{2}ZL. 33. *b.c.g*^{1}*.h.* Syr. Crt. Theb. (vid. cap. iii. 10). | om. ουν BsC*X. rel. *a.ff*. Syrr. Pst. & Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. *Hipp.* Ph. v. 8 (113). *Cypr.* 314. *Lcf.* 123. | add. enim *f. Iren.* 237. autem *g*^{2}.
20. απο BsZ. rel. *f.k.* | εκ C. ex Vulg. *a.b.c.ff*^{1}*.g*^{1}*.h.*
21. ου] add. ουν Syr.Crt.
— τοις ουρανοις] *om. τοις ς. LX. rel. *Orig.* ii. 557^d. | *Contra*, BCZ. 1. 33. *Hipp.* Ph. v. 8 (112). ‖ post ουρανοις] add. οὗτος εισελευσεται εις την βασιλειαν των ουρανων C^2. 33. Vulg. *a.b.c.ff*^{1}*.g*$^{1.2}$*.l.m.* Syr.Crt. *Cypr.* 311. *Hil.* 1244^a. | *Contra*, MSS. rel. *f.h.* Syrr. Pst.&Hcl. vv. rel.
22. πολλοι] add. γαρ Syr.Crt. Memph. Theb.
— μοι] sive om. Z; sive olim, ut e spatio videtur, ante ερουσιν habebat (ubi codex ille nunc hiat) sicut legitur in *b.c.f.g*$^{1.2}$*.h. Cypr.* 199. 314. (*Hil.* 639^a). | *Contra*, Vulg. *a.ff*^{1}.
— τῃ] om. Δ.
22. κυριε 2^o.] add. ου τῳ σῳ ονοματι εφαγομεν και επιομεν Syr.Crt. *Just.* Ap. 1. 16. Tr. 76. ου τῳ ονομ. σου εφαγ. κ. τῳ ονομ. σου επιομεν *Orig.* i. 158. 423^e. (iv. 421^d. 425^b). (vid. Luc. xiii. 26).
— ου τῳ] ουτως C.
— επροφητευσαμεν CZL. 33. | ‡προεφ. ς. Bs(?)X. rel.
— και τῳ σῳ ονομ. δαιμ. εξεβαλ.] E^2. in mg.
— εξεβαλομεν] -ωμεν L.
23. ουδεποτε] ουδεπω K. *Tf.*
— ὑμας] αυτους E*.
— εμου] add. παντες LU. *b.* Arm. *Hil.* 1027^a. (e Psalmo).
24. ουν] om. XK. *a.*
— ακουει μου] μου ακουει L.
— τουτους CZL. rel. Vulg. *b.c.f.ff*^{1}*.h.* Memph. Theb. rel. *Orig.* i. 112. *Lcf.* 124. | om. B. *Btly.* *a.g*^{1}*.k.m.* Syr.Hier. Goth. *Cypr.* 194. 327. *Hil.* 639^c.
— ὁμοιωθησεται BZ. 1. 33. Vulg. *a.b.c.ff*^{1}*.g*^{1}*.l.* Syr.Hcl.mg. Theb. Arm. Æth. *Orig.* i. 112. | ‡ὁμοιωσω αυτον ς. CL. rel. *f.h.m.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl.txt. Memph. Goth. *Cypr.* 194. 327. *Hil.* 639^c. *Lcf.* 124. (mox οικοδομησεν C*. et ver. 26).
24. αυτου την οικιαν BCZ. 1. 33. *Orig.* i. 307^e. | ‡την οικιαν αυτου ς. LX. rel. *Orig.* i. 112. | om. Theb. (τ. ἑαυτ. οικ. *Eus.* in Ps. 60^c).
25. ηλθαν B. *Btly.*] | ‡ηλθον ς. CZL. rel.
— προσεπεσαν B. *Bch.* CZXΔ. 1. E. Syr. Hcl. *Gr.* in mg. | ‡προσεπεσον ς. L. rel. (και προσεπεσ. ver. 25.... επνευσαν οἱ ανεμοι ver. 27 inc. om. 33).
26. τουτους] om. *f.* Syr.Hier. Goth. *Cypr.* 327. *Lcf.* 124.
— ὁμοιωθησεται] adsimilabo eum Memph. (*Contra*, Theb.) | ὁμοιος εστιν *Orig.* (i. 112).
— αυτου την οικιαν BZ. 1. | ‡την οικιαν αυτου ς. CLX. rel. *Orig.* i. 112.

---

19. excidetur *Cl.* | mittetur *Cl.* | 25. super *Cl.* | 26. id.

B C (Z‡). L X Δ. 1. 33. E[G]KMSUVΓ.

οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν·
καὶ ἦν ἡ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη.
ξβ β 47 28 Καὶ ἐγένετο ὅτε ‡ἐτέλεσεν″ ὁ Ἰησοῦς τοὺς
λόγους τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ
αὐτοῦ· 29 ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων,
καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς *αὐτῶν.″

et inruerunt in domum illam, et cecidit; et fuit ruina eius magna.

28 (62, 2.) Et factum est cum consummasset Iesus verba haec, ammirabantur turbae super doctrina eius: 29 erat enim docens eos sicut potestatem habens, [et] non sicut scribae eorum et Pharisaei.

VIII. ς′ ξγ β 48 1 ‡Καταβάντος δὲ αὐτοῦ″ ἀπὸ τοῦ ὄρους ἠκολού-
g ‖ Mar. 1:40—44. ‖ Lu. 5:12—14. θησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· 2 g καὶ ἰδοὺ λεπρὸς ‡προσ-
ελθὼν″ προσεκύνει αὐτῷ λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλῃς,
δύνασαί με καθαρίσαι. 3 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα
ἥψατο αὐτοῦ† λέγων, Θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως
ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. 4 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς, Ὅρα μηδενὶ εἴπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν
δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ ‡προσένεγκον″ τὸ δῶρον ὃ προσ-
έταξεν ‡Μωυσῆς,″ εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.
ζ′ ξδ γ 49 5 h ‡Εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ″ εἰς ‡Καφαρναουμ″ προσ-
h ‖ Lu. 7:1—10. ῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτὸν 6 καὶ λέγων,
Κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικὸς
¶ Z δεινῶς βασανιζόμενος.¶ 7 [καὶ] λέγει αὐτῷ [ὁ Ἰη-
8. καὶ ἀποκριθεὶς σοῦς,] Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν. 8 ‡ἀποκριθεὶς
δὲ″ ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη, Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα

1 (63, 2.) Cum autem descendisset de monte, secutae sunt eum turbae multae. 2 Et ecce leprosus veniens adorabat eum dicens, Domine, si vis, potes me mundare. 3 Et extendens manum tetigit eum Iesus dicens, Volo, mundare. Et confestim mundata est lepra eius. 4 Et ait illi Iesus, Vide nemini dixeris, sed vade ostende te sacerdoti, et offer munus quod praecepit Moses, in testimonium illis.

5 (64, 3.) Cum autem introisset Capharnaum, accessit ad eum centurio rogans eum 6 et dicens, Domine, puer meus iacet in domo paralyticus et male torquetur. 7 Ait illi Iesus, Ego veniam et curabo eum. 8 Et respondens centurio ait, Domine, non sum dignus ut intres

27. προσεκοψαν BsZLX. 33. rel. | προσερρηξαν C. 1. M. (sic ver. 25. *Eus.* in Ps. 367ᵃ). (vid. Luc. vi. 48, 49).
— μεγαλη] add. σφοδρα 33. Syr.Hier. Arm.
28. ετελεσεν B.*Bch.*CZ(vid. e spat.) 1. 33. *Orig.* iii. 635ᵉ. | ‡συνετελεσεν ς. LX. rel.
— Ιησους] add. παντας M. Arm.
— εξεπλησσοντο] add. παντες Δ. 1. *Orig.* iii. 635ᵉ. *Eus.* D.E. 444ᶜ.
29. γραμματεις αυτων] *om. αυτων ς. LXE. rel. *b.* Goth. | *Contra,* BC²Δ. 1. 33. K. Vulg. *a.c.f.g*¹·²·*h.l.* Syrr.Crt. Pst.&Hel. Syr.Hier. Memph. Theb. Arm. (edd. mul.) Æth. *Eus.* D.E. 27ᵇ. 444ᶜ. (Z hiat.) ‖add. και οἱ φαρισαιοι C. 33. Vulg. *a.*(*b.*)*c.*(*ff*¹.)*g*¹·⁽²·⁾*h.l.* Syrr. Crt.Pst.&Hel. Arm.Usc. *Eus.* D.E. 27ᵇ. *Hil.* (640ᵃ). (in nonnullis horum testium sic legitur *post* αυτων, in aliis *sine* illa voce: — vid. supra). | *Contra,* MSS. rel. *f.* Syr.Hier. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. *Eus.* D.E. 444ᶜ.
1. καταβαντος δε αυτου BC. (1). 33 *sic* (καταβαινοντος 1.) Vulg. *f.ff*¹. Syrr. Pst.&Hel. Memph. Theb. Goth. Arm. | και καταβαντος [αυτου] Z. *a.b.c.g*¹.*h.* Syr.Crt. Æth. *Hil.* 508ᵉ. 640ᶜ. | ‡καταβαντι δε αυτῳ ς. LX. rel. (om. αυτῳ ΔV* [corr.*] *k*).
1. οχλοι πολλοι] οχλος πολυς 33. Arm.edd.
2. προσελθων BΔ.1.EM(Z hiat). Syr. Hel. Theb. Goth. Arm. Æth. | ‡ελθων ς. CLX. 33. rel. Vulg. *a.b.c.f.ff*¹.*g*¹.*h.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. *Hil.* 508ᵉ. 640ᶜ.
— αυτῳ] αυτον 33.
3. αυτου 1°.] †add ὁ Ιησους ς. C²LX. rel. *b.h.* Syr.Hel. Arm. *Hil.* 508ᵉ. | sic ante ἡψατο Vulg.*Cl.* *a.c.f.g*¹·²· Syrr.Crt.& Pst. | om. BC*Z (*vid.*) 1. 33. *Am.* *ff*¹.*k.* Memph. Theb. Goth. Æth.
— απ' αυτ. ἡ λεπ. S.
4. μηδενι μηδεν Γ.
— αλλα] Elz.BsCΔ. 1. rel. | αλλ' St.3.L. MUΓ.
— τῳ ἱερει] sacerdotibus Syrr.Crt.&Pst. Arm.ed. (*contra*, Syr.Hel.mg. *disertè*).
— προσενεγκον BC. | ‡-κε ς. L. rel. (hiat Z).
— ὃ] sicut Syrr.Crt.&Pst.
— Μωυσης B. *Btly.* C²Z. 33. K. Memph. Theb. | ‡Μωσης ς. C*LX. 1. rel.
5. εισελθοντος δε αυτου BC*Z. 1. 33. (..ος δε αυτου Z). Vulg. (*a.b.f.*)*ff*¹.(*g*¹.*h.*)*g*². Syrr. (Crt.) & Hel. Memph. Theb. (Goth.) Arm. Æth. (post haec autem cum introisset *a.b.f.g*¹.*h.* Syr.Crt. Goth.) | εισελθοντι δε αυτῳ Δ(E)F(*Wtst.*) KMSUΓ. (εισελθοντι δε αυτου̃ (ω) *sic* E). | εισελθοντι αυτῳ XV. | ‡εισελθοντι δε τῳ Ιησου ς. C²L. (*c.*) Syr.Pst.
5. Καφαρναουμ B. *Btly.* 33. (hiat Z). Latt. Memph. Theb. Goth. *Orig.* iv. 171ᵈ. | Καπερναουμ ς. CLX. rel.
6. Κυριε] om. Syr.Crt.
7. και] om. B. *Bch.* *Am.* *b.h.*(*sic*)*k.* Syrr. Crt.&Pst. Theb. Arm. | *Contra* MSS. Vulg.*Cl.* *a.c.f.ff*¹. Syr.Hel. Memph. Goth. Æth.
— ὁ Ιησους] om. B. (? C*). *k.* Memph. | *Contra* Latt. (exc. *k.*) Theb. rel.
8. αποκριθεις δε B. 33. Theb. | ‡και αποκριθεις ς. C(vid.)LX. rel. Latt. Syr. Hel. Memph. Goth. Æth. | αποκριθεις

27. ruina illius *Cl.* | 28. doctrinam *Am.* | 29. om. et *Am.*
3. Iesus, *ante* manum. *Cl.* | 7. et ait. *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth.

μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ
‡ λόγῳ,″ καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. 9 καὶ γὰρ ἐγὼ
ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ’ ἐμαυτὸν στρα-
τιώτας, καὶ λέγω τούτῳ, Πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ
§ G ἄλλῳ, ″Ἔρχου, καὶ § ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, Ποίη-
σον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. 10 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύ-
ἀκολ. [αὐτῷ]. μασεν, καὶ εἶπεν τοῖς ἀκολουθοῦσιν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
‡ παρ’ οὐδενὶ″ τοσαύτην πίστιν ‡ ἐν τῷ Ἰσραὴλ″ εὗρον.
ξε ε 11 ⁱ λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν
ⁱLu. 13:28, 29. ἥξουσιν, καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ
καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· 12 οἱ δὲ υἱοὶ
τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώ-
τερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν
ξϛ ε ὀδόντων. 13 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ‡ ἑκατοντάρχῃ,″
″Ὕπαγε, [καὶ] ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι. καὶ ἰάθη
ὁ παῖς † ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.
H' ξζ β 50 14 ʲ Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου,
ʲ|| Mar. 1:29—34. || Lu. 4:38—40. εἶδεν τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσου-
σαν, 15 καὶ ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ
θ' πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει ‡ αὐτῷ.″ 16 Ὀψίας δὲ
γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολ-
λούς· καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς

sub tectum meum: sed tantum dic verbo, et sanabitur puer meus. 9 Nam et ego homo sum sub potestate, habens sub me milites, et dico huic, Vade, et vadit, et alio, Veni, et venit, et servo meo, Fac hoc, et facit. 10 Audiens antem Iesus miratus est, et sequentibus se dixit, Amen dico vobis, non inveni tantam fidem in Israhel. 11 (65, 5.) Dico autem vobis, quod multi ab oriente et occidente venient et recumbent cum Abraham et Isaac et Iacob in regno caelorum; 12 filii autem regni eicientur in tenebras exteriores: ibi erit fletus et stridor dentium. 13 (66, 5.) Et dixit Iesus centurioni, Vade, et sicut credidisti fiat tibi. Et sanatus est puer in hora illa.

14 (67, 2.) Et cum venisset Iesus in domum Petri, vidit socrum eius iacentem et febricitantem: 15 et tetigit manum eius, et dimisit eam febris, et surrexit et ministrabat eis. 16 Vespere autem facto optulerunt ei multos daemonia habentes: et eiciebat spiritus verbo, et omnes male

tantum Syrr.Crt.&Pst. Arm. | add. *αυτῳ* U. *f.* (post *ειπεν a.b.g*¹.*h.*—non hab. Vulg. *c.ff*¹).
8. *εφη*] *ειπεν* C. 33.
— *μου ὑπο*] *ὑπο μου* U.
— *λογῳ* BCLXΔ. 1. 33. EF(ap. *Wtst.*) KMSUV. Vulg. (*a* hiat) *b.c.f.h.* Syrr. Crt.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Goth. (vid.) Arm. *Orig.* iv. 278ᵈ. | ‡ *λογον* ϛ. Γ. *ff*¹.*g*¹. Æth.
— *ὁ παις μου*] om. 1. (*a*.n.l.) Theb.
9. *ὑπο εξουσιαν*] add. *τασσομενος* B. Vulg. *Cl.* *a.b.c.g*¹·²·*h.* (Memph. Theb. *vid.*) *Hil.* (641ᵇ.) (vid. Luc. vii. 8.) | *Contra*, CLX. rel. *Am.* *f.ff*¹. Syrr.Pst. &Hcl. Goth. Arm. Æth. *Iren.* (vid.) 34. | add. et mihi est auctoritas, mihi etiam. Syr.Crt.
— *αλλῳ*] praem. *το* (i.e. *τῳ*) X.
— *μου*] add. dico *a.b.c.g*¹·²·*h.* Syr.Crt. | *Contra*, Vulg. *f.ff*¹. Syrr.Pst.&Hcl.
10. *ακολουθουσιν*] add. *αυτῳ* C. 33. Vulg. *a.b.c.f.ff*¹.*g*¹·²·*h.l.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth. | om. *αυτῳ* BsLX. rel. Goth. Arm.
— *παρ’ ουδενι* B. 1. *Gat.* *a.g*¹.*k.* Syrr.Crt. &Hcl.mg. Memph. (Theb.) Æth. | ‡ *ουδε* ϛ. CLX. rel. *f.* Syrr.Pst.&Hcl.txt. Arm. (vid. Luc. vii. 9). *Orig.* iv. 314ᵇ? | non. Vulg. *b.c.ff*¹.*h.* Goth. *Hil.* 641ᵉ.
10. *τοσαυτην πιστιν εν τῳ Ισραηλ* B. Vulg. *a.b c.ff*¹.*g*¹.*h.* Memph. Theb. Æth. *Hil.* 641ᵉ. | ‡ *εν τῳ Ισραηλ τοσαυτην πιστιν* ϛ. CLX. rel. *f.* Syrr.Crt. &Pst.&Hcl. Goth. Arm. (vid. Luc. vii. 9). *Orig.* iv. 314ᵇ.? | *εν τῳ Ισρ.* om. 1.
— *εὑρον*] *ηυρον* GV.
11. *ὁτι*] om. 1.
— *απο*] om. 1 ᵀʳˢ
12. *βασιλειας*] add. *αυτης* Δ. hujus. *b.c.* *f.g*¹·²·*h.* (contra, *a*).
13. *ἑκατονταρχῃ* BCLX. EGKMSVΓ. | ‡ -*χῳ* ϛ. Δ. 1. 33. U.
— *και ὡς*] om. *και* B. *a.b.g*¹·².*h.k.* Syrr. Crt.&Pst. Memph. Theb. *Iren.* 282. | *Contra* CL. rel. Vulg. *c.f.ff*¹. Syr.Hcl. Goth. Arm. Æth. *Orig.* iv. 171ᵈ. 278ᵈ.
— *παις*] † add. *αυτου* ϛ. C. rel. Syrr. Crt.Pst.&Hcl. Theb. Goth. Arm. Æth. | om. B. 1. 33. Vulg. *a.b.c.f.ff*¹.*g*.¹·²·*h.* Syr.Hier. Memph.
— *εν τῃ ὡρᾳ εκεινῃ* BsLX. 1. rel. Vulg. *f.ff*¹. Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. | *απο της ὡρας εκεινης* CΔ. 33. *a.b.c.g*¹·²·*h.l.* Theb. ‖ add. *και ὑποστρεψας ὁ ἑκατονταρχος εις τον οικον αυτου εν αυτῃ τῃ ὡρᾳ· εὑρεν τον παιδα ὑγιαινοντα* CX. 1. (33.) E (cum astt.) (M)U. *g*¹. Syr.Hcl. Syr.Hier. (Æth.) (*εὑρεν αυτον ὑγιαιν.* 33). (*τον παιδα αυτου ὑγιαιν.* M.) (om. *εν αυτ. τ. ὡρ.* Æth.) vid. Luc. vii. 10. | non habent rel.
14. *αυτου*] *πετρου* E*.
15. *αφηκεν*] praem. in illa hora Syr.Crt.
— *αυτῳ* BCX.EF(*Wtst.*)GKSUVΓ. Syr. Pst.MS.Syr.Hcl. Goth. Arm. *Orig.* iv. 278ᵈ. | ‡ *αυτοις* ϛ. LΔ. 1s. 33. M. Vulg. *a.b.c.f.ff*¹.*g*¹.*h.l.* Syrr.Crt.&Pst. impr. Memph. (Theb. hiat). Æth. (vid. Mar. i. 31. & Luc. iv. 39.)
16. *πολλους*] omnes Syr.Crt.
— *πνευματα*] add. *ακαθαρτος sic* Δ. (spiritus inmundos Δ Lat.) | add. immundos *a.b.c.g*².*h.* | *Contra*, Vulg. (*f* hiat) *ff*¹.*g*¹. *Orig.* iv. 278ᵉ.

9. potestato constitutus *Cl.* | alii *Cl.* | 13. illa hora *Cl.*

B C. L X Δ. 1. 33. E[F](G)KMSUV(Γ)

κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν, [17] ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν
διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος, [k] Αὐτὸς τὰς
[k] Es. 53:4. ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβεν καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.
18. ὁ Ἰησοῦς ὄχλον περὶ αὐτὸν 51 [18] Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν
Ι′ ξη ε ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. [19] [l] καὶ προσελθὼν
[l] ‖ Lu. 9:57—61. εἷς γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω
σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. [20] καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αἱ
ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ
τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. [21] Ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν† εἶπεν
αὐτῷ, Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ
θάψαι τὸν πατέρα μου. [22] ὁ δὲ Ἰησοῦς ‡λέγει″ αὐτῷ,
Ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς
¶ Syr.Crt. ἑαυτῶν νεκρούς.¶
¶ G ΙΑ′ ξθ β 52 [23] [m] Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς † πλοῖον,¶ ἠκολούθησαν
[m] ‖ Mar. 4:35—41. ‖ Lu. 8:22—25. αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. [24] καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας
ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι
ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδεν· [25] καὶ προσ-
25. σῶσον [ἡμᾶς] ελθόντες† ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες, Κύριε, σῶσον,†
ἀπολλύμεθα. [26] καὶ λέγει αὐτοῖς, Τί δειλοί ἐστε, ὀλιγό-
πιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τοῖς ἀνέμοις καὶ
τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. [27] οἱ δὲ
¶ Γ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγοντες,¶ Ποταπός ἐστιν οὗτος,

habentes curavit; [17] ut adimpleretur quod dictum est per Esaiam prophetam dicentem, Ipse infirmitates nostras accepit et egrotationes portavit. [18] Videns autem Iesus turbas multas circum se, iussit ire trans fretum. [19] (68, 5.) Et accedens unus scriba ait illi, Magister, sequar te quocumque ieris. [20] Et dicit ei Iesus, Vulpes foveas habent, et volucres caeli nidos: filius autem hominis non habet ubi caput reclinet. [21] Alius autem de discipulis eius ait illi, Domine, permitte me primum ire et sepelire patrem meum. [22] Iesus autem ait illi, Sequere me, et dimitte mortuos sepelire mortuos suos.

[23] (69, 2.) Et ascendente eo in naviculam secuti sunt eum discipuli eius. [24] Et ecce motus magnus factus est in mari, ita ut navicula operiretur fluctibus; ipse vero dormiebat. [25] Et accesserunt et suscitaverunt eum dicentes, Domine salva nos, perimus. [26] Et dicit eis, Quid timidi estis, modicae fidei? Tunc surgens increpavit ventis et mari, et facta est tranquillitas magna. [27] Porro homines mirati sunt dicentes, Qualis est

17. ἡμων] ὑμων L**.
— ελαβεν] ανελαβεν K.
18. πολλους] om. B. 1. Memph. | *Contra* CL. 33. rel. Theb. Verss.
— οχλους] οχλον B. Theb. | *Contra*, CL. 1s. 33. rel. Memph. rel. (turbas multas. Vulg. *a.b.ff*[1]*.h.l. Hil.* 642[d]. turbam multam *c.g*[1]. (*f* hiat). Arm.cdd.
— εκελευσεν] add. τους μαθητας αυτου *a.b.c.g*[1]*.h.l.* Syr.Crt. Goth. (sed om. αυτου). *Hil.* 642[d]. | *Contra*, Vulg. *ff*[1], Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth.
— το περαν] την περαν 33.
20. κλινῃ] κλινει X. 33. GKM. *Clem.* 329. κλιναι Γ.
21. μαθητων] †add. αυτου ꞩ. CL. 1. rel. Vulg. *ff*[1]*.g*[1]*.m.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. | om. B. 33. *a.b.c.h.* Theb.
— sub finem] add. et abiit Syr.Crt.
22. Ιησους] om. 33 (vid.) *b.c.*
— λεγει BC. 1. 33. Vulg. *a.b.c.ff*[1]. | ‡ειπεν ꞩ. L. rel. *g*[1]*.*(*h*)*.m.* vid. Luc. ix. 60.
23. αυτῳ 1°.] τῳ Ιησου U. Syr.Pst.
— πλοιον] †praem. το ꞩ. LX. rel. (τον Δ). Memph. Theb. | om. BC. 1. 33. Vmg. Goth. *Orig.* iv. 179[c].
24. εγενετο μεγας Γ.
— ὑπο] απο B***Bch.*
— κυματων] add. ην γαρ ὁ ανεμος εναντιος αυτοις (vid. cap. xiv. 24 et Mar. vi. 48). *Gat. g*[2]. Syr.Hier.
25. προσελθοντες] add. αυτῳ C* *vid.* Vulg.*Cl.* Theb. | *Contra*, *Am. a.b.c.* (hiat *f*).*ff*[1]*g*[1]*.h.* Memph. vv. rel. ‖ † add. οἱ μαθηται αυτου ꞩ. C* vid. X. 1. Vulg. *Cl. b.g*[1]. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Æth. | add. οἱ μαθηται C[2]LΔ. EF(*ap. Wtst.*) KMSUVΓ. *h.* Arm. *Eus.* in Ps. 619[b]. | om. B. 33 c spat. *Am. For. Harl. Emm. a.c.ff*[1]*.k.l.* Memph. Theb.
— ηγειραν] ηπειραν E*.
— σωσον †add. ἡμας ꞩ. LX. 33. rel. vv. *Eus.* in Ps. 619[b]. | om. BC. 1. ‖ add. ὁτι Δ.
26. αυτοις] add. Jesus. Vulg.*Cl. b.c.ff*[1]*.h.* (hiat *f*). Syr.Pst. Goth. Arm.cdd. | Contra, *Am. Fuld. a.g*[1]. Syr.Hcl. rel.
— εγερθεις] om. Theb.
— τοις ανεμοις] τῳ ανεμῳ 1. *Am. a.b.g*[1]*.h.* Syr.Pst. Theb. *Eus.* D.E. 93[a]. (vid. Mar. iv. 39 et Luc. viii. 24). | Contra, Vulg.*Cl. c.*(hiat *f*). Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth.
27. και 1°.] om. C. Vulg.*Cl. a.b.c.ff*[1]*.g*[1]*h.* Syr.Pst. Memph. Theb. Æth. *Hil.* 644[f]. | Contra, BsL. rel. *Am. For. d.f.* Syr.Hcl. Goth. Arm.
— αυτῳ ὑπακουουσιν B. 1. 33. *Eus.*D.E. 446[d]. | ‡ὑπακουουσιν αυτῳ ꞩ. CL. rel. vv. *Hil.* 644[f]. (vid. Mar. iv. 41 et Luc. viii. 25).
28. ελθοντος αυτου BC. 1. 33. | ‡ελθοντι αυτῳ ꞩ. L. rel.
— Γαδαρηνων BC(ΔGr.)M. (33. Syr.Crt. hiant). Syrr.Pst.&Hcl.txt. (Gerasenorum Δ*Lat.* vid. infra). *Orig.* ν ὀλίγοις iv. 141[a]. (sed, forte ad Mar. vel Luc. spectat). *Eus.* ap. Griesbach. (? in Onomastico). Epiph. "εἰς τὰ μέρη τῶν Γεργεσηνῶν, ὡς ὁ Μάρκος λέγει . . . . ἢ Γαδαρηνῶν, ὡς ὁ Ματ., ἢ Γεργεσαίων, ὡς ἀντίγραφά τινα ἔχει." Lib. II. Tom. ii. Haer. 66. (i. p. 650). Γεργεσαίων ve-

17. aegrotationes nostras *Cl.* | 25. accesserunt ad eum discipuli eius *Cl.* | 26. eis Iesus *Cl.* | imperavit *Cl.* | vento *Am.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. (C). P. H. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth.

ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα ‡ αὐτῷ ὑπακού-
ουσιν;"
IB′ 53 28 ⁿΚαὶ ‡ ἐλθόντος αὐτοῦ" εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν
ⁿ ‖ Mar. 5:1—20. Lu. 8:26—39. χώραν τῶν ‡ Γαδαρηνῶν," ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαι-
μονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ
λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ
ἐκείνης· 29 καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντες, Τί ἡμῖν καὶ
σοί, † υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι
ἡμᾶς; 30 ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων
πολλῶν βοσκομένη· 31 οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν
αὐτὸν λέγοντες, Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ‡ ἀπόστειλον ἡμᾶς"
εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. 32 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑπά-
γετε. οἱ δὲ ἐξελθόντες ‡ ἀπῆλθαν" ‡ εἰς τοὺς χοίρους,"
καὶ ἰδοὺ ὥρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη † κατὰ τοῦ κρημνοῦ
εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν. 33 οἱ
δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν
ἀπήγγειλαν πάντα, καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. 34 καὶ
ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς ‡ ὑπάντησιν" τῷ Ἰησοῦ·
καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν
ὁρίων αὐτῶν.

IX. ο α IΓ′ 54 1 § Καὶ ἐμβὰς εἰς † πλοῖον διεπέρασεν καὶ ἦλθεν εἰς
§ F ° ‖ Mar. 2:3—12. Lu. 5:18—26. τὴν ἰδίαν πόλιν. 2 ° καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παρα-

hic, quia et venti et mare oboediunt ei?

28 Et cum venisset trans fretum in regionem Gerasenorum, occurrerunt ei duo habentes daemonia de monumentis exeuntes, saevi nimis, ita ut nemo posset transire per viam illam.
29 Et ecce clamaverunt dicentes, Quid nobis et tibi, fili dei? Venisti huc ante tempus torquere nos? 30 Erat autem non longe ab illis grex porcorum multorum pascens. 31 Daemones autem rogabant eum dicentes, Si eicis nos, mitte nos in gregem porcorum. 32 Et ait illis, Ite. At illi exeuntes abierunt in porcos, et ecce impetu abiit totus grex per praeceps in mare, et mortui sunt in aquis. 33 Pastores autem fugerunt, et venientes in civitatem nuntiaverunt omnia, et de his qui daemonia habuerant. 34 Et ecce tota civitas exiit obviam Iesu. et viso eo rogabant ut transiret a finibus eorum.

1 (70, 1.) Et ascendens in naviculam transfretavit, et venit in civitatem suam. 2 Et ecce of-

ram esse lectionem docet Origenes, sed utrum in uno Evangelio an in tribus non video. | ‡ Γεργεσηνων ς. [C³ in mg.](LX). (1). EKSUV. Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig.* iv. 179ᶜ. (? e conj. vid. 140-1) *vid.* etiam 172ᵇ. (Γεργεσιν. LX. 1.it. C³.mg.) | Γερασηνων D ut videtur qui nunc hiat, quia *d* habet Gerasenorum, Vulg. *b.c.d.f.ff¹.g¹.h.l.* (G...soenorum *a*). Syr.Hcl.mg. Theb. *Orig.* iv. 140ᵈ (sed qu. Mar. vel Luc.) *Hil.* 645ᵃ. Syr.Hcl.mg. habet it. Gergusenorum et Γεργεσιων. (Γαραδηνων Δ.)

29. σοι *Orig.* iii. 503ᵉ. | σε B.*Blc.* | συ U.

— υἱε (υ̅υ̅ M.)] † praem. Ιησου ς. C³ [D ut vid.] X. rel. Vulg. *Cl. a.b.c.d.f.g¹.h.* Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Goth. Arm. Æth. (*Eus.* D.E. 133ᵇ. 861ᵈ. ? Luc. iv. 34) vid. Mar. v. 7 et Luc. viii. 28 (et. Mar. i. 24 et Luc. iv. 34). | om. BC*L. 1. 33. *Am. For. Tol. Harl.* ff¹.k.l.m.* Memph. *Orig.* 503ᵉ. *Eus.* D.E. 163ᵈ. 272ᵈ. in Ps. 189ᵉ. 345ᵇ. in Es. 401ᶜ. *Cypr.* 296.

30. μακραν *d.* | non longe Vulg. *a.b.c.f. ff¹.g¹.h.l.*

— βοσκομενη BsCL. rel. Vulg. Theb. rel. | βοσκομενων [D ut vid.] X. *a.b.c.d.f. ff¹.g¹.h.* Memph.

31. αυτον] αυτῳ E*.

— εκβαλλεις] εκβαλης LX. | εκβαλεις (λ supra) E. | εκβαλεις *sic* K.

— αποστειλον ἡμας B[D ut vid.] 1. 33. Vulg. *a.b.c.d.ff¹.g¹.l.* Syr.Hcl.mg.MS. Syr.Hier. Memph. Theb. Æth. | ‡ επιτρεψον ἡμιν απελθειν ς. CLX. rel. *f.h.* Syrr.Pst.&Hcl.txt. Goth. Arm.

32. αυτοις] add. ὁ Ιησους C. *b.c.g¹·²·h.* Syr.Pst. | Contra MSS. Vulg. *a.d.f.ff¹.* Syr.Hcl. Memph. Theb. Goth. Æth.

— απηλθαν B.*Btly Blc.* | ‡ απηλθον ς. CL. rel.

— εις τους χοιρους BC*[D olim ut vid.] 1. 33. Vulg. *a.b.c.d.f.g¹·²·l.* Syr.Pst. Memph. Theb. Æth. | ‡ εις την αγελην των χοιρων ς. C³LX. rel. *ff¹.h.* Syr. Hcl. Goth. Arm.

— πασα ἡ αγελη] ἡ αγελη πασα C*. | † add. των χοιρων ς. C³LX. rel. | om. BC*[D olim ut vid.] Δ. 1. 33. M. Vulg. *a.b.c.d.f.ff¹.g¹.h.l.* Syrr. Pst. & Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth.

32. απεθανον] -νεν C.

33. τα των] ταυτων Δ *sic* (de his demoniacis Δ Lat.)

34. ὑπαντησιν B.*Bch.* 1. 33. | ‡ συναντησιν ς. CL. rel.

— τῳ Ιησου] του Ιησου C. 33.

— ὁπως μεταβῃ CL. rel. | ἱνα μεταβῃ B. | μεταβηναι 1.

1. εμβας] add. ὁ Ιησους F.

— πλοιον] † praem. το ς. C. rel. Memph. | om. B[C³ in mg.] LX. 1. 33. Vmg. Theb. Goth. *Orig.* iv. 179ᶜ. | add. ὁ Ιησους C.

— ιδιαν πολιν *d.* | πολιν ιδιαν Δ. | ιουδαιαν πολιν F. in civitatem Judeae *a.g¹.* in civ. suam Vulg. *c.f.ff¹.h.* in civitatem *b.* Æth. (sed non ap. Platt.)

2. προσεφερον BsL. rel. (D hiat) offerebant Vulg. *ff¹.* Syr.Hcl. Memph. | προσφερουσιν C. (obtulerunt *a b.c.d.f.g¹.h.* Syr.Pst. (Theb.)

27. quia venti *Cl.* | 29. tibi Iesu *Cl.* | filii *Am.* | 30. multorum porcorum *Cl.* | 31. nos hinc *Cl.* | 33. de eis *Cl.*

B C [D]. L X Δ. 1. 33. EF[G]KMSUV.
§ D
§ G

λυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον· § καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς
τὴν πίστιν § αὐτῶν εἶπεν τῷ παραλυτικῷ, Θάρσει,
τέκνον, ‡ ἀφίενταί″ ‡ σου αἱ ἁμαρτίαι.″ 3 καὶ ἰδού τινες
τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, Οὗτος βλασφημεῖ.
4 καὶ ‡ εἰδὼς″ ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν,
″Ινα τί† ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; 5 τί
γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, ‡ Ἀφίενταί″ ‡ σου″ αἱ
ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν, ‡″Εγειρε″ καὶ περιπάτει; 6 ″ἵνα
δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, (τότε λέγει τῷ
παραλυτικῷ,) ‡″Εγειρε″ ἆρόν σου τὴν κλίνην, καὶ
ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. 7 καὶ ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν
εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 8 ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ‡ ἐφο-
βήθησαν,″ καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν
τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

ΙΔ′ οα β
p ‖ Mar. 2:13—17. Lu. 5:27—32.

55 9 p Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρω-
πον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, ‡ Μαθθαῖον″ λεγόμε-
νον, καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς
οβ β
ἠκολούθησεν αὐτῷ. 10 καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου
ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ

ferebant ei paralyticum jacentem in lecto: et videns Iesus fidem illorum dixit paralytico, Confide fili, remittuntur tibi peccata tua.
3 Et ecce quidam de scribis dixerunt intra se, Hic blasphemat.
4 Et cum vidisset Iesus cogitationes eorum, dixit, Ut quid cogitatis mala in cordibus vestris?
5 Quid est facilius, dicere, Dimittuntur tibi peccata, aut dicere, Surge et ambula?
6 Ut sciatis autem quoniam filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata, tunc ait paralytico, Surge, tolle lectum tuum et vade in domum tuam.
7 Et surrexit et abiit in domum suam.
8 Videntes autem turbae timuerunt, et glorificaverunt deum qui dedit potestatem talem hominibus.

9 (71, 2.) Et eum transiret inde Iesus, vidit hominem sedentem in teloneo, Mattheum nomine, et ait illi, Sequere me. Et surgens secutus est eum.
10 (72, 2.) Et factum est discumbente eo in domo, ecce multi publicani et peccatores venientes discum-

2. *αφιενται* B. Vulg. *d.f.ff*[1]. Syrr. Pst. & Hel. Goth. Æth. *Iren.* 313. *Orig.* iv. 451[e]. (*αφιοντε* i.e. *-ται* D.) | ‡ *αφεωνται* ς. C. rel. *a b.c.g*[1]*.h.* (Memph. Theb. Arm. *vid.*) *Orig.* ii. 126[d]. (iii. 231[c].) *Eus.* Ec. Pr. 229. *Hil.* 456[b]. 646[b]. (vid. Luc. v. 20).

— *σου αἱ ἁμαρτιαι* BCΔ*. 1. 33. (M.) Æth. *Orig.* ii. 126[d]. (*add. σου* M.) | *σοι αἱ ἁμαρτιαι* D *Gr.* Δ[2]. *For. k. Iren.* 313 (1°). *Orig.* iii. (231[c].) iv. 452[a]. *Eus.* Ec. Pr. 229. *Hil.* 456[b]. | ‡ *σοι αἱ ἁμαρτιαι σου* ς. LX. rel. Vulg. *a.b.c.d.f.ff*[1]*.g*[1] *h.* Syrr. Pst. & Hel. Memph. Theb. Goth. Arm. *Iren.* 313 (2°). *Orig. Int.* ii. 363[e]. *Hil.* 646[b]. (vid. Luc. v. 20).

3. *ειπαν* B. | Contra, C. rel.

— *ἑαυτοις*] *αυτοις* L.

— sub fin.] add. quis potest remittere peccata nisi unus deus *a.* ita, sed "dimittere" *h.*(*l*).

4. *ειδως* B. *Bch. Blc.* 1. E[2]M. *Fuld.* Syrr. Pst. & Hel. Theb. Goth. Arm. | ‡ *ιδων* ς. CDE*. rel. Vulg. *Cl. Am. a b.c. f.ff*[1]*.g*[1]*.h.* Memph.

— *τας ενθυμησεις*] *τους διαλογισμους* 1.

— *ειπεν*] add. *αυτοις* D. *c.h.* Syr. Pst. Theb. Arm.

— *ἱνα τι*] † add. *ὑμεις* ς. LX. rel. Syr. Hel. Arm. | om. BCD. 1. 33. Vulg. *a.b.c.f.ff*[1] *g*[1.2]*.l.* Syr. Pst. (vid.) Æth. *Cypr.* 205. *Hil.* 527[d]. 1027[d].

5. *γαρ*] om. KMU. Vulg. *a.b.c.ff*[1]. Arm. Æth. | Contra, MSS. *f.g*[1.2]*.h.* rel.

— *αφιενται* B. Vulg. *d f.ff*[1]. Syrr. Pst. & Hel. Goth. Æth. (*αφιονται* D). | ‡ *αφεωνται* ς. C. rel. *a.b.c.g*[1]*.h.* (Memph. Theb. Arm. *vid.*)

— *σου αἱ αμαρτ.* BCDLXEFGKMV. | ‡ *σοι αἱ ἁμαρτ.* ς. Δ. 1*s.* 33*s.* S*s*U. *For. b d.* Goth. | tibi peccata tua Vulg. *a.c.f.ff*[1]*.g*[1.2] *h.l.* Syrr. Pst. & Hel. Memph. Theb. Arm. Æth.

— *εγειρε* B(ap. *Ln. Tf.*)CDLX. 1. 33. EFGKMSV. | ‡ *εγειραι* ς. (Δ)U.

6. *ειδητε*] *ειδετε* 33. (*ιδητε* CDLXEF).

— *εξουσιαν εχει ὁ υἱος του ανθρωπου*] *ὁ υἱος του ανθρ. εξ. εχει* D. 33. Vulg. *a.b.c.f.ff*[1]*.g*[1.2]*.h.* *Hil.* 646[e]. | Contra, rel. *Iren.* 314. ‖ om. *ὁ* et *του* Δ.

— *τοτε*] om. M.

— *τῳ παραλ.*] om. *τῳ* Δ.

— *εγειρε* BD. Vulg. *a.b.c.f.ff*[1] *g*[1]*.h.l.* Syrr. Pst. & Hel. Memph. Theb. Æth. *Hil.* 646[e]. | add. *και* D. *a.g*[1.2]*.h.k.* Æth. *Hil.* 646[e]. (Contra, Vulg. *b.c.f.ff*[1]. Syrr. Pst. & Hel. Memph. Theb.) | ‡ *εγερθεις* ς. CLX. rel. Goth. Arm.

8. *εφοβηθησαν* BD. 1. 33. Vulg. *a.b.c. ff*[1]*.g*[1]*.h.l.* Syr. Pst. Memph. Theb. Æth. | ‡ *εθαυμασαν* ς. CL. rel. Syr. Hel. Arm. (admirantes timuerunt *f.* Goth.) | om. (cum seq. *και*) X. txt. (habet ς. in com.) *Iren.* 313. (*εδοξαζαν* E).

9. *ὁ Ιησους εκειθεν*] *εκειθεν ὁ Ιησους* D. Vulg. *a.b.c f.ff*[1]*.g*[1.2]*.h.l.* Memph. *Eus.* D.E. 120[a]. Theoph. frag. 135. *Hil.* 647[e]. | Contra, MSS. Syrr. Pst. & Hel. Theb. Goth. Arm. Æth. | *εκειθεν*] om. L.

— *καθημενον επι το τελωνιον*] *επι το τελωνιον καθημενον* C. | Contra, *Eus.* D.E. 120[a]. Theoph. frag. *Hil.* 647[e].

— *Μαθθαιον* B* *Bch.* D. Theb. Goth. | ‡ *Ματθαιον* ς. C. rel.

— *λεγομενον*] *ονοματι* S. nomine Vulg. *a.b.c.d.f.ff*[1]*.g*[1.2]*.h.l.* Arm. *Eus.* D.E. 120[a]. Theoph. frag.

— *ηκολουθησεν*] *-θει* D. 1. | Contra, *Eus.* D.E. 120[a].

10. *αυτου ανακειμενου* B*s*D. rel. *d.* | *ανακειμ. αυτου* C. Vulg. *a.b.c.f.ff*[1]*.g*[1]*.h.* *Eus.* D.E. 120[a].

— *οικιᾳ*] add. Simonis Memph.

— *και ιδου*] om. Syr. Pst. | om. *και* D. Vulg. *a.b.c.f.ff*[1]*.g*[1]. Memph. Theb. Æth. | Contra, MSS. *h.* Syr. Hel. Goth. Arm. *Eus.* D.E. 120[a].

2. filii *Am.* | 5. tibi peccata tua *Cl.* | an dicere *Cl.* | 6. autem sciatis quia *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth.

ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ. [11] καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι ‡ ἔλεγον″ τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ, Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν
ογ/β ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; [12] ὁ δὲ [Ἰησοῦς] ἀκούσας
εἶπεν†, Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ‡ ἀλλὰ″
οἱ κακῶς ἔχοντες. [13] πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν,
q Hos. 6:6. q ‡ Ἔλεος″ θέλω, καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι
δικαίους, ‡ ἀλλ᾽″ ἁμαρτωλούς†.

r ‖ Mar. 2:18—22. Lu. 5:33—38. 56 [14] r Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου
λέγοντες, Διὰ τί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν
πολλά, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ νηστεύουσιν; [15] καὶ εἶπεν
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος
πενθεῖν ἐφ᾽ ὅσον μετ᾽ αὐτῶν ἐστιν ὁ νυμφίος; ἐλεύ-
σονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ᾽ αὐτῶν ὁ νυμφίος,
καὶ τότε νηστεύσουσιν. [16] οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπί-
βλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ
τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα
γίνεται. [17] οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς πα-
λαιούς· εἰ δὲ μή γε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος
ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ‡ ἀπόλλυνται″· ἀλλὰ βάλλουσιν

bebant cum Iesu et discipulis eius. [11] Et videntes Pharisaei dicebant discipulis eius, Quare cum publicanis et peccatoribus manducat magister vester? [12 (73, 2.)] At Iesus audiens ait, Non est opus valentibus medico sed male habentibus. [13] Euntes autem discite quid est, Misericordiam volo et non sacrificium, non enim veni vocare iustos sed peccatores.

[14] Tunc accesserunt ad eum discipuli Iohannis dicentes, Quare nos et Pharisaei ieiunamus frequenter, discipuli autem tui non ieiunant? [15] Et ait illis Iesus, Numquid possunt filii sponsi lugere quamdiu cum illis est sponsus? Venient autem dies cum auferetur ab eis sponsus, et tunc ieiunabunt. [16] Nemo autem inmittit commissuram panni rudis in vestimentum vetus: tollit enim plenitudinem eius a vestimento, et peior scissura fit. [17] Neque mittunt vinum novum in utres veteres: alioquin rumpuntur utres, et vinum effunditur et utres pereunt; sed vinum

10. *τελωναι και ἁμαρτωλοι*] *ἁμαρτ. και τελ.* C. Memph. Æth. | Contra, B*s*D. rel. vv. *Eus.* D.E. 120ᵃ.
— *συνανεκειντο*] *συνεκειντο* D*.
11. *και ιδοντες*] *ειδοντες δε* D. Theb. (om. *και* Arm.)
— *οἱ*] om. Δ.
— *ελεγον* BCL. 1. 33. Vulg. *a.b.c.f.ff*¹. *g*¹.*h.* Syr.Pst. | ‡ *ειπον* ς. D. rel. Syr.Hcl.
— *τελωνων και ἁμαρτωλων*] *ἁμαρτ. και τελ.* D. Theb.
— *εσθιει ὁ διδασκαλος ὑμων* B*s*C³LX.33. rel. *f.ff*¹.*g*². Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. Æth. | *ὁ διδασκαλος ὑμων εσθιει* C*. 1. Memph. Theb. | *ὁ διδασκ. ὑμων* ante *μετα* D. *b.c.d.g*¹.*h.* (om. *a.k* [vid.]) | *εσθιει*] add. *και πινει* M. *Mm. g*².
12. *Ιησους*] om. BD ut videtur e *d*, et testibus Mill et Wtst. Theb. Æth. | Contra, rel. (D *nunc* hiat *ὁ δε..εχουσιν*).
— *ακουσας*] *αποκριθεις* D*Gr.* ap. Mill et Wtst. *a.* (non *d*). vid. Luc. v. 31.
— *ειπεν*] add. † *αυτοις* ς. C³L. rel. *a f.h.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. | om. BC*DX. Vulg. *b.c.ff*¹.*g*¹.*l.* Theb. Æth.
— *αλλα* B.*Btly.* U*s*(?) | ‡ *αλλ᾽* ς. C. rel.
13. *ελεος* B.*Bch.*C*D. 1. 33. *Clem.* 580. 957. | ‡ *ελεον* ς. C³L. rel.
— *ηλθον*] *εληλυθα* F (Luc. v. 32).
13. *καλεσαι δικαιους*] *δικαιους καλεσαι* C*.
— *αλλα* CDLXΔEMU *Tf.* | ‡ *αλλ᾽* ς. B*s*. rel.
— *ἁμαρτωλους*] † add. *εις μετανοιαν* ς. CLX. 33*. rel. *c.g*¹. Memph. Theb. (*Orig.* iv. 395ᵈ. forsitan; vid. Luc.) *Hil.* 648ᶜ. | om. BDΔ. 1*. 33(corr.*) V* (*add.**) Vulg. *a.b.f.ff*¹.*h.l.* Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. Æth. (vid. Luc. v. 32).
14. *αυτῳ*] om. X.
— *πολλα* CD. rel. vv. | om. B.
— *μαθηται σου*] *σοι μαθηται* M.
15. *ὁ Ιησους*] om. M.txt.
— *μη*] *μητι* D. numquid Latt.
— *οἱ υἱοι*] om. *οἱ* LS.
— *νυμφωνος*] *νυνφιου* (i.e. *νυμφιου*) D. Latt. Memph. Goth. Æth. | Contra, MSS. Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Arm.
— *πενθειν*] *νηστευειν* D. *a.b.c.f.ff*¹.*g*¹.*h.l.* Syr.Pst. Syr.Hcl.mg. Theb. *Hil.* 648ᵉ. (vid. Mar. et Luc.) | Contra, MSS. Vulg. Syr.Hcl.txt. Memph. Goth. Arm. Æth.
— *ἡμεραι*] praem. *αἱ* D*.
— *απαρθῃ*] *αρθῃ* D. 1.
— *νηστευσουσιν* B*s*CD². rel. | *νηστευουσιν* D*X. | *νηστευσωσιν* LΔ. ‖ add. *εν εκειναις ται ἡμεραις* D. *a.b.c.g*¹.*h.* Syr.Hcl.mg. *Orig. Int.* ii. 239. (vid. Luc.) | Contra, MSS. Vulg. *f.ff*¹. rel.
16. *ουδεις δε*] om. *δε* V. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth.
— *ῥακους*] *ῥακκους* DΔ. 33. G.
— *αγναφου*] *-φους* C.
— *το πληρωμα*] *πληρων* Δ.
— *απο του ἱματιου*] om. *a.* | add. *του παλαιου* L*. *c.*
17. *βαλλουσιν*] *βαλουσιν* L*.
— *μη γε* CD. rel. | *μη* B.
— *ῥηγνυνται οἱ ασκοι*] *ῥησσει ὁ οινος ὁ νεος τους ασκους* D. *sic*, sed om. *ὁ νεος* *g*¹. Syr.Hier. (*ῥηγνουνται* L.)
— *ὁ οινος εκχειται και οἱ ασκοι απολ.*] *ὁ οινος απολλυται και οἱ ασκοι* D. (*k.*) vid. Mar. | *και οἱ ασκοι απολ.*] om. *a.*
— *απολλυνται* B.*Btly. Blc.* 1. Vulg. *f.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Goth. | *απολλυται* D. *k* supra. | ‡ *απολουνται* ς. C. rel. *b.c.ff*¹.*g*¹·²·*h.* (om. *a* supra) Æth. Arm. (vid. Luc.)
— *αλλα βαλλουσιν οινον νεον εις ασκους καινους* B*s*(L). rel. vv. | *αλλα οινον νεον εις ασκους βαλλουσιν καιν.* C. (Latt.) ‖ *αλλα βαλλουσιν*] *βαλλουσιν δε* D. *d.* *αλλα βαλουσιν* L. | (*αλλα βαλ.....αμφοτ. συντηρουνται*] om. S.) | *καινους*] *νεους* Δ.

12. medicus *Cl.*

BCD. L(X)Δ. 1.33. EFGKMSU(V). οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινούς, καὶ ‡ ἀμφότεροι″ συν-
τηροῦνται.
ΙΕ′ οδ β 57 18 ˢΤαῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ ἄρχων
ˢ ‖Mar. 5:22–43. ‖Lu. 8:41–56. ‡εἷς ἐλθὼν″ προσεκύνει αὐτῷ, λέγων ὅτι ἡ θυγάτηρ
μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθες τὴν χεῖρά
¶ V σου ἐπ᾿ αὐτήν, ¶ καὶ ζήσεται. 19 καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς
Iϛ′ ‡ἠκολούθει″ αὐτῷ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 20 Καὶ ἰδοὺ
γυνὴ αἱμοῤῥοοῦσα δώδεκα ἔτη προσελθοῦσα ὄπισθεν
¶ X ¶ ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. 21 ἔλεγεν
γὰρ ἐν ἑαυτῇ, Ἐὰν μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ,
σωθήσομαι. 22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ‡στραφεὶς″ καὶ ἰδὼν
αὐτὴν εἶπεν, Θάρσει, θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέν
σε. καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. 23 Καὶ
ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος, καὶ ἰδὼν
τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον, 24 ‡ ἔλεγεν,″ †
Ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ κοράσιον, ἀλλὰ
καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. 25 ὅτε δὲ ἐξεβλήθη
ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ
26. φήμη αὐτῆς. ἠγέρθη τὸ κοράσιον. 26 καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς
ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.
ΙΖ′ οε ι 58 27 ᵗΚαὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθη-
ᵗ c. 20:29 etc. σαν [αὐτῷ] δύο τυφλοί, κράζοντες καὶ λέγοντες,
Ἐλέησον ἡμᾶς, ‡υἱὸς″ ‡Δαυείδ.″ 28 ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν

novum in utres novos mittunt, et ambo conservantur.

18 (74,2.) Haec illo loquente ad eos, ecce princeps unus accessit et adorabat eum dicens, Filia mea modo defuncta est: sed veni inpone manum super eam, et vivet. 19 Et surgens Iesus sequebatur eum et discipuli eius. 20 Et ecce mulier quae sanguinis fluxum patiebatur duodecim annis accessit retro, et tetigit fimbriam vestimenti eius: 21 dicebat enim intra se, Si tetigero tantum vestimentum eius, salva ero. 22 At Iesus conversus et videns eam dixit, Confide filia, fides tua te salvam fecit. Et salva facta est mulier ex illa hora. 23 Et cum venisset Iesus in domum principis, et vidisset tibicines et turbam tumultuantem, 24 dicebat, recedite: non est enim mortua puella, sed dormit. Et deridebant eum. 25 Et cum eiecta esset turba, intravit et tenuit manum eius, et surrexit puella. 26 Et exiit fama haec in universam terram illam.

27 (75,10.) Et transeunte inde Iesu secuti sunt eum duo caeci, clamantes et dicentes, Miserere nostri, fili David. 28 Cum au-

17. *αμφοτεροι* BCDLXΔ. 1.33. EF(Wtst.) GKMUV. *d.* | ‡*αμφοτερα* ϛ. Ss. utraque *h.* (ambo Vulg. *a.b.c.f.ff*¹.*g*¹·²·)
— *συντηρουνται*] *τηρουνται* D*.
18. *ταυτα*] add. *δε* L.
— *αυτοις*] om. 1. Memph. *Hil.* 649ᵇ. | *τοις οχλοις* M.
— *εισελθων* (i.e. *εἷς ἐλθὼν* s. *εἰσελθὼν*) CD. **εἷς″ ἐλθὼν* (*sic*) ΔGr. et Lat. 33. KMSV. | habent *εἷς* Vulg. *a.b.c.d.f.ff*¹. (*g*¹.*h.*) Syrr.Pst. &Hcl. Goth. Arm. Æth. *Hil.* 649ᵇ. *εἰσελθὼν* X. 1. E. (Memph.) | *εἷς προσελθων* B. Arm. (accessit et, Vulg. *a b.c ff*¹.*g*¹.—post "accessit", add. "nomine Jairus" *b.h.*)| *τις προσελθων* C³mg.LGU. (Theb. ut vid.) | *τις προσηλθεν* F. | ‡ *ελθων* ϛ. ‖add. *τῳ Ιησου* C³mg.LFGU. (add. ad eum Theb.)
— *ὁτι* BsC. rel. Syr.Hcl. Goth. | om. D. 1. 33. M. Latt. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. *Hil.* 649ᵇ. | *κυριε* M. Vulg. *Cl. f.ff*¹.*h.* *Hil.* 649ᵇ.
— *αρτι*] om. Theb.
— *χειραν* L.
19. *ηκολουθει* CD. 33. Vulg. *a.b.c.ff*¹.*g*¹.*h.* *Hil.* 505ᶠ. | ‡*ηκολουθησεν* ϛ. BsLXG. rel. *f.k.* Syr.Hcl. Memph. Theb. | *ηκολουθησαν* EM. Syr.Pst.
19. *και* 2°.] om. M.
— *οἱ*] om. Δ.
20. *αἱμορρoουσα*] *αἱμορουσα* L. *αἱμορρουσα* K.
— *ετη*] add. *εχουσα εν τῃ ασθενειᾳ* L. (vid. Joh. v. 5).
— *του κρασπεδου*] om. *a.b.c.g*¹. (non Vulg *d.f.ff*¹.*h.*)
21. *ἑαυτῃ* *Orig.* iii. 486ᵈ. | *αυτῃ* L.
— *μονον*] post *ἁψωμαι* D. Vulg. *b.c.f.ff*¹.*g*¹. | om. *a.g*².*h.*
— sub fin.] additamentum e Mar. v. 29–33 et Luc. viii. 44–47. *c.* "et continuo stetit profluvius sanguinis. At ille conversus dixit discipulis suis, Quis me tetigit? Illi autem dixerunt, Turba te comprimit, et tu dicis, Quis me tetigit? non quod turba me comprimit, sed aliquis me tetigit: ego enim sensi virtutem exisse a me. Tunc mulier cum scisset quod non posset latere, venit et cecidit ante pedes eius, et dixit quid fecisset ei (? leg. et) quomodo sanata esset."
22. *Ιησους*] om. D. *a.b.c.* | Contra, Vulg. *f.ff*¹.*g*¹.*h.*
— *στραφεις* B. 33. | *εστη στραφεις* D. | ‡*επιστραφεις* ϛ. C. rel. (vid. Mar. v. 30).
— *θυγατερ*] *-τηρ* DLG. | Contra, *Orig.* ii. 126ᵈ. iv. 452ᵃ.
— *πιστις*] *πιστη* LE*.
— *σε*] add. vade in pace. *c.*
23. *τους*] om. Δ.
24. *ελεγεν* BD. 1. 33. Vulg. *a.b.f.ff*¹.*g*². Memph. Theb. Goth. Æth. | ‡*λεγει* ϛ. C. rel. (dixit *c.g*¹.*h.*) vid. Mar. ‖†add. *αυτοις* ϛ. C. rel. *f.g*¹. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. (vid. Mar.) | om. BD. 1. 33. Vulg. *a.b.c.ff*¹.*g*².*h.* Memph. Theb. Æth.
— *κατεγελων*] *-λουν* K.
— *αυτου*] *αυτον* D*.
— sub. fin.] add. scientes eam esse mortuam Theb.
25. *εισελθων*] *ελθων* D. *a.b.* | om. *ff*¹.
— *της χειρος*] *την χειρα* D.
26. *αὑτη* BsL. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. | *αυτης* C. 1. 33. Memph. | *αυτου* D. (? C**) Theb. Æth. (vid.)

18. dicens, Domine *Cl.* | manum tuam *Cl.* | 27. filii *Am.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth.

οἰκίαν, ‡προσῆλθαν″ αὐτῷ οἱ τυφλοί, καὶ λέγει αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς, Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι;
λέγουσιν αὐτῷ, Ναὶ κύριε. 29 τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν
αὐτῶν λέγων, Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν.
30 Καὶ ‡ἠνεῴχθησαν″ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· καὶ ‡ἐνε-
βριμήθη″ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων, Ὁρᾶτε μηδεὶς
γινωσκέτω. 31 οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν
(u c. 12:22. Lu. 11:14.) ΙΗ' ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ. 32 u Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ
προσήνεγκαν αὐτῷ [ἄνθρωπον] κωφὸν δαιμονιζόμενον.
33 καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφός·
καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες,† Οὐδέποτε ἐφάνη
(v c. 12:24. Lu. 11:15.) οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ. 34 v Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον,
§ X Ἐν τῷ § ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.
ος β 59 35 Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ
τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ
κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων
πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν†.
(w Mar. 6:34. 1 Pet. 2:25. c. 14:14.) οζ ς 60 36 w Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη περὶ
αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ‡ἐσκυλμένοι″ καὶ ‡ἐριμμένοι″ ‡ὡς″
οη ε πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. 37 τότε λέγει τοῖς μαθη-
(x Lu. 10:2.) ταῖς αὐτοῦ, x Ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται
ὀλίγοι· 38 δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως
ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

tem venisset domum, accesserunt ad eum caeci: et dicit eis Iesus, Creditis quia possum hoc facere vobis? Dicunt ei, Utique, domine. 29 Tunc tetigit oculos eorum dicens, Secundum fidem vestram fiat vobis. 30 Et aperti sunt oculi illorum: et comminatus est illis Iesus dicens, Videte ne quis sciat. 31 Illi autem exeuntes diffamaverunt eum in tota terra illa. 32 Egressis autem illis, ecce optulerunt ei hominem mutum, daemonium habentem. 33 Et eiecto daemone locutus est mutus, et miratae sunt turbae dicentes, Numquam apparuit sic in Israhel. 34 Pharisaei autem dicebant, In principe daemoniorum eicit daemones. 35 (76, 2.) Et circumibat Iesus civitates omnes et castella, docens in synagogis eorum et praedicans evangelium regni, et curans omnem languorem et omnem infirmitatem.

36 (77, 6.) Videns autem turbas misertus est eis, quia erant vexati et iacentes sicut oves non habentes pastorem. 37 (78, 5.) Tunc dicit discipulis suis, Messis quidem multa, operarii autem pauci: 38 rogate ergo dominum messis ut eiciat operarios in messem suam.

27. *αυτῳ* CLΔ. 1. 33. rel. vv. | om. BD.
— *και λεγοντες* BsD. rel. | om. C* *ut vid.* L. *a.k.*
— *υἱος* BGU. | ‡*υἱε* ς. C²DL. rel. (hiat 33. C* non liquet.) | *ο.υ̅ε̅ sic* Δ. ap. Rettig. ? *ο.ω̅ς̅**.
28. *ελθοντι δε* Vulg. *f.ff*¹.*g*² | *και ερχεται* D. *a.b.c.g*¹.*h.* ‖ add. *αυτῳ* U.
— *οικιαν*] add. *και* D. *a.b.c.g*¹. (non Vulg. *f.ff*¹.*g*².*h.*)
— *προσηλθαν* B.*Bch.* | ‡-*θον* ς. CD. rel.
— *οἱ*] add. *δυο* D. *a.b.g*².*h.* Syr.Hier. (non Vulg. *c.f.ff*¹.*g*¹.)
— *δυναμαι τουτο ποιησαι* C³DL. 1. 33. rel. *Am. a.b.c.f.ff*¹.(*g*¹.)*g*².*h.* Syrr.Pst. &Hcl. Goth. Arm. Æth. | *τουτο δυναμαι ποιησαι* B Vulg. *Cl.* | *δυναμαι ποιησαι τουτο* C*. ‖ add. vobis. Vulg. *a.c. f.ff*¹.*g*¹ (ante "facere") *g*².*l.* Arm. (non *b.d.*)
29. *οφθαλμων*] *ομματων* D.
— *λεγων*] *και ειπεν* D. 1. *h.* Syr.Pst.
30. *ηνεωχθησαν* B.*Btly.*D.33. | *ηνοιχθησαν* C*. | ‡*ανεωχθησαν* ς. LΔ. rel. ‖ praem. *παραχρημα a.g*¹.*h.* Syr.Pst. Æth.
— *αυτων*] post *οφθαλμοι* D.Latt. | *αυτῳ* E*.

30. *ενεβριμηθη* B* *Bch.* 1. (hiat 33). | ‡-*μησατο* ς. CD. rel.
— *ὁ Ιησους*] om. *ὁ* D.
32. *εξερχομενων*] *διεξερχομενων* F.
— *ανθρωπον* CD. rel. Latt. Syr.Hcl. Goth. Arm. | om. B. Syr.Pst. Memph. Theb. Æth.
— *κωφον*] mutum Vulg. *f***.*ff*¹. | surdum *d.* | mutum et surdum *a.b.c.*(*f**).*g*¹·²·*h.* *Hil.* 650ᶠ.
33. *και εθαυμασαν οἱ οχλοι*] *οἱ δε οχλοι εθαυμασαν* (X in comm.: hiat textus).
— *λεγοντες*] †add. *ὁτι* ς. V(Mt.?) *a.* Arm. | om. BCDL(X in comm.) Δ. 1.33. EFGKMSU. Vulg. *b.c.f.ff*¹.*g*¹·²·*h.* Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Theb. Goth. Æth.
— *εφανη οὑτως*] *οὑτως εφανη* D. 33. *a.b.c.ff*¹.*g*¹·²·*h.* Goth. | Contra, Vulg. *f.* rel.
— *τῳ Ισραηλ*] om. *τῳ* D*.
34. vers.] om. D. *a.* *Hil.* 651ᵇ.
— *εκβαλλει*] *εκβαλει* K.
35. *πασαν νοσον και*] om. *a.*
— *θεραπευων*] *εθεραπευων* G.
— *μαλακιαν*] †add. *εν τῳ λαῳ* ς. C³LX. rel. *Tol. Gat. c.g*¹. Arm. | om. BC*DΔ. 1*. 33. S. Vulg. *a.b.f.h.l.* Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Theb. Goth. Æth. ‖ add. *και πολλοι ηκολουθησαν αυτῳ* L. *Gat. a.b.g*¹.*h.* (Contra, Vulg. *c.f.*)
36. *τους οχλους*] add. *ὁ Ιησους* CM. | praem. id. G. *g*¹·². Syrr.Pst.&Hcl.*
— *εσκυλμενοι* BCDXΔ. 1. 33. EFGKM SU. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. (*ut vid.*) Theb. Goth. Arm. Æth. *Hil.* 651ᶜ. | ‡*εκλελυμενοι* ς. L.
— *εριμμενοι* B.*Btly.*C(L). (*ερημενοι* L.) *ερυμμενοι* videtur non esse ipsa lectio apud Btly.: nam *υ* in editione Cephalaei, quacum collatus est codex, est mendum typographicum. | ‡*ερριμμενοι* ς. Δ. rel. | *ρεριμμενοι* D. | *ερρηγμενοι* M. | *ερρημενοι* X. (om. *και εριμενοι* 33. Arm.Usc.)
— *ὡς* CDL. 1. 33. FM. | ‡*ὡσει* ς. Bs. rel.
38. *του κυριου*] *τον κυριον* D*. | Contra, *Orig.* i. 198ᵃ. 378ᵃ. iii. 668ᵃ.
— *εκβαλῃ*] *εκβαλει* LX.

28. hoc possum *Cl.* | 30. eorum *Cl.* | 33. daemonio *Cl.* | 35. omnes civitates *Cl.* | 38. mittat operarios *Cl.*

BCD[P]. LXΔ. 1. 33. EFGKMSU[V]. ¶ Goth. § V
X. ιθ′ οθ β
[1] ʸ Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα ¶ μαθητὰς αὐ-
τοῦ,§ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων,
ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ
πᾶσαν μαλακίαν.

ʸ ‖ Mar. 6:7, etc. ‖ Lu. 9:1, etc.
π β
61 [2] ᶻ Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν
ταῦτα· πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ Ἀνδρέας
ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ
Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, [3] Φίλιππος καὶ Βαρθολο-
μαῖος, Θωμᾶς καὶ ‡ Μαθθαῖος″ ὁ τελώνης, Ἰάκωβος ὁ
τοῦ Ἀλφαίου καὶ† Θαδδαῖος, [4] Σίμων ὁ ‡ Καναναῖος″ καὶ
Ἰούδας† Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.

ᶻ Mar. 3:16—19. Lu. 4:14—16. Act. 1:13.

πα ι
62 [5] Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς
παραγγείλας αὐτοῖς λέγων, Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλ-
θητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε, [6] πο-
ρεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα
πβ β
οἴκου Ἰσραήλ. [7] ᵃ πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέγον-
τες § ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. [8] ἀσθε-
νοῦντας θεραπεύετε, ‡ νεκροὺς ἐγείρετε, λεπροὺς καθα-
ρίζετε″, δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν
δότε.

ᵃ Lu. 10:9. § P

63 [9] ᵇ Μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον μηδὲ

ᵇ Lu. 10:4–11.

[1] (79, 2) Et convocatis duodecim discipulis suis, dedit illis potestatem spirituum inmundorum, ut eicerent eos et curarent omnem languorem et omnem infirmitatem.

[2] (80, 2.) Duodecim autem apostolorum nomina sunt haec. Primus Simon qui dicitur Petrus et Andreas frater eius, [3] Iacobus Zebedaei et Iohannes frater eius, Philippus et Bartholomaeus, Thomas et Mattheus publicanus, et Iacobus Alphei et Thaddaeus, [4] Simon Cananaeus et Iudas Scariotes, qui et tradidit eum.

[5] (81, 10.) Hos duodecim misit Iesus praecipiens eis et dicens, In viam gentium ne abieritis, et in civitates Samaritanorum ne intraveritis, [6] sed potius ite ad oves quae perierunt domus Israhel. [7] (82, 2.) Euntes autem praedicate dicentes quia adpropinquavit regnum caelorum. [8] Infirmos curate, mortuos suscitate, leprosos mundate, daemones eicite: gratis accepistis, gratis date.

[9] Nolite possidere aurum neque argentum neque pecuniam

1. προσκαλεσαμενος] add. ὁ Ιησους C^3L. *h.*
— τους] om. Δ.
— δωδεκα] ιβ̅ D. et verr. 2, 5.
— εξουσιαν] add. κατα LEF. (Syrr.Pst &Hcl. Æth. *vid.*)
— εκβαλειν CD. | Contra, BsL. rel.
— μαλακιαν] add. εν τῳ λαῳ L. *b.g*[1].
2. δε] om. D*(corr.*)
— εστιν] εισιν L.
— Ιακωβος] praem. και B.*Btly.d.* Syrr.Pst. &Hcl.mg. | Contra, CD. rel. Vulg. *a.b.c. f.ff*[1]*.g*[1·2]*·h.* rel.
— ὁ του] om. ὁ D*(corr.*)F.
3. Θωμ. κ. Μ. ὁ τελ.] om. M. (Θωμ. και om. *hic a.b.* habent ad fin. ver.)
— Μαθθαιος B**Bch.*D. | ‡ Ματθαιος ϛ. C. rel.
— ὁ του Αλφ.] om. ὁ M.
— και Θαδδαιος B. Vulg. *c.ff*[1]*.g*[2]*.l.* Memph. Theb. | και Λεββεος D. *d.k. Orig. Int.* iv. 460ᵇ. | et Judas Zelotes *Mm. Gat. a.b.g*[1]*.h.* (seq. "et Thomas," om. supra *a.b.*) | και †Λεββαιος ὁ επικληθεις″ Θαδδαιος ϛ. C^2(L)(X)Δ Gr. et Lat. rel. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. (Λεβαιος (L)(X.) | Θαδεος L (C^* non liquet: fortasse κ. ὁ επικλ. Θαδδαιος.)
4. Σιμων] praem. και D.
— καναναιος BC(D)L. 1. 33. Vulg. (*a*) *b.*(*c*)*f.g.*[1·2]*·h.l.* Memph. *Orig. Int.* iv. 460ᵇ. (χαν. D. Vulg. *Cl. a.c. Orig. Int.*) | ‡ Καναvιτης ϛ. XΔ. rel. Theb.
4. Ιουδας] add. ὁ DΔ. 1. 33. KM. (Elz.) | om. CLXEFGUV. (St. 3). *Orig.* iii. 709ᵈ. (? BS.)
— Ισκαριωτης BsL. rel. Vulg. *Cl. g*[1]. Syr. Hel. Memph. Theb. Æth. | σκαριωτης D. *Am. Fuld. d.f.k.l.* Syr.Pst. Arm. | Ισκαριωθ C. ....rioth *a.* Carioth *b.* Scarioth *c.ff*[1]*.h.* Scariothis *g*[2]. | Σιμωνος Ισκαριωτου *Orig.* iii. 709ᵈ.
— ὁ και παραδους] | ὁς και παρεδωκεν L. *Orig.* iii. 709ᵈ. (vid. Mar. iii. 19.) | ὁ και παραδιδους XΔ. (et om. και F *b.c.ff*[1]*h.*)
5. αποστειλας F.
— τους δωδεκα] om. C^3.
— αυτοις] αυτους U. ‖ add. και D. *Am. a.b.c. f.g*[1]*·h.* | Contra, Vulg. *Cl.ff*[1]. *Orig* iii. 710ᵃ.
— απελθητε et εισελθητε mutato ordine habet Δ.
— Σαμαρειτων] Σαμαρειτανων D*.
6. πορευεσθε δε] ὑπαγετε D. | Contra, *Eus.* D. E. 455ᵇ. in. Ps. 282ᵉ.
7. ὁτι ηγγ. CDP. rel. | om. ὁτι B.*Btly.Blc.* | ηγγ. γαρ *g*[2]. Theb. (praem. poenitentiam agite, Theb.)
8. θεραπευετε] θεραπευσατε D. | Contra, *Eus.* D.E. 138ᵈ.
8. νεκρους εγειρετε *ante* λεπρους καθαριζετε BCD(εγειρατε). 1. 33. Vulg. *a.b.c.ff*[1]*.g*[1·2]*·h.l.* Memph. Æth. ed. *Hil.* 652ᵈ. | ‡ habent *post* ϛ. Syr.Pst. edd. inde a Tremellianâ | habent *post* δαιμονια εκβαλλετε PΔ. Syr.Hcl. ‖ om. νεκρ. εγειρ. C^3LXEFGKMSUV. *f.* Syr. Pst. MSS. et ed. Vienn. Theb. Arm. Æth. *a.m.* *Eus.* D.E. 138ᵈ.
— εκβαλλετε BsCP. rel. | εκβαλετε DF.
9, 10. μηδε 5*ies.* BCP. rel. | 1° *Eus.* D.E. 109ᵈ. 1°·2°·3°, in Ps. 238ᵈ. 348ᵇ. in Es. 425ᶜ. | μητε DL. *Eus.* in Luc. 168.
10. μη] μητε D.
— ῥαβδον BD. 1. 33. Vulg. *b.c.f.ff*[1]*.g*[1]*. h.l.* Syrr.Pst.&Hcl. MSS. (Memph. anceps.) Theb. Arm. Æth. *Eus.* in Ps. 348ᵇ. in Luc. 168 *diserte. Hil.* 652ᵉ. 653ᵇ. | ῥαβδους CPLXΔ(Gr.)EFGKMSUV. *a.* Syr.Hcl.ed. ‖ add. in manibus vestris *a.b.c.g*[1]*.h. Hil.* (non Vulg. *d.f.ff*[1].)
— της τροφης] του μισθου KM. *a.b.c. f.ff*[1]*.g*[1]*.h.* Syr.Hcl.mg. Æth. *a. Hil.* 652ᵉ. (vid. Luc. x. 7.) | Contra, Vulg. *d.k.l. Iren.* 237.
— αυτου] † add. εστιν ϛ. P. 33. rel. Arm.

3. *om.* et (ante Iacobus) *Cl.* | 4. Iscariotes *Cl.* | 5. eis dicens *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. (Theb.) (Goth.) Arm. Æth.

χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν, 10 μὴ πήραν εἰς ὁδὸν μηδὲ
δύο χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος γὰρ
πγ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ†. 11 εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ
β κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστιν,
πδ ε κἀκεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθητε. 12 εἰσερχόμενοι δὲ εἰς
τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν. 13 καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία
ἀξία, ‡ ἐλθάτω″ ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ
πε β ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. 14 καὶ
ὃς ‡ ἂν″ μὴ δέξηται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους
¶ Theb. ὑμῶν, ¶ ἐξερχόμενοι * ἔξω″ τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως
ἐκείνης ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν.
c c. 11:24. Lu. 10:12. 15 ἀμὴν c λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων
καὶ ‡ Γομόῤῥας″ ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.
πϛ ε d Lu. 10:3. 16 d ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ
λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι
ὡς αἱ περιστεραί.
πζ α e c. 24:9. Mar. 13:9—13. Lu. 21:12—17. 12:11. 64 17 e Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώ-
σουσιν γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς
αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς· 18 καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ
βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς
¶ P πη β καὶ τοῖς ἔθνεσιν. 19 ὅταν δὲ¶ ‡ παραδῶσιν″ ὑμᾶς, μὴ

in zonis vestris, 10 non peram in via neque duas tunicas neque calciamenta neque virgam: dignus enim est operarius cibo suo. 11 (83, 2.) In quamcumque civitatem aut castellum intraveritis, interrogate quis in ea dignus sit: et ibi manete donec exeatis. 12 (84, 5.) Intrantes autem in domum salutate eam: 13 et si quidem fuerit domus digna, veniat pax vestra super eam; si autem non fuerit digna, pax vestra ad vos revertatur. 14 (85, 2.) Et quicumque non receperit vos, neque audierit sermones vestros, exeuntes foras de domo vel de civitate excutite pulverem de pedibus vestris. 15 Amen dico vobis, tolerabilius erit terrae Sodomorum et Gomorraeorum in die iudicii quam illi civitati. 16 (86, 5.) Ecce ego mitto vos sicut oves in medio luporum: estote ergo prudentes sicut serpentes, et simplices sicut columbae.

17 (87, 1.) Cavete autem ab hominibus: tradent enim vos in conciliis, et in synagogis suis flagellabunt vos; 18 et ad praesides et ad reges ducemini propter me, in testimonium illis et gentibus. 19 (88, 2.) Cum autem tradent vos,

| hab. *post* γαρ D. Vulg. *a.b.c.f.ff*[1]*g*[1]*.l.* Syr.Hel. (Æth.) *Hil.* 652[e]. (*ante* Syr. Pst.) | om. BCL. 1. *h.* Memph. Theb.

11. *εις ἡν δ'αν πολιν η κωμην εισελθητε*] *ἡ πολις εις ἡν αν εισελθητε εις αυτην* D. (Theb.) | (*εις την* P.) ‖ om. *η κωμην* D. (ut supra) 1. *a.b.d.ff*[1]*.h.* (Contra, Vulg. *c.f.g*[1.2.]) | post *εισελθητε* L. Theb.

— *τις εν αυτῃ*] *εν αυτῃ τις* K.

— *εστιν*] om. L.

— *μεινατε*] *μενετε* X.

— *ἑως αν ἐξελθητε*] om. X.

12. *ασπασασθε αυτην*] om. *c.* ‖ add. *λεγοντες, ειρηνη τῳ οικῳ τουτῳ* DL. 1. Vulg. *Cl. a.b.c.f.ff*[1]*.g*[1]*.h.* Arm. Æth. vid. Luc. x. 5. (dicite eis, pax vobis. Theb. Cod. Ask.) | om. BsCPX. 33. rel. *Am.* Syrr. Hel. & Pst. Memph.

13. *και εαν*] om. *και* D.

— *ῃ*] *ην* C*.

— *αξια*] om. L. | praem. *εκεινη* M.

— *ελθατω* CL. 33. | ‡ *ελθετω* ς. BsP. rel. | *εισελθετω* SV. | *εστε* D. (erit *d.*)

— *εαν δε μη ῃ αξ.*] *ει δε μη αξ.* L. | *ει δε μηγε* D.

— *ῃ*] *ην* C.

— *ἡ ειρηνη*] om. *ἡ* D*.

— *προς* CDP. rel. | *εφ'* B (vid. Luc. x. 5.)

14. *ὁς* et mox *δεξηται* et deinde *ακουσῃ*] *οσοι .. δεξονται .. ακουσωσιν* L. *b.c.g*[1]*.h.* Æth. | Contra, Vulg. *a.f.ff*[1]. vv. rel.

14. *αν* B. *Btly.* DLK. | ‡ *εαν* ς. CP. rel.

— *μη δεξηται ὑμας*] "*μη δεξηται* deest in textu B, sed in margine scriptum a prima manu." *Bch.* *ὑμας μη δεξηται* (*sic*) apud Btly. (corrigendus est Fordius). Birchius veram lectionem indubie dedit.

— *εξερχομενοι εξω* BD. 33. Latt. Memph. Æth. (hiat Theb.) | *εξερ. εκ* L. | * om. *εξω* ς. CP. rel. Arm. (Syrr. n.l.)

— *της οικιας η*] om. D. Arm. Zoh. | om. *η* L.

— *εκεινης*] om. D. Vulg. *a.c.ff*[1]*.g*[1.2.]*h.l.* | Contra, *f.* (post *οικιας* *b.*)

— *κονιορτον*] add. *εκ* C. 33. Syr. Pst. Arm. de Latt. | non habent rel.

— sub fin.] add. in testimonium eorum *Am.* add. in testimonium illis *c.g*[1]*.h.*

15. *αμην*] *bis* 1. | *αμην γαρ* L.

— *ανεκτοτερον*] add. *γαρ* 33* ut videtur.

— *γῃ*] om. L. | civitati *c.*

— *και*] add. *γῃ* C.

— *Γομορρας* CDPL. 1. M. *d.(ff*[1]*.)h.k.* Memph. | ‡ *Γομορρων* ς. Bs rel. Vulg. *a.b.c.f.g*[1]. *Hil.* 654[f]. (*Γομορας* DL.)

— *εν*] *εν η* D. (*εν τη* man. rec.)

16. *ἀποστέλω* L.

— *εν μεσῳ* (C)DPL. rel. (*εμμεσω* CL.) | *εις μεσον* B. | inter *ff*[1].

16. *ὡς οἱ*] *ὡσει* L.

— *ακεραιοι*] *απλουστατοι* D.

— *ὡς αι*] *ὡσει* LX.

17. *δε*] om. D. *Flor. a.c.g*[1]*.m.* *Orig.* i. 295[b]. [*b*]. | Contra, Vulg. *f.ff*[1]*.h.*

— *ὑμας*] om. C*.

— *εν ταις συναγωγαις αυτων* *Orig.* i. 295[b]. | *εις τας συναγωγας αυτων* D. (non *d.*) | om. *a.*

18. *ἡγεμονας δε και βασιλεις αχθησεσθε* *Orig.* i. (295[b]). 398[e]. iii. 534[c]. *Pet. Alex.* (ap. Routh. iv. 33). *Tert.* cont. Gnost. ix. | *ἡγεμονων σταθησεσθαι* D. ‖ *αχθησεσθε*] stabitis *a.b.c.ff*[1]*.g*[1]*.h.m.* [non Vulg. *f.*] *Iren.* 210. *Orig. Int.* iii. 532[d]. 534[d]. *Cypr.* 36. *Hil.* 362[a]. ‖ om. *δε* D (supra) LXΔFG. Syr. Pst. (*Orig.* i. 295[b]). (Latt. Æth. n. l.) | Contra, BsCP. (V corr.*) rel. Syr. Hel. Memph. Arm. *Orig.* i. 398[e]. iii. 534[c]. *Pet. Alex.* 33.

19. *παραδωσιν* B. 1. E*. tradiderint *d.f.g*[1]. *Cypr.* 17. 78. 160. | *παραδωσουσιν* DLX. 33. G. tradent Vulg. *a.b.c.ff*[1]*.g*[2]*.h.m.* | *παραδωσωσιν* *Orig.* i. 295[b]. | ‡ *παραδιδωσιν* ς. C. (E corr.*) rel. (P hiat).

11. quamcumque autem *Cl.* | in eam *Am.* | 12. ad fin. *add.* dicentes, Pax huic domui *Cl.* | 13. domus illa *Cl.* | veniet *Cl.* | revertetur ad vos *Cl.* | 14. vel civitate *Cl.* | in test. eorum add. *Am.* sed *om. Cl. Fld. For.* | 18. ducimini *Am.*

BCD. LXΔ. 1. 33. EFGKMSUV.

μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν
ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί ‡ λαλήσητε″. 20 οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε
οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ
λαλοῦν ἐν ὑμῖν. 21 παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς
θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα
(f c. 24:9, 13.) ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. 22 f καὶ ἔσεσθε
μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπο-
μείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.
(§ Goth.) πθ/ι 65 23 Ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν § τῇ πόλει ταύτῃ,
φεύγετε εἰς τὴν ‡ ἑτέραν″ ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ
τελέσητε τὰς πόλεις † Ἰσραὴλ ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ
(g Lu. 6:40. Joh. 13:16.) ϟ/γ ἀνθρώπου. 24 g Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον,
οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. 25 ἀρκετὸν τῷ
μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ
ϟα/ι δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελ-
ζεβοὺλ ‡ ἐπεκάλεσαν″, πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς
ϟβ/β αὐτοῦ; 26 μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· h οὐδὲν γάρ ἐστιν
(h Lu. 12: 2—9. Mar. 4:22. Lu. 8:17.) κεκαλυμμένον, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτόν,
ϟγ/ε ὃ οὐ γνωσθήσεται. 27 ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ,

nolite cogitare quomodo aut quid loquamini: dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini. 20 Non enim vos estis qui loquimini, sed spiritus patris vestri qui loquitur in vobis. 21 Tradet autem frater fratrem in mortem, et pater filium, et insurgent filii in parentes et morte eos afficient. 22 Et eritis odio omnibus propter nomen meum: qui autem perseveraverit in finem, hic salvus erit.

23 (89, 10.) Cum autem persequentur vos in civitate ista, fugite in aliam: amen enim dico vobis, non consummabitis civitates Israhel donec veniat filius hominis. 24 (90, 3.) Non est discipulus super magistrum, nec servus super dominum suum: 25 sufficit discipulo ut sit sicut magister eius, et servus sicut dominus eius. (91, 10.) Si patrem familias Beelzebub vocaverunt, quanto magis domesticos eius? 26 Ne ergo timueritis eos. (92, 2.) Nihil enim opertum quod non revelabitur, et occultum quod non scietur. 27 (93, 5.) Quod dico vobis in tenebris,

19. πως η] om. *a.b.*
— λαλησητε] -σετε K. *Orig.* i. 295ᵇ.
— δοθησεται γαρ...λαλησετε BsC. rel. *Orig. Int.* iii. 532ᵈ. *Cypr.* 17. 78. 92. 160. | om. DL. *Flor. Harl.** *k.* Arm. *Orig.* i. 295ᵇ. *Cypr.* 310. | praem. ου γαρ Δ*.
— ὡρᾳ] ἡμερᾳ C*. Memph. Syr.Hier.
— λαλησητε CX(Δ). 1. EFGV. | ‡-σετε ς. Bs. rel.
21. τεκνον] praem. το B.*Btly.* | Contra, *Eus.* D.E. 298ᶜ.
— επαναστησονται CDL. rel. *Orig.* i. 295ᶜ. *Eus.* D.E. 599ᶜ. | -σεται BΔ.
22. οὑτος] οὑτως M.
23. διωκωσιν *Orig.* i. 295ᶜ. 380ᵃ. iii. 473ᶜ. 709ᵃ. iv. 398ᵃ. | διωκουσιν DΔ.
— φευγετε εις την ἑτεραν B. 1. 33. *Orig.* i. 295ᶜ. 380ᵃ. iii. 473ᶜ. 709ᵃ. (edd.) iv. 398ᵇ. *Petr. Alex.* (ap. Routh iv. 33). | φευγετε εις την ‡αλλην″ ς. CDL. rel. *Clem.* 597. *Orig.* iii. 709ᵃ. (edd.) ‖ add. καν εν τῃ ἑτερᾳ διωκωσι παλιν φευγετε εις την αλλην *Orig.* i. 380ᵃ. *Orig. Int.* ii. 417ᶜ. | add. καν εκ ταυτης εκδιωξουσιν ὑμας φευγετε εις την ἑτεραν L. sic Vulg. MS. (ap. Lucam Brugensem.) *a.b.ff*¹.*g*¹·²·*h.* Arm. | add. εαν δε εν τῃ αλλῃ διωκουσιν ὑμας φευγετε εις την αλλην D. | add. καν εκ ταυτης διωκωσιν ὑμας φευγετε εις την αλλην. 1. *Orig.* i. 295ᶜ. "ex una deinde in duas urbes fugam suadet." *Hil.* 656ᵃ. | sine addit. BCX. 33. rel. Vulg. *c.f.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Æth. *Clem.* 597 (hiat Theb.)
23. γαρ BsC. rel. *Am. Fuld.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. *Orig.* i. 295ᶜ. | om. DM. Vulg. *Cl. a.b.c.f.ff*¹.*g*¹·²·*h.* Memph. Æth. Arm.
— ου μη] praem. ὁτι C.
— Ισραηλ] †praem. του ς. C. rel. *Orig.* i. 295ᶜ. | om. BD.
— αν CD. rel. *Orig.* i. 295ᶜ. | om. BX.
24. διδασκαλον] add. αυτου FM. Syrr. Pst.&Hcl. Arm. MSS. Æth.
— αυτου] *om. a.b. Hil.* 656ᶜ.
25. ὡς 1°.] ? και 1*. | ὁς K.
— ὁ δουλος] τῳ δουλῳ L. Vulg.*Cl. b.f. ff*¹.*g*². | Contra, *Am. a.c.g*¹.*h. Orig.* iv. 424ᵇ. ‖ add. αυτου Δ*.
— τον οικοδεσποτην CD. rel. | τῳ οικοδεσποτῃ B.*Bch.* (om. οικο- K*.supra scr.)
— Βεελζεβουλ C. rel. *a.f.ff*¹.*g*¹.*h.* Syr.Hcl. (et mg. Graece) Goth. Arm. Æth. | Βεεζεβουλ B. | Βελζεβουλ DLX. Memph. (*b*). | Beelzebub *Vulg. c.g*². Syr.Pst.
— επεκαλεσαν BCXΔ. 33. EFGKMSV. | ‡εκαλεσαν ς. 1. | απεκαλεσαν U. | εκαλεσαντο L. | καλουσιν D.
— τους οικιακους B²*Bch.*CD. rel. | τοις οικιακοις B**Bch.*
26. κεκαλυμμενον | κεκρυμμενον X.
— ου γνωσθησεται | ουκ αποκαλυφθησεται E.
27. εις] προς M.
— ακουετε *Clem.* 348. 802. *Orig.* iii. 534ᵈ. *Eus.* in Ps. 330ᵉ. 500ᵈ. | ηκουσατε 1.
— κηρυξατε *Clem.* 348. 802. | κηρυχθησεται L. | κηρυσσεται (i. e. τε) D. *Orig.* iii. 534ᵈ. *Eus.* in Ps. 330ᵉ. 500ᵈ.
— δωματων] add. ὑμων 1. Memph.
28. και μη φοβεισθε BCLXΔEFG(K)MUV. *Eus.* Pr.E. 662ᶜ. (φοβησθε K). | ‡και μη φοβηθητε ς. D. 1. 33s. Ss. *Orig.* i. 296ᵃ·ᵉ·ᶠ· *Eus.* in Ps. 308ᵉ. (vid. Luc. xii. 4).
— αποκτεννοντων CDΔ. 1. U. | αποκτενοντων LX. 33. EF(Wtst.)GKMSV. | ‡αποκτεινοντων ς. Bs. *Orig.* i. 296ᵃ·ᵉ·ᶠ· *Eus.* Pr.E. 662ᶜ. in Ps. 308ᵉ.
— αποκτειναι *Orig.* i. 296ᵃ. *Eus.* in Ps. | σφαξαι D*.
— φοβηθητε δε *Orig.* i. 296ᵃ. ii. 533ᵇ. 536ᶜ. | φοβεισθε δε C. | om. δε L. 1.
— και ψυχην] om. και *a.b.c.g*¹.*h m.* Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig.* i. 296ᵃ. *Orig. Int.* iii. 876ᵇ. *Tert.* de Res. carn. 35. | Contra, Vulg. *f.ff*¹. Goth. *Just.* Ap. i. 19. *Iren.* 210. *Theod.* 972.

22. usque in finem *Cl.* | 23. *om.* enim *Cl.* | servo sicut *Cl.* | 26. est opertum *Cl.* | sciatur *Am.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. [C]. P. H. Memph. [Goth.] Arm. Æth.

εἴπατε ἐν τῷ φωτί, καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύ-
ξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων. 28 καὶ μὴ ‡ φοβεῖσθε″ ἀπὸ
τῶν ‡ ἀποκτεννόντων″ τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ
δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυ-
νάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ.
29 οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ
αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς
ὑμῶν· 30 ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι
ἠριθμημέναι εἰσίν. 31 μὴ οὖν ‡ φοβεῖσθε″· πολλῶν
στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς.
§ Syr.Crt. ξδ/β 66 32 § Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν
τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν
[i] 2 Tim. 2:12. τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν * [τοῖς]″ οὐρανοῖς. 33 [i] ὅστις ‡ δὲ″
ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι
‡ κἀγὼ αὐτὸν″ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν
* [τοῖς]″ οὐρανοῖς.
ξε/ε 67 34 [j] Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ
[j] Lu. 12:51—53. τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν.
[k] Mic. 7:6. 35 ἦλθον γὰρ διχάσαι [k] ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς

dicite in lumine; et quod in aure auditis, praedicate super tecta. 28 Et nolite timere eos qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere: sed potius eum timete qui potest et animam et corpus perdere in gehennam. 29 Nonne duo passeres asse veneunt? Et unus ex illis non cadet super terram sine patre vestro. 30 Vestri autem et capilli capitis omnes numerati sunt. 31 Nolite ergo timere: multis passeribus meliores estis vos.

32 Omnis ergo qui confitebitur me coram hominibus, confitebor et ego eum coram patre meo qui est in caelis. 33 (94,2.) Qui autem negaverit me coram hominibus, negabo et ego eum coram patre meo qui est in caelis.

34 (95,6.) Nolite arbitrari quia venerim mittere pacem in terram: non veni pacem mittere, sed gladium. 35 Veni enim separare hominem adversus pa-

---

Orig. i. 297[a]. ii. 533[f]. 536[c]. *Orig. Int.* iv. 600[e]. *Tert.* c. Gnost. 9. de Fuga 7. *Cypr.* (93.) 164. *Lcf.* (243).

28. *ψυχην και* B(sic)CDLX. 1. 33. *Orig.* i. 296[a]. 297[a]. ii. 533[f]. | *την ψυχην και το* Δ.(*Wtst.*)EFGKMSUV. (F *nunc* hiat.)

— *εν γεεννη* *Orig.* i. 296[a]. 297[a]. ii. 533[f]. *Orig. Int.* iii. 876[c]. *Hil.* 89[d]. | *εις γεενναν* D. Latt.

29. *ασσαρ.*] praem. *του* D*.

— *πωλειται* *Orig.* i. 296[a]. ii. 722[e]. | *πωλουνται* D.

— *επι την γην* BCD. rel. *Orig.* iii. 344[d]. *Iren.* 154. *Tert.* de Monog. 9. de Fuga 3. de Res. Car. 35. *Cypr.* 82. 121. *Hil.* 657[b]. 831[a]. | om. L. *Orig.* ii. 722[e] | *εις την γην* *Orig.* i. 296[b]. *Orig. Int.* iv. 503[d]. *Tert.* de ex. Cast. 1. | *επι της γης* X. ‖ *εις (την) παγιδα*, [vid. Psal. cxxiii. (cxxiv.) 7.] *Orig.* i. 263[e]. 794[f]. ii. 823[d]. iv. 356[d]. *εν παγιδι* *Hom. Cl.* 12. 31. (vid. et *Am.* iii. 5).

— *ανευ*] add. *της βουλης* *a.b.c.f.ff*[1]*.g*[1.2]*.h.* Goth. *Iren.* 154. *Orig.* (i. 263[e].) *Orig. Int.* iv. 503[d]. *Hom. Cl.* 12. 31. *Tert.* de Monog. 9. de Fuga 3. de Res. carn. 35. *Cypr.* 82. 121. *Hil.* 657[b]. 831[a]. | Contra, Vulg. *l.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* i. 142[c]. *Orig.* i. 794[f]. iv. 356[d].

— *ὑμων* (om. *Orig.* i. 296[b]. 794[f]. ii. 823[d].) | *ἡμων* U. | *μου* *Orig.* ii. 722[e]. ‖ add. *του εν ουρανοις* *b.*(*ff*[1].)*g*[1.2]*.h.* Memph. Æth.*a.* *Orig.* i. 296[b]. ii. 722[e]. 823[d]. *Orig. Int.* i. 142[c]. | Contra, Vulg. *a.c.f.* rel. Æth.ed. *Iren.* 154. *Cypr.* 82. 121. *Hil.* 831[a].

30. *ὑμων δε* *Am.* *f.g*[2]. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig.* i. 296[b]. *Eus.* in Ps. 204[d]. 357[a]. | *αλλα* D. *a.b.c. ff*[1]*.g*[1]*.h.* *Hil.* 831[a].

— *τριχες*] *τριχαι* X.

— *κεφαλης*] add. *ὑμων* DL. *a.b.c.g*[1]*.h.* Syr. Pst. Memph. Æth. *Iren.* 154. *Hil.* 831[a] | Contra, Vulg. *f.ff*[1]*.g*[2]. Syr.Hcl. Goth. Arm. *Orig.* i. 296[b]. *Orig. Int.* ii. 276[e]. *Eus.* in Ps. 204[d]. 357[a].

31. *φοβεισθε* BDL. 1. 33. *Orig.* i. 296[b]. | ‡ *φοβηθητε* ς. CXM. rel. ‖ add. *αυτους* M.

32. *ουν* *Clem.* 595. *Orig.* i. 296[b]. iii. 534[c]. | om. X.

— *ὁμολογησει* *Orig.* i. 296[b]. iii. 534[c]. | *-ση* EUV. *Clem.* 595. *Orig.* i. 280[e]. 399[c]. iii. 719[a].

— *εν αυτῳ* *Clem.* 595. *Orig.* i. 296[b]. 280[e]. 399[c]. iii. 719[a]. *Orig. Int.* iv. 468[c]. *Tert.* adv. Marc. iv. 28. c. Gnost. 9. | *αυτον* DL (ante *καγω* L). Latt. (hiat *a.* om. *d*). | om. *εν* G.

— *τοις ουρ.* B.*Btly.*C. (33 ut vid. e spatio) KV. *Orig.* iii. 719[a]. | * om. *τοις* ς. D. rel. *Clem.* 595. *Orig.* i. 280[e]. 296[b]. 399[c].

33. ver. 33 ante verr. 30–32 Δ. (sic script.

— *δε* B.*Bch.*(C)L. (*δ'* C). | ‡ *δ' αν* ς. D. rel. (hiat 33). *Orig.* i. 296[b]. 298[d].

— *αρνησηται* BsD. rel. *Orig.* i. 399[c]. | *απαρνησηται* C. 1. *Orig.* i. 296[b]. 298[d]. (hiat 33.) | *αρνησεται* L.

— *αρνησομαι* *Orig.* iii. 543[b]. | *αρνησωμαι* L. | *απαρνησομαι* 1. *Orig.* i. 296[b]. 298[d].

— *καγω αυτον* B.*Btly.*DΔ. 1. 33. Vulg. *a.b.c.f.ff*[1]*.g*[1]*.h.* (Syr.Crt.) Goth. Arm. *Orig.* i. 298[d]. iii. 543[b]. *Hil.* 985[b]. | ‡ *αυτον καγω* ς. CLX. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Æth. *Orig.* i. 296[b].

— *τοις ουρ.* BXV. (hiat 33). *Orig.* i. 298[e]. | * om. *τοις* ς. CD. rel. *Orig.* i. 296[b]. ‖ add. et coram angelis ejus Syr.Crt. (vid. Luc. xii. 9).

34. *μη νομισητε ὁτι ηλθον*] non veni Syr. Crt.

— *βαλειν* 1°.] *βαλλειν* K. (non 2°.)

— *ουκ ηλθον βαλειν ειρηνην*] om. Syr.Crt.

— *μαχαιραν*] divisionem cogitationum et gladium Syr.Crt.

35. *ανθρωπον*] *υἱον* D. *b.c.ff*[1]*.g*[1]*.h.l.* (*a* hiat) Syr.Crt. *Hil.* 659[a]. (vid. Mic. vii. 6). | Contra, Vulg. *f.* rel. *Iren.* 325. *Eus.* in Ps. 193[e]. *Tert.* c. Gnost. 10. (mox *θυγατεραν* L).

---

28. timete eum *Cl.* | 29. veniunt *Am.* | 30. autem capilli *Cl.* | 32. in caelis est *Cl.* | 33. in caelis est *Cl.* | 34. pacem venerim mittere *Cl.*

BCD[P][Z]. LXΔ. 1. 33. EFGKMSUV.

αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ
νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς· 36 καὶ ἐχθροὶ τοῦ
ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ.
ξς/ε 68 37 Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν
μου ἄξιος, καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ
l c. 16:24, 26. Mar. 8:34, 35. Lu. 9:23, 24. — ἔστιν μου ἄξιος· 38 l καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν
αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου οὐκ ἔστιν μου ἄξιος.
Jo. 12:25. m Lu. 17:33. ξζ/γ 39 m ὁ εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ
ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ εὑρήσει αὐτήν.
n Mar. 9:37. Lu. 9:48. ξη/α 69 40 n Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται· καὶ ὁ ἐμὲ
Jo. 13:20. ξθ/ι δεχόμενος δέχεται τὸν § ἀποστείλαντά με. 41 ὁ δεχό-
§ Z μενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου
λήμψεται, καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου
§ P o Mar. 9:42. ρ/ς μισθὸν δικαίου λήμψεται· 42 § o καὶ ὃς ‡ ἂν″ ποτίσῃ
ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον εἰς
ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν
μισθὸν αὐτοῦ.

trem suum, et filiam adversus matrem suam, et nurum adversus socrum suam, 36 et inimici hominis domestici eius.

37 (96, 5.) Qui amat patrem aut matrem plus quam me non est me dignus, et qui amat filium aut filiam super me non est me dignus; 38 et qui non accipit crucem suam et sequitur me non est me dignus. 39 (97, 3.) Qui invenit animam suam perdet illam, et qui perdiderit animam suam propter me inveniet eam.

40 (98, 1.) Qui recipit vos me recipit, et qui me recipit recipit eum qui me misit. 41 (99, 10.) Qui recipit prophetam in nomine prophetae mercedem prophetae accipiet, et qui recipit iustum in nomine iusti mercedem iusti accipiet. 42 (100, 6.) Et quicumque potum dederit uni ex minimis istis calicem aquae frigidae tantum in nomine discipuli, amen dico vobis, non perdet mercedem suam.

XI. ρα/ι 70 1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων
τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδά-
σκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.
K' ρβ/ε p ||Lu. 7:18–35. 2 p Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ
ἔργα τοῦ χριστοῦ, πέμψας ‡ διὰ″ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
3 εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶ-
μεν; 4 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πορευ-

1 (101, 10.) Et factum est cum consummasset Iesus praecipiens duodecim discipulis suis, transiit inde ut doceret et praedicaret in civitatibus eorum.
2 (102, 5.) Iohannes autem cum audisset in vinculis opera Christi, mittens duos de discipulis suis, 3 ait illi, Tu es qui venturus es, an alium expectamus? 4 Et respondens

37. *και ὁ φιλων....μου αξιος*] om. B*D. *d.* Syr.Hcl.MS. (*Cypr.* 311, haec praetermittit.) | Contra, B mg. a prima manu. C rel. Verss. *Orig.* i. 299f. *Orig. Int.* iii. 20c. *Eus.* Theoph. 143, 144 diserte e Matthaeo. *Cypr.* 242. 265.
— *η θυγ.*] *και θυγ.* S.
38. ver. om. M txt. sed additur ad imam paginam.
39. *και ὁ*] *ὁ δε* D.
41. *και ὁ δεχ. δικαιον...ληψεται*] om. D. | Contra, rel.
42. *αν* BD. 33. | ‡ *εαν* ς. CPZ. rel.
— *ποτισῃ*] -*σει* L. 33*.
— *μικρων*] *ελαχιστων* D. Latt. (*a* hiat.) Goth. | Contra, BCPZ. rel.
— *ποτηριον* add. *ὑδατος* D. Latt. (*a* hiat.) Syr.Crt. Memph. Goth. Arm. Æth. *Clem.* 953. *Orig.* iii. 626a. *Orig. Int.* ii. 79d. *Hil.* 661f. | Contra, MSS. Syrr. Pst.&Hcl.
— *ψυχρου* BsCDPL. rel. | *ψυχρουν* ZX. 33. M.
42. *μονον*] om. D. Syr.Crt. Memph. *Cypr.* 303. (*ψυχρου μονον*] *ψυχρουμενον* Δ* sine versione Latina).
— *μονον εις ονομα μαθητου*] om. E*. || *μαθητου*] meo *b.ff*1.*g*1.2. | Contra, Vulg. *c.d.f.h.* (*a* hiat).
— *απολεσῃ* BsC. rel. | -*σει* ZL. (hiat P).
— *απολεσῃ τον μισθον* Vulg. *f.ff*1.*g*2. rel. | *αποληται ὁ μισθος* D. *a.b.c.g*1.*h.* Memph. Æth. *Cypr.* 303.
1. *ετελεσεν*] *συνετελεσεν* M.
— *δωδεκα*] om. 1. *l.*
2. *ακουσας*] post *εργα* M.
— *δεσμωτ.*] *δεσμοτ.* LXF.
— *του Χριστου* BCPZ. rel. *Latt.* (hiat *a*) Syrr.Pst.&Hcl.txt. Memph. Arm. | *του Ιησου* D. Syr.Crt. Æth. | ejus Syr.Hcl.mg.
— *δια* BC*DPZΔ. 33. Syrr.Pst.&Hcl.txt. Goth. Arm. | ‡ *δυο* ς C3L rel. Vulg. *ff*1.*g*1. Syr.Hcl.mg. Memph. Æth. *Orig.* iii. (469b) vid. Luc. vii. 19. | neut. habent, sed "discipulos." *a.b.c.f.h.k.* Syr.Crt. *Hil.* 662c.
3 *αυτῳ*] *αυτοις* M*. (*b*) | (om. *a.ff*1.*g*1.*h.*)
— *ὁ ερχομενος*] *ὁ εργαζομενος* D*.
4. *και αποκριθεις*] *αποκριθεις δε* D. *a.b.c.ff*1.*g*1.*h.* | Contra, Vulg. *f.g*2. [Arm.]
— *Ιωαννῃ*] *Ιωαννει* DΔ.
— *ακουετε και βλεπετε*] *βλ. κ. ακου.* L. Syr.Crt. Memph. *Orig.* iv. 110d. | *ειδετε κ. ηκουσατε* *Orig.* iii. 514c. (e Luc.)
5. *τυφλοι*] praem. ecce enim. Syr.Crt.
— *και χωλοι περιπατουσιν*] om. D. || om. *και* Z (*sic*) Δ. Vulg. *c.f.ff*1.*g*1.2.*h.* Memph. Arm. Æth. *Orig.* ii. 586e. iv. 110d. | Contra, BsCP rel. *a.b.* Syrr.Crt. Pst.&Hcl. Goth.
— *λεπροι*] praem. *και* K. Syrr.Crt.&Pst. &Hcl.
— *και κωφοι*] om. *και* Vulg. *c.f.ff*1.*g*2.*h.* Memph. Æth. *Orig.* iv. 110d. | Contra, *a.b.g*1. Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Goth. Arm.
— *και νεκροι* B.*Btly.*DPZLΔ. 1. *a.b.g*1. Syrr.Crt.&Pst.&Hcl. Goth. Arm. | (om.

37. et matrem *Am.*
4. *om.* Iesus *Am.**

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. C. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.

θέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε·
5 τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, [καὶ] χωλοὶ περιπατοῦσιν,
λεπροὶ καθαρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, * καὶ″ νεκ-
ροὶ ἐγείρονται, καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· 6 καὶ μα-
κάριός ἐστιν ὃς ‡ ἂν″ μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί·
71 7 Τούτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς
λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου, Τί ‡ ἐξήλθατε″ εἰς
τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευ-
όμενον; 8 ἀλλὰ τί ‡ ἐξήλθατε″ ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν
μαλακοῖς † ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦν-
τες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσίν· 9 ἀλλὰ τί
9. προφήτην ἰδεῖν; ‡ ἐξήλθατε″ ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ
ργ β περισσότερον προφήτου· 10 οὗτος [γάρ] ἐστιν περὶ
q Mal. 3: 1. Mar. 1: 2. Luc. 7:27. οὗ γέγραπται, q Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν
μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου
ρδ ε ¶ P ἔμπροσθέν σου. 11 Ἀμὴν ¶ λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται
ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτισ-
τοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν
ρε ε r Lu. 16:16. μείζων αὐτοῦ ἐστιν. 12 r ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου
τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν. 13 πάντες
γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου ‡ ἐπροφή-
ρϛ ι τευσαν″· 14 καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν
Ἡλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. 15 ὁ ἔχων ὦτα [ἀκούειν]
ἀκουέτω.

Iesus ait illis, Euntes renuntiate Iohanni quae audistis et vidistis: 5 caeci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur, 6 et beatus est qui non fuerit scandalizatus in me.

7 Illis autem abeuntibus coepit Iesus dicere ad turbas de Iohanne, Quid existis in desertum videre? harundinem vento agitatam? 8 Sed quid existis videre? hominem mollibus vestitum? Ecce qui mollibus vestiuntur in domibus regum sunt. 9 Sed quid existis videre? prophetam? Etiam dico vobis, et plus quam prophetam. 10 (103, 2.) Hic enim est de quo scriptum est, Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui praeparabit viam tuam ante te. 11 (104, 5.) Amen dico vobis, non surrexit inter natos mulierum maior Iohanne baptista; qui autem minor est in regno caelorum maior est illo. 12 (105, 5.) A diebus autem Iohannis baptistae usque nunc regnum caelorum vim patitur, et violenti rapiunt illud. 13 (106, 10.) Omnes enim prophetae et lex usque ad Iohannen prophetaverunt: 14 [et] si vultis recipere, ipse est Helias qui venturus est. 15 Qui habet aures audiendi audiat.

Orig. iv. 110d.) | *om. *και* ϛ. C. rel. Vulg. *c.f.ff*1.*g*2.*h*. Memph. Æth. | *και νεκρ. εγειρ.* post *ευαγγελιζονται*. Syr.Crt. (*νεκροι ανισταντια* *Clem.* 151. *Orig.* ii. 586e.)

5. *και πτωχοι*] om. *και* Vulg. *c.f.ff*1. Memph. *Orig.* iv. 110d. | Contra, *For. a.b.g*1.2 *h.* Syrr. Crt. Pst. & Hel. Goth. Arm. Æth.

6. *εστιν* *Clem.* 151. | om. X, *a.b. Hil.* 663a.

— *αν* BD. 1. 33. | ‡ *εαν* ϛ. CPZ. rel. *Clem.* 151.

7. *εξηλθατε* BCDZL. 33. G. | *εξεληλυθατε* ΔF. | ‡ *εξηλθετε* ϛ. X. rel. (hiat P.)

8. *εξηλθατε* BCDZLΔ. 33. | *εξεληλυθατε* F. | ‡ *εξηλθετε* ϛ. X. rel. (hiat P.)

— *εν*] om. D*. Latt.

— *μαλακοις* † add. *ἱματιοις* ϛ. CP. rel. *b.f.h.* Syrr.Crt.&Pst.&Hcl. Memph. (et postea.) Goth. Arm. Æth. (et postea.) *vid.* Luc. vii. 25. | om. BDZ. Vulg. *a c.ff*1 *g*1.2.*h*. *Hil.* 663f.

8. *ημφιασμενον* D

— *φορουντες*] *φορουσιν* E*.

— *βασιλεων* BsCDPZLΔ. 1. 33. MU. | *βασιλειων* X.EFGKSV.

— *εισιν*] om. B.

9. *εξηλθατε* BCDZLΔ. 33. | *εξεληλυθατε* F. | ‡ *εξηλθετε* ϛ. P. rel. *Orig.* iv. 117a.

— *ιδειν προφητην* CDPL. rel. Vulg. *a.b. c.(f.)ff*1.*g*1.*h.(k.)* rel. *Orig.* iv. 117a. *Hil.* 664b. | *προφητην ιδειν* BZ. *Orig.* iii. 472a. ("videre prophetam" conjunctim legunt *f k.* Memph.)

10. *γαρ* CPLX. rel. Vulg. *c.f.ff*1.*g*2.*h.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. | om. BDZ. *b.g*1.*k.*(*a*.n.l.) Syr.Crt. Æth. *Orig.* iv. 119a. (vid. Luc. vii. 27.)

— *εγω* BCP. rel. *Orig.* iv. 75c. 119a. *Eus.* Ec.Pr. 35. | om. Z. *c.ff*1.*g*2. Memph.

— *αποστελλω*] *αποστελω* X.

— *ὁς* BsCDZ. rel. Vulg. *f.ff*1.*g*1.*h.* Syrr. Crt.&Pst.(&Hcl.mg.MS.) Goth Arm. Æth. *Orig.* iv. 119a. *Eus.* Ec. Pr. 35. *Tert.* adv. Jud. 9. | *και* P. *a.b.c.* Syr.Hcl. Memph.

11. *γεννητοις*] *τοις γενν. των* D*. (*εκ γεεννητοις γυνεκων sic* L).

— *γυναικων*] add. propheta *a.c.g*1.*h.* (vid. Luc. vii. 28.) | Contra, Vulg. *b.f.ff*1.

— *αυτου εστιν* BsDZ. rel. *b* (*μειζων αυτου....* Z.) | *εστιν αυτου* C. Vulg. *a.c.f.ff*1.*g*1.*h.*

12. *δε*] om. D*. (? *a.*) Memph. | mox *Ιωαννους* D*.

— *βιασται*] praem. *οἱ* D.

13. *επροφητευσαν* CDZ. 1. 33. | *προφητευσαν.* Δ. | ‡ *προεφητευσαν* ϛ. Bs? L rel.

14. *Ηλειας* D.

15. *ακουειν* CZ. rel. vv. *Just.* Tr. 51. *Hipp.* Philos. viii. 10(266). *Orig.* iv. 91d. *Orig. Int.* iii. 442. 572c. iv. 630a. | om. B.*Btly.Blc.*D. *k.*

om. Iesus *Am.** | 10. est enim *Cl.* | 14. *om.* et *Am.*

BCD(Z). L(X)Δ. 1. 33. E(F)GKMSUV. ρζ ε

72 16 Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία
ἐστὶν ‡ παιδίοις″ ‡ καθημένοις ἐν ταῖς ἀγοραῖς″ ‡ ἃ
προσφωνοῦντα″ τοῖς ‡ ἑτέροις″ † 17 † λέγουσιν, Ηὐ-
λήσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε, ἐθρηνήσαμεν † καὶ
οὐκ ἐκόψασθε. 18 ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίων
¶ Z μήτε πίνων, ¶ καὶ λέγουσιν, Δαιμόνιον ἔχει. 19 ἦλθεν
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν,
Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος
καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν
19. τέκνων αὐτῆς ‡ ἔργων″ αὐτῆς.

ρη ε § || Lu. 10:13—15.

73 20 § Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς
ἐγένοντο αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόη-
σαν. 21 Οὐαί σοι ‡ Χοραζείν,″ οὐαί σοι ‡ Βηθσαϊδά,″ ὅτι
εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενό-
μεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετε-
νόησαν. 22 πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνε-
κτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῖν. 23 καὶ σὺ
‡ Καφαρναούμ,″ ‡ μὴ″ ἕως † οὐρανοῦ ‡ ὑψωθήσῃ;″ ἕως
ρθ ι ᾅδου ‡ καταβήσῃ,″ ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ‡ ἐγενήθησαν″ αἱ
δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ‡ ἔμεινεν″ ἂν μέχρι τῆς

16 (107, 5.) Cui autem similem aestimabo generationem istam? Similis est pueris sedentibus in foro, qui clamantes coaequalibus 17 dicunt, Cecinimus vobis et non saltastis, lamentavimus et non planxistis. 18 Venit enim Iohannes neque manducans neque bibens, et dicunt, Daemonium habet. 19 Venit filius hominis manducans et bibens, et dicunt, Ecce homo vorax et potator vini, publicanorum et peccatorum amicus. Et iustificata est sapientia a filiis suis.

20 (108, 5.) Tunc coepit exprobrare civitatibus in quibus factae sunt plurimae virtutes eius, quia non egissent paenitentiam. 21 Vae tibi Chorazain, vae tibi Bethsaida, quia si in Tyro et Sidone factae essent virtutes quae factae sunt in vobis, olim in cilicio et cinere paenitentiam egissent. 22 Verumtamen dico vobis, Tyro et Sidoni remissius erit in die iudicii quam vobis. 23 Et tu Capharnaum, numquid usque in caelum exaltaberis? Usque in infernum descendes, (109, 10.) quia si in Sodomis factae fuissent virtutes quae factae sunt in te, forte mansissent usque in

16. παιδιοις] BCDZLXΔ. 1. 33. EFGKMSUV. | ‡παιδαριοις ς.
— καθημενοις εν ταις αγοραις BZ. Syr. Hcl. Memph. (Goth.) | καθημενοις εν αγοραις CLΔM. | καθημενοις εν τῃ αγορᾳ D. Vulg. *a.b.c.(f).ff*¹.*g*¹·².*h.l.* Syrr.Crt.&Pst. Arm. Æth. *Hil.* 665ᵃ. | καθεζομενοις εν ταις αγοραις 33. | εν αγορᾳ καθημενοις εν ταις αγοραις 1. | ‡εν αγοραις καθημενοις ς. X. rel. *Clem.* 105 (*vid.*)
— ἁ προσ. B*Btly.Blc.*CDZ.1.Vulg.*ff*¹.*g*².*l.* Syr.Hcl.mg. Memph. (Arm.) Æth. | ‡ και προσ. ς. LX. rel. *a.b.c.f.g*¹.*h.* Syrr. Crt.Pst.&Hcl.(txt.) (hiat Goth.) *Hil.* 665ᵃ.
— προσφωνουντα BDZ. 1. | ‡προσφωνουσι ς. CLX. rel.
— ἑτεροις B.*Bch.Blc.*CDZLXΔ. 1. 33. EFKM. *d.g*².*k.* Goth. | ‡ἑταιροις ς. GS*s*UV*s*. Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Arm. Æth. || † add. αυτων ς. C. rel. Syrr. Crt.Pst.&Hcl. Arm. Æth. | om. BDZ (e spatio) 1. Latt. Memph. Goth. (ad invicem *b.c.g*¹.*h.* *Hil.* 665ᵃ. ad alterutrum *f.* invicem *a.* coaequalibus. Vulg. *ff*¹. aequalibus *l.* se invicem. Memph.)
17. λεγουσιν] † praem. και ς. C. rel. *a.*(*g*¹.*h.*) Syrr.Crt.&Pst.&Hcl. (hiat Goth.) *Clem.* 105. | om. BDZ (e spatio) 1. Vulg. *d.ff*¹.*l.* Memph. (dicentes *b.*(*c.*)*f.* Æth.)
17. εθρηνησαμεν] † add. ὑμιν ς. C. rel. *a.b.h.* Syrr.Crt.&Pst.&Hcl. Arm. Æth. | om. BDZ. 1. Vulg. *c.f.ff*¹.*g*¹·²*l.* Memph. Goth. *Clem.* 105.
18. γαρ] om. Arm. | προς ὑμας L. haec add. Syrr.Crt.&Hcl.
19. και λεγουσιν] om. 1.
— τελωνων φιλος] φιλος τελωνων L. *c.f.h.* *Clem.* 535.
— και εδικ. ad fin.] om. *b.*
— εργων B*.*Bch.* Codd. ap. Hieron. (vid. infra). *Schol. Gr.* Syrr. Pst. & Hcl. (txt.) Memph. Arm. MSS. Æth. "In quibusdam Evangeliis legitur, *Justificata est sapientia ab operibus suis.* Sapientia quippe non quaerit vocis testimonium, sed operum." *Hier.* in loc. (vii. 72). | ‡τεκνων ς. B²mg.CD. rel. Vulg. *a.c.f.ff*¹.*g*¹·².*h.l.* Syrr.Crt.(&Hcl.mg.) Goth. Arm. ed. *Orig.* iv. 48ᵈ. (sed fortasse e Luca). *Hil.* 665ᵈ. (vid. Luc.) (post εργων add. και απο των τεκνων αυτης Æth.*a.*)
20. ηρξατο] add ὁ Ιησους CLK. 1. *g*¹ (ap. Blanch. sed om. Sabat.) *h.* Syrr.Crt.Pst. &Hcl. Æth. | Contra, BD. rel. Latt. exc. *g*¹.*h.* Memph. Goth. Arm.
20. εγενοντο] γεγονεισαν D.
— αἱ] ἁ D*.
— αυτου] om. D.*g*¹. Syr.Crt.
— sub fin.] add. et dixit Syrr.Crt.&Pst. Æth.
21. Χοραζειν CΔEFGKMSV. 33. | ‡Χοραζιν B*s*. 1. U. rel. Memph. | Χωραζειν X. | Χωραζιν *Orig.* ii. 119ᵉ. | Χοροζαιν D. | Chorazain Vulg. (*a.b.c.*) *f.*(*ff*¹.*g*¹.)*h.* *Hil.* 666ᵇ. (Chorazan *h*). | Χοραζζη L.
— ουαι σοι 2° Vulg. *f.* *Orig.* ii. 119ᵉ. | και D. *a.b.c.ff*¹.*g*¹.*h.* *Hil.* 666ᵇ.
— Βηθσαιδα C(D)L. 1. 33. V. (Latt.) Memph. Arm. Æth. (Βεθσαειδα D.) *Orig.* ii. 119ᵉ. | ‡Βηθσαιδαν ς. B*s*. rel.
— εγενοντο] εγεγονεισαν D. | εγενηθησαν 33.
— σποδῳ] add. καθημενοι C. 33. U. Syr. Hcl. *Orig.* ii. 119ᶠ. *Orig. Int.* i. 87ᶜ. (vid. Luc. x. 13). | add. καθημεναι Δ. 1. | Contra, rel.
23. Καφαρναουμ BD. 33. Latt. Memph. | ‡Καπερναουμ ς. C. rel.
— μη B.*Bch.*CD.1².Vulg. *a.b.c.ff*¹. Syr.Crt.

23. hanc diem *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. (Goth.) Arm. Æth.
σήμερον. 24 πλὴν t λέγω ὑμῖν ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνε-
κτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί.¶
t c. 10:15. ρι ε 74 25 u Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ¶ ὁ Ἰησοῦς
¶ X u ‖ Lu. 10:21, 22. εἶπεν, Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ κύριε τοῦ οὐρανοῦ
¶ Goth. καὶ τῆς γῆς, ὅτι ‡ ἔκρυψας″ ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ
συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. 26 ναὶ ὁ
πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου.
ρια γ 27 πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ
ριβ γ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν
πατέρα τὶς ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἐὰν βού-
ληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.
ριγ ι 75 28 Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πε-
φορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. 29 ἄρατε τὸν
ζυγόν μου ἐφ᾽ ὑμᾶς, καὶ μάθετε ἀπ᾽ ἐμοῦ, ὅτι ‡ πραῢς″
εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν
ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. 30 ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς καὶ τὸ
φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

XII. ριδ β 76 1 v Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη¶ ὁ Ἰησοῦς
v ‖ Mar. 2:23–28. ‖ Lu. 6:1–5. ¶ F τοῖς σάββασιν διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐ-

hunc diem. 24 Verumtamen dico vobis, quia terrae Sodomorum remissius erit in die iudicii quam tibi.
25 (110, 5.) In illo tempore respondens Iesus dixit, Confiteor tibi pater, domine caeli et terrae, quia abscondisti haec a sapientibus et prudentibus, et revelasti ea parvulis. 26 Ita pater, quoniam sic fuit placitum ante te. 27 (111, 3.) Omnia mihi tradita sunt a patre meo, (112, 3.) et nemo novit filium nisi pater, neque patrem quis novit nisi filius et cui voluerit filius revelare.

28 (113, 10.) Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos. 29 Tollite iugum meum super vos, et discite a me, quia mitis sum et humilis corde, et invenietis requiem animabus vestris. 30 Iugum enim meum suave est, et onus meum leve est.

1 (114, 2.) In illo tempore abiit Iesus sabbato per sata: discipuli

---

Memph. Arm. Æth. *Codices apud Hier. in loc.* *Iren.* 278. | ‡ ἢ ϛ. LXΔ. 1*. 33. EFGKMSUV. (ἢ F apud Heringam). *f.g*¹*.h.* Syrr.Pst.&Hcl. *Codex unus apud Hier.* hiat Goth. (ne *d.* et *g*²).
23. *ουρανου*] † praem. *του* ϛ. C. 1. rel. | om. B*Bch.*DΔ.
— *ὑψωθησῃ* BCD(L). 1. Vulg.*a.b.c.ff*¹*.g*¹·²*.l.* Syr.Crt. Memph. Arm. Æth. *Iren.* 278. (*ὑψωθησει* L.) | *ὑψωθῃς* E(corr.*)FGSUV. *f.h.* Syrr.Pst.&Hcl. | ‡ *ὑψωθεισα* ϛ. XΔ. 33. E*KM. Syr.Hcl.mg. *Graece.*
— *ἑως* 2°. Vulg. *f.ff*¹*.g*¹*.h.* | *η ἑως* D*. | aut usque *a.b.d.* et usque *g*². (et si exaltata fueris usque. *c.*) | *ἢ ἑως* L.
— *καταβησῃ* BD. Latt. Goth. Æth. | ‡ *καταβιβασθησῃ* ϛ. CL(-*σει*)X. rel. Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. Arm. (vid. Luc. x. 15).
— *ει*] om. U.
— *εγενηθησαν*] BCD. 1. | ‡ *εγενοντο* ϛ. L. rel.
— *γενομεναι εν σοι* CD. rel. Verss. *Iren.* 278. | *εν σοι γεν.* B.*Bch.*
— *εμεινεν* BC. 1. 33. | *εμεινον* LXΔ. | *εμενον* M. | ‡ *εμειναν* ϛ. D. rel.
24. *ὑμιν*] om. Syr.Crt. | tibi Syrr.Pst.&Hcl.
24. *ὁτι*] om. 33.
— *γη*] *γης* D.
— *η*] *ην* D*. (et ver. 22).
— *σοι*] *ὑμειν* D. *a.b.c.ff*¹*.g*¹*.h.* *Iren.* 278. | Contra, Vulg. *f.l.*
25. *εκρυψας* B*Btly.Blc.*D. *Hom.Cl.* 8. 6. | ‡ *απεκρυψας* ϛ. C. rel. *Orig.*. iii. 757ᵃ. *Eus.* in Ps. 39ᵉ. (sed qu. Luc. x. 21).
— *ταυτα*] *αυτα* L.
— *και συνετων*] *και δυνατων* 1*txt.*
— *απεκαλυψες* D.
26. *εγενετο ευδοκια* CDL. rel. Vulg. *a.b.c.g*¹*.h.*(*f.ff*¹.n.l.) Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Arm. Æth. *Orig.* iii. 757ᵃ. (ut vid.) | *ευδοκια εγενετο* B. 1. 33. *k.* Memph. *Iren.* 93. (vid. Luc. x. 21).
27. *επιγινωσκει* 1°. *Eus.* c. Mcl. 6ᵃ. 88ᵈ. | *γινωσκει* C. *Just.* Tr. 100. (*Eus.* c. Mcl. 88ᵈ. in exempl. nonnullis).
— *επιγινωσκει* 2°. *Clem.* 939. *Eus.* c. Mcl. 6ᵃ. 76ᵇ. | om. Syr.Crt. *Just.* Tr. 100. (Scriptores ecclesiastici saepe hunc versiculum proferunt, legentes tamen de suo, ut videtur, sive in uno sive in utroque loco *εγνω.* e.g. *Just.* Apol. i 63. *Clem.* 10.425. *Orig.* i. 643ᵉ. (Ed. Rueanae, contra Spencer.) 726ᵃ. ii. 537ᵈ. iv. 284ᵇ. (bis) 450ᵇ. *Syn.Ant.*(Routh iii. 290). *Eus.* D.E. 149ᵇ. 216ᵈ. c. Mcl. 72ᶜ. Ec. Pr. 42.
27. *ᾡ εαν* *Clem.* 866. | *ᾡ αν* D. 33. *Clem.* 10. 109. 425. 697. *Orig.* i. 643ᶜ. 726ᵃ. iv. 45ᵇ. 450ᵉ.
— *βουληται ὁ υἱος αποκαλυψαι*] *ὁ υἱος αποκαλυψῃ* *Just.* Tr. 100. Apol. i. 63. *Iren.* 93. 122. 234. *Tert.* adv. Marc. iv. 25. *Clem.* 10. 109. 697. 866. 939. *Orig.* quater. | Contra, *Iren.* 233. *Hil.* 666ᵉ.
— *βουληται*] *βουλεται* L. | *βουληθῃ* 33.
28. *πεφορτισμενοι*] add. *εσται* (i.e. -*τε*) D*. *estis* Latt. *Iren.* 92. Cypr. 279. 329. *Hil.* 37ᶜ. 324ᵃ. 332ᵃ.
29. *πραυς* BC*D. *Clem.* 93. *Orig.* iii. 199ᵈ. 724ᵈ. | ‡ *πραος* ϛ. C³L rel. *Orig.* i. 391ᵃ. 641ᵈ. ii. 519ᵃ. iii. 662ᵇ. iv. 410ᵈ. *Eus.* in Ps. 93ᶜ. 248ᵇ. 350ᵉ. 384ᶜ. 550ᵉ. (hiat 33).
— *ὑμων*] *ἡμων* L.
— *χρηστος*] *χριστος* LEK.
1. *επορευθη*] -*ετο* U.
— *τοις σαββ.*] om. *τοις* D*.
— *σαββασιν* CDL. rel. | *σαββατοις* B. (hiat 33).

30. *om.* est 2°. *Cl.*
1. per sata sabbato *Cl.*

BCD. L[X]Δ. 1. 33. EGKMSUV[Γ].

τοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχυας καὶ
ἐσθίειν. 2 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες ‡ εἶπαν″ αὐτῷ, Ἰδοὺ
οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν σαβ-
βάτῳ. 3 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν
w 1 Sam. 21:6. ʷ ‡ Δαυείδ,″ ὅτε ἐπείνασεν†, καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ; 4 πῶς
εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς
προθέσεως ἔφαγεν, ‡ ὃ″ οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν,
οὐδὲ τοῖς μετ᾽ αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν μόνοις; 5 ἢ
ριε ι οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς
ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσιν, καὶ ἀναίτιοί
εἰσιν; 6 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ ‡ μεῖζόν″ ἐστιν
x Hos. 6:6. ὧδε. 7 εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν, ˣ ‡ Ἔλεος″ θέλω καὶ οὐ
θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους. 8 κύριος
γάρ ἐστιν † τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
ΚΑ′ ρις β § X y ‖ Mar. 3:1—6. Lu. 6:6—11. 77 9 § ʸ Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συνα-
γωγὴν αὐτῶν. 10 καὶ ἰδού, ἄνθρωπος † χεῖρα ἔχων
ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες, Εἰ ἔξεστιν
τοῖς σάββασιν θεραπεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.
11 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Τίς† ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃς ἕξει
πρόβατον ἕν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν

autem eius esurientes coeperunt
vellere spicas et manducare.
2 Pharisaei autem videntes dix-
erunt ei, Ecce discipuli tui
faciunt quod non licet eis fa-
cere sabbatis. 3 At ille dixit
eis, Non legistis quid fecerit
David, quando esuriit, et qui
cum eo erant? 4 quomodo in-
travit in domum dei, et panes
propositionis comedit, quos non
licebat ei edere, neque his qui
cum eo erant, nisi solis sacer-
dotibus? 5 (115,10.) Aut non le-
gistis in lege, quia sabbatis sa-
cerdotes in templo sabbatum
violant, et sine crimine sunt?
6 Dico autem vobis quia templo
maior est hic. 7 Si autem scire-
tis quid est, Misericordiam volo
et non sacrificium, numquam
condemnassetis innocentes.
8 Dominus est enim filius ho-
minis etiam sabbati.
9 (116,2.) Et cum inde trans-
isset, venit in synagogam eo-
rum. 10 Et ecce homo manum
habens aridam: et interroga-
bant eum dicentes, Si licet sab-
batis curare? ut accusarent eum.
11 Ipse autem dixit illis, Quis
erit ex vobis homo, qui habeat
ovem unam, et si ceciderit haec

1. *σταχυας*] praem. *τους* DU. | add. confricantes manibus suis. (*c*). Syr.Crt. (*τιλλειν*] post *σταχυας* D).
2. *ιδοντες*] add. *αυτους* CDLΔ. 33. *a*(vid.)$b.c.ff^{1}.g^{1}.h.$ Syrr.Crt.&Pst. | om. BsX. 1 rel. Vulg. *f.* Syr.Hcl. rel.
— *ειπαν* BC. 33. | ‡*ειπον* ς. D. rel.
— *ιδου*] cur, Syr.Crt.
— *εν σαββατῳ*] om. Syr.Crt. (ff^{1}.)
3. *επεινασεν*] †add. *αυτος* ς. L. *a.b.c.f.* $ff^{1}.g^{1}.h.$ Syr.Hcl.mg. Arm. | om. BCD. Δ. 1. EF(Wtst.)GKMSUV. (hiat 33.) Vulg.*l.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl.(txt.)Memph. Æth. *Eus.* in Ps. 130^{b}.
4. *προσθεσεως* D. *προσεως* C (*sic*).
— *εφαγεν* CD. rel. vv. *Eus.* in Ps. 130^{c}. | *εφαγον* B.
— *ὁ* B.*Btly.Blc.* D. *b.k.* Harl.* (ὃς V.) | ‡*οὓς* ς. C. rel. (Latt.) *Eus. Orig.* iii. 435^{a}. ? (e Mar. et Luc.)
— *εξον ην* BsL. rel. *Eus.* | *ην εξον* D. | *εξεστιν* C. 33.
— *ει μη*] *αλλ᾽ η* 1.
— *μονοις* | *μονον* LΔ. | om. 1. *a.*
5 *ὁτι*] add. *εν* CD. | Contra, BL. rel.
— *βεβηλουσιν*] -*λωσιν* Δ.
6. *δε* BC. rel. | *γαρ* D. Syr.Crt.
— *μειζον* BD. 1. 33. EGKMSUV. ff^{1}. Memph. | ‡*μειζων* ς. CLΔ. rel. Vulg. $a.b.c.d.f.g^{1\cdot2}.h.$

7. *ελεος* CD. 1. 33. *Orig.* ii. 563^{c}. | ‡*ελεον* ς. BsL. rel. *Orig.* iii. 289^{a}.
— *ου*] *ουχι* Δ.
8. *εστιν*] †add. *και* ς. Vulg. *f.* Syr.Hcl. (*ὁ υιος του ανθρ. και του σαββ.* 1. 33. Vulg.) | om. BCDLΔEGKMSUV. *a.b.* $c.ff^{1\cdot2}.g^{1\cdot2}\,h.$ Syrr.Crt.&Pst. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iii. 643^{e}. *Tert.* de car. Chr. 15.
9. *εκειθεν*] add. *ὁ Ιησους* CEG. $c.g^{1}.h.$ Syr.Pst. Arm. (Æth.)
10. *ανθρωπος*] † add. *ην την* ς. X. rel. *b.c.* g^{2}. | om. BC. Vulg. *k.l.* Syr.Crt. Memph. Æth. ‖ add. *ην εκει την* DLΔ. 1. 33. M. $a.f.(ff^{1})^{2}g^{1}.h.$ Syrr.Pst.&Hcl. Arm. | *ην εκει ανθρωπος την* E. | *ην ανθρ. εκει την* U.
— *χειρα*] -*ραν* L.
— *εχων*] add. dextram. Syr.Crt.
— *ξαραν* (sic) 1.
— *αυτον*] *αυτου* X.
— *θεραπευειν*] *θεραπευσαι* DL.
— *κατηγορησωσιν*] -*σουσιν* DX.
11. *τις*] *τι* D*. ‖ † add. *εσται* ς. BsC². rel. Vulg. $c.g^{2}$. Syr.Hcl. (Arm.) | add. *εσ-τιν* D. 33. *f.* Arm. MSS. | om. C*LX. $b.ff^{1}.g^{1}.h.$ (*a* hiat) Syrr. Crt. & Pst. Memph. Æth.
— *εξ ὑμων*] *εν ὑμειν* D.

11. *ανθρωπος*] om. L. *a.b.*
— *ἑξει* c. | *εχει* D $b.c.f.g^{1}$. (n.l. Vulg. $ff^{1\cdot2}.g^{2}.h.$ [hiat *a*] Syrr. Memph. Arm.)
— *ἑν*] om. Syr.Crt. $ff^{1}.g^{1}$. | ante *προβα-τον* K.
— *εαν*] om. D. *b.* | *αν* L.
— *τουτο* Vulg. $b.g^{2}$. Syr.Hcl. | om. D. $a.c.f.ff^{1}.g^{1}.h.$ Syrr.Crt.&Pst.
— *τον βοθυνον* L.
— *κρατησει*] *κρατει* D.
— *αυτο*] om. U.
— *εγερει* BsX. 1. 33. rel. Latt. Memph. Æth. | *εγειρει* CDLG. Syrr.Crt.Pst.&Hcl.
12. *ποσῳ*] *πως* L. | *ποιῳ* S.
— *ουν*] add. *μαλλον* 33.
— *προβατου*] praem. *του* D*. (non M.)
— *σαββασιν* CD. rel. | *σαββατοις* B.
13. *σου την χειρα* BL. 1. 33. | ‡*την χειρα σου* ς. CD. rel. (vid. Luc. vi. 10.)
— *εξετεινε*] add. manum suam $a.b.c.g^{1}.h.$ Syrr.Crt.&Pst.&Hcl.* | Contra, MSS. Vulg. $f.ff^{1}$. Memph. Arm. Æth.
— *απεκατεσταθη* BCLXΔ. 33. EF(Wtst.) GMSV. | *απεκατεστη* U. | ‡*αποκατεσ-ταθη* ς. DK. | *αποκατεστη* 1.
— *ὑγιης*] om. $a.b.c.ff^{1}.g^{1}.h.l.$ Syrr.Crt.& Pst. *Hil.* 669^{a}. (vid. Codd. in Mar. et

2. *om.* eis *Cl.* | 8. enim est *Cl.*

Vulg. a. b. c. Syrr. C. P. H. Memph. Arm. Æth.

εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; 12 πόσῳ
οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου; ὥστε ἔξεστιν τοῖς
σάββασιν καλῶς ποιεῖν. 13 τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ,
"Ἔκτεινόν ‡ σου τὴν χεῖρα." καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ‡ ἀπεκατ-
εστάθη" ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη.
ρις δ 78 14 ‡"Ἐξελθόντες δὲ οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον
ἔλαβον κατ' αὐτοῦ," ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν. 15 ὁ δὲ
ριη ι Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν, καὶ ἠκολούθησαν
αὐτῷ [ὄχλοι] πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάν-
τας, 16 καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν
ποιήσωσιν· 17 ‡ἵνα" πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου
ᶻ Es. 42:1—4. τοῦ προφήτου λέγοντος, 18 ᶻἸδοὺ ὁ παῖς μου ὃν ᾑρέ-
τισα, ὁ ἀγαπητός μου ‡ἐν ᾧ" ‡ηὐδόκησεν" ἡ ψυχή μου·
§ Γ § θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνε-
σιν ἀπαγγελεῖ· 19 οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ
ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ.
20 κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει, καὶ λίνον
τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν
κρίσιν. 21 καὶ †τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν.
ΚΒ' ριθ ε 79 22 ᵃΤότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφ-

ᵃ || Mar. 3:20—30. || Lu. 11:14—23.

22. τότε προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζόμενον τυφλὸν καὶ κωφόν·

sabbatis in foveam, nonne tenebit et levabit eam? 12 Quanto magis melior est homo ove: itaque licet sabbatis bene facere. 13 Tunc ait homini, Extende manum tuam. Et extendit, et restituta est sanitati sicut altera.

14 (117, 4.) Exeuntes autem Pharisaei consilium faciebant adversus eum, quomodo eum perderent. 15 (118, 10.) Iesus autem sciens secessit inde, et secuti sunt eum multi, et curavit eos omnes, 16 et praecepit eis ne manifestum eum facerent; 17 ut adimpleretur quod dictum est per Esaiam prophetam dicentem, 18 Ecce puer meus quem elegi, dilectus meus in quo bene placuit animae meae: ponam spiritum meum super eum, et iudicium gentibus nuntiabit. 19 Non contendet neque clamabit, neque audiet aliquis in plateis vocem eius; 20 harundinem quassatam non confringet, et linum fumigans non extinguet, donec eiciat ad victoriam iudicium: 21 et in nomine eius gentes sperabunt.

22 (119, 5.) Tunc oblatus est ei daemonium habens caecus et

Luc.) | Contra, Vulg. *f.* Syr. Hcl. Memph. Arm. Æth.

14. εξελθοντες δε οἱ φαρισαιοι συμβουλιον ελαβον κατ' αυτου BC. 1. 33. Vulg. *c.* Memph. Æth. *Eus.* D.E. 452ᵇ. (om. δε) (Ec. Pr. 201). (sic sed, και εξελθ. οἱ φαρ. D. *a.b.(f.)(ff¹.)g¹.(h.)* Syrr. (Crt. &Pst.) | οἱ δε φαρ. εξελθ. συμβ. εποιησαν κατ' αυτου L. Arm. | ‡ οἱ δε φαρισαιοι συμβουλιον ελαβον κατ' αυτου εξελθοντες ς. X. rel. Syr. Hcl. || om. εξελθοντες Δ.

15. γνους] om. X.

— οχλοι CD. rel. *f.* vv. rel. *Orig.* iii. 480ᵈ. *Eus.* D.E. 452ᶜ. *Hil.* 669ᶜ. | om. B. *Btly. Blc.* Vulg. *a.b.c.ff¹.* Æth. *Eus.* Ec. Pr. 201.

— πολλοι] ante οχλοι X.

15, 16. παντας, και *Eus.* D.E. 452ᶜ. Ec. Pr. 201. | παντας δε ους εθεραπευσεν D. 1. *a.b.c.ff¹.* (om. και εθεραπ. αυτ. παντ. *f.*)

16. επετιμησεν *Eus.* Ec. Pr. 201. | επεπληξεν D. *Eus.* D.E. 452ᶜ. (ed.) | επεπλησσεν 1. (*Eus.* D.E. MS.)

— αυτοις] αυτους ΔU* (corr.¹)

— ποιησωσιν *Eus.* D.E. 452ᶜ. Ec. Pr. 201. | ποιωσιν D².

17. ἱνα BCD. 1. 33. *Orig.* iv. 25ᵃ. *Eus.* D.E. 452ᶜ. Ec. Pr. 201. | ‡ ὁπως ς. LX· rel.

17. δια] ὑπο C².

— του] om. Δ.

18. ὁ 1°] om. Δ.

— εις ὁν ἡρετ. D.

— εν ᾡ C*(ut videtur) D. 1. 33. Vulg. *a.b.c. f.g¹.h.* Memph. *Iren.* 189. *Eus.* D.E. 452ᵈ. *Hil.* 669ᵈ. | ὁν B. *ff¹.* *Eus.* c. Mcl. 97ᵇ. (*ed.*) Ec. Pr. 201. | ‡ εις ὁν ς. C²L. rel. *Eus.* D.E. (452ᶜ.) c. Mcl. 97ᵇ. (impr.)

— ηυδοκησεν CD. *Eus.* c. Mcl. | ‡ ευδοκ. ς. BsL. rel. *Eus.* D.E. Ec. Pr. 201.

— απαγγελει] απαγγελλει D. (Contra, *d*). *Eus.* D.E. | praem. ουκ 33.

19. ακουσει *Iren.* 189. *Eus.* D.E. | ακουει D. (Contra, *d.*)

20. καλαμον συντετριμμενον *Eus.* D.E. | om. D*.

— κατεαξει *Eus.* D.E. | κατιαξεις D*.

— λινον] ληνον B. *Btly.*

— ου σβεσει *Eus.* | ου μη ζβεσει D*. (om. μη D²).

— αν] om. LX.

— εκβαλῃ] εκβαλει LΓ. | εκβαλλει X.

— κρισιν] add. αυτου X. Syr. Hcl.

— fin.] *Origenes* de loco prophetae Esaiae dicit (iv. 25ᵃ) ὁ Ματθαῖος....ἐν τῷ εὐαγγελίῳ μνησθεὶς ἀπὸ μέρους τῆς περικοπῆς. *Hieron.* (iv. 507ᵉ) in Esai. xlii. "*Splendebit et non conteretur donec ponat super terram judicium,* Matthaeus evangelista non posuit: sive, inter *judicium* et *judicium* media, scriptoris errore, sublata sunt." Vid. et *Ad Algasiam* i. 849ᶜ.

21. ver.] om. 33.

— τῳ ονοματι] †praem. εν ς. D. Vulg. Latt. Arm. *Iren.* 189. *Eus.* D.E. 97ᵃ. (επι *Eus.* D.E. 452ᵈ. ex Es. xlii. 4). | om. B. *Bch. Blc.* CLXΔ. 1. EF(Wtst.) GKMSUV.

— ελπιουσιν] ελπιζουσιν D*.

22. προσηνεχθη αυτῳ δαιμονιζομενος τυφλος και κωφος (C)DL. rel. Latt. Arm. | προσηνεγκαν αυτῳ δαιμονιζομενον τυφλον και κωφον B. Syrr. Crt. Pst. &Hcl. (sic). (Memph.) Æth. (τυφλος και κωφος habet C²; antea aut τυφλος aut κωφος tantum, ut videtur.)

— ὡστε τον κωφον BD. *ff¹g¹.k.* Syr. Crt. Memph. (Æth.) | ὡστε τον κωφον και τυφλον LXΔ. 1ᵀ. Syrr. Pst. (et Hcl. ut *vid.*)

14. perderent eum *Cl.* | 15. recessit *Cl.* | 18. complacuit *Cl.*

BCD. LXΔ. 1. 33. EGKMSUVΓ.

λὸς καὶ κωφός, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν
ρκ ζ ᵗκωφὸν ᵗλαλεῖν καὶ βλέπειν. 23 καὶ ἐξίσταντο πάντες
οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον, Μή τι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ‡ Δα-
ρκα β [b] c. 9:34. υείδ;″ 24 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον, [b] Οὗτος
οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβοὺλ
ρκβ β ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. 25 εἰδὼς δὲ ᵗ τὰς ἐνθυμήσεις
αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς, Πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα
καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία
μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, οὐ σταθήσεται. 26 καὶ εἰ ὁ
σατανᾶς τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμε-
ρίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; 27 καὶ
εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ
ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ ‡ κριταὶ
ἔσονται ὑμῶν.″ 28 εἰ δὲ ‡ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ″ ἐκ-
βάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία
τοῦ θεοῦ. 29 ἢ πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν
τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ‡ ἁρπάσαι,″ ἐὰν μὴ
πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρόν; καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ
διαρπάσει. 30 ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ
ρκγ β ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει. 31 διὰ τοῦτο λέγω
ὑμῖν, πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς
ἀνθρώποις, ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφε-
[c] Lu. 12:10. θήσεταιᵗ. 32 [c] καὶ ὃς ‡ ἐὰν″ εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ
τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ

mutus, et curavit eum ita ut
loqueretur et videret. 23 (120, 7.)
Et stupebant omnes turbae et
dicebant, Numquid hic est filius
David? 24 (121, 2.) Pharisaei au-
tem audientes dixerunt, Hic
non eicit daemones nisi in Beel-
zebub principe daemonum.
25 (122, 2.) Iesus autem sciens co-
gitationes eorum dixit eis, Omne
regnum divisum contra se de-
solabitur, et omnis civitas vel
domus divisa contra se non sta-
bit. 26 Et si satanas satanan
eicit, adversus se divisus est:
quomodo ergo stabit regnum
eius? 27 Et si ego in Beelzebub
eicio daemones: filii vestri in
quo eiciunt? Ideo ipsi iudices
erunt vestri. 28 Si autem ego
in spiritu dei eicio daemones,
igitur pervenit in vos regnum
dei. 29 Aut quomodo potest
quisquam intrare in domum
fortis et vasa eius diripere, nisi
prius alligaverit fortem? et
tunc domum illius diripiat.
30 Qui non est mecum contra
me est, et qui non congregat
mecum spargit. 31 (123, 2.) Ideo
dico vobis, Omne peccatum et
blasphemia remittetur homini-
bus, spiritus autem blasphemia
non remittetur. 32 Et quicum-
que dixerit verbum contra filium
hominis, remittetur ei; qui au-
tem dixerit contra spiritum

| ὥστε τον †τυφλον και″ κωφον ς. C. rel. Arm. | "ita ut" (tantum) Vulg. *a.b.c.ff*².*g*².
22. λαλειν] †praem. και ς. C. rel. Syr. Hel. Arm. | om. B *Btly. Blc.* D. 1. 33. Latt. Syr.Pst. Memph. Æth. [Syr.Crt.]
— sub finem] add. et audiret. *b.* Syr.Crt. | ante *ff*¹.*h.*
23. και ελεγον] λεγοντες U.
— μητι] add. ὁτι D*.
— υιος] add. του L.
24. τῳ] om. 33. E.
— (et ver. 27.) Βεελζεβουλ CDX. rel. *a.d* (ver. 27.) *f.g*¹. rel. | Βελζεβουλ L. *b.d* (ver. 24.) *ff*².*h.* | Βεεζεβουλ B. | Beelzebub. Vulg. *c.ff*¹.*g*². Syrr.Crt.&Pst.
25. ειδως δε BsC. rel. Vulg. *a.b.c.ff*².*g*¹.*h.* Syrr.Pst.&Hel. Arm. Æth. | ιδων δε D. 33. *ff*¹.*h.* Syr.Crt. Memph. || †add. ὁ Ιησους ς. C. rel. (Latt.) Syrr.Pst.&Hel. Arm. Æth. | om. B *Bch Blc.* D. *k.* Syr.Crt. Memph.
— καθ' ἑαυτης BsC (LX 2°) rel. | καθ' ἑαυτην (LX 1°). 33 (bis.) | ἐφ' ἑαυτην D bis.
— ερημουται] ου σταθησεται K. et vice versâ. (ερημουτει D*. ερημουτι D²).

25. ερημουται....καθ' ἑαυτης] om. Δ.
— η οικια] om. η 1*.
— σταθησεται] στησεται D*.
26. και ει] ει δε και D.
— τον σαταναν] om. τον X.
— εκβαλλει] εκβαλει L,
27. και ει] ει δε D. 1. 33.
— εκβαλλω] εκβαλω LX.
— δαιμονια] add. e filiis vestris Syr.Crt.
— οἱ υἱοι...τα δαιμονια (ver. 28)] om. 33.
— οἱ υἱοι] om. οἱ L.
— ὑμων bis] ἡμων X.
— εκβαλλουσιν] εκβαλουσιν LE*.
— κριται εσονται ὑμων BD. *Am. a.b.f. ff*¹·²·*g*¹.*h.l.* | κριται ὑμων εσονται 1. Vulg. *Cl. c.g*². | ὑμων κριται εσονται L. | ‡ ὑμων εσονται κριται ς. C. rel. Arm. [Syrr.Crt.Pst.&Hel.]
28. εν πνευματι θεου εγω BCDLXΔ. EGKSUVΓ. *a.ff*¹·².*h.* Syr.Pst. Memph. | ‡ εγω εν πν. θεου ς. Vulg. *f.m.* Syrr. Crt. (&Pst.MS.) | om. εγω M. *b.c.g*¹. Syr.Hel. | habet in utroque loco 1. | post εκβαλλω Arm. [Æth.]
— θεου] om. Γ (sic).

28. εφθασαν D*.
29. δυναται τις] τις δυναται Δ. *g*².*h.* | om. τις L
— εισελθειν] post ισχυρου Δ.
— ἁρπασαι B. *Btly. Blc.* C*X. 1. | ‡ διαρπασαι ς. C²D. rel. *Eus.* in Ps. (Mai. 105).
— δησῃ] post τον ισχυρον Δ.
— διαρπασει CL. 1 (sic) rel. Vulg. *Cl.* (Latt.) *Eus.* in Ps. *Iren.* 183. | διαρπασῃ D. 33. GK. *Am.* Arm. | ἁρπασει B. *Bch.* | διαρπασαι Δ. || add. ειπεν ὁ Κυριος Γ.
30 σκορπιζει] add. με 33. Memph. | Contra, *Orig.* iii 789[c].
31. αφεθησεται 1°] add. ὑμιν B. 1. | Contra, CDL. rel. *Orig.* iv. 388[c]. *Hil.* 671[d].
— τοις ανθρ.] om. τοις Δ.
— αφεθησεται 2°] †add. τοις ανθρωποις CDL. rel. *c.f.ff*². Syrr.Pst.&Hel. | om. B. 1. Vulg. (*b.*)(*ff*¹.)*g*².(*h.*) (Syr.Crt.) Memph. Arm. Æth. *Hil.* 671[d]. (qui autem in Sp. S. blasphemaverit non remittetur illi *b.ff*¹.*h.m.* Syr.Crt.) || ἡ δε του πν. ad. fin. ver.] om. X. *For. a.g*¹.

24. principem *Am.* | demoniorum *Cl.* | 27. vestri erunt *Cl.* | 29. diripiet *Cl.* | 31. spiritus autem blasphemiae *Am.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Arm. Æth.

d c. 7:16—18. Lu. 6:43—45.

τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ,
ρκδ ι οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. 33 d ἢ
ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ
καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρ-
πὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον
γινώσκεται. 34 γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ
λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος
ρκε ε τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. 35 ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος
ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ † ἐκβάλλει † ἀγαθά, καὶ ὁ
πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλ-
ρκϛ ι λει πονηρά. 36 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ †
‡ λαλήσουσιν" οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν περὶ αὐτοῦ
λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. 37 ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου
δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.

ΚΓ' e c. 16:4. Mar. 8:11, 12. ‖Lu. 11:29—32.

ρκζ ε 80 38 e Τότε ἀπεκρίθησαν * αὐτῷ" τινες τῶν γραμ-
ματέων καὶ Φαρισαίων λέγοντες, Διδάσκαλε, θέλομεν
ρκη ε ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. 39 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐ-
τοῖς, Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ·
καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον
Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. 40 ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ
κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας,
οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς
γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. 41 "Ἄνδρες ‡ Νινευ-
εῖται" ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς

sanctum, non remittetur ei, neque in hoc saeculo neque in futuro. 33 (121, 10.) Aut facite arborem bonam et fructum eius bonum, aut facite arborem malam et fructum eius malum: siquidem ex fructu arbor agnoscitur. 34 Progenies viperarum, quomodo potestis bona loqui cum sitis mali? Ex abundantia enim cordis os loquitur. 35 (125, 5.) Bonus homo de bono thesauro profert bona, et malus homo de malo thesauro profert mala. 36 (126, 10.) Dico autem vobis quoniam omne verbum otiosum quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die iudicii. 37 Ex verbis enim tuis iustificaberis, et ex verbis tuis condemnaberis.

38 (127, 5.) Tunc responderunt ei quidam de scribis et Pharisaeis dicentes, Magister, volumus a te signum videre. 39 (128, 5.) Qui respondens ait illis, Generatio mala et adultera signum quaerit, et signum non dabitur ei nisi signum Ionae prophetae. 40 Sicut enim fuit Ionas in ventre coeti tribus diebus et tribus noctibus, sic erit filius hominis in corde terrae tribus diebus et tribus noctibus. 41 Viri Ninevitae surgent in iudicio cum generatione ista, et condemnabunt

32. ὁς εαν B.*Bch.*CLXΔE(*M*)F(Wtst.)GKMUVΓ. *Orig.* iv. 61ᵃ. | ‡ὁς αν ς. D.1*s*.33*s*.S*s*.
— ειπῃ (*bis*)] ειπει L. (2°.K)
— ανθρωπου] add. ουκ B. | Contra, *Orig.* iv. 61ᵃ.
— ουκ αφεθησεται CDL. rel. | ου μη αφεθη B.*Btly.Blc.* (ου μη αφεθηση B.*Bch.*)
— τουτῳ τῳ αιωνι BsCD. rel. 1. 33 *sic.* *Orig.* iv. 388ᶜ. | τῳ αιωνι τουτῳ XΔK. *Orig.* iv. 61ᵇ. 296ᵇ. | τῳ νυν αιωνι LEF(Wtst.)GMSUVΓ.
33. το 1°] τον D.
— η ποι. 2°.] om. η 33.
34. λαλει] add. αγαθα D*. | add. mala (*ff*².)
35. ὁ 1°.] om. D*.
— θησαυρου 1°.] †add. της καρδιας ς. *f**.*ff*². *Clem.* 944. *Orig.* ii. 641ᶜ. | add. της καρδιας αυτου L. 1. 33. *Gat. Mm.* Syr.Crt. Arm. Æth. *Orig. Int.* i. 89ᵃ. | om. BCDXΔEF(*Wtst.*)GKMSUVΓ. Vulg. *a.b.c.f***.*ff*¹.*g*¹·².*h.l.* Syrr. Pst. & Hcl. Memph. *Orig.* iii. 665ᵃ. *Cypr.* 81. *Hil.* 86ᵃ. *Lcf.* 219.
35. αγαθα] †praem. τα ς. CLΔ. 1*s*.33. U. *Orig.* iii. 665ᵃ. | om. BDXEGKMSVΓ. (το αγαθον. *Clem.* 944).
— θησαυρου 2°.] add. της καρδιας αυτου L. 33. Syr.Crt. Arm. | Contra, *Orig. Int.* i. 89ᵃ. *Cypr.* 81.
— πονηρα] praem. τα LΔ. 33. U. (το κακον *Clem.* 944).
36. δε] om. 1.
— αργον *Clem.* 198. | om. X.
— ὁ] † add. εαν ς. C. rel. | add. αν L. *Orig.* iii. 626ᵃ. | om. B.*Btly.Blc.*D. (*quod* Latt.)
— λαλησουσιν B.*Blc.*C. 33. | λαλουσιν D. *d.* | ‡λαλησωσιν ς. L. rel. (Latt.) *Orig.* iii. 626ᵃ.
— περι αυτου] om. V. | post λογον L.
37. και εκ] η εκ D*Gr.* (*a.c.g*¹.)
— καταδικασθησῃ BsCD. rel. *Clem.* 198. *Orig.* iii. 156ᵇ. | κατακριθησῃ LX.33. GΓ.
38. απεκριθησαν] adierunt *b.* Syr.Crt.
— αυτῳ BCDL. 33. M. Latt. (ad Jesum *g*¹.) Syrr.Crt.&Hcl. (post λεγοντες Syr. Pst.) Memph. Arm. Æth. | *om. ς. X. rel.
38. τινες] om. V (ut vid.)
— και φαρισαιων] om. B. | Contra, CD. rel. vv. (vid. *Orig.* iii. 514ᶜ.) (των φαρ. και γραμ. K).
— θελομεν] θελωμεν L.
39. επιζητει] ζητει L.
— δοθησεται] -σηται X.
— αυτῃ] σοι D**Gr.*
— ου δοθ. αυτ. ε. μ. τ. σημ.] *bis* 33.
40. ὡσπερ] ὡσπερι D*.
— ην] om. D.
— τῃ κοιλιᾳ] om. τῃ G.
— εσται] add. και DLEF(Wtst.) *a.b.ff*¹.*g*¹.*h.* Syr.Crt. Memph. Arm. *Iren.* 331. *Orig. Int.* ii. 230ᵇ. iv. 525ᵃ. *Eus.* Ec. Pr. 116. in Ps. 367ᵉ. (vid. Luc. xi. 30). | Contra, BsCX. rel. (hiat 33). Vulg. *c.f.* Syrr. Pst.&Hcl. Æth.
41. νινευειται B.*Btly.sic.*C(D)LXΔ. | ‡νινευιται ς. L. rel. | νεινευεται D*. (νινευῖται habet Fordius per errorem in editione impressa collationis Bentleïanae).

B C D [Z]. L X Δ. 1. 33. E [F] G K M S U V Γ [F^a].

ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς
τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. 42 βασί-
λισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς
γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ
τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν ‡ Σολομῶ-
§ Z ρκθ/ε νος," καὶ ἰδοὺ πλεῖον ‡ Σολομῶνος" ὧδε. § 43 f ὅταν δὲ
f ‖ Lu. 11: 24–26. τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου,
διέρχεται δἰ ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ
οὐχ εὑρίσκει. 44 τότε λέγει, ‡ Εἰς τὸν οἶκόν μου ἐπι-
§ F στρέψω," ὅθεν § ἐξῆλθον· καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σχολά-
ζοντα, σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 45 τότε πο-
ρεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα
πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ
ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου
χείρονα τῶν πρώτων. οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ
ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.
ρλ/β 81 46 g Ἔτι † αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ ἡ
g ‖ Mar. 3: 31–35. ‖ Lu. 8: 19–21. μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω, ζητοῦν-
46. λαλοῦντος δὲ αὐτοῦ τες αὐτῷ λαλῆσαι. 47 εἶπεν δέ τις αὐτῷ, Ἰδοὺ ἡ
μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἑστήκασιν
ζητοῦντές σοι λαλῆσαι. 48 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν
§ F^a τῷ ‡ λέγοντι" αὐτῷ, § Τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου;

eam; quia paenitentiam egerunt in praedicatione Ionae, et ecce plus quam Iona hic. 42 Regina austri surget in iudicio cum generatione ista, et condemnabit eam; quia venit a finibus terrae audire sapientiam Salomonis, et ecce plus quam Salomon hic. 43 (129, 5.) Cum autem inmundus spiritus exierit ab homine, ambulat per loca arida quaerens requiem, et non invenit: 44 tunc dicit, Revertar in domum meam unde exivi: et veniens invenit vacantem, scopis mundatam et ornatam: 45 tunc vadit, et assumit septem alios spiritus secum nequiores se, et intrantes habitant ibi: et fiunt novissima hominis illius peiora prioribus. Sic erit et generationi huic pessimae.

46 (130, 2.) Adhuc eo loquente ad turbas, ecce mater eius et fratres stabant foris quaerentes loqui ei. 47 Dixit autem ei quidam, Ecce mater tua et fratres tui foris stant quaerentes te. 48 At ille respondens dicenti sibi ait, Quae est mater mea,

41. ταυτης] αυτης Δ.
— ὁτι μετανοησαν....και κατακρινει αυτην ver 42] om. G. | ὁτι] add. ου X* ut videtur.
— εις] επι L.
42. κατακρινει] κατακρινουσιν U.
— Σολομωνος *bis* BDLXΔ(2°.) 1. 33. EGKMSUVΓ. Syr.Hcl.1°. (sic disertè). *Hom.Cl.* ii. 33. | ‡Σολομωντος ς. CΔ(1°). *Orig.* ii. 545^f. iii. 462^d. iv. 100^d. 258^e. 406^c. | praem. του D*(1°.)
43. δε] om. L.
— εξελθῃ] εξηλθῃ D.
44. εις τον οικον μου επιστρεψω BD(Z). 33. Æth. | ‡επιστρεψω εις τον οικον μου ς. C. rel. Latt. Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Arm. *Orig. Int.* ii. 257^d. (hoc ord. Luc. xi. 24.) | επιστρεψω] ὑποστρεψω Z. 1. (vid. Luc. xi. 24.)
— ελθον BsC. rel. | ελθων DX. 33. FGΓ. | εξελθον U. | ηλθον Δ. (hiat Z).
— εὑρισκει] add. τον οικον D.
— σεσαρωμενον] praem. και C*Z(*ut vid.*) *a.c.*(*ff*^1.)*h.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. (txt.) | om. BsD. rel. Vulg. *b.f.g*^1. Syr. Hcl.mg. *Graece.* Memph. Arm. Æth.
44. και κεκοσμημενον] καικοσμημενον LE. (sic) Syr.Hcl.mg. *Graece.*
45. ἑπτα ἑτερα πνευματα BsCD. rel. | ἑτερα ἑπτα πν. Z. (vii. spiritus alios *a sic*, vid. Irici ed.; apud Blanch. per errorem, "iiii. sp. al.")
— ἑαυτου post πονηροτερα] αυτου DE*.
— εισελθοντα BsCDK(*sic*).rel. | ελθοντα Δ*. | εισελθον E(sine corr.) Æth. | εισελθων L.
— εσχατα] add. χειρονα τω E*. (corr.*) | add. αυτου D*.
— χειρονα] χειρον D*.
— και ante τῃ γεν.] om. U. *a.b.g*^1.*h.* Arm. MSS. *Hil.* 674^a. | Contra, Vulg. *z.f.ff*^1.
— ταυτῃ] om. 33.
46. ετι αυτου λαλουντος B. 33. Vulg. *c.f.* Memph. (Arm.) | λαλουντος δε αυτου DZL. Syr.Pst. (λαλουντος αυτου *Orig.* iii. 480^e.) | ετι † δε" αυτου λαλουντος ς. C. 1. rel. (*g*^2.) Syr.Hcl. Æth. haec eo loquente *a.b.ff*^2*g*^1.*h.* loquente eo *ff*^1. et loquente eo Syr.Crt.
— μητηρ] add. μου Δ*.
— αυτου BCD. rel. | om. Z. (habent post μητηρ Vulg. *a.b.f.ff*^1.2.*g*^1.*h.* Memph. *Orig.* iii. 480^e. Contra, *c.g*^2.)
46. εἱστηκεισαν] ιστηκασι L.
— αυτῳ λαλησαι BsCZ(*sic*) rel. | λαλησαι αυτῳ DL. 33. Latt. Syrr. *Orig.* iii. 480^e.
47. ver.] om. BLΓ. *ff*^1*k.* Syr.Crt. | Contra, CDZ. rel. Vulg. *a.b.c.f.g*^1.*h.* Syrr.Pst. &Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 835^a. *Eus.* ad Steph. i. 223 (? Luc. viii. 20.)
— εξω] om. 1. | post εστηκ. D. 33. | Contra, CZ. rel.
— ἑστηκασιν] ἑστηκεισαν D*. | -κασαν D^2.
— σοι λαλησαι CZ. rel. | λαλησαι σοι D. *b.c.f.g*^1.*ff*^2.*h.* Syrr.Pst.&Hcl. | te (tantum.) Vulg. *l.* Memph. | te videre *a.* *Orig. Int.* iii. 835^a. (ιδειν σε θελοντες *Eus.* ad Steph. i. 223. sed ? Luc.)
48. τῳ λεγοντι BDZ(sic.) 33. | ‡τῳ ειποντι ς. C. rel. | om. X.
— ἡ μητηρ] om. ἡ X.
— και τινες BCZF^a. rel. Vulg. *b.c.f.* *g*^1.*h.* rel. | η τινες D. *a.ff*^1.2.*g*^2.k. Arm.

41. Ionas hic *Cl.* | 44. invenit eam *Cl.* | 48. at ipse respondens *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Arm. Æth. ¶ F[a]

καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; ¶ 49 καὶ ἐκτείνας
τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν,
Ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. 50 ὅστις
γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν
οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ
ἐστίν.

et qui sunt fratres mei? 49 Et
extendens manum in discipulos
[suos] dixit, Ecce mater mea
et fratres mei. 50 Quicumque
enim fecerit voluntatem patris
mei qui in caelis est, ipse meus
et frater et soror et mater est.

XIII. ρλα/β

h ||Mar. 4:1—9. ||Lu. 8:4–8.

1. [ἐκ] s. [ἀπὸ] τῆς οἰκίας

ΚΔ'

82 1 h Ἐν † τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς
† τῆς οἰκίας ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν· 2 καὶ
συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐ-
τὸν εἰς † πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος
ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἱστήκει. 3 καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς
πολλὰ ἐν παραβολαῖς λέγων, Ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπεί-
ρων τοῦ σπείρειν. 4 καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν, ἃ μὲν
ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ‡ ἦλθον" τὰ πετεινὰ καὶ
κατέφαγεν αὐτά. 5 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη,
ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν
διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· 6 ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος
ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη.
7 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ
ἄκανθαι καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά. 8 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ
τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπόν, ὃ μὲν ἑκατόν,

1 (131, 2.) In illo die exiens Ie-
sus de domo sedebat secus
mare. 2 Et congregatae sunt
ad eum turbae multae, ita ut
in naviculam ascendens sede-
ret, et omnis turba stabat in
litore. 3 Et locutus est eis
multa in parabolis, dicens, Ecce
exiit qui seminat seminare.
4 Et dum seminat, quaedam
ceciderunt secus viam, et ve-
nerunt volucres et comederunt
ea. 5 Alia autem ceciderunt in
petrosa, ubi non habebant terram
multam; et continuo exorta
sunt, quia non habebant alti-
tudinem terrae: 6 sole autem
orto aestuaverunt, et quia non
habebant radicem aruerunt.
7 Alia autem ceciderunt in spi-
nas, et creverunt spinae et suf-
focaverunt ea. 8 Alia vero ce-
ciderunt in terram bonam, et da-
bant fructum, aliud centesimum,

---

49. *αυτου* 1°] om. D. Vulg. *a.b.ff*[1].*g*[1]. *Orig.* iii. 480[e] (Contra, *c.f.h.*)
— *αυτου* 2°] om. Δ. *Orig.*
— *μου* ult.°] *μοι* E*.
50. *ὁστις*] *ὁς* L.
— *αν*] om. D.
— *ποιησῃ* BsX. 1. 33. rel. Latt. (exc. *d.*) | *ποιησει* ZLKΓ. Memph. | *ποιῃ* CΔ. | *ποιει* D.
— *ουρανοις*] praem. *τοις* 33. *Orig.* iv. 64[a].
— *αυτος*] *οὑτος* L.Δ. Syr.Hcl.mg.
— *αδελφος*] praem. *και* *Am.* *For.* *b.*(*e.*) *ff*[1].*h.* *Orig.* iii. 480[f]. (Contra, Vulg. *Cl.* *a.c.f.ff*[2].*g*[1.2]. vv. rel.)
1. *εν*] †add. *δε* ς. CD. rel. *f.h.* Syrr. Pst.&Hcl. Memph. | om. BZ. 33. Vulg. *a.b c.e.ff*[1.2].*g*[1]. Arm. Æth. *Orig.* iii. 2[e]. 3[b]. *Hil.* 675[d]. [Syr.Crt.]
— *τῃ ἡμερᾳ*] *ταις ἡμεραις* E*.
— *εξελθων* BCZ. rel. Vulg. *c.f.* Syr.Hcl. *Orig.* iii. 2[e]. 3[b]. (*εξηλθων* X.) | *εξηλθεν* D (et *και* ante *εκαθητο*) *a.b.e.ff*[1.2].*g*[1].*h.* Syr.Crt.&Pst. *Orig. Int.* iii. 835[b]. *Hil.* 675[d].
— †*απο*" *της οικιας* ς. CL. rel. Vulg. *c.f.h.* *Orig. Int.* iii. 835[b]. | *εκ της οικιας* Z. 33. *Orig.* iii. 2[e]. | *της οικιας* B. 1. *Orig.* iii. 3[b]. || om. D. *a b.e.ff*[1.2].*g*[1]. *Hil.* 675[d].
2. *πλοιον*] †praem. *το* ς. D. rel. Memph. Arm. | om. BCZL. 1. 33.
— *εμβαντα*] om. L.
— *ειστηκει*] *εστηκει* D*.
3. *ελαλησεν*] *ελαλη* L.
— *πολλα* *Orig.* iii. 3[a]. | post *παραβολαις* C. (*Orig.* iii. 480[f].) | om. LV.
— *λεγων*] om. *Orig.* iii. 3[a]. (habet Z.)
— *σπειρειν* BCZ. rel. *Orig.* i. 308[a]. 507[b]. iii. 760[a]. | *σπειραι* DLX. 1. 33. M. *Orig.* iii. 3[a]. *Eus.* in Es. 423[c]. (? Luc.) | om. praec. *του* D. | (add. semen suum *b.ff*[1].*e.* Luc.)
4. *και εν τῳ σπειρειν*] om. C. *Orig.* iii. 760[a].
— *ἁ*] *ὁ* Δ.
— *ηλθον* B.*Bch.* DZL. 33. | ‡*ηλθεν* ς. C. rel. *Orig.* iii. 760[a]. | *ελθοντα* B.*Btly.* *Blc.* | Contra, vv.
— *πετεινα*] add. *του ουρανου* E*KM. Vulg. *Cl.* *b.ff*[1].*h.* Syrr.Crt.&Hcl. Arm. Æth. *Orig.* iii. 760[a]. (vid. Luc. viii. 5). | Contra, BsCDZ. rel. *Am* *a.c.e.f.ff*[2].*g*[1.2]. Syr.Pst. Memph.
4. *και* ante *κατεφ.*] om. *και* B. | Contra, CDZ. rel. vv. *Orig.* iii. 760[b].
5. *αλλα* *Orig.* | *ἁ* D.
— *ευθεως*] *ευθυς* D. | om. L
— *εξανετειλεν* CDZ. rel. | -*λαν* B.
— *γης* CD. rel. | *της γης* B. | hiat Z. | terrae multae Syr.Crt.
6. *ἡλιου δε*] *του δε ἡλιου* D.
— *εκαυματισθη* CZ. rel. | *εκαυματισθησαν* D. | *εκαυματωθη* B. | *εκαυματισεν* Δ*. || praem. *ευθεως* L.
— *ῥιζαν*] altitudinem radicis in terra Syr.Crt.
— *εξηρανθη* BCZ. rel. | *εξηρανθησαν* D. | *απεξηρανθη* E*.
7. *επεσεν*] *επεσαν* 33.
— *επι τας* BCZ. rel | *εις τας* D. *a.* *Orig.* iii. 760[b].
— *απεπνιξαν* BCZ. rel. | *επνιξαν* D.
8. *επεσεν*] *επεσαν* C. 33.
— *εδιδου*] *εδιδουν* D.
— *καρπον*] add. et creverunt et dederunt Syr.Crt.

---

49. *om.* suos *Am.* | 50. meus frater *Cl.*
4. volucres caeli *Cl.* | 5. habebat *Am.* | 8. alia autem *Cl.*

B C D (Z.) L X Δ. 1. 33. E F G K M S U V Γ.

ὁ δὲ ἑξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα. 9 ὁ ἔχων ὦτα [ἀκούειν]
ἀκουέτω.

i ‖ Mar. 4: 10—20. ‖ Lu. 8: 9—15.
83 10 i Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ ‡ εἶπαν″ αὐτῷ,
Διὰ τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; 11 Ὁ δὲ ἀπο-
κριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, ″Οτι ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυσ-
¶ Z τήρια τῆς βασιλείας¶ τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ
j c. 25: 29. Mar. 4: 25. Lu. 8: 18. ρλβ ε δέδοται. 12 j ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισ-
σευθήσεται. ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται
ρλγ α ἀπ' αὐτοῦ. 13 διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ,
ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσιν, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκού-
ουσιν, οὐδὲ συνίουσιν. 14 καὶ ἀναπληροῦται † αὐτοῖς
k Es. 6: 9, 10. ἡ προφητεία Ἠσαΐου ἡ λέγουσα,k Ἀκοῇ ἀκούσετε
καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ
ἴδητε. 15 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου,
καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς
αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μή ποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς,
καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ
l Lu. 10: 23, 24. ρλδ ε ἐπιστρέψωσιν καὶ ‡ ἰάσομαι″ αὐτούς. 16 l ὑμῶν δὲ μακά-
ριοι οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσιν, καὶ τὰ ὦτα [ὑμῶν] ὅτι
‡ ἀκούουσιν.″ 17 ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προ-
φῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ
οὐκ ‡ εἶδαν,″ καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

aliud sexagesimum, aliud tricesimum. 9 Qui habet aures audiendi, audiat.

10 Et accedentes discipuli dixerunt ei, Quare in parabolis loqueris [eis]? 11 Qui respondens ait illis, Quia vobis datum est nosse mysteria regni caelorum, illis autem non est datum. 12 (132, 5.) Qui enim habet, dabitur ei et abundabit; qui autem non habet, et quod habet auferetur ab eo. 13 (133, 1.) Ideo in parabolis loquor eis, quia videntes non vident, et audientes non audiunt, neque intellegunt; 14 et adimpleatur eis prophetia Esaiae dicens, Auditu audietis, et non intellegetis; et videntes videbitis, et non videbitis. 15 Incrassatum est enim cor populi huius, et auribus graviter audierunt, et oculos suos cluserunt, ne quando oculis videant, et auribus audiant, et corde intellegant, et convertantur, et sanem eos. 16 (134, 5.) Vestri autem beati oculi quia vident, et aures vestrae quia audiunt. 17 Amen quippe dico vobis quia multi prophetae et iusti cupierunt videre quae videtis, et non viderunt, et audire quae auditis, et non audierunt.

9. *ακουειν* CDZ. rel. vv. | om. B.*Blc*.L. *a*(e spatio)*e.ff*1.*k*. *Tert.* adv. Marc. iv. 19.

10. *προσελθοντες*] -*τος* U. | add. *αυτω* C. Memph. (Contra, vv.)

— *μαθηται*] add. *αυτου* CX. *a.b.c.f.g*1.*h*. Syrr.Crt.&Pst.&Hcl.* Memph. Æth. *Eus* D.E. 454d. | Contra, BsDZ. rel. Vulg. *e.ff*1.*g*2. Arm. *Orig.* iii. 480f. *Orig. Int.* iii. 835d.

— *ειπαν* B.*Btly* L. 33. | ‡ *ειπον* ϛ. CDZ. rel. *Eus.* D.E. 454d.

— *αυτοις*] om. *Am.* *Tert.* de Res. 33. | Contra, *Iren.* 266. *Orig.* iii. 481a (diserte).

11. *αυτοις* BsDL. rel. (Latt.) Syrr.Crt. Pst.&Hcl. Arm. *Tert.* de Res. carn. 33. | om. CZ. *ff*1. Memph. Æth. *Eus.* D.E. 454d.

— *ὁτι*] om. M.

— *τα μυστηρια* Vulg. *b.e.ff*1.*h*. *Orig.* iii. 461e. 481a. (*Tert.* de Praes. 22). | *το μυστηριον* *a.c.d.f.ff*2.*g*1.*l*. Syr.Crt. *Iren.* 266. *Clem.* 694.

— *των ουρανων* Vulg. *c.f.h*. *Iren.* 266. *Clem.* 694. *Orig.* iii. 481a. | om. *a.b.e. g*1.*ff*2. *Eus.* D.E. 454d. ‖ om. *ουρανων* 1. sed habet *των*. (arcana dei *ff*1.)

11. *ου δεδοται*] add. ut sciant Syr.Crt.

12. *γαρ*] add. *αν* Δ.

— *και ὁ εχει*] om. M txt.

13. *αυτοις λαλω* BsC. rel. *e*. Syr.Hcl. *Clem.* 317. *Eus.* D.E. 454d. | om. *αυτοις* L. *c*. *Iren.* 266. ‖ *λαλω αυτοις* 1. 33. Vulg. *a.b.d.f.ff*1.2.*g*1.2.*h*. Syrr.Crt.&Pst. Arm. *Orig. Int.* ii. 383e. *Tert.* de Res. carn. 33. | *λαλει αυτοις* D*Gr. (*ελαλει αυτοις* D2).

— *ὁτι βλεποντες ου βλεπουσιν και ακουοντες ουκ ακουουσιν ουδε συνιουσιν* (B)CL. rel. Vulg. *f*.(*ff*1).*g*2. Syrr.Pst. &Hcl. Memph. Arm. Æth. *Clem.* 317. | *ἱνα βλ. μη βλεπωσιν κ. ακ. μη ακουσωσιν και μη συνωσιν μηποτε επιστρεψωσιν* D .(1.) *b.c*.(*ff*2).*g*1.*h*. (Syr.Crt.) *Eus.* D.E. 454d.(sed *ακουωσι* et om. *και μη συν.*) "ut videntes non videant et audientes non audiant, intelligentes non intelligant" *Iren.* 266. (sed codd. variant). [*a.e*.n.l.] (*ακουωσι και μη συνιωσι* 1.) ‖ *συνιουσιν*] *συνωσιν* B2. *Bch.*D(ut supra). | *συνιῶσιν* (*sic*) B. *Btly.* 1. 33. | *συνιασι* *Clem.*

14. *και* 1°] add. *τοτε* D. 1. *a.b.c.ff*1.2.*g*1.*h*. | Contra, Vulg. *f*. *Iren.* 266.

14. *αναπληρουται*] *πληρωθησεται* D. *c.ff*1.*g*1.*h*. | *πληρουται* 1.

— *αυτοις*] om. Syr.Crt. *a.c*. | † praem. *επ'* ϛ. DM. Vulg.*Cl.* *b.f.ff*1.2.*g*1.2.*h*. Syr.Pst. Memph. Æth. *Iren.* 266. | om. BCLXΔ. 1. 33. EFGKSUVΓ. *Am.* *Harl.** Syr.Hcl. Arm.

— *Ἠσαιου ἡ λεγουσα*] *του Ἠσαιου λεγουσα* D. ‖ add. *πορευθητι και ειπε τῳ λαῳ τουτῳ* D. *a.b.c.ff*1.2.*g*1.*h*. (ex Es. vi. 9.) | Contra, Vulg. *f*. *Iren.* 266.

— *ακουσετε* B2CD. rel. *Orig.* iii. 216a. | *ακουσατε* B**Bch.* | *ακουσητε* EFGMUVΓ. *Orig.* iii. 295c. 350c.

— *βλεψετε* *Orig.* iii. 216a. 295c. | *βλεψητε* 33. EFGMUVΓ.

— *ιδητε*] *ιδετε* X.

15. *και τοις ωσιν βαρεως ηκουσαν*] et aures suos graves fecerunt ne audiant. Syr.Crt. ‖ *ωσιν*] add. *αυτων* C. *b.c.g*2.*h*. Syrr.Crt.&Pst. Memph. Arm. Æth. (*vid.* Es. vi. 10.) | Contra, Vulg. (*a*.)*f*. *ff*1.2.*g*1. Syr.Hcl.

10. *om.* eis *Am.* | 13. audient *Am.* | 14. adimpletur in eis *Cl.* | dicentis *Cl.* | 15. videant oculis *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Arm. Æth.

ρλε β

84 [18] Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ
‡ σπείραντος.″ [19] παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς
βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ
ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός
ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς. [20] ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πε-
τρώδη σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ
εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν, [21] οὐκ ἔχει δὲ
ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστιν· γενομένης
δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλί-
ζεται. [22] ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ
τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος † καὶ ἡ
ἀπάτη τοῦ πλούτου συμπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος
γίνεται. [23] ὁ δὲ ἐπὶ τὴν ‡ καλὴν γῆν″ σπαρείς, οὗτός
ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ ‡ συνιείς,″ ὃς δὴ καρ-
ποφορεῖ καὶ ποιεῖ, ὁ μὲν ἑκατόν, ὁ δὲ ἑξήκοντα, ὁ δὲ
τριάκοντα.

[18] (135, 2.) Vos ergo audite parabolam seminantis. [19] Omnis qui audit verbum regni et non intellegit, venit malus et rapit quod seminatum est in corde eius: hic est qui secus viam seminatus est. [20] Qui autem supra petrosa seminatus est, hic est qui verbum audit et continuo cum gaudio accipit illud, [21] non habet autem in se radicem, sed est temporalis: facta autem tribulatione et persecutione propter verbum continuo scandalizatur. [22] Qui autem est seminatus in spinis, hic est qui verbum audit, et sollicitudo saeculi istius et fallacia divitiarum suffocat verbum, et sine fructu efficitur. [23] Qui vero in terra bona seminatus est, hic est qui audit verbum et intellegit, et fructum affert, et facit aliud quidem centum, aliud autem sexaginta, porro aliud triginta.

ρλϛ ι

85 [24] Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων,
Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ‡ σπεί-
ραντι″ καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· [25] ἐν δὲ τῷ
καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ
‡ ἐπέσπειρεν″ ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου, καὶ ἀπῆλ-
θεν. [26] ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος, καὶ καρπὸν

[24] (136, 10.) Aliam parabolam proposuit illis dicens, Simile factum est regnum caelorum homini qui seminavit bonum semen in agro suo. [25] Cum autem dormirent homines, venit inimicus eius et superseminavit zizania in medio tritici, et abiit. [26] Cum autem crevisset herba,

15. *τους οφθαλμους*] *τοις οφθαλμοις* X.
— *ακουσωσιν*] om. C.
— *συνωσιν* ϛ. (sic). BDLXΔ. 1. 33. E*FGKMSUVΓ. | *συνιωσιν* CE^{2}.
— *επιστρεψωσιν*] -*ψουσιν* LFGKV.
— *ιασωμαι* BCDLΔ^{2}. 33. E*FGMSVΓ. | ‡ *ιασωμαι* ϛ. 1. E^{2}KsUs. Latt. (exc. *d.*)
16. *μακαριοι οἱ*] *μακαριοι* DM.
— *και*] add. iterum. Syr.Crt.
— *τα* *Orig.* iv. 209^{b}. | om. D.
— *ὑμων* 2°] om. B.*Btly Blc.* *a.b.c.ff*^{2}.*g*^{1}. *Hil.* 676^{a}. | Contra, CD. rel. Vulg. *f.ff*^{1}. *g*^{2}.*h.k.* rel. *Iren.* 266. *Orig.* iv. 209^{b}.
— *ακουουσιν* B.*Btly.*CDX. 1. 33. M. *Orig.* iv. 209^{b}. *Eus.* in Ps. 386^{e}. | ‡ *ακουει* ϛ. L. rel.
17. *γαρ*] om. X. *a.b.c.f.ff*$^{1.2}$.*g*$^{1.2}$.*h.* Arm. Æth. *Hil.* 208^{c}. 305^{e}. (quippe Vulg.)
— *ειδαν* B. 33. (*ιδαν* 33) | ‡ *ειδον* ϛ. C. rel. *Orig.* iv. 105^{e}. 209^{b}. 258^{e}. *Eus.* D E. 38^{a}. in Ps. 518^{b}. (526^{d}.) 657^{e}. | *ηδυνηθησαν ειδειν* D.
18. *του σπειραντος* BX. 33. Syr.Hcl. | ‡ *του σπειροντος* ϛ. CD. rel. (om. *του* Δ.)
19. *συνιεντος*] *συνιοντος* DF. (*συνιωντος* L.) | om. *ὁ* mox Δ.
19. *εσπαρμενον* *Orig.* i. 308^{a}. | *σπειρομενον* D.
— *αυτου*] *αυτων* D.
20. *οὑτος εστιν*] om. U.
— *λογον*] add. *μου* XΔ. *f**. Syr.Hcl.
— *ευθυς*] *ευθεως* EU. *Orig.* i. 308^{d}.
21. *δε* *Orig.* i. 308^{d}. | om. LF.
— *εν* *Orig.* i. 308^{d}. | om. D*Gr.
— *ἑαυτῳ* *Orig.* i. 308^{d}. | *αυτῳ* LΔ.
— *γενομενης*] praem. *ἤτα* *sic.* G.
— *ευθυς* *Orig.* i. 308^{d}. | *ευθεως* D. 33.
22. *εις*] *επι* 33.
— *σπαρεις*] *σπειρομενος* D. *a.c.g*^{1}.*ff*^{2}. (Contra, Vulg. *b.f.ff*^{1}.*g*^{2}.*h.*)
— *μεριμνα*] *μερημνη* K.
— *αιωνος*] † add. *τουτου* ϛ. C. rel. Vulg. *b.c.f.ff*^{1}. Syrr.Crt Pst.&Hcl. Memph. Æth. *Orig.* i. (308^{b}.) | om. BD. *a.ff*^{2}. *g*^{1}.*h.k.* Arm.
— *πλουτου*] *πλουτους* D*. | add. *και περι τα λυπα επεθυμηα εισπορευομεναι* (*sic*) L.mg.
— *τον λογον*] id, Syr.Crt.
23. *την καλην γην* B.*Btly.*CLΔ. 1. 33. *Orig.* i. 308^{e}. | ‡ *την γην την καλην* ϛ. D. rel.
— *ακυυων*] ante *τον λογον* D. (Latt.) Syrr.Crt.&Pst. | Contra, *f.* Syr.Hcl. rel. *Orig.* i. 308^{e}. | *ακουσας* U.
23. *συνιεις* B.*Btly.Blc.*D. *Orig.* i. 308^{e}. | ‡ *συνιων* ϛ. C. rel.
— *ὁς δη* Syr.Hcl. (Memph.) *Orig.* i. 308^{e}. | *τοτε* D. *a.b.c.h.* | et Vulg. *f.ff*^{1}.*g*$^{1.2}$.*m.* Syrr.Crt.&Pst. Arm. Æth. | *ὁς δε* Δ.
— sub fin.] add. *ὁ εχων ωτα ακουειν ακουετω* G. (*b.*)*m.* Arm.Zoh.
24. *σπειραντι* BXΔ. 33. M. (Latt.) Syrr. Crt.&Pst.&Hcl.txt. Memph. Æth. (*Orig.* in schol. apud Mattheium.) | ‡ *σπειροντι* ϛ. CD. rel. *h.* Syr.Hcl.mg. MS. *Eus.* in Es. 423^{c}. 558^{c}.
— *αγρῳ αυτου* CL. rel. | *αγρῳ εαυτου* B.*Bch.* | *ιδιῳ αγρῳ* D. *Eus.* in Es. 423^{c}. 558^{c}.
25. *επεσπειρεν* B.*Bch.Blc.* 1. Vulg. *a.b.c. d.f.ff*$^{1.2}$.*g*^{1}.*h.l.* Arm. *Iren. Int.* et *ipse* in comm. 287. (*Clem.* 774.) (*Orig.* iii. 134^{d}.) | ‡ *εσπειρε* ϛ. CD. rel. *e.* *Iren. Gr.* (e Catt.) 287.
— *και* ante *απηλθ.*] om. D*(corr.*)

20. supra *Cl.* | 22. seminatus est *Cl.* | 23. terram bonam *Cl.* | centesimum *Cl.* | sexagesimum *Cl.* | aliud vero trigesimum *Cl.*

B C D [P]. L X Δ. 1. 33. EFGKMSUVΓ.

ἐποίησεν, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. 27 προσελθόντες
δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ, Κύριε,
οὐχὶ καλὸν σπέρμα ‡ ἔσπειρες″ ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν
οὖν ἔχει † ζιζάνια; 28 ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς, Ἐχθρὸς ἄνθρω-
πος τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δοῦλοι ‡ αὐτῷ λέγουσιν,″
Θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά; 29 ὁ δέ
‡ φησιν,″ Οὔ, μή ποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώ-
σητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον. 30 ἄφετε συναυξάνεσθαι
ἀμφότερα ‡ ἕως″ τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν † καιρῷ τοῦ
θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς, Συλλέξατε πρῶτον τὰ
ζιζάνια, καὶ δήσατε αὐτὰ [εἰς] δέσμας πρὸς τὸ κατα-
καῦσαι αὐτά· τὸν δὲ σῖτον ‡ συνάγετε″ εἰς τὴν ἀπο-
θήκην μου.

ρλζ β

m || Mar. 4:30–32. Lu. 13:18, 19.

86 31 m′Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων,
Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινά-
πεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ
αὐτοῦ· 32 ὃ μικρότερον μέν ἐστιν πάντων τῶν σπερ-
μάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστὶν
καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ
οὐρανοῦ καὶ ‡ κατασκηνοῖν″ ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

ρλη ε

n Lu. 13:20, 21.

87 33 n′Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς, Ὁμοία
ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα

et fructum fecisset, tunc appa-
ruerunt et zizania. 27 Acce-
dentes autem servi patris fami-
lias dixerunt ei, Domine, nonne
bonum semen seminasti in agro
tuo? unde ergo habet zizania?
28 Et ait illis, Inimicus homo
hoc fecit. Servi autem dixe-
runt ei, Vis, imus et colligimus
ea? 29 Et ait, Non, ne forte
colligentes zizania eradicetis
simul et triticum cum eis.
30 Sinite utraque crescere usque
ad messem, et in tempore messis
dicam messoribus, Colligite pri-
mum zizania, et alligate ea fas-
ciculos ad comburendum; tri-
ticum autem congregate in hor-
reum meum.

31 (137, 2.) Aliam parabolam
proposuit eis dicens, Simile est
regnum caelorum grano sinapis,
quod accipiens homo seminavit
in agro suo: 32 quod minimum
quidem est omnibus seminibus;
cum autem creverit, maius est
omnibus holeribus et fit arbor,
ita ut volucres caeli veniant et
habitent in ramis eius.

33 (138, 5.) Aliam parabolam
locutus est eis dicens, Simile
est regnum caelorum fermento,

---

26. *και* ult°. Vulg. *f.ff*¹. Syrr.Pst.&Hel. | om. D. *a.b.c.ff*².*g*¹.*h*. (hiat *e*). Syr.Crt.
27. *προσελθ. δε*] *και προσελθ.* Γ.
— *οικοδεσποτου*] add. *εκεινου* D.
— *εσπειρες* CDXEFGV. | ‡ *εσπειρας* ς. BsLΔ. 1s. 33. KsSU. | *εσπειραμεν* M.
— *σῳ*] om. K.
— *εχει*] *εχῃ* E.
— *ζιζανια*] † praem. *τα* ς. LX. Syr.Hel. mg. Memph. Arm.MSS. | om. B.*Bch*. CDΔ. 1. EFGKMSUVΓ. (hiat 33.) Syr. Hel.txt. Arm.Zoh. (*ζιζανιαν* E*).
28. *οἱ δε δουλοι* CLX. rel. Vulg. *f.ff*¹. Syr.Hel. (Arm.) (Æth.) | om. *δουλοι* B. *g*².*h*. Memph. | D vid. infra.
— *αυτῳ λεγουσιν* BC. Memph. | ‡ *ειπον αυτῳ* ς. LX. rel. Vulg. *f.ff*¹. Syr.Hel. Arm. Æth. | *λεγουσιν αυτῳ οἱ δουλοι* D. (*a*.)*b.c.e.ff*².*g*¹.*k*. (Syrr.Crt.&Pst.)
— *ουν* *f*. Syr.Hel. Æth. | om. D. Vulg. *a.b.c.e.ff*¹·².*g*¹·².*h*. Syr.Pst. Arm. [Syr. Crt. Memph.]
— *συλλεξωμεν*] *συλλεξομεν* L. 1. FKM. Arm. | *συλλεξουσαν* Δ.
29. *φησιν* B.*Btly.Blc*.C. Vulg. *b.c.f.ff*¹·². *g*¹·².*h*. Syr.Hel.mg.MS. | *λεγει αυτοις* D.
33. Syrr.Crt.&Pst. Arm. Æth. | ‡ *εφη* ς. LX. rel. *a*. Syr.Hel.ed. [Memph.anc.]
29. *εκριζωσητε*] *-σετε* Γ.
— *αυτοις τον σιτον* (Vulg.*Cl*. *ff*¹.*g*².) (Syrr.Pst.&Hel.*) (Memph.) (Æth.) (habent vv. "etiam" ante *τον σιτον*). | *και τον σιτον συν αυτοις* D. *Am*. Syr. Crt. Arm. | *συν αυτ. τ. σιτ.* Γ. | om. *αυτοις* *a.b.e.f.ff*².*g*¹.*h*.
30. *αφετε*] add. *ουν* L. 1. U. Syr.Hel.†.
— *συναυξανεσθαι*] post *αμφοτ*. D. Latt. | *αυξανεσθαι* L. 1.
— *ἑως* BD. | *αχρι* L. | ‡ *μεχρι* ς. C. rel. (hiat 33). | (om. *του* B*Btly*. ut in ipsa collatione videtur).
— *καιρῳ*] † praem. *τῳ* ς. CLEs. Syr. Crt. Memph. | om. B*Bch*.DXΔ. 1. 33. FGKMSUVΓ.
— *αυτα* 1°.] om. D. *e.f.h.k*.
— *εις* BsC. rel. Vulg.*Cl*. *ff*¹. Syr.Hel. Memph. Arm.MSS. Æth. | om. DLXΔ. 1. 33. *Am*. *For*. (Latt. rel.) Syrr.Crt. &Pst. Arm.Zoh. (*Iren*.325.) (*Orig*. iii. 135ᵇ.)
— *δεσμας*] *δεσμα* 33.
— *αυτα* 2°. *f.h*. | om. D. Latt. rel. Arm.
30. *συναγετε* B*Btly*. 1. Γ. (hiat 33.) | ‡ *συναγαγετε* ς. C. rel. | *συνλεγεται* D.
31. *παρεθηκεν* BsC. rel. Vulg. *ff*¹.*g*¹·². Syrr.Pst.&Hel. rel. | *ελαλησεν* DL*. 1. (hiat 33). *a.b.c.e.f.ff*².*h*. Syr.Crt.
— *αυτοις*] add. *ὁ Ιησους* L*.
— *ὁμοια εστιν*] *ὡμοιωθη* L. Arm.MSS.
32. *των σπ.*] om *των* D*.
— *αυξηθῃ*] *αυξησῃ* D.
— *μειζον*] *μειζων* D. ‖ add. *παντων* K. Latt. (exc. *d*.) Syrr.Crt.Pst.&Hel. Æth. (vid. Mar.) | Contra, Memph. Arm.
— *ελθειν τα πετ. τ. ουρ. και* *d.h*. | *τα πετ. τ. ουρ. ελθειν και* 1. Vulg. *a.b.c.f.ff*¹·². *g*¹·². Æth. | om. *ελθειν* et *και* M. *e*.
— *κατασκηνοιν* B**Bch*.(diserte) D. | ‡ *κατασκηνουν* ς. B²*Bch*.C. rel.
33. *ελαλησεν αυτοις* BsL. rel. (Latt.) Syrr.Pst.&Hel. | om. D. *k*. Syr.Crt. | *παρεθηκεν αυτοις* C. ‖ add. *λεγων* CL XMU. *Am*. *g*².*h.l*. Arm. | Contra, BsD. rel. (Latt.) rel.
— *γυνη*] add. sapiens Syr.Crt.

29. cum eis et triticum *Cl*. | in fasciculos *Cl*. | 33 *om*. dicens *Cl*. *For*. *Fuld*.

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Arm. Æth.

γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη
ὅλον.
ρλθ 31 ° Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παρα-
° ‖ Mar. 4:33, 34. ϛ βολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς ‡ οὐδὲν″
ἐλάλει αὐτοῖς· 35 ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ
ᵖ Ps. 78:2. προφήτου λέγοντος, ᵖ Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα
μου· ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς†.
ρμ ι 88 36 Τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν†·
καὶ ‡ προσῆλθαν″ αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες,
36. Φράσον ἡμῖν ‡ Διασάφησον″ ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων
τοῦ ἀγροῦ. 37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν†, Ὁ σπείρων τὸ
καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου· 38 ὁ δὲ
ἀγρός ἐστιν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί
εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνιά εἰσιν οἱ
υἱοὶ τοῦ πονηροῦ· 39 ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτά
ἐστιν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια † αἰῶνός
ἐστιν· οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοί εἰσιν. 40 ὥσπερ οὖν
συλλέγεται τὰ ζιζάνια, καὶ πυρὶ ‡ καίεται,″ οὕτως ἔσται
§ P § ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος†. 41 ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ
τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς
ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν, 42 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς

quod acceptum mulier abscondit in farinae satis tribus, donec fermentatum est totum.
34 (139, 6.) Haec omnia locutus est Iesus in parabolis ad turbas, et sine parabolis non loquebatur eis; 35 ut adimpleretur quod dictum erat per prophetam dicentem, Aperiam in parabolis os meum; eructabo abscondita a constitutione mundi.
36 (140, 10.) Tunc dimissis turbis venit in domum, et accesserunt ad eum discipuli eius dicentes, Dissere nobis parabolam zizaniorum agri. 37 Qui respondens ait, Qui seminat bonum semen est filius hominis, 38 ager autem est mundus; bonum vero semen, hi sunt filii regni; zizania autem filii sunt nequam; 39 inimicus autem qui seminavit ea est diabolus; messis vero consummatio saeculi est; messores autem angeli sunt. 40 Sicut ergo colliguntur zizania, et igni comburuntur, sic erit in consummatione saeculi. 41 Mittet filius hominis angelos suos, et colligent de regno eius omnia scandala et eos qui faciunt iniquitatem, 42 et mittent eos in caminum ignis: ibi erit

33. ενεκρυψεν *Clem.* 694. | εκρυψεν L. 1. G.
— εις] εν C(*sic*).
— σατα τρια] om. Syr.Crt.
34. ουδεν B.*Btly.Blc.*CΔM. *f.* Syr.Hcl. Arm. *Clem.* 803. *Orig.* iii. 3^{c}. | ‡ ουκ ϛ. D. rel. (Latt.) Memph. (ut vid.) Syrr. Crt.&Pst. Æth. *Orig.* iii. 446^{h}. *Orig. Int.* ii. 202^{c}. *Eus.* in Ps. 462^{d}. 463^{e} *Tert.* de Res. Carn. 34. (vid. Mar. vi. 33).
— ελαλει] -λησεν Δ. | -λη ΕΜΓ.
35. δια] add. Ἡσαιου 1. 33. Æth.*m.* quidam ap. *Eus.* in Ps. 462^{d}. (*Hom. Cl.* 18. 15). | Contra, Codd. et vv. rel. *Eus.* in Ps. 462^{d} *diserte.* (ἐν τοῖς ἀκριβέσιν ἀντιγράφοις) 463^{e}. *Hier.* in loc. vii. 95.
— καταβολης] add. † κοσμου ϛ. CD. rel. (Latt.) rel. *Hom. Cl.* 18. 15 (vid. Matt. xxv. 34. Rom. i. 20. etc.) | om. B. 1. *e.* Syr.Crt. Æth. *Orig.* iii. 695^{a}. (sed qu: e Psal.) (*Eus.* in Ps. 462^{e}. 463^{e}. *bis.*)
36. οικιαν] add. αυτου 1. Arm. MSS. *Orig.* iii. 3^{d}. 4^{a}. 442^{a}. 481^{b}. | † add. ὁ Ιησους ϛ. C. rel. *f.h.* Syrr.Pst.&Hcl. | om. BD. 1. (Latt.) Syr.Crt. Memph. Æth. *Orig.* iii. 4^{b}. 442^{a}. | post ηλθεν Γ. trsp. Arm.
36. προσηλθαν B.*Btly.* 33. | ‡ προσηλθον ϛ. CD. rel. *Orig.* iii. 4^{b}. 442^{a}. 481^{b}.
— αυτου] om. 1. *e.* Arm.Zoh.
— λεγοντες *Orig.* iii. 4^{b}. 442^{a}. 481^{b}. | om. B.*Blc.*
— διασαφησον B. *Orig.* iv. 254^{a}. enarra *a.b.g*^{1}*.h.* (narra *ff*^{2}.) | ‡ φρασον ϛ. CD. rel. *Orig.* iii. 3^{e}. 4$^{b.c.}$ 442^{a}. 481^{b}. edissere (diss.) Vulg. *Cl.* (*Am*). (*c*). *f.* (*ff*^{1}). (*g*^{2}). (*vid.* cap. xv. 15.)
37. ειπεν] † add. αυτοις ϛ. C. rel. Vulg. *Cl. c.* (*e*). *f.g*^{2}*.h.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Arm. | om. BD. *Am. a.b.ff*$^{1.2.}$*g*^{1}*.l.* Memph. Æth. *Orig.* iii. 443^{d}. (*vid.*)
38. ὁ κοσμ.] om. ὁ Δ.
— εισιν οἱ υἱοι 2°] | οἱ υἱοι εισιν Δ. Vulg. *a.b.c.ff*$^{1.2.}$ Syr.Crt. (Contra, *e.f.g*^{1}*.h.m.* Syrr.Pst.&Hcl. *Iren.* 288.) | om. οἱ M. (*sic*, habet 1°).
— του πον.] om. του Δ.
39. ὁ δε εχθρος] om. Syr.Crt. | ὁ δε αγρος εχθρος Δ.
— ὁ σπειρας αυτα εστιν C(L). rel. Vulg. (*a.b*). *c.f.ff*^{2}*.g*^{1}*.h.* | εστιν ὁ σπειρας αυτα B. | ὁ σπειρας εστιν D. *ff*^{1}. (qui illa seminavit *m.*) | σπειρας] σπειρων L.
39. ὁ διαβολος] om. ὁ B.*Btly.* | malus Syr.Crt.
— αιωνος] † praem. του ϛ. C. rel. Memph. (*Orig.* iii. 444^{a}.) | om. BD. 33. *Orig.* iv. 254^{a}.
40. συλλεγεται] post τα ζιζανια L. | συνλεγονται D.
— καιεται CLXΔ. 33. EFGKMSUVΓ | ‡ κατακαιεται ϛ. Bs. 1s. | κατακαιονται D.
— εσται] add. και K*.
— εν] om. K.
— αιωνος] † add. τουτου ϛ. CP. rel. *f.h.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. | om. BD. 1. Γ. (Latt. rel.) Syr.Crt. Arm. Æth. *Iren.* 287. *Orig. Int.* iii. 870^{d}. *Hil.* 1103^{d}.
41. αποστελει *Orig.* iii. 456^{c}. | αποστειλει P. | αποστελλει Γ. (mox om. τους Δ).
— αυτου 1°] om. F.
— τους ποιουντας] praem. omnes Syrr. Crt.Pst.&Hcl. (Contra, *Iren.* 287. *Orig.* iii. 456^{d}.
42. βαλουσιν BsCP. rel. *Orig.* iii. 444^{c}. 456^{d}. *Iren.* 287. | βαλλουσιν DX. (Cod. Vulg. ap. Lachmannum).

35. impleretur *Cl.* | 36. edissere *Cl.* | 37. ait illis *Cl.*

B C D (P) [Z]. L X Δ. 1. 33. E(F)GKMSUVΓ.

τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ
βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 43 τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν
ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων
ὦτα [ἀκούειν] ἀκουέτω.
89 44 †Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυ-
ρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἄνθρωπος
ἔκρυψεν· καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει καὶ ‡πωλεῖ
πάντα ὅσα ἔχει,″ καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον.
90 45 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
νῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας·
46 ‡εὑρὼν δὲ″ ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην, ἀπελθὼν πέ-
πρακεν πάντα ὅσα εἶχεν, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν.
91 47 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸς
48. ἀναβιβ. [αὐτὴν]. γένους συναγαγούσῃ, 48 ἣν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβά-
σαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν καὶ καθίσαντες συνέλεξαν
τὰ καλὰ εἰς ‡ἄγγη,″ τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. 49 οὕ-
τως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται
οἱ ἄγγελοι καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου
τῶν δικαίων, 50 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον
τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν
¶ P ὀδόντων.¶ 51 †συνήκατε ταῦτα πάντα; Λέγουσιν αὐτῷ,

fletus et stridor dentium. 43 Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno patris sui. Qui habet aures audiat.

44 Simile est regnum caelorum thesauro abscondito in agro, quem qui invenit homo abscondit, et prae gaudio illius vadit et vendit universa quae habet, et emit agrum illum.

45 Iterum simile est regnum caelorum homini negotiatori quaerenti bonas margaritas, 46 inventa autem una pretiosa margarita, abiit et vendidit omnia quae habuit, et emit eam.

47 Iterum simile est regnum caelorum sagenae missae in mare [et] ex omni genere piscium congreganti, 48 quam cum impleta esset educentes et secus litus sedentes elegerunt bonos in vasa, malos autem foras miserunt. 49 Sic erit in consummatione saeculi: exibunt angeli et separabunt malos de medio iustorum, 50 et mittent eos in caminum ignis: ibi erit fletus et stridor dentium. 51 Intellexistis haec omnia? Dicunt

43. εκλαμψουσιν] λαμψουσιν D. *Orig.* iii. 444[d](*bis*)[e].
— *του πατρος αυτων*] caelorum. Arm.
— *ακουειν* CDP. rel. Vulg.*Cl.* *c.f.ff*[1.2.] *g*[1.2.]*h.* *Orig.* iii. 444[d]. *Hil.* 1103[e] (sed ? MSS.)|om. B.*Bch.Blc.* *Am.For.* *a.b.e.k.*
— *ακουετω*] om. F*.
44. ὁμοια] †praem. *παλιν* ϛ. CP. rel. *f.h.* Syrr.Pst.&Hel. Arm. *Orig.* iii 446[a]. *Hil.* 677[a]. (vid. verr. 45, 47).| om. BD. (Latt.) Syr.Crt. Memph. Æth.
— *τῳ αγρῳ* *Orig.* i. 186. | om. *τῳ* D.
— *ανθρωπος* *Orig.* | *τις* D.
— *πωλει* (*παντα*) *ὁσα εχει* (B)D. 1. Latt. (exc. *f.*) Syrr. Crt. & Pst. (Memph.) *Orig. Int.* 39[e]. (*Orig.* iii. 446[f].) (om. *παντα* B. Arm. MSS. *Orig.* iii. 446[f].) | ‡*παντα ὁσα εχει πωλει* ϛ. CP. rel. *f.* Syr.Hel. Arm. Æth. *Orig.* i. 186.
45. *ανθρωπῳ* CDP. rel. *Orig.* iii. 448[b]. 451[b]. | om. B.
46. *εὑρων δε* B.*Btly.Blc.*DL. 1.33. Vulg. *a.b.c.*(*e*)*.ff*[1]*.h.l.* Syrr.Crt.&Pst. Arm. Æth. (ubi autem invenit *Cypr.* 239). | ‡*ὁς εὑρων* ϛ. CP. rel. *f.* Syr.Hel. Memph.

46. *ἑνα* Vulg. *c.f.ff*[1]. Syrr.Pst.&Hel. Arm. Æth. *Orig.* iii. 448[b]. 801[a](*bis*).|om. D. *a.b.e.g*[1]*.h.*Syr.Crt. *Cypr.*239.[?Memph.] (bonam, Syr.Crt.)
— *πεπρακεν* *Orig.* iii. 448[c].|*επωλησεν* D.
— *παντα ὁσα*] *ἁ* D. quaecumque *a.c.* *ff*[2]*.h.* (Contra, Vulg. rel.)
— *ειχεν*] add. et venit. Syr.Crt.
47. *βληθειση*] *βληθεισα* ? X* ut vid. E*.
— *συναγαγουση*] *συναγουση* EF.|*συναπαγουση* Δ. | *συναγουσιν* L.
48. *ἡν ὁτε* Vulg. *c.ff*[1]. Syrr.(Pst.)&Hel. (Memph.) Arm. (Æth.)| *ὁτε δε* D. *a.b.* (*e*)*.f.ff*[2]*.g*[1]*.h.* (Syr.Crt.)
— *αναβιβασαντες* BsCP. rel. Vulg. *c.ff*[1]. Arm. | *ανεβιβασαν* D. *a.b.c.f.ff*[2]*.g*[1]*.h.* Memph. Æth. ‖add. *αυτην* DPΔS. *a.b.e.f.ff*[2]*.g*[1]*.h.* Syrr.Crt.&Pst. | Contra, BsC. rel. Vulg. *c.ff*[1]. Arm. Æth. [Syr. Hel. Memph. ancc.]
— *επι τον αιγιαλον και* BDP. rel. *b.e.f.ff*[2]*.* *g*[1]*.h.* Syrr.Crt.Pst.&Hel. Memph. Arm. Æth.|*και επι τον αιγιαλον* C. 1. Vulg. *c.ff*[1]*.g*[2]. *Orig.Int.* iii. 359[c].|om. *και* L. *a.*
— *καλα*] *καλλιστα* D. *a.b.ff*[2]*.g*[1]. Syr.Crt. Arm.

48. *εις αγγη* (B.*Btly.* ut vid.)C*. 1. *Orig.* iii. (454[a].) 456[e]. 457[b]. (*αγγηα* pro lectione B expressit Fordius.)|*εις* ‡*αγγεια* ϛ. Δ. rel. *Orig.* iii. 456[b]. (*αγια* L. *αγγια* C[3]PX.) | *εις τα αγγια* D. | *εις αγγειον* 33. | om. Syr.Crt.
— *εβαλον*] *εβαλαν* D. | *εξεβαλλον* X. | *εβαλλον* ΔV.
49. *αιωνος* *Orig.* iii. 456[b]. | *κοσμου* D.
50. *βαλουσιν* *Orig.* iii. 456[c]. | *βαλλουσιν* D*X.
51. *συνηκατε*] †praem. *λεγει αυτοις ὁ Ιησους* ϛ. C. rel. *f.g*[2]*.h.* Syrr.(Crt.)Pst.& Hel. Arm. (et dixit *a.* praem. etiam, "discipulis suis" Syr.Crt.) | om. BD. *Schol. Gr.* Vulg. *b.c.e.ff*[1.2.] Memph. Æth. *Orig.* iii. 457[d]. (ut *vid.*)
— *ταυτα παντα*] *παντα ταυτα* M.
— *ναι*] †add. *κυριε* ϛ. C. rel. *a.b.c.e.f.* *g*[1.2.]*h.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. *Orig. Int.* iv. 554[a]. | om. B.*Btly.Blc.*D. 1. *Sch.Gr.* Vulg. *ff*[1.2.]*k.* Syr.Crt. Syr. Hier. Æth.(Platt.) *Hil.* 678[b].

43. patris eorum *Cl.* | aures audiendi *Cl.* | 47. et *Cl. For.* *om.* *Am. Fuld.* | 50. mittent ignis in cam. ignis (sic) *Am.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Arm. Æth.

Ναί†. 52 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς
μαθητευθεὶς ‡τῇ βασιλείᾳ″ τῶν οὐρανῶν ὅμοιός ἐστιν
ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυ-
ροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.

q ‖ Mar. 6:2-6. ρμα α

92 53 qΚαὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς
παραβολὰς ταύτας, μετῆρεν ἐκεῖθεν· 54 καὶ ἐλθὼν εἰς
τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ
αὐτῶν, ὥστε ‡ἐκπλήσσεσθαι″ αὐτοὺς καὶ λέγειν,
r Jo. 6:42. Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις; 55 r οὐχ
οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; ‡οὐχ″ ἡ μήτηρ
¶ F αὐτοῦ¶ λέγεται Μαριάμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος
καὶ ‡Ἰωσὴφ″ καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας; 56 καὶ αἱ ἀδελ-
φαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσίν; πόθεν οὖν
§ Z‡ τούτῳ ταῦτα πάντα; 57 καὶ §ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ.
s Jo. 4:44. Lu. 4:24. ρμβ α ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,s Οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος
εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι †καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 58 καὶ οὐκ
ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς διὰ τὴν ἀπιστίαν
αὐτῶν.

ei, Etiam. [52] Ait illis, Ideo omnis scriba doctus in regno caelorum similis est homini patri familias, qui profert de thesauro suo nova et vetera.

[53] Et factum est cum consummasset Iesus parabolas istas, transiit inde. [54] [(141, 1.)] Et veniens in patriam suam docebat eos in synagogis eorum, ita ut mirarentur et dicerent, Unde huic sapientia haec et virtus? [55] Nonne hic est fabri filius? Nonne mater eius dicitur Maria, et fratres eius Iacobus et Ioseph et Simon et Iudas? [56] Et sorores eius nonne omnes apud nos sunt? Unde ergo huic omnia ista? [57] Et scandalizabantur in eo. [(142, 1.)] Iesus autem dixit eis, Non est propheta sine honore nisi in patria sua et in domo sua. [58] Et non fecit ibi virtutes multas propter incredulitatem illorum.

XIV. ΚΕ′ ρμγ β

t ‖ Mar. 6:14—29. ‖ Lu. 9:7—9.

93 1 tἘν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τε-
τράρχης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ, 2 καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν
αὐτοῦ, Οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς

[1] [(143, 2.)] In illo tempore audiit Herodes tetrarcha famam Iesu, [2] et ait pueris suis, Hic est Iohannes baptista: ipse sur-

457^{d}. *Eus.* in Ps. 206^{c}. (ut *vid.*).
52. ὁ δε Syr.Hel.txt. *b.c.ff*^{1}.*g*^{1}.*h.* (hiat *a*). Arm. Æth. | om. D. Syrr.Crt.&Pst. Vulg. *f.ff*^{2}. Memph. ‖ add. Ιησους C. Syr.Hel.mg.
— ειπεν B txt.C. rel. | λεγει B mg.D. Latt.
— μαθητευθεις] μαθητευθη L.
— τῃ βασιλειᾳ BC. 1. 33. K. *e.* Memph. Arm. Æth. *Orig.* iii. 459^{f}. (458^{d}. 459^{b}.) | eadem, praem. εν DM. (Latt.) *Iren.* 237. *Hil.* 678^{b}. | ‡εις την βασιλειαν ς. L. rel.
— εκβαλλει] εκβαλει LEG. | προφερει 1. *Orig.* $460^{a.d.}$
54. ελθων] ηλθεν L.
— εκπλησσεσθαι BCD(L)XΔ. 1. 33. (EF)GUV. (εκπλησεσθαι LEF.) *Eus.* in Ps. 373^{c}. | ‡εκπληττεσθαι ς. KMsSs. *Orig.* iii. 462^{c}.
— τουτῳ] add. πασα D. Æth. *Eus.* in Ps. 398^{a}. ad Steph. i. 223. | Contra, *Orig.* iii. 462^{c}. *Eus.* in Ps. 373^{c}.
— και αἱ δυναμεις *Eus.* in Ps. 398^{a}. ad Steph. i. 223. | om. 1. *Eus.* in Ps. 373^{c}.
55. τεκτονος] praem. Josephi *a.b.ff*^{2}.*g*^{1}. Syr.Crt. (add. *h.*) | om. Vulg. *c.e.f.ff* .*g*^{2}. *Orig.* iii. 462^{d}. iv. 115^{c}. 269^{b}. *Eus.* in Ps. 373^{c}. 398^{a}. ad Steph. i. 223.
— ουχ 2°. B.*Btly.*CΔ. 33. M. *Orig.* iii. 462^{d}. iv. 115^{c}. 269^{b}. *Eus.* in Ps. 373^{c}. | ‡ουχι ς. D. rel. *Eus.* ad Steph. i. 223. | (M habet ante cum rel. ουχ οὑτος).
— Μαριαμ BsD. rel. *Orig.* iii. 462^{d}. iv. 115^{c}. 269^{b}. | Μαρια C. *Eus.* ad Steph. i. 223. (*Orig.* iv. 282^{e}).
— Ιωσηφ BC. 1. 33. Latt. (exc. *d.k.*) Syrr. Crt.&Hel.mg. Memph. Arm. 1. *Orig.* iii. 462^{e}. iv. 115^{c}. *Eus.* ad Steph. i. 223. | ‡Ιωσης ς. LΔK. *k.* Syrr.Pst.&Hel.txt. Arm.Zoh. Æth. | Ιωση S. in mg. | Ιωαννης DXEF(Wtst.)GMStxtUVΓ. *Orig.* iv. 282^{e}.
56. προς ἡμας] παρ' ἡμιν Δ.
— ουν] om. M.
— ταυτα παντα BsC. 1. 33. MSsUΓ. *Eus.* in Ps. 373^{d}. | παντα ταυτα DLXΔEF (Wtst.)GKV. (Latt.) *Orig.* iv. 269^{b}. [*ff*^{1}].
57. εν αυτῳ] εις αυτον X.
— ειπεν] λεγει Z. *Orig.* iii. 464^{c}.
— πατριδι] †add. αυτου ς. C(vid. inf.) L. rel. Vulg. *b.c.f.ff*^{2}.*g*$^{1.2}$.*h.* Syrr.Crt.Pst. &Hel. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iii. 462^{b}. 464^{c}. | praem. ιδιᾳ CZ. *ff*^{1}. *Orig.* iii. 133^{a}. | om. utr. BD. 33. *a.k.* (C habet utr., vid. supra).
57. και εν τῃ οικιᾳ αυτου] om. L. Harl.* *f.g*^{1}. (haec praetermittit *Orig.* iii. 464).
58. την απιστιαν *Orig.* iii. 466^{c}. | τας απιστειας D.
1. εκεινῳ] add. δε D. Syrr.Crt.&Pst. Memph. | Contra, *Orig.* iii. 467^{d}.
— Ἡρωδης] praem. ὁ X.
— τετραρχης BsDL. rel. Syr.Hel.mg. *Graece.* | τετρααρχης CZΔ. Memph.
2. οὑτος] praem. μητι D. *b.f.g*^{2}.*h.* | Contra, Vulg. *a.c.ff*$^{1.2}$.*g*^{1}. *Orig.* iii. 467^{d}. 521^{e}.
— βαπτιστης] add. ὁν εγω απεκεφαλισα D. *a.b.ff*^{1}.*g*^{2}.*h.* | Contra, Vulg. *c.ff*^{2}.*g*^{1}.
— αυτος BsDZ. rel. *Orig.* iii. 469^{c}. 521^{e}. (ed.) | οὑτος C. 1. *Orig.* iii. 521^{c}. (eod.)

54. et virtutes *Cl.* | 55. frater *Am.*
1. audivit *Cl.*

BCD[P](Z)[Π]. LXΔ[Θ]. 1. 33. E[F]GKMSUV (Γ). ρμδ β
u Lu. 3: 19, 20.

ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις
ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. 3 u ὁ γὰρ Ἡρώδης κρατήσας τὸν
Ἰωάννην ἔδησεν αὐτὸν καὶ ‡ἐν τῇ φυλακῇ ἀπέθετο″
διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ
αὐτοῦ. 4 ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης, Οὐκ ἔξεστίν
σοι ἔχειν αὐτήν. 5 καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι,x ἐφο-
βήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. 6 ‡ γενε-
σίοις δὲ γενομένοις″ τοῦ Ἡρώδου ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ
τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἤρεσεν τῷ Ἡρώδῃ·
7 ὅθεν μεθ᾽ ὅρκου ὡμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ‡ἂν″
αἰτήσηται. 8 ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς
αὐτῆς, Δός μοι, φησίν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν
Ἰωάννου τοῦ §βαπτιστοῦ. 9 καὶ ‡ λυπηθεὶς″ ὁ βασιλεὺς
διὰ †τοὺς ὅρκους§ καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσεν
δοθῆναι· 10 καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισεν †Ἰωάννην ἐν
τῇ φυλακῇ. 11 καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι
καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς.
12 καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ
‡πτῶμα″ καὶ ἔθαψαν ‡αὐτόν·″ καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν
τῷ Ἰησοῦ.

x c. 21: 26. Mar. 11: 32. Lu. 20: 6. ρμε ς
§ Θ‡
§ F

rexit a mortuis, et ideo virtutes
operantur in eo. 3 (144, 2.) Herodes
enim tenuit Iohannem et
alligavit eum et posuit in carcerem
propter Herodiadem uxorem
fratris sui. 4 Dicebat
enim illi Iohannes, Non licet
tibi habere eam. 5 Et volens
illum occidere timuit populum,
quia sicut prophetam eum habebant.
6 (145, 6.) Die autem natalis
Herodis saltavit filia Herodiadis
in medio, et placuit
Herodi; 7 unde cum iuramento
pollicitus est ei dare quodcumque
postulasset ab eo. 8 At illa
praemonita a matre sua, Da
mihi, inquit, hic in disco caput
Iohannis baptistae. 9 Et contristatus
est rex; propter iuramentum
autem et eos qui pariter
recumbebant iussit dari, 10 misitque
et decollavit Iohannem
in carcere. 11 Et allatum est
caput eius in disco et datum est
puellae, et tulit matri suae.
12 Et accedentes discipuli eius
tulerunt corpus et sepelierunt
illud, et venientes nuntiaverunt
Iesu.

2. *αἱ δυναμεις ενεργουσιν*] *ενεργ. αἱ δυν.* M. magna est potestas ejus Syr.Crt. (*εναργουσιν* D*).
— *εν* *Orig.* iii. 521^{e}. | om. Z.
3. *Ἡρωδης*] add. *τοτε* B. | Contra, CDZ. rel. *Orig.* iii. 469^{c}.
— *αυτον* *Orig.* iii. 469^{c}. | om. B. *ff^{1}.h.* *Orig.* iii. 470^{b}.
— *και εν τῃ φυλακῃ απεθετο* B. *ff^{1}.h.* | *και απεθετο εν τῃ φυλακῃ* 1. *Orig.* iii. 471^{b}. | *εν φυλακῃ και απεθετο* 33. *Orig.* iii. 470^{b}. | ‡*και εθετο εν φυλακη* ς. CL. rel. Vulg. *b.c.f.ff^{2}.g^{1}.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. Arm. | *εν τῃ φυλακῃ* tantum D. *a* (ut vid. e spat.) *e.k.* Æth. *Orig.* iii. 469^{c}(*vid.*) | *εν τῃ φυλακῃ* .... Z (sequ. ut vid. e spatio *και εθετο* s. fortasse *και απεθετο.*)
— *τῃ φυλακῃ* BDZ. 1. Memph. *Orig.* iii. 469^{d}. 471^{b}. | *om. *τῃ* ς. CX(*sic*). 33. rel. *Orig.* iii. 470^{b}.
— *Φιλιππου*] om. D. Vulg. *a.c.e.ff^{1}.g^{1}.k.* | Contra, *Gat. Mm. b.f.ff^{2}.g^{2}.h.* *Orig.* iii. 470^{b}.
— ad fin.] add. *ὁτι αυτην εγαμησεν* Æth.*m.a.*
4. *αυτῳ*] post *Ιωαννης* B.*Bch.*Z (in utroque loco B.*Btly.*) | Contra, CD. 1. 33. rel. Latt. rel. *Orig.* iii. 470^{c}.
— *ὁ* ante *Ιωαν.*] om. D.
4. *ουκ*] praem. *ὁτι* M.
— sub fin.] uxorem fratris tui *f.ff^{1}.* | add. in uxorem Syrr.Crt.&Pst.
5. *ὁτι*] *επει* B.txt. (cor. in mg.*)
— *ειχον*] *εχον* Δ. | add. Johannem Syr. Crt. Æth.
6. *γενεσιοις δε γενομενοις* BDZL. (*γενεσιων δε γενομενων* CK.) Syrr.Crt.Pst.&Hcl.txt. Memph. Arm. Æth. | *γενεσιοις δε αγομενοις* 1. | ‡*γενεσιων δε αγομενων* ς. XΔ. 33. EGMSsUVΓ. Syr.Hcl.mg. (hiat F). | die autem natalis. (Latt.) sed cum advenisset dies natalis *ff^{1}.* : natale autem facto *d.*
— *της Ἡρωδιαδος* *Orig.* ii. 44^{d}. | *αυτου Ἡρωδιας* D Gr.
7. *μεθ'*] *μετ'* X.
— *ὡμολογησεν*] *ωμοσεν* Z. Syr.Pst.
— *αυτῃ δουναι*] *δουναι αυτῃ* 1. K.
— *αν* BD. 33. | ‡*εαν* ς. CZ. rel.
— fin.] add. ab eo Latt. (hiat *a*). Æth.
8. *δος μοι φησιν* BCZ. rel. Vulg. g^{2}. Syr. Hcl. Memph. Arm. | *ειπεν δος μοι* D. *a.b.c.f.($ff^{1.}$)^{2}.h.l.* Syrr.Crt.&Pst. Æth.
— *ὡδε*] om. *a.b.c.f.$ff^{1.2}$ g^{1}.h.* Memph. | Contra, Vulg. et *Am. For.* (sic) g^{2}. (hiat *e*). vv. rel.
— *επι πινακι* BCZ. rel. | om. D.
— *την*] om. D*. (mox *του Ιωαν.* Δ).
9. *λυπηθεις* BD. 1. *a.* | ‡*ελυπηθη* ς. C. rel. Vulg. *b.c.f.$ff^{1.2}$.g^{1}.h.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. [hiant Z. 33].
9. *βασιλευς*] add. Herodes Latt. exc. Vulg.
— *δια*] †add. *δε* ς. CZ. rel. Vulg. (*c*). *f.g^{2}.* Syrr.(Crt.)Pst.&Hcl. Memph. Arm. | om. BDL*. 1. *a.b.$ff^{1.2}$.g^{1}.h.* Æth.
— *και τους* BsC. rel. Vulg. g^{2}. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. | *και δια τους* D. *a.b.c.f.$ff^{1.2}$ g^{1}.h.* Syr.Crt. Æth. [hiat Z].
— *δοθηναι*] add. *αυτῃ* 1. Syrr.Crt.&Pst. Arm. Æth.
10. *Ιωαννην*] †praem. *τον* ς. CD. rel. | om. BZΘ. 1.
11. *επι*] *επι τῳ* D. | *εν τῳ* 1.
— *ηνεγκεν*] add. puella *b.c.f.ff^{2}.g^{1}.h.* Syr.Crt. Memph. | Contra, Vulg. g^{2}. vv. rel. (hiant *a.e*). | add. *αυτην* M.
12. *προσελθοντες*] *ελθοντες* Z. *Orig.* iii. 473^{a}.
— *αυτου*] add. *και* E*.
— *πτωμα* BCDL. 1. 33. Syrr.Crt.&Pst. Memph. [hiat Z.] | ‡*σωμα* ς. X. rel. Syr. Hcl. ("corpus" Latt. quo vocabulo pro *πτῶμα* et *σῶμα* utuntur). ‖ add. *αυτου* DL. Vulg.*Cl.* *c.f.$ff^{1.2}$.g^{2}.h.l.* Syrr. Crt.&Pst. Æth. | Contra, BC. rel. *Am.* *a.b.g^{1}.* Syr.Hcl. Memph. Arm.

11. attulit *Cl.* | 12. corpus ejus *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* ρμϛ/γ
Syrr. C. P. H.
Memph.
Arm. Æth.
y ‖Mar. 6:32—44.
‖Lu. 9:10—17.
‖Jo. 6:1—13.
c. 15:32, etc.
Mar. 8:1, etc.
§ Π‡
z c. 9:36. Κϛʹ ρμζ/α
¶ Γ
§ P
18. [ὧδε]
¶ Z

94 13 y ‡ Ἀκούσας δὲ″ ὁ Ἰησοῦς § ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν
ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ᾽ ἰδίαν. καὶ ἀκούσαντες
οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων.
14 Καὶ ἐξελθὼν† εἶδεν πολὺν ὄχλον, z καὶ ἐσπλαγ-
χνίσθη ἐπ᾽ ‡ αὐτοῖς″ καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀῤῥώστους
αὐτῶν.
95 15 Ὀψίας δὲ γενομένης ‡ προσῆλθαν″ αὐτῷ οἱ
μαθηταὶ† λέγοντες,¶ Ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἡ
ὥρα ἤδη παρῆλθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελ-
θόντες εἰς τὰς κώμας § ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα.
16 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελ-
θεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. 17 οἱ δὲ λέγουσιν
αὐτῷ, Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο
ἰχθύας. 18 ὁ δὲ εἶπεν, Φέρετέ μοι ‡ ὧδε αὐτούς.″ 19 καὶ
κελεύσας¶ τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ ‡ τοῦ χόρτου″
† λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀνα-
βλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ‡ ηὐλόγησεν,″ καὶ κλάσας
ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς
ὄχλοις. 20 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ
ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, δώδεκα κοφίνους

13 (146, 3.) Quod cum audisset
Iesus, secessit inde in navicula
in locum desertum scorsum:
et cum audissent turbae, se-
cutae sunt cum pedestres de
civitatibus. 14 Et exiens vidit
turbam multam, et misertus
est eius et curavit languidos
eorum.

15 (147, 1.) Vespere autem facto
accesserunt ad eum discipuli
eius dicentes, Desertus est locus,
et hora iam praeteriit: dimitte
turbas, ut euntes in castella
emant sibi escas. 16 Iesus au-
tem dixit eis, Non habent ne-
cesse ire: date illis vos mandu-
care. 17 Responderunt ei, Non
habemus hic nisi quinque panes
et duos pisces. 18 Qui ait eis,
Afferte illos mihi huc. 19 Et
cum iussisset turbam discum-
bere supra faenum, acceptis
quinque panibus et duobus
piscibus, aspiciens in caelum
benedixit, et fregit et dedit
discipulis panes, discipuli au-
tem turbis. 20 Et manducave-
runt omnes et saturati sunt.
Et tulerunt reliquias, duodecim
cophinos fragmentorum plenos.

12. *εθαψαν*] *εθαψεν* F*.
— *αυτον* B.*Btly*.Θ. *a.ff*¹. [hiant Z. 33]. | ‡*αυτο* ϛ.CD. rel.(vid. Mar.) | om. Arm.
13. *ακουσας δε* BDZL. 1. 33 (ut vid.) *d.f.k.* (Syrr.Crt.&Pst.) (Memph.) *Orig.* iii.473ᵇ. quod cum audisset Vulg. quo audito (Latt. rel.) | ‡*και ακουσας* ϛ. C. rel. Syr.Hcl. Arm. (Æth.)
— *ὁ Ιησους*] om. Θ.
— *εν πλοιῳ*] om Γ. Syr.Crt.
— *πεζῃ* BCD. rel. *Orig.* iii. 474ᵇ. pedibus *a.ff*¹. | *πεζοι* ZΠL. Syr.Hcl.mg. pedestres Vulg. Latt. rel.
— *πολεων*] add. et e castellis Syr.Crt. *b.*
14. *και* 1°] om. G.
— *εξελθων*] †add. *ὁ Ιησους* ϛ. CΠX. rel. *f.h.* Syrr.Pst.&Hcl. *Orig.* iii. 509ᵈ. | om. BD. 1. 33. Vulg. *b.c.ff*¹·²·*g*¹. Syr.Crt. Memph. Arm. Æth. [hiant ZΘ]. (post *ειδεν* L. *a.*) ‖*και εξελθων ειδεν.... και*] et (ut) vidit *a.b.*(*ff*².) Syr.Crt.
— *πολυν οχλον* *Orig.* iii. 481ᶜ. 509ᵈ. | *οχλον πολυν* D. 33. Latt.
— *επ᾽ αυτοις* B.*Bch.*CXΔΘ. 1. EFGMSUVΓ. *Orig.*iii.481ᶜ. [hiat Z]. | ‡*επ᾽ αυτους* ϛ. 33. Ks. (-*οῖς sic* St. 3). | *επ᾽ αυτον* Π. *Orig.*iii.509ᵈ. | *εν αυτοις* L. | *περι αυτων* D.
— *αρρωστους* *Orig.* iii. 474ᵉ. 481ᶜ. 509ᵈ. | *αρρωστουντας* D.
15. *προσηλθαν* B. 33. [hiant ZΠ]. | ‡*προσηλθον* ϛ. CD. rel. *Orig.* iii. 475ᵈ. 476ᵃ. 509ᵈ.
15. *μαθηται*] †add. *αυτου* ϛ. CD. rel. (Latt.) Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. Æth. *Orig.* iii. 475ᵈ. 476ᵃ. | om. B.*Btly. Blc.*Z (ut liquet e spatio). 33. *b.k.* Arm. *Orig.* iii. 481ᶜ. 509ᵈ. [hiat Π].
— *ηδη παρηλθεν* BCDΠ. | *παρηλθεν ηδη* Z (ut vid.) 1. *Orig.* iii. 475ᵈ. 509ᵈ. (*παρηλ....* Z).
— *απολυσον*] add. *ουν* CZ. 1. Memph. *Orig.*iii.475ᵈ.476ᵇ. Syr.Hcl.mg. Memph. | Contra, BDΠ. rel. *Orig.* iii. 481ᶜ. vv. rel.
— *κωμας*] *χωρας* Δ Gr. | praem. *κυκλῳ* C*. 33. Syr.Hcl.mg. Syr.Hier. Arm. (vid. Mar. et Luc.) ‖non hab. BC³ZΠ. rel. vv. *Orig.* iii.475ᵈ. (476ᶜ.) 481ᶜ. | (mox *αυτοις* L).
16. *Ιησους* BCPZΠ. rel. (Latt.) Syr.Hcl. | om. D. *k.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. Arm. Æth. (vid. Mar. et Luc.)
— *ειπεν αυτοις*] *φησιν* 1. | om. *αυτοις* *a.b.ff*². Memph. Arm.
— *αυτοις* 2°] post *φαγειν* D. | Contra, *Orig.* iii. 477ᵃ.
17. *λεγουσιν* BsCDP. rel. | ..*ον* (i.e. *ειπον* s. *ελεγον*) Z [hiat Π].
— *εχομεν*] -*ωμεν* LΘKU.
18. *ειπεν*] add. *αυτοις* P.
— *μοι ὡδε αυτους* B.*Bch.*Z (ut e spatio liquet). 33. [hiat Π]. | ‡*μοι αυτους ὡδε* ϛ. CP. rel. Vulg.*Cl.* *f.*(*ff*¹. Arm. om. *μοι*). illos mihi huc *Am. For.* Syrr.Pst. &Hcl. Æth. | om. *ὡδε* B.*Btly.*D. 1. *a.b.c. ff*².*g*¹.*h.* Syr.Crt. Memph. (ut vid.)
19. *κελευσας* B²CDPΠ. *Orig.* iii. 479ᵃ. | *κελευσατε* B**Bch.* | *εκελευ*[*σεν*] Z. jussit *ff*¹. *Orig.* 479ᵇ. | *κελευει* *Orig.* (509ᶠ. 510ᵃ.)
— *τους οχλους* *g*². *Orig.* iii. 479ᵃ. | *τον οχλον* D. (Latt.) Arm.Zoh.
— *του χορτου* B.*Btly.*C*Π. 1. 33. Latt. Syrr.Crt.Pst.&Hcl.mg. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iii. 479ᵃ. 482ᵃ. 509ᶠ. 510ᵉ. | *του χορτους sic* L. | ‡*τους χορτους* ϛ. C²P. rel. Syr.Hcl.txt. | *τον χορτον* D.
— *λαβων*] †praem. *και* ϛ. C*ΠX. *ff*¹.*h.* Memph. Arm. | om. BC**DPLΔ. 1. 33. EFGKMSUV. (Latt.) Syr.Hcl. *Orig.* iii. 479ᵃ. [Syrr.Crt.&Pst. Æth.] (*ελαβεν* D).
— *ηυλογησεν* CDPΠL *Orig.* iii. 479ᵇ. 510ᵃ. | ‡*ευλογ.* ϛ. Bs. rel. *Orig.* iii. 481ᵈ.
— *μαθηται*] add. posuerunt *b.* Syr.Crt. Memph.
— *τοις οχλοις*] *τους οχλους* X.
20. *των κλασματων*] om. Θ. *a.* | add. a conspectu eorum Syr.Crt. (mox *ιβʹ* D).

14. misertus est eis *Cl.* | 18. mihi illos huc *Cl.*

BCD(P)(II). LXΔ(Θ). 1. 33. EFGKMSUV. — KZ′ ρμη ς

a ||Mar. 6:45—56. ||Jo. 6:16—21.

ρμθ β

¶ II

ρν δ

24. μέσον τῆς θαλάσσης ἦν

27. [ὁ Ἰησοῦς]

ρνα ι

¶ Θ

29. καὶ ἦλθεν

πλήρεις. 21 οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεν-
τακισχίλιοι, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.
96 22 a Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν † τοὺς μαθητὰς† ἐμ-
βῆναι εἰς† πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν,
ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους. 23 καὶ ἀπολύσας τοὺς
ὄχλους ἀνέβη¶ εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι.
ὀψίας δὲ γενομένης μόνος ἦν ἐκεῖ. 24 τὸ δὲ πλοῖον ἤδη
‡ σταδίους πολλοὺς ἀπὸ τῆς γῆς ἀπεῖχεν″ βασανιζόμε-
νον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος.
25 τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ‡ ἦλθεν″ πρὸς αὐτοὺς†
περιπατῶν ἐπὶ ‡ τὴν θάλασσαν.″ 26 καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ
μαθηταὶ ἐπὶ ‡ τῆς θαλάσσης″ περιπατοῦντα ἐταράχθη-
σαν, λέγοντες ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου
ἔκραξαν. 27 ‡ εὐθὺς″ δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέ-
γων, Θαρσεῖτε· ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 28 ἀποκριθεὶς
δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπεν, Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με
‡ ἐλθεῖν πρός σε″ ἐπὶ τὰ ὕδατα. 29 ὁ δὲ εἶπεν, Ἐλθέ.¶
καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου † Πέτρος περιεπάτησεν
ἐπὶ τὰ ὕδατα, ἐλθεῖν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. 30 βλέπων δὲ
τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν ἐφοβήθη· καὶ ἀρξάμενος κατα-
ποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων, Κύριε, σῶσόν με. 31 εὐ-

21 Manducantium autem fuit numerus quinque milia virorum, exceptis mulieribus et parvulis.
22 (146, 6.) Et statim iussit discipulos ascendere in naviculam et praecedere eum trans fretum, donec dimitteret turbas. 23 (149, 2.) Et dimissa turba ascendit in montem solus orare. (150, 4.) Vespere autem facto solus erat ibi.
24 Navicula autem in medio mari iactabatur fluctibus: erat enim contrarius ventus. 25 Quarta autem vigilia noctis venit ad eos ambulans supra mare. 26 Et videntes eum supra mare ambulantem turbati sunt, dicentes quia phantasma est, et prae timore clamaverunt. 27 Statimque Iesus locutus est eis dicens, Habete fiduciam: ego sum, nolite timere. 28 (151, 10.) Respondens autem Petrus dixit, Domine, si tu es, iube me venire ad te super aquas. 29 At ipse ait, Veni. Et descendens Petrus de navicula ambulabat super aquam ut veniret ad Iesum. 30 Videns vero ventum validum timuit, et cum coepisset mergeri, clamavit dicens, Domine, salvum me fac. 31 Et continuo Iesus exten-

21. ὡσει BsCP. rel. | ὡς DIIΔ. 1. 33. || om. Θ. Latt. (exc. *d.f.* hiat *e*). Syrr.Crt. &Pst. Memph. *Orig.* iii. 478d. | Contra, *d.f.* Syr.Hel. Arm. Æth.
— γυναικων και παιδιων BsCPII. rel. Vulg. *f.* vv. rel. | παιδιων και γυναικων D. 1. Latt. rel. (hiat *e*). Memph. *Orig.* iii. 478d. (479a).
22. ευθεως *Orig.* iii. 480b. 482e. | om. C*. Syr.Crt.
— ηναγκασεν] †add. ὁ Ιησους ς. LXM. rel. Vulg. *Cl.* (*a.b.c.ff*2.*g*1.2.*h.*) | om. BCD PIIΔΘ. 1. 33. *Am.* *e.f.ff*1. Syrr.Crt.Pst. &Hel. Syr.Hier. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iii. 480b. 482e.
— μαθητας] †add. αυτου ς. BsPXEFK. *a.b.c.ff*1.2.*g*1.2.*h.* Syrr. Crt. Pst. & Hel. Memph. Æth. | om. CDIILΔΘ. 1. 33. GMSUV. Vulg. *e.f.l.* Arm. *Orig.* iii. 480b. 482c.e.f. (diserte).
— εμβηναι] εμβειν (sic) X.
— πλοιον] † praem. το ς. CDPII. rel. *Orig* iii. 480b. 481c. 482c.f. | om. B. 1. 33. Arm. *Eus.* D.E. 446b.
— αυτον BsCP. rel. Vulg. *c.f.g*2. rel. *Orig.* iii. 480b. 481c. 482c.f. *Eus.* D.E. 446b. | om. D. *a.b.e.*(*ff*1.)2.*g*1.*h.* Arm. | αυτους IIΘ.
— απολυσῃ] απολυσει K.

22. τους οχλους] τον οχλον F*. Arm. MSS. (illos Syr.Crt.)
23. καθ' ιδιαν D.
— μονος] om. F.
24. ηδη BCP. rel. *b.c.e.g*1.*h.* Syr.Hel. *Eus.* D.E. 446c. (hiat II). | om. D. Vulg. *a.f.ff*1. Syrr.Crt.&Pst. Memph. Arm. Æth. (vid. Mar.)
— σταδιους πολλους απο της γης απειχεν B. Syrr.Crt &Pst. Memph. (sed habet σταδιους ὡς εικοσιπεντε e Joh. vi. 19). Arm. (Syr.Hier. habet haec post lectionem ς.) | ‡ μεσον της θαλασσης ην ς. CP. rel. (Latt. *vid.*) Syr.Hel. Æth. *Orig.* iii. (483b. 484a.e. *ut vid.*) *Hil.* 679e. (vid. Mar. vi. 47). | ην εις μεσον της θαλασσης D. *e.* (ην εν μεσῳ της θαλ. *Eus.* D.E. 446c).
— ην γαρ] η γαρ D*.
25. τεταρτῃ δε φυλακῃ] τεταρτης δε φυλακης D.
— ηλθεν BC2P. 1. 33. Latt. Syrr.Crt.Pst. &Hel.mg. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iii. 483c (*bis*). *Eus.* D.E. 92d. in Ps. 588d. | ‡ απηλθεν ς. C*(?)D. rel. Syr.Hel.txt.
— περιπατων] ante προς αυτους D. || † praem. ὁ Ιησους ς. C LX. rel. *a.b.c.c. f.ff*2.*g*2.*h.* Syrr.Crt.&Pst. Arm. *Eus.* D.E. 92d. (ante πρ. αυτ.) in Ps. 588d. | om. BC* DΓΔΘ(*vid.*) 1.33. SV. Vulg. *ff*1.*g*1.*l.* Syr. Hel. Memph. Æth. *Orig.* iii. 483c. (*bis*).
25. επι την θαλασσαν B.*Bch.* PΔΘ.1. *Orig.* iii. 483c. | ‡ επι της θαλασσης ς. CD. rel. *Eus.* D.E. 92d. in Ps. 588d. (της θαλασσῃ *sic* M).
26. και ιδοντες αυτον οἱ μαθηται CPLX. 33. rel. Syrr.Crt.Pst.&Hel. Memph. (Arm.) Æth. | οἱ δε μαθηται ιδοντες αυτον BD. (*f.*) vid. Mar. vi. 49. | και ιδοντες αυτον (tantum) I (ut puto) Latt. exc. *d.f.* *Eus.* D.E. 92d. (vid. Mar.)
— επι της θαλασσης BCD. 1. 33. *Eus.* D.E. 92d. 446c. | ‡ επι την θαλασσαν ς. PΔΘ. rel. (om. *h.*)
— περιπατουντα CDP. rel. (Latt.) vv. rel. ut vid. | ante επι τ. θαλ. B.*Bch.* 33. *g*1. Syrr. Crt. Pst. & Hel.. *Eus.* D.E. 92d. (vid. Mar.) | om. *b.* *Eus.* D.E. 446c.
27. ευθυς BD. | ‡ ευθεως ς. C. rel. (hiat P.) *Eus.* D.E. 446c.
— αυτοις ὁ Ιησους CP. rel. *f.* Syr.Hel. Arm. Æth. | ὁ Ιησους αυτοις B. | om. ὁ Ιησους D. *ff*1. Syr.Crt. Memph. *Eus.* D.E. 446c. | ante ελαλ. (Latt.) Syr.Pst.
— θαρσειτε *Orig.* iii. 485b. | θαρρειτε D.
28. αυτῳ ὁ Πετρος ειπεν C(D)LX. 1. rel.

22. Et statim compulit Jesus *Cl.* | navicula *Am.* | 25. super *Cl.* | 26. *id.* | 28. ad te venire *Cl.* | 30. mergi *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Arm. Æth.

ρνβ ς

33. [ἐλθόντες]

ρνγ β

θέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο
αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας;
32 Καὶ ‡ ἀναβάντων″ αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ
ἄνεμος· 33 οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐλθόντες προσεκύνησαν
αὐτῷ λέγοντες, Ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ.
97 34 Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ‡ ἐπὶ″ τὴν γῆν * εἰς″
Γεννησαρέτ. 35 καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ
τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον
ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς
ἔχοντας· 36 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον ἅψωνται
τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἥψαντο
διεσώθησαν.

dens manum apprehendit eum, et ait illi, Modicae fidei, quare dubitasti? 32 (152, 6.) Et cum ascendissent in naviculam, cessavit ventus. 33 Qui autem in navicula erant venerunt et adoraverunt eum dicentes, Vere filius dei es.

34 (153, 2.) Et cum transfretassent, venerunt in terram Gennesar. 35 Et cum cognovissent eum viri loci illius, miserunt in universam regionem illam, et optulerunt ei omnes male habentes, 36 et rogabant eum ut vel fimbriam vestimenti eius tangerent: et quicumque tetigerunt salvi facti sunt.

XV. ΚΗʹ ρνδ ς
b ||Mar. 7: 1–23.

¶ P
§ Θ
c Ex. 20: 12.
d Ex. 21: 17.

98 1 b Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ † ἀπὸ Ἱερο-
σολύμων ‡ Φαρισαῖοι καὶ γραμματεῖς″ λέγοντες, 2 Διὰ
τί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσιν τὴν παράδοσιν τῶν
πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας [αὐτῶν,]
ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. 3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ
τί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ¶ ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ
τὴν παράδοσιν ὑμῶν; 4 ὁ γὰρ θεὸς ‡ εἶπεν″ § c Τίμα
τὸν πατέρα† καὶ τὴν μητέρα· καὶ d Ὁ κακολογῶν πα-

1 (154, 6.) Tunc accesserunt ad eum ab Hierosolymis scribae et Pharisaei dicentes, 2 Quare discipuli tui transgrediuntur traditionem seniorum? non enim lavant manus suas cum panem manducant. 3 Ipse autem respondens ait illis, Quare et vos transgredimini mandatum dei propter traditionem vestram? Nam deus dixit, 4 Honora patrem tuum et matrem, et, Qui male dixerit patri vel

(hiat P.) *b.e.f.ff*[1.2].*g*[2].*h*.Syr. Hel. Arm. *Eus.* D.E. 92[d]. (D. om. ὁ) | ὁ Πετρ. ειπ. αυτῳ B. *g*[1]. Syr.Pst. Memph. | ὁ Πετρ. αυτ. ειπ. 33. | om. αυτῳ Δ. Vulg. *a.c.* Æth. [Syr.Crt.]
28. με *Eus.* D.E. 92[d]. | μοι CΔ.
— ελθειν προς σε B.*Btly.*CDΔΘ. 1. 33. (hiat P.) *Am.* Latt.rel. Syrr.Crt.Pst.&Hel. Memph. Arm. Æth. *Eus.* D.E. 92[d]. | ‡ προς σε ελθειν ς. LX. rel. Vulg.*Cl.*
29 ὁ δε] add. ιησους E. Syr.Pst.
— Πετρος] † praem. ὁ. ς. C. rel. | om. BD. *Eus.* D.E. 92[d]. (hiat P).
— ελθειν C[2]D. rel. *Orig.* iii. 483[d]. vv. (C* n.l.) | και ηλθεν B. Syr.Crt. Arm. | et veniens Æth. (hiat P).
30. ισχυρον] om. 33. Memph.
— με] om. 1.
31. ὁ Ιησους] om. E*. | om. ὁ D.
32. αναβαντων αυτων BD. 33. *Orig.* iii. 483[d]. | ‡ εμβαντων αυτων ς. CP. rel.
33. ελθοντες DPLX. 33. rel. (Latt.) Syrr. Crt.Pst.&Hel. Arm. | om. BC[2]. 1. *ff*[1]. Memph. Æth. (*Orig.* iii. 486[b].) (οἱ δε εν τ. πλ. in C a 2[a] manu sunt: de C* n.l.)
— θεου υιος ει BsCP. rel. *Orig.* iii. 486[b]. (*bis*) 503[c]. | υἱ θεου ει συ D. (*a.b.* sed sine συ).
34. επι την γην BCDΔ. 33. | ‡ εις την γην ς. P. rel. Memph. Arm. *Orig.* iii. 483[e]. 487[c]. 502[b]. || add. * εις″ BDΔ. 33. Syrr.Crt.&Hel. (et mg. *Graece*). Arm. | Contra, ς. CP. rel. Syr.Pst. *Orig.* iii. 483[e]. 502[b]. (vid. Mar.) || in terram (tantum) Latt. Æth. (ad terram *e*).
34. Γεννησαρετ B.*Bch.Blc.*C 1. 33. Ss. Syr. Hel. et mg. *Graece.* Arm. | Γενησαρετ B. *Btly. f. Orig.* iii. 487[c]. 502[b]. (Γενεσαρετ *Orig.* iii. 483[e]. 484[b].) | Γεννησαρεθ PXEG KMUV. (Memph.) | Γενησαρεθ LΔF. *g*[2]. Æth. | Γεννησαρ D*.*Am.a.e.ff*[1].Syrr.Crt. &Pst. *Hil.* 684[c]. (Genesar Vulg.*Cl. b.c. ff*[2].*g*[1].) | Γεννησαρατ D[2]. (Gennasar *d.*)
35. εκεινου] add. et adoraverunt eum *a.b. c.ff*[1.2]. *Hil.* 684[c].
36. ἱνα] add. καν 1. 33. *Orig.* iii. 486[d]. 487[d].
— ἁψωνται] ἁψονται X. 1. E.
— του 2°] om. Δ.
— ὁσοι] add. αν C.
1. προσερχονται *Orig.* iii. 487[a]. *cit.* (sed infra in com. habet απερχονται) | προ·ερχονται D*.
— τῳ Ιησου] προς αυτον D. Latt. (exc. *f.*) Æth. *Hil.* 684[f]. | αυτῳ 1. *Orig.* iii. 487[a.b.] | Contra, codd. et vv. rel. *f.*
— απο] † praem. οἱ ς. CP. rel. | om. BD. 1. *Orig.* iii. 487[a.d.]
— φαρισαιοι και γραμματεις BD. (1). 33. *c.* Syr.Pst. Memph. Arm. *Orig.* iii. 487[a.d.] | ‡ γραμμ. και φαρ. ς. CP. rel (Latt.) Syrr.Crt.&Hel. Æth. *Hil.* 684[f]. (ante απο Ἱερ. 1. *a.b.c.f.ff*[2].*g*[1]. Syrr Crt.Pst.&Hel. *Hil.* | Contra, Vulg. *e.ff*[1].*g*[2]. (Memph. Arm. Æth. *Orig.*)
2. αυτων CDP rel. (Latt.) | om. B.*Btly.Blc.* Δ. 1. *f.g*[1]. Arm. *Orig.* iii. 487[a]. iv. 418[b].
3. αυτοις] om. D. *e.*
— παραβαινετε] παραβαιναι D. | παραβενεται P.
4. ειπεν BD. 1. (Latt.) Syrr.Crt.&Pst.& Hel.mg. Memph. Arm. Æth. *Iren.* 238. *Ptolem.* (ap. Epiph. xxxiii. 4). *Orig.* iii. 489[a]. | ‡ ενετειλατο λεγων ς. CΘ. rel. *f.* (....λεγων inc. Θ). [Syr.Hel.txt.]
— πατερα] † add. σου ς. C[2]L. 33. KMU. *Am. a.b.c.f.ff*[2].*g*[1]. Syrr.Crt.&Pst.&Hel.† Memph. Arm. (*Ptolem. Orig.* iii. 489[a]. sed, ut vid. e Vet. Test.) vid. Mar. vii. 10. | om. B.*Bch.*C*DXΔΘ. 1. EFGSV. Vulg.*Cl. For.* Harl.* *e.ff*[1].*g*[2]. Syr.Hel.† Æth. *Iren.* 238. *Orig.* iii. 490[a].
— μητερα] add. σου *a.b.c.f.* Syrr.Crt.& Pst. Memph. (*Orig.* iii. 489[a]. sed qu. e v. Test.) | Contra, MSS. Vulg. *e.ff*[1.2].*g*[1.2]. Syr.Hel. Æth *Iren. Orig.* iii. 490[a].
— ἡ μητερα] om. *a.*

34. Genesar *Cl.*
4. *om.* tuum *Cl.*

B C D [Z]. L X Δ (Θ). 1. 33. E (F) G K M S U V.

τέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω· 5 ὑμεῖς δὲ λέγετε,
Ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, Δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ
ὠφεληθῇς, 6 †οὐ μὴ ‡ τιμήσει″ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν
μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἠκυρώσατε ‡ τὸν λόγον″ τοῦ θεοῦ
διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν. 7 ὑποκριταί, καλῶς ‡ ἐπροφή-
τευσεν″ περὶ ὑμῶν Ἠσαΐας λέγων, 8 e †Ὁ λαὸς οὗτος†
τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόῤῥω ἀπέχει
ἀπ' ἐμοῦ· 9 μάτην δὲ σέβονταί με διδάσκοντες διδα-
σκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων. 10 Καὶ προσκαλεσά-
μενος τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς, Ἀκούετε καὶ συνίετε·
11 οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον,
ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ
ρνε / ι τὸν ἄνθρωπον. 12 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ ‡ λέγουσιν″ αὐτῷ, Οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκού-
σαντες¶ τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; § 13 ὁ δὲ ἀπο-
κριθεὶς εἶπεν, Πᾶσα φυτεία ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ
ρνϛ / ε μου ὁ οὐράνιος, ἐκριζωθήσεται. 14 ἄφετε αὐτούς·
f‡ τυφλοί εἰσιν ὁδηγοὶ″ τυφλῶν· τυφλὸς δὲ τυφλὸν
ρνζ / ϛ ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι¶ εἰς βόθυνον πεσοῦνται. 15 ἀπο-
κριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Φράσον ἡμῖν τὴν πα-

6. [ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ]

e Es. 29:13.

12. οἱ μαθηταὶ [αὐτοῦ]
¶ b
§ Z‡

f Lu. 6:39.
14. [τυφλῶν]
¶ Θ

matri, morte moriatur. 5 Vos
autem dicitis, Quicumque dix-
erit patri vel matri, Munus
quodcumque est ex me tibi pro-
derit, 6 et non honorificavit pa-
trem suum aut matrem: et irri-
tum fecistis mandatum dei
propter traditionem vestram.
7 Hypocritae, bene prophetavit
de vobis Esaias dicens, 8 Popu-
lus hic labiis me honorat, cor
autem eorum longe est a me:
9 sine causa autem colunt me
docentes doctrinas et mandata
hominum. 10 Et convocatis ad
se turbis dixit eis, Audite et in-
tellegite. 11 Non quod intrat in
os coinquinat hominem; sed
quod procedit ex ore, hoc coin-
quinat hominem. 12 (155, 10.)
Tunc accedentes discipuli eius
dixerunt ei, Scis quia Pharisaei
audito verbo scandalizati sunt?
13 At ille respondens ait, Omnis
plantatio quam non plantavit
pater meus caelestis eradicabi-
tur. 14 (156, 5.) Sinite illos: caeci
sunt duces caecorum. Caecus
autem si caeco ducatum prae-
stet, ambo in foveam cadunt.
15 (157, 6.) Respondens autem Pe-
trus dixit ei, Edissere nobis

5. αν] εαν LΘ. 33. S. *Orig.* iii. 491[d]. | δ' αν D.
— ειπῃ] om. Syr.Crt. (vos autem dicitis quisque patri suo et matri suae).
— ὁ εαν *Orig.* iii. 491[c]. 492[a]. | ὁ δ' αν D*. | ὁ αν D[2]. 1.
— ωφεληθῃς] ωφελῃς G.
6. ου μη] †praem. και ϛ. LXΘ. rel. Vulg. *c.f.* Syrr.Pst.&Hcl. Arm. | om. BCD. 1. 33. *a.b.e.ff*[2].*g*[1]. Syr.Crt. Memph. Æth. [*ff*[1]]. *Orig.* (iii. 491[c]). *Orig. Int.* iii. 841[d].
— τιμησει B. *Bch.* CDΔΘ. 1. 33. E[2]. *Orig.* iii. 491[c]. | ‡ τιμησῃ ϛ. L. rel. honorificabit Vulg. *g*[1]. -cavit *Am. a.b.ff*[1.2.] honorificat *c.* honoravit *e.*
— αυτου post πατερα] om. 1. *Orig.*
— η την μητερα αυτου CLXΘ. rel. Vulg. (*b*).*c.f.ff*[1.(2.)](*g*[1]).(*l*). Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iii. 491[c]. | om. B. *Btly. Blc.* D. *a.c.* Syr.Crt. || αυτου] om. 33. *Am. b.ff*[2].*g*[1].*l.*
— τον λογον BD. *a.b.e.ff*[1.2.] Syrr.Crt.Pst. &Hcl.mg. Memph. Arm. Æth. *Iren.* 238. *Orig.* iii. 490[d]. *Eus.* in Es. 443[e]. | τον νομον C. *Ptolem.* (ap. Epiph. xxxiii. 4). | ‡ την εντολην ϛ. LXΘ. rel. Vulg. *c.f.g*[1]. Syr.Hcl.txt. Arm.MSS. (*Orig.* iii. 490[b]. *Orig. Int.* iii. 841[d].) *vid.* Mar. vii. 9. (om. την Δ).

7. επροφητευσεν CDL. *Orig.* iv. 121[b]. | ‡ προεφητευσεν ϛ. BsXΘ. rel. (προφητευσεν Δ).
— περι ὑμων Ἡσαιας] Ἡσ. περι ὑμων 33. K. (Esaias propheta Syrr.Crt.&Pst. Memph.)
8. ὁ λαος οὑτος BDL. 33. Latt. (exc. *f.*) Syrr.Crt.&Pst. Memph. Arm. Æth. *Clem. Rom.* ad Cor. i. 15. *Ptolem. Clem.* 461. *Orig.* ii. 723[a]. iii. 492[c]. (diserte) iv. 121[b]. *Orig. Int.* iii. 841[e]. *Eus.* in Ps. 473[e]. et ap. Mai p. 75. *Tert.* adv. Marc. iv. 17. *Cypr.* 118, 139. *Hil.* 590[a]. | †praem. εγγιζει μοι et add. τῳ στοματι αυτων και ϛ. CXΘ. rel. *f.* Syr.Hcl. (*παρέθετο ῥητὸν ἀπὸ τοῦ Ἡσαΐου, ὅπερ αὐταῖς λέξεσιν οὕτως ἔχει, καὶ εἶπε κύριος, ἐγγίζει μοι ὁ λαὸς οὗτος ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ τὰ ἑξῆς· καὶ προείπομέν γε ὅτι οὐκ αὐταῖς λέξεσιν ἀνέγραψεν ὁ Ματθαῖος τὸ προφητικόν.* *Orig.* iii. 492[c].) | ὁ λαος οὑτος εγγιζει μοι tantum 1. | μοι] με. F. | οὑτος] om. Δ. οὑτως E*.
— απεχει απ' *Orig.* ii. 723[a] (absistit a *Tert.* separatum est *Cypr.*) | εστιν απ' D. (est a me Latt. *Hil.* 590[a].)
9. με] om. Δ.
— ενταλματα] et mandata Latt. (exc. *d.*)

10. τον οχλον] των οχλων Δ.
11. ου] add. παν D.
— εισερχομενον *Orig.* iii. 494[d]. 497[a]. 498[b.e.] (εισερχομενα. *Clem.* 175. 455.) | ερχομενον B.
— κοινοι *bis*] κοινωνει D*. (2°. communicat *c*) | Contra, 1°. *Clem. Orig.*
— εκ] απο 33.
— τουτο] εκεινο D. | om. *a.e.ff*[1].
— τουτο κοινοι τον ανθρωπον] om. 1. *g*[2]. (De hac clausula ubique silet *Orig.* i. 762[f]. iii. 494[d]. 497[a]. 498[b].)
12. προσελθοντες] add. αυτῳ F. *ff*[1]. Syr. Hcl. Memph. (Syr.Pst.MS.)
— οἱ μαθηται αυτου] om. αυτου BD. | Contra, CLXΘ. rel. vv. omnes.
— λεγουσιν BD. 1. 33. (*ff*[1].) Syrr.Crt. &Pst. Arm. | ‡ ειπον ϛ. CLΘ. rel. (Latt.) Syr.Hcl. Æth.
— τον λογον] om. K. Æth.
13. ειπεν αυτοις Δ.
14. αφετε αυτους BCZΘ. rel. *Orig.* iii. 496[e]. | αφετε τους τυφλους D.
— τυφλοι εισιν ὁδηγοι B(D)Z(*ut vid.*)L. 1. 33. (ὁδαγοι D.) *Am. Fuld. a.c.e. f.ff*[(1).2.].*g*[1.2.] (hiat *b.*) Syrr.Pst. & Hcl. (Memph.) (Arm.) (Æth.) *Orig.* iii.

6. matrem suam *Cl.* | 12. verbo hoc *Cl.* | 14. et duces *Cl.*

Vulg. *a.* (*b*). *c.* Syrr. C. P. H. Memph. Arm. Æth.

ραβολήν†. 16 ὁ δὲ† εἶπεν, Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί
ἐστε; 17 ‡ οὐ″ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ
στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλ-
λεται; 18 τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς
καρδίας ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 19 ἐκ
γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί,
φόνοι μοιχεῖαι πορνεῖαι κλοπαὶ ψευδομαρτυρίαι
βλασφημίαι. 20 ταῦτά ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄν-
¶ F θρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶν¶ φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν
ἄνθρωπον.

ΚΘ′ g Mar. 7:24—30.

99 21 g Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς
τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος. 22 καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία
ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα ‡ἐκράζεν″ †λέγουσα,
Ἐλέησόν με, κύριε ‡ υἱὸς″ ‡ Δαυείδ·″ ἡ θυγάτηρ μου
§ b κακῶς §δαιμονίζεται. 23 ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον.
¶ Z καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ¶ αὐτοῦ ‡ἠρώτουν″ αὐτὸν
λέγοντες, Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν.
ρνη ε 24 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ
πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. 25 ἡ δὲ ἐλ-
25. *προσεκύνησεν* ρνθ ς θοῦσα προσεκύνει αὐτῷ λέγουσα, Κύριε, βοήθει μοι.

parabolam istam. 16 At ille dixit, Adhuc et vos sine intellectu estis? 17 Non intellegitis quia omne quod in os intrat in ventrem vadit et in secessum emittitur? 18 Quae autem procedunt de ore de corde exeunt, et ea coinquinant hominem. 19 De corde enim exeunt cogitationes malae, homicidia, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia, blasphemiae. 20 Haec sunt quae coinquinant hominem; non lotis autem manibus manducare non coinquinat hominem.

21 Et egressus inde Iesus secessit in partes Tyri et Sidonis. 22 Et ecce mulier Chananaea a finibus illis egressa clamavit dicens, Miserere mei, domine fili David: filia mea male a daemonio vexatur. 23 Qui non respondit ei verbum. Et accedentes discipuli eius rogabant eum dicentes, Dimitte eam, quia clamat post nos. 24 (158, 5.) Ipse autem respondens ait, Non sum missus nisi ad oves quae perierunt domus Israhel. 25 (159, 6.) At illa venit et adoravit eum dicens, Domine, adiuva me.

497ᵉ. *Orig. Int.* iv. 488ᵃ. *Cypr.* 54.200. *Hil.* 685. (caeci sunt et duces Vulg. *Cl.* caeci sunt enim duces. *ff*¹.) | ‡ὁδηγοι εισιν τυφλοι ς. CXΘ. rel. Syr.Crt. | ὁδηγοι εισιν K.

14. *τυφλων* CZLXΘ. 1. 33. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. (Memph.) Arm. Æth. *Orig.* iii. 497ᵉ. *Orig. Int.* iv. 488ᵃ. *Cypr.* 54.200. *Hil.* 685ᵃ. | om. BD. Syr. Crt.

— *εαν*] om. F.

— *ὁδηγη*] *ὁδαγη* D.

— *εις βοθυνον πεσουνται* BsCX. 33. rel. *Orig. Int.* ii. 439ᵈ. | *πεσ. εις βοθ.* (D) ZL. 1. Æth. (*ενπεσουνται* D.) ‖ *εις βοθρον* habent D. 1. ‖ *εμπεσουνται εις βοθυνον* F. (cum eo in foveam cadet. Syr.Crt.)

15. *ὁ Πετρος*] Simon Petrus Syrr.Crt.& Pst.

— *ειπεν αυτῳ*] *αυτῳ ειπεν* B. (om. *αυτῳ* Arm.)

— *παραβολην*] †add. *ταυτην* ς. CDL. rel. Latt. Syrr. Arm. Æth. (*αυτην* Δ.) | om. BZ. 1. Memph. *Orig.* iii. 498ᵇ.

16. *ὁ δε*] †add. *Ιησους* ς. CL. rel. *f.* Syr.Hcl. Arm. | om. BDZ. 33. (Latt.) Syrr.Crt.&Pst. Memph. Æth.

16. *ειπεν*] add. illi Syrr.Crt.&Hcl.* | add. illis. Syr.Pst. Memph. MS.

17. *ου* BDZ. 33. Latt. Syrr.Crt.&Pst. (Arm.) Æth. | ‡*ουπω* ς. CL. rel. Syr.Hcl. Memph. (*ετι ου* *Orig.* iii. 498ᵇ. in comm.)

— *εισπορευομενον* CDZ. rel. *Orig.* iii. 499ᶜ. | *εισερχομενον* B. *Btly. Blc.* *Orig.* iii. 498ᶜ.

18. *εξερχεται*] *εξερχονται* FM.

— *κακεινα*] *εκεινα* D. *c.ff*¹. Memph.

— *κοινοι*] *κοινωνει* D*.

19. *φονοι*] *φθονοι* 1.

— *φονοι μοιχειαι πορνειαι* *Orig.* iii. 500ᶜ. *Eus.* in Ps. 650ᵈ. | *πορν. μοιχ. φον.* L. (*πορνειαι*] om. E. | *μοιχ.*] om. *a.*)

— *βλασφημιαι* BCZ. rel. (Latt.) *Orig.* i. 763ᵃ. iii. 500ᶜ. *Eus.* in Ps. *Hil.* 332ᵃ. 443ᵉ. | *βλασφημεια* D*. e. Syrr.Crt.&Hcl. Æth.

20. *εστιν τα κοινουντα* BCZ. rel. *Orig.* iii. *Eus.* in Ps. | *εισιν τα κοινωνουντα* D*.

— *κοινοι* BZ. rel. *Orig.* iii. 502ᵃ. | *κοινωνει* D*. | *κοινει* C.

21. *ὁ Ιησους* *Orig.* iii. 502ᵇ. | om. 33.

22. *εκραζεν* BD. 1. (hiat 33.) *c.ff*¹. Syr.Crt. Memph. Arm. | *εκραξεν* Z. Vulg. *a.e.* *f.g*¹·². Syr.Hcl. *Orig.* iii. 503ᵃ. *Hil.* 685ᵇ. [Syr.Pst. Æth.] | ‡*εκραυγασεν* ς. CX. rel. | *εκραυγαζεν* M. (*εκραυασεν* LE*. | *εκραναγασεν* Δ.)

22. *λεγουσα*] †praem. *αυτῳ* ς. LX. rel. *f.ff*¹. Syr.Hcl. | praem. *οπισω αυτου* D. | om. BCZ. 1. (Latt.) Syrr.Crt.&Pst. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iii. 503ᵃ. (add. ei Vulg. *Cl. c.g*¹.)

— *υιος* BD. | ‡*υιε* ς. CZ. rel. *Orig.* iii. 503ᵃ.

— *ἡ* ante *θυγ.*] om. ed. Cephalaei, qua usus est Bentleius in collatione B; sed de omissione hujus vocis silent Bch. Blc.

— *κακως*] *δεινως* 1. *Orig.* iii. 503ᵃ. 505ᵃ.

23. *λογον*] om. Z.

— *ηρωτουν* BCDX. | ‡*ηρωτων* ς. L. rel. (-*τον* E*M.)

— *οπισθεν*] praem. et venit, Syr.Crt.

24. *προβατα*] add. *ταυτα* D.

— *τα* 2°] om. U*.

25. *ελθουσα*] *προσελθουσα* Δ.

— *προσεκυνει* BsD. 1. 33. (M. -*νη*) *b.c.* *ff*¹.*g*¹·². Arm. *Orig.* iii. 505ᵈ. | *προσεκυνησεν* CLXΔE(*sic*)F *Wtst.* GKSUV. Vulg. *a.f.l.*(om. ver. *e*). Syrr. Memph.

— *αυτῳ*] *αυτον* Δ.

---

17. ecessu *Am.* | 22. dicens ei *Cl.* | filii *Am.*

BCD[P].
LXΔ.
1. 33.
E[F]G[H]KMSUV.

26 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ ἔστιν καλὸν λαβεῖν
τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.
27 ἡ δὲ εἶπεν, Ναὶ κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει
ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης
τῶν κυρίων αὐτῶν. 28 τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτῇ, Ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενη-
θήτω σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ
τῆς ὥρας ἐκείνης.

Λʹ ρξ 100 29 h Καὶ § μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν
h ‖Mar. 7:31–37. ς παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἀναβὰς εἰς
§ P τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ. 30 καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι
πολλοὶ ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς τυφλοὺς κωφοὺς
κυλλοὺς καὶ ἑτέρους πολλούς, καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς
§ H § παρὰ τοὺς πόδας ‡ αὐτοῦ·″ καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς·
31 ὥστε τοὺς § ὄχλους θαυμάσαι, βλέποντας κωφοὺς
§ F
31. [κυλλοὺς ὑγιεῖς] λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς, * καὶ″ χωλοὺς περιπατοῦν-
τας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν
ΛΑʹ Ἰσραήλ. 32 i Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς
i ‖Mar. 8:1—10. c. 14:13, etc. Mar. 6:30, etc. Lu. 9:10, etc. Jo. 6: 1, etc. μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν, Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον,
ὅτι ἤδη ‡ ἡμέραι″ τρεῖς προσμένουσίν μοι, καὶ οὐκ

26 Qui respondens ait, Non est bonum sumere panem filiorum et mittere canibus. 27 At illa dixit, Etiam, domine: nam et catelli edunt de micis quae cadunt de mensa dominorum suorum. 28 Tunc respondens Iesus ait illi, O mulier, magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia illius ex illa hora.

29 (160,6.) Et cum transisset inde Iesus, venit secus mare Galilaeae, et ascendens in montem sedebat ibi. 30 Et accesserunt ad eum turbae multae, habentes secum mutos clodos caecos debiles et alios multos, et proiecerunt eos ad pedes eius, et curavit eos, 31 ita ut turbae mirarentur videntes mutos loquentes, clodos ambulantes, caecos videntes, et magnificabant deum Israhel. 32 Iesus autem convocatis discipulis suis dixit, Misereor turbae, quia triduo iam perseverant mecum et non habent quod mandu-

26. εστιν καλον Vulg. $e.f.g^2.k.$ *Orig.* ii. 622^c. | εξεστιν D. $a.b.c.ff^{1.2}.g^1.l.$ *Orig.* iii. $505^{d.e.}$ *Hil.* 686^b. (εστι tantum habet *Eus.* in Ps. 83^b. sic etiam *Tert.* adv. Marc. iv. 7.)
27. ἡ δε] εἰ δὲ K.
— και γαρ (Latt.) Syrr.Crt.&Hcl. rel. *Orig.* iii. 506^e. | om. γαρ B. *Btly.Blc.* *e.* Syr.Pst.
— εσθιει] εσθιουσιν D.
— ψιχιων] ψειχων D.
— κυριων] κυναριων D*.
— ad fin.] add. et vivunt Syrr.Crt.&Pst. Syr.Hier.
28. αποκριθεις] om. Syr.Pst. Syr.Hier.
— ὁ Ιησους] om. D. Syr.Crt.
— αυτη om. *a.b.c.* | αὐτῷ sic. 33.
— ω] om. D. | Contra, Syr.Hcl.mg. Graece. *Orig.* iii. 511^a.
29. venit iterum $a.b.c.f.ff^2.g^1$.
30. πολλοι *Orig.* iii. 509^a. | om. X. $b.ff^{2*}.g^1$.
— χωλους τυφλους κωφους κυλλους PX EGUV*s* Syrr.Crt.&Pst. Memph. Arm. | χωλ. κυλλ. τυφλ. κωφ. B. | χωλ. κωφ. τυφλ. κυλλ. CK. | κωφ. χωλ. τυφλ. κυλλ. LΔM. *Am.* *Fuld.* Syr.Hcl. | κωφ. τυφλ. χωλ. κυλλ. 33. Vulg.*Cl.* Æth. *Orig.* iii. (507^c). 509^a. | χωλ. τυφ. κυλλ. D. claudos caec. debiles $g^2.l.$ | χωλ. κωφ. κυλλ. S. | clodos caecos debiles mutos $a.b.ff^2$. caecos claudos debiles mutos $c.g^1$. surdos multos caecos claudos *e.* clodos caecos mutos debiles *f.* surdos caecos claudos mancos debiles ff^1.
30. και ἑτερους πολλους] om. L. | et alios aegrotos multos Syr.Crt.
— ερριψαν] εριψαν DL.
— παρα τους B*s*P. rel. | om. C*. | ὑπο τους D. *b.*
— αυτου BDL. 33. (Latt.) Syr.Crt. Memph. Arm. | ‡ του Ιησου ς. CPX. rel. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. Æth.
— αυτους] αυτοις C*. | add. παντας D. $b.c.ff^2.g^1$.
31. τους οχλους B*s*PLX. rel. vv. | τον οχλον CDΔ. 1. 33. U.
— θαυμαζαι E.
— βλεποντας] ante θαυμασαι B. | Contra, CDP. rel. vv. *Orig.* iii. 508^c. | βλεποντα 33. | βλεποντες Δ. *bis.*
— κωφ. λαλ. .. τυφλ. βλεπ.] om. *a.*
— λαλουντας CDP. rel. | ακουοντας B. Syr.Hcl.mg. Æth.
— κυλλους ὑγιεις MSS. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. (sideratos incolumes *d.*) | om. 1. Vulg. $b.c.e.ff^{1.2}.g^{1.2}.l.$ Syr.Crt. Memph. Æth. (post χωλ. περιπατ. Arm.) "De κυλλοῖς tacuit, quia quid e contrario diceret, non habebat." *Hieron.* in loc. (vii. 117^c.) De ver. 30 disputans κυλλοὺς disertè laudaverat Hieronymus. ‖ praem. και D. Syrr.Pst.&Hcl.
31. και ante χωλους BCDPΔ. 1. M. *f.* Syrr. Memph. Æth. | *om. ς. LX. rel. Vulg. $b.c.e.ff^{1.2}.g^{1.2}.$ Arm.
— τυφλους] praem. τους D. (post βλεποντας add. et surdos audientes. Memph.
— εδοξασαν Syrr.Pst.&Hcl. | εδοξαζον L. 1. 33. Latt. (exc. *d.*) Syr.Crt. Arm. *Orig.* iii. 508^c.
— Ισραηλ] om. X.
32. ειπεν B*s*DP. rel. *Orig.* iii. 509^c. | λεγει C. | add. αυτοις CK. Memph. (Syr.Hcl.mg.MS.)
— σπλαγχνιζωμαι L.
— οχλον] add. τουτον DE^2. (*b*).*c.f.*(ff^1.) Memph. *Hil.* 686^e.
— ηδη *Orig.* iii. 509^d. | om. B. *l.*
— ἡμεραι BCDPLXΔ. 1. 33. FGHKMSU V. | ‡ ἡμερας ς. E. *Orig.* iii. 509^d. 519^b.
— τρεις] γ̄ εισιν και D. $a.b.c.(e.f.)ff^{1.2}.g^1$. (Contra, *Orig.*) [mox μου Δ].
— εχουσιν] εχωσιν X.
— μη ποτε] μη 1. | μη ποτε.... ὁδῳ om. D*. (add.*).
33. αυτου CDP. rel. *c.f.* Syrr. Æth. |

28. filia ejus *Cl.* | mutos caecos claudos *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Arm. Æth.

ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις
οὐ θέλω, μή ποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. 33 καὶ λέγου-
σιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ [αὐτοῦ,] Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ
ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον;
34 καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πόσους ἄρτους ἔχετε;
οἱ δὲ εἶπον, Ἑπτά, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. 35 καὶ ‡παραγ-
γείλας τῷ ὄχλῳ″ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, 36 ‡ἔλαβεν″
τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας, εὐχαριστήσας
36. ἔδωκεν ἔκλασεν καὶ ‡ἐδίδου″ τοῖς μαθηταῖς [αὐτοῦ,] οἱ δὲ
μαθηταὶ ‡τοῖς ὄχλοις.″ 37 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ
ἐχορτάσθησαν, καὶ ‡τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων
ἦραν,″ ἑπτὰ σπυρίδας πλήρεις. 38 οἱ δὲ ἐσθίοντες
ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ
παιδίων.

¶ P 39. ἐνέβη

101 39 Καὶ ἀπολύσας¶ τοὺς ὄχλους ‡ἀνέβη″ εἰς
τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια ‡Μαγαδάν.″

XVI. ρξα J ‖Mar. 8:11-13. δ c. 12:38-40. Lu. 12:54-56. ρξβ ε

1 J Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι
πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς. 2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν
αὐτοῖς, Ὀψίας γενομένης λέγετε, Εὐδία, πυῤῥάζει

cent: et dimittere eos ieiunos
nolo, ne deficiant in via. 33 Et
dicunt ei discipuli, Unde ergo
nobis in deserto panes tantos
ut saturemus turbam tantam?
34 Et ait illis Iesus, Quot panes
habetis? At illi dixerunt, Sep-
tem, et paucos pisciculos. 35 Et
praecepit turbae ut discumberet
super terram. 36 Et accipiens
septem panes et pisces et gra-
tias agens fregit, et dedit disci-
pulis suis, et discipuli dederunt
populo. 37 Et comederunt om-
nes et saturati sunt. Et quod
superfuit de fragmentis tule-
runt, septem sportas plenas.
38 Erant autem qui manduca-
verant quattuor milia homi-
num, extra parvulos et mu-
lieres.

39 Et dimissa turba ascendit in
naviculam, et venit in fines Ma-
gedan. 1 (161, 4.) Et accesserunt
ad eum Pharisaei et Sadducaei
temtantes, et rogaverunt eum
ut signum de caelo ostenderet
eis. 2 (162, 5.) At ille respondens
ait eis, Facto vespere, dicitis,
Serenum erit, rubicundum est

om. B.*Bch.* et *Btly.* (*sic*). 1. Vulg. *a.b.e.* *ff*$^{1.2}$.*g*^{1}.*l.* Memph. Arm.
33. ποθεν] add. ουν D. 1. Latt. (exc. *f.*) Æth.
— ερημιᾳ] ερημῳ τοπῳ C. Memph. *Orig.* iii. 510^{b}.
34. ειπον] ειπαν 33. | add. αυτῳ D Gr. Syrr.
— ἑπτα] add. panes, Syr.Crt.
35. παραγγειλας BD. 1. 33. Memph. praeeepit Latt. (cum jussisset *d*). ἐνθάδε δὲ οὐ κελεύει, ἀλλὰ παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀνακλιθῆναι. *Orig.* iii. 510^{a}. | ‡εκελευσεν ϛ. CP. rel. Arm.
— τῳ οχλῳ BD. 1. 33. Vulg. *b.c.ff*$^{1.2}$.*g*$^{1.2}$.*l.* Syr.Hcl. Arm. Æth. *Orig.* iii. 510^{a}. | ‡τοις οχλοις ϛ. P. rel. *a.e.f.* Syrr.Crt.&Pst. *Hil.* 686^{e}. | τους οχλους CU*(corr*).
36. ελαβεν BD. 1. 33. Memph. | ‡και λαβων ϛ. CP. rel. Arm. Æth. (et accepit *a.b.c.e.ff*^{2}.*g*^{1}. et acceptis *ff*^{1}. et accipiens. Vulg. *f.* | add. Jesus *a.b.c.f.* *ff*^{2}.*g*^{1}.) [om. ἑπτα *a.c.*]
— και τους ιχθυας] om. L.
— ευχαριστησας] praem. και D. 1. (Latt.) Syrr. Crt. & Pst. Memph. | Contra, BsCP. rel. *f.ff*^{1}. Syr.Hcl. Arm. Æth. | -στησεν C* ut vid.
— εκλασεν] om. C*.

36. εδιδου BD. 1. 33. | ‡εδωκεν ϛ. CPL. rel. Latt. Syrr. Memph. Arm. (vid. Matt. xiv.)
— αυτου CPL. rel. (Latt.) Syrr. | om. B. *Btly.*D. 1. 33. *c.ff*^{1}.*g*^{2}. Memph. (Arm).
— τοις οχλοις B.*Bch.Blc.*L. 1. 33. KM. *e.f.ff*^{1}. Syrr.Crt.&Pst. Memph. | ‡τῳ οχλῳ ϛ. CDP. rel. (Latt.) Syr.Hcl. Arm. (vid. Mar.) ‖ praem. dederunt. Latt. Syrr.Crt.&Pst. Memph.
37. το περισσευον των κλασματων ηραν BD. 1. 33. (Latt.) Æth. | ‡ηραν το περ. των κλασμ. ϛ. CP. rel. *f.ff*^{1}. (Syrr.) Memph. Arm. (vid. Mar.)
— ἑπτα σ. πλ.... ανδρες (ver. 38). om. D*. (add. *) | σφυριδας D.
38. ησαν] add. ὡς B. 1. 33. *ff*^{1}. Syr.Hcl. Arm. Æth. (vid. cap. xiv. 21. Mar. viii. 9. Luc. ix. 14. et Joh. vi. 10.) | Contra, CDP. rel. (Latt.) Syrr.Crt.&Pst.
— γυναικων και παιδιων BCP. rel. *f.* Syrr. Pst.&Hcl. Arm. | παιδιων και γυναικων D. 1. (Latt.) Syr.Crt. Memph. Æth.
39. ανεβη CLXΔ. EFGHKMUV. | ‡ενεβη ϛ. Bs. 1s. 33s. Ss. | ενβαινει D. (add. sedit Syr.Crt.)
— το] om. 1.
— ηλθεν] ηλθον C.
— Μαγαδαν BD(της Μαγ.) Syr.Crt. (sed -*don*) Syr.Hier. Magedan Latt. (-dam *c.ff*^{2}). Magadan *d.* Magidan *g*^{2}. Magado Syr.Pst. | Μαγδαλαν C. 33. M. Memph. | ‡Μαγδαλα ϛ. L. rel. Syr. Hcl. Arm. Æth.
1. οἱ] om. 1. 33. *Orig.* iii. 511^{c}. [οἱ *bis* Δ].
— επηρωτησαν Syr.Hcl.mg.Gr. | -των 1^{R} Memph. *Orig.* iii. 511^{c}.
— αυτον] ante επηρωτησαν D. | Contra, *Orig.* iii.
2. αποκριθεις] om Syr.Crt. Æth.
— αυτοις Vulg. *b.e.f.g*^{2}.(*ff*^{2}). | om. D. *a.c.ff*^{1}.*g*^{1}.
2, 3. οψιας γενομενης.... ad fin. ver. 3. ου δυνασθε CDLΔ. rel. (X habet verba e ver. 3 in Comm.) Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. W.&S. Æth. *Eus.* in Canone. | om. BXV. (E hab. cum. astt.) Syr.Crt. Memph. ap. Mill. Arm. (sed e Lat. transtulit Usc.) *Orig.* de his verbis nihil dicit in com., sed cum verbis γενεὰ πονηρά responsum Jesu incipit. iii. 514^{c}. "Hoc in plerisque codicibus non habetur." Hier. in loc. (vii. 19). vid. cap. xii. 38.
— πυρραζει D. rel. | πυραζει C(L)EF GHM.

34. habetis panes *Cl.* | 35. discumberent *Cl.*
2. ait illis, *Cl.*

BCD.
LXΔ.
1. 33.
EFGHKMSUV.

ρξγ / ς
AB′ ρξδ / β
[k] ||Mar. 8:15-21.
[l] Lu. 12:1.
ρξε / ς

γὰρ ὁ οὐρανός. 3 καὶ πρωΐ, Σήμερον χειμών, πυῤῥάζει
γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός.† τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ
οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν και-
ρῶν οὐ δύνασθε; 4 γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς ση-
μεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ
τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ†. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἀπῆλθεν.
5 [k]Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ † εἰς τὸ πέραν ἐπελά-
θοντο ἄρτους λαβεῖν. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,[l]
Ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων
καὶ Σαδδουκαίων. 7 οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς
λέγοντες ὅτι ″Αρτους οὐκ ἐλάβομεν. 8 γνοὺς δὲ ὁ
Ἰησοῦς εἶπεν†, Τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγό-
πιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβετε; 9 οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ
μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων,
καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; 10 οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρ-
τους τῶν τετρακισχιλίων, καὶ πόσας σπυρίδας ἐλά-
βετε; 11 πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ‡ ἄρτων″ εἶπον
ὑμῖν; ‡ προσέχετε δὲ″ ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων

enim caelum: 3 et mane, Hodie
tempestas, rutilat enim triste
caelum. 4 (163, 6.) Faciem ergo
caeli diiudicare nostis, signa
autem temporum non potestis.
Generatio mala et adultera
signum quaerit, et signum non
dabitur ei nisi signum Ionae.
Et relictis illis abiit. 5 Et cum
venissent discipuli eius trans
fretum, obliti sunt panes acci-
pere. 6 (164, 2.) Qui dixit illis,
Intuemini et cavete a fermento
Pharisaeorum et Sadducae-
orum. 7 (165, 6.) At illi cogita-
bant inter se dicentes quia
panes non accepimus. 8 Sciens
autem Iesus dixit, Quid cogi-
tatis inter vos, modicae fidei,
quia panes non habetis? 9 Non-
dum intellegitis, neque recor-
damini quinque panum quin-
que milia hominum, et quot
cophinos sumsistis? 10 Neque
septem panum quattuor milia
hominum, et quot sportas sum-
sistis? 11 Quare non intelle-
gitis quia non de pane dixi
vobis, Cavete a fermento Pha-

2. *γαρ*] om. M.
— *ὁ ουρανος*] *ὁ ουρανιος* E*. | add. *και γινεται οὑτως* K. | praem. cum nubibus, *a.b.c.ff*²*.g*¹. | Contra, Vulg. *c.f.ff*¹*.g*².
3. *και πρωι....ὁ ουρανος*] om. F.
— *πρωϊ*] praem. *παλιν* K. | *πρωιας* 33. E (sic M.mg.) | add. dicitis *f.* Syr. Pst.
— *πυρραζει*] *πυραζει* LEGH. (non CD FM. rel.)
— *στυγναζων*] om. *a.*
— *ουρανος*] *αηρ* D Gr.
— *το μεν πρ.*] † praem. *ὑποκριται* ς. E. rel. *b.e.f.ff*¹*.g*¹. Syr.Pst. Memph. (vid. Luc. xii. 56.) | om. CDLΔ. 1. 33. Vulg. *a.c.ff*²*.l.* Syr.Hcl. Æth. (*μεν*] om. F. *b.*) | praem. *και* C². 33.
— *δυνασθε* CD. rel. *Am.f.g*¹·². Syr.Hcl. Memph. | add. *δοκιμαζειν* 33. GMU. Syr.Pst. (scire. Vulg.*Cl* *c.e.ff*¹*.l.* nosse *a.* cognoscere *b.ff*².) | *δοκιμαζετε* L. | *συνιετε* S. | *γινωσκετε* (X in comm.) Æth.
4. *και μοιχαλις* Vulg *b.c.f.* *Orig.* iii. 514ᶜ. | om. D. *a.e.ff*¹·²*.g*¹.
— *επιζητει* B.mg¹.*Bch.*CD. rel. *Orig.* iii. | *αιτει* B.txt.*Bch.* | *ζητει* (ante *σημειον* D*) hoc ord. *b.c.e.*
— *σημειον* 2o.] *σημιαν* D*. om. *c.*
— *Ιωνα*] † add. *του προφητου* ς. C. rel. Vulg.*Cl.* *a.b.c.e.f.* Syrr. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iii. 514ᶜ. (*vid.* cap. xii. 39.) | om. B.*Bch.Blc.*DL. *Am. Fuld. For. Harl. ff*¹*.g*¹*.l.* *Hil.* 688ᶠ.
4. *καταλιπων*] *καταλειπων* XΔ. 33. E FH.
5. *οἱ μαθηται*] om. Δ. | post *επελαθοντο* D. *a.b.c.e.ff*¹·²*.g*¹. Syr.Crt. | Contra, Vulg. *f.g*². Syrr.Pst.&Hcl. *Orig.* iii. 517ᵃ. || † add. *αυτου* ς. LX. rel. (Latt.) Syrr. Memph. Æth. *Orig.* iii. 517ᵃ. | om. BCD. *e.* Arm. *Hil.* 689ᵇ. (Δ vid. supra.)
— *αρτους λαβειν* CDL. rel. *Orig.* iii. 517ᵇ. | *λαβειν αρτους* BK. emere panes *e.*
6. *Ιησους*] om. Vulg. *ff*¹*.g*². Syr.Pst. | Contra, Latt. rel. Syrr.Crt.&Hcl.
— *αυτοις*] om. B.*Blc.* (? ver. 8.)
— *ὁρατε και*] om. *a.b.c.*
— *και Σαδδουκαιων*] om. U. *a.*
7. *οἱ δε* Vulg. *f.ff*¹*.g*². | *τοτε* D. *a.b.c.c. ff*²*.g*¹. *Lcf.* 24.
— *λεγοντες*] om. K. Syr.Crt. (mox "acceperunt" habent Syrr.Crt.&Pst.)
8. *ειπεν*] † add. *αυτοις* ς. C. rel. *a.ff*¹. Syrr.Crt.&Pst. Memph. | om. B.*Bch.*DL Δ. 1. 33. KMS. Vulg. *c.e.f.g*²*.l.* Syr.Hcl. Arm. Æth. *Orig.* iii. 520ᵉ. ("quibus" ad init. ver. *a.b.g*¹. *Lcf.* 24.)
— *ἑαυτοις* *Orig.* iii. *Eus.* D.E. 92ᶜ. | *αυτοις* L. et ver. 7.
— *ελαβετε* CLX. rel. *f.* Syrr. Crt. Pst. &Hcl. *Orig.* iii. 519ᶜ. *Eus.* D.E. | *εχετε* BD. (Latt.) Syr.Hcl.MS.mg. Memph. Arm. Æth. (vid. Mar. viii. 17.)
9. *ουδε μνημονευετε*] om. X. | add. *ὁτε* DΔ.
— *των πεντακισχιλιων* *Eus.* D.E. | *τοις πεντακισχιλειοις* D. (et quinque milia qui ex eis comederunt Syr.Crt.)
— in fin.] add. a conspectu eorum. Syr. Crt.
10. *τους*] om. F*.
— *των τετρακισχιλιων*] *τοις τετρακεισχειλειοις* D. add qui comederunt ex eis Syr.Crt.
— *σπυριδας* CLX.rel. | *σφυριδας* B.*Btly.*D.
11. *αρτων* BCL. 1. 33. KMS. *e.f.* Syr. Hcl.MS. Memph. | ‡ *αρτου* ς. DX. rel. (Latt.) *Orig.* iii. 518ᶠ. *Lcf.*
— *ειπον ὑμιν* Vulg. *c.e.f.ff*¹*.g*². *Orig.* iii. 518ᶠ. | *ὑμιν ειπον* C. | om. *ὑμιν* D. *a.b.ff*². *Lcf.*
— *προσεχετε δε* BC*L. 1. Memph. Æth. (*sic.*) *Orig.* iii. 518ᶠ. | *προσεχετε* D*. Latt. (Syr.Pst.) *Lcf.* 24. | ‡ *προσεχειν* ς. X. rel. Syrr.Crt.&Hcl. Arm. | *προσεχειν προσεχετε δε* C². 33.
— *ζυμης*] add. *δε* X.

4. potestis scire *Cl.* | Jonae prophetae *Cl.* | 7. intra se *Cl.* | 8. intra vos *Cl.* | 9. in quinque *Cl.* | 10. in quatuor *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Arm. Æth.

καὶ Σαδδουκαίων. [12] τότε συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπεν προσ-
έχειν ἀπὸ τῆς ζύμης ‡ τῶν ἄρτων,″ ‡ ἀλλὰ″ ἀπὸ τῆς
διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.
ΛΓ′ ρξϛ 102 [13] m Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισα-
m‖Mar. 8:27–30. *a* ‖Lu. 9:18–21. ρείας τῆς Φιλίππου ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων,
13. Τίνα [με] Τίνα † λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
που; [14] οἱ δὲ ‡ εἶπαν,″ Οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν Βαπτισ-
τήν, ἄλλοι δὲ Ἡλίαν, ἕτεροι δὲ Ἰερεμίαν ἢ ἕνα τῶν
προφητῶν. [15] λέγει αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε
n Jo. 6:69. εἶναι; [16] ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπεν, n Σὺ εἶ
ρξζ ι ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. [17] ‡ ἀποκριθεὶς
δὲ″ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Μακάριος εἶ, Σίμων Βὰρ
Ἰωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέν σοι, ἀλλ᾽
ὁ πατήρ μου ὁ ἐν [τοῖς] οὐρανοῖς. [18] κἀγὼ δέ σοὶ
λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκο-
δομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισ-
χύσουσιν αὐτῆς. [19] καὶ δώσω σοὶ τὰς ‡ κλεῖδας″ τῆς
o c. 18:18. βασιλείας τῶν οὐρανῶν, o καὶ ὃ ‡ ἂν″ δήσῃς ἐπὶ τῆς

risaeorum et Sadducaeorum?
[12] Tunc intellexerunt quia non
dixerit cavendum a fermento
panum, sed a doctrina Pha-
risaeorum et Sadducaeorum.
[13] (166, 1.) Venit autem Iesus
in partes Caesareae Philippi, et
interrogabat discipulos suos di-
cens, Quem dicunt homines
esse filium hominis? [14] At illi
dixerunt, Alii Iohannen bap-
tistam, alii autem Heliam, alii
vero Hieremiam aut unum ex
prophetis. [15] Dicit illis, Vos
autem quem me esse dicitis?
[16] Respondens Simon Petrus
dixit, Tu es Christus filius dei
vivi. [17] (167, 10.) Respondens au-
tem Iesus dixit [ei], Beatus es,
Simon Bar Iona, quia caro et
sanguis non revelavit tibi, sed
pater meus qui in caelis est.
[18] Et ego dico tibi quia tu es
Petrus, et super hanc petram
aedificabo ecclesiam meam, et
portae inferi non praevalebunt
adversum eam. [19] Et tibi dabo
claves regni caelorum: et quod-
cumque ligaveris super terram,

12. *της ζυμης*] om. 1. *e.* (*Orig.* iii. 519^d) vid. Syr.Crt. infra.
— *των αρτων* BL. 1 Vulg. (*e*) *g*^1.2.*l*. Memph. *Orig.* iii. 519^d. | om. D. *a.b.* (*ff*^1)^2. Arm. *Lcf.* | ‡*του αρτου* ϛ. C. rel. *c.f.* | *των φαρισαιων* sic. 33. (de fermento Pharisaeorum et Sadducaeorum ut caverent sed a doctrina Pharisaeorum et Sadducaeorum. Syr. Crt.)
— *αλλα* CDLXΔ. 1. GHKMU *Orig.* iii. 519^d. | ‡*αλλ'* ϛ. B*s*EF*s*S*s*V*s*. | om. 33.
— *φαρισαιων και σαδδουκαιων* *Orig.* iii. 519^d. | *σαδδ. και φαρ.* B. (om. *και σαδδ.* *a.b.* Æth. *Lcf.* 24.)
13. *ελθων*] *εξελθων* H. Syr.Hcl.mg.
— *δε* *Orig.* iii. 521^c. | om. C^2E.
— *αυτου* *Orig.* iii. *Hil.* 689^d. | om. D.
— *τινα*] †add. *με* ϛ.DL. rel. (Latt.) Syrr. (Arm.) *Iren.* 210. *Orig.* ii. 496^b. *Hil.* 372^c. (vid. ver. 15, Mar. viii. 27. et Luc. ix. 18. Textus rec. Matthaei e duobus lectionibus ortus videtur.) | post *λεγουσιν* C. (Arm.) | om. B. Vulg. *Harl.*** *c.* Syr. Hier. Memph. Æth. *Iren.* 210 (MS.) *Orig.* iii. 521^c. (*ut vid.*) *Orig.* *Int.* iii. 521^e.
— *λεγουσιν*] post *ανθρωποι* D. *a.b.c.g*^2. | Contra, Vulg. *e.f.ff*^1.*g*^1.
— *ειναι*] ante *οἱ ανθρ.* 1.
— *τον*] om. D.

14. *ειπαν* B.*Btly.* 33. | ‡*ειπον* ϛ. CD. rel. | add. discipuli ejus Syr.Crt.
— *οἱ μεν* Vulg. *c.f.* *Orig.* iv. 115^b. *Orig.* *Int.* iii. 521^e. | om. D. *a.b.e.ff*^1.2.*g*^1.2. | *αλλοι* Δ. ‖ add. dicunt Syrr.Crt.&Pst. Æth. (*it.* post *αλλοι* et *ἑτεροι* Syr.Crt.)
— *αλλοι* CD. rel. *Orig.* iv. 115^b. *Orig.* *Int.* iii. | *οἱ* B.*Btly.Blc.* *Eus.* ad Steph. i. 223.
— *Ιερεμιαν*] *Ϊηρεμειαν* D. | *Ιηρεμιαν* E.
— *η ἑνα*] alii dicunt unum Syr.Crt.
15. *αυτοις*] add. *ὁ Ιησους* C. 33. Vulg. *Cl.* *b.c.f.g*^1. (n.l.e.) Arm.Zoh. | Contra, *Am.* *Fuld.* *a.ff*^1.2.*g*^2. Syrr. Memph. Arm.edd. Æth. *Orig.* *Int.* iii. 521^e. | praem. *δε* K.
16. *ειπεν*] add. *αυτῳ* D. *ff*^1. Arm.Usc. (om. Zoh.; post *αποκρ.* habet Zoh. sed om. et ibi cdd. m.) | om. *Orig.* *Int.* iii. 521^e. *Eus.* D.E. 121^b.
— *ζωντος*] *σωζοντος* D*. *d.*
17. *αποκριθεις δε* BD. 1. 33. Vulg. *b.c.* *ff*^2.*g*^1.2.*l*. Memph. *Eus.* D.E. 121^b. [*a.e.* *ff*^1. Syr.Pst. Arm.] | ‡ *και αποκριθεις* ϛ. C. rel. *f.* Syr.Hcl. (Æth.) | om. Syr.Crt.
— *ὁ Ιησους*] om. *ὁ* 33. Δ.
— *αυτῳ* *Eus.* D.E. 121^b. | om. D. *Am.* *Fuld.*
— *τοις ουρανοις* CD. rel. *Clem.* 807. *Orig.* ii. 496^b. iii. 684^b. *Eus.* D.E. 121^b. ad Steph. i. 223. | om. *τοις* B. *Orig.* iii. 525^c. | *ὁ ουρανιος* *Orig.* iv. 450^c. *Dion. Alex.* ap. *Eus.* H.E. vii. 25 (353). *Eus.* c. Mcl. 77^c.
18. *δε σοι*] *σοι δε* Δ. | om. *δε* L. Latt. Memph. Arm. *Eus.* D.E. *Cypr.* 37. 195.
— *ὁτι*] om. 1.
— *ταυτῃ τῃ πετρᾳ* *Orig.* iii. 524^b. 684^b. iv. 167^d. | *τῃ πετρᾳ ταυτῃ* E*. | *ταυτην την πετραν* D. | *ταυτην τη πετρα* Δ | add. *μου* post *ταυτῃ* X.
— *μου*] post *εκκλησιαν* D. Latt. *Cypr.* | Contra, *Orig.* iii. 524^b. 684^b. iv. 167^d. *Eus.* D.E. 121^b. in Es. 467^a. 487^e. 546^a. in Ps. 63^d. 284^b. 350^d. 364^b.
— *κατισχυσουσιν*] *κατισχυουσιν* Δ.
19. *και* 1° Syr.Hcl.txt. | om. C^2D. 1. 33. Syrr.Crt.&Pst.
— *δωσω σοι* *a.* *Orig.* iii. 525^a. 529^d. 530^a. 613^d. | *σοι δωσω* DL. (Latt.) | add. *δε* 33 *ut vid.* Syr.Hcl.mg.
— *κλειδας* B**Bch.*L. *Orig.* iii. 525^a. 529^d. 530^a. | ‡*κλεις* ϛ. CD. rel. *Orig.* iii. 613^d. *Eus.* D.E. 121^b.
— *ὁ* bis Vulg. *a.* | *ὁσα* 1. *b.c.e.f.ff*^1.2.*g*^1. *Orig.* iii. 525^a. *Eus.* D.E. *Tert.* de Pud. 21. *Cypr.* 37. 148.
— *αν* BD. 1. *Orig.* iii. 525^a. | ‡*εαν* ϛ. C. rel.

15. illis Jesus *Cl.* | 17. om. ei *Am.* | 18. adversus *Cl.*

BCD. L(X)Δ.' 1. 33. EFGHKMSUV.

γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὃ ‡ ἂν" λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
ρξη β 20 Τότε διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς† ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν† ὁ χριστός.
p ‖Mar. 8:31—33. ‖Lu. 9:22. 24:6. § Theb.
103 21 p Ἀπὸ τότε ἤρξατο [ὁ] Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν ‡ εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν," καὶ πολλὰ § παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.
ρξθ ϛ 22 καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων, Ἵλεώς σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο.
23. μου εἶ
23 ὁ δὲ στραφεὶς εἶπεν τῷ Πέτρῳ, Ὕπαγε ὀπίσω
ρο β μου, σατανᾶ, σκάνδαλον ‡ εἶ ἐμοῦ". ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.
q ‖Mar. 8:34—9:1. ‖Lu. 9:23—27. r c. 10:38.
q 24 τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, r Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι.
s c. 10:39. Lu. 17:33. Jo. 12:25.
25 s ὃς γὰρ ‡ ἐὰν" θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ,

erit ligatum in caelis; et quodcumque solveris super terram, erit solutum in caelis.
20 (168, 2.) Tunc praecepit discipulis suis ut nemini dicerent quia ipse esset Iesus Christus.
21 Exinde coepit Iesus ostendere discipulis suis quia oporteret eum ire Hierosolymam, et multa pati a senioribus et scribis et principibus sacerdotum, et occidi, et tertia die resurgere.
22 (169, 6.) Et adsumens eum Petrus coepit increpare illum dicens, Absit a te, domine: non erit tibi hoc.
23 Qui conversus dixit Petro, Vade post me, satana: scandalum es mihi, quia non sapis ea quae dei sunt, sed ea quae hominum.
24 (170, 2.) Tunc Iesus dixit discipulis suis, Si quis vult post me venire, abneget semet ipsum et tollat crucem suam et sequatur me.
25 Qui enim voluerit animam suam salvam facere, perdet eam; qui autem perdiderit animam suam propter me, inveniet eam.

19. δεδεμενον Vulg. *a.* | δεδεμενα 1. 33. F* (sup. ras.) *b.c.e.f.ff*^1.2.*g*^1. *Orig.* iii. 525^a. *Eus.* D.E. *Tert.* *Cypr.* vid. cap. xviii. 19. (33 habet ὃ et mox λελυμενον).
— αν B *ut vid. ap. Btly.*D. 1. | ‡εαν ϛ. C. rel.
— και ὁ εαν....εν τοις ουρανοις] om. X.
— λελυμενον] λελυμενα 1. *b.c.e.f.ff*^1.2.*g*^1. *Eus.* D.E. *Tert.* *Cypr.* (*vid.* *Orig.* iii. 531^a).
20. διεστειλατο B *man. rec.* CLX. 1. 33. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Æth. *Orig.* iii. 532^a (cit.) 537^b. 566^b. 710^c. praecepit Vulg. *f.ff*^1.*g*^1. imperavit *a.b.c.ff*^2. | επετιμησεν B*D. Syr.Crt. Arm. (*ut vid.*) increpavit *e.* jubet *Hil.* 691^a. (*vid.* Mar. viii. 30). ὁ μὲν οὖν Ματθαῖος πεποίηκε κατά τινα τῶν ἀντιγράφων τό, τότε διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς, ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ χριστός.... ἰστέον μέντοι ὅτι τινα τῶν ἀντιγράφων τοῦ κατὰ Ματθαῖον ἔχει τό, ἐπετίμησεν. *Orig.* iii. 532^c.d.
— μαθηταις] †add. αυτου ϛ. L. rel. Latt. Syrr. Memph. Æth. *Orig.* iii. 532^a. 537^b. 710^c. | om. BCD. Arm. *Orig.* iii. 532^c. 566^b.
— ειπωσιν] add. de eo Syr.Crt.
— αυτος *Orig.* | οὑτος DU.

20. ὁ Χριστος] †praem. Ιησους ϛ. C. rel. Vulg. *d.f g*^2. Syr.Hcl. Memph. Æth. | om. BLΔ. 1. *a.b.e.ff*^1.*g*^1. Syrr.Crt.& Pst. Arm. *Orig.* iii. 5^ies. (hiat 33.) | post Χριστος D Gr. *Fuld.* *c.ff*^2.
21. ὁ Ιησους CL. rel. *Orig.* saepe. | om. ὁ B.*Btly.*D. | add. ὁ χριστος B.*Bch.* Memph. [hiat 33.]
— δεικνυειν CD. rel. *Orig.* iii. 535^a. 536^b. 538^a. 580^b. iv. 300^e. | δεικνυναι B.*Btly.* *Blc.* *Orig.* iii. 537^c. [h. 33.]
— αυτον εις Ιεροσολυμα απελθειν BD. 1. 33 (ut vid.) *e.* *Iren.* 210. *Orig.* iii. 535^a. 536^b. 537^c. 538^c.d. 580^b. iv. 300^e. *Hil.* 691^b. (αυτον εις Ἱερο....33). | ‡αυτον απελθειν εις Ἱεροσολυμα ϛ. CL. rel. (Latt.) vv.
— απο *Orig.* 536^b. 538^d rel | ὑπο D.
— και αρχιερεων και γραμματεων *Fuld.* *c.ff*^1. | και γραμμ. και αρχ. Δ. Vulg. *Cl.* et *Am.* *b.c.f.ff*^2.*g*^1.2. | add. του λαου 1. (Arm.) *Orig.* iii. 538^d. (sed non habet alibi; e g. 580^b.) [om. κ. γραμ. *a.*]
— τῃ τριτῃ ἡμερᾳ Vulg. *f.ff*^1.*g*^2. Syrr. Theb. Arm. Æth. *Just.* Tr. 51, 76. *Iren.* 210. *Orig.* iii. 580^b. 710^c. | μετα τρεις ἡμερας D. *a.b.c.e.ff*^2.*g*^1. Memph.
— εγερθηναι *Orig.* iii. 580^b. 710^c. | αναστηναι D. *Just.* (sed vid. Mar. viii. 31).
22. αυτον] αυτω H.

22. ὁ Πετρος Simon Petrus Syr.Crt.
— ηρξατο επιτιμαν αυτῳ λεγων CL. rel. Vulg. *e f.* (*g*^2.) *Orig.* iii. 540^a. (sed λεγων non citavit.) | ηρξ. αυτῳ επιτιμαν λεγ. 1. *Orig.* iii. 710^b. | ηρξατο αυτῳ επιτειμαν και λεγειν D. coepit increpare ei dicere *a.b.c.ff*^2.*g*^1. | λεγει αυτῳ επιτιμων B. | coepit dicere *ff*^1. | et dixit ei Syr. Crt. (αυτῳ] αυτον H. | λεγων] praem. και F). [h. 33.]
— σοι 2°] om. Syr.Crt. *a.b.e.ff*^1. *Hil.* 691^b. 905^a. | post τουτο D. Contra, *Orig.* iii. 710^b. iv. 301^b.
23. ὁ δε] add. Jesus Syr.Crt.
— στραφεις BC. rel. *Orig.* iii. 541^b. 710^b. | επιστραφεις DLK. (vid. Mar.)
— ειπεν τῳ Πετρῳ] increpavit Simonem et dixit ei Syr.Crt.
— σκανδαλον ει εμου (s. μου ει) om. 33.
— ει εμου B(C). (ει μου C). | ‡μου ει ϛ. LX. 1. rel. *Orig.* iii. 541^c. 542^a. 561^a. 589^b. 710^b iv. 301^b. | ει εμοι D. (Latt.) *Mcl.* ap. *Eus.* c. Mel. 10^b.d. (mihi es *Hil.* 447^c.) | μοι ει V. *e.f.*
— αλλα τα των ανθρωπων *Orig.* iii. 589^b. 710^b. iv. 301^b. *Eus.* c. Mcl. 10^b. | αλλ' ἁ του ανθρωπου D. *ff*^1. Theb. Æth. | om. *e.*

19. et in caelis *bis* *Cl.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. C. P. H.
Memph. [Theb.]
Arm. Æth.

εὑρήσει αὐτήν· 26 τί γὰρ ‡ὠφεληθήσεται″ ἄνθρωπος,
ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ
ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς
ροα ι ψυχῆς αὐτοῦ; 27 μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν
ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴν
πρᾶξιν αὐτοῦ.
ροβ β 104 28 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰσίν τινες τῶν ὧδε
‡ἑστώτων,″ οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως
ἂν ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ
¶ x XVII. ΛΔ' βασιλείᾳ αὐτοῦ. ¶ 1 †Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ παρα-
† ‖ Mar. 9: 2—13. λαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ
Lu. 9:28—36. Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς
εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. 2 καὶ μετεμορφώθη ἔμ-
προσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς
τὸ φῶς. 3 καὶ ἰδοὺ ‡ὤφθη″ αὐτοῖς ‡Μωυσῆς″ καὶ
3. *μετ' αὐτ. συλλ.* Ἡλίας ‡συλλαλοῦντες μετ' αὐτοῦ.″ 4 ἀποκριθεὶς δὲ
ὁ Πέτρος εἶπεν τῷ Ἰησοῦ, Κύριε, καλόν ἐστιν

26 Quid enim prodest homini si mundum universum lucretur, animae vero suae detrimentum patiatur? Aut quam dabit homo commutationem pro anima sua? 27 (171,10.) Filius enim hominis venturus est in gloria patris sui cum angelis suis, et tunc reddet unicuique secundum opus eius.

28 (172,2.) Amen dico vobis, sunt quidam de hic stantibus qui non gustabunt mortem donec videant filium hominis venientem in regno suo. 1 Et post dies sex adsumsit Iesus Petrum et Iacobum et Iohannem fratrem eius, et ducit illos in montem excelsum seorsum: 2 et transfiguratus est ante eos, et resplenduit faceies eius sicut sol, vestimenta autem eius facta sunt alba sicut nix. 3 Et ecce apparuit illis Moses et Helias cum eo loquentes. 4 Respondens autem Petrus dixit ad Iesum, Domine, bonum est nos

---

24. *ὁ Ιησους* *Orig.* iii. 542^{d}. | om. B**Bch.*
— *αρατω* *Orig.* i. 281^{e}. | *αρας* 1. (om. mox *και*). ‖ ad fin. *μοι*] *μου* Δ.
25. *εαν* BC. | ‡*αν* ϛ. D. rel. *Orig.* i. 281^{e}. iii. 544^{c}.
— *θελῃ*] *θελει* HK.
— *απολεσῃ* BsCX. 1. rel. *Orig.* i. 281^{e}. iii. 545^{b}. | *απολεσει* DLΔ. 33. H.
— *εὑρησει*] *οὗτος σωσει* 1. 33. *Orig.* i. 281^{e}. (vid. cap. x. 39).
26. *ωφεληθησεται* B.*Bch.*L. 1. 33. *e.*(*f.*) Syrr. Memph. Theb. *Orig.* i. 281^{e}. iii. 545^{d}. iv. 295^{d}. | ‡*ωφελειται* ϛ. CD. rel. (Latt.) Arm. *Just.* Ap. i. 15. *Clem.* 578. *Hil.* 692^{b}. *Lcf.* 246. (vid. Luc. ix. 25).
— *κερδησῃ* *Orig.* i. 281^{e}. iv. 295^{d}. | *κερδησει* LH.
— *ανταλλαγμα της*] *ανταλλαγμαυτης* sic E.
27. *ὁ υἱος*] om. *ὁ* Δ.
— *των αγγελων αυτου* BL. rel. *Orig.* i. 281^{e}. iii. 547^{c}. 548^{d}. 549^{a}. | *των ἁγιων αγγ. αυτου* D. (*b*). | *των αγγ. των ἁγιων* C.
— *την πραξιν* *Am. Fuld. e.g*^{2}. Æth. *Orig.* i. 281^{e}. iii. 549^{b}. | *τα εργα* 1. F*. (Latt.) Syrr. Memph. Theb. Arm.
28. *αμην* *Orig.* iii. 550^{a}. | add. *δε* L**. 1. | add. *γαρ* K.
28. *ὑμιν*] add. *ὁτι* BL. 33. *b.c.e.f.ff*$^{1.2.}$*g*^{1}. Syrr. *Hil.* 692^{e}. 1103^{c}. (vid. Mar. ix. 1.) | Contra, CD. rel. Vulg. *a.* vv. *Orig.* iii. 550^{a}. iv. 366$^{a.e.}$
— *των ὡδε ἑστωτων* BCDL. 1. 33. SU. (‡*των ὡδε ἑστηκοτων* ϛ. KM. *Exc. Theod.* ap. *Clem.* 967). Latt. Syrr. Crt. & Pst. & Hel.* Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig.* iii. 550^{a}. iv. 366^{a}. (disertè)^{e}. | *ὡδε ἑστωτες* XΔEFGHV. (Syr.Hel.)
— *γευσωνται* *Orig.* iii. 550^{a}. iv. 366^{a}. | *γευσονται* LX. 1. HU. *Exc. Theod.*
— *βασιλειᾳ* *Orig.* iii. 550^{b}. 554^{a}. 555^{b}. iv. 366^{a}. | *δοξῃ* *a.* Syr.Hel.mg. Memph. Æth. *a.m.* iii. *Exc. Theod.*
— *αυτου* (*ἑαυτου* *Orig.* iv. 366^{a}.)] patris sui Syr.Hel.mg. Memph. Æth. *a.m.* iii. | ejus et in gloria ejus Syr.Crt. | add. in gloria patris sui Æth. ed.; | add. *εν τῃ δοξῃ αυτου* *Orig.* iii. 550^{b}.
1. *και*] om. Syr.Crt. | add. *εγενετο* D. *a.b.c.e.ff*$^{1.2.}$*g*$^{1.2.}$ *Hil.* 1103^{c}. (Contra, Vulg. *f.*)
— *Ιακωβον*] praem. *τον* D. 33.
— *Ιωαννην*] praem. *και* D*.
— *αναφερει*] *αναγει* D.Gr. 1. Latt. (exc. *d.e.*) *Orig.* iii. 557^{a}.
— *κατ' ιδιαν* *Orig.* iii. | *λειαν* D.
2. *μετεμορφωθη* Syr.Hel.mg.*Gr.* *Orig.* iii. 557^{a}. 558$^{a.b.}$ *Orig. Int.* iii. 868^{d}. *Eus.* D.E. 93^{b}. | *μεταμορφωθεις* D. (om. mox *και*). ‖ add. *ὁ Ιησους* D. (Latt.) | Contra, Vulg. *f.*
2. *εγενετο* *Eus.* D.E. | *εγενοντο* L. 33. HU. | om. S.
— *το φως* Syrr. Pst. & Hel. rel. (*Exc. Theod.* ap. *Clem.* 971). *Orig.* iii. 559^{b}. 563^{a}. 565^{b}. *Orig. Int.* iii. 868^{e}. *Eus.* D.E. 93^{b}. e. Mel. 177^{c}. | *χειων* D. Latt. Syr.Crt. Arm.MSS. Æth. *Dion. Alex.* ap. Mill. *Hil.* 199^{a}. 694^{a}. 1103^{c}. (vid. Mar. ix. 2. et Apoc. i. 14).
3. *ιδου*] om. Syr.Crt.
— *ωφθη* BD. 33. *Am.* (Tf.) *Fuld. Tol.* *a.b.c.e.g*$^{1.2.}$*l.* | ‡*ωφθησαν* ϛ. C. rel. Vulg.*Cl.* *f.ff*^{1}.
— *Μωυσης* BDL. 33. K. Latt. Memph. Theb. | ‡*Μωσης* ϛ. C. 1. rel. *Am.*
— *συλλαλ. μετ' αυτ.* B. 1. *ff*$^{1.2.}$ Syrr. Crt. & Pst. Memph. Theb. Æth. *Orig. Int.* ii. 173^{b}. iii. 868^{e}. | ‡*μετ' αυτου συλλαλουντες* ϛ. CD. rel. (Latt.) Syr.Hel. Arm. *Orig.* iii. 559^{c}.
4. *αποκριθεις δε*] om. Syr.Crt.
— *ὁ Πετρος*] om. *ὁ* H.
— *κυριε*] om. Syr.Crt.

---

27. opera ejus *Cl.*
3. apparuerunt *Cl.* | ib. Moyses *Cl.* (et sic in seqq.)

B C D [Z]. L [X] Δ. 1. 33. E F G H K M S U V.
4. *ποιήσω*

u 2 Pet. 1:17. c. 3:17. Mar. 1:11. Lu. 3:22.

ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκη-
νάς, σοὶ μίαν, καὶ ‡ Μωυσεῖ″ μίαν, καὶ Ἡλίᾳ μίαν.
5 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπε-
σκίασεν αὐτούς, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέ-
γουσα, u Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ
‡ ηὐδόκησα·″ ‡ ἀκούετε αὐτοῦ.″ 6 καὶ ἀκούσαντες οἱ μα-
θηταὶ ‡ ἔπεσαν″ ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθη-
σαν σφόδρα. 7 καὶ ‡ προσῆλθεν″ ὁ Ἰησοῦς, * καὶ″
ἥψατο αὐτῶν καὶ εἶπεν, Ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε.
8 ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον
εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον.

§ Z
105 9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ‡ ἐκ″ § τοῦ ὄρους
ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων, Μηδενὶ εἴπητε
τὸ ὅραμα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν
ρογ/ϛ ‡ ἐγερθῇ″. 10 Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ† λέ-
γοντες, Τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι Ἡλίαν
δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; 11 ὁ δὲ† ἀποκριθεὶς εἶπεν†, Ἡλίας
μὲν ἔρχεται† καὶ ἀποκαταστήσει πάντα· 12 λέγω δὲ
ὑμῖν ὅτι Ἡλίας ἤδη ἦλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν,

hic esse: si vis, faciamus hic tria tabernacula tibi unum, et Mosi unum, et Heliae unum.
5 Adhuc eo loquente, ecce nubes lucida obumbravit eos, et ecce vox de nube dicens, Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui: ipsum audite.
6 Et audientes discipuli ceciderunt in faciem suam, et timuerunt valde.
7 Et accessit Iesus et tetigit eos dixitque eis, Surgite et nolite timere.
8 Levantes autem oculos suos neminem viderunt nisi solum Iesum.

9 Et descendentibus illis de monte praecepit [eis] Iesus dicens, Nemini dixeritis visionem donec filius hominis a mortuis resurgat.
10 (173, 6.) Et interrogaverunt eum discipuli dicentes, Quid ergo scribae dicunt quod Heliam oporteat primum venire?
11 At ille respondens ait, Helias quidem venturus est et restituet omnia:
12 dico autem vobis quia Helias iam venit, et non cognoverunt eum, sed

4. *ει*] om. 1. 33.
— *θελεις*] *θελης* F.
— *ποιησωμεν* C³DL. rel. (Latt.) Syrr. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig.* iii. 560ᶜ. 565ᵃ. *Orig. Int.* 901ᵉ. | *ποιησω* BC*. *b.ff*¹. | *ποιησομεν* 1.
— *ὡδε* 2°.] om. *For. Harl**. *ff*¹.*g*¹. Arm. *Orig.* iii. 560ᵇ.
— *τρεις σκηνας* CD. rel. (Latt.) *Orig.* iii. *bis.* | *σκηνας τρεις* B. *e.*
— Μωυσει BDK. | Μωυση L. | ‡Μωσῃ ϛ. C. 1. 33. rel. Μωσει Δ.
— Ἡλιᾳ *μιαν* CDLΔ. 1. 33. K. Latt. Syrr. Æth. | ‡ *μιαν* Ἡλιᾳ ϛ. B. *Btly.* (sic in collatione: editio Cephalaei habet Ηλ. *μι.*) rel. Arm.
5. *επεσκιασεν* *Orig.* iii. 564ᵇ. | *επεσκιαζεν* D*.
— *ιδου* 2°.] audita est. Syr.Crt. (add. eadem post *νεφ.* *a.*)
— *ὁ αγαπητος*] et dilectus meus. Syr.Crt. dilectus meus. Memph. Theb.
— *ηυδοκησα* CDG. *Hipp.* c. Noet. 5.(9). *Orig.* iii. 564ᵈ. 565ᵇ. *Eus.* in Ps. 352ᵃ. | ‡ *ευδοκ.* ϛ. BsL. rel. *Eus.* in Ps. 186ᵈ.
— *ακουετε αυτου* BD. 1. 33. *ff*¹. *Hipp.* c. Noet. 18(20). *Orig.* iii. 565ᵇ. *Tert.* c. Prax. 23. | ‡ *αυτου ακουετε* ϛ. C. rel, (Latt.) *Tert.* c. Prax. 19. *Cypr.* 108. 278. *Hil.* 508ᵇ. 894ᵇ. (vid. Luc. ix. 35.) | *τουτου ακουετε* *Hipp.* c. Noet. 5(9). *Hom.Cl.* 3. 53. | *αυτ. ακουσατε* Δ. | om. Syr.Hier.
6. *και ακουσαντες* Memph. | *ακουσ. δε* D. Theb.
— *επεσαν* BCD. 33. | ‡ *επεσον* ϛ. L. rel. (*εφοβ. σφ. και επ. επι πρ. αυτ.* Syr. Crt.)
— *αυτων*] *ἑαυτων* L.
7. *προσηλθεν* B. *Btly.Blc.*D. Latt. Syrr. Crt.&Pst. | ‡ *προσελθων* ϛ. CL. rel. Syr.Hel. Arm. [n.l. Memph. Theb. Æth.]
— *ὁ Ιησους και* BD. Latt. Syrr.Crt.&Pst. Æth. | *om. *και* ϛ. CL. rel. Syr.Hel. Memph. Theb. Arm.
— *ἡψατο αυτων και* CD. rel. | *ἁψαμενος αυτων* B.
— *ειπεν*] add. eis Vulg. *a.b.c.ff*².*g*². Syr.Crt. | Contra, *e.ff*¹.*g*¹. Syrr.Pst.& Hel.
— *εγερθητε*] *εγειρεσθαι* D.
8. *επαραντες*] *επερεντες* D*.
— *αυτων*] add. *ουκετι* C*.
— *τον Ιησουν μονον*] *μονον τον Ιησουν* D. Latt. | add. *μεθ' ἑαυτων* C². 33. ‖ *τον*] *αυτον* B* *Bch.*
9. *καταβαινοντων αυτων*] *καταβαινοντες* D.
9. *εκ* B. *Bch.*CDLΔ 1. 33. EFGHK(e corr. ?*)MSUV. *Orig.* iii. 566ᵇ. (de Latt.) | ‡ *απο* ϛ. K*. *Orig.* iii. 563ᶜ.
— *ὁ Ιησους*] *ὁ ῡς* 1.
— *εγερθῃ* BD. | ‡ *αναστῃ* ϛ. CZ. rel. *Orig.* i. 365ᵃ. iii. 566ᵇ. (vid. Mar. ix. 9.)
10. *μαθηται*] add. †*αυτου* ϛ. BsCD. rel. *f.* Syrr. Æth. | om. ZL. 1. 33. (Latt.) Memph. Theb. Arm. *Orig.* iii. 567ᵃ.
— *τι ουν* *Orig.* | *ὁτι* 33.
— *οἱ γραμματεις*] post *λεγουσιν* 33. (Contra, *Orig.*)
— *δει*] add. *ερχεται* Δ*.
11. *ὁ δε*] †add. *Ιησους* ϛ. CK. rel. *f.* Æth. (post *αποκρ.* Arm.) | om. BDZL. 1. 33. (Latt.) Syrr. Memph. Theb. (*ὁ δε αποκρ.* om. Syr.Crt.)
— *ειπεν*] †add. *αυτοις* ϛ. CZ. rel. Vulg. *Cl.* *f.g*¹. Syrr. Arm. Æth. (ante *ειπεν* 1.) | om. B. *Btly.Blc.*D. 33. *Am.* (Latt.) Memph. Theb.
— *ερχεται*] †add. *πρωτον* ϛ. CZ. rel. Syrr.Pst.&Hel. Æth. (ante *παντα* L.) | om. BD. 1. 33. Latt. Syr.Crt. Memph. Theb. Arm. *Just.* Tr. 49. *Hil.* 694ᵈ.
— *και αποκαταστησει* Vulg. *e.f.*(*ff*¹.)*g*². Syr.Hel. (Memph.) Arm. Æth. *Just.*

4. *om.* et 1° *Cl.* | 5. nubis *Am.* | complacuit *Am.* | 9. *om.* eis *Am.* | 11. ait eis *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

‡ ἀλλὰ″ ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν· οὕτως καὶ
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ᾽ αὐτῶν.
13 τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ
βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

§ X ΛΕ′ ροδ ▿ ‖Mar. 9:14–29. β ‖Lu. 9:37–42.

106 14 § ▿ Καὶ ἐλθόντων† πρὸς τὸν ὄχλον προσῆλθεν
αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν ‡ αὐτὸν″ 15 καὶ λέγων, Κύριε,
ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται καὶ κακῶς
15. πάσχει ‡ ἔχει·″ πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις
εἰς τὸ ὕδωρ. 16 καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς
σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. 17 ἀπο-
κριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διε-
στραμμένη, ἕως πότε ‡ μεθ᾽ ὑμῶν ἔσομαι;″ ἕως πότε
¶ Z ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε.¶ 18 καὶ ἐπετί-
μησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ τὸ
δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας
ροε ε ἐκείνης. 19 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ
κατ᾽ ἰδίαν εἶπον, Διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν
αὐτό; 20 ὁ δὲ† ‡ λέγει″ αὐτοῖς, Διὰ τὴν ‡ ὀλιγοπιστίαν″
ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς

fecerunt in eo quaecumque voluerunt. Sic et filius hominis passurus est ab eis. 13 Tunc intellexerunt discipuli quia de Iohanne baptista dixisset.

14 (174, 2.) Et cum venisset ad turbam, accessit ad eum homo genibus provolutis ante eum 15 dicens, Domine, miserere filii mei, quia lunaticus est et male patitur: nam saepe cadit in ignem et crebro in aquam. 16 Et optuli eum discipulis tuis, et non potuerunt curare eum. 17 Respondens Iesus ait, O generatio incredula et perversa, quo usque ero vobiscum? usque quo patiar vos? Afferte huc illum ad me. 18 Et increpavit eum Iesus, et exiit ab eo daemonium, et curatus est puer ex illa hora. 19 (175, 5.) Tunc accesserunt discipuli ad Iesum secreto et dixerunt, Quare nos non potuimus eicere illum? 20 Dicit illis, Propter incredulitatem vestram. Amen quippe dico vobis, si habueritis fidem

Tr. *Hil.* | και αποκαθιστησι L. | αποκαταστησαι D. *a.b.c.ff*[2].*g*[1]. Syrr.Crt.& Pst. Theb.

11. παντα] add. sicut scriptum est. Syr. Hcl.

12. ηδη BℵCD.*rel. Syr.Hcl. rel. *Just.* Tr. *Orig.* iii. 567[c]. 571[d]. | om. Z. *ut vid.* Syrr. Crt.&Pst.

— επεγνωσαν] εγνωσαν U.

— αυτον] om. Δ. (εν αυτον L).

— αλλα CD. 33. KM. | ‡ αλλ᾽ ς. BℵZ. rel.

— εν αυτῳ *Orig.* iii. 567[b]. 572[c]. 573[a.c.] | om. Δ | om. εν DFU. Latt. (exc. Vulg. *e*) Syr.Hcl.txt. Memph. (Arm.) *Just.* Tr. (vid. Mar. ix. 13.)

— οὑτως] οὑτος Δ.

— οὑτως και.... πασχειν ὑπ᾽ αυτων MSS. et vv. *hic* habent *Orig.* iii. 573[c]. ut vid. | ad fin. ver. 13 D. Latt. (exc. Vulg. *f.*) hic tacet *Just.* Tr.

13. αυτοις *Just.* Tr. 49. *Orig.* iii. 571[d]. | om. Z. *ut vid. Am.* | add. sic Syr.Crt.

14. ελθοντων BZ. 1. Theb. | ελθοντων †αυτων ς. C. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm Æth. *Orig.* iii. 573[d]. | ελθων D. Latt. *Hil* 695[a]. (vid. Mar. ix. 14). (et cum venerit Jesus Syr.Crt. Syr.Hier.)

— αυτῳ om. Arm.Zoh. (habent edd. quidam). | τῳ Ιησου FG. (non H).

14. ανθρωπος] add. τις FH. (non K.) Syr.Crt. Arm.

— αυτον BCZLXΔ. 1. 33. E[2]FGHKSUV. (αυτῶ i.e. αυτῶν pro αυτον *ut vid.* M.) | ‡ αυτῳ ς. E*. *Orig.* iii. 574[a.b.] | ενπροσθεν αυτου D. (Latt.) Syr.Hcl. (om. *e.f.ff*[1]. Syrr.Crt.&Pst. Arm. *Hil.* 695[a].) add. et rogabat eum. Syr.Crt. Æth. (homo rogans eum Theb.)

15. κυριε *Orig.* iii. 574[a]. | om. Z.

— μου τον υἱον μου B.*Bch.*

— εχει BZ(ut vid.)L. (*Orig.* iii. 575[c].) | ‡ πασχει ς. CD. rel. Latt.

— πολλακις 2° Vulg. | ενιοτε D. 1. (Latt.) Arm. (*Orig.* iii. 574[a.c.] 578[c].) (om. Æth.)

16. ηδυνηθησαν CD. rel. | ηδυνασθησαν B.*Btly.Blc.* | εδυνηθησαν K. | ηδυναντο Z.

— αυτον θεραπευσαι BCZ. rel. *e.ff*[1]. | θεραπ. αυτ. D. (Latt.) (om. αυτον Arm.)

17. αποκριθεις δε BCD. rel. Vulg.*Cl.* *c.*(*e*).*f.* Syr.Hcl. | τοτε αποκρ. Z. *For.* Memph. Æth. | αποκρ. tantum *Am.* *b.ff*[1.2.]*g*[1].*l.* Syrr.Crt.&Pst. Theb. | et respondens *a.*

— απιστος] -τε *Orig.* iii. 579[a]. *Eus.* in Ps. 384[d]. | πονηρα Z.

— διεστραμμενη] διεστρεμμενη Z. | ante απιστος Syr.Crt.

17. μεθ᾽ ὑμων εσομαι B.*Btly.* in coll. *Bch.* CDZ. 1. 33. (*ff*[1].) *Orig.* iii. 579[b]. (μεθ᾽ ὑμ. ειμι *Eus.* in Ps. 384[d].) | ‡ εσομαι μεθ᾽ ὑμων ς. (L). rel. Vulg. *a.b.c.e.f.ff*[2]. Syrr. Æth. *Hil.* 695[b]. 696[a]. ‖ εσομαι] εσωμε L. | om. Arm. (ἑως ποτε εσ. μεθ᾽ ὑμων *post* ἑως π. ανεξ. ὑμων *a.b.c g*[1].)

— ἑως ποτε 2°] et Syr.Crt.

— ανεξομαι] ανεξωμαι LE*.

19. καθ᾽ ιδιαν D.

— ηδυνηθημεν] εδυνηθημεν K.

20. ὁ δε] †add. Ιησους ς. C. rel. Vulg.*Cl.* *b.c.e.f.* Syrr.Pst.&Hcl. | om. B.*Btly.Blc.* D. 33. *Am. For. Tol. a.ff*[1.2.]*g*[1.2.] Syr. Crt. Memph. Theb. Arm. Æth.

— λεγει B.*Btly.Blc.*D. 1. 33. *Am. b.c.* (*e.ff*[1.])[2.]*g*[1]. | ‡ ειπεν ς. C. rel. Vulg. *Cl.* *a.f g*[2]. Arm.

— ολιγοπιστιαν B. 1. 33. Syr.Crt. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig.* iii. 466[d]. (*Hil.* 695[c].) | ‡ απιστιαν ς. C(D)K. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. (Arm. 1 MS.) vid. cap. xiii. 58. (απιστειαν DEFGH.)

— εαν] praem. ὁτι C. Memph. Theb. *Orig.* iii. 202[e].

— εχητε] εχετε H.

13. dixisset eis *Cl.* | 14. provolutus *Cl.* | filio meo *Cl.* | 17. respondens autem *Cl.* | 18. increpavit illum *Cl.* | 20. Dixit illis Jesus *Cl.*

B(C)D[Z](Π). LXΔ. 1. 33. EFGHKMSUV. 21. om.

κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ, ‡ Μετάβα″
‡ ἔνθεν″ ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται· καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει
ὑμῖν. 21 [τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται, εἰ μὴ ἐν
προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.]

§ Π — ροϛ/β — w ||Mar. 9:30—32. ||Lu. 9:43—45. 22. ἀναστρεφομένων

107 22 w ‡ Συστρεφομένων″ § δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γα-
λιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, 23 καὶ
ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται.
καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

Λϛ' — ροζ/ι

108 24 Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς ‡ Καφαρναοὺμ″
προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ
καὶ ‡ εἶπαν,″ Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχ-
μα; 25 λέγει, Ναί. Καὶ ‡ ἐλθόντα″ εἰς τὴν οἰκίαν
προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων, Τί σοὶ δοκεῖ,
Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσιν
τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν
ἀλλοτρίων; 26 ‡ εἰπόντος δέ,″† Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων,
§ Z ¶ C ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, §″Ἄρα¶ γε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ
υἱοί. 27 ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευθεὶς
εἰς† θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον, καὶ τὸν ἀναβάντα
πρῶτον ἰχθὺν ἆρον· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ

sicut granum sinapis, dicetis
monti huic, Transi hinc, et
transibit, et nihil inpossibile
erit vobis. 21 Hoc autem genus
non eicitur nisi per orationem
et ieiunium.

22 (176, 2.) Conversantibus au-
tem eis in Galilaea, dixit illis
Iesus, Filius hominis tradendus
est in manus hominum, 23 et
occident eum, et tertio die re-
surget. Et contristati sunt
vehementer.

24 (177, 10.) Et cum venissent
Capharnaum, accesserunt qui
didragma accipiebant ad Pe-
trum et dixerunt, Magister
vester non solvit didragma?
25 Ait, Etiam. Et cum intras-
set domum, praevenit eum Ie-
sus dicens, Quid tibi videtur,
Simon? reges terrae a quibus
accipiunt tributum vel censum?
a filiis suis, an ab alienis? 26 Et
ille dixit, Ab alienis. Dixit
illi Iesus, Ergo liberi sunt filii.
27 Ut autem non scandalizemus
eos, vade ad mare et mitte
hamum, et eum piscem qui pri-
mus ascenderit tolle, et aperto

---

20. κοκκος D*. | κοκο L. | κοκον Δ.
— μεταβα B. 1. *Orig.* iii. 202f. 579c. | ‡ μεταβηθι ϛ. CD. rel. *Orig* iii. 319e. 466e. *Eus.* in Ps. 194b.
— ενθεν BD. 1. *Orig.* iii. 202f. 466e. 579c. | ‡ εντευθεν ϛ. C. rel. *Eus.* in Ps.
— εκει MSS. Vulg. *Cl.* (Latt.) Syr.Hcl. *Orig.* iii 202f. 466e. *Eus.* in Ps. | om. 33. *Am. Fur. Tol. g*2.*l.* Syrr.Crt.&Pst. Æth.
21. om. ver. B. 33. *e.ff*1. Syr.Crt. Memph. (ap. Mill. in App. e cdd. Mareschalli). Theb. Æth. (exc. ed. Platt.) Syr.Hier. *Eus.* in Canone (nam ad Mar. ix. 28. habet ϛβ/ι, ut Marci solius). | Contra, CD. rel. (Latt.) Syrr.Pst.&Hcl. Memph. (W.&Sch.) Arm. *Orig.* iii. 579d. *Hil.* 695d.
22. συστρεφομενων δε αυτων B. 1. conversantibus autem eis. Vulg. *f.g*1.2. | ‡ αναστρεφομενων δε αυτων. ϛ. CL. rel. redeuntibus autem illis *ff*1. Syrr. Pst.&Hcl (Memph. Theb.) Arm. | στρεφομενων δε αυτων *Orig.* iii. 580a. (..νων δε αυτων Π). | αυτων δε αναστρεφομενων D. ipsis autem conversantibus *a.b.ff*2. *Hil.* 696b. ipsis autem redeuntibus *c.* (Syr.Crt.) cum autem regrederetur ipse *c.* et dum ambularent. Æth.

23. αποκτενουσιν *Orig.* iii. 583c. iv. 301a. | αποκτεινουσιν D.
— τῃ τριτῃ ἡμερᾳ Vulg. *f.ff*1.2.*g*1.2. Syrr. Theb. Arm. Æth. *Orig.* iii. 583c. iv. 301a. | μετα τρεις ἡμερας D. *a.b.c.e.* Memph.
— εγερθησεται CDΠ. rel. *Orig.* iv. 301a. | αναστησεται B. *Orig.* iii. 583c. (vid. Mar. ix. 31.)
— και ελυπηθησαν σφοδρα] om. K.
24. ελθοντων δε *f.* Syr.Hcl. rel. *Orig.* iii. 584a. | και ελθοντων D. (Latt.) Syrr. Crt.&Pst.
— Καφαρναουμ BD. 33. | ‡ Καπερναουμ ϛ. CΠ. rel.
— τα διδραχμα 1°. BsCΔ. 33. KMSUV. Syr.Hcl.mg. *Gr. Orig.* iii. 584a. 587a. | τα διδραγμα LX. 1. EFGH. *Am. b.ff*2. (*g*1.2.) | τα διδραγματα D. (hiat Π.)
— τῳ Πετρῳ post και ειπαν D. Syr. Hier. | Contra, *Orig.* iii. (Simoni Syr. Crt.)
— ειπαν BD. | ‡ ειπον ϛ. CΠ. rel.
— τα διδραχμα 2°. BCΠΔ. 1. 33. GKMSUV. *c. Orig.* iii. 587b. | τα διδραγμα LXEFH *Am. b.g*1.2. | δειδραγμα D.
25. λεγει] add. Simon Syr.Crt. | om. λεγ. ναι V.

— ελθοντα B.*Bch.Blc.* 1. Æth. (εισελθοντα B.*Btly.* | ελθοντων αυτων. 33. (*a*). | εισελθοντι D. *b.* | ὁτε ηλθον C. | ὁτε εισηλθον U. Syr.Crt. | ‡ ὁτε εισηλθεν ϛ. ΠL. rel. Vulg. *c.e.f.ff*1. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. [*ff*2].
— απο τινων CDΠ. rel. (vv.) *Orig.* iii. 585b. *Hil.* 696d. | απο τινος B. Arm. Æth. [Syrr.Crt.&Pst.]
— τελη η] τελεῖν (sic) 33.
— αυτων] om. Δ.
26. ειποντος δε B. 1. (vid. add. in CL. mox infra) Memph. Theb. Arm. *Orig.* iii. 585b. et ille dixit. Vulg. *a.b.*(*c*).*ff*2. *g*1.2.[*ff*1.] ille autem respondit *e.* | ‡ λεγει αυτῳ ϛ. CD. rel. (*f*). Syrr. Æth. (hiat Π). (λεγει αυτῳ ὁ Πετρος απο των αλλοτριων] om. X*. 33. add. X in mg*). || † add. ὁ Πετρος ϛ. C. rel. *f.* Syr. Hcl. add. Simon Syrr.Crt.&Pst. (om. ὁ Π.) | om. BD. 1. (Latt.) Syr.Hier. Memph. Theb. Arm. Æth. (hiat Π).
— αλλοτριων] add. ειποντος δε αυτου απο των αλλοτριων C(L). (om. αυτου L).
— οἱ] om. X.

20. hinc illuc *Cl.* | 23. tertia die *Cl.* | 24. didrachma (*bis*) *Cl.* | dixerunt ei *Cl.* | 25. in domum *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ
ἐμοῦ καὶ σοῦ.

ore eius invenies staterem: illum sumens da eis pro me et te.

XVIII. ΑΖ' ροη β
x ‖ Mar. 9: 33—37. ‖ Lu. 9: 46—48.
1. ἐκ. τῇ ἡμέρᾳ

109 1 x Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ
τῷ Ἰησοῦ λέγοντες, Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασι-
λείᾳ τῶν οὐρανῶν; 2 καὶ προσκαλεσάμενος† παιδίον
ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν 3 καὶ εἶπεν, Ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ
¶ Π μὴ ¶ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 4 ὅστις
οὖν ‡ ταπεινώσει″ ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός
ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 5 καὶ ὃς
‡ ἂν″ δέξηται ‡ ἐν παιδίον τοιοῦτον″ ἐπὶ τῷ ὀνόματί
y ‖ Mar. 9: 42. Lu. 17: 2. ροθ β μου, ἐμὲ δέχεται· 6 y ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικ-
ρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ
ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς ‡ περὶ″ τὸν τράχηλον
αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θα-
¶ Z λάσσης.¶

1 (178, 2.) In illa hora accesserunt discipuli ad Iesum dicentes, Quis putas maior est in regno caelorum? 2 Et advocans Iesus parvulum statuit eum in medio eorum 3 et dixit, Amen dico vobis, nisi conversi fueritis et efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regno caelorum. 4 Quicumque ergo humiliaverit se sicut parvulus iste, hic est maior in regno caelorum: 5 et qui susceperit unum parvulum talem in nomine meo, me suscipit: 6 (179, 2.) qui autem scandalizaverit unum de pusillis istis qui in me credunt, expedit ei ut suspendatur mola asinaria in collo eius et demergatur in profundum maris.

110 7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη
γὰρ † ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ
z c. 5: 30. ‖ Mar. 9: 43—45. ρπ ς † δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. 8 z εἰ δὲ ἡ χείρ σου ἢ
ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον ‡ αὐτὸν″ καὶ

7 Vae mundo ab scandalis. Necesse est enim ut veniant scandala, verumtamen vae homini per quem scandalum venit. 8 (180, 6.) Si autem manus tua vel pes tuus scandalizat te, abscide eum et proice abs te ·

27. δε] om. E*GM.
— σκανδαλισωμεν BsDΠ. rel. *Orig.* iii. 585d. | -ζωμεν ZL.
— θαλασσαν] †praem. την ς. D. rel. | om. B.*Btly.*ZΠΙΛΔ. 1. 33. KMUV.
— βαλε] βαλει L.
— αναβαντα BsDLE*. rel. *Orig.* iii 585e. | αναβαινοντα Z (*ut vid.*) Π *Tf.* (?)XΔ E²FGS. (....νοντα Z).
— και ανοιξας] om. και L.
— εὑρησεις] add. εκει D. *a.b.c.g*1. | add. in eo *f.* in illum *e.* | om. Vulg. *ff*1.
— αντι] αντ Z.
1. εκεινῃ] add. δε BM. Theb. (*cod.*) | Contra, DZ. rel. *Orig.* iii. 588a.b. 589a.b.
— ὡρᾳ BDZΠ. rel. Vulg. *f.* ¦Syrr. Pst.& Hcl. Memph. Theb. Æth. (κατα μέν τινα τῶν ἀντιγράφων, ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ....κατὰ δὲ ἄλλα, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ *Orig.* iii. 588b). | ἡμερᾳ (Codd. ap. Orig.) 1. 33. (Latt.) Syr. Crt. Arm. *Orig.* iii. 588a. 589a. *Hil.* 697f.
— Ιησου] add. κατ' [ιδιαν] 33. (του Ιησου και λεγοντες αυτῳ est lectio Syr. Crt.)
— μειζων] μειζω D*. (-ζον XK.)
2. και προσκαλ.. και ειπεν ver. 3.] om. F*.
— προσκαλεσαμενος] add. † ὁ Ιησους ς. DΠ. rel. Vulg. *e.f.g*1. Syrr. Arm. *Orig.* iii. 591a. (ante προσκαλ. *a.b.c.ff*2.*g*2. post παιδιον *ff*2.) | om. BL. 1. (33. ut vid. e spat.) FV*. Memph. Æth. (Z. 33. hiant.)
2. παιδιον] add. ἐν D. Syr. Crt. (Arm.)
— αυτο om. F.
3. στραφητε] στραφησθε Π.
— γενησθε] γενεσθε L.
— τα παιδια] unus ex his pueris Syr. Crt.
4. ουν] om. G.
— ταπεινωσει BDZLXΔ. 1. EFGHKM SUV. *Orig.* iii. 662d. (hiat 33). | ‡ ταπεινωσῃ ς. *Clem.* 107.
— ἑαυτον] αυτον LΔ.
— ὁ μειζων] om. ὁ Δ.
5. αν DZL. *Orig.* iii. 593a. (hiat 33). | ‡ εαν ς. Bs. rel. *Orig.* iii. 597a. | add. μη Δ.
— ἑν παιδιον τοιουτ. B. *Btly. Blc.* DZL. 1. (hiat 33). Latt. Æth. *Orig.* iii. 593a. 596a. 597a. *Lcf.* 141. | ‡ παιδ. τοιουτ. ἑν ς. E. rel. | παιδιον ἑν τοιουτ. G. Syr. Hcl. Arm. (talem unum ex his pueris. Syr. Crt. talem puerum illum Syr. Pst.) ‖ τοιουτον BD. rel. | τοιουτο ZLΔ. 1. K MV. *Orig.* (ter.) ‖ εν B. *Btly. Bch.* DZ. rel. (Latt.) rel. | om. B. *Bch.* XΔS. *e.* Syr. Pst. Memph. Theb.
— επι τῳ ονοματι μου *Orig.* iii. 593a. | επι το ονομα(..?) μου Z. (om. *a*).
6. σκανδαλισῃ *Orig.* iii. 601b. 609c. *Eus.* in Ps. 310a. | -σει LH.
— μυλος ονικος BD. rel. *Orig.* iii. 593d. 596b. | μυλος .. νλικος Z. | λιθος μυλικος L.
— περι BZL. *Orig.* iii. 593d. | εις XΔ. 1. EFGHKMSV. Memph. Theb. Arm. *Orig.* iii. 596b. | ‡ επι ς. DUs. (hiat 33). in collo Latt. (in collum *e.* collo *ff*1.*m.*)
7. σκανδαλων] scandala quae veniunt Syr. Crt.
— ελθειν] † praem. εστιν ς. D. rel. Latt. Syrr. Crt.& Hcl. *Orig.* iii. 600d. 601c. *Hil.* 698e. *Lcf.* 142. | om. B. *Bch.* L. 1. 33. Syr. Pst. Theb. Æth.
— πλην] add. δε D*.
— ανθρωπῳ] † add. εκεινῳ ς. X. rel. Vulg. *Cl.* (Latt.) Theb. Arm. Æth. *Hil.* *Lcf.* | om. B. *Bch.* DL. 1. F. *Am. For. g*1. Syrr. Memph. (*Orig.* iii. 602b.)
8. σκανδαλιζει] -ζῃ LXFV.
— αυτον B. *Bch.* DL. 1. Latt. Syrr. Crt.& Pst. Theb. Arm. Æth. *Hil.* 380c. *Lcf.* | αυτην U. | ‡ αυτα ς. X. rel. Syr. Hcl. Memph.

3. regnum *Cl.* | 7. homini illi *Cl.*

B D [II]. L X Δ. 1. 33. [69]. EFGHKMSUV. βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν εἰσελθεῖν εἰς τὴν
ζωὴν χωλὸν ἢ κυλλόν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας
a c. 5:29. ‖ Mar. 9:47. ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. 9 a καὶ εἰ ὁ
ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε
ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν
εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν
ρπα ι γέενναν τοῦ πυρός. 10 Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε
ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγε-
λοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσιν τὸ πρόσ-
§ II‡ ΛΗʹ ρπβ ε b Lu. 15:4–17. ωπον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.§ 11 † 12 b Τί
ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρό-
βατα καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ ‡ ἀφήσει″ τὰ
‡ ἐνενήκοντα″ ἐννέα ἐπὶ τὰ ὄρη, * καὶ″ πορευθεὶς ζητεῖ
τὸ πλανώμενον; 13 καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον, ἢ ἐπὶ τοῖς
‡ ἐνενηκοντα″ ἐννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις. 14 οὕτως
οὐκ ἔστιν θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρός ‡ μου″ τοῦ
ἐν οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται ‡ ἓν″ τῶν μικρῶν τούτων.

bonum tibi est ad vitam ingredi debilem vel clodum, quam duas manus vel duos pedes habentem mitti in ignem aeternum.
9 Et si oculus tuus scandalizat te, erue eum et proice abs te: bonum tibi est uno oculo in vitam intrare, quam duos oculos habentem mitti in gehennam ignis.
10 (181, 10.) Videte ne contemnatis unum ex his pusillis: dico enim vobis quia angeli eorum in caelis semper vident faciem patris mei qui in caelis est.
11 Venit enim filius hominis salvare quod perierat.
12 (182, 5.) Quid vobis videtur? si fuerint alicui centum oves et erraverit una ex eis, nonne relinquet nonaginta novem in montibus et vadit quaerere eam quae erravit?
13 Et si contigerit ut inveniat eam, amen dico vobis quia gaudebit super ea magis quam super nonaginta novem quae non erraverunt.
14 Sic non est voluntas ante patrem vestrum qui in caelis est ut pereat unus de pusillis istis.

8. *καλον*] add. *γαρ* U.
— *εισελθειν*] post *εις την ζωην* K. Latt. (exc. *e.*)
— *χωλον η κυλλον* DLX. rel. *e.* Syrr. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig.* iii. 603^c. | *κυλλον η χωλον* B. (Latt.)
— *χειρας....ποδας* BsL. rel. Vulg. *f.* | *ποδας....χειρας* D. (Latt.)
— *το πυρ το αιωνιον* | *την γεενναν του πυρος* 1. *Gat. ff*^{1}. Syr.Crt. (*Orig.* iii. 603^b.)
9. *και ει*] *το αυτο ει και* D.
— *ὁ αφθ.*] om. *ὁ* Δ. (B in collatione Bentleii *habet ὁ*).
— *σκανδαζιζει*] *σκανδαλει* B. | *σκανδαλιζη* LΔF.
— *εχοντα βληθ.*] *εχειν βληθ.* L.
— *του πυρος* *Orig.* iii. 603^c. | om D. | om. *του* Δ. (in ignem aeternum *e.f.*)
10. *των μικρων τουτων* BsX. rel. *c.e.f.* Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. *Clem.* 953. (ex. e Theod.) 970. *Orig.* iii. 605^a. *Orig. Int.* iii. 358^b. 936^b. *Hil.* 699^a. | *τουτων των μικρων* DL. Vulg. *a.b.ff*^{1}*.m.* Syrr. Crt.&Pst. *Orig.* ii. 627^d. iii. 609^b. (om. *τουτων g*^{1}*.ff*^{2}. *Eus.* in Ps. 310^a.) *Lcf.* 142. ‖ add. *των πιστευοντων εις εμε* D. *b.c. ff*$^{1.2}$*.g*$^{1.2}$. Syr.Crt. Theb. *Hil.* 699^a. | add. *των εν τῃ εκκλησιᾳ* *Orig.* ii. 627^d. (i. 215^c. 767^b.) *Orig. Int.* iii. 358^b. 936^b. sic, sed add. *μου* *Eus.* in Ps. 310^a. | sine add. BL. rel. Vulg. *a.e.f.* Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iii. 605^a. 609^b. *Lcf.* 142.
10. *εν ουρανοις* 1° DLX. rel. (Latt.) (Syrr.) Memph. Arm. Æth. *Lcf.* 142. | *εν τῳ ουρανῳ* B. (33). (om. *τῳ* 33). | *εν τοις ουρανοις* H. | om. 1. Vulg.MSS. apud Wetst. *e.ff*^{1}. Syr.Pst.ed. (sed habet ed. apud Jones). Theb. *Clem.* 952. 970. *Orig.* i. 767^b. ii. 627^d. *Orig. Int.* ii. 420^c. iii. 358^b. 961^e. 973^c. iv. 473^d. *Eus.* in Ps. 204^e. *Hil.* 699^a.
— *μου*] om. H.
— *εν ουρανοις* 2°. *Orig.* i. 663^b. 767^b. 769^c. ii. 627^d. iii. 608^a. | *εν τοις ουρανοις* D. 33. V. *Orig.* i. 215^c. *Eus.* in Ps. 204^e.
11. † *ηλθεν γαρ ὁ υἱος του ανθρωπου σωσαι* † *το απολωλος* ς. DII(L^{2}mg.) 1^{2}mg., *rubr.* rel. (Latt.) Syrr. (Memph. in uno codice). Arm. Æth. cd. et MSS. (vid. Luc. xix. 10). [....*σωσαι το απολωλος* § II post hiatum]. | om. BL*. 1*. 33. *e.ff*^{1}. Syr.Hier. Memph. Theb. Æth. iii. *Eusebii Canones.* ‖ *ὁ υἱος*] om. *ὁ* Δ. | *ανθρωπου*] add. *ζητησε* L^{2}mg. | add. *ζητησαι και* G. *c.* (Memph. in uno codice). Æth. (a commate 10 ad comma 14 transilit *Orig.* in Comm: ad Homilias in Lucam referens lectorem, quae nunc non extant).
12. *τι*] *τι δε* D. *a.*
12. *αφησει* BL. 1. (Latt.) Arm. Æth. | *αφιησιν* D. Vulg.*Cl. ff*^{1}. | ‡ *αφεις* ς. IIX. rel. Syrr.
— *τα*] om. B.*Bch.*
— *ενενηκοντα εννεα* DLXΔ. 1. 33. EFGHKMUV | ‡ *εννενηκ. ενν.* ς. Bs.Ss. (hiat II.) | add. *προβατα* B. Arm. add. *προ* E*.
— *και πορ.* BDL. Latt. Syrr.Crt.&Pst. Memph. Arm. Æth. | *om. *και* ς. IIX. rel. Syr.Hcl. Theb.
— *πορευθεις*] *πορευομενος* D.
— *ζητει*] *ζητησει* H. (non D.)
13. *χαιρει* Vulg.*Cl.* *e.* | *χαρει* Δ*. *Am.* (Latt.)
— *ενενηκοντα εννεα* (L)XΔ 1. 33. EF(G)HKMUV (-*ενεα* LGU *Tf.*) | ‡ *εννεν. ενν.* ς. BsSs. (D. ϟθʹ). [hiat II.]
14. *εμπροσθεν*] om. Syr.Crt. Memph. *Orig.* iii. 610^a.
— *μου* BII. 33. FH. Syr.Hcl.txt. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig.* iii. 609^c. 610^a. 612^b. | ‡ *ὑμων* ς. D^{2}LX. rel. Latt. Syrr. Crt.Pst.&Hcl.mg. | *ἡμων* D*. Harl.*
— *ουρανοις* *Orig.* iii. 609^c. | praem. *τοις* D. 33. V* *ut vid.* *Orig.* iii. 610^a. 612^b.
— *ἑν* B.*Bch.*DL. 33. (M infra lin., rubr.) *e**. Harl*. | ‡ *εἱς* ς. IIX. rel. Latt. *Orig.* iii. *ter.*
15. *ἁμαρτησῃ* DIIX. rel. | *ἁμαρτησει* B.*Blc.*

9. cum uno oculo *Cl.* | 12. relinquit *Cl.* | 13. gaude *Cl.* | super eam *Cl.*

Vulg. a. b. c. Syrr. C. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.
c Lu. 17: 1, etc.
15. [εἰς σὲ]
§ 69
d Deut. 19: 15. 2 Cor. 13: 1.
e c. 16: 19.

ρπγ ε 15 c Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε†
ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ § σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου. ἐάν
ρπδ ι σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου· 16 ἐὰν δὲ
μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἔτι ἕνα ἢ δύο,[d] ἵνα
ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα·
17 ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ
καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοὶ ὥσπερ ὁ
ρπε ζ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. 18 ἀμὴν λέγω ὑμῖν,[e] ὅσα ‡ἂν″
δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν [τῷ] οὐρανῷ·
καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν
[τῷ] οὐρανῷ.
ρπϛ ι 111 19 Πάλιν * ἀμὴν″ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο ‡ συμ-
φωνήσουσιν ἐξ ὑμῶν″ ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πρά-
γματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ
¶ Π πατρός μου τοῦ¶ ἐν οὐρανοῖς. 20 οὗ γάρ εἰσιν δύο ἢ
τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ
ρπζ ε αὐτῶν. 21 Τότε προσελθὼν ‡ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ*″,
Κύριε, ποσάκις ἁμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου καὶ

15 (183, 5.) Si autem peccaverit in te frater tuus, vade et corripe eum inter te et ipsum solum: si te audierit, lucratus eris fratrem tuum: 16 (184, 10.) si autem non te audierit, adhibe tecum adhuc unum vel duos, ut in ore duorum testium vel trium stet omne verbum. 17 Quod si non audierit eos, dic ecclesiae: si autem et ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus et publicanus. 18 (185, 7.) Amen dico vobis, quaecumque alligaveritis super terram, erunt ligata et in caelo; et quaecumque solveritis super terram, erunt soluta et in caelo.

19 (186, 10.) Iterum dico vobis quia si duo ex vobis consenserint super terram de omni re, quamcumque petierint, fiet illis a patre meo qui in caelis est: 20 ubi enim sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum. 21 (187, 5.) Tunc accedens Petrus ad eum dixit, Domine, quoties peccabit in me frater meus et dimittam

L. | ἁμαρτῇ (sic.) 33. ἁμάρτῃ *Orig.* iii. 610^{b}.
15. εις σε DIIILX. 33. rel. Memph. *Hil.* 700^{a}. *Lcf.* 142. | om. B. 1. Theb. *Orig.* iii. 610^{b}. *Orig. Int.* ii. 194^{b}.
— ὑπαγε] om. Syr.Crt.
— ελεγξον] † praem. και ϛ. IILX. rel. (Latt.) Memph. Æth. *Hil. Lcf.* | om. BD. 1. 33. *ff*$^{1.2.}$ Syrr. Theb. Arm. *Orig.* iii. 610^{b}. *Orig. Int.* ii. 194^{b}.
— ακουσῃ] -σει L.
— εκερδησες D.
16. μη] add. σου LΔ. 33. Latt. (Syrr. Crt.&Pst.) Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig. Int.* ii. 194^{b}. | Contra, BD. rel. Syr.Hcl. *Orig.* iii. 611^{d}. (vid. ver. 15.)
— μετα σου] post δυο B. Memph. | Contra, DII. rel.
— σου] σεαυτου L. 1. 33. 69. KM. *Orig.* iii. 611^{d}.
— μαρτυρων BsIIX. rel. *Am. a.b.c.f.* Syr. Hcl. *Eus.* D.E. 425^{d}. *Hil.* 700^{b}. | om. D. | ante δυο L. | post τριων. 1. Vulg. *Cl. e. ff*^{1}*.g*$^{1.2.}$*h.* Syrr. Crt.&Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig.* iii. 129^{b}. 611^{e}. *Orig. Int.* ii. 194^{d}. *Tert.* de Praes. 16. *Lcf.* 142.
— σταθῃ BsDL. rel. | σταθησεται IIΔ. 33. MU. *Orig.* iii. 129^{b}.
17. ειπε] ειπον L. *Orig.* iii. 611^{e}.
— σοι] om. L. | add. λοιπον 1. (*Orig.* iii. 612^{a}.)
17. ὁ τελωνης] praem. ὡς D. *ff*^{1}. Syrr. Crt.&Hcl.
18. αμην] *bis* M. *c.* | praem. και Syr. Crt. | add. γαρ. Syr.Hcl. | add. δε V*.
— αν δησ. B. *Btly.* DL. 69. K. | ‡ εαν δησ. ϛ. IIX. rel. *Orig.* iii. 613^{b}.
— εσται δεδεμ.... επι της γης] om. D. (add. ad imam paginam man. rec.)
— τῳ ουρανῳ 1°. XΔ. 1. M. rel. (*Orig.* iii. 613^{c}). | om. τῳ B. *Orig.* iii. 614^{a}. | τοις ουρανοις (D man. rec.) L. 33. *f.* Memph. Theb. | Contra, *Orig.* iii. 614^{a}. diserte. (hiat II.)
— εαν] αν (D man. rec.) L. 69.
— τῳ ουρανῳ 2°] om. τῳ B. *Btly.* (hiat II). | τοις ουρανοις DL. 33. M. *f.* Memph. Theb.
19. παλιν * αμην″ B(sic) II(ut vid. e spat.) X. 33. 69. EFGHKSUV. (Latt.) Syrr. Crt.(&Hcl.) Theb. | παλιν δε ΔM. (Æth.) | παλιν tantum ϛ. ḊL. 1. Vulg. *ff*$^{1.2.}$*l.* Syr.Pst. Memph. Arm. *Orig.* iii. 614^{c}. iterum audite *e.*
— εαν δυο] δυο εαν D.
— συμφωνησ. εξ ὑμων BDL. Æth. | συμφωνωσιν εξ ἡμων *Orig.* i. 793^{f}. | εξ ὑμων συμφωνησ. 69. (Latt.) (Syrr.) *Cypr.* 14. (*Orig. Int.* ii. 178^{b}.) | ‡ ὑμων συμφωνησ. ϛ. IIX. rel. *Orig.* iii. 614^{c}. (Memph. Theb.?) Arm. (om. ὑμων 33. *a. ff*^{1}.) ‖ συμφωνησουσιν B. *Btly.* DIILΔ. 33. EHV. | ‡ -σωσιν ϛ. X. rel. *Orig.* iii. 614^{c}. 617^{b}.
19. πραγματος] praem. του D*.
— οὑ] ὁ X^{2}.
— εαν] αν D.
— αιτησωνται *Orig.* i. 798^{f}. iii. 614^{c}. 617^{b}. | -σονται L*XG*H.
— γενησεται] δοθησεται 33.
— ουρανοις] praem. τοις V.
20. οὑ *Orig.* iii. 615^{c}. 619^{b}. | ὁπου 69. *Orig.* i. 394^{a}. iii. 302^{a}. $433^{a.b.}$ 589^{e}. *Eus.* D.E. 252^{b}. in Es. 408^{b}. 429^{b}. in Ps. 62^{c}. 141^{c}. 202^{b}. 517^{e}. 702^{b}.
— οὑ γαρ εισιν.... ονομα εκει ειμι] ουκ εισιν γαρ.... ονομα παρ' οἱς ουκ ειμι D. eadem *add. g*^{1}. (ου γαρ εισιν D a correctore.)
21. ὁ Πετρος ειπεν αυτῳ B(D). *Orig.* iii. 619^{c}. (ὁ om. D.) (Pet. ad eum dixit Vulg. *g*^{2}.) | ‡ αυτῳ ὁ Πετρος ειπεν ϛ. LX. rel. *a.* Syr.Hcl. Arm. ad eum P. dixit ei *a.b.c.ff*$^{1.2.}$*g*^{1}*.h.* Memph. (Theb.) *Lcf.* 144. (om. ei 145.) ad eum P. et dixit *e.* ad eum P. et dixit ei *f.* Syrr. Crt.&Pst. Æth. (Simon Pet. Syr. Crt.)
— αμαρτησει] -σῃ ΔEH.
— εις εμε *Orig.* iii. 619^{c}. | post. ὁ αδελφος μου B. *Btly.* 69. (Memph. Theb.)
— μου] om. L.

16. te non *Cl.* | vel trium testium *Cl.* | 17. autem ecclesiam *Cl.* | 19. quaecumque *Am.**

B [C] D [Z] [II]. L (X) Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUV.

ΛΘ′ ρπη

ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις; 22 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς,
Οὐ λέγω σοι, ἕως ἑπτάκις, ‡ ἀλλά″ ἕως ἑβδομηκον-
τάκις ἑπτά. 23 διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν
οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησεν συνᾶραι λό-
γον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. 24 ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ
συναίρειν, ‡ προσήχθη″ αὐτῷ εἷς ὀφειλέτης μυρίων
ταλάντων. 25 μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευ-
¶ X σεν αὐτὸν¶ ὁ κύριος† πραθῆναι, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ
καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα ‡ ἔχει,″ καὶ ἀποδοθῆναι.
26 πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος προσεκύνει αὐτῷ λέγων,† Μα-
κροθύμησον ἐπ' ‡ ἐμέ,″ καὶ πάντα ‡ ἀποδώσω σοι.″
27. [ἐκείνου] 27 σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου
ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. 28 ἐξελ-
θὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων
αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας
§ C αὐτὸν ἔπνιγεν λέγων, Ἀπόδος§ † ‡ εἴ τι″ ὀφείλεις.
29 πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ† παρεκάλει αὐτὸν
λέγων, Μακροθύμησον ἐπ' ‡ ἐμέ,″ καὶ† ἀποδώσω σοι.
30 ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς
φυλακήν, ἕως† ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον. 31 ἰδόντες ‡ οὖν″
οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα·

ei? usque septies? 22 Dicit illi
Iesus, Non dico tibi usque septi-
es, sed usque septuagies septies.
23 (188, 10.) Ideo adsimilatum est
regnum caelorum homini regi
qui voluit rationem ponere cum
servis suis. 24 Et cum coepisset
rationem ponere, oblatus est ei
unus qui debebat decem milia
talenta. 25 Cum autem non
haberet unde redderet, iussit
eum dominus venundari et
uxorem eius et filios et omnia
quae habebat, et reddi debitum.
26 Procidens autem servus ille
orabat eum dicens, Patientiam
habe in me, et omnia reddam
tibi. 27 Misertus autem domi-
nus servi illius dimisit eum, et
debitum dimisit ei. 28 Egres-
sus autem servus ille invenit
unum de conservis suis qui de-
bebat ei centum denarios, et
tenens suffocabat eum dicens,
Redde quod debes. 29 Et pro-
cidens conservus eius rogabat
eum dicens, Patientiam habe
in me, et omnia reddam tibi.
30 Ille autem noluit, sed abiit et
misit eum in carcerem, donec
redderet debitum. 31 Videntes
autem conservi eius quae fie-
bant contristati sunt valde, et

22. ὁ Ἰησους et λεγω σοι] om. Syr.Crt.
— αλλα B.*Btly.*D. | ‡ αλλ' ς. LX. rel.
— ἑπτα] ἑπτακις D*.
23. ανθρωπῳ] om. G.
— μετα] om. Δ.
24. προσηχθη B.*Btly.Blc.*D. *Orig.*iii.621^{a}. 627^{b}. | ‡ προσηνεχθη ς. LX. rel. Latt. *Orig.* iii. 627^{c}. (632^{d}.) *Lcf.* 145.
— αυτῳ εἱς DL. rel. *Orig.* iii. 627^{b}. | εἱς αυτῳ B.
— μυριων] πολλων Memph. Theb. *Orig.* iii. 621^{d}. 627^{b}. 628^{a}. 632^{d}. | Contra, MSS. vv. *Orig.* in pericopae inscriptione iii. 621^{a}. *Orig. Int.* iii. 975^{b}.
25. εχοντος] εχοντων F.
— αυτου] om. B.*Bch.* (sed qu: post γυναικα).
— ὁ κυριος] om. 1. g^{1}. Syr.Crt. (om. ὁ Δ.) | † add. αυτου ς. 33. E. rel. Vulg.*Cl.* *b.c.e.f.ff*$^{1.2.}$*h.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. ‖ om. B.*Btly.Blc.*DL. 1. *Am. For. Harl. Emm. a.g*^{2}.
— γυν. αυτου] om. αυτου 1. (?B) *h.*
— εχει B.*Btly.Blc.* 1. Syrr. (Memph.) Theb. *Orig.* iii. 628^{c}. *diserte.* | ‡ ειχεν ς. D. rel. Latt. (*Orig.* iii. 633^{c}). *Lcf.* 145.
— αποδοθηναι] αποθηναι D*.
26. ουν] δε D. Latt. Syr.Hel.txt. Theb. Arm. (Æth.) *Lcf.* | Contra, MSS. Syr. Hel.mg. Memph. [Syrr.Crt.Pst.]
26. ὁ δουλος] add. εκεινος DLΔ. 33. Latt. Syrr. Memph. Æth. *Lcf.* 145. | om. B*s*. 1. rel. Theb. Arm.
— αυτῳ]' dominum suum *c.e.f.* Syr.Crt.
— λεγων] † add. κυριε ς. L. rel. (*b*).*f.* *ff*^{2}.g^{1}.(*h*). Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. | om. BD. Vulg. *a.*(*b*).*c.e.* *ff*^{1}.g^{2}.*l.* Syr.Crt. *Orig.* iii. 628^{d}. *Lcf.* 145.
— επ'] εν G.
— εμε DL. | ‡ εμοι ς. B*s*Δ. rel.
— αποδωσω σοι BL. 33. 69. Vulg. *a.b.c.* $g^{1.2.}$*h.* Syrr. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig.* iii. 628^{d}. *Lcf.* | ‡ σοι αποδωσω ς. L. rel. *f.* | om. σοι D. *b.e.ff*$^{1.2.}$
27. του δουλου εκεινου DL. rel. vv. | om. εκεινου B. 1. (et misertus est ejus dominus ejus et, Syr.Crt.)
— το δανειον] πασαν την οφειλην 1. (Memph. Theb.) *Orig.* iii. 629^{a}. (sed forsan ver. 32 respicit.)
28. δουλος εκεινος DL. rel. vv. | om. εκεινος B.*Btly.Blc.* Arm.Zoh.
— ἑκατον δηναρια] δηναρια $\bar{\rho}$ D.
— αποδος] † add. μοι ς. C. rel. *e.f.* Syrr. Arm. | om. BDL. 1. 33. (Latt.) Memph. Theb. Æth. *Orig.* iii. 622^{a}. 629^{a}. *Lcf.* 145.
28. ει τι BCDLΔ. 1. 33. 69(txt.) EFGH KMSUV. *Orig.* iii. 622^{a}. 629^{a}. | ‡ ὁ τι ς. 69mg. (quod Latt.) Arm. Æth.
— οφειλεις] -λης E*F. | add. mihi Syr. Hel.†
29. παρεκαλει] † praem. εις τους ποδας αυτου ς. C^{2}Δ. rel. *f.* Syrr.Pst.&Hel. (Memph. ?) Arm. | om. B.*Bch.*C*DL. 1. G. (Latt.) Syr.Crt. Theb. Æth. *Orig.* iii. 633^{c}. (*ut vid.*) *Lcf.* 145.
— εμε CDL. | ‡ εμοι ς. B*s*Δ. rel.
— και] καγω D. | † add. παντα ς. C^{2}L. 1. 33. Vulg. *c.f.ff*$^{1.2.}$$g^{1.2.}$ Syrr.Pst.& Hel.mg. Memph. Theb. Æth. | om. BC*DΔEFGHMSUV. *a.b.e.h.* Syr.Pst. MS. (ap. Jones). Syrr.Crt.&Hel.txt. Arm. *Lcf.* | post σοι K. | ἁπαντα 69.
— αποδωσω σοι] σοι αποδωσω C^{2}. 33. 69. *f.* (C*n.l.) (om. σοι Syr.Crt.)
30. ηθελεν] ηθελησεν D. 69. Latt. *Lcf.* 145. | add. conservus ejus Syr.Crt.
— αλλα] αλλ' ΔFV*s*(Elz.) | Contra, St. 3. B*s*CDL. rel.

24. debebat ei *Cl.* | 25. dominus ejus *Cl.* | *om.* debitum *Cl.* | 26. procedens *Am.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ‡ ἑαυτῶν″ πάντα
τὰ γενόμενα. 32 τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος
αὐτοῦ λέγει αὐτῷ, Δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν
ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· 33 οὐκ ἔδει
καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς ‡ κἀγὼ″ σὲ
ἠλέησα; 34 καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν
αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφει-
λόμενον†. 35 Οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ‡ οὐράνιος″
ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ
αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν†.

venerunt et narraverunt domino suo omnia quae facta erant. 32 Tunc vocavit illum dominus suus et ait illi, Serve nequam, omne debitum dimisi tibi, quoniam rogasti me: 33 non ergo oportuit et te misereri conservi tui, sicut et ego tui misertus sum? 34 Et iratus dominus eius tradidit eum tortoribus, quoad usque redderet universum debitum. 35 Sic et pater meus caelestis faciet vobis, si non remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris.

XIX. ρπθ
f ||Mar. 10:1–12. ς

112 1 f Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λό-
γους τούτους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦλθεν εἰς
τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου. 2 καὶ ἠκολού-
θησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.

1 (189, 6.) Et factum est cum consummasset Iesus sermones istos, migravit a Galilaea et venit in fines Iudaeae trans Iordanen, 2 et secutae sunt eum turbae multae, et curavit eos ibi.

Μʹ

113 3 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ† Φαρισαῖοι πειρά-
ζοντες αὐτὸν καὶ λέγοντες†, Εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ
ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; 4 ὁ
§ Z δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν†, Οὐκ ἀνέγνωτε § ὅτι ὁ ‡ κτίσας″
g Gen. 1:27. ἀπ' ἀρχῆς g ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς, 5 καὶ εἶπεν,
h Gen. 2:24. § II h‡″Ἕνεκα″ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν§ πατέρα καὶ

3 Et accesserunt ad eum Pharisaei temtantes eum et dicentes, Si licet homini dimittere uxorem suam quacumque ex causa? 4 Qui respondens ait eis, Non legistis quia qui fecit ab initio masculum et feminam fecit eos, 5 et dixit, Propter hoc dimittet homo

30. εις] add. την L.
— ἑως] †add. οὑ ς. D. rel. | om. BCL. Arm.
— αποδῳ] add. παν C(non M). *Tol. g*[1]. Theb. (in cdd. quibusdam).
31. ἰδοντες] ειδοτες 33.
— ουν BD. 33. *e.* | ‡δε ς. CL. rel. (Latt.) Syrr. Memph. Theb. Æth. *Lcf.* 145. [Arm.]
— οἱ συνδουλοι αυτου CD. rel. | αυτου οἱ συνδουλοι B.
— γενομενα 1°] γεινομενα D(L). Latt.
— ελθοντες] απελθοντες 33. 69.
— διεσαφησαν] εσαφησαν 69.
— ἑαυτων B.*Bch.*CΔ. 33. EFGKMUV. *Orig.* iii. 629[c]. | ‡αυτων ς. DL. 1s. Ss.
— παντα] ἁπαντα 1.
— τα] om. Δ.
— γενομενα 2° | γινομ. H.
32. αυτῳ *Orig.* i. 254[d]. | om. D.
— με] μοι M.
33. εδει] add. ουν D. Latt. (exc. *e.m. For.*) Syr.Crt. Theb. Arm.
— καγω B*Btly.*DL. 33. *Orig.* i. 254[e]. | ‡και εγω ς. C. rel.
34. τοις βασαν.] om. τοις 69.
— οὑ] om. B. Arm. *Orig.* i. 254[e].
— παν] om. D.

34. οφειλομενον] †add. αυτῳ ς. C. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth. | om. BD. Latt. Syr.Crt. Arm. *Orig.* i. 254[e].
35. οὑτως] add. ουν 1. | seqq. hoc ord. και ὑμιν ποιησει ὁ πατηρ μου ὁ ουρανιος D. (1).
— ουρανιος BC[2]DL. 33. K. *Orig.* i. 254[e]. iii. 634[c]. | ‡επουρανιος ς. C*. 1. rel.
— ποιησει ὑμιν] ὑμιν ποιησει ante ὁ πατηρ D. Latt. (exc. Vulg. *f.g*[2].) (Syr.Crt.)
— καρδιων ὑμων] †add. τα παραπτωματα αυτων ς. C. rel. *f.h.* Syrr.Pst.& Hcl. Theb. (ap. Mnt.) Arm. | om. BDL. 1. (Latt.) Syr.Crt. Memph. Theb. Æth. *Orig.* i. 254[e]. *Lcf.* 145.
1. ετελεσεν Vulg. *f.g*[2]*.h.* *Orig.* iii. 634[d]. 635[a-c] (diserte). (ετελεν C). | ελαλησεν D. *a.b.c.e.ff*[1·2]*.g*[1]. *Hil.* 702[a].
— της 1°] om. Elz.
3. προσηλθον] -θαν 33. | Contra, *Orig.*
— αυτῳ] om. C[3]. (add. τῳ Ιησου post φαρισαιοι).
— φαρισαιοι] †praem. οἱ ς. D. rel. Theb. *Orig.* iii. 636[c]. | om. BCLΔ. 1. 33. M. Memph.
— αυτον] om. 33. *a.* | αυτῳ 69*.
— λεγοντες] λεγουσιν D*. | †add. αυτῳ ς. D. rel. *c.h.* Syr.Hcl. | om. BCL. 1.

KMtxt. (Latt.) Syrr.Crt.&Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig.* iii. 636[c]. *Hil.* 702.[a]
3. ανθρωπῳ CD. 1. 33. rel. Latt. Syrr. rel. *Orig.* iii. 637[a]. | ανθρωπον *Orig.* iii. 636[c]. | om. BL.
4. ειπεν] †add. αυτοις ς. C. rel. Vulg. *b.f.g*[1·2]*.(m).* Syrr. (Arm.) vid. Mar. x. 3. | om. B.*Bch.Blc.*DL. *a.c.e.ff*[1·2]*.h.* Memph. Theb. Æth. *Orig.* iii. 637[a]. (praem. Jesus *a.b.c.(d).(f).ff*[2]*.g*[1]*.h.* | Contra, Vulg. *e.ff*[1]).
— ὁ κτισας B. 1. 33. Memph. Theb. Arm. *Orig.* iii. 637[a-c]. *Orig. Int.* i. 148[e]. *Hom.Cl.* 3. 54. | ‡ὁ ποιησας ς. CDZ. rel. *Orig. Int.* ii. 330[c]. (post απ' αρχης 69. εποιησας L).
— αρσεν] αρρεν E. *Orig.* (ante απ' αρχης Syr.Crt.)
— θηλυ] θηλυν D*.
— ειπεν] add. αυτοις Δ*.
5. ἑνεκα BZL. | ‡ἑνεκεν ς. CD. rel.
— πατερα] add. αυτου CIIΔ. 1. 33. E. *m.* Syrr. Memph. Theb. Arm.cdd. Æth. *Orig. Int.* ii. 330[c]. | Contra, BsDZ. rel. Latt. *Orig. Int.* ii. 305[b].

31. facta fuerant *Cl.* | 33. nonne *Cl.*
4. fecit hominem ab initio *Cl.* | 5. dimittit *Am.*

B C D (Z) [N] (Π). L Δ. 1. 33. 69. E F G H K M S U V. § N

¹ Deut. 24: 1.

ᵏ c. 5:32. Lu. 16:18.

9. γαμῶν

ρζ β

ρζα ι

τὴν μητέρα· καὶ ‡ κολληθήσεται″ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ,
καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν; 6 ὥστε οὐκέτι § εἰσὶν
δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία· ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄν-
θρωπος μὴ χωριζέτω. 7 λέγουσιν αὐτῷ, Τί οὖν
‡ Μωυσῆς″ ἐνετείλατο ¹ δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου,
καὶ ἀπολῦσαι†; 8 λέγει αὐτοῖς, Ὅτι ‡ Μωυσῆς″ πρὸς
τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι
τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ᾽ ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτως.
9 λέγω δὲ ὑμῖν,ᵏ † ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ†
μὴ ἐπὶ πορνείᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται· [καὶ ὁ
ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται] 10 λέγουσιν αὐτῷ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώ-
που μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γαμῆσαι. 11 ὁ δὲ
εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ πάντες χωροῦσιν τὸν λόγον τοῦτον,
ἀλλ᾽ οἷς δέδοται. 12 εἰσὶν γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ
κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτως, καί εἰσιν εὐνοῦχοι

patrem et matrem et adherebit
uxori suae, et erunt duo in
carne una. 6 Itaque iam non
sunt duo sed una caro. Quod
ergo deus coniunxit, homo non
separet. 7 Dicunt illi, Quid ergo
Moses mandavit dari libellum
repudii et dimittere? 8 Ait illis,
Quoniam Moses ad duritiam
cordis vestri permisit vobis di-
mittere uxores vestras: ab ini-
tio autem non sic fuit. 9 (190,2.)
Dico autem vobis quia quicum-
que dimiserit uxorem suam nisi
ob fornicationem et aliam dux-
erit, moechatur, et qui dimis-
sam duxerit, moechatur. 10 (191,10.)
Dicunt ei discipuli eius, Si ita
est causa homini cum muliere,
non expedit nubere. 11 Qui
dixit, Non omnes capiunt ver-
bum istud, sed quibus datum
est. 12 Sunt enim eunuchi qui
de matris utero sic nati sunt,
et sunt eunuchi qui facti sunt

---

5. *μητερα*] add. *αυτου* 69. Syrr. Memph. Theb. Æth. *Orig. Int.* ii. 330^{c}. | Contra, BCDZ. rel. *Orig. Int.* ii. 305^{b}. (*την μητερα αυτου και τον πατερα* 69).
— *κολληθησεται* BDΠ. 69. EFGHSUV. *Orig.* iii. 638^{c}. (ut vid. habet enim in comm. *κολλαται*). | ‡ *προσκολληθησεται* ς. CZ. rel. (e Gen. ii. 24. LXX)
— *οἱ* *Orig.* 637^{d}. | om. Z.
6. *δυο*] om. Δ.
σαρξ μια BCZNΠ. rel. *Orig.* | *μια σαρξ* D. Latt. (non *m*).
— *ὁ θεος*] om. *ὁ* Z.
— *συνεζευξεν*] add. *εις ἑν* D. *a.e**.ff*$^{1.2}$*.h.*
— *χωριζετο*] *αποχωριζετο* D.
7. *Μωυσης* BDZNΠL. 33. KM. (*ὁ Μωυσης* D). | ‡ *Μωσης* ς. C. 69. rel. *Orig.* iii. 640$^{c.e.}$
— *ενετειλατο*] add. *ἡμιν* N.
— *δουναι βιβλιον* ad fin.] ut quicumque vult uxorem dimittere det illi libellum repudii Syr.Crt.
— *απολυσαι*] † add. *αυτην* ς. BsCNΠ (*ut vid.*) 33. rel. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. | add. uxorem *b.c.ff*^{2}.(*m*). *Iren.* 245. | add. eas Memph. Theb. | om. DZL. 1. Vulg. *a.e.ff*^{1}*.g*$^{1.2}$*.h.l.* Syr.Hier. Arm. Theb. (ap. Mnt.) Æth. *Orig.* iii. 640^{c}. 641^{a}.
8. *λεγει*] praem. *και* D*. Æth.
— *αυτοις*] add. *ὁ Ιησους* M. (Latt.) | Contra, Vulg. *e.*
— *Μωυσης* B(D)ZN. 33. 69. KM. post *ὑμιν* D. Latt. (exc. Vulg. *g*^{2}.) | ‡ *Μωσης* ς. CΠ(*sic*)L. rel. | add. *μεν* U.
8. *ου γεγονεν* *Orig.* iii. 641^{a}. 646^{e}. 648^{a}. *Eus.* c. Mcl. 134^{d}. | *ουκ εγενετο* D. *Hom.Cl.* 3. 54.
9. *ὑμιν* | † add. *ὁτι* ς. CNΠ. rel. Vulg. *f.ff*^{2}*.g*^{1}*.m.* Syrr. Memph. Theb. Arm. Æth. | om. BDZ. *a.b.c.e.ff*^{1}*.g*^{2}*.h.*
— *αν* *Orig.* iii. 647^{c}. 648$^{a.c.}$ | *εαν* CM.
— *απολυσῃ*] -*σει* H. *Orig.* iii. 647^{c}. 648$^{a.c.}$
— *μη επι πορνειᾳ* CZNΠLΔEFGHKMSUV. Vulg. *g*^{2}. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. | † praem. *ει* ς. 69^{2}. mg. (*ει μη επι λογῳ πορν.* *Clem.* 506.) ‖ *παρεκτος λογου πορνειας* BD. 1. 33. 69*. *a.b.c.e.ff*$^{1.2}$*.g*^{1}*.h.m.* Syr.Crt. Memph. Theb. *Orig.* iii. 647^{c}. 648$^{a.c.}$ 649^{b}. (vid. cap. v. 32.) *χωρις λογ. πορν.* *Clem.* 533. (sed qu. cap. v.)
— *και γαμησῃ αλλην* CDZΠ. 33. rel. Latt. Syrr. Theb. Æth. Arm. | om. BN. 1. *ff*^{1}. Memph. *Clem.* (? cap. v.) *Orig.* iii. 647^{c}. 648$^{a.c.}$ (vid. cap. v. 32.) ‖ *γαμησῃ*] -*σει* HM.
— *μοιχαται* C^{3}DZΠ. 33. rel. Latt. Syrr. Pst.&Hcl. Theb. Arm. Æth. | *ποιει αυτην μοιχευθηναι* BC*N. 1. *ff*^{1}. *m*(¹.) Syr.Hier. (ut vid.) Memph. (*Clem.* ? cap. v.) *Orig.* iii. 647^{c}. 648$^{a.c.}$ (vid. cap. v. 32). adulterium committit adversus eam Syr.Crt. adulterium facit *m*(¹.)
— *και ὁ απολελυμενην γαμ. μοιχαται* BC*ZNΠ. 1. 33. rel. Vulg. *c.f.g*^{2}*.m.* Syrr. Pst.&Hcl. Syr.Hier. Memph. W&Sch. Arm. Æth. (vid. v. 32.) | om. C^{3}DL. 69. S. *a.b.e.ff*$^{1.2}$*.g*^{1}*.h.* Syr.Crt. Memph. MS. Theb. (non agnoscit *Orig.*)
9. *γαμησας* BsZ. rel. | *γαμων* CNΠΔ. 1. 33.
10. *αυτου*] om. B. *e.ff*^{1}*.g*^{1}. Theb. MS.
— *ανθρωπου* Vulg. *e.f.g*^{2}.(*l*). *Orig.* iii. 649^{c}. | *ανδρος* D. *a.b.c.ff*^{2}*.g*^{1}*.h.*(om. *ff*^{1}.)
11. *ὁ δε*] add. *Ιησους* KM*. *m.* | post *αυτοις* *a.b.c.ff*^{1}. Syr.Crt.
— *τουτον* CDZNΠ. rel. *Clem.* 534. *Orig. Int.* ii. 178^{f}. | om. B. 1. *e.* Æth. *Orig.* iii. 649^{d}. 650^{d}. *Cypr.* 174. 315.
— *δεδοται*] add. a Deo. Syr.Crt.
12. *ευνουχισθησαν* *Orig.* iii. 656^{b}. | *ηυνουχ.* D. | *ευνουχιθησαν* G.
— *και εισιν* 3°.] *και οἱ εισιν* 69.
— *ευνουχοι* 3°.] om. *m.* Syr.Crt.
— *ευνουχισαν*] *ευνουχισθησαν* Δ.
— *δυναμενος* *Orig.* iii. 651^{a}. | *δυνομενος* B.(*Bch.* in Var. Lect. 1801. sed non in ed. 1788).
13. *προσηνεχθησαν* B.*Bch.Blc.*CDL. 33. *Orig.* iii. 658^{b}. (*cit.*) | ‡ *προσηνεχθη* ς. ΠE. rel. *Orig.* iii. 659^{a}. (in comm.)
— *τας χειρας επιθῃ αυτοις* BCΠ. rel. *Orig.* iii. 659^{c}. | *επιθῃ τας χειρας αυτοις* D. Theb. Æth. *Orig.* iii. 658^{b}. (in titulo pericopae) | *τας χειρας αυτοις επιθῃ* U. Latt. *Hil.* 702^{e}.
— *επετιμησαν*] *επετιμων* C. Latt. *Hil.*
— *αυτοις*] *αυτους* Δ.

---

7. dare *Cl.* | 8. fuit sic *Cl.* | 10. hominis cum uxore *Cl.* | 11. dixit illis *Cl.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. C. P. H.
Memph. Theb.
Arm. Æth.
¶ Z
ρλβ/β
[l] ‖Mar. 10: 13–16. β
‖Lu. 18: 15–17.
¶ N
¶ Π
ΜΑ' ρλγ/β
[m] ‖Mar. 10: 17–31.
‖Lu. 18: 18–31.
[n] Lu. 10: 25.
17. τήρησον
[o] Ex. 20: 12—16.

οἵτινες¶ εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καί εἰσιν
εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασι-
λείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρείτω.
114 [13] [l] Τότε¶ ‡προσηνέχθησαν″ αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς
χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ
ἐπετίμησαν αὐτοῖς· [14] ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, ″Ἄφετε τὰ
παιδία, καὶ μὴ κωλύετε¶ αὐτὰ ἐλθεῖν πρός με· τῶν
γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. [15] καὶ
ἐπιθεὶς ‡ τὰς χεῖρας αὐτοῖς″ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.
115 [16] [m] Καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν ‡αὐτῷ εἶπεν,″ [n] Δι-
δάσκαλε†, τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα ‡σχῶ″ ζωὴν αἰώνιον;
[17] Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, ‡Τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἷς
ἐστιν ὁ ἀγαθός″†, εἰ δὲ θέλεις ‡ εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν,″
‡τήρει″ τὰς ἐντολάς. [18] λέγει αὐτῷ, Ποίας; Ὁ δὲ Ἰησοῦς
εἶπεν, Τό, [o] οὐ φονεύσεις· οὐ μοιχεύσεις· οὐ κλέψεις· οὐ ψευ-
δομαρτυρήσεις· [19] τίμα τὸν πατέρα † καὶ τὴν μητέρα·

ab hominibus, et sunt eunuchi qui se ipsos castraverunt propter regnum caelorum. Qui potest capere capiat.

[13] (192, 2.) Tunc oblati sunt ei parvuli ut manus eis imponeret et oraret; discipuli autem increpabant eos. [14] Iesus vero ait eis, Sinite parvulos, et nolite eos prohibere ad me venire: talium est enim regnum caelorum. [15] Et cum imposuisset eis manus, abiit inde.

[16] (193, 2.) Et ecce unus accedens ait illi, Magister bone, quid boni faciam ut habeam vitam aeternam? [17] Qui dixit ei, Quid me interrogas de bono? unus est bonus, deus: si autem vis ad vitam ingredi, serva mandata. [18] Dicit illi, Quae? Iesus autem dixit, Non homicidium facies, non adulterabis, non facies furtum, non falsum testimonium dices, [19] honora

---

14. *ειπεν* BsΠΔ. 1. 33. 69. rel. (Latt.) Theb. Arm. | add. *αυτοις* CDLM. Vulg. *f.g*$^{1.2.}$*l.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl*. Memph. Æth. (vid. Mar. x. 14.)
— *παιδια*] add. *ελθειν προς με* Syr.Crt. *et* post *αυτα* (vid. Mar. et Luc.). *hic* habet Syr.Pst.
— *και*] om. 1.
— *κωλυετε* *Clem.* 104. *Orig.* iii. 660^{b}. | *κωλυσητε* D. 69^{2}. (*-σετε* 69*.)
— *προς με* *Clem.* 104. *Orig.* iii. | *προς εμε* LΔ.
15. *τας χειρας αυτοις* BDLΔ*. 69. Syrr. Crt.&Pst. Memph. Theb. Æth. *Orig.* iii. 658^{b}. 663^{b}. | ‡*αυτοις τας χειρας* ς. C. rel. Latt. Syr.Hcl. Arm.
16. *αυτῷ ειπεν* B. 69. (*e.*)(*f.*) Theb. Arm. Æth. | ‡*ειπεν αυτῳ* ς. C. rel. Syrr. *Orig.* iii. 664^{a}. | *λεγει αυτῳ* D. Vulg. | *αυτῳ ειπεν αυτῳ* (Latt.) Memph.
— *διδασκαλε*] †add. *αγαθε* ς. C. rel. Vulg. *b.c.f.ff*^{2}.*g*$^{1.2.}$*h.* Syrr. Memph. Theb. Arm. *Iren.* 92. *Hil.* 994^{c}. (? Mar.) | om. BDL. 1. *a.e.ff*^{1}. Æth. *Orig.* iii. 664$^{a.c.}$ *Hil.* 703^{a}.
— *αγαθον* *Orig.* iii. 664^{a}. 665^{c}. 666^{b}. | om. *ff*^{2}. Syr. Crt. Memph. MS. Theb.
— *ποιησω ἱνα*] *ποιησας* L. 33.
— *σχω* BC*(ut mihi vid.)D. *Orig.* iii. 664^{a}. (*cit.*) | ‡*εχω* ς. C *nunc* 1. rel. *κληρονομησω*, Syrr.Crt.&Hcl.mg. Memph. et post *ζωην αιωνιον* L. 33. (*e*). Æth. (*Iren.* 241.) *Orig.* iii. 664^{b}. (*Comm.*)

17. *ὁ δε* Vulg. *e.f.g*^{1}. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. | add. *Ιησους* 33. EM. *a. b. c. ff*$^{(1).2.}$ (*h*). Syr.Crt. Æth.
— *τι με ερωτᾳς περι του αγαθου* B(D)L. 1. Vulg. *a.b.c.e.ff*$^{1.2.}$*g*^{1}.*h.l.* Syrr.Crt.&Hcl. mg. Syr.Hier. (sic). Memph. Arm. Æth. *Orig.* iii. 664$^{b.c.}$ 665^{c}. 666^{b}. *Eus.* Ev. Pr. 542^{a}. (om. *του* D. *Orig.* 664^{c}.) | ‡*τι με λεγεις αγαθον* ς. C. rel. *f.* Syrr. Pst. & Hcl. txt. Theb. *Iren.* 92. *Hil.* 703^{d}. (994$^{a.e.}$? Mar.) *τι με αγαθον* Δ.
— *εἱς εστιν ὁ αγαθος* B(D)L. (1). Vulg. *a.b.c.e.ff*$^{(1).2.}$*l.* Syr.Crt. Syr.Hier. Memph. Arm. *Iren.* 92. *Orig.* iii. 664^{c}. 665^{c}. (om. *ὁ* D. 1. *Iren.*) | ‡*ουδεις αγαθος ει μη εἱς* ς. C. rel. *f.g*^{1}.(*h*).*m.* Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Æth. *Eus.* Ev. Pr. 542^{a}. *Hil.* 994$^{a.e.}$ (? Mar.) ‖ †add. *ὁ θεος* ς. C. rel. Vulg. *b.c.f.ff*$^{(1).2.}$*g*^{1}.*h. l.m.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth. *Eus.* Ev. Pr. *Hil.* 994$^{a.e.}$ add. *πατηρ* *e.* *Clem.* 642. 684. add. *ὁ πατηρ εν τοις ουρανοις* *Marcosii ap. Iren.* 92. (om. *ὁ* U.) | om. BDL. 1. *a.* Syr.Hier. Arm. *Orig.* iii. 664^{c}. 665^{c}. (*ὁ μὲν οὖν Ματθαῖος, ὡς περὶ ἀγαθοῦ ἔργου ἐρωτηθέντος τοῦ σωτῆρος ἐν τῷ, Τί ἀγαθὸν ποιήσω; ἀνέγραψεν. ὁ δὲ Μάρκος καὶ Λουκᾶς φασι τὸν σωτῆρα εἰρηκέναι, Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός.* *Orig.* iii. 664^{d}.)
— *θελεις*] *θελης* F.

17. *εις την ζωην εισελθειν* BCL. 33. K. Vulg. *f.ff*^{1}. Æth. *Iren.* 241. *Orig.* iii. 667^{c}. 668$^{a.b.}$ | *εις την ζωην ελθειν* D. *a.* (*b*).*c.e.ff*^{2}.*g*^{1}.(*h*). *Cypr.* 194. 303. *Lcf.* 119. | ‡*εισελθειν εις την ζωην* ς. Δ. 1. rel. Syrr. Memph. Theb. (Arm.) (post *εισελθειν* add. *τηρησον* Δ*).
— *ζωην* add. *αιωνιον* Δ**.
— *τηρει* B.*Bch.Blc.*D. (*τηρη* B.*Btly.*) | ‡*τηρησον* ς. C. 1. 33. rel. *Orig.* iii. 667^{c}. 668$^{b.c.}$
18. *λεγει αυτῳ ποιας* CD. rel. | *ποιας φησιν* L. | *εφη αυτῳ ποιας* B.*Bch.Blc.* *f.* | praem. *ὁ δε* 1.
— *Ιησους*] om. F.
— *ειπεν* CDL. rel. | *εφη* B.*Btly.* | add. *αυτῳ* H. *e.ff*^{2}.*h.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. Theb. Arm.
— *το* Syr.Hcl. *Orig.* iii. 668^{c}. | om. DM.
— *ου φονευσεις*] post *ου μοιχευσεις* *Iren.* 241. *Orig.* iii. 668^{c}. (et hoc ordine Orig. saepe haec mandata refert).
19. *πατερα*] †add. *σου* ς. C^{2}. 33. 69. Vulg. *Cl.* *a.b.f.ff*$^{1.2.}$*h.* Syrr. Memph. Theb. Æth. | om. B.*Bch.*C*DLΔ. 1. EFGHKMSUV. *Am.* *c.e.g*$^{1.2.}$ Arm. *Iren.* 241. *Orig.* iii. 668^{c}. 669^{c}. *Cypr.* 303.
— *μητερα*] add. *σου* Vulg. *Cl.* *a.b.ff*$^{1.2.}$ Syrr.Crt.&Pst. Memph. Theb. Æth.

---

19. patrem tuum et matrem tuam *Cl.*

BCD[Z.] καί, [p] ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 20 λέγει
L[X]Δ. αὐτῷ ὁ νεανίσκος, ‡ Ταῦτα πάντα″ ‡ ἐφύλαξα″ †, τί
1. 33. 69. EFGHKMSUV. ἔτι ὑστερῶ; 21 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Εἰ θέλεις τέλειος
[p] Lev. 19:18. ρϟδ εἶναι, ὕπαγε § πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸς * τοῖς″
21. λέγει αὐτ. β § Z πτωχοῖς· καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν ‡ οὐρανοῖς″ καὶ δεῦρο,
§ X ρϟε β ἀκολούθει μοι. § 22 ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον
ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά· 23 Ὁ
δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν
ὅτι ‡ πλούσιος δυσκόλως″ εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασι-
λείαν τῶν οὐρανῶν. 24 πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώ-
24. ῥαφίδος διελθεῖν τερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρυπήματος ῥαφίδος ‡ εἰσελ-
— βασιλείαν τοῦ θεοῦ θεῖν,″ ἢ πλούσιον [‡ εἰσελθεῖν″] εἰς τὴν βασιλείαν
‡ τῶν οὐρανῶν″ †. 25 ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ † ἐξε-
πλήσσοντο σφόδρα λέγοντες, Τίς ἄρα δύναται σω-
θῆναι; 26 Ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Παρὰ
[q] Lu. 1:37. ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν, [q] παρὰ δὲ θεῷ
πάντα δυνατά †.
116 27 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Ἰδοὺ

patrem et matrem, et diliges
proximum tuum sicut te ipsum.
20 Dicit illi adulescens, Omnia
haec custodivi: quid adhuc
mihi deest? 21 (191, 2.) Ait illi
Iesus, Si vis perfectus esse,
vade vende quae habes et da
pauperibus, et habebis thesaurum in caelo, et veni sequere
me. 22 (195, 2.) Cum audisset autem adolescens verbum, abiit
tristis: erat enim habens multas possessiones. 23 Iesus autem dixit discipulis suis, Amen
dico vobis quia dives difficile
intrabit in regnum caelorum.
24 Et iterum dico vobis, facilius
est camelum per foramen acus
transire quam divitem intrare
in regnum caelorum. 25 Auditis
autem his discipuli mirabantur
valde, dicentes, Quis ergo poterit salvus esse? 26 Aspiciens
autem Iesus dixit illis, Apud
homines hoc inpossibile est,
apud deum autem omnia possibilia sunt.
27 Tunc respondens Petrus dixit ei, Ecce nos reliquimus

19. *και αγαπ.... ὡς σεαυτον*] om. Syr. Hier. (*Origenes* (iii. 671) putavit haec addita fuisse a librario; sed textum ipsum non mutavit).
— *σεαυτον*] *ἑαυτον* 69. *Orig.* iii. 669[c]. (sed contra 668[c]. 669[d] *bis*, et saepe).
20. *ὁ νεανισ.*] om. *ὁ* Δ.
— *ταυτα παντα* BD. 1. 69. HKM. Syrr. *Orig.* iii. 669[d]. 670[a]. | ‡ *παντα ταυτα* ϛ. CL. 33. rel. Latt.
— *εφυλαξα* BDL. 1. | ‡ *εφυλαξαμην* ϛ. C. 33. 69. rel. *Orig.* iii. 669[d]. || † add. *εκ νεοτητος μου* ϛ. C(D). 33. 69. rel. Vulg. *Cl. a.b.c.e.f.ff*[2]*.h.* Syrr. Memph. Theb. Arm. Æth. (*Clem.* 537. ? Mar. vel. Luc.) *Orig.* iii. 670[a]. (*Hil.* 704). (om. *μου* D). | om. BL. 1. *Am. For. Harl. Emm. ff*[1]*.g*[1.2]*.l. Iren.* 241 (ut vid.) vid. Mar. x. 20. Luc. xviii. 20.
21. *εφη* CD. rel. | *λεγει* B. 69. (ait Latt)
— *θελεις*] *θελης* F.
— *δος*] *δως* E*.
— * *τοις″ πτωχοις* BD. Memph. Theb. | om. *τοις* ϛ. CZ. rel. *Clem.* 537. (189. 576.? Mar. vel Luc.) *Orig.* iii. 670[a]. 671[b]. 672[b]. 674[c]. 683[c]. (vid. Mar. et Luc.)
— *ἑξεις*] *ἑξης* E.
— *ουρανοις* BCD. *e.g*[1]. Theb. *Cypr.* 184. *Hil.* 704[b]. | ‡ *ουρανῳ* ϛ. ZL. 1. 33. rel. (Latt.) Memph. Arm. *Orig.* iii. 670[a]. 683[c]. *Orig. Int.* ii. 144[e]. 438[c]. *Cypr.* 239. 303. (vid. Mar. et Luc.) | add. et tolle crucem tuam Syr.Crt.
22. *δε*] om. D. (habet *υ* suprascriptum post *ο* a correctore, ut sit fortasse lectio *ουν*).
— *τον λογον″* BCD. rel. Vulg. *ff*[2]*.g*[1.2]. Syr.Hel.† Memph. Arm. | om. ZL. (*hoc e.f.h.* Æth.) | ante *ὁ νεανισκος* 33. *Orig.* iii. 678[d]. || add. *τουτον* B. *Btly.Blc.* (*a*). *b.*(*e*)*.ff*[1]. Syrr.Crt.&Pst. Theb. | Contra, rel. *Orig.*
— *κτηματα* CDZ. rel. *Orig.* iii. 678[d]. | *χρηματα* B. *Btly.Blc.*
23. *πλουσιος δυσκολως* B. *Bch.* CDZL. 1. 33. 69. Vulg. *a.b.c.ff*[1] *g*[1.2]. Æth. *Orig.* iii. 679[d]. | ‡ *δυσκ. πλουσ.* ϛ. XE. rel. *e.f*[1]*.ff*[2]*.h.* Syrr. Arm. *Orig.* iii. 679[c].
— *των ουρ.*] om. *των* M.
24. *παλιν δε e.f.* Syrr. | *και παλιν* Vulg. *c.g*[1.2]*.h.* (Æth.) [Hanc lectionem dedit Fordius per errorem tanquam e coll. Btleianâ codicis B.] | *παλιν* L. 1. F. *a.b.ff*[1].
— *ὑμιν*] add. *ὁτι* CZ(ut vid.)LM. Syrr. Memph. Theb. Æth. | om. BsDX. rel. Latt. Arm.
— *καμηλον*] *sic* habet Z.
— *τρυπηματος* DZLX. 1. 33. rel. *Orig.* i. 641[e]. 642[a]. | *τρηματος* B. *Orig.* i. 641 (codd.) | *τρυμαλιας* CKMU. *Orig.* iii. 681[a]. *Eus.* in Es. 575[c]. | *τρυπης Orig.* iii. 680[a].
24. *εισελθειν* 1° CZLΔ. 1.33.69. EFHKMU. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. (ut vid.) *Orig.* i. 641[e]. 642[a]. iii. 681[a.b.] *Eus.* in Es. 575[c]. | ‡ *διελθειν* ϛ. BsDXGSsVs. Latt. Syr.Crt. (ut vid.) *Orig.* iii. 680[a]. *Hil.* 704[e]. 705[d]. (vid. Mar. x. 25).
— *πλουσιον εισελθειν* BD. Latt. Syr.Pst. Memph. Theb. Æth. *Orig.* iii. 680[a]. | ‡ *εισελθειν* ad fin. ver. ϛ. C. rel. Syr. Hel. (*πλουσιος* 69*). | om. utroque loco ZL. 1. 33. *ff*[1]. Syr.Crt. *Orig.* i. 641[e]. 642[a]. iii. 681[a]. *Eus.* in Es. 575[d].
— *των ουρανων* Z. 1. 33. Latt. Syr.Crt. *Clem.* 936. *Orig.* iii. 680[b]. *Eus.* in Es. 575[d]. *Hil.* 704[e]. (vid. ver. 23). | ‡ *του θεου* ϛ. BsCD. rel. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig.* i. 641[e]. 642[a]. 681[a]. (vid. Mar. et Luc.)
25. *ακουσαντες*] praem. Iterum Syr.Crt.
— *μαθηται*] † add. *αυτου* ϛ. C[3]X. 1. rel. *ff*[1]. Syr.Crt. Æth. | om. BC*DZLΔ. 33. 69. K. (Latt.) Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm.
— *εξεπλησσοντο*] add. *και εφοβηθησαν* D.

20. custodivi a juventute mea *Cl.* | 23. regnum *Am.* | 25. valde *om. Am.**txt. (in mg.*)

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

r Lu. 22:30.
28. καὶ ὑμεῖς
¶ Z
29. οἰκίας ἢ ante ἀδελφοὺς
s c. 20:16. Lu. 13:30.

ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί
ρϛϛ ι ἄρα ἔσται ἡμῖν; 28 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ
παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ
ρϛζ ε θρόνου δόξης αὐτοῦ, r καθίσεσθε καὶ ‡ αὐτοὶ" ἐπὶ δώ-
δεκα θρόνους, κρίνοντες ¶ τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσ-
ρϛη β ραήλ. 29 καὶ πᾶς ‡ ὅστις" ἀφῆκεν † ἀδελφοὺς ἢ ἀδελ-
φὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα † ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ‡ ἢ οἰκίας"
ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ‡ πολλαπλασίονα" λήμ-
ψεται, καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει.
ρϛθ β 117 30 s Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ
XX. MB' σι ἔσχατοι πρῶτοι. 1 ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐ-
ρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωῒ
μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. 2 συμ-
φωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν,
ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. 3 καὶ
ἐξελθὼν περὶ † τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους ἑστῶτας ἐν
τῇ ἀγορᾷ ἀργούς· 4 κἀκείνοις εἶπεν, Ὑπάγετε καὶ

omnia et secuti sumus te: quid
ergo erit nobis? 28 (196, 10.) Iesus
autem dixit illis, Amen dico
vobis quod vos qui secuti estis
me, in regeneratione, cum sede-
rit filius hominis in sede maies-
tatis suae, (197, 5.) sedebitis et
vos super sedes duodecim iudi-
cantes duodecim tribus Israhel.
29 (198, 2.) Et omnis qui reliquit
domum vel fratres aut sorores
aut patrem aut matrem aut ux-
orem aut filios aut agros prop-
ter nomen meum, centuplum
accipiet et vitam aeternam pos-
sidebit.

30 (199, 2.) Multi autem erunt
primi novissimi, et novissimi
primi. 1 (200, 10.) Simile est enim
regnum caelorum homini patri
familias, qui exiit primo mane
conducere operarios in vineam
suam. 2 Conventione autem
facta cum operariis ex denario
diurno misit eos in vineam
[suam]. 3 Et egressus circa
horam tertiam vidit alios stantes
in foro otiosos, 4 et illis dixit,

---

a.b.c.e.ff^{2}.*g*^{2}. Syr.Crt. (Contra, Vulg. *f.ff*^{1}.*g*^{1}.*h*).
25. τις] praem. και 33.
26. ειπεν] λεγει K.
— αδυνατον] δυνατον D*Gr.
— θεῳ *Orig.* iii. 681^{a}. | τῳ θεῳ DM.
— παντα δυνατα *Orig.* iii. | δυνατα παντα ZL. || † add. εστιν ς. C^{3}D. rel. Latt. (Memph. Theb.) Æth. | om. BC* ZLXΔ. 1. 33. 69. HKSUV*. Syrr.Pst. &Hcl. Arm. *Orig.* iii. (Deus autem omnia potest facere Syr.Crt.)
27. τοτε *Orig.* iii. 681^{d}. | om. C. (αποκρ. δε Vmg.)
— ιδου] praem. κυριε XM.
— ηκολουθησαμεν *Clem.* 947. *Orig.* i. 283^{c}. iii. 682$^{a.d.}$ 684^{d}. | -καμεν D*.
28. αυτοις *Orig.* i. 283^{c}. iii. 685^{a}. | αυτῳ D.
— καθισῃ] καθηση LE(Tf.)G. | καθησει H.
— καθισεσθε BsCD*II. rel. *Orig.* iii. 688^{a}. | καθησεσθε D^{2}LΔ(X). 69*. GMU. *Orig.* i. 283^{c}. ii. 821^{c}. iii. 419^{f}. 480^{a}. | καθεσθησεσθε Z. 1.
— και αυτοι DZL. 1. *Orig.* i. 283^{c}. iii. 688^{a}. (686^{b}.) | ‡ και ὑμεις ς. BsC. 33. rel. | om. *Orig.* ii. 821^{c}. iii. 419^{b}. 480^{a}. *Hil.* 287^{d}. 387^{e}.
— δωδεκα 1° *Orig.* i. 283^{c}. ii. 821^{c}. iii. 419^{f}. 480^{c}. | δεκαδυο D. (δωδεκα 2° ιβ' D).
— τας] om. D*.

29. ὁστις BCDLΔ. 1. 33. 69. E*K. *c.e.ff*^{1}. *g*^{2}.*h*. *Iren.* 332. *Orig.* i. 283^{c}. iii. 685^{b}. 688^{c}. | ‡ ὁς ς. X. rel. Vulg. *a.b.f. ff*^{2}.*g*^{1}.
— η οικιας post αγρους C*L. 1. *For.* (*et* domum ut in Vulg.) Syr.Hier. Memph. (Æth.) (*Iren.* 332). *Orig.* i. 283^{c}. iii. 689^{a}. (vid. et 685^{b}. 688^{c}). | ‡ οικιας η post αφηκεν ς. BsC^{3}D. rel. *e.* Syrr. Theb. | *sic* sed οικιαν η 33. K. (non 69). Vulg. *a.b.c.f.ff*$^{1.2.}$*g*^{1}.*h.m.* (post μητ. *g*^{2}). Arm. *Hil.* 1280^{c}. (vid. Mar. et Luc.)
— η πατερα] om. D. *b.ff*$^{1.2.}$*m.* Syr.Crt. *Hil.* 1280^{c}.
— πατερα η μητερα] γονεις 1. *e. Iren.* 332. *Orig.* i. 283^{d}. (iii. 689^{a}).
— η τεκνα] † praem. η γυναικα ς. C. rel. Vulg. *c.g*^{2}.*h.* Syrr. Memph. Theb. Arm. | om. BD. 1. *a.b.e.ff*$^{1.2.}$*m.* Syr.Hier. *Iren.* 332. *Orig.* i. 283^{d}. 284^{c}. (οὐ συγκατηρίθμηται δὲ τούτοις γυνή.) *Hil.* 1280^{c}.
— ἑνεκεν] ἑνεκα D.
— του ονοματος μου *Orig.* i. 283^{d}. 284^{d}. | του εμου ονοματος B.
— πολλαπλασιονα B.*Btly.Blc.*L. Syr. Hier. Theb. *Orig.* i. 283^{d}. *bis* (diserte, addit enim ἢ ὡς ὁ Μάρκος φησίν, ἑκατονταπλασίονα) 284^{d}. iii. 688^{c}. 689^{a}. (*dis.*) *Eus.* in Ps. 289^{a}. | ‡ ἑκατονταπλασιονα ς. C. rel. Latt. Memph. *Clem.* 615. ut vid. *Iren.* 332. *Hil.* 706^{c}. 707^{c}. 1280^{c}. | ἑκατονταπλασιον D*.
— ζωην] praem. in mundo venturo Syr. Crt. praem. εν τῳ μελλοντι in futuro *Iren.* 332. *Eus.* in Ps.
30. πρωτοι εσχατοι και εσχατοι πρωτοι *Orig.* iii. 664^{b}. 690^{b}. 694^{a}. | εσχ. πρωτ. και πρωτ. εσχ. L. Æth.
— εσχατοι] praem. οἱ C. 69. M.
1. γαρ *Am. Fuld. a.* *Orig.* iii. 774^{b}. | om. Vulg. *Cl. b.c.e.ff*^{1}.*g*$^{1.2.}$ Memph. *Orig.* iii. 694^{c}. *Hil.* 707^{d}. (autem *h.* Syr.Crt.)
2. συμφωνησας δε BsCDL(Δ) 1. 33. 69. Ss (Latt.) Syrr. Pst. & Hcl. Memph. Theb. (praem. και Δ* Gr.) | και συμφων. XE(F)GHKMUV. (*e.*) Syr.Crt. (Arm.) (Æth.) (om. και F*.)
— αμπελωνα αυτου] om. αυτου 1. *Am.*
3. εξελθων *Orig.* iii. 700^{a}. | διεξελθων D.
— περι] † add. την ς. ΔVs. | om. BCDLX. 1. 33. 69. EFGHKMSU. *Orig.* iii. 700^{a}. (695^{a}).
— ὡραν] ante τριτην DΔ. Latt. (exc. *e.*)
— ειδεν BC. rel. Vulg. *e.f.ff*^{1}.*g*$^{1.2.}$ *Orig.* iii. 700^{a}. | ευρεν D. *a.b.c.ff*^{2}.*h.*
— ἑστωτας] post εν τῃ αγορᾳ 69.
4. κακεινοις BsCD. rel. | και εκεινοις XΔ. 1. 69. EFGHMUV.

---

29. reliquerit *Cl.*
1. enim *om. Cl.* | 2. suam *om. Am.* | 4. dixit illis *Cl.*

B C D [Z] [N]. L X Δ. 1. 33. 69. E(F)G H K M S U V [Frag. Sin.]
5. πάλιν [δὲ]
§ N
§ Z
§ Fr. Sin.
10. [τὸ] ἀνὰ — καὶ αὐτοὶ post ἔλαβον
12. αὐτοὺς ἡμῖν
13. συνεφώνησά σοι

ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω
ὑμῖν. 5 οἱ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν * δὲ" ἐξελθὼν περὶ
ἕκτην καὶ ‡ ἐνάτην" ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτως. 6 περὶ
δὲ τὴν ἑνδεκάτην† ἐξελθὼν εὗρεν ἄλλους ἑστῶτας†
καὶ λέγει§ αὐτοῖς, Τί ὧδε ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν
ἀργοί; 7 λέγουσιν αὐτῷ, Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώ-
σατο. λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν§ ἀμ-
πελῶνα†. 8 Ὀψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ
ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ, Κάλεσον τοὺς ἐργά-
τας, καὶ ἀπόδος [αὐτοῖς] τὸν μισθόν, ἀρξάμενος ἀπὸ
τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν§ πρώτων. 9 καὶ ἐλθόντες οἱ
περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον.
10 ‡ καὶ ἐλθόντες" οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι ‡ πλεῖον"
λήμψονται· καὶ ἔλαβον† * τὸ" ἀνὰ δηνάριον ‡ καὶ αὐτοί·"
11 λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου
12 λέγοντες,† Οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν,
καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας, τοῖς βαστάσασιν τὸ
βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα. 13 ὁ δὲ ἀποκρι-
θεὶς εἶπεν ἑνὶ αὐτῶν, Ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ
δηναρίου συνεφώνησάς μοι; 14 ἆρον τὸ σὸν καὶ
ὕπαγε. θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί·

Ite et vos in vineam, et quod
iustum fuerit dabo vobis. 5 Illi
autem abierunt. Iterum autem
exiit circa sextam et nonam
horam, et fecit similiter. 6 Circa
undecimam vero exiit et inve-
nit alios stantes, et dicit illis,
Quid hic statis tota die otiosi?
7 Dicunt ei, Quia nemo nos con-
duxit. Dicit illis, Ite et vos in
vineam. 8 Cum sero autem fac-
tum esset, dicit dominus vineae
procuratori suo, Voca operarios
et redde illis mercedem, inci-
piens a novissimis usque ad pri-
mos. 9 Cum venissent ergo qui
circa undecimam horam vene-
rant, acceperunt singulos dena-
rios. 10 Venientes autem et primi
arbitrati sunt quod plus essent
accepturi: acceperunt autem et
ipsi singulos denarios. 11 Et
accipientes murmurabant ad-
versus patrem familias 12 di-
centes, Hi novissimi una hora
fecerunt, et pares illos nobis fe-
cisti qui portavimus pondus
diei et aestus. 13 At ille re-
spondens uni eorum dixit,
Amice, non facio tibi iniuriam:
nonne ex denario convenisti
mecum? 14 Tolle quod tuum
est et vade: volo autem et huic
novissimo dare sicut et tibi.

4. *αμπελωνα* BD. rel. *Am. b.* Syrr. Memph. *Orig.* iii. 695^{c}. | add. *μου* C. 33. 69. (Latt.) Theb. Arm. Æth.

— *εαν* BsC. rel. *Orig.* iii. 702^{a}.|*αν* DL. 1. *Orig.* iii. 695^{c}.

5. *παλιν δε* (B ?)CDL. 33. Vulg. *ff*^{2}. *g*$^{1.2}$.*l.* Syr.Hcl*. Theb. (Arm.) (Æth.) | *om. *δε* ς. B?X. 1. rel. *a.b.c.e.ff*^{1}.*h.* Memph. (et iterum *f.m.* Syrr.Crt.&Pst.) [anc. *Orig.* iii. 700^{a}.]

— *εξελθων*] add. *εὑρεν αλλους ἑστωντας* Δ*.

— *ενατην* CLXΔ. 1. 33. 69. EFHKMUV. | ‡ *εννατην* ς. BsDGSs.

— *ὡραν*] ante *ἑκτην* D.

6. *ἑνδεκατην*] † add. *ὡραν* ς. CX. rel. *c.e.f.* Syrr. Memph. Theb. Arm. (*Orig.* iii. 702^{c}. ut vid.) *Hil.* 708$^{a.b.}$|om. BDL. (Latt.) Theb.(ap. Mnt.) Æth. *Orig.* iii. 699^{d}. 700^{a}. (695^{d}).

— *εξελθων* *Orig.* iii. 700^{a}. | *ελθων* H* (corr.*) | *εξηλθεν και* D. Latt.

— *ἑστωτας*] † add. *αργους* ς. C*X. 1. rel. *f.h.m* Syrr.Pst.&Hcl. Arm. | om. BC^{2} DL. 33. (Latt.) Syr.Crt. Memph. Theb. Æth. *Orig.* iii. 699^{d}. 700^{a}.

7. *αμπελωνα*] add. *μου* C^{3}DZ. Vulg. *Cl. For.* (Latt.) Theb. Æth. | Contra, Bs C*L. rel. *Am. c.ff*^{1}.*m.* Syrr. Memph. Arm. *Orig.* iii. 695^{c}. || † add. *και ὁ εαν ῃ δικαιον ληψεσθε* ς. CNX. 33. rel. (*Tol.*) *f.h.* Syrr. Syr.Hier. Memph.impr. Arm. (Æth.)|om. BDZL. 1. (Latt.) Memph. MSS. Theb. (non habet *Orig.* ubi contextum profert. iii. 695^{c}. etc.) ||*ληψεσθε*] *δωσω ὑμιν* *Tol.* Syr.Crt. Syr.Hier. Æth.

8. *αυτοις* BsDNX. 1. 33. rel. vv.|om. CZL. *Orig.* iii. 696$^{a.b.}$ 774^{b}.

— *ἑως των πρωτων*] om. X.

9. *και ελθοντες* CZLX. 1. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Æth.|*ελθοντες ουν* D. 33. 69. Latt. | *ελθοντες δε* B*Btly.* Syr.Crt. Theb. [Arm.]

10. *και ελθοντες* BCD. 33. 69. *e.* Syrr.Crt. &Pst. Æth.|‡ *ελθοντες δε* ς. ZNLX. 1. rel. (Latt. *h.*n.l.) Syr.Hcl. Memph. (venerunt etiam Theb.) [Arm.] || add. *και* N. (Latt.) Arm. (Contra, *e.*)

— *πλειον* B. *Bch.*C*ZN. 1. 69. *Orig.* ii. 498^{e}. (*πλεον* iii. 697^{a}.) | *πλειω* D.| ‡ *πλειονα* ς. C^{3}LX. rel.

— *και ελαβον*] *ελαβον δε* D. Latt.

— *το ανα* CZNL. 33.|*om. *το* ς. BsD. rel.

— *και αυτοι* post *δηναριον* BZL. 33. ut videtur certissime. Syr.Pst. Arm. Æth. | ‡ post *ελαβον* ς. CDN. 1. rel. Latt. Syrr.Crt.&Hcl. Memph. Theb.

11. *λαβοντες δε*] et cum viderent Syr. Crt.

— *εγογγυζον* BsCZN. rel. Vulg. *f.g*^{2}. Syr.Hcl. *Orig.* iii. 696^{c}.|-*σαν* D. (Latt.) Syrr.Crt.&Pst.

12. *λεγοντες*] † add. *ὁτι* ς. C*ZN. rel. Arm. *Orig.* iii. 696^{c}. | om. BC^{2}D. 1. Latt. Syrr. Æth. (hiat 33.)

— *οἱ*] om. C*H*(corr.*)

— *ἡμιν αυτους* BsCNX. 1. 33. rel. *c.* (Syr.Hcl.) Arm. *Orig.* iii. 696^{c}. | *αυτους ἡμιν* DZL. 69. Latt. Syrr.Crt.& Pst. Memph. Theb. Æth. (*αυτ. επ. ἡμ.* *Orig.* iii. 694^{b}.)

— *ἡμερας*] diei toti Syr.Crt.

13. *ειπεν ἑνι αυτων* CZNLX. 1. 33. rel. *e.* |*αυτων ἑνι ειπεν* B.|*ἑνι αυτων ειπεν* D. (Latt. *a* hiat). Arm. *Orig.* iii. 705^{a}. (*ἑνι*] *μοναδι* Δ.)

— *συνεφωνησας μοι* BsCDNXs. 1. rel. Latt. Syrr. Arm. *Orig.* iii. 697^{b}. *Orig. Int.* iii. 907^{d}.|*συνεφωνησα σοι* ZL. 33. Memph. Theb. Æth. *Orig.* iii. 705^{a}.

14. *θελω δε* CDZN. rel. Latt. Syrr.Pst. &Hcl. Memph. *Orig. Int.* iii. 907^{d}. | *θελω εγω* B. Æth. | *θελω δε εγω* Theb. | *και θελω* *Orig.* iii. 697^{b}. *θελ. γαρ και*

4. vineam meam *Cl.* | 7. vineam meam *Cl.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. C. P. H.
Memph. Theb.
Arm. Æth.
¶ Fr. Sin.
ᵗ c. 22:14.

[15] † οὐκ ἔξεστίν μοι ‡ ὃ θέλω ποιῆσαι″ ἐν τοῖς ἐμοῖς; ¶
ἢ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθός
εἰμι; [16] οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι, καὶ οἱ
πρῶτοι ἔσχατοι· [ᵗ πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί, ὀλίγοι
δὲ ἐκλεκτοί.]

ᵘ‖Mar. 10:32-34. σα ‖Lu. 18:31-33. β
17. μέλλων δὲ ἀναβαίνειν Ἰησοῦς
18. ἐν τῇ ὁδῷ καί
¶ F

118 [17] ᵘ Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα
παρέλαβεν τοὺς δώδεκα † κατ᾽ ἰδίαν, ‡ καὶ ἐν τῇ ὁδῷ″
εἶπεν αὐτοῖς, [18] Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα,
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου¶ παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιε-
ρεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν
θανάτῳ, [19] καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς
τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι· καὶ τῇ
τρίτῃ ἡμέρᾳ ‡ ἐγερθήσεται.″

19. ἀναστήσεται
ΜΓ′ σβ
ᵛ‖Mar. 10:35-45. ϛ
20. παρ᾽ αὐτοῦ
¶ N

119 [20] ᵛ Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν
Ζεβεδαίου μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνοῦσα καὶ
αἰτοῦσά τι ‡ ἀπ᾽″ αὐτοῦ. [21] ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, Τί θέλεις;
λέγει αὐτῷ, Εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου
εἷς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων * σου″ ἐν τῇ
βασιλείᾳ σου.¶ [22] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Οὐκ
οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ
μέλλω πίνειν; † λέγουσιν αὐτῷ, Δυνάμεθα. [23] † λέγει

[15] Aut non licet mihi quod volo facere? An oculus tuus nequam est quia ego bonus sum? [16] Sic erunt novissimi primi, et primi novissimi: multi sunt enim vocati, pauci autem electi.

[17] (201, 2.) Et ascendens Iesus Hierosolymam assumsit duodecim discipulos secreto et ait illis, [18] Ecce ascendimus Hierosolymam, et filius hominis tradetur principibus sacerdotum et scribis, et condemnabunt eum morte, [19] et tradent eum gentibus ad deludendum et flagellandum et crucifigendum, et tertia die resurget.

[20] (202, 6.) Tunc accessit ad eum mater filiorum Zebedaei cum filiis suis adorans et petens aliquid ab eo. [21] Qui dixit ei, Quid vis? Ait illi, Dic ut sedeant hi duo filii mei unus ad dexteram tuam et unus ad sinistram in regno tuo. [22] Respondens autem Iesus dixit, Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum? Dicunt, Possumus. [23] Ait illis,

Orig. iii. 705ᶜ. ει θελω Syr.Crt. Arm. ‖ add. και E. (Latt. exc. *e.*)
14. τουτῳ] post τῳ εσχατῳ D. (τουτο E).
15. ουκ] †praem. η ϛ. CN. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth. | om. BDZL. Syr.Crt. Arm.
— εξεστιν] εστιν DGr.
— ὁ θελω ποιησαι BDZL. 33. 69. Vulg. *a.c.e.ff*¹*.g*¹*.h.l.* Syr.Pst. Æth. | ‡ποιησαι ὁ θελω ϛ. CN. 1. rel. *b.(f).ff*²*.g*². Syrr. (Crt.)&Hcl. Memph. Theb. (Arm.)
— εν τοις εμοις *a.c.e.f.ff*¹*.h.* | om. Vulg. *b.ff*²*.g*¹·²*.l.*
— η *Elz.*B*CDZNU. rel. | ει St.3.B². 1. 69. HS. (hiat 33).
— ὁ] om. 1.
— σου] μου 69*.
16. οἱ his ante εσχ. et πρωτ.] om. L.
— πολλοι γαρ....δε εκλεκτοι CDN. 1. 33. rel. Latt. (hiat *a*). Syrr. Arm. Æth.ed. *Iren.* 265. (sed qu. cap. xxii. 14). *Orig.* iii. 694ᶜ.(cit.)(707ᶜ). | om. B.*Bch.Blc.*ZL. Memph. Theb. Æth. iii.
17. και αναβαινων ὁ Ιησους CDZN. 33. rel. Latt. Syrr.Crt.&Hcl. (Arm.) Æth. (*Orig.* iv. 300ᵈ). *Hil.* 708ᵉ. | μελλων δε αναβαινειν Ιησους B. Syr.Pst. (Memph.) Theb. ut vid. (et ap. Mnt.) | μελλων δε ὁ Ιησους αναβαινειν 1. *Orig.* iii. 708ᵃ. 709ᵇ. 722ᵃ.

17. δωδεκα] ιβ′ D. | †add. μαθητας ϛ. BsCN. 33. rel. Latt. Syr.Pst. Theb. (add. postea αυτου *a.c.e.g*¹.) | om. DZL. 1. Syr.Crt. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iii. 708ᵃ. 709ᵇ. 722ᵃ. iv. 300ᵈ.
— καθ᾽ ιδιαν B. *Ln.*
— και εν τῃ ὁδῳ BZL. 1. 33. 69. (Memph.) Theb. Arm. *Orig.* iv. 300ᵈ. (iii. 709ᵇ.) | ‡εν τῃ ὁδῳ και ϛ. CDN. *a.(c).e.f.h.* Syrr. Æth. *Orig.* iii. 708ᵃ. | om. εν τῃ ὁδῳ Vulg. *b.ff*¹·²*.g*¹·²*.l.*
18. αναβαινομεν] -νωμεν X.
— θανατῳ *Orig.* iv. 300ᵈ. | om. B. Æth.
19. και σταυρωσαι] om. X.
— εγερθησεται C*ZNL. *Orig.* iv. 300ᵈ. | ‡αναστησεται ϛ. BsC²DX. 1. 33. rel. *Orig.* iii. 708ᵃ. (vid. Mar. x. 34 et Luc. xviii. 33).
20. των 2°] add. δυο U.
— απ᾽ BD. | ‡παρ᾽ ϛ. CZN. rel.
21. ὁ δε] add. Ιησους L.
— αυτῃ] αυτοις E*.
— λεγει CDZN. rel. | ειπεν B. *e.* ‖ praem. ἡ δε BNM. (*a*).(*b*).(*c*).(*e*).(*ff*²).(*h*).(*m*). Theb. | Contra, CDZL. rel.
— αυτῳ CDZN. rel. | om. B. *a.e.ff*¹*.h.m.* Theb.
— ειπε] Domine Syr.Crt.
— οὗτοι BsDN. rel. | om. C. *a.e.* Memph. Theb. [hiat Z].
— δυο] om. H.

21. δεξιων σου CDN. rel. (hiant Z. *a*). | om. σου B.*Bch.*
— ευωνυμων σου BCZNLXΔ. 69. EF *Wst.* GHKMSUV. *Harl. Tol. a.f.g*¹·²*.h.l.* Syrr. Memph. Theb. Æth. | *om. σου ϛ. D. 1*s.* 33*s.* Vulg. *b.c.e.ff*¹·²*.m.* Arm.
— βασιλειᾳ σου] add. et in gloria tua Syr.Crt. (e Mar. x. 37).
22. δε ὁ *Elz.* | ὁ δε St.3.
— ειπεν] add. αυτοις *b.c.f.ff*¹·²*.g*².[*a*]. | αυτῃ *e.* Syr.Crt. | om. Vulg. *g*¹*.h.*
— αιτεισθε] αιτειτε D*.
— το ποτηριον] ante πειειν D. Æth.
— πινειν CDZ. rel. *Orig.* iii. 717ᶜ. | πιειν B.*Bly.Blc.*G. (sed G habet πίειν (*sic*) om. ν tantum ut videtur). ‖†add. και το βαπτισμα ὁ εγω βαπτιζομαι βαπτισθηναι ϛ. vid. Mar. x. 38. η το βαπτ. κτλ. CXΔ. 33. 69. EF *Wst.* GHKMUV. (*f*). *h.* Syrr.Pst.&Hcl. Arm. | om. BDZL. 1. (Latt.) Syr.Crt. Memph. Theb. Æth. *Orig.* iii. 717ᶜ.(*dis.*) 719ᵇ.(*dis.*) *Hil.* 709ᶜ.
— αυτῳ] om. D. *Am.* Syr.Crt. Æth.
23. λεγει] †praem. και ϛ. C. rel. Syr. Hcl. Memph. Æth. | om. BDZ (ut vid.) 1. Latt. Syrr.Crt.&Pst. Theb. Arm.

16. enim sunt *Cl.* | pauci autem *Cl.* | 17. Hierosolymis *Am.* | 19. illudendum *Cl.* | 22. dicunt ei *Cl.*

BCDZ[N]. LXΔ. 1. 33. 69. EGHKMSUV[Γ] σγ β
23. ἢ ἐξ εὐων.
24. ἀκουσ. δὲ
w Lu. 22:25—27.
§ Γ

αὐτοῖς, Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, † τὸ δὲ καθίσαι ἐκ
δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων†, οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι,
ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου. 24 καὶ ἀκού-
σαντες οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν.
25 w ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν,
Οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες§ τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν
αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.
26 οὐχ οὕτως † ‡ ἐστὶν″ ἐν ὑμῖν, ἀλλ' ὃς ‡ ἂν″ θέλῃ ἐν
ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ‡ ἔσται″ ὑμῶν διάκονος· 27 καὶ
ὃς ‡ ἂν″ θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ‡ ἔσται″ ὑμῶν
σδ δ δοῦλος· 28 ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν δια-
κονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

ΜΔ' σε
x ‖Mar. 10:46-52. β
‖Lu. 18:35-43.
§ N

120 29 x Καὶ ἐκπορευομένων§ αὐτῶν ἀπὸ Ἱεριχὼ
ἠκολούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς. 30 καὶ ἰδοὺ δύο

Calicem quidem meum bibetis;
sedere autem ad dexteram
meam et sinistram non est
meum dare vobis, sed quibus
paratum est a patre meo.
24(203,2.) Et audientes decem in-
dignati sunt de duobus fratri-
bus. 25 Iesus autem vocavit
eos ad se et ait, Scitis quia
principes gentium dominantur
eorum, et qui maiores sunt po-
testatem exercent in eos. 26 Non
ita erit inter vos, sed quicum-
que voluerit inter vos maior
fieri, sit vester minister, 27 et
qui voluerit inter vos primus
esse, erit vester servus: 28(204,4.)
sicut filius hominis non venit
ministrari, sed ministrare et
dare animam suam redemtio-
nem pro multis.

29 (205,2.) Et egredientibus illis
ab Hiericho secuta est eum tur-
ba multa. 30 Et ecce duo caeci

---

23. *αυτοις*] add. *ὁ Ιησους* DΔ. 69. *a.b.c.e.ff*1.2.*g*2.*h.m.* Syr.Crt. Memph. Arm. (Contra, BsCZ. rel. Vulg. *f.g*1. Syrr.Pst.& Hel. Theb. Æth.)
— *μου*] hunc Syr.Crt.
— *πιεσθε*] † add. *και το βαπτισμα ὁ εγω βαπτιζομαι βαπτισθησεσθε* ς. CXΔ. 33 (*sic*). rel. *f.h.* Syrr.Pst.&Hel. Arm. (vid. Mar. x. 39). (*ὁ εγω βαπτιζομαι*] *μου* 69). (*βαπτισεσθε* H). | om. BDZL. 1. (Latt.) Syr.Crt. Memph. Theb. Æth.
— *δεξιων μου*] om. *μου* 69.
— *και εξ* CDZ. rel. *Am. ff*1.*g*1. Syrr. Memph. Arm. Æth. (*Orig.* iii. 550c.) | *η εξ* B.*Btly.*(in ipsa collatione). L. 1. 33. Vulg.*Cl. a.b.c.e.f.ff*2.*h.m.* Theb. *Orig.* iii. 717a. (vid. Mar. x. 40). | om. *εξ* Δ.
— *ευωνυμων*] † add. *μου* ς. XΔU. rel. *c.g*2.*h.* Syrr. Memph. Theb. Arm. Æth. | om. BCDZL. 1. 33. KMS. (Latt.) *Orig.* iii. 717a. *Orig. Int.* 834e. | add. *τουτο* U. Syr.Crt.
— *δουναι*] praem. *τουτο* CDΔ. 33. Syr. Hel. Memph. Theb. | Contra, BsZL. 1. rel. *Orig.* iii. 717a. | add. vobis Syr.Crt. Latt.
— *αλλ' οἱς*] aliis *d.*
— *ὑπο*] *απο* L.
24. *και ακουσαντες* BsCD. 1. rel. Syrr. Crt.&Hel. Arm. Æth. (vid. Mar. x. 41). | *ακουσ. δε* ZL. 33. 69. Syr.Pst. Memph. Theb. *Orig.* iii. 713a. [iii. 721b].
25. *ειπεν* BCZ(ut vid.) rel. (Latt.) Syr. Hel. Arm. *Orig.* iii. 721d. | add. *αυτοις* D. *e.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. Theb. Æth. (vid. Mar. x. 42).
— *κατακυριευουσιν* CDZ. rel. *Orig.* i. 710e. iii. 721d. | *-ευσουσιν* B.*Btly.* | *-ευωσιν* Δ. (*-ευσιν* Γ).

26. *οὑτως*] † add. *δε* ς. CX. 33s. MsΓ. *ff*2. Syrr. Memph. Æth. *Orig. Int.* iii. 878c. (vid. Mar. x. 43). | om. B.*Bch.*DZLΔ. 1. 69. EGHKSUV. (Latt.) Theb. Arm.
— *εστιν* BDZ. *m.* Theb. | ‡ *εσται* ς. CL. 1. 33. rel. Latt. Syrr. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii.
— *αλλ' ὁς....ὑμων διακονος*] om. E*.
— *αν* B.*Btly.*D.] ‡ *εαν* ς. C. rel. (hiat Z). om. H.
— *εν ὑμιν* 2o. BCD. rel. Latt. Syrr. Arm. Æth. hoc loco D. rel. (Latt.) Syrr. Arm. Æth. post *μεγας* B. Memph. Theb. (sic Mar.) post *γενεσθαι* C. *ff*1. | *ὑμων* ZL. hoc loco habent.
— *εσται* BCDZXΔ. 1. 33. 69. (E2)GK UVΓ. *a.b.c.e.ff*2.*h.m.* Syrr. (ut vid.) Memph. Theb. | ‡ *εστω* ς. LHMsSs. Vulg. *f.ff*1.*g*1.2. Arm. Æth.
27. *αν* B.*Btly.*DZ. | ‡ *εαν* ς. C. rel.
— *εν ὑμιν ειναι* CDZ. rel. (*Orig.* i. 710e). | *ειναι ὑμων* B. | *ὑμων ειναι* X. | *εν ὑμιν* tantum L. (inter vos primus esse Latt. [*a*]).
— *εσται* CDZLΔ. 1. 33. 69. KMU. Latt. [*a* hiat]. Syrr. ut vid. *Orig. Int.* iii. 878c. | ‡ *εστω* ς. BsXΓ. rel.
— *ὑμων*] *παντων* M.
28. *ὡσπερ*] add. *γαρ* X.
— *ηλθον* K.
— ad fin. add. *ὑμεις δε ζητειτε εκ μεικρου αυξησαι και εκ μειζονος ελαττον ειναι· Εισερχομενοι δε και παρακληθεντες δειπνησαι, μη ανακλεινεσθαι εις τους εξεχοντας τοπους, μη ποτε ενδοξοτερος σου επελθη, και προσελθων ὁ δειπνοκλητωρ ειπη σοι, ετι κατω χωρει· και καταισχυνθηση· εαν δε αναπεσης εις τον ηττονα τοπον, και επελθη σου ηττων ερει σοι ὁ δειπνοκλητωρ, συναγε ετι ανω· και εσται σοι τουτο χρησιμον* D. sic fere *Emm. a.b.c.e.ff*1.2.(*g*2).*h.*(*m*). et in quibusdam aliis Latinis Syr.Crt. Syr.Hel. in cod. Assemani. (non habent rel. Vulg. *f.l.*) Vos autem quaeritis de pusillo (modico *Emm.*) crescere, et (nec Syr.Crt.) de majore minores (minore majores *b.g*1.) esse (fieri *ff*1.*g*1.) [de majore minorari *e.* de maximo minus *Emm.*] (huc usque *g*1., sed non *g*2., qui additamentum posterius habet). ["Vos autem quaeritis in modicis extolli, et de maximis minui," haec tantum habet *m.* e Matt.] Intrantes autem et (haec *om.* Syr.Crt.: *om.* et, *e.ff*1.) rogati ad coenam (ad coen. rog. *ff*1.) [cum autem introieritis ad coenam vocati *g*2.), nolite recumbere (disc. *ff*1.*h.*) in locis eminentioribus (emin. loc. *e.ff*2. superioribus locis *g*2.), ne forte clarior (honoratior *e*, dignior *g*2.) te superveniat; et adcedens (*om.* Syr.Crt.) [add. is, *g*2.] qui ad coenam (*post* te voc. *ff*2.) vocavit te (te voc. *e.ff*2.), [qui invitavit te *ff*1., qui te invit. *g*2.], dicat tibi, Adhuc (*om.* Syr.Crt.) deorsum accede, (accede deorsum *e*, adhuc deor. acc. *h*, adhuc inferius accede *g*2.), et confundaris (et erit tibi confusio *ff*1. *add.* in conspectu discumbentium Syr.Crt.). Si autem in loco inferiori recubueris [disc. *ff*1.*h.*] (rec. in loc. inf. *c.* rec. in inf. loc. *g*2.), et supervenerit (adven. *g*2.) humilior te, dicet (dicat *c*, dicit *ff*2; *praem.* tunc *e.*)

23. vel sini tram *Cl.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. C. P. H.
Memph. Theb.
Arm. Æth.
30. *υἱέ*

31. *υἱέ*

τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν· ὁδὸν, ἀκούσαντες ὅτι
Ἰησοῦς παράγει ἔκραξαν λέγοντες, ‡ Κύριε, ἐλέησον
ἡμᾶς," υἱὸς ‡ Δαυείδ." 31 ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐ-
τοῖς ἵνα σιωπήσωσιν. οἱ δὲ μεῖζον ‡ ἔκραξαν" λέ-
γοντες, ‡ Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς," υἱὸς ‡ Δαυείδ." 32 καὶ
στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν, Τί θέλετε
ποιήσω ὑμῖν; 33 λέγουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἵνα ‡ ἀνοιγῶσιν"
‡ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν." 34 σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς
ἥψατο τῶν ‡ ὀμμάτων" αὐτῶν, καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν†,
καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

sedentes secus viam audierunt quia Iesus transiret, et clamaverunt dicentes, Domine, miserere nostri, fili David. 31 Turba autem increpabat eos ut tacerent. At illi magis clamabant dicentes Domine, miserere nostri, fili David. 32 Et stetit Iesus et vocavit eos, et ait, Quid vultis ut faciam vobis? 33 Dicunt illi, Domine, ut aperiantur oculi nostri. 34 Misertus autem eorum Iesus tetigit oculos eorum: et confestim viderunt et secuti sunt eum.

XXI. ΜΕ' $\frac{\sigma\varsigma}{\beta}$
y ‖Mar. 11: 1—10.
‖Lu. 19: 29—38.
‖Jo. 12: 12—15.
1. *πρὸς τὸ ὄρ.*

121 1 y Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθον
εἰς Βηθφαγῆ ‡ εἰς" τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ Ἰησοῦς
ἀπέστειλεν δύο μαθητάς, 2 λέγων αὐτοῖς, ‡ Πορεύε-
σθε" εἰς τὴν κώμην τὴν ‡ κατέναντι" ὑμῶν· καὶ εὐθέως

1 (206, 2.) Et cum appropinquassent Hierosolymis et venissent Bethfage ad montem Oliveti, tunc Iesus misit duos discipulos 2 dicens eis, Ite in castellum quod contra vos est,

tibi qui te (*post* voc. *b.* om. *h.*), ad coenam vocavit (voc. ad coen. *ff*², invitavit *g*².) accede adhuc (om. *e.*) superius (sursum *b.ff*¹.*h.*) et (add. tunc *e*) erit hoc (om. *c*) tibi (tibi hoc *ff*¹.*g*².*h.*) utilius. [erit tibi gloriam coram discumbentibus *e.* Syr.Crt.] Versio Latina cod. *d.* prorsus alia est. ‖om. MSS. et vv. rel.
29. *εκπορευομενων αυτων* BC*DZN. rel. Latt. Syrr.Crt.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth.ed. *Orig.* iii. 727ᶜ. 735ᵉ. | *εκπορευομενου αυτου* Δ. 33. F *Wtst.*H. *f.* Memph.ed. Arm. cdd. Æth. iii. *a.* (vid. Mar. x. 46.) | *εκπορευομενου του Ιησου* C³G Γ. *e.* Syr.Pst.
— *ηκολουθησεν αυτ. οχλος πολυς* *Orig.* iii. 727ᶜ. 735ᵈ. | *-σαν αυτ. οχλοι πολλοι* D. *c.e.ff*¹.*g*². Syr Hcl. Memph. Theb. | *-σαν αυτ. οχλος πολυς* Γ.
30. *ιδου*] om. Syr.Crt.
— *ακουσαντες* *Orig.* iii. 729ᵇ. | *ηκουσαν* et *και* post *παραγει* D. Vulg. (*e*).
— *κυριε*] om. B.*Bch.*D. 69. *b.c.e.ff*¹.*h.* [hiat *a*]. Syr.Crt. Arm. | ante *ελεησον* B *Btly.* ZL. Vulg. *g*¹·²·*l.* Syr.Hier. Memph. Theb. Æth. | ‡post *ελεησον ἡμας* ς. CN. rel. *f.ff*². Syrr.Pst.&Hcl. *Orig.* iii. 727ᵈ. 728ᵃ. 729ᵇ.
— *υἱος* BZX. rel. *Orig.* iii. 727ᵈ. 729ᵇ. | *υἱε* CDNL. 1. 33. 69. EF(*Wtst.*) *Orig.* iii. 728ᵃ. *Eus.* Ec. Pr. 230. ‖praem. *Ιησου* NL. 69. *c.e.h.* Syr.Hier. Memph. Arm. (Contra, rel.)
31. *οἱ δε οχλοι επετιμησαν* N.
— *σιωπησωσιν*] *-σουσιν* NLΔ.
— *μειζον*] *πλειον* U.
— *εκραξαν* B.*Bch.*DZL. Syrr.Crt.&Pst. Memph. Theb. | ‡*εκραζον* ς. CN. rel. Latt. Syr.Hcl. (*εκραυγεζον* 69.)

31. *κυριε* ante *ελ. ἡμ.* B.*Bch.*DZL. 69. (Latt. [hiat *a*].) Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. | ‡*post* ς. CN. rel. *f.ff*². Syrr.Crt.&Hcl. | om. B.*Btly.* *e.* Syr.Hier.
— *υἱος* BZX. rel. | *υἱε* CDNL. 33. (praem. Jesu *e.*)
32. *Ιησους*] Xς 33* ut videtur.
— *αυτους*] *αυτοις* Γ.
— *θελετε*] add. *ἱνα* ZL. Vulg. *c.f.ff*¹·². *g*¹·².*h.* Syrr.Crt.&Hcl. *Orig.* iii. 727ᵈ. 730ᵈ. | Contra, B*s*CDN. rel. *a.b.* Syr.Pst. Arm. Æth.
33. *ανοιγωσιν* BDZL. 33. 69*. *Orig.* iii. 727ᵉ. 731ᵃ. | ‡*ανοιχθωσιν* ς. CN. rel.
— *οἱ οφθαλμοι ἡμων* BDZL. 33. Latt. *Orig.* iii. 731ᵃ. | ‡*ἡμων οἱ οφθ.* ς. CNX. rel. | add. et videbimus te Syr.Crt. | add. quibus dixit Jesus, Creditis posse me hoc facere? qui responderunt ei, Ita, domine *c.*
34. *ὁ Ιησους*] om. Syrr.Crt.&Pst.
— *ομματων* B.*Bch.*DZL. 69. *Orig.* iii. 736ᶜ. | ‡*οφθαλμων* ς. CNX. rel.
— *αυτων*] ante *των ομματων* B. (Contra, *Orig.*)
— *ανεβλεψαν*] | †add. *αυτων οἱ οφθαλμοι* ς. CNX. rel. Syr.Hcl.txt. (aperti sunt oculi eorum Syr.Pst.) | om. BDZ (ut videtur) L. 1. 33. Latt. Syrr.Crt.&Hcl.mg. Syr.Hier. Memph. Theb. Arm. Æth.
1. *ηγγισαν* BC*DNΔ. rel. (Latt. hiat *a.*) Syr.Hcl. *Orig.* iii. 729ᵇ. 736ᵉ. | *ηγγισεν* C³. *b.e.* Syrr. Crt. & Pst. Syr. Hier. Memph.MS. Æth. *Orig.* iv. 181ᵇ. ‖add. *ὁ Ιησους* post *ηγγισεν* (— om. mox) C³. [hiat Z].

1. *ηλθον* BC*D. rel. (Latt.) Syr.Hcl. Memph. Æth. *Orig.* iii. 729ᵇ. 736ᵉ. | *ηλθεν* C³ΔEU. *e.* (non *b*). Syrr.Crt. &Pst. Syr.Hier. *Orig.* iv. 181ᵇ. [hiat Z].
— *εις* 2°] om. Δ.
— *Βηθφαγη* (C²)DN². 1. EGHKM*S*s*V (C* n.l.) Latt. Syrr. (Syr.Hcl.mg. *Gr.*) *Orig.* iii. 736ᵉ. 743ᵃ. iv. 181ᵇ. 191ᵉ. | *Βηθφαγην* 33. *Orig.* iii. 729ᵇ. 737ᵉ. | *Βηθσφαγη* BN*X. 69. KUM²Γ. | *Βηδφ.* Z. Memph. Theb. | *Βησφαγη* L. ‖add. *και Βηθανιαν* C². 33· 69. Syr Hier. | Contra, *Orig.* iii. 729ᵇ. 736ᵉ. 743ᵃ. *diserte.* iv. 181ᵇ.
— *εις το* BC(*). 33. *b.c.e.ff*¹.*h.* *Orig.* iii. 729ᵇ. | ‡*προς το* ς. DNLX. rel. Vulg. *f.g*¹·². *Orig.* iii. 736ᵉ. iv. 181ᵇ. (vid. Mar. et Luc.) (praem. *και* C²). [h. Z. *a*].
— *ὁ Ιησους* BCZ(*vid.*)N. rel. *Orig.* iii. 729ᵇ. | om. *ὁ* DEHV. *Orig.* iv. 181ᵇ. | post *μαθητας* M. | post *απεστ.* N.
— *μαθητας* *Orig.* iv. 181ᵇ. | add. *αυτου* Latt. (exc. Vulg.) | *των μαθητων αυτου* 33. 69. Arm. (vid. Mar.)
2. *πορευεσθε* BDZL. 33. 69. *Orig.* iv. 181ᵇ. | ‡*πορευθητε* ς. CNX. rel.
— *κατεναντι* BCDZL. 33. 69. *Orig.* iv 181ᵇ(MS). 187ᵃ. | ‡*απεναντι* ς. N. rel. *Orig.* iv. 181ᵇ(ed.). *Eus.* Ec. Pr. 125.
— *ευθεως* BCDN. rel. *Orig.* iv. 181ᵇ. | *ευθυς* ZL. ‖om. *a.b.c.ff*¹.*h.* Syr.Crt. Memph. *Orig. Int.* ii. 324ᵃ. | Contra, Vulg. *e.f.ff*².*g*¹·². Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Arm. Æth.

30, 31. filii *Am.*

BCD(Z)N. L(X)Δ. 1. 33. 69. E[F]GHKMSUVΓ.

εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην, καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαν-
τες ‡ ἄγετέ″ μοι. 3 καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ
κύριος αὐτῶν χρείαν ἔχει, ‡ εὐθὺς″ δὲ ἀποστελεῖ αὐ-
σζ ζ τούς. 4 τοῦτο δὲ † γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ
[z] Zec. 9: 9. Es. 62:11. τοῦ προφήτου λέγοντος, 5 Εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιών,
[z] Ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι, πραῢς καὶ ἐπιβεβη-
ση β κὼς ἐπὶ§ ὄνον καὶ * ἐπὶ″ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου. 6 Πο-
§ F ρευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς ‡ συνέ-
ταξεν″ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 7 ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν
7. ἱματ. [αὐτῶν.] πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ‡ ἐπ'″ αὐτῶν τὰ ἱμάτια†, καὶ
‡ ἐπεκάθισεν″ ἐπάνω αὐτῶν. 8 ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος
ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ
ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρώννυον
σθ α ¶ Z ἐν¶ τῇ ὁδῷ. 9 οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες * αὐτὸν″ καὶ
οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες, Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ
[a] Psa. 118(117):26. ‡ Δαυείδ,″ [a] εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου,
σι ι ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. 10 καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ
εἰς Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα, Τίς

et statim invenietis asinam alli-
gatam et pullum cum ea: sol-
vite et adducite mihi. 3 Et si
quis vobis aliquid dixerit, di-
cite quia dominus his opus ha-
bet, et confestim dimittet eos.
4 (207, 7.) Hoc autem factum est
ut impleretur quod dictum est
per prophetam dicentem, 5 Di-
cite filiae Sion, Ecce rex tuus
venit tibi, mansuetus et sedens
super asinam et pullum filium
subiugalis. 6 (208, 2.) Euntes au-
tem discipuli fecerunt sicut
praecepit illis Iesus, 7 et addux-
erunt asinam et pullum, et in-
posuerunt super eis vestimenta
sua, et eum desuper sedere fe-
cerunt. 8 Plurima autem turba
straverunt vestimenta sua in via,
alii autem caedebant ramos de
arboribus et sternebant in via;
9 (209, 1.) turbae autem quae prae-
cedebant et quae sequebantur
clamabant dicentes, Osanna filio
David, benedictus qui venturus
est in nomine domini, osanna
in altissimis. 10 (210, 10.) Et cum
intrasset Hierosolymam, com-
mota est universa civitas di-

2. εὑρησετε] -σητε H.
— αγετε BD. | ‡ αγαγετε ς. CZN. rel. *Orig.* iv. 181^{b}. *Eus.* Ec. Pr. 126. (vid. Luc. xix. 30).
3. εαν *Orig* iii. 740^{b}. | αν D.
— τις] om. H.
— τι] add. ποιειται (i. e. -τε) D. Æth. *Orig.* iv. 181^{b}. *Eus.* E. Pr. 126. (vid. Mar.) | Contra, *Orig.* iii. 740^{b}. iv. 188^{c}.
— εχει χρειαν D*.
— ευθ. δε BCNL. rel. Syr.Hcl. *Orig.* iii. 740^{a}. iv. 181^{b}. 188^{c}. | και ευθ. D. 33. Latt. Syrr.Crt.&Pst. | ευθυς B.*Btly.* L. *Orig.* iv. 181^{b}. 188^{c}. | ‡ ευθεως ς. CDN. rel. *Orig.* iii. 740^{a}. [hiat Z].
— αποστελει BsD*Gr.* 69. M(ἀποστέλει) (Latt. hiat *a.*) Memph. Theb. Arm.cdd. Æth. *Orig.* iii. 737^{d}. 740^{a}. iv. 181^{b}. 187^{a}. 188^{c}. | αποστελλει CZNLXΔGr. 1. 33. EGHKSUVΓ. *d.h.* Syrr. Arm.Zoh. (vid. Mar.)
4. δε] † add. ὁλον ς. BsC^{3}N. rel. Vulg. *Cl.* g^{2}. Syrr. Pst. & Hcl. Theb. Arm. | om. C*DZL. *Am.* Latt. Syr.Crt. Memph. Æth. *Orig.* iv. 181^{b}. *Hil.* 572^{c}.
— δια BCDN. rel. *Orig.* iv. 181^{c}. | ὑπο ZL. 69. | add. Zachariam *a.c.h.* *Hil.* 572^{c}. | add. Esaiam. Æth.
5. πραυς και] praem. justus et Syr.Crt. Æth. (sed non Pl.) e Zach. | Contra, *Orig.* iii. 738^{c}. *diserte.* iv. 181^{c}. 187^{a}. 188^{a}. *diserte.* ‖ om. και D. Vulg. *Cl.* (*a*).*b.e.* $ff^{1.2}$.*h.* Æth. | Contra, BCZN. 69. rel. *Am. For. c.f.* $g^{1.2}$. *Orig.* iv. 181^{c}. 187^{a}. 188^{b}.
5. και επι πωλον BNL. 1. Syrr. (in Hcl.*) Theb. Æth. | * om. επι ς. CDX. rel. Latt. (hiant Z. *a.*) Memph. Arm. *Orig.* iv. 181^{c}. 187^{a}. (vid. Zach.) | om. και 69.
— υἱον ὑποζυγιου BCD^{2}N. rel. Vulg. *Cl.* *f.* Syrr. (Syr.Hcl.mg.*Gr.*) (Memph.) Theb. (Æth.) *Orig.* iv. 187^{a}. 188^{b}. (diserte). | υἱον ὑποζυγιον D*. *b.c.* ff^{2}.g^{1}.*h.* Theb. (ap. Mnt.) *Hil.* 572^{d}. | ὑποζυγιου (tantum) ZL. *Am.** *e.* *Orig.* iii. 738^{c}. (ὡς ἔν τισι? in Zach.) iv. 181^{c} | ονου tantum Arm. | νεον tantum 1. *Orig.* iii. 738^{c}. (in codice quo usus est) e Zach. (haec *om.* ff^{1}.)
6. δε] om. F.
— και ποιησαντες BC(Z ut vid.)N. rel. Memph. *Orig.* iii. 744^{d}. iv. 181^{c}. 187^{a}. | εποιησαν D. Latt. Theb.
— καθως] καθα G.
— συνεταξεν BCD. 33. | ‡ προσεταξεν ς. ZNLX. rel. *Orig.* iii. 744^{d}. iv. 181^{c}. 187^{a}. *Eus.* Ec. Pr. 126.
7. ηγαγον BCZ. rel. Syr.Hcl. Memph. *Orig.* iii. 744^{d}. iv. 181^{c}. | praem. και D. Latt. Syrr.Crt.&Pst. Theb. | (ηγαγεν E*.)
— επ' BDZL. 33. 69. *Orig.* iv. 181^{c}. 187^{b}. | ‡ επανω ς. CNX. rel.
— αυτων BCN. rel. (αυτω.. Z.) Vulg *c.* g^{1}. Syr.Hcl. Syr.Hier.[1] Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig.* iv. 181^{c}. (cd.) 187^{b}. | αυτον D. *a.b.e.f.* $ff^{1.2}$.g^{2}. *Orig.* iv. 181^{c}. (MS.) | αυτω 33. 69. (vid. Mar.) (om. ε. αυτων Syr. Crt.) super pullum Syr.Pst. Syr.Hier.[2]
7. ἱματια] † add. αυτων ς. CZNLX. rel. Vulg. *a.c.f.* g^{1}. Syrr. Syr.Hier. Memph. Theb. Arm. MS. Æth. *Orig.* iv. 181^{c}. (187^{b}. ἑαυτων) vid. Mar. | om. B.*Btly.* D. *b.e.* $ff^{1.2}$.g^{2}. Arm.
— και επεκαθ. επανω αυτ.] om. 1. EG.
— επεκαθισεν BCXΔ. 33. 69. FMSUVΓ. Syr.Hcl. Theb. Arm. *Orig.* ii. 181^{c}. 187^{b}. 188^{c}. sedebat *a.b.c.d.e.* $ff^{1.2}$. et equitavit Jesus, Syrr.Crt.&Pst. Æth. sedit *f.h.* (επ.... Z). | επεκαθησεν H. εκαθισεν N. εκαθησεν K. εκαθητο D. | ‡ επεκαθισαν Elz. (non St. 3.) sedere fecerunt Vulg. $g^{1.2}$. Memph. επεκαθησαν L.
— επανω αυτων BCN. (.πανω αυτ.. Z.) rel. Syrr.Crt.&Hcl. Memph. Theb. Arm. *Orig.* iv. 181^{c}. 187^{b}. 188^{c}. | επανω αυτου D. *b.c.e.f.* $ff^{1.2}$.g^{2}.*h.* (ea.. *a*) Syr.Pst. Syr. Hier. | desuper *tantum* Vulg. g^{2}. (om. Æth.)
8. ἑαυτων BCZN. rel. *Orig.* iv. 181^{c}. | αυτων DLΔ. 69.
— απο τ. δενδ. *Orig.* iv. 187^{b}. 188^{e}. (iii. 746^{a}). | εκ τ. δ. N.
— εστρωννυον BCZN. rel. Vulg. *b.f.* ff^{1}. $g^{1.2}$.*h.* Syrr. Theb. | εστρωσαν D. *c.e.* ff^{2}. (hiat *a*) Memph. *Orig.* iv. 187^{b}. (εστρ^{c}ων sic. Δ).

4. autem totum *Cl.* | adimpleretur *Cl.* | 5. mansuetus sedens *Cl.* | filium *Am.* in mg. | 7. super eos *Cl.* | 9. qui venit in nomine *Cl.*

Vulg. *a. b. e.* Syrr. C. P. H. Memph. (Theb.) Arm. Æth.

ἐστιν οὗτος; 11 οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ‡ ὁ
προφήτης Ἰησοῦς,″ ὁ ἀπὸ ‡ Ναζαρὲθ″ τῆς Γαλιλαίας.
σια 12 b Καὶ εἰσῆλθεν † Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν†, καὶ ἐξέβαλεν
πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ,
καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν, καὶ
τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς. 13 καὶ
λέγει αὐτοῖς, Γέγραπται, c Ὁ οἶκός μου οἶκος προσ-
ευχῆς κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ d αὐτὸν ‡ ποιεῖτε″ σπή-
σιβ ι λαιον λῃστῶν.¶ 14 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ
σιγ ι χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. 15 ἰδόντες
δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποί-
ησεν, καὶ τοὺς παῖδας *τοὺς″ κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ¶
καὶ λέγοντας, Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ ‡ Δαυείδ,″ ἠγανάκτησαν,
16 καὶ ‡ εἶπαν″ αὐτῷ, Ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; ὁ δὲ
Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Ναί. οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι
e ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω
σιδ ς αἶνον; 17 f καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς
πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.

b ‖Mar. 11:15-17. *a* ‖Lu. 19:45. 46. Jo. 2:13. 17.
12. ἱερὸν[τοῦ θεοῦ]
c Es. 56:7.
d Jer. 7:11. Μς′
¶ X
¶ Theb.
e Psa. 8:3.
f ‖Mar. 11:11-14. ς

cens, Quis est hic? 11 Populus autem dicebat, Hic est Iesus propheta a Nazareth Galilaeae. 12 (211, 1.) Et intravit Iesus in templum dei, et eiciebat omnes vendentes et ementes in templo, et mensas nummulariorum et cathedras vendentium columbas evertit, 13 et dicit eis, Scriptum est, Domus mea domus orationis vocabitur: vos autem fecistis illam speluncam latronum. 14 (212, 10.) Et accesserunt ad eum caeci et claudi in templo, et sanavit eos. 15 (213, 5.) Videntes autem principes sacerdotum et scribae mirabilia quae fecit, et pueros clamantes in templo et dicentes, Osanna filio David, indignati sunt 16 et dixerunt ei, Audis quid isti dicant? Iesus autem dicit eis Utique: numquam legistis quia ex ore infantium et lactentium perfecisti laudem? 17 (214, 6.) Et relictis illis abiit foras extra civitatem in Bethaniam, ibique mansit.

8. εν] om. EF.
9. προαγοντες αυτον BCDL. 1. 33. 69. *ff*¹. Syrr. Memph. Theb. Æth. *Orig.* iv. 181ᶜ. | *om. αυτον ς. N. rel. (Latt.) Arm. (vid. Mar.)
— οἱ ακολ.] om. οἱ Δ.
— εκραζον *Orig.* ii. 583ᶜ. | (εκραζαν D?) | εκραξαν L. *Orig.* iv. 181ᶜ. (om. λεγοντες).
— ὡσαννα *bis*] οσσανα D*. ὡσανα L.
— τῳ υἱῳ *Orig.* iii. 746ᶜ. iv. 181ᶜ. 187ᵇ. (vid. ad ver. 15).
— ad fin.] add. et egressi sunt in occursum ejus multi, et gaudebant et laudabant Deum, propter omne quod viderunt. Syr.Crt.
11. οἱ δε οχλοι BCN. rel. Vulg. *f.ff*². (*g*¹·)²· vv. *Orig.* iv. 180ᶜ. | οἱ δε πολλοι D. *a.b.c.e. ff*¹.*h.* | πολλοι δε 1. (πολλοι *Orig.* iii. 747ᵃ.)
— ελεγον Vulg. *f.ff*¹·² *g*⁽¹⁾²·*h*. *Orig.* iii. 747ᵃ. iv. 180ᶜ. | ειπον D. *a.b.c.e.* ‖ add. ὁτι N.
— ὁ προφητης Ιησους BD. Memph. Theb. Arm. *Orig.* iv. 187ᶜ. | ‡ Ιησ. ὁ προφ. ς. CNLX (sic) rel. (Latt.) Syrr. Æth. *Orig.* iii. 747ᵃ. iv. 180ᶜ. (Χρ̄ς profeta *e.*) | Ιησους προφ. Δ (om. Ιησους *a*).
— ὁ απο] om. ὁ DΔ.
— Ναζαρεθ Bs*Btly.Elz.*CDXEHKMUV. (Latt.) Memph. Theb. | ‡ Ναζαρετ St.3. Bs*Bch.*L. 1. 33. 69. FsGSsΓ. *d.e.* *Orig.* iii. 744ᵈ. 747ᵃ. iv. 180ᶜ. 187ᶜ. (Nazareti (om. ὁ απο) *a.*) | Ναζαραθ Δ. | Ναζαρετης Γαλ. (sic) N.

12. εισηλθεν] εισελθων G.
— Ιησους] † praem. ὁ ς. DN. rel. *Orig.* iii. 748ᵈ. | om. B.*Btly.*CXΔEHM. *Orig.* iii. 750ᵈ. iv. 180ᶜ. 187ᶜ.
— ἱερον] add. † του θεου ς. CDN. rel. (Latt.) Syrr. *Orig.* iii. 748ᵈ. 749ᵇ. 750ᵈ. | om. BL. 33. *b.* Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig.* iv. 180ᶜ. 187ᶜ. *Hil.* 713ᵉ.
— εξεβαλεν] add. e templo Dei Syr.Crt. (om. mox εν τῳ ἱερῳ).
13. ὁ οικος *Orig.* iii. 755ᵃ. iv. 180ᵈ. 187ᶜ. | om. ὁ D*.
— κληθησεται add. omnibus gentibus Syr.Crt.
— αυτον praem. εποι sic E.
— ποιειτε BL. Memph. Æth. *Orig.* iv. 180ᵈ. 187ᵈ. *Eus.* D.E. 401ᶜ. | ‡ εποιησατε ς. CDNX. rel. (πεποιηκατε 1. *Just.* Tr. 17. *Orig.* iii. 752ᵈ. 755ᵃ. vid. Mar. xi. 17.) Latt. Theb. Arm. *Iren.* 229. *Hil.* 714ᵇ. (vid. Luc. xix. 46). *ante* αυτον N.
14. τυφλοι και χωλοι BDL. 1. 33. 69. Syr. Pst. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iii. 755.ᶜ (τυφ. και κωφοι Syr.Crt. τυφ. κ. κωφοι κ. χωλοι Syr.Hier.) | χωλ. και τυφλ. CNΔEFGHKMSUVΓ. Syr.Hcl. Theb.
— εν τῳ ἱερῳ *Orig.* iii. 755ᶜ. | om. 69. *e.*
15. αρχιερεις και οἱ γραμματεις *Orig.* iii. 755ᵈ. | γραμμ. και οἱ αρχιερ. 69. Syr. Crt. (om. οἱ ante γραμμ. K).
— εποιησεν] add. Jesus *a.b.c.f.ff*¹·²·*g*².*h.* *Orig.* iii. 755ᵈ. (Contra, Vulg. *e.g*¹.)

15. τους κραζοντας BDNL. | *om. τους ς. C. rel. *Orig.* ii. 583ᵈ.
— ὡσαννα] οσσανα D*. ὡσανα L.
— υἱῳ] ζητήσεις δὲ πότερον ταὐτόν ἐστιν οἶκος Δαυίδ, καὶ υἱὸς Δαυίδ· καὶ εἰ μὴ ταὐτόν ἐστιν, ἡμάρτηται τὸ κατὰ Ματθαῖον γραφικῶς· ὄφειλον ἔχειν ἤτοι δὶς τῷ οἴκῳ Δαυίδ, ἤτοι τῷ υἱῷ Δαυίδ. *Orig.* ii. 383ᵉ. (qui ipse υἱῳ in utroque loco in Comm. habet). iii. 757ᵇ.
16. ειπαν B.*Btly.*DL. (hiat 33). | ‡ ειπον ς. CN. rel.
— ακουεις] praem. ουκ FH. Syr.Crt. Memph. | Contra, *Iren.* 240. *Orig.* ii. 583ᵈ. iii. 756ᵃ.
— λεγει] ειπεν K. Vulg. *Cl.* *b.c.e.f.ff*¹.*h.* (Contra, *Am.*)
— αυτοις *Orig.* ii. | αυτῳ D**Gr.*
— ὁτι BCN. 1. rel. Vulg. *c.f.g*¹·²· Syrr. Memph. Arm. *Clem.* 105. *Orig.* ii. 583ᵈ. iii. 756ᵃ·ᵈ· *Eus.* in Ps. 37ᵈ. | om. D. *b.e. ff*¹·²·*h.* Æth. *Hil.* 714ᵈ.
17. καταλιπων BsN. 1. (hiat 33). 69. G HSsVsΓs. *Orig.* iii. 757ᵃ. 759ᶜ. | καταλειπων CDLΔE*FKMU.
— ηυλισθη BC³DN. rel. | ηυλισθησαν C*. (υλισεν Δ. sic). (ut esset Syr. Crt.)
— εκει] om. C*.

11. Populi autem dicebant *Cl.* | 16. isti dicunt *Cl.* | dixit *Cl.*

BCD[Z](N). MZ′
L[X]Δ.
1. 33. 69.
EFGHKMSUV(Γ).
18. πρωΐας
— ἐπαναγαγὼν
¶ N
19. οὐ μηκέτι
¶ Γ
g ‖Mar. 11:19—24.
σιε ς
σιϛ δ
MH′ σιζ
h ‖Mar. 11:27-33. β
‖Lu. 20: 1-8.
§ Z

122 18 ‡ Πρωῒ″ δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν ἐπείνα-
σεν, 19 καὶ¶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἦλθεν ἐπ'
αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον·
καὶ λέγει αὐτῇ, Μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται¶ εἰς
τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ. 20 g καὶ
ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντες, Πῶς παρα-
χρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ; 21 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ
μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ
κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε, Ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς
τὴν θάλασσαν, γενήσεται· 22 καὶ πάντα ὅσα ‡ ἐὰν″
αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες, λήμψεσθε.
123 23 h Καὶ ‡ ἐλθόντος αὐτοῦ″ εἰς τὸ ἱερὸν προσῆλ-
θον§ αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι
τοῦ λαοῦ λέγοντες, Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς;
καὶ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην; 24 ἀποκρι-
θεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ

18 Mane autem revertens in civitatem esuriit, 19 et videns fici arborem unam secus viam venit ad eam, et nihil invenit in ea nisi folia tantum. Et ait illi, Numquam ex te fructus nascatur in sempiternum. Et arefacta est continuo ficulnea. 20 Et videntes discipuli mirati sunt dicentes, Quomodo continuo aruit? 21 (215, 6.) Respondens autem Iesus ait eis, Amen dico vobis, si habueritis fidem et non haesitaveritis, non solum de ficulnea facietis, sed et si monti huic dixeritis, Tolle et iacta te in mare, fiet: 22 (216, 4.) et omnia quaecumque petieritis in oratione credentes, accipietis.

23 (217, 2) Et cum venisset in templum, accesserunt ad eum docentem principes sacerdotum et seniores populi dicentes, In qua potestate haec facis? et quis tibi dedit hanc potestatem? 24 Respondens Iesus dixit illis, Interrogabo vos et ego

18. πρωι B.*Btly*.D. | ‡ πρωιας ς. CN. rel.
— επαναγων B²CN. rel. Vulg. *f.g*1.2. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iii. 757d. (759d). | επαναγαγων B**Bch*.L. | παραγων D. (Latt.) Syr.Crt. *Hil.* 714e. (hiat 33). | add. ὁ Ιησους M. *a.c.*
19. επ' αυτην *Orig.* iii. 757d. | επ' αυτης L.
— μονον] add. et [ma]ledixit [i]lla[m] dominus *a.*
— μηκετι] praem. ου B.*Btly.Blc.*L. | Contra, CD. rel. *Orig.* iii. 757d. 760a.e. 761d. *Petr. Alex.* ap. Routh. iv. 27.
— εκ σου] εξου D.
— παραχρημα] post ἡ συκη M.
20. ἡ συκη MSS. *f.* Syrr. *Orig.* iii. 758a. 760e. | om. Vulg. *b.c.e.ff*1.2.*g*1.2.*h.l.* (hiat *a*). ‖ om. ἡ D². (ησυχη D*.)
21. το της] τον της G.
— ποιησετε] -σητε H.
— καν *Orig.* iii. 758b. | και D. (add. εαν post τουτῳ).
— γενησεται] praem. και H. | add. vobis sic. Syr.Crt.
22. εαν CLΔ. 69. EFGKMSV. *Clem.* 307. *Orig.* iii. 759b. | ‡ αν ς. Bs. 1s. 33s. HsU. *Orig.* iii. 757b. | om. D.
— αιτησητε] -σησθαι L.
23. ελθοντος αυτου BCDL. 1. 33. 69. *Orig.* iii. 764d. 810b. | ‡ ελθοντι αυτῳ ς. E. rel. | εισελθοντι αυτῳ K.
— προσηλθον] -θαν 33.
— διδασκοντι Vulg. *f.ff*2.*g*1. *Orig.* iii. 764d. 810b. | om. (Latt.) Syr.Crt.
— οἱ 2°] om. Δ.

24. και τις BDZ. rel. *Orig.* iii. 765a. 710c. *Eus.* in Ps. 45b. | η τις C. *ff*1.*g*2. (vid. Luc. xx. 2.)
— αποκριθεις δε BCD. rel. *f*1.*g*2. (non *e*). Syr.Hcl. | om. δε ZL. (Latt.) Memph. [Syrr.Crt.&Pst. Arm. Æth.]
— ερωτησω BCZ. rel. *Orig.* iv. 130b. | επερωτησω D.
— λογον ἑνα BZ. rel. | ἑνα λογον CDF. Latt. *Orig.* iv. 130b. (vid. Mar. xi. 29. et Luc. xx. 2.)
— ὑν *Orig.* iv. 130b. | om. D*. (*c.d.e.ff*1.*h.*) | ὑ L.
— καγω 2°. *Orig.* iv. 130b. | και εγω 33. 69.
— ὑμιν ερω] ερω ὑμιν 33.
25. το Ιωαν. BCZ. 33. *Orig.* iv. 130b. | *om. το ς. D. rel. (vid. Luc.) (του Ιωαν. 1.)
— διελογιζοντο] παρελογ. G.
— εν BZL. 33. (M infra lin. litt. rub.) Latt. Syrr.Crt.&Pst. | ‡ παρ' ς. CD. rel. Syr.Hcl.
— ἑαυτοις] αυτοις L. (non Z ut vid.)
— ἡμιν] ὑμιν H.
— ουν BsCZ. rel. Vulg. *c.f.ff*1*g*1.2.*h.* Syrr. Crt.&Hcl. Memph. Arm. Æth. | om. DL. *a.b.e.ff*2. Syr.Pst. *Orig.* iv. 130c.
— ουκ επιστευσατε] ου πιστευετε H. *b.e.*
26. ὡς προφητην εχουσιν τον Ιωαννην BCZL. 33. Syrr.Crt.&Pst. (Æth.) | ‡ εχ. τ. Ιωαν. ὡς προφητην ς. D. rel. (Latt.) Syr.Hcl. (Memph.) Arm. ‖ ὡς] om. 69. ὁς K. ‖ εχουσιν] ειχον 1. Vulg. *Cl.* *a.c.f.*(*ff*1).*g*2.*h.* Syrr.Crt.&Pst.
Arm. edd. | Contra, *Am.* *b.e.ff*2*g*1. Syr. Hcl. Memph. Arm.Zoh. [Æth.]
27. ειπον] ειπαν D.
— αυτος] Jesus *a.c.e.ff*1.2.*h.* Syrr.Crt.& Pst. (Contra, Vulg. *b.f.g*1.2. Syr.Hcl.)
— λεγω ὑμιν Vulg. *g*1.2. Syr.Hcl. | ὑμιν λεγω Δ. 69. M. *b.c.e.*(*f*).*ff*(1).2.*h.* *Orig.* iii. 764d. 769a.b.
28. δε om. 69. *Eus.* in Luc. (ap. Mai 166). (Contra, *Orig.* iii. 790a.)
— ανθρωπος] add. τις CΔ. 1. 33. 69. EMU. Vulg.*Cl.* (Latt.) Syrr. Arm. *Orig.* iii. 786c. *Eus.* in Luc. *Hil.* 716e. | Contra, BsDZL. rel. *Am.* *g*2. Æth. *Orig.* iii. 770a. (cit.) 774d.
— τεκνα δυο CDZ. rel. *Orig.* iii. 770a. 774d. 786c. *Eus.* in Luc. | δυο τεκνα B. Latt. *Hil.*
— και προσελθ. BCD. rel. (Latt.) *Eus.* in Luc. | om. Syr.Crt. | om. και ZL. *e.* Memph. *Orig.* iii. 770a.
— εν τῳ αμπελωνι Vulg. *ff*1.2.*g*2. | εις τον αμπελωνα D. *a.b.c.e.f.g*1.*h.* (το D*.) ‖ † add. μου ς. BsC²Z. rel. Vulg. *c.g*1.2. *Orig.* iii. 770c. (com.) *Eus.* in Luc. | om. C*DLΔ. 1. 33. KM. *a.b.e.f.* *ff*1.2.*h.* Syrr. Syr.Hier. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iii. 770a. (cit.)
29. ὁ δε αποκριθεις] om. Syr.Crt.
— ου θελω· ὑστερον δε μεταμεληθεις CDZ. rel. Latt. Syrr. *Eus.* in Luc. ([ὁ πρῶτος] εἶπεν, οὐ θέλω· ἀλλ' ὕστερόν ποτε ἐπὶ συντελείᾳ μεταμεληθεὶς

24. dixit eis *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Arm. Æth.

λόγον ἕνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. 25 τὸ βάπτισμα *τὸ" Ἰωάννου
πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ διελο-
γίζοντο ‡ἐν" ἑαυτοῖς λέγοντες, Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐ-
ρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν, Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;
26 ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν
ὄχλον· πάντες γὰρ ‡ὡς προφήτην ἔχουσιν τὸν Ἰωάν-
νην." 27 καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπον, Οὐκ οἴ-
δαμεν. Ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν
§ x ΜΘ' σιη/ι ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. 28 §Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ;
ἄνθρωπος εἶχεν τέκνα δύο, καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ
εἶπεν, Τέκνον, ὕπαγε σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπε-
λῶνι†. 29 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐ θέλω· ὕστερον δὲ
μεταμεληθεὶς ἀπῆλθεν. 30 ‡προσελθὼν δὲ" τῷ δευτέρῳ
¶ z εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν,¶ Ἐγώ, κύριε·
καὶ οὐκ ἀπῆλθεν. 31 τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησεν τὸ θέλημα
τοῦ πατρός; λέγουσιν†, ὁ ‡ὕστερος." λέγει αὐτοῖς ὁ

unum sermonem, quem si dix-
eritis mihi, et ego vobis dicam
in qua potestate haec facio.
25 Baptismum Iohannis, unde
erat? e caelo, an ex hominibus?
At illi cogitabant inter se di-
centes, 26 Si dixerimus, E caelo,
dicet nobis, Quare ergo non
credidistis illi? si autem dixeri-
mus Ex hominibus, timemus
turbam: omnes enim habent
Iohannen sicut prophetam.
27 Et respondentes Iesu dixe-
runt, Nescimus. Ait illis et
ipse, Nec ego dico vobis in qua
potestate haec faciam. 28 (218, 10.)
Quid autem vobis videtur?
Homo habebat duos filios, et
accedens ad primum dixit, Fili,
vade hodie operare in vinea
mea. 29 Ille autem respondens
ait, Nolo; postea autem paeni-
tentia motus, abiit. 30 Acce-
dens autem ad alterum dixit
similiter. At ille respondens
ait, Eo, domine; et non ivit.
31 Quis ex duobus fecit volun-
tatem patris? Dicunt, Novissi-
mus. Dicit illis Iesus, Amen

ἐπὶ τῷ εἰρηκέναι τῷ πατρί, οὐ θέλω, ἦλθεν εἰς τὸν ἀμπελῶνα Orig. iii. 770c. in Comm. vid. et iv. 371e.) "Et duorum autem filiorum parabola eorum qui in vineam mittuntur, quorum alter quidem contradixit patri, et postea poenitetur, quando nihil profuit ei poenitentia; alter autem pollicitus est abire, statim promittens patri non abiit autem." *Iren.* 280. "Filius senior, qui iturum se ad opus negaverit, et per paenitentiam emendatus, eo rursum profectus sit." *Hil.* 716f. (*δε*] om. H. *b.e.g²h.* | et postea *a.ff¹.*) | *εγω κυριε· και ουκ* B. Memph. Syr.Hier. Æth. *a.m.* *υπαγω κυριε· και ουκ* 69. *Tol.*** Arm.

29. *απηλθεν*] add. *εις τον αμπελωνα* D. (Latt.) Syr.Crt. (vid. *Orig.* supra) | Contra, BCZ. rel. Vulg. *f.g¹.*

30. *προσελθων δε* BDZL. 1. 33. 69. Vulg. (*a.b.c.e*).*f.*(*ff¹·²*)*g¹·²l.* Syr.Hier.Memph. (Arm.) | ‡*και προσελθων* ς. C. rel. *h.* Syrr.Pst.&Hel. (*και* tantum om. *προσελθων* Syr.Crt. Æth.)

— *δευτερῳ* BC²ZL. 1. 33. MSsV. Memph. (*ὁ δεύτερος εἶπε μέν, Orig.* iii. 770d in Comm. *εἶπεν ὁ δεύτερος υἱός* 786c.) | *ἑτερῳ* C*DXΔ 69. EFGHKU. Latt. Syrr. Arm. Æth. *Eus.* in Luc. (*προσῆλθεν ὁ πατὴρ τῷ ἑτέρῳ Orig.* iii. 770c.)

— *εγω κυριε· και ουκ* C(D)L. rel. Latt. (eo, domine et non). Syrr. Æth.ed. *Orig.* iii. (770d). (771a). 786c. *Eus.* in Luc. (*Orig. Iren. Hil.*) | (add. *υπαγω* post *κυριε* D). | *ου θελω· υστερον μεταμεληθεις* B.*Btly.* (69). *Tol.*** Syr.Hier. Memph. Arm. Æth. *a.m.* (*υστερον δε* B.*Bch.* 69).

— *απηλθεν*] add. *εις τον αμπελωνα* Syr. Hier.

31. *δυο*] (*δυω* D*). add. ut vobis videtur Syr Crt.

— *εποιησεν*] post *πατρος* D.

— *λεγουσιν*] †add. *αυτῳ* ς. C. rel. Vulg. *Cl.* (Latt.) Syrr. *Eus.* in Luc. | om. B.*Btly.Blc.*DL. 33.69. *Am.* (ap. Fleck et Tisch.) *For. Fuld. Tol. g¹.* Memph. Arm. Æth. "*λέγουσιν.... ὁ Ἰησοῦς* praeterit *Orig.* iii. 771b." Lachmann, qui putat haec in codice quo usus est Origenes defuisse.

— *πατρος*] add. *αυτου* V.

— *ὁ*] om. Δ.

— *υστερος* B. Syr.Hier. Memph. Arm. Æth.*a.m.* "novissimus" *Am. Fuld. For. a.b.e.ff¹·²g¹.h.l.* | *εσχατος* D. 69. *ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τὸν ποιησάντα τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς εἶπεν, ὁ ἔσχατος Hipp.*, Frag. p. 30. *φανερὸν ὅτι ὁ εἰπών, οὐ θέλω, καὶ ὕστερον μεταμεληθείς, καὶ ἀπελθών, καὶ ἐργασάμενος εἰς τὸν ἀμπελῶνα, ἐποίησε τὸ θέλημα τοῦ πατρός τῷ ἔργῳ. Orig.* iii. 770d. "Deinde ipsa Pharisaeorum responsio quid momenti habeat quaerendum est. Dicunt voluntati *juniorem* obedisse. Hoc rerum ratio non patitur, ut simulata professio meritum perfectae veritatis obtineat; ut plus sit fefellisse spondentem, quam perfecisse omnia non pollicentem."—"Denique non ait noluisse sed non abisse. Res extra culpam infidelitatis est, quia in facti erat difficultate ne fieret. Non igitur ire statim ad opus quod praeceptum est noluit sed quia ire non poterat, non iit. In eo enim necessitatis mora sine crimine voluntatis ostenditur. Et in responsione quidem Pharisaeorum quaedam est necessitas prophetiae. Nam inviti licet, confitentur quis obsecutus sit voluntati, junior scilicet filius, obediens professione, licet non efficiens in tempore; quia fides sola justificat." *Hil.* 717–8 (vid. omnia quae de hoc loco disputat). "Et illi dicunt, *Novissimus.* Sciendum est in veris exemplaribus non haberi *novissimum*, sed *primum*, ut proprio judicio condemnentur. Si autem *novissimum* voluerimus legere, manifesta est interpretatio: ut dicamus intelligere quidem veritatem Judaeos, sed tergiversari, et nolle dicere quod sentiunt." *Hieron.* in loc. (vii. 168, 169). Hieronymus ipse in versione codices secutus est qui legunt *υστερος*, etsi hic ad alios quos veros vocat confugit. | ‡*πρωτος* ς. CLX. rel. Vulg.*Cl. c.f g².* Syrr. Æth.ed. *Eus.* in Luc.

25. Baptismus *Cl.* | 26. habobant *Cl.* | 27. facio *Cl.* | 28. homo quidam *Cl.* | filii *Am.* | 30. ibit *Am.* | 31. dicunt ei *Cl.* | Primus *Cl.*

BCD[Z]. LXΔ. 1. 33. 69. EFGHKMSUV.

Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι
προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 32 ἦλθεν
γὰρ ‡ Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς″ ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ
ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπί-
στευσαν αὐτῷ, ὑμεῖς δὲ ἰδόντες ‡ οὐδὲ″ μετεμελήθητε
ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ.

N′ σιθ
ⁱ ‖Mar. 12:1-12. β ‖Lu. 20:9-19.
ʲ Es. 5:1, etc.

124 33 ⁱ Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. ἄνθρωπος †
ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, ʲ καὶ
φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν, καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνόν,
καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς,
καὶ ἀπεδήμησεν. 34 ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρ-
πῶν, ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωρ-
γοὺς λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ· 35 καὶ λαβόντες οἱ
γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ
ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. 36 πάλιν ἀπέστειλεν
ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν
§ Z αὐτοῖς ὡσαύτως. § 37 ὕστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸς αὐ-
τοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων, Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν
μου. 38 οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυ-
τοῖς, Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν
αὐτόν, καὶ ‡ σχῶμεν″ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. 39 καὶ
λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ
ἀπέκτειναν. 40 ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος,
τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; 41 λέγουσιν αὐτῷ,
Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα

dico vobis quia publicani et
meretrices praecedent vos in
regno dei. 32 Venit enim ad
vos Iohannes in via institiae,
et non credidistis ei: publicani
autem et meretrices credide-
runt ei, vos autem videntes nec
paenitentiam habuistis postea
ut crederetis ei.

33 (219, 2.) Aliam parabolam au-
dite. Homo erat pater fami-
lias qui plantavit vineam, et
saepe circumdedit ei, et fodit in
ea torcular, et aedificavit tur-
rem, et locavit eam agricolis,
et peregre profectus est. 34 Cum
autem tempus fructuum appro-
pinquasset, misit servos suos
ad agricolas ut acciperent fruc-
tus eius. 35 Et agricolae ad-
prehensis servis eius alium cae-
ciderunt, alium occiderunt,
alium vero lapidaverunt. 36 Ite-
rum misit alios servos plures
prioribus, et fecerunt illis simi-
liter. 37 Novissime autem misit
ad eos filium suum dicens, Ve-
rebuntur filium meum. 38 Agri-
colae autem videntes filium dix-
erunt intra se, Hic est heres:
venite, occidamus eum, et ha-
bebimus hereditatem eius. 39 Et
apprehensum eum eiecerunt
extra vineam, et occiderunt.
40 Cum ergo venerit dominus
vineae, quid faciet agricolis illis?
41 Aiunt illi, Malos male perdet,
et vineam locabit aliis agricolis,

---

31. ιησους] κυριος E*. ut vid.
32. ιωαννης προς ὑμας B. *Btly.* CL. 33. *c.* Æth. *Orig.* iii. 771b. | ‡ πρ. ὑμ. ιωανν. ϛ. DX. rel. (Latt.) Syrr. Memph. | om. προς ὑμας Arm. Zoh.
— οἱ δε τελ. κ. αἱ πορ. επιστ. αυτῳ] om. G. ‖ δε] om. F. ‖ και αἱ πορναι] om. X.
— ὑμεις δε ιδ. . . . του πιστ. αυτ.] om. Δ.
— ουδε B. 1. 33. 69. (Latt.) Syrr. Memph. Æth. *Hil.* 718b. | ‡ ου ϛ. CL. rel. *Orig.* iii. 770b. 771c. | om. D. *e.* (haec).
— αυτῳ ult.] praem. εν 33. *Orig.* iii. 770b. 771c.
33. ανθρωπος] † add. τις ϛ. C3X. rel. *e. f. h. m.* Syrr. Crt. & Pst. Arm. (*Iren.* 277). *Eus.* Theoph. (ap. Mai 122). | om. B. *Bch. Blc.* C*DLΔ. 1. 33. KSV. (Latt. hiat *a*). Syr. Hcl. Memph. Æth. *Orig.* iii. 772a. 786c. *Hil.* 718d. *Lcf.* 146.
— περιεθηκεν] -καν K (non X).
— εν αυτῳ] om. εν 69. V.
— εξεδοτο BsC**DM. rel. *Orig.* iii. 774c. 786a. *Eus.* Theoph. | -δετο C*L.

34. αυτου ult.] vineae ejus *ff*1. Syr. Pst. (om. Syr. Crt.)
35. και λαβ. οἱ γεωρ. τ. δουλ. αυτ.] om. 69. (om. οἱ γεωργ. *semel* Syr. Hier.)
— ὁν δε 1°] ὁ δε D*.
— απεκτειναν . . . . ελιθοβολησαν Vulg. *f. ff*1. *g*1.2. *m.* Syr. Hcl. Memph. Arm. *Orig.* iii. 776c. (781d.) *Eus.* Theoph. | ελιθ. . . . απεκτ. *a. b. c. e. ff*2. *h.* Syrr. Crt. & Pst. Æth. *Iren.* 277. *Lcf.* 146.
36. παλιν] add. ουν D. | Contra, *Eus.* Theoph.
— των πρωτων] om. *a. e. Lcf.* 146.
— αυτοις] om. 69.
37. προς αυτους BCZ. rel. Vulg. *f.* (*g*1.2. ap. Sabat. i. q. Vulg.) *Eus.* Theoph. | αυτοις D. *a. b. c. ff*2. *h. Iren.* 277. *Lcf.* 146. | om. *e. ff*1 (*g*1.2. ap. Griesb.)
— υἱον αυτου] add. unicum *a. b. c. e. ff*1.2. *h. m. Iren. Lcf.* (unigenitum *f.*)
— λεγων] add ισως *b. c. e. ff*2. *h.* Syrr. Crt. & Pst. Arm. *Iren.* | Contra, Vulg. *a. f. ff*1. *g*1.2. Syr. Hcl. Memph. Æth. *Eus.* Theoph.

38. εν ἑαυτοις] om. V. | εν αυτοις L.
— σχωμεν BDZL. 1. 33. Arm. *Orig.* iii. 776c. | ‡ κατασχωμεν ϛ. C. rel. *Eus.* Theoph.
— αυτου] ante την κληρονομιαν 1.
39. εξεβαλον εξω του αμπ. και απεκτειναν BC(Z). Vulg. *f. ff*1. *g*1.2. *m.* Syrr. Memph. Arm. Æth. *Iren.* 277. *Orig.* iii. (776c). 784b. *Eus.* Theoph. (εξεβαλλον Z [Contra, *Orig.*] om. 69.) | απεκτειναν και εξεβαλαν εξω του αμπ. D. *a. b. c. e. ff*2. *h. Lcf.* 146. (vid. Mar. et Luc.)
41. λεγουσιν αυτῳ *Orig.* iii. 784c. *Eus.* Theoph. | om. 69.
— απολεσει *Orig.* | αναλωσει L.
— αυτους] om. Latt. (exc. *ff*2.) *Iren.* 277. | Contra, *Orig. Lcf.*
— εκδωσεται DLXΔ. 1. 33. EGHKMU. *Orig.* iii. 777b. 784c. *Eus.* Theoph. | ‡ εκδοσεται ϛ. Bs(?) 69. FsSsVs. | εκδωσει C. (ε. . . . σεται Z.)

---

31. in regnum *Cl.* | 33. sepem *Cl.* | turren *Cl.* | 35. caederunt *Am.***

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Arm. Æth.

‡ ἐκδώσεται″ ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν
αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. 42 λέγει
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς,
k Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος
ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας. παρὰ κυρίου ἐγέ-
νετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;
43 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ᾽ ὑμῶν ἡ
βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι
τοὺς καρποὺς αὐτῆς. 44 καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον
τοῦτον συνθλασθήσεται· m ἐφ᾽ ὃν δ᾽ ἂν πέσῃ, λικ-
μήσει αὐτόν.

k Ps. 118(117):22, 23.
l Es. 8:15.
44. [καὶ ὁ πεσ.... λικμ. αὐτόν.]
m Dan. 2:34.

qui reddant ei fructum temporibus suis. 42 Dicit illis Iesus, Numquam legistis in scripturis, Lapidem quem reprobaverunt aedificantes, hic factus est in caput anguli; a domino factum est istud, et est mirabile in oculis nostris? 43 Ideo dico vobis quia auferetur a vobis regnum dei et dabitur genti facienti fructus eius. 44 Et qui ceciderit super lapidem istum confringetur: super quem vero ceciderit, conteret eum.

45. ἀκούσ. δὲ ¶ Z — σκ α

125 45 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς ¶ καὶ οἱ Φα-
ρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ
αὐτῶν λέγει· 46 καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι, ἐφο-
βήθησαν τοὺς ὄχλους, ‡ ἐπεὶ″ ‡ εἰς″ προφήτην αὐτὸν
εἶχον.

45 (220, 1.) Et cum audissent principes sacerdotum et Pharisaei parabolas eius, cognoverunt quod de ipsis diceret: 46 et quaerentes eum tenere timuerunt turbas, quoniam sicut prophetam eum habebant.

XXII. ΝΑ′ σκα ε

n Lu. 14:16—24.

1 n Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν ‡ ἐν παρα-
βολαῖς αὐτοῖς″ λέγων, 2 Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐ-
ρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησεν γάμους τῷ
υἱῷ αὐτοῦ· 3 καὶ ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ
καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ
ἤθελον ἐλθεῖν. 4 πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους
λέγων, Εἴπατε τοῖς κεκλημένοις, Ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου
‡ ἡτοίμακα,″ οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα,

1 (221, 5.) Et respondens Iesus dixit iterum in parabolis eis dicens, 2 Simile factum est regnum caelorum homini regi qui fecit nuptias filio suo. 3 Et misit servos suos vocare invitatos ad nuptias, et nolebant venire. 4 Iterum misit alios servos dicens, Dicite invitatis, Ecce prandium meum paravi, tauri mei et altilia occisa et omnia

42. *εν ταις γραφαις Orig.* iii. 784e. *Eus.* Theoph. | *εν ταις....ις* [? *αγιαις* ? *ταις* bis scr.] *γραφαις* Z.
— *ὁν Orig.* iii. 784e. *Eus.* Theoph. | om. L.
— *ἡμων* BCD²Z. rel. *Orig.* iii. 784e. *Eus.* Theoph. | *ὑμων* D*. 1. 69. *d.*
43. *εθνει Orig.* saepe. *Eus.* | om. Syr.Hier. (semel).
— *αυτης Orig.* saepe. | om. Syrr.Crt.& Pst. *ff*¹.
44. ver.] om. D. 33. *a*(ut vid. e spat.) *b. e. ff*¹·². (In comm. ad loc. hunc versiculum non attingit *Orig.*: bis habet *πας ὁ πεσων κτλ.* iv. 25d. 343d. qu: e Luc. xx. 15.) | Contra, BCZ. rel. Vulg. *c. f. g*¹·². *h.* vv. (quisquis enim Syr.Crt.)
— *δ᾽ αν*] *δε αν* Δ.
— *πεσῃ*] *πεσει* X.
45. *και ακουσαντες* BCD. rel. Latt. (hiat *a*). Syrr.Pst.&Hcl Æth. *Orig.* iii. 786b. | *ακουσαντες δε* ZL. 33. Syr.Crt. Memph. [Arm.]
— *τας παραβολας Orig.* | *την παραβολην* Δ.
46. *εφοβηθησαν Orig.* | *εφοβηθη* Δ.
— *τους οχλους* BD. rel. *Orig.* iii. 786b. 788b(c). | *τον οχλον* C. *b.* Syrr.Crt.& Pst.
— *επει* B. *Blc.* D (*επι*) L. 1. 33. *Orig.* iii. 786b. 788b. 789a. | ‡ *επειδη*. ꞇ. C. rel.
— *εις* BL. 1. *Orig.* iii. 786b. 788b. 789a. | ‡ *ὡς* ꞇ. CD. rel. Latt. Syrr. Memph. Arm. [Æth.]
1. *παλιν* post *Ιησους f.* Syr.Hcl. | post *ειπεν* 33. Vulg. *g*². *Orig.* iii. 791c. | post *ειπεν αυτοις a. b. c. e. ff*¹. *g*¹. *h.* | ante *αποκρ.* Arm. | ante *Ιησους ff*². Syr.Pst. | om. F. | Iterum respondit Jesus et dixit illis. Syr.Crt. et respondit illis rursus Jesus. Memph. Iterum dominus Jesus respondit et locutus est. Æth.
— *ειπεν αυτοις*] om. E.
— *εν παραβολαις αυτοις* B. *Bch.* DL. 1. 33. 69. Vulg. *Orig.* iii. 791c. | ‡ *αυτοις εν παραβολαις* ꞇ. CX. rel. Syrr.Crt. &Hcl. Arm. (om. *αυτοις* Syr.Pst. Æth. om. *εν παραβ. l.*)
1. *λεγων* (Latt.) Syr.Hcl. Æth. | om. *ff*². *h. l.* Syrr.Crt.(&Pst.) Arm. (in parabolis et dixit Syr.Crt.)
2. *ὡμοιωθη*] *ὁμοιωθη* 1. 69. F.
— *εποιησεν Eus.* in Ps. 436b. | *ποιων* (om. mox *και*) 1. (vid. *Orig.* iii. 791c. & 824a.)
3. *τους δουλους*] servum, cod. ap. Hieron. in loc. (vii. 172.)
— *εις τους γαμους Orig.* iii. 799a. | om. 33.
— *και ουκ ηθελον ελθειν*] om. C ut videtur: (sed qu.)
4. *απεστειλεν*] *αποστελλει* L.
— *αριστον μου*] om. *μου* 1. *Orig.* iii. 800d.
— *ητοιμακα* BC*DL. 1. 33. | ‡ *ητοιμασα* ꞇ. C³X. rel. *Orig.*
— *ταυροι μου Orig.* iii. 800c.d. | om. *μου* Δ *b. e. ff*². (om. *και* seq. Syr.Crt.)
— *σιτιστα* | *σιτευτα* G. *Orig.* iii. 792a.) | add. *μου* X. *ff*². *g*¹. *h.* Syrr. Æth. (Contra, *Iren.* 279. *Orig.* iii. 800c.d.)

41. vineam suam *Cl.*
4. occisa sunt *Cl.*

B (C) D [Z]. L (X) Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUV.
§ Theb.

καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους. 5 οἱ δὲ ἀμε-
λήσαντες ἀπῆλθον, ‡ ὃς″ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, ‡ ὃς″
δὲ ‡ ἐπὶ″ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· § 6 οἱ δὲ λοιποὶ κρατή-
σαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν.
7. τὸ στράτευμα — 7 ‡ ὁ δὲ βασιλεὺς″ ὠργίσθη καὶ πέμψας τὰ στρατεύ-
ματα αὐτοῦ ἀπώλεσεν τοὺς φονεῖς ἐκείνους, καὶ τὴν
πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν. 8 τότε λέγει τοῖς δούλοις
αὐτοῦ, Ὁ μὲν γάμος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι
οὐκ ἦσαν ἄξιοι. 9 πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους
τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ‡ ἐὰν″ εὕρητε, καλέσατε εἰς τοὺς
γάμους. 10 καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς
ὁδοὺς συνήγαγον πάντας ὅσους εὗρον, πονηροὺς
10. ὁ νυμφὼν ἀνακ. — τε καὶ ἀγαθούς· καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνακειμένων.
σκβ ι — 11 εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμέ-
νους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα
γάμου· 12 καὶ λέγει αὐτῷ, Ἑταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε
μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη. 13 τότε ‡ ὁ
13. εἶπεν ὁ βασ. — βασιλεὺς εἶπεν″ τοῖς διακόνοις, Δήσαντες αὐτοῦ
πόδας καὶ χεῖρας† ἐκβάλετε * αὐτὸν″ εἰς τὸ σκότος τὸ
ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν
° c. 20:16. — ὀδόντων.° 14 πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκ-
τοί.

parata: venite ad nuptias. 5 Illi
autem neglexerunt, et abierunt
alius in villam suam, alius vero
ad negotiationem suam. 6 Reli-
qui vero tenuerunt servos eius et
contumelia adfectos occiderunt.
7 Rex autem cum audisset iratus
est, et missis exercitibus suis
perdidit homicidas illos, et
civitatem illorum succendit.
8 Tunc ait servis suis, Nuptiae
quidem paratae sunt, sed qui
invitati erant non fuerunt digni.
9 Ite ergo ad exitus viarum, et
quoscumque inveneritis vocate
ad nuptias. 10 Et egressi servi
eius in vias congregaverunt
omnes quos invenerunt, malos
et bonos, et impletae sunt nup-
tiae discumbentium. 11 (222, 10.)
Intravit autem rex ut videret
discumbentes, et vidit ibi ho-
minem non vestitum veste nup-
tiali, 12 et ait illi, Amice, quo-
modo huc intrasti non habens
vestem nuptialem? At ille ob-
mutuit. 13 Tunc dixit rex mi-
nistris, Ligatis pedibus eius et
manibus mittite eum in tene-
bras exteriores: ibi erit fletus
et stridor dentium. 14 Multi
autem sunt vocati, pauci vero
electi.

5. ὁς μεν B.*Bch.*L. 1. 69. *Orig.* iii. 792^b. 794^c. (33 hiat.) | ‡ὁ μεν ϛ. CXU. rel. unusquisque *e.* οἱ μεν D. *b.c.ff*^{2}.*h.* (hiat *a*) *Iren.* 279. *Lcf.* 147. | Contra, Vulg. *f.ff*^{1}.*g*$^{1.2}$.
— ὁς δε B.*Bch.*C*L. 1. 33. 69. *Orig.* iii. 792^b. 794^c. | ‡ὁ δε ϛ. C**XU. rel. | οἱ δε D. *b.c.e.ff*^{2}.*h.* (hiat *a*). *Iren.* 279. *Lcf.* | Contra, Vulg. *f.ff*^{1}.*g*$^{1.2}$.
— επι BCD. 33. 69. Latt. *Orig.* bis. *Lcf.* | ‡εις ϛ. L. rel.
— αυτου] αυτων D.
6. αυτου CD. rel. vv. (*Orig.* iii. 774^c.) | om. B(*Ln.*)L. *Orig.* iii. 794^d. *Eus.* in Ps. 436^b. (ante τ. δουλ. *Orig.* iii. 792^b.)
7. ὁ δε βασιλευς BL. 1. *l.* (Syr.Crt.) Memph.MS. Theb. Æth. (et iratus est rex Syr.Crt. Æth.) | id. add. ακουσας 69. Vulg. *ff*^{1}.*g*$^{1.2}$.*h.* Memph. impr. Arm. *Iren.* 279. *Eus.* in Ps. 436^b. | και ακουσας ὁ βασιλευς εκεινος CXΔEFGHK MSUV. *f.* | ‡ακουσας δε ὁ βασιλευς ϛ. (33. ακ.......υς) Syrr.Pst.&Hel. | add. εκεινος 33. Syr.Hel. (add. id. post rex. Syr.Crt.) | εκεινος ὁ βασ. ακουσας D. (*a*).*b.*(*c*).(*e*).(*ff*^{2}). *Lcf.* 147. (ille autem *a.c.e.ff*^{2}.) | non habent εκεινος ϛ. BL. 1. 69. Vulg. *ff*^{1}.*g*$^{1.2}$.*h.l.* Syr. Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. *Iren.* 279.
7. τα στρατευματα BsC. rel. Syrr.Pst.& Hel. Theb. Arm. Æth. *Iren.* 279. *Eus.* in Ps. 436^b. (*Orig.* iii. 803^a.) (*Hil.* 720^b.) | το στρατευμα D. 1. Latt. (exc. Vulg. *g*$^{1.2}$.) Syr.Crt. Memph. *Orig.* iii. 792^c. (774^c. 794^d. 801^c.) (*Eus.* in Ps. 189^c. in Luc. ap. Mai. 186.) *Lcf.* 147.
— απωλεσεν *Eus.* in Ps. | ανειλεν 1. *Orig.* iii. 792^c. (hiat 33).
8. εστιν] om. Δ. *Orig.* iii. 792^c.
9. εαν B.*Bch.*CXΔ. 1. 33. 69. EFHMUV. *Orig.* iii. 802^a. | ‡αν ϛ. DL. rel. *Orig.* iii. 792^d.
10. εκεινοι] αυτου D. (Latt. exc. *f.*) *Iren.* 279. | om. Arm. *Lcf.* 147.
— ὁσους (Latt.) | οὑς D. Vulg. *f.g*^{1}. (*Orig.* iii. 792^d.)
— εὑρον] εὑραν D.
— ὁ γαμος B^2(in mg.)*Bch.*(C)D. rel. *Orig.* iii. 794^d. 802^c. (793^a.) | ὁ νυμφων B txt.* *Bch.*L. (ὁ αγαμος C).
— ανακειμενων BC^{3}L. rel. *Orig.* iii. 794^d. 802^c. (793^a.) | praem. των D. 69. | ανακειμενου sic K. (ανακειινων C*).
11. ουκ BsC*. rel. (*Orig.* iii. 802^c.) | μη C^{3}D. (vid. *Orig.* iv. 379^b.)
12. εισηλθες Vulg. *f.h.* Syrr.Pst.&Hel. *Orig.* iii. 793^c. *Orig. Int.* i. 87^d. ii. 171^f. iii. 368^e. | ηλθες D. (Latt. hiat *a*). Syr. Crt. *Iren.* 279. (*Lcf.* 147 habet utr.q.)
— ὁ δε BCL. rel. *Orig.* iii. 793^c. | ὁς δε D.
13. ὁ βασιλευς ειπεν BL. 33. 69. | ‡ειπ. ὁ βασ. ϛ. CD. rel. vv. *Iren.* *Lcf.*
— δησαντες αυτου ποδας και χειρας] †add. αρατε αυτον και ϛ. CX. rel. *f.*(*ff*^{1}.) Syr.Hel. | om. B.*Bch.*L. 1. 69. *Am. Fuld.* *g*$^{1.2}$. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig.* iv. 379^b. iii. 774^c. 794$^{a.d}$. 793^d. *Orig. Int.* i. 87^d. (αυτ. χειρ. και ποδ. M. Vulg. *Cl.* *e.ff*^{2}.*l.* Syrr. Memph. Theb. Æth. *Orig. Int.*) | αρατε αυτον ποδων και χειρων και D. *a.b.*(*c*).*e.ff*^{2}.*h.* Syr. Crt. *Iren.* 279. *Hil.* 721^a. *Lcf.* 147.
— εκβαλετε B.*Bch.* *Orig.* iv. 379^b. *Eus.* in Ps. 260^b. | εκβαλλετε XF(B.*Btly.* ? sphalma) | εκβαλατε Δ. βαλεται D. | βαλετε H. 69. Latt.
— αυτον (ante εις το) BDL. 1. (Latt.)

6. contumeliis affectos *Cl.* | 13. manibus et pedibus ejus *Cl.* | 14. multi enim *Cl.*

Vulg. *a.b.c.* NB′ Syrr. C. P. H. σκγ Memph.[Theb.] β Arm. Æth.
p ‖Mar. 12:13—17. ‖Lu. 20:20—26.
16. λέγοντες
§ Z
17. εἰπὸν
¶ C
¶ X

126 [15] pΤότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον
ἔλαβον ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. [16] καὶ
ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν
Ἡρωδιανῶν ‡λέγοντας,″ Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι §ἀλη-
θὴς εἶ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις,
καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός, οὐ γὰρ βλέπεις εἰς
πρόσωπον ἀνθρώπων. [17] εἰπὲ οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ;
ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον Καίσαρι, ἢ οὔ; [18] γνοὺς δὲ ὁ
Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπεν, Τί με πειράζετε,
ὑποκριταί; [19] ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου.
οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. [20] καὶ λέγει αὐ-
τοῖς, Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή;¶ [21] λέγου-
σιν αὐτῷ, Καίσαρος. Τότε λέγει αὐτοῖς, Ἀπόδοτε
οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ.
[22] καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν, καὶ ἀφέντες αὐτὸν
‡ἀπῆλθαν.″ ¶

[15] (223, 2.) Tunc abeuntes Pharisaei consilium inierunt ut caperent eum in sermone. [16] Et mittunt ei discipulos suos cum Herodianis dicentes, Magister, scimus quia verax es et viam dei in veritate doces, et non est tibi cura de aliquo: non enim respicis personam hominum: [17] dic ergo nobis quid tibi videatur, licet censum dari Caesari an non? [18] Cognita autem Iesus nequitia eorum ait, Quid me temtatis, hypocritae? [19] Ostendite mihi nomisma census. At illi optulerunt ei denarium. [20] Et ait illis Iesus, Cuius est imago haec et suprascriptio? [21] Dicunt ei, Caesaris. Tunc ait illis, Reddite ergo quae sunt Caesaris Caesari, et quae sunt dei deo. [22] Et audientes mirati sunt, et relicto eo abierunt.

ΝΓ′
q ‖Mar. 12:18—27. ‖Lu. 20:27—39.
r Deu. 25:5.

127 [23] q Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδ-
δουκαῖοι† λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτη-
σαν αὐτὸν [24] λέγοντες, Διδάσκαλε, ‡ Μωυσῆς″ εἶπεν,
r Ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει
ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσει
σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. [25] ἦσαν δὲ παρ᾽ ἡμῖν ἑπτὰ

[23] In illo die accesserunt ad eum Sadducaei, qui dicunt non esse resurrectionem, et interrogaverunt eum [24] dicentes, Magister, Moses dixit, Si quis mortuus fuerit non habens filium, ut ducat frater eius uxorem illius et suscitet semen fratri suo. [25] Erant autem apud nos

Syrr. Memph. Theb. Arm. Æth. *Iren.* 279. *Orig.* iv. 379[b]. iii. 774[c]. *Eus.* in Ps. 260[b]. *Lcf.* 147. | *om. ϛ. CX. rel. *b.f.*
14. ver.] om. 33.
— γαρ] enim Vulg. *Cl. e.f.ff*[1.2.] Syrr. rel. *Iren.* 279. *Orig.* iii. 791[c]. 803[c.d.] *Hil.* 164[c]. | autem *Am. For. Fuld. a.b.c.g*[1.2.]*h.*
— κλητοι] praem. οἱ L. 1. *Orig.* iii. 803[c]. | Contra, B. rel. *Orig.* 791[c]. 803[d].
— εκλεκτοι] praem. οἱ L. 1.
15. ελαβον] add. κατ᾽ αυτου C[2]mg. Δ. 1. 33. Memph. (Arm.) *Orig.* iii. 804[a]. (cit.) 810[a] | add. κατα του Ιησου C[3]M.
— ὁπως *Orig.* iii. 804[a]. 810[a]. *Hil.* 721[c]. | πως D. *f.* Syrr.
16. αυτῳ Vulg. *ff*[2].*g*[1.2.]*h.* | προς αυτον D. *a.c.f.* (om. *b.e.ff*[1].)
— λεγοντας B.*Btly.*L. (Syrr.Crt.&Pst. ut vid. Æth.) | ‡λεγοντες ϛ. CD. rel. (vv. non liquent).
— εν αληθειᾳ BCZ. rel. *Orig.* iii. 806[b]. *Eus.* in Ps. 238[b]. | επ᾽ αληθεια D*. (-θειας D[2]). *Eus.* in Ps. 141[e].
— μελλει 1. EFGHMU.
— ανθρωπων] ανθρωπου 1. G. *For.* Syrr. Crt.&Pst. Arm.impr. Æth. *Orig.* iii. 806[c]. *Eus.* in Ps. 238[b]. (om. *Eus.* in Ps. 141[e]).
17. ειπ. ουν ἡμιν Vulg. *c.f.g*[1.(2).]*h.* *Eus.* in Ps. 141[e]. | om. D. *a.b.e.ff*[1].
— ειπε BCD. rel. *Eus.* (om. ουν Syr. Crt.) | ειπον ZL. 33.
— ἡμιν] ὑμιν 69.
— εξεστιν] add. ἡμιν 1.
— κηνσον] om. Δ*. (add.[1] ante δουναι).
18. ειπεν] add. αυτοις 33. *e.* Syr.Crt. Theb. Æth.
20. και λεγει BZL. rel. Vulg. *a.c.f.* Memph. rel. | ὁ δε λεγει C. | λεγει D. *b.e.ff*[1.2.]*g*[1.2.]*h.* (Theb.)
— αυτοις] add. ὁ Ιησους DZL. 33. 69. (Latt.) Syrr.Crt.&Pst. Memph. Arm. MSS. Æth. | om. BCX. 1. rel. *f.* Syr. Hcl. Theb. Arm. impr.
— αυτη] post επιγραφη ZL. | Contra, BC D. rel. (εικωνα L.)
21. αυτῳ CDZ. rel. | om. B. Syr.Pst. Arm.
— αυτοις] add. Jesus *a.b.c.f.ff*[1].*g*[2].*h.* | Contra, Vulg. *e.ff*[2].*g*[1].
— ουν BCZ. rel. Vulg. *f.ff*[2].*g*[1]. Syrr.Pst. &Hcl. Theb. | om. D. *a.b.c.e.ff*[1]. Syr.Crt. Memph. Arm. Æth. *Tert.* de Cor. Mil. 12.
— καισαρι] praem. τῳ DΔK. *Just.* Ap. i. 17. (*Clem.* 172). *Orig.* iii. (807[c].) 808[b.c.] 810[a]. | Contra, BCZ. rel. *Clem.* 306.
22. απηλθαν BD. | ‡απηλθον ϛ. Z. rel *Orig.* iii. 804[a]. 809[c].
23. Σαδδ.] praem. οἱ 69. Arm.
— λεγοντες] †praem. οἱ ϛ. L. rel. Syr. Hcl. Memph. Theb. Arm. (vid. Luc. xx. 27). qui dicunt (Latt.) *Hil.* 722[a]. (negantes *ff*[1].) | om. BDZΔ. 1. 33. MS. (et dicentes ei. Syrr.Crt.&Pst.) Æth. *Orig.* iii. 809[d]. 811[a]. (λεγ. μη ειναι.... επηρ. αυτον. om. Δ). οἱτινες ελεγον *Orig.* iii. 812[d]. (in comm.).
— επηρωτησαν] ηρωτησαν U.
24. Μωυσης BDZL. 33. 69. KM. | ‡Μωσης ϛ. 1. E. rel. *Orig.* iii. 812[e]. 821[c].
— ειπεν] add. ἡμιν Syr.Crt. Memph.
— τεκνα] add. ἱνα DZ (ut vid.) Latt. (hiat *a*). Memph. | Contra, BL. 1. 33. rel. Syrr. Theb. Arm. Æth. *Orig.* iii. 812[e]. | τεκνα και 69. (filium Vulg. *b.c.e.ff*[2].*g*[1.2.])
— την γυναικα αυτου] om. D. (non 33. *Orig.*) (sit uxor ejus fratri ejus Syr. Crt.)
— αναστησει] εξαναστησει FHM. (non G).
25. δε BZ. rel. *Orig.* iii. 821[c]. | om. D.

17. videtur *Cl.* | dari *Cl.* | 20. superscriptio *Cl.*

B D (Z). L Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUV[Γ].
§ Γ
¶ Z

ἀδελφοί· § καὶ ὁ πρῶτος¶ ‡ γήμας," ἐτελεύτησεν, καὶ
μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελ-
φῷ αὐτοῦ. 26 ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος, ἕως
τῶν ἑπτά. 27 ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν [καὶ] ἡ
γυνή. 28 ἐν τῇ ‡ ἀναστάσει οὖν" τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται
γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν. 29 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γρα-
φὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ. 30 ἐν γὰρ τῇ ἀνα-
στάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε ‡ γαμίζονται," ἀλλ' ὡς
ἄγγελοι† ἐν * τῷ" οὐρανῷ εἰσιν. 31 περὶ δὲ τῆς ἀνα-
στάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ
s Ex. 3:6. τοῦ θεοῦ λέγοντος, 32 s Ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ
ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς†
νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. 33 καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι
ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

ΝΔ' σκδ
t ||Mar. 12:28-31. ς Lu. 10:25-27.

128 34 t Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσεν
τοὺς Σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, 35 καὶ
ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικὸς πειράζων αὐτόν,†
36 Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ; 37 ὁ δὲ†

septem fratres: et primus uxore ducta defunctus est, et non habens semen reliquit uxorem suam fratri suo. 26 Similiter secundus et tertius, usque ad septimum. 27 Novissime autem omnium et mulier defuncta est. 28 In resurrectione ergo cuius erit de septem uxor? omnes enim habuerunt eam. 29 Respondens autem Iesus ait illis, Erratis, nescientes scripturas neque virtutem dei. 30 In resurrectione enim neque nubent neque nubentur, sed sunt sicut angeli dei in caelo. 31 De resurrectione autem mortuorum non legistis quod dictum est a deo dicente vobis, 32 Ego sum deus Abraham et deus Isaac et deus Iacob? Non est deus mortuorum sed viventium. 33 Et audientes turbae mirabantur in doctrina eius.

34 (224,6.) Pharisaei autem audientes quod silentium imposuisset Sadducaeis, convenerunt in unum, 35 et interrogavit eum unus ex eis legis doctor temtans eum, 36 Magister, quod est mandatum magnum in lege?

---

25. *γημας* BL. 1. 33. *Orig.* iii. 821^{c}. | ‡ *γαμησας* ς. D. rel.
— *αυτου*] om. L. (et fuit uxor ejus Syr. Crt.)
26. *ὁμοιως*] add. *δε* U.
— *ἑως*] praem. *και* M*. Syr.Pst.
27. *παντων*] om. Δ. *e*.
— *και ἡ γυνη* D. 33. 69. rel. (Latt.) rel. | om. *και* B.*Btly*.LΔ. 1. U. *e*. Syr.Crt. Æth.
28. *αναστασει ουν* BDL. 1. 69. Vulg. *f.ff*$^{1.2}$.*g*^{1}.*h.l.* (res. autem *b.c.c.*) | ‡ *ουν αναστασει* ς. L. rel.
— *των ἑπτα* | om. *b.e.* Syr.Crt. (hiat *a.*) (*sic*).*f.* | post *εσται* D. Vulg. *c.ff*$^{1.2}$.*g*^{1}.*h.*
— *γυνη*] praem. *ἡ* 1. Γ. Arm.
— *παντες*] septem *b.e.* Syr.Crt.
— *αυτην*] add. *γυναικα* 33. GM supra rubr. Syr.Hel. Arm.
29. *αυτοις*] om. SV. (post *αποκρ.* Arm.)
30. *γαμιζονται* B.*Bch*.DL. 1. (*vid. Clem.* 533.) *Orig.* iii. 823^{d}. 824^{d}. | *γαμισκονται* 33. *Orig.* i. 284^{d}. iii. 827$^{b.d.}$ | ‡ *εκγαμιζονται* ς. Syr. Hel. mg. Gr. *Orig.* i. 822^{b}. (vid. Luc.) *εγγαμισκονται* 69. | nubentur Vulg. *e.f.ff*^{1}.*g*^{1}. (hiat *a*). uxores ducunt *b.(c.)ff*^{2}.
— *αλλ'*] *αλλα* D.
— *αγγελοι*] praem. *οἱ* 1. *Orig.* i. 284^{d}. iii. 823^{d}. 824^{d}. 827^{d}.

30. *αγγελοι* BD. 1. E*. *Harl**. *a.*(ut vid.) *b c.e.f.ff*^{2}.*h.* Syr.Crt. Theb. Arm. *Orig.* i. 284^{d}. iii. 823^{d}. 824^{d}. 827^{d}. *Orig. Int.* iii. 978^{c}. | add. *θεου* L. 33. 69. | †add. *του θεου* ς. Δ. rel. Vulg. *ff*^{1}.*g*^{1}. Syrr. Pst.&Hel. Memph. Æth. *Orig. Int.* iv. 493^{d}. 503^{d}. 537^{c}. 667^{a}.
— *εν*] praem. *οἱ* U.
— *τῳ ουρ.* BL. 1. 33. 69. Memph. Theb. *Orig.* iii. 823^{d}. 824^{d}. 827^{d}. | *om. *τῳ* ς. D. rel.
— *εισιν*] ante *ὡς* 1. Latt. Memph. Theb. Arm. *Orig.* i. 284^{d}. iii. 823^{d}. 824^{d}. 827^{d}. | ante *εν τῳ ουρ.* 69.
31. *ὑμιν* *Orig.* iii. 828^{a}. iv. 340^{e}. | om. Δ. K. *e.* Syrr.Crt.&Hel. *Iren.* 232. | post *λεγοντος* Vulg. *b.f.ff*$^{1.2}$.*g*$^{1.2}$.*l.* (Contra, *Fuld. For. c.h.* hiat *a*).
— *ὑπο* *Orig.* iii. 828^{a}. | *απο* ed. 1524. sed *non* B in coll. Btly, ubi *ὑπο* legitur.
32. *Ισαακ*] *Ισακ* D.
— *και ὁ θεος Ιακωβ* | om. 69.
— *εστιν*] add. *δε* 69.
— *εστιν ὁ θεος* *Orig.* iii. 828^{a}. 829^{b}. | om. *ὁ* DH. (vid. Mar.)
— *νεκρων*] † praem. *θεος* ς. E. rel. Syr.Hel. Arm. (Æth.) *Orig.* iii. 828^{b}. 829^{b}. iv. 341^{a}. | om. BDLΔ. 1. 33. Latt. Syrr.Crt. &Pst. Memph. Theb. *Orig.* i. 745^{f}. *Iren.* 232. *Hil.* 77^{c}. 500^{a}. 722^{e}.

33. *διδαχῃ*] *διδασκαλιᾳ* M.
34. *ακουσαντες*] eum vidissent *e.* Syr.Crt. (Bar Hebr.)
— *επι το αυτο* Vulg. *ff*^{1}.*g*$^{1.2}$. Syrr.Pst. &Hel. Memph. Arm. *Orig. Int.* iii. 830^{a}. | inter se. Theb. | *επ' αυτον* D. *b.c.e.ff*^{2}. Syr.Crt. Æth. (hiat *a.*) in unum ad eum *f.* adversus eum *h. Hil.* 723^{a}.
35. *και* 1°] om. Δ.
— *νομικος*] om. 1. *e.* Arm. *Orig. Int.* iii. 830^{a} | scriba Syr.Crt. Æth. | add. *τις* FGH.
— ad fin.] † add. *και λεγων* ς. D. *b.c.f. ff*^{2}.*h.* (hiat *a*). Syrr.Crt.&Hel. (Arm.) | om. B.*Btly.Blc.*L. 33. Vulg. *e.ff*^{1}.*g*$^{1.2}$.*l.* Syr.Pst. Memph. Theb. Æth. *Orig. Int.* iii. 830^{a}.
36. *μεγαλη*] post *νομῳ* D. (mandatum magnum et primum Syr.Crt.)
37. *ὁ δε*] om. D. Latt. Syr.Crt. || † add. *Ιησους* ς. 1. E. rel. Syrr.Pst.&Hel. Arm. Æth. | om. BL. 33. Memph. Theb. *Orig. Int.* iii. 830^{a}. | post *αυτῳ* D. Latt. Syr. Crt.
— *εφη* BDLΔ. 1. 33. EFGHKMSUVΓ. | ‡ *ειπεν* ς. 69*s*.

30. erunt sicut *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.
u Deu. 6:5.
§ Z
v Lev. 19:18.

‡ ἔφη″ αὐτῷ, u Ἀγαπήσεις § κύριον τὸν θεόν σου, ἐν
ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου, καὶ ἐν
ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. 38 αὕτη ἐστὶν * ἡ″ ‡ μεγάλη καὶ
πρώτη″ ἐντολή. 39 δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ, v Ἀγαπή-
σεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 40 ἐν ταύταις ταῖς
δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος ‡ κρέμαται καὶ οἱ προφῆται.″

ΝΕ' σκε
w ‖ Mar. 12:35-37. β
‖ Lu. 20:41-44.
x Psa. 110(109):1.

129 41 w Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπηρώτη-
σεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς 42 λέγων, Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ
τοῦ χριστοῦ; τίνος υἱός ἐστιν; λέγουσιν αὐτῷ, Τοῦ
‡ Δαυείδ.″ 43 λέγει αὐτοῖς, Πῶς οὖν ‡ Δαυεὶδ″ ἐν πνεύ-
ματι ‡ καλεῖ αὐτὸν κύριον;″ λέγων, 44 x Εἶπεν† κύριος
τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς
ἐχθρούς σου ‡ ὑποκάτω″ τῶν ποδῶν σου. 45 εἰ οὖν ‡ Δαυ-
εὶδ″ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστιν;
σκϛ β 46 καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ‡ ἀποκριθῆναι αὐτῷ″ λόγον· οὐδὲ
ἐτόλμησέν τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι
αὐτὸν οὐκέτι.

37 Ait illi Iesus, Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua et in tota mente tua. 38 Hoc est enim maximum et primum mandatum. 39 Secundum autem simile est huic, Diliges proximum tuum sicut te ipsum. 40 In his duobus mandatis universa lex pendet et prophetae.

41 (225,2.) Congregatis autem Pharisaeis interrogavit eos Iesus 42 dicens, Quid vobis videtur de Christo? Cuius filius est? Dicunt ei, David. 43 Ait illis Quomodo ergo David in spiritu vocat eum dominum dicens, 44 Dixit dominus domino meo, Sede a dextris meis donec ponam inimicos tuos scabillum pedum tuorum? 45 Si ergo David vocat eum dominum, quomodo filius eius est? 46 (226,2.) Et nemo poterat respondere ei verbum, neque ausus fuit quisquam ex illa die eum amplius interrogare.

XXIII.

Νϛ' σκζ ι

130 1 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ

1 (227,10.) Tunc Iesus locutus est ad turbas et ad discipulos

37. τῃ καρδιᾳ DZL. rel. | om. τῃ B.*Bch.*Δ. 69. EFGHUVΓ. *Clem.* 304.
— εν ὁλῃ 2°] om. εν 1.
— τῃ ψυχῃ] om. τῃ. ΔEFGHUVΓ. | Contra, *Clem.* 304 ‖ τῃ ισχυι 33.
— διανοιᾳ σου (Latt.) Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. *Orig. Int.* i. 35^{d}. *Hil.* 723^{c}. | ισχυι σου c. Syr.Crt. *Clem.* 304. ισχυι σου και εν ὁλῃ τῃ διανοιᾳ σου 69. Syr.Pst. Syr.Hier. Memph.cod. Æth. *Orig. Int.* iii. 30^{c}. 830^{a}. 831^{c}. iv. 618^{d}. | (in omni justitia et in tota cogitatione tua *e.*)
38. εστιν ἡ BZLΔ. 1. 33. 69. Arm. | *om. ἡ ϛ. D. rel.
— μεγαλη και πρωτη BDGr.Z(L) 1. 33. 69. (Latt.) Syrr.Crt.&Pst. Syr.Hier. Memph. Theb. Æth. *Orig. Int.* iii. 830^{a}. 831^{c}. *Hil.* 723. (ἡ ante πρωτη L.) | ‡ πρωτη και μεγαλη ϛ. Γ. rel. *f.* Syr. Hcl. Arm.
39. δε ὁμοια DZL. rel. | ὁμοιως B.
— αὐτῇ (sic) 1. 33. 69. Γ (om. B.*Btly.Blc.*) huic (Latt.) illi *e.* dativum vv. omnes. αυτη (sine notâ) L. ap. Tisch. (αυ.... tantum Z) | αὑτη B.man.rec. EFGHK MUV | ταυτῃ D. | αυτης Δ.
— σεαυτον *Clem.* 304. | ἑαυτον 1. 69. H*V. | add. σου (*sic*). 1.
40. ταις] om. M.
40. ὁλος] om. Syrr.Crt.&Pst. Memph. Theb.
— κρεμαται και οἱ προφηται BDZL. 33. Latt. Syrr.Crt.&Pst. Æth. *Orig. Int.* i. 85^{e}. iii. 30^{c}. 972^{b}. iv. 618^{d}. *Tert.* adv. Psych. 2. *Cypr.* 199. 264. | ‡ και οἱ προφ. κρεμανται ϛ. 1. rel. Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. *Orig.* iii. 981^{b}. *Clem.* 304. (466. 705.) *Orig. Int.* iii. 831^{c}.
41. των] om. Δ.
— αυτους] αυτοις FK.
— ὁ Ιησους] om. Syr.Crt.
42. λεγουσιν αυτῳ, Του Δαυειδ] om. 33.
43. αυτοις] add. ὁ Ιησους ZL. 1. 33. *f.ff*^{1}. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 833^{c}. | Contra, BD. 69. rel. (Latt.) Syrr. Theb. *Orig. Int.* iv. 633^{b}.
— Δαυειδ] om. Δ.
— πνευματι] add. ἁγιῳ Syr.Crt. Syr. Hier**. Æth. (vocat eum in spiritu, mi domine Theb.)
— καλει αυτον κυριον BD. 33. (Latt.) Syrr.Crt.&Pst. Memph. (Theb.) | καλει κυριον αυτον ZL. | κυριον καλει αυτον 69. Syr.Hcl. *Orig. Int.* iii. 833^{c}. | ‡ κυριον αυτον καλει ϛ. 1. rel. *e.* Arm. *Orig. Int.* iv. 633. (om. Æth.)
44. κυριος] † praem. ὁ ϛ. L. rel. (vid. LXX.) | om. B.*Btly.*DZ.
— αν] om. F*.
— ὑποκατω BDZL. 69. GUΓ. *b.e.h.* Syrr. Crt.&Pst. Memph. Theb. | ‡ ὑποποδιον ϛ. 1. 33. rel. (Latt.) Syr.Hcl. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 833^{d}. *Hil.* 724^{a}. (vid. LXX. et Mar. et Luc.)
45. καλει] praem. εν πνευματι DΔ. 69. KM. *a.b.c.f.ff*^{2}.*g*^{2}.*h.l.* Syr.Hcl.* Syr. Hier. Memph. *Eus.* in Ps. 702^{c}. *Hil.* 724^{a}. (eum in spiritu vocat Dominum *a.l.*) | Contra, BL. 1. 33. rel. Vulg. *e.ff*^{1}.*g*^{1}. Syrr.Crt.&Pst. Theb. (Memph. edd.) *Orig. Int.*
— καλει αυτον κυριον DZL. rel. *Eus.* in Ps. 702^{c}. | κυρ. αυτ. καλ. B.*Btly.* (sed?) *Orig. Int.* iii. 833^{d}. | κυρ. καλ. αυτ. Syr. Crt. Æth.
46. ἐδυνατο B*DZ. rel. | ἠδυνατο B *rec.* 1.
— αποκριθηναι αυτῳ BDZLΔ. 33. 69. K. *Am. Fuld. For. Tol. a.b.c.g*$^{1.2}$.*h.l.* Syrr. *Orig. Int.* iii. 833^{d}. | ‡ αυτ. αποκρ. ϛ. 1. rel. Vulg.*Cl. e.f.ff*$^{1.2}$. *Orig. Int.* iv. 633^{c}.
— ἡμερας BZL. rel. (Latt.) Syrr.Pst.& Hcl.txt. Memph. Theb. Arm. Æth. | ὡρας D. 1. E* ut vid. *a.* Syr.Crt. Syr. Hcl. MS.in mg. *Orig. Int.* iii. 833^{d}.
1. ὁ Ιησους ZL. rel. (om. ὁ B.*Btly.*V) | post ελαλησεν D. 69. Syr.Crt. Æth. *Orig. Int.* iii. 835^{d}. (om. ver. *e*).

37. in tota anima *Cl.* | 38. om. enim *Cl.* | 46. ei respondere *Cl.*

B [C] D (Z). L Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUV(Γ).

τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ 2 λέγων, Ἐπὶ τῆς ‡Μωυσέως" καθέ-
δρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι· 3 πάν-
τα οὖν ὅσα ἂν εἴπωσιν ὑμῖν† ‡ποιήσατε καὶ τηρεῖτε."
¶ Z κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσιν¶ γὰρ
y Lu. 11:46. σκη ε καὶ οὐ ποιοῦσιν. 4 y δεσμεύουσιν ‡δὲ" φορτία βαρέα
[καὶ δυσβάστακτα] καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους
τῶν ἀνθρώπων· ‡αὐτοὶ δέ τῷ" δακτύλῳ αὐτῶν οὐ
σκθ β θέλουσιν κινῆσαι αὐτά. 5 πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν
ποιοῦσιν πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις. πλατύ-
νουσιν ‡γὰρ" τὰ φυλακτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσιν
z ‖Mar. 12:38, 39. Lu. 11:43. ‖20:46. τὰ κράσπεδα†. 6 z φιλοῦσιν ‡δὲ" τὴν πρωτοκλισίαν ἐν
τοῖς δείπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς, 7 καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ κα-
σλ ι λεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ῥαββί†. 8 ὑμεῖς δὲ μὴ
κληθῆτε, ῥαββί, εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ ‡διδασκάλος,"†
πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε. 9 καὶ πατέρα μὴ καλέ-
σητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν ‡ὑμῶν ὁ πατὴρ" ὁ
¶ Theb. ‡οὐράνιος."10 μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί, ¶‡ὅτι καθηγητὴς
σλα ε ὑμῶν ἐστιν εἷς," ὁ χριστός. 11 ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται
a Lu. 14:11. 18:14. ὑμῶν διάκονος. 12 a ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινω-
θήσεται· καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.†13

suos 2 dicens, Super cathedram Mosi sederunt scribae et Pharisaei: 3 omnia ergo quaecumque dixerint vobis servate et facite; secundum opera vero eorum nolite facere: dicunt enim et non faciunt. 4 (228,5.) Alligant autem onera gravia et inportabilia et inponunt in umeros hominum, digito autem suo nolunt ea movere. 5 (229,2.) Omnia vero opera sua faciunt ut videantur ab hominibus: dilatant enim philacteria sua et magnificant fimbrias: 6 amant enim primos recubitus in caenis et primas cathedras in synagogis, 7 et salutationes in foro, et vocari ab hominibus, rabbi. 8 (230,10.) Vos autem nolite vocari, rabbi: unus enim est magister vester, omnes autem vos fratres estis. 9 Et patrem nolite vocare vobis super terram: unus enim est pater vester qui in caelis est. 10 Nec vocemini magistri, quia magister vester unus est, Christus. 11 (231,5.) Qui maior est vestrum, erit minister vester: 12 qui autem se exaltaverit humiliabitur, et qui se humiliaverit exaltabitur.

2. λεγων] om. Syr.Crt.
— Μωυσεως B.*Btly.*(D)ZL. 33. (69). K. (post καθεδρας D. 69. Latt. *Iren.* 241. (*Orig.* iii.752^b.) *Orig. Int.* iii.835^d. *Eus.* in Ps. 374^d. *Hil.* 18^e. 28.^b. 508^c. 724^d.) | ‡Μωσεως ς. 1. E. rel.
3. αν ς. BsDFsKsSsΓ. *Eus.* in Ps. | εαν ZLΔ. 1. 33. 69. EGHMUV.
— ὑμιν] om. D Gr. ‖†add. τηρειν ς. 33. rel. *f**. (ut vid.) Syrr.Pst.&Hel. add. ποιειν Γ. *Orig. Int.* iii. 836^e. | om. BD ZL. 1. Latt. Syr.Crt. Memph. Theb. Arm. Æth. *Iren.* 241. *Orig. Int.* iii. 382^d. 835^d. *Eus.* in Ps. 374^d. *Hil.* 508^c.
— ποιησατε και τηρειτε B(D)ZL. (1). *For.* Syr.Hier. Memph. Theb. Arm. Æth. *Eus.* in Ps. (*sic.*) *Hil.* 508^c. (ποιειτε D. 1). | ‡τηρειτε και ποιειτε ς. E. rel. Latt. (hiat *a*). Syrr. *Iren.* *Hil.* 28. | ποιειτε tantum Γ. *Orig. Int.* iii. 835^d. 836^e. (*Hil.* 18^e.) (audite et facite. *Orig. Int.* iii. 382^d.) (τηρει και ποιειτε F.)
4. δε (post δεσμ.) BLΔ. 1. 33. M. *Am.* *a.b.c.ff*^{1.2}.*g*^{1.2}.*l.* Syrr. Memph. Theb. | ‡γαρ ς. DK (sic.) rel. Vulg. *Cl. e.f.h.* *Iren.* 241. (*Hil.* 724^f.) | om. D²Γ. Arm.
— και δυσβαστακτα Bs(D). rel. Vulg. *c.f.ff*^1.*g*^{1.2.} Syr.Hel. Theb. Arm. Æth. (και αδυσ. D*). vid. Luc. xi. 46. | om. L. 1. *a.b.e.ff*^2.*h.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. *Iren.* 241. *Hil.* 724^f. (ut vid). *Schol. Gr.*
4. αυτοι δε τῳ BDL. 33. Syrr.Crt.&Pst. Memph. Theb. Æth. *Iren.* | ‡τῳ δε ς. 1. E. rel. Latt. Syr.Hel. Arm. | τῳ δακτ. αυτ.] om. B.*Bch.* (ut vid.) sed habent Btly. et Blc.
5. γαρ (post πλατυν.) BDL(X in Comm.) 1. 33. 69. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. | ‡δε ς. E. rel. Syr.Crt. om. Arm.
— φυλ. αυτων] φυλ. ἑαυτων 1.
— κρασπεδα] †add. των ἱματιων αυτων ς. (L). 33. rel. *f.ff*^2.*h.* Syrr. Memph. Arm. *Orig. Int.* iii. 837^e. | om. BDX in comm. 1. (Latt. sed αυτων hab. *b.c.*) sic et Theb. Æth. | om. αυτων LΔ.
6. φιλ. δε B.*Btly.*DLΔ. 1. 69. K. (hiat 33.) (Latt.) Syr.Hel. Memph. Theb. | ‡φιλ. τε ς. E. rel. [Syrr.Crt.&Pst. Æth.] (enim *Am. Fuld. e.*) | φιλουσιν tantum Γ. Arm. *Cypr.* 305.
— την πρωτοκλισιαν B(D)E. rel. *b.c.ff*^2. *Cypr.* 305. (τ. πρωκλεισιαν D.) | την πρωτοκλησιαν Δ. 69. FGHVΓ. | τας πρωτοκλησιας L (sic). 1. 33. Vulg. *a.c.* *f.ff*^1.*g*^{1.2}.*h.* Syrr. Arm. Æth.
7. και τους ασπασμους εν ταις αγοραις] om. Γ
7. ῥαββι semel B.*Bch.*LΔ. 1. 33 (ut videtur e spatio). Latt. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. *Cypr.* 305. | †bis ς. DEΓ. rel. Syrr.Crt.&Hel. Arm. (ῥαββει DΔ. 69. EFK. Theb. sed KΓ non sic ver. 8.)
8. ὑμ. δε μη κλ. ῥαββι] om. Theb. (neminem vocate magistrum Arm.)
— διδασκαλος B. 33. U. *Orig.* iii. (182^b.) μὴ καλεῖν διδάσκαλον ἐπὶ τῆς γῆς *Eus.* in Ps. ap. Mai. 98. | ‡καθηγητης ς. DL. 1. rel. (vid. ver. 10). ‖†add. ὁ Χριστος ς. E. rel. Syrr.Crt.&Hel.* | om. BDL. 1. 33 e spatio. E². Latt. Syrr.Pst.(& Hel.MS.) Syr.Hier. Memph. Theb. Arm. Æth. *Cypr.* 305. (om. ὁ HU).
— παντες δε ὑμεις αδελφοι εστε | ad fin. ver. 9. U. | om. παντες Syr.Crt.
9. καλεσητε] καλεσθε Δ.
— ὑμων 1°] om. 33. | ὑμειν D. Latt. vv.
— ὑμων ὁ πατηρ B. 33. U. | ‡ὁ πατηρ ὑμων ς. DL. rel. Latt.
— ὁ ουρανιος BL. 33. 69. Arm. Æth. | ὁ εν ουρανοις DΔ. 1. | ‡ὁ εν τοις ου-

4. Alligant enim *Cl.* | 6. amant autem *Cl.* | 8. est enim *Cl.* | 9. est enim *Cl.* | 13. vae vobis, scribae et Pharisaei hypocritae, quia comeditis domos viduarum, orationes longas orantes, propter hoc amplius accipietis judicium. *Cl.* (*post* ver. 14.)

Vulg. *a*.(*b*.)*c*. σλβ ε
Syrr. C. P. H.
Memph. (Theb.)
Arm. Æth.
b Lu. 11:52.
§ Z
¶ Γ

131 [11] Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι
ὑποκριταί,[b] ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν
ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· § ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρ-
χεσθε, οὐδὲ τοὺς ¶ εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν.[† 13]
σλγ ι [15] οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι
περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἕνα
προσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν
γεέννης διπλότερον ὑμῶν. [16] οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφ-
λοί, οἱ λέγοντες, Ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν
ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει.
[17] μωροὶ καὶ τυφλοί, τίς γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσός,
§ C ¶ *b* § ἢ ὁ ναὸς ὁ ‡ ἁγιάσας″ τὸν χρυσόν; [18] καί, Ὃς ¶ ‡ ἂν″
ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν
ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. [19] † τυφ-
λοί· τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ
ἁγιάζον τὸ δῶρον; [20] ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστη-
ρίῳ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ·
[21] καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ
‡ κατοικήσαντι″ αὐτόν, [22] καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ
ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ
ἐπάνω αὐτοῦ.

[14] (232, 5.) Vae autem vobis
scribae et Pharisaei hypocritae,
quia clauditis regnum caelo-
rum ante homines: vos enim
non intratis, nec introeuntes
sinitis intrare. [15] (233, 10.) Vae
vobis, scribae et Pharisaei hy-
pocritae, quia circuitis mare et
aridam ut faciatis unum prose-
lytum, et cum fuerit factus,
facitis eum filium gehennae du-
plo quam vos. [16] Vae vobis,
duces caeci qui dicitis, Quicum-
que iuraverit per templum, ni-
hil est; qui autem iuraverit in
aurum templi, debet. [17] Stulti
et caeci, quid enim maius est,
aurum an templum quod sanc-
tificat aurum? [18] Et quicum-
que iuraverit in altare, nihil est;
qui autem iuraverit in dono
quod est super illud, debet.
[19] Caeci, quid enim maius est,
donum an altare quod sanctifi-
cat donum? [20] Qui ergo iurat
in altare, iurat in eo et in omni-
bus quae super illud sunt: [21] et
qui iuraverit in templo, iurat in
illo et in eo qui inhabitat in
ipso: [22] et qui iurat in caelo,
iurat in throno dei et in eo qui
sedet super eum.

ρανοις ς. E. rel. Latt. (*Clem.* 551.) *Tert.* de Orat. 2. [Syrr.]

10. ὁτι καθηγητης ὑμων εστιν εἱς B(D)L. 33. G. Vulg. (*b*.)*c*.*ff*[1.2].*g*[1.2].*h*.*l*. (εἱς εστιν D [non G] Latt. εστιν om. *b*.) | ὁτι καθηγ. ὑμων 1. *a*.(*e*). Syr.Crt. Arm. | ‡ εἱς γαρ ὑμων εστιν ὁ καθηγητης ς. E. rel. *f*. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. (ut vid.) Æth. (εστιν ὑμων Δ.) ‖ ὑμων] post καθηγητης 69. om. K. (ὁ ante καθηγ. om. U.)

11. δε] om. D. (ὁ δε μειζων ὑμων] qui voluerit inter vos ut sit magnus Syr.Crt.)

— εσται] εστω G. it. X in comm.

— ὑμων post διακονος] X in comm.

—, 12. διακονοστις sic B. *Btly*.

12. δε] ουν 1. (γαρ Syrr.Crt.&Pst.)

— ἑαυτον 1°. *Orig.* i. 489[a]. | αυτον L (M 2°.)

13. † ουαι ὑμιν γραμματεις και φαρισαιοι † ὑποκριται, ὁτι κατεσθιετε τας οικιας † των χηρων, και προφασει μακρα προσ- † ευχομενοι· δια τουτο ληψεσθε περισ- † σοτερον κριμα] om. BDZ(e spat.)L. 1. 33. *Am. Fuld. For. Em.* Harl. etc. *a*.*e*.*ff*[1].*g*[1.2]. Memph.MSS. Theb. (ap.Mnt.) Arm. Zoh. (et in cod. omnibus). *Orig.* iv. 352[a]. diserte; dicit enim, ἐν τῷ κατὰ Ματθαῖον, ὁ πρὸς τοὺς γραμματεῖς καὶ φαρισαίους δεύτερος ταλανισμὸς οὕτως ἔχει, οὐαὶ ὑμ. γραμ. κ. φαρ. ὑποκρ. ὅτι περιάγετε κτλ. *Eus.* in canone. | habent ante ver. 14. *St*.3. ΔEFGHKMSsUVΓ. *f*. Syrr.Pst. &Hcl. Memph. impr. Æth. | habent post ver. 14. *Elz.* 69. Vulg *Cl.* *b*.*c*.*ff*[2].*h*. Syr. Crt. *Hil.* 725[d]. (vid. et 89[a].) vid. Mar. xii. 40. Luc. xx. 47. ‖ ουαι ὑμιν] ουαι δε ὑμιν St.3. ΔEF(ut vid.)GHKMUΓ. 69. (? S) *f*. | non habent δε *Elz.* V. (Latt.) Syrr. Memph. Æth. ‖ τας οικιας] om. τας Δ ‖ και προφασει] om. Vulg. *Cl.*

14. ουαι δε (ante ὁτι κλειετε) DL. 1. *Elz.* (hiat 33.) (Latt.) Memph. | om. δε Δ. 69. EF(ut vid.)GHKMUVΓ. St.3. (? BS.) *f*.*h*. Syrr. Memph.MS. Arm. Æth. *Orig.* *Int.* iii. 839[a]. *Eus.* in Ps. 374[e]. *Hil.* 725[c].

— ὑποκριται] om. Δ.

— ουρανων] add. ὑμεις γαρ E*.

— γαρ] om. Δ. Arm. | δε M. *Fuld.* *ff*[1.2].

— εισελθειν] om. V.

15. ποιησαι *e*. *Orig.* iv. 352[a]. | praem. του Δ. 69. | ἱνα ποιησηται D. (Latt.)

16. οἱ λεγοντες | om. οἱ D*.

— ὁς αν] ὁς εαν M.

— ομοσῃ.... ὁς δ'αν] om. G.

17. τις γαρ μειζων B(D). rel. (μειζω D) | τι γαρ μειζον Z. Latt. (quid enim major *g*[2].) (μειζον F.)

17. αγιασας BDZ | ‡ αγιαζων ς. CL. rel. (praes. Latt.).

18. ὁς αν BCDL. 33. 69. FK. | ‡ ὁς εαν ς. E. rel. (hiat Z.)

— ομοσῃ .... ὁς δ'αν] om. Syr.Crt. per errorem librarii δι' ὁμοιοτέλ.

— τῳ (post δωρῳ)] του 1. sic.

19. τυφλοι] † praem. μωροι και ς. BsC. rel. *c*.*f*. Syrr.Pst.&Hcl.(*ut vid.) Memph. impr. Theb. (ap. Mnt.) Arm. *Orig.* *Int.* iii. 841[c]. (vid. ver. 17.) | om. DZL. 1. Vulg. *a*. (hiat *b*). *e*.*ff*[1.2].*g*[1.2].*h*.*l*. Syr.Crt. Memph. MSS. Æth.

— τι] τις 33. FH. (non G).

— μειζον] μειζων GH (non 33.) | μειζω D. | add. εστιν 33. 69. (mox και το θυσιασ. V. et mox το ἁγιαζων CEH.)

20. επανω] ..(i. e. επ' ut vid.) Z.

21. ὀμοσας] ομνυων V.

— κατοικησαντι CDZLΔ. 33. EFGKM UV. | ‡ κατοικουντι ς. Bs. 1s. 69. HSs. (praes. Latt. Syrr. Arm. Æth.)

— αυτον] εν αυτῳ G.

16. in auro *Cl.* | 18. quicumque autem jur. *Am***. *Cl.* | 20. in altari *Cl.* | 21. et quicumque *Cl.* | qui habitat *Cl.*

B C D (Z). L [X] Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUV
[c] Lu. 11:42.
¶ Z

σλδ / ε
132 [23] [c] Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς¶ καὶ Φαρισαῖοι
ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ
ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ
νόμου, τὴν κρίσιν καὶ ‡ τὸ ἔλεος″ καὶ τὴν πίστιν·
σλε / ι
ταῦτα * δὲ″ ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ‡ ἀφεῖναι.″ [24] ὁδη-
γοὶ τυφλοί, † διϋλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον
καταπίνοντες.

σλϛ / ε
[d] Lu. 11:39–44.
¶ Syr.Crt.
133 [25] Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑπο-
κριταί, ὅτι [d] καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ
τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ ¶ γέμουσιν [ἐξ] ἁρπαγῆς
καὶ ἀκρασίας. [26] Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον
τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα γένηται
καὶ τὸ ἐκτὸς ‡ αὐτοῦ″ καθαρόν.

σλζ / ε
27. παρομοιάζετε
§ b.
§ X
134 [27] Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑπο-
κριταί, ὅτι ‡ ὁμοιάζετε″ τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες
ἔξωθεν μὲν φαίνονται § ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν
ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης § ἀκαθαρσίας. [28] οὕτως καὶ
ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι,
ἔσωθεν δέ ‡ ἐστε μεστοὶ″ ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας.

σλη / ε
[e] Lu. 11:47–51.
135 [29] [e] Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑπο-
κριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν,

[23] (234, 5.) Vae vobis, scribae et Pharisaei hypocritae, quia decimatis mentam et anethum et cyminum, et reliquistis quae graviora sunt legis, iudicium et misericordiam et fidem: haec oportuit facere et illa non omittere. [24] (235, 10.) Duces caeci, excolantes culicem, camelum autem gluttientes. [25] (236, 5.) Vae vobis, scribae et Pharisaei hypocritae, quia mundatis quod deforis est calicis et parapsidis, intus autem pleni sunt rapina et inmunditia. [26] Pharisee caece, munda prius quod intus est calicis et parapsidis, ut fiat et id quod deforis est mundum.

[27] (237, 5.) Vae vobis scribae et Pharisaei hypocritae, quia similes estis sepulchris dealbatis, quae aforis parent hominibus speciosa, intus vero plena sunt ossibus mortuorum et omni spurcitia. [28] Sic et vos aforis quidem paretis hominibus iusti, intus autem pleni estis hypocrisi et iniquitate.

[29] (238, 5.) Vae vobis, scribae et Pharisaei hypocritae, qui aedificatis sepulchra prophetarum

23. αφηκατε] αφηκετε B*Bch.
— βαρυτερα] βαρεα 1.
— την κρισιν] praem. και 69.
— το ελεος BDL. 33. | ‡ τον ελεον ϛ. C. rel. (το ελεον M.)
— ταυτα δε BCLΔ. 33. KM. a.h.(hiat b.) Syrr. Memph. Æth. Orig. Int. iii. 842[e]. | *om. δε ϛ. D. rel. (Latt.) Arm.
— αφειναι B.Btly.L. | ‡ αφιεναι ϛ. CD. rel.
24. διυλιζοντες] † praem. οἱ ϛ. D** rel. | om. BD*L. Latt. | οἱ διυλιζονται C*. Syrr.
— την] τον D.
— καμηλον] καμιλον M.
25. εξωθεν BC. rel. | εξω DX(in com.) Clem. 282.
— παροψιδος Clem. | add. του πινακος M. Syr.Hcl.* (et in mg. Gr.) (vid. Luc. xi. 9). | και του πινακος tantum Syr.Crt.
— εσωθεν] εξωθεν (sic) 69. (ενδοθεν Clem.)
— γεμουσιν] γεμει X (in comm.)
— εξ BsL. rel. | om. CDX in Comm. Latt. Memph. Arm.
— ακρασιας BDLΔ. 1. 33. 69. a.c.ff[2].h. (hiat b). Syr.Hel. Arm. incontinentia e. intemperantia et dolo Orig. Int. iii. 843[c]. (add. και αδικιας Syr.Hcl.†). | αδικιας CEFGHKSUV. (it. X in comm.) f. Syr.Pst. | πλεονεξιας M. | ακαθαρσιας Vulg. ff[1].g[1.2].l. Memph. Theb. (ap. Mnt.) Clem. 282. (om. ἁρπαγης και). | αδικιας και πλεονεξιας Æth.
26. εντος] εσωθεν ΔKM. (ενδον Clem.)
— και της παροψιδος BC. rel. vv. Orig. Int. iii. 843[e]. | om. D. 1. a.e.(hiat b.) Clem. 282.
— το εκτος] το εξωθεν D. Clem. 282. | om. το Δ.
— αυτου B*Bch.D. 1. 69. E*. a.e.(hiat b.) Æth. | ‡ αυτων ϛ. C. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. | om. X in comm. (Latt.) Iren. 250. Clem. 282. Orig. Int. iii. 843[e].
27. ὁμοιαζετε B. 1. | ‡ παρομοιαζετε ϛ. CD. rel. Eus. in Ps. 374[e]. (ὁμοιοι εστε Clem. 282).
— κεκονιαμενοις Clem. Hipp. Phil. v. 8 (111). Orig. ii. 720[a]. Eus. | κεκονιασμενοις 69.
— οἱτινες εξωθεν μεν φαινονται ὡραιοι εσ. δε γεμουσιν BC. rel. Orig. Int. iii. 844[d]. | εξωθεν ὁ ταφος φαινετε ὡραιος εσ. δε γεμι D. Iren. 250 (foris enim). Clem. 282 (ενδον δε). (μεν ante εξωθεν 69. om. Δ). | φαινονται ὡραιοι] φαινεσθε τοις ανθρωποις δικαιοι 33. φαινονται τοις ανθρωποις ὡρ. F. Latt. (exc. e). (Orig. Int. iv. 507[b].) Lcf. 148.
28. δε] om. 69.
— εστε μεστοι B.Btly.CDL. 33. 69. | ‡ μεστοι εστε ϛ. X. rel. Latt. Iren. Lcf. (pleni iniquitate et rapina et hypocrisi Æth.)
29. των δικαιων] om. H*.
30. ημεθα bis B.Bch.CDLXΔ. 33. 69. EFGHV. Orig. i. 20[c].(MS.) 21[c].(MS.) | ‡ ημεν bis ϛ. 1. KMSsU. Orig. i. 20[c]. (impr.) 21[c].(id.)
— αυτων κοινωνοι B.Btly.D. 1. 69. | ‡ κοιν. αυτ. ϛ. C. rel. Orig. i. 20[c].
31. ἑαυτοις Orig. i. 20[c]. | om. 69. | αυτοις 1. M.
32. πληρωσατε B**CL. rel. Orig. i. 20[c]. Eus. D.E. 384[c]. | πληρωσετε B*Bch. adimplebitis e. | επληρωσατε DH. (impletis f).
33. γεννηματα] γενημ. H.
— φυγητε Orig. i. 20[c]. | φυγεται (i.e. -τε) DXtxt. 69. H. (potestis fugere a judicio futuro Syr.Hcl.mg.)
— απο] om. F.
34. ιδου] om. E*.
— εγω Orig. i. 477[e]. Orig. Int. iii. 845[d]. Lcf. 150. | om. D. Iren. 210. 237. Orig. i. 20[c]. Lcf. 149. 150.

23. qui decimatis Cl. | 25. pleni estis Cl. | 26. ut fiat id. Cl.

Vulg. *a.* [*b.*] *c.* Syrr.(C.) P. H. Memph. Arm. Æth.

καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, 30 καὶ λέγετε,
Εἰ ‡ ἤμεθα″ ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ
ἂν ‡ ἤμεθα″ ‡ αὐτῶν κοινωνοὶ″ ἐν τῷ αἵματι τῶν προ-
φητῶν. 31 ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοί ἐστε τῶν
σλθ ι φονευσάντων τοὺς προφήτας· 32 καὶ ὑμεῖς πληρώσατε
τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. 33 ὄφεις γεννήματα
ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης;
σμ ε 34 διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφή-
τας καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς· † ἐξ αὐτῶν ἀποκτε-
νεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν
ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς
πόλιν· 35 ὅπως ἔλθῃ ἐφ᾽ ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ‡ ἐκ-
χυννόμενον″ ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ τοῦ
δικαίου ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν
ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου.
36. ταῦτα πάντα 36 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἥξει ‡ πάντα ταῦτα″ ἐπὶ τὴν γενεὰν
σμα ε f Lu. 13:34, 35. ταύτην. 37 f Ἱερουσαλὴμ Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα
τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους
πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα
σου, ὃν τρόπον ‡ ὄρνις ἐπισυνάγει″ τὰ νοσσία
37. πτέρυγας [αὐτῆς] ‡ [αὐτῆς]″ ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε;

et ornatis monumenta iustorum, 30 et dicitis, Si fuissemus in diebus patrum nostrorum, non essemus socii eorum in sanguine prophetarum. 31 Itaque testimonio estis vobismet ipsis quia filii estis eorum qui prophetas occiderunt. 32 (239, 10.) Et vos implete mensuram patrum vestrorum. 33 Serpentes genimina viperarum, quomodo fugietis a iudicio gehennae? 34 (240, 5.) Ideo ecce ego mitto ad vos prophetas et sapientes et scribas, ex illis occidetis et crucifigetis, et ex eis flagellabitis in synagogis vestris et persequimini de civitate in civitatem, 35 ut veniat super vos omnis sanguis iustus qui effusus est super terram, a sanguine Abel iusti usque ad sanguinem Zachariae filii Barachiae, quem occidistis inter templum et altare. 36 Amen dico vobis, venient haec omnia super generationem istam. 37 (241, 5.) Hierusalem Hierusalem, quae occidis prophetas et lapidas eos qui ad te missi sunt, quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, et

34. *αποστελλω* BC. rel. Latt. Syrr.Pst.& Hel. Arm. Æth. *Iren.* bis. *Orig.* i. 20c. *Lcf.* | *αποστελω* D. 33. Memph. *Orig.* i. 477e.
— *προς ὑμας* BC. rel. *Iren.* bis. *Orig.* i. 20c. *Orig. Int.* iii. 845d. (*εις ὑμας Orig.* i. 477e.) | om. D.
— *και σοφους*] om. X. (habet in comm.)
— *και γραμμ.* *Iren.* bis. *Orig.* i. 20c. 477e. | om. *και* L. (non 33). Memph.
— *εξ αυτων* 1°] †praem. *και* ϛ. CD. rel. Vulg. *Cl.* (Latt.) Syr.Hcl.† Memph. Arm.cdd. Æth. *Iren.* 210. 237. (*Orig.* i. 477e.) *Orig. Int.* iii. 845d. *Lcf.* | om. BΔ. 1. 33. 69. M. *Am. Fuld. Harl.** *e.* Syr.Pst. Arm. *Orig.* i. 20c.
— *αποκτενειτε*] *αποκτεινειτε* D.
— *και εξ αυτ. μαστιγ. εν τ. συν. ὑμων* BC. rel. *Orig.* i. 20c. | om. D. *a.* *Iren.* 237. *Lcf.* 149. 150. | om. *κ. εξ αυτ. μαστιγ.* E*.
35. *ελθῃ* BC*D. *Orig.* i. 20d. *Lcf.* | praem. *αν* C2. 33. 69. M.mg. | *επελθῃ* L.
— *παν*] om. 69.
— *εκχυννομενον* C(D)Δ. 1. 33. GU. (*εχχυνν.* D). | ‡*εκχυνομενον* ϛ. BsL. 69. rel. *Orig.* i. 20d.
— *απο του αἱμ.* BC. rel. *Orig.* i. 21a. | om. *του* DL. 33. *Eus.* Theoph. (ap. Mai. 125). (vid. Luc. xi. 51).
35. *ἑως του αἱμ.* BsCL. 1. rel. *Orig.* i. *Eus.* Theoph. | om. *του* D. 33. (vid. Luc. xi.)
— *του Βαραχιου* non habet *Eus.* D.E. 385a. (Contra, *Iren.* 310. *Orig.*) "In Evangelio quo utuntur Nazaraeni pro *filio Barachiae, filium Joiadae* reperimus scriptum." *Hieron.* in loc. vii. 190.
36. *ἡξει*] praem. *ὁτι* CXΔ. 33. 69. EFGHKMSUV. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. *Orig.* i. 21a. | Contra, BsDL. 1. Latt. Arm. Æth. *Iren.* 310. *Lcf.* 149.
— *παντα ταυτα* BXΔ. 1. 33. EF(*Wtst.*) GHKUV. | ‡ *ταυτα παντα* ϛ. CD.Gr. LX in Comm. rel. Latt. Memph. *Orig.* i. *Lcf.* (om. *ταυτα* *c.*)
— *ταυτην* *Orig.* i. | *αυτην* L.
37. *αποκτεινουσα* BDX. 1. EH. rel. *Clem.* 145. *Orig.* iii. 167c. 205d. 212a. 321f. *Eus.* D.E. 189b. | *αποκτεννουσα* CGK. | *αποκτενουσα* Δ. 33. 69. (*αποκτεινασα* *Orig.* i. 21a. iii. 293b.)
— *προς αυτην* BC. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm.(impr.) Æth. *Clem.* 145. *Orig.* i. 21a. iii. 167c. 205d. 212a. 293b. 321f. *Eus.* D.E. 189b. | *προς σε* D (ad te Latt.) Arm. (edd. 3.) *Iren.* 281. *Orig. Int.* ii. 357d. iii. 108d. 848d. *Cypr.* 278.
37. *ορνις επισυναγει* BDL. 1. 33. 69. (K.) Latt. Memph. *Orig.* iii. 167c. 205d. 293b. 322a. *Eus.* in Ps. 138d. (178c.) 436e. 496d. *Hil.* 509e. *Orig.* i. 21b. *Orig. Int.* ii. 357d. 221e. 233d. iii. 848d. iv. 691d. (*ορνις συναγει* *Clem.* 106. 143.) | ‡ *επισυν. ορνις* ϛ. CX. rel. Syrr.Pst. &Hcl. (*ορνις* tantum *Iren.* *Cypr.*)
— *νοσσια αυτης* B.*Bch.*(sed qu. post *πτερ.*) DΔ. 33. M. *Orig.* iii. 293b. *Iren.* 281. 282. *Hil.* 118c. 728b. | ‡ *νοσσια ἑαυτης* ϛ. CLX. 69. rel. *Orig.* i. 21b. iii. 322a. *Orig. Int.* iii. 848d. iv. 691d. | *νοσσια* tantum B.*Btly.* *Orig.* iii. 167c. 205d. *Eus.* in Ps. 138d. 178c. 436e. 496d. *Cypr.* 278.
— *πτερυγας*] add. *αυτης* B.*Btly.*XΔ. (Latt.) Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Æth. *Clem.* 106. 143. *Orig.* iii. 167c. *Orig. Int.* iv. 691d. *Cypr.* 278. *Hil.* 118c. 728b. | Contra, CDL. rel. Vulg. *ff*1. Arm. *Iren.* 281. 282. *Orig.* i. 21b. iii. 205d. 293b. 322a. *Eus.* in Ps. 138e. 178c. 436e. 496d. *Orig. Int.* iii. 848d.

34. et ex illis *Cl.* | persequemini *Cl.*

B (C) D [Z]. L (X) Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUV.
g Psa. 118(117): 26.

38 ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. 39 λέγω γὰρ
ὑμῖν, Οὐ μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι, ἕως ἂν εἴπητε, g Εὐ-
λογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

XXIV. σμβ/β
h ||Mar. 13: 1-9. ||Lu. 21: 5-12.

136 1 h Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ‡ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπο-
ρεύετο,″ καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ
τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. 2 ὁ δὲ ‡ἀποκριθεὶς″ εἶπεν αὐ-
2. [οὐ] τοῖς, Οὐ βλέπετε ‡ταῦτα πάντα;″ ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ
¶ X μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ† καταλυθήσεται.¶
ΝΖ′ σμγ/β 137 3 Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν
ἐλαιῶν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν λέ-
γοντες, Εἰπὲ ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ
σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας καὶ† συντελείας τοῦ
αἰῶνος; 4 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Βλέ-
πετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. 5 πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται
ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες, Ἐγώ εἰμι ὁ χριστός,
καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. 6 μελλήσετε δὲ ἀκούειν
πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὁρᾶτε, μὴ θροεῖσθε·
δεῖ γὰρ† γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω ἐστὶν τὸ τέλος. 7 ἐγερ-
θήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασι-
7. [λοιμοὶ καὶ] λιμοὶ λείαν, καὶ ἔσονται λιμοὶ† καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους.

noluisti. 38 Ecce relinquitur vobis domus vestra deserta. 39 Dico enim vobis, non me videbitis amodo donec dicatis, Benedictus qui venit in nomine domini.

1 (242, 2.) Et egressus Iesus de templo ibat, et accesserunt discipuli eius ut ostenderent ei aedificationes templi. 2 Ipse autem respondens dixit eis, Videtis haec omnia? Amen dico vobis, non relinquetur hic lapis super lapidem qui non destruatur.

3 (243, 2.) Sedente autem eo super montem oliveti accesserunt ad eum discipuli secreto dicentes, Dic nobis quando haec erunt, et quod signum adventus tui et consummationis saeculi? 4 Et respondens Iesus dixit eis, Videte ne quis vos seducat. 5 Multi enim venient in nomine meo dicentes, Ego sum Christus, et multos seducent. 6 Audituri enim estis proelia et opiniones proeliorum: videte ne turbemini; oportet enim haec fieri, sed nondum est finis. 7 Consurget enim gens in gentem et regnum in regnum, et erunt pestilentiae et fames et

---

38. ὑμων] ἡμων D*.
— ερημος CDX. rel. (Latt.) Syrr.Pst.& Hel. Memph. Theb. (ap. Mnt.) Arm. Æth. *Iren.* 281. 282. *Clem.* 145. *Orig.* i. 21ᵇ. iii. 167ᶜ. *bis.* 184ᶜ. 205ᵈ. 219ᵈ. 293ᶜ. 346ᵈ. *Eus.* D.E. 189ᶜ. 292ᵃ. 401ᵈ. Ec. Pr. 170. in Es. 359ᵇ. *Orig. Int.* ii. 95ᵇ. 457ᵃ. iii. 956ᵇ. iv. 483ᵉ. *Eus.* Theoph. (ap. Mai. 127.) *Cypr.* 278. | om. BL. *ff*². (Memph. *cd.* 1.) *Orig.* iii. 167ᶜ. (MS.) *semel.* (vid. Luc. xiii. 35).
39. ὑμιν Vulg. *e.ff*¹.*g*¹·². Æth. | add. ὁτι D. 1. 69. *a.b.c.f.ff*².*h.* Syrr.Pst.&Hel. Arm. *Orig. Int.* iii. 848ᵈ.
— με] om. X.
— ιδητε *Clem.* 145. | ειδητε CΔM. | ιδετε E.
— Κυριου *Clem.* 145 | Θεου D.
1. απο του ἱερου επορευετο (B.*Btly.*)D LΔ. 1. 33. 69. Latt.[*e*]. Syrr.Pst.&Hel. Syr.Hier. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 850ᵃ. *Hil.* 728ᵉ. (εκ B). | ‡επορ. απο τ. ἱερ. ς. CX. rel.
— προσηλθον] add. αυτῳ F. (*a*).*c.f.ff*².*g*¹. Æth. *Orig. Int.* iii. 850ᵃ.
2. ὁ δε αποκριθεις BDL. 1. 33. 69. (Latt.) Syr.Hier. Memph. Arm. Æth. | ‡ὁ δε Ιησους ς. CX. rel. *f.* Syr.Hel. | ὁ δε Il. *l.* Syr.Pst. (Jesus autem respondens *Orig. Int.* iii. 850ᵇ).
2. ου BC. 1. rel. Syrr.Pst.&Hel. *Orig. Int.* 873ᵈ. | om. DLX. 33. Latt. Memph. Theb. (ap. Mnt.) Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 850ᵇ. (vid. Mar. xiii. 2.)
— ταυτα παντα B.*Btly.*CLX. 1. 33. 69. HMUV. (Latt.) Syr.Pst. Memph. Arm. *Orig. Int.* iii. 850ᵇ. 873ᵈ. | ‡ παντα ταυτα ς. D. rel. *e.* Syr.Hel.
— ὑμιν] add. ὁτι D.
— ὁς ου] †add. μη ς. 1s. 33s. GKsU. | om. BCDLXΔ. 69. EFHMSV.
— ad fin.] add. et post triduum aliud excitabitur sine manibus Cypr. 280. (?Mar. vid. D in Mar. xiii. 2.)
3. ελαιων] add. κατεναντι του ἱερου C. (vid. Mar. xiii. 3.)
— μαθηται BDL. rel. Latt. Syr.Hel. Arm. | add. αυτου CΔU. *c.* Syr.Pst. Memph. Æth. *Orig. Int.* iii. 851ᵃ.
— ειπε] ειπον L. 1*. 33.
— ποτε] τοτε C.
— της σης παρουσιας] της παρουσιας σου D.
— συντελειας] †praem. της ς. D. rel. | om. B.*Bch.*CL. 1. 33.
4. και αποκρ.] αποκρ. δε 1. 33.
4. αυτοις] om. *a.b.e.*
5. λεγοντες] add. ὁτι C*. *f.* Syrr.Pst.& Hel. Arm. *Orig. Int.* iii. 851ᶜ. (Contra, *Orig. Int.* iii. 852ᵇ. 853ᵉ.)
6. μελλησετε *Orig. Int.* iii. 853ᵃ. | μελλεται D. -τε *Orig.* ii. 788ᵃ.
— γενεσθαι] †praem. παντα ς. C. rel. *f.* Syrr.Pst.&Hel. | om. BDL. 1. 33. (Latt.) Memph. Theb. (ap. Mnt.) Æth. *Orig. Int.* iii. 853ᵃ. ("haec" habent (Latt. exc. *e.g*².) Syr.Hier. *Cypr.* 268. "ista" *e.* "haec omnia" *f.* fieri haec omnia Arm.)
— ουπω] ουκ ευθεως U. Æth.
— εστιν] om. 33. U.
7. εγερθησεται] εγερθησονται L.
— επι 1°. BsD. rel. | επ' CL. 1. K. (hiat 33.)
— λιμοι tantum BDE* *a.b.c.ff*². *Hil.* 729ᶜ. | λιμοι †και λοιμοι ς. C. 1. 69. rel. *h.* Syrr. Pst. & Hel. (et Syr.Hel.mg. *Gr.*) Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 855ᶜ. (vid. Luc. xxi. 11 *rec.*) | λοιμοι και λιμοι L. 33. Vulg. *c.f.ff*¹.*g*¹·².*l.* (vid. Luc. xxi. 11.)
8. παντα δε ταυτα *h.* (et om. δε *a b.*) Syr.

38. relinquetur *Cl.*
2. dixit illis *Cl.*

Vulg. *a*. *b*. *c*. Syrr. P. H. Memph. Arm. Æth.
i c. 10:22. Mar. 13:13. Lu. 21:17.
¶ C
j c. 10:22.
k Mar. 13:10.
l ‖ Mar. 13:14–23.
§ Z
m Dan. 9:27. 11:31.
n Lu. 17:31. 21:21.

σμδ α
8 πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων. 9 i τότε παραδώσουσιν
ὑμᾶς εἰς θλῖψιν καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθε
μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου.
σμε ι
10 καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλους¶
παραδώσουσιν, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους· 11 καὶ πολ-
λοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται καὶ πλανήσουσιν
πολλούς· 12 καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν
ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. 13 j ὁ δὲ ὑπομείνας
σμϛ ϛ
εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. 14 k καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο
τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ
εἰς μαρτύριον πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν· καὶ τότε ἥξει τὸ
σμζ ϛ
τέλος. 15 l Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ § βδέλυγμα τῆς ἐρημώ-
σεως, m τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, ‡ ἑστὸς"
σμη β
ἐν τόπῳ ἁγίῳ, (ὁ ἀναγινώσκων νοείτω;) 16 n τότε οἱ
ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ‡ εἰς" τὰ ὄρη· 17 ὁ ἐπὶ τοῦ
δώματος μὴ ‡ καταβάτω" ἆραι ‡ τὰ" ἐκ τῆς οἰκίας αὐ-
τοῦ· 18 καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω
σμθ β
ἆραι ‡ τὸ ἱμάτιον" αὐτοῦ. 19 οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ
ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέ-
σν ϛ
ραις. 20 προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν
σνα β
χειμῶνος, μηδὲ † σαββάτῳ. 21 ἔσται γὰρ τότε θλῖψις

terrae motus per loca. 8 Haec autem omnia initia sunt dolorum. 9 (244, 1.) Tunc tradent vos in tribulatione, et occident vos, et eritis odio omnibus gentibus propter nomen meum. 10 (245, 10.) Et tunc scandalizabuntur multi et invicem tradent et odio habebunt invicem. 11 Et multi pseudoprophetae surgent et seducent multos. 12 Et quoniam abundabit iniquitas, refrigescet caritas multorum. 13 Qui autem perseveraverit usque in finem, hic salvus erit. 14 (246, 6.) Et praedicabitur hoc evangelium regni in universo orbe in testimonium omnibus gentibus, et tunc veniet consummatio. 15 (247, 6.) Cum ergo videritis abominationem desolationis, quae dicta est a Danihelo propheta, stantem in loco sancto: qui legit intellegat: 16 (248, 2.) tunc qui in Iudaea sunt fugiant ad montes, 17 et qui in tecto non descendat tollere aliquid de domo sua, 18 et qui in agro non revertatur tollere tunicam suam. 19 (249, 2.) Vae autem praegnantibus et nutrientibus in illis diebus. 20 (250, 6.) Orate autem ut non fiat fuga vestra hieme vel sabbato: 21 (251, 2.) erit enim tunc

Hel. Arm. Æth. | *ταυτα δε παντα* 1. 69. Vulg. *c.e.f.ff*$^{1.2}$*.g*^{1}*.l.* Syr. Pst. Memph. (haec enim omnia *g*^{2}. *Orig. Int.* iii. 855^{c}.)

8. *αρχη οδυνων* D*.

9. *παραδωσουσιν*] -*σωσιν* Δ.

— *θλιψιν* BC(sic)D. rel. Theb. (ap. Mnt.) rel. | *θλιψεις* L. 1. *d.e.f.* Syr.Pst.MSS. Syr. Hel.mg. Arm. (edd.) *Orig. Int.* iii. 857^{d}. (hiat 33.) | add. et in conventiculis et in potestatibus et ante reges stabitis *e.*(*f.*)

— *αποκτενουσιν*] *αποκτεινουσιν* D.

— *των εθνων* (*St.* 3)B*s*D^{2}LΔ. 33. 69. F. rel. (Latt.) Syrr.Pst.&Hel.* rel. *Cypr.* 268. (*Hil.* 729^{c}.) *Lcf.* 149. | om. C. 1. *l.* *Orig. Int.* iii. 857^{d}. (om. *των Elz.* D*).

— ad fin.] add. *ὁ δὲ ὑπομεινας εις τελος οὑτος σωθησεται* C^{3}. eadem ad imam paginam M.

11. *εγερθησονται*] *εξεγερθησονται* D.

— *πλανησουσιν πολλους*] *πολ. πλαν.* L. 33.

12. *πληθυνθηναι* *Hipp.* in Dan. 121. *Orig.* iii. 143^{f}. 204^{f}. *Eus.* in Ps. 399^{a}. | *πληθυναι* D.

— *ψυχησεται* K.

14. *τουτο* BL. rel. *Orig. Int.* iii. 857^{e}. | post *ευαγγελιον* D. *Orig.* i. 400^{a}. *Eus.* D.E. 136^{d}. *Cypr.* 268. | om. *a.* Arm. (*Eus.* in Ps. 364^{a}.)

14. *εν*] om. 1.

15. *ουν*] *δε* L. Syr.Pst. Memph. (Æth.) *Iren.* 322. *Eus.* D.E. 403^{e}. (hiat 33.) | om. *Iren.* 323. *Hipp.* de Ant. 62 (30).

— *Δανιηλ*] *Δανιηλου* D*.

— *ἑστος* *St.* 3. B**Bch.*D*LΔ. 33. FGHV. (De hac forma vide in Lexico Liddell. et Scott.) | ‡ *ἑστως* *Elz.* B.man.rec.*Bch.* D. man.rec. 1. 69(sic). EKMU. *Hipp.* de Ant. 62. (30). *Eus.* D.E. (hiat Z).

16. *εις τα ορη* BDΔ. 1. Vulg. *f.ff*^{1}*.g*$^{1.2.}$ Arm. *Iren.* 322. *Hipp.* *Eus.* in Luc. (ap. Mai 193.) *Hil.* 730^{a}. | ‡ *επι τ. ο.* ϛ. ZL. 33. rel. Memph. (ut vid.) (in montibus *a.b.c.* *e.ff*^{2}*.h.* in montes *Iren.* 322. *Cypr.* 268.)

17. *ὁ επι* B*s*ZL. rel. *Orig.* iii. 255^{f}. | *ὁ δε επι* D. 33. *e.* | et qui in (Latt.) Syrr. Pst.&Hel. (Memph.) Æth. *Iren.* 322. *Cypr.* 268. (*Hil.* 434^{c}.)

— *καταβατω* BDZL. 33. *Orig.* iii. 255^{f}. | ‡ *καταβαινετω* ϛ. Δ. rel. *Hipp.*

— *τα* BZLΔ. 69. E^{2}FGHKMSUV. Syrr. Pst.&Hel. Memph. *Orig.* iii. 255^{f}. | ‡ *τι* ϛ. D 1. 33. E* Latt. Arm. Æth. *Iren.* 322. *Hipp.* *Cypr.* *Orig. Int.* ii. 224^{b}. 338^{e}. *Hil.* 730^{b}. (434^{c}.) vid. Mar. xiii. 15.

17. *αυτου* BZ. rel. Vulg. *c.e.f.ff*^{1}*.g*$^{1.2.}$*h.* *Hipp.* *Orig.* iii. | om. D. *a.b.ff*^{2}. *Iren.* *Cypr.* *Hil.*

18. *οπισω*] om. Latt. (exc. *e.*) | praem. *εις τα.* 33 (*Hipp.*) e Mar. xiii. 16.

— *το ἱματιον* BDZL. 1. 33. 69. K. (Latt.) Syr.Pst. Memph. Theb. (ap. Mnt.) Æth. *Hipp.* *Cypr.* 269. *Hil.* 730^{d}. | ‡ *τα ἱματια* ϛ. ΔE. rel. *f.* Syr.Hel. Arm.

19. *θηλαζουσαις* *Clem.* 534. *Hipp.* *Eus.* H.E. iii. 7. (98). | *ενθηλαζουσαις* L. | *θηλαζομεναις* D.

20. *σαββατῳ* BΔ. 1. 33. 69. KSUV. (Latt.) *Orig.* i. 198^{a}. *Eus.* H.E. *Orig. Int.* iii. 860^{d}. *Cypr.* 269. *Hil.* 731^{b}. | *σαββατου* DLM. (sabbatorum *e.*) | † *εν" σαββατῳ* ϛ. Z[sed? nam litterae ΔЄ (vocis *μηδε*) ad init. lin. esse videntur]. E. rel. Arm.

21. *τοτε*] om. K*. *For.* *Harl**. *Fuld.* *b.ff*^{2}*.g*^{1} *Iren.* (274. 327.)

9. in tribulationem *Cl.* | 12. abundavit *Cl.* | 15. Daniele *Cl.* | 19. praegnatibus *Am.* | 20. in hieme *Cl.*

B D (Z) [Π]. L [X] Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUV. ς

μεγάλη, οἵα οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν,
σνβ ς οὐδ' οὐ μὴ γένηται. 22 καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι
ἐκεῖναι οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς
§ X κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. 23 § τότε ἐάν τις
σνγ β ὑμῖν εἴπῃ, Ἰδοὺ ὧδε ὁ χριστός, ἢ ὧδε, μὴ πιστεύσητε.
σνδ ς 24 Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆ-
ται, καὶ δώσουσιν σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε
‡ πλανᾶσθαι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. 25 ἰδοὺ
¶ Z ° Lu. 17:22-24. σνε ε προείρηκα ὑμῖν. ¶ 26 ° ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν, Ἰδοὺ ἐν τῇ
ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ ἐξέλθητε· Ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ
σνς ε πιστεύσητε. 27 ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ
ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται† ἡ πα-
p Lu. 17:37. σνζ ε ρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 28 p ὅπου† ἐὰν ᾖ τὸ πτῶ-
q ‖ Mar. 13:24-31. ‖ Lu. 21:25-33. σνη β μα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. 29 q εὐθέως δὲ μετὰ
τὴν θλῖψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται,
καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ
ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις
σνθ β τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. 30 καὶ τότε φανήσεται
τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν† οὐρανῷ· καὶ
τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψονται
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν

tribulatio magna, qualis non fuit ab initio mundi usque modo neque fiet; 22 (252, 6.) et nisi breviati fuissent dies illi, non fieret salva omnis caro: sed propter electos breviabuntur dies illi. 23 (253, 2.) Tunc si quis vobis dixerit, Ecce hic Christus, aut illic: nolite credere. 24 (254, 6.) Surgent enim pseudochristi et pseudoprophetae, et dabunt signa magna et prodigia, ita ut in errorem inducantur, si fieri potest, etiam electi. 25 Ecce praedixi vobis. 26 (255, 5.) Si ergo dixerint vobis, Ecce in deserto est, nolite exire: Ecce in penetralibus, nolite credere. 27 (256, 5.) Sicut enim fulgur exit ab oriente, et paret usque in occidentem, ita erit et adventus filii hominis. 28 (257, 5.) Ubicumque fuerit corpus, illuc congregabuntur aquilae. 29 (258, 2.) Statim autem post tribulationem dierum illorum sol obscurabitur, et luna non dabit lumen suum, et stellae cadent de caelo, et virtutes caelorum commovebuntur: 30 et tunc parebit signum filii hominis in caelo, (259, 2.) et tunc plangent omnes tribus terrae, et videbunt filium hominis venientem in nubibus caeli cum

21. *ου γεγονεν* BZ. rel. *Eus.* Theoph. (ap. Mai. 133.) | *ουκ εγενετο* DX in comm. *Eus.* H.E.
— *κοσμου*] praem. *του* 1.
— *ἑως του νυν* BZ. rel. *Eus.* H.E. | om. *του* D.
— *ουδ' ου μη* BZ. rel. *Eus.* H.E. (MS). | *ουδε μη* DΔX in Comm. U. *Eus.* H.E.
— *γενηται*] *γενοιτο* D*.
22. *ει*] om. K*.
— *αἱ ἡμερ.* 2°.] om. *αι* E.
23. *ὑμιν ειπῃ* BDZ. rel. *Orig.* i. 423d. | *ειπῃ ὑμιν* L. *d.e.* *Cypr.* 269. | *ὑμων ειπῃ* 69.
— *η ὡδε* BZ. rel. *Orig.* i. | *η εκει* D. (aut ecce illic *a.*(*b.*)*c.*(*e.*)*g*1.*h.* ecce illic *b.e.* aut illic Vulg. *f.ff*1.*g*2.)
— *μη πιστευσητε* DZ. rel. *Orig.* i. (MSS.) | *μη πιστευετε* B(**Bch.*) *Orig.* i. (edd. quid.) | *μη πιστευητε* B. *Btly.* (a corr. *Bch.*)
24. *ψευδοχριστοι και*] om. Δ.
— *δωσωσιν* Z.
— *πλανασθαι* ZL. 1. 33. *Orig.* i. 423d. (*αποπλανασθαι* *Orig.* iii. 143b.) | ‡ *πλανησαι* ς. B. rel. | *πλανηθηναι* D. Vulg. *b.ff*2.*g*1.2. (hiat *a*). (Contra, *c.e.f.ff*1.*h.*)
— *τους εκλεκτους*] add. *μου* *c.ff*1.*h.* Memph. *Theod.* (ap. Clem.) 969. | Contra, *Orig.* i. *Cypr.* 269.
26. *εξελθητε*] *εξελθῃ* K.
26. *μη* 1°] *μηδε* F.
— *ιδου* 2°.] praem. *η*. 33. *b.ff*1. Syr.Pst. Æth. | Contra, *Orig.* i. 423d. *Orig. Int.* iii. 864c. 887a.
— *ταμειοις*] *Orig.* i. *ταμιειοις* LX. 1. 33. | *ταμιοις* E*G.
27. *φαινεται* BL. rel. *Hipp.* de Ant. 64 (32). *Orig.* i. 423d. | *φαινει* D. 1. G.
— *εσται*] † add. *και* ς. Δ. 69s. Ms. Vulg. *b.c.e.f.ff*2.*g*1.2. Syr.Hel. Æth. *Hipp.* *Cypr.* 269. | om. B. *Bch.* DLX. 1. 33. EFGHK SUV. *Harl.* *a.ff*1.*h.* Syr.Pst. Memph. Theb. (ap. Mnt.) Arm. *Orig.* i. *Orig. Int.* i. 68e. iii. 864c. 887a. *Hil.* 474e.
28. *ὁπου*] † add. *γαρ* ς. ΔE. rel. *c.ff*2. Syr. Hel. Arm. *Orig. Int.* iii. 864c. | om. BDL. 1. 33. (Latt.) Memph. Theb. (ap. Mnt.) Æth. *Hipp.* *Orig. Int.* iii. 951f. *Cypr.* 269. *Hil.* 731d. (*δε* Syr.Pst.)
— *εαν*] *αν* D. *Hipp.*
— *οἱ αετοι*] praem. *και* Vulg. *Cl.* *l.* *Iren.* 244. *Hipp.* | Contra, *Cypr.* 269.
29. *απο* BL. rel. | *εκ* D. *Eus.* in Es. 489b. in Ps. 640c.
30. *εν ουρανῳ* BL. *Cypr.* († add. *τῳ* post *εν* ς. 1. 33. rel. *Eus.* in Es.) | *του εν ουρανοις* D.
— *τοτε κοψονται* BsL. 33. rel. *Orig. Int.* iii. 865d. | *κοψονται τοτε* D. 1. 69. *a.* (om. *τοτε* *e.* *Cypr.*)
30. *πασαι*] om. 1.
— *και δοξης πολλης* BL. rel. *f.* Syrr. Memph. Theb. (ap. Mnt.) Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 868a. *Eus.* in Ps. 501e. | *πολλης και δοξης* D. (Latt.) *Cypr.* 269.
31. *αποστελει* *Hipp.* de Ant. 64. (32.) *Eus.* in Ps. *Orig. Int.* iii. 872b. | *αποστελλει* XH. *h.* (-*λλεῖ* H).
— *φωνης* BX. 33. rel. Theb. (ap. Mnt.) | *και φωνης* D. (Latt.) *Hil.* 577a. | *μετα φωνης σαλπιγγος μεγαλης* Syr. Hel. (*φωνης**) Syr.Hier. Æth. | om. *φωνης* LΔ. 1. *e.* Syr.Pst. Memph. Arm. *Orig. Int.* iii. 872b. *Eus.* in Ps. *Cypr.*
— *απ'* BL. rel. Syr.Hel.mg. *Gr.* *Eus.* in Ps. | *απο* DX.
— *ουρανων* *Eus.* in Ps. | praem. *των* 69.
— *εως των* B. 1. 33. 69. | *om. *των* ς. D. rel. *Eus.* in Ps.
— ad. fin.] add. *αρχομενων δε τουτων γεινεσθαι αναβλεψατε και επαρατε τας κεφαλας ὑμων· διοτι εγγειζει ἡ απολυτρωσεις ὑμων* D. *b.c.h.* (vid. Luc. xxi. 28.) | (Contra, *Hil.*)
32. *ὁταν ηδη*] *ὁτι* tantum H.
— *εκφυη*] *ἐκφυῇ* E(Tf.)FGHKMV. vv. |

23. hic est Christus *Cl.* | 28. illic *Cl.* | et aquilae *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Arm. Æth.

τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. 31 καὶ
ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος
φωνῆς μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς
αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν
ἕως *τῶν″ ἄκρων αὐτῶν. 32 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μά-
θετε τὴν παραβολήν· ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται
ἁπαλός, καὶ τὰ φύλλα ἐκφυῇ, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ
33. πάντα ταῦτα — θέρος· 33 οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδητε ‡ταῦτα πάντα,″
γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. 34 ἀμὴν λέγω
34. ταῦτα πάντα — ὑμῖν *ὅτι″ οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα
ταῦτα γένηται. 35 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ ‡παρελεύσεται,″
¶ X — οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν.¶
ΝΗ′ σξ / ʳ Mar. 13:32. ϛ — 138 36 ʳΠερὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ† ὥρας οὐ-
δεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ πα-
§ II σξα / ˢ Lu. 17:26, 27. ε — τὴρ† μόνος. 37 § ˢ″Ὥσπερ ‡γὰρ″ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε,
οὕτως ἔσται† ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
38 ‡ὡς″ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις *[ἐκείναις]″ ταῖς
πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ, τρώγοντες καὶ πίνοντες, γα-
38. [ἐκ]γαμίζοντες — μοῦντες καὶ ἐκγαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν
Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, 39 καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕως ἦλθεν
ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται† ἡ

virtute multa et maiestate. 31 Et mittet angelos suos cum tuba et voce magna, et congregabunt electos eius a quattuor ventis a summis caelorum usque ad terminos eorum. 32 Ab arbore autem fici discite parabolam. Cum iam ramus eius tener fuerit et folia nata, scitis quia prope est aestas: 33 ita et vos cum videritis haec omnia, scitote quia prope est in ianuis. 34 Amen dico vobis quia non praeteribit haec generatio donec omnia haec fiant. 35 Caelum et terra transibunt, verba vero mea non praeteribunt.

36 (250, 6.) De die autem illa et hora nemo scit, neque angeli caelorum, nisi pater solus. 37 (251, 5.) Sicut autem in diebus Noe, ita erit et adventus filii hominis. 38 Sicut enim erant in diebus ante diluvium comedentes et bibentes, nubentes et nuptum tradentes, usque ad eum diem quo intravit in arcam Noe, 39 et non cognoverunt donec venit diluvium et tulit omnes, ita erit et

ἐκφύῃ ϛ. B a man. rec. *Btly.* X. 1. 33. 69. U. ff^{1}. Arm. producit *Orig. Int.* iii. 872^{d}. miserit *Orig. Int.* iii. 22^{b}.
32. γινωσκετε] γινωσκεται B.(?*Bch.*)D.
— εγγυς BLX. 1. rel. | add. εστιν D. Latt. *Orig. Int.* iii. | id. post θερος 33.
33. ταυτα παντα D. 1. 33. 69. HKUV*. (Latt.) Syr.Pst. Memph. Arm. | ‡παντα ταυτα ϛ. BsLXGV². rel. *e.* Syr.Hcl. *Orig. Int.* iii. 872^{d}. ‖ add. γινομενα 33. *a.c.f.h.* (Contra, Vulg. $b.e.ff^{2}.g^{1.2.}$)[ff^{1}.]
34. αμην] add. δε L.
— ὑμιν ὁτι B.*Btly.Blc.*DL. 1. 33. 69. F. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. *Orig. Int.* iii. 872^{e}. | *om. ὁτι ϛ. ΔE. rel.
— παντα ταυτα BsX. 1s. 33. rel. Vulg. *c.* Syr.Hcl. | ταυτα παντα DL. 69. H. Vulg. MS.(ap. Gb.) $a.e.ff^{2}.g^{1.2.}h.l.$ Syr. Pst. Memph. Arm. (om. ταυτα *For.* *Harl.*² $b.f.ff^{1}$. *Orig. Int.* iii.)
35. παρελευσεται BDL. 33. *e. Iren.* 336. (vid. *Orig.* i. 594^{d}.) *Eus.* in Es. 574^{a}. in Ps. (ap. Mai 98). | ‡παρελευσονται ϛ. ΔE. rel. *Orig.* i. 594^{e}. iii. 568^{a}.
36. εκεινης και] εκεινης η 33. *b.*
— ὡρας] †praem. της ϛ. 1s. 33s. (Syr.Hcl. mg.) | om. BDΔ. 69. EFGHKMUV. | om. και ὡρας L. *Eus.* ad Mar. supp. (ap. Mai 283).

36. ουρανων] add. ουδε ὁ υἱος BD. *For.* $a.b.c.(e).f.ff^{1}.h.$ Syr.Hier. Arm. Æth. *Iren.* 158. (? Mar.) *Orig. Int.* iii. 874^{a}. (*Hil.* 733^{a}.) neque filius hominis *e.* *Hil.* $781^{d.f.}$ (MSS.) (post μονος Theb. ap. Mnt.) | Contra, L. 1. 33. rel. Cdd. Origenis (vid. infra). Vulg. $g^{1.2.}$ Syrr. Pst.&Hcl. Memph. "In quibusdam Latinis codicibus additum est *neque filius*; quum in Graecis, et maxime Adamantii et Pierii exemplaribus hoc non habeatur adscriptum." *Hieron.* in loc. (vii. 199).
— πατηρ] †add. μου ϛ. E. rel. *f.* | om. BDLΔ. 1. 33. 69. (Latt.) Syrr.Pst. & Hcl. Syr.Hier. Memph. Theb. (ap. Mnt.) Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 874^{a}.
37. ὡσπερ γαρ B.*Bch.*DII. *e.m.* Syr.Hcl. mg. Memph. *Orig. Int.* iii. 875^{d}. | ‡ὡσπερ δε ϛ. L. rel. (Latt.) Syrr.Pst. &Hcl.txt. Arm. Æth. *Clem.* 533. *Orig.* iii. 568^{d}.
— αἱ ἡμεραι BDII. rel. *Orig.* iii. | om. αἱ 69.
— εσται] †add. και ϛ. DII(Tf.) rel. Vulg. $a.b.e.f.ff^{2}.g^{1.2.}$ Syr.Hcl. Æth. *Orig. Int.* iii. 875^{d}. (vid. Luc. xvii. 26). | om. BII(Tr.)LU. *Harl.** $c.d.ff^{1}.h.$ Syr.Pst. Memph. Arm. *Clem.* 533. *Orig.* iii. 569^{a}.
38. ὡς BII(Tr.)L. 33. *Orig.* iii. 569^{a}. | ‡ὡσπερ ϛ. DII(Tf.) rel.
— ἡμεραις εκειναις BD. $b.c.f.ff^{2}.h.m.$ Syr. Hcl. (Æth.) | *om. εκειναις ϛ. IIL. 1. 33. rel. Vulg. $a.e.ff^{1}.g^{1.2.}$ Memph. Arm. *Orig.* iii. 569^{a}. *Orig. Int.* iii. 875^{d}. (εν ταις ἡμεραις.... ταις om. Syr.Pst.)
— ταις προ BII. 1. 33. rel. Latt. Syrr.Pst. &Hcl. Memph. Arm. Æth. in diebus ante *Orig. Int.* iii. | om. L. $a.e.ff^{1}$. Theb. (ap. Mnt.) *Orig.* iii. (317^{c}.) 569^{a}. | om. ταις D.
— γαμουντες BsII. 1. 33. rel. *Orig. Int.* iii. | praem. και DL. *a.m.* Syr.Pst.
— εκγαμιζοντες IIL. 1. rel. | γαμειζοντες D. 33. | γαμισκοντες B.
— ἡς] om. 69. | της D.
— ἡμερας] add. ἡς D**.
39. ἑως] add. οὐ Δ. 33.
— ἁπαντας BL. rel. *Orig.* iii. 317^{c}. | παντας DII (ut vid. sed ?).
— εσται] †add. και ϛ. IIL. rel. Vulg. *c.e.f.m.* Syr.Hcl. Arm. *Orig. Int.* iii. 875^{e}. | om. BD. $a.b.ff^{1}.g^{2}.h.$ Syr.Pst. Memph. Æth.

34. generatio baec *Cl.* | 35. verba autem *Cl.* | 36. solus pater *Cl.* | 38. nuptui tradentes *Cl.* | Noe in arcam *Cl.*

[A]B[C]D[Z]K(II).σξβ ε
L[X]Δ.
1. 33. 69.
EFGHKMSUV.
t Lu. 17:35.
σξγ ς
σξδ β
u Lu. 12:39-46.
σξε ε
§C
σξς ε
σξζ ε
48. ὁ κύριος [ἐλθεῖν]

παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 40 τότε δύο ἔσονται ἐν
τῷ ἀγρῷ· † εἷς παραλαμβάνεται, καὶ † εἷς ἀφίεται. 41 t δύο
ἀλήθουσαι ἐν τῷ ‡ μύλῳ·″ μία παραλαμβάνεται, καὶ μία
ἀφίεται. 42 γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ‡ ἡμέρᾳ″
ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται. 43 u Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ
ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται,
ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν εἴασεν ‡ διορυχθῆναι″ τὴν
οἰκίαν αὐτοῦ. 44 διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι·
ὅτι ᾗ ‡ οὐ δοκεῖτε ὥρᾳ″ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.
139 45 Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρό-
νιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος† ἐπὶ τῆς ‡ οἰκετείας″
§ αὐτοῦ, τοῦ ‡ δοῦναι″ αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ;
46 μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐ-
τοῦ εὑρήσει ‡ οὕτως ποιοῦντα.″ 47 ἀμὴν λέγω ὑμῖν
ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει
αὐτόν. 48 ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονίζει ‡ μου ὁ κύριος″ †, 49 καὶ ἄρξη-
ται τύπτειν τοὺς συνδούλους * αὐτοῦ,″ ‡ ἐσθίῃ δὲ
καὶ πίνῃ,″ μετὰ τῶν μεθυόντων, 50 ἥξει ὁ κύριος τοῦ
δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ
ᾗ οὐ γινώσκει, 51 καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος

adventus filii hominis. 40 (262, 5.) Tunc duo erunt in agro: unus adsumetur, et unus relinquetur; 41 duae molentes in mola: una adsumetur, et una relinquetur. 42 (263, 6.) Vigilate ergo, quia nescitis qua hora dominus vester venturus sit. 43 (264, 2.) Illud autem scitote, quoniam si sciret pater familias qua hora fur venturus esset, vigilaret utique et non sineret perfodiri domum suam. 44 Ideo et vos estote parati, quia qua nescitis hora filius hominis venturus est.

45 (265, 5.) Quis putas est fidelis servus et prudens, quem constituit dominus suus supra familiam suam, ut det illis cibum in tempore? 46 (266, 5.) Beatus ille servus quem cum venerit dominus eius invenerit sic facientem. 47 Amen dico vobis quoniam super omnia bona sua constituet eum. 48 (267, 5.) Si autem dixerit malus servus ille in corde suo, Moram facit dominus meus venire, 49 et coeperit percutere conservos suos, manducet autem et bibat cum ebriis: 50 veniet dominus servi illius in die qua non sperat et hora qua ignorat, 51 et dividet

40. δυο εσονται DIIL. rel. *Orig.Int.* iii. 876f. | εσονται δυο B. *h.* (vid. Luc. xvii. 34).
— εἷς *bis* | † praem. ὁ bis ς. E. rel. | om. BDIIL(Δ 1o). 1. 33. Syrr. ut vid. (hiat II in 2o loco).
41. μυλῳ BII(ut vid. e spat.)LΔ. 33. EFGKSUV. *Orig.* iii. 594a. | ‡ μυλωνι ς. DH. rel.
— ad fin.] add. δυο επι κλεινης μειας· εἷς παραλαμβανεται και εἷς αφιεται D. 69. Vulg. *Sixt. a.b.c.f.h.* Æth. *Orig. Int.* iii. 876c. (*Hil.* 733e.) (ad init. habet *e.* in loc. hujus ver. hab. *ff*1.2.) om. μιας exc. *e.f.* (e Luc. xvii. 34). | non habent Vulg. *g*1.2.*l.*
42. ἡμερᾳ BDIIΔ. 1. 33. 69. *f.ff*2. Syr.Hcl. Syr.Hier. *Iren.* 278. *Hil.* 734a. | ‡ ὡρᾳ ς. L. rel. (Latt.) Syr.Pst. Memph. Arm. *Orig. Int.* iii. 876e. (hora aut qua die *e.* diem aut tempus Æth. ἡμερᾳ και ὡρᾳ *Eus.* in Ps. 431b).
43. δε] om. F*.
— γινωσκετε] om. Δ*.
— φυλακῃ BDII. rel. Syrr.Pst.&Hel. Theb. (ap. Mnt.) Arm. *Orig. Int.* iii. 877a. *Eus.* in Ps. 588d. | ὡρᾳ 33. 69. GM. Latt. Syr.Hier. Memph. Æth.
— ουκ αν] om. αν D. 33.
— ηασεν D.

43. διορυχθηναι DII(Tf.)L. 1. 33. (διορυ.. II. et litt. seq. χ judicio saltem Tfi.) | ‡ διορυγηναι ς. B. *Blc.* rel. (διοργῆναι *sic* in coll. Btly. cod. B.)
— την οικιαν] τον οικον L.
— αυτου BsL. 1s. rel. | ἑαυτου II. 33.
44. ᾗ ου δοκειτε ὡρᾳ BDII. Vulg. Memph. (de ᾗ sil. Btly.) | ‡ ᾗ ὡρᾳ ου δοκειτε ς. 33. rel. *e.f.g*1. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. | η ὡρ. η ου δοκ. L. | ᾗ ὡρᾳ ου γινωσκετε 1. | nescitis qua hora *Tol. a.b.c.ff*1.2.*g*2.*h.l. Hil.* 1029a. qua custodia non speratis *Orig. Int.* iii. 577a.
45. αρα BL. rel. (hiat II.) Syr.Hcl.mg. *Gr. Iren.* 263. *Eus.* P.E. 575a. | γαρ D. *Orig. Int.* iii. 878
— κατεστησεν] καταστησει M.
— ὁ κυριος] † add. αυτου ς. ΔE. rel. Vulg. *b.c.f.ff*1.2.*g*1. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 878a. | om. B. *Bch.* DIIL. 1. 33. *For. a.e.g*2.*h.m. Iren.* 263. *Orig. Int.* iii. 878a.
— οικετειας BIILΔ. 33. | οικιας 69. | ‡ θεραπειας ς. D. rel.
— αυτου] ἑαυτου C. (hiat II.)
— του] om. D.
— δουναι BCDIILΔ. 1. 33. 69. U. | ‡ διδοναι ς. E. rel.

45. καιρῳ] add. αυτων II Tf.(?)
46. οὑτως ποιουντα BCDIIL. 1. 33. 69. (Latt.) Æth. *Iren.* 262. *Hil.* 1029a. | ‡ ποιουντα οὑτως ς. ΔE. rel. *f.* Syrr. Pst. & Hcl. Arm. *Orig. Int.* iii. 880c. (vid. Luc. xii. 43.)
47. αυτου] ante τοις ὑπαρχουσιν K.
48. μου ὁ κυριος BCDIIL. 33. *Orig.* i. 18e. | ‡ ὁ κυριος μου ς. 1. rel. (vid. Luc. xii. 45.) ‖ add. † ελθειν ς. CDII. rel. *Orig. Int.* iii. 880c. | om. B. 33. Memph. Theb. (ap. Mnt.) *Iren.* 262. | ερχεσθαι 1. *Orig.* i. 18e. (vid. Luc.)
49. αρξηται] αρξεται 69. | add. λεγειν sic E*.
— συνδ. αυτου BCDIIL. 1. 33. 69. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. (ap. Mnt.) Arm. Æth. | *om. αυτου ς. ΔE. rel.
— εσθιῃ.... πινῃ BCDIILΔ. 1. ESUV. (Latt.) Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. Æth. | εσθιῃ.... πινει 33. M. | εσθιει.. πινει 69. FHK. | ‡ εσθιειν.... πινειν ς. (G πινηιν). *a.* (vid. *Iren.* 262? e Luc.) vid. Luc. xii. 45.
— δε BDL. rel. Latt. Syr.Hel. | τε C.

43. perfodi *Cl.* | 45. super *Cl.* | 46. eius *om. Am.** | 49. ebriosis *Cl.*

Vulg. (a). b. c. Syrr. P. H. Memph. Arm. Æth.

αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυ-
θμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

eum, partemque eius ponet eum hypocritis: illic erit fletus et stridor dentium.

XXV. ΝΘ' σξη/ι 140 1 § Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
§ X νῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας
§ Z‡ ‡ ἑαυτῶν″ § ¶ ἐξῆλθον εἰς ‡ ὑπάντησιν″ τοῦ νυμφίου.
¶ Π ¶ 2 πέντε δὲ ‡ ἐξ αὐτῶν ἦσαν″ ‡ μωραί καὶ πέντε φρό-
¶ a νιμοι·″ 3 ‡ αἱ γὰρ″ μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας
‡ αὐτῶν,″ οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον· 4 αἱ δὲ
φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις † μετὰ τῶν
λαμπάδων αὐτῶν. 5 χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύ-
σταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. 6 μέσης δὲ νυκτὸς
§ A κραυγὴ γέγονεν, Ἰδοὺ ὁ νυμφίος†, § ἐξέρχεσθε εἰς
ἀπάντησιν αὐτοῦ. 7 τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρ-
θένοι ἐκεῖναι, καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας ‡ ἑαυτῶν″.
8 αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις ‡ εἶπαν,″ Δότε ἡμῖν ἐκ
τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται.
9 ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι, Μή ποτε ‡ οὐ
μὴ″ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε † μᾶλλον πρὸς
τοὺς πωλοῦντας, καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. 10 ἀπερ-
χομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ νυμφίος, καὶ αἱ

1 (266, 10.) Tunc simile erit regnum caelorum decem virginibus, quae accipientes lampades suas exierunt obviam sponso et sponsae. 2 Quinque autem ex eis erant fatuae, et quinque prudentes: 3 sed quinque fatuae acceptis lampadibus non sumserunt oleum secum, 4 prudentes vero acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus. 5 Moram autem faciente sponso dormitaverunt omnes et dormierunt. 6 Media autem nocte clamor factus est, Ecce sponsus venit, exite obviam ei. 7 Tunc surrexerunt omnes virgines illae et ornaverunt lampades suas. 8 Fatuae autem sapientibus dixerunt, Date nobis de oleo vestro, quia lampades nostrae extinguntur. 9 Responderunt prudentes dicentes, Ne forte non sufficiat nobis et vobis, ite potius ad vendentes et emite vobis. 10 Dum autem irent emere, venit sponsus, et quae paratae erant intraverunt

---

1. 33. Syr.Pst. Æth. [ane. Memph. Arm.] (vid. Luc.)
51. θησει *Orig.* i. 18[e]. | ante μετα D. Latt. (hiat *a*). *Hil.* 139[a].
1. ἑαυτων B.*Btly*.DL. | ‡αυτων ϛ. CHX. rel. *Orig.* iii. 824[a]. (ad αυτων ver. 3. om. F).
— ὑπαντησιν B.*Btly*.C. 1. | ‡απαντησιν ϛ. DL. 33. rel. (n.l. Z).
— του νυμφιου] τῳ νυμφιῳ C. ‖ add. και της νυμφης DX*. 1*. Latt. Syrr.Pst. &Hel.* Arm. *Orig. Int.* iii. 880[f]. | Contra, BCZL. 33. rel. Memph. Theb. (ap. Mnt.) Æth. "*Sponsa* non in omnibus exemplaribus invenitur nominatim in Alexandrino." Syr.Hel.mg.
2. πεντε 1°] praem. αἱ Z.
— εξ αυτων ησαν BCDZLΔ*. 1. Latt. Arm. (Æth.) *Orig. Int.* iii. 880[f]. (hiat *a*. n.l. *ff*[1].Syrr.) | ‡ησαν εξ αυτων ϛ. X. 33*s*. rel. (Memph.)
— μωραι...φρονιμοι B.*Bch*.CDZL. 1. 33. (Latt.) Syr.Hier. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 880[f]. | ‡φρονιμοι....μωραι ϛ.X. rel. *f*. Syrr.Pst.&Hel.
— και πεντε BCDZL(Elz.) 1. 33. K. | και αἱ πεντε (St. 3)XΔ. 69. EHMUS*s*V*s*. | αἱ δε πεντε G. (hiat F. mox μωροι H).

3. αἱ γαρ BCL. 33. Memph. | αἱ ουν D. *ff*[2]. | αἱ δε Z. (Latt.) Æth. (sed Latt. stultae autem *ff*[1].) | ‡αἵτινες ϛ. X. rel. (Syr.Hel.) (λαβ. δε αἱ μωρ. 1. και αἱ Syr.Pst. αἱ Arm.)
— αυτων BCDXΔ. 33. 69. FGHKMUV. *b.c.f.h.* | om. L. Vulg. *ff*[1.2]·*g*[1.2]·*l*. Arm. | ‡εαυτων ϛ. Z(ut vid.) 1*s*. S*s*. [?E].
— μεθ'] μετ' Z.
— ἑαυτων] αυτων Δ.
— ελαιον] add. εν τοις αγγειοις αυτων D. (*ff*[1].)
4. αγγειοις] † add. αυτων ϛ. CX. rel. (Latt.) Syr.Hel. Memph. Æth. | om. BD Gr.ZL. 1. (hiat 33). *For. h.* Syr. Pst. Arm.
— μετα των λαμπαδων αυτων] om. E*.
— αυτων DL. 1. 33. rel. (ἑαυτων B.) *b.c.h.* rel. | om. CZ. (Latt.) [*ff*[1].]
5. ["fatuae obdormuerunt" habet *ff*[1].]
6. γεγονεν] εγενετο B.
— νυμφιος] † add. ερχεται ϛ. C[3]X. 1. rel. Latt. ("est" *g*[1].) Syrr.Pst.&Hel. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 881[c.e.] | om. BC*D ZL. Memph. Theb. (ap. Mnt.) (hiat 33).
— εξερχεσθε] εγειρεσθε 1. *b.c.ff*[2]. (εξερχεται D*.)

6. απαντησιν ABDZ(sic.) 1. rel. | συναντησιν C. (h. 33).
— αυτου ADL. rel. | om. B. | αυτῳ C. Latt. (h. Z. 33).
7. εκειναι *Orig. Int.* iii. 881[c]. | om. D. Arm.
— ἑαυτων ABZL. | ‡αυτων ϛ. CD. 1. rel. (h. 33).
8. ειπαν BCL. 33. | ‡ειπον ϛ. ADZ. rel.
— ἡμιν] add. ελαιον A.
— αἱ] om. Δ.
— ἡμων ABC[2]DZ. rel | ὑμων C*LU.
— σβεννυνται | ζβεν. D. | σβεννυται H.
9. ου μη BCDXΔ. 1. EFGHKMSUV. | ‡ουκ ϛ. AZL. 33(*sic*) 69*s*.
— αρκεσῃ] αρκεσει D. 33.
— πορευεσθε] † add. δε ϛ. CZLK. rel. *ff*[2]. Syrr.(Pst.)&Hel. Memph.(W.) | om. ABDΔEGHSV. (Latt.) Memph. (Schw.) Arm. Æth. *Orig. Int.* ii. 201[b]. iii. 881[d].
— αγορασατε] αγορασετε 1.
— ἑαυταις] αυταις L.
10. απερχομενων δε αυτων *Orig. Int.* iii. 881[d]. | ἑως ὑπαγουσιν D.
— αἱ] om. L. 69.

---

8. extinguuntur. *Cl.*

A B (C) D (Z). L X Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUV.

ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ᾽ αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ
ἐκλείσθη ἡ θύρα. 11 ὕστερον δὲ ἔρχονται [καὶ] αἱ
λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι, Κύριε κύριε, ἄνοιξον
¶ Z ἡμῖν.¶ 12 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ
οἶδα ὑμᾶς. 13 Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν
Ξ′ σξθ β [v] Lu. 19:11-27. οὐδὲ τὴν ὥραν†. 14 [v] ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν
ἐκάλεσεν τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ
σο ε ὑπάρχοντα αὐτοῦ· 15 καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν πέντε τάλαντα,
ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν, ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν· καὶ
§ a ἀπεδήμησεν εὐθέως. 16 πορευθεὶς [δὲ] ὁ τὰ πέντε § τά-
λαντα λαβὼν εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς, καὶ ‡ ἐκέρδησεν″
17. ὡσαύτως [καὶ] ἄλλα πέντε†. 17 ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν† ἄλλα
δύο. 18 ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὤρυξεν ‡ γῆν″ καὶ
‡ ἔκρυψεν″ τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. 19 μετὰ δὲ
‡ πολὺν χρόνον″ ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων,
καὶ συναίρει ‡ λόγον μετ᾽ αὐτῶν.″ 20 καὶ προσελθὼν ὁ
τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τά-
λαντα λέγων, Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας·
ἴδε ἄλλα πέντε [τάλαντα] ἐκέρδησα†. 21 ἔφη† αὐτῷ
ὁ κύριος αὐτοῦ, Εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα

cum eo ad nuptias, et clausa
est ianua. 11 Novissime [vero]
veniunt et reliquae virgines di-
centes, Domine domine, aperi
nobis. 12 At ille respondens
ait, Amen dico vobis, nescio
vos. 13 Vigilate itaque, quia
nescitis diem neque horam.
14 (269, 2.) Sicut enim homo pe-
regre proficiscens vocavit servos
suos et tradidit illis bona sua,
15 (270, 5.) et uni dedit quinque
talenta, alii autem duo, alii
vero unum, unicuique secun-
dum propriam virtutem, et
profectus est statim. 16 Abiit
autem qui quinque talenta ac-
ceperat, et operatus est in eis
et lucratus est alia quinque.
17 Similiter qui duo acceperat
lucratus est alia duo. 18 Qui
autem unum acceperat, abiens
fodit in terra et abscondit pe-
cuniam domini sui. 19 Post
multum vero temporis venit
dominus servorum illorum et
posuit rationem cum eis. 20 Et
accedens qui quinque talenta
acceperat optulit alia quinque
talenta, dicens, Domine, quin-
que talenta mihi tradidisti, et
ecce alia quinque superlucra-
tus sum. 21 Ait illi dominus
eius, Euge bone serve et fidelis,

10. ἑτοιμοι] ἑτοιμαι A.
11. ερχονται (Latt.) | ηλθον D. *c.f.*
— και αἱ ABC. rel. Vulg. *ff*$^{1.2}$·*g*$^{1.2}$· Syrr. Pst.&Hcl. Arm. *Orig. Int.* iii. 881^{d}. | om. και DZH. *b.c.f.h.* Memph. Æth.
12. αμην λεγω ὑμιν] om. 1.
13. την ὡραν] †add. εν ᾗ ὁ υἱος του ανθρωπου ερχεται ϛ. C^{3}. 1. man. rec. mg. 69. E. rel. Syr.Hier.mg. *semel.* | om. AB C*DLXΔ. 1*. 33. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Syr.Hier.txt. *bis.* Memph. Theb. (ap. Mnt.) Arm. Æth. *Eus.* in Ps. 452^{a}. (ut vid.)
14. γαρ *Eus.* Theoph. ap. Mai. 154. | om. D. Arm. *Orig.* iii. 631^{b}.
— ανθρωπος] add. τις C^{3}FM (ap. Wtst.) Arm.
— ιδιους δουλους] δουλ. ιδ. Δ*.
— αυτου *Orig.* iii. | αυτων A.
15. ἑν] ἑνα D (in ver. 14 pro πεντε et δυο D habet ε̄ et β̄ et sic saepe).
— ιδιαν δυναμιν] δυναμιν αυτου D.
—, 16. ευθεως. πορ. δε ACDLX. rel. Vulg. *g*^{2}. Syrr.Pst.&Hcl. (Memph.) *Orig. Int.* iii. 883^{a}. | ευθ. πορ. B. *b.ff*^{1}.*g*^{1}. (et continuo *ff*^{1}.) | ευθ. δε πορ. 1 (sic). *c.f. ff*^{2}.*h.* Syr.Hier. (πορ. δε ευθ. Arm. et abiit statim Æth.)
— ειργασατο] ηργασατο DL. 69.
— εν] επ᾽ 1.

16. και εκερδησεν A (man. rec.) BCDL. 1. 33. 69. (Latt.) Syrr. Pst. & Hcl. mg. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 883^{a}. | ‡ και εποιησεν ϛ. A*. rel. Syr.Hcl. txt. (om. *b.ff*^{2}.) | add. εν αυτοις X.
— πεντε] †add. ταλαντα ϛ. ACDX. rel. *f.* Syr.Hcl. Æth. *Orig. Int.* 883^{a}. | om. B. *Bch. Blc.* L. 1. 33. (Latt.) Syr.Pst. Syr.Hier. Memph. Theb. (ap. Mnt.) Arm.
17. ὡσαυτως] add. δε A. | ὁμοιως D.
— και ὁ ABC^{3}D. 1. rel. Vulg. *Cl. a.c.f. ff*$^{1.(2)}$·*g*^{1}.*h.* rel. | om. και C*L. 33. *Am. b.g*^{2}.
— δυο] add. ταλαντα λαβων D. *c.* Æth. | add. λαβων (Latt.) (Memph.) *Orig. Int.* iii. 383^{a}. | non habent ABC. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Arm.
— εκερδησεν] †add. και αυτος ϛ. AC^{3}X. 1. rel. *h.* Syr.Hcl. | praem. ead. D. | om. BC*L. 33. (Latt.) Syr.Pst. Memph. Theb. (ap. Mnt.) Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 883^{a}. (add. in eis *a.b.c.ff*$^{1.2}$.)
18. ἑν] add. ταλαντον A. Latt. (exc. Vulg.) | Contra, *Orig. Int.* iii.
— απελθων Vulg. *f.h.* | om. D. (Latt.)
— γην B(C*)L. 33. *ff*^{2}. Arm. Æth. (την γην C*.) | ‡ εν τῃ γῃ ϛ. AC^{3}DX. rel. *Am.* Syrr.Pst.&Hcl. vid. ver. 25. (in terram Latt.)

18. εκρυψεν ABCDL. 33. | ‡ απεκρυψεν ϛ. X. rel.
19. πολυν χρονον BCDL. 1. 33. 69. G. Latt. Arm. *Orig.* iii. 631^{b}. *Orig. Int.* iii. 884^{c}. | ‡ χρονον πολυν ϛ. AX. rel.
— λογον μετ᾽ αυτων BCDL. 1. 33. (Latt.) Memph. Arm. Æth. | ‡ μετ᾽ αυτ. λογ. ϛ. AX. rel. *ff*^{1}. Syrr.Pst.&Hcl. *Orig.* iii. 631^{b}.
20. και προσελθων] προσελθ. δε A. Memph. | Contra, *Orig. Int.* iii. 881^{e}.
— ταλαντα 2°] om. Δ. *h.* Syr.Pst. Æth.
— παρεδωκας] δεδωκας 1. *b.ff*^{1}. Syrr. Pst.(&Hcl.mg.) Arm. Æth. | Contra, Syr.Hcl.txt. rel. *Orig. Int.* iii.
— ιδε] εἰ δὲ sic U.
— ταλαντα (post ἴδε ἀλλὰ πέντε) AB C^{2}D. rel. Syr.Hcl. Memph. Arm. *Orig. Int.* iii. 884^{f}. | om. C*L. Latt. Syr.Pst. Æth. *Orig. Int.* iii. 884^{e}.
— εκερδησα *ff*^{1}.*g*^{1}. | επεκερδησα D. (Latt.) Arm. *Orig. Int.* iii. 884^{e}. ‖ †add. επ᾽ αυτοις ϛ. ACX. rel. Syrr.Pst.&Hcl. (εν αυτοις EG.) | om. BDL. 33. Latt. Memph. Arm. Æth.
21. εφη] †add. δε ϛ. AX. rel. Syr.Hcl.

11. vero *om. Am.* | 17. similiter et *Cl.* | 18. in terram *Cl.* | 20. tradidisti mihi ecce *Cl.* | 21, 23. serve bone *Cl.*

Vulg. [a]. b. c. Syrr. P. H. Memph. Arm. Æth.

ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν
χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 22 προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο
τάλαντα † εἶπεν, Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας·
ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα †. 23 ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος
αὐτοῦ, Εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός,
ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ
κυρίου σου. 24 προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰλη-
φὼς εἶπεν, Κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος
θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διε-
σκόρπισας· 25 καὶ φοβηθεὶς, ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαν-
τόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν. 26 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ, Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ,
ᾔδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν
οὐ διεσκόρπισα; 27 ἔδει ‡ σε οὖν″ βαλεῖν τὸ ἀργύριόν
μου τοῖς τραπεζίταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν
τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. 28 ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαν-
w c. 13:12. Mar. 4:25. Lu. 8:18. σοα β τον, καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. 29 w τῷ
γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται, καὶ περισσευθήσεται·
‡ τοῦ δὲ″ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
¶ c σοβ ε 30 καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ‡ ἐκβάλετε″ ¶ εἰς τὸ σκότος

quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam: intra in gaudium domini tui. 22 Accessit autem et qui duo talenta acceperat et ait, Domine, duo talenta tradidisti mihi, ecce alia duo lucratus sum. 23 Ait illi dominus eius, Euge bone serve et fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam: intra in gaudium domini tui. 24 Accedens autem et qui unum talentum acceperat ait, Domine, scio quia homo durus es, et metis ubi non seminasti, et congregas ubi non sparsisti: 25 et timens abii et abscondi talentum tuum in terra: ecce habes quod tuum est. 26 Respondens autem dominus eius dixit ei, Serve male et piger, sciebas quia meto ubi non semino, et congrego ubi non sparsi? 27 oportuit ergo te mittere pecuniam meam nummulariis, et veniens ego recepissem utique quod meum est cum usura. 28 Tollite itaque ab eo talentum, et date ei qui habet decem talenta. 29 (271, 2.) Omni enim habenti dabitur et abundabit; ei autem qui non habet, et quod videtur habere auferetur ab eo. 30 (272, 5.) Et inutilem servum

Memph. | om. BCDL. 33. EK. (Latt.) Syr.Pst. Arm. *Orig. Int.* iii. 884^{e}. (et ait *f.ff*^{1}. Æth.)
21. *ευ* *Orig.* ii. 641^{c}. iv. 463 *not.* *Eus.* Pr. E. 575^{a}. | *ευγε* A* ut vid. Latt. *Iren.* 240. *Orig.* ii. 565^{d}. *Orig. Int.* ii. 467^{a}. iii. 884^{e}. iv. 507^{b}. 636^{c}. 656^{c}. *Lcf.* 205.
— *επι*] *επι* (i.e. *επει*) *επ'* D. Latt. Arm. *Iren.* 240. *Orig. Int.* ii. 467^{a}. iii. 884^{e}. *Lcf.* | Contra, MSS. vv. rel. *Orig.* ii. 565^{d}. iv. *Orig. Int.* iv. 636^{c}. 656^{c}. *Eus.* Pr.E.
22. *προσελθων*] *παρελθων* 1.
— *δε*] om. B.*Btly.*
— *και*] om. U. Memph. *b.ff*^{2}.
— *ειπεν*] † praem. *λαβων* ς. D. rel. Latt. (vv. 22, 23 om. *a.*) Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 884^{e}. | om. ABCLΔ. 1. 33. 69. Syrr.Pst.&Hel.
— *παρεδωκας*] *-κες* D.
— *ιδε*] *ιδου* D.
— *ταλαντα* ult.] om. V. Latt. (ex. *f.ff*^{1}.) Syr.Pst. Memph. *Orig. Int.* iii. 884^{e}.
— *εκερδησα*] † add. *επ' αυτοις* ς. ACX. rel. Syrr.Pst.&Hel. | om. BDL. 33. Latt. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 884^{e}. (*επεκερδησα* D).
23. *ευ*] *ευγε* A* ut vid. Latt. *Orig. Int.* iii. 884^{f}.
— *επι*] *επι* (i.e. *επει*) *επ'* D. Latt. Arm. *Orig. Int.* iii.

23. *ης πιστος*] *πιστος ης* B.*Btly.* *h.*
24. *δε και* Vulg. *f.ff*^{1}.*h.* *Orig. Int.* iii. 885^{e}. | om. *και* D. 1. *a.b.c.g*^{1}.
— *ἑν*] *ἑνα* D*.
— *ειληφως*] *λαβων* F.
— *εγνων*] *εγνως* K.
— *σε*] om. D. Vulg. *a.b.c.* Arm. *Hil.* 738^{a}.
— *σκληρος*] *αυστηρος* 1. (Cont., B. *Blc.* sic).
— *ει*] suprascr. E^{2}. | post *ανθρωπος* G.
— *ὁπου*] *ὁθεν* 1.
— *ὁθεν*] *ὁπου* D.
25. *απελθων*] *απηλθον και* D. Latt. Æth.
— *ιδε*] *ειδου* D.
26. *πονηρε δουλε* *Clem.* 317. *Orig.* iv. 463 *not.* *Orig. Int.* 885^{f}. | *δουλε πονηρε* A. Latt. (nequam serve male *c.*) *Orig. Int.* iv. 651^{b}. *Lcf.* 205.
— *ὁτι*] *ὁ* 69.
27. *σε ουν* BCL. 33. Syr.Hel. [n.l. Syr. Pst.] | ‡ *ουν σε* ς. AD. rel. Latt. Memph. *Orig. Int.* iii. 885^{f}. (om. *ουν* Arm. *Orig.* iv. 463 *not.*)
— *το αργυριον* *Orig.* iii. 295^{a}. iv. 463 *not.* *Orig. Int.* ii. 175^{e}. 669^{e}. 674^{d}. iii. 115^{c}. 885^{f}. | *τα αργυρια* B.*Btly Blc.* (Syr.Hel. puncta pl. habet.)
— *ελθων εγω*] *εγω ελθων* A. *ff*^{1}.*g*^{2}.*h.* *Orig.* iii. 295^{a}. *Orig. Int.* ii. 175^{e}. 669^{e}.
— *αν*] ante *εγω εκομισ.* L.
— *τοκῳ*] praem. *τῳ* Δ.

28. *ουν*] om. U. *ff*^{1}. (Syr.Hel. habet cum*). Æth.
— *δεκα*] *πεντε* D.
29. *παντι* *Orig.* iii. 97^{d}. 466^{c}. 761^{c}. iv. 414^{c}. 419^{b}. *Orig. Int.* iii. 886^{f}. *Hil.* 225^{c}. 252^{d}. 738^{c}. | om. D. Syr.Pst.
— *περισσευθησεται* *Orig.* iii. 97^{d}. 466^{e}. 761^{c}. | *περισσευεται* D.
— *του δε μη* BDL. 1. 33. Latt. Syr.Pst. (Memph.) (Arm.) | ‡ *απο δε του μη* ς. AC. rel. Syr.Hel. *Orig.* iii. 761^{c}. iv. 441^{b}. (vid. Luc. xix. 26.)
— *εχει* ABCDX. 1. H. rel. (*εχη* E) *a.b.c.ff*$^{1.2}$.*h.* Syr.Pst. Memph. Arm. *Orig. Int.* iii. 886^{f}. | *δοκει εχειν* LΔ. 33. 69. Vulg. *f.g*$^{1.2}$.*l.* Syr.Hel. *Orig.* iii. 761^{c}. iv. 441^{b}. *Orig. Int.* iii. 889^{e}. *Tert.* de fug. 11. (vid. Luc. viii. 18.)
— ad fin.] add. *ταυτα λεγων εφωνει, Ὁ εχων ωτα ακουειν ακουετω* C^{3}G^{2}HV^{2} (F^{2} habet inter lineas lit. rubr.) | ead. ad fin. ver. 30. 69. | *ταυτα δε εφωνει κτλ.* habet M litt. rubr. in mg.
30. om. ver. G*.
— *εκβαλετε* AB.*Bch.*CLXΔ.1.EKMSUV. (*εκβαλατε* 33.) | ‡ *εκβαλλετε* ς. 69. FsG Hs. | *βαλλετε εξω* D. Latt. (ex. Vulg. *f.g*^{1}.)

23. super *Cl.* | 24. *om.* et *ante* metis *Cl.* | 27. committere *Cl.*

ABD[II]. L(X)Δ. 1. 33. 69. EFG(H)KMSUV

τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς
τῶν ὀδόντων.¶
¶ X ΞΑ' σογ ι 141 31 ″Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ
δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ † ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε
καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, 32 καὶ ‡ συναχθήσον-
ται″ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφοριεῖ
§ II αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων,§ ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ
¶ H πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, 33 καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα
ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ,¶ τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. 34 τότε
§ Theb. ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, Δεῦτε § οἱ εὐλο-
γημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμα-
σμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. 35 ἐπεί-
νασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτί-
σατέ με, ξένος ἤμην καὶ συνηγάγετέ με, 36 γυμνὸς καὶ
περιεβάλετέ με· ἠσθένησα καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν
φυλακῇ ἤμην καὶ ‡ ἤλθατε″ πρός με. 37 τότε ἀποκριθή-
σονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες, Κύριε, πότε σε ‡ εἴδα-
μεν″ πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα καὶ ἐπο-
§ Goth. τίσαμεν;§ 38 πότε δέ σε εἴδομεν ξένον καὶ συνηγά-
γομεν; ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; 39 πότε δέ σε
εἴδομεν ‡ ἀσθενοῦντα″ ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλθομεν πρός
σε; 40 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς, Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελ-
φῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε.
142 41 Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων, Πορεύεσθε
41. [οἱ] ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι, εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ

eiicite in tenebras exteriores: illic erit fletus et stridor dentium.

31 (273, 10.) Cum autem venerit filius hominis in maiestate sua, et omnes angeli cum eo, tunc sedebit super sedem maiestatis suae, 32 et congregabuntur ante eum omnes gentes, et separabit eos ab invicem sicut pastor segregat oves ab haedis, 33 et statuet oves quidem a dextris suis, haedos autem a sinistris. 34 Tunc dicet rex his qui a dextris eius erunt, Venite benedicti patris mei, possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi. 35 Esurivi enim et dedistis mihi manducare, sitivi et dedistis mihi bibere, hospes eram et collexistis me, 36 nudus et operuistis me, infirmus et visitastis me, in carcere et venistis ad me. 37 Tunc respondebunt ei iusti dicentes, Domine, quando te vidimus esurientem et pavimus, sitientem et dedimus tibi potum? 38 Quando autem te vidimus hospitem et colleximus te, aut nudum et cooperuimus? 39 Aut quando te vidimus infirmum et in carcere, et venimus ad te? 40 Et respondens rex dicet illis, Amen dico vobis, quamdiu fecistis uni de his fratribus meis minimis, mihi fecistis.

41 Tunc dicet et his qui a sinistris erunt, Discedite a me maledicti in ignem aeternum

31. αγγελοι] † praem. ἁγιοι ϛ. A. rel. *f.* Syrr.Pst.&Hel. | om. BDL. 1. 33. (Latt.) Syr.Hier. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iii. 715[a]. *Orig. Int.* 886[e]. *Eus.* c. Mel. 190[d]. Fr. ap. Mai 315. *Cypr.* 245. 297. 303. *Hil.* 738[e].

32. συναχθησονται B.*Btly.Blc.*DL. 33. 69. GKU. *Eus.* c. Mel. 190[d]. | ‡ συναχθησεται ϛ. A. rel. *Eus.* Fr.

— ἀφοριει *Eus.* c. Mel. | αφορισει LΔ. 1.

— απ' ABII. rel. *Eus.* c. Mel. | απο D.

— αφοριζει] αφορισει Δ. (om. V.)

— εριφων ADII. rel. *Eus.* c. Mel. | εριφιων B.*Btly.Blc.*

33. μεν Vulg. *ff*[2]. *g*[1.2.] Syr.Hel. Memph. *Eus.* c. Mel. | om. D. (Latt.) Syrr.Pst. &Hel.MS. Arm. Æth.

— δεξιων] -ας. II. (ut mihi quidem videbatur). Contra, Tf.

— αυτου *Eus.* c. Mel. *Cypr.* 245. 297. | om. A. Æth. *Orig. Int.* iv. 622[a]. *Cypr.* 303.

34. ευλογημενοι *Clem.* 307. 952. *Hipp.* de Ant. 65(32). Fr.(27). *Orig.* i. 112. iv. 463 *not. Eus.* c. Mel. 115[c]. 190[d]. in Es. 453[b]. in Ps. 30[e]. 169[e]. 388[d]. 571[a]. 628[c]. | ηυλογ. A.

34. ὑμιν] ἡμιν K.

35. εδιψησα] praem. και Δ. Syrr.Pst.&Hel.* | Contra, *Iren.* 251. *Clem.* 307. 536. 467. 592. *Orig.* i. 112. iii. 213[a]. *Eus.* in Ps. 169[e].

— συνηγαγετε] praem. περιεβαλατε με Δ*.

36. ηλθατε ABDLΔ. 33. 69. EFG. | ‡ ηλθετε ϛ. 1s. rel. *Clem.* 307. 952. *Orig.* iii. 213[a]. *Eus.* in Ps. 169[e]. (n.l. II).

37. οἱ δικαιοῖ] om. Δ.

— ειδαμεν B**Bch.*II. | ‡ ειδομεν ϛ. AB[2]D. rel. *Clem.* 952.

— ειδομεν πειν.... ποτε δε σε ver. 38.] om. 33.

38. σε ειδομεν ABsL. rel. *Orig. Int.* iii. 890[d]. | ειδομεν σε D. *Clem.* 952. | σε ειδαμεν II. (non sic in ver. 39.)

— η γυμν.] και γυμν. D.

— περιεβαλομεν] περιεβαλλομεν Δ.

39. ποτε δε ABII. 33 (sic.) rel. Syrr.(Pst.) &Hel. *Cypr.* 245. 298. 303. (quando *ff*[1]. Theb. [et in ver. 38.] Arm.) | η ποτε D. (Latt.) Memph. [et in v. 38.] *Clem.* 952. *Orig. Int.* iii. 890[d].

— ασθενουντα BD. *Clem.* 952. | ‡ ασθενη ϛ. AII. rel. | ασθενην Δ.

— η εν] και εν II. *Cypr. ter.*

— ηλθομεν *Clem.* | ηλθαμεν D. (hiat II.)

40. ὁ βασιλευς] om. *a.* | post ερει αυτοις D. | Contra, *Clem.* 952. *Cypr. ter.*

— των αδελφων μου AD(II). rel. *Clem.* 952. *Orig. Int.* iii. 889[d]. 890[f]. (890[a] *diserte*). *Eus.* in Ps. 169[e]. *Cypr. ter. Hil.* 536[a]. | om. B.*Btly.* *ff*[1.2.] *Clem.* 271. 467. *Orig. Int.* iii. 830[b]. *Eus.* in Ps. 209[e]. *Hil.* 458[d]. (τοις μικροις τουτοις *Clem.* 307. [των] μικρων των αδελφων μου [των] ελαχιστων II.)

35. collegistis *Cl.* | 36. cooperuistis *Cl.* | in carcere eram *Cl.* | 37. pavimus te *Cl.* | 38. collegimus *Cl.* | coopernimus te *Cl.* | 39. aut in carcere *Cl.* | 40. ex his *Cl.* | 41. ad siuistris *Am.**

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. P. H.
Memph. [Theb.]
[Goth.] Arm. Æth.

ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ.
42 ἐπείνασα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα
καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με, 43 ξένος ἤμην καὶ οὐ συνη-
γάγετέ με, γυμνὸς καὶ οὐ περιεβάλετέ με, ἀσθενὴς
καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. 44 τότε
ἀποκριθήσονται † καὶ αὐτοὶ λέγοντες, Κύριε, πότε σὲ
εἴδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ
ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; 45 τότε ἀποκρι-
θήσεται αὐτοῖς λέγων, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ᾽ ὅσον
¶ H οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ¶ ἐμοὶ
ἐποιήσατε. 46 καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν
αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

qui praeparatus est diabolo et angelis eius. 42 Esurivi enim et non dedistis mihi manducare, sitivi et non dedistis mihi potum, 43 hospes eram et non collexistis me, nudus et non operuistis me, infirmus et in carcere et non visitastis me. 44 Tunc respondebunt et ipsi dicentes, Domine, quando te vidimus esurientem aut sitientem aut hospitem aut nudum aut infirmum vel in carcere, et non ministravimus tibi? 45 Tunc respondebit illis dicens, Amen dico vobis, quamdiu non fecistis uni de minoribus his, nec mihi fecistis. 46 Et ibunt hi in supplicium aeternum, iusti autem in vitam aeternam.

XXVI. σοδ/α
[x] ‖ Mar. 14: 1, 2. ‖ Lu. 22: 1, 2.

143 1 [x] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας
τοὺς λόγους τούτους, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
2 Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, καὶ
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι.
[y] Jo. 11: 47. σοε/ς — ¶ Goth. — § H
3 [y] Τότε ¶ συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς † καὶ οἱ πρεσβύτε-
ροι τοῦ λαοῦ § εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγο-
μένου Καϊάφα, 4 καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν
‡ δόλῳ κρατήσωσιν," καὶ ἀποκτείνωσιν. 5 ἔλεγον δέ,
Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.
ΞΒ′ σος/α
[z] ‖ Mar. 14: 3–9. ‖ Jo. 12: 1–8. Lu. 7: 36, etc. 7. πολυτίμου
144 6 [z] Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν
οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, 7 προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ
‡ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου" βαρυτίμου, καὶ κατέχεεν
ἐπὶ ‡ τῆς κεφαλῆς" αὐτοῦ ἀνακειμένου. 8 ἰδόντες δὲ οἱ

1 (274, 1.) Et factum est cum consummasset Iesus sermones hos omnes, dixit discipulis suis, 2 Scitis quia post biduum pascha fiet, et filius hominis tradetur ut crucifigatur. 3 (275, 6.) Tunc congregati sunt principes sacerdotum et seniores populi in atrium principis sacerdotum qui dicebatur Caiaphas, 4 et consilium fecerunt ut Iesum dolo tenerent et occiderent. 5 Dicebant autem, Non in die festo, ne forte tumultus fieret in populo.
6 (276, 1.) Cum autem esset Iesus in Bethania in domo Simonis leprosi, 7 accessit ad eum mulier habens alabastrum ungenti pretiosi, et effudit super caput ipsius recumbentis. 8 Vi-

41. *οἱ κατηρ.* AD. rel. *Orig.* i. 113. iv. 463 *not.* | om. *οἱ* B. *Btly.* L. 33. (hiat H.)
— *το ἡτοιμασμενον* ABHL. rel. Vulg. *f.g*². *Orig.* iv. 464 *not.* *Orig. Int.* iii. 1ᵇ. 113ᵇ. *Eus.* in Es. 457ᶜ. in Ps. 349ᵇ. 452ᶜ. 674ᵉ. *Tert.* de Car. Chr. 14. (*το ἡτοιμασμενω* EF.) | *ὁ ἡτοιμασεν ὁ πατηρ μου* D. 1. *a.b.c.ff*¹*.g*¹·²*.h.l.* *Iren.* (124) 221. 273. 287. *Orig. Int.* ii. 177ᶠ. 298ᵈ. iii. 885ᶜ. *Cypr.* 245. 298. 303. *Hil.* 337ᶠ. 557ᵈ. 1100ᶠ. *Hipp.* de Ant. 63 (33). habet *post* lect. vulg. | *ὁ ἡτοιμασεν ὁ κυριος* *Clem.* 69. quem praeparavit Deus *Orig. Int.* ii. 161ᶜ. (346ᵃ.) 416ᶠ. 431ᵈ. 466ᵇ. *Tert.* adv. Herm. 11.
42. *εδιψησα*] praem. *και* BL. Syr. Pst. Æth. | Contra, ADH (ut vid.) rel. *Eus.* in Ps. 674ᵉ.
— *εποτ. με*] *εποτ. μοι* 69.
43. *συνηγ. με*] *συνηγ. μοι* 69.
44. *αποκριθησονται*] † add. *αυτῳ* ς. Vulg. *Cl. f.ff*²*.h.* (post *και αυτοι* 1.) | om. ABDHLΔ. 33. 69. EFGKMSUV. *Am.* (Latt.) Syrr. Pst & Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. *Cypr.* 245. 248. 303. (*αποκριθησεται και αυτοις* U*.)
44. *ποτε*] add. *δε* G.
— *διηκονησαμεν*] *διακονησαμεν* A*.
45. *αποκριθησεται*] add. *και* U.
— *ενι*] *ϊνι* A.
— *τουτων των*] add. *αδελφ* sic. E*.
— *ουδε*] om. 69.
1. *ὁτε ετελεσεν*] *οτελεσεν* D*. | *ὁτε συνετελεσεν* M. | *ὡς ετελεσεν* U Tf.
— *παντας*] om. E.
—, 2. *αυτου, οιδατε*] om. D.
3. *αρχιερεις*] † add. *και οἱ γραμματεις* ς. E. rel. (om. *οἱ* ΔS.) *c.f.g*². Syrr. Pst. & Hcl. Arm. *Orig. Int.* iii. 891ᵃ. (vid. Mar. xiv. 1. et Luc. xxii. 2.) | om. AB. *Btly.* DL. 1. 33 (ut vid. è spatio) 69. (Latt.) Memph. Theb. Æth.
— *του λαου* ADL. rel. *Orig. Int.* iii. 891ᵃ. | om. B. *Btly.*
— Καιαφα ABL. rel. *Am.* Memph. | Καιφα D. Vulg. *Cl.* (Latt.) Theb.
4. *συνεβουλευσαντο*] -*λευοντο* D.
4. *δολῳ κρατησωσιν* ABDLΔ. 1. 33. 69. EFGHKMSUV. Latt. Syrr. Pst. & Hcl. Arm. Æth. *Orig. Int* iii. 891ᵃ. | ‡ *κρατ. δολῳ* ς. Memph. Theb.
— *αποκτεινωσιν* habet in mg. B. *Btly.*
5. *ἱνα μη*] *μηποτε* L.
— *γενηται*] *γινεται* F.
6. *εν οικιας* Δ.
— *λεπρου*] *λεπρωσου* D*.
7. *εχουσα αλαβαστρον μυρου* BDL. 33. 69. Latt. Syrr. Pst. & Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 892ᵇ. | ‡ *αλαβ. μυρ. εχ.* ς. A. rel.
— *βαρυτιμου* B. 1. 69. rel. Syr. Hcl. txt. | *πολυτιμου* ADL. 33. M. Syrr. Pst. & Hcl. mg. (Memph. Theb. ut vid.) (vid. Joh. xii. 3.)
— *της κεφαλης* BD. 1. 69. M. | ‡ *την κεφαλην* ς. AL. 33*s*. rel.
— *ανακειμενου*] add. *αυτου* D Gr. *a.b.c. f.ff*²*.h.* (Contra, Vulg. *ff*¹*.g*¹·²·)

41. qui paratus *Cl.* | 43. collegistis *Cl.* | cooperuistis *Cl.* | 44. ei et ipsi *Cl.* | aut in carcere *Cl.* 3. Caiphas *Cl.* | Jesus esset *Cl.* | 7. ungeunti *Cl.*

A B[C] D[Z]. L Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUV.

μαθηταὶ† ἠγανάκτησαν λέγοντες, Εἰς τί ἡ ἀπώλεια
αὕτη; 9 ἠδύνατο γὰρ τοῦτο† πραθῆναι πολλοῦ καὶ
δοθῆναι πτωχοῖς. 10 γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,
Τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν
εἰργάσατο εἰς ἐμέ. 11 πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε
σοζ/δ μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. 12 βαλοῦσα γὰρ
αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου, πρὸς τὸ
ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν. 13 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου
ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ,
λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη, εἰς μνημόσυνον
αὐτῆς.
σοη/β 145 14 a Τότε πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα, ὁ λεγό-
a ‖ Mar. 14: 10, 11. ‖ Lu. 22: 3, 6. μενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς 15 εἶπεν,
Τί θέλετέ μοι δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν;
οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια· 16 καὶ ἀπὸ
τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.
ΞΓ' 146 17 b Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ
b ‖ Mar. 14: 12–25. ‖ Lu. 22: 7–23. μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες†, Ποῦ θέλεις ἑτοιμάσω-
μέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα; 18 ὁ δὲ εἶπεν, Ὑπάγετε εἰς
τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα, καὶ εἴπατε αὐτῷ, Ὁ διδά-
σκαλος λέγει, Ὁ καιρός μου ἐγγύς ἐστιν, πρὸς σὲ

dentes autem discipuli indignati sunt dicentes, Ut quid perditio haec? 9 Potuit enim istud venundari multo et dari pauperibus. 10 Sciens autem Iesus ait illis, Quid molesti estis mulieri? opus bonum operata est in me. 11 Nam semper pauperes habetis vobiscum, me autem non semper habetis. 12 (277, 4.) Mittens enim haec unguentum hoc in corpus meum ad sepeliendum me fecit. 13 Amen dico vobis, ubicumque praedicatum fuerit hoc evangelium in toto mundo, dicetur et quod haec fecit in memoriam eius.

14 (278, 2.) Tunc abiit unus de duodecim, qui dicebatur Iudas Scariot, ad principes sacerdotum 15 et ait illis, Quid vultis mihi dare, et ego vobis eum tradam? At illi constituerunt ei triginta argenteos. 16 Et exinde quaerebat oportunitatem ut eum traderet.

17 Prima autem azymorum accesserunt discipuli ad Iesum dicentes, Ubi vis paremus tibi comedere pascha? 18 At Iesus dixit, Ite in civitatem ad quendam et dicite ei, Magister dicit, Tempus meum prope est,

8. *μαθηται*] †add. *αυτου* ϛ. A. rel. *c.f.* Syrr.Pst.&Hcl. Æth. *Orig. Int.* iii. 892^{b}. | om. BDL. 33. 69. (Latt.) Memph. Theb. Arm.
— ad fin.] add. *τουτου του μυρου* *a.b.* Syr.Hier. Arm.
9. *ηδυνατο* *Orig.* iii. 490^{e}. | *εδυν.* LΔK.
— *τουτο*] †add. *το μυρον* ϛ. 1^{2}.33.69. rel. *c.* *Orig.* iii. 490^{e}. (? Mar.) (vid. Mar. xiv. 5. Joh. xii. 5.) | om. ABDLΔ. 1*. (Latt.) Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii 17^{f}. 892^{c}.
— *πτωχοις* BL. 1. 33. 69. F*s*G(sic)MU. *Orig.* iii. 490^{e}. | praem. *τοις* ADΔE H*s*KSV. (et edit. Millii) vid. Mar. xiv. 5.
10. *ὁ Ιησους*] om. *ὁ* D.
— *γαρ*] om. 1. *Am.* *Fuld.* *a.c.ff*^{1}*.g*$^{1.2.}$ Syr.Pst. Memph.MS. Theb. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 894^{a}. | Contra, Vulg. *Cl.* *b.f.ff*^{2}*.h.* Syr.Hcl. Memph.
— *ειργασατο*] *ηργασ.* D.
— *εις εμε*] *εν εμοι* M.
11. *παντοτε γαρ τους πτωχους* BDLG. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Arm. *Orig. Int.* iii. 17^{f}. | *τους πτωχ. γαρ. παντοτε* 69. EFHM. Memph. Æth.
13. *αμην* *Orig. Int.* iii. 394^{a}. | add. *δε* BΔ. Arm. (vid. Mar. xiv. 9.) (et amen Syr. Pst.)
13. *εαν*] *αν* DL. 69. *Orig.* iv. 14^{a}.
— *τουτο*] om. 69.
— *λαληθησεται*] om. 69.
14. *Ισκαριωτης* Syr.Hcl. Memph. Theb. *Orig.* iv. 385^{e}. *Eus.* D.E. 468^{c}. 479^{d}. | *Σκαριωτης* D. *Fuld.* *For.* Syr.Pst. (Scariot *Am.* *ff*^{1}. *Orig. Int.* 894^{e}. Scarioth *a.b.ff*^{2}*.g*$^{1.2.}$ Scariotha *c.* Scariothes *f.* Carioth *h.*)
15. *ειπεν*] praem. *και* D. Latt. (praec. "abiit"). Syr.Pst. Æth. *Orig. Int.* iii. 894^{e}. | Contra, *Orig.* iv. 385^{e}. *Eus.* D.E. *bis.* ‖ add. *αυτοις* D. Latt. Syr. Pst. Memph. Æth. *Orig. Int.* ii. 161^{b}. iii. 894^{e}. *Eus.* D.E. *bis.* | Contra, rel. *Orig.* iv. 385^{e}.
— *καγω* ABE*. rel. *Orig.* iv. 385^{e}. *Eus.* D.E. *bis.* | *και εγω* DΔ. 1. E^{2}FGH MUV.
— *οἱ δε*] *οις δε* D*.
— *αυτῳ*] *αυτων* A.
— *αργυρια* BL. rel. Vulg. *c.f.ff*^{1}*.g*$^{1.2.}$ rel. *Orig.* iv. 385^{e}. *Eus.* D.E. 468^{c}. | *αργυρα* A. | *στατηρας* D. *a.b.* *Orig. Int.* iii. 894^{e}. *Eus.* D.E. 479^{d}. | *στατηρας αργυριου* 1. *h.*
16. *αποτε* (*sic*) D.
— *παραδῳ*] add. *αυτοις* D Gr. *b.c.h.* Syr.Hier. Memph. Arm. *Orig. Int.* iii. 894^{e}. *Eus.* D.E. 468^{c}. (vid. Luc. xxii. 6). | Contra, BL. 69. rel. (Latt.) Syrr.Pst. &Hcl. Theb. Æth.
17. *λεγοντες*] ante *τῳ Ιησου* 1. ‖ †add. *αυτῳ* ϛ. A. rel. *f.* Syr.Pst. Æth. *Orig. Int.* iii. 895^{c}. (vid. Mar. xiv. 12). | om. BDLΔ. 1. 33. 69. K. (Latt.) Syr. H Memph. Theb. Arm. *Hil.* 740^{b}.
— *ἑτοιμασωμεν* ABL. 33 (*sic*) rel. Latt. rel. | *-σομεν* D. 1. 69. KU. *Orig.* iii. 256^{b}.
18. *ὁ δε* *b.c.f.ff*^{2}*.g*^{2}*.h.* | add. *Ιησους* L. 33. 69. M. Vulg. *a.ff*^{1}*.g*^{1}. Æth. *Orig. Int.* iii. 895^{c}.
— *ειπεν* Vulg. *f.ff*$^{1.2.}$*g*$^{1.2.}$*h.* Syr.Hcl. *Orig. Int.* iii. | add. *αυτοις* 69. KM. *a.b.c.* Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth.
— *ὑπαγε* V.
— *ὁ διδασκαλος λεγει*] om. A.
— *ποιω*] *ποιησω* D.
19. *συνεταξεν*] *προσεταξεν* M txt.U.
— *και ἡτοιμασαν το πασχα*] om. G.
20. *δωδεκα* BD(*ιβ*·). 1. rel. Theb. | add. *μα-*

10. huic mulieri *Cl.* | opus enim *Cl.* | 14. Iscariotes *Cl.* | 17. autem die *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου. 19 καὶ ἐποίησαν
οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡτοί-
μασαν τὸ πάσχα.
147 20 Ὀψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώ-
σοθ δ δεκα· 21 καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν
§ Z σπ α ὅτι εἷς § ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. 22 καὶ λυπούμενοι
§ C σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ,§ * εἷς″ ἕκαστος†, Μήτι
σπα β ἐγώ εἰμι, κύριε; 23 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ὁ ἐμβάψας
μετ' ἐμοῦ ‡ τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ,″ οὗτός με παρα-
δώσει. 24 ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέ-
σπβ ς γραπται περὶ αὐτοῦ, οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι'
οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ,
σπγ ι εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. 25 ἀποκριθεὶς δὲ
Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν εἶπεν, Μήτι ἐγώ εἰμι,
ῥαββί; λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶπας.
ΞΔ' σπδ α 148 26 c Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦς †
c 1 Cor. 11:23-25. ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκλασεν, καὶ ‡ δοὺς″ τοῖς μαθη-
ταῖς† εἶπεν, Λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά
σπε β μου. 27 καὶ λαβὼν† ποτήριον [καὶ] εὐχαριστήσας
ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων, Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· 28 τοῦτο
γάρ ἐστιν τὸ αἷμά μου † τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ

apud te facio pascha cum discipulis meis. 19 Et fecerunt discipuli sicut constituit illis Iesus, et paraverunt pascha.

20 Vespere autem facto discumbebat cum duodecim discipulis; 21 (279,4.) et edentibus illis dixit, Amen dico vobis quia unus vestrum me traditurus est. 22 (280, 1.) Et contristati valde coeperunt singuli dicere, Numquid ego sum, domine? 23 (281,2.) At ipse respondens ait, Qui intingit mecum manum in parapside, hic me tradet. 24 Filius quidem hominis vadit sicut scriptum est de illo; (282,6.) vae autem homini illi per quem filius hominis traditur: bonum erat ei si natus non fuisset homo ille. 25 (283, 10.) Respondens autem Iudas, qui tradidit eum, dixit, Numquid ego sum, rabbi? ait illi, Tu dixisti.

26 (284,1.) Cenantibus autem eis accepit Iesus panem et benedixit, ac fregit deditque discipulis suis et ait, Accipite et comedite: hoc est corpus meum. 27 (285,2.) Et accipiens calicem gratias egit et dedit illis dicens, Bibite ex hoc omnes: 28 hic est enim sanguis meus novi testamenti,

θητων ΑLΔ. 33. M. *Am. f.ff*[1]*.g*[1]. Syr. Hcl. Syr.Hier. Memph. Arm. | add. μαθ. αυτου Vulg.*Cl. a.b.c.h.* Syr.Pst. Æth. *Orig. Int.* iii. 896[b].
21. αμην δε λεγω V.
22. αυτῳ ABZ. 1. 33. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Theb. | om. D. 69. Latt. Memph. Æth. *Orig. Int.* iii. 896[d]. *Eus.* D.E. 475[d]. (λεγειν, μητι εγω om. rel. *Orig.* iv. 436[d]).
— εἱς ἑκαστος BCDZL. 33. 69. M. *l.* Syr.Hcl.mg. (Memph. ut vid.) Theb. Æth. (unus unus Syr.Pst.) | *om. εἱς ς. ΔE. rel. Syr.Hcl.txt. Arm. *Eus.* D.E. (singuli dicere Vulg. *b.c.f.ff*[1.2.] *g*[1.2.]*h.* *Orig Int.* iii. dicere singuli *a*). ‖ add. †αυτων ς. AD. rel. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Arm. *Eus.* D.E. | om. BCZL. 33. Latt. Theb. Æth.
23. ὁ δε] add. Ιησους 69. *a.* Theb.
— ὁ εμβαψας *Orig.* i. 407[d]. 442[a]. | ὁ ενβαπτομενς D.
— μετ' εμου την χειρα εν τῳ τρυβλιῳ ABZL. 33. Latt. (Arm.) Æth. *Orig.* i. (407[d].) *Orig. Int.* iii. 897[f]. (εις το τρυβλιον *Orig.* i.) | την χειρα μετ' εμου εις το τρυβλιον D. (Syrr.Pst.&Hcl.) Memph. Theb. (Arm. edd.) (*Orig.* iv. 442[a].) (εν τω τρυβλιω Syr.Hcl.mg. *Gr. Orig.*) | ‡μετ' εμου εν τῳ τρυβλιῳ την χειρα ς. C. rel.
24. μεν] add. ουν DZ. | Contra, ABC. rel.
— περι αυτου] περι ἑαυτου A.
— καλον] praem. δια τουτο D.
— ει ουκ] η ουκ ΑΔ. (εγενηθη A.)
25. ὁ Ιουδας D.
— ῥαββι] ῥαββει ADΔ.EFK. Theb. | Contra, B*s*CL. 1. 33. 69. GHMS*s*UV*s*. (h. Z).
26. εσθιοντων δε αυτων Vulg. *f.ff*[1]. *Orig. Int.* iii. 898[a]. | αυτων δε εσθιοντων D. 69. *a.b.c.ff*[2]*.g*[1.2.]*h.* Syrr.
— ὁ Ιησους] ante λαβων D. (Contra, *Orig. Int.* iii.) | om. Δ. | om. ὁ M.
— αρτον] †praem. τον ς. A. rel. | om. BCDZL. 1. 33. G.
— ευλογησας BCDZL. 33. G. Latt. Syrr. Pst.&Hcl.mg. Memph. Theb. Arm. Æth. | ευχαριστησας ΑΔ. 1. 69. EFH KMSUV. Syr.Hcl.txt. *Orig. Int.* iii. 898[a]. (vid. Luc. xxii. 19 et 1 Cor. xi. 24).
— δους τοις μαθ. ειπεν BDZL. 1. 33. 69. Memph. | ‡εδιδου″ τοις μαθ. †και″ ειπεν ς. AC. rel. (Latt.) Syrr.Pst.& Hcl. (Theb.) Arm. Æth. ‖μαθηταις] add. αυτου U. Latt. Syr.Pst. Æth. *Orig. Int.* iii.
27. ποτηριον] †praem. το ς. ACD. 69. rel. | om. BZLΔ. 1. 33. EFG.
— και ευχαρ. ABD. rel. *Orig. Int.* iii. 898[c]. | om. και CZLΔ. 1. 33. Arm. (gratias egit Vulg. *b.c.* [hiat *a.*]).
— πιετε] praem. λαβετε *b.g*[1]*.h.* (Syr.Pst.) (Memph.) vid. *Clem.* 186. *Orig.* iii. 194[e].
— πιετε εξ αυτ. παντ.] om. *a.c.*
— παντες *Iren.* 332. *Orig.* iii. 720[d]. *Orig. Int.* iii. *Cypr.* 106. | om. D *nunc*, ubi deficit membrana. *b.*
28. γαρ *Orig. Int.* iii. *Cypr.* 106. | om. C[3]. 1. *a.c.* Syr.Pst. Æth. *Iren.* 332.
— μου] †add. το ς. AC. rel. Syr.Hcl. | om. B.*Btly.Blc.*DZL. 33. Syr.Pst.
— καινης διαθηκης ACD. rel. Latt. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Iren.* 332. *Orig. Int.* iii. 898[a]. *Cypr.* 106. (hiat Theb.) (novi et aeterni *b*). | om. καινης BZL. 33. (vid. Mar. xiv. 24, ubi καινης non legitur in BCDL. et aliis).
— περι *Clem.* 186. | ὑπερ D. *Orig.* iii. 194[e].

20. discipulis suis *Cl.* | 23. *om.* in *Am.** | 24. tradetur *Cl.* | 28. *id.*

ABCD (Z) [II]. LΔ. 1. 33. 69. EFGHKMSUV.

29. καιν. μεθ' ὑμ.

¶ Z σπς ς
d ||Mar.14:26-31.
||Lu. 22:39. σπζ δ
§ II σπη ς
e Zec. 13:7.
f Lu.22:33,34. Jo. 13:38. σπθ α
σϟ ς
σϟα
g ||Mar.14:32-42. ||Lu.22:40-46. σϟβ ς
36. μαθηταῖς αὐτοῦ

πολλῶν ‡ ἐκχυννόμενον″ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 29 λέγω
δὲ ὑμῖν,† οὐ μὴ πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ ‡ γενήματος″
τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω
μεθ' ὑμῶν¶ καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου.
30 d Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.
149 31 Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πάντες ὑμεῖς
σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ § νυκτὶ ταύτῃ· γέ-
γραπται γάρ, e Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ ‡ διασκορ-
πισθήσονται″ τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης. 32 μετὰ δὲ τὸ
ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 33 f ἀπο-
κριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Εἰ† πάντες σκανδα-
λισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι.
34 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ
τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με.
35 λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθα-
νεῖν, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι. ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μα-
θηταὶ εἶπον. 36 g Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς
χωρίον λεγόμενον ‡ Γεθσημανεῖ,″ καὶ λέγει τοῖς μαθη-
ταῖς, Καθίσατε αὐτοῦ, ἕως οὗ ἀπελθὼν ‡ ἐκεῖ προσ-
εύξωμαι.″ 37 καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο

qui pro multis effunditur in remissionem peccatorum.
29 Dico autem vobis, non bibam a modo de hoc genimine vitis usque in diem [illum] eum illud bibam vobiscum novum in regno patris mei.
30 (286, 6.) Et hymno dicto exierunt in montem oliveti.
31 (287, 4.) Tunc dicit illis Iesus, Omnes vos scandalum patiemini in me in ista nocte: (288, 6.) scriptum est enim, Percutiam pastorem, et dispargentur oves gregis.
32 Postquam autem resurrexero, praecedam vos in Galilaeam.
33 (289, 1.) Respondens autem Petrus ait illi, Etsi omnes scandalizati fuerint in te, ego numquam scandalizabor.
34 Ait illi Iesus, Amen dico tibi quia in hac nocte ante quam gallus cantet ter me negabis.
35 (290, 6.) Ait illi Petrus, Etiamsi oportuerit me mori tecum, non te negabo. Similiter et omnes discipuli dixerunt.
36 (291, 1.) Tunc venit Iesus eum illis in villam quae dicitur Gesemani, (292, 6.) et dixit discipulis suis, Sedete hic donec vadam illuc et orem.
37 Et adsumto Petro et

28. εκχυννομενον ACDZLΔ. 1. 33. | ‡ εκχυνομενον ς. Bs. rel. *Orig.* iii. (εκχεομενον *Clem.* 186).
29. ὑμιν] † add. ὁτι ς. ABsCL. rel. *f.ff*[2]. *g*[2]. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. (vid. Mar. xiv. 25). | om. DZ. 1. 33. 69. (Latt.) Arm. Æth. *Iren.* 332. *Orig.* iii. 194[f]. *Cypr.* 106.
— τουτου του] om. τουτου Δ. Arm. | om. του CL.
— γενηματος ACDLΔ. 1. EFHMUV. (h. Z). | ‡ γεννηματος ς. Bs. 33s. 69s. GKSs. *Clem.* 186. (γεννημα Syr.Hcl.mg. *Gr.*)
— πινω ABC (e spat.) rel. | πιω D. *Clem.* 186. *Orig.* iii. *Eus.* in Es. 454[d]. in Ps. 448[b].
— μεθ' ὑμων καινον ABD. rel. vv. (om. μεθ' ὑμ. *c.*) *Iren.* 332. *Orig.* iii. *Orig. Int.* i. 104[b]. ii. 220[c]. 221[a]. iii. 89[b]. 899[a]. | καινον μεθ' ὑμων CZL. 1. 33. Æth. *Eus.* in Es. in Ps.
31. εν εμοι *Orig.* i. 104[b]. iv. 411[b]. 412[c]. 453[a]. *Hil.* 743[b]. (εν μοι L). | om. 69. *Hil.* 87[d].
— διασκορπισθησονται AB*Btly.*CIIL. 33. 69. GII*M. *Orig.* iv. 453[a]. | ‡ διασκορπισθησεται ς. D. rel. *Orig.* iv. 412[c]. *Eus.* Ec. Pr. 130. in Ps. 383[a]. (vid. Barnab. 5).
33. ει] † add. και ς. FsKMs. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. *Orig.* iv. 412[c]. 437[a]. | om. ABCDIILΔ. 1. 33. 69. EGHSUV. *a.b c.ff*[2]. Memph. Theb. *Orig. Int.* iii. 900[f]. (et si Vulg. *f.ff*[1].*g*[1.2.]*h.*)
33. εγω] add. δε C[3]. 69. EFGHKMU. *h.* Memph. Theb. Arm. Æth. | Contra, ABC*DIILΔ. 1. 33. FSV. Latt. Syrr. Pst.&Hcl. *Orig.* iv. *bis.* *Orig. Int.* iii.
— ad fin.] add. εν σοι F.
34. εν Vulg. *f.ff*[1].*g*[1.2.] | om. D. *a.b.c.h.*
— πριν] add. η L.
— αλεκτορα φωνησαι] αλεκτοροφωνιας L. 1. *Orig.* i. 401[b]. (προ αλεκτ. *Orig.* i.)
— τρις] post απαρν. με A. (Contra, *Orig. Int.* iii. 897[d]. 900[f]. 913[f].)
— απαρνηση ADIIL. rel. | -σει B*Btly.*C.
— με] ante απαρν. 33. Latt. *Hil.* 741[a].
35. ὁ Πετρος] om. ὁ D.
— δεη με] δεη μαι AC. 33. | δεοιμι 69.
— απαρνησομαι BsCDII. rel. | απαρνησωμαι A. 69. EGKUV. | αρνησομαι H.
— ὁμοιως] add. δε AΔ. 1. 69. EFGHKMUV. (*a*). Memph. Theb. Æth. (vid. Mar. xiv. 31). | Contra, BsCDZ. 33s. rel. Latt. Syrr. Pst.&Hcl. Arm. *Orig. Int.* 900[a].
— και] om. 69.
— ειπον] ειπαν 33. 69.
36. ερχεται] ερχονται E*.
— μετ' αυτων *f.h.* *Orig. Int.* iii. 901[f]. *Hil.* 741[c]. | post Ιησους D. (Latt.) Arm. (om. ὁ Ιησους Memph.)
36. Γεθσημανει AB.*Btly.*CII(L) 1. (33). 69. F(K)S(U). Syr.Hcl.mg. *Gr.* Vulg. *Cl.* *ff*[1].*g*[1.2.] (Memph.) Theb. *Orig. Int.* iii. 901[f]. *Hil.* 741[c]. (Γ[..]σημανει II | -νι L. 33. U. Syr.Hcl.mg. Memph.) | Γεσσημανει ΔEG[2]V. | Γεθσαμανει D. *f.* Arm.ed. | Γεσσημανη G*H. | ‡ Γεθσημανη ς. M txt. ΓΗΘ.Μ mg.rubr. (Gethaseman Æth. Gedsemani *Am.* Gedsamani *a.b.* Gessamani *c.h.* Getsamani *ff*[2]. Gedsimon Syr.Pst.)
— τοις μαθηταις] add. αυτου ACD. 1. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Æth. *Hil.* | om. αυτου BsII (ut vid. c. spat.) L. 33. rel. Theb. | αυτοις 69. Arm.
— αυτου post καθ. Syr.Hcl.mg. *Gr.* *Orig. Int.* iii. 902[f]. | ὡδε 33. | om. αυτου C*.
— οὗ ABsII. rel. | om. C. 33. M*. | (ου αν A) | αν DLΔ. 1. 69. KM man.rec.
— εκει προσευξ. BDL. 33. 69. *a.b.c.f.ff*[2].*h.* Memph. Theb. Æth. *Hil.* 741[c]. *Orig. Int.* iii. 902[f]. | ‡ προσευξ. εκει ς. ACII. rel. Syr.Hcl. (illuc et orem. Vulg. *ff*[1].*g*[1.2.]*h.*) (om. εκει Syr.Pst. Arm.). || προσευξωμαι] -ξομαι DFH.

29. in diem cum illum *Am.* | 36. Gethsemani *Cl.*

Vulg. *a.b.c.*
Syrr. P. H.
Memph.Theb.
Arm. Æth.

υἱοὺς Ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.
σϟγ δ 38 τότε λέγει αὐτοῖς, Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου
ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ.
σϟδ α 39 καὶ ‡προσελθὼν″ μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον
αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων, Πάτερ [μου,] εἰ
σϟε α δυνατόν ἐστιν, ‡παρελθάτω″ ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον
σϟϛ β τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ. 40 καὶ
ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθ-
εύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, Οὕτως οὐκ ἰσχύσατε
σϟζ δ μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; 41 γρηγορεῖτε καὶ
προσεύχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν
πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.
ρϟη ϛ 150 42 Πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο
λέγων, Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο† παρελθεῖν†
ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου. 43 καὶ
ἐλθὼν ‡πάλιν εὗρεν αὐτοὺς″ καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ
αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. 44 καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς
44. [ἐκ τρίτου] ‡πάλιν ἀπελθὼν,″ προσηύξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λό-
¶ Π σϟθ δ γον εἰπών. 45 τότε ἔρχεται¶ πρὸς τοὺς μαθητὰς† καὶ
λέγει αὐτοῖς, Καθεύδετε [τὸ] λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε·

duobus filiis Zebedaei coepit contristari et mestus esse. 38 (293, 4.) Tunc ait illis, Tristis est anima mea usque ad mortem: sustinete hic et vigilate mecum. 39 (294, 1.) Et progressus pusillum procidit in faciem suam orans et dicens, Pater, si possibile est transeat [a me] calix iste: (295, 1.) verum tamen non sicut ego volo sed sicut tu. 40, (296, 2.) Et venit ad discipulos et invenit eos dormientes, et dicit Petro, Sic non potuistis una hora vigilare mecum? 41 Vigilate et orate ut non intretis in temtationem: (297, 4.) spiritus quidem promtus est, caro autem infirma.

42 (298, 6.) Iterum secundo abiit et oravit dicens, Pater mi, si non potest hic calix transire nisi bibam illum, fiat voluntas tua. 43 Et venit iterum et invenit eos dormientes; erant enim oculi eorum gravati. 44 Et relictis illis iterum abiit et oravit tertio eundem sermonem dicens. 45 (299, 4.) Tunc venit ad discipulos suos et dicit illis, Dormite iam et requiescite: ecce

38. *αυτοις*] add. ὁ Ιησους C³ΔEFGHKMSUV *a.f.h.* Syr.Hcl. | Contra, ABC*DIIL. 1.33 (sic.) 69. Vulg. *b.c.ff*¹·². *g*¹·²·*l.* Syr Pst. rel.

39. *προσελθων* ACDIILΔ. 1.33.69. EFGHKSUV Syr.Hcl. | ‡ *προελθων* ϛ. BsM. vv. ut vid. (progressus Latt.)

— *πατερ μου* ABsCDII. rel. (Latt.) vid. ver. 42. *Hil.* 743ᶜ. 1059ᵈ. 1060ᵃ. | om. *μου* LΔ. 1. *Am. a. Iren. Gr.* 38. *Orig.* i. 291ᵇ·ᶜ· 292ᵃ·ᵇ· 409ᵃ·ᵇ· 734ᵃ. iv. 248ᶜ. 443ᵃ. *Orig. Int.* iii. 902ᵈ. 903ᶜ. 952ᵉ. *Eus.* D.E. 224ᶜ. in Es. 544ᵇ. in Ps. 53ᵃ. 55ᵇ. 550ᶜ. 552ʰ. *Cypr.* 208. 311. *Hil.* 741ᵈ. 743ᵉ.

— *παρελθατω* ACDLΔ. 33. EFG. | ‡ *παρελθετω* ϛ. BsII. rel. *Iren. Orig. septies. Dion. Alex.* p. 30. *Eus.* D.E. in Es. in Ps. quater. (om. *απ' εμου Am.*)

— ad fin.] add. Luc. xxii. 43, 44. C³mg. 69.

40. *μαθητας*] add. *αυτου* D. Vulg. *Cl.* (Latt.) Syr.Pst. Memph. Æth. *Orig. Int.* 903ᵈ. *Hil.* 1060ᵇ. | Contra, *Am. g*². Syr.Hcl. Theb. Arm.

— *αυτους*] post *καθευδοντας* L.

— *τῳ Πετρῳ*] *αυτοις* 69. FKM. Syr.Hcl. mg.

— *οὑτως*] om. Δ. 1.

42. *ισχυσατε* BCDII. rel. *Orig. Int.* iii. 903ᵈ. 905ᵃ. *Hil.* 1060ᵇ. | *ισχυσας* A. *ff*²·*g*². Syr.Hcl.mg. Arm. edd.

— *εκ δευτερου*] post *απελθων* 33. Syr. Pst. (post *προσηυξ.* Memph.)

— *προσηυξατο*] add. ὁ Ιησους L. 1.69. Arm.

— *λεγων*] om. B.*Btly.Blc. g*¹.

— *πατηρ μου*] om. *μου a.c. Eus.* in Ps. 550ᵈ. 552ᵇ. *Hil.* 741ᵉ. 744ᵈ. | Contra, *Orig.* i. 410ᵇ. *Orig. Int.* iii. 904ᵉ. *Hil.* 1061ᵇ. (vid. ver. 39.)

— *ου*] om. 69.

— *δυναται*] ? *δυνατον* E*.

— *τουτο*] om. V. ‖ † add. *το ποτηριον* ϛ. E. rel. (Latt.) Syr.Pst. Memph. Arm. *Hil.* 741ᵉ. | habet ante *τουτο* D. 69. *l. Hil.* 1061ᵇ. | om. ABCIIL. 1.33. *b.ff*². Syr.Hcl. Theb. Æth. *Orig.* i. 409ᶜ. 410ᵇ. *Orig. Int.* 904ᵇ. *Eus.* D.E. 224ᶜ. in Es. 544ᶜ. in Ps. 550ᵈ. 552ᵇ. (om. et Δ e corr. habet Δ* post *απ' εμου*).

— *παρελθειν*] *απελθειν* H. | † add. *απ' εμου* ϛ. ACII. rel. *f.ff*². Syr.Hcl. Arm. *Orig. Int.* 904ᵇ. *Hil.* 1061ᵇ. (vid. ver. 39.) | om. BDL. 1. 33 (ut vid. è spat.) 69. (Latt.) Syr.Pst. Memph. Theb. Æth. *Orig.* 409ᶜ. 410ᵇ. *Eus.* D.E. 224ᶜ. 550ᵈ. 552ʰ. *Hil.* 741ᵉ. 744ᵈ.

43. *παλιν ευρ. αυτους* B.*Btly.*CDIIL. 1. 33. (Vulg.) (Latt.) Syrr.Pst.&Hcl. mg. (Memph. Theb.) Arm. (*παλιν* ante *ελθων* Theb. (Æth.) iterum ad suos discipulos Memph.) | ‡ *ευρ. αυτους παλιν* ϛ. A. rel. *a.* Syr.Hcl.txt. ‖ *ευρεν* ABCDIILΔ. 1.33.69. K. | ‡ *ευρισκει* ϛ. E. rel.

— ad fin.] add. *απο ὑπνου* (*a.*)*b.g*¹.

44. *παλιν* ante *απελθων* BCDIIL. 33. (Latt.) Memph. (Theb.) (ante *αυτους* Theb.) | post *προσηυξατο* AΔK. Syr. Hcl. | ‡ post *απελθων* ϛ. E. rel. *f.* Syr.Pst. Æth. (post *εκ τριτου* Arm.) | om. 1.69. U txt. *For. a.*

— *εκ τριτου* BCIIL. rel. (Latt.) rel. | om. AD. 1. K. *a.b.* | om. *εκ* E*.

— *ειπων* ACDII (e spatio) rel. | add. *παλιν* BL. (*a.*) Memph.

45. *μαθητας*] † add. *αυτου* ϛ. D. rel. Latt. Syr.Pst. Memph. Æth. *Orig. Int.* 905ᶠ. | om. ABCLΔ. 1.33 (ut vid. è spat.) 69. KM. Syr.Hcl. Theb. Arm.

— *το λοιπον*] om. *το* BCL. (vid. Mar. xiv. 41.) | Contra, AD. rel. (hiat 33.)

— *αναπαυεσθε*] -*εσθε* ; U.

39. pater mi *Cl.* | *om.* a me *Am.* | 40. discipulos suos *Cl.*

ABCD[N]. LΔ. 1. 33. 69. EFGHKMSUV.

ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παρα-
δίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν. 46 ἐγείρεσθε ἄγωμεν·
ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.
ΞΕ′ τ/α — h ||Mar. 14:43-46. ||Lu. 22:47-49. ||Jo. 18:3, etc.
151 47 h Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ Ἰούδας εἷς
τῶν δώδεκα ἦλθεν, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ
μαχαιρῶν καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυ-
τα/β — τέρων τοῦ λαοῦ. 48 ὁ δὲ παραδιδοὺς αὐτὸν ἔδωκεν
αὐτοῖς σημεῖον λέγων, Ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν·
κρατήσατε αὐτόν. 49 καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ
εἶπεν, Χαῖρε ῥαββί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 50 ὁ δὲ
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἑταῖρε, ‡ ἐφ' ὃ″ πάρει; τότε
προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν
τβ/α — i ||Mar. 14:47-52. ||Lu. 22:50-53. ||Jo. 18:10, 11.
καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. 51 i καὶ ἰδοὺ εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ
ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν αὐτοῦ,
καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφεῖλεν αὐτοῦ
τγ/ι — τὸ ὠτίον. 52 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀπόστρεψόν
j Rev. 13:10. — ‡ τὴν μάχαιράν σου″ εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· j πάντες
γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν ‡ μαχαίρῃ″ ἀπολοῦνται.
53. ἄρτι post δύναμαι — 53 ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι † παρακαλέσαι τὸν πατέρα
μου, καὶ παραστήσει μοι * ἄρτι″ ‡ πλείω″ † δώδεκα

appropinquavit hora, et filius hominis tradetur in manus peccatorum. 46 Surgite, eamus: ecce adpropinquavit qui me tradit.

47 (300, 1.) Adhuc ipso loquente, ecce Iudas unus de duodecim venit, et cum eo turba multa cum gladiis et fustibus, missi a principibus sacerdotum et senioribus populi. 48 (301, 2.) Qui autem tradidit eum, dedit illis signum dicens, Quemcumque osculatus fuero, ipse est, tenete eum. 49 Et confestim accedens ad Iesum dixit, Have rabbi, et osculatus est eum. 50 Dixitque illi Iesus, Amice, ad quod venisti? Tunc accesserunt et manus iniecerunt in Iesum et tenuerunt eum. 51 (302, 1.) Et ecce unus ex his qui erant cum Iesu extendens manum exemit gladium suum, et percutiens servum principis sacerdotum amputavit auriculam eius. 52 (303, 10.) Tunc ait illi Iesus, Converte gladium tuum in locum suum: omnes enim qui acceperint gladium gladio peribunt. 53 An putas quia non possum rogare patrem meum, et exhibebit mihi modo plus quam duodecim le-

45. *ιδου* *Orig. Int.* iii. | om. 1. | add. *γαρ* BE. Theb. Arm. (add. post *ηγγικεν* 1.)
— *ὡρα*] add. *μου* 1. | Contra, *Orig. Int.* iii.
— *και ὁ υἱος του ανθρ.* *Orig. Int.* iii. | *του υἱου του ανθρ. και* L.
46. *αγωμεν*] add. *εντευθε* G. *a.* Arm.
47. *και ετι* *f.* *Orig. Int.* iii. 906^b. *Hil.* 745^c. | *ετι δε* D. | adhuc (Latt.) Theb. *Lcf.* 219.
— *αυτου*] *τουτου* 69.
— *πρεσβυτερων*] praem. *των* Δ.
48. *αν* BCDL. rel. *Orig.* i. 395^f. | *εαν* AΔEFGHKMV. *Orig.* i. 435^e. *Eus.* D.E. 475^d.
49. *ειπεν*] add. *αυτῳ* C. Memph. Æth. *Eus.* D.E. 475^d. | Contra, *Orig. Int.* iii. 906^a.
— *ῥαββι*] *ῥαββει* AB.*Btly.*DΔ. 69. EFHKM. Theb. (Contra, CL. 1. 33. GS*s* UV*s.* Memph.)
50. *ὁ δε Ιησους ειπεν αυτῳ* *Orig. Int.* iii. 906^a. | *ειπεν δε αυτῳ ὁ Ιησους* D. (Latt.) (Æth.) (*Lcf.* 219.)
— *ἑταιρε*] post *παρει* D. *a.c.f.* Syr.Pst. *Lcf.* | Contra, Latt. rel. *Orig. Int.* iii. *Eus.* D.E. 475^d.
— *εφ' ὁ* AB.*Bch.*CDLΔ. 69. EFGHKMSV | ‡ *εφ' ᾡ* ς. 1*s.* 33. U. *Eus.* D.E.
— *και εκρατησαν*] *κρατησαν* Δ.

51. *μετα Ιησου* ACD. rel. *Orig. Int.* iii. 907^e. | *μετ' αυτου* B.*Btly.Blc.* | *μετα του Ιησου* L.
— *απεσπασεν*] *επεσπασε* 69.
— *παταξας* Vulg. *ff*^1. *Orig.* (i. 395^b.) *Orig. Int.* iii. | *επαταξεν* D. (Latt.) Syrr.Pst.&Hcl. *Lcf.*
— *αφειλεν* Vulg. *ff*^1. *Orig. Int.* iii. | praem. *και* DU* (Latt.) Syrr.Pst.&Hcl. *Lcf.*
— *ωτιον*] add. *το δεξιον* *g*^2. Memph.
52. *τοτε*] om. Mtxt.
— *την μαχ. σου* B.*Btly.*DL. 1. 69. Latt. *Orig.* i. 395^b. | ‡ *σου την μαχ.* ς. AC. rel. | om. *σου* 33. KU. Syr.Pst. Memph.
— *λαβοντες* *Orig.* i. | *λαμβανοντες* 1.
— *μαχαιρῃ* AB**Bch.*C (e corr.?*) L. 33. | ‡ *μαχαιρᾳ* ς. B^2C*D. rel. *Orig.* i.
— *απολουνται* ABCDL. 1. 33. rel. *Orig.* i. *Orig. Int.* iii. 907^{c.d.} | *αποθανουνται* Δ. 69. FHKMSUV. Syrr.Pst.&Hcl. Æth.
53. *δοκεις*] *δοκει σοι* C*. ut vid. 1. Syr. Hcl.mg. *Orig.* i. 395^c.
— **αρτι* post *παραστ. μοι* BL. 33. Vulg. *ff*^1.*g*^1. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. | †ante *παρακαλ.* ς. ACD.rel. *a.b.*(*c*).*ff*^2.*g*^2.*h.* Syr.Hcl. *Orig.* i. *Orig. Int.* iii. 907^f. (om. *f.l.* Æth. *Orig. Int.* iii. 908^c.)

53. *πλειω* BD. | ‡ *πλειους* ς. AC. rel. *Orig.* i. | praem. *ὡδε* 1.
— *δωδεκα*] † praem. *η* ς. AC. rel. *Orig.* i. | om. BDL. || add. milia *b.c.f.ff*^2.*g*^1.*h.* *Hil.* 94^b. 745^d.
— *λεγεωνας* B. 1. 69. rel. *Orig.* i. *Orig. Int.* iii. *bis.* | *λεγειωνης* D* (*λεγειονας* D^2.) | *λεγεονας* (sic.) Syr.Hcl.mg.*Gr.* *λεγεωνων* C. 33. K. | *λεγεονων* AΔ. | *λεγιωνων* L.
— *αγγελων* *Orig.* i. *Orig. Int.* iii. | *αγγελους* ΔK.
54. *πληρωθωσιν* *Orig.* i. 395^c. | *πληρωθησονται* D. (Scr. prophetarum *b.c.f.ff*^1.)
— *δει* *Orig.* i. | *εδει* C. 1.
55. *ειπεν ὁ Ιησους*] *ὁ Ιησους ειπεν* D. *a.*
— *εξηλθατε* ABCLΔ. 33. 69. EFG. | *ηλθατε* D. | ‡ *εξηλθετε* ς. K. rel. *Eus.* D.E. 476^b. *Pet. Alex.* ap. Routh. iv. 33. (add. ad me *a.c.*)
— *προς ὑμας* CD. 1. rel. Latt. Syrr.Pst. &Hcl. Arm. *Orig. Int.* iii. 906^b. *Eus.* D.E. (vid. Mar. xiv. 49.) | om. BL. 33. Memph. Theb. | post *εκαθεζομην* A. Æth.
— *εν τῳ ἱερῳ* ante *εκαθ.* BL. 1. 33. Syr.

46, tradet *Cl.* | 47. adhuc eo *Cl.* | 49. ave *Cl.* | 50. ad quid *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

λεγεῶνας ἀγγέλων; 54 πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γρα-
φαὶ ὅτι οὕτως δεῖ γενέσθαι;
τδ α 152 55 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς
ὄχλοις, Ὡς ἐπὶ λῃστὴν ‡ἐξήλθατε″ μετὰ μαχαιρῶν καὶ
ξύλων συλλαβεῖν με; καθ' ἡμέραν [πρὸς ὑμᾶς] ‡ἐν
τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμην διδάσκων″, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ
τε ϛ με. 56 τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ
γραφαὶ τῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέν-
k ‖ Mar. 14:53-65. τϛ ‖ Lu. 22:54, 55. α τες αὐτὸν ἔφυγον. 57 k Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν
ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμ-
§ N τζ δ ματεῖς καὶ οἱ §πρεσβύτεροι συνήχθησαν. 58 ὁ δὲ Πέτρος
ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ
ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπη-
ρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος.
l ‖ Lu. 22:66-71. τη β 153 59 l Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς† καὶ τὸ συνέδριον ὅλον
ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν
‡θανατώσουσιν,″ 60 καὶ οὐχ εὗρον,† πολλῶν ‡προσελ-
τθ ϛ θόντων ψευδομαρτύρων″†. ὕστερον δὲ προσελθόντες
m Jo. 2:19. c. 27:40. δύο† 61 εἶπον, Οὗτος ἔφη, m Δύναμαι καταλῦσαι τὸν
61. [αὐτὸν] οἰκοδ. ναὸν τοῦ θεοῦ, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι†.

giones angelorum? 54 Quomodo ergo implebuntur scripturae quia sic oportet fieri?
55 (304, 1.) In illa hora dixit Iesus turbis, Tamquam ad latronem existis cum gladiis et fustibus comprehendere me: cotidie apud vos sedebam docens in templo, et non me tenuistis.
56 (305, 6.) Hoc autem totum factum est ut implerentur scripturae prophetarum. Tunc discipuli omnes relicto eo fugerunt.
57 (306, 1.) At illi tenentes Iesum duxerunt ad Caiaphan principem sacerdotum, ubi scribae et seniores convenerant.
58 (307, 4.) Petrus autem sequebatur eum a longe usque in atrium principis sacerdotum: et ingressus intro sedebat cum ministris ut videret finem.

59 (308, 2.) Principes autem sacerdotum et omne concilium quaerebant falsum testimonium contra Iesum, ut eum morti traderent, 60 et non invenerunt, cum multi falsi testes accessissent: (309, 6.) novissime autem venerunt duo falsi testes 61 et dixerunt, Hic dixit, Possum destruere templum dei et post triduum aedificare illud.

Pst. (Memph. Theb.) Arm. *Orig.Int.* iii. 908c. (*εκαθ. καθ' ἡμ. εν τῳ ἱερῳ.* Memph. Theb.) | post *εκαθ.* CDK. *a.b.c.ff*².*g*².*h.* Arm. (cdd.) (Æth.) *Eus.* D.E. *Orig. Int.* iii. 906b. | ‡ post *διδασκων* ϛ. A. rel. Vulg. *f.ff*¹.*g*¹. Syr.Hcl.

55. *εκαθεζομην* *Eus.* D.E. | *εκαθημην* D.

— *διδασκων*] om. 1.

56. *μαθηται*] add. *αυτου* B.*Btly.Blc. a.h.* Theb. Æth. | Contra, ACD. rel.

—, 57. *εφυγον· οἱ δε κρατησαντες bis* B*.

57. *απηγαγον* *Orig.* iv. 386a. | *απηγον* C. (add. *αυτον* Memph. Theb.)

— *Καιαφαν* *Am. Orig.* iv. | *Καειφαν* D. Caipham Vulg.*Cl.* (Latt.) | *Καιαφα* H.

58. *ηκολουθει αυτῳ*] *ηκολουθσαν* ω̃ (sic. ut vid.) 33. (om. *αυτῳ* *g*².)

— *απο* ABDN rel. *Orig. Int.* iii. 909a. | om. CLΔ. 1. 33. F. Arm.

59. *οἱ δε αρχιερεις* MSS. (Latt.) rel. *Orig. Int.* iii. 909c. (*Eus.* in Ps. 386a.) | *ὁ δε αρχιερευς* (*a*). Memph. (cdd.) Theb. *Orig.* i. 315b. iv. 386a MS. (princeps vero *a.*) ‖ † add. *και οἱ πρεσβυτεροι* ϛ. ACN. rel. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. Æth. *Orig. Int.* iii. 909c. | om. BDL. 69. (Latt.) Memph. Theb. Arm. *Orig.* i. 315b. iv. 386a. *Eus.* in Ps.

59. *ὁλον*] ante *το συνεδριον* N.

— *αυτον θανατωσ.* BCD *Gr.*NL. 1. 33. 69. Latt. *Orig. Int.* iii. 909c. | *θανατωσ. αυτον* AΔEFGHKMSUV. Arm. *Orig.* i. iv. 386b. *Eus.* in Ps.

— *θανατωσουσιν* ACDNLΔEFGH. *Orig.* iv. | ‡ *-σωσιν* ϛ. B*s*(? C*). 1*s*. 33*s*. 69. rel. *Orig.* i.

60. *ουχ* BC. rel. | *ουκ* ADN.

— *εὑρον* AB*s*CDK. rel. *Orig.* i. 315b. iv. 386b. | *ηὑρον* NEG. ‖ † add. *και* ϛ. AC² N². 33. rel. *f.ff*².*h.* Syrr.Pst.&Hcl. Æth. *Orig. Int.* iii. 909c. | om. BC*N*L. 1. Vulg. *a.b.ff*¹.*g*¹·²·*l.* Memph. Theb. Arm. *Orig.* i. 315c. iv. 386b. | add. *το ἑξης και* D. (om. *και ουχ ευρ. c*).

— *πολλων προσελθοντων ψευδομαρτυρων* ABL. 33. *Orig.* i. 315c. iv. 386b. | *προσελθ. πολλ. ψευδ.* 1. (Syr.Pst.) (Syr. Hier.) Memph. Theb. | ‡ *πολλων ψευδομαρτυρων προσελθοντων* ϛ. CN. rel. Latt. (Syr.Hcl.) Arm. | *πολλων ψευδομαρτυρων ελθοντων* 69. K. | *πολλοι προσηλθον ψευδομαρτυρες* D. (Syrr. Pst.&Hcl.) (Syr.Hier.) (Æth.) (*Orig. Int.* iii. 909c.) ‖ † add. *ουχ εὑρον* ϛ. AC². 33. rel. *a.*(*c.*)(*f.*)(*ff*².)(*h.*) Syr.Hcl. (Æth.) (*ουχ ηὑρον* N²EG.) *Orig.Int.* iii. 909c. | om. BC*N*L. 1. Vulg. *b.ff*¹.*g*¹·²·*l.* Syr.Pst. Syr.Hier. Memph. Theb. Arm. *Orig.* i. iv. ‖ add. *και ουκ εὑρον το ἑξης* D.

— *προσελθοντες*] *ηλθον* D. Latt.

— ad fin.] † add. *ψευδομαρτυρες* ϛ. A² CD. rel. Latt. Syr.Hcl. Arm. *Orig.* iv. *Orig. Int.* iii. 909f. (*μαρτυρες* A* ut vid. *τινες ψευδομαρτυρες* N.) | om. BL. 1. Syr.Pst. Syr.Hier. Memph. Theb. Æth. *Orig.* i.

61. *ειπον*] praem. *και* D. Latt. Syr.Pst. Æth. | Contra, *Orig.* i. iv. *Orig. Int.* iii. 909f.

— *οὑτος εφη* Vulg. *a.ff*¹.*g*¹·². *Orig.* i. 315c. 394e. iv. 200b. 386b. | *τουτον ηκουσαμεν λεγοντα* D. (*b*).(*c*).(*f*).(*ff*²).(*h*).

— *του θεου* *Orig.* i. *bis.* iv. *bis.* *Orig. Int.* iii. | *τουτον* C². (hoc Dei *b.c.ff*².*h.*)

— *οικοδομησαι*] add. † *αυτον* ϛ. ADN. rel. Vulg. *a.f.ff*¹·².*g*¹·². Syrr.Pst.&Hcl. *Orig. Int.* iii. 931c. | om. B. 1. 69. Arm. Æth. *Orig.* i. *bis.* iv. 386b. | ante *οικοδ.* CL. 33. *b.h.* *Orig.* iv. 200b. *Orig. Int.* iii. (aliud ante *οικοδ.* *c.*)

---

56. adimplerentur *Cl.* | 57. Caipham *Cl.* | 61. reaedificare *Cl.*

A B C(D)[Z](N). L[X] Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUV. § Z

62 καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, Οὐδὲν ἀπο-
κρίνῃ; τί οὗτοί σου § καταμαρτυροῦσιν; 63 ὁ δὲ
Ἰησοῦς, ἐσιώπα. καὶ† ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, Ἐξορ-
κίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ
σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 64 λέγει αὐτῷ ὁ
τι α Ἰησοῦς, Σὺ εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνά-
μεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.
¶ N τια ς 65 τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξεν¶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέγων,
§ Goth. τιβ β † Ἐβλασφήμησεν· τί ἔτι χρείαν § ἔχομεν μαρτύρων;
65. βλασφημίαν [αὐτοῦ] ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν†. 66 τί ὑμῖν δοκεῖ;
οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον, Ἔνοχος θανάτου· ἐστίν.
ⁿ‖Mar. 14:65-67. ‖Lu. 22:63-65. τιγ α 67 ⁿ τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκο-
λάφισαν αὐτόν· οἱ δὲ ‡ ἐράπισαν″ 68 λέγοντες, Προ-
φήτευσον ἡμῖν, χριστέ, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε;
§ X Ξς′ τιδ α °‖Mar. 14:69-72. 154 69 ° § Ὁ δὲ Πέτρος ‡ ἐκάθητο ἔξω″ ἐν τῇ αὐλῇ·
‖Lu. 22:55-62. καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα, Καὶ σὺ
‖Jo. 18:17, 18. 25-27. ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. 70 ὁ δὲ ἠρνήσατο
ἔμπροσθεν πάντων λέγων, Οὐκ οἶδα τί λέγεις. 71 ἐξελ-
τιε α θόντα δὲ† εἰς τὸν πυλῶνα εἶδεν αὐτὸν ἄλλη, καὶ λέγει
71. αὐτοῖς ἐκεῖ, [καὶ] οὗτος ἦν τοῖς ἐκεῖ,¶ Καὶ οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου.
¶ Z 72 καὶ πάλιν ἠρνήσατο ‡ μετὰ″ ὅρκου ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν

62 Et surgens princeps sacerdotum ait illi, Nihil respondis ad ea quae isti adversum te testificantur? 63 Iesus autem tacebat. Et princeps sacerdotum ait illi, Adiuro te per deum vivum ut dicas nobis si tu es Christus filius dei. 64 (310, 1.) Dicit illi Iesus, Tu dixisti: verum tamen dico vobis, a modo videbitis filium hominis sedentem a dextris virtutis, et venientem in nubibus caeli. 65 (311, 6.) Tunc princeps sacerdotum scidit vestimenta sua dicens, Blasphemavit: (312, 2.) quid adhuc egemus testibus? ecce nunc audistis blasphemiam. 66 Quid vobis videtur? At illi respondentes dixerunt, Reus est mortis. 67 (313, 1.) Tunc exspuerunt in faciem eius et colaphis eum ceciderunt, alii autem palmas in faciem ei dederunt, 68 dicentes, Prophetiza nobis, Christe, quis est qui te percussit? 69 (314, 1.) Petrus vero sedebat foris in atrio, et accessit ad eum una ancilla dicens, Et tu cum Iesu Galilaeo eras. 70 At ille negavit coram omnibus dicens, Nescio quid dicis. 71 (315, 1.) Exeunte autem illo iannam vidit eum alia et ait his qui erant ibi, Et hic erat cum Iesu Nazareno. 72 Et iterum negavit cum iuramento quia non novi hominem.

62. αποκρινῃ] -νει H.
— σου] σοι A*.
63. Ιησους] om. EF.
— εσιωπα. και] †add. αποκριθεις ς. A CN. rel. *a.b.c.f.ff².h.* Syrr.Pst.&Hel. Theb. Arm. | om. BZL. 1. 33. 69. G. Vulg. *ff¹.g¹·²·l.* Memph. Æth. *Orig.* iv. 386ᵇ. *Orig. Int.* iii. 910ᶜ. | εσιωπα αποκρ. δε U. | εσιωπα αποκρ. ουν D.
— εξορκιζω ABCZN. rel. *Orig.* iv. | ορκιζω DL. 69.
— του θεου 2°] add. του ζωντος C*NΔ. *ff²*. Syr.Hel. Memph. Theb. | Contra, ABC³ZL. rel. *Orig.* iv. *Orig. Int.* iii.
64. ειπας] add. ὁτι εγω ειμι Δ.
— πλην] add. δε Δ* Syr.Pst.
— ὑμιν] add. ὁτι D. Syr.Pst.
— εκαθημενον N*.
65. λεγων] †add. ὁτι ς. AC*. | om. BC² DZL. 33. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Arm. Æth. *Orig.* iv. 386ᶜ. *Orig. Int.* iii. 911ᵃ.
— εχομεν] εχωμεν H.
— βλασφημιαν] †add. αυτου ς. AC. rel *b.f.ff².g²*. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. Æth. *Orig.* iv. *Orig. Int.* iii. 911ᵃ. | om. BD ZL. Vulg. *a.c.ff¹.g¹.h.l.* Memph. Theb.

66. αποκριθεντες Vulg. *f.ff¹·².g¹·²*. *Orig.* iv. 386ᶜ. | απεκριθησαν παντες και D. *a.b.c.h.*
— ειπον] ειπαν 33.
67. οἱ δε] αλλοι δε D. (Latt.) Goth.
— εραπισαν ACDZLΔ. | ‡ερραπισαν ς. Bs. rel. ‖add. αυτον D. 1. G. *a.b.c.f. ff¹.g¹*. Syrr.Pst.&Hel. (in faciem *Am. g²*. in faciem ei *Orig. Int.* iii. 911ᵈ. in faciem ejus Vulg.*Cl.* Theb.)
69. εκαθητο ante εξω BDZL. 1. 33. Latt. Syr.Pst. Syr.Hier. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 912ᶜ. | ‡post ς. ACX. rel. Syr.Hel. Goth. | post αυλῃ Δ*.
— Γαλιλαιου *Orig. Int.* iii. | Ναζωραιου C. Syr.Pst.
70. εμπροσθεν] add. αυτων AC*XΔ. 1. FHKMSUV. Goth. (ut vid.) | Contra, BC²DZL. 33. 69. EG. Latt. rel. *Orig. Int.* iii. 900ᵈ. 912ᵈ.
— παντων] om. K.
— τι] ὁ 1.
— λεγεις *Orig. Int.* iii. *bis.* | add. ουδε επισταμαι DΔ. 1. *a.b.* Syr.Hier.
71. εξελθοντα δε] †add. αυτον ς. AC. rel. *b.* Arm. | om. BZL. 33. *a.* Goth. | εξελθοντος δε αυτου D. (Latt.) Memph. Theb. *Orig. Int.* iii. 912ᵈ.
71. αυτον (ante αλλη)] om. 1.
— αλλη] add. παιδισκη D. Vulg.*Cl. a.b. c.ff².h.* (Arm.) *Orig. Int.* | Contra, *Am. f.ff¹.g¹*.
— τοις εκει BDGsKSs. Verss. | αυτοις εκει ACZLXΔ. 1. 33. 69. E*FHMUV. (? Goth.) (ei ibi *Orig. Int.*)
— και οὑτος ACL. rel. Verss. | om. και B.*Btly.*D. Syr.Pst.*ed.* Theb.
— Ναζωραιου] Ναζαρηνου 1. | Γαλιλαιου E* (ut vid.)
72. μετα AB.*Btly.*CLΔ. 33. K. | ‡μεθ' ς. D. rel.
— ὁτι Vulg. *f.ff¹.g¹·².h.* | λεγων D. *b.c.(f.) ff².(h.)*
73. προσελθοντες] praem. παλιν 1. (προσελθυτες 33.)
— και συ Vulg. *f.ff¹·².g¹·²*. | om. D. 1. | post es *a.(b.c.h.)* | om. και *b.c.h.*
— και γαρ *Orig. Int.* iii. 912ᵈ. | add. Γα-

62. respondes *Cl.* | 64. virtutis dei *Cl.* | 67. ejus dederunt *Cl.* | 70. quod *Am.** | 71. alia ancilla *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Theb. [Goth.] Arm. Æth.

ἄνθρωπον. 73 μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἑστῶ-
τες εἶπον τῷ Πέτρῳ, Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ·
καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. 74 τότε ἤρξατο
‡ καταθεματίζειν″ καὶ ὀμνύειν ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρω-
πον. καὶ ‡ εὐθὺς″ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 75 καὶ ἐμνήσθη
ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος† Ἰησοῦ εἰρηκότος† ὅτι Πρὶν
ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με· καὶ ἐξελθὼν
ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.

τις β

73 Et post pusillum accesserunt qui stabant et dixerunt Petro, Vere et tu ex illis es: nam et loquella tua manifestum te facit. 74 Tunc coepit detestari et iurare quia non novisset hominem. Et continuo gallus cantavit. 75 (316, 2.) Et recordatus est Petrus verbi Iesu quod dixerat, Prius quam gallus cantet ter me negabis, et egressus foras ploravit amare.

XXVII. • τιζ β
P ‖Mar. 15: 1. ‖Lu. 23: 1. ‖Jo. 18:28.
¶ D
τιη α

155 1 P Πρωΐας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον
πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ
κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατῶσαι αὐτόν,¶ 2 καὶ δή-
σαντες αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρέδωκαν† †Πιλάτῳ τῷ
ἡγεμόνι.

ΞΖ′ τιθ ι

156 3 Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ ‡ παραδοὺς″ αὐτὸν ὅτι
κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς ‡ ἔστρεψεν″ τὰ τριάκοντα
ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ† πρεσβυτέροις 4 λέγων,
Ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα ἀθῷον. οἱ δὲ εἶπον, Τί πρὸς
ἡμᾶς; σὺ ‡ ὄψῃ.″ 5 καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια ‡ εἰς τὸν
ναὸν″ ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο. 6 οἱ δὲ
ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια ‡ εἶπαν,″ Οὐκ ἔξεστιν
βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός

4. αἷμα δίκαιον
6. κορβᾶν

1 (317, 2.) Mane autem facto consilium inierunt omnes principes sacerdotum et seniores populi adversus Iesum, ut eum morti traderent. 2 (318, 1.) Et vinctum adduxerunt eum et tradiderunt Pontio Pilato praesidi. 3 (319, 10.) Tunc videns Iudas, qui eum tradidit, quod damnatus esset, paenitentia ductus rettulit triginta argenteos principibus sacerdotum et senioribus 4 dicens, Peccavi tradens sanguinem iustum. At illi dixerunt, Quid ad nos? tu videris. 5 Et proiectis argenteis in templo recessit, et abiens laqueo se suspendit. 6 Principes autem sacerdotum acceptis argenteis dixerunt, Non licet mittere eos in corbanan, quia pretium san-

---

λιλαιος ει, και C*. Syr.Hcl*. | ad fin. ver. om. L.

73. δηλον σε ποιει Vulg. *f. ff*¹. *g*¹·². *Orig. Int.* iii. | ὑμοιαζει D. *a. b. c. ff*². *h.*

74. καταθεμιτιζειν ABCDLXΔ 1. 33. 69. EFGHKMSUV | ‡ καταναθεμιτιζειν ς.

— ευθυς BL. | ‡ ευθεως ς. ACD. 1. 33. rel.

75. Ιησοῦ] † praem. του ς. C²L. rel. | om. AB. *Bch.* C*DXΔEFGH.

— ειρηκοτος] † add. αυτῳ ς. ACX. rel. *b.* (hiat *a.*) *f.* Syrr. Pst. & Hcl. Memph. Æth. *Orig. Int.* iii. 912ᵈ. | om. BDL. 33. (Latt.) Theb. Arm.

— ὁτι] om. D. Latt. Æth.

— πριν] add. η A.

— αλεκτορα φωνησαι | αλεκτοροφωνιας 1. | αλεκτορ φωνησαι 69.

— τρις] post απαρνησῃ με 69. | (απαρνησει C.)

1. ελαβον (Latt.) rel. *Orig. Int.* iii. 914ᵃ. | εποιησαν D. *a. c. f.* Arm.

— ὡστε θανατωσαι] ἱνα θανατωσουσιν D. | (ὡστε] ὁπως S.) | αυτον ante θανατωσαι 69 txt. θανατωσουσιν 69 mg*.

2. παρεδωκαν] † add. αυτον ς. AC³. rel. Syrr. Pst. (& Hcl. †) Memph. Theb. Goth. *Orig. Int.* iii. 914ᵇ. *Pet. Alex.* ap. Routh. iv. 33. | om. B. *Btly. Blc.* C*L. 33. K. Latt. Syr. Hcl. † Arm. *Orig.* iv. 435ᶜ. *Orig. Int.* iii. 914ᵃ.

— Πιλατῳ] † praem. Ποντιῳ ς. ACX. rel. Latt. *d.* Syr. Hcl. Goth. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. | om. BL. 33. Syr. Pst. Memph. Theb. *Orig.* iv. *Pet. Alex.*

— τῳ ἡγεμ.] om. τῳ Δ.

3. παραδους B. *Btly.* L. 33. Latt. Syr. Hcl. *Orig. Int.* iii. 914ᵉ. | ‡ παραδιδους ς. AC. rel. *Orig.* i. 396ᵃ. *Eus.* D.E. 480ᵈ.

— εστρεψεν BL. *Orig.* i. iv. 435ᵉ. (εστρεφε *Orig.* iv. 435ᶜ.) misit *d.* (hiat D.) | ‡ απεστρεψεν ς. AC. rel. *Eus.* D.E.

— πρεσβυτεροις] † praem. τοις ς. AX. rel. | om. B. *Btly.* (in ipsa coll.) CL. 33. *Orig.* i. iv. 435ᶜ·ᵉ· *Eus.* D.E. (ipsa collatio Bentleii non om. τοις ante αρχιερ.) ‖ add. του λαου Arm. Æth.

4. αθωον AB txt. *Bch.* C. rel. Syrr. Pst. & Hcl. (et Hcl. mg. *Gr.*) Goth. *Orig.* i. 396ᵇ MS. iv. 435ᶜ. *Eus.* D.E. 480ᵈ. (hiat D.) | δικαιον B. mg. *Bch.* L. Syr. Hier. Memph. Theb. Arm. *Orig.* i. 396ᵇ·ᶜ· ed. iv. 436ᵃ. 445ᵈ. justum Latt. *Orig. Int.* iii. 914ᶜ. iv. 664ᶜ. *Cypr.* 290. (dis.) *Hil.* 746ᵈ. *Lcf.* 221. utramque lectionem habet Æth.

4. ειπον *Orig.* i. | ειπαν L. 33. *Eus.* D.E.

— οψῃ ABCLXΔ. 33. 69(?²). FGHKMSV. Syr. Hcl. mg. *Gr.* *Orig* iv. 435ᶜ. | ‡ οψει ς. 1. 69* ut vid. EU. *Orig.* i. *Eus.* D.E.

5. εις τον ναον BL. 33. 69. Goth. Æth. *Orig.* i. *Eus.* D.E. 480ᵈ. 481ᶜ. | ‡ εν τῳ ναῳ ς. AC. rel. Latt. Syrr.

— ανεχωρησεν *Orig.* *Eus.* D.E. | απεχ. C.

6. ειπαν B. *Btly.* L. 33. *Eus.* D.E. | ‡ ειπον ς. AC. rel.

— κορβαναν AB². *Bch.* CL. rel. *Am.* (*ff*¹.) Syr. Hcl. (et mg. *Gr.*) Arm. *Eus.* D.E. *Hil.* 747ᵃ. | κορβαν B* *Bch.* *f. g*¹. Æth. Corbam *a. d. h.* (loculum *b. c. ff*².) | κορβανα X. (Syr. Pst. Syr. Hier.) | κορβονᾶ 33. | κορβοναν EKM. 69 mg*. (Vulg. *Cl.*) *Orig. Int.* iii. 914ᵈ. | γολγοθαν 69 txt. | κορβανον Memph. (Theb.) Goth.

75. flevit *Cl.*
6. eos mittere *Cl.*

A B (C) [D]. L (X) Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUV.
q Act. 1:19.
r Zec. 11:12, 13.
s ||Mar.15:2-20. τκ ||Lu. 23:2-25. α
t Jo. 18:33.
¶ C
τκα δ
§ D
¶ X
u Jo. 18:39, 40. τκβ β

ἐστιν. 7 συμβούλιον δὲ λαβόντες ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν
τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις. 8 διὸ
ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς αἵματος q ἕως τῆς σήμε-
ρον. 9 τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ
προφήτου λέγοντος, r Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀρ-
γύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ
υἱῶν Ἰσραήλ, 10 καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ
κεραμέως, καθὰ συνέταξέν μοι κύριος.
157 11 s Ὁ δὲ Ἰησοῦς ‡ ἐστάθη″ ἔμπροσθεν τοῦ
ἡγεμόνος· t καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων,
Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων¶; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη,
αὐτῷ, Σὺ λέγεις. 12 καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ
τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων§ οὐδὲν¶ ἀπεκρί-
νατο. 13 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος, Οὐκ ἀκούεις πόσα
σοῦ καταμαρτυροῦσιν; 14 καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς
οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.
158 15 u Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν

guinis est. 7 Consilio autem ini-
to emerunt ex illis agrum figuli
in sepulturam peregrinorum.
8 Propter hoc vocatus est ager
ille Acheldemach, ager sangui-
nis, usque in hodiernum diem.
9 Et tunc impletum est quod
dictum est per Hieremiam pro-
phetam dicentem, Et accepe-
runt triginta argenteos pretium
appretiati quem appretiaverunt
a filiis Israhel, 10 et dederunt
eos in agrum figuli, sicut con-
stituit mihi dominus.
11 (320, 1.) Iesus autem stetit
ante praesidem, et interrogavit
eum praeses dicens, Tu es rex
Iudaeorum? Dicit ei Iesus, Tu
dicis. 12 (321, 4.) Et cum accusa-
retur a principibus sacerdotum
et senioribus, nihil respondit.
13 Tunc dicit illi Pilatus, Non
audis quanta adversum te dicant
testimonia? 14 Et non respondit
ei ad ullum verbum, ita ut mi-
raretur praeses vehementer.
15 (322, 2.) Per diem autem sol-
lemnem consueverat praeses di-

7. δε] τε HM.

8. αγρος εκεινος] add. Haceldama hoc est. Vulg. *Cl.* Acheldamac hoc est *a.*(*ff*¹). Acheldemach quod est *b.c.g*¹*.ff*²*.g*²*.h.l.* Acheldemach *Am.* (*Fuld.*) *Orig. Int.* iii. 914d. Echeldemach hoc est *d.* | om. *f.* *Eus.* D.E. 481a.

9. Ἱερεμιου BL. rel. (Latt.) Syr.Hel.txt. Syr.Hier. Memph.Theb.Goth.Arm.Æth. *Orig. Int.* iii. *Eus.* D.E. | om. 33. *a.b.* Syr.Pst. | Ιηρεμιου AC*. | ηρεμιου 69. | Esaiam *l.* Zachariam Syr.Hel. mg. | "Inter ea quae scripta sunt non invenitur hoc Jeremias alicubi prophetasse in libris suis qui vel in ecclesiis leguntur, vel apud Judaeos referuntur: si quis autem potest scire, ostendat ubi sit scriptum: suspicor aut errorem esse scripturae, et pro Zacharia positum Jeremiam aut esse aliquam secretam Jeremiae scripturam in qua scribitur." *Orig. Int.* iii. 916f. [monendus est lector de hiatibus prophetae Jeremiae in versione LXX, sicut in ecclesiis legebatur.] Ἐπιστήσεις, ἐπεὶ μὴ ταῦτα φέρεται ἐν τῇ τοῦ Ἱερεμίου προφητείᾳ, εἴτε χρὴ ὑπονοεῖν περιῃρῆσθαι αὐτὰ ἐξ αὐτῆς κατά τινα ῥᾳδιουργίαν, ἢ καὶ σφάλμα γραφικὸν γεγονέναι, τῶν ἀμελέστερον τὰ τῶν ἱερῶν εὐαγγελίων ἀντίγραφα πεποιημένων σφαλέντος τινος, καὶ ἀντὶ μὲν τοῦ Ζαχαρίου Ἱερεμίαν τεθεικότος *Eus.* D.E. 481b. "Hoc testimonium in Jeremia non invenitur; in Zacharia vero, qui pene ultimus est duodecim prophetarum, quaedam similitudo fertur, et quamquam sensus non multum discrepet, tamen et ordo et verba diversa sunt. Legi nuper in quodam Hebraico volumine, quod Nazarenae sectae mihi Hebraeus obtulit, Jeremiae apocryphum, in quo haec ad verbum scripta reperi: sed tamen mihi videtur magis de Zacharia sumtum testimonium." *Hier.* in loc. (vii. 228). "Si quis autem movetur quod hoc testimonium non invenitur in Scriptura Jeremiae prophetae, et ideo putat fidei evangelistae aliquid derogandum, primo noverit non omnes codices evangeliorum habere, quod per Jeremiam dictum sit, sed tantum modo per prophetam. Possemus ergo dicere his potius codicibus esse credendum, qui Jeremiae non habent: dictum est enim hoc per prophetam, sed Zachariam, unde putatur codices esse mendosos qui habent nomen Jeremiae, quia vel Zachariae habere debuerunt, vel nullius, sicut quidam, sed tantum, per prophetam dicentem, qui utique intelligitur Zacharias. Sed utatur ista defensione, cui placet: mihi autem cur non placeat, haec caussa est, quia et plures codices habent Jeremiae nomen; et qui diligentius in Graecis exemplaribus Evangelium consideraverunt, in antiquioribus Graecis ita se perhibent invenisse: et nulla fuit caussa cur adderetur hoc nomen, ut mendositas fieret: cur autem de nonnullis codicibus tolleretur, fuit utique caussa, ut hoc audax imperitia faceret, cum turbaretur quaestione, quod hoc testimonium apud Jeremiam non inveniretur." *August.* de cons. Evangelist. iii. 7. 29. (Ed. Bassani. iv. 150).

9. Ισραηλ] om. K.

10. εδωκαν *Orig. Int.* iii. *Eus.* D.E. 481a. (ed.) | εδωκεν A* ut vid. | εβαλον 69. | εδωκα Syrr.Pst.&Hcl. Syr.Hier. *Eus.* D.E. 481a.(MSS.)

— καθα *Eus.* D.E. | καθως 1.

— κυριος *Eus.* D.E. | praem. ὁ 1.

11. εσταθη BCL. 1. 33. *Orig.* i. 315c (MS). | ‡ εστη ϛ. A. rel. *Orig.* i. 315c (ed.) (εστι EK).

— Ιησους 2° *Orig.* i. *Orig. Int.* iii. 916c. | om. L.

— αυτῳ *Orig.* i. *Orig. Int.* iii. | om. L. 33. *a.* Syr.Hier. Memph. Theb. Arm.

12. των πρεσβ. ABsΔ. rel. | om. των LX. 1. 69. (hiat 33). *Orig.* i. 315d. iv. 386c.

— απεκρινατο ABsLΔ. 1. rel. (hiat 33). (Latt.) Syrr. *Orig.* i. ed. | απεκρεινετο D. *b.ff*²*.h.* Syr.Hier. *Orig.* i.MS. et iv. *Orig. Int.* iii. 917b.

8. Haceldama hoc est ager sanguinis *Cl.* | 9. *om.* et *ante* tunc *Cl.* | 11. dicit illi *Cl.* | 13. dicunt *Cl.*

Vulg. *a.b.c.* Syrr. P. H. Memph. Theb. (Goth.) Arm. Æth.

τκγ δ ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον, ὃν ἤθελον. 16 εἶχον δὲ τότε
δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον Βαραββᾶν· 17 συνηγμέ-
νων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος, Τίνα θέλετε
17. [τὸν] Βαραββᾶν ἀπολύσω ὑμῖν; Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον
χριστόν; 18 ᾔδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐ-
τκδ ι τόν. 19 καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀπέ-
στειλεν πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα, Μηδὲν
¶ Goth. σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ¶ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμε-
τκε α ρον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. 20 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσ-
βύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους, ἵνα αἰτήσωνται τὸν
Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. 21 ἀποκριθεὶς
δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς, Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο
τκς α ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ ‡εἶπαν, "*Τὸν" Βαραββᾶν. 22 λέγει
αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος, Τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγό-
μενον χριστόν; Λέγουσιν† πάντες, Σταυρωθήτω.
23. λέγει αὐτοῖς ὁ ἡγεμών, 23 ὁ δὲ† ἔφη, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς
ἔκραζον λέγοντες, Σταυρωθήτω.

mittere populo unum vinctum quem voluissent. 16 (323, 4.) Habebat autem tunc vinctum insignem qui dicebatur Barabbas. 17 Congregatis ergo illis dixit Pilatus, Quem vultis dimittam vobis, Barabban an Iesum qui dicitur Christus? 18 Sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum. 19 (324, 10.) Sedente autem illo pro tribunali misit ad illum uxor eius dicens, Nihil tibi et iusto illi: multa enim passa sum hodie per visum propter eum. 20 (325, 1.) Principes autem sacerdotum et seniores persuaserunt populis ut peterent Barabban, Iesum vero perderent. 21 Respondens autem praeses ait illis, Quem vultis vobis de duobus dimitti? At illi dixerunt, Barabban. 22 (326, 1.) Dicit illis Pilatus, Quid igitur faciam de Iesu qui dicitur Christus? 23 Dicunt omnes, Crucifigatur. Ait illis praeses, Quid enim mali fecit? At illi magis clamabant dicentes, Crucifigatur.

---

13. *ποσα*] *τοσα* D*.
— *σου*] post *καταμαρτυρουσιν* D*. (Contra, *Orig.* i. 315^{d}.)
— *καταμαρτυρουσιν* *Orig.* i. | *κατηγορουσιν* 1. Æth. (hiat 33).
14. *προς ουδε* ABs(L)Δ. 1. 33. rel. (*Orig.* i. 315^{d}). | om. D. Latt. (exc. Vulg.) Theb. (Arm.)
— *ουδε ἑν*] *ουδεν* L. *Orig.* i. 315^{d}.
— *τον ἡγεμονα*] om. Syr.Pst.
15. *ἑορτην*] praem. *την* D.
— *ἑνα τῳ οχλῳ δεσμιον* ABLΔ. 1. rel. Theb. Goth. Æth. | *ἑνα δεσμ. τ. οχλ.* D. Syrr.(Pst.)&Hel. Memph. | *τ. οχλ. ἑνα δεσμ.* 69. M. *Am.* Latt. Syr.Hier. *Orig.-Int.* iii. 917^{b}. (populo dimittere unum vinctum Vulg.*Cl.*) | *ἑνα* post *τ. οχλ. δεσμ.* Arm. sic *vel* om. 33.
16. *ειχον*] habebat Vulg. ff^{1}.g^{1}. *Orig. Int.* iii. 918^{b}.
— *λεγομενον*] praem. *τον* D.
— Βαραββαν Syr.Hel.mg. *Gr.* | Βαρραβαν 69. *c*.g^{2}. ‖ praem. Ἰησοῦν sic 1*. Syr.Hier. Arm. (de hoc nomine in hoc loco tacent et Origenes ipse et Origenis interpres.) | Contra, ABDL. 1**. 33. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Goth. Æth. *Orig. Int.* (*sic*) iii. 918^{c}. vid. *Hil.* 748^{b}.
17. *ουν* ABsL. 1. 33. rel. Vulg. ff^{1}. Syr.Hel. Memph. Theb. | *δε* D. 69. *a.b.c.f.*ff^{2}.g^{1}.*h.* (Syr.Pst.) Goth. (Æth.) | om. Arm.
— *τινα θελετε απολυσω ὑμιν*] om. E*. ‖ post *θελετε* add. *των δυο* Δ. *a.* Syr.Hier. Arm. *Orig.* i. 316^{a}. *Orig. Int.* ii. 245^{a}. (Contra, *Orig. Int.* iii. 918^{c}.) ‖ *ὑμιν*] ante *απολυσω* D. | add. *των δυο* 1*.
17. Βαραββαν sic sine add. ADL. rel. | praem. *τον* B. *Btly.* *Orig.* i. 316^{a}. ‖ praem. Ἰησοῦν τὸν 1*. Syr.Hier. Arm. *Orig. Int.* iii. 918^{c}. Scholia Graeca. In codice S et aliis apud Bch. in margine est scholion: Ἀναστάσιος ἐπίσκοπος Ἀντιοχ. Παλαιοῖς πάνυ ἀντιγράφοις ἐντυχὼν εὗρον καὶ αὐτὸν τὸν Βαραββᾶν Ἰησοῦν λεγόμενον· οὕτως γοῦν εἶχεν ἡ τοῦ Πιλάτου πεῦξις ἐκεῖ, "Τίνα θέλετε τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν, Ἰησοῦν τὸν Βαραββᾶν ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν;" ὡς γὰρ ἔοικεν πατρωνυμία τοῦ λῃστοῦ ἦν ὁ Βαραββᾶς, ὅπερ ἑρμηνεύεται διδασκάλου υἱός. ("In multis exemplaribus non continetur quod Barabbas etiam Jesus dicebatur, et forsitan recte, ut ne nomen Jesu conveniat alicui iniquorum." *Orig. Int.* iii. 918^{c}.) | Ιησουν non habent ABDL. 33. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Goth. Æth. et *Origenes* ipse i. 316^{a}. Optime redarguit eos Lachmannus qui putent post verba Ιησουν Βαραββαν in ver. 17 (et etiam in judicio nonnullorum in ver. 16) evangelistam scribere potuisse in ver. 20, ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν.—Haec lectio orta fuisse videtur e litteris posterioribus vocis ὑμιν casu bis scriptis; *sic* ΥΜΙΝΙΝ; hinc ΥΜΙΝΙ̅Ν̅ i.e. ὑμῖν et Ἰησοῦν, sicut per compendium scribitur hoc nomen.
20. *οἱ δε αρχ.*] princeps autem sacerdotum *Am.* *f.h.*
— *πρεσβυτεροι*] add. *του λαου* F.
— *αιτησωνται* *Orig.* iv. 386^{d}. | *-σονται* $EF^{2}HV$. (*-σωσι* *Eus.* in Ps. 386^{b}.)
21. *ειπαν* DL. 33. | ‡*ειπον* ꞓ. ABs. rel.
— *τον Βαρ.* BL. 1. 33. | *om. *τον* ꞓ. AD. rel.
22. *ποιησω* AB. rel. Vulg. *d.f.*ff^{1}.$g^{1.2}$. | *ποιησωμεν* D. *Gr.* *a.b.c.*ff^{2}.*h.* *Orig. Int.* iii. 919^{a}.
— *λεγουσιν*] †add. *αυτῳ* ꞓ. L. rel. *f.* Æth. | om. ABDΔ. 1. 33. 69. K. (Latt.) Syrr.Pst.&Hel. Syr.Hier. Memph. Theb. Arm. *Orig. Int.* iii. 919^{a}.
— *σταυρωθητω* *bis.* K. Æth.
23. *ὁ δε εφη* B. 33. 69. Syr.Hier. Theb. Arm. | *ὁ δε* †*ἡγεμων*" *εφη* ꞓ. A. rel. Syr.Hel. | *λεγει αυτοις ὁ ἡγεμων* DL. 1. Latt. Memph. Æth. (dicit eis Pilatus *Mm.* Syr.Pst.*ed.*)
— *περισσως*] *περισσοτερον* 1.
— *εκραζον*] *εκραξαν* D. Syr.Pst. (Contra, Syr.Hel. Syr.Hier.)
— *λεγοντες*] om. 1. K. *a.b.* Theb.

15. populo dimittere *Cl.* | 19. ad eum uxor *Cl.* | 20. priuceps *Am.*

A B D [N]. L Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUV[F[a]].

τκζ ι 159 24 Ἰδὼν δὲ ὁ Πιλᾶτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ
μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς
χεῖρας ‡ κατέναντι″ τοῦ ὄχλου λέγων, Ἀθῷός εἰμι
ἀπὸ τοῦ αἵματος [τοῦ δικαίου] τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε.
§ F[a] 25 καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν,§ Τὸ αἷμα αὐτοῦ
¶ F[a] τκη α ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.¶ 26 τότε ἀπέλυσεν
§ N αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν·§ τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας
παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.

τκθ δ 160 27 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος, παραλα-
βόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον, συνήγαγον ἐπ'
y Jo. 19:2, etc. αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν· 28 y καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν
‡ χλαμύδα κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ·″ 29 καὶ πλέξαν-
τες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν ἐπὶ ‡ τῆς κεφαλῆς″
αὐτοῦ, καὶ κάλαμον ‡ ἐν τῇ δεξιᾷ″ αὐτοῦ· καὶ γονυ-
29. ἐνέπαιξαν πετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιζον αὐτῷ λέγον-
τλ ς τες, Χαῖρε ‡ βασιλεῦ″ τῶν Ἰουδαίων· 30 καὶ ἐμπτύ-
σαντες εἰς αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλαμον καὶ ἔτυπτον εἰς
τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 31 καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέ-
δυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ
ἱμάτια αὐτοῦ· καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι.

24 (327, 10.) Videns autem Pilatus quia nihil proficeret sed magis tumultus fieret, accepta aqua lavit manus coram populo dicens, Innocens ego sum a sanguine iusti huius: vos videritis. 25 Et respondens universus populus dixit, Sanguis eius super nos et super filios nostros. 26 (328, 1.) Tunc dimisit illis Barabban, Iesum autem flagellatum tradidit eis ut crucifigeretur.

27 (329, 4.) Tunc milites praesidis suscipientes Iesum in praetorio congregaverunt ad eum universam cohortem: 28 et exuentes eum clamydem coccineam circumdederunt ei, 29 et plectentes coronam de spinis posuerunt super caput eius et harundinem in dextera eius, et genu flexo ante eum inludebant dicentes, Have rex Iudaeorum. 30 (330, 6.) Et exspuentes in eum acceperunt harundinem et percutiebant caput eius. 31 Et post quam inluserunt ei, exuerunt eum clamyde et induerunt eum vestimentis eius, et duxerunt eum ut crucifigerent. 32 (331, 1.)

24. *οφειλη* E*.
— *κατεναντι* BD. | ‡ *απεναντι* ς. A. rel.
— *ειμι*] add. *εγω* D. Latt.
— *του δικαιου τουτου* ς. L. 1. 33. rel. Vulg. *c.ff*[1].(*[2].g*[1.2.] ut vid.) Syr.Hel. | *τουτου του δικαιου* ΑΔ. *f.h.* Syr.Pst. Syr.Hier. Memph. Theb. Arm. Æth. | om. *του δικαιου* BD. *a.b.* *Orig. Int.* ii. 245[c]. iii. 917[a]. 919[d].
25. *πας*] post *ὁ λαος* L.
26. *απελ. αυτους* V.
— *φραγελλωσας*] *φλαγελλ.* D*.
— *παρεδωκεν* ABs. 33. rel. | add. *αυτοις* D NL. 1. F. Latt. (exc. *b.*) Syr.Hier. Æth.
— *σταυρωθη* ABN. rel. Vulg. *f.ff*[1].*g*[1.2.] | *σταυρωσωσιν αυτον* D. *a.b.c.ff*[2].*h.* Syr.Hier. Æth.
27. *συνηγαγον*] *-γεν* D*Gr.* | praem. *και* 33. (Contra, *Eus.* D.E. 504[c].)
28. *εκδυσαντες* ANLΔ. 1. 33. 69. rel. Vulg. *f.ff*[1].*g*[1](ut vid.)*g*[2].*h.* Syrr.Pst.&Hel. Syr.Hier. Memph. Theb. Arm. *Eus.* D.E. 504[c]. | *ενδυσ.* BD. *a.b.c.ff*[2]. *Orig. Int.* iii. 919[a]. | hoc add. *f.h.* (vid. Mar. xv. 17.) | *om. εκδυσ. αυτ.* Æth.
— *αυτον*] om. *b.* | add. *ειματιον πορφυρουν και* D. *a.b.c.f.ff*[2].*h.* vid. *Hil.* 748[c]. (vid. Mar. xv. 17.) | add. *τα ἱματια αυτου* 33. Syr.Hel.mg. | non habent ABsN. 1. rel. Vulg. *ff*[1].*g*[2]. rel. *Eus.* D.E.
29. *χλαμ. κοκκινην περιεθηκαν αυτῳ.* BDL. 69. Latt. Syr.Hier. Memph. Theb. *Eus.* D.E. 505[d]. | ‡ *περιεθ. αυτ. χλαμ. κοκ.* ς. AN. rel. Syrr.Pst.&Hel. Arm. (Æth.) (chlamydem coccineam et purpuram circumdederunt ei. *Orig. Int.* iii.) | *χλαμυδα*] *-δαν* D. (*om. κοκκ.* Æth.)
— *πλεξαντες* Vulg. *f.ff*[1].*g*[1.2.] | om. *a.b.c.ff*[2]. *Orig. Int.* iii.
— *επεθηκαν* ADL. 33. rel. *Eus.* D.E. 505[d]. | *περιεθηκαν* B. | *εθηκαν* NΔ. 1. 69. K.
— *της κεφαλης* BL. 69. *Eus.* D.E. | ‡ *την κεφαλην* ς. ADN. | *τῃ κεφαλῃ* 33. H. (*αυτου τῃ κεφαλῃ επεθηκαν* 33.)
— *εν τῃ δεξιᾳ* ABDN(L). 1. 33. 69. Vulg. *a.c.ff*[1].*g*[1.2.] Syrr.Pst.&Hel.mg. Syr.Hier. Memph. Theb. Arm. Æth. (*επηδεξια* L.) | ‡ *επι την δεξιαν* ς. Δ. rel. *b.f.ff*[2].*h.* Syr.Hel.txt. (*εν τῃ χειρι* *Eus.* D.E.)
— *γονυπετησαντες*] *-τουντες* 69.
— *ενεπαιζον* AN. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Syr.Hier. *Eus.* D.E. | *ενεπαιξαν* BDL. 33. (vid. ver. 31.)
— *αυτον*] *om. Am. For. Tol. b.ff*[1].(*g*[1.2.] ut vid.) Syr.Hel.MS. Arm.
— *λεγοντες*] *δεροντες* A.
— *βασιλευ* B.*Bch.*DΔ.1. (*βασιλευς* B.*Btly.* i. e. collator ὁ editionis Cephalaei deesse tantum notavit) | ‡ *ὁ βασιλευς* ς. AN 33. rel. *Eus.* D.E. (vid. Joh. xix. 3.)
30. *εις αυτον* *Eus.* D.E. | *αυτῳ* 33. (in faciem ejus *a.b.*)
31. *εξεδυσαν* *Eus.* D.E. 504[d]. | *εκδυσαντες* L. 33.
— *αυτον τ. χλ.*] *αυτου τ. χλ.* 69.
— *και ενεδ.*] om. *και* 33. Theb.
— *και απηγ.* *Eus.* D.E. | om. *και* D*. Theb.
— *αυτον* ult°.] om. 69.
32. *εὑρον*] *ηυρον* NEFG.
— *Κυρηναιον*] add. *εις απαντησυν αυτον* D. *a.b.c.ff*[2].*g*[2].*h.* | Contra, Vulg. *f.ff*[1].*g*[1]. rel. *Orig. Int.* iii. 920[c]. | add. *ερχομενον απ' αγρου* 33.
33. *ελθοντες*] *εξελθοντες* M.
— *τοπον* ADNL. rel. | *τον τοπον τον* B.*Btly.*
— *Γολγοθα* Vulg. *c.f.ff*[1.2.]*g*[1.2.]*h.* Memph. Theb. Arm. Æth. | *Γολγολθα* Δ. | *Γολγοθαν* N. | *Γολλγοθα* F. (Golgotaha *a.* Golcotha *b.* Gogoltha Syrr.Pst.&Hel. Golgoltha Syr.Hier.)
— *ὁ εστιν* B.*Btly.*DNL. 1. 33. 69. E*FGHKMU. Latt. Memph. Theb. | ‡ *ὅς εστι* ς. AΔSsVs.
— *κρανιου τοπος λεγομενος* BL. 1. 33. *ff*[1]. | ‡ *λεγομ. κραν. τοπ.* ς. AN. rel.

27. in praetorium *Cl.* | 29. illudebant ei *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Arm. Æth.

τλα α 32 ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι
Σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν
αὐτοῦ.
τλβ α 33 w Καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθά,
τλγ δ ‡ ὅ″ ἐστιν ‡ κρανίου τόπος λεγόμενος,″ 34 ἔδωκαν αὐτῷ
πιεῖν ‡ οἶνον″ μετὰ χολῆς μεμιγμένον, καὶ ¶ γευσά-
τλδ α μενος οὐκ ‡ ἠθέλησεν″ πιεῖν. 35 σταυρώσαντες δὲ
αὐτὸν διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆ-
τλε α ρον.† 36 καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. 37 καὶ ἐπέ-
θηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ
γεγραμμένην, Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν
Ἰουδαίων.
τλϛ α 161 38 Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λῃσταί, εἷς
τλζ ϛ ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων. 39 οἱ δὲ παραπορευό-
μενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς
αὐτῶν, 40 καὶ λέγοντες, Ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν
τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν· εἰ υἱὸς εἶ
τλη β τοῦ θεοῦ, κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 41 ὁμοίως [δὲ]
καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων
καὶ πρεσβυτέρων ἔλεγον, 42″ Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν

w ‖Mar. 15:21-41. ‖Lu. 23:26. ‖Jo. 19:18.

¶ N

35. βαλόντες

40. θεοῦ εἶ

Exeuntes autem invenerunt hominem Cyreneum nomine Simonem: hunc angariaverunt ut tolleret crucem eius.

33 (332, 1.) Et venerunt in locum qui dicitur Golgotha, quod est calvariae locus. 34 (333, 4.) Et dederunt ei vinum bibere cum felle mixtum, et cum gustasset noluit bibere. 35 (334, 1.) Postquam autem crucifixerunt eum, diviserunt vestimenta eius sortem mittentes, ut impleretur quod dictum est per prophetam, Diviserunt sibi vestimenta mea, et super vestem meam miserunt sortem. 36 Et sedentes servabant eum. 37 (335, 1.) Et inposuerunt super caput eius causam ipsius scriptam, Hic est Iesus rex Iudaeorum.

38 (336, 1.) Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones, unus a dextris et unus a sinistris. 39 (337, 6.) Praetereuntes autem blasphemabant eum, moventes capita sua 40 et dicentes, Qui destruebat templum dei et in triduo illud reaedificabat: salva temet ipsum: si filius dei es, descende de cruce. 41 (338, 2.) Similiter et principes sacerdotum inludentes cum scribis et senioribus dicentes, 42 Alios salvos fecit, se

Syr.Hcl. (λεγομενον κρ. τ. N). | om. λεγομενος D. (Latt.) Memph. Theb. Arm. | μεθερμηνευομενος κραν. τοπ. M. Syr. Pst. (Æth.)

34. εδωκαν] praem. και D. Latt. (exc. *f.*) Syr.Pst. *Orig. Int.* iii. 919^d^.

— πιειν 1°. ABSN. rel. | om. L. Memph. Arm.MSS. | πειν D (*bis*). (Contra, 2°. *Orig.* i. 703^c^.)

— οινον BDL. 1. 33. 69. K. Vulg. *a. b. ff*^1.2^.*g*^1.2^.*l.* Syr.Hcl.mg. Syr.Hier.(*bis*). Memph. Theb. Arm. Æth. *Hil.* 748^f^. | ‡ οξος ϛ. AN. rel. *c. f. h.* Syrr.Pst.& Hcl.txt. Syr.Hier. a sec. man. (semel.) *Orig. Int.* iii. 919^d^.

— ηθελησεν BDL. 1. 33. 69. E². Latt. Syrr. Pst.&Hcl. *Orig. Int.* iii. | ‡ ηθελε ϛ. A. rel.

35. βαλλοντες BsL. rel. | βαλοντες AD. 1. *Eus.* D.E. 505^b^.

— ad fin.] † add. ινα πληρωθῃ το ῥηθεν ὑπο του προφητου, Διεμερισαντο τα ἱματια μου ἑαυτοις, και επι τον ἱματισμον μου εβαλον κληρον ϛ. (Δ). 1. (69). Vulg.*Cl.* et *Am. a. b. c. g*^2^.*h.* (Syr. Pst. in edd. nonnullis). Syr.Hcl.txt. Arm. *Eus.* D.E. 505^c^. | om. ABDL. 33. EFGHKMSUV. *Fuld. For. Tol. Emm. f. ff*^1.2^.*g*^1^.*l.* Syrr.Pst.&Hcl.mg. Memph. Theb. Æth. "Haec periocha prophetae non inventa est in duobus (codd. Assemani "tribus") exemplaribus Graecis, neque in illo antiquo Syriaco." Syr.Hcl. mg. *Orig. Int.* iii. 919^e^. *Hil.* 749^a^. (e sil.) | δια τ. προφ. et αυτοις Δ. (δια τ. προφ. *Eus.*) | δια τ. προφ. et κληρους e corr. 69.

36. εκει *Orig. Int.* iii. 920^c^. | om. Latt. (exc. *f.*) Arm. *Eus.* D.E. 505^c^.

37. επεθηκαν] -θησαν Δ.

— την αιτιαν αυτου] ante επανω τ. κεφ. αυτ. 33. (post γεγρ. add. "haebreice (*sic*) graece et latine," *h*).

— Ιησους] om. *a b. ff*^1^. Memph. Theb. | Contra, *Orig. Int.* iii. 921^e^. 925^a^.

38. post δεξιων add. nomine Zoatham, et post ευωνυμων add nomine Camma *c.*

39. αυτον] om. E.

— τας κεφαλας *Eus.* D.E. 477^d^. 498^c^. | την κεφαλην D. Memph.MS.

40. λεγοντες] add. ουα DΔM. Vulg. *Cl. a. b. c. ff*^2^.*g*^2^ *h. l.* Syr.Hcl. (et mg. *Gr.*) Syr.Hier. Arm. *Orig. Int.* iii. 921^c^. 922^a^. *Eus.* D.E. 498^c^. in Ps. 82^a.b.^ | Contra, ABL. rel. *Am. f. ff*^1^.*g*^1^. Syr.Pst. Memph. Theb. Æth. *Eus.* D.E. 477^d^. in Ps. 396^a^. *Hil.* 749^b^.

— ναον] add. Dei Vulg.*a. b. c. f. ff*^1.2^.*g*^2^. Syr.Hier. Memph. *Orig. Int.* iii. 922^a^. *Hil.* | Contra, *g*^1^.*h.* Theb. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 921^c^.

40. εν] om. L.

— οικοδομων] praem. αυτον Latt. (Theb.) (Syr.Hier.) *Hil.*

— ει του θεου ADL. rel. *Eus.* D.E. 498^c^. in Ps. 82^b^. | θεου ει B. Latt. *Orig. Int.* iii. 921^a^. iv. 629^b^.

— καταβηθι] praem. και AD. *a. b. c. h.* Syr.Pst. Syr.Hier. | Contra, BL. rel. Vulg. *f. ff*^1.2^.*g*^1^. Syr.Hcl. Memph. Theb. *Orig. Int.* iii. *Eus.* D.E. in Ps.

41. ὁμοιως δε και BD. rel. *ff*^1^. Syr.Hcl. (Æth.) *Eus.* D.E. 498^c^. | om. δε AL. 1. 33. 69. K *Tf.* (Latt.) Syr.Pst. Memph. Arm. *Orig. Int.* iii. *Eus.* in Ps. 82^b^. | om. και AL. *For. b.* Memph.MS. Theb.

— και πρεσβυτερων ABsL. 1. 33. 69. rel. Vulg. *ff*^1^. Memph. Theb. Æth. | om. Arm.ed. (habent MSS.) | και φαρισαιων D. *a b. c. ff*^2^.*g*^1.2^.*h.* *Eus.* in Ps. 82^b^. (ante τ. γραμμ.) | add. και φαρισαιων ΔEF GHKMSUV. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. *Orig. Int.* iii. 921^c^.

— ελεγον Vulg.*Cl. a. b. c. f. ff*^1.2^.*h.* Arm. *Orig. Int.* iii. *Eus.* D.E. in Ps. 82^b^. | λεγοντες D *Gr. Am. g*^1.2^. Syrr.(Pst.)& Hcl. Memph. Theb. Æth.

35. ut impleretur.... miserunt sortem *Cl. Am.* om. *Fuld. For. Tol.* etc | prophetam dicentem *Cl.* | 40. dicentes, Vah *Cl.* | destruis *Cl.* -it *Fuld.* | reaedificas *Cl.* -cat *Fuld.* | 41. dicebant *Cl.*

A B [C] D. L Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUV. § Goth.
42. πιστ. αὐτῷ τλθ β
^{x} Psa. 22(21):8.

οὐ δύναται σῶσαι. † βασιλεὺς §Ἰσραήλ ἐστιν, κατα-
βάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ πιστεύσομεν *ἐπ'″
‡ αὐτόν.″ 43 x πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεόν· ῥυσάσθω νῦν [αὐ-
τόν,] εἰ θέλει αὐτόν· εἶπεν γὰρ ὅτι θεοῦ εἰμι υἱός. 44 τὸ
δ' αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ οἱ συνσταυρωθέντες *συν″ αὐτῷ
ὠνείδιζον ‡ αὐτόν.″

τμ β
162 45 Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ
τμα ϛ
πᾶσαν τὴν γῆν ἕως ὥρας ‡ ἐνάτης·″ 46 περὶ δὲ τὴν
‡ ἐνάτην″ ὥραν ‡ ἐβόησεν″ ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ,
^{y} Psa. 22(21):1.
λέγων, y Ἠλὶ Ἠλί, ‡ λεμὰ σαβαχθανεί;″ τοῦτ' ἔστιν,
§ C
Θεέ μου θεέ μου, ἱνατί με ἐγκατέλιπες; 47 § τινὲς δὲ
τῶν ἐκεῖ ‡ ἑστηκότων″ ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι Ἠλίαν
τμβ β
φωνεῖ οὗτος. 48 καὶ εὐθέως δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν καὶ
λαβὼν σπόγγον, πλήσας τε ὄξους καὶ περιθεὶς καλά-
μῳ, ἐπότιζεν αὐτόν· 49 οἱ δὲ λοιποὶ ‡ εἶπαν,″ Ἄφες,
τμγ α
ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλίας σώσων αὐτόν. 50 ὁ δὲ
Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ
πνεῦμα.
τμδ β
163 51 Καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη

ipsum non potest salvum facere: si rex Israhel est, descendat nunc de cruce, et credimus ei. 43 Confidet in deo: liberet nunc eum si vult; dixit enim quia dei filius sum. 44 (339, 2.) Id ipsum autem et latrones qui cruci fixi erant cum eo inproperabant ei.

45 (340, 2.) A sexta autem hora tenebrae factae sunt super universam terram usque ad horam nonam. 46 (341, 6.) Circa horam vero nonam clamavit Iesus voce magna dicens, Heli heli lema sabacthani, hoc est, Deus meus deus meus, ut quid dereliquisti me? 47 Quidam autem illic stantes et audientes dicebant, Heliam vocat iste. 48 (342, 2.) Et continuo currens unus ex eis acceptam spongiam implevit aceto et inposuit harundini, et dabat ei bibere. 49 Ceteri vero dicebant, Sine videamus an veniat Helias liberans eum. 50 (343, 1.) Iesus autem iterum clamans voce magna emisit spiritum.

51 (344, 2.) Et ecce velum templi

42. *βασιλευς*] † praem. *ει* ϛ. A. rel. Latt. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 921^{d}. *Eus.* D.E. 498^{c}. in Ps. 82^{a,b}·396^{a}. (vid. Luc. xxiii. 35). | om. BDL. 33. Theb.
— *νυν*] om. Δ.
— *πιστευσομεν* BD. rel. Syr.Hcl. (Memph. Theb. ut vid.) Arm. Æth. *Eus.* D.E. in Ps. 82$^{a.c.}$ 396^{b}. | *πιστευσωμεν* LΔ. 33. 69. EFHM. (ut videamus et credamus *f.* Syr.Pst.ed. Goth.) | *πιστευομεν* A. (Latt.) *Orig. Int.* iii.
— *επ'* BLΔ. 33. EFGHKMSUV. Syrr. Pst.&Hcl. | *om. ϛ. AD. 1. 69. Latt. Goth. Arm. *Eus.* D.E. in Ps. 82$^{a.c.}$ *Orig. Int.* iii. 396^{b}.
— *αυτον* BL. 33. | ‡ *αυτῳ* ϛ. AD. rel. Latt. *Eus.* D.E. in Ps. 82$^{a.c.}$ 396^{b}.
43. *πεποιθεν*] praem. *ει* D. 1. *a.b.h.l.* Memph. Theb. Arm. (Æth.) *Eus.* D.E. 498^{c}. | Contra, AB. rel. Vulg. *c.f.ff*^{1}.*g*$^{1.2.}$ Syrr. Goth. *Orig. Int.* iii. 921^{d}. *Eus.* in Ps. 82^{c}.
— *τον θεον* ADL. rel. *Eus.* D.E. | *τῳ θεῳ* B. *Eus.* in Ps. 82^{c}.
— *νυν Orig. Int.* iii. *Eus.* D.E. | om. A. 69. H. *ff*^{2}. Memph. *Eus.* in Ps. 82^{c}. (vid. Psal.)
— *αυτον* 1° AD. rel. *Am. For.* (Latt.) rel. *Eus.* D.E. in Ps. 82^{c}. | om. BL. 33. Vulg. *Cl. Orig. Int.* iii. 921^{d}. (om. *αυτον* 2° *Am. For. ff*^{1}.*g*$^{1.2.}$)

44. *το δ'*] *το δε* D.
— *συνσταυρωθεντες* AB. rel. | *σταυρωθεντες* DL.
— *συν αυτῳ* BDL. | *om. *συν* ϛ. A. rel.
— *αυτον* ABDLΔ. 1. 33. 69. EFGHK MSUV. | ‡ *αυτῳ* ϛ.
45. ad init. "et postquam crucifixus est" *a.b.c.*
— *σκοτος*] post *εγενετο* ΔU. Syrr. Goth. | Contra, *Eus.* D.E. 292^{d}. 486^{c}. 490^{d}.
— *ενατης* AB. *Btly.* DLΔ. 1. 33. EFHK MUV. *Eus.* D.E. ter. | ‡ *εννατης* ϛ. 69. GS*s*. (ante *ὡρας* D).
46. *ενατην* AB. *Btly.* LΔ. 1. 33. EFHK MUV. *Eus.* D.E. 486^{c}. 490^{d}. | ‡ *εννατην* ϛ. D. 69. GS*s*.
— *εβοησεν* B. *Bch. Blc.* L. 33. 69. *Eus.* D.E. 490^{d}. | ‡ *ανεβοησεν* ϛ. AD. rel. *Eus.* D.E. 486^{c}.
— *ὁ Ιησους Eus.* D.E. | om. *ὁ* D.
— *ηλι ηλι* A. 69. FGHKMS*s*UV*s*. Vulg. *Cl. c.ff*^{2}.*g*^{2}.*h. Clem.* Ecl. 1003. *Orig. Int.* iii. 924^{c}. *Eus.* D.E. 486^{c}. (ed.) Heli Heli *Am. For. a.b.d.f.* (*ff*^{1}. semel) *g*^{1}. | *ηλει ηλει* DΔ. 1. E. *Eus.* D.E. 490^{d}. (sec. loco). in Es. 544^{b}. | *ελωει ελωει* B. *Harl.* Memph. (*ελωειμ ελωειμ Eus.* D.E. 490^{d}.) | *ελωι ελωι* 33. | *ἀήλι ἀήλι* L. *Eus.* D.E. 486^{c}. (MSS.)
— *λεμα* B. *Btly.* L. 33. *Am. For. Harl. ff*^{1}.*g*^{1}. *Eus.* D.E. 486^{c}. (MSS.) 490^{d}. *bis* (MSS.) | *λιμα* AΔ. 69. KU. *f.* Syr. Hcl. Goth. *Eus.* in Es. 544^{b}. | *λειμα* EFGHMSV. | *λημα* B. *Bch.* | ‡ *λαμα* ϛ. D. 1. *a* (vid. Irici) *b.h.* Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. *Eus.* D.E. (ed.) ter. lamma Vulg. *Cl. c.g*^{2}. (lemono Syr.Pst. elema Memph.)
46. *σαβαχθανει* AB. *Bch.* Δ. 1. 69. *Eus.* in Es. 544^{b}. (*σαβακτανει* B. *Btly.*) | ‡ *σαβαχθανι* ϛ. L. 33. EF*s*GHKMS*s*UV*s*. Vulg. *c.f.ff*$^{1.2.}$*g*^{2}.*l.* Memph. *Eus.* D.E. ter. | *ζαφθανει* D*. *σαφθανει* D^{2}. (zahthani *a.* zaptani *b.* (For.**) sabachtani *ff*^{1}. zabacthani *g*^{1}. zapthani *h.*)
— *εγκατελιπες* B*s*DL. rel. *Iren. Gr.* 38. *Orig.* i. 467^{f}. ii. 642^{d}. *Eus.* D.E. 490^{d}. | *-λειπες* AΔ. 33. EFGHKM. (in Syr. Pst. interpretatio deest.)
47. *των*] *ετων* Δ*Gr. (dicebant Δ Lat.!)
— *ἑστηκοτων* BCL. 33. | ‡ *ἑστωτων* ϛ. AD. rel.
— *ὁτι* ABC. rel. *f.* Syr.Hcl. Goth. *Orig. Int.* iii. | om. DL. 33. Latt. (exc. *f.*) Syr.Pst. Arm. Æth.
48 *πλησας τε οξους*] *πλησας οξον* D. (*οξον* 69.)

43. confidit *Cl.* | nunc si vult eum *Cl.* | filius dei *Cl.* | 44. *om.* cruci *Am.** | 46. et circa horam nonam *Cl.* | Eli eli lamma *Cl.*

Vulg. *a.b.c.* Syrr. P. H. Memph. Theb. [Goth.] Arm. Æth.

τμε ι ‡ ἀπ'″ ἄνωθεν ἕως κάτω ‡ εἰς δύο,″ καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη,
καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, 52 καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴ-
χθησαν, καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων
‡ ἠγέρθησαν,″ 53 καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ
τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ, εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ
ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς.
τμϛ β 164 54 Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τη-
ροῦντες τὸν Ἰησοῦν ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ
‡ γινόμενα,″ ἐφοβήθησαν σφόδρα λέγοντες, Ἀληθῶς
54. θεοῦ υἱὸς τμζ ϛ ‡ υἱὸς θεοῦ″ ἦν οὗτος. 55 Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολ-
λαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν
τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, διακονοῦσαι αὐτῷ·
56 ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ Μαρία ἡ τοῦ
56. Ἰωσὴφ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν
Ζεβεδαίου.
ΞΗ' τμη α 165 57 z Ὀψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλού-
z ‖ Mar. 15:42-47. ‖ Lu. 23:50-55. ‖ Jo. 19:38-42. σιος ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τοὔνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς
‡ ἐμαθητεύθη″ τῷ Ἰησοῦ· 58 οὗτος προσελθὼν τῷ
Πιλάτῳ, ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. τότε ὁ Πι-

scissum est in duas partes a summo usque deorsum, (345, 10.) et terra mota est, et petrae scissae sunt, 52 et monumenta aperta sunt, et multa corpora sanctorum qui dormierant surrexerunt. 53 Et exeuntes de monumentis post resurrectionem eius venerunt in sanctam civitatem et apparuerunt multis.
54 (346, 2.) Centurio autem et qui cum eo erant custodientes Iesum, viso terrae motu et his quae fiebant, timuerunt valde dicentes, Vere dei filius erat iste. 55 (347, 6.) Erant autem ibi mulieres multae a longe, quae secutae erant Iesum a Galilaea ministrantes ei: 56 inter quas erat Maria Magdalene, et Maria Iacobi et Ioseph mater, et mater filiorum Zebedaei.
57 (346, 1.) Cum sero autem factum esset, venit quidam homo dives ab Arimathia, nomine Ioseph, qui et ipse discipulus erat Iesu: 58 hic accessit ad Pilatum et petit corpus Iesu. Tunc

48. *και περιθεις*] om. *και* 33. Arm.
49. *λοιποι*] *λοιπον* L.
— *ειπαν* B(D. 69.) (*ειπον* D. 69.) *a.b.c.ff*[2]*.g*[2]. | ‡ *ελεγον* ϛ. AC. rel. Vulg. *f.ff*[1]*.g*[1]*.h.* Syrr.Pst.&Hcl.
— *αφες*] *αφετε* 33. Syr.Pst.
— *σωσων* ABC. rel. Vulg. *ff*[1]*.g*[1]. Arm. Æth. | *και σωσει* D. 1. *a.b.c.ff*[2]*.h.l.* *Orig. Int.* iii. 925[b]. | *σωσαι* 69. *f.g*[2]. Syrr.Pst.&Hcl. Goth.
— ad fin.] add. *αλλος δε λαβων λογχην ενυξεν αυτου την πλευραν και εξηλθεν ὑδωρ και αἱμα* BCL. *Gat. Mm.* Syr.Hier. *semel.* Æth. (*λογχην* B.*Bch.Blc.* *λογχον* B.*Btly.*) add. eadem, sed *ευθεως εξηλθ. αἱμα κ. ὑδωρ* U. (e Joh. xix. 34.) | non habent ADΔ. 1. 33. 69. rel. Vulg. Latt. rel. Syrr. Pst. & Hcl. Syr.Hier. *semel.* Memph. Goth. Arm. *Hil.* *ἤδη δ' αὐτοῦ ἀποθανόντος εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ κτλ.* *Orig.* i. 416[a]. vid. et *Orig.* iv. 298[d]. et *Orig. Int.* iii. 925,6.
50. *παλιν* *Orig.Int.* iii. 926[c]. | om. LF. *h.* (*Orig.* iv. 298[d].)
51. *απ'* B.*Btly.*C. 33. | ‡ *απο* ϛ. AD. rel. | om. L. (*Orig.* iv. 298[e].) | *επ'* 69. (K habet antea *ναου* non *ἱερου.*)
— *εις δυο post α. ανωθ. ἑ. κατω* B.*Btly.* C*L. 33. Memph. Æth. | ‡ ante ϛ. AC[2](?) rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. *Orig. Int.* iii. 923[a]. 926[d]. | *εις δυο μερη* D. Latt. *Orig. Int.* | om. *εις δυο* C[2](?) *Eus.* D.E. 292[a]. Ecl. Pr. 164. *Orig.* iv. 298[e]. (i. 414[a].)
52. *μνημεια* *Orig.* iv. 298[e]. (i. 414[a]. iii. 566[a].) | *μνηματα* A.
— *ανεωχθησαν* BC[3]D. rel. *Orig.* iv. 298[e]. | *ανεωχθη* A. | *ηνεωχθη* C*. *Orig.* i. 414[a]. | *ηνεωχθησαν* C[3]L. 1. 33.
— *ηγερθησαν* B.*Bch.*DL. 1. 33. 69. G. *Orig.* ii. 552[c]. iv. 298[e]. | ‡ *ηγερθη* ϛ. AC. rel.
53. *εκ των μνημειων*] om. Syr.Pst.
— *μετα την εγ. αυτ.*] om. Syr. Hier. (praem. "et" Syr.Pst.)
— *εισηλθον* *Orig.* iv. 298[e]. | *ηλθον* D. Latt. (exc. *f.*)
— *ενεφανισθησαν* *Orig.* iv. | *εφανησαν* D*. | *ενεφανεισαν* D. corr.
54. *ἑκατονταρχος*] -*χης* D. *Orig.* i. 416[c].
— *γινομενα* B.*Btly.*D. 33. Latt. *Orig.* i. 416[c]. *Orig. Int.* iii. 928[f]. 929[e]. | ‡ *γενομενα* ϛ. AC. rel. *Orig.* iv. 299[a].
— *υἱος θεου* BD*Gr.* Vulg.*Cl.* *b.h.l.* *Orig. Int.* ii. 155[b]. *Orig. Int.* iii. 928[f]. | ‡ *θεου υἱος* ϛ. ACL. rel. *Am.* *a.c.d.f.ff*[1.2]*.g*[1.2]. Goth. *Orig.* i. 416[c]. iv. *Hil.* 913[a].
— *ην* *Orig.* i. iv. | *εστιν* C. *f.g*[1]. Goth.
55. *εκει*] om. D.
— *γυναικες*] praem. *και* DL. 33. FK. Syr.Hcl.mg. | Contra, *Orig. Int.* iii. 929[a]. *Eus.* in Es. 462[c]. ad Mar. ii. 260.
55. *απο* *Eus.* in Es. ad Mar. | om. AΔK.
— *θεωρουσαι*] om. Vulg. *ff*[1]*.g*[1]*.l.* | Contra, *a.b.c.f.ff*[2]*.h.* *Eus.* (non K.)
— *τῳ Ιησου*] *αυτῳ* F. *Eus.* in Es. ad Mar. ("a Cana Galilea" mox *a.*)
56. *ην*] add *και* C*. (om. C[3]).
— *Μαρια* 1°. AB(D). rel. Latt. *Orig. Int.* iii. 929[b]. *Eus.* in Es. 462[c]. ad Mar. ii. 260. (om. seq. *ἡ* D*.) | *Μαριαμ* CLΔ. 1. Syr. Hcl. (hiat 33.)
— *Μαρια* 2°. ABDL. 1. rel. Syr.Hcl. *Orig. Int.* iii. *Eus.* in Es. | *Μαριαμ* CΔ.
— *ἡ του* *Eus.* ad Mar. | om. E. *Eus.* in Es.
— *Ιωση* ABC. rel. Syrr.Pst.&Hcl.txt. Goth. Arm. *Eus.* in Es. | *Ιωσηφ* D*L. 69[2]. Latt. (hiat *a.*) Syr.Hcl.mg. Memph. Æth. *Orig. Int.* iii. *Eus.* ad Mar. | *Ιωσητος* D[2]. ‖ *μητηρ* seq.] om. *b.c.*
57. *δε*] supr. lin. A.
— *Αριμαθαιας* Vulg.*Cl.* *ff*[1]. | *Αρειμαθειας* D. *Am.* *a.b.c.f.ff*[2]*.g*[1.2]*.*(*h.*) *Orig. Int.* iii.
— *τουνομα*] *το ονομα* D. nomine Latt.
— *εμαθητευθη* CD. 1. 33(....*ευθ*....) Syrr. ut vid. | ‡ *εμαθητευσεν* ϛ. ABs. rel.
58. *προσελθων*] *προσηλθεν* .... *και* (post *Πιλατῳ*) D. Latt.
— *τοτε*] add. *ουν* 1.

54. filius dei *Cl.* | 57. autem sero *Cl.* | Arimathaea *Cl.* | 58. petiit *Cl.*

A B C D. L Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUV

τμθ α λᾶτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι [τὸ σῶμα.] 59 καὶ λαβὼν
τὸ σῶμα ὁ Ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ * ἐν″ σινδόνι κα-
θαρᾷ, 60 καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ ὃ
ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσκυλίσας λίθον
τν ς μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν. 61 ἦν δὲ ἐκεῖ
Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθήμεναι
ἀπέναντι τοῦ τάφου.
τνα ι 166 62 Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶν μετὰ τὴν παρα-
σκευήν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι
πρὸς Πιλᾶτον 63 λέγοντες, Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι
ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν, Μετὰ τρεῖς ἡμέρας
ἐγείρομαι. 64 κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον
ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μή ποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ† κλέψωσιν αὐτόν, καὶ εἴπωσιν τῷ λαῷ, Ἠγέρθη
ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων
τῆς πρώτης. 65 ἔφη† αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος, Ἔχετε κουστω-
¶ Goth. δίαν· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε. 66 οἱ δὲ πο-
XXVIII. τνβ α ρευθέντες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον σφραγίσαντες τὸν¶
λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας·
167 1 [a] Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς
μίαν σαββάτων, ἦλθεν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ
ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν τάφον. 2 καὶ ἰδοὺ σεισμὸς
ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ κυρίου καταβὰς ἐξ οὐ-

1. [δὲ] σαββ. (forsan legendum, μετὰ τῆς κουστωδίας ὀψὲ σαββάτων. Τῇ ἐπιφωσ.)

[a] ‖ Mar. 16: 1–11. ‖ Lu. 24: 1–12. ‖ Jo. 20: 1, etc.

Pilatus iussit reddi corpus. 59
(349, 1.) Et accepto corpore Ioseph
involvit illud in sindone munda,
60 et posuit illud in monumento
suo novo quod exciderat in pe-
tra, et advolvit saxum magnum
ad ostium monumenti, et abiit.
61 (350, 6.) Erat autem ibi Maria
Magdalene et altera Maria, se-
dentes contra sepulchrum.

62 (351, 10) Altera autem die,
quae est post parasceven, conve-
nerunt principes sacerdotum et
Pharisaei ad Pilatum 63 dicentes,
Domine, recordati sumus quia
seductor ille dixit adhuc vivens,
Post tres dies resurgam. 64 Iube
ergo custodiri sepulchrum us-
que in diem tertium, ne forte
veniant discipuli eius et furen-
tur eum et dicant plebi, Sur-
rexit a mortuis, et erit novissi-
mus error peior priore. 65 Ait
illis Pilatus, Habetis custodiam:
ite custodite sicut scitis. 66 Illi
autem abeuntes munierunt se-
pulchrum signantes lapidem
cum custodibus.

1 (352, 1.) Vespere antem sab-
bati, quae lucescit in prima sab-
bati, venit Maria Magdalene et
altera Maria videre sepulchrum.
2 Et ecce terrae motus factus
est magnus: angelus enim do-

58. *το σωμα* 2°. ACD. rel. *Orig. Int.* iii. 930[d]. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. Æth. | om. BL. 1. 33. Syr.Hier. (“id.” Memph.)
59. *λαβων*] *παραλαβων* D.
— *το σωμα ὁ Ιωσηφ*] *Ιωσηφ το σωμα* D. *a.* Syr.Pst. ‖ *ὁ* om. DL.
— *ενετυλιξεν*] *ενειλυσεν* 69.
— *εν σινδονι* B.*Btly.*D. Latt. (exc. *g*[1].) Memph. | *om. *εν* ϛ. AC. rel. *Hil.* 750[d]. *bis.* (hiat 33).
60. *αυτο*] om. L. 69. Arm.
— *καινῳ*] *κενῳ* 1. 69.
— *αυτου*] om. Arm. Æth.
— *ὁ*] *ῳ* L.
— *προσκυλισας*] *προσκιλυσας* 69. | *προσεκυλισας* U.
— *μεγαν*] *μεγα* 69. MU.
— *τῃ θυρᾳ*] praem. *επι* A. Latt.
61. *Μαρια* 1°. AD. 33s. rel. *Orig. Int.* iii. 930[e]. | *Μαριαμ* B.*Btly.*CLΔ. 1.
— *ἡ Μαγδ.*] om. *ἡ* D*.
— *ἡ αλλη* BsC. rel. | om. *ἡ* AD.
— *Μαρια* 2°.] *Μαριαμ* Δ.
— *απεναντι*] *κατεναντι* D.
62. *δε*] om. L.
63. *εκεινος ὁ πλανος* AB**Tf.*(C*?)DL. rel. Syrr.Pst.&Hel. Goth. *Orig. Int.* iii. 931[a]. | *ὁ πλ. εκ.* B[2]C[2]. 33. 69. E* (fortasse, quia nunc in ras.)G. Latt. (hiat *a.*) Memph. Arm. *Orig. Int.* i. 141[b]. (C[1]n.l.)
— *ζων*] add. *ὁτι* D. Syrr.Pst.&Hel. Arm. *Orig. Int.* i. (Contra, Latt.)
64. *της τριτης ἡμερας* ABC. rel. | om. *της* DL. | *ἡμερ.* ante *τριτ.* D. Latt.
— *αυτου* ACD. rel. | om. B.
— *κλεψωσιν*] †praem. *νυκτος* ϛ. C[3]L. 69*s.* F*s*GMU. Arm. | om. AB.*Bch.*C* DΔ. 1. 33. EHKV. Latt. Syr.Hel. Memph. Goth. *Orig. Int.* iii. 931[b]. | post *κλψ. αυτ.* S. Syr.Pst. Æth.
— *ειπωσιν*] *ερουσιν* D.
— *ηγερθη*] praem. *ὁτι* 33. *a.ff*[2]. Syrr. Pst.&Hel. Arm.
— *χειρων*] *χερω* DL.
65. *εφη*] †add. *δε* ϛ. ACDΔ. 1*s.* M*S*s* U*s*V*s.* Syr.Hel*. *Orig. Int.* iii. 931[b]. | om. B.*Bch.*L. 33. 69. EFGHKM[2]. Latt. Syr.Pst. Memph. Goth. Arm.
— *κουστωδιαν* Vulg. *ff*[1].*g*[2]. Syr.Hel. et mg.*Gr.* | *φυλακας* D*. Arm.Usc. (custodes *a.b c.f.ff*[2].*g*[1]. milites *h.*) | *κουστοδιαν* 69. | *κουστουδιαν* D (man. rec.)
— *ὡς*] *ἑως* L.
66. *ησφαλισαντο*] *ησφαλισαν* D*.
— *της κουστωδιας*] *των φυλακων* D*. Arm. | *της κουστοδιας* 69. (*της κωστουδιας* A.) *της κουστουδια* ϛ. D (man. rec.)
1. *δε* ABsCD. rel. vv. *Eus.* ad Mar. ii. 257. | om. LH. 33. (*Orig.* i. 440[c].) *Orig. Int.* ii. 155[a]. *Eus.* D.E. 493[b]. *Dion. Alex.* bis (ap. Routh. iii. 224, 225.)
— *σαββατων τῃ* *Orig.* i. 440[c]. *Eus.* D.E. 493[b]. ad Mar. i. 255. ii. 257. iv. 266. *Dion. Alex.* bis. | *σαββατῳ τῃ* LΔ. (Sabbati *bis* Latt. (exc. *ff*[2]. qui 2°. habet “Sabbathorum.”)
— *Μαρια* 1°. ABsD. rel. *Orig.* i. *Eus.* D.E. ad Mar. ii. *Dion. Alex.* (225.) | *Μαριαμ* CLΔ. ‖ om. seq. *ἡ* D*.
— *ἡ αλλη* *Orig.* i. (iv. 386[d].) *Eus.* D.E. ad Mar. ii. *Dion. Alex.* | om. *ἡ* A.
— *Μαρια* 2°. *Orig.* i. *Eus.* D.E. ad Mar. ii. *Dion. Alex.* | *Μαριαμ* LΔ. | om. H.

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. (Goth.) Arm. Æth.

ρανοῦ * καὶ″ προσελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν λίθον†, καὶ
ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. 3 ἦν δὲ ἡ ‡ εἰδέα″ αὐτοῦ ὡς
ἀστραπὴ καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ‡ ὡς″ χιών.
4 ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες,
τνγ β καὶ ‡ ἐγενήθησαν″ ‡ ὡς″ νεκροί. 5 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγε-
λος εἶπεν ταῖς γυναιξίν, Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα
γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. 6 οὐκ
ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γὰρ καθὼς εἶπεν. δεῦτε ἴδετε τὸν
τόπον ὅπου ἔκειτο [ὁ κύριος.] 7 καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι
εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκ-
ρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ
αὐτὸν ὄψεσθε. ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν.
τνδ β 168 8 Καὶ ‡ ἀπελθοῦσαι″ ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου
μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης, ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι
τνε ι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.† 9 καὶ ἰδοὺ ὁ Ἰησοῦς ‡ ὑπήντη-
σεν″ αὐταῖς λέγων, Χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι
ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ.
10 τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε
ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν
Γαλιλαίαν, κἀκεῖ με ὄψονται.
169 11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδού τινες τῆς κου-
στωδίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρ-
χιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα. 12 καὶ συναχθέντες

mini descendit de caelo et accedens revolvit lapidem, et sedebat super eum: 3 erat autem aspectus eius sicut fulgur et vestimentum eius sicut nix. 4 Prae timore autem eius exterriti sunt custodes et facti sunt velut mortui. 5 (353, 2.) Respondens autem angelus dixit mulieribus, Nolite timere vos: scio enim quod Iesum qui crucifixus est quaeritis: 6 non est hic, surrexit enim sicut dixit: venite videte locum ubi positus erat dominus. 7 Et cito euntes dicite discipulis eius quia surrexit, et ecce praecedit vos in Galilaeam: ibi eum videbitis. Ecce praedixi vobis.

8 (354, 2.) Et exierunt cito de monumento cum timore et magno gaudio, currentes nuntiare discipulis eius. 9 (355, 10.) Et ecce Iesus occurrit illis dicens, Havete. Illae autem accesserunt et tenuerunt pedes eius et adoraverunt eum. 10 Tunc ait illis Iesus, Nolite timere: ite nuntiate fratribus meis ut eant in Galilaeam: ibi me videbunt.

11 Quae cum abissent, ecce quidam de custodibus venerunt in civitatem et nuntiaverunt principibus sacerdotum omnia quae facta fuerant. 12 Et congregati

---

2. εξ *Orig.* i. *Eus.* D.E. 493[c]. ad Mar. ii. 259. *Dion. Alex.* (ap. Routh. iii. 226.) | απ' D. (de Latt.)
— και προσελθ. B.*Btly.Blc.*CL. 33. Latt. Syr.Pst. Memph. Æth. *Orig.* i. *Dion. Alex.* | *om. και ϛ. AD. rel. Syr.Hcl. Arm. *Eus.* D.E.
— λιθον] † add. απο της θυρας ϛ. AC. rel. *f.h.* Syr.Pst. Arm. (*Eus.* ad Mar. ii. εκ. τ. θ.) | add. απο της θυρ. του μνημειου L. 1. 33. EF(M)U. Syr.Hcl. Memph. *Eus.* D.E. (του μνημιου sup. ras. E. Mmg. man. rec.) | om. BD. Vulg. *a.b.c.ff*[1.2]*.g*[1.2]*.l.* Æth. *Dion. Alex.* (*Hil.* 751[c].)
3. ειδεα AB*Btly.*CDEHM. | ‡ ιδεα ϛ. L. rel. (mox ὡς αστ. habet K. sicut ϛ.)
— λευκον *a.b.e.f.ff*[2]*.h.* | om. Vulg. *c.ff*[1]*. g*[1.2]*.l.*
— ὡς χιων B.*Btly.*D. 1. K. | ‡ ὡσει χιων ϛ. AC. *Dion. Alex.* (ὡση χ. 69.)
4. φοβου αυτου] φορου A. | om. αυτου Δ. Æth.
— εγενηθησαν B.*Btly.Blc.*CD(L). 33. (εγενν. L.) | ‡ εγενοντο ϛ. A(?C**). rel. *Eus.* ad Mar. Suppl. p. 283. *Dion. Alex.*
4. ὡς νεκροι AB.*Btly.*DLΔ. 1. | ‡ ὡσει νεκρ. ϛ. C. rel. *Eus.* ad Mar. | ὡς οἱ νεκρ. 69.
5. δε] om. C (ut vid.)
— εσταυρωμενον] ενσταυρ. E. (Jesum * Nazarenum." Syr.Hcl.)
6. γαρ *Eus.* ad. Mar. iv. 266. *Dion. Alex.* | om. Δ. 33. *ff*[2]. *Orig. Int.* ii. 155[b].
— ὁ κυριος ACD. rel. Latt. Syrr. | om. B. 33. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* ii.
7. πορευθεισαι] πορευθεις L. (om. ταχυ πορευθ. *a.*)
— απο των νεκρων *For. c.f.ff*[2]*.g*[2]. | om. D. Vulg. *a.b.e.ff*[1]*.g*[1]*.h.l.* Arm. *Orig. Int.* ii.
— ιδου 1°.] om. D. *a.b.c.ff*[2]*.h. Orig. Int.* ii.
— ιδου ειπον] sicut dixit *f.*
8. απελθουσαι B.*Btly.Blc.*CL. 33. 69. | ‡ εξελθουσαι ϛ. AD. rel.
— αυτου] om. 69. *f.* Arm.
— ad fin.] † add. ὡς δε επορευοντο απαγγειλαι τοις μαθηταις αυτου ϛ. AC. rel. *f.* Syr.Hcl. Æth. | om. BD. 33. 69. (Latt.) Syr.Pst. Syr.Hier. Memph. Arm.
9. ὁ Ιησους BsDL. 1. 33. 69. Ss. *Orig.* i. 440[c]. *Eus.* D.E. 508[b]. | om. ὁ AC (ut vid.) ΔEFGHKMUV.
— ὑπηντησεν B.*Btly.*C. 1. *Orig.* i. | ‡ απηντησεν ϛ. AD. rel. *Eus.* D.E.
— αυταις] αυτοις Δ.
— αυτου] post τους ποδας D. Latt. | Contra, *Orig.* i. *Eus.* D.E. ad Mar. iii. 263.
10. ὁ Ιησους] om. *b.* | om. ὁ B.*Bch.* | Contra, ACD. rel. *Eus.* D.E.
— την] om. D*.
— κακει BsC[2](?)DL. 1. 33. G. rel. *Eus.* D.E. | και εκει A(C*?)Δ. 69. EFHK UV.
— οψονται] οψεσθαι D. *e.h.* | οψωνται U.
11. απηγγειλαν] ανηγγειλαν D. *Orig.* iv. 386[d].
— ἁπαντα] παντα A. *Orig.* iv.
— γενομενα] γιν- H.

3. erat enim *Am.* | 6. venite et videte *Cl.* | 7. praecedet *Cl.* | 8. gaudio magno *Cl.*

A B (C) D. (L) Δ. 1. 33. 69. EF(G)HKMSUV. Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Arm. Æth.

¶ C

¶ L

¶ G

b Mar. 16:15.

19. βαπτίζοντες

μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόντες,
ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις 13 λέγον-
τες, Εἴπατε ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες
ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων· 14 καὶ ἐὰν ἀκου-
σθῇ τοῦτο ‡ ὑπὸ″ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν [αὐτὸν]
καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν.¶ 15 οἱ δὲ λαβόντες τὰ
ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν. καὶ διεφημίσθη
ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον
* ἡμέρας″.
170 16 Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν
Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς.
17 καὶ ἰδόντες¶ αὐτὸν προσεκύνησαν†, οἱ δὲ ἐδίστασαν.
18 καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς¶ λέγων,
Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ * τῆς″
γῆς. 19 b πορευθέντες [οὖν] μαθητεύσατε πάντα τὰ
ἔθνη, ‡ βαπτίσαντες″ αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς
καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, 20 διδάσκοντες
αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ
ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντε-
λείας τοῦ αἰῶνος.†

ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ.

cum senioribus consilio accepto pecuniam copiosam dederunt militibus, 13 dicentes, Dicite quia discipuli eius nocte venerunt et furati sunt eum nobis dormientibus: 14 et si hoc auditum fuerit a praeside, nos suadebimus ei, et securos vos faciemus. 15 At illi accepta pecunia fecerunt sicut erant docti. Et divulgatum est verbum istud apud Iudaeos usque in hodiernum diem.

16 Undecim autem discipuli abierunt in Galilaeam, in montem ubi constituerat illis Iesus, 17 et videntes eum adoraverunt, quidam autem dubitaverunt. 18 Et accedens Iesus locutus est eis dicens, Data est mihi omnis potestas in caelo et in terra. 19 Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine patris et filii et spiritus sancti, 20 docentes eos servare omnia quaecumque mandavi vobis: et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem saeculi. Amen.

---

12. τε] om. D. (συμβ. τε λαβ. om. Syr. Hier.)
— αργυρια ἱκανα *ff*². *Orig.* iv. 386^d. | αργυριον ἱκανον D. (Latt.) Syr.Pst. Arm.
13. ὁτι *Orig.* i. 367^d. iv. 386^d. *Eus.* ad Mar. ii. 258. | om. 33.
— ἡμ. κοιμ.] *ante* οἱ μαθ. F.
14. και εαν *Orig.* i. 367^d. | και αν D*L. | κἂν *Orig.* iv. 386^e.
— ὑπο BD. Latt. *Orig.* i. ap. quosd. | ‡ επι ς. AC. rel. *Orig.* i. impr. iv. 386^d.
— πεισομεν *Orig.* i. et iv. | -σωμεν 69. E*GHU.
— αυτον ACD. rel. *Orig.* iv. (MS. et imp.) | om. B. 33. *e.* Æth. *Orig.* i. et iv. (MS.)
— ποιησομεν *Orig.* i. et iv. | -σωμεν 33. 69. E*FGHM.
15. εδιδαχθησαν] προσεταχθησαν H.
— διεφημισθη] εφημισθη Δ. 33. *Orig.* i. 249^e. iv. 455^c.
— παρα] add. τοις D. | Contra, *Orig.* i. et iv.
— μεχρι *Orig.* iv. | ἑως D. *Orig.* i.
15. σημερον ἡμερας BDL. (Latt.) | * om. ἡμερας ς. A. rel. *e.* *Orig.* i. et iv.
16. εις την ταλ.] om. 33. (om. εις το ορος *l.*)
— ὁ Ιησους *Eus.* ad Mar. suppl. p. 301. | om. ὁ D.
17. ιδοντες] ιδον 69.
— προσεκυνησαν] † add. αυτῳ ς. A. rel. Syrr.Pst.&Hcl. | om. B.*Btly.Blc.*D. 33. Latt *Eus.* ad Mar.
18. ουρανῳ *Orig.* i. 241^d. 242^a. | -νοις D.
— της γης B.*Btly.*D. Memph. *Eus.* in Ps. 328^e. 616^a. | * om. της ς. A. rel. *Orig.* i. 241^d. 242^a. (sed vid. vi. 10).
19. πορευθεντες] πορευεσθαι D.
— ουν BsΔ. 1. 33. Vulg. *c.e.f.ff*$^{1.2}$*.g*^{1}. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Ætb. *Cypr.* 34. 110. 131. 295. | om. A. 69. EFG(litt. curs.)HKMSUV. Syr.Pst.MS. *Iren.* 208. *Hipp.* c. Noet. 14 (16). *Orig.* i. 412^e. iv. 262^e. *Orig. Int.* iv. 554^a. 626^d. *Eus.* D.E. 6^a. 9^a. 24^c. 132^a. 136^a. 445^c. c. Mcl. 3^c. 159^d. in Es. 425^b. in Ps. 328^e. 364^a. 461^d. 636^a. *Lcf.* 17. | νυν D. *a.b.h.* *Hil.* 42^d. 177^d. 787^a.
19. βαπτισαντες B.*Btly.Blc.*D. | ‡ -ζοντες ς. A. rel. *Hipp.* c. Noet. 14 (16). *Eus.* c. Mcl. 3^c.
— του υἱου *Hipp.* *Eus.* | om. του D.
20. μεθ' ὑμ. ειμι *Orig.* i. 394^b. 351^c. 519^a. 554^b. iv. $169^{a.c.}$ 170^a. 265^b. 453^a. *Eus.* D.E. 139^d. 252^b. c. Mcl. 182^b. in Es. 514^b. 523^c. in Ps. 62^c. 97^b. 407^e. 412^d. 413^c. 461^d. | ειμι μεθ' ὑμ. D. *Orig.* iii. 177^c. 302^b.
— ad fin.] † add. αμην ς. A**D. rel. *Am.* (Latt.) Syrr.Pst.&Hcl. Memph. MS. Æth. | om. A*BD. 1. 33. Vulg. *Cl.* *e.ff*^{1}*.h.* Memph. Arm.
Subscriptio] κατα Μαθθαιον B. | ευαγγελιον κατα Ματθαιον AΔ. 33. E(H)(K)UV. | ευαγγελιον κατα Μαθθαιον ετελεσθη αρχεται ευαγγελιον κατα Ιωαννην D. | add. στιχ. ͵βχ H: sic etiam S. | add. στιχ. ͵βψ το κατα Ματθ. ευαγγελιον εξεδοθη ὑπ' αὐτου εν ιεροσολυμοις μετα χρονους Η της του χυ αναληψεως K.

---

15. edocti *Cl.* | 20. *om.* Amen. *Cl.*

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

A B D [P]. L Δ. 1. 33. 69. EFHKMSUVΓ. Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.
§ P
a Mal. 3: 1. Matt. 11:10. Luc. 7:27.
b Es. 40:3.
‖ Matt. 3:1–12. Luc. 3:3–17.
4. om. *καὶ*

α β β α γ ϛ

1 1 Ἀρχὴ τοῦ †εὐαγγελίου Ἰησοῦ χριστοῦ υἱοῦ†
θεοῦ· 2 § ‡καθὼς″ γέγραπται ‡ἐν [τῷ] Ἡσαΐᾳ τῷ προ-
φήτῃ,″ a Ἰδοὺ† ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώ-
που σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου†. 3 b Φωνὴ βοῶν-
τος, Ἐν τῇ ἐρήμῳ ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας
ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. 4 Ἐγένετο Ἰωάννης * ὁ″
βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ, [καὶ] κηρύσσων βάπτισμα

1 (1,2.) Initium evangelii Iesu
Christi filii dei: 2 sicut scriptum
est in Esaia propheta, Ecce
mitto angelum meum ante fa-
ciem tuam, qui praeparabit
viam tuam: 3 (2,1.) vox clamantis,
in deserto parate viam do-
mini, rectas facite semitas eius.
4 (3,6.) Fuit Iohannes in deserto
baptizans et praedicans baptis-
mum paemitentiae in remissi-

Inscriptio
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ
in ADLΔ. 1. 33. EHKMS*s*UΓ.
ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ
in BF.
ΕΚ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ
69.
(Το *κατα Μαρκον* G man. rec. litteris minusculis.)

1. *υιου*] †add. *του* ϛ. A. rel. | om. BDL. (om. *υιου θεου* *Iren. Gr.* et Lat. 191. *Orig.* i. 389^e. iv. 15^c.e. 125^e. | Contra, MSS. vv. *Iren.* 187. 205 *dis.* *Orig. Int.* iv. 464^a.)

2. *καθως* B.*Btly.*LΔ. 1. 33. K. *Orig.* iv. 15^e. 125^e. 126^a. | ‡*ὡς* ϛ. ADP. rel. *Iren. Gr.* 191. *Orig.* i. 389^e.

— *τῳ Ἡσαιᾳ τῳ προφητῃ* B(D)LΔ. (1). 33. Latt. Syrr.Pst.&Hcl.mg. (ap. White). Syr.Hier. Memph. Goth. Arm. MSS. *Orig.* iv. 125^e. 126^a. *Orig. Int.* iv. 464^a. (om. *τῳ* 1° D. 1. *Iren. Gr.* 191. *Orig.* i. 389^e. iv. 15^e.) | ‡*τοις προφηταις* ϛ. AP. rel. Syr.Hcl. txt. Arm.Zoh. Æth. *Iren.* 187. 205. ("Malachi: in alio exemplari, in Esaia propheta" Syr.Hcl. mg. MS. In cod. MS. altero, "In Esaia propheta et in Malachi propheta." ap. Adlerum.) *ὁ Μάρκος δύο προφητείας ἐν διαφόροις εἰρημένας τόποις ὑπὸ δύο προφητῶν εἰς ἓν συνάγων πεποίηκε· καθὼς γέγραπται ἐν τῷ Ἡσαΐᾳ τῷ προφήτῃ κτλ.* *Orig.* iv. 126^a. *τοῦτο προφητικὸν Μαλαχίου ἐστὶν οὐχ Ἡσαΐου· γραφέως τοινὺν ἐστι σφάλμα ὥς φησιν Εὐσέβιος ὁ Καισαρείας ἐν τῷ πρὸς Μαρῖνον περὶ τῆς δοκούσης ἐν τοῖς εὐαγγελίοις περὶ τῆς ἀναστάσεως διαφωνίας.* Scholion in Codicibus quibusdam: et in Catena apud Cramer. De Porphyrio haec habet Hieronymus in Matt. iii. "Quum enim testimonium de Malachia Isaiaque contextum sit quaerit [Porphyrius] quomodo velut ab uno Isaia exemplum putemus assumtum … nos autem nomen Isaiae putamus additum Scriptorum vitio." (vii. 17).

2. *αποστελλω*] †praem. *εγω* ϛ. APLΔ. rel. Vulg.*Cl.* Syr.Hcl. Goth. Arm. Æth. *Orig.* i. 389^e. iii. 769^d.(ed.) iv. 15^e. 125^e. 126^a. *Eus.* D.E. 430^c. (vid. Matt. xi. 10). | om. BD. *Am. Fuld.* (Latt.) Syr.Pst. Memph. *Iren.* 187. *Orig.* iii. 769^d.(MS.) *Orig. Int.* ii. 403^a. *Tert.* adv. Jud. 9.

— *προσωπον σου*] *προσ. μου* 69*(? corr.^1).

— ad fin.] †add. *εμπροσθεν σου* ϛ. AΔ. rel. Vulg.*Cl.* *f.ff*^1.2.*g*^1.2. Syr.Hcl. Memph.W. Goth. Arm. *Orig.* i. 389^f. iii. 769^d. iv. 125^e. *Eus.* D.E. (vid. Matt. xi. 10. Luc. vii. 27). | om. BDPLK. *Am. Fuld. Tol. a.b.c.l.* Syr.Pst. Syr.Hier. Memph.Sch. Æth. *Iren.* 187. *Orig.* iv. 15^e. 126^b.c. *diserte.*

3. *βοωντος, Εν τῃ ερημῳ*] Sic interpungendum est ex auctoritate accentuum in textu Hebraico Esaiae prophetae; sic etiam corrigendus est locus Matt. iii. 3 supra; ubi eadem leguntur.

— *τριβους αυτου* ABP. rel. Vulg. *ff*^1.*g*^1. Syrr.Pst&Hcl.txt. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iv. 15^e. 125^e. 126^a.c. *diserte.* | *τριβους του θεου ὑμων* D. dei nostri *a.b.c.f.ff*^2.*g*^2. Syr.Hcl mg.MS. Goth. (*τρ. τ. θ. ἡμων* LXX. Es. xl. 3). ante deum nostrum *Iren.* 187 *bis.* | add. omnis vallis replebitur et omnis mons et collis humiliabitur et omnia prava erunt recta et aspera in planitiem, et videbitur gloria domini, et videbit omnis caro salutare dei nostri, quoniam deus locutus est. Vox dicentis, Clama: et dixit, Quid clamabo? omnis caro fenum et omnis gloria ejus sicut flos feni; aruit fenum, et flos cecidit; verbum autem domini manet in aeternum *c.*

4. *ὁ βαπτιζων* B.*Btly.*LΔ. 33. | *om. *ὁ* ϛ. A(D)P. rel. ‖ *εν τῃ ερημῳ* ante *βαπτιζων* D. Latt. (exc. *f.*) Vulg. Syr. Pst. | Contra, MSS. *f.* Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth.

— *και κηρυσσων* ADL. rel. vv. | om. *και* B.*Btly.Blc.* 33. (hiat P).

2. Ego mitto *Cl.* | viam tuam ante te *Cl.*

× book

A B [C] D (P). L Δ. 1. 33. 69. EF[G]HKMSUVΓ.

μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. [5] καὶ ἐξεπορεύετο
πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυ-
μῖται ‡ πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο″ ‡ ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ
Ἰορδάνῃ ποταμῷ″, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐ-
τῶν. [6] ‡ καὶ ἦν″ * ὁ″ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας κα-
μήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ,
καὶ ‡ ἔσθων″ ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. [7] καὶ ἐκήρυσσεν
λέγων, Ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ
εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων
αὐτοῦ. [8] ἐγὼ† ἐβάπτισα ὑμᾶς [ἐν] ὕδατι, αὐτὸς δὲ
βαπτίσει ὑμᾶς [ἐν] πνεύματι ἁγίῳ.

2 [9] [e] Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἦλθεν
Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρὲθ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη
‡ εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου″. [10] καὶ ‡ εὐθὺς″ ἀνα-
βαίνων ‡ ἐκ″ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομένους τοὺς οὐρα-
νοὺς καὶ τὸ πνεῦμα ‡ ὡς″ περιστερὰν καταβαῖνον

5. ἐν τῷ Ἰορδ. ποτ. ὑπ' αὐτ.
6. ἦν δὲ
δ a
8. ὑμᾶς ὕδ.
[e] ||Matt. 3:13–17. ε Luc. 3:21, 22. α
9. Ναζαρὲτ

onem peccatorum. [5] Et egre-
diebatur ad illum omnis Iu-
daeae regio et Hierosolymitae
universi, et baptizabantur ab
illo in Iordane flumine confi-
tentes peccata sua. [6] Et erat
Iohannes vestitus pilis cameli,
et zona pellicia circa lumbos
eius, et lucustas et mel silvestre
edebat. Et praedicabat dicens,
[7 (4, 1.)] Venit fortior me post me,
cuius non sum dignus procum-
bens solvere corrigiam calcia-
mentorum eius: [8] ego baptizavi
vos aqua, ille vero baptizabit
vos spiritu sancto.

[9 (5, 1.)] Et factum est in diebus
illis venit Iesus a Nazareth Ga-
lilaeae, et baptizatus est in Ior-
dane ab Iohanne. [10] Et statim
ascendens de aqua vidit apertos
caelos et spiritum tamquam co-
lumbam descendentem et ma-

5. εξεπορευετο] -οντο LEFHSV. *Harl.** *b.ff*[1].*g*[1]. Goth. | Contra, ABsDP. rel. Vulg. *a.*(*c*)*f.ff*[2]. rel. *Orig.* iv. 129[e].
— ἡ Ιουδ.] om. ἡ H.
— οἱ] om. D.
— παντες] *ante* και εβαπτιζοντο BDLΔ. 33. Vulg. (*a*).*b.l.* Memph. Arm. *Orig.* iv. (126[e].) 130[a]. [*ff*[1].*g*[1.2.]n.l.] ‡*post* ς. AP. rel. Syr.Hel. Goth. (Æth.) | om. 69. *f.* (om. και 69. *a*). | ante οἱ Ἱερ. *c.ff*[2]. Syr.Pst.
— ὑπ' αυτου] *ante* ἐν τ. Ιορδ. π. BL. 33. Vulg. *b.c.f.ff*[1.2.]*g*[1.2.]*l.* Arm. *Orig.* iv. (126[e].) 130[a]. | ‡*post* ς. ADP. rel. Syr. Hel. Goth. (vid. Matt. iii. 6). [Syr.Pst. Memph. Æth.]
— τῳ] om. D*.
— ποταμῳ] om. D. *a.b.c.* (*Orig.* iv. 127[a].) | Contra, MSS. Vulg. *f.g*[1.2.][?*ff*[1.2.]] rel. *Orig.* iv. 130[a].
6. ("erat autem .... mel silvestre," *post* "spiritu sancto" ver. 8. *a*).
— και ην BL. 33. Vulg. *b.d.ff*[1].*g*[1].(?[2].) Memph.W. | ‡ ην δε ς. AD*Gr*.P. 69. rel. *a.c.f.ff*[2]. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Schw. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt. iii. 3).
— ὁ Ιωαννης B.*Btly.*PL. 1. 69. EFK MUV. Syr.Hel. (Johannes ipse *c*). | *om. ὁ ς. ADΔ. 33. rel.
— τριχας] δερρην D*Gr.* *a.*
— και ζων. δερμ. περι τ. οσφ. αυτου] om. D. *a.b.ff*[2]. | Contra, Vulg. *c.f.ff*[1].*g*[1.2.]
— εσθων B.*Btly.Blc.*L*Δ. 33(-ῶν) | ‡ εσθιων ς. ADP. rel.
7. εκηρυσσεν] εκεκραγεν Γ.

7, 8. sic in D. *και ελεγεν αυτοις, Εγω μεν ὑμας βαπτιζω εν ὑδατι, ερχεται δε οπισω μου ὁ ισχυροτερος μου, οὑ ουκ ειμι ἱκανος λυσαι τον ἱμαντα των ὑποδηματων αυτου· και αυτος ὑμας βαπτισει εν πνευματι ἁγιῳ* sic etiam (*a*).*ff*[2]. (vid. Luc. iii. 16). | Contra, MSS. vv. *Orig.* iv. 132[a].
7. ισχυροτερος] ισχυρος A. | Contra. *Orig.* iv. 131[e]. 134[b].
— οπισω μου] om. Δ. *ff*[2]. || om. μου B. *Orig.* iv. 131[e]. | Contra, AD(supra)P. rel. vv.
— κυψας] om. D(supra). *a.b.c.ff*[2].*g*[1]. | Contra, Vulg. *f.ff*[1].*g*[2]. *Orig.* iv. 132[a]. 134[b]. 135[c]. *diserte.* || add. δε P.
— των ὑποδηματων] του ὑποδηματος L. Syr.Hel. Memph. *Clem.* 679(? Luc.) | Contra, *Clem.* 241 (? Luc.) *Orig.* iv. 132[a].
8. εγω] †add. μεν ς. AD(supra)P. rel. *a.f.ff*[2]. Syr.Hel. Goth. Æth. (vid. Matt. et Luc.) | om. BL. 33. 69. Vulg. *b.c.* *ff*[1].*g*[1.2.] Syr.Pst. Memph. Arm. *Orig.* iv. 132[a].
— εβαπτισα ὑμας MSS. Vulg. *a.g*[2]. rel. *Orig.* iv. (ὑμας εβαπτισα 69). | ὑμας βαπτιζω D(supra). *b c.f.ff*[1].*g*[1]. (baptizo vos *ff*[2].)
— εν ὑδατι] om. εν BΔ. 33. H. Vulg. *Orig.* iv. 132[a]. | Contra, ADPL. rel. Latt. vv. ut vid. (sic Matt. iii. 11). || add. "in paenitentiam" *a.* *μόνος Ματθαῖος τούτῳ, προσέθηκε τό, εἰς μετάνοιαν* *Orig.* iv. 133[b].

8. δε] om. 69.
— ὑμας βαπτισει D(supra). 69. *a.ff*[2].[*b*].
— εν πν.] om. εν BL. Vulg. *b.* | Contra, ADPΔ. 33. rel. (Latt.) *Orig.* iv. 132[a]. (sic Matt. iii. 11).
— ἁγιῳ] add. και πυρι P. Syr.Hel.* (vid. Matt. iii. 11, et Luc. iii. 16). | Contra, rel.
9. και 1°.] om. B. | Contra, ADP. rel. *Orig.* 150[c]. (om. και εγενετο *a*).
— εκειναις] *post* ἡμεραις DΔ. *b.f.ff*[1.2.]*g*[1]. | Contra, MSS. Vulg. *a.c.* rel. *Orig.* iv. 150[c].
— Ιησους] praem. ὁ D. 69. MΓ. | Contra, rel. *Orig.* iv.
— απο] εις F.
— Ναζαρεθ (*Elz.*) D*Gr.* 1. 69*. EFHK (*Tf.*)MUV. Vulg. *c.* Memph. Goth. | Ναζαρετ (St. 3). B.*Btly.*LΔ. 33. 69[2]. SsΓ. *a b.d.f.* *Orig.* iv. | Ναζαρατ AP.
— εις τον Ιορδανην ὑπο Ιωαννου BDL. 33. 69. (εν τῳ Ιορδανῃ ὑπο Ιωαννου 1.) *Am.* *Fuld.* *a.b.ff*[1.2.]*g*[1.2.] Syr.Pst. Memph. *Orig.* iv. (om. ὑπο Ιωαν. *l.*) ις την Ιορ. D*. *sic.* | ‡ ὑπο Ιωαννου εις τον Ιορδανην ς. AP. rel. Vulg.*Cl.* *c.f.* Syr.Hel. Goth. Arm. Æth.
10. ευθυς BLΔ. 33. (‡ ευθεως ς. AP. rel.) Vulg. *c.f.ff*[1].*g*[1]. rel. | om. D. *a.b.*
— εκ BDL. 33. 69. Latt. Goth. Arm. Æth. (ut vid.) | ‡ απο ς. AP. rel. (vid. Matt. iii. 16).

5. ad eum *Cl.* | Jordanis *Cl.* | 9. a Johanne in Jordane *Cl.* | 10. caelos apertos *Cl.*

Vulg. *a*.(*b*.)*c*.
Syrr. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.
¶ P ϛ
d ‖ Matt. 4:1–11. β
Lu. 4:1–13.
ζ
ϛ
§ G
e ‖ Matt. 4:12, 17. η
Lu. 4:14, 15. δ
14. Μετὰ δὲ
θ
15. [καὶ] λέγων ϛ
f ‖ Matt. 4:18–22.
ι
β
§ C

‡ εἰς″ αὐτόν· 11 καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν,
Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν¶ ‡ σοὶ″ εὐδόκησα.
3 12 Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν
ἔρημον. 13 d καὶ ἦν† ἐν τῇ ἐρήμῳ ‡ τεσσεράκοντα
ἡμέρας″ πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ
τῶν θηρίων·§ καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.
√ 4 14 e ‡ Καὶ μετὰ″ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην
ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ
εὐαγγέλιον† τοῦ θεοῦ, 15 καὶ λέγων ὅτι Πεπλήρωται
ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετα-
νοεῖτε, καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. 16 f ‡ καὶ πα-
ράγων″ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, εἶδεν
Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν ‡ Σίμωνος″ ‡ ἀμφι-
βάλλοντας″ † ἐν τῇ θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς· 17 καὶ
εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω
§ ὑμᾶς γενέσθαι ἁλιεῖς ἀνθρώπων. 18 καὶ εὐθέως ἀφέν-

nentem in ipso, 11 et vox facta est de caelis, Tu es filius meus dilectus, in te complacui.

12 (6,2.) Et statim spiritus expellit eum in desertum. 13 Et erat in deserto quadraginta diebus et quadraginta noctibus, et temtabatur a satana, (7,6.) eratque cum bestiis, et angeli ministrabant illi.

14 (8,4.) Postquam autem traditus est Iohannes, venit Iesus in Galilaeam, (9,6.) praedicans evangelium regni dei, 15 et dicens quoniam Impletum est tempus et appropinquavit regnum dei: paenitemini et credite evangelio. 16 Et praeteriens secus mare Galilaeae vidit Simonem et Andream fratrem eius, mittentes retia in mare; erant enim piscatores. 17 (10,2.) Et dixit eis Iesus, Venite post me, et faciam vos fieri piscatores hominum. 18 Et protinus

---

10. *τον*] *το* D*.
— *ειδεν*] add. *Ιησους* P (*ιδε ις*) ap. Knittel. sed qu.
— *σχιζομενους*] *ηνυγμενους* D.
— *ὡς* AB.*Btly*.DLΔEFHKSUVΓ. (Syr. Hcl.mg.Graecè). | ‡ *ὡσει* ϛ. P. (1. 33. 69. M. *e. sil*) vid. Matt. iii. 16 et Luc. iii. 22. | *ὡσπερ* B.*Bch*.
— *καταβαινον*] (-*νων* D*). ‖ add. *και μενον* 33. Vulg. *b.ff*$^{1.2}$.*g*$^{1.2}$.*l*. Memph.W. Æth. (Δ spat. vac. habet.) vid. Joh. i. 33. | Contra, MSS. *a.c.f.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph.Schw. Goth. Arm.
— *εις αυτον* BD. 69. *a*.(*b*).*l*. | ‡ *επ' αυτον* ϛ. AP. rel. *f.g*^{1}. ("in ipso" Vulg. *ff*$^{1.2}$. *g*^{2}.) vid. Matt. iii. 16, et Luc. iii. 22.
11. *εγενετο*] om. D. *ff*^{2}.
— *εν σοι* BD*Gr*.LΔ. 1. 33. 69. Vulg. *a.c.ff*^{2}.*g*^{2}.*l*. Syrr.Pst.&Hcl.txt. Memph. Schw. Goth. Arm.Zoh. Æth. | ‡ *εν ᾧ* ϛ. A. rel. (hiat P). *b*.(*d*).(*f*).*g*^{1}. Syr. Hcl.mg. Memph.W. Arm.MSS.
— *ευδοκησα* ABsD* rel. | *ηυδοκ*. D^{2}ΔE FHV.
12. *ευθυς* B.*Btly*.LΔ. 33. 69. rel. | *ευθεως* AD. 1. E*KM*mg*.
— *πνευμα*] add. *το ἁγιον* D.
— *αυτον εκβαλλει* ABsL. 1. rel. Goth. Arm. | *εκβ. αυτ*. DΔ. 33. 69. Latt.
13. *ην*] † add. *εκει* ϛ. Δ. 1. rel. Syrr.Pst. &Hcl. Arm. | om. ABDL. 33. Latt. Memph. Goth. Æth. *Orig*. iv. 161^{c}. (om. *και ην a*).
— *εν τῃ ερημῳ*] om. 1. 69. K. *a*. Arm. (Contra, *Orig*. iv.)
13. *τεσσερακοντα* ALΔ. | ‡ *τεσσαρακοντα* ϛ. E. rel. (? B. $\bar{\mu}$ D). ‖ ‡ *post ἡμερας* ϛ. ADΔ. rel. *c*. Goth. Arm. | Contra, BL. 33. Vulg. (*a*).*b.f.ff*^{2}. Memph. *Orig*. iv. 161^{d}. *Eus*. D.E. 433^{d}. | praem. *επι* 1. 69. ‖ add. *και τεσσερακοντα νυκτας* L. 33 (*τεσσαρ*.) Vulg. (*c*)*ff*^{1}.*g*^{1}.*l*. Syr. Hcl.mg. Æth. *Orig*. iv. *ed*. *Eus*. D.E. | add. *και νυκτ. τεσσ*. M. (vid. Matt. iv. 2). | om. ABD. rel. *a.b.f.ff*^{2}.*g*^{2}. ut vid. Syrr.Pst.&Hcl.txt. Goth. Arm. *Orig*. iv. MS.
— *πειραζομενος*] praem. *και* D. (et temptabatur Latt.) | Contra, *Orig*. iv. *Eus*. D.E.
— *οἱ αγγελοι* BsDL. rel. *Orig*. iv. | om. *οἱ* A. 33. M (vid. Matt. iv. 11).
14. *και μετα* BD*Gr*. *a*.(*c*). Memph.W.& Schw. | ‡ *μετα δε* ϛ. AL. rel. Vulg. *f.ff*^{1}. *g*^{2}. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. Æth. *Orig*. iv. 161^{d}. *Eus*. H.E. iii. 24(117). | sed postquam, *b.d.g*^{1}.(*ff*^{2}).
— *τον* BsDL. rel. *Orig*. iv. *Eus*. H.E. (MSS.) | om. AEFG*HSUVΓ. *Eus*. H.E (ed.)
— *ὁ Ιησους* BsDLΔ. rel. *Orig*. iv. | om. V*. | om. *ὁ* AEFHKMUV^{2}Γ. *Eus*. H.E.
— *Γαλιλαιαν*] add. *διδασκων και* L. | Contra, *Orig*. iv. 161^{d}.(170^{c}).
— *ευαγγελιον*] † add. *της βασιλειας* ϛ. AD. rel. Vulg. *a.f.ff*^{1}.*g*$^{1.2}$. Syrr.Pst.& Hcl.MS. Æth. (vid. Matt. iv. 23). | om. BL. 1. 33. 69. *b.c.ff*^{2}. Syr.Hcl.ed. Memph. Goth. Arm. *Orig*. iv. *bis*.
15. *και λεγων*] om. *c*. *Orig*. iv. 161^{d}. | om. *και* ADEFGHSUVΓ. | Contra, BsLΔ. 1. 33. 69. KM.
15. *πεπληρωται ὁ καιρος* ABsL. rel. Vulg. *f.ff*^{1}.*g*^{2}. rel. *Orig*. iv. | *πεπληρωνται οἱ καιροι* D. *a.b.c.ff*^{2}.*g*^{1}.
16. *και παραγων* BDL. 33. 69. Latt. (Syr. Hcl mg.) Memph. Goth. Arm. | ‡ *περιπατων δε* ϛ. AΔ. rel. Syrr.(Pst.)&Hcl. txt. (vid. Matt. iv. 18).
— *Σιμωνα*] praem. *τον* D. 69.
— *Σιμωνος* BLM. (*του Σιμωνος* AΔ. 1. 69. E^{2}). *a*. Memph. Arm. | ‡ *αυτου* ϛ. D. 33. GΓ. Latt. Syr.Pst. Æth. (vid. Matt. iv. 18). | *αυτου του Σιμωνος* E*F HKSUV. Syr.Hcl. Goth.
— *αμφιβαλλοντας* ABDLΔ. 33. 69. E* FGHKSUV. (*αμφιβαλοντας* K(Tf.) *αμφιβαλλοντες* A*). | ‡ *βαλλοντας* ϛ. 1. E^{2}MΓ. Arm. (vid. Matt. iv. 18). ‖ † add. *αμφιβληστρον* ϛ. AΔ. rel. *b.ff*^{2}. Syr.Hcl. Memph. Goth. (vid. Matt. iv. 18). | add. *τα δικτυα* D. 69. Vulg. *a.c. f.ff*^{1}.*g*$^{1.2}$.*l*. Syr.Pst. Arm. | praem. *αμφιβληστα* 1. | *non habent* B.*Btly Blc*.L. 33. Æth. (ut vid.)
— *εν τῃ θαλ*.] *εις την θαλ*. K*(?). | *εις την θαλασσαν* 69.
— *ἁλιεις* Bs. (*ἁλειεις* D). rel. | *ἁλεεις* AΔ. (n.l. L).
17. *γενεσθαι*] om. 1. 69. *b*. Syr.Pst. Æth. (vid. Matt. iv. 19). | Contra, rel.
— *ἁλιεις* BsD. rel. | *ἁλεεις* ACLΔ.
18. *ευθεως*] *ευθυς* L. 33.

---

12. expulit *Cl*.

R

A B C D. L Δ. 1. 33. 69. EFG(H)KMSUVΓ.

ια ς τες τὰ δίκτυα† ἠκολούθησαν αὐτῷ. 19 Καὶ προβὰς†
ὀλίγον εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτί-
ζοντας τὰ δίκτυα, 20 καὶ ‡ εὐθὺς″ ἐκάλεσεν αὐτούς·
καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ
μετὰ τῶν μισθωτῶν, ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.
g Lu. 4:31–37. ιβ η ⅃ 5 21 g Καὶ εἰσπορεύονται εἰς ‡ Καφαρναούμ″ καὶ
εὐθέως τοῖς σάββασιν [εἰσελθὼν] εἰς τὴν συναγωγὴν
¶ α ιγ β ἐδίδασκεν. 22 καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ¶ τῇ διδαχῇ αὐ-
τοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ
Α′ ιδ η οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. 23 καὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ
23. καὶ [εὐθὺς] ἦν αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέ-
24. οἴδαμέν σε κραξεν 24 λέγων,† Τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ;
ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ
θεοῦ. 25 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων, Φιμώ-
θητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. 26 καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ
πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ ‡ φωνῆσαν″ φωνῇ μεγάλῃ

relictis retibus secuti sunt eum.
19 (11, 6.) Et progressus inde pusillum vidit Iacobum Zebedaei et Iohannem fratrem eius, et ipsos in navi componentes retia,
20 et statim vocavit illos. Et relicto patre suo Zebedaeo in navi cum mercennariis secuti sunt eum.

21 (12, 8.) Et ingrediuntur Capharnaum, et statim sabbatis ingressus synagogam docebat eos, 22 (13, 2.) et stupebant super doctrina eius: erat enim docens eos quasi potestatem habens et non sicut scribae. 23 (14, 8.) Et erat in synagoga eorum homo in spiritu inmundo, et exclamavit 24 dicens, Quid nobis et tibi, Iesu Nazarene? venisti perdere nos? scio quis es, sanctus dei. 25 Et comminatus est ei Iesus dicens, Obmutesce et exi de homine. 26 Et discerpens eum spiritus inmundus et exclamans voce magna exivit

---

18. *τα δικτυα* ABC. rel. Vulg. *f.ff*1.*g*1.2. Syr.Pst. Memph. Goth. Arm. | *παντα* D. *a.b.c.ff*2. ‖ † add. *αυτων* ϛ. A. rel. *f.g*1. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Æth. | om. BCL. 33. 69. Vulg *ff*1.*g*2. Memph. Arm.
— *ηκολουθησαν* ACD. rel. | *ηκολουθουν* B.*Btly.Blc.*
19. *προβας*] *προσβας* D*. | † add. *εκειθεν* ϛ. AC. rel. Vulg. *c.f.ff*1.*g*1.2. Syr.Hel. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt. iv. 21). | add. post *ολιγον* 33. | om. BDL. 1. *a b.ff*2. Syr.Pst. Memph.
— *δικτυα*] add. *αυτων* C2KMΓ. Syrr. Pst.&Hel.* Æth. | om. ABC*D. rel.
20. *ευθυς* B.*Btly.*L. 33. (‡ *ευθεως* ϛ. ACD. rel.) Vulg. *a.f.ff*1.*g*1.2. Syr.Hel. Goth. | om. *hic* Δ. *c.ff*2. Syr.Pst. Arm. | om. *b.* Æth.
— *αφεντες*] praem. *ευθεως* Δ. (*ευθυς* 69). *c.ff*2. Syr.Pst. Arm.
— *μισθωτων*] *μισθιων* 1.
— *απηλθον οπισω αυτου* ABC. rel. Syrr. Pst.&Hel. Memph.Schw. Goth. Arm. | *ηκολουθησαν αυτῳ* D. Latt. Memph.W. Æth. | (*αυτου*] *αυτων* K).
21. *εισπορευονται* ABC. rel. Vulg. *d.g*1. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Æth. *Orig.* iv. 170c. (ingredientes *e*). | *εισπορευεται* 1. | *εισεπορευοντο* D*Gr.* 33. (*a.b.f.*) | *εισπορευομενος* *Orig.* iv. 161d. (sic add. "cum eis" *c*).
— *Καφαρναουμ* BDΔ. 33. 69. Latt. Memph. Goth. *Orig.* iv. *bis.* | ‡ *Καπερναουμ* ϛ. AC. rel.

21. *ευθεως* *Orig.* iv. 161e. | *ευθυς* L. 1. 33. *Orig.* iv. 170c. | om. Æth.
— *τοις σαββ*] praem. *εν* CG. | Contra, *Orig.* iv. *bis.*
— *εισελθων* ABsD. rel. (Latt.) Syr.Hel. Goth. Arm. Æth. | om. CLΔ. 69. (*c*). Syr.Pst. Memph. *Orig.* iv. *bis.*
— *συναγωγην*] add. *αυτων* Δ. Syr.Pst. (om. *την* *Elz.*)
— *εδιδασκεν*] *hic* ABDΔ. rel. Latt. Syr. Hel Goth. Arm. Æth. | ante *εις* L. 33. 69. *Orig* iv. *bis.* | ante (*εν*) *τοις* C. Syr.Pst. Memph. ‖ add. *αυτους* D. (Latt.) Syr.Hel.* Goth. Arm. Æth. (populum *c*). | Contra, rel. *Orig.* iv. *bis.*
22. *εξεπλησσοντο* *Orig.* iv. 170c. | *-ττοντο* MS.
— *αυτους*] *αυτοις* E*.
— *και ουχ* Vulg. *f.ff*1.2.*g*1.2. rel. | om. *και* D*. *b.c.d.e.*
— *γραμματεις*] add. *αυτων* CΔ. 33. M. *c.f.g*2. Syrr.Pst.&Hel. Æth. | Contra, ABD. rel. Vulg. *b.c.ff*1.2.*g*1. Memph. Goth. Arm. ‖ add. et farasaei *e.g*2.
23. *και* 1o] add. *ευθυς* BL. 1. 33. Memph. *Orig.* iv. 170d. | om. ACD. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. Æth.
— *ην*] post *αυτων* C. *Orig.* iv. | Contra, ABD. rel. vv.
— *αυτων* ABC. rel. Vulg. *f.ff*1.*g*2. Syrr. Pst.&Hel. Memph.Schw. Goth. Arm. *Orig.* iv. | om. DL. *b.c.e.ff*2.*g*1. Memph.W.

23. *ανεκραξεν*] *ενεκρ.* D. | Contra, rel. *Orig.* iv.
24. *λεγων*] † add. *Εα* ϛ. (A)C. rel. Syr. Hel. Goth. Arm. *Orig.* iv. 170d. *Eus.* D.E. 272d. in Ps. 600d. (*αια* A). vid. Luc. iv. 34. | om. BD. Latt. Syr.Pst. Memph. Æth.
— *ἡμιν*] *ἡμων* Δ*Gr.*
— *σοι* CD. rel. | *συ* AB.*Btly.*ΔΓ.
— *Ναζαρηνε*] *Ναζωρηνε* 69.
— *απολεσαι ἡμας*] *ἡμ. απολ.* C. | Contra, rel. *Orig.* iv. (*απολεσαπολεσαι ἡμ.* D).
— *οιδα* ABsCD. rel. Latt. Syrr.Pst.& Hel. Goth. | *οιδαμεν* LΔ*Gr.* Memph. Arm. Æth. *Iren.* 234. *Orig.* iv. 170d. 389a. *Orig. Int.* ii. 138e. *Eus.* D.E. in Ps. 600d. (et ap. Mai 107). *Tert.* adv. Prax. 26. ‖ (mox pro *ἁγιος* habet *Orig.* *υἱος* iv. 170d. sed contra 389a).
25. *ὁ Ιησους*] om. D. *b.g*1. | Contra, rel. *Orig.* iv. 170d.
— *εξ*] *απ'* L. 33. H. *f.ff*2 *g*1.2.*l.* *Orig. Int.* ii. 333d. | Contra, ABsCDG. rel. Vulg. *b.e.* rel. *Orig.* iv.
— *εξ αυτου* ABC. rel. *f.* rel. *Orig.* iv. | *εκ του ανθρωπου* D. (Latt.) ‖ add. *πνευμα ακαθαρτον* D. *b.c.e.ff*2.*g*1.2. Goth. Æth. | Contra, Vulg. rel. *Orig.* iv.
26. sic in D *και εξηλθεν το πνευμα το ακαθαρτον σπαραξας αυτον και κραξας φωνῃ μεγαλῃ εξηλθεν απ' αυτου* (*c*).

19. componentes retia in navi *Cl.* | 21. in synagogam *Cl.* | 24. scio qui sis *Cl.* | 26. exiit *Cl.*

Vulg. (a). b. c.
Syrr. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.

ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. 27 καὶ ἐθαμβήθησαν ‡ἅπαντες″ ὥστε
συνζητεῖν πρὸς ‡ἑαυτοὺς″ λέγοντας, Τί ἐστιν τοῦτο;
† διδαχὴ † καινή †, † κατ᾽ ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασιν
τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;
28 ‡ καὶ ἐξῆλθεν″ ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ [εὐθὺς] * [πανταχοῦ]″ εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.

B′ ιε
h ‖ Matt. 8:14–16. β
Lu. 4:38–40.
29. ἐξελθόντες ἦλθον

6 29 h Καὶ ‡ εὐθὺς″ ἐκ τῆς συναγωγῆς ‡ ἐξελθὼν
ἦλθεν″ εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου, μετὰ
Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. 30 ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ ‡ εὐθὺς″ λέγουσιν αὐτῷ περὶ
αὐτῆς. 31 καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσας
τῆς χειρὸς [αὐτῆς·] καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός †,
¶ H καὶ διηκόνει αὐτοῖς.¶

Γ′

7 32 Ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε ‡ ἔδυσεν″ ὁ ἥλιος,
ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ
τοὺς δαιμονιζομένους· 33 ‡ καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη″ πρὸς τὴν θύραν. 34 καὶ ἐθεράπευσεν

ab eo. 27 Et mirati sunt omnes, ita ut conquirerent inter se dicentes, Quidnam est hoc? quae doctrina haec nova? quia in potestate et spiritibus inmundis imperat, et oboediunt ei. 28 Et processit rumor eius statim in omnem regionem Galilaeae.

29 (15, 2.) Et protinus egredientes de synagoga venerunt in domum Simonis et Andreae, cum Iacobo et Iohanne. 30 Decumbebat autem socrus Simonis febricitans, et statim dicunt ei de illa. 31 Et accedens elevavit eam, adprehensa manu eius: et continuo dimisit eam febris, et ministrabat eis.

32 Vespere autem facto, cum occidisset sol, afferebant ad eum omnes male habentes et daemonia habentes, 33 et erat omnis civitas congregata ad ianuam: 34 et curavit multos qui vexa-

(ff²). | Contra, Latt. rel. Orig. iv. 170ᵈ.
26. το πνευμα ACD (supra) rel. Orig. iv. | om. B.
— φωνησαν BL. 33. Orig. iv. | ‡ κραξαν ς. AC (vid. D supra). rel.
— εξ ABsL. rel. Goth. Arm. rel. ut vid. Orig. iv. | απ᾽ CD(supra)Δ. 33. M. Latt.
27. εθαμβηθησαν] εθαμβησαν D. Orig. iv. 170ᵈ. | Contra, rel.
— ἁπαντες BLU. Orig. iv. | ‡ παντες ς. ACD. rel.
— προς] om. B. *Btly. Blc.*
— ἑαυτους ACDΔ. 1. 33. 69. EFHKMUV. (se Vulg. *c. f. g*¹.) | ‡ αυτους ς. BsLGΓs. (om. προς ἑαυτ. λεγ *b. e. ff*²).
— λεγοντας BDLΔ*. rel. | -τες ACΔ². 33. E*M. (vid. Luc. iv. 36).
— τι εστιν τουτο ABC. rel. Vulg. *f. g*¹. rel. | om. D. *b. c. e. ff*¹·²·*g*².
— διδαχη καινη B. *Btly. Blc.* L. 1. 33. (ἡ διδ. B. *Bch.*) Memph. Arm. Æth. | † τις ἡ″ διδαχη † ἡ″ καινη ς. CΔ. rel. (Latt.) Syrr. Pst. & Hel. Goth. (om. καινη *c. e. ff*²). | τις ἡ καινη αὑτη διδαχη A. | τις ἡ διδαχη εκεινη ἡ καινη D. | τις ἡ καινη διδαχη 69. ‖ † add. αὑτη ς. CD. rel. Latt. Syrr. Pst. & Hel. Goth. (ante διδαχη A). | om. BL. 33. Memph.
— κατ᾽ εξουσιαν] † praem. ὁτι ς. AC. rel. Vulg. *f. ff*¹.*g*¹·². Syr. Hel. Memph. Goth. Arm. Æth. | om. BL. 1. 33. (*b. c. e. ff*²). Syr. Pst. | η εξουσια ὁτι D.

28. και εξηλθεν BCDLΔ. 33. M. (Latt.) Syr. Pst. Memph. Æth. | ‡ εξηλθεν δε ς. A. rel. *f.* Syr. Hel. Goth. Arm.
— ευθυς ACD. rel. Vulg. *f. ff*¹.*g*². Syrr. Pst. & Hel. Memph. Schw. Goth. | om. B. *Bch.* 1. 33. *b. c. e. ff*².*g*¹. Memph. W. Arm. Æth. ‖ add. πανταχου BC. 69. (πανταχη L). *b. e.* Memph. | * om. ς. AD. rel. Vulg. *c. f. ff*¹·².*g*¹·². Syrr. Pst. & Hel. Goth. Arm.
29. ευθυς BLΔ. 1ᵀʳ. 33. 69. (‡ ευθεως ς. AC. rel.) Vulg. (*b*). *f. ff*¹. Syr. Hel. Memph. Goth. Arm. | om. D. 1ᴿ. *c. e. ff*².*g*¹. Syr. Pst. Æth. (in D sic, εξελθων δε εκ της συν. ηλθεν. (*b. c*) *e*).
— εξελθων ηλθεν B(D supra). 1. 69. (*b. c. e. f. ff*².*g*¹). Syr. Hel. MS mg. Arm. Æth. | ‡ εξελθοντες ηλθον ς. AC. rel. Vulg. Syrr. Pst. & Hel. txt. Memph. Goth. (egrediens venerunt *Tol. ff*¹. Syr. Pst. MS.) ‖ ηλθον] ηλθαν L. | εισηλθον Δ. F.
30. κατεκειτο δε ἡ πενθερα Σιμωνος D. Latt. (exc. *f*).
— Σιμωνος] praem. του LΔ. 1. 69. M | Contra, rel.
— ευθυς BDL. 33. 69. (‡ ευθεως ς. AC. rel.) Vulg. *e. f. ff*¹.*g*². Syr. Hel. Memph. | om. 1. *b. c. ff*².*g*¹. Syr. Pst. Æth.
31. ηγειρεν αυτην κρατησας της χειρος αυτης] εκτεινας την χειρα κρατησας ηγειρεν αυτην D. (*b*). *f.* | Contra, rel. (και ante κρατ. praem. 69).
— χειρος αυτης] om. αυτης B. *Btly. Blc.*

L. | Contra, AC. rel. (vid. D. *b.* supra). Latt. (exc. *b*). vv. rel.
31. πυρετος] † add. ευθεως ς. A. rel. (*b*). Syr. Hel. Goth. Æth. | ante αφηκεν habent D. Vulg. *c. f. ff*².*g*¹·². Syr. Pst. | om. BCL. 1. 33. *e.* Memph. Arm. ‖ add. et surrexit Syr. Hel.* Æth. (vid. Matt. viii. 15).
32. εδυσεν BD. | ‡ εδυ ς. AC. rel.
— εφερον] εφεροσαν D. | add. παντες sic 69.
— εχοντας] add. νοσοις ποικιλαις D. *b. c. e. ff*².*g*¹. (vid. Luc. iv. 40). | Contra, Vulg. *f. g*².
— ad fin.] add. et eiciebat daemonia ab eis *b.* et eic. illa ab illis *e.*
33. και ην ὁλη ἡ πολις επισυνηγμενη B. *Btly.* CDL. 33. Vulg. *b. e. l.* Memph. Schw. (επισυνηγ.] συνηγ. B. *Bch.*) | ‡ και ἡ πολις ὁλη επισυνηγμενη ην ς. A. rel. *c. f.* (*ff*².*g*¹·².) Syrr. Pst. & Hel. Memph. W. Goth. Arm. Æth. ‖ ην] om. UΓ. | ante επισυνηγ. 69.
— την θυραν] add. αυτου D. *c.* (*ff*².*g*¹. ut vid.)
34. sic in D. και εθεραπευσεν αυτους και τους δαιμονια εχοντας εξεβαλεν αυτα απ᾽ αυτων και ουκ ηφιεν αυτα λαλειν ὁτι ηδεισαν αυτον· και εθεραπευσεν πολλους κακως εχοντας ποικιλαις νοσοις, και δαιμονια πολλα εξεβαλεν.

27. quaenam doctrina *Cl.* | etiam spiritibus *Cl.*

ABCD. LΔ. 1. 33. 69. E(F)GKMSUVΓ.
§ a
i Lu. 4:42-44.
37. εὑρόντες αὐτὸν λέγ.
38. [ἀλλαχοῦ]
39. καὶ ἦν
Δ'
j || Matt. 8:1-4. Lu. 5:12-14.
40. om. καὶ γον. αὐτ.
41. ὁ δὲ Ἰησοῦς σπλ.
¶ F

ιϛ η πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις· § καὶ δαι-
μόνια πολλὰ ἐξέβαλεν, καὶ οὐκ ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαι-
ιζ μόνια ὅτι ᾔδεισαν αὐτόν. 35 i Καὶ πρωῒ ‡ ἔννυχα" λίαν
η ἀναστὰς ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον,
κἀκεῖ προσηύχετο. 36 καὶ κατεδίωξαν αὐτὸν [ὁ] Σί-
μων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· 37 ‡ καὶ εὗρον αὐτὸν καὶ"
λέγουσιν αὐτῷ ὅτι Πάντες ζητοῦσίν σε. 38 καὶ λέγει
αὐτοῖς, "Αγωμεν * ἀλλαχοῦ" εἰς τὰς ἐχομένας κωμο-
πόλεις, ἵνα κἀκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ‡ ἐξῆλθον."
39 καὶ ‡ ἦλθεν" κηρύσσων ‡ εἰς τὰς συναγωγὰς" αὐτῶν
εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.
ιη β § 40 j Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς παρακαλῶν
αὐτὸν [καὶ γονυπετῶν αὐτόν,] καὶ λέγων αὐτῷ ὅτι
Ἐὰν θέλῃς δύνασαί με καθαρίσαι. 41 ‡ καὶ" σπλαγχνι-
σθεὶς ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ‡ αὐτοῦ ἥψατο" καὶ λέγει
αὐτῷ, Θέλω, καθαρίσθητι.¶ 42 Καὶ† ‡ εὐθὺς" ἀπῆλθεν
ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη. 43 καὶ ἐμβριμη-

bantur variis languoribus, et daemonia multa eiciebat, (16, 8.) et non sinebat loqui ea, quoniam sciebant eum. 35 (17, 8.) Et diluculo valde surgens egressus abiit in desertum locum, ibique orabat. 36 Et secutus est eum Simon et qui cum illo erant; 37 et cum invenissent eum, dixerunt ei quia Omnes quaerunt te. 38 Et ait illis, Eamus in proximos vicos et civitates ut et ibi praedicem: ad hoc enim veni. 39 Et erat praedicans in synagogis eorum et omni Galilaea, et daemonia eiciens.

40 (18, 2.) Et venit ad eum leprosus deprecans eum, et genu flexo dixit [ei], Si vis, potes me mundare. 41 Iesus autem misertus eius extendit manum suam, et tangens eum ait illi, Volo, mundare. 42 Et eum dixisset, statim discessit ab eo lepra, et mundatus est. 43 Et commi-

34. ποικιλαις νοσοις] om. L. (ποικιλοις νοσ. 69).
— λαλειν τα δαιμονια ACL. rel. *f.* vv. | τα δαιμονια λαλειν B. | αυτα λαλειν (D ut supra). Vulg *Cl.* (Latt.) Æth. (loqui ea, *Am. Fuld.*)
— ηδεισαν αυτον AD(supra)Δ. rel. Vulg. *a.b.e.f.ff*[2] *g*[2]. Syr.Pst. Goth. | add. χριστον ειναι BL. 1. (add. τον χριστον ειναι 33(ut vid.)69. GM*sic.*) Syr.Hcl.* Memph. Arm. Æth. (vid. Luc. iv. 41). | ηδεισαν τον χριστον αυτον ειναι C. *ff*[1].*g*[1].*l.*
35. εννυχα BCDL. 1. 33. | ‡ εννυχον ϛ. A. rel. *Orig.* i. 216[d].
— αναστας] om. D. *a.c.* | Contra, Latt. rel. *Orig.* i. || praem. και 69.
— και απηλθεν ACD. rel. Vulg. *a.f.ff*[1].*g*[2]. Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig.* i. | om. B. *b c.e.ff*[2].*g*[1]. Syr.Pst. Memph.W. || add. ὁ Ιησους C[3]FGV.
— ερημον] praem. τον D. | Contra, *Orig.* i.
— κακει BCL. rel. *Orig.* i. | και εκει AD. [h. 33].
— προσηυχετο] προσηυξετο D. | Contra, *Orig.* i.
36. κατεδιωξαν A(?B)CD. rel. *a.b.c e.f.ff*[2]. *g*[1]. rel. | -ξεν B.*Blc.*MU. Vulg. *ff*[1].*g*[2].
— ὁ Σιμων AC. rel. | om. ὁ BL. 33. | ὁ τε Σιμων 1. 69. K. | τε Σιμων D*. | τοτε Σιμων D[2]. *d.*
— οἱ μετ' αυτου] add. ησαν Δ. Vulg. | om. οἱ B.*Bch.*
37. και εὑρον αυτον και BL. *e.* Memph. MS. Æth. | και ὁτε εὑρον αυτον D*Gr.* Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. | ‡ και εὑροντες αυτον ϛ. AC. rel. *a.d.f.ff*[(1).2].*g*[1.2]. Memph. Goth. Arm. (om. *b.c*).
— ζητουσιν σε BℵCDLΔ. 1. 33. Vulg. (*b*).(*c*).*e.ff*[1.2].*g*[1.2]. Arm. | σε ζητουσιν A EFGKMSUVΓ. *a.f.* Goth. | om. σε 69.
38. αυτοις] add. ὁ Ιησους Δ.
— αγωμεν] add. αλλαχου BC*L. 33. Memph. (Arm.) (Æth.) | *om. ϛ. AC[3]D. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Goth.
— εχομενας A(?B)C. rel. | εχομενα B. *Btly.* | εγγυς D. | ερχομενας 69.
— κωμοπολεις ABℵCL. rel. Syr.Hcl.&*Gr.*mg. Memph. Arm. Æth. | πολεις 69. | κωμας και εις τας πολεις D. Latt. Syr.Pst. Goth. | κωμο (*sic*) και πολεις Δ.
— κακει BDL. 33. Ss. | και εκει ACΔ. 1. 69. EFGKMUVΓ.
— εξηλθον BCL. 33. Syr.Hcl.txt. | ‡ εξεληλυθα ϛ. AD. rel. | εληλυθα Δ. 69. Arm. (veni Latt. Syrr.Hcl.mg. vv. ut vid.) || praem. και C.
39. ηλθεν BL. Memph. Æth. | ‡ ην ACD. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. (vid. Luc. iv. 44).
— εις τας συναγωγας AB.*Bch.Blc.*CD LΔ. 1. 69. K. | ‡ εν ταις συναγωγαις ϛ. E. rel. (hiat 33). Latt. ? vv.
— εκβαλλων] εκβαλων G.
40. λεπρος] ὁ Πετρος 69*. (corr.* ut vid.)
— παρακαλων] ερωτων D.
40. αυτον (post παρακαλων)] om. 69.
— και γονυπετων αυτον AC(L)Δ. (1). 33. rel. Vulg. *e.f.ff*[1].*g*[2]. Syrr.(Pst.)&Hcl. Memph. Goth. (Arm.) Æth. | ante παρακαλ. Syr.Pst. | om. αυτον L. 1. Arm. | *non habent* BDGΓ. *a.b.c.ff*[2].*g*[1].
— και ante λεγων] om. B. 69*.
— αυτῳ] om. DΓ. *Am.* Arm. || add. κυριε B.*Btly.*CL. *c.e.ff*[2].*g*[1]. Memph. Arm. Æth. (vid. Matt. viii. 2. et Luc. v. 12). | Contra, ADΔ. 33. rel. Vulg. *a.b.f.*(*ff*[1]. *g*[2]) Syrr.Pst.&Hcl. Goth.
— ὁτι ABΔ. 33. rel. *a.* Syr.Hcl. Goth. | om. DCL. Vulg. *b.c.e.f.ff*[1.2].*g*[1.2].*l.* Syr. Pst.
— θελῃς] -λεις D.
— δυνασαι ACD. rel. | δυνῃ B. [h. 33].
41. και 1° BD. *a.b.e.ff*[2]. Memph.W. | ‡ ὁ δε Ιησους ϛ. AC. rel. Vulg. *c.f.g*[2]. Syrr.Pst.&Hcl. Memph.Schw. Goth. Arm. (Æth.) | (σπλαγχ. δε ὁ Ιησους L. Æth.)
— σπλαγχνισθεις ABC. rel. Vulg. (*c*).*e.f.* *g*[2]. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. | (om. *b g*[1].) | οργισθεις D. *a.ff*[2].
— χειρα] add. αυτου D. vv. | Contra, ABC. rel. *b.* Arm.
— αυτου ἡψατο BL. | ‡ ἡψατο αυτου ϛ. ACD. rel. Vulg. *a.e.f.*(*ff*[2].*g*[1.2].) Goth.

34. ea loqui *Cl.* | 36. prosecutus *Cl.* | 39. in omni *Cl.* | 40. *om.* ei *Am.* | 43. comminatus est ei, statimque ejecit *Cl.*

Vulg. [a]. b. c. Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.

σάμενος αὐτῷ, ‡ εὐθὺς″ ἐξέβαλεν αὐτόν, [44] καὶ λέγει
αὐτῷ, ″Ορα, μηδενὶ [μηδὲν] εἴπῃς· ‡ ἀλλὰ″ ὕπαγε
σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ
καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξεν ‡ Μωυσῆς″, εἰς μαρτύ-
ιθ ι ριον αὐτοῖς. [45] ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ
καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύ-
νασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν· ‡ ἀλλὰ″ ἔξω ‡ ἐπ᾽″
ἐρήμοις τόποις ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν ‡ παν-
τόθεν″.

natus ei statim eicit illum, [44] et dicit ei, Vide nemini dixeris, sed vade ostende te principi sacerdotum, et offer pro emundatione tua quae praecepit Moses, in testimonium illis. [45 (19, 10.)] At ille egressus coepit praedicare et diffamare sermonem, ita ut iam non posset manifeste in civitatem introire sed foris in desertis locis esse, et conveniebant ad eum undique.

II. κ α 9 [1] Καὶ ‡ εἰσελθὼν πάλιν″ εἰς ‡ Καφαρναοὺμ″ δι᾽
ἡμερῶν, † ἠκούσθη ὅτι ‡ ἐν οἴκῳ″ ἐστιν· [2] καὶ [εὐ-
θέως] συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ
τὰ πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον.
[3] [k] καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν ‡ φέροντες παραλυτικὸν″
αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. [4] καὶ μὴ δυνάμενοι προσ-
εγγίσαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν

k ‖ Matt. 9:2–8. Ε′ Lu. 5:18–26.
3. φέροντες πρὸς αὐτ. παραλυτ.
4. προσενέγκαι

[1 (20, 1.)] Et iterum intravit Capharnaum post dies; [2] et auditum est quod in domo esset, et convenerunt multi, ita ut non caperet neque ad ianuam, et loquebatur eis verbum. [3] Et venerunt ferentes ad eum paralyticum qui a quattuor portabatur. [4] Et cum non possent offerre eum illi prae turba, nudaverunt tectum ubi erat, et

Arm. (vid. Matt. viii. 3. et Luc. v. 13). | om. *b.c.*

41. και λεγει] λεγων 69.

— αυτῳ] om. 1. *b.c.* Syr.Pst. (vid. Matt. et Luc.)

42. om. ver. M txt. (in mg.*)

— και 1°] † add. ειποντος αυτου ς. AC. rel. Vulg. *f.g*². Syr.Hcl. Goth. Arm. Æth. | om. BDL. 69. *a.b.c.e.ff*².*g*¹. Syr. Pst. Memph. | (add. et "ei" Arm.)

— ευθυς BL. 33. | ‡ ευθεως ς. ACD. rel. | (om. *b.c.*)

— απηλθεν απ᾽ αυτου ἡ λεπρα BDL. rel. Latt. Syr.Pst. Memph.MS. Arm. | ἡ λεπρα απηλθεν απ᾽ αυτου C. Memph. W.&Schw. Goth. (vid. Luc. v. 13.) | απηλθ. ἡ λ. απ᾽ αυτ. AK. Syr.Hcl. | απηλθ. ἡ λ. αυτ. Δ. [Æth.]

— εκαθαρισθη] -θερ- ACLΔG. | Contra, rel. (et *supra* in his edd.)

43. ευθυς BDL. 33. | ‡ ευθεως ς. C. rel. | (post αυτον AK. Arm. | om. Syr.Pst. Æth.) ‖ add. και Δ.

44. μηδεν BsC. 1. rel. Syr.Hcl. Goth. Arm. | om. ADLΔ. 33. 69. Latt. Syr. Pst. Memph. Æth. (vid. Matt. viii. 4. et Luc. v. 14).

— αλλα ACDLΔEGKU. | ‡ αλλ᾽ ς. Bs. rel.

— σεαυτον δειξον] δειξον σεαυτον D. Latt.

— τῳ ἱερει] τῳ αρχιερει 33. 69. Vulg. *ff*¹.(*g*²).*l.* | Contra, rel. Latt. rel.

44. περι] ὑπερ 33.

— ἁ ABC²D. rel. | καθως C*. Æth. (vid. Luc. v. 14). | καθ᾽ ἁ 33.

— Μωυσης BDΔKV. (Latt.) | ‡ Μωσης ς. AC. rel. *Am.*

— αυτοις] αυτῳ A* ut vid.

45. πολλα ABC. rel. | om. D. Latt.

— αυτον] om. D.

— φανερως εις πολιν εισελθειν ABs. rel. *Am. Fuld.* (Latt. rel.) Syr.Hcl. Goth. Arm. | φαν. εισελθ. εις πολ. D. Vulg. *Cl.* Syr.Pst. | εις πολ. φαν. εισελθ. CL. 33. Memph.

— αλλα ACDΔM. | ‡ αλλ᾽ ς. BsL. rel.

— επ᾽ ερημ. BLΔ. | ‡ εν ερημ. ς. ACD. rel. (vid. Luc. v. 16).

— ην ACD. rel. Vulg. *Cl. a.g*². rel. ("esse" *Am. c.d.f.ff*².*g*¹.*l.*) | om. B. *b.e.* (om. et και seq. *b.e.*)

— παντοθεν ABCDLΔ. 1. 33. KMS. | ‡ πανταχοθεν ς. 69. rel.

1. εισελθων παλιν B.*Blc.*D*Gr.*L. 33. *a.*(*c*). Memph. Arm. Æth. | εισηλθεν παλιν AB.*Btly.Bch.*CΔ. 1. 69. EKM UV. *e.* Syr.Hcl. Goth. (vid. iii. 1). εισηλθεν ὁ Ιησους παλιν FGΓ. Syr.Pst. | ‡ παλιν εισηλθεν ς. Vulg. *b.d.f.ff*¹·².*g*¹·². | om. παλιν S. *c.*

— Καφαρναουμ BDΔ. 33. Latt. Memph. | ‡ Καπερναουμ ς. AC. 69. rel.

— ηκουσθη] † praem. και ς. ACD. rel. Vulg. *b.e.g*¹. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. | om. BL. 33. *a.c.f.* Memph. Arm. [Æth.]

1. εν οικῳ BDL. 33. (Latt.) Memph. | ‡ εις οικον ς. AC. rel. *g*¹. (domi *e*).

2. και ευθεως] om. ευθεως B.*Bch.Blc.*L. 33. Vulg. *b.l.* Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. | Contra, ACD. rel. *a.c.e.f.ff*².*g*¹. Syr.Hcl. Goth.

— πολλοι] praem. οχλοι 1.

— την θυραν] τῃ θυρᾳ L²U².

— αυτοις τον λογον ABC. rel. Vulg. *a. e.f.g*¹. rel. | προς αυτους λογον D. *b. c.ff*².

3. προς αυτον φεροντες παραλυτικον C* D. 1. 69. G. Vulg. *Cl. a.b.*(*c*).(*e*).(*f*).*ff*². Syrr.Pst.&Hcl. Arm. | φεροντες προς αυτον παραλυτικον BL. 33. *Am. g*¹ *l.* (Memph.) | ‡ προς αυτον παραλυτ. φεροντες ς. AC³. rel. Goth. Æth.

— ὑπο] απο L. | επι Δ. (*om.* αιρ. ὑπο τεσσ. *b.c*). | add. in lecto Memph. Æth.

4. προσεγγισαι ACD. 1. rel. *a.*(*b*).*c.e.ff*². *g*¹·². Syr.Pst. Goth. Arm. | προσενεγκαι BL. (-γκειν 33). Vulg. *f.* Syr.Hcl. Memph. Æth.

— αυτῳ ABC. rel. Vulg. rel. | om. DK*. (Latt.) Arm.MSS. | ante προεγγ. (sup. scr.) K².

— δια τον οχλον ABC. rel. *a.* | απο του οχλου D. Vulg. Latt. rel. ‖ add. ascenderunt in tectum Syr.Pst.

— απεστεγασαν] απεσταγαν Δ.

45. introire in civitatem *Cl.* | locis esset *Cl.*
3. ad eum ferentes *Cl.*

A B C D.
L Δ.
1. 33. 69.
E[F]G[H]KMSUVΓ
§ H
5. καὶ ἰδὼν
7. ὅτι οὗτος
§ F
8. ὅτι [οὕτως]
– *[αὐτοὶ]″ διαλογ.
9. σοι αἱ ἁμ.
10. ἀφιέναι ἁμαρτ. ἐ. τ. γῆς

στέγην ὅπου ἦν, § καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσιν τὸν
‡ κράβαττον″, ‡ ὅπου″ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. 5 ἰδὼν
δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ,
Τέκνον, ‡ ἀφίενταί″ ‡ σου αἱ ἁμαρτίαι″. 6 ἦσαν δέ
τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ διαλογιζό-
μενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, 7 Τί οὗτος οὕτως λαλεῖ;
‡ βλασφημεῖ″ τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ
εἷς ὁ θεός; 8 § καὶ ‡ εὐθὺς″ ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ
πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς,
‡ λέγει″ αὐτοῖς, Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρ-
δίαις ὑμῶν; 9 τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παρα-
λυτικῷ, ‡ Ἀφίενταί″ ‡ σου″ αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν,
‡ Ἐγείρου″, [καὶ] ἆρον ‡ τὸν κράβαττόν σου″, καὶ περι-
πάτει; 10 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ‡ ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι″ ἁμαρτίας, λέγει
τῷ παραλυτικῷ, 11 Σοὶ λέγω, ‡ ἔγειρε″, † ἆρον τὸν

patefacientes summiserunt grabatum in quo paralyticus iacebat.
5 Cum vidisset autem Iesus fidem illorum, ait paralytico, Fili, dimittuntur tibi peccata.
6 Erant autem illic quidam de scribis sedentes et cogitantes in cordibus suis,
7 Quid hic sic loquitur? blasphemat: quis potest dimittere peccata nisi solus deus?
8 Quo statim cognito Iesus spiritu suo quia sic cogitarent inter se, dicit illis, Quid ista cogitatis in cordibus vestris?
9 Quid est facilius, dicere paralytico, Dimittuntur tibi peccata, an dicere, Surge et tolle grabattum tuum et ambula?
10 Ut autem sciatis quia potestatem habet filius hominis in terra dimittendi peccata, ait paralytico,
11 Tibi dico, Surge tolle grabattum tuum et vade

---

4. *ην*] add. *ὁ Ιησους* DΔ. (Latt.) Syr. Pst. Goth. Arm. Æth. | Contra, ABC. rel. Vulg. *b*. Syr.Hel. Memph.
— *εξορυξαντες* ABC. rel. Vulg. *f*. Syr. Hel. Memph. Arm. | om. D. (Latt.) Syr.Pst. Æth.
— *κραβαττον* ACDLΔ. 1. 33. 69. EGH MUΓ. | ‡ *κραββατον* ϛ. Bs*Vs*. | *κραβατον* K.
— *ὁπου* (ante *ὁ παραλ.*) BDL. *a.g*¹. | ‡ *εφ' ᾡ* ϛ. AC. rel. (Latt.) Syrr.Pst.& Hel. Memph. Goth. Arm. Æth. | *εφ' οὑ* 33. 69. | *εφ' ὁ* Γ. ‖ add. *ην* et *κατακειμενος* (post *ὁ παρ*) D. *g*².
5. *ιδων δε* AD. 1. rel. (Latt.) Syrr.Pst.& Hel. Goth. Arm. | *και ιδων* BCL. 33. 69. *e*. Memph. Æth. (vid. Matt. ix. 2 et Luc. v. 20).
— *τεκνον*] praem. *θαρσει* C.
— *αφιενται* B. 33. Vulg. *a.c.e.g*¹. Syrr. Pst.&Hel. Goth. | ‡ *αφεωνται* ϛ. ACD. rel. *b.f*. (Memph.? Arm. Æth. ut vid.) vid. Luc. v. 23. | *αφιονται* Δ. | *αφεονται* G. 69.
— *σου αἱ ἁμαρτιαι* BD*Gr*.LΔ. 1ᵀ. 33. 69. G. | *σοι αἱ ἁμαρτιαι* C*. *Am*. *b.e.ff*¹·². | ‡ *σοι αἱ ἁμαρτιαι σου* ϛ. AC³. rel. Vulg.*Cl*. *a.c.d.f*. Syrr.Pst.&Hel. (Memph.) Arm. Æth. *Orig. Int.* ii. 377ᶜ. (vid. Luc. v. 20). | *σου αἱ ἁμαρτ. σου* M*. (*αμαρτυριαι* Λ*).
6. *αυτων*] add. *λεγοντες* D. (Latt.) (Memph.MSS.) Æth. | Contra, ABC. rel. Vulg. *f*. rel. (add. ea Pharasaeis Syr.Pst.)

7. *τι* ACD. rel. | *ὁτι* B.
— *οὑτος οὑτως*] *οὗτος οὗτος sic* H. (om. *οὑτως* Syr.Pst.)
— *βλασφημει* B.*Bch.Blc*.DL. (Latt.) Memph.MS. | ‡ *βλασφημιας* ϛ. AC. rel. *e*. Syrr.Pst.&Hel. Memph.ed. Goth. Arm. Æth. (vid. Luc. v. 21). | *βλασφημας* Δ*Gr*.
— *ἁμαρτιας*] praem. *τας* D*.
— *εἱς*] om. D*Gr*.
8. *ευθυς* BL. 33. (‡ *ευθεως* ϛ. AC. rel.) Vulg. *e.f.g*². Syr.Hel. Memph. Goth. | om. D. *a.b.c.ff*².*g*¹. Syr.Pst. Arm. Æth.
— *ὁ Ιησους*] supra K.
— *αυτου*] om. D. *a.b.c.e.ff*². Memph.W. | Contra, rel. Vulg. *f.g*¹. Syrr.Pst.& Hel. Memph.Schw. Goth. Arm. Æth. ("spiritu sancto" *g*²).
— *οὑτως* ACD. rel. Vulg. *f.g*². Syrr. (Pst.)&Hel. Memph. Goth. Arm. Æth. | om. B. *a.b.c.e.ff*².*g*¹. ‖ add. *αυτοι* AC Δ. 33. 69. EFHKMSUVΓ. Syr.Hel. Goth. | Contra, BsDL. 1. G. Latt. Syr. Pst. Memph. Arm. Æth.
— *ἑαυτοις*] *αυτοις* L.
— *λεγει* B.*Btly* L. 33. Vulg. *e.f*. | ‡ *ειπεν* ϛ. ACD. rel. *a.b.c.ff*².*g*¹. (vid. Matt. ix. 4 et Luc. v. 22).
— *αυτοις*] om. B*Btly*. *ff*². | Contra, rel.
— *ταυτα*] om. L.
9. *τῳ παραλυτικῳ*] om. 33. *a.e*.
— *αφιενται* B.*Btly*. Vulg. *a.c.e.f.g*¹. Syrr. Pst.&Hel. Goth. | ‡ *αφεωνται* ϛ. ACD. rel. *b*. (Memph.? Arm. Æth. ut vid.) *Eus*. in Ps. 600ᵈ. (vid. Luc. v. 23). | *αφεονται* 69.
9. (*εγειρε αρον τον κραβαττον σου και ὑπαγε εις τον οικον σου, η ειπειν, αφαιωνται σοι αἱ ἁμαρτιαι* D).
— *σου αἱ ἁμαρτιαι* BL. 1ᵀ. 33. 69. EFG HKMUV. | ‡ *σοι αἱ ἁμ.* ϛ. ACDΔΓs. vv. ut vid. *Eus* in Ps. (vid. Luc. v. 23). ‖ add. *σου* *a.b* (om. *σοι*).*c.f*. Syrr.Pst.& Hel. Memph. Goth. Arm. Æth. (vid. Luc. v) | Contra, Vulg. *e*. *Eus*. in Ps.
— *εγειρου* BL. | *εγειρε* ACD. 1. 33. 69. EFGHK(*sic*)MSVΓ. | ‡ *εγειραι* ϛ. ΔU.
— *και αρον* ABs. rel. *Am*. *a.d.g*¹·⁽²⁾. Syr. Hel. Goth. Æth. [*b.c.e*]. | om. *και* C D*Gr*.L. 1. 33. Vulg.*Cl*. *Fuld*. *f.l*. Syr. Pst. Memph.W. et Schw. Arm.
— *αρον τον κραβ. σου* ABCDL. 1. 69. KM. Vulg. *a.f.g*¹·⁽²⁾·*l*. *Eus*. in Ps. | ‡ *αρον σου τ. κρ.* ϛ. Δ. 33. G. rel. | om. *b.c.c*. (et ambula et tolle grabbatum tuum et vade in domum *g*²). ‖ *κραβαττον hic* ut in ver. 4, sed idem *hic* habent F²KV. | *κραβατον* F*. | ‡ *κραββατον* ϛ. Bs.
— *περιπατει* ABC. rel. Vulg. *b.c.e.f.g*¹. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Æth. | *ὑπαγε* D(supra)LΔ. *a.ff*².*g*². Goth. (ut vid.) Arm. (vid. ver. 11). ‖ add. *εις τον οικον*

5. cum autem vidisset *Cl*. | filii *Am*. | ti b peccata tua *Cl*. | 8. intra se *Cl*. | 9. surgo tolle *Cl*. | 10. quia filius hominis habet potestatem *Cl*.

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.
12. ἔμπροσθεν πάντων
— Οὐδέπ. οὔτ.
ϛ′ κα β
1 ‖ Matt. 9: 9-13. Lu. 5:27-32.
κβ β
15. καὶ ἐγένετο
— ἠκολούθησαν
16. οἱ γρ. καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἴδοντες

‡κράβαττόν″ σου, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. 12 καὶ
ἠγέρθη, ‡καὶ εὐθὺς″ ἄρας τὸν ‡κράβαττον″ ἐξῆλθεν
ἐναντίον πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξά-
ζειν τὸν θεόν, λέγοντας ὅτι ‡Οὕτως οὐδέποτε″ ‡εἴ-
δαμεν″.
10 13 1 Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν, καὶ
πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐ-
τούς. 14 καὶ παράγων εἶδεν Λευὶν τὸν τοῦ Ἀλφαίου
καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀκο-
λούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.
11 15 Καὶ ‡γίνεται″ [ἐν τῷ] κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν
τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ
συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·
ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ‡ἠκολούθουν″ αὐτῷ 16 καὶ οἱ
γραμματεῖς ‡τῶν Φαρισαίων·″ *καὶ″ ἰδόντες ‡ὅτι
ἤσθιεν″ μετὰ τῶν ‡ἁμαρτωλῶν καὶ τελωνῶν″ ἔλεγον

in domum tuam. 12 Et statim ille surrexit sublato grabatto abiit coram omnibus, ita ut ammirarentur omnes et honorificarent deum, dicentes quia numquam sic vidimus.

13 (21, 2.) Et egressus est rursus ad mare, omnisque turba veniebat ad eum, et docebat eos. 14 Et cum praeteriret, vidit Levin Alphei sedentem ad teloneum, et ait illi, Sequere me. Et surgens secutus est eum.

15 (22, 2.) Et factum est cum accumberet in domo illius, multi publicani et peccatores simul discumbebant cum Iesu et discipulis eius; erant enim multi qui et sequebantur eum. 16 Et scribae et Pharisaei videntes quia manducaret cum peccatoribus et publicanis

---

σου D(supra). 33. *a.ff*². Arm. (vid. ver. 11).
10. εχη E.
— επι της γης αφιεναι ἁμαρτιας CDLΔ. 33. HM. Latt. Syr.Pst. Memph. Goth. Arm. (om. επι τ. γ. *b*). | αφιεναι ἁμαρτ. επι τ. γης B. Æth. | ‡αφιεναι επι τ. γ. ἁμαρτ. ϛ. A. 1. 69. EFGKSUVΓ. Syr.Hcl.
11. εγειρε AB.*Bch.*CD. 1ᵀ. 33. 69. EFGHMSVΓ. | ‡εγειραι ϛ. LΔU. | εγειρον K. ‖ †add. και ϛ. AΔ. 1. rel. *c.d g*². Syr.Hcl. (Goth.) Æth. | om. BCD*Gr.* L. 33. Γ. Vulg. *a.b.e.f.ff*¹·²·*g*¹.*l.* Syr.Pst. Memph. Arm.
— κραβαττον MSS. | ‡κραββατον ϛ. ?B*s.*
12. ηγερθη και ευθυς B(C*)L. 33. (-θεως C) Memph.MS. Arm. | ευθεως ηγερθη και D. (Vulg.) (*a*).(*f*).*g*¹.*l.* Memph. Schw. | ‡ηγερθη ευθεως και ϛ. AC³Δ. 1. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Æth. | om. ευθ. *b.c.e.ff*².
— κραβαττον] vid. ver. 11. | add. αυτου L. 33. H. *c.* Syr.Pst. Memph. Æth. | Contra, MSS. (Latt.) Syr.Hcl. Goth.
— εναντιον ACDΔ. 1. rel. | ενωπιον 33. | εμπροσθεν BL.
— παντας] -τες A.
— λεγοντας ACLΔ. 1. 33. rel. (Latt.) Memph. rel. | om. B. *b.* | και λεγειν D.
— οὑτως ουδεποτε BDL. (*b*).*e.* Arm. | ‡ουδεποτε οὑτως ϛ. AC. rel. Vulg. *a.c.f*¹.*ff*². Syr.Hcl. | [Syr.Pst. Memph. Æth.]

12. ειδαμεν CD. | ‡ειδομεν ϛ. AB*s.* rel. | -ωμεν 69.
13. παλιν] om. D *Gr.* Memph. MS. | praem. ὁ Ιησους 69.
— παρα] επι 69*.
— ὁ οχλ.] om. ὁ D*.
14. και παραγων] παραγ. δε 69. [‖add. ὁ Ιησους FGHΓ. (non 33).
— Λευιν C. 1. rel. (-ειν B.*Btly.*LE*M). *Am. f.ff*¹.*g*². (Λευι AΔ. 33. KΓ. Vulg. *Cl.*) Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. | Ιακωβον D. 69. *a b.c.e. ff*².*g*¹. Ἔστω δὲ καὶ ὁ Λεβὴς τελώνης ἀκολουθήσας τῷ Ἰησοῦ· ἀλλ' οὔτε γε τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀποστόλων αὐτοῦ ἦν, εἰ μὴ κατά τινα τῶν ἀντιγράφων τοῦ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίου. (vid. et Mar. iii. 18). *Orig.* i. 376ᵈ.
— ηκολουθησεν] -θει C*. 1. | Contra, AB*s*C³D. rel.
15. γινεται BL. 33. | ‡εγενετο ϛ. ACD. 1**. rel. vv. ut vid. (vid. Matt. ix. 10). [1*. n.l.]
— εν τῳ κατακεισθαι αυτον AC. 1. rel. Vulg. *f.ff*¹.*g*¹·². rel. | κατακεισθαι αυτ. (om. εν τῳ) B.*Btly Blc.*L. 33. 69. | εν τῳ κατακλιθηναι αυτον Δ. | κατακειμενων αυτων D. *a.b.c.e ff*².
— εν τῃ] add. ὁδῳ 69*.
— και πολλοι] om. και D. 1. Latt. Syr. Pst. | Contra, rel.
— και ἁμαρτωλοι] om. Syr.Hcl. impr. Arm.Usc. ‖ add. ελθοντες AC*. (vid. Matt. ix. 10). | om. B*s*C³DL. rel. Verss.

— πολλοι και] πολλοι οἱ και D. Vulg. *b.f. ff*¹.*g*¹·². (Arm.) "multi qui" *a.c e.ff*².*l.*
15. ηκολουθουν BLΔ. Vulg. *ff*¹·⁽²⁾·*g*¹·². | ‡ηκολουθησαν ϛ. ACD. 1. 33. rel. *a.b.c.e.f.* Syrr.Pst.&Hcl. rel. ut vid.
16. και οἱ] om. B.*Bch.* Δ. Memph. | οἱ] om. L. 33.
— των φαρισαιων BLΔ. 33. *b.* Memph. MS. | ‡και οἱ φαρισαιοι ϛ. ACD. (Latt.) Syrr.Pst.&Hcl. Memph. W.&S. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt. ix. 11, et Luc. v. 30).
— *και″ ιδοντες B*Bch.*LΔ. 33. Memph. Æth. | και ειδαν D. *b.* [*e.* n.l.] | ιδοντες ϛ. AC. rel. (Latt.) Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. (vid. Matt. ix. 11).
— ὁτι ησθιεν DL. Vulg. *c.*(*ff*¹.*g*¹). Syr. Hcl. Æth. | ὁτι εσθιει B.*Btly.* 33. *b.d.* Syr.Pst. [? Memph. Arm.] | ‡αυτον εσθιοντα ϛ. CΔ. rel. *a.f.* Goth. [*e.* n.l.] (αυτον hic, et εσθιοντα ante ελεγον A).
— ἁμαρτωλων και τελωνων 1°. B.*Btly.* (D)L*. (33). *Am. a.b.c.ff*¹.*g*¹. Memph. MS. Æth. (ἁμαρ. κ. των τελ. D. 33). | ‡τελωνων και ἁμαρτ. ϛ. ACL**. rel. Vulg.*Cl. f.ff*². Syrr.Pst.&Hcl. Memph. W.&S. Goth. Arm. [*e*]. | και ἁμαρτωλων] om. 69. Syr.Hier.
— ελεγον] praem. και D.

---

12. statim surrexit ille et *Cl.* | ut mirarentur *Cl.* | 14. Levi *Cl.* | 16. manducaret cum publicanis et peccatoribus *Cl.*

A B C D.
L Δ.
1. 33. 69.
E(F)GHKMSUVΓ.
16. [καὶ πίνει] κγ β

m || Matt. 9:18-22. Lu. 5:33-38.

18. [μαθηταί] τ. Φαρ.

21. ῥάκκους

τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, †"Οτι μετὰ τῶν ‡ἁμαρτωλῶν καὶ
τῶν τελωνῶν" ἐσθίει καὶ πίνει; 17 καὶ ἀκούσας ὁ
Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύ-
οντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. οὐκ ἦλθον κα-
λέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλούς†.
12 18 m Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ ‡Φα-
ρισαῖοι" νηστεύοντες· καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν
αὐτῷ, Διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ *μαθηταὶ"
τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ
νηστεύουσιν; 19 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ δύ-
νανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ'
αὐτῶν ἐστιν νηστεύειν; ὅσον χρόνον ‡ἔχουσιν τὸν
νυμφίον μετ' αὐτῶν", οὐ δύνανται νηστεύειν· 20 ἐλεύ-
σονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος,
καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ‡ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ" 21 † οὐ-
δεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ‡ἐπιράπτει" ἐπὶ

dicebant discipulis eius, Quare cum publicanis et peccatoribus manducat et bibit magister vester? 17 (23, 2.) Hoc audito Iesus ait illis, Non necesse habent sani medicum sed qui male habent: non enim veni vocare iustos sed peccatores.

18 Et erant discipuli Iohannis et Pharisaei ieiunantes: et veniunt et dicunt illi, Quare discipuli Iohannis et Pharisaeorum ieiunant, tui autem discipuli non ieiunant? 19 Et ait illis Iesus, Numquid possunt filii nuptiarum quamdiu sponsus cum illis est ieiunare? Quanto tempore habent secum sponsum, non possunt ieiunare. 20 Venient autem dies cum auferetur ab eis sponsus, et tunc ieiunabunt in illa die. 21 Nemo assumentum panni rudis assuit vestimento veteri: alioquin

16. ὁτι BL. 33. | †τι" ὁτι ꞇ. AC. rel. | δια τι D. Latt. (vid. Matt.ix.11, et Luc.v.30).
— των ἁμαρτωλων και των τελωνων B. Bch.D. a. Æth. (των ante ἁμαρτ. om. B. Btly.) | ‡των τελ. και ἁμαρτ. ꞇ. AC. rel. vv. (vid. Matt. ix. 11, et Luc. v. 30). || των τελ. tantum U.
— εσθιει και πινει ACLΔ. 1. 33. rel. Vulg. c.f. Syrr.Pst.&Hcl. (Memph.) Goth. Arm.MSS. (Æth.) | om. και πινει BD. a.b.e.ff². (vid. Matt. ix. 11). | εσθιειτε και πινειτε G. Syr.Hier. Arm.Zoh. (vid. Luc. v. 30). || εσθιει ante μετα B. Bch. εσθιει και πινει ante μετα Memph. εσθιει ante μετα et και πινει ad fin. ver. Æth. || ante εσθ. και πιν. praem. ὁ διδασκαλος ὑμων C. Æth. ad fin. ver. habent LΔ. 69. Vulg. f.ff¹.g¹.l. Memph. ed. quare magister vester cum publicanis, etc. c. edit et bibit magister vester cum publicanis Memph.MS. (vid. Matt. ix. 11). | non habent ABD. 1. 33. rel. a b.e.ff². Syrr.Pst.&Hcl.
17. αυτοις] om. D. 1. a.b.c.ff².g¹. | Contra, rel. Vulg. e.f g². || add. ὁτι B.Btly. Δ. | Contra, rel.
— αλλ'] αλλα B.Btly.
— ουκ ABsD. rel. a.b.e.ff¹.g¹. Syrr.Pst. &Hcl. Memph.MS. Goth. Arm. (Æth.) | ου γαρ CL. Vulg. c.f.ff².g². Memph.ed.
— αλλα] αλλ' 1R.
— ad fin.] † add. εις μετανοιαν ꞇ. C. 1mg. (man. rec.) 33. 69. rel. a.c.ff¹.g¹. | om. A BDLΔ. 1*. K. Vulg. b.e.f.ff².g².i.l. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth.

18. οἱ φαρισαιοι ABCD. 69. KM. Vulg. b.c.e.f.ff².g².i. Syr.Hcl.(txt.) Memph. Goth. Arm. | ‡οἱ των φαρισαιων ꞇ. LΔ. 1. 33. a.ff¹.g¹. Syrr.Pst.&Hcl.(mg.) Æth. (vid. infra, et Luc. v. 33).
— και οἱ *μαθηται" των φαρισαιων BC* L. 33. e. Syr.Hcl.mg. Æth. | και οἱ των φαρισαιων ꞇ. C²D. rel. Vulg. (b). c.ff¹.g¹. Syrr.Pst.&Hcl.(txt.) Memph. Schw. (vid. Luc. v. 33). | om. A. | om. οἱ Δ. | et pharasaei a.f.ff².g². Memph. W. Goth. Arm. (vid. ante).
— σοι μαθηται ACD. rel. | om. μαθηται B. (vid. Luc. v. 33). | μαθηται σου E*. | σου μαθηται Δ.
19. ὁ Ιησους] om. D. b.i.
— ὁσον χρονον....ου δυν. νηστευειν A BC. rel. Vulg. c.ff¹.g². Syr.Hcl. Memph. Arm. | om. DU. 1. 33. a.b.e.ff².g¹.i. Syr.Pst. Æth. (vid. Matt. ix. 15 et Luc. v. 34).
— εχουσιν τον νυμφιον μετ' αυτων BC (L). (c). Memph.W. (μεθ' ἑαυτων L. μεθ' αυτ. B.Bch.) | ‡μεθ' ἑαυτων εχουσι τον νυμφιον ꞇ. AΔ. rel. (Vulg.) f.ff¹. g². Syr.Hcl. Memph.Schw. Goth. Arm.
20. απαρθῃ] αρθῃ C. 69. (Memph. ut vid.)
— νηστευσουσιν ABsCD²L. rel. | νηστευουσιν D*. 1R. FU. | -σωσιν E*.
— εκεινῃ τῃ ἡμερᾳ ABCDLΔ. 1. 33. 69. K. Am. ff².i.l. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. Æth. | ‡εκειναις ταις ἡμεραις ꞇ. E. rel. Vulg.Cl. a.b.c.e.f. Memph. (vid. Luc. v. 35).

21. ουδεις] † praem. και ꞇ. EFsHUVsΓ. Æth. | add. δε DGM. a.c.(g²). Syr.Hcl. mg. (vid. Matt. ix. 16). | nil addunt AB CLΔ. 1. 33. 69. KS. Vulg. b.e.f.i. Syrr. Pst &Hcl.(txt.) Memph. Goth. Arm.
— επιβαλημα E*.
— ῥακους BsCL. rel. | ῥακκους AD. 33. 69. FGHMΓ.
— αγναφου ABsCD. rel. | -φους LΔE FG.
— επιραπτει ACLΔ. 1. 69. EFGHV. | ‡επιρραπτει ꞇ. Bs. 33s. rel. | επισυνραπτει D.
— επι] om. 69.
— ἱματιον παλαιον BCDL. 33. | ‡ἱματιῳ παλαιῳ ꞇ. AΔ. rel. (vid. Matt. ix. 16).
— μη] μηγε Δ. 33. (? K. sil. Trs. et Tf. ? M**).
— αιρει το πληρωμα αυτου CE. rel. Syr. Pst. (Arm.) Æth. | αιρει το πληρωμα D. 69. (Latt.) (Memph.) | αιρει το πλ. αφ' ἑαυτου B. | αιρει το πλ. απ' αυτου L. 1. Goth. | αιρει απ' αυτ. το πλ. AΔ. 33. K. l. Syr.Hcl. (αρει H).
— το καινον] το κοινον H. || add. απο D. 69. Vulg. a.b.e.f. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. [c].
— και χειρον σχισμα γινεται] om. L.
22. μη ABsD. rel. | μηγε CLM²Tf.
— παλαιους] add. sed in novos a.b c.
— ῥηξει BCDL. 33. Vulg. b.ff¹.g¹. | ‡ῥησσει ꞇ. AΔ. rel. c.e.ff². Syr.Hcl.

17. medico Cl. | 20. in illis diebus Cl.

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.

22. [ἐκχεῖται] καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται·

n ||Matt. 12:1-8. κδ
||Lu. 6:1-5. β
¶ F

23. ὁδοποιεῖν

o 1 Sam. 21:6.

26. [τοῦ] ἀρχ.

— τοὺς ἱερεῖς

‡ ἱμάτιον παλαιόν″· εἰ δὲ μή, αἴρει τὸ πλήρωμα
[αὐτοῦ] τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα
γίνεται. 22 καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς
παλαιούς· εἰ δὲ μή, ‡ ῥήξει″ ὁ οἶνος† τοὺς ἀσκούς,
καὶ ὁ οἶνος ‡ ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί·″ [ἀλλὰ οἶνον
νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον.]
13 23 n Καὶ ἐγένετο¶ ‡ αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν
διαπορεύεσθαι″ διὰ τῶν σπορίμων, καὶ ‡ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ ἤρξαντο″ ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχυας.
24 καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ, Ἴδε τί ποιοῦσιν †
τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστιν; 25 καὶ† ‡ λέγει″ αὐτοῖς,
Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ° τί ἐποίησεν ‡ Δαυείδ″, ὅτε χρείαν
ἔσχεν καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; 26 [πῶς]
εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ† ἀρ-
χιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς
οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν, καὶ ἔδωκεν

auferet supplementum novum
a veteri, et maior scissura fit.
22 Et nemo mittit vinum novel-
lum in utres veteres: alioquin
disrumpet vinum utres, et vi-
num effunditur et utres peri-
bunt: sed vinum novum in
utres novos mitti debet.

23 (21, 2.) Et factum est iterum
cum sabbatis ambularet per
sata, et discipuli eius coeperunt
praegredi et vellere spicas.
24 Pharisaei autem dicebant ei,
Ecce quid faciunt sabbatis quod
non licet? 25 Et ait illis, Num-
quam legistis quid fecerit Da-
vid, quando necessitatem ha-
buit et esuriit ipse et qui cum
eo erant? 26 quomodo introiit
domum dei sub Abiathar prin-
cipe sacerdotum et panes pro-
positionis manducavit, quos
non licet manducare nisi sacer-
dotibus, et dedit eis qui cum eo

Memph. Goth. Arm. Æth. | ni dirumpat *f.* *sic* et Syr.Pst. | rumpentur *a.*
22. ὁ οινος 1° (om. *a.b.*)] †add. ὁ νεος ϛ. AC²Δ. rel. *e.f.* Syr.Hcl. Goth. Æth. (vid. Luc. v. 37). | om. BC*DL. 69. Vulg. *c.ff*^{1.2.}*g*¹.*i.l.* Syr.Pst. Memph. Arm.
— ὁ οινος απολλυται και οἱ ασκοι B.*Blc.* (*Bch.*) Memph. (απολουται habet B. *Bch.*) | απολλυται tantum B.*Btly.* | εκχειται και οἱ ασκοι L. | ὁ οινος και οἱ ασκοι απολουνται D. *a.b.e.ff*².*i.* | ‡ὁ οινος εκχειται (vid. Matt. ix. 17). και οἱ ασκοι απολουνται (vid. Luc. v. 37). ϛ. AC. rel. Vulg. *c.f.ff*¹.*g*¹. Syr.Hcl. Goth. Arm. Æth. | et utres pereunt et vinum effunditur. Syr.Pst.
— αλλα οινον νεον εις ασκους καινους βλητεον] om. D. *a.b.ff*².*i.* | Contra, MSS. Vulg. *c.e.f.g*¹. vv. rel. (vid. Luc. v. 38).
— αλλα] αλλ' Δ. 1. H².
— βλητεον] om. B. | Contra, rel. || add. και αμφοτεροι συντηρουνται *e.f.g*¹. Æth. *m.a.* (vid. Matt. ix. 17. et Luc. v. 37).
23. εγενετο] add. παλιν D. Vulg. *a.ff*^{1.2.}*g*^{1.2.}*l.* | praem. id. 69. | non habent MSS. *b.c.e.f.* vv. rel.
— αυτον εν τοις σαββασιν διαπορευεσθαι BD. (τοις σαββ. διαπορ. αυτον C). Vulg. *a.b.c.e.f.ff*^{1.2.}*g*^{1.2.}*i.* Arm. (Latt. om. εν). | αυτον τοις σαββ. παραπορευεσθε Δ. | εν τοις σαββ. παραπορ. αυτον (L). 33. (L om. εν). | αυτον πορευεσθαι εν τοις σαββ. 69. | αυτον παραπορ. εν τοις σαββ. U. | ‡παραπορευεσθαι αυτον εν τοις σαββ. ϛ. A G. rel. Syrr.(Pst.)&Hcl. Memph. Goth. (Æth.) | εν] om. 1.
23. δια των σποριμων] ante εν τοις σαββ. K.
— οἱ μαθηται αυτου ηρξαντο BC(D)L. 33. 69. (Latt.) Memph. (Arm.) Æth. (om. αυτου D*Gr.* *ff*². Arm.) | ‡ηρξαντο οἱ μαθηται αυτου ϛ. A. rel. Syr.Hcl. Goth. (om. ηρξαντο *f.* Syr. Pst.)
— ὁδον ποιειν ACL. rel. | ὁδοποιειν BGH. | ὁδοιπορουντες 69. || om. D. *b.c.e.ff*².*g*¹.*i.* | Contra, rel. Vulg. *a.ff*¹.*g*².*l.* rel.
— τιλλοντες ABC. rel. | τιλλειν D. Latt. Arm. (vid. Matt. xii. 1).
— τους] om. L.
— ad fin.] add. et manducare *c.e.ff*². Arm. add. et edere *a.* (vid. Matt. xii. 1). add. et manibus confricantes manducabant *g*². (vid. Luc. vi. 1).
24. και οἱ] οἱ δε D. Vulg. *a.b.c.e.f.*
— αυτῳ] om. D. *i.*
— ποιουσιν] add. οἱ μαθηται σου D. 1. 69. M. *a.b.*(*c*).*f.ff*^{1.2.}(*g*^{1.2.}) *i.l.* Syr.Hier. Goth. Æth. (vid. Matt. xii. 2). | Contra, AB-CL. 33. rel. Vulg. *e.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm.
— τοις σαββ.] †praem. εν ϛ. L. rel. | om. ABCDΔ. 1. 69. KM. Latt. | τοις σαββ. post εξεστιν A. | ante τι ποιουσιν Δ.
— εξεστιν] add. αυτοις D. *a.b.c.ff*².*g*¹. | Contra, rel. Vulg. *e.f.ff*¹.*g*².*i.*
25. και 1°] †add. αυτος ϛ. AΔ. rel. *c.e.* Syr.Hcl. | add. αποκριθεις D. *a.* (vid. Luc. vi. 3). | add. Jesus (Syr.Pst.) Goth. (Arm.) Æth. (vid. Luc. vi. 3). | non habent BCL. 33. 69. Vulg. *b.f.ff*².*g*¹. Memph.
25. λεγει CL. 33. 69. Vulg. *b.f.g*¹. Memph. | ‡ελεγεν ϛ. AB. rel. Syr.Hcl. Memph. MS. | ειπεν D. *a.c.e.ff*². Syr.Pst. (vid. Matt. xii. 3).
— μετ' αυτου] add. οντες D. (Latt.) | add. ησαν Δ.
26. πως ACLΔ. rel. (vid. Matt. xii. 4). "et" *a.* | om. BD.
— εισηλθεν] ηλθεν B.*Btly.* (Contra, *Blc.*)
— του θεου] om. του C*.
— επι Αβιαθαρ αρχιερεως] om. D. *a.b.e.ff*².*i.* | Contra, rel. Vulg. *c.f.g*¹.
— αρχιερως] †praem. του ϛ. ACΔ. 1. 33. 69. Memph. | om. B.*Btly.*LEGHK MSUVΓ. Goth. | ἱερεως Δ. *f.* Goth.
— προθεσεως] προσθεσεως D.
— τοις ἱερευσιν ACD. rel. | τους ἱερεις B. (τοις ἱερεις L). || add. μονοις Δ. 33. *b.c.e.f.ff*¹.*g*^{1.2.}*l.* Memph.W. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt. xii. 4). | praem. id. 69. | non habent ABC. rel. Vulg. *a.ff*².*i.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph.Schw.
— *sic* in D εφαγεν και εδωκεν τοις μετ' αυτου ουσιν οὓς ουκ εξεστιν φαγειν μη τοις ἱερευσιν *a.b.*(*c*).*e.g*¹.*i.* Arm. (vid. Luc. vi. 4). | Contra, rel. Vulg. *ff*¹ *g*². vv. (om. και εδ. κ. τοις σ. αυτ. *ff*².)

21. aufert *Cl.* | 22. novum *Cl.* | dirumpet *Cl.* | effundetur *Cl.* | 23. cum Dominus sabbat *Cl.* | progredi *Cl.* | 26. introivit in domum *Cl.* | licebat *Cl.*

ABCD[P]. κε
LΔ. β
1. 33. 69.
E[F]GHKMSUVΓ.

καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσιν; [27] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, * καὶ″ οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον. [28] ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

III. ζ′ 14 [1] ᴾΚαὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς [τὴν] συναγωγήν, καὶ [ἦν] ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα, [2] καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασιν θεραπεύσει αὐτόν, ἵνα ‡ κατηγορήσουσιν″ αὐτοῦ. [3] καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ‡ τὴν χεῖρα ἔχοντι ξηράν″, ‡″Ἔγειρε″ εἰς τὸ μέσον. [4] καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἔξεστιν τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων. [5] καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ᾽ ὀργῆς, συλλυπούμενος§ ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, Ἔκτεινον τὴν χεῖρά [σου].§ καὶ ἐξέτεινεν, καὶ κϛ δ ‡ ἀπεκατεστάθη″ ἡ χεὶρ αὐτοῦ†. [6] καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι ‡ εὐθὺς″ μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμ-

ᴾ ‖ Matt. 12:9-14. ‖ Lu. 6:6-11.
2. παρετηροῦντο
§ P
§ F

erant? [27] (25, 2.) Et dicebat eis, Sabbatum propter hominem factum est, et non homo propter sabbatum: [28] itaque dominus est filius hominis etiam sabbati.

[1] Et introiit iterum synagogam, et erat ibi homo habens manum aridam: [2] et observabant eum si sabbatis curaret, ut accusarent illum. [3] Et ait homini habenti manum aridam Surge in medium. [4] Et dicit eis, Licet sabbatis bene facere an male? animam salvam facere an perdere? At illi tacebant. [5] Et circumspiciens eos cum ira, contristatus super caecitate cordis eorum, dicit homini, Extende manum tuam. Et extendit, et restituta est manus illi. [6] (26, 4.) Exeuntes autem statim Pharisaei cum Herodianis consilium faciebant

27. και ελεγεν αυτοις ABC. rel. Vulg. *f.ff*¹.*g*². rel. | λεγω δε υμιν D. *a.b.c.e.ff*².*g*¹.*i.* (vid. Matt. xii. 7).
—, 28. το σαββατον δια ..... δια το σαββατον· ωστε] om. D. *a.c.e.ff*².*i.* (vid. Luc. vi. 5). | Contra, ABC. rel. Vulg. *b.f.ff*¹.*g*¹·².*l.* rel. *Eus.* in Can.
— εγενετο] εκτισθη 1. Syr.Pst.
— και ουχ B.*Btly.*C*LΔ. 33. Vulg. *ff*¹. *g*¹·².*l.* Syrr.Pst.(&Hcl.†) Memph. Æth. | *om. και ϛ. AC³. rel. *b.f.* Syr.Hcl.† Goth. Arm.
28 ad fin.] add. cap. iii. 21. *a.*
1. εις την συναγ. ACD. rel. (vid. Matt. xii. 9 et Luc. vi. 6). | εις συναγ. B.*Btly.*
— ην *ante* εκει CDLΔ. rel. Vulg. *f.ff*¹·².*g*¹·².*i.* vv. rel. (vid. Luc.) | *post* A. (venit ad illum *b.* accessit ad eum *c.e*). | om. B.*Bch.*
— εξηραμμενην] ξηραν D. (vid. Matt. xii. 10).
2. παρετηρουν BsC³L. 33s. 69. rel. | παρετηρουντο AC*DΔ. 1. (vid. Luc. vi. 7).
— ει] om. M*.
— τοις σαββ.] praem. εν CDHM. Memph. | Contra, ABsL. rel. Latt. Goth.
— θεραπευσει] θεραπευει Δ.
— αυτον 2°] om. D. Latt. Goth. Æth. (vid. Luc. vi. 7). | Contra, rel. (ante θεραπ. K).
— κατηγορησουσιν CD. | ‡ -σωσιν ϛ. ABs. rel. (hiat 33).
— αυτου] αυτον D*.
3. ανθρωπῳ] add. ὁ Ιησους 1. *f.ff*².
— την χειρα εχοντι ξηραν B(L). *a.* Syr. Hcl. Memph. Æth. (εχον L). | την ξηραν χειρα εχοντι C*Δ | ξηραν εχοντι την χειρα 33. | εχοντι την χειρα εξηραμμενην D. (Latt.) (-ραμενην D* Γ*et* in ver. 1). | ‡ εξηραμμενην εχοντι την χειρα ϛ. A. rel. Syr.Pst. Goth. (Arm.) ‖ εχοντι] εχοντα EG.
— εγειρε AB.*Bch.*CDLΔ. 1. 33. 69. EF (Wtst.)GHKMSV. | ‡ εγειραι ϛ. UΓ. ‖ add. και στηθι D. *c.*(*e*).(*f*). (Arm.) Æth. (vid. Luc. vi. 8).
— εις το μεσον] εν μεσῳ D.
4. λεγει] ειπεν D. *a.b.c.e.f.g*¹. | Contra, MSS. Vulg. *ff*².*g*².
— αυτοις] προς αυτους D. *a.b.c.f.ff*².*g*¹. (Contra, Vulg. *e.g*²). ‖ add. τι 1. E*. | add. "Si" Harl.* *g*¹·².
— τοις σαββ.] praem. εν AD. 69. E. Memph. Goth. | Contra, BsCL. rel. Latt.
— αγαθοποιησαι] τι αγαθον ποιησαι D. *b.e.g*¹. (Contra, rel.)
— σωσαι] add. μαλλον D.
— αποκτειναι ABsCD. rel. Syr.Hcl. Memph. Æth. (hiat 33). | απολεσαι LΔ. 1. Latt. Syr.Pst. Goth. Arm. (vid. Luc. vi. 9).
— εσιωπων] -πησαν L. *a.g*¹. (Contra, rel.)
5. πωρωσει] νεκρωσει D. *c.ff*².*i.* | Contra, MSS. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. ("caecitate" Vulg. *a.b.e.f.g*¹.*l.* Arm. Æth.)
5. λεγει] ελεγεν L. | Contra, rel. (dixit *c.d.f.ff*².*g*¹).
— χειρα σου ACDPLΔ. 1(*sic*). rel. vv. | om. σου BEMSUVΓ. (hiat 33).
— απεκατεσταθη AB.*Bch.*PLΔ. 33. EF GHKMSUVΓ. | ‡ αποκατεσταθη ϛ. D. 1(*sic*). | απεκατεστη C (ut vid.) | απεκρανθη (*sic*) 69.
— αυτου] add. ευθεως D. *ff*².(*g*¹·²) *i.*
— ad fin.] † add. υγιης ὡς ἡ αλλη ϛ. C³L. 69. E. rel. (vid. Matt. xii. 13). | add. ὡς ἡ αλλη *a.b.c.g*². Syr.Hier. (vid. Luc. vi. 10). | om. ABC*DPΔ. 1. 33. K. Vulg. *e.f.ff*² *g*¹.*i.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth.
6. και εξελθοντες ABsCP. rel. *a.e.ff*².*i.* rel. | εξελθοντες δε D. Vulg. *b.c.f. g*¹·².
— ευθυς BCΔ. 33. (‡ ευθεως ϛ. AP. rel.) Vulg. (*a*).(*e*).*f.* Syrr.Pst.(&Hcl.) (Memph.) Goth. (Arm.) | om. DL. *b.c.ff*².*g*¹·².*i.* Æth. (vid. Matt. xii. 14).
— εδιδουν BL. 69. Memph.Schw. (?Syrr. Pst.&Hcl.) | ‡ εποιουν ϛ. AP. rel. Vulg. (Latt.) Memph.W. Goth. Arm. | εποιησαν CΔ. | ποιουντες D*Gr.* *a.* [n.l. Æth.]

1. introivit iterum in syn. *Cl.* | 6. Pharasaei statim *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.
6. ἐποίουν
κζ α
7. εἰς τ. θαλ.
8. ἀκούσαντες – ἐποίει
κη η
Η′ κθ β
¶‖Lu.6:12-16. (Matt. 10:1-4).

βούλιον ‡ἐδίδουν″ κατ᾽ αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπο-
λέσωσιν.
15 [7] Καὶ ὁ Ἰησοῦς ‡μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνε-
χώρησεν″ πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ
τῆς Γαλιλαίας ‡ἠκολούθησεν″†, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰου-
δαίας [8] καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδου-
μαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ † περὶ Τύρον καὶ
Σιδῶνα, πλῆθος πολύ, ‡ἀκούοντες″ ὅσα ‡ποιεῖ″ ἦλθον
πρὸς αὐτόν. [9] καὶ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα
πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα
μὴ θλίβωσιν αὐτόν. [10] πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν,
ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἅψωνται, ὅσοι
εἶχον μάστιγας· [11] καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα
ὅταν αὐτὸν ‡ἐθεώρουν″, ‡προσέπιπτον″ αὐτῷ,
καὶ ‡ἔκραζον″ λέγοντα ὅτι Σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.
[12] Καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐτὸν φανε-
ρὸν ‡ποιῶσιν″. [13] ¶ Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος καὶ

adversus eum, quomodo eum perderent.

[7] Et Iesus cum discipulis suis secessit ad mare, (27, 1.) et multa turba a Galilaea et Iudaea secuta est eum: [8] ab Hierosolymis et ab Idumaea et trans Iordanen, et qui circa Tyrum et Sidonem, multitudo magna, audientes quae faciebat venerunt ad eum. [9] Et dixit discipulis suis ut navicula sibi deserviret propter turbam, ne comprimerent eum: [10] multos enim sanabat, ita ut inruerent in eum ut illum tangerent: quotquot autem habebant plagas, [11] et spiritus inmundi cum illum videbant, procidebant ei, (28, 8.) et clamabant dicentes, [12] Tu es filius dei. Et vehementer comminabatur eis ne manifestarent illum. [13] (29, 2.) Et ascendens

6. *αυτου*] *αυτον* E* ut vid.
7. *και ὁ*] *ὁ δε* D. Vulg.*Cl. a.b.c.e.f.ff*^{1.2.}*g*^{1}. (Contra, *Am. g*^{2}).
— *μετα των μαθητων αυτου ανεχωρησεν* BCDLΔ. 1. 33. 69. Vulg. *a.ff*^{1.2.} Syr. Pst. Memph. Arm. | ‡*ανεχωρ. μ. τ. μαθ. αυτ.* ς. AP. rel. *b.c.e.f.* Syr.Hcl. Goth. | [Æth.]
— *προς* ABsCL. 1. 33(sic). rel. | *εις* D PH. | *παρα* 69.
— *πολυ πληθος*] *πολυς οχλος* D. Vulg. (et cum audisset turba magna *a*).
— *Γαλιλαιας*] add. *και απο Ἱεροσολυμων* 33 *hic*, et om. in ver. 8.
— *ηκολουθησεν* AB.*Btly.Bch.*PL. 1. G K²MS. (Vulg. *f.g*^{1.2.}) Memph.W. | ‡-*θησαν* ς. B.*Blc.*(C)(Δ). 33s. 69. E FHK*UVsΓ. *ff*^{1}. Memph.Schw. Goth. (Arm. Æth. ut vid.) | om. D. *a.b.c.e. ff*^{2}*.i.* | post Ιουδαιας CΔ. Vulg. *f.g*^{1.2.}*l.* Memph.MS. ‖ †add. *αυτῳ* ς. AP. rel. Vulg. *f.ff*^{1}*.g*^{2}. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. Æth. (*αυτον* Δ). | om. BCL(D. *a.b.c.e.ff*^{2}*.i.* ut supra). Memph.
— *και απο*] om. *και* 69. | om. *απο* D. Vulg. *a.(b).c.e.f.ff*^{2}. Memph.W.
— *και απο της Ιουδαιας*] post *Ἱεροσολυμων* 1.
8. *και απο της Ιδουμαιας* ABCG(*sic*) rel. | om. 1. *c.ff*^{2}. Arm. | om. *απο* D*Gr.* Memph.W. | om. *απο της* 33.
— *περαν*] praem. *οἱ* D*Gr. f.*
8. *περι*] †praem. *οἱ* ς. AD*Gr.*P. rel. Vulg. *a.g*^{1}. Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. | om. BCLΔ. *b.c.d.e.f.ff*^{1.2.}*g*^{2}*.i.* Syr.Pst. Æth.
— *Σιδωνα*] praem. *οἱ περι* D*Gr.* | add. *και* 1.
— *ακουοντες* BΔ. 1. 69. Vulg. *b.c.d.e.f.* Memph. Goth. Æth. | ‡*ακουσαντες* ς. ACD*Gr.*PL. 33. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. (in ver. 7. *a*). | praem. "sequebantur illum" (s. eum) *b.c.* om. mox *ηλθ. πρ. αυτ.* (qui venerant audientes quanta faciebat ut viderent eum *e*).
— *ὁσα* ABsPL. rel. *b.c.e.f.* Syrr.Pst.& Hcl. Goth. Arm. Æth. | *ἁ* CD. Vulg. *a.g*^{1}*.i.* Memph.
— *ποιει* BL. | ‡*εποιει* ς. ACDP. rel.
— *ηλθον*] *ηλθαν* D. | *ηλθεν* U.
9. *ειπεν*] *ειπον* F.
— *πλοιαριον* ACDP. rel. | *πλοιαρια* B.
— *προσκαρτερῃ*] -*ρει* F. 69.
— ad fin.] add. *πολλοι* D. *a.i.* | add. *οἱ οχλοι* 69. (*ff*^{2}).
10. *εθεραπευσεν*] *εθεραπευεν* K. Vulg. *a.b.c.e.f.ff*^{1}*.g*^{1.2.} Syr.Pst. (Contra, *ff*^{2}. Syr.Hcl.)
— *αυτῳ*] praem. *εν* D. Latt.
— *αυτου*] *αυτῳ* 69. F.
— *ἁψωνται* ABs(C)DP. rel. | *ἁπτωνται* KU. | *ἁψονται* H. (*αψων* C).
— *ὁσοι*] praem. *και* A. *f.* Syr.Pst. Goth.
—, 11. (*μαστιγας και πνευματα ακαθαρτα· όταν ουν* D*Gr.*) (Goth.)
11. *τα πνευματα τα ακαθαρτα*] om. *τα bis* D. 69. (*τάπν͞τάάκάθαρτα sic* K).
— *εθεωρουν* BCDLΔ. 33. 69. G. | ‡*εθεωρει* ς. AP. rel. | -*ρη* FH.
— *προσεπιπτον* A(B)CDLΔ. 33. 69. F GKM. (*προσεπιπταν* B.*Bch.*) | ‡*προσεπιπτεν* ς. E. rel. (hiat P).
— *αυτῳ*] *αυτον* Γ.
— *εκραζον* ABCDLΔ. 1. 33. 69. FGKΓ. | ‡*εκραζε* ς. EM. rel. (hiat P).
— *λεγοντα* ABCLΔ. 69*. rel. | *λεγοντες* D. 69². K. (h. P).
— *ὁτι*] om. D. (Latt.) Syr.Pst. Memph. Æth. | Contra, rel. *f.* Syr.Hcl. Goth. Arm.
— *ὁ υἱος*] praem. *ὁ χριστος* CM. Syr. Hcl.* (*ὁ θεος υἱος του θεου* 69).
12. *αυτον φανερον* BCD*Gr.*Δ. 1. 33. 69. *a.b.(e).ff*^{2}. | *φανερον αυτον* APLEFGH KMSUVΓ. (Vulg. *c.d.f.g*^{1}). vid. Matt. xii. 16.
— *ποιωσιν* DL. 69. K. | ‡*ποιησωσιν* ς. ABsCP. rel. (vid. Matt.)
— ad fin.] add. *ὁτι ηδεισαν αυτον χριστον ειναι* C. *a.* add. quoniam sciebant eum *b.g*^{1.2.} sciebant enim eum *ff*^{2}. | Contra, ABDPL. rel. Vulg. *c.e.f.ff*^{1}. vv. rel.
13. *αναβαινει*] *ανεβη* P. 1.
— *ορος*] add. *ὁ Ιησους* 69.

7. Jesus autem | 8. Et ab Hier. *Cl.* | 10. *om.* autem *Cl.*

ABCD(P). LΔ. 1. 33. 69. EFGHKMSUVΓ.

15. ἐξουσίαν [θεραπεύειν τὰς νόσους καὶ] λ β
16. τῷ Σίμ. ὄνομα ¶ P
λα ι
ʳMatt. 12:24seq. λβ Lu. 11:15seq. β

προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν αὐτός, καὶ ἀπῆλθον πρὸς
αὐτόν.
16 [14] Καὶ ἐποίησεν δώδεκα ἵνα ὦσιν μετ' αὐτοῦ,
καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν [15] καὶ ἔχειν
ἐξουσίαν† ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια· [16] καὶ ἐπέθηκεν
‡ ὄνομα τῷ Σίμωνι″ Πέτρον· [17] καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ
Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου,¶
καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα ‡ Βοανηργές″, ὅ ἐστιν
υἱοὶ βροντῆς· [18] καὶ Ἀνδρέαν, καὶ Φίλιππον, καὶ
Βαρθολομαῖον, καὶ ‡ Μαθθαῖον″, καὶ Θωμᾶν, καὶ
Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Θαδδαῖον, καὶ
Σίμωνα τὸν ‡ Καναναῖον″, [19] καὶ Ἰούδαν ‡ Ἰσκαριώθ″,
ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν. [20] Καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον,
καὶ συνέρχεται πάλιν * ὁ″ ὄχλος, ὥστε μὴ δύνα-
σθαι αὐτοὺς ‡ μηδὲ″ ἄρτον φαγεῖν. [21] καὶ ἀκούσαντες
οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν. ἔλεγον γὰρ
ὅτι ἐξέστη. [22] ʳ καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύ-

in montem vocavit ad se quos voluit ipse, et venerunt ad eum.

[14] Et fecit ut essent duodecim cum illo, et ut mitteret eos praedicare evangelium: [15] et dedit illis potestatem curandi infirmitates et eiciendi daemonia. [16] (30, 2.) Et imposuit Simoni nomen Petrus, [17] et Iacobum Zebedaei et Iohannem fratrem Iacobi, et imposuit eis nomina Boanerges, quod est, filii tonitrui, [18] et Andream et Philippum et Bartholomeum et Mattheum et Thomam et Iacobum Alphei et Taddaeum et Simonem Cananaeum [19] et Iudam Scariot, qui et tradidit illum. [20] (31, 10.) Et veniunt ad domum, et convenit iterum turba, ita ut non possent neque panem manducare. [21] Et cum audissent sui, exierunt tenere eum: dicebant enim quoniam in furorem versus est. [22] (32, 2.) Et scribae qui ab Hierosolymis

13. ηθελεν] ηθελησεν 69.
— και απηλθ.] οἱ δε απηλθ. CΔ.
— απηλθον] απηλθεν A*L. | ηλθον D. Latt. (h. P).
14. δωδεκα] post ἱνα ωσιν D. Vulg. *a.c.i.l.* (non (*b*).*e.f.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm.) ‖*hic*, et add. οὑς και αποστολους ωνομασεν BC* (ut vid.) 69. Syr. Hcl.mg. Memph. (Æth.) (vid. Luc. vi. 13). (ἱνα ωσιν μετ' αυτου δωδεκα οὑς και αποστολους ωνομασεν Δ). | non addunt AC²DPL. rel. Latt. Syrr.Pst. &Hcl.txt. Goth. Arm.
— και ἱνα αποστελλῃ αυτου κηρυρρειν] om. *hic c.g*². sed habent ad fin. ver. 15. *a.e.* habent utroque loco.
— ἱνα 2°] om. B.
— αποστελλῃ] αποστελῃ D*F. | -λλει EHUΓ.
— κηρυσσειν] add. το ευαγγελιον D. *Am.* (non Vulg.*Cl.*) *b.e.f.ff*[1.2].*g*[1].*i.* (ad fin. ver. 15 *a.c.e.g*²).
15. εχειν] εδωκεν αυτοις D. Vulg. *b.c.f. ff*².*g*¹.*l.* Æth. (vid. Matt. x. 1 et Luc. ix. 1). | Contra, MS. (*a.e*). vv.
— εξουσιαν] †add. θεραπευειν τας νοσους και ϛ. AC²DP (ut vid. e spat.) rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. (Memph.MS. man. rec.) Goth. Arm. (vid. Matt. x. 1 Luc. ix. 1). | om. BC*LΔ. Memph. (Æth. ad fin. ver.)
16. ab init.] add. και εποιησεν τους δωδεκα BC*(ut vid.)Δ. Æth.*m.* (vid. ver. 14). | non habent AC²DPL. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth.ed. | add. πρωτον Σιμωνα 69. (vid. Matt. x. 2).
16. επεθηκεν] add. αυτοις] ονοματα 33. Æth.
— ονομα τῳ Σιμωνι BCLΔ. *c.e.* Memph. Arm. | ‡τῳ Σιμωνι ονομα ϛ. A(D)P. rel. (D. om. τῳ). (Latt.) Syrr.Pst.& Hcl. Goth. [Æth.n.l.] | om. ονομα 33.
— Πετρον] Πετρος Δ. Vulg. *b.c.f.ff*¹.*g*¹. (Contra, MSS. *a.e.ff*².*g*²). | Πετρου 69*.
17. Ιακωβον τον] τον Ιακωβον D et mox τον Ιωαννην τον.
— του Ιακωβου BDPL. 33. rel. | om. του CΔ. 1. KS. | αυτου Ἰακωβου AF. | αυτου *tantum* 69. G(*sic*). *g*¹.
— ονοματα] ονομα DGr. Syr.Pst.
— Βοανηργες AB.*Btly.*CLΔ². 1ᴿ. 33. 69. M(Tf.) | Βοανεργης D. Memph. | ‡Βοανεργες ϛ. E. rel. Memph.MS. *Just.* Tr. 106. | Βοαναργες Δ*.
18. και Ανδρεαν] om. *g*². ("Erant autem hi, Simon et Andreas Jacobus et Johannes Philippus" etc. *b.*(*c*).*c*).
— Μαθθαιον sic D (et B ut vid.) | ‡Ματθαιον ϛ. AC. rel. | add. τον τελωνην 69 Syr.Hcl.mg. (vid. Matt. x. 3).
— Μαθθαιον και Θωμαν] Θωμ. κ. Ματθ. 33.
— και Ιακ. τον του Αλφ. και Θαδ.] om. C.
18. Θαδδαιον ABL. rel. Vulg. vv. | Ταδδαιον Δ*. *c.f.* | Ταθδαιον Δ². Tatheus *g*². | Λεββαιον D. *a.b.ff*².*i.* (Λεβῆς τελώνης *Orig.* i. 376ᵈ. vid. supra cap. ii. 14). | Judas (*ante* Μαθθ.) *e.*
— καναναιον BCDLΔ. 33. Latt. Syr. Pst. Memph. Æth. | ‡κανανιτην ϛ. A. rel. Syr.Hcl. Goth. Arm.
19. Ιουδαν] Ιουδας D. *b.c.* (vid. Matt. x. 4).
— Ισκαριωθ B.*Btly.*B:*h.*CLΔ. 33. *Tol.* (Ισκαριωθην B.*Btly.* ap. Ford. per errorem). | Σκαριωθ D. *b.ff*[1.2].*g*[1.2].*l.* Scariot *Am.* Scariotha *c.* Syr.Pst. Caritotha *e.* Scariothen *f.* ...Scariot... *a.* | ‡Ισκαριωτην ϛ. A. rel. Vulg.*Cl.* Syr. Hcl. Memph. Goth.
20. και ερχονται εις οικον] om. *c.* ("et convenit turba iterum ad domum" *g*²).
— ερχονται ABC. rel. vv. | εισερχονται D. venit *b.* introivit *e.ff*².*i.*
— συνερχεται] ερχεται M. *c.*
— ὁ οχλος AB.*Btly.*DL¹Δ. Memph.W.& S. | *om. ὁ ϛ. CL*(sed corr.¹). rel. Memph. ‖add. πολυς 1. Æth.
— ὡστε] ὡς E*. | ὃς F.
— αυτους] om. D.
— μηδε AB.*Btly.*LΔ. 33. KU. Memph. | ‡μητε ϛ. CD. rel.

14. *om.* evangelium *Cl.* | 18. Thaddaeum *Cl.* | 19. Iscariotem *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.

μων καταβάντες ἔλεγον ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ
ὅτι Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαι-
λγ β μόνια. 23 καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ἐν παρα-
βολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς, Πῶς δύναται σατανᾶς σα-
τανᾶν ἐκβάλλειν; 24 καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν
μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη·
25 καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ ‡ δυνήσεται″
‡ ἡ οἰκία ἐκείνη στῆναι″. 26 καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη
26. *καὶ ἐμερίσθη* ἐφ' ἑαυτὸν καὶ μεμέρισται, οὐ δύναται ‡ στῆναι″,
27. [*ἀλλ'*] *οὐδεὶς* ἀλλὰ τέλος ἔχει. 27 * ἀλλ'″ ‡ οὐδεὶς δύναται″ ‡ εἰς τὴν
— *τὰ σκ. τ. ισχ. εἰσελθ. εἰς τ. οἰκ.* οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ, εἰσελθὼν τὰ σκεύη″ αὐτοῦ
διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ, καὶ
λδ β τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. 28 ἀμὴν λέγω ὑμῖν
ὅτι πάντα ἀφεθήσεται ‡ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ
ἁμαρτήματα″, καὶ * αἱ″ βλασφημίαι ‡ ὅσα″ ‡ ἐὰν″
βλασφημήσωσιν· 29 ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα,

descenderant dicebant quoniam Beelzebub babet, et quia in principe daemonum eicit daemonia.
23 (33, 2.) Et convocatis eis in parabolis diccbat illis, Quomodo potest satanas satanan eicere?
24 Et si regnum in se dividatur, non potest stare regnum illud.
25 Et si domus super semet ipsam dispertiatur, non potest domus illa stare.
26 Et si satanas consurrexit in semet ipsum, dispertitus est, et non poterit stare sed finem habet.
27 Nemo potest vasa fortis ingressus domum diripere, nisi prius fortem alliget, et tunc domum eius deripiet.
28 (34, 2.) Amen dico vobis quoniam omnia dimittentur filiis hominum peccata et blasphemiae quibus blasphemaverint:
29 qui autem blasphemaverit in spiritum sanctum, non habet remissionem in aeternum, sed reus

20. *αρτον*] *αρτους* D*Gr.*
21. *και ακουσαντες οἱ παρ' αυτου* ABCL. rel. Vulg. *l.* vv. rel. | *και ὁτε ηκουσαν περι αυτου οἱ γραμματεις και οἱ λοιποι* D. (Latt.) Goth. (Scribae et Pharasaei *c*).
— *εξεστη* ABCL. rel. Vulg. *a*(ad fin. cap. ii.).*f.*$g^{1.2}$.*l.* vv. | *εξεσταται* D*. 69. | *εξεσται* D^2.| om. *c.e.* ‖add. *αυτους* D.| exsentiat eos *a.b.*ff^2.*i.*
22. *γραμματεις*] add. *και* H. *a.* (Contra, Vulg. *b.f.*[n.l.*c.e*]).
— *Βεελζεβουλ*] *Βεεζεβουλ* B.
— *δαιμόνων* 69.
23. *ελεγεν*] *ειπεν* 33.
— *αυτοις*] om. D. 33. *b.*
— *πως*] praem. *ὁ κυριος Ιησους* D. *a.*ff^2. $g^{1.2}$.*i.* (Æth. ante *εν παρ.*) | praem. *ὁ Ιησους* U. *b.c.* (Syr.Pst.) | non habent ABC. rel. Vulg. *e.f.* Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm.
— *εκβαλλειν*] *εκβαλειν* D. 69.
24. *εαν*] *αν* L.
— *ἡ βασιλεια ....ου δυν. στ.* (ver. 25)] om. 33.
25. *και εαν οικια....οικια εκεινη*] om. 69.
— *μερισθη*] *εμερισθη* B.*Bch.*
— *δυνησεται* B.*Btly.Blc.*CLΔ. *Fuld. a.*g^1. *i.* | ‡*δυναται* ϛ. AD. rel. Vulg. *b.c.e.f.* ff^2. vv. rel. (vid. ver. 24). [Æth.]
— *ἡ οικια εκεινη στηναι* BL. (*ἡ οικ. εκ. σταθηναι* CΔ.—*ἑσταναι* D). Vulg. *c.* *f.*ff^2.g^1. Syr.Pst. | ‡*σταθηναι ἡ οικ. εκ.* ϛ. A. rel. *a.*(*b*). Syr.Hcl. Memph. Goth. (Arm. Æth.) | *στηναι ἡ οικ. εκ.* K. (*και εαν οικ......οικ. εκεινη* om. 69. g^2. om. *ἡ οικ. εκ. e*).
26. *ει*] *εαν* D.
— *ανεστη....ου δυναται στ.* ABC. rel. Vulg. *f.*g^2. vv. | *σαταναν εκβαλλει μεμερισται* (-*θαι* D*) *εφ' ἑαυτον ου δυναται σταθηναι ἡ βασιλεια αυτου* D. *a.b.*(*c.e.*ff^2).g^1.*i.* (vid. Matt. xii. 26). ‖*ανεστη*] *εστη* Γ.
— *και* 2°] om. Δ. Vulg. *f.*g^2.
— *μεμερισται* AC^2D. 33. rel. | *εμερισθη* B.*Btly.Blc.*C*LΔ. (vid. Matt. xii. 26). ‖add. *και* C*(ut vid.)Δ. Vulg. *f.*g^2.
— *στηναι* BCL. | ‡*σταθηναι* ϛ. AD (supra). rel.
— *τελος*] praem. *το* D.
27. ab init. *αλλ'* BC*(ut vid.)LΔ. 1. 33. 69. Syr.Hcl.mg. Memph. Arm. | *και* C^2(ut vid.)G. Æth. | *om. ϛ. AD. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl.txt. Goth.
— *ουδεις δυναται* ADL. 1. 33. 69. EFGH KMSUVΓ. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. | ‡*ου δυναται ουδεις* ϛ. BCΔ.
— *εις την οικιαν του ισχυρου εισελθων τα σκευη* B.*Btly.*CLΔ. 33. (Syr.Pst.) (Memph.) Æth. (sic sed om. *εισελθων* B.*Bch.*) | ‡*τα σκευη του ισχυρου εισελθων εις την οικιαν* ϛ. AD. rel. Latt. Syr.Hcl. Goth. Arm.
— *εισελθων εις την οικιαν αυτου*] om. G. (post *διαρπασαι b.c.e*).
27. *αυτου*] om. D. Vulg. *a.b.c.e.* (Contra, *f.*g^2.*l*).
— *διαρπασαι*] *ἁρπασαι* 69.
— *διαρπασει* B*s*CLΔ. rel. | -*ζει* D. | -*ση* A. 33. EFGKUVΓ.
28. *τοις υἱοις των ανθρωπων τα ἁμαρτηματα* ABCDL. 1. 33. Vulg. *a.b.*g^1.*l.* Memph. Arm. | ‡*τα ἁμαρτ. τοις υἱοις των ανθρ.* ϛ. 69. E. rel. (*f*). Syrr. (Pst.)&Hcl. Goth. | *τοις ανθρωποις τα ἁμαρτηματα* Δ. [*c.e.* Æth.] | *τα ἁμαρτηματα*] om. F.
— *αἱ βλασφ.* ABCLΔ. 1. 33. 69. EFGH. Memph. | *om. *αἱ* ϛ. D. rel.
— *βλασφημιαι*] *βλασφημια* D**Gr.*
— *ὁσα* BDΔ. 69. E*GH. | ‡*ὁσας* ϛ. AC LE^1. rel. (*ὁσ.....βλασφ.* om. *a.b.c.e.*ff^2. g^1.*i.* *Cypr.* 18. 314. | Contra, Vulg. *f*).
— *εαν* BCLΔ. 33. E*F. | ‡*αν* ϛ. AD. rel.
— *βλασφημησωσιν*] -*σουσιν* L.
29. *ὁς δ' αν*] *ὁς αν δε τις* D.
— *βλασφημηση*] -*σει* H.
— *εις* 1°] om. D*Gr.* Vulg. *a.b.* Goth. Arm. | Contra, MSS. *c.d.e.f.*ff^2.g^1.*i.* (*sic*). vv.
— *εις τον αιωνα*] om. D. 1. *a.b.e.*ff^2.g^1. *Cypr.* 18. 314. | Contra, MSS. Vulg. *c.f.* vv.

22. daemouiorum *Cl.* | 24. regnum illud stare *Cl.* stare reguum illius *Am.* | 26. consurrexerit *Cl.* | 27. in domum *Cl. Am.*** | diripiet *Cl.* | 29. non habebit *Cl.*

ABCD. LΔ. 1. 33. 69. EFGHKMSUV(Γ).
ᵉ‖Matt. 12:46-50. Lu. 8:19-21.
29. ἔνοχ. ἔσται
— ἁμαρτίας
32. ἀδελφοί σου[καὶ αἱ ἀδελφαί σου]
33. καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων
¶ Γ
34. ἰδοὺ

λε β

‡ἀλλὰ″ ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου ‡ἁμαρτήματος″· 30 ὅτι
ἔλεγον, Πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει. 31 s ‡Καὶ ἔρχονται″
‡ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ″, καὶ ἔξω
‡στήκοντες″ ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν, ‡καλοῦντες″
αὐτόν. 32 καὶ ἐκάθητο ‡περὶ αὐτὸν ὄχλος″, ‡καὶ λέ-
γουσιν″ αὐτῷ, Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου
ἔξω ζητοῦσίν σε. 33 καὶ ‡ἀποκριθεὶς″ ‡αὐτοῖς λέγει″,
Τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου ‡καὶ″ οἱ ἀδελφοί [μου];
34 καὶ περιβλεψάμενος ‡τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλῳ″ ¶
καθημένους λέγει, Ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί
μου. 35 ὃς [γὰρ] ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ,
οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφὴ† καὶ μήτηρ ἐστίν.

erit aeterni delicti. 30 Quoniam dicebant, Spiritum inmundum habet. 31 (35, 2.) Et veniunt mater eius et fratres, et foris stantes miserunt ad eum vocantes cum: 32 et sedebat circa eum turba, et dicunt ei, Ecce mater tua et fratres tui foris quaerunt te. 33 Et respondens eis ait, Quae est mater mea et fratres mei? 34 Et circumspiciens eos qui in circuitu eius sedebant ait, Ecce mater mea et fratres mei: 35 qui enim fecerit voluntatem dei, hic frater meus et soror mea et mater est.

IV. λϛ β
ᵗ‖Matt. 13:1-23. ‖Lu. 8:4-15.

17 1 t Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θά-
λασσαν· καὶ ‡συνάγεται″ πρὸς αὐτὸν ὄχλος ‡πλεῖστος″,

1 (36, 2.) Et iterum coepit docere ad mare, et congregata est ad eum turba multa, ita ut in

29. αλλα ADLΔ. | ‡αλλ' ϛ. BsC. rel.
— ενοχος] ενος D*.
— εστιν ABsC. 1s. 69(*sic*). rel. *b*. Syrr. Pst.&Hcl. Memph.W.&S. Goth. *Cypr.* 18. | εσται DLΔ. 33. (Latt.) Arm. (Æth. ut vid.) *Cypr.* 314.
— ἁμαρτηματος BLΔ. 33. (ἁμαρτιας C* ut vid. D. 69). Vulg. *a.b.c.e.ff*².*g*¹.*l.* Memph. Goth. Arm. *Cypr.* bis. | ‡κρισεως ϛ. A. 1. rel. *Tol. f.* Syrr.Pst.& Hcl. ("in condemnatione" Æth.)
30. ελεγον] add. ὁτι Δ.
— εχει ABL. rel. Vulg. *f.ff*¹.*g*². vv. | αυτον εχει C. Æth. | εχειν D. *a.b.c.e. ff*².*g*¹.
31. και ερχ. B.*Bch.*CDLΔ. 1. 69. G. Latt. Syr.Pst. Memph. Goth. (Arm. om. και). Æth. | ‡ερχονται ουν ϛ. A. rel. Syr. Hcl. ‖ερχονται] ερχεται DG. *a.b.e.ff*². *g*¹. | Contra, rel. Vulg. *c.f.* vv.
— ἡ μητηρ αυτου και οἱ αδελφοι αυτου BCDLΔ. (1). 33. G. (Vulg.) (*a*).*b.c.* (*e*).*f.ff*².(*g*¹). Syr.Pst. Memph. Goth. Æth. (om. αυτου 1° 1. Vulg. om. 2° *a.c.g*¹). | οἱ αδελφ. αυτ. κ. ἡ μητ. αυτ. AKM. | ‡οἱ αδελφ. και ἡ μητ. αυτου. ϛ. 69. E. rel.
— στηκοντες B.*Bch.Blc.*C*Δ. (εστηκοντες B.*Btly.*) | ἑστηκοτες C³L. 1. G. | ‡ἑστωτες ϛ. AD. rel. ‖add. εξω L. om. και εξω ante.
— καλουντες BCL. 1. 69. | ‡φωνουντες ϛ. D. rel. | ζητουντες A. (vid. Matt. xii. 46, 47). Contra, Verss. ‖om. καλ. αυτον Δ(sp. vac.) *a*. om. προς αυτον supra Arm.
32. εκαθηντο Δ.
— περι αυτον οχλος ABCLΔ. 1. 33. 69. KM. Vulg. *b.c.d.*(*e*).*f.ff*¹·².*g*¹·². Syrr. Pst.&Hcl. Goth. | προς τον οχλον D. | turbae (tantum) *a.* | ‡οχλος περι αυτον ϛ. E. rel. (Memph.) (Arm.) Æth.
— και λεγουσιν B.*Btly.*CDLΔ. 69. Vulg. *b.*(*e*).*f.ff*¹·².*g*¹·².*l.* Syr.Pst. Syr.Hcl.mg. MS. Memph. Æth. | ‡ειπον δε ϛ. A. rel. (*a.c.* om. δε). Syr.Hcl. Goth. (Arm.)
— αδελφοι σου] add. και αἱ αδελφαι σου ADEFHMSUVΓ. *a.b.c.f.ff*².*l.* Syr.Hcl. mg. Goth. | Contra, BCLΔ. 1. 33. 69. GK. Vulg. *e.ff*¹.*g*¹·². Syr.Pst. Memph. Arm. Æth.
33. και αποκριθεις B.*Btly.Blc.*CLΔ. Vulg. (*c*).(*e*). Syr.Hcl. Memph. | ‡και απεκριθη ϛ. AD. rel. *a.*(*b*).*f.* Goth. Arm. Æth. | om. και 1. Syr.Pst.MS. | και ειπεν 33.
— αυτοις λεγει B.*Btly.*LΔ. Vulg. (*c*).(*e*). Syr.Hcl. Memph. | λεγει αυτοις C. (Æth.) | αυτοις και λεγει B.*Bch.* 1. 69. | ‡αυτοις λεγων ϛ. AD. rel. *f.* Goth. Arm. [*b*]. | αυτοις *tantum* 33. *a.*
— και οἱ αδ. B.*Bch.*CLΔ. 1. GUV. Vulg. *a.b.g*¹.*l.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. | ‡η οἱ αδ. ϛ. A(D). rel. (*c*).*e.f.ff*². Goth. Arm. Æth. | om. οἱ D.
— αδελ. μου] om. μου B.*Bch.*D*Gr.* Arm. | Contra, ACL. rel. vv.
34. και 1°] om. B. (om. vers. *g*²).
— τους περι αυτον κυκλῳ BCLΔ. Memph. | τους κυκλῳ D. qui in circuitu ejus Vulg. *c.f.ff*¹·².*g*¹.*l.* qui in circuitu *b.* qui circa eum *a.* qui circum *e.* | τους κυκλῳ περι αυτον 1. 69. | ‡κυκλῳ τους περι αυτον ϛ. A. rel. (περιβλεψαμενος κυκλῳ.... Γ). Syr.Hcl. Goth. Arm. [Syr.Pst. Æth.] ‖add. μαθητας 69. Arm.
34. λεγει] ειπεν D. 69. G. *a.c.ff*². | Contra, Vulg. *b.e.f.ff*¹.*g*¹.
— ιδε BsCL. rel. | ιδου ADΔ. 1ᵀ. 33. 69. GKM. (vid. Matt. xii. 47).
35. γαρ ACD. rel. Vulg. *f.ff*¹.*g*¹. vv. (vid. Matt. xii. 50). | om. B. *a.b.c.e.* Memph.
— ποιησει H.
— το θελημα ACD. rel. | τα θεληματα B.
— αδελφος μου] μου αδελφος D. *b.e.g*¹. | Contra, Vulg. *a.c.f.ff*¹.
— αδελφη] †add. μου ϛ. C. rel. Vulg. *a.ff*¹.*g*². Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Æth. | om. ABDLΔ. 1. 33. 69. *b.c.e.f.ff*².*g*¹. Goth.
— μητηρ] add. μου H*. *a.l.*
1. και παλιν] παλιν δε 69.
— παλιν ηρξατο] ηρξατο παλιν D. *a.b.c. e.g*¹. Æth. *Orig. Int.* iii. 835ᵇ. | Contra, MSS. Vulg. *f.* vv.
— παρα] προς D.
— συναγεται BCLΔ. 69. | συνερχεται 1. | ‡συνηχθη ϛ. D. rel. Latt. Syr.Hcl.MS. | -ηχθησαν A. Syrr.Pst.(&Hcl.impr.) Memph. (Goth. Arm. Æth. cum nom. pl.) vid. Matt. xiii. 2.
— οχλος] ὁ λαος D.
— πλειστος BCLΔ. | ‡πολυς ϛ. AD. rel.

1. ita ut navim *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth. θ'

ὥστε αὐτὸν ‡ εἰς † πλοῖον ἐμβάντα″ καθῆσθαι ἐν τῇ
θαλάσσῃ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς
γῆς ‡ ἦσαν″. 2 καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς
πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, 3 Ἀκού-
ετε. ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων [τοῦ] σπεῖραι· 4 καὶ ἐγέ-
νετο ἐν τῷ σπείρειν, ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ
ἦλθεν τὰ πετεινὰ † καὶ κατέφαγεν αὐτό. 5 ‡ καὶ ἄλλο″
ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, * [καὶ]″ ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν
πολλήν, καὶ ‡ εὐθὺς″ ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος
6. ἐκαυματίσθη — γῆς· 6 ‡ καὶ ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος″ ‡ ἐκαυματίσθησαν″, καὶ
διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. 7 καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς
τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ συνέπνιξαν
8. καὶ ἄλλα — αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. 8 καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν
γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ
– εν ter. — ‡ αὐξανόμενον″, καὶ ἔφερεν ‡ εἰς″ τριάκοντα, καὶ ‡ εἰς″

navem ascendens sederet in mari: et omnis turba circa mare super terram erat. 2 Et docebat illos in parabolis multa, et dicebat illis in doctrina sua, 3 Audite. Ecce exiit seminans ad seminandum. 4 Et dum seminat, aliud cecidit circa viam, et venerunt volucres et comederunt illud. 5 Aliud vero cecidit super petrosa ubi non habuit terram multam, et statim exortum est, quoniam non habebat altitudinem terrae; 6 et quando exortus est sol, exaestuavit, [et] eo quod non haberet radicem exaruit. 7 Et aliud cecidit in spinis, et ascenderunt spinae et suffocaverunt illud, et fructum non dedit. 8 Et aliud cecidit in terram bonam, et dabat fructum ascendentem et crescentem, et adferebat unum triginta et unum

1. *εμβαντα* post *πλοιον* BCDLΔ. 33. U. Latt. Arm. | ‡post *ὡστε αυτον* ς. A. 1. 69. rel. Syr.Hcl. Goth. Æth. *Orig. Int.* iii. 835^{c}. (in K sic *ὡστε εμ|τον εμβαντα*). | post *καθησθαι* Syr.Pst.
— *πλοιον*] † praem. *το* ς. AD. rel. Memph. | om. B.*Btly*.CL. 1. 33. KM. Goth. (*εμβαντα καθησθαι εις το πλοιον* 69).
— *εν τῃ θαλασσῃ* ABC. rel. Vulg. *f.ff*^{1}.*g*^{2}. vv. | *περαν της θαλασσης* D. circa litus maris *a.* ad litus *b.e.* proxime litus *c.ff*^{2}. (om. *g*^{1}).
— *προς την θαλασσαν* ABC. rel. Vulg. *ff*^{1}.*g*^{2}. vv. (om. Æth.) | *περαν της θαλασσης* D*Gr.* | *παρα την θαλασσαν* 1. | *εις την θαλ.* Δ. | circa mare *a.d.l.* in litore *b.c.e f.ff*^{2}.*g*^{1}.
— *επι της γης*] om. D. *a.b.c.e.f.ff*^{2}.*g*^{1}. | Contra, Vulg. *ff*^{1}.*g*^{2}. *Orig. Int.*
— *ησαν* BCLΔ. 33. *d.* | ‡*ην* ς. AD*Gr.* rel. Vulg. *a.b.ff*^{1}.*g*^{2}. Syr.Hcl. *Orig. Int.* | stabat *f.ff*^{2}.*g*^{1}. staret *c.* sedebat *e.*
2. *πολλα* ABC. rel. Vulg. *a.f.* vv. | *πολλαις* D. | om. *b.c.e.* et habent "dicens."
— *αυτοις*] om. L. *b.c.e.* Syr.Pst. | Contra, Vulg. *a.f.ff*$^{1.2}$.*g*$^{1.2}$. | *αυτους* FH. ‖ ad fin. ver. om. *b.c.e.*
3. *ακουετε*] *-σατε* C. (om. *c*).
— *του σπειραι*] om. D*Gr.* Memph.MS. ‖ om. *του* B. | Contra, ACL. rel. *Eus.* c. Mcl. 169^{b}. (seminare *a.b.c.d.e.ff*^{2}.*g*^{2}. ad seminandum Vulg. *ff*^{1}.*g*^{1}). ‖ add. *τον σπορον αυτου* F. *g*^{2}. Goth. (vid. Luc. viii. 3).
4. *εγενετο* ABC. rel. *a.* Syr.Hcl. (*sic*) rel. | om. DF. (Latt.) Syr.Pst. (vid. Matt. xiii. 4. Luc. viii. 3).
4. *σπειρειν*] *σπειραι* D.
— *ὁ*] *ἁ* 33.
— *παρα*] *επι* 33.
— *ηλθεν* ABsCL. | *ηλθαν* D. | *ηλθον* Δ. 33. HK.
— *πετεινα*] † add. *του ουρανου* ς. DGM. Vulg.*Cl.* *a.ff*^{1}.*g*^{2}. (vid. Luc. viii. 5). | om. ABCLΔ. 1. 33(e spat.) 69. EFHKSUV. *Am. Fuld. Tol.* *b.c.e.f.ff*^{2}.*g*^{1}.*l.* Syrr.Pst. &Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth.
— *κατεφαγεν*] *-γαν* D.
— *αυτο*] *αυτα* 33. | *αυτον* H*.
5. *και αλλο* BCLΔM^{2}. *a.d.* Memph. (Æth.) | *και αλλα* D*Gr.* 33. | *αλλο* M*. *b.* | ‡*αλλο δε* ς. A. rel. Vulg. *c.f.* Syrr. Pst.&Hcl. Goth. Arm. | *αλλα δε* 69. *e.*
— *επεσεν*] *-σαν* D.
— *το πετρωδες* ABsC. rel. (*a*). vv. | *τα πετρωδη* D. 1. 33. Vulg. *b.c.(d).e.f.l.* (vid. Matt. xiii. 5). ‖ * add. *και* B.*Btly.* D. *a(?).b.c.e.ff*^{2}.*i.* | Contra, ς. AC. rel. Vulg. *f.* Verss. (vid. Matt. xiii. 5).
— *ὁπου* Vulg. *a.f.g*^{1}. | *ὁτι* D. *b.c.e ff*^{2}.*g*^{2}.*i.*
— *ειχεν*] *εχεν* Δ.
— *ευθυς* BCDLΔ. (h. 33). | ‡*ευθεως* ς. A. rel. (*εὐθεύως sic* H).
— *εξανετειλεν*] *εξανεστειλεν* D*. | *εξεβλαστησεν* 1. 69.
— *δια το μη....βαθος γης*] om. *b.c.e.*
— *βαθος γης* AC. rel. Memph. Goth. | *βαθος της γης* B.*Btly.* | *βαθος την γην* D. | *γης βαθος* L.
6. *και ὁτε ανετειλεν ὁ ἡλιος* BCDLΔ. Vulg. *ff*^{2}.*i.l.* Memph. (h. 33). | ‡*ἡλιου δε ανετειλαντος* ς. A. rel. *a.f.* Syrr. Pst.&Hcl. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt. xiii. 6). [*b.c.e*].
— *εκαυματισθησαν* BD*Gr.* *a.e.* | ‡*εκαυματισθη* ς. AC. rel. Vulg. (*b*).*c.d.f.* *ff*^{2}.*i.* Memph. Goth. (vid Matt. xiii. 6).
— *εξηρανθη* ABsC. rel. (Latt.) vv. | *-θησαν* D*Gr.* *e.*
7. *αλλο*] *αλλα* 33.
— *εις* ABsLΔ. rel. | *επι* CD. 33. *b.* Memph. MSS. (vid. Matt. xiii. 7).
— *συνεπνιξαν αυτο*] *απεπνιξαν αυτα* 33. (vid. Matt.)
— *εδωκεν*] *-καν* 33.
8. *και αλλο* ADΔ. 1. 69. rel. (Latt.) Syrr. Pst.&Hcl. Goth. Arm. Æth. | *και αλλα* BCL. 33. *e.* Memph. (vid. Matt. xiii. 8).
— *εις* ABsD. rel. Syr.Pst.MS. rel. | *επι* C. 1. (h. 33). Syrr.Pst.&Hcl. (vid. Matt.)
— *εδιδου*] *εδιδοσαν* C.
— *αυξανομενον* AB.*Bch.*DLΔ. (*αυξανομενα* B.*Btly.Blc.*) | ‡*αυξανοντα* ς. C (*sic*) rel.
— *εφερεν* ABsL. rel. | *εφερον* C. | *φερει* D. (*b*).
— *εις ter.* BC*(L 1°)Δ *Gr.* (Syr.Hcl. Memph. Goth. Æth. vel *ἐν*). | ‡*ἓν ter.* ς. 69. Ss. Latt. Syr.Pst.(ut vid.) | *εν* AC^{2}D(L 2° et 3°). | *ἐν* (*sic*) 1. 33(hiat 1°). EFGHKMUV.

2. docebat eos *Cl.* | 4. volucres caeli *Cl.* | 6. *om.* et *ante* eo quod *Am.* contra, *Fuld.* | non habebat *Cl.* | 7. in spinas *Cl.* | 8. *om.* et *ante* unum sexaginta *Cl.*

ABCD. LΔ. 1. 33. 69. EFGHKMSUV.

ἑξήκοντα, καὶ ‡εἷς″ ἑκατόν. 9 καὶ ἔλεγεν†, ‡Ὃς ἔχει″
ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.
18 10 ‡Καὶ ὅτε″ ἐγένετο κατὰ μόνας, ‡ἠρώτων″
αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα ‡τὰς παρα-
βολάς″. 11 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὑμῖν ‡τὸ μυστήριον
λζ/α δέδοται″† τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς
u Es. 6:9, 10. ἔξω ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεται, 12 u ἵνα βλέ-
ποντες βλέπωσιν καὶ μὴ ἴδωσιν, καὶ ἀκούοντες ἀκού-
ωσιν καὶ μὴ συνιῶσιν, μή ποτε ἐπιστρέψωσιν καὶ
12. αὐτοῖς [τὰ ἁμαρτήματα] ἀφεθῇ αὐτοῖς†. 13 καὶ λέγει αὐτοῖς, Οὐκ οἴδατε τὴν
παραβολὴν ταύτην; καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς
λη/β γνώσεσθε; 14 ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει. 15 οὗτοι
δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν ὅπου σπείρεται ὁ λόγος,
καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, ‡εὐθὺς″ ἔρχεται ὁ σατανᾶς καὶ
15. ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ‡εἰς αὐτούς″. 16 καὶ
16. [ὁμοίως] s. ὁμ. εἰσιν οὗτοί εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ
ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον, ‡εὐθὺς″ μετὰ χαρᾶς λαμ-

sexaginta et unum centum. 9 Et
dicebat, Qui habet aures au-
diendi audiat.
10 Et cum esset singularis,
interrogaverunt eum hi qui
cum eo erant cum duodecim
parabolas. 11 Et dicebat eis,
Vobis datum est scire myste-
rium regni dei, (37, 1.) illis au-
tem qui foris sunt in parabolis
omnia fiunt, 12 ut videntes vi-
deant et non videant, et audi-
entes audiant et non intelle-
gant, ne quando convertantur
et dimittantur eis peccata. 13 Et
ait illis, Nescitis parabolam
hanc, et quomodo omnes para-
bolas cognoscetis? 14 (38, 2.) Qui
seminat, verbum seminat. 15 Hi
autem sunt qui circa viam ubi
seminatur verbum, et cum au-
dierint, confestim venit satanas
et aufert verbum quod semi-
natum est in corda eorum.
16 Et hi sunt similiter qui super
petrosa seminantur, qui cum
audierint verbum, statim cum

9. ελεγεν] †add. αυτοις ς. M**mg.Ss. | om. ABCDLΔ. 1. 33. 69. EFGHKM* UV. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth.
— ὁς εχει BC*(sic)DΔ. | ‡ὁ εχων ς. A C². rel. (vid. Matt. xiii. 9. Luc. viii. 8).
— ad fin.] add. και ὁ συνειων συνειετω D. a.b.ff².g^{1.2}.i. Syr.Hcl.mg. | non hab. rel. Vulg. c.f.ff¹. rel.
10. και ὁτε BCDLΔ. Latt. Memph. Goth. | ‡ὁτε δε ς. A. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth.
— ηρωτων AB(C)LΔ. 33. a.b. Orig. Int. iii. 835^d. (ηρωτουν C). | επηρωτων D. (vid. Luc. viii. 9). | ‡ηρωτησαν ς. 1. E. rel. Vulg. c.f.ff². Syrr.Pst.&Hcl. | επηρωτησαν 69.
— οἱ περι αυτον συν τοις δωδεκα ABsC. rel. Am. f. vv. "qui circa eum cum discipulis" Arm. (om. συν τοις Vulg. Cl.) | οἱ μαθηται αυτου D. 69. a.b.c.ff². g¹.i. Orig. Int. iii. 835^d. (vid. Luc.) | om. οἱ περι αυτον L.
— τας παραβολας BCLΔ. Am. g². Memph. W.&S. | ‡την παραβολην ς. A. rel. Vulg. Cl. Syr.Pst. Memph.MS. Goth. Arm. Æth. | τις ἡ παραβολη αὑτη D. 69. a.b.c.f.ff².g¹.i. Orig. Int. (vid. Luc.)
11. ελεγεν] λεγει D. a.b.f. | Contra, rel. Vulg. rel. (dixit c).
— αυτοις] om. 33.
— το μυστηριον δεδοται BC*(ut vid.)L. ff¹. (Memph.) | ‡δεδοται γνωναι το μυστηριον ς. C²DΔ. rel. (Latt.) Syrr.Pst. &Hcl. Memph.MS. Goth. (Arm.) Æth. (vid. Clem. 694). vid. Matt. xiii. 11. Luc. viii. 10. ‖ †om. γνωναι ABC*LK. ff¹. Memph.W.&S. | Contra, ς. C²D. rel. ‖ το μυστηριον] τα μυστηρια 1. G. Memph. Arm.Zoh. (Contra, MSS.) vid. Matt. et Luc. (δεδοται] δεδωται F).
11. τοις] om. Δ.
— εξω ACD. rel. Orig. ii. 702^f. | εξωθεν B.
— τα παντα] om. b.c.ff².g¹.i. | Contra, Vulg. a.f.ff¹. rel. | ante εν παραβ. M txt. ‖ om. τα DK.
— γινεται] λεγεται D. a.b.c.ff².g¹.i. | Contra, rel. Vulg. f.ff¹.
12. βλεπωσιν] praem. μη ΔE*FGH. Orig. i. 114. 125. (vid. Luc. viii. 10). | Contra, rel. (hiat 33). Verss.
— και μη ιδωσιν] om. Δ. Orig. i. bis. (vid. Matt. xiii. 13. Luc. viii. 10).
— ακουωσιν] -σωσιν CM. 69. | Contra, rel. Orig. i. 114. ‖ praem. μη Δ.
— συνιωσιν] συνωσιν D*L. 1. | Contra, ABsCD**Δ. 33. 69. rel. Orig. i. bis.
— αφεθῃ BsCLΔ. rel. Vulg. a.b.f.ff¹. vv. Orig. i. 125. | αφεθησεται AK. Orig. i. 114. | αφεθησομαι D*. d.ff².g¹.i. Æth. (αφεσω D**).
— αυτοις] †add. τα ἁμαρτηματα ς. A D. rel. (Latt.) Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Æth. (vid. iii. 2, 8). | add. et αυτων Δ. Syr.Hcl.* Æth. | om. BCL. 1. b.i. Memph. Arm. Orig. i. bis.
14. ὁ σπειρων] qui loquitur a.b.c.
15. ὁπου MSS. Vulg. ff¹.g². Syr.Hcl. rel. | οἱς D. 69². ff².g¹. (Syr.Pst.) | ὁπου σπειρ. ὁ λογ.] qui neglegenter verbum suscipiunt a.b.(c).f.
15. και ὁταν] οἱ ὁταν B.
— ακουσωσιν] ακουωσιν D*(corr. ¹)G.
— ευθυς BCLΔ. 33. 69. | ‡ευθεως ς. AD. rel. | om. 1. Arm.
— αιρει ABsL. rel. | ἁρπαζει CΔ. (vid. Matt. xiii. 19). | αφερει D.
— εις αυτους B. 1. 69. (εν αυτοις CLΔ. c). Syr.Hcl.mg. Memph.W.&S. | ‡εν ταις καρδιαις αυτων ς. D. 33. rel. (Latt.) Syrr.Pst.&Hcl.txt. Memph. MS.** Goth. Arm. (vid. Matt. xiii. 19). | απο της καρδιας αυτων A. l. Æth. (vid. Luc. viii. 12).
16. ὁμοιως post εισιν ABs. rel. Vulg. ff¹. g². Syr.Hcl. Goth. | ante εισιν CLΔ. 33. Memph.(ut vid.) Æth. | om. D. 1. 69. a.b.c.ff².g¹.i. Syr.Pst. Arm. Orig. i. 308^d.
— πετρωδης D.
— σπειρομενοι] add. λογοι M.
— ευθυς BCLΔ. 33. (‡ευθεως ς. A. 1. 69. rel. Orig. i.) Vulg. a.b.f.ff¹.g^{1.2.} Memph. Schw. rel. | om. D. c.ff².i. Memph.W.
— λαμβανουσιν] δεχονται 1. (vid. Luc. viii. 13).
— αυτον] om. 1. 69. Arm. Orig. i.
17. ῥιζαν] ὑδωρ V.
— εαυτ.] αυτ. L.
— προκαιροι F.
— η διωγ.] και διωγ. D. Vulg. c.f.ff^{1.2.}

10. qui cum eo erant duodecim parabolam Cl. | 11. nosse mysterium Cl. | 15. in cordibus Cl.

Vulg. a‡. b. c.
Syrr. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.

βάνουσιν αὐτόν, 17 καὶ οὐκ ἔχουσιν ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς,
(ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν·) εἶτα γενομένης θλίψεως ἢ
διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, ‡ εὐθὺς" σκανδαλίζονται.
18 καὶ ‡ ἄλλοι" εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι·
οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον ‡ ἀκούσαντες", 19 καὶ αἱ
μέριμναι τοῦ αἰῶνος † καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου καὶ
αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συμπνί-
γουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. 20 καὶ ‡ ἐκεῖνοί"
εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες
ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ παραδέχονται, καὶ καρποφο-
ροῦσιν ‡ ἐν" τριάκοντα καὶ ‡ ἐν" ἑξήκοντα καὶ ‡ ἐν"
ἑκατόν. 21 v Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Μήτι ‡ ἔρχεται ὁ
λύχνος" ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην;
οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν ‡ τεθῇ"; 22 w οὐ γάρ ἐστιν †
κρυπτόν, † ἐὰν μὴ φανερωθῇ, οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον,
ἀλλ' ἵνα ‡ ἔλθῃ εἰς φανερόν". 23 εἴτις ἔχει ὦτα ἀκούειν,
ἀκουέτω. 24 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, x Βλέπετε τί ἀκούετε.

20. οὗτοί εἰσιν
— ἓν ter.
v Matt. 5:15. Lu. 11:33. 8:16. — λθ β
w Matt. 10:26. Lu. 12:2. — μ β
22. [τι] κρυπτόν
— μὴ [ἵνα]
x Matt. 7:2. Lu. 6:38. — μα β

gaudio accipiunt illud, 17 et
non habent radicem in se sed
temporales sunt, deinde orta
tribulatione et persecutione
propter verbum confestim scan-
dalizantur. 18 Et alii sunt qui
in spinis seminantur: hi sunt
qui verbum audiunt, 19 et
aerumnae saeculi et deceptio
divitiarum et circa reliqua con-
cupiscentiae introeuntes suffo-
cant verbum, et sine fructu
efficitur. 20 Et hi sunt qui super
terram bonam seminati sunt,
qui audiunt verbum et susci-
piunt, et fructificant unum tri-
ginta et unum sexaginta et
unum centum. 21 (39, 2.) Et di-
cebat illis, Numquid venit lu-
cerna ut sub modio ponatur
aut sub lecto? nonne ut su-
per candelabrum ponatur?
22 (40, 2.) Non enim est aliquid
absconditum quod non mani-
festetur, nec factum est occul-
tum sed ut in palam veniat.
23 Si quis habet aures audiendi,
audiat. 24 (41, 2.) Et dicebat illis,
Videte quid audiatis: in qua

---

g^1.*l.* | Contra, rel. *a.b.* vv. *Orig.* i. 308c. (om. η διωγ. δια τ. λογ. ευθ. 1).

17. ευθυς BCLΔ. 33. | ‡ευθεως ς. AD. rel. *Orig.* i.

— σκανδαλιζονται *Orig.* i. | -λισθησονται D.

18. αλλοι BC*DLΔ. Vulg. *b.c.*$ff^{1.2}$.$g^{1.2}$.*i.* Memph. (hiat *a*). | ‡οὗτοι ς. AC^2. 33. GHK. rel. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Æth. (vid. Luc. viii. 14). | om. 1. 69. Arm.

— εισιν 1°] om. 1. *b.c.* Arm.

— οἱ εις] οἱς K. | om. οἱ Δ*Gr.*

— εις τας] επι τας CΔ.

— οὗτοι εισιν BC*DLΔ. 1. 69. (Latt.) Syrr.Pst.&Hcl. Memph. (Goth.) Arm. (hiat *a*). | om. (*Elz.* 1633). AC^2. 33. EFGHKMSUV. *f* Æth.

— λογον] add. μου 1.

— ακουσαντες BCDLΔ. 69. Syr.Pst. Memph. | ‡ακουοντες ς. A. rel. Latt. Syr.Hcl. Goth. Arm. Æth.

19. αἱ μεριμναι] αἱ μεριμναις D*. (per sollicitudines *f*).

— ab init.] et per sollicitudines vitae et in errore saeculi *b.* et sollicitudinibus victi et delectationibus mundi offocant, etc. *c.* ...-nes vitae et oblectationes saeculi *e.* et prae sollicitudine victus et errore mundi *i.* et sollicitudines victus et errores mundi et deceptio divitiarum g^1. et sollicitudines victus et delectationes mundi ff^2.

— αιωνος ABsC. rel. Vulg. *f.*ff^1.g^2. rel. | βιου D*Gr.* Goth. (vid. Luc. viii. 14). victus *d.*ff^2. victi *c.* vitae *b.e.* (hiat *a.* "....li" tantum, partem vocis "saeculi" habet Blanchinius, sed "....di" partem "mundi" habet Iricius). || †add. τουτου ς. A. rel. *f.* Syrr.Pst. &Hcl. Memph. Goth. Æth. | om. BC DLΔ. 1. Vulg. *a.b.c.*ff^1.g^2. Arm.

19. και ἡ απατη του πλουτου] om. M*.

— ἡ απατη] απαται D. Arm. | ἡ αγαπη Δ*Gr.* (utramque ΔLat.)

— πλουτου] κοσμου D.(*a.b*).*c.e.*ff^2.g^1.Arm. (ut vid.) | Contra, rel. Vulg. *f.*ff^1.g^2.

— και αἱ π. τ. λ. επιθυμιαι] om. D. 1. *a.b.c.*ff^2.*i.* Arm. | Contra, rel. Vulg. *e.f.*ff^1.$g^{1.2}$.

— ακαρπος γινεται] ακαρποι γεινονται D. *b.c e.*ff^2.g^1.*i.* (Memph.MS. ut vid.) | Contra, rel. Vulg. *f.*g^2.

20. εκεινοι BCLΔ. Syr.Pst. | ‡οὗτοι ς. AD. rel. (hi Latt.) Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig.* i. 308f. (vid. Luc. viii. 15).

— την γην την καλην *Orig.* i. | την καλην γην C.

— σπαρεντες] om. 1.

— ακουουσιν] -ωσι 69.

— τον λογ.] om. τον 69.

— εν ABCDΔ. (ter ADΔ.—om. 2° et 3° B. om. 2° C* ut vid. | Contra, *Orig.* i.) ἑν ter (*sic*). 1. 33. 69. EFGHKMSUV. Syrr.Pst.&Hcl. | ‡ἓν ter ς. Ss. Latt. Memph. Goth. Arm. (Æth.) | ἑν.... ἑν....ἑν L(Tf. in N. Test., in editione codicis silet).

21. ελεγεν] λεγει 1.

— αυτοις] add. ὁτι BL. | add. ιδετε 69. | non habent ACD. rel.

T

21. ερχεται ὁ λυχνος BCLΔ. 1. 33. Vulg. (*b*).*l.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph.Schw. | ἁπτεται ὁ λυχνος D. *c.e.*(*f*).ff^2.g^1.*i.* Memph.W. Æth. | ‡ὁ λυχνος ερχεται ς. A. rel. Goth. Arm. | λυχνος καιεται (om. ὁ) 69.

— τεθῃ 1°] ὑποτεθῃ G.

— η] add. ἱνα 1. 69.

— κλινην] add. τεθη 69.

— ουχ ἱνα] και ουχ ἱνα D. | ουχι ἱνα Δ.

— επι] ὑπο B*.*Bch.* 33. 69.

— τεθῃ 2° BCDLΔ. 33. 69. | ‡επιτεθῃ ς. AK. rel. | add. ut omnibus luceat g^2.

22. κρυπτον] †praem. τι ς. ACL. 33. rel. Vulg. *c.f.*ff^1.g^1. Goth. Arm. | om. BD. 1. 69. HKMU. *b.e.*ff^2.g^2.*i.* Memph. ut vid. Æth.

— εαν μη AB.*Bch.*CL. 33. K. | εαν μη ἱνα B.*Btly.*Δ. | ει μη ἱνα 1. 69. | αλλ' ἱνα D. *b.*ff^2.*i.* (vid. post.) "quod non" Vulg. *c.f.* Goth. | †ὁ" εαν μη ς. EF GHMSV. | ὁς αν μη U.

— αλλ' ἱνα BsCDL. 33. 69. rel. (αλλα ἱνα A). Vulg. *b.f.* (quod non *c*). | ει μη ἱνα 1.

— ελθῃ εις φανερον CDLΔ. Memph. | ‡εις φαν. ελθ. ς. A. rel. Latt.[n.l.*e*]. Syr.Hcl. Arm. (vid. Luc. viii. 17). | φανερωθῃ B. Syr.Pst. Æth. (vid. antea).

23. εχει ωτα] εχειν 69.

24. ελεγεν] λεγει 1. (και.... ακουετε om. *l*).

— τι] τα D*Gr.*

---

20. *om.* et *ante* unum sexaginta *Cl.* | 22. est enim *Cl.*

ABCD. LΔ. 1. 33. 69. EFGHKMSUV.

μβ α — ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστε-
θήσεται ὑμῖν†. 25 ʸ ὃς γὰρ† ‡ἔχει″, δοθήσεται αὐτῷ,
καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
μγ ι — 26 Καὶ ἔλεγεν, Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς†
ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, 27 καὶ κα-
θεύδῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος
‡βλαστᾷ″ καὶ μηκύνηται ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός. 28 αὐτο-
μάτη† ἡ γῆ καρποφορεῖ πρῶτον χόρτον εἶτα στά-
χυν, εἶτα ‡πλήρης σῖτος″ ἐν τῷ στάχυϊ. 29 ὅταν δὲ
‡παραδοῖ″ ὁ καρπός, ‡εὐθὺς″ ἀποστέλλει τὸ δρέπα-
μδ β — νον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός. 30 Καὶ ἔλεγεν, ‡Πῶς″
ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ; ἢ ἐν ‡τίνι″
‡αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν″; 31 ᶻ ὡς ‡κόκκον″ σινά-
πεως, ὃς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, ‡μικρότερον″ *ὂν″
πάντων τῶν σπερμάτων† τῶν ἐπὶ τῆς γῆς· 32 καὶ ὅταν
σπαρῇ, ἀναβαίνει, καὶ γίνεται ‡μείζων πάντων τῶν
λαχάνων″, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνα-

ʸ Matt. 25:29. Lu. 19:26.
27. μηκύνεται
30. Τίνι ὁμ. — ποίᾳ παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτήν;
ᶻ ‖Lu. 13:18, 19. ‖Matt. 13:31-33.
32. μεῖζον

mensura mensi fueritis remetietur vobis, et adicietur vobis.
25 (42, 2.) Qui enim habet, dabitur illi, et qui non habet, etiam quod habet auferetur ab illo.
26 (43, 10.) Et dicebat, Sic est regnum dei, quemadmodum si homo iaciat sementem in terram,
27 et dormiat et exsurgat nocte ac die, et semen germinet et increscat dum nescit ille.
28 Ultro enim terra fructificat primum herbam deinde spicam, deinde plenum frumentum in spica.
29 Et cum se produxerit fructus, statim mittit falcem, quoniam adest messis.
30 (44, 2.) Et dicebat, Cui adsimilabimus regnum dei, aut cui parabolae comparabimus illud?
31 Sicut granum sinapis, quod cum seminatum fuerit in terra, minus est omnibus seminibus quae sunt in terra,
32 et cum seminatum fuerit, ascendit et fit maius omnibus holeribus et facit ramos magnos, ita ut pos-

24. εν ᾡ μετρ. μετρ. μετρ. ὑμιν] post απ' αυτου ver. 25. 69. (μετρ. ὑμων Δ).
— και προστεθησεται ὑμιν ABCLΔ. 1. 69. rel. Vulg. *c.f.ff²*.*g²*. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. (Arm. post ακουετε). Æth. | om. DG. *b.e.g¹*. | om. ὑμιν 33. Arm. ‖†add. τοις ακουουσιν ϛ. A. 1. 33. 69. G. rel. Syrr.Pst.&Hel. | om. BCDLΔ. (Latt.) Memph. Arm. Æth. (add. credentibus *f*. Goth.)
25. γαρ] †add. αν ϛ. AD. rel. (εαν M). vid. Luc. viii. 18. | om. B.*Btly*.CLΔ. 69. (ὁς εχει γαρ 69).
— εχει 1° B.*Bch*.CDLΔ. 69. E*FHK. Latt. | ‡εχῃ ϛ. AE²M. rel. (vid. Luc.)
— δοθησεται] προστεθησεται D.
— ουκ εχει] ουκ εχη E*G.
— ὁ εχει] ὁ εχη G.
— ad fin.] add. e ver. 24. (vid. supra) et postea add. και προστεθησεται ὑμιν 69.
26. οὑτως] praem. ὁτι C*?
— ὡς] †add. εαν ϛ. A. rel. (αν C). (Latt.) | non habent BD*Gr*.LΔ. 1. 33. 69. (*Tol. e* ut vid.) Memph. | ὡσπερ 69.
— βαλῃ τον σπορον AB(C). rel. (βαλῃ το σπορ. C*). | βαλλῃ τον σπορ. F. | βαλλει σπορον 69. | σπορον βαλῃ D. (Contra, vv.) ‖praem. ὁταν 1.
— της γης] την γην 1.
27. καθευδῃ] -δει 33. 69. EFHU(non M). | -δαν Δ.
— εγειρηται] -ρεται L. 69. EFGHM. | εγερθῃ D. (postea νυκτος C*?).
27. βλαστᾳ BC*DLΔ. | ‡βλαστανῃ ϛ. AC². rel. | -νει 33. EFH.
— μηκυνηται ACL. rel. | -νεται B.*Bch*. DH.
28. αυτοματη] † add. γαρ ϛ. Δ. rel. Latt. Syrr.Pst.(om. αυτομ.) &Hel.MS. Memph.MS. Goth. | om. ABCL. Syr. Hel.impr. Memph.W.&S. Æth. | praem. ὁτι D. Arm.
— πρωτον] add. μεν Δ.
— χορτον] add. και 69.
— σταχυν] σταχυας D*Gr*. ‖(ειτεν *bis* Δ. ειτε...ειτεν L).
— πληρης σιτος B(D). (πλ. ὁ σειτ. D). Memph. | πληρης σιτον C* ut vid. | ‡πληρη σιτον ϛ. AC². rel.
29. ὁταν δε ABC. rel. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Æth. | και ὁταν D. Vulg. *a.c.f.ff¹.g¹·²*. [*b.e*].
— παραδοι BDΔ. | ‡παραδῳ ϛ. AC. rel.
— ευθυς BCL. | ‡ευθεως ϛ. AD. rel. (om. *c.e*). | τοτε 1.
— εξαποστελλει 69.
— το] τον L.
30. πως BCLΔ. 33. 69. *b.e.* Syr.Hel.mg. | ‡τινι ϛ. AD. rel. Vulg. *a*(ut vid.). *c.f.ff².i.* Syrr.Pst.&Hel.(txt.) Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig*. iii. 446ᵈ. (vid. Luc. xiii. 18. et postea in hoc ver.)
— ὁμοιωσωμεν ABsD. rel. *Orig*. iii. (impr.) | -σομεν C. 1. Latt. *Orig*. iii. (MS.) | -σω 69. K. (sed mox παραβαλωμεν K). Arm.MS. (vid. Luc.)
— τινι BC*(ut vid.)LΔ. 1. 69. Latt. Syr. Hel.mg. Memph. Æth. | ‡ποιᾳ ϛ. AC²D. 33*s*. rel. Syrr.Pst.&Hel.(txt.) Goth. Arm.
30. αυτην παραβολῃ θωμεν BC*(ut vid.) LΔ. *b*. Syr.Hel. Memph. *Orig*. iii. | παραβολῃ θωμεν αυτην παραβαλομεν αυτην 69. | ‡παραβολῃ παραβαλωμεν αυτην ϛ. AC²D. 33. rel. (Latt.) Syrr. Pst.&Hel.(txt.) Arm. | ὁμοιωματι παραβαλωμεν αυτην 1. | simile erit Æth. (παραβαλωμεν] -λομεν F).
31. ὡς] ὁμοια εστιν D. Memph. (vid. Matt. xiii. 31. Luc. xiii. 19). | simile est regnum Dei sicut *c*.
— κοκκον ABs*Btly*.CL. 1. 33. 69. EFGHKMSUV. | ‡κοκκῳ ϛ. Bs*Bch*.D. (vid. Matt. et Luc.) | κοκως Δ.
— ὁς ὁταν] ο οτι αν D*.
— σπαρει K.
— της γης ABsC. rel. | την γην DL.
— μικροτ....της γης] om. 69.
— μικροτερον BD*LΔ. 33. M. | ‡-ρος ϛ. ACD². rel. (praem. και 33 *Wst.*) add. μεν D².
— ον B.*Btly*.*Blc*.(L)Δ. (ων L). *b.e.* (Arm. Æth.) | *om. ϛ. ACD. rel. Vulg. *g²*. Syrr.Pst.&Hel. | μεν D².
— σπερματων] †add. εστι ϛ. C. rel. | ante παντων DM*mg*. Vulg. *c.f.ff².g².l.* | post γης A. | om. BLΔ. *b.e.* Syrr.Pst. &Hel. Memph.MS. Arm. Æth.
— των επι της γης ABsL. rel. vv. | om.

25. et eo *Cl.* | 27. et die *Cl.* | 29. *om.* se *C*

Vulg. a‡. b. c. Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.
33. [πολλαῖς]
34. τοῖς ἰδίοις μαθηταῖς
μϛ ι
με ϛ
Ι′ μζ
a ||Matt. 8:23-27. β ||Lu. 8:22-25.
38. αὐτὸς ἦν

σθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
κατασκηνοῦν. 33 Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς
ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ‡ ἐδύναντο″ ἀκούειν·
34 χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς· κατ᾽ ἰδίαν
δὲ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐπέλυεν πάντα.
19 35 a Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας
γενομένης, Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. 36 καὶ ἀφέντες
τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ,
καὶ ἄλλα † ‡ πλοῖα″ ἦν μετ᾽ αὐτοῦ. 37 καὶ γίνεται λαῖ-
λαψ ‡ μεγάλη ἀνέμου″, ‡ καὶ τὰ″ κύματα ἐπέβαλλεν εἰς
τὸ πλοῖον, ὥστε ‡ ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον″. 38 καὶ ἦν
αὐτὸς ‡ ἐν″ τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύ-
δων· καὶ ‡ ἐγείρουσιν″ αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Δι-
δάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; 39 καὶ διε-
γερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ, καὶ εἶπεν τῇ θαλάσσῃ,
Σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο
γαλήνη μεγάλη. 40 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί δειλοί ἐστε †;

sint sub umbra eius aves caeli
habitare. 33 (45, 6.) Et talibus
multis parabolis loquebatur eis
verbum, prout poterant audire;
34 sine parabola autem non lo-
quebatur eis, (46, 10.) seorsum
autem discipulis suis disserebat
omnia.
35 (47, 2.) Et ait illis [in] illa die
cum sero esset factum, Trans-
eamus contra. 36 Et dimitten-
tes turbam adsumunt eum ita
ut erant in navi, et aliae naves
erant cum illo. 37 Et facta est
procella magna venti, et fluctus
mittebat in navem, ita ut im-
pleretur navis. 38 Et erat ipse
in puppi supra cervical dor-
miens: et excitant eum et di-
cunt ei, Magister, non ad te
pertinet quia perimus? 39 Et
exsurgens comminatus est
vento et dixit mari, Tace et
obmutesce. Et cessavit ventus,
et facta est tranquillitas magna.
40 Et ait illis, Quid timidi estis?

C. *b.e.* (vid. Matt. xiii. 32). | ἁ εισιν επι της γης D. Vulg. *a.c.f.*ff^2.g^1.*l.*
32. και όταν σπαρῃ αναβαινει] om. D. (*b*).(*e*).*i.* || σπαρῃ] creverit Syr.Hcl.mg. (vid. Matt. xiii. 32).
— μειζ. παντ. τ. λαχ. BCDLΔ. 1. 33. *Mmg.* Latt. Syrr.Pst.&Hcl. (Memph.) Arm. Æth. | ‡ παντ. τ. λαχ. μειζ. ϛ. A. rel. Goth. || μειζων B.*Bch.*DΔ. 1. 69. rel. | μειζον AB.*Btly.*CL. 33. EV.
— τα πετεινα] praem. παντα Δ. (om. του ουρανου Syr.Pst.)
— κατασκηνουν ACDL. rel. | -νοιν B. (vid. Matt. xiii. 32). | κατασκηνως *sic* Δ.
33. πολλαις ABsC². rel. Syr.Hcl. Memph. MS. Arm. (C*n.l.) | ante παραβολαις D. Vulg. *f.*ff^2.g^1.*l.* Goth. | om. LΔ. 1. 33. *Wtst.* *b.c.e.* Syr.Pst. Memph.W. Arm.
— αυτοις] om. D. ff^2.g^1.*i.* | Contra, rel. (om. τον λογον *b.c.e.* Syr.Pst. *habet* 33).
— καθως.... ελαλει αυτοις (ver. 34).] om. *e.*
— εδυναντο A(?B)DL. 69. EGHKMV. | ‡ ηδυν. ϛ. CΔ. 1*s.* 33. FsSsU.
34. χωρις δε ACD. rel. Latt. Syr.Hcl. Goth. Arm. Æth. | και χωρις B. Syr. Pst. Memph. (vid. Matt. xiii. 34).
— αυτοις] add. τον λογον 33.
— κατ᾽ ιδιαν] καθ᾽ ιδιαν DΔ.
— μαθηταις αυτου AD. 1. 33. 69. rel. Vulg. *b.c.e.f.* (μαθηταις tantum ff^2.*i.l*). | ιδιοις μαθηταις BCLΔ. (ιδιοις μαθηταις αυτου B.*Bch.*)
— επελυσε 69.
34. παντα] ἁπαντα Δ. | αυτας D. *e.*ff^2.*i.*
35. λεγει] ελεγεν 69.
36. αφεντες ABsC. rel. Vulg. *b.f.* Syr. Hcl. rel. | αφιουσιν (et και post οχλον D. 69. *c.* Syr.Pst.)
— τον οχλον] αυτον A.
— αλλα] † add. δε ϛ. AC²D. rel. | om. B C*LΔ. Vulg. *b.c.f.*$ff^{1.2}$.$g^{1.2}$.*i.* Syr.Pst. Memph. Arm. | (et simul multi erant cum eo *e*). | om. αλλα *b.i.*
— πλοια ABCDΔ. 1. 33. 69. KM. | ‡ πλοιαρια ϛ. L. rel. || add. πολλα D. 33. (praem. *b.i*). (τα αλλα τα οντα μετ᾽ αυτου πλοια 1. Arm. sed πλοια post αλλα. | αλλαι δε πλοιαι πολλαι [αλλα δε πλοια πολλα D².] ησαν μετ᾽ αυτου D*).
— ην] om. L. 1. Memph.W.&MS. Arm. Æth. | ησαν DΔ. *Am.* | Contra, rel.
— μετ᾽ αυτου] μετ᾽ αυτων Δ. Syrr.Pst. (&Hcl.mg.) Memph.MS.
37. γινεται] εγενετο D. Vulg. *b.c.* Arm.
— μεγαλη ανεμου B.*Btly.*DLΔ. 1. 69. Vulg. *b.c.* Syr.Pst. Arm. Æth. | ‡ ανεμου μεγαλη ϛ. A. rel. *f.* Syr.Hcl. Goth. [Memph.] | ανεμου μεγαλου C. (*e*).
— και τα BCDLΔ. 1. 69. Latt. Syr.Pst. Memph. Goth. Æth. | ‡ τα δε ϛ. A. rel. Syr.Hcl. Arm.
— επεβαλλεν ABsCΔ. 1*s.* 69. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. | εβαλεν D. | επεβαλεν LE*FM. | ενεβαλλεν U. | επεβαλλον 33.
— ὡστε ηδη γεμιζεσθαι το πλοιον BCD LΔ. (Latt.) Syr.Hcl.mg. Memph. Æth. (om. *e*). | ‡ ὡστε αυτο ηδη γεμιζεσθαι ϛ. A. rel. Syrr.Pst.&Hcl.txt. Goth. Arm. | om. ηδη Latt.(exc. *a*). Æth. || γεμιζεσθαι] βυθιζεσθαι 1. 33. G. (αυτο post βυθιζ. 33).
38. ην αυτος AD. 1. 33. 69. rel. Vulg. (*b*).*c.*(*e*).*f.*$ff^{1.2}$.$g^{1.2}$. Syr.Hcl. Goth. [Syr. Pst. Memph. Arm. Æth.] | αυτος ην BCLΔ. (*a*).
— εν τῃ ABCDLΔ. 1. 69. Latt. | ‡ επι τῃ ϛ. E. rel.
— το προσκεφαλαιον] om. το (D). 1. | προσκαιφαλαιου D.
— εγειρουσιν B.*Blc.*C*(ut vid.)Δ. | ‡ διεγειρουσιν ϛ. AC². rel. | διεγειραντες (om. mox και) D. (69). *b.c.f.*ff^2.*i.* (εγειρ. 69). (Contra, Vulg. (*a*).*e.*ff^1.$g^{1.2}$.)
39. διεγερθεις] εγερθεις D. 69.
— ειπεν τῃ θαλ.] τῃ θαλ. και ειπεν D. 1. *b* (*c*).*e.*ff^2.*i.* Arm. | Contra, ABsC. rel. Vulg. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Æth. (hiat *a*).
— και ειπεν.... ὁ ανεμος] om. Δ (σιωπα] om. *b.c.e.*ff^2. (hi. *a*). | Contra, Vulg. *f.* ff^1.$g^{1.2}$.*i.* | σιωπατε L).
— πεφιμωσο *Eus.* in Ps. 695ᶜ. | και φιμωθητι D. Memph. | φιμωσο L.
40. ειπεν] ελεγεν L.
— εστε] † add. οὑτως ϛ. AC. 33. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. | post τι 1. 69. Arm. | om. BDLΔ. Latt. Memph. Æth.

35. *om.* in *Am.* (contra, *Fuld.*) | 36. ut erat *Cl.* | 37. navim *Cl.* | 38. super *Cl.* | dicunt illi *Cl.* | 39, tace obm. *Cl.*

ABCD. LΔ. 1. 33. 69. EFGHKMSUV.

‡ οὔπω″ ἔχετε πίστιν; 41 καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέ-
γαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν,
ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ‡ ὑπακούει″ αὐτῷ;

necdum habetis fidem? Et timuerunt magno timore, et dicebant ad alterutrum, Quis putas est iste, quia et ventus et mare oboediunt ei?

V. ΙΑʹ
b ‖ Matt. 8:28-34. ‖ Lu. 8:26-39.
1. Γεργεσηνῶν.
3. [οὐκέτι]

20 1 b Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς
τὴν χώραν τῶν ‡ Γερασηνῶν″. 2 καὶ ‡ ἐξελθόντος αὐ-
τοῦ″ ἐκ τοῦ πλοίου, [‡ εὐθὺς″] ‡ ὑπήντησεν″ αὐτῷ ἐκ
τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, 3 ὃς
τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς ‡ μνήμασιν″, καὶ ‡ οὐδὲ″
‡ ἁλύσει″ * οὐκέτι″ οὐδεὶς ‡ ἐδύνατο″ αὐτὸν δῆσαι,
4 διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἁλύσεσιν δεδέ-
σθαι, καὶ διεσπᾶσθαι ὑπ᾽ αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις καὶ τὰς
πέδας συντετρίφθαι, καὶ οὐδεὶς ‡ ἴσχυεν αὐτὸν″ δα-
μάσαι· 5 καὶ διαπαντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ‡ ἐν τοῖς
μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν″ ἦν κράζων καὶ κατα-

1 Et venerunt trans fretum maris in regionem Gerasenorum. 2 Et exeunti ei de navi statim occurrit ei de monumentis homo in spiritu inmundo, 3 qui domicilium habebat in monumentis, et neque catenis iam quisquam eum poterat ligare, 4 quoniam saepe compedibus et catenis vinctus disrupisset catenas et compedes comminuisset, et nemo poterat eum domare, 5 et semper nocte ac die in monumentis et in montibus erat et clamans et conci-

40. ουπω B.*Bch*.DLΔ. 1.69. Latt. Memph. Arm. Æth. et *Btly*. (*in coll.*) | ‡ πως ουκ ϛ. AC. 33 *sic*. rel. (*f*). Syrr.Pst.&Hel. Goth. (om. *e*).

41. οὗτος εστιν] εστιν οὗτος D. Vulg. *c*. Arm. [*b.e*]. | Contra, rel.

— ὁ ανεμος ABsC. rel. Vulg. *e.f.*g^1. Syr.Hel. Goth. Arm. | οἱ ανεμοι D. 1. 33. E. *b.c.*ff^2.g^1.*i*. Syr.Pst. Memph. Æth. (vid. Matt. viii. 27). (και οἱ αν. post ἡ θαλ. D. *a.b.*(*c*).ff^2).

— ὑπακουει αυτῳ BL. (‡ ὑπακουουσιν αυτῳ ϛ. A. 33. rel. vid. Luc. viii. 25). Vulg. *b.c.e.f.*$g^{1.2}$. Memph. Goth. Arm. [ff^2.*i*. Æth.] | αυτῳ ὑπακουει CΔ. 1. 69. | ὑπακουουσιν tantum D*Gr*.

1. ηλθον ABD. rel. Latt. Syr.Hel.mg. Memph.MS**. Goth. (Æth.) | ηλθεν CLΔ. 69. GM. Syrr.Pst.&Hel.txt. Memph. W.&S. Arm. ‖ add. ὁ Ιησους G.

— της θαλασσης ABsC. rel. (Verss.) | και tantum D*Gr*. | om. 69. *d*.ff^2. Æth. (trans fretum maris Vulg. *c*.g^2. trans fretum *b.f.i.l.* trans mare *e*).

— Γερασηνων BD. Latt. | Γεργεσηνων LΔ*Gr*. 1. 33. U. Syr.Hel.mg. Memph. Arm. Æth. *Epiph.* "τῶν Γεργεσηνῶν ὡς ὁ Μάρκος λέγει" Lib. II. tom. ii. Haer. 66. (i. p. 650). | ‡ Γαδαρηνων ϛ. AC. 69. EFGHKMSsVs. Syrr.Pst.&Hel.txt. Goth. (De lectione hujus vocis vid. *Orig*. iv. 140, 1: qui nondum *ut videtur* in codicibus sacris nomen Γεργεσηνῶν invenerat: quod tamen in *orthographia* tantum a Γερασηνῶν abest).

2. εξελθοντος αυτου BCLΔ. 1. 33. 69. *b.f.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Æth. | ‡ εξελθοντι αυτῳ ϛ. A. rel. Vulg. g^1. Goth. Arm. (vid. Luc. viii. 27). | εξελθοντων αυτων D. *c.e.*(ff^2).

— ευθυς CLΔ. (‡ ευθεως ϛ. AD. rel.) Vulg. *f*.g^1. Syr.Hel. Memph. Goth. Arm. | om. B. *b.c.e.*ff^2.*i*. Syr.Pst. Arm.

— ὑπηντησεν BCDLΔ. 1. 69. G. | ‡ απηντησεν ϛ. A. rel.

— εκ των μνημ. ανθρ.] ανθρ. εκ των μνημ. D. (*b*).*e.f.i.* Goth. Arm. | Contra, Vulg. ff^2. rel.

3. ὁς την κατοικ. ειχεν] ὁς ειχεν τ. κατ. D*Gr*. *a*.(*b*).*c.e.* | Contra, rel. Vulg. *f*.$ff^{1.2}$.g^1.

— μνημασιν ABCLΔ. 33. 69 (supra scr.) EFGKMSUV. | ‡ μνημειοις ϛ. D. 1s. 69*txt*. H.

— ουδε BCDLΔ. 33. | ‡ ουτε ϛ. A. rel.

— ἁλυσει BC*L. 33. *c.c.* (om. g^2). | ‡ ἁλυσεσιν ϛ. AC^{2}D. rel. Vulg. *b.f.*$ff^{1.2}$.g^1.*i*. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Arm. Æth. (vid. ver. 4).

— ουκετι ουδεις BC*DLΔ. 69. (Latt.) | *om. ουκετι ϛ. AC^2. rel. *i*. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Æth. | ουδεις ετι 1. (? Arm.)

— εδυνατο AC*(D)LΔ. 33. 69. EGHK UV *ut vid.* (post αυτον D). | ‡ ηδυνατο ϛ. BsC^2. 1s. FsSs. | ετολμα M.

4. (ὁτι πολλακις αυτον δεδεμενον πεδες [i.e. -αις] και ἁλυσεσιν εν αἱς εδησαν διεσπακεναι και τας πεδας συντετριφεναι και μηδενα αυτον ισχυιν (-χυν*) δαμασαι D. (ff^2.*i*).*l*. | δια το αυτον πολλας πεδας και ἁλυσεις αἱς εδησαν αυτον διεσπακεναι και συντετριφεναι και ουδεις ισχυσεν αυτον δαμασαι 1. | "Quoniam compedes etiam frangebat ac conterebat" (om. rel.) Æth.)

4. δια] praem. και EFH. | (το αυτον] τον F*).

— διεσπασθαι] διεσπαραθε Δ.

— ὑπ᾽ αυτου] απ᾽ αυτ. V. (om. Syr.)

— ισχ. αυτον ABCL(Δ). 1. 33. 69. KMU. Latt. Memph. Goth. | ‡ αυτον ισχυε ϛ. E. rel. (D vid. supra). ‖ ισχυεν] ισχυσεν 1(*sic*). V. ‖ αυτον] αυτο Δ*Gr*.

— δαμασαι] δησαι A.

5. και διαπαντος νυκτος] νυκτος δε D. *b.c.e.*ff^2.*i*. | Contra, rel. Vulg. (*a*).*f*.

— μνημ. και εν τοις ορεσιν ABCLΔ. 1. 33. 69. KMU. Vulg. *f*.ff^2.*l*. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Arm. Æth. | ‡ ορεσι και εν τοις μνημ. ϛ. D. rel. (*b*).*e.i.* ("in monumentis" tantum *c*).

— μνημασιν] μνημειοις D. 1. 69.

— κραζων] -ζον D. | κραυγαζων 69.

— ἑαυτον] αυτον Δ.

6. και ιδων BCLΔ. 1. 69. Memph. | ‡ ιδων δε ϛ. AD. rel. Vulg. *b.e.f.*$ff^{1.2}$.$g^{1.2}$.[*c*]. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. Æth. (vid. Luc. viii. 28).

— απο] om. ALKM. Goth. | Contra, BsCD. rel. Verss.

— προσεκυνησεν] προσεπεσεν F.

— αυτῳ BsD. 1. 33. 69. rel. | αυτον ACLΔ.

41. timore magno *Cl.* (contra, *Am.* sic et *Fuld.*)
2. *om.* ei 2° *Cl.* | 3. poterat eum *Cl.* | 4. dirupisset *Cl.* | 5. die ac nocte *Cl.* | erat clamans *Cl.*

Vulg. *a*‡. *b*. *c*.
Syrr. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.
6. ἰδὼν δὲ
– προσεκύν. αὐτόν,
12. παρεκάλουν

κόπτων ἑαυτὸν λίθοις. 6 ‡ καὶ ἰδὼν″ τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ
μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, 7 καὶ
κράξας φωνῇ μεγάλῃ ‡ λέγει″, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ,
υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν θεόν, μή
με βασανίσῃς· 8 ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ, Ἔξελθε, τὸ πνεῦμα
τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. 9 καὶ ἐπηρώτα αὐτόν,
Τί ‡ ὄνομά σοι″; καὶ ‡ λέγει αὐτῷ″, ‡ Λεγιὼν″ ὄνομά
μοι, ὅτι πολλοί ἐσμεν. 10 καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ
ἵνα μὴ ‡ αὐτὰ″ ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας. 11 ἦν δὲ
ἐκεῖ πρὸς ‡ τῷ ὄρει″ (ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη·)
12 καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν † † λέγοντες, Πέμψον ἡμᾶς
εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν· 13 καὶ
ἐπέτρεψεν αὐτοῖς † †. καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ
ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν
ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν †

dens se lapidibus. 6 Videns
autem Iesum a longe cucurrit
et adoravit eum, 7 et clamans
voce magna dicit, Quid mihi
et tibi, Iesu fili dei summi?
adiuro te per deum, ne me torqueas.
8 Dicebat enim illi, Exi
spiritus inmunde ab homine.
9 Et interrogabat eum, Quod
tibi nomen est? Et dicit ei,
Legio nomen mihi est, quia
multi sumus. 10 Et deprecabatur
eum multum ne se expelleret extra regionem. 11 Erat
autem ibi circa montem grex
porcorum magnus pascens: 12 et
deprecabantur eum spiritus dicentes, Mitte nos in porcos, ut
in eos introeamus. 13 Et concessit eis statim Iesus: et exeuntes
spiritus inmundi introierunt in porcos, et magno impetu
grex praecipitatus est in
mare ad duo milia, et suffocati

7. λεγει ABCLΔ. 1. 33. KM. *Am*. Arm. | ‡ειπεν ς. D. rel. Vulg.*Cl*. *b.c.f.e.* Memph. Goth. (vid. Luc. viii. 28).
— εμοι] nobis Syr.Hel.txt.
— σοι] συ FΔ.
— Ιησου] om. 1. 33. (vid. Matt. viii. 29).
— του ὑψιστου] του ζωντος A. Syr.Hel. mg. (vid. Matt. xvi. 16).
— βασανισεις H.
8. γαρ] om. A* ut vid.G.
— αυτῳ] add. ὁ Ιησους D.
— εξελθε] post ακαθαρτον A. | Contra, rel.
— εκ BCD. rel. *a.b.e.* vv. | απο A. 33. Vulg. *c.f.l.*
9. επηρωτα BCD. rel. Vulg. *b.f.* Syr. Hel. | -τησεν A. *a.c.e.i.* Syr.Pst. (vid. Luc. viii. 30).
— ονομα σοι ABCLΔ. 1. 33. 69. KM. Syr.Hel. Arm. | ‡σοι ονομα ς. D. rel. Latt. *Orig. Int.* ii. 214^{f}. ‖add. εστιν D. Latt. (Memph.) *Orig. Int.* (vid. Luc. viii.)
— λεγει αυτῳ ABCLΔ. 1. 69. KM. Vulg. g^{2}.*l.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. (Arm.) Æth. | απεκριθη D. *a.b.e.f.i.* (dixit *g*^{1}). | ‡απεκριθη λεγων ς. E. rel. (qui respondens dixit *c*). hiat 33.
— λεγιων B**Bch.*CDLΔ. Latt. (pro more). Syrr.Pst.&Hel. Memph. (hiat 33). | ‡λεγεων ς. AB^{2}. 1. 69(*sic*). rel. *Orig.* ii. 537^{c}. (vid. Luc. viii. 30).
— μοι] om. 1. | nobis Syr.Pst. ‖add. εστιν B. 69. Vulg. *f.g*^{2}*.i.l.* (*b.c.g*^{1}. Memph. alio ordine. | εστιν μοι ονομα λεγ. D). | non addunt ACLΔ. 1. 33. rel. *a.e.* vv. *Orig.* ii.

10. παρεκαλει BsCDL. rel. Vulg. *b.e.f.i.* Goth. | παρεκαλουν AΔ. (1). *c.ff*^{2}.*g*$^{1.2.}$ Arm. (παρακαλουν 1).
— πολλα] om. L.
— αυτα αποστειλῃ BCΔ. se expelleret Vulg. *g*^{2}*.l.* | ‡αυτους αποστειλῃ ς. D. rel. *g*^{1}. (*sic* post χωρας 1). αυτους αποστειλει H. | αυτον αποστειλῃ L. *b.e.* | αποστειλῃ αυτους AM. *c.f.ff*^{2}*.i.* Syr.Hel. (Memph.) Goth. Arm. | αποστ. αυτον K. Syr.Pst. Æth. (h. 33).
11. προς τῳ ορει (A)BCDLΔ. (69). EF GH(KM)S(U)V. Latt. Syrr.Pst.(& Hel.) (Memph.) (Goth.) Arm. (Æth.) (post βοσκομ. in AKMU. Syr.Hel. Memph. Goth. Æth. vid. Luc. viii. 32. post μεγαλη 69. *c*). | ‡προς τα ορη ς. | om. 1. 33 (ut vid.) om. vel trans. 33.
— μεγαλη ABsC. rel. Vulg. *c.f.ff*^{1}.*g*$^{1.2.}$ rel. | om. DLU. *b.e.ff*^{2}*.i.* (Vulg.MS.) Goth. (vid. Luc.) hiat 33. | post βοσκομενη M. Arm.
— βοσκομενη BsCD*Gr.* rel. Vulg. *c.e.f.* *ff*$^{1.2.}$*g*$^{1.2.}$ Syrr.Pst.&Hel. rel. [Æth.] | -μενων ALΔ. *b.d.* (vid. Luc.?) hiat 33.
12. παρεκαλεσαν BsCLΔ. 1. 33. rel. *c*. Syr.Hel. Memph.MS. | παρεκαλουν A DKM. Vulg. *b.e.f.ff*^{2}.*g*.$^{1.2.}$ Syr.Pst. Memph.W.&S. (vid. Matt. viii. 31). | παρακαλεσαντες αυτ. ειπον 69.
— αυτον] †add. παντες ς. A. 33. rel. *a*. Syr.Hel. Goth. Arm. (add. "multum" Æth.) | om. BCDLΔ. 1. 69. KM. Vulg. *b.c.e.f.ff*^{2}.*g*$^{1.2.}$*l.* Syr.Pst. Memph.

‖ †add. (post παντες) οἱ δαιμονες ς. A. 33. rel. *a.c.f.ff*^{2}.*g*$^{1.2.}$ Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. (vid. Matt. viii. 31). | τα δαιμονια D. spiritus Vulg. *b*. | om. B CLΔ. 1. 69. Memph. Æth.
— λεγοντες] om. 69. | λεγοντας L. | ειποντα D.
— εισελθωμεν ABsC. rel. (εισελθομεν K*Tf.*) | απελθωμεν D.
13. (και ευθεως κυριος Ιησους επεμψεν αυτους εις τους χοιρους κτλ. D. (*c*).*ff*^{2}. nec non *a* aliqua ex parte).
— επετρεψεν αυτοις] επεμψεν αυτους D (supra)H. (αυτοις] -τους U). ‖ †add. ευθεως ς. A. 33. E. rel. Vulg. *f.* Syr Hel. (transponunt D(vid. supra). *a.c.ff*^{2} *g*$^{1.2}$*.i.l.* Goth.) | om. BCLΔ. 1 *b.e.* Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. ‖ †add. postea ὁ Ιησους ς. A. 33. rel. Vulg. *f.* Syr.Hel. Æth. (transponunt D(vid. supra). *a.c.* *ff*^{2}.*g*$^{1.2.}$ "Dominus" *i*). | om. BCLΔ. 1. E. *b.e.* Syr.Pst. Memph. Arm.
— τα ακαθαρτα] om. A*F. (τὰπνεύματὰἀκάθαρτα *sic* K. τα ακαθαρτα πνευματα 33).
— εισηλθον ACD. rel. | -θεν B.*Bch.*
— ορμησεν LE*.
— κατα του κρημνου] om. Vulg.
— θαλασσαν] †add. ησαν δε ς. AC^{2}. 33. rel. *a.f.g*^{2}*.i.* (Syr.Hel.) (Memph.?) Goth. (Arm.) | om. BC*DLΔ. 1. Vulg. *b.c.e.ff*^{2}.*g*^{1}. Syr.Pst. | (om. ad fin. ver. Æth.)

7. dixit *Cl.* | filii *Am.* | dei altissimi *Cl.* | 9. mihi nomen *Cl.*

ABCD. LΔ. 1. 33. 69. EFGHKMSUV.

ὡς δισχίλιοι· καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ. 14 ‡ καὶ
οἱ″ βόσκοντες ‡ αὐτοὺς″ ἔφυγον καὶ ‡ ἀπήγγειλαν″ εἰς
τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς· καὶ ‡ ἦλθον″ ἰδεῖν τί
ἐστιν τὸ γεγονός. 15 καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν,
καὶ θεωροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον† ἱματισ-
μένον καὶ σωφρονοῦντα, ⌈τὸν ἐσχηκότα τὸν ‡ λεγιῶνα⌉,
καὶ ἐφοβήθησαν. 16 καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες
πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων.
17 καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν
μη η ὁρίων αὐτῶν. 18 καὶ ‡ ἐμβαίνοντος″ αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον,
παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς ἵνα ‡ μετ' αὐτοῦ ᾖ″.
19 ‡ καὶ οὐκ″ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ, Ὕπαγε
εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σούς, καὶ ‡ ἀπάγγειλον″
αὐτοῖς ὅσα ‡ ὁ κύριός σοι″ ‡ πεποίηκεν″ καὶ ἠλέησέν σε.
20 Καὶ ἀπῆλθεν καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει,
ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ πάντες ἐθαύμαζον.
c Matt. 9:1. Lu. 8:40. μθ β 21 21 c Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ
πάλιν εἰς τὸ πέραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν,

sunt in mare. 14 Qui autem pascebant eos fugerunt et nuntiaverunt in civitatem et in agros: et egressi sunt videre quid esset facti. 15 Et veniunt ad Iesum, et vident illum qui a daemonio vexabatur sedentem vestitum et sanae mentis, et timuerunt. 16 Et narraverunt illis qui viderant qualiter factum esset ei qui daemonium habuerat, et de porcis. 17 Et rogare eum coeperunt ut discederet a finibus eorum. 18 (48, 8.) Cumque ascenderet navem, coepit illum deprecari qui daemonio vexatus fuerat ut esset cum illo. 19 Et non admisit eum, sed ait illi, Vade in domum tuam ad tuos, et adnuntia illis quanta tibi dominus fecerit et misertus sit tui. 20 Et abiit et coepit praedicare in Decapoli quanta sibi fecisset Iesus, et omnes mirabantur.

21 (49, 2.) Et cum transcendisset Iesus in navi rursus trans fretum, convenit turba multa ad

---

13. ὡς δισχιλιοι ACD. rel. | om. B.*Bch.* *Blc.* Syr.Widmanstadt. (non rel.) | ὡς β̄ B.*Btly.* | ὡς χιλιοι H.

14. και οἱ ABCLΔ. 1. 33. 69. M. *a.e.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Æth. | ‡οἱ δε ς. DE. rel. Vulg. *b.c.f.ff*².*g*¹. Arm. (vid. Matt. viii. 33).

— αυτους BCDLΔ. 69. Latt. Syr.Pst. Memph. (Æth.) (αυτος D*). | ‡τους χοιρους ς. A. 1. 33. K. rel. Syr.Hel. Goth. Arm.

— απηγγειλαν ABCDL. 1. 33. KM. | ‡ανηγγ. ς. Δ. 69. EFGHSsUVs.

— ηλθον ABL. 33. KMU. Syr.Hel. Memph. Goth. | ‡εξηλθον ς. CD. rel. Vulg. *b.c.e.f.* Syr.Pst. Arm. Æth. (vid. Luc. viii. 33).

— τι εστιν] om. H. (om. εστιν A* ut vid.)

15. θεωρουσιν] add. αυτον D. *b.*(*c*). (-ωσιν L).

— καθημενον] om. Δ. *e.*

—ἱματισμενον] †praem. και ς. AC. rel. Syr.Hel. Goth. (Æth.) [Syr.Pst.] | om. BDLΔ. 1. 33. 69. Latt. Memph. Arm. (om. και ἱματισμ. M*. *g*². habet M¹*mg.*)

— τον εσχ. τον λεγ.] om. D. Latt. | Contra, MSS.&Vv. (et *Mm.*)

— λεγιωνα B(*Ln.*&*Tf.*)LΔ. | ‡λεγεωνα ς. AC. rel.

16. και διηγησαντο ABCLΔ. rel. Vulg. *e.f.* vv. | διηγησαντο δε DEFHUV. *b.c.ff*².*i.*

16. ιδοντες] ειδοτες Δ.

— εγενετο τῳ δαιμονιζομενῳ] εσωθη ὁ δαιμονισθεις 1. | εγεν. αυτῳ τῳ δαιμ. D.

17. ηρξαντο παρακαλειν MSS. (Vulg.) *b.*(*c*).*e.f.*(*ff*²).*g*¹. | παρεκαλουν D. (...bant *a*).

— απελθειν] praem. και H. | ἱνα απελθῃ D. (ut non recederet *b*).

— απο] εκ Δ.

18. εμβαινοντος ABCDLΔ. 1R. 33. KM. | ‡εμβαντος ς. E. rel.

— παρεκαλει] ηρξατο παρακαλειν D. Vulg. (*c*).*f.ff*².*g*¹·².*i.l.* | Contra, MSS. *b.e.* vv.

— ἱνα μετ' αυτου ῃ AB.*Bch.*&*Btly.in coll.* CL(Δ). 1. 33. 69. KMU. *e.* Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. (ην Δ). | ‡ἱνα ῃ μετ' αυτου ς. D. rel. Vulg. *b.c.f.* Memph. Æth.

19. και ουκ ABCLΔ. 1. 33. KM. Vulg. *f.l.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. | και ὁ Ιησους ουκ 69. | ‡ὁ δε Ιησους ουκ ς. D. rel. *b.c.e.ff*¹·².*g*¹.*i.* Arm. Æth. (om. ουκ H).

— αλλα λεγει] και ειπεν D.

— απαγγειλον B.*Btly.*CΔ. | ‡αναγγειλον ς. AL. 33. rel. | διαγγειλον D. 1. 69.

— αυτοις] om. U. | τοις σοις K.

— ὁ κυριος σοι BCΔ. *Am.* *ff*¹. (Syr.Hel.) Memph. | ‡σοι ὁ κυριος ς. AL. 1. 33. 69. rel. Vulg.*Cl.* (*a*).*b.c.e.f.g*².*i.* Syr.Pst. Goth. Arm. (Æth.) | σοι ὁ θεος D. (vid. Luc. viii. 39).

19. πεποιηκεν AB.*Bch.*CLΔ. 33. 69. (E) FGHMSUV. (επεποιηκεν E). | ‡εποιησεν ς. D. 1. K.

— ηλεησεν] praem. ὁτι D. *b.*(*c*).*ff*¹.*g*².*i.l.* Syr.Pst. | om. rel. Vulg. *a.f.* vv. [*e*].

20. ὁσα] ἁ CΔ. (sed Δ habet οσα supr. scr.)

21. εν τῳ πλοιῳ] om. D. 1. *a.b.c.e.ff*¹·².*i.* Arm. | Contra, rel. Vulg. *f.g*¹. vv.

— τῳ ACL. rel. | om. B.

— παλιν] post περαν D. *a.b.e.ff*¹·².*g*¹.*i.* Syrr.Pst.&Hel. | Contra, MSS. Vulg. rel. | ante Jesus *c* (om. εις το περαν). ‖add. ηλθεν 69.

— επ' αυτον ABsC. rel. Syr.Hel. Memph. Goth. Æth. (ante οχλος 33. Syr.Pst. Arm.) | προς αυτον D. 69. Latt.

— και ην] om. D. *b.c.e.f.ff*¹·².*i.* Æth. | Contra, rel. Vulg. *a.g*¹. vv.

22. ερχεται] †praem. ιδου ς. AC. rel. *c.f.l.* Syr.Hel. Goth. Arm. (vid. Luc. viii. 41). | om. BDLΔ. Vulg. *a.b.e.ff*². *g*.¹·². Syr.Pst. Memph. Æth.

— εἱς] τις D. Latt. (exc. *b*).

— ονοματι Ιαειρος] om. D. *a.e.ff*².*i.* (vid. Matt. ix. 18). | Contra, rel. Vulg. *b.c.f.* *g*¹·². vv. (Ιαερος C*).

— και ιδων αυτον πιπτει] και προσεπεσεν D. (*e*).

---

13. sunt in mari *Cl.* (contra, *Am. Fuld.*) | 14. esset factum *Cl.* | 17. coeperunt eum *Cl.* | de finibus *Cl.* | 18. navim *Cl.* | a daemonio *Cl.* | 21. rursum *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* IB'
Syrr. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.
[d] ‖ Matt. 9: 18-26.
‖ Lu. 8: 41-56.

καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν. 22 [d] καὶ † ἔρχεται εἷς τῶν
ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι Ἰάειρος, καὶ ἰδὼν αὐτὸν
πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, 23 καὶ ‡ παρακάλει″
αὐτὸν πολλὰ λέγων ὅτι Τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως
ἔχει· ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς ‡ τὰς χεῖρας αὐτῇ″, ‡ ἵνα″
σωθῇ καὶ ‡ ζήσῃ″. 24 καὶ ἀπῆλθεν μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ
ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς καὶ συνέθλιβον αὐτόν.
25 καὶ γυνὴ † οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη δώδεκα, 26 καὶ
πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν, καὶ δαπανή-
σασα τὰ ‡ παρ᾽ αὐτῆς″ πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα
ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα, 27 ἀκούσασα
περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὄπισθεν ἥψατο
τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· 28 ἔλεγεν γὰρ ὅτι Κἂν τῶν ἱμα-
τίων αὐτοῦ ἅψωμαι σωθήσομαι. 29 καὶ ‡ εὐθὺς″ ἐξη-
ράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ
σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μάστιγος. 30 καὶ ‡ εὐθὺς″
ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξ-
ελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ, ἔλεγεν, Τίς μου

IΓ'
25. *δώδεκα ἔτη*

27. [*τὰ*] *περὶ*
28. *Ἐὰν ἅψωμαι κἂν τῶν ἱματ. αὐτ.*

illum, et erat circa mare. 22 Et
venit quidam de archesyna-
gogis, nomine Iairus, et videns
eum procidit ad pedes eius,
23 et deprecabatur eum multum,
dicens quoniam Filia mea in
extremis est: veni inpone ma-
nus super eam, ut salva sit et
vivat. 24 Et abiit cum illo, et
sequebatur eum turba multa, et
comprimebant illum. 25 Et mu-
lier quae erat in profluvio san-
guinis annis duodecim, 26 et
fuerat multa perpessa a com-
pluribus medicis et erogaverat
omnia sua, nec quicquam pro-
fecerat sed magis deterius ha-
bebat, 27 cum audisset de Iesu,
venit in turba retro et tetigit
vestimentum eius: 28 dicebat
enim quia Si vel vestimentum
eius tetigero, salva ero. 29 Et
confestim siccatus est fons san-
guinis eius, et sensit corpore
quod sanata esset a plaga. 30 Et
statim Iesus cognoscens in se-
met ipso virtutem quae exierat
de eo, conversus ad turbam
aiebat, Quis tetigit vestimenta

22. *πιπτει*] *προσπιπτει* 69.
— *προς τους ποδας*] post *αυτου* 1.
23. *παρακαλει* ACL. 33. $g^{1.2.}$ | ‡*παρεκαλει* ς. BsΔ. rel. Vulg. *c.f.* Memph. Goth. Arm. | *παρακαλων* D. *a.b.e.*ff^2.*i.*
— *πολλα*] om. D. *b c.*ff^2.*i.* | Contra, rel. Vulg. *a e.f.*
— *λεγων*] praem. *και* D. *a.b.*ff^2.*i.* | Contra, *c.e.*
— *ὁτι*] om. D. 69. *a.c.* Syr.Pst.
— *εσχατως bis* C.
— *ἱνα ελθων επιθης* ABsC. rel. (*a*).(ff^2). Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. | *ελθε ἁψαι* D. Vulg. *b.c.e.f.*$g^{1.2.}$*i.l.* Syr.Pst. Æth. (*επιθης*] *επιθη* SU. | *επιθεὶς* LHM).
— *τας χειρας αυτῃ* BCL(Δ). 1. Vulg. *a.f.* (*τ. χ. σου αυτ.* Δ. *c.* Syr.Pst. Memph. Æth.) | *αυτης εκ των χειρων σου* D. *b.*ff^2.*i.* | ‡*αυτῃ τας χειρας* ς. rel. Syr.Hcl. Goth. Arm. | *αυτῳ τας χειρ.* AK. | *χειρα αυτῃ* 69. ("manum tuam super eam" $g^{1.2.}$ "eam" *e*).
— *ἱνα* 2° BCDLΔ. 69. | ‡*ὁπως* ς. A. rel. (*om.* cum seq. *σωθ. c.e*).
— *ζησῃ* BCDLΔ. 69. Vulg. *a.b.f.*ff^2. Memph. Goth. | ‡*ζησεται* ς. A. rel. *c.e.* Arm. (vid. Matt. ix. 18).
24. *απηλθεν*] *-θον* U. | *ὑπηγεν* D. (vid. *ὑπαγειν* Luc. viii. 42).
— *ηκολουθει* ABsD. rel. (*-θη* FH). Latt. Syrr. | *-θησεν* CL. (Memph. Goth.) vid. Matt. ix. 19.

25. *γυνη*] †add. *τις* ς. D. rel. *a.f.* Syr. Pst. Goth. Arm. | om. ABCLΔ. 1. 33. Vulg. *b.c.e.*ff^2. Syr.Hcl. Memph. Æth.
— *ετη δωδεκα* AD. rel. Latt. | *δωδεκα ετη* B.*Btly*.CLΔ. 1. 33. 69. (vid. Matt. ix. 20).
26. *και* 1°] *ἡ* D. *b.c.f.*ff^2.*i.* (Syr.Pst.) | Contra, rel. Vulg. *a.e.* vv.
— *τα παρ᾽ αυτης* AB.*Btly*.L. 33. 69(*sic*). EFGHMSUV. (*τα παρ᾽ αυτην* B.*Bch.*) | ‡*τα παρ᾽ ἑαυτης* ς. CΔK(*sic*). | *τα ἑαυτης* D. 1. Latt.
— *εις το χειρον ελθουσα*] *επι το χειρον* D.
27. *ακουσασα*] add. *τα* BC*(*ut vid.*)Δ. | om. AC²DL. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth.
— *εν τῳ οχλῳ* Vulg. *c.f.*ff^2. rel. | post *ἱματ. αυτου* D. *a.* | post *οπισθεν b.i.* | *εις τον οχλον* 69. | om. 1. *e.*
— *ἡψατο*] praem. *και* D*. Latt. Syrr.Pst. &Hcl.† | om. rel. ‖ add. *του κρασπεδου* 1. 33. M. Æth. (vid. Matt. ix. 20 et Luc. viii. 44).
28. *ελεγεν γαρ* ABsC. rel. Vulg. *a.e.f.* vv. | *λεγουσα* D. *b.c.*ff^2.*i.* Æth. ‖ add. *εν ἑαυτῃ* D. 1. 33. K. *a.c.*ff^2.*i.* Arm. (vid. Matt. ix. 21). | om. rel. Vulg. *b.e.f.* vv.
— *ὁτι*] om. 33. *a.b.c.e.*ff^2.*i.* Arm. | Contra, Vulg. *f.* rel.
— *καν των ἱματ. αυτ. ἁψ.* A(D). 1. rel. (Latt.) Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. | *εαν ἁψωμαι καν των ἱματιων αυτου* B.*Bch.* et *Btly.*(*in ipsa coll.*)CLΔ. | *εαν μονον ἁψομαι του ἱματιου αυτου* 33. Memph. (vid. Matt.) ‖ *ἁψωμαι*] *ἁψομαι* 33. 69. H. ‖ *των ἱματιων*] *του ἱματιου* D. 33. Latt. (vid. Matt.) ‖ *αυτου*] *ἑαυτου* D. (cum attigerim extremitatem vestis ejus Æth.)
28. *σωθησωμαι* 69. K.
29. *ευθυς* BCLΔ. 33. | ‡*ευθεως* ς. AD. rel.
— *της μαστιγος*] om. *της* C.
30. *ευθυς* BCLΔ. 33. | ‡*ευθεως* ς. AD. rel.
— *ὁ Ιησους επιγνους* ABsC. rel. *Am. Fuld.* (Vulg. *Cl.*) *f.*$g^{1.2.}$ Syrr.(Pst.)& Hcl. Goth. Arm. | *επιγνους ὁ Ιησους* DL. *a.*(*b.c.e*).ff^2.(*i*). Memph. Æth. ‖ add. *και* ante *ὁ Ιησ.* D**Gr.*
— *εν ἑαυτῳ*] om. D. *b.c.e.*ff^2. Æth. | Contra, rel. Vulg. *a.f.*$g^{1.2.}$ rel. | *εν αυτῳ* L. | om. *εν* V.
— *την εξ αυτου δυναμιν εξελθουσαν επιστραφεις*] *την δυν.* [add. *την* **] *εξελθ. απ᾽ αυτου και επιστραφεις* D. Syr.Pst.
— *εν τῳ οχλῳ*] ad turbam Vulg. *a.b.c.* (ff^2).$g^{1.2.}$*i.l.* turbis *e.*
— *ελεγεν*] *ειπεν* D. *a.b.e.* (vid. Luc. viii. 45). | Contra, Vulg. *f.*$g^{1.2.}$ (ait. *c.*ff^2.*i*).
— *μου*] post *ἱματιων* D. Latt. (exc. *e*).

21. ad eum *Cl.* | 23. manum *Cl.* | 24. comprimebant eum *Cl.* | 29. quia sanata *Cl.* | 30. in semet ipso cognoscens *Cl.* | de illo *Cl.*

ABCD.
LΔ.
1. 33. 69.
EFGHKMSUV.

ἥψατο τῶν ἱματίων; 31 καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ, Βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις,
Τίς μου ἥψατο; 32 καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο
ποιήσασαν. 33 ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα,
εἰδυῖα ὃ γέγονεν † αὐτῇ, ἦλθεν καὶ προσέπεσεν αὐτῷ
καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. 34 ὁ δὲ εἶπεν
αὐτῇ, ‡ Θυγάτηρ″, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· ὕπαγε
εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου.
35 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυνα-
γώγου λέγοντες, ὅτι Ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανεν· τί ἔτι
36. ἀκούσας σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; 36 ὁ δὲ Ἰησοῦς † ‡παρακού-
σας″ τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ,
Μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε. 37 καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα
37. αὐτῷ ‡ μετ' αὐτοῦ″ συνακολουθῆσαι, εἰ μὴ * τὸν″ Πέτρον καὶ
Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. 38 καὶ
‡ ἔρχονται″ εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου· καὶ
θεωρεῖ θόρυβον * καὶ″ κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας
πολλά, 39 καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς, Τί θορυβεῖσθε
καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει.

mea? 31 Et dicebant ei disci-
puli sui, Vides turbam compri-
mentem te, et dicis, Quis me
tetigit? 32 Et circumspiciebat
videre eam quae hoc fecerat.
33 Mulier autem timens et tre-
mens, sciens quod factum esset
in se, venit et procidit ante
eum et dixit ei omnem verita-
tem. 34 Ille autem dixit ei,
Filia, fides tua te salvam fecit:
vade in pace, et esto sana a
plaga tua. 35 Adhuc eo lo-
quente veniunt ab archesyna-
gogo dicentes quia filia tua
mortua est: quid ultra vexas
magistrum? 36 Iesus autem
verbo quod dicebatur audito
ait archesynagogo, Noli timere,
tantummodo crede. 37 Et non
admisit quemquam sequi se
nisi Petrum et Iacobum et Io-
hannem fratrem Iacobi. 38 Et
veniunt in domum archesyna-
gogi, et videt tumultum et
flentes et heiulantes multum,
39 et ingressus ait eis, Quid
turbamini et ploratis? puella
non est mortua sed dormit.

31. *και ελεγον αυτῳ οἱ μαθηται αυτου* A BC. rel. Vulg. (*b.c.f*). vv. | *οἱ δε μαθηται αυτου λεγουσιν αυτῳ* D. (*a*).*e*.*g*¹.*i*. dicunt ergo discipuli ejus *ff*².

32. *ποιησασαν*] *πεποιηκυιαν* 1.

33. *τρεμουσα*] add. *διο πεποιηκει λαθρα* D. *a.ff*².*i*. Arm. | om. rel. Vulg. *c.e.f.g*¹.[*b*].

— *αυτῃ* BCDL. ipsa *i*. ei *a*. "illi" vel "ad eam" Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. | †*επ'*″ *αυτῃ* ς. A. 1. 33. rel. Goth. | *εν αυτῃ* F *Wtst*. Vulg. *c.f.g*¹. Æth. [*b.e*]. | *επ' αυτην* 69. (*ιδουε γεγον. εν. αυτη* Δ).

— *προσεπεσεν αυτῳ*] *προσεκυνησεν αυτον* C.

— *πασαν*] praem. *εμπροσθεν παντων* 69.

— *αληθειαν*] *αιτιαν* 1. (vid. Luc. viii. 47). | *αιτιαν αυτης* 69.

34. *ὁ δε*] add. *Ιησους* CD. 1. 69. M*mg*. *a.b.c.f.ff*².*i*. Syr.Hcl.* Arm. (vid. Matt. ix. 22). | om. ABsLΔ. 33. rel. Vulg. *e*. Syr.Pst. Memph. Goth. (Æth.)

— *αυτῃ*] *αυτῳ* A. | om. 1. (vid. Matt. ix. 22). | add. *θαρσει* C². (vid. Matt. et Luc. viii. 48).

— *θυγατηρ* B.*Btly*.D. | ‡-*τερ* ς. AC. rel.

35. *λαλουντος*] add. *αυτοις* Δ.

— *απο του αρχισυναγωγου*] *απο του συναγωγου* 33* (corr.?*) "ad archisynagogum" Memph. Æth.

— *λεγοντες*] add. *αυτῳ* D. 33. *b.i*. (vid. Luc. viii. 49).

36. *Ιησους*] †add. *ευθεως* ς. AC. 33. rel. (*a*). Syr Hcl. Goth. | om. BDLΔ. 1. Vulg. *b.c.e.f.ff*².*g*¹.*l*. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth.

— *παρακουσας* BLΔ. "neglexit" *e*. | ‡*ακουσας* ς. ACD. rel. (vid. Luc. viii. 50).

— *τον λογον λαλουμενον*] *τουτον τον λογον* D. (*a.c.e*).*f.ff*².*i*. | Contra, AC. rel. Vulg. *g*¹·². rel. (om. *b*). | *τον λογον τον λαλουμενον* B.*Btly*.

37. *ουδενα*] *ουδε ἑνα* D. | om. M*.

— *μετ' αυτου* B.*Btly*.*Blc*.CLΔ. *e*. Syr. Pst. Goth. | ‡*αυτῳ* ς. A(D). 1. 33. rel. (Latt) Syr.Hcl.

— *συνακολουθησαι* BsCLΔ. 69. rel. (Goth. Arm. hoc ord.) | *ακολουθησαι* AK. et sic *ante αυτῳ* 33. *Am*. *a.b.c.f*. *g*¹.*i*. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. (Contra, Vulg.*Cl*. *ff*².*g*². "introire" *e*). | *παρακολουθησαι* 1. et sic *ante αυτῳ* D*Gr*.

— *τον Πετρον* B.*Btly*.CΔ. | *om. *τον* ς. AD. rel. (vid. Luc. viii. 51).

— *Ιακωβον* ABsCL. rel. (Latt.) Syrr. Pst.&Hcl.* rel. (praem. *του* FH). | *αυτου* DΔ. 1. G. *a*. Syr.Hcl.txt.

38. *ερχονται* ABCDΔ. 1. 33. F. Vulg. *b.e.g*¹·².(*i*).*l*. Syr.Pst. Memph. | ‡*ερχεται* ς. L. rel. *a.c.f.ff*². Syr.Hcl. Goth. Arm. Æth.

— *την οικειαν* D.

— *θεωρει*] *εθεωρει* D.

— *θορυβον και* AB.*Bch*.CLΔ. 1. 33. 69. MU. Vulg. *g*¹.*l*. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. Æth. | *om. *και* ς. D. rel. *a.b.c.e.f.ff*².*i*. Memph. (*κλαιοντων και αλλαζοντων* D. *a*.) | om. *πολλα* Syr.Pst.

39. *εισελθων*] om. 1.

— *κλαιετε*] praem. *τι* D. *b.f.ff*².*i*. | om. Vulg. *a.c.e.g*².

— *παιδιον*] *κορασιον* 33. (vid. Matt. ix. 24).

40. *και κατεγ*.] *οἱ δε κατεγ*. D. Latt. (exc. Vulg. *f*).

— *κατεγελουν* K.

— *αυτου*] add. *ειδοτες ὁτι απεθανεν* 69. (vid. Luc. viii. 53).

— *αυτος δε* BCDLΔ. 33. Latt. Memph. Goth. (ut vid.) | ‡*ὁ δε* ς. A. rel. Syr. Hcl.txt. Arm. Æth. (ut vid.) | *ὁ δε Ιησους* 1. M. Syrr.Pst.&Hcl.*

— *παντας* ACLΔ. 1. 33. 69. EFGHK MUV. | ‡*ἁπαντας* ς. BsSs. | *τους οχλους εξω* D. *b.c.e*.(*ff*².*i*). vid. et Matt. ix. 25. | Contra, Vulg. *a.f.g*².

— *του παιδιου*] post *μητερα* D. Latt. (om. *κ. τ. μητ. e*).

— *αυτου*] add. *οντας* D. Latt.

— *εισπορευεται*] -*ονται* 33. ‖*εισεπορευετο* D. Latt. (exc. Vulg.)

— *ὁπου*] *οὑ* A.

— *παιδιον*] †add. *ανακειμενον* ς. AC.

33. mulier vero *Cl*. | 36. audito verbo quod dicebatur *Cl*. | 37. se sequi *Cl*. | 39. ait illis *Cl*.

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.

41. κοῦμι

[40] καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. ‡ αὐτὸς″ δὲ ἐκβαλὼν ‡ πάν-
τας″ παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν
μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου
ἦν τὸ παιδίον†. [41] καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παι-
δίου λέγει αὐτῇ, Ταλιθὰ ‡ κοῦμ″, ὅ ἐστιν μεθερμη-
νευόμενον, Τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ‡ ἔγειρε″. [42] καὶ
‡ εὐθὺς″ ἀνέστη τὸ κοράσιον, καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ
ἐτῶν δώδεκα· καὶ ἐξέστησαν * [εὐθὺς]″ ἐκστάσει
μεγάλῃ. [43] καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ ἵνα μηδεὶς
‡ γνοῖ″ τοῦτο· καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

[40] Et inridebant eum. Ipse vero eiectis omnibus adsumit patrem et matrem puellae et qui secum erant, et ingreditur ubi erat puella iacens. [41] Et tenens manum puellae ait illi, Talitha cumi, quod est interpretatum, Puella, tibi dico, surge. [42] Et confestim surrexit puella et ambulabat: erat autem annorum duodecim: et obstipuerunt stupore maximo. [43] Et praecepit illis vehementer ut nemo id sciret, et dixit dari illi manducare.

VI. ν/α

e ‖ Matt. 13:53-58.
1. καὶ ἦλθεν
2. [οἱ] πολλ.
– ἀκούσαντες
– δοθ. αὐτῷ
– [αἱ] δυν.
– γίνονται
3. [τῆς] Μαρ.

22 [1] e Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν καὶ ‡ ἔρχεται″ εἰς τὴν
πατρίδα αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ. [2] καὶ γενομένου σαββάτου ἤρξατο ‡ διδάσκειν
ἐν τῇ συναγωγῇ″· καὶ πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσ-
σοντο λέγοντες, Πόθεν τούτῳ ταῦτα; καὶ τίς ἡ
σοφία ἡ δοθεῖσα ‡ τούτῳ″, † καὶ δυνάμεις τοιαῦ-
ται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ ‡ γινόμεναι″; [3] οὐχ οὗτός
ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς * τῆς″ Μαρίας, ‡ καὶ ἀδελφὸς″

[1] (50, 1.) Et egressus inde abiit in patriam suam, et sequebantur illum discipuli sui. [2] Et facto sabbato coepit in synagoga docere: et multi audientes admirabantur in doctrina eius dicentes, Unde huic haec omnia? et quae est sapientia quae data est illi, et virtutes tales quae per manus eius efficiuntur? [3] Nonne iste est faber, filius Mariae, frater Iacobi et Ioseph

33. rel. Vulg. *c.f.g².l.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. (Arm.) | κατακειμενον 1. | κατακλιμενον 69. | om. BDLΔ. *a.b.e.ff².i.* Memph. Æth.

41. της χειρος] την χειρα D.

— αυτη] αυτῳ L. ‖ add. ῥαββι D.

— ταλιθα ACL. rel. Vulg. *f.* Syrr.Pst.&Hcl.mg.*Gr.* Memph. Arm. | ταλειθα B. 69. Goth. thalitha *g¹*. | θαβιτα D. *c.* tabitha *a.ff².g².l.* Æth. thabitha *b.i.* tabea acultha *c.* | ταλιτα Δ.

— κουμ B.*Bch.Btly.*CL. 1. 33. M. *ff²*. | ‡ κουμι ϛ. DΔ. rel. Vulg. *b.c.f.* Syrr.Pst.&Hcl.et mg.*Gr.* Memph. Arm. Æth. | κουμει Λ. 69. Goth. cumhi *e.* chumi *g¹*. (om. *a.g²*). | ad fin. ver. om. Syr.Pst.

— εγειρε AB.*Bch.*CDLΔ. 1. 33. 69. EFGHKMSV. | ‡ εγειραι ϛ. U*sic.* | antea συ A. | puella puella, tibi dico exsurge *e.*

42. ευθυς 1° BLΔ.33. | ‡ ευθεως ϛ. ACD.rel.

— γαρ] δε D. Latt. (Æth.)

— ετων] praem. ώσει C. Δ. | ὡς 1. 33. Arm. | Contra, rel.

— δωδεκα] δεκαδυο 1.

— ευθυς (post) εξεστ.] B(mg.*Btly.*)CLΔ. 33. Memph. Æth. | * om. ϛ. AB(txt. *Btly.*)D. rel. Latt. vv. (vid Luc. viii. 56).

— εκστασει] praem. παντες D. *c.f.ff².g².i.* | Contra, Vulg. *a.b.e.*

43. πολλα] om. D. Latt. (exc. Vulg. *a*).

— γνοι ABDL. | ‡ γνῳ ϛ. CΔ. rel.

43. δοθηναι] δουναι D.

— αυτη] αυτῳ 33. | αυτην K.

1. και ερχεται BCLΔ. Syr.Hcl.mg. | ‡ και ηλθεν ϛ. A. 1. rel. Goth. Arm.MSS. (om. Zoh.) *Orig.* iii. 461ᶠ. | καπηλθεν *sic* D (? legendum και απηλθεν) hiat 33. | et venit *a.* abiit Vulg. *b.c.d.f.ff².* *g¹·².l.* (praeeunte "egressus"), sic etiam *e.* (praeeunte "cum exisset").

2. γενομενου σαββατου Vulg. (*a*).*f.* | sabbato *b.e.* sabbatis *c.* | ἡμερᾳ σαββατων D. *ff².i.*

— διδασκειν εν τῃ συναγωγῃ B.*Btly.*CDLΔ. 33. *f.ff²*. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. (Æth.) | ‡ εν τῃ συν. διδ. ϛ. A. rel. Vulg. *a.b.c.e.* Goth.

— πολλοι] praem. οἱ BL. 69. | Contra, ACDΔ. rel.

— ακουοντες ABsC. rel. Vulg. *d.f.ff².* | ακουσαντες D*Gr.*LΔ. 69. FH. *a.* (Syrr. Pst.&Hcl.) | om. *b.c.e.*

— εξεπλησσοντο] add. επι τῃ διδαχῃ αυτου D. Latt. (exc. *e*). Syr.Hcl. Arm. (vid. Matt. xxii. 33. Mar. i. 22. xi. 18. Luc. iv. 32). | Contra, rel.

— ταυτα] add. ἁπαντα C*. (παντα C²). Vulg. *f.* (vid. Matt. xiii. 56). | praem. παντα Δ.

— τουτῳ 2° B.*Btly.*CLΔ. Memph. | ‡ αυτῳ ϛ. AD. rel. Latt. (om. *e*). ‖ † add. ὁτι ϛ. U. (*b*).*f.ff².i.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. | add. ἱνα C*DK. | *non habent* ABC²LΔ. U

1 (*sic*). 33. 69. EFGHMSV. Vulg. *a.* *c.e.* Memph. Æth.

2. και δυν.] om. και U. (*non* 1). Syr.Pst. Goth. Arm.

— δυναμεις] praem. αἱ BΔ. 33. (vid. Matt. xiii. 54). | om. ACDL. 1. rel.

— τοιαυται] praem. αἱ Δ. | add. αἱ LΔ. Vulg. *c.* (Memph.)

— γινομεναι BLΔ. 33. Memph. | ‡ γινονται ϛ. AC(*sic*). 1. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. (Æth.) | γεινωνται DK. Arm.Zoh.

3. ουχ] ουκ D*.

— ὁ τεκτων ὁ υἱος ABCD. rel. Vulg. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. | ὁ του τεκτονος υἱος και 33. 69. *Tol. a.b.c.*(*e*).*i.* (om. και *e*). (Arm. Æth.) Joseph fabri filius et *g¹*. fabri filius Joseph et *g²*. (ὁ του τεκτονος.... 33). | om. ὁ τεκτων Syr.Hier. | "λέγων (Celsus sc.) .... ἐπεὶ τέκτων ἦν τὴν τέχνην, ... οὐ βλέπων ὅτι οὐδαμοῦ τῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις φερομένων εὐαγγελίων τέκτων αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἀναγέγραπται." *Orig.* i. 659ᵈ·ᵉ·

— της Μαριας BCLΔ. | * om. της ϛ. A D. rel. (hiat 33).

— και αδελφος BC(DL)Δ. *e.* Syr.Pst. Memph. (κ. ὁ αδελ. DL). | ‡ αδελφος δε ϛ. A. rel. (hiat 33). Syr.Hcl. Goth. | [Vulg. *a.b.c.f.* Arm.]

40. puella erat *Cl.* | 42. obstupuerunt stupore magno *Cl.*
1. sequebantur cum *Cl.* | 3. nonne hic *Cl.*

ABCD. LΔ. 1. 33. 69. EFGHKMSUV.

'Ιακώβου καὶ ‡ Ἰωσῆτος″ καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ
οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; καὶ
να ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. 4 ‡ καὶ ἔλεγεν″ αὐτοῖς ὁ
ᶠ Lu. 4:24. Joh. 4:44. α Ἰησοῦς ὅτι ᶠ Οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ
πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς ‡ συγγενεῦσιν″ * αὐτοῦ″ καὶ
ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 5 καὶ οὐκ ‡ ἐδύνατο″ ἐκεῖ ‡ ποιῆσαι
οὐδεμίαν δύναμιν″, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀῤῥώστοις ἐπιθεὶς
τὰς χεῖρας ἐθεράπευσεν. 6 καὶ ἐθαύμαζεν διὰ τὴν
ἀπιστίαν αὐτῶν.

νβ β 23 Καὶ περιῆγεν τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων.
ΙΔ′ νγ β ᵍ ‖Matt. 10:1-15. ‖Lu. 9:1-6. 7 ᵍ Καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς
ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν
πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων· 8 καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς,
ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν εἰ μὴ ῥάβδον μόνον, ‡ μὴ
ἄρτον, μὴ πήραν″, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν, 9 ‡ ἀλλὰ″
9. ἐνδύσασθαι ὑποδεδεμένους σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο χιτῶ-

et Iudae et Simonis? nonne et sorores eius hic nobiscum sunt? Et scandalizabantur in illo. 4 (51, 1.) Et dicebat eis Iesus quia non est propheta sine honore nisi in patria sua et in cognatione sua et in domo sua. 5 Et non poterat ibi virtutem ullam facere, nisi paucos infirmos inpositis manibus curavit. 6 Et mirabatur propter incredulitatem illorum.

(52, 2.) Et circumibat castella in circuitu docens. 7 (53, 2.) Et convocavit duodecim, et coepit eos mittere binos, et dabat illis potestatem spirituum inmundorum, 8 et praecepit eis ne quid tollerent in via nisi virgam tantum, non peram non panem neque in zona aes, 9 sed calciatos sandaliis, et ne indu-

3. *και Ιωσητος* B.*Btly.Blc.*DLΔ. 33. 69. *a.* Memph. | ‡*και Ιωση* ς. AC. rel. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. | et Joseph Vulg. *b.e.f.g*1.2. Æth. | om. *c.ff*2.*i.*
— *και ουκ* *e.* | *ουχι και* D. *a.c.f.* | nonne *b g*2. nonne et Vulg. *g*1. | *ου* Δ.
— *εισιν* *e.* | post *ἡμας* D. Vulg. *a.f.* | post *ὡδε* *b.c.*
— *ὡδε*] om. M*.
4. *και ελεγεν* B.*Btly.*CDLΔ. 33. Vulg. *a. b.c.f.i.l.* Syr.Pst. Memph. | ‡*ελεγε δε* ς. A. rel. *e.* Syr.Hel. Goth. Arm. Æth.
— *αυτοις*] om. 1. 69.
— *ὁτι*] om. Δ. 69. S. Syr.Pst. Arm. Æth.
— *πατριδι*] post *ἑαυτου* 69. | praem. *ιδιᾳ* AL. | Contra, rel.
— *αυτου*] *ἑαυτου* L. 69.
— *τοις συγγενευσιν* B.*Bch.*D2LΔ. 1. 33. 69. EFGHUV. | ‡*τοις συγγενεσιν* ς. A(C)(D*). rel. (*της συγγ.* C. *ταις συγγ.* D*E* *ut vid.*) | *τῃ συγγενειᾳ* K*. | om. *και ε. τ. συγγ.* *e.c.*
— *συγγ. αυτου* BC*L(Δ)KM mg. (*ἑαυτ.* Δ). Vulg. *b.d.f.ff*2.*g*1.2.*l.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Æth. | *om. *αυτου* ς. AC2D *Gr.* rel. (hiat 33). *a.*(*ff*2.) Goth. Arm.
5. *εδυνατο* AB* *Tf.*CLKM. *Orig.*iii. 466c (2°)f. | ‡*ηδυνατο* ς. DΔ. rel. *Orig.* iii. 466c(1°). | (noluit *a.f.g*2.*i*).
— *ποιησαι ουδεμιαν δυναμιν* BCLΔ. 1. (Syr.Pst.) Memph. (Æth.) | *ουδ. ποιησ. δυν.* D. *a.* *Orig.* iii. 466c.f. | ‡*ουδ. δυν. ποιησ.* ς. A. rel. Syr.Hel. Goth. | virtutem ullam facere Vulg. *f.* virtutes multas facere *g*2. virtutem multam facere *i.* non faciebat illic virtutes multas *c.* non fac. ibi (illic *e*) ullam virtutem *b.e.* non fecit ibi virtutes multas *ff*2.
6. *και εθαυμαζεν* ACD. rel. Vulg. *a.c.f.* (*ff*2).*g*2. Syrr.Pst.&Hel. | *και εθαυμασεν* B.*Btly.*E* *ut vid.* | om. *b.c.* ‖*και εθ. δια τ. απιστ. αυτων*] om. Δ. (spat. vac.)
— *απιστιαν*] *πιστιν* D *Gr.*
— *περιηγεν*] add. *ὁ Ιησους* 69.
— *κωμας κυκλῳ*] *κυκλῳ κωμας* L. 69. Arm.
7. *προσκαλειται*] *προσκαλεσαμενος* D. 1. *a.b.c.* (vid. Matt. x. 1). | Contra, MSS. Vulg. (*f*). rel.
— *δωδεκα*] add. *μαθητας* D. *b.ff*2.*g*2.*i.* (vid. Matt.)
— *και ηρξατο αυτους αποστελλειν*] *απεστειλεν αυτους* D. *a.b.c.e.ff*2. Æth. | Contra, Vulg. *f g*1.2. rel. | *ηρξατο αποστελλειν αυτους* (om. *και*) 1.
— *δυο δυο*] *ανα β̄* D. Goth. (om. *e*).
— *και εδιδου*] *δους* D. *e.ff*2.*i.* | Contra, rel.
— *εξουσιαν*] praem. *την* H. | add. *κατα* Δ. (Arm.) Æth.
— *των πν. των ακαθ.*] om. *των* utrq. C Δ. 33. 69. (vid. Matt. x. 1). | Contra, rel.
— ad fin.] add. ut ejicerent eos Syr.Pst. (vid. Matt. x. 1). | fugare *ante* *των πν.* *c.ff*2. ejicere *g*2.
8. *παρηγγειλεν*] *παρηγγελεν* F. | *παρηγγελλεν* EUV.
8. *αιρωσιν* ABsD. rel. | *αρωσιν* CLΔ. 69.
— *εις ὁδον*] *εν τῃ ὁδῳ* K. Vulg. *a.c.e.f.l.* | Contra, *Tol.* *ff*2.*i.* (om. *b*).
— *μονην* Δ.
— *μη αρτον μη πηραν* BCLΔ. 33. Memph. Æth. | ‡*μη πηρ. μη αρτ.* ς. A. rel. Latt. (exc. *a*). Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. (vid. Luc. x. 3). | *μητε πηρ. μητε αρτ.* D. *a.* (vid. Luc.) | tunc *μητε* D.
— *ζωνην*] add. *ὑμων* Δ *Gr.* Memph.
9. *αλλα* AB.*Btly.*CDLU. | ‡*αλλ'* ς. Δ. rel.
— *ενδυσησθε* (*St.*) ACDΔ. 1. 69. EFGHMUV. *a.* Memph. Goth. Arm. (*ενδυσησθαι sic scr.* ADΔ). | *ενδυσασθαι* *Elz.* B2*Bch.*S. Vulg. (*b.c*).*e.*(*ff*2.*g*1.2.*i*). Syrr. Pst.&Hel. Æth. | *ενδυσασθε* B**Bch.* 33. | *ενδεδυσθαι* L. | *εδυσησθε* K.
10. *ελεγεν*] *λεγει* A. *b.*
— *ὁπου*] *ὁποι* C*.
— *αν* 1° ADLΔ. | ‡*εαν* ς. BsC. rel.
— *εις οικιαν*] om. D. *a.ff*2.*i.* | Contra, Vulg. *b.c.f.*
— *εως αν εξελθητε εκειθεν*] *και εκειθεν εξερχεσθε* 33. (vid. Luc. ix. 4).
11. *ὁς αν τοπος μη δεξηται* BLΔ *Gr.* 69. Syr.Hel.mg. Memph. Æth. | *ὁς αν μη δεξηται* C* (ut vid.) 1. (vid. Matt. x. 14). | ‡*ὁσοι αν μη δεξωνται* ς. (AC2 D. 33). rel. Latt. Syrr.Pst.&Hel.txt. Goth. Arm. *Orig. Int.* ii. 71e. (vid. Luc.

4. dicebat illis *Cl.* | in domo sua et in cognatione sua *Cl.* | 6. eorum *Cl.* | circuibat *Cl.* | 7. Et vocavit *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.
11. *ὅσοι ἂν μὴ δέξωνται*
12. *μετανοήσωσιν*
13. *ἐξέβαλον*
ΙΕ′
h || Matt. 14:1, 2. || Lu. 9:7-9.
14. *ἔλεγον*
i || Matt. 14:3-12. Lu. 3:19, 20.

νδ β νε β νς η νζ β νη ι νθ β

νας. 10 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὅπου ‡ ἂν″ εἰσέλθητε εἰς
οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. 11 καὶ
‡ ὃς ἂν τόπος μὴ δέξηται″ ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσωσιν
ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν
τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. †
12 Καὶ ἐξελθόντες ‡ ἐκήρυξαν″ ἵνα ‡ μετανοῶσιν″,
13 καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ
πολλοὺς ἀῤῥώστους καὶ ἐθεράπευον.
24 14 h Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης, φανερὸν
γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν ὅτι Ἰωάννης
ὁ βαπτίζων ‡ ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν″, καὶ διὰ τοῦτο
ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. 15 ἄλλοι * δὲ″ ἔλεγον
ὅτι Ἡλίας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι Προφήτης †, †
ὡς εἷς τῶν προφητῶν. 16 ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης
‡ ἔλεγεν″, † Ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτος †
ἠγέρθη [ἐκ νεκρῶν]. 17 i Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης ἀπο-

crentur duabus tunicis. 10 (54, 2.) Et dicebat eis, Quocumque introieritis in domum, illic manete donec exeatis inde. 11 (55, 2.) Et quicumque non receperint vos nec audierint vos, exeuntes inde excutite pulverem de pedibus vestris in testimonium illis. 12 (56, 8.) Et exeuntes praedicabant ut paenitentiam agerent, 13 et daemonia multa eiciebant, et ungebant oleo multos egrotos et sanabant.

14 (57, 2.) Et audivit Herodes rex, manifestum enim factum est nomen eius, et dicebat quia Iohannes baptista resurrexit a mortuis, et propterea operantur virtutes in illo. 15 Alii autem dicebant quia Helias est, alii vero dicebant quia Propheta est, quasi unus ex prophetis. 16 (58, 2.) Quo audito Herodes ait, Quem ego decollavi Iohannen, hic a mortuis resurrexit. 17 (59, 2.) Ipse enim Herodes misit ac te-

ix. 5). ||αν] εαν AC²D. 33. HK. (δεξονται HK).
11. ακουσωσιν] ακουση 1. ||add. τους λογους 1. Syr.Hel.
— εκειθεν] om. Δ *Gr.*
— χουν] κονιορτον 33. sic etiam ante εκτιναξετε 1. (vid. Matt. x. 14. Luc. ix. 5).
— τον ὑποκατω] om. D. 33. Latt. exc. (*c*). Arm. Æth. (vid. Matt. x. 14). | Contra, rel.
— ad fin.] add. †αμην λεγω ὑμιν, ανεκ†τοτερον εσται Σοδομοις η Γομορροις †εν ἡμερᾳ κρισεως η τῃ πολει εκεινῃ ꞩ. A. rel. *a.f.g*². Syrr.Pst.&Hel. Memph. Schw. Goth. Æth. (Σοδομοις η Γομορροις] γῃ Σοδομων και Γομορρας 33). vid. Matt. x. 14. | *non habent* BCD LΔ. Vulg. *b.c.ff*².*g*¹.*l.* Memph.ap.Mill. Arm.
12. εκηρυξαν BCDLΔ. Syrr.Pst.&Hel.mg. Goth. | ‡εκηρυσσον ꞩ. A. rel. Latt. [*c*]. Syr.Hel.txt. | εκηρυσσεν F.
— μετανοωσιν BDL. | ‡μετανοησωσι ꞩ. AC. rel.
13. εξεβαλλον ABsL. rel. Latt. [*f*]. Syrr. Pst.&Hel. Goth. | εξεβαλον CDΔ. 33. M.
— ηλειφον ABsL. rel. Vulg. *a.f.g*¹·². rel. | ελιφον C. | αλειψαντες D. *b.c.ff*².*i.*
— ελαιῳ] ελαιον G.
— αρωστους D. ||και seq.] om. D. *b.c. ff*².*g*¹.*i.* (Contra, Vulg. *a.f.g*²).
— εθεραπευον] -οντο H. *g*². ||add. αυτους 69. M. Arm.
14. ὁ βασ. Ἡρ. ABsC*L. rel. Vulg.*Cl. ff*².*g*². Syr.Hel. Memph. Goth. Arm. | Ἡρ. ὁ βασ. C³DF. *Am. a.b.c.f.i.* Syr. Pst. Æth. ||add. την ακοην Ιησου 69. M (non K). (Syr.Pst.) vid. Matt. xiv. 1.
14. ελεγεν ACLΔ. rel. Vulg.*c.f.g*². Syrr. Pst.&Hel. Memph. Goth. Arm. Æth. | ελεγον B. (ελεγοσαν D). *a.b.ff*². (vid. ver. 15).
— βαπτιζων ABsCL. 1. rel. | βαπτιστης D. 33. 69. S. Vulg. *a.b.c.f.* Arm. (vid. Matt. xiv. 2). | om. *ff*².*g*².
— εγηγερται εκ νεκρων BDLΔ. 33. Latt. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. | ηγερθη εκ νεκρων C. (vid. Luc. ix. 9). | ‡εκ νεκρων ηγερθη ꞩ. 1. 69. E. rel. (εκ νεκρ. ανεστη AK). Syr.Hel. Goth.
— ενεργουσιν αἱ δυναμεις] αἱ δυν. ενεργ. Δ. 33. K. Vulg.*Cl. a.*(*c*).(*ff*²).(*i*). Syrr. Pst.&Hel. (vid. Matt. xiv. 2). | Contra, *Am. b.g*².
15. αλλοι.... Ἡλ. εστιν] om. 33. G.
— αλλοι * δε″ 1° AB.*Btly.*CDLΔ. 1. 69. EHKS. Latt. Syr.Hel. Memph. Goth. [Æth.] | *om. δε ꞩ. FsM*sic*UVs. Syr. Pst. Arm.
— αλλοι δε 2°] δε V mg.*
— ελεγον 2°] om. 1. *a.b.c.ff*². Syr.Pst. Arm. | Contra, Vulg. *f.g*¹.*i.* Syr.Hel.
— προφητης ὡς BC*L(Δ). (rel. vid. infra). (vv.) *Orig.* iii. 469ᵃ. | om. D. *b.c.ff*².*i.* || †post προφ. add. εστιν ꞩ. AC². 69. rel. Vulg. *a.f.g*¹. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Arm. Æth. | om. BC*LΔ. 1. 33. (ην post προφητων *Orig.* iii.) || †add. η ante ὡς ꞩ. Δ. 1. Syr.Hel. Arm. | om. ABCL. 33. 69. EFGHKMSUV. Vulg. *f.g*¹.*l.* (vid. *a* infra). Syr.Pst. Memph. Goth. Æth. *Orig.* iii.
15. ὡς εἱς των προφητων] om. *a.* | τις των αρχαιων ανεστη 33. (ὡς] ὁς K).
16. ὁ Ἡρωδης] om. ὁ CDK*UV. | Contra, ABsLΔ. rel.
— ελεγεν BCLΔ. 33. *f.* | ‡ειπεν ꞩ. A D. rel. *a.c.ff*². Syrr.Pst.&Hel. (vid. Matt. xiv. 2. Luc. ix. 9). ait Vulg. *b.g*¹·².
— ὀν] †praem. ὁτι ꞩ. AC. rel. Memph. Goth. | om. B.*Bch.*DL. 1. 33. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Arm. Æth. *Orig.* iv. 115ᶜ.
— Ιωαννην] om. D. | Contra, rel. *Orig.* iv. | ante ὁν εγω απεκ. Syrr.Pst.&Hel. Æth. (vid. 1 infra).
— οὑτος] †add. εστιν αυτος ꞩ. AC. rel. (*a.b.i*). Syr.Hel. Goth. Arm. (Æth.) | om. BDLΔ. 69. Vulg. *c.ff*².*g*¹·². Memph. | αυτος tantum habent 33. *f.* Syr.Pst. (Syr.Hel.mg. *ut vid.*) | (οὑτος εστιν Ιωαννης αυτος 1. *a.b.i. Orig.* iv. (vid. Matt. xiv. 2). | Contra, Vulg. *c.f.ff*¹.*g*¹·².)
— ηγερθη εκ νεκρων A. 1. rel. *b.c.d.f.ff*². Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. Æth. | ηγερθη απο των νεκρων C. *Orig.* iv. 115ᶜ. (vid. Matt. xiv. 2). | εκ νεκρων ηγερθη D. 69. Vulg. *a.g*¹·².*i.* | om. εκ νεκρων BLΔ. 33. Syr.Hier. Memph.
17. αυτος γαρ ὁ] om. ὁ D. 69. | ὁ γαρ L. Memph. (vid. Matt. xiv. 3). | αυτος δε ὁ A. *g*².

13. aegros *Cl.* | 14. rex Herodes *Cl.* | inopinantur virtutes *Am.*; virt. oper. *Cl.*; operantur virt. *Fuld.* | 15. quia 2°. *om. Am.*

ABCD.
LΔ.
1. 33. 69.
EFGHKMSUV[Γ].

στείλας ἐκράτησεν τὸν Ἰωάννην καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν
† φυλακῇ, διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου
τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν· 18 ἔλεγεν
γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ ὅτι Οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν
τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. 19 ἡ δὲ Ἡρωδιὰς
19. ἐζήτει αὐτὸν — ἐνεῖχεν αὐτῷ, καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι· καὶ οὐκ
ἠδύνατο· 20 ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην,
εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει
20. ἠπόρει — αὐτόν· καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἐποίει, καὶ ἡδέως
§ Γ ξ/ϛ αὐτοῦ ἤκουεν. 21 καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου §
21. ἐποίει — ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον ‡ ἐποίησεν″
τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς
πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, 22 καὶ εἰσελθούσης τῆς
22. [αὐτῆς] — θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρῳδιάδος, καὶ ὀρχησαμένης
— καὶ ἀρεσάσης — ‡ ἤρεσεν″ τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις, ‡ ὁ
δὲ βασιλεὺς εἶπεν″ τῷ κορασίῳ, Αἴτησόν με ὃ ἐὰν
θέλῃς, καὶ δώσω σοί· 23 καὶ ὤμοσεν αὐτῇ ὅτι Ὃ ἐάν
με αἰτήσῃς δώσω σοι ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας

nuit Iohannen et vinxit eum in carcere propter Herodiadam uxorem Philippi fratris sui, quia duxerat eam: 18 dicebat enim Iohannes Herodi, Non licet tibi habere uxorem fratris tui. 19 Herodias autem insidiabatur illi et volebat occidere eum, nec poterat: 20 Herodes enim metuebat Iohannen, sciens eum virum iustum et sanctum, et custodiebat eum, et audito eo multa faciebat, et libenter eum audiebat. 21 (60, 6.) Et cum dies oportunus accidisset, Herodes natalis sui cenam fecit principibus et tribunis et primis Galilaeae: 22 cumque introisset filia ipsius Herodiadis et saltasset et placuisset Herodi simulque recumbentibus, rex ait puellae, Pete a me quod vis, et dabo tibi. 23 Et iuravit illi quia Quicquid petieris dabo tibi, licet dimi-

17. και εδησεν αυτον] post φυλακῃ A.
— φυλακῃ] †praem. τῃ ϛ. 1s. | om. AB CLΔ. 33. EFGHKMSUV. Goth. ‖ και εβαλεν εις φυλακην D. 69. *a.b.f.ff*². *i.* Syr.Pst.MS. Arm. | Contra, MSS. Vulg. *c.g*¹·². Syr.Hcl. Memph. Goth. Æth. (Syr.Pst. impr. habet εβαλεν supra loco εδησεν).
— την γυναικα Bmg. *Tf.*
— ὁτι αυτην εγαμησεν] ὁτι εγαμησεν αυτην D. Vulg. *a.*(*b*).*c.f.g*¹. | Contra, *ff*². | om. *g*².*i.*
18. ελεγεν] ελεγαν K *Tf.*
— ὁ Ιωαννης] om. ὁ D. ‖ praem. αυτῳ (om. mox τῳ Ἡρωδῃ) 33. (vid. Matt. xiv. 4).
— ὁτι] om. D. Vulg. *c.f.ff*².*g*¹. Æth. | Contra, *a.b.l.* rel.
— σοι] σε D. *a.* | Contra, Latt. rel. *Orig.* iii. 471³.
— εχειν] post γυναικα 1. | Contra, *Orig.* iii.
— την γυναικα του αδελφου σου] αυτην 33. (*vid.* Matt. xiv. 4).
19. ἡ δε Ἡρωδιας ενειχεν αυτῳ] om. 33. (vid. Matt. xiv. 5).
— και 1°] om. E*.
— ηθελεν ABsC³D *Gr.* rel. Vulg. *f.ff*². rel. | εζητει C*. *a.b.c.d.i.*
— αυτον αποκτειναι ABsC³. rel. *b.f.* | αποκτ. αυτ. DU. Vulg. *a.c.i.* | αυτον απολεσαι C*.
19. ηδυνατο BsCD. rel. | εδυν. AΔK.
20. δικαιον] prophetam Syr.Hcl.mg.
— και ἁγιον] om. 1. ‖ add. ειναι D. (*c*).*g*².*i.*
— και συνετ.] om. και B.
— πολλα Vulg. *a.f.ff*². | add. ἁ 69. "quia (quod *g*².) multa faciebat" *b.g*². "illum multa facere" *c.*
— εποιει ACD. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. Æth. | ηπορει BL. Memph. | om. cum και seq. Δ.
— ηκουεν] ηκουσεν 69.
21. γενομενης] add. δε D*. (*a*).*b.c.* Memph. MS.
— ὁτε ABC. rel. | om. D. *a.b.* (*non habent* et Vulg. *c.f.ff*². sed ante legunt "cum.")
— γενεσιοις] γενεχλιοις D*. | γενεθλιοις D².
— εποιησεν BCDLΔ. 69. Latt. | ‡ εποιει ϛ. A. 1. 33. rel. Syrr.Pst.&Hcl.
— μεγ. αυτου] om. αυτου D. 1. Vulg. *a.b.f.* | Contra, *c.i.* rel.
— Γαλιλαιας] civitatis Syr.Hcl.mg.
22. και εισελθουσης] εισελθ. δε D *Gr.* (Vulg.) (*a.c*). | Contra, *b.f.ff*².
— αυτης της AC. 33. 69. rel. Syr.Hcl. (ipsius Vulg. *a.d.ff*².*g*²). | αυτου BDL Δ. | om. αυτης 1. *b.c.f.* Syr.Pst. Memph. Goth. Arm. Æth.
— ηρεσεν BC*L. 33. (vid. Δ infra). *c.ff*². Memph. Arm. (vid. Matt. xiv. 6). | ‡ και αρεσασης ϛ. AC³D. 1. rel. Vulg. *a.b.f.g*². (Syrr.Pst &Hcl.) Goth. (Æth.) | (Ἡρωδιαδος ορχησαμενην και. ρεσεν *sic* Δ).
22. ὁ δε βασ. ειπεν BC*LΔ. 33. (rex ait Vulg. *g*²). | ‡ ειπεν ὁ βασ. ϛ. C³D. 1. rel. *a.b.*(*f*).*ff*². Syr.Hcl. Goth. Arm. ("tunc dixit rex" *c.* "dixit" tantum *i*). | ειπεν δε ὁ βασ. A. (Syr.Pst.) Memph. (Æth.)
— εαν] om. DΔ. 1. *a.b.c.f.* | αν 69.
— θελῃς] -λεις DL. 1. H. | εθελῃς Δ.
— και δωσω σοι] ante ὁ εαν θελῃς K.
23. και ωμοσεν.... δωσω σοι] om. Γ. Syr. Hier. ‖ και ωμοσ. αυτ.] *post* βασ. μου 1. (ωμοσεν] ωμολογησεν F). ‖ ὁτι ὁ εαν με αιτ. δωσω σοι] om. 1.
— αυτῃ] om. L. ‖ add. πολλα D. *a.*(*b* "mulieri" pro "multum"). *ff*². Arm. | Contra, Vulg. *c.f.*
— ὁτι ὁ εαν AC²L. rel. Latt. rel. (C* n.l. vid. 1 supra). | ὁ τι εαν B.*Btly.*Δ. ὁτι ὁ αν 69. | ει τι αν D *Gr.*
— με αιτησῃς] αιτησῃς με AK. Goth. Arm. ‖ om. με L. 69. H. Vulg. *b. c.l.* Memph. | Contra, MSS. *a.f.ff*². Syrr.Pst.&Hcl. (Goth. Arm. supra). [Æth.] | (αιτησῃ Δ).
— ἑως ἡμισους ABsC. rel. | ἑως ἡμισυ L Δ. | ἑως ἡμισου K. | ἑως ἡμισεως S. | και το ἡμισυ D. Latt.
24. και ante εξελθ. B.*Bch.*LΔ. 33. Memph.

17. Herodiadem *Cl.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. P. H.
Memph.
(Goth.) Arm. Æth.
24. ἡ δὲ ἐξελ.

μου. 24 ‡ καὶ″ ἐξελθοῦσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς, Τί
‡ αἰτήσωμαι″; ἡ δὲ εἶπεν, Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ
‡ βαπτίζοντος″. 25 καὶ εἰσελθοῦσα ‡ εὐθὺς″ μετὰ
σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα, ᾐτήσατο λέγουσα, Θέλω
ἵνα ‡ ἐξαυτῆς δῷς μοι″ ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰω-
άννου τοῦ βαπτιστοῦ. 26 καὶ περίλυπος γενόμενος
ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς ‡ ἀνακειμένους″
26. αὐτ. ἀθετ. οὐκ ἠθέλησεν ‡ ἀθετῆσαι αὐτήν″. 27 καὶ ‡ εὐθὺς″ ἀπο-
27. ἐνεχθῆναι στείλας ὁ βασιλεὺς ‡ σπεκουλάτορα″ ἐπέταξεν ‡ ἐνέγ-
και″ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. ‡ καὶ″ ἀπελθὼν ἀπεκεφά-
λισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, 28 καὶ ἤνεγκεν τὴν
κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ
κορασίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ
αὐτῆς. 29 καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ‡ ἦλθαν″,
καὶ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνη-
√ μείῳ.

j Matt. 14:13. Lu. 9:10. ¶ Goth. ξα η
25 30 j Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰη-
σοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα † ὅσα ἐποίησαν ¶

dium regni mei. 24 Quae cum exisset, dixit matri suae, Quid petam? Et illa dixit, Caput Iohannis baptistae. 25 Cumque introisset statim cum festinatione ad regem, petivit dicens, Volo ut protinus des mihi in disco caput Iohannis baptistae. 26 Et contristatus rex propter iusiurandum et propter simul recumbentes noluit eam contristare, 27 sed misso speculatore praecepit adferri caput eius in disco. Et decollavit eum in carcere, 28 et attulit caput eius in disco et dedit illud puellae, et puella dedit matri suae. 29 Quo audito discipuli eius venerunt et tulerunt corpus eius et posuerunt illud in monumento.

30 (61, 8.) Et convenientes apostoli ad Iesum renuntiaverunt illi omnia quae egerant et do-

---

Æth. [Vulg. *c.* Arm.] "et illa" *g*¹.*i.* | ‡ἡ δε ς. ACD. rel. *a.b.f.ff*². Syrr.Pst. &Hel. Goth. (vid. Matt. xiv. 8. et infra).
24. εξελθουσα] ελθουσα Δ.
— αιτησωμαι AB.*Bch*.CDLΔ. 33. G. | ‡-σομαι ς. 1s. E. rel.
— του βαπτιζοντος B.*Btly*.LΔ. Syr.Hel. (om. του B.*Blc.*) | ‡του βαπτιστου ς. ACD. 33 (*sic*). rel. vv. (*vid.* Matt. xiv. 8. et ver. 25).
25. ευθυς BCΔ. 33. (‡ευθεως ς. A. rel.) Vulg. *f.ff*². Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. (*sic*). Æth. | om. DL. 1. *a.b.c.i.l.* Memph.
— μετα σπουδης] om. D. *a.b.c.* | Contra, Vulg. *f.*
— προς] εις H.
— ητησατο λεγουσα ABsC. 33. rel. Vulg. *f.* Syr.Hel. Memph. Goth. (Æth.) | ειπεν DΔ. 1. *a* (*b*).*ff*².*i.* (Syr.Pst.) Arm. (add. illi Syr.Pst.) [*c*].
— θελω ινα] om. D. *a.b* (*c*).*ff*².*i.* | Contra, Vulg. *f.*
— εξαυτης δως μοι BC*LΔ. Vulg. *a.b.* (*ff*²).*i.* Syr.Pst. Memph. Æth. (des mihi *f*). | ‡μοι δως εξαυτης ς. AC³. 1. 33. rel. (Syr.Hel.) Arm. [*c*]. | δος μοι D. | om. εξαυτης D. *f.* Goth. (vid. Matt. xiv. 8).
— πινακι] add. ωδε D. (vid. Matt.)
— βαπτιστου] βαπτιζοντος L.
26. και 1°] om. D *Gr.*
26. γενομενος] γεναμενος Δ.
— βασιλευς] add. ως ηκουσεν D *Gr.* *c.* *ff*².*g*².*i.* | Contra, Vulg. *a.b.f.*
— και τους] και δια τους D. Latt. (exc. *c*). Goth.
— ανακειμενους B.*Btly*.C*(ut vid.)LΔ. Syr.Pst. | ‡συνανακειμενους ς. AC²D. rel. vv. (vid. Matt. xiv. 9). | συνακειμενους *sic* K.
— ηθελησεν] ηθελεν 1.
— αθετησαι αυτην BCLΔ. | ‡αυτην αθετησαι ς. AD. rel. vv. [*c*]. | ανταθετησαι *sic* 69.
27. και] αλλα D. Vulg. *a.c.f.ff*².*g*¹.*l.* Syr. Pst. | Contra, *b.* Syr.Hel. rel.
— ευθυς BCLΔ. | ‡ευθεως ς. AD. rel. | om. Vulg. *c.ff*².*g*¹.*i.l.* (Contra, *a.b.f*).
— αποστειλας] απολυσας 1.
— ὁ βασιλευς] om. D. 1. Latt. | Contra, rel. (ante αποστειλας K).
— σπεκουλατορα AB.*Btly*.(D)LΔ. 1. 33. 69. EFGHKMSU *Tf.*V. Syr.Hel.mg. *Graece.* (-τοραν D*. C n.l.) | ‡-τωρα ς. Γ *sic.* (σπεκολ. D).
— ενεγκαι BCΔ. | ‡ενεχθηναι ς. ADL. rel. | εχθηναι 69.
— την κεφ. αυτου] αυτ. τ. κεφ. K. (Johannis Syr.Pst.) ‖ add. επι πινακι CΔ. Vulg. *c.g*¹. (vid. ver. 28). | Contra, A BDL. rel. *a.b.f.ff*².*i.* rel.
— και απελθων B.*Btly*.CLΔ. 1. *a.c.ff*².*i.* Syr.Pst. Memph.Schw. (Æth.) | "et" (tantum) Vulg. *e.* | ‡ὁ δε απελθ. ς. AD. rel. (*b.f*). Syr.Hel. Goth. Arm. | ad ηνεγ. τ. κεφ. αυτου] om. 33.
28. αυτου] om. D. *a.* (Johannis Syr.Pst. Æth.)
— αυτην 1°] om. LΔ. 1. (*non* 33). *b.c.* Syr.Pst. Arm. | Contra, rel.
— εδωκεν 2°] ηνεγκεν C. 33. Memph.MS. | Contra, ABsDLΔ. 1. rel. vv. (Arm. utrq. lect. habet).
— αυτην 2°] om. D. 33. Latt. (exc. *b.f*). Syr.Pst. Arm. Æth. | Contra, ABsCLΔ. 1. rel. *b.f.* Syr.Hel. Memph. Goth.
29. και ακουσαντες MSS. *a.* vv. | ακουσαντες δε D. Memph.W. | [Vulg. *b. c.f*].
— ηλθαν BL. 33. | ‡ηλθον ς. ACD. rel.
— μνημειῳ] praem. τῳ *St.* D. 1s. | om. *Elz.* AB.*Bch*.CLΔ. 33. 69. EFsGHK MSUVΓ.
30. παντα] †add. και ς. A. rel. Syr. Hel. Goth. | om. B.*Bch*.CDLΔ. 1. 33. EV. Latt. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth.
— εποιησαν και ὁσα εδιδαξαν] εδιδ. κ. ὁσα εποι. K. | (εποιησεν Δ).

---

24. at illa *Cl.* | 26. est rex *Cl.* | discumbentes *Cl.* | 30. ei omnia *Cl.*

A B (C) D. L Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUVΓ.

¶ C
k ‖ Matt. 14:14-2. ‖ Lu. 9:11-17. ‖ Joh. 6: 1-13. Matt. 15:32, etc. cap. 8: 1, etc.
32. [τῷ πλοίῳ]

ξβ ι καὶ ὅσα ἐδίδαξαν. 31 καὶ ‡ λέγει″ αὐτοῖς, Δεῦτε ὑμεῖς
αὐτοὶ κατ᾽ ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ‡ ἀναπαύσασθε″
ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες
πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν ‡ εὐκαίρουν″ ¶. 32 k καὶ ἀπῆλ-
θον εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ κατ᾽ ἰδίαν. 33 καὶ
εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας † καὶ ‡ ἔγνωσαν″ † πολλοί,
καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ
1ϛ′ ξγ ϛ καὶ προῆλθον αὐτούς †. 34 καὶ ἐξελθὼν εἶδεν † πολὺν
ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ‡ ἐπ᾽ αὐτούς″, ὅτι ἦσαν
ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα, καὶ ἤρξατο διδά-
ξδ α σκειν αὐτοὺς πολλά. 35 καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενο-
μένης προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ‡ ἔλεγον″
ὅτι Ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή·
36 ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ
ἀγροὺς καὶ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς † τί † φά-
γωσιν †. 37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Δότε αὐ-

euerant. 31 (62, 10.) Et ait illis,
Venite seorsum in desertum
locum et requiescite pusillum.
Erant enim qui veniebant et re-
diebant multi, nec manducandi
spatium habebant. 32 (63, 6.) Et
ascendentes in navi abierunt in
desertum locum seorsum. 33 Et
viderunt eos abeuntes et cogno-
verunt multi, et pedestres de
omnibus civitatibus concurre-
runt illuc et praevenerunt eos.
34 Et exiens vidit multam tur-
bam Iesus et misertus est super
eos, quia erant sicut oves non
habentes pastorem, et coepit
docere illos multa. 35 (64, 1.) Et
cum iam hora multa fieret, ac-
cesserunt discipuli eius dicen-
tes, Desertus est locus hic, et
iam hora praeterivit: 36 dimitte
illos, ut euntes in proximas
villas et vicos emant sibi cibos
quos manducent. 37 Et respon-
dens ait illis, Date eis [vos]

30. ὁσα 2o] om. C*. 1. Latt. ("quomodo" c). | Contra, ABC³D. rel. vv.
31. λεγει B.*Btly*.CLΔ. 33. (Latt.) | ‡ ειπεν ϛ. AD. rel. *a*.
— αυτοις] add. ὁ Ιησους D. 69. Latt. (exc. Vulg. *ff*².) | Contra, rel.
— ὑμεις αυτοι κατ᾽ ιδιαν ABsCLΔ. 33. rel. Syr.Hel. | om. αυτοι 1. *b.f.l.* Memph. Arm. | ὑπαγωμεν D. (*a*).*c.ff*².*i.* Æth. | eamus seorsum *a.* seorsum (tantum) Vulg. (abeamus in desertum nos soli Syr.Pst.)
— εις] επ᾽ LΔ.
— αναπαυσασθε AB.*Bch*.CΔ. 69. M. | ‡ αναπαυεσθε ϛ. DL. rel.
— οἱ ὑπαγ.] om. οἱ KM. (? C*).
— ευκαιρουν AB.*Btly*.(LΔ). 69. EFGHVΓ. (ευκαιρου LΔ). | ‡ ηυκαιρουν ϛ. C. 1s. 33. KMSsU. | ευκαιρως (-ος*) ειχον D.
32. και] add. αναβαντες εις το πλοιον (vid. infra) D. Latt. (exc. *b*).
— απηλθον] -θεν 69. EFGHVΓ. | Contra, rel.
— εις ερημ. τοπ. τῳ πλοιῳ A. (1). rel. Syrr.Pst.&Hel. Æth. (τῳ πλοιαριῳ 1). | εν τῳ πλοιῳ εις ερημον τοπον BLΔ. (33 om. εν). 69. Memph. Arm. (vid. Matt. xiv. 13). | εις ερημον τοπον tantum D. Latt.
33. ειδον] ειδαν D. | ιδοντες 1. (om. και ante εγνωσαν).
— ὑπαγοντας] † add. οἱ οχλοι ϛ. 69. (vid. Matt. xiv. 13. Luc. ix. 11). | om. ABDLΔ. 1. 33. EFGHKMSUVΓ. Latt. Syr.Hel. Memph. Arm. Æth. (praem. πολλοι Syr.Pst. om. postea). ‖ om. και seq. 1. *b*.
33. εγνωσαν B***Bch*.D. 1. | ‡ επεγνωσαν ϛ. AB²L. 33. rel. ‖ † add. αυτον ϛ. 69. Γ. rel. | add. αυτους ALΔ. 33. KMU. *f.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Æth. | *non habent* BD. 1. Vulg. *a.b.c.l.* Arm.
— πολλοι] om. 69.
— πεζῃ] πεζοι L. "pedestres" Latt. ("pedestre" *d*).
— πασων των] παντων D.
— συνεδραμον εκει και προηλθον αυτους AB. rel. Vulg. *f.* Syr.Hel. Memph. Arm. Æth. | *sic* sed προσηλθ. LΔ. 69. Γ. (αυτοις Δ. αυτῳ 69. αυτοι Γ). | συνειδραμον και ηλθον εκει 1. | συνεδραμον προς αυτους 33. | om. και προηλθ. αυτ. D. (Latt. et Syr.Pst. vid. infra). ‖ † add. και συνηλθον προς αυτον ϛ. 33.⁎ *f.* Syr.Hel. Æth. | add. και συνεδραμον προς αυτον A. | add. και συνεισηλθον προς αυτ. 69. | add. και συνηλθον αυτου D. *b*.(*c*).*ff*².*i.* | om. BLΔ. 1. Vulg. *c.l.* Syr.Pst. Memph. Arm. | (concurrerunt ibi et venerunt *a.* concurrerunt ibi et convenerunt illuc *b.* et concurrerunt illuc *c.* concur. illuc et conven. illuc *ff*².*i.* anteverterunt eum illuc Syr.Pst.)
34. ειδεν] και ειδων D. (*a.b.c.ff*²).*i.* ‖ † add. ὁ Ιησους ϛ. Δ. rel. *ff*². Syr.Hel. | praem. id. AU. *c.f.*(*i*). Syr.Pst. Æth. | id. post πολ. οχλον D. Vulg. *a.b.l.* | om. BL. 1. 33. 69. *g*¹. Memph. Arm.
— πολυν οχλον] οχλον πολυν 33. Vulg. *Cl. a.f.* | Contra, *Am. b* [*c*].
34. και εσπλ.] om. και D. *a.b.c.ff*².*i.* | Contra, Vulg. *f.*
— επ᾽ αυτους BDF. | ‡ επ᾽ αυτοις ϛ. A L. rel. (vid. Matt. xiv. 14). | illis *c.ff*². eis *a.* (Contra, Vulg. *b.f.i*).
— διδασκειν αυτους] αυτους διδασκειν AK Γ. Vulg. *Cl.ff*². | Contra, rel. *Am.* Latt. rel.
35. και ηδη] ηδη δε D. *a.*
— γεινομενης D.
— αυτῳ οἱ μαθηται αυτου ελεγον BLΔ. 33. Memph. | ‡ αυτῳ οἱ μαθηται αυτου λεγουσιν ϛ. E. rel. Syrr.(Pst.)&Hel. (dicentes Latt.) | οἱ μαθ. αυτ. λεγουσιν αυτῳ DK. *b.g*². | οἱ μαθ. αυτῳ λεγουσιν A. | om. αυτου 1. 69. *c.* Arm. | om. αυτῳ Vulg. *a.* Arm. Æth. | post λεγουσιν add. αυτῳ 69.
— εστιν ὁ τοπος και] εστιν τοπος D*.
— ηδη 2°] ἡ L. | (ἡ ὡρα ηδη πολλη 1).
36. κυκλῳ] εγγιστα D. Latt.
— αγρους και κωμας] κωμας και αγρους 1.
— κωμας] εις τας κωμας ἱνα D. (om. και κωμας Δ).
— ἑαυτοις] αυτοις L*K. | ἑαυτους 33. 69. M. (αγορασωσιν ἑαυτοις αρτους] καταλυσωσι 1). ‖ † post ἑαυτους add. αρτους ϛ. A. rel. Vulg. *b.c.f.l.* Syrr. Pst.&Hel. Æth. (vid. 1 supra). | om. BDLΔ. *a.ff*².*i.* Memph. Arm.
— τι φαγωσιν BLΔ. Vulg. *a.c.ff*².*g*².*i.l.* Memph. | τι φαγειν D. | τι † γαρ″ φαγωσιν † ουκ εχουσιν″ ϛ. A. rel. (*b*).*f.* Syrr.Pst.&Hel. (Arm.) Æth.

31. redibant *Cl.* | et nec spatium manducandi *Cl.* | 32. navim *Cl.* | 33. *add.* et (ante de) *Am.* | 34. turbam multam *Cl.* | illos docere *Cl.* | 35. praeteriit *Cl.* | 37. illis *Cl.* | *om.* vos *Am.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. P. H.
Memph.
Arm. Æth.
37. *δώσωμεν*
38. *ἔχετε ἄρτους*
— *λέγουσιν* [*αὐ-τῷ*],
41. *παρατιθῶσιν*
43. *κλάσματα δώ-δεκα*
— *κοφίνων*

τοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Ἀπελθόν-
τες ἀγοράσωμεν ‡ δηναρίων διακοσίων" ἄρτους, καὶ
‡ δώσομεν" αὐτοῖς φαγεῖν; 38 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, Πό-
σους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε† ἴδετε. καὶ γνόντες λέ-
γουσιν, Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας. 39 καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς
ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ
χόρτῳ. 40 καὶ ‡ἀνέπεσαν" πρασιαὶ πρασιαί, ‡κατὰ"
ἑκατὸν καὶ ‡κατὰ" πεντήκοντα. 41 καὶ λαβὼν τοὺς
πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν
οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρτους καὶ
ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς†, ἵνα παραθῶσιν αὐτοῖς, καὶ
τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισεν πᾶσιν. 42 καὶ ἔφαγον πάν-
τες καὶ ἐχορτάσθησαν, 43 καὶ ἦραν κλασμάτων δώ-
δεκα κοφίνους ‡πληρώματα", καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων.
44 καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους † πεντακισχίλιοι
ἄνδρες.

manducare. Et dixerunt ei, Euntes emamus denariis du-
centis panes, et dabimus eis manducare.
38 Et dicit eis, Quot panes habetis? ite et vi-
dete. Et cum cognovissent, dicunt, Quinque, et duos pisces.
39 Et praecepit illis ut accumbere facerent omnes secundum contubernia super viride fae-
num.
40 Et discubuerunt in partes per centenos et per quinquagenos.
41 Et acceptis quinque panibus et duobus piscibus intuens in caelum benedixit, et fregit panes et dedit discipulis suis ut ponerent ante eos, et duos pisces divisit omnibus.
42 Et manducaverunt omnes et saturati sunt:
43 et sustulerunt reliquias fragmentorum duodecim cophinos plenos, et de piscibus.
44 Erant autem qui manducaverunt quinque milia virorum.

37. *ὁ δε*] *και* D. Latt. [*c*]. Æth.
— *αυτοις* 1° BsDΔ. 69. rel. vv. | om. A L. 1. 33. ‖add. *ὁ Ιησους* D. *a*.(*c*).*i*. (ante *ειπεν* *f*.*ff*²*.g*²). | Contra, Vulg. *b*.
— *και λεγ.*] *οἱ δε λεγ.* 33.
— *αυτῳ*] om. 1.
— *αγορασωμεν*] *-σομεν* L*. 1. *Tol. a.b. c.ff*²*.g*¹. | Contra, Vulg. *f.g*².
— *δηναριων διακοσιων* ABLΔ. 1. 33. 69. EFGHKSUV. *Am. a.b.f.g*¹*.i*. Syr.Hcl. | ‡*διακ. δηναρ.* ς. DMΓ. Vulg.*Cl. c.ff*²*.g*². Syr.Pst. Arm. Æth. (vid. Joh. vi. 7).
— *αρτους*] *αυτους sic* 33. | *αυτοις* Δ*. | *τους αρτους* Δ².
— *δωσομεν* AB.*Btly.Blc.*LΔ. Latt. | *δωσωμεν* B.*Bch.*D. 33. 69. | ‡*δωμεν* ς. 1. rel.
— *αυτοις φαγειν*] *φαγειν αυτοις* 33. | *αυτους φαγ.* L. ‖add. *ἱνα ἑκαστος βραχυ λαβῃ* 69. (vid. Joh. vi. 7).
38. *ὁ δε λεγει αυτοις* ABsL. rel. *c.ff*². vv. | *και λεγει αυτ.* D. Vulg. (*a*).*f.g*². Æth. [*b*. Arm.] ‖add. *ὁ Ιησους* D. *b*.
— *αρτους εχετε* AD. 1. 33. 69. rel. Vulg. *a.b.*(*c*)*.f.ff*²*.g*²*.i*. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. (vid. Matt. xv. 34). | *εχετε αρτους* BLΔ. Æth. (vid. cap. viii. 5). | (*εχετες* D).
— *ιδετε*] †praem. *και* ς. AΔ. rel. Vulg. *a.f.ff*². Syr.Hcl. | om. B.*Bch.*DL. 1. 33. *b.c*. Syr.Pst. Memph. Arm.Zoh. Æth.
— *και γνοντες*] om. *και* 1. | *γνοντες δε* A.
— *λεγουσιν*] add. *αυτῳ* AD. 69. Mmg. *Tol. a.b.f.ff*²*.i.l*. Syr.Pst. Arm. Æth. (vid. Matt. xiv. 17). | Contra, BsLΔ. 1. 33. rel. Vulg. *c*. Syr.Hcl. Memph.
— *πεντε*] add. *αρτους* D. *a.c.f.ff*²*.i*. Syr.Pst. Memph. (vid. Matt. xiv. 17). | Contra, rel. Vulg. *b.g*²*.l*. rel.
39. *αυτοις*] om. D *Gr*. | Contra, *Orig*. iii. 479ᶜ. 509ᶠ. ‖add. *ὁ Ιησους* D. *a.b.f.g*². | Contra, Vulg. *c.ff*². rel. *Orig*. iii. *bis*.
— *ανακλιναι* AB²*Bch.*DLΔ. 33. rel. *Orig*. iii. 510ᵃ. | *ανακλιθηναι* B**Bch*. 1. 69. G. *Orig*. iii. 479ᶜ.
— *παντας* sic *Orig*. iii. 509ᶠ. (ante *ανακλ.*) | om. Arm. | *αυτους* 33. (*πασιν* ante *ανακλ*. *Orig*. iii. 479ᶜ).
— *συμποσια συμποσια* *Orig*. iii. 479ᶜ. | *semel* L. | *κατα την συνποσιαν* D. Latt. (om. *a*).
40. *ανεπεσαν* B.*Bch.*Δ. 1. EFGH *Tf.*MV. | ‡*ανεπεσον* ς. ADL. rel. *Orig*. iii. 479ᶜ.
— *πρασιαι πρασιαι*] *semel* LΔ. | in partes Vulg. *b.d.ff*²*.l*. omnes in partes *g*². plurimi *c*. per contubernia *f*. convivia per contubernia *i*. (om. *a*).
— *κατα bis* BD. (Memph. KATA P̄ P̄... KATA N̄ N̄ vocabulo Graeco servato). | ‡*ανα* ς. AL. rel. (vid. Luc. ix. 14). 1° sic 33. *Orig*. iii. 479ᶜ. 2° om. 33. *a.l*. *Orig*. iii.
41. *τους πεντε* (vid. *Orig*. iii. 510ᵃ).] om. *τους* D. (mox *ανεβλεψας* A).
— *ηυλογησεν* LΔ.
— *κατεκλασεν*] *εκλασεν* L. (vid. Matt. xv. 36). | *κλασας εδωκεν τοις μαθηταις τους αρτους* 33. (vid. Matt. xiv. 19).
— *αρτους*] praem. *πεντε* D. *b.c*.
— *μαθηταις*] †add. *αυτου* ς. AD *Gr*. rel. (Latt.) Syrr.Pst.&Hcl. Æth. | om. BLΔ. 33. *d.g*². Memph. Arm.
41. *παραθωσιν* AD. 1. 33. rel. | *παρατιθωσιν* BLΔM*.
— *αυτοις* ABL. rel. *c*. vv. | *κατεναντι αυτων* D. (Latt.) | *τῳ οχλῳ* M*.
— *εμερισεν*] praem. *και* S. | *παρεθηκεν* M mg. (*μερισε* Γ).
42. *παντ. κ. εχορτ.*] *κ. εχορτ. παντ.* 1. (vid. Luc. ix. 17). ‖om. *παντες* 33. Arm.Zoh.
43. *ηραν*] add. *το περισσευον των* FU. Æth. (vid. Matt. xiv. 20. xv. 37). | add. *τα περισσευματα* 33. Latt. (exc. *b.c*). vid. cap. viii. 8.
— *κλασματων δωδεκα* AD. 33. 69. rel. Latt. Syrr.Pst.(&Hcl.) Memph. (vid. Matt. xiv. 20). | *κλασματα δωδεκα* B.*Btly.Blc.*LΔ. Arm. | *δωδεκα* tantum 1. [Æth.]
— *κοφινους* ADLΔ. 33. rel. Latt. (vid. Matt.) | *κοφινων* B. 1. 69.
— *πληρωματα* BLΔ. 1. 69. | ‡*πληρεις* ς. AD. rel. Latt. ut vid. (om. *f.i*). vid. Matt. [Æth.] (h. 33).
— *ιχθυων*] praem. *δυο* 69.
44. *ησαν*] om. M*.
— *τους αρτους*] om. D. 1. Vulg. *a.b.l*. Arm. (vid. Matt. xiv. 21. xv. 38). | Contra, *c.f*. | *τους πεντε αρτους* M.
— *πεντακ.*] †praem. *ὡσει* ς. 1*s*. Arm. (vid. Matt. xiv. 21). | om. ABDLΔ. 33. 69. EFGHKMSUVΓ. Latt. Syrr.Pst. &Hcl. Memph. Æth.
— ad fin.] add. praeter faeminas et liberos Æth.*a.m*.

37. duc. den. *Cl.* | illis *Cl.* | 40. *om.* per 2° *Cl.*

A B D. L [X] Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUVΓ.
[1]‖Matt. 14:22-36. ‖Joh. 6:16-21.

ξε ς 26 [45] [1] Καὶ ‡εὐθὺς″ ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ
ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς
ξς β Βηθσαϊδάν, ἕως αὐτὸς ‡ἀπολύει″ τὸν ὄχλον. [46] καὶ
ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξα-
IZ′ ξζ δ σθαι. [47] καὶ§ ὀψίας γενομένης ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ
§ X τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. [48] καὶ
‡ἰδὼν″ αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν, (ἦν
48. [καὶ] περὶ γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς,) † περὶ τετάρτην φυλα-
κὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ
τῆς θαλάσσης. καὶ ἤθελεν παρελθεῖν αὐτούς· [49] οἱ
δὲ ἰδόντες αὐτὸν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης,
ἔδοξαν φάντασμα εἶναι καὶ ἀνέκραξαν· [50] πάντες
50. ὁ δὲ εὐθ. γὰρ αὐτὸν ‡εἶδαν″, καὶ ἐταράχθησαν. καὶ ‡εὐθὺς″ ἐλά-
λησεν μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, Θαρσεῖτε, ἐγώ
ξη ς εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. [51] καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ

[45] (65, 6.) Et statim coegit discipulos suos ascendere navem ut praecederent eum trans fretum ad Bethsaidam, dum ipse dimitteret populum. [46] (66, 2.) Et cum dimisisset eos, abiit in montem orare. [47] (67, 4.) Et cum sero esset, erat navis in medio mari, et ipse solus in terra. [48] Et videns eos laborantes in remigando, erat enim ventus contrarius eis, et circa quartam vigiliam noctis venit ad eos ambulans super mare, et volebat praeterire eos. [49] At illi ut viderunt eum ambulantem super mare, putaverunt phantasma esse, et exclamaverunt: [50] omnes enim eum viderunt et conturbati sunt. Et statim locutus est cum eis et dixit illis, Confidite, ego sum, nolite timere. [51] (68, 6.) Et ascendit ad illos in navem, et ces-

45. *ευθυς* BLΔ. (hiat 33). | ‡*ευθεως* ς. AD. rel. *Orig.* iii. 482f. ‖add. *εξεγερθεις* D. *a.b.c.ff*².*g*².*i.* | Contra, Vulg. *f.* rel. *Orig.* iii.
— *το πλοιον* *Orig.* iii. | om. *το* 1. 33.
— *προαγειν*] *προσαγειν* D*. ‖add. *αυτον* D. 1. 69. Latt. ("ante eos" *g*²). Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iii. 482f. (vid. Matt. xiv. 22). | Contra, A BsL. rel. (hiat 33). Syr.Hcl.
— *το περαν προς*] om. 1. (*τ. περ. εις* *Orig.* iii.)
— *Βηθσαιδαν* BsL. 69. (Γ). rel. Vulg. *c.f.ff*².*g*². Arm. | *Βηθσαιδα* 1. *Orig.* iii. | *Βηδσαιδαν* A. *b.* | *Βηδσαιδα* Memph. | *Βησσαιδαν* D. *a.*(*i*). | *Βησαιδα* Δ*Gr.* (hiat 33).
— *ἑως αυτος* MSS. Vulg. *a.c.d.f.* rel. | *αυτος δε* D *Gr.* *b.* | *ἑως αυτους* L. | *ἑως ιδειν αυτον* Δ.
— *απολυει* BDLΔ. 1. | *απολυσει* 69. E* KΓ. | ‡*απολυσῃ* ς. A. rel. (vid. Matt. xiv. 22).
— *τον οχλον*] *τους οχλους* 1. 69. (Syrr. puncta pl. habent). Arm.MSS. Æth. (vid. Matt.)
46. *απηλθεν*] *ανηλθεν* 1.
47. *ην*] om. Δ. ‖add. *παλαι* D *Gr.* 1. *b.*
— *εν μεσῳ*] *εμμεσῳ* ALΔM*. | om. *εν* K*. | (*εν μεσῃ τῃ θαλασσῃ* D).
— *επι της γης*] praem. *ην* AU. | add. *ην* M. Memph.
48. *ιδων* BDLΔ. Vulg. *a.b.f.ff*². Memph. | ‡*ειδεν* ς. AX. rel. (*i*). Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. (invenit *c*).
— *εν τῳ ελαυνειν* ABsLX. rel. Vulg. *f.* Memph. Arm. | *και ελαυνοντας* D. (*a.b.c.ff*²). (Syrr.Pst.&Hcl.) [Æth.] ‖praem. *εν τῳ πλοιῳ* Δ.
48. *ὁ ανεμος εναντιος*] *εναντ. ὁ αν.* A. 1. (vid. Matt. xiv. 24). | Contra, rel.
— *αυτοις*] om. 1. (vid. Matt.) ‖add. *σφοδρα* 69.
— *περι*] †praem. *και* ς. ADX. rel. Vulg. (*c*).*f.ff*².(*i*). Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. | om. BLΔ. *a.*(*b*). [Memph.]
— *ερχεται*] add. *ὁ Ιησους* D. (*a.f*).*ff*². (*g*²).*i.* Syr.Pst. | Contra, Vulg. *b.c.* rel.
— *προς αυτους*] om. D. *a.b.c.ff*².*i.* | Contra, Vulg. *f.g*².
— *περιπατων επι της θαλασσης*] *επι της θαλ. περιπατ.* 1. | *περιπατ. εν τῃ θαλασσῃ* 33.
— *και ηθελεν παρελθειν αυτους*] om. G (vid. Matt.) ‖*ηθελεν*] *ηθελησεν* D. ‖*αυτους*] *αυτοις* L.
49. *περιπατουντα επι της θαλασσης* AD X. 1. 69. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. | *επι της θαλ. περιπατ.* BLΔ. 33. (vid. Matt. xiv. 26 ubi etiam in verborum ordine varietas inest: ibi tamen versiones praeter Syriacas ordinem alterum habent, et hic alterum: inde facile liquet quaenam vera Marci quae Matthaei lectio judicanda sit).
— *εδοξαν*] post *φαντασμα* 1.
— *φαντασμα ειναι* ADX. (1). 69. rel. Latt. Arm. | *ὁτι φαντασμα εστιν* BLΔ. 33. (vid. Matt. xiv. 26).
50. *γαρ αυτον ειδ.*] om. D. *a.b.c.ff*².*i.* | Cont., Vulg. *f.* ‖*ειδαν* B. | ‡*ειδον* ς. AL. rel.
50 *και* ante *ευθ.* ADX. 1. 69. rel. Latt. [*c.* n.l.] Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. | *ὁ δε* B.*Btly.*LΔ. 33. Memph.
— *ευθυς* B.*Btly.*LΔ. (‡*ευθεως* ς. AX. rel.) vv. | om. D. 33. *c.i.*
— *μετ' αυτων και λεγει αυτοις* ABsLX. 1. rel. Vulg. *f.* vv. | *προς αυτους λεγων* D (*a.b.ff*².*i*). (Arm.) | *προς αυτους και λεγει αυτοις* 33. [*c*].
— *θαρσειτε*] om. G.
51. *προς αυτους*] post *πλοιον* D. *a* (ut vid.). *c.i.* Memph. | Contra, Vulg. *b.f.* rel.
— *λιαν*] om. D *Gr.* 1. *b.* (Arm. habet ad fin. ver.) | Contra, rel. Vulg. *a.c.d.f.* rel.
— *εκ περισσου* AX. 33. 69. rel. (*εκπερισσως* 1.) Vulg. *c.*(*f*). Syr.Hcl. Arm. | *περισσως* D. *b.* | om. BLΔ. *a* (ut vid.). Syr.Pst. Memph. (ut vid.). Æth.
— *ἑαυτοις*] *αυτοις* L.
— *εξισταντο*] *εξεσταντο* D*. | *εξεπλησσοντο* 1. ‖†add. *και εθαυμαζον* ς. AD X. 33. rel. (*a*).*b.f.* Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. (vid. Act. ii. 7). | om. B.*Bch.Blc.* LΔ. 1. Vulg. *c.i.l.* Memph.
52. *τοις αρτοις*] *τοις αυτοις* Δ. ("*de his*" Δ Lat.!).
— *αλλ' ην* BLΔ. 33. M²mg.S. Syr.Hcl. mg. Memph. (cor autem illorum obtusum erat *b*). | ‡*ην γαρ* ς. ADX. 1. rel. (Latt.) Syrr.Pst.&Hcl.(txt.) Arm. Æth.
— *αυτων ἡ καρδια* AB.*Bch.*X. 33. EFG

45, 51. navim *Cl.* | 48. supra mare *Cl.* | 49. *id.* | 50. viderunt eum *Cl.* | dixit eis *Cl.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. P. H.
Memph.
[Goth.] Arm. Æth.
51. ἐξίσταντο [καὶ ἐθαύμαζον] ϛ0
52. ἦν γὰρ β
§ Goth.

πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν [ἐκ περισ-
σοῦ] ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο †. 52 οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ
τοῖς ἄρτοις· ‡ἀλλ' ἦν″ ‡αὐτῶν ἡ καρδία″ πεπωρωμένη.
27 53 Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν ‡Γεν-
νησαρὲτ″ §καὶ προσωρμίσθησαν. 54 καὶ ἐξελθόντων
αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου ‡εὐθὺς″ ἐπιγνόντες αὐτὸν 55 ‡πε-
ριέδραμον″ ὅλην τὴν ‡χώραν″ ἐκείνην, *καὶ″ ἤρξαντο
ἐπὶ τοῖς ‡κραβάττοις″ τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν,
ὅπου ἤκουον ὅτι [ἐκεῖ] ἐστιν. 56 καὶ ὅπου ἂν εἰσε-
πορεύετο εἰς κώμας ἢ *εἰς″ πόλεις ἢ *εἰς″ ἀγρούς, ἐν
ταῖς ἀγοραῖς ‡ἐτίθεσαν″ τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκά-
λουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ
ἅψωνται, καὶ ὅσοι ἂν ‡ἥψαντο″ αὐτοῦ, ἐσώζοντο.

— ἥπτοντο

savit ventus: et plus magis intra se stupebant. 52 Non enim intellexerant de panibus: erat enim cor illorum obcaecatum.

53 (69, 2.) Et cum transfretassent, pervenerunt in terram Gennesareth et applicuerunt. 54 Cumque egressi essent de navi, continuo cognoverunt eum, 55 et percurrentes universam regionem illam coeperunt in grabattis eos qui se male habebant circumferre ubi audiebant eum esse. 56 Et quocumque introibat in vicos vel in villas aut in civitates, in plateis ponebant infirmos, et deprecabantur eum ut vel fimbriam vestimenti eius tangerent, et quotquot tangebant eum salvi fiebant.

VII. ΙΗ′ ο ι
m ‖ Matt. 15: 1-20.

28 1 m Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι

1 (70, 10.) Et conveniunt ad eum Pharisaei et quidam de

HKMSUVΓ. | ‡ἡ καρδια αυτων ϛ. DLΔ. 1. 69. Latt.

53. διαπερασαντες] add. εκειθεν D. *b.c.ff*². (praem. *a.i*). | om. Vulg. *f.g*¹. rel.

— ηλθον επι την γην AD. 1. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Memph. (e sil. Schw.) Æth. | ηλθον εις την γην X. | ηλθον εις γην 69. (om. την γην Arm.) | επι την γην ηλθον εις BL. 33. | επι την γην εις Δ.

— Γεννησαρετ ALΔ. 33. MΓ. *a.* | ‡Γενησαρετ ϛ. B (ap. Btly., sed ed. Cephalaei qua usus est collator habet unum tantum ν̄, sic etiam Matt. xiv. 34). | Γεννησαρεθ B**Tf.*X. 1. EGKSUV. *Am. f.g*¹·². Syr.Hel. Memph. | Γενησαρεθ 69. FH. Vulg.*Cl.* (Æth.) | Γεννησαρ D. *b.* Syr.Pst. Genesar *c.ff*². (om. *i*).

— και προσωρμισθησαν ABLX. 33. rel. Vulg. *f.g*¹. Syr.Hel. Memph. Goth. Æth. | om. D. 1. *a.b.c.ff*².*i.* Syr.Pst. Arm. (vid. Matt. xiv. 34).

54. αυτων] in mg. B.*Btly.*

— ευθυς BLΔ. 69. | ‡ευθεως ϛ. AD. rel.

— επιγνοντες ABsLX. rel. Goth. Arm. | επεγνωσαν D. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Æth.

— αυτον] add. οἱ ανδρες του τοπου εκεινου AΔ. 1. 33. (69). G. (*c*).*g*². Syr.Pst. Arm. (om. εκεινου 69). vid. Matt. xiv. 35. | om. BDLX. rel. Vulg. *a.b.f.* Syr. Hel. Memph. Goth. Æth.

55. περιεδραμον BLΔ. 33. 69. Memph. Æth. (et eucurrerunt Syr.Pst.) | ‡περιδραμοντες ϛ. AX. rel. Goth. (et eum eucurrissent Syr.Hel.) | περιδραμοντες δε D. *a.* | και εκπεριδραμοντες 1. (και περιδραμοντες Latt. Arm.) ‖ add. εις 69.

55. χωραν B.*Btly.*LΔ. 33. (Latt.) Syr. Pst. Memph.*Gr.* Goth. (Æth.) | ‡περιχωρον ϛ. ADX. rel. *b.* Syr.Hel. Arm. (vid. Matt. xiv. 35).

— και ηρξαντο BLΔ. 33. 69. Syr.Pst. Memph. ("et attulerunt" Æth.) | *om. και ϛ. ADX. 1. rel. (vid. Latt. rel. supra).

— τοις κρ.] om. τοις D. 1. 69.

— κραβαττοις AL. 1. 33. 69. F²GKMU VΓ. | κραβατοις B**Tf.*XΔF*. | γραβαττοις D. | ‡κραββατοις ϛ. B²*Tf.*EHS*s*.

— τους κακως εχοντας περιφερειν ABL. rel. Vulg. *c.f.* (Goth.) | φερειν παντας τους κακως εχοντας D. *a.b.ff*².(*i*). Memph. (Arm. Æth.) (om. παντας *i.* Arm.Zoh. Æth.) | adducere eos qui pessime affecti erant, ferentes eos in grabattis Syr.Pst. adducere in grabattis male affectos Syr.Hel.)

— περιφερειν] φερειν D(ut supra). 1. M. Memph. (ut supra). Goth.

— ὁπου] praem. περιεφερον γαρ αυτους D. *a.b.ff*².*i.* Æth. | Contra, Vulg. *c.f.* rel.

— ηκουον] αν ηκουσαν D.

— ὁτι εκει εστιν AX. 33. 69. rel. Syr.Hel. Memph. Arm. | ὁτι εστιν εκει 1. | ὁτι εστιν BLΔ. Syr.Pst. Goth. Æth. eum esse Vulg. *c.f.l.* illum esse *i.* | τον Ιησουν ειναι D. *a.*(*b*).*ff*². (add. Ιησους M²*Tf.*)

56. ὁπου αν ABsL. 69. rel. | ὁπου εαν XΔ. 33. Γ. | ὁποτ' αν 1. | που αν D.

— εισεπορευετο BsDX. rel. | εισεπορευοντο ALM. | εισπορευονται Δ.

56. κωμας] κωμην F.

— πολεις η] ante κωμας M. Æth. (πολιν M*).

— *εις″ πολεις η *εις″ αγρους B(L)Δ. 33. (Vulg.) *c.* Syr.Hel. Goth. Arm. (εις αγρους om. L*. *g*²). | εις αγρους η εις τας πολεις D. (Vulg. *a.b.f.ff*².*g*¹). | εις πολεις η αγρους F. | ‡πολεις η αγρους ϛ. AX. rel. Memph. | πολεις tantum 1. Syr.Pst. Æth.

— αγοραις] πλατειαις D. Vulg. *b.*(*c*).*f. ff*².*g*¹·².*l.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. | Contra, ABL. rel. Arm. Æth. (*a* utramque lectionem habet).

— ετιθεσαν BLΔ. | ‡ετιθουν ϛ. ADX. 1. 33. 69. rel.

— ασθενουντας] ασθενεις 1.

— του ἱματιου] post αυτου Γ.

— ἁψωνται] ἁψονται HK.

— αν ABsLX. rel. | εαν UΓ. | om. DΔ. 1. 33. (vid. Matt. xiv. 36).

— ἡψαντο B.*Btly.Blc.*D*Gr.*LΔ. 1. 33. 69. *a.ff*². (vid. Matt.) | ‡ἡπτοντο ϛ. AX. rel. Vulg. *b.c.d.f.* Syrr.Pst.&Hel. | ἡπτωντο H.

— αυτου] αυτον D. ‖ om. Δ. *a.b.ff*².*i.* | Contra, Vulg. *c.f.g*¹·².

— εσωζοντο ABsDL. rel. (Latt.) Syrr. Pst.&Hel. | διεσωζοντο 1. 69. | εσωθησαν 33. *a.* | διεσωθησαν Δ. (vid. Matt. xiv. 36).

1. οἱ φαρ.] om. οἱ 1.

52. intellexerunt *Cl.* | cor eorum *Cl.* | 53. venerunt *Cl.* | Genesareth *Cl.* | 55. grabatis *Cl.* | 56. aut civitates *Cl.*

ABD. LXΔ. 1. 33. 69. EFGHKMSUVΓ.

και τινες τῶν γραμματέων, ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύ-
μων· 2 καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ *ὅτι″
κοιναῖς χερσίν, τοῦτ᾽ ἔστιν ἀνίπτοις, ‡ἐσθίουσιν″
*τοὺς″ ἄρτους†, 3 (οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ
Ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ
ἐσθίουσιν, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυ-
τέρων, 4 καὶ ‡ἀπ᾽″ ἀγορᾶς ἐὰν μὴ βαπτίσωνται, οὐκ
ἐσθίουσιν. καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ παρέλαβον
κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλ-
οα ς κίων καὶ κλινῶν·) 5 ‡καὶ″ ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ
5. οἱ μαθ. σου ου περιπατ. Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς, Διὰ τί ‡οὐ περιπατοῦ-
σιν οἱ μαθηταί σου″ κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσ-
βυτέρων, ἀλλὰ ‡κοιναῖς″ χερσὶν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον;
6 ὁ δὲ † εἶπεν αὐτοῖς [ὅτι] Καλῶς ‡ἐπροφήτευσεν″
Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται,
6. [ὅτι] οὗτος n Es. 29:13. n Οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία
αὐτῶν πόῤῥω ἀπέχει ἀπ᾽ ἐμοῦ· 7 μάτην δὲ σέβονταί
με διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων.

scribis, venientes ab Hierosoly-
mis. 2 Et cum vidissent quos-
dam ex discipulis eius commu-
nibus manibus, id est non lotis,
manducare panes, vituperave-
runt. 3 Pharisaei enim et om-
nes Iudaei, nisi crebro laverint
manus, non manducant, tenen-
tes traditionem seniorum, 4 et
a foro nisi baptizentur non
comedunt: et alia multa sunt
quae tradita sunt illis servare,
baptismata calicum et urceorum
et aeramentorum et lectorum.
5 (71, 6.) Et interrogant eum Pha-
risaei et scribae, Quare discipuli
tui non ambulant iuxta tradi-
tionem seniorum, sed commu-
nibus manibus manducant pa-
nem? 6 At ille respondens dixit
eis, Bene prophetavit Esaias de
vobis hypocritis, sicut scriptum
est, Populus hic labiis me ho-
norat, cor autem eorum longe
est a me: 7 in vanum autem me
colunt, docentes doctrinas prae-

2. ιδοντες] ειδοτες D.
— αυτου] add. ειπον Δ.
— *ὁτι″ κοιν....εσθιουσιν BLΔ. 33. (Syr. Pst.) (Memph.) | ‡κοιν....εσθιοντας (et *om. ὁτι″) ς. ADX. rel. a. Goth. rel. ut vid. manducare Vulg. b.c.d.f.ff.g². || om. κοιναις et τουτ' εστιν b.c. Syr.Pst. Æth.
— τους αρτους BDLΔ. 33. 69. | *om. τους ς. AX. rel. || †add. εμεμψαντο ς. 1. 33. 69. FKMSsU. Vulg. a.c.f.ff. g².l. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. (εμεμψατο 33. F*). | add. κατεγνωσαν D. | om. ABLX Δ(sp.vac.)EGHVΓ. b. Memph. Goth. Æth.
3. πυγμη ABL.rel. Syr.Hcl.mg.Gr. Orig. iii.494ᵇ. "crebro" Vulg. f.g².l. Memph. Goth. Æth. "primo" d. "momento" a. "subinde" b. "pugillo" c.ff.i. "prius crebro" g¹. diligenter Syrr.Pst.&Hcl.txt. | πυκμη DGr. | om. Δ.
— νιψονται E.
— εσθιουσιν] -ωσιν Γ. || add. αρτον D. a.b.c.ff.i. (Arm.) Æth. τον αρτον M²Tf. | Contra, rel. Vulg. f.g¹.l. Orig. iii.
— την παραδοσιν] om. F.
4. απ' ABDLΔ. Orig. iii. 494ᶜ. | ‡απο ς. X. rel.
— αγορας] add. όταν ελθωσιν D. a.b.(c). (f).ff.i.l. Arm. | Contra, rel. Vulg. g². vv. Orig. iii.
— βαπτισωνται AD. 1. 33. 69. E². rel. baptizati fuerint a. Orig. iii. | βαπτιζωνται ΔE*(ut vid.)F. baptizentur (Latt.) | βαπτιζονται L. | βαπτισονται XK. | ῥαντισωνται B. (praem. "prius" Arm.)
4. ἁ] άπερ B.Blc. | Contra, rel. Orig. iii.
— παρελαβον ADL. rel. Orig. iii. | ελαβον B.Btly.Blc. || add. αυτοις D. Vulg. c.f.l. | Contra, rel. a.b. Orig. iii.
— κρατειν] τηρειν D. | Contra, rel. Orig. iii.
— χαλκειων AL. Orig. iii.
— και κλινων ADX. rel. Orig. iii. | om. BLΔ. Memph.
5. και επερ. BDL. 1. 33. Vulg. a.b.c.ff.l. Syr.Pst. Memph. (Æth.) | ‡επειτα επερ. ς. AX. rel. f. Syr.Hcl. Goth. Arm. | επειτα.. Και επερ. (sic) Δ.
— αυτον] om. 69.
— και οἱ γραμματεις] om. Δ. (vid. Matt. xv. 1).
— δια τι] praem. λεγοντες DΔ. 69. a.(c). ff g².i. (vid. Matt. xv. 1). | Contra, rel. Vulg. b.f.
— ου περιπατουσιν οἱ μαθηται σου BLΔ. 33. Memph. Æth. | ‡οἱ μαθ. σου ante ου περιπατ. ς. ADX. rel. Latt. Syrr. Pst.&Hcl. Goth. Arm. (vid. ord. in Matt.)
— κοιναις BD. 1. 33. Vulg. g².i. Memph. Arm. "immundis" a. | ‡ανιπτοις ς. A LX. rel. b.c.f.ff². Syrr.Pst.&Hcl. Goth. (Æth.) (vid. Matt. xv. 20). | κοιναις χερσιν ανιπτοις 69. | (prae eunte αλλ' Γ). || add. ταις D.
5. τον αρτον] om. τον KTf.
6. ὁ δε] †add. αποκριθεις ς. ADX. rel. Latt. Syr.Hcl. Goth. Arm. (vid. Matt. xv. 3). | om. BLΔ. 33. Syr.Pst. Memph. Æth.
— ὁτι] om. B.Btly.Blc.LΔ. 33. Vulg. a. c.f.ff.l. Syr.Pst. Memph. Æth. (vid. ver. 9 et Matt. xv. 7). | Contra, ADX. rel. b. Syr.Hcl. Goth. Arm.
— επροφητευσεν B.Bch.DLΔ. 1. 33. | ‡προεφητευσεν ς. AB²TfX. rel.
— Ἡσαιας περι ὑμων] περι ὑμων Ἡσαιας A. g². Syr.Pst.(add. propheta). Memph. (Æth.) vid. Matt. xv. 7. | Contra, rel.
— των ὑποκρ.] om. των D.
— ὡς γεγραπται ABsLXM(sic). rel. Vulg. f.g¹. vv. | και ειπεν D. (a.b).i. (dicens c.ff.g².) | ὡς ειπεν 1. Arm. || add. ὁτι BL. Syr.Pst. | Contra, AD. rel.
— οὑτος ὁ λαος ALXΔ. 1. 33. 69. rel. Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. Clem. Rom. ad Cor. i. 15, qui potius ad hunc locum quam ad Matt. xv. 8 respicere videtur. | ὁ λαος οὑτος BD. Vulg. b.c. f.g¹.i.l. Syr.Pst. (vid. Matt. xv. 8). | om. οὑτος a.ff.
— τιμα] αγαπα DGr. a.b.c. | Contra, rel. Vulg. d.f.ff.g¹. (Æth. utr. lect. habet).
— αυτων] αυτου M.

5. interrogabant Cl. | 7. et praecepta Cl.

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.

[o] Ex. 20:12.
[p] Ex. 21:17.

8 ἀφέντες † τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, κρατεῖτε τὴν παρά-
δοσιν τῶν ἀνθρώπων, [βαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ ποτη-
ρίων, καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.]
9 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ
θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε. 10 ‡ Μωυ-
σῆς″ γὰρ εἶπεν, [o] Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν
μητέρα σου· καὶ [p] Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα
θανάτῳ τελευτάτω· 11 ὑμεῖς δὲ λέγετε, Ἐὰν εἴπῃ
ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, Κορβᾶν, (ὅ ἐστιν
Δῶρον,) ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, 12 † οὐκέτι ἀφίετε
αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ † ἢ τῇ μητρί †, 13 ἀκυ-
ροῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ᾗ
παρεδώκατε· καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.
14 καὶ προσκαλεσάμενος ‡ πάλιν″ τὸν ὄχλον ἔλεγεν
αὐτοῖς, ‡ Ἀκούσατέ″ μου πάντες καὶ ‡ σύνετε″. 15 οὐ-
δέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς
αὐτόν, ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι· ἀλλὰ ‡ τὰ ἐκ τοῦ
ἀνθρώπου ἐκπορευόμενα″, [ἐκεῖνά] ἐστιν τὰ κοι-

cepta hominum. 8 Relinquen-
tes enim mandata dei tenetis
traditionem hominum, baptis-
mata urceorum et calicum, et
alia similia his facitis multa.
9 Et dicebat illis, Bene irritum
facitis praeceptum dei ut tradi-
tionem vestram servetis. 10 Mo-
ses enim dixit, Honora patrem
tuum et matrem tuam, et Qui
maledixerit patri aut matri,
morte moriatur: 11 vos autem
dicitis, Si dixerit homo patri
aut matri, Corban, quod est do-
num, quodcumque ex me tibi
profuerit, 12 et ultra non dimit-
titis eum quicquam facere patri
suo aut matri, 13 rescindentes
verbum dei per traditionem
vestram quam tradidistis: et
similia huiusmodi multa facitis.
14 Et advocans iterum turbam
dicebat illis, Audite me omnes
et intellegite. 15 Nihil est extra
hominem introiens in eum quod
possit eum coinquinare, sed
quae de homine procedunt, illa

6. *απεχει απ'* ABsX. rel. | *απεστιν απ'* L. *Clem. Rom.* i. 15. | *απεστη απ'* Δ. | *αφεστηκεν αφ'* D. | "est a" Vulg. *a.b.c. d.f.g*[1]*.l.* "abest a" *ff* (ap. Blan.) "habetis a" *ff* (ap. Sabat.) | *απεχει μετα απ'* 69*.
7. *διδασκαλιας*] add. *και* 69[2]. Vulg. *Cl. a.c.f.g*[1]. | Contra, *Am. b.ff.*
8. *αφεντες*] †add. *γαρ* ς. AXΔ[2]*mg.* rel. Vulg. *f.l.* Syrr.Pst.&Hel. Goth. | om. B DLΔ*. *a.b.c.ff.i.* Memph. Arm. Æth.
— *βαπτισμους ξεστων....πολλα ποιειτε* post *ανθρωπων* AX. 33. rel. Vulg. *f.l.* Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm.Usc. (*βαπτισμου* A. *αλλα*] om. A. vid. ver. 13. *ποιειτε*] om. Syr.Pst. ante *πολλα* FK. Vulg.) | ante *αφεντες* D. *a.b.c.ff.i.* (*τοι. πολ. ποι.*] *ἁ ποι. τοι. πολ.* D. *a.ff.i.* Contra, *b.c*). | *non habent* BLΔ. 1. Memph. Arm. in codd. MSS. omnibus. (confer ver. 4 *βαπτισμους ποτηριων και ξεστων*, et de rel. ver. 13).
9. *και ελεγεν αυτοις*] om. B. *Btly.*
— *εντολην*] *βουλην* Δ. ("mandatum" *Conc. Carth.* iv. ap. Routh. iii. 102).
— *τηρησητε* ALXΔ. 33. rel. (*τηρητε* B. *Bch.*) Vulg. Syr.Hel. Memph.(ut vid.) Æth. | *στησηται* D*Gr.* 1. ("statuatis" *a.b.c.f.ff.i*). Syr.Pst. Goth.(ut vid.) Arm. *Conc. Carth.* ("tradatis" *d*).
10. *Μωυσης* B. *Btly.* DΔ. 33. 69. KM. Vulg. *Cl.* Latt. rel. Memph. | ‡ *Μωσης* ς. A L. rel. *Am.* Goth.

10. *σου* 2°] om. D. 69. Arm. (vid. Matt. xv. 4).
— *τελευτατω*] *τελευτειτω* D.
11. *εαν*] *ὁς αν* A. 33. (vid. Matt. xv. 5).
— *ανθρωπος*] om. 33. (vid. Matt.)
— *πατρι*] add. *αυτου* D. *a.c.ff.g*[2]*.i.* Syr. Pst. Memph. Goth. Æth. | Contra, rel. Vulg. *b.f.* Syr.Hel. Arm.
— *τῃ*] om. Δ.
— *μητρι*] add. *αυτου* K. Syr.Pst. Memph. Æth. | Contra, rel. Latt. Syr.Hel. Goth. Arm.
— *ὁ εστιν δωρον*] om. Syr.Pst. Æth.
— *ὁ εαν*] om. *ὁ* Δ. 69. | *ὁ αν* D.
— *εξ εμου*] om. *εξ ε.* D*.
12. ab init.] †add. *και* ς. AX. rel. Vulg. *f.g*[2]. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. | add. *ὁτι* L. | om. BDΔ. 1. 69. *a.b.c.ff.i.* Memph. Æth.
— *ουκετι*] *ουκ ιν* D*Gr.* "non" *a.* Syr. Pst. Memph.
— *αυτον*] *αυτῳ* Γ.
— *τῳ πατ. η τῃ μητ.*] om. Δ.
— *πατρι*] †add. *αυτου* ς. AX. 1. 33. rel. Vulg. *f.ff.g*[2]*.l.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Æth. | om. BDL. 69. Γ. *a.b.c.i.* Arm.
— *μητρι*] †add. *αυτου* ς. AX. 33. Γ. rel. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Æth. | om. BDL. 1. 69. Vulg. *a.b.c.f.ff.g*[2]*.i.l.* Arm.
13. *τον λογον*] *την εντολην* 1. (vid. Matt. xv. 6).

13. *ὑμων*] add. *τῃ μωρᾳ* D. *a.b.c.ff.g*[2]*.i.* Syr.Hel.mg. | Contra, rel. Vulg. *f.* Syrr. Pst.&Hel.txt. rel.
— *παρεδωκατε*] *παραδεδωκατε* Δ.
— *τοιαυτα*] om. Δ. | post *πολλα* 1. 69. M*. | *τα αυτα* D. (praem. *ται* D**).
14. *παλιν* BDLΔ. Vulg. (*a*).*b.ff.g*[1.2]*.l.* Syr. Hel.mg. Memph. Æth. (om. *c*). | ‡ *παντα* ς. AX. rel. *f.* Syrr.Pst.&Hel.txt. Goth. Arm. ‖ praem. *ὁ Ιησους* Γ. Syr.Pst.
— *ελεγεν*] *λεγει* B. *Btly.* (dixit *a.* Syr. Pst.) | Contra, Vulg. *b.c.f.ff.g*[1.2]. Syr.Hel.
— *ακουσατε* BDLΔ. | ‡ *ακουετε* ς. AX. rel.
— *μου παντες*] om. Δ. (vid. Matt. xv. 10). | om. *παντες* L. Memph. | *μου παντα* H.
— *συνετε* BLΔH. | *συνιτε* D. | ‡ *συνιετε* ς. AX. rel. (vid. Matt. xv. 10).
15. *ουδεστιν* D*.
— *ὁ δυναται αυτον κοινωσαι* ADX. 1. 33. rel. Verss. (*ὁ δυναται κοινωσαι αυτον* L(Δ). sed *ὁ* ante *εισπορ.* Δ. *a*). | *το κοινουν αυτον* B.
— *τα εκ του ανθρωπου εκπορευομενα* B DLΔ. 33. Latt. Memph. (Goth.) (Æth.) | ‡ *τα εκπορ. απ' αυτου* ς. AX. rel. Syrr.Pst.&Hel. Arm.
— *εκεινα*] om. BLΔ. Memph.W. | Contra, ADX. rel. Verss. | ad fin. ver. om. Memph.W. et MSS.

8. mandatum *Cl.* | 10. vel matri *Cl.*

A B D. L X Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUVΓ.

νοῦντα τὸν ἄνθρωπον. [16 εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν,
ἀκουέτω.]
οβ 29 17 Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου,
ς ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ‡τὴν παραβολήν″.
18 καὶ λέγει αὐτοῖς, Οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε;
οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν
ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι; 19 ὅτι οὐκ
εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, ἀλλ' εἰς τὴν
κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται, ‡καθαρί-
ζων″ πάντα τὰ βρώματα. 20 ἔλεγεν δὲ ὅτι Τὸ ἐκ τοῦ
ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
21 ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ δια-
λογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, ‡πορνεῖαι, 22 κλοπαί,
φόνοι, μοιχεῖαι″, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλ-
γεια, ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ὑπερηφανία,
ἀφροσύνη. 23 πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπο-
ρεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
30 24 q Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ ‡ὅρια″

21. μοιχ. πορν. φον. 22. κλοπ.

q || Matt. 15:21-28.

24. Ἐκεῖθεν δὲ ἀναστὰς

sunt quae communicant hominem. 16 Si quis habet aures audiendi, audiat.

17 (72, 6.) Et cum introisset in domum a turba, interrogabant eum discipuli eius parabolam. 18 Et ait illis, Sic et vos inprudentes estis? non intellegitis quia omne extrinsecus introiens in hominem non potest eum communicare, 19 quia non introit in cor eius sed in ventrem, et in secessum exit, purgans omnes escas? 20 Dicebat autem quoniam Quae de homine exeunt, illa communicant hominem: 21 ab intus enim de corde hominum cogitationes malae procedunt, adulteria, fornicationes, homicidia, 22 furta, avaritiae, nequitiae, dolus, inpudicitia, oculus malus, blasphemia, superbia, stultitia: 23 omnia haec mala ab intus procedunt et communicant hominem.

24 Et inde surgens abiit in fines Tyri et Sidonis: et in-

15. *τον ανθρ.*] om. *τον* B.*Bch.*
16. om. ver. BLΔ*. Memph. | Contra, A DXΔ¹. 1. 33. Verss.
17. *εισηλθεν*] -*θον* U. Memph.(ap.Wilk.) | add. *ὁ Ιησους* S. Syr.Pst.
— *εις οικον*] *εις την οικειαν* D. | *εις τον οικον* Δ.
— *επηρωτων*] -*τησαν* 1. 33. *c.* Syr.Pst. | Contra, Latt. rel. Syr.Hcl. | praem. *και* M.
— *αυτου*] om. Δ. Arm.
— *την παραβολην* B.*Bch.Blc.*DLΔ. 33. Latt. (*Btly.* non om. *περι* ante *την παραβολην*). | ‡*περι της παραβολης* ς. AX. rel. vv.
18. *ου νοειτε*] *ουπω νοειτε* LΔ. 1. U. *f.* Syr.Hcl.mg. (vid. Matt. xv. 17 var. lect. ς). | Contra, ABD. rel. Latt. rel. Syr. Hcl.txt. rel.
— *εξωθεν*] om. Δ.
19. *ὁτι ουκ* ABL. rel. Vulg. *c.f.ff.g*¹·²· rel. | *ου γαρ* D. *a.b.i.*
— *εισπορευεται*] *εισερχεται* D.
— *αυτου* post *καρδιαν* DΔ. Latt. | Contra, ABL. rel.
— *αλλ'*] *αλλα* AΔ. 69.
— *τον αφεδρωνα εκπορευεται*] *τον οχετον εξερχεται* D. | Contra, rel. || om. *τον* 1. S.
— *καθαριζων* AB.*Bch.*LXΔ. 1. 69. EFGHS. *Orig.* iii. 494ᵈ. *κατὰ τὸν Μάρκον ἔλεγε ταῦτα ὁ σωτὴρ καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα. Greg. Thaum.* 38ᵃ. (vel ap. Routh iii. 257) *ὁ σωτὴρ ὁ πάντα καθαρίζων τὰ βρώματα* | ‡*καθαριζον* ς. 33. KMUVsΓ. purgans Vulg. *a.b.c.d.f.* | *καθαριζει* D*Gr.* Goth. (Arm.) et purgat *i.*
20. *ελεγεν*] -*γον* D*Gr.*F. | add. *γαρ* 33.
— *εκεινο*] *εκεινα* D. Latt. (vid. Matt. xv. 18).
21. *των ανθρ. οἱ διαλ.*] *οἱ διαλ. των ανθρ.* Δ. | om. *των ανθρωπων* 1. (*του ανθρωπου* M).
— *οἱ κακοι*] om. *οἱ* D*.
—, 22. *πορνειαι κλοπαι φονοι μοιχειαι* B. *Bch.*LΔ. Memph. Æth. | *πορνεια κλεμματα μοιχειαι φονος* D*Gr.* | ‡*μοιχειαι πορνειαι φονοι κλοπαι* ς. AX. 69. rel. Vulg. *f.ff.* Syr.Hcl. | *μοιχ. πορν. κλοπ. φον.* 1. 33. Syr.Pst. Arm. | *μοιχ. κλοπ. πορν. φον. a.b.c.d.i.* (om. *φον g*¹.) | *πορν. μοιχ. φον. κλοπ.* Goth. | homicidia adulteria furta *Orig. Int.* ii. 317ᵃ.
22. *πλεονεξιαι* AB. rel. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. | -*ξια* D. *a.b.*(*c*)*.f. ff.g*²*.i.* Syr.Pst. (Æth. sing. pro more ut vid.)
— *πονηριαι* AB. rel. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. | *πονηρια* D. *a. b.c.f.ff.i.* Syr.Pst. Æth. (post *δολος* D. om. *l*).
— *ασελγειαι* 69. Vulg. *l.* Memph.
— *βλασφημια* AB. rel. Vulg. *a.d.f.ff.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph.Schw. Arm. Æth. | -*μιαι* D*Gr. b.c.g*². Memph.W. Goth. | om. Δ.
22. *ὑπερηφανια*] -*νιαι* D*Gr. b.*
23. *παντα*] om. L. | post *ταυτα* 33. KΓ. Syr.Pst. Goth.
— *τα πονηρα*] om. 1. | om. *τα* E.
— *εκπορευεται*] -*ονται* ΔGK. (ante *εσωθεν* Δ).
24. *και εκειθεν αναστας* AX. 1. 69. rel. Vulg. Syr.Hcl.txt. Goth. Arm. (Æth.) "et" &c. *a.b.c.i.* (om. *εκειθεν*). | *και αναστας εκειθεν* D. *f.ff.g*¹. | *κακειθεν δε αναστας* 33. Memph. | *εκειθεν δε αναστας* BLΔ. Syr.Hcl.mg. | ("inde surrexit Jesus et" Syr.Pst.)
— *απηλθεν* ABsD. rel. | *εξηλθεν* LΔ. | *ηλθεν* M. Arm. *Orig.* iii. 502ᶜ·ᵉ·
— *ὁρια* BDLΔ. 1. 69. *Orig.* iii. *bis.* | ‡*μεθορια* ς. AX. rel. (hiat 33).
— *και Σιδωνος* ABs. 1. 33. rel. Vulg. *c.f. g*¹·²· vv. rel. (vid. Matt. xv. 21). | om. D LΔ. *a.b.ff.i. Orig.* iii. *bis.*
— *οικιαν*] †praem. *την* ς. D. *Orig.* iii. 502ᶜ. | om. AB.*Bch.*LXΔ. 1. 33. 69. EFGHKMSUVΓ. Goth. (domum quandam Syr.Pst.)
— *ηθελεν*] *ηθελησεν* Δ. 69. Vulg. *a.b.d. f.ff. Orig.* iii. | Contra, rel. *c.* Syrr.Pst. &Hcl.

19. intrat *Cl.* | in ventrem vadit *Cl.* | 21. malae cogitationes *Cl.* | impudicitiae *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth. ΙΘ' 24. [καὶ Σιδῶνος]

Τύρου καὶ Σιδῶνος. καὶ εἰσελθὼν εἰς † οἰκίαν οὐδένα
ἤθελεν γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν. 25 ‡ ἀλλ'
εὐθὺς ἀκούσασα γυνὴ" περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχεν τὸ θυγά-
τριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προσέπεσεν
πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ· 26 ‡ ἡ γυνὴ δὲ ἦν" Ἑλληνίς,
ογ ς ‡ Σύρα Φοινίκισσα" τῷ γένει, καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ
δαιμόνιον ‡ ἐκβάλῃ" ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. 27 ‡ καὶ
ἔλεγεν" αὐτῇ, "Αφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα·
οὐ γὰρ ‡ ἐστιν καλὸν" λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων
27. βαλ. τοῖς κυναρ. καὶ ‡ τοῖς κυναρίοις βαλεῖν". 28 ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ
λέγει αὐτῷ, Ναὶ κύριε· καὶ † τὰ κυνάρια ὑποκάτω
τῆς τραπέζης ‡ ἐσθίουσιν" ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παι-
δίων. 29 καὶ εἶπεν αὐτῇ, Διὰ τοῦτον τὸν λόγον
29. ἐκ τ. θυγ. σου τὸ δαιμ. ὕπαγε· ἐξελήλυθεν τὸ δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρός
σου. 30 καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς εὗρεν
‡ τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην καὶ τὸ δαι-
μόνιον ἐξεληλυθός".
Κ' οδ 31 31 ʳ Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου
ʳ ||Matt. 15:29, seq. ι

gressus domum neminem voluit scire, et non potuit latere. 25 Mulier enim statim ut audivit de eo, cuius habebat filia spiritum inmundum, intravit et procidit ad pedes eius: 26 erat autem mulier gentilis, Syrophoenissa genere, (73, 6.) et rogabat eum ut daemonium eiceret de filia eius. 27 Qui dixit illi, Sine prius saturari filios: non est enim bonum sumere panem filiorum et mittere canibus. 28 At illa respondit et dicit ei, Utique, domine: nam et catelli sub mensa comedunt de micis puerorum. 29 Et ait illi, Propter hunc sermonem vade: exiit daemonium de filia tua. 30 Et cum abisset domum suam, invenit puellam iacentem supra lectum et daemonium exisse.

31 (74, 10.) Et iterum exiens de finibus Tyri venit per Sidonem

24. ηδυνηθη ADL. rel. | εδυνηθη ΔΚ. | ηδυνασθη B. (hiat 33).
25. αλλ' ευθυς ακουσασα γυνη BLΔ. 33. *f.* Syrr.(Pst.)&Hel.mg. Memph. | γυνη δε ευθεως (ὡς D*) ακουσασα D. Vulg. *b.c.i.* | ‡ ακουσασα γαρ γυνη ς. AX. 1. rel. (*a.g*²). Syr.Hel.txt. (γαρ non habent *a.* Goth. Arm. Æth.) | ἡ γυνη 69. M. (mulier enim quaedam cujus filia habebat spiritum immundum statim ut audivit *g*¹).
— αυτης ABsL. rel. | om. DΔ. 1. 69. (hiat 33).
— πνευμα ακαθαρτον] εν πνευματι ακαθαρτῳ 69.
— ελθουσα] εισελθουσα LΔ. | add. και D*Δ. *a.d.f.*
— προσεπεσεν προς τους ποδας αυτου MSS. *a.f.g*¹. rel. | προσεπεσεν αυτῳ 1. 69. (Arm.) | ad eum (tantum) *b.c.i.*
26. ἡ δε γυνη ην BDLΔ. 1. 33. *a.* Syr. Pst. Memph. | ‡ ην δε ἡ γυνη ς. AX. rel. *Am. f.g*¹·²·(*i*). Syr.Hel. Goth. Arm. [Æth.] | om. ἡ U. | om. ἡ γυνη *b. c.ff.*
— Ἑλληνις] Ἑλλην Δ.
— Συρα Φοινικισσα B.*Bch.*X. 69. (EF) G(H)MS*txt.*V*txt.*Γ. Syrr.Pst.(&Hel. ut vid.) Memph. Arm. ut vid. (-κησσα E FH). | Συροφοινικισσα AB.*Btly.*(L)Δ. 1. KS*mg.*¹.V*mg.* (hiat 33). Goth. Æth. | Συρα Φοινισσα U. *a.* | ‡ Συροφοινισσα ς. Vulg. *b.c.d.f.ff.g*¹·²·*l.* | Φοινισσα D*Gr. i.* (Φυν. D*).
26. εκβαλῃ ADLXΔ. 1. 33. EG*sic*KSUV ΓT*f.* | ‡ εκβαλλῃ ς. Bs. 69*sic* (sed *post* θυγ. αυτης) rel. c sil. | εκβαλλει M.
— εκ ABs. rel. (hiat 33). | απο D. *c.ff.* (de Vulg. *a.b.d.f.g*¹·²·*l*). | om. L. 1. 69.
27. και ελεγεν BLΔ. 33. *d.* Memph. (...ελεγεν 33). qui dixit. Vulg. *b.c.ff.*(*g*²).*i.l.* (qui dixit illis Jesus *g*²). | και λεγει D. *a. g*¹. (Syr.Pst. add. Jesus). | ‡ ὁ δε Ιησους ειπεν ς. AX*sic* (non om. Ιησους) 1. 69. rel. (*f*). Syr.Hel. Goth. Arm. (Æth.)
— αυτῃ] om. 1. *c.* (vid. Matt. xv. 26).
— εστιν καλον B.*Btly.*DLΔ. 1. Latt. Syrr. Pst.&Hel. | ‡ καλον εστιν ς. AX. rel. (hiat 33). Goth. Arm.
— τοις κυναριοις βαλειν B. 1. | ‡ βαλ. τοις κυν. ς. AD. rel. (vid. Matt. xv. 26).
28. απεκριθη και λεγει αυτῳ ABLXΔ. rel. (Vulg.*Cl.*) *Am.* (*b.c.ff.g*².) Goth. (Æth.) | απεκριθη αυτῳ λεγουσα D. *a.f.i.* | απεκριθη λεγουσα 1. 69. (*g*¹). (Arm.)
— ναι] om. D. 69. *b.c.ff.i.* Arm. | Contra, rel. Vulg. *a.f.g*¹·².
— και] † add. γαρ ς. ALX. rel. Vulg. *a.f.g*¹·². Syr.Hel. Goth. (vid. Matt. xv. 27). | om. BΔ. 33. 69. H. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. | αλλα και D. *b. c.ff.i.*
— εσθιουσιν B.*Btly.*DLΔ. 1. 33. 69. | ‡ εσθιει ς. AX. rel. (vid. Matt. xv. 27).
28. ψιχιων] ψιχων D.
— παιδιων] πεδων D. || add. "et vivunt" Syr.Hier.
29. δια τουτ. τον λογ. ὑπαγε ABsL. rel. Vulg.*ff.* Syr.Hel. Memph. Goth. Arm. Æth. | ὑπαγε ante δια D. 1. *a.b.c.f.g*¹.*i.* Syr.Pst. | om. τον D.
— το δαιμονιον εκ της θυγ. σου ADX. 1. 33. rel. Vulg. *a.c.f.g*².*i.* Syrr.Pst.& Hel. Memph.Schw. Goth. Arm. Æth. vid. ver. 26. (εκ] απο Γ). | εκ της θυγ. σ. τ. δαιμ. BLΔ. Memph.W. [*b*].
30. τον οικον] om. τον DL.
— αυτης] om. D. 1. *b.ff.i.* | Contra, *a.c. f.g*². | ἑαυτης 33.
— το παιδιον βεβλημενον επι την κλινην και το δαιμονιον εξεληλυθος B(L)(Δ). (33). Vulg. (*b.c f*).*ff.g*².*i.l.* Syr.Pst. Syr. Hier. Memph. (Æth.) (επι] ὑπο L. om. το ante δαιμ. Δ. της κλινης 33). | την θυγατερα βεβλημενην επι την κλινην κ. τ. δαιμ. εξελ. D. (1). (της κλινης 1). | ‡ το δαιμ. εξελ. κ. την θυγατερα βεβλημενην επι της κλινης ς. AX. rel. (*a*). Syr.Hel. Goth. Arm.
— εληλυθος και] εληλυθόται K.
31. εξελθων] add. ὁ Ιησους X. 69. FGH VΓ. (*c*). Syr.Pst. Syr.Hier.

25. filia habebat *Cl.* | 26. erat enim *Cl.* | 28. dixit illi *Cl.* | comedunt sub mensa *Cl.* | 29. a filia

A B [C] D.
L X Δ.
1. 33. 69.
EFGHKMSUVΓ.

‡ἦλθεν διὰ Σιδῶνος″ ‡εἰς″ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλι-
λαίας ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως. 32 καὶ φέ-
ρουσιν αὐτῷ κωφὸν *καὶ″ ‡μογγιλάλον″, καὶ παρα-
καλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. 33 καὶ
ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν ἔβα-
λεν τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ καὶ
πτύσας ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ, 34 καὶ ἀναβλέψας
εἰς τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν, καὶ λέγει αὐτῷ, Ἐφφαθά,
ὅ ἐστιν Διανοίχθητι. 35 καὶ † ‡ἠνοίγησαν″ αὐτοῦ αἱ
ἀκοαί, καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ
ἐλάλει ὀρθῶς. 36 καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ
‡λέγωσιν″· ὅσον δὲ † αὐτοῖς διεστέλλετο, *αὐτοὶ″
μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. 37 καὶ ὑπερπερισ-
σῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες, Καλῶς πάντα πεποίηκεν·
καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν καὶ † ἀλάλους λαλεῖν.

Margin: 32. μογιλάλον | 35. [εὐθέως] ἠνοιγ. | οε η | 36. εἴπωσιν

§||Matt. 15:32-38. ο ς 14:13, etc. ς
e. 6:30, etc.
Lu. 9:10, etc.
Jo. 6:1, etc.

ad mare Galilaeae inter medios fines Decapoleos. 32 Et adducunt ei surdum et mutum, et deprecantur eum ut inponat illi manum. 33 Et adprehendens eum de turba seorsum misit digitos suos in auriculas, et expuens tetigit linguam eius, 34 et suspiciens in caelum ingemuit, et ait illi, Effetha, quod est adaperire. 35 Et statim apertae sunt aures eius, et solutum est vinculum linguae eius, et loquebatur recte. 36 Et praecepit illis ne cui dicerent: (75, 8.) quanto autem eis praecipiebat, tanto magis plus praedicabant, 37 et eo amplius admirabantur dicentes (76, 6.) Bene omnia fecit, et surdos fecit audire et mutos loqui.

VIII. ΚΑ'

32 1 s Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ‡πάλιν πολλοῦ″

1 In illis diebus iterum cum turba multa esset nec haberent

31. ηλθεν δια Σιδωνος BDLΔ. 33. Latt. Syr.Hier. Memph. Æth. | ‡και Σιδωνος ηλθεν ς. AX. rel. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm.
— εις BDLΔ. 1. 33. 69. | ‡προς ς. AX. rel. (om. την θαλασσαν Æth.)
— μεσον] μεσων XE*K.
— Δεκαπολεως] praem. της D.
32. κωφον και BBch.DΔ. Latt. Arm.Zoh. Æth. | *om. και ς. AL. rel. Syrr.Pst. &Hel. Memph. Goth. Arm.MSS.
— μογγιλαλον BLXΔ. 33. 69. EF²HΓ. | ‡μογιλαλον ς. AB*Tf.D. 1. rel.
— παρακαλουσιν] παρεκαλουν 33. Vulg. Cl. Syr.Pst.
— αυτον] αυτῳ V.
— την χειρα] την χειραν D. | τας χειρας Δ. 33. a.
33. απολαβομενος] επιλαβομενος E*Γ. | λαβομενος Δ.
— απο] εκ ΔΓ.
— εβαλεν] επεβαλε 69.
— αυτου 1°] om. L. c.
— πτυσας] ante εβαλεν D. a.b.c.i. (Contra, Vulg. f.ff). | ante εις τα ωτα 69.
— γλωσσης] χειρος Δ.
34. εστεναξεν] ανεστεναξεν D. 69.
— εφφαθα ABsL. rel. Memph.Schw. | εφφεθα DGr. Vulg.Cl. c.ff. Effetha Am. epita a. effeta Fuld. b. effecta d. ephpheta f. | επφαθα Δ. Memph.W. αφφαθα Memph.MS. ephatah, taphateh Æth.

34. ὁ εστιν διανοιχθητι] om. Syr.Pst. Syr. Hier.
35. και 1°] †add. ευθεως ς. AX. rel. Vulg. c.f. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. Æth. | om. BDLΔ. 33. a.b.ff.i. Memph.
— ηνοιγησαν BDΔ. 1. | ʹηνοιχθησαν L. | ‡διηνοιχθησαν ς. AX. rel.
— αυτου αἱ ακοαι] αἱ ακ. αυτ. D. Latt. | Contra, ABsL. rel.
— ελυθη] praem. ευθεως L. ευθυς Δ. (Æth.)
— γλωττης Δ.
36. διεστειλατο] ενετειλατο Δ.
— μηδενι] add. μηδεν D. (vid. cap. i. 44).
— λεγωσιν BLΔ. 33. | ‡ειπωσιν ς. AD. rel. (vid. Matt. xvi. 20, et cap. viii. 30 var. lect.)
— ὁσον δε....διεστελλετο] om. D. b.c.ff.i. (οἱ δε D*. b.c.ff.i). | Contra, rel. Vulg. a.f.g².l.
— αυτοις 2°] †praem. αυτος ς. 69. E. rel. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. Æth. | add. αυτος 33. | om. ABLXΔ. 1. Vulg. a.f g².l. Memph.
— διεστελλετο] διεστελετο X. | ενετελετο sic Δ.
— αυτοι BDLΔ. 33. f. (vid. b.c.ff.i. supra). Syr.Pst. Memph. Goth. Arm. | *om. ς. AX. 1. rel. Vulg. a.g². Syr.Hel. Æth.
— περισσοτερον] περισσοτερως D.
37. ὑπερπερισσως] ὑπερεκπερισσως D. 1. U.
— εξεπλησσοντο] -ττοντο 69.
— πεποιηκεν] add. ὡς B.Btly. Memph. ut vid.

37. ποιει ακουειν] ακουειν ποιει Δ*.
— αλαλους] †praem. τους ς. AD. rel. | om. BLΔ. 33.
1. εκειναις] add. δε D. a.b.c.f.ff.i. Syr.Pst. Goth. (Æth.) | Contra, rel. Vulg. g². Syr.Hel. Memph. Arm.
— παλιν πολλου BDLΔ. 1. 33. 69. GM. Latt. Memph. Goth. Arm. Æth. | ‡παμπολλου ς. A. rel. (παντπολου X). Syrr. Pst.&Hel.
— εχοντων] add. αυτων D.
— προσκαλεσαμενος] †add. ὁ Ιησους ς. X. rel. f. ("cum Jesu" habet ante g²). | om. AB.Bch.DLΔ. 1. 33. KM. Latt. (exc. f). Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Arm. Æth.
— μαθητας] †add. αυτου ς. ABsX. 33. rel. g². Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. (vid. Matt. xv. 32). | om. DLΔ. 1. Vulg. a.b.c.f.ff.l. Syr.Hel. Goth.
— λεγει] praem. παλιν Δ.
2. τον οχλον] add. τουτον L. (a.b.c.f.ff). i. Syr.Pst. Memph. | Contra, MSS. Vulg. Syr.Hel. Arm. Æth. | του οχλου τουτου D.
— ηδη] post ἡμερας 1.
— ἡμεραι ADLX. 33. EFGHKMSUVΓ. | ‡ἡμερας ς. Δ. 1. 69. | ἡμεραις τρισι B.
— τρεις] add. εισιν D.
— προσμενουσιν μοι και ALXΔ. 1. 33.

32. deprecabantur Cl. | 33. auriculas ejus Cl. | 34. Ephphetha Cl.
1. diebus illis Cl.

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.

ὄχλου ὄντος καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσιν, προσκαλε-
σάμενος † τοὺς μαθητὰς † λέγει αὐτοῖς, 2 Σπλαγχνί-
ζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ‡ἡμέραι″ τρεῖς προσ-
μένουσίν [μοι], καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν. 3 καὶ
ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστεις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθή-
σονται ἐν τῇ ὁδῷ· ‡καὶ τινὲς″ αὐτῶν *ἀπὸ″ μακρόθεν
ἥκασιν. 4 καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
*ὅτι″ Πόθεν τούτους δυνήσεταί τις ὧδε χορτάσαι
ἄρτων ἐπ᾽ ἐρημίας; 5 καὶ ‡ἠρώτα″ αὐτούς, Πόσους
ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ§ ‡εἶπαν″, Ἑπτά. 6 καὶ ‡παραγ-
γέλλει″ τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λαβὼν
τοὺς ἑπτὰ ἄρτους εὐχαριστήσας ἔκλασεν, καὶ ἐδίδου
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα ‡παρατιθῶσιν″· καὶ παρέ-
θηκαν τῷ ὄχλῳ. 7 καὶ ‡εἶχαν″ ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ
εὐλογήσας *αὐτὰ″ εἶπεν ‡καὶ ταῦτα παρατιθέναι″.
8 ‡καὶ ἔφαγον″ καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν περισ-
σεύματα κλασμάτων ἑπτὰ σπυρίδας. 9 ἦσαν δὲ

3. τινὲς γὰρ – ἀπὸ μακρ. εἰσίν

§ C

6. [καὶ] εὐχαρ.

quod manducarent, convocatis
discipulis ait illis, 2 Misereor
super turba, quia ecce iam tri-
duo sustinent me nec habent
quod manducent, 3 et si dimi-
sero eos ieiunos in domum
suam, deficient in via: quidam
enim ex eis de longe venerunt.
4 Et responderunt ei discipuli
sui, Unde istos poterit quis hic
saturare panibus in solitudine?
5 Et interrogavit eos, Quot pa-
nes habetis? Qui dixerunt
Septem. 6 Et praecepit turbae
discumbere supra terram: et
accipiens septem panes gratias
agens fregit, et dabat discipulis
suis ut adponerent, et adposue-
runt turbae. 7 Et habebant
pisciculos paucos: et ipsos be-
nedixit et iussit adponi. 8 Et
manducaverunt et saturati sunt,
et sustulerunt quod superaverat
de fragmentis, septem sportas.
9 Erant autem qui manducave-

rel. Vulg. *g*¹.*l.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. W.&Schw. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt. xv. 32). mecum sunt et *f.* | *προσμενουσιν και* B. Memph.MSS. | *απο ποτε ὡδε εισιν και* D. *a.b.i.* est jam quod hic sunt et *c.ff.*

2. *εχουσιν*] *εχωσιν* LXΔ. 33.

3. *και εαν*] *καν* L. | om. *εαν* E.

— *εαν απολυσω....εκλυθησονται*] *απολυσαι* et *ου θελω* (post *οικον*) *μη εκλυθωσιν* et *ὁτι* (post *ὁδῳ*) D. *a.b.*(*ff*).*i.* (vid. Matt. xv. 32). | Contra, MSS. Vulg. *c.f.* rel.

— *οικον αυτων*] praem. *τον* 69. | om. *αυτων* D. *ff.i.* (h. *a.* om. *εις τ. οικ. αυτ.* *b*).

— *και τινες* BDLΔ. 1. 33. (Syr.Pst.) Memph. (*ὁτι και τ.* D. *supra.* quoniam quidam *a.b.c.i.*) | ‡*τινες γαρ* ϛ. AX. rel. Vulg. *f.* Syr.Hel. Goth. Arm. Æth. ‖add. *εξ* D. *c.f.ff.g*².*i.l.* Syrr.Pst.&Hel. | Contra, MSS. *a.b.* rel.

— *απο μακροθεν* B.*Btly.*DLΔ. 1. 33. 69. Latt. Syrr.Pst.&Hel. | *om. *απο* ϛ. A X. rel.

— *ηκασιν* (*St.*) AD. 1. 33. 69. S(ut vid.) V*s.* Latt. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm Æth. | *ηκουσιν* (*Elz.*) XEFGHKMUΓ. | *εισιν* BLΔ. Memph.

4. *ὁτι ποθεν* BLΔ. | *om. *ὁτι* ϛ. AD. rel. (vid. Matt. xv. 33).

— *τουτους*] om. 1. | om. *hic* Syr.Pst.

— *ὡδε*] om. D. 69. H. Vulg.MS. *b.c.ff.i.* Goth. | Contra, MSS. Vulg.*Cl.* et *Am.* rel. | ante *δυν.* 1. *f.* (ante *τουτους* *a.* post *αρτων* *l*).

4. *αρτων*] *αρτον* 1. FHKΓ. | add. hos omnes Syr.Pst. | praem. *αυτους* 1.

— *επ᾽ ερημιας* BDL. rel. Latt. rel. | *επ᾽ ερημιαις* AK. | *επ᾽ ερημαις* Δ.

5. *ηρωτα* BLΔ. | ‡*επηρωτα* ϛ. AD. rel. | *επηρωτησεν* M. Vulg. *b.f.ff.g*¹·². Syr. Pst. (Contra, *a.c.* Syr.Hel.)

— *εχετε αρτους* ABsL. 1. rel. Goth. Arm. | *αρτους εχετε* D. 33. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Æth. (vid. cap. vi. 38 et Matt. xv. 34). | om. *αρτους* X.

— *ειπαν* B.*Btly.*Δ. | ‡*ειπον* ϛ. ACD. rel. ‖add. *αυτῳ* L. *i.l.* Syr.Pst. Æth.

6. *παραγγελλει* B.*Bch.Blc.*DLΔ². (*παραγγελει* B.*Btly.*Δ*) *Orig.* iii. 510ᵃ. de hac historia habet *οὐ κελεύει ἀλλὰ παραγγέλλει*· vid. et Matt. xv. 35. | ‡*παρηγγειλεν* ϛ. AC. rel. vv. (quae saepe praesentem per praet. exprimunt).

— *της γης*] *την γην* 1. 33. (vid. Matt. xv. 35).

— *ευχαριστ.*] praem. *και* CDSV. *a.f.g*¹. Syr.Pst. Goth. Æth. | Contra, ABsLX. 1. 33. rel. Vulg. *b.c.ff.* Syr.Hel. Memph. Arm.

— *παρατιθωσιν* BCLΔ. 33. 69. M. | ‡*παραθωσιν* ϛ. AD. rel.

7. *ειχαν* B.*Btly.*DΔ. | ‡*ειχον* ϛ. AC. rel.

— *ευλογησας*] *ευχαριστησας* D.

— *αυτα* post *ευλογ.* BCLΔ. Memph. (Æth.) | *ante* *ευλογ.* 1. 69. M. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. | *ταυτα* ante *ευλογ.* AFK. | **non habent* ϛ. D X. 33. EGHSUVΓ.

7. *και ταυτα παρατιθεναι* B.*Btly.Blc.*LΔ. Memph. (om. *και* B.*Bch.*) | *και ταυτα παραθετε* C. | *και αυτα παραθετε* 33. | *αυτα παραθειναι* V. | *και αυτους εκελευσεν παρατειθεναι* D. | *παρατεθηναι και αυτα* A. | ‡*παραθειναι και αυτα* ϛ. X. 69. M*. rel. (*παραθηναι* EFHKΓ). Syr.Hel. Goth. (Æth.) (om. *και* Syr.Pst.) | *παρατιθεναι τῳ οχλῳ* M²*mg.* | *παραθειναι* tantum 1. Latt. Arm. (vid. Luc. ix. 16).

8. *και εφαγον* BCDLΔ. 1. 33. Latt. Syr. Pst. Memph. Æth. | add. *δε* B.*Btly.* | ‡*εφαγον δε* ϛ. AX. 69. rel. Syr.Hel. Goth. [Arm.]

— *εχορτασθησαν*] add. *παντες* 33. KM. (vid. Matt. xiv. xv. et cap. vi.)

— *περισσευματα*] praem. *τα* C. Memph. | *περισσευσαντα* 33. (vid. Joh. vi. 12). | *το περισσευμα των* D.

— *κλασματων*] om. Δ. | *κλασματα* 33.

— *ἑπτα σπυριδας*] *σπ. ἑπτα* L. *b.* *σφυριδας* ζ̄. D. | Contra, rel. Latt. rel.

— *σπυριδας* A²BCLXΔ. 1. 33. rel. | *σφυριδας* A*D. ‖add. *πληρεις* 33. 69. *i.* (vid. Matt.)

2. turbam *Cl.* | 4. Unde illos quis poterit *Cl.* | 6. super *Cl.*

A B C D. L X Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUVΓ.

[οἱ φαγόντες] ὡς τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐ-
τούς.
33 10 Καὶ ‡εὐθὺς″ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά.
t ‖ Matt. 16:1-4. 12:38-40. Lu. 12:54-56. οζ/δ 11 t καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι καὶ ἤρξαντο συνζητεῖν
αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐ-
οη/ϛ ρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν. 12 καὶ ἀναστενάξας τῷ
12. [αὐτοῦ] πνεύματι αὐτοῦ λέγει, Τί ἡ γενεὰ αὕτη ‡ζητεῖ ση-
— [ὑμῖν] μεῖον″; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ
σημεῖον.
34 13 Καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς ‡πάλιν ἐμβὰς″ [εἰς† πλοῖον]
u ‖ Matt. 16:5-12. Lu. 12:1. ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν. 14 u καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν
ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν
ΚΒ' οθ/β τῷ πλοίῳ. 15 καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς λέγων, Ὁρᾶτε,
βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης
π/ϛ Ἡρώδου. 16 καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους†, ὅτι

rant quasi quattuor milia: et
dimisit eos.
10 Et statim ascendens navem
cum discipulis suis venit in
partes Dalmanutha. 11 (77, 4.) Et
exierunt Pharisaei et coeperunt
conquirere cum eo, quaerentes
ab illo signum de caelo tem-
tantes eum. 12 (78, 6.) Et inge-
mescens spiritu ait, Quid gene-
ratio ista quaerit signum? A-
men dico vobis, si dabitur gene-
rationi isti signum.
13 Et dimittens eos ascendens
iterum abiit trans fretum. 14 Et
obliti sunt sumere panes, et
nisi unum panem non habebant
secum in navi. 15 (79, 2.) Et prae-
cipiebat eis dicens, Videte ca-
vete a fermento Pharisaeorum
et fermento Herodis. 16 (80, 6.) Et
cogitabant ad alterutrum di-

9. *οἱ φαγοντες*] om. BLΔ. 33. Memph. | Contra, ACDX. 1. 69(*sic*). rel. Latt. rel. (vid. cap. vi. 44).
— *ὡς*] *ὡσει* M.
— *τετραχισχιλιοι*] add. *ανδρες* ΔG. *a.b.c.ff.i.* (vid. Matt. xv. 38 et cap. vi. 44). | om. MSS. Vulg. *f.* rel.
10. *ευθυς* BCLΔ. (1. 69). (‡*ευθεως* ϛ. (A)X. 33. rel.) Vulg. *a.f.g*[1.2.] Memph. Arm. (Æth.) | post *εμβας* A. 1. 69. KMU. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. | om. D. *b.c.ff.i.*
— *εμβας*] *ανεβη* D (et *και* ante *ηλθεν*) *a.f.* (vid. Matt. xv. 39). ‖add. *αυτος* B. | praem. *αυτος* D. *b.i.* praem. Jesus *c.ff.* | non habent ACL. rel. Vulg. *a.f.g*[1].
— *το πλοιον*] om. *το* L. 1. 33. 69. Goth. (om. *μετα των μαθητων αυτου* Memph. vid. Matt. xv. 39).
— *ηλθεν*] add. *ὁ Ιησους* L.
— *μερη*] *ὁρια* D*Gr.* *c.f.* Arm.Usc. (vid. Matt. xv. 39).
— *Δαλμανουθα* ACLXΔ. 33. rel. Syr.Hcl. mg. *Graece.* Vulg. *f.g*[1.2.] Syrr.Pst.&Hcl. Memph.W.&Schw. (Arm.) Æth. | *Δαλμανουνθα* B. | *Μελεγαδα* D*. *Μαγαδα* D[2]. Magedan *a.b.(c).ff.i.* codd. ap. Aug. et Hier. (vid. Matt. xv. 39). | *Μαγδαλα* 1. 69. Memph.ap.Mareschallum. Goth.
11. *εξηλθον*] -*θοσαν* D. (om. *και εξηλθον* 33. *c.* et *οἱ φαρισ.* post *ηρξαντο* habent).
— *συνζητειν αυτῳ, ζητουντες*] *συζητουντες* 69.

11. *αυτῳ*] praem. *συν* D*Gr.* Vulg. *a.b.e.f.ff.g*[1.2.] "ab" *i.*
— *ζητουντες παρ' αυτου*] om. Δ.
— *σημειον*] praem. *το* D.
— *απο*] *εκ* 69.
12. *αναστεναξας*] *στεναξας* M*.
— *αυτου*] om. D. 1. M*Γ. Vulg. *b.g*[2]*.l.* | Contra, rel. *a.c.f.ff.g*[1]. rel. | *ἑαυτου* AL.
— *λεγει*] *ειπε* Γ.
— *τι*] *ὁτι* C. *Orig.* iii. 429[b]. | Contra, rel.
— *ζητει σημειον* BCDLΔ. 1. 33. *Am. Tol. a.b.c.i.l.* Syr.Pst. Memph. Æth. | ‡*σημειον επιζητει* ϛ. AX. rel. Vulg.*Cl.* *f.g*[1.2.] Syr.Hcl. Goth. Arm. *Orig.* iii. (vid. Matt. xvi. 4).
— *ὑμιν*] om. BL. | Contra, ACD. rel. vv. *Orig.* iii.
— *ει*] *ου* Δ. 69. (vid. Matt. xvi. 4). | Contra, rel. *Orig.* iii.
— *ταυτῃ*] *αυτῃ* LFHΓ. | Contra, rel. *Orig.* iii.
13. *αυτους*] *αυτου* A.
— *παλιν εμβας* BCDLΔ. 33. 69. *a.i.* (? Arm.) Æth. | ‡*εμβας παλιν* ϛ. A X. 1. rel. Vulg. *f.ff.g*[1.2.] Syr.Hcl. Goth. | om. *παλιν* *b.c.* Syr.Pst. Memph.
— *εις πλοιον* AX. 33. EFGMSV. (*εις* †*το*″ *πλοιον* ϛ. D. 1. 69. HsKsUΓ. vid. ver. 10). Vulg.*Cl.* *a.b.c.f.g*[2]*.i.* vv. rel. (vid. ver. 10). | om. BCLΔ. *Am. Tol. ff.g*[1].
14. *επελαθοντο*] *επελαθεντο* B**Bch.* ‖add. *οἱ μαθηται* D. *c.* | add. *οἱ μαθηται αυτου* 69. U. (vid. Matt. xvi. 5). | Contra, rel.

14. *λαβειν* post *αρτους* 33. 69. Vulg.*Cl.* (vid. Matt. xvi. 5).
— *και ει μη ἑνα αρτον ουκ ειχον* ABC. rel. Vulg. (*b*).*f.g*[1]. | *ει μη ἑνα αρτον ειχον* D. *a.*(*c*).(*ff*).*g*[2].(*i*). Arm. | *ἑνα μονον αρτον εχοντες* 1. | *ἑνα μονον εχοντες αρτον* 69.
— *μεθ' εαυτων*] *μετ εαυτων* D. | om. Syr. Pst.MSS.
15. *διεστελλετο*] *διεστειλατο* 69. EF. | *ενετειλατο* Δ.
— *ὁρατε*] om. D. 1. *Tol. a.* Arm. | Contra, rel. Vulg. *b.c.f.ff.g*[2]*.i.* ‖add. *και* C. 69. Vulg.*Cl.* *c.f.l.* Memph.Schw. Æth. (vid. Matt. xvi. 6). | Contra, rel. *Am. g*[2]. Memph.W. rel. [*a.b*].
— *βλεπετε*] om. Δ. *b.ff.i.* | Contra, Vulg. *a.c.g*[2]. rel.
— *και της ζυμης*] om. *και* B.*Btly.* | *και απο τ. ζ.* Δ. 1. 69. G. *a.f.g*[1.2.]
— *Ἡρωδου*] *των Ἡρωδιανων* 1. 69. G. *Tol. i.* Arm.
16. *αλληλους*] †add. *λεγοντες* ϛ. ACL. rel. Vulg.*f.g*[1.2.] Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt. xvi. 7). | om. BD. 1. *a.b.c.ff.i.*
— *εχουσιν* B. 1. *c.* Memph. | *ειχαν* D. *a.b.ff.g*[2]*.i.* | ‡*εχομεν* ϛ. ACL. rel. Vulg.*f.g*[1]. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. Æth. (*εχωμεν* K). De persona verbi, vid. Matt.
17. *ὁ Ιησους ante λεγ. αυτ.* ACDΔ[2]. (om. *ὁ*)

12. signum quaerit *Cl.* | 13. ascendit iterum navim et abiit *Cl.* | 14. panes sumere *Cl.* | 15. et cavete *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.
16. ἔχομεν

ἄρτους οὐκ ‡ ἔχουσιν″. 17 καὶ γνοὺς [ὁ Ἰησοῦς] λέγει
αὐτοῖς, Τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὔπω
νοεῖτε οὐδὲ συνίετε; † πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρ-
δίαν ὑμῶν; 18 ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε, καὶ
ὦτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; καὶ οὐ μνημονεύετε; 19 ὅτε
τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους
πόσους κοφίνους ‡ κλασμάτων πλήρεις″ ἤρατε; λέ-
γουσιν αὐτῷ, Δώδεκα. 20 Ὅτε [δὲ] τοὺς ἑπτὰ εἰς
τοὺς τετρακισχιλίους πόσων σπυρίδων πληρώματα
κλασμάτων ἤρατε; οἱ δὲ εἶπον, Ἑπτά. 21 Καὶ ἔλε-
γεν αὐτοῖς, Πῶς ‡ οὔπω″ συνίετε;
35 22 Καὶ ‡ ἔρχονται″ εἰς Βηθσαϊδάν· καὶ φέρουσιν
αὐτῷ τυφλόν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ
ἅψηται. 23 καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ
‡ ἐξήνεγκεν″ αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης, καὶ πτύσας εἰς
τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα

20. καὶ λέγουσιν αὐτῷ
ΚΓ′ πα/ι
23. ἐξήγαγεν
— χ. αὐτοῦ

centes quia panes non habemus.
17 Quo cognito Iesus ait illis,
Quid cogitatis quia panes non
habetis? nondum cognoscitis
neque intellegitis? adhuc cae-
catum habetis cor vestrum?
18 Oculos habentes non videtis
et aures habentes non auditis?
nec recordamini, 19 quando
quinque panes fregi in quinque
milia, et quot cophinos frag-
mentorum plenos sustulistis?
Dicunt ei, Duodecim. 20 Quan-
do et septem panes in quattuor
milia, quot sportas fragmento-
rum tulistis? Et dicunt ei,
Septem. 21 Et dicebat eis, Quo-
modo nondum intellegitis?
22 (81, 10.) Et veniunt Bethsaida:
et adducunt ei caecum, et roga-
bant eum ut illum tangeret.
23 Et adprehendens manum cae-
ci eduxit eum extra vicum, et
expuens in oculos eius inpositis
manibus suis interrogavit eum

rel. *Am. Fuld. a.c.f.g*². rel. (vid. Matt. xvi. 8). | *post* L. Vulg.*Cl. b.ff.* | om. BΔ*. *i.* Memph.

17. διαλογιζεσθε] add. εν ταις καρδιαις ὑμων DU. *a.b.c.ff.g*². Syr.Hel.* Arm. Æth. (vid. cap. ii. 8; Luc. v. 22). | add. εν ἑαυτοις 69. M. (vid. Matt. xvi. 8). | add. postea ολιγοπιστοι 69. Syr.Hel.* Arm. (vid. Matt.) | non habent ABC. rel. Vulg. *f.* Syr.Pst. Memph. Goth.

— εχετε] εχομεν Δ.

— ουδε συνιετε] om. 1. | και συιετε Δ. ‖ † add. ετι ς. AX. 69. rel. Vulg. *f.g*². Syrr.Pst.&Hel. "sic" *b.c.d.ff*².*i.* ("quia" Goth.) | om. BCDLΔ. 1. 33. *a.* Memph. Arm. Æth.

— πεπωρωμενην εχετε την καρδιαν ABC. rel. Vulg. *f.g*².*l.* | πεπωρωμενη (πεπηρ. D* corr.¹) εστιν ἡ καρδια D. *a.*(*b.c.d.ff.i*). Æth.

18. και ου] ουδε D. Latt. (vid. Matt. xvi. 9). | Contra, rel.

19. ὁτε] ὁτι Δ. 69. (om. *b.c.ff.i.* Memph).

— αρτους] add. τους D. | add. οὑς 69. *b.c.ff.i.k.* Memph.

— πεντακισχιλιους] add. ανθρωπους Δ (om. τους ante). *a.b.c.ff.g*¹·²*.l.* | Contra, Vulg. *f.i.k.*

— ποσους] ὁσους U. ‖ praem. και CDΔ. 1. 33. M. *Am. f.g*¹·²*.l.* Arm. Æth. (vid. Matt. xvi. 9). | Contra, ABsLX. rel. Vulg.*Cl. a.b.c.ff.i.k.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth.

— κλασματων πληρεις ηρατε BCLΔ. 1. 33. Vulg. *g*¹·²*.l.* Syr.Pst. | κλασματων ηρατε πληρεις D*Gr.* | ‡ πληρ. κλασμ. ηρ. ς. AX. rel. *f.* Syr.Hel. Goth. | sustulistis cophinos fragmentis plenos Memph. ηρ πλ. κλ. αρτ. Arm. Æth. (πληρεις] πληρης AFGM. | om. 69. *a.b.c.d.ff.i.k*).

20. ὁτε δε ADX. 1. 33. rel. *a.ff.i.* Syr. Hel. Goth. Arm. Æth. [*b*]. | ὁτε δε και C. *f.* | και ὁτε B.*Bch.* *c.* Syr.Pst. | ὁτε B*Btly.*L. | ὁτε και Δ. Vulg. *g*¹·². ("et" Memph.)

— τους ἑπτα] om. τους Δ. ‖ add. αρτους C. 69. M². Vulg. *c.f g*².*l.* Goth. Arm. Æth. (vid. Matt. xvi. 10). | Contra, ABsD. rel. *a.ff.i.k.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. [*b*].

— τους τετρ.] om. τους LΔ. | add. ανθρωπους Δ. *c.g*².

— ποσων σπυριδων πληρωματα ABsC. rel. (*f.k*). Syrr.(Pst.)&Hel. Memph. Goth. (Æth.) [*b*]. (πληρωματων E*). | ποσας σφυριδας D. Vulg. *a.c.ff.g*¹·²*.i.* Arm. (vid. Matt. xvi. 4). (ποσους κοφινους κλασματων πληρεις Δ).

— οἱ δε ειπον ADX. 1. 33. rel. *b.c.i.* Syr.Hel. Goth. Arm. (qui dixerunt *a. ff*). | και λεγουσιν B.*Bch.Blc.*CL. Vulg. *g*². Memph. Æth. (λεγουσιν tantum B.*Btly.*Δ. *g*¹*.k.l.* Syr.Pst.) vid. ver. 19. ‖ add. αυτῳ BCLΔ. Vulg. *g*¹·²*.l.* Memph. Æth. (vid. ver. 19). | Contra, ADX. 1. 33. rel. *a.b.c.f.ff.i.k.* Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm.

21. ελεγεν ABsCLXΔ. 33. 69. rel. Vulg. Syr.Hel. Memph. Arm. | λεγει DFK. *a.b.c.f.ff.g*¹·²*.i.k.* Syr.Pst. | ειπεν 1. Goth.

21. πως ουπω AD*Gr.*X. 33. MU. Vulg. *a.c.ff.g*¹·²*.i.l.* Syrr.Pst.&Hel. Goth. | ουπω CLΔ. 1. K. *k.* | ‡ πως ου ς. Bs. rel. *b.d.* Memph. (Æth.) vid. Matt. xvi. 11. | πως ουν ουπω 69. *f.* (Arm.)

— συνιετε ACLΔX. rel. | νοειτε BD². (vid. Matt.) | συννοειτε D*.

22. ερχονται BCDLΔ. 33. 69. Vulg. *g*¹*.k.* Memph. Arm. | venerunt *a.b.c.f.ff.* Goth. Æth. | ‡ ερχεται ς. AX. rel. Syrr.Pst.&Hel.

— Βηθσαιδαν ABsL. rel. Vulg.*Cl.* (Βηθσαιδα C. 1. 33. 69. *Am. c.g*¹.) Syrr.Pst. &Hel. Arm. Æth. | Βησσαιδα Δ. | Βηδσαιδα *k.* Memph. | Betsaidam *b.* | Βηθανιαν D. *a.f.ff.i.l.* Goth.

— τυφλον] add. δαιμονιζομενον Δ.

23. επιλαβομενος της χειρος] λαβομενος την χειρα D.

— του τυφλου] αυτου 1. (non om. 69).

— εξηνεγκεν BCLΔ. 33. | ‡ εξηγαγεν ς. ADX. 1. rel. Vulg. *f.* vv. rel. (produxit *a.* duxit *b.c.ff.g*²).

— επιθεις] praem. και 1. 69. G. *b.c.*

— αυτῳ επηρωτα αυτον .... επεθ. τας χειρας ver. 25.] om. 33.

— αυτῳ] αυτου AΔK. Vulg. *f.l.* Syr. Pst. Memph. Goth. | Contra, BsCD. rel. *a.b.c.ff.g*².*i.* Syr.Hel. rel. (om. *k*).

— επηρωτα] επερ. D.

17 ait illis Jesus *Cl.* | nec intell. *Cl.* | 19. *om* et *Cl.* | 22. Bethsaidam *Cl.* | 23. apprehensa manu *Cl.*

A B C D. L X Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUVΓ.
23. βλέπεις
25. ἐπέθηκεν
— καὶ ἐνέβλεψεν
26. [μηδὲ εἴπ. τ. ἐ. τ. κώμῃ].
ΚΔ′ πβ
v‖Matt. 16:13-20. a
‖Lu. 9:18-21.
28. οἱ δὲ εἶπαν
πγ β

αὐτὸν εἴ τι βλέπει. 24 καὶ ἀναβλέψας ἔλεγεν, Βλέπω
τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας.
25 εἶτα πάλιν ‡ ἔθηκεν″ τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς αὐτοῦ, καὶ ‡ διέβλεψεν″, καὶ ‡ ἀπεκατέστη″, καὶ
‡ ἐνέβλεπεν″ τηλαυγῶς ‡ ἅπαντα″. 26 καὶ ἀπέστειλεν
αὐτὸν εἰς † οἶκον αὐτοῦ λέγων, Μηδὲ εἰς τὴν κώμην
εἰσέλθῃς, μηδὲ εἴπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ.
36 27 v Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ εἰς τὰς κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν
τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων [αὐτοῖς],
Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; 28 οἱ δὲ ἀπε-
κρίθησαν * αὐτῷ λέγοντες″, Ἰωάννην τὸν Βαπτιστήν,
καὶ ἄλλοι Ἡλίαν, ἄλλοι δὲ ‡ ὅτι εἷς″ τῶν προφητῶν.
29 καὶ αὐτὸς ‡ ἐπηρώτα αὐτούς″, Ὑμεῖς δὲ τίνα με
λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς † ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ, Σὺ
εἶ ὁ χριστός. 30 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ
λέγωσιν περὶ αὐτοῦ.

si aliquid videret. 24 Et aspiciens ait, Video homines velut arbores ambulantes. 25 Deinde iterum inposuit manus super oculos eius, et coepit videre, et restitutus est ita ut videret clare omnia. 26 Et misit illum in domum suam dicens, Vade in domum tuam, et si in vicum introieris, nemini dixeris.

27 (82, 1.) Et egressus est Iesus et discipuli eius in castella Caesareae Philippi: et in via interrogabat discipulos suos dicens eis, Quem me dicunt esse homines? 28 Qui responderunt illi dicentes, Iohannen baptistam, alii Heliam, alii vero quasi unum de prophetis. 29 Tunc dicit illis, Vos vero quem me dicitis esse? Respondens Petrus ait ei, Tu es Christus. 30 (83, 2.) Et comminatus est eis ne cui dicerent de illo.

23. βλεπει ABsD²LX. 1. 69. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. | βλεπεις CD*Gr.Δ. Memph. Æth.
24. ελεγεν ABsLX. 1. rel. Syr.Hel. Memph. | λεγει D. 69. Vulg. a.b.f.g¹·². | ειπεν C. c.ff.k. Syr.Pst. [h. 33].
— ὁτι ὡς δενδρα ὁρω (St. Elz. 1624.) AB C*LXΔ. 69. EFGHKM*SUVΓ. (h. 33). Goth. | ὡς δενδρα (om. ὁτι et ὁρω) (Elz. 1633.) C²D. 1. Mmg.** Vulg. a.b.c.f.ff.g¹·². k. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. Æth.
— περιπατουντας] ante ὡς δενδρα Arm. | περιπατουντα F.
25. ειτα ABsC. rel. Vulg. a.f. Syr.Hel. Memph. Goth. | και D. b.c.ff.i.k. Æth. | om. Syr.Pst. Arm.
— εθηκεν BL. | ‡επεθηκεν ς. ACXΔ. rel. (h. 33). Vulg. b.c.d.f.ff.i.k. | επειθεις DGr. a. (vid. ver. 23).
— και διεβλεψεν και BC*LΔ. 1. k. Memph. Æth. (sic). | και ενεβλεψεν και C². | και ηρξατο αναβλεψαι και D. Vulg. b.c.ff.i.l. | ‡και εποιησεν αυτον αναβλεψαι και ς. AX. 33. rel. a.f. Syr.Hel. Goth. | και εποιησεν αυτον αναβλεψαι και διεβλεπεν και 69. | om. Syr.Pst. | et aperuit et videbat et Arm.
— απεκατεστη CLΔ. | αποκατεστη B. | απεκατεσταθη AX. 33. 69. EFGHK MSVΓ. | ‡αποκατεσταθη ς. D. 1. U.
— και ενεβλεπεν BL. 69 (sic). Syr.Pst. | και ανεβλεπε Δ. | και ανεβλεψεν FM. | ‡και ενεβλεψεν ς. ACX. 1. 33. rel. Syr. Hel. Memph. | ὡστε αναβλεψαι D. Latt.
25. τηλαυγως] δηλαυγως C(L)Δ. | δηλως 33.
— ἁπαντα BC*LΔ. 1. 69. (παντα D). omnia Vulg. a.b.f.ff.i. Arm. omne Syrr. Pst.&Hel. Memph. Æth. | ‡ἁπαντας ς. AC²XM(sic). rel. Goth. | om. 33. c.k.
26. οικον] +praem. τον ς. XΔ. rel. Memph. | om. ABCDL. 33. EFHKS VΓ. Goth.
— λεγων] και λεγει αυτω D. | Contra, rel. Latt. [c]. rel. ‖add. ὑπαγε εις τον οικον σου και D. 69. Vulg. a.b.f.ff. g¹·²·l. (vid. ii. 11, etc.) vid. Arm. infra. | om. ABC. rel. c.k. vv.
— μηδε εις την κωμην εισελθῃς ABCL. 1. 33. (69). rel. a. Syrr.Pst.&Hel.txt. Memph. Goth. Arm. Æth. (μηδε] εαν 69). | et si in vicum introieris Vulg. (b).(f).ff.g¹·²·l. Syr.Hel.mg. | om. D. c.k. ‖add. sed vade in domum tuam et si in vicum introieris Arm.
— μηδε ειπῃς τινι εν τῃ κωμῃ ACXΔ. 1mg. (man. rec.) 33. rel. Syrr.Pst.&Hel. txt. Goth. Arm. Æth. (ne cui diceret in castellum c. nemini dixeris in castello k). | μηδενι ειπῃς εις την κωμην D. i. | μηδενι ειπῃς μηδε εν τῃ κωμῃ 69. | nemini dixeris (tantum) Vulg. b. f.ff.g¹·²·l. Syr.Hel.mg. nec cuiquam dicas a. | om. BL. 1*. Memph.
27. τας κωμας Καισαρειας] Καισαριαν D. a.b.ff.i. | Contra, rel. Vulg. c.f.k.
— αυτου 2°] om. A. Arm.
— αυτοις] om. DLΔ. a.b.k. Arm. | Contra, ABsCX. 1. rel. Vulg. c.f.ff. rel. (h. 33).
27. τινα] τι K.
— ειναι] ante οἱ ανθρωποι D. Vulg. a. (c).f.ff. | Contra, b.g².i.k.
28. απεκριθησαν ADX. 1. 33. rel. Vulg. a.b.c.f. Syr.Hel. Goth. Arm. (vid. Luc. ix. 19). | ειπαν BCLΔ. k. Syr.Pst. Memph. Æth. (vid. Matt. xvi. 14).
— αυτῳ λεγοντες BC*DLΔ. 69. Vulg. a.b.c l. Memph. | αυτῳ C². 33. Æth. illi omnes k. dicentes f. Arm | *om. ς. AX. 1. rel. Syrr.Pst.&Hel. Goth. (vid. Matt. et Luc.)
— Ιωαννην] praem. ὁτι B. Syr.Pst. | praem. οἱ μεν C*Δ. 69. (vid. Matt. xvi. 14).
— και αλλοι Ἡλιαν ABsC. rel. ff.i. rel. [Æth.] | αλλοι δε Ἡλιαν D. 69. a.f.k. Memph.MS. (vid. Matt. xvi. 14 et Luc. ix. 19). | αλλοι Ἡλιαν ΔV. Vulg. b.c. (h. 33).
— αλλοι δε] και αλλοι 69.
— ὁτι εἱς BC*L. Memph. | ὡς ἑνα D. Vulg. a.b.c.f.ff.i.l. | ‡ἑνα ς. AC³X. rel. k. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. (vid. Matt. xvi. 14). [Æth.]
29. και αυτος ABsC. rel. Syr.Hel. Memph. Goth. | αυτος δε D. a.(c).ff. "tunc" Vulg. b.f. (Jesus Syr.Pst.) | om. 1. k. Arm. Æth. (vid. Matt. xvi. 15).
— επηρωτα αυτους BC*DLΔ. a.(c).(ff). Memph. | ‡λεγει αυτοις ς. AC³X. rel. Vulg. b.(f). (Syrr.Pst.&Hel.) Goth. Arm. Æth. (vid. Matt. xvi. 15). | om. k.
— αποκριθεις] †add. δε ς. CDXΔ. 1. rel.

23. si quid Cl. | 25. clare videret Cl. | 27. castello Am. | 29. esse dicitis Cl.

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.
w ‖ Matt. 16:21-23.
‖ Lu. 9:22.
24: 6.

31 w Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι
‡ ὑπὸ″ τῶν πρεσβυτέρων καὶ * τῶν″ ἀρχιερέων καὶ
* τῶν″ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ μετὰ τρεῖς
ἡμέρας ἀναστῆναι· 32 καὶ παῤῥησίᾳ τὸν λόγον ἐλά-
πδ/ϛ λει. καὶ προσλαβόμενος ‡ ὁ Πέτρος αὐτὸν″ ἤρξατο
ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. 33 ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν τοὺς
33. λέγων μαθητὰς αὐτοῦ, ἐπετίμησεν † Πέτρῳ ‡ καὶ λέγει″,
Ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ
πε θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. 34 x καὶ προσκαλε-
x ‖ Matt. 16:24-27. β σάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ εἶπεν
‖ Lu. 9:23-26.
34. ἐλθεῖν αὐτοῖς, ‡ Εἴ τις″ θέλει ὀπίσω μου ‡ ἀκολουθεῖν″, ἀπαρ-
νησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ
y Matt. 10:39. ἀκολουθείτω μοι. 35 y ὃς γὰρ ‡ ἐὰν″ θέλῃ τὴν ψυχὴν
Lu. 17:33.
Jo. 12:25. αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ‡ ἀπολέσει″
‡ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν″ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου,
† σώσει αὐτήν. 36 τί γὰρ ὠφελήσει * τὸν″ ἄνθρωπον,

31 Et coepit docere illos quo-
niam oportet filium hominis
multa pati et reprobari a seni-
oribus et a summis sacerdotibus
et scribis et occidi et post tres
dies resurgere, 32 et palam ver-
bum loquebatur. (84, 6.) Et ad-
prehendens eum Petrus coepit
increpare eum. 33 Qui conver-
sus et videns discipulos suos
comminatus est Petro dicens,
Vade retro me, satana, quoniam
non sapis quae dei sunt sed quae
sunt hominum. 34 (85, 2.) Et con-
vocata turba cum discipulis suis
dixit eis, Si quis vult post me
sequi, deneget se ipsum et tollat
crucem suam, et sequatur me.
35 Qui enim voluerit animam
suam salvam facere, perdet eam:
qui autem perdiderit animam
suam propter me et evangelium,
salvam eam faciet. 36 Quid enim
proderit homini, si lucretur

f.ff. Goth. Arm. (vid. Matt. xvi. 15; Luc. ix. 30). | praem. και A. 33. *a.b.i.(k)*. Æth. [*c*]. | om. B.*Btly*.L. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. *sic*. Memph. *Eus*. D.E. 121^c.

29. αυτῳ] om. 33. *Eus*.

— χριστος] add. ὁ υἱος του θεου L. *sic* et postea του ζωντος 69. Syr.Pst. Syr. Hier. (vid. Matt.) | add. Jesus filius Dei vivi *b*. | non habent ABCD. rel. Vulg. *a. c.f.k.* Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig.* iii. 534^a. *diserte*. *Eus*. D.E. *dis*.

30. αυτοις] αυτῳ Δ. *c*. | Contra, *Orig.* iii. 532^c. *Eus*. D.E. 121^c. ‖ add. ὁ Ιησους M. *c*. | Contra, *Orig*. *Eus*.

— λεγωσιν ABsLXΔ. rel. *Orig*. *Eus*. | ειπωσιν CDG. (vid. Matt. xvi. 20).

31. ηρξάτο] praem. απο τοτε 69. (vid. Matt. xvi. 21).

— αυτους] om. V.

— ὑπο BCDL. 33. GK. | ‡ απο ϛ. AXΔ. rel. (vid. Matt. et Luc. ix. 22).

— των αρχ. B.*Btly*.CDXEHMUV. Goth. | * om. των ϛ. ALΔ. rel. (hiat 33). vid. Matt. et Luc. ‖ praem. απο D. Vulg. *a.b.f.k.* Syr.Pst. | Contra, rel. *c. ff.* Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. | (αρχ. ante πρεσβ. 69).

— των γραμ. B.*Btly*.CDL. 69. EFHMUVΓ. (om. *b*). | * om. των ϛ. AXΔ. 1. 33. rel. Goth. (vid. Matt. et Luc.)

— μετα τρεις ἡμερας ABCD*Gr*. rel. Vulg. (*a*).*b.c.f.ff.*(*k*). (Syr.Pst.MS.) Syr. Hcl. Memph. Goth. | τῃ τριτῃ ἡμερᾳ 1. 33. 69. *d.*g^1. Syr.Pst.impr. Arm. Æth. (vid. Matt. xvi. 21; Luc. ix. 22 et xxiv. 7). *Iren.* 206. (vid. et Luc. xxiv. 7). *Just.* Tr. 51, 76 ad locum Matt. respicere videtur.

32. προσλαβομενος] προσκαλεσαμενος Γ.

— ὁ Πετρος αυτον BL. *a*. | ‡ αυτον ὁ Πετρος ϛ. AC. rel. Vulg. *f.k.* Memph. Goth. Arm. (vid. Matt. xvi. 22). | om. αυτον D. [*b.c.ff.i*].

33. ὁ δε] add. Ιησους AK. *f*. Syr.Hcl.

— επιστραφεις] στραφεις 33. (vid. Matt. xvi. 23).

— Πετρῳ] † praem. τῳ ϛ. AC. rel. (vid. Matt.) | om. BDL.

— και λεγει BCLΔ. *ff.k.* Syr.Pst. Memph. Æth. | ‡ λεγων ϛ. AD. rel. Vulg. *a.b.c.f.* Syr.Hcl. Goth. Arm. ‖ add. αυτῳ Δ. *k*.

— τα των ανθρ.] om. τα D*Gr*.

34. αυτοις ABsCL. rel. Vulg. *f*. vv. *Orig.* i. 282^a. *Orig. Int.* iii. 543^d. | om. DXΔ. *a.b.c.ff.i.k.*

— ει τις BC*DLΔ. 1. 33. 69. Vulg. *a.b.c. f.ff.i.l.k.* Syr.Hcl.mg. Arm. *Orig.* i. *Orig. Int.* iii. (vid. Matt xvi. 24; Luc. ix. 23). | ‡ ὁστις ϛ. AC^2X. rel. Syrr.Pst.&Hcl. txt. Memph. Goth. Æth.

— ακολουθειν C*DX. 1. EFGHMSUV. Vulg. (*a.b*).*f*.(*ff*).*i*. Goth. Æth. *Orig.* i. | ‡ ελθειν ϛ. AB.*Blc*.C^2L*s*. 33. 69. KΓ*s*. *c.*g^1.*k*. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. *Orig. Int.* iii. (vid. Matt.) | ελθειν και ακολουθιν Δ.

— απαρνησασθω εαυτον και αρατω] επαρατω *tantum* Δ. (αρνησασθω D).

— μοι] μου 1.

35. γαρ εαν B.*Btly*.CΔ. 1. 33. KM. | ‡ γαρ αν ϛ. AD. rel. *Orig.* i. 282^a.

— την ψυχην αυτου σωσαι ACDL. rel. (ἑαυτου D^2). | την ἑαυτ. ψυχ. B.*Btly*. (in coll.) *Orig.* i.

— ὁς δ' αν απολ. τ. ψυχ. αυτ.] om. D*. *k*. Æth. | ὁς δ' αν απολεσει αυτην D^2. *i**. *Orig. Int.* iv. 611^c.

— απολεσει 2° B.*Btly* CD^2ΔΓ*Tf*. | ‡ -σῃ ϛ. AL. rel. *Orig.* i. 282^b. (vid. Matt. xvi. 25; Luc. ix. 24).

— την εαυτου ψυχην ἑνεκ. B.*Bch*.C^3X. 69. EFGHKMSUV. | ‡ την ψυχ. αυτ. ἑνεκ. ϛ. AC*LΔ. 1. 33. (vid. Matt. et Luc. *et supra*). | αυτην D^2 *supra*. Γ.

— εμου και] om. D. *a.b.i.k.* Arm. Æth. *Orig.* i. | Cont., MSS. Vulg. *c.f.ff.* rel. (εμου η Δ).

— και του ευαγγελιου] om. 33. *ff.* (vid. Matt. et Luc.)

— σωσει] εὑρησει 33. (vid. Matt.) ‖ † praem. οὑτος ϛ. C^2. 69. M*mg*. rel. (vid. Luc.) | om. ABC*(ut vid.)DLX*Tf*.Δ. 1. 33. KM*. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig.* i.

36. ωφελησει ACDXΔ. 1. rel. Vulg. *b.c.f. ff.k.* Syr.Hcl. *Orig.* i. 282^b. | ωφεληθησεται 33. (vid. Matt. xvi. 26.) | ωφελει B. (οφελει L). *a*. Syr.Pst. Arm.

— τον ανθρωπον AC*D. *Orig.* i. 282^b. | * om. τον ϛ. BsKSsUV*s*. Goth. | ανθρωπος C^3LXΔ. 1. 33. 69. EFGHMΓ. (vid. Matt. xvi. 26; Luc. ix. 25).

31. docere eos *Cl*. | pati multa *Cl*. | 34. *om.* post *Cl*. | semet ipsum *Cl*. | 35. faciet eam *Cl*.

A B C D. L X Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUVΓ.

z Matt. 10:33. Lu. 12: 9. πϛ/β

ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῇ τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ; 37 ‡ τί γὰρ″ ‡ δοῖ″ ἄνθρωπος ἀντάλ-
λαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; 38 z ὃς γὰρ ‡ ἐὰν″ ἐπαι-
σχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ
τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ
πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων.

IX. πζ/β 1 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν
τινες ‡ ὧδε τῶν″ ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται
θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐλη-
λυθυῖαν ἐν δυνάμει.

§ Theb. ΚΕ′ a || Matt. 17:1-8. || Lu. 9:28-36.

37 2 § a Καὶ ‡ μετὰ″ ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰη-
σοῦς τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ † Ἰωάννην,
καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μό-
νους· καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, 3 καὶ τὰ
ἱμάτια αὐτοῦ ‡ ἐγένοντο″ στίλβοντα, λευκὰ λίαν †, οἷα

mundum totum et detrimentum faciet animae suae? 37 Aut quid dabit homo commutationem pro anima sua? 38 (86, 2.) Qui enim me confusus fuerit et mea verba in generatione ista adultera et peccatrice, et filius hominis confundetur eum, cum venerit in gloria patris sui cum angelis sanctis.

39 [IX. 1.] Et dicebat illis, Amen dico vobis quia sunt quidam de hic stantibus qui non gustabunt mortem donec videant regnum dei veniens in virtute.

1 [2] (87, 2.) Et post dies sex adsumit Iesus Petrum et Iacobum et Iohannem, et ducit illos in montem excelsum seorsum solos, et transfiguratus est coram ipsis: 2 [3] et vestimenta eius facta sunt splendentia candida nimis velut nix, qualia fullo

---

36. εαν κερδηση A(C)D. rel. (-σει Γ). Latt. rel. *Orig.* i. | κερδησας L. (vid. Luc. ix. 25). | κερδησαι B.
— τον κοσμον ὁλον ABsD. rel. Vulg. *ff.* *Orig.* i. | ante κερδηση C. 33. Syr.Pst. (vid. Matt.) | ὁλον τον κοσμον L. *a.b.c.f.i.k.* (Petr. Alex. (ap. Routh iv. 40) ad Matt. xvi. 26, respicere videtur non ad hunc versum).
— και ζημιωθη ACD. rel. (-θει X). Latt. rel. *Orig.* i. | και ζημιωθηναι BL.
37. τι γαρ BLΔ. Memph. Arm. *Orig.* i. 282b. | ‡η τι ϛ. ACD². rel. Latt. Syrr. Pst.&Hel. Goth. Æth. (vid. Matt. xvi. 26). | η τι γαρ D**Gr.*
— δοι B.*Btly.Blc.* (δω B.*Bch.*L). | ‡δωσει ϛ. ACD. rel. Latt. *Orig.* i. (vid. Matt. xvi. 26). | om. cum seq. ανθρωπος Δ. || add. ὁ B.*Btly.*
— αυτου AD. rel. *Orig.* i. | ἑαυτου B. | αυτῳ C.
38. γαρ εαν BCLXΔEFMVΓ. (*a*). | ‡γαρ αν ϛ. 1*s*. 33*s*. rel. *Clem.* 595. (vid. Luc. ix. 26). | γαρ A. Vulg. *f.* | δ' αν D. (*b.c.k*).
— επαισχυνθη με] επεσχυνθησεται εμε D. | Contra, *Clem.* 595. || με] μεν A*.
— ἁμαρτωλη Δ.
— των ἁγιων] om. 1. Vulg.MS. | αυτου F. *Emm.* *Clem.* 595. (vid. Matt. xvi. 27).
1. ὡδε των BD*. *a.ff.*(ut vid.) Æth. | hic quidam de hic stantibus *c.* hic quidam ex eis qui adstans *k**. | ‡των ὡδε ϛ. ACD². rel. Vulg. *f.* Syr.Hel. Goth. Arm. (vid. Matt. xvi. 28; Luc. ix. 27). | ὡδε post ἑστ. (1). Syr.Pst. Memph. *Orig.* iv. 366a. (ὁ δε 1). | om. ὡδε *b.i.*
1. ἑστηκοτων] ἑστωτων 33. (vid. Matt. et Luc.) | Contra, *Orig.* iv. || add. μετ' εμου D. *a.b.*(*ff*). | Contra, rel. Vulg. *c.f.k.* *Orig.*
— οἱτινες] οἱ 33. (vid. Luc.) | Contra, *Orig.* iv.
— γευσωνται] -σονται LX. 69. E*HK. vid. *Orig.* iii. 555c. | Contra, ABCD. rel. *Orig.* iv. 366a.
— αν] om. F.
2. μετα BC(ut vid.)DLΔ. | ‡μεθ' ϛ. AX G(sic). rel. (vid. Matt. xvii. 1).
— παραλαμ. ὁ Ιησους] ὁ I. παραλ. A.
— τον Ιακ.] om. τον XΔΓ. (h. C).
— Ιωαν.] †praem. τον ϛ. CDLX. 1. 33. 69. KU. | om. AB.*Btly.*ΔEFGHMSVΓ.
— αναφερει] αγαγει D. Latt. | Contra, rel. (inseruit *k**).
— μονους] solus Vulg. *a.ff.g².l.* | Contra, *b.c.f.* "solus cum solis" *k.* | (om. Syr. Pst. Theb. Arm. Æth. ut vid. e Matt. xvii. 1).
— μετεμορφωθη] τατεμορ. D. || praem. εν τῳ προσευχεσθαι αυτους et *add.* ὁ Ιησους 69. | κατὰ τὸν Μάρκον....τὸ καὶ ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν μετεμορφ. *Orig.* iii. 559d. (vid. Luc. ix. 29).
3. εγενοντο ADLX. 1R. 33. 69. GKVΓ (γινονται *Orig.* iii. 560a.) | ‡εγενετο ϛ. BsCΔ. rel. (vid. Matt. xvii. 2).
3. στιλβοντα] om. 1. vid. Matt. et Luc. ix. 29. | και στιλ. *post* λευκα *Orig.* iii.; sed contra ibi *Orig. Int.* (om. λευκα *b.c*).
— λιαν] om. Δ. *b.g².l.* Goth. Æth. *Orig.* iii. (vid. Matt. et Luc.) | Contra, rel. Vulg. *a.*(*c*)*.f.ff.g¹.i.k.* || †add. ὡς χιων ϛ. AD*Gr.*X. 33. rel. Vulg. *a.b.c.f.ff.g¹·².* Syrr.Pst.&Hel. Memph.W&Schw. Goth. (vid. Apoc. i. 14). ὡσει χιων K. (vid. Matt. xxviii. 3). | om. BCLΔ. 1. *d.k.* Memph.MS. Theb. Arm. Æth. | *Orig.* iii. 560a. habet ὡς τὸ φῶς (vid. Matt. xvii. 2) tanquam κατὰ Μάρκον. sed *Orig. Int.* ibi habet "sicut nix."
— οἱα γναφευς....λευκαναι ABCL. rel. Vulg. *c.f.ff.g¹·².k.* Syr.Hel. Memph. (Theb.) Goth. (Arm.) Æth. *Orig.* iii. diserte. | ὡς ου δυναται τις λευκαναι επι της γης D. (*b.i*). Syr.Pst. | om. X. *a.* (vid. Matt. et Luc.)
— οὑτως BCLΔ. 33. 69. (*ff*).*k.* Memph. Theb. Arm.(ut vid.) Æth. *Orig.* iii. | *om. ϛ. AD(supra). rel. (Latt.) Syr. Pst.(supra). Goth.
4. και 1°] add. ιδου 69. (vid. Matt. xvii. 3; Luc. ix. 30).
— ωφθη] -θησαν EM.
— Μωυσῃ B.*Btly.Bch.** 33. K. Vulg.*Cl.* (Latt.) Memph. Theb. Μωυσει DΔ. | ‡Μωσει ϛ. AB.*Bch.***LX. 1. 69. M.

---

36. animae suae faciat *Cl.* | 37. commutationis *Cl.* | 38. verba mea *Cl.*
1. solus *Am.* | 2. et candida *Cl.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. P. H.
Memph. [Theb.]
Goth. Arm. Æth.

γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται *οὕτως" λευκᾶναι.
4 καὶ ὤφθη αὐτοῖς Ἡλίας σὺν ‡Μωυσῇ", καὶ ἦσαν
συλλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ. 5 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος
λέγει τῷ Ἰησοῦ, Ῥαββί, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε
εἶναι, καὶ ποιήσωμεν ‡τρεῖς σκηνάς", σοὶ μίαν καὶ
‡Μωυσῇ" μίαν καὶ Ἡλίᾳ μίαν. 6 οὐ γὰρ ᾔδει τί
‡ἀποκριθῇ"· ‡ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο". 7 καὶ ἐγένετο
νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς, καὶ ἦλθεν φωνὴ ἐκ τῆς
νεφέλης†, [b] Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός·
‡ἀκούετε αὐτοῦ". 8 καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκ-
έτι οὐδένα εἶδον, ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον¶ μεθ'
ἑαυτῶν. 9 ‡καὶ καταβαινόντων" αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους
διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ ‡ἃ εἶδον διηγήσωνται",
εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ.
πη ι 10 καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτούς, συνζη-
πθ ϛ τοῦντες τί ἐστιν τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. 11 καὶ

7. ἐγένετο φωνὴ
[b] 2 Pet. 1:17. Matt. 3:17. c. 1:11. Lu. 3:32.
¶ Theb.
9. καταβαιν. δὲ
– ἐκ τοῦ ὄρ.
– διηγ. ἃ εἶδον

super terram non potest candida facere. 3 [4] Et apparuit illis Helias cum Mose, et erant loquentes cum Iesu. 4 [5] Et respondens Petrus ait Iesu, Rabbi, bonum est hic nos esse, et faciamus tria tabernacula, tibi unum et Mosi unum et Heliae unum. 5 [6] Non enim sciebat quid diceret: erant enim timore exterriti. 6 [7] Et facta est nubes obumbrans eos, et venit vox de nube dicens, Hic est filius meus carissimus, audite illum. 7 [8] Et statim circumspicientes neminem amplius viderunt nisi Iesum tantum secum. 8 [9] Et descendentibus illis de monte, praecepit illis ne cui quae vidissent narrarent, nisi cum filius hominis a mortuis resurrexerit. 9 [10] (88, 10.) Et verbum continuerunt apud se, conquirentes quid esset, Cum a mortuis resurrexerit. 10 [11] (89, 6.) Et in-

rel. *Am. k.* Goth. Μωσῃ CHUΓ. | ante Ἡλιας in Theb. *c.*
4. ησαν συλλαλουντες ABC. rel. Latt. rel. | συνελαλουν D*Gr.* 1. *a.* (vid. Luc. ix. 30). | (συλλαλουν K).
5. αποκρ.] om. *a.k.* Syr.Pst.
— ὁ Πετρ.] om. ὁ Γ.
— λεγει ABsC. rel. Vulg. (*c*).*f.ff.k.* rel. | ελεγεν 1. 69. | ειπεν D. *a.*(*b*). Syr. Pst. (vid. Matt. xvii. 4. Luc. ix. 33).
— ῥαββι] ῥαββει AB*Tf.*CDXEH. Theb. | Contra, LΔ. 1. 33. 69. F*s*GKMS*s*U V*s*Γ. Memph.
— και ποιησωμεν ABCLXΔ. 1. 33. rel. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph.Schw. Arm. Æth. | om. και D. 69. *k.* Memph.W. (Theb.) | και ποιησομεν V. (Goth.) | θελεις ποιησω D. *b.ff.Blan.* | θελεις ποιησωμεν 69. "si vis faciamus" *a.c.* (praem. "et" *f.* om. "si" *ff.Sab.*) vid. Matt. xvii. 4. ‖ add. ὡδε C. *c.ff.* (vid. Matt.)
— τρεις σκηνας BCLΔ. 33. Vulg. *a.b.c. ff.i.l.k.* Syr.Pst. Æth. | ‡σκηνας τρεις ϛ. ADX. 1. rel. *f.* Syr.Hel. Goth. Arm. (vid. Luc. ix. 33 et B in Matt.)
— Μωυσῃ B.*Bch.* 33. K*Tf.* Vulg.*Cl.* (Latt.) | Μωυσει B.*Btly.*DΔ. 1. 69. M. | ‡Μωσει ϛ. AC ut vid. L. rel. *Am.* Goth. | Μωσῃ HUΓ.
6. αποκριθῃ BC*LΔ. 1. 33 (ἀποκριθεῖ) *k.* Memph. ἀπεκρίθη *Orig.* iii. 560[c]. 562[c]. | λαλησει ADX. 69 (*sic*). EFGH KMSUVΓ. Syrr.Pst.&Hel. | ‡λαλησῃ ϛ. C[3]. | loqueretur *a.c.ff.* Goth. diceret Vulg. *b.f.* Theb. Æth.
6. εκφοβοι γαρ εγενοντο BCDLΔ. 33. Theb.(ut vid.) | ‡ησαν γαρ εκφοβοι ϛ. AX. rel. Syrr.Pst.&Hel. (εμφοβοι KU). | erant enim (autem *Am.*) timore exterriti Vulg. *f.ff.* timore enim perterriti sunt *a.* (id. sed "erant" *b*). tim. en. exterriti erant *c.i.*
7. και 1°] add. ιδου 69.
— αυτοις] αυτους 69. H*U. (vid. Matt. xvii. 5; Luc. ix. 34).
— ηλθεν φωνη ADX. 33. rel. Vulg. *a.b. f.*(*ff*).*g*[1]. Syr.Hel.txt. Theb. Goth. Æth. (φω. ηλθ. 69). | φωνη tantum 1. *k.* Syr. Pst.MSS. ecce vox *c.* | εγενετο φωνη B CLΔ. Syrr.(Pst.imp.)&Hel.mg. Memph. Arm. (vid. Luc. ix. 35).
— νεφελης] †add. λεγουσα ϛ. ADL. 1. 33. 69. Vulg. *a.b.c.f.ff.g*[1]. Syrr.Pst.& Hel.* Theb. Arm.Zoh. Æth. (vid. Matt. et Luc.) λεγων Δ. | om. BCXEFGHK MSUVΓ. *k.* Memph. Goth. Arm.MSS.
— ακουετε αυτου BCDL. 1. 33. Vulg. *a. c.ff.g*[1]*.l.k.* Memph. Theb. (vid. Matt.) | ‡αυτου ακουετε ϛ. AX. rel. *b.f.* Syrr. Pst.&Hel. Goth. (vid. Matt. *rec.* et Luc.) | εν ᾡ ηυδοκησα Δ. (vid. Matt. iii.)
8. εξαπινα ABsCL. rel. *c.f.ff.k.* Syrr.Pst. &Hel. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. | ευθεως D. 69. Vulg. *a.g*[1.2.] (om. *b*).
— ουδενα ειδον] ιδον ουδενα Δ. (om. praec ουκετι Syr.Pst. Æth.)
— αλλα ACLXΔ. 1. 69. rel. Theb. Arm. | ει μη BD. 33. Latt. Memph. Goth. Æth. (vid. Matt. xvii. 8). [Syrr. ancc.]
8. μονον] om. F.
— μεθ' ἑαυτων ACDL. rel. Vulg. *b.g*[1.2.] Memph. Goth. Arm. Æth. | post ειδον 33. *c.f.* (Theb.) | μετα ἑαυτων it. post ειδον B. | om. *a.ff.l.k.*
9. και καταβαινοντων BCDLΔ. 33. (Latt.) Syr.Pst. Memph. Æth. (vid. Matt. xvii. 9). | ‡καταβαιν. δε ϛ. AX. 1. 69. rel. *f.* Syr Hel. Goth. Arm. (μεταβαιν. S).
— απο ACLXΔ. 1. 69. | εκ BD. 33. (vid. Matt.) "de" Latt.
— διεστειλατο ABsD. rel. | διεστελλετο C. 1. | παρηγγειλεν Δ.
— ἱνα] om. Δ.
— ἁ ειδον διηγησωνται BC(D)LΔ. 1. Vulg. *a.b g*[1.2.]*i.l.k.* (ειδοσαν D). | ἁ ειδον εξηγησωνται 69. | ‡διηγησωνται ἁ ειδον ϛ. A(X). 33. rel. *c.f.ff.* Syrr. Pst.&Hel. rel. ut vid. (διηγησονται X HK).
10. και 1°] om. 69.
— εκρατησαν] add. οἱ μαθηται 69.
— τι εστιν] praem. το M.
— το εκ νεκρων αναστηναι ABsCLX. 33. rel. Memph. Goth. Arm. Æth. quid esset a mortuis resurrexerit *k*(sic). | om. το εκ νεκρων Δ. (om. ver. *ff.* Syr.Pst. MSS.) | ὁταν εκ νεκρων αναστῃ D. 1. 69. Vulg. *a.b.c.f.i.l.* Syrr.(Pst.)&Hel.

2. non potest super terram *Cl.* | 3. Moyse *Cl.* | 4. nos hic *Cl.* | 6. erant autem *Am.* | 9. ne cuiquam *Cl.*

A B C D [II].
L X Δ.
1. 33. 69.
EFGHKMSUVΓ.
12. ἀποκριθεὶς εἶπεν

ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες, ῞Οτι λέγουσιν οἱ γραμμα-
τεῖς ὅτι Ἡλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; 12 ὁ δὲ ‡ ἔφη″
αὐτοῖς, Ἡλίας [μὲν] ἐλθὼν πρῶτον ‡ ἀποκαθιστάνει″
πάντα· καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
που, ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ ‡ ἐξουδενηθῇ″. 13 ἀλλὰ
λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἡλίας ἐλήλυθεν καὶ ἐποίησαν
αὐτῷ ὅσα ‡ ἤθελον″, καθὼς γέγραπται ἐπ᾽ αὐτόν.

c||Matt. 17: 14-21. ϛ
||Lu. 9: 37-42. ι
14. ἐλθὼν....εἶδεν
§ II

14 c Καὶ ‡ ἐλθόντες πρὸς τοὺς μαθητὰς § εἶδον″
ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοὺς καὶ γραμματεῖς συνζητοῦν-
τας ‡ πρὸς αὐτούς″. 15 καὶ ‡ εὐθὺς″ πᾶς ὁ ὄχλος
‡ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν″, καὶ προστρέχοντες
ἠσπάζοντο αὐτόν. 16 καὶ ἐπηρώτησεν ‡ αὐτούς″, Τί

Kϛ′ ϛα/β

συνζητεῖτε πρὸς αὐτούς; 17 καὶ ‡ ἀπεκρίθη″ * αὐτῷ″
εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου †, Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου
πρός σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον. 18 καὶ ὅπου ‡ ἐὰν″
αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν· καὶ ἀφρίζει, καὶ

terrogabant eum dicentes, Quid ergo dicunt Pharisaei et scribae quia Heliam oporteat venire primum? 11 [12] Qui respondens ait illis, Helias cum venerit primo restituet omnia: et quomodo scriptum est in filium hominis ut multa patiatur et contemnatur? 12 [13] Sed dico vobis quia et Helias venit, et fecerunt illi quaecumque voluerunt, sicut scriptum est de eo.

13 [14] (90, 10.) Et veniens ad discipulos suos vidit turbam magnam circa eos et scribas conquirentes cum illis. 14 [15] Et confestim omnis populus videns eum stupefactus est, expaverunt, et accurrentes salutabant eum. 15 [16] Et interrogavit eos, Quid inter vos conquiritis? 16 [17] (91, 2.) Et respondens unus de turba dixit, Magister, attuli filium meum ad te habentem spiritum mutum, 17 [18] qui ubicumque eum adprehenderit adlidit eum, et spu-

---

11. επηρωτων BℵCDL. rel. Vulg. *b.c.f.k.* Syrr.Pst.&Hcl. | -τησαν A. 1. 33. 69. *a.g*¹. (vid. Matt. xvii. 10).
— ὁτι 1° MSS. quare *k.* Syr.Hcl. Memph. Schw. | πως ουν 69. quid ergo Vulg. *a.f.g*¹. quid utique *c.* (vid. Matt. xvii. 10). | quia *b.d.ff.i.* Goth. | quid est hoc quod Arm. | om. Memph.W. Æth.
— λεγουσιν] post γραμματεις D. *a.* (vid. Matt.) || add. οἱ φαρισαιοι και L. Vulg. *c.g*¹. | Contra, ABCD. rel. *a.b.f.ff.i.k.* vv.
— ὁτι 2°] om. D*Gr.* 1. *b.ff.i.k.* | Contra, rel. Vulg. *c.d.f.g*¹. (h. *a*).
— ελθειν πρωτον] πρωτον ελθειν D. *a. b.c.f.g*².*i.k.* | Contra, rel. Vulg. *ff.g*¹.
12. εφη BCLΔ. Syr.Pst. Memph. | ‡ αποκριθεις ειπεν ϛ. ADX. 1. 33. rel. (Vulg.) *a.(b.c.f).ff.i.(k).* Syr.Hcl. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt. xvii. 11).
— αυτοις] add. ει D.
— μεν] om. DL. 1. Vulg. *b.c.f.ff.l.k.* Syrr.Pst.(&Hcl.mg.) Arm. Æth. (et Helias *a.*) | Contra, ABℵCX. rel. Syr. Hcl.txt. Memph. Goth. (vid. Matt.)
— πρωτον] πρωτος D*Gr.*Δ*Gr.*
— αποκαθιστανει ABLΔ. 1. 33. *k.* Goth. | αποκαταστανει D*Gr.* | ‡ αποκαθιστᾳ ϛ. X. rel. | αποκαταστησει C. (Latt.) Memph. Arm. Æth. (vid. Matt.) | ut restituat Syrr.Pst.&Hcl.
— και πως BℵCDLX. 1. 33. rel. vv. | καθως AΔKM. Syr.Hcl.mg. (quomodo igitur Arm.)
— εξουδενηθῃ BD(L. 1. -θεν-) | ‡ εξουδενωθῃ ϛ. ACX. rel. | εξουθενωθῃ 69.

13. και 1°] om. 1. 69. MUΓ. *a.k.l.* Memph. Arm. Æth. (vid. Matt. xvii. 12). | Contra, ABCD. rel. Vulg. *b.c.f.ff.g*¹. Syrr. Pst.&Hcl. Goth.
— εληλυθεν] -θει Δ. | ηδη ηλθεν C. 1. *f.i.* (vid. Matt.) | Contra, rel. Vulg. *a. b.c.k.* rel.
— εποιησαν] -σαντο 69.
— αυτῳ ὁσα ηθελ.] om. X. || praem. εν LK. Syrr.Pst.&Hcl.mg. (vid. Matt.)
— ηθελον BC*(*ut vid.*)D*Gr.*L. | ‡ -λησαν ϛ. AC²Δ. Vulg. *a.b.c.d.f.ff.g*¹. Syrr. Pst.&Hcl. (vid. Matt.) [*k*].
— επ᾽ αυτον] περι αυτου 69. | εν αυτῳ Γ.
14. ελθοντες...ειδον BLΔ. *k.* Arm. (ειδαν B*Bch.* ειδον LΔ). | ‡ ελθων...ειδεν ϛ. ACD(II). rel. (Latt.) Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Æth.
— μαθητας] add. αυτου 69.
— πολυν] om. I. Arm. | ante οχλον M.
— περι] προς D. *a.b.c.ff.i.k.* | Contra, Vulg. *f.*
— γραμματεις] praem. τους DII. 69. Arm. | Contra, ABℵCL. rel.
— προς αυτους BCIILΔ. 1. Latt. Goth. | προς ἑαυτους G. | ‡ αυτοις ϛ. ADX. rel.
15. ευθυς BCLΔ. 1. 69. | ‡ ευθεως ϛ. A DIIX. 33. rel.
— ὁ οχλος] om. ὁ D.
— ιδοντες αυτον εξεθαμβηθησαν BC(D) IILΔ. 1. 33. 69. *a.(b.c.ff).i.* Syrr.Pst.&Hcl.mg. Memph. Schw. Goth. Arm. Æth. (εθαμβησαν D). (αυτον] τον Ιησουν D. Vulg.*Cl.* *b.c.ff.*) | ‡ ιδων αυτον εξεθαμβηθη ϛ. AX. rel. Vulg. *f.g*¹·²·*k.* Syr.Hcl.txt. | ιδων....εξεθαμβηθησαν M². *i.* Memph.W.
15. προστρεχοντες BℵIILXΔ. rel. accurrentes Vulg. *f.g*¹·²·*l.* vv. | προτρεχοντες AC. | προσχεροντες *sic* D. gaudentes *c.d.ff.i.k.* cadentes *b.* (h. *a*).
16. αυτους 1°] BDLΔ. 1. Vulg. *b.c.f.ff. g*¹·²·*i.k.* Memph. Arm. Æth. | ‡ τους γραμματεις ϛ. AC. rel. *a.* Syrr.Pst.& Hcl. Goth. (h. 11).
— προς αυτους BℵCLXΔ. rel. Syrr.Pst. &Hcl. Goth. Arm. Æth. | προς ἑαυτους A. 33. GMΓ. (? Memph.) | εν ὑμειν D. Latt. (hiant II. *k*).
17. απεκριθη BDLΔ. 33. *a.b.c.i.k.* Memph. | ‡ αποκριθεις ϛ. AC. rel. Vulg. *f.* Syrr. Pst.&Hcl. Goth. Arm. (Æth.) [h. II]. (iidem et II addunt † ειπεν post οχλου).
— αυτῳ BCDLΔ. 33. *a.b.c.i.k.* Memph. (Æth.) | post ειπεν II. 1. | post ειπεν add. αυτοις 69. | * om. ϛ. AX. rel. Vulg. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm.
— εις] post εκ του οχλου 1. 69.
18. εαν ABΔK. | ‡ αν ϛ. CDII. 33. rel. | om. 1.
— αυτον 1°] om. Δ.
— ῥησσει] ῥασσει D*Gr.* applontat *d.* (om. αυτον 2° D. *k*).
— και τριζει] om. X.
— οδοντας] † add. αυτου ϛ. AC³IIX. rel. *b.f.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth.

---

11. oportet *Cl.* | 15. videns Jesum *Cl.* | et expaverunt *Cl.* | 18. allidit illum *Cl.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.
18. *εἶπον*
20. *συνεσπάραξεν*
21. *ἐξ οὗ τοῦτο*
22. *καὶ εἰς πῦρ αὐτον*
¶ II
23. *δύνῃ [πιστεῦσαι]*

τρίζει τοὺς ὀδόντας †, καὶ ξηραίνεται· καὶ ‡ εἶπα″ τοῖς
μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν, καὶ οὐκ ἴσχυσαν.
19 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ‡ αὐτοῖς″ λέγει, Ὦ γενεὰ ἄπιστος,
ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι
ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός με. 20 καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν
πρὸς αὐτόν· καὶ ἰδὼν αὐτὸν ‡ τὸ πνεῦμα εὐθὺς″
ἐσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο
ἀφρίζων. 21 καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα αὐτοῦ, Πό-
σος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν,
* Ἐκ″ παιδιόθεν. 22 καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ εἰς πῦρ
ἔβαλεν καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ' εἴ τι
‡ δύνῃ″, βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς.¶
23 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Τὸ εἰ ‡ δύνῃ″ †, πάντα
δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. 24 [καὶ] ‡ εὐθὺς″ κράξας ὁ
πατὴρ τοῦ παιδίου † ἔλεγεν, Πιστεύω †· βοήθει μου
τῇ ἀπιστίᾳ. 25 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει

mat et stridet dentibus et arescit: et dixi discipulis tuis ut eicerent illum, et non potuerunt.
18 [19] Qui respondens eis dicit, O generatio incredula, quamdiu apud vos ero? quamdiu vos patiar? adferte illum ad me.
19 [20] Et adtulerunt eum. Et cum vidisset illum, statim spiritus conturbavit eum, et elisus in terram volutabatur spumans.
20 [21] Et interrogavit patrem eius, Quantum temporis est ex quo hoc ei accidit? At ille ait, Ab infantia:
21 [22] et frequenter eum et in ignem et in aquas misit ut eum perderet: sed si quid potes, adiuva nos, misertus nostri.
22 [23] Iesus autem ait illi, Si potes credere, omnia possibilia credenti.
23 [24] Et continuo exclamans pater pueri cum lacrimis aiebat, Credo, adiuva incredulitatem meam.
24 [25] Et cum videret Iesus con-

Arm. Æth. | om. BC*DLΔ. 1. 33. 69. Vulg. *a.c.l.k.*
18. *ειπα* BL. 1 *Wtst.* F. | ‡*ειπον* ς. AC D. rel. [h.II]
— *εκβαλωσιν*] *εκβαλλωσιν* 1.
— *ισχυσαν*] add. *εκβαλειν αυτο* D. *a.b.* Arm. | Contra, ABCLX. 69(*sic*). rel. Vulg. *c.f.k.* rel. (h. II).
19. *ὁ δε*] *και* D. 1. 69. *a.b.c.f.i.k.* (Memph. W.) Æth. | Contra, ABsC. rel. Syr. Hcl. Memph.Schw. Goth. | "qui" Vulg. [Syr.Pst. Arm.] (h. II).
— *αποκριθεις*] add. *ὁ Ιησους* 69. Syr.Pst.
— *αυτοις* ABDLΔ. 1. 33. Vulg. (*a.b. c*).*f.*(*i*). Syr.Pst.MSS. Syr.Hcl.txt. Memph. Goth. Arm. Æth. | ‡*αυτῳ* ς. C^3X. rel. *g*[1].*l.* Syrr.Pst.(impr.)&Hcl.mg. | om. C*. 69. *k.* [h. II].
— *απιστος*] -*στε* D. ‖add. *και διεστραμμενη* 69. (vid. Matt. xvii. 17 et Luc. ix. 41).
— *εσομαι*] ante *προς ὑμας* M. (vid. Luc.) | *εσωμαι* F.
— *ανεξομαι*] -*ξωμαι* 69. F.
— *φερετε*] add. *μοι* E*. (vid. Matt.) | add. "huc" Syr.Hcl.* (Æth.) vid. Matt.
20. *προς αυτον*] om. D. Vulg. *a*(ut vid.). *b.c.l.k.* | Contra, ABCII. rel. *f.* vv.
— *ιδων*] *ιδον* C^2SV.
— *το πνευμα ευθυς* BCLΔ. 33. *c.f.g*[2].*k.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. (Æth.) | ‡*ευθεως το πνευμα* ς. AIIX. 1. 69. rel. Vulg. *g*[1]. Goth. | *το πνευμα* tantum D. *a.b.ff.i.*

20. *εσπαραξεν* AIIX. 1. 69. rel. | *συνεσπαραξεν* BCLΔ. 33. conturbavit Latt. (vid. Luc. ix. 42). | *εταραξεν* D*Gr.*
— *αυτον*] *το παιδιον* 69. *a.b.c.ff.i.k.* | Contra, Vulg. *f.g*[1.2.]
21. *επηρωτησεν*] add. *ὁ Ιησους* 1. *a.c.f.* Syr.Pst. (Æth.) | Contra, Vulg. *b.g*[1].*k.*
— *αυτου*] add. *λεγων* 69. *a.f.*
— *ὡς* AC^3DX. 1. rel. "ut" Goth. (ex quo Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth.) | *ἑως* B. | *εξ οὑ* C*LΔ. 33. (hiat II).
— *τουτο*] om. Δ.
— *εκ παιδιοθεν* BC(II)LΔ. (1). 33. G. (*παιδοθεν* II. 1 Wtst.) Latt. Syrr.Pst. &Hcl. Memph. Goth. Æth. | *om. *εκ* ς. AX. rel. Arm. ut vid. (*παιδοθεν* E *Wtst.*) | *εκ παιδος* D.
22. *πολλακις αυτον* AC^3DX. 1. 33. rel. Vulg. *b.c.f.i.*(*k*). Goth. (Æth.) | *αυτον* post *πυρ* BC*LΔ. (*a*). ante *πυρ* Memph. post *ὑδατα* II. om. Arm. [Syrr.Pst.& Hcl.] | (om. *και πολλακις αυτον* K).
— *και* 2°] om. DII. 1. 69. Vulg.*Cl.* *a.b. l.k.* Syr.Pst. | Contra, *Am.* *c.f.g*[1.2.] Syr. Hcl. rel.
— *πυρ*] praem. *το* AEFGKMVΓ. | om. BsCDIILXΔ. 1. 33. rel.
— *εβαλεν hic* ABsCL. rel. misit *hic f.* mittit *hic.* *a.k.* | ante *ἱνα* II. | *βαλλει* (ante *ἱνα*) D. misit ante *ἱνα* Vulg. *c.* *g*[1.2.] mittit *b.i.* | *εβαλλεν hic* 1.
— *απολεσῃ*] -*σει* II.
— *αυτον*] ante *αποκ.* DII. 1. Vulg. *b.c.* *g*[1.2.] | Contra, ABsCL. rel. *a.f.k.*
— *αλλα* D. | (*ει τι*] *ετι* A).

22. *δυνῃ* BDIILΔ. 1. | ‡*δυνασαι* ς. AC X. rel. ‖add. *κυριε* II.
— *ἡμιν*] add. *κυριε* DG. *a.b.g*[2].*i.* Arm. | Contra, ABsCII. rel. Vulg. *c.f.k.* Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Goth. Æth. (ad fin. ver. om. Æth.)
23. *το* ABsCLXΔ. 1. 33. M(*sic*). rel. Goth. "quid est" *a.* Memph. "num dixisti" Arm. (Æth.) | om. D. 69. KU.
— *δυνῃ* BDΔ. 1. | ‡*δυνασαι* ς. ACL. rel. ‖†add. *πιστευσαι* ς. AC^3D. 33. Vulg. *a.b.c.f.k****. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. | om. B.*Btly.Blc.*C*LΔ. 1. *k**. Memph. Arm. Æth.
24. *και*] om. BLΔ. *c.* Memph. | Contra, A CDX. rel. (Latt.) rel.
— *ευθυς* BLΔ. | ‡*ευθεως* ς. AC^3D. rel. | om. C*. Æth.
— *παιδιου*] *παιδος* 1. ‖†add. *μετα δακρυων* ς. A^2C^3DX. rel. Vulg. *a.b.c.f.* Syrr.(Pst.)&Hcl. (Goth.) | om. A*BC* LΔ. *k.* Memph. Arm. Æth.
— *ελεγεν*] *λεγει* D. | *ειπεν* 69.
— *πιστευω*] †add. *κυριε* ς. C^2XΔ. rel. Vulg.*Cl.* *a.b.c.f.* Memph.W. Arm.Usc. | om. ABC*DL. *Am.* *g*[1].*i.l.k.* Syrr.Pst. &Hcl. Memph.Schw. Goth. Arm.Zoh.
— *βοηθω* Δ.
— *μου*] post *τῃ απιστ.* D. Vulg. *a.b.c.f.* *g*[1.2.]*k.* (Contra, *i*). ‖*μοι* KS.
25. *ιδων δε ὁ Ιη.*] *και ὁτε ειδεν Ιη.* D. Latt. (exc. *f*). | Contra, rel.

---

19. dixit *Cl.* | 20. vidisset eum *Cl.* | conturbavit illum *Cl.* | 21. ei hoc *Cl.* | 22. eum in ignem *Cl.* | 23. possibilia sunt *Cl.* | 24. Credo, domine *Cl.*

A B C D.
L X Δ.
1. (33). 69.
EFGHKMSUVΓ.
25. σοι ἐπιτάσσω

ὄχλος, ἐπετίμησεν τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων
αὐτῷ, ‡Τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν πνεῦμα″, ἐγὼ ‡ἐπι-
τάσσω σοι″, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς
εἰς αὐτόν.
26 καὶ ‡κράξας″, καὶ πολλὰ ‡σπαράξας″† ἐξῆλθεν, καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρός, ὥστε *τοὺς″ πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν.
27 ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας ‡τῆς χειρὸς αὐτοῦ″ ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη.

ϟβ
ι
38
28 Καὶ ‡εἰσελθόντος αὐτοῦ″ εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ‡κατ᾽ ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν″, Ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβάλειν αὐτό;
29 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν, εἰ μὴ ἐν
29. [καὶ νηστείᾳ.] προσευχῇ (καὶ νηστείᾳ.)

ϟγ
β
39
30 d ‡Κἀκεῖθεν″ ἐξελθόντες ‡ἐπορεύοντο″ διὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τὶς ‡γνοῖ″·
31 ἐδίδασκεν γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι Ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν¶ αὐτόν, καὶ ἀποκτανθεὶς

d || Matt. 17:22, 23. || Lu. 9:43-45.
30. παρεπορεύοντο
31. ἔλεγεν [αὐτοῖς]
¶ 33

currentem turbam, comminatus est spiritui inmundo dicens illi, Surde et mute spiritus, ego tibi praecipio, exi ab eo et amplius ne introeas in eum.
25 [26] Et exclamans [et] multum discerpens eum exiit ab eo, et factus est sicut mortuus, ita ut multi dicerent quia mortuus est.
26 [27] Iesus autem tenens manum eius elevavit illum, et surrexit.
27 [28] (92, 10.) Et cum introisset in domum, discipuli eius secreto interrogabant eum, Quare nos non potuimus eicere eum?
28 [29] Et dixit illis, Hoc genus in nullo potest exire nisi in oratione et ieiunio.
29 [30] (93, 2.) Et inde profecti praetergrediebantur Galilaeam, nec volebat quemquam scire.
30 [31] Docebat autem discipulos suos, et dicebat illis quoniam filius hominis tradetur in manus hominum, et occident eum, et occisus tertia die re-

25. οχλος BsCD. rel. | praem. ὁ ALXΔ. 33. 69. M. Arm. (Contra, Goth.) | add. πολυς 1.
— τῳ ακαθαρτῳ] om. 1.
— λεγων] ειπων DGr.
— το αλαλον και κωφον πνευμα BC*DL Δ. 1. 33. Vulg. (a.b).c.f.ff.l.k. Memph. Arm. | ‡το πν. το αλαλ. κ. κωφ. ϛ. A C³X. rel. Syrr.(Pst.)&Hcl. Goth. Æth.
— επιτασσω σοι BCLΔ. 33. Vulg.Cl. ff. k. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Æth. | ‡σοι επιτασσω ϛ. ADX. 1. rel. Am. a.b.c. f.i. Goth. Arm.
— εξ αυτου ABsC³DGr.L. rel. Goth. | απ᾽ αυτ. C*Δ. Latt.
— εξελθεις LXEΓ.
26. κραξας BC*DLΔ. | ‡κραξαν ϛ. AC³ X. rel.
— και post πολλα Δ. 1.
— σπαραξας BC*DL. | ‡σπαραξαν ϛ. AC³ΔX. rel. || †add. αυτον ϛ. AC³X. rel. Vulg. a.c.f.g¹.k. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. | om. B.Blc. Bch.C*DLΔ. b.ff.i.
— εξηλθεν] add. απ᾽ αυτου D. (Latt.) vid. Matt. xvii. 18. | add. επ᾽ αυτῳ ΔGr. | non habent ABC. rel. vv.
— ὡσει] ὡς D.
— τους πολλους AB.Btly.LΔ. 33. | *om. τους ϛ. CD. rel. Goth.
— λεγειν] λεγοντας D.
27. της χειρος αυτου BDLΔ. 1. 69. Latt. Memph. Arm. | ‡αυτον της χειρος ϛ. AC³. rel. Goth. | αυτον της χειρος αυτου C*. Syrr.Pst.&Hcl. Æth.
28. και εισελθοντος αυτου BCDLΔ. 1. 69. Latt. Syrr.(Pst.)&Hcl. (? Memph.) | ‡και εισελθοντα αυτον ϛ. AX. 33. rel. Goth. Arm. [Æth.]
— οικον] praem. τον AM. Memph.W. || add. προσηλθον αυτῳ 69.
— κατ᾽ ιδιαν] ante επηρ. BC*DLΔ. 1. 33. 69. (Latt.) Arm. | ‡post αυτον ϛ. AC³ X. rel. (c). Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Æth.
— επηρωτων ABs(C)LX. 33. rel. (επερωτουν C). | ηρωτων D. 1. | και επηρωτησαν 69.
— ὁτι BsC(sic)LXΔ. 1. rel. | δια τι AD (33 δι...) K. (vid. Matt. xvii. 19). | ὁτι δια τι U. | λεγοντες ὁτι 69. (Syr. Hier.).
— ηδυν.] εδυν. K. (ηδυνημεν C*).
— εκβαλλειν F.
— αυτο] αυτον ΔFK.
29. αυτοις] add. ὁ Ιησους G. b.g². (litura in M).
— εν ουδενι δυναται ABsC³(D). rel. (ουδεν D). | ου δυναται C*. | ουκ εκπο ... 33. Arm. (vid. Matt. xvii. 21).
— και νηστειᾳ ACDLX. 1. 33. rel. (Latt.) Syr.Hcl. Memph. Goth. (νηστ. ante προσευχῃ habent Syr.Pst. Arm. Æth.) | και τῃ νηστ. Δ. | om. B. k.
30. κακειθεν B.Btly.DLΔ. | ‡και εκειθεν ϛ. AC. rel.
30. επορευοντο B*Bch.D. a.c.f. Goth. Æth. | ‡παρεπορευοντο ϛ. AB²Bch.CL. rel. Vulg.b.(ff.g²).k. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm.
— γνοι BCDL. | ‡γνῳ ϛ. AXΔ. rel. (pro ἱνα τις ante, τις ἱνα Elz. 1633. non ita 1624).
31. αυτοις] om. B.Btly.Blc. k. | Contra, rel. (hiat 33).
— ὁ υιος] om. ὁ D*.
— παραδιδοται] παραδοθησεται 69.
— ανθρωπων και αποκτενουσιν] ανθρωπου κ. αποκτεινουσιν DGr.
— αποκτανθεις] om. D. a.c.g¹.k. Memph. (vid. Matt. xvii. 23). | Contra, rel. Vulg. b.f.i. rel.
— μετα τρεις ἡμερας BC*DLΔ. (a).b.c. i.(k). Syr.Hcl.mg. Memph. | ‡τῃ τριτῃ ἡμερᾳ ϛ. AC³X. rel. Vulg. f.g¹.l. Syrr. Pst.&Hcl.txt. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt.)
— αναστησεται] εγερθησεται 1. 69. (vid. Matt.)
32. επερωτησαι] ερωτησαι 1. 69.
33. ηλθον B.Btly.(D). 1. Vulg. a.b.c.k.l. Syr.Pst. (ηλθοσαν D). | ‡ηλθεν ϛ. A CL. rel. f. Syr.Hcl. (Memph.) Goth. Arm. (Æth.) | εισηλθ. 69.
— Καφαρναουμ BDΔ. Latt. Memph. Goth. | ‡Καπερναουμ ϛ. AC. rel.

25. praecipio tibi Cl. | 26. exclamans multum Am. | 27. elevavit eum Cl. | 32. interrogare eum Cl.

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.

‡ μετὰ τρεῖς ἡμέρας″ ἀναστήσεται. 32 οἱ δὲ ἠγνόουν
τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.
KZ' ϛδ 40 33 [e] Καὶ ‡ ἦλθον″ εἰς ‡ Καφαρναούμ″· καὶ ἐν τῇ
[e] ‖ Matt. 18:1-5. ι ‖ Lu. 9:46-48. οἰκίᾳ γενόμενος ἐπηρώτα αὐτούς, Τί ἐν τῇ ὁδῷ † διε-
ϛε β λογίζεσθε; 34 οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ
34. [ἐν τῇ ὁδῷ] διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίς μείζων. 35 καὶ καθίσας
[f] c. 10:43. ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς, [f] Εἴ τις
θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος καὶ πάν-
των διάκονος. 36 καὶ λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ
ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτό, εἶ-
[g] Matt. 10:40. Jo. 13:20. πεν αὐτοῖς, 37 [g] Ὃς ‡ ἂν″ ἓν τῶν τοιούτων παιδίων
ϛϛ α 37. δέξηται, οὐκ ἐμὲ δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς
‡ ἂν″ ἐμὲ ‡ δέχηται″, οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀπο-
ϛζ η στείλαντά με. 38 ‡ ἔφη″ † αὐτῷ ὁ Ἰωάννης λέγων,
Διδάσκαλε, εἴδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλ-
38. ἐκωλύσαμεν λοντα δαιμόνια, ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν· καὶ ‡ ἐκωλύο-
— om. ὅτι οὐκ ἀκολ. ἡμῖν μεν″ αὐτόν, [ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν]. 39 ὁ δὲ Ἰησοῦς

surget. 31 [32] At illi ignorabant verbum, et timebant eum interrogare.
32 [33] (94, 10.) Et venerunt Capharnaum. Qui cum domi esset, interrogabat eos, Quid in via tractabatis? 33 [34] (95, 2.) At illi tacebant, siquidem inter se in via disputaverant quis esset illorum maior. 34 [35] Et residens vocavit duodecim et ait illis, Si quis vult primus esse, erit omnium novissimus et omnium minister. 35 [36] Et accipiens puerum statuit eum in medio eorum; quem ut complexus esset, ait illis, 36 [37] Quisquis unum ex huiusmodi pueris receperit in nomine meo, me recipit: (96, 1.) et quicumque me susceperit, non me suscipit sed eum qui me misit. 37 [38] (97, 8.) Respondit illi Iohannes dicens, Magister, vidimus quendam in nomine tuo eicientem daemonia, qui non sequitur nos, et prohibuimus eum. 38 [39] Iesus autem

---

33. ὁδῳ] †add. προς ἑαυτους ς. AX. rel. *f.* Syr.Hcl. Goth. Æth. | post διελ. 1. 69. Syr.Pst. (Arm.) | om. BCDLΔ. Vulg. *a.b.c.k.* Memph.
— διελογιζεσθε] διελεχθητε 1. | διελογισθη 69. | διελογιζοντο M. (? om. B?)
34. εσιωπων] -πουν C.
— διελεχθησαν *Orig.* iii. 596[c]. | διηνεχθησαν 1.
— εν τῃ ὁδῳ] om. ADΔ. *a.b.f.i.* Goth. | Contra, BCLX. rel. Vulg. *c.ff.g*[1]*.k.* Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iii.
— τις μειζων ABCLXΔ. 1. rel. (Syr.Pst.) | τις μειζων γενηται αυτων D. (Latt.) (Syr.Hcl.) (Memph.) Æth. | add. esset Goth. Arm. | τις αυτων μειζων ειη 69. | τις αυτων μειζων εστιν *Orig.* iii. (vid. Matt. xviii. 1, et Luc. ix. 46).
35. και 1°] τοτε D. *b.*
— και λεγ. αυτ.... παντων διακονος] om. D. *k.* (vid. Matt. et Luc.) | Contra, rel. *Orig.* iii. 596[c]. | om. εσχατος και παντων 1.
— θελει] θελη FH*.
— εσται] εστω Δ *Gr.* *Orig.* iii. (MS.) fiat *a.b.ff.i.* | Contra, rel. Vulg. *c.f.* rel. *Orig.* iii. (ed.)
— διακονος] δουλος M*.
36. παιδιον] praem. το D.
— αυτο 1°] om. 1. Arm. | αυτον DΔ.
— εμμεσω ACL.
— εναγκαλισαμενος ABsD². rel. *Orig.* iii. | αναγκαλισ. C. | αναγκαλεσ. L. | αναγκλισ. D*. | εκαλισαμενος Δ. (*vocans* Lat.)
36. ειπεν] λεγει 1. Vulg. *a.b.c.ff.* | Contra, rel. *f.k.* rel. *Orig.* iii.
37. ὁς αν 1° AB.*Btly.*CDLΔ. 1. 69. | ‡ὁς εαν ς. X. rel. *Orig.* iii. 596[d] *bis.* 597[a].
— ἑν ABsCLΔ. 1. rel. Vulg. (*a*).*f.g*[1]. Syr.Hcl. Memph. Goth. *Orig.* iii. *ter.* | om. DXΓ. *b.c.ff.i.*(*k*). Syr.Pst. Arm. Æth. | εκ 69.
— των τοιουτων παιδιων ABDX. 1. 69. rel. Vulg. *a.b.c.f.ff.g*[1]*.i.* Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. *Orig.* iii. 596[e]. 597[a]. (om. τοιαυτ. 596[d].) | των παιδιων τουτων C Δ. | pueros tales *k.* sicut hic puer Syr. Pst. talem infantem Æth.
— επι] εν D. 69 *Wtst.* (Latt.) | Contra, ABsC. rel. *Orig.* iii. *ter.*
— ονοματι μου MSS. *Orig.* iii. 596[e]. 597[a]. | εμῳ ονοματι Δ. *Orig.* iii. 596[d]. (? de suo).
— ὁς αν 2° B.*Btly.*DLΔ. | ‡ὁς εαν ς. A CX*sic.* rel.
— δεχηται B.*Bch.*L. 69. *a c.f.g*[1,2]. (δεχεται B.*Btly.*) | ‡δεξηται ς. ACD. rel. Vulg. *b.ff.* (vid. Luc. ix. 48).
— αλλα] μονον αλλα και 69. | αλλα δεχεται F. Memph.
38. εφη BLΔ. Syr.Pst. Memph. | αποκριθεις δε εφη C. (om. postea λεγων). | απεκριθη D *Gr.* Vulg. *b.i.k.l.* Syr.Hcl. [*a.d*]. | ‡απεκριθη † δε ς. AX. rel. *c.f. ff.* Goth. Arm. (Æth.) (vid. et Luc. ix. 49). | και αποκριθεις 69.

38. αυτῳ] om. *a.c.ff.* (vid. Luc.) | Contra, Vulg. *b.f.i.k.*
— ὁ Ιωαν. BsCLXΔM. | om. ὁ AD. 1. 69. EFGHKSUVΓ*Tf.* (vid. Luc.)
— λεγων ABsX. rel. Vulg. *f.* Syr.Hcl. Goth. Arm. (Æth.) | om. C(vid. supra) Δ. *k.* Syr.Pst. Memph. | και λεγει 1. *b.i.* | και ειπεν D *Gr.* *c.ff.* | ειπεν 69. *a.d.*
— διδασκαλε] om. 1.
— ειδομεν] ειδαμεν D.
— εν τῳ ονομ. (*Elz.*) BCDLΔ. 1. 69. Latt. | om. εν (*St.*) AXEFGHKMSV Γ. | επι U. (vid. Luc.)
— ὁς ουκ ακολουθει ἡμιν A(D)X. 1. 69. rel. Vulg. (*a*).*b.c.ff.*(*k*).*l.* Syr.Hcl. Goth. Arm. (ἡμιν] μεθ' ἡμων D. *a.k.*) | om. BCDLΔ. *f.* Syr.Pst. Memph. Æth. (vid. Luc.)
— εκωλυομεν BDLΔ. 1. | ‡εκωλυσαμεν ς. AC. rel. Latt. vv. ut vid. (vid. Luc.)
— ὁτι ουκ ακολουθει ἡμιν A(B)C(L)(Δ). rel. *f.* Syr.Pst. Syr.Hcl.* Memph. Goth. Æth. (vid. Luc.) (ακολ.] ηκολ. B.*Bch.* Δ. | ἡμιν] μεθ' ἡμων L). om. DX. 1. 69. Vulg. *a.b.c.ff.k.l.* Arm.
39. ὁ δε Ιησους ABC. rel. Vulg. (*c*).*f.* vv. | ὁ δε αποκριθεις D. *a.b.ff.i.k.* | ὁ δε 1. 69. Arm.

33. domi essent *Cl.* | 34. in via inter se *Cl.* | eorum major esset *Cl.* | 36. cum complexus *Cl.* | 37. misit me *Cl.*

ABCD. LXΔ. 1. 69. EFGHKMSUVΓ.

h Matt. 10:42. ϛη / ϛ

41. ἀπολέσῃ

i ‖Matt. 18:6. ϛθ / Lu. 17:2. β

42. [τούτων]
— τῶν πίστιν ἐ-χόντων [εἰς ἐμέ]

j Matt. 5:30. ρ / ‖ 18: 8. ϛ

k Es. 66:24. ρα / ι

εἶπεν, Μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς
ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ δυνή-
σεται ταχὺ κακολογῆσαί με. 40 ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν
καθ' ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν. 41 h ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ
ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν † ὀνόματι † ὅτι χριστοῦ ἐστέ,
ἀμὴν λέγω ὑμῖν * ὅτι" οὐ μὴ ‡ ἀπολέσει" τὸν μισθὸν
αὐτοῦ. 42 i καὶ ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν
* τούτων" τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, καλόν ἐστιν αὐτῷ
μᾶλλον εἰ περίκειται ‡ μύλος ὀνικὸς" περὶ τὸν τρά-
χηλον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. 43 j καὶ
ἐὰν σκανδαλίζῃ σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν·
καλόν ‡ ἐστίν σε" κυλλὸν ‡ εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωήν",
ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν εἰς
τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, 44 [ὅπου k ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ
τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται]. 45 καὶ ἐὰν ὁ
ποῦς σου σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν
ἐστίν ‡ σε" εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλόν, ἢ τοὺς

ait, Nolite prohibere eum: ne-
mo est enim qui faciat virtutem
in nomine meo et possit cito
male loqui de me. 39 [40] Qui
enim non est adversum vos, pro
vobis est. 40 [41] (98, 6.) Quisquis
enim potum dederit vobis cali-
cem aquae in nomine meo, quia
Christi estis, amen dico vobis,
non perdet mercedem suam.
41 [42] (99, 2.) Et quisquis scanda-
lizaverit unum ex his pusillis
credentibus in me, bonum est
ei magis si circumdaretur mola
asinaria collo eius et in mare
mitteretur. 42 [43] (100, 6.) Et si
scandalizaverit te manus tua,
abscide illam: bonum est tibi
debilem introire ~~in~~ vitam, quam
duas manus habentem ire in
gehennam, in ignem inextin-
guibilem, 43 [44] (101, 10.) ubi ver-
mis eorum non moritur et ignis
non extinguitur. 44 [45] Et si
pes tuus te scandalizat, amputa
illum: bonum est tibi claudum
introire in vitam aeternam,
quam duos pedes habentem

39. *αυτον*] om. D. *a.b.i.k.* (vid. Luc. ix. 50). | Contra, rel. Vulg. *f.ff.* (eos *c*).
— *ουδεις*] *ου* Γ.
— *ποιησει*] *ποιει* Δ.
— *επι*] *εν* 1. 69.
— *ταχυ*] om. 1. F*. *a.b.c.d.ff.i.k.* Arm. | Contra, rel. Vulg. *f.*
— *με* ante *κακολ.* 1.
40. *ἡμων ὑπερ ἡμων* (*Elz.*) BCΔ. 1. 69. *k.* Syr.Hcl.mg. Memph. Arm. | *ὑμ. ὑπ. ἡμ.* XU. | *ἡμ. ὑπ. ὑμ.* L. | *ὑμων ὑπερ ὑμων* (*St.*)ADEFGHKMSVΓ. Vulg. *a.b.c.f.ff.i.l.* Syrr.Pst.&Hcl.txt. Goth. Æth. (vid. Luc. ix. 50).
41. *ποτισει* Δ(H)Γ.
— *εν*] *επι* 69.
— *ονοματι*] † praem. *τῳ* ϛ. DΔ. 69. HsMs. Arm. | om. AB.*Bch.*CLX. 1. EFGKSU VΓ. ‖ † add. *μου* ϛ. DC³ΔX. 69. rel. Latt. Syr.Hcl.mg. Memph. Goth. Æth. | om. ABC*L. 1. K. Syrr.Pst.&Hcl.txt. Arm.
— *ὁτι ου μη* BC*DLΔ. *b.ff.g².k.l.* Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Goth. | * om. *ὁτι* ϛ. AC³X(*sic*). 1. Vulg. *a.c.f.* Arm. Æth.
— *απολεσει* B.*Btly.*DE. | ‡ *απολεσῃ* ϛ. ACL. rel.
42. *ὁς αν* BsDL. 1. 69. SsVs. | *ὁς εαν* ACXΔEFGHKMU *Tf.*Γ.
— *σκανδαλισῃ*] -*ζῃ* D *Gr.* | -*σει* H.
— *των μικρων*] om. S. ‖ *των μικρων τουτων* AB.*Btly.Blc.*C²(?*)D *Gr.*LΔ. 1. *c.i.* Syr. Hcl. Memph. Goth. Æth. (vid. Matt. xviii. 6). | *τουτων των μικριων* B.*Bch.* M²*Tf.* Vulg. *b.d.ff.l.* Syrr.Pst. | * om. *τουτων* ϛ. C*(ut vid.)X. 69. rel. *f.* Arm. (ex minimis vestris *a.* de pusillos vestros *k*).
42. *πιστευοντων* ABsC²LXΔ. rel. vv. (vid. Matt.) | *πιστιν εχοντων* C*D. *a.*
— *εις εμε*] om. C* *ut vid.*DΔ. *a.b.ff.i.k*.* Memph.MS. | Contra, ABsC²LX. rel. vv. (vid. Matt.)
— *αυτῳ*] om. U. Æth. | ante *εστιν* A. | (om. *εστιν* *c.d.k*).
— *περικειται*] *περιεκειτο* D. (Latt. ut vid.)
— *μυλος ονικος* BCDLΔ. 1. Latt. Syr. Pst. Goth. Arm. (post *τραχ. αυτ.*) Æth. | ‡ *λιθος μυλικος* ϛ. AX. rel. Syr.Hcl. Memph. ut vid. (vid. Matt. et Luc. xvii. 2). | *μυλωνικος λιθος* 69.
— *περι*] *επι* D.
— *βεβληται εις την θαλασσαν*] *εις την θαλ. εβληθη* D. Latt. | Contra, rel.
43. *σκανδαλιζῃ* ACD. rel. *b.c.i.* | -*σῃ* B. *Btly.*LΔ. Vulg. *a.f.ff.k.* (vid. ver. 43). | -*ζει* XE. | -*σει* H.
— *αποκοψον*] add. et proice abs te *b.* (Arm.)
— *εστιν σε* BCLΔ. 69. *a.* | *εστιν σοι* D. Vulg. *b.c.f.ff.l.* Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. | ‡ *σοι εστι* ϛ. AX. rel. Goth. (vid. Matt. xviii. 8).
— *εισελθειν εις την ζωην* ABCDLΔ. Latt. Syr.Pst. Memph. Æth. | ‡ *εις την ζωην εισελθειν* ϛ. X. rel. Syr.Hcl. Goth. (Arm.) vid. Matt. xviii. 9.
43. *τας δυο*] om. *τας* D. (vid. Matt. xviii. 8).
— *απελθειν*] *βληθηναι* D. *a.f.ff* (ap. Blan.) *k.* (vid. ver. 45 et 47 et Matt. v. 29). | Contra, rel. Vulg. *a.b.c.ff* (ap. Sabat.)*g².* rel.
— *εις την γεενναν*] om. 1.
— *εις το πυρ το ασβεστον* ABsC. rel. Vulg. *a.f.g².* (Syr.Hcl.) Memph. Goth. Arm. (ignis qui non extinguitur Syr. Hcl.) | *ὑπου εστιν το πυρ το ασβ.* D. *b.c.ff.i.k.* | *του πυρος* tantum F. (Æth.) | om. *ε. τ. π. τ. ασβ.* LΔ. Syr.Pst. (vid. Matt. v. 29, 30).
44. om. ver. BCLΔ. 1. *k.* Memph. Arm. Zoh. (sic in edd. omnibus). | Contra, ADX. rel. (Latt.) Syrr.Pst.&Hcl. Goth. (Æth.) vid. ver. 48.
— *και το πυρ ου σβενν.*] om. *f.* (*πυρ αυτων* *b.c.g².* Syrr.Pst.&Hcl.) (*ὁπου το πυρ ου σβενν. και ὁ σκωλ. αυτ. ου τελ.* Æth.)
45. *και εαν*] *καν* D.
— *σκανδαλιζῃ*] -*ζει* X. | -*σει* L.
— *αυτον*] *αυτην* (sic) A. | add. projice abs te (Memph.) Arm.
— *καλον*] add. *γαρ* AK. *c.* | Contra, Bs CD. rel.
— *εστιν σε* AB.*Bch.*CLXΔ. 1. 69. EFG HKV. | *σοι εστιν* D *Gr.*M²S. *b.* Goth. Arm. ut vid. (vid. Matt. xviii. 8, 9). | ‡ *εστιν σοι* ϛ. M*UsΓ. Vulg. *a.c.d.f. ff.k.* Syrr.Pst.&Hcl. Æth.
— *εισελθειν εις την ζωην χωλον* ABC.

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. P. H.
Memph.
Arm. Æth.
[k] Es. 66:24.
[l] Matt. 5:29.
47. *σοί ἐστιν*

— [*τὴν*] *γέενναν* [*τοῦ πυρός*]
[m] Lev. 2:13.
49. om. *καὶ πᾶσα θ. ἁλὶ ἁλισθ.*
[n] Matt. 5:13. Lu. 14:34. ρβ β

δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν†, 46 [*ὅπου*
[k] *ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυ-*
ται]. 47 [l] *καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζῃ σε,*
ἔκβαλε αὐτόν· καλόν ‡*σέ ἐστιν*″ *μονόφθαλμον εἰσελθεῖν*
εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα
βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν†, 48 *ὅπου* [k] *ὁ σκώληξ αὐ-*
τῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. 49 *πᾶς*
γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται, [[m] *καὶ πᾶσα θυσία ἁλὶ ἁλισ-*
θήσεται]. 50 *καλὸν τὸ ἅλας·* [n] *ἐὰν δὲ τὸ ἅλας ἄναλον*
γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς
‡*ἅλα*″, *καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.*

mitti in gehennam ignis inextinguibilis, 45 [46] ubi vermis eorum non moritur et ignis non extinguitur. 46 [47] Quod si oculus tuus scandalizat te, eice eum: bonum est tibi luscum introire in regnum dei, quam duos oculos habentem mitti in gehennam ignis, 47 [48] ubi vermis eorum non moritur et ignis non extinguitur. 48 [49] Omnis enim igne sallietur, et omnis victima [sale] sallietur. 49 [50] (102, 2.) Bonum est sal: quod si sal insulsum fuerit, in quo illud condictis? Habete in vobis sal, et pacem habete inter vos.

X. KH′ ργ ς
[o] ‖ Matt. 19:1–9.

41 1 [o] ‡*Καὶ ἐκεῖθεν*″ *ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια*
τῆς Ἰουδαίας ‡*καὶ πέραν*″ *τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συμπο-*
ρεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν, καὶ ὡς εἰώθει,
πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. 2 *καὶ προσελθόντες*† *Φαρι-*
σαῖοι ‡*ἐπηρώτων*″ *αὐτὸν εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα*

1 (103, 6.) Et inde exsurgens venit in fines Iudaeae ultra Iordanen, et conveniunt iterum turbae ad eum, et sicut consueverat iterum docebat illos. 2 Et accedentes Pharisaei interrogabant eum si licet viro uxorem

rel. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. | *χωλ. εισελθ. ε. τ. ζωην* D. Latt. Arm. Æth. (add. *αιωνιον* D. Vulg. *a.b.c.i.l.* Arm.) | *εις τ. ζ. εισελθ. χωλ.* FΓ.

45. *βληθηναι*] *απελθειν* 1.

— *την γεενναν*] om. *την* X. 69. M*. ‖†add. *εις το πυρ το ασβεστον* ς. AD X. rel. *f.* Goth. Arm.Usc. Æth. (vid. ver. 43).| add. *του πυρος* F.| add. ignis inextinguibilis Vulg. *c.l.* Syr.Hcl. ignis et inext. g^2. ubi ignis inext. *a.ff.i.* | *non habent* BCLΔ. 1. *b.k.* Syr.Pst. Memph. Arm.Zoh.

46. om. ver. BCLΔ. 1. *k.* Memph. Arm. Zoh. (sic in cdd. omnibus). | Contra, ADX. rel. (Latt.) Syrr.Pst.&Hcl. Goth. (Æth.) vid. ver. 48.

— *και το πυρ ου σβενν.*] om. Æth. (*πυρ αυτων* *a.b.c.ff.*g^2*.i.* Syrr.Pst.&Hcl.)

47. *εαν ὁ οφθ. σου*] *ὁ οφθ. σου ει* D.

— *σκανδαλιζῃ*] *-ζει* DX.

— *σε* BLΔ. 69. (post *εστιν* LΔ. post *εισελθειν* 69). | ‡*σοι* ς. ACD *Gr.* rel. Goth. Memph. (vid. Matt. xviii. 9). | *σοι* post *εστιν* M*. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. (Arm.) Æth.

— *εισελθειν*] post *θεου* A.

— *βληθηναι*] *απελθειν* D. 1. *c.i.* (vid. Matt. v. 30). | Contra, rel. Vulg. *a.b.f. ff.*g^2.(*k*). rel.

— *εις την γεενναν*] om. *την* B.*Bch.*L. | Contra, ACD. rel. | *εις το πυρ το ασβεστον* F. "in ignem aeternum" *Iren.* 165. ‖†add. *του πυρος* ς. ACX. rel. Vulg. *f.*(g^2). Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Æth. (ignis inextinguibilis g^2). | om. BDLΔ. 1. *a.b.c.ff.k.* Memph. Arm. (F supra).

48. *αυτων*] om. XGSV. *c.* | Contra, rel. *Iren.* 165.

— *τελευτᾳ*] *-τησει* 1. *k.* (vid. Es. lxvi. 24). | (Hujus versiculi clausulas transponit *k*).

49. *πας γαρ πυρι ἁλισθησεται* ABCL. rel. Vulg. *f.*$g^{(1).2.}$ vv. | om. D. *Tol. a.b.c.ff.i.*

— *πυρι*] praem. *εν* C. | add. *αλι sic* X.

— *και πασα θυσια ἁλι ἁλισθησεται*] om. B.*Btly.Blc.*LΔ. 1. Memph.MSS. Arm. Zoh.| Contra, AC(D)X. rel. Latt. Syrr. Pst.&Hcl. Memph.cd. Goth. Arm.Usc. Æth. (confer Lev. ii. 13. *καὶ πᾶν δῶρον θυσίας ὑμῶν ἁλὶ ἁλισθήσεται* e quibus verbis hanc clausulam ortam esse videtur). | Pro hoc versu *k* habet tantum "omnia autem substantia consumitur."

— *και πασα*] *πασα γαρ* D. *b.c.ff.i.* | Contra, rel. Vulg. (*a*).*f.*$g^{1.2.}$

— *ἁλι*] om. *Tol.* *a.c.*g^2.

50. *καλον*] add. *γαρ* 69.

— *δε*] *γαρ* 69. | om. V.

— *γενηται*] *γενησεται* D.

— *αυτο*] om. 1. MΓ*Tf.* (non K). *f.*

— *αρτυσετε* BsX. rel. Vulg. *a.b.*(*c*).g^2.*k.* Syr.Hcl. (*-σεται* ACDLH).| *αρτυσηται* Δ.| *αρτυθησεται* 1. K. *f.* Syr.Pst. Memph. (Goth.) Arm. (Æth.)

— *εχετε*] praem. *ὑμεις ουν* 69.

50. *εαυτοις*] *αυτοις* L*.

— *ἁλα* A*B.*Btly.*DLΔ. 1. | ‡*ἁλας* ς. A² CX. rel. (*ἁλα ter* LΔ). ‖ praem. *το* U.

— *ειρηνευετε*] *-σατε* V.

1. *και εκειθεν* B.*Btly.*CDΔ. 1. 69. EU*Tf.* (*e sil.*) | ‡*κακειθεν* ς. ALX. rel.

— *και περαν* BC*L. Memph. (Æth.) | *περαν* C²DΔ. 1. 69. G. Latt. Syr.Pst. Goth. Arm. ut vid. (vid. Matt. xix. 1). | ‡*δια του περαν* ς. AX. rel. Syr.Hcl.

— *συνπορευονται* ABC. rel. Vulg. *f.*g^2. rel. | *συνερχεται* D. *b.c.ff.i.k.* Arm. [*k* hiat.] | *συμπορευεται* 1. 69.

— *παλιν* 1°] om. 69. *b.c.ff.i.* Syr.Pst. | Contra, Vulg. *a.f.*(*k*). Arm. rel.

— *οχλοι*] praem. *οἱ* X. | *ὁ οχλος* D. *οχλος* 69. *a.b.c ff.k.* (Contra, Vulg. *f.*g^2). | *οχλος πολυς* 1. (Syr.Pst.)

— *και ὡς ειωθει*] *ὡς ειωθει και* D. *b.ff.i.*| Contra, rel. Vulg. *a.*(*c*)*f.*g^2.*k.* rel.

2. *προσελθοντες*] om. D. *a.b.k.* | Contra, rel. Vulg. *c.f.ff.* rel.

— *φαρισαιοι*] om. D. *a.b.ff.k.* | Contra, rel. Vulg. *c.f.* rel. (quidam Phar. *c*). ‖†praem. *οἱ* ς. CX. (1). V*s.* (Arm.) | om. AB*Bch.*LΔ. 69. EFGHKMSUΓ. Memph. Goth. | *οἱ φαρ.* post *αυτον* 1. ante *προσελθ.* Arm.

— *επηρωτων* BDLM. Latt. (*επηρουν* pro *επηρωτουν* C). *ηρωτων* Δ. | ‡*επηρωτησαν* ς. AX. rel. Syr.Hcl. [Syr.Pst.]

49. *om.* sale *Am.*

A B C D.
(L) X Δ.
1. 69.
EFGHKMSUVΓ.
p Deut. 24:1.
5. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς
q Gen. 1:27.
6. αὐτοὺς ὁ θεὸς
r Gen. 2:24.
7. [καὶ προσκολλ. πρὸς τὴν γυν. αὐτ.]
10. ἐπηρώτων
s Matt. 5:32. Lu. 16:18.

ἀπολῦσαι, πειράζοντες αὐτόν. 3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν
αὐτοῖς, Τί ὑμῖν ἐνετείλατο ‡ Μωυσῆς"; 4 οἱ δὲ ‡ εἶπαν"
p ‡ ἐπέτρεψεν Μωυσῆς" βιβλίον ἀποστασίου γράψαι
καὶ ἀπολῦσαι. 5 ‡ ὁ δὲ Ἰησοῦς" εἶπεν αὐτοῖς, Πρὸς
τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν
ταύτην· 6 ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως q ἄρσεν καὶ θῆλυ
ἐποίησεν αὐτούς †. 7 r ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄν-
θρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα· καὶ προσ-
κολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, 8 καὶ ἔσονται
οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο, ἀλλὰ
μία σάρξ. 9 ὁ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ
ρδ/ι χωριζέτω. 10 καὶ ‡ εἰς τὴν οἰκίαν" πάλιν οἱ μαθηταὶ †
ρε/β περὶ ‡ τούτου" ἐπηρώτησαν αὐτόν. 11 s καὶ λέγει αὐ-
τοῖς, Ὃς ‡ ἂν" ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμή-
σῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν· 12 καὶ ἐὰν ‡ αὐτὴ ἀπο-
λύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆς" ‡ γαμησῇ ἄλλον", μοιχᾶται.

dimittere, temtantes eum. 3 At ille respondens dixit eis, Quid vobis praecepit Moses? 4 Qui dixerunt, Moses permisit libellum repudii scribere et dimittere. 5 Quibus respondens Iesus ait, Ad duritiam cordis vestri scripsit vobis praeceptum istud; 6 ab initio autem creaturae masculum et feminam fecit eos deus: 7 propter hoc relinquet homo patrem suum et matrem et adherebit ad uxorem suam, 8 et erunt duo in carne una. Itaque iam non sunt duo sed una caro. 9 Quod ergo deus iunxit, homo non separet. 10 (104, 10.) Et in domo iterum discipuli eius de eodem interrogaverunt eum. 11 (105, 2.) Et dicit illis, Quicumque dimiserit uxorem suam et aliam duxerit, adulterium committit super eam: 12 et si uxor dimiserit virum suum et alii nupserit, moechatur.

3. ενετειλατο] ετειλατο D*.
— Μωυσης B.*Btly*.DΔ. 69. KM. Vulg.*Cl.* *a.b.c.f.* | ‡ Μωσης ς. ACLX. 1.rel. *Am.k.*
4. ειπαν B.*Btly*.CD. | ‡ ειπον ς. ALXΔ. rel.
— επετρεψεν Μω. BCDLΔ. (om. *b*). | ‡ Μω. επετρ. ς. AX. rel. Vulg. *f.g*². Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. | Μω. ενετειλατο 1. (vid. Matt. xix. 7). "Jussit Moses" *k*. Memph. (Æth.) | "permisit" tantum *a.c.ff.* ‖ add. nobis *c.ff.* Syr.Pst. ‖ Μωυσης B.*Bch*.DΔ. 1. KM. Vulg.*Cl.* *f.* | ‡ Μωσης ς. ACLX. 69. rel. *Am. k.*
— γραψαι ABC. rel. Vulg. *a.f.g*².*k*. rel. | δουναι (vid. Matt.) γραψαι D. dare scriptum *c.d.ff.* dare *b.*
5. ὁ δε Ιησους B.*Btly.Blc*.CLΔ. Memph. ipse vero *c.* | ‡ και αποκριθεις ὁ Ιησους ς. ADX. 1. rel. (Vulg) (*a.b*).*f*.(*ff*). (*k*).Syrr.(Pst.)&Hel. Goth. Arm. (Æth.) vid. Mar. xii. 24. xiv. 48 etc.
— αυτοις] om. D.
— εγραψεν] add. Μωυσης D. (*b*).*c*.(*f*). *g*⁽¹⁾·²·*k*. Syr.Pst.MS. (vid. Matt. xix. 8). | Contra, rel. Vulg. *a.ff.*
— ὑμιν] om. D. 69. *b.c.g*².*k*. Arm.Zoh. | Cont., rel. Vulg. *a.f.ff.g*¹. Arm.MSS. vv.
— ad fin.] add. απολυσαι τας γυναικας ὑμων Æth. e Matt.
6. κτισεως] om. D. *b.ff.* Syr.Pst. (vid. Matt. xix. 4 et 8). | Contra, rel. Vulg. *a.c.f.k.* vv.
— θηλυν D*.
— αυτους] om. D. *b.f.ff.k**. Goth. Æth. | Contra, rel. Vulg. *a.c.g*¹. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. ‖ † add. ὁ θεος ς. ADX. 1. rel. Vulg. *a.b.f.g*¹.*k*. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. Æth. | om. BCLΔ. *c.ff.* Memph. (vid. Matt.)
7. ab init.] add. και ειπεν D. 69. *Harl.* *b.c.ff.g*⁽¹⁾·². (vid. Matt. xix. 5). | Contra, rel. Vulg. *a.f.k.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Arm. Æth.
— αυτου post πατ.] om. DM*. (vid. Matt.)
— μητερα] add. ἑαυτου D. (αυτου M). *a.b.c.* Syr.Pst. Memph. Goth. Æth. | non habent rel. Vulg. *k.* Syr.Hel. Arm.
— και προσκολλ. ad fin.] om. B. Goth. | Contra, rel. vv. (vid. Matt. et Gen. ii. 24). | "et improbitas mulierem" *k.*
— προς την γυναικα DX. rel. Vulg. *b.ff.* | τῃ γυναικι ALΔ. 1. *Tol. a.c.f.g*². (vid. Matt. et Gen. LXX.) γυγυναικι C *sic.*
8. μια σαρξ BDLXΔ. rel. Latt. Syrr.Pst. &Hel. Goth. Æth. | σαρξ μια AC. 1. 69. FKM²UΓ*Tf.* Memph. Arm. *Orig. Int.* i. 90ᵉ. (vid. Matt. xix. 6).
9. ουν] om. D *Gr. ff*(ap. Blan.).*k.* Syr. Hel. (vid. et *Clem.* 533). | Contra, rel.
— ὁ θεος] om. ὁ AG. *Clem.* 533.
— συνεζευξεν] εζευξεν D *Gr. Am. c.f.g.* | Contra, rel. Vulg.*Cl.* *a.b.d.ff.k.* Syr. Hel.mg.*Gr. Clem.*
— χωριζετω] -ζεσθω Δ *Gr.* (Contra, *Clem.*)
10. εις την οικιαν BDLΔ. *b.* (om. *c*). | ‡ εν τῃ οικιᾳ ς. ACX. rel. Vulg. (*a*).*f.* *g*².*k.* Memph. Goth. Arm. Æth. | praem. ει D*.
10. οἱ μαθηται] † add. αυτου ς. AD. rel. Vulg. *b.f.g*². Syrr.Pst.&Hel. Goth. Æth. | om. BCLΔ. *a*.(*c*).*k.* Memph. Arm.
— περι τουτου ABCLXΔ. 1. MΓ. *a.c.f.* *ff.*(*k*). Syr.Pst. Memph. Æth. | om. K. *Harl.** | ‡ περι του αυτου ς. D. 69. rel. Vulg. *b.g*². Syr.Hel. Goth. ‖ add. λογου D. *c.f.ff.g*².*k.* | Contra, rel. Vulg. *a.b.*
— επηρωτησαν ADX. 1. rel. Latt. Syrr. Pst.&Hel. Memph. Goth. | επηρωτων B.*Btly* (LΔ επερ.). επηρωτουν C.
— αυτον] om. M.
11. (ver. 12 *post* και λεγει αυτοις ver. 11. 1).
— ὁς αν B.*Btly*.CDLΔ. | ‡ ὁς εαν ς. AX. rel. | εαν ανηρ 1. 69. *a.* Arm. (praem. και 1; sed om. ad init. ver. 12).
— απολυσῃ] -σει HK.
— γαμησῃ αλλην] αλλην γαμησῃ D. Vulg. *b.c.f.* | Contra, rel. *a.k.*
— επ' αυτην] om. 1. Syr.Pst. Arm. (vid. Matt. xix. 9). | Contra, rel. Latt. Syr. Hel. Memph. Goth. Æth.
12. και εαν αυτη απολυσασα τον ανδρα αυτης B(C)L(Δ add. και). (Memph.) Æth. (αυτου habet C). | και εαν γυνη εξελθῃ απο του ανδρος και D. (69 γυνη εαν et om του). *a.b.*(*c*).*ff.g*². Arm. "et quae relinquit mulier virum et" *k.* | ‡ και εαν γυνη απολυσῃ τον ανδρα αυτης και ς. AX. (1). rel. Vulg. *f.g*¹. Syrr. Pst.&Hel. Goth. (εαν απολυσῃ γυνη 1).
— γαμησῃ αλλον BC*L(Δ). 1. 69. Syr. Hel. Memph. Goth. (Æth.) (αλλῃν Δ).

9. deus conjunxit *Cl.* | 11. et ait illis *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* ρϛ/β
Syrr. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.
ᵗ ‖ Matt. 19:13-15.
‖ Lu. 18:15-17.
13. ἐπετίμησαν αὐτοῖς

13 ᵗ Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ἵνα ἅψηται
αὐτῶν· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέ-
ρουσιν. 14 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησεν καὶ
εἶπεν αὐτοῖς, Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός
με, † μὴ κωλύετε · αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν
ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· 15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς
‡ ἂν″ μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παι-
δίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. 16 καὶ ἐναγκαλι-
¶ L σάμενος αὐτά, ‡ κατηυλόγει τιθεὶς¶ τὰς χεῖρας ἐπ᾽
αὐτά″ †.

13 (106, 2.) Et offerebant illi parvulos ut tangeret illos: discipuli autem comminabantur offerentibus. 14 Quos cum videret Iesus, indigne tulit et ait illis, Sinite parvulos venire ad me, et ne prohibueritis eos: talium est enim regnum dei. 15 Amen dico vobis, quisque non receperit regnum dei velut parvulus, non intrabit in illud. 16 Et complexans eos et inponens manus super illos benedicebat eos.

ΚΘ′ ρζ/β
ᵘ ‖ Matt. 19:16-30.
‖ Lu. 18:18-31.
ᵛ Lu. 10:25.
ʷ Ex. 20:12-16.
19. μὴ φον. μὴ μοιχ.

42 17 ᵘ Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδόν, προσ-
δραμὼν εἷς καὶ γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν,
Διδάσκαλε ἀγαθέ,ᵛ τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κλη-
ρονομήσω; 18 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Τί με λέγεις
ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός. 19 τὰς
ἐντολὰς οἶδας,ʷ Μὴ μοιχεύσῃς· μὴ φονεύσῃς· μὴ

17 (107, 2.) Et cum egressus esset in viam, procurrens quidam genu flexo ante eum rogabat eum, Magister bone, quid faciam ut vitam aeternam percipiam? 18 Iesus autem dixit ei, Quid me dicis bonum? nemo bonus nisi unus deus. 19 Praecepta nosti, Ne adulteres, ne

| αλλον γαμηση D. Latt. | ‡ γαμηθῃ αλλῳ ϛ. AC²X. rel. (Arm.)
12. ad fin.] add. super illum *c.(k).l.* add. super illum: (similiter *a.b*) et qui dimissum (a viro *a*) ducit moechatur *a.b. ff.g²*. | Contra, Vulg. *f.g¹*.
13. ινα] ιν᾽ F.
— ἅψηται αυτων ADX. 1. rel. Vulg. *a.b. c.ff.k.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. *Orig.* iii. 659ᶜ. | αυτων ἅψηται BCLΔ. (vid. ord. in Luc. xviii. 15). [Arm.]
— μαθηται] add. αυτου D. *a.c.f.* Syrr. Pst.&Hcl. Goth. Æth. | Contra, rel. Vulg. *b.ff.k.* Memph. Arm.
— επετιμων ADX. 1. rel. Latt. Syrr.Pst. &Hcl. (vid. Luc. xviii. 15). | -μησαν BCLΔ. Goth. (vid. Matt. xix. 13).
— τοις προσφερουσιν ADXΓ. rel. Vulg. *a.b.f.ff.* Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. | τοις φερουσιν 1. | αυτοις BCLΔ. *c.k.* Memph. (vid. Matt. et Luc.) ‖ add. αυτα Γ.
14. ὁ Ιησους] om. ὁ U.
— και 1°] add. επιτιμησας 1. 69. Syr. Hcl.mg. (Arm.)
— αυτοις] ante ειπεν 69.
— παιδια] παιδαρια D*.
— μη] † praem. και ϛ. ACDL. 1. M**. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt. xix. 14. Luc. xviii. 16). | om. B.*Bch.*XΔ. 69. EFGHKM*SUVΓ. Memph.
— αυτα] add. "venire ad me" iterum Memph.
15. ὃς αν B.*Btly.*CDLΔ. 1. | ‡ ὃς εαν ϛ. AX. rel.
15. θεου] om. D *Gr.** (corr.¹)
— εισελθῃ εις αυτην] εις αυτην εισελευσεται D *Gr.* | Contra, rel. Latt. vid. *Orig.* iii. 664ᵃ.
16. εναγκαλισαμενος ABsC. rel. Vulg. (*a*).*k.* vv. (εναγκαλεσ. L). | ενεκαλισ. Δ*. ενακαλισ. Δ². | προσκαλεσαμενος D. *b.c.f.ff.*
— κατευλογει τιθεις τας χειρας επ᾽ αυτα BC(L)Δ. Syr.Hcl.MS.(ap. Gb.) Memph. (Æth.) (κατηυλ. L). | ‡ τιθεις τ. χειρ. επ᾽ αυτ. ηυλογει † αυτα ϛ. (AX). rel. Vulg. *f.g¹*. Goth. Arm. (ηυλογει] ευλογει A(D *infra*)X. 69. EH(K*)MUV. | ευλογησεν FGK².) | (τιθεις] και τιθων 1. om. τιθ. τ. χ. επ᾽ αυτ. *a.* Syr.Hcl.*) | επιθει τας χειρας επ᾽ αυτα και ευλογει αυτα D. *b.c.ff.k.* Syrr.Pst.&Hcl.
17. εκπορευομενου] πορευομενου Γ. | *Clem.* 937, 8 hanc historiam (ver. 17-31) excitat dicens, ταῦτα μὲν ἐν τῷ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίῳ γέγραπται· sed pro more vocabula nonnulla mutavit. Placet tamen *omnem* varietatem lectionis Clementis per hos versiculos recensere etsi saepe ad sensum textum Marci mutavit. Similiter nonnunquam fecit alibi, a testibus omnibus aberrans, et *de suo* ut videtur scribens. *Hic* habet *ab init.* Ἐκπορευομένῳ αὐτῷ.
— προσδραμων εἷς BCD. rel. Vulg. *a.b. f.ff.* rel. vv. | ιδου τις πλουσιος προσδραμων A. 69. K. (Syr.Hcl.mg.) Arm. | ιδου πλουσιος προσδρ. M. | ecce quidam *c.* ("et cum prodisset genib. obsecrans illum quidam" *k.* | προσελθών τις *Clem.* (vid. Matt.)
17. και γονυπετησας] και γονυπετων D. 69. | Cont., rel. | γονυπέτει *Clem.* | om. και Δ.
— αυτον 1°] om. *a.b.c.*(*k*). Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Goth. Arm. *Clem.* | Contra, MSS. Æth. ante eum Vulg. *f.ff.*
— επηρωτα αυτον] ηρωτα αυτον D. | Contra, rel. | om. *Clem.* (vid. Luc. xviii. 18).
— διδασκ.] praem. λεγων D. 69. *a.b.f.g². l.k.* Syr.Pst. Goth. Arm. *Clem.* (vid. Luc.) | Contra, rel. Vulg. *ff.* Syr.Hcl. Memph. Æth. [*c*]. (mox τί ἀγαθὸν ποιήσω habet *Clem.* vid. Matt. xix. 16).
18. Ιησους] om. Δ. [*non* Γ]. (vid. Matt. xix. 17). | mox λέγει *Clem.* et om. αυτῳ.
— εἷς ὁ ABsC. rel. Vulg. *a.f.k.* vv. *Clem.* 938. *Orig.* i. 223ᶜ. 586ᵃ. iii. 664ᵈ *diserte.* iv. 41ᵈ. 65ᵈ. 147ᵃ. *Eus.* in Ps. 426ᵈ. (forsan et ad Luc. xviii. 19 spectant). | μονος εἷς D. (*b*). Memph. solus *c.ff.* ‖ post θεος add. ὁ πατηρ Arm.MSS. *Orig.* quater, sed ubi verba diserte excitat (iii. 664ᵈ) non habet.
19. μη φονευσῃς] om. D *Gr.* 1. Γ. *f.k.* | post μη μοιχ. AX. 69. rel. Vulg. *a.b. d.ff.g¹·².* Syr.Hcl. Goth. Arm. Æth. *Clem.* 938. (vid. Luc. xviii. 20). | ante μη μοιχ. BCΔ. *c.* Memph. (confer Matt. xix. 18). | post μη κλεψ. Syr.Pst.
— μη μοιχευσῃς] add. μη πορνευσῃς D *Gr. k.* ante μη ψευδ. habent Γ. *c.* | om. rel. (om. μη κλεψῃς *c.ff*).

14. enim est *Cl.* | 15. quisquis *Cl.*

A B C D.
X Δ.
1. 69.
EFGHKMSUVΓ.
20. [ἀποκριθεὶς] εἶπεν αὐτῷ
21. σε ὑστερεῖ

κλέψῃς· μὴ ψευδομαρτυρήσῃς· μὴ ἀποστερήσῃς·
τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. 20 ὁ δὲ ἀπο-
κριθεὶς ‡ ἔφη″ αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυ-
ρη β λαξάμην ἐκ νεότητός μου. 21 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας
αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἕν σοι ὑστε-
ρεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ δὸς † πτωχοῖς,
καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει
ρθ β μοί †. 22 ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν
λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. 23 καὶ
περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασι-
λείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται. 24 οἱ δὲ μαθηταὶ
ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς
πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς, Τέκνα, πῶς δύσκολόν

occidas, ne fureris, ne falsum
testimonium dixeris, ne frau-
dem feceris, honora patrem
tuum et matrem. 20 Et ille re-
spondens ait, Magister, haec
omnia observavi a iuventute
mea. 21 (108, 2.) Iesus autem in-
tuitus eum dilexit eum et dixit
illi, Unum tibi deest: vade
quaecumque habes vende et da
pauperibus, et habebis thesau-
rum in caelo, et veni sequere
me. 22 (109, 2.) Qui contristatus
in verbo abiit maerens: erat
enim habens possessiones mul-
tas. 23 Et circumspiciens Iesus
ait discipulis suis, Quam diffi-
cile qui pecunias habent in
regnum dei introibunt. 24 Disci-
puli autem obstupescebant in
verbis eius. At Iesus rursus re-
spondens ait illis, Filioli, quam

19. ψευδομαρτυρησῃς] -σεις D.
— μη αποστερησῃς] om. B*Bch.Δ(spat. vac.) 1. 69*. K. Arm. (vid. Matt. et Luc.) | Contra, AB²C(D)X. 69². rel. vv. (-σεις D).
— πατερα σου] om. σου D. *Clem.* (vid. Matt.) | Contra, rel.
— μητερα] add. σου CF. *a.b.c.f.* Syr. Pst. Memph. Goth. Æth. (vid. Luc.) | om. ABsDXΔ. rel. Vulg. $g^{1.2}$.*k*. Syr. Hcl. Arm. *Clem.*
20. ὁ δε] και C. et ille *Am. b.g*¹. | Contra, rel. *Clem.* 938. | om. Δ. (vid. Matt. xix. 20).
— αποκριθεις] om. BΔ. Memph. (vid. Luc. xviii. 21). | Contra, ACD. rel. vv. *Clem.*
— εφη BCΔ. | ‡ειπεν ς. AD *Gr.*X. rel. (vid. Luc.) | λεγει *Clem.* (vid. Matt.) ait Vulg. *b.c.d.f.g*¹. dixit *a.ff.k.*
— αυτῳ] om. K. *Am. c.g*¹.*k.* (Contra, *Clem.*)
— διδασκαλε] om. 1. K(non X). *Clem.* (vid. Matt. et Luc.)
— ταυτα παντα ABC. rel. Vulg. *a.c.f.ff.* Syrr. Pst. & Hcl. Goth. Arm. (sic Matt. et Luc.) | παντα ταυτα D. *b.k.* Memph. *Clem. Orig.* iii. 670ᶜ.
— εφυλαξαμην BsCXΔ. rel. | εφυλαξα AD. *Clem. Orig.* (vid Matt. et Luc.) | εποιησα 1.
— εκ νεοτ. μου] om. *Clem.* 938 (sed vid. 939 *lin. ult.*) ‖ add. τι ετι ὑστερω; 69. KM. *a.c.* Syr. Hcl.* Arm. (vid. Matt.) | Cont., rel. Vulg. *b.f.ff.g*$^{1.2}$.*k.* rel. *Clem.*
21. Ιησους] om. AKΓ. (Contra, *Clem.* qui mox om. αυτῳ).
— αυτον] αυτῳ C.

21. ειπεν] λεγει 69.
— αυτῳ 2°] add. ει θελεις τελειος ειναι 69. KM. Syr. Hcl.* Æth. | eadem post ὑστερει Memph. Arm. *Clem.* (vid. Matt. xix. 21). | Contra, rel.
— σοι] σε BCΔM. | Contra, ADX. 1s. rel. *Clem. Orig.* iii. 670ᵇ. (vid. Luc. xviii. 22).
— ὑπαγε] om. *Clem.*, et legit πώλησον ὅσα ἔχεις
— δος] διαδος 69. (vid. Luc.)
— πτωχοις] †praem. τοις ς. CD. 1s. Memph. (vid. Matt. et Luc.) | om. AB XΔ. 69. EFGHKMSUsVΓ. Goth. Arm. *Clem.*
— ἑξεις] εξει G. (εξῃς HK).
— ουρανῳ] -νοις E*.
— ακολ. μοι] †add. αρας τον σταυρον ς. AX. rel. Syr. Hcl. Memph. W. Goth. | ante δευρο 1. 69 (add. σου). G. *a.* Syr. Pst. Arm. Æth. (*Iren.* 17). vid. Matt. xvi. 24; Mar. viii. 34; Luc. ix. 23. | om. BCDΔ. Vulg. *b.c.f.ff.g*$^{1.2}$.*l.k.* Memph. Schw. *Clem. Hil.* 995ᵃ.
22. στυγνασας] εστυγνασεν D *Gr.* (*c.ff*). | Contra, rel. Latt. rel. *Clem.*
— επι] add. τουτῳ D. 69. *a.b.c.f.ff.k.* Syr. Pst. | Contra, rel. Vulg. Syr. Hcl. rel. *Clem.*
— λογῳ] add. και D. *b.c.ff.* | Contra, rel. Vulg. *a.f.k. Clem.*
— ην γαρ] add. πλουσιος *Clem.* (vid. Luc. xviii. 23).
— κτηματα πολλα] πολλα χρηματα D. *a.b.ff.* | Contra, rel. Vulg. *c.g*¹. *Clem.* divitias multas *f.* multae divitias et agros *k.*
23. περιβλεψ. δε *Clem.*

23. λεγει ABsD. rel. (Latt.) *Clem.* | ελεγεν C. | ειπεν Δ. *k.*
— τα ante χρημ.] om. C. | Contra, rel. *Clem.*
— εισελευσονται] ante εις τ. βασ. *Clem.* ‖ add. ταχειον καμηλος δια τρυμαλιδος ῥαφιδος διελευσεται η πλουσιος εις την βασιλειαν του θεου D. (*a.b.ff*). om. postea ver. 25. (vid. ver. 25. Matt. xix. 24. Luc. xviii. 25). | non habent rel. Vulg. *c.f.g*$^{1.2}$.*k.* rel. *Clem.*
24. μαθηται] add. αυτου DΔ. 1. *a.b.c.f. ff.k.* | om. rel. Vulg. $g^{1.2}$. rel. *Clem.*
— Ιησους παλιν] om. A. (om. παλιν *g*²). | παλιν δε ὁ Ιησους *Clem.*
— λεγει] ειπεν Δ. | Contra, *Clem.*
— τεκνα BCD. rel. | τεκνια A. 1. *Clem.* | om. EGK. *c.k.*
— δυσκολον] -λως X* (corr. ¹). | Contra, *Clem.*
— τους πεποιθ. επι χρημ.] om. BΔ. *k.* Memph. MS. | Contra, ACD. rel. Vulg. (*a*).*b.f.g*¹. Syrr. Pst. & Hcl. Memph. cd. Goth. Arm. *Clem.* divitem *c.ff.* (Æth.) ‖ χρημασιν] †praem. τοις ς. D. 1s. 69. | om. ACXEFGHKMSUVΓ. Goth. Arm. *Clem.*
— εισελθειν] ante εις τ. βασ. 69.
25. om. ver. *hic* D. *a.b.ff.* ‖ εὐκολώτερον διά.... κάμηλος εἰσελεύσεται *Clem.* (sic etiam *a*).
— εστιν] praem. δε A.
— τρυμαλιας ῥαφιδος] †της″ τρυμ. †της″ ῥαφ. ς. BsXEHSsV. | om. της *bis* A C(D)Δ. 1. (69). KMU. Goth. | om 1° FΓ. | om. 2° G. Memph. | τρυμαλιδος

20. At ille *Cl.* | ait illi *Cl.* | 21. dixit ei *Cl.* | 22. multas possessiones *Cl.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.
24. [τοὺς πεποιθ. ἐπὶ χρημ.]
25. ῥαφ. εἰσελθεῖν
26. λέγ. πρὸς αὐτόν,
27. δυνατά [ἐστιν]
28. λέγειν ὁ Πέτρος αὐτῷ

ρι
β

29. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν s. ἔφη ὁ Ἰησοῦς

ἐστιν τοὺς πεποιθότας ἐπὶ† χρήμασιν εἰς τὴν βα-
σιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. 25 εὐκοπώτερόν ἐστιν
κάμηλον διὰ† τρυμαλιᾶς† ῥαφίδος διελθεῖν, ἢ πλού-
σιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. 26 οἱ δὲ
περισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες πρὸς ἑαυτούς, Καὶ
τίς δύναται σωθῆναι; 27 ἐμβλέψας† αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς
λέγει, Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ†
θεῷ· πάντα γὰρ δυνατὰ† παρὰ τῷ θεῷ. 28 †ἤρξατο
ὁ Πέτρος λέγειν αὐτῷ, Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα,
καὶ ‡ἠκολουθήκαμέν″ σοι. 29 ἀποκριθεὶς† ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν, ὃς ἀφῆκεν
οἰκίαν ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ‡ἢ μητέρα ἢ πατέρα″†
ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ *ἕνεκεν″ τοῦ
εὐαγγελίου, 30 ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν

difficile est confidentes in pecuniis in regnum dei introire.
25 Facilius est camelum per foramen acus transire quam divitem intrare in regnum dei.
26 Qui magis admirabantur, dicentes ad semet ipsos, Et quis potest salvus fieri?
27 Et intuens illos Iesus ait, Apud homines inpossibile est, sed non apud deum: omnia enim possibilia sunt apud deum.
28 Coepit Petrus ei dicere, Ecce nos dimisimus omnia et secuti sumus te.
29 (110, 2.) Respondens Iesus ait, Amen dico vobis, nemo est qui reliquerit domum aut fratres aut sorores aut matrem aut patrem aut filios aut agros propter me et propter evangelium,
30 qui non accipiat centies tantum nunc in tempore

ῥαφιδος D supra. | τρυπηματος βελονης 69. | της τρυμαλιας της βελονης *Clem.*
25. ῥαφ. διελθειν (*Elz.*) C. 1. (69). K. Vulg. (*b.* ver. 23).*c.f.*$g^{1.2.}$ Syrr.Pst.& Hel.txt. Memph. Arm. Æth. | ῥαφ. εισελθειν (*St.*) AXΔEFGHMSUVΓ. (D ver. 23). (*a*).*k.* Syr.Hel.mg. Goth. (vid. Matt. xix. 24 et Luc. xviii. 25). De lectione B non liquet.
— πλουσιον] post θεου 1.
— την ante βασ.] om K.
— εισελθειν (post θεου) MSS. Syrr.Pst.& Hel. Goth. Arm. | om. (*a*).(*ff*).*k. Clem.* | ante εις τ. βασ. Vulg. (*b*).*c.f.*$g^{1.2.}$ Memph. Æth. (vid. Matt. xix.)
26. περισσως] om. F.
— λεγοντες] και ελεγον *Clem.*
— προς ἑαυτους ADXM*mg.* rel. Vulg. (*a*). *b.*(*c*).*f.ff.k.* Syrr.Pst.&Hel. Goth. Æth. | προς αλληλους M*. Arm. | προς αυτον B.*Btly.Blc.*CΔ. Memph. | om. *Clem.*
— και τις] τις ουν *Clem.*
27. ab init. ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν ὅτι *Clem.*
— εμβλεψας] †add. δε ς. AC^2D. rel. *k.* Syrr.Pst.(&Hel.) Arm. Æth. (vid. Matt. xix. 26). | om. BC* *ut vid.*Δ. 1. Memph. Goth. | et intuens Vulg. *b.c.f.ff.*g^2. (quos int. *a*).
— αυτοις] post ὁ Ιησους Γ. et mox habet ειπεν.
— παρα 1°] add. μεν 69. *a.*
— αδυνατον] -τα Γ. g^2. ‖ praem. τουτο C^2D. 69. *b.*(*c*).g^2. Syr.Pst. Arm. (vid. Matt.) | om. ABsC* rel. Vulg. *a.f.ff.k.* Syr.Hel.
— αλλ' ου παρα] εστιν, παρα δε D. *a.b. c.f.ff* (*k*). Æth. (vid. Matt. xix. 26). | Contra, MSS. Vulg. g^2. Syrr.Pst &Hel. rel. | (παρὰ θεῷ δυνατόν *Clem.*)
27. θεω] †praem. τω ς. ADKsSs. | om. B. *Btly.*CXΔ. 1. 69. EFGHMUVΓ. *Clem.*
— παντα γαρ δυνατα παρα τω θεω] δυνατον tantum D. *ff.l.* possibile est *a.k.* Æth. omnia possibilia sunt *b c.* | om. Δ. 1. 69. Arm.Zoh. | Contra, ABC. rel. Vulg. *f.*g^2. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Arm.Usc. *Clem.*
— δυνατα] †add. εστιν ς. A. rel. Vulg. (*a*).(*b*).*f.*g^2.(*k*). Memph. Goth. (Æth.) *Clem.* | om. B.*Btly.Blc.*C.
— τω θεω] om. τω B.*Bch.Blc.*
28. ηρξατο] †praem. και ς. D. Vulg.*Cl* (Latt.) Syrr.Pst.&Hel.txt. Æth. | om. ABCXΔ. 1. 69. EFGHMSUVΓ. *Am.* Memph.W.&Schw. Arm. *Clem.* | ηρξ. δε K. *f.* (Syr.Hel.mg.) Memph.MS. Goth.
— ὁ Πετρος λεγειν αυτω A(D)X. rel. *a. b.c.f.ff.*g^1.*k.* Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. Æth. *Clem.* (om. ὁ D). | λεγειν ὁ Πετρ. αυτ. BCΔ. dicere ei Petrus Memph. | αυτω λεγ. ὁ Πετρ. 1. | Petrus ei dicere *Am.* ei Petrus dicere Vulg.*Cl.*
— ηκολουθηκαμεν BCD. | ‡-σαμεν ς. A. rel. *Clem.* (vid. Matt. xix. 27).
— σοι] σου Δ*K.
29. αποκριθεις AXMSUV. Vulg. *a b.* Syr.Pst. Goth. Arm. | αποκριθεις †δε″ ς. DKΓ. *c.ff.k. Clem.* 938. 948. | και αποκριθεις C. 1. 69. EFGH. Syr.Hel. (Æth.) quibus respondens *f.* | εφη BΔ. Memph.
— ὁ Ιησους] om. Γ.
— ειπεν ACX. rel. *a.c.ff.k.* rel. *Clem.* 948. | λεγει *Clem.* 938. ait Vulg. *b.f.* | om. B.*Btly.Blc.*DΔ. Memph.
29. λεγω] post ὑμιν *Clem.* 938. (Contra, 948): tunc ὃς ἂν ἀφῇ τὰ ἴδια καὶ γονεῖς καὶ ἀδελφοὺς καὶ χρήματα ἕνεκεν ἐμοῦ *Clem. bis.*
— ουδεις] praem. ὁτι A. (vid. Luc. xviii. 29).
— οικιαν] om. D. *b.* | οικιας FM. Syr. Pst. è punct. Æth.
— η αδελφας] om. Goth.
— η μητερα η πατερα B.*Btly.*CΔ. *Am. c.f.* Memph. Goth. | ‡η πατ. η μητ. ς. AX. rel. Vulg.*Cl.* *b.* Syrr.Pst.& Hel. Arm. Æth. (*Orig. Int.* iv. 465^r). | om. η πατ. D. *Harl.** *a.ff.k.* ‖ †add. η γυναικα ς. ACX. rel. *f.* Syrr.Pst.& Hel. Goth. Æth. (vid. Luc.) | om. BD Δ. 1. Vulg. *a.b.c.ff.l.k.* Memph. Arm. *Clem. bis.* vid. *Orig.* i. 284^c.
— η τεκνα] om. ΔΓ.
— εμου και] εμου η D. 1. Arm. *Orig. Int.* iv. 465^e.
— ἑνεκεν 2° BCDXΔ. 1. 69. EFGHKM S^2UVΓ. Vulg. *a.b.f.ff.l.* Syrr.Pst.& Hel. Memph. Goth. Arm. Æth. *Clem. bis. Orig. Int.* | *om. ς. AS*. *c.k.* ‖ mox ευαγγ. μου *Clem.* 538. (Contra, 548).
30. εαν μη λαβῃ ABsC. rel. (*k**). Syr. Pst. Memph. Arm. | εαν μη απολαβῃ 1. | ἀπολήψεται tantum *Clem. bis.* | ὁς αν μη λαβῃ D. "qui" etc. (Latt.) Syr. Hel. Goth. Æth.
— νυν] om. D *Gr.* *a.k.* (vid. Matt. xix. 29. Luc. xviii. 30).

---

28. Et coepit ei Petrus *Cl.* | 29. patrem aut matrem *Cl.*

A B C D.
[L] X Δ.
1. 69.
EFGHKMSUVΓ.
§ L ρια
x Matt. 22:14. β

ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς
καὶ ‡μητέρα″ καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς μετὰ διωγμῶν, καὶ
ἐν τῷ αἰῶνι§ τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον. 31 x πολλοὶ
δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι.

ριβ
y ||Matt. 20:17-19. β
||Lu. 18:31-33.

32 y ¶Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσό-
λυμα, καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμ-
βοῦντο, ‡οἱ δὲ″ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. καὶ παρα-
λαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ
μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν, 33 ὅτι Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν
εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδο-
θήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς γραμματεῦσιν, καὶ
κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν
τοῖς ἔθνεσιν, 34 καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ, ‡καὶ ἐμπτύ-
σουσιν αὐτῷ, καὶ μαστιγώσουσιν αὐτόν″, καὶ ἀποκτε-
νοῦσιν [αὐτόν]· καὶ ‡μετὰ τρεῖς ἡμέρας″ ἀναστήσεται.

A′ ριγ
z ||Matt. 20:20-28. ς

35 z Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰω-
άννης οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου λέγοντες *αὐτῷ″, Διδάσκαλε,
θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτήσωμέν *σε″ ποιήσῃς ἡμῖν.

hoc, domos et fratres et sorores et matres et filios et agros cum persecutionibus, et in saeculo futuro vitam aeternam. 31 (111, 2.) Multi autem erunt primi novissimi, et novissimi primi.

32 (112, 2.) Erant autem in via ascendentes in Hierosolyma, et praecedebat illos Iesus, et stupebant et sequentes timebant. Et adsumens iterum duodecim coepit illis dicere quae essent ei eventura, 33 quia ecce ascendimus in Hierosolyma, et filius hominis tradetur principibus sacerdotum et scribis, et damnabunt eum morte et tradent eum gentibus, 34 et inludent ei et conspuent eum et flagellabunt eum, [et] interficient eum et tertia die resurget.

35 (113, 6.) Et accedunt ad eum Iacobus et Iohannes filii Zebedaei dicentes, Magister, volumus ut quodcumque petierimus

30. καιρῳ τουτῳ] add. ὀς δε αφηκεν D. a.b.ff. (et om. και post διωγμ. et add. λημψεται ad fin. ver.) | Contra, ABC. rel. c.f.k. rel. Clem. 938.
— (καιρῷ τούτῳ ἀγροὺς καὶ χρήματα καὶ οἰκίας καὶ ἀδελφοὺς μετὰ διωγμῶν Clem.)
— οικιας] οικειαν D. a.b.ff. | Contra, rel. Vulg. f. [c.k].
— και αδελφας] ante και αδελφους D. b. ||add. και πατερα X. 1. K. l. Goth. Æth. | πατερα loco αδελφας M sic. | (και πατερας post και μητ. Memph. W. & Sch. "aut parentes" post "domum" b). | non habent ABC. rel. (Latt.) Syrr. Pst. & Hcl. Arm. [c.k].
— μητερα ACDX. 1. KM. a.b.f.ff.l. Syr. Hcl. Goth. Arm. MSS. (Æth.) | ‡μητερας ς. BsΔ. 69. rel. Vulg. Syr. Pst. Memph. Arm. Zoh. [c.k].
— διωγμων] -μου D Gr.
— (ἐν δὲ τῷ ἐρχομένῳ ζωή ἐστιν αἰώνιος Clem.)
— αιωνιον] -αν B. Btly.
31. οἱ ante εσχατοι] om. ADLΔ. 1. KMV. Goth. | Contra, BCX. 69. EFGHSUΓ. Clem.
32. εν τῃ ὁδῳ] om. K*.
— προαγων] προσαγ. D. (Contra, Orig. iii. 708a).
— οἱ δε ακολ. BC* ut vid. LΔ. 1. Memph. (Arm.) "qui" c.k. | ‡και ακολ. ς. A X. 69. rel. Vulg. f.(ff). Syrr. Pst. & Hcl. Goth. | και οἱ ακολ. C². Æth. ||οἱ δε ακολ. εφοβ.] om. DK. a.b. | εφοβ.] om. c.ff.k. || ακολουθουντες] add. αυτον 69. c.
32. παλιν] om. b. Syr. Pst. ||add. ὁ Ιησους FHΓ.
— ηρξατο] -ξαντο E*.
33. παραδοθησεται] παραδιδοται K.
— τοις γραμ. ABsLΔ. 1. 69s. M. Memph. | om. τοις CDXEFGHKSU(sic)VΓ. Goth. (vid. Matt. xx. 18).
— θανατῳ] -του D*.
— και παραδ. αυτ. τ. εθν.] om. Goth.
34. εμπαιξουσιν] -ξωσιν Δ.
— και εμπτυσουσιν αυτῳ] om. k. (εμπτυξουσιν D*. -σωσιν ΔV. | αυτῳ] αυτον 69. om. Δ).
— και μαστιγωσουσιν αυτον] post και εμπτ. αυτῳ BCLΔ. Vulg. a.b.c.f.i.l. Syr. Hier. Memph. Æth. | ‡ante ς. A X. 1. rel. Syrr. Pst. & Hcl. Goth. Arm. | om. D. ff.g².k.
— και αποκτενουσιν αυτον] om. A²D. g². (vid. Matt. xx. 19). | Contra, A*(B)C. rel. vv. || αυτον] om. B. Btly. LΔ. 1. b.c. Arm. | Contra, A*CX. rel. (Latt.) Memph. rel.
— μετα τρεις ἡμερας BCDLΔ. (a).b.(c). ff.i.k. Syr. Hcl. mg. Memph. | ‡τῃ τριτῃ ἡμερᾳ ς. (A)X. 1. rel. Vulg. f.g². Syrr. Pst. & Hcl. txt. Goth. Arm. Æth. Orig. iii. 708a. (vid. Matt. et Luc. xviii. 33).
35. οἱ BCDLΔ. 1. rel. Orig. iii. 713a. | om. AXKMU. Goth. ||add. δυο BC. Memph. | om. ADL. rel. vv. Orig.
35. λεγοντες] και λεγουσιν D. a. Orig. iii. | Contra, rel.
— αυτῳ BCDLΔ. a. Syr. Pst. Memph. Arm. Æth. | *om. ς. AX. rel. Vulg. b.c.f.k. Syr. Hcl. Goth.
— ἱνα] om. D Gr. i.
— ὁ εαν ABsC³L. rel. | ὁ αν D. 69. | ὁ τι αν C*.
— αιτησωμεν BsCL. rel. | -σομεν A. | ερωτησωμεν D. I.
— σε ABC(D)LΔ. (1). 69. (K). a.(b.f). ff. Syr. Hcl. Memph. Arm. Æth. (ante αιτ. s. ερωτ. D. 1. K. b.f. Goth.) | *om. ς. X. rel. Vulg. c.i.k. Syr. Pst.
— ποιησεις H.
36. ειπεν] λεγει D Gr. | (οἱ δε ειπαν Δ*).
— τι θελετε ABC. rel. Vulg. c.f.l. vv. | om. D. | om. θελ. a.b.i. (om. ver. k).
— ποιησω (B)CD. 1. 69. (Vulg.) a.b.i. (c.f.ff.l). Syrr. Pst. & Hcl. Memph. (Arm.) Æth. (με ποιησω B. Bch. et sic in coll. Btly.). ut faciam Vulg. c.f.ff.l. me ut faciam Arm. | ‡ποιησαι με ς. AX. rel. Goth. | με ποιησαι L. | ποιησαι Δ.
37. οἱ δε] και D. Vulg. b.k. | Contra, rel. c.f.ff. (qui a.i).
— ειπαν B. Btly. C*DLΔ. | ‡ειπον ς. AC³ X. rel.

30. cum persecutoribus Am. | 32. ascendentes Ierosolymam Cl. | 33. ascendimus Ierosolymam Cl. | scribis et senioribus Cl. | 34. om. et 4° Am.

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.

36 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Τί θέλετε ‡ποιήσω″ ὑμῖν; 37 οἱ
δὲ ‡εἶπαν″ αὐτῷ, Δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς ‡σου ἐκ δεξιῶν″
καὶ εἷς ἐξ ‡ἀρίστερῶν″† καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου.
38 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε.
δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, ‡ἢ″ τὸ βάπ-
τισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; 39 οἱ δὲ
‡εἶπαν″ αὐτῷ, Δυνάμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,
Τὸ † ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα
ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· 40 τὸ δὲ καθίσαι
ἐκ δεξιῶν μου ‡ἢ″ ἐξ εὐωνύμων † οὐκ ἔστιν ἐμὸν
ριδ/β δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται. 41 καὶ ἀκούσαντες οἱ
δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου.
42 ‡καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς″ λέγει
a Lu. 22:25-27. αὐτοῖς, a Οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν
κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατε-
ξουσιάζουσιν αὐτῶν· 43 οὐχ οὕτως δέ ‡ἐστιν″ ἐν
ὑμῖν, ἀλλ' ὃς ‡ἂν″ θέλῃ ‡μέγας γενέσθαι″ ἐν ὑμῖν,
44. θέλῃ ἐν ὑμῖν ἔσται ‡ὑμῶν διάκονος″· 44 καὶ ὃς ‡ἐὰν″ θέλῃ ὑμῶν

facias nobis. 36 At ille dixit eis, Quid vultis ut faciam vobis? 37 Et dixerunt, Da nobis ut unus ad dextram tuam et alius ad sinistram tuam sedeamus in gloria tua. 38 Iesus autem ait eis, Nescitis quid petatis: potestis bibere calicem quem ego bibo? aut baptismum quo ego baptizor baptizari? 39 At illi dixerunt ei, Possumus. Iesus autem ait eis, Calicem quidem quem ego bibo bibetis, et baptismum quo ego baptizor baptizabimini: 40 sedere autem ad dextram meam vel ad sinistram, non est meum dare, sed quibus paratum est. 41 (114, 2.) Et audientes decem coeperunt indignari de Iacobo et Iohanne. 42 Iesus autem vocans eos ait illis, Scitis quia hi qui videntur principari gentibus dominantur eis, et principes eorum potestatem habent ipsorum: 43 non ita est autem in vobis, sed quicumque voluerit fieri maior erit vester minister, 44 et quicumque

37. εἷς *bis*] om. 1.
— σου εκ δεξ. BC*LΔ. | ‡εκ δεξ. σου ς. AC³D. rel. Latt. (*k* om. σου). vid. Matt. xx. 21.
— εξ αριστερων BLΔ. | ‡εξ ευωνυμων ς. ACD. rel. (vid. Matt.) ‖ †add. σου ς. AC. rel. Vulg. *a*. Syrr. Pst.&Hel. Memph. Goth. Æth. (vid. Matt.) | praem. σου L. | om. BDΔ. 1. *b.c.ff.g*[1.2]*.i.k.* Arm.
— καθισωμεν] -σομεν Δ.
— εν τη δοξη] εν τη βασιλεια της δοξης 69.
38. Ιησους] om. Δ. Syr.Pst.
— ειπεν] praem. αποκριθεις D. 1. 69. (*a*).*b.ff.i.k.* (vid. Matt. xx. 22). | Contra, rel. Vulg. *c.f.* vv.
— πιειν] πειν D. | Contra, *Orig.* i. 291[b]. 293[a]. iii. 717[c].
— το ποτηριον] om. το Δ.
— η το βαπτ. BC*DLΔ. 1. 69. Latt. Syr. Hel.mg. Memph. Arm. *Orig.* i. 293[a]. iii. 717[c]. | ‡και το β. ς. AC³X. rel. Syrr. Pst &Hel.txt. Goth. Æth. (vid. ver. 39).
39. ειπαν B.*Btly.*DLΔ. | ‡ειπον ς. AC. rel.
— αυτω] om. D. 1. *a.b.c k.* | Contra, rel. Vulg. *f.* rel.
— ποτηριον] †praem. μεν ς. AC³D. rel. Latt. Syr.Hel. Goth. Æth. (vid. Matt. xx. 23). | om. BC*LΔ. Syr.Pst. Memph. Arm.
— βαπτισθησεσθε] -θησομαι 69* (corr.[1]).
40. η εξ ευων. BDLΔ. (Latt.) Memph. Goth. | ‡και εξ ευων. ς. AC. rel. *k.* Syrr.Pst.&Hel. Arm. Æth. (vid. Matt. xx. 23). ‖ †add. μου ς. Syr.Pst. Æth. | om. ABCDLXΔ. 1. 69. EFGHKMSU VΓ. Latt. Syr.Hel. Memph. Goth. Arm.
40. δουναι] add. vobis Vulg.*Cl.* *c f.l.*(*k*). Æth. | Contra, *Am. a.b.ff.i.*
— αλλ' οἱς] "aliis" *a.b.d.ff.k.* Æth. | Contra, Vulg. *c.f.*
— ἡτοιμασται] ἡτοιμασθαι 69. ἡτοιμαθαι D*. ‖ add. ὑπο του πατρος μου 1. *a.* Syr.Hel.mg. (vid. Matt. xx. 23).
41. και ακουσ.] om. και D *Gr.*
— δεκα] praem. λοιποι D. *a.b.c.ff.i.* Syr. Hier. Memph.MS. | Contra, rel. Vulg. *f.k.* Memph.W.&S. rel.
— ηρξαντο αγανακτειν] ηγανακτησαν A. 1. *g*[2]. (vid. Matt. xx. 24). | Contra, rel. (Latt.) *Orig.* iii. 713[a].
— περι] add. του D.
— Ιακ. κ. Ιωαν.] των δυο αδελφων A. (vid. Matt.) | Contra, rel. *Orig.* iii.
42. και προσκαλεσαμενος αυτους ὁ Ιησους BCDLΔ. *a.*(*b.c.ff.i*).*k.* Syr.Pst. Memph. (Æth.) | ‡ὁ δε Ιησους προσκαλεσαμενος αυτους ς. AX. rel. Vulg. *f.* Syr.Hel. Goth. Arm. (vid. Matt. xx. 25). | ὁ δε κυριος προσκαλ. αυτ. 69. | om. αυτους 1.
— οιδατε] praem. ουκ 69.
— εθνων] θεων *sic.* Δ.
— κατακυριευουσιν] κατακυριευσουσιν D. (praem και D*).
42. μεγ. αυτων] om. αυτων 1.
43. οὑτως] οὗτος Γ *sic.*
— δε] om. D. Vulg. *a.b.f.ff.i.* (vid. Matt. xx. 26). | Contra, rel. *c.k.* vv.
— εστιν BC*DLΔ. Vulg. (*a*).*b*.(*c*).*f.ff.g*[1]. *i.l.k.* | ‡εσται ς. AC³X. rel. Syrr.Pst. &Hel. Memph. (Goth.) Arm. [Æth.]
— εν ὑμιν] om. εν G.
— ὁς αν B.*Btly.Blc.*DLΔ. 69. | ‡ὁς εαν ς. AC. rel.
— θελη] θελει Π. | θεληση Δ.
— μεγας γενεσθαι εν ὑμιν BC*LΔ. 1. 69. *f.ff.* | ‡γεν. μεγ. εν ὑμ. ς. AC³. rel. Syr.Hel. Memph. Goth. | μεγας εν ὑμιν ειναι D. | in vobis major esse *a. b.i*(ap. Griesb.). in vobis esse major *c.* in vobis esse magnus *k.* Syr.Pst. Arm. Æth. | fieri major Vulg. *g*[1]*.i*(ap. Blanch.).*l.*
— εσται] εστω CXΔ. 69. | Contra, rel.
— ὑμων διακονος ABCDLXΔ. 1. 69. E FGHKMSUVΓ. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. | ‡διακ. ὑμ ς.
44. ὁς εαν ACLX (*sic*). 1. 69. EFGHK MUVΓ. | ‡ὁς αν ς. BsDΔ.
— θελη] θελει X. | -ληση Δ.
— ὑμων AC³DX. 1. rel. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. Æth. | εν ὑμιν B *Btly.Blc.* C*LΔ. Latt. Memph. *Orig.* i. 710[c]. (? Matt.) *Hil.* 474[d]. (vid. Matt. xx. 27).

38. aut baptismo *Cl.* | 39. et baptismo *Cl.* | 40. dare vobis *Cl.*

A B C D. L X Δ. 1. 69. EFGHKMSUVΓ. ρις δ
44. γενέσθαι πρῶ-τος

ΑΑ′ ρις
[b] ‖Matt. 20:29-34. β ‖Lu. 18:35-43.
46. καὶ ἔρχεται

‡ εἶναι″ πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος· [45] καὶ γὰρ
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ
διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ
πολλῶν.
43 [46] [b] Καὶ ἔρχονται εἰς Ἰεριχώ· καὶ ἐκπορευο-
μένου αὐτοῦ ἀπὸ Ἰεριχὼ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ
καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, * ὁ″ υἱὸς Τιμαίου Βαρτίμαιος †
τυφλὸς ‡ προσαίτης ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν″. [47] καὶ
ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ ‡ Ναζαρηνός″ ἐστιν, ἤρξα-
το κράζειν καὶ λέγειν, ‡ Υἱὲ″ ‡ Δαυεὶδ″ Ἰησοῦ, ἐλέ-
ησόν με. [48] καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιω-
πήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν, Υἱὲ ‡ Δαυείδ″,
ἐλέησόν με. [49] καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, ‡ Φωνή-
σατε αὐτόν″· καὶ φωνοῦσιν τὸν τυφλὸν λέγον-
τες αὐτῷ, Θάρσει· ‡ ἔγειρε″, φωνεῖ σε. [50] ὁ δὲ ἀπο-
βαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ‡ ἀναπηδήσας″ ἦλθεν πρὸς

voluerit in vobis primus esse erit omnium servus. [45] (115, 4.) Nam et filius hominis non venit ut ministraretur ei, sed ut ministraret et daret animam suam redemtionem pro multis.

[46] (116, 2.) Et veniunt Hierichum: et proficiscente eo Hiericho et discipulis eius et plurima multitudine filius Timaei Bartimeus caecus sedebat iuxta viam mendicans. [47] Qui cum audisset quia Iesus Nazarenus est, coepit clamare et dicere, Fili David Iesus, miserere mei. [48] Et comminabantur ei multi ut taceret. At ille multo magis clamavit, Fili David, miserere mei. [49] Et stans Iesus praecepit illum vocari. Et vocant caecum dicentes ei, Animaequior esto, surge, vocat te. [50] Qui proiecto vestimento suo exi-

44. *ειναι* B.*Btly.Blc.*C*DL(Δ). 1. Latt. Memph. *Orig.* i. 710[e]. (post *πρωτος* Δ. *d*). | ‡ *γενεσθαι* ς. AC[3]X. rel. (vid. ver. 43).
— *παντων*] *ὑμων* D. *a.g*[2]. Æth. (vid. Matt. xx. 27). | Contra, rel. Vulg. *b.c.f.ff.g*[1]*.k.* rel. (utr.q. Arm.Zoh.)
46. *ερχονται* ABsCL. rel. Vulg. (*c*).(*f*).*k.* rel. | *ερχεται* D. *a.b.ff.g*[2]*.i.* *Orig.* iii. 732[a]. 735[c].
— *απο Ἰεριχω*] *εκειθεν* D. *a.b.f.ff.i.* Goth. *Orig.* iii. *bis.* | Contra, rel. Vulg. *c.g*[2]. [*k*]. rel.
— *και των*] *μετα των* D. *a.b.*(*c*).*f.ff.i.l.*(*k*). Goth. Arm. | Contra, rel. Vulg. *g*[2]. Syrr.Pst.&Hel. Æth. [? Memph.]
— *ἱκανου*] add. *ιδου* 69. *c.f.l.* *Orig.* iii. 732[a].
— *ὁ υιος* BCDLΔ. 1. 69. S. *Orig.* iii. 732[a]. | *om. *ὁ* ς. AX. rel. Goth. (om. *ὁ υἱος* Syr.Pst.)
— *Βαρτιμαιος* Vulg. (*c*).*f.g*[2]. *Orig.* iii. | *Βαριτειμιας* D. (*a*).*b.*(*ff*). | om *k.*
— *τυφλος*] † praem. *ὁ* ς. ACX. rel. | om. BDLΔ. Goth. *Orig.* iii.
— *προσαιτης ante εκαθητο* B.*Btly.Blc.* (*dis.*)LΔ. *k.* Memph. Arm. | ‡ *προσαιτων post ὁδον* ς. AC[2]X. rel. (*επετων* post *ὁδ.* D). Vulg. *a.b.c.f.ff.g*[2]. Syrr.Pst. &Hel. Goth. Æth. (vid. Luc. xviii. 35). | om. B.*Bch.*C*.
47. *Ναζαρηνος* BLΔ. 1. (Latt.) *Orig.* iii. 735[d]. | *Ναζορηνος* D*. *l.* *Ναζωρηνος* D[2]. | ‡ *Ναζωραιος* ς. AC. rel. (vid. Luc. xviii. 37).
47. *εστιν*] ante *ὁ Ναζ.* B. (om. *ὁ* B.*Btly.* ut vid.) | Contra, rel. *Orig.* iii.
— *υἱε* BCLΔM[2]. | *υἱος* D. 69. K. *Orig.* iii. 734[a]. | ‡ *ὁ υἱος* ς. AXM*. rel.
— *Ιησου*] om. L. Syr.Pst. *Orig.* iii. | post *λεγειν* 69. Vulg.*Cl.* *a.f.i.* Syr.Hel. Memph. (vid. Luc. xviii. 28). | Contra, rel. *Am.* *b.c.* Arm. Æth.
48. *επιτιμων* A.
— *αυτῳ*] *αυτον* B.
— *εκραζεν*] -*ξεν* D *Gr.* *Am.* ‖ add. *Ιησου* 69. (vid. Luc. xviii. 38).
— *υἱε* ABsCL. rel. *Orig.* iii. 734[d]. | *ὁ υἱος* 1. Syr.Hel.mg.(sic intelligendum). | *υἱος* DF. *Orig.* iii. 734[b].
49. *ειπεν φωνησατε αυτον* BCLΔ. *k.* Syr. Hel.mg. Memph. | ‡ *ειπεν αυτον φωνηθηναι* ς. ADX. rel. (Latt.) Syrr. Pst.&Hel.txt. Æth. (vid. *Orig.* iii. 734[b]. 736[b]. qui haec in serie orationis habet). | *ειπεν φωνηθηναι αυτον* 1. Goth. (Arm.) | *ειπεν αυτῳ φωνηθηναι* 69.
— *και φωνουσιν τον τυφλον λεγοντες αυτῳ*] *οἱ δε λεγουσιν τῳ τυφλῳ* D. *a.* (*b*).*ff.i.* | Contra, rel. Vulg. *f.* vv. [*c.k*]. ‖ *αυτῳ*] *αυτον* F.
— *θαρσει*] -*σων* 1. 69. | Contra, rel. *Orig.* iii. 734[b].
— *εγειρε* AB.*Btly.*CDLXΔEFGHKMV Γ. | ‡ -*ραι* ς. SsU. *Orig.* iii. | -*ρου* 1. 69.
50. *αποβαλων*] -*βαλλων* Δ. | Contra, rel. *Orig.* iii. 734[b].
— *αναπηδησας* BDLΔM[2]. Latt. Syr.Hel. mg. Memph. Goth. *Orig.* iii. | ‡ *αναστας* ς. ACXM*. rel. Syrr.Pst.&Hel. txt. Arm. Æth. | om. Γ.
50. *τον Ιησουν*] *αυτον* D. (Latt.) | Contra, rel. *f.* *Orig.* iii.
51. *αυτῳ ὁ Ιησους ειπεν* BCDLΔ. *Tol.* *g*[2]*.i.* Memph. Arm. (Æth.) | ‡ *λεγει αυτῳ ὁ Ιησους* ς. AX. rel. *a.f.* (Syr. Pst.) Goth. | *ὁ Ιησους λεγει αυτῳ* K. (Vulg. *k*). Syr.Hel. [*b.c*].
— *θελεις ποιησω σοι* ADX. 1. rel. *a.b.f.* Memph. Goth. (Arm.) Æth. (*Orig.* iii. 734[d] om. *σοι*). | *σοι θελ. ποιησω* BCLΔK. Vulg.*Cl.* (vid. Luc. xviii. 41). | *θελεις ποιησαι σοι* Γ.
— *ῥαββουνι* ABCLX. 1. E[2]FGHKMS UVΓ. Syr.Hel. Memph. Arm. *Orig.* iii. | *ῥαβουνι* 69. E*U*Tf.* | *ῥαββωνει* Δ. | ‡ *ῥαββονι* ς. Vulg. *c.f.* Æth. | rabbaunei Goth. | *κυριε ῥαββει* D. *a.b.ff.i.* | Rabbi *g*[1]*.k.* Syr.Pst.
52. *ὁ δε* ACDX. rel. Latt. Syr.Hel. Goth. Arm. | *και ὁ* B.*Btly.*LΔ. Syr.Pst. Memph. Æth. (vid. Luc. xviii. 42).
— *ειπεν*] *λεγει* K.
— *ευθυς* B.*Btly.*LΔ. | ‡ *ευθεως* ς. ACD. rel. *Orig.* iii. 735[a].
— *αυτῳ* (post *ηκολ.*) ABCDLΔ. 1. 69. M[2]. Latt. Syr.Hel.mg. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iii. 732[a]. | ‡ *τῳ Ιησου* ς. XM*. rel. Syr.Hel.txt. Goth. *Orig.* iii.

46. veniunt Jericho *Cl.* | de Jericho *Cl.* | 47. Jesu fili David *Cl.* (filii *Am.*) | 48. clamabat *Cl.* | filii *Am.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. [Theb.] Goth. Arm. Æth.
52. καὶ ὁ Ἰησοῦς

τὸν Ἰησοῦν· [51] καὶ ἀποκριθεὶς ‡αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν″, Τί θέλεις ποιήσω σοί; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν
αὐτῷ, ‡Ῥαββουνί″, ἵνα ἀναβλέψω. [52] ὁ δὲ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτῷ, Ὕπαγε, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε.
καὶ ‡εὐθὺς″ ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει ‡αὐτῷ″ ἐν τῇ
ὁδῷ.

liens venit ad eum. [51] Et respondens Iesus dixit illi, Quid vis tibi faciam? Caecus autem dixit ei, Rabboni, ut videam. [52] Iesus autem ait illi, Vade, fides tua te salvum fecit. Et confestim vidit, et sequebatur eum in viam.

§ Theb.
XI. ΑΒ′ ρıζ/β
c‖Matt. 21: 1-11. ‖Lu. 19: 29-38. ‖Jo. 12: 12-15.
1. [εἰς Βηθφαγῆ]
2. ἐκάθισεν
3. εἴπατε [ὅτι]
– [πάλιν] ὧδε.

44 [1] c Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς§ ‡Ἱεροσόλυμα″ εἰς
Βηθφαγῆ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν,
ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, [2] καὶ λέγει
αὐτοῖς, Ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν·
καὶ ‡εὐθὺς″ εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὑρήσετε πῶ-
λον δεδεμένον, ἐφ᾽ ὃν οὐδεὶς *οὔπω″ ἀνθρώπων κεκά-
θικεν· ‡λύσατε″ αὐτὸν *καὶ″ ‡φέρετε″. [3] καὶ ἐάν τις
ὑμῖν εἴπῃ, Τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε†, Ὁ κύριος αὐτοῦ
χρείαν ἔχει, καὶ ‡εὐθὺς″ αὐτὸν ‡ἀποστέλλει″ *πάλιν″

1 (117, 2.) Et cum adpropinquarent Hierosolymae et Bethaniae ad montem olivarum, mittit duos ex discipulis suis [2] et ait illis, Ite in castellum quod est contra vos, et statim introeuntes illud invenietis pullum ligatum, super quem nemo adhuc hominum sedit: solvite illum et adducite. [3] Et si quis vobis dixerit, Quid facitis? dicite quia domino necessarius est, et continuo illum dimittet huc.

735ᵃ. (? de suo). | om. Syr.Pst. ‖ mox X non. om. τῃ.

1. εγγιζουσιν ABC. rel. Vulg. (*a*). Syr. Hel. Goth. Arm. *Orig.* iii. 737ᵃ. iv. 181ᵈ. | ηγγισαν 69. M. (vid. Matt. xxi. 1). | ηγγιζεν D. *b.c.f.ff.g*¹*.i.k.l.* Syr.Pst. Memph. Æth.

— Ἱεροσολυμα B.*Bch.*CDLΔ. 1. 69. Latt. Theb. *Orig.* iii. iv. | ‡Ἱερουσαλημ ꞅ. AX. rel. Memph. ‖ add. και A.

— εις Βηθφαγη A(B)C. rel. *f.g*¹. vv. *Orig.* iv. 181ᵈ. (vid. Matt. xxi. 1. Luc. xix. 29). | om. D. Vulg. *a.b.c.ff.i.k.* *Orig.* iii. 737ᵃ. 743ᵃ. (om. και seq. *k*). ‖ Βηθφαγη AC. rel. *f.g*¹. Memph. *Orig.* iv. | Βηθσφαγη B.*Btly.*FUΓ. | Βηδφαγη B**Bch.* Βηθφαγειν L. Βηδφακη Theb.

— και Βηθανιαν] om. Theb. (vid. Matt. xxi. 1). ‖ και εις Βηθαν. CD. (*k*). Arm. Æth. | Contra, ABL. rel. vv. *Orig.* iv.

— των ελαιων] το ελαιων B. (vid. Luc.) | Contra, ACD. rel. *Orig.* iii. iv.

— αποστελλει ABDL. rel. Vulg. *ff.g*¹*.k**. Syr.Hel. Theb. ut vid. Arm. Usc.&Zoh. *Orig.* iv. | απεστειλεν 1. FH. *a.b.c.f.* *k****. Syr.Pst. Memph. Goth. Arm. MSS. Æth. (vid. Matt. et Luc.) | επεμψεν C *sic.*

2. και λεγει ABC. rel. Vulg. *b.c.d.f.ff.k.* Memph. vv. *Orig.* iv. 181ᵈ. | και ειπεν D *Gr.* | λεγων 1. 69. *a.* Theb. (vid. Matt. xxi. 2).

— αυτοις] om. 1.

— κατεναντι] απεναντι M. (Contra, *Orig.*)

2. ευθυς BLΔ. *Orig.* iv. | ‡ευθεως ꞅ. A CD. rel.

— εις αυτην ABsCL. rel. Vulg. *f.g*¹·²*.k.* (Memph. Theb. ut vid.) rel. *Orig.* iv. (πορευόμενοι ante). | om. D. *a.b.c.ff.i.* (vid. Luc. xix. 30).

— ευρησετε] -σητε 1. (Contra, *Orig.*).

— ουδεις *ουπω″ ανθρ. BLΔ. Vulg. *b.f. ff.i.l.* *Orig.* iv. 181ᵈ. 194ᵃ·ᶜ· | ουδεις ανθρ. ουπω C. 69. (Syr.Pst.) Memph.Schw. Theb. | ουπω ουδεις ανθρ. K. (Syr. Hel.) Goth. | ουδεις πωποτε ανθρ. A. (vid. Luc.) | ουδεις ανθρωπων (*om. ουπω) ꞅ. D. rel. *a.*(*c*)*.g*⁽¹⁾·²*.k.* Memph. W. Arm. (Æth.) *Orig.* iii. 744ᵇ. (e Mar. et Luc. D in Luc. xix. om. πωποτε).

— κεκαθικεν A(D)X. 1. rel. (καικαθηκεν D*. καικαθεικεν D²). | εκαθισεν B.*Blc.* C(L)Δ. *Orig.* iii. (e Mar. et Luc.) iv. *ter.* (vid. Luc.) | εκαθησεν B.*Btly.*L. ‖ add. και 69.

— λυσατε B.*Bch.Blc.*CΔ. Latt. Syrr.Pst. &Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig.* iv. 181ᵉ. | ‡λυσαντες ꞅ. ADL. rel. Goth. (vid. Matt. xxi. 2 et Luc. xix. 30).

— και post αυτον BCD*LΔ. Latt. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig.* iv. | *om. ꞅ. AD². rel. Syrr.Pst.&Hel. Goth. (vid. Luc.)

— φερετε BCLΔ. Æth. *Orig.* iv. | ‡αγαγετε ꞅ. AD. rel. vv. ut vid. (vid. Luc.)

3. εαν] αν D. (Contra, *Orig.* iv. 181ᵉ).

— ὑμιν ειπῃ] ειπε ὑμιν Δ. (Contra, *Orig.*)

3. τι ποιειτε τουτο ABCL. rel. Syrr.Pst. &Hel. (Memph.) Theb. Goth. *Orig.* iv. (τι ποιειτε· τουτο ειπατε L). | quid facitis Vulg. *c.k.l.* Æth. | τι (tantum) 1. (vid. Matt. xxi. 3). | τι λυετε τον πωλον D. 69. *a.b.f.ff.i.* Arm. *Orig.* iii. 740ᵇ. (vid. Luc. xix. 33).

— ειπατε] praem. και C* ut vid. (Contra, C². rel. *Orig.* iii. iv.) ‖ †add. ὁτι ꞅ. A CD. rel. Vulg. *f.* vv. *Orig.* iii. iv. (vid. Luc. xix. 31). | om. B.*Btly.Blc.* *a.b.c.i.* *k.* Æth.

— και ευθ.] om. και E. (Contra, *Orig.* iii. 740ᵃ. iv).

— ευθυς B.*Btly.*CDLΔ. *Orig.* iv. | ‡ευθεως ꞅ. A. rel. *Orig.* iii 722ᵃ. 740ᵇ.

— αυτον] om. Δ. | post αποστ. U. (vid. Matt. xxi. 3). | Contra, rel. *Orig.* iv. (vid. infra).

— αποστελλει AB.*Bch.*CD *Gr.*LXΔ. 69. EFHKMSVΓ. Vulg.MS. *b.c.* Syrr.Pst. &Hel. Goth. | ‡αποστελει ꞅ. 1. GsU. Vulg. *a.f.ff.* Memph. Theb. Arm. (Æth.) *Orig.* iii. 722ᵃ. 740ᵃ. iv. 181ᵉ. (vid. Matt. xxi. 3).

— αποστ.] add. παλιν BDLΔ. *Orig.* iii. *bis.* | praem. id. C* ut vid. | *non habent ꞅ. AC²X. 1. 69. rel. Latt. Syrr. Pst.&Hel. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. *Orig.* iv. | (αποστ. παλ. αυτ. B. αυτ. αποστ. παλιν DL. *Orig.* iii. *bis.* αποστ. παλιν Δ).

51. tibi vis *Cl.* | 52. in via *Cl.*
2. contra vos est *Cl.*

ABCD. LXΔ. 1. [33]. 69. E(F)GHKMSUVΓ. ριη β ὧδε. 4 ‡καὶ ἀπῆλθον″ καὶ εὗρον † πῶλον δεδεμένον
πρὸς † θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου, καὶ λύουσιν
αὐτόν. 5 καί τινες τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἔλεγον αὐ-
τοῖς, Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον; 6 οἱ δὲ εἶπον
¶F αὐτοῖς καθὼς¶ ‡εἶπεν″ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀφῆκαν αὐτούς.
7 καὶ ‡φέρουσιν″ τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ‡ἐπι-
βάλλουσιν″ αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ'
‡αὐτόν″. 8 ‡καὶ πολλοὶ″ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν
8. ἔκοπτον εἰς τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ ‡στιβάδας″, ‡κόψαντες″ ἐκ τῶν
ριθ α ‡ἀγρῶν″ †. 9 καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες
d Psa. 118(117):26. ἔκραζον †, Ὡσαννά, d εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνό-
ματι κυρίου, 10 εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία †
¶ Theb. ¶τοῦ πατρὸς ἡμῶν ‡Δαυείδ″, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.
ρκ e ‖Matt.21.17-19.ϛ 11 e καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα † † εἰς τὸ ἱερόν, καὶ

4 (118, 2.) Et abeuntes invenerunt pullum ligatum ante ianuam foris in bivio, et solvunt eum. 5 Et quidam de illic stantibus dicebant illis, Quid facitis solventes pullum? 6 Qui dixerunt eis sicut praeceperat illis Iesus, et dimiserunt eis. 7 Et duxerunt pullum ad Iesum: et inponunt illi vestimenta sua, et sedit super eum. 8 Multi autem vestimenta sua straverunt in via, alii autem frondes caedebant de arboribus et sternebant in via. 9 (119, 1.) Et qui praeibant et qui sequebantur clamabant dicentes, Osanna, 10 benedictus qui venit in nomine domini, benedictum quod venit regnum patris nostri David, osanna in excelsis. 11 (120, 6.) Et introivit Hierosolyma in templum: et circumspectis om-

4. και απηλθον και B.*Bch.*LΔ. (*c*).*k*. (Syr. Pst.) (Arm.) Æth. *Orig.* iv. 181^{e}. (ανηλθ. B.*Btly.*) | ‡απηλθον δε και ϛ. ACX. rel. Syr.Hel. Theb. Goth. | απηλθον ουν και 1. 69. | και απελθοντες D. Vulg. (*a*).*b.f.l.* Memph. *Orig.* iii. 744^{d}. (vid. Luc. xix. 32).
— πωλον] †praem. τον ϛ. CΔ. Theb. Arm. vid. ver. 5. | om. AB.*Bch.*DLX. 1. 69. EFGHKMSUVΓ. Memph. Goth. *Orig.* iii. iv. (*Orig.* iv. 192^{a}. ad Matt. xxi. 7 spectat).
— θυραν] †praem. την ϛ. ACD. rel. *Orig.* iii. | om. B.*Bch.*LΔ. Memph. Theb. Goth. Arm. *Orig.* iv. 181^{e}. 192^{b}.
5. και τινες] τινες δε X. 1. 69. Theb. | Contra, rel. *Orig.* iv. 181^{e}.
— ἑστηκοτων] εστωτων MΓ. *Orig.* iv.
6. ειπον] ειπαν ALΔ. | Contra, rel. *Orig.* iv. 181^{e}.
— αυτοις] om. D. *b.c.ff.k.* | Contra, rel. Vulg. *f.* *Orig.* iv. (αυτῳ M. *a*).
— ειπεν BCLΔ. 1. *k.* Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig.* iv. | ειρηκει D. *b.c. ff.i.* | ‡ενετειλατο ϛ. AX. 69. rel. Syrr. Pst.&Hel. Goth. praeceperat Vulg. *a. d.f.* ‖add. αυτοις D. 1. 69. M. Latt. Syr.Pst. Memph.W.&Schw. Theb. Goth. Æth. | Contra, ABC. rel. Syr. Hel. Memph.MS. Arm. *Orig.* iv.
7. φερουσιν BLΔ. *Orig.* iv. | αγουσιν C. 1. 69. Arm Usc.&Zoh. | ‡ηγαγον ϛ. AD. rel. Vulg. (*a.b*) *c.f.*(*ff.i*). vv. rel. ut vid. Arm.MSS. [*k*]. (vid. Matt. xxi. 7 et Luc. xix. 35).
— επιβαλλουσιν BCDLΔ. 1. Vulg. *b.ff.l.* Memph. Arm.Usc.&Zoh. *Orig.* iv. | ‡επεβαλον ϛ. AX. rel. (*a*).*c.f.g*². *k.* Syrr.Pst.&Hel. (Theb.) Goth. Arm. MSS. Æth.
7. τα] om. 1. (Contra, *Orig.* iv. 182^{a}).
— αυτων ACL. rel. *Orig.* iv. | ἑαυτων B. | αυτου D *Gr.* ‖om. 1. *b.ff.i.k.* Arm. | Contra, Vulg. *a.c.f.g*². vv.
— εκαθισεν] καθειζει D *Gr.* 1. | Contra, rel. ‖(om. και εκαθ. επ' αυτ..... εστρ. εις τ. ὁδ. *Orig.* iv. 182^{a}).
— επ' αυτον B.*Bch.*CDLΔ. | ‡επ' αυτῳ ϛ. AX. rel.
8. και πολλοι BCLΔ. *k.* Memph. Æth. | ‡πολλοι δε ϛ. AD. rel. Vulg. *a.b.c.f.i.* Syrr.Pst.&Hel. Theb. Goth. Arm.
— αυτων ACD. rel. | ἑαυτων B.*Bch.* | αυτου K. | om. L. *i.*
— εστρωσαν ABsCL. rel. Vulg. *f.* Syr. Hel. Goth. Arm. | εστρωννυον D. 1. *a.b.c.ff.i.k.* Syr.Pst.
— εις την ὁδον 1° BCDLXΔ. 1. 69 corr.¹. rel. *b.ff.i.* | εν τῃ ὁδῳ A. 69*. KM. Vulg. *a.c.f.k.l.* Arm.
— αλλοι δε] om. δε 1. *b.* Syr.Hel.
— στιβαδας B.*Bch.*DLΔ. 69. HKMU. vid. *Orig.* iv. 193^{b}. (εστιβαδας D*). | στειβαδας EG. | ‡στοιβαδας ϛ. ACX. 1. F*s*S*s*V*s*Γ. Syr.Hel.mg. *Graece.* *Orig.* iv. 182^{a}.
— κοψαντες BLΔ. (Æth.) *Orig.* iv. 182^{a}. | ‡εκοπτον ϛ. ACD. rel. Latt. Syrr. Pst.&Hel. Memph. Theb. Goth. Arm. (vid. Matt. xxi. 8).
— αγρων BCLΔ*Gr.* Syr.Hel.mg. Memph. Schw. Theb. *Orig.* iv. 182^{a}. 193^{b}. [Æth.] | ‡δενδρων ϛ. ADX. rel. Latt. Syrr. Pst.&Hel.txt. Goth. Arm. (vid. Matt. xxi. 8). (ramos arborum ex agris Memph.W.) ‖†add. και εστρωννυον εις την ὁδον ϛ. A(D)X. rel. Vulg. *a.b.c.d. f.ff.*(*k*).*l.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Arm. (vid. Matt. xxi.) εστρωσαν εις την ὁδον *Orig.* iv. 182^{a}. (εις την ὁδον] την ὁδον D *Gr.* *ff.* | εν τῃ ὁδῳ KM. Vulg. *a.b.c.f.l.* | om. *k*). | *non habent* BCLΔ. Theb. Æth.
9. προαγοντες] προσαγοντες D*Gr.* ‖add. δε Γ. Theb.
— εκραζον] †add. λεγοντες ϛ. ADX. rel. Vulg. *a.b.f.g*¹. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt. xxi. 9). | om. BCLΔ. *c.ff.k.* Memph. Theb. *Orig.* iv. 182^{a}.
— ὡσαννα] om. D. *b.ff.* | Contra, rel. Vulg. *a.c.f.g*¹.*i k.* *Orig.* iv. ‖add τῳ ὑψιστῳ 69. *a.c.i.k.* | Contra, rel. Vulg. *b.f.ff.g*¹. *Orig.*
— ὁ ερχομενος] om. X.
10. ευλογ.] praem. και AD*KM. *d**. Syr. Pst. Æth. | Contra, BCD²LXΔ. 1. rel. Latt. Syr.Hel. Memph. Theb. Goth. Arm. *Orig.* iv. 182^{a}.
— ερχομενη] om. Δ. 1. *a.* (ἡ *non* om.) | Contra, rel. *Orig.* iii. 744^{d}. iv.
— βασιλεια] †add. εν ονοματι κυριου ϛ. AX. rel. Syr.Hel. Æth. | add. εν ονοματι Goth. | om. BCDLΔ. 1. 69. U. Latt. Syr.Pst. Memph. Arm. *Orig.* iii. iv.
— ὑψιστοις] add. ειρηνη εν ουρανῳ και δοξα εν ὑψιστοις 1. (e Luc. xix. 38): eadem ante ὡσαννα Syr.Hel.* eadem loco ὡσαννα εν τ. ὑψ. Arm. | non habent rel. *Orig.* iii. iv. (*Orig.* iii. ειρηνη habet pro ὡσαννα).

11. Jerosolymam *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. (Theb.) Goth. Arm. Æth. ΑΓ'

11. ὀψὲ ἤδη

§ 33

13. οὐ γὰρ ἦν ὁ καιρὸς

περιβλεψάμενος πάντα, ὀψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας
ἐξῆλθεν εἰς § Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.
45 12 Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βη-
θανίας ἐπείνασεν, 13 καὶ ἰδὼν συκῆν * ἀπὸ" μακρόθεν
ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν εἰ ἄρα ‡ τὶ εὑρήσει" ἐν αὐτῇ,
καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα· ‡ ὁ
γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν" σύκων. 14 καὶ ἀποκριθεὶς † εἶπεν
αὐτῇ, Μηκέτι ‡ εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ" μηδεὶς καρπὸν
φάγοι. καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 15 f Καὶ ἔρ-
χονται εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ εἰσελθὼν † εἰς τὸ ἱερὸν
ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ * τοὺς" ἀγορά-
ζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυ-
βιστῶν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περι-
στερὰς κατέστρεψεν, 16 καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τὶς διε-

ρκα
f ‖Matt. 21:12-16. *a*
‖Lu. 19:45-48.
Jo. 2:14-17.

nibus, cum iam vespere esset hora, exivit in Bethaniam cum duodecim.

[12] Et alia die cum irent a Bethania, esuriit, [13] cumque vidisset a longe ficum habentem folia, venit si quid forte inveniret in ea, et cum venisset ad eam, nihil invenit praeter folia: non enim erat tempus ficorum. [14] Et respondens dixit ei, Iam non amplius in aeternum quisquam fructum ex te manducet. Et audiebant discipuli eius. [15] Et veniunt Hierosolymam. (121, I.) Et cum introisset templum, coepit eicere vendentes et ementes in templo, et mensas nummulariorum et cathedras vendentium columbas evertit, [16] et non sinebat ut quis-

11. *εισηλθεν*] *εισελθων* D. *a.b.c.f.ff.g².i.* | Contra, rel. Vulg. (*k*). vv. *Orig.* iv. 182ª.
— *εις 'Ιεροσολυμα*] † add. *ὁ Ιησους* ς. AX. rel. Syr.Hel. Goth. (praem. *c.f.* Syr.Pst. Arm. Æth.) | om. BCDLΔ. 1. Vulg. *a.b.ff.g².i.k.l.* Memph. *Orig.* iv.
— *εις το*] † praem. *και* ς. ADX. 1. rel. Syr.Hel. Goth. Arm. | om. BCLΔ. 69. M. Latt. Syr.Pst. Memph. Æth. *Orig.* iv.
— *ἱερον*] *ναον* Δmg.
— *και* ante *περιβλ.*] om. D. *a.b.c.f.ff.i.* | Contra, rel. Vulg. *g².k.* *Orig.* iv.
— *οψιας* ABsD. rel. | *οψε* CLΔ. *Orig.* iv. ‖ add. *δε* Δ.
— *ηδη*] post *ουσης* 1. | Contra, rel. *Orig.* iv. (*ουσας* D*).
— *της ὡρας* AC(D)L. rel. *Orig.* iv. | om. B. | om. *της* D. | *της ἡμερας* 69. ‖ add. *και* H.
— *δωδεκα*] add. *μαθητων* D. *a.b.c.f.g².i.* | Contra, rel. Vulg. *ff.k.* *Orig.* iv.
12. *εξελθοντων αυτων* ABC. rel. Vulg. *a.d.f.i.k.* Syr.Hel. rel. *Orig.* iv. 181ª. (om. *αυτων* 69). | *εξελθοντα* D *Gr.* *b. c.ff.* Syr.Pst. (praem. *ον* D*). [*g²*]. | *εξελθοντα αυτον* Γ.
— *απο Βηθανιας*] om. 1.
13. *συκην*] post *μακροθεν* D. Vulg. *a.b. f.ff.g¹·².* *Orig.* iii. 762ᵈ. | Contra, ABC L. rel. *c.k.* vv. ‖ add. *μιαν* KM. Syr. Pst. (vid. Matt. xxi. 19).
— *απο μακρ.* AB.*Bch.*CDLΔ. 1. 33. 69. M*. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Æth. *Orig.* iii. | * om. *απο* ς. X. rel. Goth. Arm.
— *ηλθεν*] add. *εις αυτην* 69. Syr.Pst. Arm. MSS.
— *ει αρα τι εὑρησει* AB.*Btly.Bch.*CLΔ. 1. 33. K. Vulg. *g¹.* (om. *τι* B.*Blc.*) | ‡ *ει αρα εὑρησει τι* ς. (X). 69. rel. Syrr.(Pst.)&Hel. Goth. Arm. (*εὑρηση* X). alterutram ex *his* lectionibus habent Memph. Æth. | *ὡς εὑρησων τι* *a.f.* *Orig.* iii. 762ᵈ. | *ειδειν εαν τι εστιν* D. *b.c.ff.i.k.*
13. *ελθων επ' αυτην*] om. D. *b.c.ff.i.k.* (om. *επ' αυτ.* *a.g¹*). | Contra, rel. Vulg. *f.* (*Orig.* iii. *ελθ. δε επ' αυτ. και*). | *επελθων* E* *ut vid.*
— *ουδεν εὑρεν* ABsC. rel. Latt. (et *a*). rel. (*ουδεν ουχ εὑρεν* L). | *μηδεν εὑρων* D *Gr.* *Orig.* iii.
— *φυλλα* 2°] add. *μονον* C². 33 (*hic*, non post *φυλ.* 1°). 69. *b.c.* Æth. *Orig.* iii. (vid. Matt. xxi. 19). | om. ABsC* *ut vid.* DL. rel. Vulg. *a.f.ff.g¹.k.* vv.
— *ὁ γαρ καιρος ουκ ην* BC* *ut vid.* LΔ. Syr.Pst. Memph. | ‡ *ου γαρ ην καιρος* ς. AC²(D)X. 33. rel. Latt. Syr.Hel. Goth. Arm. Æth. *Orig.* iii. 763ª. 764ᵇ. (*ὁ καιρος* D. *Orig. bis.* sic et Memph.) | *ουπω γαρ ην καιρος* 1. | (*των συκων* *Orig.* iii. 764. Contra, 763).
14. *και αποκριθεις*] om. *και* D. *a.* *Orig.* iii. 763ª. | Contra, rel. ‖ om. *αποκριθεις* *a.b.c.ff.i.* Syr.Pst. | Contra, Vulg. *f.* rel. *Orig.* iii. (et maledixit dicens *k*). ‖ † add. *ὁ Ιησους* ς. X. rel. | om. AB CDLΔ. 1. 33. 69. KM. Latt. Syrr.Pst.& Hel. Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig.* iii.
— *εις τον αιωνα εκ σου* BCDLΔ. 1. (Latt.) (Syr.Pst.) Goth. Arm. (Æth.) *Orig.* iii. 762ª. *bis.* | ‡ *εκ σου εις τον αιωνα* ς. AX. 33. rel. Syr.Hel. Memph. *ut vid.* (vid. Matt. xxi. 19). ‖ *εξου* D* (corr.¹). Δ ‖ *εκ σου καρπον εις τον αιωνα μηδεις* M*.
14. *μηδεις* *St.* AB.*Bch.*CDLX. 1. 33 (*sic*). 69. EGsHKMSUVΓ. *Orig.* iii. 762ª. *bis.* (post *καρπον* 1. Vulg. *Cl.*) | *ουδεις* *Elz.* | om. Δ.
— *φαγοι* ABsCL. 33. rel. | *φαγῃ* D. 1. 69. U. *Orig.* iii. *bis.*
15. *ερχονται* ABsL. rel. Vulg. *k.* Syr.Hel. Memph. Arm. *Orig.* iv. 180ᵈ. 182ᵇ. 192ᵈ "venerunt" *a.c.f.ff.* Syr.Pst. Goth. | *ηρχοντο* C. | *εισελθων* D *Gr.* (vid. Luc. xix. 45). "venit" *b.i.* Memph. MS. Æth. ‖ add. *παλιν* (*a*).*b.f.ff.* | Contra, rel. Vulg. *c.k.* *Orig.* iv. *ter.*
— *εισελθων*] *ὁτε ην* D. | Contra, rel. *Orig.* iv. *ter.* (sic et X). ‖ † add. *ὁ Ιησους* ς. AX. rel. *f.* Syrr.Pst.&Hel. (vid. Matt. xxi. 12). | om. BCDLΔ. 1. 33. Vulg. *a.b.c.k.l.* Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig.* iv. *ter.*
— *εις το ἱερον*] *εν τῳ ἱερῳ* D. | Contra, rel. *Orig. ter.* (add. Dei Syr.Pst.)
— *εκβαλλειν*] *εκβαλειν* X. ‖ add. *και* A. ‖ add. *εκειθεν* D. *b.* | Contra, rel. *Orig.* iv. *ter.*
— *τους αγοραζ.* AB.*Btly.*CLKMU. | * om. *τους* ς. DXΔ. rel. *Orig.* iv. 180ᵈ. 192ᵈ. (vid. Matt.)
— *εν τῳ ἱερῳ*] *εν αυτῳ* A. | Contra, *Orig.* iv. *bis.*
— *κολλυβιστων*] add. *εξεχεεν* 69. Arm. (vid. Joh. ii. 15).
— *κατεστρεψεν*] om. D *Gr.* *c.k.* | Contra, rel. Vulg. *a.b.d.f.* | *ανεστρεψε* (Joh. ii. 15) post *κολλυβιστων* (vid. Matt.) *Orig.* iv. 180ᵈ. | (*περιστας* habet D).

11. vespera *Cl.* | exiit *Cl.* | 12. cum exirent *Cl.* | 14. ex te fructum quisquam *Cl.* | 15. in templum *Cl.*

A B C D.
L X Δ.
1. 33. 69.
E[F]GHKMSUVΓ.

νέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ. 17 καὶ ἐδίδασκεν ‡καὶ
17. λέγων αὐτοῖς — ἔλεγεν″ αὐτοῖς, Οὐ γέγραπται ὅτι g Ὁ οἶκός μου
g Es. 57:7. — οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν;
h Jer. 7:11. — ὑμεῖς δὲ ‡πεποιήκατε″ αὐτὸν h σπήλαιον λῃστῶν.
ρκβ α — 18 καὶ ἤκουσαν οἱ ‡ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς″, καὶ
ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ‡ἀπολέσωσιν″· ἐφοβοῦντο γὰρ
18. ὅτι πᾶς — αὐτόν, ‡πᾶς γὰρ″ ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ δι-
19. καὶ ὅτε — ρκγ ι — δαχῇ αὐτοῦ. 19 καὶ ‡ὅταν″ ὀψὲ ἐγένετο, ‡ἐξεπορεύ-
οντο″ ἔξω τῆς πόλεως.
i || Matt. 21:20-22. — √ 46 20 i Καὶ ‡παραπορευόμενοι πρωῒ″ εἶδον τὴν συ-
κῆν ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν. 21 καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ
Πέτρος λέγει αὐτῷ, Ῥαββί, ἴδε ἡ συκῆ ἣν κατηράσω
ρκδ ϛ — ἐξήρανται. 22 καὶ ἀποκριθεὶς *ὁ″ Ἰησοῦς λέγει αὐ-
τοῖς, Ἔχετε πίστιν θεοῦ. 23 ἀμὴν [γὰρ] λέγω ὑμῖν
ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ, Ἄρθητι καὶ βλήθητι
εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ

quam transferret vas per templum. 17 Et docebat dicens eis, Non scriptum est quia domus mea domus orationis vocabitur omnibus gentibus? Vos autem fecistis eam speluncam latronum. 18 (122, 1.) Quo audito principes sacerdotum et scribae quaerebant quomodo eum perderent: timebant enim eum, quoniam universa turba admirabatur super doctrina eius. 19 (123, 10.) Et cum vespera facta esset, egrediebatur de civitate.

20 Et cum mane transirent, viderunt ficum aridam factam a radicibus. 21 Et recordatus Petrus dicit ei, Rabbi, ecce ficus cui maledixisti aruit. 22 (124, 6.) Et respondens Iesus ait illis, Habete fidem dei: 23 amen dico vobis quia quicumque dixerit huic monti, Tollere et mittere in mare, et non hesitaverit in corde suo, sed crediderit quia

17. και ελεγεν BCLΔ. 69. *k*. (Syr.Pst.) Memph. Æth. *Orig*.iv. 180e. | ‡λεγων ϛ. AD. rel. Latt. rel. Syr.Hel. Goth. Arm.
— αυτοις] om. B. *b.g*1. Arm. | Contra, rel. *Orig*. iv.
— ου] om. D. 1. *b.c.(ff).i.k*. vid. Memph. Arm. (vid. Matt. xix. 13). | Contra, rel. Vulg. *a.f.g*1. *Orig*. iv. | οτι 69.
— ὁτι] om. CD. 69. *a.(b).c.i.k*. Arm.MSS. Æth. (vid. Matt.) | Contra, ABsL. rel. Vulg. *f.g*1. *Orig*. iv.
— πεποιηκατε αυτον BLΔ. *Orig*. iv. | ‡εποιησατε αυτον ϛ. CD. rel. | αυτον εποιησατε A. 1. 33. M. *a*. (vid. Luc. xix. 46). (Contra, Latt. rel.)
— αυτον] αυτην D*.
18. ηκουσαν οἱ] ηκουον Δ. (Contra, *Orig*. iii. 791b).
— αρχ. και οἱ γραμ. ABCDLΔ. 1. 33. K. Latt. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. *Orig*. iii. 791b. | ‡γραμ. και οἱ αρχ. ϛ. X. rel. Syr.Hel. Goth. | φαρισαιοι Mmg.
— και εζητ.] om. και D. Latt. exc. *k*. | Contra, rel. *k*. *Orig*. iii.
— πως] post αυτον Γ.
— απολεσωσιν AB.*Btly*.CDLX. 1. 33. 69. EGHM2UV. *Orig*. iii. | ‡-σουσιν ϛ. ΔKM*SsΓs.
— αυτον 2°] om. AK. *c.ff*. | Contra, rel. Vulg. *c.f.k*. *Orig*. iii. (populum *a*).
— πας γαρ BCΔ. 1. 69. Memph. | ‡ὁτι πας ϛ. AD. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. *Orig*. iii.
— εξεπλησσοντο ΔM. (Contra, *Orig*. qui habet λαος, vid. Luc. xix. 48).

18. επι] εν 33. (Contra, *Orig*.)
19. ὁταν BCLΔ. 33. K. | ‡ὁτε ϛ. AD. rel.
— εγενετο] εγιν. AX. 69. E*GHV2. | Contra, BsCDL. rel.
— εξεπορευοντο AB.*Btly*.ΔKM. *c.d*. Syrr. Pst.&Hel.mg. Arm. | ‡εξεπορευετο ϛ. CD *Gr*.X. rel. Vulg. *a.b.f.ff.g*1.2.*k*. Syr. Hel.txt. Memph. Goth. Æth. | id. post πολεως 1. | om. L.
— εξω] εκ D. Vulg. *b.c.f.k*. | Cont., rel. *a*.
20. παραπορευομενοι πρωι BC(D)LΔ. 1. 33. (το πρωι D). *b.i*. Memph. Æth. | ‡πρωι παραπορ. ϛ. AX. rel. Vulg. *f. ff.(g*1). Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. | om. πρωι *a.c.k*. | (παρεπορευετο Mmg).
— ειδον] ιδοντες Δ. vid. Matt. xxi. 20. | (πρωιδον L).
21. αυτῳ] τῳ Ιησου 33. Mmg. (om. *b*).
— ῥαββι ABsLΔ. rel. | ῥαββει CDXEH.
— ιδε] ιδου D. *Orig*. iii. 764b. | Contra, ABsC. rel.
— εξηρανται ABsC. rel. | εξηραται X. 69. | εξηρανθη DLΔ. 1. 33. *Orig*. iii. (vid. Matt. xxi. 20).
22. και αποκ.] om. και V.
— ὁ Ιησους ABs*Btly.Bch*.CDLXsΔ. 1s. 33s. 69s. EsGHKMsSsUVsΓs. | *om. ὁ ϛ. (sed in editione Millii et in iis quae illam sequuntur inest).
— εχετε] praem. ει D. 331. 69. *a.b.i*. Arm. | Contra, ABsC. 33*. rel. Vulg. *c.f.ff. g*1.2.*k*. rel. || add. in vobis *ff*.
— θεου] om. *a.c.k*. | praem. του D.
23. γαρ ACLXΔ *Gr*. 33. rel. Syr.Pst.MS. Syr.Hel.* Memph. Goth. Æth. | om.

B.*Bch*.D. 1. Latt. Syr.Pst.ed. Arm. (vid. Matt. xxi. 21).
23. ὁτι ὁς αν ειπῃ] εαν ειπητε 33. (vid. Matt.) || ὁτι] om. D. *Tol*. *g*2.*k*. Goth. Arm. Æth. || αν] εαν A. 1. (quoniam si habueritis fidem sicut granum sinapis dicetis *c*).
— αρθητι και βληθητι] αρθηναι και βληθηναι 1.
— διακριθῃ] -θῃς D*.
— αυτου] ἑαυτου Δ.
— πιστευσῃ ACD. rel. | πιστευῃ B. *Btly*.L. | πιστευει Δ. | πιστευσει XΓ. | πιστευσητε 69.
— ὁτι ὁ BLΔ. 33. Vulg. (*k*). | ‡ὁτι ἁ ϛ. AC. rel. *a*. vv. | το μελλον ὁ D. *b.c.ff.i*.
— λαλει B(L)Δ. 33. *a.k*. (λα tantum L. "omissa syllaba -λει, exeunte versu" Tf.) | ‡λεγει ϛ. ACX. 1. rel. *f*. | αν ειπῃ D. Vulg. | om. *b.c.ff*.
— γινεται εσται] γενησεται D. *b.c.ff.i*. (vid. Matt. xxi. 21). | Contra, rel. Vulg. *a.f.(g*1).*k*. | γειν. και εσται Δ.
— ad fin.] †add. ὁ εαν ειπῃ ϛ. AX. 1. *man. rec*. 33. rel. *a.b.(c).ff.k*. Syrr.Pst. &Hel. Goth. Arm. | om. BCD(vid. ὁ αν ειπῃ supra)LΔ. 1*. Vulg. *f.g*1.*i.l*. Memph. Æth.
24. ὁσα] †add. αν ϛ. AX. rel. (εαν K). Arm. (vid. Matt. xxi. 22). | om. BCD LΔ.
— προσευχεσθε και BCDLΔ. *a.c.ff.k*. Syr.

17. nonne *Cl*. | 21. dixit *Cl*.

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph.[Theb.] ρκε Goth. Arm. Æth. δ
23. πιστεύῃ
ΛΔ′ ρκϛ
— λέγει γίνεται ϛ
j Matt. 6: 14.
§ F
ΛΕ′ ρκζ
k‖Matt. 21: 23-27. β ‖Lu. 20: 1-8
28. ἢ τίς σοι
— τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν
29. ὑμᾶς [κἀγὼ]
§ Theb.

αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ ὅτι ‡ὃ″ ‡λαλεῖ″ γίνεται, ἔσται
αὐτῷ †. 24 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, Πάντα ὅσα † ‡προσ-
εύχεσθε καὶ″ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι ‡ἐλάβετε″, καὶ
ἔσται ὑμῖν. 25 καὶ ὅταν ‡στήκετε″ προσευχόμενοι,
j ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά τινος, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ
ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα
ὑμῶν. 26 † §.
27 k Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἐν τῷ
ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι,
28 καὶ ‡ἔλεγον″ αὐτῷ, Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς;
καὶ τίς σοι ‡ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην″ ἵνα ταῦτα
ποιῇς; 29 ὁ δὲ Ἰησοῦς† εἶπεν αὐτοῖς, Ἐπερωτήσω
ὑμᾶς† ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν
§ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. 30 τὸ βάπτισμα *τὸ″
Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ

quodcumque dixerit fiat, fiet ei.
24 (125, 4.) Propterea dico vobis, omnia quaecumque orantes petitis, credite quia accipietis, et veniet vobis.
25 (126, 6.) Et cum stabitis ad orandum, dimittite si quid habetis adversum aliquem, ut et pater vester qui in caelis est dimittat vobis peccata vestra.
26 Quod si vos non dimiseritis, nec pater vester qui in caelis est dimittet vobis peccata vestra.
27 (127, 2.) Et veniunt rursus Hierosolymam. Et cum ambularet in templo, accedunt ad eum summi sacerdotes et scribae et seniores,
28 et dicunt illi, In qua potestate haec facis? et quis tibi dedit hanc potestatem ut ista facias?
29 Iesus autem respondens ait illis, Interrogabo vos et ego unum verbum, et respondete mihi, et dicam vobis in qua potestate haec faciam.
30 Baptismum Iohannis de caelo erat an ex hominibus? respon-

Pst. Memph. Æth. *Cypr.* 318. | ‡προσευχομενοι ϛ. AX. rel. Vulg. *b.f.g*1.2. Syr.Hcl. Goth. Arm. (vid. ver. seq. e quo *Orig.* iii. 650d).

24. αιτησθε 1.

— ελαβετε BCLΔ. Memph. | λημψεσθαι (i.e. -θε) D. et 1. Latt. Æth. *Cypr.* 318. (vid. Matt.) | ‡λαμβανετε ϛ. AX. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. (*Orig.* iii. 650d λαμβανετε και ληψεσθε).

25. στηκετε ACDX. 1. 33. 69. HM2V. (? U *Tf.*) | ἑστηκετε L. | ἑστηκηται Δ. | ‡στηκητε ϛ. BsGsKM*SsΓs. *Orig.* (praeunte εαν pro ὁταν) i. 198d. 212a. (iii. 650b). | στηκειτε E.

— αφιετε] αφετε C*. (Contra, C2. rel. *Orig.* i. *bis.*)

— εν τοις ουρανοις] om. *i.* ‖praem. ων D. (Vulg.) *a.b.(c.f.).ff.k.* (*Cypr.* 198. 211. 314). | om. τοις K.

— αφῃ] αφιῃ X. | αφησει D.

— ὑμων 2°] om. D. *Cypr.* 198. (Contra, 211. 314).

26. †ει δε ὑμεις ουκ αφιετε, ουδε ὁ πατηρ †ὑμων ὁ εν τοις ουρανοις αφησει τα πα†ραπτωματα ὑμων ϛ. ACD. rel. Vulg. *a.b.c.f.ff.m.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph.MS. mg. *man. rec.* (in cod. uno additur ** Matt. vi. 15). Goth. Arm.Usc. (sed in nullo cod. MSto.) Æth. ed. Platt. (e cod. solo *a*). *Cypr.* 211. 314. (vid. Matt. vi. 15). | non habent B. *Bch.* et *Btly.s*LΔS. *g*2.*k l.* Memph.W.&Schw. Arm.Zoh. Æth. (*Rom.* et *m* ap. Platt.) ‖ὁ εν τοις ουρανοις] om. 33. | τοις] om. CD. 1. KM. (Contra, A. rel.) ‖αφησει] add. ὑμιν D. 33. 69. Vulg. *a.b.c.f.m.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. *Cypr.* 211. 314. (Contra, AC. 1. rel. *ff.i*). ‖(Inc. F ὁ εν τοις).

Add. postea λεγω δε ὑμιν, Αιτειτε και δοθησεται ὑμιν· ζητειτε και εὑρησετε· κρουετε και ανοιγησεται ὑμιν· πας γαρ ὁ αιτων λαμβανει, και ὁ ζητων εὑρισκει, και τῳ κρουοντι ανοιγησεται M (è Matt. vii. 7, 8. Luc. xi. 9, 10).

27. ερχονται 1° ABsCL. rel. Vulg. (*a.f*). *g*1. rel. | ερχεται DX. *b.c.ff.i.(k)*. Æth.

— παλιν] om. F.

— και οἱ πρεσβυτεροι] om. 1. ‖add. του λαου D. (vid. Matt. xxi. 23).

28. ελεγον BCLΔ. 1. *a.b.c.f.* Memph. Goth. Æth. | ‡λεγουσιν ϛ. AD. rel. Vulg. *i.k.* Syrr.Pst.&Hcl. Arm.

— και τις (s. η τις) σοι....ταυτα ποιῃς] om. D. *k.*

— και τις AX. 1. 33. rel. [C. n.l.] Vulg. *a.b.c.f.i.* Syrr.Pst.&Hcl.txt. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt. xxi. 23). | η τις BLΔ. Syr.Hcl.mg. Memph. (vid. Luc. xx. 2). | τις σοι] τισοι C.

— εδωκεν την εξουσιαν ταυτην BCLΔ. (1.) 33. M2. (ταυτ. την εξ. 1.) *Am.* *a.b.c.f.* Syr.Pst. (Memph.) vid. Matt. | ‡την εξουσιαν ταυτην εδωκεν ϛ. AX. rel. *i.* Syr.Hcl. Goth. Arm. Æth. ‖(δεδωκεν 69. U).

— ἱνα ταυτα ποιῃς] om. *a.b.ff.i.* Arm. | (Contra, Vulg. *c.f.g*1). | (ποιεις LXHK UΓ).

29. Ιησους] †add. αποκριθεις ϛ. ADX. rel. Vulg. *a.b.(c).f.ff.* Syr.Hcl. Goth. Arm. (vid. Matt. xxi. 24. Luc. xx. 3). | om. BCLΔ. 33. *g*1.*i.k.* Syr.Pst. Memph. Æth.

— ὑμας] †add. καγω ϛ. D. 1. 33. (C *forsitan*). rel. Vulg. *a.b.c f.ff.i.* Syrr.Pst. &Hcl. Arm. (vid. Matt. et Luc.) | add. και εγω X. 69. EFHUV. | praem. καγω AK. *g*2.*k****. Goth. (Æth.) | om. B(C ut vid.)LΔ. *k**. Memph.

— ἑνα] post λογον 1. (vid. Matt.)

— και αποκρ.] om. και D. *a.b.c.f.g*1.*i.k.* Memph. Arm. (Syr.Pst.) | Contra, rel. Vulg. *ff.g*2. Syr.Hcl. Goth. Æth.

— και ερω ὑμιν ABsCX. 1. rel. Vulg. *a.b.f.ff.k.* Syr.Hcl. Goth. | καγω ὑμιν ερω LΔ. 33. (vid. Matt.) εγω habent *c.* Syr. Pst. Memph. Arm. Æth. | και εγω λεγω ὑμειν D. | (και ερω ad fin. ver. 30. *om.* 69 δι' ὁμοιοτ.)

30. το βαπτ.] praem. ει Δ.

— το Ιωαν. AB.*Btly.*CDLΔ. 33. (του Ιωαν. B.*Bch.*) | *om. το ϛ. X. 1. rel. (vid. Luc. xx. 4). ‖add. ποθεν ην C. 33. Syr.Pst. Theb. Æth. (vid. Matt. xxi. 25). | Contra, rel.

— εξ 1°] απ' 1.

— ουρανου] -νων D.

— ην] om. CL. 33.

— η] om. Δ.

24. et evenient vobis *Cl.* | 25. adversus *Cl.* | 28. dicunt ei *Cl.* | dedit tibi *Cl.* | 30. Baptismus *Cl.*

A B C D. L X Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUVΓ.

μοι. 31 Καὶ ‡ διελογίζοντο″ πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες,
Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, Διὰ τί † οὐκ ἐπι-
στεύσατε αὐτῷ; 32 ‡ ἀλλὰ″ † εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώ-
πων, ἐφοβοῦντο τὸν λαόν· ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν
Ἰωάννην ‡ ὄντως ὅτι″ προφήτης ἦν. 33 καὶ ἀποκρι-
θέντες ‡ τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν″, Οὐκ οἴδαμεν. καὶ ὁ
Ἰησοῦς † λέγει αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

32. τὸν ὄχλον

33. λέγ. τῷ Ἰησοῦ

— [ἀποκριθεὶς] λέγει

dete mihi. 31 At illi cogitabant secum dicentes, Si dixerimus De caelo, dicet, Quare ergo non credidistis ei? 32 si dixerimus, Ex hominibus, timebant populum: omnes enim habebant Iohannem quia vere propheta esset. 33 Et respondentes dicunt Iesu, Nescimus. Respondens Iesus ait illis, Neque ego dico vobis in qua potestate haec faciam.

XII. Ας′ ρκη β

1 ‖ Matt. 21:33-46. ‖ Lu. 20: 9-19.
m Es. 5: 1.
1. ἀμπελ. ἄνθρ. ἐφύτ.

1 1 Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς ‡ λαλεῖν″,
m Ἀμπελῶνα ἐφύτευσεν ἄνθρωπος, καὶ περιέθηκεν
φραγμὸν καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον καὶ ᾠκοδόμησεν πύρ-
γον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν.
2 καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦ-
λον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ ‡ τῶν καρπῶν″
τοῦ ἀμπελῶνος· 3 ‡ καὶ″ λαβόντες αὐτὸν ἔδειραν καὶ
ἀπέστειλαν κενόν. 4 καὶ πάλιν ἀπέστειλεν πρὸς αὐ-
τοὺς ἄλλον δοῦλον· κἀκεῖνον † ἐκεφαλαίωσαν, καὶ

3. οἱ δὲ λαβόντες

1 (125, 2.) Et coepit illis in parabolis loqui. Vineam pastinavit homo, et circumdedit saepem et fodit lacum et aedificavit turrem, et locavit eam agricolis, et peregre profectus est. 2 Et misit ad agricolas in tempore servum ut ab agricolis acciperet de fructu vineae: 3 qui adprehensum eum ceciderunt et dimiserunt vacuum. 4 Et iterum misit ad illos alium servum: et illum in capite vulneraverunt

31. διελογιζοντο BCD*LΔ. 1. 33. 69. G KM. (διελογιζον D**). | ‡ ελογιζοντο ς. AX. rel.
— προς ἑαυτους] εν ἑαυτοις 33.
— λεγοντες] om. 69. ‖ add. τι ειπωμεν D. 69. a.ff.i k. quid ei respondent b. quid ei dicerent c. | Contra, rel. Vulg. f g1.
— ειπωμεν] add. ὁτι 69. (ειπομεν HΓ).
— ερει] λεγει D. ‖ add. ἡμιν D2. 1. 69. M. a.b.c.d.f.ff.i.k***. Syr.Pst. Theb. Arm. Æth. (vid. Matt. xxi. 25). ὑμιν D*. | om. ABsC. rel. Vulg. g1. Syr.Hel. Memph. Goth.
— δια τι] † add. ουν ς. BsC2D Gr. rel. Vulg. f.g1. Syr.Hel. Theb. (vid. Matt.) | om. AC*LXΔM. a.b.c.ff.i.k. Syr.Pst. Memph. Goth. Æth.
32. αλλα AB.Btly.Blc.CLΔ.33. | ‡ αλλ' ς. X. rel. | om. D. ‖ † add. εαν ς. D. 69. Γs. Syrr.(Pst.)&Hel. Arm. Æth. | om. ABCLXΔ. 1. 33. EFGHKMSUV. Memph. Theb. Goth. "si" Vulg. g2. "quod si" a. "si vero" b. "si autem" c.f.ff. "etsi" i. "sed" k.
— ανθρωπων] ουνων 69 sic.
— εφοβουντο ABsC. rel. Am. k. Syr.Pst. Theb. Goth. | φοβουμεθα D2. 69. (φοβουμεν D*). Vulg. Cl. a.b.c.f.ff.i. Memph. Arm. Æth. (vid. Matt. xxi. 26).
— λαον ADLXΔ. 1. rel. vv. ut vid. | οχλον B. Btly.C. 33. Syr.Hel.mg. (vid. Matt.)
— ἁπαντες ABsLXΔ. rel. | παντες CD. 1. 33. (vid. Matt.)

32. ειχον] ηδεισαν D. a.b.c.f.ff.i.k. Arm. | Contra, rel. Vulg. g2. Theb.
— οντως ὁτι BCL. 69. | om. οντως 1. c.k. Arm. Æth. (quoniam propheta fuit k. prophetam fuisse c). | ‡ ὁτι οντως ς. A X. 33. rel. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. | ὁτι αληθως D. Vulg. a.(b)f.(ff). | ad fin. ver. τον Ιωαννην οντως ὡς προφητην Δ. Theb.
33. τῳ Ιησου λεγουσιν BCLΔ. 33. 69. (a). (ff). Memph. | ‡ λεγουσιν τῳ Ιησου ς. ADX. 1. rel. Vulg. (b.c.i.k.) Syrr. Pst.&Hel. Goth.sic. Arm. ("dixerunt" tantum Æth.) | om. τῳ Ιησ. Theb.
— και 2°] om. D. Am. (c).g(1).2. | Contra, Vulg. Cl. a.b.f.ff.k. rel.
— ὁ Ιησους] praem. αποκριθεις AD. 1. 69. KM. Vulg. b.(ff).g1.2. Syr.Hel. Goth. Æth. | † add. ς. X. rel. | om. B. Btly.Blc.CLΔ. 33. Γ. a.c.f.k. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm.
— αυτοις] αυτῳ D.
— εν ποιᾳ εξουσιᾳ] εις ποιαν εξουσιαν D*.
1. λαλειν B.Bch.LΔ. 1. 69. G. Vulg. b. c.d.f.ff.i.l. (hiat a). Syrr.Pst.&Hel.mg. Memph. Theb. | ‡ λεγειν ς. ACD Gr. rel. k. Syr.Hel.txt. Goth. (vid. Luc. xx. 9). | utrq. habent Arm. Æth. vid. et b.c. | λεγων Γ.
— αμπελωνα εφυτ. ανθρωπος ADX. 1. rel. Vulg. a.b.f.ff.g2.i.k. Syr.Hel. Goth. Arm. (αμπελον sic Γ). | αμπελ. ανθρωπ. εφυτ. BCΔ. 33. Memph. Æth. |

ανθρ. τις εφυτ. αμπελ. 69. c. Syr.Pst. Theb. Orig. iii. 774e. | αμπελ. ανθρ. εποιησεν L.
1. περιεθηκεν] add. αυτῳ C2. Theb. Arm. Orig. iii. (vid. Matt. xxi. 23).
— και εξεδ. αυτ. γεωργ.] om. G.
— εξεδοτο BsDXΔ. rel. | -δετο ACLK.
— γεωργοις] praem. τοις D.
2. τῳ καιρῳ] post δουλον K.
— ἱνα παρα των γεωργων λαβῃ απο τ. καρπ. του αμπελ. ABCL. rel. Vulg. g1.2. Syr.Hel. Memph. Theb. Goth. Arm. (παρα τ. γεωρ.] παρ' αυτων 33). | ἱνα απο τ. καρπ. του αμπελ. δωσουσιν αυτῳ D. Latt. rel. (Syr.Pst. Æth.) vid. Luc. xx. 10. (ut de fructibus vineae acciperet Syr.Pst. ut afferent ei de fructu vineae ejus Æth.) | ἱνα παρα] ἱναπω Δ.
— των καρπων BCLΔ. 33. f.k. Syr.Pst. | ‡ του καρπου ς. AD. rel. Latt. rel. (h. a). Syr.Hel. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. (vid. Luc.) | om. Γ.
3. και λαβοντες BDLΔ. 33. a.b.ff.i.k. Memph. (vid. Matt. xxi. 35). | ‡ οἱ δε λαβοντες ς. ACX. rel. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Theb. Arm Æth. (vid. Luc. xx. 10). [Vulg. c]. | οἱ δε ελαβον Γ.
— εδειραν] εδηραν (B2 ap. Lu. sed qu.) U.
— κενον] add. προς αυτον D. a.b.ff. (Contra, Vulg. c.f.k).
4. παλιν] om. X. Theb.

32 timemus Cl. | 33. Et respondens Cl. 1. turrim Cl.

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. P. H.
Memph. Theb.
Goth. Arm. Æth.

4. *ἠτίμασαν*
6. *ἔχων υἱὸν*
– *ἀπέστ.*[*καὶ*]*αὐτ.*
– *πρὸς αὐτ. ἔσχ.*
7. *εἶπ. πρ. ἑαυτ.*
8. *αὐτ. ἀπέκτ.*
9. *τί* [*οὖν*]
ⁿPs.118(117):22,23.
ρκθ / α

‡ ἠτίμησαν″. 5 καὶ † ἄλλον ἀπέστειλεν· κἀκεῖνον
ἀπέκτειναν, καὶ πολλοὺς ἄλλους, ‡ οὓς″ μὲν δέροντες,
‡ οὓς″ δὲ ‡ ἀποκτέννοντες″. 6 ἔτι † ἕνα ‡ εἶχεν υἱὸν″
ἀγαπητόν †· ἀπέστειλεν † αὐτὸν ‡ ἔσχατον πρὸς αὐ-
τούς″, λέγων ὅτι Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.
7 ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ ‡ πρὸς ἑαυτοὺς εἶπαν″ ὅτι
Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐ-
τόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. 8 καὶ λαβόντες
‡ ἀπέκτειναν αὐτόν″, καὶ ἐξέβαλον * αὐτὸν″ ἔξω τοῦ
ἀμπελῶνος. 9 τί οὖν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπε-
λῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργούς, καὶ
δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. 10 οὐδὲ τὴν γραφὴν
ταύτην ἀνέγνωτε, ⁿ Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδο-
μοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· 11 παρὰ
κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλ-
μοῖς ἡμῶν; 12 καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφο-
βήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς
τὴν παραβολὴν εἶπεν· καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

et contumeliis affecerunt. 5 Et
rursum alium misit: et illum
occiderunt, et plures alios, quos-
dam caedentes, alios vero occi-
dentes. 6 Adhuc ergo unum
habens filium carissimum, et il-
lum misit ad eos novissimum,
dicens quia reverebuntur filium
meum. 7 Coloni autem dixe-
runt ad invicem Hic est heres:
venite occidamus eum, et nostra
erit hereditas 8 Et apprehen-
dentes eum occiderunt et eiece-
runt extra vineam. 9 Quid
ergo faciet dominus vineae?
Veniet et perdet colonos, et da-
bit vineam aliis. 10 Nec scrip-
turam hanc legistis, Lapidem
quem reprobaverunt aedifican-
tes, hic factus est in caput an-
guli: 11 a domino factum est
istud, et est admirabile in oculis
nostris? 12 (129, 1.) Et quaere-
bant eum tenere, et timuerunt
turbam: cognoverunt enim
quoniam ad eos parabolam hanc
dixerit. Et relicto eo abierunt.

4. *προς αυτους αλλον*] om. 1.
— *κακεινον*] *και εκεινον* DΔ. (om. *c*).
— *εκεφαλ.*] †praem. *λιθοβολησαντες* ϛ. ACX. rel. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Æth. (vid. Matt. xxi. 35). | om. BDLΔ. 1. 33. Latt. Memph. Theb. Arm. ‖*κεφαλαιωσαντες* 1. (om. *και* seq.) *εκεφαλιωσαν* B.*Btly.Blc.*
— *και ητιμησαν* B.*Bch.*D. Latt. (exc. *k*). Memph. Theb. *και ητιμασαν* B.*Btly. Blc.*L. 33. *και ητωμασαν* Δ. | ‡*και απεστειλαν ητιμωμενον* ϛ. AC. rel. Syrr. Pst.&Hel. Goth. Arm. (vid. Luc. xx. 11). | *απεστειλαν ητιμασμενον* 1. (om. *k*).
5. *και* 1°] †add. *παλιν* ϛ. AX. rel. Vulg. *f.* Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. (vid. Matt. xxi. 36). om. BCDLΔ. 33. *a.b.c.ff.i.k.* Memph. Theb. Æth.
— *αλλον*] om. X.
— *απεστειλεν*] add. *δουλον* D. *a.b.ff.i.* | Contra, Vulg. *c.k.* rel.
— *απεκτειναν*] -*νεν* 69.
— *πολλους*] post *αλλους* L.
— *οὓς μεν* BDLΔ. 1. 33. | ‡*τους μεν* ϛ. AC. rel. | *τον μεν* X*.
— *οὓς δε* BLΔ. 1. 33. | ‡*τους δε* ϛ. AC. rel. | *αλλους δε* D.
— *αποκτεννοντες* AB.*Bch.*CDEUVΓ. | *αποκτενοντες* X. 1. 33. 69. FGHK. | *αποκταινοντες* M. | *αποκτιννουντες* L. | *αποκτιναντες* Δ. | ‡*αποκτεινοντες* ϛ. Ss. | (*αποκτεννυντες* B.*Btly.*)
6. *ετι*] praem. *ὑστερον δε* 69 (*c*). (Syr.Pst.) vid. Matt. xxi. 37. ‖†add. *ουν* ϛ. AC D. rel. Vulg. Syr.Hel. ("autem" *a.c.ff.* "tunc adhuc" Goth.) | om. BLΔ. 1. 33. 69. *b.i.* Memph. Arm. Æth. [*k*].
6. *ειχεν υἱον* BC²LΔ. 33. Syrr.Pst.&Hel. (Æth.) | *εχων υἱον* AC*D. Vulg. (*a*). *b.ff.* (Theb.) [*c.k*]. | ‡*υἱον εχων* ϛ. X. rel. Goth. Arm. [Memph.].
— *αγαπητον*] praem. *τον* 1. 69. ‖†add. *αυτου* ϛ. AX. rel. (*c*). Syr.Hel. Goth. | om. BCDLΔ. Vulg. *a.b.ff.* Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. [*k.* Æth.]
— *απεστειλεν αυτον* BLX²Δ. (*a*). Syr. Pst. (Arm.) Æth. [*c.k*]. | *κακεινον απεστ.* D. Vulg. *ff.i.* | *απεστ.* †*και*″ *αυτον* ϛ. ACX*. rel. Syr.Hel. Goth. | om. *b.* | om. *αυτ.* (s. *και αυτ.*) 1. Memph.
— *εσχατον προς αυτους* BCLΔ. 33. 69. Memph. | ‡*πρ. αυτ. εσχ.* ϛ. AX. 1. rel. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Theb. Goth. Arm. Æth. | om. *b.*[*c.*] | om. *πρ. αυτ.* D. *a.ff.i.k.*
— *ὁτι*] om. LΔ. 1. 33. *a.b.c.* Syr. Pst. Theb. (vid. Matt.) | Contra, Vulg. *ff.i.k.* ‖add "forsitan" *a.b.ff.* Syr.Pst. Arm. | Contra, *c.i.k.*
— *εντραπησονται*] post *τον υἱον μου* D. *a.b.ff* (*Blan.*).*i.* (vid. Luc. xx. 13). | Contra, Vulg. *c.ff* (*Sabat.*).*k.*
7. *εκεινοι δε οἱ*] *οἱ δε* D. Latt. Arm. Æth. Theb. (vid. Matt. xxi. 38). | Contra, rel. (*c*). Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth.
— *γεωργοι*] add. *θεασαμενοι αυτον ερχομενον* 69. (*c*). Syr.Hel.* Arm.

B B

7. *προς ἑαυτ. ειπ.* BCL. 1. 33. | *προς αυτ. ειπ.* Δ. 69. | ‡*ειπ. προς ἑαυτ.* ϛ. ADX. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Goth. (Arm.) vid. Matt. et Luc. [Æth.] ‖*ειπαν* BCDLΔ. | ‡*ειπον* ϛ. AX. rel.
— *ὁτι*] om. D. 1. Latt. Theb. Æth. (vid. Matt. et Luc.)
— *οὑτος*] *ὁ υἱος* Δ.
— *αποκτεινομεν* MΓ.
8. *απεκτειναν* ante *αυτον* B.*Bch.*CLΔ. *i.k.* Theb. | ‡post ϛ. AD. rel. Vulg. *ff.* Memph. Goth. Arm. | om. *αυτον* *a.b.c.* | *και απεκτειναν* post *εξεβ. εξω τ. αμπ.* 69. (vid. Matt. xxi. 39. Luc. xx. 15). | *απεκτεναν* X.
— *εξεβαλον*] -*λαν* B.*Btly.* Contra, *Bch.*
— *αυτον* post *εξεβ.*] ABCDMΓ. *a.c.ff.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Æth. | *om. ϛ. LXΔ. rel. Vulg. *b.k.* Arm.
9. *τι ουν* ACDX. rel. Vulg. *a.b.c.ff.g*[1]. vv. (vid. Luc. xx. 15). | om. *ουν* BL. *g*[2]. Memph.
— *γεωργους*] add. *τουτους* C². 33. Syrr. Pst.&Hel. (vid. Luc. xx. 16). | add. *εκεινους* 1. G. *c.* Æth.
10. *ουδε*] *ουδε* et mox *εγεννηθη* L.
11. *παρα κ. εγεν. αὑτη*] om. Δ.
12. *προς αυτους*] post *την παραβ.* A. Theb.
— *απηλθον*] -*θαν* D.

11. est mirabile. *Cl.*

ABCD. ΑΖʹ
LXΔ. ρλ
1. 33. 69. β
EFGHKMSUVΓ.
° ‖ Matt. 22: 15-22.
‖ Lu. 20: 20-26.

47 13 ° Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτόν τινας τῶν
Φαρισαίων καὶ τῶν Ἡρῳδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύ-
σωσιν λόγῳ. 14 ‡ καὶ″ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ, Δι-
δάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ οὐ μέλει σοι
περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀν-
θρώπων, ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ δι-
δάσκεις. ἔξεστιν ‡ δοῦναι κῆνσον Καίσαρι″ ἢ οὔ;
δῶμεν, ἢ μὴ δῶμεν; 15 ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπό-
κρισιν εἶπεν αὐτοῖς, Τί με πειράζετε; φέρετέ μοι
δηνάριον, ἵνα ἴδω. 16 οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει
αὐτοῖς, Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ
‡ εἶπαν″ αὐτῷ, Καίσαρος. 17 ‡ ὁ δὲ Ἰησοῦς″ εἶπεν
17. [αὐτοῖς] αὐτοῖς, ‡ Τὰ Καίσαρος ἀπόδοτε″ Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ
p ‖ Matt. 22: 23-33. ‖ Lu. 20: 27-38. ΑΗʹ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ ‡ ἐθαύμαζον″ ἐπ᾽ αὐτῷ.
18 p Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες

13 (130, 2.) Et mittunt ad eum quosdam ex Pharisaeis et Herodianis ut eum caperent in verbo. 14 Qui venientes dicunt ei, Magister, scimus quia verax es et non curas quemquam: nec enim vides in faciem hominis, sed in veritate viam dei doces: licet dari tributum Caesari, an non dabimus? 15 Qui sciens versutiam eorum ait illis, Quid me temtatis? adferte mihi denarium ut videam. 16 At illi attulerunt. Et ait illis, Cuius est imago haec et inscriptio? Dicunt illi, Caesaris. 17 Respondens autem Iesus dixit illis, Reddite igitur quae sunt Caesaris Caesari, et quae sunt dei deo. Et mirabantur super eo.
18 Et venerunt ad eum Sad-

13. *αποστελουσιν* X.
— *προς αυτον*] om. D. *a.c.i.k.* (vid. Luc. xx. 20). | Contra, rel. Vulg. (*b*).*ff.*
— *των φαρισαιων*] praem. *εκ* 69. | scribarum Syr.Pst.
— *αγρευσωσιν*] *αργευσωσι* Δ. | *παγιδευσωσιν* D. (vid. Matt. xxii. 15).
— *λογῳ*] praem. *εν* 33. (vid. Matt.)
14. *και* ab init. BCDLΔ. 33 (*a.b*).*c.ff.i.k.* Memph. Theb. Æth. | ‡ *οἱ δε* ꞩ. AX. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. ("qui" Vulg.)
— *ελθοντες λεγουσιν αυτῳ* ABCLXΔ. 33. rel. (*αυτον* Γ). Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. (Goth.) (Æth.) | *επηρωτων αυτον οἱ φαρισαιοι* D. | *ελθοντες ηρξαντο ερωταν αυτον εν δολῳ λεγοντες* 1. 69. G. venientes interrogabant illum *a.* Syr.Pst. ven. interrogabant eum subdole dicentes *b.* Arm. ven. pharisaei interr. eum dic. *c.* (*ff.* om. "dicentes" et habet "subdole"). illi venientes interrogabant eum subdole *i.* et interrogabant eum farisaei dicentes *k.*
— *μελλει* X. 69. E*FG.
— *βλεπης* K.
— *ανθρωπων*] -*που* 1. GK. *Am. b.* Theb. Æth. | Contra, Vulg.*Cl.* *a.c.ff.g*[1].*i.k.* Memph. rel.
— *αλλ᾽* ABsCL. rel. | *αλλα* DΔ.
— *τον ὁδον* Δ.
— *εξεστιν*] praem. *ειπε ουν ἡμιν ει* CD. *a.b.c.ff.i.* Syr.Hcl.* (*ειπον* C*. om. *ει* C[2]). | praem. *ειπον ουν ἡμιν* M. *Tol.* *g*[2]. Arm. "dic nobis quit tibi videtur" *k.* (vid. Matt. xxii. 17). | om. AB LXΔ. 1. 33. 69. rel. Vulg. *g*[1]. Syrr.Pst. &Hcl mg. *diserte.* Memph. Theb. Goth. Æth.
14. *δουναι κηνσον Καισαρι* BCLΔ. 33. Vulg. *a.b.*(*c.ff*).*g*[1].*k.l.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth. | ‡ *κηνσον Καισαρι δουναι* ꞩ. AX. rel. (Goth. Arm.) | *ἡμας δουναι επικεφαλαιον Καισαρι* D.
— *η ου; δωμεν η μη δωμεν* ABC. rel. (om. *η* L). Syrr.Pst.&Hcl. Memph. (Theb.) Arm.Zoh. Æth. | *η ου tantum* D. *a.b.c.ff.g*[1].*i.l.* Æth. (vid. Matt. xxii. 17; Luc. xx. 22). | "dabimus" *tantum* Vulg. *g*[2]. Goth. Arm.MSS. "dabimus aut non" *k.*
15. *ὁ δε*] add. *Ιησους* D. 1. 69. G. (*a*).*b.* *c.*(*ff*).*i.* Goth. Arm. (Æth.) vid. Matt. xxii. 18. | Contra, rel. Vulg. *k.* Syrr. Memph. Theb.
— *ειδως*] *ειδων* D. 69. (*b*).*c.ff.i.* Goth. | Contra, Vulg. *a.k.* rel.
— *πειραζετε*] add. *ὑποκριται* 1. 33. 69. FG. Syr.Hcl.* Arm. (vid. Matt.)
16. *και λεγει αυτοις*] om. 1.
— *ἡ επιγρ.*] om. *ἡ* Δ.
— *οἱ δε ειπ.*] om. *οἱ δε* AD. Vulg. *a.b.i.* (vid. Matt. xxii. 21). | Contra, BsCL. rel. *c.ff.k.* rel.
— *ειπαν* B.*Btly* CD *Gr.*LXΔ. 33. (‡ *ειπον* ꞩ. 1. rel.) *a.c.ff.k.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. | *λεγουσιν* A. Vulg. *b.d.i.* (vid. Matt.)
— *αυτῳ*] om. 1. 69. *a.c.ff.k.* Syr.Pst. (vid. Luc. xx. 24). | Contra, rel. Vulg. *b.i.* Syr.Hcl. rel.
17. *ὁ δε Ιησους* BCLΔ. 33. (*c*). (Syr.Pst.) Theb. (Æth.) | *ὁ δε* (*k*). Memph. | ‡ *και αποκριθεις ὁ Ιησους* ꞩ. AX. 1. rel. Syr.Hcl. Goth. Arm. | *αποκρ. δε ὁ Ιησους* D. Vulg. *a.b.*
17. *αυτοις*] om. BD. | Contra, ACL. rel. vv. (vid. Matt. xxii. 21; Luc. xx. 25).
— *τα Καισ. αποδ.* BCLΔ. Syr.Pst. Memph. | ‡ *αποδ. τα Καισ.* ꞩ. AX. 1. 33. rel. (*αποδ. τα του Καισ. τῳ* D). (Vulg. *a.b.c.ff*).*i.k.*(*l*). (Syr.Hcl.) Theb. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt. xxii. 21; Luc. xx. 25). ‖ *αποδ.*] add. *ουν* 69. M. Latt. exc. *i.k.* Syr.Hcl. (vid. Matt.)
— *εθαυμ.* ACD. rel. | *εξεθαυμ.* B. ‖ *εθαυμαζον* (B)D[2]LΔ. Vulg. *a.b.c.ff.* Syr.Pst. Memph. (*εθαυμαζοντο* D*). | ‡ -*σαν* ꞩ. AC. rel. *k.* Syr.Hcl. Theb. Goth. (vid. Matt.)
— *επ᾽ αυτῳ*] *επ᾽ αυτον* D. | *επ᾽ αυτων* K.
18. *Σαδδ.*] post *προς αυτον* D. Vulg. *b.* | Contra, *a.c.ff*[1].*g*[1.2].*k.*
— *λεγουσιν*] om. 69.
— *αναστασιν μη ειναι*] *αναστασις ουκ εστιν* 1. 69.
— *επηρωτων* B(C)DLΔ. 33. (-*τουν* C). Vulg. *a.b.ff.g*[1.2].*k.* Syr.Pst. Memph. | ‡ *επηρωτησαν* ꞩ. AX. rel. *c.* Syr.Hcl. Goth. Theb. (vid. Matt. xxii. 23; Luc. xx. 27).
19. *Μωυσης* B.*Btly.*DΔ. 33. 69. KM. *k.* | ‡ *Μωσης* ꞩ. ACL. rel.
— *εγραψεν*] post *ἡμιν* D. Vulg. *b.ff.* (Contra, *a.c.k*).

14. hominum *Cl.* | dn̄i (i. e. domini) *Am.* | 15. illorum *Cl.* | 16. attulerunt ei *Cl.* | dicunt ei *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth.
q Deut. 25:5.
19. μὴ ἀφῇ τέκνον
24. μὴ γινώσκοντες

λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ †ἐπηρώτων" αὐτὸν
λέγοντες, 19 Διδάσκαλε, ‡Μωυσῆς" ἔγραψεν ἡμῖν
ὅτι q ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ καὶ καταλίπῃ γυ-
ναῖκα, καὶ τέκνα μὴ ἀφῇ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐ-
τοῦ τὴν γυναῖκα † καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ
ἀδελφῷ αὐτοῦ· 20 ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶ-
τος ἔλαβεν γυναῖκα καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκεν
σπέρμα· 21 καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτὴν καὶ ἀπέ-
θανεν ‡μὴ καταλιπὼν" σπέρμα, καὶ ὁ τρίτος ὡσαύ-
τως· 22 καὶ † οἱ ἑπτὰ † οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ‡ἔσχατον"
πάντων ‡καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν". 23 ἐν τῇ † ἀναστά-
σει †, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον
αὐτὴν γυναῖκα. 24 † ‡ ἔφη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς", Οὐ διὰ
τοῦτο πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν
δύναμιν τοῦ θεοῦ; 25 ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶ-

ducaei, qui dicunt resurrectio-
nem non esse, et interrogabant
eum dicentes, 19 Magister, Mo-
ses nobis scripsit ut si cuius
frater mortuus fuerit et dimi-
serit uxorem et filios non reli-
querit, accipiat frater eius uxo-
rem ipsius et resuscitet semen
fratri suo. 20 Septem ergo fra-
tres erant: et primus accepit
uxorem, et mortuus est non
relicto semine: 21 et secundus
accepit eam et mortuus est, et
nec iste reliquit semen: et ter-
tius similiter. 22 Et acceperunt
eam similiter septem et non re-
liquerunt semen: novissima
omnium defuncta est [et] mu-
lier. 23 In resurrectione ergo
eum resurrexerint, cuius de his
erit uxor? septem enim habu-
erunt eam uxorem. 24 Et re-
spondens Iesus ait illis, Non ideo
erratis non scientes scripturas
neque virtutem dei? 25 Cum
enim a mortuis resurrexerint,

19. ὁτι] om. D. 69. Theb. (vid. Matt. xxii. 24; Luc. xx. 28).
— αδελφος] om. 1.
— καταλιπῃ B*s*LΔ. 1. rel. Vulg. vv. | καταλειπῃ AX. 33. 69. FM. | καταλειπει EH. | καταλιψει C. | εχῃ D. *a. b.c.k.*
— τεκ μη αφῃ ADX. 1. 69. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Arm. (αφῃ] εχων F*). | μη αφῃ τεκ. BCLΔ. 33. Theb. (Æth.) ‖ τεκνα AB.*Btly*.CD. 33. 69. rel. Vulg. *b.* Syrr.Pst.&Hel. Theb. Goth. Æth. | τεκνον B.*Bch.*(*diserte*)LΔ. 1. *a c.ff.k.* Memph. Arm.
— γυναικα] †add. αυτου ς. AD. rel. Vulg. *a.b.c.ff.*$g^{1.2.}$ Syrr.Pst.&Hel. Theb. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt.) | om. B.*Bch.*CLΔ. 1. *k.* Memph.
— εξαναστησῃ] -σει AC. 69. αναστησει Γ.
— σπερμα] post τῳ αδελ. αυτ. L.
20. ἑπτα] add. ουν *Elz.* C^2(D). 33. Vulg. *c.* Arm. Æth. (vid. Luc. xx. 29). | om. *St.* ABC*LXΔ. 1. 69. EFG*s*H*s*K*s*M*s* S*s*U*s*VΓ. *k.* Syr.Pst. Goth. (vid. Latt. infra). | autem *a.* Syr.Hel. Memph. Theb. (vid. Matt. xxii. 25).
— ἑπτα αδελφ. ησαν ABCL. rel. (Vulg. *c*).*k.* Syrr.Pst.&Hel.txt. (Theb.) Goth. Æth. | add. παρ' ημιν 69. Syr.Hel.mg. Memph. Arm. | ησαν ουν παρ' ἡμιν .ζ̄. αδελφοι D. *a.b.ff* (ap. Blanch.).*i.* (vid. Matt.) | (septem fratres fuerunt ergo *ff* ap. Sabat).
— αποθνησκων] απεθανεν D. 1. Vulg. *a.b.c.ff.i.k.* Syr.Hel.txt. Theb. (vid. Luc. xx. 29). | Contra, rel. Syr.Hel.mg. ‖ add. και D. 1. *a.ff.i.k.* Syr.Hel.txt. | Contra, rel. Vulg. *b.c.* Syr.Hel.mg.
21. ελαβ. αυτην] add. ad suscitandum semen fratris sui *c.* resuscitare semen fratri suo *k.*
— και απεθανεν] om. Theb.
— μη καταλιπων BCL. (33). (*c*). Memph. Theb. (Æth.) (μ. καταλειπων 33). | ‡και ουδε αυτος αφηκεν ς. A D (X)Δ. rel. Vulg. *a.*(*b*) (*ff*).$g^{1.2.}$ Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. [om. *k*]. ‖ αυτος] οὑτος X. ‖ αφηκεν] praem. ουκ D.
— ὁ τριτος] om. D. *ff.i.*
— ὡσαυτως] post ελαβεν (*sic*) αυτην ver. 22. 1. (ὡσαυτως] ὡς αυτος Δ* "sicut ipse" Lat.) | "similiter" ad fin. ver. 21 et ver. 22 ab init. Theb.
22. και οἱ ἑπτα B.*Btly.Blc.*CLΔ*. 33. (69). (M*). *b*?.(*c*).*k.* Memph. (Theb.) Arm. (add. και B.*Bch.* 69. M. Theb.) | και †ελαβον αυτην" οἱ ἑπτα †και" ς. (D). (X)(Δmg.)E. rel. (*a*).(*i*). Syrr.(Pst.)& Hel. (Goth.) Æth. (om. και 1° DX. 1 ut supra. *a.i.* "similiter" Theb. | om. και 2° Δmg.) | και ελαβον αυτην ὡσαυτως και A. (Vulg.) *l.* Syr.Hel. Goth.
— εσχατον BCLΔ. 1. 33. 69. GHK. Syr. Pst. Memph. (Theb.) Æth. | ‡εσχατη ς. AX. rel. Vulg. $g^{1.2.}$ Syr.Hel. Goth. Arm. | om. εσχατ. παντων D. "postea et" *a.ff.i.* [*b.c.k.*] ‖ εσχ.] add. δε 1. 33 69. GMU. g^1. (Theb.) | add. γαρ Δ.
— και ἡ γυνη απεθ. BCDLΔ. 1. 33. 69. *a.b.ff.i.*(*k*). (Theb.) [*c*]. | ‡απεθ. και ἡ γυνη ς. AX. rel. Vulg.*Cl.* (*Am.* om. και) $g^{1.2.}$ Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt. xxii. 27).
23. εν τῃ] †add. ουν ς. AC^2. 33*s.* KM. Syrr.Pst.&Hel.* Arm. Æth. (vid. Matt. xxii. 28; Luc. xx. 33). | om. B.*Btly.Blc.* C*LXΔEFHSUVΓ. *k.* Goth. | habent post αναστασει D. 1. G. Vulg. *a.ff.l.* [h. *b*]. (δε *c.* Memph. Theb.) | (ὁταν ουν αναστωσιν εν τῃ αναστασει 69).
— αναστασει] †add. ὁταν αναστωσι ς. AX. 1. rel. Vulg. *a.ff.*g^2.*i.* Syr.Hel. Goth. Arm. | om. BCDLΔ. 33. *b* (ut vid.).(*c*).(*k*). Syr.Pst. Memph. Theb. Æth.
— αυτων] om. Δ. *c.* | των ἑπτα 1.
— εσται] εστω E ‖ add ἡ AD.
— οἱ γαρ ἑπτα] παντες γαρ 1. | Contra, rel.
24. εφη αυτοις ὁ Ιησους B.*Btly.Blc.*CLΔ. 33. (*k.* om ὁ Ιησ.) Syr.Pst. Memph. (Jesus autem dixit eis Theb.) | †και αποκριθεις" ‡ὁ Ιησ. ειπεν αυτοις ς. AX. rel. Vulg. (*b.c.ff*). Syr.Hel. Goth. Arm. Æth. vid. *Orig.* iii. 825^a (sic, sed αποκρ. δε D. 1. 69. *a.* vid. Matt. xxii. 29).
— ου] om. Δ. *a.c.i.k.* Theb. | Contra, Vulg. *b.ff.*
— ειδοτες] γεινωσκοντες D. *Orig.* iii. 825^a. | Contra, rel. vid. Matt.
— θεου] add. οιδατε D. | Contra, rel. *Orig.* iii.
25. αναστωσιν] αναστησουσιν D*. (Contra, *Orig.* iii. 825^a). ‖ ante εκ νεκρων 1. Syr.Pst. Theb. (Contra, rel. *Orig.*)

22. est mulier *Am.* | 24. nonne ideo *Cl.*

A B (C) D.
L X Δ.
1. 33. 69.
EFGHKMSUVΓ.
25. [οἱ ἄγγελοι]
ʳ Ex. 3:6.
ΛΘ′ ρλα
ˢ ‖Matt. 22:34-40. ϛ Lu. 10:25, 27.
28. εἰδὼς ὅτι
— αὐτ. ἀπεκρ.
29. πρώτη [πάντων ἐντολή]
ᵗ Deut. 6:4, 5.
¶ C

σιν, οὔτε γαμοῦσιν οὔτε ‡γαμίζονται″, ἀλλ' εἰσὶν
ὡς ἄγγελοι [οἱ] ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 26 περὶ δὲ τῶν
νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ
‡Μωυσέως″ ἐπὶ ‡τοῦ″ βάτου, ‡πῶς″ εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς
λέγων, ʳ Ἐγὼ ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ † θεὸς Ἰσαὰκ καὶ †
θεὸς Ἰακώβ; 27 οὐκ ἔστιν † θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ †
ζώντων· [ὑμεῖς οὖν] πολὺ πλανᾶσθε.
√ 28 ˢ Καὶ προσελθὼν εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας
αὐτῶν συνζητούντων, ‡ἰδὼν″ ὅτι καλῶς ‡ἀπεκρίθη
αὐτοῖς″, ἐπηρώτησεν αὐτόν, Ποία ἐστὶν ‡ἐντολὴ
πρώτη πάντων″; 29 ‡Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς″ [αὐτῷ] ὅτι
Πρώτη † *ἐστίν″, ᵗ Ἄκουε Ἰσραήλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν
κύριος εἷς ἐστίν· ¶ 30 καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν
σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς

neque nubent neque nubentur, sed sunt sicut angeli in caelis.
26 De mortuis autem, quod resurgant, non legistis in libro Mosi super rubum quomodo dixerit illi deus inquiens, Ego sum deus Abraham et deus Isaac et deus Iacob?
27 Non est deus mortuorum sed vivorum. Vos ergo multum erratis.

28 (131, 6.) Et accessit unus de scribis, qui audierat illos conquirentes, et videns quoniam bene illis responderit, interrogavit eum quod esset primum omnium mandatum.
29 Iesus autem respondit ei quia primum omnium mandatum est, Audi Israhel, dominus deus noster deus unus est,
30 et diliges dominum deum tuum ex

---

25. ουτε..ουτε] ου...ουδε D. | Contra, rel. *Orig.* iii.
— γαμιζονται BCLΔ. 1. GU. | γαμιζουσιν D. | ‡γαμισκονται ϛ. X. 33. rel. *Orig.* iii. | εκγαμισκονται AFH.
— αλλ'] αλλα DΔ. (Contra, *Orig.* iii.) ‖ mox εις pro ὡς Δ *Gr.*
— αγγελοι] praem. οἱ B. *Orig.* iii. (*Orig.* i. 284ᵈ ad Matt. spectat.) | Contra, AC D. rel. (vid. Matt.) ‖ add. του θεου 33 *sic.* add. θεου 69 *sic.* Æth.
— οἱ εν] om. οἱ CDLΔ. 1. 33 69. FKM U. Latt. Syr.Hcl. Memph. Æth. (vid. Matt. xxii. 30). | *habent* ABsXEGsH SsVsΓ. Syr.Pst. Theb. Goth. Arm. *Orig.* iii.
26. των νεκρ.] praem. της αναστασεως 33. 69. (vid. Matt. xxii. 31).
— Μωυσεως B. *Btly.* DΔ. 1. 33. KM. | ‡Μωσεως ϛ. AC. rel. *Am. k. Orig.* iv. 341ᵃ. ‖ ante βυβλῳ legit D.
— του βατου AB. *Bch.* CLXΔ. 1. 69. E FGHKSUVΓ. | ‡της βατου ϛ. D. 33s. M *sic. Orig.* iv. 69ᵉ. 103ᵈ. 341ᵃ. (vid. Luc. xx. 37).
— πως BCLΔU. | ‡ὡς ϛ. AD. rel. *Orig.* iv. 341ᵃ ὡς λεγει ante επι τ. βατ. (vid. Luc.)
— θεος 1°] ΙΣ M* *txt.*
— εγω] add. ειμι ΔMU. Latt. [*b*]. Syr. Pst. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. *Orig.* iv. 341ᵃ. (vid. Matt. xxii. 32). | om. ABCD. rel. Syr.Hcl. *Orig.* iv. 69ᵉ. 103ᵈ.
— ὁ θεος Αβρ.] om. ὁ D. *Orig.* iv. 69ᵉ. 103ᵈ. (vid. iii. 828ᵈ). | Contra, ABC. rel. *Orig.* iv. 341ᵃ.
— θεος Ισ. και θεος Ιακ.] BD. *Orig.* iv. *bis.* (vid. iii. 834ᵇ). | †ὁ″ θεος Ισ. και †ὁ″ θεος Ιακ. ϛ. AC. rel. *Orig.* iv. 341ᵇ. (vid. Matt. xxii. 32).
27. θεος] †praem. ὁ ϛ. AC. rel. *Orig.* iv. 341ᵇ. (vid. Matt. xxii. 32). | om. BDL X *Tf.* ΔK. *Orig.* iv. 69ᵉ. 70ᵃ. 103ᵈ. (om. θεος *hic* Syr.Hcl.) ‖ add. θεος 33. 69. M*. (vid. *Orig.* iii. 829ᶜ).
— ζωντων] †praem. θεος ϛ. EM*. rel. Syr.Hcl. Æth. | om. ABCDLXΔ. 1. 33. 69. FKM²*mg.* U. Latt. Syr.Pst. Memph. Theb. Goth. Arm. *Orig.* iv. 69ᵉ. 70ᵃ. 103ᵈ. 341ᵇ.
— ὑμεις ουν ADX. rel. Vulg. *a.b.ff. g*¹·². Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Arm. Æth. | om. BCLΔ. *k.* Memph. | ὑμεις δε 1. G. *c.* Goth.
— πολυ] πολλοι FH. | om. G.
28. των γραμματεων] γραμματευς F.
— ακουσας] ακουων 1. | ακουσαι K.
— αυτων] αυτω D*.
— συνζητουντων] add. προς αλληλους Δ.
— ιδων CDL. 1. 69. Vulg. *a.b.c.ff.l.* Syrr. Pst.&Hcl. Goth. Arm. Æth. ("eum audisset" *k*). | ‡ειδως ϛ. ABsXΔ. 33. rel. Memph. Theb. ‖ praem. και D. Vulg. *b.ff.* Syr.Pst. (Contra, rel.)
— απεκρ. αυτοις BCLΔ. 1. 33. 69. U. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth. | ‡αυτοις απεκρ. ϛ. ADX. rel. Latt. Goth. Arm.
— αυτον] add. λεγων διδασκαλε D. *b.c. ff.g*².*i.k.* (vid. Matt. xxii. 35). | (Contra, Vulg. *a*). | add. λεγων Theb. Arm.
— εντολη πρωτη πα. BCLΔ. 33. U. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Æth. | ‡πρωτη πα. εντολη ϛ. AX. rel. Vulg. *g*¹. (omnium legum prima Goth.) ‖ παντων AB. *Btly in coll. Bch.* CLXΔ. 33. EFGHK M²SUVΓ. | ‡πασων ϛ. M*. | om. D. 1. 69. *a.b.c.ff.g*².*i.k.* Arm. (εντολη πρωτη D.) | "mandatum primum" *a.k.* "primum praeceptum" *b.* "praeceptum primum" *c.ff.i.* "primum mandatum" *g*². ("quodnam est magnum mandatum quod est majus illis omnibus?" Theb.)
29. απεκριθη ὁ Ιησους BLΔ. 33. (*c*). Memph. | ‡ὁ δε Ιησ. απεκρ. ϛ. ACX. rel. Vulg. Syr.Hcl. Goth. | αποκριθεις δε ὁ Ιησους ειπεν D. *b.ff.* (Theb.) (Æth.) | ὁ δε Ιησ. ειπεν 69. (*a*).*k.* (Arm.) | ὁ δε ειπεν 1. (dixit illi Jesus Syr.Pst.)
— αυτῳ] om. BLΔ. 33. Memph. | Contra, ACDX. 1. rel. Latt. Theb. rel. (vid. Matt. xxii. 37).
— ὁτι] om. D. 1. *a.b.c.ff.k.* Syr.Pst. Arm. | Contra, Vulg. rel.
— πρωτη] om. *k.* ‖ † add. πασων των εντολων ϛ. | add. παντων των εντολων 69. EFGHS(V)Γ. Syr.Pst. (om. των V.) | add. παντων εντολη AC. 33. K M²U. Vulg. Syr.Hcl. Goth. Æth. | add. πασων εντολη M*. | add. παντων X. Arm. (πρωτον παντων 1. παντων πρωτον *Marcell.* ap. *Eus.* 131ᶜ.) | praem. παντων D. *a.b.i.* | non habent BLΔ. Memph. | primum mandatum *c.* omnium primum mandatum *ff.* ("primum mandatum majus omnibus ipsis" Theb.)
— εστιν ante ακουε] B(C)LΔ. 69. Vulg. *c.*(*ff*). Memph. Theb. (Æth.) | εστιν αὑτη C. (*ff*). (Æth.) | *om. ϛ. AD. rel. *Marcell.*

---

29. dous tuus *Cl.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. P. H.
Memph. Theb.
Goth. Arm. Æth.
30. [καὶ ἐξ ὅλ. τ. διανοίας σου] ρλβ ι
— [αὕτη πρώτη ἐντολή.]
31. [ὁμοία] αὕτη,
u Lev. 19:18.
33. [καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς]
— πλεῖόν ἐστιν
v Matt. 22:46. ρλγ β
Lu. 20:40.

σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς
ἰσχύος σου. αὕτη πρώτη ἐντολή. 31 † δευτέρα ὁμοία
αὐτῇ, u Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.
μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστιν. 32 καὶ εἶπεν
αὐτῷ ὁ γραμματεύς, Καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας
εἶπας ὅτι εἷς ἐστίν †, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν
αὐτοῦ. 33 καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας,
καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς,
καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον
ὡς ἑαυτὸν ‡ περισσότερόν" ἐστιν πάντων τῶν ὁλο-
καυτωμάτων καὶ † θυσιῶν. 34 καὶ ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν
[αὐτὸν] ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ, Οὐ
μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. v καὶ οὐδεὶς
οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

toto corde tuo et ex tota anima tua et ex tota mente tua et ex tota virtute tua. Hoc est primum mandatum.
31 Secundum autem simile est illi, Diliges proximum tuum tamquam te ipsum. Maius horum aliud mandatum non est.
32 (132, 10.) Et ait illi scriba, Bene, magister, in veritate dixisti quia unus est, et non est alius praeter eum:
33 et ut diligatur ex toto corde et ex toto intellectu et ex tota anima et ex tota fortitudine, et diligere proximum tamquam se ipsum maius est omnibus holocaustomatibus et sacrificiis.
34 Iesus autem videns quod sapienter respondisset, dixit illi, Non es longe a regno dei. (133, 2.) Et nemo iam audebat eum interrogare.

29. ἡμων] σου Vulg.*Cl.* *c.* Memph. Æth. *Cypr.* 199. 213. 264. *Hil.* 830c. 855a. 999d(*cod.*) | Contra, MSS. *Am.* *a.b.ff.* *k.* ("vester" *i*). Syrr.Pst.&Hel. Theb. Goth. Arm. *Marcell.* *Hil.* 999d.(*cod.*) 1001c.

— κυριος 2°] om. F. *a.b.k.* *Hil.* 830c. 855a. | Contra, Vulg. *c.ff*(ap. Blan.).*i.* *Marcell.* *Hil.* 999c. 1001c. "deus" Vulg. *ff* (ap. Sabat.). *Cypr. ter.* (*om.* κυριος 1° *ff* ap. Sabat., contra, ap. Blan.)

— εἱς εστιν] ειεστιν habet C*(corr.2) et ibi deficit.

— εστι et ante et post εις X*.

30. και αγαπ.] om. και Δ. (vid. Matt. xxii. 37).

— της ante καρδ.] om. D*X. | Contra, Dcorr.1L. rel. ‖ της om. *ter.* B (ante ψυχ., διαν., et ισχ. ut vid.) | ὁλης της καρδιας και om. *Marcell.* (cod. et ed. Gaisford).

— και εξ ὁλ. τ. ψυχης σου] om. K. *k.* *Marcell.* (cod. non ed. Gaisford).

— και εξ ὁλης της διανοιας σου] om. D H. *c.k.* (vid. *ff.g*1) Syr.Hier. *Marcell.* *Cypr.* 199. 213. 264. | Contra, rel. Vulg. rel. "viribus" *a.b.ff.g*1*.i.* "visceribus" *Hil.* 999d. | ante και εξ ὁλ. τ. ψυχης σου A.

— αὑτη πρωτη εντολη ADX. 1. rel. (Vulg.) *b.c.i.*(*k*). Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. Æth. *Cypr.* 199. 213. (264). *Hil.* 999d. (post πρωτη add. παντων 33. K U). | αὑτη πρωτη *Marcell.* | om. BLΔ E. (*a*). Memph. Theb.

31. δευτερα B.*Bch.Blc.*L(Δ). *b.* Memph. *Hil.* (ἡ δευτ. Δ). "deinde secundum" *k.* | †praem. και ς. AX. rel. *c.* Syrr. Pst.&Hel. Goth. Arm. Æth. *Marcell.* *Cypr. ter.* [*a*]. | add. δε D. 33. Vulg. *ff.l.* Memph.MS. Theb. (vid. Matt. xxii. 39). | και δευτ. δε Γ.

31. ὁμοια αυτη AX. 1. 33. rel. | ὁμοια ταυτη D. 69. *Marcell.* "simile huic" vel "simile illi" Verss. (exc. Memph.) *Cypr. ter.* *Hil.* | αυτη tantum BLΔ. Memph. Theb.

— σεαυτον] ἑαυτον X. 69. H. | Contra, rel. *Marcell.*

— μειζων] add. δε L *b.i.* *Hil.* | Contra, rel. Latt. rel. *Marcell.*

— αλλη] post εντολη D. (*c.ff*). | Contra, Vulg. *k.* *Marcell.* [*a.b*].

— εντολη] om. U.

32. και 1°] om. B. Syr.Pst. Theb. | Cont., ADL. rel. vv. *Marcell.* ap. *Eus.* 131d.

— ὁ γραμ.] om. ὁ Δ.

— ειπας ABs. 1. 33. rel. *Marcell.* | ειπες (D)LXΔEFHV. ‖ ante διδασκ. D. *a.b.c.i.* *Hil.* 999e. | Cont., Vulg. *ff.k.* *Marcell. bis.*

— εστιν] †add. θεος ς. EFsGH. Vulg. *Cl.* *a.b.c.ff.i.* Syr.Hel.* Memph. Theb. Arm. *Hil.* ὁ θεος D. 69. G. *Marcell. bis.* (dominus *k*). | om. ABLXΔ. 1. 33. K MSUVΓ. *Am.* *Fuld.* *Prag.* *l.* Syr.Pst. Goth. Æth.

— αλλος] om. D. *a.* *Marcell.* 1°. | Cont., rel. Vulg. *b.c.ff.*(*g*2).*i.* rel. *Marcell.* 2°.

— πλην] πλησιον X.

33. της καρδιας] om. της B*Btly.*XU. | Cont., ADLK. rel. ‖ add. σου L. Memph.

— συνεσεως ABLX. rel. Vulg. Syrr.Pst. &Hel. Theb. Goth. (post ψυχης Æth.) | δυναμεως D. Memph. Arm. | ισχυος *hic* 1. 33. ‖ add. και εξ ὁλης της διανοιας 33. Arm. | ("ex toto corde et ex omni virtute et ex omnibus viribus, et diligere" etc. *a.* "ex toto corde et ex totis viribus et ex tota anima, et diligere" etc. *b.* "ex toto corde et ex tota anima et ex tota virtute, et diligere" *c.ff.* "ex ... et ex totis viribus .. et ex tota anima sua, et diligere" *i*(ap. Blanc.) "ex toto corde et ex totis viribus et ex tota anima, et diligere" *Hil.* 1000a).

33. και εξ ὁλης της ψυχης ADX. 33 *sic.* rel. Vulg. *b.c.ff.i.* Syrr.Pst.&Hel. Theb. Goth. Æth. (ante συνεσεως) *Hil.* (add. αυτου D). ‖ om. BLΔ. 1. *a.* Memph. Arm. | (ver. 30 excitat *Marcell.* ap. *Eus.* *non* 33; vid. supra).

— και εξ ὁλης της ισχυος ABL. rel. Vulg. (vid. Latt. supra). Syrr.Pst.&Hel. Theb. Goth. Æth. | και εξ ὁλης της συνεσεως *hic* 1. Memph. Arm. | om. D. 33.

— πλησιον] add. σου Δ.

— ἑαυτον BsXΔ*. 1. 33. rel. Vulg. *a.b.c.* | σεαυτον ADLΔ2Γ. *k.* (vid. ver. 31).

— περισσοτερον BLΔ. 33. Theb. ut vid. | ‡πλειον ς. ADX. rel.

— θυσιων] †praem. των ς. LΔ. 1. 33. 69. M. | om. ABDXEFGHKSUVΓ. (των ante ὁλοκ. *non* om. K).

34. ιδων] ειδως H*.

— αυτον] om. DLΔ. 1. 33. Vulg. *b.c.ff.* *i.k.l.* Syr.Hel. Arm. Æth. *Hil.* 1000b. | Contra, AX. rel. (*a*). Syr. Pst. Memph. Theb. Goth. (?B?).

— ει] om. L. | post βασιλειας Δ.

— ουκετι] om. D *Gr.* *Tol.* Memph. Theb. | post ετολμα 69. *a.*

— επερωτησαι] επερωταν 69.

32. unus est deus *Cl.* | 33. holocautomatibus *Cl.*

A B D. L X Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUVΓ. — Μ′ ρλδ β
36. κάθου.
x || Matt. 22:41-46. || Lu. 20:41-44.
y Psa. 110 (109): 1.
36. Εἶπεν κύρ.
37. ἐστιν υἱὸς αὐτοῦ s. υἱ. αὐτ. ἐστ.
z || Matt. 23:6. ρλε β Lu. 11:43. || 20:46.
¶ Goth.
ρλϛ η
a || Lu. 20:47.
b || Lu. 21:1-4. ΜΑ′
41. κατέναντι

35 x Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν διδάσκων
ἐν τῷ ἱερῷ, Πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ
χριστὸς υἱὸς ‡ Δαυείδ ἐστιν″; 36 αὐτὸς [γὰρ] ‡ Δαυ-
εὶδ″ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ, ‡ Λέγει″ y † κύριος
τῷ κυρίῳ μου, ‡ Κάθισον″ ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν
θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 37 αὐ-
τὸς † ‡ Δαυεὶδ″ λέγει αὐτὸν κύριον, καὶ πόθεν ‡ αὐτοῦ
ἐστιν υἱός″; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ
ἡδέως.
38 z Καὶ ‡ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν″, Βλέπετε
ἀπὸ ¶ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖς
περιπατεῖν καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, 39 καὶ
πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλι-
σίας ἐν τοῖς δείπνοις· 40 a οἱ ‡ κατέσθοντες″ τὰς οἰκίας
τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι,
οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα.
48 41 b Καὶ καθίσας † ‡ ἀπέναντι″ τοῦ γαζοφυλα-
κίου ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ

35 (134, 2.) Et respondens Iesus dicebat docens in templo, Quomodo dicunt scribae Christum filium esse David? 36 Ipse enim David dicit in spiritu sancto, Dixit dominus domino meo, Sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. 37 Ipse ergo David dicit eum dominum, et unde est filius eius? Et multa turba eum libenter audivit.

38 (135, 2.) Et dicebat eis in doctrina sua, Cavete a scribis, qui volunt in stolis ambulare et salutari in foro, 39 et in primis cathedris sedere in synagogis et primos discubitus in caenis: 40 (136, 8.) qui devorant domos viduarum sub obtentu prolixae orationis, hi accipient prolixius iudicium.

41 Et sedens Iesus contra gazophylacium aspiciebat quomodo turba iactaret aes in ga-

35. ελεγεν διδ. εν τῳ ἱερῳ] διδ. εν τῳ ἱερῳ ειπεν D. *b.*(*c*). | Contra, rel. Vulg. *a.* (*ff.i.k*). (*Hil.* 1001ª).
— υἱος] praem. ὁ 69.
— Δαν. εστιν B.*Bch.*DLΔ. 1. 33. 69. M² U. *k.* Memph. | ‡ εστιν Δαν. ς. AX. rel. *a.c.* Syrr.Pst.&Hel. Goth. (Arm. Æth. ut vid.) esse David Vulg. (*b*).*ff.* *Hil.* [Theb.]
36. αυτος γαρ AX. 1. 33. rel. Vulg. *b.i.* Syrr.Pst.&Hel. Goth. Æth. *Hil.* 1001ª. ipse autem *c.ff.* Theb. | om. γαρ BLΔ. 69. *a.k.* Memph. (vid. Luc. xx. 42). | και οὗτος D. Arm.
— ειπεν 1°] om. *hic* X. *a.b.i.* Arm. (habent λεγει ante ειπεν ὁ κυρ.) | Contra, rel. *Hil.* | om. *d.*
— εν AD. rel. | om. B.
— τῳ πν. BDLΔ. 33. U. Arm. | om. τῳ AX. 1. 69. EFGHKMSVΓ.
— τῳ ἁγ. B.*Bch.s*DLΔ. 33. U. Arm. | om. τῳ AB.*Btly.*X. 1. 69. EF(ut vid.) GHKMSVΓ. (vid. Matt. xxii. 43).
— λεγει AD *Gr.*EGHKM*SV. *k.* Goth. | ‡ ειπεν ς. B.*Btly.*LXΔ. 1. 33. 69. M²U Γ. Vulg. *a.b.c.d.ff.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. *Hil.* (vid. Matt. xxii. 44; Luc. xx. 42) [hiat. F].
— κυριος] † praem. ὁ ς. AL. rel. (vid. LXX.) | om. B.*Btly.*D.
— καθισον B. | ‡ καθου ς. ADL. rel. (vid. LXX. Matt. Luc.)

36. ἑως αν θω] ἑως θωσω D*. | ἑως θησω D².
— ὑποποδιον ALXΔ. 1. 33. 69. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. Æth. *Hil.* | ὑποκατω BD *Gr.* Memph. Theb. (vid. Matt.)
37. αυτος] † add. ουν ς. AX. rel. Vulg. (*b*). Syrr.Pst.(*sic*)&Hel.* (Arm.) Æth. (enim Goth.) (vid. Matt. xxii. 45; Luc. xx. 44). | om. BDLΔ. *a.*(*c*) (*ff*).*i.k.* Memph. Theb. *Hil.* 1001ª. | πως ουν Γ (om. αυτος).
— λεγει] καλει 33. M²U. *c.* Syr.Pst. (Arm. post κυριον). vid. Matt. et Luc.
— ποθεν] πως 1. 33. 69. M*. *b.* Theb. Arm. Æth. (vid. Matt. et Luc.) | Contra, rel. Vulg. *a.c.ff k.* *Hil.*
— αυτου εστιν υἱος BL. | εστιν υἱος αυτου D. Vulg. *a.c.ff.* Arm. *Hil.* | ‡ υἱος αυτου εστιν ς. AX. rel. *b.* Syrr.Pst.& Hel. Memph. Theb. (Æth.) vid. Matt. | εστιν αυτου υἱος Δ. (*k*). | [Goth.]
— ὁ πολυς] om. ὁ D.
— ηκουεν αυτου ἡδεως] ἡδεως αυτου ηκουεν D. (Vulg.) *b.ff.i.* (et praem. και D. *d**). Contra, rel. *a.c e.k.* || ἡδεως] praem. λεγων 69*.
38. και εν τῃ διδαχῃ αυτου ελεγεν BLΔ. (33.) (*c*). (*k*). Syr.Pst. Memph. (add. αυτοις 33. Syr.Pst.) et in docendo dicebat *k.* | ‡ και ελεγεν αυτοις εν τῃ διδαχῃ αυτου ς. AX. rel. Vulg. Syr.Hel. Theb.

Goth. (Æth.) (αυτοις] om. 1. αυτους F). | ὁ δε διδασκων ἁμα ελεγεν αυτοις D *Gr.* *a.b.i.* [*c.ff.* Arm.]
38. των θελοντων] και των τελωνων D *Gr.*
— εν στολαις] εντολαις 69.
— αγοραις] add. ποιεισθαι D.
39. πρωτοκαθεδριαις 69.
— και πρωτοκλ. εν τ. δειπ.] om. Syr.Pst. (Widmanstadt). | πρωτοκλησ. ALX. 33. 69. FHKUΓ.
40. οἱ κατεσθοντες B. | ‡ οἱ κατεσθιοντες ς. AL. rel. (καταισθ. Δ). | οἱ κατεσθιουσιν D. 1. Latt. (vid. Luc. xx. 47).
— τας et των] om. D.
— χηρων] add. και ορφανων D. 69. *a.b.c.* *e.ff.g².i.* Syr.Hier. | Contra, rel. Vulg. *k.*
— και προφ.] om. και D. Latt.
— οὗτοι] οἵτινες 69.
— μακρα] μακραν LΔ. (*non* 1.)
41. καθισας ABLXΔ. 33. rel. Latt. Syrr. Pst.&Hel.txt. Memph. Theb. Æth. (καθεζομενος ὁ Ιησους post γαζοφυλακιου D). | ἑστως 1. 69. Syr.Hel.mg. Arm. *Orig.* iv. 288ᵉ. 290ᵈ. || † add. ὁ Ιησους ς. AX. rel. Vulg. *b.c.ff.g².i.* Syr. Pst. Arm. Æth. *Orig.* iv. 288ᵉ. | om. B LΔ. *a.k.* Memph. (vid. D supra).
— απεναντι B. 33. U. | ‡ κατεναντι ς. ADL. rel. *Orig.* iv. *bis.*
— βαλλει χαλκ... πολλοι πλουσιοι] om. D.

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Theb. (Goth.) Arm. Æth.
42. ἐλθοῦσα δὲ

γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά·
42 καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ δύο,
ὅ ἐστιν κοδράντης. 43 καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ ‡εἶπεν″ αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων ‡ἔβαλεν″ τῶν
‡βαλλόντων″ εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· 44 πάντες γὰρ ἐκ
τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ τῆς
ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν
βίον αὐτῆς.

zophylacium, et multi divites
iactabant multa: 42 cum venis-
set autem una vidua pauper,
misit duo minuta, quod est qua-
drans. 43 Et convocans discipu-
los suos ait illis, Amen dico
vobis quoniam vidua haec pau-
per plus omnibus misit qui
miserunt in gazophylacium:
44 omnes enim ex eo quod abun-
dabat illis miserunt, haec vero
de paenuria sua omnia quae ha-
buit misit, totum victum suum.

XIII. ρλζ/β

c ‖ Matt. 24:1-8. ‖ Lu. 21:5-12.
1. [ἐκ]

ΜΒ′ ρλη/β

49 1 c Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ λέγει
αὐτῷ εἷς *ἐκ″ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Διδάσκαλε, ἴδε
ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί. 2 καὶ ὁ Ἰη-
σοῦς† εἶπεν αὐτῷ, Βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκο-
δομάς; οὐ μὴ ἀφεθῇ *ὧδε″ λίθος ἐπὶ ‡λίθον″, ὃς οὐ
μὴ καταλυθῇ. 3 καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν
ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ‡ἐπηρώτα″ αὐτὸν κατ'
ἰδίαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας,

1 (137, 2.) Et cum egrederetur
de templo, ait illi unus ex dis-
cipulis suis, Magister, aspice
quales lapides et quales struc-
turae. 2 Et respondens Iesus
ait illi, Vides has omnes magnas
aedificationes? non relinquetur
lapis super lapidem qui non
destruatur. 3 (138, 2.) Et cum se-
deret in montem olivarum con-
tra templum, interrogabant eum
seperatim Petrus et Iacobus et
Iohannes et Andreas, 4 Dic

---

41. βαλλει] εβαλε 69*. εβαλλε 69^2. *Orig.* iv. 288^e. (contra, 290^d).
— χαλκον] praem. τον 1. 69. (και πας εβαλλε χαλκος *Orig.* iv. 288^e. τινα τροπον πας ὁ λαος βαλλει..τον..χαλκον *Orig.* iv. 290^d).
— εβαλλον] εβαλον FMUV. | Contra, *Orig.* iv. 288^e.
42. και ελθουσα ABL. rel. Syrr.Pst.&Hcl.* Memph.W.&Schw. rel. ("et" add. Syr. Hcl.*) | ελθουσα δε D. Latt. Memph. MS. Theb. *Orig.* iv. 288^e. | και προσελθουσα Δ.
— πτωχη] om. D. *a.b.c.ff.i k.* Arm. | Contra, rel. Vulg. g^2. vv. *Orig.* iv.
— εβαλεν] εβαλλεν 69. K.
43. ειπεν ABDLΔ. 33. KU. *a.k.* Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth. *Orig.* iv. 289^a. | ‡λεγει ς. X. 1. 69. M(*sic*). rel. Vulg. *b.c.* (Arm. ut vid.) vid. *Orig.* iv. 291^a.
— αὐτη] post ἡ πτωχη D. *a.b.ff.*g^2.*i.* *Orig.* iv. 289^a. 291^a. (vid. Luc. xxi. 3 rec.) | Contra, rel. Vulg. *c.*[*k*].
— πλειον] πλειω 33. U. | Contra, *Orig.* iv. *bis.* (vid. *Clem.* 579).
— εβαλεν ABDLΔ. 33. *Orig.* iv. *bis.* | ‡ βεβληκεν ς. X. 1. M^2. rel. (om. M*).
— των βαλλοντων AB.*Bch.*DLXΔ. 33. 69. EGKMVΓ. *Orig.* iv. 289^a. 290^a. 291^a. | ‡των βαλοντων ς. FsHSsUs. ‖om. 1. *a.b.c.ff.*g^2.*i.* Arm.Usc. (Contra, Vulg. *k.* Arm.Zoh.)
44. παντες γαρ] add. οὑτοι D. 1. 33. Theb. (vid. Luc. xxi. 4). | Contra, rel. *Orig.* iv. 289^a.
— περισσευοντος] περισσευματος ΔUΓ. (vid. *Clem.* 579). | Contra, *Orig.* iv.
— αυτοις] αυτων ΔU.
— εβαλον] εβαλλον F.
— εβαλεν] εβαλλεν 69 (e corr.[1]).
1. εἱς εκ ADXΔ. 1. 69. F. Latt. Memph. ut vid. Theb. | *om. εκ ς. BsL. 33. rel.
— ποδαποι....ποδαπαι D*.
— οικοδομαι] add. του ἱερου D. *b.c.ff.* g^2.*k.* (vid. Matt. xxiv. 1). | om. rel. Vulg. *a.*
2. και ὁ Ιησους BL. 33. *e* (ut vid.) Syr. Pst. Memph. Theb. | †add. αποκριθεις ς. XE. rel. Arm. Æth. (vid. Matt. xxiv. 2). | add. *ante* ὁ Ιησους AΔ. 1. 69. K. Vulg. (*c*).*ff.k.* Syr.Hcl. (και αποκριθεις ειπεν αυτοις ὁ Ιησους D). | και αποκριθ. (om. ὁ Ιησους) *a.b.i.*
— αυτῳ] ante ειπεν Arm. (*c*). | om. 1. | αυτοις D. *a.b.e.ff.*g^2.*i.k.* (vid. Matt.) | Contra, Vulg. rel.
— βλεπεις] βλεπετε DM*mg.* *a.b.c.e.ff.*g^2. *i.k.* (vid. Matt.) | Contra, Vulg. rel. ‖praem. "nonne" *b.c.ff.i.* "non" *k.* (vid. Matt.) | Contra, Vulg. *a.e.*g^2.
— μεγαλας] om. Γ. (ταυτας τας οικοδομας τας μεγαλας 69).
2. ου μη αφ.] praem. αμην λεγω ὑμειν ὁτι D. (*a*).*b.c.e.ff.*g^2.*k l.* Arm. (vid. Matt.) | praem. αμην λεγω σοι 69. G. | praem. λεγω ὑμιν 1. | *non habent* ABL. rel.
— αφεθῃ ὡδε BDLΔ. 1. 33. GM^2U. *a.b.* g^2. Syrr.Pst.&Hcl.* (Memph.) (Theb.) Arm. (Æth.) [*c.e.k.*] | *om. ὡδε ς. A X. rel. Vulg. *ff.i.*
— λιθον BLXΔ. 1. 33. 69. GMUΓ. (vid. Matt.) | ‡λιθῳ ς. AD. rel. (vid. Luc. xxi. 6).
— μη] om. L. (vid. Matt. et Luc.)
— καταλυθῃ] -θησεται 69. (vid. Matt. et Luc.) ‖add. και δια τριων ἡμερων αλλος αναστησεται ανευ χειρων D. *a. b.*(*c*).*e.*(*ff*).(g^2).*i.k.* vid. *Cypr.* 280. (vid. xiv. 58. Joh. ii. 19). | Contra, rel. Vulg. vv.
3. και καθ.] om. και L.
— ἱερου] ὁρου *sic* K.
— επηρωτα BL. 33. 69. Syr.Hcl.mg. Memph.W. | ‡επηρωτων ς. ADX. rel. Vulg. *a.b.*(*c*).(*ff*).*i.k.* Syrr.(Pst.)&Hcl.txt. (Memph.Schw.) (Theb.) Arm. (Æth.) | (επερ. AEFGH. επιρ. Δ).
— κατ' ιδιαν] om. Theb. | κατ' ιδια M.
— Πετρος] praem. ὁ D.
— Ιακωβος και Ιωαν.] Ιωαν. και Ιακωβος 69. U.

42. vidua una *Cl.*
3. monte *Cl.* et *Am.***

A B D.
L X Δ.
1. (33). 69.
EFGHKMSUVΓ.
4. μέλλ. ταῦτα πάντα συντελ.
6. [γάρ]
7. ἀκούσητε
¶ b
9. om. γὰρ
[d] Matt. 24: 14.

4 ‡ Εἰπὸν″ ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον
ὅταν ‡μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα″; 5 ὁ δὲ
Ἰησοῦς † ‡ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς″, Βλέπετε μή τις
ὑμᾶς πλανήσῃ. 6 πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ
ὀνόματί μου λέγοντες ὅτι Ἐγώ εἰμι· καὶ πολλοὺς
πλανήσουσιν. 7 ὅταν δὲ ‡ ἀκούετε″ πολέμους καὶ
ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ [γὰρ] γενέσθαι,
ἀλλ᾽ οὔπω τὸ τέλος. 8 ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ
ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· † ἔσονται σεισμοὶ
ρλθ/α κατὰ τόπους, [καὶ] ἔσονται λιμοί †. ‡ ἀρχὴ″ ὠδί-
νων¶ ταῦτα. 9 βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς· παραδώσου-
σιν [γὰρ] ὑμᾶς εἰς συνέδρια καὶ εἰς συναγωγάς,
δαρήσεσθε, καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθή-
ρμ/ϛ σεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ εἰς μαρτύριον αὐτοῖς· 10 d καὶ εἰς
πάντα τὰ ἔθνη ‡πρῶτον δεῖ″ κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον.
ρμα/β 11 ‡ καὶ ὅταν″ ‡ ἄγωσιν″ ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμε-

nobis quando ista fient? et quod signum erit quando haec omnia incipient consummari? 5 Et respondens Iesus coepit dicere illis, Videte ne quis vos seducat: 6 multi enim venient in nomine meo, dicentes quia ego sum. et multos seducent. 7 Cum audieritis autem bella et opiniones bellorum, ne timueritis: oportet enim fieri; sed nondum finis. 8 Exsurget autem gens contra gentem et regnum super regnum, et erunt terrae motus per loca et fames. Initium dolorum haec. 9 (139, 1.) Videte autem vosmet ipsos: tradent enim vos conciliis et in synagogis, vapulabitis, et ante praesides et reges stabitis propter me. in testimonium illis. 10 (140, 6.) Et in omnes gentes primum oportet praedicari evangelium. 11 (141, 2.) Et cum duxerint vos tradentes, nolite prae-

4. ειπον BDL. 1. 33. 69. | ‡ειπε ϛ. AX. rel. (vid. Matt. xxiv. 3). | seq. ὑμιν 69.
— ποτε] ὁτε X.
— εσται] εστι Γ.
— ὁταν] ὁτε ΔM.
— μελλῃ ABsL. 1. rel. | μελλει DXΔ. 33. 69. EMΓ.
— μελλ. ταυτα συντ. παντα B. (Æth.) | ταυτα μελλ. συντ. παντα L. ("haec incipiunt perfici" k). | μελλ. ταυτα παντα συντ. A. 1. 33. 69. GHKMΓ. l (ut vid.). Syrr.Pst.&Hel. Memph. | ‡μελλ. παντα ταυτα συντ. ϛ. DX(sic) EFsSsUVs. a. "quando haec omnia incipient consummari" Vulg. Theb. "cum haec omnia consummabuntur" b.ff.i. | μελλ. ταυτα συντ. Δ. c. (notandum est μελλ. ταυτα esse lectionem ABΔ. 1. 33. 69. GHKMΓ. Syrr.Pst.&Hel. Memph. et συντ. παντ. BL. Æth.)
5. ὁ δε ABLΔ. 33. rel. ff. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. | και D. 1. 69. G. Vulg. a.b.c.k. Æth. (vid. Matt. xxiv. 4).
— Ιησους] †add. αποκριθεις ϛ. AXΔ. rel. Syr.Hel. | (και αποκριθεις ὁ Ιησους D. 69. Vulg. b.(c). Æth. (vid. Matt.) και αποκρ. αυτοις ὁ Ιησ. 1. G. "et respondens ait illis" a. "respondens autem Jesus" ff. "et respondens dixit illis" k). | non habent αποκριθεις BL. 33. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm.
— ηρξατο λεγειν αυτοις BL. 33. M mg. U. Vulg. b.(c).ff. Syr.Pst. Memph. Theb. Æth. | ηρξ. αυτ. λεγ. Δ. 69. | ‡αυτοις ηρξ. λεγ. ϛ. AX sic. rel. Syr. Hel. (αυτοις ante ὁ Ιησ. 1. G supra). | ειπεν αυτοις D. a.k. Arm. (vid. Matt.)
5. πλανησῃ] -σει DHΓ.
6. πολλοι γαρ] om. γαρ BL. i. Æth. | Contra, ADX. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. (vid. Matt. xxiv. 5; Luc. xxi. 8).
— επι τῳ] εν τῳ G. (post "nomine meo" add. "pseudoprophetae" k).
— ὁτι] om. D. 33. b.c.k. Theb. (vid. Matt.) | Contra, Vulg. a.ff.i.
— ειμι] add. ὁ χριστος 69. b.c.g².l. Memph. Theb. Arm. (vid. Matt.) | Contra, Vulg. a.ff.i.k. Syrr.Pst.&Hel. Æth.
7. ακουετε B.Bch. (ακουσετε 69.) | ‡ακουσητε ϛ. ADL. rel. (vid. Luc. xxi. 9).
— θροεισθε] θορυβεισθαι D.
— δει γαρ] om. γαρ B. Memph. Theb. | Contra, ADL. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Arm. Æth. (vid. Matt. xxiv. 6; et Luc.)
— αλλ᾽] αλλα D.
8. επι εθν. ABsD. rel. | επ᾽ εθν. LΔ². 1R. 69. K. | αντι εθνου Δ* ("contra" Vulg. b.c.d. "super" a.ff.g².i.k.) επ᾽ εθνεσι Δ² ut vid.
— εσονται 1°] †praem. και ϛ. AXΔ. rel. vv. (vid. Matt. xxiv. 7). | om. BDL. Memph. Theb.
— και εσονται] om. Arm. ‖ om. και BL. Memph. | Contra, ADX. rel. vv. Theb. (vid. Matt.) ‖ om. εσονται D. Latt. | Contra, rel.
8. λιμοι] †add. και ταραχαι ϛ. AX. rel. Syrr.Pst.&Hel. Theb. Arm. (add. και λοιμοι και ταρ.) | om. BDL. Vulg. a.b.c.ff.g².k.l. Memph. Æth.
— αρχη B.Bch.Blc.DLΔ. 33. E* ut vid. KU. Vulg. a.b.ff.g².k. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. [c.] | ‡ αρχαι ϛ. AX. 1. rel. (ταυτα δε παντα αρχαι ωδινων 69. vid. a. Arm.)
— ταυτα] om. 1*.
9. βλεπετε δε ὑμ. εαυτ.] om. D. 1. a.ff. Arm. (vid. Matt. xxiv. 8). | Contra, rel. Vulg. c. rel. (haec videte k.) ‖ δε] τε 69.
— εαυτους] αυτους Δ.
— παραδωσ. γαρ ὑμας AXΔ. 33. rel. c.ff. Syrr.Pst.&Hel. Theb. | και παραδωσ. ὑμας 1. | ειτα ὑμας αυτους παραδωσ. D. a.ff.i.k. | om. γαρ BL. Vulg. Memph. Arm. Æth. (vid. et D. 1. Latt. supra.)
— δαρησησθε X.
— και επι ἡγ. και βασ. σταθ.] om. X.
— ἡγεμονων] add. δε AKΓ. (vid. Matt. x. 18).
— σταθησεσθε] αχθησεσθε 1. 33. GU. (Theb.) vid. Matt. x. | Contra, Orig. Int. iii. 931a.
— ενεκεν] -κα B. (Contra, ADL. rel.)
—, 10. αυτοις· και εις παντα τα εθνη sic. Vulg. (a.) | illis et gentibus c. Theb. illis et omnibus gentibus Arm. (vid. Matt. x.) illos et in omnes gentes. set

7. haec fieri Cl. | 8. exsurget enim Cl. | 9. in conciliis Cl.

Vulg. *a.* (*b.*) *c.* Syrr. P. H. Memph. Theb. [Goth.] Arm. Æth.
¶ 33

ριμνᾶτε τί λαλήσητε †· ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν¶ ἐν ἐκείνῃ
τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦν-
τες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. 12 ‡ καὶ παραδώσει″
ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ
ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν
[e Matt. 24: 9. Lu. 21: 17.] αὐτούς, 13 [e] καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ
τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σω-
[f ‖ Matt. 24: 15-25.] ρμβ/ς θήσεται. 14 [f] ″Οταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρη-
μώσεως † ‡ ἑστηκότα″ ὅπου οὐ δεῖ, (ὁ ἀναγινώσκων
[g Lu. 17: 31. 21: 21.] νοείτω,) [g] τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ
ρμγ/β ὄρη· 15 ὁ [δὲ] ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω εἰς τὴν
οἰκίαν μηδὲ ‡ εἰσελθάτω″ ‡ τι ἆραι″ ἐκ τῆς οἰκίας
αὐτοῦ· 16 καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν † μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς
§ Goth. ρμδ/β τὰ ὀπίσω ἆραι § τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. 17 οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν
γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς
ρμε/ς ἡμέραις. 18 προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται † χειμῶνος.

cogitare quid loquamini, sed quod datum vobis fuerit in illa hora, id loquimini: non enim estis vos loquentes sed spiritus sanctus.
12 Tradet autem frater fratrem in mortem et pater filium, et consurgent filii in parentes et morte adficient eos,
13 et eritis odio omnibus propter nomen meum: qui autem sustinuerit in finem, hic salvus erit.
14 (142, 6.) Cum autem videritis abominationem desolationis stantem ubi non debet, qui legit intellegat, (143, 2.) tunc qui in Iudaea sunt fugiant in montes,
15 et qui super tectum ne descendat in domum nec introeat ut tollat quid de domo sua,
16 et qui in agro erit non revertatur retro tollere vestimentum suum.
17 (144, 2.) Vae autem praegnantibus et nutrientibus in illis diebus.
18 (145, 6.) Orate vero ut hieme non fiant.

confortamini *k.* illis et in omnes gentes. sed constantes state *Tol.* | illis. sed constantes estote g^2.

10. τα ante εθνη] om. D*.

— πρωτον δει BD*Gr.* Vulg. *a.*(*c.d.ff.*g^2.) (*k.*)*l.* (Arm.) Primum autem oportet. *c.d.ff.*g^2. Theb. Arm. prim. enim oportet. *k.* | ‡ δει πρωτον ς. ALX. rel. *i.* ut vid. Syr.Hcl. Memph. ut vid. [Syr.Pst. Æth.]

— ευαγγελιον] add. εν πασιν τοις εθνεσιν D. *ff.*g^2. (sic et Syr.Pst. om. εις παντα τα εθνη ante) vid. Matt. xxiv. 14.

11. και ὁταν BDL. 33. Vulg. *a.c.l.k.* Memph. | ‡ ὁταν δε ς. AX. rel. *ff.* Syrr.Pst.&Hel. Theb. Arm. Æth. *Orig.* i. 295[e]. (vid. Matt. x. 19).

— αγωσιν ABDLXΔ. 1. 33. 69. GKMU. *Orig.* i. | ‡ αγαγωσιν ς. E. rel.

— προμεριμνατε] μεριμνατε 33. MΓ. (vid. Luc. xii. 11. ς.) | Contra, *Orig.* i. ‖ add. πως η 69. (vid. Matt. et Luc.)

— τι λαλησητε] om. *Orig.* i. (-σετε U.) ‖ † add. μηδε μελετατε ς. AX. rel. Syrr. Pst. & Hel. (Arm.) μηδε προμελετατε *Orig.* i. (vid. Luc. xxi. 14). | om. BDL. 1. 33. 69. Vulg. *a.c.ff.i.k.l.* Memph. Theb. Æth.

— αλλ'] αλλα D.

— ὁ εαν BsLXΔ. rel. *Orig.* i. | ὁ αν AD.

— τουτο ABsL. rel. Vulg. *a.d.ff.i.k.* | αυτο D. *c.* | εκεινο 69. *Orig.* i.

— λαλειτε] λαλησετε 1. | Contra, *Orig.* i.

11. εστε] post ὑμεις MU. Vulg. *a.c.ff.* (vid. Matt. x. 20). | Contra, (g^2) *i.k.*

12. και παραδωσει BDL. *a.c.k.* Memph. Theb. | ‡ παραδωσει δε ς. AX. rel. Vulg. *ff.* Syrr.Pst.&Hel. Æth. *Orig.* i. (vid. Matt. x. 21). [Arm.]

— επαναστησονται ADL. rel. *Orig.* i. | -σεται B.

13. εσεσθε] εσθε G.

— οὑτος] οὑτως X. | Contra, *Orig.* i.

14. της ερημωσεως] om. 69. ‖ † add. το ῥηθεν ὑπο Δανιηλ του προφητου ς. AX. rel. *c.k.* Syrr.Pst.&Hel. Æth. (δια Δαν. 1). vid. Matt. xxiv. 15. | om. BDL. Vulg. *a.ff.*g^1. Memph. Theb. Arm.

— ἑστηκοτα BL. | ἑστηκος D. | στηκον 1. 69. | ‡ ἑστως *Elz.* XKMUΓ. | ἑστος *St.* AΔEFGHSsV. (vid. Matt. xxiv. 15).

— ὁπου ου] ὅπού U ‖ ὁπου ου δει] om. Æth.*m.* et add. in loco sancto. Æth. ed. et MSS.

— νοειτω] add. τι αναγεινωσκει D. *a.*g^2. | Contra, Vulg. *c.ff.*g^1.*k.* rel.

— εις τα] επι τα U. (εις το ορη Δ.)

15. ὁ δε ALXΔ. 1. 69. rel. Syr.Hcl. Arm. | και ὁ D. Vulg. *a.ff.k.* Syr.Pst. Æth. | ὁ tantum BFH. *c.* Memph. Theb. *Orig.* ii. 273[f]. (vid. Matt. xxiv. 17).

— καταβατω] -βητω XΔ. | Contra, *Orig.* ii. | (καταβαινετω M.)

— εις την οικιαν ADXΔ. 1. rel. Vulg. (*a*).*ff.*g^1. Syr.Hcl. Arm. Æth. *Orig.* ii. (add. αυτου). | om. BL. *c.k.* Syr. Pst. Memph. Theb. (vid. Matt. xxiv. 17).

15. εισελθατω ADLΔ. | ‡ -θετω ς. BsX. rel.

— αραι] post τι BLK. | ‡ ante τι habent ς. ADXΔ. rel. vv. (vid. Matt. xxiv.)

16. αγρον] † add. ων ς. AX. rel. Vulg. *a.c.*(g^1).*k.* Syrr.Pst.&Hel. Arm. Æth. | om. BDLΔ. 1. *ff.* Memph.

— επιστρεψατω] -ψετω D*. (στραφετω *Orig.* iii. 207[d]).

— εις τα οπ.] om. *a.* | Contra, rel. *Orig.* ii. | επι τα οπ. M. ‖ om. εις τα D. Vulg. *c.ff.*g^1.*k.* (vid. Matt. xxiv. 18).

17. ουαι δε] om. δε D*Gr.*

— θηλαζουσαις] ενθηλαζ. L. | θηλαζομεναις D.

18. προσευχεσθε δε] και προσευχεσθαι D. *a.i.* | Contra, rel. Vulg. (*c.ff.*).$g^{1.2}$ *k.* rel.

— μη γενηται χειμωνος B. Arm. | μη χειμωνος γενωνται D. *c.l.* hieme non fiant Vulg. *ff.* (add. "haec" *g*). ne hieme haec fiant *a.* ne hieme fiant *i.* μη χειμωνος ταυτα γενηται L. g^2. | μη γενηται ταυτα χειμωνος 69. | † add. ἡ φυγη ὑμων post γενηται ς. AX. rel. *k.* Syrr.Pst.&Hel. Theb. Goth. Æth. | post χειμωνος Memph. (vid. Matt. xxiv. 20). | (εν χειμωνος 1. *sic*) ‖ add. η σαββατου L. g^2. (vid. Matt.)

11. vos estis *Cl.* | 17. praegnatibus *Am.*

A B [C] D. L X Δ. 1. 69. EFGHKMSUVΓ. § b. § C

20. ἐκολ. κύριος

21. εἴπῃ ὑμῖν — ὁ χριστὸς καί

23. ἰδοὺ προείρ.

h ||Matt. 24:29-35. ||Lu. 21:25-33. ¶ b

ρμϛ β 19 § ἔσονται § γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλῖψις, οἵα οὐ
γέγονεν τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως ‡ ἣν″ ἔκτισεν ὁ
ρμζ ϛ θεός, ἕως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ γένηται. 20 καὶ εἰ
μὴ κύριος ἐκολόβωσεν τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη
πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς ἐξελέ-
ρμη β ξατο ἐκολόβωσεν τὰς ἡμέρας. 21 καὶ τότε ἐάν τις
ὑμῖν εἴπῃ, ‡ Ἴδε″ ὧδε ὁ χριστός, ἢ ‡ ἴδε″ ἐκεῖ, μὴ
ρμθ ϛ ‡ πιστεύετε″. 22 ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ
ψευδοπροφῆται καὶ δώσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα
πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατόν, [καὶ] τοὺς ἐκλε-
κτούς. 23 ὑμεῖς δὲ βλέπετε· † προείρηκα ὑμῖν πάν-
ρν β τα. 24 h ‡ Ἀλλὰ″ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις μετὰ τὴν
θλῖψιν ¶ ἐκείνην ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ
σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, 25 καὶ οἱ
ἀστέρες ‡ ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ″ ‡ πίπτοντες″, καὶ
αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται.
ρνα β 26 καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμε-

19 (146, 2.) Erunt enim dies illi
tribulationes tales quales non
fuerunt ab initio creaturae
quam condidit deus usque nunc
neque fient. 20 (147, 6.) Et nisi
breviasset dominus dies, non
fuisset salva omnis caro: sed
propter electos quos elegit
breviavit dies. 21 (148, 2.) Et
tunc si quis vobis dixerit,
Ecce hic est Christus, ecce
illic, ne credideritis. 22 (149,
6.) Exsurgent enim pseudo-
christi et pseudoprophetae, et
dabunt signa et portenta ad
seducendos, si potest fieri, etiam
electos. 23 Vos ergo videte:
ecce praedixi vobis omnia.
24 (150, 2.) Sed in illis diebus post
tribulationem illam sol conte-
nebrabitur, et luna non dabit
splendorem suum, 25 et stellae
caeli erunt decidentes, et vir-
tutes quae sunt in caelis move-
buntur. 26 (151, 2.) Et tunc vide-
bunt filium hominis venientem

19. *αἱ* et *εκειναι*] om. Δ. (*εσται γαρ εν ταις ἡμεραις εκειναις* Γ.)
— *θλιψις οἱα ου γεγονεν τοιαυτη* ABL. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Æth. | *θλιψεις οἱαι ουκ εγενοντο τοιαυται* D. Vulg. *a.b.(c).ff.(i).k.l.* (Arm.) | *θλιψεις* habent et AΔ. per itacismum. (seq. *απαρχη* Δ.)
— *ἡν* BC*L. | ‡ *ἡς* ϛ. AC²X. rel.
— *ἡν εκτ. ὁ θεος*] om. D. *a.c.ff.i.k.* Arm. (et om. *κτισεως*). | Contra, ABC. rel. Vulg. *b.* rel.
— *και ου* ABsCL. rel. | *ουδε* D. | *ουδ' ου* 1. 69. FG. (vid. Matt. xxiv. 21).
— *γενηται*] *γενωνται* D. Vulg. *a.b.c.ff.i.* | Contra, rel. *k.*
20. *κυριος εκολοβωσεν* ACDX(Δ). rel. *a.i.* Syrr.(Pst.)&Hcl. Memph. (Theb.) Goth. Arm. (*ὁ θεος εκολ.* 69). | *εκολ. κυριος* B.*Btly.*L. (*ὁ κυρ.* B.*Bch.*) Vulg. *b.(c.ff).g*[1.2]*.k.* Æth. (Deus *c.ff.* Theb.) | (*εκολομησεν* Δ).
— *ἡμερας* 1°.] add. *εκεινας* Δ. 1. 69. EFGM. *c.g*[1.2]. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. (vid. Matt. xxiv. 22). | Contra. ABsCD. rel. Vulg. *ff.i.k.* Syr. Hcl. Goth.
— *ουκ αν*] praem. *δια τους εκλεκτους αυτου* D. *a.b.ff.i.* Arm. (vid. infra). | Contra, ABCL. rel. Vulg. *c.g*[1.2]*.k.* rel.
— *αλλα δια*] *δια δε* 1. 69. (vid. Matt.)
21. *και τοτε*] om. *και* 1. U. Syr.Pst. Theb. (vid. Matt. xxiv. 23).
— *εαν* ABsC. rel. | *αν* DL.

21. *ὑμιν ειπῃ* ACDL. rel. vv. ut vid. (vid. Matt.) | *ειπῃ ὑμιν* B. Theb.
— *ιδε* 1° BL. | ‡ *ιδου* ϛ. ACD. rel. (vid. Matt.)
— *ὁ χριστος η* ACDX. rel. *a.b.c.ff.g*²*.i.* Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. | *ὁ χρ. και* B. *Prag.* Theb. Syr.Pst. | *ὁ χριστος* tantum L. 69. U. Vulg. *k.l.* (vid. Luc. xvii. 23).
— *ιδε* 2° BDL. | ‡ *ιδου* ϛ. AXΔ. rel. | om. C. (vid. Matt.)
— *μη*] om. K*. (add.¹).
— *πιστευετε* ACDLΔ. 69. EFHV. (*a.c.ff*)*.g*²*.(k).* | ‡ *πιστευσητε* ϛ. BsX. rel. (Vulg. *b*). vid. Matt.
22. *γαρ*] *δε* C.
— *ψευδοχριστοι και*] om. D. *i.k.*
— *δωσουσιν*] *ποιησουσιν* D. 69. *a.* | Contra, rel. Vulg. *b.c.ff.k.*
— *και τους εκλ.* ACLXΔ. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. (Memph.) Theb. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt. xxiv. 24). *Orig.* iii. 765ᵈ. forsan ad Matt. spectat, ubi (vid. iii. 143ᵇ.) legit *αποπλανασθαι*, et hic habet *αποπλανησει.* | om. *και* BD *Gr.*
23. *προειρηκα*] † praem. *ιδου* ϛ. ACD. rel. Vulg. *b.(c).ff.k.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. *Cypr.* 200. (vid. Matt.) | om. BL. *a.* Memph. Æth.
— *παντα* BsCDL. rel. | *απαντα* AKMU.
24. *αλλα* B.*Btly.*CDΔ. | ‡ *αλλ'* ϛ. AL. rel.
— *εν εκ*] om. *εν* X.

24. *εκεινην*] *των ἡμερων εκεινων* 69.
25. *εσονται εκ του ουρανου* ABCU. *a.(e. g*[1.2]*)* (Syr.Pst.) (Memph.) (Theb.) Æth. | *εκ του ουρανου εσονται* D. 69. Syr.Hcl.mg. Arm. | ‡ *του ουρανου εσονται* ϛ. LX. rel. Vulg. (*c.ff*)*.i.* Syr.Hcl.txt. Goth. | om. *k.* || praem. *οἱ* D. *c.ff.* | Contra, rel.
— *πιπτοντες* B.*Btly.*CDL. *a.c.* | ‡ *εκπιπτοντες* ϛ. AB.*Bch.*XΔ. rel. Vulg. (de caelo cadent *e.* cadent de caelo *g*²).
— *αἱ εν τοις ουρανοις* ABsCL. rel. Vulg. *e.k.* Syr.Hcl. Goth. Theb. Arm.Zoh. | *των ουρανων* DK. *a.c.ff.g*¹*.i.* (Syr.Pst.) Memph. Arm.MSS. Æth. (vid. Matt. xxiv. 29; Luc. xxi. 26).
26. *εν νεφελαις* ABC. rel. | om. X. *g*¹. | *επι των νεφελων* D. *εν νεφελῃ* 1. 69. *k.* (vid. Luc. xxi. 27).
— *πολλης και δοξης* BCDLX. 1. rel. Vulg. *a.c.e.ff.k.* Syr.Pst. Memph. Goth. (om. *πολ.* Theb.) | *και δοξης πολλης* AΔ. 69. M. Syr.Hcl. Arm. Æth. (vid. Matt. et Luc.)
27. *αποστελει*] *αποστελλει* LΔΠ. Goth. | Contra, rel. (*-ἑλει* XV).
— *αγγελους*] † add. *αυτου* ϛ. ACX. rel. Vulg. *c.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph.W. &Schw. Theb. Goth. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 870ᵉ. (vid. Matt. xxiv.

19. tribulationis *Am.* | 22. fieri potest *Cl.* | 25. in caelis sunt *Cl.*

Vulg. *a.* (*b.*) *c.* Syrr. P. H. Memph. Theb. (Goth.) Arm. Æth.

28. γινώσκεται

¶ Goth.

30. πάντα ταῦτα

31. γῆ παρελεύσεται

ΜΓ' ρνβ / ϛ

ⁱ Matt. 24:36.

32. οὐδὲ ἄγγελος

ρνγ / ϛ

ρνδ / β

νου ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης.
27 καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους † καὶ ἐπισυνάξει
τοὺς ἐκλεκτοὺς † ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρου
γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ. 28 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς
μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν ‡ ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς″
ἁπαλὸς γένηται, καὶ ἐκφυῇ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι
ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν· 29 οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ‡ ἴδητε
ταῦτα″ γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ¶ ἐπὶ
θύραις. 30 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ
γενεὰ αὕτη μέχρις οὗ ‡ ταῦτα πάντα″ γένηται. 31 ὁ
οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ †
‡ παρελεύσονται″.
✓ 50 32 ⁱ Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ‡ ἢ″ τῆς ὥρας
οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι † ἐν οὐρανῷ, οὐδὲ ὁ
υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ. 33 Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε [καὶ
προσεύχεσθε]· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρός ἐστιν.
34 ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφεὶς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ,

in nubibus cum virtute multa et gloria. 27 Et tunc mittet angelos suos et congregabit electos suos a quattuor ventis, a summo terrae usque ad summum caeli. 28 A ficu autem discite parabolam. Cum iam ramus eius tener fuerit et nata fuerint folia, cognoscitis quia in proximo sit aestas: 29 sic et vos cum videritis haec fieri, scitote quod in proximo sit in ostiis. 30 Amen dico vobis quoniam non transibit generatio haec donec omnia ista fiant. 31 Caelum et terra transibunt, verba autem mea non transibunt.

32 (152, 6.) De die autem illo vel hora nemo scit, neque angeli in caelo neque filius, nisi pater. 33 (153, 6.) Videte, vigilate et orate: nescitis enim quando tempus sit. 34 (154, 2.) Sicut homo qui peregre profectus reliquit

---

31). | om. BDL. *a.e.ff.i.k.* Memph. MS.

27. επισυναξει] -ξουσιν LFM. *g*². Arm. MSS. Æth. (vid. Matt.)

— εκλεκτους] †add. αυτου ϛ. ABsC. rel. Vulg. *c.g*². Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt.) | om. DL. 1. *a.e*(c spat.)*ff.i.k.* *Orig. Int.* iii. 870ᵉ.

— ακρου 1°] ακρων D*Gr.* *a.* Æth. (vid. Matt.) "a summum" *d.* | Contra, rel. Vulg. *c.ff.k.* (επ' ακρου V.)

— γης] praem. της 1. 69. U.

— ακρου 2°] ακρων 1. Æth. (vid. Matt.)

— ουρανου] -νων 1. (vid. Matt.) | praem. του 69. U.

28. ηδη ὁ κλαδος αυτης ABCDL. 69. Vulg. *a.c.ff.g*².*k.l.* (Arm.) | ‡αυτης ηδη ὁ κλαδος ϛ. X(Δ). rel. (om. ὁ Δ). | ηδη αυτης ὁ κλ. M. | αυτ. ὁ κλ. ηδη S. || om. ηδη U. Syr.Pst. Theb. Goth. Æth.

— εκφυη] εκφυῇ 1. E²GsHKMsV. Vulg. *c.ff.g*².*l.* Syr.Pst. Theb. | εκφύῃ 69. UΓ. *a.k.* Syr.Hcl. Memph. Goth. Æth. | εκφυει E*. || post τα φυλλα 1. U. Arm.

— φυλλα] add. εν αυτῃ D. Arm.

— γινωσκετε] -εται AB²*Rl.*DLΔ. cognoscitur Æth. cognoscunt Memph.MS. | -ετε B**Rl.*CX. rel. cognoscitis Vulg. *a.c.ff.i.k.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph.W.& Schw. Theb. Goth. Arm. (αι et ε in MSS. saepissime permutantur).

— ὁτι] add. ηδη D (vid. Luc. xxi. 30).

28. το θερος] post εστιν Γ. | το τελος K.

29. ιδητε ταυτα ABCL. 1. 69. U. Vulg. *k.l.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Goth. | ‡ταυτα ιδητε ϛ. XΔ. rel. *a.* | ειδητε παντα ταυτα D. (*c.ff*).*i.* Arm. (Æth.) vid. Matt. xxiv. 33. Luc. xxi. 31.

— γινωσκετε] γεινωσκεται ABD(L)Δ.

30. αμην] add. δε L.

— μεχρις] ἑως D. 1. 69. (vid. Matt. xxiv. 34. Luc. xxi. 32). | Contra, ABC. rel.

— οὑ ACD. rel. | ὁτου B. | αν 1. 69. (vid. Matt. et Luc.)

— ταυτα παντα BCLΔ. 69. *d.* Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Theb. | ‡παντα ταυτα ϛ. AD*Gr.*X. 1. rel. Vulg. *ff. k***. Arm. (vid. et Matt.) | om. ταυτα *a.c.g*¹.*i.k.* (vid. Luc.)

31. παρελευσονται 1° BD. 1. 69. KUΓ. Vulg. *c.ff.g*¹. Arm. (vid. Luc. xxi. 33). | -σεται AC(ut vid.)LXΔEFGHMSV. *a.k.* (vid. Matt. xxiv. 35).

— ου] †add. μη ϛ. ACD²L. rel. (vid. Matt. et Luc.) | om. B.*Blc.*D*.

— παρελευσονται 2° BL. | ‡παρελθωσι ϛ. ACDK *sic* (E. supra ras.) rel. (vid. Matt.)

32. εκεινης η ABCLXΔEGHKMS²UVΓ. Vulg. *c.ff.* Syr.Hcl. | ‡εκεινης και ϛ. D. 1. 69. FsS*. *a.g*¹.*i.k.* Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. *Iren.* 158. (vid. Matt. xxiv. 36).

— της ὡρ. BCDLΔ. 1. KMU. | om. της AX. 69. EFGHSVΓ. Arm.Zoh. "*Eusebius* in Titulo" (Wtst.) vid. Matt.

32. οἱ αγγελοι ACD. rel. vv. (vid. Matt.) | αγγελος B. || † add. οἱ ϛ. ACX. rel. Syr.Hcl. Theb. | om. BDLK*U. Vulg. *a.c.f.ff.g*¹.*k.* Syr.Pst. Memph. Arm. Æth.

— εν ουρανῳ ABsCLXΔ. rel. (εν τῳ ουρ. D.) Vulg. *c.f.*(*ff*).*k.* Syr.Hcl. Memph. Arm. | των ουρανων U. *a.g*¹. Syr.Pst. Æth. (vid. Matt.)

— ουδε ὁ υιος] om. X. *Prag.* (vid. Matt.) | Contra, MSS. et vv. rel. quos novimus omnes. *Iren.* 158.

— ὁ πατηρ] praem. μονος Δ. | add. id. *Tol.* *a.*(*c*).*k.* Theb. Arm.MSS. Æth. *Iren.* 158. (vid. Matt.) | Contra, Vulg. *f.ff.* Memph. rel.

33. βλεπετε] add. ουν D. *c.ff.g*².*i.* | add. δε και 69. | om. Vulg. *a.f.k.* rel.

— αγρυπνειτε και προσευχεσθε ACL. rel. Vulg. *f.ff.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. (vid. Matt. xxvi. 41). | om. και προσευχεσθε BD. *Tol.* *a.c.* ("vigilate et pervigilate" *k*).

— ὁ καιρος] om. ὁ Δ.

— εστιν] om. D*Gr.* *a.c.* | Contra, rel. Vulg. *d.f.ff.*(*k*).

34. ὡς] ὡσπερ γαρ 1. 69. (vid. Matt. xxv. 14).

— αποδημος] αποδημων DX. 1. (vid. Matt. xxv. 14). | Contra, ABsCL. rel.

— οικ. αυτου.... δουλ. αυτου] οικ. ἑαυτου .... δουλ. ἑαυτου B. | Contra, ACDL. rel.

A B C D. L X Δ. 1. 69. EFGHKMSUVΓ.

καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, † ἑκάστῳ
τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρη-
ρνε β γορῇ. 35 γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ
κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, * ἢ″ ὀψὲ ἢ ‡ μεσονύκτιον″
ἢ ἀλεκτοροφωνίας ἢ πρωΐ· 36 μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης
εὕρῃ ὑμᾶς καθεύδοντας. 37 ‡ ὃ″ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσιν
λέγω, Γρηγορεῖτε.

domum suam et dedit servis suis potestatem cuiusque operis, et ianitori praecipiat ut vigilet. 35 (155, 2.) Vigilate ergo: nescitis enim quando dominus domus veniat, sero an media nocte an galli cantu an mane, 36 ne cum venerit repente, inveniat vos dormientes. 37 Quod autem vobis dico, omnibus dico, vigilate.

XIV. ρνϛ α

ʲ ‖Matt. 26:1-5. ρνζ
‖Lu. 22:1, 2. ϛ

1 ʲ Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέ-
ρας, καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς
αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν· 2 ἔλε-
γον ‡ γάρ″, Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μή ποτε ‡ ἔσται
θόρυβος″ τοῦ λαοῦ.

ΜΔ′ ρνη
ᵏ ‖Matt. 26:6-13. α
‖Jo. 12:1-8.
Lu. 7:36, etc.

3. [καὶ] συντρ.

51 3 ᵏ Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ
Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν γυνὴ
ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτε-
λοῦς, καὶ συντρίψασα ‡ τὴν″ ἀλάβαστρον κατέχεεν
αὐτοῦ † τῆς κεφαλῆς. 4 ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες

1 (156, 1.) Erat autem pascha et azyma post biduum, (157, 6.) et quaerebant summi sacerdotes et scribae quomodo eum dolo tenerent et occiderent. 2 Dicebant enim, Non in die festo, ne forte tumultus fieret populi.

3 (158, 1.) Et cum esset Bethaniae in domo Simonis leprosi et recumberet, venit mulier habens alabastrum ungenti nardi spicati pretiosi, et fracto alabastro effudit super caput eius. 4 Erant autem quidam indigne ferentes intra semet ipsos et

---

34. ἑκαστῳ] † praem. και ϛ. AC²XΔ*Gr.* rel. *i.* Syrr.Pst.&Hel. Theb. Arm. | om. BC*DL. Vulg. *a.c.e.f.ff.g².k.l.* Memph. Æth. (ἑκαστον Γ).
— θυρουρῳ D*.
— γρηγορῃ] -ρει HU. | αγρυπνῃ Γ.
35. η οψε BCLΔ. Syr.Hel.mg. Memph. Theb. Æth. | * om. η ϛ. ADX. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hel.txt. Arm. *Orig.* iii. 339ᶠ. *Orig. Int.* iii. 877ᵃ.
— μεσονυκτιον BCLΔ. | ‡ -τιου ϛ. ADX. rel. | -τιῳ *Orig.* iii. (μεσαν. B**Rl.*)
— αλεκτοροφωνιας ABsCL. rel. *Orig.* iii. | -νιου D. | -νια Δ.
36. ελθων] εξελθων DΓ. | Contra, AB*s* CL. rel. *Orig.* iii. 339ᶠ.
— ὑμας] ἡμας 1ᵀ.
37. ὁ δε BCLXΔK. Vulg. *c.f.k.l.* Syr.Pst. (Memph.) Theb. Arm. ecce autem *ff.i.* (Æth.) | ‡ ἁ δε ϛ. A. rel. Syr.Hel. | εγω δε D. *a.*
— ὑμιν post λεγω D. 1. U. *a.* Æth. | Contra, ABCL. rel. Vulg. *c.f.ff.* rel. (uni dixi *k*).
— πασιν λεγω] om. DE. *a.ff.i.* | Contra, rel. Vulg. *c.f.* (omnibus vobis dico *k*).
1. και τα αζυμα] om. D. *a.ff*(ap. Blan.) | Contra, rel. Vulg. *c.f.ff*(ap. Sabat.) (*k*). vv.
— οἱ γραμ.] om. οἱ Δ.
— πως] ὁπως XM.
— εν δολῳ] om. D*Gr.* Vulg.MS. *a.i.* | Contra, rel. (Vulg.) *c.d.f.*(*ff*).(*k*).(*l*). | εν λογῳ U*Tf.* | om. εν Δ. 1. 69. Vulg. *ff.l.* (vid. Matt. xxvi. 4).
1. κρατησαντες] add. και D*Δ.
2. ελεγον γαρ BC*DL. *Am. a.c.f.ff.i.k.l.* Syr.Hel.mg. Memph. | ‡ ελεγ. δε ϛ. AC²X. rel. Vulg.*Cl.* Syr.Hel.txt. Theb. Arm. Æth. (vid. Matt. xxvi. 5). | ελεγον tantum Syr.Pst.
— μη εν τῃ ἑορτῃ μη ποτε ABC. rel. Vulg. *f.i.* vv. | μη ποτε εν τῃ ἑορτῃ D. (*a*).*ff.*[*c.k*].
— εσται θορυβος BCD*Gr.*L. (*k*). Syr. Pst. Theb. ut vid. (fiat tumultus *k*). | ‡ θορυβος εσται ϛ. AX. rel. *a.d.f.i.* Syr.Hel. Memph. | θορυβος γενηται M. Vulg. (*c*). Arm. (vid. Matt.) | θορυβου οντος Δ. | tumultus oriretur *ff.* tum. operetur *i.* [Æth.]
3. αυτου] του Ιησου D. *c.f.ff.g².i.* Memph. MS. Theb. (vid. Matt. xxvi. 6). | Contra, rel. Vulg. *a.k.*
— ηλθεν] προσηλθεν αυτῳ 69. (vid. Matt. xxvi. 7).
— ναρδου πιστικης πολυτελους] om. D *Gr.* ‖ πολυτελους] πολυτιμου A. 1. 69. GM*mg.* (vid. John xii. 3). | Contra, rel.
— και συντριψ.] om. και BL. Memph. | Contra, ACD. rel. vv. [Theb.]
— συντριψασα] θραυσασα D*Gr.* | Contra, rel.
3. την αλαβ. BCLΔ. | τον αλαβ. ADX EFHKSUVΓ. | ‡ το αλαβ. ϛ. 1*s.* 69. G*s*M*s* (X non habet τον ante αλαβ. 1°).
— αυτου] post κεφαλης D. Vulg. *a.c.f. ff.i.* Arm. (vid. Matt. xxvi. 7). | Contra, rel. *k.*
— της κεφ.] † praem. κατα ϛ. AX. rel. Syrr.Pst.&Hel. Arm. | praem. επι D. Vulg. *a.c.f.ff.i.l.* Memph. Theb. (vid. Matt.) | non habent BCLΔ. 1. ("a capite" *k*).
4. ησαν δε τινες αγανακτουντες προς ἑαυτους ABCL. rel. Vulg. (*c*).*f.*(*k*). Syrr.(Pst.)&Hel. Memph. (Theb.) Æth. (post τινες add. των μαθητων 69. Syr. Pst. et αγανακτωντες 69). | οἱ δε μαθηται αυτου διεπονουντο (*sic.*) D. *a. ff.i.* (Arm. om. αυτου).
— και λεγοντες AC²XΔ. rel. Vulg. (*a. c*).*f.*(*ff*).*k.* Syr.Hel. (Memph.W.& Schw.) ante προς ἑαυτ. 1. Theb. (vid. Matt. xxvi. 8). | και ελεγον D. Syr.Pst. Arm. Æth. | om. BC*L. *i.* Memph. MS.
— εις τι] τίς U.
— του μυρου] om. 1. *a.c.* (vid. Matt. xxvi. 8). | Contra, rel. Vulg. *f.ff.i.k.l.*

34. praecepiat *Cl.* | 36. et cum *Am.*
2. dicebant autem *Cl.* | in populo. *Cl.*

Vulg. *a. c.* Syrr. P. H. Memph. Theb. [Goth.] Arm. Æth. § Goth.

πρὸς ἑαυτοὺς [καὶ λέγοντες], Εἰς τί ἡ § ἀπώλεια αὕτη
τοῦ μύρου γέγονεν; 5 ἠδύνατο γὰρ τοῦτο * τὸ μύ-
ρον", πραθῆναι ἐπάνω ‡ δηναρίων τριακοσίων", καὶ
δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ. 6 ὁ
δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους
παρέχετε; καλὸν ἔργον εἰργάσατο ‡ ἐν ἐμοί". 7 πάν-
τοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, καὶ
7. [πάντοτε] εὖ ποι. — ὅταν θέλητε δύνασθε ‡ αὐτοῖς" εὖ ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ
ρνθ/δ — οὐ πάντοτε ἔχετε. 8 ὃ ‡ ἔσχεν" [αὕτη] ἐποίησεν,
8. μου τὸ σῶμα — προέλαβεν μυρίσαι ‡ τὸ σῶμά μου" εἰς τὸν ἐν-
ταφιασμόν. 9 ἀμὴν * δὲ" λέγω ὑμῖν, ὅπου ἂν
κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον † εἰς ὅλον τὸν κόσμον,
καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον
αὐτῆς.

ρξ/β — 52 10 [1] Καὶ † Ἰούδας † Ἰσκαριώτης, * ὁ" εἷς τῶν
[1] ‖ Matt. 26: 14-16. ‖ Lu. 22: 3-6. — δώδεκα, ἀπῆλθεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ἵνα ‡ αὐτὸν
παραδοῖ" αὐτοῖς. 11 οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν καὶ
ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐζήτει πῶς

dicentes, Ut quid perditio ista ungenti facta est? [5] Poterat enim ungentum istud veniri plus quam trecentis denariis et dari pauperibus. Et fremebant in eam. [6] Iesus autem dixit, Sinite eam: quid illi molesti estis? Bonum opus operata est in me. [7] Semper enim pauperes habetis vobiscum, et cum volueritis potestis illis benefacere, me autem non semper habetis. [8] (159, 4.) Quod habuit haec fecit, praevenit ungere corpus meum in sepulturam. [9] Amen dico vobis, ubicumque praedicatum fuerit evangelium istud in universo mundo, et quod fecit haec narrabitur in memoriam eius.

[10] (160, 2.) Et Iudas Scariotis, unus de duodecim, abiit ad summos sacerdotes ut proderet eum illis. [11] Qui audientes gavisi sunt, et promiserunt ei pecuniam se daturos: et quae-

4. *γεγονεν*] om. D. *a.ff.i.* (vid. Matt.) | Contra, rel. Vulg. *c.f.k.*

5. *ηδυνατο*] *εδυν.* LK.

— *γαρ*] om. D. *k.* Arm. Æth. (Contra, rel.)

— *τουτο το μυρον* ABC(D)LΔ. 1. (69). KU. Vulg. *a.(f).g*¹*.i.* Syr.Hel. Goth. Theb. Arm. Æth. (*πραθηναι το μυρον τουτο* D. 69. *f.l*). | *om. *το μυρον* ς. XE. rel. *c.k.* Syr.Pst. Memph. (vid. Matt. xxvi. 9).

— *δηναριων* ante *τριακοσιων* C(D)L. *a.c.g*¹*.k.* (⁜ T. D. ⁜ CCC. *d*). | ‡*post* ς. ABs. rel. Vulg. *f.g*². Syrr.Pst.& Hel. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. (vid. Joh. xii. 5).

— *ενεβριμουντο* C* *ut vid.*

— *αυτη*] praem. *εν* D*. | add. *πολλα* 1.

6. *ειπεν*] add. *αυτοις* D. *a.c.f.ff.g*²*.i.k.* Memph. Theb. Arm. (vid. Matt. xxvi. 10). | Contra, rel. Vulg. rel.

— *καλον*] add. *γαρ* 69. G. *c.* Syr.Hel.*. Memph.MS. (Goth.) Arm. (vid. Matt.) | Contra, rel.

— *ηργασατο* B**Rl.*D.

— *εν εμοι* ABCDLXΔ. 1. 69. EFGHK MSUVΓ. Syr.Hel. ut vid. | ‡*εις εμε* ς. (vid. Matt.)

7. *μεθ' ἑαυτων*] *μεθ' ὑμων* D.

— *θελετε* XE*.

— *αυτοις* B.*Blc.*CDLΔ. 1. 69. UΓ. | ‡*αυτους* ς. AX. rel. (*ἑαυτους* K.) ‖ add. *παντοτε* BL. Memph. Theb. | Contra, ACD. rel. vv.

7. *ευ ποιησαι*] *ευ ποιειν* Δ.

8. *εσχεν* ABCDLXΔEFGHKSUVΓ. Latt (Memph. Theb.) Goth. Arm. | ‡*ειχεν* ς. 1. 69. Ms.

— *αυτη* ACDX. rel. Vulg. *c.f.ff.k.* vv. (vid. Matt. xxvi. 12). post *εποι.* Δ. | om. BL. 1. 69. *a.* Memph. (hoc *l*).

— *προσελαβεν* L.

— *το σωμα μου* BDLM². Vulg. *a.c.f.* | ‡*μου το σωμα* ς. ACX. rel. *k.*

— *εις*] *προς* 1. (vid. Matt.)

9. *αμην δε* BD *Gr.*LΔEG *Tf.*KV. *a.* | *om. *δε* ς. ACX. rel. vv. (vid. Matt. xxvi. 13). et amen. Syr.Pst.

— *αν* BsDL* | *εαν* ACL²XΔ. 1. EFGH KMUVΓ.

— *το ευαγγελιον*] †add. *τουτο* ς. ACX. rel. Vulg. (*c*).(*f*).*g*¹·²· Syr.Pst. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt.) | om. BDL. 69. *a.ff.i.k.*

10. *και*] add. *ιδου* 69.

— *Ιουδας*] †praem. *ὁ* ς. XG. rel. | om. ABCDLΔ. 1. 69. EM. *Orig.* iv. 387ᵇ. *Eus.* D.E. 468ᶜ. ‖ †add. *ὁ* ς. AC²L. rel. Memph. *Eus.* D.E. | om. BC*D. 69. *Orig.* iv.

— *Ισκαριωτης* ABC². rel. *Orig.* iv. *Eus.* | *Ισκαριωθ* (C*?)L. | *Σκαριωτης* D. (*Am.*) (*k*). Syrr. Pst. & Hel. Scarioth *a.*(*c*).(*f*).*ff.i.* Scariothes *g*¹.

— *ὁ εἱς των δωδεκα*] om. A. | *εκ των ιβ* D. (*εκ* habent Latt.) ‖ *ὁ εἱς* B(C* ut vid.)LM. Memph. | *om. *ὁ* ς. D supra X. rel. *Orig.* iv. *Eus.* D.E.

10. *απηλθεν*] *ηλθεν* L. | Contra, *Eus.* D.E. 468ᶜ. 479ᶜ. (*προσηλθε* *Orig.* iv.)

— *αυτον παραδ.* BCLΔ. 69. *f.k.* *Eus.* D.E. *bis.* (vid. Matt. xxvi. 16). | ‡*παραδ. αυτον* ς. A(D)X. rel. Vulg. *a.c. ff.i.* Goth. Arm. *Orig.* iv. (vid. Matt. xxvi. 15; Luc. xxii. 4).

— *παραδοι* B(C?) *προδοι* D. *c.* | ‡*παραδῳ* ς. AL. rel. *Eus.* D.E. *bis.* (vid. Matt. xxvi. 16).

— *αυτοις*] om. D. *a.c.ff.i.k.* *Orig.* iv. *Eus.* D.E. 479ᵇ. (vid. Matt.) | Contra, rel. Vulg. *f.* rel. *Eus.* D.E. 468ᶜ.

11. *οἱ δε*] *και* A. (vid. Luc. xxii. 5). | Contra, *Eus.* D.E. 479ᶜ.

— *ακουσαντες*] om. D. *a.c.ff.i.k.* *Eus.* D.E. (vid. Luc.) | Contra, rel. Vulg. *f.* rel. *Orig.* iv. 387ᵇ. | (tunc *εχαρισαν* B.*Blc.*)

— *επηγγειλαντο*] *συνεθεντο* 1. (vid. Luc.) | Contra, *Orig.* iv. *Eus.* D.E. (*επηγγειλατο* F*).

— *αργυριον* BCD. rel. Syr.Pst. rel. *Orig.* iv. (*αργυριον αυτῳ* 1). | *-ρια* AKUΓ. Syr.Hel. om. K*. sed add. K¹. (*διδοναι αργυρια* Γ).

— *πως*] praem. *τω* (i. e. *το*) L.

5. venundari *Cl.* | 10. Iscariotos *Cl.*

A B C D [P]. L X Δ. 1. 69. EF(G)HKMSUVΓ.
m ‖Matt. 26: 17-29. ‖Lu. 22: 7-22.
§ P
14. κατάλυμά [μου]
¶ Goth.
18. ὁ Ἰησ. εἶπεν

ΜΕ′ ‡ αὐτὸν εὐκαίρως″ ‡ παραδοῖ″. 12 m Καὶ τῇ πρώτῃ
ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθυον, λέγουσιν
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Ποῦ θέλεις ἀπελθόντες
ἑτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα; 13 καὶ ἀπο-
στέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει § αὐτοῖς,
Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν· καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρω-
πος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε
αὐτῷ, 14 καὶ ὅπου ‡ ἂν″ εἰσέλθῃ, εἴπατε τῷ οἰκο-
δεσπότῃ ὅτι Ὁ διδάσκαλος λέγει, Ποῦ ἐστιν τὸ
κατάλυμά * μου″, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν
μου φάγω; 15 καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ‡ ἀνάγαιον″
μέγα ἐστρωμένον ἕτοιμον· * καὶ″ ἐκεῖ ἑτοιμάσατε
ἡμῖν. 16 καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ ¶ [αὐτοῦ], καὶ ἦλθον
εἰς τὴν πόλιν, καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ
Μϛ′ ρξα/δ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. 17 καὶ ὀψίας γενομένης ἔρ-
χεται μετὰ τῶν δώδεκα· 18 καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν
καὶ ἐσθιόντων εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ'

rebat quomodo illum oportune traderet. 12 Et primo die azymorum, quando pascha immolabant, dicunt ei discipuli, Quo vis eamus et paremus tibi ut manduces pascha? 13 Et mittit duos ex discipulis suis et dicit eis, Ite in civitatem: et occurrit vobis homo laguenam aquae baiulans, sequimini eum, 14 et quocumque introierit dicite domino domus quia magister dicit, Ubi est refectio mea, ubi pascha cum discipulis meis manducem? 15 Et ipse vobis demonstrabit cenaculum grande stratum, et illic parate nobis. 16 Et abierunt discipuli eius et venerunt in civitatem, et invenerunt sicut dixerat illis, et paraverunt pascha. 17 (16[l], 4.) Vespere autem facto venit cum duodecim. 18 Et discumbentibus eis et manducantibus ait Iesus, Amen dico vobis quia unus ex vobis me tradet, qui man-

11. *αυτον ευκαιρως* ABCLΔM. Vulg. *a.c.f.k.* | ‡*ευκαιρως αυτον* ϛ. DX. rel. Goth. Arm.
— *παραδοι* BC *ut vid.*D. | ‡*παραδῳ* ϛ. AL. rel. (vid. Matt. xxvi. 16). ‖ add. *αυτοις* Δ. Theb.
12. *αυτου*] om. D. Vulg. *a.c.* Arm. | Contra, rel. *f.i.k.* *Orig. Int.* iii. 895[d].
— *θελεις*] -*λης* E*.
— *ἑτοιμασωμεν*] -*σομεν* 1. 69. | Contra, rel. Latt. *Orig. Int.* ‖add. *σοι* DΔ. Vulg. *c.f.g*[1]*.k.* Syr.Pst. *Orig. Int.* (vid. Matt. xxvi. 17). | Contra, ABCL. rel. *a.* Syr.Hel. rel.
— *φαγῃς*] -*γεις* LK.
13. *δυο*] post *τ. μαθ. αυτου* 69. ‖add. *εκ* D. Latt. *Orig. Int.* iii. 895[c]. | Contra, rel.
— *και λεγει αυτοις*] *λεγων* D. *a.ff.i.* Theb. *Orig. Int.* | Contra, rel. Vulg. *c.f.k.* rel.
— *ὑπαγετε*] *ὑπαγε* D**Gr.*
— *απαντησει*] praem. *εισελθοντων ὑμων εις την πολιν* 69. Arm. (vid. Luc. xxii. 10).
— *ακολ.*] praem. *και* 69.
14. *αν* ABDΔ. | ‡*εαν* ϛ. CPLX. rel.
— *ὁτι*] om. U.*a.c.f.ff.i.k.* Syr.Pst. Theb. Arm. *Orig. Int.* iii. 895[d]. (vid. Matt. xxvi. 18. Luc. xxii. 11). | Contra, rel. Vulg. Syr.Hel*. rel.
— *καταλυμα μου* BCDLΔ. 1. 69. Vulg. *a.f.l.* Syr.Hel.mg. Theb. Arm.Usc. *Orig. Int.* iii. 895[d]. | *om. *μου* ϛ. AP X *sic.* rel. *c.ff.i.k.* Syrr.Pst.&Hel.txt. Memph. Goth. Arm.Zoh. Æth. *Orig. Int.* iii. 896[d]. (vid. Luc. xxii. 11).
14. *το πασχα*] ad fin. ver. D. *a.f.ff.i.* Syr.Pst. *Orig. Int.* iii. *bis.* | Contra, rel. Vulg. *k.*
— *φαγω*] *φαγομαι* D. 1. 69. | -*γωμαι* G. | Contra, ABCP. rel.
15. *και αυτος*] *κακεινος* 1. (vid. Luc. xxii. 12). | tunc *δειξη* 69.
— *αναγαιον* AB**Rl.*CDLEFGHKV. | *αναγεον* Δ. 69. | *ανωγαιον* B[2]*Rl.*X MSU. Syr.Hel.mg.*Graecè.* | ‡*ανωγεον* ϛ. P. 1 *sic.* Γ. (vid. *Orig.* iii. 256[c]. ? Luc. *ανωγεων* 434[a].) ‖ add. *οικον* D *Gr.*
— *μεγα εστρωμενον*] *εστρωμενον μεγαν* D. *Orig. Int.* iii. 895[d]. | Contra, vid. *Orig.* iii. 256[c].
— *ἑτοιμον* BsCDPL. rel. *c.f.ff.i.k.* Syrr. Pst.&Hel*. Memph. Theb. Goth. Æth. *Orig.* iii. 256[c]. (praem. *σεσαρωμενον*). | om. AΔM*. Vulg. *a.l.* Syr.Hel.1°. Arm. (vid. Luc.)
— *και εκει* BCL. (*κακει* D.) Vulg. *f.l.* Memph.W.&Schw. Goth. Æth. | *om. *και* ϛ. AP. rel. *a.c.ff.i.k.* Syrr.Pst.& Hel. Memph.MS. Theb. Arm. *Orig.* iii. (vid. Luc.)
16. *αυτου* ACDP. rel. Latt. Syrr.Pst.& Hel. Arm. Æth. | om. BLΔ. 1. Memph. Theb. (vid. Matt. xxvi. 19). | *και εξηλθ. οἱ μαθ. αυτ. bis scr.* D*.
16. *εὑρον*] *εποιησαν* D. *a.c.ff.i.(k).* Arm. 1.MS. (vid. Matt.) | Contra, ABCP. rel. Vulg. *f.g*[1.2.] rel. (*ευρθεν sic.* Δ.)
17. *και οψιας*] *οψιας δε* D. Vulg. *c.f.ff.* *g*[1.2.]*l.* Theb.ap.Woide. (vid. Matt.) | Contra, rel. *a.k.* Memph. Theb.ap. Mingarel. rel.
18. *ειπεν*] *λεγει* D. Vulg. *f.g*[1.2.] | Contra, rel. *a.c.ff.k.* ‖post *ὁ Ιησους* BCL. | Contra, ADPXΔ. rel. Vulg. *f.g*[1.2.]*k.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. | om. *ὁ Ιησους* *a.c.ff.*
— *ὁ εσθιων*] *των εσθιοντων* B. (Memph. Theb.) | Contra, rel.
19. *οἱ δε* ADXΔ. rel. Latt. Syrr.Pst.& Hel. Theb.(ap.Woide.) Arm. | *και* C. Theb.(ap.Ming.) Æth. (vid. Matt. xxvi. 22. Luc. xxii. 23). | om. BL. Memph. vid. *Orig.* iv. 436[d]. [hiat P.]
— *αυτῳ*] om. K*Tf.* *c.f.ff.*
— *εἱς καθ' εἱς* ADPX. rel. | *εἱς κατα εἱς* BLΔ. | *εἱς καθ' ἑνα* *Orig.* iv. 436[d]. | *εἱς εκαστος* C. (vid. Matt.) | singuli *a.f.ff.i.(k).* singillatim *Am.* *g*[2]. (singulatim Vulg.*Cl.*) om. *c.*
19. *μη τι εγω*] add. *ειμι ῥαββει* A. (vid. Matt.) | add. *ειμι* 69. Theb.(ap.Woide. Contra, Ming.) ‖†add. *και αλλος μη τι εγω* ϛ. ADX. rel. *a.f.ff.i.(k).* Syr.Hel. mg. Arm. *Orig.* iv. 436[e]. ("aut alius"

13. occurret *Cl.* | 18. cum eis *Am.* | tradet me *Cl.*

Vulg. *a. c.* Syrr. P. H. Memph. Theb. (Goth.) Arm. Æth.
¶ G
19. εἷς κατὰ εἷς — Μή τι ἐγώ; [καὶ ἄλλος, Μή τι ἐγώ.]
20. [ἐκ] τῶν
n 1 Cor. 11:23-25. ϛ
¶ P
§ G
o ‖Matt. 26:30-35. ϛ ‖Lu. 22:39.

ρξβ α ἐμοῦ.¶ 19 οἱ δὲ ἤρξαντο λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ
ρξγ β εἷς καθ' εἷς, Μή τι ἐγώ;† 20 ὁ δὲ† εἶπεν αὐτοῖς, Εἷς
[ἐκ] τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ
τρυβλίον. 21 *[ὅτι]″ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει
καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ
ἐκείνῳ, δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται·
ρξδ καλὸν [ἦν] αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.
ρξε α 22 n Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, λαβὼν [ὁ Ἰησοῦς] ἄρτον
εὐλογήσας ἔκλασεν, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν,
ρξϛ β Λάβετε†· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. 23 καὶ λαβὼν†
ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ
αὐτοῦ πάντες· 24 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτό ἐστιν τὸ
αἷμά μου, τὸ τῆς† διαθήκης, ‡τὸ ἐκχυννόμενον ὑπὲρ
πολλῶν″.¶ 25 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω
ἐκ τοῦ ‡γενήματος″ τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς § ἡμέρας
ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ
ρξζ θεοῦ. 26 o Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν
ἐλαιῶν.

ducat mecum. 19 (162, 1.) At illi coeperunt contristari et dicere ei singillatim, Numquid ego?
20 (163, 2.) Qui ait illis, Unus ex duodecim, qui intingit mecum in catino.
21 Et filius quidem hominis vadit sicut scriptum est de eo; vae autem homini illi per quem filius hominis traditur: (164, 6.) bonum est ei si non esset natus homo ille.
22 (165, 1.) Et manducantibus illis accepit Iesus panem et benedicens fregit et dedit eis, et ait, Sumite, hoc est corpus meum.
23 (166, 2.) Et accepto calice gratias agens dedit eis, et biberunt ex illo omnes.
24 Et ait illis, Hic est sanguis meus novi testamenti, qui pro multis effunditur.
25 Amen dico vobis quod iam non bibam de genimine vitis usque in diem illum cum illud bibam novum in regno dei.
26 (167, 6.) Et hymno dicto exierunt in montem olivarum.

---

c). | om. BCPLΔ. Vulg. *l.* Syrr.Pst.& Hcl.txt. Memph. Arm. Æth. (vid. Matt.)

20. ὁ δε] †add. αποκριθεις ϛ. AP. rel. *k.* Syr.Hcl. Arm. Æth. (vid. Matt. xxvi. 23). | om. BCDL. Vulg. *a.c.f.ff.* *i.l.* Syr.Pst. Memph. Theb.

— ειπεν] λεγει D. Latt.

— εις εκ των δωδεκα] om. M. ‖om. εκ BCL. | Contra, ADPX. rel. vv.

— εμβαπτομενος] ενβαπτιζομενος D.

— εμου] add. την χειρα A. Vulg.*Cl.* *a.c.(f).ff.* Memph. Theb. (vid. Matt.) | om. BCDP. rel. *Am. i.k.l.* Syrr.Pst.& Hcl. Arm. Æth.

— εις το τρυβλιον AC**(D)PL. rel. *Orig.* iv. (τρυβαλιον D*). | εις το εντρυβλιον B.*Btly.Blc.*C* *ut vid.* (sic, sine εις το B.*Bch.*) | add. ipse me tradet *c.*

21. ὁτι ὁ μεν BL. Memph. Theb. | *om. ὁτι ϛ. ACDP. rel. *a.f.* Arm. (vid. Matt. xxvi. 24). | et filius quidem hominis Vulg. *c.ff.k.* Syr.Hcl. Æth. (vid. Luc. xxii. 22). et filius hominis Syr.Pst.

— ὑπαγει] παραδιδοτε (i. e. -ται) D. *a.c.i.* | Contra, rel. Vulg. *f.ff.k.* rel.

— γεγραπται] εστιν γεγραμμενον D. | εγραπται Δ.

— ὁ υιος του ανθρ.] om. D. *a.i.* | Contra, rel. Vulg. *c.f.ff.g*[1]*.k.* *Iren.* 145. (sed fortasse e Matt.)

— καλον ην ACDP. rel. Vulg.*Cl.* *a.f.g*[1]. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. (*Iren.*) vid. Matt. | om. ην BL. *Prag.* *c.ff.i.k.l.* Theb. ("est." *Am.*)

21. ει ουκ] η ουκ ALΔ. | tunc εγενηθη ALΔ. 69.

22. ὁ Ιησους] om. BD. *a.ff.i.k.* Theb. (vid. Luc. xxii. 19). | Contra, ACPL. rel. Vulg. *c.f.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. (vid. Matt. xxvi. 26).

— αρτον] praem. τον 69. M. ‖add. και 69. U. Latt.(exc. *a*). Syrr.Pst.&Hcl. Æth. (vid. Matt.)

— ευλογησας] ευλογησεν και D. *a.k.* Syr.Pst. Æth. | Contra, rel. Vulg. *c.f.* Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. | ευχαριστησας U. (vid. Luc.)

— εδωκεν] εδιδου 1. 69. (vid. Matt.)

— αυτοις] τοις μαθηταις 69. (vid. Matt.)

— ειπεν] add. αυτοις Δ. *i.* Syr.Pst.Æth.

— λαβετε] om. Δ. ‖†add. φαγετε ϛ. X. 69. rel. *ff.* (vid. Matt.) | om. ABC DPLΔ. 1. KM*U. Vulg. *a.c.f.i.l.* Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. [*k*].

— τουτο εστιν] τουτ' εστιν D. | ad fin. ver. add. "quod pro multis confringitur in remissionem peccatorum" *a.*

23. ποτηριον] †praem. το ϛ. AP. rel. (vid. Luc. xxii. 20. 1 Cor. xi. 25). | om. BCDLXΔ. 1. Arm.

— ευχαριστησας] post εδωκεν αυτοις P.

24. αυτοις] om. B. | Contra, ACDPL. rel.

— τουτο εστιν] τουτ' εστιν D.

— το της ABsD*PΔ. 1. 69. rel. (*d*).*i.* | om. το CD[2]LXEV. Vulg. *a.c.f.k.* (vid. Matt. xxvi. 28).

24. διαθηκης] †praem. καινης ϛ. APX. rel. Vulg. *a.c.f.i.* Syrr.Pst.&Hcl. Theb. (ap.Woide.) Arm. Æth. (vid. Matt. et Luc. xxii. 20. 1 Cor. xi. 25). | om. BC DL. (*ff*).*k.* Memph. Theb.(ap.Mingar.)

— το εκχυν. ὑπερ πολλ. BCL. Memph. Theb. Æth. | ‡το περι πολλ. εκχ. ϛ. APX. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. (vid. Matt.) | το ὑπερ πολλ. εκχυν. DΔ. 69.

— ὑπερ BCDLΔ. 69. | ‡περι ϛ. AP. rel. (vid. Matt.)

— εκχυννομενον ACDPLΔU. | ‡εκχυνομενον ϛ. BsX. rel.

— ad fin. add. εις αφεσιν ἁμαρτιων 69. *a.g*[2]. Memph. Theb.(ap.Woide.) vid. Matt. xxvi. (Contra, rel. Theb.ap. Mingar.)

25. αμην] add. δε ΔFV.

— ουκετι ABsXΔ. rel. Vulg. *ff.g*[1.2]*.i.* Syrr.Pst.&Hcl. (Theb.) Arm. | om. CDL. (*a*).*c.*(*f*).*k.* Memph. Æth. (vid. Matt. xxvi. 29. Luc. xxii. 18).

— πιω] προσθω πειν D. *a.f.* Arm. | Contra, rel. Vulg. *c.ff.g*[1.2]*.i.k.* rel.

— γενηματος ACLXΔ. 1. 69. EFHMUV. | ‡γεννηματος ϛ. BsDKSsΓ.

— πινω] πιω X.

---

19. singulatim *Cl.* | 20. mecum manum *Cl.* | 21. tradetur *Cl.* | bonum erat *Cl.* | 24. effundetur *Cl.* | 25. quia jam *Cl.* | de hoc genimine *Cl.*

ABCD. LXΔ. 1. 69. EFGHKMSUVΓ. [Frag. Neap.] ρξη δ ρξθ ς ρο α ροα ς ροβ α ρογ ς

P Zac. 13:7.
q Lu. 22:33. 34. Jo. 13:38.
r ‖Matt. 26:36-46. ‖Lu. 22:40-46.
§ Frag. Neap. 32. προσεύξομαι

53 27 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πάντες σκαν-
δαλισθήσεσθε † †· ὅτι γέγραπται, P Πατάξω τὸν ποιμένα,
καὶ ‡ τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται″. 28 ἀλλὰ μετὰ
τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.
29 q ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ, ‡ Εἰ καὶ″ πάντες σκανδα-
λισθήσονται, ἀλλ᾽ οὐκ ἐγώ. 30 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι * σὺ″ σήμερον † ‡ ταύτῃ τῇ
νυκτί,″ πρὶν ἢ δὶς ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίς ‡ με ἀπαρ-
νήσῃ″. 31 ὁ δὲ ‡ ἐκπερισσῶς″ ‡ ἐλάλει″ †, Ἐὰν ‡ δέῃ με″
συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι. Ὡσαύτως
δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.
32 r Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα ‡ Γεθ-
σημανεῖ″ καὶ λέγει τοῖς § μαθηταῖς αὐτοῦ, Καθίσατε
ὧδε ἕως προσεύξωμαι. 33 καὶ παραλαμβάνει τὸν
Πέτρον καὶ † Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην ‡ μετ᾽ αὐτοῦ″,

27 (168, 4.) Et ait eis Iesus, Omnes scandalizabimini in nocte ista, quia scriptum est, Percutiam pastorem, et dispargentur oves. 28 (169, 6.) Sed postea quam surrexero, praecedam vos in Galilaeam. 29 (170, 1.) Petrus autem ait ei, Etsi omnes scandalizati fuerint, sed non ego. 30 Et ait illi Iesus, Amen dico tibi quia tu hodie in nocte hac, prius quam bis gallus vocem dederit, ter me es negaturus. 31 (171, 6.) At ille amplius loquebatur, Etsi oportuerit me simul commori tibi, non te negabo. Similiter autem et omnes dicebant.

32 (172, 1.) Et veniunt in praedium cui nomen Gesemani, (173, 6.) et ait discipulis suis, Sedete hic donec orem. 33 Et adsumit Petrum et Iacobum et

27. και 1°] τοτε D. *c.ff.* (vid. Matt. xxvi. 31). | Contra, rel. Vulg. *a.f.g*1.2.*i.k.*
— παντες] add. υμεις D. 69. *a.c.ff.g*2.*i.k.l.* (Syrr.Pst.&Hcl.) Theb. (vid. Matt.) | Contra, rel. Vulg. *f.g*1. Memph.
— σκανδαλισθησεσθε] † add. εν εμοι ς. AC2G. rel. Vulg.*Cl.* *a.c.f.g*1.*i.k.* Syrr. Pst.&Hcl. Memph.W. Theb. Arm. Æth. (vid. Matt.) | om. BC*DLXΔΗ SVΓ. *Am. Prag.ff.g*1. Memph.MSS. et Schw. ‖ † add. postea εν τῃ νυκτι ταυτῃ ς. AC2. rel. Vulg. *c.g*1.2. Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Arm. Æth. (om. εν 69). vid. Matt. | om. BC*DLXΔGHSVΓ. *a.f. ff.i.k.l.* Memph.MSS.et Schw.
— γεγραπται] praem. ιδου Δ.
— τα προβ. ante διασκορπισθ. BCDL. 69. *i.k.* Theb. Arm. | ‡ post ς. AXΔ. rel. Vulg. *a.c.f.ff.g*1.2. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Æth. (vid. Matt.) ‖ add. της ποιμνης post προβ. EFKM. *a.c.* (vid. Matt.)
— διασκορπισθησονται ACDLΔFGK. (-σωνται 1). | ‡ -σεται ς. BsX. 69. rel.
28. αλλα] και C.
29. εφη ABsCL. rel. *ff.* Theb.(ap.Mingar.) | αποκριθεις λεγει 1. 69. (*c*).(*k*). Theb. (ap.Woide.) (Arm.) | λεγει D. Vulg. *a.f.g*1.*i.*
— ει και BCL. 1. 69. G. Arm. | ‡ και ει ς. AX. rel. Syr.Hcl. Memph. | και εαν D. | et si Vulg. *a.c.f.ff.g*1.*i* (ap. Blan.)*k.* | "si" *i* (ap.Griesh.) Syr.Pst. Theb. Æth. (vid. Matt. xxvi. 33).
— σκανδαλισθησονται ABsC. rel. *a.f.* | -θωσιν D. Vulg. *c.ff.g*1.*i.k.* ‖ add. εν σοι 1. EGU. Vulg.*Cl.* *ff.* Arm.MSS. (vid. Matt.) | Contra, rel. *Am.* rel.
29. εγω] add. ου (om. D2) σκανδαλισθησομαι D. *ff.g*1. (vid. Matt.) | Contra, rel.
30. ὁ Ιησους] om. X.
— ὁτι συ ABL. 1. 69. EFGHKMSUV Γ. Vulg. *c.k.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | *om. συ ς. CDΔ. *a.f.ff.* (vid. Matt. xxvi. 34).
— σημερον] om. DS. *a.f.ff.i.* Arm. (vid. Matt.) | Contra, rel. Vulg. *c.k.*(*l*). vv.
— ταυτῃ τῃ νυκτι BCDL. *a.f.ff.i.k.* | † εν″ ‡ τῃ νυκτι ταυτῃ ς. AXΔ. rel. Vulg. *c.g*1. (om. εν 1. 69). | om. S.
— η] om. D. 69.
— δις] om. C*D. *Tol.* *Prag.* *a.c.ff.i.k.* Arm. Æth. (vid. Matt. xxvi. 34. Luc. xxii. 34. Joh. xiii. 38). | Contra, ABs L. rel. Vulg.(*Cl.*) et *Am.* *f.g*1.2. Syrr. Pst.&Hcl. | post φωνησαι C2. Memph. Theb. ante φωνησαι 69. Vulg.*Cl.* (τρις 69*. corr.1).
— με ante απαρν. BCDΔ. Vulg. *a.c.f. ff.g*1.2.*i.k***. | ‡ post ς. AX. rel. (vid. Matt.) | om. με L. 69. *k**.
31. ὁ δε] add. Πετρος AC. 1. 69. GMSU. Syr.Hcl. (Theb.ap.Tukium.) Arm. (Æth.) vid. Matt. xxvi. 35. | om. B DLXΔ. rel. Latt. Syr.Pst. Memph.
— εκπερισσως BCD. | περισσως L. (sic post μαλλον ελεγεν 69). | εκ περισσιας Δ. | ‡ εκ περισσου ς. AX. rel.
— ελαλει BDL. Vulg. *c.f.ff.k.* Theb. (ap.Mingar.) | ‡ ελεγεν ς. AC. rel. *a.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb.(ap.Tuk.) ‖ † add. μαλλον ς. AX. rel. (*c*).(*ff*). (*k*). Syr.Hcl. (Æth.) (praem. 69). ante εκ περ. ελεγεν 1. | om. BCDL. Vulg. *a.f.* Syr.Pst. Memph. Theb. "affirmabat et dicebat" Arm.
31. εαν] praem. ὁτι 1. 69. *c.ff.*
— δεῃ με ABD2L. 1. 69. Latt. Syr.Pst. (vid.Matt.) [Syr.Hcl. Memph. Theb. Æth.] | ‡ με δεῃ ς. CX. rel. Arm. ut vid. (μη δεῃ D*).
— συναποθανειν σοι] συν σοι αποθανειν L. 1. (vid. Matt.)
— απαρνησομαι ABsCDLΔ. 1. 69. Ss. | -σωμαι XEFGKMUVΓ. | αρνησομαι H.
— δε] om. 1.
— και παντες] om. και D. (add. discipuli Syr.Pst.)
32. οὑ το ABsDL. rel. | ᾧ C. Latt. ut vid. [*a*].
— Γεθσημανει AB2*Rl.*CLMSV. Theb.ap. Mingar. (Γετ. B*). | Γεθσημανι ΔΚUΓ. Vulg.*Cl.* *f.* (Memph.) Æth. | ‡ Γεθσημανη ς. 69. Syr.Hcl.et *Graece.* | Γησαμανει D. | Γεσσημανει EFGH. *i.* | Γεσσημανεις X. | Γηθσεμανι 1. | Gesemani *Am.* Arm. Getsamani *a.*(*c*). Getsemani *ff.* Gethamini *k.* Gedsiman Syr.Pst. Γηθσεμανι Memph.
— τοις μαθηταις αυτου] αυτοις D. *a.* (vid. Luc. xxii. 40). ‖ om. αυτου A.*k**.
— καθισατε] καθισαι Δ.
— ὡδε] αυτου 1. (om. B**Rl.*)
— ἑως] add. απελθων M. Æth. add. αν απελθων 69. U. (vid. Matt.)

27. in me in nocte *Cl.* | 28. postquam resurrexero *Cl.* | 29. ait illi *Cl.* | fuerint in te *Cl.* | 30. gallus vocem bis *Cl.* | 32. Gethsemani *Cl.*

Vulg. *a. c.* Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

35. ἔπιπτεν

¶ Frag. Neap.

40. καὶ [πάλιν] ἐλθὼν

ροδ δ καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. 34 καὶ λέγει
αὐτοῖς, Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου·
ροε ε μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε. 35 καὶ ‡προσελθὼν″ μικρὸν
ἔπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσηύχετο, ἵνα εἰ δυνατόν
ἐστιν παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα· 36 καὶ ἔλεγεν, Ἀββᾶ,
ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον
ροϛ α ‡τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ·″ ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ τί σύ.
ροζ β 37 καὶ ἔρχεται καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ
λέγει τῷ Πέτρῳ, Σίμων, καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν
ροη δ ὥραν γρηγορῆσαι; 38 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε ἵνα
μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον,
ροθ ϛ ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. 39 καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύ-
ξατο τὸν ¶ αὐτὸν λόγον εἰπών. 40 καὶ ‡ἐλθὼν″ εὗρεν
αὐτοὺς † καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν
‡καταβαρυνόμενοι″, καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί ‡ἀποκριθῶ-

Iohannen secum, et coepit pa-
vere et taedere. 34 (174, 4.) Et
ait illis, Tristis est anima mea
usque ad mortem: sustinete
hic et vigilate. 35 (175, 1.) Et eum
processisset paululum, procidit
super terram, et orabat ut si
fieri posset transiret ab eo hora;
36 et dixit, Abba pater, omnia
tibi possibilia sunt, transfer ca-
licem hunc a me: (176, 1.) sed
non quod ego volo sed quod tu.
37 (177, 2.) Et venit et invenit eos
dormientes, et ait Petro, Simon,
dormis? non potuisti una hora
vigilare? 38 Vigilate et orate
ut non intretis in temtationem:
(178, 4.) spiritus quidem promtus,
caro vero infirma. 39 (179, 6.) Et
iterum abiens oravit eundem
sermonem dicens. 40 Et rever-
sus denuo invenit eos dormi-
entes; erant enim oculi illorum
ingravati, et ignorabant quid

32. *προσευξωμαι* AB*Rl*.CLΔ Frag. Neap. rel. Latt. | *προσευξομαι* Bs.*Btly*. D *Gr*. XHΓ.
33. Ιακ.] †praem. *τον* ϛ. ABsL. 1. 69. K. | om. CDXΔEFGHMSUVΓ. Frag. Neap.
— Ιωανν.] praem. *τον* AB.*Btly*. 69. K. | Contra, CDLXΔ. 1. rel.
— *μετ' αυτου* BCD. 69. (*τον μετ' αυτ.* Ιωαν. B.*Bch*.) | ‡*μεθ' ἑαυτου* ϛ. ALX. rel.
— *ηρξατο*] *ηρξαντο* LS.
— *εκθαμβεισθαι*] *λυπεισθαι* 1. (vid. Matt.) | Contra, *Orig. Int*. iii. 901^f.
— *αδημονειν*] *ακηδεμονειν* D*.
34. *και* 1°] *τοτε* D. 69. *a*. Arm. (vid. Matt. xxvi. 38). | Contra, rel. Vulg. *c.f.ff.k*.
— *λεγει*] *λεγειν* Δ*Gr*.FGH.
— *γρηγορειτε*] add. *μετ' εμου* 1. G. *g*². Theb. (vid. Matt.) id. post *μεινατε* Syr. Pst.
35. *προσελθων* ACDLXΔ. 1. 69. EGHSUVΓ. Frag. Neap. *ff*. Syrr. Pst. & Hel. | ‡*προελθων* ϛ. BsFsKM. vv. ut vid.
— *επεσεν* AC. rel. vv. (vid. Matt.) | *επιπτεν* BL. Memph. ‖ add. *επι προσωπον* D. 1. 69. G. *a.c.f.ff.g*^{1.2}.*i.k*. Arm. | Contra, ABCL. rel. Vulg. vv.
— *της γης*] *την γην* 69.
— *προσηυχετο*] -*ξατο* 1. | *προσευχετο* E*.
— *ἱνα* post *ει δυνατον εστιν* D. 1. 69. G. *a.k*. (Contra, rel. Vulg. *c.f.ff.i*. rel.)
— *ὡρα*] add. *αυτη* D. (*c*).*f*.(*ff*).*i.k*. (Contra, rel. Vulg. *a*.)
36. *αβα ὁ πατηρ μου* 69. (Contra, *Orig*. i. 292^b).
— *παντα δυνατα σοι* ABC. rel. *f*. Syrr. Pst. & Hel. Arm. Æth. | *δυνατα παντα σοι* D. *a.i*. Memph. | *δυνατα σοι παντα* *Orig*. i. 292^b. *Hil*. 1032^a. 1056^b. | *παντα σοι δυνατα* 69. Vulg. *c.ff*. Theb. *Dion. Alex*. (e Marco.) de martyrio p. 34. ‖ add. *εισιν* D. Vulg. *ff*. (Contra, *a*).[*c.k*]. add. *εστιν* 69. | Contra, *Orig*. *Dion. Alex*.
36. *παρενεγκε* BsDL. rel. *Orig*. i. 291^b. 292^b. iii. 718^a. *Dion. Alex*. de Mart. p. 41. | -*και* ACK. Frag. Neap.
— *το ποτηριον τουτο απ' εμου* ABCLXΔ. 69. GU. Vulg. *f.ff.l*. Memph. Arm. *Orig*. i. 291^b. 292^b. | *τουτο το ποτηριον απ' εμου* D. 1. *a*. *Orig*. iii. 718^a. *Hil*. 1056^b. (vid. Luc. xxii. 42). | *απ' εμου το ποτ. τουτο* KM. *c*. Syrr. Pst. & Hel. Æth. (vid. Matt. xxvi. 39). | ‡*το ποτ. απ' εμ. τουτο* ϛ. EH. Frag. Neap. rel. | om. *απ' εμου* Theb. (*k*).
— *αλλ'*] *αλλα* Frag. Neap.
— *ου τι εγω θελω αλλα τι συ* AB(C). rel. Vulg. *k*. Syrr. (Pst.) & Hel. *Orig*. i. 291^b. *Dion. Alex*. de Mart. p. 32. | *ουχ ὁ εγω θελω αλλ' ὁ συ θελεις* D. (Memph.) Theb. (Arm.) Æth. (*θελεις* add. *a.c.f.g*²). | *ουχ ὡς εγω θελω αλλ' ὡς συ* 69. (vid. Matt.) ‖ *αλλα τι*] *αλλ' ει τι* CU. | *αλλ' ὁ τι* 1. G. (om. *τι* Δ). ‖ *συ*] *σοι* LX.
37. *και λεγει*] om. *και* A.
— *τῳ Πετρῳ*] om. *τῳ* A.
— *ισχυσας*] *ισχυσατε* D. 1. 69. *ff.k*. (vid. Matt. xxvi. 40). | Contra, ABC. rel. Vulg. *a.c.f*. rel. (*ισχυσα* Δ*Gr*.).
— *γρηγορησαι*] add. *μετ' εμου* F. (vid. Matt.)
38. *προσευχεσθε*] -*χετε* B. *Bch*. Frag. Neap.
— *ἱνα*] om. D.
— *εισελθητε* ACDL. rel. vv. ut vid. (vid. Matt. xxvi. 41). | *ελθητε* B. *Btly*. *Blc*.
— *πνευμα*] om. E*.
39. *απελθων παλιν ηυξατο* 69. (*προσευξατο* habet Frag. Neap.)
— *τον αυτον λογον ειπων*] om. D. *a.c.ff.k*. | Contra, rel. Vulg. *f*. rel.
40. *και* 1°] om. B. *Bch*. ‖ add. *παλιν* BL. (vid. ver. 39). | om. *hic* rel.
— *ελθων* B. *Btly*. *Blc*. DL. *a.c.ff.k*. Memph. (vid. Matt. xxvi. 43). | ‡*ὑποστρεψας* ϛ. ACX. rel. Vulg. *f.l*. Syrr. Pst. & Hel. Theb. Arm. Æth. (*ελθων και παλιν ὑποστρεψας εὑρεν αυτους* B *Bch*.)
— *αυτους*] †add. *παλιν* ϛ. AC. rel. | add. ante *εὑρεν* Vulg. *f.l*. Syrr. Pst. & Hel. Memph. Arm. (seq. *εκειθεν*) Æth. | add. post *καθευδοντας* X. (post *και* 1° BL. supra). | om. *παλιν* D. *a.c.* *ff.k*. Theb.
— *οἱ οφθαλμοι αυτων* ADX. 1. 69. rel. Latt. | *αυτ. οἱ οφθ.* BCLΔ. (vid. Matt. xxvi. 43).
— *καταβαρυνομενοι* ABLΔ. 1. 69. KU. degravati *a*. | *καταβαρουμενοι* D. | *βαρυνομενοι* M. | ‡*βεβαρημενοι* ϛ. CX. rel. (vid. Matt.)
— *αυτῳ* post *αποκρ.* ABCDLU². Vulg. *a.c.ff*. Syrr. Pst. & Hel. Memph. Arm. (om. Æth.) | ‡ante *αποκρ.* ϛ. X. 1. rel. *f.k*. (et ante et post *αποκρ.* U*). | ante *τι* 69.

38. promptus est *Cl*. | 40. eorum *Am*. | gravati *Cl*.

A B C D [P]. L X Δ. 1. 69. E(F)GHKMSUVΓ. § Goth.

ρπ δ σιν αὐτῷ″. 41 Καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον καὶ λέγει αὐτοῖς,
Καθεύδετε † λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει· ἦλθεν
ἡ ὥρα· § ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς
τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν. 42 ἐγείρεσθε, ἄγωμεν·
ἰδοὺ ὁ παραδιδούς με ἤγγικεν.

ρπα
s ‖ Matt. 26:47-50. α ‖ Lu. 22:47-49. ‖ Jo. 18:3. etc.
43. ὄχλος [πολὺς]

54 43 s Καὶ ‡ εὐθὺς″, ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος παραγί-
νεται * ὁ″ Ἰούδας * [ὁ Ἰσκαριώτης]″, εἷς † τῶν δώδεκα,
καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ὄχλος † μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων,
παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ τῶν
ρπβ β πρεσβυτέρων. 44 δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν σύσ-
σημον αὐτοῖς λέγων, Ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν·
κρατήσατε αὐτόν, καὶ ‡ ἀπάγετε″ ἀσφαλῶς. 45 καὶ
ἐλθὼν ‡ εὐθὺς″ προσελθὼν αὐτῷ λέγει, Ῥαββί †, καὶ
κατεφίλησεν αὐτόν. 46 οἱ δὲ ἐπέβαλον † τὰς χεῖρας †
ρπγ * αὐτῷ″ καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. 47 t εἷς δὲ † τῶν παρε-
στηκότων σπασάμενος τὴν μάχαιραν ἔπαισεν τὸν

t ‖ Matt. 26:51-53. α ‖ Lu. 22:50-53. ‖ Jo. 18:10, 11.

respondèrent ei. 41 (180, 4.) Et venit tertio et ait illis, Dormite iam et requiescite: sufficit: venit hora: ecce traditur filius hominis in manus peccatorum. 42 Surgite, eamus: ecce qui me tradit prope est.

43 (181, 1.) Et adhuc eo loquente venit Iudas unus ex duodecim, et cum illo turba multa cum gladiis et lignis, a summis sacerdotibus et a scribis et a senioribus. 44 (182, 2.) Dederat autem traditor eius signum eis dicens, Quemcumque osculatus fuero, ipse est: tenete eum, et caute ducite. 45 Et cum venisset, statim accedens ad eum ait, Rabbi, et osculatus est eum. 46 At illi manus iniecerunt in eum et tenuerunt eum. 47 (183, 1.) Unus autem quidam de circumstantibus educens gladium percussit servum summi sacer-

41. *λοιπον*] † praem. *το* ς. BsΔ. 1. 69. Gs'c. H. rel. | om. ACDLXEFSV².
— *αναπαεσθαι* D.
— *απεχει*] add. *το τελος* D. 69. *a.c.f.* Syrr.Pst.&Hcl. "ad est enim consummatio" *ff*. Arm. | Contra, rel. Vulg. *k.l.* Memph. Theb. Æth.
— *ηλθεν*] om. D.
— *ἡ ὡρα*] praem. *και* D.
— *τας χειρας*] om. *τας* A. 1. 69. FKU. (om. *των* seq. 69).
42. *ηγγικεν*] -*σεν* C. ‖ *ηγγ. ὁ παραδιδων με* D. hoc ord. *a.c.f.ff.* Syr.Pst Memph. Theb. Æth. (vid. Matt. xxvi. 45). | Contra, rel. Vulg. *k*. Syr.Hcl. Goth. Arm.
43. *ευθυς* BCLΔ. (‡ *ευθεως* ς. AX. rel.) *f*. Syr.Hcl. Memph. Theb. Goth. Æth. | om. D. 1. 69. Vulg. *a.c.ff.k.l.* Syr. Pst. Arm.
— *ὁ Ιουδας* AB. | *om. *ὁ* ς. CD. rel. *Orig.* iv. 387ᵇ. (vid. Matt. xxvi. 47).
— *ὁ Ισκαριωτης* A(D)KMU. Vulg.*Cl.* *Orig.* iv. (om. *ὁ*). *Σκαριωτης* D (om. *ὁ*). Scarioth *Am.***mg. *a.(c).f.ff.g*¹·²·*l.* Syrr. Pst.&Hcl. Arm. Cariotes *k*. | *om. ς. BsCLX. rel. *Am.*(txt.) Memph. Theb. Goth. (vid. Matt. et Luc. xxii. 47).
— *εἱς*] † add. *ων* ς. X. 1. 69. rel. Syr. Hcl. | om. AB.*Blc.*CDLKSU. Vulg. *a.c.f.ff.g*¹·²·*k.* Syr.Pst. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. *Orig.* iv. | *εκ* Δ.
— *των*] om. B.*Btly.Bch.* | Contra, *Orig.* iv.
43. *οχλος*] † add. *πολυς* ς. ACDX. rel. Vulg. *c.k.* *Orig.* iv. (vid. Matt.) "multi" Æth. | om. BL. 69. *Prag.* *a.f.ff.* Syrr.(Pst.)&Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. (vid. Luc.)
— *ξυλων*] add. *απεσταλμενοι* 1. (c). (*ff*). *g*²*.l.* Theb. | Contra, Vulg. *a.f.k.* Memph. *Orig.* iv.
— *παρα*] *απο* B. (vid. Matt. xxvi.)
— *των γραμμ.*] om. *των* ACΔ. 1. 69. K*Tf.*M. | Contra, BsDLX. rel. Memph. Theb. ‖ praem. *απο* D. *Am.* *f.* | Contra, *a.c.k.* rel.
— *και των πρ.* BsCD. rel. | om. *των* A. 1. 69. U. (*παρα των γραμμ. και των φαρισ. και πρεσβ.* *Orig.* iv.)
44. *δεδωκει*] *εδωκεν* D *Gr.* *a.c.k.* (vid. Matt. xxvi. 48). | Contra, rel. Vulg. *d.f.ff.*
— *παραδιδους*] *παραδους* G. (non C).
— *συσσημον*] *σημειον* D. (vid. Matt.) | Contra, rel. (*συσημον* LF. *συνσημον* Δ).
— *αυτοις*] om. D. *a.c.ff.k.* | Contra, Vulg. (*f*). rel.
— *ὁν αν*] *ὁν εαν* L. *ὁ εαν* Δ. | Contra, rel.
— *απαγετε* BDL. 69. | ‡ *απαγαγετε* ς. AC. rel. | *αγαγετε* F. ‖ add. *αυτον* D. *a.g*¹. Syrr.Pst.&Hcl.†. Memph. Theb. Æth. | Contra, rel. Vulg. *c.f.ff.k.* Goth. Arm. *Orig. Int.* iii. 906ᵈ.
45. *ελθων*] om. D. 1. *a.c.ff.k.* Syr.Pst. Arm. | Contra, rel. Vulg. *f*. Syr.Hcl. rel.
45. *ευθυς* BCLΔ. (‡ *ευθεως* ς. AX. 1. rel.) Vulg. *f*. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. rel. | om. D. *a.c.ff.k.*
— *αυτῳ λεγει* ABsCLX. rel. Vulg. *f*. Syr.Hcl. Memph. Theb. Goth. Æth. | *λεγει αυτῳ* DFΓ. *a.c.ff.(k).* Syr. Pst. Arm. | *αυτῳ λεγει αυτῳ* 1. EGHSV.
— *ῥαββι semel* BCDLΔM. *Am.* *f.ff.g*¹·²·*k.* Memph. Æth. | † *bis* ς. AX (*sic*) rel. Syrr.Pst.&Hcl.txt. Goth. Arm. (*ῥαββει* AB.*Btly.Blc.*CDXEH. Contra, LΔ. 1. 69. FsGKMSsUVsΓ). | *χαιρε ῥαββι* C². 1. 69. Vulg.*Cl.* *a.c.* Syr. Hcl.mg. Theb. (vid. Matt. xxvi. 49).
46.] om. ver. F*(in mg.**).
— *επεβαλον*] -*λαν* B.
— *τας χειρας*] ‖ † praem. *επ' αυτον* ς. X. rel. ("ei" *a*). Syrr.Pst.&Hcl. Arm. (*επ' αυτων* F mg.**). | om. ABCDLΔ. 1. 69. K. Vulg. *c.f.ff.k.* Memph. Theb. Goth. Æth. ‖ † add. *αυτων* ς. ACX. rel. Memph. Theb. Æth. (*αυτον* Δ). | om. BDL. 1. 69. M*S. Latt. Syrr.Pst. &Hcl. Goth. Arm.
— *αυτῳ* post *τ. χειρ.* B.*Blc.*DL. 1. 69. *k.* (*επ' αυτῳ* B.*Btly.*) *επ' αυτον* AB.*Bch.* K. Vulg. *c.f.* Memph. Theb. Goth. | *om. ς. CΔ. *ff.* Æth. (vid. et *επ' αυ-*

41. filius hominis tradetur *Cl.* | 42. tradet *Cl.* | 43. Judas Iscariotes *Cl.* Judas Scarioth *Am.*** | cum eo *Cl.* | et scribis et sen. *Cl.* | 44. ducite caute *Cl.* | 45. ave Rabbi *Cl.*

Vulg. *a. c.* Syrr. P. H. Memph. Theb. [Goth.] Arm. Æth. § P

ρπδ δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ‡ ὠτάριον″.
α 48 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ὡς ἐπὶ
λῃστὴν ‡ ἐξήλθατε″ μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων § συλ-
λαβεῖν με; 49 καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ
49. ἐκρατεῖτε ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα
ρπε ϛ πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. 50 καὶ ἀφέντες αὐτὸν ‡ ἔφυγον
ρπϛ ι πάντες″. 51 καὶ † ‡ νεανίσκος τις″ ‡ συνηκολούθει″ αὐτῷ,
περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ· καὶ κρατοῦσιν
αὐτόν†· 52 ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς
52. ἔφυγεν [ἀπ' αὐτῶν.] ἔφυγεν†.
ρπζ 55 53 u Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιε-
u ‖Matt. 26:57-68. α ‖Lu. 22:54, 55. ρέα, καὶ συνέρχονται αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
53. [αὐτῷ] ρπη δ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς. 54 καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ
μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν
¶ F τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἦν συγκαθήμενος μετὰ ¶ τῶν
ρπθ v ‖Lu. 22:66-71. β ὑπηρετῶν, καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς. 55 v οἱ δὲ

dotis et amputavit illi auriculam. 48 (184, 1.) Et respondens Iesus ait illis, Tamquam ad latronem existis cum gladiis et lignis comprehendere me: 49 cotidie eram apud vos in templo docens, et non me tenuistis. Sed ut adimpleantur scripturae. 50 (185, 6.) Tunc discipuli eius relinquentes eum omnes fugerunt. 51 (186, 10.) Adulescens autem quidam sequebatur eum amictus sindone super nudo, et tenuerunt eum: 52 at ille reiecta sindone nudus profugit ab eis.

53 (187, 1.) Et adduxerunt Iesum ad summum sacerdotem, et conveniunt omnes sacerdotes et scribae et seniores. 54 (188, 4.) Petrus autem a longe secutus est eum usque in atrium summi sacerdotis, et sedebat cum ministris et calefaciebat se ad ignem. 55 (189, 2.) Summi vero

τον ante τας χειρ. ϛ. X. rel. Syrr. Arm.)
46. και εκρατησεν αυτον] om. Γ.
47. εἷς δε] †add. τις ϛ. CXΔ. rel. Vulg. *a.* Syr.Hcl. Goth. Arm. (vid. Luc. xxii. 50). | om. AB.*Btly*.LM. *f.* Syr. Pst. Memph. Theb. Æth. | "et unus" *c.ff.k.* | και τις D. | και εἷς τις 1.
— των παρεστηκοτων] om. D. *a.* | Contra, rel. Vulg. *c.f.ff.k.* rel.
— την μαχ.] om. την D. 1.
— ωταριον BD. 1. Syr.Hcl.mg. | ‡ ωτιον ϛ. AC. rel. (vid. Matt. xxvi. 52). | add. το δεξιον Goth.
48. και αποκριθεις ὁ Ιησους] ὁ δε Ιησους D. *a.ff.* | Contra, rel. Vulg. (*c*) *f.* rel. ("respondit autem et dixit illis Jesus" *k*).
— ὡς] om. D.
— εξηλθατε ABCDLXΔ. 69. EGH. | ‡ -θετε ϛ. Γ. rel.
49. εν τῳ ἱερῳ] post διδασκων P. *d.f.* Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. | Contra, ABCD *Gr.* rel. Vulg. *a.c.ff.k.* Syr.Pst. Theb. Goth. *Orig.* i. 435[f]. (440[b]).
— ουκ εκρατησατε ACDP. rel. *Orig.* i. *bis.* (vid. Matt. xxvi. 55). | ουκ εκρατειτε B. | ου κρατησατε L.
— γραφαι] add. των προφητων 69. Syr. Hcl.* Theb. Arm. (vid. Matt.)
50. εφυγον παντες BCLΔ. Memph. Goth. | ‡ παντες εφυγον ϛ. ADP. rel. Latt. Syr.Hcl. (Theb.) Arm. (Æth.) vid. et Matt. xxvi. 56. ἁπαντες εφυγον 69. | pro παντες discipuli ejus. Syr.Pst. praem. eadem Theb. Arm. (Æth.)
51. και νεανισκος τις BCL. *a.* Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. | και † εἷς ″‡ τις νεανισκος ϛ. APX. rel. Syr.Hcl. Goth. | νεανισκος δε τις D. Vulg. *c.f.*(*ff*).*k.* *l.* Theb.
— συνηκολουθει BCL. | ‡ ηκολουθει ϛ. D. 1. Latt. Syr.Pst. Arm. | ηκολουθησεν APX. 69. EFGHKMSUVΓ. Syr. Hcl. Goth. (συνηκολουθησεν Δ).
— αυτῳ] αυτους D.
— επι γυμνου] γυμνος 69. "sicut erat nudus" *f.* | om. 1. Theb.
— κρατουσιν] κρατησαντες C². (εκρατησαν 69. vid. infra).
— αυτον] † add. οἱ νεανισκοι ϛ. AC²P X. rel. Syr.Hcl. Goth. Arm. Æth. (οἱ δε νεαν. κρατουσιν αυτον 1. οἱ δε νεαν. εκρατησαν αυτον 69. Theb. *om.* και). | om. BC*DLΔ. Vulg. *a.c.f.k.l.* Syr. Pst. Memph.
52. καταλιπων] -λειπων DPXK.
— γυμνος] post εφυγεν LΔ. *c.k.* Syr.Pst. Memph. Theb. Æth. | Contra, rel. Vulg. *a.f.* Syr.Hcl. Goth. Arm.
— *ad fin.*] † add. απ' αυτων ϛ. ADP. rel. Vulg. *a.f.* Syr.Hcl. Goth. Arm. | om. BCL. *c.k.* Syr.Pst. Memph. Theb. Æth.
53. απηγαγον] ? ανηγαγον A*.
— αρχιερεα] add. Καιαφαν A. 69. KM. Syr.Hcl. Theb.(Woide.) Arm. praem. Syr.Pst. *Orig.* iv. 387[b]. (vid. Matt. xxvi. 57). | om. BsCDP. rel. Latt. Memph. Theb.(Mingarelli). Goth. Æth.
53 αυτω ABsPX. rel. | προς αυτον C. | αυτον 1. | om. DLΔ. 69. Latt. Æth. *Orig.* iv. 387[c].
— παντες] om. C. | Contra, rel. *Orig.* iv.
— και οἱ πρεσβ. και οἱ γραμμ. BsCPLΔ. 1. 69. rel. Syr.Hcl. Memph. Theb. (Woide.) | και οἱ γραμμ. και οἱ πρεσβ. AK. (και γραμμ. και πρεσβ. D. *Orig.* iv.) Latt. Syr.Pst. Arm. (Æth.) "scribae omnes et principes sacerdotum et seniores" Theb.(Mingar.) ‖ add. συνετειρουν αυτῳ X.
54. απο] om. Δ.
— ηκολουθησεν] -θει 1. 69. G. *c.ff.k.* Syr. Pst. Memph. Theb. (vid. Matt. xxvi. 58. Luc. xxii. 54. Joh. xviii. 15). | Contra, rel. Vulg. *a.* Syr.Hcl. Arm.
— εσω] om. D. 1. *Am.* *a.ff.g*¹*.k.l.* (vid. Matt.) | Contra, rel. Vulg.*Cl.Fuld.* *c.* rel.
— εις την αυλην] τῃ αυλῃ 1.
— συγκαθημενος] καθημενος D.
— ὑπηρετων] ὑπηρερων D*. ‖ add. αυτου 69.
— και θερμ.] om. και D*. 69. *a.c.* Theb.
— προς το φως] om. 1. ‖ om. το *Elz.*

49. impleantur *Cl.* | 53. convenerunt *Cl* | 54. usque intro in *Cl.* | ad ignem et calef. se *Cl.*

A B C D (P) [II]. L X Δ. 1. [33]. 69. EGHKMSUVΓ.

ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ
Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ
‡ ηὕρισκον". 56 πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ'
ρϟ ϛ αὐτοῦ, καὶ ἶσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν. 57 καί τινες
ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, λέγοντες
w Jo. 2:19. c. 15:29. 58 ὅτι Ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι w Ἐγὼ
καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον, καὶ
§ II διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον § οἰκοδομήσω.
59 καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν. 60 καὶ
ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς † μέσον ἐπηρώτησεν τὸν
§ 33 Ἰησοῦν λέγων, Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; § τί οὗτοί σου
καταμαρτυροῦσιν; 61 ὁ δὲ ἐσιώπα, καὶ * οὐκ" ‡ ἀπε-
¶ P κρίνατο οὐδέν". πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα ¶ αὐτὸν
καὶ λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ;
ρϟα α 62 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐγώ εἰμι, καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν

sacerdotes et omne concilium
quaerebant adversus Iesum tes-
timonium ut eum morti trade-
rent, nec inveniebant: 56 multi
enim testimonium falsum dice-
bant adversus eum, et conve-
nientia testimonia non erant.
57 (190, 6.) Et quidam surgentes
falsum testimonium ferebant
adversus eum, dicentes 58 quo-
niam Nos audivimus eum di-
centem. Ego dissolvam tem-
plum hoc manu factum, et per
triduum aliud non manu fac-
tum aedificabo. 59 Et non erat
conveniens testimonium illo-
rum. 60 Et exsurgens summus
sacerdos in medium interroga-
vit Iesum dicens, Non respondes
quicquam ad ea quae tibi obi-
ciuntur ab his? 61 Ille autem
tacebat et nihil respondit. Rur-
sum summus sacerdos interro-
gabat eum et dicit ei, Tu es
Christus, filius benedicti? 62 (191, 1.) Iesus autem dixit illi, Ego

---

55. το συνεδρ.] om. το Δ.
— μαρτυριαν] ψευδομαρτυριαν A. *k.* Theb. (vid. Matt. xxvi. 59). | Contra, rel. *Orig. Int.* iii. 909[d].
— εις το θανατωσαι] ἱνα θανατωσουσιν D. Latt. (vid. Matt.)
— ουκ LΔ.
— ηὑρισκον BDPL(Δ). 1. F(Wtst.) | ‡εὑρισκ. ϛ. AC. rel.
56. εψευδομαρτυρουν] add. (και**) ελεγον D *Gr.*
— μαρτυριαι] add. αυτων 69. *a.* Syr.Pst. Memph. Theb. | Contra, rel.
57. και τινες ABCP. rel. Vulg. rel. (Theb) | και αλλοι D. *a.*(*c*).*ff*.*k*. *Orig. Int.* iii. 909[d]. αλλοι Arm. | αλλοι δε 69.
— κατ' αυτου λεγοντες] και ελεγον κατ' αυτου D. (*c*).(*ff*). | Contra, rel. Vulg. *a.* "et dicebant" tantum *k.*
58. λεγοντος] λεγοντες VΓ. *sic.* | λαλουντος U.
— καταλυσω] καταλυω A. *Orig. Int.* iii. 909[d.f.] | Contra, rel. *Orig.* iv. 200[b].
— τουτον] om. D *Gr.* *k.* | Contra, rel. Vulg. *a.c.d.* rel. *Orig.* iv. 200[c]. *Orig. Int.* iii. ("Dei" *ff*).
— δια τριων ἡμερων] δι' ἡμ. τρ. 1. | Contra, rel. *Orig.*
— αχειροπ. οικοδομησω ABsCPII. rel. Vulg. vv. *Orig.* iv. *Orig. Int.* iii. (ανοικοδ. *Orig.* MS.) | αναστησω αχειροπ. D. *a. c*).*ff*.*k*.
59. ουδε] ουδ' A*. 69. K.
— ιση post ην DL. 1. Vulg. *a.c.ff.* | Contra, A(B)CIIP. rel. vv. *Orig. Int.* (sic fuit *k*). ?ισαι B.
59. ἡ μαρτυρια] αἱ μαρτυριαι B. *Bch. a. d.ff.* | Contra, ACDIIP. rel. Vulg. *c.k.* vv. *Orig. Int.*
60. μεσον] †praem. το ϛ. D. 1s. GsMs Memph. | om. ABCIIPLXΔ. 69. E F *Wtst.* HKSUVΓ. *Orig.* iv. 200[c].
— αποκρινει IIII.
— τι] ὁτι B. | Contra, ACDII. rel. *Orig.* iv. 200[c]. 387[c].
— σου] σοι Γ.
61. ὁ δε BsCIIP. rel. vv. *Orig.* iv. 200[c]. 387[c]. | add. Ιησους A. (vid. Matt. xxvi. 63). | εκεινος δε D. Vulg. *c.ff.k l.*[*a*].
— εσιωπα] εσειγα D. | Contra, rel. *Orig.* iv. *bis.*
— *ουκ" απεκρινατο ουδεν BCL. 33. Memph. (Theb.) (Goth.) Æth. *Orig.* iv. 200[c]. | ‡ουδεν απεκρινατο ϛ. AII PXΔ. 69. rel. Vulg. *c.f.ff.* Syrr. Pst.& Hcl. Arm. *Orig.* iv. 387[c]. [*a.k*]. | ουδεν απεκριθη D.
— παλιν ὁ αρχ.... λεγει αυτῳ] και λεγει αυτῳ ὁ αρχιερευς D. (*ff*).(*k*).[*a.c*]. | Contra, rel. Vulg. vv. (*Orig.* iv. 387[c].) ‖ praem. και 1. 69. ‖ παλιν] add. ουν II. ‖ επηρωτα] -τησεν IIF *Wtst.* *Orig.* iv. | Contra, ABsCDP. rel. ‖ παλιν.. ..αυτον] om. *a.c.* ‖ και λεγει] λεγων 1. | εκ δευτερου και λεγει 69. | εκ δευτ. λεγων *Orig.*
— ὁ χριστος] om. Γ. *k.*
— του ευλογ.] praem. του θεου AK. Vulg. *Cl.* *ff.* Arm. Zoh. *Clem. Int.* 1008. (vid. Matt.) | om. BsCD. rel. *Am. a.c. ff.k.* vv. Arm. MSS. *Orig.* iv. *Orig. Int. Hil.* 912[a]. (h. IIP).
62. Ιησους] add. αποκριθεις D. 1. 69. G. *a.ff.*(*k*). (Arm.) *Clem. Int.* *Orig.* iv. 387[c]. | Contra, ABsCII (ut vid.) L. 33. rel. Vulg. *c.f.* vv.
— ειπεν] λεγει D. *Orig.* iv. (vid. Matt. xxvi. 64). | Contra, ABII. rel. [h. C]. ‖ add. αυτῳ D. 1. 69. G. Vulg. *a.c.f.ff.* Syrr. Pst.& Hcl. Memph. MSS. Arm. Æth. *Orig.* iv. (vid. Matt.) | Contra, AB CII. 33. rel. *k.* Memph. Schw. Theb.
— εγω ειμι] praem. συ ειπας ὁτι 69. Arm. *Orig.* iv. (vid. Matt)
— εκ δεξ. καθημ. BCDLΔ 69. EF *Wtst.* G HKMSUVΓ. Vulg. (*a*).*l.* Goth. *Clem. Int.* *Orig.* iii. 715[a]. *Orig. Int.* iii. 911[a]. | ‡καθημ. εκ δεξ. ϛ. AIIX. 1. 33. *c.f. ff.k.* Syrr. Pst.& Hcl. Memph. Theb. Arm. (Æth.) *Orig.* iv. (vid. Matt.)
— της δυναμεως] add. Dei Vulg. *Cl.* Arm. Usc. (vid. Luc. xxii. 69). ‖ om. της D*.
— και ερχομενον] om. D *Gr.* | Contra, *Orig.* iii. iv.
— μετα] επι 1. 33. G. *a.* Syr. Pst. Theb. (vid. Matt.) | Contra, rel. Vulg. *c.f.ff. k.* Syr. Hcl. (et mg. *Graece*). Memph. rel. *Orig.* iii. iv.
63. διαρρηξας] add. ευθεως *a.* Arm. *Orig.* iv. 387[c]. | praem. Theb. (Woide). | om. MSS. Theb. (ap. Mingarelli). rel. .

---

61. dixit ei *Cl.* | dei benedicti *Cl.*

Vulg. *a. c.* Syrr. P. H. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth.

τοῦ ἀνθρώπου ‡ἐκ δεξιῶν καθήμενον″ τῆς δυνάμεως
ρϟβ καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 63 ὁ
ϛ δὲ ἀρχιερεὺς διαῤῥήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει,
ρϟγ β Τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; 64 ἠκούσατε τῆς
βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέ-
ρϟδ α κριναν αὐτὸν ‡ἔνοχον εἶναι″ θανάτου. 65 καὶ ἤρξαντό
τινες ἐμπτύειν αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν ‡αὐτοῦ τὸ
πρόσωπον″, καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ,
Προφήτευσον· καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν
‡ἔλαβον″.

sum: et videbitis filium hominis a dextris sedentem virtutis et venientem cum nubibus caeli. 63 (192, 6.) Summus autem sacerdos scindens vestimenta sua ait, (193, 2.) Quid adhuc desideramus testes? 64 Audistis blasphemiam: quid vobis videtur? Qui omnes condemnaverunt eum esse reum mortis. 65 (194, 1.) Et coeperunt quidam conspuere eum et velare faciem eius et colaphis eum caedere et dicere ei, Prophetiza: et ministri alapis eum caedebant.

ΜΖ′ ρϟε α

×‖Matt. 26:69-75. ‖Lu. 22:55-62. ‖Jo. 18:17, 18, 25-27.

66 ×Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου ‡κάτω ἐν τῇ αὐλῇ″, ἔρχεται
μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως, 67 καὶ ἰδοῦσα τὸν
Πέτρον θερμαινόμενον, ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει, Καὶ σὺ
μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ ‡ἦσθα του Ἰησοῦ″. 68 ὁ δὲ ἠρ-
νήσατο λέγων, ‡Οὔτε″ οἶδα, ‡οὔτε″ ἐπίσταμαι ‡σὺ τί″

66 (195, 1.) Et cum esset Petrus in atrio deorsum, venit una ex ancillis summi sacerdotis, 67 et cum vidisset Petrum calefacientem se, aspiciens illum ait, Et tu cum Iesu Nazareno eras. 68 At ille negavit dicens, Neque scio neque novi quid dicas.

---

63. *τους χιτωνας*] *τον χιτωνα* S. Syr. Pst. (*τους κιτ.* B**Rl.*)
— *λεγει*] praem. *και* D. *c.ff.k.* (Contra, Vulg. *f.* rel. [*a.*])
— *εχωμεν* 69.
64. *ηκουσατε*] add. *παντες* 1. G. Theb. (Woide). Arm. | Contra, rel. Theb.ap. Mingar.
— *της βλασφημιας* BsCHLΔ. 33*s*. rel. | *την βλασφημιαν* AD. 1. 69. G. (vid. Matt. xxvi. 65). h. X. ‖add. *αυτου* DH. 1. G. Goth. Æth. | add. *του στοματος αυτου* 69. Syrr.(Pst.)&Hcl.mg. Theb. (Woide). Arm. (vid. Luc. xxii. 71). | *non habent* ABsCL. rel. Latt. Memph. Syr.Hcl.txt. ("quam dixit" Theb.ap. Mingar.)
— *φαινεται*] *δοκει* D. (vid. Matt.)
— *οἱ δε παντες* ABsCH. rel. vv. (h. X.) | *παντες δε* D. *c.k.* | *και παντες* 1. 69. *a.f.ff.* ("qui omnes" Vulg.)
— *αυτον*] *αυτω* D*.
— *ενοχον ειναι* BCLΔ. 33. (Syrr.Pst.& Hcl.) Goth. | ‡*ειναι ενοχον* ϛ. AX. 1. rel. (Latt.) (Memph. Theb.) Arm. | om. *ειναι* D. *ff.* [Æth.] (hiat H.)
65. *αυτῳ*] *τῳ προσωπῳ αυτου* D. *a.f.* Syr.Pst. Memph. Theb. Goth. Arm. (vid. Matt. xxvi. 67). | Contra, ABCH. rel. Vulg. *c.ff.k.* Syr.Hcl. Æth.
— *και περικαλ. αυτ. τ. προσωπ.*] om. D. *a.f.* (vid. Matt.) | Contra, rel. Vulg. *c.ff.k.* vv.
— *αυτου το προσωπον* B.*Bch.*CLΔ 33.U. (om. *το* B.*Bch.*) | ‡*το προσωπ. αυτ.* ϛ. AHX. rel. Vulg. *c.ff.k.*
65. *κολαφιζειν*] *εκολαφιζον* D. *a.c.* | Contra, rel. Vulg. *f.*
— *λεγειν*] *ελεγον* D. *c k.* | Contra, rel. Vulg. *f.* (*και λεγειν* ad fin. ver. om. *a*).
— *αυτῳ* post *λεγειν*] om. H. 1. 69. Syr. Pst. Arm.
— *προφητευσον*] add. *νυν* 1. G. | add. *ἡμιν* F *Wtst.* *c.f.k.* | *ἡμιν χριστε* (*νυν χριστε* 69.) *τις εστιν ὁ παισας* (*πενψας* Δ) *σε* X(Δ). 33.(69).U. Syr.Hcl. (Memph.) Theb. Arm. Æth. (vid. Matt. xxvi. 68). ‖*non habent* ABCDHL. rel. Vulg. *ff.* Syr.Pst. Goth.
— *οἱ ὑπηρεται*] om. D. (*και οἱ ὑπηρ.* ad fin. ver. om. Æth.)
— *ελαβον* ABCHLΔKSVΓ. *ελαμβανον* D (ante *αυτον*). 1. 69. G. Syr.Hcl. Memph. | ‡*εβαλλον* ϛ. H. | *εβαλον* X. 33 *sic*. EMU.
66. *και*] om. L. | Contra, *Eus.* D.E. 121[d].
— *κατω* ante *εν τῃ αυλῃ* BCLX. 33. U[2]. Syr.Pst. Arm. Æth. | ‡*post* ϛ. AΔ. 1. rel. Vulg. *f.*(*g*[1]).*k.* Syr.Hcl. Goth. | om. *κατω* DH. 69. *a.c.ff.* Memph. Theb. *Eus.* D.E. (vid. Matt. xxvi. 69).
— *ερχεται*] add. *προς αυτον* D. *a.c f.ff.* (*k*). *Eus.* D.E. | Contra, ABCH. rel. Vulg. vv.
— *των παιδισκων*] *παιδισκη* C. (vid. Matt.) | Contra, rel. *Eus.* D.E.
67. *τον Πετρον*] *αυτον* 1. 69. *c.* Syr.Pst. Arm. *Eus.* D.E. | Contra, rel. Vulg. *a.f.ff.k.* rel.
67. *εμβλεψασα*] *-ψας* Δ. 33. K. (Contra, *Eus.* D.E.)
— *αυτῳ*] post *λεγει* D. *c.ff.* | ante, rel. Vulg. *a.f.k.* Syr.Hcl. Theb.(Mingar.) Goth. Arm. *Eus.* D.E. (utroque loco Syr. Pst. Memph. Theb. (Woide). Æth.)
— *και συ*] om. *και* D *Gr.* | Contra, rel. *Eus.* D.E.
— *μετα του Ναζ. ησθα του Ιησου* BCL. (*μετα του*.... H.) | ‡*μετα του Ναζ. Ιησ. ησθα* ϛ. AX.(1. 69). rel. (*ης* 1. 69). | *μετα του Ιησ. του Ναζορηνου ησθα* D. Latt. Syrr.(Pst.)&Hcl. Goth. Arm. Æth. | *μετα Ιησου του Ναζωραιου ης* *Eus.* D.E. | *μετα του Ιησ. του Ναζωραιου ησθα* Δ. | *ησθα μετα Ιησ. του Ναζ.* 33. Memph. Theb.
68. *ηρνησατο*] add. *αυτον* M.
— *ουτε οιδα* BDL. Vulg. *c.f.* Memph. Theb. *Eus.* D.E. 121[d]. | ‡*ουκ οιδα* ϛ. ACX. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. (vid. Matt. xxvi. 70. Luc. xxii. 57). | hiat. H.
— *ουτε επιστ.* BC(D)LΔ. 1. 69. EGHSV. Vulg. *c.f.* *Eus.* D.E. (*ηπισσαμαι* D*). | ‡*ουδε επιστ.* ϛ. AX. rel. *a.* | *ουκ επιστ.* H. Goth. | om. *k.* Syr.Pst. (vid. Matt. et Luc.)
— *συ τι* BCLΔ.1.33.U. | ‡*τι συ* ϛ. AH X. rel. Goth. Arm. *Eus.* D.E. ‖om. *συ* D. Latt. (vid. Matt.)

---

62. sedentem a dextris virtutis dei *Cl.*

A B C D (II). (L) X Δ. 1. 33. 69. EGHKMSUVΓ. — ρϛ͞ϛ α

69. αὐτον εἶπεν τοῖς παρ.

¶ II

72. καὶ [εὐθὺς] — ρϛ͞ζ β

— φων. δίς

λέγεις. καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον, καὶ ἀλέκ-
τωρ ἐφώνησεν. 69 Καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν
πάλιν ἤρξατο λέγειν τοῖς ‡παρεστῶσιν″ ὅτι Οὗτος ἐξ
αὐτῶν ἐστιν. 70 ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. καὶ μετὰ μικρὸν
πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ, Ἀληθῶς ἐξ
αὐτῶν ¶ εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ†. 71 ὁ δὲ ἤρξατο
ἀναθεματίζειν καὶ ‡ὀμνύναι″ ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρω-
πον τοῦτον ὃν λέγετε. 72 καὶ *εὐθὺς″ ἐκ δευτέρου
ἀλέκτωρ ἐφώνησεν, καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος ‡τὸ
ῥῆμα ὡς″ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα
‡δὶς φωνῆσαι″, ‡τρίς με ἀπαρνήσῃ″. καὶ ἐπιβαλὼν
ἔκλαιεν.

(196, 1.) Et exiit foras ante atrium, et gallus cantavit. 69 Rursus autem cum vidisset illum ancilla, coepit dicere circumstantibus quia hic ex illis est. 70 At ille iterum negavit. Et post pusillum rursus qui adstabant dicebant Petro, Vere ex illis es: nam et Galilaeus es. 71 Ille autem coepit anathematizare et iurare quia Nescio hominem istum quem dicitis. 72 Et statim iterum gallus cantavit: (197, 2.) et recordatus est Petrus verbi quod dixerat ei Iesus, Prius quam gallus cantet bis, ter me negabis: et coepit flere.

XV. — ρϛ͞η β

y ‖ Matt. 27: 1. ρϛ͞θ
‖ Lu. 23: 1. α
‖ Jo. 18: 28.

56 1 yΚαὶ ‡εὐθὺς″ †πρωῒ συμβούλιον ποιήσαντες
οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων,
καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, δήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπή-

1 (198, 2.) Et confestim mane consilium facientes summi sacerdotes cum senioribus et scribis et universo concilio, (199, 1.) vincientes Iesum duxe-

68. και εξηλ.] om. και D *Gr.* (Contra, *Eus.* D.E.)
— εξω εις το προαυλιον ABsCII. rel. | εξω εις την προσαυλην D. | εις την εξω αυλην 1 *sic.* Arm. | εις την εξω προαυλην 69. | εις την εξω προαυλιν *Eus.* D.E.(Gaisford). εις το εξω προαυλιον *Eus.*MS.
— και αλεκτωρ εφωνησεν ACDIIX. 33. rel. Vulg. *a.f.ff.k.* Syrr.Pst.&Hel. Theb. (ap. Mingar.) Goth. Arm. Æth. *Eus.* D.E. | om. BL. *c.* Memph. (vid. Matt.) (ante και εξηλθ. Theb.ap.Woide.)
69. παλιν ηρξατο λεγειν AIIX. 33. rel. (*a.c*). Syr.Hel. Goth. (om. παλιν M. *f*). | ηρξατο παλιν λεγειν CLΔ. | ειπεν tantum B. Memph. Theb. Æth. | (παλιν δε ειδουσα αυτον ἡ παιδισκη ὁ δε παλιν ηρνησατο και ηρξατο λεγειν D. om. postea ver. 70 ὁ δε παλιν ηρνειτο). | παλιν δε ιδουσα αυτον ἡ παιδισκη ηρξ. λεγ. Vulg. (*k*). (Syr.Pst.) Arm. *Eus.* D.E. 121d).
— τοις] αυτοις 1.
— παρεστωσιν BCIILΔK. *Eus.* D.E. | ‡παρεστηκοσιν ϛ. AD. rel.
— ὑτι οὑτος ABsCII. rel. Vulg. *fk.* Vulg. Syr.Hel. (Memph. Theb.) Goth. | ὑτι και αυτος D. ὁτι και οὑτος 69. *a.c.ff.* Syr.Pst. Arm. Æth. | οὑτος tantum *Eus.* D.E.
70. ηρνειτο ABsCIIL. 33. rel. Syr.Hel. Memph.MS. Arm. | ηρνησατο XΔ. 1. 69. F *Wtst.*GM.(et D. ver. 69. vid. supra). Latt. Syr.Hel. Memph.W.&Schw. Theb. Goth. *Eus.* D.E. 121d. (vid. Matt. xxvi. 72).
70. παρεστωτες ABCII. rel. *Eus.* D.E. | παρεστηκοτες D. | περιεστωτες 1. G.
— ελεγον] ειπον L. (vid. Matt. xxvi. 73). | Contra, rel. *Eus.* D.E.
— τῳ Πετρῳ] om. D. *a.* | Contra, rel. *Eus.* D.E.
— αληθως] add. και συ M. (*a*). Arm. (vid. Matt.)
— και γαρ Γαλ. ει] om. *a.* Goth.
— Γαλ. ει] †add. και ἡ λαλια σου ὁμοιαζει ϛ. AX. rel. (om. ἡ Δ). Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. (Æth.) | add. και ἡ λαλια σου δηλον σε ὁμοιαζει 33. *sic.* (litterae ομ supra ras.) vid. Matt. xxvi. 73. | *non habent* BCDL. 1. Vulg. *a.c.ff.g*1*.k.* Memph. Theb. *Eus.* D.E.
71. ομνυναι BLXEHSUVΓ (‡ομνυειν ϛ. AC. rel. *Eus.* D.E. 121d). Vulg. *c.f.k.* rel. | λεγειν D. (*a*). | add. και λεγειν Arm.
— τουτον] om. D *Gr.*K. Goth.ut vid. | Contra, rel. *Eus.* D.E.
72. και ευθυς B.*Btly.*L. (κ. ευθεως B.*Bch.* D. 69. G. *Eus.* D.E. 121d). Latt. Syr. Pst. Arm. Æth. (vid. Matt. xxvi. 74). | *om. ευθυς ϛ. ACX. rel. Syr.Hel. Memph. Theb. Goth.
— εκ δευτερου] om. L. *c.* (vid. Matt.) | Contra, rel. *Eus.* D.E.
— ανεμνησθη] αναμνησθεις 1. 69. G.
— το ρημα ὡς ABCLΔ. 33. Memph. Theb. Goth. | το ρημα ὁ DXEF *Wtst.* GHKSUVΓ. Latt. Syr.Hel.mg. | ‡του ρηματος οὑ ϛ. 69. M. | (του ρηματος του Ιησου ειποντος ὁτι κτλ. 1. Syrr. Pst.&Hel.txt. Arm.MSS. Æth.)
72. αυτῳ] om. D *Gr.*
— ὁ Ιησους] Ιησουν D*.
— ὁτι πριν αλ.....τρις με απαρν.] om. D. *a.*
— δις φωνησαι BC**ut vid.* *k.* Memph. Theb. | ‡φων. δις ϛ. AC²L. rel. Vulg. Syrr.(Pst.)&Hel. Goth. ‖ om. δις Δ. (? C*). *c.ff.g*1*.l.* Æth. "ter" Arm.
— τρις με απαρν. BCLΔ. Vulg. *c.ff.k.* (Syr.Pst.) Memph. Theb. Æth. | ‡απαρν. με τρις ϛ. AX. rel. Syr.Hel. Goth. Arm. (vid. Luc. xxii. 61). | (αρνηση C*ut vid.)
— και επιβαλων εκλαιεν] και ηρξατο κλαιειν D. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Theb. Goth. Arm. | Contra, MSS. Memph. (om. και 1). | et flevit Æth.
— επιβαλων] επιλαβων Δ.
— εκλαιεν] εκλαυσεν C. (vid. Matt. xxvi. 75. et Luc. xxii 62).
1. ευθυς BCLΔ. (‡ευθεως ϛ. ADX. rel.) Vulg. *ff.k.* Theb. vv. | om. *a.c.* Theb. Æth.
— πρωι] †praem. επι το ϛ. AX. rel. (Goth.) Arm. | om. BCDL. Vulg. *a. ff.k.l.* Memph. Theb. *Orig.* iv. 387d. [*a.* Æth.]
— ποιησαντες ABsXΔ. 1. 33. rel. Vulg. Memph. Goth. Arm. | εποιησαν (et add. και *ante* δησαντες) D. *a.c.ff.k.*

72. gallus iterum *Cl.*

Vulg. *a. c.* Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.
σ α
¶ L σα
z ‖Matt. 27:11-31. δ
‖Lu. 23: 2-25.
Jo. 18:33.
4. ἐπηρώτησεν
σβ β
6. ὃν παρῃτοῦντο
σγ δ
8. ἀναβοήσας
σδ α

νεγκαν καὶ παρέδωκαν †Πιλάτῳ.¶ 2 z καὶ ἐπηρώτησεν
αὐτὸν ὁ Πιλᾶτος, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ‡αὐτῷ λέγει″, Σὺ λέγεις. 3 καὶ κα-
τηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά· 4 ὁ δὲ Πιλᾶτος
πάλιν ‡ἐπηρώτα″ αὐτὸν λέγων, Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν;
ἴδε πόσα σου ‡κατηγοροῦσιν″· 5 ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι
οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πιλᾶτον. 6 Κατὰ
δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον, ὅνπερ ᾐτοῦντο.
7 ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν ‡στασιασ-
τῶν″ δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιή-
κεισαν. 8 καὶ ‡ἀναβὰς″ ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι
καθὼς ἀεὶ ἐποίει αὐτοῖς. 9 ὁ δὲ Πιλᾶτος ἀπεκρίθη
αὐτοῖς λέγων, Θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν
Ἰουδαίων; 10 ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρα-
δεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς. 11 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς
ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον, ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν

runt et tradiderunt Pilato. 2 (200, 1.) Et interrogavit eum Pilatus,
Tu es rex Iudaeorum? At ille respondens ait illi, Tu dicis.
3 (201, 4.) Et accusabant eum summi sacerdotes in multis.
4 Pilatus autem rursum interrogavit eum dicens, Non respondis quicquam? vide in quantis te accusant.
5 Iesus autem amplius nihil respondit, ita ut miraretur Pilatus.
6 (202, 2.) Per diem autem festum dimittere solebat illis unum ex vinctis quemcumque petissent.
7 (203, 4.) Erat autem qui dicebatur Barabbas, qui cum seditiosis erat vinctus, qui in seditione fecerat homicidium.
8 Et cum ascendisset turba, coepit rogare sicut semper faciebat illis.
9 Pilatus autem respondit eis et dixit, Vultis dimittam vobis regem Iudaeorum?
10 Sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum summi sacerdotes.
11 (204, 1.) Pontifices autem concitaverunt turbam ut magis Barab-

Syrr.Pst.(&Hel.) Theb. Æth. *Orig.* iv. | ἑτοιμασαντες CL.

1. πρεσβ. και γραμμ. AB(D). rel. vv. (Theb.ap.Woide). (*Orig.* iv.) | γραμμ. και πρεσβ. C. Theb.ap.Mingar. (add. των ante γραμμ. D. Memph. Theb. *Orig.* iv.)
— απηνεγκαν ABsLX(*ut vid.*)Δ. 33. rel. (Memph. Theb.) Arm | απηγαγον CD. 1. G. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Æth. *Orig.* iv. (vid. Matt. xxvii. 2). ‖add. εις την αυλην D. *a.c.ff.k.* *Orig.* iv. | Contra, rel. Vulg. vv.
— παρεδωκαν] add. αυτον 69.
— Πιλατῳ] †praem. τῳ ς. A. rel. | om. BCDLΔ. 1. *Orig.* iv. (h. X).
2. επιρωτησαν Δ*. (-σεν Δ²).
— Πιλατος] add. λεγων 69. *c.k.* (vid. Luc. xxiii. 3). | Contra, Vulg. *a.f.* rel.
— ὁ δε] και D. *a.*
— αυτῳ λεγει B.*Btly.Blc.*D *Gr.* 1ᵀ. Memph. (Arm.) αυτῳ .... C(? λεγει) | λεγει αυτῳ 1ᴿ. V. Vulg. | αυτῳ λεγων B.*Bch.* ("respondit dicens" Theb.ap. Mingar. "res. ei dicens" ap.Woide). | αυτῳ ειπεν C.ap.Wtst. | ‡ειπεν αυτῳ ς. AX *ut vid.* rel. *d.* Syrr.Pst.&Hel. Goth. Æth. -[*a.c.ff.k*].
3. κατηγορουν] -ρουσιν D *Gr.* (Contra, *Orig.* iv. 387ᵈ).
— αυτου] αυτω 69.
— πολλα] add. αυτος δε ουδεν απεκρινατο Δ. 33. 69. U. *a.c.* Syr.Hel. Theb. (ap.Mingar.) Arm. Æth. *Orig.* iv. (vid. Luc. xxiii. 9. et Matt. xxvii. 12). | non habent ABCDX (e spat.). rel. Vulg. *ff.k.* Syr.Pst. Memph. Theb.(ap. Woide). Goth.
4. παλιν ante επηρ. ABsXΔ. 1. 33. rel. Vulg. *a.c.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb.(ap.Woide). Goth. Arm. | post αυτον CD. *k.* Theb.(ap.Mingar.) Æth. | ante Πιλατος *ff.* | om. U.
— επηρωτα B. 33. 69. U. *a.k.* Syr.Hel. mg. | ‡επηρωτησεν ς. ACDX. rel. Vulg. *c.ff.* Syrr.Pst.&Hel.txt. rel.
— ουδεν] om. B*Rl.*
— ιδε] ιδοι (? -ου) Δ.
— κατηγορουσιν BCD. 1. Latt. Memph. Æth. *Orig. Int.* iii. 917ᵉ. | ‡καταμαρτυρουσιν ς. AX. rel. Syrr.Pst.&Hel. Theb. Goth. Arm. (vid. Matt. xxvii. 13).
5. απεκριθη] -νατο 1. 69. G.
6. ἑορτην] praem. την D.
— απελυεν] ειωθει ὁ ἡγεμων απολυειν 69. (vid. Matt. xxvii. 15). "solebat dimittere" Vulg. *a* (*c*).*ff.l.* "consueverat dimittere" *k.* (Syr.Pst.) | (αυτοις] -τους V.
— ὁνπερ ῃτουντο B²*Rl.*CX. 1. 33. rel. | ὁν παρῃτουντο AB**Rl.* (ὁν.περῃτ. Δ.) | ὁν ῃτουντο 1. | ὁν αν ῃτ. D. 69. G. | (ητουτο E*).
7. ην δε] add. τοτε 69. Theb.ap.Woide. (Contra, ap.Mingar.) (mox Βαβαρραβας Δ).
— στασιαστων B.*Btly.Blc.*CD. 1. 69. K. Theb. CTACIAZE (στασιωτων B.*Bch.*) | ‡συστασιαστων ς. AX. rel.
— φονον] post πεποιηκεισαν D. Vulg. *c.k.* Theb. | Contra, rel. *a.* Memph. rel.
7. πεποιηκεισαν ABsD. rel. | επεποιηκεισαν C*(fort.)F *Wtst.* | πεποιηκασαν Γ.
8. αναβας BD. Vulg. *a.c.ff.l.* Memph. Theb. Goth. (om. *k*). | ‡αναβοησας ς. ACX. rel. Syrr.Pst.&Hel. (Arm.) utr.q.Æth. ‖add. ὁλος D. *a.*(*k*). Goth.
— αιτεισθαι] add. αυτον D. *k.*
— καθως αει] om. αει Δ. | sicut consueverat per diem festum *c.* quot faciebat in singulis diebus festis *k.* | Contra, MSS. vv.
9. απεκριθη] -νατο 33. | αποκριθεις D. *a.ff.* (et mox λεγει). | Contra, Vulg. *c.k.* rel.
— αυτοις λεγων] om. λεγων M. | λεγει αυτοις D.
— ὑμιν] om. D. *ff.*
10. εγινωσκεν BsCXΔ. 33. rel. | επεγεινωσκεν AK. | ῃδει D. 1. 69. (vid. Matt. xxvii. 18).
— παραδεδωκεισαν BsC. 33. rel. Vulg. *d.* | παρεδωκεισαν AXΔ(E)GV. | παρεδωκαν D *Gr.* 1. 69. H. *a.c.ff.* (vid. Matt. xxvii. 18). tradebant *k.*
— οἱ αρχιερεις] om. B. 1. (*k*). Memph. (vid. Matt.) | Contra, ACD. rel. vv.
11. ανεσεισαν ABsC. rel. Vulg. Syrr.Pst. &Hel. Memph. Goth. Æth. | επεισαν D. *a.c.ff.k.* Theb. Arm. (vid. Matt. xxvii. 20).
— τον οχλον] τῳ οχλῳ D* *Gr.*
— τον Βαρ.] om. τον D.

4. respondes *Cl.* | 6. solebat dimittere *Cl.*

A B C D [P]. [L] X Δ. 1. 33. 69. E[F]GHKMSUVΓ.
12. ποιήσω [ὃν λέγετε]
14. κακὸν ἐποίησεν;
— ἔκραζον
¶ a
§ F
18. ὁ βασιλεὺς
§ P

σε α ἀπολύσῃ αὐτοῖς. 12 ὁ δὲ Πιλᾶτος ‡πάλιν ἀποκριθεὶς"
‡ἔλεγεν" αὐτοῖς, Τί οὖν [θέλετε] ποιήσω † *τὸν" βα-
σιλέα τῶν Ἰουδαίων; 13 οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν, Σταύ-
ρωσον αὐτόν. 14 ὁ δὲ Πιλᾶτος ἔλεγεν αὐτοῖς, Τί γὰρ
‡ἐποίησεν κακὸν"; οἱ δὲ ‡περισσῶς" ἔκραξαν, Σταύ-
σϛ α ρωσον αὐτόν. 15 ὁ δὲ Πιλᾶτος ¶ βουλόμενος τῷ ὄχλῳ
τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραβ-
βᾶν· § καὶ παρέδωκεν τὸν Ἰησοῦν, φραγελλώσας ἵνα
σταυρωθῇ.
σζ δ 57 16 Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς
αὐλῆς, ὅ ἐστιν πραιτώριον, καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην
τὴν σπεῖραν, 17 καὶ ‡ἐνδιδύσκουσιν" αὐτὸν πορφύραν,
καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφα-
νον, 18 καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν, Χαῖρε βα-
σιλεῦ τῶν Ἰουδαίων· 19 καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν
κεφαλὴν καλάμῳ, καὶ ἐνέπτυον § αὐτῷ, καὶ τιθέντες
ση ϛ τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. 20 καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν
αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν καὶ ἐνέδυσαν

ban dimitteret eis. 12 (205, 1.) Pi-
latus autem iterum respondens
ait illis, Quid ergo vultis fa-
ciam regi Iudaeorum? 13 At
illi iterum clamaverunt, Cru-
cifige eum. 14 Pilatus vero di-
cebat eis, Quid enim mali fecit?
At illi magis clamabant, Cru-
cifige eum. 15 (206, 1.) Pilatus
autem volens populo satisfacere
dimisit illis Barabban, et tradi-
dit Iesum flagellis caesum ut
crucifigeretur.

16 (207, 4.) Milites autem du-
xerunt eum in atrium praetorii,
et convocant totam cohortem,
17 et induunt eum purpura, et
inponunt ei plectentes spineam
coronam, 18 et coeperunt salu-
tare eum, Have rex Iudaeorum:
19 et percutiebant caput eius
harundine et conspuebant eum,
et ponentes genua adorabant
eum. 20 (208, 6.) Et postquam
inluserunt ei, exuerunt illum
purpura et induerunt eum ves-

11. μαλλον] om. Theb. Arm. Æth.
— απολυσει XHΓ.
12. παλιν αποκριθεις BC. 33. Vulg.(c).l. Syr.Hcl. (Theb.) Goth. Æth. | ‡αποκρ. παλιν ϛ. AX. rel. (a). Arm. | om. Syr.Pst. | om. παλιν DΓ. ff.k. Memph.
— ελεγεν BC. Syr.Hcl. | λεγει Γ. Vulg. ff. | ‡ειπεν ϛ. AD. rel. (a).k. Syr.Pst. Goth. [c].
— θελετε ADX. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt. xxvii. 21). | om. BCΔ. 1. 33. 69. Memph. Theb. (vid. Matt. xxvii. 22).
— ποιησω] †add. ὁν λεγετε ϛ. CXΔ. 33. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Æth. | add. λεγετε B. | om. AD. 1. 69. Latt. Theb. Arm.
— τον βασιλεα ABCΔ. 1. 69. Arm. | *om. τον ϛ. X. rel. Goth. | τῳ βασιλει D. (om. τῳ D*).
13. παλιν] om. a.c.ff. | Contra, Vulg. k. rel.
— εκραξαν ABsC. rel. Syr.Pst. vv. (ante παλιν D). | εκραζον 1. 69. G. Syr.Hcl. Arm. (vid. Matt. xxvii. 23).
— σταυρωσον] praem. λεγοντες ADKM. a.c.ff. Theb.(ap.Woide). Æth. (vid. Matt.) | praem. αναοειομενοι ὑπο των αρχιερεων και ελεγον 69. G. Syr.Hcl. mg. (Arm. sed om. και ελεγ.) | non addunt BCXΔ. 1. 33. rel. Vulg. k. Syrr.Pst.&Hcl.(txt.) Memph. Theb. (ap.Mingar.) Goth.
14. εποιησεν κακον BCΔ. | ‡κακον εποιησεν ϛ. ADX. rel. vv. (vid. Matt. xxvii. 23).
— περισσως ABCDΔ. 1. 33. 69. GHKM. | ‡περισσοτερως ϛ. X. rel.
— εκραξαν BCX. 33. rel. (εκραζαν Δ ap Rettig.) Syr.Hcl. Goth. Æth. | εκραζον AD. 1. 69. GKM. Vulg. a.c. ff.k. Syr.Pst. Arm. (vid. Matt.)
15. Πιλατος] add. ελεγεν αυτοις 69*. (vid. ver. 14).
— βουλομενος τῳ οχλῳ το ἱκανον ποιησαι A(B)XΔ. 1. 33. 69. rel. (ποιειν B). Vulg. a.c. Syr.Hcl. Goth. Arm. Æth. | βουλ. ποιησαι το ἱκ. τῳ οχλῳ C. Syr. Pst. Memph. Theb. | om. D. ff.k. (vid. Matt. xxvii. 26. Luc. xxiii. 24, 25).
— και παρεδ. ACX. rel. Vulg. a.c. Syrr. Pst.&Hcl. Arm. Æth. | παρεδ. δε B. Memph. | (τον δε Ιησ. φραγελλ. παρεδ. D. Theb. φλαγελλ. D*).
16. αυτον] τον Ιησουν C³. c.
— εσω της αυλης ABsC*X. 33. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Goth. Æth. | εσω εις την αυλην D. 1. 69. Prag. g². Memph. Arm. (vid. cap. xiv. 54). | εις την αυλην C³M. Vulg. c.ff.l. (om. k). | εξω της αυλ. Δ. ‖ add. του Καιαφα M.
— πραιτωριον] praem. το U. (ὁ εστιν πραιτωριον] "praetorii" Vulg. c.ff.l. Memph. (Æth.) "in praetorium" k. "praetorium" g². | Contra, MSS. Syrr. Pst.&Hcl. Theb. Goth. "ubi erat praet." Arm.
16. συγκαλουσιν] καλουσιν D Gr.
17. ενδιδυσκουσιν BC(D)Δ. 1. 69. F. (ενδυδισκ. D). | ‡ενδυουσιν ϛ. AX. rel.
— πορφυραν] praem. χλαμυδα κοκκινην και 69. Syr.Hier. Arm. (eadem om. και pro πορφ. Theb.) vid. Matt. xxvii. 28.
— περιτιθεασιν ABsC. rel. | περιτιθουσιν 69. | επιτιθεασιν D. Vulg. c.ff.k. (vid. Matt. xxvii. 29).
— πλεξαντες] om. D.
— ακανθινον στεφανον] στεφανον εξ ακανθων 1. k.
18. ηρξαντο] ηρξατο E*.
— ασπαζεσθαι] post αυτον Δ.
— αυτον] add. και λεγειν C². 33. U. (c). Arm. add. λεγοντες M. | Contra, ABC*D. rel. vv.
— βασιλευ BDX. 1. MSsV. (vid. Matt. xxvii. 29). | ὁ βασιλευς ACΔ. 33. 69. EFGHKUΓ. (vid. Joh. xix. 3).
— των] αυτων 69*.
19. αυτου την κεφαλην ABs. rel. vv. | την κεφ. αυτ. C. Vulg. | (αυτον καλαμῳ εις την κεφαλην D. c.ff.k. (Theb.))
— και ενεπτυον αυτῳ] om. U. ‖ ενεπτυσαν C*ut vid.(corr.²).

14. dicebat illis Cl.

Vulg. (*a*). *c*. Syrr. P. H. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth.
§ L

σθ α αὐτὸν τὰ ἱμάτια τὰ ἴδια· § καὶ ἐξάγουσιν αὐτόν, ἵνα
‡ σταυρώσουσιν″ αὐτόν. 21 καὶ ἀγγαρεύουσιν παρ-
άγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον ἐρχόμενον ‡ἀπὸ″ ἀγροῦ,
τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν
σταυρὸν αὐτοῦ.

a ‖ Matt. 27:33-56. ‖ Lu. 23:26, etc. ‖ Jo. 19:18, etc.

σι α 22 a Καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ *[τὸν]″ Γολγοθὰ τό-
πον, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον, Κρανίου τόπος. 23 καὶ
σια δ ἐδίδουν αὐτῷ † ἐσμυρνισμένον οἶνον· ‡ ὃς δὲ″ οὐκ
ἔλαβεν.

22. *μεθερμηνευόμενος*
23. *ὁ δὲ*

σιβ α 58 24 καὶ ‡ σταυροῦσιν″ αὐτὸν * καὶ″ ‡ διαμερίζονται″
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτά, τίς τί
σιγ ι ἄρῃ. 25 ἦν δὲ ὥρα τρίτη, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.
σιδ α 26 καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη,
Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. 27 καὶ σὺν αὐτῷ σταυ-
σιε α ροῦσιν δύο λῃστάς, ἕνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύ-
σιϛ η μων αὐτοῦ. 28 [καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα,
σιζ ϛ b Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη.] 29 Καὶ οἱ παραπορευό-
μενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς

b Es. 53:12.

timentis suis, et educunt illum ut crucifigerent eum. 21 (209, 1.) Et augariaverunt praetereuntem quempiam, Simonem Cyreneum, venientem de villa, patrem Alexandri et Rufi, ut tolleret crucem eius.

22 (210, 1.) Et perducunt illum in Golgotha locum, quod est interpretatum calvariae locus. 23 (211, 4.) Et dabant ei bibere murratum vinum, et non accepit.

24 (212, 1.) Et crucifigentes eum diviserunt vestimenta eius, mittentes sortem super eis, quis quid tolleret. 25 (213, 10.) Erat autem hora tertia et crucifixerunt eum. 26 (214, 1.) Et erat titulus causae eius inscriptus, Rex Iudaeorum. 27 (215, 1.) Et cum eo crucifigunt duo latrones, unum a dextris et alium a sinistris eius. 28 (216, 8.) Et adimpleta est scriptura quae dicit, Et cum iniquis reputatus est. 29 (217, 6.) Et praetereuntes blasphemabant eum, moventes ca-

19. *και τιθ. τα γον. προσεκ αυτ.*] om. D. *k*. | *bis* G. (*προσεκυνουσιν* 2°).
20. *και ὁτε*] om. *και* 69.
— *ενεπαιξαν αυτῳ*] om. D.
— *πορφυραν*] *χλαμυδα* 1. (vid. Matt. xxvii. 31). | praem. *την χλαμυδα και* 69. Syr.Hier. (Theb.) Arm.
— *τα ιδια* APX. 1. 33. 69. rel. | *αυτου* BCΔ. (vid. Matt.) | om. D *Gr*.
— *και εξαγ. αυτ. ἱνα σταυρ. αυτ.*] om. Syr.Hel.
— *εξαγουσιν* BCDP. rel. Vulg. *k*. rel. | *αγουσιν* A. (*c.ff*).
— *ἱνα σταυρ. αυτ.*] om. B. | *ὡστε σταυρωσαι* (om. *αυτον*) 1.
— *σταυρωσουσιν* ACDPLΔ. 33. | ‡ *-σωσιν* ϛ. X. rel.
— *αυτον*] om. D. 1. *ff.k*. | Contra, ACP. rel. Vulg. *c*. vv.
21. *εγγαρ*. B**Rl*.
— *παραγοντα τινα Σιμ.*] *τον Σιμ. παραγ. τον* D. (*ff*). | Contra, rel. Vulg. (*c.k*). ‖ *τινα* post *Σιμωνα* 1. (*c*).
— *απο* Bs.*Btly*.DX. 1. | ‡ *απ'* ϛ. ACP. rel. | (*ακρου* A).
— *ἱνα αρῃ τ. στ. αυτ.*] om. M*. | (*αρει* H).
22. *φερουσιν* ABCP. 33. rel. *k*. | *αγουσιν* D. 69. Vulg. *c.ff.l*. vv. ut vid.
— *επι*] *εις* 69. (vid. Matt. xxvii. 33. Joh. xix. 17). ‖ add. *τον* BC²LΔ. 33. 69. F. | *om. ϛ. AC*DPX. 1. rel.
— *Γολγοθα* ABCDPX. 1. 33. 69. EsII Ss. vv. | *-θαν* LΔFGKMUVΓ.
22. *τοπον*] ante *Γολγ*. D. (om. *c*).
— *μεθερμηνευομενον* CDPLΔ. rel. | *-νος* AB.
23. *εδιδον* E.
— *αυτῳ*] † add. *πιειν* ϛ. AC²(D)P. rel. Vulg. *c.ff.k*. Syrr.Pst.&Hel. Theb. Goth. Æth. (vid. Matt. xxvii. 34). *πειν* D. | om. BC*LΔ. Memph. Arm.
— *ὁς δε* B. 33. Γ* *ut vid*. (‡ *ὁ δε* ϛ. ACP. rel.) vv. | *και* D. 1. Vulg. *c.ff.k*. vid. Matt. ("sed" Æth.) ‖ add. *γευσαμενος* 1. G. (vid. Matt.)
24. *σταυρουσιν αυτον και* B(L. om. *και*). *c.ff.k*. Memph. Theb. Arm. Æth. | ‡ *σταυρωσαντες αυτον* ϛ. et *om. *και* ϛ. ACDP. rel. Vulg. (Syrr.Pst.& Hel. *ut vid*.) Goth. (vid. Matt. xxvii. 35).
— *διαμεριζονται* ABCDLXΔ. 1. 33. EFGHKMSUV. | *διεμεριζοντο* 69. | *δ..μεριζον....* P ap.Knittel. | ‡ *διεμεριζον* ϛ. Γs.
— *βαλλοντες*] *βαλοντες* LKMV. Arm.
— *τις τι αρῃ*] om. D. *ff*.(ap.Blan.)*k*. (vid. Matt.) | Contra, rel. Vulg. *c*. vv. | (*αρει* XH).
25. *δε*] om. F. Memph.MSS.
— *ὡρα τριτη* BsC³DPXΔ. rel. vv. (*ὡρα* · γ̄ D). | *τριτῃ ὡρα* AC*K. | "hora sexta" Syr.Hel.mg. Æth. (vid. Joh. xix. 14).
— *και εστ.*] *ὁτε εστ*. 69.
— *εσταυρωσαν*] *εφυλασσον* D. *ff.k*. (confer *ετηρουν* Matt. xxvii. 36). | Contra, rel. Vulg. *c*. rel.
26. *και ην ἡ*] *ην δε* D. *k*. (Theb.) vid. Luc. xxiii. 38. (*ἡ δε* D. e corr.) | Contra, rel. Vulg. *c.ff*. (om. *ἡ* Δ).
— *ὁ βασ.*] praem. *οὑτος εστιν* D. (Syr. Hel.) Goth. (vid. Matt. xxvii. 37. et Luc.) | praem. Jesus *c*.
— *Ιουδαιων*] add. *οὑτος* 33.
27. *συν αυτῳ*] om. Δ.
— *σταυρουσιν* ACP. rel. Vulg. vv. | *εσταυρωσαν* B. *c.d.ff.k*. Goth. (vid. Luc. xxiii. 33. Joh. xix. 18). | *συνσταυρουσιν* Δ. | *σταυρουνται* D(seq. β̄ *ληϛται**). vid. Matt. xxvii. 38.
— *δεξιων*] add. "nomine Zoathan." *c*, et add. "nomine Chammatha" post *ευων. αυτου*.
— *αυτου*] om. DC³. 1. *c.ff.k*. (Contra, Vulg. rel)
28. om. ver. ABCDXΔ(cum obel.)(M cum ast.) *k*. Theb. (vid. Matt. xxvii. 28). | Contra, PL. 1. 33. 69. rel. Vulg. *c.ff.g*¹. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Arm. Æth. *Eus*. in Canone. vid. Luc. xxii. 37. quo ut videtur spectat *Orig*. i. 420ᶜ.
— *λεγουσα*] add. *το* V.
— *γραφη*] *φωνη* H.
29. *παραπορευομενοι*] *παραγοντες* D *Gr*. *Eus*. D.E. 498ᵈ. | Contra, ABsCP. rel.

27. duos *Cl*. | 28. impleta *Cl*.

A B C D (P). L X Δ. 1. 33. 69. E(F)GHKMSUVΓ.

αὐτῶν καὶ λέγοντες, Οὐά, ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ
‡ οἰκοδομῶν † τρισὶν ἡμέραις″, 30 σῶσον σεαυτὸν ‡ κα-
σιη β ταβὰς″ ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 31 ὁμοίως † καὶ οἱ ἀρχιερεῖς
ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων
ἔλεγον, Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι·
32. [τοῦ] Ἰσρ. 32 ὁ χριστὸς ὁ βασιλεὺς † Ἰσραὴλ καταβάτω νῦν ἀπὸ
σιθ β τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν. καὶ οἱ
¶ Theb. σκ β συνεσταυρωμένοι αὐτῷ ¶ ὠνείδιζον αὐτόν. 33 ‡ καὶ γενο-
μένης″ ὥρας ἕκτης σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν
σκα ἕως ὥρας ‡ ἐνάτης″. 34 καὶ ‡ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ″ ἐβόησεν
34. τῇ ὥρᾳ τῇ ἐν. ς. c Psa. 22(21):1. ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ †, c Ἐλωΐ Ἐλωΐ, ‡ λαμὰ″ ‡ σα-
βαχθανεί″; ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον, Ὁ θεός μου ὁ
θεός μου, εἰς τί ‡ ἐγκατέλιπές με″; 35 καὶ τινὲς τῶν
παρεστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον, ‡ Ἴδε″, Ἠλίαν φω-
¶ P σκβ β νεῖ.¶ 36 δραμὼν δέ ‡ τις″ [καὶ] γεμίσας σπόγγον ὄξους,

pita sua et dicentes, Va qui
destruit templum et in tribus
diebus aedificat: 30 salvum fac
temet ipsum descendens de
cruce. 31 (218, 2.) Similiter et
summi sacerdotes ludentes ad
alterutrum cum scribis dice-
bant, Alios salvos fecit, se ip-
sum non potest salvum facere.
32 Christus rex Israhel descen-
dat nunc de cruce, ut videamus
et credamus. (219, 2.) Et qui cum
eo crucifixi erant convicia ban-
tur ei. 33 (220, 2.) Et facta hora
sexta tenebrae factae sunt per
totam terram usque in horam
nonam. 34 (221, 6.) Et hora nona
exclamavit Iesus voce magna
dicens, Heloi heloi lama sabac-
thani, quod est interpretatum
Deus meus Deus meus, ut quid
dereliquisti me? 35 Et quidam
de circumstantibus audientes
dicebant, Ecce Heliam vocat.
36 (222, 2.) Currens autem unus
et implens spongiam aceto cir-

29. αυτων] om. D k. | Contra, rel. Eus. D.E.
— ουα St. Elz. ABCDPL²X. 1. 33. 69. E FsGHKMSsUVsΓ. Vulg. c.ff. vv. | ουαι ed. Mill. Eus. D.E. | om. L*Δ Gr.
— οικοδομων] ante τρισ. ἡμερ. BDL. c.k. Syr.Pst. Memph. Theb. | ‡post ἡμερ. ς. ACPX. rel. Vulg. ff. Syr.Hcl. Goth. Arm. Æth. Eus. D.E. (vid. Matt. xxvii. 40). ||add. αυτον Eus. D.E.
— τρισιν] †praem. εν ς. BXΔ. rel. Vulg. d.ff. Eus. D.E. (vid. Matt.) | om. ACD Gr.PV. c. Theb. (triduo k).
30. καταβας BD Gr.LΔ. Vulg. k. Memph. | ‡και καταβα ς. AC. rel. c.d.ff. Syrr.Pst.&Hcl. (Theb. om. και). Goth. Arm. Æth. | και καταβηθι P. 1. Eus. D.E. 498ᵈ. (vid. Matt. xxvii. 40).
31. ὁμοιως] om. D. c.ff.k. | Contra, rel. Vulg. Eus. D.E. ||†add. δε ς. BsC³. 33. M². Theb. (vid. Matt. xxvii. 41). | om. AC*DPLXΔ 1. 69. EFGHKM*SUVΓ. Vulg. c.ff.k.l. Syrr.(Pst.)&Hcl. Memph. Goth. Arm. Eus. D.E. [Æth.]
— προς αλληλους] om. 69. c.k. (vid. Matt.) | εις αλλ. D. Eus. D.E.
32. Ισραηλ] †praem. του ς. ACP. rel. Memph. Theb. Eus. D.E. | om. BDLΔ. 1. 69. K (vid. Matt. xxvii. 42).
— καταβατω νυν] καταβα L. | Contra, Eus. D.E.
— πιστευσωμεν] add. αυτῳ C³DP. 1. 69. FGHMV(add.¹)Γ. c.ff.k.l. Syr.Pst. Theb. Arm. Æth. Eus. D.E. (vid. Matt.) | om. ABC*LXΔ. 33. EKSsUV*. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Goth.

32. αυτῳ] om. D. ||praem. συν BL. (vid. Matt.) | om. ACP(ut vid. e spat.)XΔ. rel.
— αυτον] αυτῳ 1.
33. και γενομενης BDLΔ. 1. 33. 69 GMS. Vulg. c.ff. Syr.Pst. Memph. Goth. [Syr.Hcl.] | ‡γενομενης δε ς. ACP. rel. Arm. Æth. Orig. Int. iii. 56ᵉ. Eus. D.E. 492ᵇ.
— εκτης] εξα εκτης Δ. (sexta Lat.) | Γ̄ D* ap. Wtst., sed ap. Kipling duplex Γ̄ i.e. ἑκτης.
— εφ' ὁλην την γην] εφ' ὁλης της γης D. Eus. D.E. 492ᵇ. | Contra, ABsCP. rel.
— ενατης ACPLΔ. 1. 33. 69. EFGHK MUV. Eus. D.E. | ‡εννατης ς. Bs SsΓ. (h. X. θ̄ D).
34. τῃ εν. ὡρᾳ BD Gr.L. 1. 69. F. c. Syr. Pst. Goth. Æth. Eus. D.E. | ‡τῃ ὡρᾳ τῃ εν. ς. ACPX sic. Δ. 33. rel. Vulg. d.ff. Syr.Hcl. Memph. Arm. ||ενατῃ MSS. qui habent ενατης ver. 33. et D. | ‡εννατῃ ς. BsX sic. SsΓ.
— εβοησεν ABsCP. rel. Eus. D.E. | ανεβοησεν M. | εφωνησεν D.
— ὁ Ιησους] om. D. k. | Contra, rel. Eus. D.E.
— μεγαλῃ] †add. λεγων ς. ACP. rel. Vulg. c. Syr.Pst. Goth. Arm. (Æth.) vid. Matt. xxvii. 46. | om. BDL. ff.k. Memph.
— ελωι ελωι ABCP. rel. Vulg. ff.(g¹.l). Syr.Hcl. Memph. Goth. Æth. (Heloi heloi Am. Prag. g¹.l). | ηλει ηλει D. (c). Arm. Eus. D.E. ("Il, il," Syr.Pst.) vid. Matt. xxvii. 46.

34. λαμα BD. 1. Am. ff. Arm. Eus. D.E. | λεμα CLΔ. c.g².l. (Memph.) | λιμα APX. 33. 69. KMUΓ. Syr.Hcl. Goth. | λειμα EFGHSV. | ‡λαμμα ς. Vulg. Cl. Æth. (lemono Syr.Pst.)
— σαβαχθανει C. 1. GH. | ‡σαβαχθανι ς. LΔ. 33. 69. rel. Vulg. c.(g²). Memph. Arm. Æth. (Syrr.Pst.&Hcl. habent hanc vel priorem lectionem). | σαβαχ.... PX. | σιβακθανει A. Goth. | ζαβαφθανει B. | ζαφθανει D. | (lazapmathani ff ap. Sabat. lamasapthani ff ap. Blan.)
— μου 1°] om. AΔ. 1. 69. EFGKΓ. Eus. D.E. (vid. Just. Tr. 99). | Contra, BC DP. 33. rel. vv. Iren. 38. Graece (qui hunc locum potius quam Matt. spectat).
— ὁ θεος μου 2°] om. B. Iren. 38. Gr. | Contra, ACDP. rel. vv. Eus. D.E. Iren. 38 Lat.
— με post εγκατ. B(D)L. Vulg. ff. Memph. Iren. 38. Gr. Eus. D.E. | ‡ante ς. AC. rel. Goth. (vid. Matt.)
— εγκατελιπες ABCΔ. rel. | εγκατελιπας 33. | εγκατελειπες LEG. | εγκατελειπας K. | ωνειδισας με D Gr. (c i). (hiant PX).
35. και τινες ... ακουσαντες] om. Δ.
— παρεστηκοτων CLΔ. 1. 69. rel. (παρε... P. παρεσ.... X). | παρεστωτων D. 33. U. | ἑστηκοτων B. | εκει ἑστηκοτων A. (vid. Matt. xxvii. 47). circumstantibus Vulg. c. ||παρεστ. ακουσαντες] ακουσαντων Eus. D.E.
— ακουσαντες] om. C.

29. Vah qui destruis templum dei Cl. | reaedificas Cl. | 31. illudentes Cl. | 34. Eloi Eloi lamma Cl.

Vulg. *c.* Syrr. P. H. Memph.(Theb.) σκγ Goth. Arm. Æth. *α*

περιθεὶς † καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτὸν λέγων, ″Ἄφετε,
ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλίας καθελεῖν αὐτόν. 37 ὁ δὲ
Ἰησοῦς ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν.

σκδ β

59 38 Καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς
δύο ‡ ἀπ'″ ἄνωθεν ἕως κάτω. 39 ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ¶
ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὕτως [κράξας]
ἐξέπνευσεν, εἶπεν, Ἀληθῶς ‡ οὗτος ὁ ἄνθρωπος″ υἱὸς
ἦν θεοῦ. 40 ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν
θεωροῦσαι, ἐν αἷς [ἦν] καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ
Μαρία [ἡ] † Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ ‡ Ἰωσῆτος″
μήτηρ καὶ Σαλώμη, 41 αἳ [καὶ] ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλι-
λαίᾳ ἠκολούθουν αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι
πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.

¶ F σκε β

39. υἱὸς θεοῦ ἦν σκϛ ϛ

40. [καὶ] Μαρία ἡ Μαγδ.

41. [αἳ] καὶ ὅτε

ΜΗ′ σκζ

b‖Matt. 27:57-61. *a* ‖Lu. 23:50-55. ‖Jo. 19:38-42.

42. πρὸ σάβ.

60 42 b Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρα-
σκευή, ὅ ἐστιν ‡ πρὸς σάββατον″, 43 ‡ ἐλθὼν″ Ἰωσὴφ

eumponensque calamo potum dabat ei dicens, Sinite videamus si veniat Helias ad deponendum eum. 37 (223, 1.) Iesus autem emissa voce magna exspiravit.

38 (224, 2.) Et velum templi scissum est in duo a sursum usque deorsum. 39 (225, 2.) Videns autem centurio qui ex adverso stabat quia sic clamans exspirasset ait, Vere homo hic filius dei erat. 40 (226, 6.) Erant autem et mulieres de longe aspicientes, inter quas et Maria Magdalene, et Maria Iacobi minoris et Ioseph mater, et Salome, 41 et cum esset in Galilaea sequebantur eum et ministrabant ei, et aliae multae quae simul eum eo ascenderant Hierosolymam.

42 (227, 1.) Et cum iam sero esset factum, quia erat parasceve, quod est ante sabbatum, 43 venit Ioseph ab Arimathia

35. ιδε BLΔ. 1. 33. 69. FU. | ‡ ιδου ϛ. AP. rel. (hiat X). | om. D. *Tol.* Syr. Pst. *c.* *Eus.* D.E. (Contra, Vulg. *ff*. Syr.Hcl.) | ὁτι C. Arm. (vid. Matt.) | ὁτι ιδου K.
— φωνει] add. οὑτος D. *c.ff.* (vid. Matt.) | Contra, rel. Vulg.
36. δραμων δε] και δραμων D. 1. *c.ff.* (Æth.) | Contra, rel. Vulg. ‖ δραμων .... γεμισας] και δραμοντες εγεμισαν 69.
— τις BLΔ. Æth. | ‡ εἱς ϛ. ACD. rel. Vulg. *c.ff.* Goth. (vid. Matt. xxvii. 48). vv. aucc.
— και ACDΔ. rel. Vulg. Syr.Pst. Goth. Arm. Æth. | om. BL. *c.ff.* Syr.Hcl. Memph.
— γεμισας] πλησας D. (vid. Matt.) *tunc* σφογγον D.
— περιθεις] περιθεντες 69. | επιθεις D. ‖ praem. και 1. 69. (om. seq. τε). V. (*ff*). vid. Matt. ‖ † add. τε ϛ. ACXV. rel. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. | om. BDL. 1(vid. supra). 33. 69(supra). Memph. Goth.
— εποτιζεν αυτον λεγων] om. D *Gr.* | Ctra., rel. | εποτιζον αυτον λεγοντες 69.
— αφετε] αφες D. 1. 69. V. *c.i*(ap.Gb.). Arm.Zoh. (vid. Matt. xxvii. 49). | Contra, rel. Vulg. *i*(ap.Blan.). Arm.Usc. rel. [*ff*].
— καθελειν] praem. σωσον (i.e. -σων) και 69.
38. δυο] add. μερη D. *c.*
— απ' BDLX(ut vid.). 69. | ‡ απο ϛ. AC. rel.
— κατωθεν 69*.

39. εξ εναντιας αυτου ABsC. rel. (Vulg.) *c.ff.* Syr.Hcl. rel. | αυτῳ tantum 1. Syr.Pst. | εκι D. *i*(Gb.). *Orig. Int.* iii. 928f. | om. Arm. *i*(Blan.).
— ὁτι οὑτως κραξας ACXΔ. 1. 33. 69. rel. Vulg. *c.ff.* vv. *Orig. Int.* iii. 928a. | om. οὑτως Memph. Arm. (οὑτος K). | om. κραξας BL. Memph. | quia sic exclamavit (om. εξεπν.) *k.* | οὑτως αυτον κραξαντα και D.
— ειπεν] om. D.
— οὑτος ὁ ανθρωπος BDLΔ. 33. Vulg. *Cl.* *c.ff.* Syr.Pst. Memph. Goth. Æth. *Orig. Int.* iii. | ‡ ὁ ανθρ. οὑτος ϛ. ACX. rel. *Am.* Syr.Hcl. Arm. (vid. Luc. xxiii. 47).
— υἱος ην θεου AC. 1. 33. 69(του θ.). rel. *c.ff.* Syrr.Pst.&Hcl. Arm. *Orig. Int.* iii. 928a.b.d. | υἱος θεου ην BLΔΓ. Vulg. Æth. (? Memph.) vid. Matt. xxvii. 54. | θεου υἱος ην D. *k.* | h. X.
40. ησαν δε] add. εκει C. (vid. Matt. xxvii. 55).
— εν αἱς ην και] om. Syr.Pst. Æth.
— ην ACD. rel. Vulg. *Cl.* *c.ff.* vv. (vid. Matt. xxvii. 56). | om. BL. *Am.* *Tol.* *Prag.* (h. X).
— και 2°] om. C²D. 1. 33. 69. GUΓ. Vulg. *Cl.* Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. (vid. Matt.) | Contra, ABsC*LΔ. rel. *Am.* *Tol.* (vid. Syr.Pst.&Æth. supra. h. X).
— Μαρια 1° ADLXΔ. 33. rel. Memph. | Μαριαμ BC. 1. ‖ om. seq. ἡ D.
— Μαρια ἡ 2°] om. ἡ DL. 33. 69. F* *Wst.* Arm. | Contra, ABsCXsΔ. 1. rel. (vid. Matt.)

40. Ιακ.] † praem. του ϛ. AXs. rel. (vid. Matt.) | om. B. *Btly.* CDLΔ. 1. 33. 69. KU. Arm.
— Ιωσητος BD*Gr.*L(Δ). 33. 69. Memph. (praem. ἡ B). Ιωσηβτος Δ*. | Ιωσηπος 1. | ‡ Ιωση ϛ. AC. rel. Syrr.Pst. &Hcl. Goth. Arm. (vid. Matt.) | Joseph Vulg. *c.d.ff.l.* Æth. (h. X).
41. αἱ ab init. BsDX. 1. 33. 69. rel. *c.ff.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. | om. ACLΔ. Vulg. *l.* Goth.
— και 1°] om. BX*Tf.* 33. *c.ff.* Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. | Contra, ACDLX *ut vid.* Δ. 1. 69. rel. Vulg. Syr.Hcl. Goth.
— ηκολουθουν] -θησαν D.
— και διηκονουν αυτῳ] om. CDΔ. (δι' ὁμοιοτελευτον ut vid.) | Contra, ABLX. rel. vv. (vid. Luc. viii. 3).
— αλλαι] αἱτεραι A.
— αἱ συναναβ.] om. αἱ L.
42. ηδη] om. Syr.Pst. Æth.
— γεναμενης Δ.
— επει] επειδη A.
— προς σαββατον AB(²*Rl*)LEGUVΓ. | ‡ προσαββατον ϛ. B**Rl.*CΔ. 1. 33. 69. rel. (h. X). | πριν σαββατον D. ante sabbatum Vulg. *ff.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. (ut vid.) "primus sabbatorum" Goth. "tempore initii sabbati" Æth. ("quod est parascene sabbati" *c*).
43. ελθων ABCLΔ. 1. 33. 69. KMUΓ. Memph. Goth. Arm. (h. X). | ‡ ηλθεν ϛ. D. rel. Vulg. *c.ff.* Syrr.Pst.& Hcl. Æth. (vid. Matt. xxvii. 57).

38. a summo usque *Cl.* | 39. hic homo *Cl.* | 40. inter quas erat Maria *Cl.* | Salomae *Am.*

A B C D.
L X Δ.
1. 33. 69.
EG(H)KMSUVΓ.

ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτής, ὃς καὶ αὐτὸς
ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, τολμήσας
εἰσῆλθεν πρὸς * τὸν″ Πιλᾶτον καὶ ᾐτήσατο τὸ σῶμα
¶ H τοῦ Ἰησοῦ. ¶ 44 ὁ δὲ Πιλᾶτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη
τέθνηκεν, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα, ἐπη-
44. εἰ πάλαι ἀπέθ. ρώτησεν αὐτὸν εἰ ‡ ἤδη″ ἀπέθανεν· 45 καὶ γνοὺς ἀπὸ
τοῦ κεντυρίωνος ἐδωρήσατο τὸ ‡ πτῶμα″ τῷ Ἰωσήφ.
σκη/α 46 καὶ ἀγοράσας σινδόνα, † καθελὼν αὐτὸν ἐνείλησεν
τῇ σινδόνι, καὶ ‡ ἔθηκεν″ αὐτὸν ἐν μνημείῳ ὃ ἦν λε-
λατομημένον ἐκ πέτρας, καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ
σκθ/ϛ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. 47 ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ
καὶ Μαρία * ἡ″ ‡ Ἰωσῆτος″ ἐθεώρουν ποῦ ‡ τέθειται.″

nobilis decurio, qui et ipse erat expectans regnum dei, et audacter introiit ad Pilatum et petit corpus Iesu. 44 Pilatus autem mirabatur si iam obisset, et accersito centurione interrogavit eum si iam mortuus esset. 45 Et cum cognovisset a centurione, donavit corpus Ioseph. 46 (228, 1.) Ioseph autem mercatus sindonem et deponens eum involvit sindone, et posuit eum in monumento quod erat excisum de petra, et advolvit lapidem ad ostium monumenti. 47 (229, 6.) Maria autem Magdalene et Maria Ioseph aspiciebant ubi poneretur.

XVI. σλ/η

c ‖ Matt. 28:1-10.
‖ Lu. 24:1-12.
‖ Jo. 20:1, etc.

61 1 c Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ
Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ [τοῦ] Ἰακώβου καὶ Σαλώμη
ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν.

1 (230, 8.) Et cum transisset sabbatum, Maria Magdalene et Maria Iacobi et Salome emerunt aromata, ut venientes ungerent eum. 2 (231, 1.) Et valde

43. ὁ απο] om. ὁ D. | tunc Αριμαθιας D. Vulg. *c.ff.*
— ευσχημων] add. ὁς L.
— και αυτος] post ην D. *c.ff.* (Contra, Vulg.)
— τολμησας] om. Syr.Hier.
— εισηλθεν] ηλθεν D.
— τον ante Πιλ. BLΔ. 33. | *om. ϛ. ACD. rel. (h. X).
— σωμα] πτωμα D *Gr.* Æth.
44. εθαυμασεν] -ζεν D. Vulg. *c.*
— τεθνηκεν] εἰ τεθνηκει D.
— αυτον] om. 1.
— ηδη 2° BD. Vulg. *c.ff*(ap.Blan.).*l.* Syr.Hier. Memph. Goth. Arm. Æth. (vid. supra). | ‡παλαι ϛ. ACLX *ut vid.* rel. Syrr.Pst.&Hcl. | (επηρ. αυτ. και ειπεν απεθ. Δ*Gr.*).
— απεθανεν] τεθνηκει D(vid. supra). | Contra, rel.
45. απο] παρα D. 1. (h. X). | om. απο του κεντ. Syr.Pst. | om. ver. *ff.*
— κεντουριωνος D.
— πτωμα BD*Gr.*L. Æth. | ‡σωμα ϛ. AC. rel. Vulg. *c.* Memph. ‖ add. αυτου D. Syr.Pst. | add. Jesu *c.* Memph.
— Ιωσηφ] Ιωση B.
46. και 1° ABsCL. rel. Memph. Goth. Æth. | ὁ δε Ιωσηφ D. Vulg. *c.l.* Syrr. (Pst.)&Hcl. Syr.Hier. Arm.
— σινδονα] †add. και ϛ. AC. rel. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. Æth. | om. BDL. (*c*). Memph.
— καθελων] λαβων D.

46. ενειλ. τ. σινδ. κ. κατεθ. αυτ.] om. Δ. (ενειλυσε 69).
— τη σινδονι] praem. εν 1. *ff.* | εις την σινδονα D.
— εθηκεν BC²DL. 1. 33. 69. | ‡κατεθηκεν ϛ. C*X. rel. | καθηκεν A. | κατεθηκαν K.
— αυτον 2°] αυτο AM. (om. Arm.)
— μνημειω ACD. rel. | μνηματι B.*Btly. Blc.* (vid. Luc. xxiii. 53). μνηματιω B. *Bch.* | praem. τω D.
— εκ πετρας] εκ της πετρας D. 1. | εν τη πετρα 69.
— προσεκλισεν] προσκυλισας D. 1. (vid. Matt. xxvii. 60).
— επι] εις Δ.
— ad fin.] add. και απηλθεν D.(sic, sed om. και) 1. G. (vid. Matt.)
47. Μαρια 1°] Μαριαμ 1. 33.
— ἡ Μαγδ.] om. ἡ D.
— Μαρια ἡ 2° ABCΔ. 1[R]. 33. G. | *om. ἡ ϛ. DL. rel. (h. X. Μαριαμ 1Wtst.)
— Ιωσητος BLΔ. 1. (69). *k.* Memph. | ‡Ιωση ϛ. CX. 33. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. | Ιωσηφ A. Vulg. *l.* Æth. | Ιακωβου D. *ff.* | Ιακωβου και Ιωσητος μητηρ. 69. Syr.Hier. | Jacobi et Joseph. *c.* (Arm. Ιωσητος). | et Maria Jacobi et Maria Joseph *g*².
— εθεωρουν] εθεασαντο D. *c.ff.* (vid. Luc. xxiii. 55). | Contra, Vulg.
— που] τον τοπον ὁπου D. *c.ff.* Arm. (vid. cap. xvi. 6). | Contra, Vulg. rel.
— τιθειται ABCD(L). 33. 69. Vulg. *c.ff.* Arm. (τε. θυτα *sic* Δ. hiat X). τεθηται L. | ‡τιθεται ϛ. 1. E. rel.
1. διαγ. τ. σαββ..... και Σαλωμη] om. D.
— του σαββ.] om. του C². 33. | Contra, ABsC*LM. rel.
— Μαρια 1°] praem. ἡ L. | Μαριαμ 33. (sic bis 1).
— ἡ (post Μαρια 2°) om. L. 1. 69. E. | Contra, rel. Goth.
— του] om. CX. 1. 69. EGMUVΓ. (vid. cap. xv. 40). | Contra, ABsLΔ. 33. rel. | (pro Ιακωβου, Josephi Arm.)
— ηγορασαν] praem. πορευθεισαι D. (*k*). Syr.Hier. Arm. (habent id. post σαββατου *c.ff*).
— ελθουσαι] om. D. *c.ff.* (Contra, Vulg. rel.)
— αυτον] τον Ιησουν 69. KM. Vulg. *Cl.* (Contra, *Am.* rel.) | αυτον ante αλειψ. D. *c.ff.*
2. λιαν] om. D. *c.* Syr.Pst. Arm. | Contra, rel. Vulg. *g*¹. Syr.Hcl. rel. *Dion. Alex.* (ap. Routh. iii. 225, 227). *Eus.* D.E. 493ª.
— μια B. 1. | τη μια LΔ. 33. Memph. *Eus.* D.E. | μιας D. | ‡της μιας ϛ. AC. rel. *Dion. Alex.* (227).
— των σαββατων BL. 33. 69. K. *Eus.* D.E. | *om. των ϛ. AC. rel. *Dion Alex.* (227). | σαββατου D. *c.* (Contra, Vulg. *g*¹).

43. introivit *Cl.* | petiit *Cl.*
1. Salomae *Am.* | ungerent Jesum *Cl.*

Vulg.[a**].c. Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.
2. [τῇ] μιᾷ
– [τῶν] σαββ.
3. ἐκ τ. θύρ.
5. ἐλθοῦσαι
§ a**

σλα/α 2 καὶ λίαν πρωὶ ‡μιᾷ" *τῶν" σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ
μνημεῖον ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. 3 καὶ ἔλεγον πρὸς
ἑαυτάς, Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ‡ἀπὸ" τῆς θύρας
τοῦ μνημείου; 4 καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι
‡ἀνακεκύλισται" ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. 5 καὶ
εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον εἶδον νεανίσκον καθή-
μενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημένον στολὴν λευκήν·
σλβ/β καὶ ἐξεθαμβήθησαν. 6 ὁ δὲ λέγει αὐταῖς, Μὴ ἐκθαμ-
βεῖσθε. Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυ-
ρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ τόπος ὅπου
ἔθηκαν αὐτόν. 7 ‡ἀλλα" ὑπάγετε, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ, ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς § τὴν Γα-
σλγ/β λιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. 8 καὶ
ἐξελθοῦσαι † ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχεν ‡γὰρ"
αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις· καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον·
ἐφοβοῦντο γάρ.

KATA MAPKON.

mane una sabbatorum veniunt ad monumentum, orto iam sole, 3 et dicebant ad invicem, Quis revolvet nobis lapidem ab ostio monumenti? 4 Et respicientes vident revolutum lapidem: erat quippe magnus valde. 5 Et introeuntes in monumento viderunt iuvenem sedentem in dextris, coopertum stola candida, et obstupuerunt. 6 (232, 2.) Qui dicit illis, Nolite expavescere: Iesum quaeritis Nazarenum crucifixum: surrexit, non est hic: ecce locus ubi posuerunt eum. 7 Sed ite dicite discipulis eius et Petro, quia praecedit vos in Galilaeam: ibi eum videbitis, sicut dixit vobis. 8 (233, 2.) At illae exeuntes fugerunt de monumento: invaserat enim eas tremor et pavor, et nemini quicquam dixerunt: timebant enim.

2. ερχονται] ante πρωι D (c). | Contra, rel. Vulg. g^1. *Dion. Alex.* (227). *Eus.* D.E.
— μνημειον] μνημα C*(corr.³). | Contra, *Dion. Alex.* *Eus.* D.E. ‖ add. ετι 1. K. *Eus.* D.E. | Contra, rel. *Dion. Alex.* (227).
— ανατειλαντος] ανατελλοντος D. c. | Contra, rel. Vulg. g^1. *Dion. Alex.* (225, 227, 228). *Eus.* D.E. et ad Mar. iv. 266.
3. ἑαυτας] ἑαυτους D. | Contra, rel. *Eus.* D.E. 493ᵃ. (αυτας L*).
— αποκυλισει] αποκαλυψει D*. (Contra, rel. *Eus.* D.E.) | *post* ἡμιν habent D. *c.ff.* | Contra, Vulg. rel. *Eus.*
— απο CD. 69. Vulg. *c.ff.l.* *Eus.* D.E. (vid. Luc. xxiv. 2). | ‡εκ ς. ABsL. rel. (vid. Joh. xx. 1).
4. Sic in D. ην γαρ μεγας σφοδρα· και ερχονται και εὑρισκουσιν αποκεκυλισμενον τον λιθον *c.ff.* Syr.Hier. sic etiam (sed αυτον αποκεκαλισμενον) *Eus.* D.E. (vid. et Luc. xxiv. 2). | Contra, rel. Vulg. vv. | "subito autem ad horam tertiam tenebrae factae sunt per totum orbem terrae, et descenderunt de caelis angeli, et surgent in claritate vivi dei simul ascenderunt cum eo; et continuo lux facta est. Tunc illae accesserunt ad monimentum et vident revolutum lapidem; fuit enim" etc. *k.*
— ανακεκυλισται BL. (revolutum Vulg. *c.ff.*). | ‡αποκεκυλισται ς. AC. rel. (vid. et Matt. xxviii. 2. et Luc. xxiv. 2).
4. λιθος] add. a monumento Arm.
5. εισελθουσαι ACD. rel. (vid. Luc. xxiv. 3). | ελθουσαι B.
— νεανισκον] ante ειδον D. | Contra, rel.
— εν τ. δεξ.] om. Syr.Hier.
— εξεθαμβηθησαν] εθανβησαν D.
6. ὁ δε] και D. *c.ff.* ("qui" Vulg.) | Contra, rel.
— αυταις] αυτοις D. ‖ add. ὁ αγγελος D. *ff.* (vid. Matt. xxviii. 5).
— εκθαμβεισθε] φοβεισθαι (-θε) D. *Eus.* ad Mar. i. 255. (vid. Matt.) | Contra, rel. *Eus.* ad Mar. iv. 266.
— Ιησουν] praem. τον D. | Contra, rel. *Eus.* bis.
— τον Ναζαρηνον ABsC. rel. *Eus.* ad Mar. i. iv. | τον Ναρωραιον LΔ. | τον Ναζωρηνον 69. | om. D. (vid. Matt.)
— ιδε ὁ τοπος·] ειδετε εκει (add. τον²) τοπον αυτου D. *c.ff.* (vid. et Matt. xxviii. 6). | Contra, rel.
7. αλλα ACDLΔ. 33. GK. | ‡αλλ' ς. BsX. rel.
— ειπατε] praem. και C*(*ut vid.*)D. 33. Goth. | Contra, ABsC²(h. X). rel. vv.
— ὁτι] add. ηγερθη απο των νεκρων, και ιδου 1. (vid. Matt. xxviii. 7).
— προαγει] ὑπαγει C. | ιδου προαγω D.
— αυτον] με D.
7. ειπεν] ειρηκα D. *a**.ff.* (Contra, Vulg. *c*). | ειρηκεν Δ.
8. ab init. Et quum audivissent Syrr.Pst. &Hcl.mg. Arm.
— εξελθουσαι] †add. ταχυ ς. E. | om. ABCDLX(ut vid. e spat.)Δ. 1. 33. 69. F *Wtst.*GKMSUVΓ. Vulg. *a**.c.ff.* Syrr. Pst.&Hcl. Syr.Hier. Memph. Goth. Arm. Æth.
— γαρ post ειχεν BD. Vulg. *a**.c.ff.k.l.* Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. | ‡δε ς. AC. rel. Syr.Hcl. Goth. (h. X).
— τρομος] φοβος D. (vid. Matt. xxviii. 8).
— ειπον] ειπαν D

Post ver. 9. subscriptio KATA MAPKON in secundâ columnâ paginae legitur in Cod. B (columnâ tertiâ vacuâ relictâ), et in paginâ sequente incipit Evangelium Lucae. In codicibus *antiquis* versionis Armenae subscriptionem ευαγγελιον κατα Μαρκον *hic* legitur: et tunc sive omittunt partem hujus evangelii reliquam, sive cum novo titulo ευαγγ. κ. Μαρκ. habent notatam.

Marcum ipsum hic finem imposuisse Evangelio suo testantur e scriptoribus antiquis nonnulli. *Eusebius* haec habet, κατὰ τὸν Μάρκον μετὰ τὴν ἀνάστασιν οὐ λέγεται ὤφθαι τοῖς μαθηταῖς,

4. viderunt *Cl.* | 5. monumentum *Cl.*

ACD. LXΔ. 1. 33. 69. EG[H]KMSUVΓ.
d ‖ Jo. 20:9, etc.
e Lu. 8:2.
9. ἀφ' ἧς

9 d Ἀναστὰς δὲ πρωῒ πρώτῃ σαββάτου ἐφάνη πρῶ-
τον e Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, ‡ παρ' ἧς″ ἐκβεβλήκει
ἑπτὰ δαιμόνια. 10 ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλεν τοῖς
μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσιν καὶ κλαίουσιν.
11 κἀκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς
ἠπίστησαν.

f Lu. 24:13, etc.
¶ Goth.

12 f μετὰ δὲ ταῦτα ¶ δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν
ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν.
13 κἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ
ἐκείνοις ἐπίστευσαν.

14. [δὲ]

14 ὕστερον * δὲ″ ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα
ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισεν τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ

9 Surgens autem mane prima
sabbati apparuit primo Mariae
Magdalene, de qua eiecerat
septem daemonia. 10 Illa vadens
nuntiavit his qui cum eo fue-
rant. lugentibus et flentibus.
11 Et illi audientes quia viveret
et visus esset ab ea, non cre-
diderunt.

12 Post haec autem duobus
ex eis ambulantibus ostensus
est in alia effigie, euntibus in
villam. 13 Et illi euntes nuntia-
verunt ceteris: nec illis credi-
derunt.

14 Novissime recumbentibus
illis undecim apparuit, et ex-
probravit incredulitatem illo-

(quae excitavit ex Eusebio Victor in Commentario in Marcum. tom. ii. p. 208. ed. Matthaei. Mosquae, 1775. vid. et Nov. Test. Matthaei. ii. 269); de quibus recte dicit Griesbachius, "quod scribere non potuisset si pericopam dubiam agnovisset" (Comm. Crit. ii. 200).

Eusebius in *Quaestionibus ad Marinum*, ubi in dubium vocatur πῶς παρὰ μὲν τῷ Ματθαίῳ "ὀψὲ σαββάτων" φαίνεται ἐγηγερμένος ὁ σωτήρ, παρὰ δὲ τῷ Μάρκῳ "πρωῒ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων," haec dicit, τούτου διττὴ ἂν εἴη ἡ λύσις· ὁ μὲν γὰρ τὸ κεφάλαιον αὐτὸ τὴν τοῦτο φάσκουσαν περικοπὴν ἀθετῶν, εἴποι ἂν μὴ ἐν ἅπασιν αὐτὴν φέρεσθαι τοῖς ἀντιγράφοις τοῦ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίου. τὰ γοῦν ἀκριβῆ τῶν ἀντιγράφων τὸ τέλος περιγράφει τῆς κατὰ τὸν Μάρκον ἱστορίας ἐν τοῖς λόγοις τοῦ ὀφθέντος νεανίσκου ταῖς γυναιξί, καὶ εἰρηκότος αὐταῖς, "μὴ φοβεῖσθε, Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνόν·" καὶ τοῖς ἑξῆς, οἷς ἐπιλέγει, "καὶ ἀκούσασαι ἔφυγον, καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον, ἐφοβοῦντο γάρ." ἐν τούτῳ γὰρ σχεδὸν ἐν ἅπασι τοῖς ἀντιγράφοις τοῦ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίου περιγέγραπται τὸ τέλος· τὰ δὲ ἑξῆς σπανίως ἔν τισιν ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσι φερόμενα περιττὰ ἂν εἴη, καὶ μάλιστα εἴπερ ἔχοιεν ἀντιλογίαν τῇ τῶν τῶν λοιπῶν εὐαγγελιστῶν μαρτυρίᾳ· ταῦτα μὲν οὖν εἴποι ἄν τις παραιτούμενος καὶ πάντη ἀναιρῶν περιττὸν ἐρώτημα. ap. Mai. Biblioth. Nova Patr. iv. 255.

Post ver. 8. Eusebium *Canones* suos non apposuisse constat; qui enim in codicibus nonnullis adduntur spurii sunt: inde videtur Ammonium reliquos versus non agnovisse.

Gregorius Nyssenus (seu fortasse Hesychius Hierosolymitanus) dicit "ἐν τοῖς ἀκριβεστέροις ἀντιγράφοις τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον μέχρι τοῦ "ἐφοβοῦντο γάρ," ἔχει τὸ τέλος. (Hom. ii. de Resurrectione).

Victor Antiochenus dicit ὅτι νενόθευνται τὸ παρὰ Μάρκῳ τελευταῖον ἔν τισι φερόμενον.... παρὰ πλείστοις ἀντιγράφοις οὐκ ἦν δὲ ταῦτα τὰ ἐπιφερόμενα ἐν τῷ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίῳ· ὡς νόθα γὰρ ἐνόμισαν αὐτά τινες εἶναι. et postea dicit se pericopam ultimam addidisse ex auctoritate exemplaris Palestini. (vid. N. Test. Gr. Matthaei. ii. 269).

Severus Antiochenus fere eadem habet quae Greg. Nyss.

Hieronymus testatur—"Marci testimonium, quod in raris fertur Evangeliis, omnibus Graeciae libris paene hoc capitulum fine non habentibus" Ad Hedibiam. Quaes. 11. ed. Vallarsi, i. 819. (sed vid. etiam ad. ver. 14).

Vv. 9—20 *non habent* B. *k*(vid. infra). Arm.MSS. versio Araps (in Biblioth.Vat. No. 13). | de L. 1. vid. infra. | leguntur in reliquis ACDXΔ. 33. 69. EF *Wtst.*GHKMSUVΓ. Vulg. *a**.c.ff.g*1.2.*l.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. (vid. infra). Syr.Hier. Memph. Goth. Arm. (in codicibus recentioribus) Æth. (vid. infra). *Iren.* 188. (*Graece* ap. Cramer. Cat. in addendis). *Hipp.* De Charis. (p. 245. et ap. Cotelerium. i. 391). Inde certiores facti sumus hanc pericopam jam in secundo seculo lectam fuisse tanquam hujus evangelii partem: etsi in multis exemplaribus defuerit, nec a Marco ipso conscriptam fuisse putaretur.

Post ver. 8 finem ut vid. imponitur Evangelio in L. et *tunc* additur φερετε (i. e. -ται) που και ταυτα - - - - - ∾· Παντα δε τα παρηγγελμενα τοις περι τον Πετρον συντομως εξηγγιλαν. μετα δε ταυτα και αυτος ὁ Ιησους απο ανατολης και αχρι δυσεως εξαπεστιλεν δι' αυτων το ἱερον και αφθαρτον κηρυγμα της αιωνιου σωτηριας *sic fere k.*(vid. infra). Syr.Hcl. (add. Amen.). In *k.* sic "omnia autem quaecumque praecepta erant et qui cum puero [l. cum Petro] erant breviter exposuerunt. Posthaec et ipse Jhesus adparuit. et ab orientem usque. usque in orientem. misit per illos sanctam et incorruptam (*add.* praedicationis**, nem*?) salutis aeternae. Amen." Codd. Æth. *m.a.* habent, "Et cum perfecissent dicere omnia quae praecepit Petro et suis, et postquam apparuisset iis dominus Jesus ab ortu solis usque ad occasum, dimisit eos ut praedicarent Evangelium sanctum quod non corrumpitur, in salutem aeternam."

Postea habet L. εστην (i. e. -τιν) δε και ταυτα φερομενα μετα το "Εφοβουν-

12. ex his *Cl.* | 14. eorum *Cl.*

Vulg. *a***. *c*.
Syrr. [C.] P. H.
Memph.
(Goth.) Arm. Æth.
§ H
14. ἐγηγ. [ἐκ νεκρῶν]
g Matt. 28: 19.
¶ D*
§ Syr. Crt.

17. λαλησ. [καιναῖς]
18. [καὶ ἐν ταῖς χερσὶν]
h Lu. 24: 50. Act. 1: 9.
19. μὲν [οὖν]
— [Ἰησοῦς]

§ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγηγερ-
μένον οὐκ ἐπίστευσαν.
15 g καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον
ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον ¶ πάσῃ τῇ κτίσει.
16 ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται· ὁ δὲ
ἀπιστήσας κατακριθήσεται. 17 σημεῖα δὲ § τοῖς πι-
στεύσασιν ‡ ἀκολουθήσει ταῦτα″· ἐν τῷ ὀνόματί μου
δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν, γλώσσαις λαλήσουσιν †, 18 * καὶ
ἐν ταῖς χερσὶν″ ὄφεις ἀροῦσιν, κἂν θανάσιμόν τι
πίωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς ‡ βλάψῃ″· ἐπὶ ἀῤῥώστους χεῖρας
ἐπιθήσουσιν, καὶ καλῶς ἕξουσιν.
19 h Ὁ μὲν οὖν κύριος * Ἰησοῦς″, μετὰ τὸ λαλῆσαι

rum et duritiam cordis, quia his qui viderant eum resurrexisse non crediderant.
15 Et dixit eis, Euntes in mundum universum praedicate evangelium omni creaturae.
16 Qui crediderit et baptizatus fuerit salvus erit, qui vero non crediderit condemnabitur.
17 Signa autem eos qui crediderint haec sequentur, in nomine meo daemonia eicient, linguis loquentur novis, 18 serpentes tollent, et si mortiferum quid biberint non eos nocebit, super egrotos manus inponent et bene habebunt.

19 Et dominus quidem postquam locutus est eis, adsumtus

το γαρ," ∾ - - - - - - ∾ Αναστας δε κτλ. ad fin. evangelii.

In Cod. 1. ad summam paginam litteris rubris, ἔν τισι μὲν τῶν ἀντιγράφων, ἕως ὧδε πληροῦται ὁ εὐαγγελιστής· ἕως οὗ καὶ Εὐσέβιος ὁ Παμφίλου ἐκανόνισεν· ἐν πολλοῖς δὲ καὶ ταῦτα φέρεται· et tunc sequitur haec pericopa a reliquo evangelio sejuncta.

9. αναστας δε] in litura C². (C* non liquet.) | om. δε 69. ||add. ὁ Ιησους 69. F 1 *Wtsl* Mmg. *Tol. c.ff g*1.2. Arm. | Contra, Vulg. *a***.
— πρωτη] τη μια *Eus.* ad Mar. i. 255. 256. *bis.* 257. Suppl. ad Mar. 301.
— σαββατου] -των 1. K. Memph. MSS. *Eus.* ad Mar. i. 255. Suppl. 301. | Contra, *Eus.* ad Mar. i. 256. *bis.* 257.
— εφανη πρωτον ACL. rel. | εφανερωσεν πρωτοις D *Gr.* ||πρωτον] om. Arm. *Eus.* 257. (post Μαρια *Eus.* 301).
— Μαρια] Μαριαμ C. | Contra, AD. rel. *Eus.* bis.
— τη Μαγδ.] om. τη D. | Contra, rel. *Eus.* bis.
— παρ' ἡς C*DL. 33. | ‡ αφ' ἡς ς. A C³X. rel. *Eus.* bis. (vid. Luc. viii. 2). de qua Vulg. *c*.
10. εκεινη] add. δε C*(ut vid.) *c.ff.* Arm. | om. AC²D. rel. Vulg. at illa *g*².
— πορευθεισα] απελθουσα K.
— τοις] praem. αυτοις D.
— γενομενοις] γινομ. 69.
— μετ' αυτου γενομενοις πενθουσιν και κλαιουσιν] illis qui lugebant et flebant cum ipsa Syr. Hier. (Arm.)
11. κακεινοι AC³D*X. rel. Vulg. Syrr. Pst. & Hcl. Goth. Arm. Æth. | εκεινοι δε C*D²*ut vid.* Memph. | εκεινοι LU. | at illi *c.ff.*
11. εθεαθη] post ὑπ' αυτης Δ.
— ηπιστησαν] και ουκ επιστευσαν αυτη (αυτῳ*) D.
12. μετα] praem. και D*.
— περιπατουσιν] om. 1.
13. εκεινοις] -νοι L. *ff.* Arm. Zoh. (Contra, MSS.)
14. ὑστερον δε AD. 1. *c.g*¹. Syrr. Pst. & Hcl.* Memph. (Æth.) | *om. δε ς. CL. rel. Vulg. Arm.
— αυτοις] om. L.
— εγηγερμενον] om. X. ||add. εκ νεκρων AC*XΔ. 1. 33. 69. Syr. Hcl. Arm. | om. C³DL. rel. Vulg. *c.ff.* Syr. Pst. Memph. Æth.
— ad fin.] add. "Et illi satisfaciebant dicentes, Saeculum istud iniquitatis substantia ("sub satana" in uno cod.) est, quae non sinit per immundos spiritus veram Dei apprehendi virtutem: idcirco jam nunc revela justitiam tuam." *Hieron.* cont. Pelag. ii. 15 (ed. Vallarsi. ii. 744, 5); dicit, "in quibusdam exemplaribus, ex maxime in Graecis codicibus juxta Marcum in fine ejus evangelii scribitur" (tunc excitat ver. 14, et postea quae supra.) Sed alibi ne vestigium quidem talis additamenti invenitur.
15. αυτοις] προς αυτους D.
— ἁπαντα] om. D *Gr.* Memph.
— κηρυξατε] praem. και D. *c.* Syr. Hcl.† (Memph.) Æth. | Contra, ACL. rel. Vulg. Arm. [Syr. Pst.]
16. ὁ πιστ.] praem. ὁτι [D].
16. βαπτισθεις] praem. ὁ LΔ.
17. ακολουθησει ταυτα C*L. | παρακολουθησει ταυτα AC². 33. | ‡ ταυτα παρακολ. ς. C³[D]. rel. Vulg. *c.* Syrr. Pst. & Hcl. (Memph.) *Hipp.* de Char. (245). [Arm. Æth.]
— εν τῳ ον.] επι τῳ ον. L. (Contra, *Hipp.*)
— εκβαλλουσιν et λαλησωσιν [D].
— λαλησουσιν] † add. καιναις ς. AC² [D]X. rel. Vulg. *c.* Syrr. Crt. Pst. & Hcl. (Æth.) | om. C*LΔ *Gr.* Memph. Arm. | ante λαλ. *Hipp.*
18. και εν ταις χερσιν CLXΔ *Gr.* 1. 33. M². Syrr. Crt. & Hcl.* Memph. Arm. | *om. ς. A[D]. rel. Vulg. *c.* Syr. Pst. Æth. *Hipp.* de Char. (245).
— ποιωσιν [D*.]
— ου μη] ουδεν C*(corr.³). | Contra, rel. *Hipp.*
— αυτους] αυτοις Δ. | Contra, *Hipp.*
— βλαψη AC[D]LXΔ. 1. 33. 69. EF *Wtsl.* GHKMSUVΓ. | ‡ βλαψει ς. *Hipp.*
19. ουν AC³[D]X. rel. Syr. Hcl. *Iren. Gr.* (ap. Cramer. e cod. Harl. 5647). "quidem" Vulg. *c.ff.g*¹. Syrr. Crt. & Pst. Æth. *Iren.* 188. | om. C*L. Arm.
— κυριος] om. H.
— Ιησους C*LΔ. 1. 33. HK. Vulg. *Cl.* *c.ff.* Syrr. Crt. Pst. & Hcl. Memph. Arm. Æth. *Iren.* Lat. 188. | *om. ς. AC³ [D]X. rel. *Am. g*¹. *Iren. Gr.* (ap. Cramer.)

---

14. quia iis *Cl.* | crederant *Cl.* | 18. non eis *Cl.* | aegros *Cl.* | 19. quidem Jesus *Cl.*

A C D**. L X Δ. 1. 33. 69. EGHKMSUVΓ. Vulg. *a***. *c*. Syrr. C. P. H. Memph. Arm. Æth.

αὐτοῖς ἀνελήμφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ
δεξιῶν τοῦ θεοῦ· 20 ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν
πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργοῦντος, καὶ τὸν λόγον
βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων.†

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

est in caelum et sedit a dextris
dei. 20 Illi autem profecti prae-
dicaverunt ubique, domino co-
operante et sermonem confirm-
ante sequentibus signis. Amen.

---

19. *τον ουρανον*] *τους ουρανους* 69. (Contra, *Iren. Gr.*)
— *εκ δεξιων* ALX. rel. *Iren. Gr.*(ap. Cramer.) | *εν δεξια* CΔ. | *εν δεξιων* [D].
— *θεου*] *πατρος* 1*. Memph. | Contra, rel. *Iren. Gr.* (utr. q. Æth.)
20. *δια*] om. L.
— ad fin.] †add. *αμην St.* C*[D]LXΔ. 69. rel. *Am. Prag. c.* Memph. Æth. | om. *Elz.* AC². 1. 33. Vulg.*Cl. a***. Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Arm.

Subscriptio, *κατα Μαρκον* B(supra ad ver. 8). | *ευαγγελιον κατα Μαρκον* AC LΔ. 33. E(H)(K)UΓ. | *ευαγγελιον κατα Μαρκον ετελεσθη αρχεται πραξις αποστολων* [D]. | add. *στι. ,αχ'* HS. add. *στι. ,αψ'* K. | add. etiam *το κατα Μαρκον ευαγγελιον εξεδοθη μετα χρονους δεκα της του χριστου αναληψεως* KS. (sic G** sed *άγιον ευαγγ.* et *κυριου*). *εχει στιχους ,αχ* S. | *ευαγγελιον κατα Μαρκον εγραφη και αντεβληθη ὁμοιως εκ των εσπουδασμενων εν στιχοις ,αφϛ. κεφαλαιοις σλξ.* A(qui hic incipit.).

---

19. sedet *Cl.* | 20. *om.* Amen *Cl.*

DR. TREGELLES'S GREEK TESTAMENT.

PART II.

LUKE AND JOHN.

INTRODUCTORY NOTICE.

THIS portion of my Greek Testament, completing the Gospels, reaches the hands of those Subscribers who, at their own desire, receive the work in portions, after much more delay than I could have wished.

In these Gospels I have had the advantage of using Card. Mai's edition of the Vatican MS., and in some part also the *second* edition of the same text, which is considerably amended: it was my intention to have given now a comparison of the text of that MS., as edited by Mai, with the preceding and somewhat contradictory collations. But as the MS. brought into notice by Tischendorf, the Codex Sinaiticus, is likely to be published without any great delay, I judge that it will be better for me to bring the addenda and corrigenda of importance into *one list*, instead of dealing with them piecemeal. Indeed, if I were now to say, such and such readings of B, as given by Mai, *decide* in favour of some reading, which I ought therefore to put into the text, I might find that the Codex Sinaiticus possesses sufficient weight to turn the doubtful scale. I therefore content myself, for the present, with noting such points for my own use, trusting that I may be able more completely to bring them forward at a proper time, for the use of students of the Word of God.

As *this* part of my Greek Testament may be employed, perhaps, by those who have not the Introductory Notice to the two former Gospels *at hand*, I give here not only the account of any *new* materials, but also a general list of the MSS., etc., cited, and an explanation of the marks and abbreviations used in the text, margin, and notes.

MARKS AND ABBREVIATIONS.

I. In the Text.

* indicates an *addition* to the *common text.*

† indicates an *omission* of something found in it.

‡ indicates a reading adopted varying from it.

" marks the *close* of a reading commenced by * or ‡.

Words between brackets in the text are such as I judge to be of very doubtful authority.

Citations from the Old Test. are denoted by a different Greek type.

The numbered sections in the Greek text are those of the Vatican MS. (found also in Ξ of St. Luke), being probably the most ancient notation of the kind.

§ indicates where some MS. or version begins after a defect; a similar reference in the margin shews *what* document it may be.

¶ shews where a MS. or version is defective.

II. In the Left-Hand Margin.

At each opening of the book is given a conspectus of all the authorities employed in that particular portion: the notation of the MSS. according to the list given, appearing on the first page, and the versions on the other.

When a document breaks off in any part of the opening, it is enclosed in a parenthesis; thus (C) or (Theb.). when it is defective at the beginning of the two pages, but commences in some part of the opening, it is enclosed in brackets; thus [L], [Goth.].

‡ after the notation of a MS. is sometimes employed to indicate that it is much mutilated in that part.

§ with the notation of a MS. or version, as §Z, or §Theb., indicates that the document in question begins after a hiatus at the place in the text where the same mark occurs.

¶ with the notation of a MS. or version, as ¶D, or ¶*b*, indicates that such a document breaks off where such a mark is placed in the text.

Of the old Latin copies, *a b c* alone are specified in the margin in detail; the rest being only cited as auxiliaries.

A reading given in the margin without any mark, is an *alternative reading;* that is, one as to which the authorities are divided between what stands in the text and what is thus placed in the margin. These alternative readings may, in some cases, require a more detailed consideration;

some additional ones may need to be specified, and more definite conclusions may at times be given.

Words in brackets in the margin imply that they are somewhat doubtful.

A reading bracketed in the text and marked "*om.*" in the margin is exceedingly doubtful.

A possible or not improbable addition is given in brackets in the margin.

The Ammonian sections, Eusebian canons, and ancient chapters, not being any peculiarities of this edition, do not here require any special explanation.

III. In the Notes.

The reading discussed is first stated: the authorities which support any reading *follow* it, when the balance of evidence is given in detail.

*, †, ‡ are used as denoting the same readings to which they would apply in the text.

ϛ indicates the common Greek text.

Elz. the Elzevir edition of 1624.

St. or *St.* 3. the edition of Robert Stephens of 1550: this edition and the Elzevir are specified when they differ. *Occasionally* a reference is made to Stephens's 4th edition, 1551.

"Contra" is used as introducing the statement of evidence opposed to some variation which had been mentioned.

"vv," the versions in general, or *all* that have not been cited for some special reading.

Latt. The Latin copies in general.

A reference inclosed in a parenthesis implies that it *nearly* accords with the reading to which it is appended; the variation, when needful, being specified.

(Latt.) indicates that nearly all the Latin copies, all in fact not cited for some other reading, so read.

"rel." (reliqui), is used exhaustively; that is, as including all the MSS. and versions not cited for something different.

s after the notation of a MS. (as B*s*) implies that the fact of such a reading does not rest on express testimony, but that it is gathered *e silentio collatorum*.

"ut vid." (ut videtur) implies that such is apparently the reading of the authority; though, for some reason, absolute certainty cannot be obtained.

When authorities are inclosed within brackets, it implies that for some reason they cannot be quoted on either side. So, too, "n.l." (non liquet).

An authority, if defective (where it might be expected to be found), is marked "h." or "hiat."

Occasionally the abbreviation of the name of some collator is given, as shewing that the citation rests on his authority.

So, too, abbreviations after versions indicate particular editors, or else refer to MSS. which have been collated.

After the notation of a MS., * denotes *a primâ manu* (thus C*), and then a numeral shews what the reading is of the same MS. when corrected: thus C^1 would imply that the correction was made by the *original* writer; C^2 by a corrector; C^3 by a third hand or second corrector; C** would signify simply that the reading (especially an erasure) was an alteration.

The balance of evidence is given so far as it appeared to be necessary: at times, *all* the documents are cited *in detail;* at times, the whole *on one side* are given, with a sufficient indication *what* may be placed in the opposite scale. In doing this, such versions are cited on each side, respectively, as may be at all regarded *in pari materiâ.* At times, some subordinate authorities are specified without being included in a general "rel." for special reasons, such as their having been incorrectly quoted for something different.

In all cases of variation, all the Patristic authorities within the specified limits (that is, as far as Eusebius inclusive) have been given, so far as they are known to me; so that these only appear at times as *against* a variation. A few things of this kind will have to be mentioned separately.

LIST OF AUTHORITIES.

These are all the ancient Greek MSS. that are known and accessible; a few excellent later copies; all the versions up to the seventh century; all the Patristic citations to Eusebius inclusive. In the following list I give, in general, hardly more than the *names* of the documents; more was stated in the former Introductory Notice; while for particulars I must again refer to the account which I gave in Horne's "Introduction," vol. iv. The *additions* which I have annexed to the re-issue of that vol. (also published *separately* by Messrs. Longman and Co.) contain some notices which I consider important.

(i.) MSS.

(*a.*) *The Uncial MSS. of the most ancient class; that is, those prior to the seventh century.*

A. Codex Alexandrinus.

B. Codex Vaticanus. Besides the collations of Bentley, Birch, and Bartolocci, and the corrections noted by Rulotta, our knowledge of this MS. has been greatly increased by the appearance of Cardinal Mai's editions; the larger of which (with the date of 1857) was issued in 1858, the smaller (and more correct) in 1859. The former of these has been used for the Gospels of St. Luke and St. John, the latter also in the latter Gospel. For a fuller account, I must refer to my *additions* to Horne, vol. iv. pp. 760—763. Addenda from Mai's editions, as bearing both on the notes and the text of St. Matthew and St. Mark, must be given at a future time.

א. Codex Sinaiticus. I have stated some particulars respecting this MS. in *additions* to Horne, pp. 758, 9, and 775—784. We are indebted to Prof. Tischendorf for rescuing this precious document from the obscurity in which he found it in the monastery of St. Catharine, at Mount Sinai; and now that it has been deposited at St. Petersburg, we look to the same scholar and explorer for a printed edition of its text: certain specimens he has already given in the *Notitia* which he has published: from that volume the readings in John xxi. have been taken. It appears undoubtedly to belong to the fourth century; the text is of much the same character as might have been expected from the portion of the Old Test. previously known: it contains very ancient readings; though the state of the text, as proceeding from the first scribe, may be regarded as *very rough.* Tischendorf calls this MS. א; to this, however, some have objected, from the inconvenience which it would involve in critical works, from having to use type of a fount so wholly different; thus, though in St. John xxi. I have used א, it is only as a provisional designation.

D. Codex Bezæ or Cantabrigiensis: [D] used in places where a more recent hand has supplied defects.

II. Fragmenta Palimpsesta Tischendorfiana: now at St. Petersburg.

N. Codex Purpureus.

Frag. Nitr. Fragmenta Nitriensia: a small Palimpsest portion of St. John's Gospel, of about the fifth century, in the British Museum.

P. Codex Guelpherbytanus A.

Q. Codex Guelpherbytanus B. This MS. has been re-examined by Tischendorf, who gives in his Greek Test. (1859) many readings not noticed by Knittel; they have been thence taken by me; though the *contents* are specified out of Knittel, for want of other and more exact information. Tischendorf has just edited the text of Q in his "Monumenta Sacra," vol. iii.

R. Codex Nitriensis. This Palimpsest MS., discovered by Dr. Cureton amongst the Syriac treasures from the Nitrian monasteries, was edited in 1857 by Tischendorf. In "additions" to Horne, pp. 764, 5, I have given some corrections of his readings; and I have also referred, in a foot-note, to some of the painful statements which Tischendorf put forth on the subject of this MS., in the supposition that I had treated him with want of fairness. I do not wish to repeat these things; I only say, that *even if* I had been mistaken as to anything which I said on the subject of this MS., Tischendorf advisedly allowed me to continue in my mistake, if such it was; and I wish that I could satisfy Tischendorf that I had rather give him the credit of anything that he has done, than even *seem* to claim anything for myself that does not properly belong to me.

T. The Borgian fragments and those formerly belonging to Woide are certainly parts of the *same* MS. The part of T at Rome, containing Luke xxii. 20—xxiii. 20, was collated for Dean Alford by his brother, Bradley H. Alford, B.A., scholar of Trinity College, Cambridge; and this collation was kindly communicated to me for use in my Greek Testament.

Z. Codex Dublinensis. (Contains only portions of St. Matthew.)

(b.) Later Uncial MSS. of special importance.

L. Codex Regius 62. In the Bibliothèque at Paris.

Ξ. Codex Zacynthius. This Palimpsest MS. contains large portions of the first eleven chapters of St. Luke, with a Catena, in Uncial letters as well as the text. It belongs to the British and Foreign Bible Society, who received it as a present from the late General Macaulay, in 1820: it was given to him in the island of Zante, in the preceding year. I learned its existence from a letter from Dr. Paul de Lagarde, of Berlin. I was permitted to use this MS. at my own abode, and thus I was able to transcribe the Biblical portion line for line; the whole of which is now printed with the Alexandrian types lent for the purpose by the Trustees of the British Museum: its publication will, I trust, take place as soon as Messrs. Bagster have made all the needful arrangements. This appears to be the only document known with a Catena in Uncial letters as well as the text; it is also the only MS. containing the same division of chapters as the Vatican MS., and that, too, similarly numbered. From the form of the letters in the Catena, I thought that the MS. must be as late as the *eighth* century; those, however, of the sacred text would suggest a higher antiquity, such as the *sixth* century. The general absence of accents and breathings seems hardly compatible with the later date; and the compressed forms of the Greek letters sometimes in P shews that they may have been so used long prior to the eighth century. The value of this MS. does not depend on its age, but on the goodness of its text. The MS. was unknown to me when St. Luke began to be printed: the following are the readings which should be noticed in the first chapter and the beginning of the second. i. 5. *om.* του before βασιλ. *om.* ἡ before γυνη. γυνη αυτῳ. 7. ην ἡ Ελισ. (ver. 10—18 fin. lacuna). 20. πλησθησονται. 21. εν τῳ ναῳ αυτον. (lacuna ver. 24—27 ανδρι). 28. *om.* ὁ αγγελος. (lacuna ver. 28 ειπεν—μη φοβ. ver. 30 and ver. 33 *init.*—35 *fin.*). 36. συνειληφεν. γηρει. 37. του θεου. 41. τον ασπ. της Μαρ. ἡ Ελισ. 42. κραυγη μεγ. 44. εν αγαλλ. το βρεφ. (*as rec.*) 50. εις γενεας και γενεας. 56. ὡς μηνας. 59. τη ἡμ. τη ογδ. 61. ειπαν. εκ της συγγενειας. 62. ὁτι αν θελοι. 63. *om.* το before ονομα. 66. ταις καρδιαις (*lacuna* ver. 66 και χειρ— 77 *init.*) Chap. ii. 1. *om.* δε. του απογραφ. 2. Κυρηνου *ut vid.* 3. ἑαυτου πολιν. 4. Ναζαρετ. The final re-examination and transcription of Ξ shewed some inaccuracies in my first collation: chap. ii. 8 it *omits* της νυκτος. 35. *om.* δε. *om.* αν. vii. 11. *om.* ἱκανοι. 33. μητε 1°, μη.

X. Codex Monacensis.

Frag. Mosq. Portions of St. John's Gospel, with a Catena; edited by Matthæi. Of the ninth century apparently.

Δ. Codex Sangallensis.

Y. Codex Barberinus, containing a portion of St. John's Gospel. Of the eighth century.

Θ. Fragmenta Tischendorfiana.

(c.) Certain important MSS. in Cursive Letters.

1. Codex Basileensis.

33. Codex Colbertinus 2844.

69. Codex Leicestrensis. Mr. Scrivener has collated this MS. very carefully; the results are added to his edition of Cod. Angiensis.

(d.) The later Uncials containing the Gospels.

E. Codex Basileensis.
F. Cod. Boreelii.
G. Cod. Seidelii I.
H. Cod. Seidelii II.
K. Cod. Cyprius.
M. Cod. Campianus.
S. Cod. Vaticanus 354.
U. Cod. Nanianus.
V. Cod. Mosquensis.
W. Fragments of St. Luke at Paris.
F^a. A few fragments.
Γ. } Two MSS. obtained by Tischendorf; now in the
Λ. } Bodleian.
Fragmentum Neapolitanum rescriptum.
Fragmentum Sinaiticum.

(ii.) Ancient Versions.

Latin.

Vulg. The version of Jerome. *Am.* A reading of the Codex Amiatinus (the authority generally followed). Vulg.*Cl.* The *Clementine* text. Other abbreviations refer to particular copies.

The old Latin. *a. b. c. d. e.* ff^1. ff^2. g^1. g^2. *i. k. l. m.* are the references to particular copies thus designated; of these, *a. b. c.* alone are specified in the contents of each page.

Syriac.

Syr.Crt. The Syriac version discovered and edited by Dr. Cureton. The actual publication of Dr. C.'s volume has enabled all to use it; unfortunately, however, it has been criticised by those who do not understand the subject, and who have actually regarded its merits as defects. The peculiarity of the text of St. Matthew is evident; and this should be connected with the fact, that Syriac writers say that *this* version of the first Gospel was made from the original Hebrew text of the Evangelist. The heading of St. Matthew's Gospel contains something peculiar, which has been variously explained. Dr. Cureton

translates, "The *distinct* Gospel of Matthew"; and others have given other renderings: one of these is, "The Gospel of Matthew *explained*"; perhaps this may be illustrated by the use of the cognate word in the Old Test.: in Neh. viii. 8 we read, "So they read in the book of the law of God *distinctly*"; now this word מְפֹרָשׁ has been understood to imply an interpretation from the ancient Hebrew into the vernacular Aramæan; it may be used in the same sense in the heading of the Curetonian St. Matthew, to imply a metaphrase from one form of Hebrew into pure Syriac: this may be expressed by *dampharsho*.

Syr.Pst. The Peshito Syriac.

Syr.Hcl. The Harclean Syriac. * and † signify passages or words added or obelized by a reviser.

Syr.Hier. The Jerusalem Syriac Lectionary.

Memph. The Memphitic version.

Theb. The Thebaic.

Æg. iii. A *third* Egyptian version quoted in part of St. John: the locality in which it was used seems undecided.

Goth. The Gothic.

Arm. The Armenian.

Æth. The Æthiopic.

(iii.) Early Citations.

These are all given by the abbreviated names of the writers, and such a reference to their works as will be, by means of the former list, intelligible to those accustomed to Patristic citations.

Enough has now been stated to make the references in this part of my Greek Testament intelligible. I do not again repeat the principles of criticism which I believe to be true: I have often done this already, and it may be needful for me to do it again. I trust that my labours, now carried on for many years, have been, in measure at least, under the guidance of God, and that they have been followed by His blessing. I have sought to serve Christ in serving His Church, in labour connected with the text of Holy Scripture, the testimony of the Holy Ghost. There was a time when it seemed hopeless to gain the attention of those whom I wished to direct to a trne apprehension of the value of ancient evidence as applied to the Sacred Text: *now*, not only has a hearing been gained, but there is a response for which I cannot be too thankful. In proof, I may refer to Dean Alford's fourth edition of the Gospels, and to the avowed principles of the Rev. B. F. Westcott and the Rev. F. J. A. Hort, as to the Greek New Testament which they have in preparation: to both of these I must acknowledge my obligations for many acts of kindness; the latter has furnished me with valuable added references to Patristic citations, and other corrigenda; all of which will, I trust, be used in their places. I thus see far more likelihood of the adoption of true principles of textual criticism, than I could a few years ago have thought probable. In the result I must unfeignedly rejoice; even though my Greek Testament and the labour of my life becomes merely one of the almost unnoticed steps by which the Hall of Truth is entered. Reverential Christian men of more learning, more sagacity, and more richly endowed with critical materials, may be able to accomplish more than I have done or ever can do; bnt thus much will remain to me (and surely it is enough), that I have honestly and prayerfully toiled in the right direction, and that this toil has not been wholly unsuccessful.

I am now prevented from drawing up my list of Subscribers; I can only again thank *all* who have aided me: I have the satisfaction of knowing that many are aware to *whom* (though unnamed) thanks are especially due from me, and from all who in any way profit by my labours.

I cannot allow the Gospels to leave my hands without expressing my obligations to Mr. William Chalk, whose care and attention have been most valuable to me in reading all the proof-sheets with the copy. When I first planned the preparation of a Greek New Testament, Mr. Chalk proposed to undertake the reading of the proof-sheets; and now, after more than twenty years, he renders me this service, which he will, I trust, continue till the completion of the work.

I now place this second portion of my Greek Testament in the hands of my friends. I hope, by the blessing of God, that a farther portion may be issued before any great interval shall have elapsed.

S. P. T.

Plymouth, *Dec. 29th*, 1860.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

A B [C] D [P] R. a
L X Δ. ι
1. 33. 69.
EF[H]KMSUVΓΛ.
Vulg. *a. b. c.*
Syrr. P. H.
Memph. [Theb.]
Goth. Arm. Æth.
§[a] P
§[β] C
§[γ] Theb.
§[δ] H
¶ Theb.
¶ H

1 [1] Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν §[a] ἀνατάξασθαι
διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγ-
μάτων, [2] καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ᾽ ἀρχῆς αὐ-
τόπται §[β] καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου, [3] §[γ] ἔδοξεν
κἀμοὶ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς κα-
θεξῆς σοὶ γράψαι, κράτιστε §[δ] Θεόφιλε,¶ [4] ἵνα ἐπιγνῷς
περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

2 [5] Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου † βασιλέως
τῆς Ἰουδαίας ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ ἐφημε-
ρίας Ἀβιά, καὶ † γυνὴ ‡ αὐτῷ″ ἐκ τῶν θυγατέρων
Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ. [6] ἦσαν δὲ
δίκαιοι ἀμφότεροι ‡ ἐναντίον″ τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι
ἐν πάσαις ταῖς¶ ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασιν τοῦ κυρίου
ἄμεμπτοι. [7] καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ‡ ἦν
[ἡ] Ἐλισάβετ″ στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότες
ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. [8] ἐγένετο δὲ ἐν τῷ

[1] (1, 10.) Quoniam quidem multi conati sunt ordinare narrationem quae in nobis completae sunt rerum, [2] sicut tradiderunt nobis qui ab initio ipsi viderunt et ministri fuerunt sermonis, [3] visum est et mihi assecuto a principio omnia diligenter ex ordine tibi scribere, optime Theofile, [4] ut cognoscas eorum verborum de quibus eruditus es veritatem.

[5] Fuit in diebus Herodis regis Iudaeae sacerdos quidam nomine Zacharias de vice Abia, et uxor illi de filiabus Aaron, et nomen eius Elisabet. [6] Erant autem iusti ambo ante deum, incedentes in omnibus mandatis et iustificationibus domini sine querella. [7] Et non erat illis filius, eo quod esset Elisabet sterilis et ambo processissent in diebus suis. [8] Factum

Inscriptio
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ
in ACDLXΔ. 1. 33. EKMS*s*U.
ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ
in BF.
ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ἉΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓ.
Γ.
ΕΚ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ
69.
ΛΟΥΚΑΣ in Λ** (om. Λ*.)
(In codicibus PR inscriptio non legitur.)

1. *επιχειρ.* 1. (postea *ανταξασθαι* L.)
— *πεπληφορημενων*] *πληρο φορημενων* *sic* Δ.
— *εν*] om. F.
2. *καθως* ABPR. rel. *Orig.* iv. 315[a]. | *καθ᾽ ἁ* D. *Eus.* H.E. iii. 4 (91). D.E. 120[d].
2. *παρεδοσαν* BDPR. rel. *Orig.* iv. | -*δωκαν* K. *Eus.* D.E. | -*δωσαν* AX.
— *γενομενοι*] om. XΓ. | Contra, rel. *Iren.* 202. 227. *Orig.* iv. *Eus.* H. E. D.E. (*γενομενου* C.)
3. *καμοι*] add. et spiritui sancto *b.* add. et spiritui sancto *g*[1]. Goth. | Contra, Vulg. *c.e.f.ff.* (hiat *a.*) *Orig. int. Hier.* iii. 933[e.f.]
4. *ὡν*] *των* D*. (seq. *καταχηθης* Δ*.)
5. *βασιλεως*] † praem. *του* ς. ACDP. rel. [h. H.] | om. BRL.
— *ονοματι*] *ονομα* E.
— *γυνη*] † praem. *ἡ* ς. APRL. rel. | om. BCDX. 1. 33. [h. H.]
— *αυτῳ* BC*DL(X). 1. 33. *Am. Fuld. For. c.ff.g*[1]*.l.* | ‡ *αυτου* ς. AC[3]PR. rel. Vulg. *Cl.* *b.e.f.g*[2]. (h. *a.*) Syr.Hcl. vv. rel. ut vid.
5. *το ονομα*] om. *το* A.
— Ελισαβετ AB[2]CPR. rel. *Am. a.*(alibi) *e.* (h. *a.* hic et verr. 40, 41, 57). | Ελεισαβετ B* semper. | Ελεισαβεθ D. -beth Vulg. *Cl. Fuld.* (*Am.* ver. 57). *c.f.* Syr.Hcl. -bel *b.* (similiter fere habent postea).
6. *εναντιον* BC*X. | ‡ *ενωπιον* ς. AC[3] DPR. rel. *Orig.* iii. 934[b]. (e schedis Grabii et Combefisii).
7. *ην ἡ* Ελ. (B)DLXΔ. 33. Latt.(h. *a.*) Goth. Æth. | ‡ *ἡ* Ελ. *ην* ς. ACPR. rel. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. (Ελισαβεθ D.) | om. *ἡ* B. 69. [h. F.]
— *ταις*] om. 1.
— *ησαν*] ante *προβεβ.* D. *e.*

3. omnia a principio *Cl.* | 5. uxor illius *Cl.* | Elisabeth *Cl.* et infra.

A B C D (P) (R). L X Δ. 1. 33. 69. E(F)[G]H|KMSUV ΓΛ. [Frag. Sin.]

ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ
ἔναντι τοῦ θεοῦ, 9 κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχεν
τοῦ θυμιᾶσαι¶ εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου·
8. ἐναντίον. 10 καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ‡ἦν τοῦ λαοῦ‖ προσευχόμενον
¶ F ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. 11 ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγε-
λος κυρίου ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ
θυμιάματος· 12 καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδών, καὶ
§ H φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. 13 εἶπεν δὲ πρὸς§ αὐτὸν
¶ P ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία·¶ διότι εἰσηκούσθη
§ G ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ§ γεννήσει
¶ R υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα¶ αὐτοῦ ‡Ἰωάνην‖.
§ Fr. Sin. 14 καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ§ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ
ἐπὶ τῇ ‡γενέσει‖ αὐτοῦ χαρήσονται. 15 ἔσται γὰρ
μέγας ἐνώπιον [τοῦ] κυρίου· καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ
μὴ πίῃ, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ
κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ· 16 καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν
Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν·
a Mal. 4 : 5, 6. 17 a καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύ-
17. Ἡλεία. ματι καὶ δυνάμει Ἡλίου, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέ-
ρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων,
ἑτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον. 18 καὶ εἶπεν
Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον, Κατὰ τί γνώσομαι
τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης, καὶ ἡ γυνή μου

est autem cum sacerdotio fungeretur in ordine vicis suae ante deum,
9 secundum consuetudinem sacerdotii sorte exiit ut incensum poneret ingressus in templum domini;
10 et omnis multitudo erat populi orans foris hora incensi.
11 Apparuit autem illi angelus domini stans a dextris altaris incensi:
12 et Zacharias turbatus est videns, et timor inruit super eum.
13 Ait autem ad illum angelus, Ne timeas, Zacharia, quoniam exaudita est deprecatio tua, et uxor tua Elisabet pariet tibi filium, et vocabis nomen eius Iohannem,
14 et erit gaudium tibi et exultatio, et multi in nativitate eius gaudebunt:
15 erit enim magnus coram domino; et vinum et sicera non bibet, et spiritu sancto replebitur adhuc ex utero matris suae;
16 et multos filiorum Israhel convertet ad dominum deum ipsorum:
17 et ipse praecedet ante illum in spiritu et virtute Heliae, ut convertat corda patrum in filios et incredibiles ad prudentiam iustorum, parare domino plebem perfectam.
18 Et dixit Zacharias ad angelum, Unde hoc sciam? ego enim sum senex, et uxor mea pro-

8. εναντι BDPRL. rel. | εναντιον ACΔ X. 69. FM. | ενωπιον K.
— του] om. 1.
— θεου] κυριου 33. *e.* Æth. *Iren.* 185 *cdd.* dominum deum *c.ff.* } Contra, Vulg. *b.f.g*¹. (h. *a.*) rel. *Iren.* 185 *cdd.* et *cdd.*
9. του θυμ.] το θυμ. C.
— εισελθων] -θειν L.
— κυριου ABC³PR. rel. vv. *Iren.* 185. | θεου C*D *Gr.*
10. ην του λαου BC³PRLXΔ (33.) EF *Wtst.* MSUVΓΛ. *Am. Fuld. For.* Goth. (G ap. *Wtst.* sed qu. H. cujus specimen ad Wtst. missum erat.) | ‡του λαου ην ς. AC*D. 1. 69. K. Vulg. *Cl. e.f.g*². Syr.Hcl. Memph. Arm. Æth. [*b.c.ff.g*¹. Syr.Pst. h. *a.*] ‖(του] περ 33.)
— τῃ ὡρᾳ] της ὡρας 69.
13. ειπεν δε ABCPR. rel. Vulg. *g*¹. Syr. Hcl. rel. | και ειπεν D. (*b.c.*)*e.*(*ff.*) [h. *a.*] Syr.Pst.
— διοτι ABC²DR. rel. *Orig.* i. 220ᵈ. iii. 570ᵃ. | ὁτι C*Δ.
13. αγγελος] add. domini *c.ff.g*¹*.l.* Arm.
— Ζαχαριας R*. *ff.g*².
— Ελισαβετ *Orig.* i. 220ᵈ. iii. iv. | -βεδ D.
— γεννησει *Orig.* i. iii. | γεννη Δ. | γενησει C. *Orig.* iv. 112ᵇ.
— υἱον σοι ABCR e spat. rel. Goth. *Orig.* i. iii. iv. | σοι υἱον Δ. Latt. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Arm. Æth. | om. σοι D *Gr.* 1. Theb.*Mnt.* *Orig. Int. Hier.* iii. 936ᶠ.
— καλεσης ΓΛ *sic.* (*non* Δ.)
— Ιωανην sic B saepissime. D. | ‡ Ιωαννην ς. AC. rel.
14. χαρα σοι ABCR. rel. Latt. rel. | σοι χαρα D. Goth. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 936ᶠ.
— επι] εν 69.
— γενεσει ABCDLΔEHKMSUVΛ | ‡γεννησει ς. X. 1. 33. 69*s.* GΓ.
15. μεγας] μεγαρ D*.
— του BDXΔ. rel. | om. ACL. 1. 33. Γ *Tf.*
— κυριου] θεου 69. F *Wtst.*
15. πληθησετε (i.e. -ται) επι εκ L.
— εκ] εν K*. (corr.* ut vid.) in utero *c.l.* in ventre *e.*
16. επι *Orig.* iii. 570ᶜ. 936ᶠ. (e sched. Grab. et Comb.) | προς 1. U.
17. προελευσεται ABD. rel. *Orig.* iii. 570ᵃ. iv. 112ᵇ·ᵉ· | προσελ. CLV. | πορευσεται F *Wtst.*
— αυτου] κυριου Δ. (populo *Tert.* de anim. 35).
— Ἡλιου AB(²*Rl.*)CD. rel. *Orig.* iii. iv. | Ἡλεια B.*Bch.* *Mai*(**Rl.*) Ἡλια L.
— πατερων *Hipp.* Ant. 46 (22). *Orig.* iv. 112ᵇ·ᵉ· 132ᶜ. | ανθρωπων 69.
— κυριῳ] praem. τῳ AK. | Contra, *Orig.* iv. 82ᵇ. 112ᵇ.
— κατασκευασμενον LEKΓΛ.
18. τον αγγελον] αυτον C*. ut vid. (corr.²).
— τι] τινος A*.

10. populi erat *Cl.* | 15. siceram *Cl.* | 17. incredulos *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.

προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. 19 καὶ ἀποκρι-
θεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ, Ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ
παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ἀπεστάλην λαλῆ-
σαι πρός σε καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα· 20 καὶ
ἰδοὺ ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος¶ λαλῆσαι ἄχρι
ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας
τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν και-
ρὸν αὐτῶν. 21 καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχα-
ρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ.
22 ἐξελθὼν δὲ οὐκ ‡ἐδύνατο″ λαλῆσαι αὐτοῖς· καὶ
ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ
αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενεν κωφός. 23 καὶ
ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας
αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 24 μετὰ δὲ ταύ-
τας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ,
καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα 25 ὅτι
Οὕτως μοι πεποίηκεν † κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖδεν
ἀφελεῖν † ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.

¶ Fr. Sin.

21. ἐν τῷ ναῷ αὐτόν.

cessit in diebus suis. 19 Et respondens angelus dixit ei, Ego sum Gabrihel qui adsto ante deum, et missus sum loqui ad te et haec tibi evangelizare: 20 et ecce eris tacens et non poteris loqui usque in diem quo haec fiant, pro eo quod non credidisti verbis meis, quae implebuntur in tempore suo. 21 Et erat plebs expectans Zachariam, et mirabantur quod tardaret ipse in templo. 22 Egressus autem non poterat loqui ad illos; et cognoverunt quod visionem vidisset in templo: et ipse erat innuens illis, et permansit mutus. 23 Et factum est ut impleti sunt dies officii eius, abiit in domum suam. 24 Post hos autem dies concepit Elisabet uxor eius, et occultabat se mensibus quinque, dicens, 25 quia sic fecit mihi dominus in diebus quibus respexit auferre obprobrium meum inter homines.

3 26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος
Γαβριὴλ ‡ἀπὸ″ τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ᾗ
ὄνομα Ναζαρέτ, 27 πρὸς παρθένον ‡ἐμνηστευμένην″
ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου ‡Δαυείδ,″ καὶ τὸ
ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. 28 καὶ εἰσελθὼν [ὁ

26. Ναζαρέθ,

26 In mense autem sexto missus est angelus Gabrihel a deo in civitatem Galilaeae cui nomen Nazareth, 27 ad virginem desponsatam viro cui nomen erat Ioseph, de domo David, et nomen virginis Maria. 28 Et ingressus angelus

18. *και ἡ γυνη*] om. *και* 1. | Contra, *Orig.* iv. 118^d.
19. *παρεστηκως* *Orig.* iv. 132^e. | *παρεστως* D.
— *ενωπ. του θεου*] ante dominum *b.c.ff.* *g*¹. (Contra, Vulg. *a.e.f.*)
20. *ἡς ἡμερας* *Orig.* iv. 118^d. | *ἡμερας ἡς* D. Latt.
— *πληρωθησονται* ABC. rel. | *πλησθησονται* D. *Orig.* iv. 118^d.
21. *προσδοκων*] *προσδεχομενος* D.
— *εν*] *επι* D.
— *χρονιζειν*] *χρονιαζειν* A.
— *αυτον εν τῳ ναῳ* ACDX. rel. Vulg. *c.e.f.ff.g*¹. Goth. ut vid. Arm. | *εν τῳ ναῳ αυτον* BL. (om. *αυτον a.b.*)
22. *εδυνατο* AB**Bch.Rl.Mai.*K. | ‡*ηδυν.* ς. B²CD. 33.*sic* rel.
— *αυτοις* om. 69.
— *επεγν.*] *ενεγν.* W^c. | mox *ορακεν* Δ.
— *διεμενεν*] *διεμεινεν* D. Latt. Syrr. Pst. & Hel. Memph. | *διαμενεν* Δ. W^c.
23. *εγενετο*] om. Syr.Pst. Æth.

23. *επλησθησαν*] *επληρωθησαν* 1. F *Wst.* (*επληθ.* W^c.)
— *απηλθ.*] praem. *τοτε* D.
24. *μετα δε*] *και μετα* D.
— *ταυτας τας ἡμερας*] *τας ἡμερας ταυτας* D. 69. E. Memph. | Contra, rel.
— Ελισαβετ] -*βεδ* D. (vid. ver. 5).
— *αυτου*] Ζαχαριου M*mg. litt. rubr.*
— *ἑαυτην* *Orig.* iii. 938^f. (e sched. G. et C.) | *αυτην* L.
25. *οὑτος* Γ*sic*(Λ ap. *Tf.*)
— *κυριος*] †praem. *ὁ* ς. AB. rel. | om. CDL. 33.
— *επειδεν* ABCL. 1*s.* 33. rel. | *εφειδεν* DΔW^c. *εφιδεν* X. 69.
— *ονειδος*] †praem. *το* ς. AB²C. rel. | om. B**Rl.Mai.*DL. 1.
— *μου*] add. *απ' εμου* B*Rl.* (non habet *Mai.*)
26. *τῳ μηνι τῳ ἑκτῳ* ABC. rel. Vulg. *d.f.g*¹. *Orig. Int.* iii. 938^e. | *τῳ ἑκτῳ μηνι* D *Gr. e. Petr.Alex.* ap. Routh. iv. 29. (eodem autem tempore *a.b.c.ff.* In ipso autem tempore *Iren.* 185.)

26. *ὁ αγγ.*] om. *ὁ* 69. *Eus.* D.E. 329^b.
— *απο* BL. 1^r. 69. W^c. Syr.Pst. Goth. | ‡*ὑπο* ς. ACD. rel. Syr.Hel. ut vid. Arm. *Eus.* D.E.
— *του θεου* *Eus.* D.E. | om. *του* 69. (domino *b.c.ff.*)
— *της Γαλιλαιας* *Eus.* D.E. | *Γαλιλαιαν* D.
— *ἡ ονομα Ναζαρ.* *Eus.* D.E. | om. D.
— Ναζαρετ *St.* 3. B*s.Bch.Mai.*L. 33*s.* KS*s. e.* | Ναζαρεθ *Elz.* B*s.Btly.*C. 1. 69. EGHMUVΓΛ. Vulg. *b.c.f.* Memph. Goth. *Orig. Int.* iii. 938^e. *Eus.* D.E. (h. *a.*) | Ναζαραθ ΑΔ.
27. *εμνηστευμενην* AB**Rl.Mai.*L. | ‡*μεμνηστευμενην* ς. B²CXΔ. rel. *Eus.* D.E. | *μεμνησμενην* D.
— *ωνομα* L.
— *οικου*] add. *και πατριας* CF *Wst.*L. 1. *Eus.* D.E. (vid. cap. ii. 4). | Contra, rel. vv. (et Theb.) *Orig. Int.* iii. 938^e.
28. *εισελθων*] *ελθων* A* (corr.¹.) | *εισηλθεν* L.

23. facti sunt *Am.*

A B C D. L (X) Δ. 1. 33. 69. E[F]GHKMSUVΓ Λ[F^{a}].

28. om. εὐλογ. σὺ ἐν γυν.

ἄγγελος] πρὸς αὐτὴν εἶπεν, Χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ
κύριος μετὰ σοῦ, [εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν.]
29 Ἡ δὲ † ‡ ἐπὶ τῷ λόγῳ † διεταράχθη″ καὶ διελογί-
ζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. 30 καὶ εἶπεν ὁ
ἄγγελος αὐτῇ, Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ, εὗρες γὰρ χάριν
ᵇ Esa. 7:14. παρὰ τῷ θεῷ. 31 ᵇ καὶ ἰδοὺ συλλήμψῃ ἐν γαστρί,
καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.
32 οὗτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται,
ᶜ Esa. 9:6. ᶜ καὶ δώσει αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον ‡ Δαυεὶδ″
ᵈ Mic. 4:7. τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, 33 ᵈ καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον
Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ
ἔσται τέλος. 34 Εἶπεν δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον,
Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; 35 καὶ
ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ, Πνεῦμα ἅγιον ἐπε-
λεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει
σοι, διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς
θεοῦ. 36 καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγγενής σου, καὶ
36. συνειληφυῖα αὐτὴ ‡ συνείληφεν″ υἱὸν ἐν ‡ γήρει″ αὐτῆς, καὶ οὗτος
μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ, 37 ὅτι οὐκ
¶ X ἀδυνατήσει¶ παρὰ ‡ τοῦ θεοῦ″ πᾶν ῥῆμα. 38 Εἶπεν

ad eam dixit, Have, gratia plena: dominus tecum: benedicta tu in mulieribus. 29 Quae cum audisset, turbata est in sermone eius, et cogitabat qualis esset ista salutatio. 30 Et ait angelus ei, Ne timeas, Maria: invenisti enim gratiam apud deum. 31 Ecce concipies in utero et paries filium, et vocabis nomen eius Iesum: 32 hic erit magnus et filius altissimi vocabitur, et dabit illi dominus [deus] sedem David patris eius, et regnabit in domo Iacob in aeternum, 33 et regni eius non erit finis. 34 Dixit autem Maria ad angelum, Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco? 35 Et respondens angelus dixit ei, Spiritus sanctus superveniet in te, et virtus altissimi obumbrabit tibi: ideoque et quod nascetur sanctum vocabitur filius dei. 36 Et ecce Elisabet cognata tua et ipsa concepit filium in senecta sua, et hic mensis est sextus illi quae vocatur sterelis: 37 quia non erit impossibile apud deum omne verbum. 38 Dixit autem

28. ὁ αγγελος post εισελθ. ACD. rel. Vulg. *a*(ut vid.)*b.c.e.*(*sic.*) Syr.Hel. Goth. Æth. | om. BL. 1. Memph.edd.et MSS. Arm. Zoh. (contra, MS.mg.) | post αυτην Δ. 69. F *Wtst.* *f.ff.h.* Syr.Pst. Arm.Usc.

— προς αυτην] add. ευηγγελισατο αυτην και Α. *a.*(*b.*)*e.ff.l.* Syr.Hel. | om. Vulg. *c.f.* Syr.Pst. (om. mox χαιρε κεχαρ. *b.*)

— ευλογημενη συ εν γυναιξιν ACDXΔ. 33. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Æth. *Eus.* D.E. 329^{c}. *Tert.* de Virg. vel. 6 *diserte.* (vid. ver. 42). | om. BL. 1. Syr.Hier. Memph.(*sic*). Theb.*Mnt.* Arm.

29. ἡ δε AB.*Mai.*CD^{2}. rel. | om. B.*Blc.* | ην δε D*.*ut vid.* ‖ † add. ιδουσα ς. AC. rel. *Fuld.* *a.b.c.e.f.ff.g*[1]*.l.* Syrr. Pst.&Hel. Memph.W. Goth. Æth. (cum audisset Vulg.*Cl.* et *Am.*) | om. BDLX. 1. Memph.(Schw.) Theb. (*Mnt.*) Arm.

— επι τῳ λογῳ διεταραχθη B(D)LX. 1. Arm. (εταραχθη D.) | ‡ διεταραχθη επι τῳ λογῳ † αυτου″ ς. AC^{3}. rel. (Latt.) Syrr. Pst. & Hel. (Memph.) (Theb.*Mnt.*) (Goth.) Æth. (om. αυτου BDLX. 1. W^{c}. Memph. Theb.*Mnt.* Arm.) | in introitu ejus *a.b.*(*c.*)*ff.g*[1]*.l.* Goth. (Contra, Vulg. *c.f.*) | διεταραχθη tantum C*.

29. διελογιζετο] add. εν ἑαυτῃ DX. 33. F *Wtst.* Syr.Hel.mg. Goth. | add. postea λεγουσα X. 33. F *Wtst.* Syr.Hel.mg. | Contra, rel.

— ποταπος] ποδαπος D*. | add. αν D.

— ειη] om. 1. | ει L. 69.

— ποταπος....οὑτος] Vulg. *c.*(*e.*) | quod sic benedixisset eam *a.b.ff.l.* qualis esset haec (ista *g*[1].) salutatio (add. et *g*[1].) quod sic benedixisset eam *f.g*[1]. Goth.

30. και ειπεν] ειπεν δε 1.

— ὁ αγγ. αυτῃ ABL. rel. Vulg. *c.ff.g*[1]. | ὁ αγγ. προς αυτην C. *e.* *Cypr.* 289. | αυτῃ ὁ αγγ. D. 69. *b.f.* Syrr.Pst.& Hel. Æth. (h. *a.*)

— Μαριαμ *Eus.* D.E. 339^{c}. | Μαρια D. *Iren.* 185.

— τῳ θεῳ *Eus.* D.E. | θεου 1. (Domino *Orig. Int.* iii. 939^{c}.)

31. συλληψει....τεξει 33. 69. | Contra, *Eus.* D.E. c. Mcl. 32^{d}. in Ps. 575^{d}. *Marcel. ap. Eus.* 10^{c}. (συλληψῃ *Orig.* iv. 433^{d}.)

32. οὑτος *Orig.* iv. 433^{d}. *Eus.* D.E. 339^{c}. 353^{a}. c. Mcl. in Es. 575^{d}. ad Steph. xv. 251. *Marcel. ap. Eus.* | αυτος X.

34. ειπεν δε Vulg. *c.e.f.m.* Syr. Hel. Memph. rel. | και ειπεν D. *a.* [Syr.Pst.]

34. Μαριαμ $ABC^{2}D^{2}$. rel. | Μαρια C* ut vid. D*. *c.*

— πως....γινωσκω] ecce ancilla Domini, contingat mihi secundum verbum tuum *b.* (et om. in ver. 38).

— τουτο] το L. ‖ praem. μοι B.*mg.*(*Bch.*) *man.rec.*(*Mai.*)C^{3}X. 1. 33. 69. F *Wtst.* M. Syr.Hel. (Memph.) Theb. Arm. (Æth.) *Greg. Thaum.* 4^{a}. | non habent AB*C*D. rel. Latt. *m.* Syr.Pst. Goth. *Eus.* D.E. 329^{c}.

35. ὁ αποκρ. ὁ V.

— επι σε] om. Syr.Pst.

— διο *Petr. Alex.* Routh. iv. 47. | διοτι A* *ut vid.*

— γεννωμενον *Hipp.* Phil. vi. 35. (194). *Greg. Thaum.* 4^{a}. *Petr. Alex.* *Eus.* D.E. 329^{c}. | γενομενον XΓ *Tf.* γεννομ. 33. 69. U. ‖ add. εκ σου C*. 1. 33. Vulg. *Cl.* *a.c.e.m*(*bis*). Syr.Pst. Arm.ed. Æth. *Iren.* 216. *Hipp.* Phil. vi. 35 (194). *Greg. Thaum.* 4^{a}. *Tert.* adv. Prax. 26. *Cypr.* 289. (praem. *Hil.* 128^{d}.) in te Syr.Pst.MS. *Tert.* adv. Marc. iv. 7. | non habent $ABC^{3}D$. rel. *Am.* *b.f.ff.g*[2]*.l.* Syr.Hel. Syr.Hier. Memph. Goth. Arm.MSS. *Orig. Int.* iii. 951^{b}. *Dion.*

32. om. deus *Am.* | 35. nascetur ex te *Cl.* | 36. senectute *Cl.* | sextus est *Cl.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.

δὲ Μαριάμ, Ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ
τὸ ῥῆμά σου. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.
4 39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις
ἐπορεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν
Ἰούδα, 40 καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ
ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ. 41 καὶ ἐγένετο ὡς ἤκου-
§ F σεν ‡ τὸν § ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἡ Ἐλισάβετ,″
ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ
ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ, 42 καὶ ἀνεφώ-
42. φωνῇ μεγ. νησεν ‡ κραυγῇ″ μεγάλῃ, καὶ εἶπεν, Εὐλογημένη σὺ
§ F^a. ἐν γυναιξίν, καὶ § εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας
¶ F^a. σου.¶ 43 καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ
κυρίου μου πρός με; 44 ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ
τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν
ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. 45 καὶ μα-
καρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελα-
λημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου.
5 46 Καὶ εἶπεν Μαριάμ, Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου
τὸν κύριον, 47 καὶ ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ
θεῷ τῷ σωτῆρί μου, 48 ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπει-

Maria, Ecce ancella domini, fiat mihi secundum verbum tuum. Et discessit ab illa angelus.
39 Exsurgens autem Maria in diebus illis abiit in montana cum festinatione in civitatem Iuda, 40 et intravit in domum Zachariae et salutavit Elisabet.
41 Et factum est ut audivit salutationem Mariae Elisabet, exultavit infans in utero eius, et repleta est spiritu sancto Elisabet, 42 et exclamavit voce magna et dixit, Benedicta tu inter mulieres, et benedictus fructus ventris tui. 43 Et unde hoc mihi ut veniat mater domini mei ad me? 44 Ecce enim ut facta est vox salutationis tuae in auribus meis, exultavit in gaudio infans in utero meo.
45 Et beata quae credidit quoniam perficientur ea quae dicta sunt ei a domino.

46 Et ait Maria, Magnificat anima mea dominum, 47 et exultavit spiritus meus in deo salutari meo, 48 quia respexit humilitatem ancillae suae: ecce

Alex. ap. Griesbach. *Petr. Alex.* *Eus.* D.E. *Tert.* adv. Prax. 27.
36. Ελισαβετ *Eus.* ad Steph. i. 225. | -βεθ D. 69*. *Orig. Int.* iv. 466^a.
— *συγγενης* BC*X*sic.* rel. *Eus.* ad Steph. i. 221. | *συγγενις* AC³DLΔ. 69. EGH. Syr.Hcl.mg. *Graecè.* (vid. *Eus.* ad Steph. i. 225. *συγγενιδα.*)
— *συνειληφεν* BL. Latt. Memph. | ‡*συνειληφυια* ς. ACD. rel. Syrr.Pst.& Hcl.
— *γηρει* AB.*Bch.Mai.*CDLXΔ. 1. 33. 69. EF*Wtst.*GHKMUVΓΛ. | ‡*γηρᾳ* ς. S*s.*
— *μην*] praem. ὁ A.
— *εστιν*] om. 1.
37. *αδυνατηση* 69.
— *παρα του θεου* B(D)L. (post *ρημα* D. Æth.) | ‡*παρα τῳ θεῳ* ς. AC. rel. | *παρα θεῳ* 1.
38. om. ad *ρημα σου* *b* (vid. in ver. 34). *e.*
— *ειπεν δε*] *και ειπεν* D. *a.* (Contra, Latt. rel. Syr.Hcl. [Syr.Pst.])
— Μαριαμ ABC². rel. | Μαρια C*D.
— *απηλθεν*] *απεστη* D. discessit Vulg. *b.c.e.f.ff.g*¹. (hiat *a.*)
39. *αναστασα δε* *Eus.* ad Steph. i. 225. | *και αναστασα* AK.
— Μαριαμ *Eus.* ad Steph. | Μαρια D.
— *εν ταις ἡμεραις ταυταις*] om. Γ.
39. *ταυταις* *Eus.* ad Steph. | *εκειναις* H* *ut vid.* Memph.
— Ιουδα *Eus.* ad Steph. | Juda Vulg. Judeae *b.e.*(*ff.*)*l.* (h. *a.*) Æth. Judae *c.f.* *Orig. Int.* iii. 939^e.
40. Ελισαβετ *Orig. Int.* iii. *Eus.* ad Steph. i. 225. | -βεθ D.
41. *τον ασπ. της* Μαρ. *ἡ* Ελισ. BC*DL. 1. 69. Latt. (h. *a.*) Arm. *Orig.* iv. 148^f. *Orig. Int.* iii. 939^e. *Cypr.* 288. | ‡ *ἡ* Ελισ. *τ. ασπ. τ.* Μαρ. ς. AC². 33. F K*sic.* rel. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Æth. (Ελισαβεδ D.)
— *το βρεφος εν τῃ κοιλιᾳ αυτης* *Orig.* iv. 149^a. *Orig. Int.* iii. (*εν αυτῃ* Theb. *Mnt.*) | *εν τῃ κοιλειᾳ της* Ελισαβεδ *το βρεφος αυτης* D. ‖ *βρεφος*] add. prae gaudio Syr.Hcl.mg. in gaudio *Orig. Int.* iii. 942^d.
— Ελισαβετ ad fin.] -βεδ D. | Contra, *Orig.* iv.
42. *ανεφωνησεν* ABD. rel. *Orig.* iv. 149^{a.b.} | *ανεβοησεν* C. 33. 69. F.
— *κραυγῃ* BL. *Orig.* iv. 149^{a.b.} *bis.* | ‡*φωνῃ* ς. ACD. rel. Latt. Syrr.Pst.& Hcl. (*Orig.* iv. 149^b. in interpr.)
— *συ*] *σοι* LH.
43. *ελθῃ*] *ελθον* Δ.
— *προς με*] *προς εμε* B.
44. *εν αγαλλιασει*] post *το βρεφος* AC³Δ EGHKMSUVΓΛ. *e.* Syr.Hcl. Memph. Goth. (Æth.) *Orig.* iii. 938^f. (e sch. G. et C.) *Orig. Int.* iii. 944^a. | Contra, B C*DL. 1. 69. F*s.* Vulg. *b.c.f.ff.g*¹. (h. *a.*) Arm. *Orig.* ii. 496^f. iv. 82^d. *Orig. Int.* iii. 936^e. 940^e. | om. 33. | ante *εσκιρτησεν* Syr.Pst. (add. *μεγαλῃ.*)
44. *κοιλιᾳ μου*] *καρδιᾳ μοι* M.
45. *και* *Orig.* iii. 980^d. | om. C* ut vid. (hab. C².)
— *μακαρια*] add. es *a.c.e.f.* | Contra, Vulg. *b.ff.g*^{1.2.} *Orig.* iii. (add. tu Æth.)
— *αυτῃ* *Am.* *Orig.* iii. | tibi Vulg.*Cl.* *a. b c.e.f.ff.g*^{1.2.}*l.* Æth.
46. Μαριαμ ABC². rel. Memph. | Μαρια C*D. Vulg. *c.e.f.g*¹. "glorificat Dominum Maria" *Tert.* de An. 26. | Elisabet *a.*(*b.*)*l.* *Iren.* 235. "Invenitur beata Maria sicut in aliquantis exemplaribus reperimus prophetare. Non enim ignoramus quod secundum alios codices, et haec verba Elizabet vaticinetur." *Orig.* iii. 940^a. interprete Hieronymo.
47. *επι* *Orig.* iii. 941^f. (e sch. Gr. et Comb.) | *εν* D.
48. *επεβλεψεν*] add. *κυριος* D. | Contra, *Orig. Int.* iii. 941^a.

45. quae credidisti *Cl.* | sunt tibi *Cl.*

A B C D [R].
L Δ.
1. 33. 69.
(E)FGHKMSUVΓ
Λ.

νωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν
μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί· 49 ὅτι ἐποίησέν μοι
‡ μεγάλα″ ὁ δυνατός· καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ·
50 καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς ‡ καὶ γενεὰς″ τοῖς
φοβουμένοις αὐτόν· 51 ἐποίησεν κράτος ἐν βραχίονι
αὐτοῦ, διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας
αὐτῶν· 52 καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων, καὶ ὕψω-
σεν ταπεινούς· 53 πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ
πλουτοῦντας ἐξαπέστειλεν κενούς· 54 ἀντελάβετο
Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους, 55 καθὼς
ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀβραὰμ καὶ
τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα. 56 Ἔμεινεν δὲ
Μαριὰμ σὺν αὐτῇ ‡ ὡς″ μῆνας τρεῖς· καὶ ὑπέστρεψεν
εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

enim ex hoc beatam me dicent
omnes generationes, 49 quia fe-
cit mihi magna qui potens est,
et sanctum nomen eius, 50 et
misericordia eius in progenies
et progenies timentibus eum.
51 Fecit potentiam in brachio
suo, dispersit superbos mente
cordis sui: 52 deposuit potentes
de sede et exaltavit humiles,
53 esurientes implevit bonis, et
divites dimisit inanes. 54 Sus-
cepit Israhel puerum suum
memorari misericordiae, 55 si-
cut locutus est ad patres nos-
tros, Abraham et semini eius
in saecula. 56 Mansit autem
Maria cum illa quasi mensibus
tribus, et reversa est in domum
suam.

6 57 Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν
αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν υἱόν. 58 καὶ ἤκουσαν οἱ περί-
οικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνεν κύριος
τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ᾽ αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ.
59 καὶ ἐγένετο ἐν ‡ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ″ ἦλθον περι-
τεμεῖν τὸ παιδίον· καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν. 60 καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ
μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν, Οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται ‡ Ἰωάνης″.
61 καὶ ‡ εἶπαν″ πρὸς αὐτὴν ὅτι Οὐδείς ἐστιν ‡ ἐκ τῆς
συγγενείας″ σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ.

57 Elisabeth autem impletum
est tempus pariendi, et peperit
filium. 58 Et audierunt vicini
et cognati eius quia magnifica-
vit dominus misericordiam
suam cum illa, et congratula-
bantur ei. 59 Et factum est in
die octavo venerunt circumci-
dere puerum, et vocant eum
nomine patris eius Zachariam.
60 Et respondens mater eius
dixit, Nequaquam, sed voca-
bitur Iohannes. 61 Et dixerunt
ad illam quia nemo est in cog-
natione tua qui vocetur hoc

48. *αυτου*] *αυτης* Δ*. corr.¹.
49. *μεγαλα* BD*L. | ‡*μεγαλεια* ς. A. rel. (-*λια* CD². 33. E*KU**Tf.*Γ. Psalt. Turic.) ‖add. *ὁ θεος* D. | Contra, *Orig. Int.* iii. 941ᵉ.
50. *εις γενεας* A (in Lucae textu) BCDL. 33. rel. *Am. Fuld. a.b c.e.* Syrr.Pst.& Hel. Memph. Goth. Arm. *Orig. Int.* iii. 941ᵉ. | *εις γενεαν* 1. 69. FM. Psalt. Turic. *f.ff.*(*g*¹.)*l.* Æth. | *απο γενεας* A in fine Psalterii. Vulg.*Cl.* Theb. *Mnt.*
— *και γενεας* BC*L. *Am. Fuld.* Syr.Pst. Memph. | *και γενεαν* 1. 69. FM. Psalt. Turic. *f.ff.*(*g*¹.)*l.* | ‡*γενεων* ς. A(*hic*) C²D. 33. rel. *a.b.c.* Syr.Hel. Goth. (Æth.) *Orig. Int.* iii. | *εις γενεαν* A in fine Psalt. (Vulg.*Cl.*) Theb.*Mnt.* (Arm) | *και γενεων* A. (om. *e.*)
51. *διανοιᾳ*] *διανοιας* EFH.
55. *εις τον αιωνα* A(*hic*)BDLΔ. 33. rel. *Iren.* 185. | *ἑως αιωνος* A(in Psalt.)C. 1. 69. FMS. Psalt. Turic.
56. *Μαριαμ*] *Μαρια* D.
— *ὡς* BL. 1. | ‡*ὡσει* ς. AC. rel. ‖om. D. 69. *a.b.e.ff.g*¹*.l.* Memph.MS. Theb. *Mnt. Orig.Int.* 942ᶜ. | Contra, Vulg. *c.f.* Memph.edd.et MSS. rel.
57. *τῃ* *Orig.* iii. 942ᶠ. (e sch. G. et C.) | *της* 69.
— *χρονος*] add. *και* 69. | Contra, *Orig.* iii.
58. *οἱ συγγ.*] om. *οἱ* D.
— *αυτης*] om. L. (*αυτου* 69*. corr.¹.)
— *αυτῃ*] *αυτης* 69.
59. *εγενετο*] add. *δε* Γ. Memph.
— *εν*] om. DL.
— *τῃ ἡμερᾳ τῃ ογδοῃ* BCDL. 33. 69. (Latt.) Arm. | ‡*τῃ ογδ. ἡμ.* ς. A. rel. *a.*(ut vid.)
— *ηλθαν* D*.
— *εκαλουν*] *ελαλουν* 1.
— *Ζαχαριαν*] -*ρια* Γ.
60. *κληθησεται*] *κλησεται* L. ‖add. *το ονομα αυτου* C*D. Memph.MS.&W. | Contra, ABC³L. rel. Memph.Schw.& MSS. Theb.*Mnt.* rel.
61. *ειπαν* DLΔ. 1. | ‡*ειπον* ς. ABC. rel.
— *ὁτι*] om. 1. *a.b.c.e.ff.g*¹*.l.* (Contra, Vulg. *f.*)
61. *εκ της συγγενειας* ABC*LΔ. 33. Λ. Memph. Æth. | ‡*εν τῃ συγγενειᾳ* ς. C²(D.) rel. Latt. (om. *ff**.) Syrr.Pst. &Hel. Goth. Arm. (*εν τι συνγενεα* D.)
— *τῳ ονοματι τουτῳ*] *το ονομα τουτο* D.
62. *το τι αν*] *ο τι ο αν* D.
— *θελει* V.
— *αυτο* BD. 33. 69. FG. | ‡*αυτον* ς. ACL. rel. Latt.
63. *πινακιδιον* ABC²L. rel. *Orig.* iv. 118ᵉ. | *πινακιδα* C* *ut vid.* D. (ΠΙΝΑΚΙC Memph.) vid. *Orig.* iii. 570ᵇ.
— *λεγων* *Orig.* iv. | om. D. *e.*
— *εστιν*] *εσται* C. 1. U. Syr.Hel.mg. *Orig.* iv. 86ᵃ. | Contra, ABD. rel. vv. *Orig* iv. 118ᵉ.
— *ονομα*] †praem. *το* ς. AB CD. rel. | om. *το* B**Mai* L. *Orig.* iv. bis.
— *αυτου*] *αυτῳ* L. *Orig.* iv. 86ᵃ. (Contra, 118ᵉ.)
— *και εθαυμ. παντ.*] praem. *και παρα-*

50. a progenie in progenies *Cl.* | 54. recordatus misericordiae suae *Cl.* | 59. vocabant *Cl.* | patris sui *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth. 62 ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι κα-
λεῖσθαι ‡ αὐτό″. 63 καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψεν
63. πινακίδα λέγων, ‡ Ἰωάνης″ ἐστὶν † ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἐθαύμα-
σαν πάντες. 64 ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παρα-
χρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν
θεόν. 65 καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περι-
οικοῦντας αὐτούς· καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς Ἰουδαίας
διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, 66 καὶ ἔθεντο
66. ἀκούοντες πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν λέγοντες,
Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ * γὰρ″ χεὶρ
κυρίου ἦν μετ᾽ αὐτοῦ.

7 67 Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύ-
ματος ἁγίου καὶ ‡ ἐπροφήτευσεν″ λέγων, 68 Εὐλογη-
τὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ, ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ
ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, 69 καὶ ἤγειρεν
§ R § κέρας σωτηρίας ἡμῖν¶ ἐν † οἴκῳ ‡ Δαυεὶδ″ † παιδὸς
¶ E* αὐτοῦ, 70 καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων †
ἀπ᾽ αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ, 71 σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν
ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς,
72 ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ μνη-
σθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ, 73 ὅρκον ὃν ὤμοσεν
πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν
74. ἐχθρῶν [ἡμῶν] 74 ἀφόβως ἐκ χειρὸς † ἐχθρῶν † ῥυσθέντας λατρεύειν
αὐτῷ 75 ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ

nomine. 62 Innuebant autem patri eius quem vellet vocari eum. 63 Et postulans pugilarem scripsit dicens, Iohannes est nomen eius. Et mirati sunt universi. 64 Apertum est autem ilico os eius et lingua eius, et loquebatur benedicens deum. 65 Et factus est timor super omnes vicinos eorum, et super omnia montana Iudeae divulgabantur omnia verba haec, 66 et posuerunt omnes qui audierant in corde suo, dicentes, Quid putas puer iste erit? Etenim manus domini erat cum illo.

67 Et Zacharias pater eius impletus est spiritu sancto et prophetavit dicens, 68 Benedictus deus Israhel, quia visitavit et fecit redemtionem plebi suae, 69 et erexit cornu salutis nobis in domo David pueri sui, 70 sicut locutus est per os sanctorum qui a saeculo sunt prophetarum eius, 71 salutem ex inimicis nostris et de manu omnium qui nos oderunt, 72 ad faciendam misericordiam cum patribus nostris et memorari testamenti sui sancti, 73 iusiurandum quod iuravit ad Abraham patrem nostrum, daturum se nobis 74 ut sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati serviamus illi 75 in sanctitate et iustitia coram

---

χρημα ελυθη ἡ γλωσσα αυτου D. *a.b.g*[1]. | Contra, rel. Vulg. *c.e.f.ff.* *Orig.* iv. 118[e].

64. *ανεῳχθη δε*] add. *και* F.

— *παραχρημα και ἡ γλωσσα αυτου* AB (C). rel. Vulg. (*c.*)(*e.*)*f.ff.* Goth. rel. *Orig.* iv. 118[e]. | om. D. *a.b.g*[1]*.l.* ‖ om. *αυτου* C*(add. C[3].) *e.* | *παραχρ. και ελυθη ὁ δεσμος της γλωσσης αυτου* 1.

65. *και εγενετο*] *εγενετο δε* AK.

— *επι παντας φοβος* ABC. rel. *a.* rel. *Orig.* iv. 114[a]. | *φοβος μεγας επι παντας* D. *b.c.* | timor super omnes Vulg. *e.f.l.* Syrr.Pst.&Hcl. Arm. (add. audientes haec Arm.)

— *αυτους* *Orig.* iv. | *αυτον* D. Goth.

— *παντα* *Orig.* iv. 114[b]. 115[b]. | om. L. Syr.Pst. Æth.

66. *ακουσαντες* ABL. rel. | *ακουοντες* CD *Gr.* Memph.MS. Goth. Arm. (om. *e.*)

— *τῃ καρδιᾳ* ABC. rel. vv. | *ταις καρδιαις* DL. *e.* Arm.ap.Gb.

— *αυτων*] *εαυτων* B (teste Vercellonio in supplendis.)

— *και γαρ* BC*DL. (Latt.) Syr.Hcl.mg. Memph. Goth. Æth. | *om. *γαρ* ς. AC**. rel. *e.* Syrr.Pst.&Hcl.txt. Arm.

66. *ην*] om. D. *l.* | ante *χειρ* 1.

— *μετ᾽ αυτου*] *μετ᾽ αυτων* 69*. (corr. mg.[2].)

67. *επροφητευσεν* AB**Mai*CL. 1. 33. (*επροεφητ.* A.) | ‡ *προεφητ.* ς. B[2]. rel. *Eus.* in Ps. 570[c]. (*προφητ.* B*qu. *Tf.* W[c].) | *ειπεν* D.

— *λεγων*] om. D. | Contra, *Orig. Int.* iii. 943[a]. *Eus.* in Ps.

68. *κυριος* Vulg.*Cl.* *e.f.* *Iren.* 186. *Orig. Int.* iii. 943[a]. *Eus.* D.E. 353[b]. | om. *Am. Fuld.* *a.b.c.ff.g*[1]*.l.* *Eus.* in Ps. 570[c].

— *επισκεψατο* A. (add. nos Arm.)

69. *οικῳ*] † praem. *τῳ* ς. AR. Psalt. Turic. rel. | om. BCDL. 1. 33. 69. M. Memph. Goth. *Eus.* D.E. 353[b]. in Ps. 570[c].

— *παιδος*] † praem. *του* ς. ACR. Ps. Tur. rel. *Eus.* D.E. in Ps. | om. BDL.

70. *των ἁγιων* *Orig.* iii. 798[a]. *Eus.* D.E. 353[b]. in Ps. 570[c]. | om. *των* D.

— *απ᾽ αιωνος*] † praem. *των* ς. ACR. Ps.Tur. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. | om. B.*Bch.Mai.*LΔ. 33. 69. W[c]. *Orig.* iii. 798[a]. *Eus.* D.E. in Ps. ‖ *προφητων αυτου* ante *των απ᾽ αιωνος* D. *a.b.e.f.ff.g*[1]. Syrr.Pst.&Hcl. (Memph.) *Iren.* 186. | Contra, Vulg. vv. *Eus.* D.E. in Ps. (in utroque loco *c.*)

71. *εξ*] *εκ χειρος* D. (om. mox.) | Contra, *Iren.* 186.

72. *μετα των*] *μετ᾽ αυτων* Δ.

— *και μνησ.*] om. *και* D. | Contra, *Iren.* 185. *Orig. Int.* iii. 943[a].

74. *αφοβως* *Orig.* iii. 943[f]. (e sched. Gr. et Comb.) | -*βος* RΓW[c].

— *εχθρων*] † praem. *των* ς. ACR. Ps. Turic. rel. | om. B.*Bch.Mai.*DL. 1. 33. 69. *Orig.* iii. | praem. *παντων των* K. ‖ † add. *ἡμων* ς. ACDR. Ps.Tur. rel. (Latt.) Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm.Usc. Æth. *Orig.* iii. | om. BL. 1. 69. *e.* Arm.Zoh. *Iren.* 186. *Orig. Int.* iii. 943[a.c.]

— *λατρ. αυτῳ .... τ. ἡμερ. ἡμων* ver. 75] om. G.

---

66. Quis, putas *Cl.* | 67. repletus *Cl.* | 68. dominus deus *Cl.* | plebis *Cl.* | 71. oderunt nos *Cl.*

A B (C) D [P] (R). L Δ. 1. 33. 69. [E](F)GHKMSUVΓ Λ.

πάσας τὰς ἡμέρας † ἡμῶν. 76 καὶ σὺ * δὲ″ παιδίον,
προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ
προσώπου κυρίου ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ, 77 τοῦ δοῦ-
ναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρ-
τιῶν αὐτῶν, 78 διὰ σπλάγχνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν, ἐν
οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους, 79 ἐπιφᾶναι
τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις, τοῦ
κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης. 80 Τὸ
δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν
ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς
τὸν Ἰσραήλ.

75. πάσαις ταῖς ἡμέραις
77. ἁμαρτ. ἡμῶν,
78. ἐπισκέψεται.

ipso omnibus diebus nostris.
76 Et tu puer propheta altissimi vocaberis: praeibis enim ante faciem domini parare vias eius, 77 ad dandam scientiam salutis plebi eius in remissionem peccatorum eorum 78 per viscera misericordiae dei nostri, in quibus visitavit nos oriens ex alto, 79 inluminare his qui in tenebris et in umbra mortis sedent, ad dirigendos pedes nostros in viam pacis.
80 Puer autem crescebat et confortabatur spiritu, et erat in desertis usque in diem ostensionis suae ad Israhel.

II. Α′

8 1 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθεν
δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, ἀπογράφεσθαι
πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. 2 αὕτη † ἀπογραφὴ πρώτη
2. Κυρείνου ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου. 3 καὶ
ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν
3. ἰδίαν πόλιν. ‡ ἑαυτοῦ″ πόλιν. 4 ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς
¶ R Γαλιλαίας ¶ ἐκ πόλεως Ναζαρὲτ εἰς τὴν Ἰουδαίαν,
4. Ναζαρὲθ εἰς πόλιν ‡ Δαυεὶδ″ ἥτις καλεῖται Βηθλεέμ, διὰ τὸ εἶναι

1 Factum est autem in diebus illis exiit edictum a Caesare Augusto ut describeretur universus orbis: 2 haec descriptio prima facta est praeside Syriae Cyrino: 3 et ibant omnes ut profiterentur singuli in suam civitatem. 4 Ascendit autem et Ioseph a Galilaea de civitate Nazareth in Iudaeam civitatem David quae vocatur Bethleem, eo quod esset de

75. πασας τας ἡμερας ACDR. Psalt.Tur. rel. *a*. *Iren.* 186. (πασας ἡμερας *Orig.* iii. 943f.) | πασαις ταις ἡμεραις BL. (Latt.)
— ἡμων] †praem. της ζωης ς. 1. 69. [E]HMSΓΛ. Arm. *Orig.* iii. 943f. | om. A h. l. et in fin. psalt. BCDRLΔ. 33. F KUVWc. Ps.Tur. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Æth. *Iren.* 186. *Orig. Int.* iii. 943c.
76. συ δε A in fin. Ps. BCDRL. 33. Memph. | *om. δε ς. A *hic*. Ps.Tur. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. Æth. *Iren.* 186. *Orig.* iv. 117a. *Orig. Int.* iii. 943c.
— κληθησει, προπορευσει Γ.
— προ προσωπου ACDR. Ps.Tur. rel. *Iren.* 186. *Orig* iii. 943f. (e sched. Gr. et Comb.) | ενωπιον B. *Orig.* iv.
77. αυτων BDLΔ. 33. 69. rel. Latt. Syrr. Pst.&Hcl. Memph.Schw. Goth. Arm. edd. Æth. *Iren.* 186. | ἡμων A (hic et in fin. Psalt.) CR *sic*. 1. MU. Ps.Tur. Theb. Arm.MSS. meorum *Fuld.** *g*2. (i. e. "m" ad fin. voc. "remissionem" bis scr.) om. *Tol.* Memph.W.
78. δια σπλ. ελ. θεου ἡμων] om. F. (σπλαχνα RK *Tf.* σπλαγνα LΓ* *Tf.*)
— επεσκεψατο ACDR. Ps.Tur. rel. Latt. Syr.Hcl. Arm.Usc. Æth. *Iren.* 185. 313. | επισκεψεται B. *Bch.Blc.Mai.* Goth. Arm.Zoh. (fut. Syr.Pst. Memph.) επεσκεψαται B. *Btly.* επεσκεψαιται L *sic*. (seq. ὑμας ἡλιος Arm.)
78, 79. ανατολη εξ ὑψους επεφαναι L. (conspexit nos Oriens ex alto et apparuit his qui in tenebris et umbra mortis sedebant et direxit pedes nostros in viam pacis. *Iren.* 185.)
79. επιφαναι] add. φως D.
— κατευθηναι Λ.
80. ηυξανεν] ηυξανετο D*.
— τοις ερημ. V.
1. δε *Eus.* D.E. 341b. | om. A.
— Αυγουστου] Αγουστου C*Δ. Goth. ‖ add. του L. 33. *Eus.* D.E. | Contra, *Eus.* in Ps. 542e. 543c. (a Caesare rege Æth.)
— απογραφεσθαι *Eus.* in Ps. 542e. 543c. | απογραψασθαι 1. 69. *Eus.* D.E. (om. ad απογραφεσθαι ver. 3. *e*.)
2. απογραφη] †praem. ἡ ς. ACR. rel. Memph. Theb. *Eus.* in Ps. 542e. 543c. (ἀπογραφῆς οὔσης ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ τότε πρώτης ἐπὶ Κυρηνίου *Just.* Tr. 78.) | om. BD. *Eus.* D.E. 341b. cod. et ed.
— εγενετο] ante απογρ. πρωτη D. *Orig. Int.* iii. 945c. | Contra, *Eus.* D.E. in Ps. 542c. 543c. (om. *b*.[*a*.])
2. ἡγεμονευοντος *Eus.* D.E. | ἡγεμονουοντος Δ. | ἡγεμονευσαντος *Eus.* in Ps. 543c. | (quae facta est sub etc. *Orig. Int.* iii. 944d.) | mox της Συριας om. Syr.Hier.*
— Κυρηνιου CDR. 1. 33. rel. *Just.* Tr. 78. Ap. i. 34. 46. *Eus.* D.E. in Ps. | Κηρυνιου Λ. (Κυρινιου 69. Κηρηνιου V.) | Κυρεινου B. *Bch.*(**Mai*). Latt. *Orig. Int.* (Κυριν. B2. *Mai.*) | Κυρηναις Syr. Hcl.mg. *Graecè.* ΚΥΡΙΝΟϹ Theb. *Mnt.* ΚΥΡΙΝΝЄΟϹ Memph.
3. ἑαυτου BDL. *Eus.* D.E. 341d. | ‡ιδιαν ς. ACR. rel. Syr.Hel.mg. *Graece.*
— πολιν ABC3R. rel. *Eus.* D.E. | χωραν C*. | πατριδα D.
4. της Γαλ.] om. της Δ.
— Ναζαρετ *St.* 3. Bs. *Bch.Mai.* L. 33s. [E] KSs. *a.e.* *Just.* Tr. 78. | Ναζαρεθ *Elz.* Bs. *Btly.* D. 1. 69. FGHMUVΓΛ. Vulg. *b.c.*(*f.*) Memph. Goth. *Eus.* D.E. 341d. ad Steph. i. 226. | Ναζαραθ ACΔ.
— την Ιουδαιαν *Eus.* D.E. ad Steph. | γην Ιουδα D. (*a.*)*e*.
— εις 2o.] om. Δ.
— δια το ειναι....κ. πατρ. Δα.] post εν-

80. in deserto *Am.*
2. a praeside *Cl.* | 4. in civitatem *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.
§ E* β
¶ C ε
ᵉ Matt. 2:1.

αὐτὸν § ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς ‡ Δαυείδ″, 5 ἀπογράψα-
σθαι σὺν Μαριὰμ τῇ ‡ ἐμνηστευμένῃ″ ¶ αὐτῷ † οὔ-
σῃ ἐγκύῳ. 6 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ᵉ ἐκεῖ,
ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, 7 καὶ ἔτεκεν
τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν
αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν † φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν
αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.

B′ γ ι
9 8 Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυ-
λοῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ
τὴν ποίμνην αὐτῶν. 9 καὶ [ἰδοὺ] ἄγγελος κυρίου
§ ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς·
καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. 10 καὶ εἶπεν αὐτοῖς
ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι
ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ,
11 ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὅς ἐστιν χριστὸς
κύριος, ἐν πόλει ‡ Δαυείδ″. 12 καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ
σημεῖον· εὑρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον * καὶ″
κείμενον ἐν † φάτνῃ. 13 Καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο
σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος ¶ στρατιᾶς ‡ οὐρανοῦ″,
αἰνούντων τὸν θεὸν καὶ λεγόντων, 14 Δόξα ἐν

§ P
12. [τὸ] σημεῖον
¶ F
13. οὐρανίου

domo et familia David, 5 ut profiteretur cum Maria desponsata sibi uxore praegnante. 6 (2, 5.) Factum est autem cum essent ibi, impleti sunt dies ut pareret, 7 et peperit filium suum primogenitum, et pannis eum involvit et reclinavit eum in praesipio, quia non erat eis locus in diversorio.

8 (3, 10.) Et pastores erant in regione eadem vigilantes et custodientes vigilias noctis supra gregem suum. 9 Et ecce angelus domini stetit iuxta illos, et claritas dei circumfulsit illos, et timuerunt timore magno. 10 Et dixit illis angelus, Nolite timere: ecce enim evangelizo vobis gaudium magnum, quod erit omni populo, 11 quia natus est vobis hodie salvator, qui est Christus dominus, in civitate David. 12 Et hoc vobis signum: invenietis infantem pannis involutum et positum in praesipio. 13 Et subito facta est cum angelo multitudo militiae caelestis laudantium deum et dicentium, 14 Gloria in altis-

κυω sub fin. ver. 5. D. | Contra, *Eus.* D.E. ad Steph.

5. *απογραψασθαι* BCLΞ. rel. *Just.* Tr. 78. *Eus.* D.E. 341ᵈ. (ad Steph. i. 226. ante *εις πολ.* Δ.) | *απογραφεσθαι* AD. 33. (vid. ver. 1.) | *απογραψεσθαι* Δ.

— *Μαριαμ* *Eus.* D.E. | *Μαρια* D. *Eus.* D.E. codd. ad Steph.

— *εμνηστευμενη* AB**Bch.Rl.*C*D*LΞ. | ‡*μεμνηστ.* ς. B²C²D *man. rec.* rel. *Eus.* D.E. ad Steph. (om. *a.b.c.*)

— *αυτω*] ?om. B.*ap.Rl.* (habet *Mai.*) ‖ †add. *γυναικι* ς. AC² *ut vid.* rel. Vulg. *a.b.c.ff.* Syr.Hel. Goth. Æth. *Eus.* D.E. *ed.* (sed qu.) | om. BC* *ut vid.* DLΞ. 1. *Perus.* *e.f.* Syr.Pst. Memph. Theb.*Mnt.* Arm. *Eus.* D.E. codd. ad Steph. (mox *εγγυω* B.*ap.Rl.*)

6. *εγενετο δε εν τω ειναι αυτους εκει* *Eus.* D.E. 342ᵃ. (*αυτ. ειναι*) | *ὡς δε παρεγεινοντο* D.

— *επλησθησαν* *Eus.* D.E. | *ετελεσθησαν* D.

7. *αυτης*] om. *b.c.ff.g¹.l.* | Contra, Vulg. *a.e.f.g².*

— *φατνη*] † praem. *τη* ς. Δ. rel. *Eus.* D.E. 342ᵃ. ed. (vid. ver. 16). | om. AB DLΞ. Goth. Arm. *Eus.* D.E. codd. (*φατνηδη· Οτι* Δ.)

7. *διοτι*] *διο* F*.

— *αυτοις*] om. *a.b.c e.ff.l.* | Contra, Vulg. *f.* *Eus.* D.E.

8. *και ποιμενες* AB. rel. Vulg. *c.* Syr. Hel. vv. *Eus.* D.E. 342ᵃ. | *ποιμενες δε* D. *a.b.e.f.ff.g¹.* Syr.Pst.

— *χωρα τη αυτη* Vulg. *e.* Syr.Hel. vv. *Eus.* D.E. | *αυτη χωρα* 33. 69. F. *a.b. c.f.ff.g¹.* (Syr.Pst.) ‖ *χωρα*] *χαρα* D* *Gr.* ‖ *τη αυτη*] *ταυτη* D*.

— *φυλακας*] praem. *τας* D. | Contra, *Eus.* D.E.

— *την ποιμνην* *Eus.* D.E. | *της ποιμνης* 1. | *τη ποιμνη* EH.

9. *ιδου* AD. rel. Vulg. *a.b.c.f.ff.* Syrr. Pst. & Hel. Memph. | om. BLΞ. *e.g¹.* Syr.Hier. Theb.*Mnt.* Goth. Arm. Æth. *Eus.* D.E. 342ᵃ.

— *κυριου* 1°.] om. Γ. *e.* (Dei Syr.Pst.)

— *δοξα*] *δοξαν* A*.

— *κυριου* 2°. ABP. rel. *a.* vv. (*θεου* Ξ. Vulg. *c.e.* Syr.Hel.mg. *Eus.* D.E.) | om. D. *b.ff.l.*

— *φοβον μεγαν* ADP. rel. vv. *Eus.* D.E. | *σφοδρα* B. (add. id. Memph.)

10. *γαρ*] om. P. | Contra, *Orig.* iv. 15ᵃ. *Orig. Int.* iii. 945ᵈ. *Eus.* D.E. 342ᵇ.

— *ευαγγελιζωμαι* EK.

10. *εσται*] add. *και* D. | Contra, *Orig.* iv. *Eus.* D.E.

11. *ὁς*] *ὁ* F.

— *κυριος* *Orig.* iv. *Eus.* D.E. | *Jesus d.* *Cypr.* 288. Jesus Dominus *c.* Domini Syr Hier.

12. *το* ADP. rel. *Eus.* D.E. 342ᵇ. | om. BΞ.

— *σημειον*] add. *εστω* D.

— *εὑρησητε* A.

— *και κειμενον* BPLΞ. 1. 33. S. Vulg. *b.c.e.f.g¹·²·l.* Syrr.Pst. & Hel. Memph. ed. et MSS. Goth. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 950ᵈ. *Eus.* D.E. | om. D. | * om. *και* ς. A. rel. *a.* Memph. MS.

— *φατνη*] † praem. *τη* ς. F²K*s.* (vid. ver. 16). | om. ABDPLΞΔ. 1. 69. EF* GHM *Tf.*SUVΓΛ. Goth. *Eus.* D.E. (h. 33).

13. *ουρανου* B**Mai* D*. | ‡*ουρανιου* ς. AB²*Mai* D²P. rel. *Iren.* 186. *Eus.* D.E. 163ᵇ. 342ᵇ.

— *αινουντων* *Eus.* D.E. *bis.* vid. *Orig.* iv. 15ᵃ. | *αιτουντων* D*.

5. praegnate *Am.* | 8. super gregem *Cl.*

A B D (P) [R]. L (Ξ) [X] Δ. 1. 33. 69. EGHKMSUVΓΛ [F^a].
14. εὐδοκία

ὑψίστοις θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις ‡ εὐ-
δοκίας."
10 15 Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν
οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, [καὶ οἱ ἄνθρωποι] οἱ ποιμένες
εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλεὲμ
καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς ὃ ὁ κύριος
§ R ἐγνώρισεν ἡμῖν. 16 καὶ ‡ ἦλθαν" § σπεύσαντες καὶ
‡ ἀνεῦραν" τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ καὶ τὸ
βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ. 17 ἰδόντες δὲ ‡ ἐγνώ-
ρισαν" περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ
τοῦ παιδίου τούτου. 18 καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες
ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων
§ X πρὸς αὐτούς. § 19 ἡ δὲ ‡ Μαρία" πάντα συνετήρει τὰ
¶ Ξ ῥήματα ταῦτα συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.¶
20 καὶ ‡ ὑπέστρεψαν" οἱ ποιμένες, δοξάζοντες καὶ
αἰνοῦντες τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον
¶ P καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.¶
§ Ξ 11 21 § Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ πε-
ριτεμεῖν ‡ αὐτόν," καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς,

simis deo, et in terra pax in hominibus bonae voluntatis.

15 Et factum est ut discesserunt ab eis angeli in caelum, pastores loquebantur ad invicem, Transeamus usque Bethlem et videamus hoc verbum quod factum est, quod dominus ostendit nobis. 16 Et venerunt festinantes, et invenerunt Mariam et Ioseph et infantem positum in praesipio. 17 Videntes autem cognoverunt de verbo quod dictum erat illis de puero hoc. 18 Et omnes qui audierunt mirati sunt et de his quae dicta erant a pastoribus ad ipsos: 19 Maria autem conservabat omnia verba haec conferens in corde suo. 20 Et reversi sunt pastores, glorificantes et laudantes deum in omnibus quae audierant et viderant sicut dictum est ad illos.

21 Et postquam consummati sunt dies octo ut circumcideretur, vocatum est nomen eius

14. *εν ανθρ.*] praem. *και* Syrr.Pst.&Hcl.†. Memph. ‖om. *εν* Vulg.*Cl.* *a.b.c.e.* *f.ff.l.* *Orig. Int.* iii. 946[e.d.] *Iren.* 186. *Hil.* 802[a]. | Contra, *Am. For. g*[1]. rel. *Orig* (ter.) *Greg. Thaum.* *Eus.*(bis.) vid. infra. *Orig. Int.* iii. 946[f].

— *ευδοκιας* A *in hoc loco.*B**Mai* D. Latt. Goth. *Iren.* 186. *Orig. Int. Hieronymo* iii. 946[e.d.f.] *Hil.* 802[a]. "Gloria in altissimis Deo, et in terra pax, eum....his sermonibus glorificaverunt: qui suo plasmati hoc est hominibus suam benignitatem salutis de caelo misit." *Iren.* 187. "Pax enim quam non dat Dominus super terram non est pax bonae voluntatis." *Orig. Int.* iii. 946[f]. | ‡*ευδοκια* ϛ. A *in Hymno matutino.*B[2]*Mai* PLΞΔ. Psalt. Turic. 1. rel. Syrr.Pst.&Hcl. (et mg. *Graecè.*) Memph. Arm. Æth. *Orig.* i. 374[d]. ii. 714[b]. iv. 15[b]. *Greg. Thaum.* 6[d]. *Eus.* D.E. 163[c]. 342[b]. (h. 33.) Sed ex his, *vera* Origenis lectio (ut ab Hieronymo interprete liquet) est *ευδοκιας*; quae vox quoque in vv. forsitan tanquam *gen.* appositionis lecta est.

15. *απ' αυτων εις τον ουρανον οἱ αγγελοι* ABP. rel. (*a.*) Memph. Goth. (*Orig.* iv 15[b].) *Eus.* D.E. 342[b]. (?om. *απ' αυτ.* *a.* vid. Irici.) | *οἱ αγγ. απ' αυτ. εις τον ουρ.* D. (Æth.) | *απ' αυτ. οἱ αγγ. εις τον ουρ.* 33. 69. Vulg. (*b.c.e.*) *f.*(*ff.*)*g*[1].(*l.*) Syrr. Pst. & Hcl. Arm. *Orig. Int.* iii. 947[d]. (angelus *b.c.e.ff. l.*) | *απ' αυτ. οἱ εκ των ουρανων αγγ.* Γ.

15. *και οἱ ανθρωποι* ADP. rel. Syr.Hcl. Goth. Æth. | om. BLΞ. 1. Latt. Syr.Pst. Memph. Theb.*Mnt.* Arm. *Orig. Int.* iii. *Eus.* D.E. (et illi *c.*)

— *ειπον* ADP. rel. *c.e.* vv. *Orig. Int.* iii. *Eus.* D.E. (*ειπαν* LΞ.) | *ελαλουν* B. Vulg. *f.* (h. 33.) | loquebantur ad invicem et dixerunt *a.b.ff.*(*g*[1].)*l.*

— *αλληλους* *Eus.* D.E. | *ἑαυτους* 69.

— *δε*] om. Ξ.

— *ἑως* *Eus.* D.E. | *εν* A. ‖add. *εις* P.

— *ιδωμεν* *Eus.* D.E. | *ειδομεν* P(M.)

— *γεγονος*] *γεγονως* D*. (*γενομενον* *Eus.* D.E.)

— *ἡμιν*] om. Γ.

16. *ηλθαν* B**Tf.Mai.*LΞ. | ‡ *ηλθον* ϛ. AB[2]DP. rel. *Eus.* D E. 342[c].

— *σπευσαντες* *Eus.* D.E. | *σπευδοντες* D. | *πιστευσαντες* Ξ.

— *ανευραν* B(**Rl. Mai*). (*ευραν* LΞ.) | ‡ *ανευρον* ϛ. AB[2]PR. rel. | *ευρον* D (LΞ.) 1. 69. *Eus.* D.E.

— *τε*] om. D. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. *Eus.* D.E.

16. *Μαριαμ*] *Μαριαν* D. *Eus.* D.E. *ed.*

— *τῃ φατνῃ*] om. *τῃ* H. Goth. Arm. | Contra, *Eus.* D.E.

17. *δε*] om. Ξ.

— *εγνωρισαν* BDLΞ. rel. *Eus.* D.E. 342[c]. | ‡ *διεγνωρισαν* ϛ. APR. rel.

— *τουτου* ABPR. rel. Vulg. *b.c.ff.g*[1]. Syr.Hcl. Theb.*Mnt.* Goth. *Eus.* D.E. | om. D. 1. Λ *ap.Tf.* *a.e.f.* Syr.Pst. Memph. Arm. Æth.

18. *οἱ ακουσαντες εθαυμασαν* ABP. rel. *Eus* D.E. 342[c]. (om. *οἱ* 1.) (*εθαυμαζ.* E* ut vid.) | *οἱ ακουοντες εθαυμαζον* D *Gr.* *e* (*f.*)

19. *Μαρια* BDR. Memph.W.&MS. | ‡ *Μαριαμ* ϛ. AP. rel. Memph.Schw. & MS.

— *παντα συνετηρει* ABPR. rel. *Eus.* ap.*Tf.* | *συνετ. παν.* DX. Latt. Syrr. Pst.&Hcl. Æth. | (*παντας* 69. *συνετηρῃ* U.)

— *ταυτα*] om. B.

— *συμβαλουσα* K*.

— *αυτης*] *ἑαυτης* R. 33.

20. *ὑπεστρεψαν* AB.*Bch.Mai.*DP(R)LX Δ. 1. 33. (69). EF *Wtst.*GHKMSUVΓ

14. *om.* in *ante* hominibus *Cl.* | 15. quod fecit dominus et ostendit *Am.* | 21. circumcideretur puer *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.
[f] Lev. 12:4.
¶ Ξ
[g] Ex. 13:2, 15.
§ F[a]
[h] Lev. 12:8.
¶ [a]
25. ἄνθρ. ἦν Γ
26. πρὶν ἢ s. πρὶν [ἢ] ἂν
¶ R

τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι
αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.
12 [22] [f] Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθα-
ρισμοῦ αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον ‡ Μωυσέως″,¶ ἀνήγαγον
αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα, παραστῆσαι τῷ κυρίῳ, [23] κα-
θὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι [g] Πᾶν ἄρσεν δια-
νοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται· [24] καὶ
§ τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν * τῷ″ νόμῳ
κυρίου, [h] Ζεῦγος τρυγόνων ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν.¶
13 [25] Καὶ ἰδοὺ ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἱερουσαλήμ, ᾧ
ὄνομα Συμεών, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ
εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ·
καὶ πνεῦμα ‡ ἦν ἅγιον″ ἐπ' αὐτόν· [26] καὶ ἦν αὐτῷ
κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου μὴ
ἰδεῖν θάνατον ‡ πρὶν ἂν″ ἴδῃ τὸν χριστὸν κυρίου.
[27] καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐν τῷ
εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆ-
σαι¶ αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ
αὐτοῦ, [28] καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας

Iesus, quod vocatum est ab angelo prius quam in utero conciperetur.
[22] Et postquam impleti sunt dies purgationis eius secundum legem Mosi, tulerunt illum in Hierusalem ut sisterent eum domino, [23] sicut scriptum est in lege domini quia omne masculinum adaperiens vulvam sanctum domino vocabitur, [24] et ut darent hostiam secundum quod dictum est in lege [domini], par turturum aut duos pullos columbarum.
[25] Et ecce homo erat in Hierusalem cui nomen Symeon, et homo iste iustus et timoratus, expectans consolationem Israhel, et spiritus sanctus erat in eo: [26] et responsum acceperat ab spiritu sancto, non visurum se mortem nisi prius videret Christum domini. [27] Et venit in spiritu in templum: et cum inducerent puerum Iesum parentes eius ut facerent secundum consuetudinem legis pro eo, [28] et ipse accepit eum in ulnas suas et benedixit

Λ(ap. *Tf.*) (*ὑπετρεψαν* R. *οἱπεστρ.* 69.) | ‡ *επεστρεψαν* ς.
20. *καθως*] add. *και* G.
— *ελαληθησαν* Δ*.
— ad fin.] add. ab angelis Syr.Hier.**.
21. *επλησθησαν* ABR. rel. *Eus.* ad Steph. xvi. 252. | *συνετελεσθησαν* D. | *επληρωθησαν* 33.
— *ἡμεραι*] praem. *αἱ* D. 33. 69. (*Eus.* ad Steph.) | Contra, ABR. rel.
— *οκτω*] om. *Eus.* ad St. || praem. *αἱ* D.
— *του περιτ.*] *το περιτ.* X. | Contra, *Eus.* ad Steph. xvi. 252.
— *αυτον* ABRLΞXΔ. 1. F *Wtst.* KSUΛ. *a.* Syr.Hel. Memph. Goth. Arm. *Orig. Int.* iii. 947[a]. *Eus.* ad Steph. | ‡ *το παιδιον* ς. D. 33. rel. *e.* Syr.Pst. (Æth.) *Orig. Int.* iii. 947[d]. | *αυτο το παιδιον* Γ. | (ut circumciderctur *Am. Fuld. For. Per. b.c.f.ff.g*[1]*.l.* | add. puer Vulg. *Cl. g*[2].)
— *και* ante *εκλ.* ABR. rel. *e.* Syrr. Pst.& Hel. Memph.1.MS. rel. | om. D. 69. Latt.(exc. *e.*) Memph.W. et Sch. *Orig. Int.* iii. 947[d]. (Contra, infra.)
— *εκληθη*] *ωνομασθη* D.
— *τῃ κοιλιᾳ*] *κοιλιᾳ μητρος* D.
22. *αἱ*] om. B. *Bch.* (habent *Bl.* et *Mai.*)
— *του*] om. B* *Bl. Mai. Bch.*

22. *αυτων* *St.* 3. ABR. rel. Syrr. Pst.& Hel. Memph. Schw. Theb. *Mnt.* Goth. Arm. Zoh. Æth. *Orig. Int.* iii. 947[e]. (*diserte* non "ejus") 948[f]. | *αυτου* D. Arm. Usc. | *αυτης* *Elz.* | eius Latt. | om. Memph. W. *Iren.* 187.
— *Μωυσεως* BDRΞXΔ. 33. 69. KV. | ‡ *Μωσεως* ς. AL. rel.
— *αυτον*] *οἱ γονεις το παιδιον Ιησουν* X.
— *παραστησα* L.
— *τῳ* ante *κυριῳ*] om. D.
23. *νομῳ*] praem. *τῳ* DF *Wtst.* | Contra, ABR. rel.
— *τῳ* ante *κυριῳ*] om. D.
24. *του δουναι*] *το δουναι* Λ.
— *εν τῳ νομῳ κυρ.*] om. Γ.
— *τῳ νομῳ* BDL. | * om. *τῳ* ς. ARF[a]. rel.
— *νεοσσους* ADRL. rel. | *νοσσους* BEGHSVΛF[a].
25. *ιδου*] om. D. Syr.Pst. Goth. Æth. | Contra, rel. Syr.Hel. vv.
— *ην*] post *ανθρ.* B. Vulg. *b.f.l.* (Syr. Pst.) | Contra, ADR. 1. *sic.* M *sic.* rel. *Per. a.c.e.* Syr.Hel. | om. F *Wtst.*
— *Συμεων*] *Σιμεων* B. *Btly. e. sil.* Vulg. *Cl. c.* | Contra, AB. *Mai.* D(R *Συμαι...sic*). rel. *Am. Fuld. a.b.e.f.*

25. *ευλαβης*] *ευσεβης* KΓ. Syr.Hel.mg. *ut vid.* Arm.
— *του Ισρ.*] *τῳ Ισρ.* L. 1.
— *ην ἁγιον* ABRLXΔ. 33. 69. EGHK MSUVΓΛ. *e.* | ‡ *ἁγιον ην* ς. D. (Latt.) (Syrr. Pst.& Hel.) Goth. Arm. | om. *ην* 1. Æth.
26. *και ην αυτῳ κεχρηματισμενον* ABR. rel. Vulg. *a.f.* Syr.Hel. (et *κεχρηματισμενον* *mg.*) vv. *ut vid.* (*κεχρισματισμενον* 69.) | *κεχρηματισμενος δε ην* D *Gr.* *b c.(e.)ff.g*[1]*.(l.)* (*Iren.* 205.) [Æth.] | et dictum erat illi Syr.Pst. | responsum acceperat *Orig. Int.* iii. 949[e].
— *ὑπο*] *απο* L.
— *πριν αν* BF *Wtst.* | ‡ *πριν η* ς. AD. 1. rel. | *πριν* 69. | *πριν η αν* R(L)X. 33. (*πρινηνα* L.)
— *ιδῃ*] *ιδειν* 69. K. (*ιδει* Γ.)
— *κυριου*] *κυριον* A. *b.c.* Memph. | Contra, Vulg. *a.e.f.ff.g*[1].
27. *εισαγαγειν*] *εισαγειν* A.
— *ειθισμενον* (*ηθισμ.* ΛX. 33. V.) | *εθος* D.
28. *αυτο*] *αυτον* 69. MUΓΛ.

24. om. domini *Am.*

A B [C] D.
L [Ξ] X Δ.
1. 33. 69.
EGHKMSUVΓΛ.

[αὐτοῦ], καὶ εὐλόγησεν τὸν θεὸν καὶ εἶπεν, 29 Νῦν
ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά
σου ἐν εἰρήνῃ, 30 ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ
σωτήριόν σου, 31 ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάν-
των τῶν λαῶν, 32 φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ
δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ. 33 Καὶ ἦν ‡ ὁ πατὴρ
§ Ξ αὐτοῦ" καὶ ἡ μήτηρ † § θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμέ-
νοις περὶ αὐτοῦ. 34 καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεών,
καὶ εἶπεν πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ, Ἰδοὺ
οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν
τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον, (35 καὶ
σοῦ [δὲ] αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία,)
ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλο-
γισμοί.
Δ 14 36 Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ,
ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις
36. ἔτη ἑπτὰ μετὰ ἀνδρὸς πολλαῖς, ζήσασα ‡ μετὰ ἀνδρὸς ἔτη" ἑπτὰ ἀπὸ τῆς
παρθενίας αὐτῆς· 37 καὶ αὐτὴ χήρα ‡ ἕως" ἐτῶν ὀγδοή-

deum et dixit, 29 Nunc dimittis servum tuum, domine, secundum verbum tuum in pace, 30 quia viderunt oculi mei salutare tuum, 31 quod parasti ante faciem omnium populorum, 32 lumen ad revelationem gentium et gloriam plebis tuae Israhel. 33 Et erat pater eius et mater mirantes super his quae dicebantur de illo. 34 Et benedixit illis Symeon, et dixit ad Mariam matrem eius, Ecce positus est hic in ruinam et resurrectionem multorum in Israhel et in signum cui contradicetur: 35 et tuam ipsius animam pertransibit gladius, ut revelentur ex multis cordibus cogitationes.

36 Et erat Anna prophetissa, filia Phanuel, de tribu Aser: haec processerat in diebus multis, et vixerat cum viro suo annis septem a virginitate sua, 37 et haec vidua usque ad annos

---

28. *αυτου* AD. rel. Vulg. *c.e.f.g*[1]. Syrr. Pst.&Hel. Memph. Goth. Arm. Æth. *Iren. Int.* 40. 205. | om. BL. *a.b.l. Iren. Gr.* 40. [*ff.*]

— *ευλογησεν*] *ηυλογ.* DΓ.

31. *ἡτοιμας* Δ.

— *παντων των λαων Eus.* D.E. 61[a]. 429[b]. (om. *των* 1.) | *παντων των εθνων Eus.* in Ps. 223[d]. | *παντος του λαου* Psalt. Turicense.

32. *εις αποκαλυψιν*] ad laetitiam Syr. Hel.mg.

— *εθνων* ABL. rel. *Iren.* 187. 205. 235. *edd.* et *cdd. Eus.* D.E. *bis* in Ps. 49[c]. *Hil.* 59[b]. | om. D. | oculorum *b.e. Iren.* 235. *MSS.*

33. *ὁ πατηρ αυτου και ἡ μητηρ* BDL. 1. Vulg. *g*[2]. Syr.Hel.MS.mg.(*ap. Adler.*) Memph. Theb.*Mnt.* (Arm.) *Orig.* iii. 951[f]. *diserte* (e sch. G. et C.) et ap. Cram. in loc. *Orig. Int.* iii. 950[b]. 951[b.c.] (*diserte.*) (sic *Hieron.* qui addit, "Licet tu mira impudentia haec in Graecis codicibus falsata contendas, quae non solum omnes pene Graeciae tractatores in suis voluminibus reliquerunt; sed nonnulli quoque e Latinis, ita ut in Graecis habetur, assumserint. Nec necesse est nunc de exemplariorum varietate tractare, quam omne et Veteris et Novae Scripturae Instrumentum in Latinum sermonem exinde translatum sit, et multo purior manare credenda sit fontis unda, quam rivi." Adv. Helvidium 6. (ii. 213). (parentes ejus Syr.Hel.mg. *ed.*) | ‡ Ιωσηφ *και ἡ μητηρ* ς. AX. rel. *a.b.c.e.f.ff.g*[1]*.l.* Syrr.Pst.&Hel.txt.(ed.) Memph.MS**. Goth. *Hil.* 612[b]. (Joseph autem pater ejus ac mater ejus Æth.) (praem. ὁ A.) ‖ † add. *αυτου* post *μητηρ* ς. AL. *a.b.c.e.f.ff.g*[1]*.l.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Goth. Arm. *Hil.* 612[b]. | om. B.*Btly.Mai.*D. 1. 33. Vulg. *g*[2]. *Orig. Int.* iii. *ter.*

33. *επι*] add. *πασι* 1. Syr.Hel.

34. *ευλογ.*] *ηυλογ.* Γ.

— *Μαριαμ*] *Μαριαν* D. Memph.W.

— *αναστασιν*] praem. *εις* D. Vulg.*Cl. Orig. Int.* iii. 951[e]. 952[b]. | Contra, rel. *Am.* rel. *Hipp.* Fr.(26.) *Orig.* iv. 396[c]. *Orig. Int.* iii. 950[b.f.b.] 951[d]. *Eus.* D.E. 385[b]. in Ps. 76[e]. *Tert.* de car. Chr. 25.

— *πολλων*] add. *εθνων των Orig.* iv. 396[c]. | Contra, *Eus.* D.E.

35. *δε* AD. rel. *a.(c.)c.* Syrr.Pst.&Hel. *Orig.* ii. 622[b]. | om. BL. Vulg. *b.f.ff. g*[1.2]*.l.* Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 950[f]. 951[e]. 952[b.e.]

— *αναποκαλυφθωσιν*] *ανακαλυφθωσιν* D.

— *εκ* ABL. rel. Vulg. *e.f.* Syr.Hel. Memph. *Orig. Int.* iii. 950[f]. 951[e]. 952[e]. | om. D. *a.b.c.ff.* Syr.Pst. Arm.MSS. Æth. *Hil.* 261[a].

36. *ην*] om. D. *b.* Syr.Pst. | Contra, rel. Latt. *m.* vv. *Orig. Int.* iii. 953[b].

36. *προφητις* ABD. rel. | *προφητης* L. 1. 33. EKUΓ. Memph.

— *αὑτη*] *και αυτη* D. *m.* (Syr.Pst.) | Contra, rel.

— *πολλαις*] *αυτης* Syr.Pst. Æth.

— *μετα ανδρος ετη ἑπτα* B.*Bch.***Mai* (*Rl.*)LΞXΔ. 33. 69. G. Vulg. *a.e.f.g*[1.2.] *m.* Syr.Hel. Memph. Goth. (Æth.) (add. *του* ante *ανδρος* B.*Btly.* et ap.*Rl.* B[2]*Mai.* | add. *αυτης* B[2]*Mai*(*Rl.*) suo Vulg. *b.c.e.f.g*[1]. | Contra, *a.*[*ff.*]) | *ετη ἑπτα μετα ανδρος* ADK. *ff.* Syr.Pst. *Iren. Gr.* 40. | ‡ *ετη μετα ανδρος ἑπτα* ς. 1. rel. *b.c.* Arm.

37. *αὐτὴ* sic, spiritum lenem habent E*Tf.* KMUΓ*sic.* (ipsa *c.*) *αὕτη* G*s.* rel. (om. Arm.)

— *ἑως* ABLΞ. 33. Vulg. *f.ff.g*[1.2.] Memph. Theb. | ‡ *ὡς* ς. X. rel. Syrr.Pst.&Hel. Arm. | om. D. *a.b.c.e.l.* Goth. Æth.

— *τεσσαρων*] *-ροιν* Δ.

— *αφιστατο* (*αφειστα* B**Mai Rl.*) ‖ † add. *απο* ς. AX. rel. "a" *Hil.* 62[c]. | om. B*Rl. Bch. Mai.* D *Gr.* LΞF *Wtst.* Memph.

— *ἱερου*] *ναου* D.

— *νυκτα*] *νυκταν* 69. A*Tf.* | *νυκτας* H*.

— *ἡμεραν*] *-ρα* AΓ*Tf.*

38. *και αυτη* AB.*Bch. Mai* DLΞXΔ. 33. Memph. (Æth.) | *και* † *αὑτη*" *αυτη* ς. 1. 69. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Goth.

---

34. et in resurrectionem *Cl.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.

κοντα τεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο † τοῦ ἱεροῦ, νη-
στείαις καὶ δεήσεσιν λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν·
38 καὶ † αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ
‡ θεῷ″, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδεχο-
μένοις λύτρωσιν † Ἱερουσαλήμ.

15 39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ‡ πάντα″ τὰ κατὰ τὸν νόμον
39. ἐπέστρεψαν κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς † πόλιν
— Ναζαρέτ. ‡ ἑαυτῶν″ Ναζαρέθ.¶ 40 τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν, καὶ
¶ Ξ
40. σοφίας ἐκραταιοῦτο † πληρούμενον ‡ σοφίᾳ″, καὶ χάρις θεοῦ
ἦν ἐπ' αὐτό. 41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ'
ἔτος εἰς Ἱερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα.

16 42 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ‡ ἀναβαινόν-
§ C
42. om. εἰς Ἱεροσόλυμα των″ αὐτῶν [εἰς § Ἱεροσόλυμα] κατὰ τὸ ἔθος τῆς
ἑορτῆς, 43 καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑπο-
στρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερου-
σαλήμ, καὶ οὐκ ‡ ἔγνωσαν οἱ γονεῖς″ αὐτοῦ. 44 νομί-
σαντες δὲ αὐτὸν ‡ εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ,″ ἦλθον ἡμέρας
ὁδόν, καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσιν καὶ

octoginta quattuor, quae non
discedebat de templo ieiuniis
et obsecrationibus serviens noc-
te ac die. 38 Et haec ipsa hora
superveniens confitebatur do-
mino et loquebatur de illo
omnibus qui expectabant re-
demtionem Hierusalem.

39 Et ut perfecerunt omnia
secundum legem domini, re-
versi sunt in Galilaeam in civi-
tatem suam Nazareth. 40 Puer
autem crescebat et confortaba-
tur plenus sapientia, et gratia
dei erat in illo. 41 Et ibant
parentes eius per omnes annos
in Hierusalem in die sollemni
paschae.

42 Et cum factus esset anno-
rum duodecim, ascendentibus
illis in Hierosolymam secun-
dum consuetudinem diei festi,
43 consummatisque diebus cum
redirent, remansit puer Iesus
in Hierusalem, et non cogno-
verunt parentes eius. 44 Exis-
timantes autem illum esse in
comitatu, venerunt iter diei, et
requirebant eum inter cognatos

Arm. ‖(τῃ seq. ante αυτῃ B.*Btly.*, Contra, *Bch.* et *Mai.* om. τῃ Δ.)
38. θεῳ BDLΞX*(*Tf.*) *a.* Syr.Hel.mg. Memph. | ‡κυριῳ ς. AΔ. rel. Vulg. *b.c.e.f.ff.* Syrr. Pst. & Hel. txt. Goth. Arm. Æth.
— προσδεχομενοις] δεχομενοις F l*Wlst.*
— Ἱερουσαλημ] †praem. εν ς. AD. rel. Syr.Hel. | om. εν B.*Bch.Mai.*Ξ. I. Vulg. *a.b.c.e.f.ff.*$g^{1.2.}$ Syr.Pst. Memph. Theb. *Mnt.* Goth. Arm. Æth. *Iren.* 187. | (Israel Vulg.*Cl.* *a.*g^{1}. | Contra, *Am. Fuld. For. b.c.e.ff.*g^{2}.)
39. ετελεσαν] -σεν H.
— παντα B.*Mai.*LΞXF *Wlst.* | ‡άπαντα ς. AD. rel.
— τα κατα ABΞX. rel. | om. τα DLΔ. I.ap.*Tf.* 69. Arm.
— κυριου] om. I. Γ.
— ὑπεστ. ADL. rel. | επεστ. B.*Mai* Ξ.
— πολιν] †praem. την ς. AD^{2}Ξ. rel. | om. B.*Bch.Mai* D*. I.
— ἑαυτων ABD*LΞXΔ. 1. 33. 69. EGK MUVΓ *sic.* | ‡αυτων ς. D^{2}HSsΛ.
— Ναζαρεθ *Elz.* B.*Bch.*(**Tf.Mai.*)DΞ. 69. EGHMUVΓΛ. Vulg. *b c.f.* Memph. Goth. *Eus.* ad Steph. xvi. 252. | -ρατ A | -ραθ Δ. *e.* | Ναζαρετ *St.* 3. B^{2}*Tf. Mai* LX. 1. 33. KS*s.* *a.*
— ad fin.] add. καθως ερεθη (ερηθη^{2}) δια του προφητου ὁτι Ναζωραιος κληθησεται D. *a.*

40. παιδιον] add. Ιησους D.
— ηυξανεν και εκραταιουτο Vulg. *a.f.ff.* $g^{1.2.}$ *Orig. Int.* iii. $953^{b.d.e.}$ $954^{b.c.}$ | εκραταιουτο και ηυξανε (-νετο*) D. *b.c.e.* ‖ †add. πνευματι ς. A. rel. *f.* Syrr. Pst.&Hel. Goth. Æth. (vid. i. 80) | om. BDL. Vulg. *a.b.c.e.ff.*$g^{1.2.}$*l.* Syr. Hier. Memph. Theb.*Mnt.* Arm. (vid. *Clem.* exc. Theod. 984.) *Orig. Int.* iii. 953^{d}. 954^{c}. (add. sancto Æth.)
— σοφιᾳ BL. 33. | ‡σοφιας ς. AD. rel.
— επ' αυτο ABL. rel. | επ' αυτῳ X. 69. KU. | επ' αυτον M. | εν αυτῳ D *Gr.*
41. και επορευοντο] επορευοντο δε και D.
— οἱ γονεις αυτου Vulg. *e.f.* | Joseph et Maria *a.b.c.ff.*g^{1}.*l.* (add. mater eius *c.ff.*)
— κατ'] κατα D.
— τῃ ἑορτ.] praem. εν D. Latt.(exc. *a.*) Syrr.Pst.&Hel.
42. ετων AB. rel. Vulg. *c.e.f.ff.*g^{1}. *Orig. Int.* iii. 954^{f}. | αυτῳ ετη DL. *a.b.l.* Arm.
— δωδεκα] δεκαδυο I. (ιβ. *pro more* D.)
— αναβαινοντων αυτων AB.*Bch.Mai* LX. 33. K. (‡αναβαντων αυτων ς. ΔE. rel.) (Latt.) vv. | ανεβησαν οἱ γονεις αυτου εχοντες αυτον D. (*c.e.*)
— εις Ἱεροσολυμα AC. rel. Latt. Syr.Hel. Goth. Arm. Æth. | om. BDL. Syr.Pst. Memph. Theb.*Mnt.*
— ἑορτης] add. των αζυμων DX. *a.c.e.* | om. rel. Vulg. *b.f.* vv.
43. τελειωσαντων] τελεσαντων D.

43. ὑπεμεινεν ABC. rel. | απεμεινεν DX. 1. 33.
— Ιησους] praem. ὁ 69.
— ὁ παις] ante Ιησους D. Vulg. *c.f.* Memph. Æth. | Contra, rel. *b.* Syrr. Pst.&Hel. Goth. Arm. (om. *a.e.*)
— εν] εις Γ ap.*Tf.*
— Ἱερουσαλημ] Ιη̅λ E.
— εγνωσαν οἱ γονεις B.*Bch.Mai.*DL. I. 33. Vulg. *a.e.* Syr.Hel.mg. Syr.Hier. Memph. Theb.*Mnt.* Arm. ‖ ‡εγνω Ιωσηφ και ἡ μητηρ ς. AC. rel. *b.c.f.* (*ff.*)g^{1}. Syrr.(Pst.) & Hel. txt. Goth. Æth. | (εγνω] εγνωσαν Δ.)
44. νομισαντες δε ABC. rel. Vulg. (*a.*) Syr.Hel. Memph.Schw. | νομιζοντες δε XΛ. (om. δε Memph.W. Arm.) | και νομισαντες D. | [*b.c.e.f.ff.* Syr.Pst. Goth.]
— ειναι εν τῃ συνοδιᾳ BDL. I. 33. Latt. (Memph.) (Æth.) | ‡εν τῃ συνοδιᾳ ειναι ς. AC. rel. Syr.Hel. (Goth.) | [Syr.Pst. Arm.]
— ἡμερας] post ὁδον D. Latt. Syrr.Pst. &Hel. [*e.*]
— ανεζητουν] εζητουν MΓ. (vid. *Orig.* iii. 955^{f}. e sched. Gr. et Comb.)
— συγγενεσιν ABCD. rel. | συγγενευσιν LXΔ. 1. 33. 69. Λ.

38. redemptionem Israel *Cl.* | 42. *om.* in ante Hier. *Cl.*

A B C D.
L [Ξ] X Δ.
1. 33. 69.
(E) [F] GHKMSUVΓ
Λ.

† τοῖς γνωστοῖς· 45 καὶ μὴ εὑρόντες † ὑπέστρεψαν εἰς
Ἱερουσαλὴμ ‡ ἀναζητοῦντες″ αὐτόν. 46 καὶ ἐγένετο
‡ μετὰ″ ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζό-
μενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν
δ β καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς· 47 ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ
ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν
ε ι αὐτοῦ. 48 καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν· καὶ ‡ εἶπεν
§ Syr. Crt. πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ,″ Τέκνον, τί § ἐποίησας
ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώμενοι
ἐζητοῦμέν σε. 49 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τί ὅτι
ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου
δεῖ εἶναί με; 50 καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ
ἐλάλησεν αὐτοῖς. 51 καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ
51. Ναζαρέτ, ἦλθεν εἰς Ναζαρέθ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς.
— [ταῦτα] καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα
52. σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. 52 καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν ‡ ἡλι-
κίᾳ καὶ σοφίᾳ″ καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

et notos, 45 et non invenientes regressi sunt in Hierusalem requirentes eum. 46 Et factum est post triduum invenerunt illum in templo sedentem in medio doctorum, audientem illos et interrogantem: 47 (4, 2.) stupebant autem omnes qui eum audiebant super prudentia et responsis eius. 48 Et videntes ammirati sunt, (5, 10.) et dixit mater eius ad illum, Fili, quid fecisti nobis [sic]? ecce pater tuus et ego dolentes quaerebamus te. 49 Et ait ad illos, Quid est quod me quaerebatis? nesciebatis quia in his quae patris mei sunt oportet me esse? 50 Et ipsi non intellexerunt verbum quod locutus est ad illos. 51 Et discendit cum eis et venit Nazareth, et erat subditus illis: et mater eius conservabat omnia verba haec in corde suo. 52 Et Iesus proficiebat sapientia [et] aetate et gratia apud deum et homines.

44. *και τοις γνωστοις*] om. L*.
— *τοις γν.*] † praem. *εν* ς. C³D. rel. *f.* Arm. | om. ABC*L. 33. 69. KM*Tf.*S. (Latt.)
45. *ευροντες*] *ευρισκοντες* D. ‖ † add. *αυτον* ς. AC³. rel. *a.b.f.* Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Theb. Goth. | om. BC*DL. 1. 33. Vulg. *c.e.ff.g*¹·²·*l.* Arm. Æth.
— *αναζητουντες* BCDL. 1. 33. 69. | ‡ *ζητουντες* ς. AX. rel.
46. *εγενετο*] om. F *Wtst.*
— *μετα* BL. 1. 33. | ‡ *μεθ'* ς. ACDX Δ*sic.* rel.
— *καθεζομενον* (*Greg. Thaum.* 6ᵈ.) | om. G. | *καθημενον* D. 1. (*ante εν τῳ ἱερῳ* D.)
— *εμμεσω* ALU.
— *και ακου.*] om. *και* D. Latt. Memph. Theb. | Contra, rel. *Orig. Int.* iii. 39ᵃ.
— *επερωτων* H*. | *επερωτουντα* X.
47. *παντες οἱ ακουοντες αυτου* | ad fin. ver. 69. | om. *οἱ ακου. αυτ.* B.
48. *ειπεν προς αυτ. ἡ μ. αυτ.* BCDLX. 1. (*a.*)*c.f.* Syr.Pst. Goth. Arm. Æth. | ‡ *πρ. αυτ. ἡ μ. αυτ. ειπεν* ς. A. rel. (dixit mater ejus ad illum Vulg. *b.c.* Memph. ad illum dixit mater ejus Syr.Hcl.)
— *εποιησας*] *-σεν* Δ*.
— *ιδου ὁ πατ. σ. καγω* Vulg. *c.f.g*¹. Syr. Pst.MS. rel. | om. *a.b.ff.l.* | nam et propinqui tui et ego *e.* (*οἱ συγγενεις σου* ? C* *ut vid.*) | ecce ego et pater tuus Syr. Pst.impr. | ecce pater tuus et propinqui et ego Syr.Hcl. (? C*.) | ecce nos Syr. Crt.
48. *καγω* ABD. rel. | *και εγω* C* ut vid. L. 1. 33. 69.
— *οδυνωμενοι*] add. *και λυπουμενοι* D. *a.e.ff.g*¹*.l.* Syr.Crt. | Contra, Vulg. *b.c.* Syrr.Pst.&Hcl. rel. *Orig. Int.* ii. 251ᵉ.
— *εζητουμεν*] *ζητουμεν* B.
49. *και ειπεν*] *ειπε δε* 69. (om. *και* Syrr. Crt.&Pst.)
— *ὁτι εζητειτε*] *ὁτε ζητειτε* Δ.
— *ηδειτε* ABC. rel. Vulg. *g*¹. vv. *Orig. Int.* iii. 953ᵇ. 955ᵉ. | *οιδατε* D. *a.b.c.e.f. ff.l.* *Iren. Gr.* et Lat. 92. *Orig. Int.* iii. 954ᶠ. *Tert.* adv. Prax. 26. | *ιδητε* 69.
— *ειναι με* ABC. rel. | *με ειναι* D. 1. 69. Latt. *Iren.* *Orig. Int.* iii. 953ᵇ. 954ᶠ. 955ᵉ. (956ᵃ·ᵇ·) *Tert.* adv. Prax. 26.
50. *και αυτοι* ABC. rel. (Latt.) Syr.Hcl. rel. | *αυτοι δε* D. *e.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. *Orig. Int.* iii. 956ᵃ.
— *ελαλησεν*] *ειπεν* 1. Syrr.Crt.&Pst.
51. *και κατεβη μετ' αυτων*] om. *b.l.*
— *και ηλθεν* ABC²L. rel. Latt. Syrr. Crt.Pst.&Hcl. rel. (ab init. ver. Æth.) *Orig. Int.* iii. 956ᵈ. | om. C*DF *Wtst.* Memph.
— Ναζαρεθ *Elz.* B**Rl.Mai* D. 1. 69. E GHMUVΓΛ. Vulg. *b.c.e.f.* Memph. Goth. *Orig. Int.* iii. | Ναζαρετ *St.* 3. B²*Rl.Mai* LX. 33. KsSs. *a.* | *-ραθ* C²Δ. | *-ρατ* A. | (n. l. C*.)
— *και ἡ* ABC*L. rel. (Latt.) Syr.Hcl. Goth. Arm. | *ἡ δε* C³D. 69. EGHM. *e.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. *Orig. Int.* iii. 956ᵃ. *Eus.* ad Steph. i. 223.
51. *παντα τα ῥηματα* BCLXΔ. rel. Vulg. *b.c.e.f.ff.g*¹. *Orig. Int.* iii. 956ᵃ. | *τα ῥημ. παντα* D. (*a.*) | *τα ῥημ. ἁπαντα* AK. (*παντα συνετ. τα ῥημ.* *Eus.* ad Steph.) | om. *τα ῥηματα* S.
— *ταυτα* ACL. rel. Vulg. *b.c.f.ff.g*¹. Syrr.Crt.Pst.MS.&Hcl.(Memph.) Goth. Æth. *Orig. Int.* iii. 956ᵃ. *Eus.* ad Steph. | om. BDM. *a.e.* Syr.Pst.impr. Arm.
— *εν τῃ*] praem. *συμβάλουσα sic* X.
52. Ιησους] praem. *ὁ* A. *Orig.* iii. 214ᵈ. 605ᶜ.
— *προεκοπτεν*] *προεκοπται* D. (*-πτει* M* ap. *Tf.*) ‖ add. *τῃ* B. | add. *εν τῃ* L. *Orig.* iii. 214ᵈ. | *non habent* ACD. rel. *Orig.* iii. 129ᵉ.
— *ἡλικιᾳ και σοφιᾳ* DL. *a.b.c.e.l.* Syrr. (Crt.)&Pst. (Syr.Hier.) Memph. (*Orig.* iii. 129ᵉ. *προεκοπτεν ἡλικιᾳ προεκοπτε σοφιᾳ.*) *Orig. Int.* ii. 673ᶜ. iii. 35ᵃ. *Victorinus* (an *Orig.*?) ap. Hieron. iii. 425. (vid. Routh. iii. 462.) [Æth.] | ‡ *σοφιᾳ και ἡλικιᾳ* ς. ABC. rel. Vulg. *f.ff.g*¹. Syr.Hcl. Goth. Arm. (in coll. Rieu). *Orig.* iii. 214ᵈ. *Orig. Int.* ii. 250ᶠ.
— *ανθρωποις*] praem. *παρα* D. | Contra, rel. *Orig.* iii. 129ᵉ. 214ᵈ.

46. interrogantem eos *Cl.* | 48. filii *Am.* | *om.* sic *Am.* | 50. ad eos *Cl.* | 52. *om.* et 2°. *Am.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. [C] P. H. Memph. Goth. Arm. Æth. III. — Ε′ ϛ γ
17 1 Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας
Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου
τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας
Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρ-
χοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ
Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος, 2 ‡ ἐπὶ″
i ‖ Matt. 3:1-12. ‖ Mar. 1:2-8. ‡ ἀρχιερέως″ Ἄννα καὶ Καϊάφα, i ἐγένετο § ῥῆμα θεοῦ
§ F ἐπὶ ‡ Ἰωάνην″ τὸν † Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ·
ζ α 3 καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν † περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου
κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν·
¶ E 4 ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων ¶ Ἠσαΐου τοῦ προ-
j Esa. 40:3-5. φήτου †, j Φωνὴ βοῶντος, Ἐν τῇ ἐρήμῳ ἑτοιμάσατε
τὴν ὁδὸν κυρίου· εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.
§ Ξ 5 πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται § καὶ πᾶν ὄρος καὶ βου-
νὸς ταπεινωθήσεται· καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς ‡ εὐθείας″
καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας· 6 καὶ ὄψεται πᾶσα
η ε σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ. 7 Ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπο-

1 (6, 3.) Anno autem quintodecimo imperii Tiberii Caesaris, procurante Pontio Pilato Iudaeam, tetrarcha autem Galilaeae Herode, Philippo autem fratre eius tetrarcha Ituraeae et Trachonitidis regionis, et Lysania Abilinae tetrarcha, 2 sub principibus sacerdotum Anna et Caiapha, factum est verbum dei super Iohannen Zachariae filium in deserto, 3 (7, 1.) et venit in omnem regionem Iordanis praedicans baptismum paenitentiae in remissionem peccatorum, 4 sicut scriptum est in libro sermonum Esaiae prophetae, Vox clamantis, In deserto parate viam domini, rectas facite semitas eius: 5 omnis vallis implebitur et omnis mons et collis humiliabitur, et erunt prava in directa et aspera in vias planas, 6 et videbit omnis caro salutare dei. 7 (8, 5.) Dicebat ergo ad turbas

1. *δε*] om. XHK* (add.¹) Arm. *Orig. Int.* iii. 956ᵉ. 957ᵇ. *Eus.* D.E. 365ᵈ. 398ᵈ. 428ᶜ. | Contra, MSS. rel. Latt. Syrr. Crt. Pst.
— *πεντεδεκατῳ* L.
— *Καισαρος*] add. *Αυγουστου* X. | Contra, *Orig. Int. Eus.*
— *ἡγεμονευοντος* ABC. rel. Syrr. Crt. Pst. & Hel. *Eus.* D.E. 398ᵈ. | *επιτροπευοντος* D. *Eus.* D.E. 365ᵈ. 428ᶜ. (procurante Latt.)
— *τετραρχουντος ter.* (*sic* Syr. Hel. mg. *Graecè.*) *Eus.* D.E. 365ᵈ. | *τετρααρ.* C. *ter.* (ΤϾΤΡΑΑΡΧΗϹ *ter.* Memph.)
— *και τετρ. της Γαλ.*] om. D *Gr.* | Contra, *Orig. Int.* iii. 957ᶜ. *Eus.* D.E. 365ᵈ.
— *της Γαλ. Ἡρωδ.* BCL *sic.* rel. *Orig. Int.* iii. *Eus.* D.E. 365ᵈ. | *Ἡρωδ. της Γαλ.* AK.
— *Ιτουραιας*] Idumaeae Memph. W. et MS. | (*τετ. τ. Ιτουρ. bis* D *Gr.*)
— *και τετραχονιτιδος* K. *e.* (Memph. ΤϾΤΡΑΓѠΝΙΤΗϹ.)
— *Αβιληνης* Syr. Pst. Arm. *Eus.* D.E. (*Αβειληνης* AB. Goth.) | *Αβιλινης* C ΔMV. Vulg. *c. g*¹·². Syr. Hel. mg. *Gr.* Memph. | *Αβιλλιανης* D*. *a. b. (e.) f. (ff.)* | *Αβιλλινης* D**. | Sabilanes Æth. [Syr. Crt.] ‖ (*της Αβιληνς τε* L. et supra lin. *-η-* et *-τραρχουντος* ab ipsa prima manu ut vid.)
2. *επι* ABCDLXΔ. 1. 33. 69. EGHKM *Tf.* SUVΓΛ. *Eus.* D.E. 365ᵈ. 398ᵈ. | ‡ *επ′* ϛ.

2. *αρχιερεως* ABCDLXΔ. 1. 33. 69. E F *Wtst.* GHKMSUVΓΛ. *b. e.* Æth. *Eus.* D.E. bis. | ‡ *αρχιερεων* ϛ. *Orig. Int.* iii. 957ᶜ. (Latt.) Memph. Goth.
— *Αννα*] *Ανα* H.
— *Καιαφα* ABLΔ. rel. *Am. Fuld.* Memph. *Eus.* D.E. *bis.* (*Καηαφα* i.e. *Καιαφα* Syr. Hel. mg. *Graecè.*) | *Καιφα* CD. Vulg. *Cl.* *a. b. c. f.* *Orig. Int.* iii. 957ᶜ. (Capha *c.*)
— *θεου*] *κυριου* Vulg. *c.* *Clem.* 407. *Orig. Int.* iii. | Contra, *Orig.* iii. 957ᵉ. (e sch.) iv. 127ᶜ. *Eus.* D.E. 428ᶜ.
— *επι* *Clem.* 407. *Eus.* D.E. 428ᶜ. *Orig.* iv. | *προς* Δ. *Orig.* iii.
— *Ζαχαρ.*] † praem. *του* ϛ. 1*s.* 69. G. *Eus.* D.E. | om. ABCDLXΔ. 33. EFH KMSUVΓΛ. *Clem.* 407. *Orig.* iv. 127ᶜ. ‖ add. "et praedicabat" *loc.* Syr. Crt. (om. in ver. seq. *κηρυσσων* et *και ηλθεν.*)
3. *πασαν*] † add. *την* ϛ. CD. rel. Memph. *Eus.* D.E. 428ᶜ. (h. 33.) | om. ABL. *Orig.* iii. 719ʰ. 957ᶠ. (e sched. Gr. et Comb.) iv. 127ᶜ.
— *εις αφ. ἁμαρτ.* Vulg. *c. e. f.* *Orig.* iii. iv. *Eus.* D.E. | om. *a. b. ff. l.*
4. *ὡς* ABD. rel. *Orig.* iv. 127ᶜ. | *καθως* C. *Eus.* D.E. 428ᶜ.
— *βιβλῳ* ACD. rel. *Orig.* iv. *Eus.* D.E. | *βιβλιῳ* B. ‖ add. *των* E* ut vid. ‖ (*βιβλῳ λογων*] prophetia Syr. Crt.)
— *προφητου*] † add. *λεγοντος* ϛ. AC. 33. rel. *f.* Syrr. Pst. & Hel. Goth. Æth. | om. BDLΔ. 1. (Latt.) Syr. Crt. Memph. Arm. *Orig.* iv. *Eus.* D.E.
4. *κυριου*] praem. *του* A. | Contra, BC D. rel. *Orig.* iv. *Eus.* D.E.
— *αυτου* ABC. rel. Syr. Hel. vv. *Orig.* iv. *sic* diserte *non τοῦ θεοῦ ἡμῶν.* | *ὑμων* D *Gr.* | Deo nostro Syrr. Crt. & Pst. Dei nostri *Iren.* 184.
5. *φαραξ* AL*XH.
— *ευθειας* BD *Gr.* Ξ. Vulg. *a. b. c. ff. g*¹. Arm. *Iren.* 184. *cdd.* *Orig.* iv. 127ᵈ. *μετὰ τοῦ ἀντὶ ἑνικοῦ, εἰς εὐθεῖαν, πεποιηκέναι πληθυντικόν, εὐθείας.* *Orig.* iv. 127ᵉ. *Orig. Int.* iii. 958ᵃ. iv. 693ᵉ. | ‡ *ευθειαν* ϛ. AC. rel. *e. f.* Syrr. Crt. & Pst. Goth. (Æth.) *Iren.* 184. *cdd.* *Orig.* iv. 118ᶜ. sic in ed.
6. ver. sic in Syr. Crt. Et revelabitur gloria Domini, et videbit eam simul omnis caro, quia os Domini locutum est. Ex Esai. xl. 5.
— *του θεου* ABC. rel. *Iren.* 184. *Orig.* ii. 638ᶠ. 812ᶜ. iv. 127ᵈ·ᵉ· in Prov. ap. Mai p. 48. *Orig. Int.* iii. 958ᵈ. iv. 694ᵃ. 496ᵈ. *Hil.* 114ᵃ. | *κυριου* D. Æth.
7. *ουν* ABC. rel. (Latt.) Syr. Hel. Memph. ed. | *δε* D. 1. 69. *e. f.* Memph. MS. Goth. | et (ante) Syrr. Crt. & Pst. Arm. Æth.

2. Caipha *Cl.* | verbum domini *Cl.*

A B C D. L (Ξ) X Δ. 1. 33. 69. [E][F]GHKMSUVΓ Λ.

8. ἀξίους καρποὺς ¶ Ξ

ρευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ᾽ αὐτοῦ, Γεννή-
ματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς
μελλούσης ὀργῆς; [8] ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους
τῆς μετανοίας·¶ καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς,
Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι
δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα
τῷ Ἀβραάμ. [9] ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν
τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν
καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.
ς̅ θ/ι [10] Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντες, Τί οὖν
‡ποιήσωμεν″; [11] ἀποκριθεὶς δὲ ‡ἔλεγεν″ αὐτοῖς, Ὁ
§ Ξ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, § καὶ ὁ ἔχων
βρώματα ὁμοίως ποιείτω.
18 [12] Ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι, καὶ
‡εἶπαν″ πρὸς αὐτόν, Διδάσκαλε, τί ‡ποιήσωμεν″;
[13] ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Μηδὲν πλέον παρὰ τὸ

quae exiebant ut baptizarentur ab ipso, Genimina viperarum, quis ostendit vobis fugere a ventura ira? [8] Facite ergo fructus dignos paenitentiae, et ne coeperitis dicere, Patrem habemus Abraham: dico enim vobis quia potest deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahae. [9] Iam enim securis ad radicem arborum posita est: omnis ergo arbor non faciens fructum exciditur et [in] ignem mittitur. [10 (9, 10.)] Et interrogabant eum turbae dicentes, Quid ergo faciemus? [11] Respondens autem dicebat illis, Qui habet duas tunicas det non habenti, et qui habet escas similiter faciat.

[12] Venerunt autem et publicani ut baptizarentur, et dixerunt ad illum, Magister, quid faciemus? [13] At ille dixit ad eos, Nihil amplius quam con-

7. οχλοις *Orig.* iv. 128[a]. disertè. | om. 1.
— βαπτισθηναι υπ᾽ αυτου] "ad eum" tantum Syr.Crt. (ad eum baptizari Syr.Pst.)
— υπ᾽ (Latt.) Syr.Hcl. *Orig.* iv. 128[a]. | ενωπιον D. *b.e.l.*
— γενηματα X.
— υμιν] ante υπεδειξεν DA. | Contra, *Eus.* D.E. 428[d]. in Ps. 388[b].
8. καρπους αξιους ACΞ. rel. (Latt.) *plur.* Syrr.Crt.Pst.& Hcl.mg. Arm. *Orig. Int.* iii. 959[c.d.] 960[a]. *Eus.* D.E. in Ps. αξιους καρπους B. *Orig.* iv. 128[b].(*diserte* πληθυντικῶς.) | καρπον αξιον D. *e.* Syr. Hcl.txt. Memph. Goth. Æth. (vid. Matt. iii. 8).
— αρξησθε *Orig.* iii. 145[e]. (iv. 128[c]. *diserte*) 272[d]. *Orig. Int.* iii. 959[d.e.] 960[a]. | δοξητε L. (Æth.) vid. Matt. iii. 9. | δοξησθε Γ*sic*.(A ap. *Tf.*)
— εν ἑαυτοις *f.* Syrr.Pst.&Hcl. *Orig.* iii. iv. 128[c]. | om. Latt. Syr.Crt. Arm. *Orig.* iv. 272[d]. | αυτοις D*Gr. Æth. | εν αυτοις L.
— πατερα] praem. ὁτι L. 33. Syrr.Crt. Pst.&Hcl.* Arm. *Orig.* iii. iv. 272[d].
— εχωμεν X.
9. ηδη δε] et ecce Syr.Crt. ecce autem Syrr.Pst.&Hcl. Arm. ecce *Orig. Int.* iii. 959[d]. 960[b].
— δε και ABC. rel. *c.* Syr.Hcl. (quoniam jam Æth.) | om. και D. (Latt.) Syrr. Crt.&Pst. Memph. Goth. Arm. *Orig. Int.* iii. *bis.* (vid. Matt. iii. 10).

9. ουν *Orig.* iv. 128[d]. 129[a]. | δε *c.* Memph. | om. *b.* Arm.
— δενδρον *Iren. Orig.*[r]iv. *bis.* | om. Δ.
— καρπον καλον Vulg. *Cl. b.c.e.f.g*[1]. Memph. Æth. *Orig. Int.* iii. 959[e]. 960[b]. | καρπους καλους D. Syrr.Crt.&Pst. | καρπον tantum *Am. Fuld. For. Per. a.ff. Iren.* 279.MSS. *Orig.* iv. 128[d]. 129[a]. τὸ μὲν γὰρ μὴ ἔχον καρπὸν οὐδὲ καλὸν ἔχει καρπόν. *Orig.* iv. 128[d].
— πυρ *Orig.* iv. *bis.* | praem. το 69.
10. επηρωτων Vulg. *a.f.* Syrr.Crt.Pst.& Hcl. (-του X. -τουν X*Tf.* 69.) | -τησαν D. *b.c.e.ff.*
— λεγοντες] om. Syr.Crt.
— ουν Vulg. *a.f.ff.g*[1]. Syrr.Pst.&Hcl. Memph.ed. (Goth.) Arm. | om. D. *b.c.e.* Syr.Crt. Memph.MS. Æth. *Orig. Int.* iii. 960[c].
— ποιησωμεν ABCDLXΔ. 33. 69. FH MSVΓΛ. Goth. Æth. | ‡-σομεν ς. 1. GKU. Latt. *Orig. Int.* iii. ‖ add. ἱνα σωθωμεν D. (*b.g*[1]*.l.*) Syr.Crt. | Contra, rel. *Orig. Int.*
11. αποκριθεις δε] om. Syr.Crt. | ὁ δε αποκριθεις U.
— ελεγεν BC*LX. 1. 33. 69. Vulg. *c.f.l.* | ‡λεγει ς. AC[2]D. rel. (dixit *a.b.e.g*[1]. Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Goth.)
— μεταδοτω τῳ] μεταδωτο L. | μεταδὸ τῶ K. | μεταδωτω τω U. (det unam ex eis Syr.Crt.)
12. τελωναι] add. ὁμοιως D. *a.* | Contra, *Orig. Int.* iii. 959[d]. 960[c].

12. βαπτισθηναι] add. υπ᾽ αυτου CXK. Syr.Hcl.†. Memph.MS.mg. *Orig. Int.* iii. 959[d]. 960[c]. | Contra, ABD. rel. vv. rel.
— και] supra scr. 69*.
— ειπαν C*D. | ‡ειπον ς. ABC[3]. rel.
— διδασκαλε] om. Syr.Crt.
— ποιησωμεν ABCDLΞXΔ. 33. 69. FH KMVΓΛ. Goth. Æth. | ‡-σομεν ς. 1. GU. Latt. (?S.) ‖ add. ἱνα σωθωμεν D.
13. ὁ δε om. Syr.Crt.
— προς αυτους Vulg. *c.g*[1]. | αυτοις D. (*a.*)*e.f.* (om. *b.ff.*)
— μηδεν] μηθεν AΔ.
— πλεον ABD. rel. | πλειον C. | om. V. ‖ add. πρασσετε D. sic et om. post υμιν *a.b.c.e.ff.g*[1]. Æth. | praem. id. Syrr.Crt. (om. postea) & Pst. | non habent rel. Vulg. *f.* Syr.Hcl.
— το] om. L*.
— πρασσετε AB(C). rel. Vulg. *f.* Syr. Hcl. vv. (παρασσετε C.) | om. *hic* (Latt.) Syr.Crt. Æth. | πρασσειν D. Syr.Pst. vid. supra (id. post πλεον *Clem.* 306.)
14. επηρωτων ABLΞ(X). rel. Vulg. *a.e. f.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. (-τουν X.) | -τησαν CD. *b.c.ff.g*[1].
— δε] om. C. *Fuld.*
— αυτον] om. D. *c.*

8. quia potens est *Cl.* | 9. fructum bonum *Cl.* | excidetur *Cl.* | *om.* in *Am.* | mittetur *Cl.* | 13. quam quod const. *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. (C.) P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.
14. *ποιήσωμεν*

διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. [14] ἐπηρώτων δὲ αὐ-
τὸν καὶ στρατευόμενοι λέγοντες, ‡ Τί ποιήσομεν καὶ
ἡμεῖς;" καὶ εἶπεν ‡ αὐτοῖς", Μηδένα διασείσητε
μηδὲ συκοφαντήσητε, καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις
ὑμῶν.

19 [15] Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζο-
§ E μένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ § τοῦ
ι/α ‡ Ἰωάνου," μή ποτε αὐτὸς εἴη ὁ χριστός, [16] ἀπεκρί-
16. *λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάν.* νατο ὁ ‡ Ἰωάνης" ἅπασιν λέγων, Ἐγὼ μὲν ὕδατι
¶ Syr. Crt. βαπτίζω ὑμᾶς·¶ ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ
οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων
αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ
ια/ε πυρί· [17] οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακα-
17. *διακαθᾶραι* (om. *καὶ*) θαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον εἰς
τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ
ἀσβέστῳ. [18] Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν

stitutum est vobis faciatis. [14] Interrogabant autem eum et milites dicentes Quid faciemus et nos? Et ait illis, Neminem concutiatis neque calumniam faciatis, et contenti estote stipendiis vestris.

[15] Existimante autem populo et cogitantibus omnibus in cordibus suis de Iohanne, ne forte ipse esset Christus, [16] (10, 1.) respondit Iohannes dicens omnibus, Ego quidem aqua baptizo vos: veniet autem fortior me, cuius non sum dignus solvere corrigiam calciamentorum eius, ipse vos baptizabit in spiritu sancto et igni: [17] (11, 5.) cuius ventilabrum in manu eius, et purgabit aream suam, et congregabit triticum in horreum suum, paleas autem conburet igni inextinguibili. [18] Multa quidem et alia ex-

14. *λεγοντες*] add. *αυτῳ* Syr.Crt.
— *τι ποιησ.* ante *και ἡμεις* BC*LΞ. 1. 69. Vulg. *b.c e.f.l.* Syrr.Crt.& Pst. | ‡ post ϛ. AC³. rel. *a.* Syr.Hel. Memph. Goth. Arm. Æth. ‖ om. *και ἡμεις* D.
— *ποιησομεν* AB.*Mai.* 1. GKU. Latt. | *ποιησωμεν* B.*Bch.*CDLΞXΔ. 33. 69. FHMVΓΛ. Goth. Æth. (? S.) ‖ add. *ἱνα σωθωμεν* D.
— *και ειπεν* (Latt.) Syr.Hel. Memph.ed. rel. | om. *και* *b.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. MS. | *ὁ δε* D. *e.*
— *αυτοις* BC*DLΞ. 1. 33. Vulg. *a.b.c.e. f.l.* | ‡ *προς αυτους* ϛ. AC³. rel. ‖ add. *μηδενα αδικησητε* Λ.
— *μηδε*] *μηδενα* H. Syrr.Crt.&Pst.(ctra, Hel.)
15. *προσδ. δε....π. τ. Ιωαννου*] et homines qui illum audiebant cogitabant inter se et dicebant Syr.Crt.
— *του λαω* Δ.
— *περι του Ιωαν.*] om. Syr.Crt.(supra). | post *του λαου* Syr.Pst. ‖ om. *του* DΞ. 1. 69. *Eus.* Theoph. 140. | Contra, *Orig.* iv. 132ᵃ.
— *μη ποτε* *Orig.* iv. *Eus.* Theoph. | *μητι* 1.
— *ειη* *Orig.* iv. *Eus.* Theoph. | *ει* L. 69.
16. *απεκρινατο ὁ Ιωανης ἁπασιν λεγων* AC(Ξ)Δ. rel. (*a.*) Syr.Hel. Goth. (om. *ἁπασιν* Γ*Tf.*) (om. *ὁ* ante *Ιωαν.* 69. E. om. *ὁ Ιωαννης* *a.b.l.* Syr.Crt. Arm.) | *απεκρ. λεγων πασιν ὁ Ιωαν.* B. *e.* *Orig.* iv. 132ᵃ. | *απεκρ. πασιν λεγων ὁ Ιωαν.* L. | *απεκρ. ὁ Ιωαν. λεγων πασιν* K (*απασιν*².) Vulg. (*b.*)*f.ff.* (Æth.) [*c.*] | *απεκρ. ἁπασιν ὁ Ιωανν. λεγων* X. (1.) 33. Memph. (*πασιν* BΞ. 1. K*. *non* G.) | om. *ἀπ. λεγ.* *Eus.* Theoph. 140. | *επιγνους τα νοηματα αυτων ειπεν* D. | dixit illis *tantum* Syr.Crt. | respondit Johannes et dixit illis Syr. Pst.
16. *μεν ὑδατι βαπτιζω ὑμας* Vulg. *ff.* Syr.Hel. Æth. *Orig.* iv. 132ᵃ. (*ὑδ.* post *ὑμας* Syrr.Crt.& Pst. Memph. Goth. *Orig. Int.* iii. 961ᵈ·ᵉ·) | *ὑμας βαπτιζω εν ὑδατι* D. 1. 69. *e.*(*f.*) | *μεν ὑμας ὑδ. βαπτ.* *Eus.* D.E. 428ᵈ. [*a.b.c.*] ‖ add. *εις μετανοιαν* CD. *a.b.c.*(*e.*)*ff.g*¹. Syr. Hel.mg.*MS.* (vid. Matt. iii. 11.) | Contra, ABL. rel. Vulg. *f.l.* Goth. vv. *Orig.* iv. 132ᵃ. 133ᵇ. *disertè.* *Orig. Int.* iii. *Eus.* D.E. *μόνος Ματθαῖος τούτῳ προσέθηκε τό, Εἰς μετάνοιαν* *Orig.* iv. 133ᵇ.
— *ερχεται δε ὁ* ABC. rel. *Orig.* iv. 132ᵃ. *Eus.* D.E. | *ὁ δε ερχομενος* D. *l.* *Orig.* iv. *Eus.* D.E. ‖ om. *δε* V.
— *μου*] *εμου* C. ‖ add. *εστιν* D. *l.* ‖ add. *ὀπισω μου* L. *Eus.* D.E. | add. id. post *ερχ. δε* Syr.Pst.impr. (*Orig. Int.* iii. 961ᵉ.) | non habent rel. Syr.Pst.MS. *Orig.* iv.
— *ἱκανος*] add. *κυψας* 69. M. (vid. Mar. i. 7.) | Contra, *Orig.* iv. 132ᵃ. 135ᶜ. diserte.
— *των ὑποδηματων* *Orig.* iv. 132ᵃ. 136ᵈ. *diserte.* | *του ὑποδηματος* D. Syr.Hel. Memph. *Clem.* 679. (sed vid. 241.) vid. Joh. i. 28. (calceamenta portare *a.b.ff. l.* Arm. *αξιος τα ὑποδηματα βαστασαι* *Eus.* D.E. | Contra, Vulg. *c. e.f.*)
16. *αυτου* Vulg. *c.e.f.* *Orig.* iv. 132ᵃ. | om. D. *a.b.ff.l.* Arm. *Eus.* D.E. | *αυτων* *sic* Λ.
17. *και διακαθαριει* AD. rel. vv. *Iren. Gr.* (ap. Epiph.) 17. vid. *Orig. Int.* iii. 359ᶠ. 963ᶜ·ᵇ· (vid. Matt. iii. 12.) | *διακαθαραι* B. (*a.*)(*e.*) Memph. Arm. *Iren. Lat.* | *τὸ γὰρ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τοῦ διακαθᾶραι τὴν ἅλω· καὶ συνάξει τὸν σῖτον κ.τ.λ.* *Heracl. ap. Clem.* Ec. Pr. 995. e Matt. et Luc. ut vid. | *και καθαριει* Λ *sic.*
— *ἁλωνα*] *ανωλα* 69.
— *συναξει* *Iren.* *Heracl. ap. Clem.* *Orig. Int.* iii. (post *σιτον* D. Syr.Pst.) | *συναγαγειν* B. *e.* Arm. vid. supra.
— *σιτον*] praem. *μεν* D. 69. EGΛ. | Contra, *Iren.* *Orig. Int.* iii.
— *την* et *αυτου* 2°. ABC. 69 *sic.* rel. Memph.Schw. rel. *Iren.* *Orig. Int.* iii. 963ᵇ. | om. D. *Orig. Int.* iii. 359ᶠ. Memph.W.& MS.
— *αβεστῳ* B**Rl.*
18. *ἑτερα*] *αλλα* 69. *txt.* (corr. mg.)
— *παρακαλων*] *παραινων* D.

17. purgavit *Am.*

A B (C) D. L (Ξ) X Δ. 1. 33. 69. E(F)GHKMSUVΓ Λ. ιβ β

εὐηγγελίζετο τὸν λαόν. 19 k ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τε-
τράρχης ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιάδος τῆς
γυναικὸς † τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν
ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρώδης, 20 προσέθηκεν καὶ
τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν καὶ κατέκλεισεν τὸν ‡ Ἰωάνην″ ἐν †
φυλακῇ.¶
20 21 l Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα
τὸν λαόν,¶ ¶ καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσ-
ευχομένου ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν, 22 καὶ κατα-
βῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει ‡ ὡς″
περιστερὰν ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γε-

k Matt. 14: 3. Mar. 6:17.
20. [καὶ] κατεκλ.
¶ Ξ
ιγ
l || Matt. 3:13-17. a || Mar. 1: 9-11.
¶ C
¶ F

hortans evangelizabat populum: 19 (12, 2.) Herodes autem tetrarcha cum corriperetur ab illo de Herodiade uxore fratris sui, et de omnibus malis quae fecit Herodes, 20 adiecit et hoc supra omnia et inclusit Iohannen in carcere.

21 (13, 1.) Factum est autem cum baptizaretur omnis populus, et Iesu baptizato et orante apertum est caelum, 22 et descendit spiritus sanctus corporali specie sicut columba in ipsum, et vox de caelo facta

19. τετραρχης] τετρααρχης C. Memph.
— ὑπ' αυτου] ὑπο Ιωαννου FM.*mg.Tf.* Syr.Pst. Memph. | Contra, *Lucif.* 205.
— του αδελ.] †praem. Φιλιππου ς. A CX. 33. K. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm.MSS. Æth. | om. B.*Bch.Mai*DL ΞΔ. 1. 69. EFGHMSUVΓΛ. Latt. Goth. Arm.ed. *Lucif.* 205.
— ὁ Ἡρ.] om. Syr.Pst. *e.l.* | om. ὁ X.
20. και 1°. Vulg. *c.e.f.* | om. B.*Bch.*(sed habet ap. *Mai* et *Veln.*) *a.b.l. Lucif.* 205.
— και κατεκλεισεν] om. και B(ap. *Vercellonium*) DΞ. *b.e. Eus.* H.E. iii. 24 (117). | Contra, AC. rel. *Lucif.* || ενεκλισε D.
— φυλακῃ] †praem. τῃ ς. AC. rel. | om. BDLΞ. 1. KMΛ. Goth. Arm. *Eus.* H.E.
21. δε] om. 69.
— ανεῳχθηναι] ανοιχθηναι D.
22. σωματικῳ] -κως K*Tf.*
— ὡς BDL. 33. *Orig.* iv. 150c. | ‡ὡσει ς. A. rel. vid. *Eus.* ad Steph. suppl. 270.
— επ' *f.* | εις D. Latt.
— εξ] εκ του D. | απ' A.
— ουρανου] ουρανων 69.
— γενεσθαι] add. προς αυτον 69. Λ. || †add. λεγουσαν ς. A. rel. *f.ff.g*[2]. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. Æth. | om. BDL. Vulg. *a.b.c.e.l.* Memph.
— συ ει ὁ υἱος μου ὁ αγαπ. εν σοι ευδοκ. AB. rel. Vulg. *e.(f.)ff****.g*[2]. *Eus.* ad Steph. suppl. (270.) 271. codices Graeci antiquiores apud *Aug.* (vid. infra.) | υἱος μου ει συ εγω σημερον γεγεννηκα σε D. *a.b.c.ff***.l.* eadem habent *Justinus* tanquam dicta post baptismum Jesu. Tr. 88. 103. (βαπτιζομένῳ τῷ κυρίῳ ἀπ' οὐρανῶν ἐπήχησε φωνὴ μάρτυς ἠγαπημένου, Υἱός μ. εἶ σὺ ἀγαπητός, ἐγὼ σήμ. γεγένν. σε *Clem.* 113.) *Method.* de Conv. Virg. 112. *Lact.* Inst. iv. 15. *Hil.* 42b. 961e. 1094a. "Illud vero quod nonnulli codices habent secundum Lucam, hoc illa voce sonuisse quod in Psalmo scriptum est, Filius meus es tu, ego hodie genui te; quamquam in antiquioribus Codicibus Graecis non inveniri perhibeatur, tamen si aliquibus fide dignis exemplaribus confirmari possit, quid aliud quam utrumque intelligendum est quolibet verborum ordine de caelo sonuisse?" *Aug.* de Cons. Evv. ii. (c. xiv.) 31. (ed. Bass. iv. 59.) vid. et Enchir. xlix. 14 (xi. 591). (καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγοῦσα, Σύ μου εἶ ὁ υἱὸς ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ ηὐδόκησα· καὶ πάλιν, Ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. Ev. Ebion. ap. Epiph. 30. 13.)
22. σοι] ῳ X. *f.* Memph.W. Goth. *Eus.* ad Steph. suppl. 270. (Contra, 271.)
— ευδοκ. B. 1. 33. 69. F*Wtst.*KMUΛ. *Eus.* ad Steph. *bis.* | ‡ηυδοκ. ς. ALX. rel.
23. και αυτος ην † Ιησους (A)BLX. 33. (rel.) Goth. *Orig. Int.* iii. 965d. και αυτος ὁ Ιησ. ην *Eus.* ad Steph. iii. 228. et ipse Jesus erat Vulg. *a.b.c.e.f.g*[1]. Syrr.(Pst.)&Hel. Arm. και αυτος ην et αρχομενος ante ὁ Ιησους *Eus.* ad Steph. suppl. 270. (†ὁ″ Ιησ. ς. A. rel. | om. ὁ B.*Mai*DLX. 33. U.) | ην δε Ιησους D. *Clem.* 407. *Hipp.* ap. *Mai.* vii. 74 (ὁ Ιησ.). Jesus autem erat *Iren.* 148. Memph. [Æth.] ||(ην) ουν 69.)
23. αρχομενος ὡσει ετων τριακοντα BLX. 1. 33. (69.) Vulg. *b.c.g*[1]*.l.* (Memph.) (*Hipp.*) *Orig.* iii. 406e. *Orig. Int.* iii. 966a. *Eus.* ad Steph. iii. (αρχ. ὁ Ιησ. ὡς ετ. τριακ. *Eus.* ad Steph. suppl. 270.) | ‡ὡσει ετων τριακ. αρχ. ς. A(D.) rel. *a.* Syr.Hel. Goth. (Arm.) quasi natus annorum triginta Syr.Pst. quasi incipiens triginta annorum *Iren.* 148. || αρχομενος] om. *e.f.* Syr.Pst. Æth. add. ειναι 69. Syr.Hel.mg. (ctra., txt.) (τριακοντα ων αρχ. Mmg.*Tf.*) || ὡσει] ὡς D. 69. *Hipp. Eus.* ad Steph. | om. Γ. || ἐρχόμενος ἐπὶ τὸ βάπτισμα ὡς ἐτῶν λ' *Clem.* 407.
— ων υἱος ὡς ενομιζετο BL. 1. (*a.*) *Eus.* ad Steph. iii. 228. et suppl. 270. υἱος ων ὡς ενομιζετο *Orig.* iii. 965f. e sch. Gr. et Cmbf. (om. ων 69. Goth.) ὁς ην υἱος ὡς ενομ. *Afric. ap. Eus.* H.E. i. 7 (23). sed qu. om. υἱος. | ‡ων ὡς ενομιζετο υἱος ς. AX. 33 *sic.* rel. Vulg. (*f.*) Syr.Hel. Memph. Arm. Æth. | ὡς ενομειζετο ειναι υἱος D. (*b.*)*c.e.ff.g*[1]*.l.* et existimabatur filius Joseph Syr. Pst.
— Ιωσηφ] praem. του B.*Bch.* 1. HΓ. *Afric. Eus.* ad Steph. iii. et suppl. | Contra, AB.*Mai.*DLXΔ. 33 *sic.* rel. *Orig.* iii. 965f.
|| In D. pro hac genealogia fere eadem nomina leguntur usque ad David quae mutato ordine dedit Matthaeus; *sic*

18. populo *Cl.* | 20. super *Cl.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.
ιδ
γ
m ‖ Matt. 1: 1-17.
I Chr. 1: 1, seq.
2: 1, seq.
3: 1, seq.
Ruth 4: 18-21.
Gen. 5: 6, seq.
11: 10, seq.
26. Ματαθίου

νέσθαι †, Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ
‡ εὐδόκησα."
21 [23] Καὶ αὐτὸς ἦν † Ἰησοῦς ‡ ἀρχόμενος ὡσεὶ
ἐτῶν τριάκοντα," ὢν ‡ υἱός, ὡς ἐνομίζετο," m Ἰωσήφ,
τοῦ ‡ Ἡλεί," [24] τοῦ Ματθατ, τοῦ ‡ Λευεί," τοῦ ‡ Μελ-
χεί," τοῦ ‡ Ἰανναί," τοῦ Ἰωσήφ, [25] τοῦ ‡ Μαθθαθίου,"
τοῦ Ἀμώς, τοῦ Ναούμ, τοῦ ‡ Ἐσλεί," τοῦ Ναγγαί,
[26] τοῦ Μαάθ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ ‡ Σεμεείν," τοῦ
‡ Ἰωσήχ," τοῦ ‡ Ἰωδά," [27] τοῦ ‡ Ἰωανάν," τοῦ Ῥησά,
τοῦ Ζοροβάβελ,
22 τοῦ Σαλαθιήλ, τοῦ ‡ Νηρεί," [28] τοῦ ‡ Μελχεί,"

est, Tu es filius meus dilectus, in te complacuit mihi.
[23] (14, 3.) Et ipse Iesus erat incipiens quasi annorum triginta, ut putaretur, filius Ioseph, qui fuit Heli, qui fuit Mattat, [24] qui fuit Levi, qui fuit Melchi, qui fuit Iannae, qui fuit Ioseph, [25] qui fuit Matthathiae, qui fuit Amos, qui fuit Naum, qui fuit Esli, qui fuit Naggae, [26] qui fuit Maath, qui fuit Matthathiae, qui fuit Semei, qui fuit Iosec, qui fuit Ioda, [27] qui fuit Iohanna, qui fuit Resa, qui fuit Zorobabel,
qui fuit Salathiel, qui fuit Neri, [28] qui fuit Melchi, qui

υἱος Ιωσηφ του (*add.* εγενετο man. *rec.*) Ιακωβ του Μαθθαν του Ελεαζαρ του Ελιουδ τ. Ιαχειν τ. Σαδωκ τ. Αζωρ τ. Ελιακειμ τ. Αβιουδ τ. Ζοροβαβελ τ. Σαλαθιηλ τ. Ιεχονιου τ. Ιωακειμ τ. Ελιακειμ τ. Ιωσεια τ. Αμως τ. Μανασση τ. Εζεκεια τ. Αχας τ. Ιωαθαν τ. Οζεια τ. Αμασιου τ. Ιωας τ. Οχοζιου τ. Ιωραμ τ. Ιωσαφαδ τ. Ασαφ τ. Αβιουδ τ. Ροβοαμ τ. Σολομων τ. Δαυειδ.

23. Ιωσηφ] add. του Ιακωβ Arm. ‖ add. id. post Ἡλει E. ‖ In codice E. ordo nominum valde perturbatur. Librarius in legendis columnis archetypi ejus erravit; ita ut nomina novo ordine se excipiant. ver. 24. τ. Λευ. τ. Μελχ. τ. Ιαν. *post* τ. Μααθ. ver. 26. *tunc* τ. Λευι (e ver. 29) ad τ. Μελεα (ver. 31). postea τ. Ματταθιου (ver. 26) ad τ. Μαθατ (ver. 29). Tunc τ. Ναχωρ (ver. 34) ad τ. Καιναν (ver. 36) deinde τ. Μαιναν (ver. 31) ad τ. Θαρα (ver. 34) deinde τ. Λαμεχ (ver. 36) ad τ. Ενως (ver. 38); postea τ. Αρφ. τ. Σημ, τ. Νωε, τ. Σηθ, τ. Αδαμ, τ. Θῡ. *sic.* (In cod. V. nomina inde a ver. 23 usque ad ver. 33 maxime perturbantur.)

— τ. Ἡλει AB. 1. 69. EGHMSΓΛ. *Eus.* ad Steph. suppl. | om. *c.* | ‡ του Ἡλι ς. Memph. LX. rel. *Eus.* ad Steph. iii.

24. του Ματθατ ABD. rel. Memph. (Μαθθατ B* conjicit *Tf.* sed silent *Rl.* et *Mai.*) | om. *c.* *Afric. diserte* (τρίτος ἀπὸ τέλους Μελχί) *Eus.* ad Steph. *bis.* (vid. et *Ambr.* in Luc. lib. 3.) | του Ματθαν LXΔ. 1. 69. KM *txt.* UVΓ. Syr. Hcl. (vid. Matt. i. 15.) | τ. Ματταθ M mg. litt. rubr. | τ. Ματθα 33. Mathat Vulg. *Cl.* Mattat *Am.* Mattheae *a.* Matthei *b.e.* Mathi *f.* Matathia Arm. Matthiae *ff.g*¹*.l.* Mati Æth.

24. τ. Λευει B. 1. 69. GΓΛ. (τ. Ηλευει B* *Mai.*) | ‡ τ. Λευι ς. A. rel. Memph. | om. *Afric. diserte. Eus.* ad Steph. *bis.*

— τ. Μελχει AB. *Btly. Mai.* LΔ. 1. 69. EGHMSΓΛ. | ‡ τ. Μελχι ς. X. rel. Memph. *Afric. Eus.* ad Steph. *bis.* | om. B. *Bch.*

— τ. Ιανναι BLΔ. 33. 69. *Am. b.ff.l.* Syr. Pst. Janne *c.f.* Jane *g*². Jonae Æth. | ‡ τ. Ιαννα ς. A. rel. Arm. IANNH Memph. (Αννε MS.) | τ. Ιωαννα 1ᵀ. E* *Tf.* A. τ. Ιωανναι 1 *Wtst.* | τ. Αννα X. Anne *a.* Annae *e.* | τ. Ιωανναν Γ. | τ. Ιανναν H.

— τ. Ιωσηφ] τ. Ιωανναν V². | Jose *f.*

25. τ. Μαθθ. τ. Αμως] om. *a.b.c.e.l**. | Contra, Vulg. *f.ff.g*¹*.l***.

— τ. Μαθθαθιου B* *Rl. Mai.* Ματθ. B² (*sic Btly.*) Vulg. *f.* | ‡ τ. Ματταθιου ς. A LΔ. Syr. Hcl. Memph. Goth. Æth. | τ. Ματατθιου X *Tf.* | τ. Ματθιου 33. HV. *ff.* Syr. Pst. Arm. | τ. Ματθαιου G.

— τ. Ναουμ] Natum *e.* Anum *ff.* Navum *g*².

— τ. Εσλει ABΔ. 1. 69 *ut vid.* EGHMSΓΛ. | ‡ τ. Εσλι ς. E. rel. Vulg. *c.g*¹. Syrr. Pst. & Hcl. Arm. | τ. Εσλιμ L. *f.* Memph. Goth. Æth. (Seddi *a.* Sedi *b.ff.* Aedi *e.*)

— τ. Ναγγαι Syr. Hcl. | τ. Ναγαι A. Syr. Pst. (Æth.) τ. Ναγγε U. Memph. | τ. Ναιγ(γ)αι *sic* Δ. Nance *a.* Maggae *b.(c.)* Nagges *f.* | τ. Αγγαι F *Wtst.* | Σαλμον V².

26. τ. Μααθ *ff.g*¹. Memph. ed. rel. | τ. Μαατ. 69. *f.* | Μαθ Memph. MS. Mathath *g*². | om. *a.b.c.e.*

26. τ. Ματταθιου AB *Mai* X. rel. Memph. | τ. Ματαθιου B. *Bch.* (et *Btly. s*) L. (Syr. Pst.) Arm. ed. | τ. Ματθιου 69. H. (Metgathin Syr. Hcl.)

— τ. Σεμεειν BL. *b.e.* Goth. Σεμειν Memph. | τ. Σεμεει AXEGHMSV*ΓΛ. | ‡ τ. Σεμεΐ ς. Δ. rel. Vulg. *c.f.ff.g*¹·². Syrr. Pst. & Hcl. Arm. Æth. (Semeja *a.*) | Λευι V *man. rec.*

— τ. Ιωσηχ BL. 1. 33. 69. Γ. *Am. b.(c.) e.(ff.)g*¹·². Memph. Arm. | ‡ τ. Ιωσηφ ς. A. rel. Vulg. *Cl. a.f.* Syrr. Pst. & Hcl. Memph. MS**. Goth. Æth. (Oseae *l.*)

— τ. Ιωδα BL(X.) 33. 69. Γ. *Am. g*¹. Memph. MS. Goth. (Ιωδ X.) | τ. Ιωαδα 1. | ‡ τ. Ιουδα ς. A. rel. Vulg. *Cl. a.* (*b.*)*c.e.f.ff.g*². Syrr. Pst. & Hcl. Memph. Arm. Æth.

27. τ. Ιωαναν ABΔ. 33. 69. EGΛ. rel. Syrr. Pst. & Hcl. | τ. Ιωναν U. (Arm.) Æth. | τ. Ιωανναν LX. 1. VΓ. | τ. Ιαναν H. | ‡ τ. Ιωαννα ς. KMSs. Vulg. *a* (*vid. Irici*)*.c.e.f.*(*ff.*)*g*¹·². Goth. (Jonae *b.*)

— τ. Ρησα] τ. Ρησσα 69. | Sarec *e.*

— τ. Ζοροβαβελ] τ. Ζορομβαβελ ΑΛ.

— τ. Νηρει ABLΔ. 1. 69. EGHMSΓΛ. | ‡ τ. Νηρι ς. X. rel. Memph. (Meeri *c.* Nerim *f.*)

28. τ. Μελχει ABLΔ. 1. 69. EGHMSΓΛ. | ‡ τ. Μελχι ς. X. rel. Memph.

---

22. complacui *Cl.* | 23. ut putabatur *Cl.* | Mattat *Am.* | 24. Janne *Cl.* | 25. Matathiae *Cl.* | Nahum *Cl.* | Hesli *Cl.* | Nagge *Cl.* | 26. Mahath *Cl.* | Mathathiae *Cl.* | Joseph *Cl.* | Juda *Cl.*

A B D.
L [Ξ] (X) Δ.
1. 33. 69.
EGHKMSUVΓΛ.

τοῦ ‡ Ἀδδεί," τοῦ Κωσάμ, τοῦ ‡ Ἐλμαδάμ," τοῦ Ἤρ,
29 τοῦ ‡ Ἰησοῖ," τοῦ Ἐλιέζερ, τοῦ Ἰωρείμ, τοῦ
‡ Μαθθάτ," τοῦ ‡ Λευεί," 30 τοῦ Συμεών, τοῦ Ἰούδα,
τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ ‡ Ἰωνάμ," τοῦ Ἐλιακείμ, 31 τοῦ
Μελεά, τοῦ ‡ Μεννά," τοῦ Ματταθά,
23 τοῦ Ναθάν, τοῦ ‡ Δαυείδ," 32 τοῦ Ἰεσσαί,
32. Σαλά — τοῦ ‡ Ἰωβήδ," τοῦ ‡ Βοός," τοῦ Σαλμών, τοῦ
33. τ. Ἀμιν., τ. Ἀρνεί, τ. Ἐσρών, — Νaασσών, 33 τοῦ Ἀμιναδάβ, τοῦ Ἀράμ, τοῦ
Ἐσρώμ, τοῦ Φαρές, τοῦ Ἰούδα, 34 τοῦ Ἰακώβ, τοῦ
Ἰσαάκ,
24 τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Θάρα, τοῦ Ναχώρ, 35 τοῦ
‡ Σερούχ," τοῦ Ῥαγαῦ, τοῦ Φάλεκ, τοῦ Ἔβερ, τοῦ
36. Καινάμ — Σαλά, 36 τοῦ Καϊνάν, τοῦ Ἀρφαξάδ, τοῦ Σήμ, τοῦ
Νῶε, τοῦ Λάμεχ, 37 τοῦ Μαθουσάλα, τοῦ Ἐνώχ,

fuit Addi, qui fuit Cosam, qui fuit Helmadam, qui fuit Her,
29 qui fuit Ihesu, qui fuit Eliezer, qui fuit Iorim, qui fuit Matthad, qui fuit Levi, 30 qui fuit Symeon, qui fuit Iuda, qui fuit Ioseph, qui fuit Iona, qui fuit Eliachim, 31 qui fuit Melea, qui fuit Menna, qui fuit Mathata,
qui fuit Nathan, qui fuit David, 32 qui fuit Iesse, qui fuit Obed, qui fuit Booz, qui fuit Salmon, qui fuit Naasson,
33 qui fuit Aminadab, qui fuit Aran, qui fuit Esrom, qui fuit Phares, qui fuit Iudae, 34 qui fuit Iacob, qui fuit Isaac,
qui fuit Abraham, qui fuit Tharae, qui fuit Nachor, 35 qui fuit Seruch, qui fuit Ragau, qui fuit Phalec, qui fuit Eber, qui fuit Sale, 36 qui fuit Chainan, qui fuit Arfaxat, qui fuit Sem, qui fuit Noe, qui fuit Lamech, 37 qui fuit Matthusale,

---

28. τ. Αδδει ABΔ. 1. 69. EGHMSΓ. | ‡τ. Αδδι ς. Λ. rel. Memph. | τ. Ανδι L. Asdi *e.* | τ. Αδαι X.
— τ. Κωσαμ] Cosae *b.* Caese *e.*
— τ. Ελμαδαμ B.*Btly.s.Blc.Mai.*L. 33. *Am.* (*a.*)(*c.*)*ff.g*¹·²· (Vulg.*Cl.*) Memph. | ‡ τ. Ελμωδαμ ς. ΛX. rel. *f.* Syr.Hcl. Æth. | τ. Ελμωδα 69. | τ. Ελμωδαν Γ. | Hermadam *b.* (Goth.) Etmadam *e.* Elmudad Syr.Pst. (Arm.)
29. τ. Ιησου BL. 33. 69. Vulg. *a.b.c.e.f.g*¹·²· (Syr.Hcl.) Memph. Arm. | ‡τ. Ιωση ς. Λ. rel. Syr.Pst. (Æth.) | Ιωσηχ X. | τ. Ιησω 1. Γ. | Joses Goth. Zoses *ff* ap. Sabat. *praem.* filius Jozes *ff* ap. Blanch.
— τ. Ελεαζαρ 69. Arm. Æth.
— τ. Ιωρειμ] τ. Ιωραιμ 1. τ. Ιωραμ Γ. *f.g*². Syr.Pst. Arm. Æth. | τ. Ιωριμ 33. UV. Memph. | τ. Ιωρεμ 69. (Ioria Syr.Hcl.txt. Iotham Syr.Hcl.mg.)
— Μαθθατ B**Rl.Mai.* (Μαθατ E.) | ‡τ. Ματθατ ς. B²Δ. rel. Memph. | τ. Ματταθ Λ. 33. K. | τ. Ματτθ *sic.* L. | τ. Ματθα 69. *b.* | τ. Ματθαν 1. Γ. Syr.Hcl. | τ. Ματταθιου X. | Matitha Syr.Pst. (Arm.) Matthatae *a.* Matthatam *c.* Matal *e.* [Goth.]
— του Λευει .... του Ματταθα ver. 31] om. 69.
— τ. Λευει ABL. 1. GHΓΛ. | ‡τ. Λευι ς. Δ. rel. Memph. | τ. Λεμι X. | om. *b.*
30. τ. Συμεων AB.*Mai.* rel. *Am. Fuld. c.f.* Memph. | τ. Σιμεων Bs.*Btly.* Vulg. *Cl. a.e.* | Symae *b.*
— τ. Ιουδα Memph. | τ. Ιουδαι Δ.

30. τ. Ιωναμ B.*Mai.Btly.s.*1.Γ. *c.e.g*¹. Syrr. Pst.&Hcl. Memph.MS. Arm. | Iona Vulg. *a.g*². | ‡τ. Ιωναν ς. L. rel. Syr. Hcl.txt. Memph. (Æth.) | τ. Ιωανaν AΔ EΛ. | τ. Ιωαννaν K. | Ionae *b.f.ff.* [Goth.]
— τ. Ελιακιμ 33. Memph.
31. τ. Μελεα] om. *a.b.e.l.* | Contra, Vulg. *c.* (Mele *f.*)*g*¹·²· | Melsivae *ff.* | Melthi Arm.
— τ. Μεννα BLX. 33. Vulg. *c.g*¹·²· Memph.Schw. Arm. (Mani Syr.Pst.) | τ. Μεναν 1. Γ. (Μενναν Memph.W.) | om. A. | ‡τ. Μαιναν ς. Δ. rel. *f.* Syr.Hcl. Goth. Æth. | Enam *a.e.* Enan *b.* Cenam *ff.*
— τ. Ματταθαν 1. Goth. | τ. Ματαθα X. | τ. Μετταθα B.*Mai.*
— τ. Ναθαν] τ. Ναθαμ B. (Natam *c.e.*)
— Δαυειδ sic habent *hic* ABDLΔ. 1.(G)H. (Δαειδ *sic* G.) | Δαυιδ EMVΛ. Memph. | ‡Δαβιδ ς. ut semper. | add. Solomonis Æth. *sic.*
Placet hic recensere quibus in aliis locis hoc nomen sine compendio in codicibus Graecis legitur.
Δαυειδ *semper* B*D et D *Epistolarum.*
Ξ. Luc. i. 27, 32. ii. 4 *bis.*
E. *Actorum* (ii. 29).
C. Heb. iv. 7. et 2 Tim. ii. 8.
T. Joh. vii. 42 *bis.*
Δαυιδ saepe B².
E. *man. rec.* Luc. i. 69. ii. 4 (1°).
Γ. Luc. i. 32. ii. 4 *bis.* 11. xx. 41, 42.
F. *Epp.* Rom. iv. 6. xi. 9.
G. *Epp.* Rom. iv. 6. xi. 9.
Δᾱδ *semper* ubi extant NPQRZX. 33. 69. FKU.
H. *Actorum.* Cod. Tf. Actorum (vii.). J *Epp.* (G *Act.*)
Sic fere ACLΔ. 1. EGHMΓΛ. E. Act.
Sic etiam Ξ Luc. ii. 11. F. *Epp.* et G. *Epp.* 2 Tim. ii. 8.
Δαειδ *hic* G.
32. τ. Ιωβηδ AB.*Btly.*LXΔ. 33. 69. F *Wtst.* MUΓ. *c.* Memph. Æth. (τ. Ιωβεδ B. *Bch.* τ. Ιωβηλ B.*Mai.*) | ‡τ. Ωβηδ ς. D *man. rec.* 1. E. rel. Vulg. *f.* Goth. | τ. Ωβηλ D *Gr**. | Obeth *a.b.e.ff.g*¹.
— τ. Βοος ABDLX. 33. 69. M *txt.* *a.b.e.* Arm. | ‡τ. Βοοζ ς. Δ. 1. rel. Vulg. *c.f.ff.g*¹. Goth. | Βοες Memph.
— τ. Σαλμων AD. rel. Memph. | τ. Σαλα B.*Bch.Blc.*&*Mai.* Æth. | τ. Σαλμαν 1. Arm.ed.
— Ναασων X. (Νασσων Memph.) | add. Adami Æth.
33. τ. Αμιναδαβ A(D)L. rel. (τ. Αμειναδαβ D.) τ. Αμιναδαμ 69. M*S. Syr.Hcl. | τ. Αδμειν *sic* loco τ. Αμιναδαβ B.*Blc.Mai.* Syr.Hcl.mg.MSS. ‖ *addunt* τ. Αδμειν B. *Bch.*L. Memph. | *add.* τ. Αδμη X. τ. Αδμιν 69. τ. Αδμηχ Arm. τ. Αλμειν Γ.
— τ. Αραμ ADΔ. 1. 33. EGHKMSUVΛ. Vulg. *a.e.f.ff.g*⁽¹·⁾²· Syrr.Pst.&Hcl. ed. Goth. Æth. | τ. Αρνει B(L)(X)Γ. Syr.Hcl.mg.MSS. Memph. Arm. (-νι LX.) τ. Αρηϊ 69. Arm. ‖ add. τ. Αλμει τ. Αρνει 1. | add. τ. Ιωραμ ΔF *Wtst.*K

28. Cosan *Cl.* | Elmadan *Cl.* | 29. Jesu *Cl.* | Mathat *Cl.* | 30. Eliakim *Cl.* | 31. Mathatha *Cl.* | 33. Aram *Cl.* | Esron *Cl.* | 34. Abrahae *Cl.* | Thare *Cl.* | 35. Sarug *Cl.* | Phaleg *Cl.* | Heber *Cl.* | 36. Cainan *Cl.* | Arphaxad *Cl.* | 37. Mathusale *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. [Theb.] Goth. Arm. Æth.
¶ X

τοῦ Ἰαρέδ, τοῦ Μαλελεήλ, τοῦ Καϊνάν, 38 τοῦ Ἐνώς,
τοῦ Σήθ, τοῦ Ἀδάμ, τοῦ θεοῦ.¶

§ Ξ IV. Ζ′ ιε/β
§ Theb.
n ‖ Matt. 4: 1-11. ‖ Mar. 1: 12, 13.
¶ Ξ ιϛ/ε
° Deut. 8:4.

25 1 § § n Ἰησοῦς δὲ ‡ πλήρης πνεύματος ἁγίου″
ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἤγετο ἐν τῷ
πνεύματι ‡ ἐν τῇ ἐρήμῳ″ 2 ἡμέρας ‡ τεσσεράκοντα″,
πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου.¶ καὶ οὐκ ἔφαγεν
οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συντελεσθεισῶν
αὐτῶν † ἐπείνασεν. 3 ‡ εἶπεν δὲ″ αὐτῷ ὁ διάβο-
λος, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ
ἵνα γένηται ἄρτος. 4 καὶ ἀπεκρίθη ‡ πρὸς αὐτὸν″
* ὁ″ Ἰησοῦς †, Γέγραπται ὅτι ° Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ
ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, [ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι
θεοῦ].

qui fuit Enoch, qui fuit Iared, qui fuit Malelehel, qui fuit Cainan, 38 qui fuit Enos, qui fuit Seth, qui fuit Adam, qui fuit dei.

1 (15, 2.) Iesus autem plenus spiritu sancto regressus est ab Iordane, et agebatur in spiritu in desertum 2 diebus quadraginta, et temtabatur a diabolo. (16, 5.) Et nihil manducavit in diebus illis, et consummatis illis esuriit. 3 Dixit autem illi diabolus, Si filius dei es, dic lapidi huic ut panis fiat. 4 Et respondit ad illum Iesus, Scriptum est quia non in pane solo vivet homo sed in omni verbo dei.

MSVΛ. *b.*(*e.*) Syr.Hel.ed. | add. τ. Ωριν Æth.

33. τ. Εσρωμ *Am. a.c.e.ff.g*(1.)2. Memph. | τ. Εσρων B. Vulg.*Cl. b.* | τ. Ασρων D. (τ. Εζρωμ E.)

— τ. Φαρες] om. A.

34. τ. Ισαακ] τ. Ισακ D*. *a.b.c.e.*

— τ. Αβρααμ] τ. Αβρααν B.*Bch.*

— τ. Θαρα] τ. Θαρρα X. 1. 33. 69. Syr.Hel. Memph.W.(contra, Schw.) | (Jarae *e.*)

35. τ. Σερουχ ABLXΔ. 1. 33. 69. E F*Wtst.*GHKMSUVΓΛ. *Am. a.c.f.ff.* *g*1.2.*l.* Syr.Hel.txt. Memph. Goth. Arm. | τ. Σερουκ D. *b.* | ‡ τ. Σαρουχ ϛ. | Sarag Vulg.*Cl.* Syrr.Pst.&Hel.mg.MS. | Seruth *c.*

— τ. Ραγαυ] τ. Ραγαβ LV. (Syr.Hel.)

— τ. Φαλεκ BDLXΔ. 33. V. *Am. b.c.e.* (*f.*)*ff.*(*g*1.) Syr.Hel. Memph. | τ. Φαλεγ A. 1. 69. EGHKMSUΓΛ. Vulg. *Cl. a.* Syr.Pst.

36. τ. Καιναν AX. rel. Memph. | τ. Καιναμ BL. 1. 33. Æth. | τ. Μαϊναν 69**. (Thamon *e.*) | om. D.

— τ. Λαμεχ AB. rel. Memph. | τ. Λαμεκ DXM. | τ. Λαμαχ 69.

37. τ. Μαθουσαλα] τ. Μαθθουσ. B*.*Mai.* | τ. Μαθασαλα 33. | τ. Μασαλα K.

— τ. Ιαρεδ B²D. rel. Vulg. *f.* Memph. rel. | τ. Ιαρετ B**Rl.* Iaret *a.* | τ. Ιαρεθ AK. *b.c.g*1. | τ. Ιαρατ B*.*Mai.* Alet *e.*

— τ. Μαλελεηλ BD. rel. Memph.ed. rel. | τ. Μελ. AΛ *sic.* Memph MS.

— τ. Καιναν] τ. Καιναμ L.*ff.* Memph.MS.

38. τ. Σηθ] τ. Σημ A. *l.*

— ad fin.] add. "generationes LXXV." Cod. Lat. *Harl.* (litteris paullo minoribus). "Lucas genealogiam, quae est a generatione Domini nostri usque ad Adam LXXII. generationes habere ostendit" *Iren.* 219. (nonnulli hunc numerum in LXXU. *s.* LXXV. e conjectura mutaverunt.)

1. πληρης πνευματος ἁγιου BDLΞ. 1. 33. E(F*Wtst.*)K. (Latt.) Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. (Æth.) *Orig. Int.* iii. 966e. *bis.* | ‡ πνευμ. ἁγ. πληρ. ϛ. AΔ. rel. *e.* Goth. Arm. | (πληρης] add. ων F*Wtst.*)

— εν τῳ πν.] om. *b.* | a spiritu Vulg.*Cl.* *a.c.* | in spir. *Am. e.f.ff.* Syr.Hel.

— εν τῃ ερημῳ BDL. *Fuld. a.b.g*1. Theb. | ‡ εις την ερημον ϛ. AΞΔ. rel. Vulg. (et *Am. For.*) *c.e.f.ff.g*2. Memph. rel. *Eus.* D.E. 92b. (vid. Matt. iv. 1. Mar. i. 12.)

2. τεσσερακοντα AB**Rl.Mai.*LΔ. | ‡ τεσσαρακοντα ϛ. B²D. rel. ‖ add. και νυκτας τεσσαρακοντα Γ. Æth. (vid. Matt. iv. 2.) | Contra, *Eus.* D.E.

— ὑπο *Eus.* D.E. | απο Δ*.

— διαβολου *Eus.* D.E. | σατανα D (*e.*) sic in ver. 3. *e.*

— και ουκ εφαγεν ουδεν] om. B *txt. Tf.* (ctra, *Mai.Rl.*)

— ουδεν] add. ουδε επιεν 69. A. Arm.

— επεινασεν] praem. † ὑστερον ϛ. AΔ. rel. *f.ff.* Syrr.Pst.&Hel. (Memph.MS. *man. rec.*) (Goth.) vid. Matt. iv. 2. | om. BDL. Vulg. *a.b.c.e.g*1.2.*l.* Memph. Theb. Arm. Æth.

3. ειπεν δε B.*Bch.Mai.*DL. 1. 33. (Latt.) Memph. | ‡ και ειπεν ϛ. AΔ. rel. *e.* Syrr. Pst. & Hel. Goth. Arm. Æth. [Theb.]

3. τῳ λιθῳ τουτῳ ἱνα γενηται αρτος (Latt.) rel. *Orig.* iii. 966f. (e sched. Grab.) | ἱνα οἱ λιθοι οὑτοι αρτοι γενωνται D. *Tol.* (lapidibus.... fiant pan... *a.*) vid. Matt. iv. 3.

4. και απεκριθη AB. rel. | απεκριθη δε 69. | και αποκριθεις D. (respondit Jesus et dixit illi. Syr.Pst.)

— προς αυτον ὁ Ιησους BL(Δ). 33. Latt. Memph. Æth. (om. ὁ Δ.) | ‡ Ιησους προς αυτον ϛ. A. rel. Syr.Hel. Theb. Goth. Arm. | αυτῳ ὁ Ιησους 69. | ὁ Ιησους D. (om. πρ. αυτ.) ‖ * ὁ″ ante Ιησους habent BDL. 1. 33. 69. M. | Contra, ϛ. AΔ. rel.

— γεγραπται] † praem. λεγων ϛ. A. rel. *c.e.f.g*2. Syr.Hel. Goth. Arm. Æth. | praem. ειπεν D. vid. Matt. iv. 4. (et dixit *a.b.ff.g*1. Syr.Pst. supra.) | om. BL. 33. Vulg. Memph. Theb.

— ὁτι *Orig.* iii. 967e. (e sch. Gr. et Comb.) | om. D. 69. vid. Matt.

— ὁ ανθρ. ABDLΔ. 1 *sic.* 33. rel. Memph. Theb. | om. ὁ 69. F*Wtst.*HKMSUΓΛ. Goth. *Orig.* iii.

— αλλα.... θεου AD. rel. Syrr.Pst.&Hel. Memph.W. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt. iv. 4.) (et post ῥηματι add. "veniente ex ore" Memph.W. Æth.) | om. BL. Memph.Schw. Theb.

— επι AΔ. rel. | εν D. Latt. (vid. Matt. iv. 4.)

37. Henoch *Cl.* | Malaleel *Cl.* | 38. Henos *Cl.*
1. a spiritu *Cl.* | 4. in solo pane vivit *Cl.*

A B D.
L [Ξ] Δ.
1. 33. 69.
E[F]GHKMSUVΓ
Λ.
§ Ξ

§ F
8. εἶπεν αὐτῷ
p Deut. 6:13.

9. καὶ ἤγαγεν

q Psa. 91:11, 12.

12. ὁ Ἰησ. εἶπ. αὐτ.

26 [5] Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν † † ἔδειξεν αὐτῷ πάσας
τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου·
[6] § καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν
ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι ἐμοὶ παρα-
δέδοται καὶ ᾧ ‡ ἂν″ θέλω δίδωμι αὐτήν· [7] σὺ οὖν ἐὰν
προσκυνήσῃς ἐνώπιον ‡ ἐμοῦ,″ ἔσται σου ‡ πᾶσα.″
[8] καὶ § ἀποκριθεὶς αὐτῷ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, † Γέγραπται
† p ‡ κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις,″ καὶ αὐτῷ μόνῳ
λατρεύσεις.

27 [9] ‡ ″Ἤγαγεν δὲ″ αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ
ἔστησεν [αὐτὸν] ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ
εἶπεν αὐτῷ, Εἰ † υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν
ἐντεῦθεν κάτω· [10] γέγραπται γὰρ ὅτι q τοῖς ἀγγέλοις
αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, τοῦ διαφυλάξαι σε, [11] καὶ
ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μή ποτε προσκόψῃς πρὸς
λίθον τὸν πόδα σου. [12] καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ

[5] Et duxit illum diabolus et ostendit illi omnia regna orbis terrae in momento temporis, [6] et ait ei, Tibi dabo potestatem hanc universam et gloriam illorum, quia mihi tradita sunt et cui volo do illa: [7] tu ergo si adoraveris coram me, erunt tua omnia. [8] Et respondens Iesus dixit illi, Scriptum est Dominum deum tuum adorabis et illi soli servies.

[9] Et duxit illum in Hierusalem et statuit eum supra pinnam templi, et dixit illi, Si filius dei es, mitte te hinc deorsum: [10] scriptum est enim quod angelis suis mandabit de te ut conservent te, [11] et quia in manibus tollent te ne forte offendas ad lapidem pedem tuum. [12] Et respondens Iesus

5, 6, 7, 8. post ver. 12. *b.c.f.g*[1]*.l.* | Contra, Vulg. (*a.*)*e.ff.* *a.* habet in ver. 5, Adduxit eum Hierusalem et statuit eum supra pinnam templi, et ostendit illi omnia regna orbis, etc.
5. *αναγαγων*] *αγαγων* S.
— *αυτον*] † add. *ὁ διαβολος* ϛ. A. rel. Vulg. *b.c.f.* Syrr.(Pst.“Satanas”)&Hel. (Memph.W. *et MS. rec. post ορ. ὑψ.*) Goth. Æth. *Hil.* 49[b]. (vid. Matt. iv. 8.) | om. BDL. I. *a.*(vid. supra)*e.* Memph. Schw. Theb. Arm. (post *αυτον* secundo *e.* iterum *c.*(*f.*) ‖ † add. postea *εις ορος ὑψηλον* ϛ. AD. rel. Vulg. *Cl.* *c.*(*e.*)*f.ff.* Syrr.Pst.&Hel. (Memph.W. *et MS. rec.*) Goth. Æth. *Hil.* 49[b]. (vid. Matt. iv. 8.) | om. BL. *Am. Fuld. b. g*[1.2.] Memph. Theb. (vid. *a* supra. om. *ὑψ. e.*) ‖ add. *λειαν* D. 69. *l.* Δ *Lat.* | Contra, *Hil.*
— *της οικουμενης* *Orig.* iv. 967[f].(*cit.*) e sch. Gr. et Comb. *Hil.* 49[b]. | *του κοσμου* D. *f.* *Orig.* iv. *com.* (vid. Matt.)
— *στιγμῃ*] *στιγμα* E. | *στιγματι* 1.
6. *αυτῳ* Vulg. *f.* | *προς αυτον* D. *a.b.c.* *Hil.* 49[b]. [*e.*]
— *την εξ.*] *της εξ.* D*.
— *ταυτην*] *αυτην* Δ.
— *αυτων*] *τουτων* D.
— *παραδεδοται*] *παραδιδοται* Γ. | *παραδεδονται* M.
— *ᾧ αν* BD. | ‡ *ᾧ εαν* ϛ. A. rel. (h. 33.)
7. *εαν*] add. *πεσων* 1. *Am.* *a.b.e.f.ff.g*[1]. Arm. *Iren.* 319, 320. (vid. Matt. iv. 9.) | Contra, Vulg. *Cl.* *Fuld.* etc. *c.*
7. *προσκυνησῃς*] -*σεις* LΔΠΛ.
— *εμου* BDΞΔ. 1. EF *Wtst.*HVΓ*Tf.*Λ | ‡ *μου* ϛ. AL. rel.
— *πασα* ABD*Gr.*LΞΔ. 1. 33 69. EF *Wtst.* GHKMSUVΓΛ. omnes *e.* | ‡ *παντα* ϛ. (Latt.) Arm.
8. *αυτῳ ειπεν ὁ Ιησους* (B)ΔEGHSUVΓ. (om. *ὁ* B.) | *ειπεν αυτῳ ὁ Ιησους* AK M *txt.* *a.b.c.* (Æth. om. *αποκρ.*) | *ὁ Ιησους ειπεν αυτῳ* LΞ. 1. 33. 69. FM *mg.lit.rubr.* Vulg. *f.ff.g*[1.2.] Memph. | *αυτῳ ὁ Ιησους ειπεν* DΛ. Syr.Hel. Goth. Arm. | Jesus dixit *e.* Memph. MS. (respondit autem Jesus et dixit illi Syr.Pst. (om. autem MS.) Jesus respondens dixit illi Theb.)
— *γεγραπται*] † praem. *ὑπαγε οπισω μου σατανα* ϛ. A. rel. *b.l.* Syr.Hel. Memph. W. et MS. *man. rec.* Æth. *a.* (vado retro *e.*) vid. Matt. iv. 10. | om. BDLΞ. 1. 33. Vulg. *a.c.f.ff.g*[1.2.] Syr.Pst. Memph. Schw. Theb. Goth. Arm. Æth. (vid. *Orig.* iii. 540[d].) ‖ † add. *γαρ* ϛ. Δ. 69. UΛ. *b.* (vid. Matt.) | om. ABDLΞ. 1. 33. EFGHKMSVΓ. Vulg. *a.c.e.f.ff. g*[1.2.]*l.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. *Orig.* iii. 967[f].(e sch.) *Orig. Int.* iii. 968[e].
— *κυριον τον Θεον σου προσκυνησεις* BD LΞ. 1. 33. 69. FΛ. Vulg. *b.c.e.f.ff.g*[1.2.]*l.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Æth. *Orig.* iii. 967[f].(e sch.) *Orig. Int.* iii. *Cypr.* 217. | ‡ *προσκυνησεις κυριον τον θεον σου* ϛ. AΔ. rel. (*a.*) Theb. Arm. (*προσκυνησῃς* Γ. diliges *a.*)
9. *ηγαγεν δε* BLΞ. Syr.Hel.mg. Memph. (Theb.) (adduxit ergo *Orig. Int.* iii. 968[c].) [*e.f.* Goth.] | ‡ *και ηγαγεν* ϛ. AD. rel. (Latt.) Syrr.Pst.&Hel.*txt.* Arm. Æth.
— *Ἱερουσαλημ*] *Ἱεροσολυμα* 1. M *mg.lit. rubr.*
— *αυτον* (post *εστησεν*) AD. rel. | om. BLΞ. *e.* Arm.ed. *Orig. Int.* iii. 968[c].
— *επι*] *ὑπο* Λ.
— *αυτῳ*] om. LΞ. *e.* *Orig. Int.* iii.
— *υἱος*] † praem. *ὁ* ϛ. | om. ABDLΞΔ. 1. 33. 69. EFGHK*Tf.*MSU*Tf.*VΓΛ.
— *ει*] *εις* Δ.
— *του θεου*] *τουτου θεου* D*.
— *εντευθεν*] om. EGH. (non 1.) *Orig. Int.* iii. | post *κατω* 69. Æth.
— *κατω*] om. *a.c.l.* | Contra, Vulg. *b.e.f. ff.g*[1].
10. *αυτου*] om. 69.
— *διαφυλαξαι σε*] add. *εν πασαις ταις ὁδοις σου* 1. Æth. *a.* 18.
11. *ὁτι* ABL. rel. Vulg. *c.e.f.ff.g*[1.2.] Syr. Hel. Memph. Goth. *Orig.* iii. 969[f] (e

5. *add.* (post diabolus) in montem excelsum *Cl.* | 6. ait illi *Cl.* | 7. tu ergo procidens *Am.* | 9. super *Cl.* | 10. mandavit *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. (Theb.) Goth. Arm. Æth.
ʳ Deut. 6:16. 10:20.
¶ Theb.
ˢ Matt. 4:12, 13. Mar. 1:14, 15.
16. Ναζαρέθ
ᵗ Esa. 61:1, 2.

Ἰησοῦς ὅτι Εἴρηται, ʳ Οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν
σου.
28 13 Καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβο-
ιζ/α λος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.¶ 14 ˢ Καὶ ὑπέ-
στρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς
τὴν Γαλιλαίαν, καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθ' ὅλης τῆς
περιχώρου περὶ αὐτοῦ· 15 καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς
συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.
ιη/ι 29 16 Καὶ ἦλθεν εἰς ᵗ Ναζαρέτ, οὗ ἦν τεθραμμέ-
νος, καὶ εἰσῆλθεν κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ
τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἀνέστη ἀνα-
γνῶναι. 17 καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον ‡ τοῦ προφήτου
Ἡσαΐου" καὶ ‡ ἀνοίξας" τὸ βιβλίον εὗρεν τὸν τόπον
οὗ ἦν γεγραμμένον, 18 ᵗ Πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ
‡ εἵνεκεν" ἔχρισέν με ‡ εὐαγγελίσασθαι" πτωχοῖς,
ἀπέσταλκέν με † κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν καὶ

ait illi, Dictum est, Non temtabis dominum deum tuum.

13 Et consummata omni temtatione diabolus recessit ab illo usque ad tempus. 14 (17, 1.) Et regressus est Iesus in virtute spiritus in Galilaeam, et fama exiit per universam regionem de illo: 15 et ipse docebat in synagogis eorum, et magnificabatur ab omnibus.

16 (18, 10.) Et venit Nazareth, ubi erat nutritus, et intravit secundum consuetudinem suam die sabbati in synagogam, et surrexit legere. 17 Et traditus est illi liber prophetae Esaiae: et ut revolvit librum, invenit locum ubi scriptum erat, 18 Spiritus domini super me, propter quod unxit me evangelizare pauperibus, misit me 19 praedicare captivis remissio-

sch.) | om. DΔEFGHSUVΓΛ. *a.b.l.* Syr.Pst. Theb. Æth.
11. ποδαν K.
12. ειπεν αυτῳ ὁ Ιησους AB. rel. *a.b.e.* Goth. | ὁ Ιησους ειπεν αυτῳ DΞ. 33. Vulg. *c.f.ff.* Syrr.(Pst.)&Hcl. Memph. (Æth.) | ειπεν ὁ Ιησους αυτῳ L. respondit autem Jesus et dixit ei Syr.Pst. (Theb.)
— ὁ Ιησους] ὁ κυριος 69. | (om. *g*^{1}.)
— ὁτι *a.* Syr.Hcl. Memph. Theb. (Æth.) | om. D. Vulg. *b.c.e.f.ff.g*^{1}. Syr.Pst. Arm.
— ειρηται Vulg. | γεγραπται D. *a.b.c.e. f.ff.g*^{1}*.l.* *Orig. Int.* iii. 968^{d}. (vid. Matt. iv. 7.) | (add. ὁτι Arm.)
13. αχρι καιρου *Orig.* iv. 161^{e}. | αχρι χρονου D. (εις καιρον *Clem.* Ecl. 1002. usque ad tempus passionis Δ *Lat.*)
14. ὁ Ιησους ABDLΞ. rel. *Orig.* iv. 161^{e}. | om. ὁ ΔEFGHKVΛ. (*Orig.* iii. 970^{f}. e sch.) | ὁ κυριος 69.
— καθ' *Orig.* iv. | εξ 69.
— της *Orig.* iv. | om. Δ.
15. αυτος *Orig.* iv. 161^{e}. *Orig. Int.* iii. 970^{c}. | om. A. *e.*
— εδασκεν D*.
— αυτων] om. D. *a.b.l.* | Contra, Vulg. *c.e.f.ff.* *Orig.* iv. *Orig. Int.* iii.
— ὑπο *Orig.* iv. | παρα K.
16. και ηλθεν] ελθων δε D. *e.* ‖ add. ὁ Ιησους FGM mg. *Tf.*
— εις *Eus.* D.E. 442^{b}. | om. Δ. Vulg.

16. Ναζ.] † praem. την ϛ. A. rel. *Eus.* D.E. | om. B.*Bch.Mai.*DLΞΔ. 1. Λ. *Orig.* iv. 161^{e}.
— Ναζαρετ *St.* 3. B.*Mai.*LKS*s.* *a.* | -ρεθ *Elz.* B*s.Btly.Bch.* 1. 69. EF*s*GH MUVΓΛ. Vulg. *b.c.f.* Memph. Goth. *Orig. Int.* iii. 970^{e}. *Eus.* D.E. | -ρεδ D. | -ρατ A. -ραθ Δ. | -ρα Ξ. 33. *e.* *Orig.* iv.
— οὑ *Orig.* iv. *Eus.* D.E. | ὁπου D. 69. (non 1.)
— τεθραμμενος AB. rel. *Orig.* iv. (τεθρεμμ. Δ.) | ανατεθραμμ. LΞ. 1. 33. 69. F. *Eus.* D.E.
— τεθ. και εισηλθεν *Orig.* iv. *Orig. Int.* iii. *Eus.* D.E. | om. D* *Gr.* (om. και et D *man. rec.* et *d.*)
— αυτῳ] om. D. *a.c.* Memph.MS. | Contra, Vulg. *b.f.ff.g*$^{1.2.}$ rel. [*e.*] *Orig.* iv. 162^{a}. *Eus.* D.E.
— και ανεστη αναγνωναι] post Ἡσ. προφητου (ver. 17.) 1. Syr.Hier. Arm. | Contra, *Orig. Int.* iii.
17. βιβλιον του προφητου Ἡσαιου B.*Bch. Mai.*LΞ. 33. 69. *Am.* *a.b.* *Orig. Int.* iii. 970^{e}. | ‡ βιβλιον Ἡσ. του προφητου ϛ. A. rel. Vulg.*Cl.* *c.e.f.ff.g*^{1}. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. | ὁ προφητης Ἡσαιας D.
— ανοιξας ABLΞ. 33. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. (add. Jesus Syr. Pst.) | ‡ αναπτυξας ϛ. D^{2}. rel. Latt. Syr.Hier. Goth. *Eus.* D.E. 442^{b}. "revolvens" *Orig. Int.* iii. (vid. ver. 20.) | απτυξας D*.
17. το βιβλιον] om. D. | Contra, *Orig. Int.* iii. (την βιβλον *Eus.* D.E.)
— τον τοπον] om. *e.* | om. τον LΞ. 33.
— οὑ] ὁπου 69.
18. εἱνεκεν ABDLΞΔ. 1^{T}. 33. 69. EFGH KMSUVΓΛ. *Hipp.* in Dan. p. 107. *Eus.* D.E. 442^{c}. in Es. 363^{a}. in Ps. 223^{e}. 529^{a}. 634^{e}. | ‡ ἑνεκεν ϛ. *Orig.* ii. 636^{e}. iv. 13^{d}. *Eus.* in Ps. 525^{c}.
— ευαγγελισασθαι AB.*Mai.*DLΞΔEFG HKM*Tf.*SU*Tf.*VΓΛ*Tf.* *Orig.* ii. 636^{e}. iv. 13^{d}. *Eus.* D.E. in Es. 363^{a}. 541^{a}. in Ps. 525^{c}. 529^{a}. 634^{e}. | ‡ ευαγγελιζεσθαι ϛ. 1*s.* 33*s.* 69*s.* *Eus.* in Ps. 223^{e}. (ευαγγ.....απεστ. με om. *Hil.* 92^{e}.)
— απεσταλκεν με *Orig.* ii. 636^{e}. iv. 13^{d}. *Orig. Int.* iii. 970^{a}. *Eus.* D.E. in Es. *bis.* in Ps. *quater.* (ante ευαγγ. Memph.) | απεσταλμαι D* *Gr.* ‖ † add. ιασασθαι τους συντετριμμενους την καρδιαν ϛ. AΔ. rel. Vulg.*Cl.* *f.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm.ed. Æth.*a.* *Iren.* 260. (*Hil.* 577^{c}. ex Esa.) vid. Es. lxi. 1. | om. BDLΞ. 33. 69. *Am.* *a.b.c.e.ff.* Memph. Arm.MSS.*multi.* Æth. *Orig.* ii. 636^{e}. iv. 13^{d}. *Eus.* D.E. 442^{c}. in Es. 363^{a}. 541^{b}. in Ps. *quater.* *Hil.* 92^{e}. (vid. *Orig. Int.* iii. 970.)

14. egressus *Am.* | 17. Esaiae prophetao *Cl.* | 18. misit me, *add.* sanare contritos corde *Cl.*

A B [C] D [Q]. L (Ξ) [X] Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUVΓΛ.

tt Esa. 58:6.

¶ Ξ

20. ἐν τῇ συναγ. οἱ ὀφθ. ἦσαν

§ X

22. υἱός ἐστιν Ἰωσὴφ οὗτος;

u Matt. 13:57. Mar. 6:4. Jo. 4:44.

v 1 Reg. 17:9.

§ C

26. Σάρεφθα

τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, tt ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν
ἀφέσει, 19 κηρύξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν. 20 Καὶ
πτύξας τὸ βιβλίον ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν,¶
καὶ πάντων ‡ οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ συναγωγῇ″ ἦσαν
ἀτενίζοντες αὐτῷ. § 21 ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς
ὅτι Σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν
ιθ/α ὑμῶν. 22 καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμα-
ζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις
ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον, ‡ Οὐχὶ″ οὗτός
κ/ι ἐστιν [ὁ] υἱὸς Ἰωσήφ; 23 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς,
Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην, Ἰατρὲ
θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα ‡ εἰς″
‡ Καφαρναούμ,″ ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου.
κα/α 24 εἶπεν δέ, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι u οὐδεὶς προφήτης
κβ/ι δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. 25 ἐπ' ἀληθείας
δὲ λέγω ὑμῖν, v πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις
Ἠλίου ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς § † ἔτη
τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν
τὴν γῆν· 26 καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη
Ἠλίας, εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς ‡ Σιδωνίας″ πρὸς γυ-

nem et caecis visum, dimittere confractos in remissionem, praedicare annum domini acceptum et diem retributionis. 20 Et cum plicuisset librum, reddidit ministro et sedit, et omnium in synagoga oculi erant intendentes in eum. 21 Coepit autem dicere ad illos quia Hodie impleta est haec scriptura in auribus vestris. 22 (19, 1.) Et omnes testimonium illi dabant, et mirabantur in verbis gratiae quae procedebant de ore ipsius, et dicebant, Nonne hic filius est Ioseph? 23 (20, 10.) Et ait illis, Utique dicetis mihi hanc similitudinem Medice, cura te ipsum: quanta audivimus facta in Capharnaum, fac et hic in patria tua. 24 (21, 1.) Ait autem, Amen dico vobis quia nemo propheta acceptus est in patria sua. 25 (22, 10.) In veritate dico vobis, multae viduae erant in diebus Heliae in Israhel, quando clusum est caelum annis tribus et mensibus sex, cum facta est fames magna in omni terra, 26 et ad nullam illarum missus est Helias nisi in Sareptha Sydonae

18, 19. *αποστ. . . . . δεκτον*] om. *Orig.* iv. 13[d]. | hab. *Orig. Int.* iii. 970[b].

18. *τεθραυσμενους* *Eus.* D.E. 442[c]. | *τεθραυματισμενους* D*. | *τεθραυμενους* D[2].

— *κηρυξαι ενι.*] praem. *και* F. Memph.

19. *δεκτον*] add. et diem retributionis Vulg. *c.e.f.ff.g*[1]*.l.* Arm.Usc. *Iren.* 147. (? ex Esai.) *Pet. Alx.* (ap. Wtst.) et diem redemptionis *a.* et diem redditionis *b.* et diem retributionis Deo nostro Syr. Hel. (vid. Es. lxi. 2.) | Contra, MSS. Syr.Pst. Memph. Goth. Arm.Zoh. Æth. *Eus.* D.E. *Hil.* 92[e].

20. *και πτυξας* (*Orig.* iv. 13[d].) *Eus.* D.E. 193[a]. 442[c]. (Ecl. Pr. 229.) in Es. 363[a]. (in Ps. 634[e].) | *και πυξας* D*.

— *οἱ οφθαλμοι εν τῃ συναγωγῃ ησαν* B L. 33. F. (*c.*) (Æth.) (*Orig. Int.* iii. 970[d].) *Eus.* D.E. 193[b]. 442[c]. | *εν τῃ συναγ. ησαν οἱ οφθ.* AK. *b.* Memph. Goth. | ‡ *εν τῃ συναγ. οἱ οφθ. ησαν* ς. D. rel. (Latt.) Syrr.Pst.&Hel. Arm. (om. *Orig.* iv. 13[d].)

— *αυτῳ* *Orig.* iv. 13[d]. *Eus.* D.E. | *εις αυτον* 69. Latt.

21. *ὁτι* *Eus.* D.E. 193[h]. 442[c]. | om. D. Arm. *Orig.* iv. 13[e].

22. *επι*] *εν* 69.

22. *ουχι* BDL. | ‡ *ουχ* ς. A. rel. | om. Γ.

— *οὑτος εστιν ὁ υἱος Ιωσηφ* ΑΧΔ. 1. 33. rel. Vulg. *b.c.f.ff.g*[1]. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Arm. Æth. | *υἱος εστιν Ιωσηφ οὑτος* BL. (69.) (*a.*) (praem. *ὁ* B.*Btly.Bch.* 69.) (om. *ὁ* B.*Mai.*LD infra.) | *υἱος Ιωσ. εστιν οὑτος* D. *e.*

23. *γενομενα*] *γεινομενα* D. (quae fecisti Syr.Pst.)

— *εις* BDL. 69. (add. *την* B.) | *εν* AK Λ. *Tf.* | ‡ *εν τῃ* ς. X. 33 *sic.* rel. Memph. (Syrr.Pst.&Hel.)

— *Καφαρναουμ* BD. 33. | ‡ *Καπερναουμ* ς. ALX. 69. rel.

24. *αμην*] *bis* D.

— *λεγω ὑμιν* BDL. rel. Syr.Pst. rel. | *ὑμιν λεγω* AEGHVΓΛ *sic.* Syr.Hel. Goth.

— *εν τῃ πατρ.* *Orig.* iv. 269[a]. | om. *εν* L. (*habet* in ver. 23.)

— *αυτου*] *ἑαυτου* D.

25. *δε* ABL. rel. *f.* Syr.Hel. rel. | om. D K. Latt. exc. *f.* Æth. (enim Syr.Pst. *Orig. Int.* iii. 971[a].)

— *ὑμιν*] add. *ὁτι* LX. 1. 33. 69. Λ. *e.f.l.* Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. *Orig. Int.* iii.

— *ἡμεραις*] om. A*.

25. *Ἡλιου*] add. Prophetae Syr.Pst. Syr. Hier. (*Orig.* i. 422[e].)

— *εν τῳ Ισραηλ*] om. *a.* (*Orig.* i.) ‖ ante *εν ἡμερ.* Syr.Pst. Memph. Æth. | Contra, Syr.Hel. rel.

— *ετη*] † praem. *επι* ς. ACL. rel. *a.* Syr.Hel. Goth. | om. BD. Vulg. *b.c. e.f.* Syr.Pst. Memph. *Orig. Int.* iii.

— *μεγας*] *μεγαλη* 69.

— *πασαν*] om. Γ.

— *την γην*] *της γης* Γ.

26. *Σαρεπτα* AB* *Rl.Mai.* CDX. rel. Vulg. *Cl.* *a.*(*b.*)*c.e.f.* Goth. Æth. *Orig.* i. 422[f]. *Orig. Int.* iii. 971[b]. (*Σαραπτα* Λ *Tf.*) Sareptha *Am.* *Σερεβτα* Memph. | *Σαρεφθα* B[2]. 1. 33. 69. KMS. (*Σαρεφθαν* *Orig.* Cat. Cramer. in loc.) *Αρεφθα* L (om. Σ ab init post *εις.*)

— *Σιδωνιας* ABC(D)X. 1. 69. Γ. Vulg. *Cl.* (*a.*)*b.c.f.* Memph. Goth. Æth. *Orig.* i. et Cat. Cram. *Orig. Int.* iii. 971[b]. (*Σιδονιας* DV[2].) | *Σιδωνας* L. *Am.* *c.* | ‡ *Σιδωνος* ς. Δ. rel. Syrr.Pst.&Hel. [V* n. l.]

27. *εν τῳ Ισραηλ* ante *επι Ελ. του προφ.* BCDLX. 1. 33. 69. Latt. Syr.Pst.

22. hic est filius *Cl.* | facta esset *Cl.* | 26. Sarepta *Cl.* | Sidoniae *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.
w 2 Reg. 5:14.

ναῖκα χήραν. 27 w καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ‡ ἐν τῷ
Ἰσραὴλ″ ἐπὶ ‡ Ἐλισαίου″ τοῦ προφήτου· καὶ οὐδεὶς
αὐτῶν ἐκαθαρίσθη, εἰ μὴ ‡ Ναιμὰν″ ὁ Σύρος. 28 καὶ
ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκού-
οντες ταῦτα· 29 καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω
τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως † ὀφρύος τοῦ
ὄρους ἐφ᾽ οὗ ἡ πόλις ‡ ᾠκοδόμητο αὐτῶν,″ ‡ ὥστε″
κατακρημνίσαι αὐτόν· 30 αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου
αὐτῶν ἐπορεύετο.

x ||Mar. 1:21-28. κγ/η

30 31 x Καὶ κατῆλθεν εἰς ‡ Καφαρναοὺμ″ πόλιν
τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς
§ Ξ κδ/β σάββασιν·§ 32 καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ,
Η' κε/η ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. 33 καὶ ἐν τῇ συνα-
γωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρ-
§ Q του, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ 34 [λέγων], § Ἔα,
τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι
ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. 35 καὶ
ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων, Φιμώθητι καὶ
35. ἔξελθε ἐξ ἔξελθε ‡ ἀπ᾽″ αὐτοῦ. καὶ ῥίψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον
εἰς τὸ μέσον, ἐξῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ μηδὲν βλάψαν

ad mulierem viduam. 27 Et multi leprosi erant in Israhel sub Helisaeo propheta, et nemo eorum mundatus est nisi Neman Syrus. 28 Et repleti sunt omnes in synagoga ira haec audientes, 29 et surrexerunt et eiecerunt illum extra civitatem, et duxerunt illum usque ad supercilium montis, supra quem civitas illorum erat aedificata, ut praecipitarent eum: 30 ipse autem transiens per medium illorum ibat.

31 (23, 8.) Et descendit in Capharnaum civitatem Galilaeae, ibique docebat illos sabbatis: 32 (24, 2.) et stupebant in doctrina eius, quia in potestate erat sermo ipsius. 33 (25, 8.) Et in synagoga erat homo habens daemonium inmundum, et exclamavit voce magna 34 dicens, Sine, quid nobis et tibi, Iesu Nazarene? venisti perdere nos? scio te qui sis, sanctus dei. 35 Et increpavit illi Iesus dicens, Ommutesce et exi ab illo. Et cum proiecisset illum daemonium in medium, exiit ab

Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 971[c]. | ‡ post προφητου ς. A. rel. Syr.Hcl. Goth. (om. τῳ Λ.) | om. *Orig.* i. 422[e].
27. Ελισαιου AB.*Mai.*DLΔGUV. ‡ Ελισσαιου ς. CX. rel. *Orig.* i.
— εκαθαρισθη *Orig.* i. | -θερ. ACLX.
— Ναιμαν AB*Tf.Mai.*CD[2]L. 1. 69. K. | Ναιεμαν Δ. | Νεμαν X. *Am. e.ff.g*[1]. Memph. Goth. | Ναιμας D*. | ‡ Νεεμαν ς. Bs.*Btly.* rel. *Orig.* i. | Νεεμμαν GHΓ. Naaman Vulg.*Cl. b.c.g*[2]. *Orig. Int.* iii. | Ineman *a.* (nisiineman.) | Neaeman *f.*
28. και επλ.] οἱ δε επλ. D. *e.* (mox εν τῃ συναγ. om. Memph.)
— ακουοντες] -σαντες D*Gr.* 1. *e.* Syr.Pst.
29. αναστατες Δ.
— εως] † add. της ς. D*. Arm. (add. του D[2]. 69 *sic.*) | om. AB.*Mai.*CLXΔ. 1. 33. EFGHKMSUVΓΛ. *Orig.* iv. 162[a].
— εφ᾽ *Orig.* iv. | αφ᾽ Λ.
— οὗ *Orig.* iv. | ᾧ X.
— ᾠκοδομητο αυτων B.*Mai.*L. 33. 69. (οικοδομηται αυτων D. *a.c.e.*) | ‡ αυτων ᾠκοδομητο ς. AC(Δ). rel. Vulg. *b.f.ff. g*[1.2.] (*Orig.* iv.) -μειτο Δ. | αυτων ᾠκοδομηθη X.
— ὥστε BDL. 1. 33. 69. Memph. *Orig.* iv. | ‡ εις το ς. AC. rel. [*a.*]

29. κατακριμνησαι B.*Btly.*C* *ut vid.*FHV (Γ)Λ. (Contra, B *ap. Mai.*)
31. κατηλθεν] add. ὁ Ιησους GHΓΛM *mg.Tf.* | Contra, *Orig.* iv. 162[a].
— Καφαρναουμ BD(X). 33. *Orig.* iv. 162[a]. 170[e]. (Καφερναουμ X.) | ‡ Καπερναουμ ς. AC. rel.
— Γαλιλαιας] add. την παραθαλασσιον εν ὁριοις Ζαβουλων και Νεφθαλειμ D. (vid. Matt. iv. 13.) | Contra, *Orig.* iv. *bis.*
— αυτους *Orig.* iv. *bis.* | αυτοις 1. E.
— εν τοις *Orig.* iv. *bis.* | om. Δ.
32. τηδαχη L.
— εν εξουσιᾳ] om. εν V.
33. και εν τῃ συναγωγῃ ην Vulg. *c.ff.g*[1]. Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. *Orig.* iv. 171[a]. | ην δε εν τῃ συναγωγῃ D. *e.* | et erat etc. *a.b.f.* Syr.Pst. Æth.
— δαιμονιου ακαθαρτου *Orig.* iv. | δαιμονιον ακαθαρτον D*Gr.* Vulg. *a.b.e. f.ff.g*[1]. daemonium *c.* (praec. πνευμα] om. Latt.)
— ανεκραξεν] -ξαν Λ.
— φωνῃ μεγαλῃ *Orig.* iv. | om. 33. Goth.
34. λεγων ACD. rel. Latt. Syrr. Goth. Arm. (vid. Mar. i. 24). | om. BLΞV*. Memph. *Orig.* iv. 171[a].
— εα ABCQLΞ. rel. Vulg. *g*[1.2.] Syrr.Pst. &Hcl. Goth. Arm. *Orig.* iv. *Eus.* D.E. 133[b]. 272[d]. in Ps. 555[e]. | om. D. 33. *a.b.c.e.f.ff.* Syr.Hier. Memph. Æth. *Tert.* adv. Marc. iv. 7. (vid. Mar. i. 24.)
34. σοι] συ AXFH. (σου 33. Γ.)
— Ναζαρηνε] Ναζορηναι D*. (Nazorene *e.*) Ναζωρηναι D[2].
— απολεσαι ἡμας *Orig.* iv. *Tert.* adv. Marc. | ἡμας ὡδε απολεσαι D. (praem. ante tempus *b.c.e.*)
— οιδα] οιδαμεν Arm. *Eus.* in Ps. 279[d]. 555[e]. *Tert.* adv. Prax. 26 (*contra*, adv. Marc.) *Hil.* 138[d]. 201[e].
35. εξηλθε A *Woide.*
— απ᾽ (post εξελθε) BDLΞ. 1. 69. V. Latt. *Orig.* iv. 171[a]. | ‡ εξ ς. ACQM *sic.* rel. (vid. Mar. i. 25.)
— ῥιψαν] ῥειψας D*.
— εις το μεσον] om. *a.b.e.ff.* | Contra, Vulg. *c.f.g*[1]. ||om. το DΔEFGHKSU VΓΛ. *Orig.* iv. | Contra, ABCQLΞX. rel. ||add. ανακραυγασαν τε D.
— απ᾽ (post εξηλθεν)] εξ MΓ*Tf.*
— βλαψαν] βλαψας D. | Contra, *Orig.* iv.

27. Naaman *Cl.* | 29. super *Cl.* | 34. quis *Cl.* 1598 (qui *Cl.* 1590. 92.) | 35. illum *Cl.* | ab eo *Cl.* | illud daemonium *Am.*

A B C D (Q) [R]. L (Ξ) X Δ. 1. 33. 69. EF(G)HKMSUVΓ Λ.

αὐτόν. 36 καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας, καὶ συνε-
λάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες, Τίς ὁ λόγος οὗτος,
ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρ-
τοις πνεύμασιν, καὶ ἐξέρχονται; 37 καὶ ἐξεπορεύετο
ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.
θ′ κϛ — y ‖Matt. 8:14, 15. β ‖Mar. 1:29-31.
31 38 y Ἀναστὰς δὲ ‡ ἀπὸ″ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλ-
θεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος· † πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμω-
§ R
νος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ, καὶ § ἠρώτησαν
αὐτὸν περὶ αὐτῆς. 39 καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς ἐπε-
39. καὶ παραχρῆμα
τίμησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα
δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.
z ‖Matt. 8:16. ι′ ‖Mar. 1:32-34.
32 40 z Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου πάντες ὅσοι εἶχον
40. ἅπαντες — ἐπιθεὶς — ἐθεράπευσεν
ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς
αὐτόν· ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ‡ ἐπιτιθεὶς″
41. ἐξήρχοντο κζ η — κραυγάζοντα
‡ ἐθεράπευεν″ αὐτούς. 41 ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια
ἀπὸ πολλῶν κράζοντα, καὶ λέγοντα ὅτι Σὺ εἶ † ὁ
υἱὸς τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν
ὅτι ᾔδεισαν τὸν χριστὸν αὐτὸν εἶναι.
a ‖Mar. 1:35-39. κη η
33 42 a Γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς

illo nihilque illum nocuit. 36 Et factus est pavor in omnibus, et conloquebantur ad invicem dicentes, Quod est hoc verbum, quia in potestate et virtute imperat spiritibus inmundis et exeunt? 37 Et divulgabatur fama de illo in omnem locum regionis.
38 (26, 2.) Surgens autem de synagoga introivit in domum Simonis. Socrus autem Simonis tenebatur magnis febribus, et rogaverunt illum pro ea. 39 Et stans super illam imperavit febri, et dimisit illam: et continuo surgens ministrabat illis.
40 Cum sol autem occidisset, omnes qui habebant infirmos variis languoribus ducebant illos ad eum: at ille singulis manus imponens curabat eos. 41 (27, 8.) Exiebant etiam daemonia a multis clamantia et dicentia quia tu es filius dei: et increpans non sinebat ea loqui: quia sciebant ipsum esse Christum.
42 (28, 8.) Facta autem die egressus ibat in desertum lo-

36. θαμβος] add. μεγας D. *b.g*¹. Syr.Pst. MSS. Memph.(exc. 1 MS.)
— προς αλληλους] om. Λ *sic.*
— τις] add. εστιν U. Latt. Memph.
— πνευμασιν] δαιμοσιν Γ.
37. εξεπορευετο ηχος (ιχος Syr.Hcl.mg. *Gr.*) | εξηλθεν η ακοη D. (*e.*) vid. Mar. i. 28.
— παντα] πασαν H *sic.*
38. απο BCDQLΞ. 1. 33. 69. *Orig.* iv. 171ª. ("de" Vulg.) | ‡ εκ ϛ. AX. rel. (vid. Mar. i. 29.)
— συναγωγης] add. ὁ Ιησους AM. (Syr. Pst.)
— εισηλθεν *Orig.* iv. | ηλθεν D.
— Σιμωνος 1°.] add. και Ανδραιου D. *b.c.e*(post omissionem)*ff.g*¹. (vid. Mar.) | Contra, Vulg. *a.f.* *Orig.* iv.
— πενθερα δε του Σιμωνος] om. X*(mg.¹.) Λ*(in mg.².) | ὃς (*sic*) tantum habet 33.
— πενθερα δε] † praem. ἡ ϛ. 1 *sic.* Memph. | om. ABDQLΞXΔ. 69. EFG HKMSUVΓΛ. | ἡ δε πενθ. C. | (*vid.* 33 *supra.*)
— του Σιμ.] Petri Syr.Hcl.mg. | om. του X *sic.*
— συνεχομενη] κατεχομενη D.
39. επιστας] επισταθεις D.
— αυτης] αυτου E*.
— τῳ] τυ R* *ut vid.*

39. παραχρημα δε ABQRΞXΔ. 1. 33. 69. rel. *a.* Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. | και παραχρημα CL. Vulg. *b.c.f.ff.g*¹. Syr.Pst. (Æth.) | παραχρημα tantum D. (continuo et *e.*)
— αναστασα διηκονει] ὡστε αναστασαν αυτην διακονειν D. (αναστας Δ.)
40. δυνοντος ABCQRΞ. 69 *sic.* rel. *a.* (δυντος *Orig.* iv. 171ᵇ.) | δυναντος UΛ. | δυσαντος D *Gr.* (Vulg. *b.c.e.f.ff.g*¹. *l.*)
— παντες ADQRΞ. rel. *Orig.* iv. 171ᵇ. | ἁπαντες B. *Mai.* C. 1.
— ὁσοι *a.c.e.* *Orig.* iv. | οἱ D* *Gr.* Vulg. *b.f.ff.g*¹.
— ειχον *Orig.* iv. | ειχαν D.
— ποικιλαις] -λοις H.
— ηγαγον] praem. και A. ‖ εφερον D. Arm. (ηγον *Orig.* iv.)
— ὁ δε] ουδε 69.
— αυτων *a.e.* *Orig.* iv. | αυτω C*. | om. D. Vulg. *b.c.f.ff.g*¹.
— επιτιθεις BDQΞ. 69. | ‡ επιθεις ϛ. A (C)R. rel. *Orig.* iv. *sic.* | (ante τας χειρας C. Memph. Æth. | Contra, *Orig.* iv.)
— εθεραπευεν B. *Vcln.* D. Vulg. *a.b.c.e.f.* *ff.g*¹. Syrr.Pst.& Hcl. *Orig.* iv. ed. | ‡ εθεραπευσεν ϛ. ACQRΞ. rel. *Orig.* iv. *cdd.*

41. εξηρχετο ABDQR. rel. | -χοντο CX. 1. 33. *Orig.* iv. 171ᵇ.
— απο] om. 1.
— κραζοντα BCRLΞX. 1. 33. rel. | κραυγαζοντα AD(Q *Tf.*)Δ. 69. EGHUVΓ. *Orig.* iv. (κραυαζ. Q.)
— και λεγοντα *Orig.* iv. | om. L*.
— ὁτι] om. *a.b.c.e.ff.g*¹. | Contra, Vulg. *f.* *Orig.* iv.
— ει] † add. ὁ χριστος ϛ. AQ. rel. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Æth. | om. BCD RLΞX. 33. F. (Latt.) Memph. Arm. *Orig.* iv. vid. *Tert.* adv. Marc. iv. 8.
— εια *Orig.* iv. | ει L.
— τον χριστον αυτον ειναι ABCQR. rel. *a.e.* Syr.Hcl. Goth. (om. τον *Orig.* iv.) | αυτον χριστον ειναι D. (69 τον χρ.) *f.* Memph. [Æth.] ipsum esse Christum Vulg. *b.g*¹. Syr.Pst. Jesum ipsum esse Christum *c.ff.*
42. ἡμερας] praem. της Γ.
— επορευθη] -ετο K. (non 69.)
— επεζητουν ABCDQRLΞXΔ. 1. 33. 69. FMSUVΓΛ. | ‡ εζητουν ϛ. EGHK.
— κατειχον] επειχον D.
43. ὁ δε] add. Ιησους Λ. Syr.Pst.

36. immundis spiritibus *Cl.* | 38. autem Jesus *Cl.* | 40. autem sol *Cl.* | 41. exibant autem *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.

ἔρημον τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι ‡ ἐπεζήτουν″ αὐτόν· καὶ
ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύ-
εσθαι ἀπ᾽ αὐτῶν. 43 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὅτι Καὶ
ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βα-
σιλείαν τοῦ θεοῦ,¶ ὅτι ‡ ἐπὶ″ τοῦτο ‡ ἀπεστάλην″.
34 44 Καὶ ἦν κηρύσσων ‡ εἰς τὰς συναγωγὰς″ τῆς
Γαλιλαίας.

43. δεῖ με
¶ Ξ
43. εἰς τοῦτο
44. ἐν ταῖς συναγωγαῖς
— τῆς Ἰουδαίας

eum, et turbae requirebant eum: et venerunt usque ad ipsum, et detinebant illum ne discederet ab eis. 43 Quibus ille ait quia Et aliis civitatibus oportet me evangelizare regnum dei, quia ideo missus sum.

44 Et erat praedicans in synagogis Galilaeae.

V. κθ/ι

1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ
‡ καὶ″ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν
ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ·¶ 2 καὶ εἶδεν
δύο πλοῖα ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἁλιεῖς
‡ ἀπ᾽ αὐτῶν ἀποβάντες″ ‡ ἔπλυνον″ τὰ δίκτυα. 3 ἐμβὰς
δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων ὃ ἦν † Σίμωνος, ἠρώτησεν
αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον, καὶ καθίσας
ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους. 4 ὡς δὲ ἐπαύ-
σατο λαλῶν εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα, Ἐπανάγαγε εἰς
τὸ βάθος,¶ καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν.
5 καὶ ἀποκριθεὶς † Σίμων εἶπεν¶ αὐτῷ, Ἐπιστάτα, δι᾽

1. τοῦ ἀκούειν
¶ Q
2. πλοιάρια
— ἀποβ. [ἀπ᾽ αὐτῶν]
3. καθ. δὲ
ΙΑ′ λ/θ
¶ G
¶ R

1 (29, 10.) Factum est autem cum turbae inruerent in eum ut audirent verbum dei, et ipse stabat secus stagnum Genesareth: 2 et vidit duas naves stantes secus stagnum, piscatores autem discenderant et lavabant retia. 3 Ascendens autem in unam navem quae erat Simonis, rogavit eum a terra reducere pusillum, et sedens docebat de navicula turbas. 4 (30, 9.) Ut cessavit autem loqui, dixit ad Simonem, Duc in altum, et laxate retia vestra in capturam. 5 Et respondens Simon dixit illi, Praeceptor,

43. ταις ἑτεραις πολεσιν] εις τας αλλας πολεις D. (*e.*)
— με δει ACQ*Tf.*RLΞX. rel. | δει με B (D) Latt. Syrr.Pst.&Hel. Æth. (ante ευαγγ. (Latt.) Syr.Pst. | post ὁτι D. *e.*)
— επι τουτο BL. | ‡ εις τουτο ϛ. ACD Q*Tf.*RX. rel. (vid. Mar. i. 38.) | (εις τουτο γαρ D. *e.*)
— απεσταλην BCDL(X). 1. 33. 69. | ‡ απεσταλμαι ϛ. AQ*Tf.*R. rel.
44. εις τας συναγωγας BDQ. 69. | ‡ εν ταις συναγωγαις ϛ. ACR. rel. vv. *ut vid.*
— της Γαλιλαιας ADX. 33. rel. Latt. Syrr. Pst. & Hel. mg. Memph. MS. *rec.* Goth. Arm. Æth. (vid. Mar. i. 39. Matt. iv. 23.) | της Ιουδαιας B.*Mai.*C QRL. 1. Syr.Hel.txt. Memph.
1. και ακουειν ABLX. 1. (*c.*) Memph. Schw.(et MSS.) Arm. Æth. | ‡ του ακουειν ϛ. CDQR. rel. (Latt.) Syrr. Pst.&Hel. Memph.W. Goth.
— και αυτος ην ἑστως] ἑστωτος αυτου D. ‖ add. ὁ Ιησους C³XFGHM *mg. Tf.*
— Γεννησαρετ ABCQRΔ. 1. 33. GSsU VsΓΛ. *a.b.e.* Syr.Hel.txt. Arm. | Γεννησαρεθ 69. EHKM. *For.* Syr.Hel.mg. Memph.MS. Goth. | Γεννησαρεδ D. | Γενησαρετ LF. | Genesareth Vulg. *c.* Gennesar *f.* Syr.Pst. Γεννηζαρεθ Memph. (Æth.) ‖ Γεν.....λιμνην] om. X.
2. και ειδεν] om. και *a.b.c.e.ff.* | Contra, Vulg. *f.g*¹. | ειδεν δε Γ.
— δυο ante πλοι. ACDQ*Tf.*RL. rel. Vulg. *b.c.f.* Syr.Hel. Goth. Arm. Æth. | *post* B. *a.e.* Syr.Pst. Memph.
— πλοια BC³D. rel. Vulg. *b.c.e.* Syrr. Pst.&Hel. Memph. Goth. Arm. Æth. | πλοιαρια AC*Q*Tf.*RL. 1*. 33. *a.f.*
— ἁλιεις BDR. rel. | ἁλεεις ACQ*Tf.*L.
— απ᾽ αυτων ante αποβαντες BC*DL. 33. (*a.*) | om. R. Vulg. *b.e.ff.g*¹*.l.* | ‡ *post* αποβ. ϛ. AC³Q*Tf.* rel. *c.f.* Syrr.Pst.& Hel. Goth. Arm. Æth. (ingressi in eas Memph.)
— επλυνον B.*Btly.Blc.Mai.*D. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Memph. | επλυναν B. *Bch.* C*LQ*Tf.*X. | ‡ απεπλυναν ϛ. A C³R. rel.
— τα δικτυα] το δικτυον B.*Blc.*(contra, *Mai.*) ‖ add. αυτων *a.* Syrr.Pst.& Hel.† Memph.
3. εμβας δε] add. ὁ Ιησους X. ‖ (et una ex eis Simonis erat Petri et ascendit Jesus, sedit in ea etc. Syr.Pst.)
— των πλοιων] πλοιον D. Latt.
3. Σιμωνος] † praem. του ϛ. ACQ*Tf.*R. rel. | om. BDL.
— επαναγαγειν] ante απο της γης D. *a.*(*b.*)*c.e.ff.l.* Syrr.(Pst.)&Hel. Memph. Goth. Æth. | Contra, MSS. Vulg. *f. g*¹·². Arm. | επαναγειν A. 1.
— ολιγον] inter επαναγ. et απο της γης Syr. Pst. | om. Arm. | ὁσον ὁσον D.
— και καθισας ACDR. rel. vv. | καθισας δε BQ*Tf.*L. *a.* Memph. | om. καθισας Syr.Hier. | (praem. in mare Syr.Pst.)
— εδιδασκεν εκ του πλοιου ACQ*Tf.*RL. rel. Syrr.Pst.&Hel. (Memph.) vv. | εκ του πλοιου εδιδ. B. | εν τῳ πλοιῳ εδιδ. D. *e.* (Æth.) ‖ εκ] απο 1. 69.
4. ὡς] ὁτε D. *a.e.*
— Σιμωνα] add. ὁ Ιησους 33.
— επαναγαγε] επαγαγε Δ.
— εις αγραν *Eus.* Theoph. 118. | om. 1.
5. Σιμων] † praem. ὁ ϛ. ACR. rel. | om. BLΔ. | ὁ Πετρος post αυτῳ X. (ὁ δε Σιμων ante αποκριθεις D. αποκρεις D*. | om. αποκρ. Syr.Hier.)
— αυτῳ] om. B. *e.* Memph.
— επιστατα Syr.Hel.mg.*Gr.* | διδασκαλε D. Memph.

3. rogavit autem *Am.* | 4. laxa *Am.**

A B C D.
L [Ξ] X Δ.
1. 33. 69.
E(F)(H)KMSUVΓ
Λ.
5. τὸ δίκτυον.
6. τὸ δίκτυον

ὅλης † νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ
τῷ ῥήματί σου χαλάσω ‡ τὰ δίκτυα.″ 6 καὶ τοῦτο
ποιήσαντες συνέκλεισαν ‡ πλῆθος ἰχθύων″ πολύ, ‡ διε-
ρήσσετο″ δὲ ‡ τὰ δίκτυα″ αὐτῶν· 7 καὶ κατένευσαν
τοῖς μετόχοις † ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόντας
συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον, καὶ ἔπλησαν ἀμ-
λα φότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. 8 ἰδὼν δὲ
ι Σίμων Πέτρος προσέπεσεν τοῖς γόνασιν † Ἰησοῦ
λέγων, Ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι,
κύριε. 9 θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας
τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ‡ ὧν″ συνέ-
λαβον, 10 ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ ‡ Ἰωάνην″ υἱοὺς
λβ β Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. καὶ εἶπεν
πρὸς τὸν Σίμωνα [ὁ] Ἰησοῦς, Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ
νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν. 11 καὶ καταγαγόντες
τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ‡ πάντα″ ἠκολούθη-
σαν αὐτῷ.

ΙΒ′ λγ β
b ‖Matt. 8: 2-4.
‖Mar. 1:40-45.
12. ἰδὼν δὲ

35 12 b Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν
πόλεων, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας· καὶ ἰδὼν τὸν

per totam noctem laborantes nihil cepimus: in verbo autem tuo laxabo rete. 6 Et cum hoc fecissent, concluserunt piscium multitudinem copiosam, rumpebatur autem rete eorum. 7 Et annuerunt sociis qui erant in alia navi ut venirent et adiuvarent eos: et venerunt, et impleverunt ambas naviculas ita ut mergerentur. 8 (31, 10.) Quod cum videret Simon Petrus, procidit ad genua Iesu dicens, Exi a me, quia homo peccator sum, domine. 9 Stupor enim circumdederat eum et omnes qui cum illo erant in captura piscium quam ceperant, 10 similiter autem Iacobum et Iohannem filios Zebedaei, qui erant socii Simonis. (32, 2.) Et ait ad Simonem Iesus, Noli timere, ex hoc iam homines eris capiens. 11 Et subductis ad terram navibus, relictis omnibus secuti sunt illum.

12 (33, 2.) Et factum est cum esset in una civitatum, et ecce vir plenus lepra: et videns Ie-

5. ὁλης] †add. της ς. CDX. rel. | om. ABL. 33.
— κοπιασαντες] -τας M *sic.*
— ελαβομεν] -αμεν Λ. | -ωμεν 69.
— χαλασω τ. δικτ.] ου μη παρακουσομαι D*. | ου μη παρακουσομεν D². *e.*
— χαλασω] χαλασομεν K. Memph.W. (contra, Schw.) Goth. Æth. | -σωμεν 1. Arm.
— τα δικτυα B(D *post*)L. 1. *c.* Memph. Goth. Æth. (D ante συνεκλ. ver. 6. *e.*) | ‡το δικτυον ς. AC. rel. Vulg. *a.b.ff.g*¹·². Syrr.Pst.&Hcl. (om. Arm.)
6. και τουτο ποιησαντες] και ευθυς χαλασαντες τα δικτυα D. *e.*
— πληθος ιχθυων AB.*Mai.*CLXΔ. 1. 33. 69. EFHKMSUVΓΛ. Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. *Eus.* Theoph. 118. | ‡ιχθυων πληθος ς. D. Latt. Syr.Pst. [Æth.]
— διερ. δε τ. δικτ. αυτων MSS. vv. (*Eus.* Theoph.) | ὡστε τα δικτυα ρησσεσθαι D. *e.*(*f.*) Arm. (Æth.)
— διερησσετο B*.*Rl.Mai.* διερρησσετο B.*Btly. Blc.*²*Mai.*L. 33. | διερρητο C. | διερρησε B.*Bch.* | ‡διερρηγνυτο ς. (A)X. rel. *Eus.* Theoph. (διερηγνυτο A.)
— τα δικτυα BD *supra* L. 1. *a.c.f.ff.l.* Memph. Goth. Arm. Æth. *Eus.* Theoph. | ‡το δικτυον ς. AC. rel. Vulg. *b.c.g*¹·². Syrr.Pst.&Hcl.
6. αυτων] add. ὡστε μη δυνασθαι αναγαγειν αυτο S.
7. κατενευσαν] κατενευον D(? E*). *a.e.*
— μετεχοις] †add. τοις ς. AC. rel. Latt. rel. | om. BDL. *a.*
— του] τους Λ*.
— ελθοντας] -τα 69. U. | -τος K.
— συλλαβεσθαι] βοηθειν D.
— αυτοις] αυτους Δ*.
— και ηλθον και] κ. ηλθαν κ. L. | ελθοντες ουν D. (*e.*)
— επλησαν] επλησθησαν B. Arm. | εμπλησαν Λ.
— αμφοτερα] -ροι 33. 69. M.
— ὡστε] ωτε D*. ‖ add. παρα τι D. Vulg.*Cl.* *c.c.g*². Syrr. Pst. & Hcl. mg. (Memph. *ut vid.*) Arm. | add. ηδη C*. (om. C³.) non hab. *Am. Fuld. For.*
— αυτα] om. D.
8. ιδων δε] ὁ δε D. | ιδων δε ὁ 69.
— Πετρος Vulg. *c.f.ff.g*¹. | om. D. 69. *a.b.e.* | Petrus *tantum* Syr.Hcl.txt. (Simon *mg.*)
— τοις γονασιν Ιησου (A)B(C). rel. Syr.Hcl. | αυτου τοις ποσιν D. *c.* | τοις ποσιν του Ιησου 1. *c.* Syr.Pst. Memph.
— Ιησου] † praem. του ς. ACL. rel. | om. BΔ.EHKSUVΓ.
8. λεγων] add. παρακαλω D. oro te *c.* rogo te *f.* Goth. add. ad Jesum oro te *e.* add. ei rogo te Domine Syr.Pst.
— ειμι] praem. εγω 1. *Orig.* iii. 684ᶜ. | Contra, *Orig.* i. 378ᵈ.
9. και παντας τους συν αυτῳ] om. D.
— επι] εν KΛ*Tf.*
— τῃ αγρᾳ] om. τῃ Δ.
— ὡν B.*Blc.Mai.*DX. vid. Goth. | ‡ᾑ ς. AC. rel. | om. B.*Btly.Bch.*
— συνελαβον] -βεν S. *c.ff.*
10. sic in D. ησαν δε κοινωνοι αυτου Ιακωβος και Ιωανης υιοι Ζεβεδαιου· ὁ δε ειπεν αυτοις, Δευτε και μη γεινεσθε ἁλιεις ιχθυων, ποιησω γαρ ὑμας ἁλιεις ανθρωπων. similiter fuerunt socii Jacobus et Johannes fili Zebedei. Qui ait ad Simonem Jhs nolite esse piscatores piscium faciam enim vos piscatores hominum. *e.*
— υιους Ζεβεδαιου] om. C*. (non Arm.)
— προς τον Σιμωνα] om. Syr.Pst.impr. (habent MSS.) | ante ὁ Ιησους Syr.Hcl.
— ὁ Ιησους] om. ὁ BL. | Contra, AC. rel.
— ζωγρων] add. ad vitam Syr.Pst. Syr. Hier. Arm. | Contra, *Eus.* Theoph. 118.
11. sic in D. οἱ δε ακουσαντες παντα κα-

7. ita ut pene mergerentur *Cl.* | 11. sunt eum *Cl.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. P. H.
Memph.
Goth, Arm. Æth.
¶ F

Ἰησοῦν, ¶ πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων,
Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. 13 καὶ
ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ ‡ λέγων," Θέλω,
καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ'
αὐτοῦ. 14 καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν,
ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσέ-
νεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου, καθὼς προσέταξεν
‡ Μωυσῆς," εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

λδ α
36 15 Διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ·
καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ θεραπεύ-
λε β
εσθαι † ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν· 16 αὐτὸς δὲ ἦν
ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις, καὶ προσευχόμενος.

c ‖Matt. 9:2-8. ‖Mar. 2:1-12. λϛ β
§ Ξ
37 17 c Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς
ἦν § διδάσκων· καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ
νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώ-
μης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ,
ΙΓ' λζ α
καὶ δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς.¶ 18 καὶ
17. ἰᾶσθαι αὐτόν.
¶ H
ἰδοὺ ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν
παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ

sum et procidens in faciem rogavit eum dicens, Domine, si vis, potes me mundare. [13] Et extendens manum tetigit illum dicens, Volo, mundare. Et confestim lepra discessit ab illo. [14] Et ipse praecepit illi ut nemini diceret, sed vade ostende te sacerdoti, et offer pro emundatione tua sicut praecepit Moses, in testimonium illis.

[15] (34, 1.) Perambulabat autem magis sermo de illo, et conveniebant turbae multae ut audirent et curarentur ab infirmitatibus suis: [16] (35, 2.) ipse autem secedebat in desertum et orabat.

[17] (36, 2.) Et factum est in una dierum et ipse sedebat docens, et erant Pharisaei sedentes et legis doctores, qui venerant ex omni castello Galilaeae et Iudaeae et Hierusalem, et virtus erat domini ad sanandum eos. [18] (37, 1.) Et ecce viri portantes in lecto hominem qui erat paralyticus, et quaerebant eum

---

τελειψαν επι της γης, και ηκολουθησαν αυτῳ. e.
11. *παντα* BD*supra*L. | ‡*άπαντα* ϛ. ACU*sic*. rel.
12. *και εγενετο.... πολεων*] om. Γ.
— *εν τῳ*] om. 69.
— *και ιδου*] ? om. *και* C**. | venit Syr. Pst. | om. Æth.
— *πληρης λεπρας*] *λεπρος* D.
— *και ιδων* ACD. rel. Vulg. (om. *και* Syr.Pst. Arm.) | *ιδων δε* B. *e.* Memph. cum vidisset *f.* ‖et ipse (om. seq. *τ.* Ιησ.) *a.b.c.ff.g*1.2.*l.*
— *πεσων*] *επεσεν* D. *e.*
— *εδεηθη αυτου*] om. D.
— *κυριε*] om. Syr.Hel.
— *θελης*] *θελεις* Γ.
13. *και εκτεινας*] *εκτεινας δε* D.
— *λεγων* BCDLX. 33. 69. Arm. | ‡*ειπων* ϛ. A. rel.
— *ἡ λεπρα απηλθεν απ' αυτου*] *εκαθαρισθη* D. *e.* (*απηλθ. ἡ λεπρα απ' αυτ.* 69. Arm. Æth.)
14. *αυτος*] om. Syr.Pst.
— *αυτῳ*] *αυτον* U.
— *αλλα*] *αλλ'* X. 1. Γ.
— *αλλα απελθων*] *απελθε δε και* D. *a.e.* ‖(*απελθων*] -*θειν* 69*. corr.1.)
— *σὲ αὐτῶ sic* Γ. | (mox sacerdotibus Syr.Pst.)
14. *προσενεγκε*] -*και* LΔ. ‖add. *το δωρον* X. *b.c.* Syr.Pst. impr. (etra., MS.) Arm. *Tert.* adv. Marc. iv. 9. (vid. Matt. viii. 4).
— *Μωυσης* BCDLX. 1. 33. 69. ΚΓ. | ‡*Μωσης* ϛ. A. rel. (*προεταξεν* habet Δ.)
— *εις μαρτυριον αυτοις* Vulg. (*e.*)*f.g*1.2. | *ἱνα εις μαρτυριον ην*(D*. *η* D2) *ὑμειν τουτο* D. (*a.b.*)*c.ff.l.*
— ad fin.] add. *ὁ δε εξελθων ηρξατο κηρυσσειν και διαφημειζειν τον λογον, ὡστε μηκετι δυνασθαι αυτον φανερως εις πολιν εισελθειν, αλλα εξω ην εν ερημοις τοποις, και συνηρχοντο προς αυτον· και ηλθεν παλιν εις Καφαρναουμ* D. (vid. Mar. i. 45.)
15. *δε*] om. 69.
— *μαλλον ὁ λογος* ABC. rel. | *ὁ λογος μαλλον* DMU. Syr.Pst. Goth. (Æth.)
— *ακουειν*] add. *αυτου* M. Syr.Pst. Memph.
— *θεραπευεσθαι*] †add. *ὑπ' αυτου* ϛ. C2. rel. Syr.Hel. Goth. | *απ' αυτου* A. | om. BC*DL. 1. 69. Latt. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth.
16. *ερημαις* 69*.
— *και*] om. Λ.
— *προσευχομενοις* 33.
17. *και εγ. εν μιᾳ τ. ἡμερων*] om. Λ*.
— *και αυτος ην διδασκων* ABC. rel. *a.b.f.* vv. | *αυτου διδασκοντος* D. *c.*(*e.*) | et ipse sedebat docens Vulg. *ff.g*1.2. ‖add. *ὁ Ιησους* C3HAM*mg.* *Tf.* (Syr. Pst.) | add. *εν μιᾳ των συναγωγων* 69.
17. *και ησαν καθημενοι Φαρισαιοι και νομοδιδασκαλοι*] *συνελθειν τους φαρισαιους και νομοδιδασκαλους* D. *e.* ‖*φαρισαιοι*] praem. *οἱ* BS. Memph.Schw. Arm. | Contra, ACLΞX. rel.
— *νομοδιδ.*] praem. *οἱ* B.*Mai.*
— *οἱ ησαν*] om. *οἱ* 33. | *ησαν δε* D. *e.*
— *εληλυθοτες* A2BCLΞXΔ. 33. rel. | *συνεληλυθοτες* A*D. 1. 69. *a.* Arm.
— *πασης*] add. *της* B. | (om. *κωμης* Memph.)
— *και Ιουδαιας*] om. H.
— *και Ἱερ.*] om. D.
— *και δυν. κυριου ην*] om. DX.
— *εις το*] *του* D.
— *ιασθαι*] *ιασασθ* 33.
— *αυτους* ACD. rel. Latt. Syrr.Pst.& Hel. Memph. Goth. Arm. | *αυτον* BLΞ. (ut sanaret Æth.) | *παντας* K.
18. *ιδου*] om. Syr.Pst. Æth.
— *κλινης*] praem. *της* K.
— *αυτον εισενεγκειν* Vulg. *b.f.ff.g*1. | *εισενεγκεν αυτον* D*. -*γκειν αυτ.* D2. *a.c.e.*

---

12. et rogavit *Am.* | 13. tetigit eum *Cl.* | 16. sedebat *Am.** | deserto *Am.** | 17. domini erat *Cl.*

A B C D [R]. L Ξ X Δ. 1. 33. 69. E[F]KMSUVΓΛ.

θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ· 19 καὶ μὴ εὑρόντες † ποίας
εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ
δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινι-
δίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. 20 καὶ ἰδὼν
τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν †, ″Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ
ἁμαρτίαι σου. 21 καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ
γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγοντες, Τίς ἐστιν
οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ‡ ἁμαρτίας
ἀφεῖναι,″ εἰ μὴ μόνος ὁ θεός; 22 ἐπιγνοὺς δὲ ὁ
Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν [ἀποκριθεὶς] εἶπεν
πρὸς αὐτούς, Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;
23 τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν Ἀφέωνταί σοι αἱ
ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν ‡ ″Ἔγειρε″ καὶ περιπάτει;
24 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ‡ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν
ἔχει″ ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἶπεν τῷ παρα-
λελυμένῳ, Σοὶ λέγω, ‡ ἔγειρε″ καὶ ἄρας τὸ κλινίδιόν
§ R σου, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. § 25 καὶ παραχρῆμα
ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ' ‡ ὃ″ κατέκειτο,

inferre et ponere ante eum:
19 et non invenientes qua parte
illum inferrent prae turba, as-
cenderunt supra tectum per
tegulas et summiserunt illum
cum lecto in medium ante Ie-
sum. 20 Quorum fidem ut vidit,
dixit, Homo, remittuntur tibi
peccata tua. 21 Et coeperunt
cogitare scribae et Pharisaei
dicentes, Quis est hic qui lo-
quitur blasphemias? quis po-
test dimittere peccata nisi solus
deus? 22 Ut cognovit autem
Iesus cogitationes eorum, re-
spondens dixit ad illos, Quid
cogitatis in cordibus vestris?
23 Quid est facilius dicere Di-
mittuntur tibi peccata, an di-
cere Surge et ambula? 24 Ut
autem sciatis quia filius homi-
nis potestatem habet in terra
dimittere peccata, ait paraly-
tico, Tibi dico, surge, tolle
lectum tuum et vade in domum
tuam. 25 Et confestim surgens
coram illis tulit in quo iacebat,

18. *θειναι*] add. *αυτον* BLΞ. Syrr.Pst.& Hcl.† | Contra, ACD. rel.
— *αυτου*] *αυτων* 69.
19. *ποιας*] †praem. *δια* ꞩ. | om. ABCD LΞXΔ. 1. 33. (69.) EKMSUVΓΛ. | *ποθεν* 69.
— *εισενεγκικωσιν* Δ*.
— *αυτον*] *αυτῶ* M *sic* U *sic* (supra ras.)
— *αναβαντες* *c.* | *ανεβησαν* D. Vulg. *a.b.e.f.* Syr.Pst.
— *δια των κερ. καθηκαν αυτ. σ. τ. κλινιδιω*] *και αποστεγασαντες τους κεραμους ὁπου ην καθηκαν τον κραβαττον συν τω παραλυτικω* D. (et discoperuerunt tectum et summiserunt illum cum lecto *b.* et aperuerunt et submiserunt etc. *g*¹.)
— *του Ιησου*] *παντων* B. (illum *Am.* Dominum *g*¹.)
20. *και ιδων*] *ιδων δε* D. (vid. *e.*) (vid. Mar. ii. 5.) ‖add. *ὁ Ιησους* C(D). 69. S. *ff.* Syr.Pst. Arm.MSS. (vid. Mar. ii. 5.) (om. *ὁ* D.) | om. ABLΞ. rel. (Latt.) Syr.Hcl. rel.
— *αυτων*] *αυτου* Δ.
— *ειπεν*] *λεγει* D. (vid. Mar. ii. 5.) ‖†add. *αυτω* ꞩ. AX. rel. Syr.Hcl. Arm. | add. *τω παραλυτικω* CD. *f.* Syr.Pst. Memph. Goth. (vid. Mar. ii. 5. Matt. ix. 2.) | add. *τω ανθρωπω* (om. seq. *ανθρωπε*) 1. *a.b.c.e.g*¹*.l.* (Æth. "illi viro aegroto.") | om. BLΞ. 33. Vulg. *ff.*

20. *αφεωνται*] *-ονται* M.
— *σοι αἱ ἁμαρτιαι σου* ABC. rel. vv. | *σου αἱ ἁμαρτιαι* D *Gr.* F *Wtst.* (vid. Mar. ii. 5. Matt. ix. 2.)
21. *γραμματεις*] add. *αυτων* Γ.
— *φαρισαιοι*] add. *εν ταις καρδιαις αυτων* D. *b.*(*c.ff.*)*g*¹*.l.* (vid. Mar. ii. 6.) | Contra, Vulg. *a.e.*
— *τις εστιν οὑτος ὁς*] *τι οὑτος* D. (*a.b.*) [non Memph.]
— *ἁμαρτιας αφειναι* BD(L)Ξ. (1.) *c.e.* (*αφιεναι* L. 1.) | ‡*αφιεναι ἁμαρτιας* ꞩ. AC. rel. Vulg. *a.b.f.*(*ff.*)*g*¹. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. (vid. Mar. ii. 7.)
— *μονος* ABC*. rel. (Latt.) Syrr.Pst.& Hcl.txt. Arm. Æth. | *εἱς* C³D *Gr.*X. *a.* Syr.Hcl.mg. Goth. (utr.q. hab. Memph.) vid. Mar. ii. | *μονον* Λ.
— *ὁ θεος*] om. *ὁ* D*.
22. *αποκριθεις* ABLΞ. rel. Vulg. *e.f.* Syrr. Pst.(MSS.)&Hcl. Memph. Goth. Arm. | om. CD. *a.b.c.ff.g*¹*.l.* Syr.Pst.impr. Æth.
— *ειπεν προς αυτους*] *λεγει αυτοις* D.
— *ὑμων*] add. *πονηρα* D. (*c.e.*)*l.* Æth. (Syr.Hier.*ap.Bch.*) vid. Matt. ix. 4.
23. *αφεωνται*] *-ονται* M.
— *σοι αἱ ἁμαρτιαι σου* ABL. rel. (om. *αἱ* Ξ.) *a.b.c.ff.g*¹. Syrr. Pst. & Hcl. (Memph.) (Æth.) | *σου αἱ ἁμαρτιαι* D *Gr.* tibi peccata Vulg. *e.f.* Goth. (vid. Matt. ix. 5. Mar. ii. 9.) | *σου αἱ ἁματ. σου* CX. 33. F *Wtst.*Λ.
23. *ειπειν* 2°.] *ειπεν* L.
— *εγειρε* ABCDLΞ. 1. 33. 69. EF *Wtst.* KMSVΓΛ. | ‡*εγειραι* ꞩ. XΔU.
24. *εξουσιαν εχει*] *post ὁ υἱος του ανθρ.* BLΞK. Vulg. *b.f.g*¹*.ff.l.* | ‡ante ACD. ꞩ. rel. *a.c.e.* Syrr.Pst.&Hcl. (Memph.) Goth. Arm. Æth. (vid. Matt. et Mar.)
— *της γης*] om. *της* D*Λ.
— *αφιεναι*] *αφιναι* (i.e. *αφειναι*) D*L*.
— *ειπεν* *c.* rel. | *λεγει* D. Vulg. *a.b.e.f.g*¹.
— *παραλελυμενω* ABΔ. 1. rel. | *παραλυτικω* CDLΞX. 33. 69. F *Wtst.*M. Arm. (vid. Matt. et Mar.)
— *σοι*] *σου* Δ *Gr.* ‖add. *δε* Γ *Tf.*
— *εγειρε* ABCDΞXΔ. 1. 33. 69. EF *Wtst.* KMSVΛ. | ‡*εγειραι* ꞩ. LUΓ.
— *αρας*] *αρον* D. Latt. [*e.*] Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Æth. (vid. Matt. ix. 6. Mar. ii. 11.)
— *το κλινιδιον*] *τον κραβαττον* D. *c.* Memph. (vid. Mar.)
— *πορευου*] praem. *και* D. Latt. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Æth.
25. *αυτων*] *παντων* 69. *a.* Arm.
— *εφ' ὁ κατεκειτο* *Am.* *f.ff.g*¹. Memph.

19. et per tegulas summiserunt eum *Cl.* | 24. habet potestatem *Cl.* | dimittendi *Cl.* | 25. consurgens *Cl.* | tulit lectum in quo *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.

ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν θεόν.
26 καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν
θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου, λέγοντες ὅτι Εἴδομεν
παράδοξα σήμερον.

ΙΔ' λη
d ||Matt. 9: 9-17. β ||Mar. 2:13-22.

38 27 d Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν καὶ ἐθεάσατο
τελώνην ὀνόματι ‡ Λευεὶν″ καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώ-
νιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι. 28 καὶ κατα-
λθ β λιπὼν ‡ πάντα″ ἀναστὰς ‡ ἠκολούθει″ αὐτῷ. 29 καὶ
ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην † ‡ Λευεὶς″ αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ
αὐτοῦ, καὶ ἦν ὄχλος ‡ πολὺς τελωνῶν″ καὶ ἄλλων οἳ
ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι. 30 καὶ ἐγόγγυζον
§F ‡ οἱ § Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς [αὐτῶν]″ πρὸς
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγοντες, Διὰ τί μετὰ * τῶν″
μ β τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; 31 καὶ
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς, Οὐ χρείαν
ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, ‡ ἀλλὰ″ οἱ κακῶς
ἔχοντες. 32 οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ
ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.

et abiit in domum suam magnificans deum.
26 Et stupor apprehendit omnes, et magnificabant deum: et repleti sunt timore, dicentes quia vidimus mirabilia hodie.

27 (38, 2.) Et post haec exiit et vidit publicanum nomine Levi sedentem ad teloneum, et ait illi, Sequere me.
28 Et relictis omnibus surgens secutus est eum.
29 (39, 2.) Et fecit ei convivium magnum Levi in domo sua, et erat turba multa publicanorum et aliorum qui cum illis erant discumbentes.
30 Et murmurabant Pharisaei et scribae eorum dicentes ad discipulos eius, Quare cum publicanis et peccatoribus manducatis et bibitis?
31 (40, 2.) Et respondens Iesus dixit ad illos, Non egent qui sani sunt medico sed qui male habent:
32 non veni vocare iustos sed peccatores in paenitentiam.

Goth. Arm. Æth.cd. (praem. "in se" Arm.) | *την κλεινην* D. *e.* Syr.Pst. utramque lectionem habent Vulg.*Cl.* *a.b.c.* Syr.Hcl. Æth. *a.*

25. *εφ' ὁ* AB.*Mai.*CLΞXΔ. 33. EKMSVΓ. | ‡*εφ' ᾧ* ϛ. R. 1*s.* 69. UΛ. (*εν ᾧ* U*. *Tf.*)

26. *και εκστασις ελαβ. ἁπαντ. και εδοξ. τον θεον* (A)BCR. rel. vv. | om. DX. 69. MS. *e.* ||*και εδοξ. τ. θεον*] post *και επλ. φοβου* A. | om. *a.*

— *φοβου*] *θαμβου* D*. *θαμβους* D².

— *ὁτι*] om. D.

— *ειδομεν*] *ιδαμεν* C. | *ιδωμεν* R. 69.

27. *και μετα ταυτα*] *και μεταυτα* B**Rl.*

— *και μετα.... ονοματι Λευειν*] sic in D. *και ελθων παλιν παρα την θαλασσαν τον επακολουθουντα αυτῳ οχλον εδιδασκεν. και παραγων ειδεν Λευει τον του Αλφαιου* (vid. Mar. ii. 13.)

— *εξηλθεν*] add. *ὁ Ιησους* 69. Λ. *b.c.* Syr.Pst.

— *και εθεασατο*] *και ειδεν* AK. | *και εθεατο* 69. | om. Λ*.

— *Λευειν* AB*Tf.Mai.*CRLΞMΓ. | ‡*Λευιν* ϛ. XΔ. rel. | *Λευει* D supra. | *Λευϊ* K. Vulg. *a.b.c.f.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. ||add. *καλουμενον* C*. (*c.*)

— *ειπεν* *a.c.e.* | *λεγει* D. 69. Vulg. *b.f. ff.g*¹. Arm. (vid. Matt. ix. 9. Mar. ii. 14.)

28. *καταλιπων* BCDRΞ. rel. | -*λειπων* A LΔ. 33. EΓΛ.

28. *παντα* BC²DRLΞ. 33. (*παντας* C* ut vid.) | ‡*ἁπαντα* ϛ. AX. rel. | *ἁπαν* M.

— *ηκολουθει* BDLΞ. 69. *a.* | ‡*ηκολουθησεν* ϛ. ACRX. rel. (Latt.) Syrr.Pst. &Hcl. Memph. (vid. Matt. ix. 9. Mar. ii. 28.)

29. *Λευεις* AB*Tf.Mai.*CRLΞX. (Goth.) | ‡*Λευις* ϛ. 1. 33. rel. | *Λευει* D. Latt. [om. *b.*] Syrr.Pst.&Hcl. Memph. (*Λευει δοχην αυτῳ μεγαλην* D.) ||†praem. *ὁ* ϛ. | om. AB*Tf.Mai.*CDR LΞXΔ. 1. 33. 69. EF*Wtst.*KMSUVΓ *Tf.*Λ.

— *αυτῳ*] om. Δ.

— *τῃ οικιᾳ*] *τῳ οικῳ* K.

— *ην*] om. F*Wtst.*

— *πολυς τελωνων* BCDRLΞ. 1. 33. 69. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. | ‡*τελωνων πολυς* ϛ. A. rel.

— *αλλων*] *ἁμαρτωλων* X. (praem. id. Æth.)

— *οἱ ησαν μετ' αυτων κατακειμενοι*] *ανακειμενων* D. *e.*

— *οἱ*] *ὁσοι* R.

— *μετ' αυτων*] *μετ' αυτου* 1. Syr.Hcl.mg. | *κατ' αυτον* 69.

— *κατακειμενοι*] *ανακειμ.* Λ.

30. *εγογγυζον*] -*ζαν* R. ||ante *προς τους μαθητας* D. (*c.*)*e.*

— *οἱ φαρισαιοι και οἱ γραμματεις αυτων* BC(D)RLΞ. 1. 33. Vulg. *a.b.c.e.*(*f.*)*ff.* *g*¹.(*l.*) Syr.Hier. (Memph.) Arm. | ‡*οἱ γραμμ. αυτων και οἱ φαρισαιοι* ϛ. A (F)Δ. rel. Syrr.(Pst.)&Hel. Goth. (Æth.) ||*αυτων*] om. DXF. (*f.*) Syr. Pst. Memph. Æth. | Contra, ABCRΞ. rel. Latt. Syr.Hcl. (add. de eo Arm.)

30. *αυτου*] om. C* *ut vid.*

— *λεγοντες*] *ante* *προς τ. μαθ. αυτ.* Vulg. *a.b.c.f.* Syr.Pst. Æth. | Contra, *e.* Syr. Hel.

— *των* ante *τελωνων* ABCDRLΞXΔ. 1. 69. EFKMUΓΛ. Arm. | *om. ϛ. 33*s.* S*s*V.

— *και ἁμαρτωλων* ABC²R. rel. vv. | om. C*D.

— *εσθιετε και πινετε* Vulg. *g*¹. Syrr.Pst. &Hel. | *εσθιεται και πινεται* DR. Æth. manducat et bibit *a.b.c.e.f.ff.l.* Æth. (ante *μετα* Memph.) | add. magister vester Æth. (vid. Matt. ix. 11.) ||om. *και πινετε* K. | (*εσθιεις και πινεις μετα των ἁμαρτωλων* *Orig.* ii. 637ᵉ.)

31. *και αποκριθεις*] *αποκριθεις δε* D. (*e.*)

— *ὁ Ιησους*] om. *ὁ* B.

— *προς αυτους*] *αυτοις* LΞ. 33.

— *ὑγιαινοντες* *Orig.* iii. 208ᶜ. | *ισχυοντες* 69.

— *αλλα* ABΞ. | ‡*αλλ'* ϛ. CDRLX*s.* rel. *Orig.* iii.

32. *εληλυθα* *Orig.* iv. 359ᵈ. | *ηλθον* C³D. 1. (vid. Matt. ix. 13. Mar. ii. 17.) (add. enim Memph.) | *η*λ|*ηλυθα* *sic* Ξ.

— *αλλα* *Orig.* iv. | *αλλ'* Ξ. 1. Λ.

---

32. ad paenitentiam *Cl.*

A B (C) D R.
L (Ξ) X Δ.
1. 33. 69.
E(F)HKMSUVΓΛ.
§ H

39 33 § Οἱ δὲ ‡ εἶπαν″ πρὸς αὐτόν, [Διὰ τί] οἱ
μαθηταὶ ‡ Ἰωάνου″ νηστεύουσιν πυκνὰ καὶ δεήσεις
ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων, οἱ δὲ σοὶ
ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν; 34 ὁ δὲ * Ἰησοῦς″ εἶπεν
πρὸς αὐτούς, Μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος,
34. νηστεύειν; ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστίν, ποιῆσαι ‡ νηστεῦσαι″;
35 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν
ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέ-
ραις. 36 ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς ὅτι
Οὐδεὶς ἐπίβλημα * ἀπὸ″ ἱματίου καινοῦ * σχίσας″
¶ Ξ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν·¶ εἰ δὲ μή γε, καὶ τὸ
36. σχίζει καινὸν ‡ σχίσει,″ καὶ τῷ παλαιῷ οὐ ‡ συμφωνήσει″
— συμφωνεῖ * τὸ″ ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. 37 καὶ οὐδεὶς
βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή γε,
ῥήξει ‡ ὁ οἶνος ὁ νέος″ τοὺς ἀσκούς, καὶ αὐτὸς ἐκχυ-
θήσεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· 38 ἀλλὰ οἶνον

33 At illi dixerunt ad eum,
Quare discipuli Iohannis ieiu-
nant frequenter et obsecratio-
nes faciunt, similiter et Phari-
saeorum, tui autem edunt et
bibunt? 34 Quibus ipse ait,
Numquid potestis filios sponsi
dum cum illis est sponsus fa-
cere ieiunare? 35 Venient au-
tem dies cum ablatus fuerit ab
illis sponsus, tunc ieiunabunt
in illis diebus. 36 Dicebat au-
tem et similitudinem ad illos
quia nemo commissuram a
vestimento novo inmittit in
vestimentum vetus: alioquin
et novum rumpit, et veteri non
convenit commissura a novo.
37 Et nemo mittit vinum novum
in utres veteres: alioquin rum-
pit vinum novum utres, et ip-
sum effunditur et utres peri-
bunt: 38 sed vinum novum in

33. ειπαν CDRLΞ. 33. | ‡ ειπον ς. AB. rel. — προς αυτον] om. προς X. || add. οἱ δε ειπον αυτῳ *sic* 69. — δια τι ACDR. rel. vv. (vid. Mar. ii. 18.) ʹom. BLΞ. 33. Memph. (contra, *cod. rec.*) — Ιωανου] add. και οἱ μαθηται των φαρισαιων D. (vid. Mar. ii. 18.) — ὁμοιως και οἱ των φαρισαιων Vulg. *e.f.*(*ff.*)*g*1.2. | om. D. ("et Pharisaeorum" post πυκνα *a.*(*b.*)*c.l.*) — οἱ δε σοι Vulg. *a.g*1.2. rel. | οἱ δε μαθηται σου D. *b.c.e.f.ff.* Memph. Goth. (vid. Matt. ix. 14.) — εσθιουσιν και πινουσιν] ουδεν τουτων ποιουσιν D. *e.*
34. ὁ δε Ιησους B.*Mai.*CDRLΞX. 1. 33. 69. *f.* Syr. Hcl. mg. Memph. Æth. | *om. Ιησους ς. AΔ. rel. (Latt.) Syrr. Pst. &Hcl. txt. Goth. Arm. — μη δυνασθε τους υἱους Vulg. *f.l.* | μη δυνανται οἱ υἱοι D. *a.b.c.e.ff.g*1. Æth. (*Tert.* adv. Marc. iv. 11.) vid. Mar. ii. 19. Matt. ix. 15. || mox "sponsi" Latt. Memph. *Tert.* — εν ᾡ ὁ νυμφιος μετ' αυτων εστιν Vulg. *a.*(*b.*)*c.f.* (*Tert.*) | εφ' ὁσον εχουσιν τον νυμφιον μεθ' ἑαυτων D. *e.* — ποιησαι Vulg. *f.* rel. | om. D. *a.b.c. e.ff.g*1. Æth. *Tert.* (vid. Mar. ii.) — νηστευσαι BΞX. | ‡ νηστευειν ς. A CDR. rel. (vid. Mar.)
35. και ὁταν ABDRΞXΔ. 33. rel. *For. a.* Goth. | om. και CL. 1. 69. FM *txt.* Vulg. *b.c.e.f.ff.g*1*.l.* Syrr. Pst. & Hcl. Memph.

35. απαρθῃ] αρθῃ 1. Arm. Æth. (vid. Matt. ix. 15. et Mar. ii. 20.) — τοτε] praem. και Δ. 1. 69. FM. *b.e.e. f.ff.g*1*.l.* Goth. Arm. MSS. Æth. | om. rel. Vulg. *a.* Syrr. Pst. &Hcl. Memph. Arm. ed. — νηστευσουσιν] -ευουσιν EHKU. | -ευσωσιν Δ. 69. Λ. — εν] om. X.
36. δε και] om. και X. *c.e.* — παραβ. προς αυτους] προς αυτους παραβ. X. Syr. Pst. Æth. | παραβ. αυτοις 69. — επιβλημα απο BDLΞX. 1. 33. 69. Vulg. *b.c.e.ff.g*1*.l.* Syrr. Pst. & Hcl. Memph. (Arm.) | *om. απο ς. ACR. rel. *a.f.* Goth. Æth. *Iren.* 276. — σχισας ante επιβαλ. BDLΞ. 1. 33. Syr. Pst. (post ουδεις Memph.) | *om. ς. ACRX. rel. Latt. Syr. Hcl. Goth. Arm. Æth. *Iren.* 276. (vid. Matt. ix. 16. et Mar. ii. 21.) | mox επιβαλει X. — ἱματιον παλαιον] ἱματιῳ παλαιῳ MΓ. — σχισει BCDLX. 33. *a.e.* | ‡ σχιζει ς. A. rel. Vulg. *b.c.f.ff.g*1. Syrr. Pst. &Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. (...ιζεται R.) — συμφωνησει ABCDLX. 33. *a.e.* | ‡ συμφωνει ς. RΔ. rel. Vulg. *b.e.f. ff.g*1. rel. [Æth.] — *το″ επιβλημα BC(D)LX. 1. 33. 69. Λ. Vulg. *a.b.c.e.f.* Syrr. Pst. & Hcl. Memph. Arm. (το habent B.*Blc.Mai.* [silent *Btly.Bch.*] CLX. 1. 33. 69. Λ. Memph. | *om. ς. D.) | om. ARΔEF HKMSUVΓ. Goth. Æth. | post καινου D. (om. το.)
37. βαλλει] επιβαλλει C. — ει δε] η δε U. — ῥηξει ABDR. rel. Vulg. *Cl. a.c.e.ff. g*1. Arm. | ῥησσει CΛ. *Am. b.f.* Syrr. Pst. &Hcl. Memph.? Goth. Arm. | ῥησει Γ. — ὁ οινος ὁ νεος BCDRLX. 1. 33. MU Λ. Latt. | ‡ ὁ νεος οινος ς. A. rel. — ασκους] add. τους παλαιους D. Memph. Arm.
38. αλλα ADRL. rel. | αλλ' BC. 1. 69. KMΛ. — βλητεον] βαλλουσιν D. *a.b.c.e.f.ff.g*1. Syrr. Pst. &Hcl. Æth. | Contra, Vulg. — και αμφοτεροι συντηρουνται AC(D) R. rel. Latt. Syrr. Pst. &Hcl. Memph. MS. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt. ix. 17.) | om. BL. 1. 33. Memph. (exc. cod. rec.) || συντηρουνται] τηρουνται D. *a.e.*
39. ver.] om. D. *a.b.c.e.ff***.l.* (?*Eus.* in canone: hic enim versus non legitur in rell. Evv.: sed omnia inde a ver. 31 ad fin. cap. numero β' notantur tanquam in *tribus* reperta.) | Contra, Vulg. *f.ff****.g*1.2. vv. — και] om. B. — θελει] †praem. ευθεως ς. AC2R(X). 33. Vulg. *f.g*1.2. rel. (ευθυς X.) | om. BC*L. 1. Memph. Arm. Æth.

36. a novo vestimento *Cl.* | 37. rumpet *Cl.* | effundetur *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.
39. [εὐθέως] θέλει — χρηστότερός ἐστιν.
¶ F

νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον, [καὶ ἀμφό-
τεροι συντηροῦνται.] 39 καὶ οὐδεὶς πιὼν παλαιὸν
† θέλει νέον· λέγει γάρ, Ὁ παλαιὸς ‡ χρηστός"
ἐστιν.¶

utres novos mittendum est, et utraque conservantur. 39 Et nemo bibens vetus statim vult novum: dicit enim, Vetus melius est.

VI. μα/β
• ‖Matt. 12: 1-8. ‖Mar. 2:23-28.
1. σαββάτῳ [δευτεροπρώτῳ] — τ. στάχ. καὶ ἤσθ.
3. ὁ Ἰησ. εἶπεν πρ. αὐτούς
f 1 Sam. 21:6.
3. μετ' αὐτοῦ [ὄντες];
¶ C

40 1 e Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ † διαπορεύεσθαι
αὐτὸν διὰ † σπορίμων, καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
‡ καὶ ἤσθιον τοὺς στάχυας," ψώχοντες ταῖς χερσίν.
2 τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον †, Τί ποιεῖτε ὃ οὐκ
ἔξεστιν † † τοῖς σάββασιν; 3 καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς
αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε, f ὃ
ἐποίησεν ‡ Δαυείδ," ‡ ὅτε" ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ'
αὐτοῦ †; 4 [ὡς] εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ,
καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ‡ λαβὼν" ἔφαγεν καὶ
ἔδωκεν¶ † τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ
μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς; 5 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς [ὅτι]

1 (41, 2.) Factum est autem in sabbato secundo primo, cum transiret per sata, vellebant discipuli eius spicas et manducabant confricantes manibus. 2 Quidam autem Pharisaeorum dicebant illis, Quid facitis quod non licet in sabbatis? 3 Et respondens Iesus ad eos dixit, Nec hoc legistis quod fecit David cum esurisset ipse et qui cum eo erant? 4 quomodo intravit in domum dei et panes propositionis sumsit et manducavit, et dedit his qui cum ipso erant, quos non licet manducare nisi tantum sacerdotibus? 5 (42, 2.) Et dicebat illis

39. γαρ] add. ὅτι K. Syr.Hcl. — χρηστος BL. Syr.Pst. Memph. | ‡χρηστοτερος ς. ACRX. rel. Syr.Hcl.
1. εγενετο δε] και εγενετο D. *a.(e.)* Æth. — σαββατῳ] † add. δευτεροπρωτῳ ς. ACD(R)XΔ. 69 mg. rel. (δευτερω πρωτω RΓ.) Vulg. *a.f* ff.g*[1.2.] Syr.Hcl. txt. Goth. (Arm.) sabbato a primo *f.* sabbato mane *e.* | om. BL. 1. 33. 69*txt.* *b.c.f**.l.* Syr.Pst. ("om. in exemplaribus nonnullis" Syr.Hcl.mg.) Memph. Æth. — διαπορευεσθαι] πορευεσθαι C*(corr.[2].) X. — αυτον] om. 33. | ante εν σαββατῳ D. — δια] † add. των ς. CDR. 33s. rel. Memph. Arm. (vid. Matt. xii. 1. Mar. ii. 23.) | om. ABLΔ. 1. Λ*. — σποριμων] σπορημάτων 69. — και ετιλλον οἱ μαθηται αυτου] οἱ δε μαθ. αυτ. ηρξαντο τιλλειν D. *b.* (vid. Matt. et Mar.) ‖και ετιλλον] ετιλλον δε 1. *(e.)* | και ετειλον 69. — και ησθιον τους σταχυας BC*RL. | ‡ τους σταχυας και ησθιον ς. AC[3]X Δ. 1. 33. 69. rel. Vulg. *b.c.ff.g*[1.2.] Syr.Hcl. (Goth.) | (τους σταχυας και ψωχοντες ταις χερσιν ησθιον D. *(a)e. f.* Syr.Pst. Memph. Arm. (Æth.) — χερσιν] add. αυτων CM[**Tf.*]. *b.c.e.* Syr.Pst. Memph.W. Æth.
2. ειπον (ειπαν X.) Syr.Hcl. | ελεγον D. Latt. Syr.Pst. ‖† add. αυτοις ς. A C[3]R. rel. Vulg. *(b.)f.ff.g*[1.2.] Syrr.Pst. &Hcl. Goth. Arm. Æth. | add. αυτῳ D. (vid. Matt. xii. 2. Mar. ii. 24.) | om. BC*LX. 1. *a.c.e.* Memph. — τι ποιειτε....σαββασιν] ειδε τι ποιουσιν οἱ μαθηται σου τοις σαββασιν ὃ ουκ εξεστιν D. — εξεστιν] † add. ποιειν ς. AC. rel. Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. (vid. Matt. xii. 2.) | add. post σαββασιν L. Syr.Pst. | om. BD(supra)R. 69. Latt. Arm. ‖† add. postea εν ς. AC. rel. Vulg. *g*[1.2.] Goth. | om. BDRL. 1. 69. U. *a.b.c.e.f.ff.l.* Arm. (sabbatis *ante* ὃ ουκ *a.b.c.e.f.ff.*) — τοις σαββ.] om. τοις ΔΛ*(add.[1].)
3. και αποκριθεις] αποκρ. δε D. — προς αυτους ειπεν ὁ Ιησους (B)C*Δ. rel. (dixit illis Jesus *a.b.g*[1].) | προς αυτους ὁ Ιησ. ειπεν 33. Goth. Arm. (om. ὁ B.) | ὁ Ιησους ειπεν (ελεγεν D *Gr.*) προς αυτους AC[3](D)RX. 69. K M. Syr.Pst. (Æth.) (dixit ad illos *e.*) | ὁ Ιησ. προς αυτ. ειπεν L. Vulg. Syr. Hcl. Memph. | ὁ Ιησ. ειπεν αυτοις 1. *c.f.ff.* — ουδε] ουδεποτε DLH. — τουτο] om. LH. Arm. — ὅτε BCDLXΔ. 1. 69. | ‡ ὁποτε ς. A R. rel. (biat 33.) — μετ' αυτου] συν αυτῳ D. ‖† add. οντες ς. ACRΔ. rel. Syr.Hcl. Goth. | om. BDLX. 1. 33. 69. Syr.Pst. Memph. Æth.
4. ὡς ACΔU*sic.* rel. (Latt.) Syr.Hcl. ("et" *c.*) | πως R*sic* LX. 1. 33. 69. Memph. Arm. (alterutr. Goth. Æth.) vid. Matt. xii. 4. Mar. ii. 26. quemadmodum *Iren.* 237. | om. BD. (ὅτι loquentis Syr.Pst.) — εισηλθεν] εισελθων D. — τους αρτους] τον αρτον 69. — προθεσεως] προσθεσεως D *Gr.* — λαβων BC*LX. 33 *ut vid.* (Syr.Pst. Memph.ut vid.) | ‡ ελαβεν και ς. AC[3] R. rel. Latt. Syr.Hcl. Goth. | om. D. 1. 69. K. Syr.Hier. Arm. Æth. *Iren.* 237. (vid. Matt. xii. 4. Mar. ii. 26.) — εδωκεν] † add. και ς. ADR. rel. Syr. Hcl. Æth. (vid. Mar. ii. 26.) | om. BL. 1. Latt. Syr.Pst. Memph. Goth. Arm. *Iren.* — οὓς] οἷς D. | (om. ουκ M.) — εξεστιν] εξον ην DM. *b.c.e.f.* Syr.Pst. *Iren.* 237. (vid. Matt. xii. 4.) | εστιν 69. ‖add. αυτῳ M. add. illis Æth. — μονους τους ἱερεις] μονοις τοις ἱερευσιν D. *Iren.* vid. Matt. (μονους τοις ἱερεις *sic* 69.) ‖μονους] μονον RA.
5. Post ver. 10 transfert D.; et *hic* habet mira quaedam: τῃ αυτῃ ἡμερᾳ θεασαμενος τινα εργαζομενον τῳ σαββατῳ ειπεν αυτῳ, Ανθρωπε ει μεν οιδας τι ποιεις μακαριος ει, ει δε μη οιδας επικαταραρατος και παραβατης ει του νομου (et trabaricator legis.) — αυτοις] add. ὁ Ιησους X. — ὅτι ADR. rel. | om. B. 1. Arm. Æth.

3. cum illo *Cl.*

A B D [Q] (R). L X Δ. 1. 33. 69. E(H)KMSUVΓΛ.
ΙΕ′ μβ
g ‖Matt. 12:9-14. β ‖Mar. 3:1-6.

Κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββά-
του.
41 6 g Ἐγένετο δὲ † ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν
αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν· καὶ ἦν
‡ ἄνθρωπος ἐκεῖ,″ καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά.
7 ‡ παρετηροῦντο″ δὲ † οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρι-
σαῖοι εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ ‡ θεραπεύει,″ ἵνα εὕρωσιν
‡ κατηγορεῖν″ αὐτοῦ. 8 αὐτὸς δὲ¶ ᾔδει τοὺς διαλο-
γισμοὺς αὐτῶν, ‡ εἶπεν δὲ″ τῷ ‡ ἀνδρὶ″ ¶ τῷ ξηρὰν
ἔχοντι τὴν χεῖρα, ‡ ″Ἔγειρε,″ καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον.
‡ καὶ″ ἀναστὰς ἔστη. 9 εἶπεν ‡ δὲ″ ὁ Ἰησοῦς πρὸς
αὐτούς, ‡ Ἐπερωτῶ″ ὑμᾶς ‡ εἰ″ ἔξεστιν ‡ τῷ σαβ-
βάτῳ,″ ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι
ἢ ἀπολέσαι; 10 Καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτοὺς
εἶπεν ‡ αὐτῷ″, ″Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. Ὁ δὲ

7. κατηγορίαν
¶ R
¶ H

quia dominus est filius hominis etiam sabbati.

6 Factum est autem et in alio sabbato ut intraret in synagogam et doceret: et erat ibi homo, et manus eius dextra arida. 7 Observabant autem scribae et Pharisaei si sabbato curaret, ut invenirent accusare illum. 8 Ipse vero sciebat cogitationes eorum, et ait homini qui habebat manum aridam, Surge et sta in medium. Et surgens stetit. 9 Ait autem ad illos Iesus, Interrogo vos si licet sabbato bene facere an male, animam salvam facere an perdere? 10 Et circumspectis omnibus dixit homini, Extende manum tuam. Et

5. *ὁ υἱος του ανθρωπου*] om. Λ*. ‖ante *κ. τ. σαββ.* ACDR. rel. Latt. Syr. Hcl. Goth. Arm. | post *και του σαββατου* (B.) Syr.Pst. Memph. Æth. vid. Matt. xii. 8. (om. *και* B*Mai*. Syr. Pst. Memph.W.)
6. ver. sic in D. *και εισελθοντος αυτου παλιν εις την συναγωγην σαββατῳ εν ᾳ ην ανθρωπος ξηραν εχων την χειρα.*
— *εν*] †praem. *και* ϛ. AR. rel. *g*². Vulg. Syr.Hcl. Goth. | om. B.*Btly.Mai.*LX. 1. 33. 69. *a.b.c.e.f.ff.g*¹*.l.* Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. ‖om. *εν* 69. *b.*
— *διδασκειν*] -*κεν* Γ.
— *εκει* post *ανθρωπος* BRL. 1. 33. Memph. | ‡ante ϛ. A. rel. Latt. vv. (om. *b.* Æth.)
— *ἡ χειρ*] om *ἡ* Δ.
7. *παρετηρουντο* ABDRLXΔ. 1. 33. 69. M. | ‡*παρετηρουν* ϛ. E. rel. (vid. Mar. iii. 2.) | praem. *και* 69.
— *δε*] *τε* H. | om. D. 69. Memph. ‖†add. *αυτον* ϛ. BDLX. 33*s*. 69. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Arm. Æth. (vid. Mar. iii. 2.) | om. ARΔ. 1. EF *Wtst.*HKMS UVΓΛ. Latt. Goth.
— *ει*] *η* E.
— *εν f.* | om. DK. *Am. a.b.c.e.ff.g*¹*.l.*
— *θεραπευει* ADL. | ‡*θεραπευσει* ϛ. B XΔ. 1*s*. 33*s*. 69. rel. Memph. (vid. Mar. iii. 2.) (hiat R.) ‖add. *αυτον* X. 33. 69. M. (vid. Mar.)
— *κατηγορειν* B.*Blc.Mai.*X. 1. S. *Am. Fuld. g*¹. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. | *κατηγορησαι* D. | ‡*κατηγοριαν* ϛ. AL. rel. (h. R.) Memph. Arm. occasionem accusandi *f.* et accusarent *a.e.* unde accusarent Vulg.*Cl.* (*b.*)*c.ff.* Æth. ‖add. *κατ'* RL. 33. F *Wtst.*K. Syr.Hcl.mg. Memph.(ut vid.)
7. *αυτου*] *αυτῳ* A. (illud *Am.*)
8. *ηδει*] *γεινωσκων* D. *b.*
— *ειπεν δε* BLX. 1. 33. 69. *a.* | ‡*και ειπεν* ϛ. A. rel. Syr.Hcl. Goth. Æth. [Syr.Pst. Arm.] | *λεγει* D. *b.f.* (Syr. Pst.) Memph. (et ait Vulg. *ff.g*¹·²· et dicit *c.e.*)
— *τῳ ανδρι* BL. 1. 33. Æth. | ‡*τῳ ανθρωπῳ* ϛ. A. rel. Latt. rel. (vid. Mar. iii. 3.) ‖om. D.
— *τῳ* 2°.] add. *την* A.
— *ξηραν εχοντι την χειρα*] *την χειρα εχοντι ξηραν* D. 33. qui habebat manum aridam Vulg. *a.b.f.ff.g*¹·²· Syr. Hcl. habenti manum arid. *c.* ‖*ξηραν*] *εξηραμμενην* KM.
— *εγειρε* ABLXΔ. 1. 33. 69. EF *Wtst.*K MUVΛ. | *εγειρου* D. | ‡*εγειραι* ϛ. SsΓ.
— *και*] om. A. Syr.Pst. Memph.
— *στηθι εις*] *στηθεισις* L*ap.Tf.*
— *εις το μεσον* Vulg. *e.ff.g*¹·²· | *εν τῳ μεσῳ* D. *a.b.c.f.*
— *και αναστας* BDLX. 1. 33. Latt. (Syr. Pst.) Memph. Goth. Æth. | ‡*ὁ δε αναστ.* ϛ. A. rel. Syr.Hcl. Arm.
— *εστη*] *εσταθη* D. | *εστην* Δ.
9. *δε* BDL. 33. 69. Latt. Goth. (Æth.) | ‡*ουν* ϛ. AX. rel. Syr.Hcl. | om. Syr.Pst. Memph. Arm.
— *ὁ Ιησους*] post *αυτους* K. Vulg. *b.c. f.ff.g*¹. Syr.Pst. Æth. | Contra, rel. *a.e.* Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. ‖om. *ὁ* B.*Btly.Mai.*
9. *επερωτω* BL. Vulg. *c.f.l.* Memph. Goth. | ‡*επερωτησω* ϛ. AD. rel. *a.b. c.ff.g*¹. Syrr.Pst.& Hcl. Arm. Æth. | *ερωτησω* 1.
— *ει* BDL. Vulg. *a.c.e.f.ff.g*¹*.l.* (Syrr. Pst.&Hcl.ut vid.) Memph. | ‡*τι* ϛ. A. rel. ante *ὑμας* Arm. (Goth.? Æth.?) [hiat *b.*]
— *τῳ σαββατῳ* BDL. *Am. Fuld. c.e.ff. g*¹. Syr.Pst. Memph.Schw. Æth. | ‡*τοις σαββασιν* ϛ. AX. rel. Vulg.*Cl. a.f.* Syr.Hcl. Memph.W. Goth. Arm. *Tert.* adv. Marc. iv. 12. [h. *b.*]
— *ψυχ. σωσ. η απολεσαι*] om. 33. | Contra, *Tert.*
— *απολεσαι* BDLX. 1. 69. Latt. [h. *a.*] Syrr.Pst.&Hcl.mg. Memph. Goth. Arm. *Tert.* | *αποκτειναι* AΔEF *Wtst.*KMSU VΓΛ. *e.* Syr.Pst.MS. Syr.Hcl.txt. Æth. (vid. Mar. iv. 4.) ‖add. *οἱ δε εσιωπων* D(Λ -*ουν*). Memph.MS.(*man. rec.*) vid. Mar.
10. *παντας αυτους* ABL. rel. *a.c.* Syr. Hcl. | *αυτους παντας* DX. *b.e.f.ff.* Syr.Pst. [Vulg. Arm.] ‖add. *εν οργῃ* DX. 1. Λ. *a.b.*(*c.*)(*e.*)*ff*(ap. Blan.)*.l.* Syr.Hcl. Arm. Æth. | add. *μετ' οργης* 69. (vid. Mar. iii. 5.) | non habent AB L. rel. Vulg. *ff*(ap. Sabat.)*.g*¹. Syr.Pst. Memph.
— *ειπεν*] *λεγει* D. (vid. Mar.)
— *αυτῳ* ABΔEF *Wtst.*KMSUVΓΛ. Syrr. Pst.&Hcl.txt. Goth. Arm.ed. | ‡*τῳ ανθρωπῳ* ϛ. DLX. 1. 33. 69. Vulg.

6. dextra erat arida *Cl.* | 7. si in sabb. *Cl.* | unde accusarent eum *Cl.* | 9. sabbatis *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth. § Q

ἐποίησεν † · καὶ ‡ ἀπεκατεστάθη″ § ἡ χεὶρ αὐτοῦ †
[ὡς ἡ ἄλλη] 11 αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας· καὶ
διελάλουν πρὸς ἀλλήλους, τί ἂν ‡ ποιήσαιεν″ τῷ
Ἰησοῦ.

h ||Mar. 3:13-19 μγ/β Matt. 10:2-4. β

42 12 h Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ‡ ἐξ-
ελθεῖν αὐτὸν″ εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι· καὶ ἦν
1ς′ μδ/β διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ θεοῦ. 13 καὶ ὅτε
ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ·
καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ᾿ αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστό-
i Act. 1:13. λους ὠνόμασεν, 14 i Σίμωνα ὃν καὶ ὠνόμασεν Πέτρον
14. [καὶ] Ἰάκ. καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, * καὶ″ Ἰάκωβον καὶ
— [καὶ] Φιλ. ‡ Ἰωάνην,″ * καὶ″ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον, 15 * καὶ″
15. [καὶ] Μαθ. ‡ Μαθθαῖον″ καὶ Θωμᾶν, Ἰάκωβον † Ἀλφαίου καὶ
16. [καὶ] Ἰούδ. Σίμωνα τὸν καλούμενον Ζηλωτήν, 16 * καὶ″ Ἰούδαν
Ἰακώβου, καὶ Ἰούδαν ‡ Ἰσκαριώθ,″ ὃς [καὶ] ἐγένετο

extendit, et restituta est manus eius. 11 Ipsi autem repleti sunt insipientia, et conloquebantur ad invicem quidnam facerent Iesu.

12 (43, 2.) Factum est autem in illis diebus exiit in montem orare, et erat pernoctans in oratione dei. 13 (44, 2.) Et cum dies factus esset, vocavit discipulos suos, et elegit duodecim ex ipsis, quos et apostolos nominavit, 14 Simonem quem cognominavit Petrum et Andrean fratrem eius, Iacobum et Iohannen, Philippum et Bartholomeum, 15 Mattheum et Thoman, Iacobum Alphei et Simonem qui vocatur Zelotes, 16 Iudam Iacobi et Iudam Sca-

---

a.b.c.e.f. Syr.Hcl.mg. Memph. Arm. MSS. Æth. (vid. Matt. xii. 13. Mar. iii. 5.)

10. *χειραν* Δ*.

— *ὁ δε* Syr.Hcl. Memph. rel. | *και* D. Latt. Syr.Pst. (vid. Matt. et Mar.)

— *εποιησεν* ABLΔ. 33. rel. Syr.Hel.txt. | *εξετεινεν* DX. 1. 69. Latt. Syrr.Pst. &Hcl.mg. Memph. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt. et Mar.) || † add. *οὕτως* ς. K. | om. AB.*Mai.*DLXΔ. 1. 33. 69. E F *Wtst.* MSUVΓΛ. Latt. Syr.Pst. Syr. Hcl.† Memph. Goth. Arm. Æth.

— *απεκατεσταθη* ADLXΔ. 33. 69. EK MSVΓΛ. | ‡ *αποκατεσταθη* ς. B.*Mai.* U. | *αποκατεστη* 1.

— *χειρ αυτου*] † add. *ὑγιης* ς. 69. E. rel. (sanata est Æth.) vid. Matt. xii. 13. | om. ABDQLX*Tf.*Δ. 1. 33. KU. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm.

— *ὡς ἡ αλλη* A(D)Q. 1. 69. rcl. *b.c.f.* *g*$^{1.2.}$ Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt. xii.) | om. BL. 33. Vulg. *a.e.ff.l.* Memph. | (*ὡς και ἡ αλλη* D. et 1 *ap. Wtst.*?)

— ad. fin. add. ver. 5 D.

11. *διελαλουν*] *ελαλουν* K*Tf.*U. | *συνελαλουν* 33. | *διελογιζοντο* D.

— *αλληλους*] add. *λεγοντες* AM. Syr. Hcl.†

— *τι αν ποιησ. τῳ Ιησου*] *πως απολεσωσιν αυτον* D.

— *ποιησαιεν* BL. 1. 33*sic.* 69. A. | -*σειεν* A. | ‡ -*σειαν* ς. ΔE. rel. (-*σιαν* QX.) [vid. D supra.] (quidnam illi facerent *e.*)

12. *ταυταις*] *εκειναις* D. Memph.

— *εξελθειν αυτον* ABDL. 33. *e.* (Goth.) | *εξελθειν* X. | ‡ *εξηλθεν* ς. QΔ. 1. rel. (Latt.) vv. (Æth.) [h. *a.*] *Cypr.* 14. 213.

— *ορος*] add. *ὁ Ιησους* M. Syr.Hel. (praem. Syr.Pst. Goth.)

— *προσευξασθαι* *Cypr.* 14. 213. | *και προσευχεσθαι* D.

— *του θεου*] om. D. | Contra, *Orig.* i. 216^{d}. *Cypr.* 14. 213.

13. *προσεφωνησεν*] *εφωνησεν* D. 1. *Eus.* D.E. 120^{c}.

— *τους μαθητας* *Eus.* D.E. | *τοις μαθηταις* Γ.

— *ωνομασεν* *Eus.* D.E. in Ps. 413^{b}. 682^{c}. | *εκαλεσεν* D.

14. ab init. add. *Πρωτον* D.

— *Σιμωνα ὁν και ωνομασεν*] om. 69. *c.* (om. *και* Vulg. *b.e.f.ff.g*$^{1.2.}$*l.* Syr.Pst. Memph. | Contra, *a.* Syr.Hcl.)

— *ωνομασεν*] *εκαλεσε* *Eus.* D.E. (*ὁν και Πετρον επωνομασεν* D. Arm.)

— *και Ιακ.* BDLΔ. 33. 69. K. Vulg.MS. *a.b.c.* Syr.Pst. Arm. | *om. *και* ς. AQX. 1. rel. Vulg. *e.f.ff.g*$^{1.2.}$ Syr.Hcl. Memph. Goth. Æth. *Eus.* D.E. 120^{c}.

— *Ιωαννην*] add. *τον αδελφον αυτου, οὑς επωνομασεν βοανηργες, ὁ εστιν υἱοι βροντης* D. | Contra, *Eus.* D.E. (add. fratrem ejus Æth.)

— *και Φιλ.* BDL. 33. *a.b.c.l.* Syr.Pst. Arm. Æth. *Eus.* D.E. | *om. *και* ς. AQXΔ. 1. 69*sic.* rel. Vulg. *e.f.ff.g*$^{1.2.}$ Syr.Hcl. Memph. Goth.

— *και Βαρθ.*] add. *iterum* *και Ιωαννην* 69.

15. *και* ab init. BDL. *a.b.c.l.* Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. *Eus.* D.E. 120^{c}. | *om. ς. AQX. 1. 33. 69. rel. Vulg. *e.f.ff.g*^{1}. Syr.Hcl. Goth.

15. *Μαθθαιον και Θωμαν*] om. Δ. | *Θωμαν και Ματθαιον* X. || *Μαθθαιον* B* *Mai.*D. Goth. | ‡ *Ματθαιον* ς. AB^{2}Q. rel. | *Ματθαιαν* 69. || *και Θωμ.*] om. *και* 69. *e.* pro more.

— *Θωμαν*] add. *τον επικαλουμενον διδυμον* D.

— *Ιακωβον*] praem. *και* D*L. 33. 69. *a.b.c.l.* Syr.Pst. Memph.W.&S. Arm. Æth. | Contra, ABD^{2}QXΔ. 1. K. rcl. Vulg. *e.f.ff.g*^{1}. Syr.Hcl. Memph.MS. Goth.

— *Αλφαιου*] † praem. *τον του* ς. ADQX. rel. Goth. (vid. Mar. iii. 18.) | om. BL. 1. 33. 69. Arm.

— *Σιμωνα*] *Τιμωνα* M *sic.*

— *τον καλ.*] om. *τον* L.

16. *και Ιουδαν Ιακ.* BDQL. 69. F *Wtst.* Vulg.*Cl.* *a.b.c.ff.l.* Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. | *om. *και* ς. AXΔ. 1. 33. *Am.* *e.f.g*^{1}. Syr.Hcl. Goth. | (om. *Ιουδαν Ιακωβου* A.) (filium Jac. Syr. Pst.)

— *Ισκαριωθ* BL. 33. | *Σκαριωθ* D. *e.f.g*^{1}. *l.* Scariotha *c.* Syr.Pst. | ‡ *Ισκαριωτην* ς. AQ. rel. Vulg.*Cl.* *ff.* Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm.MSS. | Scariot *Am.* Scarioten Arm.ed. | om. *a.b.*

— *ὁς και* ADQ. rel. Syr.Hcl. Goth. (vid. Matt. x. 4. Mar. iii. 19.) | om. *και* BL. Latt. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth.

---

16. Et Judam *Cl.* | Iscariotem *Cl.*

ABD[P]Q[R]. L[Ξ]XΔ. 1. 33. 69. E[H]KMSUVΓΛ. με/α προδότης· [17] καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν, ἔστη ἐπὶ
τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ, [j] καὶ πλῆ-
[j] Mar. 3: 7, seq. Matt. 4:25, seq. θος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ
Ἱερουσαλὴμ καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος,
[18] οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νό-
σων αὐτῶν, καὶ οἱ ‡ ἐνοχλούμενοι″ ‡ ἀπὸ″ πνευμάτων
§ R ἀκαθάρτων † § ἐθεραπεύοντο. [19] καὶ πᾶς ὁ ὄχλος
19. ἐζήτει ‡ ἐζήτουν″ ἅπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ
ἐξήρχετο, καὶ ἰᾶτο πάντας.
ΙΖ' μϛ/ε 43 [20] Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ
[k] ‖ Matt. 5:3-12. εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν, [k] Μακάριοι οἱ πτωχοί,
§ Ξ μζ/ε ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. § [21] μακάριοι
§ P μη/ε οἱ πεινῶντες νῦν,§ ὅτι χορτασθήσεσθε. μακάριοι οἱ
κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε.
μθ/ε 44 [22] Μακάριοί ἐστε, ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ
ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ ὀνειδίσω-
σιν, καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν ἕνεκα
§ H τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. [23] § ‡ χάρητε″ ἐν ἐκείνῃ τῇ

riot qui fuit proditor: [17] (45, 1.) et descendens cum illis stetit in loco campestri, et turba discipulorum eius et multitudo copiosa plebis ab omni Iudaea et Hierusalem et maritima et Tyri et Sidonis, [18] qui venerunt ut audirent eum et sanarentur a languoribus suis, et qui vexabantur a spiritibus inmundis curabantur: [19] et omnis turba quaerebant eum tangere, quia virtus de illo exiebat et sanabat omnes.

[20] (46, 5.) Et ipse elevatis oculis in discipulos suos dicebat, Beati pauperes, quia vestrum est regnum dei. [21] (47, 5.) Beati qui nunc esuritis, quia saturabimini. (48, 5.) Beati qui nunc fletis, quia ridebitis. [22] (49, 5.) Beati eritis cum vos oderint homines, et cum separaverint vos et exprobraverint et eiecerint nomen vestrum tamquam malum propter filium hominis. [23] Gaudete in illa die et exul-

17. *καταβας*] *μεταβας εκειθεν* 69.
— *εστη*] om. A. Arm.
— *τοπου*] *του* Δ. 33. ESVΓ.
— *οχλος*] add. *πολυς* BL. 1. Syr.Pst. | Contra, ADQ. rel. vv.
— *του λαου*] om. 1.
— *της Ιουδ.*] om. *της* DF *Wtst.*
—, 18. *Ἱερουσαλημ … οἱ ηλθον*] *αλλων πολεων εληλυθοτων* D. ‖ post *Ἱερ.*] *add.* et trans fretum *a.b.c.ff.l.* | *add.* et ex illa regione Arm. ‖ *Τυρου*] praem. "et" Vulg. *g*¹. ‖ *Σιδωνος*] add. et aliarum civitatum *c.*(*e.*) Goth. ‖ *ηλθον*] *ηλθαν* L.
18. *ενοχλουμενοι* ABL. 1. | ‡ *οχλουμενοι* ς. DQX. rel.
— *απο* ABDQLΔEF *Wtst.*MSVΓ *ap.Tf.* Λ *ap.Tf.* | ‡ *ὑπο* ς. X. 1*s.* 33*s.* 69. K*s* U*s.*
— *εθεραπευοντο*] † praem. *και* ς. XΔ. 1. 69. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. | om. ABDQL. 33. Latt. Memph. Arm. Æth. ‖ add. *άπαντες* 69. *l.*
19. *εζητουν* BL. *Am. b.e f.* Syr.Pst. Goth. | ‡ *εζητει* ς. ADQR. rel. Vulg.*Cl. a. c.ff.g*¹. Syr.Hcl. (*εξητει* Δ.)
— *άπτεσθαι*] *αψασθε* (i.e. -*αι*) D.
20. *αυτος*] om. D. *e.* Syr.Pst.
— *επαρας* *Orig.* iv. 252ᵈ. 372ᵇ. | *ετιαρας* D.
— *αυτου* 1°. *Orig.* iv. *bis.* | om. Latt. exc. *c.*
— *μαθητας αυτου* *Orig.* iv. 372ᵇ. | om. *αυτου* D. *ff.* *Orig.* iv. 252ᵈ.

20. *ελεγεν* *Orig.* iv. 372ᵇ. | *λεγει* X. *Orig.* iv. 252ᵈ. (et dixit *e.*)
— *οἱ πτωχοι*] add. *τῳ πνευματι* Q *Tf.*X. 1. 33. 69. *a.c f.* Syr.Hier. Memph.MS. *man.rec.* Goth. Arm.ap.Gb. (vid. Matt. v. 3.) | om. ABDR. rel. Vulg. *b.e.ff. g*¹·²· Syrr.Pst.&Hcl. Memph.W.&S. Arm. Æth. *Orig.* iii. 173ᶜ. *Orig.Int.* iii. 835ᶠ. *Eus.* in Luc. 163. *Tert.* adv. Marc. iv. 14 *bis.* de Fuga 12.
— *του θεου*] *των ουρανων* X*. 69. *c.f.* Goth. | Contra, *Orig.* iii. *Eus.* in Luc. *Orig. Int.* iii. (vid. Matt.)
21. *οἱ πεινωντες νυν*] qui nunc esuriunt et sitiunt *b.c.ff.g*¹. qui esuritis nunc et sititis *a.*(*c*)(*l.*) om. nunc *c.l.* add. justitiam *c.e.l.*
— *χορτασθησεσθε*] -*σονται* X. 69. Arm. ed. Æth. *Tert.* adv. Marc. iv. 14.
— *μακ. οἱ κλαιοντες νυν ότι γελασετε*] om. D. | (ante *μακ. οἱ πειν.* Syr.Hier.) | Contra, *Orig.* ii. 579ᶜ. 704ᵃ. iii. 269ᵈ. 322ᵃ. 323ᵈ. iv. 312ᵃ. ‖ *γελασονται* Arm. ed. Æth. *Orig.* ii. 704ᵃ. iii. 323ᵈ. iv. 312ᵃ. *Eus.* D.E. 15ᵃ. in Ps. 163ᵇ. in Ps. ap. Mai 73. *Tert.* adv. Marc. iv. 14 *bis.* | Contra, *Orig.* iii. 322ᵃ.
22. *μισησωσιν* ABQR. rel. *Clem.* 582. | -*σουσιν* DPXΔ.
— *αφορ. ὑμας*] om. *ὑμας* D.
— *ονειδ. και εκβαλ.*] *εκβαλ. και ονειδ.* D. *a.b.c.ff.* *Cypr.* 91. 185. 272. 310. | Ctra., Vulg. *e.f.g*¹·²· *Tert.* adv. Marc. iv. 14.

22. *ονειδισωσιν* *Clem.* | -*σουσιν* XΔ.
— *εκβαλλωσι* 69.
— *ἑνεκα* ABR. rel. *Clem.* | -*κεν* DPF *Wtst.*Γ. (h. Q.)
23. *χαρητε* ABDP *Tf.*Q *Tf* RLΞXΔ. 1. 33. 69. EF *Wtst.*HKMSUVΓΛ. | *χαρετε* Pap. *Knittel.* (*χα….* Q ap. *Knittel.*) | ‡ *χαιρετε* ς. ‖ add. propter filium hominis Arm.
— *ιδου γαρ ὁ* *Cypr.* 91. 185. | *οτιν* D*. (*ὁτι ὁ* corr.) Syr.Pst. Æth. | om. *γαρ* K. | om. *ὁ* 69.
— *πολυς*] *πολλοις* E.
— *τῳ ουρανῳ* ADPQLΞ. rel. | *τοις ουρανοις* B.*Mai.*R. 69. *e.f.* Goth. *Cypr.* 91. 185. ? 272. 310. ? (vid. Matt. v. 12.)
— *κατα*] *και* 69.
— *κατα τα αυτα* BDQΞX. 33. (*a.c.e.* Syr. Pst.) Memph.ut vid. Arm. similiter *a.* Syr.Pst. eadem c. per eadem *e.* | ‡ *κατα ταυτα* ς. APR*sic.* rel. (*ταῦτα* hoc accentu ς. LEKMUΓΛ.) *Orig.* iii. 466ᵃ. secundum haec Vulg. *b.f.* Syr. Hcl. *Tert.* adv. Marc. iv. 15. secundum hoc Goth. sic quoque Æth.
— *γαρ* *Orig.* iii. 466ᵃ. | om. D *Gr.* *a.ff.* Arm.
24. *πλην*] om. A.
— *ὑμιν*] *ἡμιν* 69.

18. venerant *Cl.* | 19. quaerebat *Cl.* | exibat *Cl.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.

ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν
πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ ‡ τὰ αὐτὰ″ γὰρ ἐποίουν
τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.
ν ι 45 24 Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε
τὴν παράκλησιν ὑμῶν. 25 οὐαὶ ὑμῖν, οἱ ἐμπε-
πλησμένοι [* νῦν″], ὅτι πεινάσετε. οὐαὶ † οἱ γε-
να ι λῶντες νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε. 26 οὐαὶ †
26. [πάντες] ¶ Q ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσιν πάντες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ¶
‡ τὰ αὐτὰ″ γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ
πατέρες αὐτῶν.
[l] Matt. 5:44-47. νβ ε 46 27 [l] ‡ Ἀλλὰ″ ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν, Ἀγα-
πᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦ-
σιν ὑμᾶς, 28 εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ‡ ὑμᾶς,″ †
νγ ε 28. προσεύχ. περὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. 29 [m] τῷ
[m] Matt. 5:39, 40. τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα, πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην·
καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χιτῶνα
μὴ κωλύσῃς.
[n] Matt. 5:42. 30. [τῷ] αἰτ. 47 30 [n] Παντὶ [δὲ] τῷ αἰτοῦντί σε δίδου· καὶ ἀπὸ

tate: ecce enim merces vestra multa in caelo: secundum haec enim faciebant prophetis patres eorum. 24 (50, 10.) Verum tamen vae vobis divitibus, quia habetis consolationem vestram. 25 (51, 10.) Vae vobis qui saturati estis, quia esurietis. Vae vobis qui ridetis nunc, quia lugebitis et flebitis. 26 Vae cum bene vobis dixerint omnes homines: secundum haec [enim] faciebant pseudoprophetis patres eorum.

27 (52, 5.) Sed vobis dico qui auditis, Diligite inimicos vestros, benefacite his qui vos oderunt, 28 benedicite maledicentibus vobis, orate pro calumniantibus vos. 29 (53, 5.) Et qui te percutit in maxillam praebe et alteram, et ab eo qui auferet tibi vestimentum etiam tunicam noli prohibere: 30 omni autem petenti te tribue, et

25. υμιν 1°.] om. LΞ. 69. *Tert.* adv. Marc. iv. 15.
— οἱ εμπεπλησμενοι] τοις εμπεπλησμενοις F *Wtst.* ‖ * add. νυν BQ *Tf.* RLΞ XΔ*. 1. 33. 69. Λ. *f.* Syr.Hcl.* Memph. Goth. Arm. Æth. (vid. seq.) | om. ϛ. ADP. rel. Vulg. *a.b.c.e.g*². Syr.Pst. *Iren.* 202. *Tert.*
— πειναϲητε M *Tf.*
— ουαι 2°.] † add. υμιν ϛ. ADPQ *Tf.* R. 33. rel. *Orig. Int.* iii. 848ᶜ. *Hil.* 396ᶠ. | om. BLΞX. 1. 69. KS. *Iren.* 202. *Orig.* iii. 270ᵃ. 794ᵃ. iv. 312ᵃ. *Orig. Int.* ii. 684ᵉ. iii. 880ᵉ. ‖ (ουαι....νυν] om. S. | om. νυν *b. Hil.* 396ᶠ.)
— και κλαυσετε *Orig.* iii. *bis.* iv. 312ᵇ. *Orig. Int.* iii. *bis.* | om. X. *Iren.* 202. *Hil.* 396ᶠ.
26. ουαι] † add. υμιν ϛ. DΔ. 69. *b.* Syr. Pst. Memph. Arm. Æth. *Iren.* 202. | om. ABPQRLΞX. 1. 33. EF *Wtst.* HK MSU *Tf.* VΓΛ. (Latt.) Syr.Hcl. Goth. *Orig. Int.* ii. 689ᶜ. *Tert.* adv. Marc. iv. 15.
— υμας post καλως (D)PQRΞX. 1. rel. | ante καλως B. | post ειπωσιν AL. 33. H. Syr.Pst. *Iren.* 202. | υμιν D. (post καλως). | om. υμας 69.
— παντες ABPQRΞX. 1. 33 *sic.* 69. K *sic.* rel. *Am. Fuld. For. a.b.c.e.f.ff. g*¹*.l.* Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. ap. *Gb. Iren.* 202. | om. DLΔF *Wtst.* SVΓΛ. Vulg. *Cl.* Syr.Pst. Arm. *ap. Rieu.* Æth. *Tert.* adv. Marc.
26. κατα τα αυτα BDRΞX. 33. K. (*a.c.e.* Syr.Pst.) Memph. ut vid. (Goth.) Arm. similiter *a.* Syr.Pst. Goth. eadem *c.* per eadem *e.* | ‡ κατα ταυτα ϛ. AP. rel. secundum haec Vulg. *b.f.ff.* Syr. Hcl. *Iren. Tert.* sic quoque Æth.
— γαρ] om. D. *Am. Fuld. For. a.b.c.e. f.ff.g*¹*.l. Tert.* | Contra, Vulg. *Cl. Iren.*
— τοις ψευδυπροφηταις Vulg. *Cl.* rel. *Iren. Tert.* | prophetis *Am. Fuld. For.* (*f.*)*g*¹*.l.*
— οἱ πατερες αυτων (*Iren.*) *Tert.* | om. B. ‖ αυτων] υμων 69. *Iren.*
27. αλλα ABDPRLΞΔ. 33. 69. EKMU *sic.* | ‡ αλλ' ϛ. XHSs Vs.
— ποιητε Λ.
28. υμας (post καταρ.) AB. *Mai.* DPRΞX *sic.* 1. 33. 69. KMΓ. *a.b ff.g*¹. (vid. *Clem.* 605.) *Orig.* ap. Cram. in 1 Cor. p. 98. *Eus.* P.E. 654ᵈ. (ἡμας *Clem.* 307.) | ‡ υμιν ϛ. LΔ. rel. Vulg. *c.f. Just.* Apol. i. 15. *Orig.* i. 772ᵃ. ‖ † add. και ϛ. Vulg. *Cl. ff.* Syr.Pst. Æth. (vid. Matt. v. 44.) | om. ABDPRLXΞΔ. 1. 33. 69. EHKMSU *Tf.* VΓΛ. *Am.* (Latt.) Syr.Hcl. Goth. Arm.
— ὑπερ ADPR. rel. Memph. Æth. *sic. Just. Clem.* 307. *Orig.* i. 198ᵃ. *Eus.* in Ps. 21ᵉ. 137ᵉ. 699ᵇ. | περι BLΞ.
— επηρεαζοντων] επερεαζοντων AΞX. | επηρηαζ. D*.
28. υμας] υμων Λ. ‖ add. και διωκοντων υμας 69. *Eus.* in Ps. 699ᵇ. (διωκ. loco επηρεαζ. Memph.) vid. Matt. v. 44. και αδικουντων αυτους *Eus.* in Ps. 137ᵉ.
29. τύπτοντι] τίπτι Λ *sic.*
— σε] σοι 69. (Contra, *Orig.*)
— επι την] εις την D. *Clem.* 85. 307. *Orig.* i. 712ᵃ *bis.* 738ᵃ. ‖ add. δεξιαν E*. *Orig.* i. 712ᵃ. *semel.* (vid. Matt. v. 39.) | Contra, *semel.* 738ᵃ.
— παρεχε] στερψον 69. (Contra, *Orig.* i. *ter.*) ‖ add. αυτῳ D. 69. *a.b.c.e.f. g*¹·²*.l.* Syr.Pst. Goth. Æth. (vid. Matt.) | om. Vulg. *ff.* Syr.Hcl. Memph. *Clem. Orig.* i. *ter.* (om. seq. και *a.* Memph.)
— χιτωνα] add. σου AΓ. Syrr. Pst. & Hcl. Memph. (*Iren.* 243.) *Orig.* i. 738ᵃ. (vid. Matt.) | Contra, *Clem.* 598.
30. δε ADPΞX. rel. Vulg. *a.c.e.f.g*². Syr. Hcl.* Memph. Goth. | om. BRL. 1. K. *b.ff.l.* Syr.Pst. Arm. Æth. *Barnabas* 19. *Clem.* 523. 953.
— τῳ ADPR. rel. *Clem.* bis. | om. B. *Barnabas.*
— διδου] δος 33. (vid. Matt. v. 42.) | Contra, *Barnabas. Clem. bis.*

23. est in caelo *Cl.* | 26. benedixerint vobis homines *Cl.* | *om.* enim *Am.* | prophetis *Am.* | 27. oderunt vos *Cl.* | 28. et orate *Cl.* | 29. aufert *Cl.*

A B[C]D(P)(R). νδ
L Ξ X Δ. ε
1. 33. 69.
EHKMSUVΓΛ.
[o] Matt. 7:12. νε
¶ R ε
31. [καὶ ὑμεῖς]
[p] Matt. 5:46-48.
33. καὶ [γὰρ]
34. δανείσητε
— [ἀπο]λαβεῖν
[q] Matt. 5:45.
§ C νϛ
[r] Matt. 7:1. 2. β
37. [καὶ] μὴ καταδ.
— δικαζ. καὶ οὐ μὴ δικασθ.

τοῦ αἴροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει. 31 [o] καὶ καθὼς ¶
θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς
ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. 32 [p] καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγα-
πῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ γὰρ οἱ
ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν. 33 καὶ
ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία
ὑμῖν χάρις ἐστίν, καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ
ποιοῦσιν. 34 καὶ ἐὰν ‡ δανείζετε″ παρ' ὧν ἐλπίζετε
‡ λαβεῖν,″ ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ [γὰρ] † ἁμαρ-
τωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν, ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ
ἴσα. 35 πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγα-
θοποιεῖτε, καὶ δανείζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ
ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολύς, [q] καὶ ἔσεσθε υἱοὶ † ὑψί-
στου, ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους
καὶ πονηρούς.
48 36 Γίνεσθε † οἰκτίρμονες, καθὼς [καὶ] ὁ πατὴρ
ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν. § 37 [r] καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ
μὴ κριθῆτε. μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδι-

qui auferet quae tua sunt ne repetas. 31 (54, 5.) Et prout vultis ut faciant vobis homines, et vos facite illis similiter. 32 (55, 5.) Et si diligitis eos qui vos diligunt, quae vobis est gratia? nam et peccatores diligentes se diligunt. 33 Et si benefeceritis his qui vobis benefaciunt, quae vobis est gratia? siquidem et peccatores hoc faciunt. 34 Et si mutuum dederitis his a quibus speratis recipere, quae gratia est vobis? nam et peccatores peccatoribus faenerantur ut recipiant aequalia. 35 Verum tamen diligite inimicos vestros, et benefacite et mutuum date nihil inde sperantes: et erit merces vestra multa, et eritis filii altissimi, quia ipse benignus est super ingratos et malos. 36 Estote ergo misericordes, sicut et pater vester misericors est. 37 (56, 2.) Nolite iudicare, et non iudicabimini: nolite condemnare

31. ποιωσιν ὑμιν] ποιουσιν ὑμας A. (Contra, *Clem.* 304.)
— και ὑμεις ADPR. rel. (*Clem.* 304. *post* ποιειτε.) *Tert.* adv. Marc. iv. 16. c. Gnost. 10. (ὑμεις *Orig.* in Prov. ap. Mai. p. 32.) vid. Matt. vii. 12. | om. B. *a.ff.* *Iren.* 243.
— ὁμοιως (ante ποιειτε *Orig.* in Prov.) | om. D. *e.* *Iren.* 243. *Clem.* 304.
32. ει] η K.
— ποια ὑμιν χαρις.... αγαθοπ. ὑμας ver. 33.] om. 1.
— οἱ ἁμαρτωλοι] om. οἱ A. ‖ add. τουτο ποιουσιν D.
33. εαν] praem. γαρ B. ‖ ει D.
— αγαθοποιητε ABLΞX. rel. | -ειτε DPΔ. 33. HMΓ*ap. Tf.*Λ.
— χαρις ABLΞX. rel. Goth. Arm. | post εστιν P. Vulg. (*b.*)*c.*(*e.*)(*ff.*) (Syr. Pst.) Memph. Æth. | ante ὑμιν D. (*a.*) (Syr.Hcl.)
— γαρ ADPL. rel. | om. BΛ. Æth.
— οἱ ἁμαρτ.] om. οἱ A.
— το αυτο] τουτο D. hoc Vulg. *a.ff.* haec *b.c.f.* id ipsud *e.* Syr.Hcl. (om. το Λ.)
34. και εαν] καν D.
— δανειζετε ADPLXΔ. 33. 69. EF*Wtst.* HKΛ. *Just.* Apol. i. 15. | δανεισητε BΞ. | ‡ δανειζητε ϛ. 1*s.* M*s*S*s*U*s*V*s*Γ*s*.
— ὡν] ὡ ΞΓ.
— λαβειν BLΞ. *Just.* | ‡ απολαβειν ϛ. ADPX. rel. vid. infra.

34. ὑμιν χαρις εστιν APLΞ. rel. *f.* vv. | χαρις ὑμειν εστιν D. [Vulg. *a.b.c.*] (τι καινον ποιειτε *Just.*?) | ὑμιν χαρις B. *e.*
— γαρ ADP. rel. | om. BLΞ. Memph.
— ἁμαρτωλοι] † praem. οἱ ϛ. Ξ. 69*s*. H*s* K*s*. Memph. | om. ABDPLΔ. 1. 33. EMSUVΓΛ. Goth.
— ἁμαρτωλοι ἁμαρτωλοις] ἁμαρτωλοις *tantum* Λ*. ἁμαρτωλοι *tantum* Λ².
— ἁμαρτωλοις] -λους H.
— τα ισα] om. D. *a.b.c e.ff.l.* | Contra, Vulg. *f.g*^1.2.
35. πλην] add. λεγω ὑμιν U. dico *e.*
— αγαθοποιειτε] add. τοις μισουσιν ὑμας *Arm.*
— μηδενα Ξ *sic.*
— απελπιζοντες ABLΞX. rel. (ΑΠΕΛΠΙΖΙΝ Memph.) | αφελπιζοντες DP.
— πολυς] add. εν τοις ουρανοις A. *c.* in caelo *a.l.*
— ὑψιστου] † praem. του ϛ. 1*s*. 69*s*. | om. ABDPLΞXΔ. 33. EHKMSUVΓΛ.
— αχαριστους και πονηρους *Clem.* 141. *Tert.* adv. Marc. iv. 17. | πονηρ. και αχαρ. 1. Arm. (erga bonos et erga malos Æth.)
36. γινεσθε] † add. ουν ϛ. APX. rel. Vulg. *f.g*^1.2. Syrr.Pst.&Hcl. (vid. Matt. v. 48.) *Orig. Int.* i. 194^e. | om. BDLΞ. 1. 33. *a.b.c.e.ff.l.* Memph. Goth. Arm. Æth. *Clem.* 141. 482. *Orig.* ii. 26^c. *Tert.* adv. Marc. iv. 17. *Cypr.* 71.

36. και AD*Gr.*PX. rel. *Just.* Ap. i. 15. Tr. 96. *Orig.* ii. *Orig. Int.* i. *Cypr.* 71. | om. BLΞ. 1. *c.* Memph. Æth. *Tert.* *Clem. bis.*
— ὑμων] add. ὁ ουρανιος 69. Æth. *Just.* Tr. 96. *Clem.* 482. (vid. Matt. v. 48.) | Contra, *Just.* Ap. i. 15. *Clem.* 141. *Orig.* ii. *Orig. Int.* iii. *Tert.* *Cypr.* 71.
37. και 1°. Syr.Hcl. Goth. Æth. | om. D. 1. Latt. Syr.Pst. Memph. Arm. *Tert.* adv. Marc. iv. 17. (vid. *Cypr.* 313.) vid. Matt. vii. 1.
— κρινετε] κρινηται P.
— και ου 1°. BCPΞ. rel. Vulg. *b.ff.g*^1. Memph. | ἱνα ADΛ *sic.* ne *a.c.e.f.* Goth. Æth. *Polyc.* 2. (? Matt.) *Tert.* adv. Marc. iv. 17. *Cypr.* 313. (vid. Matt. vii. 1.)
— κριθητε] add. και BLΞXS. Syr.Hcl. | Contra, ACDP. rel. *Tert.*
— καταδικαζετε ACDP. rel. | δικαζετε B. | καταδικαζητε XΔ. | -σητε Λ. ‖ μη καταδικ..... καταδικασθητε om. Γ.
— και ου 2°. ABCP. rel. Vulg. *b.f.g*^1. | ἱνα D. *a.ff.* Æth. ne *c.e.* *Tert.* *Cypr.* 313.
— καταδικασθητε] δικασθητε B.
— απολυθησεσθε] απολυθησεται Δ*.
38. καλον] add. και V. Vulg.*Cl.* Syr. Pst. Goth. | Contra, *Am.* (Latt.) Syr. Hcl. rel. *Clem.* 954. *Eus.* in Ps. 556^e. *Tert.* adv. Marc. iv. 17.

30. aufert *Cl.* | 35. *om.* et *ante* benefacite *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.

^s Mar. 4:24. Matt. 15:14. νζ ε

^t Matt. 10:24. Jo. 13:16. νη γ

^u Matt. 7:5. νθ ε

42. ἐκβαλεῖν post τ. ἀδελ. σου

¶ P

^v Matt. 7:16, seq. ξ ε

κασθῆτε. ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε· 38 δίδοτε,
καὶ δοθήσεται ὑμῖν, μέτρον καλὸν πεπιεσμένον †
σεσαλευμένον † ‡ ὑπερεκχυννόμενον″ δώσουσιν εἰς
τὸν κόλπον ὑμῶν. ‡ ᾧ γὰρ μέτρῳ″ μετρεῖτε, ἀντι-
μετρηθήσεται ὑμῖν. 39 ^s Εἶπεν δὲ * καὶ″ παραβολὴν
αὐτοῖς, Μή τι δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν;
οὐχὶ ἀμφότεροι εἰς βόθυνον ‡ ἐμπεσοῦνται″;
49 40 ^t Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον † ·
κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ.
41 ^u τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ
ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ
οὐ κατανοεῖς; 42 [ἢ] πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελ-
φῷ σου, Ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ
ὀφθαλμῷ σου,¶ αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν
οὐ βλέπων; ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ
τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ
κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου. 43 ^v οὐ
γάρ ἐστιν δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρόν·

et non condemnabimini: dimittite, et dimittimini: 38 date, et dabitur vobis, mensuram bonam confertam et coagitatam et supereffluentem dabunt in sinum vestrum: eadem quippe mensura qua mensi fueritis remetietur vobis. 39 (57, 5.) Dicebat autem illis et similitudinem, Numquid potest caecus caecum ducere? nonne ambo in foveam cadent? 40 (58, 3.) Non est discipulus super magistrum: perfectus autem omnis erit sicut magister eius. 41 (59, 5.) Quid autem vides festucam in oculo fratris tui, trabem autem quae in oculo tuo est non consideras? 42 Et quomodo potes dicere fratri tuo, Frater, sine eiciam festucam de oculo tuo: ipse in oculo tuo trabem non videns? Hypocrita, eice primum trabem de oculo tuo, et tunc respicies ut educas festucam de oculo fratris tui. 43 (60, 5.) Non est enim arbor bona quae facit

38. σεσαλ.] om. Ξ. Syr.Pst. *Tert.* ‖ † praem. και ς. ACP. rel. Vulg. *f.* Syr.Hcl. Goth. *Clem.* 954. | om. BDL. 1. 69. *a.b.c.e.ff.g*^1*.l.* Memph. Arm. Æth. (σεσαλευμενον πεπιεσμενον D. 1. *Orig.* i. 280^f. *Eus.* in Ps. 556^e.)
— ὑπερεκχυννομενον ACDP*Tf.*LΔ. 33. E²U. | ‡ ὑπερεκχυνομενον ς. Bs.*Mai.* Ξ. rel. *Orig.* i. *Eus.* in Ps. ‖ † praem. και ς. ACP. rel. Vulg. Syr.Pst. Goth. Æth. *Tert.* | om. BDLΞ. 1. 69. [h. 33.] *a.b.c.e.f.ff.g*^1*.l.* Memph. Arm. *Clem.* 954. *Orig.* i. *Eus.* in Ps.
— κολπον] κολμων D.
— ὑμων] ὑμιν L.
— ᾧ γαρ μετρῳ BDLΞ. 1. 33. *e.* Syr.Pst. (Memph.) (Æth.) ᾧ μετρῳ *Clem.* 476. *Orig.* i. et ap. Cram. in Rom. p. 98. *Orig. Int.* iii. 841^f. *Eus.* in Ps. 556^b. (vid. Polyc. 2.) | ‡ τῳ γαρ αυτῳ μετρῳ ᾧ ς. ACP. rel. *f.g*^1. Syr.Hcl. Goth. (Arm.) eadem vero mensura qua *g*^2. eadem quippe mensura qua Vulg. *ff.* eadem mensuram (*sic*) qua *a.b.* qualem enim mensuram *c.* (eadem qua mensi eritis *Tert.*) ‖ γαρ] om. 69. *a.b.l.* Arm. *Clem.* 476. *Orig.* i. *Orig. Int.* iii. *Tert.* ‖ αυτῳ] om. X. Memph. | αυτων Δ.
— αντιμετρηθησεται AB²CDLΞXΔ. rel. (Latt.) rel. *Polyc.* 2. *Clem.* 476. *Orig.* i. *Eus.* in Ps. *Tert.* | μετρηθ. B**Rl.Mai.* P. *b.e.* Arm. Æth. ut vid. [h. 33.] (vid. Matt. vii. 2.)

39. ειπεν] ελεγεν D. 69. Latt.
— δε και BCDLΞX. 33. 69. F *Wtst.* Latt. Arm. | *om. και ς. AP*Tf.* rel. Syr. Hcl. Memph. Goth. [Æth.] et similitudinem dicebat illis *e.* et dixerat illis simil. Syr.Pst.
— μη τι] μη X.
— ὁδηγειν] ὁδαγειν D.
— ουχι] ουχ οἱ 69.
— εμπεσουνται BDPL. 1. (69.) *a.* Memph. ut vid. (ante εις βοθ. 69.) | ‡ πεσουνται ς. ACΞX. 33. rel.
40. διδασκαλον] † add. αυτου ς. ACP. rel. Syrr. Pst. & Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. | om. BDLΞX. 1. 33. 69. Latt. *Iren.* 331. *Clem.* 469. (? Matt.) *Orig.* iv. 424^c. *Tert.* adv. Marc. iv. 17.
— κατηρτ..... διδασκ. αυτου] om. ΓΛ*.
— καταρτισμενος H.
— δε *Orig.* iv. | om. ΞΔ. Memph. W. Arm.
— εσται] εστω F *tst.* *Orig.* iv. | add. "si sit" Vulg. *Cl.* *a.c.f.g*^{1.2.} "ut sit" *b.ff.* | om. *Am.* e. *Iren.* 331. *Orig.* iv.
41. το 2°. *e.* | om. D. (Latt.) Memph.
— δοκον] post οφθαλμῳ P. 69. (οφθαλμον 69.)
— την post δοκον] om. 69.
— ιδιῳ] σῳ DP. 69. oculo tuo Latt. Æth. vid. Matt. vii. 3. (σῳ οφθαλμον *sic* 69.)
42. η AC(*e spat.*)DP. rel. Vulg. *Cl.* *Fuld.* *a.b.c.f.* vv. vid. Matt. vii. 4. ("et" *Am.* *For.* *g*^{1.2}) | om. B. *e.ff.*
42. αδελφε Vulg. *f.g*^{1.2.} | om. D. *a.b.c.e.* *ff.l.* (vid. Matt.)
— το εν τῳ οφθαλμῳ 1°. *f.* Syr. Hcl. Memph. Goth. | εκ του οφθαλμου D. (33. απο) Vulg. *a.b.c.e.ff.* Syr.Pst. Arm. Æth. (vid. Matt.) ‖ το] om. L. 69.
— αυτος την.... ου βλεπων Vulg. *f.g*^{1.2.} Syr.Hcl. et ecce etc. Syr.Pst. | και ιδου ἡ δοκος εν τῳ σῳ οφθαλμῳ ὑποκειται D. (*a.b.c.e.ff.l.*) vid. Matt. vii. 4.
— ου βλεπων] μη βλ. 69. | ουκ εμβλ. Γ.
— την δοκον] om. την C.
— εκβαλειν post διαβλεψεις ACD. rel. vv. (vid. Matt.) | ad fin. ver. B. 69. | post το καρφος L. I.
— το εν τῳ οφθαλμῳ 2°. ABC. rel. Syr. Hcl. Goth. | εκ του οφθαλμου D. Vulg. *a.b.c.e.f.g*^{1.2.} Syr.Pst. Memph. Arm. (Æth.) vid. Matt. (L* ante το scripserat εκ.)
43. ου γαρ] ουκ D. *a.* Syr.Pst. Æth. *Clem.* 195. | Contra, rel. Syr.Hcl. rel.
— καρπον σαπρον ABC. rel. Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. *Clem.* (*Tert.* adv. Marc. iv. 1.) | καρπους σαπρους D. Vulg. *a.b.c.e.f.ff.g*^1. Syr.Pst. [Æth.]

37. *om.* dimittite et dimittimini *Am.** | 38. bonam et confertam *Cl.* | 39. cadunt *Cl.* | 40. erit si sit sicut *Cl.* | 42. aut quomodo *Cl.* | perspicies *Cl.*

A B C D (R). L (Ξ) X Δ. 1. 33. 69. E[G]HKMSUVΓ Λ.

ξα ε

ξβ

w Matt. 12:34, 35. ε

45. τ. καρδ. [αὐτοῦ]

x Matt. 7:21. ξγ γ

y Matt. 7:24-27. ξδ ε

§ R

οὐδὲ [* πάλιν″] δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν.
44 ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκε-
ται· οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ
βάτου ‡ σταφυλὴν τρυγῶσιν.″ 45 w ὁ ἀγαθὸς ἄνθρω-
πος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ
προφέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς † ἐκ τοῦ πονηροῦ
† προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ † περισσεύματος †
καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ. 46 x τί δέ με καλεῖτε,
Κύριε κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω;
50 47 y Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με καὶ ἀκούων μου
τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι
ἐστὶν ὅμοιος. 48 ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι
οἰκίαν, ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν καὶ ἔθηκεν θεμέλιον
ἐπὶ τὴν πέτραν· ‡ πλημμύρης″ δὲ γενομένης, ‡ προσ-
έρηξεν″ ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν
σαλεῦσαι αὐτὴν ‡ διὰ τὸ καλῶς οἰκοδομεῖσθαι αὐ-
τήν.″ 49 ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας ὅμοιός ἐστιν
ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς
θεμελίου· ᾗ ‡ προσέρηξεν″ ὁ ποταμός, καὶ § ‡ εὐθὺς″

fructus malos, neque arbor mala faciens fructum bonum. 44 Unaquaeque enim arbor de fructu suo cognoscitur: (61, 5.) neque enim de spinis colligunt ficus, neque de rubo vindemiant uvam. 45 (62, 5.) Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bonum, et malus homo de malo profert malum: ex abundantia enim cordis os loquitur. 46 (63, 3.) Quid autem vocatis me Domine domine, et non facitis quae dico?

47 (64, 5.) Omnis qui venit ad me et audit sermones meos et facit eos, ostendam vobis cui similis sit. 48 Similis est homini aedificanti domum, qui fodit in altum et posuit fundamentum supra petram; inundatione autem facta inlisum est flumen domui illi, et non potuit eam movere: fundata enim erat supra petram. 49 Qui autem audivit et non fecit, similis est homini aedificanti domum suam supra terram sine fundamento, in qua inlisus est fluvius, et continuo

43. ουδε] add. παλιν BLΞ. 1. 69. $b.g^1$. Memph. Arm. | *om. ϛ. ACDX*sic*. 33. rel. (Latt.) Syrr.Pst.&Hel. Goth. Æth. (vid. Matt. vii. 18.) (add. μεν *Clem.*)
— καρπον καλον ABC. rel. Vulg. $ff.g^2$. Syr.Hel. Memph. Goth. Arm. *Clem.* | καρπους καλους D. $a.b.c.e.f.g^1$. Syr.Pst. [Æth.]
44. γαρ Vulg. $f.g^{1.2.}$ | om. DΓ(*ap. Treg.*) *Tol.* *a.b.c.e.ff.l.* (δε Γ*Tf.* sed ?)
— ιδιου καρπου | om. ιδιου V. | καρπου αυτου D. (fructu suo Latt.)
— εξ ακανθων συλλεγουσιν Vulg. (*e.*)*f.* $g^{1.2.}$ | εκλεγονται εξ ακανθων D. *a.b.c.ff.* (Æth.)
— βατου] βατων U.
— σταφυλ. τρυγωσιν BCDLΞX. 33. 69. Syr.Hel. | ‡τρυγωσι σταφυλ. ϛ. AΔ. 1. rel. Vulg. $a.b.c.e.f.ff.g^{1.2.}$ Syr.Pst. (Memph.) Goth. Arm. Æth. ‖σταφυλην ABCD. rel. (Latt.) Arm. Æth. | σταφυλας L. 69. *c.e.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. | σταφυλης K.
45. αυτου *Orig.* ii. 565^e. | ante της καρδιας D. | om. B.
— προφερει] προσφερει *bis* LΓ. 1°. V. | Contra, *Orig.* ii. (1°.)
— το αγαθον] om. το D. (τα αγαθα *Orig.* ii.)

45. πονηρος | †add. ανθρωπος ϛ. AC Ξ. rel. Vulg. $c.e.f.ff.g^2$. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt. xii. 35.) | om. BDL. 1. $a.b.g^1.l.$ Memph.
— πονηρου] †add. θησαυρου της καρδιας αυτου ϛ. AC. rel. $c.e.f.(g^2.)$ Syrr.Pst. &Hel. Goth. Æth. vid. supra. (add. θησαυρου Vulg.*Cl.* *b.* Memph. ? 69*s.*) | om. BDLΞ. 1. (69.) *Am.* *For.* $a.ff.g^1$. Arm.
— περισσευματος] † praem. του ϛ. CL. rel. | om. ABDΞXΔ. 33. EHKVΛ. ‖ †add. της ϛ. CLXΔ. 33. rel. (vid. Matt. xii. 34.) | om. ABDΞ.
— λαλει το στομα] το στομα λαλει C. Vulg. $(a.b.c.f.ff.)g^1$. Memph. (vid. Matt. xii. 34.) | καλει το στομα D**Gr.* (loquitur malum *e.*)
— αυτου (*a.*)*b.c.f.ff.* Syr.Hel. Goth. Arm. | om. CF*Wtst.* Vulg. g^1. Syr. Pst. Memph. Æth. (vid. Matt.)
46. με] ante δε Δ. | post καλ. Ξ.
— καλειτε] λαλειτε K. | λεγεται D. -τε *Clem.* 583. 901. 952.
— ἁ ACD. rel. Syr.Hel. vv. *Iren.* 282. 302. *Clem. ter.* *Orig. Int.* iv. 494^c. *Tert.* adv. Marc. iv. 17. | ὁ B. *e.* Syr.Pst. Goth.
47. πας] και Λ.
— των λογων ABD. rel. | τους λογους CXF*Wtst.*M. vid. Matt. vii. 24. (add. τουτους X. *b.* Syr.Pst.MS.) | τον λογον K*.
47. εστιν] post ὁμοιος 69. Vulg. *b.c.f.ff.* g^1. | Contra, *a.e.* ‖εστε Δ.
48. εσκαψεν] praem. και Δ. Syr.Pst.
— πλημμυρης B**Rl. Mai.* LΞ. 33. | ‡πλημμυρας ϛ. AB^2C. rel. | πλημυρας DEHV.
— προσερηξεν B**Rl.Mai.* DL. | ‡προσερρηξεν ϛ. AB^2C. rel.
— ὁ ποταμος] om. Γ.
— δια το καλως οικοδομεισθαι αυτην BL Ξ. 33. Syr.Hel.mg. Memph. Æth.hanc lectionem habet *post* alteram. (-μησθ. B*LΞ.) | ‡τεθεμελιωτο γαρ επι την πετραν ϛ. ACD. rel. Latt. Syrr.Pst.& Hel.txt. Goth. (Arm.) (Æth. utrq. lect. habet.) vid. Matt. vii. 25. (εθεμελιωτο F*Wtst.*) | την πετραν] τῃ πετρᾳ Γ.
49. οικοδομησαντι ABD. rel. Syrr.Pst.& Hel. | -μουντι C. 69. | add. την U.
— ᾗ in quam Vulg. $f.g^2$. | om. D. *e.* | post ποταμος domui illi $a.b.ff.g^1$. in domum illam *c.*
— προσερηξεν B**Rl.Mai.* L. | ‡προσερρηξεν ϛ. AB^2C. rel. | συνερηξεν D. | προερρηξεν Γ.
— ευθυς BC ut vid. LΞ. 33. (‡ευθεως ϛ.

45. de malo thesauro *Cl.* | 48. fundamenta *Am.* | super *Cl.* (*bis.*) | 49. audit et non facit *Cl.* | super *Cl.* | in quam *Cl.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.

‡ συνέπεσεν,″ καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης
μέγα.

cecidit, et facta est ruina domus illius magna.

VII. ΙΗ′ ξε/γ
1. Ἐπεὶ δὲ
² ‖ Matt. 8:5-13.
§ G
6. εἰμι ἱκανὸς
¶ Ξ

51 1 ‡ Ἐπειδὴ″ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐ-
τοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς ‡ Καφαρ-
ναούμ.″ 2 z ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς
ἔχων ἤμελλεν τελευτᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος. 3 ἀκού-
σας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν
πρεσβυτέρους § τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως
ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. 4 οἱ δὲ παραγε-
νόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν παρεκάλουν αὐτὸν σπου-
δαίως, λέγοντες ὅτι Ἄξιός ἐστιν ᾧ ‡ παρέξῃ″ τοῦτο·
5 ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν
αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο
σὺν αὐτοῖς. ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος
ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψεν πρὸς αὐτὸν ‡ φίλους ὁ ἑκα-
τόνταρχος,″ λέγων αὐτῷ, Κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γὰρ
‡ ἱκανός εἰμι″ ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς,¶
7 διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρός σε ἐλθεῖν· ἀλλὰ

1 (65, 3.) Cum autem implesset omnia verba sua in aures plebis, intravit Capharnaum. 2 Centurionis autem cuiusdam servus male habens erat moriturus, qui illi erat pretiosus. 3 Et cum audisset de Iesu, misit ad eum seniores Iudaeorum, rogans eum ut veniret et salvaret servum eius. 4 At illi cum venissent ad Iesum, rogabant eum sollicite dicentes ei quia dignus est ut hoc illi praestes: 5 diligit enim gentem nostram, et synagogam ipse aedificavit nobis. 6 Iesus autem ibat cum illis: et cum iam non longe esset a domo, misit ad eum centurio amicos dicens, Domine, noli vexari: non enim dignus sum ut sub tectum meum intres, 7 propter quod et me ipsum non sum dignum arbitratus ut venirem ad te:

AR. rel.) Vulg. *b.e.f.ff.g*¹·²· vv. | om. D. *a.c.* (vid. Matt. vii. 27.)
49. συνεπεσεν B.*Mai.*DRLΞ. 1. 33. 69. *Tol. b.e.l.* | ‡ επεσεν ς. AC. rel. Vulg. *a.c.f.ff.g*¹·²·
— το ῥηγμα] om. το Γ. | Contra, *Orig.* i. 307ᵉ. diserte. | το ῥημα 1. E*.
1. sic in D και εγενετο ὁτε ετελεσεν ταυτα τα ῥηματα λαλων ηλθεν εις Καφαρναουμ.
— επειδη AB.*Btly.Bch.*C*(X)K. (ἐπεὶ δὴ X.) | ‡ επει δε ς. B.*Mai.*C²RΞ. rel. Vulg. *e.f.* Syr.Hcl.txt. Memph. Goth. Arm.Zoh. (et cum Syr.Pst.) ‖ add. δε K. | factum est autem cum *a.c.l.* Syr.Hcl.mg. et factum est cum *b.ff.g*¹. Arm.Usc.
— επληρωσεν] add. ὁ Ιησους 69. *c.*
— παντα] om. X. *e.* Æth.
— αυτου Vulg. *f.* Syr.Hcl. rel. | ταυτα D supra. 69. M. Syr.Pst. | om. *a.b.c.ff.g*¹. | (quae loquebatur ad populum *e.*)
— τας ακ.] om. τας Ξ².
— εισηλθεν] add. ὁ (*sic*) Ιησους HΛ. Syr.Pst.
— Καφαρναουμ BC*DΞX. 33. Latt. Memph. Goth. | ‡ Καπερναουμ ς. A C³RLΔ. rel.
2. δουλος] τις D**Gr.* | παις D².
— ημελλεν Syr.Hcl.mg. *Gr.* | εμελλεν F *Wtst.*KS.

2. εντιμος] τιμειος D.
3. ακουσας δε *a.* Syr.Hcl. rel. | και ακουσας D. Vulg. *b.e.ff.* Syr.Pst. [c. f. Arm.]
— προς αυτον Vulg. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Æth. | om. D. 69. *a.b. c.e.ff.g*¹·²·*l.* Arm. | προς αυτους Λ*.
— ερωτων] -τουντας X.
— διασωσῃ] -σει EHMΓΛ.
4. παραγεναμενοι H.
— προς τον Ιησουν ABR. rel. Vulg. *b.f.g*¹. Memph. | προς αυτον C. | om. D. *a.c.e.ff.l.*
— παρεκαλουν BCR. rel. | παρεκαλεσαν A. Memph.MS. | ηρωτων DLΞ. 1. 69.
— αυτον Vulg. *b.f.g*¹. | Jesum *a.c.e.ff.l.* (Æth.)
— λεγοντες] add. αυτῳ AC*KΛ. Vulg. *f.* Æth. | Contra, BC²DRΞ. rel. Memph. rel.
— ᾡ] ὃ Γ.
— παρεξῃ ABCDRLΞXΔEH. | ‡ παρεξει ς. GΓΛ. rel.
5. συναγωγην] add. ἡμων R. Memph.
— ᾠκοδ.] οικοδ. C*D. ωικ. Δ.
6. ὁ δε Ιησους επορευετο συν αυτοις Vulg. *b.f.ff.* | επορευετο δε μετ' αυτων ὁ Ιησους D. *a.(c.)e.*
— ηδη] om. Syr.Pst. Arm. Æth.
— αυτου] post απεχοντος D. .

6. μακραν. απεχυντος] om. ν et απεχοντος K*.
— απο] om. D. 1. 69. Goth.
— επεμψεν] απεστειλεν 69. | πεμψας 1.
— προς αυτον CDR. rel. | επ' αυτον A. | om. B.
— φιλους ante ὁ ἑκατοντ. B.*Btly.Mai.*C (L)ΞX. 33. *c.e.* Memph. Æth. | ‡ *post* ς. ADR. rel. Vulg. *a.b.f.* Syrr.Pst.& Hcl. Goth. Arm. ‖ ὁ ἑκατονταρχος] om. Δ. | om. ὁ B.*Bch.*L. | habent ἑκατονταρχης B.*Mai.*L. | -χος ACDR. rel. Memph.
— αυτῳ *a.c.e.f.ff.* | προς αυτον 69. (om. Vulg. *b.*)
— ἱκανος ειμι B. *Am. For. b.l.* Syr.Pst. | ‡ ειμι ἱκανος ς. ACDR. rel. Vulg. *Cl. a.c.e.f.ff.* Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt. viii. 8.)
— ὑπο την στεγην μου ABΔ. rel. Latt. vv. | μου ὑπο τ. στ. CDRLΞX. 1. 33. 69. MΓ. (vid. Matt.).
7. διο ουδε....ελθειν Vulg. *f.ff***.*g*¹·²· | om. D. *a.b.c.e.ff***.l.* (vid. Matt. viii. 8.)
— προς σε ελθειν] προσελθειν Δ.
— αλλα ABCR. rel. | αλλ' DX*Tf.* 1. 33. K*Tf.*MUΓΛ. ‖ add. μονον C. 69. Syr. Hcl.* (vid. Matt.)

6. sum dignus *Cl.*

A B (C) D R. L [Ξ] X Δ. 1. 33. 69. E[F]GHKMSUVΓ Λ.
7. ἰαθήσεται
§ F
ξς / ε
10. [ἀσθενοῦντα] δοῦλον
ιθ´ ξζ
11. τῇ ἑξῆς
— ἐπορεύθη
§ Ξ
11. [αὐτῷ]
— μαθ. αὐτ. [ἱκανοί]
12. [ἦν] χήρα

εἰπὲ λόγῳ, καὶ ‡ ἰαθήτω″ ὁ παῖς μου. 8 καὶ γὰρ ἐγὼ
ἄνθρωπός εἰμι § ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ᾽
ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ, Πορεύθητι,
καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, Ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ
τῷ δούλῳ μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. 9 Ἀκού-
σας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ στρα-
φεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν, Λέγω ὑμῖν,
οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. 10 Καὶ
ὑποστρέψαντες ‡ εἰς τὸν οἶκον οἱ πεμφθέντες″ εὗρον
τὸν † δοῦλον ὑγιαίνοντα.
52 11 Καὶ ἐγένετο ἐν ‡ τῷ″ ἑξῆς, ἐπορεύετο εἰς
πόλιν καλουμένην Ναΐν, § καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ † καὶ ὄχλος πολύς. 12 ὡς δὲ ἤγγισεν
τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς
‡ μονογενὴς υἱὸς″ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὴ ἦν χήρα·
καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς [ἦν] σὺν αὐτῇ. 13 καὶ
ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ᾽ αὐτῇ καὶ
εἶπεν αὐτῇ, Μὴ κλαῖε. 14 καὶ προσελθὼν ἥψατο
τῆς σοροῦ· οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν· καὶ εἶπεν,

sed dic verbo, et sanabitur
puer meus. 8 Nam et ego ho-
mo sum sub potestate consti-
tutus, habens sub me milites,
et dico huic, Vade, et vadit, et
alio, Veni, et venit, et servo
meo, Fac hoc, et facit. 9 Quo
audito Iesus miratus est, et
conversus sequentibus se turbis
dixit, Amen dico vobis, nec in
Israhel tantam fidem inveni.
10 (66, 5.) Et reversi qui missi
fuerant domum invenerunt
servum qui languerat sanum.

11 (67, 10.) Et factum est dein-
ceps ibat in civitatem quae
vocatur Naim, et ibant cum
illo discipuli eius et turba co-
piosa. 12 Cum autem appro-
pinquaret portae civitatis, et
ecce defunctus efferebatur fi-
lius unicus matris suae, et haec
vidua erat, et turba civitatis
multa cum illa. 13 Quam cum
vidisset dominus, misericordia
motus super ea dixit illi, Noli
flere. 14 Et accessit et tetigit
loculum, hi autem qui porta-

7. λογῳ] λογον 69. Γ.
— ιαθητω BL. | ‡ιαθησεται ϛ. ACDR. rel. vv. ut vid. (vid. Matt.)
8. ὑπο εξουσ.] ὑπ᾽ εξουσ. DF.
— τασσομενος] om. 33. 69. (vid. Matt. viii. 9.)
— ἐμαυτον] -του 69. F. | (τους ante στρατ. *non* habet G.)
— πορευθητι] πορευου DX.
— αλλο U.
9. ὁ Ιησους] ante ταυτα C. *Am.* Syr.Pst.
— αυτον ABCL. rel. Syrr.Pst.ed.et Hcl. rel. [Æth.] | om. DRX. Latt. Syr.Pst. MS. Arm. (vid. Matt. viii. 10.)
— ειπεν] ante τῳ ακολ. αυτῳ οχλῳ D. *e.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Æth.
— λεγω] praem. αμην DX. 69. Vulg. *a.c.e.f.ff.g*1.2.*l* Memph.MS. Goth. Arm. (vid. Matt.) | Contra, ABCR. rel. *b.* Syrr.Pst.& Hcl. Memph.W. & Schw. Æth.
— ὑμιν] add. ὁτι AU. Syrr.Pst.&Hcl. Arm.
— ουδε ABCR. rel. | ουδεποτε D. | ουτε ΔEFGHSUVΛ.
— εν τῳ Ισραηλ] post εὑρον D. *e.* (in nullo tantam fidem inveni in Is. *a.*(*b.*) *c.ff.g*1.*l.* (Æth.) | Contra, Vulg. *f.g*2.
10. και ὑποστρ.....εὑρον] om. 33.
— εις τον οικον ante οἱ πεμφθεντες BDL XFK. *a.b.c.e.* Memph. Æth. (om. οἱ B.*Bch.* sed habet *Mai.*) | ‡*post* ϛ. AC R. rel. Vulg. *f.ff. sic.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. (om. *g*1.) ‖ τον] om. D*.
10. εὑρον] praem. δουλοι D.
— δουλον] † praem. ασθενουντα ϛ. ACD R. rel. (Vulg. *f.*) Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. Æth. | om. BL. 1. *a.b.c.e.ff.g*1.*l.* Memph. (vid. etiam hanc clausulam *additam* post Matt. viii. 13 in CX. 1. 33. EMU. *sine* ασθενουντα.)
— δουλον] om. D.
11. εγενετο εν] om. D. *e.* (Æth.)
— τῳ ἑξης AB.*Mai.*RLXΔ. 1. 33. 69. EFGHUVΓΛ. Vulg. *a.b.ff.g*1.*l.* | ‡τῃ ἑξης ϛ. CDKMS*s.* *c.e.f.* Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth.
— επορευετο ACD. rel. | επορευθη BR. 69. ‖ add. ὁ Ιησους C3X. 69. UΛ. *a.* (non *c.*)
— Ναιν ABCDR. rel. *a.ff.* Syrr.Pst.& Hcl. Memph. rel. | Ναειν EGΓΛ. | Ναιμ 1. Vulg. *b.c.f.* Ναυι 69. | Capharnaum *e.*
— αυτῳ BCDΞ. rel. | om. ARX. 69. UΛ. (om. συνεπ. αυτ. οἱ μαθ. αυτ. ἱκανοι Æth.)
— οἱ] om. 1.
— αυτου] om. 1.
— μαθ. αυτου] † add. ἱκανοι ϛ. ACR. rel. *b.c.* Syr.Hcl. Goth. | om. BDLF. Vulg. *a.e.f.ff.g*1.*l.* Syr.Pst. Syr.Hier. Memph. Arm. ‖ οἱ ἱκανοι 69*.
11. πολυς] add. της πολεως K (non C). Memph. *ap. Wtst.* (contra, W.& Schw.)
12. ὡς δε ηγγισεν] εγενετο δε ὡς ηγγιξεν (? ηγγιζεν) D. *a.*(*b.c.*)*e.*(*ff.*) cum autem Vulg. ut autem *f.*
— ηγγισεν] -ζε 69.
— και ιδου] om. D *Gr.* Æth. | om. και 1. Vulg. *Cl.* *ff.* Syr.Pst. (habent *Am.** Latt. rel. D *Lat.*)
— τεθνηκως] om. A. *c.*
— υἱος post μονογενης BLΞX. *c.* | ‡ante ϛ. ACDR rel. vv. (om. μονογ. Æth.)
— και αυτη ην χηρα] χηρα ουση D.
— αυτη ην *St.* 3. B.*Mai.*C*LΞ. 1. 33. S*s* V. (Vulg.) *a.*(*b.c.*)(*e.*)*f.*(*ff.*)*l.* Syrr.Pst. &Hcl.mg. Memph. Arm. | om. ἦν *Elz.* AC3RXΔ. 69. EF*s*GHKMUΓΛ. Syr. Hcl.txt. Goth. [Æth.]
— οχλος της πολεως ἱκανος ABCR. rel. | πολυς οχλος της πολεως D. *c.* (Syrr. Pst.&Hcl.) (Æth.) | οχλος ἱκανος της πολεως 1. Arm. | οχλος πολυς της πολεως ἱκανος A.
— ην ante συν αυτῃ *Elz:* BLΞ. 33 *sic.* 69. S*s.* Memph. Arm. Æth. | om. *St.* 3. ACRXΔ. 1. EFGHKMUVΓΛ. Vulg. *a.b.c.f.l.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. | συνεληλυθι αυτῃ D. consequebatur *e.*

8. et alii *Cl.* | 11. cum eo *Cl.* | 12. *om.* et *ante* ecce *Cl. Am.*** | 13. super eam *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.

Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. 15 καὶ ἀνεκάθισεν ὁ
νεκρὸς καὶ ἤρξατο λαλεῖν· καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ
μητρὶ αὐτοῦ. 16 ἔλαβεν δὲ φόβος ‡ πάντας,″ καὶ
ἐδόξαζον τὸν θεόν, λέγοντες ὅτι Προφήτης μέγας
‡ ἠγέρθη″ ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι Ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τὸν
¶ C ξη λαὸν αὐτοῦ.¶ 17 καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ
ι τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ καὶ [ἐν] πάσῃ τῇ περι-
χώρῳ.
Κ' ξθ a||Matt 11:2-19. ε 53 18 a Καὶ ἀπήγγειλαν ‡ Ἰωάνει″ οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ περὶ πάντων τούτων. καὶ προσκαλεσάμενος δύο
τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ ‡ Ἰωάνης″ 19 ἔπεμψεν
πρὸς τὸν ‡ κύριον″ λέγων, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ
19. ἢ ἄλλον ‡ ἕτερον″ προσδοκῶμεν; 20 παραγενόμενοι δὲ πρὸς
αὐτὸν οἱ ἄνδρες ‡ εἶπαν,″ ‡ Ἰωάνης″ ὁ βαπτιστὴς
ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρός σε λέγων, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος,
20. ἢ ἕτερον 21. αὐτῇ [δὲ] ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; 21 ἐν ‡ ἐκείνῃ″ † τῇ ὥρᾳ ἐθε-
ράπευσεν πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ
πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο
† βλέπειν. 22 καὶ ἀποκριθεὶς † εἶπεν αὐτοῖς, Πορευ-

bant steterunt, et ait, Adulescens, tibi dico, surge. 15 Et resedit qui fuerat mortuus et coepit loqui, et dedit illum matri suae. 16 Accepit autem omnes timor, et magnificabant deum dicentes quia propheta magnus surrexit in nobis, et quia deus visitavit plebem suam. 17 (68, 10.) Et exiit hic sermo in universam Iudaeam de eo et omnem circa regionem.

18 (69, 5.) Et nuntiaverunt Iohanni discipuli eius de omnibus his. 19 Et convocavit duos de discipulis suis Iohannes et misit ad dominum dicens, Tu es qui venturus es, an alium expectamus? 20 Cum autem venissent ad eum viri, dixerunt, Iohannes baptista misit nos ad te dicens, Tu es qui venturus es, an alium expectamus? 21 In ipsa autem hora curavit multos a languoribus et plagis et spiritibus malis, et caecis multis donavit visum. 22 Et respondens dixit illis,

---

12. συν αυτῃ] om. X.
13. και ιδων αυτην ὁ κυριος Syr.Hcl. | ιδων δε ὁ Ιησους D. Syr.Pst. (Memph.) (ὁ Ιησους habent et 1. *f.* addunt Goth. Æth.) ||(seq. εσπλαγχνισον Δ.)
— επ' αυτῃ] επ' αυτην RX. 69. KUΓ.
14. νεανισκε] *bis* D. *a.ff.*
— σοι] συ 69. EGHA.
— λεγω] add. αναστας 69.
15. ανεκαθισεν] εκαθισεν B. (-θησεν 69. EMA.)
— εδωκεν] απεδωκεν A. 33. *c.f.* | Contra, *Iren.* 308.
16. παντας B.*Mai.*DXΔ. 1. 69. EGHK MSUVA. | ‡ἁπαντας ς. ACRLΞ. 33*s.* FΓ.
— ηγερθη ABCLΞ. 1. 33. | εξηγερθη D. | ‡εγηγερται ς. R. rel. (εγειγ. EFH.)
— ὁ θεος] κυριος 1. Γ. | om. 69.
— αυτου] add. εις αγαθον X. 69. MA. *For.* *a.b.c.e.ff.g*¹*.l.* Syr.Hcl. Arm. | Contra, rel. Vulg. *f.* Syr.Pst. rel. *Tert.* adv. Marc. iv. 18.
17. ὁ λογος] post οὗτος D. Vulg. *b.f.e.ff.* (Contra, *a.c.*)
— περι αυτου] post περιχωρῳ LΞ. 33. F. *b.c.g*¹. Æth. (post εξηλθεν Syr.Pst.)
— εν παση ADR. rel. Vulg.*Cl.* *a e.f.* | om. εν BLΞ. 1. F. *Am.* *Fuld.* *For.* *b.c.*
18. sic in D εν οἱς και μεχρι Ιωανου του βαπτιστου. (in quibus adnuntiaverunt ad Johannen baptistam *e.*)
18. απηγγειλαν] ανηγγειλαν ΔΓ.
— Ιωαννει AB**Rl.* (Ιωανει B**Mai.*) -νην E. | ‡Ιωαννῃ ς. R. rel. ||add. περι αυτου 1. 69.
— αυτου] add. και 69. *c.* (περι παν. τουτ. om. *a.*)
— και προσ.] praem. ὁς D. *e.*
— τινας ABR. rel. *a.e.* Syr.Hcl. Arm. | om. D. Vulg. *b c.f.ff.g*¹*.l.* Syr.Pst. Memph. Goth. Æth. (om. δυο *e.*)
— ὁ Ιωαννης] om. D. *e.* Memph.MS. | om. ὁ Ξ*. 1.
19. επεμψεν....λεγων] λεγει, πορευθεντες ειπατε αυτῳ D. dixit euntes inquirite dicentes *e.* ||επεμψεν] επεμψον Δ. | add. αυτους Ξ.
— κυριον BRLΞ. 33. 69. *Am.* *Fuld.* *a.ff.g*¹. Arm. Æth. (add. αυτου 69.) | ‡Ιησουν ς. AD. rel. Vulg.*Cl.* *b.c.f.* Syrr.Pst. &Hcl. Memph. Goth.
— ἑτερον BRLΞX. 33. (vid. Matt. xi. 3.) | ‡αλλον ς. ADΔ. 1. rel. *Orig.*(om. ver. seq.?) ii. 495ᵉ. 496ᵈ. (vid. ver. 20.)
20. om. ver. R. *Fuld.* *g*¹*.l.* (vid. *Orig.*)
— παραγ. δε] και παραγ. D. *a.*(*c.*)*e.* Syr.Pst.
— προς αυτον] post οἱ ανδρες D. 33. *a.* Syr.Hcl. [Syr.Pst.] | (illi quos miserat ad Dominum Jesum Æth.)
20. ειπαν BDLΞ. | ‡ειπον ς. A. rel.
— απεσταλκεν] απεστειλεν B.
— προς σε] om. K. *a.*
— αλλον ABΔ. rel. (vid. *Orig.* ii. 495ᵉ. 496ᵈ. huc an ver. 19 spectat?) | ἑτερον DLΞX. 1. 33. (vid. Matt. xi. 3.)
21. εκεινῃ BL. 1. 69. *c.e.* Memph. | ‡αυτῃ ς. ADRΞ. 33*sic.* rel. Vulg. *a.b.f.ff.* *g*¹·²· Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. ||†add. δε ς. ADRΞ. rel. Vulg. *e.f.g*¹·²· Syrr. Pst.&Hcl. Goth. Arm. | om. BLX. 1. 33. 69. *a b.c.ff.l.* Memph. (et sanavit multos statim Æth.)
— ὡρᾳ] ἡμερᾳ L. 69.
— εθεραπευσεν Vulg. *c.e.f.g*¹·²· | -πευεν D. *a.b.ff.* ||add. ὁ Ιησους Γ.
— και πνευματων πονηρων] και πονηρων πνευματων D. *c.e.* | om. S.
— τυφλοις πολλοις εχαρισατο] τυφλους εποιε (-ει²) D. *e.* caecos multos faciebat *c.*
— βλεπειν] †praem. το ς. L. 1. 33. Fs UA. | om. ABDRΞXΔ. 69. EGHKMS VΓ.
22. αποκριθεις] †add. ὁ Ιησους ς. ARL. rel. *c.f.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Æth. | om. BDΞ. Vulg. *a.b.e.ff.g*¹*.l.* Memph. Arm.
— αυτοις] αυτους K.

15. qui erat *Cl.* | 17. et in omnem *Cl.* | 19. ad Jesum *Cl.* | 21. multos curavit *Cl.*

A B D [P] (R). L Ξ X Δ. 1. 33. 69. E(F)GHKMSUVΓ Λ.

¶ R

22. [καὶ] κωφοὶ

θέντες ἀπαγγείλατε ‡ Ἰωάνει″ ἃ εἴδετε καὶ ἠκούσατε·
[ὅτι] τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περιπατοῦσιν,
λεπροὶ καθαρίζονται,¶ κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγεί-
ρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται, 23 καὶ μακάριός ἐστιν
ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.
54 24 Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων ‡ Ἰωάνου,″
ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ ‡ Ἰωάνου,″ Τί
‡ ἐξήλθατε″ εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον
ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 25 ἀλλὰ τί ‡ ἐξήλθατε″
ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον;
ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες
ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. 26 ἀλλὰ τί ‡ ἐξήλθατε″
¶ F ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ ¶ περισσότε-
ο β ρον προφήτου. 27 οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται,
ᵇ Mal. 3:1. ᵇ Ἰδοὺ † ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώ-
που σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν
οα ε σου. 28 λέγω † ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναι-
κῶν [προφήτης] ‡ Ἰωάνου″ † οὐδείς ἐστιν· ὁ δὲ
μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ

Euntes nuntiate Iohanni quae vidistis et audistis, quia caeci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur:
23 et beatus est quicumque non fuerit scandalizatus in me.
24 Et cum discessissent nuntii Iohannis, coepit dicere de Iohanne ad turbas, Quid existis in desertum videre? harundinem vento moveri?
25 Sed quid existis videre? hominem mollibus vestimentis indutum? ecce qui in veste pretiosa sunt et deliciis, in domibus regum sunt.
26 Sed quid existis videre? prophetam? utique dico vobis, et plus quam prophetam.
27 (70, 2.) Hic est de quo scriptum est, Ecce mitto angelum meum ante faciem tuam, qui praeparabit viam tuam ante te.
28 (71, 5.) Dico enim vobis, maior inter natos mulierum propheta Iohanne baptista nemo est; qui autem minor est in regno

22. *απαγγειλατε Orig.*iii. 514c. | *ειπατε* D.
— Ιωανει (A)B**Rl.Mai.*(L.) | ‡ Ιωαννῃ ϛ. (D)RΞX. rel. (-*νην* E.)
— *ἁ ειδετε και ηκουσατε Am. a.b.c.f.g*1. rel. (quae audistis et vidistis Vulg.*Cl. ff.* Æth.) (*Orig.* iii. *ὁσα.*) | *ἁ ειδον ὑμων οἱ οφθαλμοι και ἁ ηκουσαν ὑμων τα ωτα* D. *e.* | *ἁ ακουετε και βλεπετε* 69.
— *ειδετε*] *ιδατε* Λ.
— *και ηκουσατε*] om. X. | Contra, *Orig.* iii.
— *ὁτι* ADR. rel. Vulg. *c.f.g*1. Syrr.Pst. &Hcl. rel. | om. BLΞX. 1. 69. *a.b.c.ff.l. Orig.* iii. (vid. Matt. xi. 5.)
— *χωλοι περιπατουσιν*] om. Ξ.
— *χωλοι*] praem. *και* 69. *e.* Syrr.Pst.& Hcl. Arm. | mox "et leprosi" *e.* Syr. Pst. (non Hcl.)
— *κωφοι*] praem. *και* BDΔ**ut vid.* 69. F ΓΛ. Syr.Pst. Arm.MSS. Æth. (vid. Matt.) | om. ALΞXΔ2. 1. 33. rel. Latt. Syr.Hcl. rel. (*ακουωσιν* 69.)
— *νεκροι εγειρονται*] om. X. | praem. *και* Syr.Pst. Æth. (ante *κωφοι ακου. e.*)
— *πτωχοι*] praem. *και* X. 1. 33. 69. F. *e.* Syr.Pst. Æth. (vid. Matt.)
23. *εαν*] *αν* D.
24. *αγγελων* Latt. Syr.Hcl.mg. Memph. Goth. Arm.Zoh. Æth. | *μαθητων* X. 1. KM*mg.lit.rubr.* Syrr.Pst.&Hcl.txt. Arm.Usc. (h. 33.)

24. *ηρξατο*] *ηρξαντο* K *sic.*
— *προς τους οχλους* ABLΞ. rel. (supra lituram X.) | *τοις οχλοις* DΔEFGHV ΓΛ. Memph. (vid. Matt. xi. 7.) ‖ *τους*] om. Ξ*.
— *περι Ιωαν.*] *post λεγειν* D. *Am. a.f.* Memph. (Æth.) | *ante* Vulg.*Cl.* | rec. *b.c.e.ff.g*1.
— *εξηλθατε* ABDLΞ. 69. | *εξηλθετε* 1. K. | ‡ *εξεληλυθατε* ϛ. XΔ. 33. M. rel. (*Orig.* iii. 472a. ? Matt.)
— *εις τ. ερημ.....εξηλθατε* (*s. εξεληλυθατε*) ver. 25] om. G.
— *σαλευομεν* B**Rl.*
25. *εξηλθατε* ABDLΞ. 33 *sic.* 69. | *εξηλθετε* 1. KM *sic.* | ‡ *εξεληλυθατε* ϛ. ΔE. rel.
— *ὑπαρχοντες*] *διαγοντες* DK. *Clem.* 235. sunt Vulg. *b.e.f.* superabundant *a.ff.* ‖ om. *και εν τρυφῃ ὑπαρχοντες c.g*1.*l.* Syr.Hier. Æth. 18.
26. *εξηλθατε* BDLΞ. 69. | *εξηλθετε* 1. | ‡ *εξεληλυθατε* ϛ. AXΔ. 33. rel. (*Orig.* iii. 472a. Matt. ut vid.)
— *ναι*] *και* H. *Orig.* iii.
— *προφητου*] add. *ὁτι ουδεις μειζων εν γεννητοις γυναικων προφητης Ιωανου του βαπτιστου* D. eadem fere post *ὑμιν a.* (vid. ver. 28.)
27. *οὑτος*] add. *γαρ* 1. 33. 69. U. *b e.* Memph.W.&S. Arm.
— *ιδου*] † add. *εγω* ϛ. AXΔ. 33. rel. Syrr.Pst.& Hcl. Goth. Æth. *Tert.* adv. Marc. iv. 18 *ed.* | om. BDLΞ. 1. Vulg. *a.b.c.e.f.ff.g*1.*l.* Memph. Arm. vid. *Orig.* iii. 769d. (? Mar. i. 3.) ubi *εγω* legitur in libris editis sed om. in MS.
27. *προ προσωπου σου*] om. Ξ. ‖ om. *σου* D *Gr. Tert.*
— *την ὁδον*] *τον ὁδον* D.
— *σου* 2o.] om. X.
— *εμπροσθεν σου* vid. *Orig.* iii. | om. D. *a.l. Tert.* non habet. (vid. Mar. i. 3.)
28. *λεγω*] † add. *γαρ* ϛ. AΔ. 1. rel. Vulg. *f.* Syr.Hcl. Goth. | *λεγω δε* D. 69. *a.b. c.e.ff.g*1.*l.* | *αμην λεγω* LX. Syr Hier. Arm. Æth. (vid. Matt. xi. 11.) | *λεγω* tantum BΞ. 33. Syr.Pst. Memph.
— *ὑμιν*] add. *ὁτι* D.
— *μειζων.... ουδεις εστιν Clem.* 112. *Orig.* ii. 495d. iv. 122a. 312b. (*Tert.* adv. Marc. iv. 18.) | om. D. (vid. ver. 26 ubi fere eadem habet.)
— *προφητης* A(D in ver. 26)Δ. rel. Vulg. *f.g*1. Syrr.(Pst.)&Hcl.txt. Goth. Arm. (vid. *Clem.* 112.) | om. BLΞX. 1. 33. K M. *a.b.c.e.ff.l.* Syr.Hcl.mg. Syr.Hier. Memph. Æth. *Orig.* ii. 495d. iv. 122a. 312b. *Tert.* (vid. Matt. xi. 11.)
— *Ιωαν.*] † add. *του βαπτιστου* ϛ. A(D

22. renuntiate *Cl.* | audistis et vidistis *Cl.* | 24. de Joanne dicere *Cl.* | vento agitatam *Cl.*

Vulg. *a.b.c.* Syrr.[C] P. H. Memph. Goth. Arm. Æth. οβ ι
ἐστιν. 29 καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι
ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα
‡ Ἰωάνου·″ 30 οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν
βουλὴν τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτοὺς μὴ βαπτισ-
θέντες ὑπ' αὐτοῦ.

ογ ε 55 31 † Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς
γενεᾶς ταύτης; καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; 32 ὅμοιοί εἰσιν
§ P § παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις καὶ προσφωνοῦ-
σιν ἀλλήλοις ‡ λέγοντες,″ Ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ
οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν † καὶ οὐκ ἐκλαύσατε.
33 ἐλήλυθεν γὰρ ‡ Ἰωάνης″ ὁ βαπτιστὴς μήτε ‡ ἔσθων
§ Syr.Crt. ἄρτον″ § μήτε ‡ πίνων οἶνον,″ καὶ λέγετε, Δαιμόνιον
ἔχει. 34 ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ
πίνων, καὶ λέγετε, Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνο-
πότης, ‡ φίλος τελωνῶν″ καὶ ἁμαρτωλῶν. 35 καὶ
35. *τῶν τέκν. αὐτ.* [*πάντων.*] ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ ‡ πάντων τῶν τέκνων αὐ-
τῆς.″

ΚΑ′ οδ α 56 36 Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα
φάγῃ μετ' αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς ‡ τὸν οἶκον″ τοῦ

dei, maior est illo. 29 (72, 10.) Et omnis populus audiens et publicani iustificaverunt deum, baptizati baptismo Iohannis: 30 Pharisaei autem et legis periti consilium dei spreverunt in semet ipsos, non baptizati ab eo.

31 (73, 5.) Cui ergo similes dicam homines generationis huius, et cui similes sunt? 32 Similes sunt pueris sedentibus in foro et loquentibus ad invicem et dicentibus, Cantavimus vobis tibiis et non saltastis, lamentavimus et non plorastis. 33 Venit enim Iohannes baptista neque manducans panem neque bibens vinum, et dicitis, Daemonium habet: 34 venit filius hominis manducans et bibens, et dicitis, Ecce homo devorator et bibens vinum, amicus publicanorum et peccatorum. 35 Et iustificata est sapientia ab omnibus filiis suis.

36 (74, 1.) Rogabat autem illum quidam de Pharisaeis ut manducaret cum illo: et ingressus

---

in ver. 26)X(Δ). 33. rel. Latt. Syrr. Pst.&Hcl. Goth. Æth. *Orig.* ii. iv. 312b. (vid. Matt. xi. 11.) (om. *του* Δ.) | om. B. LΞ. 1. Syr.Pst.MS. Syr.Hier. Memph. Arm. *Orig.* iv. 122a.
28. *ουδεις εστιν*] om. M. | Contra, *Orig.* iv. *bis.*
— *ὁ δε*] *ὁτι ὁ* D. *b.*
— *μικροτερος*] add. *αυτου* D.
— *θεου*] add. *μου* 69.
29. *λαος*] *οχλος* M.
— *ακουσας*] *ακουσαντες* M(post *και οἱ τελ.*) (*a.e.* Æth. *hic.*)
— *εδικαιωσαν* *Eus.* in Luc. 167. | *-σαι* D*.
— *βαπτισθεντες*] add. *εις* 1.
30. *οἱ νομ.*] om. *οἱ* D.
— *εις ἑαυτους*] om. D. Æth.
— *ὑπ' αυτου*] om. *a.b.c.e.ff.* | Contra, Vulg. *g*1.
31. ab init.] † *ειπεν δε ὁ κυριος* ϛ. Mmg. (*Tf.*) Vulg.*Cl.* *f.g*1. | om. ABDLXΔ. 1. 33. 69. EF*Wtst.*GHKMSUVΓΛ. *Am. Fuld. For. a.b.c.e.ff.g*2*.l.* Syrr.Pst. &Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. ‖ (*ουκετι εκεινοις ελεγετο, αλλα τοις μαθηταις* Ξ.)
— *ουν*] om. F*Wtst.*
— *τινι* 2°.] *τινες* H.
32. *παιδιοις*] praem. *τοις* D*.
— *αγορᾳ*] praem. *τῃ* D. | *αγοραις* Δ. F*Wtst.*

— *λεγοντες* D*Gr.*L. 69. *a.b.e.ff.l.* Memph. *λεγοντα sic* Ξ. | ‡ *και λεγουσιν* ϛ. AP X. 33. rel. Vulg. (*f.*)*g*1. Syrr.Pst.&Hcl. (om. *και* *c.*) vid. Matt. xi. 17 (et rec. ibi). | *ἁ λεγει* B. 1. | *οἱ λεγουσιν* A.
32. *ορχησ.* LX. 69.
— *εθρηνησαμεν*] add. † *ὑμιν* ϛ. AP. rel. *a.b.f.ff.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Æth. | om. B.*Mai.*DLΞ. Vulg. *c.e.g*1*.l.* Memph. Arm.
— *εκλαυσατε*] *-σετε* E. | *εκοψασθε* 69. M*mg.lit.rubr.*
33. *γαρ*] om. F*Wtst.* *a.c.* Arm. *Orig.* iv. 130b(in serie).
— *μητε* 1°. *Orig.* iv. 130b. | *μη* B.
— *εσθ. αρτον* BLΞ. Vulg. *f.g*1.2. Syr. Pst. Memph. | ‡ *αρτον εσθιων* ϛ. AP. 33. rel. Syr.Hcl. Goth. ‖ om. *αρτον* D. 1. 69. *a.b.c.e.ff.l.* Arm. Æth. *Orig.* iv. (*Eus.* D.E. 430d. Matt) (om. seu ante *εσθ.* Syr.Crt.) vid. Matt. xi. 18. ‖ *εσθων* BD. | ‡ *εσθιων* ϛ. A P*Tf.*LΞ. rel. *Orig.* iv.
— *πινων οινον* B.*Btly.Mai.*LΞ. Vulg. *f. g*1.2. Syr.Pst. Memph. | ‡ *οινον πινων* ϛ. AP. 33. rel. Syr.Hcl. Goth. | om. *οινον* D. 1. 69. *a.b.c.e.ff.l.* Syr.Crt. Arm. Æth. *Orig.* iv. (vid. Matt) (*οινον πιων* Δ*.)
— *λεγετε* *Orig.* iv. *Eus.* D.E. 430d. | *λεγουσι* A. (vid. Matt. xi. 18.)

34. *εληλυθεν*] *ηλθεν* X. (vid. Matt. xi. 19.)
— *εσθιων*] *εσθων* D.
— *ιδου* *Clem.* 186 (? Matt.) | om. 69.
— *ανθρωπος*] *δαιμονιον εχει και ανθρωπος εστι* 69.
— *φιλος ante τελωνων* ABDPLΞΔ. 1. 33. 69. EGKMSUVΓΛ. Vulg. *a.c.e.f.ff. g*1.2. | ‡ post ϛ. XH. (*b.*) *Clem.* 186 (? Matt.)
35. *εδικ.*] *δικ.* B**Rl.*(sil.*Mai.*)
— *παντων*] ante *των τεκνων* B. 69. Latt. Syr.Pst. | ‡ post *αυτης* ϛ. APΞ. 33. rel. Syr.Hcl. Goth. Memph. (*ἁπαντων* Γ.) | om. DLX. 1. F*Wtst.* M. Syr.Crt. Arm. *Iren.* 40. (vid. Matt. xi. 19.)
36. *ηρωτα* Vulg. Syr.Hcl. | *ηρωτησεν* D. *a.b.c.e.f.ff.g*1. Syr.Pst. (Et venit Pharisaeus unus rogans eum Syr.Crt.)
— *αυτον*] ante *τις* D. 1. Vulg. *a.b.c.e. f.ff.g*1. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. | post *των φαρισαιων* 33.
— *των φαρισαιων*] *των Ιουδαιων* V. | add. *τον Ιησουν* GH.
— *τον οικον* BDLΞ. 33. 69. | *την οικον* 1. | ‡ *την οικιαν* ϛ. AP. rel.

---

31. *ab init.* Ait autem dominus *Cl.*

A B D [Π] P. L (Ξ) X Δ. 1. 33. 69. E[F]GHKMSUVΓ Λ.
§ F
¶ Ξ

Φαρισαίου ‡ κατεκλίθη″. 37 καὶ ἰδοὺ γυνὴ ‡ ἥτις ἦν
ἐν τῇ πόλει″ ἁμαρτωλός, § * καὶ″ ἐπιγνοῦσα ὅτι ‡ κατά-
κειται″ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου,¶ κομίσασα ἀλά-
βαστρον μύρου 38 καὶ στᾶσα ‡ ὀπίσω παρὰ τοὺς
πόδας αὐτοῦ″ κλαίουσα, ‡ τοῖς δάκρυσιν ἤρξατο βρέ-
χειν τοὺς πόδας αὐτοῦ″ καὶ ταῖς θριξὶν τῆς κεφαλῆς
αὐτῆς ἐξέμασσεν, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ,
καὶ ἤλειφεν τῷ μύρῳ. 39 ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ
καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων, § Οὗτος εἰ ἦν
προφήτης, § ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἥτις
ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός ἐστιν. 40 καὶ ἀποκρι-
θεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν, Σίμων, ἔχω σοί τι
εἰπεῖν. ὁ δέ, ‡ Διδάσκαλε, εἰπέ, φησίν.″ 41 Δύο
‡ χρεοφειλέται″ ἦσαν δανειστῇ τινι· ὁ εἷς ὤφειλεν
δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα. 42 μὴ
ἐχόντων † αὐτῶν ἀποδοῦναι ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο.
τίς οὖν αὐτῶν †, πλεῖον ‡ ἀγαπήσει αὐτόν″; 43 ἀπο-

§ Ξ
39. [ὁ] προφ.
§ Π
42. τίς οὖν [αὐτῶν]

domum Pharisaei discubuit.
37 Et ecce mulier quae erat in civitate peccatrix, ut cognovit quod accubuit in domo Pharisaei, attulit alabastrum unguenti,
38 et stans retro secus pedes eius lacrimis coepit rigare pedes eius et capillis capitis sui tergebat, et osculabatur pedes eius et ungento ungebat.
39 Videns autem Pharisaeus qui vocaverat eum ait intra se dicens, Hic si esset propheta, sciret utique quae et qualis mulier esset quae tangit eum, quia peccatrix est.
40 Et respondens Iesus dixit ad illum, Simon, habeo tibi aliquid dicere. At ille ait, Magister, dic.
41 Duo debitores erant cuidam faeneratori, unus debebat denarios quingentos, alius quinquaginta:
42 non habentibus illis unde redderent, donavit utrisque. Quis ergo eum plus diliget?
43 Respon-

36. κατεκλιθη BDLΞX. 1. 33. | ‡ανεκλιθη ς. AP. rel.
37. ιδου] om. Syr.Pst. Arm. Æth. [Syr. Crt. et cum accubuisset mulier una peccatrix fuit in illa urbe.]
— ητις ην post γυνη BLΞ. 1. (69. τις ην) Vulg. c.f.l. (Syrr.Crt.&Pst.) Memph. Arm. | ‡post εν τη πολει ς. APXΔ. 33. rel. a.b.e. Syr.Hel. Goth. | om. D. Æth.
— ἁμαρτωλος] ante εν τη πολει 1. Syrr. Crt.&Pst. Æth.
— και ante επιγνουσα ABPXΔ. 69. FM SV. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. | *om. ς. DLΞ 1. 33. rel. Latt. Syr.Crt. Arm. Æth.
— επιγνουσα] γνουσα D.
— κατακειται AB(D)LΞX. 33. Λ. (post φαρισαιου D. c.e Syrr.Crt.&Pst.&Hel. | Contra, Orig. Int. iv. 517c.) | ‡ανακειται ς. PΔ. rel.
— κομισασ sic Δ.
— αλαβαστρον] praem. το F. | post μυρου D. | Contra, Orig. Int. iv.
38. οπισω ante παρα τους ποδας αυτου BDLXΔ. 1. 33 Vulg. a.b.c.e.f.g1. Syrr. Crt.&Pst. Memph. Arm. Æth. Orig. Int iv. 517c. | ‡post ς. AP. 69. Syr. Hel. Goth.
— αυτου Orig. Int. iv. | τοῦ τοῦ sic M. | του Ιησου AK. Syr.Hel.
— κλαιουσα Orig. Int. iv. | om. F. Vulg. b.g1.ff.(ut vid.)l.

38. τοις δακρυσιν post κλαιουσα BDL. 33. Vulg. a.b.c.(e.)f.g1. Syr.Crt. Arm. Orig. Int. iv. | ‡post τ. ποδας αυτου 2°. ς. APXΔ. 1. rel. Syr.Hel. Memph. Goth. Æth. [Syr.Pst.] ‖τ. ποδ. αυτ. 2°.] om. a.
— ηρξατο βρεχειν Vulg. f. Syrr.Pst.& Hel. Memph. Arm. | εβρεξε D. a.b.(c.) e.ff.g1. Syr.Crt. Æth. Orig. Int. iv.
— ταις] τοις A.
— εξεμασσεν BP(Δ). 1. (69.) rel. Vulg. a.b.c.f. Syrr.Crt.&Pst.&Hel. Orig. Int. iv. (-μασεν Δ. 69. E*H*.) | εξεμαξεν A DLX. 33. Memph. (vid. ver. 44. et Joh. xii. 3.) [e.]
— τῳ μυρῳ] τον μυρον 69*. (corr.1.)
39. ὁ καλεσας αυτον Orig. Int. iv. 517c. | παρ' ᾡ κατεκειτο D. e. | om. Syr.Hier.
— λεγων] om. DX. 69. e. Syr.Hel.txt. Arm. Orig. Int. iv. | Contra, ABP. rel. vv.
— ει] om. GHtxt.
— προφητης] praem. ὁ B.Mai.Ξ. | Contra, ADPL. rel.
— αν] om. 69.
— ποταπη Orig. iii. 225e. | ποδαπη D*.
— ητις ἁπτεται] ἡ ἁπτομενη D Gr. Orig. iii.
40. ειπεν προς αυτον] προς αυτον ειπεν 33. | dixit ei Jesus Syr.Crt. | ειπεν αυτῳ X. | dixit ad Petrum f*. Goth. | ad Petrum dixit illi e. ‖ειπεν ante ὁ Ιησ. Ξ.
— ειπε] ειπον D.

40. φησιν post ειπε BΠLΞ. 1. | ‡φησιν post ὁ δε ς. PX. 33. 69. rel. Latt. Syr.Hel. Goth. (dixit ei, Dic, magister, Syrr.Crt.&Pst.impr. ipse autem dixit ei, Dic mag. Syr.Pst.MSS.) | εφη post ὁ δε AD. Memph. Æth. [Arm.]
41. ab init.] sine add. ABΠPLΞΔ. 1. 33. 69. rel. Vulg. a. | add. ὁ δε ειπεν D. Syr. Hel.mg. Memph.Schw. (Æth. add. "ei.") et dicit Arm. Dicit ei Syr.Hel. txt.* | add. ὁ δε Ιησους ειπεν X. (f.) dixit ergo Jesus b.c. et Jesus ait e. Dixit ei Jesus Syrr.Crt.&Pst. | respondens Jesus dixit ei Memph.W.
— χρεοφ. ABRl.DΠPL(e corr.1)ΞΔX.33. EFGHKMVΓΛ. | ‡χρεωφ. ς. B.Mai. L*. 1s. 69. U. ανθρωπῳ δανειστῃ χρεωφ. ησαν δυο (om. seq. ὁ.) Orig. iii. 225d.e.
— οφειλεν L. 69.
— πεντηκοντα] praem. δηναρια D. 69. a.c. Syrr.Crt.&Pst. | Contra, Orig. iii. bis. Orig. Int. ii. 368b. iii. 975b. iv. 523a.
42. εχοντων] †add. δε ς. AΠX. rel. b. (c.)(e.)f.g1. Syr.Hel. Memph. Goth. Arm. Æth. ("et cum" etc. Syr.Crt. "et" Syr.Pst.) | om. BDPLΞ. Vulg. a.l. Orig. iii. 225d. Orig. Int. ii. 368b.
— αυτων 2°. ABPLΞ. rel. e.f. rel. Orig. Int. ii. | om. DΠ. 69. Vulg. a.b.c.ff.g1. l. Arm. Æth.
— πλειον (πλεον D. | πλειονα F.)]

37. accubuisset Cl. | 39. est mulier Cl. | 41. et alius Cl. | 42. diligit Cl.

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. C. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.

κριθεὶς † [ὁ] Σίμων εἶπεν, Ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ
πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ὀρθῶς ἔκρινας.
44 καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι ἔφη,
Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν
οἰκίαν, ὕδωρ ‡ μοι ἐπὶ † πόδας ‖ οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ
τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέν μου τοὺς πόδας, καὶ ταῖς
θριξὶν † αὐτῆς ἐξέμαξεν. 45 φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας·
αὕτη δὲ ἀφ' ἧς εἰσῆλθον οὐ διέλιπεν καταφιλοῦσά
μου τοὺς πόδας. 46 ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ
ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψεν ‡ τοὺς πόδας μου.‖
47 οὗ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς
¶ Ξ αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησεν πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον ¶ ἀφίε-
ται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. 48 εἶπεν δὲ αὐτῇ, Ἀφέωνταί σου
αἱ ἁμαρτίαι. 49 καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέ-
¶ Π γειν ἐν ἑαυτοῖς,¶ Τίς οὗτός ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας
ἀφίησιν; 50 εἶπεν δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα, Ἡ πίστις
σου σέσωκέν σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.

dens Simon dixit, Aestimo
quia is cui plus donavit. At
ille dixit ei, Recte indicasti.
44 Et conversus ad mulierem
dixit Simoni, Vides hanc mu-
lierem? intravi in domum
tuam, aquam pedibus meis non
dedisti: haec autem lacrimis
rigavit pedes meos et capillis
suis tersit. 45 Osculum mihi
non dedisti: haec autem ex
quo intravit non cessavit oscu-
lari pedes meos. 46 Oleo caput
meum non unxisti: haec au-
tem ungento unxit pedes meos.
47 Propter quod, dico tibi, re-
mittuntur ei peccata multa,
quoniam dilexit multum: cui
autem minus dimittitur, minus
diligit. 48 Dixit autem ad il-
lam, Remittuntur tibi peccata.
49 Et coeperunt qui simul dis-
cumbebant dicere intra se,
Quis est hic qui etiam peccata
dimittit? 50 Dixit autem ad
mulierem, Fides tua te salvam
fecit: vade in pace.

---

†praem. *ειπε* ς. ΠPX. 33. rel. Syr. Hcl. Goth. (*εἶπε* K*Tf.*) (*επιπλιον* A.) | om. BDLΞ. 1. Latt. Syrr.Crt.&Pst. Memph. Æth. (ante *τις ουν* Arm.)

42. *αυτον* post *αγαπησει* BLΞX. 33. F. | ‡ante ς. AΠPΓ*sic*. rel. *f.* Goth. (*αυτων* 69.) | ante *πλεον* D. Vulg. *a.b.c. e.g*¹. | om. Δ.

43. *αποκριθεις ὁ Σιμων ειπεν* (B)D(L²)(Ξ). Vulg. *b.c.e.l.* (Syr.Pst.) Memph. (Æth.) (om. *ὁ* B.*Mai.*LΞΓ.) | †add. *δε* ante *ὁ Σιμ.* ς. APL*. 33. rel. *a.f.* Syr.Hcl. Goth. (quod omittunt vv. rel.) | *ὁ δε Σιμων ειπεν* Π. 1. dixit ei Simon Syr.Crt. dicit Simon Arm.

— *ᾧ*] *ὃ* 69.

— *πλειον*] *πλεον* D.

— *ὁ δε*] add. *Ιησους* M. *ff.* (Syrr.Crt.& Pst. dixit ei Jesus.)

44. *τῳ Σιμωνι εφη* ABΠPLΞ. rel. Memph. Arm. | *ειπεν τῳ Σιμωνι* D. Vulg. *a.b.* (*c.*)(*e.*)*f.g*¹. Syrr.Crt.&Pst.&Hcl. Goth. Æth.

— *την*] om. L.

— *ὑδωρ*] praem. *και* D.

— *μοι επι ποδας* B(X. 33. *τους ποδας*) *e.* | *επι ποδας μοι* D. *a.ff.g*¹. | *μου επι τους ποδας* LΞ. | ‡*επι τους ποδας μου* ς. AΠ²P. 1. 69. rel. Æth. | †om. *τους* BDΠ* *ut vid.* pedibus meis Vulg. *b. c f.*

— *δακμυσιν*] *δακρισιν* D.

— *θριξιν*] †add. *της κεφαλης* ς. Δ. rel. Syr.Crt. | om. ABDΠPLΞX. 1. K. Latt. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth.

44. *εξεμαξεν*] *-ζεν* B.*Blc.* (Ctra, ap. *Mai.*)

45. *φιλημα μοι*] add. *αγαπης* A.

— *εισηλθον* ABDΠPL²Ξ. rel. *b.c.f.* Syr. Crt. Syr.Hcl.mg *Graecè.* Goth. Arm. Æth. | *εισηλθεν* L*. 69. Vulg. *a.e.ff. g*¹. Syr.Pst. *sic*(*e punctis*)et Syr.Hcl.txt. Memph.

— *διελιπεν*] *-λειπεν* AΠLΞXΔ. 33. 69. EG *sic* KMΛ.

— *μου*] post *τους ποδας* P. Latt.

46. *τ. κεφ. μου*] pedes meos *a.e ff.l.* Syr. Hier. 1*a man.* (*add. eadem* Æth.) | om. ? D*. (Syr.Crt. "tu non unxisti me" tantum.)

— *τους ποδας μου* ABPLΞ. 33. EFGHU VΓ. Vulg. *f.g*¹·². | ‡*μου τους ποδας* ς. XΔ. 1. 69. KMSsΛ. ‖om. DΠ. *a.b.c. e.ff.l.* Arm. (? *τους ποδας* Π². *in marg.*?) | ante *ηλειψεν* LΞ. Syr.Pst.

47. *οὗ χαριν*] add. *δε* D. (mox *λεγω σοι* om. Æth.)

— *αφεωνται Clem.* 205. | *αφεονται* Δ. 69. M. | *αφιονται* F. remittuntur Vulg.*Cl.* *a.* dimittuntur *c.f.* remissa sunt *b.ff.* remittentur *Am. e.g*¹.

— *αἱ ἁμαρτιαι αυτης* BΠLX. rel. Memph. Goth. (Æth.) | *αυτης αἱ ἁμαρτιαι* A. 69. FK. *Clem.* 205. | *αυτῃ αἱ ἁμαρτιαι αυτης* P. Syrr.Crt.& Pst.&Hcl. Arm. | ei peccata Vulg. *a.* (*b.*)(*c.*)(*e.*)*f.g*¹. *Orig. Int.* ii. 191ᵇ. | *αυτῃ* tantum D. *ff.l.*

47. *αι πολλαι*] *πυλλα* D. *ff.l.* | om. *e.g*¹. | om. *αἱ* 69. K.

— *ὁτι ηγαπησεν....αγαπα*] om. D. *e.* | Contra, *Orig. Int.* ii. 191ᵇ. 697ᶠ. *Cypr.* 328. vid. *Iren.* 213. | (quia cui multum remittitur multum diligit, quia multum dilexit, cui autem paululum paululum Arm.)

— *πολυ*] *πολλοι* F. *πολλυ* Γ*Tf.* (seq. *ὁδε* Ξ.)

— *αφιεται ολιγ. αγαπᾳ*] *αγαπα ολιγ. αφιεται* F. Æth.

— *αφιεται*] add. *και* B.

— *αγαπᾳ*] *αγαπατε* 69.

48. *αυτῃ*] ad illam mulierem *e.* Syrr.Crt. &Pst. | ad illam, Mulier *c.* ad eam, Mulier *b.* | add. Jesus *a.b.f.ff.g*¹.*l.* (Contra, Vulg. *c.*)

— *αφεωνται*] *-ονται* Δ. 69. M.

— *σου*] *σοι* P*Tf.*(ctra, Knit) Vulg. *a.b.c. e.g*¹. (tibi peccata tua *f.ff.* Syrr.Crt.&Pst. &Hcl. (*tua.) Arm. *Orig. Int.* iii. 975ᵇ.)

49. *συνανακειμενοι*] add. *αυτῳ* Π.

— *εν εαυτοις*] *αυτοις* 69*. (corr.¹.) | *εν αυτ.* Δ.

— *οὑτος*] post *εστιν* DP. 1. 69. Vulg. *a.c.e.f.* Memph. (om. *b.*) | ante ABL. rel. vv.

50. *ειπεν δε*] add. Jesus *b.c.e.* Syr.Pst.

— *γυναικα*] add. *γυναι* D.

— *εις ειρηνην g*¹. | *εν ιρηνη* D. (Latt.)

---

47. remittentur *Am.* | 49. accumbebant *Cl.*

A B D (P) [R]. οε L [Ξ] X Δ. ι 1. 33. 69. E(F)GHKMSUVΓ Λ.
VIII.

57 ¹ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώ-
δευεν κατὰ πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελι-
ζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ δώδεκα σὺν
αὐτῷ, ² καὶ γυναῖκές τινες αἳ ἦσαν τεθεραπευμέναι
ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ
¶ P καλουμένη Μαγδαληνή, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ¶ ἐξε-
ληλύθει, ³ καὶ ‡ Ἰωάνα″ γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου
Ἡρώδου, καὶ Σουσάννα, καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵ-
τινες διηκόνουν ‡ αὐτοῖς″ ‡ ἐκ″ τῶν ὑπαρχόντων
αὐταῖς.

¹ (75, 10.) Et factum est deinceps et ipse iter faciebat per civitatem et castellum praedicans et evangelizans regnum dei, et duodecim cum illo, ² et mulieres aliquae quae erant curatae ab spiritibus malignis et infirmitatibus, Maria quae vocatur Magdalene, de qua daemonia septem exierant, ³ et Iohanna uxor Chuza procuratoris Herodis, et Susanna, et aliae multae quae ministrabant eis de facultatibus suis.

c ‖ Matt. 13:2-8. οϛ ‖ Mar. 4:1-9. β
c 58 ⁴ c Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ καὶ τῶν κατὰ
§ Ξ πόλιν ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτόν, § εἶπεν διὰ παρα-
§ R κβ βολῆς, ⁵ Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν § σπό-
ρον αὐτοῦ· καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ὃ μὲν ἔπεσεν
παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ
¶ F οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό. ⁶ καὶ ἕτερον ‡ κατέπεσεν″ ¶
ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν
ἰκμάδα. ⁷ καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν,
καὶ συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν αὐτό. ⁸ καὶ

⁴ (76, 2.) Cum autem turba plurima conveniret, et de civitatibus properarent ad eum, dixit per similitudinem, ⁵ Exiit qui seminat seminare semen suum: et dum seminat, aliud cecidit secus viam, et conculcatum est, et volucres caeli comederunt illud. ⁶ Et aliud cecidit super petram, et natum aruit, quia non habebat umorem. ⁷ Et aliud cecidit secus spinas, et simul exortae spinae suffocaverunt illud. ⁸ Et aliud ceci-

1. *καθεξης*] *ἑξης* A.
— *και αυτος*] om. Syr.Crt. (Dominus Jesus Æth.)
— *διωδευεν*] *εδιωδ.* K.
— *κηρυσσων*] om. Syr.Crt.
— *δωδεκα*] add. discipuli *a.b.c.f.*(*g*¹.) | Contra, Vulg. *e.ff.*
— *συν αυτῳ*] *μετ' αυτου* D.
2. *τινες*] om. *b.ff.g*¹. Syrr.Crt.&Pst.&Hcl. ut vid. Memph. Goth. Æth. | Contra, Vulg. *a.c.e.f.* Arm. *Orig.* i. 380ᶜ.
— *αἱ*] om. 1.
— *τεθεραπευμεναι*] post *πονηρων* 1.
— *Μαρια* BDX. rel. Memph. | *Μαριαμ* APL. 1. 33.
— *αφ'*] *εξ* D.
— *ἑπτα*] om. F. (.ζ. *δαιμονια* D.) | *πολλα* H(non G). | duodecim *c* (? xii. pro vii.)
— *εξεληλυθει*] ejecerat Syr.Crt.
3. *Ιωανα* B.*Mai.*D. Syr.Hcl. mg. *Graecè.* | ‡ *Ιωαννα* ς. AL. rel.
— *Σουσαννα*] *Σωσαννα* MΓ. *Orig.* i. 380ᵈ. *ed.*
— *ἑτεραι*] *ἑταιραι* A.
— *αἱτινες*] add. *και* D. *a.c.ff.l.* (om. Vulg. *b.e.f.g*¹.)
— *αυτοις* B.*Blc.Mai.*DΔ. 69. EFGHKS UVΓΛ. *Am. c.e.f.ff.g*¹. Syrr.Crt.Pst.& Hcl.mg. Goth. (*τοις μαθηταις Orig.* in interpr. i. 380ᵈ.) | ‡ *αυτῳ* ς. ALX. 1. 33. M. Vulg.*Cl. Fuld. a.b.* Syr.Hcl.txt. Memph. Arm. Æth. *Tert.* adv. Marc. iv. 19. (vid. Matt. xxvii. 55. Mar. xv. 41.)
3. *εκ* AB.*Btly.Bch.Blc.*DL. 1. 69. K. *Orig.* i. 380ᵈ. | ‡ *απο* ς. (B ap.*Mai.*) XΔ. 33*s*. rel. ("de" Latt.) ‖ om. *απο των ὑπαρχοντων αυταις* E*. (habet in mg.) | (*αυτοις* H. *αυτων* D. Contra, *Orig.* i.)
4. *συνιοντος*] *συνελθοντος* D. 69.
— *κατα πολιν Orig. Int.* iii. 835ᶜ. | *την πολιν* D *Gr.*
— *δια παραβολης* Vulg. *f.g*². rel. (praem. eis Syr.Crt.) | *παραβολην τοιαυτην προς αυτους* D. (*b.*) (Æth.) | parabolam *a.*(*ff.*) parabolam ad illos c.(*g*¹.)*l.* similitudinem talem *e.* (parabolam talem *Orig. Int.* iii.)
5. ab init.] Ecce *a.b.e.ff.g*¹·²·*l.* Syr.Crt. (vid. Matt. xiii. 3. Mar. iv. 3.) | om. Vulg. *c.f.* Syrr.Pst.&Hcl. *Orig. Int.* iii.
— *του σπειραι*] om. A* *ut vid.* | om. *του* DK. | Contra, *Just.* Tr. 125. *Hipp.* Phil. viii. 9. (263.) *Orig.* iii. 6ᶜ. *Eus.* in Es. 558ᶜ. 560ᵇ.
— *αυτου* B.*Mai.*DLΞ. rel. [R.n.l.] | *ἑαυτου* AΔMSVΓ. | om. *Just.* Tr. (om. *τ. σπ. αυτ.* *c.* Syr.Crt. Arm.MSS. vid. Matt. xiii. 3.)
— *αυτον*] om. D.
5. *ὁ μεν* ADR. rel. Latt. rel. *Just.* Tr. | *ἁ μεν* B. (vid. Matt. xiii. 4.)
— *παρα*] *επι* R *sic.*
— *του ουρανου* Vulg. *c.f.g*². Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig. Int.* ii. 474ᵃ. | om. D. *a.b.e.ff.l.* Syrr.Crt.& Pst. (vid. Matt. xiii. 4.)
— *αυτο* ADR. rel. Latt. rel. | *αυτα* B. (vid. Matt.) | *αυτον* F.
6. *ἑτερον*] *αλλο* D.
— *κατεπεσεν* BRLΞ. | ‡ *επεσεν* ς. AD. rel. (vid. Matt. xiii. 5.)
— *επι*] *παρα* Ξ.
— *την πετρ.*] om. *την* B.*Mai.*
— *φυεν*] *εφυεν* L. (praem. statim Syr.Pst.)
7. *ἑτερον*] *αλλο* D. (vid. Mar. iv. 7.)
— *εν μεσῳ*] (*εμμεσῳ* AP ap. *Tf.* RLΞ.) *μεσῳ* 69. | *μεσον* D.
— *συμφυεισαι*] *συνφυεισαν* L. | *φυεισαι* X. ‖ om. *αἱ* seq. G. (om. *αἱ ακανθαι* Syr.Crt.)
8. *ἑτερον*] *αλλο* D. (vid. Mar. iv. 8.)
— *εις* ABRLΞXΔ. 1. 33. 69. EF *Wtst.*GH KMSUVΓΛ. Vulg. *b.e.f.ff.g*¹.*l.* *Hipp.* Phil. viii. 9 (263.) | ‡ *επι* ς. D. *a.c.* *Just.* Tr. 125. (vid. Matt. xiii. 8.)
— *αγαθην*] add. *και καλην* D. *a.c.e.* Syr.

1. per civitates et castella *Cl.* | 2. septem daemonia *Cl.* | 3. Chusae *Cl.* | ministr. ei *Cl.* | 4. convenirent *Cl.* | *om.* et *Am.** | 7. inter spinas *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Goth Arm. Æth.
d ||Matt. 13:10-23. ||Mar. 4:10-20.
9. τίς αὕτη εἴη παραβολή
οζ α
e Esa. 6:9.
οη β
12. ἀκούοντες

ἕτερον ἔπεσεν ‡ εἰς″ τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, καὶ φυὲν
ἐποίησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. ταῦτα λέγων
ἐφώνει, Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω. 9 d Ἐπηρώ-
των δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ †, Τίς εἴη ἡ παρα-
βολὴ αὕτη; 10 ὁ δὲ εἶπεν, Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ
μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν
παραβολαῖς, e ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσιν καὶ ἀκού-
οντες μὴ συνιῶσιν. 11 ἔστιν δὲ αὕτη ἡ παραβολή·
ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ· 12 οἱ δὲ παρὰ
τὴν ὁδόν εἰσιν οἱ ‡ ἀκούσαντες,″ εἶτα ἔρχεται ὁ διά-
βολος καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν,
ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. 13 οἱ δὲ ἐπὶ τῆς
πέτρας, οἳ ὅταν ἀκούσωσιν μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν
λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸς καιρὸν
πιστεύουσιν, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται.
14 τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκού-
σαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν
τοῦ βίου πορευόμενοι συμπνίγονται, καὶ οὐ τελεσ-
φοροῦσιν. 15 τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν

dit in terram bonam, et ortum fecit fructum centuplum. Haec dicens clamabat, Qui habet aures audiendi audiat.
9 Interrogabant autem eum discipuli eius quae esset haec parabola.
10 Quibus ipse dixit, Vobis datum est nosse mysterium regni dei, (77, 1.) ceteris autem in parabolis, ut videntes non videant et audientes non intellegant.
11 (78, 2.) Est autem haec parabola. Semen est verbum dei.
12 Qui autem secus viam, sunt hi qui audiunt, deinde venit diabolus et tollit verbum de corde eorum, ne credentes salvi fiant.
13 Nam qui supra petram, qui cum audierint cum gaudio suscipiunt verbum, et hi radicem non habent, qui ad tempus credunt et in tempore temtationis recedunt.
14 Quod autem in spinis cecidit, hi sunt qui audierunt et sollicitudinibus et divitiis et voluptatibus vitae euntes suffocantur et non referunt fructum.
15 Quod autem in bonam terram, hi sunt

Pst. Arm. | om. Vulg. *b.f.ff.g*¹. Syr. Hel. rel. (praem. eadem *Hipp.* Phil.) vid. Matt. et Mar. (et ver. 15.) | add. et fructiferam Syr.Crt. (vid. Matt. et Mar.)

8. *φυεν*] *εφυεν* L. ‖add. *και* D *Gr. e.f.*

— *ταυτα λεγων....ακουετω*] om. 69. ‖ *εφωνει*] voce magna dicebat Syr.Crt.

9. *επηρωτων*] -*τουν* 69. (*επηρωντων* D.)

— *αυτου* Vulg. *e.f.g*¹. *Orig. Int.* iii. 835ᵈ. | om. R. *a.b.c.ff.* Arm. ‖†add. *λεγοντες* ϛ. AX. rel. *f.* Syr.Hel. Goth. Æth. (vid. Matt. xiii. 10.) | om. BDR LΞ. 1. 33. Latt. Syrr.Crt.&Pst. Memph. Arm. *Orig. Int.* iii. 835ᵈ.

— *τις*] praem. *το* D.

— *τις ειη ἡ παραβολη αὑτη* ADXΔ. 69. rel. *c.e.* Syrr.Crt.Pst.& Hel. Memph. Goth. | *τις ειη* (*ει* B.*Bch.*) *αὑτη ἡ παραβολη* B.*Bch.* 1. Vulg. *a.b.f.ff.g*¹. Æth. (om. *αὑτη* Arm.) | *τις αὑτη ἡ παραβολη* LΞ. | *τις αὑτη ειη παραβολη* B. *Btly.Mai.* (33. *ἡ παρ.*) | (*ειη*] om. L supra Γ. *ει* B.*Bch.*K.) | *περι της παραβολης* R.

10. *ειπεν*] *εφη* 1. ‖add. *αυτοις* 1. 69. *c.e.* Syrr.Crt.&Pst.&Hel.mg. Memph. (quibus Vulg. *b.ff.g*¹.)

— *γνωναι hic Orig. Int.* iv. 470ᶜ. | post *του θεου* D. | om. *a.*

— *παραβολαις*] add. *λαλω* A. *b.* | Ctra., *Orig. Int.* iv. | add. dicitur *g*¹. Syrr.Crt. &Pst. (ceteris autem non est datum nisi in similitudinem *e.*(*g*¹.) illis autem qui foris sunt non est datum ut scirent, propterea in parabolis dicitur eis Syr. Crt. (*vid.* Matt. xiii. 11, 13.)

10. *μη βλεπωσιν* ABXΔ. 33. rel. | *μη ιδωσιν* DLΞ. 1. | *βλεπωσιν και μη ιδωσιν* R. (vid. Mar. iv. 12.)

— *ακουοντες μη* BDLΞXΔ. 1. 33. rel. Latt. Syrr.Crt.Pst.& Hel.txt. Goth. Arm. *Orig. Int.* iv. | *ακουσαντες μη* A. | *ακουοντες ακουσωσιν και μη* R. 69. (vid. Mar.) | *ακουοντες μη ακουσωσιν μηδε* F *Wtst.* Syr.Hel.mg. Memph. Æth.

— *συνιωσιν*] *συνωσιν* 1.

11. *λογος*] add. *ὁ* D.

12. *εισιν*] om. A.

— *ακουσαντες* B.*Blc.Mai.*LΞU. | ‡*ακουοντες* ϛ. ARXΔ. rel. vv. | *ακολουθουντες* D. ‖add. *τον λογον* X. *c.e.* Syr.Pst. *Orig. Int.* ii. 474ᵇ. (vid. Matt. xiii. 19. Mar. iv. 15.) verbum Dei *b.* Syr.Crt. | Contra, Vulg. *a.f.ff.g*¹. Syr. Hel.

— *ειτα* Vulg. *f.g*¹. Syr.Hel.(et mg.*Graece.*) Memph. Goth. | *ων* D. ("quorum" D. Lat.) | "et" Syrr.Crt.&Pst. Æth. "et deinde" Arm. (autem post *ερχεται a.b.c.e.ff.l. Orig. Int.*)

12. *τον λογον*] post *αυτων* D. *a.b.c.f.* | Contra, Vulg. *g*¹. (om. *e. Orig. Int.* ii.)

— *της*] *τας* A.

13. *της πετρας* ABR. rel. | *την πετραν* DXF *Wtst. Orig.* i. 308ᵉ.

— *μετα χαρ.*] praem. *ευθεως* Syr.Crt.

— *οὑτοι Orig.* i. | om. D. *e.* Syr.Crt. Arm. Æth. | *αυτοι* B*.*Mai.*

— *πειρασμου*] -*μον* K.

— *αφιστ.*] scandalizantur Syr.Crt. (vid. Matt. xiii. 21.)

14. *πεσον*] *εμπεσον* A.

— *ακουσαντες* Vulg. *e.f.ff.g*¹. Syr.Hel. Goth. | *ακουοντες* 33. K*sic. a.b.c.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. Arm. Æth. ‖praem. *τον λογον* 1. (vid. Mar. iv. 18.) add. *a.c.f.g*¹. Syrr.Crt.&Pst. Arm.

— *και* post *μεριμνων Orig.* iv. 14ᶜ. | om. D. *c.e.f l.* Æth. (non 69.)

— *πλουτου*] add. mundi Syr.Crt.

— *ἡδονων*] praem. *ὑπο* A. Arm. | Contra, *Orig.* iv.

— *πορευομενοι*] -*νος* Δ*. (om. Syr.Pst.)

15. *εν τῃ καλῃ γῃ*] *εις την καλην γην* D. Latt. *Orig.* i. 308ᶠ. vid. Matt. xiii. 23. (praem. "quod cecidit" Syr.Crt.) ‖ postea *om. οὑτοι εισιν* Arm.

---

10. intelligant *Cl.* | 12. hi sunt *Cl. om.* hi *Am.** | 13. radices *Cl.* | 14. in spinas *Cl.* | a soll. *Cl.*

A B D (R). L (Ξ) X Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUVΓΛ.
§ F
¶ R

οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ § ἀκούσαντες τὸν
λόγον κατέχουσιν,¶ καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ.
οθ β 16 f οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας καλύπτει αὐτὸν σκεύει ἢ
ὑποκάτω κλίνης τίθησιν, ‡ ἀλλὰ″ ἐπὶ λυχνίας ‡ τίθη-
π β σιν,″ ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶς. 17 g οὐ
γάρ ἐστιν κρυπτὸν ὃ οὐ φανερὸν γενήσεται, οὐδὲ
ἀπόκρυφον ὃ οὐ ‡ μὴ γνωσθῇ″ καὶ εἰς φανερὸν ἔλθῃ.
πα ε 18 βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· h ὃς ‡ ἂν γὰρ″ ἔχῃ,
δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ὃς ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν
ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
πβ 59 19 i ‡ Παρεγένετο″ δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ
οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ
διὰ τὸν ὄχλον. 20 ‡ ἀπηγγέλη δὲ″ αὐτῷ †, Ἡ μήτηρ
σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω ἰδεῖν ‡ θέλον-
τές σε.″ 21 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς, Μή-
τηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν, οἱ τὸν λόγον
¶ Ξ τοῦ θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες † .¶

f Mar. 4:21. Matt. 5:15. Luc. 11:33.
g Mar. 4:22. Matt. 10:26. Luc. 12:2.
h cap. 19:26. Matt. 25:29.
i ‖Matt. 12:46-50. β ‖Mar. 3:31-35.

20. σε θέλοντες.

qui in corde bono et optimo audientes verbum retinent et fructum afferunt in patientia. 16 (79, 2.) Nemo autem lucernam accendens operit eam vase aut subtus lectum ponit, sed supra candelabrum ponit, ut intrantes videant lumen. 17 (80, 2.) Non enim est occultum quod non manifestetur, nec absconditum quod non cognoscatur et in palam veniat. 18 (81, 5.) Videte ergo quomodo auditis: qui enim habet, dabitur illi, et quicumque non habet, etiam quod putat se habere auferetur ab illo.

19 (82, 2.) Venerunt autem ad illum mater et fratres eius, et non poterant adire ad eum prae turba. 20 Et nuntiatum est illi, Mater tua et fratres tui stant foris volentes te videre. 21 Qui respondens dixit ad eos, Mater mea et fratres mei hi sunt qui verbum dei audiunt et faciunt.

15. *καλη και* Vulg. *f. Orig.* i. | om. D. *a.b.c.e.ff.l.*
— *ακουσαντες*] *-οντες* 69. Latt. | Contra, *Orig.* i.
— *λογον*] add. *του θεου* D. | Contra, *Orig.* i.
— *καρποφορουσιν Orig.* i. | *καρπον φερουσιν* 69. | *τελεσφορουσιν* LΞ.
— *ὑπομονη*] add. *πολλη* 69. | Contra, *Orig.* i.
— ad fin.] add. *ταυτα* (add. *δε* H.) *λεγων εφωνει, Ὁ εχων ωτα ακουειν* (om. G².) *ακουετω* X. 1*mg.* 69. E²F²G²HMΓ Λ. Syr.Hier.
16. ab init. Parabolam alteram dicebat Syr.Crt.
— *αυτον*] om. 1. *b.c.ff.*
— *σκευει*] *εις σκευος* 1. | om. *e.l.*
— *αλλα* DL. 33. | ‡*αλλ'* ϛ. ABΞ. rel.
— *επι λυχνιας* ABL. rel. | *επι την λυχνιαν* DXKM(U om. *την*) vid. Mar. iv. 21. (*λυχν.....ἱνα οἱ εισ-* om. E*.)
— *τιθησιν* BLΞ. 1. 69. FΛ. | ‡*επιτιθησιν* ϛ. AXK. rel. | *τιθι* D. | om. *e.* Æth. ‖ add. aut in loco abscondito Syr. Crt.
— *ἱνα....φως* ADLΞ. rel. *Orig. Int.* iii. 886ᵈ. | om. B.*Btly.Blc.Mai.* vid. Mar. iv. 21. (ut omnibus luceat *c.e.*)
— *εισπορ.*] *εκπορ.* Λ*Tf.*
— *το φως*] ante *βλεπ.* 1.
17. *κρυπτον*] praem. *τι* XU.
— *ου*] *ουν* L.

17. *φανερον γενησεται a.* | *φανερωθησεται* 1. Vulg. *b.c.e.f. Orig.* iii. 235ᵃ. | *φανερον εσται* D.
— *ὁ ου μη γνωσθη* B(L)Ξ. 33. (om. *μη* L*.) | *αλλα ἱνα γνωσθη* D. | ‡*ὁ ου γνωσθησεται* ϛ. AX. rel. (*ου*] add. *μη* F.)
18. *ουν*] om. *a.b.c.ff.l.* Syrr.Crt.&Pst. | Contra, Vulg. *e.f.* Syr.Hel. rel.
— *ακουετε*] add. *και προστεθησεται ὑμιν τοις ακουουσιν* 69. (vid. Mar. iv. 24.)
— *αν γαρ* BLΞ. | ‡*γαρ αν* ϛ. DX 1*s.* 33*s.* KS*s*UΛ. | *γαρ εαν* AΔ. 1*Tf.* EF GHMVΓ. (*γαρ εανχη* 69 *sic.*)
— *εχη*] *εχει bis* HΛ. (1°. Γ.) (2°. M.)
— *δοθησεται....μη εχη*] om. 1. ‖ *δοθ. αυτῳ*] add. et abundabit Syr.Crt.
— *ὁς αν* ABDLΞ. 33*s.* KS. | *ὁς εαν* XΔ. 69. EFGHMUVΓΛ.
— *μη*] *ουκ* Λ.
— *και ὁ δοκει εχειν*] post *αρθ. απ' αυτου* D. *e.* | Contra, *Tert.* adv. Marc. iv. 19.
— *δοκει*] *δοκειν* V.
19. *παρεγενετο* B.*Mai.*DX. | ‡*-νοντο* ϛ. ALΞ. rel.
— *μητηρ*] add. *αυτου* D. 69. *c.e.* Syrr. Crt.&Pst. Memph. Æth. (om. post *αδελφοι c.e.*)
— *αδελ. αυτου*] add. et stabant foras Syr.Crt.
— *ηδυναντο*] *εδυναντο* ΔEGKUV. | *ηδυνοντο* LΞ. Syrr.Crt.&Pst.
20. *απηγγελη δε* BDLΞ. 33. *a.b.*(*c.*)*ff.g¹.l.* *απαγγελλει δε* 69. | *απηγγειλαν δε* X. Memph. | ‡*και απηγγελη* ϛ. AΔ. 1. rel. Vulg. *e.f.* Syrr.(Crt.&Pst.)&Hel. Goth. Arm. Æth. (*κ. απηγγελλη* F.)
20. *αυτῳ*] †add. *λεγοντων* ϛ. AX. rel. Syr.Hel. Arm. | om. BDLΞΔ. 1. 33. Vulg. *a.b.c.e.f.ff.g¹.l.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. Goth. Æth. ‖ add. *ὁτι* DL X. 1. *a b.c.e.f.ff.g¹.l.* Syr.Hel. Memph. Goth. | Contra, ABΞΔ. 33. rel. Vulg. Syrr.Crt.&Pst. Arm. Æth.
— *ἑστηκασιν*] post *εξω* D. *c.e.* Æth. (*Eus.* ad Steph. i. 223. ? Matt. xii. 47.)
— *ιδειν θελοντες σε* B.*Btly.Mai.*Ξ. volentes te videre Vulg. *a.b.c.*(*e.*)*f.* Syrr.Crt. &Pst.&Hel. (Æth.) | ‡*ιδειν σε θελοντες* ϛ. ALX. rel. *Eus.* ad Steph. | *ζητουντες σε* D.
21. *αποκριθεις*] om. 1. Arm.
— *προς αυτους*] *αυτοις* D. *c.e.* ‖ seq. *οὑτοι εισιν hic* Syrr.Crt.&Pst.
— *μητηρ*] praem. *ἡ* DXΔ. 69. (vid. Matt. xii. 49. Mar. iii. 34.) | Contra, ABLΞ. rel. ‖ *μου* seq. om. 1. *b.ff.*
— *αδελφοι*] praem. *οἱ* DXΔ. 69. (vid. Matt. et Mar.) | Contra, ABLΞ. rel.
— *ακουοντες*] *-σαντες* H.
— *ποιουντες*] †add. *αυτον* ϛ. X. rel.

17. est enim *Cl.* | 18. audiatis *Cl* | 19. *om.* ad *ante* eum *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* ΚΓ'
Syrr. C. P. H. πγ
Memph. β
Goth. Arm. Æth.
j ‖ Matt. 8:23-27.
‖ Mar. 4:35-41.

60 22 j ‡ Ἐγένετο δὲ″ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ
αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ
εἶπεν πρὸς αὐτούς, Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς
λίμνης· καὶ ἀνήχθησαν. 23 πλεόντων δὲ αὐτῶν
ἀφύπνωσεν. καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν
λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο καὶ ἐκινδύνευον. 24 προσ-
ελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν λέγοντες, Ἐπιστάτα
(24. ἐγερθεὶς) ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ ‡ διεγερθεὶς″ ἐπετίμη-
σεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ
ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη. 25 εἶπεν δὲ αὐτοῖς,
§ Ξ Ποῦ † ἡ πίστις ὑμῶν; φοβηθέντες δὲ § ἐθαύμασαν,
§ R λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, § ὅτι
καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπα-
k ‖ Matt. 8:28-9:1. ‖ Mar. 5:1-20. κούουσιν αὐτῷ; 26 k καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν
τῶν ‡ Γερασηνῶν,″ ἥτις ἐστὶν ‡ ἀντιπέρα″ τῆς Γαλι-
λαίας.
ΚΔ' 61 27 Ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπήντησεν

22 (83, 2.) Factum est autem in una dierum et ipse ascendit in una navicula et discipuli eius, et ait ad illos, Transfretemus trans stagnum. Et ascenderunt. 23 Navigantibus autem illis obdormivit: et descendit procella venti in stagnum, et complebantur et periclitabantur. 24 Accedentes autem suscitaverunt eum dicentes, Praeceptor, perimus. At ille surgens increpavit ventum et tempestatem aquae: et cessavit, et facta est tranquillitas. 25 Dixit autem illis, Ubi est fides vestra? Qui timentes mirati sunt dicentes ad invicem, Quis putas hic est, quia et ventis imperat et mari et oboediunt ei? 26 Et navigaverunt ad regionem Gerasenorum, quae est contra Galilaeam.
27 Et eum egressus esset ad terram, occurrit illi vir quidam

Syrr.Crt.&Pst. Memph. | om. ABDLΞ Δ. 1. 33. H[2] *ut vid.* V*(add.[1].) Vulg. *a. b.c.e.f.l.* Syr.Hcl. Goth. Arm. Æth.
22. εγενετο δε ABDL. 1. 33. 69. KMU. Latt. Syrr.Pst.&Hcl.*sic.* Memph. Goth. | ‡ και εγενετο ς. XΔ. rel. Syr.Crt. Arm. Æth.
— και αυτος ενεβη AB(L)XΔ. 1. 33. (69.) rel. | αναβηναι αυτον D *Gr.* (ενεβη] ανεβη L. 69. FM.) | κ. αυτος ενεβη ὁ Ιησους GH. | κ. αυτος ὁ Ιησους ανεβη F. ascendens Jesus sedit Syrr. Crt.&Pst. [*e.*]
— πλοιον] praem. το 69. HMV.
— μαθ. αυτου] add. secum Syr.Crt.
— διελθωμεν] -θομεν Λ.
— και ανηχθησαν] om. Syrr.Crt.&Pst.
23. πλεον. δε αυτων] add. in mare Syr. Crt.
— λαιλαψ] λαιλαμ U *sic.*
— ανεμου] add. πολλη D.
— εις την λιμνην] ante ανεμου B. *a.* | Contra, ADL. rel. | om. *b.e.* Æth.
— και συνεπληρουντο] add. a fluctibus navicula *b.(c.)(ff.)g*[(1.)2.] ‖ ad fin.] et impleta est navis eorum a fluctibus et prope erant ut mergerentur Syr.Crt. et prope erat navis ut mergeretur (tantum) Syr.Pst.
— εκινδυνευον] εκινδυνευεν 33. | συνεκινδυνευον 69.
24. προσελθοντες δε Syr.Hcl. | εθλ. δε Δ. | και προσελθ. K. Syrr.Crt.&Pst. Æth.
24. επιστατα επιστατα ABL. rel. Syrr. Pst.&Hcl. Arm.ed. | semel XΓ. Latt. (Syr.Crt.) Memph. Goth. Arm.MSS. Æth. | κυριε κυριε D. ? Syr.Crt.(semel.) vid. Matt. viii. 25. ‖ add. σωσον U.
— διεγερθεις BL. 33. (vid. Mar. iv. 39.) | ‡ εγερθεις ς. ADX. rel. (vid. Matt. viii. 26)
— του ὑδατος] om. D.
— και επαυσαντο] om. Syr.Crt. *a.b.e.* | (-σατο 1. EFGH. Vulg. *c.f.ff.g*[1]. Syr. Hcl.† Memph.MS.)
— και εγενετο] om. 33.
— γαληνη] add. μεγαλη Δ. 1. K. *b.f***.g*[2]. Syr.Hcl.mg. Memph.W.(non Schw.) Æth. (vid. Matt. et Mar.)
25. ειπεν δε] και ειπεν L. 33. Syrr.Crt.& Pst. Memph.
— που] † add. εστιν ς. DΔ. rel. vv. | om. ABLX. 1. Æth.
— πιστις] -τιν Λ*.
— φοβηθεντες δε] οἱ δε φοβ. L. 33. Syrr. Crt.Pst.&Hcl. (qui timentes Vulg. *g*[1]. et timentes *b.c.ff.l.* et timuerunt *a.*)
— εθαυμασαν] -μαζον 1. Syrr.Crt.&Pst. (ctra, Hcl.)
— λεγοντες] post προς αλληλους LΞ. 33. Vulg.*Cl. a.b.c.e.ff.* Syr.Hcl. | Contra, *Am. f.g*[1].
— οὑτος] post εστιν 69. *b.c.e****.ff.g*[1]. Æth. (om. *e**.)
— και ὑπακ. αυτῳ] om. B. (Ctra, ADLΞ. rel. *Tert.* adv. Marc. iv. 20.) | (αυτου V.)
26. και κατεπλευσαν (A)B(L)Ξ. rel. Vulg. *Cl. b.e.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. (και καταπλευσαν L.) | κατεπλευσαν δε D. *Am. Fuld. a.c.f.ff.g*[1.2.] | και καταπλευσαντες 69. | και κατεπλευσεν R. | κατεπλευσαν post χωραν Δ*. (κατεπλευρα A* corr.[1].)
— των] om. A*.
— Γερασηνων BD(Δ Lat.) Latt. Syr. Hcl.mg. (C* in ver. 37.) | Γεργεσηνων LΞX. 1. 33. Syr.Hier. Memph. Arm. Æth. (PC[2] in ver. 37.) ἐν τοῖς ὁρίοις τῶν Γεργεσηνῶν, ὡς ὁ Λουκᾶς φησιν *Epiph.* Lib. ii. tom. ii. i. p. 150. (sed de fide librariorum in exscribendo haec nomina valde dubitatur: item in Matt. viii. et Mar. v.) | ‡ Γαδαρηνων ς. AR Δ *Gr.* 69. rel. Syrr.Crt.& Pst.& Hcl.txt. Goth.
— εστιν] ην U.
— αντιπερα AB.*Mai.*DRΞXΔ. 1. 33. 69. EFGHKUVΓ *Tf.*Λ *sic.* | ‡ αντιπεραν ς. L. | περαν MS.
— της Γαλ.] om. της Δ.
27. εξελθοντι δε αυτῳ] και εξηλθον D. ‖ εξελθοντι] add. τῳ Ιησου H(seq. δε αυτῳ)M *mg. Tf.*
— ὑπηντησεν] praem. και D. | απηντ. Γ.

---

22. in naviculam *Cl.* | 23. et navig. illis *Cl.* | 25. ad invicem dicentes *Cl.* | et mari imperat *Cl.* | 26. enavigaverunt autem *Am.*

A B [C] D [P] R. L (Ξ) X Δ. 1. 33. 69. E(F)GHKMSUVΓ Λ.

27. τις ἀνὴρ ε. τ. π. ἔχων
— ἐκ χρόνων ἱκανῶν καί
— ἱμάτ. οὐκ ἐνεδιδύσκετο
§ C
29. παρήγγειλεν
— ἀπὸ τοῦ
30. εἰσῆλθ. δαιμ. πολ.
§ P

[αὐτῷ] ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως, ὃς εἶχεν δαιμόνια,
‡ καὶ χρόνῳ ἱκανῷ″ ‡ οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον,″ καὶ ἐν
οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. 28 ἰδὼν δὲ
τὸν Ἰησοῦν † ἀνακράξας προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ § φωνῇ
μεγάλῃ εἶπεν, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ θεοῦ
τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μή με βασανίσῃς.
29 Παρήγγελλεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ
ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς γὰρ χρόνοις
συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ‡ ἐδεσμεύετο″ ἁλύσεσιν καὶ
πέδαις φυλασσόμενος, καὶ ‡ διαρήσσων″ τὰ δεσμὰ
ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ ‡ δαιμονίου″ εἰς τὰς ἐρήμους.
30 ἐπηρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων, Τί σοι
‡ ὄνομά ἐστιν″; ὁ δὲ εἶπεν ‡ Λεγιών·″ ὅτι δαιμόνια
πολλὰ εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν. § 31 καὶ ‡ παρεκάλουν″
αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελ-

qui habebat daemonium iam temporibus multis, et vestimento non induebatur, neque in domo manebat sed in monumentis.
28 Is ut vidit Iesum, procidit ante illum et exclamans voce magna dixit, Quid mihi et tibi est, Iesu fili dei altissimi? obsecro te ne me torqueas.
29 Praecipiebat enim spiritui immundo ut exiret ab homine: multis enim temporibus arripiebat illum, et vinciebatur catenis et compedibus custoditus, et ruptis vinculis agebatur a daemonio in deserta.
30 Interrogavit autem illum Iesus dicens, Quod tibi nomen est? At ille dixit, Legio, quia intraverant daemonia multa in eum.
31 Et rogabant eum ne imperaret illis ut in

27. αυτῳ 2°. ADRL. rel. vv. (vid. Matt. viii. 28. Mar. v. 2.) | om. BΞ. 1. 33. E. Arm.cd.
— ανηρ τις ARLΞ. rel. | τις ανηρ B. | om. τις D. *a.*
— εκ της πολεως *b.c.e.f.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. rel. om. Vulg. *a.ff.g*[1.2]*.l.* Syr. Crt. (vid. Matt. et Mar.) | om. της Δ.
— ὁς ειχεν ADRL *sic.*Ξ. rel. | εχων B.
— και χρονῳ ἱκανῳ BLΞ. (1.) 33. Syr. Hel.mg. Syr.Hier. Memph. Arm. Æth. (κ. χρ. πολλῳ 1.) απο χρονων ἱκανων ὁς D. | ‡ εκ χρονων ἱκανων και ϛ. AR. rel. *a.* Syrr.Crt.Pst.& Hel.txt. Goth. jam temporibus multis et Vulg. *f.ff.* temp. mult. et *b.c.g*[1]. temp. compluribus qui *e.*
— ουκ ενεδ. ἱματιον BLΞ. 1. 33. Syr.Hel. mg. Memph. Goth. Æth. | ‡ ἱματιον ουκ ενεδιδυσκετο ϛ. A(D)R. rel. Latt. Syrr.Crt.& Pst. Arm. ‖ ενεδυσατο B. *Blc.Mai.*LΞ. 33. | ‡ ενεδιδυσκετο ϛ. A (D)R. rel. Latt. Syrr. (ενεδυδισκετο D.) | εδιδυσκετο Λ.
— εν οικιᾳ] εν οικῳ D. | εις οικιαν 69.
— εμενεν] εμεινεν AL. 1 *Wtst.*
— αλλ'] αλλα R. ‖ add. ην L. 33.
— μνημασιν] μνημειοις D. | add. και εν τοις ορεσιν ην κραζων και κατακοπτων ἑαυτον λιθοις X. (vid. Mar. v. 5.) add. et omni exclamatione exclamabat et laedebat seipsum lapidibus Syr.Crt.
28. ανακραξας] † praem. και ϛ. AR. rel. Syr.Hel. Goth. Arm. | om. BD *infra* LΞ X. 33. Latt. Syrr.Crt.&Pst. Memph. Æth. ‖ κραξας R. | ανακηρυξας 69. ‖ ανεκραξεν (sine και) D. (*c.*)*e.* Memph. MS. *ut vid.* (om. seq. προσεπεσεν αυτῳ και D.)
28. ειπεν] praem. και D².
— σοι] συ L.
— Ιησου ABCLΞ. 33. rel. *Tert.* adv. Marc. iv. 20. | om. DR. 1. 69. *e.* Memph. (vid. Matt. vii. 29.)
— του θεου] om. DΞ. 1. *g*[1]. | Contra, *Tert.*
— βασανισῃς] -σεις H. (βανισης B* *Rl.*)
29. παρηγγελλεν *St.* 3. ACRLX(*Tr.*)Δ. 1. 33. E(G)HKUVΓ. Latt. Syrr.Crt.Pst. &Hel. (-γελεν X *Tf.*G.) | παρηγγειλεν *St.* 4. *Elz.* B.*Mai.*Ξ. 69. FsMSsΛ. | ελεγεν D. *e.*
— γαρ] om. E*. (add. supra lin.)
— πνευματι] δαιμονιῳ D. *e.* (seq. ακαρτῳ D*.)
— εξελθειν] εξελθε D. *e.*
— απο του ανθρωπου] απ' αυτου L. 33.
— αυτον] αυτω Γ.
— και εδεσμ.] εδεσμ. γαρ D. *a.*(*b.*)*c.e.* (*ff.*)(*g*[1].) (Contra, Vulg. *f.* rel.)
— εδεσμευετο BLΞX*. 33. | ‡ εδεσμειτο ϛ. ACDR. rel.
— φυλασσομ.] φυλαττομ. R *sic.*
— διαρησσων AB**Rl.Mai.*CRΔ. 1. U *Tf.* | ‡ διαρρησσων ϛ. B²LΞ (-σον X). rel. | διερησσε D. *c.e.* Æth. (et frangebat vincula sua et rumpebat Syr.Crt.)
— ηλαυνετο] ηλανευτο K. | ελαυνετο Λ. | ηλευνετο Δ*. ‖ add. γαρ D. *c.c.*
29. ὑπο] απο BΞ. | Contra, ACDR. rel.
— του δαιμονιου B.*Mai.*C* DΞXE*. (Latt.) | ‡ του δαιμονος ϛ. AC³RL. rel. *a.* (om. του 69.) | των δαιμονων Λ. Syr. Pst.MS. Syr.Hel.mg. (om. *ff.*)
— εις τας ερημους] εις την ερημον D. Syrr.Crt.&Pst. (etra, Hel.)
30. λεγων ACDRΞ. rel. Vulg. *f.* Syrr.Crt. &Hel. Memph. Goth. Arm. (Æth.) | om. B. 1. *a.b.c.e.ff.l.* Syr.Pst. (vid. Mar. v. 9.) ‖ seq. τι] ὁτι Ξ* *ut vid.*
— σοι ονομα εστιν BDLΞ. 1. 33. Vulg. *a.b.c.e.ff. Orig. Int.* iv. 665ᵇ. | ‡ σοι εστιν ονομα ϛ. AC³RX. rel. Syr.Hel. (Memph.) Arm. | ονομα σοι C*. (Goth.) Æth. (vid. Mar. v. 9.)
— λεγειων B**Mai.* λεγιων D*L. Latt. pro more. Syrr. Crt. & Pst. & Hel. txt. Memph. (λεγαιων D².) | ‡ λεγεων ϛ. AB²CRΞ. rel. Syr.Hel.mg.*Graecè.* ‖ add. ονομα μοι D. *c.* Syr.Hier. Æth. (vid. Mar. v. 9.)
— ὁτι.... εις αυτον Vulg. Syrr.Pst.&Hel. | πολλα γαρ ησαν δαιμονια D. (*a.*)*c.* (*f.*)(*ff.*) quia multi sumus *b.l.* quia multi sumus in eo Syr.Crt.
— δαιμονια πολλα εισηλθεν A(C)RΞ. rel. Syrr. Pst.&Hel. | εισηλθ. δαιμ. πολλ. B. Vulg. (Memph.) | πολλ. δαιμ. εισηλθ. 69. | (εισηλθον CF. εισελθειν L.)
31. και παρεκαλ.] παρεκαλ. δε D. *ff.* (praem. Venerunt daemonia multa *l.*)

31. illum *Cl.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. C. P. H.
Memph. [Theb.]
Goth. Arm. Æth.
32. *βοσκομένη*
¶ F

θεῖν. 32 ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομέ-
νων ἐν τῷ ¶ ὄρει, καὶ ‡ παρεκάλεσαν″ αὐτὸν ἵνα ἐπι-
τρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν. καὶ ἐπέτρεψεν
αὐτοῖς. 33 ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀν-
θρώπου ‡ εἰσῆλθον″ εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ
ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην καὶ ἀπε-
πνίγη. 34 ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ ‡ γεγονὸς″
ἔφυγον, καὶ † ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς
τοὺς ἀγρούς. 35 ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός, καὶ
‡ ἦλθαν″ πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ‡ εὗραν″ καθήμενον
¶ Ξ τὸν ἄνθρωπον ἀφ᾽ οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει ¶,
ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ τοὺς πόδας
τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν. 36 ἀπήγγειλαν δὲ
§ Theb. αὐτοῖς † οἱ ἰδόντες § πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς. 37 καὶ
‡ ἠρώτησεν″ αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου

abyssum irent. 32 Erat autem ibi grex porcorum multorum pascentium in monte: et rogabant eum ut permitteret eis in illos ingredi. Et permisit illis. 33 Exierunt ergo daemonia ab homine et intraverunt in porcos, et impetu abiit grex per praeceps in stagnum et suffocatus est. 34 Quod ut viderunt factum qui pascebant, fugerunt et nuntiaverunt in civitatem et in villas. 35 Exierunt autem videre quod factum est, et venerunt ad Iesum, et invenerunt hominem sedentem, a quo daemonia exierant, vestitum ac sana mente ad pedes eius, et timuerunt: 36 nuntiaverunt autem illis et qui viderant quomodo sanus factus esset a Legione. 37 Et rogaverunt illum omnis multitudo regionis Ge-

31. *παρεκαλουν* B.*Mai.*CDL. 1. 33. 69. FS. Memph. Arm. | ‡*παρεκαλει* ς. APRΞU*sic.* rel. Memph.MS. (post *αυτον* add. illa daemonia Syr.Crt.)
— *αυτον*] om. D.
— *επιταξῃ*] -*ξει* AIIΓ. (*επιτ. αυτ. εις τ. αβ. απελθ.* ne mitteret illa in gehennam, et ne expelleret illa Syr.Crt.)
32. *ἱκανων*] om. D. *c.* | *πολλων* X.
— *βοσκομενων* ACPRΞ. rel. Vulg. *b.c.f.ff.g*[1]. Syrr.Crt.&Hel. Memph. Goth. | -*μενη* BD*Gr.* 69. KU. Syr.Pst. Arm. Æth. (quae pascebatur *a.*) vid. Matt. viii. 30. Mar. v. 11.
— *εν τῳ ορει* Vulg. *f.g*[1]. | om. *a.b.c.ff.* | post *εκει* Syr.Crt. quae *hic* etiam habet *εκει*.
— *και παρεκαλ.*] *παρεκαλ. δε* D.
— *παρεκαλεσαν* BC*LΞ. 1. 33. *a.b.c.f.ff.* | ‡-*λουν* ς. AC[3]DPR. rel. Vulg. *g*[1]. Syrr.Crt.& Pst. & Hel. Memph. (vid. Matt. viii. 31 et supra ver. 31.) | (post *αυτον* add. illa daemonia Syr.Crt.)
— *ἱνα*] add. *μη* A.
— *επιτρεψῃ αυτ. εις εκ. εισελθ.* Vulg. *f.* | *εις τους χοιρους εισελθωσιν* D. *c.* Syr.Pst. ut intrarent in gregem porcorum Syr.Crt. ut in eis intrarent *a.* ut in illos irent *b.ff.*
— *επιτρεψῃ*] post *αυτοις* RLΞ. 33. (-*ψει* Λ*Tf.*) | Contra, ABCD. rel.
— *αυτοις* 1°.] *αυτους* 69*.
— *εισελθειν*] *απελθειν* 69. G. | *ελθειν* Δ*.
— *και επετρ.*] *ὁ δε επετρ.* D.

32. ad fin.] add. *ὁ Ιησους* C*.
33. *απο του*] *απου* D*.
— *εισηλθον* AB.*Mai.*CPRLΞXΔ. 33. EGHKMVΓΛ. | ‡*εισηλθεν* ς. 1*s.* 69*s.* S*s* U*sic.* (praem. *και* Γ*sic.*) | *ὡρμησαν* D.
— *και ὡρμησεν*] *ὡρμησεν δε* D. ‖add. *πασα* X. 69. Syrr.Crt. (& Pst.) vid. Matt. viii. 32. | Contra, Syr.Hel.
— *αγελη*] add. *των χοιρων* 69. *c.* Memph.
— *απεπνιγη*] *απεπνιγοντο* C. *b.c.ff.* | *απεπνιγησαν* S.
34. *το γεγονος* ABCDPRLΞ. 1. 33. 69. KU. | ‡*το γεγενημενον* ς. XΔ. rel.
— *εφυγον*] -*γαν* DΛ.
— *απηγγ.*] †praem. *απελθοντες* ς. (Æth.) vid. Matt. viii. 33. | om. AB. *Mai.*(et *Btly. e sil.*)CDPRLΞXΔ. 1. 33. 69. EF *Wtst.*GHKMSUVΓΛ. Latt. Syrr. Crt. Pst. & Hcl. Memph. Goth. Arm.
35. sic in D *παραγενομενων δε εκ της πολεως και θεωρησαντων καθημενον τον δαιμονιζομενον σωφρονουντα και ἱματισμενον καθημενον παρα τους ποδας του Ιησου εφοβηθησαν.*
— *εξηλθον δε*] *και εξηλθον* C* *ut vid.* 1. Syrr.Crt.&Pst. Æth.
— *ιδειν*] add. *τι εστιν* C[2]. (vid. Mar. v. 14.)
— *ηλθαν* B**Rl.Mai.* (et mox *εὑραν*.) | ‡*ηλθον* ς. AB[2]CPRLΞ. rel. (*ερχονται* 1.) et mox ‡*εὑρον* ς. iidem.
— *καθημενον* hic ABCLΞXR. rel. *a.* Syr.Hel. Goth. | post *τον ανθρ.* P. 1. Vulg. *b.c.f.ff.g*[1.2.] (Memph.) | ante *παρα τ. ποδ.* Syrr.Crt.& Pst. Arm. Æth.
35. *οὑ*] *ουντα sic* L.
— *εξεληλυθει*] *εξηλθεν* B. *f.*
— *του Ιησου a.c.* | om. *του* B. | ejus Vulg. *b.ff.g*[1.2.]*l.*
36. *απηγγειλαν δε* ABR. rel. | *και απηγγ.* C. Syrr.Crt.& Pst. Æth. | *απηγγ. γαρ* D. *c.*
— *αυτοις*] om. 69. E*(sed corr.[1])Γ. ‖ †add. *και* ς. AR. rel. Vulg. *ff.g*[1]. Syr.Hcl. Goth. | om. BCDPLX. 33. 69. *a.b.c.f.g*[1]*.l.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. Arm. Æth. (*οἱ ιδοντες* ad ver. seq. Syr.Crt.)
— *ὁ δαιμονισθεις*] *ὁ λεγαιων* D[2]. | *ὁ λιων* D**Gr.* | a legione Vulg. *f.ff.g*[1.2.] *l.* om. *c.* is qui a daemoniis erat vexatus *a.* qui a daem. vexabatur *b.* | homo ille Syr.Crt. ‖add. et de porcis Theb.
37. *και ηρωτ.* ABCPRΔ[2]. rel. Memph. rel. | *ηρωτ. δε* D. *a.* Theb. | *ηρωτ.* Δ*.
— *ηρωτησεν* ABCPR. 33. 69. KM. *a.* Syr.Hel. | *επηρωτησεν* X. | ‡*ηρωτησαν* ς. DL. 1. rel. Vulg. *b.c.f.g*[1.2.] (Syrr.Crt.&Pst.) Memph. Theb. Goth. (Æth.) | (add. qui viderunt, iterum Syr.Crt. om mox *τ. περιχ.*)
— *αυτον*] *τον Ιησουν* D. *c.*
— *ἁπαν το πληθος της περιχωρου*] *παντες και ἡ χωρα* D. ‖*ἁπαν το*] *ἁπαντα* Δ. (om. *της περιχωρου* Syr.Crt.)

ABCDPR.
L[Ξ]XΔ.
1. 33. 69.
E(G)HKMSUVΓΛ.
πδ
η
38. τὰ δαιμ. ἐξεληλ.

τῶν ‡ Γερασηνῶν″ ἀπελθεῖν ἀπ᾽ αὐτῶν, ὅτι φόβῳ
μεγάλῳ συνείχοντο.
62 Αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς † πλοῖον ὑπέστρεψεν.
38 ‡ ἐδεῖτο″ δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ᾽ οὗ ἐξεληλύθει τὰ
δαιμόνια εἶναι σὺν αὐτῷ. ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν † λέ-
γων, 39 Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα
‡ σοι ἐποίησεν″ ὁ θεός. Καὶ ἀπῆλθεν, καθ᾽ ὅλην τὴν
πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

ΚΕ′ πε
[1] ‖ Matt. 9: 18-26. β
‖ Mar. 5: 21-43.
40. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ
— ὑποστρέφειν
41. καὶ αὐτὸς

63 40 1 ‡ Ἐν δὲ″ τῷ ὑποστρέψαι τὸν Ἰησοῦν,
ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδο-
κῶντες αὐτόν. 41 καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα
Ἰάειρος· καὶ ‡ οὗτος″ ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν,
καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας [τοῦ] Ἰησοῦ, παρεκάλει
αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, 42 ὅτι θυγάτηρ
μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὕτη ἀπέ-
θνησκεν. ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνι-
γον αὐτόν. 43 καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος § ἀπὸ

42. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι
Κϛ′
§ Ξ

rasenorum ut discederet ab ipsis, quia timore magno tenebantur.
(84, 8.) Ipse autem ascendens navem reversus est. 38 Et rogabat illum vir a quo daemonia exierant ut cum eo esset.
Dimisit autem eum Iesus dicens, 39 Redi domum tuam, et narra quanta tibi fecit deus.
Et abiit per universam civitatem praedicans quanta illi fecisset Iesus.

40 (85, 2.) Factum est autem cum redisset Iesus, excepit illum turba: erant enim omnes expectantes eum.
41 Et ecce venit vir cui nomen Iairus, et ipse princeps synagogae erat, et cecidit ad pedes Iesu, rogans eum ut intraret in domum eius:
42 quia filia unica erat illi fere annorum duodecim, et haec moriebatur. Et contigit dum iret, a turba comprimebatur.
43 Et mulier quaedam erat in

37. Γερασηνων BC*D. Latt. Theb. | Γεργεσηνων C²PLX. 1. 33. Memph. Arm. Æth. (Γεσινων *sic* 69.) | ‡ Γαδαρηνων ϛ. AR. rel. Syrr.Crt.&Pst. &Hcl. Goth.
— ὁτι φοβῳ] φοβῳ γαρ D. *c.*
— αυτος δε εμβας BRL. rel. | ενβας δε D. | αυτος εμβας A.
— εις πλοιον BCRLX. 1. 33. Goth. Arm. | εις † το″ πλοιον ϛ. AP. rel. | om. D. *l.*
— sub. fin.] add. ab illis Syrr.Crt.&Pst.
38. εδειτο BC²LX. 33. (εδεειτο AP.) | ‡ εδεετο ϛ. C*RΔ. 1. rel. (et rogabat Vulg. *b.f.g*¹·²·*l.* et rogabit *c.ff.*) (ηρωτα δε αυτον D. *a.*)
— εξεληλυθει ante τα δαιμονια ABDPLΔ. 33. rel. *a.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. | post τα δαιμονια CRX. 1. 69. Vulg. *b.c.f.ff.g*²*.l.* Theb. Goth.
— ειναι] ἱνα η P.
— απελυσεν] απεστειλεν L. Syr.Hcl. mg.
— λεγων] † praem. ὁ Ιησους ϛ. ACPR. rel. Vulg. (*a.*)*f.ff.g*². Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Goth. | om. BDL. 1. *b.c.g*¹*.l.* Memph. Theb. Arm. Æth.
39. ὑποστρεφε] πορευου D. *c.*
— σου] add. προς τους σους X. (vid. Mar. v. 19.) add. et ad domum hominum tuorum Syr.Crt. add. apud te *a.*
— και διηγου] διηγουμενος D.
— ὁσα σοι εποιησεν ὁ θεος BP(R)(L)X. 1. 33. Vulg. *a.c.l.* (Æth.) (πεποιηκεν R. | σου L.) | ὁσα σοι ὁ κυριος πεποιηκεν C*. *b.* (vid. Mar. v. 19.) quanta fecit tibi dominus Syr.Crt. | ὁσα σοι ὁ θεος εποιησεν D. *f.* quanta deus fecit tibi Theb. | ‡ ὁσα εποιησε σοι ὁ θεος ϛ. AC³. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. ‖ add. και ηλεησεν σε C*. (l. ελεησεν) vid. Mar.
39. απηλθεν.... κηρυσσων] απελθων κατα την πολιν εκηρυσσεν D. ‖ απηλθεν] -θον 69.
— Ιησους] θεος 1. *For. g*².
40. εν δε τῳ BRL. 1. 33. Syrr.Crt.&Pst. Memph. Theb. Æth. | ‡ εγενετο δε εν τῳ ϛ. ACDP. rel. Latt. Syr.Hcl. Goth. (Arm.)
— ὑποστρεψαι ACDPL. 1. 33. rel. | ὑποστρεφειν BR. (vid. cap. ii. 43.)
— απεδεξατο] ὑπεδεξατο X. 69(e corr.¹.) | αποδεξασθαι D.
— ὁ οχλος ABPR. rel. | om. ὁ C*. | ὁ λαος 1. | τον οχλον D. (turba multa Syr.Crt.)
— παντες] ἁπαντες L. 1. 33. F *Wtsl.* | om. Syr.Crt.
41. ιδου ηλθεν] om. Syr.Pst. om. ιδου Syr.Crt. | ελθων D. *c.* (Æth.)
— ᾡ ονομα Ιαειρος και] της συναγωγης πεσων D*(e lin. sequente.) | (Ιαειρος] αιρος D.)
— και οὑτος BDR. 1. 69. *a.f.* Memph. Goth. Æth. | ‡ και αυτος ϛ. AC *ut vid.* PL. rel. Vulg. *b.ff.g*¹. Syr.Hcl. Arm. [*c.*] | om. Syr.Pst. "et" Syr.Crt. "qui" Theb.
41. ὑπηρχεν και] om. D. *c.* Syr.Pst. (Theb.ap.Münter.) | ὑπαρχων και K.
— παρα] ὑπο D.
— του ante Ιησου ACDR. rel. | om. BP.
— εισελθειν] ἱνα εισελθῃ C*(corr.².)
— τον οικον] την....ν D.
42. ὁτι θυγ. μονογ. ην αυτῳ Syr.Hcl. | ην γαρ θυγ. αυτῳ μονογ. D. (Syrr.Crt. &Pst.)
— ὡς ABCPR. rel. | ὡσει LXK. | om. D *sic.* Theb. Æth.
— δωδεκα] δεκαδυο 1. (.ιβ. D.)
— και αυτη απεθνησκεν] αποθνησκουσα D(om. -σα*). | et prope erat ut moreretur Syrr.Crt.&Pst. Syr.Hier.mg.². Arm.
— εν δε τῳ ABC³RLXΔ. 1. 33. rel. *f.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. (Memph.) (Theb.) Goth. Æth. | και εγενετο εν τῳ C*DP. (Latt.) Arm.
— ὑπαγειν ABC³RL. rel. | πορευεσθαι C*DP.
— αυτον] Jesum *b.c.g*¹. Syrr.Crt.&Pst. Memph.
— συνεπνιγον ABPR. rel. | -γαν D. | συνεθλιβον CL. 33. 69. (vid. Mar. v. 24.) | συνεθλιγον *sic* U.
43. δωδεκα] δεκαδυο 1. (.βι. D.)
— ἡτις] ἡν D.
— ιατρ..... βιον ACPRLΞ. rel. vv. (vid.

37. magno timore *Cl.* | 39. in domum *Cl.* | 42. unica filia erat ei *Cl.* | turbis *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth.
43. [ἰατροῖς ... βίον]

ἐτῶν δώδεκα, ἥτις ‡ ἰατροῖς″ προσαναλώσασα ὅλον
τὸν βίον οὐκ ἴσχυσεν ‡ ἀπ᾽″ οὐδενὸς θεραπευθῆναι,
44 προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ
ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ
αἵματος αὐτῆς. 45 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Τίς ὁ ἀψά-
μενός μου; ἀρνουμένων δὲ πάντων εἶπεν ὁ Πέτρος
45. [καὶ οἱ σὺν αὐτῷ] καὶ οἱ ‡ σὺν αὐτῷ,″ Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσίν
σε καὶ ἀποθλίβουσιν, [καὶ λέγεις, Τίς ὁ ἀψάμενός
μου;] 46 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἥψατό μου τίς· ἐγὼ
¶ G γὰρ ἔγνων δύναμιν ¶ ‡ ἐξεληλυθυῖαν″ ἀπ᾽ ἐμοῦ.
47 Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθεν, τρέμουσα ἦλθεν
καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι᾽ ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ
ἀπήγγειλεν † ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη
παραχρῆμα. 48 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, † ‡ Θυγάτηρ,″ ἡ
πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου εἰς εἰρήνην. 49 ἔτι
αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώ-
γου λέγων [αὐτῷ] ὅτι Τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου·

fluxu sanguinis ab annis duodecim, quae in medicos erogaverat omnem substantiam suam nec ab ullo potuit curari:
44 accessit retro et tetigit fimbriam vestimenti eius, et confestim stetit fluxus sanguinis eius.
45 Et ait Iesus, Quis est qui me tetigit? Negantibus autem omnibus dixit Petrus et qui cum illo erant, Praeceptor, turbae te comprimunt et affligunt, et dicis, Quis me tetigit?
46 Et dixit Iesus, Tetigit me aliquis: nam ego novi virtutem de me exisse.
47 Videns autem mulier quia non latuit, tremens venit et procidit ante pedes illius, et ob quam causam tetigerit eum indicavit coram omni populo, et quemammodum confestim sanata sit.
48 At ipse dixit illi, Filia, fides tua te salvam fecit: vade in pace.
49 Adhuc illo loquente venit [quidam] a principe synagogae dicens ei quia Mortua

Orig. iii. 239f.) | om. BD. Theb. Arm. Zoh.

43. ιατροις ACPRLΞXΔ. 1. 33. 69. E F *Wst.* GHKMSUVΓΛ. | ‡εις ιατρους ς. Latt. (εις τους ιατρους *Orig.* iii. 239f.)

— ὁλον] om. R* *ut vid.*

— βιον] add. αυτης CX. Latt. Syrr. Crt. Pst. & Hel. Memph. Goth. Arm. Usc. Æth.

— ουκ ισχυσεν απ᾽ ουδενος θεραπευθηναι (*Orig.* iii. 239f.) | ουδε εἱς ισχυεν θεραπευσαι D. Theb. Æth.

— απ᾽ ABR *ut vid.* Ξ*. | ὑπο C. | ‡ὑπ᾽ ς. PLΞ²X. rel. *Orig.* iii. | παρ᾽ 69.

— ad fin.] add. et cogitavit in se, et ait, Si iens tetigero tantum vestimenta Jesu salva ero Syr Crt. (vid. Matt. ix. 21. Mar. v. 28.)

44. προσελθουσα] add. δε C* *ut vid.* Memph. MS.

— οπισθεν] om. D. | post ἡψατο K.

— του κρασπεδου Vulg. *b.c.f.* | om. D. *a.ff.* vid. Mar. v. 27. (mox παραχρημα om. Syr. Crt.)

— αυτου] ? om. A*.

45. και ειπεν ὁ Ιησους] ὁ δε Ιησους γνους την ἐξελθουσαν ἐξ αυτου δυναμιν επηρωτα D. *a.* (vid. Mar.) (et conversus est Jesus et dixit Syr. Crt.)

— τις ὁ ἁψαμενος μου 1°.] τις μου ἡψατο D. *c. Orig.* ii. 537d. iii. 466e. *Tert.* adv. Marc. iv. 20. *Hil.* 372c. (vid. Mar. v. 30.)

45. και οἱ συν αυτῳ ACDPRLΞ. 1. 33. 69. U. (‡και οἱ μετ᾽ αυτου ς. X. rel.) vv. | om. B. Syr. Crt. Syr. Hier. Theb.

— αποθλιβουσιν] add. σε G.

— και λεγεις τ. ὁ ἁψ. μου A(C)(D infra) PRΞ. rel. Latt. Syrr. Crt. Pst. & Hel. Goth. Æth. | om. B. *Blc. Mai.* L. 1. Memph. Theb. Arm. ‖τις] τι C*. ‖ὁ ἁψαμενος μου *a.* | μου ἡψατο D. Vulg. *b.c.f.*

46. Ιησους] om. DΞ. *a.* Syr. Pst. (*non* L. 1. Syr. Crt. & Hel.)

— εγνων] εγνω C*L.

— εξεληλυθυιαν BL. 33. *Orig.* iii. 506a. (exisse *Orig. Int.* iii. 84f. 869a.) | ‡ἐξελθουσαν ς. ACDPRΞ. rel. *Orig.* iii. 466e. (vid. Mar. v. 30.)

47. τρεμουσα] εντρομος ουσα D. (praem. pavida et Syr. Crt.)

— ηλθεν] om. Goth. | *ante* τρεμ. *a.b.c.f. ff*(*ap. Blan.*)*g*¹.*m.* post Vulg. *ff*(*ap. Sabat.*)

— αυτῳ] ante pedes illius *Am.* (ejus Vulg. *Cl.*) *a.b.c.ff.g*¹. | ante eum *f.*

— ἡψατο αυτου] om. A*.

— απηγγειλεν] απηγγιλαν P. ‖†add. αυτῳ ς. C* ut vid. PR. rel. Syr. Hel. (Theb.) Goth. | om. ABC²DLΞX. 1. 33. 69. Latt. Syrr. Crt. & Pst. Memph Arm. Æth.

— και ὡς] και ὁτι D. | ἑως 69. | om. ὡς A*. | και ευθεως Ξ. ‖ad fin. add. iterum "coram omni populo declaravit." Syr. Crt.

48. ὁ δε ειπεν αυτῃ] om. Δ.

48. ὁ δε] add. Ιησους CP *ap. Tf.* RXM. Syr. Pst. Goth. (vid. Matt. ix. 22.) | Contra, ABDP *ap. Knit.* LΞ. rel.

— αυτῃ] †add. θαρσει ς. ACPR. rel. Syrr. Pst. & Hel. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt.) | om. BDLΞ. 1. Latt. Syr. Crt. Syr. Hier. Memph. Theb.

— θυγατηρ BLK. | ‡θυγατερ ς. ACD PRΞ. rel.

— σεσωκεν] post σε K. *Am. a.b.c.f. Tert.* adv. Marc. iv. 20.

— εις ειρηνην *ff.g*¹. | εν ιρηνῃ D *Gr.* (Latt.) Memph. Theb. ‖add. "adhuc loquente eo venit quidam princeps synagogae dicens, Domine, veni ut filia mea salves." *e.* qui pergit "loquente eo venit puer principis."

49. ερχεται] ερχονται DE*. *c.* Syr. Crt. (vid. Mar. v. 35.)

— τις Vulg. *Cl. e.f.ff.g*². Syrr. Pst. & Hel. rel. | om. D. *Am. a.b.c.g*¹. Syr. Crt. (vid. Mar.) | (ερχε, τις *sic* Δ.)

— παρα BCPRLΞ. rel. | απο AD. 1. (vid. Mar.) "a" *Am. a.b.* (puer principis *e.* quidam ad principem syn. Vulg. *Cl. c.f.ff*)

— λεγων] λεγοντες D. *c.* Syr. Crt. (vid. Mar.)

— αυτῳ ACDPR. rel. vv. | om. BLΞX. 1. 33. *e.* Memph. Theb. (vid. Mar.)

— σου] ante ἡ θυγ. D *Gr.*

46. nam et ego *Am.** | 47. pedes ejus *Cl.* | 48. dixit ei *Cl.* | salvam te *Cl.* | 49. *om.* quidam *Am.* | ad principem *Cl.*

A B C D (P) (R). L (Ξ) X Δ. 1. 33. 69. Ε[F][G]HKMSUVΓ Λ.
49. μὴ σκύλ.
50. αὐτῷ [λέγων],
¶ P
¶ Ξ
50. πίστευε
§ F

‡ μηκέτι″ σκύλλε τὸν διδάσκαλον. 50 ὁ δὲ Ἰησοῦς
ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ †, Μὴ φοβοῦ· μόνον ¶ ‡ πί-
στευσον,″ καὶ σωθήσεται.¶ 51 ‡ ἐλθὼν″ δὲ εἰς τὴν
οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν ‡ τινα″ * σὺν αὐτῷ,″ εἰ
μὴ § Πέτρον καὶ ‡ Ἰωάνην καὶ Ἰάκωβον,″ καὶ τὸν
πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα. 52 ἔκλαιον δὲ
πάντες, καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπεν, Μὴ κλαί-
ετε· ‡ οὐ γὰρ″ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. 53 καὶ
κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. 54 αὐτὸς δὲ
† κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς ἐφώνησεν λέγων, Ἡ
παῖς, ‡ ἔγειρε.″ 55 Καὶ ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα αὐτῆς,
55. δοθῆναι αὐτῇ — καὶ ἀνέστη παραχρῆμα, καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι
φαγεῖν. 56 καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ
παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

est filia tua, noli vexare illum. 50 Iesus autem audito hoc verbo respondit patri puellae, Noli timere: crede tantum, et salva erit. 51 Et cum venisset domum, non permisit intrare secum quemquam nisi Petrum [et] Iacobum et Iohannem et patrem et matrem puellae. 52 Flebant autem omnes et plangebant illam. At ille dixit, Nolite flere: non est mortua sed dormit. 53 Et deridebant eum, scientes quia mortua esset. 54 Ipse autem tenens manum eius clamavit dicens, Puella, surge. 55 Et reversus est spiritus eius, et surrexit continuo: et iussit illi dari manducare. 56 Et stupuerunt parentes eius; quibus praecepit ne alicui dicerent quod factum erat.

§ Ξ
IX. ΚΖ′ πϛ
m ‖ Matt. 10:1-14. β ‖ Mar. 6:7-13.
1. δώδεκα [ἀπο-στόλους]
¶ R

64 § 1 m Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα † ἔδωκεν
αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ ¶ πάντα τὰ δαιμό-

1 (86, 2.) Convocatis autem duodecim apostolis dedit illis virtutem et potestatem super

---

49. μηκετι BD. Syr.Hcl.* Theb. (vid. τί ἔτι Mar. v. 35.) | ‡ μη ϛ. ACPRLΞ. rel. (h. 33.)
— τον διδασκαλον] αυτον 1. Latt. Arm. Jesum Æth. (om. b.)
50. ακουσας] om. U. ‖ add. τον λογον D. Vulg. (ut vid.) b.c.e.f.g¹. (vid. Mar. v. 36.) add. quod sic dixerint Syr.Crt.
— αυτῳ] patri puellae Latt. Syr.Pst. Æth. | om. Memph. ‖ † add. λεγων ϛ. ACDPR. rel. Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. | om. BLΞX. 1. 33. Λ. Vulg. (Latt. vid. infra) Syrr.Crt.(& Pst.) (Theb.) (Æth.) pro απεκριθη antea habent "dixit" a.c.e. Syr.Pst. Theb. Æth. "ait" b.f.g¹.
— πιστευσον BLΞ. | ‡ πιστευε ϛ. ACDR X sic. rel. (vid. Mar. v. 36.) ‖ ad fin. ver. add. filia tua Syr.Crt.
51. ελθων AB.Mai.CRLXΔ. 1. 33. 69. EF Wtst. HKMSUΓΛ. Latt. Syrr.Crt. Pst.& Hcl. Memph.Schw. Theb. Goth. | ‡ εισελθων ϛ. DV. Memph.W. Arm. Æth.
— δε] om. Λ.
— οικιαν] add. viri illius Syr.Crt.
— τινα B.Btly.Blc.Bch.C*DX. 33. (69 post αφηκεν.) τινας B.Mai. | ‡ ουδενα ϛ. AC³R. rel. (vid. Mar. v. 37.)
— συν αυτῳ post τινα BC*LX. 33. 69. (Syrr.Pst.&Hcl.) Memph. Theb. Æth. ante τινα D. Vulg. a.b.c.e.f. | * om. ϛ. AC³R. rel. Syr.Crt. Goth. Arm. (vid. Mar. v. 37.)

51. Ιωαν. και Ιακωβον BCDRΔ. 1. 69. EFHKMUVΓ. a.b.c.e.f. Syr.Hcl. Syr. Hier. | ‡ Ιακ. και Ιωαν. ϛ. ALX. 33. SΛ. Vulg. Syrr.Crt.& Pst. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. (vid. Mar.) | om. και Ιωαν. Gnostici ap. Iren. disertè. 151.
— της παιδος] του κορασιου D.
52. ὁ δε] add. Ιησους R. 33. Syrr.Crt.&Pst. Æth. (Contra, Syr.Hcl.)
— κλαιετε] καιετε D*.
— ου γαρ BCDLXΔ. 1. 33. 69. F. Ver. a.c.f.ff.g¹·². Syrr.Crt.Pst.&Hcl.* Syr. Hier. Memph. Theb. Goth. Arm. | ‡ ουκ ϛ. AR. rel. Vulg. b.e. Syr.Hcl. mg. Orig. i. 422ᵉ.
— απεθανεν] add. το κορασιον LX. 1. 33. 69. FM. Vulg.Cl. c.ff.g¹·². Syrr. (Crt.)&Hcl.* Syr.Hier. Memph. Theb. Æth. (vid. Matt. ix. 24.) | om. ABCD R. rel. Am. Fuld. a.b.e.f.l. Syrr.Pst.& Hcl.mg. Goth. Arm. Orig. i.
53. κατεγελων] -λουν D*XK.
— ειδοτες] ιδοντες X.
54. αυτος δε] † add. εκβαλων εξω παντας και ϛ. C³ΔGr. rel. f. (Arm.) | εκβ. παντας εξω και AR. 33. KSU. Syrr. Pst.&Hcl. Goth. | εκβ. παντας και C*. Memph. Theb. (vid. Mar. v. 40.) | om. BDLX. 1. Latt. Syr.Crt. Æth.
— χερος Δ.
— λεγων] om. 1.
— εγειρε BCDX. 1. 33. | εγειραι L. | ‡ εγειρου ϛ. AR. rel.

55. επεστρεψεν] υπεστρεψεν D.
— ανεστη] απεστη Map.Tf.
— διεταξεν] επεταξεν D.
— αυτῃ post διετ. ABCL. rel. (Latt.) Memph. Theb. Goth. | post δοθηναι DR. 1. 33. 69. a. Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Arm. Æth. (vid. Mar. v. 43.)
56. και εξεστησαν οἱ γονεις αυτης] οἱ δε γονεις αυτης θεωρουντες εξεστησαν D.
— ὁ δε παρηγγειλεν] παρηγγειλεν δε D. (παρηγγελεν K*. -γελλεν K².)
— μηδενι] μηδε D* Gr. (seq. ειπεν sic Δ.)
1. δε] om. Ξ semel.(habet bis)H. Syr.Crt. ‖ add. ὁ Ιησους C³FH. c. Syrr.Crt.&Pst.
— δωδεκα] † add. μαθητας αυτου ϛ. C³EFHU. b.ff.g¹.l. (vid. Matt. x. 1.) | add. αποστολους C*LΞ ter. X. 33. 69. Λ. Vulg. a.c.e.f. Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. | om. AB.Mai.(et Btly.e sil.) DRΔ. 1. KMSVΓ. Syrr.Crt. &Pst. Theb. (vid. Mar. vi. 7.)
— αυτοις] post δυναμιν B. Memph. (Contra, Theb.)
— εξουσιν C. (nisi sphalma in ed. Tf.)
— παντα τα δαιμονια] πασαν (παντα**) δαιμονιον D. | omnes spiritus et daemonia Syr.Crt.
2. ιασθαι] ιασασθαι F.
— τους ασθενεις ADLΞ. 1. 33. | ‡ τους ασθενουντας ϛ. CX. rel. | om. B. Syr.Crt.

51. om. et Am. | 52. mortua puella Cl. | 53. quod mortua Cl. | 56. praecipit Am.

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth.

νια, καὶ νόσους θεραπεύειν· 2 καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς
κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ ἰᾶσθαι [τοὺς
πζ/β ‡ ἀσθενεῖς″]. 3 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Μηδὲν αἴρετε
εἰς τὴν ὁδόν· μήτε ‡ ῥάβδον,″ μήτε πήραν, μήτε
ἄρτον, μήτε ἀργύριον, μήτε [ἀνὰ] δύο χιτῶνας ἔχειν.
4 καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, καὶ
πη/β ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. 5 καὶ ὅσοι ἂν μὴ ‡ δέχωνται″
§ G ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ § τῆς πόλεως ἐκείνης, † τὸν
5. ἀποτινάσσετε κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάξατε, εἰς
πθ/η μαρτύριον ἐπ᾽ αὐτούς. 6 Ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο
¶ F κατὰ τὰς κώμας, εὐαγγελιζόμενοι ¶ καὶ θεραπεύοντες
πανταχοῦ.
n ‖Matt. 14:1-12. ϛ ‖Mar. 6:14-16. β. 65 7 n Ἤκουσεν δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ γινό-
μενα † πάντα· καὶ διηπόρει, διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό
τινων ὅτι ‡ Ἰωάνης″ ‡ ἠγέρθη″ ἐκ νεκρῶν· 8 ὑπὸ
τινων δὲ ὅτι Ἡλίας ἐφάνη· ἄλλων δὲ ὅτι Προ-
φήτης ‡ τὶς″ τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 9 ‡ εἶπεν δὲ″

omnia daemonia et ut languores curarent,
2 et misit illos praedicare regnum dei et sanare infirmos,
3 (87, 2.) et ait ad illos, Nihil tuleritis in via, neque virgam neque peram neque panem neque pecuniam neque duas tunicas habeatis,
4 et in quamcumque domum intraveritis, ibi manete et inde ne exeatis.
5 (88, 2.) Et quicumque non receperint vos, exeuntes de civitate illa etiam pulverem pedum vestrorum excutite in testimonium supra illos.
6 (89, 8.) Egressi autem circumibant per castella evangelizantes et curantes ubique.
7 (90, 2.) Audivit autem Herodes tetrarcha omnia quae fiebant ab eo, et hesitabat eo quod diceretur
8 a quibusdam quia Iohannes surrexit a mortuis, a quibusdam vero quia Helias apparuit, ab aliis autem quia propheta unus de antiquis surrexit.
9 Et ait Herodes,

3. *την ὁδον* ABDLΞ. rel. | om. *την* CXΔ. 69. (vid. Matt. x. 10. Mar. vi. 8.)
— *ῥαβδον* B.*Mai.*C*DLΞ(X). 1. 33. (69 *ῥανδον*) E*FM. Latt. Syrr.Crt.&Pst.&Hel. Theb.*sic.* Arm. (Memph. anceps) Æth. *ῥαβδιον* X. *κατὰ δὲ τοὺς λοιποὺς καὶ τὸν αὐτὸν Ματθαῖον μὴ ἐπιτρέπων αὐτοῖς μήτε ῥάβδον* *Eus.* in Luc. 169. (Christus autem nec *virgam* discipulis in viam ferre praescripsit. *Tert.* adv. Marc. iv. 24.) | ‡*ῥαβδους* ϛ. AC³Δ*Gr* E²HK*sic*SsUVΓΛ. Goth.
— *πηραν*] add. neque calciamenta *a.b.c.e.*(*ff.*)*g*¹. | Contra, Vulg. *f.g*².
— *ανα* AC³D. rel. Syr.Hel. | om. BC*LΞΔ*Gr.*F. Latt. Syrr.Crt.&Pst. (Memph. Theb. *ut vid.*) Goth. Arm. (vid. Matt.)
— *εχειν* ABCDΞ. rel. Goth. | *εχετε* L. 33. F*Wtst.* Latt. Syrr.Crt.&Pst.&Hel. (Memph.) Arm. (om. Æth.)
4. *αν*] *δ' αν* X. 1. M*Tf.*Γ. | add. civitatem aut Syr.Hel.
— *και εκειθεν*] *κακειθεν* D. | donec *f.* Memph. (non Theb.) neque egrediamini exinde donec exeatis Æth.
— *εξερχ.*] praem. *μη* Vulg. *c.*
5. *αν* ABDL. rel. | *εαν* CΞXΔ. 69. EFHMVΓ.
— *δεχωνται* ABC*LΞ. 1. 33. KMU. Goth. | ‡*δεξωνται* ϛ. C³DX. rel. vid. Mar. vi. 11. ϛ. (receperint Latt.) | *δεξονται* 69*. HΓ*sic*Λ.
— *ὑμας*] om. 1. | add. neque audiverint vestra verba Theb.
5. *εξερχομενοι*] add. *απο της οικιας η* 69.
— *απο* 1°.] *εκ* D. Latt.
— *πολεως*] add. *η κωμης* 33.
— *τον κονιορτον*] †praem. *και* ϛ. AC³. rel. Vulg. *b.e.ff.g*¹. Syrr.Crt.&Pst.&Hel. Goth. (vid. cap. x. 11.) | om. BC*DLΞX. 1. 33. *a.c.f.* Memph. Theb. Arm. Æth. ‖add. *τον* L. 33*Scholz.* (vid. cap. x. 11.)
— *απο* 2°. ABC. rel. *e.* Syrr.Pst.&Hel. "de" *a.b.f.ff.g*¹. *Tert.* adv. Marc. iv. 21. | om. DU. Vulg. *c.* Syr.Crt. Memph. Theb. Arm. (vid. Matt. x. 14.)
— *αποτιναξατε* ACLΞ. rel. | *αποτινασσετε* B.*Btly.Bch.Mai.* 1^R. (*αποτινασσατε* B.*Blc.*) | *εκτειναξατε* (ante *τον κονιορ.*) D. hoc ord. *c.f.* (non *ff.*) vid. Matt. x. 14. Mar. vi. 11.
— *επ' αυτους* Vulg. *b.c.c.* Syrr.Pst.&Hel. | *επ' αυτοις* X. | *αυτοις* 69. *a.f.* Syr.Crt. Arm. (om. Syr.Hier.*ap. Bch. Tert.* ut vid.)
6. *δε*] add. apostoli ejus Syrr.Crt.(&Pst.)
— *διηρχοντο*] add. *απο της πολεως εκεινης* Λ.
— *διηρχοντο κατα τας κωμας*] *κατα πολεις και ηρχοντο* D. (*e.*) | *διηρχ. κατα τας πολεις* X. | circuibant (*add.* per *b.*) castella et civitates *b.c.l.* Syrr.Crt.&Pst. circ. per civitates et per castella Theb. Arm.
7. *ηκουσεν*] *ακουσας* D.
— *ὁ*] om. Δ.
7. *τετραρχης*] *τετρααρχης* CΞ*. Memph. (Contra, Theb.)
— *γινομενα*] *γενομενα* AX. 1. 69. *b.* ‖†add. *ὑπ' αυτου* ϛ. AC³X. rel. Vulg. *c.f.* Syrr.Pst.&Hel. Goth. (Æth.) | om. BC*DLΞ. 69. *a.b.e.ff.l.* Syr.Crt. Memph. Theb. Arm.
— *παντα*] om. DΓ. *Tol.* | (ante *τα γιν.* Vulg. *a.b.c.e.f.ff.* Syrr. Crt. & Pst. Memph. Æth. | Contra, Syr.Hel. Goth. Theb. Arm.)
— *και*] om D.
— *διηπορει*] *ηπορειτο* D.
— *ηγερθη* BCLΞ. 1. 69. | ‡*εγηγερται* ϛ. AXΔ. 33. rel. (vid. Mar. vi. 14.) *εγειγ.* XEHΓ. | *ανεστη* (post *νεκρων*) D. *c.e.*
— *εκ*] *εκ των* X. | *απο των* 69. (Latt.)
8. *ὑπο τινων*] *αλλοι* 69. (Syrr.Crt.&Pst. Memph.)
— *αλλων*] *αλλοι* D. | *ὑπο τινων* LΞ.
— *δε* 2°.] om. Ξ.
— *τις* BCLΞXΔ*sic.* 1. 33. Goth. Arm. | ‡*εἱς* ϛ. A. rel. Vulg. *b.c.f.* Syrr.Crt. (&Hel.) (Memph. Theb.) Æth. (*Orig.* ap. Gb. sed ubi?) vid. Mar. vi. 15. | om. D. 69. *a.e.* Syr.Pst.
— *ανεστη*] *ηνεστη* D. | *εστιν* Γ*sic*(*non* Λ.) ‖add. a mortuis Syr.Crt.
9. *ειπεν δε* BCDLΞX. 1. 33. 69. *a.*(*b.*) *c.e.*(*f.*)*ff.*(*g*¹.)*l.* Memph. Theb. | ‡*και ειπεν* ϛ. AΔ. rel. (Vulg.) Syrr.Crt.&Pst.&Hel. Goth. Æth. (vid. Matt. xiv. 2.) [Arm.]

6. circuibant *Cl.*

A B C D [R]. L Ξ X Δ. 1. 33. 69. EGHKMSUVΓΛ.

†῾Ηρώδης, ‡᾿Ιωάνην″ ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δέ ἐστιν
οὗτος, περὶ οὗ [ἐγὼ] ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει
ἰδεῖν αὐτόν.
ζα 66 10 ° Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγή-
°‖Matt. 14:13-21. η σαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν· καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς
‖Mar. 6:30-44. ζβ ὑπεχώρησεν κατ᾽ ἰδίαν εἰς † ‡πόλιν καλουμένην″
‖Jo. 6: 1-13. γ Βηθσαϊδά. 11 οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν
αὐτῷ· καὶ ‡ἀποδεξάμενος″ αὐτοὺς ἐλάλει αὐτοῖς
περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχον-
τας θεραπείας ἰᾶτο.
ΚΗʹ ζγ α 67 12 ῾Η δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες
§ R δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ, ᾿Απόλυσον τὸν § ὄχλον,
ἵνα ‡πορευθέντες″ εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ [τοὺς]
ἀγροὺς καταλύσωσιν καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν· ὅτι
ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. 13 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς,
13. φάγειν ὑμεῖς Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Οἱ δὲ ‡εἶπαν,″ Οὐκ εἰσὶν
ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι καὶ ‡ἰχθύες δύο,″ εἰ μή τι

Iohannem ego decollavi: quis autem est iste de quo audio ego talia? Et quaerebat videre eum.
10 (91, 8.) Et reversi apostoli narraverunt illi quaecumque fecerunt: (92, 3.) et assumtis illis secessit seorsum in locum desertum qui est Bethsaida.
11 Quod cum cognovissent turbae, secutae sunt illum: et excepit illos, et loquebatur illis de regno dei, et eos qui cura indigebant sanabat.
12 (93, 1.) Dies autem coeperat declinare: et accedentes duodecim dixerunt illi, Dimitte turbas, ut euntes in castella villasque quae circa sunt devertant et inveniant escas, quia hic in loco deserto sumus.
13 Ait autem ad illos, Vos date illis manducare. At illi dixerunt, Non sunt nobis plus quam quinque panes et duo pisces,

9. ῾Ηρωδης] †praem. ὁ ς. B.*Mai*.LΞX. 1*s*. 33*s*. 69*s*. | om. AB*s*.*Btly*.CΔEF*Wtst*.GHKMSU*Tf*.VΓΛ. ‖add. ὁτι CD. Memph. Theb. | Contra, ABLΞ. rel.
— οὐ] om. A* *ut vid.*
— εγω 2°. AC²DX. rel. Vulg. *b.g*¹. Syr. Hcl. Goth. Arm. (post ακουω *Am. a.c.* Syrr.Crt.&Pst.) | om. BC*LΞ. *e.f.ff.* Memph. Theb. Æth.
— τοιαυτα ABC². rel. [C* *n. l.*] Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. | ταυτα D(ante ακουω)LΞX. 69. *e.* Syrr.Crt.&Pst. Theb. (om. Æth.)
— ιδειν] post αυτον D. *b.l.* Goth.
10. αυτῳ] τῳ Ιησου 69. Syr.Pst.
— εποιησαν] add. και ὁσα εδιδαξαν A. (vid. Mar. vi. 30.)
— ὑπεχωρησεν ACLΞ. rel. | συνεχωρησεν B.*Mai* (?) | ανεχωρησεν D. (duxit illos....et abiit Syrr.Crt.(&Hel.) duxit illos Syr.Pst.) | om. 69.
— εις πολιν καλουμενην Βηθσ. BLΞX. 33. Memph. Theb | εις κωμην λεγομενην Βηδσαιδα D. | εις ερημον τοπον 69. Syr.Crt. in solitudine *Tert.* adv. Marc. iv. 21. | εις τοπον πολεως καλουμενης Βηθσ. 1. in locum des. Bethsaidae Syr.Pst. | εις ερημον τοπον πολεως καλουμενης Βηθσ. A. | εις †τοπον ερημον″ ‡πολεως καλουμενης″ Βηθσ. ς. CΔEGHKMS*s*UV*s*ΓΛ. Syr.Hcl. Goth. Arm. Æth. in locum desertum qui est Bethsaida *Am. g*². (-dae Vulg.*Cl.*) in loc. des. qui vocabatur B. *a.* in loc. des. quod est B. *b.c.* in loc. des. quod appelatur B. *e.* in loc. des. qui dicitur B. *f.* ‖ Βηθσαιδα BC(D)ΞX. 1. 33. rel. | -δαν ALΔF*Wtst*.HUVΓΛ. Goth.
11. αποδεξαμενος BDLΞX. 1. 33. 69. | ‡δεξαμενος ς. AC. rel.
— περι] praem. τα 33. 69. MU.
— και τους χρειαν] τους χρ. δε 69.
— ιατο ABD. rel. Latt. Syrr. Memph. | ιασατο CLΞ. 33. 69. Theb. ‖praem. αυτου παντας D.
12. ἡ δε AB.*Mai*.CDΞ. rel. Vulg. *a.b.c.ff.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. (om. Theb.) | ηδη B.*Btly.Bch.Blc.* *e.* add. jam *f.l* ut vid. Goth. | και X. Syr.Crt.
— προσελθ. δε] add. ad eum *b.f.* illi *e.*
— οἱ δωδεκα] om. U. | discipuli ejus Syrr.Crt.&Pst. | add. discipuli *b f.ff.g*¹. Æth. (praem. *c.*)
— ειπον] ειπαν LΞ. (*n. l.* C.)
— αυτῳ] add. in loco deserto nos sumus Syr.Crt.—(om. ὁτι ὡδε κτλ. postea.)
— πορευθεντες AB.*Blc.Mai*.CDRLΞ. 33. 69. Latt. | ‡απελθοντες ς. XΔK*sic*. rel. Arm. *ut vid.* (vid. Matt. xiv. 15. Mar. vi. 36.)
12. τους αγρ. ACDRLΞ. rel. Memph. Theb. | om. τους BX. 1. 69. E. Goth.
— καταλυσ. και] om. C* ut vid. *f.*
— και ευρ. επισιτ.] om. D. (vel ut inveniant sibi escas Syr.Crt.)
— ὁτι ὡδε....εσμεν] om. Syr.Crt. (ὡδε om. Memph.MSS. Theb.)
— εν] om. Γ.
13. προς αυτους] "ipse" *c.* αυτοις LΞ. ‖add. ὁ Ιησους C. *f.ff.* Syrr.Crt.&Pst.
— αυτοις] add. υτοις D*. | αυτους V.
— ὑμεις ante φαγειν ACDRLΞ. rel. *e.f.* Memph. Theb. (vid. Matt. xiv. 16. Mar. vi. 37.) | post φαγειν B. *b.* | post προς αυτους Vulg. Syr.Crt. | om. *a.c.*
— ειπαν BCDLΞ. 33. | ‡ειπον ς. AR. rel. ‖add. illi Syr.Crt. Theb. Goth. Æth.
— πλειον] πλεον D. 1 *Wtst.* Γ. | πλεους F*Wtst*.M.
— πεντε] post αρτοι B. ‖ἑπτα C.
— ιχθυες ante δυο ABCXΔ. 1. 69. EF*Wtst*.GHK(M)SUVΓΛ. *a.* Memph. Theb. Goth. Æth. (ιχθυας M.) | ‡post ς. DRLΞ. 33. Vulg. *b.c.e.f.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Arm. (vid. Matt. xiv. 17. Mar. vi. 38.)

9. est autem *Cl.* | ego talia audio *Cl.* | 10. Bethsaidao *Cl.* | 11. excepit eos *Cl.* | 13. duos *Am.***

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth.

πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν
τοῦτον βρώματα. 14 ⸀Ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντα-
κισχίλιοι. εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ,
Κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας [* ὡσεὶ″] ἀνὰ πεντή-
κοντα. 15 Καὶ ἐποίησαν οὕτως, καὶ ‡ κατέκλιναν″
ἅπαντας. 16 λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς
δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν
αὐτοὺς καὶ κατέκλασεν, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς
‡ παραθεῖναι″ τῷ ὄχλῳ. 17 καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσ-
θησαν πάντες· καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς
κλασμάτων κόφινοι δώδεκα.
κθ′ 4δ 68 18 p Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχό-
μενον κατὰ μόνας, συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί· καὶ
ἐπηρώτησεν αὐτοὺς λέγων, Τίνα με ‡ οἱ ὄχλοι λέγου-
σιν″ εἶναι; 19 Οἱ δὲ ἀποκριθέντες ‡ εἶπαν,″ ‡ Ἰωάνην″
τὸν βαπτιστήν· ἄλλοι δὲ Ἡλίαν· ἄλλοι δὲ ὅτι
Προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 20 Εἶπεν δὲ

p ||Matt. 16:13-28. *a* ||Mar. 8:27. 9:1.
18. λέγουσιν οἱ ὄχλοι

nisi forte nos eamus et emamus in omnem hanc turbam escas.
14 Erant autem fere viii quinque milia. Ait autem ad discipulos suos, Facite illos discumbere per convivia quinquagenos.
15 Et ita fecerunt, et discumbere fecerunt omnes.
16 Acceptis autem quinque panibus et duobus piscibus respexit in caelum et benedixit illis et fregit, et distribuit discipulis suis ut ponerent ante turbas.
17 Et manducaverunt omnes et saturati sunt: et sublatum est quod superfuit illis, fragmentorum cophini duodecim.
18 (94, I.) Et factum est cum solus esset orans, erant cum illo et discipuli: et interrogavit illos dicens, Quem me dicunt esse turbae?
19 At illi responderunt et dixerunt, Iohannem baptistam, alii autem Heliam, alii quia Propheta unus de prioribus surrexit.
20 Dixit

13. ει] η U.
— μη τι] μη 1[R]. A. | μητοι 69.
— πορευθεντες] post ἡμεις D. Vulg. *c.l.* Goth.
— αγορασωμεν] -σομεν 1.
— εις παντα τον λαον τουτον βρωματα Syr.Hcl. [Arm.] | βρωμ. εις παντα τ. οχλον τουτον 1. Syrr.Crt.& Pst. (Æth.)
— παντα] ἁπαντα M T *f.*
14. γαρ *b.c.f.ff.* Theb. *ut vid.* rel. | δε L. Vulg. *a.e.g*[1.2.] Memph.
— ὡσει ανδρες] ανδρες ὡσει 1. *a.e. f.* | ανδρες ὡς D. (om. ὡσει Syr. Crt.)
— κλισιας] *bis* Arm. ||*add. ὡσει BCD RLΞ. 33. *e.* Theb. *Orig.* iii. 479[d]. | *om. ς. AX. rel. (Latt.) Memph. rel. [h. *a.*] (quinquaginta quinquaginta homines in discubitu Syr.Crt.)
15. οὑτως] om. V. (add. discipuli ejus Syr.Pst.)
— και ανεκλ. ἁπαντας] om. DX.
— κατεκλ. B. *Mai.* LΞ. 1. 33. 69. | ‡ ανεκλ. ς. ACR. rel.
— ἁπαντας] παντας LΞ. 33. (h. R.) | αυτους 1.
16. ουρανον] add. προσηυξατο και D.
— ευλογησεν BCDRΞ. rel. | ηυλ. A. 33. F *Wtst.* Γ. (vid. *Orig.* iii. 510[a]. e tribus Evv.)
16. αυτους Vulg. *c.e.f.* Syr.Hcl. | επ' αυτους D. *a.b.ff.g*[1.2.]*l.* Syr.Crt. | om. X. Syr.Pst. Arm. Æth.
— και κατεκλασεν] om. D.
— μαθηταις] add. αυτου RLΞ. 33. 69. Vulg. *c.e.* Syrr.Crt.&Pst.&Hcl.* Theb. Æth. | Contra, rel. *a.b.f.ff.* Memph. Goth. Arm.
— παραθειναι BC(X). 1. (-θηναι X.) | παρατεθηναι 69. | ‡ παρατιθεναι ς. ADRLΞ. rel.
— τῳ οχλῳ *e.ff.* Theb. rel. | τοις οχλοις D. Vulg. *a.b.c.f.* Syrr.Crt.&Pst.&Hcl. Memph.
17. παντες] ante και εχορτ. 69. Vulg. *f.* Syrr. Crt. & Pst. (vid. Matt. xiv. 20; xv. 37. Mar. vi. 42.) | Contra, *e.* Syr. Hcl. Memph. Theb. rel. | om. *a.b.c.ff. g*[1]*.l.*
— ηρθη] ηραν S.
— το περισσευσαν αυτοις] το περισσευμα των D. *e.* | το περισσευμα αυτ. 69. ||om. αυτοις Arm. Æth.
— δωδεκα] ante κοφινοι M. Syrr.Crt.& Pst.(&Hcl.) Arm. | δεκαδυο D. | xii corbes fragmentorum plenos Memph. ||add. et erant homines illi qui manducaverunt ex pane quasi quinque milia exceptis mulieribus et parvulis Syr.Crt. (vid. Matt. xiv. 21.)
18. εν τῳ] om. A.
18. αυτον] αυτους D. Theb. ap. Münter. ||add. εκει και Γ.
— προσευχομενον] om. D. *a.c.e.* Syr.Crt. | Contra, Vulg. *b.f.ff.g*[1].
— μαθηται] add. αυτου 1. 69. MU. *a.f.* Syrr. Crt. Pst. & Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. | Contra, Vulg. *b. c.e.*
— αυτους] αυτου 69. ||add. ὁ Ιησους X.
— οἱ οχλοι] ante λεγουσιν BRLΞ. 1. (Memph. Theb.) | ‡ post ς. CDXΔ. 33. rel. *a.c.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. (Æth.) [Arm.] post ειναι Vulg. *b.f.* Goth. | οἱ ανθρωποι post λεγ. A. *e.g*[1]. (Memph. Theb. ante λεγ.)
19. ειπαν BD. | ‡ ειπον ς. ACRΞ. rel. ||οἱ δε αποκρ. ειπ.] dixerunt ei Syr. Crt. (om. αποκρ. Theb.) ||add. sunt qui dicant Syr.Pst. (Theb.) | add. hi quidem Syr.Hcl.*
— 'Ηλιαν] add. αλλοι (ἑτεροι 69) δε 'Ιερεμιαν 1. 69. Syr.Hcl.* (vid. Matt. xvi. 14.)
— αλλοι δε ὁτι πρ.....ανεστη] η ἑνα των προφητων D. *e.* (vid. Matt.) | om. Syr.Crt.
— ὁτι] om. 69.
— προφητης τις] προφητις M.

19. alii vero quia unus proph. *Cl.*

A B C D [P] R. L [Ξ] X Δ. 1. 33. 69. E [F] G H K M S U V Γ Λ.

αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; † ‡ Πέτρος δὲ
ϟε β ἀποκριθεὶς″ εἶπεν, Τὸν χριστὸν τοῦ θεοῦ. 21 ὁ δὲ
ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδενὶ ‡ λέγειν″ τοῦτο,
22 εἰπὼν ὅτι Δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ
παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων
καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι,
22. ἀναστῆναι. καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.
ϟϛ β q Matt. 10:38, 39. 16:24, 26. Mar. 8:34, 35. Jo. 12:25. Lu. 17:33. 69 23 q Ἔλεγεν δὲ πρὸς πάντας, Εἴ τις θέλει ὀπίσω
μου ‡ ἔρχεσθαι″ ‡ ἀρνησάσθω″ ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν
σταυρὸν αὐτοῦ καθ᾽ ἡμέραν, καὶ ἀκολουθείτω μοι.
24 ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει
αὐτήν· ὃς δ᾽ ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν
ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν. 25 τί γὰρ ὠφελεῖται ἄν-
θρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπο-
λέσας ἢ ζημιωθείς; 26 ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με
26. [λόγους] § P ϟζ β καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, § τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου

autem illis, Vos autem quem
me esse dicitis? Respondens
Simon Petrus dixit, Christum
dei. 21 (95, 2.) At ille increpans
illos praecepit ne cui dicerent
hoc, 22 dicens quia oportet fi-
lium hominis multa pati et
reprobari a senioribus et prin-
cipibus sacerdotum et scribis
et occidi et tertia die resur-
gere.

23 (96, 2.) Dicebat autem ad
omnes, Si quis vult post me
venire, abneget se ipsum et
tollat crucem suam cotidie et
sequatur me. 24 Qui enim vo-
luerit animam suam salvam
facere, perdet illam: nam qui
perdiderit animam suam prop-
ter me, salvam faciet illam.
25 Quid enim proficit homo si
lucretur universum mundum,
se autem ipsum perdat et de-
trimentum sui faciat? 26 (97,
2.) Nam qui me erubuerit et
meos sermones, hunc filius ho-

20. *Πετρος δε αποκριθεις* BCLΞ. 1. Memph. (Theb. om. *δε*.) | ‡ *αποκριθεις δε ὁ Πετρος* ϛ. ADR. rel. *a.b* ut vid. (*f.*) Syrr.(Crt.&Pst.)&Hcl. Goth. Arm. Æth. respondens Simon Petrus Vulg. respondit Sim. Pet. et *c.* respondens Petrus *e.* (om. *δε* Vulg. *c.e.* Syrr. Crt.&Pst. Theb.) ‖ † *ὁ*″ *Πετρ.* ϛ. AD R. rel. | om. *ὁ* Δ. 33. 69. EGHSVΓΛ. (et BCLΞ. 1. supra.)
— *ειπεν*] add. tu es *f.l.* Syr.Crt. Memph. Theb. Goth. Æth.
— *τον*] om. Δ.
— *του θεου* om. *a.* Syr.Crt. (*Orig.* iii. 534[a] non habet; sed *additamentum*, quod dicit esse apud Matt. sed non ap. Mar. et Luc., est benedictio.) ‖ praem. *υιον* D. *e.*(*f.*)(*l.*) Goth. (*Orig.* iii. 532[d].MS. *υιον* pro *χριστον*. | Contra, ed. et MSS.) | (Christus Deus Memph.)
21. *επιτιμησας*] *επετ.* K.
— *αυτοις* *Orig.* iii. 532[c]. | om. 69.
— *παρηγγειλεν*] -*γγελεν* XM. ‖ add. *αυτοις* K. Syr.Hcl.* Æth. | Contra, *Orig.* iii.
— *λεγειν* ABCDLΞ. 1. 33. 69. KM. *Orig.* iii. 532[c]. | ‡ *ειπειν* ϛ. RX. rel.
22. *απο* ABCRΞ. rel. *Orig.* ii. 496[c]. | *ὑπο* D. 1. *Just.* Tr. 76. (vid. Mar. viii. 31.)
— *των πρεσβ. και αρχ.*] *των αρχ. και των πρεσβ.* 69. *g*[1]. Arm. *Orig.* ii. 496[c]. (om. *των* 2°.) ‖ *τ. πρεσβ.*] om. *b.* *Just.* Tr. | a senioribus et scribis et sacerdotibus Syr.Crt. *Tert.* adv. Marc. iv. 21.
22. *και γραμματεων*] om. 1. *Orig.* ii. 496[c].
— *τῃ τριτῃ ἡμερᾳ* Vulg. *f.* Syrr.Crt.& Pst.&Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. *Just.* Tr. *Orig.* ii. 496[c]. *Greg. Thaum.* 4[d]. | *μεθ᾽ ἡμερας τρεις* D. *a.b. c.e.* *Tert.* (vid. Mar. viii. 31.)
— *εγερθηναι* BRLΞXΔ. 33. rel. (vid. Matt. xvi. 21.) | *αναστηναι* ACD. 1. 69. F* *Wtst.*K. *Just.* Tr. *Orig.* ii. *Greg. Thaum.* (vid. Mar. viii. 31. Luc. xxiv. 7.)
23. *προς παντας*] om. Syr.Crt.
— *ερχεσθαι* ABC*DLΞ. 1. 33. 69. K. *Orig.* i. 281[f]. | ‡ *ελθειν* ϛ. C[3]RX. rel. (vid. Matt. xvi. 24.) ‖ *ελθ. οπ. μου* M.
— *αρνησασθω* AB.*Btly.Blc.Bch.*(sed B[2]. *Mai.*)DLΞ. 33. K. *Orig.* i. | ‡ *απαρνησασθω* ϛ. B*.*Mai.*CRX. rel. (vid. Matt. xvi. 24. Mar. viii. 34.)
— *και αρατω τον σταυρον αυτου* Vulg. *b.c.e.f.ff.g*[1]. rel. *Orig.* i. | om. D. *a.l.*
— *αυτου* *Orig.* i. | *ἑαυτου* 33.
— *καθ᾽ ἡμεραν* ABRLΞ. 1. 33. 69. K M. Vulg. *f.g*[1]. Syrr.Crt.&Pst.&Hcl.* Memph. Theb. Goth. Arm. (Æth. post *και*) "In *alio* evangelio scribitur, Qui non accipit crucem suam *quotidie*." *Hier.* in Matt. x. 38. (vii. 65.) "Dominus juxta antiqua exemplaria.... quotidie." *Hier.* ad Principiam (i. 949.) | om. CDXΔEF *Wtst.*GHSUVΓΛ. *a.* *b.c.e.ff.l.* Syr.Hcl.mg. "non in omnibus exx." *Orig.* i. (vid. Matt. et Mar.)
23. *ακολουθητω* RL. 69. E*KΓ.
24. *αν* ABDL. rel. *Orig.* i. 281[f]. | *εαν* C RΞXΔ. 1. GH[2]UVΓΛ.
— *θελῃ*] -*λει* 69. HΓΛ. | Contra, *Orig.* i.
— *απολεσει*] -*σῃ* X. 1[R]. | Contra, *Orig.* i.
— *απολεσῃ*] -*σει* X. 69. Λ. | Contra, *Orig.* i.
— *αυτου* 2°.] *ἑαυτου* K. | Contra, *Orig.* i. ‖ (*την αυτ. ψυχ.* F *Wtst.*)
— *ενεκεν εμου* *Orig.* i. 282[a]. | *δι᾽ εμε* 69.
— *οὑτος* *b.e.g*[1]. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. *Orig.* i. (*αυτος* K.) | om. Vulg. *a.c.f. ff.l.* Syr.Crt. Theb. Goth. Arm. Æth.
25. *γαρ*] om. X. | Contra, *Orig.* i.
— *ωφελειται* ABRLΞ rel. *Orig.* i. | *ωφελει* CD. [33. n. l.]
— *ανθρωπος κερδησας* *Orig.* i. | *ανθρωπον κερδησαι* D*. (*a.c.*) (*Cypr.* 323.) | *ανθρωπος εαν κερδησῃ* D[2]. Vulg. *b.e. f.ff.g*[1]*.l.* Arm. (vid. Mar. viii. 36)
— *απολεσας η ζημιωθεις* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb.ed. Goth. *Orig.* i. | *απολεσαι η ζημιωθηναι* D*. (*a.*)*c.* | *απολεσῃ η ζημιωθῃ* D[2]. Vulg. *b.e.f.ff.g*[1]. Theb.MS. Arm. | om. *η ζημ.* Syr.Crt. Æth. *Cypr.* 323.
26. *αν* ABR. rel. *Orig.* i. 298[e]. | *εαν* CL. 33. 69. M. (om. *Orig.* i. 296[d].)
— *με* *Orig.* i. 296[d]. | *εμε* D. *Orig.* i. 298[e]. ‖ add. coram hominibus Syr.Crt.

21. praecipit *Am.* | 23. semetipsum *Cl.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. C. P. H.
Memph. Theb. ϛη
Goth. Arm. Æth. β
§ F
27. ἑστηκότων

ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ
τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων § ἀγγέλων. 27 λέγω δὲ
ὑμῖν ἀληθῶς εἰσίν τινες τῶν ‡ αὐτοῦ″ ‡ ἑστώτων,″ οἳ
οὐ μὴ ‡ γεύσωνται″ θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βα-
σιλείαν τοῦ θεοῦ.

Α′
r ‖Matt. 17:1-9.
‖Mar. 9:2-9.
¶ Ξ
§ Ξ

70 28 r Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους
ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτώ, καὶ παραλαβὼν † Πέτρον καὶ
‡ Ἰωάνην″ καὶ Ἰάκωβον ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύ-
ξασθαι.¶ 29 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν
τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ ἱματισ-
μὸς αὐτοῦ λευκὸς ἐξαστράπτων. 30 καὶ ἰδοὺ ἄνδρες
δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν ‡ Μωυσῆς″ καὶ
Ἠλίας· 31 οἳ ὀφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν ἔξοδον
αὐτοῦ ἣν ἔμελλεν πληροῦν ἐν Ἰερουσαλήμ. 32 ὁ δὲ
Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ·
§ διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ

minis erubescet, cum venerit in maiestate sua et patris et sanctorum angelorum. [27] (98, 2.) Dico autem vobis, vere sunt aliqui hic stantes qui non gustabunt mortem donec videant regnum dei.

[28] Factum est autem post haec verba fere dies octo, et assumsit Petrum et Iacobum et Iohannen et ascendit in montem ut oraret. [29] Et factum est dum oraret species vultus eius altera et vestitus eius albus refulgens. [30] Et ecce duo viri loquebantur cum eo: erant autem Moses et Helias, [31] visi in maiestate, et dicebant excessum eius quem completurus erat in Hierusalem. [32] Petrus vero et qui cum illo gravati erant somno: et evigilantes viderunt maiestatem eius

26. *λογους* ABCRLΞ. rel. (vv.) *Orig.* i. 296^{e}. (vid. Mar. viii. 38.) | om. D. *a.e.l.* Syr.Crt. *Orig.* i. 298^{e}. sed antea habet *οὔτε ἐπαισχυντέον αὐτὸν ἢ τοὺς λόγους αὐτοῦ.*
— *αυτου και*] om. Syrr.Crt.&Pst. *Eus.* in Luc. 172. (vid. Matt. xvi. 27. Mar. viii. 38.)
— *πατρος* *Orig.* i. *bis.* *Orig. Int.* iv. 537^{b}. *bis.* *Eus.* in Luc. | add. *αυτου* D. Syrr. Crt.&Pst. Memph. Theb. Æth. vid. Mar. (seq. *και* "cum" Syr.Pst.)
— *αγγελων*] add. *αυτου* Syrr.Crt.&Pst. Memph.W.&Schw. Theb. Æth. (vid. Matt. xvi. 27.)
27. *ὑμιν*] add. *ὁτι* D. (vid. Mar. ix. 1.) | Contra, *Eus.* in Luc. 172.
— *αληθως*] add. *ὁτι* RKM. | Contra, AB CDPΞ. rel. *Orig.* iv. 366^{b}. *Eus.* in Luc.
— *τινες*] om. Ξ *semel* H. (Contra, Ξ *semel.*)
— *αυτου* BLΞ. 1. | ‡ *ὡδε* ϛ. ACDPR. rel. *Orig.* iv. *Eus.* in Luc. (vid. Matt. xvi. 28. Mar. ix. 1.)
— *ἑστωτων* ACDPΔ. 1. 33. 69. EFGH KMSVΛ. *Orig.* iv. *Eus.* in Luc. (vid. Matt.) | ‡ *ἑστηκοτων* ϛ. B.*Mai.*RLΞ XUΓ. (vid. Mar.)
— *οἱ*] *οἱτινες* AK. *Orig.* iv.
— *γευσωνται* ABCDPLΞXΔ. 1. 33. EF KMSU*Tf.*V. | ‡ *γευσονται* ϛ. R. 69*s.* G*s*HΓΛ. Latt. *Orig.* iv. 366^{b}. (om. *μη*; sed iii. 555^{c}. *παρὰ τοῖς τρισὶν εὐαγγελισταῖς, Ου μη γευσονται.*
— *την βασιλειαν του θεου*] *τον υἱον του ανθρωπου ερχομενον εν τῃ δοξῃ αυτου* D. *Orig.* iv. e Luc. *dis.* (vid. Matt. xvi. 28.) | regnum dei veniens in gloria Syr.Crt.
28. *εγενετο*] -*νοντο* P.
— *δε*] om. 69.
— *ὡσει*] *ὡς* L. 69. HMΓ. [h. 33.]
— *και παραλ.* ACDPRΞ. rel. Vulg.*Cl.* *Am.* *c.e.f.ff.g*^{2}. Syr.Crt. | om. *και* BH. *For.* (*a.*)*b.g*^{1}.*l.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. [h. 33.]
— *Πετρον*] † praem. *τον* ϛ. P*Knit.*G *mg.* *Tf.* | om. ABCDRLΞXΔ. 1. 33. 69. EGHKMSUVΓΛ. (h. F.)
— *Ιωαν. και Ιακωβον* ABC*PR. rel. *a.b.c.e.f.g*^{2}. Syr.Hcl. Theb. | *Ιακ. και Ιωαν.* C^{3}DLΞX. 33. M. Vulg. (et *Am.*) *ff.g*^{1}. Syrr.Crt.&Pst. Memph. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt. xvii. 1. Mar. ix. 2.)
— *ανεβη*] praem. *και* G.
— *προσευξασθαι*] om. L.
29. *προσευχεσθαι* *Orig.* iv. 447^{d}. | post *αυτον* L. 33. | *προσευξασθαι* 1^{R}.
— *το ειδος*] *ἡ ιδεα* D. *Orig.* iv.
— *του*] *αυτου* 33*.
— *ἑτερον και* (*Orig.* iv. *ἑτερα και* vid. supra.) | *ηλλοιωθη και* D. Memph. Theb. | om. *b.* ‖(*καὶ ἠλλοιώθη ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐγένετο λευκ. ἐξαστ.* *Orig.* iv. Syr.Hcl.* Arm.)
— *αυτου*] om. L.
— ad fin.] add. ut nix *e.* Syr.Crt.
30. *συνελαλ.*] *συλλαλ.* E*.
30. *οἱτινες ησαν* *Orig.* iii. 983^{d}. iv. 447^{d}. (om. Syr.Crt.) | *οἱ ησαν* C*(corr.^{3}.) | *ην δε* D. *a.* erant autem Vulg. *b.c.e.f.l.*
— *Μωυσης* BCDRLXΔ. 33. 69. K. *Orig.* iii. 983^{d}. iv. | ‡ *Μωσης* ϛ. AP*Tf.* rel. *Orig.* i. 690^{a}. iii. 559^{c}.
31. *οἱ* *f.* *Orig.* iii. 983^{d}. iv. 447^{d}. | om. D. (Latt.) Arm. *Orig.* i. 690^{a}. iii. 559^{c}.
— *οφθεντες* (*οφεντες* C.)] add. *αυτῳ* C^{3} M. | Contra, *Orig.* i. 690^{a}. iii. 559^{c}. 983^{d}. iv.
— *δοξῃ*] praem. *τῃ* A. | Contra, *Orig.* i. iii. *bis.* iv.
— *ελεγον* ABC^{2}R. rel. *a.* Syr.Crt. Memph. rel. *Orig.* i. iii. 983^{d}. iv. | add. *δε* C*D. 69. *c.e.* Syrr. Pst. & Hcl. | praem. *οἱ* P. Theb. *ut vid.* | praem. *και* C^{3}M. Vulg. *b f.ff.g*$^{1.2}$.*l.* Arm.
— *εμελλεν* BPRLΞ. rel. *Orig.* i. iii. 983^{d}. iv. 448^{a}. | *ημελλεν* AC. | *μελλει* D. (gloriam ejus quae futura esset Hierosolymis, et exitum ejus quoque Æth.)
— *εν Ἱερ.* *Orig.* i. iii. 559^{c}. 983^{d}. iv. | *εις Ἱερ.* D. (om. *e.*)
32. *διαγρηγορησαντες δε* *a.c.c.f.* Syr.Hcl Memph. (Theb.) Goth. Æth. | *και διαγρηγ.* 1. Vulg. *b.ff.* Syrr.Crt.&Pst. [Æth.] | (ante "somno magno" habet Syr.Crt.)
— *ειδον*] *ιδαν* RL.

26. erubescit *Am.* | 29. facta est *Cl.* | et refulgens *Cl.* | 30. cum illo *Cl.* | 32. cum illo erant *Cl.*

ABCD(P)(R). L(Ξ)XΔ. 1. 33. 69. E[F]GHKMSUV [W]ΓΛ.

τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ. 33 καὶ ἐγέ-
νετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ᾽ αὐτοῦ, εἶπεν ὁ
Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν
¶ Ξ ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς,¶ μίαν
σοὶ καὶ ‡ μίαν Μωυσεῖ″ καὶ μίαν Ἠλίᾳ· μὴ εἰδὼς ὃ
λέγει. 34 ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος ἐγένετο νεφέλη
34. ἐπεσκίασεν — ἐκείνους εἰσελθεῖν καὶ ‡ ἐπεσκίαζεν″ αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ
‡ εἰσελθεῖν αὐτοὺς″ εἰς τὴν ¶ νεφέλην. 35 § καὶ φωνὴ
¶ F § Ξ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα, s Οὗτός ἐστιν ὁ
s 2 Pet. 1:17. Matt. 3:17. Mar. 1:11. Lu. 3:22. υἱός μου ὁ ‡ ἐκλελεγμένος,″ αὐτοῦ § ἀκούετε.¶ 36 Καὶ
ἐν τῷ ¶ γενέσθαι τὴν φωνὴν εὑρέθη † Ἰησοῦς μόνος.
§ W ¶ Ξ καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκεί-
¶ P ναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ‡ ἑώρακαν.″
t ‖Matt. 17:14-23. ⲯθ ‖Mar. 9:14-33. β 71 37 t Ἐγένετο δὲ [ἐν] τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ κατελθόν-
των αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος
ΛΑ' πολύς. 38 καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ‡ ἐβόησεν″
λέγων, Διδάσκαλε, δέομαί σου, ‡ ἐπιβλέψαι″ ἐπὶ τὸν

et duos viros qui stabant cum illo. 33 Et factum est dum discederent ab illo, ait Petrus ad Iesum, Praeceptor, bonum est nos hic esse, et faciamus tria tabernacula, unum tibi et unum Mosi et unum Heliae, nesciens quid diceret. 34 Haec autem illo loquente facta est nubis et obumbravit eos: et timuerunt intrantibus illis in nubem. 35 Et vox facta est de nube dicens, Hic est filius meus dilectus, ipsum audite. 36 Et dum fieret vox, inventus est Iesus solus. Et ipsi tacuerunt et nemini dixerunt in illis diebus quicquam ex his quae viderant.

37 (99, 2.) Factum est autem in sequenti die descendentibus illis de monte occurrit illi turba multa. 38 Et ecce vir de turba exclamavit dicens, Magister, obsecro te, respice in filium

32. τους 2°.] om. 1.
33. διαχωριζεσθαι] διαχωρισθηναι D.
— απ᾽] ὑπ᾽ ΔΛ.
— ειπεν] ?ελεγεν R *fortasse* (ε̄ ab init. nunc legitur in cod., et postea pars literae. qu. λ. qu. ι.)
— ὁ Πετρ. B.*Mai*.CDRLΞXΔ. rel. | om. ὁ APEGHSUVΓΛ.
— προς τον Ιησουν] τῳ Ιησου D. (om. *a.b.ff.*) | τον Ιησ. (om. προς) Ξ *sic*.
— επιστατα] διδασκαλε X.
— ἡμας] add. παντοτε C³.
— και (ante ποιησ.)] om. 69. MU. *l.* Theb. | Contra, *Tert.* adv. Marc. | θελεις D. (et si vis Memph.) | Contra, *Tert.* adv. Marc.
— ποιησωμεν] ποιησω D*. ‖add. ὡδε D. *Tert.* adv. Marc. iv. 22. (vid. Matt. xvii. 4.)
— σκηνας ante τρεις ABCPR. rel. *a.b.* Syr.Hcl. Goth. | post τρεις DLΞ. 33. 69. F *Wtst*.K. Vulg. *c.e.f.ff.* Syrr.Crt. &Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. *Tert.* adv. Marc. (vid. Matt. xvii. 4.)
— σοι] ante μιαν 1. Syrr.Crt.& Pst. | Contra, *Tert.* adv. Marc. (συ 69.)
— μιαν 2°. ante Μω. ABCDPRLX(Δ.) 1. 33. 69. EF *Wtst*.GHKMSUVΓΛ. Latt. Syr.Hel. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. (μια Μωση Δ.) | ‡post ϛ. Syrr.Crt.&Pst. *Tert.* (vid. Matt. xvii. 4. Mar. ix. 5.)

33. Μωυσει BD(R)L(X). (33.) (K.) (Μωυση RX. 33. K.) | ‡Μωσει ϛ. AC. rel. | Μωση PΔ. 1ᴿ. HF *Wtst*.SU *Tf.* ΓΛ.
— μιαν 3°.] post Ἡλιᾳ 1. Syrr.Crt.&Pst. | Contra, Syr.Hcl. *Tert.* | και μιαν Μωσει *post* κ. μ. Ἡλ. 69.
— ὁ] ἁ D. | Contra, *Orig.* iii. 560ᶜ. 562ᶜ. 563ᵈ. 564ᵃ. *Tert.*
34. λεγοντος] λαλουντος K.
— επεσκιαζεν BL. *a.* | ‡επεσκιασεν ϛ. ACDPR. rel. (Latt.) Syrr.Crt.&Pst.& Hcl. Memph. Theb. (vid. Matt. xvii. 5.)
— εισελθειν αυτους BL. Memph. Arm. Æth. *ut vid.* intrantibus illis Vulg. *ff. g*¹. (sic praem. "et" *b.f.*) dum illi intrarent *a.* cum illi introierent *c.e.* | αυτους εισελθειν C. | ‡εκεινους εισελθειν ϛ. ADPR. rel. Syr.Hcl. *ut vid.* Theb. Goth. (et cum vidissent eos ut intrarent in nubem timuerunt Syr.Crt. et timuerunt cum viderent Mosem et Eliam ut intrarent in nubem Syr.Pst.) | εισελθ. εκεινους M. | εκεινους ελθειν S.
35. εγενετο] ante φωνη 1. | ηλθεν D. (vid. Mar. ix. 7.) | om. K. | audita est Syr.Crt.
— μου] ante ὁ υιος P. | Contra, *Orig.* iii. 983ᵈ.
— εκλελεγμενος BLΞ. Memph. Theb. Æth. *a.* | εκλεκτος 1. *a.ff.l.* Syr.Hel. mg. Arm. | utr.q. Æth.impr. | ‡αγαπητος ϛ. ACDPR. rel. Vulg. *b.f.* (dilectissimus *c.*) rel. *ut vid.* (vid. Matt. xvii. 5. Mar. ix. 7. 2 Pet. i. 16. et Matt. iii. 17. Mar. i. 11. Luc. iii. 22.) (praem. "et" Syr.Crt.) ‖add. μου] Syr.Crt. | add. εν ᾧ ηυδοκησα D(C³*mg*.M. ευδ.) | Contra, *Tert.* adv. Marc. iv. 22. adv. Prax. 19.
35. ακουετε] ante αυτου D. *c.e.* (vid. Mar. ix. 7.) | Contra, *Tert.* adv. Marc. adv. Prax.
36. φωνην] add. ταυτην X. ‖νεφελην U.
— Ιησους] †praem. ὁ ϛ. C³LXΔ. 1*s.* 33*s.* 69*s.* KM. | om. ABC*DREGHS UVWΓΛ.
— και αυτοι *Orig.* iii. 983ᶠ. | αυτοι δε D. *e.* Theb.
— ουδεν] om. D.
— ἑωρακαν BC²LX. | ‡ἑωρακασιν ϛ. AC*RΔH. rel. *e.* *Orig.* iii. (ἑορ. CL *e corr.*¹X. 33. EHVW.) | ἑορακεισαν G. (Latt.) | εθεασαν D*. | εθεασαντο D². (add. et quod audiverant Æth.)
37. εν τῃ εξης ἡμερᾳ AB.*Mai*.CRX *sic.* rel. Vulg. *c.* Memph. rel. (om. εν B. *Btly.Bch.*L. 1. 69. S.) | δια της ἡμερας

33. cum discederent *Cl.* | 34. nubes *Cl.* | 37. occurrit illis *Cl.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. C. P. H.
Memph. (Theb.)
Goth. Arm. Æth.
39. *μόλις ἀποχ.*

υἱόν μου, ὅτι μονογενής ‡ μοί ἐστιν·″ 39 καὶ ἰδοὺ
πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν καὶ ἐξαίφνης κράζει, καὶ
σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ
ἀπ' αὐτοῦ συντρῖβον αὐτόν. 40 καὶ ἐδεήθην τῶν
μαθητῶν σου ἵνα ‡ ἐκβάλωσιν″ αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνή-
§ Ξ θησαν.§ 41 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ὦ γενεὰ
ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς
¶ Theb. ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν;¶ προσάγαγε ὧδε τὸν
41. *τ. υἱ. σου ὧδε.* υἱόν σου. 42 Ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ, ἔρρηξεν
αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησεν δὲ
ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν
ρ παῖδα, καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. 43 ἐξε-
η
¶ R πλήσσοντο¶ δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ.
ρα
β 72 Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς
‡ ἐποίει″ †, εἶπεν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, 44 Θέσθε
§ F ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα § ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους·
ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι

meum, quia unicus est mihi, 39 et ecce spiritus apprehendit illum et subito clamat et elidit et dissipat eum cum spuma, et vix discedit dilanians eum. 40 Et rogavi discipulos tuos ut eicerent illum, et non potuerunt. 41 Respondens autem Iesus dixit, O generatio infidelis et perversa, usque quo ero apud vos et patiar vos? Adduc filium tuum. 42 Et cum accederet, elisit illum daemonium et dissipavit. 43 Et increpavit Iesus spiritum inmundum, et sanavit puerum et reddidit illum patri eius. 44 (100, 8.) Stupebant autem omnes in magnitudine dei:

(101, 2.) Omnibusque mirantibus in omnibus quae faciebat, dixit ad discipulos suos, Ponite vos in cordibus vestris sermones istos: filius enim hominis futurus est ut tradatur in manus

D. *a.b.e.(f.)ff.l.* | in illa die iterum Syr.Crt. in eodem die Theb.

37. *κατελθοντων αυτων*] *κατελθοντα αυτον* D. | *καταβαινοντων* 69.

— *ιδου*] om. Syrr.Crt.&Pst.

— *απο*] *εκ* Γ.

— *συνηντησεν αυτῳ οχλος πολυς* (*συνηντησαν* R.)] | *συνελθειν αυτῳ οχλον πολυν* D. (illis Vulg.*Cl.* *a.*)

38. *εβοησεν* BCDL. 69. | ‡*ανεβοησεν* ς. AR. rel.

— *επιβλεψαι* AB. *Mai.*(C)RLΔGHKMS UVΓ. -*ψε* C. (miserere Syr.Crt. Syr. Hier.**) | ‡*επιβλεψον* ς. DX. 1*s.* 33*s.* 69*s.* E*s*WΛ.

— *μοι* ante *εστιν* ABCDLX. 1. 33. *a.e.* Memph. Theb. Goth. | ‡post. ς. RΔ. rel. Vulg. *b.c.f.ff.g*¹. Arm.

39. *και ιδου πνευμα . . . . κραζει*] *λαμβανει γαρ αυτον εξαιφνης πνευμα* D. (*e.*) | om. *ιδου* Syrr.Crt.&Pst. | om. *πνευμα* Syr.Hier. ‖*κραζει*] projecit illum Syr. Crt. Syr.Hier. Æth. ‖add. *και ῥησσει* DX. 1. Latt. Memph. Arm. (vid. Mar. ix. 18.) | add. et stridat dentibus suis Syr.Pst. (om. postea *μετα αφρου*) vid. Mar. | Contra, ABCR. rel. Syrr.Crt.& Hel. Theb. Goth. Æth.

— *και σπαρασσει*] om. X. (*σπαραττει* 1.)

— *αυτον* 2°.] om. D.

— *και μογις . . . . συντρ. αυτον*] om. Syr. Hier. "et confringit illum" tantum *e.*

39. *μογις* ACD. rel. | *μολις* BR. | *μογγεις* L.

— *συντριβον*] *και συντριβει* D.

40. *μαθητων*] om. A**sic.*

— *εκβαλωσιν* ABCRLXΔ. 33. EGHK M*Tf.*SU*Tf.*VWΓΛ. | ‡*εκβαλλωσιν* ς. 1*s.* 69*s.* | *απαλλαξωσιν* D. | (praem. sanarent et Syr.Crt.)

— *αυτο*] *αυτον* D.

— *ηδυνηθησαν*] *εδυνηθησαν* K. | *ισχυσαν* C³.

41. *αποκριθεις δε*] om. C*(add.²). | om. *δε* *Am.** *e.*

— *απιστος*] -*τε* D.

— *εσομαι*] *εσωμαι* XE. | post *προς ὑμας* 69.

— *και* ante *ανεξ.*] *ἑως ποτε* X. 69. K. *Tol.* *e.* Syr.Hcl.mg.MS. Theb. Arm. MSS. (vid. Mar. ix. 19.) | (*ανεξωμαι* X. 69. E.)

— *προσαγαγε*] *προσενεγκε* D. 33*Tf.*(sed qu.) ‖add. *μοι* LΞX. 33. W. Syrr.Crt. &Hcl.* (Æth.)

— *ὡδε* ante *τον υἱον σου* BLΞX. 1. Vulg. *Cl.* (*a.*)*b.c.*(*e.*)*f.* Syr.Pst. Arm. Æth. | post ACRΔ. 33. 69. EGHKMSUV WΓΛ. Syrr.Crt.&Hcl. Memph. Goth. | om. *ὡδε* D. *Am.* *Per.*

42. *ετι δε*] et Vulg. *ff.l.* Syr.Pst.

— *συνεσπαραξεν*] *συνεταραξεν* D. ‖add. *αυτον* K. *c.f.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. Æth.

42. *τῳ πν. τῳ ακαθ.*] *τῳ ακαθ. πν.* D. *e.*

— *ιασατο . . . . αυτον*] *αφηκεν αυτον και απεδωκεν τον παιδα* D. (*e.*) | (*αυτον*] om. A.)

43. *εξεπλ. δε παντες*] *παντες δε εξεπλησσ.* D. *c.e.* | (*εξεπλησσον* 69.)

— *του θεου*] *αυτου* 69*.

— *επι πασιν*] om. U.

— *εποιει* ABCDLΞ. 1. 33. 69. W. Vulg. *a.b.c.e.f.* Syrr.Crt.(Pst.)& Hel. Memph. | ‡*εποιησεν* ς. XΔ. rel. ‖†add. *ὁ Ιησους* ς. AC. rel. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Æth. | om. B.*Rul.Mai.*DLΞ. 1. Vulg. *a.b.c.e.ff.g*¹. Syr.Crt. Memph. Arm. ‖add. Dixit (add. ei *c.ff.*) Petrus, Domine, quare (propter quid *c.*) nos, non potuimus ejicere illum (illud *c.* eum *f.*)? Quibus (At Jesus, Goth. Ad ille *f.*) dixit quoniam hujusmodi orationibus et jejuniis eicietur. (Hoc genus non exiet nisi in orationibus et jejuniis *f.* Goth. ejusmodi oratione ejicitur et jejunio *ff.*) *c.e.ff.* Goth.

— *ειπεν*] add. *δε* H. *c.e.f.ff.* Memph.MS. Goth.

— *αυτου*] om. W. *c.*

44. *ωτα*] cordibus Vulg. Æth.

— *παραδιδεσθαι* 69.

39. apprehendit eum *Cl.* | 41. *om.* autem *Am. txt.* | adduc huc *Cl.* | 44. futurum *Cl.*

A B C D.
L Ξ X Δ.
1. 33. 69.
E(F)GHKMSUV
(W)ΓΛ.

AB′ ρβ
u ‖Matt. 18:1-5. β
‖Mar. 9:33-37.
47. εἴδως τὸν διαλ.
¶ W
v Matt. 10:40.
Mar. 9:37.
Jo. 13:20.
48. ἔσται μέγας.
ργ
w ‖Mar. 9:38-40. η
49. ἐν τῷ ὀνόμ.
— ἐκωλύομεν

εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. 45 Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα
τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ
αἴσθωνται αὐτό· καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ
τοῦ ῥήματος τούτου. 46 u εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς
ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν. 47 ὁ δὲ
Ἰησοῦς ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν,
ἐπιλαβόμενος ‡ παιδίον″ ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ,¶
48 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, v Ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παι-
δίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ
δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. ὁ γὰρ μικρό-
τερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων οὗτος ‡ ἔστιν μέγας.″
49 w Ἀποκριθεὶς δὲ † ‡ Ἰωάνης″ εἶπεν, Ἐπιστάτα, εἴδο-
μέν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα † δαιμόνια·
καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν.
50 ‡ εἶπεν δὲ″ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, Μὴ κωλύετε· ὃς
γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ‡ ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν″ ἐστιν.

hominum. 45 At illi ignorabant verbum istud, et erat velatum ante eos ut non sentirent illud, et timebant interrogare eum de hoc verbo.
46 (102, 2.) Intravit autem cogitatio in eos, quis eorum maior esset.
47 At Iesus videns cogitationes cordis illorum, adprehendens puerum statuit eum secus se,
48 et ait illis, Quicumque susceperit puerum istum in nomine meo, me recipit, et quicumque me recepit, recipit eum qui me misit: nam qui minor est inter omnes vos, hic maior est.
49 (103, 8.) Respondens autem Iohannes dixit, Praeceptor, vidimus quendam in nomine tuo eicientem daemonia, et prohibuimus eum, quia non sequitur nobiscum.
50 Et ait ad illum Iesus, Nolite prohibere: qui enim non est adversus vos, pro vobis est.

44. ανθρωπων] ἁμαρτωλων V. (add. peccatorum Syr.Hcl.)
45. παρακεκαλυμμενον] κεκαλυμμενον D. | παρακεκρυμμενον X.
— απ'] ὑπ M. | παρ' 69.
— αισθωνται αυτο] ἐσθόντα αὐτόν 69 *sic.* (αισθονται EH.)
— ερωτησαι ABLΞX. rel. | επερωτησαι CDKM. (vid. Mar. ix. 32.)
— αυτον] ante ερωτησαι 69. Vulg. *Cl.* *ff.* | om. D. *e.l.*
— του ῥηματος] om. F.
46. εισηλθεν....αυτοις] om. D. | Contra, *Orig.* iii. 596e. *diserte.* (κατὰ μέντοι τὸν Λουκᾶν, διαλογισμὸς εἰς τοὺς μαθητὰς οὐκ ἀναβέβηκεν, ἀλλ' εἰσῆλθε περὶ τοῦ τίς αὐτῶν εἴη μείζων.)
— εισηλθεν] -θον Δ.
— δε] om. F.
— εν] om. H.
— αυτοις] ἑαυτοις E.
— το] om. 1.
— τις] τιν Δ.
47. ιδων ACDLΞ. rel. Latt. Memph. Goth. *Orig.* iii. 597a. | ειδως B.*Mai.*FKΛ. Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Arm. Æth. | γνους 1.
— της καρδιας] om. Γ. *l.* Syr.Crt. | post αυτων D. | Contra, *Orig.* iii.
— παιδιον B.*Mai.*CD. *Orig.* iii. | ‡παιδιου ς. ALΞ. rel.
— αυτο Vulg.*Cl.* *c.f.g*1.2. rel. | αυτον Λ. | om. D. *Am.* *a.b.e.ff.*

47. παρ' ἑαυτῳ *Orig.* iii. | παρ' ἑαυτον D. | ante eos Æth.
48. αυτοις Vulg. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. rel. | om. D. *a.b.c.e.ff.l.* Syr.Crt. τοις μαθηταις *Orig.* iii.
— εαν AB.*Mai.*CX. rel. *Orig.* iii. 597a.b.c. (ὁς εαν....εμε δεχεται om. *a.*) | αν B.*Bch.*DLΞ. 33. 69. (alterutrum B.*Btly.*)
— δεξηται *Orig.* iii. | δεξεται X.
— τουτο] post το παιδιον D. 1. Vulg. *b.c.e.f.ff.* Syrr.Crt.&Hcl. | Contra, *Orig.* iii. (sicut hic Syr.Pst.)
— το] om. Δ.
— ὁς εαν....δεχεται *Orig.* iii. 597c. | om. D.
— εαν ACD. rel. *Orig.* iii. | αν B.*Mai.* LΞ. 33. 69. KU. (alterutr. B.*Btly.*)
— δεξηται *Orig.* iii. (ante εμε Δ.) | δεχεται X. | (εμε δεχεται δεξηται 69.)
— πασιν *Orig.* iii. 597d. 609b.c. *Cypr.* 258. 305. | om. E. Syr.Crt. *Cypr.* 12.
— ὑπαρχων *Orig.* iii. ter. *Cypr.* 258. 305. | om. D *Gr.* *b.* *Cypr.* 12. [Æth.] | sicut hic puer Syr.Crt.
— εστιν μεγας BCLΞX. 1. 33. Vulg. *a.* *c.ff.l.* Memph. Goth. *Orig.* iii. 597d. e codicibus quibusdam. 609b.c. major est *b.f.* (μεγας tantum Syr.Crt.) | ‡εσται μεγας ς. AD. rel. *e.* Syrr.Pst.&Hcl. Arm. cdd. ap. *Orig.* iii. 597d. *Cypr.* 12. 258. 305. | μεγας εσται H. (Æth.)
49. δε] om. C* *fortasse.*
— Ιωαν.] †praem. ὁ ς. AC2LΞX. rel. | om. BC* *ut vid.*D. 69.

49. επιστατα ABC2D. rel. | διδασκαλε C* *ut vid.* LΞ. Syr.Hcl.mg. Memph. (vid. Mar. ix. 38.) (om. Syr.Crt.) | praem. illi Syr.Crt. Æth.
— ειδομεν] ιδαμεν LΞ(ειδ.) | ιδωμεν 69. Λ.
— επι ACD. rel. | εν BLΞXΔ. 1. 33. 69. Memph. (vid. Mar.)
— εκβαλοντα ΔV.
— δαιμονια] †praem. τα ς. H *sic.* | om. ABCDLΞXΔ. 1. 33. 69. EFGKM *Tf.* S UVΓ *Tf.* Λ. Goth. Arm.
— εκωλυσαμεν ACD. rel. Vulg. *c.f.* | εκωλυομεν BLΞ. *a.b.e.* (vid. Mar. ix. 38.)
— μεθ' ἡμων] ἡμιν 69. F. | add. εστιν Δ. | add. post te Syrr.Crt.&Pst.
50. ειπεν δε BCDLΞX. 1. 33. *a.c.e.* Syr. Hcl.mg. (Memph.) | ‡και ειπεν ς. A. rel. Vulg. *b.f.* Syr.Hcl.txt. Goth. Arm. Æth. [Syrr.Crt.&Pst.]
— προς αυτον Vulg. *a.e.f.* Syrr.Crt.& Hcl.txt. Memph.W.&S. | om. D. *Tol.** *e.* Memph.MS. (vid. Mar. ix. 39.) | προς αυτους 69. *b.c.* Syrr.Pst.&Hcl.mg. Goth. Æth.
— ὁ Ιησους] om. ὁ B. [Ξ *n. l.*]
— κωλυετε sine pronom. ABΞΔ. 1. 33. rel. Vulg. (et *Am.*) *b.c.e.* Syrr.Crt.Pst.& Hcl. Memph.MS. Goth. | add. αυτον

45. eum interrogare *Cl.* | 47. apprehendit puerum et statuit illum *Cl.* | 48. receperit recipit *Cl.* | vos omnes *Cl.* | 50. adversum *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* ρδ
Syrr. C. P. H. ι
Memph.
Goth. Arm. Æth.

73 [51] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέ-
ρας τῆς ἀναλήμψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον
[αὐτοῦ] ‡ ἐστήρισεν″ τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσα-
λήμ. [52] καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου
αὐτοῦ· καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην Σαμα-
ρειτῶν ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ. [53] καὶ οὐκ ἐδέξαντο
αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς
¶ F Ἱερουσαλήμ. [54] ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ [αὐτοῦ]¶
Ἰάκωβος καὶ ‡ Ἰωάνης″ ‡ εἶπαν,″ Κύριε, θέλεις εἴπωμεν
54. ἀναλ. αὐτοὺς [ὡς καὶ Ἠλίας ἐποίησεν;] πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀναλῶσαι αὐ-
τούς † ; [55] Στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς †. [56] † καὶ
ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.

ΛΓʹ ρε
ˣ ‖Matt. 8: 18-22. ε

74 [57] ˣ ‡ Καὶ″ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ
εἶπέν τις πρὸς αὐτόν, Ἀκολουθήσω σοι ὅπου ‡ ἐὰν″
ἀπέρχῃ †. [58] Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αἱ ἀλώ-
πεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ

[51] (104, 10.) Factum est autem dum complerentur dies assumtionis eius, et ipse faciem suam firmavit ut iret Hierusalem, [52] et misit nuntios ante conspectum suum: et euntes intraverunt in civitatem Samaritanorum ut pararent illi: [53] et non receperunt eum, quia facies eius erat euntis Hierusalem. [54] Cum vidissent autem discipuli eius Iacobus et Iohannes, dixerunt, Domine, vis dicimus ut ignis descendat de caelo et consumat illos? [55] Et conversus increpavit illos et dixit, Nescitis cuius spiritus estis? [56] Filius hominis non venit animas perdere sed salvare. Et abierunt in aliud castellum.
[57] (105, 5.) Factum est autem ambulantibus illis in via dixit quidam ad illum, Sequar te quocumque ieris. [58] Et ait illi Iesus, Vulpes foveas habent et volucres caeli nidos, filius au-

---

CDLFM. *Tol. Emm. a.f.* Memph.W.&S. Arm. Æth. vid. Mar. (add. postea, et nolite prohibere *a.f.*) | add. αυτους X.

50. ὃς γαρ] praem. ου γαρ εστιν καθ' ὑμων LΞ. 33. Syr.Hcl.*(contra, *mg.*) Memph.

— ουκ] om. X.

— καθ' ὑμων ὑπερ ὑμων BCDLΞ. 33. KM. Latt. Syrr.Crt.&Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. | καθ' ὑμ. ὑπερ ἡμ. AXΔ. | ‡ καθ' ἡμων ὑπερ ἡμων ς. 1s. EFsGHSsUVΓΛ. (vid. Mar.) | καθ' ὑμων μεθ' ἡμων ὑπερ ἡμων 69.

— ad fin.] add. nemo est enim qui non faciat virtutem in nomine meo *a.b.c.e.l.* Goth. add. postea, et poterit male loqui de me *a.b.* vid. Mar. (non habent Vulg. *f.g*¹. rel.)

51. δε] om. 69.

— συμπληρουσθαι] πληρουσθαι D.

— τας] της Λ*Tf.*

— της] om. Δ.

— αυτου 2°. ACD. rel. | om. BLΞ. 1. *c.* Æth. | ἑαυτου S.

— εστηρισεν BCLΞX. 33. V. (ante το προσ. LΞX. 33. *a.* Memph.) | ‡ εστηριξεν ς. AD. rel.

— εις] εν A.

52. αυτου BCDLΞX. rel. | εαυτου A. 69². EGSVΛ.

— εισηλθον] post Σαμαρειτων 69.

— κωμην] πολιν 69. ΓΛ*sic.* Latt.(exc. *c.*)

52. ὡστε ACDLΞ. rel. Vulg. *c.f.* rel. | ὡς B. *a.b.e.l.*

— αυτῳ] ἑαυτῳ Γ*sic.*

53. αυτου] om. B.*Mai.*

54. αυτου ACDLΞ. rel. | om. B. 1. *e.* Arm.

— ειπαν BCLΞ. | ‡ ειπον ς. AD. (add. ei Syrr.Crt.&Pst.)

— ειπωμεν] ειπομεν KUΓ.

— απο του AB. rel. | εκ του CD. 1. | απ' LΞ. | add. super illos *a.b.c.* ad illos *e.*

— αναλ. αυτους] † add. ὡς και Ἡλιας εποιησεν ς. ACDX. 1. 33*sic.* rel. *a.b.c* (om. και) *f.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph.W.&S. Goth. Æth. (? *Tert.* adv. Marc. iv. 23.) | *non hab.* BLΞ Vulg. *e.l.* Syr. Crt. Memph.MS. et ap. Mill. Arm.

55. δε] add. ὁ Ιησους K. *f.*

— αυτοις] † add. και ειπεν, Ουκ οιδατε οἱου πνευματος εστε ὑμεις ς. (D.) (1.) (69.) (F)KM(U)(Γ)(Λ). Vulg. *a.b.c.e.f.* Syrr.Crt.&Pst.&Hcl. Memph. W.&MS. Goth. Arm. Æth.*a.* | (ειπεν] add. αυτοις Syr.Crt. Goth. | οἱου] ποιου D. 1. | ὑμεις] om. D. 69. F*Wtst.* UΓΛ. Latt. Goth.) | *non hab.* ABCLΞ XΔ. 33. EGHSV. *Fuld. g*¹.*l.* Memph. Schw.(et ap. Mill.) Æth. impr. et 18.

56. ab init.] † add. ὁ γαρ υἱος του ανθρωπου ουκ ηλθε ψυχας ανθρωπων απολεσαι αλλα σωσαι ς. (1.) (69.) KM(U) (Γ)(Λ). Vulg. *a.b.c.e.f.* Syrr.Crt.&Pst. &Hcl. Memph.W.&MS. Goth. Arm.

Æth.*a.* *Cypr.* 98. *Conc.Carth.* Routh. iii. 99. (vid. cap. xix. 10.) | (γαρ] om. 1. 69. UΓΛ. Vulg. *a.e.* Syr.Hcl. *Conc. Carth.* | ψυχας] ψυχην Γ. add. ανθρωπων *a.b.f.* | απολεσαι] αποκτειναι UΓ.) | *non hab.* ABCDLΞXΔ. 33. EG HSV. *Fuld. g*¹·²·*l.* Memph.Schw.(et ap. Mill.) Æth. impr. et 18.

56. και επορ. εις ετερ. κωμην] om. Λ*. *c.* Memph.MS. (? πολιν in Λ². κωμην Λ³. sic ap. *Tf.*)

57. και BCLΞX. 33. 69. Syrr.Crt.&Pst. Memph. Arm. Æth. | ‡ εγενετο δε ς. A. rel. Vulg. *b.f.* Syr.Hcl. Goth. | και εγενετο D. *a.c.e.*

— πορευομενων αυτων] πορευομενου του Ιησου G. | πορευομενου αυτων *sic* E.

— ειπ. τ. πρ. αυτ.] veniens homo quidam dixit illi Syr.Crt.

— εαν ABCLΞ. 33. 69. KU. | ‡ αν ς. D. rel.

— απερχῃ] -χει GH. | ὑπαγεις D. ‖ † add. κυριε ς. AC. rel. (*b.*)*f.* Syrr. Pst.&Hcl. Goth. (Æth.) [qu. K͞E ortum e sequente και (κε.)] | om. BDLΞ *ut vid.* 1. Vulg. *a.c.e.l.* Syr.Crt. Memph. Arm. (vid. *Iren.* 38. *Tert.* adv. Marc. iv. 23.)

58. ὁ Ιησους] om. ὁ B. | ὁ κυριος 69.

---

51. iret in *Cl.* | 53. euntis in *Cl.* | 54. autem *Am.mg.* | 55. dicens, Nescitis *Cl.* | 58. Dixit illi *Cl.*

A B C D [R]. L Ξ X Δ. 1. 33. 69. EG(H)KMSUVΓΛ.

59. [κύριε]

κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει
ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. 59 Εἶπεν δὲ πρὸς ἕτερον,
Ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ εἶπεν, Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι
‡ πρῶτον ἀπελθόντι" θάψαι τὸν πατέρα μου. 60 Εἶπεν
δὲ αὐτῷ †, "Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν
νεκρούς· σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν
ρϛ ι τοῦ θεοῦ. 61 Εἶπεν δὲ καὶ ἕτερος, Ἀκολουθήσω σοι,
κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς
62. [πρὸς αὐτὸν] ὁ Ἰησ. εἰς τὸν οἶκόν μου. 62 Εἶπεν δὲ ‡ ὁ Ἰησοῦς πρὸς
αὐτόν," Οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα [αὐτοῦ] ἐπ'
ἄροτρον, καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὔθετός ἐστιν
‡ τῇ βασιλείᾳ" τοῦ θεοῦ.

tem hominis non habet ubi caput reclinet. 59 Ait autem ad alterum, Sequere me. Ille autem dixit Domine, permitte mihi primum ire et sepelire patrem meum. 60 Dixitque [ei] Iesus, Sine ut mortui sepeliant mortuos suos: tu autem vade annuntia regnum dei. 61 (106, 10.) Et ait alter, Sequar te, domine, sed primum permitte mihi renuntiare his qui domi sunt. 62 Ait ad illum Iesus, Nemo mittens manum suam in aratrum et aspiciens retro aptus est regno dei.

X. ΛΔ' ρξ ι 75 1 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος [καὶ]
ἑτέρους ἑβδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο
πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ

1 (107, 10.) Post haec autem designavit dominus et alios septuaginta duos, et misit illos binos ante faciem suam in omnem civitatem et locum quo

58. κατασκ.] add. ubi requiescant *a.b.f.l.*
— ὁ δε] ὁ δε ὁ *sic* L.
— κλινῃ] -νει X. 33. GMΛ. *Clem.* 329. | -ναι 69. Λ**Tf.*
59. κυριε AB(?*Rl.*)CLΞ. rel. vv. (vid. Matt. viii. 21.) | om. B**Rl.*(sil. *Mai.*)DV.
— πρωτον απελθοντι B. Syrr.Crt.&Pst. Memph. | πρωτον απελθοντα D. | πρωτον απελθειν 1. *c.g*². *sic* sed add. και Vulg. *a.b.e.f.l.* *Orig.* iii. 683ᵇ. | πρωτον θαψαι απελθοντι 33. (πρωτον tantum *g*¹.) (vid. Matt. viii 21.) | ‡ απελθοντι πρωτον ϛ. CLΞ. rel. Syr.Hel. Æth. | απελθειν πρωτον AK. Arm. | απελθειν (om. πρωτον) 69.
— ad fin.] add. et veniam Syr.Crt.
60. ειπεν δε] ὁ δε ειπεν D.
— αυτῳ] † add. ὁ Ιησους ϛ. AC. rel. Latt. Syrr.Crt.&Pst.&Hel. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt. viii. 22.) | om. BD (*vid. supra*)LΞ. 33. *a.* Memph.
— θαψ. τ. ἑαυτ. νεκρ.] om. 69. | Contra, *Iren.* 38 *Gr.* 302. *Eus.* in Ps. 349ᵇ. *Tert.* adv. Marc. iv. 23. *Hil.* 194ᵉ.
— απελθων] πορευθεις D. *Iren.* 38.
— διαγγελλε] διαγγελε X*Tf.* 69. ΓΓ.
61. πρωτον δε επιτρ. μοι ABC. rel. *a.c.* (*e.*)*m.* Syrr.Crt.Pst.&Hel. αλλα πρωτ. επιτρ. μοι *Am.* *b.f.g*¹. *Orig.* iii. 683ᵃ. | επιτρεψον δε μοι πρω. D. (Vulg. *Cl.*) Memph. *Iren.* 38 *Gr. sic.* sed om. πρωτον *Iren. Int.*
— τοις] τους V.
— εις τον οικον *Orig.* iii. | εν τῳ οικῳ 1. *Iren.* | om. τον D. ‖ add. et veniam Syrr.Crt.&Pst.
62. ειπεν δε ὁ Ιησους προς αυτον AC. 69. EGHKMSUVΓΛ. om. προς αυτον B. | ‡ ειπεν δε προς αυτον ὁ Ιησους ϛ. LΞX. rel. (Latt.) (Syr.Crt.) Memph. Goth. Arm. Æth. | ειπεν δε προς αυτον Δ. (ait ad illum Jesus *m.*) | ὁ δε Ιησους ειπεν αυτῳ D. *c.*
— ουδεις επιβ.....τα οπισω Vulg. *f.g*². *m.* (*Iren.* 38.) (*Orig.* iii. 158ᵃ. 207ᵉ.) (vid. iv. 184ᵇ.) *Orig. Int.* ii. 74ᵉ. 344ᶠ. 350ᵉ. 485ᵈ. 671ᵇ. *Tert.* de Idol. 12. | ουδεις εις τα οπισω βλεπων και επιβαλλων την χειρα αυτου επ' αροτρον D. *a.*(*b.*)*c.e.* *Clem.* 889. *Cypr.* 266. 307. *Hil.* 392ᵈ.
— επιβαλων BCΞX. rel. *Iren.* 38. (βαλων *Orig.* iii. 158ᵃ. 207ᵉ.) | -βαλλων A D supra. L.
— αυτου ACDLΞ. rel. *Clem.* | om. B. *Blc. Mai.* 1. *a.b.* Arm. *Iren.* *Orig.* iii. 158ᵃ. 207ᵉ. *Tert.*
— τῃ βασιλειᾳ BLΞ. 1. 33. Vulg. *a.b.c.e.f.m.* Arm. *Clem.* *Orig.* iii. *bis.* *Cypr.* *Hil.* (εν τῃ βασ. Memph. *Iren.* seq. των ουρανων *Iren.*) | ‡ εις την βασιλειαν ϛ. ACD. rel. (om. εις Δ.)
1. Μετα δε ταυτα ανεδ. ὁ κυριος Vulg. (*f.*)(*l.*) *Eus.* ad Mar. suppl. 296. (Jesus *f.* Syr.Pst.) om. δε U. (ανεδειξεν habet *Eus.* D.E. 93ᵈ.) | απεδειξεν δε D. *a.*(*b.*) *c.e.* (add. Jesus *b.*) ‖ om. ὁ κυριος Syr. Crt. | add. e discipulis suis Syr.Pst.
— και 1°. ACD. rel. Latt. Syrr.Crt.&Hel. rel. *Eus.* ad Mar. *Tert.* adv. Marc. iv. 24. | om. BLΞ. Syr.Pst. Æth. Memph.
1. ἑβδομηκοντα] add. δυο BD(οβ). 1. M (Rut vid. ex indice capitum). Vulg. *a.c.e.l.* Syr.Crt. Arm. | Contra, ACLΞXΔ. rel. (et ACLΞΔ in ind. capp.) *b.f.* Syrr. Pst.&Hel. Memph. Goth. Æth. *Iren.* 146. 200. *Eus.* D.E. 93ᵈ. 110ᵈ. Theoph. 136. ad Mar. *Tert.* adv. Marc. iv. 24 *diserte.* (hiat 33.) "Post enim duodecim apostolos LXX alios Dominus noster ante se misisse invenitur; septuaginta autem nec octonario numero neque denario" etc. *Iren.* 146. "Adlegit et alios septuaginta apostolos super duodecim. Quo enim duodecim secundum totidem fontes in Elim, si non et septuaginta secundum totidem arbusta palmorum?" *Tert.*
— αυτους] om. B. *Eus.* D.E. 93ᵈ.
— ανα δυο ACDL. rel. Syr.Hel.txt. rel. *Eus.* D.E. 93ᵈ. 110ᵈ. | ανα δυο δυο B. 69. K. (Syr.Hel.† δυο.) | binos Vulg. *a.b.c.e.f.* duo duo Syrr.Crt.&Pst.
— αυτου *Eus.* D.E. *bis.* | ἑαυτου 1. H.
— πασαν πολιν και τοπον Vulg. *f.* Syr. Hel. rel. | παντα τοπον και πολιν D. *a.b.c.e.l.* Syrr.Crt.&Pst. | παντα τοπον και χωραν *Eus.* D.E. 110ᵈ.
— ημελλεν ABCΞXΔ. 69. EGHMUVΓΛ. | ‡ εμελλεν ϛ. DL. 1s. KSs. *Eus.* D.E. 110ᵈ. (h. 33.)
— αυτος Vulg. *f.* Syr.Hel. Memph.W.

60. om. ei *Am.* | vade et *Cl.* | 61. et ait illi *Am.* | permitte mihi primum *Cl.* | quae domi *Cl.* | 62. ad aratrum *Cl.* | respiciens *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.
ʸ Matt. 9:37, 38.
¶ H
2. ἐκβ. ἐργ.
ᶻ ‖ Matt. 10:10-16.
§ R
4. μηδὲ ὑποδήμ.
6. ἐκεῖ ᾖ

ρη ε ‡ ἤμελλεν″ αὐτὸς ἔρχεσθαι.
² ἔλεγεν ‡ δὲ″ πρὸς
αὐτούς, ʸ Ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται
ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου ¶ τοῦ θερισμοῦ, ὅπως
ρθ ε ‡ ἐργάτας ἐκβάλῃ″ εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. ³ ὑπά-
γετε· ᶻ ἰδοὺ † ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς § ἄρνας ἐν μέσῳ
ρι β λύκων. ⁴ μὴ βαστάζετε ‡ βαλλάντιον″ μὴ πήραν
‡ μὴ″ ὑποδήματα, καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπά-
ρια ε σησθε. ⁵ εἰς ἣν δ' ἂν ‡ εἰσέλθητε οἰκίαν,″ πρῶτον
λέγετε, Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. ⁶ καὶ ἐὰν † ᾖ ἐκεῖ
υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη
ριβ β ὑμῶν· εἰ δὲ μή γε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. ⁷ ἐν αὐτῇ
δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ‡ ἔσθοντες″ καὶ πίνοντες τὰ παρ'
αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ †.
ριγ ι 76 Μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. ⁸ καὶ
εἰς ἣν † ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ δέχωνται ὑμᾶς,
ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, ⁹ καὶ θεραπεύετε τοὺς

erat ipse venturus. ² (108, 5.) Et dicebat illis, Messis quidem multa, operarii autem pauci: rogate ergo dominum messis ut mittat operarios in messem suam. ³ (109, 5.) Ite: ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos. ⁴ (110, 2.) Nolite portare sacculum neque peram neque calciamenta, et neminem per viam salutaveritis. ⁵ (111, 5.) In quamcumque domum intraveritis, primum dicite, Pax huic domui. ⁶ Et si ibi fuerit filius pacis, requiescet super illum pax vestra: sin autem, ad vos revertetur. ⁷ (112, 2.) In eadem autem domo manete, edentes et bibentes quae apud illos sunt: dignus enim est operarius mercede sua.

(113, 10.) Nolite transire de domo in domum. ⁸ Et in quamcumque civitatem intraveritis et susceperint vos, manducate quae apponuntur vobis, ⁹ et

---

&S. Goth. Arm. *Eus.* D.E. | om. D. *a.b. c.e.l.* Syrr.Crt.&Pst. Memph.MS. (Æth.)
1. ερχεσθαι *Eus.* D.E. | εισερχεσθαι A. 1. *a.e.* Syr.Hcl.mg. | διερχεσθαι 69.
2. ελεγεν] ειπεν 1. Syrr.Crt.&Pst.(ctra, Hcl.) Æth.
— δε BCDLΞ. 1. 33 *sic*. 69. *a.c.e.* Syr.Hcl. mg. Memph.Schw. Goth. Arm. | ‡ ουν ϛ. AX. rel. Syr.Hcl.txt. | om. Syr. Crt. Memph.W. (et dicebat Vulg. *b. f.l.* et dixit Syr.Pst. Æth.)
— μεν] om. D. *a.c.* *Heracleon* (ap. *Orig.* iv. 255^{b}.) in edd. tribus, sed habet ed. De la Rue.
— ουν] om. D *Gr.*
— εργατας εκβαλῃ BD. *e.* | ‡ εκβαλ. εργατας ϛ. ACLΞ. rel. vv. (vid. Matt. ix. 37.) | εκβαλῃ AB.*Mai.*CDLΞΔ. 1. 33. EGKMSUVΛ. (αν εκβαλῃ KM.) | ‡ εκβαλλῃ ϛ. εκβαλλει Γ. | εμβαλῃ X.
3. ιδου] † add. εγω ϛ. CDLΞ. rel. Vulg. *b.c.f.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Æth. (vid. Matt. x. 16.) | om. AB. *a. e.l.* Arm. [Syr.Crt.]
— αρνας] προβατα AM. (vid. Matt.)
— εν μεσῳ] μεσον D. (εμμεσω ARLΞ.)
4. βασταζαιτε K. (-ξ- teste *Tf.*)
— βαλλαντιον AB.*Vercl.*CDRLΞΔ. 1. 69. EF *Wtst.*GKUV. (h. 33.) *Clem.* 276. | ‡ βαλαντιον ϛ. XMΓΛ.
— μη 2°. Syr.Hcl. *Clem.* 276. | μητε M. Vulg. *b.f.* Syrr.Crt.&Pst. (Memph.)
— μη 3°. B.*Mai.*DLΞ. 1. *c.e.* Syr.Hcl. Arm.ed. | ‡ μηδε ϛ. ACRX. rel. *Clem.* 276. | μητε 69. M. Vulg. *a.b.f.*

4. και μηδενα] om. και 33. Λ*. | κ. μηδεναν Λ².
5. εις ἡν δ' αν] εις ἡν αν δε D*.
— εισελθητε οικιαν πρωτον B. *e.* | εισελθητε πρωτον οικιαν D* *Gr.* primum domum intrav. *a.* dom. primum intrav. *b.* primam dom. intrav. *c.* (om. πρωτον D². *Orig. Int.* ii. 265^{c}. *Tert.* adv. Marc. iv. 24.) | οικιαν εισελθητε πρωτον CLΞX. 1. in quamcumque domum primam intretis in eam Syr.Crt. | ‡ οικιαν εισερχησθε πρωτον ϛ. AR. rel. (h. 33.) Vulg. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. (εισερχεσθε K *Tf.*) | πολιν εισερχησθε πρωτον Λ*. (corr.*) | πολιν εισελθητε εις οικιαν πρωτον 69. ‖ εισελθητε habent BCDL ΞX. 1. 69. F *Wtst.* (post ἡν δ' αν BD. *e. Tert.*)
— ειρηνη] -νην εν 69. Syr.Crt. | Contra, *Orig.* iii. 678^{a}. iv. 425^{e}.
6. και εαν *Orig.* iv. | καν D. ‖ † add. μεν ϛ. *Orig.* iv. 441^{b}. (vid. Matt. x. 13.) | om. AB.*Mai.* *Btly s.*CDRLΞX *Tf.* Δ. 1. 33. 69. EF *Wtst.*GKMSUVΓΛ. vv. omnes. *Orig.* iv. 425^{e}. *Orig. Int.* ii. 665^{c}.
— ῃ] post εκει B. Vulg. *a.b.f.l.* *Orig.* iv. 426^{a}. | Contra, ACDR. rel. *c.e.* rel. *Orig.* iv. 441^{b}. (ει 69. Λ.)
— υιος] praem. ὁ Elz. | om. *St.* 3. AB.*Mai.* *Btly.s.*CDRLΞXΔ. 1. 33. 69. EF *Wtst.*G KMSUVΓΛ. Goth. Arm. *Orig.* iv. *bis.*
— ειρηνης] om. L.
— επαναπαυσεται hic *Orig. Int.* iv. 467^{d}.

| post επ' αυτον 69. (ἡ ειρ. ὑμ. επ' αυτ. αναπαυσ. *Orig.* iv. 426^{a}. 441^{c}.)
6. ἡ ειρ.] om. ἡ 33.
— ει δε] η δε Γ.
— εφ'] προς 69. Vulg. *c.e.f.* ‖ praem. ἡ ειρηνη ὑμων R. Syr.Pst.ed.(om. MS.) (Memph.) (Æth.) *Orig.* iv. 426^{a}. 441^{c}. *Orig. Int.* ii. 665^{d}. iv. 467^{d}. | non habent ABCDLΞ. rel. Latt. Syrr.Crt.& Hcl. Goth. Arm.
— ανακαμψει] επιστρεψει ἡ ειρηνη ὑμων D. (vid. Memph. Æth. supra.)
7. εσθοντες BD. | ‡ εσθιοντες ϛ. ACR LΞ. rel.
— τα] om. Δ. 69. G.
— αυτων] αυτοις U. | αυτον 69.
— αυτου] † add. εστιν ϛ. ACR *sic*. rel. Arm. (*transponunt* Latt. Syr.Hcl Memph. Goth. [Æth.]) | om. BDLΞ X. Syrr.Crt.&Pst. *Hom.Cl.* iii. 71.
— μη] μηδε F *Wtst.*
— μεταβαινετε] -βεννεται L. (-βενεται R.)
— εξ] απο D *Gr.* (de Latt.)
— οικιας] -κιαν *sic* X. 69 *Scr.* Λ.
8. ἡν] om. U.
— αν] † praem. δ' ϛ. ALX. 1s. KΛ. (vid. ver. 10.) | om. δ' B.*Mai.*CDRΞΔ. 33. 69. EGMSUVΓ.
— εισερχησθε] -χεσθαι R.
— δεχωνται ABCDL²Ξ. rel. | δεχονται R L*X. 69. E*KMUΓ *Tf.*Λ. | praem. μη *sic* L.
9. τους] ους D*.

---

6. super illam *Am.* | 7. est enim *Cl.*

A B C D (R). L (Ξ) X Δ. 1. 33. 69. E[F]G[H]KMSU V[W]ΓΛ.

ριδ β
ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς, Ἤγγικεν ἐφ'
ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 10 εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν
‡ εἰσέλθητε," καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς
τὰς πλατείας αὐτῆς εἴπατε, 11 Καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν
κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν * εἰς τοὺς πό-
δας" ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε,
ὅτι ἤγγικεν † ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 12 λέγω † ὑμῖν
§ W ὅτι § Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται
ριε ε ᵃ‖Matt. 11:21-23. ἡ τῇ πόλει ἐκείνῃ. 13 ᵃ Οὐαί σοι ‡ Χοραζείν," οὐαί
13. Βηθσαϊδά· σοι Βηθσαϊδά· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ‡ ἐγενήθη-
§ F σαν" αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, § πάλαι ἂν ἐν
σάκκῳ καὶ σποδῷ ‡ καθήμενοι" μετενόησαν. 14 πλὴν
¶ F *lacer.* Τύρῳ καὶ ¶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει ἢ
15. ἡ ἕως οὐρ. ὑψωθεῖσα ὑμῖν. 15 καὶ σὺ ‡ Καφαρναοὺμ" ‡ μὴ" ἕως † οὐρανοῦ
— καταβήσῃ ρις α ‡ ὑψωθήσῃ"; ἕως * τοῦ" ᾅδου καταβιβασθήσῃ. 16 ὁ
¶ R ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει,¶ καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ

curate infirmos qui in illa sunt,
et dicite illis, Appropinquavit
in vos regnum dei. 10 (114, 2.)
In quamcumque civitatem in-
traveritis et non receperint vos,
exeuntes in plateas eius dicite,
11 Etiam pulverem qui adhesit
nobis de civitate vestra exter-
gimus in vos: tamen hoc sci-
tote quia appropiavit regnum
dei. 12 Dico vobis quia Sodo-
mis in die illa remissius erit
quam illi civitati. 13 (115, 5.)
Vae tibi Corazain, vae tibi
Bethsaida: quia si in Tyro et
Sidone factae fuissent virtutes
quae in vobis factae sunt, olim
in cilicio et cinere sedentes
paeniterent. 14 Verum tamen
Tyro et Sidoni remissius erit
in iudicio quam vobis. 15 Et
tu Capharnaum, usque in cae-
lum exaltata, usque ad infer-
num demergeris. 16 (116, 1.) Qui
vos audit me audit, et qui vos

9. *ασθενεις* ABCR. rel. *Eus.* in Luc. 174 *bis.* | *ασθενουντας* D. *c.e.* | *ασθενης* U.
— *ηγγικεν*] -*σεν* Ξ.
— *εφ' ὑμας*] om. Γ. *e.*
— *θεου* A². (A* n. l.)
10. ab init. add. *και* M. (mox *δ'* om. *Am.g*¹.)
— *εισελθητε* BCDLΞ. 1. 33. 69. Latt. | ‡*εισερχησθε* ϛ. AR. rel. *Eus.* in Luc. 174. (vid. ver. 8.)
— *δεχωνται* ABCR. rel. *Eus.* in Luc. | *δεξωνται* D. Latt. | *δεχονται* Δ* *ut vid.* 69. UΓΛ.
— *εξελθοντες*] add. decutite pulverem pedum vestrorum Æth.
11. *κωλλυθεντα sic* 69.
— *ἡμιν*] *ὑμειν* D²*Gr.* (69.) (A.) | om. Syr.Crt. Arm.
— *εκ τ. πολ. ὑμ.*] om. Syr.Crt.
— *εις τους ποδας* ante *απομασσ.* ABCD RLΞX. 1. 33. 69. GKMU. *a.b.c.e.f.i.l.* Syrr.Crt.(Pst.)&Hcl. (Memph.) Goth. Arm. (hab. ante *εκ τ. πολ.* Syr.Pst. Memph.) | **non habent* ϛ. ΔESVΓ Λ. Vulg. Æth. ‖add. postea *ἡμων* ACLΞX. 1. 33. 69. GKMU. *f.* Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. | non habent BDR. (Latt.) Syr.Crt.*ut vid.* Æth.
— *απομασσωμεθα* 69 *Scr.*
— *ὑμιν*] om. Syr.Crt.
— *ηγγικεν*] †add. *εφ' ὑμας* ϛ. ACRX. rel. *f l.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph.Sch. Goth. Arm.MSS. (Æth.) vid. ver. 9. | om. BDLΞ. 1. 33. Vulg. *a.b.c.e.* Syr. Crt. Memph.W. Arm.ed. *Tert.* adv. Marc. iv. 24. ‖ *η* seq. *bis* D.

12. *λεγω*] †add. *δε* ϛ. DΞMS*s*V. *a.f.* Memph. | om. AB.*Mai.Btly.s.*CRLXΔ. 1. 33. 69. EGKUΓΛ. Vulg. *b.c.e.i.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Goth. Arm. Æth. (*γαρ l.*)
— *εν τῃ ἡμερᾳ εκεινῃ hic* BCR. rel. Vulg. *c.f.*(*l.*) Syr.Hcl. Memph. Goth. "in regno" *hic a.b.* | post *ανεκτ. εσται* A. 69. Syrr.(Crt.)&Pst. Arm. (Æth.) (in die judicii Syr.Crt. melior futura sit in die judicii et inventura sit clementiam Æth.) | *εν τῃ βασιλειᾳ του θεου* post *ανεκτ. εσται* D. (*e.*)
— *η τῃ πολει εκεινῃ*] om. 69.
13. *Χοραζειν* AB.*Mai.*CLΞXΔ. 33. GKM SW. Goth. (*Χο....* R.) | ‡*Χοραζιν Elz.* 1*s.* UΛ. Memph. | *Χωραζιν St.* 3. | *Χωραζειν* EVΓ. | *Χωραζην* 69. | *Χοροζαιν* D. Corozain Vulg. *a.b.f.* Corazain *Am.*(ap. *Tf.*) *c.* Capharnaum *e.*
— *ουαι σοι* 2⁰. Vulg. *f.* rel. | *και* D. *a.b.c.e.i.*
— *Βηθσαιδα* B²*Rl.Mai.*CLΞ. rel. Vulg. *c. f.* Memph. rel. (*Βησσ.* B²*Tf.*) | *Βηδσ.* A B**Rl.Mai. a.* (*Β...σαιδα* R.) | *Βεδσ.* D. (Betsaida *b.c.i.*) | *Βηθσαιδαν* 1. 69. EUΓ.
— *ὁτι ει*] om. *ει* 1.
— *εγενηθησαν* BDLΞ. 33. 69. | ‡*εγενοντο* ϛ. ACRX. rel. (vid. Matt. xi. 21.)
— *γενομεναι*] *γινωμεναι* 69.
— *εν*] om. U.
— *και σποδῳ*] om. F.
— *καθημενοι* ABCRLΞX. 33. FWΓ. | ‡-*μεναι* ϛ. D. 69. rel. | om. *e.* Syrr. Crt.&Pst.

14. *εν τῃ κρισει hic* ABCR. rel. Vulg. Syrr.Pst.MS.&Hcl. Memph. Arm.Usc. | om. D. *e.i.* (ante *ανεκτοτερον* 1. *a.b.*) ‖ *εν ἡμερᾳ κρισεως* 69. *c.f.* Syrr.Crt.& Pst.impr. Goth. Arm.Zoh. Æth.
— *η ὑμιν*] *ημιν* D*. | om. *η* CL.
15. *Καφαρναουμ* BCDRΞ. 33. Latt. Memph. Goth. | ‡*Καπερναουμ* ϛ. A LX. rel. *Καπαρναουμ* W.
— *μη* BDLΞ. Syr.Crt. Æth. num quid *a.* quid *b.i.l.* nedum *e.* | ‡*ἡ* ϛ. ACR XΔ. 1. rel. Vulg. *c.g*¹. Goth. quae *f.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm.
— *ουρανου*] †praem. *του* ϛ. AB²*Rl.*R LΞ. rel. | om. B**Rl.*(sil. *Mai.*)CD.
— *ὑψωθησῃ* B.*Btly.Mai.*DLΞ. 1. *a.b.* Syr Crt. Memph. Æth. | ‡*ὑψωθεισα* ϛ. ACRX. rel. Vulg. *c.g*¹. Goth. | -*θης* B*Rl.* *e.f.i.l.* Syrr.Pst.&Hcl. ‖add. *η* CD*. 1. "ant" *a.*(c spat.)*b.i.l.* | Contra, rel. Vulg. *c.g*¹.
— *του ᾁδου* B.*Blc.Mai.*L. (*του ᾁδη* W.) | *om. *του* ϛ. ACDRΞ. rel. (vid. Matt. xi. 23.)
— *καταβιβασθησῃ* ACRLΞ. rel. Latt. Syrr.Pst.& Hcl. (Memph.) Goth. Arm. demergeris Latt. deprimaris *e.* | *καταβησῃ* BD. Syr.Crt. Æth. (vid. Matt. xi. 23.) | *καταβιβασθησα* 69. (?-*θεισα**.)
16. *ακουων*] post *ὑμων* AK. Latt. (exc. *a.*) Syrr.Crt.Pst.& Hcl. *Iren.* 173. | Contra, rel. *Cypr.* 81. 122. ("Olim

10. quamcumque autem *Cl.* | susceperint *Cl.* | 11. appropinquavit *Cl.* | 13. factae sunt in vobis *Cl.* | 15. ad caelum *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.

ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά
με.
ριζ ι 77 [17] Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς
λέγοντες, Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν
ἐν τῷ ὀνόματί σου. [18] εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Ἐθεώρουν
¶ Ξ τὸν Σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα.¶
§ Η [19] ἰδοὺ ‡ δέδωκα″ ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ § πατεῖν
ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν
δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσει.
[20] πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν
ὑποτάσσεται· χαίρετε δὲ † ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν
‡ ἐγγέγραπται″ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
§ Ξ ρiη b‖Matt. 11:25-27. ε 78 [21] § b Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύ-
ματι * τῷ ἁγίῳ″ †, καὶ εἶπεν, Ἐξομολογοῦμαί σοι,
πάτερ κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας
ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας

spernit me spernit: qui autem me spernit, spernit eum qui me misit.

[17] (117, 10.) Reversi sunt autem septuaginta duo cum gaudio dicentes, Domine, etiam daemonia subiciuntur nobis in nomine tuo. [18] Et ait illis, Videbam satanan sicut fulgur de caelo cadentem. [19] Ecce dedi vobis potestatem calcandi supra serpentes et scorpiones, et supra omnem virtutem inimici, et nihil vobis nocebit. [20] Verum tamen in hoc nolite gaudere quia spiritus vobis subiciuntur, gaudete autem quod nomina vestra scripta sunt in caelis.

[21] (118, 5.) In ipsa hora exultavit spiritu sancto et dixit, Confiteor tibi pater, domine caeli et terrae, quod abscondisti haec a sapientibus et prudentibus,

scriptum erat *εμον ακουων υμας*. Sed correxit antiqua manus." *Woide* de codice A.)

16. *ακουει*] add. *και ὁ εμου ακουων ακουει του πεμψαντος με* W. *Cypr.* 122. | add. et eum qui me misit *Cypr.* 81.

— *εμε* 1°.] *με* Δ.

— *ὁ δε*] add. *και ὁ* LΞ. *Eus.* in Es. 484^{e}.

— *ὁ δε εμε αθετων αθετει τον αποστειλαντα με* ABC(LΞ.) rel. Vulg. *c. f.m.* *Orig. Int.* iv. 625^{d}. *Eus.* in Es. *Cypr.* 81. ‖*ὁ δε εμε αθετων αθετει*] "et" tantum *a.b.e.* *Iren.* 173. *Cypr.* 122. | *ὁ δε εμου ακουων ακουει του αποστειλαντος με* D. *i.l.* | haec (sed *και ὁ εμου* ab init. E) *addunt* E mg. *a.b.* Syrr.Crt.&Hcl. Syr.Hier. Arm. Æth.

— *αθετων*] ante *εμε* W.

17. *ἑβδομηκοντα*] add. *δυο* BD($\overline{o\beta}$). Vulg. (*a.* "et duo")*c.e.l.* Syr.Hcl.mg. Arm. | Contra, ACRLΞX. 1. 33. M. rel. *b f.i.* Syrr.Crt.&Pst.&Hcl.txt. Memph. Goth. Æth. ‖add. *μαθηται* A. add. quos misit Syrr.Crt.&Pst.

— *μετα χαρας*] ante *οἱ ἑβδ.* AK.

— *ὑποτασσεται*] *επιτασσεται* A. | post *ἡμιν* 1. A. (*b.*)*e.*

— *ἡμιν*] *ὑμιν* W.

18. *ὡς αστραπην*] post *ουρανου* B. Memph. *Orig. Int.* i. 68^{e}. | Contra, rel. *Orig.* iii. 693^{b}. *Orig. Int.* ii. 293^{b}. iii. 356^{f}. 402^{f}. 867^{e}. iv. 541^{d}. 634^{c}. 685^{a}. (*ὡς ἀστρ. πεσόντα ἐκ τ. οὐρ.* *Hom.Cl.* xix. 2.)

19. *δεδωκα* BC*LX. 1. Vulg. *b.e.f* g^{1}*.i.l.* (*h. a.*) Syr.Hcl.mg. Goth. Arm. Æth. *Orig.* i. 744^{b}. ii. 612^{e}. *Orig. Int.* ii. 293^{d}. 316^{e}. 441^{e}. 562^{d}. 686^{b}. *Hil.* 307^{b}. *Lucif.* 205. | ‡ *διδωμι* ϛ. $AC^{3}D$. rel. *c.*(g^{2}.) Syrr. Crt.&Pst.&Hcl.txt. [Memph. anceps.] *Just.* Try. 76. *Iren.* 322. *Eus.* in Ps. 68^{d}.

19. *του πατειν* *Orig.* i. 218^{e}. 744^{b}. *Eus.* D.E. 438^{c}. | om. *του* 1. *Just.* *Orig.* i. 298^{d}. 423^{b}. 735^{c}. ii. *Eus.* in Ps. 68^{d}. (*καταπατειν* *Just.*)

— *οφεων*] praem. *των* D. *Orig.* i. 423^{b}. | Contra, *Just.* *Orig.* i. 218^{e}. 298^{d}. 735^{c}. 744^{b}. ii. 608^{d}. 612^{e}. *Eus.* D.E. in Ps.

— *σκορ.*] praem. *των* D. | Contra, *Just.* *Orig.* i. *quinquies.* ii. *bis.* *Eus.* D.E. in Ps.

— *δυναμιν*] add. *την* B. *Orig.* i. 423^{b}. | Contra, (*Just.*) *Orig.* i. *quater.* ii. 608^{e}.

— *ου μη*] om. D.

— *αδικησει* *Elz.* AB*Btly.s.*DL. 1. 33. EH MΓΛ. *Orig.* i. 744^{b}. | *-ση* *St.* 3. B.*Mai.* CXΔ. 69. FGKSUVW. (*Orig.* i. 298^{d}.)

20. *πνευματα* ABCL. 33. rel. (Latt.) Syr.Hcl. Memph.ed. Goth. Arm. *Hipp.* Char. (245.) spiritus maligni *b.* | *δαιμονια* D. 1 *sic.* *e.f.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. MS. Æth. *Orig. Int.* iv. 652^{i}. *Eus.* in Ps. 413^{a}.

— *ὑμιν*] *ὑμων* 69. ‖post *ὑποτασσεται* L. Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Æth. | Contra, *Orig. Int.* iv. *Eus.* in Ps.

— *χαιρ. δε*] † add. *μαλλον* ϛ. XSs. | om. AB.*Mai.Btly.s.*CDLΔ. 1. 33. 69. EF*Wtst.*GHKMUVWΓΛ. Latt. Syrr. Crt.&Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. (*Orig.* iii. 238^{f}.) *Orig. Int.* iv. *Eus.* in Ps. (*Hil.* 227^{d}.)

20. *εγγεγραπται* BLX. 1. 33. *Eus.* in Ps. 413^{a}. (*γεγραπται* *Orig.* iii. 238^{f}.) | ‡ *εγραφη* ϛ. ACD. rel. *Eus.* in Es. 370^{d}.

— *τοις ουρανοις* Vulg. rel. *Orig.* iii. 238^{f}. *Eus.* in Es. in Ps. | *τῳ ουρανῳ* D. *a.b. c.e.f.i.l.* *Hipp.Chr.* 245. *Hil.* 227^{d}.

21. *αυτῃ*] *ταυτῃ* AΔ. Memph. ‖add. *δε* DΔ*Tf.* *f.* (Memph.)

— *τῳ πνευματι*] praem. *εν* DLΞX. 33. F*Wtst.*W. *a.b.c.e.ff.i.l.* Memph. | om. ABC. rel. Vulg. *f.*

— *τῳ ἁγιῳ* BCDLΞX. 1. 33. K. (Latt.) Syrr.Crt.&Pst.&Hcl. Syr.Hier. Memph. Arm. Æth. | * om. ϛ. A. rel. *f.* Goth. (*Clem.* 117.)

— *και ειπεν*] † praem. *ὁ Ιησους* ϛ. AC. *f.* Syr.Hcl. Goth. | om. BDΞ. Vulg. *a.b.i.l.* Syr.Crt. Memph. | post *ηγαλλιασατο* LX. 33. *c.e.ff.* Syr.Pst. Arm. Æth.

— *εξομολογουμαι*] *εξομολογησομαι* Δ. *Marcos. ap. Iren. Gr.* 93. (? e Matt.)

— *πατερ* *Marcos.* | om. F*Wtst.* *Tert.* adv. Marc. iv. 25.

— *ταυτα*] *αυτα* W. (om. *Marcos.*)

— *σοφων και συνετων* *Marcos. ap. Iren.* 93. *Clem.* vid. *Orig.* i. 221^{e}. (? Matt.) *Eus.* c. Mcl. 151^{d}. in Ps. 704^{c}. *Tert.* (*σοφ. και πρεσβυτερων* *Hom.Cl.* viii. 6. ? Matt.) | *συνετ. κ. σοφων* D. ("a sapientibus" tantum *e.*)

16. misit me *Cl.* | 19. super omnem *Cl.*

ABCD. LΞXΔ. 1. 33. 69. E(F)GHKMSUV (W)ΓΛ. ρθ γ

αὐτὰ νηπίοις· ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ¶ ‡ εὐδοκία ἐγέ-
νετο″ ἔμπροσθέν σου. † 22 Πάντα ‡ μοι παρεδόθη″
ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ
υἱὸς εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστιν ὁ πατὴρ εἰ μὴ
ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ‡ ἂν″ βούληται ὁ υἱὸς ¶ ἀποκαλύψαι.
ρκ ε 23 Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς κατ' ἰδίαν εἶπεν,
c Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε·
24 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς
ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε καὶ οὐκ ‡ εἶδαν,″ καὶ
ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε καὶ οὐκ ἤκουσαν.
ΛΕ' ρκα β 79 25 d Καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων
αὐτὸν [καὶ] λέγων, Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν
αἰώνιον κληρονομήσω; 26 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν,
Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; 27 ὁ
δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, e Ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου,
ἐξ ὅλης [τῆς] καρδίας σου, καὶ ‡ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου,″
καὶ ‡ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ σου,″ καὶ ‡ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ

¶ F ¶ W

c Matt. 13:16, 17.
d Matt. 22:35, seq. Mar. 12:28, seq. cap. 18:18, seq.
e Deut. 6:5.

et revelasti ea parvulis: etiam
pater, quia sic placuit ante te.
22 (119, 3.) Omnia mihi tradita
sunt a patre [meo]: et nemo
scit qui sit filius, nisi pater, et
qui sit pater, nisi filius et cui
voluerit filius revelare. 23 (120,
5.) Et conversus ad discipulos
suos dixit, Beati oculi qui vi-
dent quae videtis: 24 dico enim
vobis quod multi prophetae et
reges voluerunt videre quae
vos videtis, et non viderunt, et
audire quae auditis, et non
audierunt.

25 (121, 2.) Et ecce quidam legis
peritus surrexit temtans eum
et dicens, Magister, quid fa-
ciendo vitam aeternam possi-
debo? 26 At ille dixit ad eum,
In lege quid scriptum est?
quomodo legis? 27 Ille respon-
dens dixit, Diliges dominum
deum tuum ex toto corde tuo
et ex tota anima tua et ex om-
nibus viribus tuis et ex omni

21. *ευδοκια* ante *εγενετο* BC*LΞX. 33. *b. c.e.ff.l. Marcos. ap. Iren.* 93. (*ευδοκ. μοι εγεν. Gr.*) *Eus.* in Ps. 704ᶜ. | ‡post ς. AC³D. rel. *i.* Syrr. Crt. Pst. & Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt. xi. 26.) | placuit Vulg. *a.f.*
— sub fin.] †*και στραφεις προς τους μαθητας ειπεν St.*3. ACX. rel. *c.ff.l.* Syrr. Pst.&Hcl. Goth. Æth.*a.* (vid. ver. 23.) | (*στραφ. δε* W.) | *μαθητας*] add. *αυτου* C²*ut vid.* Γ. c. Goth. | *non habent Elz.* B.*Mai.*(*s.Btly.*)DLΞ. 1. 33. 69. M. Vulg. *a.b.e.f.* Syr.Crt. Memph. Arm. Æth.impr. *Eus.* in Ps. 704ᶜ.
22. *μοι παρεδοθη* ABCDLΞXΔ. 1. 33. 69. EF *Wtst.*GHMSUVWΓΛ. Latt. Goth. *Orig.* ap. Cram. in Luc. p. 86. *Eus.* c. Mcl. 187ᵇ. | ‡*παρεδοθη μοι* ς. Syrr. Crt.Pst.&Hcl. Arm. Æth. *Eus.* in Ps. | *μοι παραδεδοται* K. *Just.* Tryph. 100.
— *ὑπο Orig.* ap. Cram. *Eus.* c. Mcl. in Ps. | *απο* D.
— *μου* Vulg.*Cl. b.e.f.ff.* Memph. rel. *Marcos. ap. Iren. Gr.* 93. *Orig.* ap. Cram. *Eus.* c. Mcl. | om. D. *Am. Fuld. a.c.l. Eus.* in Ps. *Just.* Tryph. *Marcos. ap. Iren. int.* 93.
— *γινωσκει* ABDLΞ. rel. *Eus.* in Ps. | *επιγινωσκει* CΔ. 33. F *Wtst.*H. (vid. Matt. xi. 27.)
— *ὁ υἱος ει μη ὁ πατηρ* et *ὁ πατηρ ει μη ὁ υἱος*] mutato ordine U. *b.*
— *ὁ υἱος .... τις εστιν*] om. *a.*
22. *ὁ πατηρ* 2°.] add. *ουδεις γινωσκει* 69. Æth. | Contra, *Eus.* in Ps.
— *ᾧ*] *ὁ* X. 69. WΓ.
— *αν* BD. 33. W. | ‡*εαν* ς. ACLΞ. rel. *Eus.* in Ps.
— *βουληται Eus.* in Ps. | *-λεται* AX. 69. WΛ. | *-ληθη* 33.
23. *και στραφεις*] *στρ. δε* D. *e.*
— *μαθητας*] add. *αυτου* U. Vulg. *c.f.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. Goth. Æth. | Contra, Syr.Hcl. rel.
— *κατ' ιδιαν f.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. rel. (ante *πρ. τ. μαθ.* Arm.) | om. D. (Latt.) Syr.Crt.
— *ειπεν*] add. *αυτοις* D. 1. *e.* Memph.
— ad fin.] add. *και ακουοντες ἁ ακουετε* D. et aures quae audiunt *c.e.f.* (nihil habent rel. *Meth.* vii. p. 105.)
— *οἱ οφθ.*] om. *οἱ* Ξ.
24. *γαρ*] om. U. Syr.Crt. Arm. ‖ *δε* M.
— *και βασιλεις* ABC. rel. Vulg. *c.f.* vv. *Hom.Cl.* iii. 53. | om. D. *a f.ff.i.l. Tert.* adv. Marc. iv. 25. *Meth.* vii. (p. 105.) (et justi *b.* vid. Matt. xiii. 17.)
— *ειδαν* BCLΞ. 33. | ‡*ειδον* ς. AD. rel. *Meth.*
— *ακουσαι*] add. *μου* B. (Contra, rel. *Meth.*) | (*και ακουσαι* ad fin. om. *a. i.Tf.*)
— *ακουετε*] *ηκουσατε* LΞ. | praem. *ὑμεις* D. *b.c.f.* Goth. (Contra, *Meth.*)
— *ηκουσαν*] praem. *ειδον ουδε* 69. (*ουτε ιδον ουτε Hom.Cl.* iii. 53.)
25. ab init.] haec eo dicente ecce *b.c.f.ff. i.l.* (praem. "et" *c.f.i.*) et cum diceret haec appropinquavit legisperitus quidam qui surgebat Syr.Crt.
— *και ιδου νομικος τις ανεστη* ABC. rel. Vulg. *a.* Syrr.Pst.& Hcl. rel. | *ανεστη δε τις νομικος* D. (*c.*)*e.*
— *ανεστη*] *προσηλθεν* C³. 33. (vid. Syr. Crt.) ‖add. *τῳ Ιησου* C³. (ante *νομ. τις* Arm.)
— *και λεγων* ACD. rel. (Latt.) Syrr. Pst.&Hcl. rel. | om. *και* BLΞ. *e.* Syr. Crt. Memph.
— *διδασκαλε Orig. Int.* iii. 971ᵉ·ᶠ· | om. D. ‖add. *αγαθε* M.
26. *ὁ δε*] add. *Ιησους* 69. Syr.Crt.
— *τι*] om. D**Gr.*
27. *αγαπησης* X.
— *θεον σου*] om. *σου* B**Rl.*(sil. *Mai.*)H.
— *εξ ὁλης της καρδιας σου* A(B)CL(Ξ). rel. Vulg. *e.f.* Syrr. Crt. Pst. & Hcl. Memph. Goth. Arm. *Orig. Int.* iii. 972ᵃ. *Tert.* adv. Marc. iv. 25. (om. *της* BΞ.) | *εν ὁλῃ τῃ καρδιᾳ σου* D. 1. *a.b.c.ff.i.* (om. Syr.Hier. a pr. man.)
— *και* 1°.] om. B. *Vercel.*
— *εν ὁλῃ τῃ ψυχῃ σου* BDLΞ. (1.) *a.b.i.* Memph.Schw. (om. *τῃ* 1.) | ‡*εξ ὁλης*

21. quoniam sic placuit *Cl.* | 22. *om.* meo *Am.* | quis sit *Cl.* (*bis.*) | 23. quae vos videtis *Cl.* | 25. tentans illum *Cl.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. C. P. H.
Memph.
(Goth.) Arm. Æth.
ᶠ Lev. 19:18. ρκβ
ι Λς'

σου″· ᶠ καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 28 Εἶπεν
δὲ αὐτῷ, Ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ.
29 ὁ δὲ θέλων ‡ δικαιῶσαι″ ἑαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν
Ἰησοῦν, Καὶ τίς ἐστίν μου πλησίον; 30 ὑπολαβὼν
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ
Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχώ, καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν, οἳ
¶ Goth. καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες¶ ἀπῆλ-
θον, ἀφέντες ἡμιθανῆ †. 31 κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς
τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν
ἀντιπαρῆλθεν. 32 ὁμοίως δὲ καὶ ‡ Λευείτης″ † κατὰ
τὸν τόπον ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν. 33 Σαμα-
ρείτης δέ τις ὁδεύων ἦλθεν κατ᾽ αὐτόν, καὶ ἰδὼν
[αὐτὸν] ἐσπλαγχνίσθη, 34 καὶ προσελθὼν κατέδησεν
§ F τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔλαιον § καὶ οἶνον· ἐπι-
βιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἤγαγεν αὐτὸν
εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. 35 καὶ ἐπὶ τὴν
αὔριον † ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν τῷ πανδοχεῖ,

mente tua, et proximum tuum
sicut te ipsum. 28 Dixitque
illi, Recte respondisti: hoc fac,
et vives. 29 (122, 10.) Ille autem
volens iustificare se ipsum dixit
ad Iesum, Et quis est meus
proximus? 30 Suspiciens au-
tem Iesus dixit, Homo quidam
descendebat ab Hierusalem in
Iliericho, et incidit in latrones,
qui etiam despoliaverunt eum,
et plagis impositis abierunt
semivivo relicto. 31 Accidit
autem ut sacerdos quidam de-
scenderet eadem via, et viso
illo praeterivit. 32 Similiter et
levita, cum esset secus locum
et videret eum, transiit. 33 Sa-
maritanus autem quidam iter
transiens venit secus eum, et
videns eum misericordia motus
est, 34 et appropians alligavit
vulnera eius infundens oleum
et vinum, et imponens illum in
iumentum suum duxit in sta-
bulum et curam eius egit: 35 et
altera die protulit duos dena-
rios et dedit stabulario et ait,

της ψυχης σου ꞔ. ACX. rel. Vulg. *c.e. f.ff.* Syrr. Crt. Pst. & Hel. Memph.W. Goth. Arm. *Tert.* (om. *Orig. Int.* iii. 972ᵃ. trs. *ψυχ.* et *ισχ.* Syr.Crt.)

27. *και εν ὁλῃ τῃ ισχυι σου* BDLΞ. (1.) *b.c.ff.i.* Memph. (om. *τῃ* 1.) | ‡*και εξ ὁλης της ισχυος σου* ꞔ. AC. rel. Vulg. *a.(e.)f.* Syrr.Crt.Pst.&Hel. Goth. Arm. *Orig. Int.* iii. *Tert.* | om. U.

— *και εν ὁλῃ τῃ διανοιᾳ σου* BLΞ. 1. Memph. | ‡*και εξ ὁλης της διανοιας σου* ꞔ. AC. rel. *e.f.* Syrr.Crt.Pst.&Hel. Goth. Arm. *Orig. Int.* | om. DΓ. *a.b. c.ff.i. Tert.* (vid. *Clem.* 304.)

— *σεαυτον* BCDLΞ. rel. *Clem.* 951. *Orig.* iii. 980ᵉ. | *ἑαυτον* AX. 69. V. *Orig.* iii. 724ᶜ.

28. *αυτῳ*] add. *ὁ Ιησους* XF *Wtst.*M. *c. f.ff.* Syrr.Crt.&Pst. (Æth.)

— *απεκριθης* *Orig.* iii. 980ᵉ. 981ᵃ. *Orig. Int.* iii. 972ᵃ. | *εκρινας* L.

— *ζησῃ* *Orig.* iii. 980ᵉ. | *ζησεις* D. | *ζησει* 33. (*σωθησῃ* *Clem.* 304.)

29. *δικαιωσαι* BC*(D)LΞX. (post *ἑαυτον* D. *c.e.*) | ‡*δικαιουν* ꞔ. AC³. rel. (*δικαιουν· ᾳ sic* Δ.)

— *ἑαυτον*] *αυτον* L.

— *τον Ιησουν*] eum Syr.Pst.

— *μου πλη.* *Orig.* iii. 724ᶜ. *Clem.* 951. | *ὁ πλη.* 33.

30. *ὑπολ.....ειπεν* Syr.Hel. | dixit ei Jesus Syrr.Crt.&Pst. | *ὁ δε Ιησους εφη* 69.

30. *δε* AC²D. rel. | om. B(? C*). Memph. MS.

— *ειπεν*] add. *αυτῳ* DΓ. Syrr.Crt.(Pst.) &Hel. Memph.W.& Schw. Æth.

— *κατεβαινεν* *Orig.* iii. 728ᶜ. *Orig. Int.* iii. 972ᶜ. (-*νον* Ξ.) | *καταβαινει* C*. (corr.².)

— *και ληστ.* *Orig.* iii. 728ᶜ. | om. *και* C*. (corr.³.) | tum *περιεπεν* D*.

— *εκδυσαντες* *a.c.* rel. | *εξεδυσαν* Δ. 1. EGHSVΛ. Vulg. *b.e.f.g¹.i.l.* Goth.

— *αυτον*] om. D. *g¹*.

— *επιθεντες*] *περιθεντες* H.

— *αφεντες*] *αφεικαν* C*. (corr.³.) Arm.

— *ἡμιθανη*] †add. *τυγχανοντα* ꞔ. ACX. rel. Memph. (-*ταν* C*.) | om. BDLΞ. 1. 33. Latt. Syrr.Crt.&Pst.&Hel. Arm. Æth.

31. *κατα συγκυριαν δε* Vulg. (*a*)*e.f.ff.* (*συγκυριαν* habet Syr.Hel.mg. *Graecè.*) | *κατατυχα* D. | om. *b.c.(i.)l.*

— *κατεβαινεν*] *καταιβεννεν* A. | *καταβαινων* D. Memph.MS.

— *εν τῃ* AB. *Mai.* CDLΞ. rel. *a.b e.* rel. | om. *εν* B. *Blly. Bch.* 1. Vulg. *c.f.ff. i.l.*

— *αυτον*] om. 1.

32. *Λευειτης* BD. | ‡*Λευιτης* ꞔ. AC. rel. | praem. *ὁ* Γ. ‖ †add. *γενομενος* ꞔ. ACD. rel. Vulg. *b.* | om. BLΞX. 1. 33. *a.c.e.f.* Memph. Arm. Æth. *ut vid.*

— *ελθων* ABCLΞ. rel. *a.c.f.* Syrr.Pst. &Hel. Memph. (Arm.) Æth. *ut vid.* | om. D. Vulg. *b.e.i.* Syr.Crt.

32. *ιδων*] add. *αυτον* ADΔΓ ap. *Tf.* Vulg. *a.b.e.f.l.* Syrr.Crt.&Pst.&Hel. Memph. | Contra, BCLΞ. rel. *c.* Arm. Æth.

33. *ὁδευων*] add. in eadem via Syr.Crt.

— *κατ᾽ αυτον*] *κατ᾽ αυτῶν* Γ.

— *ιδων αυτον* ACD. rel. *a.* Memph.W. rel. | om. *αυτον* BLΞ. 1. 33. *b.c.i.l.* Memph.Schw.

— *εσπλαγχνισθη*] -*γχισθη* D. | *ενσπλαγχ.* Γ *Tf.*

34. *προσελθων* Vulg. *c.e.f.* | om. *a.b. i.l.*

— *ελεον* ACDLΞMΓ *Tf.* Λ.

— *επιβιβασας δε* Syr.Hel. Memph. Arm. | *και επιβιβ.* D. Latt. Syrr.Crt.&Pst. Æth.

— *αυτον* 2°.] om. 1. (Latt.) Memph. Schw. et MSS. | Contra, *For.* rel.

— *πανδοκιον* Ξ.

35. *την αυριον*] *τῃ αυρ.* A. ‖ †add. *εξελθων* ꞔ. AC. rel. Syr.Hel. Arm. *εξελθ. και* C*. (om. *και***.) | om. BD LΞX *sic.* 1. 33. Latt. Syrr.Crt.& Pst. Memph. Æth.

— *δυο δηναρια εδωκεν* ACLΞ. rel. Latt. Syrr. Crt. Pst. & Hel. Memph. Æth. | *δηναρια δυο εδωκεν* D. (*c.*)(*e.*) | *εδωκεν δυο δηναρια* B. (Arm.) (et dedit *c.e.* Syr.Pst.MS. Æth.)

— *πανδοκει* D*. (Contra, Ξ.)

30. suscipiens *Cl.* | 32. pertransiit *Cl.* | 33. iter faciens *Cl.* et *Am.mg.*

A B C D [P]. L (Ξ) (X) Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUVΓΛ.

καὶ εἶπεν †, Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ τι ἂν προσ-
δαπανήσῃς, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω
σοι. 36 τίς [οὖν] τούτων τῶν τριῶν ‡ πλησίον δοκεῖ
§ P σοι″ γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς § λῃστάς;
37 Ὁ δὲ εἶπεν, Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ.
εἶπεν ‡ δὲ″ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πορεύου, καὶ σὺ ποίει
¶ X ὁμοίως.¶

Curam illius habe, et quodcumque supererogaveris, ego cum rediero reddam tibi. 36 Quis horum trium videtur tibi proximus fuisse illi qui incidit in latrones? 37 At ille dixit, Qui fecit misericordiam in illum. Et ait illi Iesus, Vade et tu fac similiter.

ΛΖ′ 38. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορ. — εἰς τὴν οἰκίαν. 39. τ. ποδ. του Ἰησου

80 38 ‡ Ἐν δὲ τῷ″ πορεύεσθαι αὐτούς, [καὶ] αὐτὸς
εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά· γυνὴ δέ τις ὀνόματι
Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον [αὐτῆς].
39 καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, ἣ καὶ
‡ παρακαθεσθεῖσα″ ‡ πρὸς″ τοὺς πόδας τοῦ ‡ κυρίου″
ἤκουεν τὸν λόγον αὐτοῦ· 40 ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο
περὶ πολλὴν διακονίαν· ἐπιστᾶσα δὲ εἶπεν, Κύριε,
οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με ‡ κατέλει-

38 Factum est autem dum irent, et ipse intravit in quoddam castellum, et mulier quaedam Martha nomine excepit illum in domum suam. 39 Et huic erat soror nomine Maria, quae etiam sedens secus pedes domini audiebat verbum illius; 40 Martha autem satagebat circa frequens ministerium: quae stetit et ait, Domine, non est tibi curae quod soror mea re-

35. ειπεν] †add. αυτῳ ς. AC. rel. *a.f.* Syrr.Pst.&Hcl. Æth. | om. BDLΞ. 1. 33. (Latt.) Syr.Crt. Memph. Arm.
— ὁ τι] ει τι X.
— αν] εαν B. | δ' αν K.
— προσδαπανησεις D Λ *sic* (Γ ap. *Tf.*) (add. επ' αυτῳ Arm.)
— εγω] om. 1. Arm. | post με D. (*c.*) (*e.*)
— με] μοι 1. 69. HΓ.
— σοι] om. D.
36. τις.. .γεγονεναι] τινα ουν δοκεις πλησιον γεγονεναι D. | τινα τουτων των τριων πλησ. δοκ. σοι γεγ. Anon. (?*Orig.*) ap. Cram. in Luc. p. 89. (quem ergo putas ex his duobus proximum illi *e.*)
— ουν ACD*supra*.X. rel. *c.e.* Syrr.Pst. & Hcl. Memph.ed. Arm. Æth. | om. BLΞ. 1. (Latt.) Syr.Crt. Memph.MS. *Orig.* iii. 972c. Anon. ap. Cram. supra.
— τουτων των] τὸύτῶν Γ*Tf.* (των habet B in ipsa collatione *Btly.* et ap. *Mai.*)
— τριων] om. D*supra*. *a.*
— πλησιον δοκει σοι AB.*Btly.*CLΞXΔ. 69. EFGHKMSUVΓΛ. Anon. (?*Orig.*) ap. Cram. (πλησιον σοι δοκει σοι B. *Mai.*) | ‡δοκει σοι πλησιον ς. 1. (Latt.)Syrr.Crt.&Pst.(&Hcl.)(Memph.) Arm. *Orig. Int.* iii. | videtur proximus *a.* [Æth.] | om. 33*sic*.
37. ειπεν δε BC*DLΞXΔ. 1. 33. 69. F. *a.e.* Syr.Hcl.mg. Memph. et ait Vulg. *b. f.l.* (Æth.) cui dixit *c.* | ‡ειπεν ουν ς. AC3P. rel. Syr.Hcl.txt. | dixit Syrr.Crt.&Pst. Arm.

37. αυτῳ] om. DX. Memph.MS. Anon.(?*Orig.*) ap. Cram.
— ὁ Ιησ.] om. ὁ B.*Mai.*
— ὁμοιως Anon.(?*Orig.*) ap. Cram. | οὑτως X. (add. et vives *c.*)
38. εν δε τῳ BLΞ. 33. Syr.Crt. Memph. | ‡εγενετο δε εν τῳ ς. ACDP. rel. Syrr.Pst.&Hcl. rel.
— αυτους] om. D. | αυτον 1. *d.* Syr. Hier. Arm.MSS. ||add. in via Syrr. Crt.&Pst.
— και αυτος εισηλθεν ACP. rel. | αυτον εισελθειν D. | om. και BLΞ. 69. *a.* Syr. Crt. Memph. (και αυτ. ηλθεν E. om. αυτος Syrr.Crt.&Pst. [Æth.]) ||add. ὁ Ιησους FH.
— τινα] om. 1.
— εις τον οικον αυτης AD(P). rel. Latt. rel. (ἑαυτης P.) | εις την οικιαν (om. αυτ.) C*LΞ. 33. (add. αυτης C2.) | om. B.*Btly.Blc.Rl.Mai.* (sed *Rl.* habet "in marg. αὐτῆς": qu. εις τ. οικ.)
39. Μαρια AB2C3D. rel. vv. Memph.W. | Μαριαμ B*.*Mai.*C*PLΞ. 1. 33. Memph. Schw.
— ἡ] om. LΞ.
— και] om. D.
— παρακαθεσθεισα ABC*LΞ. | ‡παρακαθισασα ς. C3DP. rel. (-θησ- Γ.) | παρακαθησα 69. K.
— προς B.(*Mai.*)C*LΞ. 33. | ‡παρα ς. AB.(2*Mai.*)C3DP. rel.
— κυριου B.*Btly.*(2*Mai.*)C**ut vid.*DLΞ. (Latt.)Syrr.Crt.&Pst.&Hcl.mg. Memph. Arm. Æth. | ‡Ιησου ς. AB*.*Mai.*C2 P. rel. *b.* Syr.Hcl.txt.

39. ηκουεν] ηκουσεν LΞ.
— τον λογον] των λογων UΓ. *e.* Syrr. Crt.Pst.&Hcl. Arm.
— αυτου] om. D.
40. επιστασα] επισταθεις D.
— δε] ? τε C*. (corr.2)
— μελει] μελλει 1. FGH*sic*.M. | μελη K
— μονην με κατελ. Syr.Hcl. Memph. Arm. κατελιπεν με μονην D. Latt. Syrr.Crt.&Pst. (Æth.) μον. κατελ. με Ξ. | κατελειπεν AB*.*Mai.*CPLΞΔ. 69. EGHKMΓ*Tf.*Λ. | ‡κατελιπεν ς. B2 *Mai.*D. 1s. FsSsUsVs. (h. 33.)
— ειπε ABC(P?). rel. | ειπον DLΞ. 1. 33.
— αυτῃ] αυτην 1.
— μοι] μου D. | μὴ 69. G.
— συναντιλαβηται] αντιλαβητε D.
41. αποκρ. δε] om. Syr.Crt.
— ὁ Ιησους AB*.*Mai.*C(D)P. rel. (hiat 33.) *b.c.e.f.* Syrr.Pst.&Hcl txt. (Memph.) Arm. (Æth.) (ante ειπεν αυτῃ C3D. 69. KU. Memph. Æth.) | ὁ κυριος B *Btly.Bch.*(2*Mai.*)L. Vulg. *a.i.l*(*Tf.*). Syr.Hcl.mg. | om. Syr.Crt.
— μεριμνας και] om. D. (vid. *Clem.* 941.) | ad fin. om. *a.b.e.ff.i.l.*
— θορυβαζῃ BCDL. 1. (33.) (-ζει 33.) | ‡τυρβαζῃ ς. AP. rel. (-ζει ΓΛ. -ζεις 69. τρυβαζῃ F.) | ταρασσῃ *Clem.* 941.
— περι πολλα *Clem.* 941. | om. D.
42. ἑνος δε εστιν χρεια AC**ut vid.*P. rel. Vulg. *f.* Syrr.Crt.&Pst.&Hcl.txt. | ολιγων δε εστιν χρεια η ἑνος (B)C2L. 1. 33. Syr.Hcl.mg. Memph. Æth. *Orig.* in Cat. ap. Corderium. (χρ. εστ. B.) | ολιγων δε ὡδε εστιν χρεια Arm. | om. D. *a.b.c.e.ff.i.l.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Arm. Æth.
40. εἶπον οὖν
¶ Ξ
41. ὁ κύριος
42. Μαρία γὰρ

πεν″ διακονεῖν; εἰπὲ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβη-
ται.¶ 41 ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Μάρθα,
Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ ‡ θορυβάζῃ″ περὶ πολλά·
42 ἑνὸς δέ ἐστιν χρεία. Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν
μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται [ἀπ᾽]
αὐτῆς.

liquit me solam ministrare? dic ergo illi ut adiuvet me. 41 Et respondens dixit illi dominus, Martha Martha, sollicita es et turbaris circa plurima: 42 porro unum est necessarium. Maria optimam partem elegit, quae non auferetur ab ea.

XI. All′ ρκγ/ε
§ Ξ
§ X
2. προσεύχεσθε
¶ Ξ
g Matt. 6:9-13.
§ Ξ

81 1 §§ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ
προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέν τις τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύ-
χεσθαι, καθὼς καὶ ‡ Ἰωάνης″ ἐδίδαξεν τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ. 2 εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Ὅταν προσεύχησθε, λέ-
γετε,¶ g Πάτερ †, †, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ‡ ἐλθάτω″
ἡ βασιλεία σου· † § 3 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιού-
σιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ᾽ ἡμέραν· 4 καὶ ἄφες ἡμῖν

1 (123, 5.) Et factum est cum esset in loco quodam orans, ut cessavit, dixit unus ex discipulis eius ad eum, Domine, doce nos orare, sicut et Iohannes docuit discipulos suos. 2 Et ait illis, Cum oratis, dicite Pater, sanctificetur nomen tuum: adveniat regnum tuum: 3 panem nostrum cotidianum da nobis cotidie: 4 et dimitte nobis

42. Μαρια *Clem.* 941. | Μαριαμ B. 1.
— δε ACP. rel. (h. 33.) *f.g*^{1}. Syrr.Pst.&Hel. Memph.W.&Schw. *Clem.* 941. | γαρ BLX *in comm.* 1. 69. A. Memph. MS. | om. D. Vulg. *a.b.c.e.ff.i.l.* Syr. Crt. Arm. *Orig. Int.* iii. 48^e.
— εξελεξατο] εξελευατο K.
— ἡτις] ἡ D.
— απ᾽ ACP. 1. 33. rel. Vulg. *c.f. Clem.* | om. B.*Blc.Mai.*DL. *a.b.c.ff.i.l.*
— ad fin.] add. cap. xi. 27, 28. C^3.
1. και εγενετο *Orig.* i. 200^a. 216^d. | εγενετο δε A. *e.* (hiat 33.)
— προσευχομενον] ante εν τοπῳ P. Syrr. Crt. & Pst. Arm. *Orig.* i. 200^a. | Contra, Syr.Hel. *Orig.* i. 216^d. 227^c. (in loco deserto orans Memph.W. etra Schw.)
— ὡς επαυσατο] om. F. ‖ praem. και DM. *a.b.c.e.ff.i.l.* Arm. Æth. | om. Vulg. *f. Orig.* (postquam recessit paululum ab oratione sua Syr.Crt.)
— και Ιωαν. ABCDP. rel. Vulg. *Am. e.i.* Syrr.Pst.&Hel. Arm. *Orig.* i. 200^a *bis.* 227^c. *Tert.* adv. Marc. iv. 26. *ed.* | om. και Δ. 1. 69. *For. a.b.c.f.l.* Syr. Crt. Memph. Æth.
— ad fin.] Syr.Hel.MS. (Ass. II.) haec habet in marg. "Dicunt hanc esse orationem, quam Johannes docuit discipulos suos,—Pater, ostende nobis gloriam tuam; fili, fac ut audiamus vocem tuam; spiritus, sanctifica corda nostra in aeternum. Amen."
2. ειπεν δε αυτοις] ὁ δε ειπεν D. *e.*
— προσευχησθε BDLΞX. rel. *Orig.* i. 232^a. | -χεσθε ACPΔ. 1. 33. 69. HMΓΛ. ‖ add. μη βαττολογειτε ὡς οἱ λοιποι· δοκουσιν γαρ τινες ὁτι εν τῃ πολυλογειᾳ αυτων εισακουσθησονται· αλλα προσευχομενοι D. (vid. Matt. vi. 7.)
2. πατερ] † add. ἡμων ς. ACDPL. rel. *b.e.f.l.* Syrr.Crt.&Pst.&Hel. Memph. Arm. Æth. (vid. Matt. vi. 9.) | om. B. 1. 33 (ut vid. e spat.) Vulg. *Orig.* i. 227^a *diserte.* (ἔχουσι δὲ αἱ λέξεις τοῦ μὲν Ματθαίου τὸν τρόπον τοῦτον...., τοῦ δὲ Λουκᾶ οὕτως.) 232^a *diserte.* sancte *a.c.ff.i.* ‖ † add. postea ὁ εν τοις ουρανοις ς. ACDP. rel. 33 *ut vid. a.b.c.e.f.ff.i.l.* Syrr.Crt.&Pst.&Hel. Memph. Æth. (om. εν F.) vid. Matt. | om. BL. 1. Vulg. Arm. *Orig.* i. 227^a *diserte.* (de his sil. *Tert.* adv. Marc. iv. 26.)
— το ονομα σου ABCP. rel. *Orig.* i. 227^a. 236^b. | om. το DKU. ‖ add. εφ᾽ ἡμας D.
— ελθατω CPΔ. | ‡ ελθετω ς. ABD. rel. *Orig.* i. 227^a. (et postea.)
— σου] ante ἡ βασ. D. | Contra, *Orig.* i. 227^a. (Quae hic apud Greg. Nyss. aliosque leguntur e formulis liturgicis desumpta esse videntur.)
— ad fin.] † add. γενηθητω το θελημα σου ὡς εν ουρανῳ και επι της γης ς. (ACDPΔ)X. 33. rel. *Tol.* (*b.*)*c.e.f.i.l.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Æth. (om. της ACDP *Tf.*(*non Knt.*)Δ. 69. M.) vid. Matt. vi. 10. | om. BL. 1. Vulg. *ff.* Syr. Crt. Arm. *Orig.* i. 227^a. 240^c. *diserte.* (ὁ Λουκᾶς μετὰ τὸ Ἐλθ. ἡ βασ. σου, ταῦτα παρασιωπήσας, ἔταξε, Τὸν ἄρτον ἡμῶν κτλ. διόπερ ἃς προετάξαμεν λέξεις ὡς παρὰ μόνῳ τῷ Ματθαίῳ κειμένας κτλ.) *Tert.* silet. (om. ὡς εν ουρ. κ. επι τ. γης *a.*) "Evangelista vero Lucas in oratione Dominica petitiones non *septem* sed *quinque* complexus est: nec ab isto [Matthaeo *sc.*] utique discrepavit, sed quomodo istae septem sint intelligendae ipsa sua brevitate commonuit. Nomen quippe Dei sanctificatur in spiritu, Dei autem regnum in carnis resurrectione venturum est. Ostendens ergo Lucas *tertiam* petitionem duarum superiorum esse quodam modo repetitionem, magis eam praetermittendo facit intelligi. Deinde tres alias adjungit, de pane quotidiano, de remissione peccatorum, de tentatione vitanda. At vero quod ille [Matthaeus *sc.*] in ultimo posuit, *Sed libera nos a malo*, iste non posuit, ut intelligeremus ad illud superius quod de tentatione dictam est pertinere." *August.* Enchir. ad Laurent. cap. cxvi. ed. Bassani, xi. 623.
3. τον 2°.] om. Δ.
— διδου *Orig.* i. 227^a. 240^d. 243^c. 251^e. | δος D. *Orig.* ii. 762^c. (vid. Matt. vi. 11.) | διδους G.
— το καθ᾽ ἡμεραν *Am. g*^{2}. Syrr.Crt.Pst. &Hel.mg. *Orig.* i. 5^{ies}. 249^d *diserte.* ii. | om. το *Orig.* i. (exc. 227^a.) | σημερον D. Vulg.*Cl. a.b.c.e.f.ff.g*^{1}*.l.* Syr.Hel. txt. Æth. (vid. Matt.)

40. me adjuvet *Cl.* | 41. erga plurima *Cl.*
1. quodam loco *Cl.* | docuit et Joannes *Cl.* |
3. nobis hodie *Cl.*

A B C D (P) [R]. L (Ξ) X Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUVΓΛ.
¶[α] Ξ
¶[β] P
¶[γ] a.
§ R
§ Theb.

τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ‡ ἀφίομεν″ παντὶ
ὀφείλοντι ἡμῖν·¶[α] καὶ μὴ¶[β] εἰσενέγκῃς¶[γ] ἡμᾶς εἰς πει-
ρκδ/ι ρασμόν §. † 5 § Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τίς ἐξ ὑμῶν
ἕξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου
καὶ εἴπῃ αὐτῷ, Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους,
6 ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με, καὶ
οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ· 7 κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀπο-
κριθεὶς εἴπῃ, Μή μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα
κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μου μετ᾽ ἐμοῦ εἰς τὴν
κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι.
8 λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ
εἶναι ‡ φίλον αὐτοῦ,″ διά ˙γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ
[h] Matt. 7:7-11. ρκε/ε ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρῄζει. 9 [h] κἀγὼ ὑμῖν
λέγω, Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρή-

peccata nostra, siquidem et ipsi dimittimus omni debenti nobis: et ne nos inducas in temtationem.
5 (124, 10.) Et ait ad illos, Quis vestrum habebit amicum, et ibit ad illum media nocte et dicet illi, Amice, commoda mihi tres panes,
6 quoniam amicus meus venit de via ad me et non habeo quod ponam ante illum;
7 et ille de intus [respondens] dicat, Noli mihi molestus esse: iam ostium clausum est, et pueri mei mecum sunt in cubili: non possum surgere et dare tibi.
8 Et ille si perseveraverit pulsans, dico vobis, etsi non dabit illi surgens eo quod amicus eius sit, propter inprobitatem tamen eius surget et dabit illi quot habet necessarios.
9 (125, 5.) Et ego vobis dico, Petite, et dabitur vobis:

4. *τας ἁμαρτιας* Vulg. *a.f.* *Orig.* i. 227[a]. 252[a] *diserte.* 255[a]. | *τα ἁμαρτηματα* 1. | *τα οφιλεματα* D. *Tol.* *b.c.ff.* (debita et peccata *e.*)
— *και γαρ αυτοι* Vulg. *a.i.* Syrr.Pst.& Hel. Memph. *Orig.* i. 227[a]. 252[a]. 255[b]. | *ὡς και ἡμεις* D. *b.c.f.ff.l.* Syr. Crt. (hiat *e.*) (*και γαρ ἡμεις* *Clem.* 881.)
— *αφιομεν* ABCDP*Tf.*Δ. 1. EGHKΓΛ. | ‡ *αφιεμεν* ς. LΞX. rel. *Clem.* *Orig.* i. 227[a]. 255[b]. (*αφηκαμεν* *Orig.* i. 252[a]. *Fuld.* Memph.)
— *παντι οφειλοντι ἡμιν* Vulg. *a.*(*f.*) Memph.Schw. rel. *Orig.* i. 252[a]. 255[b]. (*παντι*] add. *τῳ* LX. 33. *Orig.* i. 227[a].) | *τοις οφειλεταις ἡμων* D. *b.c.ff.l.* Memph.W. (hiat *e.*) vid. Matt. vi. 12. ‖ *ἡμιν*] *ἡμων* 69*. (corr.[1].)
— ad fin.] † add. *αλλα ῥυσαι ἡμας απο του πονηρου* ς. ACD(R inc. *πονηρου*) rel. *b.c.f.ff.i.l.* Syrr. Crt. & Pst. & Hel. Memph. Æth. (hiant *a.e.*) vid. Matt. vi. 13. | om. BL. 1. Vulg. Arm. *Orig.* i. 227[a]. 256[c]. *diserte* (*παρὰ τῷ Λουκᾷ σεσιώπηται*). 265[a]. *δόκει δέ μοι ὁ Λουκᾶς διὰ τοῦ, μὴ εἴσεν. ἡμ. εἰς πειρασ. δυνάμει δεδιδαχέναι δὲ τὸ ῥῦσ. ἡμ. ἀπὸ τ. πον, καὶ εἰκός τε πρὸς μὲν τὸν μαθητὴν ἅτε δὴ ὠφελημένον εἰρηκέναι τὸν κύριον τὸ ἐπιτομώτερον, πρὸς δὲ τοὺς πλείονας δεομένους τρανότερον διδασκαλίας τὸ σαφέστερον.*
5. *προς αυτους* *Orig.* i. 213[a]. | om. D. *c.* (Jesus *c.*)
— *ἑξη* M.

5. *πορευσεται*] *πορευεται* F. *πρρευεεται* *sic* K.
— *μεσονυκτιου* ABCD[2]R. rel. | *μεσανυκτιου* D*. | *μεσονυκτιον* X* *sic* Λ*Tf.* *Orig.* i. 213[a]. | *μεσονυκτου* L*.
— *ειπῃ* BCΔ. 1. 33. rel. (-*πει* XFGΓ.) *f.ff.g*[1]. Memph. Theb. *Orig.* i. 213[b]. | *ερει* AD *Gr.*P*Tf.*R. 69. KM. Vulg. *a.b.c.i.l.m.*
6. *μου* AB.*Mai.*LX. 1*s.* 33. (Latt.) Syrr. Crt.&Hel. Memph. Arm. Æth. *Orig.* i. 213[b]. | *μοι* D. 69. M. *c.* *Orig. Int.* ii. 299[d]. | om. CRΔEFGHKSUVΓΛ. Syr.Pst. Theb.
— *παρεγενετο* *Orig.* i. | *παρεστιν* D.
— *εξ ὁδου* *Orig.* i. *Orig. Int.* ii. | *απ' αγρου* D. ‖ add. *μακραν* L.
— *προς με*] om. D. *b.i.* *Orig. Int.* ii. | Contra, Latt. rel. et *m.* *Orig.* i.
— *εχω*] *εξω* Δ*.
7. *κακεινος*] *και εκεινος* Λ. | *εκεινος δε* D. Theb. (Contra, Memph.)
— *ειπῃ* ABCR. rel. (-*πει* XGΓ.) (Latt.) Theb. rel. | *ερει* D. *b.m.* Memph. | *ειπεν* 69. Λ. ‖ add. ei Syrr.Crt.& Pst.
— *ηδη*] add. *γαρ* 69. F. *m.* (Syr.Crt.) Memph. Theb.
— *κεκλεισται*] *κεκλυσθαι* 69.
— *μου* ABC[2]DR. rel. Vulg. *f.* Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. | om. C*. 1. M. *b.c.ff.g*[1].*i.m.* Syrr.Crt.&Hel. Æth.
— *εις την κοιτην* *i.* Memph. rel. | *εν τῃ κοιτῃ* D. (Latt.) Theb. vid. *Clem.* (*Theod.*) 989.
— *εισιν*] *εστιν* D.

8. ab init.] add. Et si ille (et ille si *Am.* *i.m.*) perseveraverit (add. plus *ff.*) pulsans Vulg. *ff.i.m.* at ille si etc. *c.* Arm.Usc.
— *ει και* *Orig.* i. 213[b]. iii. 650[c]. | om. D. (om. *και* ut vid. Syrr.Crt.&Pst. Theb.)
— *φιλον αυτου* B.*Mai.Btly.*CLX. 33. Latt. *Orig.* i. iii. | ‡ *αυτου φιλον* ς. Δ. 1. rel. | *αυτον φιλον* AR *ut vid.* | *αυτου φιλος* 69. | *αυτον φιλον αυτου* D. (om. *αυτου* Syrr.Crt.&Pst.)
— *αυτῳ* Latt. (et *a.*) Syrr.Crt.&Hel.& Pst.MS. rel. *Orig.* i. | om. D. Syr.Pst. impr. *Orig.* iii.
— *ὁσων* ABCR. 33*s.* KM. *a.b.f.ff.i.l.m.* Memph. *Orig.* i. | *ὁσον* DLXΔ. 1. 69. EFGHSUVΓΛ. Theb. *Orig.* iii. *ed.* (quot *Am.* quotquot Vulg.*Cl.* *c.g*[1].)
9. *δοθ. ὑμιν*] om. *ὑμιν* Δ*.
— *ζητ. κ. εὑρησ.*] om. Syr.Crt.
— *εὑρησετε* *Clem.* 914. | -*σητε* 69. Λ.
— *ανοιγησεται* ABCRLXΔ. 1. 33. 69. KM. *Clem.* 914. | *ανοιχθησεται* DEFGHSUVΓΛ.
10. *εὑρισκει* *Orig.* iv. 90[c]. | *εὑρησει* 69*. (corr.[1].) | om. *ὁ ζητ. εὑρ.* Theb.
— *ανοιγησεται* CRLX. 1. 33. 69. M. *Clem.* 275. (*ανοιχθησεται* ΛΔEFGHK SUVΓΛ.) Latt. rel. | *ανοιγεται* BD *Gr.* Syrr.Crt.Pst.&Hel. (vid. Matt. vii. 8.)

7. *om.* respondens *Am.* | 8. Et si ille *Cl.* | quotquot habet *Cl.* | 9. dico vobis *Am.*

Vulg. (*a.*) *b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. [Theb.] Arm. Æth.
10. *ἀνοίγεται*
11. [*ἄρτον...ἢ καὶ*]
12. [*μὴ*] *ἐπιδώσει*
¶ Theb.
ΑΘ' ρκϛ
ⁱ ‖Matt. 12:22-30. ε ‖Mar. 3:22-27.
14. om. *καὶ αὐτὸ ἦν* — *τ. δαιμ. ἐκ-βληθέντος,* ρκζ β
ʲ Matt. 9:34. 12:38.

σετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. 10 πᾶς γὰρ ὁ
αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρού-
οντι ἀνοιγήσεται. 11 τίνα δὲ * ἐξ″ ὑμῶν τὸν πατέρα
αἰτήσει ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ‡ ἢ″
καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν ‡ αὐτῷ ἐπιδώσει″;
12 ἢ καὶ † ‡ αἰτήσει″ ᾠόν, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορ-
πίον; 13 εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε
‡ δόματα ἀγαθὰ″ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ
μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον
τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;¶
82 14 ⁱ Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον [καὶ αὐτὸ ἦν]
κωφόν· ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος, ἐλά-
λησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι. 15 ʲ τινὲς
δὲ ἐξ αὐτῶν ‡ εἶπαν,″ Ἐν Βεελζεβοὺλ * τῷ″ ἄρχοντι

quaerite, et invenietis: pulsate, et aperietur vobis. 10 Omnis enim qui petit accipit, et qui quaerit invenit, et pulsanti aperietur. 11 Quis autem ex vobis patrem petit panem, numquid lapidem dabit illi? aut si piscem, numquid pro pisce serpentem dabit illi? 12 aut si petierit ovum, numquid porriget illi scorpionem? 13 Si ergo vos, cum sitis mali, nostis bona data dare filiis vestris, quanto magis pater vester de caelo dabit spiritum bonum petentibus se?

14 (126, 5.) Et erat eiciens daemonium, et illud erat mutum: et cum eiecisset daemonium, locutus est mutus, et ammiratae sunt turbae. 15 (127, 2.) Quidam autem ex eis dixerunt, In Belzebub principe daemonio-

11. *τινα* ABCR. rel. *f. Hom.Cl.* iii. 56. | *τις* DLX. 33. Vulg. *c. Orig.* iii. 650ᵈ. (a quo *b.ff.i.l.*)
— *εξ ὑμων* ABCDRLX. 33. 69. KM. vv. *Orig.* iii. | *om. *εξ* ϛ. 1s. E. rel.
— *τον πατερα* hic ACDR. rel. (Latt.) Syr.Pst. rel. *Orig.* iii. | om. *b.* Syr.Crt. | post *αιτησει* B. Syr.Hel.mg. ‖om. *τον* 1. M. | Contra, *Orig.* iii.
— *ὁ υἱος* hic ABCR. rel. *b.f.ff.* Syrr. Crt.Pst.&Hel. Arm. Æth. | ante *αιτησει* D. Memph. Theb. (*Orig.* iii.) | om. L. Vulg. *c.* | om. *ὁ* 1. *Orig.* iii. *Hom.Cl.* iii. 56. ‖add. *αυτου* 1. *b.f.ff.* Syrr.Crt.Pst.&Hel.txt. Arm. Æth. | Contra, *Orig.* iii.
— *αρτον....η και* ACDR. rel. Vulg. *b. c.f.* Syrr.Crt.Pst.&Hel. Memph. Æth. *Hom.Cl.* iii. 56. | om. B. *ff.i.l.* Theb. Arm. *Orig.* iii.
— *επιδωσει* 1°.] post *αυτῳ* D. | Contra, *Hom.Cl.* | *επιδω* G. | *επιδωση* X. 69. (*bis* X, et in ver. 12. X. 69 *Scr.*)
— *η και* ACDRXΔ. 1. EF(*ut vid.*)GHK MSUVΓΛ. Memph. *Hom.Cl.* iii. 56. aut si *Am. a*(*ut vid.*)*b.c.f.* Syr.Crt. atque si Syr.Pst. Æth. aut † si″ et Syr.Hel. (*η* tantum L. 33. Vulg. *Cl.*) | ‡ *ει και* ϛ.
— *η και ιχθ.....οφιν επιδωσει αυτῳ*] post *σκορπιον* ver. 12. C. | om. 69.
— *ιχθυν*] add. *αιτησει* D. *b.*(*c.*) Syrr. Crt.&Pst. Æth. *Hom.Cl.*
— *μη αντι* ACDR. rel. *Orig.* iii. 650ᵈ. | *και αντι* B. | *μη και αντι* Γ. | (om. *αντι ιχθυος* Memph. Schw. & MSS. Theb. *Hom.Cl.*)
11. *αυτῳ* ante *επιδωσει* BDL. *c.* | ‡post ϛ. ACR. rel. (Latt.) vv. rel. *Orig.* iii. *Hom.Cl.* (vid. Matt. vii. 10 et ver. 12.)
12. *η και* BL. 1. 33 *sic.* 69. Arm. | *η* (*sic*) *και* s. *η ει* R. | *η και* † *εαν*″ ϛ. X. rel. | *η και αν* AΛ. aut si Latt. aut Memph. Theb. | *και εαν* C. | *εαν δε και* D.
— *αιτησει* AB.*Mai.Btly.s.*CDR *sic* LΔ. 1. 33. ΠΚΓΛ. | ‡*αιτηση* ϛ. X. rel. Latt. (post *ωον* DRU. *Fuld. c.*)
— *μη* ACDR. rel. | om. BL. Theb.
— *επιδωσει*] post *σκορπ. αυτῳ* D.
13. *ὑπαρχοντες* ABCRLΔ. 1. 33. 69. rel. | *οντες* DXKM. vid. *Clem.* 957. (vid. Matt. vii. 11.)
— *δοματα* ante *αγαθα* ABCDRLX *Tf.* Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUVΓΛ. | ‡post ϛ. Latt. vid. *Clem. Orig. Int.* ii. 661ᵇ. *Hil.* 331ᵉ. (*δογματα* E*.) | *το αγαθον δομα Orig.* i. 213ᶜ. hoc quod bonum Theb.
— *ὑμων*] *ἡμων* K.
— *πατηρ*] add. *ὑμων* CU. Vulg. *b.c.i.l.* Syr.Pst. Theb. Arm. Æth. (vid. Matt.) | Contra, rel. *f.* Syrr.Crt.&Hel. Memph.
— *ὁ εξ ουρ.*] om. *i.* | om. *ὁ* LX. 33. (Latt.) om. Syrr.Crt.&Pst. Memph. Theb.
— *πνευμα ἁγιον* ABCR. rel. *f.* Syrr. Crt.Pst.&Hel.txt. rel. *Tert.* adv. Marc. iv. 26. | *αγαθον δομα* D. *b.c.ff.i.l.* (Arm.) | utrq. Æth. vid. *Orig.* i. 213ᶜ. iii. 650ᵈ. | *πνευμα αγαθον* L. Vulg. Syr.Hel.mg.
14. sic in D. *ταυτα δε ειποντος αυτου προσφερετε αυτῳ δαιμονιζομενος κωφος, και εκβαλοντος αυτου παντες εθαυμαζον.* Haec cum dixisset offerunt illi unum daemoniacum surdum et mutum. Et erat dum ejiciebat daemonium idipsum fuit mutum. Et cum ejecisset daemonium mutum locutus est mutus et omnes turbae mirabantur *c.* | ab init.] cum autem haec dixisset *f.*
— *ην*] add. *ὁ Ιησους* F.
— *και αυτο ην* A²CR. rel. (Latt.) Syrr. Pst.&Hel. | om. A**ut vid.*BL. 1. 33. (Syr.Crt.) Memph. Arm. Æth. | (seq. a muto Syr.Crt.)
— *εγενετο δε*] *και εγενετο* L. 69. (Vulg. *b.f.* Syr.Crt. Memph.W. (Æth.)
— *εξελθοντος* B.*Mai.*RΔ. 1. rel. vv. | *εκβληθεντος* ACLX. 33. 69. Vulg. *b. f.i.l.* Memph.MS. ‖add. *και* 69. | (*ελαλ. ὁ κωφ. και*] "a muto" tantum *b.*)
15. *τινες δε*] *και τινες* D. *c.* Syr.Crt.
— *εξ αυτων*] ex Pharisaeis *b.ff.* Syr.Crt.
— *ειπαν* BR *sic.* | ‡*ειπον* ϛ. ACD. rel.
— *Βεελζεβουλ*] *Βεεζεβουλ* B. | *Βελζεβουλ* L.
— *τῳ* ante *αρχ.* (A)BCL. 33. 69. KM. Arm. (*των* A.) | *om. ϛ. DRX. rel.

11. Aut piscem *Cl.* | 12. porrigit *Am.* | 15. Beelzebub *Cl.* (et infra.) | principem *Am.*

A B C D (R). ρκη ε L[Ξ]XΔ. 1. 33. 69. E(F)GHKMSUVΓ Λ. ρκθ β

τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. 16 ἕτεροι δὲ
πειράζοντες σημεῖον ‡ ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐ-
τοῦ.'' 17 αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν
αὐτοῖς, Πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα
ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει. 18 εἰ δὲ καὶ ὁ
σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ
βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλ-
λειν με τὰ δαιμόνια. 19 εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ
ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλ-
19. αὐτοὶ ὑμ. κριταί λουσιν; διὰ τοῦτο ‡ αὐτοὶ κριταὶ ὑμῶν'' ἔσονται. 20 εἰ
δὲ ἐν δακτύλῳ θεοῦ * [ἐγὼ]'' ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα
ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 ὅταν ὁ
ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλὴν
ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ· 22 ἐπὰν δὲ †
ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανο-
πλίαν αὐτοῦ αἴρει ἐφ' ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα
¶ F αὐτοῦ διαδίδωσιν.¶ 23 ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ
ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει.

rum eicit daemonia: 16 (128, 5.) et
alii temtantes signum de caelo
quaerebant ab eo. 17 (129, 2.) Ipse
autem ut vidit cogitationes
eorum, dixit eis, Omne regnum
in se ipso divisum desolatur, et
domus supra domum cadet.
18 Si autem et satanas in se
ipsum divisus est, quomodo
stabit regnum ipsius? quia
dicitis in Belzebub eicere me
daemonia. 19 Si autem ego in
Belzebub eicio daemonia, filii
vestri in quo eiciunt? Ideo
ipsi iudices vestri erunt. 20 Por-
ro si in digito dei eicio dae-
monia, profecto praevenit in vos
regnum dei. 21 Cum fortis ar-
matus custodit atrium suum,
in pace sunt ea quae possidet:
22 si autem fortior illo super-
veniens vicerit eum, universa
arma eius auferet in quibus
confidebat, et spolia eius dis-
tribuit. 23 Qui non est mecum
adversum me est, et qui
non colligit mecum dispergit.

15. ad fin.] add. ὁ δε αποκριθεις ειπεν, πως δυναται σατανας σαταναν εκβαλλειν A(DXK)M. Syr.Hel. Æth. (και αποκρ. K. εκβαλειν DX [non K].) vid. Mar. iii. 23. | non habent BCRL. rel.
16. εξ ουρανου εζητουν παρ' αυτου ABC DL. 1. 33. (69.) Vulg. *c.f.ff.g*¹.*l*. Syrr. Crt.& Pst. Arm. om. εξ ουρ. Æth. (αυτῳ 69. om. παρ') | ‡ παρ' αυτ. εζητ. εξ ουρ. ς. R. rel. *b*. Syr.Hel. (Memph.) (επεζητ. M.) | εξ ουρ. εζητ. X. (om. παρ' αυτ.)
17. ειδως] ιδων X. Latt.
— αυτων] post τα διανοηματα AK. Latt.
— τα] om. Δ.
— διαμερισθεισα] ante εφ' ἑαυτην ADL. 33. Syrr.Crt.&Pst. | Contra, BRΔ. 1. rel. vv. Syr.Hel. ‖ μερισθεισα CXFM Γ. (post εφ' εαυτ.)
— επι ABR *sic*. rel. | επ' CDXFKM.
— πιπτει] πεσιται D. ‖ (et domus in se divisa cadit Arm. et omnis (om. Syr.Pst.) domus quae contra domum divisa est cadit Syrr.Crt.&Pst.)
18. και] om. Γ.
— σατανας] add. Satanan eicit *f.ff.i.l.*
— διεμερισθη] εμερισθη C(Γ)Λ. (μερ. Γ.)
— πως] ου D.
— λεγετε] add. ὁτι E. *b.ff.i.* Syrr.Crt. Pst.&Hel. (de me quod Arm.)
— εν] εκ 69.

18. Βεελζεβουλ] Βεεζεβουλ B. et ver. 19. (Βελζ. L.) ‖ add. principem daemoniorum *b*. Syr.Hel. Arm. (vid. ver. 15.)
— εκβαλλειν] εκβαλειν XF*.
— με] om. 69. F. Æth.
19. ει δε εγω.... δαιμονια *Tert.* adv. Marc. iv. 26. | om. 69.
— εκβαλω X.
— δαιμονια] add. e filiis vestris Syr.Crt.
— οἱ BCR. rel. *Orig.* iv. 297ᵇ. | om. A DΓ.
— εν τινι] εν τι D.
— εκβαλλουσιν ABCD. rel. Vulg. | εκβαλουσιν RX. 1. MΛ. *l*. | εκβαλωσιν Γ². εκβαλλωσιν Γ*.
— αυτοι κριται ὑμων ACL. 1. 33. 69. K MU. Vulg. (*b*.)(*f*.)*ff.g*¹.*i.l.* (Syr.Hel.) (Memph.Schw.) (Æth.) | αυτοι ὑμων κριται BD. (*c*.) (Syrr. Crt. & Pst.) (Arm.) | ‡ κριται ὑμων αυτοι ς. RX. rel.
20. εν δακτ. θεου] add. εγω B.*Mai*.CRL. 33. 69. *l*. Syr.Hel.* (vid. Matt. xii. 28.) | praem. D. *c*. Memph. Æth. *Tert.* adv. Marc. iv. 26. | * om. εγω ς. AXΔ. 1. rel. Vulg. *b.f.ff.* (Syrr.Crt.Pst.& Hel. txt. *ut vid.*) Arm. *Eus.* D.E. 93ᵈ.
— εκβαλω X.
21. φυλασσῃ ABCRL. rel. | -σσει DXEM ΓΛ. (βλεπει τ. ἑαυτ. αυλ. φυλασσων 69. fuerit custodire *c*.)

21. την ἑαυτου αυλην] την αυλην αυτου D.
— εστιν] εσται R.
22. επαν] εαν D.
— ισχυροτερος] † praem. ὁ ς. ACR. rel. *Eus.* in Luc. 174. | om. BDLΓ. Memph. Arm.
— αυτου *Eus.* in Luc. | om. D.
— επελθων *Eus.* in Luc. | ελθων H*. (corr.¹.)
— νικησῃ αυτον ABC. rel. (νικησει RX EHMΓΛ.) | om. D. ‖ add. και 69.
— αιρει] αιρῃ 33.
— εφ' ᾗ *Eus.* in Luc. 175. | εφ' ἧς A *sic*.
— επεποιθει *Eus.* in Luc. | πεποιθεν D.
— σκυλα *Eus.* in Luc. | σκευη FK | (αυτου seq. αυτο D*.)
— διαδιδωσιν *Am.* rel. | διαδωσει 1. Vulg. *Cl.* *b.c.f.ff.g*¹. [Memph. anc.] (διεδωκε *Eus.* in Luc.)
23. κατ' εμου.... συναγ. μετ' εμου] om. 69.
— σκορπιζει] add. με L. 33. Memph.W. Æth. | Contra, rel. *Orig.* ii. 844ᵉ. *Conc. Carth.* Routh. iii. 111. *Cypr.* 126. 152.
24. ὁταν] add. δε DX. 1. U. *b*. Syr.Hel. Memph.W. (vid. Matt. xii. 43.) (et cum *i.l.*)

17. in seipsum divisum desolabitur *Cl.* | 18. regnum ejus *Cl.* | me ejicere *Cl.* | 20. pervenit *Cl.* | 22. fortior eo *Cl.* | distribuet *Cl.* | 23. contra me *Cl.*

Vulg. [*a.*] *b. c.* ρλ/ε
Syrr. C. P. H.
Memph.
Arm. Æth.
k ‖ Matt. 12:43-45.
§ Ξ
24. [τότε] λέγει
25. εὑρίσκει [σχολάζοντα]
§ *a.*

24 k ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ
ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνά-
παυσιν· § καὶ μὴ εὑρίσκον λέγει, Ὑποστρέψω εἰς τὸν
οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον· 25 καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σε-
σαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 26 τότε πορεύεται §
καὶ παραλαμβάνει ‡ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυ-
τοῦ ἑπτά," καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται
τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώ-
M' ρλα/ι τῶν. 27 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπά-
ρασά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ,
¶ R Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστοὶ ¶ οὓς
ἐθήλασας. 28 αὐτὸς δὲ εἶπεν, Μενοῦν † μακάριοι οἱ
ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες †.
MΛ' ρλβ/ε 83 29 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέ-
l ‖ Matt. 12:38-42. γειν, l Ἡ γενεὰ αὕτη * γενεὰ" πονηρά ἐστιν· σημεῖον
‡ ζητεῖ," καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ
σημεῖον Ἰωνᾶ †. 30 καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς ‡ τοῖς
¶ Ξ Νινευΐταις σημεῖον," ¶ οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ

24 (130, 5.) Cum immundus spiritus exierit de homine, perambulat per loca inaquosa quaerens requiem: et non inveniens dicit, Revertar in domum meam unde exivi. 25 Et cum venerit, invenit scopis mundatam: 26 et tunc vadit et assumit septem alios spiritus nequiores se, et ingressi habitant ibi, et sunt novissima hominis illius peiora prioribus. 27 (131, 10.) Factum est autem cum haec diceret, extollens vocem quaedam mulier de turba dixit illi, Beatus venter qui te portavit, et ubera quae suxisti. 28 At ille dixit, Quippini beati qui audiunt verbum dei et custodiunt.

29 (132, 5.) Turbis autem concurrentibus coepit dicere, Generatio haec generatio nequam est: signum quaerit, et signum non dabitur illi nisi signum Ionae. 30 Nam sicut Ionas fuit signum Ninevitis, ita erit et

24. απο] εκ R.
— δι' αννδρων *Orig.* ap. Cat. Cram. in Luc. p. 93. | δια των νδρων D.
— ζητουν *Orig.* ap. Cram. | -των 69. Γ.
— εὑρισκον] -κων 69. E*GHSΓ. *Orig.* ap. Cram. ‖ add. τοτε BLΞX. 33. *b.l.* Syr.Hcl. Memph. (vid. Matt. xii. 44.) *Orig. Int.* ii. 159c. | Contra, ACDR. rel. Vulg. *c.f.i.* Syrr.Crt.&Pst. Arm. Æth.
— τον] την H *sic.*
25. ελθον AB.*Mai.*LΞ. rel. | -θων B.*Btly.s* CDX. 69. GHKS*ΓΛ. | εξελθων R.
— εὑρισκει] add. σχολαζοντα B.*Blc.Mai.* CRLΞ. 1. 33. 69. Γ. *f.l.* Syr.Hcl.* Memph. Æth. (vid. Matt. xii. 44.) | om. AD. rel. Vulg. *b.c.e.g*1.2. Syrr.Crt. &Pst. Arm.
— και κεκοσμημενον] om. *Am.* | om. και DLΓ. Memph. (καικοσμ. L.) | Contra, ABCRΞ. rel.
26. τοτε] om. D. Syr.Crt. *Orig. Int.* ii. 159c.
— παραλαμβανει] add. μεθ' ἑαυτου CX. 33. 69. *g*1. *Orig. Int.* ii. vid. Matt. xii. 45. (post πνευματα Vulg. *Cl.*) | non habent ABDR. rel. *Am. a.b.c.e.f.ff.g*2. *i.* rel.
— ἑτερα πνευματα πον. ἑαυτου ἑπτα B LΞ. 69. | ‡ ἑπτα ἑτερα πν. πον. ἑαυτου ς. ACR. rel. Latt. (Syrr.Crt.Pst.& Hcl.) Memph. Arm. (vid. Matt.) ἑπτα ἑτ. πν. *Orig.* ap. Cram. in Luc. p. 94. (αυτου EH2.) | ἑπτα πν. ἑτ. πον. ἑαυτου Δ*. (ἑτερα πν. Δ2.) | ἑτ. ἑπτα πν. πον. ἑαυτ. G. *Orig. Int.* ii. | αλλα ἑπτα πν. πον. ἑαυτ. D. [Æth.]
26. και εισελθοντα ABCDRLΞX. 1. 33. 69. HKM *sic.* | om. Λ*. | κ. ελθοντα Δ ESUVΓΛ2. *Orig. Int.* ii. *MS.* | και ελθων G *sic.* Arm. ‖ add. και Λ.
— εκει ABC2R. rel. Vulg. *c.f.* rel. in eo Syr.Crt. *Orig. Int.* ii. | om. C* *ut vid.* D. 33. *a.b.e.ff.i.l.* Æth. ut vid.
27. δε] om. Δ. | (et cum dixisset haec Syrr.Crt.(&Pst.))
— επαρασα τις γυνη φωνην ACRΞX. (1.) 33. 69. rel. (Syrr.Pst.&Hcl.) Memph. Arm. | επαρ. φων. τις γυνη B.*Bch.* Vulg. (*a.*)*b.f.ff.* (Æth.) | επαρ. τις φων. γυνη B.*Btly.Mai.*L. | γυνη τις επαρ. φων. D. (*c.*)*e.* (Syr.Crt.) | (φωνην post οχλου I. K. *c.*)
— βαστασασα] βαστασα B.*Blc.*Ξ.
— και] add. η C.
— μαστοι] μασθοι DG.
28. αυτος δε] και αυτος C. | ὁ δε D. (dixit ei Jesus Syr.Crt.)
— μενουν AB*Rl.LΞΔ. | μενουν † γε" ς. B2*Rl.*CD. rel. (sil. Mai de lectione B*.) | om. *a.b.f.ff.i.* Syrr.Crt.&Pst.
— φυλασσοντες] † add. αυτον ς. X. rel. Vulg. *Cl.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. | om. ABCDLΞΔ. 33. *Am. a.b.c.e.f.ff.* Syr.Hcl. Arm. Æth. *Tert.* adv. Marc. iv. 26. *Lucif.* 132.
29. γενεα post ἡ γεν. αυτη AB.*Btly.Blc. Bch.*DLΞX. 1. 33. 69. Latt. Syrr.Crt.& Hcl.* Memph. Arm. | * om. ς. B.*Mai.* C. rel. Syr.Pst. Æth.
— ζητει AB.*Blc.Mai.*LΞ. | ‡ επιζητει ς. CD. rel. (vid. Matt. xii. 39 et xvi. 4.) | (σημειον 2o.] add. e caelo Arm.)
— Ιωνα] Ιωαννου 1*. Ιω**νου 12. Ιωανα 69. ‖ † add. του προφητου ς. A C. rel. Vulg. *Cl.* *e.f.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph.W.&Schw. Æth. (vid. Matt.) (om. του Δ.) | om. BDLΞ. *Am. Fuld. a.b.c.ff.g*1.2.*i.* Syr.Hier. Memph.MS. et ap. Mill. Arm. ‖ om. ει μη το σημ. Ιωνα Syr.Crt. et pergit ver. 30 "sed sicut fuit Jonas signum" etc.
30. om. ver. *e.* (vid. ad fin.)
— Ιωνας] praem. ὁ BΛ*Tf.* | Ιωανας 69.
— τοις Νινευιταις ante σημειον BCLΞX. 33. | ‡ post ς. AD. rel. Latt. Syrr. Crt.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. (νινευταις D.)

24. ambulat *Cl.* | 25. invenit eam *Cl.* | ad fin. *add.* et ornatam *Cl.* | 26. Tunc *Cl.* | spiritus secum *Cl.* | et fiunt novissima *Cl.* | 28. quinimmo beati *Cl.* | custodiunt illud *Cl.* | 29. dabitur ei *Cl.* | Jonae prophetae *Cl.* | 30. fuit Jonas *Cl.*

ABCD.
L[Ξ]XΔ.
1. 33. 69.
EGHKMSUVΓΛ.

§ Ξ
¶ Ξ

§ Ξ

m c. 8:16. Matt. 5:15. Mar. 4:21. ρλγ β
¶ Ξ ρλδ ε
33. τὸ φέγγος
n Matt. 6:22, 23.

ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ. 31 βασίλισσα νότου
ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς
γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ
τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν ‡ Σολο-
μῶνος,″ καὶ ἰδοὺ πλεῖον § ‡ Σολομῶνος″ ὧδε.¶ 32 ἄν-
δρες ‡ Νινευῖται″ ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ
τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι
μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον
§ Ἰωνᾶ ὧδε.
84 33 m Οὐδεὶς † λύχνον ἅψας εἰς κρυπτὴν τίθη-
σιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν,¶
ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ ‡ φῶς″ βλέπωσιν. 34 n ὁ
λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός * σου″· ὅταν
† ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου
φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά
σου σκοτεινόν. 35 σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν
σοὶ σκότος ἐστίν. 36 εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον
φωτεινόν, μὴ ἔχον ‡ μέρος τι″ σκοτεινόν, ἔσται φω-

filius hominis generationi isti.
31 Regina austri surget in iu-
dicio cum viris generationis
huius et condemnabit illos,
quia venit a finibus terrae au-
dire sapientiam Salomonis: et
ecce plus Salomone hic. 32 Viri
Ninevitae surgent in iudicio
cum generatione hac et con-
demnabunt illam, quia paeni-
tentiam egerunt ad praedica-
tionem Ionae: et ecce plus
Iona hic.
33 (133, 2.) Nemo lucernam ac-
cendit et in abscondito ponit
neque sub modio, sed supra
candelabrum, ut qui ingredi-
untur lumen videant. 34 (134, 5.)
Lucerna corporis tui est oculus
tuus: si oculus tuus fuerit sim-
plex, totum corpus tuum luci-
dum erit; si autem nequam
fuerit, etiam corpus tuum tene-
brosum erit. 35 Vide ergo ne
lumen quod in te est tenebrae
sint. 36 Si ergo corpus tuum
totum lucidum fuerit, non ha-
bens aliquam partem tenebra-

30. *τῃ γενεᾳ ταυτῃ*] in corde terrae *i.* | praem. *σημειον* Syr.Hier. | add. *και καθως Ιωνας εν τῃ κοιλιᾳ του κητους εγενετο τρις ἡμερας και τρεις νυκτας, οὑτως και ὁ υἱος του ανθρωπου εν τῃ γῃ* D. (*a.*)*e.*(*ff.*) (om. *τρ. ἡμ. κ. τρ. νυκτ. a.ff.*)
31. *εν τῃ κρισει*] om. D. *ff.*
— *των ανδρων*] om. C. Syr.Crt. Æth. (vid. Matt. xii. 42.) | om. *των* 69.
— *την σοφιαν*] *της σοφιας* X.
— Σολομωνος *bis* AB.*Mai.*DΞ 2° (h. 1°) XΔ. 1. 33. (69.) EGHMSVΛ. *Eus.* in Ps. 411ª. | ‡ Σολομωντος ς. CLKUΓ.
— *και ιδου .... Σολομ.*] om. 69.
— *πλειον*] *πλεον* C.
32. om. ver. D.
— Νινευιται ABCLX. 1. 33. 69. E²GMUΓΛ. Latt. Syrr.Pst.&Hcl.mg. Arm. Æth. *ut vid.* -ειται BL. | ‡ Νινευι ς. ΔE*HKSV. (-η ΔE*HSV.) Syr.Hcl. txt. (viri filii Nineve Syr.Crt.)
— *μετα*] add. *των ανδρων* MU.
— *αυτην*] *αυτη* H.
33. *ουδεις*] † add. *δε* ς. ALΞ. 1 *sic.* rel. *b.f.ff.* Syr.Hcl. Memph.ed. Æth. | om. B.*Mai.*CD. 33. UΓ. Vulg. *a.c.e.* Syrr. Crt.&Pst. Memph.MS. Arm.
— *κρυπτην Elz.* AB.*Blc.Mai.*CDLΞ(X) Δ. 33. 69. EGHKMUVsΓΛ. | *κρυπτον St.* 3. 1. Ss.
33. *ουδε ὑπο τον μοδιον*] om. LΞ. 1. 69. Γ. Arm.Zoh. (ante *εις κρυπτην* Syr. Crt.)
— *αλλ' St.* 3. ABCLΞ. rel. | *αλλα Elz.* D. 69. (add. ponit eam Syr.Crt.)
— *εισπορευομενοι*] *εκπορ.* L.
— *το φως* B.*Mai.*CD(X.) 1. 33. (69.) (post *βλεπ.* X. 69. Syrr.Crt.Pst.&Hcl.) vid. cap. viii. 16. | ‡ *το φεγγος* ς. AL. rel.
— *βλεπωσιν*] -*πουσιν* 33.
34. *σωματος*] add. *σου* D. Latt. Syr.Pst. Memph. Æth. | Contra, rel. Syrr.Crt. &Hcl. Arm.
— *οφθαλμος σου* ABCDM. Latt. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Æth. | * om. *σου* ς. L. rel. Syr.Crt. Arm. (vid. Matt. vi. 22.)
— *ὁταν*] † add. *ουν* ς. AC. rel. Syrr. Crt.Pst.&Hcl. (vid. Matt.) | om. BDL Λ. Latt. Memph. Arm. Æth.
— *ἁπλος* 69.
— *η*] ante *ὁ οφθ.* D. *b.e.ff.* (*ει* Γ.)
— *και ὁλον* ABLX. 1. 33. rel. *e.* Syrr. Crt.Pst.&Hcl. Memph.W. | om. *και* CD. 69. Γ. (Latt.) Memph.Schw. Arm. Æth. (vid. Matt.) | *παν* D *Gr.*
— *πονηρος ει* 69. MΓ.
— *σωμα σου*] om. *σου* 1. Arm.
— *εστιν* ABCD. rel. *a.c.ff.i.* Syrr.Crt.&Hcl. Memph. Æth. | *εσται* LX. 1. 33. KM. Vulg. *b.e.f.* Syr.Pst. Arm. (vid. Matt.)
34. *επαν*] *ὁταν* D.
— *πονηρος*] praem. *ὁ οφθαλμος σου* X. *a.* Syr.Crt. (Arm.) Æth. (vid. Matt.)
— *το σωμα*] praem. *ὁλον* X. 1. *f.* (Syr. Crt.) (Memph.) Æth. (vid. Matt.)
— *σκοτεινον*] add. *εστιν* D. *e.* Memph. Æth. (et praem. *εστιν* D*.) | add. *εσται* XKMU. (Latt.) Syrr.(Pst.)&Hcl.* Arm. (vid. Matt.) | non habent ABC L. rel. Syr.Crt.
35. *σκοπει ουν μ. τ. φ. τ. εν σοι σκ. εστιν* ABC. rel. Vulg. *c.f.g*¹. Syrr.Crt.Pst.& Hcl. rel. | *ει ουν το φως το εν σοι σκοτος το σκοτος ποσον* D. *a.b.*(*e.*)*ff.i.* (vid. Matt. vi. 23.) add. eadem post ver. 35 Syr.Crt.
36. om. ver. D. *a.b.e.ff.i.* Syr.Crt. (vid. Matt.)
— *φωτεινον*] *σκοτεινον* Λ*. | add. *ει* X.
— *εχον*] *εχων* X. 33. GHMΓΛ.
— *μερος τι* ABX. 1. 33. 69. GKM. *f.* Syr.Pst. | ‡ *τι μερος* ς. Δ. rel. Vulg. *c.* | om. *τι* CLΓ.

31. plus quam Salomon *Cl.* | 32. plus quam Jonas *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Arm. Æth.

τεινὸν ὅλον ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.

ΜΒ' ρλε ε 85 [37] Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι, ‡ ἐρωτᾷ″ αὐτὸν Φαρισαῖος † ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. [38] ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. [39] εἶπεν δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν, [o] Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας. [40] ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησεν; [41] πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστιν. [42] [p] ἀλλ' οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ· ταῦτα * δὲ″ ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ‡ παρεῖναι.″

ρλϛ ε

ρλζ β 86 [43] [q] Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς

o Matt. 23:25, 26.

40. τὸ ἔσωθεν καὶ τὸ ἔξωθεν.

p Matt. 23:23.

q c. 20:46. Matt. 23:6, seq.

rum, erit lucidum totum et sicut lucerna fulgoris inluminabit te.

[37] (135, 5.) Et cum loqueretur, rogavit illum quidam Pharisaeus ut pranderet apud se: et ingressus recubuit. [38] Pharisaeus autem coepit intra se reputans dicere quare non baptizatus esset ante prandium. [39] Et ait dominus ad illum, Nunc vos Pharisaei quod de foris est calicis et catini mundatis, quod autem intus est vestrum plenum est rapina et iniquitate. [40] Stulti, nonne qui fecit quod de foris est, etiam id quod de intus est fecit? [41] Verum tamen quod superest date elemosynam, et ecce omnia munda sunt vobis. [42] (136, 5.) Sed vae vobis Pharisacis, quia decimatis mentam et rutam et omne holus, et praeteritis iudicium et caritatem dei: haec autem oportuit facere, et illa non omittere.

[43] (137, 2.) Vae vobis Pharisaeis, quia diligitis primas cathedras in synagogis et saluta-

---

36. *τῃ αστρ.*] praem. *εν* B.
— *φωτιζῃ*] *-ζει* X. 69. ΕΓ*Tf.*
— *σε*] om. X. | ad fin. add. si enim corpus quod in te est lucernam non habuerit lucentem tibi tenebrosa est, quanto magis autem lucerna tua fulgens lucebit tibi *f.*
37. *εν δε τῳ....ὁπως*] *εδεηθη δε αυτου τις φαρισαιος ἱνα* D. Syr.Crt.
— *λαλησαι*] add. *αυτον* A. (*a.*)*b.* (Memph.) | add. *αυτον ταυτα* 1. 69. *c.e.f.g*¹*.i.* (Arm.) illis hoc Æth.
— *ερωτᾳ* AB. 69. M. | ‡*ηρωτα* ϛ. CL X. rel.
— *φαρισαιος*] †add. *τις* ϛ. AC. rel. *b.e.* Syrr.Crt.(supra)Pst.&Hcl. Memph. (vid. Schw.) Arm. | om. BL. 1. 69. | ante *φαρ.* DsupraX. Vulg. *a.c.f.ff.* Æth.
— *αριστησει* 69.
— *παρ' αυτῳ*] *μετ' αυτου* D.
— *εισελθ. δε ανεπεσεν*] *και εισελθ. εις την οικιαν φαρισαιου ανεκλιθη* 69.
38. *ιδων εθαυμασεν ὁτι f.* Syr.Pst. | *ηρξατο διακρινομενος εν ἑαυτῳ λεγειν, Δια τι* D. (Latt.) (Syr.Crt.)
— *πρωτον*] *προτερον* 69. (om. seq. *προ.*)
39. *κυριος*] *Ιησους* U. Syr.Pst. (utr. q. Æth.)
39. *φαρισαιοι*] add. *ὑποκριται* D. *b.*
— *το* 1°.] *του* A *sic.*
— *το* 2°.] *τα* U.
— *εσωθεν*] add. *του ποτηριου* 69.
— *ὑμων*] *ἡμων* 69.
40. *ουχ*] *ουκ* AB**Rl.*(sil. *Mai.*)
— *το εξωθεν και το εσωθεν* ABLX. rel. Vulg. *b.f.ff.g*¹*.i.* Syrr.Crt.Pst.& Hcl. Memph. Arm. Æth. *Tert.* adv. Marc. iv. 27. | *το εσωθεν και το εξωθεν* CDΓ *sic.* *a.c.e.* *Petr. Alex.* Routh. iv. 49. *Cypr.* 237. 303.
41. *ενοντα*] *οντα* L. *b.*[*e.*] (add. e vobis Syr.Crt.)
— *παντα*] *ἁπαντα* LX. 33. 69. Γ.
— *ὑμιν*] ante *ἁπαντα* 69. (vobis munda sunt omnia *c.* *sic* sed *om.* "sunt" *e.*)
— *ὑμιν εστιν*] *εσται ὑμιν* D. Æth. *Tert.* adv. Marc. iv. 27. sunt vobis Vulg. *b.f.m.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. | *ὑμιν εσται* X. 1. (69 *vid. supra.*) Γ. *a.*
42. *αλλ'* ABCX. rel. | *αλλα* DLΔ. 69. E GHUΓ*Tf.*Λ*Tf.*
— *φαρισαιοις*] praem. scribis et Syr.Crt. Æth.
— *ἡδυοσμον*] add. *και το ανηθον* 69.
— *παν*] *το* V².
— *παρερχεσθε*] *-χετε* A.
— *κρισιν*] *κλησιν* Marcion. *ἀντὶ τοῦ Παρέρχεσθε τὴν κρίσιν τοῦ θεοῦ, εἶχε Παρέρχεσθε τὴν κλῆσιν τοῦ θεοῦ.* Epiphanius. lib. i. Tom. iii. Haer. xlii. xi. Schol. 26. (i. p. 313.) "*vocationem* autem et dilectionem dei praetereuntes" ap. *Tert.* adv. Marc. iv. 27.
42. *του θεου*] om. B**Rl.* ut vid.(sil. *Mai.*)
— *ταυτα* ad fin. ver.] om. D. | haec quidem fecistis, et haec quidem non omisistis (*sic*) Syr.Crt. | ab init. ver. *b.*
— *ταυτα*] add. *δε* B.*Mai.*CLX. 33. 69. KM. Vulg. *c.* Syrr.Crt.Pst.& Hcl.* Memph.W. Æth. (enim *b.e.f.*) | *om. *δε* ϛ. AD. rel. *a.ff.* Memph.Schw. Arm.
— *εδει*] *δει* A. *a.*
— *ποιησαι*] *ποιειν* A. (seq. *καικεινα* A Δ.)
— *παρειναι* B(**Rl.*)L. | *παραφιεναι* A. (lectio e duabus conflata.) | ‡*αφιεναι* ϛ. B²*Rl.*C. rel. (vid. Matt. xxiii. 23.)
43. *τοις φαρισαιοις*] *φαρισαιοι* D. *a.b.c.e. ff.i.* (Contra, Vulg. *f.*) | praem. scribis et Syr.Crt. Æth. (et add. hypocritae Æth.)
— *τους*] om. A.

---

37. Pharisaeis *Am.** | 43. qui diligitis *Am.*

ABCD. LXΔ. 1. 33. 69. EGHKMSUVΓΛ. ρλη ε
r Matt. 23:27. ρλθ ε
44. [οἱ] περιπατ.
ΜΓ′
s Matt. 23:4.
ρμ ε
t Matt. 23:29, seq.
48. οἰκοδ. [αὐτῶν τὰ μνημεῖα.]
ρμα ε
49. διώξουσιν

ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. 44 r οὐαὶ ὑμῖν †, ὅτι
ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ
περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἴδασιν. 45 ἀποκριθεὶς δέ
τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα
λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. 46 ὁ δὲ εἶπεν, Καὶ ὑμῖν
τοῖς νομικοῖς οὐαί, s ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους
φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων
ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς φορτίοις.
87 47 Οὐαὶ ὑμῖν, t ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν
προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς.
48 ἄρα ‡ μάρτυρές ἐστε″ καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις
τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς,
ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε †. 49 διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ
θεοῦ εἶπεν, Ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀπο-
στόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ [ἐκ]διώ-
ξουσιν· 50 ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προ-

tiones in foro. 44 (138, 5.) Vae
vobis, quia estis ut monumenta
quae non parent, et homines
ambulantes supra nesciunt.
45 (139, 5.) Respondens autem
quidam ex legis peritis ait illi,
Magister, haec dicens etiam
nobis contumeliam facis. 46 At
ille ait, Et vobis legis peritis
vae, quia oneratis homines
oneribus quae portari non pos-
sunt, et ipsi uno digito vestro
non tangitis sarcinas.
47 (140, 5.) Vae vobis, quia
aedificatis monumenta prophe-
tarum, patres autem vestri occi-
derunt illos. 48 Profecto testi-
ficamini quod consentitis ope-
ribus patrum vestrorum, quo-
niam quidem ipsi eos occide-
runt, vos autem aedificatis
eorum sepulchra. 49 (141, 5.)
Propterea et sapientia dei dixit,
Mittam ad illos prophetas et
apostolos, et ex illis occident et
persequentur, 50 ut inquiratur

43. ad fin.] add. *και τας πρωτοκλισιας εν τοις δειπνοις* C(D om. *τας*). *b.* Æth. 18. (vid. Matt. xxiii. 6.) | *και την πρωτοκλισιαν εν τ. δειπ.* 69 ante *και τ. ασπ.*

44. *ὑμιν*] † add. *γραμματεις και φαρισαιοι ὑποκριται* ϛ. A(D). rel. *b.f.*(*i.*) Syrr. Pst.& Hel. Æth. (*Lucif.* 133.) vid. Matt. xxiii. 27. (om. *ὑποκριται* D. *i.* *Lucif.* 133.) | om. BCL. 1. 33. Vulg. *a.c.e.ff.g*1.2.*l.* Syr.Crt. Memph. Arm.

— *εστε ὡς τα μνημεια τα* ABC. rel. Vulg. *f.* Syr.Pst. (*μνηματα* A.) | *εστε μνημεια* D. *a.*(*b.*)*c.e.ff.i.* Syr.Crt. (*Lucif.* 133.) (om. *τα αδηλα* Syr. Crt.)

— *οἱ περιπατ.* B.*Mai.*CL. 33*s.* M. Syr. Hel. | om. *οἱ* ADXΔ. 1. 69. EGH*Tf.*KSUVΓΛ. (om. B ap. Lach. et Tf. sed editionem *impressam* collationis Bentleianae secuti sunt; ubi "deest" editionem Cephalaei non collationem Cod. Vat. spectat. Coll. Btly *silet* pro omissione.) Latt. Syrr.Crt.&Pst. Arm. Æth. *ut vid.* *Lucif.* 133.

— *επανω*] ante *περιπατ.* D. Æth.

— *ουκ*] praem. *ου* C*.

45. *των νομικων*] e scribis Syrr.Crt.& Pst.

— *και ἡμας*] om. *και* 69. *e.* (*ὑμας* 69*. corr.1.)

46. *ὑμιν*] add. *λεγω* X.

— *ουαι*] ante *τοις νομικοις* D. Syr.Crt.

— *φορτιζε sic* B*Rl.*(sil. *Mai.*)

46. *φορτια*] add. *βαρεα και* CX. Syr.Hel. mg. (vid. Matt. xxiii. 4.) | Contra, *Tert.* adv. Marc. iv. 27.

— *δυσβαστακτα*] *δυσβακτατα* D*. | *δυσβακτα* D2. | qui oneratis oneribus gravibus et ponitis super humeros hominum Syr.Crt.

— *αυτοι*] add. *ὑμεις* B.

— *ἑνι*] *επι* C. 1. | om. X. (seq. *τῳ δακτυλῳ*) | (*ενι τω δακτυλω* GM.)

— *προσψαυετε*] *-ψευετε* D*. | *-ψαυσετε* A.

— *τοις φορτιοις* Syrr.Pst.&Hel. | om. D. *b.* | ea *a.* Syr.Crt.

47. *προφητων*] add. et ornatis sepulcra justorum *l.*

— *οἱ δε* *Lucif.* 133. | *και οἱ* C. (nam *a.*)

48. *μαρτυρες εστε* BL. (Æth.) *Orig.* i. 443c. | ‡ *μαρτυρειτε* ϛ. ACD. rel. Latt. *Lucif.* 133. (vid. Matt. xxiii.)

— *και συνευδοκειτε* ABC. rel. (*c.f.i.l.*) rel. *Orig.* i. | *μη συνευδοκειν* D. *a.b.e.* *Lucif.* 133. | *και συνευδοκει* Δ. | *ὁτι συνευδοκειτε* 69. Vulg. Arm.

— *ὑμων*] add. *οἱ δε πατερες ὑμων* 69*.

— *ὁτι αυτοι* ad fin. ver.] et vos filii estis illorum interfectorum Syr.Crt.

— *οικοδομειτε*] † add. *αυτων τα μνημεια* ϛ. AC. rel. Vulg. *c.f.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. Æth. (*Lucif.* 133.) | add. *τους ταφους αυτων* 1. praem. eadem. 69. | non habent BDL. *a.b.e.i.l.* (vid. Syr.Crt. supra.)

49. *και ἡ σοφια του θεου ειπεν*] om. D. *b.* *Lucif.* 133. | om. *και* A. Syr.Crt. Memph.MS. Æth. Arm.ed. | (om. *του θεου* Syr.Pst.impr. ctra, MSS.)

49. *αποστελω*] *αποστελλω* D. *b.* *Lucif.* vid. Matt. xxiii. 34. (*-στέλω* X.)

— *και εξ αυτ.* *Lucif.* | om. *και* AK. 1. 69. U. Syrr.Crt.&Pst.&Hel.

— *εκδιωξ.* AD. rel. | *διωξ.* B.*Mai.*CLX. 1. 33. (vid. Matt. xxiii. 34.) | *εκδιωκουσιν* 69 *Scr.*

50. *εκζητηθῃ*] *εκδικηθῃ* L.

— *των*] om. Δ.

— *εκκεχυμενον* B.*Blc.Mai.* 33. 69. | *εκχυννομενον* ACDLΔEGU. (vid. Matt. xxiii. 35.) | ‡ *εκχυνομενον* ϛ. X. rel.

— *απο της γενεας ταυτης* Vulg. *f.* | om. 69(spat. vac.) *e.* ‖ *απο*] *ἑως* D. *a.b.c.i.l.* Syr.Crt. *Lucif.* 133. (*απο καταβ. . . . . ταυτης* in ver. seq.] ante *ναι λεγω* Æth.)

51. *απο*] † add. *του* ϛ. A. rel. (vid. Matt. xxiii. 35.) | om. BCDLX. 1. 33.

— *Αβελ*] add. *του δικαιου* KM. *c.e.i.* Syr.Hel.* (vid. Matt. xxiii. 35.) | Contra, *Lucif.* 133.

— *ἑως*] † add. *του* ϛ. AC. rel. (vid. Matt.) | om. B.*Btly.Mai.*DLX. 1. 33.

— *Ζαχαριου*] add. *υἱου Βαραχιου* D. Syr.Crt. Memph.W. (vid. Matt.) | Contra, rel. Memph.Schw. *Lucif.*

44. non apparent *Cl.* | 45. contumeliam nobis *Cl.* | 46. portare *Cl.* | 47. qui aedificatis *Cl.* | 48. ipsi quidem *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Arm. Æth.

50. ἐκχυννόμενον

φητῶν τὸ ‡ ἐκκεχυμένον" ἀπὸ καταβολῆς κόσμου
ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, 51 ἀπὸ † αἵματος "Ἄβελ ἕως †
αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυ-
σιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθή-
σεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.

ρμβ/ε [u] Matt. 23:14.

88 52 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, [u] ὅτι ἤρατε τὴν
κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ ‡ εἰσήλθατε," καὶ

ρμγ/ι

τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε. 53 ‡ Κἀκεῖθεν ἐξελ-
θόντος αὐτοῦ," ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρι-
σαῖοι δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ
πλειόνων, 54 ἐνεδρεύοντες αὐτὸν † [ζητοῦντες] θηρεῦ-
σαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, [ἵνα κατηγορήσωσιν
αὐτοῦ.]

53. Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτούς

XII. ΜΔ'

1 Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχ-
λου, ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν

ρμδ/β [v] Matt. 16:6.

πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον, [v] Προσέχετε ἑαυ-

sanguis omnium prophetarum qui effusus est a constitutione mundi a generatione ista, 51 a sanguine Abel usque ad sanguinem Zachariae, qui periit inter altare et aedem: ita dico vobis, requiretur ab hac generatione.

52 (142, 5.) Vae vobis legis peritis, quia tulistis clavem scientiae: ipsi non introistis, et eos qui introiebant prohibuistis. 53 (143, 10.) Cum haec ad illos diceret, coeperunt Pharisaei et legis periti graviter insistere et os eius opprimere de multis, 54 insidiantes et quaerentes capere aliquid ex ore eius ut accusarent eum.

1 Multis autem turbis circumstantibus, ita ut se invicem conculcarent, coepit dicere ad discipulos suos, (144, 2.) Adten-

---

51. του απολομενου μεταξυ *Lucif.* (απολολυμενου 69*.) | ὃν εφονευσαν ανα μεσον D. *a.* Æth. (vid. Matt.)
— οικου] ναου D. *e.* Arm. vid. Matt. (inter aedem et altare Syr.Pst. Æth.)
— ναι] μαι C. | και Γ*sic.*
— ὑμιν] add. ὅτι 69. *c.* Syrr.Crt.Pst.& Hel.
52. νομικοις] scribis Syrr.Crt.&Pst. Æth. (add. et Pharisaei Æth.)
— ηρατε Vulg. *f.i.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. *Orig.* i. 167. ii. 526[b]. *Orig. Int.* iii. 405[a]. 840[b]. | εκρυψατε D. *a.*(*b.*)*c.*(*e.*) Syr.Crt. Arm. (utr. q. Æth.)
— κλειδα *Orig.* i. ii. | κλειν D.
— αυτοι] praem. και D. 69. *a.b.c.i.l.* Æth. *Orig. Int.* iii. 405[a]. 840[b]. | Contra, Vulg. *e.f.* rel. *Orig.* i. ii. ‖ add. γαρ M.
— εισηλθατε ABC[2]DLΔ. 33. 69. E*HM Γ. [C* n. l.] | ‡-θετε ς. X. rel. *Orig.* i. ii. (επηλθετε Λ.)
— εισερχομενους *Orig.* i. ii. | εισπορευομενους D.
— εκωλυσατε *Orig.* i. | κωλυετε G. *c.* Arm.
53. κακειθεν εξελθοντος αυτου BCL. 33. Syr.Hcl.mg. (*ante* lect. rec.) Memph. | ‡λεγοντος δε αυτου ταυτα προς αυτους ς. A(D)XΔ. 1. rel. Vulg. (*a.*)(*b.*)*c.e.f.i.* Syrr.Crt.&Pst.&Hcl.txt. Arm. Æth. (om. αυτου D.) | και tantum 69*sic.* ‖ add. ενωπιον παντος του λαου D. (sic X. sed οχλου) *a.b.c.e.f.*(*i.*)*l.* Syrr. Crt.&Hcl.mg. Arm. Æth. | Contra, ABC. rel. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.txt. Memph.
53. ηρξαντο] praem. κατησχυνθησαν και Arm.
— οἱ γραμματεις και οἱ φαρισαιοι] οἱ φαρ. και οἱ νομικοι D. Vulg. *b.c.e.f.l.* tam scribae quam et legis doctoris *a.* | οἱ νομικοι και οἱ φαρ. 1. *i.*
— ενεχειν ABL. rel. Vulg. Memph. Arm. Æth. | εχειν DS. *c.e.i.* male se habere *a.*(*b* om. se.) contristari *f.* adversari Syr.Hcl. (coepit aegre ferri a scribis et Phar. Syr.Crt. coeperunt scribae et Phar. aegre ferre Syr.Pst.) | επεχειν C. | συνεχειν H. ‖ add. αυτῳ 1. Syr. Hcl. Æth. | add. et irati sunt Syr.Pst.
— αποστοματιζειν αυτον ABC. rel. (αποστομιζειν αυτον LΔSV*.) Vulg. (Syrr.Pst.&Hcl.) Arm. comminari illi *a.* | συνβαλλειν αυτῳ D. (69. -βαλειν.) committere cum illo *b.i.l.* conferre cum eo c.(*e.* illi.) altercari cum illo *f.* loqui cum eo Memph. quaesiebant ab eo Syr.Crt.
— περι πλειονων] om. Æth. (in ver. seq. *b.* Syr.Pst.)
54. ενεδρευοντες αυτον ABCL. rel. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Æth. | om. D. *a.b.c.e.i. l.* Syr.Crt. Arm. ‖ αυτον] om. X. *Am.* Memph. | αυτων Γ. ‖ †add. και ς. Ss. Vulg. Syr.Hcl. Arm. Æth. | om. ABCDLXΔ. 1. 33. 69. EGHKMU*sic.* VΓΛ. (Latt.) Syrr.Crt.&Pst. Memph.
54. ζητουντες ACD. rel. vv. | om. BL. 1. Memph. Æth.
— θηρευσαι τι εκ του στοματος αυτου ABCL. rel. Vulg. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. (Memph.) (Arm.) Æth. (τι ante θηρευσαι K. *Am.*) | αφορμην τινα λαβειν αυτου D. *a.b.c.e.i.l.* Syr.Crt.
— ἱνα κατηγορησωσιν αυτου (A)C(X). rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. (-σουσιν AXΔ. 69.) | ἱνα εὑρωσιν κατηγορησαι αυτου D. (*f.*) Syr.Crt. | om. B.*Blc. Mai.*L. Memph. Æth.
1. εν οἱς .... του οχλου Syrr.Crt.Pst.&Hcl. txt. rel. | πολλων δε οχλων συνπεριεχοντων κυκλῳ D. Latt. Syr.Hcl. mg.
— επισυναχθεισων] -χθησοντων Γ*sic.* ‖ add. ad eum Syr.Crt.
— καταπατειν αλληλους] αλληλους συνπνιγειν D.
— ηρξατο] add. δε 69 *Scr.* Γ*sic.* (A ap. *Tf.*)
— αυτου] om. D. *a.i.*
— πρωτον] om. Vulg. *b.l.* ‖ cum sequentibus conj. *Elz.* LΔ. 69. G. *c.i.* Syrr.Crt.&Pst. Æth. (sic s. om. *Tert.* adv. Marc. iv. 28. *Lucif.* 20.) | cum antt. *St.*3. ACD. 1. 33. EHKΛ. Syr. Hel. Memph. | non distinguunt MUΓ. *a* (*vid. Irici*). *e.*
— ἑαυτοις] αυτοις L.

52. introibant *Cl.* | 53. cum autem haec *Cl.* | 54. insidiantes ei *Cl.* | aliquid capere de ore *Cl.*

AB(C)D[Q][R][T]. LXΔ. 1. 33. 69. E[F]GHKMSUV ΓΛ.
ρμε / ε
1. ἥτις ἐστ. ὑπόκρ. τῶν φαρ.
ʷ c. 8:17. Matt. 10:26, 27. Mar. 4:22.
¶ C
ˣ Matt. 10:28-33.
§ R
4. περισσόν
§ Theb.
6. πωλεῖται
§ Q
§ F
8. ὁμολογήσει
ρμϛ / β

τοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπό-
κρισις. 2 ʷ οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ
ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται.
3 ἀνθ᾽ ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε ἐν τῷ φωτὶ
ἀκουσθήσεται, καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς
ταμείοις κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων.¶ 4 ˣ λέγω
δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν
‡ ἀποκτεννόντων" τὸ σῶμα § καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόν-
των περισσότερόν τι ποιῆσαι. 5 ὑποδείξω δὲ ὑμῖν
τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε § τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι
‡ ἔχοντα ἐξουσίαν" ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν· ναὶ
λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. 6 οὐχὶ πέντε στρου-
θία ‡ πωλοῦνται" ἀσσαρίων δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν
οὐκ ἔστιν § ἐπιλελησμένον § ἐνώπιον τοῦ θεοῦ· 7 ἀλλὰ
καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται.
μὴ † φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. 8 λέ-
γω δὲ ὑμῖν, πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν
τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει
ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ· 9 ὁ δὲ

dite a fermento Pharisaeorum,
quod est hypocrisis. 2 (145, 5.)
Nihil autem opertum est quod
non reveletur, neque abscondi-
tum quod non sciatur: 3 quo-
niam quae in tenebris dixistis,
in lumine dicentur, et quod in
aurem locuti estis in cubiculis,
praedicabitur in tectis. 4 Dico
autem vobis amicis meis, ne
terreamini ab his qui occidunt
corpus et post haec non habent
amplius quod faciant. 5 Os-
tendam autem vobis quem
timeatis: timete eum qui post-
quam occiderit habet potesta-
tem mittere in gehennam: ita
dico vobis, hunc timete. 6 Non-
ne quinque passeres veniunt
depundio? et unus ex illis non
est in oblivione coram deo.
7 Sed et capilli capitis vestri
omnes numerati sunt. Nolite
ergo timere: multis passeribus
plures estis. 8 Dico autem vo-
bis, omnis quicumque confessus
fuerit in me coram hominibus,
et filius hominis confitebitur in
illo coram angelis dei: 9 (146, 2.)

1. των φαρισαιων] ante ἡτις εστιν AC D. rel. vv. *Tert.* adv. Marc. iv. 28. *Lucif.* 20. | post ὑποκρισις BL. *e.* (τ. Σαδδουκαιων Arm.ed.)
2. δε Vulg. *b.c.e.f.* Syrr.Pst.&Hcl.txt. Memph. Æth. *Tert.* adv. Marc. iv. 28. | γαρ D. *a.* Syrr.Crt.&Hcl.mg. Arm. | om. 69.
— συγκεκαλυμμενον εστιν] εστιν κεκαλ. C*. Memph. εστ. συγκεκ. C³.
— ουκ αποκαλυφθησεται] ου φανερωθησεται D. *e.*
3. ab init.] quae enim Syrr.Crt.(&Pst.) ‖ ανθ᾽ ων όσα .... ειπατε .... ακουσθησεται] homo qui .... locutus est .... audietur *c.*
— τῃ σκοτ.] om. τῃ Δ. (σκοτιαειειπατε 69.)
— προς το ους] hominibus Syr.Hier.
— ταμειοις] ταμιειοις K. | ταμιοις Λ. 1. 33. Γ.
4. μου *Orig.* i. 296ᶜ. *Tert.* adv. Marc. iv. 28*ed.* | om. X. *a.*
— αποκτεννοντων ALΔ. 1ᵀ. EKUVΓ. | αποκτενοντων DX. 33. 69. GHSΛ. | αποκταινοντων M. | ‡αποκτεινοντων ꞓ. B(ap. *Mai.*) *Orig.* i. 296ᶜ. (αποκτιννυντων *Orig.* iv. 321ᵃ.) ‖(seq. το σωμα] om. *a.*)
— και μετα ταυτα μη εχοντων *Orig.* i. (iv.) (*Tert.*) | την δε ψυχην μη δυναμενων αποκτειναι μηδε εχοντων D.
4. μη] om. A.
— περισσοτερον BLX. rel. *Orig.* i. iv. (ante μη εχ. 1.) | περισσον ADR. 33. K. | om. Syr.Crt.
— τι] ante περισσ. LX. 33. 69. Syr.Pst. impr. | Contra, rel. Syr.Pst.MS. *Orig.* i. iv.
5. ὑμιν 1º.] ἡμιν 69.
— φοβήθητε 1º. Vulg. *b.c.e.f.l.* Syrr.Crt. &Hcl. rel. *Orig.* i. *Tert.* adv. Marc. iv. 28. | om. D. 69. *a.* Syr.Pst.
— εχοντα ante εξουσιαν AB.*Btly.Mai.* DRLX. 1. 33. 69. K. Latt. Syr.Hcl. Arm. *Orig.* i. 296ᶜ. 297ᵃ. | ‡post ꞓ. ΔE. rel. Æth. *Tert.*
— εμβαλειν εις την γεενναν AB(R). rel. (R. *Orig.* i. *om.* την) *Tert.* | εις γεενναν βαλειν D.
6. πωλουνται B. 69. | ‡πωλειται ꞓ. A DR. rel. *Orig.* i. 296ᶜ. ‖(ασσαρ. δυο] ασσαριου Syr.Crt.)
7. της κεφαλης ὑμων πασαι ηριθμηνται *Orig.* i. 296ᶜ. | ὑμων πασαι της κεφαλης ηριθμημεναι εισιν D. (Arm.)
— μη] †add. ουν ꞓ. ADQ. rel. Vulg. *c.e.f.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Arm. Æth. *Orig.* i. (vid. Matt. x. 31.) | om. BRL. *a.b.ff.i.l.* Memph. Theb.
7. φοβεισθε] φοβηθητε D. *Orig.* i. (-βησθε XK.)
— πολλων] add. γαρ D. (Syr.Crt.) Arm. (Æth.) | Contra, *Orig.* i.
— διαφερετε] add. ὑμεις D. 33. 69. FGK M. Vulg.*Cl.* (*a.*)*e.* Æth. (vid. Matt. x. 31.) | Contra, ABQR. rel. *Am. b.c. f.ff.g*¹·²*.i.* rel. *Orig.* i.
8. δε] om. *a.b.* Theb. Æth. (Contra, Vulg. *c.e.f.*)
— ὑμιν] add. ὁτι D. | Contra, *Clem.* 595. *Orig.* i.
— αν *Orig.* i. | εαν F. *Clem.* 595.
— ὁμολογησῃ B²*Mai.*QL. rel. *Clem.* 595. *Orig.* i. 296ᵈ. | -σει AB**Mai.*DRΔΓ. (vid. Matt. x. 32.)
— ὁμολογησει *Clem.* *Orig.* i. | -σῃ 69. F GHMVΛ.
— εν αυτῳ *Am. ff.g*¹. *Clem.* *Orig.* i. (ἑαυτον 69.) | om. εν 11 *sic.* Vulg.*Cl.* *a.b.c.e.f.* *Cypr.* 188. ‖του θεου] sanctis Syr.Crt.
9. om. ver. *e.* Syr.Pst.MS.
— αρνησαμενος *Orig.* i. | απαρνησ. 69. | (τον δε αρνησαμενον et mox απαρνησομαι αυτον *Clem.* 595.)

4. quid faciant *Cl.* | 6. veneunt dipondio *Cl.* | 7. pluris estis vos *Cl.* | 8. fuerit me *Cl.* | confitebitur illum *Cl.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. C. P. H.
Memph.[Theb.] $\overline{\rho\mu\zeta}$ β
Arm. Æth.
[y] Matt. 12:32.
Mar. 3:29.
$\overline{\rho\mu\eta}$ β
[z] Matt. 10:19.
Mar. 13:11.
11. *φέρωσιν*
— *μεριμνᾶτε*
— om. *ἢ τί*
ΜΕ′ $\overline{\rho\mu\theta}$ ι
13. *ἐκ τ. ὀχ. αὐτ.*
§ T
¶ R
Μϛ′

ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθή-
σεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. 10 [y] καὶ πᾶς
ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσε-
ται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημή-
σαντι οὐκ ἀφεθήσεται. 11 [z] ὅταν δὲ ‡ εἰσφέρωσιν″
ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς
ἐξουσίας, μὴ ‡ μεριμνήσητε″ πῶς [ἢ τί] ἀπολογή-
σησθε ἢ τί εἴπητε· 12 τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει
ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἃ δεῖ εἰπεῖν.
89 13 Εἶπεν δέ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου, Διδά-
σκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ᾽ ἐμοῦ τὴν
κληρονομίαν. 14 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπε, τίς με
κατέστησεν ‡ κριτὴν″ ἢ μεριστὴν ἐφ᾽ ὑμᾶς; § 15 Εἶπεν
δὲ πρὸς αὐτούς, Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ ‡ πά-
σης″ πλεονεξίας, ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ
ζωὴ αὐτοῦ ἐστιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ‡ αὐτῷ.″ ¶
90 16 Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς λέγων,
Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα· 17 καὶ
διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων, Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω

qui autem negaverit me coram hominibus, denegabitur coram angelis dei. [10] (117,2.) Et omnis qui dicit verbum in filium hominis, remittetur illi: ei autem qui in spiritum sanctum blasphemaverit non remittetur. [11] (118,2.) Cum autem inducent vos in synagogas et ad magistratus et potestates, nolite solliciti esse qualiter aut quid respondeatis aut quid dicatis: [12] spiritus enim sanctus docebit vos in ipsa hora quae oporteat dicere.

[13] (149,10.) Ait autem quidam ei de turba, Magister, dic fratri meo ut dividat mecum hereditatem. [14] At ille dixit ei, Homo, quis me constituit iudicem aut divisorem supra vos? [15] Dixitque ad illos, Videte et cavete ab omni avaritia: quia non in abundantia cuiusquam vita eius est ex his quae possidet.

[16] Dixit autem similitudinem ad illos dicens, Hominis cuiusdam divitis uberes fructus ager attulit: [17] et cogitabat intra se dicens, Quid faciam, quod non

9. *ενωπιον τ. ανθρ.* BRLXΔ. 1. 33. 69. rel. *Orig.* i. 296[d]. | *εμπροσθεν τ. ανθρ.* ADQK. (vid. Matt. x. 33.)
— *απαρνηθησεται* *Orig.* i. *Tert.* adv. Marc. iv. 28. | *αρνηθησεται* D. | *απαρνησωμαι καγω αυτον* X. *b.* (vid. Matt.) (*καγω αυτον αρνησομαι* *Orig.* iii. 543[b]. vid. *Clem.* supra.)
— *ενωπιον* 2°. *Orig.* i. | *ενπροσθεν* D. *Clem.* (vid. Matt.)
— *των αγγ. τ. θεου*] patre meo qui est in caelis *b.* (vid. Matt.)
10. *ὁς*] add. *αν* D.
— *τῳ δε εις το ἁγιον πνευμα*] *εις δε το πν. το ἁγιον* D. (vid. Mar. iii. 29.) | *τῳ δε εις το πν. τα ἁγ.* 69. (add. tunc *e.* ?*b**.) ‖ *τῳ δε*] *και ὁ* Λ. ‖ *ἁγιον*] om. X.
— *βλασφημησαντι* *a.*(*b.*) *Lucif.* 220. (dixerit *c.e.ff.i.*) | om. D. (non 69.)
— *αφεθησεται*] add. *αυτῳ ουτε εν τῳ αιωνι τουτῳ, ουτε εν τῳ μελλοντι* D. *c.e.* Æth. (*Lucif.* 220.) vid. Matt. | add. *αυτῳ* GΛ. *a.b.ff.i.l.* Syrr.Crt.& Pst. *Tert.* adv. Marc. iv. 28. (vid. Matt.) | non habent Vulg. *f.* Syr.Hcl. rel.
11. *εισφερωσιν* BLX. 1. 33. Vulg. *e.f.i.* (perducent *c.*) | ‡ *προσφερωσιν* ϛ. A QR. rel. *a.* (-*ρουσιν* E*Λ.) | *φερωσιν* D. (*b.*) *Clem.* 595. *Orig.* i. 295[d].

11. *επι* ABQ. rel. *Orig.* i. | *εις* DR. 1. 69. *Clem.* 595.
— *μεριμνησητε* B.*Blc.Mai.*QRLX. 1. 33. 69. *Orig.* i. (vid. Matt. x. 19.) | *μεριμνησατε* B.*Btly.Bch.* | ‡ *μεριμνατε* ϛ. ΛΔ. rel. | *προμεριμνατε* D *Gr.* *Clem.* 595.
— *η τι* 1°. ABQR. rel. Vulg. *f.*(*g*².) Syr.Hcl. rel. (vid. Matt.) | om. D. *a.b. c.e.ff.i.l.* Syrr.Crt.& Pst. Æth. *Clem.* *Orig.* i.
12. *διδαξει* *Clem.* *Orig.* i. | -*ξη* AL.
— *εν αυτῃ τῃ ὡρᾳ* *Clem.* *Tert.* adv. Marc. iv. 28. | om. 33. *Orig.* i. [Æth.]
13. *αυτῳ*] ad Jesum *m.* | om. *b.ff.* | post *εκ του οχλου* B.*Btly.Mai.*QL. 33. F. | ante ADRX. rel. *Am.* Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. | ante *τις* Vulg.*Cl.* *a.c.e.f.* Syrr.Crt.&Pst. Æth.
— *ειπε*] *ειπον* D.
— *την κληρον.*] praem. terram et Syr.Crt.
14. *ὁ δε*] add. *Ιησους* R.
— *ανθρωπε*] om. 69.
— *κριτην* BDL. 1. 33. 69. Theb.*Gr.* (Æth.) *Tert.* adv. Marc. iv. 28. | ‡ *δικαστην* ϛ. AQR. rel. Arm. (vid. Exod. ii. 14. Act. vii. 27, 35.)
— *η μεριστην* ABQRL. 1. 33 *sic.* Vulg. *b.e.f.m.* Syrr.Pst.&Hcl. rel. | om. D. *a*(ut vid.).*c.* Syr.Crt. *Tert.* adv. Marc. iv. 28. | *η δικαστην* 69.

15. *προς αυτους*] ad turbas Syr.Crt. ad discipulos Syr.Pst.
— *φυλασσεσθε* *Clem.* 578. | *φυλαξασθε* H(non G). | (om. *και φυλ.* Syrr.Crt.& Pst.)
— *απο*] *ὑπο* B.*Blc.*?? (Contra. ap. *Mai.* *Clem.* 578.)
— *πασης* ABDQRTLX. 1. 33. 69. K MU. Latt. (et *m.*) Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. *Clem.* 578. | ‡ *της* ϛ. ΔEF*s*GHS*s*VΓΛ.
— *ἡ ζωη*] om. *ἡ* L.
— *αυτου* (post *ζωη*) ABQRT. rel. | *αυτῳ* 1. EGHMSVΓ. (Syr.Hcl.) | om. D. Syrr.Crt.&Pst.
— *εστιν*] ante *ἡ ζωη* D. *c.* *Clem.* | om. R. | ante *εν τῳ περ.* K.
— *αυτῳ* BDQRT. 33. (F hic *s.* ante vid. Heringam.) [Syrr.Crt.& Pst. Arm. Æth.] | ‡ *αυτου* ϛ. ALX. rel.
16. *δε*] *ουν* X. | add. *και* 1. *m.* [Syrr. Crt.&Pst.]
— *παραβολην*] post *προς αυτους* D. (*m.*) Theb.
— *ευφορησεν* BQTX. rel. | *ηυφορησεν* ADL. 33. GKΓΛ. | *ἠφόρϊσεν* 69.
17. *ἑαυτῳ*] *αυτῳ* BL*.

9. negabitur *Cl.* | 12. quid oporteat vos *Cl.* | 13. ei quidam *Cl.* | 14. dixit illi *Cl.* | super vos *Cl.* | 17. quia non habeo *Cl.*

ABDQT.
LXΔ.
1. 33. 69.
E(F)(G*)HKMSUV
ΓΛ.
18. τὰ γενήματά μου

ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου; 18 καὶ εἶπεν, Τοῦτο
ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας
οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα ‡ τὸν σῖτον″
† καὶ τὰ ἀγαθά μου, 19 καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου,
Ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολ-
λά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. 20 εἶπεν
δὲ αὐτῷ ὁ θεός, ῎Αφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν
ψυχήν σου ‡ αἰτοῦσιν″ ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας,
τίνι ἔσται; 21 οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ
ρν εἰς θεὸν πλουτῶν. 22 [a] Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μα-
θητὰς αὐτοῦ, Διὰ τοῦτο ‡ λέγω ὑμῖν,″ μὴ με-
ριμνᾶτε τῇ ψυχῇ † τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι
τί ἐνδύσησθε. 23 ἡ * γὰρ″ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς
τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος. 24 κατα-
νοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ

[a] Matt. 6:25-33. ε
22. ὑμῖν λέγω
24. οὔτε θερ.

habeo quo congregem fructus
meos? 18 Et dixit, Hoc faciam:
destruam horrea mea et maiora
faciam, et illuc congregabo
omnia quae nata sunt mihi et
bona mea, 19 et dicam animae
meae, Anima, habes multa
bona posita in annos plurimos:
requiesce, comede, bibe, epu-
lare. 20 Dixit autem illi deus,
Stulte, hac nocte animam tuam
repetunt a te: quae autem
parasti, cuius erunt? 21 Sic est
qui sibi thesaurizat et non est
in deum dives. 22 (150, 5.) Dixit-
que ad discipulos suos, Ideo
dico vobis, nolite solliciti esse
animae quid manducetis, neque
corpori quid vestiamini: 23 ani-
ma plus est quam esca, et cor-
pus quam vestimentum. 24 Con-
siderate corvos, quia non semi-
nant neque metunt, quibus non

17. *συναξω*] *συναξαι* 69. Λ.
18. *και ειπεν, Τουτο ποιησω*] om. Syr. Crt. (et cogitans dixit, Hoc faciam *a.*)
— *μειζονας οικοδομησω* *a.f.* *Orig.* iii. 230[a]. *Orig. Int.* ii. 265[a]. 378[b]. *Eus.* in Ps. ap. Mai. 95. | *ποιησω αυτους μειζονας* D. *e.* (majora faciam Vulg. *b.c.ff.m.*)
— *και συναξω εκει*] *κακει συναξω* D. Latt. (et *m.*) (*και συναξω .... αγαθα μου om.* *Orig.* iii. 230[a].)
— *τον σιτον* BTLX. 1. 69. Memph. Theb. Arm. Æth. | *τα γενηματα* *St.* 3. ADQ*Tf.*Δ. 33. EFGHMS*s*UVΓΛ. | ‡*τα γεννηματα* *Elz.* Q ap. Knittel K *sic.* quae nata sunt mihi Vulg. *b.f.ff.i.* fructus meos *a.c.e.m.* Syrr.Crt.Pst.& Hcl. || †add. *μου* ϛ. AD. rel. Latt. Syrr.Crt.Pst.&Hcl. rel. | om. BTL. 1. Arm. [Q. n. l.]
— *και τα αγαθα μου* Vulg. *f.* rel. | om. D. *a.b.c.e.ff.i.l.m.* Syr.Crt. (*κ. παντα τα αγ. μ.* Arm.) | (*τα*] om. T.)
19. *ψυχῃ*] om. *a.b.c.e.ff.* | Contra, Vulg. *f.g*[2]. | ecce Syr.Crt.
— *πολλα* ante *αγαθα*] om. *Orig.* iii. *ter.*
— *κειμενα .... πιε* ABQ. rel. Vulg. *f.g*[2]. vv. *Clem.* 537. 246. *Orig.* iii. 230[a] *bis.* *Orig. Int.* ii. 265[b]. 378[b]. | om. D. *a.b.c.e.m.* | in annos multos *i.l.* epulare in annos multos *ff.*
— *ευφραινου*] praem. *και* 69. Syr.Crt. Arm. Æth. *Orig. Int.* ii. *bis.* | Contra, *Clem.* *Orig.* iii.

20. *ὁ θεος* BDQ. rel. (*Cypr.* 210. 241.) | om. *ὁ* T. | *ὁ κυριος* A. *Cypr.* 323.
— *αφρων* *St.* 3. *Elz.* 1624. AB*s.Btly.* *Bch.*DQTLXΔEG*s*HS*s*Λ. (hiant 33. F.) | *αφρον* *Elz.* 1633. B.*Mai.* 1. 69. KMUV*s*Γ. *Clem.* 537. 578. *Orig.* iii. 229[f]. 230[b]. 297[e]. iv. 294[d]. 298[a].
— *ταυτῃ*] *ταυτα* Δ*.
— *την ψυχην σου* ABQT. rel. (Latt.) Syrr.Crt.Pst.& Hcl. Arm. *Clem.* 537. *Orig.* iii. 297[e]. iv. 298[a]. *Orig. Int.* iv. 478[d]. *Tert.* adv. Marc. iv. 28. | post *απαιτουσιν* D. *c.i.* Memph. Theb. Æth. *Iren.* 202. (*Clem.* 578.) *Orig.* iii. 229[f]. 230[b]. iv. 294[d]. *Cypr.* 210. 241. 323. | post *απο σου* 69. *Orig. Int.* ii. 378[b].
— *αιτουσιν* BQ*Tf.*TL. 33. Theb. ut vid. | ‡*απαιτουσιν* ϛ. AD. rel. *Clem. bis.* *Orig.* iii. *bis.* iv. *bis.*
— *δε* *m.* rel. *Clem.* 537. *Orig.* iii. *bis.* | *ουν* D. *c.e.* *Cypr. ter.*
— *τινι* *ff.i.* *Clem.* 537. *Orig.* iii. *bis.* | *τινος* D. Latt. (et *m.*) *Iren.* *Clem.* 246. *Cypr.*
21. om. ver. D. *a.b.* (Contra, rel. *m.*)
— *οὑτως ὁ θησ.*] *οὑτος εθησαυριζον* 69.
— *ἑαυτῳ* AQT. rel. | *εν αυτῳ* L. | *εν ἑαυτῳ* FΓ. | *αυτῳ* B.
— ad fin.] add. *ταυτα λεγων εφωνει, Ὁ εχων ωτα ακουειν ακουέτω* 69. E*mg.* F*mg.*(G*mg.*)HUV*mg.*ΓΛ. Æth. *a.*
22. *τους*] *αυτους* T.
— *αυτου*] om. B. *c.e.*
— *λεγω* ante *ὑμιν* BDLX. 69. Vulg. *f.l.* Syr.Crt. Memph. Theb. Æth. (vid. Matt. v. 25.) | ‡post ϛ. AQT. rel. *a.b.c.e.* Syrr.Pst.&Hcl. Arm. [h. F.]
22. *ψυχῃ*] †add. *ὑμων* ϛ. TX. rel. Vulg. *Cl.* *a.c.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. Theb. Æth. *Clem.* 231. 579. (vid. Matt.) | om. ABDQL. 1. *Am.* *b.c.f.ff.g*[1]*.i.l.* Syr.Hcl. Arm.
— quid edetis et quid bibetis Æth.
— *σωματι*] add. *ὑμων* BT. 33. 69. *a.* Syr.Pst. Memph. Theb. Æth. *Clem.* 231. (vid. Matt.) | om. ADQ. rel. Vulg. *b.c.e.f.* Syrr.Crt.& Hcl. Arm. *Clem.* 579.
23. *ἡ γαρ* BDLX. 1. 33. 69. MSV*Tf.* *b.c.e.* Syrr.Crt.& Pst.& Hcl.* Memph. Arm. Æth. *Clem.* 231. 579. | *om. *γαρ* ϛ. AQ*Tf.* rel. Vulg. *a.f.ff.* Syr. Hcl.txt. | *ὁτι ἡ* T. Theb. | *ουχι ἡ* *l.* Syr.Hcl.MS.mg. [h. F.]
— *πλειον*] -*ων* *Clem.*(bis.) | *πλεον* D.
— *της τροφης*] *της τρυφης* S. | *του σωματος* Γ.
— *το*] *του* Λ*.
24. *τους κορακας* *Clem.* 231. *Eus.* in Luc. 177 *diserte.* *Tert.* adv. Marc. iv. 29. | *τα πετεινα του ουρανου* D. *e.l.* (vid. Matt. vi. 26.) | (volatilia *f.* volucres *For.*)
— *ου* ABTX. rel. *Clem.* 231. | *ουτε* D Q*Tf.*L. *e.*
— *σπειρουσιν*] -*ρωσιν* Λ.

22. animae vestrae *Cl.* | quid induamini *Cl.* | 23. corpus plus quam *Cl.* | 24. corbos *Am.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

θερίζουσιν, οἷς οὐκ ἔστιν ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη,
καὶ ὁ θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς
διαφέρετε τῶν πετεινῶν; 25 τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μερι-
μνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆ-
χυν [ἕνα]; 26 εἰ οὖν ‡ οὐδὲ″ ἐλάχιστον δύνασθε, τί
περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε; 27 κατανοήσατε τὰ
κρίνα, πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ
ὑμῖν, οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ ¶ ¶ δόξῃ αὐτοῦ
περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. 28 εἰ δὲ τὸν χόρτον
‡ σήμερον ἐν † ἀγρῷ″ ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον
βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ‡ ἀμφιέζει,″ πόσῳ μᾶλλον
ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; 29 καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί
φάγητε ‡ καὶ″ τί πίητε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε. 30 ταῦ-
τα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ‡ ἐπιζητοῦσιν″·
ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῄζετε τούτων. 31 πλὴν

25. ἐπὶ τὴν ἡλ. αὐτ. προσθ.
— om. ἕνα
27. [αὐξάνει]
¶ F
¶ G*
28. ἐν ἀγρ. τ. χόρτ. ὄντα σημέρον

est cellarium neque horreum,
et deus pascit illos: quanto
magis vos plures estis illis?
25 Quis autem vestrum cogi-
tando potest adicere ad statu-
ram suam cubitum unum?
26 Si ergo neque quod minimum
est potestis, quid de ceteris
solliciti estis? 27 Considerate
lilia, quomodo crescunt: non
laborant, non nent: dico au-
tem vobis, nec Salomon in
omni gloria sua vestiebatur
sicut unum ex istis. 28 Si au-
tem faenum, quod hodie in
agro est et cras in clibanum
mittitur, deus sic vestit, quanto
magis vos, pusillae fidei. 29 Et
vos nolite quaerere, quid man-
ducetis aut quid bibatis, et
nolite in sublime tolli: 30 haec
enim omnia gentes mundi quae-
runt, pater autem vester scit
quoniam his indigetis. 31 Ve-

---

24. ουδε ABX. rel. *Clem.* 231. (vid. Matt.) | ουτε DQ*Tf.*L. | ουγε T *ed.* | ου M. [h. 33.]
— ταμειον] ταμιειον 1. 33. 69. FMU. *Clem.* 231. (ουτε ταμειον ουτε D.)
— και ὁ] ὁ δε 69.
— τρεφει] -φη K.
— αυτους *Clem.* 231. | αυτα D. 69.
— ποσῳ μαλλον Vulg. *b.f.* rel. (h. *a.*) | ουχι D. *c.e.ff.i.* | om. Theb. (habet δε post ὑμεις) ουχ *Clem.* 231.
— των πετεινων] illis Vulg. Syr.Crt.
25. ab init.] quis enim Syr.Crt.
— μεριμνων ABQT. rel. *Eus.* in Luc. 177. | om. D.
— προσθειναι (-θην- X. 33. EHΓΛ.) | post ἡλικ. αυτου B. | Contra, ADQTL. rel. *Eus.* in Luc. (vid. Matt. vi. 27.)
— πηχυν] ηχυν L.
— ἑνα AQTL. rel. vv. *Eus.* in Luc. (vid. Matt.) | om. B.*Btly.Blc.Mai.*D. *i.l.* Memph. Theb.
26. ει ουν....λοιπων Vulg. *f.* *Eus.* in Luc. 177. | και περι των λοιπων τι D. *a.b.c.(e.)ff.i.l.*
— ουν *Eus.* in Luc. | om. X. Theb. (δε Syrr.Crt.&Pst.)
— ουδε BQTL. 1. 33. | ‡ουτε ς. AX. rel. *Eus.* in Luc.
27. κρινα] add. του αγρου X. *a.b.c.e.i.* Syr.Crt. (vid. Matt. vi. 28.) | Contra, Vulg. *f.ff.* Syrr.Pst.&Hcl. *Clem.* 231. *Eus.* in Luc. 178. *Tert.* adv. Marc. iv. 29.
— αυξανει Vulg. *b.c.e.f.ff.i.* Syrr.Pst.&Hcl. rel. *Eus.* in Luc. (vid. Matt.) | om. D. *a.* Syr.Crt. *Clem.* 231. (-νουσιν F.) | add. neque florescunt *e.*
27. ου κοπ. ουδε νηθ. ABQTL. rel. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. rel. | *sic,* et add. ουτε ὑφαινει *c.b.ff.i.l.* (om. ante ου κοπιᾳ *c.*) | ουτε νηθει ουτε ὑφαινει D. *a.* Syr.Crt. *Clem.* 231. | ου κοπιωσιν ουδε νηθουσιν F.
— ὑμιν] add. ὁτι ADLX. 1. 33. 69. M. *b.c.e.f.ff.i.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Theb. *Clem.* 231. (vid. Matt. vi. 29.) | Contra, BQT. rel. Vulg. *a.* Memph. Arm. Æth.
— περιεβαλετο] -βαλλετο X.
28. Si autem faenum agrorum quod hodie est in agris etc. Syr.Crt. aut videte faenum etc. *b.* Ecce videte Æth.
— εν αγρῳ ABQ*Tf.*TL. 33. MUΛ. (εν †τω″ αγρῳ ς. Δ. 1*s.* EFKSV Γ. Memph. Theb. Arm.) Syrr.Pst.&Hcl. Vulg. *b.c.f.ff.* *Clem.* 231. [*a.* n. l.] | του αγρου DX. 69. [G]Π. *e.* Æth. | του αγρου σημ. εν αγρῳ 69. || ‡*ante* σημερον ς. (DX)ΔE. rel. *e.* (Syr.Crt.) (Theb.) (Æth.) vid. Matt. vi. 30. | ante τον χορτον BL. | post σημερον AQ*Tf.*T. 1. 33. KMU. Vulg. *b.c.f.* (*ff.*)*g*[1]. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. *Clem.* 231.
— οντα] ante σημερον BLΛ. *e.* Memph. Theb. | Contra, ADQTX. rel. vv. *Clem.* 231. [*a.*]
— αυριον] add. arescit Syr.Crt.
— οὑτως] οὑτος 69. (om. Syr.Crt.)
— αμφιεζει (B)DTL. (αμφιαζει B.*Btly.Bch.Mai.*) | ‡αμφιεννυσι ς. AQ*Tf.*X. rel. *Clem.* 231. (vid. Matt. vi. 30.) [Æth.]
29. ab init. ne ergo Syr.Crt. (om. ὑμεις)
— φαγητε] φαγησθε 69.
— και τι BQTL. 33. *e.* Syrr.Crt.&Pst. Memph.Schw. | ‡η τι ς. ADX. rel. (Latt.) Syr.Hcl. Memph.W. Theb. (*sic.*) Arm. Æth. *Clem.* 231. 232. (vid. Matt. vi. 25, 31.)
— πιητε] πιετε Π.
— και μη μετεωριζεσθε] et quomodo operiemini et occupati eritis in his Syr.Crt.
30. ταυτα γαρ παντα] παντα γαρ ταυτα 1.
— του κοσμου] post επιζητ. Γ. | Contra, *Tert.* adv. Marc. iv. 29.
— επιζητουσιν BTLX. 33. 69. | ‡επιζητει ς. AQ. rel. | ζητει D. *Clem.* 232.
— ὑμων δε ὁ πατηρ οιδεν Vulg. Memph. rel. | οιδεν γαρ ὁ πατηρ ὑμων D. *a.b.c.e.(f.)i.l.* (Theb.) Æth. *Clem.* (232.) 579. vid. Matt. vi. 32. (scit autem pater *Tert.* adv. Marc. iv. 29.)
— τουτων] add. ἁπαντων X. 69. *a.b.f.* Arm. Æth. *Clem.* 579. (vid. Matt.) | Contra, Vulg. *c.e.* rel. (sil. Tert.)
31. πλην ζητειτε] ζητειτε δε D. *a.* (vid. Matt. vi. 33.) || add. πρωτον 69. Vulg. *Cl.* Arm.Usc. | Contra, *Clem.* 232. *Tert.* adv. Marc. iv. 29.

---

24. plurie *Cl.* | 27. neque nent *Cl.* (neunt *Am.**) | 28. est in agro *Cl.*

A B D [P] (Q) [R] T. L X Δ. 1. 33. 69. F [G*] H K M S U V Γ Λ.

ζητεῖτε τὴν βασιλείαν ‡ αὐτοῦ" καὶ ταῦτα † προστε-
θήσεται ὑμῖν.
ρνα ι 91 32 Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον, ὅτι εὐδόκη-
σεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν.
ρνβ β 33 b πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημο-
ρνγ ε σύνην· ποιήσατε ἑαυτοῖς ‡ βαλλάντια" μὴ παλαιού-
μενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου
κλέπτης οὐκ ἐγγίζει οὐδὲ σὴς διαφθείρει· 34 ὅπου
§ P γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν,§ ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν
ἔσται.
ρνδ ι 92 35 Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι
καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι, 36 καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις
προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ‡ ἀναλύσῃ"
ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος εὐθέως
ρνε ε ἀνοίξωσιν αὐτῷ. 37 μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι οὓς
37. ὁ κύρ. ἐλθ. ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω

b Matt. 6: 19-21.

rum tamen quaerite regnum dei, et haec omnia adicientur vobis.

32 (151, 10.) Nolite timere, pusillus grex: quia complacuit patri vestro dare vobis regnum. 33 (152, 2.) Vendite quae possidetis et date elemosynam: (153, 5.) facite vobis sacculos qui non veterescunt, thesaurum non deficientem in caelis, quo fur non appropiat neque tinea corrumpit. 34 Ubi enim thesaurus vester est, ibi et cor vestrum erit.

35 (154, 10.) Sint lumbi vestri praecincti et lucernae ardentes, 36 et vos similes hominibus expectantibus dominum suum, quando revertatur a nuptiis, ut cum venerit et pulsaverit confestim aperiant ei. 37 (155, 5.) Beati servi illi, quos cum venerit dominus invenerit vigilantes: amen dico vobis quod

31. *αυτου* BD**Gr.*L. *a.c.* Memph. Theb. Æth. | ‡*του θεου* ς. AD²QT. rel. Vulg. *b.e.f.ff.g*^1.2.*i*. Syrr.Crt.& Pst.& Hel. *Clem.* 232. *Tert.* (vid. Matt. vi. 33.) ‖add. et justitiam ejus Vulg.*Cl.* Arm.Usc. Æth. | Contra, *Am.* rel.
— *ταυτα*] *αυτα* Δ. ‖add. †*παντα* ς. ADTX. 1. 33. 69. rel. Vulg. *b.c.f.ff. g*^1.2.*i*. Syrr.Pst.&Hcl.* Memph. Arm. MSS. Æth. (vid. Matt.) | om. BQ*Tf.* LΔEHSVΛ. *a.e.* Syrr.Crt.& Hcl.txt. Theb. Arm.ed. *Tert.*
32. *ευδοκησεν*] praem. *εν αυτῳ* D. | Contra, vid. *Clem.* 953. | (*ηυδοκ.* DΓ. | Contra, *Clem.*)
— *ὑμων*] *ἡμων* [G.] | add. *του* V.
— *ὑμιν*] *ἡμιν* [G.]
33. *ἑαυτοις*] *αυτοις* Δ.
— *βαλλαντια* AB*Tf.*DQTXΔ. 1. 33. 69. EKUV. (*Clem.* 578.) | ‡*βαλαντια* ς. B.*Mai.*L. rel.
— *ανεκλειπτον*] *ανεγλιπτον* D. *ανεκλιπον* L.
— *διαφθειρει*] *διαφθερει* D*Gr.*Δ. | *διαφθειρη* [G]Λ.
34. *ὑμων* bis] *ἡμων* [G.] (tuus.... tuum *c.l.*)
— *και ἡ καρδια ὑμων εσται* Vulg. (*c.*) *ff.m.* Syrr.Crt.&Hcl. rel. | *εσται* (*εται scr.**) *και ἡ καρδια ὑμων* (*ἡμων**) D. *a.b.*(*e.*)*f.* Syr.Pst. (vid. Matt. vi. 21.) | (*ἡ καρ.*] om. *ἡ* TΔ.)
— *εσται*] *εστιν* LΛ.
35. *εστωσαν* *Iren.* 278. 282. *Clem.* 218. *Orig.* ii. 816^f. *Cypr.* 203. 266. 293. 307. | *εστω* D.
35. *ὑμων αἱ οσφυες* BPL. rel. *Clem.* 218. (*ἡμων* [G.] *οσφυαι* Γ.) | *αἱ οσφυες ὑμων* AQTK. Latt. *Iren.* *Orig.* ii. *Cypr.* | *ὑμων ἡ οσφυς* D. (Contra, *Orig. Int.* iii. 877^b. 878^e.)
— *περιεζωσμεναι* *Iren.* *Clem.* *Orig.* ii. *Cypr.* | *-μενη* D.
— *λυχνοι*] *λυχλοι* D. | add. *οἱ* L. ‖add. in manibus vestris Vulg.*Cl.* *c.* *Cypr.* 203. (vid. Exod. xii. 11.)
36. *ὑμεις*] *ἡμεις* [G.]
— *προσδεχομενοις*] *-μενοι* Λ.
— *ἑαυτων* ABPQT. rel. *Orig.* in Cat. ap. Cram. in loc. (p. 104.) | *αυτων* D. 1. 33. 69. *Clem.* 218. *Orig.* ii. *Meth.* v. (p. 92.)
— *αναλυσῃ* AB.*Mai.*DP*Tf.*QTLΔ. 33. EHMSUV. *Clem.* 218. *Meth.* | ‡*αναλυσει* ς. P*Knit.*X. rel.
— *γαμων*] add. *αυτων* 1. (Ctra, *Meth.*)
— *κρουσαντος*] add. *αυτου* A. (Contra, *Orig.* ap. Cram.) | *ελθοντι και κρουσαντι αυτῳ* *Meth.*
— *ευθεως* *Meth.* | om. Theb. *Iren.* 282. *Cypr.* 203. 266. 293. 307.
— *ανοιξωσιν* *Clem.* *Meth.* | *ανυξουσιν* D.
— *αυτῳ*] *αυτον* Γ. (om. *Meth.*)
37. *οἱ δουλοι*] om. *οἱ* Δ.
— *ελθων*] post *ὁ κυριος* QL. 33. | Contra, ABDPT. rel. vv. *Iren.* 282. *Clem.* 218. *Eus.* in Luc. 180. *Cypr.* (vid. ver. 43.)
37. *εὑρησει* *Eus.* in Luc. 179, 180. | *εὑρῃ* D. Latt. ut vid. *Clem.*
38. *καν εν τῃ δευτερᾳ καν* (*και* T*ed.*) *εν τῃ τριτῃ φυλακῃ ελθῃ και εὑρῃ οὑτ.* BTLX. 33. (Theb.) (Arm.) Æth. (*κἀν τῃ δευτερᾳ κἀν τῃ τριτῃ φυλακῃ μακαριοι εστε* *Meth.* v. p. 92.) | *και εαν ελθῃ τῃ ἑσπερινῃ φυλακῃ και εὑρησει οὑτως ποιησει· και εαν εν τῃ δευτερᾳ και τῃ τριτῃ* D. (*c.*) | *και εαν ελθῃ τῃ ἑσπερινῃ φυλακῃ και εὑρῃ οὑτως ποιουντας μακαριοι εισιν, ὁτι ανακλινει αυτους και δικονησει αυτοις, και εν τῃ δευτερᾳ και εν τῃ τριτῃ φυλακῃ ελθῃ και εὑρῃ οὑτως* 1. (*ff.i.* om. *ελθ. κ. εὑρ. οὑτ.*) et si venerit vespertina (prima, Syr. Crt.) vigilia et ita (vigilantes Syr.Crt.) invenerit, beati sunt, quoniam jubebit illos discumbere (add. et transiet *l.*) et ministrabit illis. *b.l.* (Syr.Crt.) add. et si secunda et tertia beati sunt *l.* add. et si vigilia secunda vel tertia venerit et invenerit illos vigilantes Syr. Crt. et si venerit vespertina vigilia et invenerit, sie faciet quia recumbere eos faciet et ministravit, et si in secunda vel tertia beati erunt illi *e.* Et si venerit vespertina vigilia, et invenerit sic, beati sunt, quoniam recumbere eos faciet et ministrabit eis; licit secunda

31. quaerite primum regnum Dei et justitiam ejus *Cl.* | 33. veterascunt *Cl.* | 35. ardentes in manibus vestris *Cl.*

Vulg. (a.) b c.
Syrr. C. P. H.
Memph. Theb.
Arm. Æth.
¶ a.
ρνϛ β
38. καὶ ἐὰν [ἔλθῃ] ἐν τῇ δευτέρᾳ [φυλακῇ]
[c] Matt. 24: 43-51.
39. [ἐγρηγ. ἂν καὶ] οὐκ ἂν
— διορυχθῆναι
ρνζ ε
§ R
§ G*
42. εἶπεν δὲ
— [τὸ] σιτ.
¶ Q
44. ὑπαρχ. αὐτῷ

ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτούς, καὶ
παρελθὼν¶ διακονήσει αὐτοῖς. 38 ‡ κἂν ἐν τῇ δευτέρᾳ
κἂν″ ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εὕρῃ οὕτως,
μακάριοί εἰσιν [οἱ δοῦλοι] ἐκεῖνοι. 39 [c] τοῦτο δὲ γινώ-
σκετε ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέ-
πτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ † ἀφῆκεν
διορυγῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. 40 καὶ ὑμεῖς † γίνεσθε
ἕτοιμοι, § ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἔρχεται. 41 Εἶπεν δὲ † ὁ Πέτρος, Κύριε, πρὸς ἡμᾶς
§ τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις, ἢ καὶ πρὸς πάντας;
93 42 ‡ Καὶ εἶπεν″ ὁ κύριος, Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ
πιστὸς οἰκονόμος ‡ ὁ″ φρόνιμος ὃν καταστήσει ὁ
κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ [τοῦ] διδόναι ἐν
καιρῷ † σιτομέτριον; 43 μακάριος ὁ δοῦλος ¶ ἐκεῖνος
ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως.
44 ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν

praecinget se et faciet illos discumbere et transiens ministrabit illis.
38 Et si venerit in secunda vigilia et si in tertia vigilia venerit et ita invenerit, beati servi illi.
39 (156, 2.) Hoc autem scitote, quoniam si sciret pater familias qua hora fur veniret, vigilaret utique et non sineret perfodiri domum suam.
40 Et vos estote parati, quia qua hora non putatis filius hominis veniet.
41 (157, 5.) Ait autem ei Petrus, Domine, ad nos dicis hanc parabolam, an ad omnes?

42 Dixit autem dominus, Quis putas est fidelis dispensator et prudens, quem constituet dominus super familiam suam, ut det illis in tempore tritici mensuram?
43 Beatus ille servus, quem cum venerit dominus invenerit ita facientem:
44 vere dico vobis quia supra

et licet tertia *Iren.* 334. | ‡ *και εαν ελθῃ εν τῃ δευτερᾳ φυλακῃ και εν τῃ τριτῃ φυλακῃ ελθῃ και εὑρῃ οὑτως* ϛ. (A)(P)Q. rel. (Vulg.) *f.* Syrr.(Pst.)&Hcl. (Memph.) ‖ *και εαν*] *και αν* Γ. ‖ *εν τῃ τρ.*] praem. *εαν* P². ‖ *ελθῃ και εὑρῃ*] *ελθῃ και εὑρησει* PΔ. | *και ελθων εὑρῃ* AK. | *ελθειν και εὑρει* Γ. ‖ *οὑτως*] add. facientes Memph. Theb.
38. *οἱ δουλοι* APQT. rel. Vulg. *c.f.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | om. BDL. (*b.*)*e.ff.i.l.* Syr.Crt. *Iren.*
39. *εγρηγορησεν αν και* Syrr.Pst.&Hcl. Theb. ap. Münter. Arm.Usc. (vid. *Orig.* iii. 339[f].) vid. Matt. xxiv. 43. | om. D. (*non* 69.) *e.i.* Syr.Crt. Theb. ap. Woide. Arm.Zoh. *Tert.* adv. Marc. iv. 29. | om. *αν* B. *Bch.*
— *ουκ*] † add. *αν* ϛ. A(D)QT. rel. *Orig.* iii. (vid. Matt.) | om. *αν* BPL. 1. 69. KS.
— *αφηκεν διορ. τον οικον αυτου* *Tert.* | om. D. (non 69.)
— *διορυγηναι* APQT. rel. vid. *Orig.* iii. 339[f]. et *Eus.* in Luc. 180. | *διορυχθηναι* BL. 33. (vid. Matt. xxiv. 43.)
40. om. ver. 1.
— *ὑμεις*] † add. *ουν* ϛ. AP. rel. Syrr. Pst.&Hcl. | om. BQTL. Latt. Syr.Crt. Memph. Theb. Arm. ‖ add. *δε* D *Gr.* (Æth.)
— *ετοιμοι*] *ητοιμοι* 69 *sic.*
— *ὡρᾳ*] add. *ἡ* D *Gr.* L *sic.* | Contra, A BPQT. rel. | (post *δοκειτε*] add. et die qua non speratis *c.*)
41. *ειπεν δε* Syr.Hcl. | *και ειπεν* D. [Syrr.Crt.&Pst. Arm.] ‖ † add. *αυτῳ* ϛ. APQT. rel. Vulg. *f.* Syrr.Crt.Pst. &Hcl. Memph. Theb. Æth. | om. BD RLX. 33. *b.c.e.ff.g*[1]*.i.l.* Arm.
— *ὁ Πετρος*] om. *ὁ* 33.
— *κυριε*] om. 69.
— *λεγεις*] ante *την παραβ. ταυτ.* D. Vulg. *b.c.e.f.ff.i.* Syrr.Crt. & Pst. Memph. Theb. | Contra, rel. Syr.Hcl. Arm. *Orig. Int.* iii. 876[a]. [Æth.]
— *η και προς παντας* (*Orig. Int.* iii.) | om. D. | ante *λεγεις* Δ. | om. *και* X. *Am. f.i.* Arm. *Orig. Int.* iii.
42. *και ειπεν* BDL. 1. 33. 69. *l.* Memph. Æth. [Syrr.Crt.&Pst.] | ‡ *ειπεν δε* ϛ. APQRT. rel. Latt. Syr.Hcl. Theb. Arm. ‖ add. ei Syrr.Crt.&Pst.
— *κυριος*] *Ιησους* 69. *b.* Syr.Pst. (om. *e.*)
— *αρα* Syr.Hcl. rel. *Orig.* iii. 189[e]. iv. 309[b]. | om. Syrr.Crt.&Pst. Arm.
— *εστιν* *Orig.* iii. iv. | *εσται* AK. *Iren.* 263. | om. *Orig.* ii. 565[b]. in Cat. Cram. in 1 Cor. (p. 71.) *Eus.* in Ps. 50[a].
— *ὁ φρονιμος* BDPQTΔEGHKSVΛ *Tf.* *c.e.* Syr.Hcl.mg. Theb. Æth. | ‡ *και φρονιμος* ϛ. ARLX. rel. Latt. Syrr. Crt.&Pst.&Hcl.txt. Memph. Arm. *Orig.* iii. (iv.) vid. Matt. xxiv. 45. (*ὁ πιστ. και φρον. οικ.* *Orig.* ap. Cram. *φρον. και πιστ. οικ.* *Eus.* in Ps.) | add. *ὁ αγαθος* D. *c.e.* Syr.Crt. (Æth.) (*Iren.* 263.) | Contra, rel. *Orig.* iii. iv. ap. *Cram.*
42. *καταστησει* *Orig.* ap. Cram. | *-σῃ* L. | *κατεστησει* M *Tf.* | *κατεστησεν* T.
— *ὁ κυριος* 2°.] om. *ὁ* L. | Contra, *Orig.* iii. iv. ‖ add. *αυτου* Arm. Æth. *Orig.* iii. (non iv.)
— *της θεραπειας*] *την θεραπειαν* D. | *της οικετιας* 1. *Orig.* iv. (vid. Matt.) | *τ. οικιας* *Orig.* iii. et ap. *Cram.*
— *του διδοναι* ABPRT. rel. *Orig.* iv. et ap. Cram. 1°. (vid. Matt.) | om. *του* DQLX. *Orig.* iii. et ap. Cram. 2°. ‖ add. *αυτοις* R. 69. Vulg. *b.c.f.* Syr. Crt. Memph. Theb. Æth. *Iren.* vid. Matt. (add. *τοις συνδουλοις αυτου* post *το σιτομετρ.* *Orig.* ap. Cram. *bis.*) | Contra, rel. *Orig. Int.* ii. 86[e]. [*e.*]
— *σιτομετρ.*] † praem. *το* ϛ. APQRT. rel. *Orig.* iii. iv. et ap. Cram. *bis.* Memph. Theb. | om. BD. 69.
43. *εὑρησει*] *-σῃ* G. ‖ add. *αυτον* D.
— *οὑτως*] ante *ποιουντα* TLX. 33. 69. Vulg. *b.c.e.f.i.* Æth. *Iren.* 263. (vid. Matt. xxiv. 46.) | Contra, ABDPR. rel. Syrr.Crt.Pst.& Hcl. rel.
44. *αληθως*] *αμην* D. *c.* (vid. Matt. xxiv. 47.) [*e.*]

37. praecingit *Am.* | 38. beati sunt servi *Cl.* | 39. perfodi *Cl. Am.*** | 41. an et ad omnes *Cl.* | 44. quoniam supra *Cl.*

ABD(P)(R)T. LXΔ. 1. 33. 69. EGHKMSUVΓΛ. ¶ P — $\overline{\rho\nu\eta}$ ε

αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. 45 ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος
ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονίζει ὁ κύριός μου
ἔρχεσθαι, καὶ ¶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς
παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι,
46 ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ
προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομή-
σει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων
$\overline{\rho\nu\theta}$ ι θήσει. 47 ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα
47. ἑτοιμ. [ἢ ποιή-σας] τοῦ κυρίου ‡ αὐτοῦ″ καὶ μὴ ἑτοιμάσας μηδὲ ποιήσας
πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, δαρήσεται πολλάς· 48 ὁ δὲ
μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται
ὀλίγας. παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται
παρ' αὐτοῦ· καὶ ᾧ παρέθεντο πολύ, περισσότερον
αἰτήσουσιν αὐτόν.
$\overline{\iota\rho\xi}$ ε 94 49 d Πῦρ ἦλθον βαλεῖν ‡ ἐπὶ″ τὴν γῆν, καὶ τί
d Matt. 10:34, seq. θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη; 50 βάπτισμα δὲ ἔχω βαπ-
τισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως ‡ ὅτου″ τελεσθῇ.
51 δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ;

omnia quae possidet constituet illum. 45 (158, 5.) Quod si dixerit servus ille in corde suo, Moram facit dominus meus venire, et coeperit percutere pueros et ancillas, et edere et bibere et inebriari, 46 veniet dominus servi illius in die qua non sperat et hora qua nescit, et dividet eum, partemque eius cum infidelibus ponet. 47 (159, 10.) Ille autem servus qui cognovit voluntatem domini sui et non praeparavit et non fecit secundum voluntatem eius, vapulabit multis; 48 qui autem non cognovit et fecit digna plagis, vapulabit paucis: omni autem cui multum datum est, multum quaeretur ab eo; et cui commendaverunt multum, plus petent ab eo.

49 (160, 5.) Ignem veni mittere in terram, et quid volo nisi accendatur? 50 Baptisma autem habeo baptizari, et quomodo coartor usque dum perficiatur. 51 Putatis quia pacem veni dare in terram? non

---

44. αυτου ABDR. rel. (vid. Matt.) | αυτῳ PTMΓΛ. *c.e.* | om. *Orig.* ap. Cram. in 1 Cor. p. 71.
45. δουλος] praem. κακος X. 69. M. Syr. Hel. cod. Bars. Memph.W. (Æth.) *Iren.* 262. (? Matt.) *Orig.* iii. 189^e. (vid. Matt. xxiv. 48.) | Contra, rel. Memph.Schw. *Iren.* 282.
— εν τῃ καρδιᾳ] om. A. (sed non om. αυτου.)
— αυτου] ἑαυτου 33.
— μου] ante ὁ κυριος K. *Orig.* iii.
— ερχεσθαι *Orig.* iii. | ελθειν KM. (*non* 69.)
— τυπτειν *Orig.* iii. | τυπτειν D.
— παιδισκας] add. Domini ejus Syr.Pst. Æth.
— εσθιειν .... μεθυσκεσθαι *Orig.* iii. 190^a. | εσθιων τε και πεινων μεθυσκομενος D *Gr. e.* | εσθιειν] εσθιει LU*ut vid.
46. του δουλου εκεινου *Orig.* iii. 190^a. | αυτου D. *e. Iren.* 282.
— ου 1°.] om. E*.
— ὡρᾳ] supra ras. A².
— απιστων *Iren.* 262. *Orig.* i. 18^e. iii. *Orig. Int.* iv. 486^c. 489^d. | ὑποκριτων X. 1. *Iren.* 282. vid. Matt. xxiv. 51. (utr. q. *Orig. Int.* iii. 879^c. των ὑποκρ. η των απιστ. *Eus.* in Luc. 182.)
— θησει] ante μετα τ. απιστ. D. Syrr. Crt.&Pst. Memph. Theb. | Contra, rel. *Iren. Orig.* i. iii.
47. αυτου (post κυριου) BDTLX. 1. 33. 69. E*K. | ‡ἑαυτου ς. AR. rel. | om. *Orig.* iii. 233^a.
— ἑτοιμασας μηδε ποιησας AR. rel. Vulg. *f.* Syr.Hel. Memph. Theb. (Æth.) | ἑτοιμασας η ποιησας BT. 33. | ἑτοιμασας L. *b.*(*c.*)*e.ff.i.*(*l.*) Syrr.Crt. &Pst. Arm. (vid. ποιησας in ver. seq.) | ποιησας D. 69. *Orig.* iii. 233^a. (om. omnia *g*².)
— πολλας] πολλα Δ.
48. δε 2°.] enim Syrr.Crt.&Pst.
— ᾧ 1°.] ὁ T.
— εδοθη] εδωκαν D.
— πολυ ζητηθησεται παρ' αυτου *Cypr.* 201. | ζητησουσιν απ' αυτου περισσοτερον D. (*ff.*) (Æth.) ‖ παρ'] απ' R *sic.* 1.
— περισσοτερον] πλεον D.
— αιτησουσιν] απαιτησουσιν DU. vid. *Just.* Apol. i. 17.
49. ab init. ουκ οιδατε ὁτι X. *b.e.ff.g*¹. (non habet *Orig.* ap. Cram. in Rom. p. 456.)
— ηλθον] ηλθεν 1.
— επι ABR*sic* TLX. 1. 33. 69. KMU. Syr.Hel.mg. *Clem.* (Ecl.) 996. *Orig.* ii. 117^b. 610^e. 636^d. 721^d. 846^a. iii. 274^b. et ap. Cram. *Orig. Int.* iii. 356^c. 374^c. *Archel.* Routh. v. 200. *Eus.* D.E. 272^c. 306^a. Ecl. Pr. 82. in Ps. 61^e. 193^e. 269^b. *Hil.* 140^d. | ‡εις ς. DR². rel. *Meth.* vi. p. 99. (in terram *Tert.* adv. Marc. iv. 29.) | (και τι θελω ad fin. om. *c.*)
49. ει ηδη *Orig.* ii. 610^e. *Meth. Eus.* D.E. bis. Ecl. Pr. in Ps. 193^e. 209^b. | ειδη L. si *b.*
— ανηφθη *Orig.* ii. 610^e. *Eus.* D.E. *bis.* Ecl. Pr. in Ps. *bis. Hil.* 373^e. | ανηχθη U.
50. δε Vulg. *b.e.f.* Syr.Hel. Memph.ed. Arm. *Orig.* i. 293^b. iv. 143^c. 156^a. | om. L. *c.ff.i.l.* Memph.MS. Theb. Æth. *Orig. Int.* ii. 473^b. [Syrr.Crt.&Pst.]
— ὁτου ABDRTL. 33. 69. KMU. *Orig.* i. iv. 143^c. 156^a. *cod. Dion. Alex.* ap. Mai. vi. 166. | ‡οὑ ς. X. rel. *Orig.* iv. 156^a. *ed.*
51. ab init. Et dixit turbis Æth.
— δουναι *Eus.* D.E. 298^c. | ποιησαι D. *e.* Syr.Crt. (mittere *Tert.* adv. Marc. iv. 29.)
— εν τῃ γῃ] om. *e.*
— αλλ' η *Eus.* D.E. | αλλα D. 69. Memph. Theb.
52. ἑνι οικῳ BD *Gr.*L. *c.e.ff.* Syr.Crt. rel.

45. percutere servos *Cl.* | 47. vapulavit *Am* | 48. *id.* | 49. nisi ut acc. *Cl.* | 50. Baptismo *Cl.*

Vulg. *b. c.*
Syrr. C. P. H.
Memph. Theb.
Arm. Æth.
¶ R
52. *οἴκῳ ἑνὶ*
[e] Mic. 7.6.
ρξα ε
[f] Matt. 16:2, 3.
54. *ἐπὶ δυσμ.*
56. *τ. οὐρ. κ. τ. γῆς*
— *οὐ δοκιμάζετε*
ρξβ ε
[g] Matt. 5:25, 26.

οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἢ διαμερισμόν. [52] ἔσονται
γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε¶ ἐν ‡ ἑνὶ οἴκῳ″ διαμεμερι-
σμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶν καὶ δύο ἐπὶ τρισὶν [53] ‡ δια-
μερισθήσονται,″ πατὴρ ‡ ἐπὶ″ υἱῷ, καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί,
μήτηρ ἐπὶ ‡ θυγατέρα″ καὶ [e] θυγάτηρ ἐπὶ ‡ τὴν μητέρα,″
πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν
πενθεράν †.
95 [54] [f] ″Ἔλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις, ″Ὅταν ἴδητε †
νεφέλην ἀνατέλλουσαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε
* ὅτι″ ″Ὄμβρος ἔρχεται, καὶ γίνεται οὕτως. [55] καὶ
ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι Καύσων ἔσται, καὶ
γίνεται. [56] ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ
οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς
‡ οὐκ οἴδατε δοκιμάζειν;″ [57] τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ
κρίνετε τὸ δίκαιον; [58] [g] ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ
ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν
ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ, μή ποτε κατασύρῃ σε πρὸς
τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτής σε ‡ παραδώσει″ τῷ πρά-

dico vobis sed separationem. [52] Erunt enim ex hoc quinque in domo una divisi, tres in duo et duo in tres [53] dividentur, pater in filium et filius in patrem suum, mater in filiam et filia in matrem, socrus in nurum suam et nurus in socrum suam.

[54] (161, 5.) Dicebat autem et ad turbas, Cum videritis nubem orientem ab occasu, statim dicitis, Nimbus venit, et ita fit: [55] et cum austrum flantem, dicitis quia aestus erit, et fit. [56] Hypocritae, faciem terrae et caeli nostis probare, hoc autem tempus quomodo non probatis? [57] Quid autem et a vobis ipsis non iudicatis quid iustum est? [58] (162, 5.) Cum autem vadis cum adversario tuo ad principem, in via da operam liberari ab illo, ne forte trahat te apud iudicem et iudex tradat

Hil. 659[b]. (ante *πεντε* D. *c.*(*e.*)) | ‡*οικῳ ἑνι* ς. ATX. rel. Vulg. *b.f.* Syrr.Pst.& Hcl. Arm. *Eus.* D.E. 298[c].
52. *διαμεμερισμενοι* AB(D). rel. *Eus.* D.E. *Hil.* 659[b]. (post *τρεις* D.) | *διαμερισμενοι* TL*sic*.X. 1. Λ. | om. *c.*
— *τρεις....τρισιν*] om. H.
— *επι* bis *Eus.* D.E. | *εν* D. *c.e.*
53. ab init. praem. *και* 69.
— *διαμερισθησονται* BDTLU. Vulg. *b.c. e.f.ff.* Memph. *Eus.* D.E. 298[c]. *Hil.* 659[b]. (hi testes cum antt. conjungunt.) | ‡*διαμερισθησεται* ς. AXΔ. 1. 33. 69. rel. Syrr.Crt.& Pst.& Hcl. Theb. (*sic. Mnt.*) Arm. Æth. *Tert.* adv. Marc. iv. 29. (cum seqq. conj.)
— *επι υἱῳ* BTXΔ. 33. EGHMSUVΓΛ. *Eus.* D.E. | ‡*εφ' υἱῳ* ς. ADL. 1. 69. (ante *πατηρ* K.)
— *επι πατρι*] *εν πατρι* Λ. | add. *αυτου· διαμερισθησονται* D. (suum dividetur *b.c.e.i.*) | Contra, *Eus.* D.E.
— *θυγατερα* B.*Btly.Mai.dis.*D. (*την θυγατερα* B.*Bch.*TL. 1. *Eus.* D.E.) | ‡*θυγατρι* ς. AX. rel.
— *την μητερα* BD(T)L. 1. *Eus.* D.E. (om. *την* T.) | ‡*μητρι* ς. AX. rel.
— *την νυμφην*] om. *την* X.
— *αυτης*] *ἑαυτης* T. | om. Δ*. Memph. W. *Eus.* D.E. *Tert.* adv. Marc. iv. 29.
— *την πενθεραν*] (om. *την* X.) ‖ add. †*αυτης* ς. ATXΔ. 1. 33. 69. rel. Latt. Syrr. Crt. Pst. & Hcl. rel. (vid. Matt. x. 35.) |·om. BDL. Memph.MS. *Eus.* D.E. *Tert.*
54. *ιδητε*] *ιδετε* Λ.
— *νεφελην*] † praem. *την* ς. DT. rel. | om. ABLXΔ. 1. 33. 69. Arm.
— *ανατελλουσαν*] -*τελουσαν* L*sic*X. 69. G.
— *απο* ADT. rel. | *επι* B.*Mai.*L.
— *ευθεως*] om. Syr.Crt.
— *λεγετε ὁτι* AB.*Mai.*LX. 33. 69. KU. *c.e.ff.* Syrr. Crt. Pst. & Hcl. Memph. Theb. Arm. | *om. *ὁτι* ς. DTΔ. rel. Vulg. *b.f.g*[2].
— *οὑτως*] *οὑτος* 69. K.
55. *πνεοντα*] *πλεοντα* D.
— *ὁτι*] om. DL.
— *εσεται* D.
— *γινεται*] add. *οὑτος* 69. | add. *οὑτως* Arm. Æth. praem. *b.c.e.f.g*[2]*.i.l.*
56. *το*] add. *μεν* D. *b.* Memph.W. (vid. Matt. xvi. 3.)
— *της γης και του ουρανου* AB(Δ). 1. rel. *Am.* Syrr.Hcl.&Pst.MSS. (om. *τ. γης και* Δ* *ut vid.*)· | *του ουρανου και της γης* DTLX. 33. K. Latt. Syrr. Crt.&Pst.impr. Memph. Theb. Arm. Æth. *Tert.* adv. Marc. iv. 29.
— *τον δε....δοκιμαζ.*] om. X. | (Contra, *Tert.*)
56. *τον δε καιρον* ATXΔ. rel. Vulg. *b.f.* | *τον καιρον δε* B. | *πλην τον καιρον* D. *c.e.* | *τον καιρον* L. (tempus hoc et signa ejus Syr.Crt.)
— *πως*] om. D. *c.e.i.* Syr.Crt.
— *ουκ οιδατε δοκιμαζειν* B(T)L. 33. *ff.* Syr.Hcl. Memph. Theb. Æth. (*ουκ οιδ. δοκιμαζεται* T ap. *Ford.*?) | ‡*ου δοκιμαζετε* ς. AD. rel. Latt. Syrr. Crt.& Pst. Arm.
57. *τι δε*] om. D. *b.* ut vid. Syr.Crt.
58. *γαρ*] om. Syr.Crt. Arm.
— *σου*] om. K.
— *επ'*] *ὑπ'* 69 *sic.*
— *τῃ ὁδῳ*] *τῳ ὁδῳ* D. (cum eo in via Syr.Crt.)
— *απηλλαχθαι* BTL. rel. | *απαλλαχθαι* A(X)Δ. (*απαλαχ.* X.) | *απαλλαγηναι* D. (vid. *Clem.* 527.)
— *απ'*] om. B.
— *κατασυρῃ σε* Vulg. *c.e.f.g*[1]. | *κατακρεινη σε* D. *b.ff.i.l.* | *κατασυρει συ* 69 *sic.*
— *παραδωσει* ABDT. 69 *Scr.* (ante *σε* D. Latt.) | ‡*παραδῳ* ς. LX. 69?. Latt. (vid. Matt. v. 25.)
— *πρακτορι*] *παρκτορι* A. *πρακτωρι* EGH.

52. tres in duos *Cl.* | 55. ventus erit *Am.* | 56. caeli et terrae *Cl.* | 57. quod justum *Cl.* | 58. ad judicem *Cl.*

ABDT. LXΔ. 1. 33. 69. E[F]GHKMSUVΓ Λ. ¶ E*

κτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε ‡ βαλεῖ″ ¶ εἰς φυλακήν.
59 λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως † καὶ τὸ
ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς.

te exactori et exactor mittat te in carcerem. 59 Dico tibi, non exies inde donec etiam novissimum minutum reddas.

XIII. ΜΖ' ρξγ ι 96 1 § Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγ-
§ a. γέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων ὧν τὸ αἷμα
Πιλᾶτος ἔμιξεν μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν. 2 καὶ ἀπο-
2. ἀποκρ. [ὁ Ἰησοῦς] κριθεὶς † εἶπεν αὐτοῖς, Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι
ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο
– ὅτι τοιαῦτα ὅτι ‡ ταῦτα″ πεπόνθασιν; 3 οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ'
ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες ‡ ὁμοίως″ ἀπολεῖσθε. 4 ἢ
ἐκεῖνοι οἱ δέκα [καὶ] ὀκτὼ ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος
ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι
‡ αὐτοὶ″ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας * τοὺς″ ἀνθρώ-
πους τοὺς κατοικοῦντας † Ἰερουσαλήμ; 5 οὐχὶ λέγω
5. μετανοῆτε – ὁμοίως ἀπολ. ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ ‡ μετανοήσητε,″ πάντες ‡ ὡσαύτως″
ρξδ ι ἀπολεῖσθε. 6 Ἔλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν,
Συκῆν εἶχέν τις ‡ πεφυτευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι

1 (163, 10.) Aderant autem quidam ipso in tempore nuntiantes illi de Galilaeis quorum sanguinem Pilatus miscuit cum sacrificiis eorum. 2 Et respondens dixit illis, Putatis quod hi Galilaei prae omnibus Galilaeis peccatores fuerunt, quia talia passi sunt? 3 Non dico vobis, sed nisi paenitentiam habueritis, omnes similiter peribitis. 4 Sicut illi decem et octo supra quos cecidit turris in Siloam et occidit eos, putatis quia et ipsi debitores fuerunt praeter omnes homines habitantes in Hierusalem? 5 Non dico vobis, sed si non paenitentiam egeritis, omnes similiter peribitis. 6 (164, 10.) Dicebat autem hanc similitudinem; Arborem fici habebat quidam plantatam in vinea

58. σε] post βαλ. D. 1. Vulg. *b.c.e.f.* *Iren.* 104. (om. σε 2° et 3°. Arm.)
— βαλει BDX. 33. Γ. | ‡βαλλῃ ϛ. T. (Latt.) | βαλλει 69. *e.* | βαλῃ ALΔ. 1. EGHKMSUVΛ.
59. ab init.] praem. αμην L. Syr.Pst. impr.(ctra, MS.) vid. *Iren.* 104. *Orig. Int.* iii. 973[f]. (vid. Matt. v. 26.)
— εκειθεν] om. U*.
— ἑως] †add. οὑ ϛ. DXΔ. rel. | του A. | αν T. (vid. Matt.) | om. BL. 1. *Orig.* iii. 626[b].
— και] om. D. *e.f.* Arm. (vid. Matt.)
— το BT. 1*s*. 33*s*. 69*s*. MSsΓ. | τον AL XΔ[E]GHKUVΛ. *Orig.* iii. (αποδοις τον εσχατον κοδραντην D.)
— εσχατον] om. Λ.
— αποδῳς ABT. rel. | αποδοις D. | αποδωσης 69. ‖ ante και τον εσχ. X. (vid. Matt.) ante τ. εσχ. D. *b.c.e.* Syr.Crt. Æth. (*Iren.* 104. utramque lect. habet.) | Contra, rel. Vulg. *f.i.* Syr.Hcl. *Orig.* iii. *Orig. Int.* iii.
1. εν αυτῳ] om. εν D. 69. *a.e.g*[2]. (Contra, Vulg. *b.c.f.ff.i.*)
— απαγγελοντες X T*f*.
2. αποκριθεις] †add. ὁ Ιησους ϛ. ADX. rel. *c.f.ff.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. ed. Æth. | om. BTL. Vulg. *a.b.e.i.l.* Memph.MS. Theb. Arm.
— οὑτοι] ante οἱ Γαλιλαιοι D. 69. Latt. Syrr.Crt.&Pst.(ctra, Hcl. rel.)

2. ἁμαρτωλοι] post εγενοντο D. *a.b.c.e.* *ff.i.* | ante Vulg. *f.*
— ὁτι 2°.] om. T. ‖ (ad fin. ver. om. *c.*)
— ταυτα B.*Mai.*DL. *e*: | ‡τοιαυτα ϛ. AT. rel. talia (Latt.) (praem. τα 69.) | (seq. πεπονθασιν D. Vulg. *b.f.ff.* | Contra, *a.e.*)
3. αλλ'] αλλα D. | αλλ' η L. ‖ om. *a.* *b.c.ff.i.l.* | Contra, Vulg. *e.f.*
— μετανοητε BTLΔ. 33*s*. rel. *b.* | μετανοησητε ADX. 1. 69. MΓ. Vulg. *a.c.* *e.f.ff.* (vid. ver. 5.) (μετανοειτε HV.)
— παντες] παντως MΛ. | om. *ff.l.*
— ὁμοιως BDTL. 1. 33. 69. Syr.Hcl.mg. Theb. *ut vid.* similiter (Latt.) sicut illi Æth. | ‡ὡσαυτως ϛ. AX. rel. Syrr. (Crt.& Pst. *ut vid.*) & Hcl.txt. Memph. *ut vid.* Arm. (vid. ver. 5.) sic *e.*
4. η] ει X. 69.
— δεκα και ATX. rel. Vulg. *a.c.f.ff.* | om. και BD *Gr.*L. Theb. xviii. *Fuld.* *b.* xviii. milia *e.* ΙΗ̅ Memph.
— επεσεν] post ὁ πυργος LX.
— εν τῳ] του D *Gr.* (om. εν τῳ Σιλωαμ Λ*.)
— αυτοι ABTLX. (33.) 69. K. Latt. Syr.Hcl. (ante εγενοντο 33.) | ‡οὑτοι ϛ. Δ. rel. | om. D. *e.* Syrr.Crt.&Pst.
— τους ανθρωπους ABDTL. 69. MΛ. | *om. τους ϛ. X *sic* Δ. rel. | om. τ. ανθρ. 1.
— κατοικουντας] ενοικουντας D. ‖ †add. εν ϛ. AT. rel. (Latt.) Syrr.Crt.Pst.& Hcl. Memph. Theb. Arm. | om. BDL X. 1. *e.* (Æth.) [h. 33.]
5. λεγω] add. δε D.
— αλλ'] αλλα TK. | αλλ' η L. | ὁτι D. ‖ om. *c.e.f.i.l.* | Contra, Vulg. *a.b.f.*
— μετανοησητε ADTLX. 1. 69. MU. (Latt.) (credideritis *b.*) | ‡μετανοητε ϛ. B.*Mai.*Δ. 33. rel. (vid. ver. 3.) | μετανοειτε H.
— παντες] om. *ff.i.l.*
— ὡσαυτως BL. 1. 33. M. Syrr.(Crt.& Pst. *ut vid.*) Hcl.mg. Memph. *ut vid.* sic *e.* sicut illi Æth. | ‡ὁμοιως ϛ. ADT X. rel. Syr.Hcl.txt. Theb. *ut vid.* Arm. similiter (Latt.) vid. ver. 3.
6. ταυτην] om. *a.* | post την παραβολην K. Syrr.Crt.&Pst.(ctra, Hcl.)
— ειχεν] post τις DK. *e.* Æth.
— πεφυτευμενην ante εν τῳ αμπελωνι αυτου BDLX. 1. 33. Latt. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Theb. Arm. *Petr. Alex.* Routh. iv. 26. | ‡*post* ϛ. AT. rel. (om. Syr.Crt. Æth.)
— ζητων ante καρπον ABDTLXΔ. 1. 33. 69. [E]GHKMSUVΓΛ. Vulg. *a.* *b.e.f.g*[1]. (Syrr.Crt.Pst.& Hcl.) Memph. Theb. Æth. *Petr. Alex.* | ‡post ϛ. *c.ff.i.l.* Arm.

2. peccatores fuerint *Cl.* | 4. Siloe *Cl.* | fuerint *Cl.* | 5. paenit. non *Cl.* | 6. autem et hanc *Cl.*

Vulg. [a.] b. c. Syrr. C. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.
¶ 33 valde mutilus usque ad cap. xix. 44.

αὐτοῦ,″ καὶ ἦλθεν ‡ ζητῶν καρπὸν″ ἐν αὐτῇ καὶ οὐχ
εὗρεν. 7 εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν, Ἰδοὺ ¶
τρία ἔτη * ἀφ' οὗ″ ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ
ταύτῃ καὶ οὐχ εὑρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἵνα τί καὶ
τὴν γῆν καταργεῖ; 8 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ,
Κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου
σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ βάλω κόπρια· 9 κἂν μὲν ποι-
9. εἰ δὲ μ. γ. εἰς τ. μέλλ. ήσῃ καρπὸν ‡ εἰς τὸ μέλλον, εἰ δὲ μή γε″ ἐκκόψεις
αὐτήν.
ΜΗ′ ρξε/β 97 10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν
10. [ἐν] τοῖς τοῖς σάββασιν· 11 καὶ ἰδοὺ γυνὴ † πνεῦμα ἔχουσα
ἀσθενείας ἔτη δέκα [καὶ] ὀκτώ, καὶ ἦν συγκύπτουσα
καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. 12 ἰδὼν
§ E* δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς § προσεφώνησεν καὶ εἶπεν αὐτῇ,
Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου. 13 καὶ ἐπέ-
θηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ‡ ἀνορθώθη,″
καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν. 14 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυν-
§ F άγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ § σαββάτῳ ἐθεράπευσεν

sua, et venit quaerens fructum in illa et non invenit. [7] Dixit autem ad cultorem vineae, Ecce anni tres sunt ex quo venio quaerens fructum in ficulnea hac et non invenio: succide ergo illam: ut quid etiam terram occupat? [8] At ille respondens dixit illi, Domine, dimitte illam et hoc anno, usque dum fodiam circa illam et mittam stercora: [9] et si quidem fecerit fructum: sin autem, in futurum succides eam.

[10] (165, 2.) Erat autem docens in synogoga eorum sabbatis. [11] Et ecce mulier quae habebat spiritum infirmitatis annis decem et octo, et erat inclinata, nec omnino poterat sursum respicere. [12] Quam cum vidisset Iesus, vocavit ad se et ait illi, Mulier, dimissa es ab infirmitate tua, [13] et imposuit illi manus: et confestim erecta est, et glorificabat deum. [14] Respondens autem archisynagogus, indignans quia sabbato

6. *εν αυτη Petr. Alex.* | *απ' αυτης* D *Gr.*
6, 7. *ουχ εὑρεν ειπεν δε προς Petr. Alex.* | *μη εὑρων ειπεν προς* D. *e.l.*
7. *ειπεν*] *ελεγεν* M.
— *Ιδου*] a capite xiii. 7 usque ad xix. 44 valde mutila sunt folia codicis 33: in his capitibus *diserte ubi exstat* laudatus est. In locis reliquis hiat.
— *τρια ετη* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. *Orig.* iii. 246[f]. *Petr. Alex.* | *ετη τρια* D. Vulg. *b.c.f.* (triennium *a.e.*)
— *αφ' οὑ* B.*Mai.Blc.*DTL. 69. Latt. Syr.Crt. Memph. Arm. Æth. *Petr. Alex.* | *om. ϛ. AX. rel. Syrr.Pst.& Hcl. Theb. *Iren.* 281. *Orig.* iii. (seq. *ουκ* D.)
— *εὑρισκω*] add. *φερε την αξεινην* D. | Contra, *Orig.* iii. *Petr. Alex.*
— *εκκοψον Orig.* iii. 247[a]. | *εγκοψον* 69. ‖ add. *ουν* ATLX. 33. 69. Vulg. *a.b. c.f.i.l.* Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | om. BDΔ. 1. rel. *e.* Syrr.Crt.& Pst. *Orig.* iii. *Petr. Alex.*
— *την γην*] *τον τοπον* B*Rl.Mai.* | Contra, rel. *Petr. Alex.*
— *καταργει*] *-γῃ* X. 69. HSΓ. | Contra, *Orig.* iii. *Petr. Alex.*
8. *ὁ δε αποκρ. λεγ.*] dixit cultor Syrr. Crt.&Pst.
— *και τουτο το ετος Petr. Alex.* | *ετι τουτον τον ενιαυτον* D. Arm.
— *σκαψω*] add. *τα* T. *Petr. Alex.*
8. *κοπρια Elz.* ABTLXΔ[E]MSUVΓΛ. Vulg. *e.* vv. *Orig.* iii. 452[f]. *Petr. Alex.* (*κοπρία* hoc. acc. Elz.) | *κοπριαν St.* 3. GHK. | *κοπρον* 1. 69. | *κοφινον κοπριων* D. *a.b.c.f.ff.i.l.*
9. *καν μεν ποι. καρπ.*] om. 1.
— *καν* ABL. rel. *Petr. Alex.* | *και εαν* D. | *και Ted.*
— *εις το μελλον* ante *ει δε μη γε* B(T)L. 33. (69.) Memph. Theb. Æth. | ‡post ϛ. AD. rel. Latt. Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Arm. *Petr. Alex.* | *εις το μελλον αφησεις ει δε μη γε* T. Theb. | *εις το μελλον δε ει μη ποιησῃ* 69. (Memph.) (Theb.MS. ut vid.)
— *εκκοψεις Petr. Alex.* | *-ψῃς* Γ. | *-ψον* 69.
— ad fin.] add. *ταυτα λεγων εφωνη, Ὁ εχων ωτα ακουειν ακουετω* Γ.
10. *διδασκων*] add. *ὁ Ιησους* GHΓ. Syr. Pst.
— *συναγωγων* (in synagoga eorum Vulg.) | *ἡμερων* H.
— *εν* (ante *τ. σαββ.*) ABL. rel. | om. DT. 1. 69. Vulg. *b.c.e.f.ff.* [*a.*]
— *τοις σαββασιν*] *τῳ σαββατῳ* D. Memph.W.&Schw. Theb.
11. *ιδου*] om. Syrr.Crt.&Pst.
— *γυνη*] †add. *ην* ϛ. A(D). rel. *e.* (Syrr.Crt.&Pst.) (Æth.) (postea habet D. Et erat ibi mulier quaedam quae Syr.Crt. Erat ibi etc. Syr.Pst.) | om. BTLX. 33. Vulg. *a.b.c.f.i.l.* Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm.
11. *πνευμα εχουσα ασθενειας*] *εν ασθενειᾳ ην πνευματος* D. | (om. *ασθενειας* Syr.Crt.)
— *ετη*] om. B*Rl.*(sil.*Mai.*)
— *δεκα και οκτω* ALX. rel. Vulg. *c.f.* [b. *a.*] | om. *και* BT. 1. Theb. | *ιη* D. *Fuld. b.e.* Memph.
— *συγκυπτουσα Orig.* i. 782[b]. iv. 252[e]. *συνκαπτουσα* D*. | *συνκαμπτουσα* D[2]. | *συγκυμπουσα* X.
— *ανακυψαι Orig.* i. | *-μψαι* AX. ad fin. ver. 69. Vulg. *b.c.ff.* (Contra, *a* ut vid. *e. Orig.* i.)
12. *προσεφωνησεν και*] om. D. *e.*
— *απολελυσαι*] add. *απο* ADX. 33. Syrr.Crt.Pst.&Hcl. | Contra, BTL. rel. *Orig.* iii. 511[a].
13. *αυτῃ*] post *τας χειρας* D. Syrr.Crt.& Pst. Memph. Theb. (Contra, Syr.Hcl.)
— *ανορθωθη* AB*Tf.*DLXΔ. 69 *Scr.* G[2] *Tf.*H*Tf.*MΛ*Tf.* | ‡*ανωρθωθη* ϛ. B. *Mai.*T. 1s. rel.
— *εδοξαζεν* (Latt.) Syrr.Crt.&Hcl. | *-σεν* D. *c.* Syr.Pst. Memph.W.
14. *ὁ αρχ.*] om. *ὁ* Δ.
— *τῳ σαββατῳ*] *το σαββατον* 69.

8. dicit *Cl.* | 12. cum videret *Cl.* | voc. eam ad se *Cl.*

A B D[R] T. L X Δ. 1. 33. 69. E(F)GHKMSUVΓ Λ.
14. [ὅτι] ˆἘξ
h cap. 14: 5. Matt. 12: 11.
15. ἀπάγων
18. Ἔλεγεν δέ
i Matt. 13: 31, 32. Mar. 4: 30-32.

ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ, ˆἘξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς
δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν ‡ αὐταῖς″ οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύ-
εσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. 15 h ἀπεκρίθη
‡ δὲ″ αὐτῷ ὁ κύριος, καὶ εἶπεν, ‡ Ὑποκριταί,″ ἕκαστος
ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν
ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης, καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; 16 ταύ-
την δὲ θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ σατα-
νᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ
ρξϛ ι τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 17 καὶ
ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατῃσχύνοντο πάντες οἱ ἀντι-
κείμενοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν
τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.
ΜΘ′ ρξζ β 98 18 Ἔλεγεν ‡ οὖν,″ Τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία
τοῦ θεοῦ, καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; 19 i ὁμοία ἐστὶν
κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς
κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ηὔξησεν καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον
[μέγα], καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν

curasset Iesus, dicebat turbae, Sex dies sunt in quibus oportet operari: in his ergo venite et curamini, et non in die sabbati. 15 Respondens autem ad illum dominus et dixit, Hypocritae, unusquisque vestrum sabbato non solvit bovem suum aut asinum a praesepio et ducit adaquare? 16 Hanc autem filiam Abrahae, quam alligavit satanas ecce decem et octo annis, non oportuit solvi a vinculo isto die sabbati? 17 (166, 10.) Et cum haec diceret, erubescebant omnes adversarii eius, et omnis populus gaudebat in universis quae gloriose fiebant ab eo.

18 (167, 2.) Dicebat ergo, Cui simile est regnum dei, et cui simile esse existimabo illud? 19 Simile est grano sinapis, quod acceptum homo misit in hortum suum, et crevit et factum est in arborem magnam, et volucres caeli requieverunt in

---

14. ὁ Ιησους] om. ὁ D.
— ελεγεν τῳ οχλῳ] ante ὁτι τῳ σαβ. D. *a.e.i.* (Contra, Vulg. *b.c.f.ff.*)
— ἑξ] praem. ὁτι BL. (h. 33.) | Contra, ADTX. rel.
— εν αἱς] om. B**Rl.*(sil. *Mai.*)
— αυταις ABTLX. 1. 69. | ‡ταυταις ϛ. DΔ. rel. Latt. Syrr.Crt.Pst.&Hcl.
— ουν] om. U. Syrr.Crt.&Pst. Arm. Æth. | Contra, Syr.Hcl.
— ουν ερχ.] συνερχ. A.
15, 16. om. verr. 33. ut e spat. videtur.
15. απεκρ. δε BDL. 1. 69. Latt. Syr.Pst. (Æth.) | ‡απεκρ. ουν ϛ. AT. rel. Syr.Hcl. Memph. Theb. [Syr.Crt. Arm.]
— αυτῳ] om. 69. Æth.
— κυριος ABTL. rel. (Latt.) Syr.Hcl. rel. | Ιησους D*Gr.* 1. 69. FUΓ. *For.* Syrr.Crt.&Pst. Arm.1MS.
— ὑποκριται ABTLΔ. 69. EFGHKMS U*Tf.*ΓΛ. (Latt.) Syr.Hcl. Memph. Theb. *ap. Woide.* Æth. *Iren.* 236. *Hipp.* in Dan. p. 108. | ‡ὑποκριτα ϛ. DX. 1. V. *f.* Syrr.Crt.&Pst. Theb.*Mnt.* Arm. (-te *b.e.*)
— ὑμων] ἡμων T. | add. εν AT.
— βουν.... ονον] ονον.... βουν 69. *Tert.* adv. Marc. iv. 30. | Contra, *Hipp.* in Dan. p. 108.
— η τον BTL. rel. *Hipp.* in Dan. | και τον D. | η την AV.
15. απο της φατνης *Tert.* | om. 69. *Iren.* 236.
— απαγαγων *Hipp.* in Dan. | αγαγων Λ*. | απαγων B**Rl.*(sil. *Mai.*) 1.
16. δε *Orig.* i. 782[b]. *Hil.* 292[a]. | om. F. *Hil.* 491[a].
— θυγατερα] -ραν X. 69. KΓ*Λ*Tf.* ‖add. του D. | Contra, *Orig.* i. *Eus.* Ecl. Pr. 210.
— εδησεν 69.
— ιδου] om. *c.e.f.l.* *Iren.* 149. 236. *Hil.* 292[a]. 491[a]. | Contra, Vulg. *a.b.ff.* *Orig.* i.
— δεκα και οκτω ετη Theb. *Iren.* *Orig.* i. (*Eus.* Ecl. Pr.) *Hil.* | ετη -ιη. D. (*e.*) (*f.*)(*i.*) Memph. (δε και οκ. ετ. T*ed.*)
— απο *Orig.* i. | εκ Δ. *Orig.* i. *ap. Hoeschelium.*
17. ταυτα λεγοντος αυτου] om. D. *e.*
— κατῃσχυνοντο] κατῃσχυνθησαν D*Gr.* *e.* Theb.
— παντες] om. D. *b.e.ff.i.l.*
— αυτῳ] αυτου Λ.
— οχλος] λαος LG.
— εχαιρεν] -ρον Λ.
— επι πασιν τοις ενδοξοις τοις γινομενοις ὑπ' αυτου A(B)(T)L. rel. Vulg. *a.g*[2]. ‖πασιν] om. E. *b.c.ff.i.* ενδοξοις] -ξης T. ‖γινομ.] γενομ. B. (γιγνομ. T.) ‖εν πασιν οἱς εθεωρουν ενδοξοις ὑπ' αυτου γεινομενοις D. (*b.*) (*c.*)*e.f.*(*ff.*)(*i.*)*l.*
18. ουν BL. 69. (Latt.) Syr.Hcl.mg. Memph. Theb. | ‡δε ϛ. ADTXΔ. 1. rel. *c.* Syrr.Pst.&Hcl.txt. Arm. (Æth.) [Syr.Crt.] ‖add. αυτοις 1. Æth.
— του θεου] των ουρανων U. Æth.
— ὁμοιωσω] praem. ὁμοιωματι 69. Arm.
19. ὁν] ὃ *Elz.*
— κηπον] praem. τον D.
— ἑαυτου ABT. rel. | αυτου DLXFK U*Tf.*
— ηυξησεν] ηυξανεν H.
— εις δενδρον Vulg. *e.* Syr.Hcl. Memph. ed. | om. εις D. 1. *a.b.c.f.ff.i.* Syrr.Crt. &Pst. Memph.MS. Theb.
— μεγα AXΔ. 1. 33. rel. Vulg. *c.f.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph.W.&Sch. Æth. | om. BDTL. *a.b.e.ff.i.l.* Syr.Crt. Syr. Hier. Memph.MS. Theb. Arm. (vid. Matt. xiii. 32.)
— κατεσκηνωσεν BTLX. rel. (κατασκ. U.) | κατεσκηνωσαν D. | κατασκηνωσαν Γ. | κατεσκηνουν A. 69.
— εν τοις κλαδοις] ὑπο τους κλαδους D. Theb.
20. sic in D η τινι ὁμοια εστιν ἡ βασιλεια του θεου, και τινι ὁμοιωσω αυτην; (*a.*)
— και BTL. 1. 69. G. Latt. Syr.Hcl.txt.

15. Dominus dixit *Cl.* | 18. cui simile aestimabo *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth. ρξη ε ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. 20 Καὶ πάλιν εἶπεν, j Τίνι
ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ; 21 ὁμοία ἐστὶν
j Matt. 13:33. ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ‡ ἔκρυψεν″ εἰς ἀλεύρου σάτα
τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.
ρξθ β 99 22 Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας
διδάσκων, καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱερουσαλήμ.
Ν' ρο ε 23 εἶπεν δέ τις αὐτῷ, Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι;
k Matt. 7:13, seq. ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς, 24 k Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν
¶ F διὰ τῆς στενῆς ‡ θύρας″· ¶ ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν,
ροα ε ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν, 25 l ἀφ'
l Matt. 25:10-12. οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν
θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι καὶ κρούειν τὴν
θύραν λέγοντες, Κύριε,† ἄνοιξον ἡμῖν· καὶ ἀποκρι-
θεὶς ἐρεῖ ὑμῖν, Οὐκ οἶδα ὑμᾶς, πόθεν ἐστέ. 26 τότε
26. ἄρξησθε § R ἄρξεσθε § λέγειν, Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν,
m Matt. 7:23. καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας. 27 m καὶ ἐρεῖ,
n Psa. 6:8. Λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα † πόθεν ἐστέ· n ἀπόστητε ἀπ'

ramis eius. 20 (168, 5.) Et iterum
dixit, Cui simile aestimabo
regnum dei? 21 simile est fer-
mento, quod acceptum mulier
abscondit in farinae sata tria,
donec fermentaretur totum.
22 (169, 2.) Et ibat per civitates
et castella docens et iter faciens
in Hierusalem. 23 (170, 5.) Ait
autem illi quidam, Domine, si
pauci sunt qui salvantur? Ipse
autem dixit ad illos, 24 Con-
tendite intrare per angustam
portam: quia multi, dico vobis,
quaerunt intrare et non pote-
runt. 25 (171, 5.) Cum autem in-
traverit pater familias et clu-
serit ostium, et incipietis foris
stare et pulsare ostium dicen-
tes, Domine, aperi nobis, et
respondens dicet vobis, Nescio
vos unde sitis: 25 tunc incipie-
tis dicere, Manducavimus co-
ram te et bibimus, et in plateis
nostris docuisti. 27 Et dicet
vobis, Nescio vos unde sitis:

Memph. Arm. Æth. | om. ΑΔΧΕFΗ ΚΜSUVΓΛ. Syrr. Crt. & Pst. (Syr. Hcl.†) Theb.
21. εκρυψεν BLKU*Tf.* | ‡ενεκρυψεν ς. ADTX. rel. (vid. Matt. xiii. 33.)
— σατα τρια Vulg. *f.* | om. *a.b.c.ff.i.l.* mensuras *e.*
— εζυμωθη] ζωμωθη D *Gr.*
22. και 1°.] om. S.
— διεπορευετο] επορευετο H.
— πολεις] praem. τας TLX. 1. | Contra, ABD. rel.
— πολεις και κωμας] κωμας και πολεις 69. Syrr.Crt.& Pst.(ctra, Hcl.) | πολιν και κωμην 1.
— και πορ. ποιουμ. εις Ἱερ.] et cum venerit Hierosolymam Syr.Crt. (conj. cum seqq.)
— εις] εν 69. K.
— Ἱερουσαλημ ADT. rel. | Ἱεροσολυμα BL.
23. ab init.] venit quidam et rogabat illum et dixit Syr.Crt.
— ολιγοι] add. εισιν D. Latt. Memph. Arm. *Orig. Int.* ii. 533ᶜ. | Contra, rel. *Orig.* ii. 387ᶠ.
— ὁ δε] add. αποκριθεις D.
— προς αυτους] om. D. 69. | illi Syr. Crt.
24. εισελθειν 1°. *Orig.* ii. 387ᶠ. iii. 527ᵃ. 804ᵃ. | διελθειν 1.
— της στενης θυρας BDL. 1. Arm. *Orig.* iii. 527ᵃ *diserte* ὡς ἐν τῷ κατὰ Λουκᾶν εἴρηται οὕτως ἔχον, Ἀγ. εἰσελθ. διὰ τῆς στενῆς θύρας κτλ. ostium *a. e.ff.i.* | ‡της στ. πυλης ς. AX. rel. *Orig.* ii. 387ᶠ. 804ᵃ. (vid. Matt. vii. 13.) porta Vulg. *b.c.f.* | της θυρας στηνης πυλης T *sic* ap. Ford.
24. εισελθειν 2°.] add. δια της στενης *sic Orig.* iii. 527ᵃ.
— ουκ ισχυσουσιν ABL. rel. *Orig.* iii. 527ᵃ. 804ᵃ. *Lucif.* 133. | ουχ εὑρησουσιν D. Syr.Hcl.(ut vid.) | ουκ ισουσιν T. | ουκ ισχυσωσιν Λ.
25. οὐ αν ABL. rel. | ὁτου αν D. | οὐ εαν T. 69.
— εγερθη ὁ οικοδεσποτης ABT. rel. *b.* rel. *Lucif.* 133. | ὁ οικοδ. εισελθῃ D. | ελθῃ ὁ οικοδ. 69. | εισελθ. ὁ οικοδ. Vulg. *a.c.f.l.* Arm. incipiet pater familias surgere *e.*
— αποκλεισῃ] -κλεισει X. | -κλησει Γ Λ*Tf.*
— θυραν] θυρα *bis* U.
— αρξησθε] -ξεσθε B.*Mai.* 69.
— εσταναι] σταναι 69.
— την θυραν 2°. Vulg. *c.e.f.* Syrr.Crt. Pst.&Hcl. Memph. Theb. *ap. Woide.* Arm. Æth. | om. D. (*a.*)*b.* Theb. *ap. Mnt. Lucif.* 133.
— κυριε semel BL. Vulg. *a.c.e.l.* Memph. W.&Sch. Theb. | †bis ς. ADT. rel. *b.f.i.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph.MS. Arm. Æth. *Lucif.* (vid. Matt. xxv. 11.)
25. ὑμιν] om. *a.b.i.l.* Syr.Pst. *Lucif.* 133.
— ουκ] praem. ὁτι U. Syr.Pst.
26. αρξεσθε B. 1s. rel. | -ξησθε ADTLX Δ. 69 *Scr.* KMΓ.
— λεγειν] add. κυριε D. | Contra, *Lucif.* 133.
— εφαγομεν....επιομεν *Orig.* iv. 421ᵈ. | -ωμεν 1°. RH. | -ωμεν *bis* E. (πιομεν T.)
— εδιδασκας] ambulavisti Syr.Crt.
27. λεγω ADRL. rel. Syrr.Crt.& Hcl. Arm.Zoh. Æth. *Lucif.* 133. | om. Latt. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm.Usc. (Tunc dicet vobis, Amen dico Syr.Crt.) | λεγων BT. | λεγω δε S.
— ουκ οιδα] †add. ὑμας ς. A(D *infra*) ΧΔ. 1. 33. rel. Vulg. *a.c.(e.)f.ff.* rel. *Orig.* iii. 131ᵇ. iv. 425ᵈ. vid. 2 *Clem.* 4. (vid. ver. 25.) ‖om. BRTL. *b.i.l. Lucif.* ‖ουδεποτε ειδον ὑμας D. *e.* (vid. Matt. vii. 23.)
— ποθεν εστε Theb. *ap. Woide.* rel. *Orig.* iv. 425ᵇ. 2 *Clem.* | om. D. Theb. *ap. Mnt.* (*Orig.* iii.)
— αποστητε] αποχωρειτε M. vid. *Just.* Apol. i. 16. Matt. vii. 23.

---

21. et cui simile *Am.* | 24. quaerent *Cl.* | 25. *om.* et *ante* incip. *Cl.*

A B D (R) (T). L X Δ. 1. 33. 69. EGHKMSUVΓΛ. ροβ ε
° Matt. 8:11, 12.
28. ὄψησθε

ἐμοῦ πάντες † ἐργάται † ἀδικίας. 28 ° ἐκεῖ ἔσται ὁ
κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν ‡ ὄψεσθε″
Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ πάντας τοὺς
προφήτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλ-
λομένους ἔξω· 29 καὶ ἥξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ
δυσμῶν, καὶ [ἀπὸ] βορρᾶ καὶ νότου καὶ ἀνακλιθή-
σονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 30 ᵖ καὶ ἰδοὺ εἰσὶν
ἔσχατοι οἳ ἔσονται πρῶτοι, καί εἰσιν πρῶτοι οἳ
ἔσονται ἔσχατοι.

ᵖ Matt. 19:30. 20:16. 22:14. Mar. 10:31. ρογ β

ΝΑ' ροδ ι
31. Ἐν ταύτῃ — τῇ ὥρᾳ

100 31 Ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ‡ προσῆλθάν″ τινες
Φαρισαῖοι λέγοντες αὐτῷ, Ἔξελθε καὶ πορεύου ἐν-
τεῦθεν, ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι. 32 καὶ
¶ T εἶπεν αὐτοῖς,¶ Πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ,
Ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ‡ ἀποτελῶ″ σήμε-
32. τρίτῃ [ἡμέρᾳ] ρον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. 33 πλὴν
δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύ-
εσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω
ροε ε ᵠ Matt. 23:37-39. Ἱερουσαλήμ. 34 ᵠ Ἱερουσαλὴμ Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀπο-

discedite a me omnes operarii iniquitatis. 28 Ibi erit fletus et stridor dentium, (172, 5.) cum videritis Abraham et Isaac et Iacob et omnes prophetas in regno dei, vos autem expelli foras. 29 Et venient ab oriente et occidente et aquilone et austro, et accumbent in regno dei. 30 (173, 2.) Et ecce sunt novissimi qui erunt primi, et sunt primi qui erunt novissimi.

31 (174, 10.) In ipsa die accesserunt quidam Pharisaeorum dicentes illi, Exi et vade hinc, quia Herodes vult te occidere. 32 Et ait illis, Ite dicite vulpi illi, Ecce eicio daemonia et sanitates perficio hodie et cras, et tertia consummor. 33 Verum tamen oportet me hodie et cras et sequenti ambulare, quia non capit prophetam perire extra Hierusalem. 34 (175, 5.) Hierusalem Hierusalem,

27. παντες] om. Syr.Pst. *Just.* (vid. Matt.)
— εργαται] †praem. οἱ ς. AT. 1. 33. 69. KMUΓ. Memph. Theb. Arm. (vid. Matt.) | om. B.*Mai.*(*Btly. e sil.*)DRLXΔEGHSVΛ. *Just.* ‖†add. της ς. ATXΔ. 1. rel. Memph. Theb. (vid. Matt.) | om. BDRL. Arm. vid. *Orig.* iii. (vos enim omnes operarii estis iniquitatis Syr. Crt.)
— αδικιας] ανομιας D. vid. 2 *Clem.* 4. et *Orig.* iii. Matt. vii. 23.
28. ὁ βρυγμος] δρυγμος Δ.
— οψεσθε B**Mai.*D *Gr.*X. 69. | ‡οψησθε″ ς. AB².*Mai.*RTLΔ. 1. 33. rel.
— Ισαακ DL. *a.b.e.*
— και παντας τους προφητας] om. Syr. Hier. Theb.MS.(et ap. Mnt.)
— εν τῃ βασ.] praem. introire *Am.* | praem. introeuntes *a.b.c.ff.i.l.* *Lucif.* 133. | Contra, Vulg. *e.f.*
— του θεου *Lucif.* | αυτου A. (coelorum *Iren.* 236.)
— ὑμας δε....τῃ βασ. του θεου ver. 29] om. 69.
29. ἡξουσιν] add. πολλοι 1.
— δυσμων και] om. και T.
— απο βορ. BRTL. *a.f.* Arm. | om. απο AD *Gr.*XΔ. 1. EGHKMSUVΓΛ. Vulg. *b.e.c.ff.i.l.* Syr.Hcl. Memph. Theb. (απο νοτ. και απο βορ. Syrr. Crt.&Pst.)
29. του θεου] om. H* *ut vid.*
30. ιδου et οἱ εσονται 2°.] om. Syr.Crt.
— εσχατοι οἱ εσονται πρωτοι....πρωτοι οἱ εσονται εσχατοι] transponuntur X.
31. εν αυτῃ ABRLX. 1s. rel. | εν ταυτῃ DTKM. | εν αυτῃ δε GS. *b.e.f.*
— ἡμερᾳ B²TΔ. rel. Latt. Syrr.Pst.& Hcl.txt. Memph.ed. Theb. Arm. Æth. et in diebus illis Syr.Crt. Memph.MS. | ὡρᾳ AB**Rl.Mai.*DR *ut vid.*LX. 1. 69. Syr.Hcl.mg. (vid. cap. ii. 38. x. 21. xii. 12. xx. 19. xxiv. 33.)
— προσηλθαν B**Rl.Mai.*DL. | ‡προσηλθον ς. AB²RT. rel.
— φαρισαιοι] των φαρισαιων D. Vulg. *a.b.e.e.f.ff.g¹.m.* Syrr.Crt.&Pst.(contra, Hcl.)
— αυτῳ] ante τινες D.
— θελει Syrr.Pst.&Hcl. rel. *Orig. Int.* iii. 92ᵉ. | ζητει D. Syr.Crt. Theb. | μελει E.
32. και ειπεν Vulg. *b.c.f.ff.m.* | ὁ δε ειπεν M. *a.e.* [Syrr.Crt.&Pst.]
— αυτοις] om. K. ‖add. Jesus *c.f.m.* Syr.Pst. (Theb.)
— δαιμονια] praem. τα L.
— αποτελω BL. 33. *Clem.* 577. | αποτελουμαι D. | ‡επιτελω ς. AR. rel.
— και τῃ....αυριον ver. 33] om. 69. *i.*
— τριτῃ] add. ἡμερᾳ B. Vulg.*Cl.* (*a.*) *b.e.e.f.l.m.* (Syrr.Crt.&Pst.) Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 92ᵉ. 364ᵃ. | om. ADR. rel. *Am.* *ff.i.* Syr.Hcl. Theb. *Clem.* 577.
33. πλην....εχομενῃ] om. *b.e.ff.*(*i.*)*l.* (Contra, Vulg. *a.e.f.*)
— αυριον] praem. τῃ D. | add. operari Syr.Pst.
— εχομενῃ ABRL. rel. | ερχομενῃ D. 69. A.
— πορευεσθαι] om. *a.* | abite *b.* vadite *e.* ite *ff.m.*
— ενδεχεται] ενδεται Δ.
— προφητην απολεσθαι *Orig.* iii. 538ᵇ. *Orig. Int.* iii. 849ᶜ. | απολεσθαι προτην D. (προστην corr.¹.)
34. ἡ αποκτ.] om. ἡ 69.
— αποκτεινουσα *Orig.* iii. 739ᵃ. | αποκτενουσα AKU*. (non 69.) αποκτενουσα X(Δ). 1. ‖ αποκτεινουσα τους] αποκτενουσ αυτους Δ.
— ορνις] ορνιξ D. | ορης L. ‖add. congregat Syrr. Crt. Pst. & Hcl. Theb. (praem. Æth.)
— την ἑαυτης νοσσιαν BRLX. 33. rel. Memph. | τα ἑαυτης νοσσια A. 1. KM. Theb. Arm. | τα νοσσια αυτης D. vid. Matt. xxiii. 37. (*Eus.* Ecl. Pr. 136 Matt spectat.)
35. ὑμιν 1°.] om. X.
— ὑμων] †add. ερημος ς. DXΔ. 33.

28. introire in reg. *Am.* | 32. Ite et dicite *Cl.* | tertia die *Cl.* | 33. sequenti die *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

κτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς
ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπι-
συνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς
νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε;
35 ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν †· ‡ λέγω δὲ″
ὑμῖν †, Οὐ μὴ ‡ ἴδητέ με″ ἕως † [‡ ἥξει″ ὅτε] εἴπητε,
r Psa. 118 (117): 26. r Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

quae occidis prophetas et lapidas eos qui mittuntur ad te, quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum avis nidum suum sub pinnis, et noluisti.
35 Ecce relinquitur vobis domus vestra. Dico autem vobis quia non videbitis me donec veniat cum dicetis, Benedictus qui venit in nomine domini.

XIV. ρος/ι ¶ R NB′

101 1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν ¶ αὐτὸν εἰς οἶκόν
τινος τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν
ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν. 2 καὶ
ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ·
ροζ/β 3 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τοὺς νομικοὺς
καὶ Φαρισαίους λέγων, † Ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ
‡ θεραπεῦσαι″ * ἢ οὔ″; 4 οἱ δὲ ἡσύχασαν. καὶ
ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν καὶ ἀπέλυσεν, 5 καὶ
5. *εἶπεν πρ. αὐτ.* † πρὸς αὐτοὺς εἶπεν, s Τίνος ὑμῶν ‡ υἱὸς″ ἢ βοῦς εἰς
s cap. 13:15. φρέαρ ‡ πεσεῖται,″ καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν

1 (176, 10.) Et factum est cum intraret in domum cuiusdam principis Pharisaeorum sabbato manducare panem, et ipsi observabant eum.
2 Et ecce homo quidam hydropicus erat ante illum.
3 (177, 2.) Et respondens Iesus dixit ad legis peritos et Pharisaeos, Licet sabbato curare?
4 At illi tacuerunt: ipse vero apprehensum sanavit ac dimisit.
5 Et respondens ad illos dixit, Cuius vestrum asinus aut bos in puteum cadet, et non continuo extrahet illum

---

rel. Vulg.*Cl.* *a.b.c.f.* Syrr.Crt.&Pst.& Hcl. Memph.W. Æth. (vid. Matt. xxiii. 38.) | om. ABRL. 1. 69. KSV ΓΛ. *Am. For. Fuld. e.ff.g².i.* Memph. Schw.(et ap. Mill.) Theb. Arm. *Orig.* iii. 188ᵇ.(vid. et 642ᵈ.)

35. *λεγω δε* ABDRXΔ. 1. 33. 69. EGHK MSUVΓΛ. Vulg. *f.* Syr.Hcl. Memph. Arm. | *λεγω* L. *b.c.ff.l.* Syr.Crt. Theb. Æth. | ‡*αμην δε λεγω* ς. | dico enim *a.e.* Syr.Pst.

— *ὑμιν* 2°.] †add. *ὁτι* ς. AX. rel. Vulg. *a.f.ff.* rel. | om. BDRL. 1. H. *b c.e.i.l.*

— *ιδητε με* ABR. 69. KM. Vulg. *a.f.i.l.* | ‡*με ιδητε* ς. DLX. 1. rel. (h. 33.) *b.c.e.* (vid. Matt. xxiii. 39.) | *με ιδετε* E. ‖add. *απ᾽ αρτι* Δ*Gr.* Memph. Theb. Æth. (vid. Matt. xxiii. 39.)

— *ἑως ἡξει ᾳτε* D. (*ἑ.* †*αν*″ ‡*ἡξῃ*″ *ὁτε* ς. EG. [*ὁτι* H.] rel. *ἑ. αν ἡξει ὁτε* ΛΔVΛ.) Vulg. (*a.*)(*b.*)(*f.*) Syr.Hcl.txt. donec veniam *c.* donec veniat dies quando *a.*(*b.*)*f.* Syrr.Crt.&Hcl.† | *ἑως αν* X. 1. 69. M. (vid. Matt. xxiv. 39.) | *ἑως ὁτε* K. ‖*ἑως* tantum habent BRL. *e.i.* Syr.Pst. Memph. Theb. Arm.

— *ειπητε*] add. *μοι* 69.

1. *και εγενετο εν τῳ*] *εγενετο* tantum 69. (Et cum intraret Syr.Crt.)

— *ελθειν*] *εισελθειν* D. 69. M. Latt. Memph. Theb. Arm.

— *αυτον*] om. 69. Γ.

1. *οικον*] praem. *τον* A.

— *των* ante *φαρισαιων*] om. B.*Mai.*K*.

— ad fin.] add. ut viderent quid fecerit Syr.Crt.

2. *ιδου*] om. Syr.Crt. Theb.

— *τις*] om. D. 1. *b.c.ff.i.* Æth.

— *ην*] om. A.

— *ὑδροπ.* 69. (XΓΛ *Tf.*)

3. *ὁ Ιησους*] om. 1.

— *τους*] *αυτους* G*.

— *λεγων* Vulg.*Cl.* *c.ff.* Syr.Hcl. | om. D. *Am.* *a.b.e.f.* Syrr.Crt.&Pst.

— *εξεστιν*] †praem. *ει* ς. AX. rel. Vulg.*Cl.* *a.b.c.e.ff.* Syrr.Crt.Pst.& Hcl. Arm. (vid. Matt. xii. 10.) | om. BDL. *Am.* *f.* Syr.Hier. (Memph. Theb. *ut vid.*) Æth.

— *τῳ σαββατῳ*] *εν τοις σαββασιν* 1. *a.*

— *θεραπευσαι* BDL. 1. | ‡*θεραπευειν* ς. AX. rel. (vid. Matt. xii. 10.)

— *η ου* BDL. 1. 69. *b.e.f.* Syrr.Crt.& Hcl.* Syr.Hier. Memph. (Theb.MS. et ap. *Mnt.*) Æth. | *om. ς. AX. rel. Vulg. *a.c.ff.* Syr.Pst. Theb.(ap. Woide.) Arm. (vid. Matt. xiv. 10.) ‖add. postea *εξεστι Graecè* Theb. ap. Mnt. et MS.

4. *επιλαβομενος* sine add. ABLX. 33. rel. Vulg. | add. *αυτου* 1. 69. *b.c.*(*f.*) *ff.l.* (Syr.Hcl.) Memph. Theb. Arm. Æth. | add. *αυτον και* D. *e.* Syrr.Crt. &Pst. manum illius *a.*

— *ιασατο*] *ιασαμενος* D.

4. *αυτον*] om. D. 69. *Am.* *e.*

— *και* post *αυτον*] om. D.

5. *και* ab init.] †add. *αποκριθεις* ς. AX. rel. (h. 33.) Vulg. *f.* Syr.Hcl. | om. BDL. 1. 69. K. *a.b.c.e.ff.i.l.* Syrr.Crt. &Pst. Memph. Theb. Arm. Æth.

— *προς αυτους* ante *ειπεν* BLXΔ. 1. rel. Vulg. | post *ειπεν* ADK. *a.b.c.e.f.ff.i.l.* Syrr.Crt.&Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. ‖add. *ὁ Ιησους* X.

— *ὑμων*] praem. *εξ* D. Memph.MS.

— *υιος η βους* (A)BΔEGHMS(U)VΓΛ. *e.f.* Syrr.(Crt.)&Pst.&Hcl. Theb. (*ὁ υιος* AU.) | ‡*ονος η βους* ς. LX *txt.* (sed non in com.) 1. 33. K. Vulg. *a.b.* *c.* Memph. Arm. (vid. cap. xiii. 15.) (*ορος η βους* 69 *sic.*) bos ejus aut asinus Æth. | *προβατον η βους* D. (vid. Matt. xii. 10.) ‖add. aut asinus Syr. Crt.

— *πεσειται* AB.*Blc.Mai.*(L.) 1. 69. (*πεσηται* L.) | ‡*εμπεσειται* ς. DX. rel. (vid. Matt. xii. 10.)

— *και ουκ....αυτον*] post *τῃ ἡμ. του σαββ.* D. Syrr.Crt.&Pst.(ctra, Hcl.) | om. *και* 69.

— *αυτον*] *αυτο* A.

---

35. relinquetur *Cl.* | vestra deserta *Cl.*
1. intraret Jesus *Cl.* | 3. *ante* licet *praem.* dicens, Si *Cl.* | 4. sanavit eum *Cl.*

A B D [P] [R]. L X Δ. 1. 33. 69. E[F]GHKMSUVΓ Λ. ΝΓ'

† τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 6 καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀντα-
ποκριθῆναι † πρὸς ταῦτα.
ροη ι 102 7 ᵗ Ἔλεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παρα-
ᵗ Prov. 25:6,7. βολήν, ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο,
λέγων πρὸς αὐτούς, 8 Ὅταν κληθῇς ὑπό τινος εἰς
γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν, μή
ποτε ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ, 9 καὶ
ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι, Δὸς τούτῳ
§ Goth. τόπον· καὶ τότε ἄρξῃ ‡ μετὰ" αἰσχύνης § τὸν ἔσχα-
τον τόπον κατέχειν. 10 ἀλλ' ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς
‡ ἀνάπεσε" εἰς τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ
10. εἴπῃ σοι κεκληκώς σε, ‡ ἐρεῖ" σοι, Φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον·
τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον * πάντων" τῶν συνανακει-
ροθ μένων σοί. 11 ᵘ ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσε-
ᵘ Matt. 23:12. ε cap. 18:14. ρπ ται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.¶ 12 Ἔλεγεν
¶ Theb. ι δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν, Ὅταν ποιῇς ἄριστον ἢ
δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου, μηδὲ τοὺς ἀδελ-
φούς σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου, μηδὲ γείτονας

die sabbati? 6 Et non poterant ad haec respondere illi.

7 (178, 10.) Dicebat autem et ad invitatos parabolam, intendens quomodo primos accubitus elegerent, dicens ad illos, 8 Cum invitatus fueris ad nuptias, non discumbas in primo loco, ne forte honoratior te sit invitatus ab eo, 9 et veniens is qui te et illum vocavit dicat tibi, Da huic locum, et tunc incipias cum rubore novissimum locum tenere. 10 Sed cum vocatus fueris, vade recumbe in novissimo loco, ut cum venerit qui te invitavit dicat tibi, Amice, ascende superius: tunc erit tibi gloria coram simul discumbentibus: 11 (179, 5.) quia omnis qui se exaltat humiliabitur, et qui se humiliat exaltabitur. 12 (180, 10.) Dicebat autem et ei qui se invitaverat, Cum facis prandium aut cenam, noli vocare amicos tuos neque fratres tuos neque cognatos neque vicinos

5. *τῃ ἡμερᾳ*] †praem. *εν* ϛ. B.*Mai.* 1*s.* rel. *a.e.f.* | om. ADLXΔ. 69. K. Vulg. *b.c.l.* ‖om. *τῃ* B.*Mai.*

6. *και ουκ ισχυσαν ανταποκριθηναι* (*αποκριθηναι* 1. Λ.) | *οἱ δε ουκ απεκριθησαν* D. ‖†add. *αυτῳ* ϛ. AX. rel. *a.* *f.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. ad fin. ver. Vulg. *b.c.ff.* $g^{1.2.}$ | om. BDL. 1. *e.l.*

— *προς ταυτα*] *προς αυτον* 1.

7. *δε*] add. *και* D. Vulg. *a.* Arm. | Contra, *b.c.e.f.i.* Syr.Hcl. rel. [Syrr. Crt.&Pst.]

— *πρωτοκλησ.* ΛLXΔ. 69. E*HKΓΛ. (A X. 69. E*Λ. ver. 8.)

— *επεχων .... εξελεγοντο*] et eligebant primos accubitus Syr.Crt.

— *εξελεγοντο*] *εξελεγχοντο* 69.

— *προς αυτους*] om. 1. (*e.*) Memph. | (om. *λεγ. πρ. αυτ.* Syr.Pst.)

8. *ὑπο τινος* *b.f.* Syrr.Pst.&Hcl. (Arm.) rel. | om. D. Vulg. (*a.*)(*c.*)*e.*(*ff.*)*i.* Syr.Crt. *Clem.* 165.

— *εἰς γαμους* *Clem.* | *εις γαμον* D. | om. *b.* Theb. Syr.Hcl.MS.marg. "*ad nuptias* non in omnibus exemplis invenitur." ‖add. aut ad convivium Arm.

— *ῃ κεκλημενος* Syrr.Pst.&Hcl. | *ηξει* D. | erit ibi Syr.Crt.

— *ὑπ' αυτου* Vulg. (*e.*)*f.* Syr.Hcl. Arm. | om. D. *a.b.c.ff.i.l.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. (Theb.) Æth. ‖om. *ὑπ'* L.

9. *ὁ σε*] *ὡς σε* 69 *sic.*

— *αρξῃ*] *εσῃ* D *Gr.* *e.* | *αρξηται* Λ.

— *μετα* ABDLΔ. 69 *Scr.* EGMVΛ. | ‡*μετ'* ϛ. X. 1*s.* rel.

— *τον*] om. D*.

10. *κληθῃς*] -*θεις* B**Rl.*(sil.*Mai.*)

— *πορευθεις*] om. D. *e.* *Clem.* 165.

— *αναπεσε* AB**Rl.* 1. 69. EHKSUVΓ. (B²*Mai.*) | *αναπεσαι* B(**Mai.*)LXΔGM Λ. | ‡*αναπεσον* ϛ. | *αναπειπτε* D. *Clem.*

— *εις τον εσχατον τοπον*] post *κληθῃς* D. (*e.*) *Clem.*

— *σε*] *σοι* E. | om. 69.

— *ερει* BLX. | ‡*ειπῃ* ϛ. ADΔ. 1. 33. rel. (*ειπει* EG. *ειποι* 69.)

— *τοτε*] praem. *και* D. ("et" tantum Syrr.Crt.&Pst.)

— post *ενωπιον*] *παντων* ABLX. 1. 33. 69. (Syrr.Crt.Pst.&Hcl.) Memph. Theb. Æth. (....*των* 33.) | *om. ϛ. DΔ. rel. Latt. Goth. Arm.

— *συνανακειμενων*] *ανακειμ.* K.

— *σοι* ult.] om. D. Latt. Syr.Crt. | Contra, rel. Syrr.Pst.&Hcl.

11. *ταπεινωθησεται* *Clem.* 306. *Orig.* iii. 431^b. | *ταπεινουται* D *Gr.*

— *και ὁ*] *ὁ δε* X. 69. Theb. (vid. xviii. 14.)

— *ὑψωθησεται* *Clem.* 306. *Orig.* iii. 662^d. *Orig. Int.* iii. 941^e. | *ὑψουται* D *Gr.*

12. *και* 1°.] om. V. Syr.Pst.ed. (ctra, MSS.) Memph. Æth.

12. *κεκληκοτι*] -*κοντι* A. (domino caenae Syr.Crt.)

— *σου* post *φιλους*] om. D. *a.* *Iren.* 332. | Contra, *Cypr.* 304.

— *μηδε τους αδελφους σου*] om. L. 1. 69. *Iren.* (om. *σου* *b.* *Cypr.*)

— *μηδε τους συγγενεις σου*] om. D. *a.e.* *Cypr.* (om. *σου* Vulg. *b.c.ff.* *Iren.*)

— *μηδε γειτ.* ALX. rel. Vulg. *f.* rel. | *μη γειτ.* B.*Btly.Mai.* *μηδε τους γειτ.* B*ap.Rul.* | *μηδε τους γειτ. μηδε τους* D. *a.b.c.e.ff.i.* Arm. *Cypr.* (noli vocare divites neque amicos et vicinos et cognatos *hoc ord.* *Iren.* 332.) | *μηδε τους γειτ. σου τους* 69.

— *αντικαλεσωσιν* ante *σε* BDRLX. 1. 69. *e.f.* Syr.Hcl. Memph. Goth. *Iren.* *Cypr.* -*σουσι* 69. | ‡post ϛ. AΔ. 33. rel. (Latt.) Arm.

— *γενηται*] *γενησεται* Λ.

— *ανταποδομα* ante *σοι* BDRL. *a.e.* Memph. | ‡post ϛ. AX. rel. (Latt.) Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Goth. *Cypr.* 304. (om. *σοι* *Iren.*)

13. *αλλ'*] *αλλα* D.

— *ποιῃς* *hic* ADRL. rel. *Clem.* 165. *Cypr.* 304. | post *δοχην* B. | *ποιεις* 69. HUΓ. | *ποιησης* M.

— *αναπειρους* AB(**Mai.*)DRLE*. | ‡*αναπηρους* ϛ. B².*Mai.*X. rel.

8. ab illo *Cl.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. C. P. H.
Memph. (Theb.)
[Goth.] Arm. Æth.
§ R

§ P

15. ὅσ[τις]
ΝΔ' ρπα ε
ᵛ Matt. 22: 1-14.
16. ἐποίησεν

18. ἐξελθεῖν
§ F

πλουσίους, μή ποτε καὶ § αὐτοὶ ‡ ἀντικαλέσωσίν σε"
καὶ γένηται ‡ ἀνταπόδομά σοι." 13 ἀλλ' ὅταν ποιῇς
δοχήν, κάλει πτωχοὺς ‡ ἀναπείρους" χωλοὺς τυφλούς,
14 καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί
σοι· § ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει
τῶν δικαίων. 15 Ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμέ-
νων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ, Μακάριος ‡ ὅστις" φάγεται
ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 16 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ,
ᵛ Ἄνθρωπός τις ‡ ἐποίει" δεῖπνον μέγα καὶ ἐκάλεσεν
πολλούς· 17 καὶ ἀπέστειλεν τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ
τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις, Ἔρχεσθε, ὅτι
ἤδη ἕτοιμά ἐστιν [πάντα]. 18 καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς
‡ πάντες παραιτεῖσθαι." ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ,
Ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ‡ ἐξελθὼν" † ἰδεῖν
αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με § παρῃτημένον. 19 καὶ
ἕτερος εἶπεν, Ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύ-
ομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημέ-
νον. 20 καὶ ἕτερος εἶπεν, Γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ

divites, ne forte et ipsi te rein-
vitent et fiat tibi retributio.
13 Sed cum facis convivium,
voca pauperes debiles clodos
caecos, 14 et beatus eris, quia
non habent retribuere tibi: re-
tribuetur enim tibi in resurrec-
tione iustorum. 15 Haec cum
audisset quidam de simul dis-
cumbentibus, dixit ei, Beatus
qui manducabit panem in
regno dei. 16 (181, 5.) At ipse
dixit ei, Homo quidam fecit
cenam magnam et vocavit
multos. 17 Et misit servum
suum hora cenae dicere invi-
tatis ut venirent, quia iam pa-
rata sunt omnia. 18 Et coepe-
runt simul omnes excusare.
Primus dixit ei, Villam emi et
necesse habeo exire et videre
illam: rogo te, habe me excu-
satum. 19 Et alter dixit, Iuga
boum emi quinque et eo pro-
bare illa: roga te, habe me
excusatum. 20 Et alius dixit,
Uxorem duxi et ideo non pos-

14. *ὁτι*] om. 69. (*και**.)
— *ανταποδιδοναι* Δ.
— *γαρ* Vulg. *a.b.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. *Iren.* 332. *Eus.* in Luc. 186. | *δε* 1. 69. *c.e.f.ff.i.l.* Arm. Æth. *Cypr.* [Syr.Crt.]
15. *συνανακειμενων*] *συνακειμενων* K*Tf.* (*in coll.*)
— *ταυτα hic Eus.* in Luc. 189. | ante *των συνανακ.* D. (Vulg. *b.c.*) (Syr.Crt.) Memph.
— *μακαριος Clem.* 166. *Eus.* in Luc. 186 *bis.* 189 *bis.* 190. | -*ον* 69.
— *ὁστις* BPRLX. 1. 69. Syr.Hel.mg. Memph. *Eus.* in Luc. 186 *bis.* 189 *bis.* 190. | ‡*ὁς* ꞇ. AD. rel. *Clem.* 166. *Eus.* in Ps. ap. Mai. 74. in Luc. 187.
— *φαγεται Clem. Eus.* in Ps. in Luc. 190. | *φαγε* L. | *φαγηται* 69. *Eus.* in Luc. 186 *bis.* 187. 189 *bis.*
— *αρτον* ABDPRLXΔ. 1. GH*K* (corr.[1].) Λ. Latt. Syrr. Pst. & Hel. Memph. Goth. Æth. *Eus.* in Ps. in Luc. 186 *bis.* 189 *ter.* 190. | *αριστον* 69. E *sic.* H[2] K[1] corr. MSUVΓ. Syr. Crt. Arm. *Clem.* 166.
— *του θεου Clem.* 166. *Eus.* in Luc. 186 *bis.* 187. 189 *ter.* 190. | *των ουρανων* 69. *Eus.* in Ps.
16. *ὁ δε*] *ουδε* D*.
— *αυτῳ*] om. D. *a.b.e.* Arm.ed. | Contra, Vulg. (*c.*)*f.ff.* | (dixit ei dominus noster Syr.Crt. (Goth.) dixit ei Jesus Syr.Pst.) ‖*αυτοις* U. *c.*
16. *τις*] om. P. *Orig.* iv. 244[e]. | Contra, *Orig.* iii. 774[e]. *Eus.* in Luc. 186.
— *εποιει* BR. 1. Syr.Crt. *Orig.* iv. 244[e]. | ‡*εποιησεν* ꞇ. ADPL. rel. Latt. Syrr.Pst.& Hel. *Clem.* 165. *Orig.* iii. 774[e]. *Eus.* in Luc. 186. 189 *bis.* *Tert.* adv. Marc. iv. 31.
— *μεγα* AB.*Mai.*(**Rl.*)PR. rel. *Orig.* iii. iv. *Eus.* in Luc. 186. 189 *bis.* | *μεγαν* B[2]*Rl.*D. 69. Λ. *Clem.* 165. | om. X. *e.* Arm. *Tert.*
17. *τον δουλον*] *τους δουλους* P.
— *τῃ ὡρᾳ του δειπνου Orig.* iv. 244[e]. | om. P.
— *κεκλημενοις*] *κεκαλημενοις* P(*ap.Knittel.*) (*Orig.* iv.)
— *ερχεσθε* BX. 33. rel. venite *a.b.c.e. f.i.* (ad fin. ver. Syr.Pst.) | *ερχεσθαι* ADPRLΔK. ut venirent Vulg. (Inf. Memph.)
— *εστιν*] *εισιν* RL.
— *παντα* A(D)P. rel. (33 *e spat.*) Vulg. *f.* rel. | ante *ἑτοιμα* D. *a.e.m.* Syrr.Crt. &Pst.(ctra, Hel.) vid. Matt. xxii. 4. | om. BRL. *b.c.ff.i.l.*
18. *παντες* ante *παραιτ.* BDRLX. 1. Latt. Syr.Pst. Arm. | ‡post ꞇ. AP. rel. Syr.Hel. Memph. Goth. Æth. | om. Syr.Crt.
— *ὁ πρωτος*] praem. *και* P. *c.e.*

18. *αυτῳ* Vulg. *f.* Syrr.Crt.Pst.& Hel. Memph.W.&Schw. (Æth.) | om. D. 1. *a.b.c.e.ff.i.l.m.* Memph.MS.(et ap. Mill.) Goth. Arm.
— *αναγκην*] ante *εχω* DP. Vulg. *a.b.c. e.f.m.* | Contra, ABRL. rel. *αναγκη* B**Rl.*(*sil.Mai.*)
— *εξελθων* B.*Mai.*DL. | ‡*εξελθειν* ꞇ. AB*Rl.*PR. rel.
— *ιδειν*] †praem. *και* ꞇ. AP. rel. Vulg. *a.b.c.e.f.m.* Syr.Hel. Goth. | om. BDR LG. Syrr.Crt.&Pst. Memph. Arm. Æth.
— *εχε*] *εχω* 69.
19. *ηγορασα Orig.* iii. 149[d]. | *ηγορα* D.
— *ερωτω .... παρητ.* ABPR. rel. Vulg. (*e.*)*f. Orig.* iii. 981[d.e.] *diserte.* | *διο ου δυναμαι ελθειν* D. *a.*(*b.*)*c.ff.i.*(*l.*)*m.* cdd. ap. *Orig.* iii. 981[e]. | om. *ερωτω σε Orig.* iii. 149[d]. (ctra, 981[d.e.])
— *με*] om. 69. (non 33.)
20. *ἑτερος*] *αλλος* D. (tertius Syr.Crt.)
— *εγημα Clem.* 552. *Orig.* iii. 149[d]. 981[e]. (*εγημε* H.) | *ελαβον* D.
— *και δια τουτο* Vulg. *f.ff.m.* Syrr.Pst. &Hel. rel. (*εχε με παρητημενον Orig.* iii.) | *διο* D. | et *a.b.c.e.i.* *και* tantum *Clem.* 552. | om. Syr.Crt.

12. te et ipsi *Cl.* | 13. claudos et caecos *Cl.* | 14. resurrectionem *Am.** | 15. dixit illi *Cl.* | manducavit *Am.*

A B D (P) R. L X Δ. 1. 33. 69. E(F)GHKMSUVΓ Λ.

τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. 21 καὶ παραγενόμενος ὁ
δοῦλος † ἀπήγγειλεν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε
ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ,
"Ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς
πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ‡ ἀναπείρους″ καὶ
‡ τυφλοὺς καὶ χωλοὺς″ εἰσάγαγε ὧδε. 22 καὶ εἶπεν
22. ὡς ἐπέτ. ὁ δοῦλος, Κύριε, γέγονεν ‡ ὃ″ ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος
ἐστίν. 23 καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον,
"Ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμούς, καὶ ἀνάγκασον
εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ‡ μου ὁ οἶκος.″ 24 λέγω γὰρ
ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων
γεύσεταί μου τοῦ δείπνου.

ρπβ ε 103 25 Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ
¶ P στραφεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς,¶ 26 w Εἴ τις ἔρχεται πρὸς
w Matt. 10.37. με, καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα ‡ αὐτοῦ″ καὶ τὴν μητέρα
καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ
26. μου μαθ. εἶν. τὰς ἀδελφάς, ἔτι ‡ τε″ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, οὐ
x Matt. 10:38. δύναται ‡ εἶναί μου μαθητής.″ 27 x καὶ ὅστις οὐ βα-

sum venire. 21 Et reversus servus nuntiavit haec domino suo. Tunc iratus pater familias dixit servo suo, Exi cito in plateas et vicos civitatis, et pauperes ac debiles et caecos et clodos introduc huc. 22 Et ait servus, Domine, factum est ut imperasti, et adhuc locus est. 23 Et ait dominus servo, Exi in vias et sepes et compelle intrare, ut impleatur domus mea: 24 dico autem vobis quod nemo virorum illorum qui vocati sunt gustabit cenam meam.

25 (162, 5.) Ibant autem turbae multae cum eo, et conversus dixit ad illos, 26 Si quis venit ad me et non odit patrem suum et matrem et uxorem et filios et fratres et sorores, adhuc autem et animam suam, non potest meus esse discipulus. 27 Et qui non baiulat crucem

21. παραγενομενος] -ναμενος 69.
— δουλος] †add. εκεινος ς. ΧΔ. rel. Syrr.Crt.Pst.&Hcl. | om. AB.*Mai*.(*et Btly. e sil.*)DPRL. 1. 69. K. (h. 33.) Latt. Memph. Goth. Arm. Æth.
— αυτου] ἑαυτου 69. Γ*Tf.* ‖add. παντα D. (Arm.Usc.)
— ταυτα] τα F*. (om. *b.c.e.*)
— τοτε] και D. *e.*
— ειπεν] post αυτου D.
— τους πτωχ.] om. τους D. (pauperes et claudos et aegrotos et caecos Syr. Crt.)
— αναπειρους AB(²*Mai.*)DL. (-πιρους PR.) | ‡αναπηρους ς. B**Mai.* rel. *Eus.* in Luc. 187. 188. 190. 191.
— και τυφλους και χωλους BDP*Tf.*L. 33. FKMU. (Latt.) Syr.Hcl. Memph. Goth. Æth. *Eus.* in Luc. 188. | ‡και χωλ. και τυφλ. ς. RΧΔ. 1. rel. *e.* Syr. Pst. Arm. (Syr.Crt. supra.) | και τυφλους A. (κ. τους τυφλ. 69.) Syr.Hier. | και χωλους Pap.*Knittel.*
— εισαγαγε] ενεγκε D *Gr.*
22. ειπεν] add. αυτῳ A.
— ὁ δουλος] ante ειπεν D. *e.*
— κυριε] om. D. *c.e.*
— ὁ BDRL. 1. *e.* Syrr.Crt.&Hcl.mg. Memph. Arm. | ‡ὡς ς. APX. rel. (Latt.) Syrr.Pst.&Hcl.txt. Goth. Æth. | καθως Λ.

22. επεταξας] ὑπεταξας Λ. | προσεταξας 1. 69.
— ετι τοπος εστιν] ετιτο προσεστιν Δ *Gr.* ‖add. in convivio Syr.Crt.
23. δουλον] add. αυτου D. *a.b.* Syrr.Crt. &Pst. Æth. | Contra, Syr.Hcl. rel. | (coge intrare quoscumque inveneris *a.*)
— μου ante ὁ οικος AB.*Mai.*D*Gr.*RLX K. *e.* (Memph.) | ‡post ς. PΔ. rel. (om. μου B.*Btly.Bch.*)
24. των ανδρων εκεινων *Eus.* in Luc. 189. 190. | των ανθρωπων D. *m.* ex hominibus illis *e.*
— κεκλημενων] add. et non venerunt *a.l.*
— ad fin.] add. πολλοι γαρ εισιν (δε εσονται X.) κλητοι ολιγοι δε εκλεκτοι X. 1*mg.* 69. E*mg.*GF*mg. lit. rub.*HV²Γ Λ. Syr.Hier. marg. Æth. *a.*
25. αυτῳ] τῳ Ιησου EGH.
— πολλοι Vulg. *f.i.* Syrr.Pst.&Hcl. rel. | om. D. *a.b.c.e.ff.l.* Syr.Crt.
— προς αυτους] αυτοις D.
26. μισει] πεισει D*.
— αυτου ADXΔ. 1. 69. EFGHKMUV Λ*Tf.* | ‡ἑαυτου ς. BRLSsΓ. *Orig. Int.* ii. 477ᵃ. | om. *e. Orig.* i. 299ᵇ. *Orig. Int.* ii. 438ᵈ.
— μητερα] add. αυτου D. Syrr.Crt.&Pst. Memph. | Contra, *Orig.* i. ‖(και τ. γυν. κ. τ. τεκνα post αδελφας Syrr.Crt. &Pst.)

26. ετι τε BRLΔ. | ‡ετι δε ς. AD*Gr.* rel. Vulg. *c.f.ff.* | ετι και *Orig.* i. 299ᶜ. insuper et *a.* adhuc et *e.* etiam et *b.*
— ἑαυτου] post ψυχην B. 69. (αυτου 69.) | Contra, ADL. rel. *Orig.* i.
— ειναι ante μου μαθητης BRLXMS. *Fuld.* Syr.Hcl. Memph. Æth. | ‡post ς. ADΔ. 1. rel. *a.b.c.e.f.ff.* Syrr.Crt. &Pst. Goth. *Orig.* i. *Hil.* 330ᵉ. | μου ειναι μαθ. 69. K. Vulg. *Orig. Int.* ii. *Eus.* Theoph. 144. *Hil.* 330ᵇ. | μαθ. ειναι μου F.
27. om. ver. R. 69. M*Γ. | Contra, ABD L. rel. vv. *Orig. Int.* ii. 477ᵃ.
— και ὁστις AX. rel. Vulg. *a.b.c.* Syrr. Crt.Pst.&Hcl. | και ὁς D. | ὁστις ουν B. (om. seq. ου B**Rl.* add.². sil. *Mai.*) et si *e.f.* (quicumque enim Arm.) | ὁστις L. Memph. (Æth.) ὁς tantum *Iren. Gr.* 16.
— βασταζει] -σει F.
— αυτου DL*. rel. *Iren. Gr.* 16. | ἑαυτου ABL²ΔM².
— ερχεται] ακολουθει K. Memph. *Iren. Gr.* 16. ακολουθηση *Orig.* iii. 685ᵇ.
— ειναι μου μαθ. BLXΔEFGHVΛ. *Am.*². *For. b.c.f.* (Syr.Hcl.) Goth. | ‡μου ειναι μαθ. ς. A. 1. KM²SsU. Vulg.

21. *om.* huc *Am.* | 24. gustavit *Am.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. [Theb.] Goth. Arm. Æth.
27. στ. ἑαυτοῦ
¶ F

ΝΕ′ στάζει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου,
ρπγ ι οὐ δύναται ‡ εἶναί μου″ μαθητής. 28 τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν
θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ πρῶτον καθίσας
ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει † ‡ εἰς″ ¶ ἀπαρτισμόν;
29 ἵνα μή ποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύ-
οντος ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται
‡ αὐτῷ ἐμπαίζειν,″ 30 λέγοντες ὅτι Οὗτος ὁ ἄνθρωπος
ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. 31 ἢ
τίς βασιλεὺς πορευόμενος ‡ ἑτέρῳ βασιλεῖ συμβα-
λεῖν″ εἰς πόλεμον οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλεύεται
εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ‡ ὑπαντῆσαι″ τῷ
μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ᾽ αὐτόν; 32 εἰ δὲ
μή γε, ἔτι αὐτοῦ πόῤῥω ὄντος πρεσβείαν ἀποστείλας
ρπδ ε ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην. 33 οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν
ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν,
ρπε β οὐ δύναται ‡ εἶναί μου″ μαθητής. 34 y § καλὸν *[οὖν]″
τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ *καὶ″ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι
ἀρτυθήσεται; 35 οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν

y Matt. 5:13. Mar. 9:50.
§ Theb.

suam et venit post me, non potest meus esse discipulus. 28 (183, 10.) Quis enim ex vobis volens turrem aedificare nonne prius sedens computat sumtus qui necessarii sunt, si habet ad perficiendum? 29 ne postea quam posuerit fundamentum et non poterit perficere, omnes qui vident incipiant inludere ei 30 dicentes quia hic homo coepit aedificare, et non potuit consummare. 31 Aut qui rex iturus committere bellum adversum alium regem non sedens prius cogitat si possit cum decem milibus occurrere ei qui cum viginti milibus venit ad se? 32 Alioquin adhuc illo longe agente legationem mittens rogat ea quae pacis sunt. 33 (184, 5.) Sic ergo omnis ex vobis qui non renuntiat omnibus quae possidet non potest meus esse discipulus. 34 (185, 2.) Bonum est sal: si autem sal quoque evanuerit, in quo condietur? 35 Neque in terram

c.ff. (Æth.) | μου μαθ. ειναι D. (*a.*) (Syrr.Crt.&Pst.)
28. γαρ] δε D. (Æth.) | om. *a.b.* *Orig.* iii. 778[d].
— θελων] praem. ὁ EHMSUVΓΛ*. | Contra, ABDRL. 33. rel.
— ει] om. L.
— εχει] †add. τα ς. AXΔ. 1. 33. rel. *a.f.* Goth. (Arm.) | om. BDRL. Vulg. *b.c.e.ff.* Syrr. Crt. Pst. & Hcl. Memph. Æth. ut vid. *Orig. Int.* ii. 145[f].
— εις ABDRLΔ. 33. 69. EGHK*Tf.*MS UΓΛ. | ‡προς ς. X. 1*s.* VF*s.* *Orig.* ap. Gb. ? ubi? (vid. ver. 32.)
29. αυτου] om. U.
— θεμελιον] -ου 69.
— και μη *Petr. Alex.* Routh. iv. 37. | om. και D. *a.e.*
— ισχυοντος ABR. rel. | ισχυσαντος LXΔ. 1. U. (*Petr. Alex.*) | add. αυτου S. | ισχυσῃ D. Latt.
— εκτελεσαι *Petr. Alex.* vid. *Orig.* iii. 778[d]. | οικοδομησαι και D. *e.*
— αρξωνται....λεγοντες ὁτι (ver. 30.) Vulg. *f.* (vid. *Orig.* iii.) | μελλουσιν λεγειν D. *e.* dicent *a.b.(c.)ff.i.*
— αρξωνται ABL. rel. | -ξονται RX. 69. EUΓ. *Petr. Alex.*
— αυτῳ ante εμπαιζειν ABRLX. 1. K U. | ‡post ς. ΔG *sic.* rel. Vulg. *f.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Goth. *Petr. Alex.*

29. αυτῳ] αυτον 69.
30. ὁτι] om. D. Syr.Crt.
— οικοδομειν] add. turrim Syr.Crt.
31. η τις] ει τις 69.
— ἑτερῳ βασιλει ante συμβαλειν ABDR LX. 33. | ‡post ς. Δ. 1. rel. Latt. Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. [Syrr.Crt.&Pst.]
— ουχι] ουκ ευθεως D.
— πρωτον] ante καθισας 1. *b.e.f.* | Contra, Syr.Hcl. | om. καθ. Syrr.Crt.&Pst.
— βουλευεται] -σεται B. (*a.*)*b.*(*f.*)
— ει] η Γ.
— δυνατον U.
— ὑπαντησαι ABDRXΔ. 1. 33. 69([1]corr.). (post αυτον D.) | ‡απαντησαι ς. L. rel.
— αυτον] αυτῳ 69.
32. ετι] om. Δ. Æth.
— αυτου ante πορρω BDLX. 1. 69. Latt. | post ARΔ. 33. EGHKMSUVΓΛ. Goth. | (post οντος add. a loco pugnae Syr.Crt. add. ab eo Syr.Hcl.†)
— πρεσβειαν] post απεστειλας D. *e.* Æth.
— τα ADRLX. rel. Vulg. *f.* Syr.Hcl. Æth. ut vid. | om. BΓ. (*a.*)*b.c.e.ff.i.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. ut vid. Goth. Arm.
— προς ADRLX. 69 *sic.* rel. | εις BK. Arm. (vid. ver. 28.)

33. ουν] om. Λ.
— πας εξ ὑμων] και εξ ὑμων πας D. | πας ὁ εξ ὑμ. VΓ.
— πασιν ABL. rel. vv. | om. DR.
— ἑαυτου ὑπαρχουσιν ABRL. rel. | ὑπαρχ. αυτου DKM.
— ειναι μου μαθητης BRL. 33. *a.* Syrr. Pst.& Hcl. Memph. | ‡μου ειναι μαθητης ς. AX. rel. Vulg. *f.* Arm. *Orig. Int.* ii. 104[e]. 438[d]. 477[a]. [Æth.] | μου μαθητης ειναι DU(**Tf.*) *b.c.e.ff.i.* (Syr.Crt.)
34. καλ. τ. αλ.] om. Γ.
— καλον] add. ουν BLX. 69. Memph. W.&MSS. ("quia" Theb.) | *om. ς. ADRΔ. 1. rel. vv. (vid. Mar. ix. 50.)
— ἁλας *bis*] ἁλα D.
— δε και BDLX. *Am.* *a.b.c.g*[1.2]*.l.* Syrr. Crt.& Pst. | *om. και ς. AR. rel. Vulg. *Cl.* *e.f.ff.i.* Syr.Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt. v. 10. Mar. ix. 50.) (γαρ tantum *Orig.* i. 794[d].)
— μωρανθῃ *Orig.* i. 794[d]. | μαρανθῃ 69.
— αρτυθησεται] -θησεσθε 69 *Scr.* ἁλισθησεται 1. 33.
35. εις γην] εις την γην D. 69. | Contra, *Orig.* i. 794[d]. [Æth.]

27. esse meus *Am.*** | 28. non prius *Cl.* *Am.*** | habeat *Cl.* | 29. potuerit *Cl.* | 31. quis rex *Cl.* | 34. *om.* quoque *Cl.*

A B D [P] [Q] (R). L X Δ. 1. 33. 69. E[F]GHKMSUVΓ Λ.

εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὦτα
ἀκούειν ἀκουέτω.

neque in sterculinum utile est, sed foras mittetur. Qui habet aures audiendi audiat.

XV. ρπϛ/β

1. ἐγγίζ. αὐτῷ

¶ R

104 [1] Ἦσαν δὲ ‡ αὐτῷ ἐγγίζοντες″ πάντες οἱ
τελῶναι καὶ οἱ ¶ ἁμαρτωλοί, ἀκούειν αὐτοῦ. [2] καὶ
διεγόγγυζον οἵ * τε″ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς,
λέγοντες ὅτι Οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται καὶ
N϶′ ρπζ/ε συνεσθίει αὐτοῖς. [3] Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν
[z] Matt. 18:12-14. παραβολὴν ταύτην λέγων, [4] [z] Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν
4. ἀπολέσας – ἓν ἐξ αὐτ. ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ ‡ ἀπολέσῃ″ ‡ ἐξ αὐτῶν ἕν,″
οὐ καταλείπει τὰ ‡ ἐνενήκοντα″ ἐννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ
§ F καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, § ἕως εὕρῃ αὐτό;
[5] καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους ‡ αὐτοῦ″ χαί-
6. συγκαλεῖται ρων, [6] καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον συγκαλεῖ τοὺς φίλους
καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς, Συγχάρητέ μοι, ὅτι
εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. [7] λέγω ὑμῖν
7. ἐν τ. οὐρ. ἔσται ὅτι οὕτως χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρ-
τωλῷ μετανοοῦντι ἢ ἐπὶ ‡ ἐνενήκοντα″ ἐννέα δικαίοις
ρπη/ι οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσιν μετανοίας. [8] ἢ τίς γυνὴ
δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν,

[1] (186, 2.) Erant autem appropinquantes ei publicani et peccatores ut audirent illum. [2] Et murmurabant Pharisaei et scribae dicentes quia hic peccatores recipit et manducat cum illis. [3] (187, 5.) Et ait ad illos parabolam istam, dicens, [4] Quis ex vobis homo qui habet centum oves, et si perdiderit unam ex illis, nonne dimittit nonaginta novem in deserto et vadit ad illam quae perierat, donec inveniat illam? [5] Et cum invenerit illam, imponit in umeros suos gaudens, [6] et veniens domum convocat amicos et vicinos, dicens illis, Congratulamini mihi, quia inveni ovem meam quae perierat. [7] Dico vobis quod ita gaudium erit in caelo super uno peccatore paenitentiam habente quam super nonaginta novem iustis qui non indigent paenitentia. [8] (188, 10.) Aut quae mulier habens dragmas decem, si perdiderit drag-

35. ευθετον εστιν] om. H.
— βαλλουσιν (c.)c.¦βαλουσιν M. (Vulg.) b.(f.)(ff.)
— αυτο] αυτω L. 69. EΓ.
— ὁ εχων ad fin.] om. Theb.
1. αυτῳ εγγιζοντες παντες AB. 1. 69. KMU. Goth. | αυτῳ παντες εγγιζοντες RL. | ‡εγγιζοντες αυτῳ παντες ϛ. DX. rel. a.e.f.ff.i. Syr.Hcl. Memph. Arm. [Theb. Æth.] | εγγιζ. αυτῳ (om. παντες) Vulg. b.c.l. Syrr.Crt.&Pst.
— οἱ ἁμαρτ. ABRL. rel. | om. οἱ DU. Arm.
— αυτου] αυτω Γ.
2. οἱ τε BDL. | *om. τε ϛ. AX. rel. Memph.
— φαρισαιοι.... γραμματεις] transpon. A. 69. Syrr.Crt.&Pst.(ctra, Hel.) Æth.
— προσδεχεται] προσδεται D*.
3. λεγων] om. D. 69. b.e. Syrr.Crt.&Pst. (ctra, Hcl.) Arm.
4. εχων] ὁς ἑξει D. (ὁς εχει Meth. de Conv. Virg. 79[d].)
— απολεσῃ B*ap.Rl.Mai.D. Meth. (vid. ver. 8.) | ‡απολεσας ϛ. AB[2]LX. 1. 33. rel.
— εξ αυτων ante ἑν BD Gr. 1. 69. e. | ‡post ϛ. AL. 33. G sic. rel. (Latt.) Syrr.Crt.Pst.&Hcl. rel. (vid. Orig. iii. 314[c].?) Meth. (vid. Matt. xviii. 12.)

4. ου καταλειπει ABX. 1. rel. | ουχι καταλειπει L. 69. (non 1.) Memph. (vid. οὐχι Matt.) | ουκ καταλ. Δ. (καταλειπη ES*Λ.) | ουκ αφιησι D. Theb. Meth.
— ενενηκοντα AB.Mai.DLXΔ. 1. 69. EGHKMSUVΓΛ. | ‡εννεν. ϛ.
— εννεα] add. προβατα 69*.
— πορευεται επι το απολωλος Vulg. b.c. ff. Syrr.Pst.&Hcl. rel. (Meth.) | απελθων το απολωλος ζητει D. (a.)(c.)(f.) (Syr.Crt.) (Memph.) (Theb.) | (το απολ.] unam Theb.)
— ἑως] add. οὑ AΔ. 1. 69. MUΛ. | om. BDLX. rel. Meth.
5. επιτιθησιν] om. 1.
— αυτου B.Mai.DLX. 1. 69. FKΓΛ. Meth. de Conv. Virg. 79[d]. | ‡ἑαυτου ϛ. AΔ. rel.
6. και ελθων εις τον (Meth.) | ελθων δε εις τον D. (ελθω D*. om. τον D*. Meth.) Theb.
— συγκαλει ABL. rel. | -λειται D. 1. 69. FΛ. Meth. (vid. ver. 9.)
— τους γειτ. (Meth.) | τας γειτ. 1. Γ.
— αυτοις] om. Γ. Memph.W. Meth.
— συγχαρητε Meth. | -χαιρητε Δ.
— το] τον Δ. | την sic U.
— προβατον] προσωπον 69*(corr.[1].)

7. λεγω] add. δε D. Syr.Crt. (dico ergo e.)
— ὁτι] add. gaudet super ea magis Syr. Hcl.
— εν τῳ ουρανῳ] post εσται ADX. 1. rel. [h. F.] Latt. Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Goth. (Arm.) Æth. Cypr. 72. | ante εσται BL. 33 ut vid.
— επι 2°.] add. τοις F.
— ενενηκοντα AB.Mai.DLXΔ. 1. 69. EFGHKMSUVΓΛ. | ‡εννεν. ϛ.
— δικαιοις] δικαιων X.
— ου χρειαν εχουσιν Orig. i. 213[d]. iii. 224[f]. (εχωσι 1.) | ουκ εχουσιν χρειαν D.
8. δραχμας Vulg. Cl. a.c. | δραγμας AL XF. Am. f. | δραγχ. 69. dracmas b. denarios e.
— εχουσα] ante δραχμ. D. Latt. Syrr. Crt.Pst.&Hcl. Æth.
— δεκα] om. 1.
— εαν απολεσῃ] και απολεσασα D.
— απολεσῃ] -σει E. | αναπολεσῃ L.
— δραχμην Vulg. Cl. Syr. Hcl. (et mg. Graecc.) Goth. Arm. Æth. (δραγχην A. δραγμην XF. Am. f. δραγχμην 69.) | om. D. (a.)b.c.e.ff.i.l. (Syrr.Crt.

4. inveniat eam Cl. | 5. invenerit eam Cl. | 7. paen. agente Cl. | 8. sq. drachmas, etc. Cl.

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth.
¶ E*

οὐχὶ ἅπτει λύχνον καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ ζητεῖ
ἐπιμελῶς,¶ ἕως ‡ οὗ″ εὕρῃ; 9 καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖ-
ται τὰς φίλας καὶ † γείτονας λέγουσα, Συγχάρητέ
9. *συγκαλεῖ* ρπθ/ε μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. 10 οὕτως
λέγω ὑμῖν, ‡ γίνεται χαρὰ″ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ
θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.
ΝΖ′ ρϛ/ι 105 11 Εἶπεν δέ, Ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο υἱούς·
12 καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί, Πάτερ, δός
μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. ‡ ὁ δὲ″ διεῖλεν
αὐτοῖς τὸν βίον. 13 καὶ μετ᾽ οὐ πολλὰς ἡμέρας
§ P § R συναγαγὼν § ‡ πάντα″ ὁ § νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν
εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν
¶ F αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. 14 δαπανήσαντος δε ¶ αὐτοῦ
§ Q πάντα § ἐγένετο λιμὸς ‡ ἰσχυρὰ″ κατὰ τὴν χώραν
ἐκείνην· καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι, 15 καὶ πο-
ρευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης,
καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν
χοίρους. 16 καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ
16. *χορτασθῆναι ἐκ τ. κερ.* ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, καὶ οὐδεὶς
17. *ἔφη* ἐδίδου αὐτῷ. 17 εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν εἶπεν, Πόσοι

mam unam, nonne accendit lucernam et everrit domum et quaerit diligenter, donec inveniat?
9 Et cum invenerit, convocat amicas et vicinas dicens, Congratulamini mihi, quia inveni dragmam quam perdideram.
10 (189, 5.) Ita dico vobis gaudium erit coram angelis dei super uno peccatore paenitentiam agente.
11 (190, 10.) Ait autem, Homo quidam habuit duos filios.
12 Et dixit adulescentior ex illis patri, Pater, da mihi portionem substantiae quae me contingit. Et divisit illis substantiam.
13 Et non post multos dies congregatis omnibus adulescentior filius peregre profectus est in regionem longinquam, et ibi dissipavit substantiam suam vivendo luxuriose.
14 Et postquam omnia consummasset, facta est fames valida in regione illa, et ipse coepit egere:
15 et abiit et adhesit uni civium regionis illius, et misit illum in villam suam ut pasceret porcos.
16 Et cupiebat implere ventrem suum de siliquis quas porci manducabant; et nemo illi dabat.
17 In se autem reversus dixit,

&Pst.) Memph. Theb. (unam ex eis *a.* Syrr.Crt.&Pst.)
8. *ουχι*] *ουχ* 69.
— *λυχνον*] *λυχνιαν* Γ*Tf.*
— *σαροι*] *σαρει* 69.
— *ἑως οὑ* B(L)(X). 1. 33. (*ἑως σου* L X.) | ‡*ἑως ὁτου* ς. AΔ. rel. [h. F.] | *ἑως* tantum D. 69.
— *εὑρῃ*] -*ρει* Γ.
9. *συγκαλειται* AD. 1. 69. rel. [h. F.] | *συγκαλει* BLXΔKU. (vid. ver. 6.)
— *γειτονας*] †praem. *τας* ς. A(D)X. rel. (*τους* M.) | om. BL. (*τας γειτονας και φιλας* D.)
— *την δραχμην* BL. rel. Vulg.*Cl. c.* (om. *την*, D. et habent *δρ.* post *απωλεσα* D. *e.*) | *τ. δραγχην* A. *τ. δραγχμην* 69. *Am. f.* ‖add. *μου f.* Theb. (om. seq. *ἡν απωλεσα b.i.*) dracmam *a.b.i.* denarium *e.*
10. *γινεται* ante *χαρα* BLX. 33 *ut vid.* (Syrr.Crt.&Pst.) (Æth.) | ‡post ς. A Δ. rel. Syr.Hcl. Theb. Goth. *Orig. Int.* iv. 468e. | *χαρα εσται* D. 69. Latt. Arm. [Memph.] (vid. ver. 7.) ‖add. *εν ουρανῳ* 69. (vid. ver. 7.)
— *των αγγ.*] om. *των* B. (coram omnibus angelis Syr.Crt.)
— *επι*] *εφ᾽* [E.]
11. *ειπεν δε*] dicebat illis iterum Syrr.Crt. &Pst. (praem. "et" & add. "Jesus" Pst.) | om. 69. [E.]
12. *αυτ. τῳ πατρι* Vulg. *f.* Syr.Hcl. rel. | om. *ff*(*Blan.*) illi *a.b.c.ff*(*Sabat.*) Syrr.Crt.&Pst. (om. *αυτων e.i.*)
— *επιβαλλον*] add. *μοι* D. Latt. Syrr. Crt.Pst.&Hcl. (Memph. Theb.) Goth. Æth. | Contra, rel. Arm. | (da mihi haereditatem quae contigit mihi Syr. Crt.)
— *της ουσιας* Syr.Hcl.et mg.*Graecè.* | e domo tua Syrr.Crt.&Pst.
— *ὁ δε δι.* ABL. Memph. (Theb.) | ‡*και δι.* ς. DΔ. rel. Latt. Syrr.Crt. Pst.&Hcl. Goth. Arm. Æth.
— *βιον*] add. *αυτου* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Theb. Goth.
13. *μετ᾽ ου e.* | *ου μετα* D. (Latt.)
— *παντα* BDP. | ‡*ἁπαντα* ς. ALX. rel. | omne quod contingebat ei Syrr. Crt.&Pst. (Theb.)
— *νεωτερος*] *νωτερος* F.
— *και εκει*] *κακει* D. 69. G.
— *την ουσιαν αυτου*] *ἑαυτου τον βιον* D *Gr.*
— *ζων ασωτως*] in illis cibis qui non decebant, nam vivebat prodige cum meretricibus. Syr.Crt. (*ασωτως*] -*τος* FΛ.)
14. *λιμος*] *λοιμος* 69*.
— *ισχυρα* ABDR* ut vid. L. 1. 33. | ‡*ισχυρος* ς. P*Tf.*QR²X. rel.
— *και αυτ. ηρξ. ὑστερ.*] om. Syr.Crt.
— *ὑστερεισθαι*] praem. *του* AG *sic* MS ΓΛ.
15. *των πολ.*] om. *των* Δ.
— *αυτον*] add. *ὁ πολιτης* A.
— *αυτου*] om. D. Syrr.Crt.&Pst. Æth.
16. *και* 1°.] om. G.
— *και επεθυμει*] *και απεθυμει* Δ. | (*καπεθυμει* D*.)
— *γεμισαι την χοιλιαν αυτου* APQXΔ. rel. Vulg. *a.b.c.ff.* Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Arm. | *χορτασθηναι* BDRL. 1. 69. *e.f.* Theb. Goth. *ut vid.* Æth. (vid. cap. xvi. 20.) | manducare (tantum) Syr.Crt.
— *απο* AP*Tf*QXΔ. rel. | *εκ* BDRL. 1. *Orig.* iii. 982e. ("de" Latt.)
— *ουδεις*] add. *τις* 69. (Contra, *Orig.* iii. 982d.)
— *αυτῳ*] *τω* D*.
17. *ἑαυτον*] *αυτον* L.
— *ειπεν* ADPQR. rel. | *εφη* BL. 69.
— *ποσοι*] *πως οἱ* X. 69. ‖add. *αρτι* L. Syr.Pst.

8. evertit *Am.*

ABDP(Q)R. LXΔ. 1. 33. 69. EGHKMSUVΓΛ.
17. περισσεύουσιν
— λιμῷ [ὧδε]
20. πατ. ἑαυτοῦ
§ E*
21. ὁ υἱὸς αὐτῷ
¶ Syr. Crt.
23. καὶ ἐνέγκαντες

μίσθιοι τοῦ πατρός μου ‡ περισσεύονται″ ἄρτων, ἐγὼ
δὲ * ὧδε″ λιμῷ ἀπόλλυμαι. 18 ἀναστὰς πορεύσομαι
πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ, Πάτερ, ἥμαρτον
εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου· 19 † οὐκέτι εἰμὶ
ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν
μισθίων σου. 20 καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα
‡ αὐτοῦ.″ ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν
αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ δραμὼν
ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν
αὐτόν. § 21 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ υἱός, Πάτερ, ἥμαρτον
εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, † οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος
κληθῆναι υἱός σου.¶ 22 εἶπεν δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς
δούλους αὐτοῦ, * [Ταχὺ]″ ἐξενέγκατε † στολὴν τὴν
πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς
τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας·
23 καὶ ‡ φέρετε″ τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, θύσατε καὶ
φαγόντες εὐφρανθῶμεν, 24 ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου
νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν, † ‡ ἦν ἀπολωλὼς″ καὶ εὑρέθη.

Quanti mercennarii patris mei abundant panibus, ego autem hic fame pereo.
18 Surgam et ibo ad patrem meum et dicam illi, Pater, peccavi in caelum et coram te,
19 et iam non sum dignus vocari filius tuus: fac me sicut unum de mercennariis tuis.
20 Et surgens venit ad patrem suum. Cum autem adhuc longe esset, vidit illum pater ipsius, et misericordia motus est et accurrens cecidit supra collum eius et osculatus est eum.
21 Dixitque ei filius, Pater, peccavi in caelum et coram te, iam non sum dignus vocari filius tuus.
22 Dixit autem pater ad servos suos, Cito proferte stolam primam et induite illum, et date anulum in manum eius et calciamenta in pedes,
23 et adducite vitulum saginatum et occidite, et manducemus et epulemur,
24 quia hic filius meus mortuus erat et revixit, perierat et inventus

17. *μισθιοι*] add. in domo Vulg.*Cl.* Syrr. Crt.& Pst. Arm.
— *περισσευονται* ABP. 1. | ‡*περισσευουσιν* ς. DQRL. rel. | *περισσευσιν* Γ.
— *ὡδε*] ante *λιμῳ* B.*Bch.*DR. 1. U(*supra ras.*) Latt. Syrr.Crt.& Pst. Memph. Arm. Æth. | *ὡδε* post *λιμῳ* B.*Btly.* *Mai.*L. *e.* Syr.Hcl. | *om. ς. APQX. rel. Theb. Goth.
— *λιμῳ*] *λοιμῳ* 69*.
18. *πορευσομαι*] -*σωμαι* Γ. | *πορευομαι* R.
— *ερω*] *ερωτω* 69.
19. om. ver. usque ad *υἱος σου* 1.
— *ουκετι*] †praem. *και* ς. PX*sic.* 69*s.* GM. *Am.* g^1. Syrr.Crt.& Pst.& Hcl. Arm. | om. ABDQRLΔ[E]HKSUVΓΛ. Vulg.*Cl.* *a.b.c.e.f.ff.*g^2. Memph. Theb. Goth. Æth.
— *υἱος*] post *σου* D.
— *ποιησον με ὡς*....ad *κληθηναι υἱος σου* ver. 21. fin.] om. R*(habet a man. rec. in marg. superiori.)
20. *ηλθεν*] om. A*.
— *αυτου* DPQR*man.rec.*LX. 69. HKMΛ. | ‡*ἑαυτου* ς. ABΔ. 1*s.* EGS*s*UVΓ*sic.*
— *μακραν*] praem. *ου* PX. 33.
— *απεχοντος*] *εχοντος* Δ.
— *ευσπλαγχν.* Γ*Tf.*] add. surrexit Arm.
— *επεπεσεν*] *ενεπεσεν* D. | *επεσεν* 1. 69. Arm.
— *και κατ.*] om. *και* D*.
21. *ειπεν δε αυτῳ ὁ υἱος* APQR*man. rec.* rel. Latt. Syr.Hcl. (Goth.) (*αυτου* Λ.) et dixit ei filius ejus Syrr.Crt.& Pst. Æth. | *ειπεν δε ὁ υἱος αυτῳ* BL. 1. Memph. (Theb.) | *ὁ δε υἱος ειπεν αυτῳ* D. ille autem dixit *e.* ‖(*πατερ* seq. *non om.* K.)
21. *και ενωπ.*] om. *και* P.
— *ουκετι*] †praem. *και* ς. PQR*man. rec.* X. rel. Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Goth. Arm. ed. | om. ABDL. 1. K. Latt. Memph. Theb. Arm.MSS. Æth.
— *υἱος σου*] *σου υἱος* D. ‖add. *ποιησον με ὡς ἑνα των μισθιων σου* BDX. 33. U. *Tol. Gat. Mm. Bodl.* Syr.Hcl. Æth. | non addunt APQR(ut liquet.)L. 1. rel. Latt. rel. Syr.Pst. Memph. Goth. Arm. (hiat Syr.Crt.) "Nec dicit omnia quae dicturum se esse promiserat sed usque ad illud, Non sum dignus vocari filius tuus. Hoc enim vult fieri per gratiam quo se indignum esse per merita fatetur. Non addit quod in illa meditatione dixerat, Fac me sicut unum de mercenariis tuis. Cum enim panem non haberet, vel mercenarius esse cupiebat: quod post osculum patris generosissime jam dedignatur." *Aug.* Quaes. Ev. ii. 33. 4. (Ed. Bass. iv. 343.)
22. *δουλους*] *παιδας* 1.
— *ταχυ* ante *εξεν.* B(D)LX. Latt. Syr. Hier. Memph. Goth. Arm. Æth. (*ταχεως* D.) | post *εξεν.* Syr.Hcl.* | *om ς. APQR. rel. Syrr.Pst.& Hcl. txt. Theb.
22. *εξενεγκατε*] *εξενεγκαντες* AE* *ut vid.*
— *στολην*] †praem. *την* ς. D^2RX. rel. Arm. | om. ABD*PQLK*.
— *και ενδ.*] om. *και* A.
— *την* ante *χειρα*] om. B*Ln.Tf.*(contra, *Mai.* sil. *Btly.Bch.*)
— *ποδας*] add. *αυτου* DPX. 69. G. Vulg.*Cl.* *a.b.f.l.* Syr.Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. [*e.* Syr.Pst.] | Contra, ABQ*Tf.*RL. rel. *Am.* *c.ff.*$g^{1.2.}$
23. *φερετε* BRLX. Latt. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Arm. Æth. | ‡ *ενεγκαντες* ς. AP(Q*Tf.*). rel. Goth. (*ενεγκοντες* Q*Tf.*ΔGV.) | *ενεγκατε* D. Theb.
— *τον μοσχον τον σιτευτον*] *τον σειτευτον μοσχον* D. *e.* (vid. *Clem.* Theod. 969.) | (*σιτευρον* Δ. et vers. 27, 30.)
— *θυσατε*] praem. *και* DX. Latt. Syr. Hcl. Arm. Æth.
— *φαγοντες* *e.f.* Theb. Goth. | *φαγωμεν και* D. Vulg. *a.b.c.ff.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth.
24. *οὑτος*] post *ὁ υἱος μου* 69. K.
— *ὁ υἱος*] post *μου* A.
— *ανεζησεν* ADPQ*Tf.*R. rel. Latt. Syr.

17. *praem.* in domo *ante* patris *Cl.* | 18. dicam ei *Cl.* | 19. *om.* et *Cl.* | 20. super coll. *Cl.* | 22. pedes ejus *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. (C.) P. H. Memph. (Theb.) Goth. Arm. Æth.

καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. 25 ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ
πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ
οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίας καὶ χορῶν, 26 καὶ προσκα-
λεσάμενος ἕνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί * ἂν" εἴη
ταῦτα. 27 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι Ὁ ἀδελφός σου ἥκει,
καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν,
ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. 28 ὠργίσθη δὲ καὶ
οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν. ὁ ‡ δὲ" πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν
παρεκάλει αὐτόν. 29 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ πατρὶ
* αὐτοῦ", Ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέ-
ποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδω-
κας ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ·
30 ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος, ὁ καταφαγών σου τὸν βίον
μετὰ * τῶν" πορνῶν, ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν ‡ σιτευτὸν
¶ Q μόσχον." 31 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ,¶ Τέκνον, σὺ πάντοτε
μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστιν· 32 εὐφρανθῆ-
ναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος
¶ Theb. νεκρὸς ἦν καὶ ‡ ἔζησεν," καὶ ἀπολωλὼς † καὶ εὑρέθη.¶

est. Et coeperunt epulari.
25 Erat autem filius eius senior
in agro: et cum veniret et ap-
propinquaret domui, audivit
symphoniam et chorum, 26 et
vocavit unum de servis et in-
terrogavit quae haec essent.
27 Isque dixit illi, Frater tuus
venit, et occidit pater tuus
vitulum saginatum, quia sal-
vum illum recepit. 28 Indigna-
tus est autem et nolebat in-
troire. Pater ergo illius egres-
sus coepit rogare illum. 29 At
ille respondens dixit patri suo,
Ecce tot annis servio tibi et
numquam mandatum tuum
praeterii, et numquam dedisti
mihi hedum ut cum amicis
meis epularer: 30 sed postquam
filius tuus hic qui devoravit
substantiam suam cum mere-
tricibus venit, occidisti illi vi-
tulum saginatum. 31 At ipse
dixit illi, Fili, tu semper me-
cum es, et omnia mea tua sunt:
32 epulari autem et gaudere
oportebat, quia frater tuus hic
mortuus erat et revixit, peric-
rat et inventus est.

Hcl. Goth. Æth. *Orig. Int.* iv. 485[a]. | εζησεν B. Syr.Pst. Memph. Arm. (vid. ver. 32.) ‖ † add. και ϛ. Δ. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Æth. (vid. ver. 32.) | om. ABDΓQ*Tf.*RLX. 1. 69. Latt. Memph. Arm. *Orig. Int.* iv. (h. Theb.)

24. ην απολωλως ABL. Memph. | ‡ απολωλως ην ϛ. PX. rel. Syrr.Pst.&Hcl. (απολωλος R. 69. G(XKMΓap.*Tf.*) ‖ om. ην DR*sic.*Q*Tf.* 69. (vid. ver. 32.)

— εὑρεθη BDQ*Tf.*L. rel. (h. R.) | ηυρ. APEGHVΛ. ‖ praem. αρτι D.

— ηρξατο 1 *Wtst.*

25. εν αγρῳ] praem. ὡς M.

— και ὡς ερχομενος] ελθων δε και D. (Theb.) | (ὡς] ὁς L.)

— ηγγισεν] -ζεν A. 69. M. | εγγισας D.

— τῃ οικιᾳ] praem. εν X *sic.*

— και χορων] om. και 1. Syr.Pst. (Contra, *Orig.* iii. 614[c].) | (χοιρων A*.) multorum Syr.Pst.

26. παιδων] add. αυτου *St.* 3. Theb. illorum Æth. | Contra, *Elz.* ABDPQ *Tf.*RLXΔ. 1. 33. 69. EGHKMS*s*UVΓ Λ. vv.

— τι * αν" BPQ*Tf.*RX. 1. 69. *a.b.e.f.* | τινα LΛ. *Am. c.ff.g*[1]*.i.* | τι (* om. αν) ϛ. AD. rel. Vulg.*Cl.*

— ειη ταυτα] ει ταυτα PEΓ*Tf.* | ειη τουτο KM. | θελει τουτο ειναι D.

27. αυτῳ] om. D.

27. τον μοσχον τον σιτευτον] τον σιτευτον μοσχον D. ‖ add. αυτῳ D. (Theb.)

28. οργισθη X*Tf.*H.

— ηθελεν BDΔ. 1. 33. rel. Vulg. *b.e.f.* Syrr.Pst.&Hcl. | ηθελησεν APQ*Tf.*RLX. *a.c.ff.i.*

— ὁ δε AB.*Btly.Mai.*DRLX. 1. 33. *a.b. c.e.f.ff.l.* (Syr.Pst.) Memph. Goth. Arm. (Æth.) | ‡ ὁ ουν ϛ. PQ*Tf.* rel. Vulg. Syr.Hcl. [Theb.]

— παρεκαλει *e.* | ηρξατο D *Gr.* | coepit rogare (Latt.)

29. τῳ πατρ. αυτου AB.*Btly.Bch.*DPR. 69. GΛ. Latt. Syr.Pst. Memph. Theb. (τ. π. αυτῳ Δ.) | * om. αυτου ϛ. B*ap. Mai.*Q*Tf.*LX. 33. rel. Syr.Hcl. Goth. Arm.

— ιδου] om. X. | Ctra, *Tert.* de Pudic. 8.

— εντολην σου παρηλθον Syr. Hcl. (*Tert.*) | παρεβην σου εντολην D. *c.ff.* Syr.Pst.

— εμοι] om. K*. ‖ μοι post εδωκας D. Latt. (exc. *e.f.*) Syr.Pst. Theb. (Contra, Syr.Hcl. Memph.)

— ουδεποτε] ουκ H.

— εριφον] εριφιον B. ‖ add. εξ αιγων D. Memph. Theb.

— ευφρανθω] αριστησω D.

30. sic in D τῳ δε υἱῳ σου τῳ καταφαγοντι παντα μετα των πορνων και ελθοντι εθυσας τον σιτευτον μοσχον. (*e.*) (Syr.Pst. sed "possessionem tuam.")

30. ὁ] om. U.

— σου] post τον βιον 1.

— τον] om. P.

— των (ante πορνων) ADQ*Tf.*RL. Memph. Theb. | * om. ϛ. BPX *sic.* rel.

— τον σιτευτον μοσχον BDQRL. *e.* | ‡ τον μοσχον τον σιτευτον ϛ. APXΔ. 1. 33. rel. (Latt.)

31. ὁ δε] add. πατηρ 69. (Syr.Pst.) (Æth.)

— αυτῳ] om. E.

— τεκνον] om. D. *a.* (om. mox παντοτε *c.e.*)

32. δε] δει 69. H.

— και χαρηναι εδει Vulg. *b.ff.i.* Syr.Hcl. (εδει] δει LH. *b.c.f.ff.i.l.* Theb.) | εδει και χαρηναι D. *a.c.f.* (Syr.Pst.) | εδει και αγαλλιαθηναι K *sic.* [*e.* Æth.]

— ὁτι] in Λ add.[1].

— εζησεν BRLΔ. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. | ‡ ανεζησεν ϛ. ADP. rel. Latt. Syr.Hcl. Goth. Æth. (vid. ver. 24.)

— και απολωλως ABPRL. rel. Syrr.Pst. &Hcl. Goth. Æth. (-λος RX. 69. K*Tf.*M*Tf.*Γ.) | om. και DX. 1. 69. Latt. Memph. Theb. Arm. ‖ † add. ην ϛ. PΔ. rel. Syr.Pst. | om. ABDR LX. 1. 33 *ut vid.* 69. Arm.ed.

— εὑρεθη BDRL. 33. rel. | ηὑρεθη AP EGHVΛ.

26. quid haec *Cl.* | 29. praeterivi *Cl.*

ABDPR. ΝΗ′
LXΔ.
1. 33. 69.
E[F]GHKMSUVΓ
Λ.
XVI.

106 1 ῎Ελεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς †, ῎Αν-
θρωπός τις ἦν πλούσιος ὃς εἶχεν οἰκονόμον, καὶ
οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα
αὐτοῦ. 2 καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ, Τί τοῦτο
ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας
2. δυνήσῃ σου· οὐ γὰρ ‡ δύνῃ″ ἔτι οἰκονομεῖν. 3 εἶπεν δὲ ἐν
ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος, Τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου
§ F § ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ᾽ ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ
ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. 4 ἔγνων τί ποιήσω,
ἵνα, ὅταν μετασταθῶ * ἐκ″ τῆς οἰκονομίας, δέξωνταί
4. οἴκ. αὐτῶν με εἰς τοὺς οἴκους ‡ ἑαυτῶν.″ 5 καὶ προσκαλεσάμε-
νος ἕνα ἕκαστον τῶν ‡ χρεοφειλετῶν″ τοῦ κυρίου
5. κυρ. αὐτοῦ ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ, Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ
μου; 6 ὁ δὲ εἶπεν, Ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. ‡ ὁ δὲ″
εἶπεν αὐτῷ, Δέξαι σου ‡ τὰ γράμματα″ καὶ καθίσας
ταχέως γράψον πεντήκοντα. 7 ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπεν,
Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν, Ἑκατὸν κόρους
σίτου. † λέγει αὐτῷ, Δέξαι σου ‡ τὰ γράμματα″ καὶ
γράψον ὀγδοήκοντα. 8 καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος τὸν
οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν, ὅτι οἱ

1 Dicebat autem et ad disci-
pulos suos, Homo quidam erat
dives qui habebat vilicum, et
hic diffamatus est apud illum
quasi dissipasset bona ipsius.
2 Et vocavit illum et ait illi,
Quid hoc audio de te? redde
rationem vilicationis tuae: iam
enim non poteris vilicare.
3 Ait autem vilicus intra se,
Quid faciam, quia dominus
meus auferet a me vilicatio-
nem? fodere non valeo, mendi-
care erubesco. 4 Scio quid
faciam, ut cum amotus fuero a
vilicatione recipiant me in do-
mos suas. 5 Convocatis itaque
singulis debitoribus domini sui
dicebat primo, Quantum debes
domino meo? 6 At ille dixit,
Centum cados olei. Dixitque
illi, Accipe cautionem tuam et
sede cito scribe quinquaginta.
7 Deinde alio dixit, Tu vero
quantum debes? Qui ait,
Centum choros tritici. Ait illi,
Accipe litteras tuas et scribe
octoginta. 8 Et laudavit domi-
nus vilicum iniquitatis, quia
prudenter fecisset: quia filii

---

1. *δε και*] om. *και* 69. SV. *b.e.f.i.* (Syr. Pst.) Memph. Goth. Arm. Æth. (Contra, Syr.Hcl.) et dixit parabolam Syr.Pst.
— *μαθητας*] † add. *αυτου* ς. APX. rel. (Latt.) Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Æth. | om. BDRL. 69. *e.* Arm.
— *οικονομον*] *-μους* B**Rl.Mai.*
— *αυτῳ*] om. Arm.
— *ὑπαρχοντα αυτου*] *ὑπα* tantum B*txt. *Rl.*
2. *αυτον*] om. D *Gr.* 69. Arm. | add. dominus suus *a.*(*c.*) Syr.Pst.
— *οικονομιας σου* BXΔ. 33. rel. Latt. Memph.Schw. rel. | om. *σου* ADPRL K. Memph.W.
— *δυνῃ* BDP. 1. (69 *δυνει*). *e.ff.* Syrr. Pst.&Hcl. Goth. | ‡ *δυνησῃ* ς. ARLX. 33. rel. (Latt.) | *δυνησει* Λ.
3. *ἑαυτῳ*] *αυτῳ* Δ.
— *την οικονομιαν*] post *απ᾽ εμου* RL. Vulg. *b.c.f.ff.g*[1]. Syr.Pst. | Contra, A BDP. rel. *a.* Syr.Hcl. Memph. Goth. [Æth.] (*με της οικονομιας* K.)
— *απ᾽ εμου*] *μου* D. Arm. | om. *e.*
— *επαιτειν*] praem. *και* B. Syr.Pst. Memph. Æth. | Contra, ADPR. rel. Latt. Syr.Hcl. rel.

4. *εγνων*] *εγνω* L. | *εγνοιν* D*.
— *μετασταθω*] *αποσταθω* 69.
— *εκ της* B.*Btly.Bch.*D. 1. 69. Syrr.Pst. &Hcl. Memph. Æth. | *απο της* LX. (33. *a.*...) Vulg. *b.c.e.f.ff.i.l.* (de *a.*) | **της* tantum ς. APR. rel. (B ap. *Mai.*)
— *δεξωνται*] *-ονται* X. 69.
— *ἑαυτων* BPRX. | ‡ *αυτων* ς. ADL. rel.
5. *χρεοφ.* AB*Tf.*DPRLXΔEFGHKMS VΓΛ. | ‡ *χρεωφ.* ς. B.*Mai.* 1*s.* 69*s.* U*s.*
— *ἑαυτου* ABPRL. rel. | *αυτου* DX. 1. 69. FGMΛ.
— *ελεγεν*] *ειπεν* KM*sic.* (et dixit Syrr. Pst.& Hcl.)
6. *βατους* Syr.Hcl.mg.*Gr.* (*a.*)(*b.*)*ff.* | *καδους* D*. Vulg. *e.f.l.* | *καβους* D². | *βαδους* LX. *Orig.* iii. 625ᵃ. (vasos *c.*) | *βαττους* 69.
— *ελαιου* *Orig.* iii. | *ελαιω* 69.
— *ὁ δε ειπεν* 2°. ABRL. 69. (*c.*) Memph. | ‡ *και ειπεν* ς. PX. rel. Goth. Æth. | *ειπεν δε* D. *a.b.e.f.* [Syrr.Pst.&Hcl. Arm.]
— *αυτῳ*] om. 1. Memph.
— *τα γραμματα* BDL. *b.c.ff.* Memph. Goth. | ‡ *το γραμμα* ς. APRΔ. 1. 33. rel. *e.* Syrr.Pst.&Hel. Arm. Æth. | *το γραμματειον* X. cautionem Vulg. *a.f.*
6. *καθισας ταχεως*] om. D. (vid. ver. 7.)
— *ταχεως*] post *γραψον* B. (non 33.) *e.* Syr.Hcl.* Arm. Æth. | ante APRL. rel.
7. *επειτα*] om. Syr.Pst. iterum Arm. "et" Æth.
— *ἑτερῳ*] praem. *τῳ* D.
— *συ δε ποσ. οφ. ὁ δε ειπεν*] om. D *Gr.*
— *οφειλεις*] ‖ add. domino meo *a.c.ff.* Syr.Pst. Æth.
— *κορους* *Orig.* iii. 625ᵃ. | *κοσους* F.
— *σιτου* *Orig.* iii. | *σιτων* 69*. (corr.¹.)
— *λεγει*] † praem. *και* ς. APX. rel. Syr.Hcl. Goth. Arm. Æth. | om. BRL. 69. Vulg. *b.c.e.f.* Syr.Pst. Memph. [*ff.*] | praem. *ὁ δε* D. (*a.*)
— *τα γραμματα* BDRL. 1. Vulg. *b.c.f.ff.* Memph. Goth. *Orig. Int.* ii. 96ᵉ. | ‡ *το γραμμα* ς. AP. rel. *e.* Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. | *το γραμματειον* X. cautionem *a.* (*το γραμμαν* Λ.)

---

3. aufert *Cl.* | 7. alii *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth. 9. Ἑαυτοῖς ποιήσατε

υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς
τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσιν. 9 ‡ καὶ
ἐγὼ″ ὑμῖν λέγω, Ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους ἐκ τοῦ
μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ‡ ἐκλίπῃ″ δέξωνται
ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. 10 ὁ πιστὸς ἐν ἐλα-
χίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστιν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ
ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. 11 εἰ οὖν ἐν τῷ
ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς
ὑμῖν πιστεύσει; 12 καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ
ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς ‡ δώσει ὑμῖν;″

a Matt. 6:24. ρϟα ε 107 13 a Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δου-
λεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγα-
πήσει· ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρο-
νήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.
ρϟβ ι 14 Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα † οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυ-
ροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. 15 καὶ
εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώ-
πιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας
ὑμῶν, ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ †.

huius saeculi prudentiores filiis lucis in generatione sua sunt.
9 Et ego vobis dico, facite vobis amicos de mamona iniquitatis, ut cum defeceritis recipiant vos in aeterna tabernacula.
10 Qui fidelis est in minimo, et in maiori fidelis est, et qui in modico iniquus est, et in maiori iniquus est. 11 Si ergo in iniquo mamona fideles non fuistis, quod verum est quis credet vobis? 12 Et si in alieno fideles non fuistis, quod vestrum est quis dabit vobis?

13 (191, 5.) Nemo servus potest duobus dominis servire: aut enim unum odiet et alterum diliget, aut uni adherebit et alterum contemnet: non potestis deo servire et mamonae.
14 (192, 10.) Audiebant autem omnia haec Pharisaei, qui erant avari, et deridebant illum.
15 Et ait illis, Vos estis qui iustificatis vos coram hominibus, deus autem novit corda vestra: quia quod hominibus altum est abominatio est ante deum.

---

7. γραψον] praem. καθισας 1. *c.* Syr.Pst. Arm. Æth. *Orig. Int.* ii. | praem. καθισας ταχεως 33. (vid. ver. 6.)
8. επηνεσεν] επηνησεν Λ.
— ὅτι 2°. Vulg. *f.(ff.)* | διο λεγω ὑμειν D. dixit autem ad discipulos suos *a.b. c.(e.)l.*
— οἱ] om. Λ *Tf.*
9. και εγω BRL. 1. | ‡καγω ς. ADPX. rel.
— ὑμιν] post λεγω DM. *a.c.ff.g*¹. Syr. Pst. Æth.
— ἑαυτοις post ποιησατε ADPX. 33. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. *Iren.* 268. *Clem.* 942. *Orig. Int.* ii. 162ᵉ. 338ᵃ. 666ᵃ. *Tert.* de Fuga. 13. (ἑαυτους H. ὑμιν *Clem.* 953.) | ante ποιησατε BRL.
— μαμωνα της αδικιας *Iren.* 268. *Clem.* 942. 953. *Orig. Int.* ii. 338ᵃ. *Tert.* adv. Marc. iv. 33. | αδικου μαμωνα D. *a. Orig. Int.* ii. 162ᵉ. 666ᵃ. (vid. ver. 11.) | της αδικιας του μαμωνα *Meth. (ap. Tf.)*
— εκλιπῃ B**Rl.Mai.*DRL. 1. εκλειπῃ AB.*Btly.(in coll.)Blc.(²Rl.Mai.)*X. 69. *a.(e.)* Syrr.Pst.&Hcl.mg. Memph. Arm. Æth. | ‡εκλιπητε ς. PFsUs. Vulg. *b.c.f.ff.g*¹. Syr.Hcl.txt. Goth. Æth. *a. Iren.* 268. *Clem.* 942. 953. *Orig. Int.* ii. *bis. Meth.(ap. Tf.)* | εκλειπητε EsicG HKMSVΓ. | εκλειπειτε Δ. | εκλειπετε Λ.
9. δεξωνται *Clem. bis.* | -ονται 69.
— σκηνας] add. αυτων P. *b.* Syr.Pst. Æth. (Contra, *Iren. Clem. bis.*)
10. πιστος 2°.] πιστον Δ.
— ελαχιστῳ 2°.] ολιγῳ D. 1. *b.c.e.f.* (sic 1° *e.f.*)
— εστιν 2°.] γεινεται D.
11. μαμωνᾳ] μαμονα D*. 69 (et supra).
— εγενεσθε] εγινεσθε 69.
— πιστευσει] -σῃ 69.
12. ει] om. Λ.
— εγενεσθε] εγιν. 69.
— ὑμετερον ADPR. rel. Vulg. *a.c.f.ff. g*¹. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. *Orig. Int.* ii. 198ᵉ. iv. 575ᵈ. *diserte. Cypr.* 240. suum Æth. | ἡμετερον BL. *Orig.* iii. 168ᶠ. meum *e.i.l. Tert.* adv. Marc. iv. 33. | (....νον 33 *ut vid.* ? αληθινον e ver. 11.)
— δωσει ante ὑμιν DRL. 33. Vulg. *a.c. e.f.ff.g*¹. Syr.Pst. Æth. *Orig.* iii. 168ᶠ. *Cypr.* | ‡post ς. ABP. rel. Syr.Hcl. Goth. Arm. (ὑμων 69 *Scr.*)
13. ου δυνασθε.... μαμωνα] om. F. (μαμονα D*.)
14. παντα *Orig.* iii. 269ᵃ. *Cypr.* 241. | om. D. *i.* Æth. *Orig.* iii. 490ᶜ. | ante ταυτα K. Vulg. Syr.Hcl.(ctra, Pst.)
— οἱ φαρισαιοι] † praem. και ς. ΑΡΧ *sic.* rel. Syr.Hcl. Goth. | om. B.*Mai.* DRL. Latt. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iii. *bis. Cypr.* 241. ‖add. οἱ Δ. (praem. omnes Æth.)
— ὑπαρχοντες *Orig.* iii. 269ᵇ. | οντες 69. *Orig.* iii. 490ᶜ.
— και εξεμυκτ.] om. και Λ. Arm. Æth. | Contra, rel. et 33. *Orig.* iii. *bis. Cypr.* 241.
15. αυτοις] προς αυτους Γ.
— εν ανθρωποις] -πῳ B**Rl.Mai.*
— του θεου] κυριου B. | Contra, ADPR. rel. *Tert.* adv. Marc. iv. 33. *Cypr.* 116. ‖ † add. εστιν ς. ΧΕ. rel. Syrr.Pst. (&Hcl.) | om. ABDPRLΔ. 1. KSV². Goth. Æth. (habent *ante* Vulg. *a. (b.)c.e.f.m.* Memph.*sic.* Arm. *Tert. Cypr.*

11. mamonae *Am.* | credit *Am.* | 13. diligit *Am.**

A B D (P) (R). ρϛγ L X Δ. ε 1. 33. 69. EFGHKMSUVΓΛ. ρϛδ
§ Theb. ε
b Matt. 11:12, 13.
¶ R ρϛε
c Matt. 5:18. β
d Matt. 5:32. 19: 9. Mar. 10:11, 12.
ΝΘʹ ρϛϛ
19. Ἄνθρ. [δὲ] ι

108 16 § b Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται ‡ μέχρι″
‡ Ἰωάνου″· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελί-
ζεται, καὶ πᾶς εἰς¶ αὐτὴν βιάζεται. 17 c εὐκοπώτε-
ρον δέ ἐστιν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν ἢ
τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν. 18 d πᾶς ὁ ἀπολύων
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει· καὶ †
ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει.
109 19 Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδι-
δύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενος καθ'
ἡμέραν λαμπρῶς. 20 πτωχὸς δέ τις † ὀνόματι Λάζα-
ρος † ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ‡ εἱλκωμένος,″
21 καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ [τῶν ψιχίων] τῶν
πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ
καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ‡ ἐπελειχον″ τὰ ἕλκη αὐτοῦ.
22 ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι
¶ P αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον † Ἀβραάμ·¶
ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη. 23 καὶ ἐν
τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν
βασάνοις, ὁρᾷ † Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον

16 (193, 5.) Lex et prophetae usque ad Iohannen: ex eo regnum dei evangelizatur et omnis in illud vim facit. 17 (194, 5.) Facilius est autem caelum et terram praeterire quam de lege unum apicem cadere. 18 (195, 2.) Omnis qui dimittit uxorem suam et ducit alteram moechatur, et qui dimissam a viro ducit moechatur.
19 (196, 10.) Homo quidam erat dives, et induebatur purpura et bysso, et epulabatur cotidie splendide: 20 et erat quidam mendicus nomine Lazarus, qui iacebat ad ianuam eius ulceribus plenus, 21 cupiens saturari de micis quae cadebant de mensa divitis; sed et canes veniebant et lingebant ulcera eius. 22 Factum est autem ut moreretur mendicus et portaretur ab angelis in sinum Abrahae: mortuus est autem et dives et sepultus est in inferno. 23 Elevans autem oculos suos, cum esset in tormentis, videbat Abraham a longe et Lazarum

---

16. *μεχρι* BRLX. 1. 69. *Clem.* 679. *Orig.* iii. 469^{d}. | ‡*ἑως* ς. ADP. rel. *Orig.* iv. 116^{e}. (vid. Matt. xi. 13.)
— *Ιωαννου*] add. *επροφητευσαν* D. vid. Matt. ("pervenerunt" *ante* Theb.) | Contra, *Orig.* iii. iv. *Orig. Int.* iv. 649^{d}. *Tert.* adv. Marc. iv. 33.
— *τοτε*] *τε* D*.
— *ευαγγελιζεται*] *-ζονται* Λ.
— *και πας....βιαζεται*] om. G.
— *εις*] *τις* 1. 69 *sic.*
17. *δε*] om. 69.
— *μιαν*] post *κεραιαν* B. Syrr.Pst.&Hel. Theb. [Memph.] | Contra, rel. *Tert.* adv. Marc. iv. 33. | (*μια κεραια* F.)
18. *μοιχευει* 1°.] *μοιχαται* XKM. vid. Matt. xix. 9. et Mar. x. 11. (a *μοιχ.* ad *μοιχ.* om. *e.*)
— *ὁ απολελ.*] †praem. *πας* ς. AP*Tf.*X. Syrr.Pst.&Hel. Goth. | om. BDL. 69. Latt. Memph. Theb. Arm. (Æth.) *Tert.* adv. Marc. iv. 33.
— *απο ανδρος* Latt. Syr.Hel. Memph.ed. Theb. (Æth.) *Tert.* | om. D. Syr.Pst. Memph.*ap. Mill.* Goth. Arm. (vid. Matt. xix. 9.) | post *γαμων* X.
— *μοιχευει* 2°.] *μοιχαται* U. vid. Matt. xix. et Mar. x. 12.
19. ab init.] add. *ειπεν δε και ἑτεραν* *παραβολην* D.*Bodl.* (*ἡ τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ Λαζάρου περιοχὴ παραβολή ἐστι καὶ παραβολικῶς εἴρηται, εἰ καὶ ὁ εὐαγγελιστὴς μὴ προσέθηκε ταύτην τὴν προσηγορίαν τῷ διηγήματι* Schol. ap. Matthaei et Tisch.)
19. *δε* ABPL. rel. *c.ff.i.* rel. | om. DXΔ. Vulg. *a.b.e.f.* Arm. Æth.
— *πλουσιος*] add. cujus nomen erat Nineve Theb. (*εὗρον δέ τινες καὶ τοῦ πλουσίου ἔν τισιν ἀντιγράφοις τοὔνομα Νινευὴς λεγόμενον* Schol. ap. Wtst. et Matthaei.)
— *ενεδιδυσκετο*] *ενεδυδισκετο* D.
— *ευφραιν.*] praem. *και* D *Gr.* (vid. Latt.) Syr.Pst. Goth. *Iren.* 229.
20. *τις*] †add. *ην* ς. AP² *Tf.* rel. (Vulg.) (*b.*)(*c.*)*i.m.* Syrr.Pst.&Hel. Theb. Goth. | om. BDP*LX. 33 (ut vid. e sequentibus). *a.e.f.* Memph. Arm. Æth. *Clem.* 233.
— *Λαζαρος* Eleazarus *c.e.* ‖ †add. *ὁς* ς. AP. rel. Vulg. *b.c.f.m.* Syrr.Pst.&Hel. (Goth.) | om. BDLX. 33. *a e.i.* Memph. Theb. Arm. Æth. *Clem.* 233.
— *προς*] *εις* PΓ *Tf.*
— *εἱλκωμενος* ABDPLXΔE(F)(H)(Λ). | ‡*ἡλκωμενος* ς. 1. K. rel. *Clem.* (*ἱλκ.* G.) | *εἰκομενος* 69 *Scr.*
21. *επιθυμων*] *επεθυμει* X. Theb.
— *των ψιχιων* A(D)P*Tf.*X. rel. Vulg. *a.f.g*¹. Syrr.Pst.&Hel. Memph.W. Goth. Arm. Æth. | om. BL. *b.c.e.ff.i.l.m.* Syr. Hier. Memph. Schw. (et ap. Mill.) Theb. *Clem.* 233. (vid. Matt. xv. 27. Mar. vii. 28.) | *των ψιχων* D. (*των πιπτοντων ψιχιων* 1.)
— *πλουσιου*] add. *και ουδεις εδιδου αυτῳ* 69. Vulg. *Cl. l.m.* Syr.Hier.marg.
— *επελειχον* ABLX. 33. | *ελειχον* D. 1. | ‡*απελειχον* ς. Δ. rel. (*απελιχον* P*Tf.* | *απολειχον* P *ap. Knittel.*)
22. *δε* *Orig.* iv. 438^{d}. | om. 69. Arm ed.
— *ὑπο των αγγελων*] post *Αβρααμ* D. | Contra, *Orig.* iv. *Orig. Int.* ii. 238^{f}.
— *Αβρααμ*] †praem. *του* ς. 69. | om. AB.*Mai.*DPLXΔ. 1. EFGHKMSUV ΓΛ. *Orig.* iv. | add. et Isaac et Jacob Theb.
22, 23. *και εταφη. και εν τῳ ᾅδῃ επαρας* *b.f.* et sepultus est in inferno. Elevans autem Vulg. *c.*(*e.*)(*ff.*)(*g*¹.)*l.* Syr.Hier. mg. et sepultus est aput inferos. Et de

18 alteram ducit *Cl.* | 19. dives qui indueb. *Cl.* | 21. divitis, et nemo illi dabat *Cl.* | 23. vidit *Cl.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. P. H.
Memph. [Theb.]
(Goth.) Arm. Æth.
¶ Goth.

¶ Theb.
26. ἐν πᾶσιν

ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ· 24 καὶ αὐτὸς φωνήσας ¶ εἶπεν,
Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λάζαρον,
ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ
καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ
φλογὶ ταύτῃ. 25 εἶπεν δὲ Ἀβραάμ, Τέκνον, μνή-
σθητι ὅτι ἀπέλαβες † τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου,
καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ‡ ὧδε″ παρα-
καλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι.¶ 26 καὶ ἐπὶ πᾶσιν τούτοις
μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται,
ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ‡ ἔνθεν″ πρὸς ὑμᾶς μὴ
δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν.
27 εἶπεν δέ, Ἐρωτῶ ‡ σε οὖν,″ πάτερ, ἵνα πέμψῃς
αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου· 28 ἔχω γὰρ
πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ
καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασά-
νου· 29 λέγει * δὲ″ [αὐτῷ] Ἀβραάμ, ″Ἔχουσιν ‡ Μωυ-
σέα″ καὶ τοὺς προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. 30 ὁ
δὲ εἶπεν, Οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ· ἀλλ᾽ ἐάν τις ἀπὸ
νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. 31 εἶπεν

in sinum eius, 24 et ipse clamans dixit, Pater Abraham, miserere mei et mitte Lazarum ut intinguat extremum digiti sui in aquam ut refrigeret linguam meam, quia crucior in hac flamma. 25 Et dixit illi Abraham, Fili, recordare quia recepisti bona in vita tua et Lazarus similiter mala: nunc autem hic consolatur, tu vero cruciaris. 26 Et in his omnibus inter nos et vos chaos magnum firmatum est, ut hi qui volunt hinc transire ad vos non possint, neque inde huc transmeare. 27 Et ait, Rogo ergo te, pater, ut mittas eum in domum patris mei, 28 habeo enim quinque fratres, ut testetur illis ne et ipsi veniant in locum hunc tormentorum. 29 Et ait illi Abraham, Habent Mosen et prophetas, audiant illos. 30 At ille dixit, Non pater Abraham, sed si quis ex mortuis ierit ad eos, paenitentiam agent. 31 Ait autem illi, Si

---

inferno elevans *a.*(*i.*) et sepultus est in infernum. Et elevans *m.*
23. *ὑπαρ. εν βασ.* *Orig.* ii. 498ᵃ. | om. Syr.Hier.
— *Αβρααμ*] †praem. *τον* ς. A. 33. rel. *Orig.* iv. 252ᵈ. | om. BDLX. *Orig.* ii. 498ᵃ.
— *εν τοις κολποις* Syr.Hcl. *Orig.* ii. iv. | *εν τῳ κολπῳ* D *Gr.* Latt. Syr.Pst. Memph. Theb. *Tert.* adv. Marc. iv. 34. de Idol. 13. de An. 7. 9.
— *αυτου*] add. *αναπαυομενον* D. *b.c.e.* *m.* Arm. | om. *Orig.* ii. iv.
24. *φωνησας*] *ενφωνησας* D *Gr.* | *φωνης* L. (add. voce magna Syr.Pst.)
— *καταψυξῃ*] -*ξει* X. 69 *Scr.* F.
— *ὁτι*] om. A*.
— *οδυνωμαι*] -*ναμαι* L. | -*νομαι* E*F.
25. *ειπεν δε*] add. *αυτῳ* A. Vulg. *a.b.c.f.* *ff.i.l.m.* Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Arm. Æth. | non *e.* Memph.
— *απελαβες*] †add. *συ* ς. (A)X. rel. *b.* Syr.Hcl. *Orig. Int.* ii. 261ᶜ. 331ᵈ. 658ᶜ. | om. B.*Mai.*DL. 69. GH. Latt. Syr. Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig. Int.* ii. 161ᶜ. *Cypr.* 323. *Hil.* 396ᵃ. | post *αγαθα σου* A.
— *σου* 1°.] om. E. Vulg. *a.b.c.e.f.ff.l.* *Orig. Int.* ii. 161ᶜ. 261ᶜ. 331ᵈ. 658ᶜ. *Cypr.* 323. *Hil.* 396ᵃ. | Contra, rel. [Æth.]
25. *ὁμοιως* Syr.Hcl. | om. Syr.Pst. | -*ος* 1ᴿ.
— *ὡδε* ABDLXΔ. 69. EFGHKMSUV ΓΛ. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | ‡*ὁδε* ς. 1 *sic.* *hic* Latt. *Cypr. Hil.* (*συ δε εκει* Arm.)
26. *και* 1°.] om. Δ.
— *επι* ADXΔ. 1. rel. | *εν* BL. Memph.
— *ἡμων*] *ὑμων* Γ.
— *ὁπως*] *ἱνα* 1.
— *διαβηναι*] post *ενθεν* 69. Vulg. *a.b.f.* *ff.i.* Syr.Pst.(non Hcl.)
— *ενθεν* ABLXΔ. 69. EFGHMSUVΓΛ. | ‡*εντευθεν* ς. 1. K. | om. D. *c.e.m.*
— *δυνωνται*] *δυνονται* X. 69. E*H.
— *μηδε*] *μητε* D.
— *οἱ* ante *εκειθεν* ALX. 33. rel. Memph. Arm. | om. BD(vid. seq.)
— *προς ἡμας διαπερωσιν* ABX. rel. *f.* | *πρ. ἡμ. διαβωσιν* L. | *ὡδε διαπερασαι* D. (Latt.) *m.* | (*ἡμας*] *ὑμ.* E.)
27. *σε* ante *ουν* ABD. 69. Syr.Hcl. | ‡post ς. L. rel. (Latt.) *m.* Arm. (Syr. Pst.) (om. *ουν* *e.f.* Memph. Æth.)
— *πατερ*] add. *Αβρααμ* DX.
— *αυτον* Vulg. *f.* | om. *a.b.c.e.ff.i.l.m.* Memph. (Eleazorum Æth.)
28. *διαμαρτυρεται* 69 *Scr.*
— *ἱνα* *Orig.* i. 35ᵃ. | om. D. (Contra, 33.)
— *τον* *Orig.* i. | om. 1.
— *τουτον*] om. A. ‖ante *τον τοπον* D. Vulg. *Cl.* *a.c.e.ff.g¹.m.* | Contra, *Am.* *b.f.* rel. *Orig.* i.
29. *λεγει*] *ειπεν* D. *a.m.*
— *δε* ABDLXΔ. 1. FKUV. *a.* Syr.Hcl. Memph. Arm. | *om. ς. 69. E. rel. *e.* Syr.Pst. "et" *ante* Vulg. *b.c.f.ff.g¹.i.l.* *m.* Æth.
— *αυτῳ* AD *Gr.*X. rel. | om. BL. Arm.
— *Μωυσεα* BDLX. 33. (K ap. *Tf.* sed qu.) S. | ‡*Μωσεα* ς. A. 1. rel.
— *αυτων*] *αυτου* F*.
30. *πατηρ* D.
— *αλλ'*] *αλλα* D. 69.
— *απο* *e.* | *εκ* D. 1. F. Latt. *Iren.* 151.
— *νεκρων*] praem. *των* A *sic.* | add. *αναστη και* 69. *m.*
— *πορευθ. πρ. αυτ.*] surrexerit *a.*(*b.c.*) *ff.i.* (resurr. *b.c.*)
— *μετανοησουσιν*] -*σωσιν* XMΓ. praem. persuadebit illos *m.*

23. in sinu *Cl.* | 24. intingat *Cl.* | 26. vos et nos *Am.* | 28. hunc locum *Cl.*

A B D. L X Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUVΓΛ.

δὲ αὐτῷ, Εἰ ‡ Μωυσέως" καὶ τῶν προφητῶν οὐκ
ἀκούουσιν, ‡ οὐδ'" ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθή-
σονται.

Mosen et prophetas non audiunt, neque si quis ex mortuis surrexerit credent.

XVII. ρϟζ β 110 [1] Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς * αὐτοῦ",
e Matt. 18:7, 6. Mar. 9:42. e Ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ ‡ τὰ σκάνδαλα μὴ ἐλθεῖν",
1. οὐαὶ δὲ ‡ πλὴν οὐαὶ" δι' οὗ ἔρχεται. 2 λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ
‡ λίθος μυλικὸς" περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ
2. ἵνα τ. μικρ. τούτ. καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ
§ Goth. ρϟη ε ‡ τῶν μικρῶν τούτων ἕνα." 3 προσέχετε ἑαυτοῖς.§
f Matt. 18:15. 21:22. f ἐὰν † ἁμάρτῃ † ὁ ἀδελφός σου, g ἐπιτίμησον αὐτῷ·
g Lev. 19:17. ρϟθ ε καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. 4 καὶ ἐὰν ἑπτάκις
τῆς ἡμέρας ‡ ἁμαρτήσῃ" εἰς σὲ καὶ ἑπτάκις † ἐπιστρέψῃ
‡ πρὸς" σέ, λέγων, Μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ.
h Matt. 17:20. 21:21. σ ε 111 5 h Καὶ ‡ εἶπαν" οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ,
Πρόσθες ἡμῖν πίστιν. 6 εἶπεν δὲ ὁ κύριος, Εἰ

1 (197, 2.) Et ad discipulos suos ait, Inpossibile est ut non veniant scandala, vae autem illi per quem veniunt: 2 utilius est illi si lapis molaris inponatur circa collum eius et proieiatur in mare, quam ut scandalizet unum de pusillis istis. 3 (198, 5.) Attendite vobis. Si peccaverit frater tuus, increpa illum, et si paenitentiam egerit, dimitte illi: 4 (199, 5.) et si septies in die peccaverit in te et septies in die conversus fuerit ad te dicens, Paenitet me, dimitte illi.

5 (200, 5.) Et dixerunt apostoli domino, Adauge nobis fidem. 6 Dixit autem dominus, Si

---

31. Μωυσεως DLXK. | ‡ Μωσεως ς. AB *hic.* rel.
— των ante προφ.] om. 69.
— ακουουσιν] -σουσιν E*.
— ουδ' ABD. | ‡ ουδε ς. LG*sic* U*sic.* rel.
— εκ] add. των V. | απο των 69. *e.*
— αναστῃ Vulg. *f.*g^{1}.*m.* | ad illos ierit *a.*(*f.*)*ff.l.* ad illos abierint *b.*(*i.*) abierit *e.* ‖ add. και απελθῃ προς αυτους D. *Iren.* 229.
— πεισθησονται (-σωνται M.) | πιστησωνται 69. | πιστευσιυσιν D. ‖ add. ei *m.* Æth. *Iren.*
1. ειπεν δε πρ. τ. μαθητας] om. G*.
— αυτου ABDLX. 69. FMU. Vulg. *a.b. c.f.ff.* Syrr.Pst.&Hcl.* rel. | *om. ς. Δ. 1. rel. *c.* Syr.Hel.txt.
— του post εστιν *St.* 3. ABDLXΔ. 1. 69. EFGHKMSUVΓΛ. *Orig.* iii. 601^{d}. | om. Elz.
— τα σκανδαλα ante μη ελθειν BLX. *e.* | ‡ post ς. AD. 1. (69.) rel. Vulg. *a.b. c.f.ff.* vv. rel. *Orig.* iii. (vid. Matt. xviii. 7.) (διελθειν 69.)
— πλην ουαι BDL. 1. 33. 69. *a.b.c.e.ff.i.* Syr. Hcl. mg. (et cod. *Bars.*) Memph. (*Gr.*) (vid. Matt. xviii. 7.) | ‡ ουαι δε ς. AX. rel. Vulg. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. txt. Arm.
2. λυσιτελει *e.f.* | συνφερει δε D. Vulg. utilius est autem ·(autem fuerat *b.*) illi ne nasceretur aut lapis *a.b.c.ff. i.l.*

2. λιθος μυλικος BDL. 1. 69. Latt. Syr. Hcl. mg. (ap. Adler.) Memph. Arm. *Tert.* adv. Marc. iv. 35. | ‡ μυλος ονικος ς. AX. rel. Syrr.Pst.&Hcl.txt. Æth. (vid. Matt. xviii. 6.)
— περικειται] om. L*. | περιεκειτο D. (*a.e.*)
— ερριπται] εριπτο D*. | εριπτετο D^{2}. ερρυπται 69.
— ενα post τουτων BL. | ‡ ante τ. μικρ. ς. ADX. rel. vv. (vid. Matt. xviii. 6.)
3. ἑαυτοις] -τους Γ.
— εαν (εαναν L. εαν δε εαν A*.)] † add. δε ς. AΔ. 1. rel. Syr. Hcl. | om. BDL X. 33. Latt. *m.* Syr.Pst. Memph. Goth. Arm. Æth. *Clem.* 306.
— ἁμαρτῃ ABL. 1. 33. rel. *Clem.* | -τησῃ DXΔ. 69. (vid. ver. 4.) ‖ † add. εις σε ς. DX. rel. Vulg. *Cl.* *c.e.* Syr.Hcl. (cod. *Bars.*) Arm.Use. (vobis Æth.) vid. ver. seq. et Matt. xviii. 15. | om. A BL. 1. *Am.* *a.b.f.ff.*$g^{1.2}$.*i.l.m.* Syrr.Pst. &Hcl.ed. Memph. Goth. Arm.Zoh. *Clem.*
— αυτῳ] αυτον Γ.
— εαν 2°.] αν 1. ‖ add. μεν A. | add. μη 1.
— μετανοησῃ] -σει H.
4. ἑπτακις της ἡμερας ἁμαρτ. εις σε και] om. E.
— ἁμαρτησῃ ABDLXΔ. Vulg. *m.* | ‡ ἁμαρτῃ ς. 1*s.* K. rel. *Clem.* 306. *Orig.* i. 254^{e}. (vid. ver. 3.) | αναστησῃ 69.

4. εις *Orig.* i. | προς X. | (om. εις σε Vulg. MS. ap. *Gb.* *i.* Æth.)
— ἑπτακις 2°.] praem. εαν AK. *b.* | praem. το D. *Clem.* ‖ † add. της ἡμερας ς. A. rel. Vulg. *f.*$g^{1.2}$.*m.* Syrr. Pst.&Hcl. Goth. Æth. | om. BDLX. *a.b.c.i.l.* Syr.Hier. Memph. Arm. *Clem.* 306. *Orig.* i. 254^{f}.
— επιστρεψῃ *Orig.* i. | -ψει X. 69 *Scr.* HΓ.
— προς σε ABDLXΛ. Vulg. *a.b.c.e.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. *Clem.* 306. | ‡ επι σε ς. 1*s.* (h. 33.) | om. Δ. 69. EFGHKMSUVΓ. *f.i.m.* Goth. Æth. *Orig.* i.
— μετανοω *Clem.* *Orig.* i. (om. λεγ. μεταν. Æth.) | -νοησω D*. | add. ignosce mihi Syr.Hier.
— αφησεις ABL. 33. rel. Syr. Hcl. Memph.W.&Schw. *Orig.* i. | αφες D HΛ. Vulg. *a.b.c.e.f.m.* Syr.Pst. Memph. MS. *Clem.*
5. ειπαν BDLX. | ‡ ειπον ς. AΔ. rel.
6. ειπεν δε ὁ κυριος Vulg. *f.* Syr.Hcl. | ὁ δε ειπεν αυτοις D. (*e.*) | quibus ille dixit *a.* dicit illis Syr.Pst. et dixit illis *b.c.ff.i.*
— ει] εαν M.
— εχετε AB. *Mai.* LXΔ. 1. 33. 69. FKU VΓΛ. | ‡ ειχετε ς. DEsGsHsSs. Latt. | εχητε M. (vid. Matt. xvii. 20. xxi. 21.)

---

31. resurrexerit *Cl.*
1. ait ad discip. suos *Cl.* | 3. pecc. in te *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. [Goth.] Arm. Æth.

‡ ἔχετε″ πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ
συκαμίνῳ ταύτῃ, Ἐκριζώθητι καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ
σα θαλάσσῃ· καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. 7 τίς δὲ [ἐξ]
ι ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς
εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ * αὐτῷ,″ Εὐθέως παρελ-
θὼν ‡ ἀνάπεσε″; 8 ἀλλ᾽ οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ, Ἑτοίμασον
τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι ἕως
φάγω καὶ πίω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι
σύ; 9 μὴ ‡ ἔχει χάριν″ τῷ δούλῳ † ὅτι ἐποίησεν τὰ
9. διαταχθέντα; [οὐ δοκῶ]. διαταχθέντα †; † 10 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε
πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι Δοῦλοι ἀχρεῖοί
ἐσμεν· † ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν.
Ξʹ 112 11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι [αὐτὸν] εἰς
Ἱερουσαλήμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ ‡ μέσον″ Σαμα-
ρείας καὶ Γαλιλαίας. 12 καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἰς
τινα κώμην, ἀπήντησαν [αὐτῷ] δέκα λεπροὶ ἄνδρες,

haberetis fidem sicut granum
sinapis, diceretis huic arbori
moro, Eradicare et transplan-
tare in mare, et oboediret vo-
bis. 7 (201, 10.) Quis autem ves-
trum habens servum arantem
aut pascentem, qui regresso de
agro dicet illi, Statim transi
recumbe? 8 et non dicet ei,
Para quod cenem, et praecinge
te et ministra mihi donec man-
ducem et bibam, et post haec
tu manducabis et bibes? 9 Num-
quid gratiam habet servo illi,
quia fecit quae sibi imperave-
rat? 10 Non puto. Sic et vos,
cum feceritis omnia quae prae-
cepta sunt vobis, dicite, Servi
inutiles sumus: quod debui-
mus facere fecimus.
11 Et factum est dum iret in
Hierusalem, transiebat per me-
diam Samariam et Galilaeam.
12 Et cum ingrederetur quod-
dam castellum, occurrerunt ei
decem viri leprosi, qui stete-

6. *ελεγετε αν*] add. *τῳ ορει τουτῳ, μεταβα εντευθεν εκει, και μετεβαινεν· και* D. (vid. Matt. xvii. 20.)
— *ταυτῃ*] AB. rel. | om. DLX. Memph.
— *εκριζωθητι και*] om. D.
— *φυτευθητι a.e.* | *μεταφευτ.* DG. Vulg. *b.c.f.(ff.)g*². *i.*
— *εν τῃ θαλασσῃ*] *εις την θαλασσαν* D.
— *αν* (ante *ὑμιν*)] om. A.
7. *εξ* AB. rel. | om. D *Gr.*L. Latt.
— *ὑμων δουλον*] post *εχων* D *Gr.* | vestrum habens servum Vulg. *a.(b.)c.e.(f.) Cypr.* 319.
— *η ποιμ.*] *και ποιμ.* X.
— *εισελθοντι*] -*τα* 69.
— *ερει*] praem. *μη* D. *e.l.* Memph.
— *αυτῳ* BDLX. 1. 69. Latt. Syrr.Pst. &Hcl.* Memph. Arm. Æth. | *om. ς. A. rel. Syr.Hcl.txt. Goth. *Cypr.*
— *ευθεως* Vulg. *c.e.f.* | om. X. Æth. *b. ff.l.* (ante *ερει a.i.*)
— *παρελθων....ερει* (ver. 8.)] om. F.
— *αναπεσε* BD. 69². EGHKSUVΛ. | ‡*αναπεσαι* ς. AΔ. 1*s.* 33. 69*. M. | *αντεσαι* L. | *αναπαυσαι* X. | *αναπεσον* Γ.
8. *αλλ᾽ ουχι* Vulg. ($g^{1.2.}$) Syr.Hcl. | *αλλα* D. *a.b.c.f.ff.i.l.* Syr.Pst. *Cypr.* 319. | *αλλ᾽ ουκ* 1[R]. | *αλλ᾽ ουχ* A. ‖add. magis Syr.Hcl.*
— *ἑως*] add. *αν* ALX. 33. KM. | Contra, BD. rel.
— *πιεσαι*] *εσαι* Δ. ‖add. *και* 1.

8. *συ*] post *φαγ.* D. *e.* (ante *φαγ.* Vulg. *a.b.c.f.* Syr.Pst. *Cypr.*)
9. *εχει* ante *χαριν* BDL. *a.e.* Memph. Æth. *Cypr.* 319. | ‡post ς. AXΔ. 33. G *sic.* rel. Vulg. *b.c.f.ff.* Syrr.Pst.& Hcl. (Goth.) Arm. (*εχῃ* X.)
— *τῳ δουλῳ*] †add. *εκεινῳ* ς. Δ. 1. 33. rel. Vulg. *e.f.i.* Syr.Hcl. Goth. Arm. (Æth.) *Cypr.* | om. ABDLX. *a.b.c.ff. l.* Memph. | praem. K. Syr.Pst.
— *εποιησεν*] add. *παντα* 69. Arm.
— *διαταχθεντα*] †add. *αυτῳ* ς. DX. 69. (Vulg.) *a.(b.)(c.)f.(ff.)*($g^{1.2.}$)*(i.)* Syr. Pst. Memph. Æth. (*Cypr.*) | om. AB LΔ. 1. EFGHKMSUVΓΛ. *e.* Syr.Hcl. Goth. Arm.
— ad fin.] †add. *ου δοκω* ς. AD. rel. (Latt.) Syrr.Pst.&Hcl. Goth. | om. B LX. 1. *a.e.* Memph. Arm. Æth. *Cypr.*
10. *ποιησητε*] *ποιησεντε* Δ*.
— *παντα....ὑμιν* *Orig.* iii. 665[c]. *Orig. Int.* ii. 427[e]. iv. 679[d]. | *ὁσα λεγω* D.
— *παντα* Vulg. *c.f.* | om. *a.b.e.ff.i.l.* ‖add. *ταυτα* A. | Contra, *Orig.* iii. *Orig. Int.* iv. 679[d]. (haec omnia *Cypr.* 38.)
— *διαταχθεντα*] *διαχθεντα* M. (seq. *ὑμιν*] om. *a.b.c.* | Contra, Vulg. *e.f.*)
— *ὁτι* (post *λεγετε*) BDL. rel. *f. Orig.* iii. *Orig. Int.* iv. 679[d]. | om. AX. 1. Vulg. *a.b.c.e.ff. Cypr.* 38.
— *αχρειοι*] hic *Orig.* ii. 595[b]. iii. *Orig. Int.* iv. 507[b]. 679[d]. *Cypr.* 38. 319. | ante *δουλοι* 69. U. | post *εσμεν* D *Gr.* Syr. Pst. (om. Æth. ap. Walton. | Contra, Platt.)
10. *ὁ*] †praem. *ὁτι* ς. XΔ. rel. Syrr.Pst. &Hcl. | om. ABDL. 1. Latt. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iii. *Orig. Int.* iv. *bis.* *Cypr.* 38.
— *ωφειλομεν* AB*DLX. (69.) U*s*Γ*s.* Latt. Syrr. Goth. *οφειλ.* B²*Rl.Mai.* Δ. 1. EFGHKMSVΛ. *Orig.* iii. | -*αμεν* F*. | -*ωμεν* 69.
11. *αυτον* ADX. rel. | om. BL. | Jesum Syr.Pst. | (dum irent Æth.)
— *και αυτ. διηρχ.*] om. X. | om. *και αυτ.* Latt. exc. *a.e.* (*διερχ.* Δ*.) | *και αυτος ην διερχομενος* M. (transierunt Æth.)
— *δια* ABL. rel. | *ανα* 1. 69. | om. D.
— *μεσον* BDL. 1. 69. | ‡*μεσου* ς. AX Δ. 33. rel.
— *Γαλιλαιας*] ad Galilaeam Syr.Pst. ‖add. et Jericho *a.b.c.e.ff.i.l.* | Contra, Vulg. *f.g*¹.
12. *εισερχομενου αυτου*] *εισελθων* X. *a.*
— *τινα*] *τηνανα* L. | *την* Λ.
— *απηντησαν αυτῳ* Vulg. *f.* | *ὁπου ησαν* D. *e.* | et ecce *a.b.c.ff.i.l.* ‖ (*ὑπηντησαν* L. 1. 69.) ‖*αυτῳ*] om. BL. | Contra, AXΔ. 1. 33. rel.
— *λεπροι*] post *ανδρες* D. Latt. Syrr. Pst.&Hcl.

6. habueritis *Cl.* | dicetis *Cl.* | obediet *Cl.* | 7. dicat *Cl.* | 8. *id.* | 9. quae ei *Cl.* | 11. transibat *Cl.*

A B D [R]. L X Δ. 1. 33. 69. E(F)GHKMSUVΓ Λ.

οἱ ἔστησαν πόῤῥωθεν, 13 καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνὴν λέ-
γοντες, Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. 14 καὶ ἰδὼν
εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς
¶ F ἱερεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτούς,¶ ἐκα-
θαρίσθησαν. 15 εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν ἰδὼν ὅτι ἰάθη,
ὑπέστρεψεν μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν,
16 καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ,
εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης. 17 ἀπο-
• κριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, ‡ Οὐχ" οἱ δέκα ἐκαθαρί-
σθησαν; οἱ [δὲ] ἐννέα ποῦ; 18 οὐχ εὑρέθησαν ὑπο-
στρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς
οὗτος; 19 καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀναστὰς πορεύου· ἡ
πίστις σου σέσωκέν σε.

σβ/ε 113 20 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε
ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ
εἶπεν, Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρα-
21. ἡ [ἰδοὺ] ἐκεῖ. τηρήσεως, 21 οὐδὲ ἐροῦσιν, Ἰδοὺ ὧδε ἢ ἰδοὺ ἐκεῖ·
§ R ἰδοὺ § γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν.

runt a longe, 13 et levaverunt
vocem dicentes, Iesu praecep-
tor, miserere nostri. 14 Quos
ut vidit, dixit, Ite ostendite vos
sacerdotibus. Et factum est
dum irent, mundati sunt.
15 Unus autem ex illis ut vidit
quia mundatus est, regressus
est cum magna voce magnifi-
cans deum, 16 et cecidit in fa-
ciem ante pedes eius gratias
agens: et hic erat Samarita-
nus. 17 Respondens autem Ie-
sus dixit, Nonne decem mun-
dati sunt? et novem ubi sunt?
18 Non est inventus qui rediret
et daret gloriam deo nisi hic
alienigena? 19 Et ait illi,
Surge vade, quia fides tua te
salvum fecit.

20 (202, 5.) Interrogatus autem
a Pharisaeis quando venit reg-
num dei, respondit eis et dixit,
Non venit regnum dei cum
observatione, 21 neque dicent,
Ecce hic, aut ecce illic: ecce
enim regnum dei intra vos est.

---

12. οἱ Vulg. *f.ff.* Syr.Hcl. Æth. | και D. Syr.Pst. Memph.MSS. | om. *a.b.c.e.i.l.*
— εστησαν ADL. rel. | ανεστησαν B F.
13. αυτοι Syr.Hcl. rel. | om. D. Latt. Syr.Pst. Arm. Æth.
— ηραν φωνην λεγοντες] εκραξαν φωνῃ μεγαλῃ D. *e* (add. dicentes).
14. ιδων] add. αυτους D. 69. (Latt.) Syr.Pst.(non Hcl.) Arm. Æth.
— αυτοις] add. τεθεραπευεσθε D*. (-πευσθε D².)
— τοις ἱερ.] sacerdoti *c*. Memph. Æth.
— και εγενετο] εγενετο δε D. (om. εγενετο A*.)
— εν τῳ] om. 1.
— εκαθαρισθησαν] -θερ. AX.
15. εις δε] add. τις Δ.
— ιαθη *a.c.e.ff.i.* Syr.Hcl. Memph. Arm. | εκαθαρισθη D. Vulg. *b.f.l.* Syr.Pst. Goth. ut vid. Æth.
— φωνης] post μεγαλης D. Vulg. *b.c.* Memph. | φοβου μεγαλου Γ.
16. επι προσωπον] om. 69. A. *ff.l.*
— παρα] προς D.
— αυτου] αυτῳ A. | Jesu Syr.Pst. Æth.
— ευχαριστων αυτῳ] om. D. ‖ om. αυτῳ A. Vulg. *a.c.e.ff.i.* | Contra, *b*.
— και αυτος ην] ην δε D.

17. αποκριθεις δε] και αποκρ. 1. | om. δε A.
— ειπεν] add. αυτοις D.
— ουχ οἱ δεκα B.*Btly.Bch.*L. (‡ουχι οἱ δεκα ς. Bap.*Mai.* X. rel.) Vulg. *f*. *Orig. Int.* iv. 493ᵃ. | ουχι οἱ δεκα οὑτοι A. (Arm.) | οὑτοι δεκα D. *a.b.c.e.ff.i.*
— εκαθαρισθησαν] -θερ- ALΛ.
— οἱ δε BLX. rel. Syr.Hcl. Goth. *ut vid.* | et (Vulg.) *f.ff*(*Sabat.*). Æth. | om. δε AD. *a.b.c.ff*(*Blan.*).*i.l.* Syr.Pst. Memph. *Orig. Int.* iv. [Arm.]
— που] απου Δ.
18. ουχ εὑρεθ.....δουναι] εξ αυτων ουδεις εὑρεθη ὑποστρεφων ὁς δωσει D. *a.*(*b.*)(*c.*)(*ff.*)(*i.*)*l.* (om. εὑρεθη *b.c.ff.i.*) non est inventus qui rediret et daret Vulg. (*e.*)(*f.*) *Orig. Int.* iv. ("et gratias ageret"). numquid decesserunt ut venirent et darent Syr.Pst.
19. πορευου] add. ὁτι D. Vulg. *a.b.c.e.f.ff.* Arm. | om. *i*.
— ἡ πιστις σου σεσωκεν σε *Tert.* adv. Marc. iv. 35. | om. B. ‖ add. πορευου εις ειρηνην X. (vid. viii. 48.)
20. απεκριθη] praem. και S.
— του θεου 2°. *Tert.* adv. Marc. iv. 35. | om. L. *a*. | (τ. θεου 1°. caelorum Æth.)
— παρατηρησεως *Orig.* i. 238. | παρρησιας Γ.
21. ουδε] οἱ δὲ *sic* 69.

21. η ιδου εκει ADX. rel. Vulg. *a.b.c.f.* Syr.Hcl. (Memph.) Goth. Æth. *Orig.* i. 238ᵈ. iv. 294ᶜ. *Orig. Int.* iii. 976ᵇ. (vid. ver. 23.) | om. η 69. *Tert.* adv. Marc. iv. 35. | et ecce illic Syr.Pst. *Hil.* 49ᶜ. | om. ιδου BL. *e.ff.g*¹·²·*i.l.* Arm. | Contra, supra cit. ("est" Memph.) *Tert. Hil.* ‖ add. μη πιστευσητε D. (vid. Matt. xxiv. 23. Mar. xiii. 21.) | Contra, *Orig.* iv. *Tert. Hil.*
— του θεου *Orig.* i. iii. 459ᵇ *diserte.* 530ᶜ. iv. *Tert. Cypr.* 319. *Hil.* 49ᶜ. | των ουρανων *Orig.* iii. 243ᵉ *Gr.* (*Petr. Alex.* Routh. iv. 29.) ‖ add. εστιν *hic* R*. *Petr. Alex.* | Contra, *Orig.* i. iii. 459ᵇ. iv. *Tert. Cypr. Hil.*
22. δε *e*. Syr.Hcl. rel. (et ait Vulg. *a.b.c.f.ff.* Syr.Pst.) | ουν D.
— μαθητας] add. αυτου AX. Vulg.*Cl.* *a.b.c.* Memph. Æth. | om. BDRL. rel. *Am. e.f.* Goth. Arm.
— ὁτε επιθυμησετε] του επιθυμησαι ὑμας D. 69. Arm. ‖ ὁτε] ὁταν L. | επιθυμησετε] -σητε 1. MΛ.
— ἡμερων (unum diem Latt.) | add. τουτων D. Goth.
— ιδειν] om. D. | post επιθυμ. Vulg. *a.b.c.f.ff.* Syr.Pst. | Contra, *e.i.*

20. respondens eis dixit *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. [C.] P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.
ⁱ Matt. 24:23-27. Mar. 13:21.
§ Syr.Crt.
24. [ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ.]
ʲ Matt. 24:27-39.

σγ ι
22 εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς, Ἐλεύσονται ἡμέραι
ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ
σδ β
ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε. 23 ⁱ καὶ ἐροῦσιν
ὑμῖν, Ἰδοὺ ‡ ἐκεῖ † ἰδοὺ ὧδε″, § μὴ ἀπέλθητε, μηδὲ
σε ε
διώξητε. 24 ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ [ἡ] ἀστρά-
πτουσα ἐκ τῆς ‡ ὑπὸ τὸν″ οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρα-
νὸν λάμπει, οὕτως ἔσται † ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ
σϛ β
ἡμέρᾳ αὐτοῦ. 25 πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν
σζ ε
καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. 26 ʲ καὶ
καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις † Νῶε, οὕτως ἔσται
καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου·
27 ἤσθιον ἔπινον, ἐγάμουν ‡ ἐγαμίζοντο,″ ἄχρι ἧς
ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ ἦλθεν ὁ
ση ι
κατακλυσμὸς καὶ ἀπώλεσεν ‡ πάντας.″ 28 ὁμοίως
‡ καθὼς″ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ· ἤσθιον ἔπι-
νον, ἠγόραζον ἐπώλουν, ἐφύτευον ᾠκοδόμουν· 29 ᾗ
δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθεν Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξεν πῦρ
καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ καὶ ἀπώλεσεν ‡ πάντας″·

22 (203, 10.) Et ait ad discipulos, Venient dies quando desideretis videre unum diem filii hominis, et non videbitis. 23 (204, 2.) Et dicent vobis, Ecce hic, ecce illic: nolite ire, neque sectemini. 24 (205, 5.) Nam sicut fulgor coruscans de sub caelo in ea quae sub caelo sunt fulget, ita erit filius hominis in die sua. 25 (206, 2.) Primum autem oportet illum multa pati et reprobari a generatione hac. 26 (207, 5.) Et sicut factum est in diebus Noe, ita erit et in diebus filii hominis: 27 edebant et bibebant, uxores ducebant et dabantur ad nuptias, usque in diem qua intravit Noe in arcam, et venit diluvium et perdidit omnes. 28 (208, 10.) Similiter sicut factum est in diebus Loth: edebant et bibebant, emebant et vendebant, plantabant et aedificabant: 29 qua die autem exiit Loth a Sodomis, pluit ignem et sulphur de caelo et

22. ουκ] ουχ A.
23. και] καν Γ. Syrr.Pst.&Hcl.† Arm.
— ιδου εκει ιδου ὡδε hoc ord. (B)L. (Memph.) | ‡ιδου ὡδε †η″ ιδου εκει ϛ. AR. rel. (et *hoc ord.* DX. 33. 69. K.) *a.c.g²*. Syr.Hcl. Goth. Arm. Æth. *Eus.* Theoph. 134. (vid. ver. 21.) ‖ om. η B.*Btly.Bch.*D Gr.LX. 33. 69. K. *Am. e.* | Contra, AB ap.*Mai.et Vcln.* R. rel. | και M. Vulg.*Cl. b.f.ff.i.* Syr. Pst. ‖ (ιδου ὡδε μη διωξητε η ιδου εκει 1.) ‖ εκει] add. ὁ χριστος 1. KM. Syr.Hcl.* (vid. Matt. xxiv. 23. Mar. xiii. 21.)
— απελθητε μηδε ADRL. rel. Syrr.Crt. Pst.&Hcl.txt. rel. (εξελθ. μηδε *Eus.* Theoph.) | om. B. 69. Arm. (vid. Matt. et Mar.) | πιστευσητε (om. μηδε διωξ.) 1. Syr.Hcl.mg. (vid. Matt. xxiv. 23, 26. Mar. xiii. 21.) | (ne vos seducant nec exeatis Syr.Crt.)
— διωξητε *Eus.* Theoph. | -ξετε L. 69 *Scr.* ΔΛ. (om. μηδε διωξητε Syr.Pst.)
24. ἡ αστραπη] om. ἡ B.*Bch.*(ctra, *Mai. Btly. in coll.*)
— ἡ αστραπτουσα ADR. rel. | om. ἡ B.*Btly. in coll. Vcln.* LX. 1. 69. Γ*Tf.* Arm.
— εκ της....ουρανον Vulg. (*b.*)(*i.*) | ὑπο των επ' ουρανων 69. | a principio caeli et usque ad terminum ejus Syr. Crt. de caelo et omne quod sub caelo est illuminat Syr.Pst. (de caelo *e.* Memph.) ‖ om. ad λαμπει *a.* | om. εις την ὑπ' ουρ. *f.* | om. εις την....λαμπει *c ff.*
24. ὑπο τον ABDR. 33. K. | ‡ὑπ' ϛ. LX. rel. (ὑπο E².)
— εις την ὑπ' ουρανον] om. D. (*a.c.e.f. ff.* supra.) | infra caelum Memph. | post λαμπει Δ. (*b.*)
— λαμπει] αστραπτει D.
— εσται] add. †και ϛ. D. *b.c.e.* Arm. Æth. (vid. ver. 26.) | om. AB.*Mai. Btly.s.*RLXΔ. 1. 69. EGHKMSUVΓΛ. Vulg. *a.f.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. Goth. (om. και cum seqq. *ff.*) dies filii hominis Syr.Crt. (adventus filii hominis *c.l.* eadem praem. *f.* vid. Matt. xxiv. 27.)
— εν τῃ ἡμερᾳ αυτου ARL. 33. rel. Vulg. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. (....αυτου 33.) | om. BD. *a.b.c. e.i.* Æth.
25. αυτον] om. X*. | post πολλα παθειν AK. *e.*
— πολλα] post παθειν Γ. | Contra, *Tert.* adv. Marc. iv. 35. | om. 69.
26. και] *non om.* A.
— Νωε] †praem. του ϛ. 1s. | om. ABD RLXΔ. 69. EGHKMSUVΓΛ.
— εσται και] om. και 69. Γ. *b.* Syrr.Crt. &Pst. Memph. | Contra, (Latt.) Syr. Hcl. rel.
26. εν ταις ἡμεραις] εν τῃ ἡμερᾳ 69. *Am.²*. | in adventu Syr.Hcl.mg. (seq. του *St.* 3. om. *Elz.*)
— ad fin.] add. εν γαρ ταις.... 33. (vid. Matt. xxiv. 38.)
27. εγαμιζοντο BDLX. 69* V. | ‡εξεγαμιζοντο ϛ. AR. rel. 69*mg.* (vid. Matt. xxiv.)
— ηλθεν] εγενετο D. *e.*
— ὁ κατακλ.] om. ὁ D. 69.
— παντας BDLX. | ‡ἁπαντας ϛ. AR Δ. 33. 69. rel.
28. καθως B.*Mai.*RLX. 69. Vulg. *f.i.* Syr.Crt. | om. *b.c.ff.* (et factum est *a.*) | ‡και ὡς ϛ. AD. rel. *Iren.* 278. *Clem.* 533.
— ωκοδομουν] οικοδομον B.
29. δε] om. D. *a.e.* Memph.MSS. [Syr. Crt.]
— πυρ και θειον BRLX. 33. rel. Vulg. *c.f.* Syr.Pst. rel. | θειον και πυρ AD. 69. KM. Syr.Hcl. | "ignem" tantum *a.b.e.ff.* Syr.Crt. *Iren.* 278. | praem. Dominus Syr.Pst.
— απ'] εξ 69.
— παντας BDLΔΛ. | ‡ἁπαντας ϛ. A RX. 69. rel.

22. discip. suos *Cl.* | 23. hic et ecce *Cl.* | 26. in die *Am.*** | 28, 29, 32. Lot *Cl.*

A B D [Q] R. L X Δ. 1. 33. 69. EGHKMSUVΓΛ.
σθ β
k Matt. 24: 17, 18.
σι ι
l cap. 9: 24. Mar. 8: 35. Matt. 10: 39. Jo. 12: 25.
σια γ
σιβ ε
§ Q
m Matt. 24: 40, seq.
35. δύο ἔσονται
σιγ ε
n Matt. 24: 28.

30 κατὰ ‡ τὰ αὐτὰ″ ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που ἀποκαλύπτεται. 31 k ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὃς ἔσται
ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ
καταβάτω ἆραι αὐτά· καὶ ὁ ἐν † ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπι-
στρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. 32 μνημονεύετε τῆς γυναι-
κὸς Λώτ. 33 l ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ‡ περι-
ποιήσασθαι″ ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὃς ‡ ἂν″ ἀπολέσῃ †,
ζωογονήσει αὐτήν. 34 λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ
ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς, † εἷς παραλημφθήσεται,
§ καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται. 35 m ‡ ἔσονται δύο″ ἀλή-
θουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό, [ἡ] μία παραλημφθήσεται, ‡ ἡ δὲ″
ἑτέρα ἀφεθήσεται. [36] 37 Καὶ ἀποκριθέντες λέγου-
σιν αὐτῷ, Ποῦ, κύριε; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, n Ὅπου
τὸ σῶμα, ἐκεῖ ‡ * καὶ″ οἱ ἀετοὶ ‡ ἐπισυναχθήσον-
ται.″

omnes perdidit. 30 Secundum
haec erit qua die filius hominis
revelabitur. 31 (209, 2.) In illa
hora qui fuerit in tecto et vasa
eius in domo, ne descendat
tollere illa, et qui in agro simi-
liter non redeat retro. 32 (210,
10.) Memores estote uxoris Loth.
33 (211, 3.) Quicumque quaesierit
animam suam salvam facere,
perdet illam, et quicumque
perdiderit illam, vivificabit
eam. 34 (212, 5.) Dico vobis, illa
nocte erunt duo in tecto uno,
unus assumetur et alter relin-
quetur: 35 duae erunt molentes
in unum, una assumetur et
altera relinquetur: duo in agro,
unus assumetur et alter relin-
quetur. 36 (213, 5.) Respondentes
dicunt illi, Ubi, domine? 37 Qui
dixit eis, Ubicumque fuerit
corpus, illuc congregabuntur
aquilae.

30 *τα αυτα* BDXK. Syr.Hcl. similiter *a.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. Æth. *Eus.* in Luc. 193. ("sic" *Iren.* 278.) | *αυτα* R. | ‡*ταυτα* ς. AL. rel. haec Vulg. *b.c.e.f.* | secundum hoc Goth.
— *ᾗ ἡμερᾳ....ανθρωπου* Vulg. *a.(e.)f.* | *εν τῃ ἡμερᾳ τοῦ υἱου του ανθρωπου ᾗ* D. (*b.*)c.*ff.i.l.* [Æth.]
— *αποκαλυπτεται* AR. rel. | -*λυπτηται* B. | -*λυπται* L. | *αποκαλυφθῃ* D.
31. *εν*] om. D.
— *ἡμερᾳ e.f.* | *ὡρᾳ* Vulg. *a.b.c.ff.g*[1].
— *ὁς*] *ὁ* L. | *ὡς* Γ.
— *επι*] *απο* 69.
— *καταβατω*] -*βαινετω* M. (qui super tectum fuerit ne descendat ut tollat vasa sua e domo Syr.Crt. vid. Matt. xxiv. 17.)
— *και ὁ*] om. *ὁ* 69.
— *αγρῳ*] †praem. *τῳ* ς. ADR. rel. (vid. Matt. xxiv. 18.) | om. BL. 69. Goth.
— *ὁμοιως*] om. Syrr.Crt.&Pst. Æth.
— *επιστρεψατω*] -*στραφητω* D.
— *εις τα*] om. R* *ut vid.* | *ὁμοιως sic* 69.
32. *Λωτ* Vulg.*Cl.* *a.c.e.f.* Syrr.Crt.Pst.& Hcl. *Clem.* 889. *Eus.* in Luc. 194. | *Λωθ* D. *Am.* *b.i.* Æth. *Orig. Int.* ii. 485[e]. (sic etiam supra verr. 28, 29. *exc.* D.)
33. *εαν*] *αν* D *bis.*
— *ζητησῃ την ψυχην αυτου σωσαι* (s. *περιποιησασθαι*) Syr.Hcl. | *θελησῃ ζωογονησαι την ψυχην αυτου* D. Syrr. Crt.&Pst.
33. *ζητησῃ*] -*σει* RΓ. | *ζητῃ* U.
— *περιποιησασθαι* BL. | ‡*σωσαι* ς. A RX. rel. Vulg. *a.c.e.f.ff.* (vid. Matt. xvi. 25. Mar. viii. 35. Luc. ix. 24.) | liberare *b.c.i.*
— *απολεσει*] -*σῃ* EH.
— *και ὁς* ADR. 1. 33. rel. vv. (*ὁς* tantum Memph.) | *ὁς δ'* BL. 69. (vid. Matt. xvi. 25. Mar. viii. 35. Luc. ix. 24.) | (*και ὁς* ad fin. ver. om. X.)
— *αν* BDL. 69. | ‡*εαν* ς. AR. 1. 33. rel.
— *απολεσῃ* BD. 33. rel. | -*σει* ARLΔΓΛ. ‖†add. *αυτην* ς. ALX. rel. Latt. Syrr.Pst.& Hcl. rel. | add. *την ψυχην αυτου* 69. Syr.Crt. (vid. Matt. xvi. 25. Luc. ix. 24.) | om. BDR. 1. 33. *a.* Arm. ‖post *αυτην* add. *ἑνεκεν εμου* Λ. *b.c.e.f.ff.i.l.* Goth. Æth. (vid. Matt. et Mar. et Luc. ix.)
— *ζωογονησει*] *ζωοποιησει* V. | *σωσει* 1. 69. Arm.
34. *λεγω*] add. *δε* Λ. *e g*[1]. Syr.Crt.
— *ταυτῃ*] praem. *εν* Vulg.*Cl.* *c.f.i.l.* | om. *Am.* *a.b.e.g*[1]. | *αὐτῃ* 1.
— *δυο*] post *εσονται* BLX. rel. Latt. rel. | ante *εσονται* AR. 69. KMU. Syrr. Crt.Pst.&Hcl. Goth. Æth. | post *μιας* D.
— *μιας*] om. B. *c.*
— *εἱς*] †praem. *ὁ* ς. B.*Mai.* 1*s.* 69*s.* Memph. *Eus.* in Luc. 195. | om. ADRL XΔEGHKMSUVΓΛ. Arm.
34. *παραλημφθησεται* *Eus.* in Luc. 195. | -*λαμβανεται* D *Gr.*GK. Goth. (vid. Matt. xxiv. 40.)
— *αφεθησεται* *Eus.* in Luc. 195. | *αφιεται* DK. Goth. (vid. Matt.)
35. ab init.] *και εαν* Arm.
— *εσονται*] om. *b.c.e.ff.* | ante *δυο* BDL. *a.* Syr.Crt. Memph. | ‡post ς. AQR. rel. Vulg. *f.i.*
— *επι το αυτο*] *εν τῳ μυλωνι* K*. (vid. Matt. xxiv. 41.) (praem. in mola Syr. Crt. Æth.)
— *ἡ μια* *Elz.* B.*Mai.*DR. 1. 69. Memph. Sch. | om. *ἡ* *St.* 3. AQ*Tf.*LXΔEGHK MSUVΓΛ. Memph.W. Arm.
— *ἡ δε* BRL. 69. *Eus.* in Luc. 195. [Memph.] | ‡*και ἡ* ς. ADQ*Tf.* 33. rel. (vid. Matt. xxiv. 41. et ver. 34.) ‖om. *ἡ* S.
36. *δυο εσονται εν τῳ αγρῳ ὁ εἱς παραληφθησεται και ὁ ἑτερος αφεθησεται* *Elz.* *St.* 4. (DU.) (Latt.) Syrr.Crt.Pst.& Hel. Arm. (*και εαν* ab init.) | *εσονται*] om. D. Latt. | *τῳ*] om. D. | *ὁ εἱς*] om. *ὁ* DU. | *κ. ὁ ἑτ. αφ.*] om. *e.* (vid. Matt. xxiv. 40.) ‖om. *St.* 3. ABQRLXΔ. 1. 33 *sic.* 69 *sic.* EGHKMSVΓΛ. *g*[1].*i*(ut vid.). Memph. Goth. Æth.

34. in illa nocte *Cl.* | 37. dixit illis *Cl.* | et aquilae *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* ΞΛ'
Syrr. C. P. H. σιδ
Memph. ι
Goth. Arm. Æth.
XVIII.

114 [1] Ἔλεγεν δὲ [καὶ] παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς
τὸ δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι * αὐτοὺς″ καὶ μὴ
‡ ἐγκακεῖν,″ [2] λέγων, Κριτής τις ἦν ἔν τινι πόλει τὸν
θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος.
[3] χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς
αὐτὸν λέγουσα, Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου
μου. [4] καὶ οὐκ ‡ ἤθελεν″ ἐπὶ χρόνον· μετὰ ‡ ταῦτα
δὲ″ εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, Εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι
‡ οὐδὲ ἄνθρωπον″ ἐντρέπομαι, [5] διά γε τὸ παρέχειν
μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα
μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με. [6] Εἶπεν δὲ ὁ
κύριος, Ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει·
[7] ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ‡ ποιήσῃ″ τὴν ἐκδίκησιν τῶν
ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων ‡ αὐτῷ″ ἡμέρας καὶ
νυκτός, καὶ ‡ μακροθυμεῖ″ ἐπ' αὐτοῖς; [8] λέγω ὑμῖν

[1] (214, 10.) Dicebat autem et
parabolam ad illos, quoniam
oportet semper orare et non
deficere, [2] dicens, Iudex qui-
dam erat in quadam civitate,
qui deum non timebat et ho-
minem non reverebatur. [3] Vi-
dua autem quaedam erat in
civitate illa, et veniebat ad eum
dicens, Vindica me de adver-
sario meo. [4] Et nolebat per
multum tempus. Post haec
autem dixit intra se, Etsi deum
non timeo nec hominem reve-
reor, [5] tamen quia molesta est
mihi haec vidua, vindicabo
illam, ne in novissimo veniens
suggillet me. [6] Ait autem do-
minus, Audite quid iudex ini-
quitatis dicit: [7] deus autem
non faciet vindictam electorum
suorum clamantium ad se die
ac nocte, et patientiam habebit
in illis? [8] Dico vobis quia cito

37. *και αποκρ.*] om. Syr.Crt.
— *αυτῳ*] om. D.
— *αυτοις*] om. 1. *e.*
— *σωμα* *Eus.* in Luc. 195. ὅπου, φησί, τὸ σῶμα, ἢ τὸ πτῶμα κατὰ Ματθαῖον. | *πτωμα* 69. EGH. *e.* Syr.Hcl.mg. Æth. (vid. Matt. xxiv. 28.)
— *επισυναχθησονται* post *και οἱ αετοι* B (Q*Tf.*)L. (69.) Arm. (*συναχθ.* 69.) | ‡*συναχθησονται* ante *οἱ αετοι* ς. AD R. rel. Latt. Syrr. Crt. Pst. & Hcl. Memph. *Eus.* in Luc. (vid. Matt. xxiv. 28.) | om. Λ.
— *και οἱ αετοι* BL. 69. UΛ. Vulg. *Cl. b.* Syr.Hcl. Memph. Arm. *Eus.* in Luc. | *om. *και* ς. AD *Gr.*Q*Tf.*R. rel. *Am.* *a.c.e.f.i.* Syrr. Crt. & Pst. Goth. Æth. (vid. Matt. xxiv. 28.)
1. *και* ADQ*Tf.*R. rel. Vulg. *e.f.ff.g*[1.2]*.i.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Goth. Arm. [*Orig.* i. 213[a].] | om. BL. 69. M. *a.b.c.* Memph. ut vid. Æth. ut vid. *Orig.* iii. 650[c].
— *δειν*] *δει* L.
— *αυτους* AB *Btly.Mai.*Q*Tf.*RLXΔ. 69. KMUVΓ. (*a.*) Memph. Arm. *Orig.* iii. | *om. ς. D. 1*s*. EGHS*s*Λ. Goth. *Orig.* i. 213[a]. *Eus.* in Luc. 196.
— *εγκακειν* ABDQ*Tf.*LΔ. 69. HKU. (*ενκ.* AB*DQ*Tf.* 69. HK.) | ‡*εκκακειν* ς. R. rel. *Orig.* i. iii. *Eus.* in Luc.
2. *λεγων* Syr.Hcl. *Orig.* iii. 650[c]. | om. D. 1. Syrr.Crt.& Pst. *Orig.* i. 213[a].
— *τινι* ABQ*Tf.*R. rel. *Orig.* i. iii. | *τῃ* DLX. | *τινι τῃ* 33. | om. *Hipp.* Ant. 56 (27).
3. *δε*] add. *τις* *Elz.* 1. Λ *Tf.* (Latt.) Syrr.Crt.&Pst. Memph. Arm. Æth. *Hipp.* Ant. 56 (27). | om. *St.* 3. ABD Q*Tf.*RLΔ. 69. EGHKMSUVΓ. *e.* Syr. Hcl. Goth.
4. *ηθελεν* ABDQRLX. 1. 33. 69. Λ. Latt. Syrr.Crt.&Pst.& Hcl. Memph. Arm. *Hipp.* Ant. 56 (27). | ‡*ηθελησεν* ς. Δ. rel.
— *χρονον* sine add. *a.* rel. *Hipp.* | add. *τινα* D. | praem. multum Vulg. *b.c.f. ff.* Arm. longo *e.* | (in ver. priori *επι χρονον* Syr.Crt.)
— *δε* post *ταυτα* BQ*Tf.*L. Vulg. *a.f.* (postea autem *e.* Syr.Pst.) | ‡ante *ταυτα* ς. ADRX. rel. Syr.Hcl. | om. *b.c.ff.* [Syr.Crt.]
— *ειπεν εν ἑαυτῳ* *Hipp.* | *ηλθεν εις ἑαυτον και λεγει* D. (Æth.) ‖add. ille judex Syr.Crt.
— *ει και* Syr.Hcl. *Hipp.* | om. *και* D. | si *a.b.c.ff.i.* Syrr.Crt.&Pst.
— *ουδε ανθρωπον* BLX. Vulg. *a.b.c.e.f. ff.i.l.* *Hipp.* Ant. 56 (27). | ‡*και ανθρωπον ουκ* ς. ADQR. 33. rel. (.... *ουκ εντρ. κτλ.* 33.)
5. *δια γε*] *δια δε* X.
— *μοι*] *με* 69.
— *κοπον*] *κοπους* R. 1. 69. E*G.
— *χηραν*] *-ρα* X*Tf.*E*U. | (add. in omni tempore Syr.Crt.)
— *εκδικησω*] praem. *απελθων* D.
5. *ὑπωπιαζῃ* ABDQLΔ. 1*s*. G[2]. | *ὑποπ.* RX. 33. 69. EG*HKMSUVΓ*Tf.*Λ. (*-ζει* 69.)
6. *ειπεν δε* Syr.Hcl. | *και ειπεν* 1. G. Syrr.Crt.&Pst. Æth.
— *ακουσατε*] om. Λ*. | *ηκουσατε* Γ*Tf.* *e.*
7. *ποιησῃ* BDQ*Tf.*XΔ. 33. 69. GMUVΓ. | ‡*-σει* ς. AL. rel. (Latt.) *-σι* R. facit *e.* | praem. *μαλλον* Syrr.Crt.& Pst.
— *των* (ante *βοωντων*)] om. D.
— *αυτῳ* BQ*Tf.*L. *e.* | *αυτων* D *Gr.* | ‡*προς αυτον* ς. AR. 33. rel. Memph. *ut vid.* *Iren.* 265. ad se Vulg. *c.f.* ad eum *Tert.* adv. Marc. iv. 36. | om. *a.b. ff.i.l.*
— *ἡμερας και νυκτος* *Iren.* 265. | *νυκτος και ἡμερας* D.
— *και μακρ.* Vulg. *e.f.g*[2]. rel. | om. *και* 69. *a.b.c.ff.i.l.* ‖*ναι λεγω μακρ.* 69.
— *μακροθυμει* ABDQR*Tf.*LX. 1. (Vulg.) *e.*(*f.*)(*g*[2].) Syr.Crt. Goth. ut vid. (Arm.) | ‡*μακροθυμων* ς. R *ut mihi vid.* Δ. 69. rel. *a.b.c.ff.i.* Syrr.Pst.&Hcl.
— *επ' αυτοις*] *εν αυτοις* D *Gr.* Latt. | *επ' αυτους* 69.
8. ab init.] praem. *ναι* RGM. Memph. Arm. (dico enim *f.*) | non habent AB DQL. rel. *Iren.* 265.
— *λεγω ὑμιν ὁτι*] om. 69.

7. ac se *Am.**

ABD[II][P](Q)(X)(R). LXΔ. 1. 33. 69. E[F]GHKMSUVΓ Λ. [Fr. Band.]
§ Theb. ΞΒ′
9. ἐξουθενοῦντες
¶ R
11. πρὸς ἑαυτ. ταῦτα
§ Fr. Band.
13. ὁ δὲ τελ.
¶ Fr. Band.
§ P σιε
§ Fr. Band. ε
14. ἢ γὰρ ἐκεῖνος.

ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν
ἐπὶ τῆς γῆς;
115 [9] § Εἶπεν δὲ καὶ πρός τινας τοὺς πεποιθότας
ἐφ' ἑαυτοῖς, ὅτι εἰσὶν δίκαιοι, καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς
λοιπούς, τὴν παραβολὴν ταύτην· [10] Ἄνθρωποι δύο
ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, † εἷς Φαρισαῖος
καὶ ὁ ἕτερος ¶ τελώνης. [11] ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς
‡ ταῦτα πρὸς ἑαυτὸν″ προσηύχετο, Ὁ θεός, εὐχαρι-
στῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ‡ ὡς″ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων,
§ ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης·
[12] νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα
κτῶμαι. [13] καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθε-
λεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς¶ ‡ ἐπᾶραι εἰς τὸν οὐρανόν,″
ἀλλ' ἔτυπτεν † τὸ στῆθος ‡ ἑαυτοῦ″ λέγων, Ὁ θεός,
ἱλάσθητί § μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. [14] λέγω ὑμῖν, κατέβη
οὗτος δεδικαιωμένος εἰς § τὸν οἶκον αὐτοῦ ‡ παρ' ἐκεῖ-

faciet vindictam illorum. Verum tamen filius hominis veniens putas inveniet fidem in terra?

[9] Dixit autem et ad quosdam qui in se confidebant tamquam iusti et aspernabantur ceteros parabolam istam. [10] Duo homines ascenderunt in templum ut orarent, unus Pharisaeus et alter publicanus. [11] Pharisaeus stans haec apud se orabat, Deus, gratias ago tibi quia non sum sicut ceteri hominum, raptores, iniusti, adulteri, velut etiam hic publicanus: [12] ieiuno bis in sabbato, decimas do omnium quae possideo. [13] Et publicanus a longe stans nolebat nec oculos ad caelum levare, sed percutiebat pectus suum dicens, Deus, propitius esto mihi peccatori. [14] Dico vobis, descendit hic iustificatus in domum suam ab illo: (215, 5.) quia omnis qui se exaltat hu-

8. ὁτι] om. D. 69. G. *b.c.ff.i.l.* *Iren.* 265.
— ελθων ante ὁ υἱος *Orig.* iii. *ter.* *Orig. Int.* iii. 977^{a}. *Eus.* in Ps. 398^{e}. in Luc. 196. *Hil.* 131^{e}. *Cypr.* 141. (Contra, 203.)
— αρα] ante ὁ υἱος D. Syr.Crt. (vid. *Clem.* 533.) | (ante ελθων *Eus.* in Ps. in Luc.) | Contra, *Orig.* iii. 144^{a}. 204^{f}. iv. 158^{e}. (*om. Orig.* iii. 568^{f}.)
— την πιστ. *Orig.* iii. 144^{a}. 204^{b}. 568^{f}. iv. 158^{e}. *Eus.* in Ps. in Luc. | om. την D. Arm.
9. και 1°. BDQRLX. 1. 33. rel. Vulg. *a.f.* (Arm. *om.* δε.) | om. A. 69. EGH*Tf.*KSUVΓ*Tf.*Λ. *b.c.e.l.* Syrr.Crt. Pst.& Hel. Memph. Theb. Goth. (Æth.)
— προς τινας τοις πεποιθοσιν M. | προς τινας των πεποιθοτων 69.
— ἑαυτοις] ἑαυτους Δ.
— εισιν] οἱ συν *sic* 69 *txt.*(corr. mg.)
— εξουθενουντας] -τες B. (vv. ancc.)
— λοιπους] add. ανθρωπους D. | multos Syr.Crt. Arm. | omnes homines Syr. Pst.
— την παραβολην ταυτην] om. D. | ante προς τινας Syrr.Crt.&Pst. Theb.
10. ανθρωποι] post δυο D. (Latt.) Syrr. Crt.&Pst. Æth. | Contra, *e.* Syr.Hel. *Orig.* iv. 124^{d}. *Cypr.* 205. | (ανθρωπου Δ.)

10. εἱς] †praem. ὁ ς. AQR*sic*L. 33. rel. Syr.Hel. Memph. Theb. Arm. *Orig.* iv. ‖om. BDX.
— ὁ ἑτερος *Orig.* iv. | εἱς D. *e.e.ff.* *Cypr.* 205. ‖(φαρ. et τελ. trs. *a.b.c.ff.i.* | Contra, Vulg. *e.f.*)
11. ὁ] add. δε QX. Memph. (Theb.) | Contra, *Cypr.* 205. [Syrr.Crt.Pst.& Hel.]
— ταυτα προς ἑαυτον B(L). 1. Vulg. *e.* (Memph.) Arm. *Orig.* iv. 124^{d}. *Cypr.* 205. (αυτον L.) | ‡προς ἑαυτον ταυτα ς. AQXΔ. rel. *a.* Syrr.Crt.Pst.&Hel. Goth. | καθ' ἑαυτον ταυτα D. | "*sic*" tantum *b.c.f.ff.i.l.* | "haec" Theb. "et dixit" post προσηυχ. Æth. | praem. "solus" Arm.
— προσηυχετο *Orig.* iv. | προσηυξατο A. 1. | προς tantum Γ.
— ὡς 1°. DQL. *Orig.* i. 490^{a}. iii. 145^{a}. iv. | ‡ὡσπερ ς. ABXG*sic.* rel.
— οὑτος] post ὁ τελωνης AK. *e.* *Cypr.* 205. | Contra, *Orig.* i. iii. iv.
12. ab init. αλλα Syrr.Crt.&Pst. Arm.
— αποδεκατω *Orig.* iii. 145^{a}. | αποδεκατευω B.
13. και ὁ ADQX. 1. 33. rel. (Latt.) Syr. Hel. Arm. | ὁ δε BL. 69. G. *e.* Syrr. Crt.&Pst. Memph. Theb. Æth. *Cypr.* 205.
— επαραι *ante* εις τ. ουρ. BQLX. 33. *b.c.* (Memph. Theb.) Goth. (Æth.) | ‡*post* ς. AD. rel. (Latt.) Syrr.Crt.Pst.&Hel. Arm. *Cypr.* 205. vid. *Orig.* iv. 372^{d}. 373^{b}.

13. τον ουρανον] τους ουρανους A. | om. εις τ. ουρ. *i.l.*
— το στηθ.] †praem. εις ς. A. rel. Syrr.Crt.Pst.& Hel. Memph. Theb. Goth. | om. BDQLX. 1. 33. K. Latt. Arm. *Orig.* iv. 372^{d}. *Cypr.* 205.
— ἑαυτου B.*Btly.*(in ipsa coll.)*Mai.*Q. *Orig.* iv. *Cypr.* 205. | ‡αυτου ς. AD L. rel. | om. B.*Bch.* 1.
— μοι] om. Syr.Crt.
14. λεγω] add. γαρ A. (*b.c.f.*)
— ὑμιν] add. ὁτι QKU. *a.b.c.f.ff.i.l.* Syrr.Crt.Pst.&Hel. Memph. Theb. *Hil.* 411^{d}. | Contra, ABD. 33. rel. Vulg. *e.* Æth. *Cypr.* 205.
— εις τ. οικ. αυτου] om. D. Theb. | Contra, *Orig.* i. 490^{a}. (iv. 124^{d}.) *Cypr.* 205.
— αυτου *Orig.* i. | ἑαυτου BL². (om. *Orig.* iv.) ‖add. μαλλον D. (*Orig.* iv.) *Cypr.* 205. | Contra, *Orig.* i.
— παρ' εκεινον BDL. 1. Memph. Theb. *Orig.* i. 490^{b}. quam quidem ille Goth. ab illo Vulg. | η γαρ εκεινος APQXΔ EGHKMSUVΓΛ. Syr.Hel. | ‡η εκεινος ς. 69. Arm. ‖add. τον φαρισαιον D. Syr.Pst. *Cypr.* 205. prae illum

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. [Theb.] Goth. Arm. Æth.
° cap. 14:11. Matt. 23:12. σις β
§[a] Π
§[β] F
¶[a] Fr. Band.
¶[β] Theb.
16. προσκαλεσάμενος αὐτὰ εἶπεν
σιζ
p ‖ Matt. 19:13-15 β ‖ Mar. 10:13-16.
¶[γ] Q
ΞΓ' σιη
q ‖ Matt. 19:16-26. β ‖ Mar. 10:17-27.
r Exod. 20:12-16. Deut. 5:16, 17.

νον.″ ὅτι ° πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν §[a] ταπεινωθήσεται, ὁ
δὲ ταπεινῶν §[β] ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.¶[a] ¶[β]
116 15 p Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα
αὐτῶν ἅπτηται· ἰδόντες ¶[γ] δὲ οἱ μαθηταὶ ‡ ἐπετίμων″
αὐτοῖς. 16 ὁ δὲ Ἰησοῦς ‡ προσεκαλέσατο″ αὐτὰ ‡ λέ-
γων″, ″Αφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, καὶ μὴ
κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία
τοῦ θεοῦ. 17 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ‡ ἂν″ μὴ δέξηται
τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ
εἰς αὐτήν.
117 18 q Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων λέγων,
Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονο-
μήσω; 19 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τί με λέγεις
ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός. 20 τὰς
ἐντολὰς οἶδας, r Μὴ μοιχεύσῃς· μὴ φονεύσῃς· μὴ
κλέψῃς· μὴ ψευδομαρτυρήσῃς· τίμα τὸν πατέρα σου
καὶ τὴν μητέρα †. 21 ὁ δὲ εἶπεν, Ταῦτα πάντα

miliabitur, et qui se humiliat
exaltabitur.
15 (216, 2.) Afferebant autem
ad illum et infantes ut eos tan-
geret: quod cum viderent dis-
cipuli, increpabant illos. 16 Ie-
sus autem convocans illos dixit,
Sinite pueros venire ad me, et
nolite eos vetare: talium est
enim regnum dei. 17 (217, 2.)
Amen dico vobis, quicumque
non acceperit regnum dei sicut
puer, non intrabit in illud.
18 (218, 2.) Et interrogavit eum
quidam princeps, Magister
bone, quid faciens vitam aeter-
nam possidebo? 19 Dixit au-
tem ei Iesus, Quid me dicis
bonum? nemo bonus nisi solus
deus. 20 Mandata nosti, Non
occides, Non moechaberis, Non
furtum facies, Non falsum tes-
timonium dices, Honora patrem
tuum et matrem. 21 Qui ait,

Pharisaeum *a.* magis quam ille Pharisaeus (*b.*)*c.e.*(*f.*)*ff.*(*g*¹.)*i.l.* | om. Syr. Crt. rel. *Orig.* i.
14. ἑαυτον *Orig.* i. iii. 199ᵈ. iv. | αυτον D*.
— ὁ δε Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. | και ὁ A. 1. Latt. Syrr.Crt.&Pst. Æth. *Cypr.* 201. 205. (vid. cap. xiv. 11.)
— ὑψωθησεται] ὑψωθηται U.
15. προσεφερον] προεφερον E*.
— και Vulg. *c.e.f.* Syrr.Crt.Pst.MSS.& Hcl. Arm. *Orig.* iii. 663ᵈ. | om. D. *a.b.* Syr.Pst.impr. Memph. Goth. (Æth.) (vid. Matt. xix. 13. Mar. x. 13.)
— τα] om. D. 1ᴿ. 69. Arm. *Orig.* iii. 663ᵈ.
— βρεφη *Orig.* iii. 659ᶜ *diserte.* 663ᵈ. | παιδια D. (παιδ *ante* τα βρεφ. E*.) vid. Matt. et Mar. | βρεφοι 69.
— αυτων] om. B**Rl.Mai.*
— ἁπτηται ABD(Π)Q. 33. rel. *Orig.* iii. 659ᶜ *diserte.* 664ᵃ. | ἀψηται P(X). (vid. Mar. x. 13.) | ἁπτεται 69. (benediceret Syr.Crt.) | ante αυτων ΠX. (vid. Mar.)
— μαθηται] add. αυτου M. Syrr.Crt.& Pst. Æth.
— επετιμων BDL. 1. (69.) G. (Latt.) Syrr.Crt.&Hcl. Memph. vid. Mar. x. 13. (-μουν 69.) | ‡-μησαν ς. AΠP. rel. *e.* Syr.Pst. (vid. Matt. xix. 13.)

15. αυτοις] αυτους Δ*Γ.
16. προσεκαλεσατο BL. *a.* Syr. Pst. Memph. (add. και Syr.Pst.) | προσεκαλειτο D. 1. G. (om. Syr.Crt.) | ‡ προσκαλεσαμενος ς. AΠPX. 33. rel. (Latt.) Syr.Hcl.
— αυτα] om. B. Syr.Crt.
— λεγων BDL. 1. G. *a.* Memph. | ‡ ειπεν ς. AΠPX. 33. rel. Latt. (vid. Matt. xix. 14. Mar. x. 14.) | λεγει 69*. | ελεγεν 69². ‖ add. illis Syrr.Crt.Pst. &Hcl.*
— κωλυετε] κωλυσηται D.
— του θεου Vulg. *e.f.ff.* Syr.Hcl. | των ουρανων A* (corr.¹. mg.) *a.b.c.* Syrr. Crt.&Pst. (vid. Matt.)
17. αμην] add. γαρ D. | Contra, *Orig.* iii. 663ᶜ.
— αν BDLX. 69. | ‡ εαν ς. AΠP. rel. *Orig.* iii. 663ᶜ. 664ᵉ.
18. τις] post αυτον 1. 69. G. Vulg. *a.b. c.e.f.ff.i.* Syrr. Crt. Pst.& Hcl. Goth. Arm. Æth.
— αρχων Vulg. *c.f.* | om. *a.b.e.ff.i.* (vid. Matt. xix. 16. Mar. x. 17.) ‖ add. Pharisaeorum Syrr.Crt.&Pst.MSS.
— λεγων Vulg.*Cl.* Latt. | om. D. *Am.* (vid. Mar.) ‖ add. ei Syrr.Crt.&Pst. Æth.
— ποιησας *Orig.* ii. 727ᶜ. *Hom.Cl.* xviii. 3. | ποιων 1.

19. ειπεν δε αυτῳ ὁ Ιησους] ὁ δε ειπεν αυτῳ DG.
— αγαθον] add. et quare interrogas me de bono Syr.Crt. (vid. Matt. xix. 17.)
— ὁ θεος] om. ὁ B²*Mai.* | add. ὁ πατηρ Arm.ed. *Orig.* i. 279ᵇ. *Orig. Int.* i. 89ᶜ.
20. ab init.] Et ait illi Jesus *c.*
— οιδας] add. ὁ δε ειπεν, ποιας; ειπεν δε ὁ Ιησους, Το D. (*e.* om. ὁ Ιησ.) vid. Matt. xix. 18. | add. ait quae *a.* | add. si vis tu in vitam intrare Syr.Crt.
— μη *quater*] ου D. Latt. (vid. Matt. xix. 18.)
— μη μοιχευσῃς post μη φον. Vulg. *a.b.c.ff.* Syrr.Crt.&Pst. | Contra, *e.f.* Syr.Hcl. ‖ -σεις D. | et sic φονευσεις, κλεψεις, D. et ψευδομαρτυρησεις habent DM. (vid. Matt.)
— ψευδομαρτυρῃς B.*Mai.*
— μητερα] † add. σου ς. Δ. rel. *a.b.c.* Syrr.Crt. Pst. & Hcl. Memph. Æth. | om. ABDΠP*Tf.*LX. 1. 33. KM. Vulg. *e.f.ff.i.l.* Syr.Hcl. Goth. Arm.
— ad fin. add. et proximum tuum sicut te ipsum Syr.Hier.mg. (vid. Matt. xix. 19.)
21. ειπεν] add. αυτῳ G. Syrr.Crt.&Pst.
— ταυτα] post παντα AΠK. *e.* Syr. Hcl.

16. vetare eos *Cl.* | 18. princeps dicens *Cl.*

ABD(II)P[Q][R]. LXΔ. 1. 33. 69. E(F)GHKMSUVΓΛ.
21. ἐφυλαξάμην
§ R
22. οὐρανῷ
24. εἰσελεύσονται εἰς τ. βασ. τ. θεοῦ
¶ II
25. βελ. διελθεῖν
s ||Matt. 19:27-29. ||Mar. 10:28, 30.
¶ F
29. ἢ γυν. ἢ ἀδελ. ἢ γον.

σιθ β — σκ β — σκα β

‡ ἐφύλαξα" ἐκ νεότητός [μου]. 22 ἀκούσας δὲ † ὁ
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, § Ἔτι ἕν σοι λείπει· πάντα ὅσα
ἔχεις πώλησον, καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυ-
ρὸν ἐν ‡ τοῖς οὐρανοῖς"· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι.
23 ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος ‡ ἐγενήθη"· ἦν γὰρ
πλούσιος σφόδρα. 24 ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς [περί-
λυπον γενόμενον] εἶπεν, Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρή-
ματα ἔχοντες ‡ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσπορεύ-
ονται." 25 εὐκοπώτερον ¶ γάρ ἐστιν κάμηλον διὰ
‡ τρήματος" ‡ βελόνης" εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. 26 εἶπον δὲ οἱ ἀκού-
σαντες, Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; 27 ὁ δὲ εἶπεν,
Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ ‡ παρὰ [τῷ]
θεῷ ἐστιν." 28 s εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος, Ἰδοὺ ¶ ἡμεῖς
‡ ἀφέντες τὰ ἴδια," ἠκολουθήσαμέν σοι. 29 ὁ δὲ εἶπεν
αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν
οἰκίαν ἢ γονεῖς ἢ ἀδελφοὺς ἢ γυναῖκα ἢ τέκνα ἕνεκεν

Haec omnia custodivi a inventute mea. 22 (219, 2.) Quo audito Iesus ait ei, Adhuc unum tibi deest: omnia quaecumque habes vende et da pauperibus, et habebis thesaurum in eaelo, et veni sequere me. 23 (220, 2.) His ille auditis contristatus est, quia dives erat valde. 24 Videns autem illum Iesus tristem factum dixit, Quam difficile qui pecuuias habent in regnum dei intrabunt: 25 facilius est enim camelum per foramen acus transire quam divitem intrare in regnum dei. 26 Et dixerunt qui audiebant, Et quis potest salvus fieri? 27 Ait illis, Quae inpossibilia sunt apud homines, possibilia sunt apud deum. 28 Ait autem Petrus, Ecce nos dimisimus omnia et secuti sumus te. 29 (221, 2.) Qui dixit eis, Amen dico vobis, nemo est qui reliquit domum aut parentes aut fratres aut uxorem aut filios

---

21. *εφυλαξα* ABL. 1. (vid. Matt. xix. 20.) | ‡ *εφυλαξαμην* ϛ. DIIP. rel. (vid. Mar. x. 20.)
— *μου* AIIPL. 33. rel. (vid. Mar.) | om. BD. *l.* Syr.Crt. ||add. usque ad nunc Æth.
22. *ακουσας δε*] †add. *ταυτα* ϛ. AIIP*Tf.* rel. Syr.Hel. Goth. Arm. Æth. | om. BDL. 1. 33. 69. *e.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. | quo audito Vulg. (*b.*)*c.f.* quod cum audisset *a.*
— *ετι*] *οτι* FHV.
— *διαδος* BPX. rel. Syr.Hel. Memph. Goth. | *δος* ADIIRLΔ. 1. 33. M. Latt. Syrr.Crt.&Pst. Arm. Æth. (vid. Matt. xix. 21. Mar. x. 21.)
— *πτωχ.*] praem. *τοις* D.
— *τοις ουρανοις* BD. *a.e.* Memph. *ουρανοις* ARL. | ‡ *ουρανῳ* ϛ. IIP. rel. Vulg. *b.c.f.ff.* Goth. Arm. *Tert.* adv. Marc. iv. 36 (vid. Mar. x. 21.)
23. *ταυτα*] add. *παντα* Γ.
— *περιλυπος*] *-πον* P.
— *εγενηθη* BL. | ‡ *εγενετο* ϛ. ADIIPR. 33. rel.
24. *ὁ Ιησους*] om. *ὁ* B(sed non ap. *Blc.*) | post *ειπεν* D. *b.c.*(*e.*)*i.*
— *περιλυπον γενομενον* ADIIPRXΔ. 33. rel. vv. (vid. ver. 23.) | om. BL. 1. Memph.
— *του θεου*] *των ουρανων* KM. (vid. Matt. xix. 23.)
— *εισπορευονται* post *θεου* BL. Vulg. *a.b.c.e.ff.g*¹. | *εισελευσονται* post *θεου* DR. (vid. Mar. x. 23.) (....*ται* post *θεου* 33.) | ‡ *εισελευσονται* ante *εις την βασ.* ϛ. AIIP. rel. *f.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. Goth. Arm. Æth.
25. *γαρ*] om. 69. Syr.Pst. Arm. Æth. autem *i.*
— *καμηλον*] *καμιλον* S. (*κάμηλον, οὐ το ζῶον, ἀλλὰ τὸ ἐν τοῖς πλοίοις παχὺ σχοινίον* *Cyr. Alex.* ap. Mai. Nov. Pp. Biblioth. ii. 380.)
— *τρηματος* BD. | *τρυπηματος* RL. *Clem.* 440. (vid. Matt. xix. 24.) | ‡ *τρυμαλιας* ϛ. AP. rel. (vid. Mar. x. 25.)
— *βελονης* BDL. 1. (69. *βελων.*) *Clem.* 440. | ‡ *ῥαφιδος* ϛ. APR. rel. (vid. Matt. et Mar.)
— *εισελθειν* 1°. BRLX. rel. *e.* Syrr.Pst.&Hel.mg. Memph. (vid. Matt.) | *διελθειν* ADP. 1. M. Latt. Syrr.(Crt.)&Hel.txt. Goth. Arm. Æth. (vid. Mar.)
— *η πλουσιον*] om. 69.
— *εισελθειν*] ante *εις τ. βασ.* D. Vulg. *b.c.f.g*¹. Syr.Crt. Memph. Æth. (vid. Matt.) | Contra, Syr.Hel. | om. *a.e.ff.i.* Syr.Pst. (vid. Cdd. in Matt.)
26. *ειπον*] *ειπαν* R.
— *ακουσαντες* *g*¹. | *-οντες* D *Gr.*L. qui audiebant Latt.
27. *ὁ δε*] add. *Ιησους* Λ. *b.c.f.ff.i.* Syr. Pst. Æth.
— *αδυνατα*] post *παρα ανθρωποις* 69. Syrr.Crt.&Pst. *Theoph.* ii. 13. | Contra, *Tert.* de Res. Car. 57.
27. *τῳ θεῳ* ABR. rel. Memph. | om. *τῳ* DP. *Theoph.* (vid. *Clem.* 947.)
— *εστιν* post *παρα τ. θεῳ* BDL. 1. *a.e.* (Syrr.Crt.&Pst.) | ‡ ante ϛ. APR. rel. Vulg. *b.c.f.* Syr.Hel. Memph. Goth. *Iren.* 127. [Æth.]
28. *ὁ Πετρος* BDRLX. 1*s.* 69*s.* U*s.* | om. *ὁ* APΔEFGHKMSVΓΛ.
— *ἡμεις*] om. 1.
— *αφεντες τα ιδια* B(D)L. (1.) (69.) Syr.Hel.mg. Memph. *τα ιδ. αφ.* D. (*αφ. παντα τα ιδια* 69. *παντα τα ιδ. αφ.* 1.) | ‡ *αφηκαμεν παντα και* ϛ. APR. 33. rel. Vulg. *f.* Syrr.Crt.&Pst.&Hel.mg. Goth. Æth. (vid. Matt. xix. 27. Mar. x. 28.) relictis omnibus nostris *a.l.* Arm. remisimus omnia nostra *e.* relictis retibus nostris *b.* relictis omnibus rebus nostris *c.* relictis rebus nostris *ff.i.*
— *ηκολουθησαμεν*] *-καμεν* R.
— *σοι*] add. *τι αρα εσται ἡμιν* X. *l.* (vid. Matt. xix)
29. ab init. Jesus Syrr.Crt.&Pst. Æth.
— *ὁτι*] om. DΔ. Latt.(exc. *f.*) *Cypr.* 310 (vid. Mar. x. 29.)
— *οικιαν* *Cypr.* 91. | *οικιας* D. 69. II Syr.Pst. Arm.ed. (vid. Matt. xix. 29.)
— *η γονεις η αδελφους η γυναικα* APR.

24. Jesus illum *Cl.*

Vulg. *a.b.c.* Syrr. C. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth. 30. λάβῃ

τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, [30] ὃς οὐ μὴ ἀπολάβῃ πολλα-
πλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ
ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.
σκβ/β t ||Matt. 20:17-19. β ||Mar. 10:32-34. 118 [31] t Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπεν πρὸς
αὐτούς, Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς ‡ Ἱερουσαλήμ," καὶ τε-
λεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφη-
τῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου· [32] παραδοθήσεται γὰρ
τοῖς ἔθνεσιν, καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ ὑβρισθήσεται
καὶ ἐμπτυσθήσεται, [33] καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτε-
νοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται.
§ Q σιγ/ι § [34] καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα
τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ
λεγόμενα.
ΞΔ' σκδ/β u ||Matt. 20:29-34. ||Mar. 10:46-52. 119 [35] u Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς
Ἱεριχώ, τυφλός τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ‡ ἐπαι-
τῶν·" [36] ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου ἐπυνθά-
νετο τί * [ἂν]" εἴη τοῦτο. [37] ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ

propter regnum dei, [30] et non recipiat multo plura in hoc tempore, et in saeculo venturo vitam aeternam.

[31] (222, 2.) Assumsit autem Iesus duodecim et ait illis, Ecce ascendimus Hierosolymam, et consummabuntur omnia quae scripta sunt per prophetas de filio hominis: [32] tradetur enim gentibus, et inludetur et flagellabitur et conspuetur, [33] et postquam flagellaverint occident eum, et die tertia resurget. [34] (223, 10.) Et ipsi nihil horum intellexerunt, et erat verbum istud absconditum ab eis, et non intellegebant quae dicebantur.

[35] (224, 2.) Factum est autem cum appropinquaret Hiericho, caecus quidam sedebat secus viam mendicans, [36] et cum audiret turbam praetereuntem, interrogabat quid hoc esset. [37] Dixerunt autem ei quod Ie-

(DXΔ.) rel. (*Cypr.* 91.) | η γυναικα η αδελ. η γον. BL. Memph.
29. αδελφους] add. η αδελφας DXΔ. Syr.Crt. *Cypr.* 91. (vid. Matt. et Mar.) | Contra, *Cypr.* 185. 273. 310.
— η γυναικα] om. Syr.Crt.
— τεκνα] add. εν τῳ καιρῳ τουτῳ D. (vid. Mar. x. 30.) | Contra, *Cypr.* 91.
— ἐνεκεν] εἱνεκεν B. | ἑνεκα U.
30. ὑς ου APR. 33. rel. Syr.Hcl. | ὁς ουχι BL. (ὁς ουχι ου B.*Mai.*) | εαν D. Arm. (vid. Mar. x. 30.) [Syrr.Crt.&Pst.]
— απολαβῃ APR. rel. (απολανει 69.) | λαβῃ BDM. Arm. (vid. Mar.)
— πολλαπλασιονα Vulg. *f.* | ἑπταπλασιονα D. *a.b.c.e.ff.i.* Syr.Hcl.MS.mg. *Cypr.* quater. unum in centum Syr. Crt. ||add. νυν X. (vid. Mar. | Contra, *Cypr.*) "Et quomodo apostolis pro derelictis filiis et uxoribus, in alio Evangelio *centies*, in alio *septies* Dominus repromittit." *Jovin.* (ap. Hier. adv. Jovin. ii. 19. Ed. Vall. ii. 355.) "Tamen ne exultet in mendacio.... sciat in Matthaeo et in Marco, apostolis qui universa sua dimiserant, centuplum repromissum. In Evangelio autem Lucae multo plura, id est πολὺ πλείονα, et penitus in nullo evangelio pro *centum* scriptum esse *septem*." *Hier.* adv. Jovin. ii. 26. Ed. Vall. ii. 366.
— τῳ ερχ.] om. τῳ S.
— ζωην] praem. consequetur *e.* Syr.Crt. | post αιωνιον add. possidebit *a.b.c.ff.* *g*[2]*.i.* | om. Vulg. *f.*
31. δε] add. Jesus Vulg. *c.f.ff.*
— δωδεκα] δεκαδυο *Orig.* iii. 708[c]. | .ιβ. D. ||add. μαθητας E*. *a.b.f.ff.i.* Vulg. *c.e.* | Contra, *Orig.* iii.
— προς αυτους *a.b.e.* *Orig.* iii. 708[a]. | αυτοις D. Vulg. *c.f.ff.* (vid. Matt. xx. 17.) | (om. προς Δ*.)
— αναβαινομεν] -νωμεν 69. Γ. ||(add. μεν Γ*sic.*)
— Ἱερουσαλημ BDRL. *e.* Memph. Goth. *Orig.* ii. 496[b]. | ‡Ἱεροσολυμα ς. AP. 33. rel. (Latt.) vid. Matt. xx. 18. Mar. x. 32.
— δια] ὑπο 69 *txt.*
— τῳ υἱῳ] περι του υἱου D. 69. Latt. Syrr.Crt.Pst. & Hcl. Memph. Arm. | του υἱου Δ.
32. παραδοθ. γαρ] ὁτι παρδοθ. D. *e.*
— εμπαιχθησεται] -σονται K.
— και ὑβρισθησεται ABPRX. rel. Syrr. Crt.&Hcl.* Memph. Goth. Æth. post μαστ. ver. 33. Syr.Pst. | om. DL. *a.b. e.ff.i.* Syr.Hcl.*txt. Arm.Zoh. (vid. Matt. xix. 19. Mar. x. 34.) | et flagellabitur Vulg. *f.* Arm.Usc. | eadem *post* και εμπτ. *c.*
— και εμπτυσθησεται ABDLX. rel. | om. PR. Arm.Zoh. (vid. Matt.) ||add. in faciem ejus Syrr.Crt.&Pst.
33. αποκτενουσιν] αποκτεινουσιν D *Gr.*
— τῃ ἡμερᾳ τῃ τριτῃ *Am. a.* | τῃ τριτῃ ἡμερᾳ XΔ. 1. 69. Vulg.*Cl.* *b.c.f.i.* Arm. (vid. Matt. xx. 19.) (deteriores urguent [!!!] *sic e.* pro "die tertia resurget.")
33. αναστησεται] εγερθησεται L. (vid. Matt. xx. 19.)
34. και αυτοι] αυτοι δε DU. *e.* Syr.Pst. Æth.
— ουδεν] post τουτων D.
— και ην Vulg. *ff.* Syr.Hcl.txt. | αλλ' ην D. 1. *a.b.c.e.f.i.* Syrr.Crt.&Pst.(& Hcl.mg.MS.)
— τουτο] om. D. 1. *a.b.c.e.ff.* Syr.Crt. Memph.MS. Arm. | Contra, Vulg. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph.W.&Sch. Æth.
— κεκρυμμενον] κεκαλυμμενον GΓ.
— απ'] επ' Λ.
— εγινωσκον] -σκων P *ap. Knittel.*
— ad fin.] add. cum illis Syrr.Crt.&Pst.
35. εις] εν τῃ 69. [Æth.] | om. (Latt.) "in" *a.*
— επαιτων B(D)L. *Orig.* iii. 735[a]. (ante εκαθ. D. *e.*) vid. Mar. | ‡προσαιτων ς. APQR. 33. rel. (vid. Mar. x. 46.)
36. διαπορευομενου *Orig.* iii. 735[d]. | παραπορευομενου DX.
— τι αν DQRLX. 1. 69. KM. *Orig.* iii. 735[d.e.] | *om. αν ς. ABP. rel.
— ειη] ει Γ *Tf.*
— τουτο *Orig.* iii. 735[e]. (om. 735[d].) | ταυτα 69.

33. tertia die *Cl.*

A B D (P) (Q) R. L (X) Δ. 1. 33. 69. E[F]GHKMSUVΓ Λ.

ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. 38 καὶ ἐβόησεν
λέγων, Ἰησοῦ υἱὲ ‡ Δαυείδ,″ ἐλέησόν με. 39 καὶ οἱ
προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα ‡ σιγήσῃ·″ αὐτὸς δὲ
¶ P πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν, Υἱὲ ‡ Δαυείδ,″ ¶ ἐλέησόν με.
40 σταθεὶς δὲ [ὁ] Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι
πρὸς αὐτόν· ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτὸν
§ F 41 [λέγων], Τί σοι θέλεις ποιήσω; § ὁ δὲ εἶπεν,
Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. 42 καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ,
Ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. 43 καὶ παρα-
χρῆμα ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν
¶ X θεόν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ.¶

sus Nazarenus transiret. 38 Et
clamavit dicens, Iesu fili David,
miserere mei. 39 Et qui praei-
bant increpabant eum ut tace-
ret: ipse vero multo magis
clamavit, Fili David, miserere
mei. 40 Stans autem Iesus
iussit illum adduci ad se: et
cum appropinquasset, interro-
gavit illum 41 dicens, Quid tibi
vis faciam? At ille dixit, Do-
mine, ut videam. 42 Et Iesus
dixit illi, Respice, fides tua te
salvum fecit. 43 Et confestim
vidit, et sequebatur illum mag-
nificans deum. Et omnis plebs
ut vidit, dedit laudem deo.

XIX. ΞΕ′ σκε/ι

120 1 Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἰεριχώ· 2 καὶ
ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς
2. καὶ [οὗτος] ἦν πλ. ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ ‡ αὐτὸς″ † πλούσιος· 3 καὶ ἐζή-
τει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστιν, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ
τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. 4 καὶ προδρα-
μὼν ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν,
ὅτι † ἐκείνης ἤμελλεν διέρχεσθαι. 5 καὶ ὡς ἦλθεν

1 (225, 10.) Et ingressus per-
ambulabat Hiericho. 2 Et ecce
vir nomine Zaccheus, et hic
erat princeps publicanorum, et
ipse dives, 3 et quaerebat vi-
dere Iesum quis esset, et non
poterat prae turba, quia sta-
tura pusillus erat. 4 Et prae-
currens ascendit in arborem
sycomorum ut videret illum,
quia inde erat transiturus.
5 Et cum venisset ad locum,

37. ὁ Ναζ.] om. ὁ Δ.
— Ναζωραιος *b.f.ff.* Memph. Schw. | Ναζαρηνος D *Gr.* 1. Vulg. *a.(e.)(i.)(l.)* *Orig.* iii. 736a. (vid. Mar. x. 47.) | Ναζαραιος M. *c.* Memph. W.
38. και] ὁ δε D. *e.* Goth. at ille *f.*
— εβοησεν] εκραξεν P *Tf.* (κραξεν *ap. Knittel.*)
— Ιησου *Tert.* adv. Marc. iv. 36, 37. | om. AEK. vid. *Orig.* iii. 736a.
39. om. ver. 33(ut e spatio vid.) *b.*
— και οἱ] οἱ δε D. *e.*
— προαγοντες Vulg. *c.e.f.* *Orig.* iii. 736a. *Tert.* adv. Marc. iv. 36. | παραγοντες AK. *a.* | (ad Jesum Syrr.Crt.&Pst.)
— επετιμων *Orig.* iii. | -μουν A. 69. Γ.
— σιγηση BDPLX. | ‡σιωπηση ς. A QR. rel. *Orig.* iii. 736a. utr. qu. lect. habet. (vid. Matt. xx. 31. Mar. x. 48.)
— πολλῳ Syr.Hel. *Orig.* iii. | om. D. *c.* Syrr.Crt.&Pst.
— εκραζεν] -ξεν P(*Knit.* sil. *Tf.*). *Am.* *Orig.* iii. ‖add. λεγων EGHM. (Æth.) | add. Ιησου 1. 69. U. | Contra, *Orig.* iii.
— υἱε *Orig.* iii. | υἱος D.
40. ὁ Ιησους QRLX. rel. *Orig.* iii. 736a. | om. A. | om. ὁ B.*Mai.*D.
— προς αυτον Vulg. *b.c.f.* Syrr.Pst.&Hel. *Orig.* iii. | om. D. 1. *a.e.ff.i.l.* Syr. Crt.

40. εγγισαντος *Orig.* iii. 736b. | -ζοντος 69. ‖add. ad eum Syrr.Crt.&Pst. (Arm.)
— αυτον] add. ὁ Ιησους Q *ut vid. et ap. Tf.* X. 69. | Contra, *Orig.* iii.
41. λεγων AQRX *sic.* rel. (Latt.) Syrr. Crt.Pst.&Hel. Goth. Arm. [Æth.] | om. BDL. *e.* Memph. | (ειπων *Orig.* iii. 736b.) ‖add. ei Syrr.Crt.&Pst.
— ειπεν] add. αυτῳ R. Syrr.Crt.&Hel. mg. Æth.
— κυριε] om. *a.* | post αναβλ. *b.i.* *Orig.* iii. ‖(ἱνα] add. aperiantur oculi mei et Syr.Crt. Arm.)
42. ὁ Ιησους (*Orig.* iii.)] post αυτῳ (et αποκριθεις post και) *a.b.c.(e.)ff.i.* | Contra, Vulg. *f.* ‖om. Syr.Crt. | ὁ κυριος 1. | αποκριθεις D. (*Orig.* iii.)
43. και ηκολ. αυτ.] om. Syr.Hier.
— λαος *Orig.* iii. 735a. *Tert.* adv. Marc. iv. 37. | οχλος Q. 69. Λ. (*Orig.* iii. 736d.)
— ιδων] om. K.
— αινον *Orig.* iii. 736d. *bis.* | δοξαν D.
— τῳ θεῳ] τον θεον 69*.
1. εισελθων] add. ὁ Ιησους MΛ. Syr.Pst. Æth. (et cum ascenderent, et transiret Syr.Crt.)
— διηρχετο] διερχ. Δ. | add. εις M. | add. ὁ Ιησους Γ.

2. και ιδου] om. Syrr.Crt.&Pst.
— καλουμενος *e.* Syr.Hel. rel. | om. DG. (Latt.) Syrr.Crt.&Pst. Æth. (quidam Syrr.Crt.&Pst.)
— και 2°.] om. D. *e.f.i.* Goth. Æth.
— αυτος] οὑτος D. 69. "hic" Latt. Memph. | om. Syrr.Crt.&Pst. Æth.
— και αυτος 2°. B. 1. 69. K. Vulg. *b.i.* (Syr.Pst.MS.) Arm.ed. (Æth.) | και ‡οὑτος″ †ην″ ς. AQR. rel. *f.* Syr. Hel.mg. (om. και txt.) | και αυτος ην U *sic.* *a.(c.)(ff.)* Arm.MSS. | και ην L. (*l.*) Syrr.Crt.(&Pst.) Memph. Goth. | om. D. *e.*
3. ηδυνατο] εδυν. B**Rl.Mai.*K. (δυνατο Δ.) | om. τις εστιν et απο τ. οχλ. Syr. Crt.
— ad fin.] add. Zacchaeus Syrr.Crt.&Pst.
4. προδραμων ABQR *sic.* rel. | προσδραμων LE *sic* FGHVΓ. | δραμων 69. | προλαβων D. ‖add. εις το BL. *e.* | Contra, rel.
— συκομορεαν *Elz.* 1624. B *Vel. dis.* LΔ. Memph. | συκομωρεαν B.*Btly.Bch.* D Q. 1. | συκομωραιαν *St.* 3. & *Elz.* 1633. AE*GKU. (συκωμορ. A ap. Woide) |

39. clamabat *Cl.*
2. princeps erat *Cl.* | 4. videret eum *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth. — ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς † εἶπεν πρὸς
αὐτόν, Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν
5. [εἶδεν αὐτὸν καὶ] εἶπεν — τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. 6 καὶ σπεύσας κατέβη,
καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. 7 καὶ ἰδόντες ‡ πάντες"
διεγόγγυζον, λέγοντες· ὅτι Παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ
εἰσῆλθεν καταλῦσαι. 8 σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπεν
πρὸς τὸν κύριον, Ἰδοὺ τὰ ‡ ἡμίσειά" ‡ μου τῶν ὑπαρ-
8. *δίδ. τ. πτωχ.* — χόντων," κύριε, ‡ τοῖς πτωχοῖς δίδωμι"· καὶ εἴ τινός
τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. 9 εἶπεν δὲ
πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ὅτι Σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ
τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν.
v Matt. 18:11. σκϛ/ε — 10 v ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ
σῶσαι τὸ ἀπολωλός.
σκζ/ι — 121 11 Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶς εἶπεν
παραβολήν, διὰ τὸ ἐγγὺς ‡ εἶναι Ἱερουσαλὴμ αὐτὸν"
καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασι-
¶ Q Ξϛʹ σκη — λεία ¶ τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι· 12 εἶπεν οὖν, w Ἄν-
w Matt. 25:14-30. β Mar. 13:34. — θρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακρὰν
ΞΖʹ σκθ/ε — λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι. 13 καλέ-

suspiciens Iesus vidit illum et dixit ad eum, Zacchee, festinans descende, quia hodie in domo tua oportet me manere. 6 Et festinans descendit et excepit illum gaudens. 7 Et cum viderent omnes, murmurabant dicentes quod ad hominem peccatorem divertisset. 8 Stans autem Zaccheus dixit ad dominum, Ecce dimidium bonorum meorum, domine, do pauperibus, et si quid aliquem defraudavi reddo quadruplum. 9 Ait Iesus ad eum quia Hodie salus domui huic facta est, eo quod et ipse filius sit Abrahae: 10 (226, 5.) venit enim filius hominis quaerere et salvare quod perierat.

11 (227, 10.) Haec illis audientibus adiciens dixit parabolam, eo quod esset prope Hierusalem, et quia existimarent quod confestim regnum dei manifestaretur. 12 (228, 2.) Dixit ergo, Homo quidam nobilis abiit in regionem longinquam accipere sibi regnum et reverti. 13 (229, 5.)

συκομοραιαν 33. E²FHMSVΓΛ. (...*κομορ*... R.) | *σιμοραιαν* 69.

4. *εκεινης*] † praem. *δι'* ϛ. 1. 69. Λ *Tf. a.* Arm. | om. AB(D)QRLΔEFGHKMSUVΓ. *b.c.ff.i.* | *εκεινη* D. (inde Vulg. *f.* illic *e.*)

— *ημελλεν*] *εμελλεν* 1. KUΛ. | *ημελον* 69.

— *διερχεσθαι*] *παρερχεσθαι* 1. | *εισερχεσθαι* Λ. | add. Jesus Syr.Crt.

5. *ὡς ηλθεν επι τον τοπον* Vulg. *f.* Syrr. Pst.&Hcl. | *εγενετο εν τῳ διερχεσθαι αυτον* D. (*a.b.c.e.ff.i.l.*) | et cum transiret Syr.Crt.

— *αναβλεψας ὁ Ιησους* A(B)QR. rel. Vulg. *f.* Syr.Hcl. rel. (om. ὁ B.) Jesus respexit et vidit illum *e.* Jesus vidit illum et respiciens *a.* Jes. vid. ill. respicientem *b.* Jes. vid. ill. sursum aspiciens *c.ff.i.* | om. D. "Jesus" tantum Syrr.Crt.&Pst.

— *ειπεν*] † praem. *ειδεν αυτον και* ϛ. A(D)QR. (33.) rel. Vulg. *f.* Syrr.(Crt.) Pst.&Hcl. Goth. (om. *αυτον* D.) | om. BL. 1. Memph. Arm. Æth.*ut vid.* (*a.b.e.ff.i.* trsp. *supra.*)

— *προς αυτον*] *αυτῳ* D. *a.e.* | om. Syr. Crt.

— *σπευσας* *Iren.* 38. | *σπευσον* D *Gr.*Λ. *e.* Memph.

5. *σημερον γαρ*] om. *γαρ* H *txt.*(mg.¹.) | *ὁτι σημερον* D. Latt. *Iren.* 38.

7. *ιδοντες*] add. *αυτον* KM. Arm.MSS.

— *παντες* ABDQRLΔ. 33. EFGHUVΓΛ. | ‡ *ἁπαντες* ϛ. 1. KsMsSs. | *οἱ φαρισαιοι* 69.

— *λεγοντες* Vulg. *b.c.f.* Syrr.Pst.&Hcl. rel. | om. D. *a.e.ff.i.l.* Syr.Crt. | *λεγον* Γ.

— *ανδρι*] *ανθρωπῳ* L.

8. *Ζακχ.*] praem. ὁ D. 1.

— *κυριον*] *Ιησουν* 69. GKM. *e.* Syrr. Pst.&Hcl.mg.

— *τα ἡμισεια* BL. *-σια* B**Mai.*Q *Tf.* | *τα ἡμισεα* B²*Mai.*Q *Knit.* *τα ἡμισηα* Λ. | *τα ἡμισυ* ARΔ. 69. | ‡ *τα ἡμιση* ϛ. 1. EFsG. rel. *Clem.* 579. *τα ἡμυσοι* D*. | *τα ἡμυση* D².

— *μου* ante *των ὑπαρχ.* BQL. 1. | ‡ post ϛ. A(D)R. rel. *Clem. Iren.* 242. *Cypr.* 303. | *μοι* D*.

— *τοις πτωχοις* ante *διδωμι* (B)DQL. 1. 33. | ‡ post *διδωμι* ϛ. AR. rel. Latt. Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. *Iren.* 242. *Cypr.* 239. 303. (om. *τοις* B.)

— *τι*] om. R. vel trans. post *τινος*.

9. *προς αυτον* *f*(*hic*). | post ὁ *Ιησους* D. Vulg. | *προς αυτους* R. (*a.b.c.ff.i.l.*) Syr.Hcl.mg. (*post Ιησ.* Latt.) | om. *e.* *Cypr.* 304.

9. *ὁ Ιησους*] om. ὁ B. Dominus Syr.Hcl. mg.

— *τῳ*] praem. *εν* AD. Memph.MS.

— *Αβραμ* L.

— *εστιν* ABDQ. rel. *Cypr.* 105. 239. | om. RL.

11. *αυτων*] om. 69.

— *ειπεν*] post *παραβολην* 69. (Arm.)

— *Ἱερουσαλημ*] praem. *εις* M *sic.*

— *αυτον* post *Ἱερουσαλημ* BL. | post *ειναι* Q. | ‡ post *εγγυς* ϛ. AR. rel. Æth. ante *εγγυς* 1. | (*αυτον εγγυς* post *ειναι* D.)

— *αυτους*] om. D.

— *παραχρημα*] post *μελλει* D. (om. *e.*)

— *αναφαινεσθαι*] *αναφερεσθαι* Γ.

12. *ειπεν ουν*] om. Γ.

— *ουν* ABR. rel. (Latt.) Syr.Hcl. Memph.ed. | *δε* DL. Goth. | om. *e.* Syrr.Crt.&Pst. Memph.MS. Arm. Æth. ‖ add. illis Syr.Crt. Æth.

— *επορευθη* *Orig.* iii. 632ᵈ. *Eus.* Theoph. 156. in Luc. 197. | *επορευετο* DH.

— *εαυτῳ* Syrr.Pst.&Hcl. Æth. *Orig.* iii. 631ᵈ. 632ᵈ. iv. 272ᵇ. *Eus.* Theoph. in Luc. | om. D. *a.b.e.g¹.i.l.* Syr.Crt. Memph. *Lucif.* 205.

---

10. salvum facere *Cl.*

A B D R. L Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUVΓΛ.

σας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς,
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Πραγματεύσασθε ‡ ἐν ᾧ″
ἔρχομαι. 14 Οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτόν, καὶ
ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ λέγοντες, Οὐ
θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς. ·15 καὶ ἐγένετο
ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ
εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους οἷς
‡ δεδώκει″ τὸ ἀργύριον, ἵνα ‡ γνοῖ″ † ‡ τί διεπραγμα-
τεύσαντο.″ 16 παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος λέγων, Κύριε,
ἡ μνᾶ σου ‡ δέκα προσειργάσατο″ μνᾶς. 17 καὶ εἶπεν
αὐτῷ, ‡ Εὖγε″ ἀγαθὲ δοῦλε, ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς
ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων.
18 καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος λέγων, ‡ Ἡ μνᾶ σου, κύριε,″
ἐποίησεν πέντε μνᾶς. 19 εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ, Καὶ σὺ
19. ἐπάνω γίνου γίνου ἐπάνω πέντε πόλεων. 20 καὶ * ὁ″ ἕτερος ἦλθεν
λέγων, Κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην

Vocatis autem decem servis suis dedit illis decem mnas, et ait ad illos, Negotiamini dum venio. 14 Cives autem eius oderant illum, et miserunt legationem post illum dicentes, Nolumus hunc regnare super nos. 15 Et factum est ut rediret accepto regno, et iussit vocari servos quibus dedit pecuniam, ut sciret quantum quisque negotiatus esset. 16 Venit autem primus dicens, Domine, mna tua decem mnas adquisivit. 17 Et ait illi, Euge bone serve, quia in modico fidelis fuisti, eris potestatem habens supra decem civitates. 18 Et alter venit dicens, Domine, mna tua fecit quinque mnas. 19 Et huic ait, Et tu esto supra quinque civitates. 20 Et alter venit dicens, Domine, ecce mna tua, quam habui repositam in

13. ab init.] praem. και (om. seq. δε) ΔΛ. *b.c.e.ff.i.* (Syrr.Crt.&Pst.) Æth. (om. δε et L. 69.) | Contra, rel. Vulg. *a.e.f.* Syr.Hel.
— ἑαυτου] αυτου DΓ. | om. *b.c.ff.i.* *Orig.* iii. 631[d]. *Lucif.* 205.
— αυτοις] αυτους F.
— πραγματευσαοθε *Orig.* iii. 631[d]. | -τευεσθε D. 1. Λ*Tf.* | -τευσθε U. ‖add. cum eis Syr.Crt. (Arm.)
— εν ῳ ABDRL. 1. K. *Orig.* iii. | ‡ἑως ς. Δ. rel. | ὡς 69 *Scr.* dum Vulg. *b.c.e.f.* donec *a.* Memph.
— ερχωμαι S.
14. αυτου 1°.] om. D. *b.ff.l.* *Lucif.* 206.
— απεστειλαν] ενεπεμψαν D*. | επεμψαν D².
— θελομεν *Eus.* in Luc. 198 *bis.* | -ωμεν E*HΛ.
— τουτον] add. λαβοντα την βασιλειαν Δ*(corr.¹.)
— ἡμας *Eus.* in Luc. | ὑμας K *sic.*
15. εν τῳ] om. DΔ. (et cum accepisset regnum et redisset dixit Syrr.Crt.&Pst.)
— επανελθειν αυτον λαβοντα] λαβειν αυτον *sic* M.
— και ante ειπεν (Latt.) rel. *Lucif.* 206. | om. Vulg.MS. *a.c.* Syrr.Crt.Pst.&Hel. Memph.
— αυτῳ *e.* *Orig.* iii. 632[b]. | αυτου DΓ. *a.* | om. Δ. (Latt.) Arm. Æth. *Lucif.* 206.

15. τουτους *f.* | om. D. 1. (Latt.) Arm. Æth. *Orig.* iii. *Lucif.*
— δεδωκει B.*Btly.Mai.*(*dis.*)DL. 1. *a.e.* Arm. εδεδωκει *Orig.* iii. | ‡εδωκε ς. AR. rel. Vulg. *b.c.f.* *Lucif.* 206. (δεδωκεν B.*Bch.*)
— γνοι BDL. 33. | ‡γνῳ ς. A. rel. *Orig.* iii. 632[c]. (h. R.)
— τι διεπραγματευσαντο BDRL. *e.* Syr.Crt. Memph. (Æth.) *Orig.* iii. 631[e]. 632[c]. | ‡τι διεπραγματευσατο ς. A(Δ). rel. (Latt.) Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. *Lucif.* (τι πραγμ. Δ.) ‖†praem. τις ς. ARΔ. 33. rel. (Latt.) Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. *Lucif.* | om. B.*Blc.Mai.*DL. *e.* Syr.Crt. Memph. Æth.
16. κυριε] om. K.
— ἡ μνα AB*DR*. rel. | ἡ μνας B²*Rl.* R². 1. 33. EFHKMΛ.
— δεκα προσειργασατο μνας BL. 1. *a.e.* | δεκα μνας προσηργασατο D. Vulg. (*b.*)*c.f.ff.g*¹. Syrr.Crt.&Pst. Arm. (*Lucif.* 206.) | ‡προσειργασατο δεκα μνας ς. AR. 33. rel. Syr.Hel. Memph. Goth. [Æth.] (προσηργ. AB**Rl.*DRLE*.)
17. και ειπεν] ὁ δε ειπεν D. *e.*
— ευγε BD. Latt. *Orig.* iii. 631e. *Lucif.* 206. | ‡ευ ς. ARL. rel. Syrr.Crt.Pst.&Hel. (mg. *Graecè.*) *Eus.* Theoph. 155. (vid. Matt. xxv. 21.) "tanto melior" *a.* "O" Æth.
— αγαθε] post δουλε 1. 69. M. *c.f.i.l.* (Arm.) *Orig.* *Int.* ii. 175[a]. *Eus.* Theoph. (Contra, *Orig.* iii.) ‖add. και πιστε *Eus.* ad Steph.
17. ὁτι] om. 69.
— δεκα] supra ras. Λ.
18. ηλθεν ὁ δευτερος λεγων] ὁ ἑτερος ελθων ειπεν D.
— κυριε post ἡ μνα σου BR *ut vid.* L. | ‡ante ς. AD. 33. rel. Latt. Syrr.Crt.Pst.&Hel. Memph. Goth. Æth. *Lucif.* 206. (vid. verr. 16, 20.) | om. Arm.
— μνα] μνας R. 1. 33. EFHMΛ.
— εποιησεν] post πεντε D. Syrr.Crt.&Pst. | Contra, rel. Syr.Hel. *Lucif.* 206.
19. και συ γινου επανω ARX. rel. *Orig.* iii. 632[a]. *Eus.* Theoph. 155. *Lucif.* 206. (....νου επανω R. γειινου habet A.) | και συ επανω γειινου B(L). 1. (γενου L.) | γειινου και συ επανω D. (Memph.)
— πεντε] δεκα Γ.
20. ὁ ἑτερος BDRL. 69. Syr.Hel.* Arm. | *om. ὁ ς. Λ. 33. rel.
— κυριε] om. Syr.Crt. *Lucif.* 206.
— μνα] μνας R. 1. EFHMΛ.
21. εφοβουμην γαρ Vulg. *f.* Syrr.Crt.Pst.&Hel. | ὁτι εφοβηθην D. *a.b.c.e.ff.i.* *Lucif.* 206.
— ὁτι ανθρωπος αυστηρος ει *Lucif.* | ανθρ. γαρ ει αυστ. D. *e.*
— ει] η K.

13. dedit eis *Cl.* | 14. od. cum *Cl.* | 17. fuisti fidelis. | super *Cl.* | 19. *id.*

Vulg. *a.* (*b.*) *c.* Syrr. C. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.

ἐν σουδαρίῳ· [21] ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος
αὐστηρὸς εἶ· αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ οὐκ
ἔσπειρας. [22] λέγει † αὐτῷ, Ἐκ τοῦ στόματός σου
κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. ᾔδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος
αὐστηρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ
ἔσπειρα· [23] καὶ διὰ τί οὐκ ἔδωκάς ‡ μου τὸ ἀργύριον″
ἐπὶ † τράπεζαν, ‡ κἀγὼ″ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν ‡ αὐτὸ
ἔπραξα″; [24] καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν, Ἄρατε ἀπ'
αὐτοῦ τὴν μνᾶν καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι.
[25] καὶ ‡ εἶπαν″ αὐτῷ, Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς. [26] ˣ λέγω
[γὰρ] ὑμῖν, ὅτι ¶ παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ δὲ
τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
[27] πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου ‡ τούτους″ τοὺς μὴ θελή-
σαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς ἀγάγετε ὧδε, καὶ
κατασφάξατε * αὐτοὺς″ ἔμπροσθέν μου.
122 [28] ʸ Καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν,

ˣcap. 8:18. Matt. 13:12. Mar. 4:25. σλ β
¶ *b.*
26. [ἀπ' αὐτοῦ.]
27. ἐχθρ. μου σλα ε
ἐκείνους
— θέλοντας
— [αὐτοὺς]
ʸ‖Matt. 21:1-9. σλβ
‖Mar. 11:1-10. β
‖Jo. 12:12, seq.

sudario: [21] timui enim [te] quia homo austeris es, tollis quod non posuisti, et metis quod non seminasti. [22] Dicit ei, De ore tuo te iudico, serve nequam. Sciebas quod ego austeris homo sum, tollens quod non posui, et metens quod non seminavi? [23] et quare non dedisti pecuniam meam ad mensam? et ego veniens cum usuris utique exigissem illud. [24] Et adstantibus dixit, Auferte ab illo mnam et date illi qui decem mnas habet. [25] Et dixerunt ei, Domine, habet decem mnas. [26] (230, 2.) Dico autem vobis quia omni habenti dabitur, ab eo autem qui non habet, et quod habet auferetur ab eo. [27] (231, 5.) Verum tamen inimicos meos illos, qui noluerunt me regnare super se, adducite huc et interficite ante me.

[28] (232, 2.) Et his dictis praecedebat ascendens Hieroso-

21. εσπειρας] add. και συναγεις ὁθεν ου διεσκορπισας 69. UA. (Æth.) vid. Matt. xxv. 24.
22. λεγει] †add. δε ς. AΔ. 33*s*. rel. | ὁ δε ειπεν D. et dixit *b.c.e.f.i.l.* (Goth. Æth.) tunc dixit *ff.* | om. δε B.*Mai.* RL. 1. 69. E*GMS*UA. Vulg. *a.* Syrr.Crt.Pst.&Hel. Memph. ‖add. ὁ κυριος αυτου 69. Syr.Crt. Æth. (et dixit ei dominus *Lucif.*)
— πον. δουλε] add. qui non fidelis es Syr.Crt.
— ηδεις] add. me Syrr.Crt.&Pst. Æth.
— εγω] om. L. Æth.
— αιρων Vulg. *f.* | αιρω DF. *a.b.c.e.ff. i.* Syrr.Crt.Pst.&Hel. et tollo *Lucif.*
— θεριζων Vulg. *f.* | θεριζω D. *a.b.c.e. ff.i.* Syrr.Crt.Pst.&Hel. *Lucif.*
— εσπειρα] add. και συναγων ὁθεν (ὁ 69) ου διεσκορπισα (69). UA. Æth. (vid. Matt. xxv. 26.)
23. και δια τι *Lucif.* 206. | δια τι ουν D. *e.* | om. και 69. *l.* Syrr.Crt.&Pst. Memph.
— μου ante το αργυριον ABL. 33. | ‡post ς. DR. rel. Latt. *Lucif.* 206. (vid. *Eus.* in Ps. 153ᵇ.)
— επι] †add. την ς. Ks. | om. AB.*Mai.* DRLΔ. 1. 33. 69. EFGHMSUVΓΛ. (*Eus.* in Ps. 153ᵇ.)
— καγω BD. | ‡και εγω ς. ARL. 33. rel. (εγω post ελθων 69.)
— συν τοκῳ ad fin. ver.] εκομισαμην αν το εμον συν τοκῳ G. Syrr.Crt.(&Pst.) (Æth.) vid. Matt. xxv. 27.
23. αν αυτο επραξα BL. *f.* | αν αυτο ανεπραξα A. [Memph. Arm.] | ‡αν επραξα αυτο ς. DR. rel. (Latt.) Syr. Hel. Goth. *Lucif.* 206.
24. και τοις παρεστωσιν ειπεν *Orig.* iii. 632ᵃ. *Lucif.* 206. | ειπεν δε τοις παρεστ. D. (*e.*) Syr.Crt. Æth.
— την μναν *Orig.* iii. *Orig. Int.* ii. 84ᵃ. *Lucif.* 206. | om. D. *a.e.*
— δοτε *Orig.* iii. *Orig. Int.* ii. iii. 979ᵃ. | απενενκατε D. | praem. ferentes Arm.
— τας δεκα μνας] post εχοντι 1. 69. Syrr.Crt.&Pst. Æth. | Contra, Syr.Hel. *Orig.* iii. *Orig. Int.* ii. *Lucif.*
25. om. ver. D. 69. *b.e.g*². Syr.Crt. *Lucif.* 206. (vid. Matt. xxv. 28, 29.)
— ειπαν BL. | ‡ειπον ς. AR. rel.
— κυριε] om. B**Rl.Mai.*
26. ab init.] et ait illis *i.* Syrr.Pst.&Hel. mg.MS. Æth.
— γαρ ADR. rel. Syrr.Crt.&Hel. Goth. | om. BL. 1. *a.* Syr.Pst. Memph. Æth. | autem Vulg. *b.c.e.f.ff.l.* *Lucif.* 206.
— ὁτι] om. L. 1. *a.c.ff.i.* *Lucif.*
— δοθησεται *Orig. Int.* iii. 44ᵈ. *Lucif.* | προστιθεται D. ‖add. και περισσευθησεται 69. Vulg.*Cl.* Syr.Crt. Æth. (vid. Matt. xxv. 29.)
— εχει] δοκει εχειν 69. Syrr.Crt.&Hel.*
— απ' αυτου ADR. 33. rel. vv. (vid. Matt. xxv. 29.) | om. BL. *Lucif.* 206.
27. τουτους BLKM. Memph. | ‡εκεινους ς. A(D)R. rel. Latt. Syrr.Crt.&Pst. Æth. *Orig.* iii. 634ᶜ. *Eus.* in Luc. 200. *Lucif.* 206. (ante τους εχθρους D.) | om. Syr.Hel.
— θελησαντας ABL. rel. *Orig.* iii. *Eus.* in Luc. *Lucif.* (-ντες Α*Tf.*) | θελοντας DR. 1. 69.
— βασιλευσαι *Eus.* in Luc. | βασιλευειν D.
— αυτους *Eus.* in Luc. | αυτων 69.
— αγαγετε *Eus.* in Luc. | αγαγατε D. (om. ὡδε seq. Syr.Pst. Æth.)
— κατασφαξατε *Eus.* in Luc. | κατασφαξετε 69. MS.
— αυτους BRL. 33. F. Syrr.Crt.Pst.&Hel.* Memph. Æth. | *om. ς. AD. rel. Latt. Goth. Arm. *Eus.* in Luc. *Lucif.* 206.
— ad fin.] add. και τον αχρειον δουλον εκβαλετε εις το σκοτος το εξωτερον, εκει εσται ὁ κλαυθμος και ὁ βρυγμος των οδοντων D. (vid. Matt. xxv. 30.)
28. επορευετο *Orig.* iii. 737ᵃ. | πορευετω 69. ‖28 fin. 29 init. abierunt inde. Et cum ascenderet Hierosolymam et perveniret ad Beth Phage. Syr.Crt.
— εμπροσθεν Vulg. *f.* *Orig.* iii. | om. D. *a.c.e.ff.i.l.*

21. *om.* te *Am.* | austerus *Am.** *Cl.* | 22. homo austerus *Cl.* | 23. ut ego *Cl.* | illam *Cl.* | 26. dabitur et abundabit *Cl.*

A B[C] D R. ΞΗ′ L Δ. 1. 33. 69. E(F)GHKMSUVΓ Λ.

29. Βηθανία

30. [καὶ] λυσ.

σλγ β

ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα. 29 καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγι-
σεν εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τὸ
καλούμενον Ἐλαιών, ἀπέστειλεν δύο τῶν μαθητῶν
[αὐτοῦ] 30 ‡ λέγων," Ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι
κώμην, ἐν ᾗ εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδε-
μένον, ἐφ᾽ ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισεν·
* καὶ" λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. 31 καὶ ἐάν τις ὑμᾶς
ἐρωτᾷ, Διὰ τί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε †, "Ὅτι ὁ κύριος
αὐτοῦ χρείαν ἔχει. 32 Ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλ-
μένοι εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς· 33 λυόντων δὲ αὐτῶν
τὸν πῶλον, ‡ εἶπαν" οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς, Τί
λύετε τὸν πῶλον; 34 οἱ δὲ ‡ εἶπαν", * "Ὅτι" ὁ κύριος
αὐτοῦ χρείαν ἔχει. 35 Καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν
Ἰησοῦν· καὶ ‡ ἐπιρίψαντες" ‡ αὐτῶν" τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν
πῶλον, ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. 36 πορευομένου δὲ

lyma. 29 Et factum est cum
appropinquasset ad Bethphage
et Bethania ad montem qui
vocatur oliveti, misit duos dis-
cipulos suos 30 dicens, Ite in
castellum quod contra est, in
quod introeuntes invenietis
pullum asinae alligatum, cui
nemo umquam hominum sedit:
solvite illum et adducite. 31 Et
si quis vos interrogaverit,
Quare solvitis? sic dicetis ei,
Quia dominus opera eius desi-
derat. 32 (233, 2.) Abierunt au-
tem qui missi erant, et invene-
runt sicut dixit illis stantem
pullum. 33 Solventibus autem
illis pullum dixerunt domini
eius ad illos, Quid solvitis pul-
lum? 34 At illi dixerunt, Quia
dominus eum necessarium ha-
bet. 35 Et duxerunt illum ad
Iesum, et iactantes vestimenta
sua supra pullum inposuerunt
Iesum. 36 Eunte autem illo

---

28. *αναβαινων*] add. *δε* D. *e.* | Contra, *Orig.* iii.
— *Ἱεροσολυμα* *Orig.* iii. | *Ἱερουσαλημ* D. *c.* Memph.
29. *Βηθφαγη* ADRL. rel. Memph. *Orig.* iii. 743^{a}. iv. 182^{b}. *Βηθφαγην* I. | *Βηθσφαγη* BU. Goth. *Βηθσφαγην* Γ. *Βηθσφαγει* 69.
— *Βηθανιαν* AR. rel. | *-ια* B.*Mai.*D*. *Am. e.* ‖ add. et perveniret Syr.Crt.
— *προς*] *εις* U.
— *το καλουμενον* *Orig.* iv. | om. 69. K. *e.* | post *των ελαιων* D. (om. *το*).
— *ελαιων*] om. B**Rl.* ‖ praem. *των* D. 69. K. | Contra, *Orig.* iv.
— *απεστειλεν* *Orig.* iv. | *ὑπεστ.* 33.
— *αυτου* ADR. rel. vv. | om. BL. *e.l.* *Orig.* iv.
30. *λεγων* BDL. 69. *Orig.* iv. 182^{b}. | ‡ *ειπων* ϛ. AR. rel.
— *κατεναντι* *Orig.* iv. | *απεναντι* 69.
— *εν ᾗ* Syrr.Hcl.&Pst.MSS. *Orig.* iv. | *και* D. Syrr.Crt.&Pst.impr. | (*εἰς εν ᾗ* Δ.)
— *εισπορευομενοι* *Orig.* iv. | *πορευομ.* K. ‖ add. ecce Syrr.Crt.&Pst.
— *εὑρησητε* 69 *Scr.*
— *δεδεμενον*] om. D. | Contra, *Orig.* iv. 182^{d}. 192^{a}. vid. *Orig.* iii. 744^{b}. (e Mar. et Luc.)
— *εφ᾽ ὁν* *Orig.* iv. *bis.* (iii.) | *εφ᾽ ᾡ* Γ.
— *ουδεις*] post *ανθρωπων* 69. | Contra, *Orig.* iv. *bis.* (iii.)
— *πωποτε* Vulg. *Orig.* iv. 182^{d}. | om. DΠ(*non* G). *a.c.e.f.ff.i.l.* Syr.Crt. Æth. vid. *Orig.* iii. 744^{c}. e Mar. et Luc. | post *ανθρωπων* M. Arm. | super quem homo non insedit Syr.Crt. (om. *ανθρ.* *a.c.ff.i.* Syr.Pst.)
30. *εκαθισεν* *Orig.* iv. (iii.) *-θησεν* RKΓ. | *κεκαθικεν* 1.
— *και λυσαντες* BDL. Memph.MS. | * om. *και* ϛ. AR. rel. Latt. Syrr.Crt. Pst.&Hcl. Goth. *Orig.* iv.
— *αυτον* *Orig.* iv. | om. DL. | post *αγαγετε* AK. *e.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. (*bis* Memph. Æth.) | (*λυσαντες αγα|τον αγαγετε* U*sic.*)
— *αγαγετε* *Orig.* iv. | *-γατε* D. ‖ add. *μοι* G.
31. *εαν* *Orig.* iii. 740^{b}. iv. 182^{b}. | *αν* D.
— *δια τι λυετε* Vulg. *a.f.i.* rel. *Orig.* iii. 740^{b}. iv. | om. D. *c.e.ff.l.*
— *οὑτως*] om. *a.c.ff.* Syr.Crt.
— *ερειτε*] † add. *αυτῳ* ϛ. A. rel. Vulg. *a.f.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. (*sic.*) Goth. Arm. *Orig. Int.* iii. 976^{c}. | om. BDRL F. *c.e.ff.i.l.* Memph. Æth. *Orig.* iii. 737^{a}. 740^{b}. iv.
32, 33, 34. *om.* G*.
32. *απελθοντες δε* *Orig.* iii. 744^{d}. iv. 182^{c}. | *και απελθ.* D. *e.* Syrr.Crt.&Pst. Æth.
— *οἱ απεστ.....οἱ δε* ver. 34.] om. D. (vid. *e.*) ‖ *οἱ απεστ.*] om. *e.* Syr.Crt. | *οἱ μαθηται* *Orig.* iv. (Contra, *Orig.* iii.)
— *εὑρον*] *-ρων* H*.
— *καθ. ειπ. αυτ.*] "sic" tantum *e.* Syr. Crt.
— *αυτοις*] add. *τον πωλον* U. | *ἑστωτα τον πωλον* *Orig.* iii. 745^{a}.*ed.* (om. cdd. quidam.) stantem pullum Vulg. *f.g*^{1}. Arm. Æth. pullum stantem *c.ff.* Syr. Hcl. asinam stantem *a.* stantem *e.i.l.* | sine add. rel. *Orig.* iv.
33. ver. "et eum interrogaverint eos" tantum Syr.Crt.
— *ειπαν* BL. 33. *Orig.* iv. 182^{c}. 192^{c}. | ‡ *ειπον* ϛ. AR. rel. (*ειπαν....οἱ δε* ver. 34. om. *e.*)
— *αυτου* *Orig.* iv. 182^{c}. | om. L.
34. *ειπαν* BL. *Orig.* iv. 182^{c}. | ‡ *ειπον* ϛ. AR. rel. | *απεκριθησαν* D. Syr.Crt.
— *ὁτι* ABDL. 69. KM. Vulg. *a.f.ff.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. *Orig.* iv. 182^{c}. 192^{d}. | * om. ϛ. RΔ. rel. *c.e.i.* Goth. Arm. Æth.
— *εχει*] *εχη* L.
35. *ηγαγον....Ιησουν και* *Orig.* iv. 182^{c}. | om. FV. | *αγαγοντες τον πωλον* D. (*e.*) ‖ *ηγαγον*] add. *τον πωλον* Syr. Crt.
— *επιριψαντες* AB**Rl.Mai.*RLΔEGH. Vulg. *a.* | ‡ *επιρριψαντες* ϛ. B^{2}. rel. *Orig.* iv. | *επεριψαν* D. (1.) *c.e.f.ff.i.* Æth. (*επερρ.* 1.)
— *αυτων* B(D)LΔ. 1. *Orig.* iv. (post *ἱματια* D.) | ‡ *εαυτων* ϛ. AR. rel. (post *τα* Λ.)
— *τα*] om. Bap.*Rl.*
— *επι τον πωλον* ABR. rel. Vulg. *a.f.i.* Syrr.Pst.&Hcl. Æth. *Orig.* iv. | *επ᾽ αυτον* D. *c.e.ff.* Syr.Crt. (Arm.)
— *επεβ.*] praem. *και* D. 1. *c.e.f.ff.i.* Syrr.Crt.&Pst. Æth. | Contra, *Orig.* iv.
— *επεβιβασαν*] *επεβισαν* B**Rl.*

---

28. Ierosolymam *Cl.* | 29. Bethaniam *Cl.* | 31. operam *Cl.*

Vulg. *a. c.*
Syrr. C. P. H.
Memph. σλδ
Goth.Arm.Æth. α
¶ F
37. ἤρξατο
38. εἰρ. ἐν οὐρ. σλε ε
40. κεκράξονται σλϛ ι
42. [καί γε] ἐν τῇ ἡμ. ταυτ. καὶ σύ
§ C

αὐτοῦ ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια ‡ ἑαυτῶν″ ἐν τῇ ὁδῷ.¶
37 ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ
ὄρους τῶν Ἐλαιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν
μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ
περὶ ‡ πάντων″ ὧν εἶδον δυνάμεων 38 λέγοντες, Εὐλο-
γημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι κυρίου·
‡ ἐν οὐρανῷ εἰρήνη,″ καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. 39 καί
τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου ‡ εἶπαν″ πρὸς
αὐτόν, Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου.
40 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν ⁑[αὐτοῖς], Λέγω ὑμῖν [ὅτι]
ἐὰν οὗτοι ‡ σιωπήσουσιν,″ οἱ λίθοι ‡ κράξουσιν.″
123 41 Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν
ἐπ' ‡ αὐτήν,″ 42 λέγων ὅτι Εἰ ἔγνως καὶ σὺ † ἐν τῇ
ἡμέρᾳ † ταύτῃ τὰ πρὸς εἰρήνην [σου]· νῦν δὲ
ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν § σου· 43 ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι

substernebant vestimenta sua in via. 37 (231, 1.) Et cum appropinquaret iam ad descensum montis oliveti, coeperunt omnes turbae discipulorum gaudentes laudare deum voce magna super omnibus quas viderant virtutibus, 38 dicentes, Benedictus qui venit rex in nomine domini: pax in caelo et gloria in excelsis. 39 (235, 5.) Et quidam Pharisaeorum de turbis dixerunt ad illum, Magister, increpa discipulos tuos. 40 Quibus ipse ait, Dico vobis, quia si hi tacuerint, lapides clamabunt.

41 (236, 10.) Et ut appropinquavit, videns civitatem flevit super illam, dicens 42 quia Si cognovisses et tu, et quidem in hac die tua, quae ad pacem tibi: nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis: 43 quia ve-

---

36. πορευομενου *Orig.* iv. 182^{c}. | -νοι H.
— ἑαυτων AB.*Mai.Btly.* in coll. R. 1. U K. | ‡αυτων ϛ. DL. rel. *Orig.* iv. | add. ante cum Syr.Hcl.*
— εν τῃ ὁδῳ *Orig.* iv. | om. D.
37. εγγιζοντος δε αυτου *Orig.* iv. 182^{c}. | εγγιζοντων δε αυτων D. Syr.Crt. Æth. (εγγιζοντος] -τι E*.)
— ηδη ABRL. rel. (Latt.) Syr.Hcl. *Orig.* iv. | om. DMΓ. *a.e.* Syrr.Crt.& Pst. Æth.
— τῃ καταβασει *Orig.* iv. | την καταβασιν D.
— ηρξαντο AB. rel. Syrr.Crt.Pst.&Hcl. | ηρξατο DRL. 69. UVΛ*Tf.* *a.e.* Arm. *Orig.* iv. 182^{d}.
— ἁπαν *Orig.* iv. | παν D. | (των μαθητων] om. *a.c.i.* Syr.Crt. | descendentium *Am.* *g*^{2}. discentium *f.g*^{1}.)
— φωνῃ μεγαλῃ *Orig.* iv. | om. D. *l.*
— περι ad fin. ver.] om. *c.ff.*
— παντων BD. | ‡πασων ϛ. ARL. rel. *Orig.* iv.
— ὡν] om. 69. Γ.
— δυναμεων *Orig.* iv. | γεινομενων D. | *praem.* id. 69. Arm. | om. Syr.Crt.
38. ὁ ερχομενος] om. H. *e.l.* *Orig.* iv. 182^{d}. | ὁ ερ *tantum* 69.
— βασιλευς ABR. rel. Vulg. *e.f.g*^{1}. *Orig.* iv. *Meth.*(ap.Tf.) | om. (vid. post.) DA(add.^{1}.) *a.c.ff.i.* Æth. ‖praem. ὁ B. Syrr.Crt.&Pst.(& Hcl.) | Contra, ARL. rel.
— κυριου] add. ευλογημενος ὁ βασιλευς D. *a.c.ff.i.* Æth. (om. εν ονομ. κυρ. *e.*) | Contra, Vulg. *f.g*^{1}. *Orig.* iv. ‖add. benedictus sit rex Israelis. Syr.Hcl.* et in marg. "non in omnibus exemplaribus invenitur."
38. ειρηνη post εν ουρανῳ BL. *Orig.* iv. | ‡ante εν ουρ. ϛ. ADR. 33. rel. vv. | (εν ουρανοις A.)
— εν ὑψ.] om. *a.*
39. και τινες *Orig.* iv. 182^{d}. | τινες δε D. *e.*
— απο του οχλου] ante διδασκαλε 69. Syr.Crt.
— ειπαν ABDL. *Orig.* iv. | ‡ειπον ϛ. R. rel.
— προς αυτον *Orig.* iv. | αυτῳ 69. *e.*
— τοις μαθ. σου] illos *a.c.ff.i.* Syr.Crt. | Contra, Vulg. (*e.*)*f.g*^{1}. ‖add. ne clament Syr.Crt.
40. και αποκριθεις ειπεν *e.*(*f.*) Syr.Hcl. *Orig.* iv. 182^{d}. | αποκρ. δε λεγει D. | dixit Syrr.Crt.&Pst. quibus ipse ait Vulg. qui dixit eis *a.* quibus ipse dixit *c.* quibus ait *i.*
— αυτοις ADR. rel. | om. BL. Memph. Arm. *Orig.* iv. ‖add. αμην G. Syr.Crt.
— ὁτι AB^{2}DR. 33. rel. Vulg. *f.* | om. B**Rl.Mai.* 69. *a.c.e.ff.i.* *Orig.* iv. 182^{d}. | και 1. ‖add. και Arm.
— σιωπησουσιν AB.*Btly.Bch.*RLΔ. *e.* | ‡σιωπησωσιν ϛ. B.*Mai.*E. rel. *Orig.* iii. 745^{a}. iv. 182^{d}. 188^{d}. | σειγησουσιν D.
— κραξουσιν BL. *Orig.* iv. 188^{1}.*ed.* | ‡κεκραξονται ϛ. AR. rel. *Orig.* iii. iv. 182^{d}. 188^{d}.*cod.* | κραξονται D. Arm. | κεκραξωνται 69. M.
41. ηγγιζεν 69 *Scr.*
41. εκλαυσεν *Orig.* iii. 321^{f}. 739^{a}. 750^{d}. iv. 180^{e}. 182^{d}. 192^{e}. *Eus.* Theoph. 129. | εκλαιεν 69* *txt.*
— αυτην ABDRLΔ. 1. 69. ΠΓ. *Iren.* *Gr.* 92. *Orig.* iv. 180^{e}.*ed.* 182^{d}. 192^{e}. | ‡αυτῃ ϛ. E. rel. *Orig.* iii. 750^{d}. iv. 180^{e}.*cod.* *Eus.* Theoph.
42. και συ post εγνως ADR. rel. *Iren.* *Gr.* 92. *Orig.* *Int.* iii. 977$^{c.f.}$ *Eus.* in Ps. 700^{d}. *Eus.* Theoph. 129. (και γε συ *hic* *Eus.* H.E. iii. 7 (99). in Es. 470^{e}.) | post ταυτῃ BL. (Æth.) *Orig.* iv. 180^{e}. | om. Syrr.Crt.&Pst. | om. και *a.e.i.* Arm. *Orig.* iii. 321^{f}.
— εν τῃ ἡμερᾳ] om. *Orig.* iii. *Eus.* in Es. in Ps. (σημερον *Iren.* *Gr.* 92.) | †praem. και γε ϛ. AR. rel. Vulg. *a.*(*c.*)*i.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Arm. *Eus.* Theoph. | om. BDL. *Eus.* H.E. *e.f.* Memph. Goth. Æth. *Iren.* 92. *Orig.* iv. 180^{e}. *Orig.* *Int.* iii.*bis.* ‖†add. σου ϛ. R. rel. Vulg. *a.c.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. | om. ABDL. 1. *e.f.i.* Syr.Crt. Memph. Arm. Æth. *Iren.* *Orig.* iv. *Orig.* *Int.* iii.*bis.* *Eus.* H.E. Theoph.
— ειρηνην σου A(D)R. rel. *a.* Syrr.Crt. Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig.* iii. *Eus.* H.E. in Es. Theoph. | om. σου BL. *Iren.* *Orig.* iv. | σοι D. 69. Vulg. *c.e.f.i.* *Eus.* in Ps. *Orig.* *Int.* iii.*bis.* ‖νυν δε] om. *a.e.i.* *Iren.*
— νυν δε εκρ. απο οφθ. σου] om. A* *ut vid.*(add.^{1}.)
— δε] δ' A.

37. turbae descendentium *Am.*

A B C D [Q] R. L Δ. 1. 33. 69. EGHKMSUVΓΛ.

ἐπὶ σέ, καὶ περιβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι καὶ
περικυκλώσουσίν σε, καὶ συνέξουσίν σε πάντοθεν,
44 καὶ ἐδαφιοῦσίν σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ
σλζ β οὐκ ἀφήσουσιν λίθον ‡ ἐπὶ λίθον″ ‡ ἐν σοί″, ἀνθ᾽ ὧν
σλη οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου. 45 z Καὶ
z ‖Matt. 21:12, 13. α ‖Mar. 11:15-17. Jo. 2:13, 17. εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πω-
a Es. 56:7. λοῦντας † †, 46 λέγων αὐτοῖς, Γέγραπται, a * Καὶ″
46. ὅτι ὁ οἶκ. μ. οἶκ. πρ. ἐστίν· ‡ ἔσται ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς″· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν
b Jer. 7:11. σλθ α ἐποιήσατε b σπήλαιον λῃστῶν. 47 Καὶ ἦν διδάσκων
τὸ καθ᾽ ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι καὶ οἱ πρῶτοι
§ Q τοῦ § λαοῦ, 48 καὶ οὐχ ‡ ηὕρισκον″ τὸ τί ποιήσωσιν·
ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων.

nient dies in te, et circumdabunt te inimici tui vallo, et circumdabunt te et coangustabunt te undique, 44 et ad terram prosternent te et filios qui in te sunt, (237, 2.) et non relinquent in te lapidem super lapidem, eo quod non cognoveris tempus visitationis tuae. 45 (238, 1.) Et ingressus in templum coepit eicere vendentes in illo et ementes, 46 dicens illis, Scriptum est quia Domus mea domus orationis est: vos autem fecistis illam speluncam latronum. 47 (239, 1.) Et erat docens cotidie in templo. Principes autem sacerdotum et scribae et principes plebis quaerebant illum perdere, 48 et non inveniebant quod facerent illi: omnis enim populus suspensus erat audiens illum.

XX. Ξθ′ σμ
c ‖Matt. 21:23-27. β ‖Mar. 11:27-33.
124 1 c Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν † διδά-
σκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζο-

1 (240, 2.) Et factum est in una dierum docente illo populum in templo et evangelizante, con-

43. επι σε] ante οἱ εχθροι D. | Contra, *Orig.* iv. 180ᵉ. *Eus.* H.E. iii. 7 (99). Theoph. 129. *Orig. Int.* iii. 977ᶜ. | om. Syr.Crt. | in utroque loco *Eus.* in Es. 470ᵉ.
— περιβαλουσιν ABC²R. rel. *Eus.* H.E. ed. & codd. in Es. (και περιβαλ..... χαρ. σοι om. *Orig.* iv. 180ᵉ.) | βαλουσιν D. | επιβαλουσιν G. | παρεμβαλουσιν C*L. 33. *Eus.* H.E. (cod.) | om. *Eus.* Theoph. (habet και περικυκλωσουσι σε οἱ εχθροι σου και συνεξ.)
— σοι *Orig. Int.* iii. *Eus.* H.E. | om. D. *a.e.ff.* *Eus.* in Es. (om. χαρ. σοι Syr.Crt.)
— περικυκλωσουσιν *Orig.* iv. *Eus.* H.E. | περικυκλωσιν D. | κυκλωσουσι *Eus.* in Es. (και περικυκλ. σε *om.* Syrr.Crt. & Pst.)
— σε (post περικυκλ.) *Eus.* H.E. in Es. | om. L. *Orig.* iv.
— συνεξουσιν *Orig.* iv. *Eus.* H.E. Theoph. | συναξουσι K. | συναξωσι 69. | om. *c.e.i.*
— παντοθεν *Orig.* iv. *Eus.* H.E. Theoph. | παντες Γ.
44. σε] σοι 69 *corr.*
— εν σοι 1°.] om. D. *Orig.* iv. 182ᵉ. *Eus.* H.E. iii. 7 (99) ut vid.
— επι λιθον B. *Btly.* (in coll.) *Mai.* DRL. 1. 33. Λ² *sic.* (-ων Γ.) *Orig.* iv. 181ᵃ. | ‡ επι λιθῳ ς. ACΛ*. rel.
— εν σοι 2°. ante ανθ᾽ ων B. *Mai. Bch.* (D) L. 1. *a.*(*c.*)(*e.*)(*ff.*)(*i.*)*l.* Memph. (Arm.) Æth. *Orig.* iv. (in tota terra *e.*) | ante επι λιθον B. *Btly.* | ‡ ante λιθον επι λ. ς. ACR. 33. rel. Vulg. *f.* Syrr.Crt. Pst. & Hcl. Goth. (εν ὁλῃ σοι D. *c.*(*e.*) *ff i.* Arm.)
44. τον καιρον της *Orig.* iv. | om. τον C. | εις καιρον D.
45. και εισελθων *Orig.* iv. 181ᵃ. 192ᵉ. | ελθων δε D. *e.* ‖ add. ὁ Ιησους E. Syr. Hcl.
— εκβαλειν Δ.
— πωλουντας] praem. περιστερας Arm. ‖ † add. εν αυτῳ ς. ADR. rel. (Latt.) Syrr. Crt. Pst. & Hcl. Goth. (in domo sanctuarii post και αγορ. Æth.) | om. B CL. 1. 69. *e.l.* Memph. Arm. *Orig.* iv. 181ᵃ. 192ᵉ. ‖ † add. postea και αγοραζοντας ς. A(C)DR. rel. (και τους αγορ. C.) Latt. Syrr.(Crt.)Pst. & Hcl. rel. (vid. Matt. xxi. 12. Mar. xi. 15.) | om. BL. 1. Memph. *Orig.* iv. 181ᵃ. 192ᵉ. ἐν οἷς ἤρξατο ἐκβάλλειν μόνους τοὺς πωλοῦντας, οὐχὶ δὲ καὶ τοὺς ἀγοράζοντας *Orig.* iv. 193ᵃ. ‖ add. και τας τραπεζας των κολλυβιστων εξεχεεν, (huc usque Arm.) και τας καθεδρας των πωλουντων τας περιστερας DΛ. (add. κατεστρεψεν Λ. *c.ff.* Æth.) *a.c.e.ff.g².i.* Syr. Hcl.* ("non in omni exemplari" mg.) vid. Mar. xi. 15.
46 γεγραπται] om. A*.
— και post γεγραπται BRL. 1. 69. *c.* Arm.ed. *Orig.* iv. | ὁτι ACD. 33. KM. Vulg. *f.g*¹·²· Syrr.Crt.Pst. & Hcl. Memph. Goth. (Æth.) | * om. ς. ΔE. rel. *a.e.ff.i.*
— εσται ὁ οικος μου οικος προσευχης B RL. 1. 69. *c.* (Memph.) Arm. *Orig.* iv. | ‡ ὁ οικ. μ. οικ. προσευχ. εστιν ς. AC* D. rel. Vulg. *a.*(*e.*)*f.ff.g*¹·²· Syrr.Crt.Pst. & Hcl. Goth. ‖ εστιν] κληθησεται C². *e.* Æth. (vid. Matt. xxi. 13. Mar. xi. 17.) | add. omnibus gentibus Syr.Crt. (vid. Mar.)
46. εποιησατε] ante αυτον D. Vulg. *c.e. f.ff.g*¹·²· *Orig.* iv. | ποιειτε L. Æth. (vid. Matt. xxi. 13.)
47. το] om. L. 69. Arm. | Contra, *Orig.* iii. 790ᵇ.
— και οἱ γρ.] om. οἱ AK*Λ. | Contra, *Orig.* iii.
— και οἱ πρωτοι του λαου] ante εζητουν D. Vulg. *a.c.e.f.ff.* Syrr.Crt.Pst. & Hcl. *txt.* Memph. Arm. Æth. (*Orig.* iii.) ‖ πρωτοι] πρεσβυτεροι *Orig.* iii. 790ᵇ·ᶜ· Syrr.Pst. & Hcl. *txt.* (Contra, Crt. & Hcl. mg.)
48. ηὑρισκον CDQR *sic.* 1. 33. | ‡ εὑρισκον ς. AB. rel. *Orig.* iii. 790ᵇ.
— το] om. DΔ. 1. 69. UΓ*. Arm. *Orig.* iii. | Contra, ABCQR. rel.
— ποιησωσιν ABCDQR. rel. | -σουσιν LKS. *Orig.* iii. 790ᵇ·ᶜ· ‖ add. αυτῳ D. Latt. (exc. *a.e.*) Syrr.Crt.Pst. & Hcl.* | om. *Orig.* iii. *bis.*
— ὁ λαος γαρ] ὁ γαρ λαος D. 69. *Orig.* iii. 790ᵇ.
— εξεκρεματο *Orig.* iii. | -μετο B. | -μαντο E*. ‖ εκρεματο D.
— αυτου ακουων *Orig.* iii. | αυτου ακουειν 69. M. | ακουειν αυτου D. (Memph. MS.) | ακουων ante αυτ. Latt.

44. *om.* et 1°. *Am.* | filios tuos *Cl.* | 48. quid fac. *Cl.*

Vulg. *a. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.
2. [λέγοντες] πρ. αὐτ.
6. πᾶς ὁ λαὸς
Ο′ σμα
d ||Matt.21:33-46.β ||Mar. 12:1-12.

μένου, ἐπέστησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς
σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, 2 καὶ ‡ εἶπαν″ πρὸς αὐτόν †,
‡ Εἰπὸν″ ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς
ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; 3 ἀποκριθεὶς
δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ † λόγον,
καὶ εἴπατέ μοι· 4 τὸ βάπτισμα ‡ Ἰωάνου″ ἐξ οὐρανοῦ
ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; 5 οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς
ἑαυτοὺς λέγοντες ὅτι Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ,
Διὰ τί † οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; 6 ἐὰν δὲ εἴπωμεν,
Ἐξ ἀνθρώπων, ‡ ὁ λαὸς ἅπας″ καταλιθάσει ἡμᾶς·
πεπεισμένος γάρ ἐστιν ‡ Ἰωάνην″ προφήτην εἶναι.
7 καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. 8 καὶ ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
ταῦτα ποιῶ.
125 9 d ″Ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν
παραβολὴν ταύτην, ″Ἄνθρωπος † ἐφύτευσεν ἀμπε-

venerunt principes sacerdotum et scribae cum senioribus, 2 et aiunt dicentes ad illum, Dic nobis, in qua potestate haec facis, aut quis est qui dedit tibi hanc potestatem? 3 Respondens autem dixit ad illos, Interrogabo vos et ego unum verbum, respondete mihi : 4 baptismum Iohannis de caelo erat an ex hominibus? 5 At illi cogitabant inter se dicentes quia Si dixerimus, De caelo, dicet, Quare ergo non credidistis ei? 6 si autem dixerimus, Ex hominibus, plebs universa lapidabit nos: certi sunt enim Iohannen prophetam esse. 7 Et responderunt se nescire unde esset. 8 Et Iesus ait illis, Neque ego dico vobis in qua potestate haec facio.

9 (241, 2.) Coepit autem dicere ad plebem parabolam hanc. Homo plantavit vineam et lo-

1. *και εγενετο*] *εγενετο δε* D. *e.* (Et factum est autem *a.*)
— *ἡμερων*] †add. *εκεινων* ς. ACR. rel. Syr.Hel. Goth. Arm. | om. BDQL. 1. Latt. Syrr.Crt.&Pst. Memph. Æth.
— *εν τῳ ἱερῳ*] ante *τον λαον* D. *e.* Syrr.Crt.&Pst.(etra, Hel.) | om. K.
— *ευαγγελιζομενου*] add. *αυτου* Γ *Tf. c.*
— *επεστησαν*] add. contra eum Syrr.Crt. Pst.&Hel.
— *αρχιερεις* BCDQRL. 1. 33. 69. MSs. vv. | *ἱερεις* ΑΔEGHKUVΓΛ. *a.e.* Goth. | (*αρχιερ.* et *γραμμ.* transp. 69.)
— *και οἱ* B.*Mai.*CDQRL. rel. | om. *οἱ* A ΔGVΓ. Arm.
— *γραμματεις*] add. *του λαου* Syr.Crt.
2. *και ειπαν* BRL. 69. | ‡*και ειπον* ς. ACDQ. rel. | om. 1. *a.* (Syrr.Crt.& Pst. habent *και.*)
— *προς αυτον*] om. *a.* ‖praem. *λεγοντες* BL. 1. Vulg. *c.ff.i.l.* Syrr.Crt.&Pst. | †add. *λεγοντες* ς. AQR. rel. *a.* Syr. Hel. Goth. | om. CD. *e.f.* Memph. Arm. Æth.
— *ειπον ἡμιν* BRL. 1. 33. | ‡*ειπε ἡμιν* ς. ADQ. rel. | om. C. (vid. Matt. xxi. 23. Mar. xi. 28.)
— *η τις*] *και τις* D. *a.e.* Syr.Pst. (vid. Matt. et Mar.)
— *ταυτην*] ante *την εξουσιαν* D. Latt. *Hil.* 133ᵇ.
3. *αποκριθεις δε*] om. Syr.Crt. | *ὁ δε αποκριθεις* 69. ‖add. *ὁ Ιησους* C. Vulg. *Cl.* Syr.Pst.
— *προς αυτους*] om. 69.
3. *ερωτησω*] *επερωτησω* D. (vid. Mar. xi. 29.)
— *καγω*] ante *ὑμας* 69. KΓ. Arm. | *και εγω* 1. E.
— *λογον*] om. *a.e.ff.i.* Syr.Crt. ‖†praem. *ἑνα* ς. CDQU². rel. Goth. (Æth.) vid. Mar. xi. 29. | add. *ἑνα* AKMU*. Vulg. *f.g*¹. Syr.Hel.* Arm. (vid. Matt. xxi. 24.) | om. BRL. 1. 33. 69. *For. Tol. a.c.e.ff.i.* Syr.Pst. Memph.
— *και a.f.* Syr.Pst. | *ὁν* D. | om. Vulg. *c.e.ff.i.l.* Syr.Crt.
4. *βαπτισμα*] add. *το* DRL. (vid. Mar. xi. 30.) | om. ABCQ. rel.
5. *συνελογισαντο* ABQRL. rel. *e.* Memph. Goth. (*διελ.* 1.) | *συνελογιζοντο* CD. Vulg. *a.c.f.ff.i.* Syrr.Crt.&Pst. (vid. Matt. xxi. 25. Mar. xi. 31.)
— *ὁτι*] om. C. *e.ff i.* Syr.Crt. Arm. (vid. Matt. et Mar.)
— *ειπωμεν*] *-ομεν* Γ.
— *ερει*] add. *ἡμιν* C*(corr.¹) $a.c.g^{1.2.}$ Syrr.Crt.Pst.& Hel. Memph.W.& Sch. (etra, MSS.) vid. Matt.
— *δια τι*] †add. *ουν* ς. ACDQ. rel. Vulg. *a.e.f.g*¹. Syr.Hel. Arm. (vid. Matt.) | om. BRLΔ. 69. EGHUVΛ *Tf. c.ff.i.l.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. Æth. ("at cur" Goth.)
6. *εαν δε* Vulg. *f.ff.* Syrr.Pst.&Hel. | *και εαν* D. *a.c.* Syr.Crt. [*e.*]
— *ειπωμεν*] add. *ὁτι* C*. Syr.Crt.
— *εξ*] *απο των* D.
— *ὁ λαος ἁπας* B(D)L. 1. 33. Vulg. *c.* Syr.Pst. Memph. (post *ἡμας* D. Syrr. Crt.&Pst.) | *ἁπας ὁ λαος* R. | ‡*πας ὁ λαος* ς. ACQ. rel. *a.f.ff.* Syrr.Crt.& Hel. Arm. [*e.*]
6. *καταλιθασει*] *λιθασει* D.
— *πεπεισμενος γαρ εστιν e.ff.* (*-νον* L.) | *πεπεισμενοι γαρ εισιν* D *Gr.* Vulg. (*a.*)*c.f.* Syr.Crt. (de Johanne quod Syr.Crt.)
— *ειναι* esse Vulg. | *γεγονεναι* D. 69. *a.c.e.f.ff.i.l.*
7. *απεκρ.*] dicunt ei Syrr.Crt.&Pst.
— *ειδεναι*] add. *αυτους* CD. ‖*ουκ οιδαμεν c.f.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. (vid. Matt. xxi. 27. Mar. xi. 33.)
— *ποθεν*] om. EKΛ. | praem. *το* D. 69.
8. *ὑμιν*] ante *λεγω* U. Goth. | Contra, *Tert.* adv. Marc. iv. 345.
9. *ηρξατο δε....λεγειν*] *ελεγεν δε* D. *e.* | et coepit dicere ad eos Syr.Crt. ‖*λαον*] *οχλον* L. ‖*προς τον λαον* post *λεγειν* Q. Vulg. *c.f.ff.i.l.* Syr.Hel. Memph. | om. *a.*
— *ανθρωπος*] †add. *τις* ς. A. 69. *g*¹. Syrr.Crt.Pst.&Hel.* Arm. | om. BCD QRLΔ. 1. 33. EGHKMSUVΓΛ. (Latt.) Memph. Goth. Æth. *Orig.* iii. 774ᵉ. ‖*ανθρ. εφυτ. αμπ.* (A)BQRL. rel. *Orig.* iii. (*αμπελων* A.) | *αμπελωνα ανθρ. εφυτευσεν* C. (vid. var. lect. Mar. xii. 1.) | *αμπελ. εφυτ. ανθρ.* D. *a.c.f.* (vid. Mar. xii. 1.)

3. Jesus dixit *Cl.* | 4. baptismus *Cl.* | 5. intra *Cl.* | illi *Cl.*

ABCD[P](Q)(R). LΔ. 1. 33. 69. E[F]GHKMSUVΓ Λ.

10. ἐξαπέστ. αὐτ. δείρ.
11. πέμψαι ἕτερ.
12. πέμψαι τρίτον
§ F
13. [ἰδόντες] ἐντραπ.

λῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν
χρόνους ἱκανούς. 10 καὶ † καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸς
τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ
ἀμπελῶνος ‡ δώσουσιν″ αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ δεί-
ραντες αὐτὸν ἐξαπέστειλαν κενόν. 11 καὶ προσέθετο
‡ ἕτερον πέμψαι″ δοῦλον· οἱ δὲ κἀκεῖνον δείραντες
καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέστειλαν κενόν. 12 καὶ προσ-
έθετο ‡ τρίτον πέμψαι″· § οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματί-
σαντες ἐξέβαλον. 13 εἶπεν δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶ-
νος, Τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν·
ἴσως τοῦτον † ἐντραπήσονται. 14 Ἰδόντες δὲ αὐτὸν
οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς ‡ ἀλλήλους″ λέγοντες,
Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· † ἀποκτείνωμεν αὐτόν,
ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. 15 καὶ ἐκβαλόντες
αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιή-
σει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; 16 ἐλεύσεται καὶ
ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν
ἀμπελῶνα ἄλλοις. Ἀκούσαντες δὲ ‡ εἶπαν,″ Μὴ

cavit eam colonis, et ipse peregre fuit multis temporibus.
10 Et in tempore misit ad cultores servum ut de fructu vineae darent illi: qui caesum dimiserunt eum inanem.
11 Et addidit alterum servum mittere: illi autem hunc quoque caedentes et afficientes contumelia dimiserunt inanem.
12 Et addidit tertium mittere: qui et illum vulnerantes eecerunt.
13 Dixit autem dominus vineae, Quid faciam? mittam filium meum dilectum: forsitan cum hunc viderint verebuntur.
14 Quem cum vidissent coloni, cogitaverunt in se dicentes, Hic est heres: occidamus illum, ut nostra fiat hereditas.
15 Et eicetum illum extra vineam occiderunt. Quid ergo faciet illis dominus vineae?
16 Veniet et perdet colonos istos, et dabit vineam aliis. Quo audito dixerunt illi,

9. εξεδοτο BDQR. rel. *Orig.* iii. | εξεδετο ACL.
— και απεδ. c. | αυτος δε απεδ. D. *e.* et ipse etc. Vulg. *a.f.ff.g*¹*.i.* Arm.
— ἱκανους] om. B**Rl.Mai.*
10. και καιρῳ BL. 33. (κ. τῳ καιρ. 1.) | και † εν″ καιρῳ ς. AR. rel. | και εν τῳ καιρῳ CQ. Memph. (et in uno e temporibus Syr.Crt. ἑν leg. pro εν). | καιρῳ δε D. (*e.*) ‖ † εν ς. ACQR. rel. Vulg. *e.f.g*². Arm. | om. BDL. 1. 33. *a.c.ff.i.*
— του καρπου] τους καρπους Λ.
— δωσουσιν ABQLM. | ‡ δωσιν ς. CDR. rel. | δωσει 69.
— οἱ δε γεωργοι *f.ff.i.* Syrr.Pst.&Hcl. | om. D. Syr.Crt. | qui Vulg. | et *a.c.e.* Syr.Crt.
— εξαπεστειλαν] απεστειλαν K.
— δειραντες αυτον εξαπεστειλαν AC(D)QR. rel. (Latt.) Syrr.Crt.Pst.&Hcl. (Memph.) Goth. (Æth.) | εξαπεστ. αυτον δειρ. B.*Btly.Mai.*L. | εξαπεστ. δειρ. αυτ. B.*Bch.* | δειραντες δε αυτον εξαπεστ. D.
11. και προεθ.....δουλον] και επεμψεν ἑτερον δουλον D. *e.*
— προσεθετο] -θεντο Δ. ‖ add. αυτοις Q. Memph. add. post πεμψαι C*?. Syr.Hcl.
— ἑτερον πεμψαι AB(L)U. (Vulg.) *a.c.*(*f.*)*ff.i.* (οιστερον πεμψαι L.) | ‡ πεμψαι ἑτερον ς. CQR. rel. Syrr.Crt.Pst.&Hcl. (Memph.) Goth. Arm. Æth.
11. δειραντες....και τουτον ver. 12.] om. Syr.Crt.
— και ατιμασαντες] om. H. *a.* (κ. ατιμωσ. U*Tf.*)
12. προσεθετο τριτον πεμψαι BL. Latt. Arm. | ‡ προσεθ. πεμψαι τριτον ς. ACQR. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. | τριτον επεμψεν D. *e.* (Æth.)
— οἱ δε] om. D. *a.c.e.ff.i.* qui Vulg. *f.*
— και τουτον BCQR. rel. | κακεινον AK. Latt. (Syr.Hcl.mg.) vid. ver. 11. et Mar. xii. 4, 5.
— τραυματισαντες] τραυματισαν C.
— εξεβαλον] εξαπεστειλαν καινον (i.e. κενον) D. *f.i.* (vid. ver. 10.) | εξεπεμψαν 69.
13. ειπεν δε ὁ] ὁ δε et ειπεν post αμπελωνος D. *e.* ‖ om. δε K.
— τι ποιησω] om. B**Rl.Mai.*
— ισως] τυχον D.
— εντραπησ.] † praem. ιδοντες ς. AR. rel. Vulg. *e.f.* Syrr.Pst.&Hcl.*txt.* Goth. (Æth.) (εδοντες E.) vid. ver. 14 ab init. | om. BCDQL. 1. 33. *a.c.ff.i.l.* Syrr.Crt.&Hcl.*mg.* Memph. Arm. (vid. Matt. xxi. 37. Mar. xii. 6.)
14. αυτον] om. M.
14. οἱ γεωργοι] om. D. *e.*
— διελογιζοντο BCDQRL. rel. *e.* Syrr. Crt.Pst.&Hcl. Memph. | -σαντο AK. Vulg. *a.c.f.ff.*
— προς αλληλους BDRL. 1. 33. Syr. Hcl.*mg.* Memph. Arm.ed. | ‡ προς ἑαυτους ς. ACQ. rel. Syrr.Pst.&Hcl.*txt.* Goth. ut vid. Arm. 1 MS. (vid. ver. 5. Mar. xii. 7.) | εν ἑαυτοις Γ. | om. Syr.Crt. Æth.
— κληρονομος] † add. δευτε ς. CDRL. rel. *Tol.* *e.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. Æth. vid. *Orig.* iii. 6ᶠ. (vid. Matt. xxi. 38. Mar. xii. 7.) | om. ABQ. 1. KM. (Latt.) Syr.Hcl.* Goth. Arm.
— αποκτεινωμεν] -νομεν B.*Blc.* (ctra, *Mai.*)Γ.
— ἱνα ἡμων γενηται Syrr.Pst.MS.&Hcl. Memph. *Orig.* iii. 6ᶠ. (γενηται post ἡ κληρ. L.) | και ἡμων εσται C. 1. *c.*(*e.*)(*i.*) Syrr.Crt.&Pst.impr. (vid. Mar. xii.)
15. εκβαλοντες] εκβαλλοντες Δ. | λαβοντες CL. (vid. Matt. xxi. 39. Mar. xii. 8.) | post αυτον add. εξεβαλον (et και post αμπελωνος) C. (vid. Matt.)
— του αμπελωνος 1°.] om. Q.
— ουν] om. Syr.Crt. Memph.MS.
— αυτοις Vulg. *f.* | om. D. *For.* *a.c.e.*

14. intra se *Cl.*

Vulg. *a. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.
¶ Q
[e] Ps. 118 (117): 22.
[f] Es. 8: 15.
[g] Dan. 2: 35.
ΟΑ′ σμβ α
19. ἐζήτουν
— ἀρχιερ. καὶ οἱ γραμμ.
σμγ
[h] ‖Matt. 22: 16-22. β
‖Mar. 12: 13-17.
20. ἀποχωρήσαντες ἀπέστ.
¶ R
§ P
¶ F

γένοιτο. 17 ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν, Τί οὖν¶
ἐστιν τὸ γεγραμμένον τοῦτο, [e] Λίθον ὃν ἀπεδοκίμα-
σαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γω-
νίας; 18 [f] πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ᾽ ἐκεῖνον τὸν λίθον συν-
θλασθήσεται· [g] ἐφ᾽ ὃν δ᾽ ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.
19 Καὶ ἐζήτησαν οἱ ‡ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς″
ἐπιβαλεῖν ἐπ᾽ αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ
ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς
‡ εἶπεν τὴν παραβολὴν ταύτην.″
126 20 [h] Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκα-
θέτους ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους¶ εἶναι, ἵνα
ἐπιλάβωνται αὐτοῦ ‡ λόγον,″ ‡ ὥστε″ παραδοῦναι
αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος. 21 καὶ
ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες, Διδάσκαλε, οἴδαμεν
ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις, § καὶ οὐ λαμβάνεις
πρόσωπον, ἀλλ᾽ ἐπ᾽¶ ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ
διδάσκεις. 22 ἔξεστιν ‡ ἡμᾶς″ Καίσαρι φόρον δοῦ-
ναι, ἢ οὔ; 23 κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν,

Absit. 17 Ille autem aspiciens eos ait, Quid est ergo hoc quod scriptum est, Lapidem quem reprobaverunt aedificantes, hic factus est in caput anguli? 18 Omnis qui ceciderit supra illum lapidem conquassabitur: supra quem autem ceciderit, comminuet illum. 19 (242, 1.) Et quaerebant principes sacerdotum et scribae mittere in illum manus illa hora, et timuerunt populum: cognoverunt enim quod ad ipsos dixerit similitudinem istam.

20 (243, 2.) Et observantes miserunt insidiatores qui se iustos simularent, ut caperent eum in sermone et traderent illum principatui et potestati praesidis. 21 Et interrogaverunt illum dicentes, Magister, scimus quia recte dicis et doces et non accipis personam, sed in veritate viam dei doces: 22 licet nobis dare tributum Caesari an non? 23 Considerans autem dolum illorum dixit ad eos,

(vid. Mar.) | *αυτους* Δ. | *τους γεωργους* 33.
16. ab init.] add. *ουχι* Arm.
— *τουτους*] om. D. *e.* Memph. (vid. Mar. xii. 9.) | *εκεινους* 1. 69. istos Vulg. *a.c.ff.g*¹. illos *f.* Æth.
— *αλλοις*] *λαλοις* Δ *Gr.*
— *ακουσαντες δε* BCQRL. rel. | *οἱ δε ακουσαντες* AD. *e.*
— *ειπαν* BDQRL. 33. G. | ‡*ειπον* ς. AC. rel.
17. *τουτο*] om. *a.e.*
— *γωνιας*] *γονιας* E*Γ(*non* R). | aedificii Syr.Crt.
18. *πας*] add. *γαρ* Syr.Crt.
— *επ'*] *εις* Λ.
— *δ'*] om. Δ.
— *πεση*] *πεσοι* 69.
19. *εζητησαν* ABRL. rel. *a.e.* Syr.Hel. Goth. | *εζητουν* CD. Vulg. *c.f.ff.i.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. Arm. (vid. Mar. xii. 12.)
— *οἱ γραμματεις και οἱ αρχιερεις* AB(C) L. 1. 33. K*sic*.MU. *e.* Syr.Hel. Memph. Goth. Arm. Æth. (*και οἱ φαρισαιοι* C.) | ‡*οἱ αρχ. και οἱ γραμμ.* ς. DRΔ. rel. (Latt.) Syrr.Crt.&Pst. | *οἱ αρχ. και οἱ πρεσβυτεροι και οἱ γραμμ.* 69.
— *τας χειρας*] om. *τας* C. | *την χειρα* K.
19. *εν αυτ. τ. ὡρ.*] om. *e.* | om. *εν* D. Latt. (non *For.*) ‖ praem. *και* 33.
— *και εφοβηθησαν*] *εφοβ. δε* D. *e.*
— *και εφοβ. τ. λαον*] ad fin. ver. habet Syr.Crt.
— *τον λαον*] om. GSVΓΛ.
— *ειπεν* ante *την παραβ. ταυτ.* B(D *ειρηκεν*)L. 69. G. Vulg. *a.c.e.f.ff.* Syr. Pst. Memph. [Æth.] | ‡post ς. AC RU*sic*. rel. Syr.Hel. Goth. Arm. | om. *τ. παραβ. ταυτ.* Syr.Crt.
20. *παρατηρησαντες* ABCR. rel. Vulg. Syr.Hel. Memph. Arm. | *αποχωρησαντες* D. *a.c.e.f.ff.g*¹*.i.l.* Goth. Æth. | "postea" tantum Syr.Crt. | om. Syr. Pst. ‖ add. opportunum tempus Syr. Hel.*
— *απεστειλαν*] add. *ἑνα καθ' ἑνα* Λ *mg.* man. rec. *e.*
— *εγκαθετους* Syr.Hel.mg. *Graece.* | *εκκαθετους* 69. om. *e.ff.i.*
— *ειναι*] om. D. | (*δικαιουσειν* Δ.)
— *επιλαβωνται*] *-βονται* E *Tf.*HK*Λ *Tf.*
— *αυτου*] *αυτους* L. | *αυτον* C.
— *λογον* B. *Btly.*CKΓ. | *των λογων* D. *a.c.e.ff.i.l.* (Arm.) | *λογους* L. | ‡*λογου* ς. AB. *Mai.* rel. (R hiat.) in sermone Vulg. *f.*
— *ὡστε* BCDL. | ‡*εις το* ς. A. rel. (*εις τον* 69 *Scr.*) | et *Am. For. c.e.f.ff. i.* Syrr.Crt.&Pst. Goth.
20. *αυτον*] om. Λ.
— *τῃ αρχῃ* .... *ἡγεμονος* om. *i.* | *τῳ ἡγεμονι* D. *e.* Syr.Crt.
21. *ορθως*] post *λεγεις* D. *a.e.* | *ορθος* L.
— *και διδασκεις*] om. K. *i.*
— *ου*] *ουδενος* D. (vid. Matt. xxii. 16. Mar. xii. 14.)
— *την ὁδον*] verbum Syr.Crt.
— *αλλ'*] *αλλα* D.
22. *ἡμας* ABL. 33. 69. | ‡*ἡμιν* ς. CDP. rel. Latt. Syrr.Crt.Pst.&Hel. Memph. ed. (om. Memph.MS. vid. Matt. xxii. 17.)
— *Καισαρι φορον δουναι* ABCP. rel. | *φορον διδοναι Καισαρι* D. Vulg. *Cl. a.* | *Και. φορους δουναι* KΛ(*Tf.*) | *Καισ. φορον διδοναι* M. *διδ. φορ. Καισ.* *Am. c.ff.* Syrr.Crt.Pst.&Hel. (*Καισαρος* 69² *Scr.*) | *διδ. Καισ. φορ.* *e.*
23. *κατανοησας*] *επιγνους* D. *e.*
— *πανουργιαν* ABC²PL. rel. Syrr.Pst. &Hel.txt. | *πονηριαν* C*D. (vid. Matt. xxii. 18.) nequitia *a.(e.)l.* Syrr.Crt.& Hel.mg.

18. super *Cl.* | 19. simil. hanc *Cl.* | 21. cum *Cl.* | viam dei in veritate *Cl.* | 22. trib. dare *Cl.* | 23. *om.* ad *Am.*

AB(C)DP[Q][R]. LΔ. 1. 33. 69. EGHKMSUVΓΛ.
23. fin. [τί με πειράζετε;]
24. οἱ δὲ εἶπαν
26. τοῦ ῥήματος
ΟΒ'
ⁱ ‖Matt. 22:23-33. ‖Mar. 12:18-27.
¶ c
ʲ Deut. 25:5.
30. [ἔλαβεν] ὁ δεύτ. [τὴν γυναῖκα καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος.]

εἶπεν πρὸς αὐτούς, † 24 ‡ Δείξατέ″ μοι δηνάριον·
τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; ἀποκριθέντες δὲ
‡ εἶπαν,″ Καίσαρος. 25 Ὁ δὲ εἶπεν ‡ πρὸς αὐτούς,″
‡ Τοίνυν ἀπόδοτε″ τὰ Καίσαρος * τῷ″ Καίσαρι, καὶ
τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. 26 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλα-
βέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ, καὶ θαυμά-
σαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ, ἐσίγησαν.
127 27 ⁱ Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων,
οἱ ‡ λέγοντες″ ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐ-
τὸν¶ 28 λέγοντες, Διδάσκαλε, ‡ Μωυσῆς″ ἔγραψεν
ἡμῖν, ʲ Ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα,
καὶ οὗτος ἄτεκνος ‡ ᾖ″, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν
γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.
29 ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν
γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκνος· 30 καὶ † ὁ δεύτερος † 31 καὶ

Quid me temtatis? 24 Ostendite mihi denarium: cuius habet imaginem et inscriptionem? Respondentes dixerunt, Caesaris. 25 Et ait illis, Reddite ergo quae Caesaris sunt Caesari, et quae dei sunt deo. 26 Et non potuerunt verbum eius reprehendere coram plebe, et mirati in responsis eius tacuerunt.

27 Accesserunt autem quidam Sadducaeorum, qui negant esse resurrectionem, et interrogaverunt eum 28 dicentes, Magister, Moses scripsit nobis, Si frater alicuius mortuus fuerit habens uxorem, et hic sine filiis fuerit, ut accipiat eam frater eius uxorem et suscitet semen fratri suo. 29 Septem ergo fratres erant: et primus accepit uxorem et mortuus est sine filiis: 30 et sequens accepit illam, et ipse mortuus est sine filio:

23. προς] om. Δ.
— ad fin.] add. †τι με πειραζετε ς. AC DP. rel. (vid. Matt. xxii. 18. Mar. xii. 15.) | om. BL. 1. *e.* Memph. Arm. ‖add. ὑποκριται C. *l.* (vid. Matt.)
24. δειξατε ABDPL. 33. 69. M. | ‡επιδειξατε ς. C. rel. (vid. Matt. xxii. 19.)
— δηναριον] το νομισμα D. (vid. Matt.) nummum *Orig. Int.* iii. 978ᵉ. ‖add. οἱ δε εδειξαν, και ειπεν CL. 1. 33. 69. (*c.*) Syr.Hcl. Memph. Arm. | non habent ABDP. rel. (Latt.) Syrr.Crt.& Pst. Goth. Æth.
— και επιγραφην] om. P. (την ante επιγρ. D.)
— αποκριθεντες δε ACP. rel. *f.* Syr.Hcl. txt. Goth. | αποκριθεντες D. 1. Γ. Latt. | και αποκριθεντες G. | αποκριθεντος δε 69. | οἱ δε BL. 33. Syrr.Pst.&Hcl. mg. Memph. (vid. Mar. xii. 16.) ‖et ostenderunt illi et dicunt ei, Caesaris Syr.Crt.
— ειπαν BCL. 33. | ‡ειπον ς. ADP. rel.
25. ὁ δε ειπεν *e.* | ειπεν δε D. et ait Vulg. *c.ff.* qui dixit *a.* at ille ait *f.*
— προς αυτους BL. 1. 69. *e.* | ‡αυτοις ς. ACDP. rel. Latt. (vid. Matt. xxii. 21. Mar. xii. 17.) | om. *a.* Memph.MS.
— τοινυν αποδοτε BL. 69. Memph. Goth. (Arm.) | ‡αποδοτε τοινυν ς. ACP. rel. Vulg. *c.f.ff.* Syrr.Pst.&Hcl. | αποδοτε D. *a.c.i.l.* Syr.Crt. Æth. (vid. Mar.) | αποδοτε ουν Γ. (vid. Matt.)

25. τῳ Καισ. C*DL. (του Καισαρος τῳ Καισ. D.) | *om. τῳ ς. ABC³P. rel. (vid. Matt. et Mar.)
26. και ουκ ισχυσαν] ουκ εισχυσαν δε D.
— επιλαβεσθαι] aute εναντιον D. Vulg. *a.c.f.* (Contra, *e.*)
— αυτου ῥηματος ACP. rel. | του ῥηματος BL. | αυτου ῥημα D.
— εναντιον] -τιου M.
27. οἱ λεγοντες BCDL. 1. 33. *e.* Syrr. Crt.&Pst. Memph. Goth. Æth. | ‡οἱ αντιλεγοντες ς. AP. rel. *a* (et postea "non") Syr.Hcl. (Arm.) qui negant esse etc. Vulg. *c.f.ff.g*¹*.l.*
— επηρωτησαν ACDP. rel. (vid. Matt. xxii. 23.) | -των B.*Blc.Mai.* *a.* Syr. Hcl. (vid. Mar. xii. 18.) | -τουν 69.
28. Μωυσης BDL. 33. 69. GKMVΓ. | ‡Μωσης ς. AP. rel.
— εχων γυναικα....ἱνα] ατεκνος εχων γυναικα ἱνα D. *c.* (Syr.Crt. non habens filios et relinquet uxorem.)
— ατεκνος ῃ BPTf.L. 1. 33. Vulg. *a.ff.* *g*¹*.l.* (Syrr.Crt.&Pst.) Memph. Arm. (Æth.) | ‡ατεκνος αποθανῃ ς. AΔ. rel. *c.f.i.* Syr.Hcl. Goth. (vid. D supra.)
— εξαναστησῃ BDL. rel. | -σει APTf. 69. EHΓTf.Λ. Arm.
29. ἑπτα ουν αδελφοι ησαν] ησαν παρ' ἡμειν ἑπτα αδελφοι D. (Æth. *add.* ουν). vid. Matt. xxii. 25. ‖ουν Vulg. *c.f.i.*] om. *a.* Syr.Crt. autem *e.ff.* ‖add. apud nos *c.ff.l.* Æth.

30. και ab init.] om. 69. Arm. (om. ver. *ff.*)
— ὁ δευτερος] frater ejus Syr.Crt. ‖ †praem. ελαβεν ς. AP. rel. Syrr.Crt. Pst.&Hcl. Æth. | add. Vulg. *a.c.f.g*¹*.*²*. i.* Memph. Arm. (vid. Mar. xii. 21.) | om. ελαβεν BDL. *e.* ‖add. †την γυναικα και οὗτος απεθανεν ατεκνος ς. AP. rel. Syrr.Crt.Pst.& Hcl. | sic sed pro τ. γυν.] αυτην Vulg. *a.c.f.g*¹*.*²*.i.* Arm. (ατεκνος ante απεθανεν U.) | om. BDL. *e.*(*g*².) (Memph. Æth. "eam.")
31. ελαβεν αυτην] om. D. *a.e.* Memph. Arm. Æth. (vid. Mar. xii. 21.) | add. et mortuus est sine filio *c.* | add. et non reliquerunt liberos Æth.
— ὡσαυτως] *bis* AEHVΓΛ. Goth. (ὡς αυτος Δ*.) | usque ad septimum *e.*
— δε και *a.* Memph.Schw. Goth. | om. D. (*non* 33.) (Memph.W.) "et" Vulg. *c.f.ff.*
— ἑπτα] praem. omnes Vulg. *c.*(*e.*)*ff.* ‖add. acceperunt eam et Syr.Crt. Æth. ‖†add. και *Elz.* P²Tf. 1. 69. GKMΓ. Vulg. *a.c.f.* Syrr.Crt.Pst.& Hcl. Goth. Arm. | om. *St.* 3. ABDP* *ut vid.Tf.*L Δ. 33. EHSU*sic.*VΛ. *e.ff.i.* Memph. Æth.
— ου κατελιπον] (-λειπον AP²Tf.Δ. 33. EKΓΛ. | ουκ αφηκαν D[P* n. l.]

24. dix. ei *Cl.* | 25. sunt Caesaris *Cl.* | sunt dei *Cl.* | 26. responso *Cl.* | 28. sine liberis *Cl.*

Vulg. *a. c.*
Syrr. C. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.
32. ἀπέθ. καὶ ἡ γυνή.
33. ἡ γυνὴ οὖν ἐν τῇ ἀναστ.,
§ R
§ Q

ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν, ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ † οὐ
κατέλιπον τέκνα, καὶ ἀπέθανον· 32 ὕστερον † † ‡ καὶ
ἡ γυνὴ ἀπέθανεν.″ 33 ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει τίνος
§ αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν
γυναῖκα. 34 Καὶ † εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, § Οἱ υἱοὶ
τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσιν καὶ ‡ γαμίσκονται,″
35 οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ
τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε
‡ γαμίζονται·″ 36 ‡ οὐδὲ″ γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται,
ἰσάγγελοι γάρ εἰσιν, καὶ υἱοί εἰσιν † θεοῦ τῆς ἀνα-
στάσεως υἱοὶ ὄντες. 37 ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί,
καὶ ‡ Μωυσῆς″ ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, k ὡς λέγει
κύριον τὸν θεὸν Ἀβραὰμ καὶ † θεὸν Ἰσαὰκ καὶ † θεὸν
Ἰακώβ· 38 θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων·
πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. 39 Ἀποκριθέντες δέ τινες

k Ex. 3:6.

31 et tertius accepit illam, simi-
liter et omnes septem, et non
reliquerunt semen et mortui
sunt. 32 Novissime omnium
mortua est et mulier. 33 In
resurrectione ergo cuius eorum
erit uxor? siquidem septem
habuerunt eam uxorem. 34 Et
ait illis Iesus, Filii saeculi huius
nubunt et traduntur ad nup-
tias, 35 illi autem qui digni
habebuntur saeculo illo et re-
surrectione ex mortuis neque
nubunt neque ducent uxores:
36 neque enim ultra mori pote-
runt, aequales enim angelis
sunt, et filii sunt dei cum sint
filii resurrectionis. 37 Quia
vero resurgant mortui, et Mo-
ses ostendit secus rubum, sicut
dicit dominum, deum Abra-
ham et deum Isaac et deum
Iacob: 38 deus autem non est
mortuorum sed vivorum: om-
nes enim vivunt ei. 39 Respon-

31. τεκνα] τα τεκνα B*Rl.* | -νον DΓ. (*a. e.*) Memph. | σπερμα P**Tf.*

— και απεθανον] και απεθαναν B**Rl. Mai.* (-νεν E*.) ‖ om. 1. *c.ff.i.l.* Arm. | ante και ου κατελ. τεκνα Syrr.Crt.&Pst.

32. om. ver. *a.e.*

— ὑστερον] om. *c.i.* Syr.Crt. Arm.Zoh. (Contra,Usc.) ‖ † add. δε ς. AP*Tf.*L. rel. *f.* Syr.Hcl.* Memph. (vid. Matt. xxii. 27.) | om. BDΔ. 69. EHSA. Vulg. *c.ff.g*¹.*i.* Goth. Arm.Usc. (Et mortua est et mulier Syr.Crt.) ‖ † add. postea παντων ς. AP. rel. Vulg. *f.g*¹. Syr.Hcl. Goth. Arm.Usc. Æth. (vid. Matt. et Mar. xii. 22.) | om. BDL. 1. *c.ff.i.l.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. Arm.Zoh.

— και ἡ γυνη ante απεθανεν BDL. 1. 33. (vid. Mar.) | ‡ post ς. AP. rel. Vulg. *c.f.*(*ff.*)*g*¹.*i.* Syrr.Crt.(Pst.)&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt.)

33. εν τῃ ουν αναστασει ADP*Tf.* rel. (vid. Matt. et Mar.) om. ουν Syr.Crt. (αναστ. ante ουν 1. Vulg. *f.* Goth.) | ἡ γυνη ουν εν τῃ αναστ. BL. (*a.*) Syr. Hcl.mg.

— γινεται ABP. rel. Syr.Hcl. Goth. | εσται DL. 1. 33. G. Latt. Syrr.Crt.& Pst. Memph. Arm. Æth. (vid. Matt. et Mar.) (om. seq. γυνη Syr.Crt.)

— εσχον] εχον D. (om. mox γυναικα Syrr.Crt &Pst.)

34. και 1°.] † add. αποκριθεις ς. AP*Tf.* R. rel. Syr.Hcl. Goth. Arm. Æth. (vid. Matt. xxii. 29.) | om. BDL. Latt. Syrr.Crt.&Pst. Memph.

34. αυτοις] προς αυτους D. *e.*

— ὁ Ιησους] om. D. *e.i.* | ante ειπεν αυτοις 33. (Æth.)

— τουτου] add. γεννωνται και γεννωσιν D. *a.c.e.ff.i.l.* Syr.Crt. (Syr.Hcl. in mg. hanc lectionem habet, "ex exemplari antiquo, sed in Graeco non est.") γεννωσι και γεννωνται *Orig.* iii. 825ª. *Cypr.* 315. | non habent ABPQR. rel. *Eus.* c. Mcl. 158ª. (om. postea ad fin. *c.e.ff.i.l.*)

— γαμισκονται BL. 33. *Clem.* 103. *Orig.* iii. 825ª. *Eus.* c. Mcl. 158ª. | ‡ εκγαμισκονται ς. QREGHSsVsA. (εκγαμι.... P*Knit.*) | εκγαμιζονται AP*Tf.* Δ. 69. KMUΓ. | γαμιζονται 1. | γαμουνται D. | om. γαμ. και γαμ. *c. Cypr.* 315.

35. τυχειν om. Vulg. *c.e.f.ff.i.l.* | Contra, *a.*

— γαμιζονται DQRLΔ. 1. 33. *Clem.* 551. vid. et 811. | γαμισκονται B. | εκγαμιζονται AP. 69. EGHKMUVΓΛ. | ‡ εκγαμισκονται ς. Ss.

36. ουδε AB.*Mai.*DPL. | ‡ ουτε ς. QR. rel.

— γαρ] om. H.

— ετι] om. 1. *e.ff.i.* Syr.Crt.

— δυνανται Vulg. *f.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. txt. Goth. | μελλουσιν D *Gr. a.*(*c.*)*e.* (*ff.*)(*i.*)(*l.*) Syr.Hcl.mg. *Tert.* adv. Marc. iv. 38.

36. και υἱοι εισιν θεου Vulg. *f.* | τῳ θεῳ tantum D. Dei *a.c.e.ff.i.l.* (*Tert.*) *Cypr.* 315.

— υἱοι] οἱ υἱοι A.

— εισιν] om. 1. M. Syr.Crt. Æth.

— θεου] † praem. του ς. PQR. rel. | om. ABL.

37. δε *Orig.* iv. 341ª. | om. L. Memph. MS.

— νεκροι και Vulg. *f. Orig.* iv. | om. και D. *a.c.e.ff.i.* (*Cypr.* 315.)

— Μωυσης BDP*Tf.*QRL. 33. KMU. | ‡ Μωσης ς. A. 69. rel. *Orig.* iv.

— εμηνυσεν *Orig.* iv. | εμηνησεν Δ. | εμνημονευσεν 1. | εδηλωσεν D. ostendit Vulg. *c.f.ff.i.* demonstravit *a.* significavit *e.* (*Cypr.*)

— επι της βατου] vidi in rubo *c.ff.*(*g*².) dicit de rubo *a.* | post ὡς λεγει *Orig.* iv. cum locutus sit cum eo Deus e rubo Syr.Crt. (Æth.)

— θεον Ισαακ] † praem. τον ς. APQ. rel. Syr.Hcl.mg.*Graecè.* (Goth.) | om. BDRL. *Orig.* iv. (vid. iii. 838ᵈ.) | (Ισακ D.)

— θεον Ιακωβ] † praem. τον ς. APQ. rel. Syr.Hcl.mg.*Gr.* | om. BDRL. *Orig.* iv. (vid. iii. 838ᵈ.)

38. θεος δε ο. εστ. νεκρων ABPQ. rel. *Orig.* (iii. 179ᶠ.) iv. 322ᵈ. *Cypr.* 38. | θεος νεκρων ουκ εστιν D. (*c.*)

32. novissima *Am.* | 34. hujus saeculi *Cl.* | 35. illi vero *Cl.* | neque nubent neque ducent *Cl.* | 36. poterint *Am.**

A B D (P) (Q) (R). L [X] Δ. 1. 33. 69. EGHKMSUVΓΛ. ΟΓ′
σμδ̄ β | σμε β
[l] Matt. 22:46. Mar. 12:34.
40. οὐκέτι δὲ
[m] ‖ Matt. 22:41-45. ‖ Mar. 12:35-37.
41. εἶναι Δ. υἱόν
42. αὐτὸς γὰρ
[n] Psa. 110 (109): 1.
σμς̄ β
[o] ‖ Matt. 23:6, 7. ‖ Mar. 12:38, 39. cap. 11:43.
¶ Goth.
§ X
σμζ̄ η
¶ R

τῶν γραμματέων ‡ εἶπαν,″ Διδάσκαλε, καλῶς εἶπας.
40 [l] Οὐκέτι ‡ γὰρ″ ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν.
128 41 [m] Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, Πῶς λέγουσιν τὸν
χριστὸν υἱὸν ‡ Δαυεὶδ″ εἶναι; 42 καὶ αὐτὸς ‡ Δαυεὶδ″
λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν, [n] Εἶπεν † κύριος τῷ κυρίῳ
μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου 43 ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς
σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 44 ‡ Δαυεὶδ″ οὖν
‡ αὐτὸν κύριον″ καλεῖ, καὶ πῶς ‡ αὐτοῦ υἱός″ ἐστιν;
45 Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ εἶπεν τοῖς μαθη-
ταῖς †, 46 [o] Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν
θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς ¶, καὶ φιλούντων
ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν
ταῖς συναγωγαῖς καὶ § πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις·
47 οἱ κατεσθίουσιν τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προ-
φάσει μακρὰ προσεύχονται· οὗτοι λήμψονται ¶ περισ-
σότερον κρίμα.

dentes autem quidam scriba-
rum dixerunt, Magister, bene
dixisti. 40 (244, 2.) Et amplius
non audebant eum quicquam
interrogare.
41 (245, 2.) Dixit autem ad illos,
Quomodo dicunt Christum
filium David esse, 42 et ipse
David dicit in libro psalmo-
rum, Dixit dominus domino
meo, Sede a dextris meis 43 do-
nec ponam inimicos tuos sca-
bellum pedum tuorum? 44 Da-
vid ergo dominum illum vocat:
et quomodo filius eius est?
45 (246, 2.) Audiente autem omni
populo dixit discipulis suis,
46 Adtendite a scribis, qui vo-
lunt ambulare in stolis et
amant salutationes in foro et
primas cathedras in synagogis
et primos discubitus in convi-
viis, 47 (247, 8.) qui devorant do-
mos viduarum simulantes lon-
gam orationem: hi accipient
damnationem maiorem.

XXI. ΟΔ′

[p] ‖ Mar. 12. 41-44.

129 1 [p] Ἀναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας ‡ εἰς

1 Respiciens autem vidit eos
qui mittebant munera sua in

39. των γραμματεων] Σαδουκαιων Q *Knit.* (Σαδδουκ *Tf.*) | om. ante αποκρ. Syr. Crt.
— ειπαν BDQL. | ‡ ειπον ϛ. APR. rel.
— ειπας] λεγεις 1.
40. γαρ BL. 33. Memph. | ‡ δε ϛ. ADP QR. rel. (Latt.) Syr.Hel. Goth. Arm. et amplius Vulg. *c.f.ff.* Syr.Crt. Æth. et jam *e.* nec amplius *a.* Syr.Pst.
— ετολμων] -μουν 69. H.
— επερωταν] επερωτησαι 1.
— ουδεν] ουδε ἑν 1.
41. λεγουσιν] add. τινες AKM. Syr.Hcl.* | add. οἱ γραμματεις 69. Syrr.Crt.& Pst. (vid. Mar. xii. 35.) | (quid vobis videtur de Christo cujus filius est? dicunt illi David. Dixit autem ad illos quomodo David dicit etc. *e.*)
— υἱον Δαυ. ειναι AP *Tf.* QR. rel. *Am. a.c.f.ff.i.* Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. *Tert.* adv. Marc. iv. 38. | ειναι Δαυ. υἱον BL. | ειναι υἱον Δαυ. G. filium esse Dav. Vulg. *Cl.* Syrr.Crt.&Pst. υἱον Δαυ. (om. ειναι D.) Æth. (ὁτι ὁ χριστος υἱος Δαυ. εστιν 69.)
42. και ab init. ADPQ. rel. vv. | om. B R *sic.* L. 1. 33. *l.* Memph. (vid. Mar. xii. 36.)
— αυτος] add. γαρ BQR *sic.* L. 1. 33. *l.* Memph. (vid. Mar.) | Contra, rel.
— βιβλῳ] τῃ βιβλῳ D.
42. ψαλμων] praem. των DP. 69. | Contra, ABQRL. rel.
— ειπεν Vulg. *e.f.* | λεγει D. *a.c.ff.* (vid. Mar.)
— κυριος] † praem. ὁ ϛ. AP *Tf.* QRL. rel. (vid. LXX.) | om. BD.
43. αν] om. D.
— θω] τιθω D.
— ὑποποδιον Vulg. *f.* Syr.Hcl. Arm. Æth. | ὑποκατω D. *a.c.e.ff.i.l.* Syrr. Crt.&Pst. Memph. (vid. Matt. xxii. 44.)
44. ουν Vulg. *f.* Syr.Hcl. | om. D. *a.(c.) (e.)(ff.)i.* Goth. "si" *c.e.ff.* (si igitur David. Syrr.Crt.&Pst. Arm.)
— αυτον ante κυριον ABQRL. 33. KM U. *f.* Memph. Goth. Arm. | ‡ post ϛ. DP. rel. Latt. (Syr.Hcl.) *Tert.* adv. Marc. iv. 38.
— καλει *Tert.* | ante αυτον κυριον R. Syr.Pst. Memph. | Domine mi vocat eum Syr.Crt. | λεγει D *Gr.* [Æth.]
— και Vulg. *a.f.* Syr.Hcl. | om. D. *c.e. ff.i.l.* Syrr.Crt.& Pst. Arm.
— αυτου ante υἱος AB. 1. KM. Memph. | ‡ post ϛ. DPQRL. rel. Latt. (vid. Matt. xxii. 45.)
45. λαου] οχλου S.
— τοις μαθηταις] † add. αυτου ϛ. AP RL. (vid. Matt. xxiii. 1.) | om. αυτου BD. Arm. | ἑαυτου ante μαθητας Γ. ‖ προς αυτους Q.
46. εν στολαις] in porticis Syr.Crt. | ante περιπατειν ARL. 1. 33. 69. G. Arm. (vid. Mar. xii. 38.) | Contra, BDPQ. rel.
46. πρωτοκαθεδριας] -ιαις 69.
— πρωτοκλισιας] -σιαις 69. (-κλησ. AP RLX. 33. 69. HΓ*Λ.)
47. οἱ κατεσθιουσιν ABQRL. rel. Syrr.Pst. & Hcl. | οἱ κατεσθοντες D. (Syr.Crt.) (Memph.) vid. Mar. xii. 40. | οἱ κατεσθιοντες PX.
— τας οικιας] panes *c.ff.i.l.*
— και προφ. *e.* Syr.Hcl. | om. και D. Vulg. *a.c.f.* Syrr.Crt.&Pst.
— μακρα] μακραν A* *ut vid.* LX.
— προσευχονται ABQL. rel. Memph. | προσευχομενοι DPR. 69. *e.* (Syr.Hcl.) vid. Mar. xii. 40. | simulantes longam orationem Vulg. *f.* fingentes long. orat. *a.(c.ff.l.* ab init. ver.) in praetextu quod protrahunt orationes suas Syrr. Crt.&Pst.
1. δε] add. ὁ Ιησους X. *m.* Syr.Pst. | Contra, *Orig.* iv. 288[d].
— ειδεν] εις Syr.Pst. *Orig.* iv. (om. δε ver. seq.)
— εις το γαζοφυλακιον ante τα δωρα αυτων BDLX. 1. 33. 69. *e.* Syr.Pst. *Orig.* iv. 288[d]. 290[c.(d.)] | ‡ post ϛ. AP QK. rel. (Latt.) Syrr.Crt.&Hcl. Memph. Arm. Æth.

39. dixerunt ei *Cl.* | 41. esse David *Cl.*

Vulg. *a. c.*
Syrr. C. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.
1. τὰ δῶρ. αὐτ. ε. τ. γαζ.
¶ P
3. ἡ πτωχ. αὐτ.
4. πάντες

τὸ γαζοφυλάκιον τὰ δῶρα αὐτῶν″ πλουσίους· 2 εἶδεν
δέ † τινα χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ ‡ λεπτὰ
δύο,″ 3 καὶ εἶπεν, Ἀληθῶς¶ λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα
‡ αὕτη ἡ πτωχὴ″ πλεῖον πάντων ἔβαλεν· 4 ἅπαντες
γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς
τὰ δῶρα [τοῦ θεοῦ,] αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος
αὐτῆς ‡ πάντα″ τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν.

σμη β
q ‖ Matt. 24:1-7.
‖ Mar. 13:1-8.

130 5 q Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι
λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασιν κεκόσμηται, εἶπεν,
6 Ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ
ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ καταλυθήσεται.
σμθ β 7 Ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγοντες, Διδάσκαλε, πότε
οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ
ΟΕ ταῦτα γίνεσθαι; 8 Ὁ δὲ εἶπεν, Βλέπετε μὴ πλανη-
¶ Q θῆτε· πολλοὶ γὰρ¶ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου,
λέγοντες [ὅτι] Ἐγώ εἰμι, καὶ Ὁ καιρὸς ἤγγικεν· μὴ †
πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. 9 ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέ-
μους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα

gazophilacium divites: 2 vidit
autem et quandam viduam
pauperculam mittentem aera
minuta duo, 3 et dixit, Vere
dico vobis quia vidua haec
pauper plus quam omnes misit.
4 Nam omnes hi ex abundanti
sibi miserunt in munera dei:
haec autem ex eo quod deest
illi, omnem victum suum quem
habuit misit.

5 (248, 2.) Et quibusdam di-
centibus de templo, quod lapi-
dibus bonis et donis ornatum
esset, dixit, 6 Haec quae vide-
tis, venient dies in quibus non
relinquetur lapis super lapi-
dem qui non destruatur. 7 (219,
2.) Interrogaverunt autem il-
lum dicentes, Praeceptor,
quando haec erunt, et quod
signum cum fieri incipient?
8 Qui dixit, Videte ne sedu-
camini: multi enim venient in
nomine meo, dicentes quia ego
sum et tempus appropinquavit:
nolite ergo ire post illos. 9 Cum
autem audieritis proelia et se-
ditiones, nolite terreri: oportet

1. πλουσιους] praem. τους D. Arm. | Contra, *Orig.* iv. 288^{d}.
2. δε] om. S. *a.* Memph.MS. Arm. *Orig.* iv. 288^{d}.
— τινα] τιναν Λ. ‖ † praem. και ꞇ. D P. Vulg. *a.e.f.m.* Syrr.Crt.Pst.&Hel.* Memph. Arm. | add. και ΛΔ. 1. 69. EGHSUVΓ*Tf.*Λ. | om. BLQX. 33. K MΓ(*Trg.*) *c.ff.i.* Syr.Hel.txt. Æth. *Orig.* iv.
— πενιχραν *Orig.* iv. 288^{d}. $290^{c.d.}$ | om. X.
— βαλλουσαν *Orig.* iv. 288^{d}. 290^{d}. | βαλουσαν Q*Tf.* 1. *Orig.* iv. 290^{c}.(ed.)
— εκει *f.* | om. D. (Latt. *m.*) Syrr.Crt. &Pst. Æth. *Orig.* iv.
— δυο post λεπτα BQLX. 33. Vulg. *c.f. m.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. *Orig.* iv. *bis.* | ‡ ante λεπτα ꞇ. ADP. rel. *a.e.* Syr. Hel.et mg. *Graece.* ‖ add. ὁ εστιν κοδραντης D. (vid. Mar. xii. 42.) | Contra, *Orig.* iv.
3. αὐτη ante ἡ πτωχη BDQL. 33. 69. Vulg. *c.f.ff.(i.)l.m.* Arm. (vid. Mar. xii. 43.) (ante χηρα Syrr.Crt.&Pst. Memph.) | ‡ post ꞇ. AX. rel. *a.* Syr. Hel. *Orig.* iv. 288^{d}. 290^{c}. (*om.* ἡ πτωχη *e.* *Cypr.* 242.)
— πλειον AB. rel. *Orig.* iv. *bis.* (πλειοναπαντων L. ? πλειονα παντ. *s.* πλειον ἁπαντ.) | πλειω DQX.
— εβαλεν *Orig.* iv. *bis.* | εβαλλεν X (*Tf.**).
4. ἁπαντες AQLX. rel. | παντες BDΔ. *Orig.* iv. 288^{d}. (vid. Mar. xii. 44.)
— αυτοι 69 *Scr.*
— περισσευοντος *Orig.* iv. 288^{d}. 290^{c}. | περισσευματος L. 1. 33. 69. (om. praec. του 69.)
— αυτοις *Orig.* iv. *bis.* *Cypr.* 242. | αυτων L. 33. 69.
— εις *Orig.* iv. *bis.* *Cypr.* 242. | om. L. (in gazophylacium domum Syr.Crt.)
— του θεου ADQ*Tf.* rel. Latt. vv. *Orig.* iv. *bis.* *Cypr.* 242. | om. BLX. 1. Syr. Crt. Syr.Hier. Memph. (?Q.)
— ὑστερηματος *Orig.* iv. 288^{d}. (290^{d}.) | -ρησαντος Δ.
— παντα BDQLX. 33. 69. *Orig.* iv. *bis.* | ‡ ἁπαντα ꞇ. A. rel. | ἁπαν V.
— εβαλεν] κατεβαλεν V.
— ad fin.] add. ταυτα λεγων εφωνει, Ὁ εχων ωτα ακουειν ακουετω 69. E^{2}GH M^{2}V*ΓΛ.
5. αναθημασιν BQ*Tf.*L. rel. Syr.Hel. mg. *Graece.* | αναθεμασιν ADX. 1. | αναθυμασι 69.
— κεκοσμηται] post καλοις D.
6. ταυτα ἁ AB(Q.?) rel. Vulg. *f.*g^{1}. Syrr. Pst.&Hel. Memph. | om. ἁ DL. *a.c.e. ff.i.(l.)* Syr.Crt. Arm. Æth. | (videte haec Syr.Crt. Æth.)
— επι λιθῳ] επι λιθον LX. 1. 33. 69. (vid. Matt. xxiv. 2.) ‖ add. ὡδε BL. 69. Memph. | add. εν τοιχῳ ὡδε D. *a.* (*c.*)(*ff.*)(*i.*)*l.* | ὡδε habent ante λιθος X. 1. 33. *e.* Syr.Crt. Arm. Æth. (vid. Matt. et Mar. xiii. 2.) | non habent A Q. rel. Vulg. *f.* Syrr.Pst.&Hel.
6. ου] add. μη G.
— καταλυθησεται] σαλευθησεται 69.
7. αυτον] add. οἱ μαθηται D. (vid. Matt. xxiv. 3.)
— ουν Syr.Hel. | om. D. 1. Latt. Syrr. Crt.&Pst. Memph. Arm. Æth.
— ὁταν] ὁτε 1.
— ὁταν....γινεσθαι] της σης ελευσεως D. *l.*
— μελλῃ] -λει 1. 69. Γ. (incipient Syr. Crt.)
— γινεσθαι] γενεσθαι 69.
8. επι] εν KM. Latt.
— ὁτι AD. rel. Memph. | om. BLX. *c.* Æth. *Tert.* adv. Marc. iv. 39. (vid. Matt. xxiv. 5.) ‖ ειμι] add. ὁ χριστος *c.e.ff.*g^{2}.*i.l.* Syr.Pst. *Tert.*
— μη] † add. ουν ꞇ. A. rel. Vulg. *f.* Syr.Hel. | om. BDLX. *a.c.e.ff.i.* Syr. Crt. Memph. Arm. Æth. [Syr.Pst.]
9. πτοηθητε *Orig.* *Int.* iii. 853^{a}. | φοβηθητε D. (πτοθητε Δ.)
— δει] μελλει Syrr.Crt.Pst.&Hel.mg.
— γαρ] om. Vulg. *ff.i.l.*

4. abundantia *Am.** | 5. bonis lapidibus *Cl.* | 8. post eos *Cl.*

A B [C] D [R]. L X Δ. 1. 33. 69. EGHKMSUVΓΛ.

11. κατὰ τόπους καί — λιμοὶ καὶ λοιμοὶ | σν α
r ||Matt. 24: 9. 10:22. ||Mar. 13:13.
§ R
s cap. 12:11. | σνα β
15. [ἀντειπεῖν ἢ] ἀντιστῆναι
t Matt. 10:22.

γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ᾽ οὐκ εὐθέως τὸ τέλος. 10 Τότε
ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἐγερθήσεται ἔθνος ‡ ἐπ᾽″ ἔθνος, καὶ
βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· 11 σεισμοί τε μεγάλοι ‡ καὶ
κατὰ τόπους″ ‡ λοιμοὶ καὶ λιμοὶ″ ἔσονται, ‡ φόβηθρά″
τε καὶ σημεῖα ἀπ᾽ οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. 12 r πρὸ
δὲ τούτων ‡ πάντων″ ἐπιβαλοῦσιν ἐφ᾽ ὑμᾶς τὰς χεῖ-
ρας αὐτῶν, καὶ διώξουσιν παραδιδόντες εἰς * τὰς″
συναγωγὰς καὶ φυλακάς, ‡ ἀπαγομένους″ ἐπὶ § βασι-
λεῖς καὶ ἡγεμόνας ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου. 13 ἀπο-
βήσεται [δὲ] ὑμῖν εἰς μαρτύριον· 14 s ‡ θέτε″ οὖν ‡ ἐν
ταῖς καρδίαις″ ὑμῶν μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι·
15 ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ δυνή-
σονται ‡ ἀντιστῆναι [ἢ ἀντειπεῖν″] ‡ ἅπαντες″ οἱ
ἀντικείμενοι ὑμῖν. 16 t παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ
γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων, καὶ
θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν· 17 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι
ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· 18 καὶ θρὶξ ἐκ τῆς
κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται· 19 ἐν τῇ ὑπομονῇ
ὑμῶν ‡ κτήσεσθε″ τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

primum haec fieri, sed non statim finis.
10 Tunc dicebat illis, Surget gens contra gentem et regnum adversus regnum,
11 terrae motus magni erunt per loca et pestilentiae et fames, terroresque de caelo et signa magna erunt.
12 (250, 1.) Sed ante haec omnia inicient vobis manus suas et persequentur, tradentes in synagogas et custodias, trahentes ad reges et ad praesides, propter nomen meum.
13 Continget autem vobis in testimonium.
14 (251, 2.) Ponite ergo in cordibus vestris non praemeditari quemadmodum respondeatis:
15 ego enim dabo vobis os et sapientiam, cui non poterint resistere et contradicere omnes adversarii vestri.
16 Trademini autem a parentibus et fratribus et cognatis et amicis, et morte afficient ex vobis,
17 et eritis odio omnibus propter nomen meum:
18 et capillus de capite vestro non peribit:
19 in patientia vestra possidebitis animas vestras.

9. *γενεσθαι*] ante *ταυτα* ADX. | Contra, BL. rel. *Tert.* adv. Marc. iv. 39. | praem. ά Δ.
10. *τοτε ελεγεν αυτοις* Vulg. *c.f.* Syr.Hel. | om. D. *a.e.ff.i.l.* Syrr.Crt.&Pst. (vid. Matt. xxiv. 7. Mar. xiii. 8.) ("in illis" *a.ff.i.* habent cum antt. conj.)
— *εγερθησεται*] add. *γαρ* D. *a.(c.)e.(ff.)(i.)l.* Syrr.Crt.&Pst. (vid. Matt. et Mar.) | Contra, Vulg. Syr.Hel.*sic.*
— *επ᾽* ADLX. 1[R]. 33. | ‡*επι* ς. B. rel.
11. *τε*] om. AL. *Am.*
— *και* ante *κατα τοπους* BL. 33. Memph. Arm. (Æth.) | ‡*post* ς. AD. rel.
— *λοιμοι και λιμοι* B. Vulg. *a.c.f.ff.i.l.* Syr.Crt. (*Tert.* adv. Marc. iv. 39.) | ‡*λιμοι και λοιμοι* ς. ADL. rel. *e.* Syrr.Pst. &Hel. Memph. Arm. | *λοιμοι* tantum 69. | *λιμοι* tantum X. Æth.
— *εσονται*] om. Syr.Crt. | post *μεγαλα* Syr.Pst.
— *φοβηθρα* BD. | ‡*φοβητρα* ς. AL. rel. (*φοβοιτερα* A.) ||et erunt terrores e caelo, et videbuntur signa magna Syr. Crt. | add. et propulsiones Syr.Pst.
— *απ᾽ ουρανου* post *σημεια* AXΔ. 1. rel. *Tert.* adv. Marc. iv. 39. | ante *σημεια* B. | ante *και σημεια* D. Vulg. *a.c.e.f.ff.i.l.* *Orig. Int.* iii. 855[c]. | post *μεγαλα* L. 33. 69. (Memph.) (Arm.) | (timor super homines et signa magna erunt Æth.)
11. *εσται*] *εσονται* 69. V*. videbuntur Syrr. (Crt.)&Pst. | add. et tempestates *c.ff.i.l.* Syr.Hel. add. et hiemes *a.* *Orig. Int.* iii. | add. et tempestates magnae erunt Syrr.(Crt.)&Pst. (Æth.)
12. *παντων* AB.*Mai.*DLXΔ. 1. 33. 69. EGHKMSUVΓ*Tf.*Λ. | ‡*απαντων* ς.
— *επιβαλουσιν*] -*λλουσιν γαρ* Γ.
— *τας* ante *συναγ.* B.*Mai.*D. | *om. ς. AL. rel.
— *απαγομενους* BDL. 1. (*επαγ.* B.*Blc.*) | ‡*αγομενους* ς. A. rel.
— *επι βασιλεις*] *επιβαλεις* B**Rl.*
— *ενεκεν*] -*κα* D.
13. *δε* ARL. rel. Vulg. *e.f.* rel. | om. B. *Mai.* D. enim *c.ff.i.*[*a.*]
14. *θετε* AB**Rl. Mai.*DRLX. 33. M. | ‡*θεσθε* ς. B[2]. rel. *Orig.* i. 295[d].
— *εν ταις καρδιαις* ABDLX. 1. 33. Latt. | ‡*εις τας καρδιας* ς. R. rel. *Orig.* i.
— *προμελεταν*] -*τωντες* D. (*μελεταν* *Orig.* i.)
15. *δωσω*] post *υμιν* D. Contra, *Orig.* i.
— *ῄ*] *οι* sic L.
— *αντιστηναι η αντειπειν* B.*Mai.*L. 69 (*e corr.*[1].) *e.f.* Arm. *Orig.* i. 295[d]. | ‡*αντειπειν ουδε αντιστηναι* ς. X. 33. rel. om. *ουδε* (vel *η*) Syr.Pst. Æth. | *αντιστηναι ουδε αντειπειν* B.*Btly.Bch.* (69* *ου*). (Vulg.) Memph.W.&Sch. | *αντειπειν η αντιστηναι* AR. 1. KM. | *αντιστηναι* tantum D. *a.c.ff.i.* Syr. Crt. Memph.MS. *Cypr.* 160. 268.
15. *ἁπαντες* BL. | ‡*παντες* ς. ADR. *Orig.* i. ||om. *a.c.ff.i.l.* *Cypr.* 160. 268. ||ad fin.] om. Æth. | Contra, Vulg. *e.f.*
16. *και ὑπο* *a.e.* | om. *και* 69. Vulg. *c.f.* Memph. | Contra, *Orig.* i. 295[e]. ||(*γονεων*] uxores Syr.Crt.)
— *και αδελφων*] post *φιλων* ΔΕΠVΓΛ. *Orig.* i. | post *συγγενων* X. | om. G. *a.*
— *συγγενων* *Orig.* i. | -*νεων* A. 1. | om. *e.* | (*και θαν. εξ ὑμ.* in ver. seq. Æth.)
17. *δια το ονομα μου*] ante *ὑπο* KMUVΓ Λ. Syr.Hel. | Contra, ABDRLX. 1. G. | om. ΔS.
18. om. ver. Syr.Crt. om. et Marcion teste Epiph. | Contra, *Orig.* i.
— *εκ* *Orig.* i. | *απο* 69.
— *αποληται*] *απωλ.* RΓ. | *απολυται* 69. | add. *εις τον αιωνα* G.
19. *κτησεσθε* AB. 33. Latt. Syrr.Crt.Pst. &Hel. Memph.MS. Arm. *Orig.* i. 295[e]. *Tert.* adv. Marc. iv. 39. | ‡*κτησασθε* ς. DRL. rel.
20. *ὑπο στρατοπεδων*] post Ἱερουσαλημ D. (Syrr.Crt.Pst.&Hel.) *Eus.* P.E. 286[a]. (*ex Orig.*) codd. | Contra, *Orig.* i. 400[c]. ii. 8[c]. *Eus.* H.E. iii. 7 (99). P.E. 286[a].

9. nondum statim *Cl.* | 11. Et terraemotus *Cl.* | 12. trahentes *Cl.* | et praesides *Cl.* | 15. non poterunt *Cl.* | 19. Et in pat. *Am.*

Vulg. *a. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Arm. Æth.
20. γνώσεσθε § C
u Matt. 24: 16, seq. Mar. 13: 14, seq. cap. 17: 31.
24. πάντα τὰ ἔθνη
v ‖Matt. 24: 29-35. ‖Mar. 13: 24-31.

σνβ/ι 131 20 ″Οταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατο-
πέδων † Ἰερουσαλήμ, τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρή-
σνγ/β μωσις αὐτῆς. 21 § u τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτω-
σαν εἰς τὰ ὄρη, καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν,
καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν.
22 ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗταί εἰσιν τοῦ ‡ πλησθῆ-
σνδ/β ναι″ πάντα τὰ γεγραμμένα. 23 οὐαὶ † ταῖς ἐν γαστρὶ
ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέ-
σνε/β ραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ
σνϛ/ι ὀργὴ † τῷ λαῷ τούτῳ. 24 καὶ πεσοῦνται στόματι
‡ μαχαίρης″ καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς ‡ τὰ ἔθνη
πάντα″, καὶ Ἰερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν,
ἄχρι * οὗ″ πληρωθῶσιν καιροὶ ἐθνῶν.
σνζ/β 25 v καὶ ‡ ἔσονται″ σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ
ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ
‡ ἤχους″ θαλάσσης καὶ σάλου, 26 ἀποψυχόντων ἀν-
θρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων
σνη/β τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευ-
θήσονται. 27 καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-

20 (252, 10.) Cum autem videritis circumdari ab exercitu Hierusalem, tunc scitote quia appropinquavit desolatio eius. 21 (253, 2.) Tunc qui in Iudaea sunt fugiant in montes, et qui in medio eius descedant, et qui in regionibus non intrent in eam, 22 quia dies ultionis hi sunt, ut impleantur omnia quae scripta sunt. 23 (254, 2.) Vae autem praegnatibus et nutrientibus in illis diebus: (255, 2.) erit enim pressura magna supra terram et ira populo huic, 24 (256, 10.) et cadent in ore gladii et captivi ducentur in omnes gentes, et Hierusalem calcabitur a gentibus, donec impleantur tempora nationum.

25 (257, 2.) Et erunt signa in sole et luna et in stellis, et in terris pressura gentium prae confusione sonitus maris et fluctuum, 26 arescentibus hominibus prae timore et expectatione quae supervenient universo orbi: nam virtutes caelorum movebuntur. 27 (258, 2.) Et tunc videbunt filium ho-

(*ex Orig.*) ed. Theoph. 130 134. *Tert.* adv. Marc. iv. 39.
20. Ἱερουσαλημ] † praem. την ϛ. AL. rel. *Orig.* i. 400ᶜ. ii. *Eus.* H.E. ed. P.E. (*ex Orig.*) Theoph. *bis.* | om. BDR. *Orig.* iii. 642ᵈ. 711ᵃ. *Eus.* H.E. cod.
— γνωτε ABL. rel. *Orig.* i. *Eus.* H.E. ed. Theoph. *bis.* | γνωσεσθε DX. *e. Orig.* ii. *Eus.* P.E. (*ex Orig.*) | γινωσκεται R. *Eus.* H.E. cod. | γινωσκετε 1. *Eus.* D.E. 403ᶜ.
— ηγγικεν *Orig.* ii. *Eus.* H.E. P.E. D.E. 403ᶜ. Theoph. *bis.* | -σεν A. 1. *Orig.* i. iii. 184ᶜ. 711ᵃ.
21. τοτε] "et" Syr.Crt.
— εις *Eus.* Theoph. 130. | επι H. (seq. τορη D*. a facie ejus in montibus *ff.*)
— και οἱ.... εκχωρειτωσαν] om. Λ.
— οἱ] om. Γ.
— εν μεσῳ] εμμεσῳ ACRL.
— αυτης] αυτη H. ‖ add. μη D. | Contra. *Eus.* Theoph.
— εκχωρειτωσαν *Eus.* Theoph. | εκκεχωρειτωσαν 69. | add. ex ea Syr.Crt.
— εισερχεσθωσαν] εισερχετωσαν H. (εισελθετωσαν *Eus.* Theoph.)
22. αυται AB.*Mai.*CR. rel. *Eus.* Theoph. 130. | αυτα B.*Btly.Bch.* | αυτην ? G.
— του πλη..... γεγραμμενα] om. Γ. | (του] το L.)
— πλησθηναι ABDRLΔE*Tf.*GHKMS UTf.VΛ. *Eus.* Theoph. | ‡ πληρωθηναι ϛ. CX. 1s. 33s. πληρωθην 69.
23. ουαι] † add. δε ϛ. ACR. rel. Vulg. *f.* Syrr.Crt.Pst.&Hel. rel. (vid. Matt. xxiv. 19. Mar. xiii. 17.) *Eus.* Theoph. 130. | om. BDL. *a.c.e.ff.i.*
— θηλαζουσαις *Eus.* Theoph. (θελαζ. A ed.) | θηλαζομεναις D *Gr.* | ενθηλαζουσαις L.
— γαρ] add. τοτε 1. | (mox τας ἡμεραις 69 *Scr.*)
— οργη] ira valida Syr.Crt.
— τῳ λαῳ] † praem. εν ϛ. Δ. rel. (*e.*) Syr. Hel. Æth. *Eus.* Theoph. | om. ABCD RLX. 1. 33. 69. KM. Latt. Memph. Arm. *Eus.* H.E. iii. 7 (99). ("super" Syrr.Crt.&Pst.)
— τουτῳ *Eus.* H E. Theoph. | om. L.
24. στοματι] praem. εν DR. Vulg. *a.c.e. f.ff.i.l.* Syrr.Crt.Pst.& Hel. *Eus.* H.E. iii. 7 (99). Theoph. 130. | om. ABC. rel.
— μαχαιρης B*.*Mai.*Δ. | ‡ -ρας ϛ. AB² *Mai.*CR. rel. *Eus.* H.E. Theoph. | ῥομφαιας D.
— τα εθνη ante παντα BRL. *a.* Memph. | ‡ post ϛ. ACD. rel. Vulg. *c.e.f.ff.i.* Syrr.Crt.&Hel. Arm. *Eus.* H.E. Theoph. (ad omnem locum Syr.Pst.)
— αχρι οὑ BCDRL. 33. 69. *Eus.* H.E. ed. et codd. (-χρις CDR. 69.) | * om. οὑ ϛ. A. rel. *Eus.* H.E. codd. Theoph.
24. εθνων 1°.] ab omnibus gentibus Syr. Crt.
— καιροι εθνων *Eus.* H.E. Theoph. in Luc. 203. Syrr.Crt.& Pst.MS. | om. D. ‖ praem. και εσονται B. | praem. καιροι και εσονται L. Syr.Hel.mg.MS. Memph. | *non habent* ACR. rel. vv. *Eus.bis.*
25. εσονται BD. | ‡ εσται ϛ. ACR. rel. *Eus.* Theoph. 133. (erunt autem Syr. Crt.)
— σεληνης R.
— και επι] om. και Δ.
— εν αποριᾳ *Eus.* in Luc. 203. (απωρ. R.) | και απορια D. | (et complosio manuum gentium Syrr.Crt.(&Pst.)
— ηχους ABCRLX. 1. 33. 69. M. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. *Tert.* adv. Marc. iv. 39. | ‡ ηχουσης ϛ. D. rel. (Æth.) *Eus.* in Luc. ‖ add. ὡς Arm. (et vox tamquam maris Syr.Crt.)
— και σαλου] και σαλους X. *Eus.* in Luc. | και σαλον Syr.Hel.mg.*Graece.* | om. Syrr.Crt.&Pst.
26. αποψυχοντων] αποψυχων των 69.
— ανθρ.] praem. των R.
— των ουρανων Vulg. *f.* *Eus.* in Ps. 71ᵉ. in Luc. 201. *Tert.* adv. Marc. iv. 39. de Res. Car. 22. | praem. αἱ L. | αἱ (ἡ*) εν τῳ ουρανῳ D. *a.c.(e.)ff.(i.)l.*

21. ad montes *Cl.* | 23. super *Cl.* | 25. et stellis *Cl.*

A B C D [P] R. L X Δ. 1. (33.) 69. E[F]GHKMSUVΓ Λ.

§ F

§ *b.*

30. ἐγγὺς [ἤδη]

σνθ

34. ὑμ. αἱ καρδ.

34, 35. ἐκείνῃ· ὡς παγὶς γὰρ ἐπ[εισ]ελ.

που ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης
πολλῆς. § 28 ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι ἀνα-
κύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, διότι ἐγγίζει
ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν. 29 Καὶ εἶπεν παραβολὴν
αὐτοῖς, Ἴδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα § τὰ δένδρα.
30 ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν
γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν. 31 οὕτως
καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι
ἐγγύς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 32 ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα
γένηται. 33 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ
δὲ λόγοι μου οὐ μὴ ‡ παρελεύσονται." 34 προσέχετε
δὲ ἑαυτοῖς μή ποτε ‡ βαρηθῶσιν" ‡ αἱ καρδίαι ὑμῶν"
ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ
‡ ἐπιστῇ ἐφ' ὑμᾶς αἰφνίδιος" ἡ ἡμέρα ἐκείνη 35 ‡ ὡς
παγίς· ‡ ἐπεισελεύσεται γὰρ" ἐπὶ πάντας τοὺς καθη-

minis venientem in nube cum potestate magna et maiestate. 28 His autem fieri incipientibus respicite et levate capita vestra, quoniam appropinquat redemtio vestra. 29 Et dixit illis similitudinem. Videte ficulneam et omnes arbores: 30 cum producunt iam ex se fructum, scitis quoniam prope est aestas: 31 ita et vos cum videritis haec fieri, scitote quoniam prope est regnum dei. 32 Amen dico vobis quia non praeteribit generatio haec donec omnia fiant. 33 Caelum et terra transibunt, verba autem mea non transient. 34 (259, 10.) Adtendite autem vobis ne forte graventur corda vestra in crapula et ebrietate et curis huius vitae, et superveniat in vos repentina dies illa: 35 tamquam laqueus enim superveniet in omnes qui se-

27. *νεφελῃ* Vulg. *a.* Syr.Hcl.txt. Memph. *Eus.* in Luc. 202. 203. | *νεφελαις* C. *c. e.f.ff.i.l.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl.mg.
— *μετα δυναμεως και δοξης πολλης* Syr. Hcl. (*Eus.* in Luc. 203.) | *και δυναμει πολλῃ και δοξῃ* D. (Vulg. *a.c.e.f.ff.*) (Syr.Crt.) Æth. cum potestate magna et gloria multa Syr.Pst.
28. *αρχομενων* *Hipp.* Ant. 64 (32). *Eus.* in Luc. 202. *Tert.* de Res. Car. 22. | *ερχομενων* D *Gr.* (*αρχομ.....γενεσθαι*] om. Syr.Hier.)
— *ανακυψατε* *Hipp.* | *ανακυμψατε* M. | *ανακαλυψατε* 1.
— *ὑμων* 1°. *Hipp.* *Orig.* *Int.* iv. 658b. *Tert.* de Res. Car. 22. | om. D. *i.* *Tert.* adv. Marc. iv. 39.
— *διοτι*] *ὁτι* 1 *sic.* *Hipp.* (ad fin. ver.] om. *c.*)
— *εγγιζει*] *ηγγικεν* 1. *m.* (*ηγγισεν* *Hipp.*)
30. *ὁταν*] *ὁτ*** (rasura) L. | cum incipiant pullulantes et dantes Syr.Crt.
— *προβαλωσιν*] *προβαλλωσιν* 69. | *προσβαλ.* A *Tf.* ‖ add. *τον καρπον αυτων* D. (Vulg. *b.c.*)*e.*(*f.ff.g*1*.i.*) Syr.Crt. (*Tert.* adv. Marc. iv. 39.)
— *ηδη* 1°.] om. D(hic). *e.* Syr.Crt. Arm. Æth.
— *βλεποντες*] om. D. Latt. Syrr.Crt.& Pst.
— *αφ' ἑαυτων*] om. D. *e.f.i.* Syr.Crt. Æth. | *απ' αυτων* L. 69. Memph. | e fructibus earum Syr.Hcl.mg. | *εφ' ἑαυτ.* F.

30. *γινωσκεται* DR. | add. *ηδη* D*.
— *ὁτι*] *διοτι* A.
— *ηδη* 2°. *hic* ABC. rel. *b.* (*ηδε* Δ.) | om. XK. (Latt.) Syrr. Crt. & Pst. Memph. Arm. Æth. (vid. Matt. xxiv. 32. Mar. xiii. 28.) ecce Syr.Hcl. | post *εγγυς* DRL. 33.
— *εγγυς*] post *το θερος* 69. M. *e.*
31. *οὑτως*] add. *ουν* R.
— *ταυτα*] add. *παντα* Δ. 69. (*e.*) Arm. *Cypr.* 229. (praem. *Tert.* de Res. Car. 22. et adv. Marc. iv. 39. 1°. *om.* 2°.) vid. Matt. xxiv. 33.
— *γινομενα* *Tert.* adv. Marc. iv. 39 *bis.* de Res. Car. 22. *Cypr.* 229. | om. D. *a.* (vid. Matt.)
— *εστιν*] om. Δ. (mox *του θεου*] caeli Syr.Crt.)
32. *αμην*] *bis* 69.
— *ὁτι*] om. 1.
— *αὑτη* *Eus.* in Luc. 205. | *ταυτη* E.
— *αν* *Eus.* in Luc. | om. D. 33. ‖ add. *ταυτα* D. 69. *l.* Syrr.Crt. (& Pst.) Memph. (Arm.) (Æth.) vid. Matt. xxiv. 34. Mar. xiii. 30. | Contra, rel. Syr.Hcl. *Eus.* in Luc.
33. *ὁ ουρ.*] om. *ὁ* 69.
— *παρελευσονται* 1°. ABDRL. rel. | *-σεται* C. 1. K. *a.e.* (vid. Matt. xxiv. 35.)
— *παρελευσονται* BDL. 33. Memph. | ‡ *παρελθωσιν* ς. ACR. rel. (vid. Matt.)
34. *δε*] om. D. 1. 69. *l.* Æth. *Iren.* 282. 278.

34. *ἑαυτοις*] *αυτοις* C*LV. *Meth.* (ap. *Tf.*)
— *μηποτε*] *μη* Syr.Crt.
— *βαρηθωσιν* ABCRLXΔ. 1. 33. EFG KMSUVΓΛ. | ‡ *βαρυνθωσιν* ς. D. 69. H *sic.*
— *αἱ καρδιαι* ante *ὑμων* ABX. 69. Latt. *Iren.* 278. | ‡ post ς. CDRL. rel. Memph. *Meth.* (ap. *Tf.*) | seq. in edendo carnem et in bibendo vinum Syr.Crt.
— *επιστῃ εφ' ὑμ. αιφνιδιος* BDRL. Vulg. *a.b.c.e.f.ff.* (Syr.Crt.) (Æth.) (*Tert.* adv. Marc. iv. 39.) post *ἡ ἡμερα εκεινη* Syr.Crt. | *επιστ. αιφ. εφ' ὑμ.* *Eus.* in Luc. 205. (*Meth.* ap. *Tf.* om. *αιφ.*) | ‡ *αιφν. εφ' ὑμ. επιστῃ* ς. C. rel. Syr. Hcl. Arm. | *εφνιδ. επιστ. εφ' ὑμας* A. Syr.Pst. Memph. *Iren.* 278. ‖ om. *εφ' ὑμας* X. ‖ *αιφνιδιως* (R.) 1. 33. 69. (Γ.) *εφνιδιος* ACLXΔFKM. (*ενιφνιος* D*. *ε**φνιος* D *nunc.*)
— *ἡ*] om. DV.
34, 35. *εκεινη ὡς παγις· επ. γαρ επι* BDL. *a.b.c.e.ff.i.* Memph. (*Tert.* adv. Marc. iv. 39. *ὡς παγις* cum antt. jungit.) *Meth.* (ap. *Tf.*) | ‡ *εκεινη· ὡς παγις γαρ επελ. επι* ς. ACR. rel. Vulg. *f.* Syrr. Crt.Pst.&Hcl. Arm. *Iren.* 278. *Eus.* in Luc. 205. [Æth.] ‖ *επεισελευσεται* BD. *a.e.* | ‡ *επελευσεται* ς. ACRL. rel. *Eus.* in Luc. | *ελευσεται* 69.
— *παντας* *Eus.* in Luc. | om. D.
— *καθημενους*] *κατοικουντας* 69.

33. non transibunt *Cl.*

Vulg. *a.* [*b.*] *c.* Syrr. C. P. H. Memph. Arm. Æth.
36. ἀγρυπν. οὖν
— καταξιωθῆτε
37. ἐν τ. ἱερῷ διδάσκων
¶ 33

μένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. 36 ἀγρυπνεῖτε
‡ δὲ″ ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα ‡ κατισχύσητε″
ἐκφυγεῖν ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ
σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
132 37 ᾿Ην δὲ τὰς ἡμέρας ‡ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ·″
τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ
καλούμενον ᾿Ελαιών. 38 καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὤρθριζεν
πρὸς αὐτὸν¶ ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

dent super faciem omnis terrae. 36 Vigilate itaque omni tempore orantes ut digni habeamini fugere omnia quae futura sunt et stare ante filium hominis.

37 Erat autem diebus docens in templo, noctibus vero exiens morabatur in monte qui vocatur oliveti. 38 Et omnis populus manicabat ad eum in templo audire eum.

XXII. ος′ σξ/α
w‖Matt. 26:1, 2. σξα ‖Mar. 14:1, 2. α
§ P σξβ
x‖Matt. 26:14-16. θ ‖Mar. 14:10, 11. σξγ β
4. αὐτὸν παραδῷ αὐτοῖς.

1 w ῎Ηγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη
πάσχα, 2 καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς
τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.
3 § x εἰσῆλθεν δὲ † σατανᾶς εἰς ᾿Ιούδαν τὸν ‡ καλού-
μενον″ ᾿Ισκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώ-
δεκα· 4 καὶ ἀπελθὼν συνελάλησεν τοῖς ἀρχιερεῦσιν
καὶ † στρατηγοῖς τὸ πῶς ‡ αὐτοῖς παραδῷ αὐτόν.″

1 (260, 1.) Appropinquabat autem dies festus azymorum qui dicitur pascha, 2 (261, 1.) et quaerebant principes sacerdotum et scribae quomodo eum interficerent; timebant vero plebem. 3 (262, 9.) Intravit autem satanas in Iudam qui vocatur Scarioth, unum de duodecim: 4 (263, 2.) et abiit et locutus est cum principibus sacerdotum et magistratibus quemadmodum illum tra-

35. προσωπον] -που 1.
— πασης] post γης AKU². | om. 1. *ff.* Syr.Crt. *Iren.* 278.
36. δε BD. *a.e.* Memph.MS. | ‡ουν ς. ACRL. rel. Vulg. *b.c.f.ff.m.* Syrr.Crt. Pst. & Hcl. Memph.W. & Sch. Arm. Æth. (vid. Mar. xiii. 35.)
— κατισχυσητε BLX. 1. 33. Memph. Æth. | ‡καταξιωθητε ς. ACDR. rel. Latt. Syrr.Crt.Pst.& Hcl. Arm. *Tert.* de Res. Car. 22.
— ταυτα *hic* BDLX. rel. Vulg.*Cl.* *b.c.f.* *hic Tert.* | post παντα AC*M. *a.e.i.* Syr.Hcl. | om. C³RΔEFGHKSUVΓΛ. *Am.* | (om. παντα Syrr.Crt.&Pst.)
— γινεσθαι] γενεσθαι 69.
— σταθηναι Vulg. *f.* | στησεσθε D. *a.b.* *c.e.ff.i.l.m.*
37. διδασκων εν τ. ἱερ. BK. Vulg. *b.c.e.f.* *g*¹·²·*i.l.* Syrr.Crt.& Pst. (Æth.) vid. Mar. xii. 35. | ‡εν τ. ἱερ. διδασκων ς. ACDRL. rel. *a.* Syr.Hcl. Memph. (vid. cap. xix. 47.) | om. διδασκων G.
— τας δε νυκτας....ορος] εις το ορος ηυλιζετο D. (-σετο*).
— ηυλιζετο] διηυλιζετο A. | ευλιζετο 69*.
— το καλουμενον] om. X *txt.* 1. Γ. *e.* *Tert.* adv. Marc. iv. 39.
— ελαιων] praem. των X. 1. Γ.
38. ωρθριζεν] ορθρ. (69.) XEF*HMΓ *Tf.* Λ.
— ἱερῳ] ορει C* fort.U. (cor. C².)
— ακουειν αυτου] ante εν τῳ ἱερῳ D. *e.*

38. ad fin.] add. Joh. vii. 53.—viii. 11. *hic* 69.
1. ηγγιζεν ABCR. rel. Latt. Syrr.Crt.Pst. &Hcl. | -σεν DL. *b.e.g*¹*.i.*
— δε] om. K.
— ἡ ἑορτη] ἡορτη Δ.
2. και εζητουν οἱ αρχιερεις και οἱ γραμματεις] οἱ δε αρχιερ. και γραμμ. εζητουν D. *e.*
— το] om. D.
— ανελωσιν] απολεσωσιν D.
— εφοβ. γαρ τ. λαον.] om. G. | (εφοβουντο D*.)
— γαρ *a.e.f.* | δε D. Vulg. *b.c.ff.g*¹*.i.* Arm. Æth.
3. σατανας] †praem. ὁ ς. (?R)U. Memph. *Eus.* D.E. 468ᵈ. | om. AB.*Mai.*CDP R*Tf.*LXΔ. 1. 69. EFGHKMSVΓ*Tf.*Λ. *Orig.* iv. 386ᵉ.
— εις Ιουδαν *Orig.* iv. *Eus.* D.E. | ὁ καλου *sic* 69. | εις τον Ιουδαν D. in cor Judae Memph. Æth.
— τον *Eus.* D.E. | om. G. *Orig.* iv.
— καλουμενον BDLX. 69. Memph. Arm. | ‡επικαλουμενον ς. ACPR. rel. *Orig.* iv. *Eus.* D.E. *Hil.* 431ᶜ. | om. G.
— Ισκαριωτην Syr.Crt. *Eus.* D.E. | Ισκαριωθ D *Gr.* Ισκαριωθ *Orig.* iv. Iscarioth *a.* Σκαριωτην G *sic.* Scarioth *b.* *f.ff.g*¹*.i.* Scariotha *c.* *Hil.* Scbariotes *e.* (Syrr.Pst.&Hcl.)
— οντα *Orig.* iv. *Eus.* D.E. | unum Vulg. (*b.c.f.*)*ff.g*¹. Syr.Hcl.* (Memph.) om. *g*².

3. εκ του αριθμου (*a.*)*e.* *Orig.* iv. *Eus.* D.E. | εις τους αριθμους X. | om. Vulg. *b.c.f.ff.g*¹*.l.* ‖add. εκ D* | Contra, *Orig.* iv. ‖(ιβ D.)
4. αρχιερευσιν] add. και (add. τοις C.) γραμματευσιν CP. *a.b.c.e.ff.i.l.* Syrr. Crt.Pst.&Hcl. Arm. Æth. *Eus.* D.E. 468ᵈ. 479ᶜ (om. τοις.) | Contra, ABD R. rel. Vulg. *f.* Memph.
— και στρατηγοις ABCPR. (rel.) Vulg. *f.* Syrr.Pst.& Hcl. rel. (*Orig.* iv. 386ᵉ.) *Eus.* D.E. *bis.* | om. D. *a.b.c.e.ff.i.l.* Syr.Crt. Æth. (vid. Matt. xxvi. 14. Mar. xiv. 10.) ‖και †τοις″ στρ. ς. C SsUΛ. *Eus.* D.E. 468ᵈ. (και τοις αρχουσιν του λαου Arm.) | †om. τοις″ A B.*Mai.*PR*Tf.*LX *sic* Δ. 1. 69. EGHK MVΓ. *Orig.* iv. *Eus.* D.E. 479ᶜ. [h. F.] ‖add. του ἱερου CP. Syrr.Pst.& Hcl. *Eus.* D.E. *bis.* | Contra, *Orig.* iv.
— το πως] om. το D. Arm. | ὁπως 69. *Orig.* iv. *Eus.* D.E. 479ᶜ. | ἱνα *Eus.* D.E. 468ᵈ.
— αυτοις παραδῳ αυτον BCLG*Tf.*K. | παραδοι αυτον D. (om. αυτοις) *a.e.*(*ff.*) *i.l.* | ‡αυτον παραδῳ αυτοις ς. APX. rel. Vulg. *b.c.f.* (Syrr.Crt.Pst.&Hcl.) Arm. *Orig.* iv. *Eus.* D.E. *bis.* (R n. l. h. F.) ‖παραδ. αυτον αυτοις Memph. | om. αυτον Æth.

36. fugere ista omnia *Cl.*
2. Jesum interficerent *Cl.* | 3. qui cognominabatur Iscariotes *Cl.*

A B (C) D (P) (R).
L X Δ.
1. 69.
EFGHKMSUVΓΛ.
§ Theb.
6. αὐτ. ἄτερ ὄχλ.
[y] ‖Matt. 26 : 17-30.
‖Mar. 14 : 12-25.

5 καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι·
6 καὶ ἐξωμολόγησεν, καὶ ἐζήτει § εὐκαιρίαν τοῦ παρα-
δοῦναι αὐτὸν ‡ ἄτερ ὄχλου αὐτοῖς.″
133 7 [y] Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων † ᾗ ἔδει
θύεσθαι τὸ πάσχα· 8 καὶ ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ
‡ Ἰωάνην″ εἰπών, Πορευθέντες ἑτοιμάσατε ἡμῖν τὸ
πάσχα, ἵνα φάγωμεν. 9 οἱ δὲ ‡ εἶπαν″ αὐτῷ, Ποῦ
θέλεις ἑτοιμάσωμεν; 10 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἰδοὺ
εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν συναντήσει ὑμῖν
ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθή-
σατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν ‡ εἰς ἣν″ εἰσπορεύεται·
11 καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας, Λέγει
σοι ὁ διδάσκαλος, Ποῦ ἐστιν τὸ κατάλυμα
ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω;
12 κἀκεῖνος ὑμῖν δείξει ‡ ἀνάγαιον″ μέγα ἐστρωμέ-
νον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε. 13 Ἀπελθόντες δὲ εὗρον

deret eis. 5 Et gavisi sunt et
pacti sunt pecuniam illi dare:
6 et spopondit, et quaerebat
oportunitatem ut traderet illum
sine turbis.

7 Venit autem dies azymo-
rum, in qua necesse erat occidi
pascha: 8 et misit Petrum et
Iohannen dicens, Euntes pa-
rate nobis pascha ut manduce-
mus. 9 At illi dixerunt, Ubi
vis paremus? 10 Et dixit ad
eos, Ecce introeuntibus vobis
in civitatem occurrit vobis ho-
mo amphoram aquae portans:
sequimini eum in domum in
qua intrat, 11 et dicetis patri
familias domus, Dicit tibi ma-
gister, Ubi est diversorium ubi
pascha cum discipulis meis
manducem? 12 Et ipse vobis
ostendet cenaculum magnum
stratum, et ibi parate. 13 Eun-

5. *και εχαρησαν* *Eus.* D.E. 468[d]. 479[c]. | om. 1. *b.ff.i.l.*
— *αυτῳ*] *αυτοις* Λ.
— *αργυριον* BDPR*Tf*.L. rel. *Eus.* D.E. 468[d]. | *αργυρια* ACX. 69. KU. Syr. Hcl. *Eus.* D.E. 479[c]. (vid. Matt. xxvi. 15.) [h. F.]
6. *και εξωμολογησεν* ABR*Tf*.L. rel. *e.f.* | *και ὡμολ.* D. | *και ὁμολ.* P. | om. C. *a.b.c.ff.i.l.* *Eus.* D.E. 468[d]. (vid. Matt. xxvi. 16.)
— *του παραδουναι*] *ἱνα παραδῳ* P. (vid. Matt. xxvi. 16.)
— *ατερ οχλου*] om. 69.
— *αυτοις* post *ατερ οχλου* ABCL. *b.i.* | ‡ante ς. P. rel. *c.f.ff.* Syrr.Crt.Pst.& Hcl. Memph. Arm. Æth. *Eus.* D.E. | om. D. Vulg. *a.e.l.* (vid. Matt. & Mar. xiv. 10.) [R n. l.]
7. *δε*] add. *και* G.
— *ἡ ἡμερα* BDPL. rel. | om. *ἡ* AC Δ. (R n. l.)
— *των αζυμων* Vulg. *c.f.g*[1.2.] Syr.Hcl. | *του πασχα* D. *a.b.e.ff.i.l.* Syrr.Crt.& Pst. ‖om. postea ad fin. ver. *a.*
— *ᾗ*] †praem. *εν* ς. AP. rel. Latt. *Eus.* de Pasch. 216. | om. B.*Blc.Mai.* CDL. (R n. l.)
— *εδει* *Eus.* de Pasch. | *δει* 69. | *εστιν* H. | *ειδει* L. ‖(*εδειουσθαι* *sic* Δ.)
8. *Πετρον*] praem. *τον* D.
— *το πασχα*] post *ἱνα φαγωμεν* 69.

9. ver.] om. Γ.
— *ειπαν* BCDL. | ‡*ειπον* ς. APR. rel.
— *θελεις*] add. *ἱνα* 69. Syrr.Crt.Pst.& Hcl. Arm.
— *ετοιμασωμεν*] *-σομεν* 1. V. *Orig.* iii. 256[b]. ‖add. *σοι* DP. *c.e.* Theb. Æth. *Orig.* iii. | add. *σοι φαγειν το πασχα* B. Syr.Hcl.mg.*MS.* (vid. Matt. xxvi. 17.) | add. *σοι το πασχα* *ff.* *Orig.* iii. add. tibi *e.* | non habent ACRL. rel. (Latt.) Syrr.Crt.Pst.&Hcl.*txt.* Memph. Arm.
10. *αυτοις*] om. D. *e.*
— *εισελθοντων*] *εισερχομενων* D.
— *ὑμων*] *ἡμων* K.
— *συναντησει* ABPR. rel. (*-σῃ* 69*Scr.*) | *ὑπαντησει* CLX. | *απαντησει* D. *Orig.* iii. 256[b]. (vid. Mar. xiv. 13.)
— *βασταζων*] ante *κεραμιον ὑδατος* D. *e.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Æth. | Contra, *Orig.* iii. (*βασταζοντος* 69.)
— *εις την οικιαν*] om. Syr.Pst.
— *εις ἡν* BCL. Latt. Syr.Hcl. Arm. | *εν ᾗ* X. qua *a.* | *οὑ εαν* APRKM. | ‡*οὑ* ς. D. rel. Syrr.Crt.(ut vid.)&Pst. (praem. "et").
— *εισπορευεται*] *-ηται* P. *-ητε* X.
11. *σοι* ABCPR. rel. Syr.Hcl. rel. | om. DXU. Syrr.Crt.&Pst. (vid. Matt. xxvi. 18. Mar. xiv. 14.)
— *καταλυμα* (*-μμα* 69.) | add. *μου* C. Theb. Arm. (vid. Mar.) add. "ejus" Æth.
12. *κακεινος*] *εκεινος* D. *Orig.* iii. 256[c]. (praem. *ιδου* Syr.Crt.)
— *ὑμιν*] om. K*Tf.*
— *δειξει*] *ὑποδειξει* K.
— *αναγαιον* ABDPRLΔEGHKMS*mg.* V. | *αναγεον* C. 1[T]. | *ανωγαιον* SUΛ. *Orig.* iii. 194[e]. | *ανωγεων* 69. | ‡*ανωγεον* ς. XΓ. *Orig.* iii. 256[c]. iv. 402[d]. [h. F.] (coenaculum unum Syrr.Crt. &Pst.) ‖add. *οικον* D. | Contra, *Orig.* iii.*bis.* iv.
— *μεγα* *Orig.* iii.*bis.* iv. | om. D. Theb. ‖post *εστρ.* *a.b.c.e.ff.i.* | Contra, Vulg. *f.*
— *εστρωμενον*] add. *ἑτοιμον* X. 69. (vid. Mar.) | add. *κεκοσμημενον* *Orig.* iii. 194[e]. | add. *σεσαρωμενον ἑτοιμον* *Orig.* iii. 256[c].
— *εκει* *Orig.* iii. 256[c]. | *κακει* LX. Vulg. *f.i.* Arm.ed. Æth. (vid. Mar.)
13. *απελθοντες*] *-θοτες* C*.
— *ειρηκει* BCDL. 69. *a.* | ‡*ειρηκεν* ς. APR. rel. (Latt.) | *ειπεν* X. (vid. Mar. xiv. 16.)
— *αυτοις*] *αυτος* D*.
— *ἡτοιμασαν*] add. *αυτῳ* 69.

10. occurret *Cl.* | homo quidam *Cl.* | in quam *Cl.* | 11. dicet *Am.* | 12. ostendet vobis *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. [Theb.] Arm. Æth.

καθὼς ‡ εἰρήκει″ αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πά-
σχα.
134 [14] Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν καὶ οἱ
σξδ ι † ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. [15] καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς,
¶ R Ἐπιθυμίᾳ¶ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ'
σξε β ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν· [16] λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι
[οὐκέτι] οὐ μὴ φάγω ‡ αὐτὸ″ ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν
¶ P τῇ βασιλείᾳ¶ τοῦ θεοῦ. [17] Καὶ δεξάμενος ποτήριον
17 et 18 *forsitan* post ver. 19. et postea *om.* ver. 20. εὐχαριστήσας εἶπεν, Λάβετε τοῦτο καὶ διαμερίσατε
‡ εἰς ἑαυτούς·″ [18] [z] λέγω γὰρ ὑμῖν † οὐ μὴ πίω * [ἀπὸ
[z] ‖Matt. 26:29. ‖Mar. 14:25. τοῦ νῦν]″ ἀπὸ τοῦ ‡ γενήματος″ τῆς ἀμπέλου ἕως
σξϛ α ‡ οὗ″ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ. [19] Καὶ λαβὼν
ἄρτον εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς λέ-
γων, Τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδό-
¶ C μενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν¶ ἐμὴν ἀνάμνησιν.
σξζ β [20] [a] ‡ Καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτως″ μετὰ τὸ δειπνῆσαι

[a] ‖1 Cor. 11:23-25.
20. Ὡσαύτ. κ. τὸ ποτ.

tes autem invenerunt sicut dixit illis, et paraverunt pascha.

[14] Et cum facta esset hora, discubuit, et duodecim apostoli cum eo. [15] (264, 10.) Et ait illis, Desiderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum ante quam patiar: [16] (265, 2.) dico enim vobis quia ex hoc non manducabo illud donec impleatur in regno dei. [17] Et accepto calice gratias egit et dixit, Accipite et dividite inter vos: [18] dico enim vobis quod non bibam de generatione vitis donec regnum dei veniat. [19] (266, 1.) Et accepto pane gratias egit et fregit et dedit eis dicens, Hoc est corpus meum quod pro vobis datur: hoc facite in meam commemorationem. [20] (267, 2.) Similiter et calicem postquam cenavit, dicens,

---

14. *ἡ ὡρα*] om. *ἡ* L. ‖ add. venit Jesus et Syr.Pst.
— *αποστολοι*] † praem. *δωδεκα* ϛ. ACP RLX. rel. Vulg. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. (vid. Matt. xxvi. 20. Mar. xiv. 17.) | om. BD. *a.b.c.e.ff.i.l.* Syr.Crt. Theb.
— *αποστολοι*] om. LX. Memph.ap.Münt. p. 52. (vid. Matt. et Mar.)
15. *προς αυτους*] *αυτοις* L. Vulg. *b.c.f.* (ctra, *a.c.*)
— *επεθυμησα*] *-σαν* 69.
16. *ὁτι* *Orig. Int.* iii. 899ᵃ. | om. DX. ? C*.
— *ουκετι* C²DP. rel. (Latt.) Syrr.Crt. Pst.&Hcl. Arm. (Æth.) *Orig. Int.* iii. | om. ABC*L. 1. H. *a.* Memph. Theb. (vid. ver. 18.)
— *ου μη*] om. Arm. | om. *ου* D.
— *φαγω*] *φαγομαι* D.
— *αυτο* BC* *ut vid.* L. 1. (Latt.) Syrr. Crt.Pst.&Hcl.mg. Memph. Theb. *Orig. Int.* iii. | *απ' αυτου* D. 69. | ‡ *εξ αυτου* ϛ. AC²P. rel. *f.* Syr.Hcl.txt. Arm. Æth.
— *ὁτου*] *οὐ* 1.
— *πληρωθῃ* *Orig. Int.* iii. | *καινον βρωθῃ* D. | adimplear *e.*
17. vid. quae notantur post ver. 20 de ordine etc. versuum: *sive* Lucas ipse quae dicta sunt a Domino *per classes* ordinat, *sive* in codicibus fere omnibus hi versiculi interpolantur et de novo ordinantur.
Verr. 17 et 18. *post σωμα μου* ver. 19. *b.e.* (qui non habent rel. ver. 19.) *post* ver. 19 *fin.* Syr.Crt. | *om.* hos verss. Syr.Pst. in ed. Widmanstadt et MSS. (e. g. Dawk. iii. & xvii. ap. Jones. et cod. Rich.) ut vid. *omnes*: (om. "in omnibus codicibus," Adler.) om. et in *Evangeliario Gothano* cujus lectiones publici juris fecit Matthaeius anno 1791 (ap. Griesbach. No. 32.)
17. *ποτηριον*] praem. *το* ADKMU. (vid. ver. 20. 1 Cor. xi. 25.) | om. BCL. rel. Memph. Theb.
— *τουτο*] om. Vulg. *e.*
— *και διαμ.*] om. *και* D *Gr.* Syr.Crt. Syr.Hier. Memph. Theb.
— *εις ἑαυτους* B.*Mai.Btly.s.*CM. 1. 69. Latt. Arm. | *εις αυτους* L. | ‡ *ἑαυτοις* ϛ. AD. rel.
18. *ὑμιν*] † add. *ὁτι* ϛ. AX. rel. (Latt.) Syrr.Crt.&Hcl. Syr.Hier. Memph. Theb. Arm. | om. BCDL. 1. G. *e.* Æth.
— *ου μη πιω*] add. *απο του νυν* BLKM. *e sic* (bis habet.) Syr.Hcl. Syr.Hier. Memph. Theb. Æth. | praem. *απο του νυν* D. 1. G. *e sic.* Syr.Crt. Arm. | * om. ϛ. ACX. rel. (Latt.) Syr.Pst. *Iren.*
— *γενηματος* AB.*Mai.*CDLXΔ. 1. 69. EFGHMUVΓΛ. | ‡ *γεννηματος* ϛ. K *sic* Ss. (praem. *τουτου του* Syr.Crt.)
18. *οὐ* BC²L. 1. F. | ‡ *ὁτου* ϛ. AD. rel. | (om. C* *ut vid.*)
— *ελθῃ*] ante *ἡ βασιλεια* D. Syrr.Crt.&Pst.(ctra, Hcl.) | (novum bibero in regno Dei Syr.Hcl.mg. Æth.)
19. *λεγων*] add. *λαβετε* A.
— *το ὑπερ ὑμων* ad fin. ver.] om. D. *a.b.e.ff.i.l.* (vid. 1 Cor. xi. 24.) | Contra, rel. Vulg. *c.f.* vv. *Οἱ γὰρ ἀπόστολοι ἐν τοῖς γενομένοις ὑπ' αὐτῶν ἀπομνημονεύμασιν ἃ καλεῖται εὐαγγέλια, οὕτως παρέδωκαν ἐντετάλθαι αὐτοῖς τὸν Ἰησοῦν λαβόντα ἄρτον εὐχαριστήσαντα εἰπεῖν, Τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἀνάμνησίν μου, τοῦτ' ἐστὶ τὸ σῶμά μου· καὶ τὸ ποτήριον ὁμοιῶς λαβόντα καὶ εὐχαριστήσαντα εἰπεῖν, Τοῦτό ἐστι αἷμά μου, καὶ μόνοις αὐτοῖς μεταδοῦναι.* *Just.* Apol. i. 66.
— *ὑμων*] *ἡμων* Γ. | *πολλων* Arm. | add. in redemptionem multorum Æth.
— *διδομενον*] om. Syr.Crt. (vid. 1 Cor.)
— *εις την*] om. *εις* B* *Rl.Mai.*(ed. 2).
20. om. ver. D. *a.b.e.ff.i.l.* Syr.Crt. vid. 1 Cor. xi. 25. | Contra, rel. Vulg. *c.f.* vv. *Eus.* in Canone. vid. *Orig.* iii. 823ᵃ.
— *ὡσαυτως* post *ποτηριον* BL. Memph. (om. Theb.) | ‡ ante *και τ. ποτ.* ϛ. A. rel. (vid. 1 Cor. xi. 25.)

A B D [Q] [T]. L X Δ. 1. 69. EFGHKMSUVΓ Λ.

§ T

b Matt. 26:21. Mar. 14:18. Joh. 13:21.

22. καὶ ὁ

c cap. 9:46.

d Matt. 20:25. Mar. 10:42.

§ Q

λέγων, Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ
σξη β αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν § ‡ ἐκχυννόμενον.″ 21 b Πλὴν
ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ᾽ ἐμοῦ ἐπὶ τῆς
τραπέζης. 22 ‡ ὅτι″ ὁ ‡ υἱὸς μὲν″ τοῦ ἀνθρώπου
‡ κατὰ τὸ ὡρισμένον πορεύεται″· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀν-
σξθ α θρώπῳ ἐκείνῳ δι᾽ οὗ παραδίδοται. 23 Καὶ αὐτοὶ
ἤρξαντο συνζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς τὸ τίς ἄρα εἴη ἐξ
αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.
ΟΖ′ σο β 135 24 c Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ
τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. 25 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς,
d Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ
ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦνται. 26 ὑμεῖς
δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ᾽ ὁ μείζων ἐν ὑμῖν ‡ γίνεσθω″ ὡς ὁ
σοα ι νεώτερος, καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ διακονῶν. 27 τίς
γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος, ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ
ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ ‡ ἐν § μέσῳ ὑμῶν εἰμι″ ὡς ὁ

Hic est calix, novum testamentum in sanguine meo, quod pro vobis fundetur. 21 (268, 2.) Verum tamen ecce manus tradentis me mecum est in mensa. 22 Et quidem filius hominis secundum quod definitum est vadit, verum tamen vae illi homini per quem tradetur. 23 (269, 1.) Et ipsi coeperunt quaerere inter se quis esset ex eis qui hoc facturus esset. 24 (270, 2.) Facta est autem et contentio inter eos, quis eorum videretur esse maior. 25 Dixit autem eis, Reges gentium dominantur eorum, et qui potestatem habent super eos benefici vocantur: 26 vos autem non sic, sed qui maior est in vobis fiat sicut iunior, et qui praecessor est sicut ministrator. 27 (271, 10.) Nam quis maior est, qui recumbit an qui ministrat? nonne qui recumbit? Ego autem in medio vestrum sum sicut qui

20. διαθηκη] add. εστιν U. Memph. (Theb.) (Arm.ed.) ‖novi testamenti *c.g*². Æth. ‖om. καινη Syr.Pst.MS. (sed *Orig.* iii. 823ᵃ. ὡς ἐν τῷ εὐαγγελίῳ γέγραπται, ποτήριον καινῆς διαθήκης).
— αἱματι μου] εμῳ αἱματι 69. (vid. 1 Cor.)
— τ*ο ὑπερ] (litura) A.
— εκχυννομενον A B* *Mai.* L Δ E U. | ‡ εκχυνομ. ϛ. B²TsX. rel.
De ordine versuum 17—20 vide *Praelectionem* Blakesleii: Cantabrigiae 1850. Valdè probabile est *sive* hos versiculos in codicibus fere omnibus interpolatos esse e locis parallelis (e 1 Cor. xi. praesertim) et ordine mutatos, *sive* in Syr. Crt. et Latinis nonnullis (et in D ex aliquâ parte) textum refictum esse ne mentio poculi iteretur. Sed in textu vulgari primùm de non iterum edendo et bibendo loquitur Dominus donec veniat regnum Dei, et postea de institutione eucharistiae. Similiter alibi Lucas res gestas et dictas *per classes* ordinat.
21. ἰδου *Orig.* iv. 436ᵈ. 442ᵇ·ᶜ. | om. 69.
— μετ᾽ εμου *Orig.* iv. *ter.* | om. D. Syr. Pst.
22. ὁτι BD *Gr.* TL. Memph. Theb. | ‡ και ϛ. AX. rel. (Latt.) Syrr.Crt. Pst.&Hel. Arm. Æth. | om. *a.d.i. Orig.* iv. 436ᵈ. (vid. Matt. xxvi. 24. Mar. xiv. 21.)
22. ὁ υἱος μεν BTL. Memph. Theb. | ‡ ὁ μεν υἱος ϛ. AX. rel. *Orig.* iv. (vid. Matt. et Mar.) | μεν ὁ υἱος D *Gr.*
— πορευεται *post* κατα το ὡρισμ. BDTL. 69. G. (Latt.) Arm. *Orig.* iv. | ‡ ante ϛ. AX. rel. *f.* Syrr. Crt. Pst. & Hel. Memph. Theb. Æth. ‖(post ὡρισμ.] add. αυτῳ *Orig.* iv. de eo Syr.Crt. Æth.)
— τῳ ανθρωπῳ *Orig.* iv. | om. D. *e.* Syr.Crt. *Tert.* adv. Marc. iv. 31.
23. και αυτοι] αυτοι δε D. *e.f.* Theb.
— το] om. DL. (Theb. ut vid.) *Orig.* iv. 436ᵈ.
— αρα *Orig.* iv. | om. Γ. Theb.
— ειη *Orig.* iv. | εστιν 1.
— εξ αυτων Vulg. *c.f.* Syrr.Pst.&Hel. rel. *Orig.* iv. | om. D. *a.b.e.ff.i.* Syr. Crt.
— μελλων] ante τουτο DL. *Orig.* iv. | post πρασσειν 69.
24. και] om. Latt. (exc. *f.*) *Orig.* iii. 722ᵇ.
— εν αυτοις] εν ἑαυτοις A*. 69. | αυτων *Orig.* iii. (mox μειζον 69.)
— αυτων δοκει ειναι] αν ειη D. *a.f.* Syrr.Crt.&Pst. (Memph. Theb.) | αυτων ῃ *Orig.* iii.
25. ὁ δε] add. Ιησους A. Syr.Pst. Dominus noster Syr.Crt.
— κυριευουσιν *Orig.* iii. 722ᵇ. | κατακυριευουσιν X. 69. U. *Orig.* i. 710ᶠ. (vid. Matt. xx. 25. Mar. x. 42.)
26. γινεσθω B.*Mai.*DTL. 1. | ‡ γενεσθω ϛ. AX. rel. (Ενεσθω Δ.)
— ὁ νεωτερος *Am.* *b.e.f.g*². Memph. *Orig.* iii. 723ᶜ. | om. ὁ D. 69. | μεικροτερος D. Vulg. *Cl.* *a.c.ff.i.l.* Memph.MS. ut vid. Theb. (vid. Münter.)
— ὁ διακονων] ὁ διακονος D. (ὁ τοῖς ὑπηρετουμένοις διακονούμενος *Orig.* iii.)
— ad fin.] add. et non sicut is qui accumbit Syr.Crt.
27. τις γαρ....ανακειμενος 2°.] om. X. | μαλλον η ὁ ανακειμενος tantum D.
— μειζων] add. εστιν L. 69. F. Vulg. *a.b.c.e.* Syr.Hel.mg. (Memph. Theb.) (Arm.) Æth.
— ουχι ὁ ανακειμενος] om. Syr.Crt. in gentibus quidem qui recumbit, in vobis autem non sic sed qui ministrat *a.c.e. ff.i.l.*
— ουχι] ουχ 1. KM*.
— ὁ ανακ.] om. ὁ 69. (ανακειμεινος 2°. T *Alf.*)
— εγω δε *Orig. Int.* iii. 838ᵈ. | εγω γαρ D. et om. postea ειμι.
— ειμι post ὑμων B.*Btly.* in coll. *Mai.* TL. Vulg. *c.f.ff.* *Eus.* in Luc. 181. | ‡ ante εν μεσῳ ϛ. A(Q ut liq.). rel.
— εμμεσῳ AL. 69.
— ὡς ὁ διακονων vid. *Orig.* iv. 418ᵃ.

20. quod pro vobis *Cl.* | 22. homini illi *Cl.* | 26. fiat sicut minor *Cl.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. C. P. H.
Memph. Theb.
Arm. Æth.

e Matt. 19:28. σοβ ε
30. κάθησθε
— τὰς δώδ. φυλ. κρίνοντες
ΟΗ΄ σογ ι
σοδ θ
σοε
f ‖Matt. 26:33-35. *a*
‖Mar. 14:29-31.
Joh. 13:36-38.
σος ι

διακονῶν. 28 Ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ'
ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου· 29 κἀγὼ διατίθεμαι
ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου, βασιλείαν,
30 ἵνα ‡ ἔσθητε" καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν
τῇ βασιλείᾳ μου, e καὶ ‡ καθήσεσθε" ἐπὶ θρόνων
κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ.
136 31 [Εἶπεν δὲ ὁ κύριος,] Σίμων Σίμων, ἰδοὺ ὁ
σατανᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον·
32 ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ ἵνα μὴ ‡ ἐκλίπῃ" ἡ πίστις
σου· καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας ‡ στήρισον" τοὺς
ἀδελφούς σου. 33 f ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, μετὰ
σοῦ ἕτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνα-
τον πορεύεσθαι. 34 ὁ δὲ εἶπεν, Λέγω σοι, Πέτρε,
οὐ † φωνήσει σήμερον ἀλέκτωρ ‡ ἕως" τρίς ‡ με
ἀπαρνήσῃ † εἰδέναι." 35 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτε ἀπέ-
στειλα ὑμᾶς ἄτερ ‡ βαλλαντίου" καὶ πήρας καὶ ὑπο-

ministrat. 28 Vos autem estis qui permansistis mecum in temtationibus meis: 29 et ego dispono vobis, sicut disposuit mihi pater meus regnum, 30 ut edatis et bibatis super mensam meam in regno meo, (272, 5.) et sedeatis super thronos iudicantes duodecim tribus Israhel.

31 (273, 10.) Ait autem dominus, Simon Simon, ecce satanas expetivit vos ut cribraret sicut triticum, 32 ego autem rogavi pro te ut non deficiat fides tua: (274, 9.) et tu aliquando conversus confirma fratres tuos. 33 (275, 1.) Qui dixit ei, Domine, tecum paratus sum et in carcerem et in mortem ire. 34 Et ille dixit, Dico tibi, Petre, non cantabit hodie gallus donec ter abneges nosse me. (276, 10.) Et dixit eis, 35 Quando misi vos sine sacculo et pera et calcia-

---

(om. ὁ). *Orig. Int.* iii. *Eus.* in Luc. | ηλθον ουχ ὡς ὁ ανακειμενος αλλ' ὡς ὁ διακονων D. *Orig.* iv. 410d. *Orig. Int.* iv. 461b. (vid. et *Orig.* i. 391b. et iv. 37d.)

28. ὑμεις δε εστε οἱ διαμεμνηκοτες *Eus.* in Luc. 180. | και ὑμεις ηυξηθητε εν τη διακονιᾳ μου ὡς ὁ διακονων οἱ διαμεμνηκοτες D.

29. διατιθεμαι] post ὑμιν K. | Contra, *Eus.* in Luc. 180. ‖διατιθημι Λ. 1. (θησομαι *Orig.* ii. 625a.)

— ὑμιν] add. διαθηκην A. (vid. *Orig.* ii. 625a.) | Contra, *Eus.* in Luc. 180 (sed vid. 206.)

— πατηρ *Eus.* in Luc. | θεος 69.

— μου *Eus.* in Luc. | om. DΓ. *e.*

30. εσθητε BD*T. | ‡εσθιητε ς. AD²QL. rel. *Eus.* in Luc. 180. | ἐσθιή τέ 69. (-ει τε*).

— πινητε] πινεται Λ. *Eus.* in Luc. | πινη *sic* 69². πινει *sic* *. ‖add. μετ' εμου 69. Syr.Crt. Memph.W. Theb.ed. | Contra, *Eus.* in Luc.

— εν τῃ βασιλειᾳ μου AB(D)QTL. rel. *Eus.* in Luc. | om. EFGHSVΓΛ. ‖ om. μου D. *Am. For. Tol. e.l.* Syr. Crt. Theb.MS.

— καθησεσ. (A)(B²*Mai.Rl.*)Q(L). 1. 69 *Scr.* G. (-σθαι AB²*Rl.*L.) | καθισεσθε B.*Btly.*XEFKMSUVΓΛ. | καθεζησθε D. | καθησθε B**Rl.Mai.*T. καθησθαι Δ. | ‡καθισησθε ς. H. rel.

— θρονων *Orig.* in Prov. ap. Mai. p. 52. | θρονους D. 69. (vid. Matt. xix. 28.)

‖praem. δωδεκα D(ιβ)X. *a.b.f.* Syrr.Crt. &Hel.* Theb.MS. Arm. *Orig.* in Prov. (vid. Matt.) | add. id. 69. *c.* | non habent ABQL. rel. Vulg. *c.* Syr.Pst. Memph. Theb.MSS. Æth.

30. κρινοντες *hic* ADQL. rel. (*Orig.* in Prov.) | post φυλας B.*Btly.Mai.*T. | post Ισραηλ B.*Bch.*

— τας] om. D*. | (ad fin. ver. *add.* in secula seculorum *c.e.*)

31. ειπεν δε ὁ κυριος ADQ. rel. et dixit Jesus Syr.Pst. | om. BTL. Memph. Theb.

— Σιμων 1°.] Simoni Syrr.Crt.& Pst. Æth. | praem. Petro *a.ff.g*1.(2.)*i. Cypr.* 14. (ille autem dixit Petro *e.*)

— ὑμας] om. *c.* | *bis* Syr.Hier. Memph. Theb. | σε Arm.ed.

— σινιασαι] add. σε Γ.

32. δε εδεηθην] δε δεηθην L. | δε ηθην *sic* Δ.

— εκλιπῃ B.*Mai.*DTLX. 1. KMU. | ‡εκλειπῃ ς. AQ. rel.

— και συ ποτε] συ δε D. *e.* Theb.

— επιστρεψας] επιστρεψον και D. *e.* | επιστραψας K.

— στηρισον ABQTLX*Tf.* 1. KM. | ‡στηριξον ς. D. rel. επιστηριζον X. (-ξον *Ströhl.* -σον *Tf.*)

— αδελφους] οφθαλμους Δ *Gr.* et *Lat.* ‖ad fin. add. et rogate ne intretis in temptationem (*a.*)*b.c.e.ff.i.*(*l.*)

33. ὁ δε ειπεν] ειπεν δε A. *a.b.*(*e.*)(*f.*)*ff.* ‖add. Petrus *a.b.f.ff.i.* "Simon" habet Syr.Pst.

33. πορευεσθαι] om. Syr.Pst.

34. ὁ δε] add. Ιησους X. Syrr.Crt.&Pst.

— Πετρε] om. Syr.Crt. (Simon Syr.Pst.)

— ου] †add. μη ς. AD. rel. (vid. Joh. xiii. 38.) | om. BQTLX. (nocte hac antequam gallus cantet *e.*)

— φωνησει] -σῃ VΓ. | -σεις L. ‖σημ. αλεκτωρ] add. "bis" Syr.Crt.

— ἑως B(D)TL(X). 69. (KM.) Latt. Syrr.Pst.&Hel.mg. Memph. Theb. | ἑως ὁτου D. | ἑως οὑ XKM. (vid. Joh.) ‖‡πριν η ς. A. 1. rel. Syr.Hel.txt. Æth. (vid. Mar. xiv. 30.) | πριν Q. (vid. ver. 61. et Matt. xxvi. 34.) [Syr. Crt.]

— με ante απαρν. BDTL. 69. (*a.*)*b.c.e.* (Syr.Crt.) (Memph.) (ante τρις *a.*) | ante ειδεναι Q. 1. *f.*(*ff.*) (Arm.) | ‡post ειδεναι ς. AD. rel. Vulg. Syrr. Pst.&Hel. Theb. (*bis* habent D. Syr. Crt.)

— απαρνησῃ] -σει LΓ. ‖add. του Π.

— ειδεναι Vulg. *f.* rel. | om. *a.b.c e.ff.* | †praem. μη ς. AD. rel. Syrr.Crt.& Pst. Theb. Arm. | om. BQTLX. 1. M. Memph.

35. βαλλαντιου ABDQ*Tf.*LX(²*Tf.*)Δ. 1. 69. EFGHKMS²UVΓΛ². | ‡βαλαντιου ς. Q*Knit.*Ts(X**Tf.*)S*Λ*. *Orig.* iii. 653a.

— και ὑποδηματων *Orig.* iii. | om. Γ. Æth.

---

30. *om.* meo *Am.* | 34. at ille dixit *Cl.*

A B D (Q) [R] T. L X Δ. 1. 69. E(F)GHKMSUVΓ Λ.

36. εἶπεν οὖν

δημάτων, μή τινος ὑστερήσατε; οἱ δὲ ‡ εἶπαν,″
‡ Οὐθενός.″ 36 εἶπεν ‡ δὲ″ αὐτοῖς, Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων
‡ βαλλάντιον″ ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν· καὶ ὁ μὴ
ἔχων πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω
σοζ η μάχαιραν. 37 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι † τοῦτο τὸ γεγραμ-
μένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τὸ [g] Καὶ μετὰ ἀνόμων
ἐλογίσθη· καὶ [γὰρ] ‡ τὸ″ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει.
σοη ι 38 οἱ δὲ ‡ εἶπαν,″ Κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ
δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἱκανόν ἐστιν.
σοθ α 137 39 [h] Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς
τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ
σπ β μαθηταί †. 40 [i] γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν
αὐτοῖς, Προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν.

[g] Esa. 53: 12.

[h] ‖ Matt. 26: 30. ‖ Mar. 14: 26. Jo. 18: 1.

[i] ‖ Matt. 26: 36-46. ‖ Mar. 14: 32-42.

mentis, numquid aliquid defuit vobis? 36 At illi dixerunt, Nihil. Dixit ergo eis, Sed nunc qui habet sacculum tollat, similiter et peram, et qui non habet vendat tunicam suam et emat gladium: 37 (277, 8.) dico autem vobis quoniam adhuc hoc quod scriptum est oportet impleri in me, Et quod cum iniustis deputatus est. Etenim ea quae sunt de me finem habent. 38 (278, 10.) At illi dixerunt, Domine, ecce gladii duo hic. At ille dixit eis, Sat est.
39 (279, 1.) Et egressus ibat secundum consuetudinem in montem olivarum: secuti sunt autem illum et discipuli. 40 (280, 2.) Et cum pervenisset ad locum, dixit illis, Orate ne intretis in temtationem. 41 (281, 1.)

---

35. ὑστερησατε *Orig.* iii. | ὑστερησητε Γ. | ὑστερηθη 1.
— ειπαν BDL. | ‡ειπον ς. QT*s.* rel. *Orig.* iii. (ειπεν A.)
— ουθενος AB*Mai.*QXΔ. 69. EFGHK MSVΓ. | ‡ουδενος ς. DTL. 1*s.* UΛ. *Orig.* iii.
36. ειπεν δε BL. 69. Memph. Theb. ὁ δε ειπεν D. *e.* dixit Syrr.Crt.&Pst. et dixit Æth. | ‡ειπεν ουν ς. AQTX. rel. (Latt.) Syr.Hcl. Arm. *Orig.* iii. 653[a].
— αυτοις Vulg. *c.f.* *Orig.* iii. | om. D. 1. *a.b.e.ff.i.* Arm.
— βαλλαντιον ABDLXΔ. 1. 69. EFG HKMUVΓΛ. | ‡βαλαντιον ς. Q*Knit.* T*s*S*s*. *Orig.* iii.
— αρατω *Orig.* iii. | αρει D. ‖ αρατω ὁμοιως και πηραν] η πηραν αρατω Syr.Crt.
— εχων] add. gladium Syrr.Crt.&Pst. (et ad fin. ver.)
— πωλησατω ABQTL. rel. *Orig.* iii. | πωλησαι D. | πωλησει Δ. 69. EGHSV Λ. Arm. [FΓ. n. l.] ‖ add. και Δ.
— αυτου] ἑαυτου U.
— αγορασατω ABQTLΔG. rel. *Orig.* iii. | αγορασει D. 69. EFHSUVΓΛ. Arm.
37. ὑμιν] om. D. *b.*
— τουτο] †praem. ετι ς. T*Alf.*Δ. rel. Vulg. *a.c.e.i.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Arm. | om. ABDQ*Tf.*LX. 1. H. *b.f.* Memph. Theb. Æth.
— τελεσθηναι] πληρωθηναι Λ.
— το, Και Syr.Hcl.mg. (το *Gr.*) Æth. | ὁτι και Λ. *a.c.e.*(*ff.*)(*i.*) et quod *Am.* *f.* [Syr.Crt. Memph. Theb. Arm.]
— ανομων] praem. των D. | Contra, *Orig.* i. 420[c].

37. και γαρ AB*Btly. in coll. Mai.*L. rel. Syr.Hcl. Memph. Theb. (om. και Syr. Pst. Arm.) | om. γαρ B*Bch.*D. (*a.*)*e.*(*ff.*) (*g*[1].)*i.* Syr.Crt. (*om.* T *seu* habet post το).
— το περι BDQ*Tf.*(T)L. 1. *b.* Syrr.Crt. &Hcl.*txt.* Memph. Theb. | ‡τα περι ς. AX. rel. (Latt.) Syrr.Pst.&Hcl.*mg.*
38. ειπαν BDQ*Tf.*L. | ‡ειπον ς. AT*s* X. rel.
— ιδου] ante κυριε D. | add. sunt nobis Syr.Crt. (Æth.)
— δυο] ante μαχαιραι D. Vulg.*Cl.* Syrr. Crt.&Pst.
— αυτοις] om. 1. Theb.MS.
— ἱκανον εστιν] αρκει D. (ἱκανος εστιν G.) ‖ add. surgite eamus Syr.Crt. (vid. ver. 42 et Matt. xxvi. 46.)
39. εξελθων] om. F.
— επορευθη] επορευετο D.
— εθος] ειωθος F.
— των] om. Δ.
— και οἱ μαθ.] om. και B**Mai.* 69. V. Æth.
— μαθηται] †add. αυτου ς. QX. rel. (Latt.) Syrr.Crt.&Pst. Theb.ed. Æth. | om. AB.*Mai.*DTL. 1. M[2]*Tf.* Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb.MS. Arm.
40. γενομενος] -νοις T. | -νης L.
— δε] om. T.
— του τοπου] om. του D.
— εισελθειν *Orig.* i. 198[a]. (om. B**Rl.* *Mai.*) | ελθειν Δ *Gr.* | εισελθητε D. Latt. (vid. Matt. xxvi. 41. Mar. xiv. 38.) | εμπεσειν 69.
41. και αυτος] αυτος δε D. (Memph.W.) Theb.
— απεσπασθη] απεσταθη D. | απεστη G. *c.f.l.*

41. ὡσει] ὡς ἡ 69.
— βολην] βουλην Δ.
— θεις] praem. σταθεις X*.
— προσηυχετο] προσευχετο D. | προσευξατο T. | προσηυξατο Γ.
42. πατερ *Orig.* i. 292[b]. | κυριε H.
— ει βουλει . . . . απ' εμου] post μη το θελ. . . . . γινεσθω (om. πλην) D. (*a.*)*c.e.ff.* | Contra, Vulg. *b.f.i.*
— ει βουλει] om. 1. *a.*
— ει] add. ου K.
— βουλει ABDQT. rel. *Orig.* i. 292[b]. *Dion. Alex.* de Mart. 34. et ap. Mai. vi. 165 *ter.* | βουλη RXΔFGΓΛ. (possibile est Syr.Crt.)
— παρενεγκε BD*Gr.*T. 1. Latt. (exe. *i.*) Syr.Hcl. Arm. *Orig.* i. *Dion. Alex.* | παρενεγκαι RL. 69. KM. Memph. Theb. (transeat me hic calice Syrr. Crt.&Pst.) | ‡παρενεγκειν ς. AQ. rel. *Dion. Alex.* in comm. ap. Mai. vi. 165. col. 1.
— τουτο ante το ποτηριον BDQTL. *f.ff.* | ‡post ς. AR. rel. Vulg. *a.b.c.e.i.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. *Orig.* i. *Dion. Alex.* (vid. Matt. xxvi. 39. Mar. xiv. 36.)
— μη] om. 69*.
— γινεσθω ABQRTLΔ. 1. GHKMUV Γ *ut vid.* ap. *Tf.* (γινεσθαι *Dion. Alex.* ap. Mai. vi. 166.) | (γειν. ABΔ.) | ‡γενεσθω ς. DX. 69. ESΛ.
43, 44. om. ABRT. *f.* Memph.W.&MSS. Theb. ap. Woide. Arm.MSS. nonnulli. (Sed in codice A sunt horum versuum tanquam *vestigia*; nam ad πλὴν ver.

37. dico enim *Cl.* | Et cum iniquis deputatus *Cl.* | 38. duo gladii *Cl.* | satis *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth. σπα/α 41 καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ᾽ αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βο-
λήν, καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύχετο 42 λέγων,
§ R § Πάτερ, εἰ βούλει ‡ παρένεγκε″ ‡ τοῦτο τὸ ποτήριον″
σπβ/α ἀπ᾽ ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ τὸ σὸν
σπγ/ι ‡ γινέσθω.″ 43 ″Ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ‡ ἀπὸ τοῦ″
¶ F οὐρανοῦ¶ ἐνισχύων αὐτόν. 44 καὶ γενόμενος ἐν ἀγω-
νίᾳ ἐκτενέστερον προσηύχετο. ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς
44. ἐπὶ τῆς γῆς. αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν
σπδ/β γῆν. 45 καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς ἐλθὼν
πρὸς τοὺς μαθητὰς † εὗρεν ‡ κοιμωμένους αὐτοὺς″
¶ Q ἀπὸ τῆς λύπης, 46 καὶ εἶπεν¶ αὐτοῖς, Τί καθεύδετε;
ἀναστάντες προσεύχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πει-
ρασμόν.

Et ipse avulsus est ab eis quantum iactus est lapidis, et positis genibus orabat
42 dicens, Pater, si vis, transfer calicem istum a me: (282, 1.) verum tamen non mea voluntas sed tua fiat.
43 (283, 10.) Apparuit autem illi angelus de caelo confortans eum. Et factus est in agonia et prolixius orabat.
44 Et factus est sudor eius sicut guttae sanguinis decurrentis in terram.
45 (284, 2.) Et cum surrexisset ab oratione et venisset ad discipulos suos, invenit eos dormientes prae tristitia,
46 et ait illis, Quid dormitis? surgite, orate ne intretis in temtationem.

---

42 habet σπγ/ι i.e. notationem sectionis 283*tiae* in *decimo canone* Eusebiano, quae omnia *huc* spectant.) | post Matt. xxvi. 39 in C³mg. 69. cum notis in margine. | om. ver. 44 tantum codices Arm. nonnulli. | obelis notat Γ*sic.* | habent sed *asteriscis* notant ΔESV. Syr.Hcl.mg. in cod. Ass. ii. vid. Adler. p. 183. "Addita in margine animadversione critici, *Haec syntaxis* (vel pericope) non reperitur in *Evangeliis apud Alexandrinos, et propterea posuit* (forte non posuit) *eam sanctus Cyrillus in homilia sua* 18 *ad* Jeremiam? an Aramaeos?" [Hos versos *non habet* Cyrillus in *Homilia* 146ta. *in Lucam* nuper Syriacè a Roberto Payne Smith, Oxonii edita.] "Lucas.... subjecit post multam Domini precem angelum adstitisse confortantem eum quo assistente orare prolixius coeperit, ita ut guttis sanguinum corporis sudor efflueret." *Hil.* 1061d. "Nec sane ignorandum a nobis est et in Graecis et in Latinis codicibus complurimis, vel de adveniente angelo vel de sudore sanguinis nil scriptum reperiri." *Hil.* 1062a. | *habent hos versiculos* DQLX. 1. FGHKMUΛ. Vulg. *a.b.c.e. ff.g¹.i.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Syr.Hier. Memph.MS. et ap. Schw. Theb.MS. ap. Zoega (p. 204). Arm.ed. et MSS. Æth. *Eus.* in Canone. *ἐν γὰρ τοῖς ἀπομνημονεύμασι ἅ φημι ὑπὸ τῶν ἀποστόλων αὐτοῦ καὶ τῶν ἐκείνοις παρακολουθησάντων συντετάχθαι, ὅτι "ἱδρὼς ὡσεὶ θρόμβοι" κατεχεῖτο αὐτοῦ εὐχομένου καὶ λέγοντος κτλ.* *Just.* Try. 103. *ἵδρωσε θρόμβους αἵματος* *Iren.* 219. *ἀγωνιῶν ἱδροῖ, καὶ ὑπ᾽ ἀγγέλου ἐνδυναμοῦται ὁ ἐνδυναμῶν τοὺς εἰς αὐτὸν πιστεύοντας* *Hipp.* c. Noet. 18 (ii. 19.) Similia ex *Hipp.* habet Theod. Dial. ii. (*ἀσύγκ.*) *ὅτε "ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος" εἰπών, οὐ θρόμβους ἱδρῶτος ἀπεφήνατο αἵματος· οὐ γὰρ ἂν καθ᾽ ὁμοιότητα τούτων εἴρηκε γένεσθαι τοὺς ἱδρῶτας κτλ.* (p. 39.) *καὶ ὥσπερ σαρκὶ τὸν θάνατον ὑπομείνας ἑκών, ἐν αὐτῇ τὴν ἀφθαρσίαν ἐφύτευσεν, οὕτω καὶ τὸ τῆς δουλείας βουλήσει προσηκάμενος πάθος, αὐτῇ τὸ θάρσος καὶ τὴν ἀνδρείαν ἐνέσπειρεν, ἐξ ἧς τοὺς πιστεύοντας εἰς αὐτὸν πρὸς τοὺς τοῦ μαρτυρίου μεγάλους ἄθλους ἐνεύρισε· ταύτῃ τοι καὶ θρόμβοι ἱδρῶτος αὐτοῦ παραδόξως οἷα σταγόνες αἵματος ἀπέρρεον ἵνα τῆς ἡμετέρας φύσεως ὥσπερ ἀναξηράνῃ καὶ ἐξοικίσῃ τὴν τῆς δειλείας πηγήν....τοιοῦτόν ἐστι κἀκεῖνο τὸ εἰρημένον, ὡς ἄγγελος ἦν παρεστηκὼς τῷ σωτῆρι καὶ ἐνισχύων αὐτόν. καὶ τοῦτο γὰρ τῆς περὶ ἡμᾶς ἕνεκεν οἰκονομίας ἐπράττετο.* (p. 40.) *Dion. Alex.* de Martyrio. ap. Nicetam in Catena. *ἐφάνη ἄγγελος κυρίου ἐνισχύων αὐτόν, ὅτι ἐν ἀγωνίᾳ γέγονε καὶ ἵδρωσε, καὶ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ γέγονεν αὐτῷ ὡς θρόμβοι αἵματος, ἐν τῷ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίῳ.* *Arius* ap. Epiph. lib. ii. Tom. 2. lxix. p. 742d. vid. et lib. ii. Tom. 2. lxix. p. 785b. *ἀλλὰ καὶ "ἔκλαυσε" κεῖται ἐν τῷ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίῳ ἐν τοῖς ἀδιορθώτοις ἀντιγράφοις καὶ κέχρηται τῇ μαρτυρίᾳ ὁ ἅγιος Εἰρηναῖος ἐν τῷ κατὰ αἱρέσεων πρὸς τοὺς δοκήσει τὸν χριστὸν πεφηνέναι λέγοντας. ὀρθόδοξοι δὲ ἀφείλοντο τὸ ῥητὸν φοβηθέντες καὶ μὴ νοήσαντες αὐτοῦ τὸ τέλος καὶ τὸ ἰσχυρότατον· καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἵδρωσε, καὶ ἐγένετο ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡς θρόμβοι αἵματος, καὶ ὤφθη ἄγγελος ἐνισχύων αὐτόν.* *Epiph.* Ancor. xxxi. (ii. p. 36c.)

43. *απο του* DQ. (69.) U. Memph.Schw. | ‡ *απ᾽* ς. (C³)L. rel. | om. *απ᾽* (s. *απο του*) *ουρανου* Syr.Crt. *Arius Epiph.* | praem. Domini Syr.Hcl. (*Arius.*)
— *ενισχυων* *Dion. Alex.* *Arius Epiph.* | *επησχυων* L.

44. *προευχετο* Γ.
— *εγενετο δε* (C³)DQL. rel. Syr.Hcl. | *και εγενετο* X. 1. V. Vulg. *a.b.c.e.ff.g¹.i.* Syrr. Crt.&Pst. Memph.Schw. (Arm.) Æth.
— *ωσει* (C³)QL. rel. *Just.* *Dion. Alex.* *Arius* 2°. | *ως* D. *Arius* 1°. *Epiph.* | *ως αι* Λ.
— *καταβαινοντες* *For.* *b.e.i.* | *-τος* X. Vulg. *a.c.ff.g¹·²·* guttatim effusi Arm. (om. 1 MS.)
— *την γην* (C³)DL. rel. | *της γης* QU. *Arius* 2°.

45. *ελθων προς*] *ελθων επι* D.
— *μαθητας*] add. *αυτου* *Elz.* 1 *sic.* (Latt.) Syrr.Crt.Pst.&Hcl.* Memph. Theb. Æth. | om. *St.* 3. ABDQRTL XΔ. 69. EGHKMSUVΓΛ. *f.* Arm.
— *κοιμωμενους* ante *αυτους* BDTL. 69. | ‡ post ς. AQR. rel. (Latt.) Syrr.Crt. Pst.&Hcl. (vid. Matt. xxvi. 40. Mar. xiv. 37.)

46. *τι*] om. D.
— *εισελθητε*] post *εις πειρασμον* D.

---

43. factus in agonia prolixius *Cl.*

A B D(R) T. L X Δ. 1. 69. EGHKMSUVΓΛ. $\overline{\sigma\pi\epsilon}$ α

j ‖Matt. 26: 47-56. β $\overline{\sigma\pi\varsigma}$

‖Mar. 14: 43-52. α ‖Jo. 18: 1-12. $\overline{\sigma\pi\zeta}$

50. τὸν δοῦλ. τ. ἀρχ.

$\overline{\sigma\pi\eta}$ ι $\overline{\sigma\pi\theta}$ α

138 [47] j ″Ετι † αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος, καὶ
ὁ λεγόμενος Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα προήρχετο
‡ αὐτούς″, καὶ ἤγγισεν τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι αὐτόν.
[48] ‡ Ἰησοῦς δὲ″ εἶπεν αὐτῷ, Ἰούδα, φιλήματι τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως; [49] ἰδόντες δὲ οἱ
περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον ‡ εἶπαν″ †, Κύριε, εἰ πατάξο-
μεν ἐν ‡ μαχαίρῃ″; [50] καὶ ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ
αὐτῶν ‡ τοῦ ἀρχιερέως τὸν δοῦλον,″ καὶ ἀφεῖλεν ‡ τὸ
οὖς αὐτοῦ″ τὸ δεξιόν. [51] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν, Ἐᾶτε ἕως τούτου· καὶ ἁψάμενος τοῦ ὠτίου †
ἰάσατο αὐτόν. [52] εἶπεν δὲ † Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παρα-
γενομένους ἐπ᾽ αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ
ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους, Ὡς ἐπὶ λῃστὴν ‡ ἐξήλθατε″
μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων; [53] καθ᾽ ἡμέραν ὄντος
μου μεθ᾽ ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας
ἐπ᾽ ἐμέ. ‡ ἀλλὰ″ αὕτη ‡ ἐστὶν ὑμῶν″ ἡ ὥρα, καὶ ἡ
ἐξουσία τοῦ σκότους.

[47] (285, 1.) Adhuc eo loquente,
ecce turba, et qui vocabatur
Iudas unus de duodecim ante-
cedebat eos, et appropinquavit
Iesu ut oscularetur eum. [48]
(286, 2.) Iesus autem dixit ei,
Iuda, osculo filium hominis
tradis? [49] (287, 1.) Videntes au-
tem hi qui circa ipsum erant
quod futurum erat, dixerunt
ei, Domine, si percutimus in
gladio? [50] Et percussit unus
ex illis servum principis sacer-
dotum et amputavit auriculam
eius dextram. [51] Respondens
autem Iesus ait, Sinite usque
huc: (288, 10.) et cum tetigisset
auriculam eius, sanavit eum.
[52] (289, 1.) Dixit autem Iesus ad
eos qui venerant ad se, princi-
pes sacerdotum et magistratus
templi et seniores, Quasi ad
latronem existis cum gladiis et
fustibus: [53] cum cotidie vobis-
cum fuerim in templo, non ex-
tendistis manus in me: sed
haec est hora vestra et potestas
tenebrarum.

---

47. ετι] †add. δε ς. D. rel. *b.c.e.* Theb. (frag.) Arm. | om. ABR*ut vid.* TLX. 1. 69. GKMUΛ. Vulg. Memph. Theb. [Syrr.Crt.Pst.& Hel.] | et adhuc *a.f.* Memph.W. Æth.
— οχλος] add. πολυς D. Syr.Crt. (vid. Matt. xxvi. 47. Mar. xiv. 43.)
— ὁ λεγομενος] ὁ καλουμενος D. 1.
— Ιουδας] add. Ισκαριωθ D. (Εισκ.²)
— προηρχετο] προηγεν D. 1. 69. Syr. Pst. | προσηρχετο ΗΓ*Tf.*
— αυτους ABDRTLXΔ. 1. 69. EGHK MSUV. | αυτοις ΓΛ. | ‡αυτων ς.
— ηγγισεν τῳ Ιησου φιλησαι αυτον Vulg. *f.* Syrr.(Pst.)&Hel. Memph.ed. Theb. | εγγισας εφιλησεν τον Ιησουν D. *a.b. c.e.ff.i.* Syr.Crt. Memph.MSS. (Arm. αυτον.) (Æth.) | (αυτον] αυτῳ 69. Γ *Tf.*) ‖add. τουτο γαρ σημειον δεδωκει αυτοις ὁν αν φιλησω αυτος εστιν DX. (69.) E(H). *b.(c.)* Syrr.Pst.&Hel. Arm. (Æth.) vid. Matt. xxvi. 48. Mar. xiv. 44. (δεδωκεν 69. H.) | non habent rel. Vulg. *a.c.f.ff.i.* Syr.Crt. ‖add. postea κρατησατε αυτον X. *b.c.* (Arm.) Æth. (vid. Matt. & Mar.)
48. Ιησους δε BTLX. | ‡ὁ δε Ιησους ς. ADR. rel. (vid. Matt. xxvi. 50.)
— αυτῳ, Ιουδα] τῳ Ιουδα D. | Contra, *Orig. Int.* iii. 907ᶜ. ‖ad fin.] add. nonne occidi facies illum Æth.
49. το εσομενον] το γενομενον D. (*ff.*) Syrr.Pst.&Hel.mg. Memph. Arm.

49. ειπαν BDTLX. | ‡ειπον ς. AR. rel.
— κυριε (om. αυτῳ) BTLX. *ff.i.l.* Memph. Theb. | τῳ κυριῳ D. | †αυτῳ″ κυριε ς. AR. rel. Vulg. *a.b.c.e.f.* Syrr.Crt.Pst.&Hel.
— παταξομεν] -ωμεν B**Rl.*(sil. *Mai.*)G HΓΛ. Arm. ‖add. eos Syrr.Crt.&Hel.* Arm.
— μαχαιρῃ B**Rl.Mai.*DTL. | ‡μαχαιρᾳ ς. AB²R. rel.
50. τις *a.*(*b* ut vid.) Syr.Hel. Arm. | om. 69. Γ. Vulg. *c.e.f.ff.g*¹·². Syrr.Crt.&Pst. Memph. Theb. Æth. ‖(εις τις] ει·τις Δ.)
— του αρχιερεως ante τον δουλον BL. 69. (vid. Joh. xviii. 10.) | ‡post ς. A DRT. rel. Latt. (vid. Matt. xxvi. 51. Mar. xiv. 47.)
— αφειλεν] -λατο D.
— το ους ante αυτου BTL. 69. Latt. | ‡post ς. A(D)R(Δ). rel. (vid. Matt. et Mar. et Joh.) ‖τους Δ. | το ωτιον DK. Vulg. *b.c.f.ff.g*¹*.l.* (om. αυτου *g*².)
51. δε Syr.Pst.MSS. | om. A. Theb.MS. [Syrr.Crt.Pst.ed.& Hel.] ‖αποκρ.] om. *a.e.*
— ὁ Ιησους] om. ὁ B.
— ειπεν] add. αυτῳ Γ.
— εατε] εασατε 69. sine *a.*(*b.*)*c.ff.i.* Arm.ed. sinite Vulg. *c.f.*
— ἁψαμενος....ιασ. αυτον Vulg. *b.c.f.* | εκτεινας την χειρα ἡψατο αυτου και

απεκατεσταθη το ους αυτου D. *a.e.ff. i* ap. *Blan.l* post ver. 53.
51. του ωτιου] †add. αυτου ς. AX. rel. Latt. rel. | om. BRTL. 1. Arm. (auriculam quae percussa fuerat Syr.Pst.)
52. Ιησους] †praem. ὁ ς. RTL. rel. *Orig.* iv. 386ᵉ. | om. AB. | om. Ιησους D. 1. *e.* Syr.Crt. Arm. ‖add. sine usque hoc; et *b.*
— προς τ. παραγ. επ᾽ αυτον] "et quoque illis" tantum Syr.Crt.
— επ᾽] προς R*sic.*ΔGH. | Contra, *Orig.* iv.
— αρχιερεις] praem. οἱ D*.
— ἱερου *Orig.* iv. 387ᵃ. | λαου D.
— εξηλθατε BDRTL. 69. | -θετε X. I KM. *Orig.* iv. | ‡εξεληλυθατε ς. A. rel.
— ad fin.] add. συλλαβειν με X. *l.* Syrr. Pst.&Hel.* Æth. (vid. Matt. xxvi. 55. Mar. xiv. 48.) | "contra me" ante μετα μαχ. Syrr.Crt.&Pst. non hab. *Orig.* iv.
53. καθ᾽ ἡμεραν οντος μου μεθ᾽ ὑμων εν τῳ ἱερῳ] το καθ᾽ ἡμ. οντος μου εν τῳ ἱερῳ μεθ᾽ ὑμων D. Theb.MS. (om. μεθ᾽ ὑμ. Theb.ap.Woide.) | οντ. μ. ε. τ. ἱερ. μεθ᾽ ὑμ. καθ᾽ ἡμ. *hoc ord.* Memph.
— οντος] οντως A.
— ουκ] praem. και U.
— εξετεινατε] εξεστινατε D*.
— τας χειρας] om. τας L. 1.

48. illi *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* σλ̅ζ̅
Syrr. C. P. H. *a*
Memph. Theb.
Arm. Æth.

σλ̅ζ̅α
k ‖Matt. 26:57.58. *a*
‖Mar. 14:53-65.
Jo. 18:13.
54. [καὶ εἰσήγαγον]
55. ἁψάντων
σλ̅ζ̅β
l ‖Matt. 26:69-75. *a*
‖Mar. 14:66-72.
‖Jo. 18:25-27.
¶ R
57. γύν. οὐκ οἶδ. αὐτ.
σλ̅ζ̅γ β
61. τοῦ ῥήματος

139 54 k Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσή-
γαγον † εἰς ‡ τὴν οἰκίαν″ τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ Πέτρος
ἠκολούθει μακρόθεν. 55 ‡ περιαψάντων″ δὲ πῦρ ἐν
μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ συγκαθισάντων † ἐκάθητο ὁ
Πέτρος ‡ μέσος″ αὐτῶν. 56 l ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδί-
σκη τις καθήμενον ¶ πρὸς τὸ φῶς καὶ ἀτενίσασα
αὐτῷ, εἶπεν, Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν. 57 ὁ δὲ ἠρνή-
σατο † λέγων, ‡ Οὐκ οἶδα αὐτὸν γύναι.″ 58 καὶ μετὰ
βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη, Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ.
ὁ δὲ Πέτρος ‡ ἔφη,″ Ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. 59 καὶ δια-
στάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς, ἄλλος τις διϊσχυρίζετο
λέγων, Ἐπ᾽ ἀληθείας καὶ οὗτος μετ᾽ αὐτοῦ ἦν· καὶ
γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. 60 εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος, Ἄν-
θρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. καὶ παραχρῆμα, ἔτι
λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν † ἀλέκτωρ· 61 καὶ στρα-
φεὶς ὁ κύριος ἐνέβλεψεν τῷ Πέτρῳ, καὶ ὑπεμνήσθη
ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὅτι

54 (290, I.) Comprehendentes autem eum duxerunt ad domum principis sacerdotum: (291, I.) Petrus vero sequebatur a longe. 55 Accenso autem igni in medio atrio et circumsedentibus illis erat Petrus in medio eorum. 56 Quem cum vidisset ancilla quaedam sedentem ad lumen et cum fuisset intuita, dixit, Et hic cum illo erat. 57 (292, I.) At ille negavit eum dicens, Mulier, non novi illum. 58 Et post pusillum alius videns eum dixit, Et tu de illis es. Petrus vero ait, O homo, non sum. 59 Et intervallo facto quasi horae unius alius quidam affirmabat dicens, Vere et hic cum illo erat: nam et Galilaeus est. 60 Et ait Petrus, Homo, nescio quid dicis. Et continuo adhuc illo loquente cantavit gallus, 61 (293, 2.) et conversus dominus respexit Petrum, et recordatus est Petrus verbi domini, sicut dixit quia Prius

53. αλλα DTLΔEGUΛ*Tf.* (R. n. l.) | ‡αλλ᾽ ς. AB. rel.
— εστιν ante ὑμων BDRTLXGKM. (Latt.) Arm. | ‡post ς. A. rel. | om. εστιν H.
— ἡ εξουσια του σκοτους] εξουσια το σκοτος D. | εξουσια] add. ὑμων Syr.Crt. Theb.MS.
54. ηγαγον] add. αυτον Syrr.Crt.Pst.& Hcl.†
— και εισηγαγον ABRTL. rel. *c.* Syr. Hcl. Memph. Theb. | om. D. 1. Γ. Vulg. *a.b.e.f.ff.i.l.* Syrr.Crt.&Pst. Æth. *Eus.* D.E. 292ᵈ. ‖†add. αυτον ς. X. rel. Syr.Hcl.† Memph. Theb. Æth. | om. ABDRTL. 1. KM. Latt. Arm. *Orig.* iv. 387ᵃ. *Eus.* D.E.
— την οικιαν BTL. 1. KM. *Orig.* iv. *Eus.* D. E. | ‡τον οικον ς. ADR. rel.
— μακροθεν] praem. αυτῳ απο D. 69. *b.e.f.ff.i.l.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl.* Memph. (Theb.) Arm. Æth. (vid. Matt. xxvi. 58.) | Contra, *Eus.* D.E. praem. απο Λ.
55. περιαψαντων BTL. *Eus.* D.E. 292ᵈ. | ‡ἁψαντων ς. ADR. rel.
— δε] add. αυτων R. | Contra, *Eus.* D.E.
— πυρ *Eus.* D.E. | πυραν 1.
— εμμεσω ARL.
— συγκαθισαντων ABRTL. rel. *a.* | περικαθισαντων D. 1. G. Vulg. *b.*(*c. e.*)*f.ff.*(*i.*) Arm. ‖†add. αυτων ς. A X. rel. Vulg. *f.* | om. BDRTLKΛ. *a.b.e.ff.l.* Arm. [*c.i.*]
55. εκαθητο] add. και D. *b.c.f.i.* (Syrr. Crt.&Pst.) Memph. Arm.
— μεσος BTL. 1. | μετ᾽ D. | ‡εν μεσῳ ς. AX. rel. (εμμεσω AR.)
— αυτων] add. θερμαινομενος D. (vid. Mar. xiv. 54.)
56. ιδουσα] ιδους D*.
— τις] ante αυτον παιδισκη L. (om. Æth.)
— καθ. πρ. τ. φως] om. *a.*
— ην] η L. (add. semper *b.e.ff.i.*)
57. ηρνησατο] †add. αυτον ς. AD*. Vulg. (*e.i.*) Syr.Hcl. | om. BD²*Gr.*T LX. 1. KMS. *a.b.c.f.ff.l.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. Theb. Arm. Æth.
— γυναι post αυτον BTLX. Memph. Theb. Arm. (Æth.) | ‡ante ουκ οιδα ς. A. rel. Latt. Syrr.Crt.Pst.&Hcl. | om. D.
58. ἑτερος] et quoque alius Syr.Crt.
— εφη και συ εξ αυτων ει Vulg. *c.* Syrr. Pst.&Hcl. (Memph.) Theb. | ειπεν το αυτο D. (Syr.Crt.) dixit, Homo et tu cum illo eras semper; *b.f.ff.i.* Qui respondit Non sum ego *b.ff.i.* dixit, Vere homo et tu cum illo eras *e.* et egressum illum ad januam vidit alia et ait et——bi erant, Et hic fuit cum Ihu Nazareno: et rursus negavit cum jurejurando *a.*
— Πετρος Vulg. *c.e.f.* | om. D. (*a.b.ff.i.*)
58. εφη BTL. 69, KM. | ‡ειπεν ς. AD. rel.
— ανθρωπε] om. *e.* Syrr.Crt.&Pst. ‖add. ad fin. ver. "ex eis" Syr.Crt. Arm.
59. διαστησας D(in ed.)
— ὡσει] om. Λ. Syrr.Crt.&Pst. Memph. Theb.
— διισχυριζετο] ισχυριζετο 69. (τις om. Syrr.Crt.&Pst.)
— λεγων, Επ᾽ αληθειας] επ᾽ αληθειας, λεγω D.
— Γαλιλαιος] om. Δ. (ετιν seq. D*.)
60. ὁ λεγεις] τι λεγεις D. (Latt.)
— ετι] om. V.
— λαλουντος] post αυτου 1. U. (om. ετι λαλ. αυτ. Syr.Crt.)
— αυτου] Πετρου K. (add. Syr.Hcl.*) | του Πετρου M.
— αλεκτωρ] † praem. ὁ ς. Theb. | om. AB.*Mai.*DTLXΔ. 1. 69. E *sic* GHKM SUVΓΛ. Memph. Arm.
61. και στραφεις] στραφεις δε D. Theb.
— ὁ κυριος] ὁ Ιησους D. 1. Syrr.Pst.& Hcl.txt. | ὁ Πετρος *ante* κυριος T*.
— ενεβλεψεν] επεβλεψε 69.
— ὁ Πετρος] om. D.
— λογου AD. rel. | ῥηματος BTLX. (vid. Matt. xxvi. 75. Mar. xiv. 72.)
— ὁτι Vulg. *f.* | om. D. *a.b.c.e.ff.i.* Arm.

55. igne *Cl.* | atrii *Cl.* | 61. sicut dixerat *Cl.*

A B D [R] T. L X Δ. 1. 69. EGHKMSUVΓΛ.

σλδ α

61. πρὶν [ἢ]

m ||Matt. 26:67, 68. ||Mar. 14:65-67.

n Jo. 18:24. σλε β

σλς

o ||Matt. 26:63-68. ι ||Mar. 14:61-65.

σλζ α

σλη ι

Πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι * σήμερον″, ἀπαρνήσῃ με
τρίς. 62 καὶ ἐξελθὼν ἔξω † ἔκλαυσεν πικρῶς.
63 m Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες ‡ αὐτὸν″ ἐνέπαι-
ζον αὐτῷ δέροντες· 64 καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν †
ἐπηρώτων † λέγοντες, Προφήτευσον, τίς ἐστιν ὁ παί-
σας σε; 65 καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον
εἰς αὐτόν.
140 66 n Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ
πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς,
καὶ ‡ ἀπήγαγον″ αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον ‡ αὐτῶν″
67 λέγοντες, o Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, ‡ εἰπὸν″ ἡμῖν.
εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε·
68 ἐὰν δὲ † ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ [μοι], [ἢ
ἀπολύσητε]. 69 ἀπὸ τοῦ νῦν * δὲ″ ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ
θεοῦ. 70 ‡ Εἶπαν″ δὲ πάντες, Σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ
θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη, Ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγώ

quam gallus cantet ter me negabis: 62 et egressus foras Petrus flevit amare.

63 (294, I.) Et viri qui tenebant eum inludebant ei caedentes, 64 et velaverunt eum et percutiebant faciem eius, et interrogabant eum dicentes, Prophetiza, quis est qui te percussit? 65 Et alia multa blasphemantes dicebant in eum.

66 (295, 2.) Et ut factus est dies, convenerunt seniores plebis et principes sacerdotum et scribae et duxerunt illum in concilium suum, dicentes, Si tu es Christus, dic nobis. 67 (296, 10.) Et ait illis, Si vobis dixero, non creditis mihi: 68 si autem et interrogavero, non respondebitis mihi neque dimittetis. 69 (297, I.) Ex hoc autem erit filius hominis sedens a dextris virtutis dei. 70 (298, 10.) Dixerunt autem omnes, Tu ergo es filius dei? Qui ait, Vos dicitis, quia ego sum.

61. *πριν*] add. *η* B.
— *σημερον*] post *φωνησαι* BTLXKM. Syr.Hel.* Memph. Theb.ed. | ante *φωνησαι* 69. (vid. ver. 34.) | post *απαρν.* *b. f.l.* Æth. | *om. ς. AD. rel. (Latt.) Syrr.Crt.& Pst. Theb.MS. Arm. (vid. Matt. et Mar.) || add. hic "bis" Syr.Crt.
— *απαρνησῃ*] *-σαι* X. | *-σει* Γ. || post *τρις με* *hoc ord.* D. Latt. Syr.Crt. (Arm.)
— *με*] om. Λ.
— ad fin.] add. *μη ειδεναι με* D. (Arm.) vid. ver. 34 *rec.* add. te scire *a.* hodie nosse *b.* | add. hodie *ff.*
62. om. ver. *a.b.e.ff.i.l.*
— *εξω*] † add. *ὁ Πετρος* ς. A. rel. Vulg. *c.f.g*[1]. Syrr.Pst.&Hel. Æth. | om. BDTLX. 1. KM. Vulg.MS. (ap. Griesb.) Syr.Crt. Memph. Theb. Arm.
— *εκλαυσεν*] *εκλαυσαι* D.
63. *και οἱ*] *οἱ δε* D. (*c.*) Theb. | *και* (*om. οἱ*) T *Alf.*
— *αυτον* BDTLM. Latt. Syrr.Pst.MS. &Hel.*mg.* Memph. Theb. Arm. | ‡ *τον Ιησουν* ς. AX. rel. Syrr.Crt.Pst.ed.& Hel.*txt.* Æth.
— *δεροντες* Vulg. *f.* Syrr.Crt.&Hel. | om. D. 69. *a.b.e.ff.i.l.* Syr.Pst. | et alligatum eum caedebant (om. *και περικαλ.* postea) *c.*
64. *αυτον*] † add. *ετυπτον αυτου το προσωπον και* ς. AX. rel. Vulg. (*f.*) Syrr.Pst.&Hel. (*ετυπτουν* A*.) | add. *αυτου το προσωπον* 1. (et om. *αυτον* Syr.Crt. Theb.) vid. Matt. xxvi. 67. | *αυτου το προσωπον ετυπτον αυτον* (om. *αυτον*) D. *a.* (Arm.) Æth. | om. BTLKM. *b.c.e.ff.i.l.* Memph. | om. etiam *και περικαλ. αυτ.* *b.c.e.* (et Syr. Pst.)
64. *επηρωτων*] *ηρωτ.* 69.
— *επηρωτων λεγοντες*] *και ελεγον* D.
— *επηρωτων*] † add. *αυτον* ς. A. rel. vv. (interrogantes eum *c.* dicentes *b. ff.* Syrr.Crt.&Pst. add. ei Syr.Crt.) | om. BD*supra*TLXKM. *b.*
— *προφητευσον*] om. KM. | add. *ἡμιν χριστε* X. Theb. ap. Woide. (vid. Matt. xxvi. 68.) nobis *b.c.g*[2]*.i.l.* Memph. Theb.MS. Æth.
— *παισας*] *πταισας* L.
65. ab init. Et iterum Syr.Crt.
— *ἑτερα*] *αλλα* D.
— *ελεγον*] om. U txt. *sic.*
— *εις αυτον*] *εις ἑαυτους* D. | *αυτῳ* S.
66. *εγενετο*] post *ἡμερα* 1. (*a.*)*c.* *Orig.* iv. 387[a].
— *ἡμερα*] *πρωι* 69.
— *του λαου*] om. Syrr.Crt.&Pst.
— *αρχιερεις τε*] om. V. | om. *τε* ΔEGH *sic* SUΓΛ. *a.* Arm. | Contra, ABDTL. 1 *sic.* rel. *Orig.* iv. | *και αρχιερεις* D. (Latt.)
— *απηγαγον* B. *Blc. Mai.* DT. 69. K. Syr.Hel.mg. *Orig.* iv. | ‡ *ανηγαγον* ς. ALX. rel.
66. *αυτων* B. *Mai.* DTLXEGHKMSUVΛ. *Orig.* iv. | ‡ *ἑαυτων* ς. AΔΓ. rel.
67. *ει συ*] om. *ει* DL.
— *ειπον* BTL. | ‡ *ειπε* ς. AX. rel. || om. *ειπ. ἡμιν* D. (*ὑμιν* L.)
— *ειπεν δε*] *ὁ δε ειπεν* D.
— *μη*] om. A.
68. *εαν δε*] om *δε* D. *a.b.c.ff.i.* || † add. *και* ς. ATX. rel. Vulg. *f.* Syr.Hel. Memph. Theb. | om. BDL. *a.b.ff.i.* Syrr.Crt.&Pst. Arm. Æth. (et si *e.*)
— *ερωτησω*] *επερωτησω ὑμας* 69. Syrr. Crt.&Pst. (Arm.)
— *μοι* AD. rel. (Latt.) Theb. rel. | om. BTL. *a.* Memph.
— *εαν δε . . . . μη αποκρ. μ.*] om. *e.*
— *η απολυσητε* AD. rel. vv. (*-σετε* X. 69. *-σητει* D*.) | om. BTL. 1. *For.* Memph. Theb. || add. "me" Syrr. Crt.&Pst.
69. *νυν δε* ABDTLX. Vulg. *a.b.e.f.i.l.* Syr.Hel.* Memph.ed. Arm. (Æth.) | *om. *δε* ς. Δ. rel. Syrr.Pst.&Hel.txt. Memph.MS. Theb. *γαρ* *c.* Syr.Crt. *Orig.* iii. 715[b].
— *της δυναμεως*] post *του θεου* D. 69. | Contra, *Orig.* iii. *Tert.* adv. Marc. iv. 41. | om. *τ. θεου* *e.*
70. *ειπαν* BTL. | ‡ *ειπον* ς. AD. rel.
— *δε*] *ουν* A. 1. 69. KM. [Syr.Crt. Æth.]

63. eum *Cl.* | 67. credetis *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* σϛθ β
Syrr. C. P. H.
Memph. Theb.
Arm. Æth.
§ R

εἰμι. 71 οἱ § δὲ ‡ εἶπαν,″ Τί ἔτι ‡ ἔχομεν μαρτυρίας
χρείαν;″ αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος
αὐτοῦ.

71 (299, 2.) At illi dixerunt, Quid adhuc desideramus testimonium? ipsi enim audivimus de ore eius.

XXIII. τ α
P‖Matt. 27:2,11-14.
‖Mar. 15:1-5. τα
‖Jo. 18:28-32. ι
2. αὐτὸν τβ α
τγ θ
τδ ι

1 P Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν ‡ ἤγαγον″
αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλᾶτον.
141 2 Ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες,
Τοῦτον ‡ εὕραμεν″ διαστρέφοντα τὸ ἔθνος * ἡμῶν″
καὶ κωλύοντα ‡ φόρους Καίσαρι″ διδόναι, * καὶ″ λέ-
γοντα ἑαυτὸν χριστὸν βασιλέα εἶναι. 3 ὁ δὲ Πιλᾶ-
τος ‡ ἠρώτησεν″ αὐτὸν λέγων, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν
Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη, Σὺ λέγεις.
4 ὁ δὲ Πιλᾶτος εἶπεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς
ὄχλους, Οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ.
5 οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντες ὅτι Ἀνασείει τὸν λαόν,
διδάσκων καθ᾽ ὅλης τῆς Ἰουδαίας, * καὶ″ ἀρξάμενος
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε. 6 Πιλᾶτος δὲ ἀκούσας

1 (300, 1.) Et surgens omnis multitudo eorum duxerunt illum ad Pilatum.
2 (301, 10.) Coeperunt autem illum accusare dicentes, Hunc invenimus subvertentem gentem nostram et prohibentem tributa dare Caesari et dicentem se Christum regem esse.
3 (302, 1.) Pilatus autem interrogavit eum dicens, Tu es rex Iudaeorum? At ille respondens ait, Tu dicis.
4 (303, 9.) Ait autem Pilatus ad principes sacerdotum et turbas, Nihil invenio causae in hoc homine.
5 (304, 10.) At illi invalescebant dicentes, Commovet populum docens per universam Iudaeam et incipiens a Galilaea usque huc.
6 Pilatus autem audiens

70. *ουν* *Tert.* adv. Marc. iv. 41. | om. D. 69. KΛ. *a.* Syr.Crt. Theb.MS.
— *ει*] om. Γ *Tf.*
— *ὁ δε προς....λεγετε*] E² *supra ras.*
— *ὁ δε προς αυτους εφη*] *ὁ δε ειπεν αυτοις* D. qui ait Vulg. qui ait illis *i.* quibus ait *c.* ait autem illis *b.c.ff.* dixit autem illis *a.* at ille dixit eis *f.*
71. *ειπαν* BDRTLX. | ‡*ειπον* ϛ. A. rel. | *οἱ δε ειπ.*] dicentes Syrr.Crt.& Pst.
— *εχομεν μαρτυριας χρειαν* BTL. | ‡*χρειαν εχ. μαρτ.* ϛ. ADR. rel. (vid. Matt. xxvi. 65. Mar. xiv. 63.) | (*εχωμεν* X. 69. EHΓ.) ‖*μαρτυριας*] *μαρτυρων* D. 69. Theb. (vid. Matt. et Mar.)
— *αυτοι γαρ ηκουσαμεν* Vulg. *f.g*¹. | *ηκουσαμεν γαρ* D. *a.b.c.e.* | ecce enim etc. Syr.Crt. (*ηκουσατε* K.)
— *απο*] *εκ* 1.
1. *ανασταν*] *ανασταντες* D. Syrr.Crt.& Pst. Theb.
— *ἁπαν το πληθος αυτων*] om. D.
— *ἁπαν*] *παν* R. | *ὁλον* L.
— *αυτων*] om. 69. *e.*
— *ηγαγον* ABDRTLXΔ. 69. EGHKM SUVΓ *Tf.* A *Tf.* Latt. Syrr.Crt.Pst.& Hcl. Memph. Theb. Arm. | ‡*ηγαγεν* ϛ. 1s.
— *επι τον*] om. G. | om. *τον* D. | *προς τον* L.

2. *λεγοντες*] *-τος* 69**Scr.*
— *εὑραμεν* B**Mai.*LX. 1. | ‡*εὑρομεν* ϛ. AB²D²RT. rel. *Eus.* in Ps. 30ᵇ. | *εὑρωμεν* U. | *εὑρον* D*.
— *το εθνος* *Eus.* in Ps. | om. 1.
— *ἡμων* (post *εθνος*) BDRTL. 69. HKM. Latt. Syrr. Crt. Pst. & Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | *om. ϛ. A. rel. *a* (*vid. Irici.*) *Eus.* in Ps.
— *και κωλυοντα* *Eus.* in Ps. | om. 1. *a*(*ap. Irici.*) (om. *c.*) ‖praem. et solventem legem nostram et prophetas *b.*(*c.*)*e.*(*ff.*) *i.l.* *και καταλυοντα τον νομον και τους προφητας* *Marc.* ap. Epiph. lib. i. tom. iii. 11. Schol. 69 (i. p. 316.) | Contra, Vulg. *a.f.* rel.
— *φορους Καισαρι διδοναι* BL. Syrr.Crt. &Pst. | *φορους διδοναι Καισαρι* D. Latt. (*διδ. φορ. Καισ.* Memph. Theb. Æth.) | *Καισαρι φορον διδοναι* ARK M. Syr.Hcl. *Eus.* in Ps.(praem. *τῳ.*) vid. xx. 22. | ‡*Καισαρι φορους διδοναι* ϛ. TX. rel. Arm. ‖add. *και αποστρεφοντα τας γυναικας και τα τεκνα* *Marc.* ap. Epiph. Schol. 70. (vid. var. lect. ad ver. 5.)
— **και*″ *λεγοντα* BTL. Vulg. *b.e.f.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Arm. | *λεγοντα δε* D. | *λεγοντα* (om. *και*) ϛ. AR *ut vid.* rel. *a.c.* Memph. Theb. (*λεγον* 69 *Scr.*)
— *ἑαυτον* ADRL. rel. | *αυτον* BTG. ‖(ego sum Christus rex, Memph. (Theb.)

3. *ηρωτησεν* BRT. | ‡*επηρωτησεν* ϛ. ADL. (vid. Matt. xxvii. 11. Mar. xv. 2,4.) | (dixit ei Pilatus Syr.Crt.) | praem. audiens *b c.e.ff.i.* (Contra, Vulg. *a.f.*)
— *ὁ βασιλευς*] om. *ὁ* T.
— *αποκριθεις αυτῳ εφη* (om. *αυτῳ* Vulg. *b.c.e.f.* Theb. om. *αποκρ.* Syrr.Crt.& Pst.) | *απεκριθη αυτῳ* D. 1. *a.* ‖add. *λεγων* D.
4. *αιτιον*] *αιτιαν* 69. peccatum Theb.
5. *δε*] om. K*. (*δ᾽* K².)
— *επισχυον*] *επισχυνον* L. | *ενισχυον* D. 69. H.
— *ὁτι* *c.* | om. DT* *ut vid.* Vulg. *a.b.e.f. ff.* Syr.Crt. Æth.
— *λαον* *Eus.* in Ps. 30ᵇ. | *οχλον* L.
— *διδασκων*] om. *b.c e.i.l.* (Contra, *Eus.* in Ps.)
— *Ιουδαιας*] *γης* D.
— *και* (ante *αρξ.*) BTL. *Am.* *Fuld.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph.W.& MS. | *om. ϛ. ADR. rel.
— *αρξαμενος....Γαλιλαιας*] om. 69.
— ad fin.] add. et filios nostros et uxores avertit a nobis non enim baptizatur sicut nos *c.* sic *e,* sed habet "baptizantur," et "sicut et nos" postea add. "nec se mundant." (vid. *Marc.* ap. Epiph. ad ver. 2.)
6. *Πιλατος δε ακουσας*] *ακουσας δε ὁ Πειλατος* D. *c.*

5. *om.* "et" *ante* incipiens *Cl.*

A B D [P] (R) (T). L X Δ. 1. 69. E[F]GHKMSUVΓ Λ[F[a]].
6. [Γαλιλαίαν]

Γαλιλαίαν ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός
ἐστιν, 7 καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου
ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρώδην, ὄντα καὶ
αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις.
142 8 Ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη
λίαν· ἦν γὰρ ‡ ἐξ ἱκανῶν χρόνων θέλων″ ἰδεῖν αὐτὸν
διὰ τὸ ἀκούειν † περὶ αὐτοῦ, καὶ ἤλπιζέν τι σημεῖον
ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. 9 ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν
λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ.
τε/β 10 εἱστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς
ΟΘ' τϛ/ι εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. 11 ἐξουθενήσας δὲ
§ F αὐτὸν ὁ Ἡρώδης § σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ
ἐμπαίξας, περιβαλὼν [αὐτὸν] ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀνέ-
¶ R πεμψεν¶ αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ. 12 ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ
τε ‡ Ἡρώδης καὶ ὁ Πιλᾶτος″ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ'
ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς
‡ αὐτούς.″
τζ/θ 143 13 Πιλᾶτος δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιε-
ρεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν 14 εἶπεν πρὸς

Galilaeam interrogavit si homo Galilaeus esset, [7] et ut cognovit quod de Herodis potestate esset, remisit eum ad Herodem, qui et ipse Hierosolymis erat illis diebus.

[8] Herodes autem viso Iesu gavisus est valde: erat enim cupiens ex multo tempore videre eum, eo quod audiret multa de illo, et sperabat signum aliquod videre ab eo fieri. [9] Interrogabat autem illum multis sermonibus: at ipse nihil illi respondebat. 10 (305, 2.) Stabant etiam principes sacerdotum et scribae constanter accusantes eum. 11 (306, 10.) Sprevit autem illum Herodes cum exercitu suo, et inlusit indutum veste alba, et remisit ad Pilatum. [12] Et facti sunt amici Herodes et Pilatus in ipsa die: nam antea inimici erant ad invicem.

13 (307, 9.) Pilatus autem convocatis principibus sacerdotum et magistratibus et plebe [14] dixit

6. Γαλιλαιαν ADRX. rel. vv. (praem. την D.) (quod dicunt de Galilaea Syr.Crt. nomen Galilaeae Syr.Pst. de Galilaea Arm.) | om. BTL. Memph.
— ὁ ανθρωπος Γαλιλαιος Vulg. *f.* (om. ὁ B**Rl.Mai.*ed.2.) | απο της Γαλιλαιος ὁ ανθρ. D. *a.b.(c.)e.ff.i.* (Syr.Crt.) (Memph. Theb.) | om. ὁ ανθρ. Syr. Crt.
7. και επιγνους] επιγνους δε D.
— προς Ἡρωδην οντα και αυτον] om. X. | τῳ Ἡρωδῃ οντι αυτῳ D. (*b.c.e.ff.i.*) (Æth.) | ad eum quia etiam Herodes in Jerusalem erat Syr.Crt. ad eum ad Herodem etc. *Am**. ‖ add. τον ante Ἡρωδην B.
— ταυταις *a.* Theb. | post ἡμεραις 1. | εκειναις D. (Latt.) Memph.W.&Sch. in illis diebus Paschae Syr.Crt.
8. λιαν] λεγων 69.
— εξ ἱκανων χρονων BDTL. *c.* Theb. Arm. (post ιδειν αυτον D. *b.e.f.i.* Syrr.Crt.&Pst.) | εξ ἱκανου χρονου X. 1. 69. HM. Vulg. *b.e.f.i.l.* Syrr.Crt. Pst.&Hel. Memph. | ‡ εξ ἱκανου ϛ. AR. rel. | om. *a.*
— θελων post εξ ἱκαν. χρ. BTX. 69. *c.* | om. L. | ‡ post ην γαρ ϛ. ADR. rel. (Latt.) (Memph. Theb.) Arm. (Æth.)
— ακουειν] add. αυτον πολλα U. | † add. πολλα ϛ. ARTX. rel. Latt. Syrr.(Pst.) &Hel. (Arm.) famam Æth. | om. BD L. 1. KM. Syr.Crt. Memph. Theb. (πολλα post περι αυτου 69.)
8. ηλπιζεν] ελπιζειν T.
— ὑπ'] ὑπο B. | παρ' L.
— γινομενον] om. XG. Syr.Pst. (γενομ. 69[2] *Scr.*)
9. επηρωτα δε] επηρωτησεν G.
— αυτον] om. T. ‖ add. λεγων Γ.
— ουδεν απεκρ. αυτῳ] praem. Jesus Syrr.Crt.&Pst. (απεκρινετο L.) | ουκ απεκρ. αυτῳ ουδεν D. *e.* ‖ αυτῳ] αυτον Γ. ‖ ad fin. add. quasi non audiens *c.* quasi non ibi erat Syr.Crt.
10. δε] om. H. Theb. *Orig.* iv. 387[a].
— οἱ γραμμ. *Orig.* iv. | om. οἱ A.
11. εξουθενησας] -νωσας X. (-νισας 69.)
— ὁ Ἡρωδης] praem. και LX. 69. *a.* Memph.MSS.
— περιεβαλων L.
— αυτον (post περιβ.) ADX. rel. *b.c e.f. ff.* Memph. Theb. rel. | om. BTL. Vulg. *a.* | αυτῳ R. 69. SUΓ.
— ανεπεμψεν] επεμψεν RL. *c.* | ανεπεμψαι *sic* M.
— τῳ Πιλατῳ] om. τῳ AM.
12. sic in D. οντες δε εν αηδιᾳ ὁ Πιλατος και ὁ Ἡρωδης εγενοντο φιλοι εν αυτῃ τῃ ἡμερᾳ et *c* (qui tamen habet *et* προυπ..... ἑαυτους.) (Contra, vid. *Orig.* iii. 511[e].)
12. εγενοντο] εγενετο 1.
— ὁ τε Ἡρωδης και ὁ Πιλατος BTL. Vulg. *a.b.e.f.ff.* Syr.Crt. Theb. Æth. | ‡ ὁ τε Πιλατος και ὁ Ἡρωδης ϛ. A. rel. *c.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. (om. ὁ ante Ἡρ. 69. HU.)
— μετ' αλληλων] ante εν αυτῃ 1. (Memph.) Theb. | om. Γ. Vulg. *a.b.c. e.f.ff.* Syr.Crt. Arm.
— αυτους B.*Mai.*TL. | ‡ ἑαυτους ϛ. A. rel. [D.]
13. Πιλατος δε] ὁ δε Πειλατος D.
— συγκαλεσαμενος] συνκαλεσας D.
— τον λαον] praem. παντα D. *c.* Syr. Crt. | (populi Syr.Pst. Theb. Æth.)
14. αυτους] ἑαυτους Γ.
— προσηνεγκατε] κατηνεγκατε D. | προσηνεγκα T.
— ὡς] quem dicistis mihi Syr.Crt.
— αποστρεφοντα] διαστρεφοντα 1. 69.
— τον λαον] populum nostrum Syr.Crt.
— και ιδου εγω] καγω δε D. | om. εγω 1. HΓ. Theb. Arm.
— ανακρινας] ante ενωπιον ὑμων D. Syrr.Crt.&Pst.
— ουθεν B. 1. | ‡ ουδεν ϛ. ADT. rel.

7. ad eum *Am.** | 8. de eo *Cl.* | 9. eum *Cl.* | 10. Stabant autem *Cl.*

Vulg. *a. b c.*
Syrr. C. P. H.
Memph. Theb.
Arm. Æth.

τη ι

15. *ἀνέπεμψεν γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς*

τθ

q ||Matt. 27:15-26. β
||Mar. 15:7-15. τι
||Jo. 18:40. α

18. *ἀνέκραξαν*
19. *βεβλημένος*
— fin. *add.* 17 ['Ἀνάγκην δὲ εἶχεν κατὰ ἑορτὴν ἀπολύειν αὐτοῖς ἕνα.]

τια α
§ P
¶ T τιβ θ
§ F[a] ¶ F[a]

τιγ α

23. *om.* κ. τ. ἀρχ.

αὐτούς, Προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ὡς
ἀποστρέφοντα τὸν λαόν· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν
ἀνακρίνας ‡ οὐθὲν″ εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ
αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ· 15 ἀλλ' οὐδὲ
Ἡρῴδης· ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν, καὶ ἰδοὺ
οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν πεπραγμένον αὐτῷ.
16 παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 17† 18 q ‡ ἀνέκρα-
γον″ δὲ παμπληθεὶ λέγοντες, Αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον
δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν· 19 ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ
γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον ‡ βληθεὶς″ ‡ ἐν τῇ
φυλακῇ.″
144 20 Πάλιν ‡ δὲ″ ὁ § Πιλᾶτος προσεφώνησεν
θέλων ἀπολῦσαι τὸν¶ Ἰησοῦν. 21 οἱ δὲ ἐπεφώνουν
λέγοντες, § ‡ Σταύρου σταύρου″ αὐτόν.¶ 22 ὁ δὲ
τρίτον εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν
οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ· παι-
δεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 23 οἱ δὲ ἐπέκειντο
φωναῖς μεγάλαις αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ
κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν [καὶ τῶν ἀρχιερέων.]

ad illos, Optulistis mihi hunc hominem quasi avertentem populum, et ecce ego coram vobis interrogans nullam causam inveni in homine isto ex his in quibus eum accusatis.
15 (308, 10.) Sed neque Herodes: nam remisi vos ad illum, et ecce nihil dignum morte actum est ei.
16 (309, 2.) Emendatum ergo illum dimittam.
17 Necesse autem habebat dimittere eis per diem festum unum.
18 (310, 1.) Exclamavit autem simul universa turba dicens, Tolle hunc, et dimitte nobis Barabban:
19 qui erat propter seditionem quandam factam in civitate et homicidium missus in carcerem.
20 (311, 1.) Iterum autem Pilatus locutus est ad illos volens dimittere Iesum.
21 At illi succlamabant dicentes, Crucifige, crucifige illum.
22 (312, 9.) Ille autem tertio dixit ad illos, Quid enim mali fecit iste? nullam causam mortis inveni in eo: corripiam ergo illum et dimittam.
23 (313, 1.) At illi instabant vocibus magnis postulantes ut crucifigeretur, et invalescebant

14. *εν τῳ ανθρωπῳ τουτῳ αιτιον*] *αιτιον εν αυτῳ* D. (Theb.) *αιτιον ante εν τ. ανθρ.* Latt. Memph. Æth. | *εν αυτῳ αιτιον* 69. | "post eum" tantum Syr. Crt. | causam inveni in homine isto Vulg. (*b.*)*f.* Syr.Pst. | dignum in homine hoc *a.*
— *εν*] *επι* Λ.
— *αιτιον*] om. 1. | *αιτιαν* EFG[2].
— *ὡν κατηγορειτε κατ' αυτου* BT. rel. | om. D. | om. *κατ'* AL. 1. Λ. Latt.
15. *ανεψεμψα γαρ ὑμας προς αυτον* AD X. 1. rel. Syrr.(Crt.& Pst.)& Hel.txt. (Arm.) (Æth.) (*ανεπεμψεν* H.) (*ὑμας*] *αυτον* Syrr.Crt.& Pst. Arm.) | *ανεπεμψεν γαρ αυτον προς ἡμας* BTL. 69. KM. *f.* (*Gat. Mm.* Syr.Hel.mg.) Memph. Theb. (*ἡμας*] *ὑμας* B.*Btly. Bch. Gat. Mm.* Syr.Hel.mg.)
— *ιδου*] om. D. Syr.Crt. (*νυν* Arm.)
— *εστιν πεπραγμενον*] *πεπραγμενον εστιν* D.
— *αυτῳ*] praem. *εν* DX. 69. Γ. *c.*
17. †*αναγκην δε ειχεν απολυειν* †*αυτοις κατα ἑορτην ἑνα* ϛ.] om. ver. AB TLK. *Fuld. a.* Memph.MS. Theb. | habent *hic* XΔ. rel. Vulg. *b.c.e.f.* Syrr. Pst.&Hel. Memph.W. (Arm.) Æth. *a. Eus.* Can. aut *hic* aut *om.* (vid. Matt. xxvii. 15. Mar. xv. 6. Joh. xviii. 39.) | post ver. 19 D. Syr.Crt. Æth.impr. ||*δε*] *γαρ* Arm. | *απολυειν αυτοις*] post *κατα ἑορτην* D. | *αυτοις*] ante *απολυειν* 69. ||et consueverat Pilatus etc. Syr.Crt. | *κατα ἑορτην*] *κατ' ἑορτ.* Δ. secundum consuetudinem *b.* | *ἑνα*] add. vinctum *c.* Syr.Hel.* | ante *κατα ἑορτ.* Arm.
18. *ανεκραγον* BTL. *a.* | ‡*ανεκραξαν* ϛ. ADX. rel.
— *δε*] om. T*. 69.
— *ἁπανπληθει* T.
— *αιρε τουτον*] *bis* D.
— *τον Βαρ.* BDTLX. 1. 69. Ss. *Orig.* iii. 755[b]. | om. *τον* AΔEFGHKMUVΓΛ.
19. *τινα γεν. εν τῃ πολει*] om. Syr.Crt.
— *βληθεις* BTL. | ‡*βεβλημενος* ϛ. A DX. rel. (-*νον* 69 *Scr.*) vid. ver. 25.
— *εν τῃ φυλακῃ* B(T)LX. *f.* (om. *τῃ* T.) | ‡*εις φυλακην* ϛ. AD. rel. (vid. ver. 25.) | *εις την φυλακην* 1.
20. *δε* AB.*Mai.*DTL. Latt. Syrr.(Crt.)& Pst. Memph. Theb. (Æth.) | ‡*ουν* ϛ. X. rel. Syr.Hel. | om. *Tol.* Memph. MS. Theb.MS. Arm.
— *προσεφωνησεν*] add. *αυτοις* BL. *a.* Syr.Crt. Memph. Theb. Æth. | add. *αυτους* D. | add. *προς αυτους* 69. Vulg. *b.c.e.f.ff.g*[1]*.l.* | non addunt AP TX. rel. Syrr.Pst.&Hel. Arm. ||add. et dixit illis Syr.Crt. (vultisne ut servem vobis Æth.)
20. *τον Ιησουν*] *αυτον* 1. H.
21. *επεφωνουν*] *εκραξαν* D. *c.*
— *λεγοντες*] om. D.
— *σταυρου σταυρου* BDF[a]. *Orig.* i. 725[d]. iii. 316[c]. 511[d]. 755[b]. iv. 301[a]. 434[d]. *Eus.* Ecl. Pr. 49. 51. | ‡*σταυρωσον σταυρωσον* ϛ. APL. rel. (vid. Mar. xv. 13. Joh. xix. 6, 15.) ||*semel.* U. *a.b.e.f.ff.* Arm. Æth. | Contra, Vulg. *c.*
— *αυτον*] *τον* D*.
22. *ουδεν αιτιον* ABP. rel. Vulg. *f.ff.* | *ουδεμιαν αιτιαν* D. | *ουδεν αξιον* L. *a.c.* Syrr.Crt.(Pst.)&Hel.mg. | *ουδεν γαρ αιτιον* 1. 69. *b.e.l.* Syr.Crt.
— *εὑρον* *Am. a.* Syrr.Pst.&Hel. | *εὑρισκω* D. Vulg *Cl. b.c.e.f.ff.l.* Syr.Crt.
— *αυτον*] post *απολυσω* D.
23. *σταυρωθηναι* AD(ante *αυτον*)P. rel. | *σταυρωσαι* B. (crucifige illum *a.c.* Theb.)
— *κατισχυνον* 1 *Wtst.*
— *και των αρχιερεων* ADP. rel. *c.f.* Syrr.Crt.Pst.&Hel. Arm. (Æth. om. *και των*). | om. BL. Vulg. *a.b.e.ff.g*[1]*.l.* Memph. Theb.

19. quondam *Am.* | 20. ad eos *Cl.* | 21. eum *Cl.* | 22. invenio *Cl.*

A B [C] D (P) [Q]. L X Δ. 1. [33.] 69. E(F)GHKMSUVΓ Λ. τιδ α
§ C

24 ‡ καὶ″ Πιλᾶτος ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐ-
τῶν· 25 ἀπέλυσεν δὲ † τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον
βεβλημένον § εἰς † φυλακήν, ὃν ᾐτοῦντο· τὸν δὲ
Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι αὐτῶν.

r ‖Matt. 27:32. ‖Mar. 15:21. ‖Jo. 19:17. τιε α
26. ἀπῆγον
§ 33

145 26 r Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, § ἐπιλαβόμενοι
‡ Σίμωνά τινα Κυρηναίον ἐρχομένον″ ἀπ᾽ ἀγροῦ, ἐπέ-
θηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ.
Π′ τις ι
27 ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ καὶ
γυναικῶν, αἳ † ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. 28 στρα-
φεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς † Ἰησοῦς εἶπεν, Θυγατέρες Ἱε-
ρουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ᾽ ἐμέ, πλὴν ἐφ᾽ ἑαυτὰς
κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν. 29 ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται
ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσιν, Μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ * αἱ″
s Hos. 10: 8. Rev. 6:16.
κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ‡ ἔθρε-
ψαν.″ 30 s τότε ἄρξονται § λέγειν τοῖς ὄρεσιν, ‡ Πέ-
§ Q

voces eorum, 24 (314, I.) et Pilatus adiudicavit fieri petitionem eorum: 25 dimisit autem illis eum qui propter homicidium et seditionem missus fuerat in carcerem, quem petebant, Iesum vero tradidit voluntati eorum.
26 (315, I.) Et cum ducerent eum, apprehenderunt Simonem quendam Cyrenensem venientem de villa, et imposuerunt illi crucem portare post Iesum. 27 (316, 10.) Sequebatur autem illum multa turba populi et mulierum, quae plangebant et lamentabantur eum. 28 Conversus autem ad illas Iesus dixit, Filiae Hierusalem, nolite flere super me, sed super vos ipsas flete et super filios vestros: 29 quoniam ecce venient dies in quibus dicent, Beatae steriles, et ventres qui non genuerunt, et ubera quae non lactaverunt. 30 Tunc incipient dicere montibus, Cadite super

---

24. και Πιλατος επεκρινεν BL. Vulg. *a. b.e.ff.* Syr.Crt. Memph. Æth. | ‡ ὁ δε Πιλατος επεκρινεν ς. AP. rel. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Arm. | επεκρινεν δε ὁ Πειλατος D. *c.*

25. απελυσεν δε] † add. αυτοις ς. 1. 69. KM. Latt. Syrr.Crt.Pst.&Hcl.† Arm. Æth. | om. AB.*Mai.*DPLXΔEFGHS UVΓΛ. *a.* Memph. Theb. ‖ add. postea τον Βαραββαν 1. (69.) (vid. Matt. xxvii. 26. Mar. xv. 15.)
— δια στασιν και φονον *Orig.* i. 420ᶜ. | ενεκα φονου D. (propter homicidia et haereses Syr.Crt.)
— βεβλημενον] om. Λ. Syr.Crt.
— φυλακην] † praem. την ς. ACPL. rel. Memph. Theb. | om. BD. 69. FK. Arm. *Orig.* i. 420ᶜ.
— ητουντο] ητωντο M. | (om. όν ητ. *a. b.e.ff.*)
— Ιησουν] add. φραγγελλωσας 69. (vid. Matt. et Mar.) ‖ ad fin. add. Susceperunt ergo Jesum et portans crucem suam *c.(ff.)(l.)* (sibi crucem *ff.* et add. ducebatur.)

26. και ὡς] ὡς δε D.
— απηγαγον] απηγον B.
— Σιμωνα τινα Κυρηναιον ερχομενον B(CD)(L)X. 33. (69.) (τινα] ante Σιμωνα CD. | om. L. Syrr.Crt.&Pst.) (ερχομενον] ερχομενου 69 *sic.*) | ‡ Σιμωνος τινος Κυρηναιου του ερχομενου ς. (AP. rel.) (Κηρυν. A. ερχομενον H.) | om. του APΔ. 1. EFGKMSUVΓ Λ. | et BCDLX. 33. 69. H. non habent art.

26. επεθ. ad fin. ver.] ut ferret crucem et iret post Jesum Syr.Crt.
— απ᾽] απο D.
— οπισθεν] οπεισοθεν D.
— του Ιησου] αυτου 1. *c.* Memph. MS.

27. αυτῳ πολυ πληθος] το πληθος αυτῳ D. | αυτῳ πληθος πολυ 69. *a.* (om. πολυ *b.c.e.f.ff.* Arm.)
— γυναικων] γυναικες D. *c.f.* Syrr.Crt. & Pst. Theb. Æth. [Memph. anceps.]
— αι] om. 69. ‖ † add. και ς. C³PΔ. 1. rel. Syr.Hcl. | om. ABC*DLX. 33. Latt. Syrr.Crt.&Pst. Memph. Theb. Arm. Æth.
— εκοπ.] κοπ. L.
— αυτον om. *b.e.ff.* | post εκοπτοντο D. Vulg. *c.f.* Syr.Crt.

28. Ιησους] om. Γ. ‖ † praem. ὁ ς. A (C)DP. rel. | om. BL. | ὁ Ιησους ante προς αυτας C. Syrr.Crt.&Pst.MS.
— ειπεν] ante προς αυτας D. Arm. (add. "illis" Syr.Crt. Æth. add. tacete post Ιλημ. *b.*)
— επ᾽ εμε] εμε, μηδε πενθειτε D. (om. επ᾽ et mox om. εφ᾽ et επι.)
— πλην] αλλ᾽ D.
— εφ᾽ ἑαυταις S. | εφ᾽ αυτας Δ.

29. ιδου Vulg. *c.f.* rel. | om. D. 69. *a.b.e. ff.* Syr.Crt. Arm. Æth.
— ερχονται ἡμεραι ABL. rel. | ἡμεραι ερχονται CX. Theb. | ελευσονται ἡμεραι D. 69. Latt.

29. ερουσιν] dicetis Syr.Crt.
— αἱ κοιλιαι BCX. 1. 69. Memph. Theb. | * om. αἱ ς. ADP. rel. Arm.
— εγεννησαν] εγενησαν 69*. Λ.
— μαστοι] μαοθοι D*FGΓ *Tf.* (ut vid.) | μαζοι C.
— εθρεψαν BC*L. Syr.Hcl.mg. (et ap. Bar.Hebr.) | εξεθρεψαν C²D. 1. | ‡ εθηλασαν ς. AP. rel. Syrr.Crt.Pst.& Hcl.txt. lactaverunt Vulg. *f.* Æth. educaverunt *a.* nutrierunt *b.e.ff.l.* nutricaverunt *c.*

30. αρξονται] -ξωνται APTf.Δ. 33.
— πεσατε C*QLXΔ. | ‡ πεσετε ς. A B.*Mai.*C²DP*Tf.* rel.

31. ει] om. L. Syr.Crt. Æth. (ὁι E *sic.*)
— τῳ ὑγρῳ ADPQL. rel. | om. τῳ B C.
— ταυτα] τουτο C.
— τι] supra Λ.
— γενηται ABCPQ. rel. | γενησεται D K²Λ*Tf.* Memph. Theb. | γινεται EFS.

32. ηγοντο δε] add. συν τῳ Ιησου C³. 33. 69. E*.
— και] om. Syrr.Crt.&Pst.
— δυο] post κακουργοι B. Memph. Theb. | Contra, ACDPQ. rel.
— συν αυτῳ] om. C³. Syr.Hier. | post

---

30. Cadete *Am.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. C. P. H.
Memph. Theb.
Arm. Æth.

σατε″ ἐφ᾽ ἡμᾶς, καὶ τοῖς βουνοῖς, Καλύψατε ἡμᾶς·
31 ὅτι εἰ ἐν [τῷ] ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ
ξηρῷ τί γένηται;

t ‖Matt. 27 : 33. τιζ/α ‖Mar. 15 : 27. ‖Jo. 19 : 18. τιη/α ¶ P

146 32 t ″Ηγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι
σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι. 33 u καὶ ὅτε¶ ‡ ἦλθον″ ἐπὶ
τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν
αὐτὸν καὶ τοὺς κακούργους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ
ἐξ ἀριστερῶν. 34 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγεν, Πάτερ, ἄφες
αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν. Διαμεριζόμε-
νοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔβαλον κλῆρον. 35 καὶ
εἱστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ
ἄρχοντες † λέγοντες, ″Αλλους ἔσωσεν σωσάτω ἑαυ-
τόν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ χριστὸς ὁ τοῦ θεοῦ ἐκλεκτός.
36 ἐνέπαιζον δὲ¶ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχό-
μενοι, † ὄξος προσφέροντες αὐτῷ, 37 καὶ λέγοντες,

u ‖Matt. 27 : 33-37. τιθ/α ‖Mar. 15 : 22-26. τκ/ι ‖Jo. 19 : 17-19. τκα/α

34. κλήρους τκβ/β

35. τοῦ θεοῦ ὁ ἐκλεκτός. τκγ/β

36. ἐνέπαιξαν ¶ F

nos, et collibus, Operite nos:
31 quia si in viridi ligno haec
faciunt, in arido quid fiet?

32 (317, 1.) Ducebantur autem
et alii duo nequam cum eo ut
interficerentur. 33 (318, 1.) Et
postquam venerunt in locum
qui vocatur calvariae, ibi cruci-
fixerunt eum (319, 1.) et latrones,
unum a dextris et alterum a
sinistris. 34 (320, 10.) Iesus au-
tem dicebat, Pater, dimitte illis:
non enim sciunt quid faciunt.
(321, 1.) Dividentes vero vesti-
menta eius miserunt sortes.
35 Et stabat populus spectans,
(322, 2.) et deridebant illum prin-
cipes cum eis dicentes, Alios
salvos fecit, se salvum faciat, si
hic est Christus dei electus.
36 (323, 2.) Inludebant autem ei
et milites accedentes et acetum
offerentes illi, 37 dicentes, Si tu

ηγοντο δε Syrr.Crt.&Pst. Æth. ‖add. Ioathas et Maggatras *l.*
33. ηλθον BC(D)QL. 33. 69. Latt. Syrr. Crt.Pst.&Hel.mg. (ηλθαν D.) | ‡απηλθον ς. AX. rel. Syr.Hel.txt.
— καλουμενον ABDQL. rel. | λεγομενον CXΓΔ. (vid. Matt. xxvii. 33.)
— εσταυρωσαν] post αυτον 69. | εσταυρον Δ*.
— κακουργους] add. ὁμου D. | add. duos *b.* Theb.
— μεν *a.* | om. Γ ut vid. Vulg. *b.c.e.f.ff.*
— εκ] om. 69.
— αριστερων ABC³D. rel. | ευωνυμων C*QL. 33. 69. (vid. Matt. xxvii. 38. Mar. xv. 27.) ‖ad fin. add. iterum εσταυρωσαν Syr.Hel. Arm. Æth.
34. om. ὁ δε ad ποιουσιν BD*. *a.b.* Memph. MS. Theb. | habent ACDmg.man.ant. QLXΔ. 1. 33 *sic.* 69. (E eum ast.) rel. Vulg. *c.e.f.ff.* Syrr. Crt. Pst. & Hel. Memph.MSS. Arm. Æth. "quod Dominus in cruce dixerit, Pater remitte eis, non mihi sciunt quid faciunt." *Iren.* 210. *Orig. Int.* ii. 188ᵉ. Παρακαλῶ κύριε θεὲ πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσιν. Jacobus Justus ap. Hegisippum. *Eus.* H. E. ii. 23 (80). αὐτὸς γὰρ ὁ διδάσκαλος προσηλωθεὶς ηὔχετο τῷ πατρὶ τοῖς αὐτὸν ἀναιροῦσιν ἀφεθῆναι τὸ ἁμάρτημα· εἰπών, Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν, οὐ γὰρ οἴδασιν ἃ ποιοῦσιν. *Hom.Cl.* xi. 20. *Hil.* 782ᶠ. *Eus.* habet in Canone.

34. Ιησους] κυριος Q. Syr.Hel.mg.
— ελεγεν Syrr.Pst.&Hel. | ειπεν AKM. Syr.Crt.
— πατερ *Iren. Hil.* om. A. | πατιρ D *mg.*
— ποιουσιν] ποιωσιν 33.
— διαμεριζομενοι δε] διεμεριζοντο δε D. *c.*
— εβαλον Vulg. *b.e.f.ff.* | -λλον X. 1. 33. F. *a.* | βαλοντες D. *c.* (vid. Matt. xxvii. 35. Mar. xv. 24.)
— κληρον BCDQL. rel. *b.c.* (vid. Matt. Mar. Joh. [e Ps. xxii. 19.] xix. 24.) | -ρους AX. 1. 33. Vulg. *a.e.f.ff.* Syr. Hel.mg. Arm. [Syr.Crt. Memph. Theb.] "Lucas dicendo *sortes*, pluralem pro singulari numero posuit.... quamvis nonnulli codices *sortem* reperiantur habere, non *sortes*." *Aug.* in Joh. Tr. cxviii. (ed. Bass. iv. 1057ᵇ.)
35. θεωρων *Eus.* D.E. 498ᵈ. | ορων D.
— εξεμυκτηριζον δε και Syr.Hel. Memph. (et deridentes Syrr. Crt. & Pst.) [h. Theb.] | εμυκτηριζον δε D. (om. και D. 1. Latt. Arm.ed.) και εξημυκτ. *Eus.* D.E. ‖add. αυτον D. 1. 69. Latt. Syrr.Crt.Pst.&Hel. Arm. *Eus.* D.E.
— οἱ αρχοντες *Eus.* D.E. | om. D. ‖ †add. συν αυτοις ς. A. rel. Vulg. (*a.*)*f.* Syrr.(Crt.)& Hel. Arm. *Eus.* D E. | om. BCDQLX. 33. 69. *b.c.e.ff.l.* Syr.Pst. Memph. Æth. [h. Theb.]
— λεγοντες *Eus.* D.E. | και ελεγαν αυτῳ D. Æth. (et dicebant *c.*)

35. εσωσεν *Eus.* D.E. | εσωσας D. *c.* | σεσωκεν K²M*.
— σωσατω ἑαυτον *Eus.* D.E. | σεαυτον σωσον D. *c.* (σωσατω αυτον L.)
— ει οὑτος εστιν ὁ χριστος A(B)CQL. rel. *Eus.* D.E. (οὑτος] υἱος B. | om. Syrr.Crt.&Pst.) | ει υἱος ει του θεου ει χριστος ει D. si tu es Christus *c.*
— ὁ του θεου εκλεκτος AC³Q. rel. | του θεου ὁ εκλεκτος B.*Btly.Bch.Mai.*ed.2. L. 1. (om. ὁ B.*Mai.*ed. 1.) | ὁ εκλεκτος του θεου C*. *c.ff.* | ὁ υἱος του θεου ὁ εκλεκτος 69. Syr.Hel. Memph. (Theb.) Arm. *Eus.* D.E. | ὁ εκλεκτος tantum D. (om. εκλεκτος *e.*)
36. ενεπαιζον ACDQ. rel. Latt. Syrr. Crt.Pst.&Hel. Memph. | ενεπαιξαν B L. Theb.
— αυτῳ] αυτον 69. E* *ut vid.* | om. K*.
— οξος] †praem. και ς. C³QX. rel. Vulg. *b.c.e.f.* Syrr.Pst.& Hel. Arm. Æth. | add. τε D. | om. ABC*L. *a.* Memph. Theb. ‖ad fin. ver. *om.* Syr. Crt.
— προσφεροντες αυτῳ] προσεφερον D. (*b.e.ff.*)
37. και] om. D. *Am. b.* Memph.MS. Theb.
— λεγοντες] add. χαιρε D. *c.* Syr.Crt.

32. interficeretur *Am.** | 35. eum *Cl.* | 36. ei *Cl.* | 37. et dic. *Cl.*

A B C D [P] (Q) [R]. L X Δ. 1. 33. 69. EGHKMSUVΓΛ. § R — τκδ α — ΠΑ' τκε β — τκϛ ι

Εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν.
38 ⁷Ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ ‡ [ἐπιγεγραμμένη]″ ἐπ' αὐτῷ
§ † ‡ Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων οὗτος.″
147 39 ᵛ Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων
ἐβλασφήμει αὐτὸν [λέγων], ‡ Οὐχὶ″ σὺ εἶ ὁ χριστός;
σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. 40 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος
‡ ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη,″ Οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν θεόν, ὅτι
ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; 41 καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως,
ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ
οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν. 42 καὶ ἔλεγεν †, Ἰησοῦ,
μνήσθητί μου † ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.
43 καὶ εἶπεν αὐτῷ [ὁ Ἰησοῦς], Ἀμήν ‡ σοι λέγω,″
σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.

38. ἐπ' αὐτῷ [γράμμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ Ῥωμαϊκοῖς καὶ Ἑβραϊκοῖς.] — Οὗτός ἐστιν ὁ βασ. τ. Ἰουδ.
ᵛ ||Matt. 27:44. ||Mar. 15:32.
42. εἰς τὴν βασιλείαν

es rex Iudaeorum, salvum te fac. 38 (324, 1.) Erat autem et superscriptio inscripta super illum litteris graecis et latinis et hebreicis, Hic est rex Iudaeorum. 39 (325, 2.) Unus autem de his qui pendebant latronibus blasphemabat eum dicens, Si tu es Christus, salvum fac temet ipsum et nos. 40 (326, 10.) Respondens autem alter increpabat illum dicens, Neque tu times deum, quod in eadem damnatione es? 41 Et nos quidem iuste, nam digna factis recepimus: hic vero nihil mali gessit. 42 Et dicebat ad Iesum, Domine, memento mei cum veneris in regnum tuum. 43 Et dixit illi Iesus, Amen dico tibi, hodie mecum eris in paradiso.

---

37. ει συ ει Vulg. *b.f.* Syr.Crt. rel. | συ ει A. 1. *a.e.ff.* | om. D. *c.* ||add. ὁ χριστος 69. Arm.MSS.
— σωσον σεαυτον] om. D. ||add. περιθεντες αυτῳ και ακανθινον στεφανον D. (*c.*) (Syr.Crt.)
38. και] om. Δ. *e.*
— επιγραφη ABQL. rel. Memph. Theb. | praem. ἡ CDGSU. (vid. Mar. xv. 28.)
— επιγεγραμμενη ADQ. *b.* (vid. Mar. xv. 26.) scripta et posita Syr.Crt. | ‡γεγραμμενη ς. C³Δ. 1. rel. (Latt.) Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Arm. Æth. (vid. Matt. xxvii. 37.) id. post αυτῳ C*X. 33. 69. | om. BL. Memph. Theb.
— επ' αυτῳ] †add. γραμμασιν Ἑλληνικοις και Ῥωμαικοις και Ἑβραικοις ς. AC³DQR rel. (Latt.) Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. (vid. Joh. xix. 20.) | om. BC*L. *a.* Syr.Crt. Memph. Theb. (vid. Matt. et Mar.) ||και Ῥωμ.] om. και DII. *b. f.* | και Ἑβραικοις] om. 69*(add. mg. man. rec.) om. και D.
— ὁ βασιλευς των Ιουδαιων οὑτος BDL. *a.e.ff.* (om. ὁ B.*Mai.* ed. 1. add. εστιν D. *c.ff.*) | ὁ βασ. των Ιουδ. C. *c.* | ‡οὑτος εστιν ὁ βασιλευς των Ιουδαιων ς. AQR. rel. Vulg. *b.f.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iii. 2ᵃ. | οὑτ. εστιν Ιησους ὁ βασ. τ. Ιουδ. X. 1. 33. Theb.
39. κρεμασθεντων *Orig. Int.* iii. 922ᵃ. | om. D. ||add. cum eo Syrr.Crt.&Pst. Syr.Hier. Memph.
— εβλασφημει] -μη B.*Blc.* 69. E.
— αυτον] om. B.*Blc.*(ctra, *Mai.*) *Orig. Int.* iii. | αυτῳ 69. K.
— λεγων ACQR. rel. *Orig. Int.* iii. | om. BDL. *l.* (λεγων....ἡμας om. D. *e.*)
39. ουχι BC*L. *a.b.ff.* Syr.Crt. Memph. Theb. Arm. Æth. | ‡ει ς. AC³QR. rel. Vulg. *c.f.* Syrr.Pst.&Hcl. *Orig. Int.* iii. ||ad fin.] qui destruebas templum et in tribus diebus reaedificabas illum salvum te fac nunc et descende de cruce. *l.* (vid. Matt. xxvii. 40. Mar. xv. 29, 30.)
— ἡμας] praem. salva et Syrr.Crt.&Pst. Syr.Hier.
40. επετιμων αυτῳ εφη BC*LX. Memph. | ‡επετιμα αυτῳ λεγων ς. AC²DQR. rel. Latt. Syr.Hcl. Arm. (Æth.) *Orig.* iii. 922ᵇ. (επετιμησεν E*. Syr.Crt. | αυτον 69.) | et increpavit eum consors ejus ille et dixit ei Syrr.Crt.(&Pst. *om.* ille alter.) [Theb.]
— ουδε] ουδεν 69. | ου G. | ὁτι ου D.
— συ] σοι 69.
— ει *Orig. Int.* iii. | εσμεν C*(corr.².) Syr.Crt. Syr.Hier.(*Bch.*) Memph. Theb. (Æth.) ||add. και ἡμεις εσμεν D. (Syr. Crt. "ecce.") | Contra, *Orig. Int.*
41. και] om. C*(corr.².) Memph. Theb.
— γαρ] om. E.
— απολαμβανομεν] απελαβαμεν C* (? corr.³.) | απολαμβανωμεν 33. 69. H.
— ατοπον] πονηρον D.
42. και] add. στραφεις προς τον κυριον D. | Contra, *Orig. Int.* iii.
— ελεγεν] ειπεν D. *b.* Syr.Crt.
— Ιησου] †praem. τῳ ς. AC²Q*Tf.*R. rel. | om. BC*L. Memph. Theb. (ut legi possit ελεγεν Ιησου *dat.* seu ελεγεν, Ιησου *voc.*). *dat.*Syrr.Crt.Pst.&Hel. Æth. sic et Latt. *voc.*Memph.Theb. Domine Jesu *Orig. Int.* iv. 517ᵃ. 523ᵈ. | αυτῳ D.
— μου] †add. κυριε ς. AC²R. rel. *b.* Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. 564ᵃ. *Eus.* in Ps. 29ᵉ. *Hil.* 39ᵃ. 183ᶜ. | om. BC*DLM*. *a.* Syr.Hier. Memph. Theb. *Orig.* iv. 455ᶜ. *Orig. Int.* iii. 922ᵇ. | Ιησου *hic Orig.* iv. 435ᵈ. | ante μνησθητι Q. Vulg. *c.e.f.ff.l.* Syr.Crt. *Hil.* 477ᶠ.
42. ὁταν ελθῃς ABCR. rel. *Orig.* iv. *bis. Orig. Int.* iii. iv. 517ᵃ. 523ᵈ. 564ᵃ. *Eus.* in Ps. 29ᵉ. *Hil. ter.* | om. DQ.
— εν τῃ βασιλειᾳ σου ACQR. rel. *a.b. Orig.* iv. *bis. Eus.* in Ps. | εις την βασιλειαν σου BL. Vulg. *c.f.e.ff. Orig. Int.* iii. iv. *ter. Hil.* (alterutrum Syrr. Crt.Pst.&Hcl. Arm. Æth.) | εν τῃ ἡμερᾳ της ελευσεως σου D.
43. και ειπεν....σοι λεγω] αποκριθεις δε ὁ Ιησους ειπεν αυτῳ τῳ επλησοντι (επιπλησοντι²), θαρσει D.
— ὁ Ιησους AC(D)QR. rel. | om. BL. *e**. Memph. Theb. | add. credis *c.*
— σοι ante λεγω BC*L. Arm. | ‡post ς. AC³QR. rel. Latt. Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth. [vid. D *supra.*] *Hil. saepe.*
— σημερον] praem ὁτι L. *b.c.* Syrr.Pst. &Hcl. Memph. Theb. Æth. | Contra, *Orig. Int.* iii. ||add. ὁτι Syr.Crt. | Contra, *Orig.* ii. 531ᵉ. iv. 455ᵇ·ᶜ·
— μετ' εμου] post εσῃ C*. Memph. Theb. Æth. | Contra, C³. *Orig.* ii. 531ᵉ. iv. 455ᵇ·ᶜ· *Orig. Int.* iii. iv. 517ᵃ. | (seq. in horto Eden Syr.Crt.) ||παραδ.] add. του θεου *Orig.* ii. 531ᵉ. iv. 455ᵇ·ᶜ· *bis.*
44. και ην B.*Mai.*C*DL. *a.b.c.ff.* Memph. *Orig. Int.* iii. 923ᵇ. | ‡ην δε ς. AC³QR. rel. Vulg. (*c.*)*f.* Syrr.Pst.&Hcl.

38. scripta super eum *Cl.* | 40. eum *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.
τκζ β
τκη
w ‖Matt. 27:45-56. ‖Mar. 15:33-41.
§ P
τκθ α
ww Ps. 31 (30):5.
46. *καὶ τοῦτο*
τλ β
47. *ἐδόξασεν*
τλα ι
x ‖Jo. 19:25.
¶ Q
49. [ἀπὸ] μακρόθεν

148 44 w ‡ Καὶ ἦν″ * [ἤδη]″ ὡσεὶ ὥρα ἕκτη, καὶ
σκότος ἐγένετο ἐφ᾽ ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας
‡ ἐνάτης.″ 45 καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, καὶ ἐσχίσθη
τὸ § καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον· 46 καὶ φω-
νήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Πάτερ,
ww εἰς χεῖράς σου ‡ παρατίθεμαι″ τὸ πνεῦμά μου.
‡ τοῦτο δὲ″ εἰπὼν ἐξέπνευσεν. 47 ἰδὼν δὲ ὁ ‡ ἑκα-
τοντάρχης″ τὸ γενόμενον ‡ ἐδόξαζεν″ τὸν θεὸν λέ-
γων, Ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν. 48 καὶ
πάντες οἱ συμπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεω-
ρίαν ταύτην, ‡ θεωρήσαντες″ τὰ γενόμενα, τύπτον-
τες † τὰ στήθη ὑπέστρεφον. 49 x εἱστήκεισαν δὲ
πάντες οἱ γνωστοὶ¶ ‡ αὐτῷ″ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες

44 (327, 2.) Erat autem fere hora sexta et tenebrae factae sunt in universa terra usque in nonam horam, 45 et obscuratus est sol, (328, 2,) et velum templi scissum est medium. 46 (329, 1.) Et clamans voce magna Iesus ait, Pater, in manus tuas commendo spiritum meum. Et haec dicens exspiravit. 47 (330, 2.) Videns autem centurio quod factum fuerat, glorificavit deum dicens, Vere hic homo iustus est. 48 (331, 10.) Et omnis turba eorum qui simul aderant ad spectaculum istud et videbant quae fiebant, percutientes pectora sua revertebantur. 49 Stabant autem omnes noti eius a longe, et mulieres quae secutae

Arm. [Syr.Crt.] | *ην* B. *Btly. Bch.* Theb. *Orig. Int.* iii. 56e.
44. *ηδη* ante *ὡσει* BC*L. Syr. Hel. (Memph.) *Orig. Int.* iii. 56e. | *om. ς. AC³DQR. rel. Latt. Syrr.Crt.& Pst. Theb. Arm. *Orig. Int.* iii. 923f. | et cum meridies esset tempore sextae horae Æth.
— *ὡσει*] *ὡς ἡ* 69.
— *και σκοτος....ἑ. ὡρ. ενατης*] om. Syr. Hier. (in mg. habet; Et luna amisit lumen suum et stellae deciderunt, et petrae disruptae et sepulcra aperta sunt, et corpora multorum sanctorum surrexerunt, et apparuerunt multis.)
— *ενατης* ABCDQRXΔ. 1. 33. EGHK MSUV. | ‡ *εννατης* ς. L. 69. ΓΛ.
45. *και εσκοτισθη ὁ ἡλιος* AC³(D)QR. 1. rel. (Latt.) Syrr.Crt.&Pst.(&Hel.txt.) (Arm.) Æth. *Orig. Int.* iii. 923f. ("secundum pleraque exemplaria"). *Marc.* ap. Epiph. l. i. tom. iii. 42. Schol. lxxi. (i. p. 347). "Et forsitan ausus est aliquis quasi manifestius aliquid dicere volens pro, *Et obscuratus est sol*, ponere *Deficiente sole*: existimans quod non aliter potuissent fieri tenebrae, nisi sole deficiente." *Orig. Int.* iii. 923a. (*και εσκ.*] *εσκ. δε* D. | *και εσκορτ.* A. | om. *και* *a.b.c.e.* Arm.) | *του ἡλιου εκλειποντος* BC* *ut vid.* (L). Syr. Hel. mg. (Memph. Theb. ut vid.) (*Orig.* i. 414a.) *Orig. Int.* iii. 56e. (923a. "in quibusdam exemplaribus.") *ὁ ἐκλιπὼν ἥλιος* *Orig.* i. 415e. (*εκλιποντος* L. *Orig.* i. 414a.) | om. C(²*ut vid.*) 33.
— *και εσχισθη* AC³(D)QR. rel. Latt. Syrr.Crt. Pst.& Hel. Arm. [Memph. Theb.] | *εσχισθη δε* BC*L. 1. 33. | *και το καταπετασμα του ναου εσχισθη* (om. *μεσον*) post *εξεπνευσεν* ver. 46. D.
46. *φωνῃ μεγαλῃ hic* ABPR. rel. Syr.Hel. rel. | post *ὁ Ιησους* CD. Syrr.Crt.&Pst. Memph. (Theb.) Æth. | (*μεγαλῃ φωνῃ* D.)
— *χειρα* A *Tf.*
— *παρατιθεμαι* ABCPQX. 33. KMU. *Just.* Try. 105. *Orig.* iii. 726c. *Eus.* D. E. 108d. 160c. (*παρατιθημαι* B. *Mai.* ed. 2. *παρατιθημι* D*. 1. *παρατιθειμι* D²R.) Latt. Syrr.Crt.Pst.&Hel. rel. | ‡ *παραθησομαι* ς. LΔ. rel. (vid. LXX.)
— *τουτο δε* BC*D. *c.* Memph.Schw. | *και τουτο* P. 69. KM. *b.e.* Memph. MSS. Æth. | *τουτο* L. Syr.Pst. Theb. | ‡ *και ταυτα* ς. AC³QR. rel. Vulg. *f.ff.* Syr.Hel. Memph.W. Arm. | om. haec et *ειπ. εξεπν.* X. om. *ταυτα ειπων* *a.* Syr.Crt.
— *εξεπν...σεσθαι* Q *Knit.*
47. *ιδων δε ὁ εκατ. το γεν*] *και ὁ ἑκατονταρχος φωνησας* D. ‖ *εκατονταρχης* B. 1. | ‡ *-χος* ς. ACDPQR. rel. ‖ add. et qui cum eo erant *e.ff.*
— *το γενομενον*] *τα γενομενα* R. *Orig. Int.* iii. 928a. 929c. | *το γεγονος* C*. | om. D.
— *εδοξαζεν* BDRL. *c.*(*c.*)(*ff.*) Syr.Hel. Memph.W.&Schw. | ‡ *εδοξασεν* ς. A CPQ. rel. Vulg. *a.f.* Syrr.Crt.&Pst. Memph.MS. Theb. *Orig. Int.* iii. *bis.* [*b.*]
— *οντως*] *οὑτος* X.
— *ὁ ανθρωπος οὑτος*] post *δικαιος ην* D. Theb. Æth. *Orig. Int.* iii. 929c. | Contra, *Orig. Int.* iii. 928a.
48. *παντες*] add. *δε* 33.
48. *συμπαραγενομενοι*] *παραγενομενοι* 1.
— *οχλοι*] om. Syr.Crt. | add. *και θεωρουντες* 69. Arm.
— *επι την θεωριαν ταυτην*] om. Syr.Crt. (*θεωριαν* habet Syr.Hel.mg.) | *επι θεωρειᾳ* (ante *οχλοι*) D. (*c.*) | (om. *επι* 69. Arm. add. *και* ante *τα γεν.* Arm.)
— *θεωρ. τα γενομενα*] om. A.
— *θεωρησαντες* BCD *Gr.* RLX. 33. *c.* Syrr.Crt.Pst.&Hel. | ‡ *θεωρουντες* ς. PQ. 69. rel. (Latt.) | om. Arm.
— *γενομενα* *c.* | *γινομενα* 69. quae fiebant Vulg. *a.b.f.ff.* quod fiebat *e.*
— *τα στηθη*] † praem. *ἑαυτων* ς. C²(P) QR. rel. (Æth.) vv. (*τα ἑαυτ. στηθη* P.) | praem. *αυτων* X. 69. UΓ. | om. ABC* DL. 1. *For.* Arm. (pectora sua Latt. Syrr.Crt.Pst.&Hel. ‖ add. *και τα μετωπα* D. (*c.* loco *τα στηθη*.)
— *ὑπεστρεφον*] om. Syr.Crt. | *ὑπεστρεφαν* D. ‖ ad fin.] add. dicentes, Vae vobis; quae facta sunt hodie propter peccata nostra; appropinquavit enim desolatio Hierusalem *g*¹. add. et dicentes, Vae nobis; quae facta sunt; vae nobis propter peccata nostra Syr. Crt.
49. *δε*] om. A. Theb.
— •*γνωστοι αυτῳ* ABPL. 33. | ‡ *γνωσ. αυτου* ς. CDR. rel. Latt. Syr.Hel. Memph. | *γνωστ. Ιησου* Syrr.Crt.&Pst. ‖ add. *απο* BDL. 1. 33. Latt. Memph. Theb. (vid. Matt. xxvii. 55. Mar. xv. 40.) | Contra, ACPR. rel.
— *γυναικες*] praem. *αἱ* B. Theb. (Contra, Memph.)

44. in universam terram usque in horam nonam *Cl.* | 47. iustus erat *Cl.*

A B C D (P) (R). L X Δ. 1. 33. 69. E[F]GHKMSUVΓ Λ. ΠΒ' τλβ
y ‖Matt. 27:57-60. a ‖Mar. 15:42-46. ‖Jo. 19:38-42.
¶ R
51. συγκατατιθέμενος
§ F
τλγ α
τλδ ι
z ‖Matt. 27:61. ‖Mar. 15:47.
55. δύο γυναῖκες — ἐκ τ. Γαλ. [αὐτῷ]

αἱ ‡ συνακολουθοῦσαι" αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας,
ὁρῶσαι ταῦτα.
149 50 y Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ βουλευ-
τὴς ὑπάρχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, 51 (οὗτος οὐκ
ἦν ¶ συγκατατεθειμένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει
αὐτῶν,) ἀπὸ § Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων,
ὃς † προσεδέχετο † τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, 52 οὗτος
προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.
53 καὶ καθελὼν † ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν
‡ αὐτὸν" ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν ‡ οὐδεὶς οὔπω"
κείμενος. 54 καὶ ἡμέρα ἦν ‡ παρασκευῆς," καὶ σάβ-
βατον ἐπέφωσκεν. 55 z κατακολουθήσασαι δὲ ‡ αἱ"
γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι [αὐτῷ] ἐκ τῆς

erant eum a Galilaea, haec videntes.
50 (332, 1.) Et ecce vir nomine Ioseph, qui erat decurio, vir bonus et iustus, 51 hic non consenserat concilio et actibus eorum, ab Arimathia civitate Iudeae, qui expectabat et ipse regnum dei: 52 hic accessit ad Pilatum et petiit corpus Iesu, 53 (333, 1.) et depositum involvit sindone, et posuit eum in monumento exciso, in quo nondum quisquam positus fuerat. 54 (334, 10.) Et dies erat parasceves, et sabbatum inlucescebat. 55 Subsecutae autem mulieres, quae cum ipso venerant de

49. συνακολουθουσαι B. *Btly.Mai.*CRLX. 33. (ακολουθουσαι B.*Bch.*) | συνακολουθησαι Δ. | ‡συνακολουθησασαι ς. ADP. rel.
50. ab init.] Et homo quidam Syr.Crt. Homo autem quidam Syr.Pst. Et venit vir Æth. (*omittunt* ιδου.)
— ονοματι] ῳ ονομα 1.
— ανηρ (post υπαρχων)] om. DΓ. *a.b.e.ff*(ap.*Blan.*) | praem. και ὁ C. | praem. και LX. 33.
— και δικαιος] om. και B. Theb. (δικ. και αγ. Syr.Crt.)
51. ούτος.... πραξει αυτων] ille vir cujus non assensit animus cum accusatoribus *ad fin. ver.* Syr.Crt.
— συγκατατεθειμενος ABP. rel. | συγκατατιθεμενος CDLXΔ. 1. 69.
— αυτων] των G.
— απο Αριμ. πολ. τ. Ιουδ.] post ὑπαρχων Syr.Pst.
— Αριμαθαιας] -θιας D.
— ὃς] οὓς *sic* 69. ‖†add. και ς. APΓ. rel. Syr.Hcl. (vid. Mar. xv. 43.) | om. B CDL. 1. 33. 69. Vulg. *a.b.e.f.ff.l.* (Syrr. Crt.&Pst. "et" tantum.) Memph. Theb. (ad fin. ver. *om. c.*, et "de civ. Arimathia" etc. habet in ver. 50.)
— προσεδεχετο] †add. και αυτος ς. A. 1. 33. rel. Vulg. *f.ff.* Syr.Hcl. Æth. (vid. Mar. xv. 43. Matt. xxvii. 57.) | praem. αυτος PXKMU. Arm. | *non habent* BCDL. 69. Γ. *a.b.e.l.* Syrr.Crt. &Pst. Memph.
52. ουτος] om. D. Æth. και D² supra lin. Æth. | οὕτως LE. | αυτος 69.
— τῳ Πιλατῳ] om. Syr.Crt.
— Ιησου] κυριου G. ‖add. Pilatus autem cum audisset quia exspiravit, clarificavit Dominum et donavit corpus Joseph. *c.*
53. καθελων] †add. αυτο ς. AP. rel. *b.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. (αυτον U.) corpus *c.* Æth. | om. BCDL. 33. 69. (Latt.) [h. F.]
— αυτο post ενετυλιξεν] το σωμα του Ιησου εν D. | om. X. 1. ΗΓ. (Latt.) Arm. eum. *a.*
— σινδονι] σινδονα Γ. | τῃ σινδονι Η. ‖add. καθαρα 69.
— αυτον B.*Btly.Bch.*CD. Vulg. *a.b.f.ff.* | ‡αυτο ς. AB.*Mai.*PL. 33 *sic.* rel. *c.* | om. I. 69. *e.* Arm. [h. F.]
— μνηματι λαξευτῳ] μνημειῳ λελατομημενῳ D. (vid. Mar. xv. 46.)
— οὗ] ὅπου U.
— ουδεις ουπω ABL. 1. Syrr.Pst.&Hcl. | ουπω ουδεις D. *Orig.* i. 439ᵇ. | ουδεις ουδεπω CP. 33. 69. KMU. | ‡ουδεπω ουδεις ς. X. rel. (Latt.) Syr.Crt. Arm. *Orig. Int.* iii. 930ᵉ. (vid. Joh. xix. 41.) | ουδεποτε ουδεις A. | nemo tantum *c.* Æth. [h. F.]
— κειμενος] sepultus Syr.Crt.
— ad fin.] add. και προσεκυλισεν λιθον μεγαν επι την θυραν του μνημειου U. Memph. Æth. *a.* 5. (vid. Matt. xxvii. 60. Mar. xv. 46.) | add. και θεντος αυτου επεθηκεν τῳ μνημειῳ λειθον ὃν μογις εικοσι εκυλιον D. (*c.*) (Theb.)
54. sic in D ην δε ἡ ἡμερα προ σαββατου. (om. cet.)
— ἡμερα] praem. ἡ AD. 69. Theb. Arm.
— παρασκευης BC*L. (Latt.) vid. Mar. xv. 42. | ‡παρασκευη ς. AC²P. rel. *f.ff. Eus.*ap.Combefis.Mai. 265. | feria sexta Syr.Crt. Arm.
54. και BC*L. 1. 33. 69. A. (Latt.) Syrr. Crt.Pst.&Hcl.† Memph. Arm. *Eus.* ap.Comb. ("ut" Æth.) | om. AC²PX ΔEGHKMSUVΓ. *c.* Theb.
— σαββατω Γ *Tf.*
— επεφωσκεν *Eus.*ap.Combefis. Mai. 265. | απεφωσκεν KM.
55. Atque illae mulieres quae venerant cum illo a Galilaea venerunt ad sepulchrum in investigationibus earum; et viderunt corpus, cum imposuissent illud ibi. Syr.Crt.
— κατακολουθησασαι *Eus.* in Es. 462ᶜ. ap. Comb. Mai. 265. | κατηκολουθησαν D. *c.ff.* Syrr.Pst.&Hcl.
— αἱ γυναικες BPLX. 1. 33. 69. Vulg. *c.f.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. | ‡και γυναικες ς. Ss. | αυτῳ γυναικες Arm. aliae mulieres Æth. | δυο γυναικες D. (*non* 33.) *a.b.e.ff.* γυναῖκας δύο τὰς ἀκολουθήσασας αὐτῷ αἵτινες ἦσαν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας συνακολουθήσασαι *Eus.* ad Mar. iv. 266. | γυναικες tantum ACΔEFGHKMUVΓΛ. *Eus.* in Es. et ap. Comb.
— αἱτινες] τινες *Eus.* in Es.
— αυτῳ *hic* AC²P *Tf.* rel. vv. *Eus.* ap. Comb. et ad Mar. Suppl. 289. 292. | post Γαλιλαιας BL. *Eus.* in Es. | om. C* ut vid. D. *c.* Æth.
— εκ *Eus.* in Es. et ap. Comb. et ad Mar. Suppl. 289. | απο D. *c.f.* *Eus.* ad Mar. iv. et ad Mar. Suppl. 292.
— εθεασαντο] praem. και D. *c.* Syr.Pst. | εθεωρουν 69.
— μνημειον] μνημα D.

49. eum erant *Cl.* | 51. consilio *Cl.* | 55. cum eo *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth. $\overline{\tau\lambda\epsilon}$ η
[a] Exod. 20:10.

Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡς ἐτέθη τὸ
σῶμα αὐτοῦ· 56 ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώ-
ματα καὶ μύρα· [a] καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν
κατὰ τὴν ἐντολήν.

XXIV. $\overline{\tau\lambda\varsigma}$ β
[b]‖Matt. 28:1, seq. ‖Mar. 16:1, seq. ‖Jo. 20:1, seq.
¶ P
1. ἐπὶ τὸ μν. ἦλθαν
3. [τοῦ κυρίου]
$\overline{\tau\lambda\zeta}$ β

150 1 [b] Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου ‡ βα-
θέως″ ¶ ἦλθον ἐπὶ τὸ μνῆμα φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν
ἀρώματα, †. 2 Εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον
ἀπὸ τοῦ μνημείου, 3 ‡ εἰσελθοῦσαι δὲ″ οὐχ εὗρον τὸ
σῶμα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ‡ ἀπο-
ρεῖσθαι″ αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ ‡ ἄνδρες δύο″
ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ‡ ἐσθῆτι ἀστραπτούσῃ.″ 5 ἐμ-
φόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλινουσῶν ‡ τὰ
πρόσωπα″ εἰς τὴν γῆν, ‡ εἶπαν″ πρὸς αὐτάς, Τί

Galilaea, viderunt monumentum et quemadmodum positum erat corpus eius, 56 (335, 8.) et revertentes paraverunt aromata et ungenta: et sabbato quidem siluerunt secundum mandatum.

1 (336, 1.) Una autem sabbati valde diluculo venerunt ad monumentum portantes quae paraverant aromata. 2 Et invenerunt lapidem revolutum a monumento, 3 et ingressae non invenerunt corpus domini Iesu. 4 Et factum est dum mente consternatae essent de isto, ecce duo viri steterunt secus illas in veste fulgenti: 5 (337, 2.) cum timerent autem et declinarent vultum in terram, dixerunt ad illas, Quid quaeri-

55. *και ὡς ετεθη το σωμα*] om. D.
56. *ὑποστρ. δε a.* Syr.Hel. Memph. [h. Theb.] | om. *δε* C. Æth. | *και ὑποστρ.* C². Vulg. *b.c.e.f.ff.* Syrr.Crt.&Pst.
— *ἡτοιμασεν* D².
— *αρωματα*] praem. *τα* L. *Eus.* ad Mar. Suppl. 289.
— *και μυρα*] om. 1. (habet Syr.Hel.mg. *Graece.*)
— *μεν*] om. P*Knit.*
— *σαββατον*] *σαβαττον* Γ.
— *κατα την εντολην* *Dion. Alex.* ad Basilid. Routh. iii. 227. | om. D.
1. *τῃ δε μιᾳ* *Dion. Alex.* ad Basilid. Routh. iii. 227. *Eus.* D.E. 492ᵈ. in Ps. 79ᵇ. ad Mar. Suppl. 293. | *μιᾳ δε* D. ‖add. "die" *a.*
— *σαββατων*] *σαβαττων* Γ.
— *ορθρου* *Dion. Alex.* *Eus.* ad Mar. iv. 266. | *ορθου* AC.
— *βαθεως* AB.*Mai.*CDLXΔ. 33. GHM ΓΛ. *Eus.* D.E. | ‡*βαθεος* ς. P. 1s. 69. rel. *Dion. Alex.* (225. 227.) *Eus.* in Ps. ad Mar. 266. et ap. Combefis. Mai. 265. ad Mar. Suppl. 289. 290. 293. [h.F.]
— *ηλθον* (*ηλθαν* B**Mai.*)] post *επι το μνημα* BL. *Dion. Alex.* (227.) *Eus.* in Ps. ad Mar. Suppl. 293. | ante AC. rel. Vulg. *f.* Syrr.Crt.Pst.& Hel. Memph. Theb. *Tert.* adv. Marc. iv. 41. | post *σαββ.* *a.b.c.e.* *Eus.* D.E. | *ηρχοντο* D. (ante *επι τ. μν.*) ‖add. *γυναικες* C³GH. *Eus.* in Ps. | Contra, *Dion. Alex.* (*δηλονοτι αἱ γυναικες de suo* ut vid. *Eus.* D.E.)
— *μνημα* ABC²D. rel. *Dion. Alex.* *Eus.* in Ps. et ad Mar. iv. ad Mar. Suppl. 289. | *μνημειον* C*XΔF. *Eus.* D.E. et ap. Comb. (vid. Mar. xvi. 2. Joh. xx. 1.)

1. *αρωματα* Vulg. *f.g¹.* Syrr.Pst.& Hel. *Dion. Alex.* *Eus.* D.E. ad Mar. iv. et ap. Comb. et ad Mar. Suppl. 289. | om. D. *a.b.c.e.ff.l.* Syr.Crt. Theb. ‖†add. *και τινες συν αυταις* ς. AC³D. rel. *f.* (Syrr.Crt. Pst. & Hel.) Theb. (Arm.) *Eus.* D.E. (vid. ver. 10.) et erant cum eis mulieres aliae Syrr.Crt.&Pst. Arm. | om. BC*L. 33. Vulg. *a.b.c.e.ff.g¹.l.* Memph. Æth. *Dion. Alex.* *Eus.* in Ps. (*ὁ Λουκᾶς..λέγει..γυναῖκας δύο* *Eus.* ad Mar. iv. 266.)
2. ab init.] add. *ελογιζοντο εν ἑαυταις τις αρα αποκυλισει τον λιθον* D. *c.* Theb. (vid. Mar. xvi. 3.) | Contra, *Dion. Alex.* *Eus.* D.E. in Ps.
— *εὑρον δε* *Dion. Alex.* ad Basilid. Routh. iii. 227. *Eus.* D.E. 492ᵈ. in Ps. 79ᶜ. | *ελθουσαι δε εὑρον* D. (*c.*) Theb.
— *απο* ABC²D. rel. *Dion. Alex.* *Eus.* in Ps. | *εκ* C*H. *Eus.* D.E. ‖add. *της θυρας* X. Syr.Hier. | Contra, *Dion. Alex.* *Eus.* D.E. in Ps. ‖om. *απο τ. μνη.* *b.*
3. *εισελθουσαι δε* BC*DL. 1. 33. *a.b.c.e.ff.l.* Memph. Theb. *Eus.* D.E. 493ᵃ. in Ps. 79ᶜ. | ‡*και εισελθουσαι* ς. AC³. rel. Vulg. *f.* Syrr.Crt.Pst.&Hel. Arm. Æth. (vid. Mar. xvi. 5.)
— *ουχ*] *ουκ* C*.
— *του κυριου* Vulg. *c.* Syr.Hel. Memph. *Eus.* in Ps. | om. D. *a.b.e.f.ff.l.* Syrr. Crt.&Pst. Theb. *Eus.* D.E.
— *Ιησου* Vulg. *c.f.* *Eus.* in Ps. | om. D. *a.b.e.ff.l.* *Eus.* D.E.
4. *και εγενετο* Memph.ed. rel. *Eus.* in Ps. 79ᶜ. | *εγενετο δε* C. Memph.MS. Theb.

4. *απορεισθαι* BCDL. | ‡*διαπορεισθαι* ς. A. rel. *Eus.* in Ps. | *διαπορειν* 1. [h. F.]
— *περι τουτο*] *περι αυτου* D. *Eus.* in Ps. | om. Theb.
— *και ιδου* *b.e.* *Eus.* in Ps. | om. *και* D. Vulg. *a.c.f.ff.* Syr.Crt. Memph. Theb.
— *ανδρες* ante *δυο* ABCLXΔ. 1. 33. 69. EGHKMSUVΓΛ. *a.f.* Syr.Hel. Memph. Theb. Arm. *Eus.* in Ps. | ‡post ς. D. Vulg. *b.c.e.ff.* Syrr.Crt.& Pst. *Eus.* ad Mar. iv. 264. 265. 266. ad Mar. Suppl. 288 *bis.* 290 *bis.* 292. [h. F.]
— *επεστησαν* *Eus.* in Ps. ad Mar. | *παρειστηκεισαν* C*(corr ³).
— *εσθητι αστραπτουσῃ* BD. Latt. *Eus.* in Ps. ad Mar. iv. 265. Suppl. 288. 289. 290. 292. | ‡*εσθησεσιν αστραπτουσαις* ς. AC. rel. Syr.Hel. Memph. Theb. | *εσθησεσιν λευκαις* L. et fulgebat vestimentum eorum Syrr.Crt.&Pst. (Æth.)
5. *εμφοβων δε γενομενων αυτων και κλινουσων* ABC. rel. | *ενφοβοι δε γενομεναι εκλειναν* D. *c.* | *εν φοβω δε γεν. αυτ. κ. κλιν.* X. | et timuerunt et inclinaverunt capita sua, et intuerunt in terram prae timore Syr.Crt.
— *τα προσωπα* BC*DLX. 1. 33. G. Syrr.Pst.&Hel. Arm. | ‡*το προσωπον* ς. AC³. rel. Latt. Memph. [Theb. Æth.] | (om. *το* Δ.) ‖add. *αυτων* C*. *d.* (non D.) Memph. Theb. Arm.
— *εις*] *επι* X.
— *ειπαν* BCDL. | ‡*ειπον* ς. A. rel. *Eus.* in Ps. 79ᶜ. ad Mar. iv. 266. (*ειπεν* SU*sic* Λ.) ‖praem. *οἱ δε* D. *c.* | post *αυτας* add. viri illi Syr.Crt. Syr.Hier. | (*τι ζητειτε κτλ.*] Quem quaeritis Jesum Nazarenum *c.*)

AB(C)D[Π][N][P]. L X Δ. 1. 33. 69. E(F)GHKMSUVΓ Λ.

[c] cap. 18:32.

¶ C

ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; 6 οὐκ ἔστιν
ὧδε, ‡ ἀλλὰ″ ἠγέρθη· μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν
ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, 7 [c] λέγων, ‡ Τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου ὅτι δεῖ″ ¶ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώ-
πων ἁμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ
ἀναστῆναι. 8 καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ,
τλη β 9 καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου ἀπήγγειλαν
ταῦτα πάντα τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς.
τλθ ι 10 [ἦσαν δὲ] ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ ‡ Ἰωάνα″ καὶ
Μαρία * ἡ″ Ἰακώβου[,] καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς † ἔλε-
§ II γον πρὸς τοὺς § ἀποστόλους ταῦτα. 11 καὶ ἐφάνη-
σαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα ‡ ταῦτα,″
καὶ ἠπίστουν αὐταῖς. 12 [ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς
ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει τὰ
ὀθόνια † μόνα, καὶ ἀπῆλθεν πρὸς ‡ αὐτὸν″ θαυμάζων
τὸ γεγονός.]
[d] ‖Mar. 16:12. ΠΓ′ 151 13 [d] Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμε-

tis viventem cum mortuis?
6 Non est hic, sed resurrexit: recordamini qualiter locutus est vobis cum adhuc in Galilaea esset,
7 dicens quia oportet filium hominis tradi in manus hominum peccatorum et crucifigi et die tertia resurgere.
8 Et recordatae sunt verborum eius,
9 (338, 2.) et regressae a monumento nuntiaverunt haec omnia illis undecim et ceteris omnibus.
10 (339, 10.) Erat autem Maria Magdalene et Iohanna et Maria Iacobi et ceterae quae cum eis erant, quae dicebant ad apostolos haec.
11 Et visa sunt ante illos sicut deliramentum verba ista, et non credebant illis.
12 Petrus autem surgens cucurrit ad monumentum, et procumbens vidit linteamina posita, et abiit secum mirans quod factum fuerat.
13 Et ecce duo ex illis ibant

6. *ουκ εστιν ὡδε αλλα ηγερθη* Vulg. *f.g*². *Eus* in Ps. 79ᶜ. ad Mar. iv. 266. | om. D. *a.b.e.ff.l.* | resurrexit a mortuis *c.*
— *αλλα* BLX. 33. | ‡*αλλ'* ς. AC³. rel. *Eus.* in Ps. ad Mar. iv. | om. C*. *g*². Syr.Pst. (vid. Matt. xxviii. 6.)
— *μνησθητε*] add. *δε* D. | Contra, *Eus.* in Ps. ad Mar.
— *ὡς* Syr.Hel. *Eus.* in Ps. ad Mar. | *ὁσα* D. *c.ff.* Syrr.Crt.(&Pst.) *Tert.* adv. Marc. iv. 43.
— *ὑμιν* *Eus.* in Ps. ad Mar. *Tert.* | *ἡμιν* LX.
— *τη*] om. Δ.
7. *λεγων* *Eus.* ad Mar. iv. 266. *Tert.* adv. Marc. iv. 43. | om. D. *c.ff.* Æth. ‖add. vobis Syr.Crt.
— *ὁτι δει* post *τον υἱον του ανθρωπου* B C* ut vid. L. *a.* | ‡ante ς. AC²D. rel. (Latt.) vv. *Tert.* (*Eus.* ad Mar. iv.) (*ὁτι*] *οὑτως* 69.)
— *εις χειρ. ανθρ. ἁμαρτ.*] om. *a.* *Tert.*
— *ἁμαρτωλων*] om. D. *b.e.ff.l.*
— *αναστηναι*] *εγερθηναι* Δ. 33.
8. *αυτου* Vulg. *c.f.* | *αυτων* *a.b.e.ff.l.* illa Syr.Crt.
9. *απο του μνημειου* Vulg. *f.* *Eus.* ad Mar. Suppl. 291 *bis.* *Tert.* adv. Marc. iv. 43. | om. D. *a.b.c.e.ff.l.* Arm.
— *παντα hic* ABL. 1. 33. 69. GMSs. *Eus.* ad Mar. Suppl. *bis.* | ante *ταυτα* DXΔ EFHKUVΓΛ. *c.* | om. Syr.Crt. Theb. Æth.

9. *πασιν*] om. X. Syr.Crt. | (et caeteris discipulorum illorum Syr.Crt.)
10. *ησαν δε* B.*Mai.*LX. 33. rel. *c.* Syrr. Pst.&Hel.* Arm. *Eus.* ad Mar. ii. 261. Suppl. 291. | *ην δε* 1. 69. KU. Vulg. *a.b.f.ff.* (Memph.) Theb. | om. AD (*non* Γ). Syr.Crt. Memph.MSS. Æth.
— *ἡ Μαγδαληνη*] post *Μαρια* D. Latt. Memph. Theb. | Contra, *Eus.* ad Mar. ii. et Suppl.
— *Μαρια* *Eus.* ad Mar. ii. et Suppl. | *Μαριαμ bis* 1.
— *Ιωανα* DL(B in cap. viii.) | ‡*Ιωαννα* ς. AB *hic*(*Mai.*) rel. *Eus.* ad Mar. ii.
— *ἡ Ιακωβου* ABDXΔ. 1. 33. Π* *Tf.*K MSUVΓ. Syr.Hel. Theb. *Eus.* ad Mar. filia Jacobi Syr.Crt. Syr.Hier. *a prima manu.* mater Jacobi Syr.Pst. Syr Hier. *a corr.* | *om. *ἡ* ς. L. 69. E FsGΠ² *Tf.*Λ. Memph.
— *ελεγον* (*ελεγαν* D.)] †praem. *αἱ* ς. X. rel. Vulg. *a.c.f.* Syrr. Pst. & Hel.* Memph. Arm. | om. ABDLΔ. 1. EFG HM *sic.*Γ *ut vid.* *b.e.ff.* (Theb.) Æth. (h. 33.) | illae Syr.Crt.
— *τους*] *αυτους* D* *Gr.* ‖mox *ταυτα* om. Syrr.Crt.&Pst.
11. *ενωπιον αυτων* *Eus.* ad Mar. Suppl. 286. | om. X. | om. *ενωπιον* 1.
— *ταυτα* BDL. Vulg. *a.b.c.e.* Syrr.Crt. & Pst. & Hel. mg. (cod. Bars.) Memph. Theb. (Æth.) *Eus.* ad Mar. | ‡*αυτων* ς. AΠX. rel. *f.* Syr.Hel.txt. Arm.
12. om. ver. D. *a.b.e.l.* Syr.Hier. à pr. man. in unâ pericopâ (habet in aliâ) *Eus.* in Canone. | Contra, ABΠ. rel. Vulg. *c.f.ff.* vv. *Eus.* ad Mar. Suppl. iv. 287 *diserte passim.* 293. "*εἰσῆλθον οὗτοι εἰς τὸ μνῆμα καὶ τὰ ὀθόνια εἶδον μόνα*" *Eus.* ad Mar. Suppl. 286, ubi "*μόνα*" a Luca pendere videtur. (vid. Joh. xx. 5, seq.)
12. *οθονια*] †add. *κειμενα* ς. AΠ. rel. *Am.* rel. (vid. Joh. xx. 5, 6.) | post *μονα* L. Vulg. *Cl.* *c.f.ff.* Arm. Æth. | om. B. Syr.Crt. Memph. Theb. *Eus.* ad Mar. Suppl. 287.
— *μονα* *Eus.* ad Mar. Suppl. 287. | om. A. 69. K. *Am.* Harl. (vid. Joh. xx.)
— *απηλθεν*] *-θον* A. (vid. Joh. xx. 10.)
— *αυτον* BL. | ‡*ἑαυτον* ς. A. rel. *Eus.* ad Mar. Suppl. (Π hiat.)
13. *και ιδου* *Eus.* ad Mar. Suppl. 293. | om. D. *e.* (Æth.) ‖et visus est duobus ex iis in illa die cum ambularent Syr.Crt.
— *εξ αυτων*] post *ησαν* X. *a.* ‖*ησαν δε δυο πορευομενοι εξ αυτων* D. (*e.*)
— *ησαν πορευομενοι hic* A(D)ΠL. rel. | post *ἡμερᾳ* B. Syrr.Crt.&Pst. Æth. *Eus.* ad Mar. Suppl.
— *ἡμερᾳ* *Eus.* ad Mar. Suppl | *ὡρᾳ* AG.
— *σταδιους*] *μιλια* S *mg.* Æth.
— *εξηκοντα*] praem. *ἑκατον* ΠN*K*. *Fuld.* *g*¹. Syr.Hel.mg. *MS.* (et ap. Bar. Hebr.) Syr.Hier. Arm.ed. | non habent

6. sed surrexit *Cl.* | 11. crediderunt *Cl.* | sola posita *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.
13. *ἐν αὐτ. τ. ἡμ. ἦσαν πορ.*
§[a] N
§[g] P
17. *καὶ ἔστε σκυθρωποί;*
¶ F
19. Ναζωραίου
¶ H

νοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην § ἀπέχουσαν στα-
δίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἰερουσαλήμ, ᾗ ὄνομα Ἐμμαούς·
14 §β καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων
τῶν συμβεβηκότων τούτων. 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συνζητεῖν, καὶ αὐτὸς † Ἰησοῦς
ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς· 16 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ
αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν. 17 εἶπεν
δὲ πρὸς αὐτούς, Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντιβάλ-
λετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες; (καὶ ‡ ἐστάθη-
σαν″ σκυθρωποί·) 18 ἀποκριθεὶς δὲ † εἷς ‡ ὀνόματι″
Κλεόπας, εἶπεν πρὸς αὐτόν, Σὺ μόνος παροικεῖς †
Ἰερουσαλὴμ καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν
ταῖς ἡμέραις ταύταις; 19 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ποῖα;¶
οἱ δὲ ‡ εἶπαν″ αὐτῷ, Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ ‡ Ναζαρη-
νοῦ,″ ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ
λόγῳ ἐναντίον τοῦ θεοῦ¶ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ,
20 ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ

ipsa die in castellum, quod erat in spatio stadiorum sexaginta ab Hierusalem, nomine Emmaus, [14] et ipsi loquebantur ad invicem de his omnibus quae acciderant. [15] Et factum est dum fabularentur et secum quaererent, et ipse Iesus appropinquans ibat cum illis: [16] oculi autem eorum tenebantur ne eum agnoscerent. [17] Et ait ad illos, Qui sunt hi sermones quos confertis ad invicem ambulantes, et estis tristes? [18] Et respondens unus, cui nomen Cleopas, dixit ei, Tu solus peregrinus es in Hierusalem et non cognovisti quae facta sunt in illa his diebus? [19] Quibus ille dixit, Quae? Et dixerunt, De Iesu Nazareno, qui fuit vir propheta potens in opere et sermone coram deo et omni populo, [20] et quomodo eum tradiderunt summi sacerdotum et

ABDN*corr.*(?[1].)L. rel. (Latt.) Syrr. Crt.Pst.&Hcl.txt. Memph. Theb. septem *e.* (i.e. ut vid. *stadia* pro *milliariis*). sexaginta milliaria Æth. centum quinquaginta Arm. 1 MS.

13. *ᾗ ονομα Εμμαους*] ante *απεχ.* Syrr. Crt.&Pst. | *ονοματι Ουλαμμαους* D. | nomine Cleofas et Ammaus *b.* nomine Ammaus et Cleofas *e.*(*ff.*) ‖ de nominibus discipulorum vid. ad ver. 18. Smg.Vmg.

14. *και αυτοι ὡμιλουν* Vulg. *a.b.f.ff.* *ὡμιλουν δε* D. *c.e.* (Theb.) | om. *αυτοι* Syr.Crt. Æth.

— *προς αλληλους* Vulg. *c.e.f.* *Orig.* i. 434[b]. | om. A. *a.b.ff.* | *προς ἑαυτους* D.

— *των συμ.* *Orig.* i. | om. *των* D*.

15. *και συνζητειν*] om. Syr.Crt.

— *και αυτος* AB[2]*Rl.*CNP. rel. Vulg. *b.f.* *ff.* | om. *και* B**Rl.Mai.*ed.1. *c.e.* Syr. Crt. Theb. | *αυτους* B*Mai.**ed.1. | om. *αυτος* D. *a.c.e.* Syr.Crt. Theb. Æth. (H hiat.)

— Ιησους] †praem. *ὁ* ς. DNP. rel. | om. ABL. (h. H.)

17. *ειπεν δε*] *ὁ δε ειπεν* D. *c.e.* *Orig.* i. 434[b]. (om. *δε* G.)

— *προς αυτους* *Orig.* i. | om. D.

— *αντιβαλλετε* *Orig.* i. | *αντιβαλετε* X G. | *αμφιβαλλετε* 33. (*non* 69.)

— *αλληλους* *Orig.* i. | *ἑαυτους* D.

— *περιπατουντες* Vulg. *f.g*[1]. *Orig.* i. | om. *a.b.c e.ff.l.* Syr.Crt.

17. *και εσταθησαν* A* *ut vid.*B(L). *e.* Memph. Theb. Æth.*Rom.* (*εστησαν* L.) ‖ *και εστ. σκυθρ.*] om. Syr.Hier. | ‡*και εστε* ς. A[2]1 *e spat.*NP. rel. (Latt.) rel. Æth.ap. Platt. | om. D. (*Orig.* i. ut vid.)

18. *εις*] †praem. *ὁ* ς. A. rel. | om. B*Mai.*DNPL. 1. 69. E*Λ. Arm. [H. n. l.] | *τις* X. ‖ add. *εξ αυτων* HP. 33. 69. *a.b.f.ff.l.* Syrr.Crt.&Pst.&Hcl. Syr.Hier. Memph.W. Theb. Arm. Æth. Dixit ei unus ex eis (om. *αποκρ.*) Syr.Crt. | Contra, ABDN. rel. Vulg. *c.c.* Memph.Schw.

— *ονοματι* BNLX. *b.* | ‡*ᾧ ονομα* ς. A DP. rel. (Latt.) [H n. l.] | *ᾧ ονοματι* 69 *Scr.*

— Κλεοπας] Κλεωπᾶς K. Theb. Arm. ‖ Smg. habet *ὁτι ὁ μετα του* Κλεωπα *πορευομενος* Σιμων *ην, ουχ ὁ* Πετρος *αλλ' ὁ ἑτερος.* Vmg. habet *ὁ μετα* Κλεοπᾳ Ναθαναηλ *ην, ὡς εν παναριοις ὁ μεγας εφη* Επιφανιος. Κλεοπας *ανεψιος ην του* Σωτηρος, *δευτερος επισκοπος* Ιεροσολυμων. nomina Σιμων et Κλεοπας habet *Orig.* i. 434[b]. 438[d]. iii. 274[b]. iv. 8[a]. 11[b].

— *μονος*] *μονοις* D *e corr.*[1].

— Ἰερουσαλημ] †praem. *εν* ς. 69. A. Latt. rel. *Orig.* iv. 8[a]. *Hil* 221[a]. extra Syr.Hcl. | om. AB.*Mai.*D*Gr.*HNPLX Δ. 1. 33. EFGHKMSUVΓ.

— *και* Vulg. *f.* Syr.Hcl. rel. *Orig.* iv. *Hil.* | om. D. *a.b.c.e.ff.* Syrr.Crt.&Pst.

18. *εν αυτῃ* *Orig.* iv. *Hil.* | om. L. ‖ *εν ταις ἡμ. ταυτ.*] om. Syr.Crt.

19. *και ειπεν αυτοις*] *ὁ δε ειπεν αυτῳ* D. (Theb.) quibus ille dixit Vulg. *b.f.* ille autem dixit illis *c.e.* Theb.

— *οἱ δε ειπ. αυτῳ*] om. D.

— *ειπαν* BH. 33. | ‡*ειπον* ς. ANP. rel.

— *αυτῳ*] om. 1. Vulg. *a.b.c.e.f.* Arm. Æth.

— Ιησου] praem. *του* A.

— Ναζαρηνου BHL. *Orig.* iv. 8[b]. (ap. de la Rue.) | ‡Ναζωραιου ς. ADNP. rel. *Orig.* iv. (ap. Huet.)

— *ὁς*] *ὡς* K.

— *ανηρ*] om. *a.b.f.*

— *εργῳ και λογῳ* *Orig.* iv. | *λογῳ και εργῳ* D. Syr.Pst. Æth.

— *λογῳ*] praem. *εν* A. *c.* | Contra, *Orig.* iv.

— *εναντιον* *Orig.* iv. | *ενωπιον* D. *c.e.l.*

20. *ὁπως τε* Vulg. *ff.* *Orig.* iv. 8[b]. | *ὡς* D. *a.b.c.e.f.* Memph. | "et" tantum Syrr.Crt.&Pst. "quam" Theb.

— *παρεδωκαν αυτον* BNL. rel. *Orig.* iv. | *αυτον παρεδωκ.* AP. 1. 69. K. Vulg. (*a.b.*)*c.*(*e.*)*f.* (om. *αυτον* *l.*) | *τουτον παρεδ.* D.

— *και οἱ αρχ.*] om. *a.ff.* et omnis populus *b.*

16. illorum *Cl.* | 18. Cleophas *Cl.* | 20. sacerdotes *Cl.*

A B D (N) P.
L X Δ.
1. 33. 69.
EGHKMSUVΓΛ.

ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν
αὐτόν· 21 ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ
μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ. ἀλλά γε * καὶ″
¶ N σὺν πᾶσιν τούτοις τρίτην ταύτην¶ ἡμέραν ἄγει [σή-
μερον] ἀφ᾽ οὗ ταῦτα ἐγένετο. 22 ἀλλὰ καὶ γυναῖκές
τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι ‡ ὀρθρι-
ναὶ″ ἐπὶ τὸ μνημεῖον, 23 καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα
αὐτοῦ ἦλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρα-
κέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. 24 καὶ ἀπῆλθόν τινες
τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτως καθὼς
† αἱ γυναῖκες εἶπον, αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. 25 Καὶ
αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτούς, Ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ
καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ
προφῆται· 26 οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν χριστὸν
καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; 27 καὶ ἀρξάμε-
νος ἀπὸ ‡ Μωυσέως″ καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν,
27. διερμήνευεν ‡ διερμήνευσεν″ αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ
περὶ αὐτοῦ. 28 καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπο-

principes nostri in damnatio-
nem mortis et crucifixerunt
eum. 21 Nos autem speraba-
mus quia ipse esset redemtu-
rus Israhel: et nunc super
haec omnia tertia dies hodie
quod haec facta sunt. 22 Sed
et mulieres quaedam ex nostris
terruerunt nos, quae ante lu-
cem fuerunt ad monumentum,
23 et non invento corpore eius
venerunt dicentes se etiam vi-
sionem angelorum vidisse, qui
dicunt eum vivere. 24 Et abie-
runt quidam ex nostris ad mo-
numentum, et ita invenerunt
sicut mulieres dixerunt, ipsum
vero non invenerunt. 25 Et
ipse dixit ad eos, O stulti et
tardi corde ad credendum in
omnibus quae locuti sunt pro-
phetae. 26 Nonne haec oportuit
pati Christum et ita intrare in
gloriam suam? 27 Et incipiens
a Mose et omnibus prophetis
interpretabatur illis in omnibus
scripturis quae de ipso erant.
28 Et appropinquaverunt cas-

20. ἡμων *Orig.* iv. | ὑμων LU. | om. Syr.Pst. Memph.W.& MS. Theb. Æth.
21. ηλπιζομεν ADNL. rel. *Orig.* iv. 8b. | ελπιζ. B*.*Mai.*(ed.1.)PΔ. 69. Λ. ηλπιζωμεν X *sic.* -ζαμεν B**Rl.Mai.*
— εστιν *Orig.* iv. | ην D. *c.e.*
— αλλα γε και BDLΔ. 1R. 33. Syr.Hcl. mg. Arm. | *om. και ς. ANP. rel. *a.* vv. | et nunc Vulg. *b.c.f.ff.* simul autem *e.*
— συν π. τουτ.] om. *c.l.* Syrr.Crt.&Pst. (ad fin. ver. *a.b.ff.*)
— ταυτην] om. D. Vulg. *a.b.c.e f.*
— ἡμεραν] in mg. Λ.
— σημερον A(D)P. rel. | om. BL. 1. Syrr.Crt.& Pst. Arm. | σημεραν *sic* ante αγει D.
— εγενετο] γεγονεν D.
— ταυτα] add. παντα Syrr.Crt.&Pst.
22. τινες] om. S.
— εξ ἡμων] om. D. Æth. (ex iis Theb.)
— εξεστ. ad fin. ver.] proficiscebantur ad sepulchrum locum ubi ponebatur (om. caet.) Syr.Crt.
— γενομεναι] γεναμεναι B. γενωμ. 69* *Scr.*
— ορθριναι ABDLΔ. 1. K*. | ‡ορθριαι ς. P. rel.
23. ηλθον] -θαν B**Rl.Mai.*
— και οπτασιαν Syr.Hcl. | om. και D. *c.e.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. Theb Æth. ‖οπτ. αγγ.] αγγελους Syrr.Crt.&Pst.

23. οἱ λεγουσιν] αἱ λεγουσαι 69. Syr.Crt. ‖praem. ibi, et attonitae sunt, Syr.Crt. praem. ibi Syrr.Pst.&Hcl.*
24. ab init.] et quoque Syrr.Crt.&Pst.
— απηλθον] -θαν L. | απελθοντες Δ. (om. και ante εὑρον Memph. MS. Theb.)
— τινες] add. εκ D. Latt. Syrr.Crt.Pst. &Hcl. Arm.
— καθως] ὡς D.
— αἱ γυν.] †praem. και ς. AP. rel. Syr.Hcl. Memph. | om. και BD. Latt. Syrr.Crt.(&Pst.) Theb. Arm. Æth.
— ειπον] ante αἱ γυναικες D. *c.e.* Syrr. Crt.&Pst.
— ειδον] ειδομεν D. *e.* (invenerunt Vulg.)
25. και αυτος] ὁ δε D. *c.e.* (Theb.) | Jesus Syrr.Crt.&Pst.
— αυτους] ἑαυτους Λ.
— του πιστευειν] om. D.
26. ουχι] ὁτι D.
27. αρξαμενος] praem. ην D. *a.b.c.e.ff.g*2. (Syrr.Crt.& Pst.) | add. loqui illis Syr. Crt.
— Μωυσεως BLX. 33. K. | ‡Μωσεως ς. ADP*Tf.* rel.
— απο 2°.] om. D. Latt.
— των προφ.] om. των Δ. ‖add. και Syrr.Crt.&Pst.
— διερμηνευσεν B.*Btly.Bch.*L. (διηρ. B *Mai.*) | διηρμηνευσεν M. | διερμηνευεν AP*Tf.*XΔ. 1. 33. 69. GU*sic.*Γ*Tf.*Λ*Tf.* (διαερ. P*Knit.*) | ‡διηρμηνευεν ς. EHK. Vulg. *f.* Syrr.Crt.Pst.& Hcl. | ἑρμηνευειν D. | interpretans *a.b.c.e.ff.*
27. αυτοις] add. τι ην L. 1. 33. (Memph.)
— πασαις] om. D. *g*1. Memph.MS.
— τα] om. L. *a.c.e.* Arm.
— αυτου *Elz.* DLX. 1. 33. 69. EM*sic*V. | ἑαυτου *St.* 3. AB.*Mai.*PΔG*s*HKS*s*UΓΛ. Syrr.Crt.&Pst.
28. ηγγισαν] ηγγικαν B.
— προσεποιησατο ABDL. 1. Vulg. *b.c.e.f.ff.g*1. (Syr.Crt.) | ‡προσεποιειτο ς. PX. rel. *a.* Syrr.Pst.&Hcl. [Memph. Theb.]
— πορρωτερον AB. | ‡πορρωτερω ς. D(P)L. rel. (πορροτ. P*Tf.*)
29. παρεβιασαντο] παραβιασαντο D*. | παρεβιαζοντο P*Tf.*M. (-σατο L.) ‖ και.... λεγοντες] et coeperunt illi rogare eum ut cum eis maneret. Syr.Crt.
— μεινον] μειναι 69.
— ὁτι προς ἑσπ. ad fin. ver.] nam prope adfuit quum fierent tenebrae Syr.Crt.
— εστιν Vulg. *f.* | om. D. *a.b.c.e.ff.l.* Syr.Pst.
— ηδη post κεκλικεν B(P c spat.)L. 1. 33. Latt. Memph. (ante προς ἑσπ. Syr.Hcl. | post ἡμερα Syr.Pst.) | *om.

21. dies est hodie *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

29. κέκλ. [ἤδη]

ρεύοντο, καὶ αὐτὸς ‡ προσεποιήσατο″ ‡ πορρώτερον″
πορεύεσθαι· 29 καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν λέγοντες,
Μεῖνον μεθ᾽ ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστὶν καὶ
κέκλικεν * ἤδη″ ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μεῖναι
σὺν αὐτοῖς. 30 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν
μετ᾽ αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησεν καὶ κλά-
σας ἐπεδίδου αὐτοῖς. 31 αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ
ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος
ἐγένετο ἀπ᾽ αὐτῶν. 32 καὶ ‡ εἶπαν″ πρὸς ἀλλήλους,
Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν [ἐν ἡμῖν] ὡς ἐλά-
λει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ † ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς;
152 33 Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν
εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εὗρον ‡ ἠθροισμένους″ τοὺς ἕν-
δεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, 34 λέγοντας ὅτι ‡″Οντως
ἠγέρθη ὁ κύριος,″ καὶ ὤφθη Σίμωνι. 35 καὶ αὐτοὶ
ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν
τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου. 36 e ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούν-
των αὐτὸς † ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς,

τμ θ

e ||Mar. 16:14. ||Jo. 20:19, seq.

tello quo ibant, et ipse finxit se longius ire, 29 et coegerunt illum dicentes, Mane nobiscum, quoniam advesperascit et declinata est iam dies. Et intravit cum illis. 30 Et factum est dum recumberet cum illis, accepit panem et benedixit ac fregit, et porrigebat illis: 31 et aperti sunt oculi eorum, et cognoverunt eum: et ipse evanuit ex oculis eorum. 32 Et dixerunt ad invicem, Nonne cor nostrum ardens erat in nobis, dum loqueretur in via et aperiret nobis scripturas?

33 Et surgentes eadem hora regressi sunt in Hierusalem, et invenerunt congregatos undecim et eos qui cum ipsis erant, 34 dicentes, quod surrexit dominus vere et apparuit Simoni: 35 et ipsi narrabant quae gesta erant in via, et quomodo cognoverunt eum in fractione panis. 36 (340, 9.) Dum haec autem locuntur, Iesus stetit in medio eorum et dicit eis,

ϛ. ADP*Tf. c.* Syr.Crt. Theb. Arm. Æth.
29. *του μειναι*] om. Vulg. *ff.l.* | om. *του* D. ||add. *εκει* Arm.
— *συν αυτοις*] *μετ᾽ αυτων* D.
30. *κατακλιθηναι*] *ανακλιθηναι* L. | *κατακλισθηναι* EG.
— *μετ᾽ αυτων*] om. D. *e.* Syr.Crt.
— *τον αρτον*] *Orig.* i. 438[d]. | om. *τον* D. *Eus.* ad Mar. Suppl. 293.
— *ευλογησεν* BPL. 69. rel. *Orig.* i. | *ηυλογησεν* AD.
— *κλασας Orig.* i. | om. D.
— *επεδιδου Orig.* i. | *προσεδιδου* D.
31. ab init.] Et statim Syrr.Crt.&Pst.
— *αυτων δε διηνοιχθησαν οἱ οφθαλμοι*] *διηνοιχ. αυτων οἱ οφθ. Orig.* i. 434[b]. | *λαβοντων δε αυτων τον αρτον απ᾽ αυτου ηνυγησαν οἱ οφθαλμοι αυτων* D. *c.e.* (*Orig.* i. 438[d]. *al.*)
32. *και ειπ.*] *οἱ δε ειπ.* D. *c.e.*
— *ειπαν* BL. 33. | ‡*ειπον* ϛ. ADP. rel.
— *αλληλους*] *εαυτους* D.
— *ουχι*] *ουχ* 69 *Scr.*
— *ἡμων καιομενη ην Orig.* ii. 610[e]. 693·. (e cat.) iii. 274[b] *bis.* iv. 11[b]. 177[e]. *Orig. Int.* saepe. (*καιομενη* habet Syr.Hcl.mg. Graccè.) | *ην ἡμων κεκαλυμμενη* D. *c*(excaecatum). *e*(exterminatum). *l*(obtusum). | "gravatum" habent Syr.Crt. Theb. (Arm.)
— *εν ἡμιν* APL. rel. vv. *Orig.* ii. 610[e]. 693[f](e cat.) iv. 11[b]. *Orig. Int.* ii. 95[e]. 143[a]. 156[b]. 174[c]. 177[a]. 243[c]. 432[d]. 693[b]. iii. 67[c]. 113[d]. iv. 592[b]. | ante *καιομενη a.b.f.* | om. BD. *c.* Syr.Crt. *Orig.* iii. 274[b]. iv. 11[b]. 178[a]. *Orig. Int.* iii. 20[d].
32. *ὡς ελαλει ἡμιν f.* | om. *a.b.c.e.ff.l.* Syr.Crt. *Orig.* iii. 274[b]. iv. 11[b]. 178[a]. *Orig. Int.* 11[ies]. | om. *ἡμιν* Vulg.
— *ελαλει*] *ελαλησεν* A.
— *εν τῃ ὁδῳ Orig.* iii. 274[b]. iv. 11[b]. 178[a]. *Orig. Int.* ii. 421[a]. 693[b]. iii. 20[d]. | om. *Orig. Int.* 8[ies].
— *ὁδῳ*] †add. *και* ϛ. AP. rel. Vulg. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. Æth. | om. BDL. 33. *a.b.c.e.* Syr.Crt. Memph. Theb.
— *ὡς*] om. Vulg. *f.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. Theb. (*πως* E**Tf.*)
— *διηνοιγεν* AP. rel. *Orig.* iv. 11[b]. 178[a]. | *διηνυγεν* B**Rl.Mai.*Δ. | *ηνυγεν* D.
33. *ανασταντες*] add. *λυπουμενοι* D. *c.e.* Theb. | Contra, *Eus.* ad Mar. Suppl. 293.
— *ηθροισμενους* BD. 33. *Eus.* ad Mar. Suppl. | ‡*συνηθροισμενους* ϛ. APL. rel. ||mox *ἑνδεκα*] add. apostolos *f.* discipulos *e.*
34. *λεγοντας*] *λεγοντες* D. Arm. ut vid. (vv. ancc.)
— *οντως ηγερθη ὁ κυριος* BDPL. 1. *a.c.* (*f.*) (*ff* ap. Blanch.) Syrr.Crt.&Pst. Memph. Arm. Æth. *Eus.* ad Mar. Suppl. 287. | ‡*ηγερθη ὁ κυριος οντως* ϛ. A. rel. Vulg. *ff*(ap. Sabat.) Syr. Hcl. (om. *οντως b.e.l.*) [Theb. h.]
34. *Σιμωνι*] *Σημω̄* L.
35. *ὡς*] *πως* E* *sic.* | *ὁτι* D. *c.e.*
— *τα εν τῃ ὁδῳ*] omnia in via Syr.Hier.
— *αυτοις*] om. Syr.Crt.
36. *λαλουντων Eus.* ad Mar. Suppl. 293. | *λεγοντων* 69.
— *αυτος*] om. Vulg. *ff.* Syrr.Crt.&Pst. ||†add. *ὁ Ιησους* ϛ. A(X). rel. *Am. f.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. *Eus.* ad Mar. Suppl. (om. *ὁ* X.) | add. post *εστη* P. Vulg.*Cl. ff.* (post *αυτων* Æth.) | add. *ὁ κυριος* H. *c.* | om. BDL. *a.b.e.* Syr.Crt. Theb.
— *εστη Eus.* ad Mar. Suppl. 293 *bis.* | *εσταθη* D. (inventus est stans Syr.Crt.)
— *εμμεσῳ* APLM.
— *αυτων Eus.* ad Mar. Suppl. | *των μαθητων αυτου* Γ.
— *και λεγει αυτοις, ειρηνη ὑμιν* ABPL. rel. Vulg. *c.f.* vv. *Eus.* ad Mar. Suppl. 293 *bis.* | om. D. *a.b.e.ff.l.* ||add. *εγω ειμι μη φοβεισθε* PG. Vulg. *c.f.g*[1]. Syrr.Pst.&Hcl. Memph.W. Arm. (Æth.) vid. Joh. vi. 20. | *non habent* A BDL. rel. *a.b.c.ff.l.* Syr.Crt. Memph. MS. Theb.

28. se finxit *Cl. Am.*** | 29. inclinata *Cl.* | 30. cum eis *Cl.* | 33. cum illis *Cl.* | 36. autem haec *Cl.* | stetit Jesus *Cl.*

A B [C] D [N] (P). L X Δ. 1. 33. 69. (E)(F)(G)HKMSUV ΓΛ.
37. θροηθέντες
¶ P
38. [διὰ]τί
§ N
τμα θ
¶ Theb.
¶ G
τμβ ι
¶ Syr. Crt.
§ F

Εἰρήνη ὑμῖν. 37 πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμε-
νοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν.¶ 38 καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
Τί τεταραγμένοι ἐστέ; καὶ διὰ τί διαλογισμοὶ ἀνα-
βαίνουσιν ἐν ‡ τῇ καρδίᾳ″ ὑμῶν; 39 ἴδετε τὰς χεῖ-
ράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι ‡ ἐγώ εἰμι αὐτός″·
ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε ὅτι § πνεῦμα σάρκα καὶ
ὀστέα οὐκ ἔχει καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. 40 [καὶ
τοῦτο εἰπὼν ‡ ἔδειξεν″ αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς
πόδας.] 41 ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χα-
ρᾶς ¶ καὶ θαυμαζόντων,¶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἔχετέ τι βρώ-
σιμον ἐνθάδε; 42 οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ
μέρος, [καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου.] 43 καὶ λαβὼν
ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν. 44 εἶπεν δὲ ‡ πρὸς αὐτούς,″
Οὗτοι οἱ λόγοι¶ * μου″ οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς § ἔτι
ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμ-
μένα ἐν τῷ νόμῳ ‡ Μωσέως″ καὶ * [τοῖς]″ προφήταις
καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ. 45 τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν

Pax vobis: ego sum, nolite
timere. 37 Conturbati vero et
conterriti existimabunt se spi-
ritum videre. 38 Et dixit eis,
Quid turbati estis et cogita-
tiones ascendunt in corda ves-
tra? 39 Videte manus meas et
pedes, quia ipse ego sum: pal-
pate et videte, quia spiritus
carnem et ossa non habet sicut
me videtis habere. 40 Et cum
hoc dixisset, ostendit eis manus
et pedes. 41 (341, 9.) Adhuc au-
tem illis non credentibus et
mirantibus prae gaudio, dixit,
Habetis hic aliquid quod man-
ducetur? 42 At illi optulerunt
ei partem piscis assi et favum
mellis: 43 et cum manducasset
coram eis, sumens reliquias de-
dit eis. 44 (342, 10.) Et dixit ad
eos, Haec sunt verba quae lo-
cutus sum ad vos cum adhuc
essem vobiscum, quoniam ne-
cesse est impleri omnia quae
scripta sunt in lege Mosi et
prophetis et psalmis de me.
45 Tunc aperuit illis sensum ut

37. *πτοηθεντες δε* A(D)PL. rel. | *θροηθεντες δε* B. | *αυτοι δε πτοηθεντες* D. (Syrr.Crt.& Pst.)
— *εμφοβοι*] *εντρομοι* 1.
— *γενομενοι*] add. *οἱ μαθηται* 69.
— *εδοκουν*] add. *ουν* G.
— *πνευμα* *Eus.* ad Mar. Suppl. 294. | *φαντασμα* D. *Tert.* adv. Marc. iv. 43.
38. *και ειπεν* Vulg. *f.* | *ὁ δε ειπεν* D. (*b.*) *c.e.*(*ff.*) qui dixit *a.*
— *αυτοις*] add. Jesus Syrr. Crt. & Pst. Æth.
— *δια τι* AX. rel. *a.b.c.e.f.* | *τι* BΛ²*Tf.* "quid" *Tert.* adv. Marc. iv. 43. | *ἱνα τι* DL. | om. Λ²*Tr.* Vulg.
— *διαλογισμοι*] *λογισμοι* ΔΠ.
— *τῃ καρδιᾳ* (?A*)BD. *a.b.c.e.ff.l.* Theb. Æth. | ‡*ταις καρδιαις* ϛ. A *nunc* L. rel. Vulg. *f.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. *Tert.* (*Hil.* 500ᵉ.)
39. *μου* 2°.] om. L. 1. 33. Vulg. *c.e.f.ff.* Syr.Hcl. *Eus.* in Ps. 83ᶜ. *Tert.* adv. Marc. iv. 43. *Hil.* 500ᵉ.
— *ὁτι εγω ειμι αυτος* BL. 33. (*a.*)*b.f.l.* (Æth.) | *ὁτι εγω αυτος ειμι* D. Vulg. *Cl.* *c.e.*(*ff.*) Arm. *Tert.* | ‡*ὁτι αυτος εγω ειμι* ϛ. AX. rel. *Am.* Syr.Hcl. *Eus.* in Ps. *Hil.* (om. *αυτος* Syrr.Crt. &Pst. Memph. Theb.)
— *με* (*c.*) | om. D. (Latt.) Syrr.Crt.& Hcl.† Syr.Hier. *Hil.*
— *ιδετε*] *ιδατε* L.
— *ψηλαφησετε* 69 *Scr.*
39. *ὁτι* 2°.] *το* D *Gr.*
— *πνευμα*] add. *και* B(**Mai.*cd. 2.)
— *σαρκα και*] *και σαρκας* post *εχει* D. | om. *Tert.* adv. Marc. iv. 43. de Car. Chr. 5. *Hil.* 437ᵉ. 500ᵉ.
— *οστεα* AB. rel. | *οστα* DN. 33.
40. om. ver. D. *a.b.e.ff.l.* Syr.Crt. | Contra, Vulg. *c.f.* Syrr. Pst. & Hcl. rel. *Eus.* ad Mar. Suppl. 294. (vid. Joh. xx. 20.)
— *εδειξεν* BNLX. 1. 33. GH. | ‡*επεδειξεν* ϛ. A. rel.
41. *αυτων* *Eus.* ad Mar. Suppl. 294 *bis.* | *αυτω* A.
— *απο της χαρας*] post *και θαυμαζοντων* A. Vulg. *a.b.c.e.l.* | Contra, BDN. rel. *f.* vv. *Eus.* ad Mar. Suppl. (prae timore illorum et prae gaudio illorum Syr.Crt.)
— *αυτοις* (*c.e.*) *Eus.* ad Mar. Suppl. | om. D. Vulg. *a.b.l.* ‖add. Jesus *c.*
42. *οἱ δε* *Eus.* ad Mar. Suppl. 294. | *και* D. *c.* Syr.Crt.
— *αυτῳ*] *αυτον* Γ.
— *και απο μελισσιου κηριου* NX. rel. (Latt.) Syrr.Crt.&Pst.&Hcl.* Memph. MSS. Arm. Æth. *Just.* (s. *Pseudo-Just.*) *καὶ ἐφάγη κηρίον καὶ ἰχθύν.* de Res. 9. et porrexerunt ei et favum mellis *c.* et mel purum Æth. | om. A BDL. *e.* Syr.Hcl.*txt.* Memph.MS. *Clem.* 174. (vid. *Orig.* iii. 477ᶜ.) *Eus.* ad Mar. Suppl. 294. 295. *ὀπτοῦ δὲ ἰχθύος μέρος ἦν, καὶ λαβὼν κτλ.* *Cypr. Alex.* (ap. Mai. 442.) | *μελισσιου*] *μελισσου* Δ. om. *a.b.* | *κηριου*] *κηριον* X. 69 *Scr.* E*.
43. *αυτων* *Eus.* ad Mar. Suppl. 294. | *παντων* A.
— ad fin.] add. *και τα επιλοιπα εδωκεν αυτοις* K. (Vulg. *c.l.*) (Syrr.Crt.&Hcl.) Syr.Hier. Memph.W. Arm. Æth. (*και λαβων* Syrr.Crt.& Hcl.* Syr.Hier.) | Contra, MSS. *ff.* Syr.Pst. Memph.MS.
44. *ειπεν δε* Syr.Hcl. Memph. | *και ειπεν* D. Vulg. *a.c.f.ff.* Syr.Pst. Æth. [*b.*] [Syr.Crt.]
— *προς αυτους* BLX. 33. Vulg. *b.c.f. ff.l.* | ‡*αυτοις* ϛ. ADN. rel. *a.e.*
— *μου* post *λογοι* AB.*Mai.*DNLX. 33. K. Memph.W.& MS. *Hil.* 504ᵉ. | *om. ϛ. Δ. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. rel. Memph.Schw. *Iren.* 206. *Cypr.* 277.
— *ετι ων*] *εν ᾧ ημην* D. *Iren.* *Cypr.* *Hil.*
— *ὑμιν*] *ἡμιν* 69* *Scr.* Γ.
— *πληρωθηναι*] *πλησθηναι* D*.
— *παντα*] *ἁπαντα* B.
— *Μωυσεως* BDNLX. 33. KV. | ‡*Μωσεως* ϛ. A. rel.
— *τοις* ante *προφηταις* B(L *εν τοις*). Memph. | *om. ϛ. ADN. rel.
— *και ψαλμοις*] om. 1. F.
45. *διηνοιξεν*] *διηνυξεν* D.

39. ego ipse *Cl.* | 44. *om.* ad vos *Am.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. (C.) P. H.
Memph. (Theb.)
Arm. Æth.
§ C
¶ E
¶ N
49. ἐνδ. ἐξ ὕψ.
f ||Mar. 16:19.
||Act. 1:9-12.
53. om. *αἰν. καὶ ε.*
om. *καὶ εὐλογ.*

νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς· § καὶ εἶπεν αὐτοῖς
46 ὅτι Οὕτως γέγραπται † παθεῖν τὸν χριστὸν καὶ ἀνα-
στῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, 47 καὶ κηρυχθῆναι
ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν¶ καὶ ἄφεσιν ἁμαρ-
τιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ‡ ἀρξάμενοι″ ἀπὸ Ἰερουσα-
λήμ. 48 ὑμεῖς † [ἐστε] μάρτυρες τούτων. 49 καὶ ἰδοὺ
ἐγὼ ‡ ἐξαποστέλλω″ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός μου
ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ¶ καθίσατε ἐν τῇ πόλει † ἕως οὗ
ἐνδύσησθε ‡ ἐξ ὕψους δύναμιν″. 50 f Ἐξήγαγεν δὲ
αὐτοὺς † ἕως ‡ πρὸς″ Βηθανίαν, καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας
αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. 51 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλο-
γεῖν αὐτὸν αὐτοὺς διέστη ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο
εἰς τὸν οὐρανόν. 52 καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν
ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης·
53 καὶ ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ [αἰνοῦντες καὶ]
εὐλογοῦντες τὸν θεόν.†.

KATA ΛΟΥΚΑΝ.

intellegerent scripturas, 46 et
dixit eis quoniam Sic scriptum
est, et sic oportebat Christum
pati et resurgere a mortuis die
tertio, 47 et praedicari in no-
mine eius paenitentiam et re-
missionem peccatorum in om-
nes gentes, incipientibus ab
Hierosolyma. 48 Vos autem
estis testes horum. 49 Et ego
mitto promissum patris mei in
vos: vos autem sedete in civi-
tate, quoad usque induamini
virtutem ex alto. 50 Eduxit
autem eos foras in Bethaniam,
et elevatis manibus suis bene-
dixit eis. 51 Et factum est dum
benediceret illis, recessit ab eis,
et ferebatur in caelum. 52 Et
ipsi adorantes regressi sunt in
Hierusalem cum gaudio magno,
53 et erant semper in templo
laudantes et benedicentes
deum. Amen.

---

45. *τον νουν του συν.*] om. Λ.
— *συνιεναι*] *συνειναι* B *Blan.*(**Mai.* ed. 2.) | *συνιαναι* H*.
46. *γεγραπται*] †add. *και οὕτως εδει* ϛ. AC²N. rel. Vulg. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. (Arm. *om. οὑτ. γεγρ. και*). *Cypr.* 277. | om. BC*DL. *a.b.c.e.ff.l.* Memph. Æth. *Iren.* 206. *Hil.* 407ᵉ.
— *παθειν*] post *τον χριστον* D. Vulg. *a.b.c.e.f.* Memph. *Iren. Cypr. Hil.*
— *εκ νεκρων*] om. D. | Contra, *Iren. Cypr. Hil.*
— *τῃ τριτῃ ἡμερᾳ* Vulg. *a.c.e. Cypr. Hil.* | om. *b.ff.l. Iren.* 206.
47. *αυτου*] *μου* 33.
— *και αφεσιν* ACDN. rel. vv. *Cypr. Hil.* 407ᵉ. (*μεταν. και*] om. *Iren.* 206. 262.) | *εις αφεσιν* B. Syr.Pst. Memph. (vid. Mar. i. 4. Luc. iii. 3.)
— *εις παντα Iren.* 206. *Hil.* 407ᵉ. | *ὡς επι παντα* D. *c.e.*
— *παντα τα*] om. *τα* Δ. | *πάντὰ sic* Λ.
— *αρξαμενοι* BC*NLX. 33. Cod. Gr. laudatus in mg. Syr.Hcl.*MS.* Memph. Æth. | ‡*αρξαμενον* ϛ. AC³Δ*. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. | *αρξαμενων* D Δ². | *αρξαμενος* S. | (*αρξαμενην* 1 *Wtst.*) incipientibus Vulg. *b.f.ff.* incipiens *a.c.e.l.*
48. *ὑμεις*] †add. *δε* ϛ. AC²(D)N. rel. Vulg. *a.b.f.ff.* Syr.Hcl. et vos *c.e.* Syr.Pst. | om. BC*L. Memph. | *και ὑμεις δε* D.
48. *εστε* ante *μαρτυρες* AC³NL. rel. *Am. a.b.c.e.f.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. | post C*. Vulg.*Cl. ff.* | om. BD. Æth.
49. *και ιδου εγω* ABCN. rel. *f.* Syr.Hcl. | om. *ιδου* DL. 33. Latt. Syr.Pst. Memph. (*καγω* L. 33.) | *και εγω ιδου* 1.
— *εξαποστελλω* B(L)XΔ. 33. (*-ελω* L. *Tol. a.g².*) | ‡*αποστελλω* ϛ. ACDN. rel.
— *του πατρος*] om. D. *e.*
— *πολει*] †add. *Ἰερουσαλημ* ϛ. AC²X. rel. *f.* Syrr.(Pst.)&Hcl. Arm. Æth. | om. BC*DL. Latt. Memph.
— *οὑ*] *ὁτου* D. 1. (*αν Eus.* in Es. 483ᵇ.)
— *ενδυσησθε*] *ενδυσασθε* 1ᴿ.
— *εξ ὑψους* ante *δυναμιν* BC*L. 33. *Eus.* in Es. 483ᵇ. e. Mel. 172ᶜ. | ‡post ϛ. AC²D. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Æth.
50. *εξηγαγεν δε*] *και εξηγ.* L. Syr.Pst. Memph.MS. | *εξηγ. τε* Γ *Tf.*
— *αυτους*] †add. *εξω* ϛ. AC³D. rel. Latt. Syr.Hcl. Æth. | om. BC*L. 1. 33. *a.e.* Syr.Pst. Memph. Arm.
— *ἑως a.* rel. | om. D. Vulg. *b.c.e.f.ff.l.*
— *προς* BC*DL. 1. 33. *a.* | ‡*εις* ϛ. A C³. rel. Vulg. *b.c.f.ff.l.* (quasi *e.*)
— *και επαρας*] *επαρας δε* D.
— *αυτου*] om. D. *ff.* | add. *εις τον ουρανον* X.
— *ευλογησεν*] *ηυλογησεν* D.
51. *διεστη*] *απεστη* D.
— *αυτων*] *-τω* A*(corr.¹.)
— *και ανεφερετο εις τον ουρανον* ABCL. rel. Vulg. *c.f.* vv. | om. D. *a.b.e. ff.l.*
52. *προσκυνησαντες αυτον* (Vulg. *c.* om. *αυτ.*)*f.* vv. | om. D. *a.b.e.ff.l.*
— *μεγαλης*] om. B**Rl.Mai.*(add.¹.*Mai.*)
53. *εν τῳ ἱερῳ*] om. A*.
— *αινουντες και* AC²D. rel. Latt.(om. *και* vid. infra) vv. | om. BC*L. Memph.
— *και ευλογουντες* Vulg. *c.* vv. (*-τας* F.) | om. D. *a.b.e.ff.l.*
— ad fin. †add. *αμην* ϛ. AB.*Mai.*C². rel. Vulg. et *Am. Tol. c.* Syrr.Pst.&Hcl. Æth. | om. C*DL. 1. 33. *For. Fuld. a.b.e.ff.l.* Syr.Hier. Memph. Arm.

Subscriptio, *κατα Λουκαν* B. | *ευαγγελιον κατα Λουκαν* A²CLΔ. 33. (K)(S)U(Λ). | *ευαγγελιον κατ Λουκαν επληρωθη· αρχεται κατ Μαρκον* D. | Τε. τ. κατ. Λο. ευα. στι. ͵βω H. ||add. στι. ͵βω. *τὸ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον ἐξεδόθη μετὰ χρόνους ιε τῆς τοῦ χῦ ἀναλήψεως* K. | add. *εξεδ. μετα χρον. κ. τ. ε. εχει στι. ͵βω* S. | add. *εγραφη και αντεβληθη ὁμοιως εν στιχοις ͵βχοζ. κεφλ. τμβ.* A. | nihil habent A*X. 1. 69. F MΓ. | hiant EG.

46. tertia die *Cl.* | 48. testes estis *Cl.* | 49. virtute *Cl.*

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΗΗΝ.

A B [C] D. L X Δ. (Frag. Mosq.) 1. 33. 69. EFGHKMSUVΛ.
[a] 1 Jo. 1:1, 2.
[b] Apoc. 19:13.
[c] Prov. 8:30.
[d] Rom. 9: 5. 1 Jo. 5:20. Heb. 1: 8. ver. 18.
[e] Gen. 1: 1. Col. 1:17. Heb. 1: 2.
§ C
[f] Gen. 3:20.
4. ζωή ἐστιν,
¶ Frag. Mosq.
¶ Theb.
[g] cap. 3:19.
[h] Matt. 3: 1. Mar. 1: 4. Luc. 3: 2.
[i] cap. 3:19. 8:12. 9: 5. 12:46.

α γ 1 [1] [a] Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ [b] λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν
[c] πρὸς τὸν θεόν, καὶ [d] θεὸς ἦν ὁ λόγος. [2] οὗτος ἦν
ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν· [3] [e] πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο,
καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο § οὐδὲ ἕν. [f] ὃ γέγονεν [4] ἐν
αὐτῷ ζωὴ ἦν,¶ ¶ καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώ-
πων, [5] [g] καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκο-
τία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.

β γ 2 [6] [h] Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ,
ὄνομα αὐτῷ ‡ Ἰωάνης″· [7] οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν,
ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύ-
σωσιν δι' αὐτοῦ. [8] οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα
γ μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. [9] [i] ἦν τὸ φῶς τὸ ἀλη-
γ θινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰς τὸν
κόσμον. [10] ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ
δ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. [11] εἰς τὰ ἴδια
ι ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. [12] ὅσοι δὲ

[1] (1, 3.) In principio erat verbum, et verbum erat apud deum, et deus erat verbum. [2] Hoc erat in principio apud deum. [3] Omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est nihil quod factum est. [4] In ipso vita erat, et vita erat lux hominum: [5] et lux in tenebris lucet, et tenebrae eam non comprehenderunt.

[6] (2, 3.) Fuit homo missus a deo, cui nomen erat Iohannes: [7] hic venit in testimonium, ut testimonium perhiberet de lumine, ut omnes crederent per illum. [8] Non erat ille lux, sed ut testimonium perhiberet de lumine. [9] (3, 3.) Erat lux vera, quae inluminat omnem hominem venientem in mundum. [10] In mundo erat, et mundus per ipsum factus est, et mundus eum non cognovit. [11] (4, 10.) In propria venit, et sui eum non receperunt. [12] Quotquot

Inscriptio
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ACLXΔ. 1. 33. EFGHKMUΛ.
ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΗΝ B(D -ννην).
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΕΚ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ 69.

1. εν αρχῃ ην ὁ λογος *Theoph.* ad Autol. ii. 22. *Iren.* 41 *bis. Gr.* 188. 191. 315. *Clem.* 6. *Clem. Int.* 1009. *Exc. Theod.* ap. Clem. 968. 973. *Hipp.* c. Noet. 12 (14). 14 (15). Philos. v. 16 (134). *Orig.* i. 596[a]. 682[b]. (748[a].) iii. 177[b]. iv. 17[b]. 19[b.d.] 20[b]. 21[a]. 47[a.d.] 49[c.d.e.] 54[b]. 72[d]. *Orig. Int.* i. 71[d]. 98[d]. ii. 52[d]. iii. 903[c]. 967[d]. iv. 464[a]. *Dion. Alex.* ap. Eus. H.E. vii. 25 (354). Routh. iii. 397. *Eus.* Pr. Ev. 321[d]. 540[d]. D.E. 150[c]. 210[d]. 229[a]. 309[c]. in Ps. 344[b]. c. Mcl. 35[c]. 116[a]. 117[a]. 120[a]. 121[b]. 122[a.d.] 129[d]. 142[b]. Ec. Pr. 4. 45. 99. in Luc. (Mai. 197.) *Mcl.* ap. Eus. 37[a.b.] 81[c]. 106[d]. 112[c]. 118[d]. *Novat.* 231 etc. *Tert.* adv. Herm. 20. adv. Prax. 13. 16. 21. *Cypr.* 168. 285. 287. *Vict.* Routh. iii. 459. *Hil.* 409[d]. 771[b]. 795[d]. 796[c]. 837[a]. 920[c]. οὐχὶ ὃ ἐγένετο ἐν ἀρχῇ ὁ λόγος ἦν, ἀλλὰ ὃ ἦν ἐν ἀρχῇ λόγος ἦν *Orig.* iv. 72[c].

1. και ὁ λογος ην προς τον θεον *Theoph.* *Iren.* 41 *bis. Gr.* 188. 191. 315. *Clem.* 6. *Exc. Theod.* 968. 973. *Hipp.* c. Noet. *bis.* Philos. *Orig.* i. *ter.* iii. iv. 48[a]. 49[b.c.d.e.] 54[b]. 59[a.b.] *Orig. Int.* i. *bis.* ii. iii. *bis.* iv. 464[a]. *Eus.* Pr. Ev. *bis.* D.E. *quater.* in Ps. 190[c]. 344[b]. c. Mcl. 9[ies]. *Mcl.* ap. *Eus.* 5[ies]. Ec. Pr. *ter.* in Luc. *Novat.* *Tert.* adv. Herm. adv. Prax. 7. 13. *Cypr.* 168. 285. 287. *Vict.* *Hil.* 409[d]. 771[b]. 796[a.c.] 837[a]. 920[c]. ὁ λόγος ἦν πρ. τ. θεόν, οὐ γὰρ ἐγένετο πρ. τ. θ. *Orig.* iv. 49[b]. *non* εν τῳ θεῳ *Eus.* c. Mcl. 121[b]. *diserte.*

1. και θεος ην ὁ λογος *Theoph.* *Iren.* 41 *bis. Gr.* 188. 191. 315. *Clem.* 6. *Exc. Theod.* 968. *Hipp.* c. Noet. *bis.* Philos. *Orig.* i. *ter.* iii. iv. 45[a] *bis.* 48[a]. iv. 49[d.e.] *bis.* 392[d]. *Orig. Int.* i. *bis.* ii. iii. *bis.* iv. 464[a]. *Eus.* Pr. Ev. *bis.* D.E. *quater.* in Ps. 190[c]. 344[b]. 534[c]. c. Mcl. 9[ies]. Ec. Pr. *ter.* in Luc. *Mcl.* ap. Eus. 5[ies]. *Novat.* *Tert.* adv. Herm. adv. Prax. 7. 12. 13 16. 21. *Cypr.* *Vict.* *Hil.* 771[b]. 796[d.e] 837[a]. 920[e]. 922[c].

— θεος] ὁ θεος L. | θεος *non* ὁ θεος (*diserte*) *Orig.* iv. 50[a.b.] *Eus.* c. Mcl. 121[b]. 127[b.c.d.] (et ὁ λογος non λογος *Orig.* *ibid.* et seq.) | θεος *non* θεου *Eus.* c. Mcl. 83[b]. 119[c]. 149[d].

9. in hunc mundum *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. (Theb.) Arm. Æth.
j 1 Jo. 3:1.
k Heb. 2:14 ε γ

‡ ἔλαβαν″ αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς [j] ἐξουσίαν τέκνα
θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
13 οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ
ἐκ θελήματος ἀνδρὸς ἀλλ᾽ ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν.
14 [k] Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν
ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς
μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀλη-

autem receperunt eum, dedit illis potestatem filios dei fieri, his qui credunt in nomine eius,
13 qui non ex sanguinibus neque ex voluntate carnis neque ex voluntate viri sed ex deo nati sunt.
14 (5, 3.) Et verbum caro factum est et habitavit in nobis, et vidimus gloriam eius, gloriam quasi unigeniti a patre, plenum

2. *οὗτος ην....τον θεον Theoph. Iren.* 41 *Gr.* 188. 315. *Hipp.* Philos. v. 16 (134). *Orig.* iv. (47^{b}.) 54^{a}*bis*^{b}. 59^{a}*bis*^{b}. *bis*^{d}. *bis* 60^{a}. *Orig. Int.* i. 71^{d}. 98^{d}. ii. 52^{d}. *Eus.* Pr. Ev. 322^{a}. 540^{d}. D.E. 229^{a}. 309^{d}. in Ps. 344^{b}. *Novat.* 231. *Tert.* adv. Prax. 21. *Cypr.* 285. *Vict.* (Routh. iii. 459.) *Hil.* 771^{b}. 796^{e}. 837^{a}.

3. *δι᾽ αυτου*] *δια αυτου* D*man. rec.*

— *ουδε εν* ABC. Fr. Mosq. rel. *Tat.* ad Graecos 19. *Theoph. Iren. Gr.* 41. 191. *Clem.* 134. 156. 273. 769. 787. 803. 812. 815. 820. *Hipp.* c. Noet. 12 (14). Philos. v. 8 (107). 16 (134). *Orig.* iv. 64^{d}*bis.* $66^{c.d.}$ 67^{c}. 72^{e}*bis.* *Eus.* Pr. Ev. 540^{d}. D.E. 229^{a}. c. Mcl. 67^{b}. 105^{b}. 111^{a}. 122^{d}. 123^{d}. 129^{d}. 142^{b}. 161^{c}. 174^{b}. 175^{a}. Ec. Pr. 4. *Mcl.* ap. Eus. 37^{a}. 119^{a}. | *ουδεν* D. 1. *Ptolemaeus* ad Floram 11. *Clem.* (343.) 838. *Exc. Theod.* Clem. 980. *Orig.* iv. 137^{c}. 229^{d}. *Syn. Ant.* Routh. iii. 293. *Eus.* Pr. Ev. 222^{a}. D.E. 210^{d}. in Es. 529^{e}.

— *ὁ γεγονεν*] cum *sequentibus* conjungunt A C*D L. Frag. Mosq.* *bis.* G* *ut vid.* Vulg. MS. (ap. Sabat.) rel. *a.b.e.f.ff.* Syr. Crt. *disertè.* ("illa autem res quae fuit in eo") Syr. Hier. *sic.* Memph. *ut vid.* Theb. *Æth. ut vid. Iren.* 41 (et ap. illum *Valentiniani*). *Gr.* 188. *Clem.* 114. 218. *Exc. Theod.* 968. 973. *Hipp.* Philos. v. 8 (107). 16 (134). *Orig.* i. 632^{e}. iv. 20^{d} *diserte.* 26^{e}. 36^{b}. $64^{b.d.}$ $69^{a.c.}$ $72^{a.e.}$ 73^{e}. 77^{b}. *Orig. Int.* iv. 518^{b}. *Eus.* in Ps. 146^{e}. 235^{b}. 245^{b}. c. Mcl. 123^{d} *disertè. Hil.* 771^{b}. 797^{e}. *ὁ δὲ γέγ. Hipp.* Phil. v. 8 (107). "quod autem factum est" *b. Orig. Int.* iii. 552^{d}. *καὶ ὁ γέγ. Orig.* iv. 72^{a}. *Clem. Int.* 1009. *ὁ γέγονεν ἐν αὐτῷ οὐχὶ ὃ ἦν ἐν αὐτῷ Orig.* iv. 72^{e}.

Post *ουδε εν* finem ponunt *m. Tatianus* c. Graec. 19. *Theoph.* ad Autol. ii. 22. *Iren.* 98. 118. 183. 191. 315. 269. *Ptolem. Clem.* 134. 156. 273. 769. 787. 803. 812. 815. 820. 838. *Exc. Theod. Clem.* 980. *Hipp.* c. Noet. 12 (14). *Orig.* iv. 66^{d}. 67^{c}. 137^{c}. 229^{d}. *Orig. Int.* i. 58^{c}. 71^{d}. 98^{d}. 191^{b}. ii. 52^{d}. *Syn. Ant.* (Routh. iii. 293.) *Mcl.* ap. Eus. 37^{a}. 119^{a}. *Eus.* D.E. 210^{d}. 229^{a}. in Es. 529^{e}. c. Mcl. 67^{b}. 105^{b}. 111^{a}. 122^{d}. 129^{d}. 142^{b}. 161^{e}. 174^{b}. 175^{a}. Ec. Pr. 4. *Novat.* 94. 107. 112. *Tert.* adv. Herm. 20. 45. adv. Prax. 2. 7 *bis.* 12. 21. de res. Carn. 5. *Vict.* (Routh. 459.)

Cum *antt.* conj. C^{3}X. 1. 33. EG^{2}HK MUΛ. Vulg. (impr.) *c(ut vid.). Eus.* Pr. Ev. *ed.* 222^{a}. 540^{d}. *Cypr. ed.* 285.

Ancipites sunt BΔ. 69. (? F ? S.) Syrr. Pst. & Hcl. Arm.

4. *ην* 1°. ABC. rel. Vulg. *g.* Syrr. Pst. & Hcl. Syr. Hier. *sic. Iren.* 188. *Clem.* 218. *Clem. Int.* 1009. *Exc. Theod.* 968. *Orig.* i. 632^{e}. iv. 20^{d}*bis.* 26^{e}. 36^{b}. $64^{b.d.}$ $69^{a.c.}$ 72^{a}. 73^{e}. 77^{b}. *Orig. Int.* iv. 518^{b}. *Eus.* Pr. Ev. 322^{a}. 540^{d}. in Ps. 146^{e}. 235^{b}. 245^{b}. c. Mcl. 124^{a}. *Cypr. ed.* 285. | *εστιν* D. *a.b.c.e.f.ff.* Syr. Crt. Theb. *Iren.* 41 *Gr. Clem.* 114. *Exc. Theod.* 973. *Hipp.* Philos. v. 8 (107), 16 (104). *Orig.* iv. 72^{e}. (*τινα μέντοι γε τῶν ἀντιγράφων ἔχει καὶ τάχα οὐκ ἀπιθάνως, Ὃ γέγ. ἐν αὐτ. ζωή ἐστιν*) *Cypr.* codd. multi. (Fell. p. 25). *Hil.* 771^{b}. 797^{e}.

— *των ανθρωπων Iren.* 41. *Orig.* | om. B* *txt.* (marg.[1].)

5. *αυτο Clem.* 230. *Orig.* ii. 836^{f}. iv. 26^{f}. 77^{d}. 80^{a}*bis.* *Eus.* D.E. 473^{c}. | *αυτō* B (*sic ap. Blanch. (Bch.)* sil. *Btly. Mai. Vcl.*) *αυτον* B. *Bch.* H. *e. Exc. Theod.* 969.

6. *θεου Iren.* 189. *Orig.* iv. 81^{c}. 83^{a}. 91^{e}. 118^{e}. 431^{a}. *Hil.* 771^{b}. | *κυριου* D*.

— *ονομα αυτω*] praem. *ην* D*. (add. Latt. *Iren.*) | om. *Orig.* 81^{c}. 91^{e}. 431^{a}.

— Ιωαννην D*.

7. *μαρτυρηση Orig.* iv. 81^{e}. 82^{b}. 86^{c}. $91^{b.e.}$ 92^{c}. 118^{e}. *Eus.* Theoph. (*Mai.* 140.) | *-σει* H.

— *πιστευσωσιν Orig.* iv. 86^{c}. 92^{d}. 119^{a}*bis.* 138^{a}. | *-σουσιν* D.

8. *μαρτυρησει* U.

9. *ην το φως*] om. Syr. Hier.

— *φωτιζειν* L.

— *ερχομενον*] *εἰπὼν τὸν* (lege *τὸ*) "*ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον,*" *περὶ τοῦ δεσπότου χριστοῦ καλῶς ἐπήγαγε τὸ* "*ἐν τῷ κόσμῳ ἦν*" *ὥστε δεῖξαι ὅτι τὸ* "*ἐρχόμενον*" *πρὸς τὴν διὰ σαρκὸς εἶπε φανέρωσιν. Theod. Mops.*

12. *δε Iren.* 315. 316. *Orig.* i. 232^{a}. *Orig. Int.* iv. 350^{c}. *Cypr.* 206. *Hil.* 403^{f}. 585^{a}. 771^{c}. *Lucif.* 86. | om. D. *e. Tert.* de Orat. 2. *Cypr.* 277.

— *ελαβαν* B**Rl. Mai.* | ‡*ελαβον* ς. A CD. rel.

— *εδωκεν*] *εδων* D*.

13. *οἱ.... εγεννηθησαν* Vulg. (*a.*)*c.e.f.* Syrr. Crt. Pst. & Hcl. Syr. Hier. *sic.* rel. (de renatis *Clem.* 460.) *Valentinus* ap. Tert. de Car. Chr. 19. *Orig. Int.* ii. 400^{d}. iv. 99^{d}. *Eus.* in Es. 387^{d}. *Hil.* 771^{c}. | qui.... natus est *b. Tert.* de Car. Chr. 19 *diserte.* 24. "non enim ex voluntate carnis neque ex voluntate viri sed ex voluntate Dei, Verbum caro factum est" *Iren.* 205. "is qui non ex voluntate carnis neque ex voluntate viri natus est filius hominis est Christus filius Dei vivi" *Iren.* 212. "quoniam non ex voluntate viri erat qui nascebatur" *Iren.* 217. vid. *Hipp.* Philos. vi. 9 (162).

— *οἱ*] om. D*. *a.*

— *ἐξ αἱματων*] ex sanguine *b. Tert.* de Car. Chr. *bis.* *ἐξ αἵματος Eus.* in Es. *Hil.* 771^{c}.

— *ουδε εκ θελ. σαρκ. Eus.* in Es. *Tert. Hil.* | om. E*(add.[1] mg.) *Fuld.* (*οὐδ᾽* A *Tf.*)

— *ουδε εκ θελ. ανδρος* AB*mg*[1].C(D). rel. *Eus.* in Es. *Tert. Hil.* | om. B**Rl. Bch. Mai.* om. *εκ* D*. | (*οὐδ᾽* A.)

— *θεου*] praem. *του* E.

— *εγεννηθησαν* B(corr.[1]. *Mai.*)CD. rel. *Eus.* in Es. | *εγενηθησαν* AB**Rl. Mai.* Δ. 69*. (vid. ad init. ver.)

14. *πληρης* ABCL. rel. *Iren. Gr.* 42. *Orig.* i. 684^{e}. ii. 495^{e}. 795^{d}. iii. 548^{c}. *Eus.* in Ps. 32^{c}. c. Mcl. 8^{c}. 84^{d}. | *πληρη* D. | plenus *a.e.* pleni *Orig. Int.* ii. 495^{e}.

— *και αληθ.*] om. *και* B**Rl. Bch. Mai.* (add.[1]. ut vid. *Bch.*)

12. dedit eis *Cl.*

A B C (D). L X Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUVΛ.
[l] ver. 27. 30. 3:31. Matt. 3:11. Mar. 1: 7. Luc. 3:16.
¶ D

ϛ α θείας. 15 1 ‡ Ἰωάνης″ μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέ-
κραγεν λέγων, Οὗτος ἦν ὃν εἶπον, Ὁ ὀπίσω μου
ἐρχόμενος, ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου
ζ ι ἦν. 16 ‡ ὅτι″ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες¶
ἐλάβομεν καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· 17 ὅτι ὁ νόμος διὰ
‡ Μωυσέως″ ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ
χριστοῦ ἐγένετο.

[m] cap. 6:46. 1 Joh. 4:12.

η γ 3 18 m Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· † μονογενὴς
‡ θεὸς″ ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρός, ἐκεῖνος
θ ι ἐξηγήσατο. 19 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ
‡ Ἰωάνου″, ὅτε ἀπέστειλαν * πρὸς αὐτὸν″ οἱ Ἰουδαῖοι
ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ ‡ Λευείτας″, ἵνα ἐρωτήσω-
σιν αὐτόν, Σὺ τίς εἶ; 20 καὶ ὡμολόγησεν καὶ οὐκ

gratiae et veritatis. 15 (6, 1.) Iohannes testimonium perhibet de ipso et clamat dicens, Hic erat quem dixi, Qui post me venturus est, ante me factus est, quia prior me erat. 16 (7, 10.) Et de plenitudine eius nos omnes accepimus, gratiam pro gratia: 17 quia lex per Mosen data est, gratia et veritas per Iesum Christum facta est.

18 (8, 3.) Deum nemo vidit umquam: unigenitus filius qui est in sinu patris, ipse enarravit. 19 (9, 10.) Et hoc [est] testimonium Iohannis, quando miserunt Iudaei ab Hierosolymis sacerdotes et levitas ad eum, ut interrogarent eum, Tu quis es? 20 Et confessus est et

15. λεγων *Orig.* iv. 89[b]. *Eus.* c. Mel. 85[c]. | om. D. *b.*
— ὃν ειπον AB[2]DL. rel. vv. τῆς προτέρας [sc. μαρτυρίας] ἀρξαμένης ἀπὸ τοῦ Οὗτος ἦν ὃν εἶπον Ὁ ὀπίσω κτλ. *Orig.* iv. 102[c]. (et 107[a] *sic* habet etiam ὃν ειπον). | ὁ ειπων B*Rl.Mai.(ed.1.)C*. ὃν ελεγον C[3]. ‖add. ὑμιν D[2]X. *Am. Fuld. f.*
— ὁ οπισω] Ο·πισω Δ.
16. ὁτι BC*DLX. 33. *a.b.e.ff.* Syr.Hier. (*sic.*) Memph. Arm. Æth. *Hipp.* Frag. (30.) *Orig.* iv. 89[b]. 106[d]. 107[a]. *Orig. Int.* iii. 43[d]. *Eus.* c. Mel. 85[c]. *Hil.* 495[a]. [h. Theb.] | ‡και ϛ. AC[3]ΔK*sic.* rel. Vulg. *c.f.* Syrr.Crt.Pst.&Hel. *Orig.* ii. 581[b]. 717[a].
— και χαρ. Vulg.*Cl.* *f.ff.* Syrr.Crt.Pst. &Hel. Syr.Hier. Memph. *Orig.* iv. *ter.* in Prov. (*Mai.* vii. 20.) | om. και *Am.* (sic.) *Fuld. a.b.c.e.l.* Arm. Æth.
17. Μωυσεως BCLXΔ. 33. K. *Orig.* i. 686[b]. | ‡Μωσεως ϛ. A. rel. *Orig.* 89[b]. 102[d]. 107[b].
18. πωποτε] add. nisi Vulg.MS.ap.Gb. *a.b.c.* Arm. *Iren.* 189. 255. | Contra, *Orig. Eus.* rel.
— μονογενης] †praem. ὁ ϛ. AC[3]XΔ. 1. 33. rel. Memph. *Clem.* 695. 956. *Theod.* ap. Clem. 968. *Orig.* i. 440[f]. (ed. De la Rue). iv. 89[b]. 102[c]. 438[d]. *Syn. Ant.* Routh. iii. 297. *Eus.* c. Mel. 86[a.b.] 123[b]. 142[c]. | om. BC*L. *Hipp.* c. Noet. 5 (10). *Orig.* i. 440[f]. (ap. nonnullos). *Eus.* in Ps. 440[a].
— θεος B*sic* C*L. 33. Syrr.Pst.&Hel.mg. Memph. Æth (Rom.) *Iren.* 256. *Clem.* 695. *Exc. Theod.* Clem. 968. (θεὸν αὐτὸν δηλοῖ λέγων, Ὁ μονογ. θεὸς ὁ ὢν κτλ.) *Orig.* i. 440[f]. (καὶ μονογ. γε ὢν θεὸς ap. nonnullos). iv. 89[b]. 438[d]. *Orig. Int.* iv. 92[d]. *Mel.* ap. Eus. 19[c]. *Eus.* c. Mel. 67[d]. ὁ μονογ. υἱὸς ἢ μονογ. θεός c. Mel. 124[c]. θεὸν δὲ καὶ μονογενῆ. *Hil.* 1124[e] seq. "id ipsum unigenito Deo esse proprium Evangelia testantur,.... cum unigenitus Deus in sinu patris est, et cum Jesus Christus super omnia Deus est." (et in sequentibus *saepe.*) ὥσπερ ὁ πατὴρ εἷς θεὸς εἴρηται, οὕτω ὁ υἱὸς κέκληται μονογενὴς θεός, λόγος καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός· *Didymus* de Trinitate, 10[b]. (p. 27). περὶ μὲν τοῦ υἱοῦ Ἰωάννης εἶπεν, Ὁ μονογενὴς θεὸς ὁ ὢν ἐν τοῖς κόλποις τοῦ πατρός. id. 62[a]. (p. 140.) habet et 33[a]. (p. 76.) *Epiphanius, disertè* (μονογ. θεὸν αὐτὸν φάσκων.... περὶ υἱοῦ δὲ [γέγραπται] ὅτι μονογενὴς θεός) Ancorat. c. 3. (ii. 8[c.d.]) τὸ δὲ εὐαγγέλιον ἔφη,.... ὁ μονογ. θεὸς αὐτὸς ἐξηγήσατο lib. iii. tom. 1. Haer. lxx. c. 7 (i. 818[a]). lib. ii. tom. 2. Haer. lxv. c. 5 (i. 612[c]) *bis* (*dis.*). ὁ δὲ τοῦ θεοῦ τὸν λόγον μονογενῆ θεόν. *Epist. Synodi Ancyranae* 2[ae] ap. Epiph. lib. iii. tom. 1. Haer. lxxiii. 8 (i. 854[c]). *Basil. M.* de Spir. S. c. vi. (iii. 12[b].) c. viii. μονογενῆ θεὸν diserte e scriptura laudat (iii. 14[c].) c. xii. (23[a].) in cod. Mosq. (vid. Matthaei N. Test. ed. 2. i. 780.) vid. *Greg. Nys.* i. 192[b]. 663[a]. ii. 432[b]. 447[a]. 478[d]. 506[e]. 595[605][a]. 681[a]. *Cyr. Alex.* iv. 104[c]. v. p. i. 137[b]. 237[a]. 786[e]. *Fulgentius* interdum. *Isidorus* Pel. 6. iii. 95 (ap. Wtst.). Scriptores Graeci et Latini saepissime habent verba μονογενὴς θεός, *unigenitus Deus*, tanquam nomen Jesu in Scriptura tributum, e.g. *Greg. Nyss.* saepissime, *Greg. Naz., Bas. Sel., Arius, Lucianus* (s. Pseudo-Luc.), nec non *Eunomius, Tit. Bost., Gaudentius, Ferrandus, Prudentius, Vigilius, Alcuinus,* etc.: quod ab hoc loco ut videtur pendet. | ‡υιος ϛ. AC[3]XΔ. 1. rel. Latt. Syrr.Crt.&Hel. txt. Syr.Hier.*sic.* Arm. Æth.(Platt.) *Iren.* 255. *Hipp.* c. Noet. *Orig.* i. 440[f]. (ap. De la Rue). *Syn.Ant.* *Eus.* in Ps. 440[a]. c. Mel. 86[a.b.] 92[d]. 123[b]. 142[c]. ὁ δὲ υἱὸς [χρηματίζοι ἂν] μονογενὴς θεός 175[a]. *Hil.* 520[d]. 831[c]. 852[c]. 873[d]. 874[a]. 905[e]. vid. *Tert.* adv. Prax. 8. *Athanas.* vid. *Bas. M.* iii. 23[a]. ed. iii. 358[b]. *Greg. Nys.* iii. 648[a]. ii. 466[c]. *Cyr. Alex.* v. p. i. 365[c]. vi. 90[b]. ex his nonnulli (vid. supra) *vere* legebant θεος, quae vox post μονογενης facillime mutaretur a librariis (vid. Joh. iii. 16, 18. 1 Joh. iv. 9.) et in hoc loco Scripturae, et in citationibus *unâ litterâ* tantum mutatâ; (ΘC et YC); μονογ. θεος cum sit in sacris scripturis ἅπαξ λεγόμενον est, et propterea judicio nonnullorum haec lectio evitanda est. | υιος του θεου *Orig.* iv. 102[d]. (De la Rue.) filius Dei *Iren.* 189. Dei filius *Orig. Int.* iii. 9. (om. *Orig.* iv. 102[e] *ut vid.*) | υιος θεος *Clem.* 956. *Orig.* iv. 102[d]. ‖add. solus *a.*
18. του πατρος] om. 69. (qui est in patre ipse enarravit nobis *c.* sinum patris ipse enarravit *a.*)

15. dixi vobis *Am.* | 16. et gratiam *Cl.* | 18. narravit *Am.*[2]. | 19. est *om. Am.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Arm. Æth.

ἠρνήσατο, καὶ ὡμολόγησεν ὅτι ‡ Ἐγὼ οὐκ εἰμὶ″ ὁ
χριστός. 21 καὶ ἠρώτησαν αὐτόν, Τί οὖν; ‡ σὺ
Ἠλίας εἶ;″ καὶ λέγει, Οὐκ εἰμί. Ὁ προφήτης
εἶ σύ; καὶ ἀπεκρίθη, Οὔ. 22 ‡ Εἶπαν″ οὖν αὐτῷ,
Τίς εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς·
ι a τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; 23 ἔφη, [n] Ἐγὼ φωνὴ βο-
ῶντος, ἐν τῇ ἐρήμῳ εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου·
ια ι καθὼς εἶπεν Ἠσαΐας ὁ προφήτης. 24 καὶ † ἀπε-
σταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων, 25 καὶ ἠρώτη-
σαν αὐτὸν καὶ ‡ εἶπαν″ αὐτῷ, Τί οὖν βαπτίζεις, εἰ
σὺ οὐκ εἶ ὁ χριστὸς ‡ οὐδὲ″ Ἠλίας ‡ οὐδὲ″ ὁ προφή-
ιβ a της; 26 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ‡ Ἰωάνης″ λέγων, [o] Ἐγὼ
βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος † ὑμῶν ‡ στήκει″ ὃν ὑμεῖς

[n] Es. 40:3.
[o] Matt. 3:11. Mar. 1:7, seq. Luc. 3:16. Act. 13:25.
26. ἕστηκεν

non negavit, et confessus est
quia Non sum ego Christus.
21 Et interrogaverunt eum, Quid
ergo? Helias es tu? Et dicit,
Non sum. Propheta es tu? Et
respondit, Non. 22 Dixerunt
ergo ei, Quis es? ut responsum
demus his qui miserunt nos:
quid dicis de te ipso? 23 (10,
1.) Ait, Ego vox clamantis in
deserto, Dirigite viam domini
sicut dixit Esaias propheta.
24 (11, 10.) Et qui missi fuerant,
erant ex Pharisaeis, 25 et inter-
rogaverunt eum et dixerunt
[ei], Quid ergo baptizas, si tu
non es Christus neque Helias
neque propheta? 26 (12, 1.) Re-
spondit eis Iohannes dicens,
Ego baptizo in aqua, medius
autem vestrum stetit quem vos

18. fin.] add. nobis Syr.Crt.
19. *του Ιωαν.* *Orig.* iv. 102[c]. | om. *του* 1.
— *ὁτε*] *ὁτι* F.
— *προς αυτον* post *απεστ.* BC*. 33 *sic.* *a.b.c.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. Arm. (Æth.) | post *Λευειτας* AX. 69. Vulg. *e.f.ff.l.* Syr.Hel. | post *Ἱεροσ.* Syr.Hier. | * om. ꞔ. C[3]LΔ. 1. rel. *Orig.* iv. 110[d].
— *Λευειτας* B.] ‡ *Λευιτας* ꞔ. AC. rel. (Judaeos et principes sacerdotum et Levitas Syr.Crt.)
— *ερωτησωσιν*] *-σουσιν* LΔ. 33.
— *τις*] *τί* G.
20. *και ουκ ηρν.*] om. Syr.Crt.
— *και ὡμ.* 2°. *Orig.* iv. 110[c]. | om. *e.* | om. *και* C**L. 1. 33. *b.f.* Æth. | et dixit Syr.Crt.
— *εγω ουκ ειμι* ABC*LXΔ. 33. *a.b.e.* Syr.Crt. Syr.Hier.*sic.* Arm. *Orig.* iv. 110[e.f.] [? Memph.] | ‡ *ουκ ειμι εγω* ꞔ. C[3]. 1. rel. Vulg. *c.f.* Syrr.Pst.& Hel. *Hipp.* Theoph. 3 (262).
21. *και ηρωτ.....ουκ ειμι*] Et dicunt ei (tantum) Syr.Crt.
— *τι ουν; συ Ἡλ. ει* C*. 33. *For.* (*e.*)*ff.* *l.* Syr.Hier. ut vid. (Arm.) *Orig.* iv. 109[e]. 111[b.c.] (114[b]. 115[a].) (om. *τι ουν* Memph.) | *τι ουν; Ἡλ. ει* L. (*a.*) Syr.Pst. | *συ ουν τι; Ἡλ. ει* B. | ‡ *τι ουν; Ἡλ. ει συ* ꞔ. AC[3]X. rel. Vulg. (*b.*)(*c.*)*f.* Syr.Hel.
— *και λεγει, Ουκ ειμι*] om. S. | haec et *και απεκριθη, Ου* postea, *transponit* 69.
— *ὁ προφ.* *Orig.* iv. *Eus.* D.E. 445[a]. | om. *ὁ* 69. ‖ *ὁ προφ.....ουν αυτῳ* ver. 22.] quis es? Et respondit et dixit, Non: dixerunt illi ergo Syr.Hier.*sic.* (non om.)

22. *ειπαν* BC*Δ. | ‡ *ειπον* ꞔ. AC[3]. rel.
— *ουν* *Orig.* iv. 118[a]. | om. B.*Bch.* (*e.*) Syrr.Crt.&(Pst.)
— *αυτῳ*] om. 1. *b.e.*
— *τις ει* *Orig.* iv. 109[e]. 111[b]. 118[a]. | om. *b.* praem. dic ergo nobis (*b.*) *c.ff.* praem. dic ergo *a.*(*l.*) quid ergo Syr. Hier. quid ergo es dic nobis *e.* add. dic nobis Syr.Crt.
— *τις*] praem. *συ* E*. Arm. | Contra, *Orig.* iv. 109[e]. 111[b]. 118[a].
— *αποκρισιν* *Orig.* iv. *ter.* | *ανακρισιν* M.
23. *εφη, Εγω φωνη* *Orig.* iv. 118[a]. 120[e]. 123[c]. *Orig. Int.* iv. 693[e]. | *ὁ δε εφη, Φωνη* 69. | Et dixit illis, Ego vox Syr.Hier.*sic.*
— *κυριου*] add. rectas facite semitas dei nostri *e.*
24. *απεσταλμενοι*] † praem. *οἱ* ꞔ. A(corr.[1]) C[3]X. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Syr.Hier. *sic.* Arm. Æth. *Orig.* iv. 123[c]. (? 110[a].) | om. *οἱ* A*BC*L. Memph. *Orig.* iv. 126[c]. (et mittebant Syr.Crt.) | Et qui missi erant ex Pharisaeis Discipuli et Levvitae dixerunt ei, Quid ergo etc. *a.* Illi itaque qui misi erant de levvitis et farisaeis dicentes, quid ergo etc. *e.* *δύο ἀποστολαὶ γίνονται πρὸς τὸν βαπτιστήν, μία μὲν ἀπὸ Ἱεροσολύμων ὑπο Ἰουδαίων πεμπόντων ἱερεῖς καὶ λευίτας ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν, Σὺ τίς εἶ; ἑτέρα δὲ Φαρισαίων ἀποστελλόντων κτλ.* *Orig.* iv. 109[e]. (et mox *οἱ δὲ ἀπὸ τῶν Φαρισαίων ἀποστειλάμενοι*). iv. 129[d.e.]
— *εκ των Φαρ.*] om. Syr.Crt. e scribis Syr.Hier.
25. *και ηρωτ. αυτ.*] om. Syr.Crt.

25. *ειπαν* BC*LX. 33. *Orig.* iv. 123[c]. | ‡ *ειπον* ꞔ. AC[3]. rel.
— *εἶ*] *εις* Δ.
— *ουδε bis* ABCLX *sic.* 1. 33. *Orig.* iv. 110[a]. 123[c.d.] 125[a]. 129[c.] 137[c]. | ‡ *ουτε bis* ꞔ. ΔE. rel.
— *Ἡλειας* BL.
— *ὁ προφ.* *Orig.* iv. 5[ies]. | om. *ὁ* CΔ.
26. *απεκριθη*] *-κρινατο* L. 33. U. *Orig.* iv. 130[d].
— *ὁ Ιωαν.* *Orig.* iv. 130[d]. | om. *ὁ* A.
— *λεγων* *Orig.* iv. 130[d]. | om. 1. Syr.Crt.
— *εγω*] add. *μεν* 69. *b.* Syr.Hier.*sic.* Æth. | Contra, *Orig.* iv. 109[c]. 130[d]. 131[a.d.]
— *βαπτιζω*] add. *ὑμας* Δ. *a.b.*(*ff.*)*l.* Syr. Hel.* Memph. Arm.
— *εν ὑδατι*] add. in paenitentiam *a.* add. paenitentiae *b.* | Contra, *Orig.* iv. 133[b] *diserte.*
— *μεσος*] † add. *δε* ꞔ. AC[2]X. rel. Latt. Syrr.Crt.&Pst. Syr.Hier. Memph. Æth. *Orig.* iv. 109[c]. 130[d]. *Eus.* Theoph. (Mai. 140.) | om. BC*L. *ff* (*Blan.*). Arm. *Orig.* i. 394[a]. 586[d]. iv. 89[d.e.] 131[a.b.c.] 137[b.c.] 138[b.e.] 453[b.c.]
— *στηκει* BL. 1. *Orig.* i. 394[a] *bis.* stat *a.b.e.f.ff.* Syrr.Crt.Pst.&Hel. Syr.Hier. Memph. *Orig. Int.* i. 191[d]. ii. 280[b]. iii. 882[d]. iv. 623[d]. *Cypr.* 293. stetit Vulg. *c.* Arm. (Æth.) | *ἑστηκει* G. *Orig.* iv. 453[b.c.] *εἱστηκει* *Eus.* Theoph. | ‡ *ἕστηκεν* ꞔ. ACXΔ. 33. rel. *Orig.* i. 586[d]. iv. 89[d.e.] 109[c]. 130[d]. 131[a.b.c.] 137[b.c.] 138[b.e.]

21. dixit *Cl.* | 25. *om.* ei *Am.* | 26. *om.* vestrum *Am.**

A B (C) [P]. L X Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUVΛ.

οὐκ οἴδατε, 27 † [ὁ] ὀπίσω μου ἐρχόμενος, †· οὗ ‡ οὐκ
εἰμὶ [ἐγὼ]″ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ
ιγ ὑποδήματος. 28 Ταῦτα ἐν ‡ Βηθανίᾳ″ ἐγένετο πέραν
ι τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν * ὁ″ ‡ Ἰωάνης″ βαπτίζων.
§ P 4 29 Τῇ ἐπαύριον βλέπει † τὸν Ἰησοῦν § ἐρχόμε-
p ver. 36. νον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει, p ″Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ,
q verr. 15, 27. ιδ α ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. 30 q οὗτός ἐστιν
‡ ὑπὲρ″ οὗ ἐγὼ εἶπον, Ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνήρ, ὃς
ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. 31 κἀγὼ
οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραήλ, διὰ
ιε α τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν † ὕδατι βαπτίζων. 32 καὶ ἐμαρ-
r Matt. 3:16. Mar. 1:10. Luc. 3:22. τύρησεν ‡ Ἰωάνης″ λέγων r ὅτι Τεθέαμαι τὸ πνεῦμα
καταβαῖνον ‡ ὡς″ περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν
ἐπ' αὐτόν. 33 κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψας
με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, Ἐφ' ὃν ἂν
ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν,
οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 34 κἀγὼ

non scitis: 27 ipse est qui post
me venturus est, qui ante me
factus est, cuius ego non sum
dignus ut solvam eius corrigiam
calciamenti. 28 (13, 10.) Haec in
Bethania facta sunt trans Ior-
danen, ubi erat Iohannes bap-
tizans. 29 Altera die videt Io-
hannes Iesum venientem ad se,
et ait, Ecce agnus dei qui tol-
lit peccatum mundi. 30 (14, 1.)
Hic est de quo dixi, Post me
venit vir qui ante me factus
est, quia prior me erat. 31 Et
ego nesciebam eum, sed ut ma-
nifestaretur in Israhel, propte-
rea veni ego in aqua baptizans.
32 (15, 1.) Et testimonium perhi-
buit Iohannes dicens quia Vidi
spiritum descendentem quasi
columbam de caelo, et mansit
super eum. 33 Et ego nescie-
bam eum, sed qui misit me
baptizare in aqua, ille mihi
dixit, Super quem videris spi-
ritum descendentem et ma-
nentem super eum, hic est qui
baptizat in spiritu sancto. 34 Et

27. ab init.] † *αυτος εστιν* ς. AC^{3}XΔ. rel. (Latt.) Syrr.Pst.&Hcl. Syr.Hier. *Orig.* i. 586^{d}. iv. 130^{e}. *Orig. Int.* iii. 882^{d}. (*οὑτος εστιν* G.) | om. BC*L. 1. 33. *a.* Syr.Crt. Memph. Arm. Æth. *Orig.* i. 394^{a}. iv. 89^{d}. 109^{c}. 131^{c}. 138^{e}. *Orig. Int.* i. 191^{d}. iv. 623^{d}. ‖ add. *ὁν ειπον* S. *e.* (*ff.*)*l.*
— *ὁ οπισω* ACL. rel. *Orig.* i. 394^{a}. 586^{d}. iv. 109^{c}. 131^{c}. | om. *ὁ* B. *Orig.* iv. 89^{d}. 138^{e}.
— *ερχομενος*] † add. *ὁς εμπροσθεν μου γεγονεν* ς. AC^{3}(X)Δ. rel. (Latt.) Syrr.Pst.&Hel. Syr.Hier.*sic.* Arm.Usc. Æth.Platt. *Cypr.* 293. (vid. ver. 15.) (*ὡς* X.) | om. BC*L. 1. 33. *b.l.* Syr. Crt. Memph. Arm.Zoh. Æth. *Orig.* iv. 89^{d}. 109^{c}. 130^{e}. *Orig. Int.* i.
— *εγω* post *ουκ ειμι* BX. 69. Syr.Hier. *sic.* *Orig.* iv. 109^{c}. 130^{c}. 131^{d}. 136$^{d.e.}$ | ‡ ante ς. AΔ. 1. rel. (Latt.) post *αξιος* *a.* *Orig.* iv. 89^{d}. | om. CL. 33. Memph. Arm. Æth.Rom. *Orig.* iii. 818^{d}. 139^{a}. *Cypr.* 293.
— fin.] add. *εκεινος ὑμας βαπτισει εν πνευματι ἁγιω και πυρι* EFG. Æth. Platt. (vid. Matt. iii. 11. Luc. iii. 16.)
28. *ταυτα*] add. *μεν* K.
— *Βηθανιᾳ* ABC*LX(Δ)EFGHMSV. Latt. Syrr.Pst.&Hcl.txt. Syr.Hier. Memph. Arm. *εν Βηανια* Syr.Hcl. mg.ap.White (vid. et infra.) *ὅτι μὲν σχεδὸν ἐν πᾶσι τοῖς ἀντιγράφοις κεῖται Ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο, οὐκ ἀγνοοῦμεν, καὶ ἔοικε τοῦτο καὶ ἔτι πρότερον γεγονέναι· καὶ παρὰ Ἡρακλέωνα γοῦν Βηθανίαν ἀνέγνωμεν· ἐπείσθημεν δὲ μὴ δεῖν Βηθανίᾳ ἀναγινώσκειν ἀλλὰ Βηθαβαρᾷ κτλ.* *Orig.* iv. 140^{a}. *τὰ ἀκριβῆ τῶν ἀντιγραφῶν οὐκ ἐν Βηθανίᾳ ἔχει, ἀλλ' ἐν Βηθαβαρᾷ· ἡ γὰρ Βηθανία οὐχὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου οὐδὲ ἐπὶ τῆς ἐρήμου ἦν, ἀλλ' ἐγγύς που τῶν Ἱεροσολύμων ἐστίν.* Schol. in codd. nonnullis. (*Βεθανια* Δ*.) | ‡ *Βηθαβαρᾳ* ς. C^{2}. 1. 33. (69.) K(U)(Λ.) Syr. Crt. *εν Βηαραβα* Syr.Hcl.mg.ap.White. (*εν Βιθαραβα* Ass. II. ap. Adler.) | utrumque habet Æth. | *Βηθεβαρα* 69*. Λ. *Βιθαβηρα* U. *Βηθαρα* *Orig.* iv. 140$^{a.b.}$ 142^{c}(MS.). *Βαθαρα* *Orig.* iv. 280^{c}. *Βηθαραβα* *Orig.* iv. 140^{e}(ed.).
28. *εγενετο*] *-νοντο* Λ. | locutus est Syr. Crt.
— *Ιορδ.*] add. fluvium Syr.Crt.
— *ην*] om. 69*.
— *ὁ* ante *Ιωαν.* BC. | * om. ς. AL. rel. *Orig.* iv. 140^{a}.
— *βαπτιζων*] add. *το πρωτον* C. (vid. c. x. 40.) | Contra, *Orig.* | add. et ibi erat Arm.Usc.
29. *βλεπει*] † add. *ὁ Ιωαννης* ς. (C^{3}.) 69. E*nunc.*FGHΛ. (Latt.) Syr.Pst. Syr. Hier.*sic.* *Orig.* iv. 149^{a}. (150^{a}.) *Cypr.* 291. | om. ABC*LXΔ. 1. 33. KMSU V. *a.* Syrr.Crt.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iv. 148^{b}. (mox dominum Jesum Syr.Hier.)
29. *λεγει, Ιδε*] *λεγοντα* M.
— *ὁ αιρων*] praem. ecce Vulg.*Cl.* *a.b.c. ff.l.* Syr.Crt. *Cypr.* 219. *Orig. Int.* ii. 63^{d}. 83^{a}. 362^{c}. (praem. *οὑτος εστιν* Goth. *Orig.* ii. 23^{d}. iv. 152^{d}. 176^{d}. 392^{c}.) | Contra, *Am.* *f.g.* Syrr.Pst.&Hcl. Syr. Hier.*sic.* *Iren.* 186. *Hipp.* Ant. 45(22). in Dan. 15. *Orig.* iv. 5^{a}. 6^{a}. 24^{b}. 38^{c}. 89^{e}. 149^{a}. 150^{d}. 157^{d}. 158^{f}. 176^{d}. 392^{c}. *Orig. Int.* iv. 515^{d}. *Eus.* D.E. 37^{a}. 198^{d}. 385^{c}. 429^{a}. 462^{c}. in Ps. 80^{b}. Theoph. (Mai. 112.) ad Steph. 10 (Mai. 244). de Pasch. (Mai 209.)
30. *ὑπερ* BC*. *Orig.* iv. 24^{b}. 90^{a}. | ‡ *περι* ς. AC^{3}P*Tf.*L. rel. *Orig.* ii. 496^{a}. *Eus.* D.E. 429^{a}.
— *ειπον*] add. *ὑμιν* 69. | add. *ὁτι* X. Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Syr.Hier.*sic.* | non add. rel. *Orig.* ii. iv. *Eus.* D.E.
— *εμπροσθε* 69 *Scr.*
31. *εγω*] ante *ηλθον* C*. *b.* Memph. | post *Orig.* iv. 90^{a}.
— *ὑδατι*] † praem. *τῳ* ς. AXΔ. rel. | om. BCP*Tf.*L. 1. 33. 69. GΛ. *Orig.* i. 364^{d}. iv. 90^{a}.
32. *Ιωαν.*] praem. *ὁ* C^{3}X. 69. GMU. | om. ABC*PLΔ. 1. 33. rel.
— *ὁτι*] om. V.

26. nescitis *Cl.* | 29. vidit *Cl.* | *add.* ecce *post* dei *Cl.* | 31. manifestetur *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Arm. Æth. ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ
θεοῦ.
ιϛ / ι 5 35 Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει † ‡ Ἰωάνης″ καὶ
ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. 36 καὶ ἐμβλέψας τῷ
ˢ ver. 29. Ἰησοῦ περιπατοῦντι λέγει, ˢ Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ.
37. οἱ δύο αὐτ. μαθ. 37 καὶ ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦντος, καὶ
ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. 38 στραφεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς
καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς,
Τί ζητεῖτε; οἱ δὲ ‡ εἶπαν″ αὐτῷ, Ῥαββί, (ὃ λέγεται
‡ μεθερμηνευόμενον″ Διδάσκαλε,) ποῦ μένεις; 39 λέ-
γει αὐτοῖς, Ἔρχεσθε καὶ ‡ ὄψεσθε.″ ‡ ἦλθαν″ * οὖν″
καὶ ‡ εἶδαν″ ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν
ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα † ἦν ὡς δεκάτη. 40 ἦν Ἀνδρέας
ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν
¶ C ἀκουσάντων παρὰ ‡ Ἰωάνου″ ¶ καὶ ἀκολουθησάντων
¶ P αὐτῷ.¶ 41 εὑρίσκει οὗτος ‡ πρῶτον″ τὸν ἀδελφὸν
τὸν ἴδιον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ, Εὑρήκαμεν τὸν

ego vidi, et testimonium perhibui quia hic est filius dei.
35 (16, 10.) Altera die iterum
stabat Iohannes et ex discipulis eius duo, 36 et respiciens
Iesum ambulantem dicit, Ecce
agnus dei. 37 Et audierunt eum
duo discipuli loquentem, et secuti sunt Iesum. 38 Conversus
autem Iesus et videns eos sequentes se dicit eis, Quid quaeritis? Qui dixerunt ei, Rabbi,
(quod dicitur interpretatum magister), ubi habitas? 39 Di-
cit eis, Venite et videte. Venerunt et viderunt ubi maneret,
et apud eum manserunt die illo; hora autem erat quasi
decima. 40 Erat autem Andreas
frater Simonis Petri unus ex duobus qui audierant ab Iohanne et secuti fuerant eum.
41 (17, 1.) Invenit hic primum
fratrem suum Simonem, et dicit ei, Invenimus Messiam,

32. ὡς ABCL. 33. EFGHSV. *Orig.* i. 364[d]. iv. 82[b]. 90[a]. | ‡ὡσει ϛ. PXΔ. 1. rel.
— ἐξ *Orig.* i. | ἐκ του 1.
— καταβαινων F.
33. ᾔδειν] οιδειν 69.
— ὕδατι] praem. τῳ 1. *Orig.* i. 364[d]. iv. 82[c]. | Contra, *Orig.* iv. 90[a].
— ιδῃς] ειδοις 69.
— οὗτος *Orig.* i. 364[e]. iv. 39[a]. 63[d]. 82[c]. 90[b]. 142[d]. 273[b]. | αυτος A. *b.e.*
— πνευματι *Orig.* i. iv. 5[ies]. | τῳ πνευματι τῳ L. 33. | *add.* το(*sic*) semel X.
— ἁγιῳ] add. και πυρι C*. *Orig.* iv. 39[a]. 63[d]. 82[c]. (vid. Matt. ii. 11. Luc. iii. 16.) | om. ABC³P. rel. *Orig.* i. iv. 90[b]. 142[d].
34. ἑωρακα] εωρα Δ. ‖ add. αυτον G.
— ὁ υἱος τ. θεου Syrr.Pst.&Hel. *Orig.* i. 364[e]. (ii. 496[a].) iv. 90[b]. 273[b]. (*Orig. Int.* iii. 111[d].) | electus filius dei *a.* Syr. Hier. Dei filius electus *b.* electus Dei *e.* Syr.Crt. filius electus dei *ff.*
35. παλιν] om. Syrr.Crt.&Hel. Arm.
— Ιωαν.] †praem. ὁ ϛ. ACP. rel. *Orig.* iii. 443[a]. (iv. 90[b]. 150[a].) | om. BL.
36. ιδε] add. ὁ χριστος GA. Syr.Crt.(add. ιδε). Arm. | Contra, *Orig.* iv. 90[b].
— θεου] add. ὁ αιρων την ἁμαρτιαν του κοσμου C*. (*a.ff.* praem. "ecce".) Æth. (vid. ver. 29.) | Contra, rel. *Orig.*
37. και 1°.] om. 1.
37. αυτ. οἱ δυο μαθ. AC³P. rel. Vulg. *c.f.* Syr.Hel. | οἱ δυο αυτ. μαθ. C*LX. 33. | οἱ δυο μαθ. αυτ. B. *b.* Syr.Pst. (αυτῳ οἱ δ. μαθ. *add.* αυτ.*. 69.) ex discipulis ejus duo *a.* | eum duo discipuli ejus *e.* | illi discipuli Johannis (om. δυο) Syr.Crt.
— τῳ Ιησου] αυτῳ Ιησου X* *Tf.*
38. δε] om. EFHMVA. Arm. *Orig.* iv. 90[b]. | Contra, ABCPL. rel. Syr.Hel. *Orig.* iii. 541[b]. et conversus Syrr.Crt.&Pst. Æth.
— ακολ.] add. αυτῳ C* *fortasse.* Vulg. *a.b.e.f.ff.* Syrr.Crt.Pst.&Hel. Memph. Arm. Æth. | Contra, *c.*
— ειπαν BC*. | ‡ειπον ϛ. AC³P. rel.
— ῥαββι ACLXΔ. Memph. rel. | ῥαββει BPEHKA.
— λεγεται μεθερμηνευομενον ABCLX. 33. *Orig.* iv. 90[c]. Syr.Hel.txt. | ‡λεγεται ἑρμηνευομενον ϛ. P. rel. | ἑρμηνευεται 1. (Syr.Hel.mg.) Memph. | om. Syrr.Crt.&Pst. Syr.Hier.
— μενῃς L. | es Syrr.Crt.&Pst.
39. οψεσθε BC*L. 1. 33. Syrr.Crt.Pst.&Hel. *Orig.* iv. 90[c.d.] | ‡ιδετε ϛ. A(P). rel. (ειδετε PA. ηδετε C³.) Latt. Memph. Arm. (ιδατε Δ.)
— ηλθαν B.*Bch.*(**Rl.Mai.*)C. | ‡ηλθον ϛ. AB²PL. rel.
— ουν ABCLX. 33. A*sic.* *a.e.* Memph. autem *b.* Syrr.Pst.&Hel.mg. | et venerunt Syrr.Crt.&Hel.txt. (Æth.) add. "post eum" Syr.Crt. | *om. ουν ϛ. P. rel. Vulg. *c.f.* Arm.
39. ειδαν B*Rl.Bch.*(**Mai.*)C. | ‡ειδον ϛ. AB(²*Mai.*)PL. rel.
— εμειναν] -νον P*Knit.*
— εκεινην ante την ἡμ. 69.
— ὡρα] †add. δε ϛ. Vulg. *a.c.* Syr. Hel. Memph. enim *b.f.* Arm. (et fuit hora *e.* Syrr.Crt.&Pst.) | om. ABCPL XΔ. 1. 33. 69. EFGHKMSUVA. Æth.
— ὡς] om. G. Memph. Æth.
— δεκατη *Orig.* iv. 90[e]. 167[d]. 277[d]. | ἑκτη A.
40. et unus ex eis ex his discipulis Johannis, Andreas erat nomen ejus frater Simonis Cephae. (om. rel.) Syr.Crt.
— ην] add. δε AA*sic.* Vulg. *a.c.e.f.* Syrr.Pst.&Hel.* [Æth.] | Contra, BC PL. 33 *sic.* rel. *For. b.* Memph. Arm. *Orig.* iii. 443[a].
— εἱς] praem. και L. | Contra, *Orig.* iii.
— των ακουσ. *Orig.* iii. | om. των C.
— αυτῳ *Orig.* iii. | τῳ Ιησου G. Syr.Pst. Æth. | του Ιησου A.
41. εὑρισκει.... Σιμωνα] Et ille Andreas vidit Simonem Cepham Syr.Crt. (εὑρεσκει B**Mai.*ed.2.)
— πρωτον AB.*Mai.*X. 1. 69. M. Vulg. *a.c.f.l.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. Æth. (mane *b.e.*) | ‡πρωτος ϛ. L. rel. [n. l. 33.]

A B. L X Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUVΛ. *a*
¶ Syr. Crt.
42. ὁ υἱὸς Ἰωνᾶ

Μεσσίαν, (ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον † χριστός·)
ιζ [42] † ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· ἐμβλέψας † αὐ-
τῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν,¶ Σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς ‡ Ἰωάνου″·
σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς, (ὃ ἑρμηνεύεται Πέτρος.)
6 [43] Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν † ἐξελθεῖν εἰς τὴν
Γαλιλαίαν, καὶ εὑρίσκει Φίλιππον καὶ λέγει αὐτῷ
ιη ι * ὁ Ἰησοῦς″, Ἀκολούθει μοι. [44] ἦν δὲ ὁ Φίλιππος
ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου.
[45] εὑρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναήλ, καὶ λέγει αὐτῷ,
Ὃν ἔγραψεν ‡ Μωυσῆς″ ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται,
εὑρήκαμεν, Ἰησοῦν [τὸν] υἱὸν τοῦ Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ
Ναζαρέτ. [46] καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ, Ἐκ Ναζα-
ρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ * ὁ″ Φίλιπ-
πος, Ἔρχου καὶ ἴδε. [47] εἶδεν † Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ
ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ, Ἴδε
ἀληθῶς ‡ Ἰσραηλείτης,″ ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν.
[48] λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ, Πόθεν με γινώσκεις;
Ἀπεκρίθη † Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Πρὸ τοῦ σε
Φίλιππον φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν εἶδόν σε.
[49] ἀπεκρίθη * αὐτῷ″ Ναθαναὴλ †, Ῥαββί, σὺ εἶ ὁ
υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ ‡ βασιλεὺς εἶ″ τοῦ Ἰσραήλ.

(quod est interpretatum Christus), [42] et adduxit eum ad Iesum. Intuitus autem eum Iesus dixit, Tu es Simon filius Iohanna, tu vocaberis Cephas, (quod interpretatur Petrus.)

[43] (18, 10.) In crastinum voluit exire in Galilaeam, et invenit Philippum: et dicit ei, Sequere me. [44] Erat autem Philippus a Bethsaida, civitate Andreae et Petri. [45] Invenit Philippus Nathanahel et dicit ei, Quem scripsit Moses in lege et prophetae, invenimus, Iesum filium Ioseph a Nazareth. [46] Et dixit ei Nathanahel, A Nazareth potest aliquid boni esse? Dicit ei Philippus, Veni et vide. [47] Vidit Iesus Nathanahel venientem ad se et dicit de eo, Ecce vere Israhelita, in quo dolus non est. [48] Dicit ei Nathanahel, Unde me nosti? Respondit Iesus et dixit ei, Prius quam te Philippus vocaret, cum esses sub ficu, vidi te. [49] Respondit ei Nathanahel et ait, Rabbi, tu es filius dei, tu es rex Israhel. [50] Respondit

41. Μεσσιαν ABL²XΔ. 1. Latt. *Orig.* iv. 8^{c}. 90e. 91^{a}. | Μεσιαν L*. 33. 69. EFGHKMSUVΛ. Syr.Hel.*mg. Graecè.* Memph. Arm.
— ὁ εστ. μεθερμ. χριστος] om. Syrr.Crt.&Pst. Syr.Hier.
— μεθερμηνευομενον *Orig.* iv. 8^{c}. 90e. | -νος L.
— χριστος] †praem. ὁ ς. Memph. Arm. | om. AB.*Bch.Mai.*LXΔ. 1. 33. 69. EFGHKMSUVΛ. *Orig.* iv. 8^{c}. 90e.
42. ηγαγεν] ηγαγον K. *e.* ‖†praem. και ς. AX. rel. (Latt.) Syrr.Crt.Pst.&Hel. Æth. | om. BL. (1.) (G.) Memph. | adduxit ergo *b.* Et assumpsit illum et venit Syr.Crt. ‖praem. οὑτος 1. G. Arm.
— αυτον] om. B.*Bch.*
— εμβλεψας] †add. δε ς. XΔ. 33*s.* Ss*Λ.* (Latt.) Syr.Hel.* Memph. et respiciens *a.* et eum vid. *e.* et aspexit Syrr.Crt.&Pst. (Æth.) | om. AB.*Mai.* L. 1. 69 *Scr.* EFGHKMU*Tf.*V. Arm.
— ὁ υιος] om. ὁ 1. 69 *sic.*
— Ιωανου B.*Bch.*(**Rl.Mai.*) Ιωαννου B²*Rl.* ut vid. L. 33. (*a.*)*b.f.ff.l.* Memph. Æth. Iohanna *Am.* | ‡Ιωνα ς. AB².*Mai.*X. rel. Vulg.*Cl.* *c.* Syrr.Pst.&Hel. Arm. Æth.Platt. (tu es Simon frater Andreae *e.*)
42. ὁ ἑρμ.] ὃς ἑρμ. A. (om. ὁ ἑρμ. Πετρ. Syr.Pst.)
43. ηθελησεν] †add. ὁ Ιησους ς. 69. FGHU*sic.* Syr.Pst. | om. ABLXΔ. 1. 33. EKMSVΛ. Latt. Syr.Hel. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iv. 277^{d}. (150^{a}.)
— ὁ Ιησους post αυτῳ ABLXΔ. 1. 33. EGKSUVΛ. Vulg.*Cl.* *a.b.c.f.ff.l.* Syr.Hel. Memph.W.&Schw. Arm. (Æth.) | *om. ς. 69. FHM. *Am. Fuld. e.* Syr.Pst. Syr.Hier. Memph.MS. *Orig.* iv. 150^{a}.
44. ὁ] om. 69. F*. (mox Bessaida Galileae *e.*)
— Ανδρεα 69 *Scr.*
45. Ναθαηλ Λ*(et ver. 47). Ναθανηλ Δ*.
— Μωυσης BLX. 33. KVΛ. *Orig.* iv. 8^{c}. 210^{e}. | ‡Μωσης ς. AΔ. rel.
— Ιησουν *Orig.* iv. *bis.* | om. L(*non* M).
— τον υιον ALX. rel. *Orig.* iv. 8^{c}. | om. τον B. 33. *Orig.* iv. 210^{e}.
— του Ιωσ. *Orig.* iv. *bis.* | om. του AΔ. 33. KM.
— τον απο *Orig.* iv. 8^{c}. | του απο S. (απο *tantum Orig.* iv. 210^{e}.)
45. Ναζαρετ *St.* 3. ABLXSs. *a. Orig.* iv. 8^{c}. 210^{e}. | Ναζαρεθ *Elz.* 1. 69. EFGHKMUVΛ. Vulg. *b.c.f.* (h. 33.) Memph. Arm. *Orig. Int.* 537^{d}. | Ναζαραθ Δ(*sic*). Nazara *e.*
46. και ab init.] om. *a.b.e.* Syr.Pst.
— Ναζαρετ *St.* 3. ABLXΔ(*sic*)Ss. *a.* | Ναζαρεθ *Elz.* 1. 69. EFGHKMUVΛ. Vulg. *b.c.f.* Memph. Arm. (h. 33.) | Nazara *e.*
— ὁ ante Φιλ. BL. 33. | *om. ς. A. rel.
47. Ιησους] †praem. ὁ ς. AL. rel. | om. BH. (h. 33.)
— περι αυτου] om. *e.*
— Ισραηλειτης B. | ‡-λιτης ς. rel. (vid. et in locis reliquis.)
48. Ιησους] †praem. ὁ ς. 1*s.* 69*s.* E*. | om. ABLXΔ. 33. E**FGHKMSUVΛ.
49. απεκριθη] om. Æth. ‖add. αυτῳ B. *Btly.Bch.Mai.*ed.2.LX*Tf.* 33. Vulg. *a.b.f.ff.* Arm. | *om. ς. AΔ. rel. *c.e.* rel.
— Ναθαναηλ] †add. και λεγει αυτῳ ς. A. 1. 69. rel. Syrr.Pst.&Hel. Memph. (Æth.) | και ειπεν αυτῳ Δ. | και ειπεν X. (Vulg.) *a.*(*c.*)*f.* (Arm.) | om. BL. 33. *b.e.*

42. Jona *Cl.* | vocaveris *Am.* | 43. dicit ei Jesus *Cl.*

Vulg. *a. b. c*
Syrr. (C.) P. H.
Memph.
Arm. Æth.

t Gen. 28:12.

50 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, ˝Οτι εἶπόν σοι
* ὅτι″ Εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις;
μείζω τούτων ‡ ὄψῃ.″ 51 καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, † ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα καὶ t τοὺς
ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας
ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

Iesus et dixit ei, Quia dixi tibi Vidi te sub ficu, credis? maius his videbis. [51] Et dicit ei, Amen amen dico vobis, videbitis caelum apertum et angelos dei ascendentes et descendentes supra filium hominis.

II. A′

7 1 Καὶ τῇ ‡ τρίτῃ ἡμέρᾳ″ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾶ
τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ·
2 ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς
τὸν γάμον. 3 καὶ ὑστερήσαντος οἴνου λέγει ἡ μήτηρ
τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν, Οἶνον οὐκ ἔχουσιν. 4 * καὶ″
λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὔπω
ἥκει ἡ ὥρα μου. 5 λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακό-
νοις, ˝Ο τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε. 6 ἦσαν δὲ ἐκεῖ
‡ λίθιναι ὑδρίαι″ ἓξ ‡ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰου-
δαίων κείμεναι″, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς.
7 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος.
καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. 8 καὶ λέγει αὐτοῖς,
Ἀντλήσατε νῦν, καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. ‡ οἱ
δὲ″ ἤνεγκαν. 9 ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ

[1] Et die tertio nuptiae factae sunt in Cana Galilaeae, et erat mater Iesu ibi: [2] vocatus est autem et Iesus et discipuli eius ad nuptias. [3] Et deficiente vino dicit mater Iesu ad eum, Vinum non habent. [4] Et dicit ei Iesus, Quid mihi et tibi est, mulier? nondum venit hora mea. [5] Dicit mater eius ministris, Quodcumque dixerit vobis, facite. [6] Erant autem ibi lapideae hydriae sex positae secundum purificationem Iudaeorum, capientes singulae metretas binas vel ternas. [7] Dicit eis Iesus, Implete hydrias aqua. Et impleverunt eas usque ad summum. [8] Et dicit eis Iesus, Haurite nunc et ferte archetriclino. Et tulerunt. [9] Ut autem gustavit archetri-

---

49. *ῥαββι* LXΔ. 1. 33. 69. Memph. rel. | *ῥαββει* ABEIIΛ.
— *συ ει ὁ υἱ. τ. θεου*] om. S.
— *βασιλευς ει* AB.*Mai.*L. 1. 33. (praem. ὁ B.*Btly.Bch.*) | ‡*ει ὁ βασ.* ς. X. rel. Latt. Memph. *Iren.* 189. *Hil.* 446[b].
50. *Ιησους*] praem. ὁ 69.
— *και ειπεν*] om. Syr.Pst.
— *αυτῳ* ante *Ιησους* 33. Syr.Pst. Arm.
— *ειπον*] post *σοι* 69. ‖(om. *ειπον σοι* B.*Bch.*)
— *ὁτι* ante *ειδον* AB.*Btly.Mai.*LG. *a.*(*b.*) Syrr.Pst.& Hel. Memph. | *om. ς. X. rel. Vulg. *c.e.f.ff.* Æth. *Tert.* adv. Prax. 21.
— *μειζω*] *μειζων* XΔM. (majus Vulg. *c.g.*)
— *οψῃ* ABLXΔ. 33. EFGHKMSVΛ. | ‡*οψει* ς. 1. 69. U.
51. *λεγει*] *ειπεν* X. *b.*
— *αμην semel* 69. | Contra, *Orig.* i. 364[e]. *Orig. Int.* iii. 961[f].
— *ὑμιν Orig.* i. | *σοι* X. ‖†add. *απ' αρτι* ς. AX. rel. *e.* Syrr.Pst.&Hel. | om. BL. Latt. Memph. Arm. Æth. *Orig.* i. 364[e]. | *Orig. Int.* iii. 402[f]. 961[f].
1. *τῃ τριτῃ ἡμερᾳ* B. 69. U. *b.e.* | ‡*τῃ ἡμ. τ. τρ.* ς. AL. rel. (Latt.) | *τῃ τριτῃ tantum* M.
1. *Γαλιλαιας*] vid. Syr.Hel.mg. in ver. 3.
3. *και ὑστερ. οιν.*] Et vinum non habebant, quoniam consummatum (finitum *b.*) erat (est *ff.*) vinum nuptiarum *a.* (*b.*)*ff.* Syr.Hel.*mg.* (cum nota haec non esse in omnibus exemplaribus Harclensibus sed reperta esse in Graecis nonnullis.) Deinde dicit *a.* Et dicit *b.* Et factum est per multam turbam vocitorum (voca- *l.*) vinum consummari *e.l.* Vinum non habebant quoniam defecerat vinum illorum Æth.
— *του Ιησου*] *αυτου* U. | *τῳ Ιησου* (om. *πρ. αυτ.*) *a.* Arm. | praem. *αυτου τοις διακονοις* Δ*.
— ad fin.] add. fili *e.l.*
4. *και* ab init. AB.*Mai.*LXΔ. 33. 69. GKU. (Latt.) Syr.Hel. Memph. Arm. Æth. | *om. ς. E. rel. *a.* Syr.Pst.
— *ὁ Ιησους*] om. Δ.
— *σοι*] *συ* 69. KΛ*Tf.*
— *γυναι*] praem. *ὦ* X.
5. *αν*] *εαν* 1. | *ἃ* 33(*non* om. *ὁτι*).
— *λεγῃ* ABL. rel. | -*γει* 33. E*FG**sic.* IIKMUVΛ. | (Et advocatis ad se ministris mater ibm (*sic*) dixit illis etc. *e.*)
6. *λιθιναι* ante *ὑδριαι* BLX. 33. Vulg. *c.* | ‡*post* ς. A. rel. *a.b e.f.*
— *κειμεναι* post *Ιουδαιων* BLX. 33. Æth. | ‡post *ἑξ* ς. A. rel. Vulg. *c.* Syrr. Pst.&Hel. | ante *ἑξ* 69. | om. *a.e.* Arm. | post *εκει* *b.f.l.* | post *δε* Memph.
— *ἑξ*] om. *b.*
— *κατα των καθαρισμων* F.
— *χωρουσαι*] *χωρους* L.
7. *λεγει*] praem. *και* X. Æth. (Et Jesus vocitis ad se ministris dixit illis *e.* Et vocatis Jesus ministris, dixit eis *a.ff.* Et vocavit Jesus ministros et dicit eis *l.*)
8. *και* 1°.] om. 33. *a.b.* Syr.Pst. Memph.
— *καν τλησατε* 69*.
— *οἱ δε ηνεγκαν* BL. 1. 33. K. *a.* Syr. Hel.mg. Memph. Arm. (add. aurierunt et *a.*) | ‡*και ηνεγ.* ς. A. rel. Vulg. *b.c.f.* Syrr.Pst.&Hel.*txt.* Theb. *Mnt.* Æth. | om. X. ‖et fecerunt sicut dixit eis Jesus *e.* ("illis" et *om.* Jesus *ff.l.*)

---

1. tertia *Cl.* | 2. autem ibi et *Am.* | 4. tibi et mihi *Am.*

A B [P]. L (X) Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUVΛ.

ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, (καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν·
οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ),
φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος, 10 καὶ λέγει
αὐτῷ, Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθη-
σιν, καὶ ὅταν μεθυσθῶσιν, [τότε] τὸν ἐλάσσω· σὺ
τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. 11 Ταύτην
ἐποίησεν † ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾶ
τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ
ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
ιθ ζ 8 12 Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς ‡ Καφαρναοὺμ″ αὐτὸς
καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ † καὶ οἱ μαθηταὶ
§ P κ α αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας. 13 § καὶ
ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς
B′ κα α Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. 14 u καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ
u Matt. 21:12, seq. Mar. 11:15, seq. Luc. 19:45, seq. τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς
καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους, 15 καὶ ποιήσας
φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ
ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας, καὶ τῶν κολλυ-
βιστῶν ἐξέχεεν ‡ τὰ κέρματα,″ καὶ τὰς τραπέζας
ἀνέστρεψεν, 16 καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν
εἶπεν, Ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν, μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον

clinus aquam vinum factam,
et non sciebat unde esset, mi-
nistri autem sciebant qui hau-
serant aquam, vocat sponsum
archetriclinus 10 et dicit ei,
Omnis homo primum bonum
vinum ponit, et cum inebriati
fuerint, tunc id quod deterius
est: tu servasti bonum vinum
usque adhuc. 11 Hoc fecit ini-
tium signorum Iesus in Cana
Galilaeae, et manifestavit glo-
riam suam, et crediderunt in
eum discipuli eius.

12 (19, 7.) Post hoc descendit
Capharnaum ipse et mater eius
et fratres eius et discipuli eius,
et ibi manserunt non multis
diebus. 13 (20, 1.) Et properabat
pascha Iudaeorum, et ascendit
Hierosolyma Iesus. 14 (21, 1.) Et
invenit in templo vendentes
boves et oves et columbas et
nummularios sedentes, 15 et
cum fecisset quasi flagellum de
funiculis, omnes eiecit de tem-
plo, oves quoque et boves, et
nummulariorum effudit aes et
mensas subvertit, 16 et his qui
columbas vendebant dixit,
Auferte ista hinc, nolite facere
domum patris mei domum ne-

9. *γεγεννημενον* F.
— *ηδεισαν*] *οιδησαν* 69.
— *φωνει*] praem. et videntes factum mirabantur *a.b.* Syr.Hcl.* quia de aqua vinum factum est *l.* aquam quae vinum factum est *e.*
10. *τοτε* AX. 1. 33. rel. *b.c.f.* Syrr.Pst.& Hcl. Arm. | om. BL. *a.e.ff.l.* Memph. Æth. *Orig. Int.* iii. 39^{c}.
— *τον ελασσω*] *τον ελασσων* G. | *τον ελασσον* X.
— *συ*] add. *δε* 69. GΛ. Vulg.*Cl.* *a.b.e.f.ff.* Syrr.Pst.&Hcl.* Memph. Æth. *Orig. Int.* iii. | Contra, *Am. c.* Arm.
11. *αρχην*] † praem. *την* ϛ. X. rel. *Eus.* H.E.(MSS.) | om. ABL. 1. 33. Λ. Arm. *Orig.* iv. 172^{c}. *Eus.* H.E. iii. 24 (117). ed. & MSS. D.E. 439^{c}.
— *εγ κανα* AF.
12. ab init.] *και* H. Æth. | Contra, *Orig.* iv. 161^{a}. 161^{b}. 170^{a}.
— *τουτο* *Orig.* iv. *ter.* | *ταυτα* M. *b.f.ff.* (hoc signum *e.*)
— *κατεβη*] add. *ὁ Ιησους* 1. (*f.*) Arm.ed. | Contra, *Orig.* iv. *ter.*
— *Καφαρναουμ* BX. *Orig.* iv. *saepe.* | ‡ *Καπερναουμ* ϛ. ALΔ. 1. 33. 69. rel.
12. *αδελφοι*] † add. *αυτου* ϛ. AX. rel. Vulg. *b.f.* Syrr. Memph. Arm. Æth. | om. BL. *a.c.e.* *Orig.* iv. 160^{a}. 161^{b}. 186^{d}. 249^{a}.
— *και οἱ μαθ. αυτου* Vulg. *f.* vv. *Orig.* iv. *quater.* | ante *και οἱ αδ. αυτ.* K. | om. *a.b.e.ff.l.* Arm. (om. *αυτου* L. *Orig.* iv. 160^{a}. 161^{b}. 249^{a}. | Contra, 186^{d}.)
— *εμειναν* BLX. 33. rel. vv. *Orig.* iv. 160^{a}. 168^{e}. 169^{b}. | *εμεινεν* A. 1. FGH² Λ. *b.* Memph. Arm. *Orig.* iv. 161^{a}.
— *ου*] om. X *sic.*
13. *ὁ Ιησους* post *Ἱεροσ.* (A)BPX. 1. 33. rel. *Am.* *a.c.f.* Syrr.Pst.&Hcl. Æth. *Orig.* iv. 160^{a}. 180^{a}. 182^{e}. 183^{c}. 249^{b}. (om. *ὁ* A.) | post *ανεβη* LGMU. Vulg.*Cl.* *b.ff.* Memph. Arm. *Orig.* iv. 186^{d}. *Eus.* in Ps. 368^{d}. 374^{c}. ante *ανεβη* *e.* (*οις εις Ιεροσολυμα ις* A. | *om.* *ὁ Ιησους* 69.)
14. qui vendebant et emebant *e.*
15. *ποιησας*] add. *ὡς* LX. 1. 33. G. (Latt.) Syr.Hcl.* *Orig.* iv. 160^{a}. | Contra, AB. rel. *e.* Syrr.Pst.& Hcl. *txt.* Memph. Arm. Æth. *Orig.* iv. 180^{b}. (211^{d}.) 249^{b}. 270^{a}.
— *φραγελλιον*] *φραγελιον* U. | *σφραγελιον* 69. | (mox *σχοινιου* 33. *ff.*)
15. *τα τε προβ. κ. τ. βοας*] add. Jesus *e.* qui vobes et oves vindebant *e.*
— *εξεχεν* Δ.
— *τα κερματα* BLX. 33. *b.* Memph. Arm. *Orig.* iv. 160^{a}. 162^{c}. 180^{b}. 184$^{b.c.}$ 211^{d}. 270$^{a.c.}$ *Eus.* in Ps. 374^{c}. | ‡ *το κερμα* ϛ. AP. rel. (ante *εξεχεεν* 1. G.)
— *ανεστρεψεν* AL. rel. *Orig.* iv. 160^{b}. 180^{b} *ed.* 270^{a}(MS.) | *ανετρεψεν* B.*Mai.* X. *Orig.* iv. 180^{b} MS. 270^{a} *ed.* | *κατορθωσε* 69 *txt.* *κατεστρεψε* 69 *mg.*¹.
16. *πωλουσιν* *Orig.* iv. 160^{b}. 180^{b}. 184^{d}. 270^{a}. *Eus.* in Ps. 374^{c}. | *πωλουντας* H. | *πωλουντα* K *Tf.* (*τῳ τας περ. πωλουντι* K *Wtst.*)
— *μη*] praem. *και* AX. 1. 69. U. Vulg. *Cl.* *a.b.e.* Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. *Orig. Int.* i. 84^{f}. iii. 916^{a}. *Eus.* D.E. 401^{c}. in Ps. 374^{c}. | Contra, BPL. 33. rel. *Am.* *c.f.* Memph. *Orig.* iv. *ter.* *Eus.* in Ps. 368^{d}.
— *ποιητε* 69. EΛ *sic.*
— *τον οικ. τ. πατρ. μου*] om. Syr.Hier.
17. *εμνησθησαν*] *εμνησθη* U. ‖ † add. *δε* ϛ. AP. rel. Vulg. *c.* Syr.Hcl. Et re-

10. tu autem servasti *Cl.* | 13. prope erat *Cl.* | Jesus Ierosolymam *Cl.* | 16. et nolite *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Arm. Æth.
κβ/ι τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου. [17] ἐμνήσθησαν † οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν, v Ὁ ζῆλος
v Psa. 69 (68): 9. κγ/δ τοῦ οἴκου σου ‡ καταφάγεταί″ με. [18] ἀπεκρίθησαν
οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ‡ εἶπαν″ αὐτῷ, Τί σημεῖον δεικ-
κδ/ι νύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς; [19] ἀπεκρίθη † Ἰησοῦς
w Matt. 26:61. 27:40. Mar. 14:58. 15:29. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, w Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ [ἐν]
τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. [20] ‡ εἶπαν″ οὖν οἱ
Ἰουδαῖοι, ‡ Τεσσεράκοντα″ καὶ ἓξ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη
ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν;
[21] ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος
αὐτοῦ. [22] ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν †, καὶ ἐπί-
στευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ‡ ὃν″ εἶπεν ὁ
¶ X Ἰησοῦς.¶
9 [23] Ὡς δὲ ἦν ἐν * τοῖς″ Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ
πάσχα [ἐν] τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ
ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει·
[24] αὐτὸς δὲ † Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ‡ αὐτὸν″ αὐτοῖς,
¶ P διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας, [25] καὶ¶ ὅτι οὐ χρείαν
εἶχεν ἵνα τὶς μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς
γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

gotiationis. [17 (22, 10.)] Recordati vero sunt discipuli eius quia scriptum est, Zelus domus tuae comedit me. [18 (23, 4.)] Responderunt ergo Iudaei et dixerunt ei, Quod signum ostendis nobis, quia haec facis? [19 (24, 10.)] Respondit Iesus et dixit eis, Solvite templum hoc, et in tribus diebus excitabo illud. [20] Dixerunt ergo Iudaei, Quadraginta et sex annis aedificatum est templum hoc, et tu tribus diebus excitabis illud? [21] Ille autem dicebat de templo corporis sui. [22] Cum ergo resurrexisset a mortuis, recordati sunt discipuli eius quia hoc dicebat, et crediderunt scripturae et sermoni quem dixit Iesus.

[23] Cum autem esset Hierosolymis in pascha in die festo, multi crediderunt in nomine eius, videntes signa eius quae faciebat: [24] ipse autem Iesus non credebat semet ipsum eis, eo quod ipse nosset omnes, [25] et quia opus ei non erat ut quis testimonium perhiberet de homine: ipse enim sciebat quid esset in homine.

cordati sunt Syr.Pst. Æth. *τοτε εμνησ.* *a.* Arm. *Orig.* iv. 160^{b}. 180^{b}. et continuo commonefacti sunt *e.* | add. *δε και* M. (rememoratus est autem discipulus *b.*) et rememorati *ff.* et recordati *fl.* | om. BLX. Memph. (*Orig.* iv. 186^{d}.) *Eus.* in Ps. 368^{e}. 374^{c}.

17. *αυτου*] om. 33. | Contra, rel. vv. *Orig.* iv. *bis.* *Eus.* in Ps. *bis.*

— *ὁτι* *Orig.* | om. X.

— *εστιν*] ante *γεγρ.* B. | Contra, *Orig.* iv. *bis.* *Eus.* in Ps. *bis.*

— *ὁ ζηλ.*] praem. *ὁτι* X. *Orig.* iv. 160^{b}. 186^{d}. | Contra, *Orig.* iv. 180^{b}. *Eus.* in Ps. *bis.* ‖om. *ὁ* Δ.

— *καταφαγεται* ABPLXΔ. 1. 33. EFGHKMSUVΛ. *Orig.* iv. *ter.* | ‡*κατεφαγε* ς. 69. *Eus.* in Ps. *bis.* (vid. LXX. et *Orig.* ii. 815^{e}. iv. 195^{d}.)

18. *ουν* Syr.Hcl. *Orig.* iv. 160^{b}. 196^{c}. (autem Syr.Pst.) | om. 33. 69. *b.* Memph. Arm. | tunc respond. *f.* (Et Judaei responderunt dicentes ei *e.*) [Æth.]

— *ειπαν* BL. 33. *Orig.* iv. *bis.* | ‡*ειπον* ς. AP. rel.

— *διγνυεις* AP*Tf.*L.

— *ἡμιν* *Orig.* iv. | om. L.

19. *Ιησ.*] †praem. *ὁ* ς. 1*s.* 33*s.* 69. K*s*S*s.* | om. ABP*Tf.*LXΔEFGHMUVΛ. *Orig.* iv. 160^{b}. 196^{c}. (Et Jesus ait illis *e.*) ‖mox *τον ναον του θεου* *Orig.* iv. 160^{b}. | Contra, 196$^{c.d.}$ 198^{e}. 199$^{a.c.}$ 200^{b}.

19. *εν τρ.* A(P?)L. rel. *Iren.* 300. *Orig.* i. 468^{a}. 757^{a}. *Orig.* iv. 7^{ies}. *Orig. Int.* ii. 108^{d}. iii. 909^{f}. 922^{a}. 931$^{a.c.}$ *Eus.* in Ps. 465^{d}. 568^{e}. *Novat.* 166. *Tert.* de Pud. 16. | om. *εν* B. *Orig.* iv. 198^{e}. (solvite templum hoc manu factum et in triduo illud resuscitabo sine manibus *m.*)

— *εγειρω* 33. | Contra, *Orig.* i. *bis.* iv. 7^{ies}. *Eus.* in Ps. *bis.*

20. *ειπαν* B. *Orig.* iv. 200^{d}. | ‡*ειπον* ς. AP*Tf.*L. rel.

— *ουν*] *δε* *a.* (Et Jud. dixerunt *e.* Æth.) | om. *ουν* Syr.Pst. Memph. Arm. ‖add. *αυτῳ* 33. M*Tf.* Syr.Pst. Arm. | Contra, *Orig.* iv.

— *τεσσερακοντα* AB**Rl.Mai.*P*Tf.*LΔGM. | ‡*τεσσαρ.* ς. B^{2}X. rel.

— *οικοδομηθη* B**Rl.Mai.*ed.2. 33.

22. *ελεγεν*] †add. *αυτοις* ς. K. | om. AB.*Mai.*P*Tf.*LXΔ. 1. 33. 69. EFGHMSUVΛ. Latt. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iv. 160^{c}. 202^{b}. 208^{b}.

— *ὁν* BL. *Orig.* iv. 160^{c}. 199^{a}. 202^{b}. 208^{c}. 209^{c}. | ‡*ᾧ* ς. AX. rel.

22. *ειπεν*] add. *αυτοις* 69. | Contra, *Orig.* iv. 5^{ies}.

23. *τοις* ante *Ἱεροσ.* AB(?P*Tf.*)LΔ. 1. 69. EFGHK(?M*Tf.*)SUVΛ. *Orig.* iv. 160^{c}. 209^{e}. 270^{c}. (h. P ap. Knit. "*εν τοις..* c. unc. omn." *Tf.*) | *om. ς. 33*s.* M*s.* *Tr.*

— *εν τῳ πασχα* *Orig.* iv. *ter.* | *το πασχα* 69. *εν τῳ πασχας* M*Tr.* paschae post *εν τ. ἑορτ.* *b.e.l.* Memph.

— *εν τῃ ἑορ.* AL. rel. *Orig.* iv. *ter.* (P n. l.) | om. *εν* B.

— *αυτου* ante *τα σημ.*] om. 1. M. *a.b.e.f.* *Iren.* 147. | Contra, Vulg. *c.* *Orig.* iv. 160^{c}. 209^{e}. 211^{a}. 270^{d}.

— fin.] add. in eos qui infirmi erant *e.*

24. *Ιησους*] †praem. *ὁ* ς. AP*Tf.* rel. *Orig.* iv. 160^{c}. 209^{e}. 211^{a}. | om. BL.

— *επιστευσεν* A. *b.* *Orig.* iv. *ter.*

— *αυτον* A*BL. *Orig.* iv. 209^{e}. | ‡*ἑαυτον* ς. A^{2}. rel. *Orig.* iv. 160^{c}. (P n. l.)

— *αυτοις*] *ἑαυτοις* A*.

— *παντας* *Orig.* iv. 160^{c}. 209^{e}. 211^{a}. | *παντα* 69. EFGH. Arm.

25. *ὁτι* Syr.Hcl. *Orig.* iv. 160^{c}. 209^{e}. | om. A. Syr.Pst. Memph.

17. sunt vero *Cl.* | 21. in tribus *Cl.*

A B. Γ
L Δ.
1. 33. 69.
E(F)GHKMSUVΛ.
III.
ˣ c. 7:50.
19:39.

10 1 Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικό-
δημος ὄνομα αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων. 2 ˣ οὗτος
ἦλθεν πρὸς ‡ αὐτὸν″ νυκτὸς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ῥαββί,
οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς
γὰρ ‡ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα″ ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς,
ἐὰν μὴ ᾖ ὁ θεὸς μετ᾽ αὐτοῦ. 3 ἀπεκρίθη † Ἰησοῦς
¶ F
καὶ¶ εἶπεν αὐτῷ, § Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις
§ Goth.
§ Syr.Crt.
γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν § τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ. 4 λέγει πρὸς αὐτὸν † Νικόδημος, Πῶς
δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ δύναται
εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν
καὶ γεννηθῆναι; 5 ἀπεκρίθη [ὁ] Ἰησοῦς, Ἀμὴν
ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ
πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν
¶ Goth.
τοῦ θεοῦ.¶ 6 τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ
ἐστιν, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμά
ἐστιν. 7 μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι, Δεῖ ὑμᾶς γεν-
νηθῆναι ἄνωθεν. 8 τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ
τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ‡ ἀλλὰ″ οὐκ οἶδας πόθεν
ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶν πᾶς ὁ γεγεννη-
μένος ἐκ τοῦ πνεύματος. 9 ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ

1 Erat autem homo ex Pha-
risaeis, Nicodemus nomine,
princeps Iudaeorum: 2 hic ve-
nit ad eum nocte et dixit ei,
Rabbi, scimus quia a deo ve-
nisti magister: nemo enim po-
test haec signa facere quae tu
facis, nisi fuerit deus cum eo.
3 Respondit Iesus et dixit ei,
Amen amen dico tibi, nisi quis
natus fuerit denuo, non potest
videre regnum dei. 4 Dicit ad
eum Nicodemus, Quomodo po-
test homo nasci cum senex sit?
numquid potest in ventrem
matris suae iterato introire et
nasci? 5 Respondit Iesus,
Amen amen dico tibi, nisi quis
renatus fuerit ex aqua et spi-
ritu, non potest introire in
regnum dei. 6 Quod natum est
ex carne caro est, et quod na-
tum est ex spiritu spiritus est.
7 Non mireris quia dixi tibi,
Oportet vos nasci denuo. 8 Spi-
ritus ubi vult spirat, et vocem
eius audis, sed non scis unde
veniat et quo vadat: sic est
omnis qui natus est ex spiritu.
9 Respondit Nicodemus et dixit

1. *ανθρ.*] praem. *τις* M. (*e.*) Arm. Æth. praem. "ibi" Syr.Pst.
— *Νικοδημος*] *Νικωδης* 69.
2. *αυτον* ABLΔ. 1. 33. KSUVΛ. *Am. b.c.l.* Syr.Hcl. Arm. Æth. | ‡*τον Ιησουν* ꞔ. 69. EF*s*GHM. Vulg.*Cl. a.e.f.* Syr.Pst. Memph.
— *ῥαββι* LΔ. 1. 33. 69. Memph. rel. | -*βει* AB.*Mai.*EFHΛ.
— *δυναται* ante *ταυτ. τα σημ.* ABL. 33. Latt. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iv. 270[d]. | ‡post ꞔ. Δ. 1. 69. rel. Syr.Hcl.
— *τα* *Orig.* iv. | om. L. 69.
— *ποιειν* *Orig.* iv. | *ποιησαι* 1.
— *ἁ συ ποιεις* *Orig.* iv. | om. 1.
— *ῃ* *Orig.* iv. | om. L.
3. *Ιησους*] †praem. *ὁ* ꞔ. AΔ. 33*s*. 69. H*sic*. rel. | om. BL. 1. E*sic*FGKM.
4. *Νικ.*] †praem. *ὁ* ꞔ. A. rel. | om. *ὁ* B.*Mai.*LE*G. [h. 33.]
— *γεννηθηναι*] *γενηθ.* Λ* *bis.* (et ver. 7.) | *γεννηθαναι* Δ*. ‖post. *γενν.* 1°. add. *ανωθεν* H. *e.*
— *γερων ων*] qui natus sit Arm.
5. *ὁ Ιησ.* BL. 33. 69. S*s*U. | om. *ὁ* AΔ. EGHKMVΛ. ‖add. *και ειπεν* L. *f.* Syr.Hier. Memph.ed. | add *και ειπεν αυτῳ* KM. *m.* Syrr.Pst.&Hcl.mg. Memph.MS. Arm. Æth. (vid. ver. 3.) | non add. ABL. rel. Vulg. *a.b.c.e.* Syr.Hcl.txt. [h. Goth.]
5. *αμην semel* Λ. *m.*
— *γεννηθη* *Hipp.* Philos. viii. 10 (267). *Eus.* in Es. 368[b]. | *γενηθη* AΔ.
— *πνευμ.*] add. *ἁγιου* Vulg.*Cl. a.ff.m.* Æth. *Orig. Int.* ii. 144[d]. iv. 483[b]. | Contra, *Am. b.c.e.f.* Memph. Goth. Arm. *Hipp.* Philos. *Orig.* iii. 686[a]. *Orig. Int.* iv. 484[c]. 561[a]. *Conc. Cart.* Routh. iii. 112. 117. *Eus.* in Es. *Tert.* de Bapt. 13. *Cypr.* 128. 136. 279. 314.
— *εισελθειν εις*] *ιδειν* M. | Contra, *Orig. Int.* *Conc. Carth.* *Cypr.* (vid. *Just.* Apol. i. 61. *Clem.* 69. *Hipp.* Philos.)
— *του θεου* *Orig. Int.* ii. iv. 484[c]. 561[a]. *Conc. Cart. bis.* *Cypr. quater.* | *των ουρανων* *e.m.* (vid. *Just.* Apol. i. 61. *Clem.* 69.) *Hipp.* Philos. *Orig. Int.* iii. 948[f]. iv. 483[b]. *Eus.* in Es. *Tert.* de Bapt.
6. *γεγεννημενον* *St.* 3. *Elz.* 1633. *Hipp.* c. Noct. 16 (18). Philos. v. 7 (106). viii. 10 (267). *Eus.* c. Mcl. 72[d]. 123[c]. 161[b]. (*γεγενη-* *Elz.* 1624 *bis.* A 1° (2° n. l.) H *bis.*) | *γεννωμενον* *Clem.* 549.
6. *σαρξ εστιν*] add. quia (quoniam *b.e.*) de (ex *Tert.*) carne natum est *a.b.e.ff.l.* Syr.Crt. *Tert.* de Car. Chr. 18. | om. Vulg. *c.f.m.* Syrr.Pst.&Hcl. *Cypr.* 279. 314. *Conc. Cart.* Routh. iii. 118. *Hil.* 924[c]. 937[b].
— *εκ του πνευματος*] praem. ex aqua et Syr.Hcl.mg.
— fin.] add. quia (quoniam *e.*) Deus Spiritus est. *a.e.ff.m.* Syr.Crt. *Tert.* *Conc. Carth.* *Hil.* 937[c]. (add. *πνευμα δε ὁ θεος* *Eus.* c. Mcl. 72[d].) add. postea, et ex Deo natus est *a.* Syr.Crt. ("de Deo") *Tert.* *Conc. Cart.* | non habent *Cypr.* *Hil.* 924[c].
7. ab init. *και* 69. Syr.Crt.
— *ὑμας*] *ἡμας* 69.
8. *θελῃ* V.
— *πνει* *Exc. Theod.* *Clem.* 972. | *πνεει* L.

2. ad Jesum *Cl.* | 3. renatus *Cl.* | 4. sit senex *Cl.* | renasci *Cl.* | 5. spir. sancto *Cl.* | 8. non scis *Cl.* | aut quo *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. [C.] P. H. Memph. [Goth.] Arm. Æth.

εἶπεν αὐτῷ, Πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι; 10 ἀπε-
κρίθη † Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος
τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις; 11 ἀμὴν ἀμὴν
λέγω σοι ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν καὶ ὃ ἑωράκαμεν
μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε.
12 εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς
y Prov. 30:4. Eph. 4:9. ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύσετε; 13 y καὶ
οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ
z Num. 21:8, 9. οὐρανῷ· 14 z καὶ καθὼς ‡ Μωυσῆς″ ὕψωσεν τὸν ὄφιν
§ F § ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου· 15 ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων ‡ ἐν αὐτῷ″ † ἔχῃ
ζωὴν αἰώνιον. 16 οὕτως γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸς τὸν
κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν,
ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ‡ ἀλλὰ″
a c. 12:47. ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. 17 a οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς
τὸν υἱὸν [αὐτοῦ] εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν
κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. 18 ὁ
πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ [δὲ] μὴ πιστεύων
ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ
μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 19 αὕτη δέ ἐστιν ἡ

ei, Quomodo possunt haec fieri?
10 Respondit Iesus et dixit ei,
Tu es magister in Israhel et
haec ignoras? 11 Amen amen
dico tibi quia quod scimus lo-
quimur et quod vidimus testa-
mur, et testimonium nostrum
non accipitis. 12 Si terrena
dixi vobis et non creditis, quo-
modo si dixero vobis caelestia
credetis? 13 Et nemo ascendit
in caelum nisi qui descendit de
caelo, filius hominis qui est in
caelo. 14 Et sicut Moses ex-
altavit serpentem in deserto,
ita exaltari oportet filium ho-
minis, 15 ut omnis qui credit in
ipso non pereat, sed habeat
vitam aeternam. 16 Sic enim
dilexit deus mundum ut filium
suum unigenitum daret, ut
omnis qui credit in eum non
pereat, sed habeat vitam aeter-
nam. 17 Non enim misit deus
filium suum in mundum ut
iudicet mundum, sed ut salve-
tur mundus per ipsum: 18 qui
credit in eum non iudicatur;
qui autem non credit iam iudi-
catus est, quia non credidit in
nomine unigeniti filii dei.
19 Hoc est autem iudicium quia

8. *αλλα* B.*Mai.* | ‡*αλλ'* ϛ. AL. rel.
— *και που* BL. rel. *Am. e.g.l.m.* Syrr.Crt. Pst.&Hcl.txt. Memph. Æth. *Hil.* 1143^{a}. | *η που* A. Vulg.*Cl.* *a.b.c.f.ff.* Syr. Hcl.mg. Arm.
— *οὑτως*] *οὑτος* 69.
— *γεγενημενος* 69 *Scr.* H.
— *εκ τ. πν.*] praem. ex (de *a.*) aqua et *a.b.c.e.ff.m.* Syr. Crt. *Hil.* | Contra, Vulg. *f.g.* Syrr.Pst.&Hcl. ‖add. sancto Æth. *Hil.*
10. *Ιησους*] †praem. *ὁ* ϛ. 69. | om. AB *Mai.*LΔ. 1. 33. EGHKMSUVΛ.
11. *αμην semel* L*.
12. *και*] om. 69.
— *ου πιστευετε*] *ουκ επιστευσατε* EH. Memph.
— *ὑμιν* 2°.] om. EH(*non* K). *a.e.ff.* Arm.
— *πιστευσετε* ABL. rel. | *-σητε* $Δ^{2}$. 1. 69. GHKM. | *πιστευετε* Λ.
13. ab init. *και*] om. *b.e.f.* Syr.Crt. quomodo si dixero *a.*
— *ὁ ων εν τῳ ουρανῳ* (A)Δ. 1. 69. E. rel. Latt. Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. W.&Schw. Arm. *Hipp.* c. Noet. 4 (9). *Orig. Int.* ii. 72^{d}. iv. 622^{d} *diserte. Novat.* 96. *Hil.* 32^{c} *dis.* 514^{c}. 1045^{c} seq. *dis. Lucif.* 151. (om. *ων* A*. qui erat *e.*) | om. BL. 33. Memph.MS. Æth. *Orig. Int.* iii. 114^{b}. (non hab. *Eus.* in Ps. 403^{c}. Ec. Pr. 82.)
14. *Μωυσης* BL. 33. K. *Orig.* iii. 101^{b}. | ‡*Μωσης* ϛ. A. rel.
— *ὑψωθηναι hic Hipp.* Philos. v. 16(134). *Orig. Int.* iii. 396^{b}. *Eus.* in Ps. 551^{a}. Ec. Pr. 24. *Cypr.* 294. | post *δει* A. *a.* *Lucif.* 151. | post *ανθρωπου* 33.
15. *εν αυτῳ* B. *Am.* *c.g*^{1}. | *επ' αυτῳ* L. | *επ' αυτον* A. | ‡*εις αυτον* ϛ. Δ. 1. 33*s.* 69*s.* rel. Vulg.*Cl.* *a.b.e.f.* vid. ver. 16. ‖†add. *μη αποληται αλλ'* ϛ. A Δ. 69. E. rel. Vulg. *b.c.e*(*sic*). Syrr. Pst.&Hcl. Arm.Usc.(et 1 MS.) Æth. (Platt.) (*-ειτ-* 69*.) vid. ver. 16. | om. BL. 1. 33. *a.f.* Syr.Crt. Syr.Hier. Memph. Arm.Zoh. Æth.Rom. *Cypr.* 294. *Lucif.* 151.
— *εχῃ*] *εχει* 69 *Scr.* EFHMSΛ.
16. *αυτου* AL. rel. | om. B.
— *εδωκεν*] add. *εις τον κοσμον* 33. (*e.* qui om. in ver. seq.)
16. *εις αυτον* *Eus.* c. Mcl. 67^{d}. 72^{c}. 87^{d}. | *επ' αυτῳ* L.
— *αποληται*] *απολλυηται* A. ‖*μη απολ. αλλ.* om. Syr.Crt. *Eus.* c. Mcl. 67^{d}. 72^{c}. (ctra, 87^{d}.)
— *αλλα* B. | ‡*αλλ'* ϛ. AL. rel.
— *εχῃ*] *εχει* 69 *Scr.* EFHMΛ.
17. *υἱον αυτου* AΔ. *d*(h. D.) rel. vv. *Tert.* adv. Prax. 21. *Hil.* 130^{b}. 895^{b}. *Lucif.* 151. | om. *αυτου* BL. 1.
— *ἱνα*] praem. *ουχ* 69.
18. ab init.] propter hoc *d.* ideo *a.*
— *αυτον* *Tert.* adv. Prax. 21. *Lucif.* 151. | *τον υἱον* Λ. *εις εμε* *Orig.* ii. 761^{c}. 210^{a}. (*οὐχὶ δὲ .... εἰς τὸ ὄνομά μου*). in me *Iren.* 325. *Orig. Int.* iv. 484^{a}. *Hil.* 24^{c}. 126^{c}.
— *δε* ALΔ. rel. *d*(h. D.) vv. *Iren.* 325. *Orig. Int.* iv. 484^{a}. *Hil. bis.* *Lucif.* [Syr.Pst.] | om. B. *ff.l.* *Tert.* *Orig.* ii. 761^{d}. *Cypr.* 278. 315.
— *μη* 2°.] om. 69.

10. *om.* in *Am.** | 15. in ipsum *Cl.* | 16. deus dilexit *Cl.* | 18. credit in nom. *Cl.*

A B [C] [D]. L Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUVΛ.

κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ
ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς·
ἦν γὰρ ‡ αὐτῶν πονηρὰ″ τὰ ἔργα. 20 πᾶς γὰρ ὁ
φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς
τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ· 21 ὁ δὲ
ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανε-
ρωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν θεῷ ἐστιν εἰργασμένα.
11 22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ'
κε γ αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν. 23 ἦν δὲ καὶ ‡ Ἰωάνης″
§ Goth. βαπτίζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι § ὕδατα
πολλὰ ἦν ἐκεῖ· καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο.
κϛ δ 24 οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν [ὁ]
Δ' κζ ι ‡ Ἰωάνης.″ 25 ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν
‡ Ἰωάνου″ μετὰ ‡ Ἰουδαίου″ περὶ καθαρισμοῦ· 26 καὶ
‡ ἦλθαν″ πρὸς τὸν ‡ Ἰωάνην″ καὶ ‡ εἶπαν″ αὐτῷ,
§ D § Ῥαββί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ
μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχον-
ται πρὸς αὐτόν. 27 ἀπεκρίθη ‡ Ἰωάνης″ καὶ εἶπεν,
Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδέν, ἐὰν μὴ ᾖ
κη α δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. 28 αὐτοὶ ὑμεῖς μοι
ᵇ c. 1:20. μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον, ᵇ Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ χριστός, ἀλλ'

lux venit in mundum, et dilexerunt homines magis tenebras quam lucem: erant enim eorum mala opera. [20] Omnis enim qui male agit odit lucem et non venit ad lucem, ut non arguantur opera eius: [21] qui autem facit veritatem venit ad lucem, ut manifestentur eius opera, quia in deo sunt facta.

[22] Post haec venit Iesus et discipuli eius in Iudaeam terram, et illic morabatur cum eis et baptizabat. [23] (25, 3.) Erat autem et Iohannes baptizans in Aenon iuxta Salim, quia aquae multae erant illic, et adveniebant et baptizabantur: [24] (26, 4.) nondum enim missus fuerat in carcerem Iohannes. [25] (27, 10.) Facta est ergo quaestio ex discipulis Iohannis cum Iudaeis de purificatione. [26] Et venerunt ad Iohannen et dixerunt ei, Rabbi, qui erat tecum trans Iordanen, cui tu testimonium perhibuisti, ecce hic baptizat, et omnes veniunt ad eum. [27] Respondit Iohannes et dixit, Non potest homo accipere quicquam nisi ei fuerit datum de caelo. [28] (28, 1.) Ipsi vos mihi testimonium perhibetis quod dixerim, Ego non sum Chris-

19. *μαλλον*] ante *οἱ ανθρ.* 1. (*e.*) | Contra, *Clem.* 80. *Orig.* in Prov.(Mai. vii. 26.) *Dion. Alex.* 9. *Eus.* c. Mcl. 88[d]. *Hil.* 24[d]. 25[c].
— *οἱ ανθρ.*] mundus Syr.Crt.
— *αυτων* ante *πονηρα* ABL. 1. 33. 69. GKUΛ. Vulg. (*a.*)*c.d.*(*e*)*f.ff.* | ‡ post ς. ΔE. rel. (*b.*)
20. *γαρ* *Iren.* 325. *Orig.* in Prov.(Mai. vii. 2.) | om. E. *a.* (*Orig.* ii. 653[a]. iv. 358[d].) *Lucif.* 151.
— *τα εργα αυτου* BLΔ. 33. rel. *Iren.* *Lucif.* 151. | *αυτ. τα εργ.* A. 1. K. (vid. ver. 21.) ‖ add. *ὁτι πονηρα εστιν* 33. Λ. Memph. add. *πονηρα εστιν· ὁτι* L. add. de luce *d.* add. et videantur si in Deo sunt gesta *Orig. Int.* ii. 53[d]. | non add. rel. *Iren. Lucif.*
21. *αυτου τα εργα* AB. rel. *Am. c.ff.g.* | *τα εργα αυτου* L. 33. 69. U. Vulg.*Cl.* (*a.*)*b.d.e.f.l.* *Iren.* *Lucif.*
— *θεῳ*] praem. *τῳ* 69.
— *εργασαμενα* L.
22. *ηλθεν* *Orig.* iv. 162[d]. | *απηλθεν* 33. *a.*(*b.*)*l.*
— *ὁ Ιησ.* *Orig.* iv. | om. *ὁ* A.
— *και εβαπτιζεν* *Orig.* iv. | om. *b.l.*

23. *Ιωαν.*] praem. *ὁ* B. *Orig.* iv. 162[d]. | Contra, ALΔ. 1 *sic.* rel.
— *βαπτ.*] praem. *ὁ* 1. | Contra, *Orig.* iv.
— *εν Αινων*] in eremo *e.* in deserto *f.*
— *Σαλειμ* BL. rel. *Orig.* iv. 162[d]. 163[b]. *Eus.* H.E. iii. 24 (117) ap. Burton. | *Σαλημ* 1. 69. U*Tf.*Λ. *Eus.* (in edd. quibusdam.) | *Σαλλειμ* A.
— *παρεγενοντο* 69.
24. *την φυλ.* *Orig.* iv. 162[d]. | om. *την* 1. E*M. *Orig.* iv. 163[b]. *Eus.* H.E. iii. 24 (117).
— *ὁ Ιωαν.* AL. rel. *Orig.* iv. *bis.* | om. *ὁ* B. *Eus.* H.E.
25. *μαθητων* *Orig.* iv. 162[e]. | add. *των* B. (inter unum discipulorum Syr.Pst.)
— *Ιωανου*] ejus Syr.Hcl. ap. White.
— *Ιουδαιου* ABLΔ. 33. EFHKMSUV Λ*. Syrr.Pst.&Hcl. Arm.Zoh. unius Judaei Syrr.Pst.&Hcl.* | ‡ *Ιουδαιων* ς. 1. 69. GΛ[2]. *d*(h. D.) Latt. Syr.Crt. Memph. Goth. Arm.Usc. Æth. *Orig.* iv.
26. *ηλθαν....ειπαν* B*(*Rl.*)*Mai.* | ‡ *ηλθον....ειπον* ς. AB[2]. rel.
— *τον* ante *Ιωαν.* *Orig.* iv. 162[e]. | om. 1.

26. *ῥαββι* LΔ. 1. 33. 69. rel. Memph. | *ῥαββει* ABDEHΛ. Goth. (*ῥαββη sic* Syr.Hcl mg.)
— *ιδε* *Orig.* iv. | *ιδου* D. 1.
27. *απεκρ. Ιωαν. κ. ειπεν*] dixit illis Johannes Syr.Crt.
— *Ιωαν.*] praem. *ὁ* 33. M.
— *λαμβανειν*] add. *αφ' ἑαυτου* L. 33. 69. Λ. *c.e.* Syrr.Pst.(&Hcl.) Memph. Arm. Æth. *Eus.* in Luc.(Mai. 200.) | Contra, ABD. rel. Vulg. *a.b.f.* Syr. Crt. *Conc. Cart.* Routh. iii. 127.
— *ουδεν εαν* ADL. rel. *Eus.* in Luc. | *ουδε ἑν αν* B. Syr.Crt.
— *αυτῳ*] *αυτο* E. | om. F. ‖ add. *ανωθεν* 69. *b*(om. *εκ τ. ουρ.*). (Arm.) id. post *ε. τ. ουρ.* *Eus.* in Luc. | Contra, *Conc. Cart.*
28. *μοι* ABDL. rel. (*εμοι* 1.) *Eus.* in Luc. (Mai. 200.) *Cypr.* 293. | om. EFHMV.
— *ειπον*] add. *εγω* B. *Am. c.* Syr.Crt. | Contra, ADL. rel. vv. *Eus.* ‖ add. eis

21. opera ejus *Cl.* | 22. terram Judaeam *Cl.* | demorabatur *Cl.* | 23. et veniebant *Cl.* | 24. Joannes in carcerem *Cl.* | 25. facta est autem *Cl.* | 27. fuerit ei *Cl.* | 28. non sum ego *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* κθ / ι
Syrr. C. P. H.
Memph.
[Goth.] Arm. Æth.

ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου. 29 ὁ ἔχων
τὴν νύμφην νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου,
ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν
φωνὴν τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλή-
ρωται. 30 ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι.
c c. 8:23. 31 ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν. c ὁ ὢν
ἐκ τῆς γῆς ἐκ τῆς γῆς ἐστὶν καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ·
ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν·
32 † ὃ ἑώρακεν καὶ ἤκουσεν, τοῦτο μαρτυρεῖ· καὶ τὴν
¶ Goth. μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει.¶ 33 ὁ λαβὼν
§ C αὐτοῦ § τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ θεὸς ἀληθής
ἐστιν. 34 ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεός, τὰ ῥήματα τοῦ
34. om. ὁ θεὸς θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν [ὁ θεὸς] τὸ
λ / γ πνεῦμα. 35 ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱὸν καὶ πάντα δέ-
λα / ι δωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 36 ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν
ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται
ζωήν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

tus, sed quia missus sum ante illum. 29 (29, 10.) Qui habet sponsam sponsus est: amicus autem sponsi, qui stat et audit eum, gaudio gaudet propter vocem sponsi: hoc ergo gaudium meum impletum est. 30 Illum oportet crescere, me autem minui. 31 Qui de sursum venit, supra omnes est. Qui est de terra, de terra est et de terra loquitur: qui de caelo venit, supra omnes est, 32 et quod vidit et audivit, hoc testatur: et testimonium eius nemo accipit. 33 Qui accipit eius testimonium, signavit quia deus verax est. 34 Quem enim misit deus, verba dei loquitur: non enim ad mensuram dat deus spiritum. 35 (30, 3.) Pater diligit filium et omnia dedit in manu eius. 36 (31, 10.) Qui credit in filium, habet vitam aeternam: qui autem incredulus est [filio], non videbit vitam, sed ira dei manet super eum.

IV.
1. ἔγνω ὁ Ἰησοῦς – ποιεῖ, καὶ βαπτίζει Ἰωάν.

12 1 Ὡς οὖν ἔγνω ὁ κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρι-
σαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτί-
λβ ζει ἢ ‡ Ἰωάνης"· 2 (καί τοι γε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ
ζ ἐβάπτιζεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ), 3 ἀφῆκεν τὴν

1 Ut ergo cognovit Iesus quia audierunt Pharisaei quia Iesus plures discipulos facit et baptizat magis quam Iohannes, 2 quamquam Iesus non baptizaret sed discipuli eius, 3 (32, 7.)

---

qui missi sunt ab Hierosolymis ad me *e*.
28. εγω ABL. rel. *Eus.* | om. D. *a.l.* Syr.Crt.
— εκεινου *Eus.* | αυτου S.
29. ἑστηκως] ἑστως D. *Exc. Theod.* Clem. 985. *Orig.* (Gallandi xiv. 96.)
30. εκεινον] add. δε H.
— δε *Orig. Int.* iv. 520^{b}. | om. G. Syr.Hcl.
31. ων] praem. δε D. *a.b.l.* | Contra, *Orig.* iv. 302^{c}. (ii. 613^{b}.) *Tert.* de Orat. 1. de Bapt. 10. *Hil.* 6^{b}.
— εκ 1°. *Orig.* ii. iv. *Cat.* Cram. Eph. 222. | απο D. 69.
— εκ της γης 2°. *Hipp.* in Psal 6. *Orig.* iv. *Cat. Hil.* | om. A. (*g.l.* Syr.Crt.(*ut vid.*) Syr.Hier. *Orig.* ii.) *Orig. Int.* iii. 121^{b}. *Tert. bis.* (om. et και εκ της γης Syr.Hier.)
— λαλη L.
— επανω παντων εστιν 2°. ABL. rel. Vulg. *c.f.g.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Æth. *Orig.* iv. 302^{c}. *Cat. Orig. Int.* iii. *Eus.* c. Mcl. 87^{d}. *Tert.* de Bapt. 10. | om. D. 1. *a.b.e.ff.l.* Syr.Crt. Arm. (vid. *Orig.* iv. *com.*) *Tert.* de Orat. 1. *Hil* 6.

32. †ab init. και ϛ. AΔ. Vulg. *c.f.ff.g.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Æth. *Orig. Cat.* Eph. 222. *Orig. Int.* iii. 121^{b}. | om. BD L. 1. 33. *a.b.e.l.* Syr.Crt. Memph. Arm. (vid. *Orig.* iv. *com.*) *Tert.* de Orat. 1. *Hil.*
— τουτο Vulg. *c.f.g.* Syr.Hcl. | om. D. 1. *a.b.e.ff.l.* Syr.Pst. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. *Eus.* c. Mcl. 87^{d}. *Tert. Hil.* [Syr.Crt.] | εκεινο 69.
33. λαβων] λαμβανων A.
34. μετρου *Orig.* ii. 599^{b}. | μερους U.
— διδωσιν] add. ὁ θεος AC^{2}DΔ. rel. Vulg. *a.c.* Syrr.Pst.&Hcl. (Memph.) Arm. Æth. *Orig.* ii. 599^{b}. *Orig. Int.* ii. 384^{b}. iv. 523^{c}. | om. ὁ θεος BC*L. 1. 33. *b.e.f.l.* [Syr.Crt.]
— το πνευμα AB*mg.*(¹*Mai.*)D. rel. *Orig.* ii. vv. | om. B*txt.Rl.Mai.* (vid. *Novat.* 165.)
35. δεδωκεν *Eus.* c. Mcl. 74^{b}. 88^{a}. in Luc. (Mai. 200.) | εδωκεν DK.
36. ab init. ἱνα et mox εχη D. | Contra, *Iren.* 282. *Clem.* 115. *Eus.* in Luc. *Cypr.* 296.
— απειθων] απιστων 69.
— υυχ DΔ.
— ζωην] praem. την L. 69. EFHM.

36. μένει hoc accentu 69. EHKV. Vulg. *a.c.d.f.ff.* Syrr.Crt.&Hcl. Arm. | μενεῖ hoc acc. MΛ*Tf.* *b.e.g.* Syr.Pst. Memph. Æth. *Iren.* 282. *Tert.* adv. Prax. 2. *Cypr.* 296.
— fin.] add. Et post haec traditus est Johannes Syr.Hcl.mg.
1. ὁ κυριος ABC. 33. rel. *f.* Syr.Hcl.mg. Æth. | ὁ Ιησους D. 1. Λ. Vulg. *a.b.c.e.l.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl.txt. Memph. Arm.
— Ιησους *Orig.* iv. 249^{c}. | om. Λ. Syr.Pst. (Syr.Crt. lacer.) | praem. ὁ 69.
— η B(corr.¹.*Mai.*)CD. rel. Latt. Syrr. Crt.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. | om. AB**Mai.*LG. *Orig.* iv. 249^{c}. (διὰ τὸ ἐγνωκέναι τοὺς φαρισαίους ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει Ἰωάννης).
2. γε] om. C.
— Ιησους ante αυτος BCL. 1. (69 praem. ὁ). rel. *a.b.e.f.* | post AD. 33. (K praem. ὁ). *ff.* | om. αυτος Vulg. *c.l.* Syr.Crt.
3. αφηκεν] add. δε 1.

---

31. super *bis* *Cl.* | 33. accepit *Cl.* | *om.* filio *Am.*
1. quod Jesus *Cl.* | *om.* magis *Cl.* *Am.***

A B C D.
L Δ. —
1. 33. 69. λγ
EFGHKMSUVΛ. ι
§ Theb. Ε'
5. οὗ ἔδωκεν

Ἰουδαίαν, καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.
4 ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας.
5 § ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας λεγομένην
Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακὼβ Ἰωσὴφ
τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 6 ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. ὁ
οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο
οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ. ὥρα ἦν ‡ ὡς" ἕκτη. 7 ἔρχεται
γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλῆσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ
ὁ Ἰησοῦς, Δός μοι ‡ πεῖν." 8 οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ
ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν ἵνα τροφὰς ἀγοράσω-
σιν. 9 λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις, Πῶς
σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ ‡ πεῖν" αἰτεῖς ‡ γυναικὸς
Σαμαρείτιδος οὔσης"; οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι
Σαμαρείταις. 10 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ,
Εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ λέγων
σοι, Δός μοι ‡ πεῖν," σὺ ἂν ᾔτησας αὐτὸν καὶ ἔδωκεν
ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. 11 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, Κύριε,
οὔτε ἄντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶν βαθύ· πόθεν
οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; 12 μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ

reliquit Iudaeam et abiit ite-
rum in Galilaeam. 4 (33, 10.)
Oportebat autem eum transire
per Samariam. 5 Venit ergo
in civitatem Samariae quae
dicitur Sychar, iuxta praedium
quod dedit Iacob Ioseph filio
suo. 6 Erat autem ibi fons
Iacob. Iesus ergo fatigatus ex
itinere sedebat sic super fontem:
hora erat quasi sexta. 7 Venit
mulier de Samaria haurire
aquam: dicit ei Iesus, Da mihi
bibere. 8 Discipuli enim eius
abierant in civitatem, ut cibos
emerent. 9 Dicit ergo ei mu-
lier illa Samaritana, Quomodo
tu, Iudaeus cum sis, bibere a
me poscis, quae sum mulier
Samaritana? non enim cou-
tuntur Iudaei Samaritanis.
10 Respondit Iesus et dixit ei,
Si scires donum dei, et quis est
qui dicit tibi, Da mihi bibere,
tu forsitan petisses ab eo, et
dedisset tibi aquam vivam.
11 Dicit ei mulier, Domine,
neque in quo haurias habes, et
puteus altus est: unde ergo
habes aquam vivam? 12 Num-
quid tu maior es patre nostro

3. Ιουδαιαν] add. γην D. 1. 69. *b.e.ff.l.* Arm. Æth. | praem. *a.* | om. Vulg. *c.f.* *Orig.* iv. 249ᶜ.
— παλιν B*mg.* *Rl.*(corr.¹.*Mai.*)CDL. 1. 33. 69. M. Vulg. *a.b.c.e.f.ff.* Syrr.Crt. (*sic*)&Pst. Memph. Arm. Æth. | om. A B**Rl.Mai.*Δ E F G H K S U V Λ. Syr. Hcl. (*Orig.* iv. 249ᶜ.)
5. ουν Syr.Hcl. | om. C³F *ut vid.* Arm. | autem *e.f.* (et venit Syrr.Crt.&Pst. Æth.) ‖ add. ὁ Ιησους C³FHU *e.*
— λεγομενη 69.
— Συχαρ *St.* 3. AB.*Bch.dis.*CDLΔ. 1. 33. EFGHKMSUVΛ. *Am.* *a.*(*c.*)*f.l.* Memph. Theb. Esychar *b.* | Σιχαρ *Elz.* B.*Mai.* 69. Vulg.*Cl.* *c.*
— ὁ ABC³ΔEF*s*GHKUVΛ. | οὗ C*DL. 1. 33. MS. | ὦ *sic* 69.
— Ιωσηφ] praem. τῳ B.
6. ουν Syr.Hcl. Theb. | om. 69. | δε V. *ff.* Syr.Pst. Theb. Arm. *Iren. Gr.* 219. [h. Syr.Crt.]
— Ιησους *Iren. Gr.* | κυριος Λ *sic.*
— κεκοπιακως εκ] κεκοπικως (*sic*) απο 69. | κεκμηκως *Clem.* 148.
— οὕτως Vulg. *c.e.f.g*¹. Syr.Hcl. | om. 1. 69. *a.b.ff.* Syr.Pst. Arm. Æth. (*Orig.* iv. 215ᵈ.) [h. Syr.Crt.]

6. τῃ πηγῃ *Orig.* in Prov.(Mai. vii. 8.) | την πηγην L.
— ὡρα.... ἑκτη] et cum sederet Jesus erat hora quasi sexta Syr.Crt. *post* ver. 8.
— ὡς ABCDL. 33. | ‡ ὡσει ς. Δ. 1. E. rel. *Orig.* in Prov. | ὡς η 69. H*. | om. Memph. Theb.
7. ver. 7 ante ver. 9 Syr.Crt.
— αυτῃ] αυτης Λ *sic.*
— πειν B**Tf.*C*DL. | ‡ πιειν ς. AB² *Tf.*C³. rel. *Orig.* iv. 215ᵈ. 363ᵈ. | ποιειν Λ.
8. απεληλυθεισαν AB*Vcl.*(*dis.*)CD. rel. | απελυθεισαν B.*Btly.Bch.* 1. | απεληλυθησαν EFHK. | απεληλυθασιν 69. | απεληλυθασαν Λ*. | απηλθον L.
— την πολιν] om. την Δ.
9 ουν Syr.Hcl. | om. 1. V*. Syrr.Crt.&Pst. Arm. Æth.
— ἡ Σαμαρειτης 69. HMΛ. | om. Syr. Hier. (-ρειταις Δ*.)
— πως] post ων D. *a.b.e.ff.* Syr.Crt. Arm. | Contra, Vulg. *c.f.g.* Syrr.Pst. &Hcl.
— πειν (A)B**Rl.*C*D(L). (πιν AL.) | ‡ πιειν ς. B²*Rl.*C³. rel.
— ουσης post γυν. Σαμαρ. AB.*Btly.Bch.* *Mai.*(ed.2.)C*L. 33. | ‡ ante ς. C³Δ. 1. rel. Latt. | om. B.*Mai.*(ed.1.)D. Arm.
9. ου γαρ.... fin. ver. Vulg. *c.f.ff.g.* *Orig.* iv. 219ᵈ. 353ᶜ. | om. D. *a.b.e.*
10. Ιησους] praem. ὁ D. 69. (om. απεκρ. et και Syr.Crt.)
— ει ηδεις *Orig.* iv. 212ᵈ. 363ᵈ. | η ειδεις A. | ει ειδης 69 *Tr.* (ει οιδης ? *Scr.*)
— πειν B**Tf.*C*DL. | ‡ πιειν ς. AB² *Tf.*C³. rel. *Orig.* iv. 212ᵈ. 363ᵈ. *Eus.* D.E. 293ᶜ. 488ᵈ. | ποιειν Λ.
— συ αν ητησας] συνητησας D*.
— αν 2°. *Orig.* iv. 212ᵈ. 217ᵈ. 363ᵈ. *Eus.* D.E. *bis.* | om. L. 69. *Orig.* iv. 219ᵇ.
11. η γυνη *Orig.* iv. 363ᵈ. | om. B.
— ουτε *Orig.* iv. 217ᶜ. 219ᵉ. 245ᶜ. 363ᵈ. | ουδε D.
— ουν Vulg. *c.f.g.* Syr.Hcl. *Orig.* iv. 363ᵈ. | om. D. *a.b.e.ff.l.* Syrr.Crt.&Pst.
— το υδωρ το *Orig.* iv. 363ᵈ. | om. το *bis* D.
12. ει] η *nunc* 69.
— ἡμων *Orig.* iv. 224ᵇ. | om. Λ*.
— Ιακωβ *Orig.* iv. 212ᶜ. 217ᵃ. 224ᵇ. | praem. του 1. ‖ Αβρααμ M.

5. Sichar *Cl.* | 6. supra *Cl.* | 10. et 1°. *om. Am.**

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. [Theb.] Arm. Æth.

πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ
αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμ-
ματα αὐτοῦ; 13 ἀπεκρίθη † Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ,
Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν·
14 ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ
μὴ ‡ διψήσει" εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω
αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἀλλομένου εἰς
ζωὴν αἰώνιον. 15 Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή, Κύριε,
δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ ‡ ἔρχομαι"
ἐνθάδε ἀντλεῖν. 16 λέγει αὐτῇ [ὁ Ἰησοῦς], "Ὕπαγε
φώνησον τὸν ἄνδρα σου καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. 17 ἀπε-
κρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔχω ἄνδρα. λέγει αὐτῇ
ὁ Ἰησοῦς, Καλῶς εἶπας ὅτι "Ἄνδρα οὐκ ἔχω· 18 πέντε
γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστιν σου
ἀνήρ· τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας. 19 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή,
Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. 20 οἱ πατέρες
ἡμῶν ἐν ‡ τῷ ὄρει τούτῳ" προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς
λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου
‡ προσκυνεῖν δεῖ". 21 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, ‡ Πί-

15. διέρχ. s. ἔρχωμαι

16. σοῦ τὸν ἀνδ.

Iacob, qui dedit nobis puteum et ex eo ipse bibit et filii eius et pecora eius? 13 Respondit Iesus et dixit ei, Omnis qui bibit ex aqua hac sitiet iterum: qui autem biberit ex aqua quam ego dabo ei, non sitiet in aeternum, 14 sed aqua quam ego dabo ei fiet in eo fons aquae salientis in vitam aeternam. 15 Dicit ad eum mulier, Domine, da mihi hanc aquam, ut non sitiam neque veniam huc aurire. 16 Dicit ei Iesus, Vade voca virum tuum et veni [huc]. 17 Respondit mulier et dixit, Non habeo virum. Dicit ei Iesus, Bene dixisti quia non habeo virum: 18 quinque enim viros habuisti, et nunc quem habes non est tuus vir: hoc vere dixisti. 19 Dicit ei mulier, Domine, video quia propheta es tu. 20 Patres nostri in monte hoc adoraverunt, et vos dicitis quia in Hierosolymis est locus ubi adorare oportet. 21 Dicit ei Iesus, Mulier, crede mihi

12. εδωκεν *Orig.* iv. 212^{c}. | δεδωκεν C. 69. *Orig.* iv. 224^{b}.
— φρεαρ] add. τουτο 69. (*a.*)*e.f.ff.l.* Syrr. Crt.& Pst. Memph. Arm. Æth. | Contra, rel. Vulg. *b.c.* Syr.Hcl. Theb. *Orig.* iv. 224^{b}.
— θρεμ. αυτου *Orig.* iv. 212^{d}. 217^{a}. 219^{e}. 224^{b}. | om. αυτου D.
13. Ιησους] † praem. ὁ ϛ. 69. Λ. *Orig.* iv. 212^{d}. | om. ABCDLΔ. 1. EFG *Tf.* HKMSUV. (h. 33.) (respondit illi Jesus, omnis Syr.Crt.)
14. ὁς δ' αν πιῃ (πιει 69. E*H.) *Orig.* iii. 521^{a} *bis.* iv. 212^{d}. 214^{c}. *Eus.* in Es. 367^{c}. 586^{d}. (in Ps. 174^{a}.) *Cypr.* 106. *Hil.* 1190^{b}. | ὁ δε πινων D. *Eus.* (in Ps. 87^{d}.)
— ου μη διψ.....δωσω αυτῳ ABC³D. rel. vv. *Orig.* (iii. *bis.*) (iv. 220^{b}.) *Orig. Int.* iv. 512^{c}. *Cypr.* 106. *Hil.* 1190^{b}. *Eus.* (in Ps. 87^{d}.) | om. C*. *l.* Theb.ap. Woide. *Orig.* iv. *bis.* *Eus.* in Es. *bis.* in Ps. 174^{a}.
— ου μη *Orig.* iii. *bis.* iv. 220^{b}(*Herac.*) *Eus.* in Ps. 87^{d}. | om. μη D.
— διψησει AB.*Mai.*DL. 1. 33. 69. M. *Orig.* iii. *bis.* iv. 220^{b}(*Herac.*) (διψει Δ.) ‡ διψησῃ ϛ. C³. rel. *Orig.* in Prov. (Mai. vii. 42.) *Eus.* in Ps. 87^{d}.

14. ὁ ὑδ. ὁ δωσ. αυτ.] om. *e.*
— δωσω 2°.] praem. εγω D. 33. 69. M. Vulg. *a.b.f.ff.* Syr.Hcl. (Æth.) *Orig.* iii. 521^{a}. *Orig. Int.* ii. 80^{c}. 441^{b}. iii. 28^{c}. 404^{e}. | Contra, *c.* Syr.Crt. (anc. Syr. Pst.)
— γεννησεται Δ.
15. διψω *Orig.* iv. 217^{c}. 220^{e}. 363^{d}. | δειψησω D*.
— ερχομαι (B.*Btly.Bch.*)L. 33. 69. EFG HKMΛ. (διερχομαι B.*Btly.Bch.Mai* (ed. 2.). *Orig.* iv. 220^{e}.) | ‡ ερχωμαι ϛ. ACDΔ. 1s. Ss. UV. (διερχωμαι B.*Mai.* (ed. 1.) *Orig.* iv. $217^{c.d.e.}$ 363^{d}.)
16. ὁ Ιησους (A)C²DL. (1.) rel. *Orig.* iv. 219^{a}. (om. ὁ A. 1.) | om. BC*. 33. *a.* *Orig.* iv. 218^{a}. 221^{c}(*Herac.*)
— σου] ante τον ανδρα B.*Btly.Mai.* 69. *Orig.* iv. 218^{a}. 219^{a}. 221^{b}. | post ACD. rel. *Orig.* iv. 215^{d}. 221^{c}. 221^{a}(*Herac.*) | om. σου B.*Blc.*(sil. *Bch.*)
17. ειπεν] add. αυτῳ B.*Mai.*C. 33. EFG H. *a.b.l.* Syrr.Crt.&Pst. Theb. (Arm.) Æth. (om. απεκρ. et και Syr.Crt.) | om. αυτῳ ADL. 1. rel. Vulg. *c.e.f.* Syr.Hcl. Memph. *Orig.* iv. 218^{a}. 219^{b}.
— ανδρα 1°. post ουκ εχω ABC³. *Orig.* iv. 218^{a}. $219^{b.d.}$ | ante C*DL.

17. ειπες B**Mai.*
— εχω Vulg. *f.g.* *Orig.* iv. $219^{b.d.}$ | εχεις D. *b.c.e.l.* [*a.*] *Orig.* iv. 221^{c}(*Herac.*)
18. πεντε] παρὰ δὲ τῷ Ἡρακλέωνι εὕρομεν, "Εξ ἄνδρας ἔσχες *Orig.* iv. 221^{d}. | Contra, *Orig.* iv. 219^{b}. 221^{d}. 279^{a}. *Hil.* 804^{a}.
— νυν *Orig.* iv. 219^{b}. 279^{a}. | om. E*.
— ανηρ] praem. ὁ 1. | Contra, *Orig.* iv. *bis.*
— αληθες *Orig.* iv. | αληθως E *Tf.* (sed?)
19. συ Vulg. *c.f.* *Orig.* iv. 222^{a}. 279^{b}. | om. D. *a.b.e.l.* *Hil.* 804^{a}.
20. τῳ ορει ante τουτῳ AB.*Mai.*CD*Gr.* LΔ. 1. 33. 69. EFGHKMSUVΛ. Vulg. *c.f.ff.l.* Syr.Hcl., *Orig.* iv. $222^{a.e.}$ $224^{b.e.}$ *Hil.* 804^{a}. | ‡ post ϛ. *a.b.e.* Syrr.Crt.& Pst. *Orig. Int.* i. 50^{c}. *Tert.* adv. Marc. 35.
— προσκυνειν ante δει AB.*Btly.Mai.*C* DL. 33. Vulg. *b.c.f.* *Orig.* iv. $222^{a.e.}$ *Orig. Int.* i. *Hil.* | ‡ post ϛ. C³Δ. 1. rel. *e.* Arm. *Tert.* (vid. ver. 24.)

12. ipse ex eo *Cl.* | 16. *om.* huc *Am.* | 20. quia Ieros. *Cl.*

A B C D.
L Δ.
1. 33. 69.
E(F)GHKMSUVΛ.

στευέ μοι, γύναι,″ ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε οὔτε ἐν τῷ
ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ
πατρί. 22 ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς
προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰου-
δαίων ἐστίν. 23 ‡ ἀλλά″ ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν,
ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσιν τῷ
¶ F πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ¶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ
τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. 24 πνεῦ-
μα ὁ θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύ-
ματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. 25 Λέγει αὐτῷ ἡ
γυνή, Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται (ὁ λεγόμενος Χρι-
στός)· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν ‡ ἅπαντα.″
26 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.
27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ‡ ἦλθαν″ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ
‡ ἐθαύμαζον″ ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι
§ Æg. iii. εἶπεν, Τί ζητεῖς; ἢ Τί λαλεῖς μετ᾽ αὐτῆς; 28 § ἀφῆ-
κεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰς
τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις, 29 Δεῦτε, ἴδετε

quia veniet hora quando neque in monte hoc neque in Hierosolymis adorabitis patrem.
22 Vos adoratis quod nescitis, nos adoramus quod scimus, quia salus ex Iudaeis est:
23 sed venit hora et nunc est, quando veri adoratores adorabunt patrem in spiritu et veritate: nam et pater tales quaerit qui adorent eum.
24 Spiritus est deus, et eos qui adorant eum in spiritu et veritate oportet adorare.
25 Dicit ei mulier, Scio quia Messias venit, (qui dicitur Christus): cum ergo venerit ille, nobis adnuntiabit omnia.
26 Dicit ei Iesus, Ego sum, qui loquor tecum.
27 Et continuo venerunt discipuli eius, et mirabantur quia cum muliere loquebatur; nemo tamen dixit, Quid quaeris aut quid loqueris cum ea?
28 Reliquit ergo hydriam suam mulier et abiit in civitatem, et dicit illis hominibus,
29 Venite et videte homi-

21. *πιστ. μοι ante γυναι* BC*L. *b.* Theb. Æth. *Orig.* iv. 225^{a} *bis.* *Hil.* 804^{a}. | ‡*post* ϛ. AC^{3}D. rel. Vulg. *a*(ut vid.)*c.* *e.f.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. Arm. (h. 33.)
— *πιστευε* BC*DL. 1. 69. Theb. *Graecè.* *Orig.* iv. 225^{a} *bis.* | ‡*πιστευσον* ϛ. A C^{3}. rel.
— *μοι* *Orig.* iv. | om. Δ. | add. *λεγοντι* 69.
— *γυναι*] om. F.
— *ὁτε* *Orig.* i. 686^{a}. iv. 223^{c}. 225^{a}. *Novat.* 44. | *ὁτι* A. 69. VΛ.
— *τουτῳ*] ante *τῳ ορει* D. *a.b.e.* Syrr. Crt.&Pst. *Hil.* 804^{b}. | Contra, Syr.Hcl. *Orig.* i. 686^{a}. iv. 223^{c}. 224^{a}. 225$^{a.c.}$ *Orig. Int.* i. 50^{d}. *Novat.*
— *προσκυνησετε* *Orig.* iv. 224^{a}. 225$^{a.c.e.}$ *Hil.* (-*σητε* 1.) | -*σουσι* 69. Memph. Arm. *Orig.* i. iv. 223^{c}.
22. *Ιουδαιων*] add. *εγενετο και* 69. | Contra, *Orig.* iv. 226^{a}. 228^{a}. 229^{b}. *Hil.* 804^{b}.
23. *αλλα* ABD. | ‡*αλλ'* ϛ. CL. rel. *Orig.* iv. 223^{e}. 228^{b}.
— *προσκυνησουσιν* *Orig.* iv. *Eus.* D.E. 18^{c}. | -*σωσι* 33.
— *πατρι*] add. *μου* 69 *Scr.*
— *πνευματι*] praem. *τῳ* 1. | Contra, (*Clem.* 336.) *Orig.* iv.
— *και γαρ* ad fin. ver. *Orig.* iv. 229^{d}. *Hil.* 804^{b}. | om. 1. *Tert.* de Orat. 28.

23. *τοιουτους*] -*τος* H.
— fin.] add. in spiritu *a.b.*
24. *πν. ὁ θ. κ. τ. προσκ. αυτον*] om. 69. G. | Deus enim spiritus est, et illi qui adorant cum spiritu, et eos adorare oportet, qui in spiritu et veritate adorunt eum. Syr.Crt.
— *αυτον* *Orig.* iv. 230^{a}. *Eus.* D.E. 18^{d}. c. Mcl. 5^{d}. 103^{b}. 173^{c}. *Hil.* 804^{b}. | om. D*. *Orig.* iv. 234^{d}(*Hrcl.*) *Novat.* 42.
— *δει*] post *προσκυνειν* D. *a.* *Novat.* *Hil.* 831^{c}. | Contra, *Orig.* i. 441^{a}. 686^{a}. 713^{d}. iv. *bis.* *Orig. Int.* i. 49^{c}. 50^{e}. *Eus.* D.E. c. Mcl. *ter.* (om. *προσκ.* *e.*)
25. *οιδα* *Orig.* iv. 8^{a}. 236^{a}(*cit.*). | *οιδαμεν* L. 33. 69. GΛ. Syr.Hcl.mg. Memph. Theb. Æth. *Orig.* iv. 23^{a}.
— *Μεσσιας* ABCDLΔ. rel. *Orig.* iv. *ter.* | *Μεσιας* 33. 69. EGSUVΛ. Syr.Hcl. mg. *Graecè.* Memph. *Gr.* Theb. *Gr.*
— *ὁ λεγ. χρ.*] om. Syrr.Crt.&Pst.
— *αναγγελει* *Orig.* iv. 5^{ies}. | -*γελλει* D *Gr.*
— *ἡμιν*] *ὑμιν* U.
— *ἁπαντα* B.*Mai.*C*. 1. *Orig.* iv. 8^{a}. 236^{b} (*cit.*) 237$^{b.d.}$ | ‡*παντα* ϛ. AC^{2}D. rel. *Orig.* iv. 23^{a}. | *τα παντα* 69.
26. *ὁ Ιησους* *Orig.* iv. 237^{d}. | om. *ὁ* A.
27. *επι* *Orig.* iv. 237^{d}. | *εν* D. Memph.
— *τουτῳ*] *τοῦτο* 69. EKU. *Orig.* iv.
— *ηλθαν* B**Rl.Mai.* | ‡*ηλθον* ϛ. AB^{2} CD. rel. *Orig.* iv.

27. *αυτου*] om. B*Rl.*(ctra, *Mai.*)
— *εθαυμαζον* ABCDL. 1. 33. GKM. Latt. Syrr.Crt.&Pst. Memph. Arm. *Orig.* iv. 237^{d}. 238^{d}. | ‡-*μασαν* ϛ. Δ. rel. Syr.Hcl. Theb.
— *ειπεν*] sine add. *Orig.* iv. 237^{d}. | add. *αυτῳ* D. *a.b.* Syr.Crt. Memph. Æth. | add. *εξ αυτων* Arm. (mulieri, Quid quaeris aut quid loqueris *e.* quid quaesivit illa? aut Quid illi dicebas? Syr. Crt.)
28. *την ὑδρ.*] om. *την* Δ.
— *αυτης* *Orig.* iv. 238^{c}. 239^{a}. 241^{b}. | *ἑαυτης* D.
— *ἡ γυνη* *hic* Syr.Pst. *Orig.* iv. *ter.* | ante *την ὑδριαν* D. *b.*(*e.*) (Syrr.Crt. &Hcl.) Arm. | om. Syr. Hier.
29. *ὁσα* AC^{3}D*Gr.*L. rel. Vulg. *b.c.f.* Syr.Hcl. Arm. *Orig.* iv. 238^{c} *ed.* 239^{a} (*cit.*) 279^{b}. | *ἁ* BC*. *a.e.* Syrr.Crt.& Pst. Memph. Theb. Æth. *Orig.* iv. 238^{c}(MSS.) vid. ver. 39.
— *οὑτος* *Orig.* iv. 238^{c}. 239^{a}. 241^{c}. 279^{b}. | *εκεινος* D.
30. *εξηλθον* *Orig.* iv. 238^{c}. 240^{d}. 241^{c}. | *εξηρχοντο* L. *e.* ||†add. *ουν* ϛ. 1*s.* 69*s.* A. Vulg.*Cl.* *c.f.* Memph. Theb. (*δε* *Æg.* iii. *Orig.* iv. 241^{c}.) | om. AB LΔ. 33. EGHKMSUV. *Am.* *a.c.g.* Arm. *Orig.* iv. 240^{d}. | *και εξηλθ.* CD. *b.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Æth. (*ὁτε εξηλθ.* *Orig.* iv. 238^{c}.)

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. C. P. H.
Memph. (Theb.)
[Æg. iii.]
Arm. Æth.
29. πάντα ἃ ἐπ.
¶ Theb.
35, 36. θερισμόν. ἤδη ὁ θερ.
d Mic. 6:15.
§ F

ἄνθρωπον ὃς εἶπέν μοι πάντα ὅσα ἐποίησα· μή τι
οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; 30 ἐξῆλθον † ἐκ τῆς πόλεως,
καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.¶
13 31 Ἐν † τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ
λέγοντες, Ῥαββί, φάγε. 32 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐγὼ
βρῶσιν ἔχω φαγεῖν ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. 33 ἔλεγον
οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους, Μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ
φαγεῖν; 34 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐμὸν βρῶμά
ἐστιν ἵνα ‡ ποιήσω″ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ
τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. 35 οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι
ἔτι ‡ τετράμηνός″ ἐστιν καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ
λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεά-
σασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσιν πρὸς θερισμὸν
ἤδη. 36 † ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει
καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα † ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ
καὶ ὁ θερίζων. 37 ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν † ἀλη-
θινός, ὅτι [d] ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ ἄλλος ὁ θερί-
ζων. 38 ἐγὼ ἀπέστειλα § ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς

nem qui dixit mihi omnia quaecumque feci: numquid ipse est Christus? 30 Exierunt de civitate, et veniebant ad eum.

31 Interea rogabant eum discipuli dicentes, Rabbi, manduca. 32 Ille autem dixit eis, Ego cibum habeo manducare quem vos non scitis. 33 Dicebant ergo discipuli ad invicem, Numquid aliquis attulit ei manducare? 34 Dicit eis Iesus, Meus cibus est ut faciam voluntatem eius qui misit me, ut perficiam opus eius. 35 Nonne vos dicitis quod adhuc quattuor menses sunt et messis venit? Ecce dico vobis, levate oculos vestros et videte regiones, quia albae sunt iam ad messem. 36 Et qui metit mercedem accipit et congregat fructum in vitam aeternam, ut et qui seminat simul gaudeat et qui metit. 37 In hoc enim est verbum verum, quia alius est qui seminat, et alius est qui metit. 38 Ego misi vos metere quod vos non

31. εν] †add. δε ς. AC³. rel. *b.f.ff.m.* Syrr.(Crt.)&Hcl. Memph. *Orig.* iv. 242ᵇ. ["et" Syr.Pst. Arm. Æth.] | om. B *Mai.* C*DL. Vulg. *a*(ut vid.). *c.e.g.* Æg. iii. *Orig.* iv. 241ᵈ. 242ᵇ. (εν τῳ μεταξυ om. Syr.Crt.)

— ηρωτων (-τουν C. 69. -τον E.) *Orig.* iv. 241ᵈ. 242ᵇ bis (*disertè*). | παρεκαλουν Λ. | (discipuli ejus autem rogabant eum ut ederet cum illis panem Syr.Crt.)

— αυτον *Orig.* iv. *ter.* | om. ΔG. | αυτῶν 1.

— μαθηται] add. αυτου 33. *e.f.* Syrr. Crt.Pst.&Hcl. Memph. Æg. iii. Æth. | Contra, *Orig.* iv. *ter.*

— ῥαββι ΑLΔ. 1. 33. 69. rel. Memph. Æg. iii. | ῥαββει B. *Mai.* CDEHΛ. (om. Syr.Crt.)

33. ουν Syr.Hcl. *Orig.* iv. 245ᶜ. | δε D *Gr. a.b.* ("et" Æth.) | om. e. Syrr. Crt.&Pst.

— προς αλληλους *Orig.* iv. | ante οἱ μαθ. 69. Memph. | εν ἑαυτοις οἱ μαθ. D *Gr.* | (om. οἱ μαθ. Syr.Crt.)

— fin.] add. dixerunt ei ejus discipuli, Rabbi cde. Æg. iii.

34. λεγει *Orig.* iv. 245ᵈ. | εφει V *man. rec.*

— αυτοις *Orig.* iv. | αυτη Λ *Tf.*

— ποιησω BCDL. 1. 33. K. Arm. *ut vid.* *Clem.* 125. *Orig.* iii. 720ᵇ. iv. 245ᵈ. 246ᶜ. 247ᶜ. 248ᵇ. 248ᵇ(*Herac.*) | ‡ποιω ς. ΑΔ. rel. *Hipp.* ap. Sim. de Mag. 273. *Orig.* iii. 97ᶠ.

34. του πεμψ. με *Orig.* iii. 720ᵇ. iv. 245ᵈ. (247ᶜ.) 248ᵇ. *Orig. Int.* iii. 48ᶠ. 406ᵇ. 899ᶜ. *Tert.* adv. Prax. 21. *Novat.* 275. | patris mei, ejus qui misit me Æth. του πατρος μου *Orig.* iii. 97ᶠ. του θεου του πεμψ. με *Orig.* iv. 246ᶜ.

35. ετι ABCΔ. 1 *sic.* 33. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. [h. Æg. iii.] *Orig.* iv. 249ᶜ·ᵉ· 250ᵉ. 251ᵃ·ᵈ· *Hil.* 941ᵇ. | om. DL. 69. Syr.Crt. *Orig.* iv. 248ᵈ *bis.* 250ᵇ·ᶜ· 251ᶜ. 256ᵃ. 580 *not.* *Cat.* Cram. Rom. 20.

— τετραμηνος ABCDLΔ. 1. 33. 69. EG KMSUVΛ. *Orig.* iv. 11ⁱᵉˢ. *Cat.* | ‡τετραμηνον ς. H.

— ιδου λεγω ὑμιν *Orig.* iv. 248ᵈ. 251ᶜ. 252ᶜ. 256ᵃ. | om. 1. *Orig.* iv. 580 *not.* *Cat.* *Orig. Int.* iv. 512ᵇ.

— ηδη conj. cum seqq. AC*DL. 33. E. *b.l.* Syr.Crt. ("Et jam"). *Iren.* 259 *ut vid.* (vid. *Eus.* in Es. 426ᵈ.) | cum antt. C²Δ. 69. GHKUΛ. Vulg. *c.f.* Syrr. Pst.&Hcl. Memph. *Orig.* i. 219ᵇ. iii. 158ᵈ. iv. 248ᵈ. 250ᵇ·ᶜ· 251ᶜ·ᵈ· 252ᶜ· 253ᵈ. 255ᶜ. 256ᵃ. 257ᵈ. 373ᶜ. 580 *not.* *Cat.* *Eus.* D.E. 440ᵃ. (anc. *e.*) | om. *a.* Syr.Hier. Memph.MS. Arm. Æth. *Hil.* 78ᵈ. 443ᵃ. 941ᵇ. 1014ᵈ.

36. ὁ θερ. 1°.] †praem. και ς. AC²K. rel. Vulg. *c.f.ff.* Syrr.(Crt.)&Pst. Memph. ed. Arm. (Æth.) | om. BC*DL. 33. *a.b.e.l.m.* Memph.MS. *Iren.* 259. *Orig.* i. 219ᵇ. iv. 253ᵉ. 254ᵈ. 256ᶜ. 258ᵇ·ᶜ·

36 ἱνα] †add. και ς. AD. rel. Vulg. *a.b.c.f.*(*m.*) (Syrr.Crt.&Pst.) (Æth.) *Iren.* | om. BCL. 1. 33. U. *e.g.* Syr. Hcl. Memph. Arm. *Orig.* iv. 253ᵉ. 256ᵈ. 258ᵇ·ᶜ· 259ᵈ. 260ᵈ(*Heracl.*).

— ὁμου χαρη (*sic* habet D) post και ὁ θεριζων D. Syrr.Crt.&Pst. Syr.Hcl.ap. White *a pr. man.* Æg. iii. Arm. Æth. *Iren.* | Contra, Latt. Memph. *Orig.* iv. 6ⁱᵉˢ.

— χαιρει 69. EKΛ. | Contra, *Orig.* iv. 6ⁱᵉˢ.

37. ὁ λογος εστιν *e.g.* Æg. iii. *Iren.* 261. *Orig.* iv. 260ᵇ *bis.* | εστιν ὁ λογος D. Vulg. (*a.*)*b.c.f.ff.*(*m.*) Memph. Arm. *Iren.* 259. *Orig.* iv. 260ᵉ(*Herac.*)

— αληθινος] †praem. ὁ ς. AC³D. rel. | om. B. *Mai.* C*LΔ. 1. 33. K. Arm. *Orig.* iv. *ter.* | αληθης 1. (vid. αληθες *Orig.* iv. 252ᵇ.)

— σπειρων] θεριζων *sic* K.

38. απεστειλα *Orig.* iv. 252ᵇ. 258ᶜ. 261ᵃ. | απεσταλκα D. (αποστειλα C.)

— θεριζειν] om. H.

— ὁ *Orig.* iv. *ter.* | om. D*L. *e.*

30. Exierunt ergo *Cl.* | 32. dicit *Cl.* | nescitis *Cl.*

A B C D [II]. L Δ.
1. 33. 69.
EFGHKMSUVΛ.

39. ὅσα ἐπ.
40. ὡς ἦλθ. οὖν

42. λαλιάν σου

κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν
κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. 39 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως
ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαρει-
τῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυρούσης ὅτι
εἶπέν μοι πάντα ‡ ἃ″ ἐποίησα. 40 ὡς οὖν ἦλθον πρὸς
αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ'
αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. 41 καὶ πολλῷ
πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, 42 τῇ τε
γυναικὶ ἔλεγον ὅτι Οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν
πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι
οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου †.

λδ/ζ 14 43 Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν †
λε/α εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 44 αὐτὸς γὰρ † Ἰησοῦς ἐμαρτύ-
ρησεν ᵉ ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ
λς/ι ἔχει. 45 ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο
αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες ‡ ὅσα″ ἐποίη-
σεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ

ᵉ Matt. 13:57. Mar. 6: 4. Luc. 4:24.

laborastis: alii laboraverunt, et vos in laborem eorum introistis. 39 Ex civitate autem illa multi crediderunt in eum Samaritanorum propter verbum mulieris testimonium perhibentis quia dixit mihi omnia quaecumque feci. 40 Cum venissent ergo ad illum Samaritani, rogaverunt eum ut ibi maneret. Et mansit ibi duos dies, 41 et multo plures crediderunt propter sermonem eius, 42 et mulieri dicebant quia iam non propter tuam loquellam credimus: ipsi enim audivimus et scimus quia vere hic est salvator mundi.

43 (34, 7.) Post duos autem dies exiit inde et abiit in Galilaeam. 44 (35, 1.) Ipse enim Iesus testimonium perhibuit quia propheta in sua patria honorem non habet. 45 (36, 10.) Cum ergo venisset in Galilaeam, exceperunt illum Galilaei, cum omnia vidissent quae fecerat Hierosolymis in die festo: et ipsi enim

---

38. κεκοπιακατε *Orig.* iv. *ter.* | -κετε V. | εκοπιασατε D.
— κεκοπιακασιν *Orig.* iv. 252ᵇ. 258ᶜ. 261ᵃ. 262ᵉ. | εκοπιασαν D.
— εις] om. C*(add.¹.)
— αυτων] αυτον 69.
39. εις αυτον post των Σαμαρ. 1. | Contra, *Orig* iv. 240ᵈ. (om. *e. Orig.* iv. 263ᵇ.) (εις αυτον εξ αυτων των Σαμ. 69. των Σαμ. post πολλοι Arm.)
— τον λογον *Orig.* iv. *bis.* | των λογων 69. | om. Syr.Crt.
— ἁ BC*L. *b.e.l.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. Æg. iii. Æth. *Orig.* iv. 240ᵈ. 265ᵃ. [*a.*] | ‡ὅσα ς. AC³DΔ. rel. Vulg. *c.f.ff.g.* Syr.Hcl. Arm. *Orig.* iv. 263ᶜ(*cit.*)ᵉ. (vid. ver. 29.)
40. ὡς ουν ηλθον ACDL. rel. *b. Orig.* iv. 240ᵈ. 264ᵃ. | ὡς ηλθον ουν B.*Mai. Vcl.* (*dis.* in ed. 1ᵃ.) Vulg. *a.c.f.ff.g*¹. (*e* om. ὡς δε Æg. iii.). [sic in txt. ed. 2ᵃᵉ. Cod. Vat. et in mg. "ita cod. 1 man. sed antea eadem manu erat ὡς οὖν συνῆλθον."] ουν ηλθον ουν B*Rl., (et ὡς συν loco ουν 1°. a correctore.) ηλθον ουν (om. ὡς) B.*Btly.Bch.*
— ηρωτον LK.
— παρ' αυτοις *Orig.* iv. 240ᵈ. 264ᵃ·ᵈ. 265ᵃ. (*Heracl.* παρ' αὐτοῖς ἔμεινε, καὶ οὐκ ἐν αὐτοῖς.) | προς αυτους C.
— εμεινεν *Orig.* iv. 240ᵉ. 264ᵃ·ᵈ. 265ᵃ. | -ναν II.

41. πολλῳ πλειους] multi Syrr.Crt.&Pst.
— επιστευσαν] add. εις αυτον 69. Λ *sic.* Vulg. *Cl. f.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl.† Arm. Æth. | om. *Orig.* iv. 264ᵃ.
42. τη τε *Iren.* 230. | τη δε DEΛ *sic. a.e. ff.l.* Syr.Hcl. *Orig.* iv. 265ᵈ.
— ὁτι AB.*Mai.*CD. rel. vv. | om. B.*Btly. Bch. b.f.* Syr.Pst. Æth. *Iren.* 229. *Orig.* iv. 265ᵈ.
— σην λαλιαν ACL. rel. *Iren. Orig.* iv. 267ᵇ(*Herac.*). | λαλιαν σου B. *Orig.* iv. 240ᵃ. 265ᵈ. | σην μαρτυριαν D. *b.l.*
— αυτοι *Orig.* iv. *ter.* | αυτον D. *a.*
— ακηκοαμεν] add. παρ' αυτου 1. 69. Syr.Crt. Arm. | Contra, *Iren. Orig.* iv. *bis.*
— οιδαμεν *Orig.* iv. *ter.* | εγνωμεν K.
— οὑτος] οὑτως H.
— αληθως *Orig.* iv. 240ᵇ. 265ᵈ. | om. K*. *Orig.* iv. 267ᵉ. | add. Propheta et *c.*
— ὁ σωτηρ] om. ὁ Δ. | Contra, *Orig.*
— ad fin.] †add. ὁ χριστος ς. AB.*Mai.*ed. 1.C³DL. 69*sic.* rel. *e.f.* Syrr.(Pst.)&Hcl. Syr.Hier.(e corr.²) | om. B.*Btly.Bch. Blc.Mai.*ed.2.C*. Vulg. *a.b.c.ff.* Syr. Crt. Syr.Hier.txt. Memph. Arm. Æth. *Iren. Orig.* iv. *ter. Eus.* in Ps. 636ᵇ. [h. Æg. iii.]
43. εκειθεν] †add. και απηλθεν ς. AΔ. rel. Vulg. (*c.*) Syrr.Pst.&Hcl.mg. Arm. Æth. και ηλθεν L. Syr.Hcl.txt.
| om. BCD. 69. *a.b.e.f.ff.l.* Syr.Crt. Memph. *Orig.* iv. 249ᵈ. 267ᶜ·ᵉ. [h. Æg. iii.]
44. Ιησους] †praem. ὁ ς. L. 69. MΛ. | om. AB.*Mai.*CDΔ. 1. 33. EFGHKSU V. *Orig.* iv. 267ᶜ·ᵈ *bis.*ᵉ. 268ᶜ.
45. ὁτε *Orig.* iv. 249ᵈ. 269ᵈ. | ὡς D.
— εις την Γαλ.] om. Syr.Crt.
— εδεξαντο *Orig.* iv. | εξεδεξ. D.
— παντα *Orig.* iv. | παντες G. Syr.Hcl. *txt.* | om. Syrr.Crt.&Hcl.*txt.* | utr. q. *a.e.ff.* | παντα τα σημεια Arm. post ἑωρ.
— ὁσα ABCL. 1. 33. 69. *Orig.* iv. 249ᵈ. 268ᵃ. 269ᵉ. 270ᵇ(2°). | ‡ἁ ς. D. rel. Latt. Syrr.Crt.Pst&Hcl. Æth. *Orig.* iv. 269ᵈ. 270ᵇ(1°).
— εποιησεν] add. σημεια 69. | ante παντα Syr.Pst.
— Ἱεροσολυμοις *Orig.* iv. *bis.* | Ἱερουσαλημ D.
— εν τη *Orig.* iv. *bis.* | om. εν D.
— και αυτοι ad fin. ver. *Orig.* iv. | om. G.
46. παλιν] †praem. ὁ Ιησους ς. Ss. | add. AΔ. 1. 69. EFGHKMUVΛ. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. | om. BCDL. 33. (Latt.) Syr.Crt. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iv. 271ᵇ. [h. Æg. iii.]

38. labores *Cl.* | 41. crediderunt in eum *Cl.* | 42. hic est vere *Cl.* | 45. excep. eum *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Æg. iii. Arm. Æth. ϛʹ

ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν. 46 ἦλθεν οὖν † παλιν εἰς τὴν
Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον.
λζ γ καὶ ἦν τις βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει, ἐν ‡ Κα-
φαρναούμ.″ 47 οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει ἐκ
τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθεν πρὸς αὐτόν,
καὶ ἠρώτα † ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν·
ἤμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν. 48 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς
πρὸς αὐτόν, Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ
πιστεύσητε. 49 λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός,
Κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου.
50 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πορεύου· ὁ υἱός σου ζῇ.
[καὶ] ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ‡ ὃν″ εἶπεν αὐτῷ
* ὁ″ Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο. 51 ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαί-
νοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ‡ ὑπήντησαν″ αὐτῷ [καὶ
ἀπήγγειλαν] λέγοντες ὅτι ὁ παῖς ‡ αὐτοῦ″ ζῇ. 52 ἐπύ-
θετο οὖν ‡ τὴν ὥραν παρ' αὐτῶν″ ἐν ᾗ κομψότερον
ἔσχεν· ‡ εἶπον οὖν″ αὐτῷ ὅτι ‡ ἐχθὲς″ ὥραν § ἑβδόμην

52. καὶ εἶπον
§ Π

venerant ad diem festum.
46 Venit ergo iterum in Cana
Galilaeae, ubi fecit aquam vi-
num. (37, 3.) Et erat quidam
regulus, cuius filius infirmaba-
tur, Capharnaum: 47 hic cum
audisset quia Iesus adveniret a
Iudaea in Galilaeam, abiit ad
eum et rogabat eum ut descen-
deret et sanaret filium eius:
incipiebat enim mori. 48 Dixit
ergo Iesus ad eum, Nisi signa
et prodigia videritis, non cre-
ditis. 49 Dicit ad eum regulus,
Domine, descende prius quam
moriatur filius meus. 50 Dicit
ei Iesus, Vade, filius tuus vivit.
Credidit homo sermoni quem
dixit ei Iesus, et ibat. 51 Iam
autem eo descendente servi
occurrerunt ei et nuntiaverunt
dicentes quia filius eius viveret.
52 Interrogabat ergo horam ab
eis in qua melius habuerit: et
dixerunt ei quia heri hora

46. ειϲ την *Orig.* iv. 250[a]. 268[a]. 271[b]. | εν B.
— και ην Memph.ed. Æg. iii. rel. *Orig.* iv. 271[d]. | ην δε DL. 33. *b.e.f.ff.* Memph.MS.
— βασιλικοϲ *Orig.* iii. 504[b]. iv. | βασιλισκοϲ D. *a.*
— Καφαρναουμ BCD. 33 *sic.* *Orig.* iv. 271[b]. | ‡ Καπερναουμ ϛ. AL. rel. (om. εν Καφ. *e.* post ην Syrr.Crt.& Pst.)
47. εκ] απο 33. 69. (e Galilaea in Judaeam Syr.Crt.)
— απηλθεν Vulg. *c.* Syrr.Pst.& Hcl. Memph.ed. | ηλθεν C. 1. 33. 69. *a.b.e.ff.* Syr.Crt. Memph.MS. Arm. Æth.
— και ηρωτα] om. G. ‖ † add. αυτον ϛ. AΔ. 1. rel. Vulg. *b.c.f.* Syrr.Crt. Pst.&Hcl. Memph. Æth. | om. BCDL. 33. 69. (G supra.) *a.e.l.* Arm. (*Orig.* iv. 273[a].) [h. Æg. iii.]
— καταβη και *Orig.* iv. | καταβαϲ C* *ut vid.* corr.[2].
— ιασεται H. (videret Syr.Crt.)
— ημελλεν] εμελλεν K. *Orig.* iv. 273[a]. 275[a](*Heracl.*). ειμελ. 69.
48. πιστευσητε ABCD. rel. *Orig.* iv. 274[c]. 275[b]. 279[c]. 280[a]. | πιστευσετε EH[2]Λ. | πιστευετε H* *sic.* Latt. Arm.
49. προϲ] om. F.
— βασιλικοϲ] -λισκοϲ D.

49. το παιδιον *Orig.* iv. 275[c](*Her.*) | τον υιον A. 69.
— μου Vulg. *c.f.* Syr.Hcl. *Orig.* iv. | om. D. 1. *b.e.ff.l.* Syrr.Crt.& Pst. [*a.*]
50. ὁ Ιησουϲ] om. E *sic* (*non* D).
— πορευου] add. ad domum tuam Syr. Crt. | Contra, *Iren.* 147.
— σου] om. F.
— και επιστ. ACΔ. 1. 33. rel. *a.b.e.f.ff.* Syrr.Crt.Pst.& Hcl. Memph. Æg. iii. Arm. Æth. (επιστ. δε L.) | om. και BD. Vulg. *c.l.*
— ὃν ABCL. (ὡν F.) | ‡ ᾧ ϛ. D. rel. (ὃν ειπ. αυτ. ὁ Ιησ.] του Ιησου Syr. Crt.)
— αυτῳ] om. K.
— ὁ Ιησουϲ AB.*Mai.*CDLΔ. 1. 33. 69. EFGHKMUVΛ. | * om. ὁ ϛ. Ss.
— επορευετο] -ρευθη 69. (om. και επορ. Syr.Crt.)
51. ηδη] om. Syrr.Crt.&Pst.
— αυτου 2°.] om. D*Gr.*L. 1.
— ὑπηντησαν BC(D)L. 1. K. (ηπηντ. 69.) | ‡ απηντησαν ϛ. A. rel. (*Orig.* iv. 272[a].) ‖ ante οἱ δουλοι D. (Arm.)
— αυτῳ] αυτον A.
— και απηγγειλαν AC. rel. Æg. iii. Æth.*Platt.* | και ανηγγ. 1. 33. K. | και ηγγειλαν D. | om. BL. (Syr.Hier.) Memph. Æth.*Rom.* (*Orig.* iv.) ‖ add. αυτῳ D. *a.b.* Syrr.Crt.& Pst. (Syr. Hier.) (Æth.)
51. λεγοντεϲ] om. D. *b.*
— ὁ] om. C*(corr.[2].)
— παιϲ ABC. rel. Syr.Hcl.txt. *Orig.* iv. 272[a]. 273[d]. 275[d]. | υιοϲ DL. 33. 69. K U. Syrr.Crt.Pst.& Hel.mg. Memph. Æg. iii. Æth. (vid. verr. 50, 53.)
— αυτου ABC. Vulg. *c.d.f.g.l.* Arm. *Orig.* iv. 272[a]. | ‡ σου ϛ. D*Gr.*LΔ. 1. 33. rel. *a.b.e.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Syr. Hier. Memph. Æg. iii. Æth. *Orig.* iv. 273[d]. 275[d]. (vid. verr. 50, 53.)
52. επυθετο] -θανετο 69.
— ουν Syr.Hcl. | δε 69. Memph.ed. Æg. iii. (autem ergo *e.*) | om. Arm. ‖ (et rogavit Syrr.Crt.&Pst. Æth.)
— την ὡραν παρ' αυτων ACD. 1. 33. 69. KU. Vulg. (*a.*)*b.c.g*[1]. | ‡ παρ' αυτ. την ὡρ. ϛ. LΔ. rel. (*f.*)*ff.* Syrr.Crt. Pst.&Hcl. Memph. Æg. iii. (Æth.) (horam ab illis qua hora *e.*) | την ὡρ. εκεινην (om. παρ' αυτ.) B.
— ειπον ουν BCL. 1. 33. Arm.(ap. *Tf.*) | ‡ και ειπ. ϛ. AD. rel. (Latt.) Syr. Hcl. Æth. (ειπαν D.) | dixerunt (tantum) *e.* (Syrr.Crt.&Pst.) Memph. Æg. iii.
— εχθεϲ AB**Mai.*CDLK. | ‡ χθεϲ ϛ. B[2]Δ. 1. 33. rel. | om. 69.
— ἑβδομην *Orig.* iv. 272[a]. 273[d]. 278[c]. 276[a](*Her.*). | nona Syr.Hcl. tertia *c.*

A B C D (II). L Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUVΛ.
¶ Æg. iii.
54. τοῦτο [δὲ]

ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός. 53 ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι
[ἐν] ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς †, Ὁ
υἱός σου ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν¶ αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία
αὐτοῦ ὅλη. 54 τοῦτο * δὲ" πάλιν δεύτερον σημεῖον
ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν
Γαλιλαίαν.

septima reliquit eum febris. 53 Cognovit ergo pater quod illa hora erat in qua dixit ei Iesus, Filius tuus vivit, et credidit ipse et domus eius tota. 54 Hoc iterum secundum signum fecit Iesus cum venisset a Iudaea in Galilaeam.

V. λη α
§ Theb.
2. qu. τῇ προβ. κολυμβήθρᾳ
Ζʹ
5. τριάκ. [καὶ] ὀκτώ

15 1 § Μετὰ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ
ἀνέβη † Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. 2 ἔστιν δὲ ἐν τοῖς
Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα ἡ ἐπι-
λεγομένη Ἑβραϊστὶ Βηθεσδά, πέντε στοὰς ἔχουσα.
3 ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος † τῶν ἀσθενούντων,
τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν †. 4 †. 5 ἦν δέ τις ἄνθρω-
πος ἐκεῖ τριάκοντα ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ
* αὐτοῦ." 6 τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ
γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ, Θέλεις

1 (38, 1.) Post haec erat dies festus Iudaeorum, et ascendit Iesus Hierosolymis. 2 Est autem Hierosolymis super probatica piscina quae cognominatur hebraice Bethsaida, quinque porticus habens: 3 in his iacebat multitudo magna languentium, caecorum, claudorum, aridorum, expectantium aquae motum. 4 Angelus autem domini secundum tempus descendebat in piscinam et movebat aquam: qui ergo primus descendisset post motum aquae, sanus fiebat a quocumque languore tenebatur. 5 Erat autem quidam homo ibi tri-

52. αυτον *Orig.* iv. 273d. | om. B.*Bch.* ? B**Btly.* (αυτην *mg.*) | αυτην B*Mai.* Λ.

53. πατηρ] add. αυτον C. 69. *e.f.* Syrr. Crt.Pst.&Hcl. Memph. Æg. iii. Arm. Æth. (add. pueri Syr.Hier.)

— εν εκεινῃ ADHL. rel. | om. εν B.*Mai.* C. 1.

— εν ῃ] om. 69.

— ὁ υιος] †praem. ὁτι ϛ. DH. rel. *e.f.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Arm. (vid. ver. 51.) | om. ABCL. 1. 33. Vulg. *a.b.c.* Memph. Æg. iii. Æth.

— ὁλη *Orig.* iv. 271e. 276a. | om. H.

54. τουτο δε BC*. 69. G. Memph.cd. *Orig.* iv. 277b. 279c. 280a. | *om. δε ϛ. AC2D HL. rel. Latt. Syrr. Memph.MS. Arm.

1. μετα] add. δε V. *f.* Memph.W. | Contra, *Orig.* iv. 250a.

— ἑορτη] praem. ἡ CH *ut vid.* LΔ. 1. 33. EFHM. Memph. Theb. | om. ABD. 69. GKSsUVsΛ. *Orig.* iv. 250a.

— των Ιουδαιων *Orig.* iv. 250a. | των αζυμων Λ. "quoties secundum tempus *Paschae* dominus post baptisma ascenderit in Hierusalem..... Iterum secunda vice ascendit in diem festum *paschae* in Hierusalem quando paralyticum qui juxta natatoriam jacebat xxxviii. annos curavit." *Iren.* 147. (ἐὰν δὲ αὐτὴ ἡ ἑορτὴ τοῦ πάσχα ἦν οὐ πρόσκειται τὸ ὄνομα αὐτῆς *Orig.* iv. 250a.) eorum Syr.Hier. (in initio pericopes.)

1. Ιησους] †praem. ὁ ϛ. CΔ. rel. *Orig.* iv. | om. ABDHLΠK.

2. εστιν....Ἱεροσολυμοις] om. 69. (εστιν] ην Syrr. Memph. Theb. Arm.)

— επι τῃ προβ. BCH. 1. 33. rel. Syr. Hcl. (προβατικη *mg. Gr.*) Syr.Hier. *ut vid.* | εν τῃ προβ. ADLG. | in inferiorem partem Natatoria *a.*(*b.*)*ff*(-re -te). | super probatica *Am**. *c.f.* | Probatica Vulg.*Cl.* *e.* Æth. ἥτις ἐστιν ἡ προβατική *Eus.* in Onomast. (om. *l.*) | locus unus Syrr.Crt.&Pst.

— επιλεγομενη] λεγομ. D. 1. 33. V.

— Βηθεσδα ACHΔ. 1. (69.) rel. Arm. Betesda *f.* Beth khesda Syrr.Crt.& Pst. Syr.Hcl. mg. *Graecè.* Syr.Hier. | Βελζεθα D. *ff*(Sabat.). Berzeta *ff* (*Blan.*). | Βηθζαθα 33. | Βηζαθα L. *e.l.* *Eus.* Onomast. Bethasaida Æth. | Βηθσαιδα B. Vulg. *c.* Syr.Hcl. et mg. *Graecè.* Memph. (Theb.) *Tert.* de Bapt. 5. Belzatha *a.* Betzeta *b.*

— στοας] στομα L.

3. εν ταυταις] add. ουν D.

— κατεκειτο] -κειντο DΛ2*Tf.* (-κητο Λ2 *Tr.*)

— πληθος] praem. το L. ‖ †add. πολυ ϛ. AH. rel. Vulg. *c.f.* Syrr.Pst.&Hcl. Arm. | om. BCDL. 33. *a.b.e.l.* Syr.Crt. Syr.Hier. Memph. Theb. ("multi" tantum Æth.)

— ξηρων] add. παραλυτικων D. *a.b.l.* ‖ †add. εκδεχομενων την του ὑδατος κινησιν ϛ. A2(om. του)C3DH. 1. 33. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Memph.W. Arm. Æth. | om. A*BC*L. Syr.Crt. Memph. Schw. Theb.

4. †αγγελος γαρ κατα καιρον κατεβαινεν †εν τῃ κολυμβηθρᾳ και εταρασσε το †ὑδωρ· ὁ ουν πρωτος εμβας μετα την †ταραχην του ὑδατος ὑγιης εγινετο, ᾡ †δηποτε κατειχετο νοσηματι ϛ.] om. BC*D. 33. *f.l.* Syr.Crt. Memph.Schw. Theb. Arm. codd. multi. asteriscis notat S, obelis Λ. Arm.codd. | αγγελος ....ὑδωρ Syr.Hcl.* | ὁ ουν....νοσηματι Syr.Hcl.† om. Æth.Rom. | habent AC3HL. rel. Syr.Pst. Syr.Hier. Memph.W. Arm.ed. (Piscinam Bethsaidam angelus interveniens commovebat. Observabant qui valetudinem quaerebantur. *Tert.* de Bapt. 5.) ‖ γαρ *e.*] δε L. Vulg. *a.b.c.ff.* Arm.ed. | om. Memph.W. | add. κυριου ALΔ. 69. K. Vulg. *a.c.* Arm.ed. Æth. (Contra, *b.* *e.ff.*) ‖ καιρον] καιρω L. | om. κατα καιρον *a.b.ff.* (cata tempus *e.*) ad hos omnes Memph.W. ‖ κατεβαινεν] ελουετο Λ. (ελουετον K.) Æth. (κατεβαιν· εν· τη *sic* Δ.) ‖ εν τῃ κολ.] om. *a.b.ff.* ‖ εταρασσεν] -σσετο C3HG*Tf.*HMUV Λ*. ‖ εμβας] add. in piscinam Vulg.*Cl.*

53. quia illa hora *Cl.*
1. Jerosolymam *Cl.* | 2. *om.* super *Cl.* *Am.*2. | 4. descendebat secundum tempus *Cl.* | movebatur aqua *Cl.* | et qui primus descendisset post motionem aquae *Cl.* | a quacunque detinebatur infirmitate *Cl.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. C. P. H.
Memph. [Theb.]
(Æg. iii.)
Arm. Æth.

ὑγιὴς γενέσθαι; [7] ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν, Κύ-
ριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ,
‡ βάλῃ″ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι
ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. [8] λέγει αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς, ‡ ῎Εγειρε,″ ἆρον τὸν ‡ κράβαττόν″ σου, καὶ
¶ II περιπάτει.¶ [9] καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος
καὶ ἦρεν τὸν ‡ κράβαττον″ αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει.
ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. [10] ἔλεγον οὖν
οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ, Σάββατόν ἐστιν·
λθ ι * [καὶ]″ οὐκ ἔξεστίν σοι ἆραι τὸν ‡ κράβαττον.″ [11] * ὃς
δὲ″ ἀπεκρίθη αὐτοῖς, Ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι
εἶπεν, Ἆρον τὸν ‡ κράβαττόν″ σου, καὶ περιπάτει.
12. om. οὖν [12] ἠρώτησαν [οὖν] αὐτόν, Τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ
εἰπών σοι, Ἆρον [τὸν ‡ κράβαττόν″ σου,] καὶ περι-
πάτει; [13] ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ
Ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. [14] μετὰ

ginta octo annos habens in infirmitate sua: [6] hunc cum vidisset Iesus iacentem et cognovisset quia multum iam tempus habet, dicit ei, Vis sanus fieri? [7] Respondit ei languidus, Domine, hominem non habeo ut cum turbata fuerit aqua mittat me in piscinam: dum venio enim ego, alius ante me descendit. [8] Dicit ei Iesus, Surge tolle grabatum tuum et ambula. [9] Et statim sanus factus est homo et sustulit grabattum suum, et ambulabat: erat autem sabbatum in illo die. [10] Dicebant Iudaei illi qui sanatus fuerat, Sabbatum est, non licet tibi tollere grabattum tuum. [11] (39, 10.) Respondit eis, Qui me fecit sanum, ille mihi dixit, Tolle grabattum tuum et ambula. [12] Interrogaverunt ergo eum, Quis est ille homo qui dixit tibi, Tolle grabattum tuum et ambula? [13] Is autem qui sanus fuerat effectus nesciebat quis esset: Iesus enim declinavit a turba constituta in loco. [14] Post-

---

c. in natatoria *a.b.*(*ff.*) (om. *Am. e.*) ‖εγινετο] εγενετο L. 69. F. ‖ᾧ δηποτε] οἰω δηποτουν A. νοδηποτε L. ὡ δ' αν K. (ᾧ δηπ. κατειχ. νοσ.] non habens signum morbi Arm.
5. τις Vulg. *c.e.f.* | om. D. *a.b.l.*
— εκει] ante ανθρ. F. *a.b.*
— οκτω] praem. και ACDIIΠLΔ. 1. 33. 69. EFGHMU. Vulg.*Cl. b.c.e.f.* Syrr. Crt.Pst.&Hel. Arm. Æth. *Iren.* 147 MSS. | om. B.*Mai.*(s. *Btly. Bch.*)KSs VsΛ. *Am.* Memph. Theb. *Orig.* iv. 250ᵃ. xxxviii. *a. Iren.*ed.
— τῃ] om. U.
— ασθενειᾳ αυτου B*sic*C*DL. 1. 33. Vulg. *a.c.e.l.* Memph. Theb. Arm. (add. aridus *e.*) | *om. αυτου ς. AC³ II. rel. *b.f.* Syrr.Pst.&Hel. *Orig.* iv. 250ᵃ. [Syr.Crt.]
6. ιδων] ιδως A.
— ηδη] post χρονον 1. | om. *e.* Syrr. Crt.&Pst. Æth.
— αυτῳ] add. ὁ Ιησους G.
— θελης EΛ.
7. απεκριθη] λεγει A²D.
— ὁ ασθενων] om. Syr.Crt.
— κυριε] praem. ναι C². 33. EFGH. Syrr. Pst.&Hel. praem. et dixit ei, Ita Syr. Hier. (Memph.) | om. ABC* *ut vid.* II L. rel. Latt. Syr.Crt. Memph. Theb. Arm. Æth.
— ανθρωπον] add. δε C². 33. Syrr.Pst.& Hel.
— ὑδωρ] add. ab angelo Syr.Hel.†
— βαλῃ ABC**DLΔ. 1. EFHKMSUVΛ. (βαλει 69. G. εμβαλῃ C*.) | ‡βαλλῃ ς. [n. l. 33. II. β...]
7. κολυμβηθρα *sic* L.
— εγω] om. 69. V.
— προ *Elz.* AB²CDII. rel. | προς *St.* 3. B**Mai.*L.
— καταβαινει] add. εγω δε ασθενων πορευομαι 69.
8. εγειρε ABCDL. 1. 69. EFGHKMΛ. (h. II. 33.) | ‡-ραι ς. ΔSsUV.
— αρον] praem. και ADK. *a.b.e.ff.* Æth. | Contra, rel. *Hil.* 237ᶠ.
— κραβαττον AB**Mai.*CDLΔ. 1. 33. F GHKMSUΛ. | κραβατον E(B*"*semper* in hoc cap." *Rl.*) | κραββαττον 69. | ‡κραββατον ς. B²*Rl.Mai.*V*s.* | γραββατον *Orig.* iii. 299ᵈ. [n. l. II.]
— περιπατει *Hil.* | ὑπαγε εις τον οικον σου 33. *add.* eadem Syr.Crt.
9. ευθεως] om. D. Arm.
— εγενετο] post ὑγιης D. 1. Latt.
— ηρεν] praem. εγερθεις D. 1. 69. *a.b.e. ff.* Syrr.Pst.&Hel.* Arm. (vid. Matt. ix. 7.) | Contra, Vulg. *c.f.* Memph. Theb. Æth. (om. ηρ. τ. κραβ. αυτ. και Syr.Crt.)
— κραβαττον MSS. ut ver. 8. (et E.) | ‡κραββατον ς. (et ver. 11.)
— αυτου] ἑαυτου C*.
— περιεπατει] περιπατει AL.
— εν εκ. τῃ ἡμερ.] om. D. *e.*
10. ab init.] Cum vidissent autem illum *e.*
— τῳ τεθεραπευμενῳ] τῳ τεθαραπευμενῳ D. | το τεθεραπευμενον 69. | om. *e.* | illi Syr.Crt.
— ουκ] praem. και AB.*Mai.*ed.2.C*DL. 1. 33. 69. GV. *a.b.e.l.* Memph. Theb. Arm. Æth. | *om. ς. B.*Mai.*ed.1.*s. Btly.Bch.*C³Δ. rel. Vulg. *c.f.* Syrr.Pst. Hel.&Crt. *Hil.* 238ᵃ.
10. κραβαττον vid. ver. 8. et V. | ‡κραββατον ς. ‖add. σου C*DL. 69. Λ. (Latt.) Syrr.Crt.Pst.&Hel.* Memph. Theb. Arm. Æth. *Hil.* 238ᵃ. | om. ABC³. 1. rel. *e.* (h. 33.)
11. ὁς δε ab init. AB. (ὁ δε C*LΔGKΛ.) ipse vero *f.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. (Theb.) | *om. ς. C³D. 1. 69. EF*s*H MS*s*UV. (Latt.) Syr.Crt. Arm. (Æth.) [h. 33.]
12. om. ver. Λ*. *b.*
— ουν ACLΔ. 1. 33. 69. rel. Vulg. *c.* Syr.Hel. | om. BD. *a.e.*(*f.*)*ff.* Syrr.Crt. (&Pst.) Arm. | δε Memph. Theb.
— αυτον] add. Judaei dicentes *e.*
— τον κραβ. σου AC³DΔ. 1. 33. 69. rel. Latt. Syrr.Crt.Pst.&Hel. Memph. Arm. Æth. (vid. verr. 8, 11.) | om. BC*L. Theb. ‖‡κραββατον ς. ut antea.
13. δε] om. D*.
— ιαθεις Vulg. *a.c.e.f.ff.* rel. | ασθενων D. *b.l.*
— ηδει] οιδει 69.
— εστιν] ην D. esset Latt.
— εξενευσεν] ενευσεν D*.
— οντος] add. εντος M.
14. μετα] add. δε FΛ. *f.* Memph.

---

5. triginta et octo *Cl.* | 6. jam multum tempus haberet *Cl.* | 9. homo ille *Cl.* | in die illo *Cl.* | dicebant ergo *Cl.* | 11. sanum fecit *Cl.*

A B (C) D. L Δ. 1. 33. 69. E(F)GHKMSUVΛ. ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν
αὐτῷ, "Ἴδε ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ
¶ Theb. χεῖρόν ‡ σοί τι" γένηται.¶ 15 ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος,
καὶ ἀνήγγειλεν τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ
ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ. 16 καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον ‡ οἱ
Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν" †, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαβ-
¶ C βάτῳ.¶ 17 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, Ὁ πατήρ
μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι. 18 διὰ
¶ F τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν¶ αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀπο-
κτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυεν τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ
πατέρα ἴδιον ἔλεγεν τὸν θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ
19. κ. ἔλεγεν αὐτοῖς, θεῷ. 19 ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ'
ἑαυτοῦ οὐδέν, ἐὰν μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα·
ἃ γὰρ [ἂν] ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως
cap. 3:35. ποιεῖ. 20 f ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱόν, καὶ πάντα
δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ, καὶ μείζονα τούτων
§ Goth. δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. § 21 ὥσπερ
γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ,
οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ. 22 οὐδὲ γὰρ ὁ

ea invenit eum Iesus in templo et dixit illi, Ecce sanus factus es: iam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat.
15 Abiit ille homo et nuntiavit Iudaeis quia Iesus esset qui fecit eum sanum.
16 Propterea persequebantur Iudaei Iesum, quia haec faciebat in sabbato.
17 Iesus autem respondit eis, Pater meus usque modo operatur, et ego operor.
18 Propterea ergo magis quaerebant eum Iudaei interficere, quia non solum solvebat sabbatum, sed et patrem suum dicebat deum, aequalem se faciens deo. Respondit itaque Iesus et dixit eis,
19 Amen amen dico vobis, non potest filius a se facere quicquam nisi quod viderit patrem facientem: quaecumque enim ille fecerit, haec et filius similiter facit.
20 Pater enim diligit filium et omnia demonstrat ei quae ipse facit: et maiora his demonstrabit ei opera, ut vos miremini.
21 Sicut enim pater suscitat mortuos et vivificat, sic et filius quos vult vivificat.
22 Neque

14. *αυτον*] add. qui sanatus est Syr.Crt. Æth.
— *ὁ Ἰησ.*] om. *ὁ* B.
— *ιδε* *Eus.* Ec. Pr. 210. | *ιδου* Λ**Tf.*
— *σοι τι* ABCLΔFGHMSUVΛ. Vulg. *c.* Syrr.(Crt.)& Pst. [Memph. Theb. Æth.] | ‡*τι σοι* ς. D. 1. 33. 69. EK. *a.b.e.f.*(*ff.*) (Syr.Hcl.) Arm. *Iren.* (280.) 311. *Orig.* Mai.Class. Auc. x. 476. *Orig. Int.* ii. 232^{c}. 238^{c}. (408^{e}.) 659^{e}. *Cypr.* 11. 74. 173. 314.
15. *απηλθεν*] praem. *και* A. *b.f.* Syrr. Crt.Pst.&Hcl. Æth. | add. *ουν* DΛ. Memph. ‖ non habent BCL. rel.
— *ανηγγειλεν* AB. 1. EFGHMS*s*V*s*Λ. Vulg. *b.c.f.ff.* Syr.Hcl. Arm. Æth. (*απηγγειλεν* DΔ. 33. 69. KU.) | *ειπεν* CL. *a.e.* Syrr.Crt.&Pst. Memph.
— *Ιησους*] om. V*txt.*
— *αυτον* ABCL. rel. Vulg. *b.c.f.* Syrr. Pst.&Hcl. Memph.MS. Æth. (om. *αυτ. ὑγ.* Syr.Hier.) | *με* D. 1. Λ**. *a.e.ff.l.* Syr.Crt. Memph.MS. Arm. (vid. ver. 11.)
16. *οἱ Ιουδαιοι* ante *τον Ιησουν* BCDL. 33. 69. U. Vulg. *b.c.f.g.* Syrr.Crt.& Pst. Memph.Schw. Æth. *Hil.* 1013^{b}. | ‡*post* ς. ΛΔ. 1. G. rel. *a.c.* Syr.Hcl. Memph.W. Arm. ‖ †add. *και εζητουν* *αυτον αποκτειναι* ς. ΑΔ. rel. *e.f.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph.W. Æth. *Hil.* 1013^{a}. (vid. ver. 18.) | om. BCDL. 1. 33. 69. Vulg. *a.b.c.g.* Syr.Crt. Memph. Schw. Arm.
16. *ταυτα*] *αυτα* Δ.
— *εν* Vulg. *c.f.* | om. D. *a.b.e.* *Hil.* 1013^{b}.
— fin.] add. *τα ιαματα* EFH.
17. *Ιησους*] om. B.
— *απεκρινατο*] *απεκρειθη* D.
18. *ουν* Vulg. *c.ff.* Syr.Hcl. | om. D. *For.* *a.b.c.*(*f.*)*m.* Arm. (Syr.Crt. *δε*). *Hil.* 924^{e}. 1013^{e}. 1191^{d}. 1251^{c}. ("et" ante Syr.Pst. Æth.)
— *μαλλον* *Tert.* adv. Prax. 21. *Hil.* quater. | om. U. Syr.Crt.
— *αυτον*] om. 33.
— *οἱ Ιουδαιοι*] ante *εζητ. αυτ.* D. Syr. Crt. *Tert.* *Hil.* 1251^{c}. | Contra, *Hil. bis.*
— *ελυεν*] *ελυσεν* Λ*. Memph.ed.
— *αλλα*] *αλλ' οτι* Λ.
19. *απεκρινατο*] *-κριθη* D. 33. (om. *απεκρ.* et postea *και* Syr.Crt.)
— *ουν* Syr.Hcl. | om. *a.b.e.e.ff.l.* Syr.Crt. (autem *f.* Syr.Pst.)
— *ὁ Ιησους*] om. B.
— *ειπεν* AD. vv. | *ελεγεν* BL. | *λεγει* 1.
— *υἱος* 1°.] add. *του ανθρωπου* D. 69. Arm. | Contra, *Orig.* iv. 246^{c}. *Orig. Int.* i. 59^{d}. *Eus.* Pr. Ev. 539^{d}. c. Mel. 165^{b}. *Tert.* adv. Prax. 21. *Hil.* 238^{c}. 781^{c}. 925^{d}. 926^{b}. 984^{d}. 1012^{d}. 1014$^{a.b.d.}$ 1015^{c}. 1089^{e}. 1192^{e}. 1251^{c}.
19. *ποιειν*] om. V. ‖ post *αφ' ἑαυτ.* 69. Vulg. *a.b.f.g.* Syr.Crt. *Orig. Int.* i. *Hil.* 10 *ies.* | Contra, *c.e.* *Orig.* iv. 246^{c}. *Eus.* Ev. Pr. c. Mel. *Tert.* *Hil.* 926^{d}. 984^{d}. 1015^{c}.
— *αφ' ἑαυτ. ουδεν* *Orig.* iv. 246^{c}. (368^{a}.) *Eus.* c. Mel. | *τι αφ' ἑαυτ.* D. (Syr. Crt.)
— *ουδεν* *Orig.* iv. 246^{c}. | *ουδε ἑν* 1. *Orig.* iv. 368^{a}.
— *εαν* *Orig.* iv. 199^{e}. 246^{c}. *Eus.* Pr. Ev. c. Mel. | *αν* B.
— *βλεπει* EHMΛ.
— *τον πατερα*] post *ποιουντα* D *Gr.* Contra, *Orig.* iv. 246^{b}. *Orig. Int.* i. *Eus.* Pr. Ev. c. Mel. *Tert.* *Hil.* 10^{ies}.
— *αν* BΔ. 1. 33. 69. rel. *Eus.* c. Mel. (*εαν* *Orig.* iv.) | om. AD *Gr.* L.
— *εκεινος*] pater Syrr.Crt.&Pst. Memph. *Novat.* 105.
— *ποιῃ* *Orig.* iv. 246^{b}. *Eus.* c. Mel. | *ποιει* AE*Λ. *Orig.* iv. 199^{e}. | *ποιησῃ* D.
— *ὁμοιως*] post *ποιει* D. *a.b.l.* *Orig. Int.* i. iv. 506^{e}. *Hil.* 97^{c}. 925^{d}. 926^{f}. 929^{d}.

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. (Theb.) [Goth.] Arm. Æth.
g Act. 17:31.
h 1 Joh. 2:23.
¶ Goth.

πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ [g] τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδω-
κεν τῷ υἱῷ, 23 [h] ἵνα πάντες τιμῶσιν τὸν υἱὸν καθὼς
μ τιμῶσιν τὸν πατέρα.¶ ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ
α τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. 24 ἀμὴν ἀμὴν
μα ι λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων
τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν
οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς
τὴν ζωήν. 25 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἔρχεται
ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ ‡ ἀκούσουσιν″ τῆς
φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ καὶ οἱ ἀκούσαντες ‡ ζήσου-
σιν″. 26 ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ,
οὕτως ‡ καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν″ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ,
27 καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ † κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς
ἀνθρώπου ἐστίν. 28 μὴ θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι ἔρχε-
ται ὥρα, ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ‡ ἀκούσου-
σιν″ τῆς φωνῆς αὐτοῦ, 29 καὶ ἐκπορεύσονται, οἱ τὰ
ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ [δὲ] τὰ
φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. 30 οὐ
δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω
μβ α κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν, ὅτι οὐ ζητῶ

26. ἔδωκ. καὶ τῷ υἱῷ

enim pater iudicat quemquam, sed iudicium omne dedit filio, 23 ut omnes honorificent filium sicut honorificant patrem: (40, I.) qui non honorificat filium, non honorificat patrem qui misit illum. 24 (41, 10.) Amen amen dico vobis quia qui verbum meum audit et credit ei qui misit me, habet vitam aeternam, et in iudicium non veniet sed transit a morte in vitam. 25 Amen amen dico vobis quia venit hora et nunc est, quando mortui audient vocem filii dei, et qui audierint vivent. 26 Sicut enim pater habet vitam in semet ipso, sic dedit et filio vitam habere in semet ipso, 27 et potestatem dedit ei et iudicium facere, quia filius hominis est. 28 Nolite mirari hoc, quia venit hora in qua omnes qui in monumentis sunt audient vocem eius, 29 et procedent qui bona fecerunt in resurrectionem vitae, qui vero mala egerunt in resurrectionem iudicii. 30 Non possum ego a me ipso facere quicquam: sicut audio iudico; et iudicium meum iustum est, (42, 1.) quia

1014[e]. 1089[e]. 1251[d]. 1253[b]. | om. *e. Tert.* [Syr.Crt.] | Contra, *Orig.* iv. *Eus.* c. Mel. *Hil.* 1014[a]. 1162[c]. 1192[d](*bis*).

20. *φιλει* Amat *a.* | *αγαπᾳ* D. *Orig.* iv. 246[c]. diligit (Latt.) vid. iii. 35.

— *δεικνυσιν Orig.* iv. | *διγνυσιν* A. | *δεικνυει* D.

— *ἁ αυτ. ποιει Orig.* iv. | *ἁ αν αυτ. ποιῃ* D. | om. *ἁ* L.

— *και μειζονα . . . . εργα*] om. Syr.Pst.

— *δειξει Hil.* 925[d]. 927[d]. | *δεικνυσιν* D. *e.* Syr.Crt. Arm.

— *θαυμαζητε*] *-ζεται* L. 69. (ne miremini quod dixi vobis Syr.Crt.)

21. *εγειρει*] *εγερει* Δ.

— *θελῃ* L. | Contra, *Orig.* iv. 380[d]. (*οὓς θελει*] eos qui credunt in eo Syr.Crt.)

22. *κρινῃ* LM. | Contra, *Orig.* iv. 359[b]. 360[b]. *Eus.* D.E. 449[b]. c. Mel. 111[a].

24. *ὁτι Tert.* adv. Pr. 21 | om. D. *Clem.* 114.

— *την*] om. D*.

25. *ὑμιν*] om. Δ.

— *και νυν εστιν*] om. *a.b.* | Contra, *m.* rel. *Hil.* 211[e].

— *εστιν*] *εσται* 69.

— *ακουσουσιν* B. | *-σωσιν* L. 1. 33. 69. | ‡*-σονται* ϛ. AD. rel. *Hipp.* Ant. 65 (32).

25. *θεου Hipp.* Ant. *Tert.* adv. Pr. 21. de res. car. 27. *Hil.* | *ανθρωπου* KS. Syr. Hcl.*mg.* Syr.Hier.

— *οἱ ακουσαντες*] om. Syr.Crt.

— *ζησουσιν* BDL. 1 *sic.* 33. | ‡*ζησονται* ϛ. A. rel. *Hipp.* Ant.

26. *ὡσπερ Orig.* iv. 368[a]. | *ὡς* D.

— *ὁ πατηρ*] add. *ὁ ζων* D. | Contra, *Orig.* iv. 368[a]. *Orig. Int.* 686[b]. *Eus.* c. Mel. 4[c]. 69[d]. 89[b]. *Tert.* adv. Pr. 21. *Novat.* 105. *Hil.* 239[c]. 935[d]. 1159[b]. 1160[b]. 1162[c].

— *οὑτως εδ. . . . . εν ἑαυτῳ*] 1 *mg.*

— *οὑτως*] *οὑτος* 69.

— *και τῳ υἱῳ εδωκεν* BL. *b.l.* Æth. *Orig. Int.* iv. 686[b]. *Eus.* c. Mel. 69[d]. 89[b]. *Tert. Hil.* 6[ies]. (*κ. τ. υἱ. ζω. εδωκ. Orig.* iv. 368[a]. | ‡*εδωκεν και τῳ υἱῳ* ϛ. AD. rel. Vulg. (*a* ut vid.)*c.e.* Syrr. Crt.Pst.&Hcl. Memph. Arm. | om. *και f.*

27. *κρισιν*] †praem. *και* ϛ. D*Gr.*Δ. 1. rel. *Am. f.g.* Syr.Pst. | om. AB.*Mai.*L. 33. Vulg.*Cl. b.c.d.e.l.* Syr.Crt. Syr.Hier. Memph. Arm. Æth. *Orig.* ii. 548[a]. 558[e]. iv. 41[b]. 359[e]. 360[c]. *Tert.* [h. *a.*]

— *ὁτι* ad fin.] conj. cum seqq. 1. Syrr. Pst.&Hcl.* | cum antt. 33. Latt. Syrr. Crt.&Hcl.txt.

27. *υιος* add. autem Syrr.Pst.&Hcl.*

— *εστιν Orig.* iv. | om. 69.

28. *ερχεται ὡρα*] om. Syr.Crt. | om. *ὡρα* Δ.

— *ακουσουσιν* B. | *-σωσιν* LΔ. 33. | ‡*-σονται* ϛ. AD. rel.

— *αυτου Am. a.b.c.e.f.m.* Syrr.Pst.&Hcl. | *του υἱου του θεου* 33. Vulg.*Cl. Orig. Int.* iii. 922[b]. *Tert.* de res. car. 27. filii *Orig. Int.* iii. 927[e]. *του θεου* Syr.Crt. filii hominis *Iren.* 308. *του υἱου του ανθρωπου Orig.* ii. 720[b]. ‖add. et vivent Syr.Crt. (*Orig.* ii.)

29. *εκπορευσονται*] *εξελευσονται* D.

— *οἱ δε* ADL. rel. Vulg. *b.c.f.* Syr.Hcl. | om. *δε* B. *a.e.ff.* | et qui *m.* Syrr. Crt.&Pst. *Iren.* 308.

— *τα φαυλα πραξαντες*] *φαυλα πρασσοντες* D(om. *τα*).

30. *ποιειν hic Orig.* iv. 359[b]. *Eus.* c. Mel. 110[a]. | ante *εγω* 33. (Memph.) | post *απ' εμαυτου* D. Vulg. *b.c.(e.)f.* Syrr. (Crt.)&Pst. *Eus.* c. Mel. 110[d]. [h. *a.*]

— *ουδεν Orig.* iv. 359[b]. *Eus.* c. Mel. 110[a.d.] | *ουδε ἑν* G. *Orig.* iv. 368[a].

22. omne judicium *Cl.* | 24. veniet sed transiet *Am.* | 26. habere vitam *Cl.* | 27. ei judicium *Cl.* | 28. vocem filii dei *Cl.*

A B D. L Δ. 1. 33. 69. E[F]GHKMSUV Λ[F^{a}].

μγ / ι

τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός
με †. 31 ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία
μου οὐκ ἔστιν ἀληθής· 32 ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν
περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν
μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. 33 ⁱ ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς
‡ Ἰωάνην," καὶ μεμαρτύρηκεν τῇ ἀληθείᾳ· 34 ἐγὼ δὲ
οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ
ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. 35 § § ἐκεῖνος ἦν ὁ
λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων,¶ ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε
‡ ἀγαλλιαθῆναι" πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ.
36 ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν ‡ μείζων" τοῦ ‡ Ἰωάνου·"
τὰ γὰρ ἔργα ἃ ‡ δέδωκέν" μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω
αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ † ποιῶ, μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι
ὁ πατήρ με ἀπεσταλκεν. 37 καὶ ὁ πέμψας με πατὴρ
‡ ἐκεῖνος" μεμαρτύρηκεν περὶ ἐμοῦ· οὔτε φωνὴν αὐτοῦ
‡ πώποτε ἀκηκόατε", οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε,
38 καὶ τὸν λόγον § αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ‡ ἐν ὑμῖν μένοντα,"
ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε.¶
39 ‡ ἐραυνᾶτε" τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς
ζωὴν αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι
περὶ ἐμοῦ, 40 καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρός με ἵνα ζωὴν

ⁱ cap. 1:19.

§ F^{a} § Goth. ¶ F^{a}

35. ἀγαλλιασθῆναι

μδ / γ

37. αὐτὸς μεμαρτ.

με / ι

38. μέν. ἐν ὑμῖν

§ F ¶ Goth.

non quaero voluntatem meam sed voluntatem eius qui me misit. 31 (43, 10.) Si ego testimonium perhibeo de me, testimonium meum non est verum: 32 alius est qui testimonium perhibet de me, et scio quia verum est testimonium quod perhibet de me. 33 Vos misistis ad Iohannem, et testimonium perhibuit veritati: 34 ego autem non ab homine testimonium accipio, sed haec dico ut vos salvi sitis. 35 Ille erat lucerna ardens et lucens, vos autem voluistis exultare ad horam in luce eius. 36 Ego autem habeo testimonium maius Iohanne: opera enim quae dedit mihi pater ut perficiam ea, ipsa opera quae ego facio testimonium perhibent de me quia pater me misit. 37 Et qui misit me pater, ipse testimonium perhibuit de me: (44, 3.) neque vocem eius umquam audistis, neque speciem eius vidistis, 38 (45, 10.) et verbum eius non habetis in vobis manens: quia quem misit ille, huic vos non creditis. 39 Scrutamini scripturas, quia vos putatis in ipsis vitam aeternam habere, et illae sunt quae testimonium perhibent de me; 40 et non vultis venire ad me ut vitam habeatis.

30. *το θελημα 2°.*] om. Syr.Hier.
— *με*] om. B.*Btly.Bch.*(ctra, *Bcl.Mai.*)
— fin.] †add. *πατρος* ς. E. rel. *Tol.* *b.c.* (*Orig.* iv. 359^{c}.) *Eus.* c. Mcl. 38^{a}. | om. ABDLΔ. 1. 33. KΛ. Vulg. *a.e.f.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig.* ii. 701^{a}. iv. 359^{b}. *Eus.* c. Mcl. 110$^{a.d.}$
32. *οιδα* Vulg. *b.c.f.g.* Syrr.Pst.&Hcl. | *οιδατε* D. *a.e.* Syr.Crt. Arm. (*και οιδα* ad fin. om. *ff.*)
— *αληθης*] -*θινη* L. 33.
— *μαρτυρια*] add. *μου* D*. *e.* | add. *αυτου* D^{2}. *b.g.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. Æth.
— *μαρτυρει*] *μεμαρτυρηκε* 69. Arm.
33. vos ipsi misistis ad me, et testimonium perhibuit Joannes de me *ff.*
34. *παρα*] *περι* 69.
— *ανθρωπου*] -*πων* DΛ(^{2}*Tf.*) Memph. W. Arm. (-*πω* Λ* *Tf.*)
— *λεγω*] *λαλω* L.
35. *αγαλλιαθηναι* ADΔ. 33. EGHKMS UVΛ. | ‡*αγαλλιασθηναι* ς. B.*Mai.*L. 1. 69.
— *προς ὡραν*] ante *αγαλλ.* A. Vulg.*Cl.* *a.ff.* *Hil.* 322^{f}. | Contra, *Orig. Int.* iii. 939^{c}.
36. *μειζων* AB.*Btly.Bch.* 33. EGMΛ. (*μειζω̃* B.*Mai.*ed.2.) | *μειζον* 69. | *μειζονα* D. | ‡*μειζω* ς. B.*Mai.*(ed.1.) LΔ. 1*s.* HKS*s*UV*s.*
— *δεδωκεν* BL. 1. 33. 69. | ‡*εδωκεν* ς. AD. rel.
— *ὁ πατ. 1°.*] om. *ὁ* V.
— *τελειωσω*] *τελεσω* 69.
— *αυτα 2°.*] om. 33. G.
— *ποιω*] †praem. *εγω* ς. Δ*Gr.* rel. Vulg. *c.e.f.* Syr.Hcl. Goth. | om. AB DL. 1. 33. *b.* (ΔLat.) Memph. Arm. Æth. *Hil.* 896^{b}. 996^{c}. (om. *ἁ εγω ποιω* *a.ff.l.*) | (*εγω* Δ *Gr.* sed *om. ποιω.*)
— *ὁτι*] praem. *και* 69.
— *απεσταλκεν*] *απεστιλεν* D.
37. *πατηρ*] praem. *ὁ* Δ.
— *εκεινος* BL. *a.* | *εκεινος αυτος* D. | ‡*αυτος* ς. AΔ. 1. 33. rel. Vulg. *b.c.* *e.f.ff.* *Tert.* adv. Pr. 21. *Hil.* 896^{b}. 996^{c}.
— *μεμαρτυρηκεν* Vulg. *e.* Memph. Arm. *Tert. Hil.* | *μαρτυρει* D. (*a.*)*b.c.f.* Syrr. Crt.Pst.&Hcl. (Æth.) *Orig.* iv. 237^{e}.
37. *πωποτε* ante *ακηκ.* ABDL. 33. 69. K. Latt. Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Goth. Arm. *Syn. Ant.* Routh. iii. 297. *Hil.* | ‡post ς. Δ. 1. rel. Memph. *Tert.* [om. Æth.]
38. *εν ὑμιν* ante *μενοντα* BL. 1. 33. Vulg. *b.c.f.ff.g.l.* Æth. *Hil.* 996^{c}. | ‡post ς. AD. rel. *a.e.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Goth. Arm. | om. *μενοντα* Memph.
— *απεστειλεν* (-*στελεν* K*Tf.*)] *απεσταLκεν* D.
— *τουτῳ*] *τουτον* 69.
39. *εραυνατε* B**Rl.Mai.*ed.2. | ‡*ερευνατε* ς. AB^{2}D. rel. *Orig.* i. 468^{d}. 589^{b}. iv. 97^{c}. 121^{b}. *Eus.* D.E. 510^{d}. Ec. Pr. 224.
— *εχειν*] post *δοκειτε* D. | Contra, *Iren.* 239. *Orig.* iv. *bis.* *Eus.* D.E. Ec. Pr.
— *αἱ μαρτυρουσαι*] *ἁμαρτανουσαι* D**Gr.* (illae scripturae testificantur Syr.Crt.)
— fin.] add. in quibus putatis vos vitam habere (*huc usque* Arm.): hac (haec *b.*) sunt quae de me testificantur *a.*(*b* test. de me). Syr.Crt. (Arm.)

30. misit me *Cl.* | 31. meipso *Cl.* | 35. ad horam exultare *Cl.* | 36. misit me *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. [Goth.] Arm. Æth.

ἔχητε. 41 Δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω·
42 ‡ ἀλλὰ″ ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ
οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. 43 ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι
τοῦ πατρός μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος
ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήμψεσθε.
44 πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, [j] δόξαν παρὰ ἀλλή-
λων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου
θεοῦ οὐ ζητεῖτε; 45 μὴ δοκεῖτε § ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω
ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν
‡ Μωυσῆς,″ εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε. 46 εἰ γὰρ ἐπι-
στεύετε ‡ Μωυσεῖ,″ ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ
ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. 47 εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμα-
σιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασιν πιστεύ-
σετε;

[j] cap. 12:43.

44. [θεοῦ]

§ Goth.

47. ῥήμ. πιστεύετε s. πιστεύσητε

41 Claritatem ab hominibus non accipio, 42 sed cognovi vos quia dilectionem dei non habetis in vobis. 43 Ego veni in nomine patris mei, et non accipitis me: si alius venerit in nomine suo, illum accipietis. 44 Quomodo potestis vos credere, qui gloriam ab invicem accipitis, et gloriam quae a solo est deo non quaeritis? 45 Nolite putare quia ego accusaturus sim vos apud patrem: est qui accusat vos Moses, in quo vos speratis. 46 Si enim crederetis Mosi, crederetis forsitan et mihi: de me enim ille scripsit. 47 Si autem illius litteris non creditis, quomodo meis verbis credetis?

VI.

μϛ / α

[k] ‖Matt. 14:13-21. ‖Mar. 6:32-44. ‖Luc. 9:10-17.

μζ / γ

μη / α

16 1 [k] Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς
θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος· 2 ‡ ἠκολού-
θει δὲ″ αὐτῷ ὄχλος πολύς, ὅτι ‡ ἐθεώρουν″ † τὰ ση-
μεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. 3 ἀνῆλθεν δὲ
εἰς τὸ ὄρος † Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ. 4 ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ

1 (46, 1.) Post haec abiit Iesus trans mare Galilaeae quod est Tiberiadis, 2 et sequebatur eum multitudo magna, quia videbat signa quae faciebat super his qui infirmabantur. 3 (47, 3.) Subit ergo in monte Iesus, et ibi sedebat cum discipulis suis. 4 (48, 1.) Erat autem proximum

40. *ινα*] add. *και* U.
— *ζωην*] add. *αιωνιον* D. 69. *e.g.* Syr. Pst. | Contra, *Iren.* 239. *Hil.* 997^e.
41. *ανθρωπων* *Hil.* 997^e. | *-που* AK. Memph.
42. *αλλα* BDL. 33. | ‡*αλλ'* ϛ. AΔ. rel.
— *ουκ εχετε*] ante *την αγαπην* D. *b.e.* | Contra, *Hil.* (*ουχεται* A.)
— *εν ἑαυτοις*] *εν αυτοις* LΔ.
44. *ὑμεις*] om. L.
— *πιστευσαι* *Orig.* i. 228^b. 259^a. | *πιστευειν* AL. 1. 33.
— *παρα* AL. rel. *Orig.* i. 228^b. *Eus.* Pr. Ev. 653^b. | *παρ'* B.*Mai.*D. 1. 69 *Scr.* K. *Orig.* i. 259^a.
— *αλληλων* *Orig.* i. 259^a. | *ανθρωπων* Δ. *Orig.* i. 228^b. *Eus.* Pr. Ev. *Hil.* 997^e.
— *την* 2°.] om. 69.
— *του μονου*] *του ἑνος* *Eus.* Pr. Ev.
— *θεου* ADL. rel. vv. *Orig.* i. *bis.* *Hil.* | om. B. *a.b.* Memph.MS. Arm.MSS. *Orig.* iii. 687^a. *Eus.* Pr. Ev. vid. *Didymum* in Ps. (Mai. vii. 135). (?ΘΥ om. inter -ΟΥ et ΟΥ).
— *ζητειτε*] *ζητει* Δ.
45. *εγω*] om. G*K*Λ. *c.*
— *ὑμων* 1°.] *ὑμας* D*. | *ὑμιν* L.

45. *προς τον πατερα*] om. Syr.Crt.
— *κατηγορων*] *-γορος* M.
— *ὑμων* 2°.] add. *προς τον πατερα* B.
— *Μωυσης* BDL. 33. K. | ‡*Μωσης* ϛ. A. rel.
46 *επιστευετε* *bis.* *Orig.* i. 389^e. iii. 178^e. iv. 121^b. 237^{a.e.} | *επιστευσατε* *bis* A. *Eus.* in Ps. 644^c.
— *Μωυσει* B.*Mai.*DL. *Orig.* i. 389^e. *Μωυσῃ* B.*Btly.Bch.*K. *Μωυσ...* 33. | ‡*Μωσῃ* ϛ. ΠΚMSsUΛ. | *Μωσει* AΔ. 1. 69. EFGV. *Orig.* iii. iv. *ter.*
— *γαρ εμου* *Orig.* i. iii. iv. *ter.* *Eus.* in Ps. | *εμου γαρ* D. ‖add. *αν* A*. (om. *γαρ* Syr.Hier.)
47. *πιστευσετε* AL. 33. rel. Syrr.Pst.& Hcl. *Orig.* i. (De la Rue) iii. | *πιστευσητε* DΔ. 1. 69. GS. | *πιστευετε* BV. Syr.Crt. *Iren.* 229 MSS. *Orig.* i. (Hoeschel.) (vid. ante.)
1. *μετα*] add. *δε* 69. Memph.W.
— *της θαλ. της Γαλιλ.*] om. G.
— *της Τιβ.* *a.* quod est Tib. Vulg. *c.* illius Tib. *ff.* ‖praem. *εις τα μερη* D. *b.e.* Syr.Hcl. (cod. Bars.) | praem. *και* V. *f.* Goth.

2. *ηκολουθει δε* BDL. 1. 33. 69. *a.b.c.e. ff.l.* Memph. | ‡*και ηκολουθει* ϛ. A. rel. Vulg. *f.* Syr.Hcl. Arm. Æth. | *και ηκολουθησεν* F. (Syrr.Crt.& Pst.) Goth.
— *εθεωρουν* (A)BDL. 33. 69. (*-ρων* A.) | ‡*ἑωρων* ϛ. Δ. 1. rel.
— *τα σημεια*] †praem. *αυτου* ϛ. ΔE. rel. | om. ABDL. 1. 33. 69. KSΛ. Latt. Syrr. Memph. Goth. Arm. Æth.
3. *ανηλθεν*] *απηλθεν* D. (*non* 69.) *a. ff.*
— *δε* AB. rel. Syr.Hcl. Memph.W. (om. *δε* Memph.Schw. Arm.) | *ουν* D. 1. 69. Latt. Goth. | et ascendebat Syr.Crt. et ascendit Syr.Pst. Æth.
— *Ιησους*] †praem. *ὁ* ϛ. AL. rel. | om. BD. ‖*ὁ Ιησ.* ante *εις το ορος* U*. Syrr. Crt.&Pst. | om. Δ.
— *εκει*] post *εκαθ.* D. 1. U. Æth.
— *εκαθητο*] *εκαθηζετο* D. | *εκαθεζετο* 69.
4. *ην δε εγγυς*] *εγγυς δε ην* D.

44. vos potestis *Cl.* | deo est *Cl.* | 47. verbis meis *Cl.*
2. videbant *Cl.* | 3. subiit ergo in montem *Cl.*

A B D. L Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUV[Γ] Λ. 11′ μθ α
τῶν Ἰουδαίων. 5 ἐπάρας οὖν ‡ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ
Ἰησοῦς″ καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται
πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς † Φίλιππον, Πόθεν ‡ ἀγορά-
σωμεν″ ἄρτους, ἵνα φάγωσιν οὗτοι; 6 τοῦτο δὲ ἔλε-
γεν πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἔμελλεν
ποιεῖν. 7 ἀπεκρίθη αὐτῷ Φίλιππος, Διακοσίων δηνα-
7. βρ. [τι] ρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος † βραχὺ †
λάβῃ. 8 λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Ἀν-
δρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, 9 Ἔστιν παιδά-
ριον † ὧδε, ‡ ὃς″ ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο
ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν εἰς τοσούτους;
10 εἶπεν † ὁ Ἰησοῦς, Ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀνα-
πεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. ‡ ἀνέπε-
σαν″ οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ‡ ὡς″ πεντακισχίλιοι.
11 ἔλαβεν ‡ οὖν″ τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς καὶ εὐχαρι-
στήσας διέδωκεν † τοῖς ἀνακειμένοις, ὁμοίως καὶ ἐκ
τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον. 12 ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν
λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Συναγάγετε τὰ περισσεύ-
σαντα κλάσματα, ἵνα μή τι ἀπόληται. 13 συνήγα-
γον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων

pascha, dies festus Iudaeorum.
5 (49, I.) Cum sublevasset ergo
oculos Iesus et vidisset quia
multitudo maxima venit ad
eum, dicit ad Philippum, Unde
ememus panes ut manducent
hi? 6 Hoc autem dicebat tem-
tans eum: ipse enim sciebat
quid esset facturus. 7 Respon-
dit ei Philippus, Ducentorum
denariorum panes non suffici-
unt eis, ut unusquisque modi-
cum quid accipiat. 8 Dicit ei
unus ex discipulis eius, An-
dreas frater Simonis Petri,
9 Est puer unus hic qui habet
quinque panes hordiacios et
duos pisces: sed haec quid
sunt inter tantos? 10 Dixit
ergo Iesus, Facite homines
discumbere. Erat autem fae-
num multum in loco. Discu-
buerunt ergo viri numero quasi
quinque milia. 11 Accepit ergo
panes Iesus, et cum gratias
egisset distribuit discumbenti-
bus, similiter [et] ex piscibus
quantum volebant. 12 Ut au-
tem saturati sunt, dixit disci-
pulis suis, Colligite quae supe-
raverunt fragmentorum, ne
pereant. 13 Collegerunt ergo
et impleverunt duodecim co-
phinos fragmentorum ex quin-

5. *ὁ Ιησους* post *τ. οφθαλ.* ABDL. 1. 33. 69. KM. Latt. Syrr.Crt.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. | ‡ante ϛ. Δ. rel. Syr.Pst.
— *οφθαλμους*] add. *αυτου* U. Syrr.Crt. Pst.&Hcl. Memph.ed. Æth.
— *πολυς*] post *οχλος* D. Vulg. *a.b.c.f.ff.* | Contra, *e.*
— *λεγει*] praem. *και* D *Gr.* Syrr.Crt.& Pst. Æth.
— *Φιλιππον*] †praem. *τον* ϛ. A. 1. 69. rel. | om. BDLΔ. 33.
— *αγορασωμεν* ABDLΔ. 1. 33. 69. EFG HMSΛ. | ‡-*σομεν* ϛ. KUV*s*.
— *ουτοι*] ante *φαγωσιν* G. *a.*
6. *ηδει*] *οιδει* 69*.
— *εμελλεν* ABLΔ. 33. 69. KS*s*. | *ημελ.* D. 1. EFGHMUVΛ.
7. *απεκριθη*] *αποκριθη* Λ. | *αποκρεινεται* D *Gr.*
— *Φιλιππος*] praem. *ὁ* L.
— *αρτοι*] post *αυτοις* D.
— *αρκουσιν*] *αρκεσει* L.
— *εκαστος*] †add. *αυτων* ϛ. DΔ. rel. Syr.Pst. | om. ABL. 33. 69. Latt. Syr. Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. (ut modicum modicum edant Syr.Crt.)
— *βραχυ*] †add. *τι* ϛ. ALΔ. 1. 33. 69. rel. Vulg. *c.f.* Syrr.(Crt.&Pst.)&Hcl. Arm. (Æth.) | om. BD. *b.e.ff.g.* Memph. Goth. [*a.*]
8. *ὁ* ante *αδελφ.*] om. 69.
9. *παιδαριον*] †add. *ἐν* ϛ. A. rel. Vulg. *c.f.* Syrr.Pst.&Hcl. (Memph.?) Goth. Arm. | om. BDL. 1. 69. *a.b.e.l.* Syr. Crt. Æth. *Orig.* iii. 477[e]. (h. 33.)
— *ὁς* ABD*GUΛ. (h. 33.) | ‡*ὁ* ϛ. D[2]L. rel. (*ὡ sic* H.) *Orig.* iii.
— *τι*] om. D*.
— *τοσουτος* K.
10. *ειπεν*] †add. *δε* ϛ. AΔ. rel. *b.* Syr. Hcl. Goth. (et dixit Memph. Æth.) | add. *ουν* DG. Vulg. *c.e.f.g.* | *non habent* BL. *a.* Syrr.Crt.&Pst. Arm. *Orig.* iii. 510[b]. (Ite recumbere facite eos homines consessus consessus Syr.Crt.)
— *χορτος*] post *πολυς* A. *b.*
— *τῳ τοπῳ*] om *τῳ* Δ.
— *ανεπεσαν* ABDLΔ. 1. 69. EFGMV. | ‡*ανεπεσον* ϛ. 33*s*. HKS*s*UΛ.
— *ουν* ABDL. 1. 33. 69. KUΛ. Vulg. *a.b.c.f.* Syr.Hcl. Memph ed. | om. ΔE FGHMSV. Memph.MSS. Goth. et recub. *e.* Syrr.Crt.&Pst. Arm. (Æth.)
— *οἱ*] om. DL. 1. 33.
— *ανδρες*] praem. *ανθρωποι* AK.
— *τον αριθμον*] *των αριθμων* 69. M. | om. *a.c.* (*των -μον* L. *τον -μων* E.)
10. *ὡς* B.*Mai.*DL. | ‡*ὡσει* ϛ. A. rel. | om. Syrr.Crt.&Pst. Memph.
11. *ελαβεν ουν* ABDL. Vulg. *c.*(*e.*)*f.ff.* Syr.Hcl.mg.(cod.Bars.) Memph. | ‡*ελ. δε* ϛ. Δ. 33*s*. rel. *b.* Syr.Hcl.txt. Goth. Arm. | accepit (tantum) *a.* | *και λαβων* 1. 69. G. (Syrr.Crt.&Pst.) (Æth.) vid. Mar. vi. 41. viii. 6. Matt. xv. 36.
— *αρτους*] praem. *πεντε* D.
— *και ευχαριστησας* Syr.Hcl. (*Orig.* iii. 510[b].) | *ηυχαριστησεν και* D. (*a.*)(*b.*)*e.* Syrr.Crt.&Pst.
— *διεδωκεν* ABL. rel. | *εδωκεν* D. 69. *b.e.* *Orig.* iii. ‖†add. *τοις μαθηταις οἱ δε μαθηται* ϛ. DΔ. 69. rel. (*b.*)(*e.*) Æth.*Platt.* | om. ABL. 1. 33. Vulg. *a.c.f.ff.l.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Syr.Hier. Memph. Goth. Arm. Æth.*Rom.* *Orig.* iii.
— *ὁμοιως*] add. *δε* DM.
— *εκ*] *απο* M.
— *ὁσων* 69.
12. *ενεπλησθησαν*] *επλησθ.* 1. E.
— *περισσευσαντα* ADL. rel. | *περισσευοντα* B. (vid. Matt. xiv. 20. xv. 37.)

5. dixit *Cl.* | 11. Jesus panes *Cl.* | *om.* et *Am.* | 12. impleti sunt *Cl.* | fragmenta *Cl.*

Vulg. *a.b.c.* Syrr. C. P. H. Memph. [Theb.] Goth. Arm. Æth. ν ι
§ Γ
14. ἃ ἐπ. σημεῖα
§ Theb.‡
θ' να
[1]‖Matt. 14:22-36.δ ‖Mar. 6:45-56.
νβ ι

ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων, ἃ ‡ ἐπερίσσευσαν"
τοῖς βεβρωκόσιν. 14 § οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ
ἐποίησεν σημεῖον †, ἔλεγον ὅτι Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς
ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον.
17 15 § Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι
καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν ἵνα ποιήσωσιν † βασιλέα, ἀνεχώ-
ρησεν πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος. 16 [1] ὡς δὲ
ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
θάλασσαν, 17 καὶ ἐμβάντες εἰς † πλοῖον ἤρχοντο
πέραν τῆς θαλάσσης εἰς ‡ Καφαρναούμ." καὶ σκο-
τία ἤδη ἐγεγόνει, καὶ ‡ οὔπω" ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ
Ἰησοῦς, 18 ἥ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος
‡ διεγείρετο." 19 ἐληλακότες οὖν ὡς σταδίους εἴκοσι
πέντε ἢ τριάκοντα, θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπα-
τοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινό-
μενον, καὶ ἐφοβήθησαν. 20 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, Ἐγώ
εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 21 ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς
τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως ‡ ἐγένετο τὸ πλοῖον" ἐπὶ τῆς
γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον.
18 22 Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς

que panibus hordiaciis, quae
superfuerunt his qui manduca-
verunt. 14 (50, 10.) Illi ergo ho-
mines cum vidissent quod fece-
rat signum, dicebant quia Hic
est vere propheta qui venturus
est in mundum.
15 Iesus ergo cum cognovis-
set quia venturi essent ut rape-
rent eum et facerent eum re-
gem, (51, 4.) fugit iterum in
montem ipse solus. 16 Ut au-
tem sero factum est, descende-
runt discipuli eius ad mare,
17 et cum ascendissent navem,
venerunt trans mare in Ca-
pharnaum. Et tenebrae iam
factae erant, et non venerat ad
eos Iesus, 18 mare autem vento
magno flante exsurgebat.
19 Cum remigassent ergo quasi
stadia viginti quinque aut tri-
ginta, vident Iesum ambulan-
tem super mare et proximum
navi fieri, et timuerunt. 20 Ille
autem dicit eis, Ego sum, nolite
timere. 21 Voluerunt ergo ac-
cipere eum in navem, et statim
fuit navis ad terram quam
ibant.

22 (52, 10.) Altera die turba
quae stabat trans mare vidit

12. απολληται] add. εξ αυτων D. (*b.*)*f.* Memph. (Æth.)
13. ουν Vulg. *c.e.f.ff.* Syr.Hcl. Memph. ed. | δε DA. *b.* Et coll. *a.* Syrr.Crt. &Pst. Æth. Tunc coll. Goth. *om.* Arm.
— ἁ] om. Δ.
— επερισσευσαν BD. | ‡επερισσευσεν ς. AL. rel. (περισσευσεν Δ. περιεσσευσε U.)
14. om. ver. *e.*
— οἱ ουν] add. οἱ 69 *sic.* (οἱ] ὑ F*.)
— ιδοντες] ειδοτες L.
— ὁ επ. σημειον ADL. rel. (*b.*)*c.*(*f.ff.* *g*¹.) rel. | ἁ επ. σημεια B. *a.* Memph. Arm. ‖†add. ὁ Ιησους ς. AL. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Æth. ante επ. Vulg.*Cl.* *ff.* | om. B.*Mai.* D. *Am.* *a.b.c.g.* Syr.Crt. Arm.
— αληθως] om. D.
— ερχομενος] post εις τον κοσμον DM. *a.b.ff.* (om. εις τ. κοσμ. *c.*)
15. Ιησους ουν] ὁ ουν Ιησους 69. G.
— ποιησωσιν] †add. αυτον ς. D. rel. Latt. Syrr. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. | om. ABL. 1. 33. *Orig.* iv. 399ᶜ.
— ανεχωρησεν] εχωρησεν B.*Btly.Bch.* (ctra, *Blc.Mai.Vcl.dis.*) | praem. reliquit eos Syr.Crt.

15. παλιν ABDL. 1. 33. KΛ. Latt. Syrr. Crt.&Hcl. Goth. Arm. | om. Δ. 69. E FGHMSUVΓ*Tf.* Syr.Pst. Memph. Theb. Æth. *Orig.* iv.
— ad fin.] add. κακει προσηυχετο D. | Contra, rel. *Orig.* iv.
16. οψια] -ας M.
— επι] εις Δ. 69.
17. εμβαντες] αναβαντες AK.
— πλοιον] †praem. το ς. AD. 1. rel. | om. B.*Mai.*LΔ. 33. Goth.
— περαν] praem. εις το D. 69. (τ. θαλ. om. *e.*)
— Καφαρναουμ BD. | ‡Καπερναουμ ς. AL. rel.
— και σκοτια ηδη εγεγονει] κατελαβεν δε αυτους ἡ σκοτια D. (*non* 69.)
— ουπω BDL. 33. 69. *a.b.e.f.* Syr.Hier. Memph. Goth. Arm. Æth. | ‡ουκ ς. AΔ. rel. Vulg. *c.ff.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. [Theb.]
— εληλυθει] post προς αυτους B (-θε *Btly.Bch.* ctra, *Mai.*)
— ὁ Ιησους] ante προς αυτ. D. *a.* Æth. | om. ὁ L. ‖add. εις το πλοιον K.
18. Et ventus surgebat vehementer, et turbatum est illis mare Syr.Crt.
— τε *e.* | δε D*Gr.* Vulg. *b.c.f.* Syrr.Pst. &Hcl. Memph. Goth. Æth. | om. Theb. [*a.*]
18. μεγαλου] om. 69.
— διεγειρετο B.*Btly.Bch.Mai.*(ed. 2.) L. 69 *Scr.* GUVΛ*Tf.* | ‡διηγειρετο ς. AB.*Mai.*(ed. 1.) D. rel.
19. ὡς BL. rel. | ὡσει AD. 1. (ante εικοσι D.)
— σταδιους] σταδια D.
— γινομενον] γενομενον G. Theb. | γενομενου 69. ‖om. seq. και 69. *a.* Syrr.Crt.&Pst. Arm.ed.
20. ὁ δε] add. Jesus Syrr.Crt.&Pst.
— αυτοις] -τοῦς K. | om. Goth.
— μη φοβεισθε] om. Syr.Crt. (φοβησθε FK.)
21. λαβειν] post αυτον D. 69. *e.* Goth.
— εγεν. ante το πλοιον ABL. 1. 33. 69. G *sic.* *Am.* *c.e.g.l.* Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig.* iii. 10ᵃ. | ‡post ς. D. rel. Vulg.*Cl.* *a.b.f.ff.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Goth.
— εγενετο] εγενηθη D.
— της γης] την γην 69. *Orig.* iii.
22. περα B**Rl.*

13. manducaverant *Cl.* | 14. quod Jesus fecerat *Cl.* | 19. supra *Cl.* | 21. navis fuit *Cl.* | in quam *Cl.* | ibat *Am.*

A B D [T]. L Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUVΓΛ.

23. πλοῖα

θαλάσσης ‡ εἶδον″ ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ
μὴ ἕν, † καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ
ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ‡ πλοῖον,″ ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ ἀπῆλθον· 23 ἄλλα † ἦλθεν πλοιάρια ἐκ Τιβε-
ριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον
εὐχαριστήσαντος τοῦ κυρίου. 24 ὅτε οὖν εἶδεν ὁ
ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ, ἐνέβησαν † αὐτοὶ εἰς τὰ ‡ πλοιάρια″ καὶ ἦλθον
εἰς ‡ Καφαρναοὺμ″ ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν, 25 καὶ
εὑρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης εἶπον αὐτῷ,
Ῥαββί, πότε ὧδε γέγονας; 26 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με
οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν
ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε. 27 ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶ-
σιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένου-
σαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν
δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν ὁ θεός.
§ T 28 εἶπον οὖν § πρὸς αὐτόν, Τί ποιῶμεν, ἵνα ἐργαζώ-
μεθα τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ; 29 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ

quia navicula alia non erat ibi nisi una, et quia non introisset cum discipulis suis Iesus in navem sed soli discipuli eius abissent,
23 aliae vero supervenerunt naves a Tiberiade iuxta locum ubi manducaverant panem gratias agente domino:
24 cum ergo vidisset turba quia Iesus non esset ibi neque discipuli eius, ascenderunt naviculas et venerunt Capharnaum quaerentes Iesum.
25 Et cum invenissent eum trans mare, dixerunt ei, Rabbi, quando huc venisti?
26 Respondit eis Iesus et dixit, Amen amen dico vobis, quaeritis me non quia vidistis signa, sed quia manducastis ex panibus et saturati estis.
27 Operamini non cibum qui perit, sed qui permanet in vitam aeternam, quem filius hominis vobis dabit: hunc enim pater signavit deus.
28 Dixerunt ergo ad eum, Quid faciemus ut operemur opera dei?
29 Respondit Iesus et dixit eis, Hoc est opus

22. ειδον AB.*Mai.*L. *a.f.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Goth. Æth. | ειδεν D. Vulg. *b.c.* Arm. | ‡ιδων ϛ. (Δ)E. rel. (Syr.Crt.) cum scirent *e.* (Syr.Hel.mg.) (ειδων Δ.)
— αλλο] ante πλοιαριον 69. *a.e.* (αλλον H.) | πλοιαριον ante *sic* K.
— ει μη ἑν] †add. εκεινο εις ὁ ενεβησαν οἱ μαθηται αυτου ϛ. (D)(Δ*Gr.*). (33.) (69.) EFGHKMSUV(Λ). (*a.*)*e.* Syrr. Crt.Pst.&Hel. Theb. (Arm.) | εκεινο] om. D. 33. *a.* Syr.Crt. Arm. ἐν εκεινῶ Λ *sic.* -νω et Γ. | εις ὁ] εις ὁν Δ. 69**Scr.* εις ὡ E*Γ. | ενεβησαν] ανεβ. Δ. | αυτου] αυτου Ιησου D*. του Ιησου D². 69. *a.* Syr.Crt. Arm. ‖*non habent* ABL. 1. Vulg. (*b.*)*c.f.ff.g.l.* (Δ*Lat.*) Memph. Goth. Æth. | εκεινο tantum *b.*
— ου] om. Λ.
— συνεισηλθεν] add. ὁ Ιησους A. (habet *et* post μαθ. αυτ.) om. postea μαθ. αυτ. (*a.*)*f.ff.* Arm. Æth.
— εις το πλ.] om. Theb.Mnt.
— πλοιον ABDL. 1. 33. 69. K. Vulg. *b.c.e.ff.* | ‡πλοιαριον ϛ. ΔE. rel. *a.f.*
— αλλα μονοι....απηλθον] om. Syrr. Crt.&Pst. ‖μονοι] -νον D. *a.*
23. αλλα....πλοιαρια] αλλων πλοιαρειων ελθοντων D. (*b.*) Syr.Crt. Arm.
— αλλα] †add. δε ϛ. A. rel. Vulg. *a.c.* *f.ff.* Syrr.Pst.&Hel. Goth. (Æth.) | om. BL. 33. (*b.*)*e.* Memph. Theb. | vid. D supra et Syr.Crt.
23. ηλθεν] ηλθον L. 1. 33. KMΓ(L post Τιβερ. K post πλοιαρια.)
— πλοιαρια AL. rel. *a.e.* (vid. D supra). | πλοια B. Vulg. *b.c.f.ff.l.*
— εκ] add. της B.
— ευχαριστ. του κυριου ABL. rel. Vulg. *b.*(*c.*)*f.ff.* Syrr. Pst. & Hel. Memph. Theb. Goth. Æth. | om. D. 69*(habet in mg. *man. rec.*) *a.e.* Syr. Crt. Arm.
— ευχαριστ.] post του κυρ. 1. | gratias agentes domino *Am. c.* (του κυριου] του Ιησου Syrr.Pst.&Hel.mg.)
24. ειδεν] ειπεν H *sic.* | εγνω U.
— Ιησους] om. H. | praem. ὁ 69.
— ενεβησαν] ανεβ. L. 1. | ελαβον D. 69. *b.ff.l.* Arm.
— αυτοι] †praem. και ϛ. 1*s.* 33*s.* UΓ. | om. AB(D)LΔ. 69. EFGHKM(S)VΛ. Syrr. Crt. Pst. & Hel. Memph. Æth. ‖ om. αυτοι S. Vulg. *a.c.e.f.* Goth. Arm. | ἑαυτοις D. *b.ff.l.* (non 69.)
— εις τα] om. D. *Am. b.e.* | om. εις 69.
— πλοιαρια B.(*Btly.s*)*Mai.*DL. 33. 69. Latt. Syr.Hel.mg. | ‡πλοια ϛ. A. rel.
24. Καφαρναουμ BD. | ‡Καπερναουμ ϛ. AL. rel.
— τον Ιησουν] αυτον K. om. *b.*
25. ῥαββι ADLΔ. rel. Memph. Theb. | ῥαββει BEHΓΛ.
— γεγονας *ff.* Syr.Hel. Memph. | εληλυθας D. (Latt.) Syrr.Crt.&Pst. Theb. Mnt. Goth. Arm. (ante ὡδε). (Æth.)
26. απεκρ. et postea και] om. Syr.Crt.
— ειδετε *Orig.* i. 243^{e}. iv. 454^{b}. | ειδατε D.
— σημεια] add. και τερατα D. *a.b.f.* Goth. (vid. iv. 48.) | Contra, *Orig.* i. iv. *Novat.* 275.
27. αλλα την βρωσιν ABD. rel. vv. *Clem.* (736.) *Orig.* i. 243^{e}. *Novat. Hil.* 972^{c}. | om. την βρωσιν 69. EFGH. Vulg. *c. Clem.* 319. 551.
— ὑμιν δωσει *Am. c.* Syr.Hel. *Orig.* i. *Novat.* | διδωσιν ὑμιν D. *e.ff.* Syr.Crt. Goth. (*Hil.* 972^{d}.) | δωση ὑμιν 69. (Vulg.*Cl.*) (*a.b.f.*) Syr.Pst.
— τουτον] τον U. | τουτο 69. V.
— ὁ πατηρ] ante ὁ θεος L. (post Syr.Crt. Memph. Theb.) | Contra, *Novat. Hil.*
28. ουν *Hil.* 972^{d}. | om. A. Syrr.Crt.&

23. agentes *Am.* | 24. in navic. *Cl.* | 27. dabit vobis *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth.

εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτό ἐστιν τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ, ἵνα
νγ δ ‡ πιστεύητε″ εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. 30 εἶπον οὖν
αὐτῷ, Τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ
νδ ι πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ; 31 οἱ πατέρες ἡμῶν
τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώς ἐστιν γεγραμ-
m Psa. 78 (77): 24. μένον, m ″Αρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν.
32 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
Οὐ ‡ Μωυσῆς″ ‡ ἔδωκεν″ ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ, ἀλλ᾽ ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. 33 ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ θεοῦ
ἐστιν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺς
τῷ κόσμῳ. 34 εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν, Κύριε, πάν-
νε α τοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. 35 εἶπεν † αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος
35. πρός με — πεινάσει πρὸς ‡ ἐμὲ″ οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ
οὐ μὴ ‡ διψήσει″ πώποτε. 36 ἀλλ᾽ εἶπον ὑμῖν ὅτι
νϛ ι καὶ ἑωράκατέ με καὶ οὐ πιστεύετε. 37 πᾶν ὃ δίδω-
σίν μοι ὁ πατὴρ πρὸς ἐμὲ ἥξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον
νζ α πρός με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω· 38 ὅτι καταβέβηκα

dei ut credatis in eum quem misit ille. 30 (53, 4.) Dixerunt ergo ei, Quod ergo tu facis signum ut videamus et credamus tibi? quid operaris? 31 (54, 10.) Patres nostri mannam manducaverunt in deserto, sicut scriptum est, Panem de caelo dedit eis manducare. 32 Dixit ergo eis Iesus, Amen amen dico vobis, non Moses dedit vobis panem de caelo, sed pater meus dat vobis panem de caelo verum. 33 Panis enim dei est qui descendit de caelo et dat vitam mundo. 34 Dixerunt ergo ad eum, Domine, semper da nobis panem hunc. 35 (55, 1.) Dixit autem eis Iesus, Ego sum panis vitae: qui veniet ad me non esuriet, et qui credit in me non sitiet umquam. 36 Sed dixi vobis quia et vidistis me et non credidistis. 37 (56, 10.) Omne quod dat mihi pater ad me veniet, et eum qui venit ad me non eiciam foras, 38 (57, 1.) quia descendi de

Pst. Syr.Hier. Arm. (Contra, Hcl.) [Æth.]
28. τι] add. ουν G. (praem. Judaei *e.*) | non add. *Orig.* i. 243^{f}. *Hil.*
— ποιωμεν *Elz.* AB.*Mai.*TLΔHKMUΛ (?F). *Orig.* i. 243^{f}. | ποιουμεν *St.* 3. 1*s.* 33*s.* E*s*S*s*Γ*s.* | ποιησομεν 69. | ποιησωμεν (D)G. (ποιησ. et εργασ. transpon. D.)
— εργαζωμεθα *Orig.* i. | εργασωμεθα D. (ερσωμεθα D*.) supra. | -ζομεθα KMΓ*Tf.*
29. ὁ Ιησους ABDTL. rel. *Orig.* i. 243^{f}. | om. ὁ ΔEFGHMUVΓ.
— το εργον *Orig.* i. *Hil.* 972^{d}. | τα εργα T. vid. ver. 28. (Contra, Theb.)
— ἱνα] add. ἁπαντες 69. (om. *Orig.* i. *Hil.*)
— πιστευητε AB.*Mai.*T(L). 1. 33. *Orig.* i. (-ειτε L.) | ‡πιστευσητε ϛ. D. rel.
— απεστειλεν *Orig.* i. | απεσταλκεν TΓ.
30. ειπον] ειπεν D*.
— ουν 2°. *Eus.* c. Mcl. 179^{c}. | om. L. 33. Syr.Pst. Arm. Æth. | autem *b.*
— ποιεις συ *a.* *Eus.* c. Mcl. | σοι (i.e. συ) ποιεις D. Vulg. (*b.*)*c.e.*(*f.*) (Theb.) | om. συ 69. Arm.
— ιδομεν Γ.
— πιστευσομεν 69*.
31. ἡμων] ὑμων 69*. U.

31. το μαννα] post εφαγον L. 33. 69. V. Vulg.*Cl.* *a.ff.* Syr.Hcl. | Contra, *Am.* *b.c.e.f.* Syrr. Crt. & Pst. *Eus.* c. Mcl. 179^{d}.
— εστιν γεγραμμενον *Eus.* c. Mcl. | εστιν γεγρ. εστιν D(εστ. 1°. deletum). | γεγραπται 1.
— εδωκεν] δεδωκεν 69. *Eus.* c. Mcl. (cod. Venet.)
32. ειπον F.
— ουν Vulg. *c.* Syr.Hcl. Theb. | om. LG. *a.e.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. autem *b.* Arm. [Æth.]
— αμην semel 69. | Contra, *Eus.* in Ps. 471^{b}. c. Mcl. 179^{d}.
— Μωυσης BDL. 33. KV. *Orig.* i. 244^{c}. (T n. l.) | ‡Μωσης ϛ. A. rel. *Clem.* 125.
— εδωκεν BDL. *Clem.* 125. *Eus.* c. Mcl. | ‡δεδωκεν ϛ. AT. rel. *Orig.* i. 244^{c}. *Eus.* in Ps.
— αλλ᾽ *Orig.* i. | αλλα D.
— εκ του ουρ. . . . . εκ του ουρ.] om. 69.
33. αρτος] add. ὁ D. | Contra, *Clem.* 125. *Orig.* i. 244^{a}. *Eus.* in Ps. 471^{c}.
— ζωην *hic* *a.b.e.* Syr.Crt. Arm. *Clem.* *Orig.* i. iii. 553^{a}. iv. 23^{c}. *Orig. Int.* iii. 111^{c}. *Eus.* in Ps. 85^{a}. 171^{c}. 471^{c}. | post διδους A. 33. K. Vulg. *c.f.ff.* Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Theb. Goth. Æth. *Eus.* in Ps. 267^{a}. | om. 1. (διδως D.)

35. ειπεν] †add. δε ϛ. AΔ. rel. Vulg. *c.* Syr.Hcl.mg. Et dixit *f.ff.g.* Goth. Æth. | add. ουν D. 33. 69. Γ. Syr.Hcl. txt. Theb. | non habent BTL. *a.b.e.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. Arm.
— ὁ Ιησους] om. Δ.
— προς εμε BT. | ‡προς με ϛ. AD. rel. *Orig.* 244^{c}. *Eus.* in Ps. 471^{c}.
— πειναση ABL. rel. *Orig.* i. | -σει DT. 1. H. *Eus.* in Ps. ‖add. πωποτε D.
— διψησει AB**Rl.Mai.*(ed.2.)(D)TLΔ. 1. 33. H. *Eus.* in Ps. (διψασει D.) | ‡-σῃ ϛ. B^{2}. rel. *Orig.* i.
— πωποτε *Orig.* i. *Eus.* in Ps. | ποτε E. | εις τον αιωνα 33. Syr.Pst.
36. ὁτι και] om. και KΛ*Tf.* *e.f.* Syrr.Crt. &Pst. Theb. Goth. Arm. | om. ὁτι Memph.
— με] om. A. *a.b.e.* Syr.Crt.
— ου] add. μη T.
— πιστευετε] add. μοι A.
37. προς εμε] προς με L. 1. A.
— προς με] προς εμε TΔEK. | πρ. μεμε L.
— εκβαλω] -λλω 69. G.
— εξω] om. D. *a.b.e.* Syr.Crt. *Hil.* 1016^{c}.
38. καταβεβηκα] καταβη Δ.

31. manducaverunt manna *Cl.* | 33. de caelo descendit *Cl.* | 35. qui venit *Cl.*

(A) B [C] D T. L Δ. 1. 33. 69. E(F)GHKMSUVΓ Λ.

§ C
¶ F

‡ ἀπὸ″ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιῶ § τὸ θέλημα τὸ
ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. 39 τοῦτο
νη ι δέ ἐστιν τὸ θέλημα¶ τοῦ πέμψαντός με †, ἵνα πᾶν ὃ
δέδωκέν μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω
αὐτὸ † τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 40 τοῦτο ‡ γάρ″ ἐστιν τὸ
θέλημα τοῦ ‡ πατρός μου″, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν
υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον, καὶ
ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
νθ α 19 41 Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι
εἶπεν, Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ·
42 καὶ ἔλεγον, ‡ Οὐχὶ″ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς
Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μη-
τέρα; πῶς ‡ νῦν″ λέγει † ὅτι Ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατα-
ξ ι βέβηκα; 43 ἀπεκρίθη † † Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
Μὴ γογγύζετε ‡ μετὰ″ ἀλλήλων. 44 οὐδεὶς δύναται
ἐλθεῖν πρὸς ‡ ἐμέ,″ ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με

42. οὐχ οὗτος
— πῶν οὖν
44. πρός με

caelo non ut faciam voluntatem meam sed voluntatem eius qui misit me. 39 (58, 10.) Haec est autem voluntas eius qui misit me patris, ut omne quod dedit mihi non perdam ex eo, sed resuscitem illum novissimo die. 40 Haec est enim voluntas patris mei qui misit me, ut omnis qui videt filium et credit in eum habeat vitam aeternam, et resuscitabo ego eum in novissimo die.

41 (59, 1.) Murmurabant ergo Iudaei de illo, quia dixisset, Ego sum panis qui de caelo descendi, 42 et dicebant, Nonne hic est Iesus filius Ioseph, cuius nos novimus patrem et matrem? quomodo ergo dicit hic quia de caelo descendi? 43 (60, 10.) Respondit ergo Iesus et dixit eis, Nolite murmurare in invicem. 44 Nemo potest venire ad me nisi pater qui misit me

---

38. απο ABTL. 33. 69. | ‡εκ ς. DΔ. 1. rel. *Eus.* c. Mel. 110ª.
— ποιω] ποιησω DL* *ut vid. Eus.* c. Mel.
— με. (ver. 39.) τουτο δε....τ. πεμψαντος] om. C. Syr.Pst. in ed. Widmanstadt.
— fin.] add. πατρος D. *a.*(*b.*)*e.*(*ff.*) Syr.Crt. Syr.Hier. (*Novat.* 166. *Hil.* 1016ᵉ.) vid. *Tert.* adv. Pr. 8. 21. de res. car. 34. | non habent *Eus.* c. Mel. *Cypr.* 175. *Novat.* 198. *Hil.* 238ᵈ. 530ᶠ. 812ᵇ. 1033ᶜ. 1100ª.
39. πεμψ. με] †add. πατρος ς. Δ. 33. 69. rel. Vulg. *a.c.* Syr.Hel. Syr.Hier. (Arm.) Æth. | om. ABCDTL. 1. *b.e.f.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. Theb. Goth.
— ινα παν....πεμψ. με [ante ινα πας] (ver. 40.)] om. M. Goth.
— δεδωκεν μοι] add. ὁ πατηρ Arm.
— εξ αυτου] μηδεν D. (add. *s.* praem. *a. b.ff.* Syr.Crt.)
— αλλα] αλλ' Δ. 1ᴮ. 69 *Scr.* Γ. | αλλ' ινα D.
— αυτο ABCDTL². 1. 33. 69. KU. Vulg.*Cl. c.ff.* | αυτον L*ΔEGHSVΓΛ. *Am. a.b.e.f.*
— τη εσχ.] †praem. εν ς. AD. 33*s.* 69. KS*s.* Vulg.*Cl. a.b.c.f.* | om. B.*Mai.*C TLΔ. 1. EGHUVΓΛ. *Am. e.*
40. om. ver. A* *txt.*(habet in marg. superiori ¹.)
— γαρ ABCDL. 1. 33. 69. KU*Tf. Am. a.b.c.e.f.m.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. Theb. *Clem.* 115. *Hil.* 968ᵈ. 1017ᵇ. | ‡δε ς. ΔEGHSVΓΛ. Vulg.*Cl.* ["et" ante Æth.] | om. T. Arm. ‖(τουτον T.)
40. πατρος μου B.*Blc.Mai.*CDTL. 1. 33. (U *supra ras.*) *a.b.e.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. *Clem. Tert.* adv. Pr. 21. de res. car. 34. *Hil. bis.* | ‡πεμψαντος με ς. AEGHKSV ΓΛ. | πεμψαντος με πατρος Δ. 69. Syr. Hier. Patris mei qui misit me Vulg. *c.*(*f.*)*ff.g*¹.*m.*
— εχη] εχει 69. EHKMUΓΛ.
— εγω BCTLΔ. 33. 69. rel. (Vulg.) *a.* (*c.*)*e.* (*ff.*)(*g.*)*m.* Syrr.Crt.Pst.& Hcl. Theb. Goth. (Arm.) Æth. | om. AD. 1. *b.f.* Memph. *Clem. Tert.* de res. car. *Hil.* 1017ᶜ.
— τη εσχ.] praem. εν ADL. 69. KSU. Vulg. *a.b.c.f.ff.g. Clem. Hil.* | Contra, BCTΔ. 1. 33. rel. *e.m. Tert.* de res. car.
41. ουν Syr.Hcl. δε D*Gr. m.* Syrr.Crt. &Pst. Goth. | om. Arm. Æth.
— περι αυτου] om. 69.
— καταβας] post εκ. τ. ουρ. 69. MΓ. (*Orig.* ii. 622ᵉ. 654ᶜ. *Eus.* c. Mel. 89ª. ?ver. 51.) | Contra, *Eus.* D.E. 349ª. *Eus.* in Es. 586ᵈ. c. Mel. 179ᵈ.
42. ουχι BT. | ‡ουχ ς. ACD. rel.
— Ιησους Vulg. *a.e.f.m.* | om. M. *b.c.g.* Arm.ed. *Eus.* Ec. Pr. 219. | praem. ὁ 1.
— Ιωσηφ] praem. του D. | Contra, *Eus.* Ec. Pr. 219.
42. και την μητ.] om. *b.* Syr.Crt. Arm. ed.
— νυν BCT. Memph. (Goth.) Arm. (Æth. ergo nunc.) | ‡ουν ς. ADLΔ. rel. Vulg. *b.c.f.ff.g.m.* Syr.Hcl. | om. *a.e.* Syrr.Crt.&Pst. Theb.
— λεγει] †add. οὗτος ς. AΔ. rel. Vulg. *b.c.e.f.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. | om. B *Blc.Vcln.Mai.*ed.2.CDTL.1.33.69. *a.ff.* Syr.Crt. Memph. Theb. Arm. Æth.
— ὅτι] om. 69.
— ὅτι εκ τ. ουρ. καταβεβ.] ἑαυτον απο τ. ουρ. καταβεβηκεναι D. (*e.*) Goth. *ut vid.*
43. απεκριθη] †add. ουν ς. ADΔ. rel. (Latt.) Syr.Hcl. (om. απεκρ. et και Syr.Crt.) | om. BCTL. 33. 69. K. *a.e.* Syrr.(Crt.)&Pst. Memph. Theb. Arm. | δε Goth. Æth.
— Ιησους] †praem. ὁ ς. ACDΔ. rel. | om. B.*Mai.*TL. 1. 33.
— αυτοις] om. A*.
— μη] ινα τι 69.
— μετα B. | ‡μετ' ς. ADCT. rel.
44. πρ. εμε BΔEMUV. | ‡προς με ς. ACDTL. rel. *Hipp.* Philos. v. 8 (112). *Orig.* iii. 635ᵈ. (vid. verr. 35, 37.)
— ὁ πατηρ *Hipp. Orig.* iii. *Tert.* adv. Pr. 21. 24. *Hil.* 1101ᵇ. | om. A. ‖add. μου G. *Hipp. Hil.*

---

39. illud in nov. *Cl.* | 40. haec est autem *Cl.* | ego resuscitabo *Cl.* | 41. panis vivus *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth.
ⁿ Es. 54:13.

ἑλκύσῃ αὐτόν, ‡ κἀγὼ″ ἀναστήσω αὐτὸν * ἐν″ τῇ
ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 45 ἔστιν γεγραμμένον ἐν τοῖς προ-
φήταις, ⁿ Καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ † θεοῦ. πᾶς †
ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν ἔρχεται πρὸς
45. πρός με. ξα γ ‡ ἐμέ· 46 οὐχ ὅτι τὸν πατέρα ‡ ἑώρακεν τις,″ εἰ μὴ ὁ
ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ, οὗτος ἑώρακεν τὸν πατέρα.
ξβ ι 47 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων [εἰς ἐμὲ] ἔχει
ξγ α ζωὴν αἰώνιον. 48 ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. 49 οἱ
ξδ ι πατέρες ὑμῶν ἔφαγον ‡ ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα″ καὶ
ἀπέθανον· 50 οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
¶ A 50. ἀποθνήσκῃ καταβαίνων,¶ ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ.
ξε α 51 ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς·
ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν
αἰῶνα. καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ μου
ἐστὶν † ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.
52. οἱ Ἰουδ. πρ. ἀλλήλ. ξϛ ι 20 52 Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι

traxerit eum, et ego resuscitabo
eum novissimo die. 45 Est
scriptum in prophetis, Et erunt
omnes docibiles dei. Omnis
qui audivit a patre et didicit
venit ad me. 46 (61, 3.) Non
quia patrem vidit quisquam
nisi is qui est a deo, hic vidit
patrem. 47 (62, 10.) Amen amen
dico vobis, qui credit in me
habet vitam aeternam. 48 (63,
1.) Ego sum panis vitae. 49 (64,
10.) Patres vestri manducave-
runt in deserto manna et mor-
tui sunt: 50 hic est panis de
caelo descendens, ut si quis ex
ipso manducaverit non moria-
tur. 51 (65, 1.) Ego sum panis
vivus qui de caelo descendi: si
quis manducaverit ex hoc pane,
vivet in aeternum: et panis
quem ego dabo caro mea est
pro mundi vita.
52 (66, 10.) Litigabant ergo Iu-

44. ἑλκυσει 69. | Contra, *Orig.* iii.
— καγω BCDL. 1. 33. | ‡και εγω ϛ. A Δ. rel. | εγω T.
— εν τῃ AB.*Mai.*CDTL. 1. 33. 69. EGHKMSUVΓΛ. Vulg. *Cl.* *a.b.c.f.ff.* | *om. εν ϛ. Δ. *Am. e.*
45. γεγραμμ.] add. enim *a.b.e.f.ff.* Memph. W.
— θεου] †praem. του ϛ. | om. ABCDTLΔ. 1. 33. 69. EGHKMSUVΓΛ.
— πας] †add. ουν ϛ. A. rel. (Syrr.Crt. Pst.&Hcl.) (Goth.) | om. BCDTL. 69. S. Latt. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig.* iv. 315ᵉ. 316ᵃ·ᶜ· *Hil.* 1016ᵈ.
— ακουσας ABCTL. 1. 33. 69. KΓs. Vulg. *c.f.ff.* *Orig.* iv. *ter.* | ακουων D ΔEGHMSUVΛ. *a.b.e.g.* Syr.Hcl.mg. Goth. Arm. *Hil.*
— μαθων] add. την αληθειαν A. | Contra, *Orig.* iv. *bis.* *Hil.*
— προς εμε BT. *Orig.* iv. 316ᵃ. | ‡ πρ. με ϛ. ACDL. rel. *Orig.* iv. 315ᵉ. (h. 33.) vid. verr. 35, 37.
46. ἑωρ. τις BCDTL. 33. Latt. Syrr.Crt. &Pst. Goth. *Orig.* iv. 315ᵉ. (*Hil.* 1016ᵈ.) | ‡τις ἑωρ. ϛ. AΔ. 1. G *sic.* rel. Syr. Hcl. Memph. Theb. *Syn. Ant.* Routh. iii. 297. *Novat.* 106. (om. τις U.)
— παρα *Syn. Ant.* | εκ 1.
— του θεου] om. του B. (του πατρος *Syn. Ant.*)
— πατερα Vulg. *c.f.ff.g.* *Syn. Ant.* *Tert.* adv. Pr. 21. *Hil.* | θεον D. *a.b.e.* *Novat.* 106. (h. 33.)
47. εις εμε ACDΔ. 1. 33. 69. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm.Usc. Æth. *Hil.* 1016ᵈ. (vid. ver. 35; vii. 38; xi. 25.) | om. BTL. Arm. Zoh. et MSS. | in Deum Syr.Crt.
48. fin.] add. qui de caelo descendit Syr. Crt.
49. ὑμων *Eus.* in Ps. 471ᵇ. | ἡμων 69. Γ. (om. *Orig.* iv. 145ᶜ.)
— εφαγον] add. τον αρτον D. *a.b.e.* Syr.Crt.(om. το μαννα). | Contra, Vulg. *c.f.m.* *Orig. Int.* ii. 144ᵉ.
— εν τῃ ερημῳ το μαννα BCDT. *Am.* *b.c.e.* *Eus.* in Ps. (εν τῃ ερ. εφαγον τ. μαν. *Orig.* iv. 145ᶜ.) | ‡τ. μαν. εν τῃ ερ. ϛ. ALΔ. rel. Vulg. *Cl.* *a.*(*f.*)*m.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. (*Orig. Int.* ii.)
50. ὁ 2°.] om. H.
— ουρανου] add. και D *Gr.** | Contra, *Eus.* in Ps. 471ᵇ.
— καταβαινον T. *Georg.* p. 14 sed ctra p. 43.
— ἱνα] add. εαν D²*Gr.* Vulg. *a.b.c.f.g.* | Contra, *e.m.* *Orig.* iv. 177ᵇ. *Eus.* in Ps. (mox *om.* και Latt.)
— φαγει E.
— μη] om. Syr.Crt.
— αποθανῃ CDT. rel. *Orig.* iv. 177ᵇ. | αποθνησκῃ B. *Eus.* in Ps.
51. εαν] add. ουν D *Gr.* | Contra, *Orig.* i. 244ᵈ. *Cypr.* 209.
51. τουτου] post εκ του αρτου D *Gr.* | Contra, *Orig.* i. (ii. 817ᶠ.) iv. 177ᵇ. *Orig. Int.* 144ᵉ. 266ᵉ. ‖ (τον αρτον τουτον *Orig.* iii. 500ᵇ. τουτ. τ. αρτ. *Orig.* iv. 145ᶜ. εκ του εμου αρτου *Eus.* in Ps. 85ᵃ. 471ᶜ. ex meo pane *a.* ex eo pane *b.* de meo pane *e.* *Cypr.* 209. de pane meo *Hil.* 1047ᵇ.)
— ζησεται *Orig.* ii. 818ᵃ. iii. 500ᵃ·ᵇ· *Eus.* in Ps. | ζησει DL. 33. *Orig.* i. iv. *bis.*
— δε *e.* Syr.Hcl. Theb. Goth. *Orig.* i. 244ᵈ·ᵉ· iv. 177ᶜ. *Cypr.* enim *f.* | om. DΓ. (Latt.) Syrr. Crt. & Pst. Memph. Arm. Æth. *Clem.* 125. (*Orig.* iv. 363ᵉ.)
— σαρξ μου *Clem.* *Orig.* i. *bis.* *Orig.* iv. *bis.* | σαρξ ἡ εμη 69. (το σωμα μου *Eus.* c. Mel. 179ᵈ.)
— εστιν] †add. ἡν εγω δωσω ϛ. Δ. 1. 69. E. rel. *f.* Syrr. (Pst.) & Hcl. Memph. (Goth.) Arm. *Clem.* *Orig.* i. *bis.* | om. BCDTL. 33. Vulg. *a.b.c.e.m.* Syr.Crt. Theb. Æth. *Orig.* iv. 177ᶜ. 364ᵃ. *Tert.* de car. Chr. 13. *Cypr.*
— ὑπερ *Clem.* *Orig.* i. *bis.* iv. *bis.* | περι U.
52. προς αλλ. ante οἱ Ιουδ. BTLΔ. rel. *b.f.m.* Memph. Theb. Goth. Arm. *Orig.* iv. 364ᵃ. | post CD. 1. 33. 69. Vulg. *a.c.e.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Æth.

44. in novissimo *Cl.* | 49. manna in deserto *Cl.*

B C D (T). L Δ. 1. 33. 69. E[F]GHKMSUVΓ Λ[F^{a}].
52. σάρκα [αὐτοῦ]

λέγοντες, Πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα
φαγεῖν; 53 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν
§ F^{a} λέγω ὑμῖν, § ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ
ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν
¶ F^{a} ἐν ἑαυτοῖς.¶ ✢ 54 ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων
μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, ‡ κἀγὼ″ ἀναστήσω
§ F^{a} ξζ αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 55 § ἡ γὰρ σάρξ μου ‡ ἀλη-
α θής″ ἐστιν βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ‡ ἀληθής″ ἐστιν
¶ F^{a} ξη πόσις.¶ 56 ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου
ι τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ.✕ τελ 57 καθὼς
ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πα-
τέρα, καὶ ὁ τρώγων με, κἀκεῖνος ‡ ζήσει″ δι᾿ ἐμέ.
58 οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ‡ ἐξ″ οὐρανοῦ καταβάς, οὐ
καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες † † καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων
¶ Theb. τοῦτον τὸν ἄρτον ‡ ζήσει″ εἰς τὸν αἰῶνα.¶ 59 Ταῦτα
εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν ‡ Καφαρναούμ.″
60 πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ
εἶπον, Σκληρός ἐστιν ‡ ὁ λόγος οὗτος·″ τίς δύναται

daei ad invicem dicentes, Quo-
modo potest hic carnem suam
nobis dare ad manducandum?
53 Dixit ergo eis Iesus, Amen
amen dico vobis, nisi mandu-
caveritis carnem filii hominis
et biberitis eius sanguinem,
non habebitis vitam in vobis:
54 qui manducat meam carnem
et bibit meum sanguinem, ha-
bet vitam aeternam, et ego re-
suscitabo eum in novissimo die.
55 (67, I.) Caro enim mea vere
est cibus, et sanguis meus vere
est potus. 56 (68, 10.) Qui man-
ducat meam carnem et bibit
meum sanguinem, in me manet
et ego in illo. 57 Sicut misit
me vivens pater et ego vivo
propter patrem, et qui mandu-
cat me et ipse vivet propter me.
58 Hic est panis qui de caelo
descendit, non sicut manduca-
verunt patres vestri manna et
mortui sunt: qui manducat
hunc panem, vivet in aeternum.
59 Haec dixit in synagoga do-
cens in Capharnaum. 60 Multi
ergo audientes ex discipulis
eius dixerunt, Durus est hic

52. ἡμιν] ante οὐτος C. 1. *Orig.* iv. | post δουναι U. (την σαρκα δουναι ἡμιν 69.* *Am.*)

— δουναι] post την σαρκα DK. Vulg. *a.c.e.* | Contra, *Orig.* iv.

— σαρκα] add. αυτου BT. Vulg. *a.b.c.e.f.m.* Syrr. Crt. Pst. & Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig. Int.* ii. 225^{b}. | Contra, CDLΔ. 1. 33. rel. *ff.* Goth. *Orig.* iv.

53. ὁ Ιησ.] om. ὁ B. *Mai.*

— αμην semel CΔ. | Contra, *Eus.* c. Mcl. 179^{d}.

— φαγητε *Orig.* i. 244^{e}. iv. 176^{e}. *Eus. Cypr.* 210. 282. 314. *Hil.* 1047^{c}. | λαβητε D. *a.*

— του] τουτου K*.

— την σαρ. του υιου του ανθρωπου *Orig.* i. iv. 176^{e}. *Eus. Cypr. Hil.* | μου την σαρκα F^{a} *Tf.*(Mon. Sac.) *Hipp.* Theoph. v. 8 (108). εμου την σαρκα F^{a} *Tf.*(N. Test.) ‖ add. sicut panem vitae *a.*

— πιητε *Orig.* i. *Eus.* | πιετε T. 69.

— αυτου *Orig.* i. iv. 176^{e}. *Eus. Cypr. Hil.* | μου F^{a}. *Orig.* iv. 143^{b}. (το αἱμα αυτου πιητε D. *a.*)

— ζωην] την ζωην post εν ἑαυτ. D. | Contra, *Orig.* i. iv. *bis. Eus. Cypr. Hil.*

— ἑαυτοις] αυτοις Δ.

54. μου bis. Latt. *m.* *Orig.* i. 244^{e}. ii. 818^{a}(1°). iv. 176^{e}. in Prov.(Mai. vii. 8.) *Orig. Int.* ii. 225^{f}. 334^{e}. iii. 837^{e}(1°). 896^{a}. *Eus.* c. Mcl. 179^{d}. | αυτου D. *c.* | (μου 1°. *post* την σαρκα Δ*.)

— σαρκαν D.

— εχει ζωην .... μου το αἱμα ver. 56] om. 33.

— καγω BCDL. 1. GKU. *Orig.* iv. in Prov. | ‡και εγω ς. TΔ. rel. *Orig.* i. (*Eus.*)

— τῃ] praem. εν CTΔ. 69. KMVΛ *Tf.* Vulg. *b.c.f.m.* Arm. *Orig.* i. iv. in Prov. *Eus.* | Contra, BDL. 1. rel. *a. e.ff.*

55. γαρ *Orig.* i. 244^{e}. iv. 176^{e}. *Eus.* c. Mcl. 180^{a}. | om. KF^{a}. *b.* *Orig.* iii. 720^{c}. *Hil.* 955^{c}.

— αληθης *bis* BCTL. 1. 69(1°). KF^{a}. *Tol.* Memph. Theb. Æth. *Clem.*(2°) 120. *Orig.* i. 244^{e}. ii. 757^{f}. 818^{a}(1°). *Orig.* iv. ap. Cram. Cat. 1 Cor. 51. *Eus.* | ‡αληθως ς. D(1°)Δ. 69(2°). E. rel. (Latt.) Syrr. Goth. Arm. *ut vid.* *Orig.* iii. 720^{c}. *Orig. Int.* ii. 221^{d}. 225^{a}. 290^{a}. 334^{e}. *Hil.* 955^{c}.

— και το .... ποσις *Orig.* i.(sed πομα pro αἱμα) ii. iv. *Eus. Hil.* | om. D.

56. το αἱμα] om. το Δ.

— μενη H*M.

56. fin.] add. καθως εν εμοι ὁ πατηρ καγω εν τῳ πατρι. αμην αμην λεγω ὑμειν, εαν μη λαβητε το σωμα του υἱου του ανθρωπου ὡς τον αρτον της ζωης ουκ εχετε ζωην εν αυτῳ D. add. Si acceperit homo corpus filii hominis quemadmodum panem vitae habebit vitam in eo *a.*(*ff.*) | Contra, rel. *m.* *Orig.*

57. απεστειλεν *Orig.* i. 244^{f}. *Eus.* c. Mcl. 69^{d}. 89$^{b.d.}$ | απεσταλκεν D. 69.

— ζω *Orig.* i. *Eus. ter.* *Hil.* 935^{c}. 957^{a}. 1159^{b}. | om. T.

— τρωγων *Orig.* i. *Eus.* c. Mcl. 89$^{b.d.}$ *Hil.* 957^{a}. | λαμβανων D.

— ζησει BC^{2}TL. 33. (69.) K. *Orig.* i. *Eus.* c. Mcl. 89$^{b.d.}$ (ζηση 69.) | ‡ζησεται ς. Δ. 1s. rel. | ζη C* *ut vid.* D *Gr.*

58. εξ BCT. | ‡εκ του ς. DL. rel. *Orig.* i. 245^{a}. *Eus.* c. Mcl. 89^{d}. (vid. verr. 50 51.)

— οἱ πατερες] †add. ὑμων ς. DΔ. 1 33. 69(corr.^{1}.) rel. Latt. Syrr. Crt. Pst. & Hcl. Theb. Goth. Arm. Æth. | add. ἡμων 69*. Γ. | non add. BCTL. Memph. *Orig.* i.

— και απεθ.] †praem. το μαννα ς. Δ.

52. nobis carnem suam *Cl.* | 54. bibet *Am.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. [Theb]. Goth. Arm. Æth.

αὐτοῦ ἀκούειν; [61] εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι
γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν
ξθ / α αὐτοῖς, Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; [62] ἐὰν οὖν θεω-
ρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ
§ F — ο / δ πρότερον; [63] τὸ πνεῦμά § ἐστιν τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ
οα / ι οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ ‡ λελάληκα″
ὑμῖν, πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωή ἐστιν. [64] ‡ ἀλλὰ″ εἰσὶν
οβ / δ ἐξ ὑμῶν τινες οἳ οὐ πιστεύουσιν. ᾔδει γὰρ ἐξ
ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ
ογ / ι τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐτόν. [65] καὶ ἔλεγεν, Διὰ
τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με,
ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός †. [66] ἐκ
τούτου πολλοὶ ‡ * ἐκ″ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον″
εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν.
[67] εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα, Μὴ καὶ ὑμεῖς
¶ T § Theb. — οδ / α θέλετε ὑπάγειν; ¶ [68] § ἀπεκρίθη † αὐτῷ Σίμων Πέ-
τρος, Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς
αἰωνίου ἔχεις, [69] καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώ-

sermo: quis potest eum audire? [61] Sciens autem Iesus apud semet ipsum quia murmurarent de hoc discipuli eius, dixit eis, Hoc vos scandalizat? [62] (69, I.) Si ergo videritis filium hominis ascendentem ubi erat prius? [63] (70, 4.) Spiritus est qui vivificat, caro non prodest quiequam: (71, 10.) verba quae ego locutus sum vobis spiritus et vita sunt. [64] Sed sunt quidam ex vobis qui non credunt. (72, 4.) Sciebat enim ab initio Iesus qui essent [non] credentes, et quis traditurus esset eum. [65] (73, 10.) Et dicebat, Propterea dixi vobis quia nemo potest venire ad me nisi fuerit ei datum a patre meo. [66] Ex hoc multi discipulorum eius abierunt retro, et iam non cum illo ambulabant. [67] Dixit ergo Iesus ad duodecim, Numquid et vos vultis abire? [68] (74, I.) Respondit ergo ei Simon Petrus, Domine, ad quem ibimus? verba vitae aeternae habes, [69] et nos credidimus et

1. rel. (Latt.) *m.* Syrr.Pst.&Hcl. Syr. Hier. Goth. Arm. (ante οἱ πατ. M.) | om. B.*Btly.*in coll. *Blc.Mai.*CDTL. 33. *e.* Syr.Crt. Memph. Theb. Æth. | add. in deserto *ff.* Syr.Hier.mg. *Orig.* i.
58. τρωγων] add. μου Γ*Tf.* | om. *Orig.* i.
— ζησει B.*Mai.*CTLΔ. 1. 33. EGSV Λ*Tf. Orig.* i. | ‡ζησεται ς. D. 69. H KMUΓ.
59. ειπεν] ελαλησεν 1.
— συναγ.] praem. τη D. Arm.
— Καφαρναουμ BCDT. 33. | ‡Καπερναουμ ς. L. rel. ‖add. σαββατῳ D. *a.*(*ff.*)
60. ακουσαντες] post μαθ. αυτ. D. Syr. Crt. om. *b.e.* | add. hoc verbum Syr. Hier.
— ειπαν D.
— ὁ λογος ante οὗτος BCDTL. 1. 33. K. *e.* Syrr.Crt.&Pst. | ‡post ς. Δ. 69. E. rel. (Latt.) Syr.Hcl.
— σκληρος] δυσπαραδεκτος Λ*mg.*(*Tf.* e Chrysost.)
— αυτου] post ακουειν 69. *e.* | Contra, *Eus.* e. Mcl. 180ᵃ.
61. ειδως] ιδων C*. Memph.
— ειδως δε] ὡς ουν εγνω D. | εγνω ουν 69. (*b.*)(*e.*)
— εν ἑαυτῳ ὁτι] ὁτι εν ἑαυτοις D. | om. εν ἑαυτ. Syr.Crt.
61. ειπεν] praem. και 69. Syr.Pst.
62. θεωρειτε ΗΓΛ*Tf.*
— του ανθρ.] τον ανθρ. Κ*Tf.*
— ὁπου *Eus.* c. Mcl. 178ᶜ. 180ᵃ. *Mcl.* ap. Eus. 51ᶜ. 179ᵃ. | οὗ D. | που Δ.
63. ουδεν *Eus.* e. Mel. 178ᶜ. 180ᵃ. *Mcl.* ap. Eus. 51ᶜ. 179ᵃ. | ουδενα 69.
— λελαληκα BCDTL. 1. 33. 69. KU. Latt. Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig. Int.* ii. 199ᵇ. 334ᶠ. *Tert.* de res. car. 37. *Eus.* e. Mel. 178ᵈ. 180ᵃ. (ελαληκα *Orig.* ii. 614ᵃ.) | ‡λαλω ς. Δ. rel.
— και] om. D*. *d.*
64. αλλα DL. | ‡αλλ' ς. BCT. rel.
— εισιν εξ ὑμ. τινες BCL. rel. *c.* | εξ ὑμ. εισ. τιν. D. *a.b.e.* | εισ. τιν. εξ ὑμ. TS. Vulg. *f.ff.*
— τινες εισ. οἱ μη πιστ. και] om. Syr. Crt.
— ὁ Ιησ.] om. ὁ L.
— μη] om. G. *Am. For. Tol.* (om. τινες ....πιστ. και *e.*)
— ὁ παραδ.] om. ὁ Δ.
— παραδωσων] παραδιδους D. (qui crediturі essent in eum *c.*)
65. ὁτι] om. K. *a.*
— με] εμε C.
— αυτῳ] add. ανωθεν *c.ff.l.*
— πατρος] †add. μου ς. C³Δ. 1. 33. rel. Vulg. *c.e.f.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. | om. BC*DTL. *a.b.ff.l.* Syr. Crt. Syr.Hier. Memph. Æth. *Cypr.* 135.
66. τουτου] add. ουν D. 69. *b.c.f.l.*
— εκ ante των BT. 1. 33. G. *a.b.e.f.* | *om. ς. CD. rel. Vulg. *c.*
— απηλθον post μαθ. αυτ. BCDTL. 1. 33. 69. K. Latt. Syrr.Crt.&Pst. Arm. Æth. | ‡post πολλοι ς. ΔE. rel. Syr. Hcl. Memph. Goth.
— περιπατουν T.
67. ουν Vulg. *c.e.f.ff.* Syr.Hel. | om. G. *a.* Syr.Crt. Arm. (Et dixit Syr.Pst. Æth.) | δε D. *b.*
— τοις] τους H.
— δωδεκα] add. μαθηταις 69. U. *c.e.ff.* Arm.
68. απεκριθη] †add. ουν ς. ΔE. rel. Vulg. Syr.Hel. (Goth.) autem *b.* | om. BCL. 1. 33. 69. GKUΛ. *a.c.e.f.* Syrr.Crt.&Pst. Memph. Arm. *Cypr.* 123. | ειπεν δε D. (et resp. Æth.)
— απελευσωμεθα Γ. | Contra, *Orig.* iii. 239ᵈ.
69. και εγνωκαμεν] om. GΓ. | και εγνωμεν Δ. ‖add. σε D.

60. et quis potest *Cl.* | 64. *om.* non *Am.*

B (C) D [T]. L [X] Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUVΓΛ.

οε ι καμεν ὅτι σὺ εἶ † ὁ ‡ ἅγιος" τοῦ θεοῦ †. 70 ἀπεκρίθη
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελε-
ξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολος ἐστίν; 71 ἔλεγεν
δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος ‡ Ἰσκαριώτου·" οὗτος γὰρ
‡ ἔμελλεν" ‡ παραδιδόναι αὐτὸν" εἷς † ἐκ τῶν δώ-
δεκα.

cognovimus quia tu es Christus filius dei. 70 (75, 10.) Respondit eis Iesus, Nonne ego vos duodecim elegi? et ex vobis unus diabolus est. 71 Dicebat autem Iudam Simonis Scariotis: hic enim erat traditurus eum, cum esset unus ex duodecim.

VII.

§ X 21 1 § Καὶ ‡ μετὰ ταῦτα περιεπάτει [ὁ] Ἰησοῦς"
ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περι-
c. 5:18. πατεῖν, ὅτι ° ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι.
2 ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία.
3 εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, Μετάβηθι
¶ C ἐντεῦθεν, καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ¶ οἱ
μαθηταί σου ‡ θεωρήσουσιν" τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς·
4. ζητεῖ αὐτὸ 4 οὐδεὶς γάρ ‡ τι ἐν κρυπτῷ" ποιεῖ, καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν
παρρησίᾳ εἶναι· εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν
τῷ κόσμῳ. 5 οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον
εἰς αὐτόν. 6 λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ὁ καιρὸς
§ T ὁ ἐμὸς § οὔπω πάρεστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος

1 Post haec ambulabat Iesus in Galilaeam: non enim volebat in Iudaeam ambulare, quia quaerebant eum Iudaei interficere. 2 Erat autem in proximo dies festus Iudaeorum scenopegia. 3 Dixerunt autem ad eum fratres eius, Transi hinc et vade in Iudaeam, ut et discipuli tui videant opera tua quae facis: 4 nemo enim in occulto aliquid facit et quaerit ipse in palam esse: si haec facis, manifesta te ipsum mundo. 5 Neque enim fratres eius credebant in eum. 6 Dicit ergo eis Iesus, Tempus meum nondum venit, tempus autem ves-

---

69. *ει*] †add. *ὁ χριστος* ϛ. C[3]*ut vid.*Δ. rel. (Latt.) Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. *Tert.* adv. Pr. 21. | om. BC*DL. *b.* Syr.Crt. *Cypr.*
— *ὁ ἁγιος* BC*DL. Memph. Theb. | ‡*ὁ υἱος* ϛ. C[3]Δ. rel. Latt. Syrr.Crt. Pst.&Hcl. Goth. Arm. *Cypr.* Æth. utr. q. habet. ("sanctus et filius.")
— *του θεου*] †add. *του ζωντος* ϛ. (Δ.) 1***mg.* 69. rel. *ff.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. *Cypr.* (om. *του* Δ.) | om. BCDL. 1*. 33. Vulg. *a.b.c.e.f.g.* Syr.Crt. Memph. Theb. Arm. Æth.
70. *αυτοις*] om. D. *b.c.e.* Memph. | *αυτῳ* 69. *g.*
— *ὁ Ιησους* BCDL. 1. 33. 69. KU. Latt. rel. | om. ΔEFGHMSVΓΛ. ‖add. *λεγων* D. (*a.ff.*) (Memph. Theb.) (Æth.)
— *εγω*] *αγω* 69.
— *ὑμας*] om. Λ.
— *τους δωδεκα*] omnes Syr.Crt. *τους ιβ̄* D.
— *εξελεξαμην*] ante *ὑμ. τ. δωδ.* G. Syr. Pst. | Contra, *Eus.* in Ps. 682[c]. (*εξελεξα* Δ*.)
— *εξ ὑμων*] post *εἱς* D. (*b.*)*c.*(*e.*)*f.* | Contra, Vulg. *a.ff.* *Hil.* 547[b].
71. *τον* BCL. rel. | om. D. 1. K.
— *Ισκαριωτου* BCL. 33. G. *Am. f.* (Syr. Crt.) Memph. Theb. | ‡*Ισκαριωτην* ϛ. Δ. 1. rel. Vulg.*Cl.* Goth. | *Σκαριωθ* D. *a.b.*(*c.*)(*e.*)*ff.*(*g.*) Syrr.Pst.(&Hcl. txt.) Arm. | *απο Καριωτου* 69. Syr. Hcl.mg.(et *Graecè.*)
71. *εμελλεν* B.*Bch.Mai.*CL. 1. 69. KU. (*εμελεν* B.*Btly.*) | ‡*ημελλεν* ϛ. DΔ. 33. rel.
— *παραδιδοναι* ante *αυτον* BCDL. 69. Vulg. *b.c.e.f.g.* Arm. | ‡post ϛ. Δ. 1. 33. rel. *a.*(*ff.*)
— *εἱς*] †add. *ων* ϛ. C[2]Δ. 1. 33. 69. rel. Latt. Syr.Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. | om. BC*DL. Syrr.Crt.&Pst. Æth.
1. *και* BC*. rel. Syr.Hcl. Memph. rel. | om. C[2]D. Latt. Syrr.Crt.&Pst. Theb. (post haec autem Vulg.*Cl.* *g.*)
— *μετα ταυτα* ante *περιεπ. ὁ Ιησ.* BCD LX. 1. 33. 69. GK. Latt. Syrr.Crt.& Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. | ‡post ϛ. (Δ.) rel. Syr.Hcl. Goth. (*μεταυτα* Δ.) | om. Γ.
— *περιπατη* Λ*.
— *ὁ Ιησ.*] om. *ὁ* B.*Btly.Mai.*
— *ηθελεν*] -*λον* Λ.
2. *σκενοπηγεια* D. *σκηνοπαγια* Δ.
3. *Ιουδαιαν*] *Γαλιλαιαν* D*Gr.*
— *θεωρησουσιν* B**Rl.Mai.*(ed.2.)DLΔM. | ‡-*σωσιν* ϛ. B[2]X. 33*s.* rel.
— *σου* post *τα εργα* LX. rel. Vulg. *f.* Syr.Hcl. Memph. Goth. (ante B.) | om. D. 1. GU. *a.b.c.e.ff.l.* Syrr.Crt.& Pst. Theb.
3. *ἁ*] add. *συ* 1. G.
4. *τι* ante *εν κρυπτῳ* BLXK. (*b.*)(*ff.*) Syrr. Crt. & Pst. (Memph. Theb.) | ‡post ϛ. DΔ. 1. 33. 69. rel. Vulg. *a. c.f.ff.g.* Syr.Hcl. Goth. Arm. | om. Æth.
— *αυτος* D*man.rec.* LXΔ. 1. 33. rel. Vulg. *a.c.f.ff.g.* Syrr.Pst.&Hcl. | *αυτο* BD*. Memph. Theb. | *αυτον* E**Tf.* (-*τοις** *Gerlach.*) ‖*αυτ.*] post *εν παρρησιᾳ* D. 69. (om. *b.e.* Syr.Crt. Æth.)
— *παρησιᾳ* B**Rl.Mai.*(ed.2.)
5. *ουδε*] *ου* 69.
— *επιστευον*] -*τευσαν* DL.
— *αυτον*] add. *τοτε* D*Gr.* (*a.b.c.e.f.ff.l.*) (Syr.Crt.)
6. *ουν* Latt. Syr. Hcl. | om. D*Gr.* *e.* Syrr.Crt.&Pst. Arm.
— *εστιν* DTL. rel. | *παρεστιν* B. (vid. ante.)
7. *μισειν ὑμας εμε δε*] om. T.
— *μαρτυρω*] post *περι αυτου* 33. | -*ρον* T(*Georg.*).
8. *ὑμεις*] praem. *και* L.
— *ἑορτην* 1°.] †add. *ταυτην* ϛ. Δ. 33. rel. Vulg. *f.g.* rel. | om. BDTLX. 1. K. *a.b.c.e.ff.* Theb.*Mnt.*

---

71. Iscariotem *Cl.*
1. haec autem *Cl.* | 4. nemo quippe *Cl.* | quid *Cl.* | 6. advenit *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth.
p c. 15:18.

πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος. 7 p οὐ δύναται ὁ κόσμος
μισεῖν ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ
αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. 8 ὑμεῖς
ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτήν †· ἐγὼ ‡ οὐκ″ ἀναβαίνω εἰς
τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ‡ ὁ ἐμὸς καιρὸς″ οὔπω πεπλή-
ρωται. 9 ταῦτα † εἰπὼν αὐτοῖς ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλι-
λαίᾳ.
22 10 Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ‡ εἰς τὴν
ἑορτήν, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη″, οὐ φανερῶς ‡ ἀλλὰ″
ὡς ἐν κρυπτῷ. 11 οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν
τῇ ἑορτῇ καὶ ἔλεγον, Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; 12 καὶ γογ-
γυσμὸς ‡ περὶ αὐτοῦ ἦν πολὺς″ ἐν τοῖς ὄχλοις. οἱ
μὲν ἔλεγον ὅτι Ἀγαθός ἐστιν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον, Οὔ,
ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. 13 οὐδεὶς μέντοι παῤῥησίᾳ
ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.
23 14 Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης ἀνέβη † Ἰη-
σοῦς εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκεν. 15 ‡ ἐθαύμαζον
οὖν″ οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες, Πῶς οὗτος γράμματα
οἶδεν μὴ μεμαθηκώς; 16 ἀπεκρίθη * οὖν″ αὐτοῖς

9. εἰπὼν αὐτὸς
12. [δὲ]

trum semper est paratum. 7 Non potest mundus odisse vos, me autem odit, quia ego testimonium perhibeo de illo quia opera eius mala sunt. 8 Vos ascendite ad diem festum hunc: ego non ascendo ad diem festum istum, quia meum tempus nondum impletum est. 9 Haec cum dixisset, ipse mansit in Galilaea.

10 Ut autem ascenderunt fratres eius, tunc et ipse ascendit ad diem festum, non manifeste sed quasi in occulto. 11 Iudaei ergo quaerebant eum in die festo et dicebant, Ubi est ille? 12 Et murmur multus de eo erat in turba. Quidam enim dicebant quia Bonus est, alii autem dicebant, Non, sed seducit turbas: 13 nemo tamen palam loquebatur de illo propter metum Iudaeorum.

14 Iam autem die festo mediante ascendit Iesus in templum et docebat. 15 Et mirabantur Iudaei dicentes, Quomodo hic litteras scit cum non didicerit? 16 Respondit eis Ie-

8. *εγω δε....ἑορτ. ταυτην*] om. 33.
— *ουκ* DKM. Vulg. *a.b.c.e.ff.* Syr.Crt. Memph. Arm. Æth. "Negat fratribus et propinquis ire se ad scenopegiam; et postea scriptum est, Ut autem ascenderunt fratres ejus, tunc et ipse ascendit ad solemnitatem, non manifeste sed quasi in abscondito. Iturum se negavit, et fecit quod prius negaverat. Latrat *Porphyrius* inconstantiae ac mutationis accusat." *Hier.* c. Pelag. ii. 17 (ii. 747, 8, ed. Vallarsi). *ἐν ᾗ ἑορτῇ ἔλεγεν ὅτι Οὐ καταβαίνω* [*οὐκ ἀναβ.* leg.] *εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην. οὐ γὰρ ἐψεύδετο, μὴ γένοιτο κτλ. Epiph.* lib. ii. 1. (i. 447). *ἐγὼ οὐκ ἀναβαίνω ἄρτι ....πῶς οὖν, φησίν, ἀνέβη, εἰπών, Οὐκ ἀναβαίνω; οὐκ εἶπεν καθάπαξ, οὐκ ἀναβαίνω· ἀλλά, νῦν, εἶπεν, τουτέστι μεθ' ὑμῶν. Chrysost.* viii. 285e. | ‡*ουπω* ϛ. BTLXΔ. 1. rel. *f.g.* Syrr.Pst.&Hcl.(et mg. *Graecè.*) Theb. Goth.
— *εις την ἑορτ. ταυτ.*] om. 69.
— *ὁ εμος καιρος* BDTLX. 1. 33. 69. U. Vulg. *c.f.ff.* | ‡*ὁ καιρ. ὁ εμ.* ϛ. ΔE. rel. *a.b.e.*
9. *ταυτα*] †add. *δε* ϛ. BTL. rel. *f.* Syr.Hcl. rel. | om. D. 1. 33. K. (Latt.) Syrr.Crt.&Pst. Arm.
— *αυτοις* BD²T(*ap.Georg.*)Δ. 33 *sic.* 69. rel. *f.ff*(*Sab.*). Syr.Hcl. Goth. Æth. | *αυτος* D*T(*ap. Bch.*)LX. 1. K. Vulg. (*b.*) Memph. Theb. Arm. | illis ipse *a.* Jesus *c.* | om. *e.* Syrr.Crt.&Pst.
9. *εν τῃ Γαλιλαιᾳ* BT. rel. | *εις την Γαλιλαιαν* D. | (in Judaea *a.*) | (*ἔμεινὲν* F.)
10. *εις την ἑορτην* ante *τοτε κ. αυτ. ανεβ.* BTLX. 33. K. Syr.Pst. Syr.Hier. Memph. Theb. Æth. | ‡post ϛ. DΔ. rel. Vulg. *b.c.e.f.ff.* Syrr.Crt.&Hcl. Goth. Arm. | (*bis a.*)
— *φανερως*] *φανερωσας* 33.
— *αλλα* BT. | ‡*αλλ'* ϛ. DLX. rel.
— *ὡς* Vulg. *e.f.ff.* Syrr. Pst. & Hcl. Memph. rel. | om. D. *a.b.e.* Syr.Crt. Theb.
— *εν*] add. *τῳ* Λ *Tf.*
11. *εξεζητουν* Δ*.
— *εν τῃ ἑορτῃ*] om. 69. Λ. | in templo Theb.
12. *πολυς* post *περι αυτ. ην* BTL(X). *b.* (*πολλοις* X.) | *ην περι αυτ. πολυς* 33. | ‡ante ϛ. Δ. 1. rel. Vulg. *f.g.* rel. | *ην περι αυτ.* om. *πολυς* D. *a.c.e.ff.* Arm. (om. *περι αυτ.* Goth.)
— *τοις οχλοις* Syr.Hcl. Theb. rel. | *τῳ οχλῳ* D. 33. Latt. Syrr.Crt.& Pst. Goth. Memph.
— *αλλοι δε* BTX. 1. 33. 69. Vulg. (*a.*)*c.f.ff.* rel. | om. *δε* DLΔEFGHKMSUVΓΛ. *b.e.* Goth. Arm.
12. *ελεγον* 2°.] om. 69.
— *ου* BD. rel. | *ουχι* TK. (non est bonus Syr.Crt.) | *ὁτι* 1. (om. seq. *αλλα* *Wtst.*?)
— *τον οχλον* *Orig.* ii. 794d. | *τους οχλους* 69. Vulg. *f.*
13. *παρησια* B* *Tf.*DL*.
— *περι αυτου*] om. L.
14. *μεσουσης* BTL. rel. | *μεσαζουσης* D. 1. 69.
— *Ιησ.*] †praem. *ὁ* ϛ. DΔ. rel. | om. B TLXU.
15. *εθαυμαζον ουν* BDTLX. 1. 33. *a.c.e.ff.l.* Syr.Hcl.mg. Memph. Theb. (mirab. autem *b.*) | ‡*και εθαυμαζον* ϛ. Δ. rel. Vulg. *f.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl.txt. rel. (-*ζαν* M.)
— *οὑτος* *Orig.* iii. 463f. | *οὑτως* Γ.
16. *απεκρ. ουν* BTΔ. 69. EFGHKMSUVΓ *Tf.*Λ. Syr.Hcl. Theb. (ap. *Georg.*) Goth. ("autem" *b.f.* "et respondit" *c.* Æth.) | *om. *ουν* ϛ. DLX. 1. 33. Vulg. *a.e.ff.* Syr.Pst. Memph. Theb. (ap. *Woid.*) Arm. (dixit eis Jesus Syr. Crt.)
— *αυτοις*] post *ειπεν* 33. *c.ff.* Æth. | om. KΓ. *b.e.f.* Syr.Pst. Goth.

7. quod opera *Cl.* | 8. ego autem non *Cl.* | 12. multum *Cl.* | de eo *post* erat in turba *Cl.*

BDT.
LXΔ.
1. 33. 69.
E(F)GHKMSUVΓ
Λ.

† Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, Ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμή,
ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με· 17 ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα
αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδαχῆς, πότερον ἐκ
τοῦ θεοῦ ἐστιν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ. 18 ὁ ἀφ'
ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν
τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθής ἐστιν,
καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. 19 οὐ ‡ Μωυσῆς"
‡ ἔδωκεν" ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ
τὸν νόμον· τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; 20 ἀπεκρίθη ὁ
ᵠ c. 8:48. 10:20. ὄχλος †, ᵠ Δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι;
21 ἀπεκρίθη † Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἓν ἔργον
21, 22. θαυμάζετε. διὰ τοῦτο ἐποίησα, καὶ πάντες θαυμάζετε 22 διὰ τοῦτο. ‡ Μω-
σῆς" δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομήν, (οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ
‡ Μωυσέως" ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων), καὶ ἐν
σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον. 23 εἰ περιτομὴν
23. * [ὁ]" ἄνθρ. λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ
νόμος ‡ Μωυσέως," ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον
ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; 24 μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν,
ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν ‡ κρίνετε." 25 Ἔλεγον οὖν

sus et dixit, Mea doctrina non
est mea, sed eius qui misit me.
17 Si quis voluerit voluntatem
eius facere, cognoscet de doc-
trina utrum ex deo sit, an ego
a me ipso loquar. 18 Qui a
semet ipso loquitur, gloriam
propriam quaerit: qui autem
quaerit gloriam eius qui misit
illum, hic verax est, et iniusti-
tia in illo non est. 19 Nonne
Moses dedit vobis legem? et
nemo ex vobis facit legem.
20 Quid me quaeritis interfice-
re? Respondit turba et dixit,
Daemonium habes: quis te
quaerit interficere? 21 Respon-
dit Iesus et dixit eis, Unum
opus feci, et omnes miramini.
22 Propterea Moses dedit vobis
circumcisionem, non quia ex
Mose est sed ex patribus, et in
sabbato circumciditis hominem.
23 Si circumcisionem accipit
homo in sabbato ut non solva-
tur lex Mosi, mihi indignamini
quia totum hominem sanum
feci in sabbato? 24 Nolite iu-
dicare secundum faciem, sed
iustum iudicium iudicate.
25 Dicebant ergo quidam ex

16. Ιησ.] †praem. ὁ ς. DT. rel. | om. ὁ B. 33.
— και] om. F*.
— πεμψ. με] add. πατρος 33. *Clem.* 370.
17. θελει Γ.
— ποτερον] προτερον 69 *Scr.* Λ²*Tf.* ‖add. ει X. 33.
— η] εις 69.
— εκ] εν T*Georg.*
— του θεου BT. rel. | om. του D.
18. εν αυτῳ] post ουκ εστιν LX. *c.ff.* Syr.Crt. Æth. *Clem.* 377.
19. Μωυσης BDTLXΔ. 33. K. | ‡Μωσης ς. 1. 69. E. rel.
— εδωκεν BDH. | ‡δεδωκεν ς. TLX. rel.
— ὑμιν] ἡμιν 69. H.
— εξ ὑμων] om. G.
20. απεκριθη ὁ οχλος] απεκρ. αυτῳ ὁ οχλ. 1. | απεκριθησαν οἱ Ιουδαιοι K. Syr. Hcl.mg. ‖†add. και ειπεν ς. DΔ. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. rel. (και ειπον αυτῳ K. Æth.) | om. BTLX. 33. Memph. Theb. | Dicunt ei homines Syr.Crt.
— εχης L.
21. απεκριθη Ιησ. και ειπεν] αποκριθεις ὁ Ιησ. ειπεν Λ. | dixit eis Jesns Syr. Crt. Arm.
— Ιησ.] †praem. ὁ ς. DTL. rel. | om. BXΔ. 1. 33. 69. EFGHMVΓ.
— αυτοις] om. D. *c.e.* Arm.

21. παντες] ὑμεις D.
22. δια τουτο] conj. cum antt. X. Theb.? (?BM. h.F.) | conj. cum seqq. DTLΔ. 1. 33. 69. EGHKUΓΛ. *Am. e.f.* Syrr.Crt. Pst.&Hcl. Memph. Goth. Æth.
— Μωυσης B(D)TLX. 33. 69. K. (post ὑμιν D.) | ‡Μωσης ς. Δ. rel.
— δεδωκεν BT. rel. | εδωκεν DL.
— ουχ] ουκ B**Mai.*(ed.2.)
— του] om. D.
— Μωυσεως BDTL. 33. 69. | ‡Μωσεως ς. ΔK. rel.
— αλλ' BT. rel. | αλλα D.
— εν DT. rel. Vulg. *a.c.f.* rel. *Orig.* iii. 435^a. | om. B. *b.e.*
— περιτεμνετε ανθρωπον] περιτεμνεται ανθρωπος G.
23. ει] add. ουν D. *a.f.* Arm.
— ανθρ.] praem. ὁ B. 33. | Contra, DT L. rel. Goth.
— Μωυσεως BDTLXΔ. 33. 69. K. | ‡Μωσεως ς. E. rel. ‖add. πως D. (*f.*)
— ὁλον] om. X.
— ὑγιη] -ην L. | post εποιησα 69.
24. μη κρινετε] μη κρινατε 69. V.
— κρισ. κρινετε BDTL. (h. 33.) | ‡κρισ. κρινατε ς. XΔ. rel. (*Orig.* ii. 647^b.)
25. ουν Syr.Hcl. *Orig.* iv. 282^c. | om. Γ*. (add.¹.) Arm. (et dicebant Syrr.Crt.& Pst.)

25. εκ *Orig.* iv. | om. Γ.
26. και ante ιδε BDT. rel. *Orig.* iv. 282^c | om. LX. 69. *a.g.* Memph. (h. 33.)
— λαλη M. (praem. stat et, Syr.Crt.)
— μη ποτε BT. rel. *Orig.* iv. 281^a. 282^c. | μη τι D. Latt.
— αληθως ante εγν. *Orig.* iv. *bis.* | om. 33. Syr.Pst. Theb.*Mnt.* Æth.
— εγνωσαν] post οἱ αρχοντες D. Arm. | Contra, *Orig.* iv. *bis.*
— εστιν] om. Γ. ‖†add. αληθως ς. Δ E. rel. *f.* Syrr.Pst.& Hcl. Goth. Æth. | om. BDTLX. 1. 69. K. (Latt.) Syr. Crt. Memph. Theb. Arm. *Orig.* iv. *bis.* (h. 33.) | om. seq. ὁ B.*Blc.*
27. ὁ δε] add. ὁ *sic* Λ.
— ερχηται *St.* 3. BDTΔ². rel. Latt. *Orig.* iii. 783^b. iv. 281^b. 282^c. | ερχεται *Elz.* XΔ*. 69. FsH. | ελθῃ G.
28. εκραξεν BT. rel. Syrr.Crt.Pst.&Hcl. | εκραζεν D. Latt. | εκραξαν H*.
— εν τῳ ἱερῳ διδ. ὁ Ιησ. (B)LX. 33. rel. *c.* Syr.Hcl. Memph. Theb. Goth. (διδασκων] post Ιησ. T. om. *ff.*) | ὁ Ιησ. διδ. εν τῳ ἱερ. D. (Syr.Pst.) | ὁ Ιησ. εν τ. ἱερ. διδ. 1. 69. Vulg.*Cl.* *b.e.l.* (Syr.

18. misit eum *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. C. P. H. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth.

τινες ἐκ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν
ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; 26 καὶ ἴδε παρρησίᾳ λαλεῖ,
καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν. μή ποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν
οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν † ὁ χριστός; 27 ἀλλὰ
τοῦτον οἴδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ χριστὸς ὅταν
οϛ γ ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν. 28 ἔκραξεν
¶ F οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων, Κἀμὲ ¶
οἴδατε, καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ
ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς
οὐκ οἴδατε· 29 ἐγὼ † οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι,
r c. 8:20. οζ α κἀκεῖνός με ἀπέστειλεν. 30 r ἐζήτουν οὖν αὐτὸν
πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι
30. ἐλήλυθεν οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.
οη ι 24 31 ‡ Ἐκ τοῦ ὄχλου δὲ πολλοὶ″ ἐπίστευσαν εἰς
αὐτὸν καὶ ἔλεγον †, Ὁ χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, ‡ μὴ″
πλείονα σημεῖα † ποιήσει ὧν οὗτος ἐποίησεν; 32 ἤκου-
οθ σαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ
32. [ταῦτα], α ταῦτα, καὶ ἀπέστειλαν ‡ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρι-
π ι σαῖοι″ ὑπηρέτας, ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. 33 εἶπεν οὖν †

Hierosolymis, Nonne hic est quem quaerunt interficere? 26 et ecce palam loquitur et nihil ei dicunt: numquid vere cognoverunt principes quia hic est Christus? 27 Sed hunc scimus unde sit: Christus autem cum venerit, nemo scit unde sit. 28 (76, 3.) Clamabat ergo docens in templo Iesus et dicens, Et me scitis et unde sim scitis: et a me ipso non veni, sed est verus qui misit me, quem vos nescitis: 29 ego scio eum, quia ab ipso sum et ipse me misit. 30 (77, 1.) Quaerebant ergo eum apprehendere, et nemo misit in illum manus, quia nondum venerat hora eius.

31 (78, 10.) De turba autem multi crediderunt in eum, et dicebant, Christus cum venerit, numquid plura signa faciet quam quae hic facit? 32 Audierunt Pharisaei turbam murmurantem de illo haec, (79, 1.) et miserunt principes et Pharisaei ministros ut apprehenderent eum. 33 (80, 10.) Dixit ergo Ie-

Crt.) Arm. Æth. docens in templo Jesus *Am. a.f.* | ὁ Ιησ.] om. Δ. (om. ὁ B²*Mai.*T.)

28. και λεγων] και ελεγεν K.

— και οιδατε *Orig.* iii. 783ᶜ. 282ᶜ*bis.* | om. X. *l. Orig.* iv. 281ᵃ. 282ᵃ·ᵉ· (*Hil.* 898ᶜ.) | και οιδα V.

29. εγω] †add. δε ϛ. DX. 1. 33. *b.c.f.ff.* Syrr.Crt.Pst. & Hel.* Memph. Goth. Æth. (sed ego *Hil.* 898ᶜ.) | om. BTLΔ. 69. EGHKMSUVΓΛ. Vulg. *a.e.g.* Syr.Hel.*txt.* Theb. Arm. *Orig.* iv. 281ᶜ. *Tert.* adv. Prax. 22.

— οιδα αυτον ad fin.] et si dixero quia nescio eum ero similis vobis mendax. et scio eum quia ab ipso sum, et ipse me misit. Et si dixero quia nescio eum ero similis vobis mendax. Codd. Latt. (*Fuld. Tol. g.*) vid. cap. viii. 55. (in 161 [i.e. cod. Barberino 10] hoc scholion legitur, εἰς τὸ ῥωμαϊκὸν εὐαγγέλιον τοῦτο εὕρον.)

— παρ' *Orig.* iv. | απ' X.

— απεστειλεν *Orig.* iv. | απεσταλκεν D.

30. πιασαι] add. και εξηλθεν εκ της χειρος αυτων 69. Λ(χωρας). Arm. | Contra, *Orig.* iv. 293ᵉ. 398ᵃ.

— επεβαλεν *Orig.* iv. 398ᵃ. | επεβαλλεν X*sic. Orig.* iv. 293ᵉ. | εβαλεν T. *a.c.*

30. την χειρα Theb. Goth. Æth. *Orig.* iv. *bis.* (την χειραν 69.) | τας χειρας 1. G. Latt. Syrr.Crt.&Pst. Memph. Arm. MSS. *Iren.* 206.

— ότι ουπω *Orig.* iv. *bis.* | ουπω γαρ 69. *Iren.*

— εληλυθει B.*Mai.*DT. rel. *Orig.* iv. *bis.* | -θεν B.*Btly.Bch.*L. | -θη XEGHΓΛ.

31. εκ του οχλου δε πολλοι επιστ. BTLX. (1.) (33.) (69.) (K.) Latt. Æth. (δε] post εκ 33: ουν. 1. K. Memph. om. 69.) | ‡ πολλοι δε εκ του ο χλ. επιστ. ϛ. (D) Δ. rel. Syrr.(Crt.)Pst.&Hel. (Memph. Theb.) Goth. Arm. επιστ. post δε D. (Memph. Theb.)

— ελεγαν D.

— ὁ χριστ.] †praem. ὅτι ϛ. E. rel. Syr. Hel. | om. BDTLXΔ. 1. 33. 69. U. Latt. Syrr.Crt.&Pst. Memph. Theb. Goth. Arm.

— μη BDTLX. 1. 33. EK. | ‡ μη τι ϛ. Δ. rel.

— πλειονα] πλεονα DΔ.

— σημεια] †add. τουτων ϛ. ΔE. rel. Syrr.Crt.Pst.&Hel. Memph. Theb.*Mnl.* (Goth.) (ante σημ. M. post ποιησει Λ.) | om. BDTLX. 1. 33. 69. K. Latt. Theb.*Georg.* Arm. Æth.

— ποιησει] -ση X. 69 *Scr.* | ποιει G. Syrr.Crt.&Pst.

31. εποιησεν BT. rel. *b.f.* Syr.Hel. rel. | ποιει D. 69. Vulg. *a.c.e.* Syrr.Crt.& Pst. Arm.ed.

32. ηκουσαν] praem. και 69. Syrr.Crt. Pst.&Hel.† Æth. | add. ουν T.*Bch.* 1. KMU. *a.f.ff.* Theb. | add. δε D. *c.e.* Goth. Arm. | non habent BT*Georg.*L X. 33. rel. Vulg. *b.* Memph.

— ταυτα BT. rel. Vulg. *f.ff.* Syr.Pst. rel. | om. DL*. 1. *a.b.c.e.l.* Syr.Crt. Arm.

— οἱ αρχ. και οἱ φαρ. BDTLX. 1. 33. 69. GKU. Vulg. *c.f.ff.l.* Syr.Crt. Memph. Theb. Arm. Æth. | ‡ οἱ φαρ. κ. οἱ αρχ. ϛ. ΔE. rel. *a.* Syr.Hel. Goth. | illi et principes sacerdotum Syr.Pst. | om. *b.e.*

— ὑπηρετας ante ἵνα B.*Mai.*TLX. 1. 33. 69. GKU. Vulg. *c.f.ff.* Syr.Pst. rel. | post απεστειλαν DΔEHMSVΓΛ. *a.* Syr.Hel. Goth. | om. Syr.Crt.

33. ουν] †add. αυτοις ϛ. T. 1s. Vulg.*Cl.* (*c.*)*g.* Theb. Æth. | om. BDLXΔ. 33. 69. EGHKMSU*Tf.*VΓΛ. *Am. a.b.e.f. ff.l.* Syrr.Crt.Pst.&Hel. Memph. Goth. Arm.

28. Jesus in templo docens *Cl.* | 33. eis Jesus *Cl.*

B D T. L X Δ. 1. 33. 69. EGHKMSU(V)Γ Λ.
• c. 12:35.
34. εὑρήσετέ *[με]"
36. εὑρήσετέ *[με]"
¶ Syr. Crt.
ᵗ Zac. 14:8.
39. πν. ὃ
¶ V

ὁ Ἰησοῦς, ˢ"Ετι ‡ χρόνον μικρὸν" μεθ' ὑμῶν εἰμί,
πα ι καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. 34 ζητήσετέ με
καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύ-
νασθε ἐλθεῖν. 35 εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς,
Ποῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὑρή-
σομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων
μέλλει πορεύεσθαι καὶ διδάσκειν τοὺς "Ελληνας;
36 τίς ἐστιν ‡ ὁ λόγος οὗτος" ὃν εἶπεν, Ζητήσετέ με
καὶ οὐχ εὑρήσετε· καὶ "Οπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ
δύνασθε ἐλθεῖν;
25 37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς
ἑορτῆς εἱστήκει ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραξεν λέγων, Ἐάν
τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρός με¶ καὶ πινέτω· 38 ὁ πι-
στεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ᵗ ποταμοὶ ἐκ
τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. 39 Τοῦτο
δὲ εἶπεν περὶ τοῦ πνεύματος οὗ ἔμελλον λαμβάνειν
οἱ ‡ πιστεύσαντες" εἰς αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν¶ πνεῦμα
πβ ζ [ἅγιον], ὅτι † Ἰησοῦς ‡ οὔπω" ἐδοξάσθη· 40 ‡ ἐκ

sus, Adhuc modicum tempus vobiscum sum, et vado ad eum qui misit me. 34 (81, 10.) Quaeretis me et non invenietis, et ubi sum ego vos non potestis venire. 35 Dixerunt ergo Iudaei ad se ipsos, Quo hic iturus est, quia non inveniemus eum? numquid in dispersionem gentium iturus est et docturus gentes? 36 Quis est hic sermo quem dixit, Quaeritis me et non invenietis, et ubi sum ego [vos] non potestis venire?

37 In novissimo autem die magno festivitatis stabat Iesus et clamabat dicens, Qui sitit, veniat ad me et bibat. 38 Qui credit in me, sicut dixit scriptura, flumina de ventre eius fluent aquae vivae. 39 Hoc autem dixit de spiritu quem accepturi erant credentes in eum: nondum enim erat spiritus datus, quia Iesus nondum fuerat glorificatus. 40 (82, 7.) Ex

33. ὁ Ιησ. ετι] ὁτι Ιησ. T*Georg.*
— *χρονον* ante *μικρ.* BTLX. 69. *e.* | ‡post ς. DΔ. 1. 33. rel. (Latt.) *Tert.* adv. Prax. 22.
— *μεθ' ὑμ. ειμι* *Tert.* | *μενῶ μεθ' ὑμ.* U.
34. *ζητησετε*] *ζητειτε* 69.
— *ουκ* T*Georg.*
— *εὑρησετε*] add. *με* BTX. 1. rel. Syrr. Crt.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth. | om DLΔ. 33. 69. rel. Latt. Goth. Arm.
— *και ὁπου....ελθειν*] om. U.
— *ειμι*] post *εγω* 69. Vulg.*Cl.* *a.b.c.e.* Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. | Contra, *Am. f.*
— *ελθειν*] add. *εκει* B.(sil.*Mai.*ed.1.)
35. *ἑαυτους*] *αυτους* 69. | *αλληλους* G.
— *οὑτος*] post *μελλει* DLX. Syrr.(Crt.) &Pst. | Contra, BTΔ. 1. 33. rel. Latt. Syr.Hcl.
— *ἡμεις* Theb. | om. D. Latt. Memph.
— *εὑρησομεν*] *-σωμεν* HMΓΛ.
— *μη*] *μη τι* D.
— *και διδ.*] om. *και* H. (seq. *τους Ἑλληνας* om. Syr.Crt.)
36. *ὁ λογ. οὑτ.* BD*Gr.*LX. 1. 33. 69. E* (ut vid. ras. in cod.)K. Syr.Crt. | ‡*οὑτ. ὁ λογ.* ς. ΔE(corr.[1].) rel. Latt. Syrr. Pst.&Hcl. | om. *οὑτος* T.
— *ὁν*] *ὁτι* T.

36. *ζητησετε*] *ζητειτε* 69.
— *εὑρησετε*] add. *με* B.*Btly.Mai.*ed.2. TX*sic.* 1. G. Syrr. Crt. Pst. & Hcl.† Memph. Theb. Æth. | om. DLΔ. 33. 69. rel. Latt. Goth. Arm.
— *ειμι*] post *εγω* 69. *a.c.e.f.*
— *ὑμεις*] om. 69. *Am.*
— fin.] add. Joh. vii. 53—viii. 11. cod. 225(sacc. xii[i]).
37. *τῃ εσχ.....τῃ μεγ.* (Latt.) Syr.Hcl. rel. | *τῃ ἡμ τῃ μεγ. τῃ εσχ.* D*Gr.* *e.* Syr.Pst. (om. *τῃ εσχ.* Syr.Crt. Memph.)
— *εκραξεν* BTL. rel. Syrr.Crt.Pst.&Hcl. *Orig.* iv. 119[b]. 138[b]. | *εκραζεν* D. 1. 69. Latt. Memph. Theb.
— *προς με* (B)TL. rel. vv. *Orig.* ii. 550[f]. 703[c]. iii. 251[f]. iv. 118[b]. 119[b]. 138[b]. *Eus.* in Es. 407[d]. in Ps. 87[d]. 369[a]. (*πρ. εμε* B.) | om. D. *b.e.* *Cypr.* 106. 282.
38. *ῥευσουσιν* *Orig* ii. 779[e]. in Prov. Mai. 42. *Eus.* in Es. 407[d]. in Ps. 117[b]. 166[d]. 174[b]. 618[a]. | *-σωσιν* ΔHΛ.
39. *οὑ* DTLXΔ. 1. 33. 69. GHS*s*Γ. | *ὁ* B EKMUVΛ.
— *εμελλον* BDTX. 1. 33. S*s.* | *ημελ.* L Δ. 69. EGHKMUVΓΛ.
— *πιστευσαντες* BT*Georg.*L. (*πιστευσοντες* T*Bch.*) | ‡*πιστευοντες* ς. DX Δ. rel. *Hil.* 169[e].
— *ουπω*] *ὁπου* Λ*. ("non" *Am.*)

39. *πνευμα*] praem. *το* D. | Contra, *Orig.* iii. 560[d]. iv. 388[e]. 422[a]. 456[a]. *Eus.* in Luc. 169.
— *ἁγιον* BDLXΔ. 1. 33. 69. rel. *e.f.* Syr.Hcl. Goth. Æth. *Orig. Int.* iii. 900[c]. (*το ἁγιον* D[2].) | om. TK. Vulg. *a.b.c.l.* Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. *Orig.* iii. iv. *ter.* *Eus.* in Luc. *Cypr.* 364. ‖ add. postea *δεδομενον* B. Vulg. *a.* (*b.*)*c.e.l.* Syrr. Pst. & Hcl.* Syr. Hier. Theb. *Eus.* in Luc. | add. *επ' αυτοις* (-*ους*[2]) D. *f.* Goth. (Æth.) | om. TL XΔ. 1. 33. rel. *f.* Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig.* iii. iv. *ter.* *Orig. Int.* iii. *Cypr.*
— *Ιησους*] †praem. *ὁ* ς. S*s.* *Orig.* iii. | om. B.*Mai.*DTLXΔ. 1. 33. 69. EGHK MUΓΛ. *Orig.* iv. *ter.*
— *ουπω* BD. *Orig.* iv. *ter.* | ‡*ουδεπω* ς. T. rel. *Orig.* iii. | *ουδεπωτε* L. (quia non datus est Spiritus sanctus ante resurrectionem Syr.Hcl.mg.)
40. *εκ του οχλου ουν* BD(T)LX. 1. Vulg. *a.b.*(*c.*)(*e.*)(*ff.*) (Memph. Theb.)(Arm.) | *ουν*] *ου* T. | (*οἱ εκ του οχλου* *Orig.* iv.

33. me misit *Cl.* | 34. quaeritis *Am.* | ego sum *Cl.* | 35. semetipsos *Cl.* | 36. *om.* vos *Am.* | 37. Si quis sitit *Cl.* | 38. dicit *Cl.* | 39. non enim *Am.* | erat glorificatus *Cl.*

Vulg. a. (b.) c. Syrr. (C.) P. H. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth.

τοῦ ὄχλου οὖν" ἀκούσαντες ‡ τῶν λόγων" * τούτων"
ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης. 41 ἄλλοι
πγ ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ὁ χριστός· ‡ οἱ δὲ" ἔλεγον, Μὴ
40.*[ὅτι]" Οὗτός ζ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ χριστὸς ἔρχεται; 42 ‡ οὐχ"
u Mic. 5:1. ἡ γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος ‡ Δαυεὶδ" u καὶ
ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώμης ὅπου ἦν ‡ Δαυείδ," ‡ ἔρχεται
πδ ι ὁ χριστός;" 43 σχίσμα οὖν ‡ ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ"
πε ι δι' αὐτόν. 44 τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν,
¶ b ἀλλ' οὐδεὶς ‡ ἔβαλεν" ἐπ' ¶ αὐτὸν τὰς χεῖρας.
πϛ ι 26 45 Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς
καὶ Φαρισαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι, Διὰ τί οὐκ
ἠγάγετε αὐτόν; 46 ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται, Οὐδέ-
ποτε ‡ ἐλάλησεν οὕτως" ἄνθρωπος, [ὡς οὗτος ὁ ἄν-
θρωπος.] 47 ἀπεκρίθησαν οὖν [αὐτοῖς] οἱ Φαρι-
σαῖοι, Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; 48 μή τις ἐκ τῶν
ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων;
49 ‡ ἀλλὰ" ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον
‡ ἐπάρατοί" εἰσιν. 50 λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς,

illa ergo turba cum audissent hos sermones eius, dicebant, Hic est vere propheta: 41 alii dicebant, Hic est Christus: (83, 7.) quidam autem dicebant, Numquid a Galilaea Christus venit? 42 Nonne scriptura dicit quia ex semine David et de Bethleem castello, ubi erat David, venit Christus? 43 (84, 10.) Dissensio itaque facta est in turba propter eum. 44 (85, 1.) Quidam autem ex ipsis volebant apprehendere eum, sed nemo misit super illum manus.

45 (86, 10.) Venerunt ergo ministri ad pontifices et Pharisaeos: et dixerunt eis illi, Quare non adduxistis eum? 46 Responderunt ministri, Numquam sic locutus est homo sicut hic homo. 47 Responderunt ergo eis Pharisaei, Numquid et vos seducti estis? 48 Numquid aliquis ex principibus credidit in eum aut ex Pharisaeis? 49 Sed turba haec quae non novit legem maledicti sunt. 50 Dicit Nicodemus ad eos, ille

---

299^{b}.) | ‡πολλοι ουν εκ του οχλου ϛ. Δ. 33. rel. *f.*(*g.*) Syrr.Pst.& Hcl. Goth. (Æth.)

40. των λογων BDTLΔ*. 1. 33. EGHK MUΓ. Latt. Syr.Pst. Memph. Theb. Goth. Arm. *Orig.* iv. | ‡τον λογον ϛ. XΔ^{2}. 69. SsA. Theb.*Mnt.* Æth. || praem. αυτου D. Syr.Hcl.txt. | praem. τουτων G.

— τουτων BDTL. 1. 33. (U.) Latt. Syr.Hcl.mg. Syr.Hier. Memph. Theb. Goth. Arm. (vid. DG supra.) | τουτον X. Æth. | αυτου K. | *om. ϛ. Δ. 69. E. rel. Syr.Pst. (*Orig.* iv. add. του Ιησου.)

— οὗτος praem. ὅτι BD. | om. TLX. rel. Latt. rel. *Orig.* iv.

41. αλλοι 1°.] add. δε T*Georg.* 1. 69. *b.c.f.* *Orig.* iv. 299^{b}.

— οὗτος] praem. ὅτι DLX. 69. *g.* Syr. Hcl.* | Contra, BT. rel. *Orig.* iv.

— οὗτος εστιν.... ελεγον] om. MA*. *b.* Syr.Hier.

— εστιν] add. αληθως U.

— οἱ δε BTLX. 1. 33. Vulg. *a.c.f.ff.* Arm. (Æth.) *Orig.* iv. | ‡αλλοι δε ϛ. *e.* Memph. Theb. | αλλοι DΔ. 69. EG HKSUΓΛ^{2}. Syrr.Pst.&Hcl. Goth.

— ελεγαν D*.

42. ουχ BTL. *Orig.* iv. 299^{c}. (ουκ B**Rl.* *Mai.*ed.2.) | ‡ουχι ϛ. DX. rel.

42. ειπεν *Orig.* iv. | λεγει D. Latt.

— του] om. D. 1. 69. U. *Orig.* iv.

— Βηθλεμ Γ*.

— ερχεται ante ὁ χριστος BTL. 33. Vulg. *c.ff.g.* Syr.Pst. Arm. Æth. | ‡post ϛ. (D)XΔ. 1. rel. *a.b.f.* Syr.Hcl. Theb. Goth. *Orig.* iv. (vid. ver. 41.) [Memph.] | ante ὁπου D. (om. ὁ χρ. *e.*)

43. εγενετο ante ε. τ. οχλ. BDTLX. 33. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. (Arm.) (*Orig.* iv. 299^{c}. γεγενηται). | ‡post ϛ. Δ. 1. rel. Goth. [Æth.]

— εν τῳ οχλῳ *Orig.* iv. | εις τον οχλον D.

44. εβαλεν BTL. (Latt.) | ‡επεβαλεν ϛ. DX. rel. *e.f.* (vid. ver. 30.)

— αυτον] αυτῳ U.

45. ειπον] ελεγον T.*Bch.*(ctra *Georg.*)

— εκεινοι] om. KU. *e.g.* (sacerdotes Syr.Pst.)

— ηγαγετε BL. rel. | -γατε D. | -γεντε T*Georg.*

46. απεκριθησαν] add. δε D. | Contra, *Orig.* iv. 299^{c}.

— ὑπηρεται] add. προς τους αρχιερεις και φαρισαιους 69. | Contra, *Orig.* iv. 299^{c}.

— ελαλησεν οὑτως ανθρωπος BTLX. 33. (Memph.) (Theb.) *Orig.* iv. | ‡οὑτ. ελαλ. ανθρ. ϛ. Δ. 1. rel. Vulg. (*c.f.ff.*) Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Æth. (om. οὑτως Arm.) | οὑτ. ανθρ. ελαλ. D. (*a.*) | nemo unquam sic locutus est *e.*

46. fin.] ὡς οὗτος ὁ ανθρωπος XΔ. 1. 33. (69.) rel. Vulg. *e.f.* Syrr.(Pst.)&Hcl. (Syr.Hier.) (Theb.) Goth. Arm. Æth. (om. ὁ 69.) λαλει post οὗτος Syr.Pst. Syr.Hier. | ὡς οὗτος λαλει D. *c.*(*ff.*) (quomodo et hic *a.*) (οὑτως Γ.) | om. BTL. *For.* Memph. (*Orig.* iv. non habet.)

47. ουν BTLXΔ. 69. rel. Vulg. *f.g.* Syr.Hcl. | om. D. 1. 33. *a.c.e.ff.* Syr. Pst. Theb. Arm. [Memph. Goth. Æth.]

— αυτοις DTL. rel. vv. | om. B. 69. K. *l.* Arm.

— πεπλανησθε *Orig.* iv. 299^{c}. | πελαvασθαι L.

48. εκ *Orig.* iv. 299^{c}. | om. 69. K.

— επιστευσεν *Orig.* iv. | πιστευει D.

— η *Orig.* iv. | ει Γ.

49. αλλα BDT*Georg.*L. 33. | ‡αλλ' ϛ. X. rel. (*Orig.* iv. 299^{c}. αλλ' η).

— οὗτος *Orig.* iv. 299^{c}. | om. 69.

— επαρατοι BT. 1. 33. *Orig.* iv. | ‡επικαταρατοι ϛ. DLX. rel.

---

40. *om.* turba *Am.** | 41. venit Christus *Cl.* | 44. super eum *Cl.* | 45. adduxistis illum *Cl.* | 48. ex principibus aliquis *Cl.* | 50. dixit *Cl.*

BDT.
LXΔ.
1. 33. 69.
EGHKMSUΓΛ.
Vulg. *a. c.*
Syrr. P. H.
Memph. Theb.
Goth. Arm. Æth.

ὁ ἐλθὼν † πρὸς αὐτὸν * πρότερον,″ εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν,
51 Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ
ἀκούσῃ ‡ πρῶτον παρ' αὐτοῦ,″ καὶ γνῷ τί ποιεῖ;
52 ἀπεκρίθησαν καὶ ‡ εἶπαν″ αὐτῷ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς
Γαλιλαίας εἶ; ‡ ἐραύνησον″ καὶ ἴδε ὅτι ‡ ἐκ τῆς Γα-
λιλαίας προφήτης″ οὐκ ‡ ἐγείρεται″. † [vii. 53—viii. 11.]

qui venit ad eum nocte, qui
unus erat ex ipsis, 51 Numquid
lex nostra iudicat hominem
nisi audierit ab ipso prius et
cognoverit quid faciat? 52 Re-
sponderunt et dixerunt ei,
Numquid et tu Galilaeus es?
Scrutare et vide quia propheta
a Galilaea non surgit.

50. *προς αυτον*] †praem. *νυκτος* ς. 1. 69. EGHMSΓΛ. | add. *νυκτος* DXΔ. 33. KU. Vulg. *c.f.l.* Syrr.Pst.&Hcl. (Memph.) Goth. Arm. (Æth.) vid. Joh. iii. 2. | om. BTL. *a.* Syr.Hier. Theb.

— *προτερον* ante *εἱς ων* BT. *το προτερον* LX. 1. 33 *sic.* 69. (*a.*)*c.e.l.* Syr.Hcl.* Syr.Hier. Theb.*Mnt.* Arm. (Æth.) | *το πρωτον* D. | *om. ς. ΔE. rel. Vulg. *f.* Syr.Pst. Goth.

— *εἱς ων εξ αυτ.*] ante *ὁ ελθων* D. Syr.Pst. | om. *e.*

— *ων*] om. L. Syr.Pst.

51. *ακουσῃ* *Orig.* iv. 299[d]. *Eus.* in Ps. 230[a]. | *-σει* Γ. ‖(antea *κρινῃ* XH.)

— *πρωτον* ante *παρ' αυτου* BDTL. 33. (*a.*)*c.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. (Æth.) *Orig.* iv. | post 1. 69. K. | ante *ακουσῃ* X. (Vulg.*Cl.*) (*f.*)*ff.* | om. *e.* *Eus.* in Ps. *Lucif.* 153. | ‡*παρ' αυτου προτερον* ς. ΔE. rel. *Am.* (Goth.)

— *γνῳ τι ποιει* *Orig.* iv. | *επιγνωσθῃ τι εποιησεν* D. *c.* *Lucif.*

52. *ειπαν* BDT. 33. K. | ‡*ειπον* ς. LX. rel.

— *συ*] *σοι* D.

— *ει*] *η* X.

— *εραυνησον* B**Rl.Mai.*(ed.2.)T*Georg.* | ‡*ερευνησον* ς. B²DL. rel. *Orig.* iv. 299[d].

— *ιδε*] add. *τας γραφας* D. (post *εραυν.* Vulg.*Cl.* *a.c.e.ff.l.* Theb.) | om. *Am.* *f.g.* *Orig.* iv.

— *εκ της* Γαλ. ante *προφ.* BTLX. Vulg. *Cl.* (Æth.) *Orig.* iv. | ‡post ς. D. rel. *Am.* *a.c.e.f.* Syrr.Pst.&Hcl. rel. (om. *της* G. | Contra, *Orig.* iv.)

— *εγειρεται* B.*Bch.Mai.*DTΔ. (1 in nota ad fin. evangelii.) 33. KS*mg.*Γ. Latt. Syrr.Pst.&Hcl.txt. Theb. Goth. Arm. Æth. (*Orig.* iv.) | ‡*εγηγερται* ς. LX. 69. S*txt.*Λ. (*εγειγερται* 1. EGHM.) Syr.Hcl.mg. Memph. | *ερχεται* U. (*εξερχεται, ουδε εγειρεται* *Orig.* iv.)

vii. 53. viii. 1—11. *non habent* ABCTLX Δ. 33. (AC nunc hiant, sed e spatio hanc pericopam in foliis amissis non capi posse *certissime* liquet.) LΔ. spatium vacuum habent. (In Δ* *post εγειρεται ante spatium vacuum παλιν ουν....λεγων* e viii. 12.) *a.f.* Syr.Pst. Syr.Hcl. Memph.MSS.ap.Wilkins, et in *omnibus* ap. Schwartze. Theb. Goth. Arm.Zoh. (et in codd. 6. antiquis.) *Orig.* qui vii. 52 arctissime cum viii. 12 conjungit (iv. 299[d].): sicut et *Chrysostomus.* De hac pericopâ silent scriptores antiquiores *omnes:* *Tertullianus* nihil de tali exemplo in sacris litteris novit. (vid. *De Pudic.* c. 6. "Si ostendas de quibus patrociniis exemplorum praeceptorumque caelestium, soli moechiae et in ea fornicationi quoque januam paenitentiae expandas, ad hanc jam lineam dimicabit nostra congressio.") In codd. antiquissimis index capitulorum non habet *περὶ τῆς μοιχαλίδος*, quod in KM legitur, tanquam *κεφ. ι'.* Et postquam fieret interpolatio haec, numerus capitulorum hujus evangelii auctus est ad *ιθ'.*: cum sit in antiquissimis non nisi *ιη'.*

Habent, sed asteriscis notant EMΛ (a ver. 3. cap. viii.) et nonnulli e recentioribus. (Λ haec habet in marg. *τὰ ὀβελισμένα* [rectiùs in hoc cod. *asteriscis notata*] *ἔν τισιν ἀντιγράφοις οὐ κεῖται, οὐδε 'Απολιναρίου· ἐν δὲ τοῖς ἀρχαίοις* [cujus saeculi?] *ὅλα κεῖται· μνημονεύουσιν τῆς περικοπῆς ταύτης καὶ οἱ ἀπόστολοι* [i.e. Lectionaria] *πάντες ἐν αἷς ἐξέθεντο διατάξεσιν εἰς οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας.*)

Obelis notant S et multi e recentioribus.

Ad fin. evangelii seorsum in 1. Arm. MSS. plerique. (sic praefatus est Cod. 1. ⁘ *τὸ περὶ τῆς μοιχαλίδος κεφάλαιον. ἐν τῶ κατὰ ἰωάννην ἐαγγελίω* (*sic*)*· ὡς ἐν πλείοσιν ἀντιγράφοις· μὴ κείμενον· μὴ δὲ παρὰ τῶν θείων πρων· τῶν ἑρμηνευσάντων μνημονευθὲν· φημι δὴ ἰωάννου τοῦ χ. κ, κυρίλλου ἀλεξανδρε/: οὐδὲ μὴν ὑπὸ θεοδώ: μωψουεστ: καὶ τῶν λοιπ/· παρέλειψα κτ τὸν τόπ/· κεῖται δὲ οὕτως· μετ' ὀλίγα τῆς ἀρχ. τοῦ πς κε/ ἑξῆς τοῦ ἐρεύνησον καὶ ἴδε· ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας· οὐκ ἐγείρεται.*)

Ad fin. Luc. cap. xxi. in 69.

Post ver. 36 hujus capitis in uno cod. (225.)

ἐκτεθειται δὲ [*ὁ Παπίας*] *καὶ ἄλλην ἱστορίαν περὶ γυναικός, ἐπὶ πολλαῖς ἁμαρτίαις διαβληθείσης ἐπὶ τοῦ κυρίου. ἣν τὸ καθ' 'Εβραίους εὐαγγέλιον περιέχει* *Eus.* H.E. iii. (137.) "An haec fuerit historia quae de muliere adultera in textu recepto ev. S. Joh. exstat.... illud tamen incertum est....sed evidenter constat, etiamsi suspecta haec evangelii pericope eadem esse censeatur atque historia Papiana *nondum eam codici* N. T. *tempore Eusebii insertam fuisse.*" Routh. i. 39.

‖†Habent pericopam tanquam hujus evangelii partem ς. D (sed textus ejus ceteris valde dissimilis) FGHKUΓ. (ex his F hiat usque ad ver. 10, Γ def. in ver. 3.) Vulg. *b**(ut vid.).*c.e.f.ff.g.* Memph. in ed.Wilkins. Arm.Usc. et in codd. 5 recentissimis. Æth. (Armeni, si Niconi fides sit, hanc pericopam deleverunt.)

Habet Syr.Hier. vii. 53—viii. 2 "in fine pericopes recitandae die Pentecostes;" "Adulterae autem historia, viii. 3—11 singularem dat pericopen, recitandam die festo S. Pelagiae 8. Octobr." (Adler. p. 190.)

Cod. Syr. olim penes Usserium (ab illo Ludovico De Dieu dono datus) habet hanc pericopam, sed cum nota illam non esse versionis Peschito partem. Eandem versionem reperitur in Cod. Barsalibaei (ap.White), et in uno Parisino ap. Adler. (57). De auctore hujus versionis non liquet.

De *alterâ* versione Syrâ, vid. Assemani Biblioth. Orient. ii. 53, cujus initium est "Et factum est quadam die, quum Jesus doceret, obtulerunt ei Scribae et Pharisaei mulierem quandam

51. prius audierit ab ipso *Cl.* | 52. scrutare scripturas *Cl.* | a Gal. propheta *Cl.*

quae ex adulterio concepisse deprehensa fuerat." Vid. et Biblioth. Orient. ii. 170 ubi haec clausula legitur "Ipse vero inclinatus, uniuscujusque eorum peccata in terrâ scripsit, et illi relictâ eâ abierunt. Jesus autem dixit, Vade et noli amplius peccare." Haec versa esse dicuntur e codice quodam Alexandrino.

Hieron. "In evangelio secundum Johannem in multis et Graecis et Latinis codicibus invenitur de adulterâ muliere quae accusata est apud Dominum." Adv. Pelag. ii. 17 (tom. ii. 748). *Aug.* "Ita ut nonnulli modicae fidei vel potius inimici verae fidei credo metuentes peccandi impunitatem dari mulieribus suis, illud quod de adulterae indulgentiâ Dominus fecit, auferrent de codicibus suis." De conj. adult. ii. vii. (6). Tom. viii. 1751 (Ed. Bassani).

ἑτέραν δέ τινα ἡμαρτηκυῖαν ἔστησαν οἱ πρεσβύτεροι ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ ἐπ' αὐτῷ θέμενοι τὴν κρίσιν ἐξῆλθον· ὁ δὲ καρδιογνώστης κύριος πυθόμενος αὐτῆς εἰ κατέκριναν αὐτὴν οἱ πρεσβύτεροι, καὶ εἰπούσης ὅτι Οὔ, ἔφη πρὸς αὐτήν, Ὕπαγε οὖν, οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω. *Const. Apost.* ii. 24. 4. ? an ex Evan. sec. Hebraeos? In *Synopsi Sacr. Script.* (cujus saeculi?) *nunc* aliquid de hac pericope legitur; sed ab interpolatore ut videtur.

Primus, quod scio, Graecorum *Euthymius* (saec. xii[1].) hanc pericopam *hic* memorat *χρὴ δὲ γινώσκειν ὅτι τὰ ἐντεῦθεν ἄχρι τοῦ Πάλιν οὖν ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων, Ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου, παρὰ τοῖς ἀκριβέσιν ἀντιγράφοις ἢ οὐχ εὕρηται ἢ ὠβέλισται· διὸ φαίνονται παρέγγραπτα καὶ προσθήκη· καὶ τούτου τεκμήριον, τὸ μηδὲ τὸν Χρυσόστομον ὅλως μνημονεῦσαι.* iii. 295.

[Forsitan in Lectionariis recepta est haec pericope ex auctoritate *Constitutionum Apostolorum:* vid. supra quae notantur in marg. Cod. A. (Codices nonnulli habent in scholio *ἀπόγραφοι* in loco *ἀπόστολοι*).]

D.
***1*. *69*.**
E*.[F]GHKM*.St.U(Γ)Λ*.

Textus Cod. D.

53 *και επορευθησαν ἑκαστος εις τον οι-*
κον αυτον. 1 *Ιησους δε επορευθη εις το*
ορος των ελαιων. 2 *ορθρου δε παλιν πα-*
ραγειεινεται εις το ειερον, και πας ὁ λαος
ηρχετο προς αυτον· 3 *αγουσιν δε οἱ γραμ-*
ματεις και οἱ φαρισαιοι επι ἁμαρτειᾳ γυ-
ναικα ειλημμενην· και στησαντες αυτην
εν μεσῳ 4 *λεγουσιν αυτῳ, εκπειραζοντες*
αυτον οἱ ἱερεις ἱνα εχωσιν κατηγορειαν
αυτου, Διδασκαλε, αὑτη ἡ γυνη κατει-
ληπται επαυτοφωρῳ μοιχευομενη, 5 *Μωυ-*

Textus Stephani e Codicibus emendatus.

† 53 *καὶ* ‡ *ἐπορεύθησαν*″ *ἕκαστος εἰς τὸν*
† *οἶκον αὐτοῦ.* 1 *Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς*
† *τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν·* 2 *ὄρθρου δὲ πάλιν*
† *παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς*
† *ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ καθίσας ἐδίδασ-*
† *κεν αὐτούς.* 3 *ἄγουσιν δὲ οἱ γραμματεῖς*
† *καὶ οἱ Φαρισαῖοι* † *γυναῖκα* ‡ *ἐπὶ*″ *μοι-*
† *χείᾳ κατειλημμένην, καὶ στήσαντες αὐ-*
† *τὴν* ¶ *ἐν μέσῳ,* 4 *λέγουσιν αὐτῷ, Διδάσ-*
† *καλε, αὕτη ἡ γυνὴ* ‡ *κατείληπται*″ *ἐπαυ-*
† *τοφώρῳ μοιχευομένη.* 5 *ἐν δὲ τῷ νόμῳ*

¶ Γ

Vulg. *c. e. f.*
Syr.Uss. Syr.Hier.
Memph. ***Wilkins.***
Arm.codd.rec. Æth.

53 Et reversi sunt unusquisque in do-
mum suam. 1 Iesus autem perrexit in
montem oliveti: 2 et diluculo iterum venit
in templum, et omnis populus venit ad
eum, et sedens docebat eos. 3 Adducunt
autem scribae et Pharisaei mulierem in
adulterio deprehensam, et statuerunt eam
in medio 4 et dixerunt ei, Magister, haec
mulier modo deprehensa est in adulterio.
5 In lege autem Moses mandavit nobis

ver. 53.] om. *ff.*
— *επορευθησαν* D. 1. MSΓ. Syr.Hier. Arm. | ‡ *επορευθη* ς. E. rel. | *απηλθεν* 69. U. | *απηλθον* Λ.
— *εκαστος*] add. ex iis Syr.Uss.
— *τον οικον*] *τον τοπον* 1. Memph. Arm. | *τα ιδια* 69.
1. *Ιησους δε* Latt. Syr.Uss. Dominus Jesus autem Syr.Hier. | *και ὁ Ιησ.* 69. UΓ(Λ om. *ὁ*).
— *επορευθη*] *-ετο* S.
— *ελαιων*] add. *μονος* Γ.
2. *ορθρου δε*] *και ὁτε* Γ.
— *παλιν*] add. *βαθεως* U.
— *παρεγενετο* 1. rel. | *παραγειινεται* D. | *ηλθεν* 69 *sic.* UΛ. Syr.Uss. ‖ add. *ὁ Ιησους* U.
— *και πας....εδιδ. αυτους*] om. 69.
— *ὁ λαος*] *ὁ οχλος* GSU. | om. Γ.

2. *προς αυτον*] om. EGHK(*non* U).
— *και καθ. εδιδ. αυτ.* Syr.Hier. | om. D. 69 supra. (om. *καθ.* Arm.codd.)
3. *αγουσιν δε*] om. *δε* UΓ. Arm. | *και προσηνεγκαν αυτῳ* 69. Λ[2] *Tf.*
— *γραμματεις*] *αρχιερεις* 1. Memph. Arm.*cdd.*
— *φαρισαιοι*] † add. *προς αυτον* ς. E. rel. *c.*(*ff.*) Memph. (Arm.edd.) (Æth.) | om. D. 1. 69. MUΓΛ. Vulg. *e.l.* Syr.Uss. Arm.edd. | ante dominum Jesum Syr.Hier.
— *επι μοιχειᾳ* 1. (69.) MSUΓΛ. (*μοιχειαν* 69.) | ‡ *εν μοιχειᾳ* ς. EGHK. | *επι ἁμαρτειᾳ* ante *γυναικα* D. (vid. *Papiam* supra). | in stultitiâ Syr.Hier.
— *κατειλημμενην* 1. 69. rel. | *ειλημμενην* D. | *καταληφθεισαν* EGHK.

3. *εν*] add. *τῳ* 69. Λ.
4. *λεγουσιν*] *ειπον* 69. UΛ. Latt.
— *αυτῳ*] ad Jesum *ff.* ‖ add. *πειραζοντες* EGHK. Arm.*cdd.* | add. *εκπειραζοντες αυτον οἱ ἱερεις ἱνα εχωσιν κατηγορειαν αυτου* D.
— *αὑτη ἡ γυνη....μοιχευομενη*] *ταυτην εὑρομεν επαυτοφωρῳ μοιχευομενην* U. (Æth. *om. επ' αυτοφ.*)
— *αὑτη*] post *ἡ γυνη* M.
— *κατειληπται* D. 1. | *ειληπται* 69. MΛ. | ‡ *κατειληφθη* ς(*sic*). Ss. | *κατεληφθη* (ed. Mill.) EGHK.
— *επαυτοφωρῳ*] *-φορῳ* 69 *Scr.* EGHM Λ. | *-φορως* Λ[2] *Tf.* *επ' αυτ. μοιχ.*] stulte agens Syr.Hier.
5. *εν δε τῳ νομῳ....ενετειλατο*] *Μωυσης δε εν τῳ νομῳ εκελευσεν* D.

σης δε εν τῳ νομῳ εκελευσεν τας τοιαυτας
λιθαζειν· συ δε νυν τι λεγεις; 6 ὁ δε Ιησους
κατω κυψας τῳ δακτυλῳ κατεγραφεν εις
την γην. 7 ὡς δε επεμενον ερωτωντες,
ανεκυψεν και ειπεν αυτοις, Ὁ αναμαρτη-
τος ὑμων πρωτος επ' αυτην βαλετω λι-
θον. 8 και παλιν κατακυψας τῳ δακτυλῳ
κατεγραφεν εις την γην. 9 ἑκαστος δε
των Ιουδαιων εξηρχετο αρξαμενοι απο
των πρεσβυτερων, ὡστε παντας εξελθειν·
και κατελειφθη μονος και ἡ γυνη εν μεσῳ
ουσα. 10 ανακυψας δε ὁ Ιησους ειπεν τῃ
γυναικει, Που εισιν; ουδεις σε κατεκρεινεν;
11 κακεινη ειπεν αυτῳ, Ουδεις, κυριε. ὁ δε
ειπεν, Ουδε εγω σε κατακρεινω. ὑπαγε,
απο του νυν μηκετι ἁμαρτανε.

† ‡ ἡμῖν Μωυσῆς" ἐνετείλατο τὰς τοιαύ-
† τας ‡ λιθάζειν"· σὺ οὖν τί λέγεις;
† 6 τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτόν, ἵνα
† ἔχωσιν κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς
† κάτω κύψας, τῷ δακτύλῳ ‡ κατέγρα-
† φεν" εἰς τὴν γῆν· 7 ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρω-
† τῶντες αὐτόν, ‡ ἀνέκυψεν καὶ" εἶπεν
† ‡ αὐτοῖς," Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος †
† λίθον ἐπ' ‡ αὐτὴν" βαλέτω. 8 καὶ πά-
† λιν κάτω κύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν.
† 9 οἱ δὲ ἀκούσαντες † ἐξήρχοντο εἷς κα-
† θεῖς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων
† [ἕως τῶν ἐσχάτων·] καὶ κατελείφθη μό-
† νος ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ οὖ-
† σα." 10 ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς [καὶ
† μηδένα θεασάμενος § πλὴν τῆς γυναι-
† κὸς] εἶπεν αὐτῇ, ‡ Γύναι," ποῦ εἰσιν
† [ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου]; οὐδείς σε
† κατέκρινεν; 11 ἡ δὲ εἶπεν, Οὐδείς, κύριε.
† Εἶπεν δὲ † ὁ Ἰησοῦς, Οὐδὲ ἐγώ σε κατα-
† κρίνω· πορεύου καὶ μηκέτι ἁμάρτανε.

§ F

huiusmodi lapidare: tu ergo quid dicis?
6 Hoc autem dicebant temtantes eum, ut
possent accusare eum. Iesus autem in-
clinans se deorsum digito scribebat in
terra. 7 Cum autem perseverarent inter-
rogantes eum, erexit se et dixit eis, Qui
sine peccato est vestrum, primus in illam
lapidem mittat. 8 Et iterum se inclinans
scribebat in terra. 9 Audientes autem
unus post unum exiebant incipientes a
senioribus, et remansit solus et mulier in
medio stans. 10 Erigens autem se Iesus
dixit ei, Mulier, ubi sunt? nemo te con-
demnavit? 11 Quae dixit, Nemo, do-
mine. Dixit autem Iesus, Nec ego te
condemnabo: vade et amplius iam noli
peccare.

---

5. Μωσης DKM. | ‡ Μωσης ς. 1. 69. rel. || post ἡμιν 1. 69. (S)A. *c.e.ff.* (Syr.ap. White.) | ‡ ante ς. E. rel. || (ἡμιν) post ενετ. U. | om. D *supra* H. Syr.Uss. Syr.Hier. Memph. (ἡμων ante Μω. S.)

— λιθαζειν D. 1. 69. MSUA. | ‡ λιθοβολεισθαι ς. E. rel. (ut qui in adulterio deprehenditur lapidetur *c.ff.*)

— συ ουν] συ δε νυν D. tu autem *c.ff.*

— τι λεγεις] add. περι αυτης 69. MSUA. *c.ff.* Arm. Æth.

6. τουτο δε.... κατηγορειν αυτου] om. D. (post ver. 11. M.)

— ελεγον] ειπαν M. | ειπον S. Syr.Uss.

— εχωσιν] εὑρωσι 1.

— κατηγορειν 1. rel. | κατηγοριαν κατ' 69. MSUA. Arm.

— τῳ δακτυλῳ] om. A. Syr.Uss.

— κατεγραφεν DEGHM. | ‡ εγραφεν ς. 1. rel. | εγραψεν 69.

— fin.] add. μη προσποιουμενος EGHK.

7. ὡς] ὁς U.

— ερωτ.] επερωτ. 1. M.

— αυτον] om. D.

— ανεκυψεν και D. 1. MS. | ‡ ανακυψας ς. E. rel. | αναβλεψας 69. UA. Arm.

— αυτοις D. 1. 69. SUA. Latt. | ‡ προς αυτους ς. E. rel. | om. M.

— πρωτος] -τον EGH.

— λιθον] † praem. τον ς. E. rel. | om. (D.) (1.) 69. UA. | (λιθον post βαλετω D. 1. τ. λιθ. ibi M. post βαλ. επ' αυτ. Syr.Uss. Syr.Hier.)

— επ' αυτην D. 1. (69.) (EGHK)M(UA). | ‡ επ' αυτῃ ς. S. || post βαλ. 69. UA. Syr.Uss. Arm. Æth. | ante τον λιθ. EGHKS. Latt.

7. βαλετω] βαλλετω 1. EGHK.

8. κατω] om. H*.

— κατω κυψας] κατακυψας D. 1. || add. τῳ δακτυλῳ D. *ff.*

— εγραφεν 1. 69. rel. | κατεγραφεν D. | εγραψεν M.

— εις] επι M.

— fin.] add. ἑνος ἑκαστου αυτων τας ἁμαρτιας U. vid. Syr. ap. Assemani.

9. οἱ δε ακουσαντες] om. 69. A. Syr.Hier. | ακουσαντες δε 1. Arm. | ἑκαστος δε των Ιουδαιων D. || † add. και ὑπο της συνειδησεως ελεγχομενοι ς. E. rel. (Memph.W.) | om. D. 1. 69. MUA. Vulg. *c.e.ff.l.* Syr.Uss. Syr.Hier. Arm. Æth.

— εξηρχοντο 1. rel. (post εἱς καθ' εἱς Vulg. *e.*) | εξηρχετο D. | και εξηλθον 69. | και εξηλθεν A. | ανεχωρησαν (post εἱς καθ' εἱς) M.

— εἱς καθ' εἱς 69. rel. | om. D. | εἱς ἑκαστος αυτων 1. || add. ad domum suam Syr.Hier.

— αρξαμενοι] -νος E*.

— ἑως των εσχατων 69. rel. | om. 1. EGHKM. Vulg. *e.l.* Syr.Uss. | ὡστε παντας εξελθειν D. (omnes recesserunt *c.ff.*)

— κατεληφθη KA.

— μονος] om. 69. | post Ιησους (om. ὁ) U. *e.* (μον. ὁ Ιησ. και] μονη Syr.Uss.)

— ὁ Ιησους *e.ff.* | om. D. 1. *Am.* *c.* Syr. Uss. supra Syr.Hier.

— ουσα D. 69. EGHKMSUA. *ff.* Syr. Uss. | ‡ ἑστωσα ς. 1. Fs. Vulg. *c.* Syr. Hier.

10. ανακυψας] αναβλεψας 69. A. (om. Arm. ανακ. δε ὁ Ιησ.)

10. και μηδενα θεασαμενος πλην της γυναικος E. rel. | om. D. 1. MS. Vulg. *c.e.* Syr.Uss. Syr.Hier. Memph.W. Arm. | ειδεν αυτην και 69. UA. Æth.

— αυτῃ 1. rel. Vulg. *e.*(*ff.*) Syr.Hier. | τῃ γυναικῃ D. (*c.*) Syr.Uss. | om. 69. UA.

— γυναι 1. 69. MSUA. (‡ ἡ γυνη ς.) Vulg. *c.e.ff.* Syr.Hier. | om. DEFGH K. Syr.Uss.

— εκεινοι οἱ κατηγοροι σου E. rel. Vulg. *Cl.* Memph.W. Æth. | om. D. 1. MA. *Am.* *c.e.* Syr.Uss. Syr.Hier. Arm. | om. εκεινοι 69. HU. qui te perduxerunt *ff.*

11. ἡ δε ειπεν] κακεινη ειπεν αυτῳ D.

— ειπεν δε ὁ Ιησους 1. E. rel. Vulg. (Syr.Uss.) | ὁ δε ειπεν D. | ὁ δε Ιησ. ειπεν αυτῃ A. || δε] † add. αυτῃ ς. *c.*(*e.*) *ff.g.* Syr.Hier. Æth. | om. D. 1. EFGH KM. Vulg. *l.* Syrr. Arm. (και ὁ Ιησ. ειπεν αυτῃ 69. ειπεν αυτῃ ὁ Ιησ. U.)

— κατακρινω *fut.* Vulg. *c.ff.* *praes.* *e.* | κρινῶ EFGK.

— πορευου] ὑπαγε D.

— και] om. D *Gr.* 69. *ff.* Arm.

— μηκετι sic U cum rel. (non μη). || praem. απο του νυν D. 1. MU. (Syr. Uss.) Syr.Hier. Memph.W. Arm. Æth. amplius jam *Am.* ex hoc jam *c.ff.* amplius *e.*

— ad fin.] add. τουτο δε ειπαν πειραζοντες αυτον ἱνα εχωσι κατηγοριαν κατ' αυτου M(e ver. 6).

6. Haec autem *Am.* | 7. cum ergo *Cl.* | 9. exibant *Cl.* | incipiens *Am.** | solus Jesus *Cl.* | 10. ubi sunt qui te accusabant *Cl.* | 11. jam amplius *Cl.*

VIII.
B D T.
L X Δ.
1. 33. 69.
EFGHKMSUΛ.
Vulg. *a. b. c.*
Syrr. P. H.
Memph. Theb.
Goth. Arm. Æth.
§ *b.*
v cap. 12:46.

14. ἡ μαρτ. μου ἀληθής ἐστιν

w Deut. 17:6.

x c. 7:30.

27 [12] § Πάλιν οὖν ‡ αὐτοῖς ἐλάλησεν [ὁ] Ἰησοῦς″
λέγων, Ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· v ὁ ἀκολου-
θῶν ‡ μοι″ οὐ μὴ ‡ περιπατήσῃ″ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ᾽
ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς. [13] Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρι-
σαῖοι, Σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου
οὐκ ἔστιν ἀληθής. [14] Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν
αὐτοῖς, Κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν
ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον καὶ ποῦ
ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι ‡ ἢ″ ποῦ
ὑπάγω. [15] ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ
κρίνω οὐδένα· [16] καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσις ἡ
ἐμὴ ‡ ἀληθινή″ ἐστιν, ὅτι μόνος οὐκ εἰμί, ἀλλ᾽ ἐγὼ
καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. [17] w καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ
ὑμετέρῳ γέγραπται ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία
ἀληθής ἐστιν. [18] ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ,
καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ. [19] ″Ἔλε-
πζ/γ γον οὖν αὐτῷ, Ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου; ἀπεκρίθη †
Ἰησοῦς, Οὔτε ἐμὲ οἴδατε οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ
πη/α ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ‡ ἂν ᾔδειτε.″ [20] Ταῦτα
τὰ ῥήματα ἐλάλησεν † ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων
ἐν τῷ ἱερῷ, x καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὔπω
ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.

[12] Iterum ergo locutus est eis Iesus dicens, Ego sum lux mundi: qui sequitur me, non ambulabit in tenebris sed habebit lucem vitae. [13] Dixerunt ergo ei Pharisaei, Tu de te ipso testimonium perhibes: testimonium tuum non est verum. [14] Respondit Iesus et dixit eis, Etsi ego testimonium perhibeo de me ipso, verum est testimonium meum, quia scio unde veni et quo vado: vos autem nescitis unde venio aut quo vado. [15] Vos secundum carnem iudicatis, ego non iudico quemquam: [16] et si iudico ego, iudicium meum verum est, quia solus non sum, sed ego et qui me misit pater. [17] Et in lege vestra scriptum est quia duorum hominum testimonium verum est. [18] Ego sum qui testimonium perhibeo de me ipso, et testimonium perhibet de me qui misit me pater. [19] Dicebant ergo ei, Ubi est pater tuus? (87, 3.) Respondit Iesus, Neque me scitis neque patrem meum: si me sciretis, forsitan et patrem meum sciretis. [20] (88, 1.) Haec verba locutus est in gazophylacio docens in templo: et nemo apprendit eum, quia necdum venerat hora eius.

12. ab init. Cum igitur congregati essent Syr.Barsal. rursus autem congregatis illis *b.* (om. postea αυτοις *b.e.*) iterum autem cum convenissent *e.*
— αυτοις ελαλησεν ὁ Ιησ. (B)TLX. 69*sic.* SU. (*b.*)*c.*(*e.*) (om. ὁ B.*Mai.*) | ελαλ. αυτ. ὁ Ιησ. D. 1. 33. Vulg. (*a.*)*f.ff.g.l.* Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. | αυτ. ὁ Ιησ. ελαλ. ΔEFGHKMΛ. Goth.(om. ουν). Jesus locutus est iis Syr.Hcl. (Theb.) | ‡ὁ Ιησ. αυτ. ελαλ. ϛ.
— μοι BT. rel. *Orig.* iv. 299[d]. | ‡εμοι ϛ. DL. rel.
— περιπατηση BTLX*Tf.* 33. FGKUΛ. *Orig.* iv. | ‡-τησει ϛ. DΔ. 1*s.* 33*s.* E HMS*s.*
— αλλ᾽ *Orig.* iv. | αλλα D.
— εξη E. | Contra, *Orig.*
13. ειπ. ουν αυτ. οἱ φαρ. *Orig.* iv. 282[d]. | οἱ ουν φαρ. ειπ. αυτ. 1.
— αυτῳ *Orig.* iv. 282[d]. | om. Λ.
— μαρτυρεις *Orig.* iv. 281[b]. 282[d]. | -ρης Λ.
14. Ιησ.] praem. ὁ D. 69. *Orig.* iv. 282[d].
— εμαυτου] -τω Λ.
— αληθης εστιν ἡ μαρ. μου TL. 1. 33. rel. Vulg. *a.c.e.f.* Syrr. Pst. & Hcl. Memph. Goth. Æth. *Orig.* iv. 282[d]. 283[a]. | ἡ μαρτ. μου αληθης εστιν B. *b.* Theb. Arm. *Orig.* iv. 299[e]. | αληθεινη μου εστ. ἡ μαρτ. D.
14. ὑμεις δε.... που ὑπαγω] om. Δ. 33*sic.* 69. M. Syr.Hier. *Orig.* iv. 282[d]. 299[e]. | Contra, MSS. vv. rel.
— δε] om. FHK(U *Tf.ed.* sed non in *coll.*) *a.*
— ερχομαι] εχομαι G.
— η που B.*Mai.*DTX. 1. KUΛ. Vulg. *f.l.* Syr.Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm.ed. *Novatian.* 108 (1°). | ‡και που ϛ. LEFGHS*s.* *a.b.c.e.* Syr.Pst. Arm.MSS. Æth. *Novatian.* 108 (2°).
15. την *Orig.* iv. 282[d]. 299[e]. | om. ΔΛ.
16. δε εγω *hic* *Orig.* iv. 282[d]. 299[e]. | ante κρινω 69. *a.*(*b.*) Memph. | om. δε X G. Vulg. *b.c.f.l.* Goth.
— αληθινη BDTLX. 33. *Orig.* iv. 282[d]. | ‡αληθης ϛ. Δ. 1. 69. rel. *Orig.* iv. 299[e].
— ὁτι μονος ουκ.... ἡ μαρτ. αληθης εστιν (ver. 17.) *Orig.* iv. *bis.* | om. 69. F*.
— μονος] add. εγω D. | Contra, BTL. rel. *Orig.* iv. *bis.*
— αλλ᾽ *Orig.* iv. *bis.* | αλλα D.
— πατηρ *Orig.* iv. *bis.* *Tert.* adv. Prax. 22. | om. D. | praem. ὁ S.
18. εμαυτου *Orig.* iv. 237[e]. 300[a]. *Eus.* c. Mel. 92[a]. | εμου U.
— μαρτυρη K. | Contra, *Orig.* iv. *Eus.* c. Mel.
19. Ιησους] †praem. ὁ ϛ. 33*s.* 69. S*s.* *Orig.* iv. 281[a]. | om. B.*Mai.*DTLXΔ. 1. EFGHKMUΛ. ‖ add. και ειπεν αυτοις D. *b.*(*e.*)
— ουτε τον *Orig.* iv. 281[a.c.] 282[c] *bis.* 283[a.b.] 284[d]. 285[b]. 287[c]. 300[a]. | ουδε τον T. *Orig.* iv. 285[d].
— ηδειτε bis *Orig.* iv. 281[a.c.] 287[c]. 291[c]. 300[a]. | οιδατε 69 (1°. -ατε corr.[1]. -ετε*). *Orig.* iv. 288[b]. (ειδειτε prim. 69 *Scr.*)
— αν ηδειτε BTL(X). 1. 33. (Vulg.) *c.* Arm. Æth. *Orig.* iv. 281[a.c.] 287[c]. 291[c]. 300[a]. (ειδητε X.) | ‡ηδ. αν ϛ. Δ. rel. | om. αν D. *b.e.ff.* *Orig.* iv. 288[b].
— τα] om. Δ.
20. ελαλησεν] †add. ὁ Ιησους ϛ. XΔ. rel. Vulg.*Cl.* Arm.ed. | om. BDTLK. *Am.* *a.b.c.e.f.l.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm.*codd. multi.* Æth. *Orig.* iv. 288[b.c.] (292[a].)
— εληλυθει *Orig.* iv. 288[b]. | ηλθεν L.

12. lumen vitae *Cl.* | 16. misit me *Cl.* | 20. locutus est Jesus *Cl.*

B[C]DT. LXΔ. 1. 33. 69. EFGHKMSUΛ. ¯πθ ι
y c. 7:33, seq.

28 21 y Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς †, Ἐγὼ ὑπάγω,
καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθα-
νεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.
22 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, Μή τι ἀποκτενεῖ ἑαυτόν,
ὅτι λέγει, Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;
23 καὶ ‡ ἔλεγεν″ αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ
ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ ‡ τούτου τοῦ κόσμου″ ἐστέ,
ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. 24 εἶπον οὖν
ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν
γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς
ἁμαρτίαις ὑμῶν. 25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ, Σὺ τίς εἶ; †
εἶπεν αὐτοῖς [ὁ] Ἰησοῦς, Τὴν ἀρχὴν ὅ τι καὶ λαλῶ
ὑμῖν. 26 πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν·
ἀλλ᾽ ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστιν, κἀγὼ ἃ ἤκουσα παρ᾽
αὐτοῦ, ταῦτα ‡ λαλῶ″ εἰς τὸν κόσμον. 27 οὐκ ἔγνω-
28. οὖν [αὐτοῖς] σαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. 28 εἶπεν οὖν † ὁ
z c. 3:14. 12:32. Ἰησοῦς, z Ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου,
τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ ποιῶ
οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέν με ὁ πατήρ †, ταῦτα
λαλῶ. 29 καὶ ὁ πέμψας με, μετ᾽ ἐμοῦ ἐστιν· οὐκ

21 (89, 10.) Dixit ergo iterum
eis Iesus, Ego vado, et quaere-
tis me, et in peccato vestro
moriemini: quo ego vado vos
non potestis venire. 22 Dice-
bant ergo Iudaei, Numquid
interficiet semet ipsum, quia
dicit, Quo ego vado vos non
potestis venire? 23 Et dicebat
eis, Vos de deorsum estis, ego
de supernis sum: vos de mun-
do hoc estis, ego non sum de
hoc mundo. 24 Dixi ergo vobis
quia moriemini in peccatis ves-
tris: si enim non credideritis
quia ego sum, moriemini in
peccato vestro. 25 Dicebant
ergo ei, Tu quis es? Dixit eis
Iesus, Principium quia et lo-
quor vobis. 26 Multa habeo de
vobis loqui et iudicare: sed qui
misit me verax est, et ego quae
audivi ab eo, haec loquor in
mundo. 27 Et non cognove-
runt quia patrem eis dicebat.
28 Dixit ergo eis Iesus, Cum
exaltaveritis filium hominis,
tunc cognoscetis quia ego sum,
et a me ipso facio nihil, sed
sicut docuit me pater, haec lo-
quor. 29 Et qui me misit me-

21. ειπεν] -πον F.
— αυτοις] †add. ὁ Ιησους ς. Δ. 1. 33. 69. rel. Vulg. *a.(c.)f.* (Memph.) Theb. | om. BDTLX. *b.e.* *Orig.* iv. 292[d].
— ζητησετε *Orig.* iv. 292[d]. 293[c.d.e.] 294[a]. 295[a.d.] 300[a.b.] 454[c]. | ζησετε D*. | ζητειτε 69. *Am.* *a.b.c.(e.)f.* (*Orig.* iv. 306[a]. MS. ζητητε).
— με] add. και ουχ εὑρησετε με 1. Syr. Hcl.* Memph. | Contra, *Orig.* iv. *ter.*
— αποθανεισθε *Orig.* iv. *ter.* | αποθανησεσθε T*ap.Bch.* (etra, *Georg.*)
— ὁπου] praem. και X. 1. U. Syr.Pst. | Contra, *Orig.* iv. 292[d]. 300[a].
22. ελεγον *Orig.* iv. 296[c]. | praem. και 69. | ελεγαν D*.
— Ιουδαιοι] ιδαιοι 69.
— αποκτενει *Orig.* iv. 296[c]. 297[d]. 299[b] *bis.* 300[b.c] *bis.* 301[c.d.] 302[a]. | αποκτεννει L.
— ἑαυτ. *Orig.* iv. 9[ies]. | αυτ. D*. 69. Λ. *Orig.* iv. 301[c].
— λεγει] add. ὁτι U. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. | Contra, *Orig.* iv. 296[d]. 299[b]. 300[b].
23. ελεγεν BDTLX. 69. Vulg. *a.b.c.e.* *ff.* Syr.Hcl.*mg.* *Orig.* iv. 302[c]. | ‡ειπεν ς. Δ. 1. 33. rel. *f.* Syrr.Pst.&Hcl.*txt.*
— εγω 1°. *Orig.* iv. *Novatian.* 109. | add. δε D*Gr.* Æth. (et ego Syr.Pst.)

23. ὑμεις εκ του....εστε *Orig.* iv. *Noval.* | om. X.
— τω ανω 69 *Scr.*
— τουτου 1°. ante του κοσμου B.*Btly.*(in coll.)*Mai.*T. (Latt.) Syr.Pst. *Orig.* iv. 302[e]. *Novat.* | ‡post ς. DLX. 1. 33. rel. Vulg. Syr.Hcl. *Orig.* iv. 302[c]. 305[d].
— τουτου 2°.] ante του κοσμου B.*Bch.* *Mai.*(ed.2.) 33. 69. Latt. Syr.Pst. *Novat.* | Contra, B.(*Mai.*ed.1.)DTL. 1. rel. *Orig.* iv. 302[c.e.]
24. εαν γαρ μη....ἁμαρτ. ὑμων *Orig.* iv. 306[a.b.d.] 307[b]. | om. 33.
— πιστευσητε] add. μοι D. 69. *e.* Æth. | Contra, *Clem.* 697. *Orig.* iv. *quater.*
25. ειπεν] †praem. και ς. TΔ. rel. *f.* Syr.Hcl. Goth. Æth. | om. BLX. 1. 33. 69. (Latt.) Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. | ειπεν ουν D *Gr.*
— αυτοις] om. U.
— ὁ Ιησ.] om. ὁ B.
— την αρχην ὁ τι και] principium quia et *Am.* princip. qui et Vulg.*Cl.* *e.* initium quod *a.* imprimis quia *b.* init. quod et *c.* principium quod et *ff.* Syr.Hcl. (Goth.) primus et Æth.
26. ὑμων] add. και G.
— και καγω T*Georg.*
— λαλω BDTLXΔ. 1. 33. 69. KU. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. | ‡λεγω ς. EF. rel.
26. τον κοσμον] praem. τουτον D[2]. *a.b.f.* *ff.l.* | Contra, Vulg. *c.e.* *Tert.* adv. Pr. 22.
27. ουκ εγν.] praem. και U. Latt. Syrr. Pst.&Hcl. Arm. Æth. | add. ουν 69. Λ.
— αυτοις *Am.* *a.(b.)c.e.f.ff.g.* rel. | αυτου D. (*non* 33.) Vulg.*Cl.*
— ελεγεν] λεγει DF. ‖add. τον θεον D. Vulg.*Cl.* *(b.)c.e.ff.g.* | om. *Am.* *a.f.*
28. ειπ. ουν] †add. αυτοις ς. DX. rel. Vulg. *b.c.e.f.ff.g.* rel. (αυτοις παλιν D. Syr.Pst. Theb.ap.Woide.) | om. BTL. 1. *a.*
— ὁταν] praem. ὁτι B.
— πατηρ] †add. μου ς. BΔ. 1. 33. rel. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. | om. μου DTLX. 69. Vulg. *a.b.c.e.ff.l.* Memph. Theb. Æth. *Eus.* c. Mcl. 90[a]. *Hil.* 1015[d].
— λαλω] ποιω 69*(corr.[1].)
29. πεμψ. με] add. πατηρ L. | Contra, *Eus.* c. Mcl. 90[a]. | (om. με 69 *Scr.*)
— ουκ αφ.] praem. και LX. 1. Vulg.*Cl.*

21. quaeritis me *Am.* | 22. dixit *Cl.* | 25. princ. qui et *Cl.* | 26. me misit *Cl.* | 27. patrem ejus dicebat Deum *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. (Theb.) Goth. Arm. Æth.

ἀφῆκέν με μόνον †, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ
πάντοτε. 30 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπί-
στευσαν εἰς αὐτόν.
29 31 Ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευ-
κότας αὐτῷ Ἰουδαίους, Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ
τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου ἐστέ, 32 καὶ γνώσεσθε
τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς.
33 ἀπεκρίθησαν ‡ πρὸς αὐτόν," Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν
¶ Theb. καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε¶· πῶς σὺ λέγεις
ὅτι Ἐλεύθεροι γενήσεσθε; 34 ἀπεκρίθη αὐτοῖς [ὁ]
§ C Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι § πᾶς ὁ ποιῶν
τὴν ἁμαρτίαν, δοῦλός ἐστιν τῆς ἁμαρτίας. 35 ὁ δὲ
δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς
μένει εἰς τὸν αἰῶνα. 36 ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθε-
ρώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. 37 οἶδα ὅτι σπέρμα
Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ
38. ἐγὼ ἃ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. 38 ‡ ἃ ἐγὼ" ἑώρακα
παρὰ τῷ πατρὶ † λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ‡ ἃ ἠκούσατε,"
παρὰ ‡ τοῦ πατρὸς" † ποιεῖτε. 39 ἀπεκρίθησαν καὶ
‡ εἶπαν" αὐτῷ, Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστιν. λέγει

cum est: non reliquit me so-
lum, quia ego quae placita
sunt ei facio semper. 30 Haec
illo loquente multi crediderunt
in eum.
31 Dicebat ergo Iesus ad eos
qui crediderunt ei Iudaeos, Si
vos manseritis in sermone meo,
vere discipuli mei eritis, 32 et
cognoscetis veritatem, et veri-
tas liberabit vos. 33 Responde-
runt ei, Semen Abrahae sumus
et nemini servivimus umquam:
quomodo tu dicis, Liberi eritis?
34 Respondit eis Iesus, Amen
amen dico vobis quia omnis
qui facit peccatum servus est
peccati: 35 servus autem non
manet in domo in aeternum,
filius manet in aeternum: 36 si
ergo filius vos liberaverit, vere
liberi eritis. 37 Scio quia filii
Abrahae estis: sed quaeritis
me interficere, quia sermo meus
non capit in vobis. 38 Ego
quod vidi apud patrem loquor,
et vos quae vidistis apud pa-
trem vestrum facitis. 39 Re-
sponderunt et dixerunt ei,
Pater noster Abraham est.

---

b.c.e.g. Syrr.Pst.&Hcl.* Memph. Theb. Æth. *Hil.* 1015[d]. | Contra, BDT. rel. *Am. a.f.ff.* Goth. *Eus.* c. Mcl.

29. *μονον*] † add. *ὁ πατηρ* ϛ. ΔE. rel. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. (h. 33.) | om. B DTLX. 1. 69. Vulg. *a.b.c.e.ff.g.l.* Syr. Hier. Memph. Theb. Arm. Æth. *Eus.* c. Mcl. *Hil.* 1015.

— *εγω* *Eus.* c. Mcl. *Hil.* | om. X.

31. *ὁ Ιησους* *Orig.* iv. 284[c]. | om. Λ.

— *μεινητε* BD. rel. *Orig.* iii. 533[a]. iv. 284[c] *ter.* 327[d]. in Prov. Mai. 46. *Eus.* in Ps. 26. | *μενητε* TΔ.

— *τῳ λογῳ τῳ εμῳ* *Orig.* iii. iv. *quater.* | *τῳ εμῳ λογῳ* D. *Eus.* in Ps.

32. *ελευθερωσῃ* 69.

33. *προς αυτον* BDTLX. 33. *e.ff.l.* | ‡ *αυτῳ* ϛ. Δ. 1. rel. Vulg. *a.b.f.* (om. *c.*) ‖ add. *οἱ Ιουδαιοι* X. 33. 69. Λ. (*a.*)*b.c.e.ff.* Syr.Hcl. Arm.MSS. ‖ add. *και ειπαν* D. 1(-*πον*). (*b.*)(*c.*)*e.*(*ff.*) (Memph. Theb.) Arm. (Æth.)

— *ουδενι δεδουλ. πωποτε* *Orig.* iv. 272[c]. | *ου δεδουλ. ουδενι πωποτε* D.

— *πως*] praem. *και* 69.

— *ὁτι* *a.e.f.* | om. 1. 69. Vulg. *b.c.ff.* Goth. Arm.

— *γενησεσθε*] *γενησθε* X.

34. *ὁ Ιησ.*] om. *ὁ* B.

34. *της ἁμαρτιας* BCTL. rel. (Latt. et *m.*) vv. *Iren.* 183. *Orig.* iii. 585[c]. iv. 424[d]. in Prov. Mai. 43. 54. *Orig. Int.* ii. 103[b]. 157[c]. 269[a]. 424[b]. iv. 572[b]. *Cypr.* 207. *Hil.* 257[a]. 393[b]. 465[d]. 491[b]. | om. D. *b.* *Clem.* 440. *Orig.* in Prov. 23.

35. *ὁ δε* *Clem.* 440. | *οὐδε* X.

— *μενῃ* E*MΛ.

— *εν τῃ οικιᾳ* *Clem.* | *εις την οικειαν* D.

— *ὁ υἱος μεν. εις τ. αιωνα* *Cypr.* 207. | om. X. 33. *Clem.*

— *ὁ* *Hil.* 491[b]. | add. *δε* DT. Vulg.*Cl.* *a.* Syrr. Pst. & Hcl.† Arm. (Æth.) *Cypr.* 207. (nam filius *b.*)

— *μενει*] add. *εν τῃ οικιᾳ* Λ.

36. *ουν* Vulg. *b.c.f.m.* | om. 69. *a.e.ff.* *Iren.* 212. | *δε* *Clem.* 440.

— *ελευθερωσῃ* BCTL. rel. | -*σει* DΔII M.

38. *ἁ εγω* BC. Memph. *Orig.* iv. 315[a.b.] 317[d]. | *εγω ἁ* DLX. *f.* *Tert.* adv. Prax. 22. | *εγω δε ἁ* 69. | *ὁ εγω* 1. | ‡ *εγω ὁ* ϛ. TΔ. 33*s.* rel. Latt.(et *m.*) rel.

— *πατρι*] † add. *μου* ϛ. DΔ. 1*s.* 33*s.* 69*s.* rel. Vulg.*Cl.* *a.b.c.e.f.ff.m.* rel. *Tert.* | om. BCTLX. *Am. g.l.* Æth. *Orig.* iv. 315[a.b.] 317[d] *diserte.*

38. *λαλω*] praem. *ταυτα* D. 33. (*b.*)(*c.*) | Contra, *Orig.* iv. 315[a.b.] 317[d]. *Tert.*

— *ἁ* (post *ουν*) BCDX. 1. 33. 69. K. Vulg. *b.e.f.* *Orig.* iv. 315[a.c.d.] 316[a.b.c.] 317[a.b.c.d.e.] | ‡ *ὁ* ϛ. TLΔ. rel. *a.c.* vv. *Tert.*

— *ηκουσατε* BCLX. 1. 33. 69. K. *f.* Syr.Hcl.*mg.* Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig.* iv. 315[a] (*diserte*)[.c.d.] 316[a.b.c.] 317[a.b.c.e.] | ‡ *ἑωρακατε* ϛ. DTΔ. rel. (Latt. et *m.*) Syrr.Pst.&Hcl.*txt.* *Tert.*

— *του πατρος* BCTLX. 1. 33. K. *Orig.* iv. 10[ies]. 317[c] *diserte.* | ‡ *τῳ πατρι* ϛ. DΔ. 69 *sic.* rel. ‖ † add. *ὑμων* ϛ. CD XΔ. 1. 33. 69. rel. vv. *Tert.* | om. BTL. Æth. *Orig.* iv. 10[ies]. *diserte* iv. 317[c] *οὐκ εἴρηται...τοῦ πατρὸς ὑμῶν, ἢ...ἡμῶν, ἀλλὰ παρὰ τοῦ πατρός.*

— *ποιειτε* (-*ητε* XΛ)] praem. *ταυτα* D. (*Tert.*) | Contra, *Orig.* iv. 8[ies].

39. *ειπαν* BCD. 33. *Orig.* iv. 317[a]. | ‡ *ειπον* ϛ. TLX. rel.

— *αυτῳ*] ante *και ειπ.* 69. *c.*(*ff.*) Arm. | Contra, *Orig.* iv. | om. *a.b.e.*

— *λεγει αυτοις* *Orig.* iv. 318[a]. | *ειπεν ουν* D. *e.*

---

29. et non rel. *Cl.* | 35. filius autem *Cl.* | 36. vos filius *Cl.* | 38. patrem meum *Cl.*

[A] B C D (T).
L X Δ.
1. 33. 69.
EFGHKMSUΛ.

§ Theb.

a c. 17:27.
¶ T

b 1 Joh. 3:8.

αὐτοῖς [ὁ] Ἰησοῦς, Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ‡ ἐστε,"
τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε †. 40 νῦν δὲ ζητεῖτέ
με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελά-
ληκα, ἣν § ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο Ἀβραὰμ
οὐκ ἐποίησεν. 41 ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς
ὑμῶν. εἶπον † αὐτῷ, Ἡμεῖς ἐκ πορνείας ‡ οὐκ ἐγεν-
νήθημεν," ἕνα πατέρα ἔχομεν τὸν θεόν. 42 εἶπεν †
αὐτοῖς [ὁ] Ἰησοῦς, Εἰ ὁ θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγα-
πᾶτε ἂν ἐμέ· a ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ¶ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ
ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με
ἀπέστειλεν. 43 διὰ τί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώ-
σκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν.
44 b ὑμεῖς ἐκ * τοῦ" πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ καὶ τὰς
ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος
ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ
ἕστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ
τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύστης ἐστὶν

Dixit eis Iesus, Si filii Abra-
hae estis, opera Abrahae facite.
40 Nunc autem quaeritis me
interficere, hominem qui veri-
tatem vobis locutus sum quam
audivi a deo: hoc Abraham
non fecit. 41 Vos facitis opera
patris vestri. Dixerunt itaque
ei, Nos ex fornicatione non
sumus nati, unum patrem ha-
bemus deum. 42 Dixit ergo
eis Iesus, Si deus pater vester
esset, diligeretis utique me:
ego enim ex deo processi et
veni; neque enim a me ipso
veni, sed ille me misit. 43 Quare
loquellam meam non cogno-
scitis? quia non potestis audire
sermonem meum. 44 Vos ex
patre diabolo estis, et desideria
patris vestri vultis facere: ille
homicida erat ab initio et in
veritate non stetit, quia non est
veritas in eo: cum loquitur
mendacium, ex propriis loqui-
tur, quia mendax est et pater

39. ὁ Ιησ.] om. ὁ B. *Btly. in coll. Mai.*
— του Αβρ. 1°. *Orig.* iv. 104^{b}. 308^{a}. $313^{a.b.}$ 316^{b}. 317^{b}. $318^{a.b.d.}$ 320^{b}. 328^{a}. *Eus.* in Es. 473^{e}. 513^{e}. in Ps. 682^{b}. | om. του G.
— εστε BDTL. Vulg. *ff.* *Orig.* iv. 104^{b}. 308^{a}. $313^{a.b.}$ 316^{b}. 317^{b}. $318^{a.b.d.}$ 320^{b}. 328^{a}. | ‡ ητε ς. C(X)Δ. 1. 33. 69. rel. *a. b. c. e. f.* (vv. *ut vid.*) (ειτε X.) *Orig.* i. 299^{e}. iii. 145^{e}. iv. 104^{b}. *Orig. Int.* ii. 82^{d}. 674^{d}. iv. 525^{a}. 534^{d}. *Eus.* in Es. 473^{e}. 513^{e}. in Ps. 682^{b}.
— τα εργα τ. Αβρ. ad fin. ver.] om. 69*.
— εποιειτε *Orig.* i. 299^{e}. iv. 104^{b}. 316^{b} (MS.) *Orig. Int.* ii. *bis.* iv. *bis.* *Eus.* in Es. *bis.* | ποιειτε Vulg. *ff.* *Orig.* iv. 308^{a}. $313^{a.b.}$ 316^{b} *ed.* 317^{b}. $318^{a.b.d.}$ 319^{b}. 320^{b}. 328^{a}. *Eus.* in Ps. 682^{b}.
— fin.] † add. αν ς. CLXΔ. 1. 33. KM. *b.* Æth. *Orig.* iii. 145^{e} (ante εποι.) *Orig. Int.* ii. *bis.* iv. *bis.* | om. B. *Mai.* D *Gr.* T. 69. EFGHSUΛ. (Latt.) Arm. *Orig.* i. 299^{e}. iv. 104^{b}. 308^{a}. $313^{a.b.}$ 316^{b}. 317^{b}. $318^{a.b.d.}$ 319^{b}. 320^{b}. 328^{a}. *Orig. Int.* iii. 371^{d}. *Eus.* in Es. *bis.* in Ps.
40. ανθρωπον] -πος 69*.
— ὁς] ὁν T. (ὡς E.)
— ὑμιν] post λελαλ. D. 69. *a. b. c. e. l.* Memph. Æth. *Orig. Int.* ii. 383^{e}. iv. 534^{d}. *Tert.* de car. Chr. 15. | Contra, BCTL. rel. Vulg. *f. ff.* *Orig.* i. 381^{a}. 410^{a}. 705^{c}. iv. 282^{b}. 294^{a}. 320^{d}. 402^{c}. *Eus.* D.E. 463^{a}. *Tert.* adv. Prax. 22.
40. ηκουσα *Orig.* i. 410^{a}. 705^{c}. iv. 294^{a}. 320^{d}. 402^{c}. | -σεν D*. *e. ff.* *Tert.* (antea "locutus est" *e. ff.*)
— θεου *Orig.* i. 705^{c}. iv. 320^{d}. 321^{b}. 323^{a}. 402^{c}. *Tert.* | πατρος μου 69. Arm. *Orig.* i. 410^{a} (? om. μου). iv. 294^{a} (om. μου). *Orig. Int.* iv. 534^{d}.
41. ὑμεις *Orig.* iv. $323^{b.c.e.}$ 325^{a}. 326^{c}. 334^{a}. 337^{a}. | add. δε D. 1. *l.* Syr.Pst. (Æth.) | sed vos *b. e.*
— ειπον (-παν D.)] † add. ουν ς. CD X. rel. Vulg. *f.* Syr.Hcl.* Theb. Goth. *Orig.* iv. 327^{a}. | om. BTL. 1. *a. b. e. l.* Syr.Pst. Memph. Arm. [*c.*] Æth.
— ουκ εγεννηθημεν BD*. | ουκ εγεννημεθα TL. | ‡ ου γεγεννημεθα ς. CD[2] XΔ. 1. 33. (69.) rel. *Orig.* iv. $327^{a.b.c.e.}$ (γεγενημ. 69 *Scr.*)
— εχομεν *Orig.* iv. *bis.* | εχον H.
42. ειπεν] † add. ουν ς. DXΔ. 69. MSs U. Vulg. *f.* Theb. | om. BCTL. 1. 33. EFGHKΛ. *a. b. c. e. ff.* Syrr.Pst. & Hcl. Memph. Goth. Arm. *Orig.* iv. 328^{c}. [Æth.]
— ὁ Ιησ. *Orig.* iv. 328^{c}. | om. ὁ B.
— πατηρ] praem. ὁ B. | Contra, *Orig.* iv. 317^{e}. $328^{c.d.e.}$ 330^{a}.
— ὑμων *Orig.* iv. 5^{ies}. | ἡμων G.
— ην] ει X.
42. εκ τ. θεου *Orig.* iv. 328^{c}. *Tert.* adv. Prax. 22. *Hil.* 899^{a}. | om. G.
— ουδε Vulg. *a. b. g.* *Orig.* iv. 331^{c}. *Hil.* 899^{a}. | ου D *Gr.* 69. G. *c. e. f. ff.* Syr. Hcl.
— εληλυθα *Orig.* iv. 331^{c}. | -θον D*.
— αλλ' *Orig.* iv. 331^{c}. | αλλα D.
43. τι *Orig.* iv. 332^{a}. *Eus.* in Ps. 374^{a}. | om. L.
— λαλιαν *Orig.* iv. *Eus.* in Ps. | αληθειαν D* *Gr.*
— τον λογον τον εμον *Orig.* iv. *Eus.* in Ps. | τον εμον λογον 69. | των λογων των εμων U.
44. του ante πατρος BCDLXΔ. 1. 69. E FG *Tf.* HMSUΛ. *Clem.* 368. *Orig.* ii. 125^{f}. 589^{d}. iii. 290^{f}. iv. $323^{b.c.e.}$ $332^{d.e.}$ 333^{a}. 336^{a}. 339^{b}. | *om. ς. 33*s.* Goth. Arm. | (om. του πατρος K. *Orig.* iii. 181^{b}.) ‖ add. ὑμων *Smg.* Λ[2]. *Clem.* *Orig.* semel.
— του διαβ. *Clem.* *Orig.* ii. *bis.* iii. 181^{b}. 290^{f}. iv. $323^{b.c.e.}$ | om. του X.
— απ' *Iren.* 320. 321. *Clem.* *Hipp.* Phil. v. 17 (136). *Orig.* ii. 126^{a}. iv. 336^{a}. 340^{c}. *Orig. Int.* ii. 160^{d}. *Cypr.* 206. *Lucif.* 118. 176. | εξ L.
— ουχ B[2] *Rl. Mai.* C. rel. *Clem.* *Orig.* ii. iv. 340^{c}. 343^{b}. 345^{a}. | ουκ B* *Rl. Mai* (ed. 2.) DLXΔ. 1[R]. 69[2] *Scr.* Λ[2] *Tf.*

39. dicit *Cl.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. P. H.
Memph. [Theb.]
Goth. Arm. Æth.

^{c} c. 18:37.

§ A

καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. 45 ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν
λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι. 46 τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με
περὶ ἁμαρτίας; εἰ † ἀλήθειαν λέγω, διὰ τί ὑμεῖς οὐ
πιστεύετέ μοι; 47 ^{c} ὁ ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ
θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ
θεοῦ οὐκ ἐστέ. 48 ἀπεκρίθησαν † οἱ Ἰουδαῖοι καὶ
‡ εἶπαν″ αὐτῷ, Οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι Σαμαρεί-
της εἶ σὺ καὶ δαιμόνιον ἔχεις; 49 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς,
Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου,
καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με. 50 ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν
μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. 51 ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἐάν τις ‡ τὸν ἐμὸν λόγον″ τηρήσῃ, θάνατον οὐ
μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. 52 εἶπον † αὐτῷ οἱ Ἰου-
δαῖοι, Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ
ἀπέθανεν καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ § λέγεις, Ἐάν τις
τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ ‡ γεύσηται″ θανάτου
εἰς τὸν αἰῶνα. 53 μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν

eius. 45 Ego autem quia veritatem dico, non creditis mihi. 46 Quis ex vobis arguit me de peccato? Si veritatem dico, quare vos non creditis mihi? 47 Qui est ex deo, verba dei audit: propterea vos non auditis, quia ex deo non estis. 48 Responderunt igitur Iudaei et dixerunt ei, Nonne bene dicimus nos quia Samaritanus es tu et daemonium habes? 49 Respondit Iesus, Ego daemonium non habeo, sed honorifico patrem meum, et vos inhonoratis me. 50 Ego autem non quaero gloriam meam: est qui quaerit et iudicat. 51 Amen amen dico vobis, si quis sermonem meum servaverit, mortem non videbit in aeternum. 52 Dixerunt ergo Iudaei, Nunc cognovimus quia daemonium habes: Abraham mortuus est et prophetae, et tu dicis, Si quis sermonem meum servaverit, non gustabit mortem in aeternum: 53 numquid tu maior

---

44. *ουκ εστιν αληθ.* Latt. Syr.Hcl. Goth. *Clem. Orig.* iv. 340^{c}. 344^{b}(1^{o})^{d}. | *αληθ. ουκ εστ.* D. (*b.*)*m.* Syr.Pst. *Orig.* iv. 344^{b}(2^{o}). *Cypr.* 206.
— *ὁταν λαλῃ Clem. Orig.* iii. 562^{b}. iv. 333$^{b.e.}$ 345^{d}. | *ὁταν λαλει* HU.
— *ιδ. λαλει Orig.* iii. iv. *ter.* | *ιδ. λαλη* Λ.
— *και ὁ πατηρ*] sicut et pater *a.b.c.e.ff.l.* | Contra, Vulg. *f.g.*
45. *δε* Vulg. *f.g. Orig.* iv. 347^{b}(*bis*). 348^{a}. | om. D. *a.b.c.e.ff.*
— *ὁτι Orig.* iv. 347^{b}(*bis*). 348$^{a.b.c.}$ | *ο* L. ("si" Vulg.*Cl.*)
— *λεγω Orig.* iv. 5^{ies}. | *λαλω* D. ‖ add. *ὑμιν* C* *ut vid. b.f.* Memph. Æth. | Contra, MSS. (Latt.) Theb. rel. *Orig.* iv. 5^{ies}.
— fin.] add. *ὑμεις* D. | Contra, *Orig.* iv. 5^{ies}.
46. om. ver. D. | Contra, *Orig.* iv. 348$^{c.d.e.}$ 349$^{a.b.}$
— *ελεγχει Orig.* iv. | *-χη* E*MΛ.
— *ει*] † add. *δε* ς. Δ. rel. Memph.MS. Æth. (et si Syr.Pst.) | om. BCLX. 1. 33. 69. Latt. Syr.Hcl. Syr.Hier. Memph. Theb. Goth. Arm. *Orig.* iv. 349^{b}.
— *αληθ.*] praem. *την* 69.
— *μοι*] *με* H.
47. *ουκ ακουετε Orig.* iv. 350^{b}. | *ου πιστευετε* X. *a.*
47. *ὁτι εκ τ. θ. ουκ εστε Orig.* iv. | om. D G.
48. *απεκριθησαν*] † add. *ουν* ς. Δ. Vulg. *f.g.* Syr.Hcl. (Goth.) | om. BCDLX. 1. 33. 69. *a.b.c.e.ff.l.* Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. *Orig.* iv. 353^{c}.
— *ειπαν* BCD. 33. *Orig.* iv. | ‡ *ειπον* ς. L. rel.
— *λεγομεν Orig.* iv. 353^{c}. 358^{b}. *Eus.* in Ps. 374^{b}. | *λεγωμεν* LXMΛ.
— *ἡμεις*] ante *λεγ.* DL. (*c.*) *Eus.* in Ps. | Contra, Vulg. *b.f. Orig.* iv. *bis.* (*ὑμεις* 69.) | om. *a.e.*
— *συ Orig.* iv. 353^{a}. 354$^{a.b.}$ 358^{b}. *Orig. Int.* iii. 972^{c}. *Eus.* in Ps. | om. 1. Syr. Hcl.txt. *Orig.* ii. 794^{d}.
— *δαιμονιον*] praem. *ὁτι* 69. | om. *Orig.* ii. iv. *ter. Orig. Int.* iii. *Eus.* in Ps.
49. *απεκρ. Ιησ.* (*ὁ Ιησ.* D. 69.) *Orig.* iv. 355^{a}. | om. X. ‖ add. *και ειπεν* 1. 69. G. Memph. (Arm.) Æth. | om. rel. Theb. rel. *Orig.* iv.
— *μου Orig.* iv. 355^{b}. 357$^{d.e.}$ 358^{e}. | ante *τ. πατ.* D.
50. *δε Orig.* iv. 359$^{a.d}$(*bis*). | om. 69. Goth. Arm. *Orig.* iv. 355^{b}. *Tert.* adv. Prax. 22.
— *την δοξ. μου Orig.* iv. *quater.* | *τ. δοξ. την εμην* 1.
51. *εαν τις* Latt. Syr.Hcl. Memph. Goth. *Orig.* iv. 360^{c}. 361$^{b.c.e.}$ 362$^{b.d.}$ 363^{c}. 365^{e}. 366^{c}. | *ὁς αν* D. Syr.Pst. Theb.
51. *τον εμον λογον* BCDLX. 33. *Orig.* iv. 9^{ies}. | ‡ *τον λογ. τον εμον* ς. Δ. rel.
— *τηρησῃ Orig.* iv. 9^{ies}. | *-σει* M.
— *θεωρησῃ Orig.* iv. 7^{ies}. (*οψεται Orig.* iv. 362^{b}.) | *-σει* 1. M. *Orig.* iv. 365^{e} (*bis*). | *θεωρη* Δ.
52. *ειπον*] (*-παν* D.) ‖ † add. *ουν* ς. D LXΔ. rel. Vulg. *c.f.* Syr.Hcl. Theb. Goth. | om. BC. *a.b.e.* Syr.Pst. Memph. Arm. *Orig.* iv. 362^{c}.
— *οἱ Orig.* iv. | om. K.
— *τις τον λογον μου* AB. rel. | *μου τις τ. λογ.* D. | *τις μου τ. λογ.* L. | *τις τ. εμον λογ.* 33. *Orig.* iv. 363^{a}. 365^{e}.
— *τηρησῃ Orig.* iv. *bis.* | *-σει* DM.
— *ου μη γευσ. θανατου* ACD. rel. Latt. Syr.Hcl. *Orig.* iv. 363^{a} *dis.* 365^{e}. | *θανατον ου μη θεωρησῃ* B. Syr.Pst. (vid. ver. 51.)
— *γευσηται* ACDLXΔ. 1. 33. (69.) G *sic* KT*f.*MSUΛ. *Orig.* iv. *bis.* (*-σιτε* 69.) | ‡ *-σεται* ς. EGH.
— *εις τον αιωνα* Vulg. *a.e.f.g.l. Orig.* iv. | om. D. *b.c.ff**.
53. *ει*] *η* 69.
— *πατρος ἡμων* Vulg. *f. Orig.* iv. 272^{c}. 363^{b}. 367^{c}. | om. D. *a.b.c.e.ff.l.* ‖ add. *του* 69.

---

45. autem si veritatem *Cl.* | 46. arguet *Cl.* | dico vobis quare non *Cl.* | 47. ex Deo est *Cl.* | 49. in honorastis *Cl.* | 50. quaerat et judicet *Cl.*

ABCD. LXΔ. 1. 33. 69. EFGHKMSUΛ.

’Αβραάμ, ὅστις ἀπέθανεν; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθα-
νον· τίνα σεαυτὸν † ποιεῖς; 54 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς,
Ἐὰν ἐγὼ ‡ δοξάσω″ ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδέν
ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς
54. θεὸς ὑμῶν — λέγετε, ὅτι Θεὸς ‡ ἡμῶν″ ἐστιν, 55 καὶ οὐκ ἐγνώκατε
αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. ‡ κἂν″ εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα
55. ὅμοιος ὑμῶν — αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ‡ ὑμῖν″ ψεύστης· ‡ ἀλλὰ″ οἶδα
αὐτὸν καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. 56 ’Αβραὰμ ὁ
πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν
ἐμήν, καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη. 57 εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι
πρὸς αὐτόν, Πεντήκοντα ἔτη οὔπω ἔχεις, καὶ ’Αβραὰμ
57. ἑώρακες — ἑώρακας; 58 εἶπεν αὐτοῖς † Ἰησοῦς, ’Αμὴν ἀμὴν λέ-
[d] c. 10:31. — γω ὑμῖν, πρὶν ’Αβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμί. 59 [d] ἦραν
οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ’ αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη
καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ †.

es patre nostro Abraham, qui mortuus est? et prophetae mortui sunt: quem te ipsum facis? 54 Respondit Iesus, Si ego glorifico me ipsum, gloria mea nihil est: est pater meus qui glorificat me, quem vos dicitis quia deus noster est, 55 et non cognovistis eum, ego autem novi eum. Et si dixero quia non scio eum, ero similis vobis mendax: sed scio eum et sermonem eius servo. 56 Abraham pater vester exultavit ut videret diem meum, et vidit et gavisus est. 57 Dixerunt ergo Iudaei ad eum, Quinquaginta annos nondum habes et Abraham vidisti? 58 Dixit eis Iesus, Amen amen dico vobis, ante quam Abraham fieret ego sum. 59 Tulerunt ergo lapides ut iacerent in eum: Iesus autem abscondit se et exivit de templo.

IX. ι′ 30 1 Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ
γενετῆς. 2 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
λέγοντες, ῾Ραββί, τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς

1 Et praeteriens vidit hominem caecum a nativitate. 2 Et interrogaverunt eum discipuli sui, Rabbi, quis peccavit, hic

53. ὁστις *Orig.* iv. *ter.* | ὁτι D. *a.*
— απεθανον *Orig.* iv. *bis.* | -ναν D*.
— σεαυτον] †add. συ ς. X*sic.* 69*s.* rel. Goth. (Arm.) | om. ABCDLΔ. 1. 33. GK. Latt. Æth. *Orig.* iv. 363[b]. 368[a].
54. Ιησ.] praem. ὁ DΔ*. 69. *Orig.* iv. 368[b]. | Contra, ABC. rel.
— δοξασω BC*D. 1. 69 *Scr.* *a.c.e.ff.l.* *Orig.* iv. 368[b] *bis.* | ‡δοξαζω ς. AC²LX. rel. Vulg. *b.f.*
— θεος] praem. ὁ L.
— ἡμων AB²*Tf.*CLΔ. 1. 33. 69*. EGHKMSUΛ. *Am.* *f.g.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. | ‡ὑμων ς. B**Tf.*DX. 69 *corr.*[1]. F*s.* Vulg.*Cl.* *a.b.c.e.* *Tert.* adv. Prax. 22.
55. και εαν (s. καν)....αλλ’ οιδα αυτον] om. G.
— καν BD. | ‡και εαν ς. AC. rel.
— αυτον 3°.] om. Δ.
— εσομαι] post ὁμοιος D.
— ὑμιν AB.*Mai.*D. 1. | ‡ὑμων ς. CLXΔ. 33. rel.
— αλλα BDX. | ‡αλλ’ ς. AC. rel.
56. ιδῃ B²*Mai.*CD*. rel. *Exc. Theod.* (Clem.) 973. *Orig.* iv. 88[b]. 103[a]. 365[a]. *Eus.* c. Mcl. 137[d]. in Ps. 489[a]. | ειδη AB**Mai.*D²X. 69. *Orig.* iv. 321[e].
56. την εμην *Iren.* 148. 232. 235. *Ex. Theod.* *Orig.* iv. 321[e]. 365[a]. *Orig. Int.* ii. 86[d]. *Eus.* c. Mcl. in Ps. *Tert.* adv. Prax. 22. | om. X. Theb.
— εχαρη *Orig.* iv. 88[b]. 322[a]. 365[a]. *Eus.* c. Mcl. in Ps. *Tert.* | -ρην 1. 69. | -ρει U.
57. ειπον] ειπαν D.
— πεντηκοντα *Iren.* 148 *diserte.* | σαρακοντα *sic* Λ*.
— ουπω] ουδεπω D.
— ἑωρακας] -κες B**Rl.Mai.*
58. ab init.] add. και L. Syr.Hcl. Æth.
— ειπεν] add. ουν DX. 1. 69. GK. Theb. | Contra, ABC. rel. Latt. rel.
— Ιησ.] †praem. ὁ ς. ADL. rel. | om. BC.
— γενεσθαι ABC. rel. Vulg. *f.* *Iren.* 240. *Orig.* i. 750[f]. iv. 103[a]. 292[e]. *Eus.* c. Mcl. 137[d]. in Ps. 489[a]. | om. D. *a.b.c.e.ff.l.* *Orig. Int.* iii. 833[d]. *Novatian.* 114. | *bis* Δ*Gr.&Lat.*
59. ηραν ουν] τοτε ηραν D.
— βαλωσιν] βαλλωσιν 69.
— δε ACD. rel. | om. B.
— εκ του ἱερου] †add. διελθων δια μεσου αυτων και παρηγεν οὑτως ς. A(CLX) Δ. 1. (33.) (69.) E. rel. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. (Æth.) vid. Luc. iv. 30. | διελθων] om. 69. | praem. και CLX. 33. | αυτων add. επορευετο CLX. 33. Syr.Hcl.* Memph. | απ’ αυτων δια μεσου εκ του ἱερου και παρ. οὑτ. 69. | οὑτως] om. Syr.Pst. ex urbe Æth. Rom. ‖ om. B.*Blc.Mai.*D. Vulg. *a.b.c.e.ff.g.l.* Theb. Arm. (*Orig.* iv. 292[e]. ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, ὅτε παράγων εἶδε τὸν ἀπὸ γενετῆς τυφλόν κτλ.)
1. παραγων] add. ὁ Ιησους C³FGHM². Vulg.*Cl.* *c.ff.g.l.* | om. *Orig.* iv. 293[a].
— γενετης ABCDL. 33. 69. rel. vid. *Hipp.* Phil. v. 9 (121). *Orig.* iv. | γεννητης 1. EFGHM. | γενητης X. | γεννετης K. | γεννητοις Λ. ‖ add. καθημενον D.
2. αυτου λεγοντες] om. D. *e.* (om. λεγ. *l.*)
— ῥαββι LΔ. 1. 33. 69. FGKMS*s*U Memph. | ῥαββει AB.*Mai.*CDEHΛ. Theb. Goth. | ῥαββη X.
— τις] τι 69.
— γεννηθη A.
3. Ιησους] †praem. ὁ ς. D. | om. ABCLXΔ. 1. 33. 69. EFGHKMSUΛ. ‖ add. και ειπεν αυτοις 1. *b.*(*c.*)
4. ἡμας B(D)L. Syr.Hier. Memph.

54. Deus vester *Cl.* | 56. *om.* et *ante* vidit. *Cl.* 1. Jesus vidit *Cl.* | 2. discipuli ejus *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth.

αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ; 3 ἀπεκρίθη † Ἰησοῦς,
Οὔτε οὗτος ἥμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα
φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ. 4 ‡ ἡμᾶς" δεῖ
ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως ἡμέρα
ἐστίν· ἔρχεται νύξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι.
5 e ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου.
6 ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσεν χαμαί, καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ
τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέχρισεν * αὐτοῦ" τὸν πηλὸν
ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς †, 7 καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὕπαγε νίψαι
εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, (ὃ ἑρμηνεύεται,
ἀπεσταλμένος). ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθεν
βλέπων. 8 Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν
τὸ πρότερον ὅτι ‡ προσαίτης" ἦν, ἔλεγον, Οὐχ οὗτός
ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν; 9 ἄλλοι ἔλεγον
ὅτι Οὗτός ἐστιν· ἄλλοι ‡ ἔλεγον, Οὐχί, ἀλλ'" ὅμοιος
αὐτῷ ἐστιν. ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι Ἐγώ εἰμι. 10 ἔλε-
γον οὖν αὐτῷ, Πῶς ‡ ἠνεῴχθησάν" σου οἱ ὀφθαλμοί;
11 ἀπεκρίθη ἐκεῖνος †, *Ὁ" ἄνθρωπος * ὁ" λεγόμενος
Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησεν καὶ ἐπέχρισέν μου τοὺς

4. ἐμὲ δεῖ
– ὡς ἡμέρα

e c. 8:12. 12:35, 46.

6. ἐπέθηκεν [αὐτοῦ] τὸν πηλὸν

9. ἄλλοι δὲ ὅτι "Ὅμοιος

aut parentes eius, ut caecus
nasceretur? 3 Respondit Ie-
sus, Neque hic peccavit neque
parentes eius, sed ut manifes-
tentur opera dei in illo. 4 Me
oportet operari opera eius qui
misit me, donec dies est: venit
nox quando nemo potest ope-
rari. 5 Quamdiu in mundo
sum, lux sum mundi. 6 Haec
cum dixisset, expuit in terram
et fecit lutum ex sputo et levit
lutum super oculos eius, 7 et
dixit ei, Vade lava in natato-
ria Siloae, quod interpretatur
missus. Abiit ergo et lavit, et
venit videns. 8 Itaque vicini
et qui videbant eum prius quia
mendicus erat, dicebant, Nonne
hic est qui sedebat et mendica-
bat? alii dicebant quia Hic est:
9 alii autem, Nequaquam, sed
similis est eius: ille dicebat
quia Ego sum. 10 Dicebant
ergo ei, Quomodo aperti sunt
oculi tibi? 11 Respondit, Ille
homo qui dicitur Iesus lutum
fecit et unxit oculos meos, et

Theb. Æth.Rom. *ὑμας* B.*Blc.* (post *δει* D.) *ἐργάζεσθε* *Orig.* iii. 201ª. iv. 27ᶜ. ad eos qui lucis ejus participes sunt. *φησὶ τοῖς τοῦ φωτὸς αὐτοῦ μεταλαμβάνουσιν.* | ‡*εμε* ς. ACX. 1. 33. 69. rel. Latt. rel. Æth.Platt. *Hil.* 929ª.

4. *με* *Hil.* | *ἡμας* L.

— *ἑως* ABC³D. rel. *Orig.* iii. 201ª. iv. 27ᶜ(de la Rue). | *ὡς* C*L. 33. *b.* Syr. Hcl.mg. iv. 27ᶜ(Huet.).

5. *εν τ. κοσμῳ ω* ABCΔ. 69. H*sic.* rel. *Am.* *c.f.ff.* Syrr.Pst.(*sic* MS.) & Hcl. Goth. Arm. *Orig.* iv. 27ᶜ. | *ω εν τ. κοσμω* DLX. 1. 33. Vulg.*Cl.* *a.b.g.*

6. *πτυματος* D.

— *επεχρισεν* ADL. rel. | *επεθηκεν* BC* *ut vid.* ‖ add. *αυτου* ABC²L. 1. 33. Memph. (Goth.) (Æth.) add. *αυτῳ* D. | *om. ς. C*XΔ. rel. Latt. rel.

— *τον πηλον επι* Vulg. Syr.Hcl. Theb. rel. | om. 1. *e.* Æth. | om. *τον πηλον* 69. *a.c.f.(ff.)* Syr.Pst. Memph.

— *οφθαλμους*] †add. *του τυφλου* ς. AC. rel. *b.e.f.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. | *αυτου* D. Vulg. *a.c.ff.* Theb. Æth. | om. BL. 1. 33.

7. *αυτῳ*] om. D. *a.e.l.*

— *νιψαι* Vulg. *c.f.ff.g.* | om. A. *a.b.* | *και νιψαι* post *του Σιλ.* A². "et lava oculos tuos" post *απεστ.* *e.*

7. *την κολυμβηθραν*] post *του Σιλωαμ* 69.

— *ἑρμηνευεται*] *μεθερμηνευεται* D. (om. *ὁ ἑρμ. απεστ.* Syr.Pst.)

— *ουν....ηλθεν*] om. B. | om. *ουν και* Arm. (Latt.)

8. *αυτον*] om. A*.

— *προσαιτης ην* ABC*DLX. 1. 33. K. Vulg. *f.ff.g.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. | ‡*τυφλος ην* ς. C³Δ. rel | *τυφλος ην και προσαιτης* 69. (*a.b.c.e.l.*) (Syr.Hier.)

— *ελεγον*] add. *ὁτι* L.

9. *αλλοι ελεγον ὁτι οὑτος εστιν*] om. LX. 33.

— *ὁτι*] add. *ουχ* G.

— *αλλοι*] *ἑτεροι* D. (*αλλοι....ὁμ. αυτ. εστ.* om. E*.)

— *ελεγον ουχι αλλ'* B(C)LX. (1.) 33. (Vulg.) *b.(g.)* Syrr.(Pst.) & Hcl.*mg.* Memph. (Theb.) Arm. Æth. (*αλλα* C.) (om. *ελεγον* 1. Vulg. *g.* Theb.) | ‡*δε ὁτι* ς. ADΔ. 69. rel. (*a.*)(*c.*)(*e.*)*f.* (*ff.*) Syr.Hcl.*txt.* Goth. (add. *ελεγον* *a.c.e.*)

— *εκεινος*] add. *δε* AC²X. 33. 69. KU. Vulg.*Cl.* *a.b.c.e.f.ff.l.* Syrr.Pst.&Hcl.* Memph. Theb. Arm. Æth. | Contra, B C*DLG *sic.* rel. *Am.* Syr.Hcl.*txt.* Goth.

9. *ὁτι* Vulg. *f.g.* | om. L. *a.b.c.e.ff.*

10. *ελεγον* Vulg. *c.e.f.ff.g.* | *ειπον* D. (*a.*)*b.*

— *πως*] add. *ουν* CDLX. *a.l.* Syr.Hcl.* Arm. | om. ABΔ. 1. 33. 69. rel. Vulg. *b.c.e.f.ff.g.* Memph. Theb. Goth.

— *ηνεωχθησαν* B.*Mai.*ed.1.CDLXΔEF GHMΛ. | ‡*ανεωχθ.* ς. A. rel. | (*ενεωχ.* B.*Mai.*ed.2.)

— *σου* *St.* 3. ABCD*Gr.*LXΔ. 1. 33. 69. EFGHKMSUΛ*s.* (*b.*) Syrr.Pst.&Hcl. Syr.Hier.(*Bch.*) Goth. Arm. Æth. | *σοι* *Elz.* Vulg. *a.c.d.e.f.ff.g.*

11. *εκεινος*] †add. *και ειπεν* ς. AXΔ. rel. *a.b.f.* Syrr.Pst.&Hcl. Syr.Hier. (Memph.) Goth. Æth. (om. *εκεινος* Syr.Pst. Æth.) | om. BCDL. 1. 33. Vulg. *c.e.l.* Theb. Arm.

— *ὁ" *ανθρ.* *ὁ" *λεγ.* B.*Mai.*L. 1. 33. Vulg. (*a.*)(*b.*)*c.e.*(*f.*) Syr.Hcl.* (*ὁ* ante *ανθρ.* B.*Btly.Bch.*) | *ανθρ. ὁ λεγ.* C. | *ανθρ. λεγ.* (*om. *ὁ* *bis*) ς. ADX. rel. Goth. Arm.

— *πηλον....οφθαλμους*] tetigit mihi oculos *a.* (om. *τους οφθαλ.* *b.c.e.*)

3. manifestetur opus dei *Am.* | 5. sum in mundo *Cl.* | 6. linivit lutum *Cl.* | 8. viderant *Cl.* | "et" *ante* dicebant *Am.** | 9. est ei *Cl.* | ille vero *Cl.* | 10. tibi oculi *Cl.*

A B (C) D.
L X Δ.
1. 33. 69.
EFGHKMSUΛ.
¶ C
12. εἶπαν [οὖν]

ὀφθαλμούς, καὶ εἶπέν¶ μοι * ὅτι″ Ὕπαγε εἰς ‡ τὸν″
Σιλωὰμ καὶ νίψαι. ἀπελθὼν ‡ οὖν″ καὶ νιψάμενος,
ἀνέβλεψα. 12 * [καὶ]″ ‡ εἶπαν″ † αὐτῷ, Ποῦ ἐστιν
ἐκεῖνος; λέγει, Οὐκ οἶδα. 13 ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς
τοὺς Φαρισαίους, τόν ποτε τυφλόν· 14 ἦν δὲ σάββα-
τον ‡ ἐν ᾗ ἡμέρᾳ″ τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ
ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. 15 πάλιν οὖν ἠρώ-
των αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ
εἶπεν αὐτοῖς, Πηλὸν ἐπέθηκέν ‡ μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλ-
μούς,″ καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω. 16 ἔλεγον οὖν ἐκ
τῶν Φαρισαίων τινές, ‡ Οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ † θεοῦ
ὁ ἄνθρωπος″, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. Ἄλλοι
ἔλεγον, Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα
σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. 17 λέγου-
σιν * οὖν″ τῷ τυφλῷ πάλιν, ‡ Τί σὺ″ λέγεις περὶ
αὐτοῦ, ὅτι ‡ ἤνεωξέν″ σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ
εἶπεν ὅτι Προφήτης ἐστίν. 18 οὐκ ἐπίστευσαν οὖν
οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι ‡ ἦν τυφλὸς″ καὶ ἀνέ-
βλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ

16. οὗτ. ὁ ἄνθρ. οὐκ ἔστ. παρὰ θεοῦ
— ἄλλοι [δὲ]
17. Σὺ τί
18. τυφλὸς ἦν

dixit mihi, Vade ad natatoriam
Siloae et lava: et abii et lavi
et vidi. 12 Dixerunt ei, Ubi
est ille? Ait, Nescio. 13 Ad-
ducunt eum ad Phariseos, qui
caecus fuerat: 14 erat autem
sabbatum quando lutum fecit
Iesus et aperuit oculos eius.
15 Iterum ergo interrogabant
eum Pharisaei quomodo vidis-
set. Ille autem dixit eis, Lu-
tum posuit mihi super oculos,
et lavi, et video. 16 Dicebant
ergo ex Pharisaeis quidam,
Non est hic homo a deo, quia
sabbatum non custodit. Alii
dicebant, Quomodo potest ho-
mo peccator haec signa facere?
Et scisma erat in eis. 17 Dicunt
ergo caeco iterum, Tu quid
dicis de eo qui aperuit oculos
tuos? Ille autem dixit quia
Propheta est. 18 Non credide-
runt ergo Iudaei de illo, quia
caecus fuisset et vidisset, donec
vocaverunt parentes eius qui

11. *ὁτι* (ante *ὑπαγε*) BL. Syr. Hier. Memph. Theb. | *om. ꞔ. AD. rel. Latt. rel.
— *τον Σιλωαμ* BDLX. 1. *a.b.c.ff.* Syr. Hier. (Memph.) Theb. Arm. *Iren.* 312. | ‡*την κολυμβηθραν του Σιλ.* ꞔ. A(Δ). 33. 69. rel. Vulg. *e.f.g.* Syr.Hcl. Goth. Æth. (-*θρα* Δ.) | in aqua Siloam Syr.Pst.
— *και νιψαι* *Iren.* 312. | *νιψαι* (om. *και*) post *ὑπαγε* X. 33. 69. K. *f.* Syrr.Pst. (&Hcl.) Memph. Goth. Æth. (add. oculos tuos *c.e.* Syr.Hier.)
— *ουν* BDLX. 1. 33. Syr.Hcl.*mg.* Memph. Theb. | ‡*δε* ꞔ. AΔ. rel. Syr. Hcl.*txt.* Goth. (om. *απελθ. δε* [*s. ουν*] Arm. | *απηλθον ουν* DX. | et abii Vulg. *a.b.c.(e.)f.ff.l.* Syr.Pst. Æth.
— *και νιψαμενος* AB.*Mai.*L. rel. | om. *και* B.*Bch.* Memph. | *και ενιψαμην* D. Latt. (om. *και* Vulg.*Cl.*) Æth.
— *ανεβλεψα*] *και ηλθον βλεπων* D.
12. **και*″ *ειπ.* BLX. 1. 33. Vulg.*Cl. l.* Æth. | *ειπαν* BD. | ‡*ειπον* ꞔ. A. rel. ‖*ειπ.* †*ουν*″ ꞔ. DΔ. rel. *a.c.* Syr.Hcl. Goth. ("autem" *b.f.*) | *ειπ.* tantum A. *Am. e.* Syr.Pst. Memph. Theb. Arm.
— *λεγει*] add. *αυτοις* D. 69. *b.* Syr.Pst. Arm. Æth.
13. *αγουσιν*] praem. *και* D. *c.* Syr.Pst. Æth.
14. *εν ᾗ ἡμερᾳ* BLX. 33. *a.b.c.ff.g.* Syr. Hcl.*mg.* | ‡*ὁτε* ꞔ. ADΔ. 1. rel. Vulg. *e.f.* Syrr.Pst.&Hcl.*txt.* rel.
— *ὁ Ιησους*] om. L.
— *ανεωξεν* ABΔ. 1. 33. rel. | *ηνυξεν* D. | *ηνεωξεν* LX.
15. *παλιν ουν....οφθαλμους*] om. 33.
— *ηρωτων*] *ηρωτουν* X. | *επηρωτων* D.
— *ανεβλεψεν*] vidisti *c.ff.* Syr.Pst. Theb. Arm.
— *και* 1°.] om. X. 69. U. Latt. Syr.Pst. Memph. Theb.
— *αυτοις*] praem. *και* A. Syr.Hcl.
— *πηλον*] add. *εποιησεν και* 1. G. Æth.
— *μου* ante *επι τ. οφθ.* BLX. 1. 69. EFG(H)KMSUΛ. (*Am. c.e.f.ff.l.*) (*μοι* H. Latt. Syr.Hcl.) | ‡post ꞔ. D. *a.b. g.* Syr.Pst. Arm. | *μοι* Δ*ut vid.: (*nunc μου*) ante et *μου* post Δ. | ante *επεθ.* A. Vulg.*Cl.* post *επεθ.* Goth.
16. *τινες*] om. M.
— *ουκ εστιν οὑτος παρα θεου ὁ ανθρωπος* BDLX. *l.* | *ουκ εστ. ὁ ανθ.* (*sic*) *οὑτος παρα θεου* 33. Vulg. *c.(e.)* Arm. *Orig. Int.* ii. 94f. | ‡*ουτος ὁ ανθρ. ουκ εστ. παρα του θεου* ꞔ. (A)Δ. (1.) rel. *a. (b.)f.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Goth. Æth. | †om. *του* ABDLX. 1. 33. 69. GK. Arm.
— *αλλοι*] add. *δε* B.*Mai.*D. 1. 69. Vulg. *Cl. c.* Syr.Pst. Memph. Theb. [Æth.] | Contra, ALX. 33. rel. (Latt.) Syr. Hcl. Goth. Arm.
16. *ελεγαν* D.
17. *λεγουσιν* Vulg. *f.* | *ελεγον* D. *a.b.c. e.* (om. seq. *τῳ* G *Tf.*)
— *ουν* ABDLX. 1. 69. Latt. Syr.Hcl.* Theb. | *om. ꞔ. Δ. 33*s.* E. rel. Syr. Pst. Memph. rel.
— *παλιν* Vulg. *e.f.* | om. D. *a.b.c.ff.l.*
— *τι συ* BLX. | ‡*συ τι* ꞔ. AD. rel. vv
— *ἑαυτου* D*.
— *ηνεωξεν* BXΔ. | ‡*ηνυιξεν* ꞔ. A. 69. rel. [h. 33.] | *ηνυξεν* DE. | *ανεωξεν* L. 1. K.
18. *ουν* Vulg. *c.* Syr.Hcl. Theb. | om. D. 69. *a.b.(e.)f.ff.l.* Memph. (Arm.) (Æth.) | *δε* Syr.Pst. Goth.
— *ην ante τυφλ.* BL. *b.* [h. 33.] | ‡*post* ꞔ. AXΔ. 1. rel. Vulg. *a.c.e.f.ff.* (om. *ὁτι....ανεβλεψεν* D. *l.*)
— *ὁτου* ABL. rel. | *οὑ* DX. | *του* Δ.
— *αυτου*] om. D. Theb.*Mnt.* Arm.
— *του αναβλεψαντος* Vulg. *f.g.* | om. 1. *a.b.c.e.ff.* Memph.
19. *ηρωτησαν*] *επηρωτησαν* D. [h. 33.]

11. natatoria *Cl.* | lavi *om.* et *Cl.* | video *Cl.* | 12. et dixerunt *Cl.* | 15. mihi posuit *Cl.* | 16. qui sabb. *Cl.* | alii autem dic. *Cl.* | schisma erat inter eos *Cl.* | 17. de illo *Cl.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. P. H.
Memph. Theb.
Goth. Arm. Æth.

21. περὶ αὐτοῦ
24. οὗτος ὁ ἄνθρ.
25. τυφλὸς ἤμην καὶ ἄρτι
26. αὐτῷ [πάλιν]

ἀναβλέψαντος, [19] καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες,
Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς
ἐγεννήθη; πῶς οὖν ‡ βλέπει ἄρτι″; [20] ἀπεκρίθησαν †
οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ ‡ εἶπαν,″ Οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν
ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· [21] πῶς δὲ νῦν
βλέπει οὐκ οἴδαμεν, ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν· ‡ αὐτὸν ἐρωτήσατε, † ἡλικίαν
ἔχει·″ αὐτὸς περὶ ‡ ἑαυτοῦ″ λαλήσει. [22] ταῦτα εἶπον
οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη
γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμο-
λογήσῃ χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. [23] διὰ
τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ ‡ εἶπαν″ ὅτι Ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν
ἐρωτήσατε.

31 [24] Ἐφώνησαν οὖν ‡ τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου,″
ὃς ἦν τυφλός, καὶ ‡ εἶπαν″ αὐτῷ, Δὸς δόξαν τῷ θεῷ·
ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλός ἐστιν.
[25] ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος †, Εἰ ἁμαρτωλός ἐστιν οὐκ
οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω. [26] εἶπον
‡ οὖν″ αὐτῷ †, Τί ἐποίησέν σοι; πῶς ἤνοιξέν σου

viderat, [19] et interrogaverunt
eos dicentes, Hic est filius ves-
ter, quem vos dicitis quia cae-
cus natus est? quomodo ergo
nunc videt? [20] Responderunt
eis parentes eius et dixerunt,
Scimus quia hic est filius nos-
ter et quia caecus natus est:
[21] quomodo autem nunc videat
nescimus, aut quis eius aperuit
oculos nos nescimus: ipsum
interrogate, aetatem habet, ipse
de se loquatur. [22] Haec dixe-
runt parentes eius quia time-
bant Iudaeos: iam enim con-
spiraverant Iudaei ut si quis
eum confiteretur Christum, ex-
tra synagogam fieret. [23] Prop-
terea parentes eius dixerunt
quia Aetatem habet, ipsum in-
terrogate.

[24] Vocaverunt ergo rursum
hominem qui fuerat caecus, et
dixerunt ei, Da gloriam deo:
nos scimus quia hic homo pec-
cator est. [25] Dixit ergo ille,
Si peccator est nescio: unum
scio, quia caecus cum essem
modo video. [26] Dixerunt ergo
illi, Quid fecit tibi? quomodo

19. λεγοντες Vulg. *e.f.* | om. *a.b.c.ff.l.* Syr.Pst.
— οὗτος εστιν] ει εστιν οὗτος D. Syr.Pst.
— ἡμων A*(corr.¹.)
— λεγετε] ελεγετε FGM. Arm.
— εγηνηθη A* *sic* in ed. Woide. (? εγενηθη.)
— βλεπει ante αρτι BDL. 33. U*sic*. *b.c.ff.l.* | ‡post ϛ. AXG. rel. Vulg. *a.e.f.g.* rel.
20. απεκριθησαν] add. ουν B. | add. δε ΑΔEFHKMSΛ. *f.* Syrr. Pst. & Hel. Goth. (Æth.) | om. DLX. 1. 33. 69. GU. (Latt.) Memph. Theb. Arm.
— οἱ γον.] †praem. αυτοις ϛ. ADΔ. 1. rel. Vulg. *b.c.* Syr.Hel. (Theb.) Goth. | om. BLX. 33. 69. *a.e.f.ff.* Syr.Pst. Memph. Arm. Æth.
— αυτου] add. του αναβλεψαντος G.
— ειπαν BL. 33. | ‡ειπον ϛ. AD. rel.
— εγενηθη A*.
21. δε νυν βλεπει] ουν βλεπει αρτι 33. | om. νυν *c.e.ff.* (ουκ οιδαμεν 1°. om. Syr.Pst.)
— η τις.... ουκ οιδαμεν] om X.
— ηνοιξεν BDLΔ. 69. rel. | ηνεωξεν A. 1. 33.
— αυτου] post τους οφθαλμους L. *a.c.e.* | ante ηνοιξεν D. *b.(f.)*
— αυτον ερωτησατε post οιδαμεν B(D) LX. 1. 33. Vulg. *a.c.e.f.g.* Memph. Arm. Æth. (επερωτησατε D.) | ‡post εχει ϛ. AΔ. rel. Syrr.Pst.&Hel. Goth. (vid. ver. 23.) | om. *b.* Theb.
21. ἡλικιαν] †praem. αυτος ϛ. AΔ. rel. | om. B.*Mai.*DLX. 1. 33. Latt. Æth.
— ἑαυτου B.*Mai.*AX. 1. 33. EKMΛ. | ‡αυτου ϛ. B*Tf.*DL. rel.
— λαλησει] λαλησαι L. | μαρτυρησει X.
22. συνετεθειντο BDL. rel. | συνετεθεντο A. 69 (-θοντο *Scr.*). M. Syr.Hel.mg. *Graece.* | συνετιθεντο G.
— οἱ Ιουδαιοι] om. X. (placuerat fariseis et scribis *e.*) ‖ add. ὑτι M. ‖ ἱνα] ἱνι D*. ἱν D**.
— εαν] αν L.
— αυτον] post ὁμολ. D. 69. K. (om. A* *ut vid.* corr.¹.)
— ὁμολογηση] -σει HΛ.
— χριστον] add. ειναι D. *e.* (praem. Vulg. *Cl.*)
23. οἱ γον. αυτ.] post ειπ. X. 69. Memph.
— ειπαν BD. | ‡ειπον ϛ. AL. 33. U*sic*. rel.
— ὁτι Vulg. *b.f.ff.g.* | om. DL. *a.c.e.l.* Æth.
— αυτον] praem. και A.
— ερωτησατε] επερωτησατε B. | ερωτατε D.
24. εκ δευτερου ante ὑς ην τυφλ. BDL. 33. *b.c.e.ff.l.* Syr.Pst. Memph. Theb. | ‡post εφων. ουν ϛ. AX. rel. Vulg. *a.f.* Syr.Hel. Goth. Æth. (παλιν εκ δευτ. ante εφων. Arm.)
24. τον ανθρωπον] αυτον D.
— ειπαν BD. | ‡ειπον ϛ. AL. rel.
— ὁ ανθρ. ante οὑτος ADX. rel. *e.* Syr. Hel. | post BL. Vulg. *a.b.c.f.ff.* Syr. Pst. Goth.
25. απεκριθη] add. αυτοις 33. (Syr.Pst.)
— ουν Vulg. *b.c.ff.g.* | om. 1. 33. KS. *a.(e.)(f.)* Memph. Theb. Arm.
— εκεινος] †add. και ειπεν ϛ. XΔ. rel. Syr.Pst. Memph. Æth. | om. ABDL. 1. 33. (Latt.) Syr.Hel. Theb. Goth. Arm.
— ει] η G.
— ων ABX. rel. Vulg. *b.g.* Syr.Hel (Memph. Theb.) Goth. | ημην και D L. 1. 33. *a.c.e.f.ff.* Syr.Pst.
26. ουν BDLX. 1. 33. 69. K. Vulg. *b.c.* Theb. Goth. | ‡δε ϛ. AΔ. rel. Syr. Hel. (Æth.) | om. *a.e.* Syr.Pst. Memph. Arm.
— αυτῳ] †add. παλιν ϛ. ALXΔ. rel. *f.* Syrr.Pst.&Hel. Goth. (Arm.) Æth. | om. BD. Vulg. *a.b.c.e.l.* Memph. Theb.
— πως] praem. και D. *c.* Æth.
— ηνοιξεν] ηνυξεν DM. | ηνεωξεν 33. | ανεωξεν 1. K.

22. quoniam timebant *Cl.* | confit. esse Christum *Cl.* | 25. ergo eis ille *Cl.*

A B D.
L X Δ.
1. 33. 69.
EFG(H)KMSUΛ.
28. [καὶ] ἐλοιδ.

τοὺς ὀφθαλμούς; 27 ἀπεκρίθη αὐτοῖς, Εἶπον ὑμῖν
ἤδη, καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ
καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; 28 * οἱ δὲ″
ἐλοιδόρησαν † αὐτὸν καὶ εἶπον, Σὺ ‡ μαθητὴς εἶ″
ἐκείνου, ἡμεῖς δὲ τοῦ ‡ Μωυσέως″ ἐσμὲν μαθηταί.
29 ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι ‡ Μωυσεῖ″ λελάληκεν ὁ θεός,
τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν. 30 ἀπεκρίθη ὁ
¶ H ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐν ‡ τούτῳ γὰρ″ ¶ * τὸ″
θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστίν,
καὶ ‡ ἤνοιξέν″ μου τοὺς ὀφθαλμούς. 31 οἴδαμεν † ὅτι
‡ ὁ θεὸς ἁμαρτωλῶν″ οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τις θεοσε-
βὴς ᾖ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει.
32 ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ‡ ἠνέωξέν″ τις
ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου. 33 εἰ μὴ ἦν οὗτος
παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. 34 ἀπεκρίθη-
σαν καὶ ‡ εἶπαν″ αὐτῷ, Ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης
ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν
ἔξω. 35 ἤκουσεν [ὁ] Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν
ἔξω, καὶ εὑρὼν αὐτὸν εἶπεν [αὐτῷ], Σὺ πιστεύεις εἰς

aperuit tibi oculos? 27 Re-
spondit eis, Dixi vobis iam et
audistis: quid iterum vultis
audire? numquid et vos vultis
discipuli eius fieri? 28 Male-
dixerunt ei et dixerunt, Tu
discipulus illius es, nos autem
Mosi discipuli sumus. 29 Nos
scimus quoniam Mosi locutus
est deus, hunc autem nescimus
unde sit. 30 Respondit ille ho-
mo et dixit eis, In hoc enim
mirabile est, quia vos nescitis
unde sit, et aperuit meos ocu-
los: 31 scimus autem quia pec-
catores deus non audit, sed si
quis dei cultor est et volunta-
tem eius facit, hunc exaudit.
32 A saeculo non est auditum
quia aperuit quis oculos caeci
nati: 33 nisi esset hic a deo,
non poterat facere quicquam.
34 Responderunt et dixerunt ei,
In peccatis natus es totus, et
tu doces nos? Et eiecerunt
eum foras. 35 Audivit Iesus
quia eiecerunt eum foras, et
cum invenisset eum, dixit ei,

27. *απεκρ. αυτοις*] *ὁ δε ειπεν* D.
— *ουκ* *a.f.* | om. Vulg. *b.c.e.ff.g.l.*
— *ηκουσατε*] *επιστευσατε* 69.
— *τι*] add. *ουν* B. Æth.
— *παλιν* ante *θελετε* AB. rel. (Latt.) Syr.Pst.MSS. rel. | post *θελετε* D. *a.e.* Syr.Hcl. | om. Syr.Pst.*ed.* Æth.
— *ακουειν*] *ακουσαι* D. | om. Δ.
— *αυτου* ante *μαθ.* AB. 1. rel. | post D LXΔ. 33. Latt. (Arm.) | om. 69.
28. *οἱ δε ελοιδ.* DL. 1. 33. (*a.*)(*f.*) Syrr. Pst.&Hcl.* Memph. | *om. *οἱ δε* ϛ. AXΔ. 69. rel. Vulg. *b.c.e.* Goth. Arm. | *και ελοιδ.* B. Theb. Æth. ‖†add. *ουν* post *ελοιδ.* ϛ. 69. Vulg.*Cl.* *c.* Goth. | om. ABDLXΔ. 1. 33. EFGH KMSUΛ. *Am.* *a.b.e.f.l.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. (*ελοιδορησαν* tantum AXΔEFGHKMSUΛ. *Am.* *b.e.* Arm.)
— *ειπον*] *-παν* D.
— *μαθητης ει εκεινου* AB. 1. (33.) (*ει*] *ᾐ* 33.) | ‡*ει μαθητ. εκ.* ϛ. XΔ. 69. rel. *e.f.g.* Goth. Arm. Æth. | *μαθ. εκειν. ει* D. Vulg. (*a.*)*b.c.ff.* | om *ει* L. Memph.
— *δε* Vulg. *a.f.g.* | om. D. *b.c.e.ff.l.* Goth. Arm.
— *Μωυσεως* DX(corr.^{1}.)Δ. 33. | ‡*Μωσεως* ϛ. AB *hic* L. rel.

29. *Μωυσει* BDK. | *Μωυσῃ* X. 33. | *Μωσει* ALΔ. 1. 69. EG. | ‡*Μωσῃ* ϛ. H M. rel.
— *λελαληκεν* BD. rel. | *ελαλησεν* A.
— *ὁ θεος*] add. *και ὁτι θεος ἁμαρτωλων ουκ ακουει* D(*ὁ θε.*^{2}). vid. ver. 31.
30. *αυτοις*] om. D. *b.c.e.l.* Æth.
— *εν τουτῳ γαρ* BL. Vulg. *f.g.* Syr.Hcl. (Arm.) | ‡*εν γαρ τουτῳ* ϛ. A(X)Δ. 1 *sic.* 33 *sic.* H(hiat post *εν γαρ*). rel. Goth. (*τουτο* XΛ.) | *εν τουτῳ ουν* D. (*e.*) Syr.Pst. | in hoc *a.b.c.ff.l.* (Memph. Theb.)
— *το* ante *θαυμαστ.* B.*Mai.* L. 1. 33. (vid. et XΛ supra.) | *om. *το* ϛ. AD. rel. Arm.
— *ηνοιξεν* B(D)L. (*ηνυξε* D.) | *ηνεωξεν* X. | ‡*ανεωξεν* ϛ. AΔ. rel.
31. *οιδαμεν*] †add. *δε* ϛ. AXΔ. rel. Vulg. *f.* Syr.Pst. Goth. Æth. | add. *γαρ* 69. *Hil.* 89^b. | om. BDL. 1. 33. G. *a.b.c.e.l.* Memph. Theb. Arm.
— *ὁ θεος* ante *ἁμαρτ.* BDΛ. *a.e.* Syr. Pst. Memph. Theb. Goth. *Conc. Carth.* Routh. iii. 103. 110. 123. *Cypr.* 111. 118. 125. | ‡post ϛ. ALX. rel. Vulg. *b.c.f.* Syr.Hcl. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. *Hil.* 89^b.
— *ἁμαρτωλων* *Orig. Int.* iii. 114^e. | *-λον* X*E*U. ‖add. *ανθρωπον* X(*-πων* X^2). | Contra, *Orig. Int.* iii.
31. *αλλ'*] *αλλα* B.
— *αυτου*] *του θεου* 69.
— *ποιῃ*] *-ει* X. 69(corr.^{1}.). EFMΛ.
— *τουτου*] ? *-των* X^2.?
32. *ηνεωξεν* BXΔ(*ενεωξ.**). | *ανεωξεν* 1. | ‡*ηνοιξεν* ϛ. A(D)L. 33. rel. (*ηνυξ.* D.)
— *οφθαλμους*] *-μου* A. ‖praem. *τους* 69.
— *γεγεννημενου*] *γεγενημ.* AX.
33. *μη ην*] *μην* L. | *ην* post *θεου* D. (Memph.) Theb.
— *ηδυνατο*] *ηδοιν.* D*. | *εδυν.* KU.
34. *ειπαν* BD. | ‡*-πον* ϛ. AL. rel.
— *αυτῳ*] ante *και ειπ.* D. *a.*
— *συ* 1°.] om. L. Latt.
— *εγενηθης* L.
— *ὁλος*] *ὁλως* 1. E*. Arm.
35. *ηκουσεν*] praem. *και* D. Syr.Pst. Æth. | add. *ουν* 69. *g.* | add. autem *b.* *c.f.ff.* Memph. Theb.MS.
— *ὁ Ιησ.*] om. *ὁ* B.*Mai.*
— *εξω*] om. D.
— *εὑρων αυτον* Vulg. *c.e.f.ff.* | add. *εξω*

28. maledix. ergo *Cl.* | ei *om. Am.** | illius sis *Cl.* | 29. quia Moysi *Cl.* | 32. quis aperuit *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth.

36. ἐκεῖνος, Καὶ τίς ἐστιν, ἔφη

τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ; 36 ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν,
* Καὶ″ τίς ἐστιν, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν;
37 Εἶπεν † αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Καὶ ἑώρακας αὐτόν, καὶ ὁ
λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. 38 ὁ δὲ ἔφη, Πι-
στεύω, κύριε, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. 39 καὶ εἶπεν
ὁ Ἰησοῦς, Εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον
ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσιν καὶ οἱ βλέ-
ποντες τυφλοὶ γένωνται. 40 † ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρι-
σαίων ταῦτα οἱ ‡ μετ' αὐτοῦ ὄντες″, καὶ εἶπον αὐτῷ,
Μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοί ἐσμεν; 41 εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς, Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ
λέγετε ὅτι Βλέπομεν· ἡ † ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

41. αἱ ἁμαρτίαι ὑμ. μένουσιν

X.

1 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ
τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀνα-
βαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶν καὶ λη-
στής· 2 ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας ποιμήν
ἐστιν τῶν προβάτων. 3 τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει,
καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια
πρόβατα ‡ φωνεῖ″ κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά.

Tu credis in filium dei? 36 Respondit ille et dixit, Quis est, domine, ut credam in eum? 37 Et dixit ei Iesus, Et vidisti eum, et qui loquitur tecum ipse est. 38 At ille ait, Credo, domine, et procidens adoravit eum. 39 Et dixit Iesus, In iudicium ego in hunc mundum veni, ut qui non vident videant, et qui vident caeci fiant. 40 Et audierunt ex Pharisaeis qui cum ipso erant, et dixerunt ei, Numquid et nos caeci sumus? 41 Dixit eis Iesus, Si caeci essetis, non haberetis peccatum: nune vero dicitis quia videmus, peccatum vestrum manet.

1 Amen amen dico vobis, qui non intrat per ostium in ovile ovium sed ascendit aliunde, ille fur est et latro: 2 qui autem intrat per ostium, pastor est ovium. 3 Huic ostiarius aperit, et oves vocem eius audiunt, et proprias oves vocat nominatim et educit eas. 4 Et

A *man. rec.* | εὑρεν αυτ. και D. *a.b.* Syr.Pst.

35. αυτῳ AL. rel. | om. BD. *e.* Memph. MS. | αυτον X.

— του θεου ALXΔ. 1. 33. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth.Platt. *Tert.* adv. Prax. 22. *Hil.* 895^{d}. 911^{b}. | του ανθρωπου BD. Theb. Æth.Rom.

36. απεκριθη εκεινος Latt. | om. B. (om. εκεινος *a.* Memph. Theb. Æth.)

— και ειπεν DL. rel. vv. | om. AB.

— και ante τις BDXΔ. 1. 33. 69. EFG KMSUA. Syr.Hcl. Goth. Arm. | *om. ς. AL. Latt. rel. *Hil.* 911^{c}.

— εστιν] add. εφη B.

37. ειπεν] απεκριθη D. Syr.Hcl *mg.* ‖ †add. δε ς. ALΔ. 1. rel. Goth. (et dixit Vulg. *c.f.l.* Æth.) | om. BDX. 33. *a.b.e.* Syrr. Pst. & Hcl. Memph. Theb. Arm.

— ὁ Ιησ.] om. ὁ A.

— λαλων] post μετα σου D. *Hil.* 910^{c}.911^{c}.

— εκεινος] αυτος B*Rl.*

38. αυτῳ] αυτον D.

39. εις κριμα] post εγω D. | Contra, *Orig.* i. 722^{b}. ii. 119^{d}. iv. $396^{c.d.}$ 380 *not.* *Orig. Int.* ii. 279^{e}. 336^{f}. iii. $950^{a.e.}$ 951^{a}. 952^{a}. iv. 512^{c}. | εις κρισιν Δ.

39. ηλθον] ante εις τον D. *a.b.c.f.* (Arm.) Æth. *Orig. Int.* ii. *bis.* iii. 951^{a}. iv. | Contra, Vulg. *e ff.* *Orig.* i. ii. iv. $396^{c.d.}$ 380 *not.* *Orig. Int.* iii. 363^{e}. $950^{a.e.}$

— βλεπωσιν *Orig.* i. iii. 712^{b}. iv. 396^{c}. 380 *not.* | -ψωσι U*Tf.* *Orig.* iii. 691^{b}.

— γενωνται *Orig.* i. iii. *bis.* iv. 396^{c}. 380 *not.* | -νονται XU*. | γενησονται 69.

40. ηκουσαν] †praem. και ς. AΔ. 69. rel. Vulg. *a*(sic).*b.c.e.f.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Æth. | om. BLX. 33. Memph. Theb. Arm. | ηκουσ. δε D. *ff.g*[1]. | ηκουσ. ουν 1. *a*(sic).

— ταυτα *a.* | om. D. (Latt.) Theb.*Mnt.* Arm.

— μετ' αυτου ante οντες BDLX. 1. 33. Latt. | ‡post ς. AΔ. rel. Goth. Arm. Æth.

— ειπον] -παν D.

— ἡμεις] ὑμεις EU.

41. ειπεν] add. ουν D. | add. δε S. | praem. και Δ. 69. *g.l.* Æth.

— αυτοις] post ὁ Ιησους D. Memph. Theb.

— ὁ Ιησ.] om. ὁ B.

— αν] om. D. 69. K.

— ειχετε] εχετε L.

— βλεπομεν] -πωμεν F.

41. ἡ ἁμαρτια ὑμ. μενει (A)B(Δ). 1. 69. rel. (Syrr.Pst.&Hcl.*txt.*) *Orig. Int.* iii. 119^{e}. (μεννει E. μενη M.) | αἱ ἁμαρτιαι ὑμ. μενουσιν DLX. 33. Syr.Hcl.*mg.* (Arm.)

— ἁμαρτια] †praem. ουν ς. AΔ. rel. *a.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. (Æth.) | om. BDLX. 1. 33. 69. K. Vulg. *b.c.e.f.* Memph. Theb. *Orig. Int.* iii. ("et" ante Arm.)

1. ὑμιν] ante λεγω B. | Contra, *Clem.* 698. *Lucif.* 154.

— αναβαινων] post αλλαχ. D. Arm. | Contra, *Clem.* *Orig. Int.* iii. 877^{b}. *Lucif.*

2. ποιμην εστιν Vulg. *a.e.g.* Goth. *Clem.* 698. *Lucif.* 154. | αυτος εστιν ὁ ποιμ. D. (*b.*)(*c.*)(*f.*)(*ff.*) (Memph.) Theb.

3. θυρωρος *Clem.* 698. *Orig.* i. 32^{b}. | -ρουρος D. | -ρορος XE.

— ιδια προβ. suas oves *Lucif.* 154. | προβ. τα ιδια D. *e.*

— φωνει ABDLX. 1. 33. | ‡καλει ς. Δ. rel.

— κατ'] κατα ΔEF. | κατο L.

39. Dixit ei Jesus (*om.* et) *Am.* | 40. quidam ex Phar. *Cl.*

A B D.
L X Δ.
1. 33. 69.
EFGKMSUΛ.
4. [καὶ] ὅταν

4 † ὅταν τὰ ἴδια ‡ πάντα″ ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν
πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι
οἴδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ. 5 ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ
‡ ἀκολουθήσουσιν,″ ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι
οὐκ οἴδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν. 6 Ταύτην
τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ
ἔγνωσαν τίνα ‡ ἦ″ ἃ ἐλάλει αὐτοῖς.
32 7 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, † ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων.
8 πάντες ὅσοι ‡ ἦλθον πρὸ ἐμοῦ,″ κλέπται εἰσὶν καὶ
λῃσταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. 9 ἐγώ
εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται
καὶ εἰσελεύσεται, καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὑρήσει.
10 ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ
καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσιν καὶ περισ-
σὸν ἔχωσιν. 11 ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποι-
μὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν
12. [δὲ] μισθωτὸς
προβάτων. 12 ὁ μισθωτὸς [δὲ] καὶ οὐκ ὢν ποιμήν,
οὗ οὐκ ‡ ἔστιν″ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον
ἐρχόμενον καὶ ἀφίησιν τὰ πρόβατα καὶ φεύγει, καὶ

cum proprias oves emiserit, ante eas vadit, et oves illum secuntur, quia sciunt vocem eius: 5 alienum autem non sequentur sed fugient ab eo, quia non noverunt vocem alienorum. 6 Hoc proverbium dixit illis Iesus: illi autem non cognoverunt quid loqueretur eis.

7 Dixit ergo eis iterum Iesus, Amen amen dico vobis quia ego sum ostium ovium. 8 Omnes quotquot venerunt fures sunt et latrones, sed non audierunt eos oves. 9 Ego sum ostium: per me si quis introierit, salvabitur, et ingredietur et egredietur, et pascua inveniet. 10 Fur non venit nisi ut furetur et mactet et perdat: ego veni ut vitam habeant et abundantius habeant. 11 Ego sum pastor bonus. Bonus pastor animam suam dat pro ovibus: 12 mercennarius et qui non est pastor, cuius non sunt oves propriae, videt lupum venientem et dimittet oves et fugit,

4. *οταν*] †praem. *και* ϛ. AD. rel. Vulg. *a.e.* rel. *Lucif.* 154. (*οταν δε* K. *b.c.ff.l.* Memph.) | om. BL. 1. 33. Theb.
— *τα ιδια παντα* BDLX. 1. 33. *a.e.* Memph. Theb. Arm. (Æth.) *Lucif.* 154. (*τα ιδια* tantum Goth.) | ‡*τα ιδια προβατα* ϛ. AΔ. rel. Vulg. *f.* Syrr. Pst.&Hcl. oves suas omnes *b.c.ff.* (om. Syr.Hier.)
— *εκβαλη* AB.*Mai.*D. rel. | *εκβαλλη* B. (*Btly.s*)X. | *εκβαλει* FM. | *εκβαλλει* 69.
— *αυτου*] ante *την φων.* D. *b.c.ff.* | Contra, rel. *Lucif.*
5. *ακολουθησουσιν* ABDΔEFG. | ‡-*σωσιν* ϛ. LX. rel.
— *αλ. φευξ. απ' αυτ.*] om. E*.
— *των αλλοτ.* Vulg. *f.* (om. *των* G.)] *αυτου a.b.c.e.ff.l.* *Lucif.* 154.
6. *εγνωσαν*] *εγινωσκον* 69.
— *ῃ* B.*Mai.*ed.2. 69. EFG. | ‡*ην* ϛ. A D. rel.
— *ἁ*] om. L.
— *αυτοις*] add. *ὁ Ιησους* 69.
7. *παλιν* post *ειπεν ουν* B.*Mai.*DLΔ. rel. *a.* (Syr.Pst.) Theb. Goth. | post *αυτοις* AKΛ. Vulg. *b.c.f.* Syr.Hcl. Arm. Æth. | post *ὁ Ιησους* X. 33. | ante *ειπεν* Memph. | om. 1. 69. *e.* *Lucif.*
7. *αυτοις*] om. B.
— *ὁ Ιησους*] om. *b.* | om. *ὁ* B.
— *λεγω*] post *ὑμιν* B. | Contra, *Lucif.* 154.
— *ὑμιν*] †add. *ὁτι* ϛ. ADΔ. 1 *sic.* 69 *sic.* Vulg. *b.c.e.f.g.* vv. | om. BLX. 33. G KU. *a.* Æth. *Lucif.*
— *ἡ θυρα*] pastor Theb.
8. *παντες* *Orig.* i. 744^{a}. iii. 303^{b}. 459^{e}. iv. 44^{e}. *Lucif.* 154. | om. D. *b.*
— *προ εμου* post *ηλθον* ABDLX *sic.* 33. 69. KΛ. *Gat.* Syrr.Pst.MS.&Hcl.* Memph. Æth. *Orig.* i. 744^{a}. iii. *bis.* *Lucif.* | ‡ante ϛ. 1 *sic.* *Foss.* Arm. *Orig.* iv. (*πάντες οὖν οἱ πρὸ κυρίου κλέπται καὶ λῃσταί* *Clem.* 368. *πάντες οἱ πρὸ τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου κλέπται εἰσὶ καὶ λῃσταί.* *Clem.* 366. *πάντες οἱ πρὸ ἐμοῦ ἐληλυθότες* *Hipp.* Phil. vi. 35 (194).) | om. ΔEFGMSU. Vulg. *a.b.c.e.f.l.* Syr.Pst.*ed.* Syr.Hier. Theb. Goth.
— *αλλ'*] *αλλα* DX. (*και ουκ* *Orig.* i. iii. iv.)
— *ηκουσαν* *Orig.* iii. 303^{b}. iv. | -*σεν* L. *Orig.* i. 744^{a}.
9. *εισελθῃ*] -*θοι* 69.
— *και εισελευσεται*] om. Δ.
10. *εγω*] add. *δε* D. *a.* Memph.ed. Goth. Æth.
— *και περισσον εχωσιν*] om. D.
— *περισσον*] *περισσοτερον* X. 69.
11. *τιθησιν* *Clem.* 156. 421. (*Orig.* ap. Cram. 1 Cor. p. 167.) *Orig. Int.* iv. 507^{a}. *Eus.* Pr. Ev. 614^{b}. in Ps. 106^{d}. *Hil.* 45^{d}. 446^{a}. *Lucif.* 189. | *διδωσιν* D.
12. *δε hic* AE. rel. Vulg.*Cl.* *b.c.e.f.* vv. *Eus.* Pr. Ev. 614^{b}. | ante *μισθ.* DXΔ. 33. 69. | om. B.*Mai.*L. 1. G. *Am.* *a.* Memph.MS. (*Lucif.* 189.)
— *εστιν* ABLX. 1. 33. 69. *Eus.* Pr. Ev. | ‡*εισιν* ϛ. DΔ. rel.
— *ερχομενον*] om. A*.
— *αφιησιν*] *αφησιν* L.
— *αυτα* *a.c.e.f.* *Lucif.* 189. | om. D. Vulg. *b.ff.g.* Syrr.Pst.&Hcl. Theb.*Mnt.* ‖ add. *και σκορπιζει αυτα* 69(* *Scr.*).
— *σκορπιζει*] †add. *τα προβατα* ϛ. A XΔ. 69. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Theb. *Mnt.* Goth. | om. BDL. 1. 33. Syr.

5. sequuntur *Cl.* | fugiunt *Cl.* | 6. dixit eis *Cl.* | 8. et non aud. *Cl.* | 11. ovibus suis *Cl.* | 12. merc. autem *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth.
12. σκορπίζει [τὰ πρόβατα].
13. ab init. [ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει,]
[f] Matt. 11:27.
[g] c. 7:20.

ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει †. 13 † ὅτι
μισθωτός ἐστιν καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβά-
των.
33 14 Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω
ζ/γ τὰ ἐμά, καὶ ‡ γινώσκουσίν με τὰ ἐμά,″ 15 [f] καθὼς γι-
νώσκει με ὁ πατὴρ κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα, καὶ
ζα/δ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. 16 καὶ
ζβ/ι ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύ-
της· κἀκεῖνα ‡ δεῖ με″ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου
ἀκούσουσιν, καὶ ‡ γενήσονται″ μία ποίμνη, εἷς ποι-
μήν. 17 διὰ τοῦτό ‡ με ὁ πατὴρ″ ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ
τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν.
18 οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ᾽ ἐμοῦ, ἀλλ᾽ ἐγὼ τίθημι αὐ-
τὴν ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ
ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντο-
λὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου. 19 Σχίσμα †
πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τού-
τους. 20 ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, [g] Δαιμόνιον
ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε; 21 ἄλλοι ἔλε-
γον, Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν δαιμονιζομένου·

et lupus rapit et dispergit oves;
13 mercennarius autem fugit quia mercennarius est, et non pertinet ad eum de ovibus.

14 Ego sum pastor bonus, et cognosco meas et cognoscunt me meae, 15 (90, 3.) sicut novit me pater et ego agnosco patrem, (91, 4.) et animam meam pono pro ovibus. 16 (92, 10.) Et alias oves habeo quae non sunt ex hoc ovili: et illas oportet me adducere, et vocem meam audient, et fiet unum ovile et unus pastor. 17 Propterea me pater diligit, quia ego pono animam meam, ut iterum sumam eam. 18 Nemo tollit eam a me, sed ego pono eam a me ipso: potestatem habeo ponendi eam, et potestatem habeo iterum sumendi eam: hoc mandatum accepi a patre meo. 19 Dissensio iterum facta est inter Iudaeos propter sermones hos. 20 Dicebant autem multi ex ipsis, Daemonium habet et insanit: quid eum auditis? 21 Alii dicebant, Haec verba non sunt daemonium habentis:

Hier. (Memph. Theb.) Arm. (Æth.) *Lucif.* 189.
13. ab init. † ὁ δε μισθωτος φευγει ς. A²X Δ. 69. rel. Vulg. *a.b.c.f.ff.* Syrr. Pst.& Hel. Goth. | om. A*BDL. 1. 33. *e.* Syr.Hier. Memph. Theb. Arm. Æth. *Lucif.* 189. (A* ap. Woide ὁ δε sed ? ὁτι*).
— μελει] μελλει X. 69. E*FG.
14. ποιμ. ὁ καλ. *Orig.* in Prov. Mai. 36. *Eus.* in Es. 509^b. in Ps. 205^b. 489^e. | καλ. ποιμ. D. *Eus.* Ecl. Pr. 234.
— γινωσκουσιν με τα εμα B(D)L. Latt. Memph. Theb. Goth. Æth. *Eus.* in Es. in Ps. 489^e. (γεινωσιν D* et εμε D.) | ‡ γινωσκομαι ὑπο των εμων ς. AXΔ. 1. 33. 69. rel. Syrr. Pst.& Hel. Arm. (γινωσκωμε K.)
15. μου *Eus.* in Es. 509^b. in Ps. 490^a. | om. D.
— τιθημι *Eus.* in Es. in Ps. | τιθησι 69. (θεις *Eus.* Ecl. Pr. 234.) | διδωμι D.
16. αλλα] add. δε D. Syrr. Pst. & Hel. *Eus.* in Ps. 55^a.
— δει με BDLΔ. 1. 33. 69. Latt. Syrr. Pst.& Hel. *Orig. Int.* ii. 198^c. iv. 630^b. | ‡ με δει ς. AX. rel. *Eus.* in Ps.
16. ακουσουσιν BDL. rel. | -σωσιν AXΔ. 33. 69. GΛ. *Eus.* in Ps.
— γενησονται BDLX. 1. 33. *f.* Syr.Hel. *mg.* Memph. Theb. Goth. Arm. *Clem.* 129. | ‡ γενησεται ς. AΔ. rel. (Latt.) *Eus.* in Ps. *Cypr.* 153. 196.
— εἱς ποιμην *Clem.* *Orig.* in Prov. Mai. 43. *Eus.* in Ps. | εις ποιμνην L.
17. με ante ὁ πατηρ BDLX. 33. Latt. *Hil.* 992^a. 1073^b. | ‡ post ς. AΔ. 1. rel. (in utroque loco M.)
18. αιρει *Orig.* i. 403^b. 467^e. iv. 152^e. 298$^{a.c.}$ *Orig.* in Cat. ap. Cram. Rom. p. 65. *Orig. Int.* i. 90^a. 96^a. *Eus.* D.E. 495^e. Ecl. Pr. 136. 226. in Ps. 367^b. 395^e. Theoph. 110. *Cypr.* 295. *Hil.* (992^b.) 1073^b. | ηρεν B.
— αλλ᾽ εγω....εμαυτου *Orig.* i. *bis.* iv. 153^a. 298$^{b.c.}$ *Orig. Int.* i. 191^a. (iv. 566^c.) in Cat. *Eus.* in Ps. 395^e. Theoph. *Cypr.* *Hil.* | om. D. *l.* Goth. *Eus.* D.E. Ecl. Pr. *bis.* in Ps. 367^b.
— αλλ᾽ *Orig.* i. 403^b. iv. *ter.* in Cat. *Eus.* in Ps. Theoph. | αλλα E. *Orig.* i. 467^e.
— παλιν *hic* *Hipp.* c. Noet. 18 (19). *Orig. Int.* iii. 60^e. iv. 547^d. 566^c. *Dion. Alex.* 39. *Eus.* D.E. *Cypr.* *Novatian.* 166. *Hil.* 992^a. 1073^b. | ante εξουσιαν *Orig.* i. *bis.* iv. 153^a. 298^b. *Orig. Int.* i. 191^a. *Eus.* Ecl. Pr. 226. Theoph. | om. *ff.* *Eus.* in Ps. *bis.* *Hil.* 559^e.
18. λαβειν *Hipp.* *Orig.* i. *bis.* iv. *bis.* *Dion. Alex.* *Eus.* D.E. Ecl. Pr. in Ps. *bis.* Theoph. *Novatian.* *Cypr.* *Hil.* | αραι D. *c.*
— την] om. B.
— μου Vulg. *c.e.f.* *Cypr.* 295. | om. D. *a.b.* *Tert.* adv. Prax. 22. *Novatian.* 166. *Hil.* 992^b. 1073^b.
19. σχισμα] † add. ουν ς. AD. rel. Syr. Hel. Memph. Goth. | om. BLX. 33. Latt. Theb. Arm. ("et fuit" Syr.Pst. Æth.)
— παλιν] om. D. Memph. | post εγενετο 1.
— εγενετο] post εν τ. Ιουδ. 33.
— τοις Ιουδαιοις] τῳ οχλῳ X.
20. δε Vulg. Syr.Hel. Memph. Arm. (om. Goth.) | ουν D. 1. ("et dicebant" *a.b.(e.)f.ff.l.* Syr.Pst. Æth.)
— δαιμονιον] praem. ὁτι D.
— τι] om. L.
21. αλλοι δε ελεγον ὁτι ταυτα 69.
— τα ῥηματα ταυτα (hoc ord.) post ουκ εστιν D.

15. ovibus meis *Cl.* | 17. diligit Pater *Cl.* | et iterum *Am.* | 18. meipso et *Cl.*

A B D.
L X Δ.
1. 33. 69.
E(F)G[H]KMSUΛ.

μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ‡ ἀνοῖ-
ξαι";
34 22 Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύ-
μοις· † χειμὼν ἦν, 23 καὶ περιεπάτει [ὁ] Ἰησοῦς ἐν
τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ τοῦ ‡ Σολομῶνος." 24 ἐκύκλωσαν
οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ, Ἕως πότε
τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ χριστός, εἰπὲ
ἡμῖν παῤῥησίᾳ. 25 ἀπεκρίθη αὐτοῖς [ὁ] Ἰησοῦς,
Εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· § τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ
ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ
ἐμοῦ· 26 ‡ ἀλλὰ" ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· ‡ ὅτι οὐκ" ἐστὲ
ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν †. 27 τὰ πρόβατα τὰ
ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ‡ ἀκούουσιν," κἀγὼ γινώσκω αὐτά,
καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι, 28 κἀγὼ ‡ δίδωμι αὐτοῖς ζωὴν
αἰώνιον", καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ
ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου. 29 ὁ πατήρ
μου ‡ ὃ" δέδωκέν μοι ‡ πάντων μεῖζον" ἐστίν, καὶ
οὐδεὶς δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρός

22. ἐγένετο τότε
24. ἐκύκλευσαν
§ H
26. οὐ γάρ ἐστε
— fin. [καθὼς εἶπον ὑμῖν.]
28. ζω. αἰ. δίδ. αὐτ.

numquid daemonium potest caecorum oculos aperire?
22 Facta sunt autem encenia in Hierosolymis, et hiems erat,
23 et ambulabat Iesus in templo in porticu Salomonis.
24 Circumdederunt ergo eum Iudaei et dicebant ei, Quo usque animam nostram tollis? si tu es Christus, dic nobis palam.
25 Respondit eis Iesus, Loquor vobis, et non creditis: opera quae ego facio in nomine patris mei, haec testimonium perhibent de me;
26 sed vos non creditis, quia non estis ex ovibus meis.
27 Oves meae vocem meam audiunt, et ego cognosco eas et secuntur me,
28 et ego vitam aeternam do eis, et non peribunt in aeternum, et non rapiet eas quisquam de manu mea.
29 Pater meus quod dedit mihi, maius omnibus est, et nemo potest rapere de manu

21. τυφλων] post οφθαλμους D. *e.f.* | Contra, *Orig.* iv. 354b.
— ανοιξαι BLX. 1. 33. 69. *Orig.* iv. | ‡ανοιγειν ς. AD. rel.
22. εγενετο] -νοντο D.
— εγενετο] εγενετο δε ADX. rel. Vulg. *c.f.ff.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. | εγενετο τοτε BL. 33. (*Gat.*) Memph. Theb. Arm. (Æth.) | εγενετο *tantum* 1. *a.b.* [*e.*]
— τοις Ἱερ. ABL. 33. | om. τοις DXΔ. 1. 69. EFGKMUΛ.
— χειμων] †praem. και ς. AΔ. 69. rel. Vulg. *a.c.e.f.* rel. | om. BDLX. 1. 33. G. *ff.* Memph. Theb. Æth. (om. ad fin. ver. *b.*)
23. περιεπατει] περιπατει AL.
— ὁ Ιησ.] om. ὁ B.
— τῃ στοᾳ] om. τῃ Δ.
— του B.*Mai.*LX. 33*s.* | om. ADΔ. 1. 69. EFGKMSU *Tf.*Λ.
— Σολομωνος BDΔ. 1. 33. 69. EFGΛ. | ‡-μωντος ς. ALXKMSsU.
24. εκυκλωσαν AD. rel. | ἐκυκλευσαν B.
— ελεγον] -γαν D.
— παρησιᾳ B* *Tf.*D.
25. αυτοις] om. D. Goth.
— ὁ Ιησ.] om. ὁ B*.*Mai.*(ed.2.)
— ειπον *a.* | λαλω D. Vulg. *b.c.e.f.ff.g.l.* *Tert.* adv. Prax. 22.
— ὑμιν] add. ηδη X.
— ου πιστευετε Vulg. *a.c.e.ff.g.* *Tert.* | ουκ επιστευσατε B. *b.f.* ‖add. μοι D. 69. Theb. Arm.
25. ταυτα] αυτα DL. *a.e.* *Tert.*
— περι] om. H.
26. αλλα ABLΔ. | ‡αλλ' ς. DX. rel.
— ὁτι ουκ B.*Mai.*DLX. 1. 33. 69. Vulg. *b.f.ff.g.l.* Syrr.Pst.&Hcl.*mg.* Goth. Æth. *Orig.* iv. 316d. | ‡ου γαρ ς. AΔ. rel. *a.c.e.* Syr.Hcl.*txt.* Memph. Theb. Arm. *Orig. Int.* iii. 55a.
— fin. add. †καθως ειπον ὑμιν ς. ADX Δ. 1. 69. (H)M². rel. *a.b.e.f.* Syrr.Pst. & Hcl. (Syr.Hier.) Goth. Æth. (ειπεν H.) | om. BL. 33. KM*. Vulg. *c.ff.g.* Memph. Theb. Arm. non habet *Orig.* vid. iv. 367b.
27. ακουουσιν BLX. 33. 69. *Orig.* iii. 152e. 237a. iv. 351c. ap. Gall. xiv. 40. *Hom. Cl.* iii. 52 *MS.* | ‡ακουει ς. AD. 1. rel. *Clem.* 794. *Orig.* iii. 298d. iv. 367b. *Hom. Cl. ed.* *Eus.* in Ps. 55. 106e.
28. καγω *Eus.* in Ps. 55. | και εγω 33.
— διδωμι αυτοις ante ζωην αιωνιον BL X. 33. M*. Syr.Pst. Memph. Theb. Æth. | ‡post ς. ADΔ. 1. 69. M². rel. Latt. Syr.Hcl. Goth. Arm. *Orig.* ap. Gall. *Eus.* in Ps. *Hil.* 930a.
— ουχ ABΔ. 1. 33. 69 *sic.* rel. | ου μη DLX.
— ἁρπασει ABΔ. 1. 33. 69 *sic.* rel. | -σῃ DLXEM.
— χειρος] add. του πατρος 69 *mg.*
29. ὁ δεδωκεν B*.*Mai.*(ed.2.)L. Vulg. *a. b.c.e.f.ff.g.* Memph. Goth. *Tert.* adv. Prax. 22. *cod.* *Hil.* 930a. 1089c. | ὁ δεδωκως D. | ‡ὁς δεδωκεν ς. AB².*Mai.*(ed.2.)X. rel. Theb. Æth. *Tert.* adv. Prax. 22. *cod.* | οὑς δεδωκεν Λ. | ὁς εδωκεν MU.
— μοι] add. αυτα 69. Arm. | Contra, *Tert.* *Hil. bis.*
— παντων μειζ. εστιν BDL. Syr.Pst. | παντ. εστιν μειζ. X. | ‡μειζ. παντ. εστ. ς. AΔ. 1. 33. 69. (Latt.) Syr.Hcl. Memph. Goth. (Æth.) majus est omnibus *a.* *Tert.* adv. Prax. 22 (*codd.*) *Hil. bis.* [Theb.]
— μειζον AB.*Mai.*(ed.2.)X. Latt. Memph Goth. *Tert.* cod. *Hil. bis.* | ‡μειζων ς. DL. rel. Theb. *Tert.* *cod.*
— ἁρπαζειν] ἁρπασαι 69.
— πατρος μου] om. μου BL. *Orig.* iv. 285d. | Contra, AD. rel. vv. *Hil.* 930e.
30. οὐκ εἶπεν ὅτι Ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν εἰμι, ἀλλὰ Ἕν ἐσμεν. *Hipp.* c. Noet. 7 (11). (vid. *Orig.* i. 750d. ii. 34b. iv. 282b. *Dion. Rom.* Routh. iii. 377. *Eus.* c. Mcl. saepe etc. etc.)
— πατηρ] add. μου Δ.
31. ουν AD. rel. (Latt.) Syr.Hcl. Memph. Theb. (ap. Mingarelli.) | om. B.*Mai.* L. 33. *Am.* *ff.g.* Syr.Pst. Theb. (ap. Woide.) Goth. Arm. (Æth.)

28. *om.* et *ante* non rap. *Am.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth.

[μου]. 30 ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν. 31 Ἐβάστα-
σαν [οὖν] πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα λιθάσωσιν
αὐτόν. 32 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πολλὰ καλὰ
¶ F ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός [μου]·¶ διὰ ποῖον
αὐτῶν ἔργον ‡ ἐμὲ λιθάζετε″; 33 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ
οἱ Ἰουδαῖοι †, Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε,
ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν
ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. 34 ἀπεκρίθη αὐτοῖς [ὁ] Ἰησοῦς,
Οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν * ὅτι″
h Psa. 82(81): 6. h Ἐγὼ εἶπα, θεοί ἐστε; 35 εἰ ἐκείνους εἶπεν θεούς,
πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται
λυθῆναι ἡ γραφή, 36 ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασεν καὶ ἀπέ-
στειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε ὅτι Βλασφη-
μεῖς, ὅτι εἶπον, Υἱὸς τοῦ θεοῦ εἰμι; 37 εἰ οὐ ποιῶ
τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετέ μοι· 38 εἰ δὲ
ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις ‡ πιστεύετε,″
ἵνα γνῶτε καὶ ‡ γινώσκητε″ ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ
ϟγ/δ κἀγὼ ἐν ‡ τῷ πατρί.″ 39 Ἐζήτουν [οὖν] πάλιν αὐτὸν

patris mei. 30 Ego et pater unum sumus. 31 Sustulerunt lapides Iudaei ut lapidarent eum. 32 Respondit eis Iesus, Multa opera bona ostendi vobis ex patre meo: propter quod eorum opus me lapidatis? 33 Responderunt ei Iudaei, De bono opere non lapidamus te sed de blasphemia, et quia tu, homo cum sis, facis te ipsum deum. 34 Respondit eis Iesus, Nonne scriptum est in lege vestra quia Ego dixi Dii estis? 35 Si illos dixit deos, ad quos sermo dei factus est, et non potest solvi scriptura, 36 quem pater sanctificavit et misit in mundum, vos dicitis quia Blasphemas, quia dixi, Filius dei sum? 37 Si non facio opera patris mei, nolite credere mihi: 38 si autem facio, et si mihi non vultis credere, operibus credite, ut cognoscatis et credatis quia in me est pater et ego in patre. 39 (93, 4.) Quaerebant ergo eum

31. παλιν AB. rel. *f.* Syrr.Pst.&Hel. Theb. | om. D. 69. (Latt.) Memph. Arm. *Hil.* 931^{d}.
— λιθους] post οἱ Ιουδ. 69. *e.f.* Syr.Pst.
32. απεκρ. αυτ. ὁ Ιησ.] απεκρ. Ιησ. και ειπεν αυτ. 33. (Memph.)
— καλα ante εργα DLXΔ. 69. rel. Vulg.*Cl.* *Hil.* 931^{d}. | post A. 1. 33. KΛ. *Am.* *a.c.e.f.* | post ὑμιν B. (om. *b.*)
— πατρος μου AL. rel. (Latt.) Syrr.Pst. &Hel. vv. | om. μου BD. *e.* *Hil.* 931^{d}.
— δια] praem. και 69.
— ποιον αυτων εργον *Hil.* | ποιων εργων 69 (om. αυτων). | ποιον αυτων εργων K. | ποιον εργον αυτων X. Syrr.Pst.&Hel. | "quid" (tantum) *e.* | (αυτων] αυτῳ A. | om. 69. Λ^{2}.)
— εμε λιθαζετε BL. 33. Vulg. *a.b.e.* | ‡λιθαζ. με ϛ. AD. rel. *c.f.* Syrr.Pst. &Hel. Goth. *Hil.*
33. Ιουδαιοι] †add. λεγοντες ϛ. DΔM^{2}. rel. (*e.*) Arm.MSS. (Æth.) | om. AB LX. 1. 33. 69. KM*. (Latt.) Syr.Hel. Memph. Theb. Goth. Arm. *Hil.* 931^{d}. (dicunt ei Judaei Syr.Pst.)
— συ *Orig.* iv. 383^{b}. *Eus.* in Ps. 507^{a}. *Novatian.* 206. *Hil.* | om. DK. *e.* Syr.Pst.
— ποιης E.
— σεαυτον *Eus.* in Ps. | ἑαυτον 69 *Scr.* GUΛ. *Orig.* iv.
34. ὁ Ιησους *Eus.* in Ps. 507^{a}. | om. ὁ B. ‖add. και ειπεν D. Memph. Æth. | Contra, *Eus.* in Ps.
34. ὑμων] om. D. *b.c.e.ff.* *Eus.* c. Mcl. 87^{a}. *Tert.* adv. Prax. 22. *Cypr.* 287. *Hil.* 932^{c}. [*a.*] | Contra, Vulg. *f.g.* *Eus.* in Ps. ‖add. ὁτι BDLX. 33. Latt. Syrr.Pst.&Hel. *Eus.* c. Mcl. 87^{a}. in Ps. *Cypr.* *Hil.* | *om. ϛ. AΔ. rel. Goth. Arm. Æth. *Tert.*
— ειπα BLX. 1. rel. *Eus.* c. Mcl. in Ps. | ειπον ADΔ. 33. 69. MSU.
35. εγενετο] ante του θεου D. *a.b.e.ff.l.* (Syr.Pst.) *Eus.* c. Mcl. 87^{a}. in Ps. 507^{a}. *Hil.* 932^{c}. | Contra, ABL. Vulg. *c.f.* Syr.Hel. rel. *Orig. Int.* iv. 500^{c}. *Cypr.* 287. *Hil.* 471^{e}.
36. ἡγιασεν *Orig.* iv. 23^{a}. *Orig. Int.* ii. 310^{a}. *Eus.* c. Mcl. 87^{a}. in Ps. 507^{a}. *Tert.* adv. Prax. 22. *Cypr.* 287. *Hil.* 932^{c}. | ηγαπησεν U.
— βλασφημεις *Orig.* iv. 23^{a}. *Cypr.* Vulg. *f.g.* *Novatian.* 117. 118. 206. | -μει *Eus.* in Ps. *a.b.e.ff.* blasphemo *c.*
— ειπον *Orig.* iv. *Eus.* c. Mcl. in Ps. *Novatian.* *Cypr.* *Hil.* | om. G.
— του θεου *Orig.* iv. *Eus.* c. Mcl. | om. του D. 69. EG. *Eus.* in Ps.
37. ου] μη 69.
38. δε] supra lin. X.
— μη] supra lin. 1. | om. A*. | ου 69.
— πιστευητε BL. 1^{2}. K(M -ειτε). rel. | πιστευετε AXΔ. 1*. 33. 69. EGHUA. (vid. ver. 37.) | θελετε πιστευειν D. Latt. *Tert.* adv. Prax. 22. *Cypr.* 287. *Hil.* 932^{c}. 933^{a}. 934^{d}. 935^{a}.
38. εργοις] add. μου HM. *Hil.* 1252^{a}. | Ctra, *Tert.* *Cypr.* *Hil.* 932^{c}. 933^{e}. 934^{d}. 935^{a}.
— πιστευετε BDL. 1. 33. KU. | ‡πιστευσατε ϛ. AX. 69. rel. | πιστευσετε Δ.
— και γινωσκητε BL(X). 1. 33. Memph. Theb. Arm. Æth. *Hil.* 932^{c}. 933^{e}. 935^{a}. (-κετε X.) | ‡και πιστευσητε ϛ. AΔ. 69. rel. Vulg. *f.* Syrr.Pst.&Hel. Goth. | om. D. *a.b.c.e.ff.l.* *Tert.* adv. Prax. 22. *Cypr.* 287.
— τῳ πατρι BDLX. 33. Vulg. *a.c.e.* Syrr.Pst.&Hel.*mg.* (Memph.) Theb. Arm. (Æth.) *Orig. Int.* i. 56^{d}. *Eus* c. Mcl. 186^{e}. 187^{d}. *Tert.* *Hil.* 150^{d}. 794^{b}. 800^{a}. 932^{c}*cd.* 937^{d}. 1252^{a}. | ‡αυτῳ ϛ. AΔ. 1. 69. rel. *b.f.ff.* Syr.Hel.*txt.* Goth. *Cypr.* 287. *Hil.* 932^{c}*cd.* 933^{e}. 935^{a}.
39. εζητουν ουν ALXΔ. 1. 33. 69. KS*s.* (Latt.) Syr.Hel. Theb. | om. ουν B *Mai.*EGHMUΛ. Memph. Goth. Arm. | και εζητουν D. Syr.Pst. Æth. (quaer. autem *f.*)
— παλιν] post αυτον ALXΔ. 1. 33. K. *f.* Goth. | ante B.*Mai.*EGHMS*s* Λ. Syrr.Pst.&Hel. (Memph. Theb.) | om. D. 69. (Latt.) | ante εζητ. Arm. | (παλιν πιασαι αυτον U. Æth.)

31. sustulerunt ergo *Cl.* | 32. bona opera *Cl.* | 38. pater in me est *Cl.*

A B [C] D. L X Δ. 1. 33. 69. E[F]GHKMSUΛ.
40. ἔμενεν

πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν, 40 καὶ
ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον
ὅπου ἦν ‡ Ἰωάνης″ τὸ πρῶτον βαπτίζων, καὶ ἔμεινεν
ϟδ / ι ἐκεῖ. 41 καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτόν, καὶ ἔλεγον
ὅτι ‡ Ἰωάνης″ μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν, πάντα δὲ
ὅσα εἶπεν ‡ Ἰωάνης″ περὶ τούτου ἀληθῆ ἦν. 42 Καὶ
‡ πολλοὶ ἐπίστευσαν″ ‡ εἰς αὐτὸν ἐκεῖ.″

prendere: et exivit de manibus eorum, 40 et abiit iterum trans Iordanen in eum locum ubi erat Iohannes baptizans primum, et mansit illic. 41 (94, 10.) Et multi veniebant ad eum et dicebant quia Iohannes quidem signum fecit nullum, 42 omnia autem quaecumque dixit Iohannes de hoc vera erant. Et multi crediderunt in eum.

XI. ΙΑ' 35 1 Ἦν δέ τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας,
ἐκ τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς
i c. 12:3. αὐτῆς· 2 i ἦν δὲ ‡ Μαριὰμ″ ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον
μύρῳ καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν
αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει. 3 ἀπέστειλαν
§ F οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς § αὐτὸν λέγουσαι, Κύριε, ἴδε
ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ. 4 ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν,
Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ
τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ δι'
αὐτῆς. 5 ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν
ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. 6 ὡς οὖν ἤκουσεν
ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο
ἡμέρας. 7 ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς,

1 Erat autem quidam languens Lazarus a Bethania, de castello Mariae et Marthae sororis eius. 2 Maria autem erat quae unxit dominum unguento et extersit pedes eius capillis suis, cuius frater Lazarus infirmabatur. 3 Miserunt ergo sorores ad eum dicentes, Domine, ecce quem amas infirmatur. 4 Audiens autem Iesus dixit eis, Infirmitas haec non est ad mortem sed pro gloria dei, ut glorificetur filius dei per eam. 5 Diligebat autem Iesus Martham et sororem eius Mariam et Lazarum. 6 Ut ergo audivit quia infirmabatur, tunc quidem mansit in eodem loco duobus diebus: 7 deinde post haec dicit discipulis suis, Ea-

39. *πιασαι*] praem. *οἱ Ιουδαιοι* 69. (*c.*)
— *της χειρος*] *των χειρων* 1. Latt. Syr.Pst. Memph. Theb. Goth.
40. *και απηλθεν*] *απηλθεν ουν* A.
— *το πρωτον*] om. 33. | *το προτερον* Δ. 69. *a.e f.ff.*
— *εμεινεν* ADL. rel. Vulg. *f.* Syrr. (Pst.)&Hel. | *εμενεν* B. *a.b.c.e.ff.*
41. *ὁτι*] om. D.
— *μεν*] om. 69. Arm.
— *σημειον* ante *εποιησεν* ABD. rel. vv. | post LX. 1. 33. 69. KM. *Orig.* iii. 468e. | om. E*Λ*. (habent in mg.)
— *ουδεν*] *ουδε ἑν* 1. 69. *Orig.* iii.
— *ειπεν*] post *Ιωαν.* D. *b.f.*
— *περι αυτου* Δ.
42. *πολλοι* ante *επιστ.* BDLX*sic.* 1. 33. M*sic.* Latt. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. | ‡post ϛ. AΔ. 69. rel. Syr.Hel. Goth.
— *εκει* post *εις αυτον* ABDLX. 1. 33. 69 *txt.* KMU. Syr.Hel. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. | ‡ante ϛ. ΔE. rel. | om. Latt. Syr.Pst.
1. *Μαριας*] praem. *της* D. | praem. frater Syr.Pst. (om. *της αδ. αυτ.*)

1. *και Μαρθας*] om. A**ut vid.* | add. *της* ante *Μαρθας* D*.
— *αυτης*] *αυτου* A. (Latt. "ejus").
2. *Μαριαμ* B. 33. | ‡*Μαρια* ϛ. AD. rel.
— *μυρῳ*] *-ρων* E*. unguento pedes Jesu et abstersit capillis ejus. Syr.Pst.
— *αυτου*] om. D.
— *θριξιν*] add. *της κεφαλης* U. Syr. Hel.
— *αυτης*] *ἑαυτης* ΔEG².
— *ἡς*] add. *και* D.
— *ησθενει*] *-νησεν* 69 *txt.*(corr.¹.mg.)
3. *αἱ αδελφαι* om. *b.l.* ‖add. *αυτου* B *Blc.*D. 1. S. (Latt.) Syr.Pst. Goth. Æth. (illae duae sorores ejus Syr.Pst.) | om. AB.*Mai.*L. rel. Syr.Hel. Memph. Theb. Arm.
— *αυτον* Vulg. *a.f.* Syr.Hel. | *τον Ιησουν* D. *b.c.e.l.* Syr.Pst. Æth.
— *φιλεις*] *εφιλεις* L. Arm.
4. *ὁ Ιησ.*] om. *ὁ* D.
— *αυτη ἡ ασθ.* *Orig.* iv. 295b. | add. *αυτου* D. Æth. | *ἡ ασθ. αυτου* 69.
— *δι' αυτης* per eam Vulg.*Cl.* *Am.*². | *δια της* 1. | *δι' αυτων* 69. | per ipsum *b.c.* per eum *Am.** *f.* *Hil.* 992b. 1072c. in illo *a.e.* in ipso *ff.*

5. *ηγαπᾳ*] *εφιλει* D. *a.e.*
— *την Μαρθαν και την αδελφην αυτης*] *την Μαριαν και την αδελφην αυτης Μαρθαν* 1. 69. (Arm.) ‖add. Mariam Vulg. *b.f.g.* | Lazarum et sorores ejus *a.e.* Laz. et sororem ejus *c.* Laz. et Mariam et sororem ejus *f.* Martham et Mariam et Lazarum Syr.Pst.
6. *μεν*] om. G. Vulg. *a.* Syr.Hel.*
— *εμεινεν*] add. *ὁ Ιησους* D. *b.*(*c.*)*l.*
— *εν*] *επι* D. | om. A. *e.*
— *ᾡ ην τοπῳ*] *τῳ τοπῳ* D. (om. *e.*)
7. *επειτα*] *ειτα* D.
— *τουτο*] *ταυτα* X. Latt.
— *μαθηταις*] add. *αυτου* ADΔ. 69. KΛ. Vulg. *b.c.f.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Æth. | Contra, BLX. 1. 33. rel. *a.* Goth. | *τοις μαθ.* om. *e.* (Arm.)
— *παλιν*] ante *εις* 1. 69. *a.c.e.ff.* Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. | Contra, Vulg. *b.f.g.* Syr.Hel. ‖*πολιν* A.

40. apprehendere *Cl.* | 41. venerunt ad eum *Cl.*
3. sorores ejus *Cl.* | 4. per eum *Am.** | 7. dixit *Cl.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. P. H.
Memph. Theb.
Goth. Arm. Æth.
§ C
ʲ c. 10:31.

Ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. 8 § λέγουσιν αὐτῷ
οἱ μαθηταί, Ῥαββί, ʲ νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰου-
δαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ; 9 ἀπεκρίθη † Ἰησοῦς,
Οὐχὶ δώδεκα ‡ ὧραί εἰσιν″ τῆς ἡμέρας; ἐάν τις περι-
πατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ
κόσμου τούτου βλέπει· 10 ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ
νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ.
11 ταῦτα εἶπεν, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς, Λάζαρος
ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυ-
πνίσω αὐτόν. 12 εἶπον οὖν οἱ μαθηταὶ ‡ αὐτῷ,″ Κύριε,
εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται. 13 εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς
περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ
τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. 14 τότε οὖν εἶπεν
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παῤῥησίᾳ, Λάζαρος ἀπέθανεν· 15 καὶ
χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ·
‡ ἀλλὰ″ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. 16 εἶπεν οὖν Θωμᾶς, ὁ
λεγόμενος Δίδυμος, τοῖς συμμαθηταῖς, Ἄγωμεν καὶ
ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ. 17 ἐλθὼν οὖν ὁ
Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ‡ ἤδη ἡμέρας″ ἔχοντα
ἐν τῷ μνημείῳ. 18 ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγὺς τῶν
Ἱεροσολύμων ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε.

17. ἦλθεν οὖν ὁ Ἰησ. καὶ εὗρ.
— ἡμέρας ἤδη

mus in Iudaeam iterum.
8 Dicunt ei discipuli, Rabbi,
nunc quaerebant te lapidare
Iudaei, et iterum vadis illuc?
9 Respondit Iesus, Nonne duo-
decim horae sunt diei? Si quis
ambulaverit in die, non offen-
dit, quia lucem huius mundi
videt: 10 si autem ambulaverit
nocte, offendet, quia lux non
est in eo. 11 Haec ait, et post
hoc dicit eis, Lazarus amicus
noster dormit: sed vado ut a
somno exsuscitem eum. 12 Di-
xerunt ergo discipuli eius, Do-
mine, si dormit, salvus erit.
13 Dixerat autem Iesus de morte
eius, illi autem putaverunt quia
de dormitione somnii diceret.
14 Tunc ergo dixit eis Iesus
manifeste, Lazarus mortuus est:
15 et gaudeo propter vos, ut
credatis, quoniam non eram
ibi: sed eamus ad eum. 16 Dixit
ergo Thomas qui dicitur Didy-
mus ad condiscipulos, Eamus
et nos, ut moriamur cum eo.
17 Venit itaque Iesus et invenit
eum quattuor dies iam in mo-
numento habentem. 18 Erat
autem Bethania iuxta Hieroso-
lyma quasi stadiis quindecim.

---

8. *μαθηται*] add. *αυτου* D. *a.c.e.* Syrr. Pst.&Hel. Memph. Theb. Æth. | Contra, Vulg. *b.f.* Arm.
— *ῥαββι* LXΔ. 1. 33. 69. rel. Memph. | *ῥαββει* AB.*Mai.*CDEHΛ. Theb. Goth.
— *λιθασαι*] post *οἱ Ιουδ.* 1. 69. GU. Vulg.*Cl.* *f.* (Syr.Pst.) Arm.
9. *Ιησ.*] † praem. *ὁ* ϛ. 1*s.* U. | om. ABC DLXΔ. 33. 69. EFGHKMSΛ.
— *ὡραι* ante *εισιν* ABCLX. 1. 33. 69. K M. *Am.* *a.b.c.e.f.* Syr.Pst. | ‡ post ϛ. ΔE. rel. Vulg.*Cl.* Syr.Hel. Goth. (*ὡρας εχει ἡ ἡμερα* D.)
— *τις*] *τι* A*.
— *περιπατῃ*] *-τει* 69 *Scr.* E*HΛ (*non* G).
— *τῃ ἡμερᾳ* *Orig.* in Prov. Mai. 7. | *τῳ φωτι* X.
10. *περιπατῃ*] *-τει* X. 69. HU.
— *προσκοπτη* X.
— *εν αυτῳ*] *εν αυτῃ* D*. Theb.(Woide.)
11. *και*] om. Δ.
— *αυτοις*] om. 33.
— *κεκοιμηται* *ff.* *Orig.* iv. 380[a.b.c.] | *κοιμαται* D. (Latt.)
— *ἱνα εξυπνισω* *Orig.* iv. 380[a] *bis.*[b.c.] in Cat. ap. Cram. in Johan. 316. | *του εξυπνισαι* D.
12. *οἱ μαθηται* *hic* BCLX. rel. Vulg. *e.f.* Syr.Hel.txt. Memph. Goth. | om. A. | post *αυτ.* DK. *b.* Syrr.Pst.&Hel. mg. Theb. Arm. | ei disc. ejus *a.c.* Æth.
— *αυτῳ* ABC*DX. 33. K. *b.* Memph. Theb. Arm. | ‡ *αυτου* ϛ. C²LΔ. 1. 69. rel. Vulg. *e.f.* Syr.Hel.*txt.* (utr. q. *a.c.* Syrr.Pst.&Hel.*mg.* Æth. | om. *ff.*)
— *κεκοιμηται*] *κοιμαται* D. Latt. (praem. *κε* D², deletum a man. post)
— *σωθησεται*] om. 1*. (mg. *man. rec.*)
13. *εδοξαν*] *ελεγον* X.
14. *ουν*] om. A. *a.* Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth.
— *ὁ Ιησους*] om. 33. *a.e.* | post *παρρησια* 1.
— *παρησιᾳ* X.
— *Λαζαρος*] add. *ὁ φιλος ἡμων* D. | Contra, *Orig.* iv. 380[b]. *Hil.* 1072[c].
15. *αλλα* ACDL. 33. EFGHMUΛ. | ‡ *αλλ'* ϛ. B.*Mai.*XΔ. 1*s.* 69. K S*s.*
16. *ειπεν*] *-πον* M.
— *τοις συμμαθηταις*] *τοις μαθηταις* K. ‖ add. *αυτου* D. *Tol.* *f.ff.* (Syrr.Pst.& Hel.) Memph. Theb. Goth. | *συν τοις μαθηταις* 69.
16. *αποθανωμεν*] *-νομεν* EM. | *συναποθανομεν* G. (add. *μεν* G*.)
— *μετ' αυτου*] *συν αυτῳ* K *Wtst.*
17. *ελθων* ABC²L. rel. *f.* | *ηλθεν* C* *ut vid.* D. (Latt.) et habent *και* ante *εὑρεν.*
— *ὁ Ιησους*] om. C* *ut vid.* ‖ add. *εις Βηθανιαν* A(e corr.¹.)DX. 33. Λ. Syr. Pst. Æth. | Contra, A*BCL. rel. vv.
— *τεσσαρας*] *τεσσαρες* Δ.
— *ηδη* ante *ἡμερας* BC*. 69. (*a.*)(*g.*)(*l.*) (Goth.) | ‡ post ϛ. A²C³LXΔ. 1. 33. rel. Vulg. *b.c.f.ff*(*Sabat.*). Syr.Hel. | om. *ηδη* A*D. *e.ff*(*Blanc.*). Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth.
— *εχοντα*] post *εν τ. μνημ.* DL. Vulg. *b.c.ff.l.* | Contra, *a.e.f.g.*
18. *Βηθανια*] *Βαθανια* A*.
— *ὡς*] om. D.

---

8. Judaei lapidare *Cl.* | 9. sunt horae *Cl.* | 10. in nocte *Cl.* | offendit *Cl.* | 11. dixit *Cl.* | excitem *Cl.* | 14. Jesus dixit eis *Cl.* | 18. Ierosolymam *Cl.*

A B C D.
L X Δ.
1. 33. 69.
EFGHKMSUΛ.

36 19 ‡ Πολλοὶ δὲ″ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν
πρὸς ‡ τὴν″ Μάρθαν καὶ ‡ Μαριάμ,″ ἵνα παραμυθή-
σωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ †. 20 ἡ οὖν Μάρθα
ὡς ἤκουσεν ὅτι † Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ·
Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο. 21 εἶπεν οὖν ἡ
21. [Κύριε] Μάρθα πρὸς [τὸν] Ἰησοῦν, Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, ‡ οὐκ ἂν
— ἐτεθνήκει ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός μου″. 22 † καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα
22. [ἀλλὰ] καὶ νῦν ἂν αἰτήσῃ τὸν θεὸν δώσει σοι ὁ θεός. 23 λέγει αὐτῇ
ὁ Ἰησοῦς, Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου. 24 λέγει
αὐτῷ * ἡ″ Μάρθα, Οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀνα-
στάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 25 εἶπεν αὐτῇ ὁ
Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ πι-
στεύων εἰς ἐμὲ κἂν ἀποθάνῃ ζήσεται, 26 καὶ πᾶς ὁ
ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν
αἰῶνα. πιστεύεις τοῦτο; 27 Λέγει αὐτῷ, Ναὶ κύριε·
ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ
ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. 28 καὶ ‡ τοῦτο″ εἰποῦσα
ἀπῆλθεν καὶ ἐφώνησεν ‡ Μαριὰμ″ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς
λάθρα ‡ εἴπασα,″ Ὁ διδάσκαλος πάρεστιν καὶ φωνεῖ
29. [δὲ] σε. 29 ἐκείνη * δὲ″ ὡς ἤκουσεν, ‡ ἠγέρθη″ ταχὺ καὶ
‡ ἤρχετο″ πρὸς αὐτόν. 30 οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰη-

19 Multi autem ex Iudaeis
venerant ad Martham et Ma-
riam, ut consolarentur eas de
fratre suo. 20 Martha ergo ut
audivit quia Iesus venit, oc-
currit illi: Maria autem domi
sedebat. 21 Dixit ergo Martha
ad Iesum, Domine, si fuisses
hic, frater meus non fuisset
mortuus: 22 sed et nunc scio
quia quaecumque poposceris a
deo dabit tibi Deus. 23 Dicit
illi Iesus, Resurget frater tuus.
24 Dicit ei Martha, Scio quia
resurget in resurrectione in no-
vissima die. 25 Dixit ei Iesus,
Ego sum resurrectio et vita:
qui credit in me, etiamsi mor-
tuus fuerit vivet; 26 et omnis
qui vivit et credit in me non
morietur in aeternum. Credis
hoc? 27 Ait illi, Utique do-
mine, ego credidi quia tu es
Christus filius dei, qui in mun-
dum venisti. 28 Et cum haec
dixisset, abiit et vocavit Ma-
riam sororem suam silentio
dicens, Magister adest, et vo-
cat te. 29 Illa ut audivit, sur-
git cito et venit ad eum:
30 nondum enim venerat Iesus

19. *πολλοι δε* BCDLX. 33. Vulg. *a.b.c.e.l.* Memph. Theb. | *πολλοι ουν* 1. | ‡*και πολ.* ϛ. AΔ. 69. rel. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Æth. (*πολλοι* tantum Arm.)
— *Ιουδαιων*] *Ἱεροσολυμων* D.
— *εληλυθησαν* LX. 69. EMΛ.
— *την Μαρθ.* BC*LX. 33. Latt. Syr.Pst. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. | *τας Μαρθ.* M. *Μαρθ.* *tantum* D. | ‡*τας περι Μαρθ.* ϛ. AC³Δ. 1. 69. rel. (Syr.Hcl.)
— *Μαριαμ* BCDLΔ. | ‡*Μαριαν* ϛ. AX. 1. 33. 69. K*sic.* rel.
— *παραμυθησωνται*] *-σονται* XΔ. 69. GΛ.
— *αδελφου*] †add. *αυτων* ϛ. ACX. rel. (Latt.) rel. | om. BDL. *l.* Arm. | (om. *του* Δ.)
20. *Ιησους*] †praem. *ὁ* ϛ. M. | om. AB CDLXΔ. 1. 33. 69. EFGHKSUΛ.
— *ηπηντ.* 69*.
— *Μαρια*] *Μαριαμ* 33.
21. *ἡ Μαρθα* BCDLX. 1. 33. K. | om. *ἡ* AΔ. 69. EFGHMSUΛ.
— *τον* AC²D. rel. | om. BC* ut vid.
— *κυριε* AC²D. rel. vv. (vid. ver. 32.) | om. B.*Blc.Mai.*C* *ut vid.*
— *ης*] *εἶς* X. 69.
— *ὁ αδελφος μου* ad fin. ver. BC*L(X). (1.) (33.) *a.g.* Syr.Pst. Goth. Æth. (*μου ὁ αδελφ.* X. 1. 33.) | ‡post *ης ὡδε* ϛ. C³Δ. 69. rel. Vulg. *b.c e.f.* Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. | post *ουκ αν* AD.
21. *ουκ αν*] *ουδε* 1 .
— *απεθανεν* BC*DLX. 1. 33. K. (vid. ver. 32.) | ‡*ετεθνηκει* ϛ. AC³Δ. rel.
22. ab init.] †*αλλα* ϛ. AC³D. rel. Vulg. *b.c.e.f.ff.* rel. | om. BC*X. 1. 33. *a.*
— *αν*] *εαν* CM.
— *αιτηση*] *-σει* M. | *-σοι* 69.
— *δωσει*] *δωση* XM. | *δωσω* (seq. *σοι bis.*) 69.
— *ὁ θεος*] om. *Am.* Syr.Pst.
23. *ὁ Ιησ.*] om. *ὁ* A.
— *σου* ante *ὁ αδελφ.* D.
24. *ἡ Μαρ.* BC*DLX. 33. K. | *om. *ἡ* ϛ. AC³. rel.
— *οιδα*] *bis* L.
— *εν τη αναστασει*] om. XΔΛ*. (*αναστησει* B**Mai.*)
25. *ειπεν*] *λεγει* 69. ‖add. *ουν* X. ‖ add. *δε* 1. *b.* Goth.
26. *αποθανει* 69 *Scr.* K.
27. *αυτῳ*] *αυτῃ sic* G. | om. D*Gr.* ‖add. Martha *a.b.c.ff.l.* (om. Vulg. *e.f.g.*)
— *ναι κυριε*] *ὁ Ιησους sic* A.
— *πεπιστευκα*] *επιστευσα* E*. (*πιστευκα* B**Rl.*)
27. *κοσμον*] om. 69 *txt.*(mg.¹.) | *-μος* D*.
28. *τουτο* BCLX. Memph. Goth. Æth. (h. 33.) | ‡*ταυτα* ϛ. ADΔ. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Arm.
— *απηλθεν*] *ηλθεν* L.
— *και εφωνησεν*] *εφωνησε δε και* 69.
— *Μαριαμ* ABC(D)LΔ. 33. K. (post *αυτης* D.) | ‡*Μαριαν* ϛ. X. 1. 69. E. rel.
— *λαθρα* *f.* | *σιωπη* D. (Latt.)
— *ειπασα* BC*. (h. 33.) | ‡*ειπουσα* ϛ. AC²D. rel. ‖add. *ὁτι* D.
29. *εκεινη*] add. *δε* BC*LX. 33. 69. *f.* Syr.Hcl.* Memph. Theb. Goth. (Æth.) | *om. ϛ. AC**D. 1. rel. Vulg. *a.c.e.* Arm. (et illa *b.ff.* et Maria Syr.Pst.)
— *ηγερθη* BC*DLX*sic.* 33. *a.b.c.e.f.ff.l.* Syr.Hcl.*mg.* Goth. Arm. Æth. | ‡*εγειρεται* ϛ. AC³. rel. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.*txt.*
— *ηρχετο* BC*LX*sic.* 33. *a.b.ff.l.* Syr.Pst. Goth. (Arm.) Æth. | ‡*ερχεται* ϛ. AC³D. rel. Vulg. *c.e.f.* Syr.Hcl. Memph.
30. *ουπω*] *ου* D *Gr.* (h. 33.)
— *δε*] *γαρ* D. Latt. Goth.

23. *om.* Deus *Am.* | 24. novissimo *Cl.* | 27. Dei vivi *Cl.* | iu hunc mundum *Cl.* | 28. *om.* et *ante* vocat *Am.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth.
30. [ἔτι]

σοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ' ἦν * ἔτι″ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου
ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. 31 οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ
ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι
αὐτήν, ἰδόντες τὴν ‡ Μαριὰμ″ ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ
ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, ‡ δόξαντες″ ὅτι Ὑπάγει
εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. 32 ἡ οὖν ‡ Μα-
ριὰμ″ ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν † Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν
‡ ἔπεσεν αὐτοῦ πρὸς τοὺς πόδας,″ λέγουσα αὐτῷ,
Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ‡ μου ἀπέθανεν″ ὁ ἀδελφός.
33 Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν καὶ τοὺς
συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβριμή-
σατο τῷ πνεύματι καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν, 34 καὶ εἶπεν,
Ποῦ τεθείκατε αὐτόν; λέγουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἔρχου
καὶ ἴδε. 35 ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς· 36 ἔλεγον οὖν οἱ
Ἰουδαῖοι, Ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν. 37 τινὲς δὲ ἐξ
αὐτῶν εἶπον, Οὐκ ‡ ἐδύνατο″ οὗτος ὁ ἀνοίξας τοὺς
ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ
ἀποθάνῃ; 38 Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν
ἑαυτῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον· ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ
λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. 39 λέγει [ὁ] Ἰησοῦς,
Ἄρατε τὸν λίθον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ ‡ τε-

in castellum, sed erat adhuc in
illo loco ubi occurrerat ei
Martha. 31 Iudaei igitur qui
erant cum illa in domo et con-
solabantur eam, cum vidissent
Mariam quia cito surrexit et
exiit, secuti sunt eam dicentes
quia Vadit ad monumentum
ut ploret ibi. 32 Maria ergo
cum venisset ubi erat Iesus,
videns eum cecidit ad pedes
eius et dixit ei, Domine, si
fuisses hic, non esset mortuus
frater meus. 33 Iesus ergo ut
vidit eam plorantem et Iudaeos
qui venerant cum ea plorantes,
fremuit spiritu et turbavit se
ipsum, 34 et dixit, Ubi posuistis
eum? Dicunt ei, Domine, veni
et vide. 35 Et lacrimatus est
Iesus. 36 Dixerunt ergo Iudaei,
Ecce quomodo amabat eum.
37 Quidam autem dixerunt ex
ipsis, Non poterat hic qui ape-
ruit oculos caeci facere ut et
hic non moreretur? 38 Iesus
ergo rursum fremens in semet
ipso venit ad monumentum:
erat autem spelunca, et lapis
superpositus erat ei. 39 Ait
Iesus, Tollite lapidem. Dicit
ei Martha soror eius qui mor-

---

30. ελ ηλυθει ὁ Ιησ.] Ιησ. εληλυθει D. (Syrr.Pst.&Hcl.)
— εις] προς 69.
— αλλα D.
— ην ετι BCX. 1ᵀ. 33. Latt. Memph. Theb. Goth. Arm. (ετι ην F. *a.e.*) | *om. ετι ς. ADL. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Æth.
— εν τῳ τοπῳ] επι του τοπου 69.
— ἡ Μαρ.] om. ἡ D.
31. οἱ οντες] om. οἱ Δ.
— και παραμυθ.] om. και D. *f.l.* Arm. [*a.b.c.e.* Syr.Pst.]
— Μαριαμ BC*DLΔ. 33. K. | ‡Μαριαν ς. AC³X. 1. 69.
— ταχεως] ταχυ C*.
— δοξαντες BC* *ut vid.*DLX. 1. 33. Syrr. Pst.&Hcl.*mg.* Memph. Arm. Æth. | ‡λεγοντες ς. AC²Δ. rel. Latt. Syr. Hcl.*txt.* Theb. Goth.
— κλαυσει 69.
32. ἡ] εἰ U.
— Μαριαμ BC*L. 33. E*. | ‡Μαρια ς. AC³DXΔ. 1. rel.
— ηλθεν] εισηλθεν Δ.
— Ιησους] †praem. ὁ ς. C³LΔ. rel. | om. ABC*DX. 33. K. (Ιησους ην C* *ut vid.*)
— αυτον] om. D.
— αυτου post επεσεν AB.*Mai.*CLXΔ. 1. 33. 69. EFGHKMSUΛ. (*f.*) Goth. | ‡post ποδας ς. D. (Latt.) Arm.
32. προς B.*Mai.*C*DLX. 1. 33. | ‡εις ς. AC³Δ. 69. rel.
— λεγουσαν Α.
— αυτῳ] om. DX. *a.* Arm.
— ης] post ὡδε D.
— μου ante απεθ. BC*LΔ. 33. | ‡post ς. AC³X. 1. rel. Goth. | post ὁ αδελφ. 69. Latt. | μου ὁ αδελφ. ante απεθ. D.
33. συνελθοντας αυτη Ιουδαιους κλαιοντας (Vulg. *f.*) | Ιουδαιους κλαιοντας τους συνεληλυθοτας μετ' αυτης D. *a.b.c.e.ff.l.*
— ενεβριμησατο τῳ πν. και εταραξεν ἑαυτον] εταραχθη τῳ πν. ὡς ενβρειμουμενος D. 1(εμβριμωμ- 1.) Theb.*Mnt.* Arm.
— ενεβριμησατο BCL. rel. Syr.Hcl.mg. *Graecè.* | εβριμησατο A. | (εταραχθη D. 1 supra.)
— ἑαυτον] αυτον L*Δ.
34. τεθηκατε 33. 69. EFGHMΛ.
35. ab init.] add. και D. 69. Latt. Syr. Pst. Memph. Goth. Arm. Æth.
— εδακρ.....ιδε ver. 37] om. Δ.
36. ουν] αυτοις 69.
37. ειπον] ante εξ αυτων D. *Am. a.b.c.e. f.* (Æth.) | ελεγον AK.
— εδυνατο B**Rl.Mai.*CDK. | ‡ηδυνατο ς. AB²LX. rel.
37. οὗτος 1°.] οὕτως 33.
— ανοιξας] ανυξας B**Rl.*D.
— και οὗτος μη *Am. b.e.* | μη οὗτος 33. (Vulg.*Cl. a.c.f.ff.*)
— αποθανει 69.
38. Ιησους] praem. ὁ 33.
— ουν] om. 69. E*. Arm. | post παλιν 33.
— παλιν] om. K. *a.b.e.ff.l*.* Syr.Pst. Memph.
— εμβριμωμενος BC³D. rel. *Orig.* in Cat. ap. Cram. (Joh. 318.) | εμβριμουμενος A. 69. U. | εμβριμησαμενος C*X. | εμβριμωαμενος K. | ενεβριμησατο *Orig.* in Cat. ap. Cram. (Johan. 318.)
— εν] om. F.
— εις *Orig.* ap. Cram. | επι D.
— επ'] om. L. (Latt.)
— αυτῳ] αυτο H.
39. λεγει] add. ουν X. | Contra, *Orig.* iv. 370ᵃ. 372ᵇ. | add. αυτῃ Δ*.
— ὁ Ιησ. BCLX. rel. *Orig.* iv. *bis.* | om. ὁ AD.
— ἡ αδελφη] praem. ἡ Μαρθα (om. postea) D. Vulg. *a.f.g.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth.

31. Judaei ergo *Cl.* | cum ea *Cl.* | 32. dicit *Cl.* | 33. infremuit *Cl.* | 36. *om.* ergo *Am.* | 37. ex ipsis dixerunt *Cl.* | caeci nati *Cl.* | ut hic *Cl.*

A B (C) D [II]. L X Δ. 1. 33. 69. E(F)GHKMSUΛ.
¶ F

λευτηκότος″ Μάρθα, Κύριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖος
γάρ ἐστιν. 40 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ εἶπόν σοι
ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς ‡ ὄψῃ″ τὴν δόξαν τοῦ ¶ θεοῦ;
41 ἦραν οὖν τὸν λίθον †. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦρεν τοὺς
ὀφθαλμοὺς ἄνω καὶ εἶπεν, Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι
ὅτι ἤκουσάς μου. 42 ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου
ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον,
ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. 43 καὶ ταῦτα
εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασεν, Λάζαρε, δεῦρο ἔξω.
44 † ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ
τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιε-
(44. λέγει [ὁ] Ἰησ. αὐτ.) δέδετο. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Λύσατε αὐτὸν καὶ
ἄφετε *[αὐτὸν]″ ὑπάγειν. 45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν
Ἰουδαίων οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν ‡ Μαριὰμ″ καὶ θεα-
(45. ἃ ἐποίησ.) σάμενοι ‡ ὃ″ ἐποίησεν †, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.
46 τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους
(46. ὃ ἐποίησ.) καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν † Ἰησοῦς.¶
¶ C
37 47 Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρι-

tuus fuerat, Domine, iam faetet, quadriduanus enim est.
40 Dicit ei Iesus, Nonne dixi tibi quoniam si credideris videbis gloriam dei?
41 Tulerunt ergo lapidem: Iesus autem elevatis sursum oculis dixit, Pater, gratias ago tibi quoniam audisti me.
42 Ego autem sciebam quia semper me audis, sed propter populum qui circumstat dixi, ut credant quia tu me misisti.
43 Haec cum dixisset, voce magna clamavit, Lazare, veni foras.
44 Et statim prodiit qui fuerat mortuus, ligatus pedes et manus institis, et facies illius sudario erat ligata. Dicit Iesus eis, Solvite eum et sinite abire.
45 Multi ergo ex Iudaeis, qui venerant ad Mariam et viderant quae fecit, crediderunt in eum:
46 quidam autem ex ipsis abierunt ad Pharisaeos et dixerunt eis quae fecit Iesus.

47 Collegerunt ergo pontifices et Pharisaei concilium, et

39. *τελευτηκοτος* ABC*DL. 33. K. Syr. Hcl.*mg.* (om. *ἡ αδ. τ. τε. b.c.e.ff.*) | ‡*τεθνηκοτος* ϛ. C^{2}ΔU*sic.* rel. | *τεθνεοτος* X.
— *ηδη* *Orig.* iv. 367^{c}. 371$^{b.c.}$ | *ἴδε* 69.
— *γαρ* *Orig.* iv. *ter.* | om. D.
40. *ὁ Ιησ.*] om. *ὁ* A. 1.
— *ὁτι*] om. 69.
— *πιστευσῃς* *Orig.* iv. 371$^{a.b.c.}$ | *-σεις* K.
— *οψῃ* ABCDLXΔ. 69. EFGHMSΛ. *Orig.* iv. *ter.* | ‡*οψει* ϛ. 1*s.* 33. KU.
41. *ηραν ουν* *Orig.* iv. 371$^{a.c.}$ 372^{a}. | *ὁτε ουν ηραν* D. *e.* Arm.
— *λιθον*] †add. *οὑ ην ὁ τεθνηκως κειμενος* ϛ. C^{3}Δ. rel. | add. *οὑ ην* A. 1. K. *f.* Syr.Hcl. Goth. add. ibi Theb. add. ab ostio sepulcri Memph. | om. BC*D LX. 33. Latt. Syr.Pst. Syr.Hier. Arm. Æth. non habet *Orig.* iv. 371$^{a.c.}$
— *ὁ δε Ιησ.* *Orig.* iv. 372^{b}. | *και ὁ Ιησ.* D. | *ὁ ουν Ιησ.* 1. | *ὁ Ιησ.* 69. Arm.
— *οφθαλμους* sine add. Vulg. *e.ff.* *Orig.* iv. 372^{b}. 374^{d}. 381^{a}. | add. *αυτου* D. 33. 69. *b.c.ff.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth. *Orig.* iv. 372^{c}. *Eus.* (D.E. 497^{a}.) in Ps. 369^{b}. (69 non om. *ανω*). ‖add. *εις τον ουρανον* K. *a.b.c.f.* Syr. Hcl.mg. Theb. Arm.MSS. *Eus.* D.E. 497^{a}. in Ps.
— *ανω*] om. *b.c.e.f.* Syr.Hcl.mg. *Eus.* D.E. in Ps.
— *μου*] *με* Δ.
42. *εγω δε* Vulg. *f.ff.* Syr.Hcl. *Orig.* iv. 374^{d}. 376^{c}. 381^{a}. 382^{c}. *Eus.* D.E. 497^{a}. in Ps. 369^{b}. | om. *δε* D. *c.* | *καγω* 69. *a.b.e.* Syr.Pst. Æth. *Hil.* 1081^{a}. (*ηδειν δε* *Orig.* i. 216^{e}.) ‖*ηδειν* *Orig. quater.* *Eus.* | *οιδειν* 69.
— *οχλον τον περιεστωτα* *Orig.* iv. 374^{d}. 381^{b}. 382$^{b.d.}$ (*Tert.* adv. Prax. 23.) | *περιεστ. οχλ.* X. *Orig.* iv. 376^{c}. | *οχλ. τ. παρεστωτα* Λ.
43. *εκραυγασεν* *Orig.* iv. 377^{a}. *Eus.* in Ps. 369^{b}. | *εκραυασεν* LM. | *εκραξεν* C*.
— *Λαζαρε*] *bis* C^{3}. Æth.Rom. | semel *Iren.* 308. *Clem.* 101. *Orig.* iv. 375^{c}. 377$^{a.d.}$ 380$^{a.b.}$ *Eus.* Ecl. Pr. 210. in Ps. *Cypr.* 169.
44. ab init.] †add. *και* ϛ. AC^{3}X. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. rel. *Iren.* | add. *και ευθυς* D. Vulg. (*f.*) | om. BC*L. Theb. *Orig.* iv. 377^{a}. (mox "autem" Memph.)
— *τ. ποδ. κ. τ. χειρ.* Memph. Theb. Goth. Arm. *Iren.* *Orig.* iv. 377^{a}. 378$^{c.d.}$ 379^{a}. | *τ. χειρ. και τ. ποδ.* A. 69. Λ. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Æth.
— *κηριαις* AXΔ. 1. 33. Λ. (*κυριαις* 69*.) *κιριαις* Syr.Hcl.mg.*Gr.*
— *αυτου*] *αυτω* Λ*Tf.*
— *περιεδεδετο* *Orig.* iv. 379^{b}. | *περιδεδ.* D*. | *συνεδ.* *Orig.* iv. 377^{a}.
— *αυτοις ὁ Ιησ.* AC*e spat.* DXΔ. 1. 33. 69. rel. Vulg.*Cl.* (*b.*)*c.*(*f.*)*ff.* Syrr.Pst. &Hcl. Æth. | *Ιησ. αυτοις* B(L. *Orig.* praem. *ὁ*). *Am.* Memph. Theb. *Orig.* iv. 377^{a}. (om. *αυτοις a.* Jesus discipulis suis *e.*)
44. *αφετε αυτον* BC*L. 33. Memph. Æth. *Orig.* iv. 377^{a}. 378$^{d.e.}$ 379^{e}. | *om. *αυτον* ϛ. AC**DX. rel. Latt. Syrr.Pst. &Hcl. Theb. Goth. Arm. *Iren.* 308 *ed.*
45. *εκ* *Orig.* iv. 380^{d}. 381^{e}. | om. D. 1 *Wtst.* *Orig.* iv. 381^{b}.
— *οἱ ελθοντες* *Orig.* iv. 380^{d}. 381^{b}(om. *οἱ*). 381^{e} *dis.* 382$^{b.c.d.}$ | *των ελθοντων* D. (*non sic* *Orig.* iv. 381^{e}.)
— *Μαριαμ* BCDL. 33. | ‡*Μαριαν* ϛ. AX. 1. 69. *Orig.* iv. 380^{d}. 381$^{b.e.}$ | (*μετα Μαριας* Δ.) ‖add. et Martham Vulg.*Cl.* Æth.
— *και θεασαμενοι* *Orig.* iv. 380^{d}. 381$^{b.e.}$ 382$^{a.b.c.d.}$ | *ἑωρακοτες* D. Arm.
— *ὁ* A^{2}BCD. 1. *e.* Theb. Goth. Æth. | ‡ *ἁ* ϛ. A*LXΔ. rel. Vulg. *a.b.c f.ff.g.* Memph. Arm. *Orig.* iv. 380^{d}. 381$^{b.e.}$ 382$^{b.c.d.}$
— *εποιησεν* (add. *σημειον* C^{2}.)] †add. *ὁ Ιησους* ϛ. C^{2}DXΔK. rel. Vulg.*Cl.* *a. f.ff.g.* Syr.Pst. Æth. *Orig.* iv. 380^{d} *ed.* 382$^{a.b.c.}$ | om. ABC* *ut vid.* L. 1. *Am.* *b.c.*(*e.*) Memph. Theb. Goth. Arm. *Orig.* iv. 380^{d} *codd.* 381$^{b.e.}$ 382^{d}.
— *εις αυτον* *Orig.* iv. *ter.* | om. C^{2}.
46. om. ver. S.
— *απηλθαν* et *ειπαν* D.

39. est enim *Cl.* | 44. Dixit eis Jesus *Cl.* | Mariam *add.* et Martham *Cl.* | fecit Jesus *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Theb. (Goth.) Arm. Æth. ¶ Goth.

σαῖοι¶ συνέδριον, καὶ ἔλεγον, Τί ποιοῦμεν, ὅτι οὗτος
ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ‡ποιεῖ σημεῖα;″ 48 ἐὰν ἀφῶμεν
αὐτὸν οὕτως, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν, καὶ
ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν
τόπον καὶ τὸ ἔθνος. 49 Εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊά-
φας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς,
Ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν, 50 οὐδὲ ‡λογίζεσθε″ ὅτι
§ II. 50. ἡμῖν k c. 18:14. § συμφέρει ‡ὑμῖν″ k ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ
τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. 51 Τοῦτο
δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ
ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ‡ἐπροφήτευσεν″ ὅτι ‡ἤμελλεν″ †
Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, 52 καὶ οὐχ
ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ
θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἕν.
ζε δ 38 53 Ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας ‡ἐβουλεύ-
53. συνεβουλεύσαντο σαντο″ ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν. 54 ‡ὁ οὖν Ἰησοῦς″
οὐκέτι παῤῥησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ
ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς

dicebant, Quid facimus, quia hic homo multa signa facit? 48 Si dimittimus eum sic, omnes credent in eum, et venient Romani et tollent nostrum et locum et gentem. 49 Unus autem ex ipsis, Caiaphas, cum esset pontifex anni illius, dixit eis, Vos nescitis quicquam, 50 nec cogitatis quia expedit nobis ut unus moriatur homo pro populo et non tota gens pereat. 51 Hoc autem a semet ipso non dixit, sed cum esset pontifex anni illius, prophetavit quia Iesus moriturus erat pro gente, 52 et non tantum pro gente, sed et ut filios dei qui erant dispersi congregaret in unum.

53 (95, 4.) Ab illo ergo die cogitaverunt ut interficerent eum. 54 Iesus ergo iam non in palam ambulabat apud Iudaeos, sed abiit in regionem iuxta desertum, in civitatem quae dicitur

46. *φαρισαιους*] praem. *αρχιερεις και* 69. | Contra, *Orig.* iv. 381^b.
— *αυτοις Orig.* | om. G.
— *ἁ* BLXΔ. 1. 33. rel. Vulg. *a.c.f.* Syr.Hel. Theb. Arm. *Orig.* iv. 381^b.c. 382^a. | *ὁσα* A. Syr.Pst. | *ὁ* CD. 69. M. (*b.*)*e.* Memph. Goth. Æth.
— *Ιησ.*] †praem. *ὁ* ς. AXΔ. rel. *Orig.* iv. *ter.* | om. B.*Mai.*CDL.
47. *ουν Orig.* iv. 381^d. 382^d. | *δε* 69. Goth.
— *φαρισαιοι Orig.* iv. 381^d. 382^d. 396^a. | *πρεσβυτεροι* 69.
— *και ελεγον Orig.* iv. 382^e. | *κατα του Ιησου λεγοντες* 69.
— *τι*] add. *ουν* Δ.
— *ποιουμεν Orig.* iv. | *-ωμεν* 33. S.
— *ὁτι Orig.* iv. | om. D.
— *οὑτος*] post *ὁ ανθρ.* 33. Λ(*οὕτως*). | Contra, *Orig.* iv. 383^b.
— *πολλα* Vulg. *a.f. Orig.* iv. 382^e. | *τοιαυτα* D. *b.c.e.ff.*
— *ποιει* ante *σημεια* ABLX. 33. M. Theb. *Orig* iv. | ‡post ς. DΔ. 1. rel. Latt. Memph. rel.
48. *εαν*] praem. *και* D. Syr.Pst. Memph. W. Æth. | Contra, *Orig.* iv. 382^e.
— *οὑτως Orig.* iv. | *οὑτος* 69* *Scr.* K.
— *πιστευσουσιν Orig.* iv. | *-σωσιν* LXΔ. 1. 33. 69. GH.
— *οἱ Ῥωμ. Orig.* iv. | om. *οἱ* 69.
— *ἡμων*] post *τοπον* D. *a.e.f.* (Memph. Theb. *bis.*) | Contra, *Orig.* iv.
48. *και* ante *τ. τοπ. Am. g. Orig.* iv. | om. DK. Vulg. *Cl. a.b.c.e.f.l.* Syr.Pst.
49. *αυτων*] add. *ονοματι* 1. *a.b.e.f.l.* Syr.Pst. Memph. Arm. | add. id. post *Καιαφας* Vulg. *Cl. c.g.* | om. *Am. Fuld. ff. Orig.* iv. 384^c.
— *Καιαφας Am. Fuld. Orig.* iv. | *Καιφας* D². Vulg. *Cl. a.b.c.e.f.ff.* Theb. | *Κηφας* D*.
— *ων Orig.* iv. | ante *αρχιερευς* LX. Vulg. *a.b.c.*(*e.*) (*Am. f.ff.*)
50. *λογιζεσθε* ABDL. 1. 69. *Orig.* iv. 384^d. 391^e. | ‡*διαλογιζ.* ς. XΔ. 33*s.* rel.
— *ὑμιν* B.*Mai.*DLXM. Vulg. *Cl. a.b.e.ff.l.* Memph. *Orig. Int.* 138^e. 325^c. iv. 610^d. | ‡*ἡμιν* ς. AIIΔ. rel. *Am. c.f.g.* Syrr. Pst. & Hel. Theb. Arm. Æth. *Orig.* iv. 384^d. 391^e. 392^a.b *bis.*^c. 396^e.
— *αποθανει* X. 69 *Scr.*
51. *αλλα* ABDL. rel. | *αλλ'* II *ut vid.* 1^R. U. *Orig.* iv. 384^d.
— *εκεινου Orig.* iv. | om. D *Gr.* (*τ. ενιαυτ. εκειν.* om. *e.*)
— *επροφητευσεν* BDLX. 33. | ‡*προεφητ.* ς. AIIΔ. 1. M². rel. *Orig.* iv. | *προφητευσεν* M*.
— *ημελλεν* AB(D)IILΔ. 1. 33. 69. U. | ‡*εμελλ.* ς. X. rel. *Orig.* iv. 384^d *bis.* 395^a. 396^a. (post *Ιησους* D. Vulg. *a. e.f. Orig.* iv. 395^a.)
— *Ιησ.*] †praem. *ὁ* ς. 33*s.* 69. S*s.* | om. ABDIILXΔ. 1. EG*sic*HKM*Tf.*UΛ. *Orig.* iv. 384^d *bis.* 395^a. 396^a.
52. *εθνους*] add. *δε* X. 33. | om. *Orig.* iv. 384^d. 395^a.
— *αλλ' Orig.* iv. *bis.* | *αλλα* B.
— *τεκνα*] post *του θεου* A. | Contra, *Orig.* iv. *bis.* (*και* ante *τ. τεκ.* om. Latt. Arm.)
— *τα διεσκορπισμενα Hipp.* Ant. 6(7). *Orig.* iv. *bis.* | *τ. διασκ.* E. | *τα εσκορπ.* D. | om. 69.
— *συναγαγῃ* (*-γει* X. 69. HΛ. *non sic* Δ.)] post *εις ἑν* D. *a.e.* | Contra, *Orig.* iv. *bis.*
53. *ἡμερας* Syrr.Pst.&Hcl.*mg.* Theb. Arm. *Orig.* iv. 396^a. | *ὡρας* LX. Syr.Hcl.*txt.* Memph. Æth.
— *εβουλευσαντο* BD. 69. *Orig.* iv. 397^a. | ‡*συνεβουλ.* ς. AIILX. rel. *Orig.* iv. 396^a *bis.*
— *αποκτεινουσιν* 1. 69. | Contra, *Orig.*
54. *ὁ ουν Ιησ.* BLX. 1. M. *Orig.* iv. 397^b. 398^b. (400^d.) | ‡*Ιησ. ουν* ς. ADII. rel.
— *παρησια* B**Rl.Mai.*D.
— *αλλα Orig.* iv. *ter.* | *αλλ'* II. 1^R.
— *εκειθεν f. Orig.* iv. 398^b. 400^d. | om. D. (Latt.) *Orig.* iv. 397^b.
— *την χωραν Orig.* iv. *ter.* | om. *την* 1. 69. ‖add. *Σαμφουρειν* D.

48. credunt *Am.* | nostrum locum *Cl.* | 49. Caiphas nomine *Cl.* | 50. vobis *Cl.* | 51. quod Jesus *Cl.* | 52. sed ut *Cl.*

A B D (II) [Q]. L X Δ. 1. 33. 69. E[F]GHKMSUΛ. 54. διέτριβεν 57. ἐντολὴν

Ἐφραὶμ λεγομένην πόλιν, κἀκεῖ ‡ ἔμεινεν″ μετὰ τῶν
μαθητῶν †. 55 ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων,
καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας
πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς. 56 ἐζήτουν
οὖν τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ
ἱερῷ ἑστηκότες, Τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς
τὴν ἑορτήν; 57 δεδώκεισαν δὲ † οἱ ἀρχιερεῖς καὶ
οἱ Φαρισαῖοι ‡ ἐντολὰς″ ἵνα ἐάν τις γνῷ ποῦ ἐστιν
μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

Efrem, et ibi morabatur cum discipulis. 55 (96, 1.) Proximum autem erat pascha Iudaeorum, (97, 10.) et ascenderunt multi Hierosolyma de regione ante pascha, ut sanctificarent se ipsos. 56 Quaerebant ergo Iesum, et conloquebantur ad invicem in templo stantes, Quid putatis, quia non veniat ad diem festum? 57 Dederant autem pontifices et Pharisaei mandatum ut si quis cognoverit ubi sit indicet, ut apprehendant eum.

XII. § Goth. 2. ἦν *[ἐκ]″ τῶν ΙΒ'. 1 ‖Matt. 26:6-12. ‖Mar. 14:3-8. § Q § F

39 1 Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα
ἦλθεν § εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος [ὁ τεθνηκὼς]
ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν * ὁ Ἰησοῦς″. 2 ἐποίησαν οὖν
αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λά-
ζαρος εἷς ἦν τῶν ‡ ἀνακειμένων σὺν″ αὐτῷ. 3 1 ἡ οὖν
‡ Μαριὰμ″ λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς
§ πολυτίμου, ἤλειψεν τοὺς πόδας [τοῦ] Ἰησοῦ, καὶ
ἐξέμαξεν ταῖς θριξὶν αὐτῆς § τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ

1 Iesus ergo ante sex dies paschae venit Bethaniam, ubi fuerat Lazarus mortuus, quem suscitavit Iesus. 2 (98, 1.) Fecerunt autem ei cenam ibi, et Martha ministrabat, Lazarus vero unus erat ex discumbentibus cum eo. 3 Maria ergo accepit libram ungenti nardi pistici pretiosi, unxit pedes Iesu et extersit capillis suis pedes eius, et domus impleta

54. Εφραιμ (*a.*) Theb. *Orig.* iv. *ter.* | Εφρεμ L. Vulg. *b.c.e.f.* Memph. *Iren.* 147.
— κακει] και εκει L. 33. 69. *Orig.* iv. 397ᵇ. 398ᶜ.
— εμεινεν BL. Syr.Hel.*mg.* Arm. *Orig.* iv. 397ᵇ. 398ᶜ. 400ᵈ. | ‡διετριβεν ς. A DII. rel. Latt. Syr.Pst.
— μετα ad fin. ver. *Orig.* iv. 397ᵇ. 400ᵈ. | μετ' αυτων και εβαπτισεν 33.
— μαθητων] †add. αυτου ς. AX. rel. Vulg.*Cl.* *a.b.c.e.f.* rel. | om. BDIILΔ. 1. *Am.* Arm. *Orig.* iv. 397ᵇ. 398ᶜ. 400ᵈ.
55. ην δε εγγυς (*f.*) Syr.Hel. *Orig.* 401ᵃ. | εγγυς δε ην D. Vulg. *b.c.*(*e.*)(*ff.*)(*g.*) *l.* (Syr.Pst.) in illo tempore futura erat *a.*
— πασχα] add. ἑορτη 33. | Contra, *Orig.* iv.
— και ανεβησαν *Orig.* iv. | ανεβ. ουν D. *b.c.ff.*
— πολλοι] post εις Ἱερ. D. | Contra, *Orig.* iv.
— προ του πασχα *Orig.* iv. 401ᵃ. (402ᵇ προς τ. π.). | om. 33. 69. | πριν το πασ. D. | post ἑαυτους G.
— ἑαυτους *Orig.* iv. | αυτους M.
56. ουν] add. και D. | Contra, *Orig.* iv. 400ᵃ.
— ελεγον] -γαν D.
— μετ' *Orig.* iv. | μετα II.
— ἑστηκοτες] ante εν τ. ἱερ. LX. 69. Syr.Hel. Memph. Theb. | Contra, *Orig.* iv. ‖ἑστωτες D. | om. Syr.Pst.
56. δοκει ὑμιν *Orig.* iv. 402ᵈ. | δοκειτε D. | ὑμ. δοκ. *Orig.* iv. 401ᵃ. (ὑμιν] ἡμιν 33. 69*.)
57. δεδωκεισαν *Orig.* iv. 403ᵃ. | δεδοκησαν 33.
— δε] †add. και ς. DII. 33*s.* rel. Theb. | om. ABLXΔ. 1. 69. KMUΛ. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. *Orig.* iv.
— οι 1°.] om. Δ.
— εντολας BII. 1. M. Syr.Hel.*mg.* *Orig.* iv. | ‡εντολην ς. ADLX. rel. Latt. Syr.Hel.*txt.* Memph. Theb. [Syr.Pst.]
— ἱνα] ιν X* *Tf.*
— εαν *Orig.* iv. | αν D.
— γνῳ *Orig.* iv. | γνοι D*.
— μηνυσει 33. | Contra, *Orig.* iv.
1. ὁ ουν Ιησ.] om. 69 *txt.* (mg. *man. rec.*)
— ηλθεν] add. ὁ Ιησους 69. II.
— ὁ τεθνηκως ADIIΔ. 1. 33. 69. rel. Vulg. *b.f.ff.g.* Syr.Hel. Memph. Goth. Arm. | om. BLX. *a.c.e.* Syr.Pst. Syr. Hier. Theb. Æth.
— εκ νεκρων] om. Vulg. *b.ff.* (vid. *Iren.* 147.) mortuum *c.e.*
— ὁ Ιησους ad fin. A(B)DIILΔ. 33. EG Λ². Vulg. (*f.*)*ff.g.* Syrr. Pst. & Hel. Memph. Theb. Goth. (Æth.) (om. ὁ B.) | *om. ς. X. 1. 69. IIKMSsUΛ*. *a.b.c.e.* Arm. (vid. ver. 9.)
2. εποιησαν ουν (Vulg. "autem"). *f.* Syr.Hel. Goth. | και εποιησαν D. *a.c.e.* Syr.Pst. Æth. [*Orig.* iv. 407ᶜ.]
— δειπνον] post εκει 69. | Contra, *Orig.* iv. 407ᶜ. (om. εκει *a e.*)
— Μαρθα (om. ἡ)] post διηκονει D. | Contra, *Orig.* iv. 182ᵉ. 407ᶜ. *Orig. Int.* iii. 892ᶜ.
— ην] add. εκ BL. Syrr.Pst &Hel. *Orig.* iv. 407ᶜ. (*Orig. Int.* iii. 892ᶜ.) | om. A DII. rel.
— ανακειμενων συν AB.*Mai.*DIILΔ. 1. 69. EGHKMSUΛ. *Orig.* iv. (συνανακειμενων συν 33.) | ‡συνανακειμενων ς. (ανακ. om. συν αυτῳ X.)
3. Μαριαμ B. 1. 33. | ‡Μαρια ς. ADII L. rel.
— λαβουσα] λαμβανι D*Gr.* (Latt.)
— μυρου ναρδου πιστικης Vulg. *f.g.* *Orig. Int.* iii. 65ᵃ. 892ᵈ. | πιστικης μυρου D. (*a.b.c.*)*e.*(*ff.*)
— πολυτιμου *Orig. Int.* iii. *bis.* | om. *a.b. ff.*
— ηλειψεν] αιψεν II in ed. *Tf.* | praem. και D. Vulg.*Cl.* *a.b.c.e.f.* (om. *Am.*)
— του Ιησ. ADIIQ. rel. | om. του B. | αυτου X.

54. discip. suis *Cl.* | 55. Hierosolymam *Cl.* | 56. venit *Cl.*
1. Lazarus fuerat *Cl.* | et unxit *Cl.* | 3. pedes ejus capillis suis *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* IΓ′
Syrr. P. H.
Memph. Theb.
[Goth.] Arm. Æth.
3. ἐπλήσθη
4. Ἰούδ. Σίμωνος Ἰσκαρ. *ante* εἷς τῶν μ. *a.*

οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. 4 λέγει
οὖν ‡ Ἰούδας † * ὁ″ Ἰσκαριώτης εἷς † τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ,″ ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι, 5 Διὰ τί τοῦτο
τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων, καὶ ἐδόθη
πτωχοῖς; 6 εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν
ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν καὶ τὸ γλωσσό-
κομον ‡ ἔχων″ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. 7 εἶπεν οὖν
ὁ Ἰησοῦς, Ἄφες αὐτήν, * ἵνα″ εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ
ἐνταφιασμοῦ μου ‡ τηρήσῃ″ αὐτό· 8 τοὺς πτωχοὺς
γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε
9. [*ὁ″] ὄχλος ϛθ/ι ἔχετε. 9 Ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων
ὅτι ἐκεῖ ἐστιν, καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον,
¶ II ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ¶ ἴδωσιν ὃν ἤγειρεν ἐκ
νεκρῶν. 10 ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ
τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν, 11 ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν
m ‖Matt. 21:1-11. ‖Mar. 11:1-10. ‖Luc. 19:29-38. ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰη-
σοῦν.
12. [*ὁ″] ὄχλ. ρ/α 40 12 m Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν

est ex odore ungenti. 4 Dicit ergo unus ex discipulis eius Iudas Scariotis, qui erat eum traditurus, 5 Quare hoc ungentum non veniit trecentis denariis et datum est egenis? 6 Dixit autem hoc non quia de egenis pertinebat ad eum, sed quia fur erat, et loculos habens ea quae mittebantur portabat. 7 Dixit ergo Iesus, Sine illam, ut in die sepulturae meae servet illud: 8 pauperes enim semper habetis vobiscum, me autem non semper habetis. 9 (99, 10.) Cognovit ergo turba multa ex Iudaeis quia illic est, et venerunt non propter Iesum tantum, sed ut Lazarum viderent quem suscitavit a mortuis. 10 Cogitaverunt autem principes sacerdotum ut et Lazarum interficerent, 11 quia multi propter illum abibant ex Iudaeis et credebant in Iesum.

12 (100, 1.) In crastinum autem turba multa quae venerat ad

---

3. *εξεμαξεν*] post *τ. θριξιν αυτης* 1. | post *τ. θριξιν* 69.
— *ταις*] om. Δ.
— *αυτης*] praem. *της κεφαλης* IIX. Memph. Theb. *Orig. Int.* iii. 65[a]. (vid. Luc. vii. 38.) | praem. *τας* 69. (*ἑαυτης* 69 *Scr.* sed? M.) ‖ non habent ABD Q. rel. vv.
— *τους ποδας αυτου*] om. 1. (non 69.) *Fuld.* Memph. Æth. *Orig. Int.* iii. 65[a]. (ante *ταις θρ.* M. Vulg. *Cl.* Theb. Goth.)
— *ἡ δε οικια* *f.* Syr.Hel. *Orig. Int.* iii. 65[a]. | *και ἡ οικ.* D. Vulg. *a.b.c.e.* (Syr. Pst.) ‖ add. *ὁλη* 1. 69. *Orig. Int.* iii. 65[a].
— *επληρωθη* ADIIQL. rel. | *επλησθη* B.
4. *λεγει ουν* ADIIQX. rel. Vulg. (*f.*)*g.* Syr.Hel. | *λεγει δε* B. Memph. Goth. et dicit *b.* | *λεγει* L. 33. *a.e.* Theb. Arm. | et dixit *c.ff.* Syr.Pst. Æth.
— *Ιουδας ὁ Ισκαριωτης* BL. 1. 33. Vulg. *g.* Syr.Pst. Syr.Hier. Memph.S. Theb. Arm. Æth.ed.et MSS. (om. *Ιουδας* B. *Btly.Bch.* sed habet *Mai.*) | ‡ *Ιουδας Σιμωνος Ισκαριωτης* ϛ. AIIQ. rel. *f.ff.* Syr.Hel. Goth. Æth.3. Judas Simon Scariotha *c.* Memph.W. | *Ιουδας απο Καρυωτου* D. Simon Judas Scarioth *a.*(*b.*)(*e.*) ‖ (*Σιμωνος*] *Σιμων ὁ* E* *ut vid.* FGHU. (-*ος* in E supra ras.) | om. Syr.Hier. ‖ habent *hic* BL. 33. Syr. Pst. Theb. Æth. | ‡ post *αυτου* ϛ. A DIIQ. 1. rel. Latt. Syr.Hel. Memph. Goth. Arm.
4. *εις*] om. K. ‖ † add. *εκ* ϛ. ADII. rel. Latt. Syr.Pst. | om. B.*Mai.*QL. 33.
— *ὁ μελλων αυτον παραδιδοναι*] *ὁς ημελλεν παραδουναι αυτον* D. *b.c.ff.*
5. *επραθη*] add. *επανω* X. | Contra, *Orig. Int.* iii. 893[d].
— *τριακοσιων* *Orig. Int.* iii. | *διακ.* L. 69.
— *πτωχοις*] praem. *τοις* D. 33. (vid. Mar. xiv. 5.)
6. *ειπεν δε τουτο* Vulg. *b.* Syr.Hel. Theb. | *τουτο δε ειπεν* D. *a.c.e.f.* Syr.Pst. Memph. Goth.
— *εμελεν* ADIIQLΔ. 1. rel. | *εμελλεν* B.*Mai.*X. 69. EFGHKU *Tf.* | *ημελλεν* 33.
— *εχων* BDQL. (1.) 33. Vulg. Memph. Theb. *Orig.* iii. 490[e]. iv. 419[c]. (add. *και* 1. *Orig.* iii. ctra, *Orig.* iv.) | ‡ *ειχεν και* ϛ. AIIX. rel. (Latt.) Goth. Arm. (Æth.)
7. *ουν*] add. *αυτοις* 69. Æth. | add. ei *b.* illi *c.*
— *αφες* *Am.* *b.c.e.f.* | sinite Vulg.*Cl.* Arm.ed. Æth. dimittite *a.*
— *ἱνα....τηρηση* BDQLX. 33. K. (Latt.) Syr.Hel.mg. Memph. Theb. Arm. (Æth.) (*τηρησει* B.*Blc.*) | * om. *ἱνα*, et habent ‡ *τετηρηκεν* ϛ. AII. rel. *f.* Syrr.Pst.&Hel.txt. Goth.
— *μου*] om. D. 33 *nunc* (ras. in loc.).
7. *αυτο*] -*τω* X. 33. | -*τον* A.
8. om. ver. D.
— *γαρ*] om. L. Arm.
— *παντοτε* 1°.] post *εχετε* 1°. 33.
— *μεθ' εαυτ.....εχετε*] om. A*.
9. *εγνω....πολυς* Vulg. *f.g.* Syr.Hel. Memph. Goth. | *οχλος δε πολυς* D. *a.*(*b.*)(*c.*)*e.*(*ff.*) Theb. | et post *Ιουδ.* habent *ηκουσαν* D. *a.b.c.e.ff.* (Syr. Pst.) Theb.
— *οχλος*] praem. *ὁ* B**Mai.*L. (vid. ver. 18.) | om. AB²DIIQ. rel. (praem. *ὁτι* 69.)
— *ηλθον*] -*αν* D.
— *μονον* Vulg. *a.c.f.ff.g.* | om. D. *b.e.*
— *ἱνα και* *f.* | om. *και* D. (Latt.)
— *ιδωσιν....Λαζαρον* ver. 10] om. A*.
— *εκ νεκρων*] *Ιησους εκ των νεκρων* D. ‖ add. *ὁ Ιησους* A. 33. (vid. ver. 1.)
10. *δε*] *ουν* MU. ‖ add. *και* B. | Contra, ADQL. rel.
11. *αυτον*] *αὐτῶν* 33.
— *των Ιουδαιων* post *πολλοι* D. *a.c.e.ff.* Syr.Pst. Arm.
— *επιστευον*] -*σαν* 69.
12. *οχλος*] praem. *ὁ* BL. (vid. ver. 18.) | Contra, ADQ. rel. *Orig.* iii. 748[c]. iv. 182[e].
— *πολυς* *Orig.* iii. iv. | om. 33.
— *ὁ ελθ.*] om. *ὁ* Δ.

---

4. dixit *Cl.* | Iscariotes *Cl.* 7. Sinite *Cl.*

A B D (Q). L X Δ. 1. 33. 69. E(F)GHKMSUΛ.
n Psa. 118 (117): 26.
13. [καὶ] ὁ βασ.
ΙΔ′ ρα ζ
¶ F
o Zac. 9:9.
ρβ ι
17. ὅτι τὸν Λαζ.
18. τοῦτο [καὶ]
19. κόσμος * [ὅλος]″
ΙΕ′

ἑορτήν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται † Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσό-
λυμα, 13 ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον
εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ‡ ἐκραύγαζον″, n Ὡσαννά,
εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, * καὶ″ ὁ
βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. 14 εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνά-
ριον, ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθώς ¶ ἐστιν γεγραμμένον,
15 o Μὴ φοβοῦ, ‡ θυγάτηρ″ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου
ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. 16 ταῦτα † οὐκ
ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅτε
ἐδοξάσθη † Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν
ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ.
17 ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ, ὅτε τὸν
Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤγειρεν
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 18 διὰ τοῦτο † ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ
ὄχλος, ὅτι ‡ ἤκουσαν″ τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ
σημεῖον. 19 οἱ οὖν Φαρισαῖοι ‡ εἶπαν″ πρὸς ἑαυτούς,
Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν; ἴδε ὁ κόσμος
ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.
41 20 Ἦσαν δὲ ‡ Ἕλληνές τινες″ ἐκ τῶν ἀναβαι-

diem festum, cum audissent quia venit Iesus Hierosolyma, 13 acceperunt ramos palmarum et processerunt obviam ei, et clamabant, Osanna, benedictus qui venit in nomine domini, rex Israhel. 14 (101, 7.) Et invenit Iesus asellum et sedit super eum, sicut scriptum est, 15 Noli timere, filia Sion: ecce rex tuus venit sedens super pullum asinae. 16 (102, 10.) Haec non cognoverunt discipuli eius primum, sed quando glorificatus est Iesus, tunc recordati sunt quia haec erant scripta de eo, et haec fecerunt ei. 17 Testimonium ergo perhibebat turba quae erat cum eo quando Lazarum vocavit de monumento et suscitavit eum a mortuis: 18 propterea et obviam venit ei turba, quia audierunt eum fecisse hoc signum. 19 Pharisaei ergo dixerunt ad semet ipsos, Videtis quia nihil proficimus: ecce mundus totus post eum abiit.

20 Erant autem gentiles quidam ex his qui ascenderant ut

12. Ιησ.] † praem. ὁ ς. B.*Mai.* 69*s*. S*s*. *Orig.* iv. | om. ADQLXΔ. 1. 33. EFGHKMUΛ. | (ante ερχεται ALX. 33. *a.c.e.* Syr.Pst. Memph. Theb.)
— Ἱεροσολυμα *Orig.* iv. | Ἱερουσαλημ D.
13. ὑπαντησιν BQΔ. 1. 33. EFHMS*s*Λ. | απαντησιν AKU. *Orig.* iv. 183a. 193b. | συναντησιν DLX. 69. G.
— αυτῳ *Orig.* iv. | αυτου D.
— εκραυγαζον BDQL. | ‡ εκραζον ς. AX. rel. *Orig.* iv. 183a. ‖ add. λεγοντες ADQX. 1. K. *a.ff.* Syrr.Pst.&Hel. mg.MS. Memph. Arm. (Æth.) | om. BLΔ. 33. 69. rel. Syr.Hel.txt. Theb. Goth. *Orig.* iv. 183a. 193b.
— ὡσαννα *Orig.* iv. 183a. | ωσανα L. ωσσανα D2. οσσανα D*. (om. *Orig.* iv. 193b.)
— ευλογημενος *Orig.* iv. 183a. 193b. | ευλογητος D. (εν ονομ. κυρ. om. *e.*)
— και ὁ βασ. BQL. Memph. Æth. *Orig.* iv. 193c. | * om. και ς. AD. rel. Latt. Theb. rel. *Orig.* iv. 183a. ‖ om. ὁ ΛΔ. 69. EFGHMUΛ. | habent BDQLX. 1*s*. rel. *Orig.* iv. *bis*. (h. 33.)
14. εκαθησεν EFH.
— αυτο] αυτω XΔKM. *Orig.* iv. 183a*cod.* (-του ed.)
15. θυγατηρ ABDQLXΔKΛ. | praem. ἡ B(2*Rl.Mai.*) | ‡ -τερ ς. 1. 33. 69. E. rel. *Orig.* iv. 183a. 193c.
— σου *Orig.* iv. *bis*. (mox, mansuetus sedens *a.* tibi mites sedens *e.* tibi sedens *c.*) | om. A. Theb.*Mnt.*
— επι πωλον *Orig.* iv. *bis*. | επι πολον *sic* 69.
16. ταυτα] † add. δε ς. ADX. rel. *a.c.f.* Memph. rel. *Orig.* iii. 738d. | om. BQL. Vulg. *b.e.l.* Theb. [Æth.]
— εγνωσαν *Orig.* iii. | ενοησαν D.
— αυτου] ante οἱ μαθ. B. | Contra, ADQL. rel. *Orig.* iii. (om. οἱ B.*Bch.*) | (om. K.)
— το προτερον *a.* *Orig.* iii.
— Ιησ.] † praem. ὁ ς. D. 33*s*. 69*s*. HΛ. | om. AB.*Mai.*QLXΔ. 1. EGKMU.
— εμνησθησαν] add. οἱ μαθηται αυτου L. Syr.Pst.
— επ' αυτῳ] περι αυτου D. (Latt.) om. *b.e.* Memph.MS.
17. ουν Syr.Hel. Memph. | δε L. Theb. *Woide.*(*om.*ap.*Ming.*) ("et" Syr.Pst. Æth.)
— ὁτε *St.* 3. AB.*Mai.*QXΔ. 1*s*. 69. E2G*s*HMSUΛ*s*. Vulg. *f.* Syr.Hel. Goth. Æth. (33 *lacer.*) | ὁτι *Elz.* DE*LK. *a.b.c.e.ff.* Syr.Pst. Memph. Theb. Arm.
18. τουτο] † add. και ς. AB2DQ *e spat.* L. rel. Vulg. *f.* Syr.Hel. Æth. | om. B**Rl.Mai.*ΔEHΛ. *a.b.c.e.ff.l.* Syr.Pst. Memph. Theb. Goth.
— ὑπηντησεν αυτῳ ὁ οχλος] ὑπηντησαν αυτῳ οχλοι D. *c.* Syr.Pst. ‖ (? απηντ. 69*.) | (om. ὁ ante οχλος 69. και ὁ οχλος B*Rl.*)
— ὁτι] ὁτ L.
— ηκουσαν AB.*Mai.*DQ*Tf.*LX. 1. 33. 69. KMSΛ. Latt. Syr.Pst. Memph. Theb. | ‡ -σεν ς. Q*Knit.*ΔEGHU*s*. Syr.Hel.
— τουτο] post σημειον 69 (? -τον *).
19. ουν Vulg. *a.b.e.* Syr.Hel. rel. | δε K. *c.f.ff.l.* Syr.Pst. (Æth.)
— ειπαν B. | ‡ ειπον ς. ADQ. rel.
— ἑαυτους] αυτους D. *a.c.e.*
— ωφελειτε] ωφελει S. | οφελ. 69.
— ιδε] ιδου A(2*Tf.*).
— κοσμος] add. ὁλος DQ*Tf.*LX. 33. (Latt.) Syrr. Pst. & Hel.* Syr. Hier. Memph. Arm. Æth. (post απηλθεν 69.) | om. ABΔ. 1. rel. Syr.Hel.*txt.* Theb. Goth.

12. Ierosolymam *Cl.* | 20. quidam Gentiles *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth.
¶ Q

νόντων ἵνα ‡ προσκυνήσουσιν″ ἐν τῇ ἑορτῇ· ¶ 21 οὗτοι
οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλι-
λαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες, Κύριε, θέλομεν
τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. 22 ἔρχεται * ὁ″ Φίλιππος καὶ λέ-
γει τῷ Ἀνδρέᾳ, ‡ ἔρχεται Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος καὶ″
ργ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ. 23 ὁ δὲ Ἰησοῦς ‡ ἀποκρίνεται″
δ αὐτοῖς λέγων, Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς
ρδ τοῦ ἀνθρώπου. 24 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ
ι κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς
μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει.
ρε 25 p ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ‡ ἀπολλύει″ αὐτήν,
γ καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ § ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ
εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν.
ρϛ 42 26 Ἐὰν ἐμοί ‡ τις διακονῇ″, ἐμοὶ ἀκολουθείτω,
ι καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· †
ρζ δ ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ. 27 νῦν
ἡ ψυχή μου τετάρακται, καὶ τί εἴπω; Πάτερ, σῶ-
ρη σόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης; ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον
ι εἰς τὴν ὥραν ταύτην. 28 Πάτερ, δόξασόν σου τὸ

22. καὶ πάλιν Ἀνδ. κ. Φ. λέγουσιν
23. ἀπεκρίνατο
p Matt. 10:39. 16:25. Luc. 17:33.
25. ἀπολέσει
§ F

adorarent in die festo: 21 hi ergo accesserunt ad Philippum qui erat a Bethsaida Galilaeae, et rogabant eum dicentes, Domine, volumus Iesum videre. 22 Venit Philippus et dicit Andreae, Andreas rursum et Philippus dicunt Iesu. 23 (103, 4.) Iesus autem respondit eis dicens, Venit hora ut glorificetur filius hominis. 24 (104, 10.) Amen amen dico vobis, nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, 25 ipsum solum manet: si autem mortuum fuerit, multum fructum adfert. (105, 3.) Qui amat animam suam, perdet eam; et qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam aeternam custodit eam.

26 (106, 10.) Si quis mihi ministrat, me sequatur, et ubi sum ego, illic et minister meus erit: si quis mihi ministrabit, honorificabit eum pater meus. 27 (107, 4.) Nunc anima mea turbata est, et quid dicam? Pater, salvifica me ex hora hac. (108, 10.) Sed propterea veni in horam hanc: 28 pater, clarifica

19. οπισω αυτου] post απηλθ. ὁλος 69.
20. ησαν δε] add. και D. Syr.Pst. Æth.
— Ἑλληνες ante τινες BDQLX. 1. 33. M. *Am. b.c.e.f.ff.* Syr.Pst. | ‡post ϛ. AΔG*sic.* rel. Vulg.*Cl. a.g.* Syr.Hel. Goth. Arm. (om. Ἑλλ. εκ 69.)
— προσκυνησουσιν DQ*Knil.*LΔ. | ‡-σωσιν ϛ. AB.*Mai.*Q*Tf.*X. rel.
21. ουν] om. L. 69. *a.e.* Syr.Pst. Goth. Arm.
— προσηλθον] -θαν D. | προσειχον 69.
— Φιλιππῳ] praem. τῳ D.
— Βηθσαιδα] Βηδσαιδα D. *a.* Bessaida *e.*
— ηρωτων] -τησαν X. 1. M. Syr.Pst.
— ηρωτ. αυτον] ειπον αυτῳ 69.
— κυριε] om. U*.
— θελωμεν 69.
22. ὁ Φιλ. BLX. 33. | *om. ὁ ϛ. AD. rel.
— ερχεται Ανδ. και Φιλ. και λεγουσιν A BL. *a.(e.)* Syr.Hier. Æth. deinde venit Andreas et Philippus Ihm. *e.* Andreas iterum et Phil. venientes dicunt Jesu Memph. Andreas autem et Phil. dicunt Jesu Theb. | ‡και παλιν Ανδ. κ. Φιλ. λεγουσιν ϛ. (D)XΔ. 1. (33.) 69. (Vulg.*f.g.*) Syrr.(Pst.)&Hel. Goth. And. autem et Phil. iterum dicunt *b. ff.* (*sic* om. "iterum" *c.*) ‖και] om. D. Vulg. (om. και παλιν Arm.) | παλιν] om. Syr.Pst. | add. και H. | Ανδ.] praem. ὁ D. (ante παλιν Vulg. *f.*) | λεγουσιν] praem. και 33. (λέγουν A.)
23. αποκρινεται BLX. 33. | ‡απεκρινατο ϛ. AD. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hel. απεκριθη 69.
— αυτοις] post λεγων 69. Syr.Pst. Memph. Theb.
24. μενει *Orig.* i. 773ᵈ. iii. 184ᵃ. | -νη M.
25. απολλυει BL. 33. | ‡απολεσει ϛ. A D. rel. vv. *Clem.* 575. *Cypr.* 164. *Lucif.* 242. (-σῃ 69 *Scr.*) vid. Matt. x. 39. Mar. viii. 35. Luc. ix. 24. xvii. 33.
26. εμοι τις διακονῃ AB(L)XKMU. Syrr. Pst.&Hel. Memph. Goth. (μοι L.) τις εμοι διακ. D(μοι). 1. 33. 69. Latt. Arm. | ‡εμοι διακ. τις ϛ. Δ. rel. (Theb. "igitur"). (διακονει FH*bis.* 1° 69* *Scr.*)
— ακολουθητω X. 69. E*Λ.
— ὁπου] add. αν D. | Contra, *Orig.* iv. 29ᵃ.
— ειμι] post εγω D. *a.b.c.(e.)* Syr.Pst. | Contra, Vulg. *f.* Syr.Hel. *Orig.* iv. *Orig. Int.* ii. 401ᵉ. iii. 91ᶠ.
26. εκει *Orig.* iv. *Orig. Int.* iii. | om. D. (om. και seq. A.)
— εσται *Orig.* iv. | om. L. *e.l.*
— εαν 2°.] †praem. και ϛ. AΔG*sic.* rel. *f.* Syr.Hel. Memph. Goth. Æth. | om. BDLX. 1. 33. 69. Vulg. *a.e.* Syr.Pst. Theb. Arm. ("autem" habent post *b. c.l.*)
— τις] post εμ. διακ. Δ.
— τιμησει] -σῃ X. 69.
— πατηρ] add. μου 69. U. Vulg. *a.c.e. g.* Memph. Theb. Arm. | om. *b.f.* Æth.
27. την] om. H.
28. σου ADL. rel. vv. | μου B.
— το ονομα ABDΔ. 69. rel. (Latt.) Syrr.Pst.& Hel.txt. Theb. Goth. Arm. MSS.(multi). *Tert.* adv. Prax. 23. ("nomen tuum; in quo erat filius"). | τον υἱον LX. 1. 33. *g.* Syr.Hel.mg. Memph. Arm.ed. Æth.Platt.(MSS. 1. 3. a. c.) *Orig. Int.* iii. 77ᶜ. utr. q. Æth. Rom. nomen tuum et filium tuum. ‖add. εν τῃ δοξῃ ᾗ ειχον παρα σου προ του τον κοσμον γενεσθαι D. (vid. cap. xvii. 5.)

22. dixerunt Jesu *Cl.* | 23. clarificetur *Cl.* | 26. ministraverit *Cl.* | 27. hac hora *Cl.*

A B D.
L X Δ.
1. 33. 69.
EFGHKMSUΛ.

30. καὶ εἶπεν Ἰησ.

34. ἀπεκρ.*[οὖν]"

— σὺ λέγεις

ὄνομα. ᾽Ηλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, Καὶ ἐδό-
ξασα καὶ πάλιν δοξάσω. 29 Ὁ [οὖν] ὄχλος ὁ ἑστὼς
καὶ ἀκούσας ἔλεγεν βροντὴν γεγονέναι. ἄλλοι ἔλε-
γον, Ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν. 30 Ἀπεκρίθη † Ἰη-
σοῦς καὶ εἶπεν, Οὐ δι' ἐμὲ ‡ ἡ φωνὴ αὕτη" γέγονεν,
ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. 31 νῦν κρίσις ἐστὶν τοῦ κόσμου
τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθή-
σεται ἔξω, 32 κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας
ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. 33 Τοῦτο δὲ ἔλεγεν σημαί-
νων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 34 ἀπε-
κρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος, Ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου
ὅτι ὁ χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ πῶς ‡ λέγεις
σὺ" ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς
ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; 35 εἶπεν οὖν
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς ‡ ἐν
ὑμῖν" ἐστίν. περιπατεῖτε ‡ ὡς" τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ
σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκο-
τίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει. 36 ‡ ὡς" τὸ φῶς ἔχετε,
πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε.
Ταῦτα ἐλάλησεν † Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ'
αὐτῶν.

tuum nomen. Venit ergo vox
de caelo, Et clarificavi et ite-
rum clarificabo. 29 Turba ergo
quae stabat et audierat dice-
bant tonitruum factum esse:
alii dicebant, Angelus ei locu-
tus est. 30 Respondit Iesus et
dixit, Non propter me vox haec
venit sed propter vos. 31 Nunc
iudicium est mundi, nunc prin-
ceps huius mundi eicietur foras.
32 Et ego si exaltatus fuero a
terra, omnia traham ad me ip-
sum. 33 Hoc autem dicebat
significans qua morte esset
moriturus. 34 Respondit ei
turba, Nos audivimus ex lege
quia Christus manet in aeter-
num, et quomodo tu dicis,
Oportet exaltari filium homi-
nis? quis est iste filius homi-
nis? 35 Dixit ergo [eis] Iesus,
Adhuc modicum lumen in vo-
bis est: ambulate dum lucem
habetis, ut non tenebrae vos
comprehendant: et qui ambu-
lat in tenebris, nescit quo va-
dat. 36 Dum lucem habetis,
credite in lucem, ut filii lucis
sitis. Haec locutus est eis Ie-
sus, et abiit, et abscondit se ab
cis.

28. *ηλθεν ουν* (om. *ουν* X* *txt.* Memph. Arm.) | *και εγενετο* D.
— *ουρανου*] add. *λεγουσα* D. *a.c.e.* Syr. Hcl. Memph. Æth. | Contra, Vulg. *b. f.ff.g.* Syr.Pst. Theb.
— *παλιν*] ante *και* Δ. | Contra, *Orig.* ii. 618ᵇ. *Eus.* c. Mcl. 48ᵈ. 85ᶜ. Ecl. Pr. 225. *Tert.* | om. *Hil.* 508ᵉ.
29. *ουν* ADL. rel. (Latt.) Syr.Hcl. | om. B. *a.* "autem" Theb. Goth. "et" Syr.Pst. Æth. (*ὁ ουν ὁ* 69 *Scr.*)
— *ἑστως* BLΔ. 1. rel. | *ἑστηκως* ADX. 33. 69. GKM.
— *και*] om. D. 1. 69. *l.* Memph. Theb. Goth.
— *ακουσας*] *ακουων* X. 1.
— *ελεγεν*] *-γον* LU. Vulg. *b.(c.)(e.)*
— *βροντην γεγονεναι* Vulg. *f.g.* Syr. Pst. | *ὁτι βροντη γεγονεν* D. (*a.b.c.e. ff.l.*) Syr.Hcl.
— *αγγελος*] praem. *ὁτι* D. 69. Memph. Theb.
30. Ιησ.] †praem. *ὁ* ϛ. ALΔ. 1*s.* U*sic.* rel. | om. BDX. 33. 69. GK.
— *και ειπεν*] ante Ιησ. BL. | Contra, A DX. rel. vv.
— *ἡ φωνη* ante *αυτη* ABDLX. 1. 33. MU². *Am. a.b.c.e.f.* *Hil.* 1031ᶜ. 1081ᵇ. | ‡post ϛ. Δ. 69. G *sic* U*. rel. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. *Tert.* adv. Prax. 23. (om. *η* Δ*.)
30. *γεγονεν*] *ηλθεν* D.
31. *νυν κρισις....τουτου* 1°.] om. Λ*. (*ἡ κρ.* Λ².) Syr.Hier.
— *τουτου* 1°.] om. D. Vulg. *b.g.l.* Theb. *Mut.*
— *νυν ὁ αρχ.....τουτου* *Orig.* iii. 537ᵃ. ii. 628ᵇ. | om. 69.
— *εκβληθησεται* *Orig.* ii. 628ᵇ. iii. 537ᵃ. | *βληθησ.* D.
32. *καγω*] *και εγω* D. 69.
— *εαν* ADL. rel. *Orig.* i. 309ᵈ. ii. 733ᵉ. iii. 537ᵃ. iv. 446ᵃ. | *αν* B.
— *εκ* AB. rel. *Orig.* i. iii. | *απο* DL. Vulg. *b.c.e.f.ff.g.* ("de" *a.*)
— *παντας* *Orig.* i. 309ᵈ. ii. 581ᶠ. 640ᵇ. 733ᵉ. iii. iv. | *παντα* post *ἑλκ.* D. Memph. Theb. Æth. | id ante Latt. *Orig. Int.* ii. 350ᵉ.
— *ἑλκυσω* *Orig.* i. ii. *ter.* iii. iv. | *ἑλκυσωσι* 69. (*εκλυσω* Δ.)
— *εμαυτῶ* F.
33. *ημελλεν*] *εμελλεν* X. 1. HKU. (*ειμελ.* Λ.)
34. *απεκριθη*] add. *ουν* BLX. Syr.Hcl. mg. Theb. | Contra, ADΔ. 1. 33. 69. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl.txt. Memph. rel.
34. *αυτῳ*] om. 33. H.
— *ὁ οχλ.*] om. *ὁ* Δ.
— *μενει*] post *εις τον αιωνα* 69. *Orig. Int.* iv. 633ᶜ. | Contra, *Cypr.* 359.
— *πως*] *προς* Δ*.
— *συ* post *λεγεις* BLX. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. | ‡ante ϛ. ADΔ. 1. 33. 69. rel. Latt. Theb. Arm. *Cypr.*
— *ὁτι* 2°. (Latt.) rel. *Cypr.* | om. ΔEF GH. Vulg. *g.* Æth.
— *τις εστ.* ad fin. ver.] om. 69. EFG. | *τις εστιν ὁ λογος οὑτος* L.
— *εστιν*] add. *ουν* D.
— *οὑτος*] om. 33. H. *b.c.* Memph.
35. *μικρον*] post *χρονον* 69.
— *το φως*] om. Λ.
— *εν ὑμιν* BDLX. 1. 33. 69. KM. Latt. Syr.Hcl. Memph. Goth. | ‡*μεθ' ὑμων* ϛ. AΔ. rel. Syr.Pst. *ut vid.* Theb. Arm. Æth.
— *περιπατειτε*] add. *ουν* D. *e.* Memph.
— *ὡς* ABDLX. 1. 33 *Scholz.* K. Syr. Hcl.mg. | ‡*ἑως* ϛ. Δ. 69. rel. Latt. ("dum"). Syrr.Pst.&Hcl.txt. (Memph. Theb. *ut vid.*) Goth. Arm. *Cypr.* 351. | utr. q. Æth. ("quam diu et dum").

28. nomen tuum *Cl.* | 29. dicebat *Cl.* | esse factum *Cl.* | 30. haec vox *Cl.* | 35. *om.* eis *Am.* | vos tenebrae *Cl.* | 36. *om.* eis *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth.

43 37 Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμ-
προσθεν αὐτῶν οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν, 38 ἵνα ὁ
λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπεν,
q Es. 53:1. q Κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βρα-
ρθ α χίων κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; 39 Διὰ τοῦτο οὐκ
r Es. 6:9, 10. ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας, 40 r Τε-
τύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ‡ ἐπώρωσεν″
αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ
νοήσωσιν τῇ καρδίᾳ καὶ ‡ στραφῶσιν″ καὶ ‡ ἰάσομαι″
41. ὅτε εἶδεν s Es. 6:1. ρι ι αὐτούς. 41 ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας ‡ ὅτι″ s εἶδεν τὴν
δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ. 42 ὅμως
μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς
αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ ὡμολόγουν,
ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται. 43 ἠγάπησαν γὰρ
τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν
τοῦ θεοῦ.

ρια α 44 44 Ἰησοῦς δὲ ἔκραξεν καὶ εἶπεν, Ὁ πιστεύων
εἰς ἐμέ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ ‡ ἀλλὰ″ εἰς τὸν πέμψαντά
με, 45 καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με.
ριβ ι 46 ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πι-
στεύων εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. 47 καὶ ἐὰν

37 Cum autem tanta signa fecisset coram eis, non credebant in eum, 38 ut sermo Esaiae prophetae impleretur quem dixit, Domine, quis credidit auditui nostro? et brachium domini cui revelatum est? 39 (109, I.) Propterea non poterant credere, quia iterum dixit Esaias, 40 Excaecavit oculos eorum et induravit eorum cor, ut non videant oculis et intellegant corde et convertantur et sanem eos. 41 (110, 10.) Haec dixit Esaias quando vidit gloriam eius, et locutus est de eo. 42 Verum tamen et ex principibus multi crediderunt in eum, sed propter Pharisaeos non confitebantur, ut de synagoga non eicerentur: 43 dilexerunt enim gloriam hominum magis quam gloriam dei.

44 (111, I.) Iesus autem clamavit et dixit, Qui credit in me, non credit in me sed in eum qui misit me, 45 et qui videt me, videt eum qui misit me. 46 (112, 10.) Ego lux in mundo veni, ut omnis qui credit in me in tenebris non maneat. 47 Et si quis audierit verba mea

---

35. *σκοτια*] praem. *ἡ* LXΔ. 1. KU.
— *ὑμας*] ante *σκοτ.* D. Vulg.*Cl.* *a.m.* | Contra, *Am.* *b.c.e.f.* *Cypr.* 351.
— *καταβη* A.
36. *ὡς* ABDL. 33. Æth. | ‡*ἑως* ϛ. XΔ. 1 *sic.* 69. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hel. (Memph. Theb.*ut vid.*) Goth. Arm.
— Ιησ.] †praem. *ὁ* ϛ. AX. rel. | om. BDL.
— *απελθων*] *απηλθεν και* D. Latt.
— *εκρυβη*] *εκρυβηθη* X.
37. *τοσαυτα*] *τοιαυτα* F.
— *δε* *Eus.* D.E. 312[d]. 454[b]. | om. G. Goth.
— *αυτου*] post *σημεια* Λ. | Contra, *Eus.* D.E.*bis.*
— *επιστευον* Syr. Hel. | *επιστευσαν* 69. G. *a.c.f.* Syr.Pst. *Eus.* D.E.*bis.*
38. *του προφητου* *Eus.* D.E. 312[d]. 454[c]. | om. 69.
— *κυριε* *Orig. Int.* 627[c]. *Eus.* D.E.*bis.* | om. H.
39. *ηδυναντο* ABX. rel. *Eus.* D.E. 312[d]. 454[c]. (*ηδυνατο* 1.) | *εδυναντο* DLK.
— *οτι παλιν* *Eus.* D.E. 312[d]. | *και γαρ* D. Memph.MS. (*ειπε γαρ παλιν* *Eus.* D.E. 454[c].)
— *ειπεν* *Eus.* D.E.*bis.* | om. 1.
40. *τους οφθ. και επ. αυτων*] om. D.
40. *επωρωσεν* AB**Rl.Mai.*LX. (33. 69.) K. *Eus.* D.E. 454[c]. (*επορ.* 33. 69.) | ‡*πεπωρωκεν* ϛ. B[2]*Rl.Mai.*ed.1.Δ. rel. *Eus.* D.E. 312[d]. (*ἐπώρωκεν* B[2]*Mai.*ed. 2.)
— *οφθαλμοις*] add. *και τοις ωσιν ακουσωσιν* 69. | Contra, *Eus.* D.E.*bis.*
— *νοησωσιν* *Eus.* D.E.*bis.* | *-σουσιν* D. 69. | (praem. *μη* D. Vulg.*Cl.* *a.* Memph.*Mnt.*) | *συνωσιν* (post *καρδ.*) K.
— *στραφωσιν* BD*. 33. | ‡*επιστραφωσιν* ϛ. AD[2]. rel. | *επιστρεψωσιν* LXKM. *Eus.* D.E.*bis.* | *επιστρεψουσι* 69.
— *ιασομαι* AB.*Mai.*DXΔ. 33. 69. EFG HKMS(U**Tf.*?)Λ. *b.* *Eus.* D.E. 312[d] (*cod.*) | ‡*-σωμαι* ϛ. L. 1s. U([2]*Tf.*). Vulg. *a.c.e.f.* *Eus.* D.E. 312[d](*ed.*).454[c].
41. *ταυτα*] add. *δε* D. *Hil.* 873[d]. | Contra, *Eus.* D.E. 310[d]. 312[d]. 454[c].
— *ὁτι* AB.*Btly.Bch.*LX. 1. 33. M. *e.* Memph. Theb. Arm. *Orig. Int.* iv. 577[d](*codd.*) | ‡*ὁτε* ϛ. B.*Mai.*DΔ. rel. Vulg. *a.b.c.f.ff.* Syrr.Pst.&Hel. Goth. Æth. *Orig. Int.* iv. 577[d](De la Rue). *Eus.* D.E.*ter.* *Hil.* 873[d].
— *αυτου* 1°. ABLX. 1. 33. rel. Syrr.Pst. &Hel.mg. Goth. Arm. Æth.ed. *Orig. Int.* iv. *Eus.* D.E.*ter.* *Hil.* | *του θεου* D. | *του θεου* 69. Syr.Hel.txt. Syr.Hier. Memph. Theb. Æth. 1. 5.
42. *ὡμολ.*] *ὁμολ.* 69* *Scr.* F*GHΛ*(corr. [1].)
— *γενωνται*] *-νονται* XHK*.
43. *γαρ*] *μαλλον* 69 (habet et post *ανθρ.*).
— *ηπερ*] *ὑπερ* LX. 1. 33. 69. (*ειπερ* Λ.)
44. *ὁ Ιησ.* 69.
— *δε*] *ουν* D.
— *εκραξεν και ειπεν* Vulg. *f.* (*Tert.* adv. Prax. 23.) | *εκραζεν κ. ελεγεν* D. 69. (*a.*)*b.c.ff.* *Eus.* in Ps. 369[a]. clamat dicens *e.* ‖(*εκραζεν* A*corr.[1].)
— *αλλα* BDLΔ. | ‡*αλλ'* ϛ. AXG*sic.* rel. *Eus.* in Ps.
45. om. ver. U. *b.* | Contra, *Orig.* iv. 432[b]. etc.
— *και* *Orig.* iv. *Eus.* in Ps. 369[b]. *Tert.* | om. D.
— *πεμψαντα* *Orig.* iv. 236[a]. 245[e]. 432[b]. 451[a]. *Eus.* in Ps. 369[b]. | *αποστειλαντα* 69.
46. *πας* ADL. rel. vv. *Eus.* in Ps. 369[b]. | om. B.
47. *εαν*] *αν* D.

---

40. cor eorum *Cl.* | non intelligant *Cl.* | 42. e synagoga *Cl.* | 46. in mundum *Cl.*

A B [C] D.
L (X) Δ.
1. 33. 69.
EFGHKMSUA.

τις μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ ‡ φυλάξῃ″, ἐγὼ
οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον,
ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. 48 ὁ ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ
λαμβάνων τὰ ῥήματά μου, ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν·
ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ
ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 49 ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα,
ἀλλ' ὁ πέμψας με πατὴρ αὐτός μοι ἐντολὴν ‡ δέδω-
¶ Goth. κεν″ ¶ τί εἴπω καὶ τί λαλήσω. 50 καὶ οἶδα ὅτι ἡ
ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστιν. ἃ οὖν ‡ ἐγὼ λαλῶ,″
καθὼς εἴρηκέν μοι ὁ πατήρ, οὕτως λαλῶ.

et non custodierit, ego non iudico eum: non enim veni ut iudicem mundum, sed ut salvificem mundum. 48 Qui spernit me et non accipit verba mea, habet qui iudicet eum: sermo quem locutus sum, ille iudicabit eum in novissimo die. 49 Quia ego ex me ipso non sum locutus, sed qui misit me pater, ipse mihi mandatum dedit quid dicam et quid loquar. 50 Et scio quia mandatum eius vita aeterna est. Quae ergo ego loquor, sicut dixit mihi pater, sic loquor.

XIII. ις' 45 1 Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰη-
σοῦς ὅτι ‡ ἦλθεν″ αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ
κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς
¶ Theb. ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ ¶ εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς.
ριγ θ 2 καὶ δείπνου ‡ γινομένου,″ τοῦ διαβόλου ἤδη βεβλη-
κότος εἰς τὴν καρδίαν ‡ ἵνα παραδοῖ αὐτὸν Ἰούδας
ριδ γ Σίμωνος Ἰσκαριώτης·″ 3 εἰδὼς † ὅτι πάντα ‡ ἔδωκεν″
ριε ι αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλ-
θεν καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει, 4 ἐγείρεται ἐκ τοῦ

1 Ante diem autem festum paschae sciens Iesus quia venit hora [ejus] ut transeat ex hoc mundo ad patrem, cum dilexisset suos qui erant in mundo, in finem dilexit eos. 2 (113, 9.) Et cena facta, cum diabolus iam misisset in corde ut traderet eum Iudas Simonis Scariotis, 3 (114, 3.) sciens quia omnia dedit ei pater in manus, (115, 10.) et quia a deo exivit et ad deum vadit, 4 surgit a cena et

47. ακουσῃ] -σει H. | ακουει U.
— των ῥηματων] της φωνης 69.
— μη Vulg. | om. D. *a.b.c.f.ff.l.*[*e.*]
— φυλαξῃ ABDLX. 1. 33. 69. K. Vulg. *a.b.c.ff.l.* Syrr.Pst.&Hcl.txt. Syr.Hier. Memph. Theb. Arm. Æth.[*e.*] | ‡πιστευσῃ ϛ. Δ. rel. *f.* Syr.Hcl.mg. Goth. (-σει H.)
— αλλ' ἱνα] αλλα D**Gr.*
48. κρινοντα] -ναντα ΔE.
49. εγω] post εμαυτου D. | om. G.
— εξ] αφ' L. | απ' 1. 69. *a.e.l.*
— αυτος] οὑτος G.
— μοι] post εντολην 1. | Contra, *Tert.* adv. Prax. 23. | (εμοι X*Tf.*)
— δεδωκεν ABX. 1. 33. 69. M. | ‡εδωκεν ϛ. DLΔ. rel.
50. ζωη αιωνιος εστιν] αιων. εστ. ζωη D. | ζωη εστ. αιων. 69.
— εγω ante λαλω ABLX. 1. 33. 69. M. Vulg. *b.c.f.ff.g.* Memph. Arm. *Tert.* adv. Prax. 23. | ‡post ϛ. Δ. rel. Theb. rel. | om. D. *a.*[*e.*]
— ειρηκεν] ενετειλατο 69.
— οὑτως] οὑτος 69.
1. ειδως Theb. *Orig.* i. 233^{f}. *Tert.* adv. Prax. 23. | ειδων 33 *sic.* Memph.
— ηλθεν ABLX. 1. 33. 69. KM. *Orig.* i. | ‡εληλυθεν ϛ. ΔE. rel. | παρην D.

1. τουτου] του 69.
2. γινομενου BLX. Æth. *Orig.* iv. 404^{c}. 405^{a}. 407^{e}. 419^{c}. | ‡γενομ. ϛ. AD*Gr.* Δ. 1. 33. 69. rel. Latt. rel. *ut vid.* *Orig.* i. 391^{a}.
— του διαβ. *Orig.* iv. 212^{a}. 404^{c}. 406^{d}. 407^{c}. 409^{a}. in Cat. ap. Cram. (Eph. 183). jam *Orig. Int.* i. 141^{c}. | του τε διαβ. A.
— ἱνα παραδ. αυτον Ιουδας Σιμωνος Ισκαρ. BLX(M). Vulg. *b.g.* (Memph.) Arm. *Orig.* (ii. 126^{c}.) iv. 404^{c} *cod.* 407^{c}. 409^{a}. 416^{a}. 419^{c}. 435^{b}. in Cat. ap. Cram. | (παραδοι BD*. | ‡-δω ϛ. AD^{2}. rel. *Orig.*) | (Ιουδας] Ιουδα M. *e sil.* *Orig.* in Cat. ap. Cram.) | (Σιμωνος M *sic.* non -μων. | Σιμων ὁ *Orig.* ii.) ‖‡Ιουδα Σιμωνος Ισκαριωτου ἱνα αυτον παραδῳ ϛ. A(D). rel. *a.*(*c.*)(*e.*)*f.*(*ff.*)(*m.*) Syrr.Pst.&Hcl. Æth. *Orig.* iv. 404^{c} *ed.* 433^{d}. *Orig. Int.* i. 144^{b}. ii. 161^{a}. iii. 82^{e}. 92^{c}. (om. Ιουδα 69 *txt.*) | (om. Σιμ. *m.* *Orig. Int.* i. ii. iii.) ‖Ισκαριωτης BX. *b.* *Orig.* ii. 126^{c}. iv. 404^{c} *cod.* 407^{c}. 409^{a}. 416^{a}. 419^{c}. 435^{b}. | ‡-ωτου ϛ. LM. rel. Vulg. *a.c.f.*(*ff.*)*g.* Arm. *Orig.* iv. 404^{c} *ed.* in Cat. ap. Cram. | απο Καρυωτου D. *e.* | παραδ. *ante* αυτον D.
3. ειδως *Orig.* i. 233^{f}. iv. 404^{c}. 407^{e}. 409^{e}. | ιδων 33. | add. δε 69. *b.* Syrr.Pst.&Hcl.* Theb.*Mnt.* ‖†add. ὁ Ιησους ϛ. A. rel. *b.f.m.* Theb.*Mnt.* rel. *Orig.* iv. 407^{e}. 409^{e}. | om. BDLX. Vulg. *a.c.e.ff.* Æth. *Orig.* i. iv. 404^{c}.
3. εδωκεν BL. 1. K. *Orig.* i. iv. 407^{e}. 408$^{a.b.c.d.}$ 409$^{a.d.}$ | ‡δεδωκεν ϛ. AD. rel. *Orig.* iv. 404^{c}.
— θεου] praem. του 1. *Orig.* iv. 409^{d}(2°). | Contra, *Orig.* i. iv. 404^{c}. 407^{e}. 409^{d}.
— και προς *Orig.* i. iv. *quater.* *Tert.* adv. Prax. 23. | και ὁτι προς D.
— τον *Orig.* iv. *quater.* | om. A.
— θεον *Orig.* iv. *quater.* | πατερα H*.
4. ἱματια] add. αυτου D. Vulg. *a.c.f.g.* Syrr.Pst.&Hcl. Æth. | Contra, *b.e.ff.* rel. *Orig.* iv. 404^{c}. 410^{a}. 413^{a}. *Hil.* 508^{b}.
— διεζωσεν] περιεζ. Δ.
5. βαλλει] praem. λαβων ὑδωρ D. 69. Arm. (om. ὑδωρ postea). | Contra, *Orig.* iii. 328^{f}. iv. 404^{c}. 410$^{b.d.}$ 413^{a}. (βαλει G.)
— ηρξαντο A*.
— μαθητων] add. αυτου D. *c.f.* Syr.Pst. Memph. Æth. | Contra, *Orig.* iii. 328^{f}. iv. 404^{c}. 405^{b}. 411^{a}. 413^{a}. 415^{b}.
— εκμασσειν *Orig.* iv. 404^{c}. 413^{a}. 415^{b}. | -σσει 69.
— τῳ λεντιῳ] om. τῳ Δ.

1. *om.* autem *Cl.* | *om.* ejus *Am.* | 2. in cor. *Cl.* | Iscariotae *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. (Theb.) (Goth.) Arm. Æth.

δείπνου καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον
διέζωσεν ἑαυτόν, 5 εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα,
καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ
¶ X ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος.¶ 6 ἔρχεται
6. om. ἐκεῖνος — οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον· † λέγει αὐτῷ [ἐκεῖνος],
Κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας; 7 ἀπεκρίθη Ἰη-
σοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὃ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας
§ C — ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα. 8 § λέγει αὐτῷ Πέτρος,
Οὐ μὴ νίψῃς ‡ μου τοὺς πόδας″ εἰς τὸν αἰῶνα. ἀπε-
κρίθη ‡ † Ἰησοῦς αὐτῷ,″ Ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις
9. Πέτρος Σίμων — μέρος μετ᾽ ἐμοῦ. 9 λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε,
μὴ τοὺς πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ
τὴν κεφαλήν. 10 Λέγει αὐτῷ [ὁ] Ἰησοῦς, Ὁ λελου-
μένος ‡ οὐκ ἔχει χρείαν″ ‡ εἰ μὴ″ τοὺς πόδας νίψασθαι,
ἀλλ᾽ ἔστιν καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροί ἐστε,
ἀλλ᾽ οὐχὶ πάντες. 11 ᾔδει γὰρ τὸν παραδιδόντα
§ Goth. — αὐτόν· διὰ τοῦτο § εἶπεν * ὅτι″ Οὐχὶ πάντες καθαροί
ἐστε.
46 12 Ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ
12. [καὶ] ἔλαβεν — ἔλαβεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ‡ καὶ ἀνέπεσεν″ πάλιν, εἶπεν

ponit vestimenta sua, et cum accepisset linteum praecinxit se, 5 deinde mittit aquam in pelvem, et coepit lavare pedes discipulorum et extergere linteo quo erat praecinctus. 6 Venit ergo ad Simonem Petrum: et dicit ei Petrus, Domine, tu mihi lavas pedes? 7 Respondit Iesus et dicit ei, Quod ego facio tu nescis modo, scies autem postea. 8 Dicit ei Petrus, Non lavabis mihi pedes in aeternum. Respondit Iesus ei, Si non lavero te, non habes partem mecum. 9 Dicit ei Simon Petrus, Domine, non tantum pedes meos sed et manus et caput. 10 Dicit ei Iesus, Qui lotus est, non indiget nisi ut pedes lavet, sed est mundus totus: et vos mundi estis, sed non omnes. 11 Sciebat enim quisnam esset qui traderet eum: propterea dixit, Non estis mundi omnes.

12 Postquam ergo lavit pedes eorum et accepit vestimenta sua, cum recubuisset iterum,

---

5. διεσζωσμενος D. | Contra, rel. *Orig.*
6. ουν *Orig.* iv. 411^{c}. | om. U. *b.l.m.* Arm. autem *c.* Syr.Pst. (et cum *e.*)
— Σιμωνα Πετρ. *Orig.* iv. | praem. τον 69. | τον Πετρ. Σιμ. D. *a.*
— λεγει] †praem. και ς. A. rel. Vulg. *a.b.c.* Syr.Hel. Arm. Æth. | om. BD L. *e.l.m.* Syr.Pst. Memph. *Orig.* iv.
— εκεινος ADL. rel. *ff.m.* Syr.Hel. (Arm.) | om. B. *b.* Æth.*sic.* *Orig.* iv. | Petrus Vulg. *a.c.e.f.* Memph. Simon Syr.Pst.
7. Ιησ.] praem. ὁ Δ. 33. KM. | Contra, *Orig.* iv. 411^{c}.
— και ειπεν αυτω *Orig.* iv. 411^{c}. 415^{b}. | om. 33.
— συ *Orig.* iii. 328^{f}. iv. 411^{c}. 413^{b}. 415^{b}. 416^{c}. 417^{c}. *Orig. Int.* iii. 117^{f}. | om. Δ.
— γνωσῃ *Orig.* iii. iv. 5^{ies}. | -σεις B*Rl.* | -σει 69. KU.
8. Πετρος] praem. ὁ LΔ. 69. *Orig.* iv. 411^{c}. ‖add. κυριε D. | Contra, *Orig.* iv.
— νιψῃς *Orig.* iv. 413^{b}. 416^{d}. 417$^{c.d.}$ | -ψεις D. 1. *Orig.* iv. 411^{c}.
— μου ante τ. ποδ. BCL. (Vulg. *b.c.e.f.* *m.*) *Orig.* iv. 413^{b}. 416^{d}. 417$^{a.c.d.}$ 423^{c}. | ‡post ς. AΔ. 33. rel. *a.* *Orig.* iv. 411^{c}. | ante νιψ. D. 1. 69.
8. Ιησους] †praem. ὁ ς. Δ. rel. | om. AB.*Mai.*ed.1.CDLE*sic*GK. *Orig.* iv. (om. ὁ Ιησ. B.*Btly.Bch.Mai.*ed 2.)
— αυτω post Ιησ. AB.*Mai.*ed.1.C*L. Vulg. *Orig.* iv. (h. 33.) | ‡ante ς. Δ. rel. *a.c.f.* Syrr.Pst.&Hel. | om. αυτω C^{3}D. *b.e.m.* Memph. Arm.
— εχεις] εχει A.
9. Σιμων] post Πετρος B. | Contra, ACL. rel. vv. *Orig.* iv. 411^{d}. | om. D.
— μου Vulg. *f.g.* *Orig.* iv. | om. D. 69. EGH. *a.b.c.e.ff.l.m.*
— μονον] post μη D. Vulg. *a.b.c.f.ff.g.* *m.* Memph. | Contra, *e.* *Orig.* iv.
— χειρας] add. μου F*. Syrr.Pst.&Hel. Memph. | Contra, *Orig.* iv. | ad fin. add. et totum corpus *a.*
10. ὁ Ιησ.] om. ὁ B. *Orig.* iv. 411^{d}.
— λελουμενος *Orig.* iv. 411^{d}. 414^{b}*bis.* 418^{c}*bis.* | λελουσμενος 69. E.
— ουκ εχει χρειαν ABC*. *a.e.* *Orig.* iv. 6^{ies}. *Tert.* de Bapt. 12. | ‡ου χρ. εχ. ς. C^{3}DL. rel. ‖add. την κεφαλην νιψασθαι D(om. νιψ. postea). | Contra, rel. *Orig.*
— ει μη BC*(D)L. 33. 69. (K η μη). *Orig.* iv. 411^{d}. | ‡η ς. AC^{3}ΔE*. rel. | om. E^{2}FH.
— ποδας] add. μονον D. Syr.Pst. | Contra, *Orig.* iv. | (non indiget ut lavet *c.* om. rel.)
10. αλλ᾽ εστιν *Orig.* iv. 411^{d}. 414$^{b.c.}$ 418^{c} *bis.* | εστιν γαρ D. (Syr.Pst.) | om. αλλ᾽ 69.
11. γαρ] add. Ιησους D. Syr.Pst. Arm. | Contra, *Orig.* iv. 411^{d}.
— παραδιδουντα M.
— δια τουτο....εστε *Orig.* iv. | om. D.
— ειπεν ὁτι BCL. 33. *a.b.c.f.ff.l.* Syrr. Pst.&Hel. | *om. ὁτι ς. A. rel. Vulg. *e.g.m.* Goth. Arm. Æth. *Orig.* iv.
— ουχι *Orig.* iv. | ου 33. | ουχ οἱ 69.
12. τους ποδας] post αυτων 69. | Contra, *Orig.* iv. 419^{d}.
— και ελαβ. BC*DΔ. 1. 69. rel. Vulg. *e.* Syr.Hel. Goth. *Orig.* iv. 419^{d}. | om. και AC^{2}*ut vid.*L. 33. *a.b.c.m.* Syr.Pst. Memph. Arm. Æth.
— αυτου *Orig.* iv. | om. D. *b.e.m.*
— και....αυτοις] om. A*.
— και ανεπεσεν BC*. *a.e.* Syr.Pst. Memph. Æth. *Orig.* iv. | και αναπεσων A^{2}L. 33. *b.c.m.* Arm. | ‡αναπεσων (*om. και) ς. C^{3}D. rel. Vulg. Syr.Hel. Goth.

---

7. dixit *Cl.* | 8. ei Jesus *Cl.* | habebis *Cl.*

A B C D [Fr. Nitr.]. L [X] Δ. 1. 33. 69. EFGHKMSUΛ.

ρις γ — ριζ ι

t cap. 15:20. Matt. 10:24. Luc. 6:40. 22:27.

§ Fr. Nitr. — ρηγ

¶ Fr. Nitr. — ριθ ι

18. οἶδα οὓς

u Psa. 41 (40):9.

18. μετ' ἐμοῦ τ. ἄρτ.

§a Fr. Nitr.

19. ὅταν γέν. πιστεύσητε

§β X — ρκ α

v Matt. 10:40. Luc. 9:48.

¶ Fr. Nitr.

αὐτοῖς, Γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν; 13 ὑμεῖς φω-
νεῖτέ με, Ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ κύριος, καὶ καλῶς
λέγετε· εἰμὶ γάρ. 14 εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς
πόδας ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε
ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας. 15 ὑπόδειγμα γὰρ
ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν καὶ ὑμεῖς
ποιῆτε. 16 t ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστιν § δοῦ-
λος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων
τοῦ πέμψαντος αὐτόν. 17 εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί
ἐστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά.¶ 18 οὐ περὶ πάντων ὑμῶν
λέγω· ἐγὼ οἶδα ‡ τίνας" ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ
γραφὴ πληρωθῇ, u Ὁ τρώγων ‡ μου" τὸν ἄρτον, ἐπῆ-
ρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ. 19 ἀπ' ἄρτι λέγω
ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα ‡ πιστεύητε § ὅταν γένη-
ται" ὅτι ἐγώ εἰμι. 20 §β ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, v Ὁ
λαμβάνων ‡ ἄν" τινα πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ
λαμβάνων, λαμβάνει τὸν¶ πέμψαντά με.

dixit eis, Scitis quid fecerim vobis? 13 (116, 3.) Vos vocatis me, Magister et domine, et bene dicitis: sum etenim. 14 (117, 10.) Si ergo ego lavi pedes vestros dominus et magister, et vos debetis alter alterius lavare pedes: 15 exemplum enim dedi vobis, ut quemadmodum ego feci vobis ita et vos faciatis. 16 (118, 3.) Amen amen dico vobis, non est servus maior domino suo, neque apostolus maior eo qui misit illum. 17 Si haec scitis, beati eritis si feceritis ea. 18 (119, 10.) Non de omnibus vobis dico: ego scio quos elegerim, sed ut impleatur scriptura, Qui manducat mecum panem, levabit contra me calcaneum suum. 19 A modo dico vobis prius quam fiat, ut credatis cum factum fuerit quia ego sum. 20 (120, 1.) Amen amen dico vobis, qui accipit si quem misero, me accipit: qui autem me accipit, accipit eum qui me misit.

13. *με*] om. 69*.
— *ὁ διδακ. και ὁ κυριος* ABC*DLΔ. 1. KSsU. Latt. rel. *Orig.* iii. 725c. iv. 23a. 33a.b. 419d. 420b. 421c. *Orig. Int.* ii. 476d. iii. 116a. 830d. 878c. | *ὁ κυρ. κ. ὁ διδ.* C². 33. 69. EFGHMΛ. (vid. ver. seq.)
14. *ὑμων* *b.f.* Syr.Pst. Goth. *Orig.* iv. 419d. 420b. *Orig. Int.* iii. 878c. | post *τους ποδας* DK. Vulg. *a.c.e.ff.m.* Syr. Hcl. *Orig.* iv. 423b. *Orig. Int.* ii. 476d. ("vobis" ante *Orig. Int.* iii. 116a.) | ante *ενιψα* Λ. (*a.*)
— *και ὑμ.*] praem. *ποσω μαλλον* D. *a. ff.g.m.* (Syr.Pst.) | om. *Orig.* iv. *ter.* *Orig. Int.* ii. iii.
15. *εδωκα* *Orig.* iv. 405c. 419d. 423b. | *δεδωκα* A. 33. 69. KM.
— *εγω* *Orig.* iv. 405c. 423a.b. | om. 33. U. *Orig.* iv. 419d. *Orig. Int.* iii. 878c. iv. 626a.
— *εποιησα* *Orig.* iv. *quater.* | *πεποιηκα* 69.
— *ποιητε* ABC.Fr.Nit.L. rel. *Orig.* iv. *quater.* | *ποιειτε* D. 1. EFGHMΛ.
17. *εαν* *Orig.* iv. 423e. 424a.c. | *ὁταν* F. *Eus.* in Ps. 169c. (ad fin. ver. *om.* e).
— *ποιητε* *Orig.* iv. *ter.* | *ποιειτε* MS. *Eus.* in Ps.
18. *εγω*] add. *γαρ* A. 69. K. *c.l.* Syr.Pst. Memph. Arm. | Contra, rel. *Orig.* iv. 423e. 425a.c. 426e. *Eus.* D.E. 466a. in Ps. 169c.
18. *τινας* BCL. 33. M. *Orig.* iv. *quater.* | ‡*οὓς* ς. ADΔ. 1. 69. rel. *Eus.* D.E. in Ps.
— *ἡ γραφη*] post *πληρωθῃ* D. Vulg. *b.c.* Goth. (*Orig.* iv. 425d.) | Contra, *Orig.* iv. 423e. 426e. *Eus.* D.E. in Ps.
— *μου* BCL. *Tol.* Æth. *Orig.* iv. 423e. 425d. 427d. *Eus.* in Ps. (vid. LXX., ubi tamen cetera dissentiunt.) | ‡*μετ' εμου* ς. AD. rel. Vulg. *a.b.* Syrr.Pst. &Hcl. Memph. Goth. Arm. *Orig.* iv. 426e. *Eus.* D.E.
— *τον αρτον* *Orig.* iv. *quater.* *Eus.* D.E. | om. 1. ‖add. *μου* E*.
— *επηρεν* *Orig.* iv. 423e. 425d. 426b.e. 427d. *Eus.* D.E. in Ps. | *επηρκεν* A. 1. U.
— *επ'* *Orig.* iv. 5ies. *Eus.* D.E. in Ps. | om. B.
— *την* *Orig.* iv. 423e. 425d. 426e. 427d. *Eus.* D.E. | om. 33. 69. *Orig.* iv. 426b. *Eus.* in Ps.
19. *πιστ.* ante *ὁταν γεν.* B.Fr.Nitr.L. *Am.* *a.b.e.g.* Memph. (Æth.) *Orig.* iv. 426d. 427b. 430b. | ‡post ς. ACD. rel. Vulg.*Cl.* *c.f.ff.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. *Orig.* iv. 427a. ‖*πιστευητε* B *Mai.*C. *Orig.* iv. 427b.d. 430b. | ‡*-σητε* ς. ADL. rel. *Orig.* iv. 426d. 427a. [h. Fr.Nitr.]
20. *αμην bis* *Orig.* iv. 430c. | *semel* FH.
— *αν* (A)BC.Fr.Nitr.LX. 33. KM. (*a* A.) | ‡*εαν* ς. DΔ. rel. *Orig.* iv. 431d. 432b. *ὃν* *Orig.* iv. 430c.
20. *ὁ δε εμε λαμβ.* ABC.Fr.Nitr.L. (33 om. *δε sic.*) rel. *Orig.* iv. 430d. 432b. | *και ὁ λαμβ. εμε* D. *a* ut vid. [*e.*]
— *πεμψαντα* *Orig.* iv. *bis.* | *αποστειλαντα* X. 1.
21. *Ιησ.*] †praem. *ὁ* ς. ACD. rel. *Orig.* iv. 432c.d. | om. BL.
— *λεγω*] post *ὑμιν* B. | Contra, *Orig.* iv. 432c. 433c. 437b.
22. *ουν* ADLX. rel. | om. BC. *e.* Arm. | *δε* *a.* Syr.Pst. (Æth.) *Orig.* iv. 435a.
— *μαθηται*] add. *αυτου* 69. *a.* Memph. | Contra, *Orig.* iv. 435a. 437b.
— *απορουμενοι* *Orig.* iv. 435a. 437c. | *-ρουντες* D. 69.
23. *ην*] †add. *δε* ς. AC²DX. rel. *a.c.f.ff.* Syrr.Pst.&Hcl.* Memph. Goth. Arm. (ergo Vulg. *b.g.l.*)[*e.*] | om. B.*Mai.* C*L. Syr.Hcl.txt. *Orig.* iv. 437c. 438c.
— *εκ των* ABCD.Fr.Nitr.LXΔ. 33. 69. KM. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb.*Mnt.* *Orig.* iv. *bis.* | *om. *εκ* ς. 1s. E. rel. Goth. (*Orig.* iv. 437e.)
— *ὁν*] add. *και* D. (*a.*) | Contra, *Orig.* iv. 437c.e.

16. major est eo *Cl.* | 18. adimpleatur *Cl.* | 19. cum factum fuerit credatis *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth. ρκα δ
ʷ Matt. 26:21. Mar. 14:18. Luc. 22:21. ρκβ α
§ Fr. Nitr. ρκγ ι
¶ Fr. Nitr.
25. ἀναπεσὼν [οὖν]
26. ἀποκρίνεται *[οὖν]″
ρκδ θ
26. [λαμβάνει καὶ]
§ Fr. Nitr.
¶ Fr. Nitr. ρκε ι

47 21 ʷ Ταῦτα εἰπὼν † Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύ-
ματι καὶ ἐμαρτύρησεν καὶ εἶπεν, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. 22 ″Ἔβλεπον
[οὖν] εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι περὶ
τίνος λέγει. 23 ἦν † ἀνακείμενος § εἷς * ἐκ″ τῶν μα-
θητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ
Ἰησοῦς· 24 νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος ‡ καὶ λέγει
αὐτῷ, Εἰπὲ τίς ἐστιν″ περὶ οὗ λέγει.¶ 25 ‡ ἀναπεσὼν″
† ἐκεῖνος * [οὕτως]″ ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ, λέγει
αὐτῷ, Κύριε, τίς ἐστιν; 26 ἀποκρίνεται [ὁ] Ἰησοῦς,
Ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ ‡ βάψω τὸ ψωμίον καὶ δώσω″
* αὐτῷ″. ‡ βάψας οὖν″ τὸ ψωμίον, * λαμβάνει καὶ″
δίδωσιν § Ἰούδᾳ Σίμωνος ‡ Ἰσκαριώτου″. 27 καὶ μετὰ
τὸ ψωμίον, τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς.
λέγει οὖν αὐτῷ † Ἰησοῦς, Ὃ ποιεῖς,¶ ποίησον τάχιον.
28 τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί
εἶπεν αὐτῷ. 29 τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσό-

21 (121, 4.) Cum haec dixisset Iesus, turbatus est spiritu et protestatus est et dixit, Amen amen dico vobis quia unus ex vobis tradet me. 22 (122, 1.) Aspiciebant ergo ad invicem discipuli, hesitantes de quo diceret. 23 (123, 10.) Erat ergo recumbens unus ex discipulis eius in sinu Iesu, quem diligebat Iesus: 24 innuit ergo huic Simon Petrus et dicit ei, Quis est de quo dicit? 25 Itaque cum recubuisset ille supra pectus Iesu, dicit ei, Domine, quis est? 26 Cui respondit Iesus, Ille est cui ego intinctum panem porrexero. (124, 9.) Et cum intinxisset panem, dedit Iudae Simonis Scariotis. 27 Et post buccellam, tunc introivit in illum satanas. (125, 10.) Dicit ei Iesus, Quod facis fac citius. 28 Hoc autem nemo scivit discumbentium ad quid dixerit ei: 29 quidam enim putabant quia

23. ὁ Ιησους *Orig.* iv. *bis.* | om. 69. ‖ om. ὁ B.
24. ουν ABC²D.Fr.Nitr.L. rel. Syr.Hel. Memph. Goth. *Orig.* iv. 437^{c}. | om. C*. 69. Λ *sic.* *c.ff*(Sabat.). Syr.Pst. Arm. [*e.* Æth.]
— Πετρους D*.
— και λεγει αυτῳ, Ειπε τις εστιν BC.Fr. Nitr.LX. 33. (Vulg.) (*a.*)*b.*(*f.*)(*ff.*)(*g.*)*l.* (Æth.) *Orig.* iv. (437^{c}.) (438^{b}.) ($440^{b.c.}$) | ‡ πυθεσθαι τις αν ειη ς. A(ειη̄) D. rel. Syrr.Pst.&Hel. (Memph.) Goth. Arm. uti cognosceret a Jesu de quo dixisset *e.* ‖ add. οὑτος D. | Contra, *Orig.* iv. *quater.* ‖ (περι οὑ λεγει om. *b.ff.l.*)
25. αναπεσων BC*LX. 33. K. *Orig.* iv. 437^{c}. (440^{d}.) | ‡ επιπεσων ς. AC³D M *sic.* rel. ‖ † add. δε ς. AEFGHS*s* UΛ. *ff.* Syr.Hel.txt. Memph.MS. Goth. (Arm.) (Æth.) ("et" etc. Syr.Pst.) | add. ουν DLXΔ. 1. 33. 69. M. (Vulg.) *a.*(*b.*)*c.f.l.* Syr.Hel.mg. Memph.ed. Theb.*Mnt.* | om. BC. *e.* *Orig.* iv. 437^{c}.
— οὑτως (post εκεινος) BCLXΔ. 33. EF GHM. Goth. | οὑτος KSUΛ. | * om. ς. AD. 1. 69. vv. *Orig.* iv.
— του Ιησ. *Orig.* iv. | το Ιησ. 1.
26. αποκρινεται] add. αυτῳ D. 69. (ctra, *Orig.* iv. 437^{d}.) cui resp. *Am.* ‖ add. ουν BC*LX. *a.* Syr.Hel.mg. *Orig.* iv. 437^{d}. | om. AC³DΔ. 1. 33. 69. rel. vv. ‖ (om. αποκρ. ὁ Ιησ. εκ. εστιν F.)

26. ὁ Ιησους *Orig.* iv. | om. ὁ B.*Mai.*M. ‖ add. και λεγει D. 69(add. αυτῳ). Syr.Pst. (Memph.) Arm. Æth.
— ᾧ] add. αν D. 1. | om. *Orig.* iv. 437^{d}. $441^{a.e.}$
— βαψω το ψωμιον και δωσω BC(L). (Syr.Pst.) Memph. Arm. Æth. *Orig.* iv. (437^{d}.) $441^{a.e}$ *diserte* οὐ γέγραπται, ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ δῶσω τὸ ψωμίον, ἀλλὰ μετὰ προσθήκης τοῦ βάψω κτλ. (*non* ψωμον C.) | δωσω] δω L. | ‡ βαψας το ψωμιον επιδωσω ς. (A)(D)X Δ. (1.) 33. rel. (Vulg. *a.b.c.*)*e.*(*f.l.*) Syr.Hel. Goth. ‖ βαψας] εμβαψας AD. 1. K. (*non* 69.) vid. Matt. xxvi. 23. Mar. xiv. 20. ‖ επιδωσω] δωσω X M.
— αυτῳ BCLX. 33. M. Syr.Pst. Memph. *Orig.* iv. 441^{a}. | * om. ς. AD. rel. Arm.
— βαψας ουν BCLX. 33. (*a.*) *Orig.* iv. 437^{d}. 444^{a}. | ‡ και εμβαψας ς. A. rel. (Vulg.) (*b.c.*)*e.*(*f.*) rel. | και βαψας D. 69. *Orig.* iv. $441^{a.e.}$
— το ψωμ. 2°. *Orig.* iv. *quater.* | om. το B.
— λαμβανει και BCLX. 33. M. Syr.Hel. mg. Æth. *Orig.* iv. *quater* (444^{a} *dis.*) | * om. ς. AD. rel. Latt. Syrr.Pst.& Hel.txt. rel.
— Σιμωνος] om. *a.e.* Arm. | τῳ 69 *sic.* | Σιμωνι *Orig.* iv. *ed.*
— Ισκαριωτου BC.Fr.Nitr.L(X). 33 *sic.* M. *Am.* *g.* *Orig.* iv. 437^{d} *cod.* 441^{a} *cod.* 444^{b} *cod.* (Σκαρ. X.) | ‡ Ισκαριωτῃ ς. ΛΔ. 1. 69. rel. Memph. -tae Vulg.*Cl.* *b.c.* Goth. Arm. *Orig.* iv. 426^{c}. 437^{d} *ed.* 441^{a} *ed.*^{e}. 444^{b} *ed.* 445^{a}. | απο Καρυωτου D. Scarioth *a.e.ff.* Scariothe *f.*
27. μετα το ψωμιον *Orig.* ii. 126^{c}. iii. 581^{d}. iv. 212^{a}. 419^{d}. 426^{c}. 437^{d}. 441^{a}. 444^{b}. in Cat. ap. Cram. (Eph. 183.) *Orig. Int.* iii. 401^{f}. | om. D. *e.*
— τοτε *Am.* *f.* *Orig.* iv. 437^{d} *cit.* 441^{a}. 444^{b}. (ειτα *Orig.* ii. 126^{c}.) | om. DL. Vulg.*Cl.* *a.b.c.ff.* Memph. *Orig.* iii. 581^{d}. iv. 212^{a}. in Cat. *Orig. Int.* iii. iv. *bis.* statim *e.*
— ὁ σατ. *Orig.* iii. iv. 5^{ies}. in Cat. | om. ὁ D*Δ.
— λεγει ουν *b.c.ff.* Syr.Hel. rel. *Orig.* iv. 437^{d}. | και λεγει D. Vulg.*Cl.* *e.* Syr. Pst. Æth. dicit (tantum) *Am.* *a.f.l.*
— Ιησ.] † praem. ὁ ς. ACD.Fr.Nitr. rel. *Orig.* iv. | om. BL.
— ποιησον *Orig.* iv. 437^{d}. 442^{d}(2°). $443^{b.c.d.}$ 444^{c}. | ποιῃς D*. ποιει *Orig.* iv. 442^{d}(1°).
— ταχιον *Orig.* iv. 7^{ies}. | εν ταχει X.
28. τουτο *Orig.* iv. 437^{d}. | τοτε Λ.
— δε *Orig.* iv. | om. B.
29. επει *Orig.* iv. 437^{d}. | ὁτι D.

24. dixit *Cl.* | 26. *om.* cui *Cl.* | Iscariotae *Cl.* | 27. *om.* tunc *Cl.* | in cum *Cl.* | et dixit ei *Cl.*

A B C D[N] [Q]. L X Δ. 1. 33. 69. E(F)GHKMSUΛ.

κομον εἶχεν † Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ [ὁ] Ἰησοῦς,
Ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν· ἢ τοῖς
πτωχοῖς ἵνα τι δῷ. 30 λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος,
‡ ἐξῆλθεν εὐθύς·″ ἦν δὲ νύξ.
48 31 ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, λέγει † Ἰησοῦς, Νῦν ἐδο-
ξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν
αὐτῷ. 32 [εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ,] καὶ ὁ θεὸς
32. ἐν ἑαυτῷ δοξάσει αὐτὸν ἐν ‡ αὐτῷ,″ καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν.
33 τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι. ζητήσετέ με,
ˣcap. 7:34. 8:21. καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις ˣ ὅτι ὅπου ‡ ἐγὼ
ὑπάγω,″ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι.
¶ F 34 ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα¶ ἀγαπᾶτε ἀλλή-
λους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε
ἀλλήλους. 35 ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ
ρκϛ a μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις. 36 Λέ-
γει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, ποῦ ὑπάγεις; ἀπε-
κρίθη † † Ἰησοῦς, Ὅπου ὑπάγω οὐ δύνασαί μοι νῦν
ἀκολουθῆσαι· ‡ ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον″ †. 37 λέγει

loculos habebat Iudas quia dicit ei Iesus, Eme ea quae opus sunt nobis ad diem festum, aut egenis ut aliquid daret. 30 Cum ergo accepisset ille buccellam, exivit continuo: erat autem nox.
31 Cum ergo exisset, dicit Iesus, Nunc clarificatus est filius hominis, et deus clarificatus est in eo. 32 Si deus clarificatus est in eo, et deus clarificabit eum in semet ipso, et continuo clarificabit eum. 33 Filioli, adhuc modicum vobiscum sum. Quaeretis me, et sicut dixi Iudaeis, Quo ego vado vos non potestis venire, et vobis dico modo. 34 Mandatum novum do vobis ut diligatis invicem, sicut dilexi vos ut et vos diligatis invicem. 35 In hoc cognoscent omnes quia mei discipuli estis, si dilectionem habueritis ad invicem. 36 (126, 1.) Dicit ei Simon Petrus, Domine, quo vadis? Respondit Iesus, Quo ego vado non potes me modo sequi, sequeris autem postea. 37 Dicit ei Petrus,

29. Ιουδας] †praem. ὁ ϛ. CD. rel. | om. ABLX. 1. 33. 69. FMU. *Orig.* iv.
— ὁ Ιησους] om. 1. Syr.Pst. | om. ὁ B. *Orig.* iv.
— την ἑορτην *Orig.* iv. | om. ἑορτην 33 *sic.* (habet την.)
— δῳ *Orig.* iv. | δοι D.
30. εκεινος *Orig.* iv. 443^{c}. | ante το ψωμ. 33. Vulg. *a.c.f.ff.g.* | om. 69. *b.* Judas *e.* Syr.Pst.
— εξηλθεν ante ευθ. BCDLX. 33. 69. M. Vulg. *b.c.* Memph. Æth. *Orig.* iv. $443^{c.d.}$ 444^{c}. | ‡post ϛ. ΑΔ. rel. *a.f.* rel. (om. ευθ. *e.*)
— ευθυς BCDLX. *Orig.* iv. *ter.* | ‡-θεως ϛ. ΑΔ. 1. 33. 69. rel.
— ην δε νυξ.... εξηλθεν (ver. 31)] om. G.
31. ουν *St.* 4. *Elz.* B.*Mai.*CDLX. 1. 33. 69. Latt. Memph. Arm. *Orig.* iv. 445^{e}. [Æth.] | om. *St.* 3. ΑΔEFHKMSUΛ. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. (λεγει ουν U.)
— λεγει *Orig.* iv. | praem. και A. Syr. Pst. | add. ουν U. Goth.
— Ιησ.] †praem. ὁ ϛ. ACDX. rel. *Orig.* iv. | om. BLΔ. | (ante λεγει X. *Orig.* iv.)
32. ει ὁ θεος εδοξασθη εν αυτῳ AC^{2}. rel. Vulg. *e.f.* Syr.Pst. Memph. Theb. *Mnt.* Goth. Arm. Æth.Rom. *Orig.* iv. 445^{e}(*cit.*) 447^{a}. *Hil.* 1009^{e}. 1010^{c}. 1105^{d}. 1106^{a}. | om. BC*DLX. 1. *a.b.c.ff.g.l.* Syr.Hcl. Æth. 1. 2. 3. c. (vid. *Tert.* adv. Prax. 23.)
32. αυτω 2°. B.*Mai.*HΛ. *Orig.* iv. 445^{e}. $447^{a.b.}$ | ‡ἑαυτῳ ϛ. ACD. rel. *Tert.*
— και ευθυς δοξασει *Orig.* iv. *ter.* | και ευθυς και ενεδοξασει D.
33. μικρον] add. χρονον LX. *c.f.l.* *Eus.* Ecl. Pr. 102. | Contra, *Clem.* 105. 972. *Orig.* ii. 126^{d}. iv. 451^{d}. $452^{c.d.e.}$ 453^{c}*bis*.^{d}. *Orig. Int.* iii. 372^{c}. *Hil.* 420^{e}.
— ειμι] add. και ὑπαγω προς τον πεμψαντα με 33. | Contra, *Orig.* iv. 451^{d}.
— ζητησετε *Orig.* iv. | -σατε U. | ζητειτε 69.
— ὁτι *a.f.* *Orig.* iv. | om. D. Vulg. *b.c.* *e.ff.*
— εγω ante ὑπαγω ABCDLX. 1. 33. 69. KMU. Vulg. *c.*(*e.*)*f.ff.l.* Goth. Arm. *Orig.* iv. $454^{c.d.}$ $455^{a.e.}$ | ‡post ϛ. ΔE FsGHSsΛ. (*a.*)*b.* Syrr.Pst.&Hcl.
34. ab init.] praem. πλην 1.
— καθως.... αλληλους] om. X. 69* (mg.^{2}.)
— καθως] add. καγω D. add. ego *a.b.* *c.e.f.m.* Syr.Pst. Goth. *Hil.* 464^{d}. (ἱνα και.... αλλ. om. *c.e.ff.*)
35. τουτῳ] add. γαρ D. *c.*
— εαν] ἱνα A.
— εχητε] εχετε HKΛ. (αγαπην εχετε εν αλληλοις] αγαπατε αλληλους 69. Syr. Hcl.mg. Arm.)
35. αλληλοις] αλλοις C(*Tf.* in ed. codicis).
36. απεκριθη] λεγει D. Latt. ||†add. αυτῳ ϛ. $AC^{3}DX$. rel. Latt. Syr.Hcl. Æth. add. et dixit ei Syr.Pst. | om. BC*L. Memph. Goth. Arm.
— Ιησους] †praem. ὁ ϛ. $C^{3}D$. rel. | om. ABC*L.
— ὁπου] add. εγω DX. 33. 69. S*mg.*U. Latt. Theb.*Mnt.* Goth. Arm. *Orig.* iv. 295^{e}. 409^{b}. *Orig. Int.* iii. 35^{b}. (vid. ver. 33.) | Contra, ABCL. 1. S*txt.* rel.
— νυν *Orig.* iv. *bis.* *Orig. Int.* iii. | om. ΔU*. | συ D*. *e.c.* συν- D^{2}. (συ νυν *man. rec.*)
— ακολουθησαι *Orig.* iv. *bis.* | -θειν C. ||add. αρτι D. (*c.*)*e.* (vid. ver. 37.)
— ακολουθησεις δε ὑστερον BC*LX. 1. 33. Latt. *Orig.* iv. *Orig. Int.* iii. | ‡ὑστ. δε ακολ. ϛ. AC^{3}(D). rel. vv. ||†add. μοι ϛ. C^{3}. rel. (*b.*) (ante ακολ. D.) | om. ABC*LX. 1. 33. Vulg. *a.c.* *e.f.ff.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. *Orig.* iv. *bis.*
37. Πετρος] †praem. ὁ ϛ. BL*. 1*s.* 33*s.* 69. M. | om. $ACL^{2}X\Delta EGHKSU\Lambda$. || om. Πετρ. D.
— κυριε] om. 33. Vulg.

29. quod dixisset ei Jesus *Cl.* | 31. dixit *Cl.* | 35. discip. mei *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.
y ‖Matt. 26:34. ‖Mar. 14:30. ‖Luc. 22:34.

αὐτῷ † Πέτρος, Κύριε, διὰ τί οὐ δύναμαί σοι ‡ ἀκο-
λουθεῖν″ ἄρτι; τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω.
33 ‡ ἀποκρίνεται″ † † Ἰησοῦς, y Τὴν ψυχήν σου ὑπὲρ
ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ
‡ φωνήσῃ″ ἕως οὗ ‡ ἀρνήσῃ″ με τρίς.

XIV. ρκζ / ι

49 1 Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε
εἰς τὸν θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. 2 ἐν τῇ οἰκίᾳ
§ N τοῦ πατρός μου § μοναὶ πολλαί εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον
ἂν ὑμῖν· * ὅτι″ πορεύομαι ἑτοιμάσαι τόπον ὑμῖν.
3. [καὶ] ἑτοιμ. – ὑμῖν τόπον
3 καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω ‡ τόπον ὑμῖν,″ πάλιν
§ Q ἔρχομαι καὶ παραλήμψομαι § ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν·
3. εἰμὶ [ἐγὼ] ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ καὶ ὑμεῖς ἦτε. 4 καὶ ὅπου ἐγὼ
4. οἴδατε [καὶ] τὴν ὁδὸν [οἴδατε]. ὑπάγω ‡ οἴδατε τὴν ὁδόν.″ 5 λέγει αὐτῷ Θωμᾶς,
5. πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι; Κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις· † πῶς ‡ οἴδαμεν τὴν
ὁδόν;″ 6 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς
καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν
πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. 7 εἰ ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν
7. [καὶ] ἀπ' ἄρτι πατέρα μου ‡ ἂν ᾔδειτε″· † ἀπ' ἄρτι γινώσκετε αὐ-

Quare non possum te sequi modo? animam meam pro te ponam. 38 Respondit Iesus, Animam tuam pro me ponis? Amen amen dico tibi, non cantabit gallus donec me ter neges.

1 (127, 10.) Non turbetur cor vestrum: creditis in deum, et in me credite. 2 In domo patris mei mansiones multae sunt: si quo minus, dixissem vobis: quia vado parare vobis locum. 3 Et si abiero et praeparavero vobis locum, iterum venio et accipiam vos ad me ipsum, ut ubi sum ego et vos sitis. 4 Et quo ego vado scitis, et viam scitis. 5 Dicit ei Thomas, Domine, nescimus quo vadis, et quomodo possumus viam scire? 6 Dicit ei Iesus, Ego sum via et veritas et vita: nemo venit ad patrem nisi per me. 7 Si cognovissetis me, et patrem meum utique cognovissetis: et a modo cognoscitis eum et vi-

37. *δυναμαι σοι*] *δυνασαι μοι* A. ‖add. *νυν* C*DLX. (vid. ver. 36.) | om. AB C³. rel.
— *ακολουθειν* BC*. | ‡*ακολουθησαι* ϛ. ADC³. rel. (vid. ver. 36.)
— *αρτι* ABC³D. rel. | om. C*LX. (vid. ver. 36.)
— *μου ὑπερ σου*] *σου ὑπερ εμου* G.
— *ὑπερ σου* ante *την ψυχην μου* X.
38. *απεκρ.....Ιησους*] om. A*.
— *αποκρινεται* ABC*LX. 1. 33. 69. Syr.Hcl. dicit Syr.Pst. | ‡*απεκριθη* ϛ. C³DA². rel. ‖†add. *αυτῳ* ϛ. C³. 1. rel. Vulg.*Cl.* *b.f.* Syr.Pst. Memph. Æth. | om. ABC*LX. 33. 69. KM. *Am.* *a.e.ff.* Syr.Hcl. Goth. Arm. ‖post *Ιησους* *add.* *και ειπεν αυτω* D. *c.*(*ff.*)
— *Ιησους*] †praem. *ὁ* ϛ. C³. rel. | om. ABC*DLXK.
— *ου μη*] praem. *ὁτι* D. *c.* Syrr.Pst.& Hcl. Goth.
— *φωνησῃ* ABXΔ. 33. GKU. | ‡-*σει* ϛ. CDL. rel. *Orig.* iv. 411ᵇ.
— *οὑ*] om. X. (*αν* *Orig.* iv.)
— *αρνησῃ* BDLX. 1. *Orig.* iv. | ‡*απαρνησῃ* ϛ. AC. rel. (vid. Matt. xxvi. 34. Mar. xiv. 30. Luc. xxii. 34.) | *απαρνησει* 69. M. (*τρις απαρνησει με* 69. vid. Mar. et Luc.)
1. ab init.] praem. *και ειπεν τοις μαθηταις αυτου* D. *a.c.*

1. *καρδια*] add. *μηδε δειλιατω* X. *e.* *Hil.* 291ᵉ. (vid. ver. 27.)
2. *μη*] *μηγε* 1.
— *αν*] supra lin. X.
— *ὁτι* ante *πορευομαι* ABC*DLX. 33. 69. K. Vulg. *b.c.ff.g.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. | *om. ϛ. C**NΔ. 1 *sic.* rel. *a.e.f.* Goth. Æth. *Orig.* *Int.* ii. 375ᵇ. (*πορευομ.....ὑμιν* om. 1.)
3. *και εαν....ὑμιν τοπον*] om. 69. Syr. Pst.(ap. *Widmanstad.*) Arm.MSS.
— *και εαν*] *καν* D. (postquam Æth.)
— *και* ante *ἑτοιμ.* B.*Mai.*CNLX. 1. 33. SsUΛ. (Latt.) Syr.Hcl. Arm. Æth. | om. AB.*Btly.Bch.*DΔEGHKM. *f.* Syr. Pst. (Memph.) Goth.
— *ἑτοιμασω* ABCNL. rel. (Latt.) Syrr. Pst.&Hcl. (Goth.) Arm. | *ἑτοιμασαι* DM. *f.* Memph. | *ἑτοιμασας* H* *sic.*
— *τοπον* ante *ὑμιν* BDNLX. 1. 33. K. Memph. | ‡post ϛ. AC. rel. Vulg. *b.c.f.ff.g.* rel. (om. *ὑμ. τοπ.* *e.* om. *τοπον* *a.*)
— *ερχομαι*] ante *παλιν* D.
— *παραλημψομαι*] -*ψωμαι* AU.
— *ητε* *Orig.* i. 645ᶜ. (*ειτε* G.) | *εσθαι* D.
4. *εγω* ABCNQΔ. 33. rel. Vulg. *c.f.g.* Memph. | om. DLX. 1. 69. *a.b.e.ff.* Arm. Æth.
— *οιδατε την ὁδον* BC*QLX. 33. *a.* Memph. (Æth.) | ‡*οιδατε και την ὁδον οιδατε* ϛ. AC³DNΔ. 1. 69. rel. Vulg. *b.c.e.ff.* Syrr.Pst.& Hcl. Goth. Arm.
5. *Θωμας*] add. *ὁ λεγομενος διδυμος* D. (vid. cap. xi. 16. xx. 24. xxi. 2.)
— *πως*] †praem. *και* ϛ. AC²DNQ. rel. Vulg. *c.e.f.m.* rel. *Tert.* adv. Prax. 24. | om. BC*L. *a.b.* Æth.
— *οιδαμεν την ὁδον* BC*(D). *a.*(*b.*)(*e.*)(*m.*) Æth. (*Tert.* adv. Prax.) (*τ. ὁδ. οιδ.* D. *b.e.* *Tert.* adv. Prax.) | ‡*δυναμεθα την ὁδον ειδεναι* ϛ. AC²(N)Q. rel. Vulg. *c.f.* rel. (*δυνομεθα* N.) | *τ. ὁδ. δυν. ειδ.* K. Arm.
6. *ὁ Ιησ.* ABC³DNQ. rel. | om. *ὁ* C*L.
7. *ει*] om. A*.
— *εγνωκειτε*] -*κατε* D*.
— *με*] *εμε* D. | om. A. | Contra, *Tert.* adv. Prax. 24. *Hil.* 939ᵃ·ᵈ·
— *αν ῃδειτε* BC*QL(X). 1. 33. Vulg. (*f.*) [Latt.] | *ειδητε* LX. *ante* *αν* X. | ‡*εγνωκειτε αν* ϛ. AC³D²N. rel. | *γνωσεσθαι* D*.
— *απ' αρτι*] †praem. *και* ϛ. AC³DN. rel. Vulg. *b.c.e.f.ff.m.* vv. *Iren.* 200. 236. *Tert.* adv. Prax. 24(MS.). *Novat.* 210. *Hil.* 939ᵃ. | om. BC*QLX. 1. 33. *a.* *Victorin.*(ap. Sabat.)
— *γινωσκετε* *Tert.* adv. Prax. *Hil.* | cognovistis *Iren.* 236. nostis *Novat.*
— *αυτον* 1°.] ?om. Q(ap.Knit.)

38. respondit ei *Cl.* | pones *Cl.* | ter me *Cl.*
7. cognoscetis *Cl.*

A B (C) D (N) Q. L X Δ. 1. 33. 69. EGHKMSUΛ.
¶ C
§ Theb.
9. τοσούτῳ χρόνῳ
¶ Theb.
10. ἐγὼ λαλῶ
§ Syr. Crt.
¶ N
¶ Syr. Crt.
13. αἰτῆτε — ρκη / δ
14. αἰτήσητέ *[με]″
— ‡τοῦτο″ ποιήσω

τὸν καὶ ἑωράκατε [αὐτόν].¶ 8 Λέγει αὐτῷ Φίλιπ-
πος, Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν.
9 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, § Τοσοῦτον χρόνον μεθ᾽ ὑμῶν
εἰμί, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε;¶ ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ
ἑώρακεν τὸν πατέρα· [καὶ] πῶς σὺ λέγεις, Δεῖξον
ἡμῖν τὸν πατέρα; 10 οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ
πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ
‡ λέγω″ ὑμῖν § ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ [ὁ]
ἐν ἐμοὶ μένων ‡ ¶ ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτοῦ″. 11 πιστεύ-
ετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί·
εἰ δὲ μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετέ [μοι.]
50 12 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ,
τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα
τούτων ποιήσει,¶ ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα † πορεύο-
μαι. 13 καὶ ὅ τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου,
τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ.
14 ἐάν τι αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ποιήσω.

distis eum. 8 Dicit ei Philippus, Domine, ostende nobis patrem, et sufficit nobis. 9 Dicit ei Iesus, Tanto tempore vobiscum sum, et non cognovistis me, Philippe? Qui vidit me, vidit et patrem: quomodo tu dicis, Ostende nobis patrem? 10 Non creditis quia ego in patre et pater in me est? Verba quae ego loquor vobis a me ipso non loquor: pater autem in me manens, ipse facit opera. 11 Non creditis quia ego in patre et pater in me est? 12 Alioquin propter opera ipsa credite.

Amen amen dico vobis, qui credit in me, opera quae ego facio et ipse faciet, et maiora horum faciet, quia ego ad patrem vado: 13 (128, 4.) et quodcumque pecieritis in nomine meo, hoc faciam, ut glorificetur pater in filio. 14 Si quid petieritis me in nomine

8. *αυτον* ult. AC^{3}DNQL. rel. Latt. rel. *Iren.* cdd. 236. *Tert.* adv. Prax. *Hil.* | om. BC*. *Iren.* 200. (et cdd. et ed. Mass. 236.) (om. *και ἑωρ. αυτον* 33. Arm. Usc.)
9. *λεγει* *Hil.* 939^{a}. | *απεκριθη* N. (*a.*)
— *ὁ Ιησ.* BCDNQ. rel. | om. *ὁ* AL.
— *τοσουτον χρονον* ABN. rel. *Hipp.* c. Noet. 7 (ii. 11). *Orig.* i. 725^{c}. | *τοσουτῳ χρονῳ* DQL. *Iren.* 200. *Orig. Int.* iii. 936^{a}. *Marcel.* ap. Eus. 39^{a}. *Tert.* adv. Prax. 24. *Hil.* 939^{a}. 940^{d}. 941^{e}. (*τοσουτον* L* sed corr.^{1}.)
— *εγνωκας* *Hipp.* *Orig.* i. | cognovistis Vulg. *a.b.c.f.* Æth. *Iren.* cdd. *Tert.* adv. Prax. 24. cognovisti *Iren.* MSS. et ed. Mass. | nostis *e.* *Hil.* | agnovistis *Novat.* 209.
— *ἑωρακεν*] add. *και* Vulg. *a.b.e.l.* *Iren.* *Orig. Int.* i. 56$^{b.d.}$ 86^{c}. ii. 57^{d}. 256^{c}. iv. 528^{c}. 612^{d}. *Tert.* adv. Prax. *Novat.* *Hil.* 918^{b}. 941^{f}. 939^{a}. 942$^{a.b.c.}$ 1019^{a}. 1029^{e}. 1030^{c}. 1089^{c}. *Lucif.* 25 *bis.* 255. | om. *c.* *Hipp.* *Orig.* i. 725^{d} *bis.* iv. 104^{a}. 236^{a}. 287^{d}. 315^{b}. 450^{e}. *Eus.* Ecl. Pr. 45.
— *και πως* ADNLX *sic.* rel. *f.* Syrr.Pst. &Hcl. Goth. Arm. | om. *και* BQ. Vulg. *a.b.c.e.* Memph. *Iren.* *Hil.* 939^{b}. 941^{f}. (quomodo ergo Æth.) | ad fin. ver. *om.* G. *Hipp.*
— *συ*] *σοι* N. 69.
10. *πιστευεις* *Hipp.* c. Noet. 7 (ii. 11). *Tert.* adv. Prax. 24 *bis.* *Hil.* 520^{e}. 939^{b}. | -*σεις* B**Mai.*cd.1. | creditis Vulg. *Hil.* 941^{f}. 942^{d}. 943^{c}.
— *λεγω* BNLX. *e.* Syr.Hel.mg. Memph. (om. B**Rl.Mai.*cd.2.) | ‡*λαλω* ϛ. A Q. rel. (Latt.) Syrr.Pst.&Hcl.txt. rel. *Tert.* adv. Prax. 24. *Hil.* 520^{f}. 939^{b}. 943^{c}. 1002^{d}. 1013^{c}. 1021^{d}. 1089^{c}. | *λελαληκα* D.
— *ὑμιν* *Tert.* adv. Prax. *Hil.* 939^{b}. 943^{c}. | om. 69. Syr.Pst. *Hil.* 1089^{c}.
— *αφ εμαυτου* N.
— *ὁ εν εμοι* ADQX. rel. *a.c.f.* Syrr.Crt. Pst.&Hcl. rel. *Hil.* | om. *ὁ* BL. Vulg. *b.e.ff.g.* *Orig.* ii. 614^{b}. (*μενω* Δ *Gr.*)
— *ποιει τα εργα αυτου* BD. (facit facta *e.* facit opera *Tert.* adv. Prax. 24.) | *ποιει τα εργα αυτος* LX. 33. | ipse facit opera sua Memph. Æth. *Hil.* 188^{d}. (488^{a}.) 520^{f}. 939^{b}. 943$^{c.e.}$ 944^{a}. 950^{b}. 1002^{d}. 1013^{c}. 1021^{d}. | ‡*αυτος ποιει τα εργα* ϛ. A(N)Q. rel. Vulg. (*f.*)(*g.*) Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Goth. Arm. *Orig.* ii. 614^{b}. (post *αυτος* hiat N.) (*ποιη* M.) | ipse loquitur, et opera quae ego facio ipse facit *a.b.c.*(*ff.*) ‖add. "haec" Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Goth.
11. *πιστευετε*] praem. *ου* U. Vulg. | Contra, *Tert.* adv. Prax. 24. *Hil.* *saepe.*
— *μοι* 1°. Syrr.Crt.&Hcl. *Hil.* | om. Vulg. *ff.g.* Syr.Pst. Syr.Hier. *Tert.* adv. Prax.
11. *ὁτι εγω εν τῳ πατρι και ὁ πατηρ εν εμοι* *Iren.* 315. *Hipp.* Philos. ix. 12 (289). *Tert.* adv. Prax. 9. 24. *Hil.* 520^{f}. 799^{e}. 807^{b}. 808^{b}. 939^{b}. 944^{a}. 1002^{d}. 1019^{b}. 1021^{d}. 1030^{c}. | *ὁτι ὁ πατ. εν εμ. καγω εν τῳ πατρι* D. *Orig.* i. 750^{e} (*ὁ γαρ πατ.*) *Hil.* 950^{b}. ‖*και ὁ πατ. εν εμοι*] om. A. (*τα ῥηματα* ver. 10. ad *εν εμοι* *bis* 69.)
— *εμοι*] add. *εστιν* *Elz.* 1. 69(2°). Vulg. *c.e.* Syr.Crt. Goth. Arm.Usc. *Iren.* *Hil.* 1002^{d}. (vid. ver. 10.) | om. *St.* 3. A(vid. sup.)BDQLXΔ. 33. 69(1°). EGH *sic.* K MSUΛ. *a.b.f.ff.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm.Zoh. Æth. *Eus.* Ec. Pr. 204. *Tert.* *bis.* *Hil.* 10^{ies}.
— *μη*] *μηγε* D. | om. 69*. (Et si mihi non creditis Syr.Crt)
— *αυτα* ADQL. rel. Latt. (et *e* sic.) Syrr.Crt.&Hcl. Goth. *Hil.* 939^{b}. 944^{a}. 950^{b}. 1002^{d}. | *αυτου* B. Æth. | om. *ff*(*Blan.*). Syr.Pst. Syr.Hier. Memph. Arm. *Tert.* *Hil.* 520^{f}. ‖add. *μη* G.
— *μοι* 2°. ABQ. rel. *a.b.ff.* Syr.Hcl. rel. | om. DL. 33. Vulg. *c.e.f.* Syrr.Crt.& Pst. Syr.Hier. *Tert.* *Hil.* 5^{ies}.
12. *τουτων*] *τοῦτον* *sic* U.

9. videt *Cl.* (*bis*). | 13. petieritis patrem *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. [C.] P. H. Memph. [Theb.] Goth. Arm. Æth.
§ Syr.Crt.
15. *τηρήσατε*
z cap. 15:10.
a cap. 16:17.

15 ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς § ‡ τηρή-
σετε.″ 16 ‡ κἀγὼ″ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, z καὶ ἄλλον
παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα ‡ ᾖ″ μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν
αἰῶνα, 17 a τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ
δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ γινώσκει
αὐτό· ὑμεῖς [δὲ] γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει,
καὶ ἐν ὑμῖν ‡ ἐστίν.″ 18 οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς,
¶ Syr. Crt. ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. 19 ἔτι μικρὸν¶ καὶ ὁ κόσμος
με οὐκ ἔτι θεωρεῖ, ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με· ὅτι ἐγὼ ζῶ,
καὶ ὑμεῖς ‡ ζήσετε.″ 20 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ‡ ὑμεῖς
γνώσεσθε″ ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου καὶ ὑμεῖς ἐν
ἐμοὶ κἀγὼ ἐν ὑμῖν. 21 ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ
§ Syr. Crt. ρκθ/α τηρῶν § αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ
ἀγαπῶν με, ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός μου·
‡ κἀγὼ″ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυ-
τόν.
ρλ/ι 51 22 Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης,

meo, hoc faciam. 15 Si diligi-
tis me, mandata mea servate.
16 Et ego rogabo patrem, et
alium paraclctum dabit vobis,
ut maneat vobiscum in aeter-
num, 17 spiritum veritatis, quem
mundus non potest accipere,
quia non videt eum nec scit
eum: vos autem cognoscitis
eum, quia apud vos manebit et
in vobis erit. 18 Non relinquam
vos orfanos, veniam ad vos.
19 Adhuc modicum et mundus
me iam non videt: vos autem
videtis me, quia ego vivo et
vos vivetis. 20 In illo die vos
cognoscetis quia ego sum in
patre meo et vos in me et ego
in vobis. 21 Qui habet man-
data mea et servat ea, ille est
qui diligit me: (129, 1.) qui au-
tem diligit me, diligetur a
patre meo, et ego diligam eum
et manifestabo ei me ipsum.
22 (130, 10.) Dicit ei Iudas, non
ille Scariotis, Domine, quid

12. *πατερα*] †add. *μου* ς. Δ. rel. *e.* Syrr.Pst.&Hcl. (h. Syr.Crt.) | om. AB DQLX. 1. 33. 69. (Latt.) Memph. Goth. Arm. Æth. *Novat.* 213. *Hil.* 799d.
— *πορευομαι*] ante *προς τ. πατερα* 33. *e. Hil.* | Contra, *Noval.* ‖ *πορευσομαι* QH*. Memph.
13. *τι*] om. 1.
— *αιτησητε* AD. rel. | *αιτητε* BQ. (-*ται* B.) ‖ add. *τον πατερα* 33. Vulg.*Cl.* | add. ab eo *b.* ab illo *c.* (non hab. Vulg. *a.e.f.ff.g.*) ‖ mox ("faciam vobis" Syr.Pst.)
— *ινα δοξασθη*....ad fin. ver.] om. Λ*. (eadem *bis* habet G.)
14. om. ver. X. 1. Λ*. *b.* Syr.Hier. Arm.Zoh.et MSS. (habet Arm.Usc.)
— *εαν τι*] *και εαν τι* U. *ff.* Memph.MS. | *αν τι* D. (om. *τι* Syr.Pst.)
— *αιτησητε*] add. *με* BΔ. 33. EHU *sic.* Vulg. *c.f.* Syrr.Pst.*ed.*&Hcl. Goth. Arm.Usc. | om. ADQL. rel. *a.e.g.* Syr.Pst.MS. Memph. | a patre meo *ff.* Æth. (om. *εν τῳ ον. μου* Arm.Usc.)
— *εγω* DQG(2°)M. rel. *a.f.ff.* Syrr.Pst. &Hcl. Goth. | om. ABL. 33. G(1°)Λ². Vulg. *c.e.g.* Memph. Arm.Usc. (Æth.) ‖ *τουτο* ABL. 33. G(1°)M*Λ². Vulg. *c.g.* Memph. Arm.Usc. Æth. (vid. ver. 13.) | Contra, DQG(2°)M². rel. *a.e.f.ff.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth.
15. *τηρησετε* BL. Memph. *Eus.* c. Mcl. 170b. | *τηρησητε* 33. 69*. | ‡*τηρησατε* ς. ADQ. 69(e corr.¹.) rel. Latt. Syrr. Crt.Pst.&Hcl. Arm. Æth. *Orig.* ii. 801d. *Orig.Int.* iii. 45a. *Eus.* in Ps. 251b. *Noval.* 213. *Lucif.* 155.
16. *καγω* BDQ. 1. | ‡*και εγω* ς. ALX. rel. *Eus.* c. Mcl. 170b. in Ps. 251b.
— *ῃ* (B)QLX. 33. *a.*(*b.*)*c.e.f.ff.m.* Syrr. Crt.Pst.&Hcl.*mg.* Memph. Goth. *Eus.* c. Mcl. 170b. 171a. in Ps. 251c. *Novat.* 219. *Hil.* 805d. *Lucif.* 155. (post *αιωνα* B. *b.*) *ειη Eus.* in Es. 506d. | ‡*μενῃ* ς. AD. rel. Vulg. *g.* Syr.Hcl.*txt.* Arm. utr. q. habet Æth. (*μενει* 69.)
— *μεθ' ὑμων*] post *εις τον αιωνα* D. *Eus.* in Es. | Contra, *Eus.* c. Mcl. *bis.* in Ps.
17. *θεωρει*] -*ρειτε* H.
— *αυτο* ter.] *αυτον* D*L. (3°. G²*Tf.*) | -*τω** 1° et 2° 69. 1° et 3° M. 3° U.
— *ουδε γιν. αυτο*] om. E.
— *γινωσκει*] -*κετε* H.
— *αυτο* 2°.] om. B. *a. Lucif.*
— *ὑμεις δε* ADL. rel. Vulg. *c.e.f.ff.g.* rel. | om. *δε* BQ. *a.b. Lucif.*
— *μένει* hoc accentu X. 1. 33. 69. EGH KMUΛ. *a.b.c.e.f.ff.* Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Goth. *Lucif.* | *μενεῖ* Vulg. Syr.Hier. Arm. Æth. | "est" Memph.
— *εν ὑμιν* Vulg. *a.e.f. Lucif.* | *συν ὑμιν* 1. *b.c.ff.* Arm.
— *εστιν* BD*. 1. 69. *Tol.* *a.b.c.e.f.ff.* Syrr.Crt.&Pst. Goth. *Lucif.* (add. in eternum *e.*) | ‡*εσται* ς. AD²QL. 33. rel. Vulg. Syr.Hcl. Syr.Hier. Memph. Arm. Æth. (hoc ord. in Syr.Hier. in vobis manebit et apud vos erit.)
19. *ετι μικρον* cum antt. conj. Syrr.Crt. Pst.&Hcl.
— *ουκ ετι Hil.* 956b. | *ου* Δ. *b.e.* Syr.Pst.
— *με* 2°.] om. QL.
— *ὁτι εγω ζω* fin.] om. *e.*
— *ζησετε* BLX. | ‡*ζησεσθε* ς. ADQ. rel.
20. *ὑμεις ante γνωσεσθε* BQLX. 33. M*. Vulg. *f.* | ‡post ς. DΔ. 1. rel. *a.c.e.* Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. | om. *ὑμεις* A. *b.* Syr.Pst. Æth.
— *καγω*] *και εγω* ΔE²GMU.
21. *ὁ δε αγαπων με*] om. Δ.
— *καγω* BDQLX. 1. G *sic* Λ. | ‡*και εγω* ς. AΔ. 33. U *sic.* rel.
— *ενφωνησω* D**Gr.*
— *αυτῳ εμαυτον Lucif.* 155. | *αυτον εμαυτῳ* M.
22. *αυτῳ*] om. Λ *sic.*
— *ουχ ὁ Ισκαρ.*] Thomas Syr.Crt. | *ὁ καναvιτης* Theb.*Mnt.*
— *Ισκαριωτης* Vulg.*Cl.* | *απο Καρυωτου* D. | Scarioth *Lucif.* 155. Scariotis *Am.* ille Scarioth *a.* ille Scariotes *b.* (*f.*) Syrr.Pst.&Hcl. ille Scariotha *e.* (*ff.*) ‖ add. sed alius *b.ff.*

17. cognoscetis *Cl.* | 22. Iscariotes *Cl.*

A B D (Q). L X Δ. 1. 33. 69. EGHKMSUA.
¶ Q

Κύριε, τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυ-
τόν,¶ καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; 23 ἀπεκρίθη † Ἰησοῦς καὶ
εἶπεν αὐτῷ, Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρή-
σει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς
αὐτὸν ἐλευσόμεθα, καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ‡ ποιησό-
¶ Syr. Crt. μεθα.″¶ 24 ὁ μὴ ἀγαπῶν με τοὺς λόγους μου οὐ
ρλα α τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμός, ἀλλὰ
τοῦ πέμψαντός με πατρός. 25 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν
b cap. 16:13. ρλβ ι παρ' ὑμῖν μένων· 26 b ὁ δὲ παράκλητος, τὸ πνεῦμα
§ Syr. Crt. τὸ ἅγιον ὃ πέμψει § ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου,
ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα, καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς
πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν.
52 27 Εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν
δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι
ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία, μηδὲ δει-
λιάτω. 28 ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν Ὑπάγω καὶ

factum est quia nobis manifestaturus es te ipsum et non mundo? 23 Respondit Iesus et dixit ei, Si quis diligit me, sermonem meum servabit, et pater meus diliget eum, et ad eum veniemus et mansiones apud eum faciemus; 24 qui non diligit me, sermones meos non servat: (131, 1.) et sermonem quem audistis, non est meus, sed eius qui me misit patris. 25 Haec locutus sum vobis apud vos manens: 26 (132, 10.) paracletus autem, spiritus sanctus quem mittet pater in nomine meo, ille vos docebit omnia et suggeret vobis omnia quaecumque dixero vobis.

27 Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: non quomodo mundus dat ego do vobis. Non turbetur cor vestrum neque formidet. 28 Audistis quia ego dixi vobis Vado et venio

22. *κυριε*] add. *και* QΔ. 1. 69. GHKMSU A. Syr.Hel. (id est ut vid. *κε bis* scriptum postea *κε και*). | om. ABDLX. 33. E. Latt. Syrr.Crt.&Pst. Memph. Theb. *Mnt.* Goth. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 79^{c}. *Lucif.*
— *γεγονεν* *Orig. Int.* iii. *Lucif.* | *εστιν* D.
— *ἡμιν*] post *μελλ.* D. (Vulg.*Cl.*) *e.* *Orig. Int.* iii.
— *εμφανιζειν* *Orig. Int.* iii. | *-ζεις* A. *Lucif.* 155.
— *σεαυτον*] *ἑαυτον* 69(**Scr.*).
23. *Ιησους*] †praem. *ὁ* ς. X. 69. MΛ. *Orig.* i. 234^{a}. | om. ABDLΔ. 1. 33. EGHKSU.
— *τηρησει* *Orig.* i. 234^{a}. *Eus.* c. Mcl. 92^{b}. 170^{d}. | *-ση* X. 69. GH.
— *αγαπησει* *Orig.* i. *Eus.* c. Mcl. 170^{d}. | *-ση* G.
— *ελευσομεθα* *Orig.* i. 230^{b}. 234^{a}. 238^{e}. 756^{d}. iii. 170^{c}. in Cat. ap. Cram. Matt. 78; Cat. Cram. Eph. 161. *Orig. Int.* i. 50^{b}. ii. 444^{b}. iii. 29^{a}. 65^{a}. 79^{c}. 958^{d}. iv. 474^{a}. *Eus.* c. Mcl. 170^{d}. 171^{a}. in Ps. 40^{b}. *Novat.* 213. *Hil.* 449^{a}. 963^{a}. *Lucif.* 155. | *ελευσομαι* D. *e.* Syr.Crt. | *πορευσομεθα* 69.
— *μονην παρ' αυτῳ* *Orig.* i. *quater.* iii. *Orig. Int.* i. iii. *quater.* iv. (Cat. Matt. 78.) Cat. Eph. 161. *Eus.* c. Mcl. *bis.* in Ps. *Novat.* *Hil.* | *προς αυτον μονην* D. Syr.Pst.

23. *ποιησομεθα* B(L)X. 1. 33. 69. *Orig.* i. 230^{a}. 234^{b}. 238^{e}. 756^{d}. iii. in Cat. ap. Cram. Matt. 78. in Psal. Gall. xiv. 54. *Orig. Int.* i. ii. iii. *quater.* iv. *Eus.* c. Mcl. 170^{d}. 171^{a}. in Ps. *Novat.* *Hil. bis.* *Lucif.* (*-σωμαιθα* L.) | ‡*ποιησομεν* ς. AE. rel. *Orig.* Cat. Cram. Eph. 161. (*-σωμεν* ΔMΛ.) | *ποιησομαι* D. *e.* Syr. Crt.
24. *τηρει* (*τηρη* G.)] | *τηρησει* D. Memph.
— *ὁ λογος*] add. *ὁ εμος* D. *a.e.* Syr.Hcl. Arm. Æth. | Contra, *Marcel.* ap. Eus. 37^{c}. 38^{d}. ‖(om. *ὁν ακουετε* *a.e.*)
— *πατρος* *Marcel.* ap. Eus. *bis.* (*πηρ sic* H.) | om. 69.
25. *ὑμιν* 2°. *Eus.* c. Mcl. 170^{d}. 171^{b}. in Ps. 251^{c}. | *ὑμεν* D*. | *ὑμων* L*X. 69^{2} (*ἡμ.* *Scr.*)
26. *ὁ δε* *Eus.* c. Mcl. 170^{d}. 171^{b}. in Ps. 251^{c}. | *ἡ δε* 1.
— *ὃ* *Eus.* c. Mcl. *bis.* in Ps. | *ὁν* LX.
— *πεμψει* *Eus.* c. Mcl. *bis.* in Ps. | *-ψη* L. 69* *Scr.* Λ.
— *πατηρ*] add. *μου* D. *g.* Syrr.Crt.&Pst. Memph.W. *Eus.* c. Mcl. *bis.* in Ps. | Contra, *Novat.* 213.
— *και ὑπομν. ὑμ. παντα* *Orig.* iii. 697^{b}. *Orig. Int.* i. 61^{e}. *Eus.* c. Mcl. *bis.* (in Ps.) *Novat.* 213. | om. Λ. *b.m.* Syr. Crt. | post *ὑμιν* (om. *παντα*) Arm.ed. (Contra, edd. quidam.)
— *ἁ e.* | *ὁσα* 1. Vulg. *a.b.c.f.ff.m.* *Orig.* iii. *Eus.* c. Mcl. *bis.*

26. *ειπον* *f.* Syr.Hcl.mg. Arm. Æth. *Orig.* iii. *Eus.* c. Mcl. *bis.* | *αν ειπω* D. Vulg. *a.b.c.e.ff.* | *εγω ειπον* X. 33. | dico Syrr.Crt.Pst.&Hcl.*txt.*
— *ὑμιν* Vulg. *f.* *Eus.* c. Mcl. 170^{d}. | om. *a.b.c.e.ff.* *Eus.* c. Mcl. 171^{b}.
26. fin. seu 27 ab init.] add. *εγω* BL. | om. AD. rel. Latt. rel. *Orig.* iii.
27. *ειρ. την εμ. διδ. ὑμιν* *Orig.* i. 752^{d}. iv. 100^{c}. *Orig. Int.* ii. 255^{a}. 267^{b}. 431^{a}. iii. 946^{e}. *Eus.* in Es. 364^{d}. 561^{e}. in Ps. 143^{c}. 171^{b}. Theoph.(Mai. 129.) *Cypr.* 203. 304. *Hil.* 377^{c}. 659^{a}. *Lucif.* 104. | om. X.
28. *ερχομαι*] praem. *εγω* 69. | Contra, *Orig.* i. 234^{a}. *Novat.* *Hil.* 1019^{d}.
— *ηγαπατε* AB. rel. Syrr.Crt.Pst.&Hcl. rel. *Orig.* i. 234^{a}. *Eus.* c. Mcl. 110^{b}. *Novat.* 214. *Cypr.* 169. 230. 321. *Hil.* 1019^{d}. | *αγαπατε* D*L. 69. H.
— *πορευομαι*] †praem. *ειπον* ς. ΔEK^{2}. rel. | om. ABDLX. 1. 33. 69. K*. Latt. Syrr.Crt.Pst.&Hcl. Syr.Hier. Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig.* i. *Eus.* c. Mcl. *Novat.* 214. *Cypr.* 169. 230. 321. *Hil.* 1019^{d}. 1354^{d}. | (*εγω πορ.* 69. Arm.)
— *πατερα*] add. *μου* 69. G. Syrr.Crt.&

22. manif. es nobis *Cl.* | 23. mansionem *Cl.* | 24. misit me *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. (C.) P. H. Memph. Goth. Arm. Æth. ¶ Syr. Crt.

ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν ὅτι
† πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα· ὅτι ὁ πατὴρ † μείζων
μου ἐστίν. 29 καὶ νῦν¶ εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι,
ἵνα ὅταν γένηται, πιστεύσητε. 30 οὐκ ἔτι πολλὰ
λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου †
ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν, 31 ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ
κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ‡ ἐντολὴν
ἔδωκέν″ μοι ὁ πατήρ, οὕτως ποιῶ.

31. οὕτως ποιῶ, ἐγείρεσθε

53 Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

ad vos. Si diligeretis me, gauderetis utique quia vado ad patrem, quia pater maior me est. 29 Et nunc dixi vobis prius quam fiat, ut cum factum fuerit credatis. 30 Iam non multa loquar vobiscum: venit enim princeps mundi huius, et in me non habet quicquam, 31 sed ut cognoscat mundus quia diligo patrem, et sicut mandatum dedit mihi pater sic facio.

Surgite, eamus hinc.

XV.

1 Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ
μου ὁ γεωργός ἐστιν. 2 πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ
φέρον καρπόν, αἴρει αὐτό, καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον,
καθαίρει αὐτὸ ἵνα ‡ καρπὸν πλείονα″ φέρῃ. 3 [c] ἤδη
ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν.
4 μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα

[c] cap. 13:10.

1 Ego sum vitis vera, et pater meus agricola est. 2 Omnem palmitem in me non ferentem fructum, tollet eum, et omnem qui fert fructum, purgabit eum ut fructum plus adferat. 3 Iam vos mundi estis propter sermonem quem locutus sum vobis: 4 manete in me, et ego in vobis. Sicut palmes

---

Pst. | Contra, *Orig.* i. *Eus.* c. Mcl. *Novat. Cypr. ter. Hil.* 1354[d].
28. πατηρ] † add. μου ς. D²Δ. 69. rel. *a.f.* Syrr.Pst.&Hcl. rel. (h. Syr.Crt.) *Eus.* c. Mcl. | om. AB.*Mai.*D*LX. 1. 33. Vulg. *b.c.e.ff.g.l.* Æth. *Iren.* 158. *Orig. Int.* iii. 863[e]. *Tert.* adv. Pr. 9. 14. *Novat.* 214. *Cypr.* 321. *Hil.* 512[c]. 781[e]. 794[b]. 799[d]. 857[f]. 894[e]. 918[e]. 1018[a.b.] 1355[a]. | πατηρ ὁ πεμψας με *Orig.* i. 193[c]. 752[e]. 753[c]. iii. 665[b]. iv. 235[b]. 247[a]. 451[b]. (*Novat.* 199. *Hil.* 1157[d] *om.* πατηρ.)
29. πριν] προ του 69.
— ἱνα] ἰν X.
— ὁταν] εαν L.
— πιστευσητε] add. μοι D. ‖ add. ὁτι εγω ειπον ὑμιν 33. | add. quia ego sum *l.*
30. γαρ] om. 69. Arm.
— κοσμου] † add. τουτου ς. 1. (Latt.) rel. *Hipp.* in Prov. Mai. vii. 74. *Orig.* ii. 816[a]. iii. 225[b]. iv. 349[a]. 356[c]. in Cat. Cram. Rom. 151. 1 Cor. 73. *Orig. Int.* ii. 315[c]. 678[f]. iii. 960[e]. iv. 607[a]. 657[f]. *Hil.* 525[d]. 619[d]. 1021[a]. | om. ABD*Gr.*LXΔ. 33. 69. EGHK MSUΛ. Syrr. Pst. & Hcl. *Hil.* 129[c]. 218[f].
— αρχων] ante του κοσμου 1. 69. Vulg. *e. Hipp.* in Prov. *Orig.* ii. 816[a]. iii. 225[b]. iv. 349[a]. 356[c]. in Cat. Rom. 1 Cor. *Orig. Int.* ii. 315[c]. 678[f]. iii. 960[e]. iv. 607[a]. 657[f]. *Hil.* 129[c]. 218[f]. 525[d]. 619[d]. 1021[a]. (vid. xii. 13. xvi. 11.)
30. ουκ εχει ουδεν (Latt.) Syrr. Pst. & Hcl.*txt.* *Orig.* iii. 225[b]. iv. 356[c]. in Cat. Rom. (1 Cor. om. ουκ). *Orig. Int.* ii. 678[f]. iii. 960[e]. *Hil.* 1021[a]. | εὑρησει ουδεν K. *f.* Syr.Hcl.*mg.* (Arm.) (Æth.) *Hipp.* in Prov. *Orig. Int.* i. 91[d]. *Hil.* 129[c]. 218[f]. εὑρισκει ουδεν *Orig.* ii. 816[a]. iv. 349[a]. *Orig. Int.* ii. 315[c]. iv. 607[a]. 657[b]. *Hil.* 525[b]. 619[d]. ‖ add. εὑρειν D. *a.*
31. και καθως *Hil.* 1021[b]. | om. και A*E. *b.ff.*
— εντολην εδωκεν BL(X). (1.) (33.) Latt. (*Hil.* 525[d]. 1021[a].) (δεδ. X. 33. [δεδωκει 33 *Mill.*] εδωκ. μοι ὁ πατ. εντολ. 1.) | ‡ ενετειλατο ς. AD. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. *ut vid.* Arm.
— ὁ πατηρ *Hil.* | om. D. *e.l**. Æth.
— οὑτως] οὑτος 69*.
— αγομεν 69 *Scr.*
1. ἡ 1°. *Clem.* 138. *Orig.* iv. 23[b]. *Eus.* D.E. 379[c]. in Es. 371[d]. in Ps. 493[a]. 500[a]. 667[d]. | om. M*.
— αληθινη] add. ὑμεις τα κληματα *Orig.* iii. 304[c]. in Prov. Mai. 16. *Orig. Int.* iii. 376[b]. iv. 564[c]. *Hil.* 76[c]. (Syr.Hier. ad fin. ver.) | Contra, MSS. (et L.) vv. *Clem. Orig.* iv. 23[b]. *Eus.* D.E. in Es. in Ps. 500[a]. *Novat.* 214. ("discipuli vero palmites" habet *Orig. Int.* ii. 334[c] *inter* "vitis vera" et "pater autem agric.")
1. ὁ γεωργ. ABL. rel. *Orig.* iii. iv. in Prov. *Eus.* Pr. E. 538[b]. D.E. in Es. in Ps. | om. ὁ DΔ.
2. φερον 1°. *Eus.* in Ps. 500[b]. | -ρων A. 33. H. ‖ καρπ. φερ.] καρποφορον *Clem.* 138. | μενον μη φερον δε *Orig.* iii. 304[c]. *Hil.* 76[c].
— και παν .... καθαιρει αυτο *Clem. Eus.* in Ps. | om. 69.
— αυτο 1°. *Clem. Eus.* in Ps. *Novat.* p. 214. | om. 1. ‖ add. pater *b.c.l.*
— το καρπον φερον *Eus.* in Ps. (φερων A. 33.) | το καρποφορον D. (-ρουν *Clem.*) | τον καρ. αυτου φερ. X. μενον και ποιουν καρπον καλον *Orig.* iii. manentem. *Hil.*
— καθαιρει *a.f. Clem. Orig.* iii. 304[c]. *Orig. Int.* iii. 376[b]. *Eus.* in Ps. *Novat.* | καθαριει D. Vulg. *b.c.e.ff.g.l.* Memph. *Orig. Int.* iv. 564[d]. *Hil.* 76[c].
— αυτο 2°. *Eus.* in Ps. | αυτον G. | αυτος H* *sic.* (pater meus *Hil.* 76[c].) | om. *a. Clem. Orig.* iii. *Novat.*
— καρπον *ante* πλειονα BLX. 33. M*. Latt. *Clem.*(habet πλειω). *Orig. Int.* iii. iv. *Eus.* in Ps. *Novat. Hil.* 76[c]. | ‡ *post* ς. AD. rel. *Orig.* iii.
— φερῃ *Orig.* iii. *Eus.* in Ps. | -ρει 69. HKΛ.
3. init..... καρπον φερειν ver. 4] om. D*.
4. ὑμιν] ἡμ. 69* *Scr.*
— καθως] add. γαρ 69. | Contra, *Eus.* in Ps. 500[b].

A B D [II] [N]. L X Δ. 1. 33. 69. EGHKMSUΛ.

4. μένῃ — οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ ἐὰν μὴ μείνῃ
ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ
‡ μένητε.″ 5 ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα.
ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν
πολύν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν.
6 ἐὰν μή τις ‡ μένῃ″ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ
6. συναγ. αὐτό — κλῆμα, καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὰ καὶ εἰς
d cap. 14:13. ρλγ δ — * τὸ″ πῦρ βάλλουσιν, καὶ καίεται. 7 d ἐὰν μείνητε
ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν
ρλδ ι — θέλητε ‡ αἰτήσασθε,″ καὶ γενήσεται ὑμῖν. 8 ἐν τού-
τῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε
καὶ ‡ γένησθε″ ἐμοὶ μαθηταί. 9 καθὼς ἠγάπησέν με
ὁ πατήρ, κἀγὼ ‡ ὑμᾶς ἠγάπησα″· μείνατε ἐν τῇ
ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. 10 ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε,
μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου· καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολὰς
10. τοῦ πατρὸς τὰς ἐντ. — τοῦ πατρός μου τετήρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ
ἀγάπῃ.
54 11 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν
ὑμῖν ‡ ᾖ,″ καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. 12 αὕτη ἐστὶν
§ II ρλε δ — ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους § καθὼς ἠγά-
πησα ὑμᾶς. 13 μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει,

non potest ferre fructum a se-
met ipso nisi manserit in vite,
sic nec vos nisi in me manse-
ritis. 5 Ego sum vitis, vos
palmites: qui manet in me et
ego in eo, hic fert fructum
multum, quia sine me nihil
potestis facere. 6 Si quis in me
non manserit, mittetur foras
sicut palmes et aruit, et colli-
gent eos et in ignem mittunt,
et ardent. 7 (133, 4.) Si manse-
ritis in me et verba mea in
vobis manserint, quodcumque
volueritis petetis et fiet vobis.
8 (134, 10.) In hoc clarificatus est
pater meus ut fructum pluri-
mum adferatis et efficiamini
mei discipuli. 9 Sicut dilexit
me pater, et ego dilexi vos:
manete in dilectione mea.
10 Si praecepta mea servaveri-
tis, manebitis in dilectione mea,
sicut et ego patris mei prae-
cepta servavi et maneo in eius
dilectione.

11 Haec locutus sum vobis ut
gaudium meum in vobis sit et
gaudium vestrum impleatur.
12 Hoc est praeceptum meum
ut diligatis invicem sicut dilexi
vos. 13 (135, 4.) Maiorem hac di-

4. φερειν *Eus.* in Ps. | φερει 69.
— αφ᾽ ἑαυτου *Eus.* in Ps. | εν ἑαυτῳ 69.
— μεινῃ AD. rel. *Eus.* in Ps. (εμμεινῃ *Orig.* i. 586c. μεινει G.) | μενῃ BL. (vid. ver. 6.)
— ουδε ὑμεις Vulg. *e.f.* | και ὑμεις X. *a.* (*b.*)*c.*(*ff.*) Syr.Hel. *Eus.* in Ps.
— μενητε ABL. | ‡μεινητε ς. DX. rel. *Eus.* in Ps. (ante εν εμοι 33. *e.*)
5. εγω] add. γαρ D*. *a.* | Contra, *Orig.* iv. 23c. *Orig. Int.* ii. 221c. *Eus.* in Ps. 500b.
— εν εμοι *Eus.* in Ps. | om. εν D*Gr.**
— οὑτος *Eus.* in Ps. | οὑτως M.
— δυνασθε *Eus.* in Ps. | δυνατε 69.
— ουδεν AD²L. rel. | ουδε ἑν B. | om. D*. ‖add. nisi in me quis manserit *a.*
6. μενῃ ABD. | ‡μεινῃ ς. LX. rel.
— εβληθη] εκβληθη L*sic*(G*Tf.*). | επληθη D*.
— εξηρανθη] ξηρανθη L*sic.*
— αυτα AB. rel. *Am.* *a.b.c.f.ff.* Syr.Hel. Memph. | αυτο DLXΔ. 1. 33. Vulg.*Cl.* *e.g.* Syr.Pst. Arm. Æth. | αυτου 69 (-τω *Scr.*) | om. Goth.
— το πυρ AB.*Mai.*LΔ. 1. 33. 69. EGK MSUΛ. | *om. το ς. DXH. vid. *Orig.* iii. 304c. (vid. Matt. iii. 10. vii. 19. Luc. iii. 9.)
6. βαλλουσιν] εκβαλουσιν 33.
7. sic in 69 εαν μη μεινητε εν εμοι και τα ῥηματα τα εμα ου μενει εν ὑμιν, εαν δε μενητε εν εμοι μηνει· και ὁ εαν θελητε γενησεται ὑμιν.
— εαν] add. δε D. *f.* Syr.Pst. Memph. | add. μη 69.
— μεινητε] μενητε Δ.
— ὑμιν] ὑμων L.
— μεινῃ] μενει L.
— ὁ εαν ADL. rel. | ὁ αν B.
— θελητε] θελετε A.
— αιτησασθε (A)B(D)LX. 1. M. *b.c.ff.* Goth. Arm. Æth. (-σθαι AD. Infin. *a.c.f.* Syr.Pst.) | ‡αιτησεσθε ς. E. rel. Vulg. *g.* Syr.Hel. -σεσθαι Δ.
— ὑμιν] om. D*. *e.*
8. τουτο L*K*.
— καρπον] post πολυν D.
— γενησθε BDLX. 1. M. Latt. Æth. | ‡γενησεσθε ς. A. rel.
— εμοι] μου D*. | μοι L. 33.
9. καγω] και εγω 33.
— ὑμας *ante* ηγαπησα BD*L. 1. 33. *a.b.* *e.* | ‡*post* ς. AD². rel. Vulg. *c.f.* Goth. *Novat.* 214.
10. μου 1°.] τας εμας A.
— τηρησητε] -σετε L.
— μου 2°.] τῃ εμῃ X. (om. *e.*)
— εγω] καγω D. Latt. Memph.
— του πατρος μου] *post* τας εντολας A DLX. rel. (*c.*)*e.f.* rel. | *ante* B. Vulg. *a.b.ff.* *Novat.* 214. | om. μου B. *a.b.c.* *ff.* *Novat.* 214.
— μενῶ B**XEGU.
— εν 2°.] εαν 69(**Scr.*).
11. ταυτα] add. δε D. Syr.Hel. | Contra, *Clem.* 466.
— ὑμιν] ἡμιν 1. (εν ὑμιν....ὑμων om. *Clem.*)
— ᾖ ABD. 1. (33.) (Latt.) Syrr.Pst.& Hel. Goth. Arm. Æth. (ante εν ὑμ. 33. *c.* Syr.Pst.) | ‡μεινῃ ς. LX. rel. *f.* (?Memph.) | μενη H.
12. αὑτη] add. δε 69. *Clem.* 466. | Contra, *Cypr.* 14. 199. 304. *Lucif.* 156.
13. μειζονα] μειζο 69. (μειζωνα L.)
— ουδεις] ουδε εἱς B.
— τις Vulg. *f.g.* | om. D*. *a.b.c.e.ff.* Arm. *Lucif.* 156.
14. ὑμεις] add. γαρ D*. | Contra, *Lucif.*
— ποιητε] ποιειτε LXM. | ποιησητε D*.

6. arescet et colligent cum *Cl.* | mittent et ardet *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* — e ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ.
Syrr. P. H. — Memph. ρλϛ — 14 ὑμεῖς φίλοι μου ἐστὲ ἐὰν ποιῆτε ‡ ἃ″ ἐγὼ ἐντέλλο-
Goth. Arm. Æth. ι — μαι ὑμῖν. 15 οὐκ ἔτι ‡ λέγω ὑμᾶς″ δούλους, ὅτι ὁ
e 1 Joh. 3:16. 14. ὃ ἐγώ § N — § δοῦλος οὐκ οἶδεν τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ
εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός
μου ἐγνώρισα ὑμῖν. 16 οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε,
ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς
ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ·
16. αἰτῆτε — ρλζ — ἵνα ὅ τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου,
— δώῃ ὑμῖν — δ — δῷ ὑμῖν.
f cap. 13:34. — ρλη — 55 17 Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν f ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλή-
ι — λους. 18 εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ
πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν. 19 εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε,
ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου
οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου,
g Matt. 10:24. — ρλθ — διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. 20 g μνημονεύετε
cap. 13:16. — γ — τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Οὐκ ἔστιν δοῦλος
ρμ — μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν καὶ ὑμᾶς
ι — διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν
ρμα — ὑμέτερον τηρήσουσιν. 21 ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιή-
α ρμβ — σουσιν ‡ εἰς ὑμᾶς″ διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴδασιν
γ

lectionem nemo habet, ut animam suam quis ponat pro amicis suis. 14 (136, 10.) Vos amici mei estis, si feceritis quae ego praecipio vobis. 15 Iam non dico vos servos, quia servus nescit quid facit dominus eius: vos autem dixi amicos, quia omnia quaecumque audivi a patre meo nota feci vobis. 16 Non vos me elegistis, sed ego elegi vos, et posui vos ut eatis et fructum afferatis et fructus vester maneat, (137, 4.) ut quodcumque petieritis patrem in nomine meo det vobis.

17 (138, 10.) Haec mando vobis ut diligatis invicem. 18 Si mundus vos odit, scitote quia me priorem vobis odio habuit. 19 Si de mundo fuissetis, mundus quod suum erat diligeret: quia vero de mundo non estis, sed ego elegi vos de mundo, propterea odit vos mundus. 20 (139, 3.) Mementote sermonis mei quem ego dixi vobis, Non est servus maior domino suo: (140, 10.) si me persecuti sunt, et vos persequentur, si sermonem meum servaverunt, et vestrum servabunt. 21 (141, 1.) Sed haec omnia facient vobis propter nomen meum, (142, 3.) quia ne-

14. ἁ B.*Bch.*DLX. 1. 69. Vulg. *b.c.f.ff. g.* Syr.Hel.*mg.* (?Memph.) *Cypr.* 194. *Lucif.* 119. | ὁ B.*Btly.Mai. a.e.* Goth. Æth. *Cypr.* 108. *Lucif.* 124. 156. | ‡ὁσα ς. AIIΔ. 33*s.* rel. Syrr.Pst.& Hel.*txt.*
— εγω] om. A. *Cypr.bis.*
— εντελλομαι] -λλωμαι 69. A.
15. λεγω ante ὑμας ABLX. 33. Latt. Syrr.Pst.& Hel. *Iren.* 243. *Orig. Int.* ii. 104c. iii. 48c. iv. 542a. 640c. in Prov. Mai. 46. *Cypr.* 108. 194. *Hil.* 522d. *Lucif.* 119. 124. 156. | ‡post ς. D*Gr.* IIG *sic.* rel. Goth. Æth. *Orig.* iv. 23b. in Cat. Cram. Eph. 107. (*ὑμας καλω Orig.* ii. 625d. in Prov. Mai. 10. 21.)
— ὁ κυριος] *ante αυτου* N. 69. *Iren.* 243 (2°). *Orig.* iv. *Orig. Int.* iii. *Hil.* 522e. | *post* ABDII. rel. *Iren.* 243 (2°). *Novat.* 214.
— δε *Iren. Novat.* | om. 69.
— φιλους] add. *ὁτι διαμεμνηκατε μετ' εμου εν πασι τοις πειρασμοις μου Orig.* iv. 33b. *Hil.* 522e. (vid. Luc. xxii. 28.)
— ἁ ABD2IIN. rel. *a.e.* (Goth.) Æth. *Iren. Orig. Int.* iii. 91f. iv. 640c. *Novat.* | ὁσα D*S. 33. Vulg. *b.c.f. Orig. Int.* iii. 48c.
15. μου] om. 1.
16. αλλ'] αλλα D.
— και εθηκα ὑμας] om. Δ. Goth.
— ὑμεις 2°. *e.f.* | om. (Latt.) Memph. Æth. *Lucif.* 156.
— καρπον] praem. πολυ A.
— μενῃ] μενει N. 33. 69. A. | μεινῃ XK.
— ἱνα] και 69. Arm.
— αν] εαν A.
— αιτησητε ADIIN. rel. | αιτητε BL.
— τον πατερα *Lucif.* 156. | om. 69.
— εν] επι 33.
— δω ABDIILΔ. 1. KS*s*U. | δωῃ NX. 33. EGIIA. δωει M.
— δω ὑμιν] *τουτο ποιησω, ἱνα δοξασθη ὁ πατηρ εν τῳ υἱῳ* 69.
17. ἱνα] om. D. *e.*
18. ὑμας] post μισει N. *Orig. Int.* ii. 399a. | Contra, *Cypr.* 92. 268.
— ὑμων Vulg. *f.g.* Syrr. Pst. & Hel. Theb.*Mnt.* Goth. *Orig. Int.* ii. *Cypr.* 92. | om. D. *a.b.c.e.ff.* Memph. Arm. Æth. *Cypr.* 268. 315.
— μεμισηκεν] εμισησεν N.
19. εἰ] ἠ A.
19. ὁτι δε (*Cypr.* 92. 315.) | om. δε D. (*e.*)
— ουκ εστε *Orig.* i. 300a. *Orig. Int.* iv. 546c. *Cypr.bis.* | ητε D*. *Orig.* iv. 303c.
20. του λογου οὑ *Cypr.* 92. 315. | τους λογους οὑς D.
— λογου] add. μου IIΔE*Tf.*GA*Tf.* Vulg. *ff.g.* Syr.Hel. Æth. | Contra, rel. *Cypr.*
— δουλος] praem. μου D**Gr.* | Contra, *Cypr.* 92. 315.
— του κυρ. αυτ.] add. (e xiii. 16—18) "nec apostolus.... si haec nostis.... non de omnibus.... eligerim" *a.* | Contra, *Cypr.* 92. 315.
21. παντα *Petr. Alex.* Routh ("Tres breves Tractatus" 13.) *Novat.* | om. D X. Arm. | ante ταυτα Δ.
— ποιησουσιν *Petr. Alex.* | -σωσιν Δ.
— εις ὑμας BD*L. 1. 33. (*b.*)(*c.*)(*ff.*) Syrr.Pst.& Hel.*mg.* *Petr. Alex.* (ὑμας tantum X.) | ‡ὑμιν ς. AD2IIN. rel. Vulg. *a.e.f.* Syr.Hel.*txt.* Memph. *Novat.*

13. ponat quis *Cl.* | 15. dicam *Cl.* | faciat *Cl.*

ABD[Fr. Nitr.] (II)(N). L (X) Δ [Y]. 1. 33. 69. EGHKMSU[Γ]Λ.

ρμγ/ι τὸν πέμψαντά με. 22 h εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα
αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ ‡ εἴχοσαν·″ νῦν δὲ ¶ πρόφασιν
οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν. 23 ὁ ἐμὲ
h cap. 9:41. ρμδ/ι μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. 24 εἰ τὰ ἔργα μὴ
¶ N ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος ‡ ἐποίησεν,″ ἁμαρ-
§ Γ τίαν οὐκ ‡ εἴχοσαν·″ § νῦν δὲ καὶ ἑωράκασιν καὶ με-
ρμε/ι μισήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου· 25 ἀλλ᾽ ἵνα
i Psa. 35(34):19. πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ ‡ ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμέ-
69(68): 5. 109(108): 3. νος″ i ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν.¶
¶ X IZ′ 56 26 Ὅταν [δὲ] ἔλθῃ ὁ παράκλητος, ὃν ἐγὼ
πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρός, τὸ πνεῦμα τῆς ἀλη-
θείας ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυ-
ρήσει περὶ ἐμοῦ· 27 καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ᾽
ἀρχῆς μετ᾽ ἐμοῦ ἐστε.

XVI. 1 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε.
ρμϛ/α 2 ἀποσυναγώγους ¶ ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ᾽ ἔρχεται
¶ Π ὥρα, ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς, δόξῃ λατρείαν
προσφέρειν τῷ θεῷ. 3 καὶ ταῦτα ποιήσουσιν †, ὅτι
§ Y οὐκ § ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. 4 ἀλλὰ ταῦτα
λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα * αὐτῶν″ μνη-
μονεύητε [αὐτῶν] ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· ταῦτα δὲ ὑμῖν

sciunt eum qui misit me. 22 (143, 10.) Si non venissem et locutus fuissem eis, peccatum non haberent: nunc autem excusationem non habent de peccato suo. 23 (144, 1.) Qui me odit, et patrem meum odit. 24 (145, 10.) Si opera non fecissem in eis quae nemo alius fecit, peccatum non haberent: nunc autem et viderunt et oderunt et me et patrem meum. 25 Sed ut impleatur sermo qui in lege eorum scriptus est quia odio me habuerunt gratis.

26 Cum autem venerit paracletus quem ego mittam vobis a patre, spiritum veritatis qui a patre procedit, ille testimonium perhibebit de me: 27 et vos testimonium perhibetis, quia ab initio mecum estis.

1 Haec locutus sum vobis ut non scandalizemini. 2 Absque synagogis facient vos: (146, 1.) sed venit hora ut omnis qui interficit vos arbitretur obsequium se praestare deo. 3 Et haec facient quia non noverunt patrem neque me. 4 Sed haec locutus sum vobis ut cum venerit hora eorum reminiscamini

22. ειχοσαν BN*L. 1. 33. *Orig.* iv. 44b (MSS.). 67e(MSS.). | ‡ ειχον ϛ. AD²II N². rel. *Orig.* iii. 338b. iv. 44b(ed. De la Rue)c.e. 67e(De la Rue). | ειχαν D*.
— εχουσιν] εχωσιν 69².
24. εποιησεν ABDIILX. 1. 33. 69. K. | ‡ πεποιηκεν ϛ. Δ. rel.
— ειχοσαν BL*. (1.) 33. (-ωσαν 1.) | ‡ ειχον ϛ. AD²IIL². rel. | ειχαν D*.
— εωρακασιν] add. με *e.* Goth. Æth. (*non* 69.)
— και εμε Vulg. *b.f.* Syrr.Pst.&Hel. Arm MSS. Æth. | om. και D. *a.c.e.ff.* Memph. Arm.MSS. | με D.
25. γεγραμμενος *post* εν τ. νομ. αυτ. BD LX. 1. 33. G. Latt. (Æth.) *Orig.* iv. 580 *not.* | ‡ ante ϛ. AII. rel. Syrr.Pst. &Hel. Goth. Arm.
26. δε ADIIL. Vulg. *f.* rel. | om. B.*Mai.* Δ. *e.m.* Memph.MS. *Novat.* 220. *Hil.* 958c. | ergo *a.b.c.ff.*
— ελθῃ *Novat. Hil.* | om. Λ.
— πεμψω (*Novat.*) *Hil.* | πεμπω D. *ff.* Goth.
— παρα του πατρος 1°. *Novat. Hil.* | om. G *sic.* ‖ add. μου ? A*D. 33 *sic.* *a.c.m.* Syr.Pst. Memph. *Novat.* | om. Vulg. *b.e.f.ff.* Syr.Hel. rel. *Hil.*

26. πατρος 2°.] add. μου D. *a.b.c.* Syr. Pst. *Novat. Hil.* Vulg. *e.f.ff.m.* Syr. Hel. (*non* 33.)
— μαρτυρησει] -ση L. 33.
27. δε] om. D. Latt. Syrr.Pst.&Hel.*ed. White.* (sed habet in codd. 3 *ap. Bernstein.*)
— απ᾽ αρχ.] εξ αρχ. 1.
2. ποιησουσιν] ποιησων 69 *sic.*
— ὑμας 2°. *Ep. Vienn. et Lugd.* Euseb. H. E. v. 1 (201). *Orig.* iv. 402b. *Cypr.* 90. 268. 310. *Lucif.* 79. | om. B. (*om.* 1° ap. *Bch.*)
— προσφερειν *Ep. V. et L. Orig.* iv. *Cypr.* ter. *Lucif.* | -ρη Δ. | -ρει K*.
— θεῳ *Ep. V. et L. Orig.* iv. *Cypr. ter. Lucif.* | κυριῳ A.
3. και] om. L.
— ποιησουσιν] -σωσιν 33. ‖ † add. ὑμιν ϛ. DL. 1. 69. Vulg.*Cl. a.c.f.ff.g.* Syr. Hel.* rel. | add. εις ὑμας 33. | om. A BΔEGHKMSUΓΛ. *Am. b.e.l.* Syrr.Pst. &Hel.*txt.* Goth. *Cypr.* 90. 268. 310. *Lucif.* 80.
4. αλλα Vulg. | om. D*. *a.e.l.* Syr.Pst. (haec autem *b.c.f.ff. Cypr.* 90. 268.)
— ὁταν *Cypr. bis.* | εαν L.
— * αυτων″ μνημ. αυτων AB. 33 *sic.* Syrr.Pst.&Hel. Goth. | ‡ μνημ. αυτων ϛ. ΔY. rel. Memph. (Æth.) | αυτων μνημ. L. 69. Vulg. *b.c.e.f.ff.g.l. Cypr. bis.* | om. αυτων utr. q. D. *a.* Arm.
4. μνημονευητε ABY. rel. | μνημονευτε D*. | -νευετε LΔEΓ *Tf.* Λ. | -νευειτε 1R. | -νευσητε D². 69.
— ὑμιν 3°.] post εξ αρχης D. 33. | post ειπον L. Syrr.Pst.&Hel. Arm. Æth. | om. 69.
5. προς] add. τον πατερα 69. | Contra, *Orig.* i. 234a.
— με ante ερωτᾳ 69. | Contra, *Orig.* i.
6. αλλ᾽] om. A. dixi vobis enim Syr. Pst.
— ὁτι] ὁτ Λ*. | ὁτε Λ².
— ταυτα] om. Λ*.
7. λεγω] post ὑμιν LY. 33. 69. K. *a.*
— γαρ] add. εγω AΔ. 33. 69. EGHKM UΓΛ. (*a.*)(*b.*)(*c.*)*e.f.* Syr.Pst. Goth. Arm. Æth. *Clem. Int.* 1006. *Novat.* (vid. ante.) | om. BDLY. 1. Ss. Vulg. *ff.g.m.* Syr.Hel. Memph.
— ου μη BL. 33 *Tf.* | ‡ ουκ ϛ. AD. rel.

25. adimpleatur *Cl.* | habuerunt me *Cl.* | 27. perhibebitis *Cl.*
1. sum vos *Am.** | 3. facient vobis *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* ρμζ ι ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην. 5 νῦν δὲ
Syrr. P. H. Memph. ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν
Goth. Arm. Æth. ἐρωτᾷ με, Ποῦ ὑπάγεις; 6 ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα
ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. 7 ἀλλ'
ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ
7. οὐκ ἐλεύσεται ἀπέλθω· ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητος ‡ οὐ
§ Fr. Nitr. μὴ ἔλθῃ" πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω § αὐτὸν
πρὸς ὑμᾶς· 8 καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον
περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως.
¶ Fr. Nitr. 9 περὶ ¶ ἁμαρτίας μέν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ·
10 περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα † ὑπάγω,
j cap. 12:31. καὶ οὐκ ἔτι θεωρεῖτέ με· 11 περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι j ὁ
ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται.
§ Fr. Nitr. 12. λέγειν ὑμῖν 57 12 § Ἔτι πολλὰ ἔχω ‡ ὑμῖν λέγειν", ἀλλ' οὐ
δύνασθε βαστάζειν ἄρτι· 13 ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ
πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς ‡ εἰς τὴν ἀλή-
¶ Fr. Nitr. θειαν πᾶσαν"·¶ οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα
† ‡ ἀκούσει" λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ
ρμη γ ὑμῖν. 14 ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήμ-
k cap. 17:10. ψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 15 k πάντα ὅσα ἔχει ὁ
§ Fr. Nitr. ρμθ ι πατὴρ ἐμά ἐστιν· § διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ

quia ego dixi vobis. 5 (147, 10.) Haec autem vobis ab initio non dixi quia vobiscum eram: at nunc vado ad eum qui me misit, et nemo ex vobis interrogat me, Quo vadis? 6 Sed quia haec locutus sum vobis, tristitia implevit cor vestrum. 7 Sed ego veritatem dico vobis, expedit vobis ut ego vadam: si enim non abiero, paracletus non veniet ad vos; si autem abiero, mittam eum ad vos. 8 Et cum venerit, ille arguet mundum de peccato et de iustitia et de iudicio. 9 De peccato quidem, quia non credunt in me; 10 de iustitia vero, quia ad patrem vado et iam non videbitis me; 11 de iudicio autem, quia princeps mundi huius iudicatus est.
12 Adhuc multa habeo vobis dicere, sed non potestis portare modo: 13 cum autem venerit ille, spiritus veritatis, docebit vos in omnem veritatem: non enim loquetur a semet ipso, sed quaecumque audiet loquetur, et quae ventura sunt annuntiabit vobis. 14 (146, 3.) Ille me clarificabit, quia de meo accipiet et adnuntiabit vobis. 15 Omnia quaecumque habet pater mea sunt: (149, 10.) propterea dixi quia de meo accipiet

7. ελθῃ BL. 33. | ‡ελευσεται ς. AD. rel.
— δε *Novat.* | om. 69.
8. ελθων] om. K.
— ελεγξει] -ξῃ LE.
— περι 3°.] om. 69*. *b.*
10. δικαιοσυνης] post δε 69.
— πατερα] †add. μου ς. AΔY. rel. *c.f.* rel. | om. B.*Mai.*DL. 1. 33. Vulg. *a.b. c.ff.g.l.* Memph. Theb.*Mnt.* Æth.
— ὑπαγω] πορευομαι 33.
11. τουτου *Orig.* i. 782^{d}. iii. 497^{d}. 537^{a}. *Orig. Int.* iv. 541^{d}. | om. 1. ‖add. του *sic* Δ.
12. ετι *Orig.* i. 387^{c}. 388^{a}. *Orig. Int.* ii. 403^{a}. iv. 659^{d}. *Theognostus* Routh. iii. 410. *Eus.* c. Mcl. 172^{d}. in Ps. 251^{c}. *Tert.* de praes. haer. 22. de Monog. 2. de Virg. vel. 1. *Hil.* 805^{d}. 959^{a}. | επι Δ *Gr.* & *Lat.*
— ὑμιν *ante* λεγειν BL. 33. Y. Vulg. *b. c.e.f.m.* *Orig.* i. 388^{a}. (*Orig. Int.* i. 61^{e}. ii.) *Theogn.* *Tert.* de praes. codd. *Hil.* 959^{a}. | ‡post ς. AD.Fr.Nitr. rel. (*a.*) vv. *Orig.* i. 387^{c}. *Orig. Int.* iv. *Eus.* c. Mcl. in Ps. *Tert.* de praes. *cod.* de Monog. de Virg. vel. *Hil.* 805^{d}.
— δυνασθε] add. αυτα D. *a.b.c.e.ff.*(*m.*) Memph. *Orig. Int.* i. ii. iv. (*Tert. quater.*) *Hil.* | om. Vulg. *f.g.* vv. *Orig.* i. *bis.* *Theogn.* *Eus.* c. Mcl. in Ps.
13. ὁταν δε *Orig.* i. 387^{d}. *Orig. Int.* i. 61^{e}. ii. 403^{a}. (iv. 659^{d}.) *Theogn.* Routh. iii. 410. *Eus.* c. Mcl. 172^{d}. in Ps. 251^{c}. | om. δε D. *e.* Arm. *Orig.* i. 388^{a}. *Tert.* de pr. Haer. 22. de Monog. 2. de Virg. vel. 1. *Hil.* 959^{a}.
— αληθειας] add. εκεινος D. (*a.*) Syr. Pst. (om. autem.) (*Orig. Int.* i. iv. *Novat.* 220 om. ante.) (*Tert.*) vid. *Hil.* 805^{c}. | Contra,' *Orig.* i. *bis.* *Orig. Int.* ii. *Eus.* c. Mcl. in Ps.
— ὁδηγησει] post ὑμας D. *a.* *Tert.* *Novat.* *Hil.* 805^{c}. | ante *Orig.* i. 387^{d}. 388^{b}. *Hil.* 959^{a}. | διηγησεται ὑμιν *Eus.* c. Mcl. in Ps. (ωδηγηση 69.)
— εις την αληθειαν πασαν ABY. (*e.*) *Orig.* i. *bis.* *Petr. Alex.* (Routh. "Tres breves Tractatus" 9.) *Eus.* c. Mcl. (om. εις). | ‡εις πασαν την αληθειαν ς. Fr.Nitr. Δ 69. rel. Vulg. *a.f.ff*(Blanc.) (*m.*) *Tert. ter.* *Novat.* *Hil.* bis. την αληθειαν *tantum* *Eus.* in Ps. | εν τῃ αληθειᾳ πασῃ DL. 1. 33. *b.*(*c.*)(*l.*) Arm. (vid. ἐν Psa. xxv. (xxiv.) 5. lxxxvi. (lxxxv.) 11. cxix. (cxviii.) 35.)
— αλλ' *Orig.* i. *Eus.* c. Mcl. | αλλα D.
13. ὁσα] †add. αν ς. D^{2}(Δ)Y. 33. 69. E(G)HMSsUΓΛ. | add. εαν AK. (ὁσ' αν ΔG.) | om. BD*L. 1. *Orig.* i. 387^{d}. MSS. et ed. De la Rue. *Eus.* c. Mcl.
— ακουσει B.*Mai.*D. 1. (E*)HY. *Orig.* i. *Eus.* c. Mcl. (Gaisford.) *Marcel.* ap. Eus. 168^{a}. (-σι E*.) | ακουει L. 33. *b.e.* | ‡ακουσῃ ς. AΔ. rel. (Latt.) *Eus.* c. Mcl. (Viger.)
— λαλησει *Orig.* i. *Marcel.* ap. Eus. | -σῃ A.
14. om. ver. A*.
— δοξασει] -σῃ Y.
— ὁτι] και 69.
— λημψεται *Orig.* iv. 71^{e}. 346^{d}. *Marcel.* ap. Eus. $168^{a.b.}$ *Eus.* c. Mcl. $169^{a.d.}$ *Tert.* adv. Prax. 25. *Hil.* 959^{c}. | δοξάσει *sic* A^{2}.
15. παντα ab init. cum ver. 14 conj. 33. *m.*
— εχει *Marcel.* ap. Eus. 37^{c}. 38^{b}. | -η E.
— ειπον] add. ὑμιν L. *a.c.f.* Syrr. Pst. & Hcl. Memph. MS. Arm. Æth. | Contra, rel. *Hil.* 959^{c}. 1004^{d}. 1033^{a}. | om. ver. rel. *e.*

5. Et nunc *Cl.* | misit me *Cl.* | 9. non crediderunt *Cl.* | 11. hujus mundi jam judic. *Cl.* | 13. *om.* in *ante* omnem *Cl.*

A B[C]D(Fr.Nitr.). L[X] Δ Y. 1. 33. 69. EGHKMSUΓΛ.
¹ cap. 14:19.
¶ Fr. Nitr.
§ Fr. Nitr.
18. Τοῦτο τί ἐστιν
¶ Fr. Nitr.
§ C

‡ λαμβάνει″ καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 16 ¹ μικρὸν καὶ ‡ οὐκ
ἔτι″ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με †.¶
17 Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους,
Τί ἐστιν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν, Μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ
με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; καὶ ὅτι † ὑπά-
γω πρὸς τὸν πατέρα; 18 ἔλεγον οὖν, § ‡ Τί ἐστιν
τοῦτο″ ὃ λέγει † μικρόν; οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ.
58 19 Ἔγνω † † Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν,
καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Περὶ τούτου ζητεῖτε¶ μετ᾽ ἀλλή-
λων, ὅτι εἶπον, Μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν
μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; 20 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν
ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρή-
σεται· ὑμεῖς † λυπηθήσεσθε, ‡ ἀλλὰ″ ἡ λύπη ὑμῶν
εἰς χαρὰν γενήσεται. 21 ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ, λύπην
ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ
παιδίον, οὐκ ἔτι μνημονεύει τῆς θλίψεως, διὰ τὴν
χαράν, § ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον.
22 καὶ ὑμεῖς οὖν ‡ νῦν μὲν λύπην″ ἔχετε· πάλιν δὲ
ὄψομαι ὑμᾶς καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν

et adnuntiabit vobis. 16 Modi-
cum et iam non videbitis me,
et iterum modicum, et videbi-
tis me, quia vado ad patrem.
17 Dixerunt ergo ex discipulis
eius ad invicem, Quid est hoc
quod dicit nobis, Modicum et
non videbitis me, et iterum
modicum et videbitis me? et
quia vado ad patrem? 18 Di-
cebant ergo, Quid est hoc quod
dicit modicum? nescimus quid
loquitur.
19 Cognovit autem Iesus quia
volebant eum interrogare, et
dixit eis, De hoc quaeritis inter
vos quia dixi, Modicum et non
videbitis me, et iterum modi-
cum et videbitis me? 20 Amen
amen dico vobis quia plorabi-
tis et flebitis vos, mundus au-
tem gaudebit: vos autem con-
tristabimini, sed tristitia vestra
vertetur in gaudium. 21 Mu-
lier cum parit, tristitiam habet,
quia venit hora eius: cum au-
tem pepererit puerum, iam non
meminit pressurae propter gau-
dium, quia natus est homo in
mundum. 22 Et vos igitur nunc
quidem tristitiam habebitis:
iterum autem videbo vos et
gaudebit cor vestrum, et gau-

15. *λαμβανει* BD.Fr.Nitr.LΔY. 1. 33. 69. EGMSUΛ. *a.* Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. | *λαμβανεται* HΓ *sic.* | ‡*λημψεται* ϛ. AK. Vulg. *b.c.f.m.* Memph. Æth. *Hil. ter.* (vid. ver. 14.)

16. *ουκ ετι* BD*Gr.* Fr.Nitr. L. 1. 33. Λ. Vulg. *b.c.ff.g.* Syr.Hel. Arm. *Orig.* iv. 453ᵈ. | ‡*ου* ϛ. AΔY. 69. rel. *a.e.f.* Syr.Pst. Memph. Goth. Æth. (vid. ver. 17.)

— *οψεσθε με*] †add. *ὁτι εγω ὑπαγω προς τον πατερα* ϛ. (A. Fr. Nitr.) Y. rel. Vulg. *c.f.ff*(*Blan.*).*g.* Syrr. Pst. & Hel. Memph. Goth. Arm. Æth.Platt. (vid. verr. 10 & 17.) Fr.Nitr. hiat post *προς*. | ab init. *και* 33. 69. Arm. | *ὁτι*] om. 33. Arm. ‖†*εγω* Y. 33. (*f.*) Memph. Arm. | om. A. Fr.Nitr. Δ. 1. 69. EGHKMSU ΓΛ. Vulg. *c.ff*(*Blan.*). | *τον πατερα*] add. *μου* G. ‖(om. *τον* 69 *Scr.*) ‖*non habent* BDL. *a.b.e.ff*(*Sabat.*). Theb. *Mnt.* Æth.Rom. *Orig.* iv. 453ᵉ.

17. om. ver. 69.

— *ειπον* AD. rel. | *ειπαν* B.

— *μαθητων*] add. *αυτων sic* A.

— *προς αλληλους*] ante *εκ. τ. μαθ.* K.

— *ου*] *ουκ ετι* D*Gr.* 33.

— *θεωρειτε*] *οψεσθε* D.

— *και ὁτι*] om. *και* G *Tf.*H. Syr.Hel.

— *ὁτι*] †add. *εγω* ϛ. DΔY. 1. 69. rel. *f.* Syr.Hel. rel. (vid. cap. xiv. 12.) | om. ABL. 33. MΛ. (Latt.) Æth.

18. *ελεγον ουν* Vulg. *c.f.* | om. D*. *a.b.e.*

— *τι εστιν ante τουτο* BD*LY. 1. 33. 69. Vulg. *a.b.c.f.ff.* Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iv. 453ᵉ. | ‡*post* ϛ. AD** *Gr.*Fr.Nitr. Δ. rel. Syr.Hel. Goth. [*e.*]

— *ὁ λεγει* (A)BD**.Fr.Nitr. 33. rel. Vulg. *c.f.* Syrr.(Pst.)& Hel. Memph. Goth. Æth. *Orig.* iv. (*το λεγ.* A.) | om. D*. 1. 69. *a.b.e.ff.* Syr.Hier. Arm. (post *το μικρον* Syr.Pst.)

— *μικρον*] †praem. *το* ϛ. AD. rel. Arm. | om. BLY. *Orig.* iv. [Fr.Nitr. *n. l.*]

— *τι λαλει* AD**.Fr.Nitr.(- - *λαλει*)L. rel. Vulg. (*a.*)*b e.f.* *Orig.* iv. | *ὁ λεγει* D*. *c.* | om. B. Æth.

19. *εγνω*] †add. *ουν* ϛ. A. Fr.Nitr.(*sic*) ΔY. rel. | om. B.*Mai.*DL. 1. 33. *a.b.e.* Memph. Arm. | *δε* U. Vulg. *f.g.* Syrr. Pst.&Hel. Goth. | et cogn. *c.ff.* Æth.

— *Ιησ.*] †praem. *ὁ* ϛ. AD. Fr.Nitr.*sic.* rel. *Orig.* iv. 453ᵉ. | om. BL.

— *ηθελον* *Orig.* iv. | *ημελλον* 69. *c.ff.*

— *ερωταν* *Orig.* iv. | *επερωτησαι περι τουτου* D.

— *ειπεν*] *-πον* 69 *ut vid.*

— *αυτοις* *Orig.* iv. | om. A.

— *περι τουτο* A.

20. *αμην semel* 69. | Contra, *Cypr.* 230.

— *και θρηνησετε* *Orig.* iv. 454ᵃ. *Dion. Alex.* 14. *Eus.* D.E. 119ᵃ. *Cypr.* 230. 268. | om. A*. | *κ. πενθησετε* A².

— *χαρησεται* *Orig.* iv. | *χαρησεσθε* 69.

— *ὑμεις* 2°.] †add. *δε* ϛ. ALY. rel. Vulg. Syrr.(Pst.)&Hel. Æth. *Orig.* iv. *Orig. Int.* iv. 483ᶜ. *Tert.* de Idol. 13. | om. BD. 1. Λ. *a.b.c.e.f.ff.* Syr.Hier. Memph. Goth. Arm. *Tert.* de Spect. 28. *Cypr.* 230. 268.

— *αλλα* DLYUΓ*Tf.*Λ*Tf.* | ‡*αλλ᾽* ϛ. A B. rel. *Orig.* iv.

— *ὑμων* *Orig.* iv. *Dion. Alex.* 14. *Cypr.* | *ἡμων* 33. Γ.

— *γενησεται* *Orig.* iv. *Dion. Alex.* *Cypr.* | *γενήται sic* K.

21. *τικτῃ*] *-τει* A.

— *ηλθεν*] *ηκει* Y.

— *ὡρα* Vulg. *f.* Syr.Hel. Memph. Theb. *Mnt.* Goth. Arm. Æth. | *ἡμερα* D. *a.b.c.e.ff.* Syr.Pst. (dies parturitionis Syr.Pst.)

— *γεννησῃ* (*-σει* H.) | *γενησῃ* A.

— *το*] om. 1.

— *θλιψεως*] *λυπης* D. *c.*

— *εγεννηθη* AD. rel. | *εγενηθη* B*Ln.Tf.* C.

22. habetis *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. ___ Memph. ρν Goth. Arm. Æth. δ 22. *αἴρει* § X

χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς ‡ ἀρεῖ″ ἀφ᾽ ὑμῶν, 23 καὶ § ἐν ἐκείνῃ
τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, † ‡ ἄν τι″ αἰτήσητε τὸν πατέρα ‡ δώσει
ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί μου.″ 24 ἕως ἄρτι οὐκ ᾐτήσατε
οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ λήμψεσθε,
ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.

ρνα ι
59 25 Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· † ἔρχε-
ται ὥρα ὅτε οὐκ ἔτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν,
ἀλλὰ παῤῥησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς ‡ ἀπαγγελῶ″ ὑμῖν.
26 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε·
καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ
ὑμῶν· 27 αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς
ἐμὲ πεφιλήκατε, καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ
27. *παρὰ τοῦ θεοῦ* ‡ πατρὸς″ ἐξῆλθον. 28 ἐξῆλθον ‡ ἐκ″ τοῦ πατρὸς καὶ
ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον
καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα.

60 29 Λέγουσιν † οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Ἴδε νῦν * ἐν″
παῤῥησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις.
30 νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ χρείαν ἔχεις

dium vestrum nemo tollit a
vobis. 23 Et in illo die me
non rogabitis quicquam: (150,
4.) amen amen dico vobis, si
quid petieritis patrem in no-
mine meo, dabit vobis. 24 Us-
que modo non petistis quic-
quam in nomine meo: petite,
et accipietis, ut gaudium ves-
trum sit plenum.

25 (151, 10.) Haec in proverbiis
locutus sum vobis: venit hora
cum iam non in proverbiis lo-
quar vobis, sed palam de patre
annuntiabo vobis. 26 In illo die
in nomine meo petetis, et non
dico vobis quia ego rogabo
patrem de vobis: 27 ipse enim
pater amat vos, quia vos me
amatis et credidistis quia a deo
exivi. 28 Exivi a patre et veni
in mundum: iterum relinquo
mundum et vado ad patrem.

29 Dicunt ei discipuli eius,
Ecce nunc palam loqueris, et
proverbium nullum dicis.
30 Nunc scimus quia scis om-
nia, et non opus est tibi ut quis

---

22. *ουν* Vulg. *a.f.* Syr.Hcl. | om. U. *b. c.e.ff.* Syr.Pst. Arm. Æth. | *μεν* 69. [Memph.]
— *νυν μεν λυπην* BC*DLY. 1. 33. M. Vulg. (*a.*)*b.c.e.f.ff.* Syrr.(Pst.)&Hcl. (Memph.) (Goth.) (Arm.) *Hil.* ap. Ln. | ‡*λυπην μεν νυν* ς. AC[3]. rel. (Æth.) | *λυπην μεν ουν* ΓΛ.
— *εχετε* BCΔY. 1. 69. rel. Vulg.*Cl. c.f. ff.* *Hil.* ap. Ln. | *ἕξετε* AD. 33. *Am. a.b.e.* Memph. | *ἕξητε* L.
— *οψομαι*] -*ωμαι* E.
— *αρει* BD*Γ*Tf.* Vulg.*Cl. a.c.ff.* Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* ii. 83[e]. *Cypr.* 230. *Hil.* ap. Ln. | ‡*αιρει* ς. A CD[2]LY. rel. *Am. b.e.f.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth.
23. *και*] om. X. *e.*
— *ερωτησετε*] -*σητε* Λ. (nihil metuebitis *e.*)
— *λεγω ὑμιν*] †add. *ὁτι* ς. AD[2]X. rel. *a.c.* Syrr.Pst.&Hcl. rel. | om. B.*Blc. Mai.*CD*LY. (Latt.) *Orig.* i. 222[f].
— *αν τι* BCLY*. Memph. Latt. *Orig.* i. 222[f]1°. (*εαν τι* DY[2]. *Orig.* i. 222[f]2°.) | *αν* A. | *ὁ εαν* X. 33. Syr.Hcl. Goth. Æth. | ‡*ὁσα αν* ς. Δ. 1. 69. rel. Syr. Pst. | *ὁσα εαν* KM.
— *πατερα*] add. *μου* Y. Syr.Pst. Arm. *Orig.* i. 222[f]1°. (om. 2°.)
— *δωσει* *Orig.* i. 222[f]. 223[a]. | *δωη* 33.
23. *εν τῳ ονοματι μου post δωσει ὑμιν* B C*LXΔY. Theb.*Mnt.* *Orig.* i. 222[f]. 223[a]. | ‡*ante* ς. AC[3]D. rel. Latt. vv. (vid. xiv. 13.)
24. *ῃτησατε* *Orig.* i. 222[f]. 223[a]. | *ῃτησασθαι* Λ.
— *μου*] *με* A*.
— *αιτειτε* *Orig.* i. *bis.* | -*τητε* KΛ.
— *ῃ*] *ει* U.
25. *λελαληκα*] *λαλησω* Δ*. (*λαληκα* Δ[2].)
— *ερχεται*] †praem. *αλλ᾽* ς. AC[3]D[2]Δ. rel. *c.f.ff.* Syr.Hcl. Goth. Æth. *Orig.* i. 568[c]. | om. B.*Mai.*C*D*LXY. 1. 33. 69. Vulg. *a.b.e.g.* Memph. Theb.*Mnt.* Arm. *Orig. Int.* iii. 32[b]. ("autem" *post* Syr.Pst.)
— *ὁτε* *Orig.* i. in Cat. Cram. Eph. 223. *Orig. Int.* iii. | om. 1. | *ὁτι* Γ.
— *παρησιᾳ* B**Mai.*D. (praem. *εν* D.)
— *απαγγελω* AB.*Mai.*C*DLXY. 33. K MU. *Orig.* Cat. Eph. | ‡*αναγγελω* ς. C[2]Δ. rel. (vid. verr. 13, 14, 15.)
26. *αιτησεσθε*] *αιτησασθε ante εν τῳ ον. μου* 1. Memph.
— *ου* *Hil.* 899[f]. | om. L*H**sic.* (et ego rogabo propter vos *a.*)
— *πατερα*] add. *μου* D. | Contra, *Hil.*
— *περι ὑμων* *Hil.* | om. *b.c.e.*
27. *εμε* *Clem.* 102. | *με* L.
— *και πεπιστευκατε*] om. L.
27. *παρα του* B.*Blc.Mai.*CDL. rel. | om. *του* AB.*Btly.Bch.* 33.
— *πατρος* BC*DLX. Syrr.Pst.&Hcl.(*cod. Bars.*) Memph. Theb.*Mnt.* (vid. ver. 28.) | ‡*θεου* ς. AC[3]ΔY. rel. Latt. Syr. Hcl.*ed.* Goth. Arm. Æth. *Hil.* 899[f]. 902[a]. 1002[f]. (vid. ver. 30 & xiii. 3.) vid. *Orig. Int.* ii. 233[a]. iii. 29[e]. Deo patre *ff.* (ab eo Syr.Pst.MS.)
— *εξηλθον*] add. *και ἑκω* X. 69.
28. *εξηλθον εκ του πατρος*] om. D. *b.ff.* *Orig. Int.* ii. 233[a] *ut vid.* iii. 29[e] *ut vid.* | om. *εξηλθον* *a.e.* (et a patre veni *a.* *Hil.* 899[f]. 902[a]. 1002[f].)
— *εκ* BC*LX. 33. *Hipp.* c. Noet. 16 (ii. 17). | ‡*παρα* ς. AC[2]Y. rel. (vid. ver. 27.)
— *εληλυθα*] *ηλθον* D. (*εξηλθον* *Hipp.*)
— *πατερα*] add. *μου* H. *c.*
29. *λεγουσιν*] †add. *αυτῳ* ς. AC[3]D[3]LY. rel. Syrr.Pst.&Hcl.*mg.* (Memph.) Arm. Æth. *Hil.* 901[a] *ed.* | om. BC*D*. 1. Λ. *e.* Syr.Hcl.*txt.* Goth. *Hil.* 901[a] MS.
— *εν παῤ.* BCD. | *om. *εν* ς. ALY. rel. (vid. ver. 25.) | *παρησ.* B*.
30. *νυν* *Hil.* 901[a]. 902[a]. 1002[e]. | om. Y.
— *οιδαμεν*] *εγνωκαμεν* 69.
— *παντα*] patrem *e.*

---

22. tollet *Cl.* | 26. *om.* in *Am. Tf.* | 27. amastis *Cl.* | quia ego a Deo *Cl.*

ABCD. LXΔY. 1. 33. 69. EGHKMSUΓΛ.

ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ. ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ
ρνβ δ θεοῦ ἐξῆλθες. 31 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς † Ἰησοῦς, Ἄρτι
πιστεύετε; 32 ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα καὶ † ἐλήλυθεν, ἵνα
σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, ‡ κἀμὲ″ μόνον
ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ
ρνγ ι ἐστιν. 33 ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην
ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ θλῖψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε,
ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

te interroget: in hoc credimus
quia a deo existi. 31 (152, 4.) Re-
spondit eis Iesus, Modo credi-
tis? 32 Ecce venit hora et iam
venit, ut dispergamini unus-
quisque in propria et me solum
relinquatis: et non sum solus,
quia pater mecum est. 33, (153,
10.) Haec locutus sum vobis ut
in me pacem habeatis. In
mundum pressuram habebitis:
sed confidete, ego vici mun-
dum.

XVII.

61 1 Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ‡ ἐπάρας″
τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν † εἶπεν, Πάτερ,
ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα † ὁ υἱὸς †
δοξάσῃ σε· 2 καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης
2. δώσει σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν
m 1 Joh. 5:20. αἰώνιον. 3 αὕτη δέ m ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωή, ἵνα ‡ γι-
3. γινώσκωσιν νώσκουσίν″ σε τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέ-
στειλας Ἰησοῦν χριστόν. 4 ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ

1 Haec locutus est Iesus, et
sublevatis oculis in caelum
dixit, Pater, venit hora: clari-
fica filium tuum, ut filius tuus
clarificet te, 2 sicut dedisti ei
potestatem omnis carnis, ut
omne quod dedisti ei, det eis
vitam aeternam. 3 Haec est
autem vita aeterna, ut cog-
noscant te solum deum verum
et quem misisti Iesum Chris-
tum. 4 Ego te clarificavi super

30. *τουτο* Γ.
— *πιστευομεν*] *γινωσκομεν* 33.
— *απο*] *παρα* D.
— *εξηλθες*] *εληλυθας* 69.
31. *Ιησους*] om. S. ‖ † praem. *ὁ* ς. A DLY. rel. | om. BC. ‖ add. *και ειπεν* Arm.
32. *εληλυθεν*] † praem. *νυν* ς. C^{3}D^{3}. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. (Æth.) *Hil.* 1003^{a}. (vid. cap. v. 25.) | om. ABC* D*LX. 33. Memph. Theb.*Mnt.* Arm.
— *καμε* BC*L. 1. | ‡ *και εμε* ς. AC^{3}D. rel.
— *αφητε*] *αφιητε* L. *αφειτε* 69.
— *πατηρ*] add. *μου* Y. 69. Memph. | om. *Orig.* ii. 787^{a}. *Hil.* 516^{c}. 1003^{a}.
33. *εχητε* *Cypr.* 251. *Hil.* 1003^{c}. | *εχετε* Λ. | *εχειτε* K.
— *εν τῳ κοσ. θλ. εχ.*] om. Δ.
— *εχετε* *St.* 3 in corrigendis AB.*Mai.*C LXY. 1. 33. EGHKMSUΓΛ. (*e.*) Syrr.Pst.&Hcl. Memph. *Orig.* i. 678^{a} (Hoeschel et Spencer.). 752^{d} (id.). *Eus.* D.E. 119^{a}. in Ps. 18^{c}. | *ἕξετε* *St.* 3 *txt.* *Elz.* D. 69. Latt. Goth. Arm. Æth. *Orig.* i. 678^{a} (De la Rue). 752^{d} (id.) *Dion. Alex.* 31 (et ap. Mai. vi. 166 *bis.*) *Eus.* in Ps. 209^{b}. *Cypr.* *Hil.*
1. *ὁ Ιησ.*] om. *ὁ* B.*Mai.*
— *επαρας* BC*DLX. 1. 33. 69. M*mg.* *Tf.* Vulg. *a.b.* Memph. *Orig.* i. 216^{d}. | ‡ *επηρεν* et † add. *και* ante *ειπεν* ς. A C^{3}Y. rel. *c.e.f.ff.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. Æth. (*επηρεν* sed *om.* *και* G.)
1. *ἱνα*] † add. *και* ς. C^{2}LY. rel. (*e.*) Theb.*Mnt.* Arm. Æth. *Orig.* i. 216^{e}. | om. ABC*D. 1. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. *Hil.* $812^{c.d.}$
— *ὁ υἱος* AB.*Mai.*CD. rel. *Orig.* i. iv. 23^{b}. | om. *ὁ* B.*Btly.Beh.*K. ‖ † add. *σου* ς. AC^{3}D*Gr.*LY. rel. (Latt.) Syr.Pst. rel. *Orig.* i. *Orig. Int.* ii. 147^{d}. iii. 890^{d}. *Hil.* 43^{a}. 812^{d}. 1003^{d}. | om. BC*. *e.ff.* Syr.Hcl. *Orig.* iv. 23^{b}. *Hil.* 812^{c}. 813^{f}.
— *δοξασῃ*] -*σει* Δ. 33. HM.
2. *αυτῳ* 1°. *Hil.* 43^{a}. 812^{c}. 814^{d}. 1003^{d}. | om. 69.
— *δεδωκας*] *εδωκας* ΔEGHKΛ.
— *δωσῃ* ACX. 33. rel. | *δωσει* B.*Mai.*Δ Y. 1. 69. EHUΓΛ. (correctio ut vid. ne sit in mod. subj. tempus futurum: vid. Rev. viii. 3. 1 Cor. xiii. 3.) | *δως* L. det *Hil.* 43^{a}. 812^{c}. 814^{d}. 1003^{d}. | *εχῃ* (om. *αυτοις*) D.
— *αυτοις* (Latt.) Syr.Hcl. rel. | *αυτῳ* 1*. *e.f.* Syr.Pst. *Hil.* quater. | om. Arm.
3. *δε* *Orig. Int.* iv. 481^{c}. 483^{d}. 575^{b}. 622^{c}. *Eus.* c. Mcl. 139^{d}. *Novat.* 120. 201. *Hil.* 781^{b}. 812^{c}. 814^{d}. 1002^{b}. 1004^{e}. 1005^{a}. 1008^{b}. 1012^{b}. | om. L.
— *γινωσκουσιν* ADLΔY. 33. GΛ*Tf.* | ‡ -*κωσιν* ς. B.*Mai.*CX. rel. *Orig.* i. 59^{c}. iv. 50^{d}. *Eus.* D.E. 244^{c}. c. Mcl. 27^{d}. 139^{d}. 141^{c}. Ecl. Pr. 45. in Ps. 534^{b}.
— *μονον*] post *αληθινον* 69. | Contra, *Orig.* iv. *Orig. Int.* iv. *quater.* *Eus.* D.E. c. Mcl. 27^{d}. 70^{c}. 139^{d}. 141^{c}. Ecl. Pr. in Ps. *Cypr.* 284. *Novat.* bis. *Hil.* 11ies.
3. fin.] add. *εις τουτον τον κοσμον* D. | non add. rel. *Cypr.* *Novat. bis.* *Hil.* 812^{c}.
4. *το εργον*] praem. *και* D. | Contra, *Novat.* *Cypr.* 285. *Hil.* 510^{a}. 812^{c}. 815^{c}. 816^{a}. 1008^{c}.
— *τελειωσας* ABCL. 1. 33. (*b.*)(*ff.*) Syr. Hcl.* Memph. Æth. *Hil.* 812^{c}. 815^{c}. | ‡ *ετελειωσα* ς. DXY. rel. (Latt.) et *m.* Syrr.Pst. & Hcl. *txt.* Goth. Arm. *Hipp.* Char. (245.) *Marcel.* ap. Eus. 157^{a}. *Cypr.* *Novat.* *Hil.* 510^{a}. 816^{a}. 1008^{c}.
— *δεδωκας* ABLXΔY. 1. 33. 69. rel. | *εδωκας* CDK. *Hipp.*
— *ποιησω*] add. *αυτο* U. (*a.*) Syr.Pst. Memph. | Contra, *Cypr.* *Hil.* *quater.*
5. *πατερ* *Hipp.* Frag. (ii. 29.) *Orig.* ii. 575^{a}. iii. 598^{d}. 687^{b}. *Eus.* c. Mcl. 85^{c}. in Ps. 140^{c}. 363^{e}. | *πατηρ* D*.
— *ᾗ* *Orig.* ii. 575^{a}. iii. 687^{b}. | om. 69*. (*ἡν* *Eus.* c. Mcl. *Orig.* iii. 598^{d}.)
— *τον κοσμον ειναι* *Iren.* 243. *Orig.* ii. iii *bis.* *Orig. Int.* ii. 222^{d}. *Eus.* c. Mcl. in Ps. *bis.* *Novat.* 96. 122. 201. *Cypr.* 285. *Hil.* 41^{a}. 812^{d}. 816^{a}. 1008^{c}. | *γενεσθαι τον κοσμον* D*. Theb.*Mnt.* (*τον κοσμ. γεν.* D**.

33. in mundo *Cl.* | confidite *Cl.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. P. H.
Memph. [Theb.]
Goth. Arm. Æth.
4. ἐτελείωσα
§ Theb.
6. οὓς δέδωκας
7. νῦν ἔγνωκα ὅτι
– ἔδωκας (s. -κες)
8. ἔδωκες
ⁿ ver. 25.
° ver. 22.

τῆς γῆς, τὸ ἔργον ‡ τελειώσας″ ὃ δέδωκάς μοι ἵνα
ποιήσω· 5 καὶ νῦν δόξασόν με σὺ πάτερ παρὰ
σεαυτῷ, τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι
παρὰ σοί. 6 ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα § τοῖς ἀνθρώ-
ποις οὓς ‡ ἔδωκάς″ μοι ἐκ τοῦ κόσμου· σοὶ ἦσαν ‡ κά-
μοὶ″ αὐτοὺς ‡ ἔδωκας,″ καὶ τὸν λόγον σου ‡ τετήρη-
καν.″ 7 νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι,
παρὰ σοῦ ‡ εἰσίν·″ 8 ὅτι τὰ ῥήματα ἃ ‡ ἔδωκάς″ μοι,
δέδωκα αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ ἔλαβον ⁿ καὶ ἔγνωσαν ἀλη-
θῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ
με ἀπέστειλας. 9 ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ
τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι
σοί εἰσιν· 10 καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σά ἐστιν καὶ τὰ σὰ
ἐμά· καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. 11 καὶ οὐκ ἔτι εἰμὶ ἐν
τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν, ‡ κἀγὼ″ πρός
σε ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, ° τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνό-
ματί σου ‡ ᾧ″ δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς * καὶ″

terram, opus consummavi quod
dedisti mihi ut faciam: 5 et
nunc clarifica me tu, pater,
apud temet ipsum claritate
quam habui prius quam mun-
dus esset apud te. 6 Manifes-
tavi nomen tuum hominibus
quos dedisti mihi de mundo.
Tui erant, et mihi eos dedisti,
et sermonem tuum servave-
runt: 7 nunc cognoverunt quia
omnia quae dedisti mihi abs te
sunt, 8 quia verba quae dedisti
mihi dedi eis, et ipsi accepe-
runt, et cognoverunt vere quia
a te exivi, et crediderunt quia
tu me misisti. 9 Ego pro eis
rogo: non pro mundo rogo,
sed pro his quos dedisti mihi,
quia tui sunt, 10 et mea omnia
tua sunt, et tua mea sunt, et
clarificatus sum in eis. 11 Et
iam non sum in mundo, et hi
in mundo sunt, et ego ad te
venio. Pater sancte, serva eos
in nomine tuo quos dedisti
mihi, ut sint unum sicut et nos.

---

5. *παρα σοι hic Orig.* ii. 575. iii. 598ᵇ. *Hil.* 41ᵃ. 812ᵈ. | ante *προ του* D. *a.f. Iren.* 243. *Orig.* iii. 687ᵇ. *Cypr.* 285. *Hil.* 107ᵉ. 799ᵉ.

6. *σου ante το ονομα* ABC. rel. | *post* D. Latt. *Hil.* 150ᵇ. 511ᵃ. 521ᶜ.

— *εδωκας* 1°. AB.*Mai*.ed.2.*Btly.Bch.*DK. *Eus.* in Ps. 54ᵉ. | ‡*δεδωκας* (post *οὓς*) ϛ. B.*Mai*.ed.1.CLXΔY. 1. 33. 69. rel. *Orig.* ii. 541ᵉ.

— *καμοι* BY. 1. 33. | ‡*και εμοι* ϛ. AC D. rel. *Orig.* ii. *Eus.* in Ps.

— *αυτους Orig.* ii. *Eus.* in Ps. | *αυτοις* L.

— *εδωκας* 2°. ABDL. 1. K. | ‡*δεδωκας* ϛ. CXΔY. 33. 69. rel. *Orig.* ii. *Eus.* in Ps.

— *τετηρηκαν* BDL. | ‡*-κασιν* ϛ. ACX Y. rel. | *ετηρησαν* 33. servavi *e.ff.*

7. *νυν εγνωκαν Hil.* 521ᶜ. | om. A*. ‖ *εγνωσαν* X. 33. 69. U. (vid. ver. 8.) *-κασιν* S. ‖ *εγνωκᾱ* A. "super *a* tenuis admodum lineola cernitur" Woide. (forsitan *a posteriori manu* addita est). | *εγνωκα a.b.c.e.f.ff.* Syrr.Pst.&Hcl.*mg.* Syr.Hier. Theb. Goth. (vid. ver. 25.) Contra, BCD. rel. Vulg. *g.* Syr.Hcl. *txt.* Memph. Arm. Æth. *τινὲς μὲν γὰρ λέγουσιν ὅτι νῦν ἔγνων ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι παρὰ σοῦ ἐστιν ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοι τοῦτο λόγον. Chrysost.* viii. 478ᶜ. (*τινὲς τὸ ἐπαγόμενον 'νῦν ἔγνων' λέγουσιν, ὅτι περὶ ἑαυτοῦ εἶπεν ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοι τοῦτο λόγον.* id. in Cat. Cram. 371.) et legit *ἔγνωσαν. τινὲς χωρὶς τοῦ ν̄ ἀναγινώσκουσι, νῦν ἔγνωκα· καί φασιν ὅτι ὁ κύριος λέγει, νῦν ἔγνωκα ἐγώ· ἀλλ' οὐκ ἔχει τοῦτο λόγον· μετὰ γὰρ τοῦ ν̄ δεῖ ἀναγινώσκειν, νῦν ἔγνωκαν οἱ μαθηταί μου. Theophylactus* (ap.Wetst.).

7. *δεδωκας* CDLXΔY. 33. 69. rel. | *εδωκ.* AB. 1. vid. ver. 8. (*-κες* B.)

— *σου*] *σοι* X. 69.

— *εισιν* BCLXY. 33. | ‡*εστιν* ϛ. AD. rel.

8. *ρηματα*] add. *σου* D. | add. mea *e.*

— *εδωκ.* ABCD. | ‡*δεδωκας* ϛ. LXΔY. rel. (*-κες* B.) (vid. ver. 7.)

— *και εγνωσαν*] om. AD. *a.e.* Goth. *Hil.* 521ᶜ.

— *εξηλθον* exierunt *a.b.e.ff.* | exivi Vulg. *c.f.g.*

— *και επιστευσαν bis* Y*.

— *συ*] *σοι* L.

9. *δεδωκας*] *εδωκας* D.

— *σοι*] *συ* H.

10. *και τα*] *κατα* L.

— *σα εμα*] add. *εστιν* D. Vulg. *a.c.* Syr.Pst. Memph. Theb. *Orig. Int.* ii. 157ᵇ. iv. 599ᵈ. | Contra, rel. (Latt.) Syr.Hcl. rel. *Orig.* ii. 541ᶠ. *Orig. Int.* i. 58ᵃ. iv. 464ᵇ. 593ᵃ. 642ᶜ. 663ᵃ. *Hil.* 793ᵈ. 1144ᵇ.

— *δεδοξασμαι Orig.* ii. *Orig. Int.* i. ii. iv. 464ᵇ. | *εδοξασας με* D.

11. *ειμι εν τῳ κοσμῳ Orig.* iii. 599ᵃ *bis.* | *εν τ. κοσ. ειμι* A. | *εν τ. κοσ. εισιν* K. *om.* cum antt. *a.* (vid. post.) ‖ ante *τ. κοσ.* add. *τουτῳ* D. (*a.*)*b.c.f.ff.* | add. et in saeculo sum *e.* | om. *Orig.* iii. *bis.*

11. *οὗτοι*] *αυτοι* B.

— *καγω* BC*DLX. 1. 33. *Orig.* iii. 599ᵃ *bis.* | ‡*και εγω* ϛ. AC³Y. rel.

— *κοσμῳ* 1°.] add. et in saeculo sum *e.*

— *ερχομαι*] add. *ουκ ετι ειμι εν τῳ κοσμῳ και εν τῳ κοσμῳ ειμι* D. *Orig.* iii. (praec. *και*). et jam non sum in hoc mundo et in hoc mundo sunt *a.* et jam non sum in hoc mundo *c.*

— *πατερ Exc. Theod.* Clem. 969. | *πατηρ* B. (vid. ver. 21.)

— *ονοματι σου*] add. *και οτε ημην μετ' αυτων* (*add. εν τῳ κοσμῳ* ²*Gr.*) *εγω ετηρουν αυτους εν τῳ ονοματι σου* D. *e.* (vid. ver. 12.)

— *ᾧ* ABCLΔY. 1. 33. EGHKMSΓΛ. (*ὁ* D*XU. *Fuld.*) Syrr.Pst.&Hcl. Syr. Hier. Memph.ap.Mill. Theb. Arm. | ‡*οὓς* ϛ. D². 69. Vulg. *f.g.* Goth. Æth. (vid. ver. 6.) | om. cum seqq. ad fin. ver. *a.b.c.e.ff. Hil.* 417ᶠ. 1062ᵉ.

— *δεδωκας*] *εδωκας* LM.

— *καθως και* B(*Mai.)Y. 69. MSU. Vulg. *f.g.* Syr.Hcl. Arm. | *om. *και* ϛ. AB²*Mai.*CDLXΔ. 1. 33. rel. Syr. Pst. Memph. Theb. Goth. Æth. (vid. ver. 22.)

A B C D.
L X Δ Y.
1. 33. 69.
EGHKMSUΓΛ.
ᵖ cap. 18:9.

ἡμεῖς. 12 ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν † ἐγὼ ἐτήρουν αὐ-
τοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ‡ ᾧ" δέδωκάς μοι, * καὶ"
ἐφύλαξα, ᵖ καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ
υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. 13 νῦν δὲ
πρός σε ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα
ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν ‡ ἑαυ-
τοῖς." 14 ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ
κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσ-
μου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 15 οὐκ
ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τη-
ρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. 16 ἐκ τοῦ κόσμου
οὐκ εἰσὶν καθὼς ἐγὼ ‡ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου."
17 ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ †· ὁ λόγος ὁ σὸς
ἀλήθειά ἐστιν. 18 καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν
κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον·
19 καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα ‡ ὦσιν
καὶ αὐτοὶ" ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ. 20 οὐ περὶ τού-

12 Cum essem cum eis, ego ser-
vabam eos in nomine tuo: quos
dedisti mihi custodivi, et nemo
ex his periit, nisi filius perditio-
nis, ut scriptura impleatur.
13 Nunc autem ad te venio, et
haec loquor in mundo ut ha-
beant gaudium meum imple-
tum in semet ipsis. 14 Ego
dedi eis sermonem tuum, et
mundus odio eos habuit, quia
non sunt de mundo, sicut et
ego non sum de mundo. 15 Non
rogo ut tollas eos de mundo,
sed ut serves eos ex malo.
16 De mundo non sunt sicut
et ego non sum de mundo.
17 Sanctifica eos in veritate:
sermo tuus veritas est. 18 Sicut
me misisti in mundum, et ego
misi eos in mundum: 19 et pro
eis ego sanctifico me ipsum, ut
sint et ipsi sanctificati in veri-
tate. 20 Non pro his autem

11. *ημεις*] add. *ἐν* X. | add. *ἐν εσμεν* 33. *g*. Syr.Hcl. Arm.

12. *ημην*] *ημεν* B. *Btly. in coll. Blc. Mai.* (*ὑτεμη* C.) *ημιν* H*ΓΛ.

— *μετ' αυτων*] †add. *εν τῳ κοσμῳ* ς. AC³. rel. *f*. rel. (vid. ver. 11.) | praem. *a*. Arm. | om. BC*DL. 1. (Latt.) Memph. Theb. *Hil.* 417ᶠ. 1062ᵉ.

— *ᾧ* BC*L. 33. Syr.Hier. Memph. Theb. Arm. | ‡*οὓς* ς. AC³DXΔY. 1. 69. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Æth. *Orig. Int.* iv. 485ᵇ. *Hil.* 1062ᵉ. (vid. ver. 6 et xviii. 9.)

— *δεδωκας*] *εδωκας* C.

— *και* ante *εφυλ.* BC*L. 33. Syr.Hier. Theb. Arm. *Hil.* 1062ᵉ. | *om. ς. A C³D*Gr.*Y. rel. Latt. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Goth. (Æth.) *Orig. Int.* iv.

13. *τῳ κοσμ.*] praem. *τουτῳ* D. *a.b.c.f. ff*. | om. Vulg. *e.g*. rel. *Orig.* iii. 599ᵃ.

— *εν ἑαυτοις* AB.*Mai.*X. | ‡*εν αυτοις* ς. C³DLY. 69*. rel. Syrr.Pst.&Hcl. | *επ αυτοις* 69 e corr.¹. | *εν ταις καρδιαις ἑαυτων* C*. Theb.*Mnt.*

14. *δεδωκα αυτ. τ. λογ. σου*] *δε εδωκα τ. λογ. σου εν αυτοις* D.

— *εμισησεν* *Orig.* iii. 599ᵇ. | *μεισει* D. *a.e.*

— *εισιν εκ*] add. *τουτου* D. *a.c.f.* | om. *Orig.* iii.

— *καθως .... κοσμου* Vulg. *a.f.ff.g.* | om. D. 69. *b.c.e.* vid. *Orig.* iii. 599ᵃ. (? ver. 16. 599ᵇ.) et *Orig. Int.* iii. 888ᵈ.

14. *ουκ ειμι*] *post* *εκ του κοσμου* M.

15, 16. om. verr. 33.

15. *ουκ ερωτω .... κοσμου*] om. Y.

— *αρῃς*] *αρεις* K.

— *εκ του κοσμου* ad fin. ver.] om. *a*.

— "quae sequuntur in marg. *ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου*" B. *Rulotta*. (*τηρησῃς*] *-σεις* B.*Blc.* | *πονηρου*] *κοσμου* B.*Blc.*) "et statim textus sic habet [ver. 16] *ἐκ τοῦ πονήρου οὐκ εἰσιν* ubi Rob. Steph. habet *ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσιν*" Rulotta. (*silent* Bentleius Birchius Maius, quod mirandum est!)

16. *εκ*] add. *τουτου* D. vid. *Orig. Int.* iii. 888ᵈ. (? ver. 14.) | Contra, *Orig.* iii. 599ᵇ.

— *κοσμου* *Orig.* iii. | *πονηρου* B*Rl.* (supra.)

— *εγω*] *καγω* D. 69. Vulg. *c.f.* Memph. Theb. *Orig. Int.* iii. (om. "et" Latt. rel.)

— *ουκ ειμι ante εκ του κοσμου* ABCDL X. Latt. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. | ‡post ς. ΔY. 1. 69. rel. Syr.Hcl. Goth.

17. praem. *πατερ αγιε* Δ. | praem. pater Syr.Pst.

— *τῃ*] om. B.

17. *αληθειᾳ*] †add. *σου* ς. C³XY. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. | om. ABC*DL. 1. Latt. Theb. Goth. ‖ add. *ὁτι* Arm.

— *αληθεια*] praem. *ἡ* B.

18. *τον κοσμον bis*] praem. *τουτον* D. *a. b.c.f.* (*καγω .... κοσμον bis* B*Lu.*)

— *αποστειλα* A*.

19. *εγω* Vulg. *a.f.*(*g.*) vv. *Orig. Int.* ii. 310ᵃ. | om. A. *b.c.e.* Theb. Æth.

— *ωσιν ante και αυτοι* ABC*DLXY. 1. 33. 69. K. Vulg. (*a.*)(*b.*)*c.*(*e.*)*f.* Syr. Pst. Memph. Goth. Arm. Æth. | ‡post ς. C³Δ. rel. Syr.Hcl. Theb.

20. *των πιστ.*] praem. *παντων* X. 1 *sic*. Syr.Hcl.*mg.* Arm. *Orig. Int.* i. 70ᵉ. | Contra, *Cypr.* 251. *Hil.* 950ᵉ.

— *πιστευοντων* ABCD*Gr.* LXΔY. 1. 33. 69. EGHKMSUΓΛ. *b*. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Goth. Arm. | ‡*πιστευσοντων* ς. D². Vulg. *a.c.e.f.* Theb. Æth. *Orig. Int.* i. *Cypr. Hil.*

— *δια τ. λογ. αυτ.* *Orig. Int.* i. *Cypr. Hil.* | om. Λ.

21. *παντες ἐν* ABC³D. rel. *Clem.* 140. *Orig. Int.* i. *Eus.* c. Mcl. 192ᵃ. *Cypr.* 213. 251. *Hil.* 212ᶠ. 950ᵉ. 952ᵈ. | om. *ἐν* C*. (vid. post.)

— *συ*] *σοι* Λ.

12. ex eis *Cl.* | peribit *Am.* | 14. eos odio *Cl.* | 15. a malo *Cl.* | 18. sicut tu me *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth.

των δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ‡ πιστευόν-
των″ διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ· 21 ἵνα πάντες ἓν
ὦσιν καθὼς σὺ ‡ πατὴρ″ ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα
καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν † ὦσιν· ἵνα ὁ κόσμος ‡ πιστεύῃ″
ὅτι σύ με ἀπέστειλας. 22 ‡ κἀγὼ″ τὴν δόξαν ἣν
δέδωκάς μοι q δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς
ἕν †. 23 ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσιν τετε-
λειωμένοι εἰς ἕν, † ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με
ἀπέστειλας καὶ ἠγάπησας αὐτοὺς καθὼς ἐμὲ ἠγάπη-
σας. 24 ‡ Πατήρ,″ ‡ ὃ″ δέδωκάς μοι θέλω ἵνα ὅπου
εἰμὶ ἐγὼ κἀκεῖνοι ὦσιν μετ' ἐμοῦ· ἵνα θεωρῶσιν τὴν
δόξαν τὴν ἐμὴν ἣν ‡ δέδωκάς″ μοι, ὅτι ἠγάπησάς με
ρνδ/γ πρὸ καταβολῆς κόσμου. 25 ‡ Πατὴρ″ δίκαιε, καὶ ὁ
ρνε/ι κόσμος σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνων, r καὶ οὗτοι
ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας· 26 καὶ ἐγνώρισα
αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου, καὶ γνωρίσω· ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν
ἠγάπησάς με ἐν αὐτοῖς ᾖ, κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.

21. *πιστεύσῃ*
22. *ἔδωκας*
q ver. 11.
24. *οὓς δέδ.*
— *ἣν ἔδωκας*
r ver. 8.

rogo tantum, sed et pro eis qui credituri sunt per verbum eorum in me, 21 ut omnes unum sint, sicut tu pater in me et ego in te, ut et ipsi in nobis unum sint, ut mundus credat quia tu me misisti. 22 Et ego claritatem quam dedisti mihi dedi illis, ut sint unum sicut nos unum sumus, 23 ego in eis et tu in me, ut sint consummati in unum, et cognoscat mundus quia tu me misisti, et dilexisti eos sicut et me dilexisti. 24 Pater, quos dedisti mihi, volo ut ubi ego sum et illi sint mecum, ut videant claritatem meam quam dedisti mihi, quia dilexisti me ante constitutionem mundi. 25 (151, 3.) Pater iuste, et mundus te non cognovit, ego autem te cognovi, (155, 10.) et hi cognoverunt quia tu me misisti: 26 et notum feci eis nomen tuum et notum faciam, ut dilectio qua dilexisti me in ipsis sit et ego in ipsis.

21. *πατηρ* B.*Mai*.D. *Eus*. c. Mcl. | ‡ *πατερ* ς. AC. rel. *Clem*. 140. *Orig*. iii. 439^{d}.
— *εν ἡμιν*] † add. *ἐν* ς. $AC^{3}LY$. rel. Vulg. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. (Æth.) *Clem*. *Orig*. iii. 439^{d}. iv. 28^{e}. 395^{d}. *Orig. Int.* i. 70^{a}. 152^{c}. ii. 58^{a}. 331^{c}. 354^{b}. 438^{e}. iii. 42^{c}. 388^{b}. iv. 540^{c}. 564^{d}. (in Cat. Cram. Eph. 110.) *Eus*. c. Mcl. *Cypr*. 213. *Firmil*. ap. Cypr. 143. *Hil*. 155^{b}. (vid. verr. 11. 21 ante. 22.) | om. BC*D. *a.b.c.e.g.* Theb. Arm. *Orig*. i. 300^{d}. *Eus*. c. Mcl. 193^{c}. *Hil*. 780^{d}. 951^{a}. 952^{d}.
— *ὁ κοσμος*] praem. *και* 1. Arm. *Clem*. | Contra, *Orig*. iii. 599^{c}. *Eus*. c. Mcl. 192^{a}.
— *πιστευῃ* BC*. *Clem*. *Eus*. c. Mcl. | ‡ *πιστευσῃ* ς. $AC^{3}D$. rel. *Orig*. iii. 599^{c}.
22. *καγω* BC*DLX. 1. 33. U. *Clem*. 140. *Eus*. c. Mcl. 192^{a}. | ‡ *και εγω* ς. AC^{3} ΔΥ. rel.
— *δεδωκας* BCLXΔΥ. 1. 33. 69. K *sic*. rel. *Eus*. c. Mcl. 192^{a}. | *εδωκας* ADU. *Clem*. *Hipp*. c. Noet. 7 (ii. 11). *Eus*. c. Mcl. 193^{a}.
— *δεδωκα* BCD. rel. *Clem*. *Eus*. c. Mcl. *bis*. | *εδωκα* AKM. *Hipp*.
— *ωσιν*] add. *το* D. | Contra, *Clem*. *Hipp*. *Eus*. c. Mcl. *bis*.
— *ἡμεις ἐν*] † add. *εσμεν* ς. $AC^{3}X$. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. rel. *Orig. Int.* i. 70^{a}. 82^{a}. 152^{d}. *Eus*. c. Mcl. *bis*. *Hil*. 954^{d}. | om. BC*DL. 1. 33. *e.* Æth. *Clem*. *Hipp*. *Eus*. c. Mcl. $193^{c.d.}$
23. *εγω εν αυτ. κ. συ εν εμ.* *Clem*. 140. *Hipp*. c. Noet. 7 (ii. 11). *Orig. Int.* i. 70^{a}. *Eus*. c. Mcl. 192^{b}. 193^{a}. *Hil*. 212^{f}. 390^{c}. 954^{d}. | *συ εν εμοι καγω εν αυτοις* D.
— *εις*] add. *το* D. *Eus*. c. Mcl. *bis*. | Contra, *Clem*. *Hipp*.
— *ἱνα* 2°. *a.c.f.g.* | om. 1. Vulg. *b.c.* Arm. Æth. ‖ † praem. *και* ς. ΑΔΥ. (1.) rel. Vulg. *b.c.f.* Theb. rel. | om. BCDLX. 33. 69. *a.e.g.* Memph. *Hipp*. (*Orig*. iii. 599^{b}.) *Eus*. c. Mcl. *Hil*.
— *γινωσκῃ* *Eus*. c. Mcl. | -*κει* HKΓΛ.
— *ηγαπησας* 1°. Vulg. *c.e.f.* Syrr.Pst. (MSS.)&Hcl.*mg*. Theb. Goth. *Clem*. 102. *Eus*. c. Mcl. | *ηγαπησα* D. *a.b.* Syrr.Pst.*ed. e punctis*.&Hcl.*txt*. Memph. Arm. Æth.
— *εμε* *Clem*. *Eus*. c. Mcl. | *συ με* D. *a.b.* (vid. ver. 25.)
24. *πατηρ* AB. | ‡ *πατερ* ς. CDX. rel. *Clem*. 140. *Eus*. c. Mcl. 192^{b}.
— ὃ BD. Vulg.MS.(ap. *Ln*.) Memph. Goth. | ‡ *οὓς* ς. ACLY. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Arm. Æth. *Clem*. *Eus*. c. Mcl. *Cypr*. 235. 321. *Hil*. 164^{e}. 1017^{c}. 1033^{d}. (vid. ver. 6.)
— *δεδωκας* *Eus*. c. Mcl. | *εδωκας* A. *Clem*.
— *κακεινοι* *Clem*. *Eus*. c. Mcl. | *και εκει-νοι* AKU.
24. *θεωρωσιν* *Clem*. *Eus*. c. Mcl. | *θεωρη-σωσιν* G.
— *την εμην* *Iren*. 244. *Clem*. *Cypr*. 321. | om. D. *Eus*. c. Mcl. *cod*. (*Cypr*. 235.)
— *ἣν δεδωκας* ACDLXΔ. 1. 33. 69. H MU. *Eus*. c. Mcl. (vid. ver. 22.) | ‡ *ἣν εδωκ.* ς. B.*Mai*.YE. rel. *Clem*.
25. *πατηρ* AB. | ‡ *πατερ* ς. CD. rel. *Clem*. 140. *Hipp*. Char. (245.)
— *και* 1°. *Am*. *a.e.g.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph.MSS. et ed. Goth. Arm. Æth. *Clem*. *Hipp*. *Orig. Int.* $89^{d.e.}$ | om. D. Vulg.*Cl*. *b.c.f.* Memph.MS. Theb.
— *κοσμος*] add. *τουτος sic* D. praem. *hic* *a.f.* | non habent *Clem*. *Hipp*.
— *δε σε* *Clem*. (*αλλ' εγω σε* *Hipp*.) | om. *σε* A.
— *εγνων* *Clem*. *Hipp*. | *εγνωκα* D.
— *και οὑτοι εγνωσαν* (*Clem*.) *Hipp*. | om. 69.
26. *και εγνωρισα....και γνωρισω*] om. Syr.Hier.ap.*Bch*.
— *ἡν*] *ᾗ* D. Latt. ("non est usitata locutio *dilectio quam dilexisti me....*, usitate quippe diceretur, dilectio *qua* dilexisti me. De *Graeco* quidem ista translata est." *Augustinus* in Johan. Ev. Tract. cxi. (ed. Bass. iv. 1035.)

21. credat mundus *Cl*. | 22. dedi eis *Cl*. | sicut et nos *Cl*. | 24. sum ego *Cl*. | 25. *om.* et *ante* mundus *Cl*.

A B C (D*). L X Δ Y. 1. 33. 69. E(G*XH)KMSUΓΛ. ρνϛ α

XVIII. ρνζ ι

s‖Matt. 26:36, seq. ‖Mar. 14:32, seq. ‖Luc. 22:39. ρνη

1. τοῦ Κεδρῶν. α

¶ H

¶ Theb. ρνθ ι

4. Ἰησοῦς οὖν

¶ G*

§ Theb.

cap. 17:12.

¶ Theb. ρξ α

62 1 s Ταῦτα εἰπὼν † Ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν Κέδρων,
ὅπου ἦν κῆπος εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ. 2 ᾔδει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν
τὸν τόπον· ὅτι πολλάκις συνήχθη¶ † Ἰησοῦς ἐκεῖ
μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.¶ 3 ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν
τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ * τῶν″ Φαρι-
σαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμ-
πάδων καὶ ὅπλων. 4 Ἰησοῦς ‡ δὲ″ εἰδὼς πάντα τὰ
ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν ‡ ἐξῆλθεν καὶ λέγει″ αὐτοῖς, Τίνα
ζητεῖτε; 5 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Ἰησοῦν τὸν Ναζω-
ραῖον. Λέγει αὐτοῖς †, Ἐγώ εἰμι. Εἱστήκει δὲ καὶ
Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν¶ μετ' αὐτῶν. 6 ὡς οὖν
εἶπεν αὐτοῖς, † Ἐγώ εἰμι, ‡ ἀπῆλθαν″ εἰς τὰ § ὀπίσω
καὶ ‡ ἔπεσαν″ χαμαί. 7 πάλιν οὖν ‡ ἐπηρώτησεν αὐ-
τούς,″ Τίνα ζητεῖτε; Οἱ δὲ εἶπον, Ἰησοῦν τὸν
Ναζωραῖον. 8 Ἀπεκρίθη † Ἰησοῦς, Εἶπον ὑμῖν ὅτι
ἐγώ εἰμι. εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν·
9 ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν ὅτι t Οὓς δέδωκάς
μοι οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα.¶ 10 Σίμων οὖν
Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἵλκυσεν αὐτήν, καὶ ἔπαισεν
τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον, καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ

1 (156, 1.) Haec cum dixisset
Iesus, egressus est cum disci-
pulis suis trans torrentem Ce-
dron, ubi erat hortus, in quem
introivit ipse et discipuli eius.
2 (157, 10.) Sciebat autem et Iu-
das, qui tradebat eum, locum,
quia frequenter Iesus convene-
rat illuc cum discipulis suis.
3 (158, 1.) Iudas ergo cum acce-
pisset cohortem et a pontifici-
bus et Pharisaeis ministros,
venit illuc cum lanternis et fa-
cibus et armis. 4 (159, 10.) Iesus
itaque sciens omnia quae ven-
tura erant super eum, processit
et dicit eis, Quem quaeritis?
5 Responderunt ei, Iesum Na-
zarenum. Dicit eis Iesus, Ego
sum. Stabat autem et Iudas
qui tradebat eum cum ipsis.
6 Ut ergo dixit eis, Ego sum,
abierunt retrorsum et ceciderunt in terram.
7 Iterum ergo
eos interrogavit, Quem quaeri-
tis? Illi autem dixerunt, Ie-
sum Nazarenum. 8 Respondit
Iesus, Dixi vobis quia ego sum:
si ergo me quaeritis, sinite hos
abire. 9 Ut impleretur sermo
quem dixit quia quos dedisti
mihi, non perdidi ex ipsis
quemquam. 10 (160, 1.) Simon
ergo Petrus habens gladium
eduxit eum et percussit ponti-
ficis servum et abscidit eius

1. Ιησ.] †praem. ὁ ϛ. ACD. rel. | om. BL*.
— των Κεδρ. BCLY. rel. *Orig.* iv. 398ᵈ. vid. LXX. 1 Sam. xv. 23. 1(3) Reg. xv. 13. *Cod. Vat.* (in locis rel. LXX. articulo caret.) | του Κεδρ. ΑΔΛS. Vulg. *c.(e.)f.g.* Goth. *ut vid.* Arm. ut vid. LXX. 1 (3) Reg. xv. 13. *cod. Alex.* | του Κεδρου D. Cedri *a.b.* Theb. arboris cedri Memph. Kedros Æth.
— εισηλθεν *Orig.* iv. | -θον E. *e.*
— και οἱ *Orig.* iv. | om. και U*. *e.*
2. δε] om. G. Arm.
— παραδιδους] παραδιδων D.
— συνηχθη] add. και ΔYEGHMSΓΛ. | om. ABCDLX. 1 *sic.* rel. vv.
— Ιησ.] †praem. ὁ ϛ. ACD. rel. | om. BLXΛ.
— εκει post Ιησους ACL. rel. *c.* Syr.Hcl. Goth. | post *αυτον* B. | post *συνηχθη* D. Vulg. *a.b.c.f.* Syr.Pst. (Memph. Theb. *ut vid.*) Arm. Æth.
3. λαβων *Orig.* iv. 292ᵈ. 398ᵈ. | παραλαβων 1. ‖ add. ὁληv 69. | om. *Orig.* iv. *bis.*
— και 2°.] add. εκ DL. (*a.*)
— των φαρ. BDL. Memph. | *om. των ϛ. AC. rel. *Orig.* iv. *bis.*
4. Ιησ. δε DLX. 1. 33. *a.b.c.f.* Syr.Pst. Memph. Goth. (Æth.) (ὁ δε Ιησ. 69.) | ‡Ιησ. ουν ϛ. ABC. rel. Vulg. *e.g.*
— ειδως *Orig.* i. 395ᵃ. *Orig. Int.* iii. 906ᵉ. | ειδων D. 69. Syr.Hier. Arm. Æth.
— παντα *Orig.* i. | -τας K*.
— τα *Orig.* i. | om. Y.
— ερχομενα *Orig.* i. | επερχομενα Δ.
— εξηλθεν και λεγει BC*D. I. (Vulg.) *a.(b.)e.e.g.* Syrr.Pst.&Hcl. Theb. *Mnt.* Arm. Æth. *Orig.* i. iv. 399ᵃ. | ‡εξελθων ειπεν ϛ. AC³LX(Y). rel. *f.* Memph. Goth. *Orig. Int.* iii. (ειπειν Y.)
5. απεκριθησαν] add. και ειπον X. (Memph.) (Goth.) Æth. | om. *Orig.* i. 395ᵃ. iv. 399ᵃ.
— Ναζωραιον *b.e.f.* *Orig.* i. iv. | Ναζαρηνον D. Vulg. *a.e.* *Orig. Int.* iii. 906ᵉ.
— λεγει αυτοις] †add. ὁ Ιησους ϛ. AC L. rel. Vulg. *c.f.* Syrr. Pst. & Hcl. (Memph.) rel. | om. BD. *a.b.e.* *Orig.* i.
— εγω ειμι] add. ὁ Ιησους B. *Btly. Bch.* (et sine ὁ *Mai.*) (*a.*) | om. rel. *Orig.* i.
6. ουν *Orig.* i. 395ᵇ. | om. A. Arm. Æth.
— αυτοις] †add. ὅτι ϛ. CΔY. rel. Syrr. Pst.&Hcl. Goth. Arm. *Orig.* i. (add. Jesus Syr.Pst.) | om. ABDLX. I. 33. Latt. Memph. Æth. *Orig.* iv. 399ᵃ.
6. απηλθαν BD. | ‡απηλθον ϛ. AC. rel. *Orig.* i. iv.
— επεσαν BCDLX. I. 33. E(?corr.) | ‡επεσον ϛ. AΔY. rel. *Orig.* iv.
7. επηρωτησεν *ante* αυτους ABCLXY. (33.) 69. U. Vulg. *Cl.* *e.f.* Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. (*Orig.* iv. 399ᵃ.) (ηρωτησεν 33. *Orig.* iv.) | ‡*post* ϛ. DΔ. I. rel. *Am.* *a.b.c.* Goth. *Orig.* i. 395ᵇ(αυτος). ‖add. λεγων D. Theb. (Æth.) | om. *Orig.* i. iv.
— ειπον] -παν DX *sic.* ‖add. παλιν D. *Orig.* i. | om. *Orig.* iv.
8. απεκριθη] add. αυτοις DX. 1. 69. *f.* Syr.Pst. Theb. Arm. (Æth.) *Orig.* i. 395ᵇ. | Contra, rel. (Latt.) Syr.Hcl. rel.
— Ιησ.] †praem. ὁ ϛ. DX. I. 69. *Orig.* i. | om. ABCLΔY. 33. EKMSUΓΛ.
9. δεδωκας] εδωκας D.
— ουκ απωλεσα] om. ουκ et trsp. απω-

4. dixit *Cl.* | 7. interrogavit eos *Cl.* | 9. ex eis *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. (Theb.) ρξα Goth. Arm. Æth. *a*
u Matt. 26:42.

‡ ὠτάριον″ τὸ δεξιόν. ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλ-
χος. 11 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, Βάλε τὴν
μάχαιραν † εἰς τὴν θήκην. u τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν
μοι ὁ πατὴρ οὐ μὴ πίω αὐτό;

v ‖ Matt. 26:57. ρξβ ‖ Mar. 14:53. *a* ‖ Luc. 22:54. ρξγ ι
¶ D*
w cap. 11:50.
§ Theb. ρξδ
x ‖ Matt. 26:58. δ ‖ Mar. 14:54. ‖ Luc. 22:54. ρξε ι

63 12 v Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ
ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ
ἔδησαν αὐτόν, 13 καὶ ‡ ἤγαγον″ † πρὸς ″Ανναν πρῶ-
τον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς
τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου.¶ 14 w ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμ-
βουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρω-
πον ‡ ἀποθανεῖν″ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. 15 § x ἠκολούθει δὲ
τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος καὶ [ὁ] ἄλλος μαθητής.
ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ
συνεισῆλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιε-
ρέως.

ρξϛ *a* ρξζ ι
y ‖ Matt. 26:69. ρξη ‖ Mar. 14:69. *a* ‖ Luc. 22:55.
ρξθ ι

64 16 Ὁ δὲ Πέτρος εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω.
ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος ‡ ὁ γνωστὸς″ ‡ τοῦ
ἀρχιερέως,″ καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγεν τὸν
Πέτρον. 17 y λέγει οὖν ‡ τῷ Πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ
θυρωρός,″ Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώ-
που τούτου; Λέγει ἐκεῖνος, Οὐκ εἰμί. 18 Εἱστήκει-
σαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιη-

auriculam dextram: erat autem nomen servo Malchus.
11 (161, 1.) Dixit ergo Iesus Petro, Mitte gladium in vaginam: calicem quem dedit mihi pater, non bibam illam?

12 (162, 1.) Cohors ergo et tribunus et ministri Iudacorum comprehenderunt Iesum et ligaverunt eum, 13 (163, 10.) et adduxerunt eum ad Annam primum: erat enim socer Caiaphae, qui erat pontifex anni illius: 14 erat autem Caiaphas qui consilium dederat Iudaeis quia expedit unum hominem mori pro populo. 15 (164, 4.) Sequebatur autem Iesum Simon Petrus et alius discipulus: (165, 10.) discipulus autem ille erat notus pontifici et introivit cum Iesu in atrium pontificis.

16 (166, 1.) Petrus autem stabat ad ostium foris. (167, 10.) Exivit ergo discipulus ille qui erat notus pontifici et dixit ostiariae, et introduxit Petrum. 17 (168, 1.) Dicit ergo Petro ancilla ostiaria, Numquid et tu ex discipulis es hominis istius? Dicit ille, Non sum. 18 (169, 10.) Stabant autem servi et ministri ad prunas, quia frigus

---

λεσα post εξ αυτ. ουδ. D. *a.* | Contra, *Hil.* 1063c.
9. *αυτων*] *αυτου* A.
— *ουδενα*] *ου* U*.
10. *Σιμων ουν*] *τοτε Σιμων* D.
— *ειλκυσεν*] *ηλκ.* 69. K*Λ.
— *δουλον*] ante *του αρχ.* D. *a.b.c.e.f.* | Contra, Vulg.
— *ωταριον* BC*LX. Latt. Syr.Hcl.mg. | ‡ *ωτιον* ς. AC3D. rel. Syrr.Pst.&Hcl. txt. (vid. Matt. xxvi. 51.)
— *ονομα*] praem. *το* DX.
— *τῳ δουλῳ*] *του δουλου εκεινου* D. *a.e.* (*f.*)(*ff.*)
11. *μαχαιραν*] † add. *σου* ς. 1s. 69. Vulg.*Cl.* *e.* Theb.*Mnt.* Æth. *Orig. Int.* iii. 908c. *Hil.* 447d. 1056b. (vid. Matt. xxvi. 52.) | om. ABCDLXΔY. 33. EKMSUΓΛ. *Am.* *a.b.c.f.g.* Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm.
— *θηκην*] add. *αυτης* X. 69. *a.b.c.e.f.ff.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. | Contra, Vulg. Goth. *Hil.* bis.
— *δεδωκεν* *Dion. Alex.* 36 (et ap. Mai. vi. 165). | *εδωκεν* DΔ.
— *πατηρ*] add. *μου* 69. Syr.Pst. Memph. Æth. *Dion. Alex.* *Hil.* 510a. 531a. | Contra, *Hil.* 447d. 1056b.
11. *πιω*] *ποιω* 69.
12. *συνελαβον*] -*βοντο* Y.
13. *ηγαγον* BD. 69. *a.* Syr.Pst.*ut vid.* Memph. Goth.*ut vid.* | ‡ *απηγαγον* ς. ACL. rel. Vulg. *b.c.f.g.* Syr.Hel.*ut vid.* Æth. (vid. Matt. xxvi. 57. Mar. xiv. 53.) ‖ † add. *αυτον* ς. AC3L. rel. Vulg. *b. f.g.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb.*Mnt.* rel. | om. BC*DXΔ. 33. *a.c ff.*
— *ην γαρ πενθερος του Καιαφα*] om. Syr.Hier.txt.
— *Καιαφα* AB. rel. *Am.* Memph. Goth. | *Καιφα* CD. Vulg.*Cl.* *a.b.c.f.g.*
— fin.] add. Misit eum igitur Annas vinctum ad Caiapham principem sacerdotum Syr.Hcl.*mg.* Et Annas misit Jesum ad Caipham Syr.Hier. (vid. ver. 24.)
14. *ην δε*] add. *και* C.
— *αποθανειν* BC*[D]LX. 1. 33. 69*Scr.* Latt. Syrr. Pst. & Hcl. *mg.* Memph. Theb.*Mnt.* Arm. Æth. | ‡ *απολεσθαι* ς. AC3ΔY. rel. Syr.Hcl.*txt.* Goth.
— fin.] add. et non tota gens pereat *a.* (vid. xi. 50.)
15. *δε τῳ Ιησου sic* C2. 69*mg. man. rec.* (*τῳ* tantum 69*.) | *δε αυτοις* C*.
— *ὁ αλλος* CLXY. rel. (unus e discip. aliis Syr.Pst.) | om. *ὁ* AB.*Mai.*[D]. Memph. Theb. Arm.MSS.
— *ην*] post *γνωστος* B. *a.c.f.* Syr.Pst.
— *του αρχιερεως*] om. Syr.Pst. Goth.
16. *τῃ θυρᾳ*] *την θυρα sic* Γ. | *την θυραν* 69.
— *εξηλθεν*] *εισηλθεν* 69*.
— *ὁ αλλος* Vulg.*Cl.* *g.* | *εκεινος* 69. *Am.* Æth. ille alius *a.b.c.f.ff.* | om. Y.
— *ὁ γνωσ.* BC*L. | ‡ *ὁς ην γν.* ς. AC2 [D]X. rel. vv. (vid. ver. 15.)
— *του αρχιερεως* BC*LX. | ‡ *τῳ αρχιερει* ς. AC2[D]. rel. (vid. ver. 15.)
17. *τῳ Πετρῳ ante ἡ παιδ. ἡ θυρ.* BC*L X. 33. Vulg. *b.c.f.ff.* | ‡ post ς. AC3 [D]Y. rel. *a.* vv.
18. *ειστηκεισαν* *Eus.* D.E. 293a. 488b. | -*κησαν* KΛ.
— *δε* 1°.] om. L. Memph.MS. Arm. *Eus.* D.E. *bis.*

---

10. auriculam ejus *Cl.* | 11. gladium tuum *Cl.* | illum *Cl.* | 13. *etc.* Caiphae *Cl.* | 16. discipulus alius *Cl.*

A B C D[2]. L X Δ Y. 1. 33. 69. E[G*][H]KMSUΓΛ. § H § G*

κότες, § ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ * καὶ″
‡ ὁ Πέτρος μετ᾽ αὐτῶν″ ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος.
19 ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησεν § τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν
ρο α μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. 20 ἀπε-
κρίθη αὐτῷ † Ἰησοῦς, Ἐγὼ παρρησίᾳ ‡ λελάληκα″
τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν † συναγωγῇ καὶ
ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου ‡ πάντες″ οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται,
ροα ι καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. 21 τί με ‡ ἐρωτᾷς″;
‡ ἐρώτησον″ τοὺς ἀκηκοότας τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε
ροβ α οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. 22 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόν-
τος ‡ εἷς παρεστηκὼς τῶν ὑπηρετῶν″ ἔδωκεν ῥάπισμα
τῷ Ἰησοῦ εἰπών, Οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ;
ρογ ι 23 ἀπεκρίθη αὐτῷ † Ἰησοῦς, Εἰ κακῶς ἐλάλησα μαρ-
τύρησον περὶ τοῦ κακοῦ, εἰ δὲ καλῶς, τί με δέ-
ρεις;

22. εἷς τῶν παρεστώτων ὑπηρ.

erat, et calefiebant: erat autem cum eis et Petrus stans et calefaciens se. 19 Pontifex ergo interrogavit Iesum de discipulis et de doctrina eius. 20 (170, 1.) Respondit ei Iesus, Ego palam locutus sum mundo: ego semper docui in synagoga et in templo, quo omnes Iudaei conveniunt, et in occulto locutus sum nihil. 21 (171, 10.) Quid me interrogas? interroga eos qui audierunt quid locutus sum ipsis: ecce hi sciunt quae dixerim ego. 22 (172, 1.) Haec autem cum dixisset, unus adsistens ministrorum dedit alapam Iesu, dicens, Sic respondis pontifici? 23 (173, 10.) Respondit ei Iesus, Si male locutus sum, testimonium perhibe de malo: si autem bene, quid me caedis?

ροδ α 65 24 Ἀπέστειλεν [οὖν] αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδε-
ροε α μένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα. 25 ᶻ ἦν δὲ Σίμων
Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος· εἶπον οὖν αὐτῷ,
Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο
ἐκεῖνος καὶ εἶπεν, Οὐκ εἰμί. 26 λέγει εἷς ἐκ τῶν
δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν οὗ ἀπέκοψεν
Πέτρος τὸ ὠτίον, Οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ᾽

ᶻ ||Matt. 26:71-75. ||Mar. 14:70-72. ||Luc. 22:58-62.

24 (174, 1.) Et misit eum Annas ligatum ad Caiaphan pontificem. 25 (175, 1.) Erat autem Simon Petrus stans et calefaciens se. Dixerunt ergo ei, Numquid et tu ex discipulis eius es? Negavit ille et dixit, Non sum. 26 Dicit unus ex servis pontificis, cognatus eius cuius abscidit Petrus auriculam, Nonne ego te vidi in horto cum illo?

---

18. και εθερμαινοντο *Eus.* D.E. *bis.* | om. 1. *a.b.ff**. (ante ὁτι ψυχ. ην Syr.Pst.)
— ην δε * και″ ὁ Πετρ. μετ᾽ αυτ. BCLX. 1. 33. (*a.*) Syr.Pst. Theb. (Æth.) | ‡ην δε μετ᾽ αυτων ὁ Πετρ. ς. A[D] Δ. rel. (Vulg. *b.c.*)*f.g.* Syr.Hel. (Memph.) Goth. (Arm.) "et Petrus" Vulg. *b.c.* Syr.Hel.* Arm. | ην γαρ μετ᾽ αυτ. και ὁ Πετρ. 69.
— ἑστως] om. K*. (*a.*) | ἑστηκως Y.
19. περι 2°.] om. 69.
20. απεκριθη] add. δε 1.
— αυτῳ] om. C. *a.b.*
— Ιησ.] †praem. ὁ ς. AC. rel. | om. B. *Mai.*[D]L.
— παρησιᾳ B* *Rl.Mai.*
— λελαληκα ABC*LXΔY. 1. 33. | ‡ελαλησα ς. C[3][D]. rel.
— τῳ κοσμῳ] cum populo Syr.Pst.
— εδιδαξα] om. 69 *txt.*(*mg.* man. rec.)
— συναγ.] †praem. τῃ ς. 1s. 69*mg.* Λ. Arm. | om. AB.*Mai.*C[D]LXΔY. 33. 69*. EGHKMSUΓ.
— παντες AB.*Mai.*C*LX. 1. 33. 69. (H πάντε). Latt. Syr Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 906[b]. | ‡παντοτε *St.* 3. C[3][D]ΔYEGKMSs UΓΛ. Syr.Hel. Goth. | παντοθεν *Elz.*
20. συνερχονται *Orig. Int.* iii. | συνηρχοντο 33. M. Arm.
21. ερωτας ABC*LXY. 33. | ‡επερωτας ς. C(³*ut vid.*)[D]Δ. 1. 69. rel.
— ερωτησον BC*LX. 1. 69. | ‡επερωτ. ς. AC[3][D]Y. 33. rel.
— τι 2°.] ὁτι Δ.
— ἁ ειπον] τι ελαλησα X. (-δασιν *ante* mg. man. rec. 69.)
22. δε] om. X. 69. *a.* Memph. Arm.
— εἱς παρεστηκως των ὑπηρετων B. Vulg. *a.ff.g.* (παρ. εἱς *Bch.*) | εἱς των παρεστωτων ὑπηρετων C*LX(Y). 33. *b.*(*c.*)*f.* Memph. (Æth.) (παρεστηκοτων Y.) | ‡εἱς των ὑπηρ. παρεστηκως ς. AC[3][D]Δ. 1. rel. Syrr.Pst.&Hel. Theb. Goth. Arm. | εἱς τ. ὑπηρ. εστηκως 69.
— οὑτως] οὑτος 69(**Scr.*)
— αποκρινῃ] -νει 69 *sic.* MUΛ.
23. απεκρ.....Ιησ.] ὁ δε Ιησ. ειπεν αυτῳ 69. (Arm.) respondit Jesus et dixit illi Syr.Pst. Memph. Theb.
— Ιησ.] †praem. ὁ ς. AC[3][D]. rel. | om. BC*L.
24. ουν *Elz.* BC*LXΔ. 1. 33. *a.b.f.ff.* Syr.Hel. Arm. | δε 69. Syr.Pst. Theb. | om. *St.* 3. AC[3][D]Y. rel. Memph. ("et misit" Vulg. *c.g.* Æth. tunc misit Goth.)
— ὁ Αν.] om. ὁ [D]Γ.
— Καιαφαν] -φα Λ.
— αρχιερεα] -ρεαν H.
25. Σιμων] om. X.
— ειπον] -πεν Λ *Tf.*
— αυτου ει *sic* C[3]. | ει εκεινου C*. | ει του ανθρωπου εκεινου C[2].
— ηρνησατο] add. ουν C[3]ΔYEGMΓΛ. | om. ABC*[D]LX. rel. Syr.Hel. Theb. Arm. (at ille neg. *a.* et ille *c.* Syr. Pst. Æth. autem *f.* Memph. Goth.)
— ειπεν] λεγει Λ. 33.
26. λεγει] add. ουν 1.
— συγγενης ων *a.* Syr.Hel. | ὁ συγγενης LX. 33. Syr.Pst.
27. ηρνησατο] post ὁ Πετρος 69. *c.* (om. ὁ Πετρ. *a.b.e.*)

18. calefaciebant se *Cl.* | 19. discipulis suis *Cl.* | 21. locutus sim *Cl.* | 22. respoudes *Cl.* | 26. dicit ei *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth.

αὐτοῦ; [27] πάλιν οὖν ἠρνήσατο † Πέτρος, καὶ εὐθέως
ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.
a ‖Matt. 27:1. ροϛ ‖Mar. 15:1. α ‖Luc. 23:1. ροζ ι — 66 [28] a Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα
εἰς τὸ πραιτώριον. ἦν δὲ ‡ πρωΐ·″ καὶ αὐτοὶ οὐκ
εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν ‡ ἀλλὰ″
φάγωσιν τὸ πάσχα. [29] ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλᾶτος * ἔξω″
πρὸς αὐτοὺς καὶ ‡ φησίν,″ Τίνα κατηγορίαν φέρετε
κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; [30] ἀπεκρίθησαν καὶ
‡ εἶπαν″ αὐτῷ, Εἰ μὴ ἦν οὗτος ‡ κακὸν ποιῶν,″ οὐκ ἄν
σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. [31] εἶπεν οὖν αὐτοῖς † Πι-
λᾶτος, Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν
κρίνατε αὐτόν. εἶπον † αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Ἡμῖν οὐκ
ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα· [32] ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ
b cap. 12:33. — πληρωθῇ ὃν εἶπεν b σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν
ἀποθνήσκειν.
ροη α — 67 [33] Εἰσῆλθεν οὖν ‡ πάλιν εἰς τὸ πραιτώριον″ ὁ
Πιλᾶτος, καὶ ἐφώνησεν τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ,
ροθ ι — Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; [34] Ἀπεκρίθη † †
Ἰησοῦς, ‡ Ἀπὸ σεαυτοῦ″ σὺ τοῦτο λέγεις ἢ ‡ ἄλλοι
εἶπον σοι″ περὶ ἐμοῦ; [35] ἀπεκρίθη ὁ Πιλᾶτος, Μή
τι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιε-
ρεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας; [36] ἀπεκρίθη

[27] Iterum ergo negavit Petrus, et statim gallus cantavit.

[28] (176, I.) Adducunt ergo Iesum a Caiapha in praetorium: erat autem mane: (177, 10.) et ipsi non introierunt in praetorium, ut non contaminarentur sed manducarent pascha. [29] Exivit ergo Pilatus ad eos foras et dixit, Quam accusationem adfertis adversus hominem hunc? [30] Responderunt et dixerunt ei, Si non esset hic malefactor, non tibi tradidissemus eum. [31] Dixit ergo eis Pilatus, Accipite eum vos et secundum legem vestram iudicate eum. Dixerunt ergo Iudaei, Nobis non licet interficere quemquam. [32] Ut sermo Iesu impleretur, quem dixit significans qua esset morte moriturus.

[33] (178, I.) Introivit ergo iterum in praetorium Pilatus, et vocavit Iesum et dixit ei, Tu es rex Iudaeorum? [34] (179, 10.) Et respondit Iesus, A temet ipso hoc dicis, an alii tibi dixerunt de me? [35] Respondit Pilatus, Numquid ego Iudaeus sum? gens tua et pontifices tradiderunt te mihi: quid fecisti? [36] Respondit Iesus, Regnum

27. Πετρος] †praem. ὁ ϛ. C²X. rel. | om. ABC*[D]LΔY. 1. EGKΓΛ.
28. *ουν* Syr.Hel. Memph. Arm. (Et dedux. Æth.) | om. L. 69. MU. *b. Orig.* iv. 387[d]. autem *f.g.* Syr.Pst. Theb. Goth. | "post haec" ante *αγουσιν* Theb.
— *απο τ. Καιαφ. εις το πραιτ. Orig.* iv. ad Caipha in praetorio *f.* ad Caipham in praetorium *ff.(g.)* missum ad Caipham principem sacerdotum in praetorium *a.* ad Caipham et ad Pilatum in praetorium *c.* ‖(Καιφα [D.])
— *πρωι* ABC[D]LXΔ. 1. 33. 69. MUΛ. | ‡*πρωια* ϛ. YEGHKSsΓ.
— *αλλα* ABC*[D]Δ. 1. *Am. b.(c.)g.* (Syr.Pst.) Theb. Goth. | ‡*αλλ' ινα* ϛ. C²LXY. rel. Vulg.*Cl. a e.f.ff.* Syr. Hel. (Æth.) usque dum Memph.
— *το πασ.*] om. *το* [D.]
29. *εξω ante προς αυτους* BC*LX. 1. 33. *For.* Syrr.Pst.&Hel.* (Goth.) Æth. | *post* 69. Vulg. *a.b.c.e.f.ff.g.* (Arm.) | *om. ϛ. AC³[D]ΔY. rel. Memph. Theb.
— *φησιν* BC(**Tf.* in Gr. Test.)LX. 1. 33. | ‡*ειπεν* ϛ. AC(³*Tf.* in Gr. Test.)[D] ΔY. rel.
29. *κατα*] om. B.
30. *ειπαν* BC. | ‡*ειπον* ϛ. A. rel. | (··*πεν* [D.])
— *κακον ποιων* BL. *e.* | *κακοποιων* C*. 33. *a.* | ‡*κακοποιος* ϛ. AC³[D]XΔ. rel. Vulg. *b.c.f. Eus.* in Ps. 30[b]. (*κακοποιως* Y.)
31. *ουν*] om. *a.b.e.* Syr.Pst. Memph. Arm.
— Πιλατος] †praem. ὁ ϛ. AC³. rel. | om. BC*.
— *αυτον* 2°.] om. 1. *c.* Arm.
— *ειπον*] †add. *ουν* ϛ. LXΔY. rel. (Latt.) | add. *δε* A[D]. 1. KU. Syr. Hel. Goth. (Æth.) | om. BC. *e.* Syr. Pst. Memph. Theb. Arm.
— *αποκτειναι*] post *ουδενα* 1. *a.c.* | Contra, *Orig.* iv. 401[e].
32. Ιησου] *θεου* LΔ. domini Goth.
— *θανατῳ*] add. *ω̃* 69.
— *ημελλεν*] *εμελλ.* LK. | *ημελλον* 69.
33. *παλιν ante εις τ. πραιτ.* BC*[D]LXΔY. Latt. (Arm.) (Æth.) | ‡post ϛ. A. 1. rel. Syr.Hel. Goth. | om. C³. 33. Syr.Pst. Theb. | (*παλιν ὁ Πιλατος εις το πρετωρ.* 69. Memph.) | om. *ὁ* ante Πιλ. [D.]
33. *αυτῳ*] *αυτοις* A.
— *ὁ βασ. Orig.* iv. 23[b]. | om. *ὁ* Y*.
34. ab init.] add. *και* [D.] *Am. c.ff.g.* Æth.
— *απεκριθη*] *απεκρινατο* A[D]. 1. 33. U. ‖†add. *αυτῳ* ϛ. C³Δ. rel. *c.* Syr. Pst. (Æth.) | om. ABC*[D]LXY. 1. 33. MU. (Latt.) Syr.Hel. Memph. Theb. Goth. Arm.
— Ιησ.] †praem. ὁ ϛ. AC[D]. rel. | om. BLX. 1.
— *απο σεαυτου* BC*L. | ‡*αφ' ἑαυτου* ϛ. AC²[D]. rel.
— *συ b.e.* | om. [D.] (Latt.) Theb. Arm. Æth. (*σοι* 69.)
— *αλλοι ειπον σοι* BC*[D]L. Vulg.*Cl.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. | ‡*αλλοι σοι ειπον* ϛ. AC³X. rel. *Am. a.b. c.e.f.* Goth. Arm. [Æth.] *αλλο* (*sic*) *σοι ειπεν* M.
35. *μη τι Orig.* iv. 401[e]. | om. *τι* 1.
— *οἱ αρχ.*] om. *οἱ* [D.]
— *εμοι Orig.* iv. | *μοι* A.

28. sed ut manduc. *Cl.* | 31. ergo ei *Cl.* | 32. morte esset *Cl.* | 34. *om.* et *ab init. Cl.* | dixerunt tibi *Cl.*

A B (C) D². L X Δ Y. 1. 33. 69. E(G)HKMSU(Γ)Λ. ¶ C

† Ἰησοῦς, Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου
τούτου·¶ εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ
ἐμή, οἱ ὑπηρέται ‡ οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἄν″ ἵνα μὴ
παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ
ρπ δ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. . 37 εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος,
Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Σὺ
ρπα ι λέγεις ὅτι βασιλεύς εἰμι †. ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι
37. εἰμι [ἐγώ.] ἐγὼ εἰς τ. καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον ἵνα μαρτυρήσω
τῇ ἀληθείᾳ. πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου
τῆς φωνῆς. 38 λέγει αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος, Τί ἐστιν
ἀλήθεια; καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθεν πρὸς τοὺς
ρπβ θ Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἐγὼ οὐδεμίαν ‡ εὑρίσκω
c ǁMatt. 27: 15. ρπγ δ ǁMar. 15: 6. ǁLuc. 23: 17. ἐν αὐτῷ αἰτίαν.″ 39 c ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἕνα
‡ ἀπολύσω ὑμῖν″ ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ‡ ἀπο-
ρπδ α λύσω ὑμῖν″ τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 40 ἐκραύ-
γασαν οὖν πάλιν πάντες λέγοντες, Μὴ τοῦτον, ἀλλὰ
τὸν Βαραββᾶν· ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς λῃστής.

meum non est de mundo hoc: si ex hoc mundo esset regnum meum, ministri mei decertarent ut non traderer Iudaeis: nunc autem meum regnum non est hinc. 37 (180, 4.) Dixit itaque ei Pilatus, Ergo rex es tu? Respondit Iesus, Tu dicis, quia rex sum ego. (181, 10.) Ego in hoc natus sum et ad hoc veni in mundum ut testimonium perhibeam veritati: omnis qui est ex veritate audit meam vocem. 38 Dicit ei Pilatus, Quid est veritas? Et cum hoc dixisset, iterum exivit ad Iudaeos (182, 9.) et dicit eis, Ego nullam invenio in eo causam. 39 (183, 4.) Est autem consuetudo vobis ut unum dimittam vobis in pascha: vultis ergo dimittam vobis regem Iudaeorum? 40 (184, 1.) Clamaverunt rursum omnes dicentes, Non hunc sed Barabban. Erat autem Barabbas latro.

XIX.

ρπε δ 68 1 Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλᾶτος τὸν Ἰησοῦν καὶ
d ǁMatt. 27: 29. ǁMar. 15: 17. ἐμαστίγωσεν. 2 d καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέ-
φανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ

1 (185, 4.) Tunc ergo adprehendit Pilatus Iesum et flagellavit, 2 et milites plectentes coronam de spinis inposuerunt capiti eius et veste purpurea

---

36. Ιησ.] †praem. ὁ ς. Δ. 33s. 69. Ss. | om. ABC[D]LXY. 1. EGHKMUΓΛ.
— τουτου ει εκ του κοσμου τουτου] om. Y.
— ἡ βασ. ἡ εμη 2°. *Orig.* i. 375f. iii. 220f. 582d. iv. 23b. | ἡ εμη βασ. [D.]
— οἱ εμοι ηγωνιζοντο *ante* αν B(²*Rl.Mai.*) LX. 1. 33. 69. Arm. *Orig.* i. iii. 220f. iv. | ‡*post* ς. A[D]. rel. Æth. *Orig.* iii. 582d. (om. αν B**Rl.Mai.*)
— παραδοθω *Orig.* i. iii. *bis.* iv. | παραδω [D.] 69.
37. απεκριθη] praem. και U. Æth. ǁadd. αυτῳ K. Syr.Pst. Memph.MS. Theb.
— ὁ Ιησ. AB[D.] rel. | om. ὁ LXΔ. 33. Γ*sic* Λ *Tf.*
— εγω *semel* B[D]LY. 1. 33. 69. *a.c.* Arm. *Cypr.* 297. (cum seq. conj. MSS.) | †bis ς. AXΔ. rel. Vulg. *b.f.ff.g.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Goth. | om. utr.q. *e.* Æth.
— τουτο 1°.] add. και A. | Contra, *Cypr.*
— γεγεννημαι] γεγενημαι 69 *Scr.* Γ *Tf.*
38. αληθεια] praem. ἡ 1.
— ουδεμιαν] om. ου- 69.
— εὑρισκω εν αυτῳ *ante* αιτιαν BLX. Vulg. (*a.*)*b.c.e.ff.g.* Æth. | ‡post ς. ΛΔ. rel. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. ǁαιτιαν] add. θανατου 69. | αιτ. εν αυτ. εὑρ. [D.] | invenio causam in eo *f.* non invenio ullam causam in hoc homine Memph. (Theb. "in eo").
38. εν αυτῳ] om. Y*. (habet nunc inter lineas *bis* ante αιτιαν et post ευρισκω ad fin. ver.)
39. ὑμιν 1°.] ὑμων L.
— ἱνα] om. Y.
— απολυσω 1°. *ante* ὑμιν B[D]LXΔ. 1. 33. KU. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Arm. | ‡*post* ς. AY. 69. rel. Goth. Æth. (om. ὑμ. *c.*)
— εν] om. B.*Mai.* (seq. το A.)
— ουν] add. ἱνα YKU.
— απολυσω 2°. ante ὑμιν AB[D]LXY. 1. 33. 69. KU. (Latt.) Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. Æth. | ‡post ς. ΔE. rel. (om. απολ. ὑμ. *a.*)
40. εκραυγασαν *Orig.* iv. 402a. | -ανασαν LM.
— ουν *b.ff.* Syr.Hel. | om. S. *Am. e.f.g.* Theb. | autem *a.* Memph. Goth. | "et" ante Syr.Pst. Æth.
— παλιν Vulg. *f.g.* Syr.Hel. | om. 1. 33. 69. GKU. *a.b.c.e.ff.* Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth.
40. παντες A([D])ΔY. 1. 33. 69. rel. vv. (post λεγοντες [D.]) | om. BLX.
— τον] om. [D.]
— Βαραβαν et Βαραβας 69. (Rabbi Barabam *ff.*)
— ὁ Βαραββας *Orig.* iv. 402a. | om. ὁ [D.] ǁadd. οὑτος 1. (Syr.Pst.) Arm.
1. ελαβεν ὁ Πιλατος τ. Ιησ. και AB[D]. rel. Vulg. *b.c.e.f.* Syr.Hel. Goth. Arm. Æth. | ὁ Πιλ. ελαβεν τ. Ιησ. και YM. | ὁ Πιλ. λαβων τ. Ιησ. (*om.* και) LX. 33. *a.* Memph. Theb. | *om.* ελαβεν et και Syr.Pst.
2. αυτου τῃ κεφαλῃ | αυτου επι την κεφαλην AU. | επι την κεφαλην αυτου G (non H). *c.*
3. ab init. και ηρχοντο προς αυτον BLX. 33. 69. UΛ. (Latt.) Syr.Hel. Syr.Hier. Memph. Theb. Arm. Æth. | *om. ς. A[D]ΔY. 1. rel. *f.* Syr.Pst. Goth.
— εδιδοσαν B(LX). 1. (-ωσαν LX.) | ‡εδιδουν ς. A[D]. rel. (εδιδου K.)

36. de hoc mundo *Cl.* | mei utique decert. *Cl.* | regnum meum *Cl.* | 37. vocem meam *Cl.* | 40. clamaverunt ergo *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth.

ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτὸν, 3 * καὶ ἤρχοντο
πρὸς αὐτόν," καὶ ἔλεγον, Χαῖρε, ὁ βασιλεὺς τῶν
ρπϛ/θ Ἰουδαίων· καὶ ‡ ἐδίδοσαν" αὐτῷ ῥαπίσματα. 4 ‡ καὶ
ἐξῆλθεν" πάλιν ἔξω ὁ Πιλᾶτος καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἴδε
ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι ‡ οὐδεμίαν αἰτίαν
¶ G ρπζ/δ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ" ¶. 5 ἐξῆλθεν οὖν [ὁ] Ἰησοῦς ἔξω,
φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν
ἱμάτιον. καὶ λέγει αὐτοῖς, ‡ Ἰδοὺ" ὁ ἄνθρωπος.
[e] Matt. 27:23. ρπη/α 6 [e] ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται,
6. στ. στ. [* αὐτόν"] ἐκραύγασαν λέγοντες, Σταύρωσον, σταύρωσον. λέ-
ρπθ/ι γει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος, Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυ-
¶ Γ ρϟ/θ ρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ¶ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν.
ρϟα/ι 7 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Ἡμεῖς νόμον ἔχο-
μεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον † ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι
ρϟβ/δ ‡ υἱὸν θεοῦ ἑαυτὸν" ἐποίησεν. 8 ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ
Πιλᾶτος τοῦτον τὸν λόγον μᾶλλον ἐφοβήθη, 9 καὶ
εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν καὶ λέγει τῷ
Ἰησοῦ, Πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ
ρϟγ/ι ἔδωκεν αὐτῷ. 10 λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος, Ἐμοὶ
10. σταυρῶσαι σε κ. ἐξ. ἔχ. ἀπολῦσαι οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω ‡ ἀπολῦσαί
σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί" σε; 11 Ἀπεκρίθη

circumdederunt eum, 3 et ve-
niebant ad eum et dicebant,
Have rex Iudaeorum, et da-
bant ei alapas. 4 (186, 9.) Exiit
iterum Pilatus foras et dicit eis,
Ecce adduco vobis eum foras,
ut cognoscatis quia in eo nul-
lam causam invenio. 5 (187, 4.)
Exiit ergo Iesus portans spi-
neam coronam et purpureum
vestimentum. Et dicit eis,
Ecce homo. 6 (188, 1.) Cum ergo
vidissent eum pontifices et mi-
nistri, clamabant dicentes, Cru-
cifige, crucifige. (189, 10.) Dicit
eis Pilatus, Accipite eum vos
et crucifigite: (190, 9.) ego enim
non invenio in eo causam.
7 (191, 10.) Responderunt ei Iu-
daei, Nos legem habemus, et
secundum legem debet mori,
quia filium dei se fecit. 8 (192,
4.) Cum ergo audisset Pilatus
hunc sermonem, magis timuit.
9 Et ingressus est praetorium
iterum et dicit ad Iesum, Unde
es tu? Iesus autem responsum
non dedit ei. 10 (193, 10.) Dicit
ergo ei Pilatus, Mihi non lo-
queris? nescis quia potestatem
habeo crucifigere te, et potesta-
tem habeo dimittere te? 11 Re-

4. *και εξηλθ.* ABLX. 33. K. Syr.Pst. Æth. | ‡ *εξηλθ. ουν* ϛ. ΔY. 69. rel. Vulg.*Cl.* *b.ff.* | *εξηλθ. tantum* [D.] 1. Γ. *Am.* *a.c.e.f.g.* Syr.Hel. Memph. Theb. Goth. Arm.
— *παλιν*] om. *b.ff.*
— *εξω*] post *ὁ Πιλατος* LX. 69. Vulg. *a.b.c.f.ff.g.* Arm. Æth. | ante *παλιν* Y. | post *παλιν* Syr.Pst. | om. *e.* Memph. Theb.
— *ουδεμιαν αιτιαν εὑρισκω ante εν αυτῳ* B. 1. 33. (*b.*)(*f.*) Memph. Theb. Æth. | ‡ *post* ϛ. [D]Δ. rel. *Am.* (*c.*)(*e.*) (*ff.*)*g.* Syrr.(Pst.)&Hel. Goth. Arm. | *αιτ. εν αυτ. ουδ. εὑρ.* LXY. | *ουδ. εν αυτ. αιτ. εὑρ.* A. | *εν αυτ. ουχ εὑρ. αιτ.* 69. non invenio in eo causam *a.* nullam invenio in eo causam Vulg.*Cl.*
5. *ὁ Ιησ.*] om. *ὁ* B.
— *εξω*] ante *ὁ Ιησ.* 1. KUΛ. Goth. Æth. | om. Vulg. *ff.g.* Memph. Theb.
— *φορων* Vulg. *g.* | *εχων* 1. *a.b.c.e.f.* Arm.
— *και λεγ.* ad fin. ver.] om. *a.e.ff**.
— *αυτοις*] add. Pilatus Syr.Pst. (Memph.)
— *ιδου* B.*Mai.*LXY. 1. 33. | ‡ *ιδε* ϛ. A [D]. rel.

5. *ὁ ανθρ.*] om. *ὁ* B.*Mai.*
6. *ὁτε*] *ὅτ' ἂν* 1.
— *ειδον*] *ιδεν* Y.
— *οἱ αρχ.*] praem. *ὁ οχλος και* Y.
— *ὑπηρεται*] *πρεσβυτεροι* Y. ‖ add. *των Ιουδαιων* 69.
— *εκραυγασαν*] *-ανασαν* LM.
— *λεγοντες*] om. Y.
— *σταυρωσον* 2°.] add. *αυτον* A[D]ΔX Y. 33. 69. EHKMSUΓΛ. Vulg.*Cl.* (*a.*) *b.*(*c.*)*f.ff.* Syr.Pst.(*bis*)&Hel. Syr.Hier. Memph.(*bis*). Theb.(*bis*). Goth. Arm. Æth.(*bis*). vid. ver. 15. | om. BL. 1. *Am.* (*e.*)
— *αυτον*] *post ὑμεις* [D]LY. *e.*
— *ουκ εὑρ.* LΔ.
7. *αυτῳ* Vulg. *g.* | om. 1. *a.b.c.e.f.ff.* Æth. *Orig.* iv. 402[a].
— *οἱ Ιουδαιοι*] add. *και ειπον* 69. (praem. Æth.) | Contra, *Orig.* iv.
— *εχομεν* *Orig.* iv. | *εχωμεν* X.
— *νομον*] † add. *ἡμων* ϛ. AXY. rel. vv. | om. B[D]LΔ. Latt. *Orig.* iv. *Orig. Int.* ii. 324[d]. iv. 589[d]. *Hil.* 912[c].
— *θεου*] praem. *του* *Elz.* | om. *St.* 3. A B[D]LXΔY. 1. 33. 69. EHKMSUΛ. *Orig.* iv.

7. *ἑαυτον post υἱον θεου* BLXY. 1. 33. 69. (M.) Vulg. *c.e.f.g.ff.* (Æth.) *Orig.* iv. *Orig. Int.* ii. iv. *Hil.* (*αυτον* M.) | ‡ ante ϛ. A[D]. rel. Syrr.Pst.&Hel. rel. | *ἑαυτ. θεου υἱον* ΔSΛ. | filium se dei *a.b.*
8. *ὁτε*] *ὡς* 69.
— *ὁ Πιλατος*] post *λογον* 69. Memph.
— *τουτον τον λογον*] *τουτων των λογων* H.
— *μαλλον*] add. *δε* 69.
9. *εισηλθον* [D.]
— *παλιν*] om. Theb.(*cod.*) Æth. | *Πιλατος* M[2]*mg.*
— *ὁ δε*] *και ὁ* M *sic.*
10. *ουν*] om. A. 69. Syr.Pst. Memph. Arm. (non om. X.)
— *εμοι ου λαλεις*] ad fin. ver. (praem. *και*) 69.
— *απολ. σε....σταυρωσαι σε* ABE*. *e.* Syr.Pst. | ‡ *σταυρ. σε....απολυσαι σε* ϛ. [D]LXYE*corr.*[1]. rel. Latt. Syr.Hel. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth.

4. Exivit ergo iterum *Cl.* | nullam invenio in eo causam *Cl.* | 5. exivit *Cl.* | coronam spineam *Cl.* | 6. crucif. crucif eum *Cl.* | 9. dixit *Cl.*

A B D²[II]. L X(Δ) Y. 1. 33. 69. EHKMSUA.
§ II
11. ὁ παραδοὺς με
12. ἐκραύγαζον
¶ Goth.

* αὐτῷ″ † Ἰησοῦς, Οὐκ εἶχες ἐξουσίαν ‡ κατʼ ἐμοῦ
οὐδεμίαν,″ εἰ μὴ ἦν § ‡ δεδομένον σοι″ ἄνωθεν· διὰ
τοῦτο ὁ παραδιδούς μέ σοι μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει.
12 ἐκ τούτου ‡ ὁ Πιλᾶτος ἐζήτει″ ἀπολῦσαι αὐτόν· οἱ
δὲ Ἰουδαῖοι ‡ ἐκραύγασαν″ λέγοντες, Ἐὰν τοῦτον
ἀπολύσῃς οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος. πᾶς ὁ βασι-
λέα ‡ ἑαυτὸν″ ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι. 13 ὁ οὖν
Πιλᾶτος ἀκούσας¶ ‡ τῶν λόγων τούτων,″ ἤγαγεν ἔξω
τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ † βήματος εἰς τόπον
λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθά·
14 ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα ὥρα † * ἦν″ ‡ ὡς″
ἕκτη. καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις, Ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν.

spondit Iesus, Non haberes potestatem adversum me ullam nisi tibi esset datum de super: propterea qui tradidit me tibi maius peccatum habet. 12 Exinde quaerebat Pilatus dimittere eum: Iudaei autem clamabant dicentes, Si hunc dimittis, non es amicus Caesaris: omnis qui se regem facit contradicit Caesari. 13 Pilatus ergo cum audisset hos sermones, adduxit foras Iesum, et sedit pro tribunali in locum qui dicitur Lithostrotus, hebraice autem Gabbatha. 14 Erat autem parasceve paschae, hora quasi sexta. Et dicit Iudaeis,

11. αυτῳ B[D]L. 1. 33. *a.c.* Syr.Pst. Theb. Æth. | *om. ς. AX. rel. Vulg. *b.c.f.ff.* Syr.Hel. Memph. Goth. Arm.
— Ιησους] † praem. ὁ ς. AL. rel. | om. B[D]XY*EHKU. ‖ add. και ειπεν αυτῳ 69. (*a.*)(*c.*)(*ff.*) Æth.
— ειχες BΔ. 1. 33. 69. rel. Theb. Æth. *Iren.* 250. *Orig. Int.* i. 142ᵉ. ii. 676ᶜ. *Cypr.* 212. *Hil.* 745ᵈ. | εχεις A[D]L X*sic*YA*Tf.* Memph.
— κατʼ εμου *ante* ουδεμιαν B[D]LX. 1. 33. K. (Latt.) Memph. Theb. Arm. Æth. | ‡*post* ς. AΔ. 69. A². rel. (*e.*) Syrr.Pst.&Hel. Goth. (*Iren.*) | om. ουδεμιαν A*. *Hil.* | κατʼ εμου ante εξουσιαν Y. *Orig. Int.* i. ii. *Cypr.*
— μη ην] μην L.
— σοι *post* δεδομ. B[D]LY. *a.c.*(*e.*) Syrr.Pst.&Hel. Æth. *Iren. Orig. Int.* i. (*Cypr.*) *Hil.* 745ᵈ. | ‡*ante* ς. AII. rel. Vulg. *b.f.* Goth. Arm. *Orig. Int.* ii. | om. X. | (δεδομενην B.*Btly.Bch.* etra, *Mai.*)
— ὁ παρ.] α παρ. Y.
— παραδιδους A[D]IIL. 1. 33. U*sic.* rel. | παραδους BΔE. | παραδος A.
— μειζονα] μιζον LY. 69. | μειζω U.
12. om. ver. Syr.Hier.
— τουτου] add. ουν 1. 69. Memph. (ab init. "et" Vulg.*Cl.* *a.c.f.* Arm. Æth.)
— ὁ Πιλ. ante εζητει BLX. 33. M. *a.c. e.ff.g.* Memph. Theb. | ‡post ς. A [D]II. rel. Vulg. *f.* rel. | om. *b.* | post απολ. αυτον K. (ὁ Πιλ. απολ. εζητ. τον Ιησουν 69.)
— αυτον] ante απολ. 33. M.
— εκραυγασαν B.*Mai.*[D]. 33 *a.* Goth. | εκραυγαζον (A)B.*Btly.Bch.*II(L)Y. 1. 69. (M.) *Orig.* iv. 402ᵃ. (εκρυγ. A. -αυαζ. LM.) *Imperf.* Vulg. *b.c.e.f.ff.g.* Syrr.Pst.&Hel. | ‡εκραζον ς. XΔ. rel.

12. εαν *Orig.* iv. | αν B.
— ει *Orig.* iv. | ? ει ὁ 69. ?(ἦν 69 *Scr.*)
— πας] add. γαρ [D.] Vulg.*Cl.* *a.* Syr.Pst. Memph. | Contra, *Orig.* iv.
— ἑαυτον AB.*Mai.*[D]IILXΔY. 1. 33. 69. EHKMS*Tf.*UA. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. Æth. *Orig.* iv. (post ποιων YM.) | ‡αυτον ς. Ss.*Bch.*
— τῳ Καισ. *Orig.* iv. | om. τῳ 1.
13. των λογων τουτων AB(L). 33. (M.) Memph. Theb. Arm. (τον L. λογον M.) | τουτων των λογων [D]IIΔY. 1. EH*sic.* Latt. Syr.Hel. (*plur.* Goth.) | ‡τουτον τον λογον ς. 69. KSU. Syr. Pst. Æth. | τον λογον τουτον A.
— βηματος] † praem. του ς. ΔY. 69. rel. | om. AB[D]IILX. 1. 33. U.
— λεγομενον] ὁς λεγεται 1. Latt.
— δε] om. [D.]
— Γαββαθα] Γαβαθα H. Syr.Hel.mg. *Graecè.* | Καπφαθα 1. Kappatha Arm. | Gennaesa *a.* Gennetha *b.* Gabtha *c.* Gennatha *e.* Gennesar *f.*
14. ην δε] om. δε Y. Arm. ‖ παρασκ. τ. πασχ. *post* ωρα δε εκτη ην Theb. *Woide.* *om.* ωρα δε εκτη Theb. in codd. Borgianis ap. Münter.
— ὡρα ην AB[D]LXΔ. 1. 33. 69. MU. *a.c.* Memph. | ‡ὡρα δε ς. IIYEHSA. Syr.Hel. Arm. | ὡρα tantum Vulg. *b. e.f.* | ὡρα δε ην K. | hora autem hora *ff*(*Blanc.*). (et erat quasi sexta hora Syr.Pst.) tempus meridiei sextae horae Æth.
— ὡς ABIILXY. 33. EKA*Tf.* | ‡ὡσει ς. [D]Δ. 1. 69. HMSsU. | om. Memph. Æth.
— ἑκτη ABIIY. 1. 33. 69. EHKMSUA. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Syr.Hier. Memph. Theb. *Woide.* Goth. Arm. Æth.

καὶ τὴν οἰκονομίαν δὲ ἐν τῇ ἕκτῃ τῶν ἡμερῶν ἥτις ἐστὶ παρασκευή, τὸν ἔσχατον ἄνθρωπον εἰς ἀναγέννησιν τοῦ πρώτου ἀνθρώπου πεφηνέναι, ἧς οἰκονομίας ἀρχὴν καὶ τέλος καὶ τὴν ἕκτην ὥραν ἐν ᾗ προσηλώθη τῷ ξύλῳ. *Marcus* ap. Iren. 72. [et *Hipp.* Philos. vi. 46(210)]. λέγει ὁ Ἰωάννης, Ἦν δὲ ὥρα ἕκτη, ἵνα ἥμισυ τῶν ἡμέρων ἐπιδείξῃ. *Hipp.* in Dan. p. 101. τίνος ἕνεκεν ὁ μὲν Μάρκος τρίτην ὥραν λέγει τὸν χριστὸν σταυρωθῆναι, ὁ δὲ Ἰωάννης ἕκτην; Μάρκος μὲν τὴν ὥραν τῆς ἀποφάσεως τοῦ σταυροῦ σαφῶς καὶ ἀναμφιβόλως ἐκτίθεται..... ὁ Μάρκος αὐτὸν τὴν τρίτην ὥραν σταυρωθῆναι λέγει ἀφʼ ἧς ὁ Πιλᾶτος τὴν ἀπόφασιν ἐξήνεγκεν; Ἰωάννης δὲ ὡς εἰρηκότος τοῦ Μάρκου τὸν καιρὸν τῆς ἀποφάσεως αὐτὸς τὴν ὥραν ἐν ᾗ τῷ σταυρῷ προσήλωσαν τὸν κύριον ἔφησεν. *Hesychius Hier.* Cat. Cram. 389. | τριτη ([D *Gr.*]) LX(sed ἑκτη *in comm.*)Δ. Εὐσέβιος ὁ Καισαρεὺς ὁ Παμφίλου προσαγορευόμενος ἐν ταῖς πρὸς Μαρῖνον ἐπὶ ταῖς [add. περὶ *Cram.*] τοῦ σωτηρίου [θείου *Cram.*] πάθους καὶ τῆς ἀναστάσεως ζητήσεσι καὶ ἐπιλύσεσι, καὶ ταῦτα προὔθηκεν εἰς ἐξέτασιν, τὸ τὸν μὲν θεῖον εὐαγγελιστὴν Μάρκον εἰπεῖν ὥραν εἶναι τρίτην καθʼ ἣν ἐσταυρώθη χριστὸς ὁ θεὸς καὶ σωτὴρ ἡμῶν· τὸν δὲ θεολογικώτατον Ἰωάννην κατὰ τὴν ἕκτην ὥραν γράψαι προκαθεσθῆναι τὸν Πιλᾶτον ἐπὶ τοῦ βήματος ἐν τῷ λιθοστρώτῳ τῷ καλουμένῳ καὶ ἀνακρίνειν τὸν Ἰησοῦν·

11. datum esset *Cl.* | me tradidit *Cl.* | 12. Et exinde *Cl.* | omnis enim *Cl.* | 13. Pilatus autem *Cl.* | in loco *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Theb. (Goth.) Arm. Æth.
¶ Δ
f ‖ Matt. 27:32, etc. ‖ Mar. 15:21, etc. ‖ Luc. 23:26, etc.

ρϟδ/α 15 ‡ ἐκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι", Ἆρον ἆρον, σταύρωσον
ρϟε/ι αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος, Τὸν βασιλέα ὑμῶν
σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς, Οὐκ ἔχομεν
βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα.
ρϟϛ/α 69 16 f Τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα
ρϟζ/α σταυρωθῇ. Παρέλαβον ‡ οὖν" τὸν Ἰησοῦν †· 17 καὶ
βαστάζων¶ ‡ αὐτῷ τὸν σταυρόν," ἐξῆλθεν εἰς τὸν
λεγόμενον Κρανίου τόπον, ‡ ὃ" λέγεται Ἑβραϊστὶ
ρϟη/α Γολγοθά, 18 ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ
ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν
ρϟθ/α Ἰησοῦν. 19 ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλᾶτος καὶ
ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον, Ἰησοῦς

Ecce rex vester. 15 (194, I.) Illi autem clamabant, Tolle tolle, crucifige eum. (195, 10.) Dixit eis Pilatus, Regem vestrum crucifigam? Responderunt pontifices, Non habemus regem nisi Caesarem.
16 (196, I.) Tunc ergo tradidit eis illum ut crucifigeretur. (197, I.) Susceperunt autem Iesum et duxerunt: 17 et baiulans sibi crucem exivit in eum qui dicitur calvariae locum, hebraice Golgotha, 18 ubi eum crucifixerunt, (198, I.) et cum eo alios duos hinc et hinc, medium autem Iesum. 19 (199, I.) Scripsit autem et titulum Pilatus et posuit super crucem: erat autem scriptum, Iesus Nazarenus

καί φησι γραφικὸν εἶναι τοῦτο σφάλμα, παροραθὲν παρὰ τῶν ἐξ ἀρχῆς ἀπογραψαμένων τὰ εὐαγγέλια· τοῦ μὲν γὰρ γάμμα στοιχείου τὴν τρίτην ὥραν σημαίνοντος, τοῦ δὲ ἐπισήμου τὴν ἕκτην, καὶ πολλὴν ἐμφέρειαν ἐχόντων πρὸς ἀλλήλους τούτων τῶν χαρακτήρων κατὰ πλάνην τὸ γάμμα στοιχεῖον τὸ τῆς τρίτης ὥρας δηλωτικόν, κυρτωθείσης τῆς ἀνατεταμμένης εἰς μῆκος εὐθείας, εἰς τὴν τοῦ ἐπισήμου μεταχωρῆσαι σημασίαν τοῦ τῆς ἕκτης ὥρας δηλωτικοῦ· τῶν γὰρ τριῶν εὐαγγελιστῶν ....συμφώνως λεγόντων ὡς ἀπὸ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο....πρόδηλον ὡς ὁ κύριος...πρὸ τῆς ἕκτης ὥρας...ἐσταύρωτο, δηλαδὴ κατὰ τὴν τρίτην ὥραν, ὡς ὁ Μάρκος ἱστώρησε, καὶ τοῦ Ἰωάννου τὸν ὅμοιον τρόπον τὴν ὥραν τρίτην εἶναι ἐπισημηναμένου καὶ τῶν ἀπογραψαμένων τὸ γάμμα μεταθέντων εἰς τὸ ἐπίσημον. Severus Ant. ad Thomam Germaniciae Episcopum. *Mai.* iv. 299. (et Cat. Cramer. 389.) *ὁ δὲ καλλίγραφος ἀντὶ τοῦ γάμμα στοιχείου ὅπερ σημαίνει τὴν τρίτην ἔγραψε τὸ ἐπίσημον, ὃ καλοῦσιν οἱ Ἀλεξανδρεῖς, Γαμέξ, ὃ δηλοῖ τὴν ἕκτην, πολλὴν ἔχοντα πρὸς ἑαυτὰ τὴν ὁμοιότητα, καὶ διὰ τοῦ γραφικοῦ σφάλματος γέγονεν ἡ διαφωνία, ἀντὶ γὰρ Γ'. ὥρας ϛ'. ἔγραψεν. Ammonius* in Schol. Ex Eusebio et Ammonio habet *Theophylactus. τριτάτη* habet *Nonnus.* In *Chronico Paschali* mira quaedam leguntur "*ὡσεὶ τρίτη*", *καθὼς τὰ ἀκριβῆ βιβλία περιέχει, αὐτό τε τὸ ἰδιόχειρον τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ὅπερ μέχρι τοῦ νῦν πεφύλακται χάριτι θεοῦ ἐν τῇ Ἐφεσίων ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ, καὶ ὑπὸ τῶν πιστῶν ἐκεῖσε προσκυνεῖται.*

5 et rursus 219. "Scriptum est in *Matthaeo* et Johanne quod Dominus noster hora sexta crucifixus sit. Rursum scriptum est in Marco quia hora tertia crucifixus est.....Error scriptorum fuit: et in Marco hora sexta scriptum fuit; sed multi episemum Graecum ϛ putaverunt esse Γ, sicut et ibi error fuit scriptorum etc." Breviarium in Psalt. lxxvii. Hieronymi Opera. ed. Vallarsi vii. *App.* 198. (de Matt. xiii. 35.)

15. *εκραυγασαν ουν εκεινοι* B(L)X. *b.*(*e.*) (*-αυασ.* L.) om. *εκεινοι e.* | ‡*οἱ δε εκραυγασαν* ϛ. (A)([D])HΔ(Y). 1. 69. EH(K)(M)SUΛ. (Vulg.) *a.*(*c.*)(*f.*) (*ff.*) (Syrr.Pst.&Hcl.) Æth. Memph. (Theb.) Arm. *-γασον* A. *-γαζον* [D] YK. Vulg. *c.f.ff.* Syrr.Pst.&Hcl. Theb. *-αυασ-* M. | *οἱ δε εκραυγασαν ουν* 33. ‖add. *λεγοντες* 69. U. (Æth.)
— *αρον αρον*] *αιρε απο της γης τον τοιουτον Orig.* iii. 246^{c}. 639^{2}. 642^{c}. iv. 14^{b}. (*vid.* Act. xxii. 22.) | Contra, *Orig.* iii. 434^{c}. iv. 402^{a}.
— *απεκριθησαν*] add. *ουν* 69.
— *εχομεν Iren.* 258. *Orig.* iv. 402^{a}. | *-ωμεν* EΛ.
16. *παρεδωκεν*] *-καν* Y.
— *παρελαβον ουν τον Ιησουν* B[D](L) X. 33. *a.b.c.e.ff.* Syr.Hier. Memph. (*παραλαβον* L.) | ‡*παρελ. δε τ. Ιησ.* ϛ. AIIΔEHKSΛ. Vulg. Syrr.(Pst.)& Hcl. Theb. (Æth.) | *παραλαβοντες δε τον Ιησ.* U. *παραλαβοντες ουν αυτον Orig.* iii. 543^{c}. | *οἱ δε παραλαβοντες αυτον* 1. 69. M. (*f.*) (Arm.) | *οἱ δε παρελαβον τον Ιησουν* Y. ‖add. *και ηγαγον* [D]IIΔYEHKSΛ*Tf. Am. f.* Syr.Pst.*ut vid.* | †add. *και απηγαγον* ϛ. A. Vulg.*Cl.* Syr.Hcl. Theb. Æth. | add. *απηγαγον* 1. MU. Arm. | om. BLX. 33. 69. *a.b.c.e.ff.* Syr.Hier. Memph. *Orig.* iii. *ut vid.*
— fin.] add. *εις το πραιτωριον* MU. (ante *απηγαγον* U*.) Syr.Hier.(*a corr.*) | add. *επεθηκαν αυτῳ τον σταυρον* 69. Syr.Hier. | *επεθηκαν αυτῳ Orig.* iii.
17. *αυτῳ τον στ.* B(L)X. 33. Latt. | *ἑαυτῳ τον στ.* L. | *τ. στ. ἑαυτῳ* 1. | *ἑαυτου τ. στ.* [D.] | *τ. στ. ἑαυτου* AIIYU. | ‡*τ. στ. αυτου* ϛ. EHKMSsΛ. Syrr.Pst.& Hcl. (Δ hiat post *τον*). | *αυτον* tantum 69. Syr.Hier. *Orig.* iii. 543^{d}.
— *εξηλθεν*] om. Syr.Pst.
— *τον*] *το* Y. | *τοπον* EHSΛ. *a.b.e.f.* Syr.Hcl.* Syr.Hier. Memph. Theb. Æth. (*c.* Syr.Pst. *om.* post.)
— *κρανιου*] hoc est patris nostri Adami: in quo loco sepelivit eum Noach post diluvium, ibi fixerunt crucem Domini nostri. Syr.Hcl.*mg.* in cod. Barsalibaei.
— *ὁ λεγεται* AB.*Mai.*ed.2(*diserte*).K. | ‡*ὅς λεγεται* ϛ. [D]II. rel. *a.c.e.f.* | om. LX. 33. Vulg. *b.ff.* Syr.Pst. Theb. *Mnt.*
— *Ἑβρ.*] add. *δε* LX. 33. Vulg.*Cl. ff.* Syr.Pst. Memph. Theb. Æth.
— *Γολγοθα* ALY. rel. | *Γολγοθ* B. Theb. *Γολγοτα* [D.] Gulgotha *e.* | *Γαββαθα* X.
18. *αυτον*] post *εσταυρωσαν* 1. Vulg.*Cl.* | Contra, *Orig.* iii. 543^{c}.
— *αλλους*] post *δυο* [D.]
19. *εθηκεν*] *επεθηκεν* AK.
— *γεγρ.*] praem. *το* [D.] ‖add. *ἑβραιστι ἑλληνιστι ῥωμαιστι* 69.

15. dicit *Cl.* | 16. eduxerunt *Cl.* | 17. hebraice autem *Cl.* | 18. crucifixerunt eum *Cl.*

A B D²(II). L X Y. 1. 33. 69. E[G]HKMSUA.

σ/ι ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. 20 τοῦτον
οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι
ἐγγὺς ἦν ‡ ὁ τόπος τῆς πόλεως" ὅπου ἐσταυρώθη ὁ
Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστὶ ‡ Ῥωμαϊστὶ
Ἑλληνιστί." 21 ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς
τῶν Ἰουδαίων, Μὴ γράφε, Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου-
δαίων, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπεν, Βασιλεὺς ‡ τῶν Ἰουδαί-
ων εἰμί." 22 ἀπεκρίθη ὁ Πιλᾶτος, Ὃ γέγραφα, γέ-
γραφα.

rex Iudaeorum. 20 (200, 10.) Hunc ergo titulum multi legerunt Iudaeorum, quia prope civitatem erat locus ubi crucifixus est Iesus, et erat scriptum hebraice graece et latine. 21 Dicebant ergo [Pilato] pontifices [Iudaeorum], Noli scribere Rex Iudaeorum, sed quia ipse dixit Rex sum Iudaeorum. 22 Respondit Pilatus, Quod scripsi, scripsi.

g ||Matt. 27:35. ||Mar. 15:24. ||Luc. 23:34. σα/α
70 23 g Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν
Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν ‡ τέσ-
σερα" μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν
χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτὼν ‡ ἄραφος," ἐκ τῶν ἄνωθεν
ὑφαντὸς δι' ὅλου. 24 εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους, Μὴ
σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ τίνος
h Psa. 22(21):19. ἔσται· ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἡ λέγουσα, h Διεμερί-
¶ II σαντο ¶ τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισ-
μόν μου ἔβαλον κλῆρον.
71 Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν·

23 (201, 1.) Milites ergo cum crucifixissent eum, acceperunt vestimenta eius et fecerunt quattuor partes, unicuique militi partem, et tunicam. Erat autem tunica inconsutilis, de super contexta per totum: 24 dixerunt ergo ad invicem, Non scindamus eam, sed sortiamur de illa cuius sit. Ut scriptura impleatur dicens, Partiti sunt vestimenta mea sibi, et in vestem meam miserunt sortem.

Et milites quidem haec fece-

---

19. *Ιησους ὁ Ναζωραιος*] om. 69. | praem. ita, Hic est Syr.Pst.
20. *τουτον ουν....των Ιουδαιων*] om. 69.
— *ανεγν.*] post *τ. Ιουδ.* [D.]
— *ὁ τοπος ante της πολεως* AB[D]IIL XY. 33. EHKMSUA. Syr.Hel. Æth. | ‡post ς. 1. 69. Latt. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm.
— *οπου* A**(*οπ.* supra ras.).
— *ὁ Ιησ.*] om. *ὁ* X.
— *και ην γεγρ.* ad fin. ver.] om. 69.
— *Ῥωμαιστι* ante *Ἑλληνιστι* BLX. 33. *e.* Memph. Theb. Arm. Æth. | ‡post ς. A[D]II. rel. (Latt) Syrr.Pst.& Hel.
21. *οἱ αρχ.*] om. *οἱ* [D].
— *μη γραφε ὁ βασ. των Ιουδ.*] om. Y.
— *αλλα* [D.]
— *των Ιουδ.* 3°. *ante ειμι* BLX. 33. Æth. | ‡*post* ς. A[D]II. rel. Latt. rel.
23. *ὁτε* *Eus.* D.E. 505ª. | om. L.
— *ελαβον* *Eus.* D.E. | *λαβων* 69. | *λαβοντες* *Eus.* Ecl. Pr. 87.
— *τον Ιησουν*] *αυτον* Vulg.
— *και εποιησαν* *Eus.* D.E. (Ecl. Pr.) (om. *και* 69.) | *ποιησαντες* [D]. | *και ποιησαν* L.
— *τεσσερα* ALM *Tf.* | ‡*τεσσαρα* ς. B *Mai.*[D]IIX. rel.

23. *και τον χιτωνα* Vulg. *e.f.g.* Syr.Hel. rel. *Eus.* Ecl. Pr. | om. *a.b.c.ff.* Syr. Pst. | *τον δε χιτωνα* 69. Arm. *Cypr.* 196. (*τον χιτ. δε* *Eus.* D.E. 505ᵇ.)
— *ην δε ὁ χιτων*] *επει ην* 69. Arm. (*Cypr.*) (*ὁτι αρρ. ην* *Eus.* D.E. *ην δε αρρ.* *Eus.* Ecl. Pr.)
— *αραφος* AB.*Btly. e sil.*[D]IILXY. 1. 33. 69. EHKMUA. Syr.Hel.mg. *Graecè.* | ‡*ἀῤῥαφος* ς. B.*Mai.*Ss. *Eus.* D.E.
24. *ειπον* *Eus.* D.E. 505ᵇ. | *ειπαν* LX. *Eus.* Ecl. Pr. 87.
— *ουν* Syr.Hel. Memph.Sebw. Theb. | om. 69. *c.* Arm. *Eus.* D.E. *Cypr.* 251. | *δε* [D.] Syrr.(Pst.)&Hel.*mg.* Memph. W. (Æth.) (*διο και ειπ.* *Eus.* Ecl. Pr.)
— *λαχωμεν* *Eus.* D.E. Ecl. Pr. | *-ομεν* XM.
— *εσται* *Eus.* D.E. Ecl. Pr. | *εστιν* [D.]
— *ἡ λεγουσα* Vulg. *f.g.* *Eus.* D.E. (*το* tantum *Eus.* Ecl. Pr.) | om. B. *a.b.c. e.ff.*
— *ἑαυτοις* *Eus.* D.E. Ecl. Pr. | om. A*.
— *εβαλον* *Eus.* D.E. Ecl. Pr. | *εβαλλον* II.
— *οἱ μεν* ad fin. ver. *Eus.* D.E. | om. *a.*
— *ταυτα*] post *εποιησεν* LX. Theb. (*ταυτα εποιουν* *Eus.* D.E.)
25. *αυτου* 1°.] om. 1. add. Maria *a.*
— *ἡ αδελφη*] om. *ἡ* [D]*.

25. *μητρος*] *πρς* L*Tf.* in Mon. Sac. (? erratum).
— *Μαρια* 1°.] *Μαριαμ* 1. 33. | praem. *και* Syr.Pst. Æth.
— *ἡ του*] om. Arm. | om. *ἡ* L.
— *Κλωπα* *sic* Syr.Hel.*mg. Graecè.* *Κλεωπα* Memph. Arm. *Κλεοπα* Memph. MS. *Κλωπα* Theb. | *Κλοπα* 69. H. Cleophae Vulg.*Cl.* Cleophaes *a.* Cleophe *e.* Cleopae *Am. f.* Cleope *b.* Cleopha *c.* Syr.Pst. ||add. et Maria Jacobi *c.* (Clopa et Josephus fratres erant, et Maria et Maria Domini sorores: hi igitur duo fratres duxerunt has duas sorores Syr.Hel.*mg.*) | (*και Μαρ. ἡ Μαγδ. om. a.*)
— *Μαρια* 2°.] *Μαριαμ* L. 1. 33.
26. *ιδων*] *ὡς ειδεν* 1.
— *παρεστωτα*] om. A*.
— *ὁν ηγαπα*] om. L*. | ante *παρεστωτα* Syr.Pst. Arm.
— *μητρι*] †add. *αυτου* ς. A[D]Y. rel. Vulg. *a.c.f.* Syrr.Pst.&Hel. rel. *Orig.* iv. 6ᵈ. | om. BLX. 1. *b.e.* Arm.
— *ιδε* B[D]X. 33 *ut vid.* MA*. *Orig.* iv. | ‡*ιδου* ς. ALY. rel.
27. *ιδε* BL. 33. | ‡*ιδου* ς. A[D]XY. rel.

20. Judaeorum legerunt *Cl.* | 21. *om.* Pilato *Am.* | *om.* Judaeorum 1°. *Am.* | 24. impleretur *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth. σβ ι

i ‖Matt. 27:55, etc.

§ G

σγ δ

j Psa. 69(68):22.

k ‖Matt. 27:48. ‖Mar. 15:36. Luc. 23:36.

σδ α

σε ι

25 i εἱστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ
μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία
ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή. 26 Ἰησοῦς
οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν
ἠγάπα, λέγει τῇ μητρί †, Γύναι, ‡ ἴδε″ ὁ υἱός σου.
27 εἶτα λέγει τῷ § μαθητῇ, ‡ Ἴδε″ ἡ μήτηρ σου. καὶ
ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν ‡ ὁ μαθητὴς αὐτὴν″ εἰς
τὰ ἴδια. 28 j μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ‡ ἤδη
πάντα″ τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει,
Διψῶ. 29 k σκεῦος † ἔκειτο ὄξους μεστόν· ‡ σπόγγον
οὖν μεστὸν τοῦ ὄξους″ ὑσσώπῳ περιθέντες προσή-
νεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. 30 ὅτε οὖν ἔλαβεν τὸ
ὄξος [ὁ] Ἰησοῦς εἶπεν, Τετέλεσται· καὶ κλίνας τὴν
κεφαλὴν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα.

72 31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ‡ ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἵνα
μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαβ-
βάτῳ,″ (ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββά-
του), ἠρώτησαν τὸν Πιλᾶτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν
τὰ σκέλη καὶ ἀρθῶσιν. 32 ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται,

runt: 25 (202, 10.) stabant autem iuxta crucem Iesu mater eius et soror matris eius Maria Cleopae et Maria Magdalene.
26 Cum vidisset ergo Iesus matrem et discipulum stantem quem diligebat, dicit matri suae, Mulier, ecce filius tuus.
27 Deinde dicit discipulo, Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eam discipulus in sua.
28 (203, 4.) Postea sciens Iesus quia iam omnia consummata sunt, ut consummaretur scriptura, dicit, Sitio.
29 Vas ergo positum erat aceto plenum: illi autem spongiam plenam aceto hysopo circumponentes obtulerunt ori eius.
30 (204, 1.) Cum ergo accepisset Iesus acetum, dixit, Consummatum est, et inclinato capite tradidit spiritum.

31 (205, 10.) Iudaei ergo, quoniam parasceve erat, ut non remanerent in cruce corpora sabbato, erat enim magnus dies ille sabbati, rogaverunt Pilatum ut frangerentur eorum crura et tollerentur.
32 Venerunt ergo milites, et primi qui-

---

27. *και απ᾽ εκεινης*] *απ᾽ εκεινης ουν* 1.
— *ωρας* Memph. | *ἡμερας* A. 33. 69. E* ut vid.(ras.) Theb.
— *ὁ μαθητης ante αυτην* AB.*Mai.*LXY. 33. EGHKMSΛ. *e.* Theb. Arm. | ‡post ς. [D]. 1. 69. U. (Latt.) Memph. ‖add. *εκεινος* U. *a.c.* Syrr. Pst.&Hcl. Æth.
28. *τουτο* *a.* *Eus.* in Ps. 379^e. | *ταυτα* U. *f.* Syr.Pst. *Eus.* in Ps. 368^e. *Hil.* 224^b. "postea" (Latt.) "tunc" *e.*
— *ειδως* hic A[D]L. rel. (Latt.) Theb. rel. *Eus.* in Ps. 379^e. | post *Ιησους* B M*. | *ιδων* Y. 69. EGHKS. *a.* Memph. Æth. *Eus.* in Ps. 368^e.
— *ὁ Ιησ.* *Eus.* in Ps. *bis.* | om. *ὁ* B.
— *ηδη ante παντα* AB[D]LXY. 33. U. *Am.* Memph. | ‡*post* ς. 69. EGHKM SsΛ. *f.* Syr.Hcl. Arm. | om. *ηδη* 1. (Latt.) Syr.Pst. Theb. Æth. | post *τετελ.* *Eus.* in Ps. *bis.*
— *τετελεσται* *Eus.* in Ps. *bis.* | *τετελειωται* [D.] ‖add. *τα περι αυτου* U. | add. *περι αυτου* M***Tf.* | om. *Eus.* in Ps. *bis.*
— *τελειωθη*] *πληρωθη* [D.] 1 (post *ἡ γραφη*). 69. *Eus.* in Ps. *bis.*
— *γραφη*] add. quae dicit, Et dederunt in potu meo acetum et fel Syr.Hcl.* (vid. Psa. lxix. (lxx.) 21.) | add. Dederunt mihi in siti meâ acetum Syr. Hier.
29. *σκευος*] †add. *ουν* ς. [D]Y. rel. Vulg. *c.f.g.* Syr.Hcl. (autem Memph. Theb.) | om. ABLX. *a.b.e.* ("et vas" *ff.* Syr. Pst. Æth. fuit autem ibi vas plenum aceti Arm. *λεκάνη ἐκεῖτο ὄξ. μεστή* *Eus.* in Ps. 368^e. 379^e.)
— *μεστον*] *μεστου* Y.
— *σπογγον ουν μεστον του οξους* BL (X). 1. 33 (? praem. *οἱ δε e sil.*) (Vulg.) *b.(c.)e.ff.(g.)* (Theb.) *Hil.* 224^b. (om. *του* X.) *σπογγον ουν μεστον ποιησαντες οξους* *Eus.* in Ps. *bis.* | ‡*οἱ δε πλησαντες σπ. οξ. και* ς. A[D]Y. (69.) rel. *f.* Syrr.Pst.&Hcl. (Memph.) Arm. (Æth.) (Erat autem ibi positum vas aceti cum myrrha, et obluerunt ori ejus. Syr.Hier.) hyssopo circumdantes *a.* ‖*οξους*] add. *μετα χολης* 69. Syr. Hcl. Syr.Hier. Arm. *Eus.* in Ps. *bis.* add. cum felle permixtum componentes *c.*
— *αυτου* *Eus.* in Ps. *bis.* | om. G*.
30. *ουν*] om. 33. *a.* Arm.
— *ὁ Ιησ.*] ante *το οξος* 69. E. (Latt.) Arm. Æth. *Eus.* in Ps. 369^a. 379^e. *Hil.* 224^b. | om. *a.* ‖om. *ὁ* B. ‖add. cum felle Arm. | add. *μετα χολης* post *οξος* 69. *Eus.* in Ps. *bis.*
30. *τετελεσται* *Eus.* in Ps. *bis.* | *τετελειωται* [D.] ‖add. *και αὑτη ἡ γραφη* *Eus.* in Ps. *bis.* | add. Cum autem exivisset spiritus ejus scissum est velamen templi a medio a summo usque ad imum Syr.Hcl.*. Syr.Hier. (vid. Matt. xxvii. 51. Mar. xv. 38. Luc. xxiii. 45.)
31. *επει παρασκευη ην ante ἱνα μη.... σαββατῳ* B.*Mai.*LXY. 1. 33. 69. Latt. Syr.Pst. Syr.Hier. Memph. Theb. Arm. (Æth.) | ‡post ς. A[(D)]. rel. Syr. Hcl. (*επι παρασκευι* [D] om. *ην*). ‖*ἱνα μη.... σαββατῳ*] dicunt, Non manebunt corpora ista in cruce quia Sabbatum lucet Syr.Pst.
— *ην γαρ μεγ. ἡ ἡμερα*] om. M. | om. *ἡ* AE.
— *εκεινου* *St.* 3. AB[(D)](L)XY. 1. E GKMSUΛ. *a.b.e.ff.* Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. (post *σαββατου* [D]L.) | *εκεινη* *Elz.* 33. (69.) H. Vulg. *c.f.g.* Syr.Hcl. (post *σαββατου* 69.)
— *ηρωτησαν*] add. *ουν* L.
— *κατεαγωσιν*] *κατεγωσιν* L.
— *αυτων*] *αυτω* L. | *αὐτὸν* 33. (crucifixorum Syr.Pst.)

---

25. Cleophae *Cl.* | 28. *om.* jam *Cl.* | dixit *Cl.* | 29. erat positum *Cl.*

A B D². L X [Δ] (Y). 1. 33. 69. EGHKMSUΛ.
33. αὐτὸν ἤδη
34. εὐθ. ἐξῆλθ.
§ Δ
35. πιστεύητε
[l] Exod. 12:46. Psa. 34(33):20.
[m] Zac. 12:10.

καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ
ἄλλου τοῦ συνσταυρωθέντος αὐτῷ· 33 ἐπὶ δὲ τὸν Ἰη-
σοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον ‡ ἤδη αὐτὸν″ τεθνηκότα, οὐ
κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, 34 ἀλλ' εἷς τῶν στρατιω-
τῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξεν, καὶ ‡ ἐξῆλθεν
εὐθὺς″ αἷμα καὶ ὕδωρ. 35 καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμάρτυ-
ρηκεν καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ‡ καὶ
ἐκεῖνος″ οἶδεν § ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα * καὶ″ ὑμεῖς πι-
στεύητε. 36 ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πλη-
ρωθῇ, [l] Ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ. 37 καὶ
πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει, [m] Ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέν-
τησαν.

ΙΗ′ σϛ
[n] ‖Matt. 27:57-61. a ‖Mar. 15:42-47. ‖Luc. 23:50-55.
σζ ι
39. πρὸς τὸν Ἰησοῦν
ση α

73 38 [n] Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πιλᾶτον †
Ἰωσὴφ † ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ
κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα
ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πιλᾶτος.
ἦλθεν οὖν καὶ ἦρεν τὸ σῶμα ‡ αὐτοῦ″. 39 ἦλθεν δὲ
καὶ Νικόδημος ὁ ἐλθὼν πρὸς ‡ αὐτὸν″ νυκτὸς τὸ πρῶ-
τον, φέρων μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ‡ ὡς″ λίτρας
ἑκατόν. 40 ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔδη-

dem fregerunt crura et alterius qui crucifixus est cum eo: 33 ad Iesum autem cum venissent, ut viderunt eum iam mortuum, non fregerunt eius crura, 34 sed unus militum lancea latus eius aperuit, et continuo exivit sanguis et aqua. 35 Et qui vidit testimonium perhibuit, et verum est eius testimonium, et ille scit quia vera dicit, ut et vos credatis. 36 Facta sunt enim haec ut scriptura impleatur, Os non comminuetis ex eo. 37 Et iterum alia scriptura dicit, Videbunt in quem transfixerunt.

38 (206, I.) Post haec autem rogavit Pilatum Ioseph ab Arimathia, eo quod esset discipulus Iesu, occultus autem propter metum Iudaeorum, ut tolleret corpus Iesu: et permisit Pilatus. Venit ergo et tulit corpus Iesu: 39 (207, 10.) venit autem et Nicodemus, qui venerat ad Iesum nocte primum, ferens mixturam murrae et aloes quasi libras centum. 40 (208, I.) Acceperunt ergo corpus

---

33. *ηδη ante αυτον* BL. (Syr.Hel.) *Orig.* iv. 176c. | ‡*post* ς. A[D]X. rel. Latt. Syr.Pst. Memph. Theb. | om. *c.ff.* Arm. [Æth.]
34. *αλλ'* *Orig.* iv. 176c. | *αλλα* [D].
— *στρατιωτων*] add. *εξελθων* 69. | Contra, *Orig.* i. 416a. iv.
— *αυτου*] om. Λ*. *Eus.* D.E. 504b. | post *τ. πλευρ.* 69. Latt. *Orig.* i. iv.
— *ενυξεν* Memph. Theb. Æth. *Orig.* i. iv. *Eus.* D.E. pupugit *b.* aperuit Vulg. *f.* Syr.Hel. perfodit *c.* inseruit *e.* percussit *a.ff.* Syr.Pst. (*ενυξαν* Y*.) (postea "latus ejus quod dextrum" Æth.)
— *εξηλθ. ante ευθυς* BLXY. 33. *a.b.* *Orig.* iv. *Eus.* D.E. | ‡*post* ς. A[D]. rel. Vulg. *c.f.* rel. (om. *e.*)
— *ευθυς* ABLX. 1. 33. rel. *Orig.* iv. 176c. *Eus.* D.E. | *ευθεως* [D]Y. 69. G *sic* MU. (om. *Orig.* i. 416b.)
— *αἱμα και ὑδωρ*] *ὑδωρ και αἱμα* Y.
35. om. ver. *e.*
— *αυτου ante εστ. ἡ μαρτ.* AB[D]LX. 1. 33. 69. MSs. *Orig.* i. 416b. iv. 176c. | *post εστιν* EGKUΛ. *Am.* | *post μαρτυρια* YH. Vulg.*Cl.* (*a.*)*b.c.f.* Arm.
— *και εκεινος* BY. 1. *Orig.* iv. | ‡*κακεινος* ς. A[D]L. rel. *Orig.* i.

35. *οιδεν* *Orig.* i. iv. (*sic* et M non *ιδεν*). | *ειδεν* 69.
— *και* ante *ὑμεις* AB*Tf.*[D]LX. 1. 33. 69. HKUΛ. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Theb. Arm. Æth. *Orig.* iv. | *om. ς. B.*Mai.* ΔYEGMSs. Memph.
— *πιστευσητε* A[D]L. rel. | *πιστευητε* B. *Orig.* iv.
36. *γαρ*] *δε* K. *e.*
— *συντριβησεται* *e.* *Exc. Theod.* Clem. 984. (*-τε* *Orig.* iv. 176c.) (*συντριψετε* *Orig.* ii. 621e. iv. 176b. ?Exod.) comminuetis Vulg. *g.* confringitis *a.* -getis *b.c.f.ff.*
— *αυτου*] praem. *απ'* 33. 69. (Latt.) Syr.Hel. Theb. Æth. (vid. Exod. xii. 46.) in eo Syr.Pst. | Contra, *e.* Memph. Arm. *Exc. Theod.* Clem. 984. *Orig.* ii. iv. 176c.
37. *λεγει*] om. 1. *a.*
38. *δε* AB[D]L. 1. 69. HU. Latt. Syr. Hel. Memph.MS. | om. XΔY. 33. EGK MSΛ. Syr.Pst. Memph.W. Theb. Arm.
— *Ιωσηφ*] †praem. *ὁ* ς. AΔYHSsΛ. | om. B[D]LX. 1. 33. 69. EGKMU.
— *απο*] †praem. *ὁ* ς. XΔY. 1. 33. 69. rel. Syrr.Pst.&Hel. | om. AB[D]L.
— *Αριμαθαιας*] *-θειας* Λ.
— *του Ιησ. 1o.*] om. *του* B.

38. *κεκρυμμενος....αρῃ το σωμα του Ιησου*] om. 69.
— *αρῃ*] *αρει* H.
— *του Ιησου 2o.*] *το Ιησου* Δ. | *αυτου* M.
— *και επετρ.* ad fin. ver.] om. Λ. 1 (cum nota ″).
— *ηλθον....ηραν* *a.b.c.e.ff.* Syr.Hier. Arm.(ctra,Usc.)
— *το σωμα αυτου* BLX. 33. Λ. Theb. Æth. (illum *a.* eum *b.c.e.ff.* Syr.Hier. Arm.) | ‡*τ. σ. του Ιησου* ς. [D]ΔY. rel. Vulg. *f.g.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. (vid. supra).
39. *δε* Vulg. *b.c.e.f.* Syr.Hel. | om. A. Arm. | *ουν* E. *a.ff.* (et venit Syr.Pst.)
— *Νιδημος* [D.]
— *προς αυτον* ABLXYU *sic.* Theb.*Mnt.* | ‡*πρ. τον Ιησουν* ς. [D]Δ. rel. Latt. Memph. Theb.*Woide.* rel. (*νυκτος προς τερον τον Ιησουν προτερον sic* 69.)
— *μιγμα* Syr.Hel.mg.*Graecè.* | *ελιγμα* B. malagmam *e.*
— *σμυρνης* Syr.Hel.mg.*Gr.* | *ζμυρνης* [D.]

---

35. testimonium ejus *Cl.* | 36. impleretur *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.
¶ Y

σαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος
ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. 41 ἦν δὲ ἐν τῷ
τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ¶
μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη· 42 ἐκεῖ
οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν
τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

Iesu et ligaverunt eum linteis cum aromatibus, sicut mos Iudaeis est sepelire. 41 Erat autem in loco ubi crucifixus est hortus, et in horto monumentum novum, in quo nondum quisquam positus erat: 42 ibi ergo propter parasceven Iudaeorum, quia iuxta erat monumentum, posuerunt Iesum.

XX. $\overline{\sigma\theta}$
°‖Matt. 28: 1-10. *a*
‖Mar. 16: 1-11.
‖Luc. 24: 1-12.
$\overline{\sigma\iota}$ ι

6. οὖν [καὶ]

74 1 °Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδα-
ληνὴ ἔρχεται πρωῒ σκοτίας ἔτι οὔσης εἰς τὸ μνη-
μεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου.
2 τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ
πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ
λέγει αὐτοῖς, Ἦραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ
οὐκ οἴδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 3 ἐξῆλθεν οὖν ὁ
Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητής, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ
μνημεῖον· 4 ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ ὁ ἄλλος
μαθητὴς προέδραμεν τάχιον τοῦ Πέτρου καὶ ἦλθεν
πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, 5 καὶ παρακύψας βλέπει
κείμενα τὰ ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. 6 ἔρχεται
οὖν *καὶ" Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλ-

1 (209, I.) Una autem sabbati Maria Magdalene venit mane, cum adhuc tenebrae essent, ad monumentum, et videt lapidem sublatum a monumento. 2 (210, 10.) Cucurrit ergo et venit ad Simonem Petrum et ad alium discipulum quem amabat Iesus, et dicit eis, Tulerunt dominum de monumento, et nescimus ubi posuerunt eum. 3 Exiit ergo Petrus et ille alius discipulus, et venerunt ad monumentum: 4 currebant autem duo simul: et ille alius discipulus praecucurrit citius Petro et venit primus ad monumentum, 5 et cum se inclinasset, videt posita linteamina, non tamen introivit. 6 Venit ergo Simon Petrus sequens eum et

---

39. *αλοης* Syr.Hel.mg.*Gr.* | *-ωης* X*Tf.* 69**Scr.* E.
— *ὡς* B[D]LΔEGHKMSΛ. | ‡*ὡσει* ς. AXY. 1*s.* 33*s.* 69. U.
40. *Ιησου*] *θεου* A. (i.e. $\overline{\Theta\Upsilon}$ pro $\overline{\mathrm{I}\Upsilon}$).
— *οθονιοις*] praem. *εν* A[D]ΔEGHMSUΛ. | om. BLXY. 1. 33. 69. K. (Latt.)
— *των*] om. 69.
— *καθως εθος τ. Ιουδ. ενταφ.*] sicut Moyses Judaeis sepelire jussit *e.*
— *τοις*] om. [D.]
41. *τῳ τοπῳ*] om. *τῳ* [D.] 69.
— *ὁπου . . . τῳ κηπῳ*] om. X.
— *κηπῳ*] *τοπῳ* 1.
— *καινον*] *κενον* sic scriptum [D.] 69.
— *ετεθη* A[D]L. rel. *Orig.* i. 439ᵇ. | *ην τεθειμενος* B. (vid. Luc. xxiii. 53.)
42. Et posuerunt ibi Jesum, quoniam sabbatum advenerat et quoniam prope erat sepulchrum Syr.Pst.
— *των Ιουδ.*] om. *b.e.ff.* [*a.*]
— *μνημον* L.
— *τον Ιησουν*] illum *e.* | praem. *αυτον* 69 *sic.*
1. *τῃ δε μια των σαββατων* Syr.Hel.mg. *Graecè.* *Dion. Alex.* ad Bas. Routh. iii. 227 (om. *δε*). *Eus.* D.E. 493ᵇ. ad Mar. Suppl. Mai. 293. (ad Mar. iv. 266.) | *τῃ κυριακῃ* A*mg.* Theb.
1. *Μαρια* *Dion. Alex.* *Eus.* D.E. ad Mar. | *Μαριαμ* AL. 1. 33.
— *ερχεται hic* *Eus.* D.E. | post *σαββατων* 33. *a.b.c.f.* Æth.
— *πρωι* *Dion. Alex.* *Eus.* D.E. ad Mar. Suppl. Mai. 284 *bis.* | om. *a.b.c.*
— *σκοτιας ετι ουσης* hic *Dion. Alex.* Routh. iii. 227. (*Eus.* D.E. ad Mar. iv. 266. ad Mar. Suppl. Mai. 284 *bis.*) | *σκ. ετι ουσ.* post *μνημειον* 69. (Memph.) (Theb.) Æth.
— *ετι* *Dion. Alex.* Routh. iii. 224. 227. *Eus.* D.E. ad Mar. *bis.* | om. Λ.
— *το* *Dion. Alex.* | *τον* Λ.
— *ηρμενον* *Dion. Alex.* *Eus.* D.E. ad Mar. 266. | *-νου* H.
— *εκ* *Dion. Alex.* ap. De Lagarde. *Eus.* D.E. | *απο* 1. 69. *Dion. Alex.* ap. Routh. ‖add. *της θυρας* 1. *d.f.* Memph. Theb. Arm. Æth. | Contra, *Dion. Alex.* *Eus.* D.E.
2. *Σιμωνα*] *Σιμων* H.
— *κυριον*] add. *μου* XΔ. *Fuld.* *Eus.* ad Mar. Suppl. Mai. 286 (*bis*). vid. ver. 13. nostrum Syr.Pst. Memph. Æth. | *om.* *Eus.* ad Mar. iv. 266. "Nonnulli codices etiam Graeci habent Tulerunt Dominum *meum*, quod videri dictum potest propensiore caritatis vel famulatûs affectu: sed hoc in pluribus codicibus quos in promptu habuimus non invenimus." *Aug.* In Joh. Ev. cxx. 6. (Ed. Bass. iv. 1064.)
2. *εκ* *Eus.* ad Mar. 286. | *απο* X. *Eus.* ad Mar. iv. 266.
— *οιδαμεν*] *οιδα* S. *e.* Syr.Pst. Æth. *Eus.* ad Mar. 266. (vid. ver. 13.)
3. *ὁ Πετρος*] om. *ὁ* X.
— *ὁ αλλος*] om. *ὁ* [D.]
— *ηρχοντο*] *ερχοντο* [D]Δ*.
4. *και ὁ*] *ὁ δε* A. 33. U. *a.d.f.ff.* Syr.Pst. Theb. sed ille *c.e.* ille *b.*
— *προεδραμεν*] *προεφθασεν* U.
5. *και παρακυψας* ad *μνημειον* ver. 6.] om. 69.
— *κειμενα ante τα οθονια* B[D]LΔ. 1. 33. rel. (vid. *Eus.* ad Mar. Suppl. Mai. 285.) | *post* AX. *c.* Memph. Theb. Arm. Æth. vid. ver. 6. (vid. *Eus.* ad Mar. postea.) | om. Λ.
— *μεντοι*] add. *γε* LX. 1.
— *εισηλθεν*] praem. *και* X.
6. *ουν και* B[D]*ap. Küster.* LX. 33. (*a.*) (Memph. Theb.) | *om. *και* ς. A [D]*in ed.* Δ. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hel. *και* (om. *ουν*) *a.* Arm. Æth.
— *εισηλθεν*] add. *πρωτος* X.

---

40. ligaverunt illud *Cl.* | est Judaeis *Cl.*
1. vidit *Cl.* | 2. dicit illis *Cl.* | 5. vidit *Cl.*

A B [D*] [II]. L X Δ [Fr.Mosq.]. 1. 33. 69. EG(H)KMSUΛ.

θεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα,
7 καὶ τὸ σουδάριον ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ
μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμέ-
νον εἰς ἕνα τόπον. 8 τότε οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλος
μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν
καὶ ἐπίστευσεν· 9 οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφήν,
§ Fr. Mosq. ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. 10 § ἀπῆλθον
οὖν πάλιν πρὸς ‡ αὐτοὺς″ οἱ μαθηταί.
σια α 75 11 Μαρία δὲ εἱστήκει πρὸς ‡ τῷ μνημείῳ″ ‡ ἔξω
κλαίουσα.″ ὡς οὖν ἔκλαιεν, παρέκυψεν εἰς τὸ μνη-
μεῖον, 12 καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς, καθεζο-
¶ H μένους¶ ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσίν,
σιβ ι ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 13 καὶ λέγουσιν
¶ Fr. Mosq. § D* αὐτῇ ἐκεῖνοι, Γύναι, τί κλαίεις;¶ § λέγει αὐτοῖς, ″Ὅτι
ἦραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.
14 † ταῦτα εἰποῦσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ
τὸν Ἰησοῦν ἑστῶτα, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι † Ἰησοῦς ἐστιν.
§ Fr. Mosq. 15 § λέγει αὐτῇ † Ἰησοῦς, Γύναι, τί κλαίεις; τίνα
ζητεῖς; ἐκείνη, δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστιν, λέγει

introivit in monumentum, et
videt linteamina posita, 7 et
sudarium quod fuerat supra
caput eius non cum linteamini-
bus positum, sed separatim in-
volutum in unum locum.
8 Tunc ergo introivit et ille dis-
cipulus qui venerat primus ad
monumentum, et vidit et cre-
didit. 9 Nondum enim scie-
bant scripturam, quia oporte-
ret eum a mortuis resurgere.
10 Abierunt ergo iterum ad
semet ipsos discipuli.
11 (211, 1.) Maria autem stabat
ad monumentum foris plorans.
Dum ergo fleret, inclinavit se
et prospexit in monumentum,
12 et vidit duos angelos in albis
sedentes, unum ad caput et
unum ad pedes, ubi positum
fuerat corpus Iesu. 13 (212, 10.)
Dicunt ei illi, Mulier, quid plo-
ras? Dicit eis, Quia tulerunt
dominum meum, et nescio ubi
posuerunt eum. 14 Haec cum
dixisset, conversa est retror-
sum, et videt Iesum stantem,
et non sciebat quia Iesus est.
15 Dicit ei Iesus, Mulier, quid
ploras? quem quaeris? Illa
existimans quia hortulanus

6. και θεωρ. τα οθ. κειμ.] om. A*.
7. μετα] add. τα 69.
8. και ὁ] om. και [D.]
— ειδεν] ειδον 69.
— επιστευσεν sic *d.* (et Latt. rel.) | ουκ επιστευσεν [D.] | επιστευσαν 69. *Eus.* ad Mar. Suppl. Mai. 284. 286 *bis.* (vid. Mar. xvi. 10.)
9. εκ νεκρων] post αναστηναι X. *d e.* Syrr.Pst &Hel. Memph. Theb.
10. αυτους BL. | ‡ἑαυτους ς. A[D]XΔ. Fr.Mosq. rel.
— fin.] add. θαυμαζοντες το γεγονος A *ad imam paginam.*
11. Μαρια] Μαριαμ Fr.Mosq. 1. 33.
— δε] om. 69.
— τῳ μνημειῳ AB[D]LΔ. 1. EGHMΛ. (το -ῳ [D]IIΛ.) | ‡το μνημειον ς. X Fr.Mosq. 33*s*. 69. KSsU.
— εξω *ante* κλαιουσα BLXΔ Fr.Mosq. 1. 33. Vulg. *d.f.g.* Æth. | ‡post ς. [D.] rel. Syr.Hel. | om. A. *a.b.c.e.ff.* Syr.Pst. Theb.*Mnt.* ante πρ. τ. μνημ. Memph. Theb.(*Woide.*) Arm.
12. εν λευκοις καθεζομενους *d.* | om. [D.]
— τῃ κεφαλῃ *Eus.* ad Mar. iv. 267. | την κεφαλην K.
— ποσιν] ποδιν [D.]
— Ιησου] praem. κυριου G.
13. κλαιεις] add. τινα ζητεις D. 69. Æth. (vid. ver. 15.) | Contra, *Eus.* ad Mar. iv. 267.
— λεγει] praem. και B.
— μου] add. e sepulchro Syr.Hier. Arm.
— εθηκαν *Eus.* ad Mar. iv. 267. | τεθεικαν D. | τεθηκαν X.
14. ταυτα] †praem. και ς. Δ. 69. EGKMUΛ. Æth. | add. δε L. | om. ABDX. 1. 33. S. Latt. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm.
— Ιησ.] †praem. ὁ ς. A. | om. AB.*Mai.* DLXΔ. 1. 33. 69. EGKMSU.
15. Ιησ.] †praem. ὁ ς. AD Fr.Mosq. rel. | om. BL.
— εβαστασας Syr.Hel.mg.*Graecè.* | ηρες D.
— εθηκας *ante* αυτον AB(D)LX Fr. Mosq. 1. 33. 69. GKMUΛ. Vulg. *a.b. c.e.f.* (τεθεικας D.) | ‡post ς. ΔE Ss.
16. Ιησ.] †praem. ὁ ς. AX. rel. | om. B DL Fr.Mosq.M* *ut vid.*
— Μαριαμ BL Fr.Mosq. 1. 33. Memph. Theb. | ‡Μαρια ς. AD. rel.
— στραφεισα] post εκεινη 69. *e.* (στρ. δε D.)
— Ἑβραιστι BDLXΔ Fr.Mosq. 33. *b.c. e.ff.* Syrr.Pst.&Hel. Syr.Hier. Memph. Theb. Arm. Æth. | *om. ς. AK. rel. Vulg. *a f.g.*
16. ῥαββουνι Syr.Hel.mg.*Graecè.* Memph. (Theb.) -νει B. Theb. | ῥαβουνι X Fr.Mosq. 69. | ῥαββωνει D. Rabboni *b.c e.f.ff.* [*a.*]
— διδασκ.] praem. κυριε D. add. id. *ff.* (*e.*) ‖add. και προσεδραμεν ἁψασθαι αυτου *g.* Syr.Hel. Syr.Hier.
17. Ιησ.] †praem. ὁ ς. AXΔ Fr.Mosq. M(litteris paene evanidis). | om. BDL (M* *Tf.* sed.?)
— μου] post ἁπτου B. Arm. *Tert.* adv. Prax. 25. | Contra, *Iren.* 331. *Orig.* i. 234^c. iii. 829^b. iv. 155^c. 156^b. 199^c. 240^b. *Orig. Int.* ii. 238^b. *Eus.* D.E. 508^c. c. Mel. 172^b. Ecl. Pr. 102. ad Mar. 263 *quater.*
— πατερα 1°.] †add. μου ς. AB.*Mai.* ed.1.LXΔ Fr.Mosq. (Latt.) rel. *Orig.* i. iii. iv. 155^d. *Eus.* D.E. c. Mel. 172^b. Ecl. Pr. 102. *Tert.* adv. Prax. | om. B.*Btly.Bch.Mai.*ed.2.D. *b.e. Iren. Orig.* iv. 155^c. 199^c.
— πορευω.... αναβαινω πρ. τ. πατ. μου *Orig.* iv. | om. G. *c.*

6. vidit *Cl.* | 7. super *Cl.* | 9. sciebat *Am.* | oportebat *Cl.* | 10. discip. ad semetipsos *Cl.* | 14. vidit *Cl.*

Vulg. *a. b. c.*
Syrr. P. H.
Memph. Theb.
Arm. Æth.

17. *μὴ ἅπτου μου*
— *πατέρα [μου]*
§ II
¶ Fr. Mosq.
18. *ἑώρακεν*
σιγ
p ‖ Luc. 24:36-40. θ
20. *ἔδειξεν [αὐτοῖς] .... πλευρ. αὐτοῦ*
σιδ
§ Fr. Mosq. ι

αὐτῷ, Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ
‡ ἔθηκας αὐτόν," κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. 16 λέγει αὐτῇ †
Ἰησοῦς, ‡ Μαριάμ." στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ
* Ἑβραϊστί," Ῥαββουνί, (ὃ λέγεται, διδάσκαλε).
17 λέγει αὐτῇ † Ἰησοῦς, Μή μου ἅπτου· οὔπω γὰρ
ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα †· πορεύου δὲ § πρὸς
τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς, Ἀναβαίνω πρὸς
τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν καὶ θεόν μου καὶ
θεὸν ὑμῶν.¶ 18 ἔρχεται ‡ Μαριὰμ" ἡ Μαγδαληνὴ
‡ ἀγγέλλουσα" τοῖς μαθηταῖς ὅτι ‡ Ἑώρακα" τὸν
κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.
76 19 p Οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ †
σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν
οἱ μαθηταὶ † διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ
Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς,
Εἰρήνη ὑμῖν. 20 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν † * καὶ" τὰς
χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν ‡ αὐτοῖς." § ἐχάρησαν οὖν οἱ
μαθηταὶ ἰδόντες τὸν κύριον. 21 εἶπεν οὖν αὐτοῖς †
πάλιν, Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέν με ὁ πατὴρ

esset, dicit ei, Domine, si tu
sustulisti eum, dicito mihi ubi
posuisti eum, et ego eum tol-
lam. 16 Dicit ei Iesus, Maria.
Conversa illa dicit ei, Rabboni,
quod dicitur magister. 17 Dicit
ei Iesus, Noli me tangere: non-
dum enim ascendi ad patrem
meum; vade autem ad fratres
meos et dic eis, Ascendo ad
patrem meum et patrem ves-
trum et deum meum et deum
vestrum. 18 Venit Maria Mag-
dalene annuntians discipulis
quia Vidi dominum, et haec
dixit mihi.

19 (213, 9.) Cum esset ergo sero
die illo una sabbatorum, et
fores essent clausae ubi erant
discipuli propter metum Iudae-
orum, venit Iesus et stetit in
medio, et dicit eis, Pax vobis.
20 Et hoc cum dixisset, ostendit
eis manus et latus. (214, 10.) Ga-
visi sunt ergo discipuli viso
domino. 21 Dixit ergo eis ite-
rum, Pax vobis: sicut misit me

17. *δε* BXΔ. 1. 33. rel. vv. *Orig.* iii. iv. 285[e]. *Eus.* D.E. 508[c]. *Hil.* 1091[a]. "sed" *Iren.* | *ουν* DL Fr.Mosq. | om. A. vid. *Orig.* iv. 452[c]. (*αλλα πορευου Iren. Orig.* iv. 155[c].)
— *αδελφους μου Orig.* iii. iv. 155[c]. 285[e]. 452[c](*ed.*). *Orig. Int.* ii. 250[f]. iii. 388[e]. *Eus.* D.E. 377[a]. 508[c]. in Ps. 373[b]. *Tert.* adv. Prax. *Hil.* 1091[a]. | om. *μου* D. *e. Iren. Orig.* iv. 452[c](*cod.*).
— *αναβαινω Iren. Orig.* iii. iv. 452[c]. *Eus.* D.E. 508[c]. in Ps. 373[b]. | *πορευομαι Orig.* iv. *quater*. *Eus.* in Ps. 53[a]. *ανερχομαι Eus.* D.E. 377[a]. c. Mcl. 69[d]. 109[d]. Ecl. Pr. 14.
— *και θεον μου Hipp.* c. Noet. 6. (ii. 11.) *Orig.* iii. iv. 155[c]. 285[e]. 357[e]. 452[c]. *Orig. Int.* ii. 50[a]. 147[c]. 250[f]. *Eus.* D.E. *bis.* c. Mcl. 69[d]. 109[d]. Ecl. Pr. 14. in Ps. 53[a]. 373[b]. *Tert.* adv. Prax. 25. 28. *Novat.* 200. *Hil.* 783[c]. 1086[e]. 1088[d]. 1090[d]. 1091[a]. | om. G.
18. *Μαριαμ* BL. 1. 33. Theb. | ‡ *Μαρια* ϛ. ADX. rel. Memph. (II n.l.)
— *αγγελλουσα* ABII. *a.e.* | ‡ *απαγγελλουσα* ϛ. D(L)X *sic.* 1. 69. KMSsUΛ. Vulg. *b.c.f.ff.* -*γελουσα* L*. ' *αναγγελλουσα* (Δ.) 33. EG. -*γελουσα* Δ.
18. *μαθηταις*] add. *αυτου* D. Æth.
— *ἑωρακα* BX. Vulg. *a.ff.* Memph. Theb. Æth. | -*ραμεν* 33. S. | ‡ -*ρακεν* ϛ. ADIIL. rel. *b.c.e.f.* Syrr.Pst.& Hcl.
— *και ταυτα ειπεν αυτῃ*] *και ἁ ειπεν αυτῃ εμηνυσεν αυτοις* D. *c.*(*e.*) Æth.
— *αυτῃ a.f.* Æth. | *αυτοις* 69. | *μοι* Vulg. *ff.* Memph. Theb. | om. *b.*
19. *ουν* ABD. 33 *sic.* rel. Vulg. *b.c.f.ff.* Syr.Hcl. | om. X. 69. GΛ. set *a.* autem *e.* Syr.Pst. Memph. Theb. Æth.
— *σαββατων*] † praem. *των* ϛ. DXΔ. 1. rel. | om. ABIIL. 33. (dominicae Theb.)
— *μαθηται*] add. *αυτου* LΔ. 33. U. Theb. Æth. ‖ † add. *συνηγμενοι* ϛ. LXΔ. rel. Vulg. *Cl.* (*b.*)*c.e.f.ff.* Syr. Hcl.*(post *ησαν*). Memph. Theb. Arm. Æth. vid. *Eus.* ad Mar. Suppl. Mai. 283. 285. (293.) | om. ABDIIΛ*. *Am. a.* Syrr.Pst.&Hel.*txt.*
— *ὁ Iησ. Eus.* ad Mar. Suppl. Mai. 293. | om. *ὁ* DII.
— *εστη*] *εστι* K.
20. *εδειξεν*] † add. *αυτοις* ϛ. LX. rel. vv. *Eus.* ad Mar. Suppl. Mai. 294. | om. ABDII.
— *και* ante *τας χειρ.* AB. Syr.Hcl. | *om. ϛ. DIIL. rel. Latt. Syr.Pst. rel. *Eus.* ad Mar.
20. *αυτοις* ABDII. | ‡ *αυτου* ϛ. LX. rel. *b.c.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. *Eus.* ad Mar. | om. 1. Vulg. *a.e.f.ff.g.*
— *ουν* Vulg. *c.* Syr.Hel. Memph. *Eus.* ad Mar. | *δε* 1. (*a.*)(*b.*)(*e.*) Theb. "et" *a.b.e.* Syr.Pst. Æth.
— *μαθηται*] add. *αυτου* D. Æth. | Contra, *Eus.* ad Mar.
— *ιδοντες τον κυριον*] om. *a.*
21. *ειπεν ουν* Syr.Hcl. *Eus.* ad Mar. Suppl. Mai. 294. | *και ειπεν* LX Fr. Mosq. Memph. Æth. | *ειπεν* tantum *c.e.* Arm. ("autem" Syr.Pst. Theb.)
— *αυτοις*] † add. *ὁ Iησους* ϛ. ABII. rel. *b.f.ff.* Syrr.Pst.&Hcl. Æth. | om. DLX Fr.Mosq. Vulg. *a.c.e.* Memph. Theb. Arm. *Eus.* ad Mar. | post *παλιν* 1. (om. *παλιν* Syr.Pst. *Widm.* sed habent MSS.)
— *απεσταλκεν Eus.* ad Mar. | *απεστειλεν* L.

17. *om.* et *ante* Deum 1[o]. *Cl.* | 19. ergo sero esset *Cl.* | discipuli congregati *Cl.* | dixit eis *Cl.* | 20. cum hoc *Cl.*

[ℵ]AB[C]D(II)[P]. L X Δ (Fr.Mosq.). 1. 33. 69. EG[H]KMSUΛ.
21. ἀποστέλλω ὑμᾶς.
q Matt. 18:18.
23. ἄντινος bis.
— ἀφίενται
¶ Fr. Mosq.
25. εἰς τὸν τόπον
§ H
§ C
¶ II

σιε ζ
κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς. 22 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησεν
καὶ λέγει αὐτοῖς, Λάβετε πνεῦμα ἅγιον. 23 q ἄν
τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ‡ ἀφέωνται″ αὐτοῖς· ἄν
τινων κρατῆτε, κεκράτηνται.
σιϛ ι
77 24 Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα ὁ λεγόμενος
Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν † Ἰησοῦς.¶
25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί, Ἑωράκαμεν
τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς
χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν
δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον § τῶν ἥλων, καὶ βάλω
‡ μου τὴν χεῖρα″ εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ
πιστεύσω.
σιζ θ
78 26 § Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς¶ μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ
Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ
μέσον καὶ εἶπεν, Εἰρήνη ὑμῖν. 27 εἶτα λέγει τῷ
Θωμᾷ, Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖ-
ράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν
πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστος ἀλλὰ πιστός.
σιη ι
28 † ἀπεκρίθη † Θωμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὁ κύριός μου

pater, et ego mitto vos. 22 Hoc
cum dixisset, insuflavit, et dicit
eis, Accipite spiritum sanctum:
23 (215, 7.) quorum remiseritis
peccata, remittentur eis, et
quorum retinueritis, retenta
sunt.
24 (216, 10.) Thomas autem unus
ex duodecim, qui dicitur Didy-
mus, non erat cum eis quando
venit Iesus. 25 Dixerunt ergo
ei alii discipuli, Vidimus domi-
num. Ille autem dixit eis, Nisi
videro in manibus eius fixuram
clavorum et mittam digitum
meum in locum clavorum et
mittam manum meam in latus
eius, non credam.
26 (217, 9.) Et post dies octo
iterum erant discipuli eius
intus, et Thomas cum eis.
Venit Iesus ianuis clausis, et
stetit in medio et dixit, Pax
vobis. 27 Deinde dicit Thomae,
Infer digitum tuum huc et vide
manus meas, et adfer manum
tuam et mitte in latus meum,
et noli esse incredulus sed fide-
lis. 28 (218, 10.) Respondit Tho-
mas et dixit ei, Dominus meus

21. *πεμπω* ABD²II *e spat.* rel. *Eus.* ad Mar. | *αποστελλω* D*L Fr.Mosq. 33.
22. *και* ab init. *f.* Memph. *Eus.* ad Mar. Suppl. Mai. 294. | om. D*Gr.* Vulg. *a. b.c.e.ff.g.* ("autem" *post* Theb.)
— *ενεφυσησεν*] add. *αυτοις* D. Syr.Pst. (Memph. Theb.) Arm. Æth. | om. Syr.Hel. *Eus.* ad. Mar. *Cypr.* 155.
23. *αν bis* BIILXΔ Fr.Mosq. rel. *Orig.* i. 255^{d}. iii. 739^{c}. | *εαν* AD. *Eus.* in Es. 574^{a}.
— *τινων bis* Vulg. *b.c.g.* Syr.Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig.* i. 255^{d}. iii. *Novat.* 218. | *τινος* B. *a.e.f.* Syr.Pst. *Orig. Int.* iii. 964^{e}. *Eus.* in Es. (1°.) *Cypr.* 131. 148. 155. 195.
— *αφεωνται* AD(L)X Fr.Mosq. 1. *-ονται* L. | ‡*αφιενται* ϛ. B²*Mai.*IIΔ. rel. *Orig.* i. iii. *Eus.* in Es. (*αφιεται* 69*.) remittuntur Vulg.*Cl.* *b.c.f.g.* Memph. remittentur *Am. e.* Syrr.Pst.&Hel. Theb. Æth. *Cypr. ter.* remissa erunt *a.* | *αφειονται* B**Mai.* dimittuntur *Orig. Int.* iii. erunt remissa *Novat.* ‖ add. *αυτῳ* *Eus.* in Es. *Cypr.* 148. 155. 195.
— *κρατητε* *Orig.* i. iii. | *κρατειτε* XE. | *κρατησητε* D.
— *κεκρατηνται* *Orig.* i. iii. | *κρατηνται* L. retenta sunt Vulg. *g.* erunt retenta *Novat.* tenebantur *a.* Memph. Theb. Æth. *Orig. Int.* iii. *Cypr. ter.* detinebuntur *f.* detenta erunt *b.e.* detenta sunt *c.* (*praes.* Syrr.Pst.&Hel.) | *καὶ κράτηνται* Λ.
24. *δε*] *ουν* 1. | om. *a.e.*
— *ὁ λεγ.*] om. *ὁ* D.
— *ην*] add. *εκει* L. Syrr.Pst.&Hel.* Memph. Theb.
— *Ιησ.*] †praem. *ὁ* ϛ. AIILXΔ Fr.Mosq. rel. | om. BD.
25. *μαθηται*] add. *ὁτι* D.
— *ιδω*] *ιδωμεν* K*.
— *εν ταις χερσιν* *Hil.* 818^{b}.ed. | *εις τας χειρας* D. *c.* *Hil.* 818^{b}.MSS.
— *τυπον* 1°. Syr.Hel. Theb. | figuram *b.c.e.* Memph. *Hil.* fixuram Vulg. *g.* vestigium *a.* locum *f.* Syr.Pst. Syr. Hier.
— *και βαλω .... των ἡλων*] om. 69. Λ. *c.* Theb.*ap.Mnt.*(non om. ap. Woide.) | post *εις την πλευραν αυτου* D.
— *τον δακτυλον*] post *μου* DL. 33.
— *τυπον* 2°. BDLXΔ. rel. Memph. Theb. | *τοπον* AII. Vulg. *a.b.c.g.* Syr.Hel. Syr.Hier. Arm. *Hil.* foramina *f.*
— *εις τον τ. των ἡλ.*] in illis Syr.Pst. in clavos ejus Æth. (*ἡλων* ad *ἡλων* om. Syr.Hier.)
25. *μου ante την χειρα* B(D)L. 33. | ‡post ϛ. AIIXΔ. rel. Latt. *Hil.* | om. *μου* 1. *a.*
— *την χειρα*] *την χειραν* A. | *τας χειρας* D. Æth.
26. *αυτου* Vulg. *f.* Syr.Hel. Memph. *Orig.* i. 434^{a}. | om. 1. 69. *a.b.c.e.* Syr. Pst. Theb.
— *Θωμας*] praem. *ὁ* D. 69. | Contra, *Orig.* i.
— *ερχεται*] add. *ουν* D. 1. *f.* ? Memph. | Contra, *Orig.* i.
— *ειπεν*] add. *αυτοις* Λ *man. rec.* Syr. Pst. Memph. Theb. Æth. | Contra, *Orig.* i.
27. *γινου* *Orig.* i. 433^{d}. | *ισθι* D.
28. ab init.] †add. *και* ϛ. AC³Δ. rel. Syrr.Pst.&Hel. Æth. | om. BC*DLX. 1. 33(*e spat.*). 69. G. Latt. Memph. Theb. Arm. *Cypr.* 287.
— *Θωμας*] †praem. *ὁ* ϛ. L. 33. | om. ABCDX*Tf.*Δ. 1. 69. EGHKMSUΛ.
— *αυτω*] om. *e.m.* Memph. ‖ add. tu es *a.c.* | Contra, *Hil.* 922^{d}.
— *ὁ θεος* *Orig.* iii. 98^{b}. | om. *ὁ* D.

22. haec cum *Cl.* | dicit *Cl.* | 23. remittuntur *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. (Theb.) Arm. Æth.

¶ Theb.

31. *πιστεύητε*

καὶ ὁ θεός μου. [29] λέγει αὐτῷ [ὁ] Ἰησοῦς, Ὅτι
ἑώρακάς με, † πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες
καὶ πιστεύσαντες.
[30] Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα¶ ἐποίησεν ὁ
Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν †, ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμ-
μένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. [31] ταῦτα δὲ γέγραπται
ἵνα πιστεύσητε ὅτι † Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς
τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ
ὀνόματι αὐτοῦ.

et deus meus. [29] Dicit ei Iesus, Quia vidisti me, credidisti: beati qui non viderunt et crediderunt.

[30] Multa quidem et alia signa fecit Iesus in conspectu discipulorum suorum, quae non sunt scripta in libro hoc: [31] haec autem scripta sunt ut credatis quia Iesus est Christus filius dei, et ut credentes vitam habeatis in nomine eius.

XXI. $\overline{\sigma\iota\theta}$ / θ

§[a] ℵ in speciminibus Tischendorfii

§[β] P

2. *καὶ οἱ υἱοὶ Ζεβ.*

4. *γενομένης*

79 [1] Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν †
Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς §[a] θαλάσσης τῆς Τιβε-
ριάδος, §[β] ἐφανέρωσεν δὲ οὕτως. [2] ἦσαν ὁμοῦ Σίμων
Πέτρος καὶ Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθα-
ναήλ, ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ Ζεβε-
δαίου καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. [3] λέγει
αὐτοῖς Σίμων Πέτρος, Ὑπάγω ἁλιεύειν. λέγουσιν
αὐτῷ, Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. ἐξῆλθον καὶ
‡ ἐνέβησαν″ εἰς τὸ πλοῖον †, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ
ἐπίασαν οὐδέν. [4] πρωΐας δὲ ἤδη ‡ γινομένης″ ἔστη

[1] (219, 9.) Postea manifestavit se iterum Iesus [discipulis] ad mare Tiberiadis. Manifestavit autem sic. [2] Erant simul Simon Petrus et Thomas qui dicitur Didymus et Nathanahel qui erat a Cana Galilaeae et filii Zebedaei et alii ex discipulis eius duo. [3] Dicit eis Simon Petrus, Vado piscari. Dicunt ei, Venimus et nos tecum. Et exierunt et ascenderunt in navem, et illa nocte nihil prendiderunt. [4] Mane autem iam facto stetit Iesus in

29. λεγει] *ειπεν δε* 69. (et ait *e.*)
— ὁ Ιησ.] om. ὁ B.
— με] †add. *Θωμα* ς. Vulg.*Cl.* | om. ABCDLXΔ. 1. 33. 69. EGHKMSUΛ. *Am. a.b.c.e.f.g.m.* Syrr.Pst.&Hel. Syr. Hier. Memph. Theb. Arm. Æth. *Cypr.* 287. *Hil.* 923[b].
— ιδοντες] add. *με* Syrr.Pst.&Hel. | Contra, *Clem.* 433. *Orig.* iv. 209[a.b.] *Orig. Int.* iv. 627[a]. *Tert.* de res. car. 34. *Hil.*
— και πιστευσαντες] *πεπιστευσαντες* A.
30. σημεια] add. *ἁ* B.*Btly.Bch.*(ctra,*Mai.*) ?E**Tf.*
— ὁ Ιησ.] om. ὁ D.
— μαθητων] †add. *αυτου* ς. CDL. rel. Latt. Syrr.Pst.&Hel.* Memph. Arm. Æth. | om. ABΔEKSΛ. *f.* Syr.Hel.*txt.* Theb.*Mnt.* | add. postquam resurrexit a mortuis *e.*
— βιβλιῳ] *βιβλῳ* D.
31. om. ver. G*.
— πιστευσητε] *-ευητε* B.
— ὁτι Ιησους.... πιστευοντες] om. Theb. *Mnt.*
— Ιησους] †praem. *ὁ* ς. 33*s.* | om. AB *Mai.*CDLXΔ. 1. 69. EG²HKMSUΛ. (mox om. *ὁ χριστος Iren.* 206 *cdd.*)
— εστιν *Iren. Hil.* 907[a]. | om. X. ‖ *Ιησους χριστος υιος εστιν του θεου* D. *b.*(*c.*)(*e.*)*f.m.* (Memph.) (Arm.)
31. ζωην] add. *αιωνιον* C*(*bis* scr.)DL. 33. 69. *b.e.f.g.* Syrr.Pst.&Hel.* Memph. Arm.*ap.Griesbach.* Æth. *Iren.* 206. | om. ABC³XΔ. 1. rel. Vulg. *a.c.m.* Syr. Hel.*txt.*
— εχητε] *εχειτε* HΛ.
— *Tert.* hoc comma *clausulam* Evangelii vocat, "ipsa quoque clausula evangelii propter quid consignat haec scripta, nisi, Ut credatis, inquit, Jesum Christum filium Dei?" adv. Prax. 25. Sed e capite xxi°. testimonia alibi bis affert.
1. παλιν] ante *εφανερωσεν* D. Memph.W. Arm. Æth. | post *ὁ Ιησους* 69. | om. G.
— Ιησους (A)BC(L). rel. | om. DM. *e.* ‖ †praem. *ὁ* ς. AL. rel. | om. BC.
— μαθηταις] add. *αυτου* C³DX. 69. G*sic* HMU. *a.b.c.f.g.* Syr.Pst. Memph. Theb.*Mnt.* Arm. Æth. | om. ABC*L Δ. 1. 33. rel. Vulg. Syr.Hel. ‖ post *αυτου* add. *εγερθεις εκ νεκρων* 69. (om. *τοις μαθ. Am. e.*)
— εφαν. δε ουτ.] om. *a.* Æth.
2. Ναθανηλ C.
— ὁ απο] *ὁς ην απο* D. Vulg. *b.c.f.*
— οἱ] add. *υιοι* ℵDE(ϊοι). Vulg. *a.b.c.e.f. g.* Syr.Pst. Memph. Æth. | post *Ζεβεδ.* C. | Contra, ABPL. rel. Syr.Hel. Arm.
2. του] om. ℵD.
— αυτου] add. *του* D*.
3. αυτοις] *τουτοις* D.
— αυτῳ] add. *εκεινοι* X.
— και ἡμεις] om. 1. | *κ. ὑμεις* Λ.
— εξηλθον] *εξηλθαν* D. | *ηλθον* P. ‖ praem. *και* AP. Vulg. *b.c.f.g.* Syrr. Pst.&Hel.* Memph. Æth. | add. *ουν* ℵLXG. | non habent BCD. rel. *a.e.* Syr.Hel.*txt.* Arm.
— ενεβησαν ℵABCDPLX. 1. 33. 69. E GHKMSU. | ‡*ανεβησαν* ς. ΔΛ.
— πλοιον] †add. *ευθυς* ς. AC³P. rel. Syr.Hel. | om. ℵBC*DLXΔ. 1. 33. 69. Latt. Syr.Pst. Memph. Theb.*Mnt.* Arm. Æth.
— εν *f.* | om. L. Vulg. *a.b.c.e.*
— επιασαν] *εκοπιασαν* ℵ*.
— ουδεν] *ουδε ἑν* C*.
4. δε] om. G.
— ηδη *Am. b.f.* | om. ℵ*. 69. Vulg.*Cl.* *a.c.e.* Syr.Pst. Memph. Arm. Æth.
— γινομενης AB.*Mai.*C*LE. (*γειν.*AB.) | ‡*γενομενης* ς. ℵC²DPXΔ. 1*s.* 33*s.* rel.

29. dixit *Cl.* | Thoma, credidisti *Cl.*
1. *om.* discipulis *Am.* | 3. ascend. in noctem *Am.* | 4. *om.* jam *Cl.*

ℵ A B C D (P). (L) X Δ. 1. 33. 69. EGHKMSUΛ.
4. ἐπὶ τὸν αἰγ.
– ἔγνωσαν

† Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ᾔδεισαν οἱ μαθη-
ταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. 5 λέγει οὖν αὐτοῖς [ὁ] Ἰη-
σοῦς, Παιδία, μή τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθη-
σαν αὐτῷ, Οὔ. 6 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Βάλετε εἰς τὰ
δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὑρήσετε.
ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκ ἔτι αὐτὸ ἑλκῦσαι ‡ ἴσχυον″ ἀπὸ
σκ ι τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων. 7 λέγει οὖν ὁ μαθητὴς
ἐκεῖνος ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, Ὁ κύριός
ἐστιν. Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός
ἐστιν, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο (ἦν γὰρ γυμνός),
καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν. 8 οἱ δὲ ἄλλοι
μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον (οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν
ἀπὸ τῆς γῆς, ‡ ἀλλὰ″ ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων),
σκα θ σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. 9 ὡς οὖν ἀπέβη-
σαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην καὶ
ὀψάριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον. 10 λέγει αὐτοῖς [ὁ]
Ἰησοῦς, Ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε
σκβ θ νῦν. 11 ἀνέβη * οὖν″ Σίμων Πέτρος καὶ εἵλκυσεν τὸ
δίκτυον ‡ εἰς τὴν γῆν″ μεστὸν¶ ἰχθύων μεγάλων ἑκα-
τὸν πεντήκοντα τριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ

11. ἀνέβη [οὖν] θ
¶ P
11. μεγάλων ἰχθύων

litore: non tamen cognoverunt
discipuli quia Iesus est. 5 Dicit
ergo eis Iesus, Pueri, numquid
pulmentarium habetis? Res-
ponderunt ei, Non. 6 Dixit eis,
Mittite in dexteram navigii
rete, et invenietis. Miserunt
ergo, et iam non valebant illud
trahere a multitudine piscium.
7 (220, 10.) Dicit ergo discipulus
ille quem diligebat Iesus Petro,
Dominus est. Simon Petrus
cum audisset quia dominus est,
tunica succinxit se, erat enim
nudus, et misit se in mare:
8 alii autem discipuli navigio
venerunt, non enim longe erant
a terra sed quasi cubitis du-
centis, trahentes rete piscium.
9 (221, 9.) Ut ergo descenderunt
in terram, viderunt prunas po-
sitas et piscem superpositum et
panem. 10 Dicit eis Iesus, Ad-
ferte de piscibus quos prendis-
tis nunc. 11 (222, 9.) Ascendit
Simon Petrus et traxit rete in
terram plenum magnis piscibus
centum quinquaginta tribus:
et cum tanti essent, non est

4. Ιησ. 1°.] †praem. ὁ ς. LX. rel. | om. ℵABCDPE.
— εις BCPΔ. 1. rel. | επι ℵADLX. 33. MU. Latt. *Clem.* 104.
— ηδεισαν ABCDP. rel. | εγνωσαν ℵLX. 33.
— μαθηται] add. αυτου 69. *f.*
— Ιησ. 2°.] praem. ὁ Λ.
5. λεγει.... παιδια] "ait illis" *a.*
— ουν Syr.Hel. | om. C³. 33. U. *e.* Memph.W. Arm. | "et" Syr.Pst. Æth.
— ὁ Ιησους] om. Λ* *ut vid.* | om. ὁ ℵ B.
— τι] om. ℵ*.
— προσφαγειον AD. (οψον *Clem.* 104.)
6. ὁ δε ειπεν] λεγει ℵ*.
— ὁ δε] add. Ιησους X.
— βαλετε] βαλε Λ* *Tf.*
— το ante δικτυον] om. 69.
— εὑρησετε] -σητε 69. | add. οἱ δε ειπον, Δι' ολης της νυκτος εκοπιασαμεν και ουδεν ελαβομεν, επι δε τῳ σῳ ῥηματι βαλουμεν ℵ**. dixerunt ergo, Per totam noctem laborantes nil cepimus in verbo autem tuo laxabo rete *g.* (Æth.) (Luc. v. 5.)
— εβαλον ουν Syr.Hel. | οἱ δε εβαλον ℵ* D. (Syr.Pst.) Memph. (Æth.) miserunt illi *a.*
6. ἑλκυσαι (post αυτο 1.) | εἱλκυσαι D. | εἱλικυσαι Δ.
— ισχυον ℵBCDL. 1. 33. Λ. Vulg. *a.b.c. f.g.* Syr.Hel. (Arm.) | ‡ισχυσαν ς. APX. rel. *e.* Syr.Pst. Memph.
7. ὁ Ιησ.] om. ὁ D.
— εστιν 1°.] add. ἡμων D.
— εβαλεν ἑαυτον (αυτον L.) | ἡλατο D*. | ἡλλατο D².
— fin.] add. ut veniret ad Jesum Syr.Pst. *ed.* et MSS. (om. in nonnullis.)
8. πλοιαριῳ] πλοιῳ P. | praem. αλλῳ ℵ.
— ηλθον] -θαν D.
— αλλα ℵABC. | ‡αλλ' ς. DPG. rel.
— πηχων] πηχεων Λ. | πυχων 69*.
— διακοσιων] viginti *a.* ω̄ i.e. DCCC. Memph.W.
— συροντες] συραντες 1. | σηροντες 69*.
9. απεβησαν] ανεβ. ℵ*H. | επεβ. Λ.
— εις] επι ℵLX.
— βλεπουσιν *a.e.ff.* | ειδαν P. Vulg. *b.c.f.g.*
— κειμενην] om. Arm. carbones incensos *a.b.c.ff.* | Contra, Vulg. *e.f.g.*
10. ὁ Ιησ.] om. ὁ B.
— απο ℵABCP. rel. | εκ DL.
11. ανεβη] ενεβη ℵL. 1. (*non* 33.) Arm.
— ουν post ανεβη ℵBCLX. 1. 33. Syr. Hel. Memph. | *om. ς. ADP. rel. Latt. Arm. (praem. tunc *c.* "et" Syr. Pst. Æth.)
— εις την γην ℵABCPLXΔ. 33. Arm. | επι την γην D. 1. 69. (post μεστον D. *b.*) | ‡επι της γης ς. E. rel.
— ιχθ. ante μεγαλ. ℵBC. rel. *c.* | *post* A DLXΔ. 1. 33. G. Vulg. *a.b.* (om. μεγαλ. *e.*)
— τοσουτων] add. αυτων L.
12. ὁ Ιησ.] om. ὁ B.
— δε ℵADLX. rel. (*b.*)*c.*(*e.f.ff.*) Syrr. Pst.&Hel. Memph. | om. BC. "et" ante Vulg. *a.*
— ειδοτες] ειδοντες Λ.
13. ερχεται] †add. ουν ς. AΔ. rel. *f.ff.* Syr.Hel. Memph. | om. ℵBCDLX. 1. 33. *a.b.e.* Theb.*Mnt.* Arm. | "et" ante Vulg. *g.* Æth. "tunc" *c.* "autem" Syr.Pst.
— Ιησ.] †praem. ὁ ς. ℵALX. rel. | om. BC *ut vid.* D.

5. dixit *Cl.* | 6. dicit *Cl.* | prae multitudine *Cl.* | 7. dixit *Cl.* | tunicam *Am.** | 10. prendidistis *Cl.*

Vulg. a. b. c. Syrr. P. H. Memph. Arm. Æth.

σκγ θ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. [12] Λέγει αὐτοῖς [ὁ] Ἰησοῦς,
σκδ ι Δεῦτε ἀριστήσατε. οὐδεὶς [δὲ] ἐτόλμα τῶν μαθη-
τῶν ἐξετάσαι αὐτόν, Σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ κύ-
σκε θ ριός ἐστιν. [13] ἔρχεται † † Ἰησοῦς καὶ λαμβάνει τὸν
ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως.
σκϛ ι [14] τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερώθη † Ἰησοῦς τοῖς μαθη-
ταῖς † ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.
σκζ θ 80 [15] Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέ-
τρῳ ὁ Ἰησοῦς, Σίμων ‡ Ἰωάνου," ἀγαπᾷς με ‡ πλέον"
¶ L τούτων; λέγει αὐτῷ, Ναὶ κύριε,¶ σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ
σκη ι σε. λέγει αὐτῷ, Βόσκε τὰ ἀρνία μου. [16] λέγει αὐτῷ
πάλιν δεύτερον, Σίμων ‡ Ἰωάνου," ἀγαπᾷς με; λέγει
σκθ θ αὐτῷ, Ναὶ κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ,
16. τὰ προβάτιά μου σλ ι Ποίμαινε τὰ πρόβατά μου. [17] Λέγει αὐτῷ τὸ τρί-
τον, Σίμων ‡ Ἰωάνου," φιλεῖς με; ἐλυπήθη ὁ Πέτρος,
17. καὶ λέγει ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον, Φιλεῖς με; καὶ εἶπεν αὐτῷ,
Κύριε, ‡ πάντα σὺ" οἶδας, σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε.
σλα θ λέγει αὐτῷ [† Ἰησοῦς], Βόσκε τὰ ‡ προβάτιά" μου.
σλβ ι [18] ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες
σεαυτὸν καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηρά-

scissum rete. [12] (223, 9.) Dicit eis Iesus, Venite prandete. (224, 10.) Et nemo audebat discumbentium interrogare eum, Tu quis es? scientes quia dominus esset. [13] (225, 9.) Et venit Iesus et accepit panem et dat eis, et piscem similiter. [14] (226, 10.) Hoc iam tertio manifestatus est Iesus discipulis cum resurrexisset a mortuis.

[15] Cum ergo prandissent, (227, 9.) dicit Simoni Petro Iesus, Simon Iohannis, diligis me plus his? Dicit ei, Etiam domine, tu scis quia amo te. Dicit ei, Pasce agnos meos. [16] (228, 10.) Dicit ei iterum, Simon Iohannis, diligis me? Ait illi, Etiam domine, tu scis quia amo te. (229, 9.) Dicit ei, Pasce agnos meos. [17] (230, 10.) Dicit ei tertio, Simon Iohannis, amas me? Contristatus est Petrus quia dixit ei tertio, Amas me? dicit ei, Domine, tu omnia scis, tu scis quia amo te. (231, 9.) Dicit ei, Pasce oves meas. [18] (232, 10.) Amen amen dico tibi, cum esses iunior, cingebas te et ambulabas ubi volebas: cum au-

13. και διδωσιν αυτοις] ευχαριστησας εδωκεν αυτοις D Gr. (f.)(g.) Syr.Hier.
14. τουτο] add. δε ℵLX. 33. G. Memph.
— ηδη] om. Syr.Pst. Arm. Æth.
— εφανερωθη Vulg. f.ff. | εφανερωσεν ἑαυτον X. a.b.c.e. (vid. ver. 1.)
— Ιησους] om. S. post μαθηταις L. ‖ † praem. ὁ ς. ℵALX. rel. | om. B CD.
— μαθηταις] † add. αυτου ς. DXΔ. rel. Vulg.Cl. b.c.f. rel. | om. ℵABCL. 1. 33. Am. a.e.ff. Arm.
15. ηριστησαν] -σεν K.
— ὁ Ιησους] om. S. | post λεγει D.Tol. a.c. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Æth.
— Ιωανου ℵ**B.Mai.(diserte)D Gr. | Ιωαννου B.Btly.Bch.C*L. Vulg. a.b.(e.) f. Memph. Theb.Mnt. (om. ℵ*.) | ‡ Ιωνα ς. AC²X. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. Barjona c.
— πλεον ℵBCDLX. 33. SA Tf. | ‡ πλειον ς. AΔ. rel. | om. πλ. τουτων 1. a.b.c. e.ff. | Contra, Vulg. f.g.
— συ οιδ. ὁτι φιλ. σε] om. a.e.
— λεγ. αυτῳ 2°.] add. ὁ Ιησους DU.
— αρνια ℵABC². rel. Vulg. f. Memph. | προβατα C*D. a.b.c.e.

16. παλιν] ante λεγει ℵC. Memph. | om. D. c.e.
— δευτερον c.e. | om. ℵ*. Vulg. a.b.f.ff. Arm. | praem. το ℵ**. 1. ‖ add. ὁ κυριος D.
— Ιωανου B.Mai.D Gr. | Ιωαννου ℵ B.Btly.C*. Vulg. (a.)b.e.f.ff. | ‡ Ιωνα ς. AC². rel. Barjona c.
— ναι] om. ℵ*.
— συ οιδ. ὁτι φιλ. σε] om. a.
— λεγει αυτ., Ποιμ. τα πρ. μου] om. 1.
— αυτῳ 3°.] add. ὁ Ιησους A.
— λεγει αυτῳ 3°.] add. Si diligas me et ames Syr.Hcl.
— προβατα ℵA(D)XΔ. 69 sic. rel. (post μου D.) Syrr.Pst.&Hcl. ut vid. agnos Vulg. oves a.c.e.f.ff. Memph. | προβατια B.Mai.C. oviculos b. Lucif. 190.
17. το τριτ.] om. το C.
— Ιωανου B.Mai.D. Vulg. (a.)b.e. | Ιωαννου ℵB.Btly.Bch. C*. | Ιωανα 69. | ‡ Ιωνα ς. AC². rel. Barjona c. Orig. in Prov. Mai. 15.
— ελυπηθη] ελυπη 69. | add. δε ℵ*.
— το τριτον 2°.] om. D*(corr.¹.).

17. και ante ειπεν Vulg.Cl. c.e.f.g.m. | om. A. Am. a.b.
— φιλεις 2°.] praem. και ℵ*.
— ειπεν 2°. BC. rel. Vulg.Cl. m. | λεγει ℵADX. 1. 33. Am. a.b.c.e.f.g.
— αυτῳ (ante κυριε)] om. B.
— παντα ante συ ℵBC*D. 33. a.e.ff.m. Syrr.Pst.&Hcl. | ‡ post ς. AC³X. rel. Vulg. (b.)f. (Memph.) Æth. | om. συ c.g.
— συ γιν.] om. συ B.Mai.ed.1.ctra,ed.2. (και συ παντα γιν. Arm.)
— Ιησους] om. ℵD. 1. 33. (Latt.) Memph. | Contra, ABC. rel. f. Theb.Mnt. rel. ‖ † praem. ὁ ς. AX. rel. | om. BC.
— προβατια AB.Mai.C. Syrr.Pst.&Hcl. ut vid. | ‡ προβατα ς. ℵDX. 33. rel. oves Vulg. a.b.c.e.f. Hil. 904ᶜ. | αρνια A.
18. ὁτε ℵABC³D. rel. | ὁτι C*. | ὁτι ἑως Arm.
— ης] ει 69.
— περιεπατης XEK.

12. dominus est Cl. | 13. accipit Cl. | 14. discip. suis Cl. | 17. et dixit ei Cl. | omnia nosti Cl.

ℵ A B C D.
X Δ.
1. 33. 69.
EGHKMSUΛ.
18. σε ζώσει
r 2 Pet. 1:14.
s cap. 13:23, etc.

σῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος ‡ ζώσει σε″
καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεις. 19 r τοῦτο δὲ εἶπεν σημαί-
νων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν
λέγει αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι. 20 ἐπιστραφεὶς † ὁ
Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς
ἀκολουθοῦντα, s ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ
τὸ στῆθος αὐτοῦ καὶ εἶπεν, Κύριε, τίς ἐστιν ὁ παρα-
διδούς σε; 21 τοῦτον * οὖν″ ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει
τῷ Ἰησοῦ, Κύριε, οὗτος δὲ τί; 22 λέγει αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς, Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί
πρός σε; σύ ‡ μοι ἀκολούθει.″ 23 Ἐξῆλθεν οὖν
‡ οὗτος ὁ λόγος″ εἰς τοὺς ἀδελφούς, ὅτι ὁ μαθητὴς
ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· ‡ οὐκ εἶπεν δὲ″ αὐτῷ ὁ

tem senueris, extendes manus
tuas, et alius te cinget et ducet
quo non vis. 19 Hoc autem
dixit significans qua morte cla-
rificaturus esset deum. Et hoc
cum dixisset, dicit ei, Sequere
me. 20 Conversus Petrus vidit
illum discipulum quem dilige-
bat Iesus sequentem, qui et
recubuit in cena super pectus
eius et dixit, Domine, quis est
qui tradit te? 21 Hunc ergo
cum vidisset Petrus, dicit Iesu,
Domine, hic autem quid?
22 Dicit ei Iesus, Sic eum volo
manere donec veniam, quid ad
te? tu me sequere. 23 Exivit
ergo sermo iste in fratres quia
discipulus ille non moritur.
Et non dixit ei Iesus, Non mo-

18. *εκτενης* X.
— *τας χειρας*] *την χειραν* ℵ*.
— *αλλος* ABC*. rel. vv. | *αλλοι* ℵC²D. 1. 33. Syr.Hcl.mg. Arm.
— *σε post ζωσ.* ℵBC²(?et C*). | ‡*ante* ς. AD. rel.
— *ζωσει* Syrr.Pst.&Hcl.*txt.* (*ζωση* M.) | *ζωσουσει* D. | *ζωσωσιν* C². | *ζωσουσιν* ℵ. 1. 33. Syr.Hcl.*mg.* Arm.
— *οισει* (*ἤσοι* 69.)] *οισουσιν* C². 33. Arm. Syr.Hcl.mg. | *αποισουσιν* ℵ**. 1. | *απαγουσιν* D. | *ποιησουσιν σοι* ℵ*. ‖add. *σε* ℵ**AD. *a.c.ff.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb.*Mnt.* Æth.
— *ὁπου*] *ὑσα* ℵ*.
— *ου*] *συ ου* D². (Latt.) D*CY. (?OY mutatum.)
19. *τουτο* 1⁰. *Orig.* i. 421ᵇ. | *ταυτα* D. *Orig.* i. 309ᵈ.
— *δε* *Orig.* i. 309ᵈ. (*δ'* 421ᵇ.) | om. 69.
— *ειπεν*] *ελεγεν* 1.
— *τουτο* 2⁰.] *ταυτα* A. Syr.Pst.
20. *επιστραφεις*] †add. *δε* ς. ℵDXΔ. 1. 69 *sic.* E. rel. *f.* Memph. | om. ABC. 33. Vulg. *b.c.e.g.* Arm. et conversus *a.ff.* Syr.Pst.
— *ὁ Πετρ.* *Orig.* iv. 437ᵉ. 440ᵉ. | om. *ὁ* 1.
— *ὁ Ιησ.* *Orig.* iv. *bis.* | om. *ὁ* D.
— *ακολ. ὁς*] om. ℵ*.
— *αυτου* *Orig.* iv. *bis.* | *του Ιησου* C *ut vid.* *a.f.*
— *ειπεν*] *λεγει* ℵ*. ‖add. *αυτω* ℵCD. 33. *ff.* Memph. Æth. | om. AB. rel. (Latt.) rel. *Orig.* iv. *bis.*
— *κυριε* ABC³D. *Orig.* iv. *bis.* | om. C*. | *καὶ sic* G. | (*τις εστιν* ad fin. ver. 21. om. *e.*)
— *παραδιδους* *Orig.* iv. *bis.* | *-διδων* D.
21. *ουν* post *τουτον* ℵBCD. 33. Vulg. *b.c.f.ff.g.* Syr.Hcl.* (Memph.) *Orig.* iv. 437ᵉ. [*a* hiat.] | *om. ς. AX. rel. Syr.Pst. Arm. Æth.
21. *Πετρος*] add. *ακολουθουντα* X. | Contra, *Orig.* iv.
— *τω Ιησου* *Orig.* iv. | *αυτω Ιησου* D* *Gr.*
— *λεγει*] *ειπεν* ℵ.
— *κυριε*] om. ℵ.
22. *εαν* *Orig.* iv. 438ᵃ. | "sic" Vulg. *b.c.* "si" *e.f.* "si sic" *ff.* [*a.*]
— *μενειν*] add. *οὑτως* D. | Contra, *Orig.* iv.
— *τι*] *τις* 69* *Scr.*
— *συ*] add. *δε* C *ut vid.*(?*sivc².) Memph. | Contra, *Orig.* iv.
— *μοι ante ακολουθει* ℵABC* *ut vid.* D. 1. 33. (Latt.) *Orig.* iv. | ‡*post* ς. C²XΔ. rel. *f.* Memph.
23. *οὑτος ante ὁ λογος* ℵBCD. 1. 33. *a.b.c.e.f.ff.* Syr.Pst. | ‡*post* ς. AXΔ. rel. Vulg. Syr.Hcl. Arm. | om. *Orig.* iv. 438ᵃ.
— *ὁτι*] praem. *και εδοξαν* D. Arm. | Contra, *Orig.* iv.
— *ουκ ειπεν δε* ℵBC. 33. (*c.*) (Syr.Pst.) *Orig.* iv. | ‡*και ουκ ειπεν* ς. AD. rel. (Latt.) Syr.Hcl. Arm. Æth. [Memph.]
— *αυτω* *Orig.* iv. | om. 69. *a.* | *αυτο* D *Gr.* et Lat.(illud).
— *ὁ Ιησους* *Orig.* iv. | om. XΛ*.
— *ὁτι* 2⁰. *c.f.ff.* *Orig.* iv. | om. D. Vulg. *a.b.e.*
— *ουκ* *Orig.* iv. | om. Λ *Tf.*
— *αποθνησκει* *Orig.* iv. | *-σκεις* D. *e.*
— *αλλ'* *Orig.* iv. | *αλλα* D.
— *εαν* *Orig.* iv. | "sic" Vulg. *a.b.c.* "si" *e.f.* om. *ff.*
— *τι* *Orig.* iv. | om. D *Gr.*
— *τι προς σε* *Orig.* iv. | om. ℵ*. 1. *a.e.* Arm. ‖add. tu me sequere *c.*
24. *μαρτυρων*] praem. *και* B. | Contra, *Orig.* iv. 438ᵃ.
— *τουτων*] Jesu *a.*(*e.*)
— *και *ὁ″ γραψας* BD. (*a.*)*b.*(*ff.*) Memph. Æth. | *ὁ και γρ.* ℵ. 33. 69. *c.* Syr.Hcl.* | *om. *ὁ* ς. ACX. 1. rel. *Orig.* iv. et qui de eo scripsit *e.*
— *και οιδαμεν*] praem. *ὁ sic* G. scimus: et scimus *a.*
— *αυτου ἡ μαρτυρια εστιν* BC*. Memph. MS. | *εστ. αυτ. ἡ μαρτ.* D. | *αυτ. εστ. ἡ μαρτ.* 33. | ‡*εστ. ἡ μαρτ. αυτ.* ς. ℵAC³X. rel. Latt. Memph.ed.
25. In Cod. 36. (saec. xi¹.) hoc scholion legitur. *ἄλλος δέ φησιν, προσθήκην εἶναι τοῦτο, τεθεικότος μὲν αὐτό τινος τῶν φιλοπόνων ἔξωθεν εἰς παράστασιν τοῦ πλείονα τῶν γεγραμμένων εἶναι τὰ γεγενημένα παρὰ τοῦ κυρίου θαύματα, κατὰ μέρος δὲ ὑφ' ἑτέρου ἀγνοίᾳ τοῦ πρώτου τυχὸν ἔσωθεν, καὶ μέρος τῆς τοῦ εὐαγγελίου γραφῆς γενόμενον, εἶτα τοῦ χρόνου καὶ τῆς συνηθείας διὰ πάντων αὐτὸ τῶν εὐαγγελίων φέρεσθαι παρασκευάσαντος, οὕτως βεβαίαν ἐσχηκότος τὴν δόξαν παρὰ πᾶσι τοῖς πιστοῖς, ὥστε ἀληθῶς μέρος ἕν, καὶ τέλος τῶν παρὰ τοῦ εὐαγγελιστοῦ γραφέντων ποιήσασθαι, ἵνα μὴ δόξωμεν τοὺς θεοπνεύστους τῶν εὐαγγελιστῶν διαιρεῖν ἢ καὶ παραχαράσσειν λόγους. ἀπὸ τούτου τοῦ νοήματος ὁ θεῖος Βασίλειος κινηθεὶς ἐν τῇ ἑξαημέρῳ θαυμάζων τὴν κτίσιν τοῦ θεοῦ οὕτω φησιν, Ὥστε καὶ τὸν εὐτρεχέστατον νοῦν ἐλάττονα φανῆναι τοῦ ἐλαχίστου τῶν ἐν τῷ κόσμῳ, πρὸς τὸ κατ' ἀξίαν αὐτῷ ἐπεξελθεῖν, ἢ τὸν ὀφειλόμενον ἔπαινον ἀποπληρῶσαι τῷ κτίσαντι.* (Hunc versiculum *προσθήκην* vocant scholia in codicibus nonnullis aliis.)
— *ἁ* ℵBC*X. 33. Vulg. *c.f.* *Orig.* iv. 216ᵃ. | ‡*ὁσα* ς. AC²D. Syr.Hcl.mg.*Graecè.*

18. quo tu non *Cl.* | 19. cum hoc *Cl.* | 20. tradet *Cl.* | 21. dixit *Cl.* | 23. exiit *Cl.* | inter fratres *Cl.*

Vulg. *a. b. c.* Syrr. P. H. Memph. Arm. Æth.
23. *καὶ οὐκ εἶπεν*

Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ' Ἐὰν αὐτὸν θέλω
μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρός σε;
24 Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τού-
των, καὶ * ὁ″ γράψας ταῦτα, καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς
‡ αὐτοῦ ἡ μαρτυρία ἐστίν.″ 25 ἔστιν δὲ καὶ ἄλλα
πολλὰ ‡ ἃ″ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται
καθ' ἕν, ‡ οὐδ'″ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον ‡ χωρήσειν″
τὰ γραφόμενα βιβλία. †

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΗΝ.

ritur, sed Sic cum volo manere donec venio, quid ad te? 24 Hic est discipulus qui testimonium perhibet de his et scripsit haec, et scimus quia verum est testimonium eius. 25 Sunt autem et alia multa quae fecit Iesus, quae si scribantur per singula, nec ipsum arbitror mundum capere eos qui scribendi sunt libros. Amen.

[*a.b.e.ff.*] (*ἁ seu ὁσα εποι. ὁ Ιησ.* om. Arm.)
25. *Ιησους*] praem. *χριστος* D. ‖add. quae non sunt scripta in hoc libro *b.*
— *ουδ'* ℵBDΔ. 1. 69 *Scr. Orig.* iv. 352ᶜ. | ‡ *ουδε* ς. ACX. rel. *Orig.* iii. 630ᶜ. iv. 13ᵃ. 216ᵃ. ap. Eus. H.E. vi. 25.(291).
25. *χωρησειν* ℵB.*Mai.*C*. *Orig.* iv. 216ᵃ. (*χωρειν Orig.* iii.) | ‡ *-σαι* ς. AB.*Btly.* C²D. rel. Syr.Hel.mg.*Graecè. Orig.* iv. 13ᵃ. 352ᶜ. ap. Eus. H.E.
— fin.] †add. *αμην* ς. XΔ. rel. Syr.Hel. mg.*Gr.* rel. *Am. c.f.* Syr.Hel.(in uno codice.) Æth. | om. ℵABC *ut vid.* D. 1. 33. Vulg.*Cl. a.b.e.ff.g.* Syrr.Pst.&Hel. MSS. Syr.Hier. Memph. Theb.*Mnt.*

Subscriptio, *κατα Ιωανην* B. *ευαγγελιον κατα Ιωαννην* ℵACΔ. 33. E. *τελος του κατα Ιῶ ευαγγελιου: ετκ κτα Ιῶ στι. ,βτ* H. *εὐαγγελιον κατα Ιῶ εγραφη και αντεβληθ. ὁμοιως εκ των αὐτων αντιγραφων εν στιχοις ,βσι κεφ. σλβ'* Λ. *ευαγγελιον κατα Ιωαννην εξεδοθη μετα χρονους λβ' της του χριστου αναληψεως εχει δε στιχους ,βτ.* S. *ευαγγελιον κατα Ιωανην ετελεσθη αρχεται ευαγγελιον κατα Λουκαν* D. *το κατα Ιῶ ευαγ. εξεδοθη μετα χρον. της του χῡ αναληψ.* G *litt. curs.*

23. donec veniam *Cl.* | 24. discipulus ille *Cl.* | 25. capere posse eos *Cl.* | *om.* Amen *Cl.*

EVANGELIORUM CAPITULA ANTIQUA E CODICIBUS NONNULLIS POTIORIBUS.

Capitula MATTHAEI *Evangelii e Codd.* L.Δ (*et interdum* A.Z. *ad summam paginam*).

Τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου τὰ Κεφάλαια.

α'. περὶ τῶν μάγων. [ii. 1].
β'. περὶ τῶν ἀναιρεθέντων παιδίων. [ii. 16].
γ'. πρῶτος Ἰωάννης ἐκήρυξεν βασιλείαν οὐρανῶν. [iii. 1].
δ'. περὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ σωτῆρος. [iv. 17].
ε'. περὶ τῶν μακαρισμῶν. [v. 1].
ς'. περὶ τοῦ λεπροῦ. [viii. 1].
ζ'. περὶ τοῦ ἑκατοντάρχου. [viii. 5].
η'. περὶ τῆς πενθερᾶς Πέτρου. [viii. 14].
θ'. περὶ τῶν ἰαθέντων ἀπὸ ποικίλων νόσων. [viii. 16].
ι'. περὶ τοῦ μὴ ἐπιτρεπομένου ἀκολουθεῖν. [viii. 19].
ια'. περὶ τῆς ἐπιτιμήσεως τῶν ὑδάτων. [viii. 23].
ιβ'. περὶ τῶν δύο δαιμονιζομένων. [viii. 28].
ιγ'. περὶ τοῦ παραλυτικοῦ. [ix. 2].
ιδ'. περὶ Ματθαίου τοῦ τελώνου. [ix. 9].
ιε'. περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀρχισυναγώγου. [ix. 18].
ις'. περὶ τῆς αἱμοῤῥοούσης. [ix. 20].
ιζ'. περὶ τῶν δύο τυφλῶν. [ix. 27].
ιη'. περὶ τοῦ δαιμονιζομένου κωφοῦ. [ix. 32].
ιθ'. περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων διαταγῆς. [x. 1].
κ'. περὶ τῶν ἀποσταλέντων παρὰ Ἰωάννου. [xi. 2].
κα'. περὶ τοῦ ξηρὰν ἔχοντος τὴν χεῖρα. [xii. 9].
κβ'. περὶ τοῦ δαιμονιζομένου κωφοῦ καὶ τυφλοῦ. [xii. 22].
κγ'. περὶ τῶν αἰτούντων σημεῖον. [xii 38].
κδ'. περὶ τῶν παραβολῶν. [xiii. 3].
κε'. περὶ Ἰωάννου καὶ Ἡρώδου. [xiv. 1].
κς'. περὶ τῶν πέντε ἄρτων καὶ τῶν δύο ἰχθύων. [xiv. 15].
κζ'. περὶ τοῦ ἐν θαλάσσῃ περιπάτου. [xiv. 22].
κη'. περὶ τῆς παραβάσεως τῆς ἐντολῆς τοῦ θεοῦ. [xv. 1].
κθ'. περὶ τῆς χαναναίας. [xv. 21].
λ'. περὶ τῶν θεραπευθέντων ὄχλων. [xv. 29].
λα'. περὶ τῶν ἑπτὰ ἄρτων. [xv. 32].
λβ'. περὶ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων. [xvi. 5].

In notando hanc varietatem lectionis satis duxi mutationes additamenta omissiones indicare. Errores numerorum et ordinis sectionum, silentio praetermisi.

MATTHAEUS.

Titulus c Δ. *ευα--ελιον κτα Μα---*
--κεφα— L.
β'. *παιδιων* Δ. | *νηπιων* L.
ιδ'. *Ματθαιου* L(et Δ in loco). | *Λευι* Δ in Indice.
ις'. hiat L.
κ'. *sic* LΔ. | *κ'. περι του γενομενου ῥηματος προ—Ιωαννη—* Z ad sum. pag.
κβ'. *κωφ. κ. τυφ.* L. | *τυφ. κ. κωφ.* Δ.
κγ'. fin.] add. *ιδειν* L. | om. Δ.
κδ'. *sic* Δ. | *κδ'. περι του σπορου παραβολη* L.

λγʹ. περὶ τῆς ἐν Καισαρείᾳ ἐπερωτήσεως. [xvi. 13].
λδʹ. περὶ τῆς μεταμορφώσεως τοῦ Ἰησοῦ. [xvii. 1].
λεʹ. περὶ τοῦ σεληνιαζομένου. [xvii. 14].
λϛʹ. περὶ τῶν αἰτούντων τὰ δίδραχμα. [xvii. 24].
λζʹ. περὶ τῶν λεγόντων τίς μείζων. [xviii. 1].
ληʹ. περὶ τῶν ἑκατὸν προβάτων παραβολή. [xviii. 12].
λθʹ. περὶ τοῦ ὀφείλοντος τὰ μυρία τάλαντα. [xviii. 23].
μʹ. περὶ τῶν ἐπερωτησάντων εἰ ἔξεστιν ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα. [xix. 3].
μαʹ. περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος πλουσίου τὸν Ἰησοῦν. [xix. 16].
μβʹ. περὶ τῶν ἐργατῶν. [xx. 1].
μγʹ. περὶ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου. [xx. 20].
μδʹ. περὶ τῶν δύο τυφλῶν. [xx. 29].
μεʹ. περὶ τῆς ὄνου καὶ τοῦ πώλου. [xxi. 1].
μϛʹ. περὶ τῶν τυφλῶν καὶ χωλῶν. [xxi. 14].
μζʹ. περὶ τῆς ξηρανθείσης συκῆς. [xxi. 18].
μηʹ. περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν κύριον ἀρχιερέων. [xxi. 23].
μθʹ. περὶ τῶν δύο υἱῶν παραβολή. [xxi. 28].
νʹ. περὶ τοῦ ἀμπελῶνος παραβολή. [xxi. 33].
ναʹ. περὶ τῶν κεκλημένων. [xxii. 1].
νβʹ. περὶ τῶν ἐπερωτησάντων διὰ τὸν κῆνσον. [xxii. 15].
νγʹ. περὶ τῶν σαδδουκαίων. [xxii. 23].
νδʹ. περὶ τοῦ νομικοῦ. [xxii. 34].
νεʹ. περὶ τῆς τοῦ κυρίου ἐπερωτήσεως. [xxii. 41].
νϛʹ. περὶ τοῦ ταλανισμοῦ τῶν νομικῶν. [xxiii. 1].
νζʹ. περὶ συντελείας. [xxiv. 3].
νηʹ. περὶ τῆς ἡμέρας καὶ ὥρας. [xxiv. 36].
νθʹ. περὶ τῶν δέκα παρθένων. [xxv. 1].
ξʹ. περὶ τῶν τὰ τάλαντα λαβόντων. [xxv. 14].
ξαʹ. περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ χριστοῦ. [xxv. 31].
ξβʹ. περὶ τῆς ἀλειψάσης τὸν κύριον μύρῳ. [xxvi. 6].
ξγʹ. περὶ τοῦ πάσχα. [xxvi. 17].
ξδʹ. περὶ τῆς προσευχῆς τοῦ σωτῆρος. [xxvi. 26].
ξεʹ. περὶ τῆς πoραδόσεως τοῦ Ἰησοῦ. [xxvi. 47].
ξϛʹ. περὶ τῆς ἀρνήσεως Πέτρου. [xxvi. 69].
ξζʹ. περὶ τῆς τοῦ Ἰουδᾶ μεταμελείας. [xxvii. 3].
ξηʹ. περὶ τοῦ κυριακοῦ σώματος. [xxvii. 57].

λϛʹ. *τα διδραχμα* Δ. | *τα διδραχματα* L.
λθʹ. *τα* L. | om. Δ.
μʹ. *fin.*] add. *αυτου* L. | om. Δ.
μαʹ. *Ιησουν* Δ. | *κυριον* L.
μβʹ. *εργατων*] praem. *μισθουμενων* Δ. | om. L.
μεʹ. *της ονου*] *του ονου* LΔ.
μηʹ. *fin.*] add. *και πρεσβυτερων* Δ. | om. L.
μθʹ. *υἱων* Δ. | *τεκνων* Δ.
νʹ. *παραβολη* Δ. | om. L.
ναʹ. *fin.*] add. *εις τους γαμους* Δ.
νδʹ. *νομικου*] praem. *επερωτησαντος* L. | om. Δ.
νεʹ. *sic* L. | *περι της επερωτησεως του κυριου προς τους φαρισαιους* Δ.
νθʹ in Z legitur.
ξʹ. *λαβοντων* L. | *λαμβανοντων* Δ.
ξδʹ. *περι της προσευχης του σωτηρος* L. | *τυπος μυστικος* Z. | *περι τυπου μυστικου* AΔ.
ξεʹ. *του Ιησου* A. | *του σωτηρος* L. | om. Δ.
ξϛʹ. *sic* L(A). | *πετρου*] *του—* A. | *αρνησις πετρου* ZΔ.
ξηʹ. *sic* L. | *περι της αιτησεως του σωματος* AΔ. add. *του κυριακου* Δ ubi A hiat.

Capitula MARCI *Evangelii e Codd.* A.Δ (*et* L. *inde ab* λγʹ).

Τοῦ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίου τὰ Κεφάλαια.

αʹ. περὶ τοῦ δαιμονιζομένου. [i. 23].
βʹ. περὶ τῆς πενθερᾶς Πέτρου. [i. 29].
γʹ. περὶ τῶν ἰαθέντων ἀπὸ ποικίλων νόσων. [i. 32].
δʹ. περὶ τοῦ λεπροῦ. [i. 40].
εʹ. περὶ τοῦ παραλυτικοῦ. [ii. 3].
ϛʹ. περὶ Λευῒ τοῦ τελώνου. [ii. 13].
ζʹ. περὶ τοῦ ξηρὰν ἔχοντος χεῖρα. [iii. 1].
ηʹ. περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἐκλογῆς. [iii. 13].
θʹ. περὶ τῆς παραβολῆς τοῦ σπόρου. [iv. 2].
ιʹ. περὶ τῆς ἐπιτιμήσεως τοῦ ἀνέμου καὶ τῆς θαλάσσης. [iv. 35].
ιαʹ. περὶ τοῦ λεγεῶνος. [v. 1].
ιβʹ. περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀρχισυναγώγου. [v. 22].
ιγʹ. περὶ τῆς αἱμοῤῥοούσης. [v. 25].
ιδʹ. περὶ τῆς διαταγῆς τῶν ἀποστόλων. [vi. 7].
ιεʹ. περὶ Ἰωάννου καὶ Ἡρώδου. [vi. 14].
ιϛʹ περὶ τῶν πέντε ἄρτων. [vi. 34].
ιζʹ. περὶ τοῦ ἐν θαλάσσῃ περιπάτου. [vi. 47].
ιηʹ. περὶ τῆς παραβάσεως τῆς ἐντόλης τοῦ θεοῦ. [vii. 1].
ιθʹ. περὶ τῆς φοινικίσσης. [vii. 25].
κʹ. περὶ τοῦ μογιλάλου. [vii. 31].
καʹ. περὶ τῶν ἑπτὰ ἄρτων. [viii. 1].
κβʹ. περὶ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων. [viii. 15].
κγʹ. περὶ τοῦ τυφλοῦ. [viii. 22].
κδʹ. περὶ τῆς ἐν Καισαρείᾳ ἐπερωτήσεως. [viii. 27].
κεʹ. περὶ τῆς μεταμορφώσεως τοῦ Ἰησοῦ. [ix. 2].
κϛʹ. περὶ τοῦ σεληνιαζομένου. [ix. 17].
κζʹ. περὶ τῶν διαλογιζομένων τίς μείζων. [ix. 33].
κηʹ. περὶ τῶν ἐπερωτησάντων φαρισαίων. [x. 1].
κθʹ. περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος αὐτὸν πλουσίου. [x. 17].
λʹ. περὶ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου. [x. 35].
λαʹ. περὶ Βαρτιμαίου. [x. 46].
λβʹ. περὶ τοῦ πώλου. [xi. 1].
λγʹ. περὶ τῆς ξηρανθείσης συκῆς. [xi. 12].
λδʹ. περὶ ἀμνησικακίας. [xi. 25].

MARCUS.

Titulus (A)Δ. ‖ *τα κεφαλαια* Δ. | *αἱ περιοχαι* A.
ιβʹ. *του* A. | om. Δ.
ιδʹ. *διατ. τ. αποστ.* A. | *τ. αποστ. διατ.* Δ.
κʹ. *μογιλαλου* A. | *μογγιλαλου* Δ.
λαʹ. *Βαρτιμ.* Δ. | *Βαλτιμ.* A. ‖ add. *του τυφλου* Δ.

λε'. περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν κύριον ἀρχιερέων καὶ γραμματέων. [xi. 27.]
λϛ.' περὶ τοῦ ἀμπελῶνος. [xii. 1].
λζ'. περὶ τῶν ἐγκαθέτων διὰ τὸν κῆνσον. [xii. 13].
λη'. περὶ τῶν σαδδουκαίων. [xii. 18].
λθ'. περὶ τοῦ γραμματέως. [xii. 28].
μ'. περὶ τοῦ κυρίου ἐπερωτήσεως. [xii. 35].
μα'. περὶ τῆς τὰ δύο λεπτά. [xii. 41].
μβ'. περὶ τῆς συντελείας. [xiii. 3].
μγ'. περὶ τῆς ἡμέρας καὶ ὥρας. [xiii. 32].
μδ'. περὶ τῆς ἀλειψάσης τὸν κύριον μύρῳ. [xiv. 3].
με'. περὶ τοῦ πάσχα. [xiv. 12].
μϛ'. περὶ παραδόσεως· προφητεία. [xiv. 17].
μζ'. ἀρνήσις Πέτρου. [xiv. 66].
μη'. περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίου. [xv. 42].

λε'. *fin.*] add. *εν ποιᾳ εξουσιᾳ ταυτα ποιεις* A. | om. LΔ.
λθ'. *sic* LΔ. | *περι των γραμματαιων* A.
μ'. *περι*] add. *της* Δ. | om. AL.
μβ'. *της* AL. | om. Δ.
μϛ'. *περι*] add. *της* L. | om. AΔ.
μζ'. *sic* AΔ. | *μζ'. περι αρνησεις πετρου sic* L.
μη'. *σωμ. του κυριου* LΔ. | *κυριακου σωμ.* A.

Capitula LUCAE *Evangelii e Codd.* A.C.(R).L.Ξ.Δ. (R. *hiat ab μ' usque ad οδ'.*)

Τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου τὰ Κεφάλαια.

α'. περὶ τῆς ἀπογραφῆς. [ii. 1].
β'. περὶ τῶν ἀγραυλούντων ποιμένων. [ii. 8].
γ'. περὶ Συμεών. [ii. 25].
δ'. περὶ Ἄννας τῆς προφήτιδος. [ii. 36].
ε'. περὶ τοῦ γενομένου ῥήματος πρὸς Ἰωάννην. [iii. 1].
ϛ'. περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν Ἰωάννην. [iii. 10].
ζ'. περὶ τοῦ πειρασμοῦ τοῦ σωτῆρος. [iv. 1].
η'. περὶ τοῦ ἔχοντος πνεῦμα δαιμονίου. [iv. 33].
θ'. περὶ τῆς πενθέρας Πέτρου. [iv. 38].
ι'. περὶ τῶν ἰαθέντων ἀπὸ ποικίλων νόσων. [iv. 40].
ια'. περὶ τῆς ἄγρας τῶν ἰχθύων. [v. 4].
ιβ'. περὶ τοῦ λεπροῦ. [v. 12].
ιγ'. περὶ τοῦ παραλυτικοῦ. [v. 18].
ιδ'. περὶ Λευῒ τοῦ τελώνου. [v. 27].
ιε'. περὶ τοῦ ξηρὰν ἔχοντος χεῖρα. [vi. 6].
ιϛ'. περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἐκλογῆς. [vi. 13].
ιζ'. περὶ τῶν μακαρισμῶν. [vi. 20].
ιη'. περὶ τοῦ ἑκατοντάρχου. [vii. 1].
ιθ'. περὶ τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας. [vii. 11].
κ'. περὶ τῶν ἀποσταλέντων ὑπὸ Ἰωάννου. [vii. 18].
κα'. περὶ τῆς ἀλειψάσης τὸν κύριον μύρῳ. [vii. 36].
κβ'. περὶ τῆς παραβολῆς τοῦ σπείροντος. [viii. 5].
κγ'. περὶ τῆς ἐπιτιμήσεως τῶν ὑδάτων. [viii. 22].
κδ'. περὶ τοῦ λεγεῶνος. [viii. 27].
κε'. περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀρχισυναγωγοῦ. [viii. 40].
κϛ'. περὶ τῆς αἱμοῤῥοούσης. [viii. 43].
κζ'. περὶ τῆς ἀποστόλης τῶν δώδεκα. [ix. 1].
κη'. περὶ τῶν πέντε ἄρτων καὶ τῶν δύο ἰχθύων. [ix. 12].
κθ'. περὶ τῆς τῶν μαθήτων ἐπερωτήσεως. [ix. 18].
λ'. περὶ τῆς μεταμορφώσεως τοῦ Ἰησοῦ. [ix. 28].
λα'. περὶ τοῦ σεληνιαζομένου. [ix. 38].
λβ'. περὶ τῶν διαλογιζομένων τίς μείζων. [ix. 46].
λγ'. περὶ τοῦ μὴ ἐπιτρεπομένου ἀκολουθεῖν. [ix. 57].
λδ'. περὶ τῶν ἀναδειχθέντων ἑβδομηκόντα. [x. 1].
λε'. περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος νομικοῦ. [x. 25].
λϛ'. περὶ τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς. [x. 30].
λζ'. περὶ Μάρθας καὶ Μαρίας. [x. 38].
λη'. περὶ προσευχῆς. [xi. 1].
λθ'. περὶ τοῦ ἔχοντος δαιμόνιον κωφόν. [xi. 14].
μ'. περὶ τῆς ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπαράσης φωνήν. [xi. 27].
μα'. περὶ τῶν αἰτούντων σήμειον. [xi. 29].
μβ'. περὶ τοῦ φαρισαίου τοῦ καλέσαντος τὸν Ἰησοῦν. [xi. 37].
μγ'. περὶ τοῦ ταλανισμοῦ τῶν νομικῶν. [xi. 46].
μδ'. περὶ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων. [xii. 1].
με'. περὶ τοῦ θέλοντος μερίσασθαι τὴν κληρονομίαν. [xii. 13].
μϛ'. περὶ οὗ ηὐφόρησεν ἡ χώρα πλουσίου. [xii. 16].
μζ'. περὶ τῶν Γαλιλαίων καὶ τῶν ἐν τῷ Σιλωάμ. [xiii. 1].
μη'. περὶ τῆς ἐχούσης πνεῦμα ἀσθενείας. [xiii. 10].
μθ'. περὶ τῶν παραβολῶν. [xiii. 18].
ν'. περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι. [xiii. 23].

LUCAS.

Titulus CRLΞΔ. | om. A.
α'. β'. γ'. harum sectionum indicem, numerosque omnes C *nunc* non habet.
α'. et β' partem R nunc non habet.
γ'. *συμεων* ARLΞ. | *συμεωνος* Δ.
δ'. *εχ. πν. δαιμ.* ARLΞ (in indice) Δ. | *εχ. το πν. του δαιμ.* C et Ξ ad sum. pag.
ιε'. *χειρα*] praem. *την* Ξ. | om. ACRLΔ. ‖ *χειρᾱ* Δ.
ιϛ'. *εκλογης* ACRΔ. | *διαταγης* LΞ.
κ'. *ὑπο* ARLΔ. | *παρα* CΞ.
κα'. *sic* ACLΞΔ. | *περι του φαρισαιου του καλεσαντος τον Ιησουν· και της αλιψασης αυτον* R.
κβ'. *sic* ARLΞΔ. | *περι του σπορου παραβολη* C.
κγ'. *των ὑδατων* ALΞΔ. | *του ανεμου και της θαλασσης* C. | *του ανεμου και του ὑδατος* R.
κζ'. *sic* ARLΞΔ. | *περι της των αποστολων διαταγης* C.
κθ'. *sic* AΞΔ. | *κθ'. περι της του κυριου επερωτησεως* CL(add. *προς τους φαρισεους* C.) | *κθ'. περι της προς τους μαθητας επερωτησαιως του κ---* R.
λδ'. *ἑβδομηκοντα* ACLΔ. | *ο'* Ξ. | *οβ'* R.
λε'. *επερωτησαντος* ARLΞΔ. | om. C.
λθ'. *sic* A(R)LΞΔ. | *λθ'. περι του δεμονιζομενου κωφου* C.
μ'. *περι* tantum in indice Ξ. habet ad sum. pag. in loc.
με'. *κληρονομιαν* CLΔ. | *ουσιαν* AΞ.
μϛ'. *περι οὐ* ACΞΔ. | *περι του* L.
μζ'. *τῳ Σιλ.* ALΞΔ. | om. *τῳ* C.

να'. περὶ τῶν εἰποντῶν τῷ Ἰησοῦ διὰ Ἡρώδην. [xiii. 31].
νβ'. περὶ τοῦ ὑδρωπικοῦ. [xiv. 2].
νγ'. περὶ τοῦ μὴ ἀγαπᾶν τὰς πρωτοκλισίας. [xiv. 7].
νδ'. περὶ τῶν καλουμένων ἐν τῷ δείπνῳ. [xiv. 16].
νε'. παραβολὴ περὶ οἰκοδομῆς πύργου. [xiv. 28].
νς'. παραβολὴ περὶ ἑκατὸν προβάτων. [xv. 3].
νζ'. περὶ τοῦ ἀποδημήσαντος εἰς χώραν μακράν. [xv. 11].
νη'. περὶ τοῦ οἰκονόμου τῆς ἀδικίας. [xvi. 1].
νθ'. περὶ τοῦ πλουσίου καὶ Λαζάρου. [xvi. 19].
ξ'. περὶ τῶν δέκα λεπρῶν. [xvii. 11].
ξα'. περὶ τοῦ κριτοῦ τῆς ἀδικίας. [xviii. 1].
ξβ'. περὶ τοῦ φαρισαίου καὶ τοῦ τελώνου. [xviii. 9].
ξγ'. περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος τὸν Ἰησοῦν πλουσίου. [xviii. 18].
ξδ'. περὶ τοῦ τυφλοῦ. [xviii. 35].
ξε'. περὶ Ζακχαίου. [xix. 1].
ξς'. περὶ τοῦ πορευθέντος λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν. [xix. 12].
ξζ'. περὶ τῶν λαβόντων τὰς μνᾶς. [xix. 13].
ξη'. περὶ τοῦ πώλου. [xix. 29].
ξθ'. περὶ ὧν ἠρώτησαν τὸν Ἰησοῦν ἀρχιερεῖς καὶ πρεσβύτεροι. [xx. 1].
ο'. παραβολὴ ἀμπελῶνος. [xx. 9].
οα'. ἐρώτησις διὰ τὸν κῆνσον. [xx. 19].
οβ'. περὶ τῶν σαδδουκαίων. [xx. 27].
ογ'. ἐρωτησις πῶς ἐστιν υἱὸς Δαυεὶδ ὁ χριστός. [xx. 41].
οδ'. περὶ τῆς τὰ δύο λεπτά. [xxi. 1].
οε'. ἐρώτησις περὶ συντελείας. [xxi. 8].
ος'. περὶ τοῦ πάσχα. [xxii. 1].
οζ'. περὶ τῶν φιλονεικησάντων τίς μείζων. [xxii. 24].
οη'. περὶ τῆς ἐξαιτήσεως τοῦ σατανᾶ. [xxii. 31].
οθ'. ἐξουθένησις Ἡρώδου. [xxiii. 11].
π'. περὶ τῶν κοπτομένων γυναικῶν. [xxiii. 27].
πα'. περὶ τοῦ μετανοήσαντος λῃστοῦ. [xxiii. 39].
πβ'. περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίου. [xxiii. 50].
πγ'. περὶ Κλεόπα. [xxiv. 13].

νε'. *sic* ΑLΔ. | περι οικοδ. πυργ. παραβολη C. | παραβολη δι οικοδομης πυργου Ξ.
νς'. *sic* ΑΔ. | περι των ἑκ. προβ. παραβ. C. | παραβ. δι ἑκατον προβατων Ξ.
νζ'. αποδημησαντος] add. υἱου A. | om. CLΞΔ. ‖om. εις χωραν Δ. | habent ACLΞ.
ξγ'. τον Ιησουν ALΞΔ. | αυτον C. ‖πλουσιου ACLΔ. | νομικου Ξ.
ξε'. Ζακχαιου CLΞΔ. | Ζαχχαιου A.
ξζ'. λαβοντων] post μνας L. | Ctra, ACΞΔ. ‖δεκα μνας A. | om. δεκα CLΞΔ.
ξθ'. *sic* A(L)(Ξ). | Ιησουν AL. | κυριον CΞΔ. | (και οἱ πρεσβ. L.) ‖περι των επερωτησαντων τον κυριον αρχιερεων και γραμματαιων CΔ.
ο'. *sic* AL. | παραβολη δι αμπ. Ξ. | περι του αμ. CΔ.
οα'. *sic* AΞ(επερωτ. L). | περι των ενκαθετων δια τον κηνσον C(Δ).
ογ'. *sic* (A)L. (επερωτησεις A). | ερωτησις πως υἱος εστιν δᾱδ ὁ χριστος Ξ. | περι της του κυριου επερωτησεως CΔ. add. προς τους φαρισαιους Δ.
οε'. ερωτησις RLΞ. | επερωτησις A. om. CΔ. ‖της συντ. C Δ. | om. ARLΞ.
οθ'. εξουδενησις C. | Contra, ARLΞΔ.
πβ'. του σωματος του κυριου ACΔ. | του κυριακου σωματος RLΞ.
πγ'. Κλεοπα ARLΞΔ. | Κλοπα C.
Subscriptio του κατα Λουκαν ευαγγελιου τα κεφαλαια A. (rel. non habent).

Capitula JOHANNIS *Evangelii e Codd.* A.C.L.

Τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου τὰ Κεφάλαια.

α'. περὶ τοῦ ἐν Κανᾶ γάμου. [ii. 1].
β'. περὶ τῶν ἐκβληθέντων ἐκ τοῦ ἱεροῦ. [ii. 14].
γ'. περὶ Νικοδήμου. [iii. 1].
δ'. ζήτησις περὶ καθαρισμοῦ. [iii. 25].
ε'. περὶ τῆς Σαμαρείτιδος. [iv. 5].
ς'. περὶ τοῦ βασιλικοῦ. [iv. 46].
ζ'. περὶ τοῦ τριακόντα καὶ ὀκτὼ ἔτη ἔχοντος ἐν τῇ ἀσθενείᾳ. [v. 5].
η'. περὶ τῶν πέντε ἄρτων καὶ τῶν δύο ἰχθύων. [vi. 5].
θ'. περὶ τοῦ ἐν θαλάσσῃ περιπάτου. [vi. 16].
ι'. περὶ τοῦ τυφλοῦ. [ix. 1].
ια'. περὶ Λαζάρου. [xi. 1].
ιβ'. περὶ τῆς ἀλειψάσης τὸν κύριον μύρῳ. [xii. 3].
ιγ'. περὶ ὧν εἶπεν Ἰούδας. [xii. 4].
ιδ'. περὶ τοῦ ὄνου. [xii. 14].
ιε'. περὶ τῶν προσελθόντων Ἑλλήνων. [xii. 20].
ις'. περὶ τοῦ νιπτῆρος. [xiii. 1].
ιζ'. περὶ τοῦ παρακλήτου. [xv. 26].
ιη'. περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ κυριακοῦ σώματος. [xix. 38].

JOHANNES.

Titulus Δ. | om. AC.
α'. β'. γ'. nunc non habet C.
η'. και των δυο ιχθυων ΑΔ. | om. C.
Post θ' in codd. nonnullis, e.g. KM., post hoc capitulum legitur ι'. περι της μοιχαλιδος cap. viii. 3 spectans. Postea numerus capituli περι του τυφλου est ια', et sic deinceps; ita ut sint capitula ιθ'.
ι'. τυφλου] praem. εκ γεννητης Δ., εν γενετης *sic* C | om. A.
ιγ'. ὡν ACΔ*. | των Δ².
ιδ'. ονου ΑΔ. | πωλου C.

DR. TREGELLES'S GREEK TESTAMENT.

PART III.

ACTS AND CATHOLIC EPISTLES.

INTRODUCTORY NOTICE.

AFTER a delay of some years, it is with feelings of reverent thankfulness to Almighty God, that I issue a further portion of the Greek New Testament. Most of those Subscribers, who at their own desire receive this work in portions, are aware what has hindered the appearance or even the printing of this Third Part for so long a time. To others it may suffice to say that after the Second Part was completed, but before it was issued, I was so visited with illness that it appeared very unlikely that I should ever be able to complete or even to continue the work. The delay has not been desired by me; and it has only been the necessity of the case which has caused this interval.

As *this* part of my Greek Testament may be employed, perhaps, by those who have not the Introductory Notice to the two first Gospels *at hand,* I give here not only the account of any *new* materials, but also a general list of the MSS., etc., cited, and an explanation of the marks and abbreviations used in the text, margin, and notes.

MARKS AND ABBREVIATIONS.

I. In the Text.

* indicates an *addition* to the *common text.*

† indicates an *omission* of something found in it.

‡ indicates a reading adopted varying from it.

" marks the *close* of a reading commenced by * or ‡.

Words between brackets in the text are such as I judge to be of very doubtful authority.

Citations from the Old Test. are denoted by a different Greek type.

The numbered sections in the Greek text are those of the Vatican MS. (found also in Ξ of St. Luke), being probably the most ancient notation of the kind.

§ indicates where some MS. or version begins after a defect; a similar reference in the margin shews *what* document it may be.

¶ shews where a MS. or version is defective.

Where the divisions of the verses vary in different editions, the original arrangement of Stephens, 1551, has been followed.

II. In the Left-Hand Margin.

At each opening of the book is given a conspectus of all the authorities employed in that particular portion: the notation of the MSS. according to the list given, appearing on the first page, and the versions on the other.

When a document breaks off in any part of the opening, it is enclosed in a parenthesis; thus (C) or (Theb.): when it is defective at the beginning of the two pages, but commences in some part of the opening, it is enclosed in brackets; thus [D], [Goth.].

‡ after the notation of a MS. is sometimes employed to indicate that it is much mutilated in that part.

§ with the notation of a MS. or version, as §Z, or §Theb., indicates that the document in question begins after a hiatus at the place in the text where the same mark occurs.

¶ with the notation of a MS. or version, as ¶D, or ¶*b*, indicates that such a document breaks off where such a mark is placed in the text.

A reading given in the margin without any mark, is an *alternative reading;* that is, one as to which the authorities

are divided between what stands in the text and what is thus placed in the margin. These alternative readings may, in some cases, require a more detailed consideration; some additional ones may need to be specified, and more definite conclusions may at times be given.

Words in brackets in the margin imply that they are somewhat doubtful.

A reading bracketed in the text and marked "*om.*" in the margin is exceedingly doubtful.

A possible or not improbable addition is given in brackets in the margin.

The Ammonian sections, Eusebian canons, and ancient chapters, not being any peculiarities of this edition, do not here require any special explanation.

III. In the Notes.

The reading discussed is first stated: the authorities which support any reading *follow* it, when the balance of evidence is given in detail.

*, †, ‡ are used as denoting the same readings to which they would apply in the text.

ϛ indicates the common Greek text.

Elz. the Elzevir edition of 1624.

St. or *St.* 3. the edition of Robert Stephens of 1550: this edition and the Elzevir are specified when they differ. *Occasionally* a reference is made to Stephen's 4th edition, 1551.

"Contra" is used as introducing the statement of evidence opposed to some variation which had been mentioned.

"vv," the versions in general, or *all* that have not been cited for some special reading.

Latt. The Latin copies in general.

A reference inclosed in a parenthesis implies that it *nearly* accords with the reading to which it is appended; the variation, when needful, being specified.

(Latt.) indicates that nearly all the Latin copies, all in fact not cited for some other reading, so read.

"rel." (reliqui), is used exhaustively; that is, as including all the MSS. and versions not cited for something different.

s after the notation of a MS. (as B*s*) implies that the fact of such a reading does not rest on express testimony, but that it is gathered *e silentio collatorum.*

"ut vid." (ut videtur) implies that such is apparently the reading of the authority; though, for some reason, absolute certainty cannot be obtained.

When authorities are inclosed within brackets, it implies that for some reason they cannot be quoted on either side. So, too, "n.l." (non liquet).

An authority, if defective (where it might be expected to be quoted), is marked "h." or "hiat."

Occasionally the abbreviation of the name of some collator is given, as shewing that the citation rests on his authority.

So, too, abbreviations after versions indicate particular editors, or else refer to MSS. which have been collated.

After the notation of a MSS.,* denotes *a primâ manu* (thus C*), and then a numeral shews what the reading is of the same MS. when corrected: thus C^1 would imply that the correction was made by the *original* writer; C^2 by a corrector; C^3 by a third hand or second corrector; C** would signify simply that the reading (especially an erasure) was an alteration.

The balance of evidence is given so far as it appeared to be necessary: at times, *all* the documents are cited *in detail;* at times, the whole *on one side* are given, with a sufficient indication *what* may be placed in the opposite scale. In doing this, such versions are cited on each side, respectively, as may be at all regarded *in pari materiâ.* At times, some subordinate authorities are specified without being included in a general "rel." for special reasons, such as their having been incorrectly quoted for something different.

In all cases of variation, all the Patristic authorities within the specified limits (that is, as far as Eusebius inclusive) have been given, so far as they are known to me; so that these only appear at times as *against* a variation. A few things of this kind will have to be mentioned separately.

LIST OF AUTHORITIES.

These are all the ancient Greek MSS. that are known and accessible; a few excellent later copies; all the versions up to the seventh century; all the Patristic citations to Eusebius inclusive. In the following list I give, in general, hardly more than the *names* of the documents; more was stated in the first Introductory Notice; while for particulars I must again refer to the account which I gave in Horne's "Introduction," vol. iv. The *additions* which I have annexed to the re-issue of that vol. (also published *separately* by Messrs. Longman and Co.) contain some notices which I consider important.

(i.) MSS.

(*a.*) *The Uncial MSS. of the most ancient class*; *that is, those prior to the seventh century.*

A. Codex Alexandrinus.

B. Codex Vaticanus. Besides the collations of Bentley, Birch, and Bartolocci, and the corrections noted by Rulotta, our knowledge of this MS. has been greatly increased by the appearance of Cardinal Mai's editions: the larger of which (with the date of 1857) was issued in 1858, the smaller (and more correct) in 1859. For a fuller account, I must refer to my *additions* to Horne, vol. iv. pp. 760—763 Addenda from Mai's editions, as bearing both on the notes and the text of St. Matthew and St. Mark, must be given at a future time. In several important passages the true reading of this MS. has been ascertained by Dean Alford from personal examination, and some places have been verified by the Rev. E. C. Cure.

ℵ Codex Sinaiticus. This important MS. was discovered by Prof. Tischendorf, in the monastery of St. Catherine, at Mount Sinai, and soon after this it became the property of the Emperor of Russia. It was placed for some time in the hands of the discoverer at Leipsic, for the purpose of publication; and while there, in the latter part of June, 1862, I had the opportunity of examining the MS., and of making a collation of the Catholic Epistles, by the kind permission of Dr. Tischendorf. In the early part of 1863, his large fac simile edition of the MS. reached this country: this contains the whole of what is now found in the MS.; that is portions of the Old Testament, the whole of the New, and also the Epistle of Barnabas, and part of the book of Hermas. (Besides these portions, there also exists the part of the Old Testament which Tischendorf previously discovered, the Codex Friderico-Augustanus at Leipsic, of which he had published in 1846 a lithographed fac simile). In the spring of 1863, Dr. Tischendorf published the New Testament portion of the MS., line for line and page for page, in common types, and in 1865 there appeared his "Novum

Testamentum Graecè ex Sinaitico Codice," &c. At the end of the New Testament volume in the re-issue of Stier and Theile's Polyglott Bible (1863) a collation of this MS. is given, made in part by Volbeding and in part by Gerhardts. A collation is also subjoined to the Greek Testament, edited by the Rev. E. H. Hansell, B.D. (Oxford, 1864), containing the text of most of the very ancient MSS. But in the Rev. F. H. SCRIVENER'S "Full Collation of the Codex Sinaiticus" (Cambridge, 1864) will be found, not only the most exact view of the readings of the MS., but also a very valuable description of it in a Critical Introduction. In some places Mr. Scrivener notices where my collation differs from Tischendorf's edition. I regret that in one place I had copied my own rough note wrongly. In 1 John iii. 21, I had copied *καταγινωσκω* from the MS., but in transcribing, I mistook -*ω* at the end for -*ιν*. I regret much that by this oversight Mr. Scrivener was misled.

C. Codex Ephraemi.

D. Codex Bezae or Cantabrigiensis. Since the issue of the Second Part of my Greek Testament this MS. has been edited with great care by Mr. Scrivener. This MS. now contains no portion of the Catholic Epistles, except the concluding verses of John iii. in the Latin version.

E. Codex Laudianus of the Acts in Latin and Greek, at Oxford. Probably of the 6th century. From the general agreement of this MS., in remarkable readings with those cited by Bede, it has been reasonably inferred that it was in his possession. I have extracted the readings as found in Bede's works, and inserted them for purposes of comparison; where his citations somewhat differ, it must be remembered that they have passed through the hands of copyists.

H. Fragmenta Palimpsesta Tischendorfiana (now at St. Petersburg.) In the Acts they contain a few small portions.

(*b.*) *Later Uncials of special importance.*

P. The only MS. to be specified under this head is a Palimpsest which Tischendorf met with in the possession of the Russian Archimandrite Porfiri, who allowed him to take it to Leipsic to decipher. It contains the Acts, Epistles, and Apocalypse; it appears to belong to the ninth century. (See Herzog, Real-Encyclopädie, vol. xix., p. 192.) A few readings have been inserted which were kindly sent me by Prof. Tischendorf himself, who promises to publish the entire text.

(*c.*) *Certain important MSS. in Cursive Letters.*

13. Codex Colbertinus 2844. (33 of the Gospels).

31. Codex Leicestrensis. (69 of the Gospels).

61. Codex Tischendorfii Actorum. 20,003 in the British Museum. Collated by Mr. Scrivener as well as myself. (See the collations subjoined to his edition of Codex Augiensis). The unknown MS. "Hal." formerly designated 61, having been identified by Scrivener with 111 of the Acts, the reference 61 as thus unappropriated is conveniently applied to this valuable MS.

(*d.*) *The Later Uncials containing the Acts and Catholic Epistles (or either).*

H. Codex Mutinensis of the Acts: part which is defective at the end has been supplied by an ancient hand in uncial letters.

K. Of the Catholic Epistles, at Moscow.

L. Codex Passionei (also formerly called G of the Acts, &c., J of St. Paul's Epistles.)

F[a]. A few fragments of the Acts.

(ii.) ANCIENT VERSIONS.

Latin.

Vulg. The Vulgate of Jerome. *Am.* A reading of the Codex Amiatinus (the authority generally followed).

Vulg. *Cl.* The *Clementine* text. Other abbreviations refer to particular copies.

The old Latin. *d.* is the Latin text of D; *e.* the Latin text of E. *s.* fragments of the Acts and Catholic Epistles. *m.* in the Acts and Catholic Epistles (the same as in the Gospels), the Speculum of Augustine. *ff.* in St. James, Cod. Corbeiensis. There is no known copy of the old Latin of the other Catholic Epistles.

Syriac.

Syr.Pst. The Peshito Syriac: this does not contain 2 Pet., 2 and 3 John, and Jude.

Syr.Hcl. The Harclean Syriac.

Syr.Bdl. The Bodleian Syriac, a version of the four Epistles not contained in the Peshito.

Memph. The Memphitic.

Theb. The Thebaic.

Arm. The Armenian.

Æth. The Æthiopic.

(iii.) EARLY CITATIONS.

These are all given by the abbreviated names of the writers, and such a reference to their works as will be, by means of the list given in the Introductory Notice to Part I., intelligible to those accustomed to Patristic citations.

The Reader is requested to observe that in any places in which he may not accept my results as to the text adopted, he is furnished with all the accessible ANCIENT EVIDENCE against my conclusions as well as for them.

Having been thus enabled to issue a Third Part of my Greek Testament, I hope that the remainder will follow without any interval of great length. The collation of the Codex Sinaiticus in the Gospels, and of the Codex Vaticanus in St. Matthew and St. Mark from the published edition, will, together with other materials not at first available, form an important supplement to the various readings. I hope to be able to print these Addenda in such a form and

arrangement that they may be conveniently used and compared with the various readings subjoined to the text. The sheets containing such supplementary collations will therefore be sewn separately, and they will be attached to the volume, when bound, in such a way that the pages of each may lie open together; in this manner all inconvenience of turning from one part to another of the same volume will be obviated.

There is nothing farther that requires explanation at present. May He who, by the inspiration of the Holy Ghost, gave forth that Scripture which is able to make wise unto salvation through faith which is in Christ Jesus, bless this endeavour to exhibit the text of the New Testament in the very words in which it has been transmitted on the evidence of ancient authority.

S. P. T.

PLYMOUTH, *Sept.* 19*th*, 1865.

J. WERTHEIMER AND CO., TYPP.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ABℵ[C]DE 13.31.61. Α'

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

[a] Lu. 1: 1.

§ C

[b] Matt. 28: 17. Mar. 16: 12, 14. Lu. 24: 31, 36. Jo. 20: 19, 26. 21: 4.

[c] Lu. 24: 49.

1 1 Τὸν μὲν [a]πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ
πάντων ὦ Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο †Ἰησοῦς ποιεῖν τε
καὶ διδάσκειν 2 ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς ἀπο-
στόλοις διὰ §πνεύματος ἁγίου, οὓς ἐξελέξατο, ἀνε-
λήμφθη. 3 οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ
παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν ‡τεσ-
σεράκοντα" ὀπτανόμενος αὐτοῖς, καὶ λέγων τὰ περὶ
τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. 4 καὶ συναλιζόμενος [c]παρ-
ήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι,
ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός, ἣν
ἠκούσατέ μου· 5 ὅτι ‡Ἰωάνης" μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι,
ὑμεῖς δὲ ‡ἐν πνεύματι βαπτισθήσεσθε ἁγίῳ," οὐ μετὰ
πολλὰς ταύτας ἡμέρας. 6 οἱ μὲν οὖν συνελθόντες

1 Primum quidem sermonem feci de omnibus, o Theophile, quae coepit Iesus facere et docere,
2 usque in diem qua praecipiens apostolis per spiritum sanctum quos elegit adsumtus est:
3 quibus et praebuit se ipsum vivum post passionem suam in multis argumentis, per dies quadraginta apparens eis et loquens de regno dei:
4 et convescens praecepit eis ab Hierosolymis ne discederent, sed expectarent promissionem patris, quam audistis per os meum,
5 quia Iohannes quidem baptizavit aqua, vos autem baptizabimini spiritu sancto non post multos hos dies.
6 Igitur qui conve-

Inscriptio.
ΠΡΑΞΕΙΣ ℵ
ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ B*Bch.Mai* D.
Πραξεις των αποστολων 31. 61. B*Btly.*
Λουκα ευαγγελιστου πραξεις των ἁγιων αποστολων 13.
Deest in AE. (hiat C.)

1. Ιησους] † praem. ὁ ϛ. AℵE. 13. 31. 61. *Orig.* iv. 6b. | om. BD. (C n.l.)

2. *εξελεξατο*] add. *και εκελευσε κηρυσσειν το ευαγγελιον* D. (*Lux.*) Syr.Hel.mg. "et praecepit praedicare evangelium" *Aug.* c. Epist. Manichaei." ix. 10 (Ed. Bass. x. 188). Act. c. Fel. Manich. I. iv. (x. 568) "mandans eis praedicare Evangelium." c. Donatist. xi. 27 (xii. 449). "qua praecipiens apostolis per Spiritum sanctum praedicare Evangelium quos et eligit" *Lux.* | add. praedicare Evangelium, Theb.

— *ανεληημφθη*] ante *εντειλαμενος* D. Syrr. Pst.&Hel.mg. Theb.

3. *οἱς*] ὁ Ις C.

3. *δι'*] om. D*.

— *ἡμερων*] post *τεσσερακοντα* D* (vid. *Tert.* Apol.21.) | ante *Orig.* i. 434d. *Eus.* Ecl. Pr. 163. *Eus.* ad Mar. suppl. (Mai 296, 7.)

— *τεσσερακοντα* AB*ℵCD. 61. | ‡*τεσσαρ.* ϛ B²E. 13. 31.

— *οπτανομενος* *Orig.* i. 434.d. *Eus.* D.E. 400d. Ecl. Pr. 163. ad Mar. suppl. (Mai 296, 8) | *-μενοις* D*. | (*οπταννομενος* E.)

— *τα* *Orig.* i. *Eus.* D.E. Ecl.Pr.ad Mar. *bis.* | *τας* D*.

4. *συναλιζομενος* ABℵCE. 13. 61. *Eus.* D.E. (Gaisford) 400d. *Eus.* Ecl. Pr. 104. 163. | *συναυλιζομενος* 31. *Eus.*D.E. edd. 400d. ad Mar. suppl. (Mai 296, 8) | *συναλισκομενος* D*. | *συναλισγομενος* D² (et salem-sumens cum eis, Syr.Hel. ‖ add. *μετ' αυτων* D. *Lux.* Syrr.Pst.& Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. | add. *αυτοις* *Eus.* Ecl.Pr. 104. | om. rel. *Eus.* D.E. Ecl.Pr. 163.

4. *παρηγγ.* *ante αυτοις* BℵD. 13. 31. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. *Eus.* Ecl.Pr. | *post* ACE. (*παρηγγελλεν* E *Gr.*)

— *ηκουσατε*] *ηκουσα* D*. ‖ add. *φησιν δια του στοματος* D*. Vulg. *Cl. Lux.* Æth. (om. *φησιν* *Am. Fuld.*)

5. ab init. dixit Theb.

— *Ιωανης* BD.

— *εν πνευμ. βαπτισθησεσθε ἁγιῳ* B*ℵ* 61. | *εν πν. ἁγιῳ βαπτισθ.* D. *Hil.* 964d. | ‡*βαπτισθ. εν πνευμ. ἁγιῳ* ϛ. Aℵ^cCE. 13. 31. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. *Orig.* i. 731c. *Orig.Int.* iii. 961e. (vid. cap. xi. 16.) ‖ add. *και ὁ μελλετε λαμβανειν* D* *Tol. Hil.* | om. *Orig.* et *Int.*

— *ἡμερας*] add. *ἑως της πεντηκοστης* D*. Theb. *Aug.* (ter.)

6. *συνελθοντες*] *ελθοντες* ℵ* (corr.c.)

---

4. audistis (inquit) *Cl.* | 5. baptizamini *Am.*

ABℵCDE. 13.31.61.

‡ ἠρώτων" αὐτὸν λέγοντες, Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ
τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ;
7 εἶπεν † πρὸς αὐτούς, Οὐχ ὑμῶν ἐστὶν γνῶναι χρόνους
ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, 8 ἀλλὰ
λήμψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου πνεύματος
ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ ‡ μου" μάρτυρες ἔν τε Ἰερουσα-
λὴμ καὶ [ἐν] πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως
d ||Mar. 16:19. ||Lu. 24:51. ἐσχάτου τῆς γῆς. 9 [d] καὶ ταῦτα εἰπὼν βλεπόντων
αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν
ὀφθαλμῶν αὐτῶν. 10 καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν
οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο
παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ‡ ἐσθήσεσι λευκαῖς", 11 οἳ
καὶ ‡ εἶπαν", Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε ‡ βλέ-
ποντες" εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναλημ-
φθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως ἐλεύσεται ὃν
τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.
12 τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ
καλουμένου Ἐλαιῶνος, ὅ ἐστιν ἐγγὺς Ἰερουσαλήμ,
B' σαββάτου ἔχον ὁδόν. 13 καὶ ὅτε εἰσῆλθον, ‡ εἰς τὸ
ὑπερῷον ἀνέβησαν," οὗ ἦσαν καταμένοντες, ὅ τε Πέ-
τρος καὶ ‡ Ἰωάνης καὶ Ἰάκωβος" καὶ Ἀνδρέας, Φιλιπ-

nerunt interrogabant eum di-
centes, Domine, si in tem-
pore hoc restitues regnum
Israhel? 7 Dixit autem eis,
Non est vestrum nosse tem-
pora vel momenta quae pater
posuit in sua potestate, 8 sed
accipietis virtutem superve-
nientis spiritus sancti in vos,
et eritis mihi testes in Hierusa-
lem et in omni Iudaea et
Samaria et usque ad ultimum
terrae. 9 Et cum haec dixisset,
videntibus illis elevatus est, et
nubes suscepit eum ab oculis
eorum. 10 Cumque intueren-
tur in caelum euntem illum,
ecce duo viri adstiterunt iuxta
illos in vestibus albis, 11 qui et
dixerunt, Viri Galilaei, quid
statis aspicientes in caelum?
hic Iesus qui adsumtus est a
vobis in caelum, sic veniet
quemadmodum vidistis eum
euntem in caelum. 12 Tunc
reversi sunt Hierosolymam a
monte qui vocatur Oliveti, qui
est iuxta Hierusalem sabbati
habens iter. 13 Et cum introis-
sent in cenaculum, ascenderunt
ubi manebant Petrus et Io-
hannes, Iacobus et Andreas,
Philippus et Thomas, Bartho-
lomeus et Matheus, Iacobus
Alfei, Simon Zelotes et Iudas

6. *ηρωτων* ABℵ(C*). (*ηρωτουν* C*.) | ‡*επηρωτων* ꞩ (C³)DE. (13). 31. 61. (*επηρωτουν* C³. -*τον* 13.)
— *αποκαθισταvεις* | *αποκατασταvεις* D || add. *εις* D*.
— *τῳ* ult.] *του* D*.
7. *ειπεν* B(**Rl.Mai*) Syr.Pst. Theb.Arm. *Zoh.* | *ειπεν* † *δε*" ꞩ Aℵ 13. 31. 61. Vulg. Syr.Hcl. Memph. | *ειπεν ουν* B *Btly. Bch.* (*Rl*²*Mai*) | *ὁ δε ειπεν* C. Arm. MSS. *Orig. Int.* iii. 874ᶠ. | *και ειπεν* D. Æth. | *ὁ δε αποκριθεις ειπεν* E. (Æth.)
— *προς αυτους*] *αυτοις* E. Vulg.
8. *μου* AB *Bch. Mai* ℵCD. *Orig.* iv. 88ᵉ. | ‡*μοι* ꞩ E. 13. 31. 61. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. (utr.q. Æth. "mihi testes mei") *Orig.* iii. 465ᵈ. *Orig. Int.* iv. 468ᶜ.
— *πασῃ*] praem. *εν* Bℵ C³E. rel. Vulg. Syrr Pst.&Hcl. (Memph.? Theb.?) Arm. *Orig.* iv. | om. AC*D. 61. *Orig.* iii. ANCE. rel. *Orig. Int.* iii. 869ᵉ. *Eus.* D.E. 289ᵃ. Ecl.Pr. 149. in Ps. 62ᵇ.
9. sic in D *καυτα ειποντος αυτου νεφελη ὑπεβαλεν αυτον και απηρθη απο* [*των* add.²] *οφθαλμων αυτων* D. Theb.
— *ειπων*] *ειποντων* ℵ* (corr. ᶜ.)
— *ειπων, βλεποντων*] *ειποντων* 31.
— *βλεποντων*] *post αυτων* B. | Contra, ANCE. rel. *Orig. Int.* iii. 869ᵉ. *Eus.* D.E. 289ᵃ. Ecl.Pr. 149. in Ps. 62ᵇ.
10. *εσθησεσι λευκαις* ABℵC*. 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. *Eus.* D.E. 289ᵃ. | ‡*εσθητι λευκῃ* ꞩ. C³DE. 13. 31. Syr.Hcl. Æth. *Orig. Int.* iii. 869ᶜ.
11. *ειπαν* ABℵC*D. 61. | ‡*ειπον* ꞩ C³E. rel. *Eus.* D.E. 289ᵃ.
— *βλεποντες* Bℵ*E*Gr.* 13. 61. *Eus.* D.E. | ‡*εμβλεποντες* ꞩ. Aℵᶜ CD. 31.
— *οὗτος*] *οὕτως* B*Btly.* (non sic *Alford.*)
— *ὁ Ιης. ὁ αναλ. αφ' ὑμ. εις τ. ουρανον οὕτως Orig. Int.* iii. 869ᶜ. | *Eus.* D.E. | om. 13. 31*. Theb. | om. *εις τ. ουρ.* D. Æth. (31 *man. rec.*)
— *εθεασασθε*] *εθεασεσθε* D.
12. *ὑπεστρεψαν*] add. *οἱ αποστολοι* C³. 31.
— *Ἱερουσαλημ* 1⁰. *Eus.* D.E. 289ᵃ | *Ἱεροσολυμα* E. Vulg.
— *σαβ. εχ. ὁδον*] quasi septuaginta stadia, Syr.Pst. viam septem stadiorum Theb. | spatium cursus viri quod est iter primi sabbati, Æth.
13. *εισηλθον*] -*θεν* D*Gr.*
— *εις το ὑπερωον ante ανεβησαν* ABC. 61. Vulg. Arm. *Usc.* Æth. (vid. *Orig.* i. 759ᶜ.) | ‡*post* ꞩ. ℵᶜDE. 13. 31. *Tol.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. *Zoh.* (om. *ανεβησαν* ℵ*.)
13. *Ιωαν. και Ιακ.* ABℵC(D). 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. *Usc.* Æth. (om. *και* D) | ‡*Ιακ. και Ιωαν.* ꞩ. E. 13. 31. Syr.Hcl. Arm. *Zoh.*
— *και Ανδρεας*] ante *Ιακ. κ. Ιωαν.* E.
— *και Μαθθαιος* ante *και Βαρθολομαιος* Syr.Pst.
— *Μαθθαιος* BℵD. Theb. | ‡ *Ματθαιος* ꞩ. ACE rel.
— *Αλφαιου*] praem. *ὁ του* D. Syr.Hcl.*
— *και Σιμων*] om. *και* D. *Am.*
— *ὁ ζηλ.*] om. *ὁ* ℵ*. (add.ᶜ)
— *Ιουδας Ιακωβου*] Judas filius Jacobi Syr.Pst. Æth. | *Ιουδας ὁ του Ιακ.* Syr. Hcl.*
14. *ησαν*] add. *ὁμοθυμαδον* ℵ (habet *bis.**)
— *ὁμοθυμαδον* (post *προσκαρτερουντες*)] om. ℵᶜ.
— *προσευχῃ*] † add. *και τῃ δεησει* ꞩ. C³. 13. (31. om. *τῃ*) (praem. ut vid. *Orig.* i. 759ᶜ.) (vid. Phil. iv. 6.) | om. ABℵC*

6. convenerunt *Cl.* | 13. et Simon *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

πος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ ‡ Μαθθαῖος″, Ἰάκω-
βος Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ Ζηλωτής, καὶ Ἰούδας
Ἰακώβου. 14 οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες
ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ † σὺν γυναιξὶν καὶ ‡ Μα-
ριὰμ″ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ [σὺν] τοῖς ἀδελφοῖς
αὐτοῦ.
2 15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος
ἐν μέσῳ τῶν ‡ ἀδελφῶν″ εἶπεν· (ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων
ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς ἑκατὸν εἴκοσιν·) 16 Ἄνδρες ἀδελφοί,
ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν † ἣν προεῖπεν τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος ‡ Δαυεὶδ″ περὶ Ἰούδα
τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν † Ἰησοῦν·
17 ὅτι κατηριθμημένος ἦν ‡ ἐν″ ἡμῖν, καὶ ἔλαχεν τὸν
κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης. 18 οὗτος μὲν οὖν
ἐκτήσατο χωρίον ἐκ † μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς
γενόμενος ἐλάκησεν μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ
σπλάγχνα αὐτοῦ, 19 καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσιν τοῖς
κατοικοῦσιν Ἱερουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον
ἐκεῖνο τῇ [ἰδίᾳ] διαλέκτῳ αὐτῶν ‡ Ἀχελδαμάχ″ τοῦτ᾽
ἔστιν χωρίον αἵματος. 20 γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ
[e] Ps. 69 (68) : 25. Ψαλμῶν, Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος, καὶ μὴ

Iacobi: 14 hi omnes erant perseverantes unanimiter in oratione cum mulieribus et Maria matre Iesu et fratribus eius.

15 In diebus illis exsurgens Petrus in medio fratrum dixit: erat autem turba hominum simul fere centum viginti: 16 Viri fratres, oportet impleri scripturam quam praedixit spiritus sanctus per os David de Iuda, qui fuit dux eorum qui conprehenderunt Iesum, 17 quia connumeratus erat in nobis et sortitus est sortem ministerii huius. 18 Et hic quidem possedit agrum de mercede iniquitatis, et suspensus crepuit medius, et diffusa sunt omnia viscera eius: 19 et notum factum est omnibus habitantibus Hierusalem, ita ut appellaretur ager ille lingua eorum Acheldemae, hoc est ager sanguinis. 20 Scriptum est enim in libro psalmorum, Fiat habitatio eius deserta, et

DE. 61. Vulg. Syrr. Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. *Cypr.* 203. 206.
14. *γυναιξιν*] praem. *ταις* D*. ‖ add. *και τεκνοις* D.
— *Μαριαμ* BE. 61. Theb. | ‡ *Μαριᾳ* ϛ. ANCD. rel.
— *του*] om. B.
— *συν τοις* BC³E. rel. Syrr.Pst.&Hel. | om. *συν* ANC*D. Vulg. (Memph. Theb.?) Arm. Æth. *Cypr. bis.*
15. *και εν* ABNC. 13. 31. 61. *Fuld. Demid.* | *εν δε* DE. Syr.Hel.mg. Theb. "in" Vulg. *Cl. Am.*
— *ταυταις*] *αυταις* 31.
— *Πετρος*] praem. *ὁ* D.
— *εμμεσῳ* ACE. 13.
— *αδελφων* ABNC*. 13. Vulg. Memph. Theb. Arm. Æth. | ‡ *μαθητων* ϛ. C³ DE. 31. 61. Syrr.Pst.&Hel. *Conc. Carth. Cypr.* 118. (Routh iii. 104.)
— *τε* ABNE*Gr.* 13. 31. 61. | *δε* CD² Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. *Conc. Carth.* | *γαρ* D*. [Theb. Æth.]
— *οχλος*] praem. *ὁ* D.
— *ονοματων*] *ανδρων* E. hominum Vulg. *Conc. Carth.*
— *ὡς* BDE. rel. | *ὡσει* ANC.
— ·PK· D.
16. *εδει* ABNCD*man.ant.*E. rel. *Iren.* 193. *Orig.* iv. 457[a.b.] *Eus.* D.E. 474[d]. | *δει* D*. Vulg. Memph. Arm. MS. *Iren.* 193. (edd.)
— *γραφην*] † add. *ταυτην* ϛ. C³DE. 13. 31. Syrr.Pst.&Hel. *Iren.* 193. | om. ABNC* 61. Vulg. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig.* iv. 457[a.b.] *Eus.* D.E.
— *περιουδα* 61.
— *Ιησουν*] † praem. *τον* ϛ. C³DE. rel. | om. ABNC*. *Eus.* D.E.
17. *κατηριθμηνος* C.
— *ην*] om. N* (add.[c])
— *εν ἡμιν* ABNCDE. 13. 61. Vulg. Memph. Theb. *Iren.* 193. *Eus.* D.E. 474[d]. | ‡ *συν ἡμιν* ϛ. 31. Syrr.Pst.& Hel. Arm. Æth.
— *και* *Eus.* D.E. | *ὁς* D**Gr.*
18. *μισθου*] † praem. *του* ϛ. 13s. | om. ABNCDE. 31. 61. *Eus.* D.E. 474[d].
— *αδικιας*] add. *αυτου* D. Syr.Hel.* Theb. Æth. *Eus.* D.E.
— *πρηνης*] *πριινης* ANC (corr. N.)
— *παντα* *Eus.* D.E. | om. A.
— *σπλαχνα* CE*.
19. *και*] *ὁ και* N*D*Gr.* (corr. N[c].) | Contra, *Eus* D.E. 475[a].
19. *ιδιᾳ* AB²CE. rel. *Eus.* D.E. | om. B*ND. ?vv. Arm.
— *αυτων*] ante *διαλεκτῳ* E. | post *Eus.* D.E.
— *Αχελδαμαχ* A(B)N. 61. *Eus.* D.E. (*Ακελ.* B*.) | *Ακελδαιμαχ* D. Aceldemach *d.* | *Ακελδαμακ* E. Aceldamas *e.* | *Ακυλδαμαχ* Theb. ed. | *Ακελδαμαχ* Theb. MS. | *Ακελδαμα* Memph. *Wilkins.* *Ακαλδαμαγ* Memph. *Boetticher.* | ‡ *Ακελδαμα* ϛ. C. 13. 31. Syr.Hel.mg. *Graecè.* Syrr.Pst.&Hel. Arm. Hacheldama Vulg. *Cl.* Acheldema *Am.* Hakeladam Æth. Haceldemach *Tol.*
20. *γενηθητω ἡ* *Eus.* D.E. 475[a]. in Ps. 698[c]. | *γενηθητων* D*.
— *αυτου* *Iren.* 193. *Eus.* D.E. in Ps. 698[c]. *Hil.* 2[a]. | *αυτων* 31*(corr.¹) 61. Vulg. *Cl.* (Syr.Hel.mg. e Psalmo) Æth. *Rom.* (vid. Psal. LXX.)
— *ερημος* *Iren.* 193. *Eus.* D.E. in Ps. | *ηρημωμενη* 61. vid. LXX. (et in tabernaculo eorum non sit qui habitet, Syr. Hel.mg.)

17. qui *Am.** *Cl.* | 19. Haceldama *Cl.* | 20. Fiat commoratio eorum *Cl.*

ABℵCDE[II.] 13.31.61.
ᶠPs. 109 (108): 8.

ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ, καί, ᶠΤὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ
‡λαβέτω″ ἕτερος. 21 δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν
ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ † ᾧ εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ'
ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς, 22 ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτί-
σματος ‡Ἰωάνου″ ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήμφθη ἀφ'
ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ ‡σὺν ἡμῖν γε-
νέσθαι″ ἕνα τούτων. 23 Καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσὴφ
τὸν καλούμενον ‡Βαρσαββᾶν,″ ὃς ἐπεκλήθη Ἰοῦστος,
καὶ ‡Μαθθίαν.″ 24 καὶ προσευξάμενοι ‡εἶπαν,″ Σὺ
κύριε καρδιογνῶστα πάντων, ἀνάδειξον ‡ὃν ἐξελέξω
ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα″ 25 λαβεῖν τὸν ‡τόπον″ τῆς
διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ‡ἀφ'″ ἧς παρέβη Ἰού-
δας πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον. 26 Καὶ ἔδωκαν
κλήρους ‡αὐτοῖς″, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ ‡Μαθθίαν″,
καὶ συγκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.

non sit qui inhabitet in ea; et,
Episcopatum eius accipiat alter.
21 Oportet ergo ex his
viris qui nobiscum congregati
sunt in omni tempore quo intravit
et exivit inter nos dominus Iesus,
22 incipiens a baptismate Iohannis usque in diem
qua adsumtus est a nobis,
testem resurrectionis eius nobiscum
fieri unum ex istis.
23 Et statuerunt duos, Ioseph
qui vocatur Barsabba, qui
cognominatus est Iustus, et
Mathiam. 24 Et orantes dixerunt,
Tu domine, qui corda
nosti omnium, ostende quem
elegeris ex his duobus unum,
25 accipere locum ministerii
huius et apostolatus, de quo
praevaricatus est Iudas ut
abiret in locum suum. 26 Et
dederunt sortes eis, et cecidit
sors super Mathiam, et adnumeratus
est cum undecim
apostolis.

Γ' II.

3 1 Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς
πεντηκοστῆς ἦσαν ‡πάντες″ ‡ὁμοῦ″ ἐπὶ τὸ αὐτό. 2 καὶ
ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης
πνοῆς βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν
καθήμενοι· 3 καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι

1 Et cum complerentur dies
pentecosten, erant omnes pariter
in eodem loco. 2 Et factus
est repente de caelo sonus
tamquam advenientis spiritus
vehementis, et replevit totam
domum ubi erant sedentes, 3 et
apparuerunt illis dispertitae

---

20. *εστω* *Eus.* D.E. in Ps. | *ῃ* D*.
— *λαβετω* ABℵCD 61. Arm. *Eus.* D.E. | ‡*λαβοι* ς. E. 13. 31. *Eus.* in Ps. 698 (? e Psalmo) vid. Psal. LXX.
21. *ἡμιν* | *ἡμων* C (h. 13.)
— *παντι*] add. *τῳ* D.
— *ᾧ*] *ὡς* D*. ‖ †praem. *εν* ς. ℵᶜC². *ut vid.* E rel. | om. ABℵ*C*D. 61. Vulg.
— *κυριος*] add. *ἡμων* 13.
— *Ιησους*] add. *χριστος* D. Syr.Hel.
22. *ἑως* BCDE. 13. 31. | *αχρι* Aℵ. 61.
— *συν ἡμιν ante γενεσθαι* ABℵCD. 31. 61. Vulg. Arm. | ‡*post* ς. E. 13. Syrr. Pst.&Hcl. Æth. [Memph. Theb.]
23. *και* 1⁰] add. *τουτων λεχθεντων* E. *Cod. ap. Bed.*
— *εστησαν*] -*σεν* D*.
— *Βαρσαββαν* AB*Bch.Mai* ℵE. 61. *Am. Fuld.* Memph. Theb. | ‡ *Βαρσαβαν* ς.C. 31. (h. 13.) Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. | *Βαρναβαν* D. *Tol.* Æth.
— *Μαθθιαν* B**Rl. Mai* D. Theb. | ‡*Ματθιαν* ς. AB²ℵCE rel. (h. 13.) Memph. Matathiam Arm.
24. *ειπαν* ABℵCD. 61. | ‡*ειπον* ς. E. 13*s.* 31*s.*

24. *συ*] om. D (*σοι* C.)
— *ὁν εξελεξω* post *αναδειξον* ABℵCDE. 13. 31. 61. Vulg. *m.* Syrr.(Pst.)&Hcl. Memph. (Arm.) *Eus.* (ap. Wtst.) | ‡ post *ἑνα* ς. (Theb. Æth.)
—, 25. *ἑνα λαβειν*] *αναλαβειν* D*.
25. *τοπον* ABC*D. Vulg. Memph. Theb. | ‡ *κληρον* ς. ℵC³E. 13. 31. 61. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. ut vid. vid. *Eus.*H.E. iii. 39. (137.) ‖add. *τον* D. (om. ante.)
— *αφ'* ABℵCD. 61. | ‡ *εξ* ς. E. rel. (de Vulg.)
— *τοπον τον ιδιον* BℵDE. rel. | *ιδιον τοπον* C. | *τοπον τον δικαιον* A.
26. *αυτοις* ABℵCD². 13. 61. Vulg. Memph. Theb. Æth. | ‡ *αυτων* ς. D*E. 31. Syr.Hcl. Arm. | om. Syr.Pst.
— *ὁ* *Eus.*D.E. 475ᵃ. | om. D* (*ὁ κληρος* 31.)
— *Μαθθιαν* vid. ver. 23. | ‡ *Ματθιαν* ς. (et hic 13).
— *συγκατεψηφισθη* ABℵᶜCE. rel. *Eus.* D.E. 475ᵇ. | *συψηφισθη* D*. | *συνεψηφισφη* D. corr.¹ | *κατεψηφισθη* ℵ*.
— *ἑνδεκα* *Orig. Int.* ii. 450ᵉ. | *ιβ'* D. *δωδεκα* *Eus.* D.E.

1. *και εν τῳ*] *και εγενετο εν ταις ἡμεραις εκειναις του* D.
— *την ἡμεραν*] *τας ἡμερας* Vulg. *d.e.* Syr. Pst. Arm. Æth.
— *της*] *τη* C* (corr.²)
— *ησαν*] *οντων αυτων* D.
— *παντες* ABℵᶜC. 61. | *παντων* D. | om. ℵ*E. | ‡*ἁπαντες* ς. 13*s.* 31. ‖ add. *οἱ αποστολοι* 31.
— *ὁμου* ABℵC*. 61. | ‡*ὁμοθυμαδον* ς. C³E. rel. | om. D. Memph. Theb.
2. *και*] add. *ειδου* D. | Contra, *Cypr.* 327.
— *εκ του*] *απο του* E. | *εξ* *Orig.* i. 759ᶜ.
— *πνοης*] post *βιαιας* D. *Eus.* c. Mcl. 151 c. | ante *Orig.* i. 759ᶜ.
— *ὁλον*] *παντα* D*Gr.*
— *καθημενοι* ABℵE. 13. 31. 61. | *καθεζομενοι* CD.
3. *γλωσσαι ὡσει*] *γλωσσει* ℵ*. (corr.ᶜ)
— *και εκαθισεν* B(ℵ)61. *d.* Syrr.Pst.&Hcl. Arm. (-*σαν* ℵ* corr.ᶜ) | *και. εκαθ. τε* D*. | ‡ *εκαθ. τε* ς. AC³D²E*Gr.* 13.

21. sunt congregati *Cl.* | 23. vocabatur *Cl.* | Barsabas *Cl.*
1. pentecostes *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth. γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός, ‡ καὶ ἐκάθισεν″ ἐφ᾽ ἕνα ἕκαστον
αὐτῶν, 4 καὶ ἐπλήσθησαν ‡ πάντες″ πνεύματος ἁγίου,
καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις καθὼς τὸ
πνεῦμα ἐδίδου ‡ ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς.″ 5 ἦσαν δὲ ἐν
Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς
ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν· 6 γενομένης
δὲ τῆς φωνῆς ταύτης συνῆλθεν τὸ πλῆθος § καὶ συνε-
§ II. χύθη, ὅτι ἤκουον εἷς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λα-
λούντων αὐτῶν. 7 ἐξίσταντο δὲ [πάντες] καὶ ἐθαύ-
μαζον λέγοντες†, ‡ Οὐχὶ″ ἰδοὺ πάντες οὗτοί εἰσιν οἱ
λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; 8 καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν
ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν,
9 Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμῖται, καὶ οἱ κατοικοῦν-
τες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδο-
κίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, 10 Φρυγίαν τε καὶ
Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ
Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, 11 Ἰουδαῖοί
τε καὶ προσήλυτοι, Κρῆτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν
λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγα-
λεῖα τοῦ θεοῦ; 12 Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ ‡ διηπο-
ροῦντο″ ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες, Τί † ‡ θέλει″

linguae tamquam ignis, sedit-
que supra singulos eorum, 4 et
repleti sunt omnes spiritu
sancto, et coeperunt loqui
variis linguis prout spiritus
sanctus dabat eloqui illis.
5 Erant autem in Hierusalem
habitantes Iudaei, viri religiosi
ex omni natione quae sub
caelo est: 6 facta autem hac
voce convenit multitudo et
mente confusa est, quoniam
audiebat unusquisque lingua
sua illos loquentes. 7 Stupe-
bant autem omnes et miraban-
tur dicentes, Nonne ecce
omnes isti qui loquuntur Gali-
laei sunt? 8 et quomodo nos
audivimus unusquisque lingua
nostra in qua nati sumus,
9 Parthi et Medi et Elamitae,
et qui habitant Mesopotamiam
[et] Iudeam et Cappadociam,
Pontum et Asiam, 10 Frygiam
et Pamphyliam, Aegyptum
et partes Lybiae quae est circa
Cyrenen, et advenae Romani,
11 Iudaei quoque et proselyti,
Cretes et Arabes, audivimus
loquentes eos nostris linguis
magnalia dei? 12 Stupebant
autem omnes et mirabantur ad
invicem dicentes, Quidnam

31. Vulg. *Eus.* H.E. x. 4. (479). *Cypr.* 327. | εκαθ᾽ δε C*. *e.* | (εκαθισαν ℵ*D.)
3. ἑκαστον αυτων] ἑκαστον αυτον 61.
4. παντες ABℵDE. 61. | ‡ ἁπαντες ς. C. 13. 31.
— ηρξαντο] -ξατο D*.
— πνευμα] add. το ἁγιον E. Vulg. Æth.
— αποφθεγγεσθαι *ante* αυτοις ABℵC*D. 61. Vulg. Theb. Arm. | ‡*post* ς. C³E. 13. 31. Syrr.Pst.&Hel. (Memph.) [Æth.]
5. ησαν δε εν Ἱερ. *Hil.* 30ᵈ. | εν Ἱερ. ησαν D. ‖εν] εις Aℵ* (corr.ᶜ)
— εν Ἱερ.] post κατοικουντες C. | Contra, *Hil.*
— Ιουδαιοι] om. ℵ. | ante κατοικ. E.
— ανδρες] ante Ιουδαιοι C*. (corr.³) | post *Hil.* | post ευλαβεις D.
6. γενομενης] γεναμ. 31.
— ὁτι] και D*Gr.*
— ηκουον ADEH(*ut vid.*) 13*s.* 31*s.* Memph. Arm. | ηκουεν C. 61. (Vulg.) Syrr.Pst.&Hel. Theb. | ηκουσεν Bℵ.
— εἱς ABCD. rel. | om. ℵE.
— τῃ ιδιᾳ διαλεκτῳ λαλουντων ABℵCEH rel. Syr.Hel.txt. rel. | λαλουντας ταις γλωσσαις D. Syrr.Pst.(&Hel mg)
7. παντες 1⁰ AℵᶜCEH. 13. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. | ἁπαντες ℵ*. | om. BD. 31. Æth.
— λεγοντες] om. 13. ‖†add. προς αλληλους ς. C³DEH. 13. 31. Vulg.edd. Syrr. Pst.&Hel. Arm. | om. ABℵC*. 61. Vulg. Memph. Theb. Æth.
— ουχι B | ουχ ℵDE. 61. | ‡ουκ ς. AC. (? ουκι C) rel. (H n.l.)
— παντες ult. B*. E. 13. 31. 61. | ἁπαντες AB²ℵCDH. | om. Syr.Pst.
— εισιν] post οἱ λαλουντες C*(corr.³) | ante οὑτοι 61.
8. ακουομεν] post ἑκαστος E.
— τῃ ιδιᾳ διαλεκτῳ] την διαλεκτον D*Gr.* Vulg. *Cl.*
— διαλεκτῳ] *post* ἡμων E.
— εγεννηθημεν BℵC*D. 31. E.(*manu recentiori*). Syrr.Pst.&Hel.txt. | εγενηθ. AC³E*. 13. 61. Syr.Hel.mg. (H n.l.)
9. Ελαμιται ℵᶜEH rel. (om. και Ελαμιται ℵ*.) | Ελαμειται AD. | Αιλαμειται B.*d.* Vulg. *Cl.* | Εμαλειται C*. | Ελαμηται C³.
— και 3⁰] om. D*Gr.*
9. Ιουδαιαν] praem. "et" *Am. Fuld.* "Syria" *Hier.* in Es. xi. 10 (ed. Vallarsi iv. 163ᵃ) "Armeniam" *Tert.* adv. Jud. 7. Aug. c. Epist. Man. ix. 10. (ed. Bass. x. 189.)
— τε Syr.Hel. | om. D*. Vulg. *Cl. Fuld.* Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. (et Judaeam *Am. Tol.*)
— Καμπαδοκιαν A. Καπαδοκιαν 31* (corr.¹) Παππαδοκιαν C.
10. τε 1⁰] om. D. Vulg. Memph. Theb. Arm.
— Αιγυπτον] add. τε D*Gr.*
— Λιβυης] Λιβουης D*. Λυβυης 13.
— Κυρινην 61. Κηρηνην 31*.
11. Κρητες και Αραβες] Κρητης και Αραβοι D*.
12. διηπορουντο ABℵ. | ‡διηπορουν ς. CDEH. rel. ‖add. αλληλοις 13.
— αλλον] add. επι τω γεγονοτι και D. (Syr.Hel.mg.)
— τι] †add. αν ς. E. 13.31. | om. ABℵ CDH (*ut vid.*) 61.
— θελει (A)BCD. 61. | θελει post τουτο A. | ‡θελοι ς. ℵE. 13. 31. (H n.l.)

7. omnes ecce *Am.* | 8. linguam nostram *Cl.* | 9. *om.* et *Cl. Am.*² | 10 eos loquentes *Cl.*

ABℵCDE(II.) 13.31.61.

τοῦτο εἶναι; 13 ἕτεροι δὲ ‡ διαχλευάζοντες″ ἔλεγον
ὅτι γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσίν.
14 Σταθεὶς δὲ * ὁ″ Πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα ἐπῆρεν
τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς, ″Ανδρες
Ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ ‡ πάντες,″
τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά
μου. 15 οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε οὗτοι μεθύου-
σιν, (ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας), 16 ἀλλὰ
τοῦτό ἐστιν τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ,
g Ioel 2:28, seq. 17 g Καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ
¶ II. θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν¶
σάρκα, καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ
θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις
ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ‡ ἐνυπνίοις″ ἐνυ-
πνιασθήσονται. 18 καί γε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ
ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ
ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσιν. 19 καὶ
δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς
γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ. 20 ὁ
ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος, καὶ ἡ σελήνη εἰς
αἷμα, πρὶν † ἐλθεῖν † ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην καὶ
h Rom. 10:13. ἐπιφανῆ. 21 h καὶ ἔσται, πᾶς ὃς ‡ ἐὰν″ ἐπικαλέσηται

vult hoc esse? 13 Alii autem
inridentes dicebant quia musto
pleni sunt isti.
14 Stans autem Petrus cum
undecim levavit vocem suam
et locutus est eis, Viri Iudaei
et qui habitatis Hierusalem
universi, hoc vobis notum sit,
et auribus percipite verba mea.
15 Non enim sicut vos aestima-
tis hi ebrii sunt, cum sit hora
diei tertia, 16 sed hoc est quod
dictum est per prophetam
Iohel, 17 Et erit in novissimis
diebus, dicit dominus, effun-
dam de spiritu meo super om-
nem carnem, et prophetabunt
filii vestri et filiae vestrae, et
iuvenes vestri visiones videbunt,
et seniores vestri somnia som-
niabunt: 18 et quidem super
servos meos et super ancellas
meas in diebus illis effundam
de spiritu meo, et propheta-
bunt. 19 Et dabo prodigia in
caelo sursum et signa in terra
deorsum, sanguinem et ignem
et vaporem fumi. 20 Sol con-
vertetur in tenebras et luna in
sanguinem ante quam veniat
dies domini magnus et mani-
festus. 21 Et erit, omnis
quicumque invocaverit nomen

---

13. *διαχλευαζοντες* AB*Bch.Blc.Mai*ℵC D²II². 13. 61. | ‡*χλευαζοντες* ϛ. EII*. 31. (*διεχλευαζον λεγοντες* D*.)
— *γλευκους*] add. *οὗτοι* D.
14. *σταθεις*] praem. *τοτε* D**Gr.* Syr.Pst.
— *ὁ Πετρ.* ABℵDII. 61. | *om. *ὁ* ϛ. CE. rel.
— *ἐνδεκα*] *δεκα* D*. ‖add. *αποστολοις* D. Syr. Pst.
— *επηρεν*] add. *πρωτος* D*. *d.*
— *αυτου*] add. *προτερον* E.
— *απεφθεγξατο*] *ειπεν* D. Syrr.Pst.& Hcl. ‖add. *λεγων* C. Arm.
— *αυτοις*] om. D.
— *παντες* ABℵC(D)II*. 61. (ante *οἱ κατ. Ἱερ.* D.) | ‡ *ἁπαντες* ϛ. EII². rel.
— *ὑμιν*] *ἡμειν* D*.
— *και* 3⁰] om. D.
— *ενωτισασθε*] *-σατε* D*. *-σαθε* D².
15. *μεθυουσιν*] *μεθυωσιν* C.
— *εστιν γαρ … ἡμερας*] *ουσης ὡρας της ἡμερας γ′* D*. Vulg. *Iren.* 193.
16. *Ιωηλ* ABℵCEII. 13. 31. 61. vv. | om. D. *Iren. Hil.* 962ᵇ.

17. *και* 1⁰ Vulg. Syr.Hcl. Arm. Æth. | om. D. Syr.Pst. Memph. Theb. *Iren.* 193. *Hil.* 962ᵇ.
— *εν ταις εσχαταις ἡμεραις* AℵDEII. rel. *Iren.* 193. *Hil.* | *μετα ταυτα* B. Theb. (vid. LXX.) | praem. eadem C. Arm. | "post hos dies" Æth.
— *ὁ θεος* ABℵCII. rel. Syrr.Pst. &Hcl.(*sic*) Memph. Theb. Arm. | *κυριος* DE. Vulg. *Iren.* 193. *Hil.*
— *πασαν σαρκα*] *πασας σαρκας* D**Gr.*
— *ὑμων* 1⁰] *αυτων* D. *Hil.*
— *αἱ*] om. C*(?)D.
— *ὑμων* 2⁰] *αυτων* D. *Hil.* | om. C.
— *ὑμων* 3⁰] om. D.
— *ὑμων* 4⁰. ABℵC² rel. | om. C* *ut vid.* DE.
— *ενυπνιοις* ABℵCD². 13. 61. (om. D* *Gr.*) | ‡ *ενυπνια* ϛ. E. 31. Vulg. (vid. LXX.)
18. *γε*] *εγω* D*.
— *επι τους δουλους μου και*] om. 13.
— *τας δουλας μου και τους δουλους hoc ord.* ℵ.
— *εν ταις ἡμεραις εκειναις*] om. D.

18. *εκχεως* A.
— *και προφητευσουσιν*] om. D. (vid. LXX.)
19. *ανω*] om. A. 31. Syr.Pst. Theb. (vid. LXX.)
— *αἱμα και… καπνου*] om. D.
20. *μεταστραφησεται*] *μεταστρεφεται* D*.
— *πριν*] † add. *η* ϛ. B*Mai* 31. | om. AℵCDE. 13. 61.
— *ἡμεραν*] † praem. *την* ϛ. Aℵ^cCE. rel. (vid. LXX.) | om. Bℵ*D.
— *και επιφανη*] om. ℵD.
21. om. ver. ℵ* (add.ᵃ.)
— *εαν* B*Btly.Mai* E. | ‡ *αν* ϛ. Aℵ^aCD. rel. (vid. LXX.)
— *κυριου*] praem. *του* D*.
22. *Ναζοραιον* ℵ*D*.
— *αποδεδειγμενον* ante *απο του θεου* BℵCD². 31. 61. Vulg. Theb. Arm. Æth. *Iren.* 193. | ante *εις ἡμ. απο τ. θ.* *Eus.* Ecl. Pr. 78. | ‡ post ϛ. A(D*)E.

---

12. *om.* hoc *Am.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

τὸ ὄνομα κυρίου, σωθήσεται. 22 ἄνδρες Ἰσραηλῖται,
ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους· Ἰησοῦν τὸν Ναζω-
ραῖον, ἄνδρα ‡ ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ″ εἰς
ὑμᾶς δυνάμεσιν καὶ τέρασιν καὶ σημείοις οἷς ἐποίη-
σεν δι' αὐτοῦ ὁ θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς † αὐτοὶ
οἴδατε, 23 τοῦτον τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει
τοῦ θεοῦ ἔκδοτον † διὰ ‡ χειρὸς″ ἀνόμων προσπήξαντες
‡ ἀνείλατε,″ 24 ὃν ὁ θεὸς ἀνέστησεν λύσας τὰς ὠδῖνας
τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι
αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. 25 ‡ Δαυεὶδ″ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν,
[i] ‡ Προορώμην″ τὸν κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός, ὅτι
ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ· 26 διὰ τοῦτο
‡ ηὐφράνθη″ ‡ μου ἡ καρδία″ καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσ-
σά μου, ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει ἐπ'
ἐλπίδι. 27 ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς
‡ ᾅδην″, οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.
28 ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς, πληρώσεις με εὐφροσύ-
νης μετὰ τοῦ προσώπου σου. 29 ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν
εἰπεῖν μετὰ παῤῥησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρ-
χου ‡ Δαυείδ,″ ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ
μνῆμα αὐτοῦ ἔστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης.
30 προφήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι [j] ὅρκῳ

24. τὰς ὠδ. τοῦ ᾅδου.

[i] Ps. 16 (15):8, seq.

[j] Ps. 132 (131):11.

domini salvus erit. 22 Viri
Israhelitae, audite verba haec.
Iesum Nazarenum, virum ad-
probatum a deo in vobis vir-
tutibus et prodigiis et signis,
quae fecit per illum deus in
medio vestri, sicut vos scitis,
23 hunc definito consilio et
praescientia dei traditum per
manus iniquorum adfigentes
interemistis: 24 quem deus sus-
citavit solutis doloribus in-
ferni, iuxta quod inpossibile
erat teneri illum ab eo. 25 Da-
vid enim dicit in eum, Provi-
debam dominum coram me
semper, quoniam a dextris est
mihi, ne commovear: 26 prop-
ter hoc delectatum est cor
meum et exultavit lingua mea,
insuper et caro mea requiescet
in spe, 27 quoniam non derelin-
ques animam meam in inferno,
nec dabis sanctum tuum vi-
dere corruptionem. 28 Notas
mihi fecisti vias vitae, replebis
me iucunditate cum facie tua.
29 Viri fratres, liceat audenter
dicere ad vos de patriarcha
David, quoniam et defunctus
est et sepultus est, et sepul-
chrum eius est apud nos usque
in hodiernum diem. 30 Pro-
pheta igitur cum esset et sciret

(13.) Syrr.Pst.&Hcl. Memph. *Tert.* car. Chr. 15. de Pud. 21. (*δεδοκιμασμενον* D*. *αποδεδειχμενον* 13.)
22. *υμας* *Iren.*193. *Tert.* | *ημας* D*. *Eus.* Ecl. Pr.
— *δυναμεσι*] *-μει* 13.
— *οις* *Eus.* Ecl. Pr. | *οσα* D*.
— *δι' αυτου*] post *ο θεος* E. Vulg. *Cl.* Memph. Theb. Æth. (ctra, *Am. Fuld.* *Iren.* 193. *Eus.* Ecl. Pr.)
— *ο θεος* *Eus.* Ecl. Pr. | om. *ο* C *sic.*
— *εμμεσῳ* ACE. 13.
— *καθως*] † add. *και* ϛ. C³ 13*s.* Vulg. *Cl.* Syr.Hcl. | om. ABℵC*DE. 31. 61. *Am. Fuld.* Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. *Iren.* 193. *Eus.* Ecl. Pr.
— *αυτοι* *Iren.* 193. *Eus.* Ecl. Pr. | *υμεις παντες* E.
23. *εκδοτον*] † add. *λαβοντες* ϛ. ℵᶜC³DE. 13. 31. *Cod. ap. Bed.* Syr.Hcl. (?Æth.) *Eus.* Ecl. Pr. 78. | om. ABℵ*C*. 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. *Iren.* 193. (? *ενδοτον* 31* *Scr.*)
— *χειρος* ABℵC*D. 13. 61. Syr.Hcl. Æth. *Eus.* Ecl. Pr. | ‡ *χειρων* ϛ. C³E. 31. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Zoh. *Iren.* 193.
23. *ανειλατε* ABℵCDE. 13. 61. *Eus.* Ecl. Pr. | ‡ *-λετε* ϛ. 31.
24. *λυσας*] add. *δι' αυτου* E. *Cod. ap. Bed.* | om. *Polyc.* ad Phil. 1. *Iren.*193. *Eus.* Ecl. Pr. 78.
— *θανατου* ABℵCE*Gr.* *Cod. ap. Bed.* rel. Syr.Hcl. Theb. Arm. Æth. *Eus.* Ecl. Pr. | *αδου* D. Vulg. *e.* Syr.Pst. Memph. *Polycarpus* ad Phil. 1. *Iren.* 193.
25. *γαρ*] praem. *μεν* E. | om. *Iren.* 193. *Eus.* Ecl. Pr. 78.
— *αυτον* *Iren.* | *αυτην* A. (om. *εις αυτον* *Eus.* Ecl. Pr.)
— *προορωμην* AB**Rl.Mai* ℵCDE. | ‡ *προωρωμην* ϛ. B² rel. *Eus.* Ecl. Pr.
— *κυριον*] add. *μου* ℵD. (Syr.Pst. *pro more*) | om. ABCE. rel. vv. *Iren.* 193. *Eus.* Ecl. Pr.
26. *ηυφρανθη* ABℵCDE. 31. 61. *Clem.* 765 (? e Psal.) | ‡ *ευφραν.* ϛ. 13*s.*
— *μου ante η καρδια* Bℵ*. *Clem.* | ‡ post ϛ. Aℵᶜ CDE. rel. *Iren.* 193. vid. Psal. LXX. (gloria mea Syr.Pst. ? e Psalm.)
26. *επ'* ABE. rel. *Clem.* | *εφ'* ℵCD.
27. *αδην* ABℵCD. 61. *Clem.* 765 (? e Psal.) | ‡ *αδου* ϛ. E. 13. 61. *Orig.* ii. 622ᵃ (494ᵉ est e Psal.) vid. LXX.
28. *εγνωρισας* *Clem.* | *γνωρισας* D* *Gr.*
— *ευφροσυνης* *Clem.* | *-νην* A* *ut vid.* 31.
29. *εξων* 13. 61.
— *παρησιας* C.
— *μνημα* *Eus.* Ecl. Pr. 78. in Ps. 52ᶜ. | *μνημιον* D.
— *εν ημιν* *Eus.* Ecl. Pr. in Ps. | *παρ' ημιν* D.
30. *ειδως* *Iren.* 193. *Eus.* Ecl. Pr. 78. in Ps. 52ᶜ. | *ειδων* D**Gr.*

22. Deus per illum *Cl.* | sicut et *Cl.* | 23. *om.* et *Am.* | affligentes *Cl.* | 25. in conspectu meo semper *Cl.* | 26 laetatum est *Cl.* | requiescit *Am.* | 28. et replebis *Cl.* | 29. *om.* "et" *post quoniam Cl.* | *om.* "est" *post sepultus Cl.*

ABℵCDE. 13. 31. 61.

33. *[και]″ βλέπετε.

k Ps. 110 (109):1.

36. ἐποιήσεν ὁ θεός.

ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ
† καθίσαι ἐπὶ ‡ τὸν θρόνον″ αὐτοῦ, 31 προϊδὼν ἐλάλη-
σεν περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ χριστοῦ, ὅτι ‡ οὔτε″
‡ ἐγκατελείφθη″ † εἰς ᾅδου, ‡ οὔτε″ ἡ σὰρξ αὐτοῦ
εἶδεν διαφθοράν. 32 τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ
θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες. 33 τῇ δεξιᾷ
οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθεὶς τήν τε ἐπαγγελίαν ‡ τοῦ
πνεύματος τοῦ ἁγίου″ λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς
ἐξέχεεν τοῦτο ὃ † ὑμεῖς βλέπετε καὶ ἀκούετε. 34 οὐ
γὰρ ‡ Δαυεὶδ″ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανούς, λέγει δὲ
αὐτός, k Εἶπεν † κύριος τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν
μου, 35 ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν
σου. 36 ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ ὅτι
καὶ κύριον ‡ αὐτὸν καὶ χριστὸν″ ὁ θεὸς ἐποιήσεν, τοῦτον
τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.

√ 37 Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν ‡ τὴν καρδίαν,″
εἶπόν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστό-
λους, Τί ‡ ποιήσωμεν,″ ἄνδρες ἀδελφοί; 38 Πέτρος δὲ

quia iureiurando iurasset illi deus de fructu ventris eius sedere super sedem eius,
31 providens locutus est de resurrectione Christi, quia neque derelictus est in inferno neque caro eius vidit corruptionem.
32 Hunc Iesum resuscitavit deus, cuius omnes nos testes sumus.
33 Dextera igitur dei exaltatus et promissione spiritus sancti accepta a patre effudit hunc quem vos videtis et auditis.
34 Non enim David ascendit in caelos: dicit autem ipse, Dicit dominus domino meo, Sede a dextris meis,
35 donec ponam inimicos tuos scabillum pedum tuorum.
36 Certissime ergo sciat omnis domus Israhel quia et dominum eum et Christum deus fecit, hunc Iesum quem vos crucifixistis.

37 His autem auditis conpuncti sunt corde et dixerunt ad Petrum et ad reliquos apostolos, Quid faciemus, viri fratres?
38 Petrus vero ad illos, Paenitentiam, inquit,

30. *ωμοσεν* *Eus.* Ecl. Pr. in Ps. | *ωμασεν* D*.
— *οσφυος*] *καρδιας* D*. de praecordia *d.* | ventris *Iren.* *Am.* Syr.Pst. Æth.
— *οσφυος αυτου*] † add. *το κατα σαρκα αναστησειν τον χριστον* ς. (D*.) (13.) 31. Syr.Hcl. *Eus.* in Ps. (om. *το* D. *αναστησαι* D. 13.) | add. *αναστησαι τον χριστον* E. *Cod. ap. Bed.* | om. ABℵCD². 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. *Iren.* 193. *Eus.* Ecl. Pr. 79.
— *καθισαι*] praem. *και* D*Gr.* E.
— *τον θρονον* ABℵCD. 61. *Eus.* Ecl. Pr. in Ps. | ‡ *του θρονου* ς. E. rel.
31. *προιδ. ελαλ. περι της* *Iren.* *Eus.* Ecl. Pr. 79. in Ps. 52ᶜ. | om. D*. (add. corrector antiquus) (*προειδως* D².)
— *της* *Eus.* Ecl. Pr. in Ps. | om. B.*Btly.* (ctra *Mai.*)
— *ουτε* 1⁰ ABℵCD. 61. Vulg. *e.* *Iren.* 193. *Eus.* Ecl. Pr. in Ps. | ‡ *ου* ς. 31 | *ουκ* E. 13. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb.
— *εγκατελειφθη* ABℵC²DE. 13. 61. *Eus.* Ecl. Pr. in Ps. (*εγκατεληφθη* C*.) | ‡ *κατελειφθη* ς. 31. ‖ † add. *ἡ ψυχη αυτου* ς. C³E. 13. 31. *Cod. ap. Bed.* Syr.Hcl. Arm. | om. ABℵC*D. 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Æth. *Iren.* 193. *Eus.* Ecl. Pr. in Ps.
— *ἁδου* ACDE. 13. 31. | *ἁδην* Bℵ. 61. *Eus.* Ecl. Pr. in Ps.

31. *ουτε* 2⁰ AℵCD. 13. 61. *Eus.* Ecl. Pr. in Ps. | ‡ *ουδε* ς. B*Mai* E. 31. Syrr. Pst.&Hcl. (neque Vulg.)
32. *τουτον*] add. *ουν* D*E.
— *τον* *Eus.* in Ps. om. *Iren.* 193. *Eus.* in Ps. 52ᶜ. | om. D*.
— *εσμεν*] post *μαρτυρες* D. Vulg. | ante *Iren.* *Eus.* in Ps. | ante *ἡμεις* ℵ.
33. *την τε*] *και την* D.
— *του πνευματος του ἁγιου* ABℵCE. 13. 61. Vulg. | ‡ *του ἁγιου πνευματος* ς. D. 31. *Iren.* 193.
— *εξεχεεν*] add. *ὑμειν* D*. | om. *Iren.*
— *τουτο*] om. D*. ‖ add. *το δωρον* E. *Cod. ap. Bed.* Syr.Hcl.*txt.* *Iren.* 193. | Contra, Syr.Hcl.mg.
— *ὑμεις*] om. D*. ‖ † praem. *νυν* ς. C³E. 13. 31. (Syr.Hcl.) | add. *Iren.* 193. | om. ABℵC*D. 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth.
— *βλεπετε*] praem. *και* BD. Arm. *Zoh.* | om. AℵCE. 13. 31. 61. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Æth. *Iren.* 193.
34. *λεγει δε* *Iren.* 193. | *ειρηκεν γαρ* D.
— *ειπεν* *Iren.* | *λεγει* D. *Am.*
— *κυριος*] † praem. *ὁ* ς. AB²ℵᶜCE. rel. | om. B**Rl.Mai* ℵ*D.
35. *αν*] om. D*.
36. *οικος*] praem. *ὁ* CD. | om. ABℵE. rel.
— *και κυριον* *St.* 3. ABℵCDE. 13. 31. 61. Vulg. Syr.Hcl. Arm. *Zoh.* *Iren.* 193. *Tert.* adv. Prax. 28. | om. *και* *Elz.* Syr.Pst. Memph. Theb. Æth.
36. *αυτον ante και χριστον* ABℵCD² Vulg. Arm. *Iren.* 193. (om. D*.) | ‡ *post* ς. E. 13*ut vid.* 61. | post *ὁ θεος* 31. | ante Deus *Tert.* adv. Prax. [Syrr.Pst.&Hcl. Æth.]
— *ὁ θεος ante εποιησεν* ACDE. *Am.* *Fuld.* Theb. Arm. *Iren.* 193. | *post* Bℵ. 61. Vulg.*Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Æth. *Tert.* (n. l. 13. vid. 31. supra.)
— *τον*] om. D*.
— *ὁν*] om 13.
37. *ακουσαντες δε*] *τοτε παντες οἱ συνελθοντες και ακουσαντες* D. Syr.Hcl.mg.
— *δε*] *ουν* E*Gr.*
— *κατηνυγησαν* E. 61.
— *την καρδιαν* ABℵC. 61. | ‡ *τῃ καρδιᾳ* ς. DE. rel. Vulg.
— *ειπον τε* ABC. 13. 31. vv. | *ειπον δε* 61. | *και ειπον* E. | *και τινες εξ αυτων ειπαν* D*. | *ειποντες* ℵD²*Gr.* Memph.
— *λοιπους*] om. D.
— *τι* add. *ουν* D. *Iren.* 193.
— *ποιησωμεν* AB*Mai*ℵCE. 61. | ‡ *ποιησομεν* ς. D. rel. Vulg. *Iren.* 193.

30. fructu lumbi *Cl.* | 34. caelum *Cl.* | dixit *bis* *Cl.* | 36. sciat ergo *Cl.* | fecit deus *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

[1] Es. 57:19. Eph. 2:17.

43. πολλά δέ. — ἐγίν. διὰ τ. ἀποστ.

† πρὸς αὐτούς, Μετανοήσατε καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος
ὑμῶν ‡ ἐν″ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ χριστοῦ εἰς ἄφεσιν
* τῶν″ ἁμαρτιῶν * ὑμῶν,″ καὶ λήμψεσθε τὴν δωρεὰν
τοῦ ἁγίου πνεύματος· 39 ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία
καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν καὶ [1] πᾶσιν τοῖς εἰς μακράν,
ὅσους ἂν προσκαλέσηται κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν. 40 ἑτέ-
ροις τε λόγοις πλείοσιν ‡ διεμαρτύρατο″ καὶ παρεκάλει
* αὐτοὺς″ λέγων, Σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς
ταύτης. 41 οἱ μὲν οὖν † ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ
ἐβαπτίσθησαν, καὶ προσετέθησαν * ἐν″ τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι· 42 ἦσαν δὲ προσκαρτε-
ροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ † τῇ
κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς. 43 ‡ ἐγίνετο″
δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος, πολλά τε τέρατα καὶ σημεῖα
διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο. 44 πάντες δὲ οἱ πιστεύον-
τες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά, 45 καὶ
τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον καὶ διε-
μέριζον αὐτὰ πᾶσιν καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν·

agite, et baptizetur unusquis-
que vestrum in nomine do-
mini Iesu Christi in remis-
sionem peccatorum vestro-
rum, et accipietis donum
sancti spiritus: 39 vobis enim
est repromissio et filiis
vestris et omnibus qui longe
sunt, quoscumque advocaverit
dominus deus noster. 40 Aliis
etiam verbis plurimis testifica-
tus est, et exhortabatur eos
dicens, Salvamini a generatione
ista prava. 41 Qui ergo rece-
perunt sermonem eius, bap-
tizati sunt, et adpositae sunt
in illa die animae circiter tria
milia: 42 erant autem persever-
antes in doctrina apostolorum
et communicatione fractionis
panis et orationibus. 43 Fiebat
autem omni animae timor;
multa quoque prodigia et signa
per apostolos fiebant in Hieru-
salem, et metus erat magnus
in universis. 44 Omnes etiam
qui credebant erant pariter et
habebant omnia communia,
45 possessiones et substantias
vendebant, et dividebant illa
omnibus prout cuique opus

37. fin.] add. ὑποδειξατε ἡμιν DE. *Cod. ap. Bed. Tol.* Syr.Hel.mg. *Aug.*
38. δε] † add. εφη ϛ. E. 31 (Syr.Pst.) Memph. Theb. Arm. Æth. (h. 13.) | om. (A)B(ℵ)(CD. 61.) (Vulg.) *Iren.* 193. *Cypr.* 134. *Lucif.* 20. | φησιν post μετανοησατε AℵC. 61. Vulg. | φησιν post αυτους D.
— εν τῳ BCD. | ‡ επι τῳ ϛ. AℵE. rel.
— ονοματι] add. του κυριου DE. *Am.* Syr.Pst. MSS. et edd. (om. χριστου) Syr.Hel. Theb. Arm. *Iren.* 193. *Cypr.* 134. *Lucif.* 20. (om. εν ονομ. Ιησ.χρ. Syr.Pst. Widmanstadt).
— των ἁμαρτιων ὑμων ABℵ(C). 61. Vulg. Memph. Theb. (Æth.) | (ἡμων CB*Bch.*[ctra, *Btly.Mai*]) | * om. των et ὑμων ϛ. DE. rel. Syrr.Pst.& Hel. Arm. *Iren.* 193. *Cypr. Lucif. Aug.*
39. ὑμιν *Cypr.* 134. *Lucif.* 20. | ἡμειν D.
— ὑμων *Cypr.* 134. *Lucif.* | ἡμων D.
— ὁσους BℵDE. rel. Vulg. Syrr.Pst.& Hel. | οὑς AC. (Memph. Theb.)
40. τε *Lucif.* 20. | δε D*Gr.*
— διεμαρτυρατο ABℵCDE. 61. Vulg. | ‡ -ρετο ϛ. 13. 31. Syrr.Pst.&Hel. *Lucif.* 20.
— παρεκ. αυτους ABℵCD. 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. *Lucif.* | * om. αυτους ϛ. E. 13. 31. Syr.Hel.
40. της σκολ. ταυτης] ταυτης της σκολ. D. Vulg. *Lucif.* (σκολιας] κολιας C* (corr.[3])
41. οἱ μεν ουν] † add. ασμενως ϛ. E. 13. 31. *Cod. ap. Bed.* Syrr.Pst.&Hel. Arm. | om. ABℵCD. 61. Vulg. Memph. Theb. Æth. *Clem.* 371.
— αποδεξαμενοι *Clem.* | πιστευσαντες D. | add. id. Syr.Hel.mg.
— εν ante τῃ ἡμ. ABℵC(D.) 61. Vulg. | * om. εν ϛ. E. 13. 31.
— εκειvῃ *ante* τῃ ἡμ. D. *Am.*
— ὡσει] ὡς ℵ* (corr.[c])
— τρισχιλιοι 31.
42. ησαν δε] και ησαν D. Syr.Pst.
— τῃ διδ.] praem. εν A. Vulg.
— αποστολων] add. εν Ἱερουσαλημ D.
— τῃ κλ.] † praem. και ϛ. ℵ[c]D[2]E. rel. Syr.Hel. Arm. | om. ABℵ*CD*. 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Æth.
43. εγινετο 1[0]. AB*Mai*ℵCD. Vulg. Syrr. Pst.&Hel. | ‡ εγενετο ϛ. E. 13. 31. 61.
— τε ACD[2]E. 13. Vulg. | om. D*Gr.* | 31. | δε Bℵ. 61. Memph. (quoque Vulg. γαρ Theb.)
— σημεια] add. ου μικρα E.
43. δια] add. των χειρων E. Syr.Hel. ? Æth.
— εγιν. 2[0].] ante δια τ. αποστ. AC. Syr. Pst. Memph. Æth. | post BℵDE. 13. 31. 61. (Vulg.) Syr.Hel. Arm. (εγινοντο E.)
— fin.] add. εν Ἱερουσαλημ AℵCE. 13. *Am.* Syr.Pst. Memph. (ante εγινετο Vulg. *Cl.*) | add. postea φοβος τε ην μεγας επι παντας AℵC. (vid. v. 5.) Vulg. Memph. | *non habent* BD. 31. 61. Syr.Hel. Theb. Arm. Æth.
44. ab init.] praem. και AℵC. 61. | om. BDE. rel. vv. *Orig.* iii. 673[a].
— δε *Orig.* iii. 673[a]. | τε D. Vulg.
— πιστευοντες] -σαντες Bℵ. Arm. Æth. *Orig.* iii.
— ησαν et mox και AℵCDE. rel. | om. B. *Orig.* iii.
— ἁπαντα *Orig.* iii. | παντα D.
45. τα κτηματα και τας ὑπαρ. | ὁσοι κτηματα ειχον η ὑπαρ. D. Syr Pst. | (om. τα 61.)
— διεμεριζον] εμεριζον A.
— αυτα] add. καθ' ἡμεραν D. (vid. ver. 46 et vi. 1.)
— καθοτι] καθως 13. | τοις D**Gr.* (καθοτι αν τ. χ. ειχ. om. 31*.)

38. *om.* domini *Cl.* | Spiritus sancti *Cl.* | 41. die illa *Cl.* | 43. in Ier. fiebant *Cl.* | 44. omnes enim *Am.*

A B ℵ C D E. 13. 31. 61.

46 καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ
ἱερῷ, κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον μετελάμβανον τροφῆς
ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας, 47 αἰνοῦντες τὸν
θεὸν καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ
κύριος προσετίθει τοὺς σωζομένους καθ' ἡμέραν ‡ ἐπὶ
τὸ αὐτό.

erat: 46 cotidie quoque perdu-
rantes unanimiter in templo
et frangentes circa domus
panem, sumebant cibum cum
exultatione et simplicitate cor-
dis, 47 conlaudantes deum et
habentes gratiam ad omnem
plebem. Dominus autem auge-
bat qui salvi fierent cotidie in
id ipsum.

III. Δ'

4 1 Πέτρος δὲ″ καὶ ‡ Ἰωάνης″ ἀνέβαινον εἰς τὸ
ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ‡ ἐνάτην.″
2 καί τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ
ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν πρὸς
τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην ὡραίαν, τοῦ
αἰτεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ
ἱερόν. 3 ὃς ἰδὼν Πέτρον καὶ ‡ Ἰωάνην″ μέλλοντας
εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν ἠρώτα ἐλεημοσύνην λαβεῖν.
4 ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ ‡ Ἰωάνῃ″
εἶπεν, Βλέψον εἰς ἡμᾶς. 5 ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς προσδο-
κῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν. 6 εἶπεν δὲ Πέτρος, Ἀργύ-
ριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό

1 Petrus autem et Iohannes
ascendebant in templum ad
horam orationis nonam. 2 Et
quidam vir qui erat claudus
ex utero matris suae baiula-
batur; quem ponebant cotidie
ad portam templi quae dicitur
speciosa, ut peteret elemosy-
nam ab introeuntibus in tem-
plum. 3 Is cum vidisset Pe-
trum et Iohannem incipientes
introire in templo, rogabat ut
elemosynam acciperet. 4 In-
tuens autem in eum Petrus
cum Iohanne dixit, Respice in
nos. 5 At ille intendebat in
eos, sperans se aliquid accептu-
rum ab eis. 6 Petrus autem
dixit, Argentum et aurum non
est mihi: quod autem habeo,

46. *καθ' ἡμεραν*] om. D*. (add.²) | add. *παντες* D. (*καθ' ἡμεραν παντες τε* D².)
— *προσκαρτερουντες*] *προσεκαρτερουν* D.
— *ὁμοθυμαδον*] om. D. | post *εν τῳ ἱερῳ* C. Syr.Pst.
— *κλωντες τε κατ' οικον*] *και κατ' οικους αν επι το αυτο κλωντες τε* D. (om. *αν* D².)
— *κλωντες τε*] om. *τε* 61.
— *αφελοτητι*] *αφελωτι* 13.
47. *λαον* *Orig.* iii. 673ᵇ. | *κοσμον* D.
— *τους σωζομενους καθ' ἡμεραν*] *καθ' ἡμεραν τοις σωζομενοις* 13. (Arm.) (Æth.)
—, iii. 1. *επι το αυτο. Πετρος δε* ABℵC. 61. Vulg. Memph. Theb. Arm. Æth | *επι το αυτο εν τῃ εκκλησιᾳ. Εν δε ταις ἡμεραις ταυταις Πετρος* D. | ‡ *τῃ εκκλησιᾳ.* iii. 1. *Επι το αυτο δε Πετρος* ς. E. 13. (31.) *Cod.ap. Bed.* Syrr.Pst.&Hcl. (om. *δε* 31. post *Πετρος* 31² *Scr.*) "Petrus autem" seq. *Lucif.* 199.
1. *Ιωανης* BD. | ‡ *Ιωαννης* ς. Aℵ. rel.
— *αναιβεννον* A. | *ανεβεννον* C.

1. *ἱερον*] add. *το δειλεινον* D. | om. *Lucif.* 199.
— *ενατην* ABℵC(D)E. 31. | ‡ *εννατην* ς. 13. 61. (*ενατῃ τῃ προσευχης* D* *Gr.* *την ενατην της προσευχης* D². | Contra, *Lucif.*)
2. *και*] add. *ιδου* D*. Syr.Pst. | om. *Lucif.* 199.
— *ὑπαρχων*] om. D. Memph. ut vid. *Lucif.*
— *προς*] *επι* 61.
— *θυραν*] *πυλην* E. | januam *Lucif.*
— *παρα των εισπορ.*] *παρ' αυτων εισπορ. αυτων* D*. (ctra, *Lucif.*)
3. *ὁς ιδων* (*Lucif.* 199.) | *οὑτος ατενισας τοις οφθαλμοις αυτου και ιδων* D.
— *ὁς ιδ. Π. κ. Ι. μελ. εισι. εις το ἱερον*] om. 61. | *ιδον τε τον Πετρ. κ. Ιω.* 61 mg.²
— *εισιεναι*] *ειναι* D* *Gr.*
— *ηρωτα*] add. *αυτους* D. Syr.Pst. Memph. Theb. Æth. | om. Vulg. Syr. Hcl. Arm. *Lucif.* | (*ερωτα* C.)
— *λαβειν* ABℵCE. 13. 61. | om. D. 31. Syr.Hcl. *Lucif.* ‖ add. *παρ' αυτων* E. (Memph.)
4. *ατενισας δε*] *εμβλεψας δε ὁ* D.

4. *εις*] *προς* ℵ.
— *συν τῳ Ιωανῃ*] *συν Ιωανην και* D*. (ctra, *Lucif.* 199.)
— *βλεψον*] *ατενεισον* D.
5. *επειχεν* *Lucif.* 199. | *ατενεισας* D.
— *τι παρ' αυτων λαβειν* ABℵ(C) rel. Syr.Hcl. Arm. (*αυτου* C.) | *τι λαβειν παρ' αυτων* D. Vulg. (*Lucif.*) | *λαβειν τι παρ' αυτων* E. Memph. Theb. accipere ab iis aliquid. Syr.Pst. [Æth.]
6. *ειπεν δε Πετρος* Bℵ(D)E. 13. 31. 61. Syrr.(Pst.)&Hcl. Arm. Æth. *Cypr.* 323. *Lucif.* 199. (*ὁ Πετρ.* D) | *Πετρος δε ειπεν* AC. Vulg. Memph. Theb.
— *ουκ* ℵC.
— *Ναζοραιου* ℵ*CD. (*-ρεου* C.) *Iren.* 74. *Cypr.* 323. | om. *Orig. Int.* ii. Hil. 287ᵉ.
— *εγειρε και* AE. 31. 61. Vulg. Syrr. (Pst.)&Hcl. Memph. Arm. Æth. (vid. Lu. v. 23. etc.) | ‡ *εγειραι και* ς. C. 13. *Iren.* 194. *Orig. Int.* ii. 105ᵇ. iv.

46. domos *Cl.*
3. templum *Cl.*

Vulg. Syr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.
6. om. ἔγειρε καί.

σοι δίδωμι. ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ
Ναζωραίου [‡ ἔγειρε″ καὶ] περιπάτει. 7 καὶ πιάσας
αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρεν * αὐτόν.″ παραχρῆμα
δὲ ἐστερεώθησαν ‡ αἱ βάσεις αὐτοῦ″ καὶ τὰ σφυρά,
8 καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν
σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ ἁλλόμενος καὶ
αἰνῶν τὸν θεόν. 9 καὶ εἶδεν ‡ πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν″
περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν θεόν, 10 (ἐπεγίνωσκον
‡ δὲ″ αὐτὸν ὅτι οὗτος ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην
καθήμενος ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ), καὶ ἐπλή-
σθησαν θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι
αὐτῷ. 11 κρατοῦντος δὲ ‡ αὐτοῦ″ τὸν Πέτρον καὶ
* τὸν″ ‡ Ἰωάνην″ συνέδραμεν ‡ πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτοὺς″
ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ ‡ Σολομῶνος″ ἔκθαμβοι.
12 ἰδὼν δὲ * ὁ″ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν,
″Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν
τί ἀτενίζετε ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιη-
κόσιν τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; 13 ὁ θεὸς Ἀβραὰμ
καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, ὁ θεὸς τῶν πατέρων

hoc tibi do. In nomine Iesu Christi Nazareni surge et ambula.
7 Et adprehensa ei manu dextera adlevavit eum, et protinus consolidatae sunt bases eius et plantae,
8 et exiliens stetit, et ambulabat, et intravit cum illis in templum ambulans et exiliens et laudans deum.
9 Et vidit omnis populus eum ambulantem et laudantem deum:
10 (cognoscebant autem illum, quoniam ipse erat qui ad elemosynam sedebat ad speciosam portam templi), et impleti sunt stupore et extasi in eo quod contigerat illi.
11 Cum tenerent autem Petrum et Iohannen, concurrit omnis populus ad eos ad porticum qui appellatur Salomonis stupentes.
12 Videns autem Petrus respondit ad populum, Viri Israbelitae, quid ammiramini in hoc, aut nos quid intuemini, quasi nostra virtute aut pietate fecerimus hunc ambulare?
13 Deus Abraham et deus Isaac et deus Iacob, deus patrum nostrorum,

679d. *Eus.* D.E. 119a. *Hil.* 287 e. *Cypr.* 323. *Hil.* 287. *Lucif.* 199. | om. BℵD. Theb.

7. ηγειρεν αυτον ABℵC. 61. Vulg. Syrr. Pst.&Hel. Arm. Æth. *Cypr.* 323. *Lucif.* 199. | * om. αυτον ϛ. DE. 13. 31.

— παραχρημα] praem. και D. Syr.Pst.

— δε] εσταθη και D. om. *Lucif.* 199.

— αἱ βασεις ante αυτον ABℵC. 61. Vulg. *Lucif.* | ‡ post. ϛ. DE. 13. 31. (om. αυτου *Iren.* 194.)

— σφυδρα Aℵ* (ante στα pro τα ℵ.) | φυδρα C*. (corr. C².)

8. περιεπατει] add. χαιρων E. | add. χαιρομενος D. | om. *Iren.* 194. *Lucif.* 199.

— περιπατων ante εις το ἱερον 13. | post *Iren.* 194. *Lucif.* 199.

— περιπατων και ἁλλομενος *Iren.* 194. *Lucif.* 199. | om. D.

— και αινων BℵCE. 13. 31. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. *Iren.* 194. | om. και AD. *Lucif.* 199.

9. αυτον post πας ὁ λαος ABℵCD. 61. Vulg. *Lucif.* 199. | ‡ ante ϛ. E. 13. 31.

9. θεον *Lucif.* | κυριον C.

10. δε ABℵC. 61. Vulg. *e.* Memph. | ‡ τε ϛ. DE*Gr.* 13. 31. Arm. *Lucif.* 199. om. Syr.Pst. Theb.

— αυτον] om. ℵ*. (add.¹)

— οὗτος BDE. 13. 31. Syr.Hel. Memph. Theb. | αυτος AℵC. 61. Vulg. Syr. Pst. *Lucif.*

— καθημενος] καθεζομενος D.

— την ωραιαν πυλην ℵ* (corr.c sed non πυλην.)

— θαμβου C.

— εκτασεως D. (om. και εκστ. Arm.)

— συμβεβηκοτι] γεγενημενῳ D.

11. κρατ. δε....πας ὁ λαος προς αυτους] εκπορευομενου δε του Πετρου και Ιωανου συνεξεπορευετο κρατων αυτους· οἱ δε θαμβηθεντες εστησαν D.

— δε] τε A.

— αυτου ABℵCE. 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. (Æth.) | ‡ του ιαθεντος χωλου ϛ. 13. 31. | [D.supra.]

— τον Ιωαν. ABℵ. 31. 61. | * om. τον ϛ. C(D)E. 13.

— πας ὁ λαος ante προς αυτους ABℵC. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Theb. Arm. Æth. | ‡ post ϛ. E. 13. 31. Memph.

— επι] εν D.

11. τῃ ult.] η D*.

— Σολομωνος B*Btly.e sil.*DE. | ‡ Σολομωντος ϛ. B*Verc.*(A)ℵC. 13. 31. 61. (Σαλ. A.)

12. ιδων δε ὁ Πετρ. απεκρ. πρ. τ. λαον] αποκριθεις δε ὁ Πετρος ειπεν προς αυτους D.

— ὁ Πετρ. ABℵCD. 13. 61. | * om. ὁ ϛ. E. 31.

— Ισραηλειται AB*Mai* ℵ. (Ιστρα. B*E. Ισδρα. ℵ.)

— τουτο 13. 31* *Scr.* 61 *Scr.*

— η] ει ℵ.

— ὡς] add. ἡμων τῃ D.

— ευσεβ. πεποιηκοσιν *Iren.* 194. | ευσεβ. τουτο πεποιηκοτων D.

— του] τουτο D*. | om. 61.

— αυτον] τουτον E.

13. και Ισ. και Ιακ. BE. 13 31. 61. Syrr. Pst.&Hel. Theb. | και θεος Ισ. και θεος Ιακ. A(ℵC)D. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Iren.* 194. vid. Matt. xxii. 32. Mar. xii. 26. (ὁ θεος ℵC. *bis.*) Ισακ D.

6. tibi dabo *Am.* | 7. manu ejus *Cl.* | 8. dominum *Am.* | 10. quod ipse *Cl.* | 11. cucurrit *Cl.* | 12. miramini *Cl.* | aut potestate *Cl.* | 13. et 1º *om. Am.*

A B ℵ C D E. 13. 31. 61.

ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν
ὑμεῖς * μὲν″ παρεδώκατε καὶ ἠρνήσασθε [αὐτὸν]
κατὰ πρόσωπον Πιλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν·
14 ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ
ᾐτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, 15 τὸν δὲ
ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνατε· ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ
νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν. 16 καὶ ἐπὶ τῇ πίστει
τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τοῦτον, ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε,
ἐστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ
ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάν-
των ὑμῶν. 17 καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ
ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν· 18 ὁ
δὲ θεὸς ἃ προκατήγγειλεν διὰ στόματος πάντων τῶν
προφητῶν ‡ παθεῖν τὸν χριστὸν αὐτοῦ″ ἐπλήρωσεν
οὕτως. 19 μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε εἰς τὸ
ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας, 20 ὅπως ἂν ἔλθωσιν
καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου, καὶ
ἀποστείλῃ τὸν ‡ προκεχειρισμένον″ ὑμῖν ‡ χριστὸν

20. Ἰησοῦν χριστόν.

glorificavit filium suum Iesum,
quem vos quidem tradidistis
et negastis ante faciem Pilati,
iudicante illo dimitti. 14 vos
autem sanctum et iustum ne-
gastis, et petistis virum homi-
cidam donari vobis, 15 aucto-
rem vero vitae interfecistis;
quem deus suscitavit a mortuis,
cuius nos testes sumus. 16 Et
in fide nominis eius hunc
quem vos videtis et nostis
confirmavit nomen eius, et
fides quae per eum est dedit
integram sanitatem istam in
conspectu omnium vestrum.
17 Et nunc, fratres, scio quia
per ignorantiam fecistis, sicut
et principes vestri: 18 deus
autem quae praenuntiavit per
os omnium prophetarum pati
Christum suum, implevit sic.
19 Paenitemini igitur et conver-
timini, ut deleantur vestra
peccata; 20 ut cum venerint
tempora refrigerii a conspectu
domini, et miserit eum qui
praedicatus est vobis, Iesum
Christum, 21 quem oportet

13. παιδα] πατερα *sic*. ℵ*.
— Ιησουν] ? Ιησου 61 *Scr.* || add. Χριστον D. | om. *Iren.* 194.
— ὑμεις *Iren.* 194. | ἡμεις D.
— μεν ABℵCE. 61. Vulg. Syr.Hel. *Iren.* 194. | * om. ς. D. 13. 31.
— παρεδωκατε] add. εις κρισιν D. Syr. Hel.mg. *Iren.* 194. | add. εις κριτηριον E.
— ηρνησασθε] απηρν. D.
— αυτον DE. 13. 31. Syrr.Pst.&Hel. Theb. | om. ABℵC. 61. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Iren.* 194.
— Πιλατου] add. του D*.
— κριναντος] -νοντος C. 13.
— απολυειν] απολλυειν ℵ. || add. αυτον D. Syrr.Pst.&Hel. Memph. *Iren.* 194. | add. postea θελοντος D*. *Iren.* 194.
14. ηρνησασθε] εβαρυνατε D. *Iren.* 194.
— ητησασθε] ητησατε D. | praem. μαλλον E. Syr.Hel.mg. om. *Iren.* 194.
— φονεα] φονεια D*. || add. ζην και E. | om. *Iren.* 194.
15. ἡμεις] ὑμεις D*.
— ὁ θεος *Iren.* 194. | om. 13.
16. επι Aℵ^cCDE. rel. Vulg. *Iren.* 194. | om. Bℵ*. 61. Arm.
— τουτον ...... ονομα αυτου *Iren.* 194. | om. 31. | om. το ονομα αυτου Syr. Pst.

16. ὀν] om. D*.
— οιδατε] add. ὁτι D*.
— ἡ 2°] om. A* (add.[1])
17. αδελφοι] praem. ανδρες DE. | om. *Iren.* 194.
— οιδα *Iren.* 194. | επισταμεθα D. Arm. MSS.
— ὁτι] add. ὑμεις μεν D. | om. *Iren.* 194.
— επραξατε] add. πονηρον D. Syr.Hel. mg. *Iren.* 194. (το πον. D².)
18. ὁ δε θεος] ὁ θεος δε 13.
— ἁ Syr.Hel. *Iren.* 194. | ὁ D*Gr.* Syr. Pst. sicut Arm.
— παθειν τον χριστον] om. A. | ante αυτου BℵCDE. 61. Vulg. Syr.Hel. Arm. *Iren.* 194. | ‡ post ς. 13. 31. Memph. Æth. [Syr.Pst. Theb.]
— οὑτως] οὑτος 31. | om. *Iren.* 194.
19. επιτρεψατε C.
— εις ACDE. rel. | προς Bℵ.
— ὑμων post τας ἁμαρτ. D. Vulg. *Cl. m.* *Iren.* 194. *Tert.* de Res. Car. 23.
20. ελθωσιν] επελθ. D*Gr.*
— αναψυξεως] add. ὑμιν E. (Syr.Pst.& Hel.) (Memph.) (*Iren.* 194) (*Tert.*)
— του] om. E. 31.
— προκεχειρισμενον ABℵCDE. 13. 31. 61. Syrr.Pst.&Hel. Theb. Arm. (Æth.) *Iren.* 194. *Tert.* de Res. Car. 23. | ‡ προκεκηρυγμενον ς. Vulg. Memph. (vid. *Orig.* iii. 143^c.)
20. ὑμιν] υἱόν *sic* 31.
— Χριστον ante Ιησουν BℵD*Gr.*E. Syr. Hel. Theb. | ‡ post ς. AC. 61. rel. Vulg. Syr.Pst. Memph. Æth. *Iren.* 194. (vid. *Orig.* iii.) | om. Ιησουν *Tert.*
21. χρονων] -νον D*. 31.
— στοματος] † add. παντων ς. E. 13 (*sic*). 31. Syr.Hel. | om. ABℵCD. 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. *Iren.* 194. *Orig.* iii. 221^d. 798^a. *Tert.* de Res. Car. 23.
— των ἁγ. ABℵCDE. 13. 31. 61. *Orig.* iii. *bis.* | * om. των ς.
— απ' αιωνος αυτου προφητων ABℵC (E.) 61. (Theb.) (praem. των B²ℵ^cE.) | εξ αιωνος προφ. αυτ. *Orig.* iii. 798^a. | ‡ αυτου προφητων απ' αιωνος ς. 31. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Æth. | αυτου των (om.²) προφητων D. | αυτου των απ' αιωνος προφητων 13. Vulg. (*Orig.* iii. 221^d. om. των) | om. απ' αιωνος D. Arm. *Iren.* 194.

16. vidistis *Cl.* | 18. sic implevit *Cl.* | 19. peccata vestra *Cl.*

Vulg. Syr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

Ἰησοῦν,″ 21 ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων
ἀποκαταστάσεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ
στόματος † * τῶν″ ἁγίων‡ ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν.″
22 ‡ Μωυσῆς ″ μὲν † † εἶπεν ὅτι l προφήτην ὑμῖν
ἀναστήσει κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν
ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα
ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. 23 ἔσται δέ, πᾶσα ψυχὴ
ἥτις ἂν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου ‡ ἐξολε-
θρευθήσεται″ ἐκ τοῦ λαοῦ. 24 καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται
ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ
‡ κατήγγειλαν″ τὰς ἡμέρας ταύτας. 25 ὑμεῖς ἐστε * οἱ″
υἱοὶ τῶν προφητῶν, καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ
θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ‡ ὑμῶν,″ λέγων πρὸς Ἀβραάμ,
m Καὶ * ἐν″ τῷ σπέρματί σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι
αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. 26 ὑμῖν πρῶτον ὁ θεὸς ἀναστήσας
τὸν παῖδα αὐτοῦ † ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα
ὑμᾶς, ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονη-
ριῶν ὑμῶν.

l Deut. 18:15, seq.

25. ὁ θεὸς διέθετο. — πατέρας ἡμῶν.

m Gen. 22:18 (12:3.)

26. ἀναστ. ὁ θεός.

caelum quidem suscipere usque in tempora restitutionis omnium quae locutus est deus per os sanctorum suorum a saeculo prophetarum. 22 Moses quidem dixit, quia prophetam vobis suscitabit dominus deus vester de fratribus vestris tamquam me: ipsum audietis iuxta omnia quaecumque locutus fuerit vobis. 23 Erit autem, omnis anima quae non audierit prophetam illum exterminabitur de plebe. 24 Et omnes prophetae a Samuhel et deinceps qui locuti sunt, et adnuntiaverunt dies istos. 25 Vos estis filii prophetarum et testamenti quod disposuit deus ad patres nostros, dicens ad Abraham, Et in semine tuo benedicentur omnes familiae terrae. 26 Vobis primum deus suscitans filium suum misit eum benedicentem vobis, ut convertat se unusquisque a nequitia sua.

---

22. Μωυσης ABCD. 13. 61. *Iren.* 194. | ‡ Μωσης ς. ℵE. 31.
— μεν] † add. γαρ ς. 31. Syr.Pst. | om. ABℵCDE. 13. 61. *Cod. ap. Bed.* Vulg. Syr.Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. *Iren.* 194.
— ειπεν] † praem. προς τους πατερας ς. 31 (προ). Syr.Hel. Theb. *Iren.* 194. | add. eadem DE. 13. *Cod. ap. Bed.* Arm. Æth. ‖ et postea add. ἡμων D. 13. Theb. Arm. ed. *Iren.* ὑμων E. *Cod. ap. Bed.* ‖ non habent ABℵC. 61. Vulg. Syr.Pst. Memph.
— αναστηση 61.
— ὁ θεος ὑμων Aℵ^{c}D. 31. 61. *Cod. Bed.* Vulg. Arm. *Iren.* 194. *Orig.* iv. 117^c. (Deut.) 268^d. | ὁ θ. ἡμων ℵ*CE. 13. Syr.Hel. Theb. *frag.* Æth. *Orig.* iv. 108^e. (? Deut.) (om. Syr.Pst.) | om. ὑμ. s. ἡμ. B. Memph. Theb. *Woide txt.*
— αδ. ὑμων *Iren.* 194. *Orig.* iv. 108^e. 117^c. 268^d. | αδ. ἡμων D.
— εμε *Orig.* iv. *ter.* | εμου D*.
— λαλησῃ] -σει C. 13. 61.
23. αν BDE. *Orig.* iv. 109^a(? Deut.) 117^c. *Eus.* D.E. 28^d. | εαν AℵC. 31. 61. (h. 13.)

23. εξολεθρ. ABCD. | ‡ εξολοθρ. ς. B^2 ℵE. 13. 31. 61. *Orig.* iv. *bis. Eus.* D.E.
24. δε Syr.Hel. | om. D. Syr.Pst. Arm. *Iren.* 194.
— κατεξης D.
— ὁσοι ABC* *ut vid.* E. rel. | ὁ D*. | οἱ ℵD*Gr.*^{2}C^2.
— ελαλησαν *Iren.* 194. | -σεν D*. | επροφητευσαν C^2. Arm. ed.
— κατηγγειλαν ABℵC* *ut vid.* DE. 31. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. | ‡ προκατηγγ. ς. C^2. 13*s.* Memph.
— ταυτας] αὐτάς 31.
25. οἱ υἱοι ABℵCE. 61. Memph. Theb. | * om. οἱ ς. D. rel. ‖ add. οἱ C.
— ἡς] ἡν D*.
— διεθετο ante ὁ θεος AℵCE. 13. 31. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Arm. Æth. | post BD. Memph. Theb. *Iren.* 194.
— ὑμων AB*Mai*ℵ^{c}E. 61. Theb. *Woide* Arm. MSS. | ‡ ἡμων ς. ℵ*CD. 13. 31*sic.* Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb.*frag.* Arm. ed. Æth. *Iren.* 194.
— εν τῳ σπ. ABℵCDE.*Gr.* 13. 31. 61. *Iren.* 194. | * om. εν ς.

25. ενευλογηθησονται BℵDE. rel. | ευλογησονται A*. | ενευλογηθησονται A^2. | επευλογηθησονται C.
26. ὑμιν] add. ὁ *sic* 13.
— ὁ θεος ante αναστησας ADE. 13. 31. 61. Vulg. Syr.Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. *Iren.* 194. | post BℵC. Syr.Pst.
— παιδα αυτου] † add. Ιησουν ς. A. 13. 31. | om. BℵCDE. 61. *Cod. ap. Bed.* Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. *Iren.* 194.
— απεστειλεν] εξαπεστειλεν D.
— αυτον] om. D. *Iren.* 194.
— ευλογουντα] -τας D*Gr.*
— ἑκαστον] -τος D*. | add. ὑμων 13. Memph. (Arm.) | Contra, *Iren.* 194.
— απο *Iren.* 194. | εκ D.
— πονηριων] -ρων D*.
— ὑμων AℵC^3DE. 31. 61. Syrr.Pst.& Hel. Arm. Æth. | αυτων C*. 13. Vulg. Memph. Theb. *Iren.* 194. | om. B.

---

21. quidem caelum *Cl.* | 22. dixit quoniam *Cl.* | suscitavit *Am.* (susc. vobis *Cl.*) | *om.* dominus *Am.* | 24. om. et *ante* adnunt. *Cl.*

ABℵ(C)DE. 13. 31. (61.)

IV. 1 Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ἐπέστη-
σαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ
οἱ Σαδδουκαῖοι, 2 διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν
αὐτοὺς τὸν λαὸν καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν
ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν· 3 καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς
¶C χεῖρας καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν ¶ αὔριον· ἦν γὰρ
ἑσπέρα ἤδη. 4 πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον
ἐπίστευσαν· καὶ ἐγενήθη [ὁ] ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν
[‡ ὡς″] χιλιάδες πέντε. 5 ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον
συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ * τοὺς″ πρεσ-
βυτέρους καὶ * τοὺς″ γραμματεῖς ‡ ἐν″ Ἰερουσαλήμ,
6 καὶ ‡″Ἄννας ὁ ἀρχιερεὺς καὶ Καϊάφας καὶ Ἰωάννης
καὶ Ἀλέξανδρος″ καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ,
7 καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνοντο,
Ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε
τοῦτο ὑμεῖς; 8 τότε Πέτρος πλησθεὶς πνεύματος
¶ 61. ἁγίου εἶπεν πρὸς αὐτούς, ″Ἄρχοντες¶ τοῦ λαοῦ καὶ
πρεσβύτεροι †, 9 εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ
εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσω-
σται, 10 γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ
Ἰσραὴλ ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ

1 Loquentibus autem illis ad populum supervenerunt sacerdotes et magistratus templi et Sadducaei, 2 dolentes quod docerent populum et adnuntiarent in Iesu resurrectionem ex mortuis, 3 et iniecerunt in eis manus, et posuerunt eos in custodiam in crastinum: erat enim iam vespera. 4 Multi autem eorum qui audierunt verbum crediderunt, et factus est numerus virorum quinque milia. 5 Factum est autem in crastinum ut congregarentur principes eorum et seniores et scribae in Hierusalem, 6 et Annas princeps sacerdotum et Caiphas et Iohannes et Alexander et quotquot erant de genere sacerdotali, 7 et statuentes eos in medio interrogabant, In qua virtute aut in quo nomine fecistis hoc vos? 8 Tunc Petrus repletus spiritu sancto dixit ad eos, Principes populi et seniores, 9 si nos hodie diiudicamur in benefacto hominis infirmi, in quo iste salvus factus est, 10 notum sit omnibus vobis et omni plebi Israhel quia in nomine Iesu Christi

1. *προς τον λαον*] om. 13. || add. *τα ῥηματα ταυτα* D. Syrr.(Pst.)&Hcl.mg. | add. *ταυτα τα ῥηματα* E. *Lucif.* 199. || non habent ABℵC. rel. Vulg. rel.

— *αυτοις*] om. D. Vulg. *Lucif.* | post *οἱ ἱερεις* 13.

— *ἱερεις* AℵDE. 13. 31. 61. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Theb. *Lucif.* | *αρχιερεις* BC. Arm. Æth.

— *και ὁ στρ. τ. ἱερ.* *Lucif.* | om. D.

2. ab init. *και* C* ut vid. D* *infra.* | Contra, *Lucif.* 199.

— *διαπονουμενοι*] *και απονουμενοι* D*. | *καταπονουμενοι* D².

— *λαον*] *λογον* 13.

— *καταγγ. εν τῳ Ιησου την αναστασιν* *Lucif.* 199. | *αναγγ. τον Ιησουν εν τῃ αναστασει* D.

— *την εκ* ABℵCE*Gr.* 13. 61. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. | *των* D. 31. *e.* Theb. Arm. Æth. *Lucif.*

3. *επεβαλον* *Lucif.* | *επειβαλοντες* D*Gr.* (*επεβαλλον* 31.)

— *και εθεντο*] om. *και* D². || add. *αυτους* ACE. 13. (31.) Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. (*αυτοις* 31.) | om. BℵD. 61. *Lucif.*

3. *αυριον*] *επαυριον* D. | *αιωνιον* 31. (*γαυριον* ℵ*.)

4. *τον λογον*] om. A.

— *και εγενηθη ὁ αριθμος των* | *και αριθμος τε εγενηθη* D. (om. *τε* D².) || *ὁ* AE. 13*s.* 31. 61. Memph. | om. BℵD supra.

— *ὡς* B*Btly.Alf.*D. (‡ *ὡσει* ϛ. E. 13*s.* 31 [B*Mai.*]) Syrr.Pst.&Hcl. (? Theb.) Arm. | om. Aℵ. 61. Vulg. Memph. Theb. ? Æth. *Hil.* 682 *a.*

5. *αυριον*] add. *ἡμεραν* D*.

— *συναχθηναι αυτων τους αρχοντας και τους πρεσβυτερους κ. τους γραμματεις*] *συνηχθησαν οἱ αρχοντες και οἱ πρεσβυτεροι κ. γραμ.* D. Memph. (ctra, Theb.)

— *τους πρεσβυτερους και τους γραμ.* ABℵ. 61. (Memph.) Theb. Arm. | * om. *τους bis* ϛ. E. 13. 31.

— *εν Ἱερ.* ABDE. 13. 61 *Scr.* | ‡ *εις Ἱερ.* ϛ. ℵ. 31. | om. Syr.Pst.

6. *Αννας ὁ αρχιερευς και Καιαφας κ. Ιωαννης και Αλεξανδρος* ABℵ(D.) 61. Vulg. Memph. Theb. Æth. (*Καιφας και Ιωναθας* D.) | ‡ *Ανναν τον αρχιερεα και Καιαφαν και Ιωαννην και Αλεξανδρον* ϛ. E. 13. 31.

7. *τῳ μεσῳ* ABℵ. 61. | om. *τῳ* DE. 13. 31.

— *τουτο*] ante *εποιησατε* ℵE. | post ABD. rel. (*ποιειτε* ℵ*. corr.¹)

8. *πρεσβυτεροι*] † add. *του Ισραηλ* ϛ. DE. *Cod. Bed.* 13. 31. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. (*Iren.* 194.) *Cypr.* 292. | om. ABℵ. Vulg. Memph. Theb. Æth. || add. *ακουσατε* E. *Cod. Bed.* Vulg. *Cl.* Syr.Pst. Cypr. (om. *Iren.* 194.)

9. *ανακρινομεθα*] add. *αφ' ὑμων* DE. Syrr.Pst.&Hcl. Æth.Platt.(Tf.) *Iren.* 194. *Cypr.* 292.

— *επι*] *επ'* D. 31.

— *σεσωσται*] *σεσωται* Aℵ.

10. *παντι*] *παν* ℵ*. (corr.ᶜ)

— *ονοματι*] add. *του κυριου* E. (Vulg. *Cl.*) | om. *Am.* *Iren.* 194. *Cypr.* 292.

— *Ναζορ.* ℵ*. (corr.ᶜ)

3. in eos *Cl.* | 8. repletus Spir. sanc. Petrus *Cl.* | fin. *add.* audite *Cl.* | 10. nomine domini nostri Jesu Christi *Cl.* (om. Christi *Am.*)

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

n Psa. 118 (117). 22.

Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν
ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν
ὑγιής. 11 n οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν
τῶν ‡ οἰκοδόμων," ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας.
12 καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· ‡ οὐδὲ"
γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον
ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς. 13 θεωροῦντες
δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παῤῥησίαν καὶ ‡ Ἰωάνου," καὶ
καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσιν καὶ
ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, (ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν
τῷ Ἰησοῦ ἦσαν), 14 τόν ‡ τε" ἄνθρωπον βλέποντες
σὺν αὐτοῖς ἑστῶτα τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον
ἀντειπεῖν. 15 κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνε-
δρίου ἀπελθεῖν, ‡ συνέβαλλον" πρὸς ἀλλήλους 16 λέγον-
τες, Τί ‡ ποιήσωμεν" τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι μὲν
γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν, πᾶσιν τοῖς
κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα
‡ ἀρνεῖσθαι·" 17 ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ
εἰς τὸν λαόν, † ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν
ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων. 18 καὶ
καλέσαντες αὐτοὺς παρήγγειλαν † τὸ καθόλου μὴ

Nazareni, quem vos crucifixis-
tis, quem deus suscitavit a
mortuis, in hoc iste adstat
coram vobis sanus. 11 Hic
est lapis qui reprobatus est a
vobis aedificantibus, qui factus
est in caput anguli. 12 Et non
est in aliquo alio salus: nec
enim nomen est aliud sub
caelo datum hominibus in quo
oporteat nos salvos fieri. 13 Vi-
dentes autem Petri constan-
tiam et Johannis, conperto
quod homines essent sine
litteris et idiotae, admiraban-
tur (et cognoscebant eos quo-
niam cum Iesu fuissent),
14 hominemque videntes stan-
tem cum eis qui curatus fu-
erat, nihil poterant contradi-
cere. 15 Iusserunt autem eos
foras extra concilium secedere,
et conferebant ad invicem
16 dicentes, Quid faciemus
hominibus istis? quoniam qui-
dem notum signum factum est
per eos, omnibus habitantibus
Hierusalem manifestum est, et
non possumus negare: 17 sed
ne amplius divulgetur in popu-
lum, comminemur eis ne ultra
loquantur in nomine hoc ulli
hominum. 18 Et vocantes eos
denuntiaverunt ne omnino

10. *υμων*] add. *σημερον* E. *Cod. Bed.* | om. *Iren.* 194.
— *ὑγιης*] add. *και εν αλλῳ ουδενι* E. *Cod. Bed.* Syr.Hcl.mg. | om. *Iren.* 194. (vid. ver. 12.)
11. *ὑμων* *Iren.* 194. *Orig.* iv. 25[d]. | *ἡμων* D.
— *οικοδομων*] ABℵD. *Orig.* iv. 25[d]. | ‡ *οικοδομουντων* ς. E. 13. 31. *Cypr.* 292. (vid. LXX., Matt. xxi. 42.)
12. *ἡ σωτηρια*] om. D. (*και ουκ .... σωτηρια*] om. *Iren.* 194. *Cypr.* 292.)
— *ουδε* ABℵ. 13. Syr.Hcl. Memph. Theb. | ‡ *ουτε* ς. E. 31. *Iren.* "nec." Vulg. | *ου* D. Syr.Pst. Cypr.
— *ον. εστιν ἑτερον* B. *Am.* (*Cypr.*) | *ον. ἑτ. εστ.* AE. 13. 31. *Tol. Fuld. Demid.* Syr.Hel. | *εστ. ἑτ. ον.* D*Gr.* Syr.Pst. Æth. *Iren.* 194. *Orig. Int.* iv. 483[b]. | *ἑτ. ον. εστ.* ℵ. Vulg. *Cl.*
— *ὑπο τον ουρ.* *Iren.* 194. | om. 31.
— *το*] *ὁ* D*.
— *εν ανθρ.*] om. *εν* D. *Iren.* 194.
— *ἡμας* AℵDE. rel Vulg. Syr.Hcl. Arm. *Iren.* 194. | *ὑμας* B.*Bch.Mai.* | om. Syr.Pst. Memph. Theb. Æth.

13. *θεωρ. δε*] add. *οἱ Ιουδαιοι* 31. | om. *Orig.* iii. 458[a].
— *και ιδιωται* *Orig.* iii. 458[a]. *Lucif.* 199. | om. D.
— *τε* *Orig.* iii. *Lucif.* | *δε* D. *e.* Memph. (? Theb.)
14. *τον τε* ABℵD[2]E. 13. Vulg. Syrr. (Pst.)&Hel. Theb Æth. *Lucif.* 199. | ‡ *τον δε* ς. 31. Memph. Arm. | *τον* D*.
— *βλεποντες*] *θεωρουντες* 13.
— *αυτοις*] *αυτων* D*.
— *ειχον*] add. *ποιησαι η* D.
15. *κελευσαντος* ℵ*.
— *δε* *Lucif.* 199. | om. D*Gr.* Syr.Pst.
— *απελθειν*] *απαχθηναι* D*Gr.* *Lucif.*
— *συνεβαλλον* AB*Mai*ℵE. 13. 31. Vulg. Syr.Pst. Memph. *Lucif.* 200. | ‡ *συνεβαλον* ς. D. Syr.Hcl. Theb. Arm. Æth.
16. *ποιησωμεν* AB*Mai*ℵE*Gr.* 13. 31. | ‡ *ποιησομεν* ς. D*Gr.* Vulg. *e.* *Lucif.* 200.
— *γεγονεν*] *γεγονεναι* D*.
— *φανερον*] *φανεροτερον εστιν* D*Gr.* (manifestum est. *Lucif.* 200.)

16. *αρνεισθαι* ABℵD. | ‡ *αρνησασθαι* ς. E. 13. 31.
17. *αλλ'* *Lucif.* 200. | om. D*Gr.*
— *ἱνα*] add. *δε* A[2].
— *πλειον* *Lucif.* | *πλεον τι* D.
— *εις τον λαον*] add. *τα ῥηματα ταυτα* E. Syr.Hcl.*mg.* *Lucif.* 200. (sic, sed om. *εις τον λαον*, Syr.Pst. Theb.)
— *απειλησωμεθα*] † praem. *απειλῃ.* ς. E. 13. 31. Syr.Hcl. | om. ABℵD. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. *Lucif.* (*επιλησομεθα* D*. *απιλησομεθα* D[2].) ‖ add. *ουν* D. | om. *Lucif.*
— *μηκετι* *Lucif.* | *μη* A.
— *ανθρωπων* *Lucif.* | -*πω* 13.
18. *και καλεσαντες*] *συνκατατιθεμενων δε αυτων τῃ γνωμῃ φωνησαντες* D. Syr.Hcl.*mg.* (*Lucif.* 200.)
— *παρηγγειλαν*] † add. *αυτοις* ς. 31. Syr.Pst. Memph. Theb. Æth. *Lucif.* | om. ABℵD*Gr*E. 13. Vulg. Syr.Hcl. Arm.
— *το* Aℵ[c]DE. rel. | om. Bℵ*. (*παρηγγιλαν το* ℵ[c].)
— *καθολου*] *κατα το* D.

12. alio aliquo *Cl.* | aliud nomen est *Cl.* | 13. fuerant *Cl.* | 14. hominem quoque *Cl.*

ABℵDE. 13. 31.

φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ.
19 ὁ δὲ Πέτρος καὶ ‡Ἰωάνης″ ἀποκριθέντες ‡εἶπαν
πρὸς αὐτούς,″ Εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ
ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε. 20 οὐ
δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς ἃ ‡εἴδαμεν″ καὶ ἠκούσαμεν μὴ
λαλεῖν. 21 οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν
αὐτούς, μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ πῶς κολάσωνται
αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν θεὸν
ἐπὶ τῷ γεγονότι. 22 ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων ‡τεσ-
σεράκοντα″ ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν ‡γεγόνει″ τὸ σημεῖον
τοῦτο τῆς ἰάσεως.
23 Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους, καὶ
ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
πρεσβύτεροι ‡εἶπαν.″ 24 οἱ δὲ ἀκούσαντες, ὁμοθυμα-
δὸν ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν θεὸν καὶ ‡εἶπαν,″ Δέσποτα,
σὺ †ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν
θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, 25 ὁ *τοῦ πατρὸς
ἡμῶν″ διὰ *πνεύματος ἁγίου″ στόματος ‡Δαυεὶδ″
†παιδός σου εἰπών, °Ἵνα τί ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ
ἐμελέτησαν κενά; 26 παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς

° Psa. 2:1 seq.

loquerentur neque docerent
in nomine Iesu. 19 Petrus
vero et Iohannes respon-
dentes dixerunt ad eos, Si
iustum est in conspectu
dei vos potius audire quam
deum, iudicate: 20 non enim
possumus quae vidimus et
audivimus non loqui. 21 At
illi comminantes dimiserunt
eos, non invenientes quomodo
punirent eos, propter populum,
quia omnes clarificabant id
quod factum fuerat in eo quod
acciderat: 22 annorum enim
erat amplius quadraginta homo
in quo factum fuerat signum
istud sanitatis.
23 Dimissi autem venerunt
ad suos et adnuntiaverunt eis
quanta ad eos principes sacer-
dotum et seniores dixissent.
24 Qui cum audissent, unani-
miter levaverunt vocem ad
deum et dixerunt, Domine, tu
qui fecisti caelum et terram
et mare et omnia quae in eis
sunt, 25 qui spiritu sancto per
os patris nostri David pueri
tui dixisti, Quare fremuerunt
gentes et populi meditati sunt
inania? 26 adsteterunt reges

---

18. *του Ιησου*] om. *του* B*Rl.Mai.* (add.[1] *Alf.*)
19. *ὁ δε Πετρ. και Ιωαν. αποκριθεντες* | *αποκρειθεις δε Πετρος και Ιωανης* D.
— *Ιωαν.*] praem. *ὁ* A.
— *ειπ.* ante *προς αυτους* ABℵDE. 13. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | ‡ post ϛ. 31. (om. *πρ. αυτ.* *Lucif.*) || *ειπαν* B. | ‡ *ειπον* ϛ. rel.
— *δικαιον εστιν* *Lucif.* | *τουτο ὑμιν δικαιον φαινεται* E.
— *ακουειν*] post *μαλλον* E. | Contra, *Lucif.*
20. *δυναμεθα*] *δυνομεθα* B*Mai.*
— *ἡμεις*] *ὑμεις* 13.
— *ειδαμεν* A(B*)ℵD. | *ειδαμεν* B*Bch.* | *οιδαμεν* B*. *Verc.* (corr.[1] *Alf.*) | *ειδαμεν* B*. *Rulotta Alf.* (*οιδομεν*[2]) | ‡ *ειδομεν* ϛ. B[2]*Mai.*E. 13. 31.
— *μη*] om. D*. | Contra, *Lucif.* 200.
21. *μηδεν*] *μη* D. *Lucif.* Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb.
— *ευρισκοντες*] add. *αιτιαν* D. Syr.Pst. Memph. | Contra, *Lucif.*
— *το πως*] *ὁπως* D*. | om. *το* E.
— *κολασωνται*] *-σονται* 31.* | *-σωσιν* B*Mai.*

21. *δια τον λαον* (*Lucif.*) | *φοβουμενοι τον λαον* E.
— *ὁτι παντες*] *παντες γαρ* E. *Cod. Bed.* *Lucif.*
22. *πλειονων τεσσ.*] post *ὁ ανθρ.* E. | Contra, *Iren.* 194. *Lucif.* 200.
— *τεσσερακοντα* ABℵ. | ‡ *τεσσαρ.* ϛ. E. rel. | *μ̄* D. || add. *ην* D*. *Iren.* 194.
— *γεγονει* BD. | ‡ *εγεγονει* ϛ. A E. rel.
— *τουτο*] om. D. *Iren.* *Lucif.*
23. *απολυθεντες δε* *Lucif.* 200. | *εκεινοι δε απολυθεντες* E.
— *ὁσα* post *προς αυτους* 13.
— *οἱ αρχιερ. κ. οἱ πρεσβ.* *Lucif.* | *οἱ πρεσβ. κ. οἱ αρχιερ.* E.
— *ειπαν* BℵD. | ‡ *ειπον* ϛ. AE. 13. 31.
24. *ακουσαντες*] add. *και επιγνοντες την του θεου ενεργειαν* D. | om. *Lucif.* 200.
— *ὁμοθυμαδον*] post *ηραν φωνην* 31. | om. Arm.
— *φωνην* *Iren.* 195. *Lucif.* | *την φωνην αυτων* E. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth.
— *ειπαν* ABℵD. | ‡ *ειπον* ϛ. E. rel.

24. *συ* *Iren.* 195. *Lucif.* 211. *Hil.* (add. es) 29[e]. | *κυριε* 13. || † add. *ὁ θεος* ϛ. DE. 13. 31. Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Arm. Æth. *Iren.* 195. *Lucif.* | om. ABℵ. Vulg. Memph. *Hil.* 29[e].
25. *ὁ *του πατρος ἡμων″ δια *πνευματος ἁγιου″ στοματος Δ.* † *παιδος σου ειπων* ABℵE. (13 *του π.*) | ‡ *ὁ δια στοματος Δ.* † *του″ παιδος σου ειπων* ϛ. (31. om. *του.*) | qui per os Davidis patris nostri servi tui per spiritum sanctum dixisti Syr.Hcl. (Arm. MSS.) | *ὁς δια πν. ἁγιου δια τ. στομ. λαλησας Δαυειδ παιδος σου* D. (Syr.Pst.) (Memph.) | qui per spiritum sanctum et os patris nostri David pueri tui dixisti *Lucif.* | qui spiritu sancto per os patris nostri David servi tui dixisti. Vulg. (Theb.) (Æth.) | qui per os patris nostri David servi tui locutus es et dixisti per spiritum sanctum. Arm. ed. | qui per spiritum sanctum ore David patris nostri pueri tui dixisti.

---

20. possumus] add. nos *Am.*[2] | 24. tu es *Cl.* | 24. *om.* et *ante* mare *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

γῆς, καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ
τοῦ κυρίου, καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ. 27 Συνή-
χθησαν γὰρ ἐπ᾽ ἀληθείας * ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ″ ἐπὶ
τὸν ἅγιον παῖδά σου, Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης
τε καὶ Πόντιος Πιλᾶτος, σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖς
Ἰσραήλ, 28 ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βουλὴ
[σου] προώρισεν γενέσθαι. 29 καὶ τὰ νῦν, κύριε,
ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις
σου μετὰ παῤῥησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου,
30 ἐν τῷ τὴν χεῖρα † ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν καὶ σημεῖα
καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου
παιδός σου Ἰησοῦ. 31 καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη
ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν
ἅπαντες ‡ τοῦ ἁγίου πνεύματος,″ καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον
τοῦ θεοῦ μετὰ παῤῥησίας.
E′ 5 32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν † καρδία
καὶ † ψυχὴ μία· καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων
32. πάντα. αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ᾽ ἦν αὐτοῖς ἅπαντα
κοινά. 33 καὶ ‡ δυνάμει μεγάλῃ″ ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον
οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ κυρίου Ἰησοῦ,

terrae et principes convenerunt
in unum adversus dominum
et adversus Christum eius.
27 Convenerunt enim vere in
civitate ista adversus sanctum
puerum tuum Iesum, quem
unxisti, Herodes et Pontius
Pilatus cum gentibus et popu-
lis Israhel, 28 facere quae ma-
nus tua et consilium decreve-
runt fieri. 29 Et nunc, domine,
respice in minas eorum, et da
servis tuis cum omni fiducia
loqui verbum tuum, 30 in eo
quod manum tuam extendas ad
sanitates, et signa et prodigia
fieri per nomen sancti filii tui
Iesu. 31 Et cum orassent,
motus est locus in quo erant
congregati, et repleti sunt
omnes sancto spiritu, et loque-
bantur verbum dei cum fi-
ducia.

32 Multitudinis autem cre-
dentium erat cor et anima una,
nec quisquam eorum quae
possidebat aliquid suum esse
dicebat, sed erant illis omnia
communia. 33 Et virtute mag-
na reddebant apostoli testi-
monium resurrectionis Iesu

Iren. 195. | qui per os patris nostri David sancti pueri tui dixisti. *Hil.* 29e.

25. εφρυξαν D.

27. εν τῃ πολει ταυτῃ (post αληθειας) (A)BאDE. 13. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. *Iren.* 195. *Eus.* Ecl. Pr. 69. *Tert.* adv. Prax. 28. de Bapt. 7. *Lucif.* 200. *Hil.* 30a. 1093d. (πολει σου A.) | * om. ϛ. 31.

— παιδα] post σου D. *Hil.* 30a. 1093d. | Contra, *Iren.* 195. *Eus.* Ecl. Pr. *Tert.* *Lucif.*

— λαοις *Eus.* Ecl. Pr. *Lucif.* 200. | λαος E. *Hil.* 29.

28. βουλη σου A²אDE*Gr.* rel. *Iren.* 195. *Hil.* 30a. | om. σου A*B. *Am.* txt. *e**. Arm. *Lucif.* 200. *Hil.* 30e.

29. επιδε Bא. 13. 31. | εφιδε (A)D(E) (επειδε 13. εφειδε AE.)

— απειλας *Hil.* *Lucif.* | ἁγιας D**Gr.* viam Memph. *Wilkins.*

— πασης] ante παρρησιας D*Gr.*E. Vulg. *Hil.* *Lucif.*

30. χειρα] † add. σου ϛ. אD*Gr.* E. rel. Vulg. Syrr.Pst &Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | om. AB. *Lucif.* 200.

30. εκτεινειν σε Bא*31. | σε εκτ. A. | om. σε א *e corr.*DE. 13. (Memph. Theb. *ut vid.*) *Lucif.*

— γινεσθαι] γενεσθαι D*.

— ονοματος] add. σου και 13. | Contra, *Lucif.*

31. ἁπαντες] παντες א* (corr.c)

— του ἁγιου πνευμ. ABאD. *Am.* *Iren.* (Graccè) 195. | ‡ πνευμ. ἁγιου ϛ. E. 13. 31. Vulg. *Cl.* *Iren.*Lat.195. *Lucif.* 201.

— παρρησιας] add. παντι τῳ θελοντι πιστευειν DE. *Cod. Bed.* *Iren.* (et Gr.) 195. | Contra, *Lucif.* 201.

32. καρδια] † praem. ἡ ϛ. D²E. rel. Memph. Theb. *Orig.* i. 750e. iii. 616c. | om. ABאD*. Arm. *Orig.* ii. 34c. iii. 673b.

— ψυχη] † praem. ἡ ϛ. E. *Orig.* i. iii. 616c. | om. AB*Mai*אD. Memph. Theb. Arm. *Orig.* ii. iii. 673b.

— μια] add. και ουκ ην διακρισις εν αυτοις ουδεμια D. | και ουκ ην χωρισμος εν αυτοις τις E. *Cod. Bed.* nec fuit inter illos discrimen ullum. *Cypr.* 246. 305. | non habent *m.* *Orig.* *Orig. Int.* ii. 370b.

32. και (ante ουδε εἱς)] om. E.

— ουδε εἱς] ουδεις D. (ουδ᾽ εἱς *Elz.* 1624.)

— τι] om. D.

— αυτῳ] αυτου D. | αυτων 31.

— αλλα D.

— ἁπαντα AאE. 13. 31. (vid. ii. 44.) | παντα BD. *Marcl.* (ap. Eus.) 38c.

33. δυναμει ante μεγαλῃ ABאD. Vulg *Iren.* 195. | ‡ post ϛ. E. 13. 31.

— απεδιδουν] -δου 31.

— το μαρτυριον] post οἱ αποστολοι AE. 13. Vulg. | Contra, *Iren.*

— της αναστασεως] post αποστολοι AאDE. 13. (Vulg.) vv. *Iren.* | om. 31. | post του κυριου Ιησου B.

— του κυριου Ιησου B. 13. 31. Syr.Hcl. Theb. *Iren.* | Iesu Christi. Syr.Pst. | sic, et add. χριστου DE. Arm. (Æth.) | Ιησου χριστου του κυριου Aא. | Iesu Christi Domini. *Am.* (add. nostri *Cl.*) | Christi Iesu Domini. Memph.

27. enim *in mg.* *Am.* | 28. consilium] *add* tuum *Cl. Am.mg.* | 30. *om.* ad *Am.* | 31. spiritu sancto *Cl.* | 32. cor unum *Cl.* | 32. possidebant.... dicebant *Am.*

ABℵDE. 13. 31. Fa
§ Fa
¶ Fa

§χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. 34 οὐδὲ
γὰρ ἐνδεής τις ‡ἦν″ ἐν αὐτοῖς·¶ ὅσοι γὰρ
κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες
ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων 35 καὶ ἐτίθουν
παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων, ‡διεδίδετο″ δὲ
ἑκάστῳ καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν.
36 ‡Ἰωσὴφ″ δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας ‡ἀπὸ″ τῶν
ἀποστόλων, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον, υἱὸς παρα-
κλήσεως, Λευΐτης, Κύπριος τῷ γένει, 37 ὑπάρχοντος
αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγκεν τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκεν
παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

V.
1. ὀνόματι Ἀνανίας.

1 Ἀνὴρ δέ τις Ἀνανίας ὀνόματι σὺν ‡Σαπ-
φείρᾳ″ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ἐπώλησεν κτῆμα, 2 καὶ
ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, ‡συνειδυίης″ καὶ τῆς
γυναικός†, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν
ἀποστόλων ἔθηκεν. 3 εἶπεν δὲ *ὁ″ Πέτρος, Ἀνανία,
διὰ τί ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύ-
σασθαί σε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι
ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; 4 οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενεν
καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν; τί ὅτι ἔθου

Christi domini, et gratia magna erat in omnibus illis. 34 Neque enim quisquam egens erat inter illos: quotquot enim possessores agrorum aut domorum erant, vendentes adferebant pretia eorum quae vendebant 35 et ponebant ante pedes apostolorum; dividebatur autem singulis prout cuique opus erat.

36 Ioseph autem qui cognominatus est Barnabas ab apostolis, quod est interpretatum filius consolationis, levites, Cyprius genere, 37 cum haberet agrum, vendidit illum et attulit pretium et posuit ante pedes apostolorum.

1 Vir autem quidam nomine Annanias cum Saphira uxore sua vendidit agrum, 2 et fraudavit de pretio agri, conscia uxore sua, et afferens partem quandam ad pedes apostolorum posuit. 3 Dixit autem Petrus, Annania, cur temtavit satanas cor tuum, mentire te spiritui sancto et fraudares de pretio agri? 4 Nonne manens tibi manebat et venundatum in tua erat potestate? Quare

---

33. μεγαλη] post ην 13. | om. Fa.
34. τις ην A(B)ℵFa. (ην τις B.) | ‡ τις υπηρχεν ς. DE. rel.
— κτητορες] add. ησαν D. *d.* Arm.
— υπηρχον ABℵcD*E. rel. *Eus.* H.E. ii. 17 (67.) | om. D2. *d.* ℵ*. Arm.
— εφερον τας *Eus.* H.E. | και φεροντες D*.
— πιπρασκομενων *Eus.* H.E. | πιπρασκοντων D*.
35. διεδιδετο AB**Rl.Mai*ℵDE. | ‡ -δοτο ς. B2. rel.
— δε] add. ενι D.
— καθοτι αν] καθο 31. | καθο αν *Eus.* H.E. iii. 17 (67.)
36. Ιωσηφ ABℵDE. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. | ‡ Ιωσης ς. 13. 31. Syr.Hcl. Theb.
— απο ABℵE. 31. ("ex" Memph. Æth.) | ‡ υπο ς. D. 13s.
— μεθερμηνευομενον] ἑρμηνευομενον B.
— Λευιτης] post Κυπριος D.
37. αυτῳ] -του 31.
— αγρου] χωριον D*. | χωριου D2.
— παρα ABD. rel. *Orig.* iii. 673b. | προς ℵE.

1. ανηρ δε τις] εν αυτῳ δε τῳ καιρῳ ανηρ τις E.
— Ανανιας ante ονοματι BℵE. 13. Arm. | post AD. 31. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth.
— Σαπφειρᾳ B. (*Orig.* iii. 673b.) | ‡ Σαπφειρῃ ς A. 31. | Σαφφυρᾳ D*. (-ιρα D2.) | Σαφφιρῃ E. | Σαμφιρι (i.e. -ρῃ) 13. | Σαμφιρῃ ℵc. Παμφιρῃ ℵ*. (-ρᾳ BD. -ρῃ AℵE. 13. 31. | Σαπφιρα Memph. Σαππιρα Theb. Sappira *e.*
— επωληθεν E.
2. και] om. ℵ*. (add.1)
— απο *Orig.* iii. 673b. | εκ D.
— συνειδυιης AB(ℵ)E. (συνιδυης ℵ.) | ‡ -υιας ς. D. 13. 31.
— γυναικος] † add. αυτου ς. E. 31. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth. | om. ABℵD*Gr.* 13. Arm.
— εθηκεν] εθετο D.
3. δε] add. προς αυτον E. (Vulg. cod. ap. Matt.) Syrr.Pst.&Hcl.* Memph. Theb. Æth.
— ὁ Πετρος ABℵE. 13. 31. | *om. ὁ ς. D.
— Ανανια] προς Ανανιαν D. Vulg. cod. ap. Lachmann.

3. επληρωσεν vv. *Orig.* iii. 673d. | επηρωσεν ℵ*. (corr.c) | tentavit Vulg. "In alia translatione juxta Graecum exemplar ita legitur, Anania, quare implevit Satanas cor tuum?" Beda in Expos.
— σε ante το πν.] ἐς *sic* 31.
— πν. το ἁγιον] ἁγιον πν. D*Gr.*
— νοσφισασθαι] add. σε D. 31.
4. μενον] μεσον D*. (εμενον ℵ* (corr.1))
— εμενεν] εμεινε 13.
— σῃ] om. D.
— το πραγμα *Lucif.* 126. | ποιησαι πονηρον D. Theb. | ποι. το πον. D2.
— εψευσω] εψευσου D*.
— τῳ θεῳ] om. τῳ 13.
5. ακουων δε (*Orig.* iii. 673c.) *Lucif.* 126. | ακουσας δε D*Gr.* | και ευθεως ακουων E.
— ὁ Αναν. ABℵE. 31*Scr.* | * om. ὁ ς. D. 13s. *Orig.* iii.

33. domini nostri *Cl.* | 37. vendidit eum *Cl.* 1. Ananias *Cl.* (et sic deinceps.) | 3. mentiri *Cl.* | fraudare *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω
ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ θεῷ. 5 ἀκούων δὲ * ὁ″ Ἀνανίας
τοὺς λόγους τούτους πεσὼν ἐξέψυξεν. καὶ ἐγένετο
φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας†. 6 ἀναστάν-
τες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ ἐξενέγκαν-
τες ἔθαψαν. 7 ἐγένετο δὲ ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα,
καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸς εἰσῆλθεν.
8 ἀπεκρίθη δὲ ‡ πρὸς αὐτὴν″ † Πέτρος, Εἰπέ μοι, εἰ
τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; ἡ δὲ εἶπεν, Ναὶ
τοσούτου. 9 ὁ δὲ Πέτρος † πρὸς αὐτήν, Τί ὅτι
συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου; ἰδοὺ
οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ,
καὶ ἐξοίσουσίν σε. 10 ἔπεσεν δὲ παραχρῆμα ‡ πρὸς″
τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ
νεανίσκοι ‡ εὗραν″ αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες
ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς· 11 καὶ ἐγένετο φόβος
μέγας ἐφ᾽ ὅλην τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς
ἀκούοντας ταῦτα.

6 12 Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο
σημεῖα καὶ τέρατα ‡ πολλὰ ἐν τῷ λαῷ″ καὶ ἦσαν

posuisti in corde tuo hanc
rem? Non es mentitus homi-
nibus sed deo. 5 Audiens
autem Annanias haec verba
cecidit et expiravit. Et factus
est timor magnus in omnesqui
audierant: 6 surgentes autem
iuvenes amoverunt eum et
efferentes sepelierunt eum.
7 Factum est autem quasi ho-
rarum trium spatium et uxor
eius nesciens quod factum
fuerat introiit. 8 Respondens
autem ei Petrus, Dic mihi, si
tanti agrum vendidistis? At
illa dixit, Etiam tanti. 9 Pe-
trus autem ad eam, Quid utique
convenit vobis temtare spi-
ritum domini? Ecce pedes
eorum qui sepelierunt virum
tuum ad ostium, et efferent te.
10 Confestim cecidit ante pedes
eius et exspiravit: intrantes
autem iuvenes invenerunt il-
lam mortuam, et extulerunt et
sepelierunt ad virum suum.
11 Et factus est timor magnus
in universa ecclesia et in om-
nes qui audierant haec.

12 Per manus autem apos-
tolorum fiebant signa et pro-
digia multa in plebe: et erant

5. *πεσων*] praem. *παραχρημα* D. | Contra, *Orig.* iii.
— *εξεψυξ.* D.*Kipl. Scr.* | *απεψυξ.*D*. *Wtst.* *Orig.* iii.
— *τους ακουοντας* *Orig.* iii. 673[d]. | om. 13.
— fin.] † *ταυτα* ϛ. ℵ[c]E. 13. 31. Syr.Hel. Arm. (Æth.) | om. ABℵ*D. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. *Orig.* iii.
6. *δε*] add. *παραχρημα* E.
7. *ὡς*] *ἑως* ℵ*. (corr.[c])
— *διαστημα*] *διαστεμα* D.
8. *απεκριθη*] *ειπεν* D. Memph. Theb. Æth. | *εφη* post *ὁ Πετρος* E. | *και απεκριθη* *Orig.* iii. 674[a].
— *δε* AB*Mai*ℵD. 13. 31. Vulg. Syr.Hel. Memph. (vid. *Orig.* supra) | om. B *Btly.* (Syr Pst.) Theb. Arm. (vid. E. mox.)
— *προς αυτην* ABℵD. 31. *Orig.* iii. *Lucif.* 127. (*προς ἡν ὁ Πετρ. εφη* E.) | ‡ *αυτῃ* ϛ. 13. Vulg. (Syr.Hel.*)
— *Πετρ.*] † praem. *ὁ* ϛ. DE. rel. *Orig.* iii. | om. ABℵ.
— *ειπε μοι* *Lucif.* 127. | om. 13. *Orig.* iii. | *επερωτησω. σε* D*Gr.*

8. *ει*] *εις* *sic* 13.
— *ει τοσουτου το χωριον* *Orig.* iii. *Lucif.* | *ει αρα το χωρ. τοσουτου* D.
— *ἡ δε* AB*Mai*ℵD[2]E. rel. | om. B *Tf.* | *ἡ δη* D*.
— *ναι*] om. A*. (add.[1]) *Orig.* iii. *Lucif.*
9. *ὁ δε Πετρος*] † add. *ειπεν* ϛ. A. 13. 31. Syrr.(Pst.)&Hel. Memph. Theb. Arm. | *ειπεν δε Πετρος* E. (Æth.) | om. BℵD. Vulg. (om. et. *ὁ δε Πετρ.* *Lucif.*)
— *προς*] om. D*.
— *τι*] add. *ουν* ℵ* (corr.[c]) | om. *Orig.* iii. 674[a].
— *συνεφωνηθη* *Orig.* iii. 674[a]. *-φωνησεν* D.
— *κυριου*] praem. *του* D. | om. *Orig.* iii.
— *επι τ. θυρ.*] praem. *ειστανται* E. | om. *Orig.* iii.
— *τῃ θυρᾳ* *Orig.* iii. | *ταις θυραις* A.
10. *επεσεν δε* ABℵE. rel. Syr.Hel. Memph. Arm. [Vulg. Theb.] | *και επεσεν* D. Syr.Pst. Æth. (*Lucif.* 127.)

10. *προς* ABℵD. *Orig.* iii. 674[c]. | ‡ *παρα* ϛ. E. rel. *Lucif.* 127.
— *αυτου* Syr.Hel.*mg.* *Orig.* iii. | eorum Syr.Pst. | Apostolorum. Syr.Hel.txt.
— *εὑραν* A(E.) *ηυρ.* E. | ‡ *εὑρον* ϛ. BℵD. rel.
— *εξενεγκαντες*] *συνστειλαντες εξηνεγκαν και* D.
11. *επι*] om. A.
— *τους ακουοντες* D.
12. *δια δε* Vulg. Syr.Hel. Memph. Theb. Arm. | *δια τε* B. (Syr.Pst.). (Æth.)
— *εγινετο* *Elz.* ABℵDE. 31 *sic.* Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. | *εγενετο* *St.*3. 13.
— *πολλα* ante *εν τῳ λαῳ* ABℵDE. 13. 31. Vulg. Syr.Pst. *Lucif.* 201. | ‡ post ϛ. Syr.Hel. | ante *σημεια* Memph. Theb. | om. Æth.

5. super omnes *Cl.* | audierant *Cl.* | 6. *om.* sum 2º *Cl.* | 7. uxor ipsius *Cl.* | introivit *Cl.* | 8. dixit autem *Cl.* | mihi, mulier *Cl.* | 11. audierunt *Cl.*

A B ℵ D E. 13. 31. [H].

ὁμοθυμαδὸν ‡πάντες″ ἐν τῇ στοᾷ ‡Σολομῶνος·″
13 τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς,
ἀλλ᾽ ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός, 14 (μᾶλλον δὲ προσ-
ετίθεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε
καὶ γυναικῶν), 15 ὥστε ‡καὶ εἰς″ τὰς πλατείας
ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι ἐπὶ ‡κλιναρίων″
καὶ ‡κραβάττων,″ ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ
15. ἐπισκιάσῃ ‡ἐπισκιάσει″ τινὶ αὐτῶν. 16 συνήρχετο δὲ καὶ τὸ
16. [εἰς] Ἱερουσαλήμ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων †Ἱερουσαλήμ, φέροντες
ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων,
οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.
ϛ' 17 Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν
αὐτῷ, ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν
ζήλου 18 καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας †ἐπὶ τοὺς ἀποστό-
λους, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ. 19 ἄγγε-
λος δὲ κυρίου διὰ †νυκτὸς ἤνοιξεν τὰς θύρας τῆς
φυλακῆς, ἐξαγαγών τε αὐτοὺς εἶπεν, 20 Πορεύεσθε καὶ
σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα
τῆς ζωῆς ταύτης. 21 ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν
ὄρθρον εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκον. παραγενόμενος δὲ
ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον

unanimiter omnes in porticu
Salomonis; 13 ceterorum autem
nemo audebat se coniungere
illis, sed magnificabat eos po-
pulus, 14 (magis autem augeba-
tur credentium in domino
multitudo virorum ac mulie-
rum), 15 ita ut in plateis
eicerent infirmos et ponerent
in lectulis et grabattis ut ve-
niente Petro saltim umbra
illius obumbraret quemquam
eorum, et liberabantur ab in-
firmitate. 16 Concurrebat au-
tem et multitudo vicinarum
civitatum Hierusalem, adfe-
rentes egros et vexatos ab spi-
ritibus inmundis: qui cura-
bantur omnes.
17 Exsurgens autem prin-
ceps sacerdotum et omnes
qui cum illo erant, quae
est heresis Sadducaeorum,
repleti sunt zelo 18 et iniece-
runt manus in apostolos et
posuerunt illos in custodia
publica. 19 Angelus autem
domini per noctem aperiens
ianuas carceris et educens eos
dixit, 20 Ite et stantes loquimini
in templo plebi omnia verba
vitae huius. 21 Qui cum au-
dissent, intraverunt diluculo
in templum et docebant. Ad-
veniens autem princeps sacer-
dotum et qui cum eo erant
convocaverunt concilium et

12. *παντες* ABE. | ‡ *άπαντες* ϛ. ℵD. rel. | om. Æth. ‖ add. *εν τῳ ἱερῳ* D. | add. *εν τῳ ναῳ συνηγμενοι* E. | om. *Lucif.*
— *στοᾳ*] add. *τῃ* D.
— *Σολομωνος* BDE. 31. | ‡-*μωντος* ϛ. Aℵ. 13. (*Σαλομωντος* ℵ. *Σωλομ.* 13.)
13. *των δε λοιπ. ουδεις Lucif.* 201. | *και ουδεις των λοιπ.* D.
— *ουδεις*] *ουθεις* B.
14. *πιστευοντες*] praem. *οἱ* A. 13.
— *πληθη*] -*θι* D*.
15. *και εις* ABℵD². 13. (*εις* Arm.) | *και εν ταις πλατιες* E. | ‡*κατα* ϛ. D*. 31. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. (*Lucif.* 201.) (om. *ὡστε.. εκφερειν* Æth.)
— *τας*] om. D*.
— *ασθενεις*] add. *αυτων* D. | Contra, *Lucif.*
— *τιθεναι*] add. *εμπροσθεν αυτων* E. | Contra, *Lucif.*
— *επι* add. *των* A.
— *κλιναριων* ABℵD. | ‡*κλινων* ϛ. E. rel.
— *κραβαττων* AB**Mai*ℵD. | ‡ *κραββατων* ϛ. B²*Mai*E. 13. 31.
— *σκια*] add. *αυτου* E. Arm. | Contra, *Lucif.* 201.

15. *επισκιασει* B. 13. 31. | ‡ -*σῃ* ϛ. AℵDE.
— *τινι*] *τινα* 13.
— *αυτων* | *αυτω* ℵ* (corr.ᶜ) ‖ add. *απηλλασσοντο γαρ απο πασης ασθενιας ὡς ειχεν ἑκαστος αυτων* D. | add. *και ῥυσθωσιν απο πασης ασθενιας ἡς ειχον* E. | add. et libererentur ab infirmitate *Am. Lucif.* 201 (add. "sua.") ab infirmitatibus suis. Vulg. *Cl.*
16. *συνηρχετο δε Lucif.* 201. | *διο συνηρχετο* E.
— *και* 1° MSS. Vulg. Syr.Hel. Theb. | om. D*.Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. *Lucif.*
— *το*] om. D.
— *περιξ*] *περι* D*.
— *πολεων*] †add. *εις* ϛ. DE. 13. 31. Arm. | om. ABℵ. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Æth. *Lucif.* (?A*. om. *Ιλημ*? *Ιηλ**. *Ιηλμ* ℵ.)
— *φεροντες*] add. *μεθ᾽ ἑαυτων* E. | Contra, *Lucif.*
— *ασθενεις*] praem. *τους* 31.
— *ὑπο*] *απο* D.

16. *οἱτινες*] *και* D*Gr.* | add. id. Arm. *Lucif.* 202.
— *εθεραπευοντο ἁπαντες*] *ειωντο παντες* D.
17 *αναστας δε Lucif.* 202. | *και ταυτα βλεπων αναστας* E. *Cod. Bed.* (om. Syr.Pst.)
— *ζηλου*]-*λους* B**Mai.*
18. *επεβαλον Lucif.* 202. | *επεβαλλον* A.
— *χειρας*] † add. *αυτων* ϛ. E. 13. 31. Syr.Hel. Memph. Theb. | om. ABℵD. Vulg. Syr.Pst. Arm. *Lucif.* [Æth.]
— *εθεντο*] *ηθεντο* D*.
— *εν τηρησει*] *εις τηρησειν* E. *Lucif.*
— fin.] add. *και επορευθη εἱς ἑκαστος εις τα ιδια* D. | om. rel. *Lucif.*
19. *αγγελος δε .... νυκτος.* | *τοτε δια νυκτος αγγελος κυριου* D. Syr.Pst.
— *νυκτος*] † praem. *της* ϛ. ℵᶜE. rel. | om. ABℵ*D.
— *ηνοιξεν* BE. 13. 31. *Lucif.* 202. (*ανεωξαν* D*. *ανεωξεν* D².) | *ανοιξας* Aℵ.
— *εξαγ. τε* AℵD. 13s. 31. | *εξαγ. δε* B. | *και εξαγ.* E. Vulg. *Lucif.*

15. plateas *Cl.* | ac grabatis *Cl.* | illorum *Cl.* | ab infirmitatibus suis *Cl.* | 18. eos *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ
ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἀχθῆναι αὐτούς.
22 οἱ δὲ ‡ παραγενόμενοι ὑπηρέται ‖ οὐχ εὗρον αὐτοὺς
ἐν τῇ φυλακῇ, ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν
23 λέγοντες ὅτι Τὸ † δεσμωτήριον εὕρομεν κεκλει-
σμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ τοὺς φύλακας † ἑστῶ-
τας ‡ ἐπὶ ‖ τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντες δὲ ἔσω οὐδένα
εὕρομεν· 24 ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὅ τε
† στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν
περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο. 25 παραγενόμενος δέ
τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς † ὅτι Ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε
ἐν τῇ φυλακῇ, εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἑστῶτες καὶ διδάσκον-
τες τὸν λαόν. 26 τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν
26. ἦγεν τοῖς ὑπηρέταις, ἤγαγεν αὐτοὺς οὐ μετὰ βίας, (ἐφο-
βοῦντο γὰρ τὸν λαόν, † μὴ λιθασθῶσιν), 27 ἀγαγόντες
δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. καὶ ἐπηρώτησεν
28. [οὐ] παραγγ. αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς 28 λέγων, † Παραγγελίᾳ παρηγ-
γείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ,
καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλὴμ τῆς διδαχῆς
§ H ὑμῶν, § καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα
τοῦ ἀνθρώπου τούτου. 29 ἀποκριθεὶς δὲ † Πέτρος

omnes seniores filiorum Isra-
hel, et miserunt in carcerem
ut adducerentur. 22 Cum ve-
nissent autem ministri et aperto
carcere non invenissent illos,
reversi nuntiaverunt 23 di-
centes, Carcerem quidem in-
venimus clausum cum omni
diligentia et custodes stantes
ad ianuas, aperientes autem
neminem intus invenimus.
24 Ut audierunt autem hos
sermones magistratus templi
et principes sacerdotum, am-
bigebant de illis quidnam
fieret. 25 Adveniens autem
quidam nuntiavit eis quia
ecce viri quos posuistis in
carcere sunt in templo stantes
et docentes populum. 26 Tunc
abiit magistratus cum ministris
et adduxit illos sine vi: time-
bant enim populum, ne lapi-
darentur: 27 et cum adduxissent
illos, statuerunt in concilio, et
interrogavit eos princeps sa-
cerdotum 28 dicens, Praeci-
piendo praecipimus vobis ne
doceretis in nomine isto, et
ecce repletis Hierusalem doc-
trina vestra, et vultis inducere
super nos sanguinem hominis
istius. 29 Respondens autem
Petrus et apostoli dixerunt,

21. *ακουσαντες δε* (*Lucif.* 202.) | *εξελθοντες δε εκ της φυλακης* E. (et egressi sunt tempore diluculi et intraverunt Syr.Pst.)
— *εισηλθον*] add. *οἱ αποστολοι* 31.
— *εδιδασκον*] docuerunt populum hunc sermonem vitae Æth.
— *παραγενομενος*] *-νοι* B* *Mai.* *-νον* *Alf.*
— *συνεκαλεσαν* *Lucif.* | *εγερθεντες το πρωϊ και συνκαλεσαμενοι* D.
22. *παραγενομενοι* ante *ὑπηρεται* ABℵ. Vulg. (Syr.Pst.) Memph. Æth. *Lucif.* 202. | ‡ post ς. DE. 13. 31. Syr.Hcl. Theb. ‖ add. *και ανυξαντες την φυλακην* D. Vulg. Syr.Hcl.*
— *ουχ εὑρον*] *ουχ ηὑρον* E. (*ουκ ευρ.* D.)
— *εν τῃ φυλακῃ* *Lucif.* | *εσω* D. | om. Vulg. Æth.
— *δε* ult°.] om. 13. | *και* D*. (*και δε* D².)
— *απηγγειλαν*] *απηγγιλον* ℵ.
23. *ὁτι* *Lucif.* 202. | om. E*Gr.* Vulg.
— *το*] † add. *μεν* ς. E*Gr.* rel. Vulg. Memph. Theb. *Lucif.* | om. ABℵD. Syr.Hcl. Arm.
— *ευρομεν* 1°] *ευραμεν* 13. | *ηυραμεν* *bis* E.
— *κεκλεισμ.*] *ενκλεισμ.* D*.
— *ἑστωτας*] † praem. *εξω* ς. | om. ABℵDE. 13. 31. Vulg. Syrr.Pst. &Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. *Lucif.*
23. *επι* ABℵD. 31. *Am. Fuld. Demid.* Syr. Pst. Theb. *Lucif.* | ‡ *προ* ς. E. 13*s.* Vulg.*Cl.* Syr.Hcl. Memph. Arm. [Æth.]
24. *ὁ τε*] † add. *ἱερευς και ὁ* ς. 13. 31. Syr.Hcl. | *οἱ ἱερεις και ὁ* E. (Arm.) (principes et pontifex sacerdotum *Lucif.* 202.) | om. ABℵD. Vulg. Syr. Pst. Memph. Theb. Æth.
— *αρχιερεις*] add. *εθαυμαζον και* E. *Cod. Bed.* | om. *Lucif.*
— *τι*] praem. *το* ℵ*. (om.ᶜ)
— *γενοιτο*] *γενηται* D*. | *θελοι ειναι* E. *Cod. Bed.* | Contra, *Lucif.*
25. *αυτοις*] † add. *λεγων* ς. Arm. MSS. (Æth.) *Lucif.* | om. ABℵDE. 13. 31. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. ed.
— *οἱ*] om. ℵ*. (add.ᶜ)
— *ἑστωτες και*] om. ℵ*. (add. *ἑστωτες*ᵃ, et *και*ᶜ.)
26. *στρατηγος*] add. *εν τῳ ἱερῳ* E. | om. *Lucif.* 202.
— *ηγαγεν* AE. rel. | *ηγαγον* D*. | *ηγεν* BℵD².
26. *ου* *Lucif.* | om. D*.
— *εφοβουντο* *Lucif.* | *φοβουμενοι* D*Gr.*
— *μη*] † praem. *ἱνα* ς. A. 31*s.* | om. BℵDE. 13.
27. *αγαγοντες*] *απαγαγ.* 13.
— *αρχιερευς*] *ἱερευς* D*. *d.* *Lucif.* 202.
28. *παραγγελιᾳ*] † praem. *ου* ς. ℵᶜD*Gr.*E 13. 31. *Cod.Bed.* Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Arm. Æth. (nonne *e.*) | om. ABℵ*. *d.* Vulg. Memph. *Lucif.* 202.
— *διδασκειν* *Lucif.* | *λαλειν* A.
— *και ιδου* *Lucif.* | om. *και* D*.
— *πεπληρωκατε* BDE. rel. | *επληρωσατε* Aℵ.
— *επαγαγειν*] *εφαγαγειν* D*. | *επαναγαγειν* 31.
— *τουτου*] *εκεινου* D* *Gr.* *Lucif.*
29. *αποκρ. δε....ειπαν* (*Orig.* iv. 195ᵈ.) | *ὁ δε Πετρος ειπεν προς αυτους* D. (post *πειθ....ανθρωποις**.)
— *Πετρος*] † praem. *ὁ* ς. 13*s.* (D *supra.*) | om. ABℵE. 31. H.

21. ad carcerem *Cl.* | 22. autem venissent *Cl.* | 23. ante januas *Cl.* | 24. autem audierunt *Cl.* | 25. carcerem *Cl.* | 28. praecepimus *Cl.* | replestis *Cl.*

ABℵ[C]DE. 13. 31. H.

καὶ οἱ ἀπόστολοι ‡ εἶπαν," Πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ
μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. 30 ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν
ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες
ἐπὶ ξύλου· 31 τοῦτον ὁ θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα
ὕψωσεν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ
(32. ἐν αὐτῷ μάρτυρες.) καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 32 καὶ ἡμεῖς ἐσμεν † μάρτυρες
τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα † τὸ ἅγιον ὃ
ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ. 33 οἱ δὲ
(33. ἐβουλεύοντο.) ἀκούσαντες διεπρίοντο, καὶ ‡ ἐβούλοντο" ἀνελεῖν
αὐτούς. 34 ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ φαρισαῖος
ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος τίμιος παντὶ
τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχὺ † τοὺς ‡ ἀνθρώπους"
§ C. ποιῆσαι, § 35 εἶπέν τε πρὸς αὐτούς, Ἄνδρες Ἰσραηλῖ-
ται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις τί
μέλλετε πράσσειν. 36 πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν
ἀνέστη Θευδᾶς λέγων εἶναί τινα ἑαυτόν, ᾧ ‡ προσε-
κλίθη" ‡ ἀνδρῶν ἀριθμὸς" ‡ ὡς" τετρακοσίων· ὃς
ἀνῃρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθησαν
καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν. 37 μετὰ τοῦτον ἀνέστη

Oboedire oportet deo magis quam hominibus. 30 Deus patrum nostrorum suscitavit Iesum, quem vos interemistis suspendentes in ligno: 31 hunc deus principem et salvatorem exaltavit dextera sua ad dandam paenitentiam Israhel et remissionem peccatorum. 32 Et nos testes sumus horum verborum, et spiritus sanctus quem dedit deus omnibus oboedientibus sibi. 33 Haec cum audissent, dissecabantur et cogitabant interficere illos. 34 Surgens autem quidam in concilio Pharisaeus nomine Gamaliel, legis doctor honorabilis universae plebi, iussit foras ad breve homines fieri, 35 dixitque ad illos, Viri Israhelitae, adtendite vobis super hominibus istis, quid acturi sitis. 36 Ante enim hos dies extitit Theodas dicens esse se aliquem, cui consensit numerus virorum circiter quadringentorum; qui occisus est, et omnes qui credebant ei dissipati sunt, et redactus est ad nihilum. 37 Post hunc extitit

29. ειπαν ABℵE. | ‡ ειπον ς. 13s. 31s. H. [D supra.]
— δει] δε D*. ‖ post θεῳ 31. (ctra, Polycr.ap.Eus.H.E.v.24. Hipp. c. Noet. 6.(ii. 11.) Orig. i. 761c. Orig. Int. iv. 655a. 688b. Eus. H.E.v.24. (244.) vii. 11(334.) Eus. E. Pr. 662c. D.E. 116a.)
— η] om. 13.
30. ὁ] add. δε Aℵ. Memph. Wilkins. | om. BDE. 13. 31. vv. Iren. 195. Orig. iv. 195d.
— ηγειρεν] add τον BBch.E. | om. ABMaiℵD. rel. Orig. iv. ‖ add. postea παιδα αυτου E. Cod. Bed. | om. Iren. 195. Orig. iv.
— διεχειρ. Orig. iv. | εχειρ. 13.
31. σωτηρα Iren. 195. | πατέρα sic 31.
— δεξιᾳ] δοξῃ D*. Theb. Iren. 195.
— δουναι] praem. του Bℵ*. (om.c) | om. AℵcDE. rel.
— ἁμαρτιων] praem. των D². ‖ add. εν αυτῳ D*. Theb. Æth. Rom. | om. Iren. 195.(vid. ver. seq.)
32. εσμεν μαρτυρες ℵD* Vulg.Cl. Fuld. Memph. Theb. | μαρτυρες εσμεν A. Am. d. Syr.Pst. | εσμεν † αυτου" μαρτυρες ς.D²E. 13s. H. Syr.Pst. Arm. | εν αυτῳ μαρτυρες B. ("nos in eo testes sumus" Iren. 195.) | εσμεν αυτῳ μαρτυρες 31. ‖ add. παντων D*. | om. Iren.
32. πνευμα] † add. δε ς. D²E. 13 ut vid. H. Syr.Hcl. | om. ABℵD*. 31. Vulg. Syr.Pst. (Memph.) Theb. Arm. Iren. 195. [Æth.]
— ὃ AℵD². rel. | ὃν D*E. | om. B. Memph. Theb.
33. ακουσαντες] add. ταυτα E. Syrr.Pst. &Hcl.* Theb. [Æth.] Lucif. 202.
— εβουλοντο ABE. Memph. Theb. Arm. Æth. | ‡ -λευοντο ς. ℵD. 13s. 31s. H. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Lucif.
— ανελειν] praem. του 31.
34. εν τῳ συνεδριῳ] om. Syr.Pst. | εκ του συνεδριου DGr.E. Memph. ‖ add. αυτων E.
— εξω post εκελευσεν ABMaiℵE. 13. 31. H. Vulg. | post ποιησαι BBch. Memph. Theb. [Syrr.Pst.&Hcl.] (τους αποστολους εξω βραχυ ποιησαι D.)
— βραχυ] † add. τι ς. 13s. 31. (H. βρ. τι ante ποιησαι) Arm. | om. ABℵDE. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth.
— ανθρωπους ABℵ. Vulg. (Am.* Tf.) Fuld. Memph. Arm. | ‡ αποστολους ς. DE. rel. Am. Tol. Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Æth.
35. τε Vulg. Syr.Pst. Theb. | δε C. 13. e. Syr.Hcl. Memph.
— αυτους] τους αρχοντας και τους συνεδριους D. Theb.
— ἑαυτοις] ἑαυτους D*. | αυτοις 31 Scr.
— επι τοις ανθ. τουτοις Theb. | απο των ανθρωπων τουτων E. Tol. Memph.
— πρασσειν] πραττειν ℵ.
36. τουτων] post των ἡμερων 31.
— ἑαυτον] praem. μεγαν D. | ante τινα Orig. i. 372b. | add. id. A²E. 13. (Tol. Syr.Pst.) ‖ non habent A*BℵC. 31. H. Vulg. rel. Eus. H.E. ii. 11. (59.)
— ᾧ] add. και D
— προσεκλιθη ABℵC³. 31. | προσεκληθη C²D*EH. (προσεκληθησαν C* ut vid. προσεκλειθη σαν D².) | ‡ προσεκολληθη ς. 13s. consensit Vulg. secuti sunt Syr.Pst. Theb. Æth. accesserunt Arm. inclinaverunt Syr.Hcl. adhaeserunt Memph.

31. princ. et salv. deus Cl. | Israeli Cl. | 32. sumus testes Cl. | 34. homines Am*. apostolos** (Tf.) | 36. hos enim Cl. | se esse Cl. | redacti ad Cl.

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς,
καὶ ἀπέστησεν λαὸν † ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνος ἀπώλετο,
καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν.
38 καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώ-
πων τούτων καὶ ‡ ἄφετε″ αὐτούς, (ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ
ἀνθρώπων ἡ βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυ-
θήσεται· 39 εἰ δὲ ἐκ θεοῦ ἐστιν, οὐ ‡ δυνήσεσθε″
καταλῦσαι ‡ αὐτούς″), μή ποτε καὶ θεομάχοι εὑρε-
θῆτε. ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ, 40 καὶ προσκαλεσάμενοι
τοὺς ἀποστόλους δείραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν
ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν †. 41 οἱ
μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ
συνεδρίου, ὅτι ‡ κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος † ″
ἀτιμασθῆναι· 42 πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ
κατ᾽ οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζό-
μενοι ‡τὸν χριστὸν Ἰησοῦν.″

Iudas Galilaeus in diebus professionis et avertit populum post se: et ipse periit, et omnes quotquot consenserunt ei dispersi sunt.
38 Et nunc itaque dico vobis, discedite ab hominibus istis et sinite illos: quoniam si est ex hominibus consilium hoc aut opus, dissolvetur;
39 si vero ex deo est, non poteritis dissolvere eos, ne forte et deo repugnare inveniamini. Consenserunt autem illi,
40 et convocantes apostolos caesis denuntiaverunt ne loquerentur in nomine Iesu, et dimiserunt eos.
41 Et illi quidem ibant gaudentes a conspectu concilii, quoniam digni habiti sunt pro nomine Iesu contumeliam pati:
42 omni autem die in templo et circa domos non cessabant docentes et evangelizantes Iesum Christum.

7′ VI.

7 1 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν
μαθητῶν ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς

1 In diebus autem illis crescente numero discipulorum factum est murmur Grecorum

36. *ανδρων* ante *αριθμος* ABℵCE. 31. *Fuld.* | ‡ post ꞇ. D. 13*s*. H. Vulg. *Cl. Am.*
— *ὡς* ABℵ^{c}CDE. | ‡ *ὡσει* ꞇ. ℵ*. 13*s*. 31. H.
— *τετρακοσιων*] -*οι* ℵ*. (corr.^{c})
— *ανῃρεθη*] *διελυθη* D*. | *κατελυθη* *Eus.* H.E. ii. 11. (59.) ‖ add. *αυτος δι' αυτου* D*Gr.*
— *διελυθησαν* *Eus.* H.E. | om. D*.
— *ουδεν*] *ουθεν* D.
37. *απεστησεν*] *ανεστησεν* H.
— *λαον*] † add. *ἱκανον* ꞇ. A^{2}. 31. H. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | praem. E. 13. *Eus.* H.E. i. 5 *edd.* | add. *πολυ* C*. *πολυν* C^{2}D*Gr.* *Eus.* H.E. i. 5 *edd.* | om. A*Bℵ. *d.* Vulg. *Eus.* H.E. i. 5. (18.) *Burton.*
— *παντες* *Eus.* H.E. | om. D.
— *ὁσοι* *Eus.* H.E. *οἱ* C**ut vid.*
38. *τα*] om. B*E.
— *νυν*] add. *εισιν αδελφοι* D. (om. *εισιν* D^{2}.)
— *ὑμιν*] om. ℵ*. (add.^{a})
— *αφετε* ABℵC. | ‡ *εασατε* ꞇ. DE. rel.
— *αυτους*] add. *μη μιαναντες τας χειρας* D. | *μη μολυνοντες τας χειρας ὑμων* E. *Cod. Bed.*

38. *αὑτη* *Orig.* i. 372^{d}. | om. H. Arm. MSS.
39. *ει*] *εαν* E. *Orig.* i. 372^{e}.
— *δυνησεσθε* BℵCDE. 13. Vulg. *Am.* Theb. *Orig.* i. 372^{e}. | ‡ *δυνασθε* ꞇ. A. 31. H. *Fuld.* Syr.Hcl. Memph. Æth.
— *αυτους* ABℵC^{2}*ut vid.*DE. *Am. Fuld.* Syr.Hcl. Arm. Æth. | ‡ *αυτο* ꞇ. C* ut vid. 13*s*. 31*s*. H. Vulg. *Cl.* Syr.Pst. Memph. Theb. | *την τουτου διδασκαλιαν* *Orig.* i. ‖ add. *ουτε ὑμεις ουτε βασιλεις ουτε τυραννοι· απεχεσθαι ουν απο των ανθρωπων τουτων* D. Syr. Hcl.* neque vos neque principes viri. Abstinete ergo vos ab eis. *Cod. Lat.* (ap. Matth.) | *ουτε ὑμεις ουτε οἱ αρχοντες ὑμων* E. *Cod. Bed.*
— *και*] om. D*. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb.
— *επεισθησαν*] *επεισθεντες* D* *Mill et Wtst.* ("errant Mill Wetst." Scr.)
40. *δειραντες*] add. *αυτους* E. *d.*
— *λαλειν*] add. *αυτους* A. | add. *τινι* E.
— *απελυσαν*] † add. *αυτους* ꞇ. DE. 13. 31. H. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. *Lucif.* 208. | om. ABℵC. Memph. Theb.

41. *ουν*] add. *αποστολοι* D. | om. *Lucif.* 208.
— *κατηξιωθησαν* ante *ὑπερ τ. ονομ.* ABℵC. 31. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. [Æth.] *Orig.* i. 421^{b}. (276^{c}.) | ‡ ante *ατιμασθηναι* ꞇ. DE. 13. H. Syr.Hcl. Arm. *Lucif.*
— *ονοματος*] † add. *αυτου* ꞇ. Æth. *Orig.* i. *bis.* | add. *του κυριου Ιησου* E. Syr.Hcl. | *Ιησου* 13. Vulg. *Cl. Am.* | *του χριστου* 31. *Fuld. Tol. Eus.* in Luc. 165. | om. ABℵCDH. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. *Lucif.*
42. *τε* *Iren.* 195. | *δε* D. Vulg. *e.* Memph. Theb. *Lucif.*
— *και κατ' οικ.*] om. *και* 31.
— *τον χριστον Ιησουν* ABℵ. 31. Vulg. *Cl. Fuld.* Syr.Hcl. *Iren.* 195. | ‡ *Ιησουν τον χριστον* ꞇ. H. *Am.* Memph. Æth. | *τον κυριον Ιησουν* C. 13. | *τον κυριον Ιησουν χριστον* D. *Tol.* Syr.Pst. Theb. Æth. Platt. *Tf.* dominum nostrum J. Chr. *Lucif.* 208. | *Ιησουν χριστον* E. Arm.
1. *ταις ἡμ. ταυτ.*] *ταυτ. ταις ἡμ.* D*Gr.*
— *ταυταις*] *εκειναις* C^{3}.

39. dissolvere illud *Cl.* | 40. ne omnino loqu. *Cl.* | 42. non cessebant in templo et circa domos *Cl.* | Christum Iesum *Cl.*

ABℵCDE. 13. 31. H.

τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ
καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. 2 προσκαλεσάμενοι δὲ
οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν ‡ εἶπαν,″ Οὐκ
ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ
3. ἐπισκέψ. δέ. θεοῦ διακονεῖν τραπέζαις. 3 ἐπισκέψασθε οὖν, ἀδελ-
φοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἑπτὰ πλήρεις
πνεύματος † καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς
χρείας ταύτης· 4 ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ
διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν. 5 καὶ ἤρεσεν
ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους, καὶ ἐξελέξαντο
Στέφανον, ἄνδρα πλήρη πίστεως καὶ πνεύματος
ἁγίου, καὶ Φίλιππον, καὶ Πρόχορον καὶ Νικάνορα,
καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν, καὶ Νικόλαον προσήλυτον
Ἀντιοχέα, 6 οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων,
καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.
7 καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανεν, καὶ ἐπληθύνετο ὁ
ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα, πολύς
τε ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ πίστει.
H′ 8 Στέφανος δὲ πλήρης ‡ χάριτος″ καὶ δυνάμεως

adversus Hebreos, eo quod dispicerentur in ministerio cotidiano viduae eorum.
2 Convocantes autem duodecim multitudinem discipulorum dixerunt, Non est aequum nos derelinquere verbum dei et ministrare mensis.
3 Considerate ergo, fratres, viros ex vobis boni testimonii septem plenos spiritu et sapientia, quos constituamus super hoc opus:
4 nos vero orationi et ministerio verbi instantes erimus.
5 Et placuit sermo coram omni multitudine, et elegerunt Stephanum, virum plenum fide et spiritu sancto, et Philippum et Prochorum et Nicanorem et Timonem et Parmenam et Nicolaum advenam Antiochenum:
6 hos statuerunt ante conspectum apostolorum, et orantes inposuerunt eis manus.
7 Et verbum dei crescebat, et multiplicabatur numerus discipulorum in Hierusalem valde: multa etiam turba sacerdotum oboediebat fidei.

8 Stephanus autem plenus

1. *εν τῃ*] *επι τῃ* 13. | om. *τῃ* D*.
— fin.] add. *εν τῃ διακονιᾳ των Ἑβραιων* D*.
2. *δε*] om. D* *Gr.*
— *ειπαν* ABC. | ‡ *ειπον* ς. ℵDE. rel. || add. *προς αυτους* D. eis *Cypr.* 119.
— *ἡμας* ABℵE. 13. 31. H. Vulg. *Clem.* 202. (post *καταλ.* E. 13. Arm.) | *ἡμιν* CD.
— *καταλειψαντας* *Clem.* (-*τες* C.) | *καταλιποντας* E. 13.
3. *επισκεψασθε*] *επισκεψωμεθα* Bsic *Btly.* in coll.; *Mai.* -*αμεθα* B *Bch.*
— *επισκεψ....εξ ὑμ.*] *τι ουν εστιν αδελφοι; επισκεψασθαι εξ ὑμων αυτων ανδρας* D.
— *ουν* CE. 13. 31. H. Vulg. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. | *δε* Bℵ. | *δη* A. | om. Theb. Arm. Æth.
— *αδελφοι*] om. A. 13.
— *πληρεις*] -*ρης* AEH.
— *πληρεις...σοφιᾳ*] om. Arm. (exc. MSS recentissimi.)
— *πνευματος*] † add. *ἁγιου* ς. AC*E. 13. 31. H. Vulg. *Cl. Demid.* Theb. Arm. rec. Æth. | om. BℵC[2] *ut vid.* D *Am.* *Fuld.* Syr.Hel. Memph. | Domini Syr. Pst.
3. *και*] om. ℵ*. (corr.[c])
— *καταστησομεν* *St.* 3. ABℵCDE. 31. | -*σωμεν* *Elz.* 13. H. Vulg. Arm.
— *ταυτης*] *αυτης* D*.
4. *δε*] add. *εσομεθα* D.
— *προσκαρτερησομεν* ABℵC. Vulg. | -*σωμεν* E. 13. 31. H. | *προσκαρτερουντες* D.
5. *λογος*] add. *οὑτος* D.
— *ενωπιον*] *εναντιον* C.
— *εξελεξαντο Στεφ.*] *εξελεξαν τον Στεφ.* ℵ.
— *πληθους*] add. *των μαθητων* D.
— *πληρη* B *Mai* C**. | *πληρης* AℵC* DE. 13. 31. H.
— *πνς και πιστεως ἁγιου* hoc ord. ℵ*. (corr.[c])
— *Προχορον*] *Προχωρον* E. *Προχωρος* Syr.Hcl.mg. *Gr.*
— *Νικανορα* B*ℵ. rel. (*Νικορα* D.) | *Νικανωρα* B[2] *Rl.* *Mai* E. 13. | *Νικαρινον* Syr.Hcl.mg. *Gr.*
— *Τιμωνα*] *Τιμονα* C[2]. 13. *Τιμων* Syr. Hcl.mg. *Gr.* | *Διμωρ* Theb.
— *Παρμενα* D* *Scr.*
5. *Αντιοχεα*] -*χεαν* C.
6. *οὑς εστησαν*] *οὑτοι εσταθησαν* D *Gr.* Syr.Pst. Theb.
— *και*] *οἱτινες* D *Gr.*
7. *θεου* ABℵC. 13. 31. H. *Am.* Syr.Pst. Memph. *sic.* Theb. Arm. | *κυριου* DE. Vulg. *Cl. Fuld.* Syr.Hcl. *Orig. Int.* ii. 131[d].
— *αριθμου* E.
— *μαθητων*] *μανθανοντων* E.
— *ἱερων*] *Ιουδαιων* ℵ*. (corr.[c]) Syr. Pst.
— *ὑπηκουον*] -*ουεν* AE. Vulg. Syrr.Pst. &Hel. || add. *αν* D* *Gr.* ("*αυ* potius quam *αν*." *Scr.*)
— *πιστει*] add. evangelii Syr.Hcl.mg.
8. *χαριτος* ABℵD. 13. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. | ‡ *πιστεως* ς. 31. H. Syr.Hel. | *χαριτος και πιστεως* E. | C n.l.
— *τερ. κ. σημ.*] *σημ. κ. τερ.* E.
— *μεγαλα*] om. Syr.Pst.
— *λαῳ*] add. *δια του ονοματος* (add. *του* 13.) *κυριου Ιησου χριστου* D. 13. Theb.

3. spiritu sancto *Cl.* | 7. verbum domini *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

9. [καὶ Ἀσίας].

ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. 9 ἀνέ-
στησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς
λεγομένης Λιβερτίνων καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξαν-
δρέων καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας, συνζητοῦντες
τῷ Στεφάνῳ· 10 καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ
σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει. 11 τότε ὑπέβαλον
ἄνδρας λέγοντας ὅτι Ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος
ῥήματα βλάσφημα εἰς ‡ Μωυσῆν″ καὶ τὸν θεόν·
12 συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους
καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν
αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον, 13 ἔστησάν τε
μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας, Ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ
παύεται ‡ λαλῶν ῥήματα †″ κατὰ τοῦ τόπου τοῦ
ἁγίου † καὶ τοῦ νόμου· 14 ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ
λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει
τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν
ἡμῖν Μωυσῆς. 15 καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν ‡ πάν-
τες″ οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, ‡ εἶδαν″ τὸ
πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

gratia et fortitudine faciebat
prodigia et signa magna in po-
pulo. 9 Surrexerunt autem
quidam de synagoga quae
appellatur Libertinorum et
Cyrenensium et Alexandrino-
rum et eorum qui erant a
Cilicia et Asia, disputantes
cum Stephano, 10 et non po-
terant resistere sapientiae et
spiritui qui loquebatur. 11 Tunc
summiserunt viros qui dicerent
se audisse eum dicentem
verba blasphemiae in Mosen
et deum. 12 Commoverunt
itaque plebem et seniores et
scribas, et concurrentes ra-
puerunt eum et adduxerunt in
concilium, 13 et statuerunt
testes falsos qui dicerent, Homo
iste non cessat loqui verba ad-
versus locum sanctum et le-
gem: 14 audivimus enim eum
dicentem quoniam Iesus Na-
zarenus hic destruet locum
istum et mutabit traditiones
quas tradidit nobis Moses.
15 Et intuentes eum omnes qui
sedebant in concilio viderunt
faciem eius tamquam faciem
angeli.

| εν τῳ ονοματι του κυριου Ιησου χριστου E. | per nomen Domini Syr. Hcl*.

9. ανεστησαν δε] καθ' ὁ ανεστησαν E. | αναστ. δε D*.

— των εκ της] om. των ℵ.

— της λεγομενης BCDE. rel. | των λεγομενων Aℵ. 13.

— Κυρηναιων] Κηρυναιων A. | Κυριναιων H.

— Κηλικιας A.

— και Ασιας BℵCD²E. 13. 31. H. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | om. AD*.

10. και ουκ] οἵτινες ουκ D.

— σοφιᾳ] add. τῃ ουσῃ εν αυτῳ DE. *Cod. Bed.*

— πνευματι] add. τῳ ἁγιῳ DE. *Cod. Bed.*

— ελαλει] add. δια το ελεγχεσθαι αυτους επ' (ὑπ'²) αυτου μετα πασης παρρησιας D. *Am.*² Syr.Hcl.mg. ‖ add. postea μη δυναμενοι ουν (ου*) αντοφθαλμειν τῃ αληθειᾳ D. Syr.Hcl.mg. | διοτι ηλεγχοντο ὑπ' αυτου μετα πασης παρρησιας· επιδη ουκ ηδυναντο αντιλεγιν τῃ αληθειᾳ E. *Cod. Bed.*

11. λεγοντας] -τες AℵD*.

— λαλουντος A²BℵᶜCDE². rel. (-τας E*.) | om. A*. ut vid. | λεγοντος ℵ*.

— βλασφημα] βλασφημιας ℵ*. (corr.¹) D*Gr.* Vulg. Arm.

— Μωυσηv ABℵCD. 13. H. | ‡ Μωσην ϛ. E*Gr.* 31.

12. συνεκινησαν τε] και ταυτα ειποντες συνεκινησαν τε E.

— τους γραμμ.] om. τους C*. (add.²)

— επισταντες] om. ℵ*. (add.ᶜ)

— ηγαγον] add. αυτον A. Syr.Hcl.† Memph. Theb.

13. εστησαν τε] εστησαν δε 13. H. *e.* Memph. | και εστησαν D. Vulg. Theb.

— ψευδεις] add. κατα αυτου D. (κατ D².) Æth.

— λεγοντας] -τες ℵ.

— ὁ ανθρωπος] post οὗτος C. | om. 13.

— λαλων post παυεται BℵC. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. (Æth.) | ‡ ante κατα του ϛ. ADE. 31. H. Arm. | post του νομου 13.

— ρηματα] † add. βλασφημα ϛ. E. (13.) 31. H. Arm. (Æth.) (λαλων ρημ. βλασ. ad fin. ver. habet 13.) | om ABℵCD. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb.

13. ἁγιου] † add. τουτου ϛ. BC. 13. 31. *Tol.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. | om. AℵDEH. Vulg. Arm. Æth.

14. Ναζωραιος] Ναζορ. D*.

— καταλυσει] -σῃ H.

— Μωυσης BℵCDE. 13. H. | Μωσης A. 31.

15. και ατενισαντες εις αυτον] και ητενιζον δε αυτῳ D**Gr.* ‖ om. εις ℵ*. (add.ᵃ)

— παντες ABℵCD*E. | ‡ ἁπαντες ϛ. D². 31. H. | om. 13.

— καθεζομενοι] καθημενοι D.

— συνεδριῳ] add. και D.

— ειδαν A. | ‡ ειδον ϛ. BℵCD. rel. | ιδων 13.

— ὡσει] ὡς E.

— fin.] add. ἑστωτος εν μεσῳ αυτων D.

---

10. fin. *add.* propter quod redarguerentur ab eo cum omui fiducia *Am.*** | 11. audivisse *Cl.* | et in deum *Cl.* | 13. falsos testes *Cl.* | 14. mutavit *Am.* | 15. *om.* faciem 2o *Am.*

ABℵCDE. 13. 31. H.

VII. [1] Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεύς, Εἰ † ταῦτα οὕτως ἔχει;
[2] ὁ δὲ ἔφη, Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε.
ὁ θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ
ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν
p Gen. 12:1. ἐν Χαῤῥάν, [3] καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, [p] Ἔξελθε ἐκ τῆς
γῆς σου καὶ † τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς
* τὴν" γῆν ἣν ἄν σοι δείξω. [4] τότε ἐξελθὼν ἐκ
γῆς Χαλδαίων κατῴκησεν ἐν Χαῤῥάν· κἀκεῖθεν
μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετῴκισεν
αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κα-
τοικεῖτε, [5] καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν
q Gen. 12:5. αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδός, [q] καὶ ἐπηγγείλατο ‡ δοῦναι
αὐτῷ" εἰς κατάσχεσιν αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ
μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. [6] ἐλάλησεν δὲ
r Gen. 15: 13, 14. οὕτως ὁ θεός, ὅτι [r] ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον
ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσου-
σιν ἔτη τετρακόσια. [7] καὶ τὸ ἔθνος, ᾧ ‡ ἂν" ‡ δου-
7. δουλεύσωσιν λεύσουσιν," κρινῶ ἐγώ, ‡ ὁ θεὸς εἶπεν", καὶ μετὰ
ταῦτα ἐξελεύσονται καὶ λατρεύσουσίν μοι ἐν τῷ
s Gen. 17:9. τόπῳ τούτῳ. [8] [s] καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτο-
μῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ καὶ περιέτεμεν

[1] Dixit autem princeps sacer-
dotum si haec ita se habeant.
[2] Qui ait, Viri fratres et patres,
audite. Deus gloriae apparuit
patri nostro Abraham, cum
esset in Mesopotamia prius
quam moraretur in Charram,
[3] et dixit ad illum, Exi de terra
tua et de cognatione tua et
veni in terram quam tibi mons-
travero. [4] Tunc exiit de terra
Chaldaeorum et habitavit in
Charram. Et inde, postquam
mortuus est pater eius, trans-
tulit illum in terram istam in
qua nunc vos habitatis, [5] et
non dedit illi hereditatem in
ea nec passum pedis, sed re-
promisit dare illi eam in pos-
sessionem et semini eius post
ipsum, cum non haberet filium.
[6] Locutus est autem deus quia
erit semen eius accola in terra
aliena, et servituti eos subi-
cient, et male tractabunt eos
annis quadringentis : [7] et gen-
tem cui servierint ego iudi-
cabo, dixit dominus, et post
haec exibunt et deservient mihi
in loco isto. [8] Et dedit illi
testamentum circumcisionis: et
sic genuit Isaac et circumcidit

1. *αρχιερευς*] add. *τῳ Στεφανῳ* DE. *Cod. Bed. Tol.* | illi Memph. Theb.
— *ει*] † add. *αρα* ς. DE. 13. 31. H. Syr. Hel. (Arm.) | om. ABℵC. Vulg. *d.* Syr.Pst. ut vid. Æth.
— *ταυτα*] *τουτο* D.
2. *αδελφοι*] -*φη* D*.
— *Χαρραν* *Orig.* iv. 286[d]. *Tol.* Charram *Am. Fuld.* | *Χαραν* D*Gr.* Vulg. *Cl.* | *Χαρρα* E. 31 corr.[1] | *Χαρα* 31*.
— *κατοικισει* 31 *Scr.* *οικησαι* *Orig.* iv. 286[d].
3. *εξελθε εκ* *Orig.* iv. 286[d]. | *εξηλ. απο* D*. (de Vulg.)
— *της συγγ.*] † praem. *εκ* ς. AℵCE. rel. Syrr.Pst.&Hel. *Iren.* 197. *Orig.* iv. 286[d]. de Vulg. (vid. LXX.) | om. BD. Theb.
— *συγγ. σου*] add. *και εκ του οικου του πατρος σου* E. *Aug.* (vid. LXX.)
— *την γην* ABℵCDE. | *om. *την* ς. 13. 31. H.
— *ἡν*] om. C.
— *αν*] *εαν* ℵ*. (corr.[c])
4. *τοτε*] add. *Αβρααμ* D. Syr.Pst.
4. *εκ της γης* 31. (*γης* add.[1] supr. lin.)
— *Χαλδαιων*] add. *και* D*. Vulg.
— *κατωκισεν* 31.
— *εν*] *εις* 31. H. | *επι* 13.
— *Χαρραν*] *Χαρρα* E.
— *κακειθεν*] *κακει ην* D*. | *και εκειθεν* 31.
— *το*] om. A.
— *μετωκισεν*] -*κησεν* D*E. 13. 31. H. ‖ praem. *και* D*. vid. *Iren.* 197.
— *αυτον*] add. *ὁ θεος* E. (Syr.Pst.) | om. *Iren.*
— *κατοικειτε*] add. *και οἱ πατερες ἡμων* D(E.) (Syr.Hel*.) *Aug.* (*ὑμων* E.) | add. postea *οἱ προ ἡμων* D. (Syr. Hel*.) et patres vestri qui ante vos Syr.Hel*. | om. *Iren.*
5. *κληρονομιαν*] post *εν αυτῃ* E. | ante *Iren.* 197. 331.
— *και επηγγ.* *Fuld.* Memph. | *αλλ' επηγγ.* D. Vulg. *Cl.* *Am.* Theb. *Iren.* 197.
— *δουναι αυτῳ εις κατασχ. αυτην* BCD. 31. H. (Æth.) *Iren.* (om. *αυτῳ*) | dare illi eam in possessionem Vulg. Arm. | *δουναι αυτην εις κατασχ. αυτῳ* AℵE. 13. | ‡ *αυτῳ δουναι εις κατασχ. αυτην* ς.
5. *αυτῳ* 3[o]] *αυτου* C.
6. *οὑτως* ABCDE. rel. *Tol.* Syr Hel. | *αυτῳ* ℵH. Vulg. *Cl.* Syr.Pst. (Abrahamo Æth. | *οὗτος* 13. | om. *Am. Fuld.* | ad eum ita Theb.
— *θεος*] add. *προς αυτον* D. Syr.Pst. *Iren.* 197. | ad Abraham Æth.
— *αυτου* Vulg. Syr.Hel. Arm. | *σου* Syr.Pst. Memph. Theb. Æth.
— *δουλωσουσιν* .. *κακωσουσιν*] *κακουσ*.. *δουλωσ.* E.
— *αυτο*] *αυτους* D. Vulg. | *αὐτῶ* 13.
— *κακωσ.*] add. *αυτο* C. (13.) (*αὐτῶ* 13). Syrr.Pst.&Hel.† Memph. Theb. (Æth.)
7. *και το εθν.* Memph. *Iren.* 198. | *το δε εθν.* C. Theb. ‖ add. *εκεινο* 31.
— *αν* BD. | ‡ *εαν* ς. AℵCE. rel.
— *δουλευσουσιν* ACD*Gr.* *Iren.* | ‡ -*σωσιν* ς. BℵE. rel. Vulg. (vid. LXX.)

1. habent *Cl.* | 2. Abrahae *Cl.* | "in" *supra Am.* (et Mesopotamiam*.) | Charan *Cl.* | 3. mostravero tibi *Cl.* | 6. autem ei *Cl.* | 7. judicabo ego *Cl.* | servient *Cl.* | 8. octavo *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.
ᵗ Gen. 37:28.
ᵘ Gen. 42:1.
ᵛ Gen. 45:3.
13. ἀνεγνωρίσθη
— τὸ γένος αὐτοῦ.
ʷ Gen. 46:27.
15. [καὶ] κατέβη
ˣ Jos. 24:32.

αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, καὶ † Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ,
καὶ † Ἰακὼβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας. 9 ᵉ καὶ οἱ
πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσὴφ ἀπέδοντο εἰς
Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸς μετ᾽ αὐτοῦ, 10 καὶ ‡ ἐξείλατο″
αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν
αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως
Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ᾽
Αἴγυπτον καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. 11 ἦλθεν δὲ
λιμὸς ἐφ᾽ ὅλην ‡ τὴν Αἴγυπτον″ καὶ Χαναὰν καὶ θλῖψις
μεγάλη, καὶ οὐχ ‡ ηὕρισκον″ χορτάσματα οἱ πατέρες
ἡμῶν. 12 ᵘ ἀκούσας δὲ Ἰακὼβ ὄντα ‡ σιτία″ ‡ εἰς
Αἴγυπτον″ ἐξαπέστειλεν τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον,
13 ᵛ καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ‡ ἐγνωρίσθη″ Ἰωσὴφ τοῖς
ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραὼ
τὸ γένος † Ἰωσήφ. 14 ʷ ἀποστείλας δὲ Ἰωσὴφ
μετεκαλέσατο ‡ Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτοῦ″ καὶ
πᾶσαν τὴν συγγένειαν †, ἐν ψυχαῖς ἑβδομήκοντα
πέντε. 15 ‡ καὶ κατέβη″ Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ
ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν, 16 ˣ καὶ
μετετέθησαν εἰς Συχὲμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι
‡ ᾧ″ ὠνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου, παρὰ τῶν

cum die octava, et Isaac Iacob,
et Iacob duodecim patriarchas.
9 Et patriarchae aemulantes
Ioseph vendiderunt in Aegyptum: et erat deus cum eo,
10 et eripuit eum ex omnibus tribulationibus eius, et dedit ei gratiam et sapientiam in conspectu Pharaonis regis Aegypti, et constituit eum praepositum super Aegyptum et super omnem domum suam.
11 Venit autem fames in universam Aegyptum et Chanaan et tribulatio magna, et non inveniebant cibos patres nostri.
12 Cum audisset autem Iacob esse frumentum in Aegypto, misit patres nostros primum,
13 et in secundo cognitus est Ioseph a fratribus suis, et manifestatum est Pharaoni genus eius.
14 Mittens autem Ioseph arcessiit Iacob patrem suum et omnem cognationem in animabus septuaginta quinque.
15 Et descendit Iacob in Aegyptum, et defunctus est ipse et patres nostri,
16 et translati sunt in Sychem et positi sunt in sepulchro quod emit Abraham pretio

---

7. ὁ θεος ante ειπεν ABℵC. | ‡ post ς. DE. rel. (Vulg.) Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. (*Iren.*)
— εξελευσονται] add. εκιθεν E. | om. *Iren.*
— λατρευσουσιν *Iren.* | -σωσιν C**ul vid.*E.
8. Ισαακ *bis*] Ισακ *bis* D.
— ογδοῃ] ἑβδομῃ ℵ*. (corr.ᶜ)
— Ισαακ 2º.] † praem. ὁ ς. D. rel. | om. ABℵCE. ‖ add. εγεννησεν E. Syr.Pst. Memph.
— Ιακ.] † praem. ὁ ς. D². rel. | om. AB*Mai*ℵCD*E.
10. εξειλατο ABℵCDE. 13. 31. | ‡ -λετο ς. H. (εξελ. B²*Mai.Alf.*)
— αυτῳ] post χαριν D*Gr.* | om. A.
— εναντιον] εναντι ℵ.
— ὁλον] praem. εφ᾽ AℵCE*Gr.* Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. | om. BD. rel. *e.*
— αυτου] τουτον B**Mai.* (του *Rl.*)
11. ὁλην την Αιγυπτον ABℵC. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. | ‡ ὁλην την γην Αιγυπτου ς. E. 13. 31. H. Syr.Hcl. Arm. Æth. (om. ὁλην) | ὁλης της (add. γης² *Kipling* [sed non habet *Scr.*]) Αιγυπτου D.

11. ηὑρισκον BE. | ‡ εὑρισκ. ς. AℵCD. rel.
12. δε] ουν D.
— σιτια ABℵCDE. | ‡ σιτα ς. 13. 31. H.
— εις Αιγυπτον ABℵCE. | ‡ εν Αιγυπτῳ ς. D. rel. Vulg.
— εξαπεστειλεν] -λαν ℵ*. (corr.ᶜ)
13. εν] επι D.
— εγνωρισθη AB. | ‡ ανεγνωρ. ς. ℵCDE. rel.
— εγενετο] εγενηθη D.
— τῳ Φαρ.] om. τῳ ℵ.
— Ιωσηφ BCD. 13. 31. H. (vv.) | αυτου AℵE. Vulg. Arm. ‖ † praem. του ς. D. 13. 31. H. | om. BC.
14. Ιωσηφ] praem. ὁ 31.
— Ιακωβ ante τον πατερα αυτου ABℵCDE. 31. Vulg. Memph. Theb. Arm. | ‡ post ς. 13. H. Syrr.Pst.&Hcl. | om. Æth.
— συγγενειαν] † add. αυτου ς. DE. 13. Vulg. *Cl.* Syr.Pst. Memph. Theb. Æth. | om. ABℵC. 31. H. *Am. Fuld.* Syr. Hcl. Arm.

14. ψυχαις ἑβδομηκοντα πεντε | ἑβδομ. πεντε ψυχαις 31. H. | ο̅ και ε̅ ψυχ. D. (13. n.l.)
15. και κατεβη AℵCE. Vulg. Syr.Pst. Æth. | ‡ κατεβη δε ς. B. 13. 31. H. Memph. Theb. Arm. | κατεβη D. Syr.Hcl.
— εις Αιγυπτον AℵCDE. rel. | om. B.
— ετελευτησεν αυτος AB*Mai*ℵCD. rel. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. (ετελ. αυτος τε D.) | αυτος ετελευτησεν B*Btly.* | ετελ. εκει αυτος E. Syr.Pst. | ετελ. και αυτος 13.
16. μετετεθησαν] μετηχθησαν D.
— Συχεμ] -χεν D.
— ᾧ ABℵCDE. 31. | ‡ ὁ ς. 13. H.
— Αβρααμ] add. ὁ πατηρ ἡμων E. *Cod. Bed.*

---

10. Aegyptiorum *Am.* | 14. accersivit *Cl.* | cognationem suam *Cl.* | 16. Sichem *Cl.*

ABℵCDE. 13. 31. [61.] H.
§ 61.
[y] Ex. 1:7.
[z] Ex. 1:8.
Ex. 2:3, seq.

υἱῶν ‡ Ἐμμὼρ" ‡ ἐν" Συχέμ.
17 καθὼς δὲ ἤγγιζεν § ὁ
χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ‡ ὡμολόγησεν" ὁ θεὸς τῷ
Ἀβραάμ, [y] ηὔξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ,
18 ‡ ἄχρι" οὗ [z] ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος * ἐπ' Αἴγυπτον,"
ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ.
19 οὗτος κατασοφισάμενος τὸ
γένος ἡμῶν ἐκάκωσεν τοὺς πατέρας † τοῦ ποιεῖν
‡ τὰ βρέφη ἔκθετα" αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι.
20 ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη ‡ Μωυσῆς," καὶ ἦν ἀστεῖος
τῷ θεῷ· ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεις ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ
πατρός † ·
21 ‡ ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ," ‡ ἀνείλατο"
αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν
ἑαυτῇ εἰς υἱόν.
22 καὶ ἐπαιδεύθη ‡ Μωυσῆς" * ἐν"
πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ
† ἔργοις * αὐτοῦ".
23 ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ ‡ τεσ-
σερακονταετὴς" χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν
αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς
υἱοὺς Ἰσραήλ.
24 καὶ ἰδών τινα ἀδικούμενον ἠμύνατο

argenti a filiis Emmor filii
Sychem.
17 Cum adpropin-
quaret autem tempus repro-
missionis quam confessus erat
deus Abrahae, crevit populus
et multiplicatus est in Aegypto,
18 quoad usque surrexit rex alius
in Aegypto, qui non sciebat
Ioseph.
19 Hic circumveniens
genus nostrum adflixit patres,
ut exponerent infantes suos,
ne vivificarentur.
20 Eodem
tempore natus est Moses, et
fuit gratus deo. Qui nutritus
est tribus mensibus in domo
patris sui:
21 exposito autem
illo sustulit eum filia Pharaonis
et enutrivit eum sibi in filium.
22 Et eruditus est Moses omni
sapientia Aegyptiorum, et erat
potens in verbis et in operibus
suis.
23 Cum autem impleretur
ei quadraginta annorum tem-
pus, ascendit in cor eius ut
visitaret fratres suos filios
Israhel.
24 Et cum vidisset
quendam iniuriam patientem,

16. Εμμωρ ABℵCDH. Memph. (Theb.) | ‡ Εμμορ ϛ. E. 13*s*. 31. (Arm.)
— *εν Συχεμ* Bℵ*C. Memph. Theb. Arm. | *του εν Συχεμ* Aℵ^cE. *Tol.* | ‡ *του Συχεμ* ϛ. D*Gr.* 13*s*. 31. H. | om. Syr. Pst. | "filii Sychem" Vulg. Æth. | qui ex Sichem Syr.Hel. | et Sychem *d.* "In Graeco exemplari scriptum est, a filiis Emor qui fuit in Sychem." *Beda in Exp.*
17. *καθως*] *ὡς* A.
— *ηγγιζεν* AB*Mai.Alf.*ℵC*sic*DE. rel. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. | *-σεν* B*Bch.* 31 *Scr.*
— *χρονος*] *καιρος* A.
— *ὡμολογησεν* AB(ℵ)C. Vulg. Syr. Hel.mg. Theb. Arm. Æth. (*ομολ.* ℵ.) | ‡ *ωμοσεν* ϛ. 31. 61. H. Syrr.Pst.& Hel.txt. Memph. (13. n.l.) | *επηγγειλατο* DE. *Cod. Bed. Tol.*
18. *αχρι* B*CD. | ‡ *αχρις* ϛ. AB²ℵE. 13*s*. 31. 61. H.
— *επ' Αιγυπτον* ABℵC. Vulg. Syrr.Pst. &Hel.mg. Memph. Theb. Arm. Æth. | *om. ϛ. DE. 13*e spat.* 31. 61. H. Syr.Hel.txt.
— *ηδει τον*] *εμνησθη του* DE.
19. *οὗτος*] *και* D*Gr.* (om. *d.*)
— *πατερας*] † add. *ἡμων* ϛ. ACE. 31. 61. H. Vulg.*Cl.* (*Am.*²) Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. (13 n.l.) | om. BℵD. *Am.** *Tf. Fuld.* (Syr.Hel. *ut vid.*)
19. *τα βρεφη* ante *εκθετα* ABℵC. (31.) (61.) | ‡ post ϛ. DE. 13. H. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. [Æth.] | *τα βρ. αυτων* ante *εκθετα* 31. 61. | (*τους βρεφους* Syr.Hel.mg. *Gr.*)
— *ζωογονεισθαι*] add. *τα αρρενα* E.
20. *εγεννηθη*] *εγενηθη* A. 31 *Scr.*
— *Μωυσης* BℵCD. 13. 61. H. | ‡ *Μωσης* ϛ. AE. 31.
— *πατρος*] † add. *αυτου* ϛ. DE. 13*s*. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. | *μου* ℵ*. (corr.¹) | om. AB*Bch.Mai*ℵ¹C. 31. 61. H.
21. *εκτεθεντος δε αυτου* ABℵCD. 61. Vulg. | ‡ *εκτιθεντα δε αυτον* ϛ. E. 13. 31. H. || add. *παρα τον ποταμον* D(E *εις τ. π.*) Syr.Hel.*
— *ανειλατο* ABℵCDE. 61. | ‡ *-λετο* ϛ. 13*s*. 31. H*sic*.
— *και ανεθρεψατο*] *ανεθραψατο* D*.
— *αυτον* 3°.] om. D*. Syr.Hel.†
— *ἑαυτῃ*] *αυτῃ* D*.
— *εις*] om. B.
22. *Μωυσης* BℵCD. 13. 61. H. *Orig.* i. 478ᵃ. | ‡ *Μωσης* ϛ. AE. 31.
— **εν" πασῃ σοφιᾳ* AℵCE. Vulg. *Cod. ap.Gb. Orig.* i. iv. 369ᵇ. (De la Rue.) | *πασῃ σοφιᾳ* (om. **εν*) ϛ. B*Mai* D**. 13. 31. 61. H. Vulg. *Orig.* iv. MS. *Eus.* in Es. 431ᵈ. | *πασης σοφιας* B*Bch.* | *πασαν την σοφιαν* D*. (*Clem.* 413. om. *την*.)
22. *δε* ABℵC. 13*s*. 31*s*. 61. H. *e.* Memph. Arm. | *τε* DE*Gr.* Vulg. Syr.Pst. Theb. [Syr.Hel.]
— *λογοις και εργοις* | *εργ. και λογ.* B.*Btly.* (ctra *Mai.Alf.*)
— *εργοις*] † praem. *εν* ϛ. E*Gr.* 13*sic*. 31. Vulg. | om. ABℵCD. 61. H. *e.*
— fin. *αυτου* ABℵCDE. 61. Vulg. Syr. Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. | *om. ϛ. 13. 31. H. Syr.Hel.
23. *αυτῳ*] post *μ̄ ετης* D.
— *τεσσερακ.* AB*ℵC. | ‡ *τεσσαρακ.* ϛ. B²E. 13*s*. 31. 61*sic*.H.
— *επι* C*sic*. | *εις* H.
— *επισκεψ.*] praem. *του* E.
— *τους* ult°.] om. B.
24. *τινα*] *τινᾶν* 61.
— *αδικουμενον*] add. *εκ του γενος* DE. Syrr.Pst.&Hel.* | add. postea *αυτου* E. Syrr.Pst.&Hel.*

16. Hemor *Cl.* | 17. autem appropin. *Cl.* | 18. alius rex *Cl.* | 19. patres nostros *Cl. Am.***(*Tf.*) | 21. nutrivit *Cl.* | 22. est *om. Am.**

Vulg. Syr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ, πατάξας
τὸν Αἰγύπτιον. 25 ἐνόμιζεν δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφοὺς
† ὅτι ὁ θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν ‡ σωτηρίαν
αὐτοῖς″· οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. 26 τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ
ὤφθη αὐτοῖς μαχομένοις, καὶ ‡ συνήλλασσεν″ αὐτοὺς
εἰς εἰρήνην εἰπών, Ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε†· ἵνα τί
ἀδικεῖτε ἀλλήλους; 27 ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον
[b] Ex. 2:14. ἀπώσατο αὐτὸν εἰπών, [b] Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα
καὶ δικαστὴν ἐφ' ‡ ἡμῶν″; 28 μὴ ἀνελεῖν με σὺ
θέλεις ὃν τρόπον ἀνεῖλες ‡ ἐχθὲς″ τὸν Αἰγύπτιον;
29 ἔφυγεν δὲ ‡ Μωυσῆς″ ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγέ-
νετο πάροικος ἐν γῇ Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο.
[c] Ex. 3:1. 30 [c] καὶ πληρωθέντων ἐτῶν ‡ τεσσεράκοντα″ ὤφθη αὐτῷ
ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγελος † ἐν φλογὶ
πυρὸς βάτου. 31 ὁ δὲ ‡ Μωυσῆς″ ἰδὼν ἐθαύμασεν τὸ
ὅραμα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι, ἐγένετο
[d] Ex. 3.6. φωνὴ κυρίου†, 32 [d] Ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ θεὸς

vindicavit illum, et fecit ulti-
onem ei qui iniuriam sustine-
bat percusso Aegyptio. 25 Ex-
istimabat autem intellegere
fratres quoniam deus per ma-
num ipsius daret salutem illis:
at illi non intellexerunt. 26 Se-
quenti vero die apparuit illis
litigantibus, et reconciliabat
eos in pacem dicens, Viri, fra-
tres estis: ut quid nocetis alter-
utrum? 27 Qui autem iniuriam
faciebat proximo suo, reppulit
eum dicens, Quis te constituit
principem et iudicem super
nos? 28 Numquid interficere
me tu vis, quemadmodum in-
terfecisti heri Aegyptium?
29 Fugit autem Moses in verbo
isto, et factus est advena in
terra Madiam, ubi generavit
filios duos. 30 Et expletis an-
nis XL apparuit illi in deserto
montis Sina angelus in igne
flammae rubi. 31 Moses autem
videns admiratus est visum, et
accedente illo ut consideraret,
facta est vox domini, 32 Ego
deus patrum tuorum, deus

24. ημυνατο] -νετο D*.
— Αιγυπτιον] add. και εκρυψεν αυτον εν τω αμμω D. Æth. (vid. LXX. Ex. ii. 12.)
25. ενομιζεν] -ζον D*Gr*. 13.
— αδελφους] † add. αυτον ς. ADE. rel. *Tol.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | om. BאC. Vulg. || add. filios Israel Syrr.Pst.&Hcl.*mg*.
— διδωσιν] -σει D.
— σωτηριαν ante αυτοις ABאCD. 31. 61. Vulg. Memph. | ‡ post ς. E. 13. H. Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Arm. [Æth.]
— οἱ δε] ου δε א*. corr.[1]
— ου] om. D*.
26. τῃ τε *St.* 3. ABאCD[2]. 13. 31. 61. H. Syrr.Pst &Hcl. Æth. | τῃ δε *Elz.* E. Vulg. Memph. Theb. Arm. | τοτε D*.
— μαχομενοις] -νος D**Gr*. || add. και ειδεν αυτους αδικουντας D*.
— συνηλλασσεν B*Mai*אCD. *e.* Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. (συνηλασσεν B*Btly.* συνηλλασεν B*Bch.*) | συνηλλασεν 61. H. | ‡ συνηλασεν ς. AE*Gr.*
— αυτους] αυτοις C*H.
— ειπων Ανδ. αδ. εστε] praem. και 13. || ειπ. τι ποιειτε ανδ. αδ. D.
— εστε] † add. ὑμεις ς. 13. 31. H. Syr.Hcl. ut vid. Memph. Æth. | om. ABאCE. 61. Vulg. Theb. Arm. (vid. D. supra.)
26. αδικειτε] add. εις D*.
27. ειπων] ειπας D.
— και] η E.
— ἡμων ABאC. 13. 31 supra lin.[1]. 61. H. | ‡ ἡμας ς. DE. 31*.
28. συ] om. 61.
— εχθες B**Mai*אCD. | ‡ χθες ς. (A)B[2]*Mai* E. 13. 31. 61. H. vid. LXX. Ex. ii. 14. (post τον Αιγ. A. Memph. Theb.)
29. εφυγεν δε Μω.]..... ? οὑτως και εφυγαδευσεν Μωυσης D. | εφυγαδευσεν δε Μωυσην E.
— Μωυσ. BאCDE. 13. 61. H. | ‡ Μωσ. ς. A. 31.
— δυω D*.
30. και] add. μετα ταυτα D.
— πληρωθεντων ετων] πλησθεντων αυτω ετη D*.
— τεσσερακ. AB*א(C). | ‡ τεσσαρακ. ς. B[2]E. rel. (σερακοντα C.) ($\bar{\mu}$ D.)
— εν τῃ ερημω] om. Btxt.*Tf.* (sed vid. ver. 42.)
— αγγελος] † add. κυριου ς. DE. 13. 31. H. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. (vid. LXX. Ex. iii. 2.) | om. ABאC. 61. Vulg. Memph. Theb.
— φλογι πυρος BאD. 13. 31. 61. H. Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | πυρ. φλογος ACE. Vulg. Syr. Pst.
31. Μωυσης BאCDE. 13. 61. H. | ‡ Μωσης ς. A. 31.
— ιδων] post εθαυμ. 13.
— εθαυμασεν ABC. 13. Vulg. Syrr.Pst. &Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | -ζεν אDE. 31. 61. H.
— το ὁραμα] om. A.
— προσερχομενου δε] και προσερχομενου D. Vulg. Syr.Pst.
— αυτου] add. και D*.
— εγενετο φωνη κυριου [προς αυτον] | ὁ κυριος ειπεν αυτω λεγων D. Æth.
— κυριου] εκ του ουρανου λεγουσα E. *Cod. Bed.* || add. dicens Arm. | † add. προς αυτον ς. CE. 13. 31. H. *Cod. Bed.* (Vulg. *Cl.*) (Syr.Pst.) Theb. | om. ABא. 61. *Am. Fuld.* Syr.Hcl. Memph. Arm. [D.]
32. εγω] add. ειμη E. *Cod. Bed.* Vulg. *Cl.* Arm.
— ὁ θεος 1°] om. ὁ CH* (add. [1].)
— ὁ θεος 2°] om. ὁ C.

26. in pace *Cl.* | 27. *om.* suo *Cl.* | 29. Madian *Cl.* | 31. ad eum vox domini, dicens *Cl.* | 32. ego sum *Cl.* | deus 1°] dominus *Am.*

ABℵCDE. 13.31.61.

Ἀβραὰμ καὶ † Ἰσαὰκ καὶ † Ἰακώβ. ἔντρομος δὲ
γενόμενος ‡ Μωυσῆς″ οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. 33 εἶπεν
e Ex. 3:5. δὲ αὐτῷ ὁ κύριος, e Λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου·
f Ex. 3:7, 8. ὁ γὰρ τόπος ‡ ἐφ' ᾧ″ ἕστηκας γῆ ἁγία ἐστίν. 34 f ἰδὼν
εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ
34. στεν. αὐτῶν. τοῦ στεναγμοῦ ‡ αὐτοῦ″ ἤκουσα· καὶ κατέβην ἐξελέ-
g Ex. 3:10. σθαι αὐτούς· g καὶ νῦν δεῦρο ‡ ἀποστείλω″ σε εἰς Αἴγυ-
πτον. 35 τοῦτον τὸν Μωυσῆν ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες,
h Ex. 2:14. h Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστήν; τοῦτον
ὁ θεὸς * [καὶ]″ ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ‡ ἀπέσταλκεν″
‡ σὺν″ χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ.
36 οὗτος ἐξήγαγεν αὐτοὺς ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα
36. ἐν γῇ Αἰγύπτῳ. ἐν ‡ τῇ Αἰγύπτῳ″ καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ καὶ ἐν
τῇ ἐρήμῳ ἔτη ‡ τεσσεράκοντα.″ 37 οὗτός ἐστιν ὁ
Deut. 1: seq. Μωυσῆς ὁ ‡ εἴπας″ τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, i Προφήτην
ὑμῖν ἀναστήσει † ὁ θεὸς † ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ·†.
38 οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ
ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ
ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο λόγια
ζῶντα δοῦναι ἡμῖν· 39 ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι

Abraham et deus Isaac et deus
Iacob. Tremefactus est Moses,
non audebat considerare.
33 Dixit autem illi dominus,
Solve calciamentum pedum
tuorum: locus enim in quo
stas terra sancta est. 34 Videns
vidi afflictionem populi mei qui
est in Aegypto, et gemitum
eorum audivi, et descendi libe-
rare eos: et nunc veni et mit-
tam te in Aegyptum. 35 Hunc
Mosen, quem negaverunt di-
centes, Quis te constituit prin-
cipem et iudicem? hunc deus
principem et redemtorem misit
cum manu angeli qui apparuit
illi in rubo. 36 Hic eduxit il-
los faciens prodigia et signa
in terra Aegypti et in rubro
mari et in deserto annis XL.
37 Hic est Moses qui dixit filiis
Israhel, Prophetam vobis sus-
citabit deus de fratribus vestris
tamquam me, ipsum audietis.
38 Hic est qui fuit in ecclesia in
solitudine cum angelo qui
loquebatur ei in monte Sina et
cum patribus nostris, qui acce-
pit verba vitae dare nobis,
39 cui noluerunt oboedire patres

32. Ισ. et Ιακ.] † praem. ὁ θεος bis ς. (D)E. 13. 31. H. Vulg. *Cl.* et *Am.* Memph. Æth. (om. ὁ *bis* D.) vid. LXX. | om. ABℵC. 61. *Fuld.* Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Arm.

— Ισαακ] Ισακ CD.

— γενομενος] γενος B* *Rl.* | post Μωυσης ℵ.

— Μωυσης BℵCDE. 61. H. | ‡ Μωσης ς. A. 31. (13. n.l.)

— ετολμα] -μησεν ℵ.

33. ειπεν δε αυτῳ ὁ κυριος] και εγενετο φωνη προς αυτον D. | om. ὁ A. || κυριος] θεος E.

— λυσον] λυσαι D².

— ὑποδημα] add. σου εκ C*. Syrr.Pst.& Hcl. Æth. | add. εκ CE. 13. *Cod. Bed.*

— των ποδων] post σου B.

— εφ' ᾡ ABℵCD². 61. | ‡ εν ᾡ ς. E. 13*s.* 31. H. (vid. LXX.) | οὐ D*. || add. συ C. συν C*.

34. ιδων] και ιδων γαρ D*. | (ειδον] ειδων 13.)

— μου] om D*.

— αυτου BD. Vulg. Syr.Pst. | ‡ αυτων ς. AℵCE. 13. 31. 61. H. Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. (vid. LXX. Ex. iii. 7.)

34. ηκουσα] ακηκοα D.

— νυνι C².

— αποστειλω ABℵCDE. 61. | ‡ -στελω ς. 13. 31. H. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth.

35. Μωυσην BℵCDE. rel. | Μωσην A. 31.

— δικαστην] add. εφ' ἡμων ℵCD. 61. Syr.Hcl.* Memph. Theb. Arm. Æth. | εφ' ἡμας E. 13. (vid. LXX. et ver. 27.) | praem. id. Syr.Pst. | non habent AB. 31. H. Vulg. Syr.Hcl.txt.

— και αρχοντα Bℵ¹DE. 61 *Scr.* Syr.Hcl. | *om. και ς. Aℵ*C. 13. 31. H. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. | Judex et praefectus Æth. | (αρχηγον A.)

— λυτρωτην] δικαστην ℵ. (praem. λυτρωτην ℵ^c.)

— απεσταλκεν ABℵDE. 61. | ‡ απεστειλεν ς. C. 13. 31. H.

— συν ABCDE. 13. 61. Vulg. Syr.Hcl. Theb. | ‡ εν ς. ℵ. 31. H. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. (συγχειρι 13.)

36. ποιησας] praem. ὁ D*.

— τῃ Αιγυπτῳ BC. 31. *d.* Theb. | γῃ Αιγυπτῳ AℵE. 13. 61*sic.* H. | ‡ γῃ Αιγυπτου ς. D*Gr.* Vulg.^e2 Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Arm. Æth.

36. τεσσερ. AB*ℵC. | ‡ τεσσαρ. ς. B²E. rel. (ετη μ̄ D. 61.)

37. ὁ Μ.] om. ὁ DH.

— Μωυσης BℵCDE. rel. | Μωσης A. 31.

— ειπας ABℵCD. 61. | ‡ ειπων ς. E. 13. 31. H.

— ὁ θεος] † praem. κυριος ς. CE. 13. 31. H. Syr.Pst. Memph. Arm. (vid. LXX.) | om. ABℵD. 61. Vulg. Theb. Æth. | "Dominus" tantum Syr.Hcl. || † add. ὑμων ς. 13. 31. | ἡμων EH. | om. ABℵCD. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth.

— αδελ. ὑμων] om. ὑμων ℵ*. (add.^c)

— ὡς] ὡσει D*.

— fin.] † αυτου ακουσεσθε ς. C(D)E. 13. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. | (ακουεσθε D*.) vid. LXX. | om. ABℵ. 31. 61. H. Theb.

38. του 2°] om. D*.

— αυτῳ] αυτου H.

— ἡμων] ὑμων ℵ.

32. *om.* "et" *post* Abraham *Cl.* | tremofactus autem Moyses *Cl.* | 37. suscit. vobis *Cl.* (suscitavit *Am.*)

Vulg. Syr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ‡ ἀλλὰ″ ἀπώσαντο καὶ
ἐστράφησαν * ἐν″ ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον,
Ex. 32:1. 40 εἰπόντες τῷ Ἀαρών, j Ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἳ προ-
πορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ ‡ Μωυσῆς″ οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν
40. τί γέγονεν. ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν τί ‡ ἐγένετο″ αὐτῷ.
41 καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ
ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς
ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. 42 ἔστρεψεν δὲ ὁ θεὸς
καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ
οὐρανοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν,
k Am. 5:25, seq. k Μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη
‡ τεσσεράκοντα″ ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραήλ; 43 καὶ ἀνε-
λάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολὸχ καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ†
‡ Ῥεφάν,″ τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς·
καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος. 44 ἡ σκηνὴ
τοῦ μαρτυρίου ἦν † τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ,
l Ex. 25:40. καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ ‡ Μωυσῇ″ l ποιῆσαι αὐτὴν
κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑωράκει· 45 ἣν καὶ εἰσήγαγον
διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατα-
σχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν ἔξωσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου

nostri, sed reppulerunt et aversi sunt cordibus suis in Aegyptum, 40 dicentes ad Aaron, Fac nobis deos qui praecedant nos: Moses enim hic qui eduxit nos de terra Aegypti, nescimus quid factum sit ei. 41 Et vitulum fecerunt in illis diebus et optulerunt hostiam simulacro, et laetabantur in operibus manuum suarum. 42 Convertit autem deus et tradidit eos servire militiae caeli, sicut scriptum est in libro prophetarum, Numquid victimas et hostias optulistis mihi annis XL in deserto, domus Israhel, 43 et suscepistis tabernaculum Moloch et sidus dei vestri Remfam, figuras quas fecistis adorare eas? Et transferam vos trans Babylonem. 44 Tabernaculum testimonii fuit patribus nostris in deserto, sicut disposuit loquens ad Mosen, ut faceret illud secundum formam quam viderat, 45 quod et induxerunt suscipientes patres nostri cum Iesu in possessionem gentium quas expulit deus

38. εδεξατο *Iren.* 245. | εξελεξατο B.
— λογια] λογον 31. vid. 1 Pet. i. fin. ("praecepta Dei vivi" *Iren.* 245.)
— ἡμιν] ὑμιν B*Mai* ℵ.
39. ᾧ] ὁτι D*Gr.*
— ἡμων] ὑμων 61. *Iren.* 245.
— αλλα AB*Btly.*ℵCDE. 13. H. | ‡ αλλ' ς. B*Alf.Mai.* 31. 61.
— εστραφησαν] απεστρ. D. 31 *sic.* ‖ add. και ℵ*. (corr.[1])
— *εν″ ταις καρδιαις ABℵC. (Syr.Pst.) Theb. | ταις καρδιαις ς. DE. 61. Vulg. Arm. | τῃ καρδιᾳ 13. 31. H. Syr.Hcl. (Memph.) *Iren.*
— αυτων *Iren.* | om. D.
40. ειποντες] ειπαντες D.
— Μωυσης BℵCDE. 13. 61. H. *Iren.* 245. | ‡ Μωσης ς. A. 31.
— ὁς εξηγαγεν] ὁ εξαγαγων E. (praem. ὁ ανθρωπος ℵ.)
— εγενετο ABℵC. | ‡ γεγονεν ς. DE. 13. 31. 61. H.
41. ανηγαγον] απηγοντο D*.
— ευφραινοντο] ηυφραιν. D. (εφραιν. 61.)
42. εστρ. δε] add. αυτους C. Theb. | om. *Iren.* 245. *Orig.* i. 582[e]. iv. 227[a].
42. αυτους *Iren. Orig.* i. iv. | αυτοις 61.
— στρατειᾳ ABD. *Orig.* iv. (non i. 582[e].)
— των] om. D. *Orig.*
— προσηνεγκ. *Orig.* iv. | προσενεγκ. E.
— ετη τεσσερ.] post Ισραηλ A. | Contra, *Iren. Orig.* i.
— τεσσερακ. AB*ℵC. | ‡ τεσσαρ. ς. B[2] E. rel. μ̄ D. 61.
— εν τῃ ερημω] om. B*mg.[1].*Mai.Rl.*
— fin.] add. λεγει κυριος C. | om. *Iren. Orig.* i.
43. θεου] † add. ὑμων ς. AℵCE. rel. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Æth. (vid. LXX.) | om. BD. Syr.Pst. Theb. Arm. *Iren.* 245. *Orig.* i. 583[a].
— Ῥεφαν (Aℵ[c])CE. 13. Syrr.Pst.&Hcl. (et mg.*Gr.*) Memph. Theb. Æth. (Ῥαιφαν Aℵ[c].) (Ῥαφαν *Just.* Dial.22. ex Amos.) | Ῥεμφαμ D. Vulg. *Iren.* | ‡ Ῥεμφαν ς. 31. *Orig.* i. | Ῥομφα B. | Ῥομφαν ℵ*. | Ῥεφα H. | Ῥεμφα 61. Arm.
— οὑς] οἱς 13.
— επεκεινα] επι τα μερη D*. Theb. in partem *e.*
43. fin.] add. dicit Dominus Deus omnipotens * nomen ei" Syr.Hcl.
44. τοις πατρ.] † praem. εν ς. D*E*Gr.* Vulg. *Cl. Am.*[2] Arm. | om. ABℵCD[2]. 13. 31. 61. H*Tf. Am*. Fuld. Lux. e.* (εν τοις πατερεσιν D*.)
— ἡμων] ὑμων A. | om. 13. 31.
— εν ante τῃ ερημ. om. *St.* 3. (habet post διαδεξαμενοι ver. 45.)
— διεταξατο] εταξ. ℵ*. (corr.[c])
— ὁ] om. D.
— ὁ λαλων] post τῳ Μω. 31.
— Μωυσῃ BℵCE. 13. 61. H. | Μωυσει D. (-σι*.) | ‡ Μωσῃ ς. A. 31.
— αυτην] αυτη *sic* ℵ.
— τον τυπον] ? τον τοπον D**Gr.*? ("Quod scripserat librarius cerni nequit." Kipling. ? το παρατυπον *Scr.*)
— ἑωρακει ABℵC. rel. | -κεν DEH.
45. μετα Ιησου] μετα Ιησουν D*. cum Iesum *d.*
— εξωσεν] εξεωσεν ℵ*E. 13.

41. diebus illis *Cl.* | 42. victimas aut hostiss *Am.* | 43. *om.* "et" *ante* transferam *Am.* | 44. cum *ante* patribus *Cl. Am.*** | disposuit illis deus loquens *Cl.*

ABℵCDE.
13. 31. 61.
H.
46. τῷ οἴκῳ Ἰακώβ.
m Psa. 132 (131):5.
n cap. 17:24.
o Esa. 66:1 seq.

τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν ‡Δαυείδ·″ 46 ὃς εὗρεν
χάριν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ᾐτήσατο εὑρεῖν m σκήνωμα
τῷ θεῷ Ἰακώβ. 47 Σολομῶν δὲ ‡οἰκοδόμησεν″ αὐτῷ
οἶκον. 48 n ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν χειροποιήτοις † κατοι-
κεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει, 49 o Ὁ οὐρανός μοι θρόνος,
ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδο-
μήσετέ μοι; λέγει κύριος, ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς
μου; 50 οὐχὶ ἡ χείρ μου ἐποίησεν ταῦτα πάντα;
51 Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι † ‡καρδίαις″ καὶ
τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε,
ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς· 52 τίνα τῶν προφητῶν
οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς
προκαταγγείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὗ
νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς ‡ἐγένεσθε·″ 53 οἵτινες
ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων καὶ οὐκ
ἐφυλάξατε. 54 Ἀκούοντες δὲ ταῦτα, διεπρίοντο ταῖς
καρδίαις αὐτῶν, καὶ ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν.
55 ὑπάρχων δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου, ἀτενίσας εἰς
τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν θεοῦ, καὶ Ἰησοῦν ἑστῶτα ἐκ
δεξιῶν τοῦ θεοῦ, 56 καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ θεωρῶ τοὺς οὐρα-
νοὺς ‡διηνοιγμένους,″ καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ

a facie patrum nostrorum,
usque in diebus David, 46 qui
invenit gratiam ante deum et
petiit ut inveniret tabernaculum
deo Iacob. 47 Salomon autem
aedificavit illi domum. 48 Sed
non excelsus in manufactis
habitat, sicut propheta dicit,
49 Caelum mihi sedis est, terra
autem scabellum pedum meo-
rum. Quam domum aedifica-
bitis mihi? dicit dominus, aut
quis locus requietionis meae
est? 50 Nonne manus mea fecit
haec omnia?
51 Duri cervice et incircum-
cisi cordibus et auribus, vos
semper spiritui sancto restitis-
tis, sicut patres vestri et vos.
52 Quem prophetarum non sunt
persecuti patres vestri? Et
occiderunt eos qui praenuntia-
bant de adventu iusti, cuius
vos nunc proditores et homi-
cidae fuistis, 53 qui accepistis
legem in dispositionem ange-
lorum et non custodistis.
54 Audientes autem haec disse-
cabantur cordibus suis et stri-
debant dentibus in eum. 55 Cum
autem esset plenus spiritu
sancto, intuens in caelum vidit
gloriam dei et Iesum stantem a
dextris dei, 56 et ait, Ecce video
caelos apertos et filium hominis

45. ἡμων] ὑμων D.
— ἡμερων] add. τουτων και 13.
46. εὑρεν] ηὑρεν E.
— ητησατο] om. ℵ*(ad fin. col.) corr.^c
— εὑρειν] post σκηνωμα D.
— τῳ θεῳ Aℵ^cCE. 13. 31. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | τῳ οικῳ Bℵ*DH.
47. Σολομων BDE. 13. 31. 61. H. | Σαλομων ℵ. | Σαλωμων ACTf.
— οικοδομησεν B*D. | ‡ ῳκοδ. ς. AB² ℵCE. rel.
— αυτῳ] ἑαυτῳ CH.
48. αλλ' ουχ ὁ ὑψ.] ὁ δε ὑψ. ουκ D.
— χειροποιητοις] † add. ναοις ς. 13. 31. H. Arm. (vid. xvii. 4.) | om. ABℵCDE. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth.
— κατοικει] ante εν χειροπ. D.
— καθως] ὡς D. | add. και E*Gr*. (add. *e*. man. rec.)
49. μοι] μου D*. (vid. LXX.) || add. εστιν D. (Vulg.)
— ἡ δε AℵCDE. rel. Vulg. Syr.Hcl.* Arm. | και ἡ B. Syr.Pst. Memph. Theb. Æth. (vid. LXX.)

49. οικον] om. H.
— οικοδομησετε] -σατε B.
— κυριος] bis E*.
— τις] ποιος D.
— fin. add. εστιν D. 13.
50. ταυτα ante παντα Bℵ. 13. 61. H. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. *Orig.* ii. 638^e. | post ACDE. 31. (vid. LXX.)
51. καρδιαις AℵCD. Vulg. Syr.Hc. Æth. (ταις κ. ℵ.) | καρδιας B. (*sic Btly.* in coll.) | † τῃ″ ‡ καρδιᾳ ς. E. 13. 31. 61. H. *m*. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. *Orig. Int.* ii. 106^e. iii. 848^b. *Eus.* c. Mcl. 135^d. *Lucif.* 208. || add. ὑμων ℵ. Syr.Pst. Theb.
— ὡς] καθως D.
— ὑμων και ὑμεις *Lucif.* 208. | και ὑμων D*. (om. και ὑμεις et D². *Orig. Int.* iii.)
52. εδιωξαν] add. ὡς E*Gr*. | om. *Orig.* i. 22^e. iii. 133^c. 464^c. iv. 268^d.
— οἱ πατερες ὑμων *Orig.* i. iii.*bis* iv. *Orig. Int.* iv. 628^c. *Eus.* in Es. 361^d. *Lucif.* 208. | εκεινοι D*. *Orig. Int.* iii.
— τους προκαταγγειλαντας *Orig.* i. iii. iv. | αυτους τους προκαταγγελλοντας D.

52. της *Orig.* i. iii. iv. | om. D*.
— εγενεσθε ABℵCDE. 13. 61. *Orig.* i. 22^b. | ‡ γεγενησθε ς. 31. H.
53. ελαβετε] -βε 31.
— εφυλαξατε *Eus.* Ecl. Pr. 31. | εφυλαξεσθε A.
54. ακουοντες δε ταυτα] ακουσαντες δε αυτου D. (om. ταυτα ℵ*. corr.^c)
— αυτων] praem. ὑμων 31*.
— και εβρυχον] add. τε D**Gr*.
— οδοντας] add. αυτων E. Syr.Pst. Æth. | Contra, *Lucif.* 209.
55. ὑπαρ. δε] add. Στε—13. (Στε[φανος] ut vid.) *m*. Memph.
— πληρης] add. πιστεως και ℵ. Syr.Pst.
— Ιησουν] add. τον κυριον D.
— ἑστωτα] post του θεου D.
— του θεου] αυτου C. (13. n.l.)
56. διηνοιγμενους ABℵC. 61. (-νυγ- B*.) | ‡ ανεῳγμ. ς. D²E. 13. 31. H. | ηνεῳγμ. D*.

49. sedes *Cl.* | 51. dura *Cl.* (?*Am.**) | incircumcisis *Cl.* | resistiti^s *Cl.* | ita et *Cl.* | 52. *om.* vos *Am.** | 53. dispositione *Cl.* | 55. intendens in caelum *Cl.* | 56. fil. hom. stantem a dextris *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. Theb. Arm. Æth.

δεξιῶν ἑστῶτα τοῦ θεοῦ. 57 κράξαντες δὲ φωνῇ μεγά-
λῃ συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν, καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν
ἐπ' αὐτόν· 58 καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως ἐλιθο-
βόλουν. καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν
παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου, 59 καὶ
ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα,
Κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. 60 θεὶς δὲ τὰ
p Lu. 23:34. γόνατα, ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ, p Κύριε, μὴ στήσῃς
αὐτοῖς ‡ ταύτην τὴν ἁμαρτίαν." καὶ τοῦτο εἰπὼν
VIII. θ' ἐκοιμήθη. 1 Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει
αὐτοῦ. ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας
ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες ‡ δὲ"
διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμα-
ρείας, πλὴν τῶν ἀποστόλων. 2 συνεκόμισαν δὲ τὸν
Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς, καὶ ‡ ἐποιήσαν" κοπετὸν
μέγαν ἐπ' αὐτῷ. 3 Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλη-
σίαν, κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε
ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυλακήν.

8 4 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον εὐαγγελιζό-
μενοι τὸν λόγον. 5 Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς πόλιν
τῆς Σαμαρείας ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν χριστόν.

a dextris stantem dei. 57 Exclamantes autem voce magna continuerunt aures suas et impetum fecerunt unanimiter in eum, 58 et eicientes eum extra civitatem lapidabant. Et testes deposuerunt vestimenta sua secus pedes adulescentis qui vocabatur Saulus, 59 et lapidabant Stephanum invocantem et dicentem, Domine Iesu, suscipe spiritum meum. 60 Positis autem genibus clamavit voce magna dicens, Domine, ne statuas illis hoc peccatum. Et cum hoc dixisset, obdormivit. Saulus autem erat consentiens neci eius. 1 Facta est autem in illa die persecutio magna in ecclesia quae erat Hierosolymis, et omnes dispersi sunt per regiones Iudaeae et Samariae praeter apostolos. 2 Curaverunt autem Stephanum viri timorati et fecerunt planctum magnum super illum. 3 Saulus vero devastabat ecclesiam, per domos intrans, et trahens viros ac mulieres tradebat in custodiam.

4 Igitur qui dispersi erant pertransiebant evangelizantes verbum dei. 5 Philippus autem descendens in civitatem Samariae praedicabat illis Christum

56. *εκ δεξιων* ante *ἑστωτα* BℵᶜD. 61. H. *Am. Iren.* edd. et codd. 198 (13. n.l.) | post Aℵ*CE. 31. Vulg.*Cl. m.* Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Arm. vid. ver. 55. (om. ver. Theb. et Æth.Rom. "per scribae incuriam"—Habet Æth. *Platt.*)

57. *φωνην μεγαλῃ sic* 61.

— *συνεσχον*] -*χαν* D.

58. *εκβαλοντες*] *εκβαλλοντες* 31. ‖ add. *αυτον* A. 13. Syrr.Pst.&Hcl.† | om. *Lucif.* 209.

— *ελιθοβολουν*] add. *αυτον* D. Syrr. Pst.&Hcl.* Memph. Theb. Æth. | om. *Lucif.*

— *αυτων* AℵCDE. 13. 61. | *ἑαυτων* B. Vulg. | om. 31. H.

— *νεανιου*] add. *τινος* D. | add. *του* 13.

59. *Ιησου*] om. Theb. ‖ add. *χριστε* C.

60. *δε*] om. D*.

— *φωνῃ μεγαλῃ* ABℵᶜC²D²E. rel. | *φωνην μεγαλην* D*. | *φωνην μεγαλη* C*. | om. ℵ*. (add.ᶜ) ‖ add. *λεγων* D.

— *κυριε*] add. Jesu Syr.Hcl.mg.

— *στησῃς* ABℵD²E. rel. *Ep. Vienn. et Lugd.* (ap. *Eus.* H.E. v. 2. p. 211.) *Orig.* i. 222ᵇ. *Petr. Alex.* Routh. iv. 34. | *στησεις* D*. | *στησας* C.

60. *ταυτην* ante *την ἁμαρτιαν* ABCD. Vulg. *m. Iren. Cypr.* 252. *Petr. Alex.* | ‡ post ς. ℵE. 13. 31. 61. H. *Ep. Vienn. et Lugd. Orig.* i.

1. *μεγας*] *μεγαν* A ‖ add. *και θλειψεις* D. | om. *Eus.* in Ps. 280ᵈ. (magna afflictio et magna persecutio Theb.)

— *εν*] om. 31.

— *Ἱεροσολυμοις* *Eus.* in Ps. | *ιλημσολυμοις* E*.

— *παντες δε* BCDE. 31. 61. H. Syr.Hcl. Memph. Theb. *Eus.* in Ps. | ‡ *παντες τε* ς. A. | *παντες* ℵ*. 13. | *και παντες* ℵᶜ. Vulg. Syr.Pst. Æth. [Arm.]

— *της*] om. D*.

— fin.] add. *οἱ εμειναν εν Ιερουσαλημ* D*. Theb.

2. *συνεκομισαν δε*] *συνκομισαντες* D**Gr.* | *συνεκομισαν τε* D²E*Gr. d.*

— *εποιησαν* ABℵCD. 13. 61. | ‡ *εποιησαντο* ς. E. 31. H.

— *μεγαν*] *μεγα* H.

— *αυτῳ*] *αυτον* 13. H**txt.*

3. *Σαυλος δε*] *ὁ δε Σαυλος* D.

— *ελυμαινετο*] *ελυμηνατο* E*Gr.*

— *την εκκλησιαν*] add. dei Syr.Pst.

— *τους οικους*] ecclesias Syr.Hcl.

— *ανδρας*] praem. *τους* ℵ*. (corr.ᶜ)

— *παρεδιδου*] *παραδιδους* D*.

— *φυλακην*] praem. *σφαγην και* 13.

4. *διασπαρεντες* *Eus.* in Ps. 280ᵈ. | *διασπερεντες* C.

— *διηλθον*] *ηλθον* ℵ*. (corr.ᶜ) | post *ευαγγελιζομενοι* 13. | ante *Eus.* in Ps.

— *λογον*] add. *του θεου* E. Vulg.*Cl. Am.* Syr.Pst. Æth. | om. rel. *Fuld. Eus.* in Ps.

5. *δε*] *τε* 61*.

— *κατελθων*] *καθελθων* D*. *Wetst.* (*καλελθων* * *Scr.*)

— *πολιν*] praem. *την* ABℵ. 31. | om. CDE. 13. 61. H*sic.*

— *Καισαριας* ℵ*. (corr.ᶜ)

59. obdormivit in domino *Cl.*
2. super eum *Cl.* | 3. Saulus autem *Cl.*

ABℵCDE. 13. 31. 61. H[L.]

6 προσεῖχον ‡ δὲ″ οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φι-
λίππου ὁμοθυμαδόν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν
τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει· 7 ‡ πολλοὶ″ γὰρ τῶν ἐχόντων
πνεύματα ἀκάθαρτα βοῶντα ‡ φωνῇ μεγάλῃ″ ‡ ἐξήρχον-
το,″ πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθη-
σαν· 8 ‡ ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ″ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.
Γ 9 ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι Σίμων προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει
μαγεύων καὶ ‡ ἐξιστάνων″ τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας,
λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν· 10 ᾧ προσεῖχον πάντες
ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ἡ
§ L § δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ * καλουμένη″ μεγάλη. 11 προσεῖχον
δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖς μαγείαις ἐξεστακέ-
ναι αὐτούς· 12 ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐ-
αγγελιζομένῳ † περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ
ὀνόματος † Ἰησοῦ χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ
γυναῖκες. 13 ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσεν, καὶ
βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ, θεωρῶν τε
σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γινομένας ἐξίστατο.
14 ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι
δέδεκται ἡ Σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέστειλαν
πρὸς αὐτοὺς † Πέτρον καὶ ‡ Ἰωάνην·″ 15 οἵτινες κατα-
βάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν ὅπως λάβωσιν πνεῦμα

6 Intendebant autem turbae his
quae a Philippo dicebantur,
unanimiter audientes et vi-
dentes signa quae faciebat:
7 multi enim eorum qui habe-
bant spiritus inmundos, cla-
mantes voce magna exiebant,
multi autem paralytici et
claudi curati sunt. 8 Factum
est ergo magnum gaudium in
illa civitate. 9 Vir autem quidam
nomine Simon, qui ante fuerat
in civitate magus, seducens
gentem Samariae, dicens esse
se aliquem magnum, 10 cui aus-
cultabant omnes a minimo
usque ad maximum dicentes,
Hic est virtus dei quae vocatur
magna: 11 adtendebant autem
eum propter quod multo tem-
pore magicis suis dementasset
eos. 12 Cum ergo credidissent
Philippo evangelizanti de regno
dei et nomine Iesu Christi,
baptizabantur viri ac mulieres.
13 Tunc Simon et ipse credidit,
et cum baptizatus esset, ad-
herebat Philippo; videns etiam
signa et virtutes maximas fieri
stupens admirabatur. 14 Cum
autem audissent apostoli qui
erant Hierosolymis quia rece-
pit Samaria verbum dei, mise-
runt ad illos Petrum et Iohan-
nem. 15 Qui cum venissent,
oraverunt pro ipsis ut accipe-

6. *προσειχον δε οἱ οχλοι*] *ὡς δε ηκουον παν οἱ οχλοι προσειχον* D*.
— *προσειχον κ.τ.λ.*] et cum audirent sermonem ejus homines qui illic erant Syr.Pst.
— *δε* ABℵCD². 61. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. Æth. | ‡ *τε* ς. E*Gr*. 13*s*. 31. H. Syr.Pst. [Arm.]
— *του*] om. D*.
— *Φιλιππου*] *Παυλου* A*.
— *ὁμοθυμαδον*] ? *ενιξοντο* D* ? ? *και ενιζοντο*? (—*οντο** litterae erasae latent.)
— *αυτους*] *αυτου* ℵ* ut vid.
— *ἁ*] om. A.
7. *πολλοι* ABℵCD²E. 61. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Theb. | ‡ *πολλων* ς. 13*s*. 31. H. Memph. Arm. [Æth.] *απο* (*παρα**? *Scr.*) *πολλοις* D*.
— *φωνῃ* ante *μεγαλῃ* ABℵCDE. 13. 31. 61. H. Vulg. | ‡ post ς.
— *εξηρχοντο* ABℵCDE. 13. 61. Arm. | ‡ *εξηρχετο* ς. 31. H.
— *δε*] add. *και* E. 13.
— *και χωλ.*] om. *και* D. 31.
— *εθεραπευθησαν*] -*οντο* D. 13.

8. *εγενετο δε πολλη χαρα* ABℵC. 61. *Am.* Memph. | ‡ *και εγεν. χαρα μεγαλη* ς. E. 13. 31. H. (Vulg. *Cl.*) Syr.Hcl. Arm. Æth. | *χαρα τε μεγαλη εγενετο* D*Gr*. Syr.Pst. [Theb.]
9. *προυπηρχεν*] *προυπαρχων* D*Gr*. (Vulg.)
— *και* *Iren.* 99. | om. D* *Gr.*
— *εξιστανων*] ABℵC. 61. | ‡ *εξιστων* ς. D²E. 13. 31. H. (? *εξειστανεν* D*?) (*εξε*—* patet.)
— *το*] om. E.
10. *προσειχον*] -*χαν* ℵ.
— *παντες*] om. 31. H. *Iren.* 99.
— *καλουμενη* ABℵCDE. 13. 61. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm. [Æth.] *Iren.* 99. (*Orig.* i. 638ᵃ. iv. 39ᵈ.) | *om. ς. 31. HL. Syr.Pst. Theb.
11. *ἱκανῳ χρονῳ*] -*νον* -*νον* 13.
— *μαγιαις* ABℵCDE. 13. H.
— *εξεστακεναι* BℵD. 13*s*. 61. L. | *εξιστακεναι* A²CE. 31*Scr*. H. | *εξιστακειναι* A*.
12. *του Φιλιππου ευαγγελιζομενου* ℵ*. (corr.ᶜ)
— *περι*] † praem. *τα* ς. 13*s*. 31. HL. | om. ABℵCDE. 61. Vulg. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth.
12. *θεου*] *κυριου* ℵ*. (corr.ᶜ)
— *Ιησου χριστου*] † praem. *του* ς. | om. ABℵCDE. 31. 61. HL. | *του χριστου* 13*sic*.
— *τε*] om. A. (Memph. Theb.)
13. *ην*] add. *και* D*.
— *τε*] *τα* B.
— *σημεια και δυναμεις μεγαλας* ABℵCD. 13. 31. 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. [Æth.] | *δυναμ. και σημεια μεγαλα* E. Syr.Hcl.* | *δυν. κ. σημ.* (om. *μεγαλα*) HL. Syr.Hcl.*txt.*
— *γινομενας* ABℵD. 13. 31. 61. | *γινομενα* EHL. | om. C.
— *εξιστατο* ABℵᶜC²D²E. rel. | *εξισταντο* ℵ*C*D*.
14. *οἱ* *Eus.* in Ps. 280ᶜ. | om. 31.
— *Ἱεροσολυμοις* *Eus.* in Ps. | *Ιλημ* D.
— *θεου*] *χριστου* ℵ*. (corr.ᶜ)
— *απεστειλαν* *Eus.* in Ps. | *εξαπεσ…λαν* 13.

8. gaudium magnum *Cl.* | 9. se esse *Cl.* | 11. magiis *Cl.* | 12. cum vero *Cl.* | dei in nomine *Cl.* | 14. quod recepisset *Cl.* | ad eos *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

ἅγιον. [16] ‡ οὐδέπω″ γὰρ ἦν ἐπ᾽ οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπε-
πτωκός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα
τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. [17] τότε ‡ ἐπετίθεσαν″ τὰς χεῖρας ἐπ᾽
αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον. [18] ‡ ἰδὼν″ δὲ ὁ Σί-
μων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων
δίδοται τὸ πνεῦμα [τὸ ἅγιον], προσήνεγκεν αὐτοῖς
χρήματα [19] λέγων, Δότε κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην,
ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον.
ΙΑ′ [20] Πέτρος δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν, Τὸ ἀργύριόν σου σὺν
σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ ἐνόμι-
σας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι. [21] οὐκ ἔστιν σοι μερὶς
οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ
ἔστιν εὐθεῖα ‡ ἔναντι″ τοῦ θεοῦ. [22] μετανόησον οὖν
ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ ‡ κυρίου,″
εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου.
[23] εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ
σε ὄντα. [24] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν, Δεήθητε
ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ
ἐπ᾽ ἐμὲ ὧν εἰρήκατε.
[25] Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν
λόγον τοῦ κυρίου ‡ ὑπέστρεφον″ εἰς ‡ Ἱεροσόλυμα,″
πολλάς τε κώμας τῶν Σαμαρειτῶν ‡ εὐηγγελίζοντο.″

reut spiritum sanctum : [16] nec-
dum enim in quenquam illorum
venerat, sed baptizati tantum
erant in nomine domini Iesu.
[17] Tunc imponebant manus
super illos, et accipiebant spi-
ritum sanctum. [18] Cum vidis-
set autem Simon quia per
inpositionem manus apostolo-
rum daretur spiritus sanctus,
optulit eis pecuniam [19] dicens,
Date et mihi hanc potestatem,
ut cuicumque inposuero manus
accipiat spiritum sanctum.
[20] Petrus autem dixit ad eum,
Pecunia tua tecum sit in per-
ditionem, quoniam donum dei
existimasti pecunia possideri.
[21] Non est tibi pars neque sors
in sermone hoc: cor enim tuum
non est rectum coram deo.
[22] Paenitentiam itaque age ab
hac nequitia tua, et roga deum
si forte remittatur tibi haec co-
gitatio cordis tui: [23] in felle
enim amaritudinis et obliga-
tione iniquitatis video te esse.
[24] Respondens autem Simon
dixit, Precamini vos pro me ad
dominum, ut nihil veniat super
me horum quae dixistis.

[25] Et illi quidem testificati et
locuti verbum domini redie-
bant Hierosolyma, et multis
regionibus Samaritanorum

14. *αυτους* *Eus.* in Ps. | *αυτον* E.
— *Πετρον*] † praem. *τον* ϛ. 31. HL. | om. ABℵCDE. 13. 61. *Eus.* in Ps.
15. *προσηυξ.* *Eus.* in Ps. | *προσευξ.* B.
16, 17. om. verr. 13.
— *ουδεπω* ABℵCDE. 61. | ‡ *ουπω* ϛ. 31. HL.
— *επ᾽*] *επι* D*. | *εν* E. ("E* *εν*, sed ipse* restituit *επ*" Tf.)
— *ουδενι*] *ουδενα* D*.
— *βεβαπτ.*] *εβαπτ.* ℵ*. (corr.[c])
— *του κυριου Ιησου*] *του χριστου Ιησου* HL. ‖ add. *χριστου* D. Vulg. cod. (*ap. Lchn.*)
17. *επετιθεσαν* AℵD² 61. *Eus.* in Ps. 280[c]. | *επετιθοσαν* B. | *επετιθεισαν* C. | ‡ *επετιθουν* ϛ. D*E. 31. HL. [13.]
18. *ιδων* ABℵCDE. 13. 61. (HL in indice ad summam paginam.) | ‡ *θεασαμενος* ϛ. 31. HL.
— *το ἁγιον* ACDE. rel. Vulg. Syrr.Pst. &Hcl. Memph. Arm. Æth. | om. Bℵ. Theb.
— *προσηνεγκεν*] *-καν* D*.
19. ab init.] praem. *παρακαλων και* D.
19. *εαν* *Elz.* ABℵCE. 13. 61. L. | *αν* *St.* 3. D. 31. H.
— *επιθω*] add. *καγω* D.
— *λαμβανει* E. 13. 31. H.
— *αυτον*] *αυτοις* ℵ*. (corr.[c])
20. *το* et *σου*] om. D*. | Contra, *Iren.* 99. *Tert.* de Fuga. 12. *Cypr.* 327.
— *του*] om. H*.
21. *μερις*] *μερος* E.
— *γαρ* *Iren.* 99. | om. D*.
— *εναντι* ABℵD. | *εναντιον* C. 13. 61. | ‡ *ενωπιον* ϛ. E. 31. HL.
22. *κυριου* ABℵCDE. 13. 61. Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. | ‡ *θεου* ϛ. 31. HL. Vulg. Syr.Pst. *Iren.* 99.
— *αφηθησεται* D*.
— *σοι*] *σου* D*.
23. *εις γαρ χολην πικριας και συνδεσμον*] *ην* (sic et *Scr.*) *γαρ πικριας χολῃ και συνδεσμῳ* D*. *Iren.* 99. | *εις γαρ πικριαν χολης και συνδεσμον* D².
— *ορω*] *θεωρω* DE.
24. *ὁ*] om. EH.
— *ειπεν*] add. *προς αυτους* D. Æth.
— *Δεηθ.*] praem. *παρακαλω* D. Syr.Hcl.*
— *ὑπερ*] *περι* D*.
24. *κυριον* Vulg.*Cl.* *Am.* Syr.Hcl.mg. Memph. Theb. Arm. | *θεον* D. 13. 31. *Fuld.* *Demid.* Syrr.Pst.&Hcl.txt. (*προς τον θεον* ante *ὑπερ εμου* 13.)
— *επ᾽*] om. CD.
— *εμε*] *μοι* D.‖add. *τουτων των κακων* D.
— *ὡν*] *ὁν* D*. | *ὡς* L.
— *ειρηκατε*] add. *μοι* D. | add. *κακων* E. ‖ add. postea *ὁς πολλα κλαιων ου διελυμπανεν* D*. Syr.Hcl.*mg.*
25. *διαμαρτυραμενοι* ABD. rel. | *διαμαρτυρομενοι* ℵL.
— *κυριου* Vulg. Syr.Hcl. Theb. | *θεου* A. *Demid.* Syr.Pst. Memph. Arm.
— *ὑπεστρεφον* ABℵD. 61. Vulg. | ‡ *ὑπεστρεψαν* ϛ. CE. 13*s*. 31. HL. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth.
— *Ἱεροσολυμα* ABℵCDE. 13. 61. Vulg. | ‡ *Ἱερουσαλημ* ϛ. 31. HL.
— *τε*] *δε* D. Memph. Theb.
— *ευηγγελιζοντο* ABℵCDE*Gr.* 61. Vulg. Syr.Hcl. Theb. Arm. | ‡ *-σαντο* ϛ. 13*s*. 31. HL. *e*. Syr.Pst. Memph. Æth.

16. nondum *Cl.* | 20. ad eum dixit *Am.** | 21. sermone isto *Cl.* | 25. Ierosolymam *Cl.*

ABℵC(D)E. 1B′ 13.31.61. HL.

26 ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιππον λέγων,
Ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν
q Zeph. 2:4. τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Γάζαν· q αὕτη
ἐστὶν ἔρημος. 27 καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη· καὶ ἰδοὺ
ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος δυνάστης Κανδάκης † βασι-
λίσσης Αἰθιόπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς,
[ὃς] ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ, 28 ἦν
28. ἦν δὲ τε ὑποστρέφων καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ,
[καὶ] ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην Ἠσαΐαν. 29 εἶπεν
¶ D. δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ,¶ Πρόσελθε καὶ κολλή-
θητι τῷ ἅρματι τούτῳ. 30 προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος
ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος ‡ Ἠσαΐαν τὸν προφή-
την,″ καὶ εἶπεν, Ἆρά γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις; 31 ὁ
δὲ εἶπεν, Πῶς γὰρ ἂν δυναίμην, ἐὰν μή τις ‡ ὁδηγήσει″
με; Παρεκάλεσέν τε τὸν Φίλιππον ἀναβάντα καθίσαι
σὺν αὐτῷ. 32 ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἣν ἀνεγίνω-
r Esa. 53:7, seq. σκεν ἦν αὕτη, r Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς
ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ
ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. 33 ἐν τῇ ταπεινώσει † ἡ κρί-
σις αὐτοῦ ἤρθη, τὴν † γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται;
ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ· 34 ἀποκριθεὶς
δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ εἶπεν, Δέομαί σου, περὶ
τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ

evangelizabant. 26 Angelus
autem domini locutus est ad
Philippum dicens, Surge et
vade contra meridianum ad
viam quae descendit ab Hieru-
salem in Gazam; haec est
deserta. 27 Et surgens abiit:
et ecce vir Aethiops eunuchus
potens Candacis reginae Aethi-
opum, qui erat super omnes
gazas eius, venerat adorare in
Hierusalem, 28 et revertebatur
sedens super currum suum
legensque prophetam Esaiam.
29 Dixit autem spiritus Philippo,
Accede et adiunge te ad cur-
rum istum. 30 Adcurrens au-
tem Philippus audivit illum
legentem Esaiam prophetam, et
dixit, Putasne intellegis quae
legis? 31 Qui ait, Et quomodo
possum, si non aliquis osten-
derit mihi? Rogavitque Phi-
lippum ut ascenderet et sederet
secum. 32 Locus autem scrip-
turae quem legebat erat hic,
Tamquam ovis ad occisionem
ductus est, et sicut agnus coram
tondente se sine voce, sic non
aperuit os suum. 33 In humi-
litate iudicium eius sublatum
est. Generationem illius quis
enarrabit? quoniam tolletur a
terra vita eius. 34 Respondens
autem eunuchus Philippo dixit,
Obsecro te, de quo propheta
hoc dicit? de se, an de alio

26. *αναστηθι και*] *αναστας* D.
— *πορευου* ABℵE. rel. | *πορευθητι* CD. || add. *και* 13.
— *κατα*] *προς* E.
— *επι*] *εις* H. | om. 61.
— *καταβαιν.*] praem. *καλουμενην* ℵ*. (corr.c)
— *εστιν* om. 61.
27. *και* ab init.] om. 31.
— *βασιλισσης*] † praem. *της* ς. 13*s*. 31. HL. (*βασιλικης* 31 *Scr.*) | om. ABℵC DE. 61. || add. *τινος* D*.
— *αυτης*] *αυτου* D*.
— *ὁς* 2° BℵcC2D2E. (13.) 31. 61. HL. Syr.Hcl. Arm. (*ὡς* 13.) | om. Aℵ*C* D*. Vulg.Theb. "et" Syr.Pst. Æth. "hic" Memph.
— *προσκυνησων*] *-σαι* E2. Vulg. *e*.
— *εις* om. D*. | *εν* D2L.
28. *τε* AℵDE*Gr*. rel. Vulg. (Syr.Pst.) (Arm.) Æth. | *δε* BC. *e*. Syr.Hcl. Memph. Theb.
— *και καθ.*] om. *και* D*. Vulg. Memph.

28. *επι*] *ὑπο* 31.
— *του*] om. C.
— *αυτου*] om. D*.
— *και ανεγ.* BℵcCE. 31. 61. HL. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Æth. | om. *και* ℵ*D. 13. Vulg. Theb. Arm. || *ανεγ. τε* A. Vulg.
— *ανεγινωσκεν*] *αναγινωσκων* D.
— *τον προφ.* ante 'Ησαιαν ABℵDE. 13. 61. HL. *Am. Fuld.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. | post C. 31. Vulg. *Cl.* Syr.Pst. Theb. Æth. *Iren.* 196. (*Ισαιαν* D.)
30. *δε*] *τε* 61.
— 'Ησαιαν ante *τον προφ.* ABℵC. 13. Vulg. Syr.Pst. Theb. Æth. | ‡ post ς. E. 31. 61. HL. Syr.Hcl. Memph. Arm.
31. *γαρ*] om. E. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth.
— *αν*] om. A.
— *ὁδηγησει* (B*)ℵCE. 13. (*ὁδαγησει* B* *Rul.Mai.*) | ‡ *-σῃ* ς. AB2. 31. 61. HL. Vulg.

31. *με*] ante *ὁδηγ.* C.
— *τε*] *δε* E. Memph. Theb.
32. *κειροντος* B. 13*s*. 61. *Orig.* iv. 16c. (LXX. Vat.) | *-ραντος* AℵCE. 31. HL. (LXX. *Alex.*)
— *οὑτως*] *οὗτος* 13. 31 e corr.1 HL.
33. *ταπεινωσει*] † add. *αυτου* ς. CE. 13. 31. 61. HL. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | om. ABℵ. Vulg. *Iren.* 260.
— *γενεαν*] † praem. *δε* ς. E. rel. *Tol.* (Syr.Pst.) Memph. Arm. (Æth.) *Iren.* edd. 196. | om. ABℵC. Vulg. Syr.Hcl. Theb. *Iren.* edd. antt.
34. *τουτο*] om. B*. (marg.1 *Alf.*)
— *ἑαυτου*] *αυτου* H.
— *ἑτερου*] post *τινος* E.
35. *ὁ*] om. EH*sic*. (h. 13.)
— *ευηγγ.*] praem. *και* ℵ*. (corr.c)
36. *τι*] *το* 31. (Memph. Theb. ut vid.)

28. Isaiam prophetam *Cl.* | 30. eum legentem *Cl.* | 32. quam legebat *Cl.* | 33. generat. ejus *Cl.* | de terra *Cl.* | 34. dicit hoc *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

ἑτέρου τινός; [35] ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα
αὐτοῦ, καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης εὐηγ-
γελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. [36] ὡς δὲ ἐπορεύοντο
κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ, καί φησιν ὁ εὐνοῦ-
χος, Ἰδοὺ ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι; [37]†. [38] καὶ
ἐκέλευσεν στῆναι τὸ ἅρμα, καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι
εἰς τὸ ὕδωρ, ὅ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος, καὶ ἐβά-
πτισεν αὐτόν. [39] ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, πνεῦμα
κυρίου ἥρπασεν τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν
οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ
χαίρων. [40] Φίλιππος δὲ εὑρέθη εἰς Ἄζωτον, καὶ διερ-
χόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας, ἕως τοῦ ἐλ-
θεῖν αὐτὸν εἰς Καισάρειαν.

aliquo? [35] Aperiens autem Philippus os suum et incipiens ab scriptura ista evangelizavit illi Iesum. [36] Et dum irent per viam, venerunt ad quandam aquam, et ait eunuchus, Ecce aqua: quid prohibet me baptizari? [38] Et iussit stare currum, et descenderunt uterque in aquam, Philippus et eunuchus, et baptizavit eum. [39] Cum autem ascendissent de aqua, spiritus domini rapuit Philippum, et amplius non vidit eum eunuchus: ibat enim per viam suam gaudens. [40] Philippus autem inventus est in Azoto, et pertransiens evangelizabat civitatibus cunctis donec veniret Caesaream.

IX. ιγʹ

ª ‖ cap. 22:6, seq. ‖ cap. 26:10, seq.
2. ὄντας τῆς ὁδοῦ

9. [1] Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου
εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ,
[2] ª ἠτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς
τὰς συναγωγάς, ὅπως ἐάν τινας εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄντας
ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς
Ἰερουσαλήμ. [3] ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν
ἐγγίζειν τῇ Δαμασκῷ, ‡ ἐξαίφνης τε″ ‡ αὐτὸν
περιήστραψεν″ φῶς ‡ ἐκ″ τοῦ οὐρανοῦ· [4] καὶ πεσὼν
ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ, Σαοὺλ

[1] Saulus autem adhuc aspirans minarum et caedis in discipulos domini accessit ad principem sacerdotum [2] et petiit ab eo epistulas ad Damascum ad synagogas, ut si quos invenisset huius viae, viros ac mulieres, vinctos perduceret in Hierusalem. [3] Et cum iter faceret, contigit ut adpropinquaret Damasco, et subito circumfulsit eum lux de caelo, [4] et cadens in terram audivit vocem dicentem sibi, Saule Saule, quid me perse-

37. † ειπε δε ὁ Φιλιππος, Ει πιστευεις εξ † ὁλης της καρδιας εξεστιν. αποκριθεις † δε ειπε, Πιστευω τον υἱον του θεου † ειναι τον Ιησουν χριστον ς. (E.) Vulg. *Cl. Tol.* (*m.*) Syr.Hcl.* (Arm.) "et respondens spado ait, Credo filium Dei esse Christum Jesum" *m.* ὁ εὐνοῦχος πεισθεὶς καὶ παραυτίκα ἀξιῶν βαπτισθῆναι ἔλεγε, Πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ εἶναι Ἰησοῦν χριστόν. *Iren. in Cat.* "Credo filium Dei esse Jesum" *Iren. Int.* 196. "Ecce aqua, quid est quod me impedit baptizari? Tunc dixit Philippus, Si credis ex toto corde tuo licet" *Cypr.* 318.
δε 1°. om. *Am.***] add. αυτῳ E. Arm.
ὁ Φιλιππος] om. Arm.
ει] εαν E.
καρδιας] add. σου E. *Tol.* Arm.
εξεστιν] σωθησει E.
αποκρ. δε] add. ὁ ευνουχος Arm.
τον υἱον του θεου ειναι τον Ιησουν χριστον] εις τον χριστον τον υἱον του θεου E. ὁτι Ιησ. χρ. υἱος του θεου Arm. om. χριστον *Tol. Demid.*
‖ non habent ABℵC. 13*sic*.31. 61. HL. *Am.* *Fuld.* Syrr.Pst.&Hcl.*txt.* Memph. Theb. Æth. om. et 137 et plurimi.
38. αμφοτεραι] post ὑδωρ E. Syr.Hcl. Memph. (h. 13.)
39. ανεβησαν] ανεβη C². (h. 13.)
— εκ] απο E*Gr.*
— πνευμα] αγγελος A*. ‖ add. ἁγιον επεπεσεν επι τον ευνουχον· αγγελος δε A¹. Syr.Hcl.* Arm.
— την ὁδον] post αυτου B. (h. 13.)
40. ευρεθη] ηυρ. E. (h. 13.)
— Αξωτον 31 *Scr.*
— ευηγγελιζετο] post τας πολεις πασας A. (λιετο*, corr.¹, *Woide*, non *Cowper.*)
1. ετι] om. ℵ* (add.ᶜ) Theb. | ὁτι B* *Rl.Mai*
— ενπνεων AℵEH.
2. επιστολας] ante παρ' αυτου ℵ. (Syr. Hcl.)
— εαν] αν ℵE.
— ευρῃ] -ρει 13. 61.
— οντας] ante της ὁδου Aℵ. 61. Syrr. (Pst.)&Hcl. (Æth.) | post BCE. | om. 13. Vulg. Memph. Theb.
2. αγαγῃ] -γει 13. HL.
— δεδεγμενους 31 *Scr.*
3. εν δε το E. 61. H *Tf.*L. (om. εν δε 61 *Scr.*?)
— εξαιφνης τε ABℵC. 61. | ‡ και εξαιφ. ς. E. 13. 31. HL. (εξεφ. B*ℵCE. 13.)
— αυτον περιηστρ. φως hoc ordine BℵC. 31. 61. | αυτον φως περιηστ. A. | ‡ περιηστ. αυτον φως ς. E. 13. HL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. (Æth.) | (περιεστραψεν *Elz.* A* ut vid. C³. περιηστ. *St.*3. A²BℵE. 13*s.* 31. 61. H. περιστραψεν C*)
— εκ ABℵC. 61. L. | ‡ απο ς. E. 13*s.* 31. H.
4. Σαουλ bis. *Orig.* iv. 14ᶜ. 328ᵈ. | Σαουλε *bis* E². *Iren.* 203. *Hil.* 37ᵈ.

37. Dixit (autem *Cl.*) Philippus, Si credis ex toto corde, licet: et respondens ait, Credo Dei filium (fil. dei *Cl.*) esse Jesum Christum *Am. mg.* **. *Cl.* | 39. ibat autem *Cl.*
1. spirans *Cl.* | 2. in Damascum *Cl. Am.*²

ABℵCE. 13. 31. 61. HL.

Σαούλ, τί με διώκεις; 5 εἶπεν δέ, Τίς εἶ, κύριε; ὁ
δέ †, Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις·† 6 † * Ἀλλὰ″
ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεταί
σοι *ὅ″ τι σε δεῖ ποιεῖν. 7 οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες
αὐτῷ εἱστήκεισαν ‡ ἐνεοί,″ ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς,
μηδένα δὲ θεωροῦντες. 8 ἠγέρθη δὲ † Σαῦλος ἀπὸ
τῆς γῆς, ἀνεῳγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ‡ οὐδὲν″
ἔβλεπεν· χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς
Δαμασκόν. 9 καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ
οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν. 10 Ἦν δέ τις μαθητὴς ἐν
Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν
‡ ἐν ὁράματι ὁ κύριος,″ Ἀνανία. ὁ δὲ εἶπεν, Ἰδοὺ
ἐγώ, κύριε. 11 ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτόν, Ἀναστὰς
πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην εὐθεῖαν, καὶ
ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι Ταρσέα·
12. om. ἐν ὁράματι ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, 12 καὶ εἶδεν ‡ ἄνδρα [ἐν
ὁράματι]″ ‡ Ἀνανίαν ὀνόματι″ εἰσελθόντα καὶ ἐπι-
θέντα αὐτῷ ‡ χεῖρας,″ ὅπως ἀναβλέψῃ. 13 ἀπεκρίθη
δὲ † Ἀνανίας, Κύριε, ‡ ἤκουσα″ ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ
ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ ‡ τοῖς ἁγίοις σου ἐποίησεν″
ἐν Ἱερουσαλήμ· 14 καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν
ἀρχιερέων δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ

queris? 5 Qui dixit, Quis es,
domine? Et ille, Ego sum
Iesus quem tu persequeris.
6 Sed surge et ingredere civi-
tatem, et dicetur tibi quid te
oportet facere. 7 Viri autem
illi qui comitabantur cum eo
stabant stupefacti, audientes
quidem vocem, neminem autem
videntes. 8 Surrexit autem
Saulus de terra, apertisque
oculis nihil videbat: ad manus
autem illum trahentes intro-
duxerunt Damascum. 9 Et
erat tribus diebus non videns,
et non manducavit neque bibit.
10 Erat autem quidam discipu-
lus Damasci nomiue Annanias,
et dixit ad illum in visu domi-
nus, Annania. At ille ait,
Ecce ego, domine. 11 Et domi-
nus ad illum, Surgens vade in
vicum qui vocatur rectus, et
quaere in domo Iudae Saulum
nomine Tharsensem: ecce
enim orat, 12 et vidit virum
Annaniam nomine introeun-
tem et inponentem sibi manus
ut visum recipiat. 13 Respon-
dit autem Annanias, Domine,
audivi a multis de viro hoc,
quanta mala sanctis tuis fece-
rit in Hierusalem, 14 et hic
habet potestatem a principibus
sacerdotum alligandi omnes
qui invocant nomen tuum.

4. *διωκεις*] add. *σκληρον σοι προς κεντρα λακτιζιν* E. *Am.***. Syrr.Pst.&Hcl.* (Syr.Hcl.mg. "non est hoc loco in Graeco; sed ubi enarrat de se Paulus.") (vid. cap. xxvi. 14.) | om. *Iren. Orig.* iv.

5. *τις ει*] add. *συ* C. | om. *Hil.* 37[d].

— *κυριε*] om. Syr.Pst.

— *ὁ δε*] † add. *κυριος ειπεν* ς. 13. 31. HL. Syrr.Pst.&Hcl. Theb. (vid. xxii. 10. xxvi. 15.) | add. *κυριος προς αυτον* E. | add. *ειπεν* ℵ. 61*ct[3]. Memph. Arm. Æth. | om. ABC. 61[2]. Vulg.

— *Ιησους*] add. *ὁ Ναζωραιος* ACE. *Demid.* Syrr.Pst.&Hcl.* Memph. ed. Æth. *Hil.* 37[d]. (vid. xxii. 8.) | om. Bℵ. 13. 31. 61. HL. Vulg. Syr.Hcl.txt. Memph. MS. Theb. Arm. *Orig.* iv. 14[c]. || add. Christus *Iren.* 203.

—, 6. *διωκεις*] † add. *σκληρον σοι προς* † *κεντρα λακτιζειν.* 6. *τρεμων τε και* † *θαμβων ειπε, Κυριε, τι με θελεις* † *ποιησαι; και ὁ κυριος προς αυτον* ς. 31 man. rec. *ex impressis.* ("Codices Graeci, quantum scimus nulli" Griesb.) Vulg. *Cl. Fuld.* Syr.Hcl.* Arm. *Usc.* (sed, in cod. MS. nullo) (Æth.) vid. xxvi. 14. et xxii. 10. | om. ABℵCE. 13. 31*. 61. HL. *Am. Tol.* Syrr.Pst.&Hcl.*txt.* Memph. Theb. Arm. *Zoh.* (et MSS. omnes.)

6. *αλλα* ABℵCE. 13. (31.) 61. HL. *Am. Tol.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. *Zoh.* (*αλλ'* 31.) | *om. ς. Vulg. *Cl.* Æth.

— *εισελθε*] *εισιθι* B.

— *ὁ τι* ABℵC. 61. | *om. *ὁ* ς. E. rel.

— *σε*] post *δει* E*Gr.*

7. *ενεοι* ABℵCE. 13. 31. 61. H. Syr.Hcl. mg. *Graece.* | ‡ *εννεοι* ς. L. | (ante habet *ειστησαν* 61.)

— *μεν*] *δε* 61. (mox om. *δε.*)

— *φωνης*] add. sed non intelligebant Theb.

— *θεωρουντες*] *ορωντες* ℵ*. *θεορουντες* ℵ[c].

8. *Σαυλος*] † praem. *ὁ* ς. 13. 31. HL. (*ὁ Παυλος* 13.) | om. ABℵCE. 61.

— *ανεῳγμενων* B. 13s. 31. HL. | *ηνοιγμενων* A. | *ηνεωγμενων* ℵ[c]CE. 61. | *ηνυγμ.* ℵ*.

— *δε*] *τε* HL.

8. *ουδεν* A*Bℵ. Vulg. *e.* Syrr.Pst.&Hcl. Theb. | ‡ *ουδενα* ς. A[2]CE*Gr.* rel. Memph. ut vid. [Æth.]

9. *ουδε*] *και ουκ* C.

10. *εν ὁραματι* ante *ὁ κυριος* ABℵCE. Vulg. Æth. | ‡ post ς. 13. 31. 61. HL. Syrr.(Pst.)&Hcl. Memph. Theb. Arm.

— *κυριε*] *κυριος* 31*Scr.*

11. *αναστας* AℵCE. rel. | *αναστα* B. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth.

— *ῥυμην*] add. *της πολεως* 13.

— *Ταρεσα* 31*Scr.* *Ταρσεαν* 61**Scr.*

12. *ανδρα*] ‡ praem. *εν ὁραματι* ς. E. 13. 31. HL. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. | add. BC. *Cod. Bed.* | om. Aℵ. 61. Vulg. Memph. Theb. Æth.

— *Ανανιαν* ante *ονοματι* ABℵCE. 31. 61. Vulg. | ‡ post ς. 13. HL. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Arm. (om. *ονοματι* Theb. Æth.)

4. fin. *add.* durum tibi est contra stimulum calcitrare *Am.*[2] | 5. fin. *add.* durum est tibi contra stimulum calcitrare. 6. Et tremens ac stupens dixit, Domine, quid me vis facere? Et dominus ad eum *Cl.* (om. postea "sed") | 6. ibi dicetur *Cl.* | oporteat *Cl.* | 9. erat ibi *Cl.* | 11. ad illum *Cl.* | Surge et vade *Cl.* | 13. fecerit sanctis tuis *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. Theb. Arm. Æth.

ὄνομά σου. 15 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος, Πορεύου,
ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς ‡ ἐστίν μοι″ οὗτος, τοῦ βαστάσαι
τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν * τε″ καὶ βασιλέων, υἱῶν
τε Ἰσραήλ. 16 ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν
ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν.
17 Ἀπῆλθεν δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν
οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ᾽ αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπεν, Σαοὺλ
ἀδελφέ, ὁ κύριος ἀπέσταλκέν με, Ἰησοῦς ὁ ὀφθείς
σοι ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἤρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῇς
πνεύματος ἁγίου. 18 καὶ εὐθέως ‡ ἀπέπεσαν″ ‡ αὐτοῦ
ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν″ ‡ ὡς″ λεπίδες, ἀνέβλεψέν τε†,
καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη, 19 καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνί-
19. ἐνισχύθη. σχυσεν. ἐγένετο δὲ † μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν
ἡμέρας τινάς· 20 καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς
ἐκήρυσσεν ‡ τὸν Ἰησοῦν,″ ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ
θεοῦ. 21 ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ ἔλεγον,
Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας ἐν Ἱερουσαλὴμ τοὺς
ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο; καὶ ὧδε εἰς τοῦτο
ἐληλύθει ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρ-
χιερεῖς. 22 Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο, καὶ
συνέχυνεν τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν
Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός.

15 Dixit autem ad eum domi-
nus, Vade, quoniam vas elec-
tionis est mihi iste, ut portet
nomen meum coram gentibus
et regibus et filiis Israhel:
16 ego enim ostendam illi quan-
ta oporteat eum pro nomine
meo pati. 17 Et abiit Anna-
nias [et] introivit in domum, et
inponens ei manus dixit, Saule
frater, dominus misit me Iesus,
qui apparuit tibi in via qua
veniebas, ut videas et implearis
spiritu sancto. 18 Et confestim
ceciderunt ab oculis eius tam-
quam squamae, et visum rece-
pit, et surgens baptizatus est,
19 et cum accepisset cibum,
confortatus est. Fuit autem
cum discipulis qui erant Da-
masci per dies aliquos. 20 Et
continuo in synagogis praedi-
cabat Iesum quoniam hic est
filius dei. 21 Stupebant autem
omnes qui audiebant, et dice-
bant, Nonne hic est qui ex-
pugnabat in Hierusalem eos
qui invocant nomen istud? et
huc ad hoc venit ut vinctos
illos duceret ad principes sa-
cerdotum? 22 Saulus autem
multo magis convalescebat et
confundebat Iudaeos qui habi-
tabant Damasci, adfirmans
quoniam hic est Christus.

12. *χειρας* A(B)ℵC(E.) 61. Vulg. Memph. (*τας χ.* Bℵ^cE.) | ‡ *χειρα* ς. 13s. 31. HL. Syrr.Pst.&Hel. Theb.
— *αναβλεψῃ*] -*ψει* 13. L.
13. *δε*] add. *αυτῳ* 31. Arm. MSS.
— *Ανανιας*] † praem. *ὁ* ς. | om. ABℵCE. 13. 31. 61. HL. ‖ add. *και ειπεν* E. (Theb.) Æth.
— *ηκουσα* ABℵCE. 61. | ‡ *ακηκοα* ς. 13. 31. HL.
— *εποιησεν* post *τοις ἁγιοις σου* BℵCE. 31. 61(om. *σου*) Vulg. | post *Ἱερουσαλημ* A. | ‡ ante *τοις ἁγ. σου* ς. 13. HL. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth.
15. *εστιν* ante *μοι* ABℵC. 31. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. | ‡ post ς. E. 13. HL. Memph. Theb. Arm. *Iren.* 203. *Orig. Int.* i. 141^b. [Æth.]
— *οὗτος* *Iren. Orig. Int.* i. | om. 13.
— *εθνων*] praem. *των* BC*. | om. AℵC corr. L. rel.
— *τε* (post *εθνων*) ABℵCE. 13. 61. | *om. ς. 31. HL. vv. *Iren.*
— *υἱων τε*] om. *τε* 31.
16. *αυτῳ*] *αυτον* L.
17. *δε*] *τε* A. (Vulg. "et.")
— *επ᾽ αυτον*] post *τας χειρας* C. Memph. (Theb.) Æth.
— *Σαουλ*] *Σαυλε* E.
— *Ιησους*] om. 31. HL. Theb. Æth.
— *ᾗ ηρχου*] om. ℵ*. (add.^a)
18. *απεπεσαν* ABℵCE. 13. 61. H. | ‡ -*σον* ς. 31. L.
— *αυτου* ante *απο των οφθ.* AB. 31. | ‡ post ς. ℵCE. rel. Vulg.
— *ὡς* ABℵ*. 61. | ‡ *ὡσει* ς. ℵ^cCE. rel. | (om. Memph. Æth.)
— *ανεβλ. τε*] *ανεβλ. δε* ℵC². Memph. (C* n.l.) ‖ † add. *παραχρημα* ς. C²E. 13. L. Syr.Hel. Theb. Arm. MS. Æth. | om. ABℵC*. 31. 61. H. Vulg. Syr. Pst. Memph. Arm. ed.
19. *ενισχυσεν* AℵC²E. 13s. 31. 61. HL. | *ενισχυθη* B *Mai Bch.* C*.
— *εγεν. δε*] † add. *ὁ Σαυλος* ς. 31. HL. | om. ABℵCE. 13. 61. Vulg. Syrr. Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth.
— *των*] add. *οντων* 31. HL.
20. *εκηρυσσεν* *Iren.* Graece 177. | *εκηρυξε αυτοις* E.
— *τον Ιησουν* ABℵCE. 13. 61. Vulg. *m.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. edd. Æth. *Iren.* Gr. 197. (Dominum Jesum *m.* Theb.) | ‡ *τον χριστον* ς. 31. HL. Arm. MSS.
— *ὁ υἱος του θεου*] Christus filius Dei vivi *m.* | Jesus Christus filius Dei Theb. | *ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ χριστός* *Iren.* 197.
21. *εξισταντο*] -*τος* B* *Mai.*
— *εν*] *εις* Aℵ.
— *ὡδε*] add. *ἦθεν καὶ sic* 13.
— *εληλυθει* ABℵC. | -*θεν* E *Gr.* 31. 61. HL. (-*θη* 13.)
— *αγαγῃ*] -*γει* L.
22. *ενεδωναμουτο*] add. *τῳ* (*εν τῳ* E.) *λογῳ* CE.
— *συνεχυνεν*] AB² *Mai.* 31. 61. rel. | *συνεχυννεν* B* *Mai* ℵC. | *συνεχεεν* E. | *εσυνεχυνε* 13.
— *τους* 1°. Aℵ^cCE. rel. | om. Bℵ*.
— *συνβιβαζ.*] add. *και λεγων* E.

17. *om.* et 2° *Am.* Tf. | Jesus misit me *Am.* | 19. aliquot *Cl.*

ABℵCE
13. 31. 61.
(H)L. [Fᵃ.]
† ‖ 2 Cor. 11:32, seq.
§ Fᵃ.
¶ Fᵃ.

23 † ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο
οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν· 24 ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ
ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν.§ ‡ παρετήρουντο″ ‡ δὲ καὶ″ τὰς
πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσιν·
25 λαβόντες δὲ ‡ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ″ νυκτὸς ‡ διὰ τοῦ
τείχους καθῆκαν″ * αὐτὸν″ χαλάσαντες ἐν σπυρίδι.¶
26 παραγενόμενος δὲ † εἰς Ἱερουσαλὴμ ‡ ἐπείραζεν″ κολ-
λᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν,
μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶν μαθητής. 27 Βαρνάβας δὲ
ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τοὺς ἀποστόλους,
καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν κύριον,
καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ ἐπαρ-
ῥησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι † Ἰησοῦ. 28 καὶ ἦν μετ’
αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος ‡ εἰς″ Ἱε-
ρουσαλήμ, † παῤῥησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ
κυρίου †, 29 ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς Ἑλλη-
νιστάς· οἱ δὲ ἐπεχείρουν ‡ ἀνελεῖν αὐτόν.″ 30 ἐπιγνόντες
δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς Καισάρειαν καὶ
ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς Ταρσόν.

10. 31 ‡ Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ’ ὅλης τῆς
Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας εἶχεν εἰρήνην,
οἰκοδομουμένη καὶ πορευομένη τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου,
καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπληθύ-

23 Cum implerentur autem dies
multi, consilium fecerunt Iu-
daei ut eum interficerent:
24 notae autem factae sunt
Saulo insidiae eorum. Cus-
todiebant autem et portas die
ac nocte, ut eum interficerent:
25 accipientes autem discipuli
eius nocte per murum dimise-
runt eum summittentes in
sporta. 26 Cum autem venisset
in Hierusalem, temtabat iun-
gere se discipulis: et omnes
timebant eum, non credentes
quia esset discipulus. 27 Bar-
nabas autem adprehensum il-
lum duxit ad apostolos, et
narravit illis quomodo in via
vidisset dominum, et quia lo-
cutus est ei, et quomodo Da-
masco fiducialiter ageret in
nomine Iesu. 28 Et erat cum
illis intrans et exiens in Hieru-
salem et fiducialiter agens in
nomine domini: 29 loquebatur
quoque et disputabat cum
Grecis; illi autem quaerebant
occidere illum. 30 Quod cum
cognovissent fratres, deduxe-
runt eum Caesaream et dimi-
serunt Tharsum.

31 Ecclesia quidem per totam
Iudaeam et Galilaeam et Sa-
mariam habebat pacem, et
aedificabatur ambulans in ti-
more domini, et consolatione
sancti spiritus replebatur.

---

23. *ἡμεραι*] praem. *αἱ* H.
— *οἱ*] om. 13. 31.
24. *Σαυλῳ*] *Παυλῳ* H.
— *παρετηρουντο* ABℵCE. 61. Fᵃ. *Orig.* ii. 394.ᵈ | ‡ *-ρουν* ς. 13*s*. 31. HL.
— *δε και* ABℵCE. 61. Fᵃ. Vulg. *Orig.* ii. | *δε* L*Tf.* (in N.T.) Syr.Hcl. Memph. Theb. | ‡ *τε* ς. H. Syr.Pst. Æth. (*γαρ* Arm.)
— *τε* (post *ἡμερ.*)] om. A. Vulg. *Orig.* ii.
— *ανελωσιν*] ante *αυτον* ℵᶜ. | Contra, *Orig.* ii. ‖ *ὁπως πιασωσιν αυτον ἡμερας και νυκτος* A.
25. *οἱ μαθ. αυτου* AB*Bart.Bch.Mai*ℵC. 61*.Fᵃ.*Am.Tol. Demid.Orig.*ii. 394ᵈ. (*οἱ μαθ. αυτον* B*Btly.*) | ‡ *αυτον οἱ μαθ.* ς. E. 13. HL. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. "In Graeco enim non est additum *ejus*, sed tantum modo *discipuli*" *Beda in Exp.* | *οἱ μαθ. αυτον* 31. 61(corr.¹) | discipuli Æth.
— *καθηκαν* post *δια του τειχος* ABℵCE. 31. 61. Fᵃ. Vulg. Arm. *Orig.* ii. | ‡ ante ς.(13.) HL. Syrr.(Pst.)&Hcl.(Memph.) Theb.
25. *καθηκαν αυτον* ABℵC. 13. 61. Fᵃ. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth. *Orig.* ii. | *om. *αυτον* ς. E. 31. HL.
— *σπυριδι* *Orig.* ii. | *σφυριδι* ℵC.
26. *παραγεν. δε*] † add. *ὁ Σαυλος* ς. 13*sic*. 31. HL. Syr.Hcl. Arm. | *ὁ Παυλος* E. *Cod.Bed.* | om. ABℵC. 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Æth.
— *εις Ἱερ.* AB*Btly.Bart.Mai Alf.*ℵC. 61*sic*. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. | *εν Ἱερ.* B*Bch*.E. 13. 31. HL.
— *επειραζεν* ABℵC. 61. Vulg. | ‡ *επειρατο* ς. E. 13. 31. HL.
27. *τους*] *αυτυυς* 61*.
— *και πως*] om. *και* ℵ*. (add.ᵃ)
— *Ιησου* BC. 31. | † *του″ Ιησου* ς. ℵE. 13. 61. HL. | *κυριου* A.
28. *και εκπορευομενος*] om. 31. HL. (*εκπορ. και εισπορ.* 61.) | om. *εισπορ. και* Theb.
— *εις Ἱερ.* ABℵCE. 13. 31. 61. L. | ‡ *εν Ἱερ.* ς. H. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth.
28. *παρρησ.*] † praem. *και* ς. E. 31. HL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. | om. ABℵC. 13. 61. *Fuld.* Arm. Æth. (add. *δε* Theb.)
— *του κυριου* ABℵ*E. 61. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | *Ιησου* C. Syr.Pst. | *του κυριου † Ιησου″* ς. ℵᶜ. 13. HL. | *κυριου Ιησου* 31.
29. *συνεζητει*] add. *τε* ℵ*. (corr.¹)
— *Ἑλληνιστας* BℵCE. 31. 61. HL. Vulg. Syr Pst. *diserte.* | cum Gentibus et cum Graecis Æth. (Vulg. *Cl.*) | *Ἑλληνας* A. Syr.Hcl. Memph. ut vid. Arm. | *Ελληνσστας sic* 13.
— *ανελειν* ante *αυτον* ABℵCE. 31. 61. Vulg. | ‡ post ς. 13. HL.
30. *επιγνωντες* 13. 61. HL.
— *εξαπεστειλεν* C.
— *αυτον* 1⁰.] om. L.

---

23. autem implerentur *Cl.* | fecerunt in unum *Cl.* | 25. eum discipuli nocte *Cl.* | 26. se jungere *Cl.* | 27. in Damasco *Cl.* | egerit *Cl.* | 28. Erat autem *Am.* | 29. quoque Gentibus *Cl.* | occidere eum *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. Theb. Arm. Æth.

ΙΔ'

νετο." [32] Ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων
κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας
‡Λύδδα." [33] εὗρεν δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα ‡ ὀνόματι
Αἰνέαν," ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ ‡ κραβάττου"
ὃς ἦν παραλελυμένος. [34] καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος,
Αἰνέα, ἰᾶταί σε Ἰησοῦς † χριστός· ἀνάστηθι καὶ
στρῶσον σεαυτῷ. καὶ εὐθέως ἀνέστη· [35] καὶ ‡ εἶδαν"
αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες ‡ Λύδδα" καὶ τὸν Σα-
ρωνᾶ, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν κύριον.
[36] Ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά,
ἣ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης
‡ ἔργων ἀγαθῶν" καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει· [37] ἐγέ-
νετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν
ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ ‡ ἔθηκαν αὐτὴν" ἐν ὑπερῴῳ.
[38] ἐγγὺς δὲ οὔσης ‡ Λύδδας" τῇ Ἰόππῃ οἱ μαθηταὶ
ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο
ἄνδρας πρὸς αὐτὸν παρακαλοῦντες, ‡ Μὴ ὀκνήσῃς
διελθεῖν ἕως ἡμῶν." [39] ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνῆλθεν
αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῷον,
¶ H. καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι ¶ αἱ χῆραι κλαίουσαι
καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει μετ'
αὐτῶν οὖσα ἡ Δορκάς. [40] ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας
ὁ Πέτρος * καὶ" θεὶς τὰ γόνατα προσηύξατο· καὶ

[32] Factum est autem ut Petrus
dum pertransiret universos,
deveniret ad sanctos qui habi-
tabant Lyddae. [33] Invenit
autem ibi hominem quendam
nomine Aeneam ab annis octo
iacentem in grabatto, qui erat
paralyticus. [34] Et ait illi Pe-
trus, Aenea, sanat te dominus
Iesus Christus: surge et sterne
tibi. Et continuo surrexit.
[35] Et viderunt illum omnes qui
habitabant Lyddae et Saronae,
qui conversi sunt ad dominum.
[36] In Ioppe autem fuit quaedam
discipula nomine Tabita, quae
interpretata dicitur Dorca:
haec erat plena operibus bonis
et elemosynis quas faciebat.
[37] Factum est autem in diebus
illis ut infirmata moreretur:
quam cum lavissent, posuerunt
eam in cenaculo. [38] Cum au-
tem prope esset Lydda ab
Ioppe, discipuli audientes quia
Petrus esset in ea, miserunt
duos viros ad eum rogantes,
Ne pigriteris venire usque ad
nos. [39] Exsurgens autem Pe-
trus venit cum illis: et cum
advenisset, duxerunt illum in
cenaculum, et circumsteterunt
illum omnes viduae flentes et
ostendentes tunicas et vestes
quas faciebat illis Dorca. [40] E-
iectis autem omnibus foras
Petrus ponens genua oravit, et

30. *Καισαρειαν*] Ἱεροσολυμα A. ‖ add. *δια νυκτος* E. Syrr.(Pst.)&Hcl.* Theb.
— *αυτον* 2°. BℵC. rel. | om. AE. Vulg.
31. *ἡ μεν ουν εκκλησια..ειχεν ειρ. οικοδομουμενη και πορευομενη..επληθυνετο* ABℵC. 13. 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. ut vid. Theb. Arm. Æth. *Dion. Alex.* (Tf.) | ‡ *αἱ μεν ουν εκκλησιαι..ειχον ειρ. οικοδομουμεναι και πορευομεναι..επληθυνοντο* ς. (E.) 31. HL. Syr.Hcl. | (*εκκλ. πασαι ....οικοδομουμενοι και πορευομενοι* E.)
— *του κυριου*] Dei Syr.Pst. | om. *του* A. 13. 61*(mg.[1])
32. *καθελκειν* 13.
— *Λυδδα* ABℵ. Memph. (13. h.) | ‡ *Λυδδαν* ς. CE. 61. HL. | *Λυδαν* 31. | *Λυδτα* Theb. ‖ (praem. *εν* ℵ*. corr.[1])
33. *ευρεν*] *ηυρεν* E.
— *ονοματι* ante *Αινεαν* ABℵCE. 31. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth. | ‡ post ς. HL. Arm. | om. 13.
— *οκτω*] *οκτων* 61.

33. *κραβαττου* A(B[2]*Mai*)ℵ[c]C. 61. | *κραββατου* B(**Mai.*) | *κραβακτου* ℵ*. | ‡ *κραββατῳ* ς. 13. | *κραβαττῳ* E. HL. | *κραβατῳ* 31.
34. *σε*] add. *ὁ κυριος* A. Arm. Æth.
— *Ιησους*] om. H.
— *χριστος*] om. Æth. ‖ † praem. *ὁ* ς. AB[2]E. 31. 61. HL. | om. B*ℵC. 13.
— *σεαυτῳ*] *-τον* L.
35. *ειδαν* AB(C.) | *ειδα* C. (? *ειδᾱ*) | ‡ *ειδον* ς. ℵE. rel.
— *Λυδδα* ABℵ. 13. | ‡ *Λυδδαν* ς. CE. 61. HL. | *Λυδαν* 31* (corr.[1])
— *τον Σ.*] om. *τον* ℵ*. (add.[c])
— *Σαρωνα* *Elz.* BCE. 31. | *Σαρρωνα* A (corr.[1] A* n. l.) ℵ. | *Σαρωναν* *St.* 3. 61. | *Ασσαρωνα* 13. HL.
36. *ην* 1°.] om. B*Btly.* ut vid. sed etra *Alf.* diserte.
— *μαθητρια*] vidua *m.*
— *Ταβειθα* BC. *-βηθα* 61.
— *ην* 2°. post *πληρης* 31.
— *εργων* ante *αγαθων* BCE. 13. 31. Vulg. *m.* | ‡ post ς. Aℵ. 61. HL.

37. *δε*] om. 61.
— *αποθανειν*] add. cum autem esset Petrus Lyddae Syr.Hcl.*
— *αυτην* post *εθηκαν* Aℵ*. 61. Vulg. *m.* | ‡ ante ς. ℵ[c]CE. 13. 31. HL. | om. B.
— *ὑπερωῳ*] praem. *τῳ* ACE. *Orig.* iii. 256[b]. | om. Bℵ. 13. 31. 61. HL.
38. *Λυδδας* B*ℵ*C. 61. (h. 13.) | *Λυδδα* Aℵ[c]. | ‡ *Λυδδης* ς. B[2]E. 31. HL.
— *οἱ*] add. *δε* H*sic.*
— *δυο ανδρας*] om. HL.
— *οκνησης..ἡμων* ABℵC*E. 61*sic.* Vulg. *m.* Memph. Theb. | ‡ *οκνησαι..αυτων* ς. C[3]*ut vid.* 13. 31. HL. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth.
39. *Πετρος*] praem. *ὁ* C. (h. 13.)
40. *εξω* ante *παντας* ABℵE. rel. | post C. 31. Vulg. *m.* Syrr.Pst.&Hcl.
— *και* ante *θεις* ABℵCE. 61. Syr.Pst. Memph. | *om. ς. 13. 31. L. Vulg. *m.* Syr.Hcl. Theb. Arm. Æth.

34. Ænea *Cl.* | 35. vid. eum *Cl.* | 36. Dorcas *Cl.* | 38. ad Joppen *Cl.* | 39. ostendentes ei *Cl.* | Dorcas *Cl.*

ABℵC[D]E. 13.31.61. L[Fa.]

ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα εἶπεν, Ταβιθά, ἀνάστηθι.
ἡ δὲ ἤνοιξεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς καὶ ἰδοῦσα τὸν
Πέτρον ἀνεκάθισεν. 41 δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστη-
σεν αὐτήν· φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας
παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν. 42 γνωστὸν δὲ ἐγένετο
καθ' ὅλης [τῆς] Ἰόππης, καὶ ‡ἐπίστευσαν πολλοὶ"
ἐπὶ τὸν κύριον. 43 ἐγένετο δὲ ‡[αὐτὸν] ἡμέρας
ἱκανὰς μεῖναι" ἐν Ἰόππῃ παρά τινι Σίμωνι
βυρσεῖ.

conversus ad corpus dixit, Tabita, surge. At illa aperuit oculos suos, et viso Petro resedit. 41 Dans autem illi manum erexit eam, et cum vocasset sanctos et viduas, adsignavit eam vivam. 42 Notum autem factum est per universam Ioppen, et crediderunt multi in domino. 43 Factum est autem ut dies multos moraretur in Ioppe apud quendam Simonem coriarium.

X. ΙΕ'

u || ver. 30.

11. 1 Ἀνὴρ δέ τις † ἐν Καισαρείᾳ ὀνόματι Κορ-
νήλιος, ἑκατοντάρχης ἐκ σπείρης τῆς καλουμένης
Ἰταλικῆς, 2 εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν σὺν
παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν † ἐλεημοσύνας πολλὰς
τῷ λαῷ, καὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ διὰ παντός· 3 u εἶδεν
ἐν ὁράματι φανερῶς, ὡσεὶ *περὶ" ὥραν ‡ἐνάτην" τῆς
ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν καὶ
εἰπόντα αὐτῷ, Κορνήλιε. 4 ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ καὶ
ἔμφοβος γενόμενος εἶπεν, Τί ἐστιν, κύριε; εἶπεν δὲ
αὐτῷ, Αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου
ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ‡ἔμπροσθεν" τοῦ θεοῦ.

1 Vir autem quidam erat in Caesarea nomine Cornelius, centurio cohortis quae dicitur Italica, 2 religiosus et timens deum cum omni domo sua, faciens elemosynas multas plebi et deprecans deum semper: 3 vidit in visu manifeste, quasi hora nona diei, angelum dei introeuntem ad se et dicentem sibi, Corneli. 4 At ille intuens in eum timore correptus dixit, Quid est, domine? Dixit autem illi, Orationes tuae et elemosynae tuae ascenderunt in memoriam in conspectu dei.

40. *αναστηθι*] add. in nomine domini nostri Jesu Christi Syr.Hcl.* Theb. (Arm.) | in nomine Jesu Christi *Cypr.* 239.

— *ηνοιξεν*] praem. *παραχρημα* E. (Theb.)

41. *δε* 1°. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. | *τε* A. *m.* Syr.Pst. Æth.

— *φωνησας δε* Memph. | *και φωνησας* 13. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Theb.

42. *της* AℵC^3E. 13*s*. 31. 61. | om. BC*. || *της Ιοππης*] *τῃ Ιοππῃ* L.

— *επιστ.* ante *πολλοι* ABℵCE. 31. 61. Vulg. *m.* Memph. Theb. Arm. Æth. | ‡ post ς. 13*s*. L. Syrr.Pst.&Hcl.

43. *ἱκανας*] *τινας* C.

— *αυτον*] ante *ἡμ. ἱκαν. μειναι* Aℵ^{c}E. 61. | ‡ post *μειναι* ς. C. 13. 31. L. | om. Bℵ*.

— *εν Ιοππῃ*] om. L.

1. *τις*] † add. *ην* ς. 31. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. (Memph.) (Theb.) Arm. (Æth.) | om. ABℵCE. 13. 61. L.

— *ἑκατονταρχης*] om. L.

— *σπειρης* AℵCE. rel. | -*ρας* B.

2. *θεον*] *κυριον* 61.

— *ποιων*] † add. *τε* ς. 13*s*. 31. L. (Syr.Hcl.) Æth. *Platt. Tf.* et faciens *Iren.* 196. | om. ABℵCE. 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth.

3. *ειδεν*] *ωεδεν* ℵ*. (om. *εν*.)

— *ὡσει* ABℵ^{c}CE. rel. | *ὡς* ℵ*. 61. | om. Arm. Theb.

— *περι* ABℵCE. 13. 61. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. *Iren.* 196. | *om. ς. 31. L. Vulg. Theb. Arm. Æth.

— *ενατην* ABℵCE. 31. 61. | ‡ *εννατην* ς. 13. L.

— *Κορνηλιε.* [4] *ὁ δε ατενισας αυτῳ*] om. L.

4. *αἱ* 2°.] om. C. 31. 61.

— *εις μνημοσυνον*] om. ℵ*. (add.^{c})

— *εμπροσθεν* ABℵ. 61. | ‡ *ενωπιον* ς. CE. rel.

5. *ανδρας* ante *εις Ιοππην* ABℵCE. 31. 61. *d.* Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | ‡ post ς. 13. L.

— *Σιμ. τινα* ABC. 61. Vulg. Syr.Hcl.*mg.* Memph. Arm. | *om. *τινα* ς. ℵE. 13. 31. L. *Demid. d.* Syrr.Pst.&Hcl.*txt.* Theb. Æth. *Iren.* 196. (vid. *Orig.* i. 386a.)

— *ὁς επικαλειται Πετρος* ABℵC. 61. *d.* | *τον επικαλουμενον Πετρον* E. 13. 31. L.

6. *τινι*] post *Σιμωνι* C. 31. Vulg.

— *ὡς εστιν* 61. *Scr.* | om. *d.*

— *οικια*] praem. *ἡ* C.

— fin.] † add. *οὑτος λαλησει σοι τι σε δει ποιειν* ς. 31marg.*man.rec.* Vulg. *Cl.* Æth. (vid. ver. 32. ix. 6. 8. xi. 14.) | om. ABℵC.*d Lat* E. 13. 31*. 61. L. *Am.* Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Memph. MS. *et ap. Boct.* Arm. [D*Gr.* hiat.] || add. hic cum venerit loquetur tecum verba ista in quibus salvaberis tu et domus tua tota. Memph. Wilkins.

7. *ὁ* 2°.] om. 31. L.

— *αυτῳ* ABℵC.*d.*E. 61. Vulg. Syr.Pst. Theb. Arm. Æth. | om. Memph. | ‡ *τῳ Κορνηλιῳ* ς. 13. 31. L. Syr.Hcl.

— *οικετων*] † add. *αυτου* ς. 13. 31. L. *d.* Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth. | om. ABℵCE. 61. Arm.

8. *και*] om. *d.*

— *ἁπαντα* ante *αυτοις* ABℵE. 61. Memph. Theb. | ‡ post ς. C. (13.) 31. L. Syrr.Pst.&Hcl. Æth. (*παντα* 13.) | [Vulg.] | illis visum, et *d.*

43. Simonem quendam *Cl.*
3. is vidit *Cl.* | diei nona *Cl.* | 4. intuens eum *Cl.* | qui es *Am**.

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.
ᵛ ‖ ver. 32. ‖ cap. 11:13.
5. [τινα]
9. ὁδοπορ. αὐτῶν
ʷ ‖ cap. 11:5, seq.
§ Fª
¶ Fª
§ D
§ Fª
¶ Fª

5 ᵛ καὶ νῦν πέμψον ‡ ἄνδρας εἰς Ἰόππην″ καὶ μετά-
πεμψαι Σίμωνά ˚ τινα″ ὅς ἐπικαλεῖται Πέτρος· 6 οὗτος
ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστιν οἰκία
παρὰ θάλασσαν· †. 7 ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ
λαλῶν ‡ αὐτῷ″ φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν † καὶ στρα-
τιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, 8 καὶ
ἐξηγησάμενος ‡ ἅπαντα αὐτοῖς,″ ἀπέστειλεν αὐτοὺς
εἰς τὴν Ἰόππην. 9 τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων
ἐκείνων καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων, ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ
τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν ἕκτην. 10 ἐγένετο
δὲ πρόσπεινος, καὶ ἤθελεν γεύσασθαι· παρασκευα-
ζόντων δὲ ‡ αὐτῶν″, ‡ ἐγένετο″ ἐπ' αὐτὸν ἔκστασις,
11 ʷ καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον καὶ καταβαῖνον
† σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς †
καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς· 12 ἐν ᾧ ὑπῆρχεν πάντα τὰ
τετράποδα ‡ † καὶ † ἑρπετὰ τῆς γῆς″ καὶ † πετεινὰ τοῦ
οὐρανοῦ. 13 καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν, § Ἀναστὰς
Πέτρε, θῦσον καὶ φάγε.¶ 14 ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν,
Μηδαμῶς, κύριε· ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον § πᾶν κοινὸν
‡ καὶ″ ἀκάθαρτον. 15 καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου
πρὸς αὐτόν,§ ^Ἃ ὁ θεὸς ‡ ἐκαθέρισεν″ σὺ μὴ κοίνου.¶

5 Et nunc mitte viros in Ioppen et arcessi Simonem quendam qui cognominatur Petrus: 6 hic hospitatur apud Simonem quendam coriarium, cuius est domus iuxta mare. 7 Et cum discessisset angelus qui loquebatur illi, vocavit duos domesticos suos et militem metuentem dominum ex his qui illi parebant; 8 quibus cum narrasset omnia, misit illos in Ioppen. 9 Postera autem die iter illis facientibus et adpropinquantibus civitati, ascendit Petrus in superiora ut oraret circa horam sextam, 10 et cum esuriret, voluit gustare. Parantibus autem eis cecidit super eum mentis excessus, 11 et vidit caelum apertum et descendens vas quoddam velut linteum magnum quattuor initiis summitti de caelo in terram, 12 in quo erant omnia quadrupedia et serpentia terrae et volatilia caeli. 13 Et facta est vox ad eum, Surge, Petre, occide et manduca. 14 Ait autem Petrus, Absit, domine, quia numquam manducavi omne commune et inmundum. 15 Et vox iterum secundo ad eum, Quae deus purificavit tu commune ne

8. *αυτους*] *αυτοις* 31.
9. *εκεινων* BC. 31. Vulg. | *αυτων* AℵE. 13. 61. L. *d.*
— *ἑκτην*] *ενατην* ℵᶜ. ‖ add. *της ἡμερας* A. *Tol. Tert.* de Jejun. 10. | om. *Orig.* i. 216ª. 386ᵇ.
10. *αυτων* ABℵC. *d Lat.* E. 13. 61. *Orig.* i. 386ᵇ. | ‡ *εκεινων* ς. 31. L. Vulg.
— *εγενετο* 2⁰. ABℵC. 61. Memph. *Orig.* i. 386ᵇ. | ‡ *επεπεσεν* ς. E. 13*sic.* 31. L. *d.* Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Theb. Arm. Æth. ut vid. | *επεσεν Clem.* 175.
— *επ' αυτον*] post *εκστασις* C. Memph. Theb. *Orig.* i. ante *Clem.* | om. 61.
11. *ανεωγμ. Clem.* 175. *Orig.* i. 386ᵇ. | *ηνεωγμ.* E.
— *και καταβ....της γης*] *και τι σκευος τεσσαρσιν αρχαις εκδεδεμενον επι της γης Clem.* 175.
— *καταβαινον*] † add. *επ' αυτον* ς. 31. L. | om. ABℵC²(et ¹*ut vid.*) *d.* E. 13. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. *Clem.* (supra) *Orig.* i. *Orig. Int.* ii. 224ᵇ. *Orig.* i. 386ᵇ. iii. 256ª.

11. *μεγαλην*] om. C² (?*.) *Clem.* supra. (*Orig.* iii.) splendidum *d.*
— *τεσσαρσιν Orig.* i. 386ᵇ. iii. | *τετρασιν* E. *Orig.* i. 216ª. (ed.) (ex quattuor principiis ligatum vas quodam linteum splendidum quod differebatur de caelo in terram *d.*)
— *αρχαις*] † add. *δεδεμενον και* ς. C**ut vid.*(13.) 31. 61. L. (*d.*) (Syrr.Pst. &Hel. post *σκευος τι*) (Theb.) | om. ABℵC²E. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Orig.* i. 216ª.(249ª.) 386ᵇ. iii. 256ª. *τεσσ. αρχ. δεδεμενον σκευος τι ὡς οθονην μεγαλ. καταβαινον και καθιεμ.* 13. ‖ *επι της γης*] om. Memph.
— *καθιεμενον Orig.* i. | *καθημενον* 31. *Orig.* i.
— *της γης*] *την γην* 61.
12. om. ver. Æth.
— *της γης* post *ἑρπετα* ABℵCE. 13*sic.* 61. Vulg. Syr.Pst. (Memph.) Arm. *Clem.* 175. *Orig.* i. 386ᵇ. (388ᵇ.) | ‡ post *τετραποδα* ς. 31. L. Syr.Hel. (post *θηρια Orig.* i. 249ª.) | om. *d.* Theb. *Orig. Int.* ii. 224ᵇ.
— *και ἑρπετα*] *κ.* † *τα*″ *ἑρπ.* ς. 13*s.* 31. L. *Clem.* | om. *τα* ABℵCE. 61. Arm. *Orig.* i. 386ᵇ. 249ª. ‖ † praem. *και τα θηρια* ς. (? C*.) 13. L. Syr.Hel. | add. eadem 31. *Orig.* i. 249ª. (vid. xi. 6.) | *και ἑρπ. της γης και τα θηρια* E. | om. ABℵC².*d.* 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. *Clem. Orig.* i. 386ᵇ. (388ᵇ.) *Orig. Int.* ii.
12. *πετεινα*] † praem. *τα* ς. C*E. 13*s.* 31. L. *Clem.* (*τα πτηνα*) | om. ABℵC². 61. *Orig.* i. 386ᵇ. (388ᵇ.)
13. *αυτον*] add. *εξ ουρανου* Arm.
14. *και ακαθ.* ABℵ. 13. *d.* Vulg. Syrr. Pst.&Hel. Theb. Arm. *Clem.* 175. *Orig.* i. 386ᶜ. | ‡ *η ακαθ.* ς. CD*Gr.*E. 31. 61. L. Memph. *Orig.* i. 388ᶜ. (615ᵈ.) *Orig. Int.* ii. 224ᶜ. iv. 669ª. [Æth.] (vid. xi. 8.)
15. *και φωνη Orig.* i. 386ᶜ. *Orig. Int.* ii. 224ᶜ. | *φωνησας δε* D*Gr.*
— *εκαθερισεν* AC. 13. 31. 61. L. | ‡ *εκαθαρ.* ς. B*Mai*ℵDEFª.
— *συ*] *σοι* D. 13.

5. accersi *Am.*² *Cl.* | 6. fin.] add. hic dicet tibi quid oporteat facere *Cl.* | 10. autem illis *Cl.* | 15. Quod deus *Cl.*

ABℵCDE.
13. 31. 61.
[H]L.

17. [καὶ] ἰδοὺ
— ὑπὸ

§ H
19. ἄνδρες [τρεῖς]
— ζητοῦντες

[16] τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ ‡ εὐθὺς" ἀνελήμφθη
τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν. [17] ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει
ὁ Πέτρος, τί ἂν εἴη τὸ ὅραμα ὃ εἶδεν, † ἰδοὺ οἱ ἄνδρες
οἱ ἀπεσταλμένοι ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου διερωτήσαντες
τὴν οἰκίαν * τοῦ" Σίμωνος, ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα·
[18] καὶ φωνήσαντες ἐπυνθάνοντο εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλού-
μενος Πέτρος ἐνθάδε ξενίζεται. [19] τοῦ δὲ Πέτρου
‡ διενθυμουμένου" περὶ τοῦ ὁράματος εἶπεν ‡ τὸ πνεῦ-
μα αὐτῷ," Ἰδοὺ § ἄνδρες τρεῖς ζητοῦσίν σε· [20] ἀλλὰ
ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς μηδὲν
διακρινόμενος, ‡ ὅτι" ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς. [21] κατα-
βὰς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας † εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγώ
εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε; [22] οἱ δὲ
‡ εἶπαν," Κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ
φοβούμενος τὸν θεὸν μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ
ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου
ἁγίου μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ
ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. [23] εἰσκαλεσάμενος οὖν
αὐτοὺς ἐξένισεν, τῇ δὲ ἐπαύριον * ἀναστὰς" † ἐξῆλθεν
σὺν αὐτοῖς, καί τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ † Ἰόππης

dixeris. [16] Hoc autem factum
est per ter, et statim receptum
est vas in caelum. [17] Et dum
intra se hesitaret Petrus, quid-
nam esset visio quam vidisset,
ecce viri qui missi erant a
Cornelio inquirentes domum
Simonis adstiterunt ad ianuam;
[18] et cum vocassent, interroga-
bant si Simon qui cognomina-
tur Petrus illic haberet hospi-
tium. [19] Petro autem cogitante
de visione, dixit spiritus ei,
Ecce viri tres quaerunt te:
[20] surge itaque et discende, et
vade cum eis nihil dubitans,
quia ego misi illos. [21] Descen-
dens autem Petrus ad viros
dixit, Ecce ego sum quem
quaeritis: quae causa est prop-
ter quam venistis? [22] Qui
dixerunt, Cornelius centurio,
vir iustus et timens deum et
testimonium habens ab uni-
versa gente Iudaeorum, re-
sponsum accepit ab angelo
sancto, arcessire te in domum
suam et audire verba abs te.
[23] Introducens igitur eos recepit
hospitio; sequenti autem die
surgens profectus est cum eis,
et quidam ex fratribus a Ioppen

16. *ευθυς* ABℵCE*Gr.* 61. Vulg. Syr.Hcl. mg. Memph. Æth. | ‡ *παλιν* ϛ. (D.) 13. 31. L. *e.* Syr.Hcl.txt. | post *ανεληµφθη* D*Gr.* | om. *d.* Syr.Pst. Theb. Arm. *Orig. Int.* ii. 224c.
17. *εαυτῳ*] *αυτῳ* B. ‖ add. *εγενετο* D.
— *ειη*] *ει* D*.
— *ιδου*] † praem. *και* ϛ. CDE. 13. 31. L. *Fuld.* Syr.Hcl. Æth. | om. ABℵ. 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm.
— *οἱ* 1°.] om. E.
— *απο* ACD. 13*s*. 31. L. Syrr.Pst.&Hcl. | *ὑπο* BℵE. 61.
— *του* 1°.] om. D.
— *διερωτησαντες*] *επερωτ.* D. ‖ praem. appropinquassent et Syr.Hcl.*mg.*
— *του* ante *Σιµωνος* ABℵCD. 61. | *om. ϛ. E. 13*s*. 31. L.
18. *επυνθανοντο* AℵDE.*rel.* | *επυθοντο* BC.
19. *διενθυµουµενου* AB(ℵ)CDE. 13. 31. 61. L. (*διενθυµενου* ℵ.) | ‡ *ενθυµουµ.* ϛ. ‖ add. et haesitaret Syr.Hcl.*
— *αυτῳ* post *το πνευµα* AℵC. 31. 61. Vulg. Theb. | ‡ ante ϛ. DE. 13. L. (*m.*) Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. (mihi Spir. sanctus. *m.*) (*τον πν.* C.) | om. B. Memph.

19. *ανδρες τρεις* AℵCE. 13. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.mg. Memph. Theb. Æth. | om. *τρεις* D. 31. HL. *m.* Syr.Hcl.txt. | *ανδρ. δυο* B. (vid. ix. 38.) | quidam Arm.
— *ζητουσιν* ACDE. 13. 31. HL. | *ζητουντες* Bℵ. (61. *-νταις*.)
20. *αναστας*] *-στα* D*. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb.
— *ὁτι* ABℵCDE. 61. H. Arm. | ‡ *διοτι* ϛ. 13*s*. 31. L.
— *εγω*] om. 61.
21. *καταβας δε*] *τοτε καταβας* DE. Syr.Pst.
— *Πετρος*] praem. *ὁ* DEL*Tf.*
— *τους ανδρας*] *αυτους* C. Arm. ‖ † add. *τους απεσταλµενους απο του Κορνηλιου προς αυτον* ϛ. (31.) (H.) (*απο*] *ὑπο* 31. | *του*] om. 31. H. | *προς αυτον*] om. 31.) | om. ABℵCDE. 13. 61. L. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth.
— *ζητειτε*] add. *τι θελεται η* D. (Syr. Hcl.)
— *τις*] *τι* 31*Scr.*
— *ἡ αιτ.*] om. *ἡ* B.
22. *ειπαν* ABℵCE. 61. | ‡ *ειπον* ϛ. D. 13*s*. 31. HL. ‖ add. *προς αυτον* D. Syr.Pst.
22. *ἑκατονταρχης*] praem. *τις* D*Gr.* (Syr.Pst.) | praem. *ὁ* 31.
— *ὑπο*] *ὑφ'* D.
— *και ακ. ῥηµ. παρα σου*] om. 31.
23. *εισκαλεσαµενος ουν αυτους εξενισεν*] *τοτε προσκαλεσαµενος αυτους εξενισεν* E. | *τοτε εισαγαγων ὁ Πετρος εξενισεν αυτους* D.
— *αναστας* post *επαυριον* ABℵCDE. 13. 31. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | *om. ϛ. HL.
— *εξηλθεν*] † praem. *ὁ Πετρος* ϛ. CE. (13.) 31. HL. Syr.Hcl. Arm. (om. *ὁ* 13.) | om. ABℵD. 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Æth. ‖ add. *εις Καισαρειαν* 13.
— *των απο*] om. *των* D.
— *Ιοππης*] † praem. *της* ϛ. | om. ABℵCDE. 13. 61. HL. (*των εν Ιοππῃ* 31. Arm.) ‖ *Ιοππην* D*.
— *συνηλθον*] *-θαν* D.

20. itaque descende *Cl.* | 22. accersire *Am.*[2] *Cl.* | 23. introd. ergo *Cl.* | cum illis *Cl.* | ab Joppe *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

24. εἰσῆλθαν

συνῆλθον αὐτῷ. 24 ‡ τῇ δὲ″ ἐπαύριον ‡ εἰσῆλθεν″ εἰς
τὴν Καισάρειαν· ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν
αὐτούς, συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ
τοὺς ἀναγκαίους φίλους. 25 ὡς δὲ ἐγένετο * τοῦ″
εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος
πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας προσεκύνησεν. 26 ὁ δὲ Πέτρος
‡ ἤγειρεν αὐτὸν″ λέγων, Ἀνάστηθι· ‡ καὶ ἐγὼ″ αὐτὸς
ἄνθρωπός εἰμι. 27 καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν,
καὶ εὑρίσκει συνεληλυθότας πολλούς, 28 ἔφη τε πρὸς
αὐτούς, Ὑμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ
Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· ‡ κά-
μοὶ″ ὁ θεὸς ἔδειξεν μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν
ἄνθρωπον, 29 διὸ καὶ ἀναντιῤῥήτως ἦλθον μεταπεμ-
φθείς. πυνθάνομαι οὖν, τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με;
30 x καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη, Ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας
μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην † τὴν ‡ ἐνάτην″ † προσ-
ευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν
μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, 31 καί φησιν, Κορνήλιε, εἰσ-
ηκούσθη σου ἡ προσευχὴ καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου
ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 32 y πέμψον οὖν εἰς

28. ἔδειξεν ὁ θεὸς

x ‖ ver. 3, seq. ‖ ver. 5.

y ‖ cap. 11:13.

comitati sunt eum.
24 Altera autem die introivit Caesaream. Cornelius vero expectabat illos convocatis cognatis suis et necessariis amicis.
25 Et factum est cum introisset Petrus, obvius ei Cornelius et procidens ad pedes eius adoravit.
26 Petrus vero levavit eum dicens, Surge: et ego ipse homo sum.
27 Et loquens cum illo intravit, et invenit multos qui convenerant,
28 dixitque ad illos, Vos scitis quomodo abominatum sit viro Iudaeo coniungi aut accedere ad alienigenam: et mihi ostendit deus neminem communem aut inmundum dicere hominem;
29 propter quod sine dubitatione veni arcessitus. Interrogo ergo, quam ob causam arcessistis me?
30 Et Cornelius ait, A nudius quartana die usque in hanc horam orans eram hora nona in domo mea, et ecce vir stetit ante me in veste candida et ait,
31 Corneli, exaudita est oratio tua et elemosynae tuae commemoratae sunt in conspectu dei.
32 Mitte ergo in Ioppen et

24. τῃ δε ABℵCDE. 61. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. | ‡ και τῃ ς. 13*s*. 31. HL. Syr.Pst. Arm. Æth.
— εισηλθεν BD. 61. Vulg. Syr.Hcl.*txt.* Æth. | ‡ -θον ς. A(ℵ)(C)E. rel. Syrr. Pst.&Hcl.*mg.* Memph. Theb. Arm. (-θαν ℵC.) (συνηλθον 31 *Scr.*)
— την Καισ.] om. την D. 31.
— προσδοκων] προσδεχομενος D.
— συγκαλ.] praem. και D.
— αυτου] om. 61. (αυτους B**Mai.*)
— φιλους] add. περιεμεινεν D. Syr.Hcl. *mg.*
25. ver. προσεγγιζοντος δε του Πετρου εις την Καισαριαν προδραμων εἱς των δουλων διασαφησεν παραγεγονεναι αυτον· ὁ δε Κορνηλιος εκπηδησας και συναντησας αυτῳ πεσων προς τους ποδας προσεκυνησεν αυτῳ D (-τον D*.) Syr.Hcl.mg.
— του εισελθ. ABℵCE. 13. 31. 61. L. | *om. του ς. H. ‖ (τον Πετρος A *sic.*)
26. ηγειρεν ante αυτον ABℵCDE. 13. 31. 61. Vulg. Arm. | ‡ post ς. HL.
— αναστηθι] τι ποιεις D. Syr.Hcl.mg.
— και εγω αυτος Bℵ. 61. | ‡ καγω αυτος ς. A. 31. HL. et ego ipse Vulg. vv. | και αυτος εγω C. | και γαρ εγω αυτος 13. | και γαρ εγω E. | καγω D.
26. ειμι] add. ὡς και συ D*E. Memph. Æth.
27. και συνομιλων αυτῳ εισηλθεν και εὑρισκει] και εισελθων τε και εὑρεν D*.
—συνεληλυθοτας] -τα 61.
28. ὑμεις] add. βελτιον D. | om. *Iren.* 199.
— επιστασθε] εφισ. D*.
— αθεμιτον] -μιστον D*.
— εστιν *Iren.* | om. 13.
— αλλοφυλῳ] praem. ανδρι D*Gr.* Syr. Pst. Theb. | om. *Iren.*
— καμοι ABℵCDE. | ‡ και εμοι ς. 13*s*. 31. HL. | και μοι 61.
— ὁ θεος ante εδειξεν BC(D.) 13. 31. 61. HL. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. (*Conc. Carth.* Routh. iii. 100. *Cypr.* 99.) *Iren.* (επεδειξεν D.) | post AℵE. Vulg. Æth. *Orig. Int.* ii. 225ᵃ.
29. αναντιρητως B*D. 61.
— μεταπεμφθεις] add. ὑφ' ὑμων DE. (-πεφθ. C.)
— τινι] add. τῳ E.
30. τεταρτης] της τριτης D*. (a die altero Memph.)
— ταυτης της] της αρτι D.
— ημην] † add. νηστευων και ς. A²(D)E. 13. 31. H(L.) Syrr.Pst.&Hcl. Theb. νηστευων την ενατην τε D*. (και την εν....οικω μου] om. L.) | om. A*BℵC. 61. Vulg. Memph. Arm. Æth. "In Gracco et in quibusdam Latinis codicibus ita scriptum est, A quarta die usque ad hanc horam eram jejunans, et orans a sexta hora usque ad nonam, et ecce vir, et caetera." *Beda in Exp.*
— ενατην ABℵCD(E.) 31. 61. H. | ‡ εννατην ς. 13*s*. ‖ † add. ὡραν ς. 13. 31. H. (Vulg.) Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. | om. ABℵCD. 61. (προσευχομενος απο ἑκτης ὡρας ἑως ενατης E.)
— μου] εμου ℵ.
31. σου] post ἡ προσευχη E. Vulg. *d.* (h. 13.)

25. obvius venit ei *Cl.* | 26. elevavit *Cl.* | 28. sed mihi *Cl.* | 29. accersitus *Cl.* | accersistis *Cl.* | 30. nudius quarta die *Cl.* | ad hanc horam *Cl.*

ABℵ(C)DE. 13. (31.) 61. HL.

32. fin. add. [ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι]

33. ἐνώπιόν σου

39. [ἐν] Ἱερ.

Ἰόππην καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται
Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως
παρὰ θάλασσαν†. 33 ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρός σε,
σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος. νῦν οὖν
πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦσαι
πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ ‡κυρίου.″
34 Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν, Ἐπ᾽ ἀλη-
θείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστιν προσωπολήμ-
πτης ὁ θεός, 35 ἀλλ᾽ ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν
καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ ἐστιν.
36 τὸν λόγον [ὃν] ἀπέστειλεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εὐαγ-
γελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ· οὗτός ἐστιν
πάντων κύριος. 37 ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα
καθ᾽ ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ‡ἀρξάμενος″ ἀπὸ τῆς Γαλι-
λαίας, μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν ‡Ἰωάνης″· 38 Ἰη-
σοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς
πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ
ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ δια-
βόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ᾽ αὐτοῦ· 39 καὶ ἡμεῖς† μάρτυρες
πάντων ὧν ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ
†Ἱερουσαλήμ· ὃν *καὶ″ ‡ἀνεῖλαν″ κρεμάσαντες ἐπὶ

arcessi Simonem qui cognominatur Petrus: hic hospitatur in domo Simonis coriarii iuxta mare. 33 Confestim igitur misi ad te, et tu bene fecisti veniendo. Nunc ergo omnes nos in conspectu tuo adsumus audire omnia quaecumque tibi praecepta sunt a domino.

34 Aperiens autem os Petrus dixit, In veritate conperi quoniam non est personarum acceptor deus, 35 sed in omni gente qui timet eum et operatur iustitiam acceptus est illi. 36 Verbum misit filiis Israhel adnuntians pacem per Iesum Christum: hic est omnium dominus. 37 Vos scitis quod factum est verbum per universam Iudaeam, incipiens enim a Galilaea, post baptismum quod praedicavit Iohannes, 38 Iesum a Nazareth, quomodo unxit eum deus spiritu sancto et virtute, qui pertransivit benefaciendo et sanando [omnes] oppressos a diabolo, quoniam deus erat cum illo: 39 et nos testes sumus omnium quae fecit in regione Iudaeorum et in Hierusalem: quem et occiderunt suspendentes in ligno.

32. Ιοππην] add. ανδρας E. Arm. *Zoh.*
— εν οικιᾳ Σιμωνος βυρσεως] παρα τινι Σιμωνι βυρσει C. (Arm.)
— fin.] † add. ὁς παραγενομενος λαλησει σοι ς. CDE. 13. 31. HL. *Cod. Bed.* Syrr.Pst.&Hcl. Arm. | add. hic veniens dicet tibi sermones in quibus salvaberis. Theb. | om. ABℵ. 61. Vulg. Memph. Æth.
33. προς σε] add. παρακαλων ελθειν (add. σε^2) προς ἡμας D. Syr.Hcl.*
— τε] γε A. | δε D. Memph. Theb.
— παραγενομενος] -ναμενος 61. | praem. εν ταχει D.
— νυν ουν] νυν ιδου D*. (? νυν δ᾽ ου).
— ενωπιον του θεου ABℵCD^{2}E. rel. Cod. Bed. Syr.Hcl. Memph. Arm. *Zoh.*&MSS. | ενωπ. σου D*. Vulg. Syr.Pst. Theb. Arm.*Usc.* Æth.
— παρεσμεν] om. D*. Theb.
— ακουσαι] add. βουλομενοι D*. | add. postea παρα σου D.
— παντα] om. D. | post σοι A.
— ὑπο Bℵ*. 13s. 31. 61. HL. | απο Aℵ^{c}CD. | παρα E.
— του κυριου ABℵCE. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm. | κυριου 13. 61*. | ‡ του θεου ς. D. 31. HL. Syr.Pst. Theb. | θεου 61^2.
34. το στομα] ante Πετρος D. *Am.* Memph. Æth. || add. αυτου Aℵ^{c}CE. Vulg.*Cl. Fuld.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | om. Bℵ*D. 13. 31. 61. HL. *Am. Tol. Fuld.*
— καταλαμβανομαι *Clem.* 772. *Iren.* 196. | καταλαμβανομενος D*. (οιδα *Eus.* D.E. 386^a.)
35. αλλ᾽ *Eus.* D.E. 386^a. | αλλα A.
— εστιν] ante αυτῳ 31. *Clem.* 772. *Orig. Int.* iv. 484^a. | post *Iren.* 196. *Eus.* D.E. | εσται A.
36. τον] add. γαρ C*ut vid.*D*Gr. Tol. m.* Syrr.Pst.&Hcl.* Theb.
— ὃν ℵ*C*ut vid.*D*Gr.*E. 31. HL. Syrr. Pst.&Hcl. (h. 13.) | om. ABℵ^a (*ut vid.*) 61. Vulg. *m.* Memph. Theb. Arm. [Æth.]
37. ὑμεις *Iren.* 196. *Hil.* 1093^d. | om. B.
— γενομενον] γεναμ. E. | γεγονος C.
— ῥημα] om. D.
— της] om. D*.
— αρξαμενος AB*Mai*ℵCDEH. | ‡ -μενον ς. 13s. 31. 61. L. || add. γαρ AD. *e.* Vulg. *Iren.* 196. | om. BℵCE. rel. vv. *Hil.* 1093^d.
38. Ναζαρεθ *Elz.*B*Btly.Mai* ℵCDE. 31. Vulg. Memph. Theb. *Iren.* 196. | -ρετ *St.* 3. A. 13. 61. HL.
— ὡς *Iren.* 196. *Hil.* 1093^d. | ὃν D. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. (ὃς *sic* 31.)
— αυτον] *Iren.* 196. om. D*. Arm.
— πνευματι] post ἁγιῳ D. | Contra, *Iren. Hil.* || praem. εν E. 31*Scr.* L. (etra, *Iren.*)
— ὁς ABℵ^{c}CE. rel. | ὡς ℵ*. 13. | οὗτος D. *Tol.* Syr.Pst. Theb. *Iren.*
— ιωμενος *Orig.* i. 790^a. | -νας D.
— καταδυναστευομενους *Orig.* i. 782^c. 790^a. | καταδυναστευθεντας D.
— διαβολου *Iren. Orig.* i. bis. | Σατανα E*Gr.*
39. ἡμεις BℵCE. rel. *Iren.* 196. | ὑμεις AD *Gr.* || † add. εσμεν ς. 13. 31. HL. Vulg. | om. ABℵCDE. 61. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. *Iren.* (Stieren.)

32 accersi *Am.*^{2} *Cl.* | 33. confestim ergo *Cl.* | 34. Petrus os suum *Cl.* | quia non est *Cl.* | 36. misit deus *Cl.* | 38. "a" *om. Am*.* (add.^{1}) | pertransiit *Cl.* | *om.* omnes *Am.* | 39. et Jerusalem quem occiderunt *Cl.* (*om.* "in" & "et.")

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

ξύλον. 40 τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρεν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ
ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι 41 οὐ παντὶ τῷ λαῷ,
ἀλλὰ μάρτυσιν τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ
θεοῦ ἡμῖν, οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ
μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 42 καὶ παρήγ-
γειλεν ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι
‡ οὗτός″ ἐστιν ὁ ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτὴς
ζώντων καὶ νεκρῶν.¶ 43 τούτῳ πάντες οἱ προφῆται
μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνό-
ματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν. 44 Ἔτι
λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα, ἐπέπεσεν
τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν
λόγον. 45 καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ¶ ὅσοι
‡ συνῆλθαν″ τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ
τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκέχυται· 46 ἤκουον γὰρ αὐτῶν
λαλούντων γλώσσαις καὶ μεγαλυνόντων τὸν θεόν. τότε
ἀπεκρίθη † Πέτρος, 47 Μή τι τὸ ὕδωρ ‡ δύναται κωλῦσαι″
τις τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον ἔλαβον ‡ ὡς″ καὶ ἡμεῖς; 48 προσέταξεν ‡ δὲ″
αὐτοὺς ‡ ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ χριστοῦ βαπτισθῆναι.″
τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

42. ὅτι αὐτός ἐστιν

¶ C.

¶ 31.

45. τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου.

40 Hunc deus suscitavit tertia
die et dedit eum manifestum
fieri, 41 non omni populo sed
testibus praeordinatis a deo,
nobis qui manducavimus et
bibimus cum illo postquam re-
surrexit a mortuis: 42 et prae-
cepit nobis praedicare populo
et testificari quia ipse est qui
constitutus est a deo iudex vi-
vorum et mortuorum. 43 Huic
omnes prophetae testimonium
perhibent, remissionem omni-
um peccatorum accipere per
nomen eius omnes qui credunt
in eum. 44 Adhuc loquente
Petro verba haec, cecidit spiri-
tus sanctus super omnes qui
audiebant verbum. 45 Et ob-
stipuerunt ex circumcisione fi-
deles qui venerunt cum Petro,
quia et in nationes gratia spiri-
tus sancti effusa est: 46 audie-
bant enim illos loquentes lin-
guis et magnificantes deum.
47 Tunc respondit Petrus, Num-
quid aquam quis prohibere
potest ut non baptizentur hi
qui spiritum sanctum accepe-
runt sicut et nos? 48 Et iussit
eos in nomine Iesu Christ bap-
tizari. Tunc rogaverunt eum
ut maneret aliquot diebus.

39. παντων *Iren.* | αυτου D.
— τε] om. 13.
— Ἱερουσαλημ] † praem. εν ς. AℵCE. 13. 31. 61*sic.* HL. *Arm.* Æth. *Iren.* (εν Ἱεροσυλυμοις 13.) | om. BD. Vulg. *Cl.*
— ὃν και ABℵCDE. 31. 61. HL. Vulg. *Cl.* (et *Am. Tol. Demid.*) Syr.Hcl.txt. Arm. (quem rejecerunt Judaei et Syr. Hcl.*mg.*) | *om. και ς. 13*s*. *Fuld.*Syr. Pst. ut vid. Memph. Theb. *Iren.* [Æth.]
— ανειλαν ABℵCDE. 13. 61. | ‡ ανειλον ς. 31. HL.
40. ηγειρεν] add. εν ℵ*C. 31. | om. ABℵᶜDE. rel.
— τῃ τριτῃ ἡμερᾳ *Iren.* 196. | μετα την τριτην ἡμεραν D*.
— αυτον] αυτω D**Kipl.* (αυτω μεν φαν. Dᶜ *Scr.*)
41. ἡμιν] ante ὑπο του θεου C. Syrr. (Pst.)&Hcl. (*Iren.* 196).
— συνεφαγομεν] add. αυτῳ C. Syr.Hcl.
— συνεπιομεν αυτῳ] add. και συνεστραφημεν D*. Syr.Hcl. | και συναναστραφημεν D². | om. *Iren.* 196.
— αυτον] om. DE².
— νεκρων] add. ἡμερας μ̄ D. Theb. | add. δι' ἡμερων τεσσαρακοντα E. *Cod. Bed.* (Syr.Hcl.*) Æth. | om. *Iren.*
42. παρηγγειλεν] ενετειλατο D.
— οὑτος BCDE. 13. L*Tf.* | ‡ αυτος ς. Aℵ. 31. 61. HL*s*. Vulg. *Iren.*
43. τουτῳ] τουτον HL.
44. επεπεσεν BℵE. 31. 61. HL. | επεσεν AD. 13.
45. ὁσοι Aℵ D*Gr.*E. 13. 61. HL. | οἱ B. Vulg. Memph.
— συνηλθαν Bℵ. | ‡ -θον ς. AD. rel.
— του αγιου πν̄ς AℵE. 13. 61. HL. | του πν̄ς του ἁγιου BD. Vulg. (om. του 2⁰. D*.)
46. γλωσσαις και μεγαλυνοντων] ?.... και μεγαλυνειν D* ?. praevaricatis linguis et magnificantes *d.* (D* n.l.; γλωσσαις και μεγαλυνοντω**ν *nunc* habet.)
— τοτε απεκριθη] ειπεν δε D. Syr.Pst. (Æth.)
— Πετρος] † praem. ὁ ς. DE. 13*s*. HL. | om. ABℵ. 61.
47. δυναται κωλυσαι τις ABℵ. 61. | δυναται τις κωλυσαι E. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. (E* om. κωλυσαι et *e.*) | κωλ̓αι τις δυν. D*. | ‡ κωλυσαι δυναται τις ς. D². 13. HL. Arm. | quis prohibere potest Vulg. (Æth.) | μη τις το ὑδωρ κωλυσαι δυναται *Iren.* 199. (om. μητι.)
47. τουτους *Iren.* | αυτους D.
— ὡς ABℵ. 13. 61. *Iren.* | ὡσπερ D. | ‡ καθως ς. EHL.
48. προσεταξεν δε BℵE. 13. 61. Syr.Hcl. Memph. Theb. | τοτε προσεταξεν D. Syr.Pst. | ‡ προσεταξεν τε ς. AHL. Vulg. Arm. Æth.
— αυτους BDE. rel. | αυτοις Aℵ.
— εν τῳ ονοματι Ιῡ χῡ βαπτισθηναι AB*Bch.Mai*ℵ. 61. *Am.* Arm. εν τῳ ον. του χρ. βαπτ. B*Btly.* (του κῡ Ιῡ χῡ 61*. Arm. MSS.) | βαπτισθηναι εν τῳ ονοματι Ιῡ χῡ E. 13. Vulg. *Cl.* Syrr. (Pst.)&Hcl. Memph. Theb. (domini Jesu Christi Syr.Pst.) | ‡ βαπτισθηναι εν τῳ ονοματι του κυριου ς. (D)HL. ‖ add. Ιηῡ χρῡ D.
— ηρωτησαν] παρεκαλεσαν D.
— αυτον] add. προς αυτους D.
— επιμειναι] διαμειναι D*.

43 *om.* omnium *Cl.* | 45. venerant *Cl.* | 48. baptizari in nomine domini Jesu Christi *Cl.* | manerent *Am.* | apud eos aliquot *Cl.*

ABℵDE. XI. 13. 61. Iϛ' HL.

[1] Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ
ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. [2] ‡ ὅτε δὲ″ ἀνέβη Πέτρος εἰς
‡ Ἱερουσαλήμ″ διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περι-
τομῆς, [3] λέγοντες ὅτι ‡ Εἰσῆλθεν πρὸς ἄνδρας ἀκρο-
βυστίαν ἔχοντας″ καὶ ‡ συνέφαγεν″ αὐτοῖς. [4] ἀρξά-
μενος δὲ † Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς λέγων,
[5] [z] Ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενος, καὶ
εἶδον ἐν ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς
ὀθόνην μεγάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ‡ ἄχρι″ ἐμοῦ· [6] εἰς ἣν ἀτενίσας
κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ
θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.
[7] ἤκουσα δὲ * καὶ″ φωνῆς λεγούσης μοι, Ἀναστὰς
Πέτρε, θῦσον καὶ φάγε. [8] εἶπον δέ, Μηδαμῶς, κύριε·
ὅτι † κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ
στόμα μου. [9] ἀπεκρίθη δὲ † φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ, Ἃ ὁ θεὸς ‡ ἐκαθέρισεν″ σὺ μὴ κοίνου.
[10] τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ ‡ ἀνεσπάσθη πάλιν″
ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. [11] καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆς τρεῖς
ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ‡ ἦμεν,″ ἀπε-

3. εἰσῆλθες et συνέφαγες

[z] || cap. 10:9, seq.

9. ἐκ δευτέρου φωνή

11. ἤμην.

[1] Audierunt autem apostoli et fratres qui erant in Iudaea quoniam et gentes receperunt verbum dei. [2] Cum ascendisset autem Petrus in Hierosolymam disceptabant adversus illum qui erant ex circumcisione, [3] dicentes, Quare introisti ad viros praeputium habentes et manducasti cum illis? [4] Incipiens autem Petrus exponebat illis ordinem dicens, [5] Ego eram in civitate Ioppen orans, et vidi in excessu mentis visionem, descendens vas quoddam velut linteum magnum quattuor initiis summitti de caelo, et venit usque ad me; [6] in quo intuens considerabam, et vidi quadrupedia terrae et bestias et reptilia et volatilia caeli. [7] Audivi autem et vocem dicentem mihi, Surge, Petre occide et manduca. [8] Dixi autem, Nequaquam, domine, quia commune aut inmundum numquam introiit in os meum. [9] Respondit autem vox secundo de caelo, Quae deus mundavit tu commune ne dixeris. [10] Hoc autem factum est per ter, et recepta sunt rursum omnia in caelum. [11] Et ecce confestim tres viri adstiterunt in domo in

1. ηκουσαν δε....Ιουδαιαν] ακουστον δε εγενετο τοις αποστολοις και τοις αδελφοις οἱ (τοις²) εν τῃ Ιουδαιᾳ D. Syr.Pst.
— εδεξαντο] εδεξατο D* (E* *Tf.* sed per errorem teste *Westcott.*)
— fin.] add. et benedicebant deo Syr. Hel.*
2. ver. ὁ μεν ουν Πετρος δια ἱκανου χρονου ηθελησαι (-σεν²) πορευθηναι εις Ἱεροσολυμα· και προσφωνησας τους αδελφους και επιστηριξας αυτους πολυν λογον ποιουμενος δια των χωρων διδασκων αυτους, ὁς και κατηντησεν αυτοις και απηγγιλεν αυτοις την χαριν του θῦ. οἱ δε εκ περιτομης αδελφοι διεκρινοντο προς αυτον D. | ab init. add. Ipse quidem igitur Petrus per tempus non modicum volebat abire Hierosolymam et loqui fratribus; et cum confirmasset profectus est † et″ docuit eos Syr.Hel.*
— ὁτε δε ABℵE. 61. Vulg. Memph. Theb. Arm. | ‡ και οτε ϛ. 13s. HL. Syrr.Pst.&Hel. Æth.
— Ἱερουσαλημ ABℵ. 61. | ‡ Ἱεροσολυμα ϛ. (D supra) E. 13. HL.
2. διεκρινοντο] -ναντο 13.
3. εισηλθ. ante προς ανδ. ακροβ. εχοντας ABℵD. 61. Vulg. Memph. Theb. Arm. Æth. | ‡ post ϛ. E. 13. HL. Syrr. Pst.&Hel.
— εισηλθεν et συνεφαγεν B. 13. 61. L. Syrr.Pst.&Hel.*txt.* Arm.*Zoh.* & MSS. | ‡ εισηλθες et συνεφαγες ϛ. AℵDEH. Vulg. Syr.Hel.*mg.* Memph. Theb. Arm. *Usc.* Æth.
— αυτοις] praem. συν D*.
4. Πετρος] † praem. ὁ ϛ. HL. | om. ABℵDE. 13. 61.
— αυτοις] add. τα D *Gr.*
— καθεξης] om. L*txt.* Memph. (non H.)
5. πολει] post Ιοππῃ D.
— προσευχομενος] om. ℵ*. (add.ᶜ)
— εν 2°.] om. D*.
— καταβαινον] -νων A. 61. || post σκευος τι 61. Memph. Theb.
— τεσσαρσιν] τετρασιν D.
— αχρι ABℵ | ‡ αχρις ϛ. E. rel. | ἑως D.
6. τα 1°. et 3°.] om. D*.
— τα 4°.] om. D.
— και τα θηρια] om. Syr.Pst. et Æth. *ut vid.*
6. της γης] post και τα θηρια και τα ἑρπετα H.
7. ηκουσα δε * και″ ABℵE. 13. 61. Vulg. Memph. Theb. | και ηκουσα D. Syr.Pst. Æth. | ηκουσα δε (*om. και″) ϛ. HL. Syr.Hel. Arm.
— φωνης λεγουσης] φωνην λεγουσαν D.
— αναστας] αναστα D* *Gr.*
8. ειπον] ειπα D.
— κοινον] † praem. παν ϛ. HL. Memph. ut vid. (vid. x. 14). | om. ABℵDE. 13. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Theb. Arm. Æth. *Orig.* i. 249ᵃ.
9. απεκριθη δε.....του ουνου] εγενετο (add. δε²) φωνη εκ του ουνου προς με D.
— απεκρ. δε] † add. μοι ϛ. E. 13. HL. Syrr.Pst.&Hel. Arm. *Zoh.*&MSS. Æth. | om. ABℵ. 61. Vulg. Memph. Theb. Arm. *Usc.*

2. autem ascendisset Petrus Ierosol. *Cl.* | 4. Joppe *Cl.* | 6. in quod *Cl.* | 8. introivit *Cl.* | 9. ne commune *Cl.* | 10. omnia rursum *Cl.* | 11. viri tres confestim *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

σταλμένοι ἀπὸ Καισαρείας πρός με. 12 εἶπεν δὲ
a ‖ cap. 10:20. ‡τὸ πνεῦμά μοι″ συνελθεῖν αὐτοῖς μηδὲν ‡διακρί-
ναντα″. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι,
καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός, 13 ἀπήγ-
γειλεν ‡δὲ″ ἡμῖν πῶς εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ
αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα†, Ἀπόστειλον εἰς Ἰόπ-
πην† καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον
Πέτρον, 14 ὃς λαλήσει ῥήματα πρὸς σὲ ἐν οἷς σω-
b ‖ cap. 10:44. θήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου. 15 b ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί
με λαλεῖν ἐπέπεσεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς,
ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. 16 ἐμνήσθην δὲ τοῦ
c cap. 1:5. ῥήματος *τοῦ″ κυρίου, ὡς ἔλεγεν,c ‡Ἰωάνης″ μὲν
ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύ-
ματι ἁγίῳ. 17 εἰ οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς
ὁ θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν κύριον
Ἰησοῦν χριστόν, ἐγὼ† τίς ἤμην δυνατὸς κωλῦσαι τὸν
θεόν; 18 ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἡσύχασαν, καὶ ‡ἐδό-
ξασαν″ τὸν θεὸν λέγοντες, Ἄρα† καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ
θεὸς τὴν μετάνοιαν ‡εἰς ζωὴν ἔδωκεν.″

12 19 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς
19. Στεφάνου γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ διῆλθον ἕως Φοινίκης καὶ

qua eram, missi a Caesarea
ad me. 12 Dixit autem spiritus
mihi ut irem cum illis nihil
hesitans. Venerunt autem me-
cum et sex fratres isti, et in-
gressi sumus in domum viri.
13 Narravit autem nobis quo-
modo vidisset angelum in
domo sua stantem et dicentem
sibi, Mitte in Ioppen et arcessi
Simonem qui cognominatur
Petrus, 14 qui loquetur tibi ver-
ba in quibus salvus eris tu et
universa domus tua. 15 Cum
autem coepissem loqui, decidit
spiritus sanctus super eos sicut
et in nos in initio. 16 Recor-
datus sum autem verbi domini,
sicut dicebat, Iohannes quidem
baptizavit aqua, vos autem
baptizabimini spiritu sancto.
17 Si ergo eandem gratiam de-
dit illis deus sicut et nobis qui
credidimus in dominum Iesum
Christum, ego quis eram qui
possem prohibere deum? 18 His
auditis tacuerunt, et glorifica-
verunt deum dicentes, Ergo et
gentibus deus paenitentiam ad
vitam dedit.

19 Et illi quidem qui dispersi
fuerant a tribulatione quae
facta fuerat sub Stephano per-
ambulaverunt usque Foenicem

---

9. *εκ δευτερου*] ante *φωνη* BE. Syrr. Pst.&Hcl. Arm. | post Aℵ. 13. 61. HL. Vulg. Memph. Theb. (Æth.) (om. D.)
— *ουρανου*] add. *λεγουσα* 13.
— *εκαθερισεν* A. 13. 61*. (H)L. (-*θαιρ.* H.) | ‡ *εκαθαρισεν* ς. BℵDE. 61².
10. *δε*] om. H.
— *ανεσπασθη* ante *παλιν* ABℵD. 13. 61. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm. Æth. | ‡ post ς. EHL. (om. *παλιν* Syr. Pst. Theb.)
11. *ημεν* ABℵD*Gr.* | ‡ *ημην* ς. E. 13*s.* 61. HL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth.(erant. *d.*)
— *Καισαραιας* D.
— *με*] *εμε* ℵ*. (corr.c)
12. *ειπεν*] -*πον* 61.
— *το πνευμα μοι* ABℵD. 61. Vulg. Memph. Theb. | ‡ *μοι το πν.* ς. E. 13. HL. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth.
— *μηδεν διακρ.*] om. D. Syr.Hcl.
— *διακριναντα* ABℵc. 13. 61. | -*νοντα* ℵ*E(B*Btly.*) | ‡ *διακρινομενον* ς.HL.
— *δε* ult.] om. D. Arm.
— *οι εξ οι αδελφοι* 61.
13. *απηγγειλεν*] *ανηγγ.* B*Btly.* (ctra, *Alf. Mai.* sil. *Bch.*)
— *δε* ABℵD. 61. Vulg. Syr.Hcl. Memph. | ‡ *τε* ς. E. 13. HL. Syr.Pst. Arm. Æth. | om. Theb.
— *τον* 1°.] om. D.
— *ειποντα*] † add. *αυτω* ς. DE. 13. HL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Arm. (Æth.) | om. ABℵ. 61. Memph.
— *αποστειλον*] *πεμψον* B.
— *Ιοππην*] † add. *ανδρας* ς. E. 13. HL. Syr.Hcl. | om. ABℵD. 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth.
14. *λαλησει*] -*ση* A.
— *σωθηση*] -*σει* E. 13.
— *ὁ* om. 61**Scr.*
15. *λαλειν*] add. *αυτοις* D.
— *επεπεσεν*] *επεσεν* D.
— *αυτους*] *αυτοις* D*.
— *ὥσπερ*] *ὡς* D.
16. *εμνησθην*] -*σθημεν* A.
— *του κυριου* ABℵDE. 13. 61. | *om. *του* ς. HL.
— *Ιωαν.*] praem. *οτι* ℵc.
— *πνευματι*] *πνα* D*.
17. *εδωκεν*] *δεδωκεν* ℵ.
17. *ὁ θεος*] om. D.
— *εγω*] † add. *δε* ς. EHL. Syr.Hcl. Theb. | om. ABℵD. 13. 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth.
— *τις*] om. 61.
— *θεον*] add. *του μη δουναι αυτοις πνα ἁγιον πιστευσασιν επ' αυτω* D. (Syr. Hcl.*) (in dominum Jesum Christum. Syr.Hcl.*)
18. *εδοξασαν* BℵD². 61. Vulg. Syrr.Pst. &Hcl. Memph. Theb. Æth. (*εδοξαν* D*.) | ‡ *εδοξαζον* ς. AE. 13*s.* HL.Arm.
— *αρα* AB(*sic Alf.*)ℵD. 61. | *αρα* † *γε*″ ς. E. 13*s.* HL. Syr.Hcl.mg. *Graece.*
— *την*] om. D.
— *εις ζωην* ante *εδωκεν* ABℵD. 61. *Am. Fuld. Tol. Demid.* | ‡ post ς. E. 13. HL. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. (Arm.) Æth. *Platt.* (om. Rom.) (dedit deus ad vitam Vulg. *Cl.*)
19. *επι*] *απο του* D. (om. *του* D².)
— *Στεφανῳ* Bℵ. 61. HL. | *Στεφανου* ADE. 13.

13. accersi *Cl.* | 15. cecidit *Cl.* | 18. paenitentiam dedit deus ad vitam *Cl.* | 19. Phoenicen *Cl.*

ABℵDE. 13. 61. HL. Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον
εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις. 20 ἦσαν δέ τινες ἐξ αὐτῶν
ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες ‡ ἐλθόντες" εἰς
Ἀντιόχειαν, ἐλάλουν * καὶ" πρὸς τοὺς ‡"Ἕλληνας"
εὐαγγελιζόμενοι τὸν κύριον Ἰησοῦν. 21 καὶ ἦν χεὶρ
κυρίου μετ' αὐτῶν, πολύς τε ἀριθμὸς * ὁ" πιστεύσας
ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον· 22 ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς
22. [οὔσης] τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς * οὔσης" ἐν ‡ Ἰερουσαλὴμ"
περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν † ἕως Ἀντι-
οχείας· 23 ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν * τὴν"
τοῦ θεοῦ ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει
τῆς καρδίας προσμένειν τῷ κυρίῳ· 24 ὅτι ἦν ἀνὴρ
ἀγαθὸς καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως. καὶ
προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ κυρίῳ. 25 ἐξῆλθεν δὲ εἰς
Ταρσὸν † ἀναζητῆσαι Σαῦλον, 26 καὶ εὑρὼν † ἤγαγεν †
εἰς Ἀντιόχειαν. ἐγένετο δὲ ‡ αὐτοῖς" * καὶ" ἐνιαυτὸν
ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ διδάξαι ὄχλον
ἱκανόν, χρηματίσαι τε ‡ πρώτως" ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς
ΙΖ' μαθητὰς Χριστιανούς. 27 Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις
κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων προφῆται εἰς Ἀντι-

et Cyprum et Anthiociam, nemini loquentes verbum nisi solis Iudaeis. 20 Erant autem quidam ex eis viri Cyprii et Cyrenei, qui cum introissent Anthiociam, loquebantur et ad Grecos adnuntiantes dominum Iesum. 21 Et erat manus domini cum eis: multus quidem numerus credentium conversus est ad dominum. 22 Pervenit autem sermo ad aures ecclesiae quae erat Hierosolymis super istis, et miserunt Barnaban usque Anthiociam: 23 qui cum pervenisset et vidisset gratiam dei, gavisus est, et hortabatur omnes proposito cordis permanere in domino, 24 quia erat vir bonus et plenus spiritu sancto et fide. Et adposita est turba multa domino. 25 Profectus est autem Tharsum ut quaereret Saulum; quem cum invenisset, perduxit Anthiociam: 26 et annum totum conversati sunt in ecclesia et docuerunt turbam multam, ita ut cognominarentur primum Anthiociae discipuli Christiani. 27 In his autem diebus supervenerunt ab Hierosolymis prophetae Anthi-

19. τον λογον] ante λαλουντες D.
— μονον] μονοις D. Vulg.
— Ιουδαιοις] Ιουδαιοι ℵ.
20. ελθοντες ABMaiℵDE. 61. LTf. Syr.Hcl. Memph. Theb. Æth. | ‡ εισελθοντες ς. 13s. H. Vulg. Syr.Pst. Arm.
— ελαλουν και ABℵ*. 61. Vulg. | *om. και ς. Dℵ^cE. 13s. HL. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth.
— Ἑλληνας Aℵ^cD*. Arm. Æth. ut vid. (πλείστων τε καὶ ἄλλων ἐπ' Ἀντιοχείας Ἑλλήνων. Eus. H.E. ii. 3. (49.) | ‡ Ἑλληνιστας ς. BD²E. 13sic. 61. HL. | ευαγγελιστας ℵ*. (Graecos Vulg. ancc. Syrr.Pst.&Hcl. Memph.)
— Ιησουν] add. χριστον D. Æth. Platt.
21. και ην] ην δε DGr.
— ὁ πιστ. ABℵ. 61. | *om. ὁ ς. DE. 13s. HL. Syrr.Pst.&Hcl.
— κυριον] add. Ιησουν E.
22. της ουσης BℵE. 13. 61. Vulg. Syr. Hcl. | *om. ουσης ς. ADHL. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth.
— Ἰερουσαλημ ABℵD. 61 (13 n. l.) | ‡ Ἰεροσολυμοις ς. EHL. Vulg. || add. τα EGr.
22. Βαρναβαν] † add. διελθειν ς. DE. 13. HL. Syr.Hcl. Theb. | om. ABℵ. 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. (post Αντ. BBtly.)
— ἑως] add. της D*.
23. ὁς] add. και DGr.
— χαριν την του ABℵ. | *om. την ς. DE. 13. 61. HL. Syrr.Pst.&Hcl.
— προσμενειν] add. εν B. Memph. Theb.
24. ην ανηρ] ανηρ ην ℵ.
— τῳ κυριῳ] om. B*.
25... Αντ. 26. ακουσας δε ὁτι Σαυλος εστιν εις Θαρσον (Ταρσον²) εξηλθεν αναζητων αυτον και ὡς (om.²) συντυχων παρεκαλεσεν (add. αυτον²) ελθειν εις Αντιοχειαν D. Syr.Hcl.mg.
— εις Ταρσον] † add. ὁ Βαρναβας ς. E. 13. 61. HL. Syr.Hcl. (praem. Vulg. Cl. Æth.) | om. ABℵ. Am.* Fuld. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm.
— αναζητησαι] αναστησαι B*.
26. εὑρων] † add. αυτον ς. HL. Syrr. Pst.&Hcl.† Memph. Theb. Arm. Æth. (13 n. l.) | om. ABℵE. 61.
— ηγαγεν] † add. αυτον ς. EHL. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth. (13 n. l.) | om. ABℵ. 61. Vulg. Arm.
26. εγενετο δε αυτοις ad fin. ver.] οἱτινες παραγενομενοι ἐνιαυτον ὁλον συνεχυθησαν οχλον ἱκανον. και τοτε πρωτον εχρηματισεν εν Αντιοχειᾳ οἱ μαθηται χρειστιανοι D*Gr. | contigit vero eis annum totum commiscere ecclesiam et tum primum nuncupati sunt in Antiochiam discipulos Christianos d. | οἱτινες παραγ. ἐν. ὁλ. συναναχυθηναι τῃ εκκλησιᾳ, και διδαξαι οχλον ἱκανον, χρηματισται πρωτως κ.τ.λ. D². Syr.Hcl.mg. (et txt.) (et annum totum conversati sunt (ibi Cl.) in Ecclesia Vulg.)
— αυτοις ABℵE. 13. 61. | ‡ αυτους ς. HL.
— και ενιαυτ. ABℵ. 13. Syr.Hcl. | *om. και ς. E. 61. HL. (Vulg.) Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth.
— ὁλον] om. E. Theb.
— εν τῃ εκκλ.] om. εν HL.
— πρωτως BℵD². | ‡ πρωτον ς. AD*E. rel.

19. Antiochiam Cl. | 21. multusque numerus Cl. | 22. usque ad Antiochiam Cl. | 23. omnes in proposito Cl. | 25. autem] add. Barnabas Cl. Am.** | Tarsum Cl. Am.** | 26. sunt ibi Cl.

Vulg. Syr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

ὄχειαν· 28 ἀναστὰς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Ἅγαβος,
ἐσήμανεν διὰ τοῦ πνεύματος λιμὸν ‡ μεγάλην″ μέλ-
λειν ἔσεσθαι ἐφ᾽ ὅλην τὴν οἰκουμένην, ‡ ἥτις″ † ἐγένετο
ἐπὶ Κλαυδίου †. 29 τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς ‡ εὐπορεῖτό″
τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς
κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς· 30 ὃ καὶ ἐποί-
ησαν ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ
χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

XII. III′ 13. 1 Κατ᾽ ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώ-
δης ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαί τινας τῶν ἀπὸ
τῆς ἐκκλησίας. 2 ἀνεῖλεν δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν
‡ Ἰωάνου″ ‡ μαχαίρῃ″ 3 ‡ ἰδὼν δὲ″ ὅτι ἀρεστόν ἐστιν
τοῖς Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον,
3. [αἱ] ἡμέραι (ἦσαν δὲ ἡμέραι τῶν ἀζύμων), 4 ὃν καὶ πιάσας ἔθετο
εἰς φυλακήν, παραδοὺς τέσσαρσιν τετραδίοις στρατι-
ωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα
ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. 5 ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο
ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ‡ ἐκτενῶς″ γινομένη ὑπὸ
τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν θεὸν ‡ περὶ″ αὐτοῦ. 6 ὅτε δὲ
‡ ἤμελλεν″ ‡ προάγειν αὐτὸν″ ὁ Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ

ociam: 28 et surgens unus ex eis nomine Agabus significabat per spiritum famem magnam futuram in universo orbe terrarum quae facta est sub Claudio. 29 Discipuli autem, prout quis habebat, proposuerunt in ministerium mittere habitantibus in Iudaea fratribus: 30 quod et fecerunt, mittentes ad seniores per manus Barnabae et Sauli.

1 Eodem autem tempore misit Herodes rex manus ut adfligeret quosdam de ecclesia. 2 Occidit autem Iacobum fratrem Iohannis gladio. 3 Videns autem quia placeret Iudaeis, adposuit adprehendere et Petrum: erant autem dies azymorum: 4 quem cum adprehendisset, misit in carcerem, tradens quattuor quaternionibus militum custodire eum, volens post pascha producere eum populo. 5 Et Petrus quidem servabatur in carcere: oratio autem fiebat sine intermissione ab ecclesia ad deum pro eo. 6 Cum autem producturus eum esset Herodes, in ipsa

---

26. εν Αντιοχειᾳ] εις Αντιοχειαν A.
— χρηστιανους ℵ*. 61.
27. ταυταις] αυταις B.
28. αναστας δε] ην δε πολλη ἀγαλλιασις, συνεστραμμενων δε ἡμων εφη D.
— εσημανεν AℵE. 13. 61. HL. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. | εσημαινεν B. Vulg. | σημενων D.
— μεγαλην ABℵD². 61. | ‡ μεγαν ς. D*EHL. (13 n. l.)
— ἡτις ABℵDE. 13. 61. | ‡ ὁστις ς. HL. ‖ † add. και ς. EHL. Syr.Pst. | om. ABℵD. 13. 61. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth.
— Κλαυδιου] † add. Καισαρος ς. EHL. Syrr.Pst.&Hcl. | om. ABℵD. 13. 61. Vulg. Memph. Theb. Arm. Æth.
29. των δε μαθ. καθως ευπορειτο τις (*Eus.* H.E. ii. 12. (61.) | οἱ δε μαθηται καθως ευπορουντο D.
— ευπορειτο ABℵE. 13. H. *Eus.* H.E. 1 MS. | ‡ ηυπορειτο ς. 61. L. *Eus.* H.E. ed.
— ὡρισαν *Eus.* H.E. | -σεν A.
30. ὑ] οἳ L. (ο και ο ℵ*. om. ὁ 2° ℵ³.)
— προς *Eus.* H.E. | om. B (*Tf. Alf.* in ed.—Sed sil. *Btly. Blc. Bch.* et habet *Mai* in utr.q. ed.) Memph.

1. ὁ βασιλευς ante Ἡρωδης ℵ. 61. Syr.Hcl. *Eus.* H.E. ii. 9. (56.) *Burton* | post ABDE. rel. *Eus.* edd. quidam *Lucif.* 135. | add. qui cognominatus est Agrippa Syr.Pst. ‖ Ἡρωδης] Αγριππας Theb. (et in seqq.)
— τας χειρας ante Ἡρ. ὁ βασιλ. D. | Contra, *Eus.* H.E. *Lucif.*
— εκκλησιας] add. εν τῃ Ιουδαιᾳ D. Syr.Hcl.* | om. *Eus.* H.E. *Lucif.*
2. ανειλεν δε *Eus.* H.E. ii. 9. (56.) *Lucif.* 135. | και ανειλεν D. Syr.Pst. Æth.
— μαχαιρῃ AB* *Mai* ℵD². 13. 61. | ‡ -ρᾳ ς. B²D*EHL. *Orig.* i. 421ᵇ. iii. 719ᵈ.
3. ιδων δε ABℵE. 13. 61. Vulg. Memph. Theb. | ‡ και ιδων ς. DHL. Syrr. Pst.&Hcl. Æth. *Lucif.* 135. [Arm.]
— εστιν] om. ℵ*. (add.ᶜ)
— Ιουδαιοις] add. ἡ επιχειρησις επι τους πιστους D. Syr.Hcl.*mg.* | om. *Lucif.*
— συλλαβειν] praem. του E.
— ἡμεραι] praem. αἱ ADE. 13. 61. | om. αἱ BℵHL. Arm.
4. ὁν και] τουτον D. *Lucif.* 135.
— εις φυλακην *Lucif.* | εν φυλακῃ E *Gr.*
— παραδους] παραδιδους A.
— τεσσαρσι] mg.*H.

4. αυτον 1°.] om. D. Vulg. *Cl.*
— αναγαγειν Syr.Hcl.*mg.* *Lucif.* | αγαγειν A. Syrr.Pst.&Hcl.*txt.*
— τω λαων (*sic*) L.
5. φυλακῃ] add. a cohorte regis Syr.Hcl.*
— προσευχη δε ad fin. ver. (*Lucif.* 135.) πολλη δε προσευχη ην εν εκτενειᾳ (περι αυτου *om.*²) απο της εκκλησιας προς τον θεον περι αυτου D.
— εκτενως A* *ut vid.* Bℵ. 13. Vulg. *e.* (*Lucif.* 135.) | ‡ εκτενης ς. A²E. (61.) HL. (εκτενεις 61.)
— γινομενη] γενομενη 61.
— προς τον θεον (*Lucif.*) | om. B.
— περι A²BℵD. 13. 61. | ‡ ὑπερ ς. EHL. (? ὑπ vel επ A*.)
6. ημελλεν BℵE. 13. 61. L. | ‡ εμελλεν ς. ADH.
— προαγ. ante αυτον A(B)(ℵ)DE. 13. 61. | ‡ post ς. HL. ‖ προαγειν DEHL. | προαγαγειν A. 61. | προσαγαγειν B. 13. | προσαγειν ℵ.
— ὁ 1°.] om. D.

---

28. universum orbem *Am.*** | 29. proposuerunt singuli *Cl.*
2. ut apprehenderet *Cl.* | 4. tradensque *Am.*** | custodiendum *Cl.* (*om.* cum.)

ABℵDE. 13. 61. HL.

ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατι-
ωτῶν δεδεμένος ἁλύσεσιν δυσίν, φύλακές τε πρὸ τῆς
θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακήν. 7 καὶ ἰδοὺ ἄγγελος
κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι·
πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου, ἤγειρεν αὐτὸν
λέγων, Ἀνάστα ἐν τάχει. καὶ ‡ ἐξέπεσαν″ αὐτοῦ αἱ
ἁλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν. 8 εἶπεν ‡ δὲ″ ὁ ἄγγελος πρὸς
αὐτόν, ‡ Ζῶσαι″ καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου.
ἐποίησεν δὲ οὕτως. καὶ λέγει αὐτῷ, Περιβαλοῦ τὸ
ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκολούθει μοι. 9 καὶ ἐξελθὼν ἠκο-
λούθει †· καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθές ἐστιν τὸ γινόμενον
διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὅραμα βλέπειν. 10 διελ-
θόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν ‡ ἦλθαν″ ἐπὶ
τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν,
ἥτις αὐτομάτη ‡ ἠνοίγη″ αὐτοῖς, καὶ ἐξελθόντες προ-
ῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ'
αὐτοῦ. 11 καὶ ὁ Πέτρος ‡ ἐν ἑαυτῷ γενόμενος″ εἶπεν,
Νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλεν κύριος τὸν ἄγγελον
αὐτοῦ καὶ ‡ ἐξείλατό″ με ἐκ χειρὸς Ἡρώδου καὶ
πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων.
12 συνιδών τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν * τῆς″ Μαρίας
τῆς μητρὸς ‡ Ἰωάνου″ τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ
ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι.

nocte erat Petrus dormiens
inter duos milites vinctus ca-
tenis duabus, et custodes ante
ostium custodiebant carcerem.
7 Et ecce angelus domini adsti-
tit, et lumen refulsit in habita-
culo, percussoque latere Petri
suscitavit eum dicens, Surge
velociter. Et ceciderunt cate-
nae de manibus eius. 8 Dixit
autem angelus ad eum, Prac-
cingere et calcia te gallicalas
tuas. Et fecit sic. Et dixit
illi, Circumda tibi vestimentum
tuum et sequere me. 9 Et ex-
iens sequebatur eum, et nescie-
bat quia verum est quod fiebat
per angelum, aestimabat autem
se visum videre. 10 Transeun-
tes autem primam et secundam
custodiam venerunt ad portam
ferream quae ducit ad civita-
tem; quae ultro aperta est eis,
et exeuntes processerunt vicum
unum, et continuo discessit
angelus ab eo. 11 Et Petrus
ad se reversus dixit, Nunc scio
vere quia misit dominus ange-
lum suum et eripuit me de
manu Herodis et de omni ex-
pectatione plebis Iudaeorum.
12 Consideransque venit ad do-
mum Mariae matris Iohannis
qui cognominatus est Marcus,
ubi erant multi congregati et

6. *κοιμωμενος*] *κοιμουμενος* D*.
— *τε* (*Lucif.* 136.) | *δε* D. *e.* Memph.
— *προ της θυρας* *Lucif.* | *προς τῃ θυρᾳ* A.
7. *επεστη*] add. *τῳ Πετρῳ* D. Syr.Hcl.* Theb. Æth. | om. *Lucif.* 136.
— *ελαμψεν εν*] *επελαμψεν* D. | splenduit ab eo Syr.Hcl.mg.
— *παταξας*] *νυξας* D.
— *εξεπεσαν* ABℵDE. 61. | ‡ *-σον* ς. 13*s.* HL.
— *αυτου*] post *χειρων* D. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. *Lucif.* 136.
8. *ειπεν δε* BDEH. Vulg. Syr.Hcl. Theb. | ‡ *ειπ. τε* ς. Aℵ. 13*s.* 61. L. Syr.Pst. Arm. Æth. [Memph.]
— *ὁ αγγελος*] post *προς αυτον* L Syr. Pst. Æth.
— *ζωσαι* ABℵD. 13. 61. | ‡ *περιζωσαι* ς. EHL.
— *ὑποδυσαι* B**Rl.*
— *δε* 2°] *τε* E.
— *οὑτως*] *οὗτος* sic 61.
9. *ηκολουθει*] † add. *αυτῳ* ς. ℵ^c EHL. Vulg. (et *Am.*) Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth. | om. ABℵ*D. 13. 61. *Fuld.* *Tol.* Arm.
9. *γινομενον*] *γεν.* 61. L*Tf.*
— *δια* BℵDE. 13. 61. L. Vulg. Syrr.Pst. &Hcl.*txt.* Memph. | *ὑπο* AH. Syr.Hcl. mg. Arm. [Theb.]
— *εδοκει δε*] *εδοκει γαρ* D. Syr.Pst. Arm. (om. *δε* ℵ*. corr.^c)
10. *δε*] om. 61.
— *φυλακην*] post *και δευτεραν* D.
— *ηλθαν* ABℵ. 13. | ‡ *-θον* ς. DE. 61. HL.
— *την φερουσαν εις την πολιν*] om. L. Syr.Pst.
— *εις*] *επι* 13. 61.
— *ηνοιγη* AB(ℵ)(D.) 13. 61. (*ηνυγη* ℵB*D.) | ‡ *ηνοιχθη* ς. EHL.
— *εξελθοντες*] add. *κατεβησαν τους ζ̄ βαθμους και* D. | om. *Lucif.* 136.
— *προηλθον*] *προσηλθαν* D(L). (*-θον* L.)
— *απεστη*] *απηλθεν* A.
11. *εν ἑαυτῳ* ante *γενομενος* A(B)ℵD. 13. 61. Vulg. Æth. *Lucif.* 136. (*αυτῳ* B*Bch.* & **Mai*) | ‡ post ς. EHL. Syr. Hcl. Memph. Theb. Arm. [Syr.Pst.]
11. *αληθως*] post *ὁτι* DE. *Lucif.*
— *κυριος*] praem. *ὁ* B.
— *εξειλατο* ABℵDE. 13. 61. HL. | ‡ *-λετο* ς.
— *και* 3°.] add. *εκ* E. Vulg. *Lucif.* | om. *Petr. Alex.* Routh. iv. 42.
— *προδοκιας* H.
— *του λαου* *Petr. Alex. Lucif.* | om. A. Syr.Pst.
12. *συνιδων τε* BℵEHL. Vulg. Syrr.Pst. &Hcl. Arm. | *συνιδ. δε* A. 13. 61. Memph. Theb. | *και συνιδ.* D. [Æth.]
— *της Μαριας* ABℵD. 61. | * om. *της* ς. E. 13*ut vid.*HL.
13. *κρουσαντος*] *κρουσαντες* D. 61*.
— *αυτου* ABℵD. 13. 61. L*sic.* Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. | ‡ *του Πετρου* ς. EH. Syr.Hcl.
— *πυλωνος*] *εξω* D* *Wetst.*(? *Scr.*) foris *d.*
— *προσηλθεν*] *προηλθε* B² ℵ.
— *ὑπακουσαι*] | post *ονοματι* *Ῥοδη* D.

7. excitavit *Cl.* | 8. caligas *Cl.* | 9. existimabat *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

13 κρούσαντος δὲ ‡ αὐτοῦ″ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος
προσῆλθεν παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη· 14 καὶ
ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου, ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ
ἤνοιξεν τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν
ἑστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. 15 οἱ δὲ πρὸς
αὐτὴν ‡ εἶπαν,″ Μαίνῃ. ἡ δὲ διϊσχυρίζετο οὕτως
ἔχειν. ‡ οἱ δὲ″ ἔλεγον, Ὁ ἄγγελος ‡ ἐστιν αὐτοῦ.″ 16 ὁ δὲ
Πέτρος ἐπέμενεν κρούων· ἀνοίξαντες δὲ ‡ εἶδαν″ αὐτὸν
καὶ ἐξέστησαν. 17 κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ
σιγᾶν, διηγήσατο [αὐτοῖς] πῶς ὁ κύριος αὐτὸν ἐξή-
γαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς· εἶπέν ‡ τε,″ Ἀπαγγείλατε
Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπο-
ρεύθη εἰς ἕτερον τόπον. 18 γενομένης δὲ ἡμέρας, ἦν
τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ
Πέτρος ἐγένετο. 19 Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ
μὴ εὑρὼν ἀνακρίνας τοὺς φύλακας ἐκέλευσεν ἀπα-
χθῆναι, καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς † Καισά-
ρειαν διέτριβεν. 20 ἦν δὲ † θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ
Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ παρῆσαν πρὸς αὐτόν, καὶ
πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασι-
λέως ᾐτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν
χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. 21 τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ
Ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικὴν [καὶ] καθί-

orantes. 13 Pulsante autem eo ostium ianuae processit puella ad audiendum, nomine Rodae,
14 et ut cognovit vocem Petri, prae gaudio non aperuit ianuam, sed intro currens nuntiavit stare Petrum ante ianuam.
15 At illi dixerunt ad eam, Insanis. Illa autem adfirmabat sic se habere. Illi vero dicebant, Angelus eius est.
16 Petrus autem perseverabat pulsans. Cum autem aperuissent, viderunt eum et obstipuerunt.
17 Annuens autem eis manu ut tacerent, narravit quomodo dominus eduxisset eum de carcere, dixitque, Nuntiate Iacobo et fratribus haec. Et egressus abiit in alium locum.
18 Facta autem die erat non parva turbatio inter milites, quidnam de Petro factum esset.
19 Herodes autem cum requisisset eum et non invenisset, inquisitione facta de custodibus iussit eos duci, descendensque a Iudaea in Caesaream ibi commoratus est.
20 Erat autem iratus Tyriis et Sidoniis: at illi unanimes venerunt ad eum, et persuaso Blasto qui erat super cubiculum regis postulabant pacem, eo quod alerentur regiones eorum ab illo.
21 Statuto die Herodes vestitus est veste regia

(non E.) | ὑπακουουσα ℵ*. (corr.[a]) | (Ῥωδη E. Memph. Theb.)
14. ηνοιξεν (ηνυξ. ℵD.) | add. αυτῳ E. Syrr.Pst.&Hcl.*
— τον πυλωνα] την θυραν E. || add. και D*.
— τον ult. *Orig.* iii. 608[d]. | om. D.
15. οἱ δε προς αυτην ειπ.] ὁ δε ελεγον αυτῃ D*. (οἱ δε προς αυτην D[2].) | οἱ δε ειπον προς αυτην 13.
— ειπαν ABℵ. 61. | ‡ ειπον ς. E. (13.) HL. (om. D[2].)
— οἱ δε ABℵDE. 61*sic*L. | ‡ οἱ δ' ς. 13*s*.H*s*.
— ελεγον AℵD*Gr*.E. 13*s*. 61. HL. Vulg. *Orig.* iii. 608[d]. | ειπαν B. dixerunt *d*. || add. προς αυτην D. Syr.Pst. Memph. Theb. non habent rel. et *m*. || add. postea Τυχον D.
— ὁ αγγ.] om. ὁ ℵ*. (corr.[c])
— εστιν ante αυτου ABℵ*. | ‡ post ς. ℵ[c]DE. 13. 61. HL. Vulg. *m*. Syr.Hcl. Arm. *Orig.* iii. 608[d]. *Eus.* in Ps. 204[e]. [Syr.Pst.]
16. Πετρος] om. D.

16. ανοιξαντες δε ειδ.] εξανοιξαντες δε και ιδοντες D*. (ανοιξ. δε και ιδοντες D[2].)
— ειδαν AB. | ‡ ειδον ς. ℵE. rel.
— και] om. D[2].
17. κατασεισας δε αυτοις] κατασεισαντος δε αυτου A.
— σιγαν] ἱνα σειγωσιν D*. || add. εισηλθεν και D. Syrr.Pst.&Hcl.*
— διηγ. αυτοις BDEHL. Syrr.Pst.&Hcl.* Memph. Theb. Æth. | om. αυτοις Aℵ. 13. 61. Vulg. Arm.
— ὁ κυριος] post αυτον A.
— αυτον] post εξηγαγεν 13. 61. Vulg.
— ειπεν τε ABℵE. 61. Vulg. Syr.Pst. Theb. Æth. | ‡ ειπεν δε ς. D. 13. HL. Syr.Hcl. Memph.
18. ουκ ολιγος *Petr. Alex.* Routh. iv. 42. | om. D. *Lucif.* 136. (ουχ Aℵ.)
19. δε *Petr. Alex. Lucif.* 136. | τε A. Æth.
— απαχθηναι *Petr. Alex. Lucif.* | αποκτανθηναι D**Gr*. Arm.
— Καισαρειαν] † praem. την ς. HL. | om. ABℵDE. 13. 61.
— διετριβεν] -ψεν A. Memph. Theb. *Lucif.*

20. δε 1°. *Lucif.* 136. | γαρ D. Æth. || † add. ὁ Ἡρωδης ς. (E) HL. Syr.Hcl. Arm. (om. ὁ E.) | om. ABℵD. 13. 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Æth.
— θυμωμαχων E.
— ὁμοθυμαδον δε παρησαν προς αυτον (*Lucif.* 136.) | οἱ δε ὁμοθυμαδον εξ αμφοτερων των πολεων παρησαν προς τον βασιλεα D. (Syr.Hcl.*mg.*) | (δε supra H.)
— του βασιλεως *Lucif.* | αυτου D. om. *d*.
— ητουντο *Lucif.* | ητησαντο A. Theb.
— αυτων την χωραν] τας χωρας αυτων D. Vulg. *Lucif.* | αυτων την πολιν E. 13.
— απο] εκ D. (ab illo Vulg.)
21. ὁ] om. B.
— και καθ. ADE. 13. HL. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | om. και Bℵ. 61. Vulg. *Lucif.* 136.

13. Rhode *Cl.* | 15. illi autem *Cl.* | 18. factum esset de Petro *Cl.* | 21. statuto autem die *Cl.* | vestitus veste regia sedit pro *Cl.*

ABℵ[C]DE. 13. 61. HL.

σας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς. [22] ὁ
δὲ δῆμος ἐπεφώνει, Θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπου.
[23] παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου ἀνθ'
ὧν οὐκ ἔδωκεν τὴν δόξαν τῷ θεῷ, καὶ γενόμενος
σκωληκόβρωτος ἐξέψυξεν.
14 [24] Ὁ δὲ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανεν καὶ ἐπληθύνετο.
[25] Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ Ἰερουσα-
λήμ, πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συμπαραλαβόντες †
‡ Ἰωάνην″ τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.

seditque pro tribunali, et con-
tionabatur ad eos: [22] populus
autem clamabat, Dei voces et
non hominis. [23] Confestim au-
tem percussit cum angelus
domini, eo quod non dedisset
honorem deo, et consumtus a
vermibus exspiravit. [24] Ver-
bum autem domini crescebat et
multiplicabatur. [25] Barnabas
autem et Saulus reversi sunt
ab Hierosolymis expleto minis-
terio, adsumto Iohanne qui
cognominatus est Marcus.

XIII. 10'

[1] Ἦσαν δὲ † ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλη-
σίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι, ὅ τε Βαρνάβας καὶ
Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρη-
§ C ναῖος § Μαναήν τε Ἡρῴδου τοῦ τετράρχου σύντροφος,
καὶ Σαῦλος. [2] λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ
καὶ νηστευόντων, εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, Ἀφορί-
σατε δή μοι τὸν † Βαρνάβαν καὶ † Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον
ὃ προσκέκλημαι αὐτούς. [3] τότε νηστεύσαντες καὶ
προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἀπέ-
λυσαν. [4] ‡ αὐτοὶ″ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ ‡ τοῦ

[1] Erant autem in ecclesia
quae erat Anthiociae pro-
phetae et doctores, in quibus
Barnabas et Simeon qui voca-
batur Niger, et Lucius Cyre-
nensis et Manaen qui erat
Herodis tetrarchae conlacta-
neus et Saulus. [2] Ministranti-
bus autem illis domino et
ieiunantibus dixit spiritus sanc-
tus, Segregate mihi Barnaban
et Saulum in opus quod ad-
sumsi eos. [3] Tunc ieiunantes
et orantes inponentesque eis
manus dimiserunt illos. [4] Et
ipsi quidem missi ab spiritu

---

22. ab init.] praem. *καταλλαγεντος δε αυτου τοις Τυριοις* D. (Syr.Hcl.* "iis.") | om. *Lucif.* 136.
— *θεου*] post *φωνη* HL.
— *φωνη*] *φωναι* D*. Vulg. Syr.Pst. *Lucif.*
— *ανθρωπου*] *-πων* ℵ*. (corr.ᶜ)
23. *αυτον* ante *επαταξεν* D. | Contra, *Lucif.*
— *την δοξαν* ABℵ. 13. 61. | om. *την* DEHL.
— *γενομενος σκωληκοβρωτος* *Lucif.* | *καταβας απο του βηματος γενομενος σκωλ.* (*κωλ.**) *ετι ζων και οὑτως* D.
24. *θεου* AℵDE. rel. Syrr.Pst. & Hcl. Memph. Theb. Arm. | *κυριου* B. Vulg.
— *ηυξανεν*] *ηυξανετο* A. | *ευξανε* D*.
25. *Σαυλος*] add. qui vocatus est Paulus Syr.Hcl.*
— *ὑπεστρεψαν*] *απεστρεψεν* D*.
— *εξ Ἱερ.* A. 13*sic.* Syrr.Pst.&Hcl.txt. Memph. Theb. Arm. | *απο Ἱερ.* DE. Vulg. | *εις Ἱερ.* Bℵ. 61. HL. Syr.Hcl.*mg.* Æth. ‖ add. *εις Αντιοχειαν* E. Syr.Pst. Theb.
— *Ιωαν.*] † praem. *και* ϛ. D²E. 61. HL. Syr.Hcl. Memph. Æth. (13 n.l.) | om. *και* ABℵD*. Vulg. Syr.Pst. Theb. | *τον Ιωαν.* D*.
25. *επικληθεντα*] *επικαλουμενον* Aℵ. 13. 61.
1. *ησαν δε*] † add. *τινες* ϛ. E. 13. HL. Syr.Hcl. Arm. | om. ABℵD. 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Æth.
— *ὁ τε*] *εν οἱς* D*. Vulg. | add. *ην και* D² *Gr.*
— *Σιμεων* B*Btly.*? (*Συμεων* *Alf. discrte*).
— *καλουμενος*] *επικαλουμενος* D.
— *ὁ Κυρ.*] om. *ὁ* D.
— *του τετρ.*] *και τετραρ.* D*. | *του τετρααρχου* ℵ*.
2. *λειτουργωντων* C *sic.*
— *δε*] *τε* 13. Syr.Pst. Æth.
— *ειπεν*] add. *αυτοις* E. Vulg. *Cl.* Syrr. Pst.&Hcl. Æth. | om. *Am. Fuld. m. Lucif.* 209.
— *τον Βαρναβαν* ABℵCDEHL. Arm. vv. *ut vid.* | *τον* † *τε*″ *Βαρναβ.* ϛ. 13*s*. 61.
— *Σαυλον*] † praem. *τον* ϛ. ℵ*HL. | om. ABℵᵃCDE. 13. 61**.
3. *προσευξαμενοι*] add. *παντες* D. | Contra, *Lucif.* 209.
— *τας χειρας*] post *αυτοις* E. Vulg. Syr.Pst.
3. *απελυσαν*] om. D. ‖ add. *αυτους* E. Syrr.Pst.&Hcl.+ Memph. Theb. *Lucif.*
4. *αυτοι* ABℵ. 61. Vulg. *d.e.* Syrr.Pst.& Hcl. (n.l. C. 13.) | ‡ *οὑτοι* ϛ. E*Gr.*HL. Memph. *Lucif.* 209. | *οἱ* D*Gr.* Arm.
— *ουν*] om. 61 *sic.*
— *εκπεμψαντες* B*Bch.* | *εκπεφθεντες* 61.
— *του ἁγιου πνευματος* ABℵCD². 13. 61. *Lucif.* 209. [C* in his lineis n.l.] | *του πνευματος ἁγιου* D*. | ‡ *του πν. του ἁγιου* ϛ. EHL. Vulg. | a sanctis; Theb.
— *κατηλθον* *Lucif.* | *απηλθον* A. | *καταβαντες δε* D*Gr.*
— *Σελευκειαν*] † praem. *την* ϛ. E. 13*s*. HL. | om. ABℵC²D. 61. (C* n.l.)
— *τε* ABℵCEH *sic.* Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. txt. Memph. Arm. Æth. (13 n.l.) | om. D. | *δε* 61. L*Tf.* *d.* Syr.Hcl.mg. Theb.
— *Κυπρον*] † praem. *την* ϛ. EHL. | om. ABℵCD. 13. 61.
5. *και γενομενοι* *Lucif.* 209. | *γενομενοι δε* D*Gr.*

---

22. acclamabat *Cl.*
1. Simon *Cl.* | 2. dixit illis *Cl.* | Saulum et Barnabam *Cl.* | ad quod *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

ἁγίου πνεύματος,″ κατῆλθον εἰς † Σελεύκειαν, ἐκεῖθέν
τε ἀπέπλευσαν εἰς † Κύπρον. 5 καὶ γενόμενοι ἐν
Σαλαμῖνι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς
συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ ‡ Ἰωάνην″ ὑπ-
ηρέτην. 6 διελθόντες δὲ * ὅλην″ τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου,
εὗρόν * ἄνδρα″ τινα μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον,
ᾧ ὄνομα Βαριησοῦς, 7 ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ
Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτος προσκαλεσάμενος
Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον
τοῦ θεοῦ. 8 ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος,
(οὕτως γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ), ζητῶν
διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως. 9 Σαῦ-
λος δέ, ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου †
ἀτενίσας εἰς αὐτὸν 10 εἶπεν, Ὦ πλήρης παντὸς δόλου
καὶ πάσης ῥᾳδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης
δικαιοσύνης, οὐ παύσῃ διαστρέφων τὰς ὁδοὺς κυρίου
τὰς εὐθείας; 11 καὶ νῦν ἰδοὺ χεὶρ † κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ
ἔσῃ τυφλὸς μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ.
παραχρῆμα δὲ ‡ ἔπεσεν″ ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκό-
τος, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς. 12 τότε

sancto abierunt Seleuciam, et
inde navigaverunt Cyprum,
5 et cum venissent Salamina,
praedicabant verbum dei in
synagogis Iudaeorum: habe-
bant autem et Iohannem in
ministerio. 6 Et cum peram-
bulassent universam insulam
usque Phafum, invenerunt vi-
rum quendam magum pseudo-
prophetam Iudaeum, cui no-
men erat Bariesu, 7 qui erat
cum proconsule Sergio Paulo,
viro prudente. Hic accersitis
Barnaba et Paulo desiderabat
audire verbum domini: 8 re-
sistebat autem illis Elymas
magus, sic enim interpretatur
nomen eius, quaerens avertere
proconsulem a fide. 9 Saulus
autem, qui et Paulus, repletus
spiritu sancto intuens in eum
10 dixit, O plene omni dolo et
omni fallacia, filius diaboli,
inimice omnis iustitiae, non
desinis subvertere vias domini
rectas? 11 Et nunc ecce manus
domini super te, et eris caecus
non videns solem usque ad
tempus. Et confestim cecidit
in eum caligo et tenebrae, et
circuiens quaerebat qui ei ma-
num daret. 12 Tunc proconsul

5. *εν*] *εις* ℵ*. (corr.^c)
— *Σαλαμινι*] *Σαλαμινη* AℵE. 61. L. | *τη Σαλαμεινι* D.
— *κατηγγελλον* *Lucif.* | *κατηγγειλαν* D*Gr.* | *κατηγγελον* 61. H *sic.* (*Tf.* in coll. L*Tf.* in ed. N. Ti. 1859.)
— *θεου*] *κυριου* D. Syr.Pst. *Lucif.* (non Syr.Hel. Memph.)
— *ειχον δε* *Lucif.* | *εχοντες μεθ' ἑαυτων* E. | *ειχον τε* 61. [Arm.]
— *ὑπηρετην* *Eus.* H.E. vii. 25. (354.) e *Dion.Alex.* *Lucif.* | *ὑπηρετουντα αυτοις* D. Syr.Hel.mg. | *εις διακονιαν* E.
6. *διελθοντες δε*] *και διαπεριελθοντων? δε αυτων* D*. | *διελθοντων δε αυτων* D².
— *ὁλην την νησον* ABℵCDE. (13 *e spatio*) 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. Æth. *Lucif.* 209. | *om. *ὁλην* ϛ. HL. Theb.
— *εὑρον*] *εὑραν* A. | *ηὑρον* E. ‖ add. *εκει* C. Arm. | om. *Lucif.*
— *ανδρα τινα* ABℵCD. 13. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. (Memph.) (Theb.) Arm. | *τινα ανδρα* E. *Lucif.* | *om. *ανδρα* ϛ. HL. ‖ (om. *μαγον* *Lucif.*)
— *ᾡ ονομα* *Lucif.* | *ονοματι καλουμενον* D.
— *Βαριησους* BCE. 13. Theb. | *Βαριησουν* AD². 61. HL. Syr.Hel.mg. *Graece* *Βαριεσου* Memph. | *Βαριησου* ℵ. Vulg. Syr.Hel. | *Βαριησουαν* D* *ut vid.* (Barselumo Syr.Pst. Bareiesus Arm. Tariosac Æth. Bariesuban *Lucif.* 209. 210. 211 *bis.*) ‖ add. *ὁ μεθερμηνευεται Ελυμας* E. *Cod.Bed.* quod interpretatur Paratus *Lucif.* 209.
7. *προσκαλεσαμενος*] *συγκαλεσαμενος* D.
— *επεζητησεν*] *επεζητησαν* C in ed. Tisch. | *και εζητησεν* D. (om. *και* D²) | et quaesire voluit *d.*
8. *Ελυμας*] *Ετοιμας* D*. Etoemas *d.* Etoemus *Lucif.* 209.
— *μαγος*] *μεγας* L. magnus *Lucif.*
— *οὑτως*] *οὑτος* 61.
— *μεθερμηνευεται*] *ἑρμηνευεται* E. | *μερμηνευεται* 61.
— fin.] add. *επιδη ηδιστα ηκουεν αυτων* D*. Syr.Hel.* | add. *ὁτι ηδεως αυτων ηκουεν* E. (*Cod.Bed.*) | non habet *Lucif.*
9. *πληθεις* D. | *πλησθης* 61 *Scr.*
— *ατενισας*] † praem. *και* ϛ. DEH. Syrr.Pst.&Hel. Arm. Æth. | om. ABℵC. 13. 61. L. Vulg. (Memph.) Theb. *Lucif.* 210. (om. etiam *ατ. εις αυτ.* Memph.)
10. *πασης* 1°. *Orig.* ii. 117^d. | om. D*. Arm. *Orig. Int.* ii. 280^c. *Lucif.* 210. 211.
— *υἱε*] *υἱοι* D*.
— *εκθρε* D. | *εχρε* A.
— *πανσῃ*] *πανει* 13.
— *κυριου*] praem. *του* Bℵ*. | om. Aℵ^cC DE.rel. *Orig.* ii. 117.^d iv. 119.^c
— *ευθειας*] praem. *ουσας* D*. | om. *Orig.* iv. *Lucif.* 210.
11. *χειρ*] praem. *ἡ* D*.
— *κυριου*] † praem. *του* ϛ. | om. ABℵC DE. 13. 61. HL.
— *αχρι* *Orig.* ii. 117^d. | *ἑως* D.
— *παραχρημα δε* ABE. 13*s.* HL. Syr. Hel. Theb. Arm. | *παραχρ. τε* ℵC. 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. Æth. *Lucif.* 210. | *και ευθεως* D.
— *επεσεν* AB*Bily.Blc.Alf.dis.*ℵD. 61. | ‡ *επεπεσεν* ϛ. B*Mai* CE. 13*s.* HL.
— *επ' αυτον* *Lucif.* | om. B. (? om. *επ'* A*.)
12. *τοτε ιδων*] *ιδων δε* D. (Syr.Pst.) (Æth.) *Lucif.* 210.

5. Salaminam *Cl.* | 6. quendam virum *Cl.* | 7. arcessitis *Am.*** | Saulo *Cl.* | dei *Cl.* | 8. proconsule *Am.* | 10. fili *Cl.* *Am.*² | omni *Am.**

ABℵCDE. 13. 61. HL.

ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονὸς ἐπίστευσεν ‡ ἐκπληττό-
μενος″ ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου.
15. [13] Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ †
Παῦλον ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας. ‡ Ἰωάνης″
δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν ὑπέστρεψεν εἰς Ἱερο-
σόλυμα. [14] αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης
παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν ‡ τὴν Πισιδίαν″, καὶ
14. εἰσελθόντες ‡ ἐλθόντες″ εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββά-
των ἐκάθισαν. [15] μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου
καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς
κ´ αὐτοὺς λέγοντες, ″Ἄνδρες ἀδελφοί, εἴ * τίς″ ἔστιν
‡ ἐν ὑμῖν λόγος″ παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε.
[16] ἀναστὰς δὲ Παῦλος καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ εἶπεν,
″Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν,
ἀκούσατε. [17] ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου Ἰσραὴλ ἐξελέ-
ξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν
τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ ‡ Αἰγύπτου″, καὶ μετὰ βραχίονος
ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς· [18] καὶ ὡς ‡ τεσ-
18. ἐτροφοφόρησεν σερακονταετῆ″ χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ
ἐρήμῳ, [19] καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χαναὰν
‡ κατεκληρονόμησεν″ † τὴν γῆν αὐτῶν [20] ‡ ὡς ἔτεσιν

eum vidisset factum, credidit, admirans super doctrinam domini. [13] Et cum a Phafo navigassent Paulus et qui cum eo, venerunt Pergen Pamphiliae: Iohannes autem discedens ab eis reversus est Hierosolymam. [14] Illi vero pertranseuntes Pergen venerunt Anthiociam Pisidiae, et ingressi synagogam die sabbatorum sederunt. [15] Post lectionem autem legis et prophetarum miserunt principes synagogae ad eos dicentes, Viri fratres, si quis est in vobis sermo exhortationis ad plebem, dicite. [16] Surgens autem Paulus et manu silentium indicens ait, Viri Israhelitae et qui timetis deum, audite. [17] Deus plebis Israhel elegit patres nostros, et plebem exaltavit, cum essent incolae in terra Aegypti, et in brachio extento eduxit eos ex ea, [18] et per quadraginta annorum tempus mores eorum sustinuit in deserto, [19] et destruens gentes septem in terra Chanaan sorte distribuit eis terram eorum, [20] quasi post quadrin-

12. γεγονος] add. εθαυμασεν και DE. | om. *Lucif.*
— επιστευσεν] add. τῳ θεῳ D. | om. *Lucif.*
— εκπληττομενος B. 13. | ‡ εκπλησσομ. ς. AℵCDE. 61. HL. (ante επιστευσεν A. Syr.Pst. Æth.)
— κυριου *Lucif.* | θεου C.
13. ανεχθεντες B* *Rl.Alf.*
— Παυλον] † praem. τον ς. HL. | om. ABℵCDE. 13. 61. *Dion. Alex.* ap. *Eus.* H.E. vii. 25. (354.) | (Paulus autem et Barnabas Syr.Pst.)
— δε 2°. *Dion. Alex.* | om. H*. (in marg.) Arm.
— αποχωρησας] αναχωρησας E.
— απ'] εξ 13.
— ὑπεστρεψεν] -ψαν ℵ*. (corr.[c])
14. αυτοι δε] Παυλος δε και Βαρναβας E.
— παρεγενοντο] εγενοντο A.
— την Πισιδιαν ABℵC. *Tol.* ut vid. | ‡ της Πισιδιας ς. DE. rel. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Arm.
— ελθοντες Bℵ*C. 61. Memph. | ‡ εισελθοντες ς. Aℵ[c]DE. 13. HL. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Theb. Arm. Æth.

14. τῃ ἡμερᾳ των σαββατων] τη (την D*.) ἡμετερα τω σαββατω D.
— εκαθησαν 61.
15. ει τις ABℵCD*. 13. 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. | *om. τις ς. D[2]EHL. Syr.Hel. Theb. Arm. Æth.
— εν ὑμιν λογος ABℵC. 13. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Theb. Arm. (Æth.) | ὑμιν λογος H. | ‡ λογος εν ὑμιν ς. EL. | λογος (-γου*) σοφιας εν ὑμιν D (seq. παρακλησεως) | verbum consolationis est inter vos; Memph.
16. Παυλος] praem. ὁ D.
— οἱ] add. εν ὑμιν H. (vid. ver. 26.)
17. τουτου] του B.
— Ισραηλ ABℵCD. 13. 61. Vulg. Memph. Theb. Arm. Æth. | om. EHL. Syrr.Pst &Hel.
— και 1°.] δια D*.
— γῃ] praem. τῃ D*.
— Αιγυπτου ABℵ. 13. 61. Vulg. | ‡ -τῳ ς. CDEHL.
18. ὡς] om. DE. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb.
— τεσσερακονταετη ABℵC. (-ετην C*.) | ‡ τεσσαρακονταετη ς. E. 13*s*. 61*sic*. HL. | ετη μ̄ D.
18. χρονον] om. D. Syr.Pst. (χρονων 61.)
— ετροποφορησεν BℵC[2]D. 61. HL. Vulg. Syr.Hel.mg. *Graecè.* | ετροφοφορησεν AC*E. 13. *d.e.* Syrr.Pst.&Hel.*txt.* Memph. Theb. Arm. Æth.
19. και καθελ.] om. και B. 61. Theb.
— ἑπτα] post εν γῃ Χανααν E.
— εν γῃ Χαν.] om. 13. (γῃ] τῃ H.) || Χανααμ D.
— κατεκληρονομησεν ABℵCDE. 13. 61. HL. | ‡ κατεκληροδοτησεν ς. || † add. αυτοις ς. ACD[2]EHL. Vulg. Syrr.Pst. &Hel. Arm. | om. BℵD*. 13. 61. Memph. Theb.
— αυτων] των αλλοφυλων D*. Syr. Hel.*
20. ὡς ετεσιν τετρακοσιοις και πεντηκοντα ante και μετα ταυτα ABℵC. 13*sic*. 61. (Vulg.) (Memph.) Arm.

13. eo] add. erant *Cl. Am.mg.* | 17. excelso *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

τετρακοσίοις καὶ πεντήκοντα· καὶ μετὰ ταῦτα″ ἔδωκεν
κριτὰς ἕως Σαμουὴλ † προφήτου· 21 κἀκεῖθεν ᾐτήσαν-
το βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς τὸν Σαοὺλ υἱὸν
‡ Κείς″, ἄνδρα ἐκ φυλῆς ‡ Βενιαμείν,″ ἔτη ‡ τεσσερά-
κοντα″· 22 καὶ μεταστήσας αὐτὸν ἤγειρεν ‡ τὸν ‡ Δαυεὶδ″
αὐτοῖς″ εἰς βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπεν μαρτυρήσας,
d Εὗρον ‡ Δαυεὶδ″ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα κατὰ τὴν καρ-
δίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου.
23 τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν
‡ ἤγαγεν″ τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν, 24 προκηρύ-
ξαντος ‡ Ἰωάνου″ πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ
βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ. 25 ὡς
δὲ ἐπλήρου † ‡ Ἰωάνης″ τὸν δρόμον ἔλεγεν ‡ Τί ἐμὲ″
ὑπονοεῖτε εἶναι; οὐκ εἰμὶ ἐγώ· ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ'
ἐμὲ οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι.
26 ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραὰμ καὶ οἱ ἐν
ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ὑμῖν ὁ λόγος τῆς σωτη-
ρίας ταύτης ‡ ἐξαπεστάλη.″ 27 οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν
Ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τοῦτον ἀγνοή-
σαντες καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν
σάββατον ἀναγινωσκομένας, κρίναντες ἐπλήρωσαν·

d Ps. 89 (88):20.
e 1 Sam. 13:15 (Esai. 44:28.)
f Jo. 1:20, 26, 27. Lu. 3:15.
26. ἡμῖν ὁ λόγ.

gentos et quinquaginta annos, et post haec dedit iudices usque ad Samuhel prophetam.
21 Et exinde postulaverunt regem, et dedit illis deus Saul filium Cis, virum de tribu Beniamin, annis quadraginta:
22 et amoto illo suscitavit illis David regem, cui et testimonium perhibens dixit, Inveni David filium Iesse, virum secundum cor meum, qui faciet omnes voluntates meas.
23 Huius deus ex semine secundum promissionem eduxit Israhel salvatorem Iesum,
24 praedicante Iohanne ante faciem adventus eius baptismum paenitentiae omni populo Israhel.
25 Cum impleret autem Iohannes cursum suum, dicebat, Quem me arbitramini esse, non sum ego, sed ecce venit post me cuius non sum dignus calciamenta pedum solvere.
26 Viri fratres, filii generis Abraham et qui in vobis timent deum, vobis verbum salutis huius missum est.
27 Qui enim habitabant Hierusalem et principes eius hunc ignorantes et voces prophetarum quae per omnem sabbatum leguntur iudicantes

(quasi post quadragintos etc. Vulg.) (om. ὡς Memph.) | ‡ *post* ς. D^{2}EHL. *Cod. Bed.* Æth. | *και ἑως ετεσιν τετρακ. και πεντηκ.* (.ῡ. *και* .ν̄.) D*. Syrr.Pst.(om. ἑως) & Hcl. (ὡς) | circiter quadringentos quinquaginta annos: et; Theb.

20. *εδωκεν*] add. *αυτοις* E. Syrr.Pst.&Hcl. Arm.

— *προφητου*] † praem. *του* ς. CDE. 13. HL. | om. A*ut vid.*Bℵ. 61.

21. *βασιλεαν* 61.

— *Κεις* ABℵCD. | ‡ *Κις* ς. E. 13. 61. rel.

— *Βενιαμειν* ABℵC. 13. 61. | ‡ *-μιν* ς. DE. rel.

— *τεσσερακ.* AB(**Rl.*)ℵC. | ‡ *τεσσαρακ.* ς. B^{2}*Rl.*E. rel. (μ̄ D. 61.)

22. *τον Δαυ. αυτοις* ABℵ(D.) Memph. Theb. (om. *τον* D.) | ‡ *αυτοις τον Δ.* ς. CE. 13. 61. HL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth.

— *εὗρον Orig.* ii. 598^{a}. iii. 263^{a}. *Eus.* in Ps. 53^{c}. | *ηὗρον* E.

— *τον του Orig.* ii. *Eus.* in Ps. | *τον υἱον* D. | *υἱον Orig.* iii. 263^{b}. *Hil.* 1117^{b}.

22. *ανδρα κατα την καρδιαν μου Orig.* ii. iii. *Eus.* in Ps. *Hil.* 94^{b}. 1117^{b}. | om. E.

— *ανδρα Orig.* ii. iii. *Eus.* in Ps. *Hil.* ed. | om. B*. *Hil.* in codicibus quibusdam.

— *ὃς Orig.* ii. | om. E.

23. *τουτου ὁ θεος απο του σπερματος*] *ὁ θεος ουν απο του σπερματος αυτου* D. (om. *απο του σπερματος* ℵ*. add.^{c})

— *ηγαγεν* ABℵE. 61. HL. Vulg. Memph. Æth. | ‡ *ηγειρεν* ς. CD. 13. *Tol.* Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Arm.

— *τῳ Ισραηλ*] om. 61.

— *σωτηρα Ιησουν* ABℵC(D)E. 61. (i.e. *σραιν*) vv. (*σωτ. τον Ιησ* D.) | *σωτηριαν* 13. HL. (i.e. *σριαν*) Æth.

24. *παντι*] om. HL.

— *λαῳ*] om. AHL. ('Ιη' *λαωΙηλ* ℵ.)

— *Ισραηλ*] om. Theb.

25. *επληρου*] *-ρουν* D*.

— *Ιωαν.*] † praem. *ὁ* ς. 13*s.* L. | om. AB*Mai*ℵCDE. 61. H.

— *τι εμε* ABℵ. (61 *τι μαι*) Theb. Æth. | ‡ *τινα με* ς. CDE. 13*s.* HL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm.

25. *εγω*] add. *ὁ χριστος* E. *Cod. Bed. Tol.*

— *αλλ'*] *αλλα* D.

— *μεθ' εμε* D*.

26. *και οἱ*] om. *και* B. | (*και οἱ εν ὑμ. φοβ. τ. θεον*] om. Æth.)

— *ὑμιν* 1^{0}.] BℵCE. 13. rel. vv. | *ἡμιν* AD. 61

— *θεον*] add. *ακουσατε* E. *Cod. Bed.*

— *ὑμιν* 2^{0}. B*Mai* ed. 2. CE. rel. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.txt. Memph. Arm. Æth. | *ἡμιν* B*Mai* ed. 1. *Alf.* AℵD. 13. 61. Syr.Hcl.mg. Theb.

— *λογος*] add. *οὗτος* C. Arm.

— *ταυτης*] om. C.

— *εξαπεσταλη* ABℵCD. 13. 61. | ‡ *απεσταλη* ς. EHL.

27. *εν Ἱερ.*] om. *εν* CE. 13. 61. Vulg.

— *αυτων τουτον αγνοησαντες και*] *αυτης μη συνιεντες* D* *Wetst.Scr.* | *αυτων τουτον αγνοουντες* D^{2} *Kipl.* | *αυτης αγνοησανταις* D* *Kipl.*

— *φωνας*] *γραφας* D*E.

— *αναγινωσκομενας*] add. *και* D.

22. cui testimonium *Cl.* | 27. omne *Cl.*

ABℵCDE[II.] 13. 61. (H)L.

28 καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντες, ᾐτήσαντο
Πιλᾶτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν. 29 ὡς δὲ ἐτέλεσαν ‡πάν-
τα" τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ
ξύλου, ἔθηκαν εἰς μνημεῖον. 30 ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν
ἐκ νεκρῶν, 31 ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συνα-
ναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλήμ,
31. [νῦν] οἵτινες *νῦν" εἰσὶν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν.
32 καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πα-
τέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, 33 ὅτι ταύτην ὁ θεὸς
ἐκπεπλήρωκεν τοῖς τέκνοις ‡ἡμῶν," ἀναστήσας Ἰησοῦν,
g Psa. 2:7. ὡς καὶ ἐν ‡τῷ πρώτῳ ψαλμῷ" γέγραπται, g Υἱός μου
εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. 34 ὅτι δὲ ἀνέστησεν
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς
h Es. 55:3. διαφθοράν, οὕτως εἴρηκεν, ὅτι h Δώσω ὑμῖν τὰ
ὅσια ‡Δαυεὶδ" τὰ πιστά. 35 ‡διότι" καὶ ἐν ἑτέρῳ
i Psa. 16(15):10. λέγει, i Οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.
¶ H. 36 ‡Δαυεὶδ" μὲν γὰρ ¶ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ
τοῦ θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη, καὶ προσετέθη πρὸς
τοὺς πατέρας αὐτοῦ, καὶ εἶδεν διαφθοράν· 37 ὃν

impleverunt, 28 et nullam cau-
sam mortis invenientes in eum
petierunt a Pilato ut interfice-
rent eum: 29 cumque consum-
massent omnia quae de eo
scripta, deponentes eum de
ligno posuerunt in monumen-
to. 30 Deus vero suscitavit
eum a mortuis tertia die, 31 qui
visus est per dies multos his
qui simul ascenderant cum eo
de Galilaea in Hierusalem, qui
usque nunc sunt testes eius ad
plebem. 32 Et nos vobis adnun-
tiamus eam quae ad patres
nostros repromissio facta est,
33 quoniam hanc deus adimple-
vit filiis nostris resuscitans Ie-
sum, sicut et in psalmo secundo
scriptum est, Filius meus es
tu, ego hodie genui te. 34 Quod
autem suscitaverit eum a mor-
tuis, amplius iam non rever-
surum in corruptionem, ita
dixit quia Dabo vobis sancta
David fidelia. 35 Ideoque et
alias dicit, Non dabis sanctum
tuum videre corruptionem.
36 David enim sua generatione
cum administrasset voluntati
dei, dormivit et adpositus est
ad patres suos et vidit corrup-

28. εὑροντες] add. εν αυτῳ D. Vulg. Syr.Hcl.* Memph. Theb. (Æth.)
— ητησαντο Πιλ. αναιρεθ. αυτον] κρειναντες αυτον παρεδωκαν Πειλατῳ ἱνα εις αναιρεσιν D. | praem. ητησαντο Πιλατον ανερεθηναι D². | (ητησαν τον ℵ*. corr.ᶜ)
29. ετελεσαν] ετελουν D*. | ετελεσεν D².
— παντα ABℵCDE. 61. HL. | ‡ ἁπαντα ς. 13.
— τα περι αυτ. γεγραμμενα] τα γεγρ. περι αυτ. B. Syr.Pst. Æth. || add. εισιν ητουντο τον Πειλατον τουτον μεν σταυρωσαι και επιτυχοντες παλιν και D*. | Postquam crucifixus esset petierunt Pilatum ut de ligno detraherent eum. Impetrarunt et detrahentes eum posuerunt in sepulchro Syr.Hcl.*mg*.
— ξυλου] σταυρου E. Syr.Pst. | add. και D*. Syr.Pst.
— εθηκαν] εθαψαν 13.
30. ὁν ὁ θεος ηγειρεν (om. αυτον εκ νεκρων) D.
— αυτον] ante ηγειρεν E.
31. ὁς] ὡς H*Tf.* (in coll.) ? ὁς corr.¹ | οὑτος D. *e*. Memph.
— επ ἡμερας πλειους] εφ' ἡμερας πλειονας (πλειους²) post τοις συναναβασιν (-βαινουσιν*) αυτῳ απο της Γαλιλαιας εις Ἱερουσαλημ D.

31. οἱτινες] add. αχρι D. Vulg. Syr.Hcl. (Arm.)
— νυν ante εισιν ACD. 13. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. | post ℵ. Æth. | *om. ς. BEHL.
— αυτου] om. H.
32. πατερας] add. ἡμων DE. Vulg. Syr.Pst. Æth. | om. *Hil.* 27ᵈ. 42ᶜ.
— επαγγελιαν] post γενομενην D. *Hil.* 27ᵈ. 42ᶜ.
33. ἡμων ABℵC*D. Vulg. Æth. *Hil.* 27ᵈ. 42ᶜ. | ‡ αυτων ἡμιν ς. C³E. 13. 61. HL. Syrr.Pst.&Hcl. (Arm.) | om. Memph. | αυτων tantum Theb.
— Ιησουν] τον κυριον Ιησουν χριστον D. Theb. | αυτον εκ νεκρων A. | Dominum nostrum Iesum Syr.Hcl.mg. *Hil.* 27ᵈ. 42ᶜ.
— ὡς και] οὑτως γαρ D.
— τῳ πρωτῳ ψαλμῳ γεγραπται D. | in Psalmo primo scriptum est *Hil.* 27ᵈ. 42ᶜ. | γεγραπται εν πρωτῳ ψαλμῳ *Orig.* ii. 538ᵃ. | In actis apostolorum primum hunc haberi atque esse sub oratione beati Pauli ita docemur *Hil.* 27ᶜ. (vid. et 29ᶜ.) | τῳ δευτερῳ ψαλμῳ γεγραπται H. | τῳ ψαλ. γεγραπται τῳ δευτερῳ ABℵC. 13. 61. Arm. (om. τῳ 1°. B*Bch.*) | ‡ τῳ ψαλ. τῳ δευτερῳ γεγραπται ς. EL. Vulg. Syr.Hcl. | scriptum est in Psal. secundo Syr.Pst. Memph. Theb. (Æth.)
33. sub fin. ver.] add. αιτησαι παρ' αιμου και δωσω σοι εθνη την κληρονομιαν σου και την κατασχεσιν σου τα περατα της γης D. Syr.Hcl.*mg*. | om. *Hil.* 27ᵈ. 42ᶜ.
34. ὁτι] ὁτε D. *Hil.* 27ᵈ. 42ᶜ.
— αυτον] add. ὁ θεος E. Syr.Pst. | om. *Hil.*
— μελλοντα] add. αυτον E.
— εις διαφθοραν] om. 13.
35. διοτι ABℵ. 61*. | ‡ διο ς. CE. 13*s*. 61². HL. | om. D*Gr.* Syr.Pst. Æth.
— εν ἑτερῳ] ἑτερως D. (εν τῳ ετερῳ 13.)
36. μεν Syr.Hcl. | om. D. Vulg.
— και προσετεθη] om. 13.
— προς τους] πρους C.* (om. τους *Elz.* 1633. C².)
37. ὁν] ὁ D**Gr.*
— ὁ θεος] om. 61.
38. εστω] post ὑμιν Aℵ.
— δια τουτου] δι' αυτου E. | per hunc Iesum Theb. | δια τουτο B**Rl.* et *Mai.* (-του ²*Rl.* sic *Mai.*)
— αφεσις] -σιν A*. (-σεις D.)
— ἁμαρτιων] add. μετανοια D. (Syr. Hcl.*)

28. in eo *Cl.* | 29. scripta erant *Cl.* (scr. sunt *Am.***) | posuerunt eum *Cl.* | 32. ea *Am.** | 34. suscitavit *Cl.* | 36. in sua *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

δὲ ὁ θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδεν διαφθοράν. 38 γνω-
στὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ
τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται·
[καὶ] ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν † νόμῳ
§ II. ‡ Μωυσέως" δικαιωθῆναι, 39 ἐν τούτῳ § πᾶς ὁ πιστεύων
40. ἐπέλθῃ [ἐφ' ὑμᾶς] δικαιοῦται. 40 βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ † τὸ εἰρημένον
j Hab. 1:5. ἐν τοῖς προφήταις, 41 j "Ἴδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ
θαυμάσατε καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ‡ ἐργάζομαι
ἐγὼ" ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἔργον ‡ ὃ" οὐ μὴ πι-
στεύσητε ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν. 42 Ἐξιόντων δὲ
* αὐτῶν" † παρεκάλουν † εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαλη-
θῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. 43 λυθείσης δὲ τῆς
συναγωγῆς ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ
τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρ-
νάβᾳ, οἵτινες προσλαλοῦντες αὐτοῖς ἔπειθον αὐτοὺς
‡ προσμένειν" τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ. 44 Τῷ δὲ ἐρχομένῳ
σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν
44. τοῦ θεοῦ λόγον τοῦ ‡ κυρίου". 45 ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς
ὄχλους ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ

tionem: 37 quem vero deus suscitavit, non vidit corruptionem. 38 Notum igitur sit vobis, viri fratres, quia per hunc vobis remissio peccatorum adnuntiatur: ab omnibus quibus non potuistis in lege Mosi iustificari, 39 in hoc omnis qui credit iustificatur. 40 Videte ergo ne superveniat quod dictum est in prophetis, 41 Videte, contemtores, et admiramini et disperdimini, quia opus operor ego in diebus vestris, opus quod non credetis si quis enarraverit vobis. 42 Exeuntibus autem illis rogabant ut sequenti sabbato loquerentur sibi verba haec. 43 Cumque dimissa esset synagoga, secuti sunt multi Iudaeorum et colentium advenarum Paulum et Barnaban, qui loquentes suadebant eis ut permanerent in gratia dei. 44 Sequenti vero sabbato pene universa civitas convenit audire verbum domini. 45 Videntes autem turbas Iudaei repleti sunt zelo, et contradicebant his quae a

38. και απο BC³DE. 13. 61. L. Vulg. *Cl. Tol.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | om. και AℵC*. *Am. Fuld.*
— ηδυνηθητε] εδυνηθητε A. | ηδυνηθημεν D²*Gr.*
— εν τ. νομ.] om. εν B*Bch.*(ctra, *Mai. Alf.*)
— νομῳ] † praem. τῳ ς. EL. | om. ABℵCD. 13. 61.
— Μωυσεως BℵCE. 13. 61. | ‡ Μωσεως ς. ADL.
39. τουτῳ] add. ουν D. Syr.Hcl.*mg.*
— πιστευων] add. επ' αυτῳ H.
— δικαιουται] δικαιωθηναι ℵ*. (corr.¹) | add. παρα θεῳ D. Syr.Hcl.*mg.*
40. επελθῃ] απελ. ℵ*. (corr.ᶜ) ‖ † add. εφ' υμας ς. ACEH. 61. L. Vulg. *Cl. Fuld.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. (Theb. ad fin. ver.) Arm. Æth. | om. BℵD. 13. *Am. Tol.*
41. ιδετε] ακουσατε E. *Cod.Bed.*
— καταφρονηται] -νησατε ℵ*. (corr.ᶜ)
— και θαυμασατε] κ. θαυμασετε ℵ. ‖ praem. και επιβλεψαται H. Syr.Hcl. (vid. LXX.) | add. επιβλεψαται E. *Cod.Bed.*
— εργαζομαι ante εγω ABD. 13. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. | ‡ post ς. CEHL. Arm. vid. LXX. (-ζωμαι B*Bch.*) | ὁ εγω εργαζομαι εγω sic ℵ. (om. ὁ ℵᶜ.) ego *Lat.* E. in txt. Graeco.

41. εργον ult. ABℵCH(*e spat.*) 13. 61. Vulg. Memph. Theb. Arm. Æth. | om. DEL. *Tol.* Syrr.Pst.&Hcl.
— ὁ ABℵCDEH. 13. 61. L. | ‡ ῳ ς.
— εκδιηγηται] -γειται AL. (n. l. 13.) | -γησεται D*.
— υμιν] add. και εσειγησαν D. (Syr.Hcl.)
42. εξιοντων δε αυτων ABℵCDEH. 13 *sic.* 61. L. Vulg. Arm. | *om. αυτων ς. | om. Æth. ‖ † add. εκ της συναγωγης των Ιουδαιων ς. L. | om. ABℵCDEH. 13*sic.* 61. Vulg. Syrr.Pst. &Hcl. Memph. Theb. Æth. (add. ab eis Syr.Pst.)
— παρεκαλουν AℵCDH. 13. 61. L. Vulg. | om. B(vid. post σαββατον). E. ‖ † add. τα εθνη ς. L. | om. ABℵCDEH. 13. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth.
— μεταξυ Syr.Hcl.mg. *Graecè.* | εξης D. (Arm.)
— σαββατον] add. ηξιουν B. (-ου *Bly.* ctra, *Blc. Bch. Mai.*)
— τα] om. D*.
43. λυθεισης δε] add. αυτοις ℵ*. (corr.ᶜ)
— σεβομενων] add. τον θεον E. Syrr. Pst.&Hcl. Memph.
— τῳ Βαρν. ABℵCEH. rel. | om. τῳ DL.
— Βαρναβᾳ] add. rogantes baptizari Syr.Hcl.*

43. αυτοις ABℵCDHL. 61. | om. EL. Vulg. (13 n. l.)
— επειθον] -θοντο D*.
— αυτους] αὐτοῖς 61. (αυτου A*.)
— προσμενειν ABℵCDE. 61. | ‡ επιμενειν ς. 13. L. (H n. l.)
— fin.] add. εγενετο δε καθ' ὁλης της πολεως διελθειν τον λογον του θεου D. Syr.Hcl.mg. (om. του θεου) | add. εγενετο δε κατα πασαν πολιν φημισθηναι τον λογον E. *Cod.Bed.*
44. δε AℵCD. 13. 61. Vulg. *e.* Memph. Theb. (H n. l.) | τε BE*Gr.*L. Syrr. Pst.&Hcl. (Arm.) Æth.
— ερχομενῳ BℵC*DE²H. 61. L. | εχομενῳ AC²E*. 13. Vulg.
— πασα] ὁλη D.
— τον λογον του κυριου AB(²*Rl. Mai*) ℵ. 13. 61. *Am. Fuld. Tol.* Theb. | ‡ τον λογ. του θεου ς. B*(*Rl. Mai*) CEL. (..γον του.. H.) Vulg. *Cl.* Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Arm. [Æth.] vid. ver. 46. ‖ Παυλου· πολυν τε λογον ποιησαμενου περι του κυριου D.
45. ιδοντες δε] (om. δε 61.) | και ιδοντες D.
— τους οχλους] το πληθος D. Arm.
— τοις] add. λογοις D*. Syr.Pst. | add. λογοις τοις D²E.

37. suscitavit a mortuis *Cl.* | 38. et ab omnibus *Cl.* | 40. superveniat vobis *Cl.* | 44. verbum dei *Cl.*

ABℵCDE(II.) 13. 61. [H]L. † Παύλου ‡ λαλουμένοις,″ † βλασφημοῦντες. 46 παῤῥη-
σιασάμενοί ‡ τε″ ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας ‡ εἶπαν,″
Ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν ¶ λόγον
¶ II. τοῦ θεοῦ· ἐπειδὴ † ἀπωθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίους
κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα
εἰς τὰ ἔθνη. 47 οὕτως γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ κύριος,
k Es. 49:6. Lu. 2:32. k Τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν
ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. 48 ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαι-
48. τοῦ θεοῦ ρον καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ ἐπίστευ-
σαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον. 49 διεφέ-
ρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ κυρίου δι' ὅλης τῆς χώρας. 50 οἱ
δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας †
τὰς εὐσχήμονας καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, καὶ
ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ † Βαρνάβαν,
καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. 51 οἱ δὲ
ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν † ἐπ' αὐτοὺς
52. οἱ δὲ ἦλθον εἰς Ἰκόνιον. 52 οἵ ‡ τε″ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς
XIV. ΚΑ' καὶ πνεύματος ἁγίου. 1 Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ

Paulo dicebantur blasphemantes. 46 Tunc constanter Paulus et Barnabas dixerunt, Vobis oportebat primum loqui verbum dei: sed quoniam repulistis illud et indignos vos deiudicastis aeternae vitae, ecce convertimur ad gentes. 47 Sic enim praecepit nobis dominus, Posui te in lumen gentibus, ut sis in salutem usque ad extremum terrae. 48 Audientes autem gentes gavisae sunt, et glorificabant verbum domini, et crediderunt quotquot erant praeordinati ad vitam aeternam: 49 disseminabatur autem verbum domini in universam regionem. 50 Iudaei autem concitaverunt religiosas mulieres et honestas et primos civitatis, et excitaverunt seditionem in Paulum et Barnaban, et eiecerunt eos de finibus suis. 51 At illi excusso pulvere pedum in eos venerunt Iconium: 52 discipuli quoque replebantur gaudio et spiritu sancto.
1 Factum est autem in Iconio ut simul introirent in synagogam Iudaeorum et loquerentur

45. Παυλου] † praem. του ς. CDEII. 13. 61. L. | om. ABℵ.
— λαλουμενοις ABℵE. 13. 61. | ‡ λεγομενοις ς. CDIIL. Vulg. || † add. αντιλεγοντες και ς. DII. Syr.Hcl. | εναντιομενοι και E(*Tf.) Arm. | om. ABℵC. 13. 61. L. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Æth.
46. παρρησιασαμενοι] παρρησιαμενος D*. (-σαμενος^{2}.)
— τε ABℵCDGr. 61. Æth. (13 n.l.) | ‡ δε ς. EIIL. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. | tunc Vulg. | om. Theb. Arm.
— ὁ Βαρν.] om. ὁ D.
— ειπαν ABℵD. 61. | ‡ ειπον ς. CEII. 13s. L || add. προς αυτους D.
— ην *Orig.* iii. 792^{c}. | om. C. | post πρωτον D.
— αναγκαιον *Orig.* iii. 348^{f}. 742^{c}. 758^{b}. 792^{c}. *Tert.* de fuga 6. | om. D.
— επειδη ABℵDEL. *Orig.* iii. 143^{a}. | επει C. 61. *Orig.* iii. 147^{b}. 204^{e}. 742^{c}. 758^{b}. 792^{c}. (13 n.l.) || † add. δε ς. Aℵ^{c}CD^{2}E. 13. 61*sic*. L. Arm. Æth. *Orig.* iii. 143^{a}. 147^{b}. 742^{c}. 758^{b}. 792^{d}. | om. Bℵ*D*. Syr.Hcl. Memph. Theb. *Orig.* iii. 204^{e}. sed quoniam Vulg. Syr.Pst. *Tert.*
— κρινετε *Orig.* iii. 143^{a}. 147^{b}. 742^{c}. 758^{b}. 792^{d}. | κρεινατε D*.

46. ἑαυτους] ante κρινετε E. | post *Orig.* iii. 143^{a}. 147^{b}. 742^{c}. 758^{b}. 792^{d}. *Tert.*
— στρεφομεθα] add. ἡμεις E. *Tert.* | om. *Orig.* iii. 143^{a}. 147^{f}. 348^{f}. 742^{c}. 758^{b}. 792^{d}.
47. εντεταλται] εντεταλκεν D*. | εντελλεται 61.
— ἡμιν] om. D*Gr.
— ὁ κυριος] om. ὁ ℵ*. (add.^{c}) Scriptura Theb. Æth.
— κυριος] add. ιδου DE. vid. LXX. *Cypr.* 282.
— τεθεικα σε εις φως εθνων] φως τεθεικα σε τοις εθνεσιν D. (*Cypr.*) (τεθ. φως σε τ. εθν. D^{2}.)
— σωτηριαν] add. gentibus Syr.Hcl.*
48. ακουοντα δε] και ακουοντα D. Syr.Pst. Æth.
— εδοξαζον] εδεξαντο D.
— τον λογον του κυριου AℵC. 13. 61. L. Vulg. *e.* Theb. | τον λογ. του θεου BDGr.EGr. Memph. | Deum Syrr. Pst.&Hcl. (Æth.)
— επιστευσαν] add. sermoni domini Syr.Hcl.
— αιωνιον] -νιαν B.
49. διεφερετο δε] και διεφερετο D. Syr. Pst. Æth. [Syr.Hcl.]
— δι'] καθ' Aℵ. 13.

50. παρωτρυναν] παρωτρυνον D*Gr. | παρωξυναν 61.
— γυναικας] † add. και ς. ℵ*EL. Vulg. Æth. | om. ABℵ^{c}CD. 13. 61. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm.
— επηγειραν] add. θλιψιν και E. | add. θλειψιν μεγαλην και D.
— τον Παυλ.] om. τον D.
— Βαρν.] † praem. τον ς. | om. ABℵCDE. 13. 61. L.
— αυτων] om. B.
51. κονιορτον] add. απο E. Syr.Hcl.
— ποδων] † add. αυτων ς. DEL. Syr. Pst. Memph. Theb. Æth. | om. ABℵC. 13. 61. Vulg. Syr.Hcl. Arm.
— επ'] εις E.
— ηλθον] κατηντησαν DGr.
— εις] add. το E.
52. οἱ τε AB. 13. Vulg. Syr.Pst. (Æth.) | ‡ οἱ δε ς. ℵCDE. 61. L. Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. "In Graeco habetur, discipuli autem" *Beda in Exp.*
1. αυτους] αυτον DGr.
— οὑτως] praem. προς αυτους E. | add. id. D. (Syr.Pst.)

46. repellitis *Cl.* | vos judicatis *Cl.* | 47. in lucem gentium *Cl.* | 49. per universam *Cl.* | 50. mulieres religiosas *Cl.* | persecutionem *Cl.*
1. autem Iconii *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν
Ἰουδαίων, καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι Ἰου-
δαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. 2 οἱ δὲ ‡ ἀπει-
θήσαντες″ Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς
ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν. 3 ἱκανὸν μὲν
οὖν χρόνον διέτριψαν παῤῥησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ
τῷ μαρτυροῦντι τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ,† διδόντι
§ H σημεῖα καὶ τέρατα § γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν.
4 ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως, καὶ οἱ μὲν ἦσαν
σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις. 5 ὡς
δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς
ἄρχουσιν αὐτῶν, ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς,
6 συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας,
Λύστραν καὶ Δέρβην καὶ τὴν περίχωρον, 7 κἀκεῖ
‡ εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν.″

ΚΒʹ 16. 8 Καί τις ἀνὴρ ἐν Λύστροις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν
ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ †, ὃς οὐδέποτε
‡ περιεπάτησεν.″ 9 οὗτος ‡ ἤκουσεν″ τοῦ Παύλου λαλοῦν-

ita ut crederent Iudaeorum et Grecorum copiosa multitudo.
2 Qui vero incredibiles fuerant Iudaei, suscitaverunt et ad iracundiam concitaverunt animas gentium adversus fratres.
3 Multo igitur tempore demorati sunt fiducialiter agentes in domino, testimonium perhibente verbo gratiae suae dante signa et prodigia fieri per manus eorum.
4 Divisa est autem multitudo civitatis, et quidam quidem erant cum Iudaeis, quidam vero cum apostolis.
5 Cum autem factus esset impetus gentilium et Iudaeorum cum principibus suis, ut contumeliis adfligerent et lapidarent eos,
6 intellegentes confugerunt ad civitates Lycaoniae, Lystram et Derben et universam in circuitu regionem,
[7] et ibi evangelizantes erant.

7 [8] Et quidam vir Lystris infirmus pedibus sedebat, claudus ex utero matris suae, qui numquam ambulaverat.
8 [9] Hic audivit Paulum loquentem; qui

---

1. *των Ιουδαιων*] om. ℵ*. (add.[c])
— *πιστευσαι*] *πιστευειν* D. | *θαυμασαι* E.
— *Ιουδαιων* et *Ἑλληνων*] transp. L.
— *πληθος*] add. *και πιστευσαι* E.
2. *απειθησαντες* ABℵC. 13. 61. | ‡ *-θουντες* ς. EL. | om. D.
— *Ιουδαιοι επηγειραν*] *αρχισυναγωγοι των Ιουδαιων και οἱ αρχοντες της συναγωγης επηγαγον αυτοις διωγμον κατα των δικαιων* D. Syr.Hcl.mg. ("adversus fratres.")
— *επηγειραν*] add. *διωγμον* E. Syr.Hcl.
— fin.] add. *ὁ δε κυριος εδωκεν ταχυ ειρηνην* D. Syr.Hcl.*mg.* | *ὁ δε κυριος ειρηνην εποιησεν* E. "In Graeco sequitur, Deus antem pacem fecit" *Beda in Exp.*
3. *διετριψαν*] *διετριβον* A. | *διατρειψαντες* D. ‖ add. *εκει* E. Syrr.Pst.& Hcl.† Memph. Theb.
— *παρρησιαζομενοι*] *παρησιαμενοι* D*. *-σαμενοι* D².
— *μαρτυρουντι*] add. *επι* Aℵ*. | om. Bℵ[c]CDE. rel.
— *διδοντι*] † praem. *και* ς. C. 61. L. Arm. Æth. | om. ABℵDE. 13. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. (*διδοντος* ℵ. 61.)
— *γινεσθαι*] *γενεσθαι* 13.
4. *εσχισθη δε*] *ην δε εσχισμενον* D.
— *οἱ δε*] *αλλοι δε* D.
— fin.] add. *κολλωμενοι δια τον λογον του θεου* D. Syr.Hcl.mg.
5. *τε*] om. D. Vulg.
— *Ιουδαιων*] praem. *των* D.
— *και λιθοβολησαι*] post *αυτους* E.
—, 6. Et iterum excitaverunt persecutionem secundo Judaei cum gentibus: et lapidantes eos eduxerunt eos ex civitate: et fugientes pervenerunt in Lycaoniam in civitatem quandam quae vocatur Lystra et Derbe Syr.Hcl.mg.
6. *συνιδοντες*] add. *και* D*. Theb.
— *κατεφυγον*] add. *οἱ αποστολοι* C³.
— *Λυκαονιας*] add. *εις* C*D*. | om. ABℵC²D²E. rel. | (*Λυτραν* 13.)
— *περιχωρον*] add. *ὁλην* DE. | praem. Vulg.
7. *ευαγγελιζομενοι* ante *ησαν* ABℵD*Gr.* 13. 61. Vulg. | ‡ post ς. CEHL. *Beda.*
— fin.] add. *και εκεινηθη ὁλον το πληθος επι τῃ διδαχῃ. ὁ δε Παυλος και Βαρναβας διετριβον εν Λυστροις* D. | add. *τον λογον του θεου· και εξεπλησσετο πασα ἡ πολυπληθια επι τῃ διδαχῃ αυτων. ὁ δε Παυλος και Βαρναβας διετριβον εν Λυστροις* E. "Sequitur in Graeco, Et commota est omnis multitudo in doctrina eorum. Paulus autem et Barnabas morabantur in Lystris. Et hi quoque versiculi in quibusdam nostris codicibus non habentur." *Beda in Exp.*
8. *εν Λυστροις*] post *αδυνατος* Bℵ*. | ante Aℵ[c]C. 13. 61. HL. ‖ om. DE. vid. sub fin. ver. 7.
— *εκαθητο*] ante *αδυνατος τοις ποσιν* D.
— *χωλος*] om. D.
— *κοιλιας*] add. *της* D*.
— *αυτου*] † add. *ὑπαρχων* ς. HL. Memph. | om. ABℵCDE. 13. 61. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Theb. ut vid. Arm. Æth.
— *περιεπατησεν* ABℵC. 13. 61. | ‡ *περιπεπατηκει* *St.* 3. DEHL. (*περιεπεπατηκει* *Elz.*) Vulg.
9. *οὑτος*] praem. *και* E. Syr.Hcl. Æth.
— *ηκουσεν*] AℵDE. 13. 61. HL. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. (praem. *ουκ* ℵ.) | ‡ *ηκουεν* ς. BC. Syr.Hcl. Theb.
— *λαλουντος*] *λεγοντος* ℵ*. (corr.[c]) ‖ add. *ὑπαρχων εν φοβῳ* D.

---

1. crederet *Cl.* *Am.*** | 2. increduli *Cl.* | 4. autem *Am. mg.* | 5. afficerent *Cl.*

ABℵCDE.
13. [31] 61.
HL.

11. οἵ τε

τος, ὃς ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἰδὼν ὅτι ‡ ἔχει πίστιν″ τοῦ
σωθῆναι, 10 εἶπεν μεγάλῃ † φωνῇ, Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς
πόδας σου ὀρθός. καὶ ‡ ἥλατο″ καὶ περιεπάτει.
11 οἱ δὲ ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν † Παῦλος ἐπῆραν
τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυκαονιστὶ λέγοντες, Οἱ θεοὶ
ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς· 12 ἐκά-
λουν τε τὸν † Βαρνάβαν Δία, τὸν δὲ Παῦλον Ἑρμῆν,
ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. 13 ὅ ‡ τε″
ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως †, ταύρους
καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς
ὄχλοις ἤθελεν θύειν. 14 ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι
Βαρνάβας καὶ Παῦλος διαῤῥήξαντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν
‡ ἐξεπήδησαν″ εἰς τὸν ὄχλον, κράζοντες 15 καὶ λέγον-
τες, Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς
ἐσμεν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ
τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ † θεὸν † ζῶντα,
ὃς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασ-
σαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, 16 ὃς ἐν ταῖς παρῳχημέ-

intuitus eum et videns quia
haberet fidem ut salvus fieret,
9 [10] dixit magna voce, Surge
super pedes tuos rectus. Et ex-
ilivit, et ambulabat. 10 [11] Tur-
bae autem cum vidissent quod
fecerat Paulus, levaverunt vo-
cem suam lycaonice dicentes,
Dii similes facti homini-
bus descenderunt ad nos,
11 [12] et vocabant Barnaban
Iovem, Paulum vero Mercu-
rium, quoniam ipse erat dux
verbi: 12 [13] sacerdos quoque
Iovis qui erat ante civitatem,
tauros et coronas ante ianuas
adferens, cum populis volebat
sacrificare. 13 [14] Quod ubi au-
dierunt apostoli Barnabas et
Paulus, conscissis tunicis suis
exilierunt in turbas, clamantes
14 [15] et dicentes, Viri, quid haec
facitis? et nos mortales sumus
similes vobis homines, adnun-
tiantes vobis ab his vanis con-
verti ad deum vivum, qui fecit
caelum et terram, mare et om-
nia quae in eis sunt, 15 [16] qui
in praeteritis generationibus

9. ὁς ατενισας αυτῳ] ατενισας δε αυτῳ ὁ Παυλος D. | προς ὁν ατενισας ὁ Παυλος E.
— εχει ante πιστιν ABℵCD. 13. 61. *Am. Tol. Fuld.* Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Æth. | ‡ post ς. EHL. Vulg.*Cl.* Memph. ut vid. Arm.
10. φωνῃ] † praem. τῃ ς. AD²E. 13 ut vid. HL. | om. BℵCD*. 61.
— φωνῃ] add. σοι λεγω εν τῳ ονοματι του κυριου Ιησου χριστου CD(E.) (13.) Syrr.Pst.&Hcl.mg. Theb. Arm. "In Graeco exemplari legitur ... Tibi dico in nomine domini Jesu Christi" *Beda in Exp.* (εν ονομ. et κυριου ἡμων E. Theb. (Arm.) | sine του κυριου 13.) | non habent ABℵ. 61. HL. Vulg. Syr.Hcl.*txt.* Memph. Æth.
— ορθος] ορθρος A. | ορθως E*Gr.*H. Syr.Hcl.*mg.* || add. και περιπατει D. Syr.Hcl.*mg.*
— και] add. παραχρημα E. | add. ευθεως παραχρημα D. Syr.Hcl.*mg.*
— ἡλατο ABℵC. 61. Vulg. Memph. Theb. | ανηλατο D*. (-λλατο².) | ἡλετο H. | ‡ ἡλλετο ς. 13*s.* L. Syrr. Pst.&Hcl. Arm. | εξηλλατο E.
— και 2⁰.] om. B**Rl.Mai.* Memph.
11. οἱ δε CDE. 13*s.* 61. HL. Vulg. Syr.Hcl. Theb. Arm. | οἱ τε ABℵ. Syr.Pst. Æth. οἱ ουν Memph.

11. ιδοτες C.
— ὃ] ὁπερ. B*Bch.*
— Παυλος] † praem. ὁ ς. 61. HL. | om. AℵBCDE. 13.
— την] om. D.
— αυτων] om. ℵ*. (add.ᶜ)
— Λυκαονιστι] regionis Syr.Pst. | lingua sua Theb.
— ὁμοιωθεντες] add. τοις D.
— ανθρωποις] -ποι ℵ*. (corr.ᶜ)
12. τε] δε D.
— τον 1⁰.] om. D.
— Βαρναβαν] † praem. μεν ς. B*Mai.Alf.* C³E. 13*s.* HL. Syr.Hcl. Memph. | om. AB*Btly.*ℵC*D. 61. Vulg. Theb. Arm.
— Δια ABℵC. 13. Syr.Hcl.*mg.* Graecè. *Eus.* D.E. 139ᵇ. | Διαν DE. 61. HL. dominum deorum Syr.Pst.
— επειδη] επι (i.e. -ει) ℵ*. (corr.ᶜ)
— ὁ ἡγουμ.] om. ὁ C*D.
13. ὁ τε ABℵC² Vulg. Syr.Pst. (Æth.) | τοτε ὁ 61. | τοτε C*. | ‡ ὁ δε ς. E. 13*s.* HL. Syr.Hcl. Memph. Theb. | (οἱ δε ἱερεις D.)
— Διος του οντος] του οντος Διος D.
— προ] προς C*. | πρωτων πυλων 61.
— της] om. D*.
— πολεως] † add. αυτων ς. C³EHL. Syr.Hcl. | om. ABℵC*D. 13. 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. (Æth.)

13. ταυρους] add. αυτοις D.
— στεμματα] add. αυτοις E.
— ενεγκας] -καντες D.
— ηθελεν] -λον D. 61. H.
— θυειν] επιθυειν D.
14. ακουσαντες] ακουσας D.
— οἱ αποστολοι] om. D. Syr.Pst.
— αυτων ℵ*CDE. 61. HL. | ἑαυτων ABℵᶜ. 13. | add. και D*. Syr.Pst.
— εξεπηδησαν ABℵC*DE. 13. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | ‡ εισεπηδησαν ς. C³HL.
— εις] επι C*.
15. λεγοντες] φωνουντες D*.
— ανδρες] add. ει A*.
— και 2⁰.] om. D.
— ὑμιν] ante εσμεν C. *Iren.* 197. | om. H. | post ανθρωποι 13.
— ὑμας] ὑμειν τον θεον ὁπως D. *m. Iren.* || add. ἱνα E.
— επιστρεφειν] επιστρεψηται D. | επιστρεφητε E.
— θεον ζωντα ABℵᶜCD²E. 13. 61. Arm. | τον θεον ζωντα D*. | θεον τον ζωντα ℵ*. | †τον″ θεον †τον″ ζωντα ς. HL.
— ὁς εποιησεν] τον ποιησαντα D.
— και την θαλασσαν] om. 13.
16. ὁς] ὁ D.
— παντα] κατα D*.

8. fidem haberet *Cl.* | 14. et mare *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. Theb. Arm. Æth.

§ 31.

k 2 Cor. 11:25.

21. εὐαγγελιζόμενοι

ναις γενεαῖς εἴασεν πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς
ὁδοῖς αὐτῶν· 17 καί τοι † οὐκ ἀμάρτυρον ‡ αὐτὸν″
ἀφῆκεν ‡ ἀγαθουργῶν,″ § οὐρανόθεν [‡ ὑμῖν″] ὑετοὺς
διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ
εὐφροσύνης τὰς καρδίας ‡ ὑμῶν.″ 18 καὶ ταῦτα λέγοντες,
μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.
19 ‡ Ἐπῆλθαν″ δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰου-
δαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους, k καὶ λιθάσαντες
τὸν Παῦλον ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως, ‡ νομίζοντες″
αὐτὸν ‡ τεθνηκέναι.″ 20 κυκλωσάντων δὲ ‡ τῶν μαθη-
τῶν αὐτὸν″ ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ τῇ
ἐπαύριον ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην.
21 εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην καὶ μαθη-
τεύσαντες ἱκανούς, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύστραν καὶ
* εἰς″ Ἰκόνιον καὶ * εἰς″ Ἀντιόχειαν· 22 ἐπιστηρίζοντες
τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ
πίστει, καὶ ὅτι Διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελ-
θεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 23 χειροτονήσαντες

dimisit omnes gentes ingredi vias suas, 16 [17] et quidem non sine testimonio semet ipsum reliquit benefaciens, de caelo dans pluvias et tempora fructifera implens cibo et laetitia corda vestra. 17 [18] Et haec dicentes vix sedaverunt turbas ne sibi immolarent. 18 [19] Supervenerunt autem quidam ab Anthiocia et Iconio Iudaei, et persuasis turbis lapidantesque Paulum traxerunt extra civitatem, aestimantes eum mortuum esse. 19 [20] Circumdantibus autem eum discipulis surgens intravit civitatem, et postera die profectus est cum Barnaba in Derben. 20 [21] Cumque evangelizassent civitati illi et docuissent multos, reversi sunt Lystram et Iconium et Anthiociam, 21 [22] confirmantes animas discipulorum, exhortantesque ut permanerent in fide, et quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum dei. 22 [23] Et cum constituissent illis per singulas

16. ταις] τοις L.
17. και τοι ABℵ^{c}C*. 13. 61*. | και γε DE. | και τοι † γε″ ϛ. ℵ*C^{3}HL. 61^{2}.
— αμαρτυραν C. | -ρων 61.
— αυτον ABℵ*E. | ‡ ἑαυτον ϛ. ℵ^{c}C(D.) 13s. 61. HL. *Iren.* 197. (post αφηκεν D.)
— ηφηκεν L.
— αγαθουργων ABℵC. 13. 61. | ‡ αγαθοποιων ϛ. DE(H -πων)L.
— ουνονθεν 61.
— ὑμιν Bℵ*CDE. 31. HL. *Flor. m.* Syr.Hel. Arm. *Iren.* 197. ed. | ‡ ἡμιν ϛ. Memph. | om. Aℵ^{c}. 13. 61. Vulg. Æth. *Iren.* edd. quidam. | illis Syr. Pst. Theb.
— διδους] ante ὑετους Aℵ. 13. 61. Vulg. Memph. | ante ὑμιν *Iren.*
— και καιρους] om. και E.
— ενπιμπλων D(E εμπ.).
— τας] om. D*.
— ὑμων Bℵ*CDE. 61. *Am. Fuld. Tol. m.* Syr.Hel. Arm. *Iren.* | ‡ ἡμων ϛ. Aℵ^{c}. 13s. 31. Hs Lsic. Vulg. *Cl.* Memph. Æth. | eorum Syr.Pst. Theb.
18. μολις] μογις D.
— κατεπαυσαν] -σαντο C*.
— fin.] add. αλλα πορευεσθαι ἑκαστον εις τα ιδια C. 13. 31. 61. Syr.Hel.*mg.* Arm.
19. επηλθαν ABℵ. 61. | ‡ -θον ϛ. CDE. 13s. 31s. HL.
— επηλθ. δε ABℵHL. vv. | διατριβοντων δε αυτων και διδασκοντων επηλθ. (C)(D)E. 13. 31. 61. *Cod. Bed.* Syr. Hel.*mg.* Arm. (om. και C. om. δε D*.)
— απο Αντιοχ. και Ικ. Ιουδαιοι] τινες Ιουδαιοι απο Ικονιου και Αντιοχιας D. Syr.Hel.mg. | τινες απο Αντιοχιας και Ικονιου Ιουδαιοι E. *Cod. Bed.*) ‖ (και seq. om. D^{2}.)
— πεισαντες] επεισεισαντες D.
— πεισαντες τους οχλους] διαλεγομενων αυτων παρρησιᾳ επεισαν (ανεπεισ. 31. 61.) τους οχλους αποστηναι απ' αυτων λεγοντες ὁτι ουδεν αληθες λεγουσιν αλλ' ἁπαντα (*sic* 61. αλλα παντα 31. αλλαπαντα C.) ψευδονται C. 31. 61. Syr.Hel.*mg.* Arm.
— λιθασαντες] λιθοβολησαντες A.
— εσυρον] ABℵC. 13s. 31s. 61. H. | εσυραν DEL.
— εξω] om. ℵ*. (add.^{c})
— νομιζοντες ABℵD. 13. 61. | ‡ -σαντες ϛ. CE. 31. HL.
— αυτον] post τεθν. D.
— τεθνηκεναι ABℵC. 13. 61. | ‡ τεθναναι ϛ. DE. 31. HL.
20. των μαθητων ante αυτον ABℵC(D.) 13. 31. 61. (αυτου D*.) | ‡ post ϛ. EH(L.) Vulg. (αυτων L. 31* *Scr.*) ‖ add. αυτου E. Æth. ‖ add. et vespera facta est Theb.
20. και τῃ επαυριον..την πολιν (ver. 21.)] om. ℵ*. (add.^{c})
— την] add. Λυστραν D.
— τῃ επαυρ.] την επαυρ. D*.
— εξηλθεν] εισηλθεν H.
21. ευαγγελισαμενοι Bℵ^{c}C. 13. 31. 61. L. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. | -ζομενοι ADEH.
— τε] δε DE. Memph. Theb. [Arm.]
— την πολιν εκεινην] τους εν τῃ πολει D.
— ἱκανους] πολλους D.
— ὑπεστρεψαν] ὑπεστρεφον D.
— την] om. D.
— και εις Ικον. και εις Αντ. AℵCE *Gr.* 13. 61. Syrr.Pst.&Hel. | *om. εις *bis* ϛ. DHL. Vulg. *e.* | και Ικ. και εις A. 31. | και εις Ικον. και Αντ. B *Mai.*
22. μαθητων] add. και C. Syrr.Pst.&Hel. Arm. Æth.
— παρακαλουντες] add. τε ℵ^{c}D.
— εμμενειν] ενμενην 61.
— εισελθειν *Orig.* i. 257^{d}. ii. 749^{f}. 815^{e}. *Petr. Alex.* Routh. iv. 35. | ελθειν D*.

17. corda nostra *Cl.* | 19. existimantes *Cl.*

ABℵCDE. 13. 31. 61. HL.

δὲ αὐτοῖς ‡κατʼ ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους,″ προσευ-
ξάμενοι μετὰ νηστειῶν, παρέθεντο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ
εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν.
17. [24] Καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν ἦλθον εἰς
*τὴν″ Παμφυλίαν, [25] καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν
λόγον κατέβησαν εἰς Ἀττάλειαν· [26] κἀκεῖθεν ἀπέ-
πλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι
τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν.
[27] παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν
‡ἀνήγγελλον″ ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετʼ αὐτῶν, καὶ
ὅτι ἤνοιξεν τοῖς ἔθνεσιν θύραν πίστεως. [28] διέτριβον
δὲ † χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.
ΚΓʹ XV. [1] Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἐδίδα-
σκον τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι Ἐὰν μὴ ‡περιτμηθῆτε″ τῷ
ἔθει *τῷ″ Μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι. [2] γενο-
μένης ‡δὲ″ στάσεως καὶ ‡ζητήσεως″ οὐκ ὀλίγης τῷ
Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτούς, ἔταξαν ἀνα-
βαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν καί τινας ἄλλους ἐξ
αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς
Ἰερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. [3] οἱ μὲν

ecclesias presbyteros, et orantes cum ieiunationibus commendaverunt eos domino in quem crediderunt.
[23] [24] Transeuntesque Pisidiam venerunt in Pampbiliam, [24] [25] et loquentes in Pergen verbum domini descenderunt in Attaliam, [25] [26] et inde navigaverunt Anthiociam, unde erant traditi gratiae dei in opus quod compleverunt. [26] [27] Cum autem venissent et congregassent ecclesiam, rettulerunt quanta fecisset dominus cum illis, et quia aperuisset gentibus ostium fidei. [27] [28] Morati sunt autem tempus non modicum cum discipulis.

[1] Et quidam descendentes de Iudaea docebant fratres quia nisi circumcidamini secundum morem Mosi, non potestis salvi fieri. [2] Facta ergo seditione non minima Paulo et Barnabae adversus illos, statuerunt ut ascenderent Paulus et Barnabas et quidam alii ex aliis ad apostolos et presbyteros in Hierusalem super hac quaestione.

23. δε] τε 13.
— κατʼ εκκλησιαν ante πρεσβυτερους ABℵCD. 13. 31. 61. Vulg. Syr.Pst. Arm. | ‡ post ϛ. EHL. Syr.Hcl. Memph. Theb. Æth. (κατα D.)
— προσευξαμενοι] add. δε D.
— αυτους] -τοῖς L.
— πεπιστευκεισαν] -κασιν D.
24. και διελθοντες] διελθοντες δε D. Memph.
— την Πισ.] praem. εις ℵ.
— ηλθον] -θαν D.
— την Παμφ. BℵCE. 13. 61. | *om. την ϛ. AD. 31. HL. Pergen Pamphyliae Theb.
25. εν Περγῃ Bℵ^c ut vid. CDE. rel. | εις Περγην A. | εις την Περγην ℵ*. 61. in illo loco Theb.
— τον λογον] add. του κυριου AℵC. 13. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.* Arm. | add. του θεου E. | om. BD. 31. HL. Memph. Theb. Æth.
— Ατταλειαν] Αταλειαν L. Italiam Æth. || add. ευαγγελιζομενοι αυτους D. Syr.Hcl.*
26. απεπλευσαν] om. B*. (in marg.[1]) | ανεπλευσαν H. (om. κακειθεν απεπλ. εις Αντιοχειαν Æth.)
26. παραδεδομενοι] -δεδεμενοι 31.
27. συναγαγοντες] συναγοντες 61. | συναξαντες D.
— ανηγγελλον ABℵC. 13. (61.) Syr.Pst. Memph. (-γελον B*Btly.* 61.) | ‡ ανηγγειλαν ϛ. (31.) HL. Vulg. Syr.Hcl. Arm. Æth. (-γελαν 31 *Scr.*) [Theb.] | ανηγγειλον D. | απηγγειλαν E.
— εποιησεν ὁ θεος μετʼ αυτων] ὁ θεος εποιησεν αυτοις (om.[2]) D. Theb. | ὁ θεος εποιησεν μετʼ αυτ. ℵ. || add. μετα των ψυχων αυτων D.
28. διετριβον δε] † add. εκει ϛ. E. 31. HL. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. | om. ABℵCD. 13. 61. Vulg. Arm. Æth.
— ουκ] om. 61. (ουχ ℵ.)
1. Ιουδαιας] add. ex illis qui crediderunt ex haeresi Pharisaeorum Syr.Hcl.mg.
— εαν] αν A*.
— περιτμηθητε A(B[2] *Bch.Mai*)ℵCD. 13. 61. (περιθμητε B* *Bch.Mai*) περιτομηθητε B*Btly.* | ‡ περτεμνησθε ϛ. E. 31. HL. || add. και D. Syr.Hcl.mg. | add. et ambulctis Theb.
— εθει] εθνι ℵ*.
— τῳ Μω. ABℵC*. 61. | *om. τῳ ϛ. C[3]DE. 13. 31. HL.
— Μωυσεως BℵCE. 13. 61. HL *Treg.* | Μωσεως AD. 31. L *Tf.*? legis Syr.Pst. || add. περιπατητε D. Syr.Hcl.mg.
1. δυνασθε] δυνησησθαι C.
— σωθηναι] περισωθηναι 31.
2. γεν. δε BℵCD *Gr.* 61. L. (Syr.Pst.) Memph. Theb. (Æth.) | ‡ γεν. ουν ϛ. AE. 31. H. *d.* Vulg. Syr.Hcl. Arm. (13 n. l.)
— στασεως] εκτασεως D.
— και ζητησεως ABℵCD. 31. 61. HL. | ‡ και συζητησεως ϛ. (13 n. l.) vid. ver. 7. || om. E. Vulg. Memph.
— τῳ 2°.] om. DE.
— προς αυτους] συν αυτοις D *Gr.*
— εταξαν] -αντο E.
— εταξαν....εξ αυτων] ελεγεν γαρ ὁ Παυλος μενειν οὕτως καθως επιστευσαν διϊσχυριζομενος· οἱ δε εληλυθοτες απο Ἱερουσαλημ παρηγγειλαν αυτοις τῳ Παυλῳ και Βαρναβᾳ και τισιν αλλοις αναβαινειν D. Syr.Hcl.*mg.*
— αλλους] post εξ αυτων ℵ.
— πρεσβυτερους] praem. τους C.
— εις] εν E.

23. et orassent *Cl.* | 25. verbum domini in Perge *Cl.* | 27. fecisset deus *Cl.*
1. salvari *Cl.* | 2. quidem *Am.***.

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.
4. Ἱερουσαλήμ
— ὑπὸ τῆς ἐκκλ.
6. συνήχθ. δὲ
7. συνζητήσεως

οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας διήρχοντο
τήν * τε″ Φοινίκην καὶ Σαμάρειαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν
ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην
πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς. 4 παραγενόμενοι δὲ εἰς ‡ Ἱεροσό-
λυμα″ ‡ παρεδέχθησαν″ ‡ ἀπὸ″ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν
ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ
θεὸς ἐποίησεν μετ' αὐτῶν. 5 ἐξανέστησαν δέ τινες
τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες,
λέγοντες ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς παραγγέλλειν τε
τηρεῖν τὸν νόμον Μωϋσέως. 6 συνήχθησάν ‡ τε″ οἱ
ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου
τούτου. 7 πολλῆς δὲ ‡ ζητήσεως″ γενομένης, ἀναστὰς
Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτούς, Ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς
ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ‡ ἐν ὑμῖν ἐξελέ-
ξατο ὁ θεὸς″ διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη
τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι. 8 καὶ ὁ
καρδιογνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς δοὺς † τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον καθὼς καὶ ἡμῖν· 9 καὶ ‡ οὐθὲν″ διέ-
κρινεν μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσας
τὰς καρδίας αὐτῶν. 10 νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν θεὸν

3 Illi igitur deducti ab ecclesia
pertransiebant Foenicen et Sa-
mariam, narrantes conversio-
nem gentium, et faciebant
gaudium magnum omnibus
fratribus. 4 Cum autem venis-
sent Hierosolymam, suscepti
sunt ab ecclesia et ab apostolis
et senioribus, adnuntiantes
quanta deus fecisset cum illis.
5 Surrexerunt autem quidam
de heresi Pharisaeorum qui
crediderant, dicentes quia
oportet circumcidi eos, praeci-
pere quoque servare legem
Mosi: 6 conveneruntque apos-
toli et seniores videre de verbo
hoc. 7 Cum autem magna
conquisitio fieret, surgens Pe-
trus dixit ad eos, Viri fratres,
vos scitis quoniam ab antiquis
diebus in nobis elegit deus per
os meum audire gentes verbum
evangelii et credere. 8 Et qui
novit corda deus testimonium
perhibuit dans illis sanctum
spiritum sicut et nobis, 9 et
nihil discrevit inter nos et illos,
fide purificans corda eorum.
10 Nunc ergo quid temtatis

2. Ἱερουσαλημ] add. ὁπως κριθωσιν επ' αυτοις D. (αυτων D².) (Syr.Hcl.*)
3. προπεμφθεντες] εκπεμφθ. E.
— την τε BℵCD. 61. | *om. τε ς. AE. 13s. 31. HL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth.
— Σαμαρειαν] praem. την D. 31. H.
— εκδιηγ.] διηγ. ℵ*. (corr.ᵃ)
4. Ἱεροσολυμα AB. 61. Vulg. (13 n. l.) | ‡ Ἱερουσαλημ ς. ℵCDE. 31. HL.
— παρεδεχθησαν ABℵD². 61. | παρεδοθησαν D*. | ‡ απεδεχθησαν ς. CE. 31. HL. (13 n.l.) ‖ add. μεγαλως CD².(μεγως D*.) Syr.Hcl.*
— απο BC. | ‡ ὑπο ς. AℵDE. 13s. 31. 61. HL.
— και 1°.] om. ℵ*. (add.ᵃ)
— ανηγγειλαν τε] απηγγειλαντες D*. | απηγγειλαν τε D². ‖ om. τε ℵ*. (add.ᶜ)
— ὁ θεος] post εποιησεν D. | post μετ' αυτων 61.
— fin.] add. και ὁτι ηνοιξεν τοις εθνεσιν θυραν πιστεως C³HL.
5. εξανεστησαν δε] οἱ δε παραγγειλαντες αυτοις αναβαινειν προς τους πρεσβυτερους εξανεστησαν λεγοντες D. (Syr. Hcl.) add. postea adversus apostolos existentes qui crediderunt ex haeresi Pharisaeorum Syr.Hcl.mg.
5. τινες] add. ανδρες A.
— των 1°.] om. D.
— φαρισαιων] πρεσβυτερων 31.
— πεπιστευκοτες] -κοτων L.
— λεγοντες] om. D.
— ὁτι] ὡς E.
— παραγγελειν 31.
— τε] δε D*.
— Μωυσεως BℵCE. 13. 31. 61. H. | Μωσεως ADL.
6. τε BC. 13. 61. Vulg. Æth. | ‡ δε ς. AℵDE. 31. HL. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm.
— οἱ 2°.] om. D.
— λογου] ζητηματος E. Syr.Hcl.
7. δε] τε 61. *d*. Syr.Pst.
— ζητησεως ABℵ. 13. 61. | ‡ συνζητησεως ς. CDE. 31. HL.
— αναστας Πετρος] ανεστησεν εν πνευματι Πετρος και ειπεν D*. Syr.Hcl.mg.
— ὁτι] om. ℵ*. (add.ᶜ)
— εν ὑμιν εξελεξατο ὁ θεος ABℵC. 13. 61. (*Am.* Arm.) (*Iren.* 199.) ἡμιν *Am.* Arm. | ‡ ὁ θεος εν ἡμιν εξελεξατο ς. EHL. Vulg. *Cl.* Syr.Hcl. | ἡμειν (εν ἡμ.²) ὁ θεος εξελεξατο D. | in vobis deus elegit *Iren.* | deus elegit inter vos Memph. | ὁ θεος εξελεξατο tantum 31. (Syr.Pst.) Theb. (Æth.)
7. του στομ.] om. του D*E. 31* (corr.¹)
8. και ὁ καρδ. θεος *Iren.* 199. | ὁ δε καρδ. ὁ θεος D.
— εμαρτυρησεν] διεμαρτυρησεν C.
— αυτοις ante δους *Iren.* 199. | om. E. Vulg. Theb.
— δους] † add. αυτοις ς. CE. 31. HL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. *Iren.* | add. επ' αυτους D. | om. ABℵ. 13. 61. (vid. αυτοις ante δους.)
— το] om. 13.
9. και *Iren.* 199. | om. A*. (add.¹ *ut vid.*)
— ουθεν B. 31. HL. | ‡ ουδεν ς. AℵCDE. 13. 61.
— τε] om. D. *Iren.* 199.
10. νυν] praem. και E. Æth. *Tert.* de Pudic. 21. | om. *Iren.* 199. *Hil.* 31ᵈ.
— ουν] om. C* *ut vid.*

3. illi ergo *Cl.* | pertransibant *Cl.* | conversationem *Am. Fuld.* | 5. crediderunt *Cl.* | 7. deus in nobis elegit *Cl.* | 8. spiritum sanctum *Cl.*

ABℵCDE. 13. 31. 61. HL.

ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν
οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βασ-
τάσαι; 11 ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος * τοῦ" κυρίου Ἰησοῦ
†πιστεύομεν σωθῆναι καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι. 12 ἐσίγη-
σεν δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβα καὶ
Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς σημεῖα καὶ
τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσιν δι' αὐτῶν. 13 μετὰ δὲ τὸ
σιγῆσαι αὐτοὺς ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέγων, Ἄνδρες
ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου. 14 Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼς
πρῶτον ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν †
τῷ ὀνόματι αὐτοῦ· 15 καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ
l Am. 9:11, seq. λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται, 16 l Μετὰ
ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν
‡ Δαυεὶδ" τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ ‡ κατεστρεμμένα"
αὐτῆς ἀνοικοδομήσω καὶ ἀνορθώσω αὐτήν· 17 ὅπως
m Ezek. 36:5 ἂν ἐκζητήσωσιν m οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν
κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη, ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ
ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς, λέγει κύριος † ποιῶν ταῦτα †
18 γνωστὰ ἀπ' αἰῶνος †. 19 διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρεν-
οχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν

deum, inponere iugum super cervices discipulorum quod neque patres nostri neque nos portare potuimus?
11 Sed per gratiam domini Iesu credimus salvari quemadmodum et illi.
12 Tacuit autem omnis multitudo, et audiebant Barnaban et Paulum narrantes quanta fecisset deus signa et prodigia in gentibus per eos.
13 Et postquam tacuerunt, respondit Iacobus dicens, Viri fratres, audite me.
14 Simon narravit quemadmodum primum deus visitavit sumere ex gentibus populum nomini suo.
15 Et huic concordant verba prophetarum, sicut scriptum est.
16 Post haec revertar et aedificabo tabernaculum [David] quod decidit, et diruta eius reaedificabo et erigam illud,
17 ut requirant ceteri hominum dominum, et omnes gentes super quas invocatum est nomen meum, dicit dominus faciens haec.
18 Notum a seculo est domino opus suum.
19 Propter quod ego iudico non inquietari eos qui ex gentibus convertuntur ad deum,
20 sed

10. *επιθειναι*] *Eus.* D.E. 6ᵇ. | *επιτιθειναι* 31. (*επιθηναι* 13. HL.)
— *ζυγον* *Eus.* D.E. *Tert.* | om. ℵ*. (add.¹ vel ᵃ.)
11. *του κυριου* ABℵCDE. 13. 31. 61. H*Tf*.L. | *om. *του* ς. H *e sil.* ‖ add. *ἡμων* 13. Arm. MSS. *Iren.* 199.
— *Iησου*] † add. *χριστου* ς. CD. 13. 31. Vulg. *Cl.* Syr.Pst. Memph. *ed.* Arm. *Iren.* | om. ABℵE. 61. HL. Vulg. *Am.* *Tol.* *Fuld.* Syr.Hel. Memph. MS. Theb. Æth. | "per gratiam dei" *Orig. Int.* iii. 837ᵃ.
— *πιστευομεν* *Iren.* | *-σομεν* ℵD* *Gr.* (*-ονμεν* 61.)
12. *εσιγησεν δε*] *συνκατατιθεμενων δε των πρεσβυτερων τοις ὑπο του Πετρου ειρημενοις εσειγησεν* D. Syr.Hel.*
— *εσιγησεν*] *-σαν* C.
— *παν*] *ἁπαν* E. 13. 31.
— *ηκουον*] *ηκουε* 31.
— *Βαρναβα και Παυλου εξηγουμενων*] *Βαρναβαν και Παυλον εξηγουμενοι* D*.
— *εξηγουμενων*] *-νου* 61.
13. *απεκριθη Ιακωβος λεγων* Syr.Hel. | *αναστας Ιακωβος ειπεν* D. Syr.Pst.

14. *επεσκεψατο*] *επελεξατο* E*Gr.* | *εξελεξατο και επεσκεψατο* 13.
— *λαβειν*] post *εξ εθνων* C. | ante *Iren.* 199. | om. Memph.
— *λαον*] † add. *επι* ς. 31*s*. HL. Memph. | om. ABℵCDE. 13. 61. Vulg. Syrr. Pst.&Hel. Theb. Arm. (Æth. om. et *τῳ ονομ. αυτ.*) *Iren.*
15. *τουτῳ* (*τοῦτο* 13. HL.) | *οὑτως* D*. *Iren.* 199.
— *συμφωνουσιν*] *συνφωνησουσιν* D*.
16. *μετα*] add. *δε* D*. | om. *Iren.* 199.
— *αναστρεψω*] *-ψει* A* (corr.¹) | *επιστρεψω* D.
— *κατεστρεμμενα* B. (ℵ. 13. *-τραμμε-*) | ‡ *κατεσκαμμενα* ς. ACD. (31.) 61. L. (*-καμενα* 31.) vid. LXX. | *ανεσκαμμενα* E. | *σκαμμενα* tantum *sic* H. (om. *σ**.)
— *ανοικοδομησω* 2⁰.] *οικοδ.* C*. ut vid.
17. *αν*] om. E.
— *κυριον* *Iren.* 199. | *θεον* D.
— *κυριος*] † add. *ὁ* ς. AℵᶜCD²E. 13. 31. 61. HL. (LXX.) | om. *ὁ* Bℵ*D*. Vulg. *Iren.*
— *ποιων* *Iren.* | *ποιησει* D*. (om. *ὁ ποιων* Theb.)

17. *ταυτα*] † add. *παντα* ς. H. Syr.Pst. Arm. (LXX.) | praem. *παντα* EL. Syr.Hel. | om. ABℵCD. 13. 31*txt*. 61. Vulg. Memph. (Theb.) Æth. *Iren.* | *ταυτα* post *γνωστα* ver. seq. Theb.
18. *γνωστα* BℵCE. 13. 31. 61. HL. Syrr.Pst.&Hel.txt. Memph. Theb. Arm. | *γνωστον* AD. Vulg. Syr. Hel.*mg*. Æth. *Iren.* 199.
— *απ' αιωνος*] † add. *εστι τῳ θεῳ παντα τα εργα αυτου* ς. (A)(D)E. 31. HL. (Vulg.) Syrr. (Pst.) & Hel. txt. (Arm. *Usc.*) (*Iren.*) ‖ *εστι*] om. A. ‖ *θεῳ* *Iren.* | *κυριῳ* A. Vulg. ‖ *παντα*] om. AD. Vulg. Syr.Pst. Arm. *Usc.* *Iren.* | *τα εργα*] *το εργον* AD. Vulg. Syr.Hel.mg. Arm. *Usc.* *Iren.* ‖ non habent BℵC. 13. 61. Memph. Theb. Arm. *Zoh.* Æth.
19. *κρινω*] *ανακρινω* 13.
20. *αλλα*] *αλλ'* C. 31. 61. H.
— *του απεχ.*] om. *του* EH.
— *απεχεσθαι*] † add. *απο* ς. ACE*Gr.* 13. 31. HL. Vulg. *Iren.* 199. | om. BℵD*Gr.* 61. *e*.

11. Jesu Christi *Cl.* | 12. deus fecisset *Cl.* | 16. reaedificabo *Cl.* | *om.* David (ad fin. lin.) *Am.* | 19. dominum *Am.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.
[n] ver. 29.
‖ cap. 21:25.

θεόν, 20 [n] ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι † τῶν
ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας καὶ
† πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος. 21 ‡ Μωυσῆς″ γὰρ ἐκ
γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν
ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀνα-
γινωσκόμενος.

22 Τότε ἔδοξεν τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυ-
τέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ
αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν σὺν τῷ Παύλῳ καὶ
Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν τὸν ‡ καλούμενον″ ‡ Βαρσαββᾶν″
καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς,
23 γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν †, Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ
πρεσβύτεροι † ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ
Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν, χαίρειν.
24. [ἐξελθόντες]. 24 ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξελθόντες
ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς
ὑμῶν †, οἷς οὐ διεστειλάμεθα· 25 ἔδοξεν ἡμῖν γενο-
μένοις ὁμοθυμαδὸν ‡ ἐκλεξαμένοις″ ἄνδρας πέμψαι
πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ
Παύλῳ, 26 ἀνθρώποις παραδεδωκόσιν τὰς ψυχὰς

scribere ad eos ut abstineant
se a contaminationibus simu-
lacrorum et fornicatione et
suffocatis et sanguine. 21 Moses
enim a temporibus antiquis
habet in singulis civitatibus
qui eum praedicent in syna-
gogis, ubi per omne sabbatum
legitur.

22 Tunc placuit apostolis
et senioribus cum omni eccle-
sia elegere viros ex eis et
mittere Anthiociam cum Paulo
et Barnaba, Iudam qui cogno-
minatur Barsabbas et Silam,
viros primos in fratribus,
23 scribentes per manus eorum,
Apostoli et seniores fratres his
qui sunt Anthiociae et Syriae
et Ciliciae fratribus ex genti-
bus salutem. 24 Quoniam au-
divimus quia quidam ex nobis
exeuntes turbaverunt vos verbis
evertentes animas vestras, qui-
bus non mandavimus. 25 placuit
nobis collectis in unum elegere
viros et mittere ad vos cum
carissimis nostris Barnaba et
Paulo, 26 hominibus qui tradi-
derunt animas suas pro nomine

20. αλισγηματων] αλιγισματων 31.
— και της πορνειας] om. Æth.
— και πνικτου] om. D. *Iren.* 199. ‖ † του″ πνικτ. ς. אCE. 31. HL. | om. του AB. 13. 61.
— του αιματος] om. του 61. ‖ add. και ὁσα μη θελουσιν ἑαυτοις γινεσθαι ἑτεροις μη ποιειτε D. Theb. Æth. *Iren.* 199.
21. Μωυσης BאCD. 13. 31. 61. H. | ‡ Μωσης ς. AEL.
— κατα πολιν τους κηρυσσοντας αυτον εχει | τους κηρυσσοντας αυτον κατα πολιν εχει C. 31. | κατα πολιν εχει τους κηρυσσοντας αυτον (add. εχει iterum D*.) D. Syrr.Pst.&Hel. ‖ (αυτον] αυτου א*. corr.[1])
22. εδοξεν] -ξασεν D*.
— εκλεξαμενους] -νοις 13.
— εξ αυτων] om. A.
— τῳ Παυλῳ ABאCE. 13. 61. | om. τῳ D. 31. HL.
— Βαρν.] praem. τῳ 13.
— καλουμενον ABאCDE. 13. 61. L. | ‡ επικαλουμενον ς. 31. H.
— Βαρσαββαν ABאCE. 13. 31. 61. HL. *Am.* Memph. Theb. | ‡ Βαρσαβαν ς. Vulg. *Cl.* Arm. | Βαραββαν D. | Βαρναβαν Æth.
22. ἡγουμενους] -νοις א*. (corr.[c])
23. γραψαντες] add. επιστολην D. Syr. Pst. Theb. | add. ad fratres Arm.
— δια χειρος αυτων (χειρων 13.) | add. επιστολην περεχουσαν (-σα C*.) C(D.) Æth. *Platt.* (*Tf.*) (επιστολην δια χειρος αυτων περιεχουσαν D.) | epistolam et mittentes in qua erant haec Syr. Hel.*mg.* ‖ om. ABאE. 13. 31. 61. HL. Vulg. Memph. Æth. ‖ † add. ταδε ς. א[c](CD postea)E. 13. 31. 61. HL. Syrr.Pst.&Hel. Theb. Arm. | om. ABא*. Vulg. Memph. Æth.
— αδελφοι] † praem. και οἱ ς. א[c]E. 31. HL. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. *Zoh.* Æth. | om. ABא*CD. 13. 61. Vulg. Arm. *Usc. Iren.* 199. | Theb. om. et αδελφοι *Orig. Int.* iv. 655.[b]
— τοις 1°.] της 13. (? om. C*.)
— την] ? om. C*. (si non τοις 1°.)
— Κιλικιαν] Κιλιαν sic A. Κιλειαν sic D.
— αδελφοις] post τοις εξ εθνων D. | Contra, *Iren.* | om. τοις εξ εθν. *Clem.* 202. | om. εξ H. | ὡς εξ ἡμων Arm.
24. επειδη] επι δε א*. (corr.[c])
24. ἡμων *Iren.* | ὑμων א*. 31**Scr.* (corr. א[c].) add. profecti sunt ad vos et Syr. Hel.mg.
— εξελθοντες Aא[c]CD. rel. *Iren.* 199. | om. Bא*. (add.[c]) Arm. Æth. | ελθοντες HL.
— εταραξαν] εξεταραξαν D*. | εταραν E*.
— ανασκευγαζοντες L.
— τας ψυχας ὑμων] † add. λεγοντες περιτεμνεσθαι και τηρειν τον νομον ς. C(E.) 31. HL. (*Cod. Bed.*) Syrr.Pst.&Hel. Arm. Æth. *Platt. Tf. Iren.* 199. (περιτεμν. δει E. *Cod. Bed.*) | om. ABאD. 13. 61. Vulg. Memph. Theb. Æth.
— διεστειλαμεθα] διεστειλομεθα D*. | διαστειλαμεθα 61.
25. γενομενοις] γεναμ. H.
— εκλεξαμενοις AB. 13. 31. 61. L. | ‡ εκλεξαμενους ς. אCDEH. (electos viros *Iren.* 199.)
— ἡμων *Iren.* | ὑμων D. ? 31**Scr.*
26. παραδεδωκοσιν] παραδεδωκασιν D.
— τας ψυχας] την ψυχην D. *Iren.*

22. cognominabatur *Cl.* | Barsabas *Cl.* | (Barsabbam *Am.**)

A B ℵ C D E. 13. 31. 61. HL.

αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
χριστοῦ. 27 ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ
αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. 28 ἔδοξεν
γὰρ ‡ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ″ καὶ ἡμῖν μηδὲν πλέον
ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος, πλὴν ‡ τούτων τῶν ἐπάναγκες″,
29 ⁿ ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ ‡ πνικτῶν″
καὶ πορνείας· ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ πράξετε.
ἔῤῥωσθε. 30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες ‡ κατῆλθον″ εἰς
Ἀντιόχειαν, καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν
τὴν ἐπιστολήν. 31 ἀναγνόντες δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ
παρακλήσει. 32 Ἰούδας τε καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ
προφῆται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς
ἀδελφοὺς καὶ ἐπεστήριξαν. 33 ποιήσαντες δὲ χρόνον
ἀπελύθησαν μετ᾽ εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς
‡ ἀποστείλαντας αὐτούς.″ 34 †.

35 Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ
διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι, μετὰ καὶ ἑτέρων
πολλῶν τὸν λόγον τοῦ κυρίου. 36 Μετὰ δέ τινας
ἡμέρας εἶπεν ‡ πρὸς Βαρνάβαν Παῦλος,″ Ἐπιστρέ-

ⁿ ver. 20. cap. 21:25.

domini nostri Iesu Christi.
27 Misimus ergo Iudam et Si-
lam, qui et ipsi vobis verbis
referent eadem. 28 Visum est
enim spiritui sancto et nobis
nihil ultra iuponere vobis
oneris quam haec necessario,
29 ut abstineatis vos ab immo-
latis simulacrorum et sanguine
suffocato et fornicatione, a
quibus custodientes vos bene
agetis. Valete. 30 Illi igitur
dimissi descenderunt Anthio-
ciam, et congregata multitudine
tradiderunt epistulam. 31 Quam
cum legissent, gavisi sunt super
consolatione. 32 Iudas autem
et Silas, et ipsi cum essent
prophetae, verbo plurimo con-
solati sunt fratres et confirma-
verunt: 33 facto autem ibi
tempore dimissi sunt cum pace
a fratribus ad eos qui miserunt
illos.

35 Paulus autem et Barnabas
demorabantur Anthiociae do-
centes et evangelizantes cum
aliis pluribus verbum do-
mini. 36 Post aliquot autem
dies dixit ad Barnaban Paulus,
Revertentes visitemus fratres

---

26. ὑπερ] ὑπεν sic 61.
— χριστου] add. εις παντα πειρασμον DE. *Cod. Bed.* Syr.Hcl.mg. | om. *Iren.*
27. λογου] add. πολλου E. | om. *Iren.* 199.
— απαγγελλοντας] -γελουντας D. | -γελοντας 31 *Scr.* 61.
— τα αυτα] ταυτα D*. | αυτα 31. nostram sententiam *Iren.*
28. τῳ πνευματι τῳ ἁγιῳ ABℵ. 13. 61. Vulg. *m.* *Clem.* 202. *Tert.* de Pudic. 12. | ‡ τῳ ἁγιῳ πνευματι ς. CDE. 31. HL. *Orig.* i. 763b. *Orig. Int.* iv. 655c. *Iren.* 199. *Cypr.* 329.
— ἡμιν *Clem. Iren. Tert.* | ὑμιν 61 *Scr.*
— πλεον *Clem.*] πλειον D.
— ὑμιν] ἡμειν D*.
— τουτων ante των επαναγκες B(ℵ)C(D.) (13.) 31. 61. H. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. *Iren.* 199. *Orig. Int.* iv. *Tert.* | om. των ℵ*D*. 13. (add. ℵc.) | (-καις AℵC.) | ‡ post ς. EL. Arm. | om. τουτων A. *Clem.* 202. | om. των επαν. Æth.
29. και πνικτων A*Bℵ*C. 61. Memph. Theb. *Clem.* 606. (*Orig.* i. 763b.) *Orig. Int.* iv. 655c. | ‡ και πνικτου ς. A (corr.1 *ut vid.*)ℵcE. 13s. 31. HL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. *Clem.* 202. (post και πορνειας Æth.) | om. D. *Iren.* 199. *Tert.* de Pudic. 12. *Cypr.* 329. "Nisi ut custodirent se tantum ab idolothytis et sanguine et fornicatione sive ut in nonnullis exemplaribus scriptum est, *et a suffocatis.*" *Hier.* in Gal. v. 2. (ed. Vallarsi. vii. 478.)
29. πορνειας] add. και ὁσα μη θελητε ἑαυτοις γεινεσθαι ἑτερῳ μη ποιειν D. Syr.Hcl.* Theb. (Æth.) *Iren. Cypr.* (ποιειν‑ται D2.) | non habent *Clem.* 202. 606. *Orig. Int.* iv. *Tert.*
— εξ *Clem. bis.* | αφ᾽ D.
— πραξετε ABℵ. 13. 31. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. *Clem. Iren.* | -ξατε CD*Gr.*HL. | -ξητε E. ‖ add. φερομενοι εν τῳ ἁγιῳ πνευματι D. *Iren. Tert.* | om. *Orig. Int.* iv.
30. απολυθεντες] add. εν ἡμεραις ολιγαις D*.
— κατηλθον ABℵCD. 13. 61. Vulg. Arm. Æth. | ‡ ηλθον ς. E. 31. HL. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Theb.
— συναγαγοντες] συναγοντες D*. (-γωντες 61. L.)
— επεδωκαν] επιδεδωκαν E. ‖ add. Judas et Silas (post επιστολην) Syr.Hcl.*
32. τε *St.* 3. ABℵCE*Gr.* 13. 31. 61. HL. *d.* | δε *Elz.* D*Gr.* *e.* Vulg. Syr.Hcl. Memph. [Syr.Pst. Theb. Arm. Æth.]
32. οντες] ὑπαρχοντες E. | add. πληρεις πνευματος ἁγιου D.
— πολλου] om. D.
— και επεστηριξαν ABℵ3D. rel. (om. ℵ*.) | -ρισαν CE.
33. αποστειλαντας αυτους ABℵCD. 13. 61. Vulg. Memph. *Boett.* Theb. Æth. (ἑαυτους ℵ*. corr.1) | ‡ αποστολους ς. E. 31. HL. *Cod. Bed.* Syrr.Pst.& Hcl. Memph. *Wilkins.* Arm. ‖ add. in Hierosolyma Memph. *Wilkins.* praem. id. Theb.
34. ver. † εδοξε δε τῳ Σιλᾳ επιμειναι αυτου. ς. (CD.) 13. Vulg. *Cl.* Syr.Hcl.* Memph. *Wilkins.* Theb. Arm. (Æth.) Σειλεα D. Paulus Æth. (αυτου] αυτους CD*. προς αυτους D2.) | om. ABℵE. 31. 61. HL. *Am. Fuld. Demid.* Syrr. Pst.Widm.&Hcl.txt. Memph. *Boett.* ‖ add. postea μονος δε Ιουδας επορευθη D. add. *et* Jerusalem Vulg. *Cl.* Arm. *Usc.*
35. Παυλος δε] ὁ δε Παυλος D.
— μετα και] και μετα D*.

---

28. necessaria *Cl. Am.*2 | 29. et suff. *Cl.* | 30. illi ergo *Cl.* | 33. ibi aliquauto tempore *Cl.* | miserunt *Cl.* | fin. ver. add.] 34. Visum est autem Silae ibi remanere: Judas autem solus abiit Jerusalem *Cl.* | 36. dixit autem *Am.**

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

ψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς † κατὰ ‡ πόλιν
πᾶσαν″ ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου,
πῶς ἔχουσιν. 37 Βαρνάβας δὲ ‡ ἐβούλετο″ συμπαρα-
λαβεῖν * καὶ″ τὸν ‡ Ἰωάνην″ τὸν καλούμενον Μάρκον·
38 Παῦλος δὲ ἠξίου τὸν ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ
Παμφυλίας, καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον,
μὴ ‡ συμπαραλαμβάνειν″ τοῦτον. 39 ἐγένετο ‡ δὲ″
παροξυσμός, ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλή-
λων, τόν τε Βαρνάβαν παραλαβόντα τὸν Μάρκον
ἐκπλεῦσαι εἰς Κύπρον·
18 40 Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξῆλθεν,
παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ ‡ κυρίου″ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν.
41 διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ Κιλικίαν, ἐπιστηρίζων
XVI. κδʹ τὰς ἐκκλησίας. 1 Κατήντησεν δὲ *[καὶ]″ εἰς Δέρβην
καὶ * εἰς″ Λύστραν. καὶ ἰδοὺ μαθητής τις ἦν ἐκεῖ,
ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς † Ἰουδαίας πιστῆς,
πατρὸς δὲ Ἕλληνος· 2 ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν
Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. 3 τοῦτον ἠθέλησεν
ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν

per universas civitates in quibus praedicavimus verbum domini, quomodo se habeant. 37 Barnabas autem volebat secum adsumere et Iohannem qui cognominatur Marcus. 38 Paulus autem rogabat eum, qui discessisset ab eis a Pamphylia et non isset cum eis in opus, non debere recipi eum. 39 Facta est autem dissensio, ita ut discederent ab invicem, et Barnabas adsumto Marco navigaret Cyprum.

40 Paulus vero electo Sila profectus est, traditus gratiae domini a fratribus. 41 Perambulabat autem Syriam et Ciliciam confirmans ecclesias.
1 Perveuit autem Derben et Lystram. Et ecce discipulus quidam erat ibi nomine Timotheus, filius mulieris Iudeae fidelis, patre gentili. 2 Huic testimonium reddebant qui in Lystris erant et Iconio fratres. 3 Hunc voluit Paulus secum proficisci, et adsumens circum-

35. *κυριου*] ? om. D*Gr. Memph. *Wilkins.* | Dei Syr.Pst. Memph. *Boett.* Theb. Arm. [Æth.]
36. *προς Βαρναβαν* ante *Παυλος* ABℵC. (13.) (31.) 61. Vulg. | ‡ post ς. DEHL. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. (? Arm.) Æth. (*ὁ Παυλος* D. 13. 31.)
— *δη*] *δε* ℵ*. (corr.ᶜ)
— *επισκεψωμεθα*] *-ψομεθα* 13. H.
— *αδελφους*] † add. *ἡμων* ς. 31. HL. Æth. | om. ABℵCDE. 13. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm.
— *κατα*] praem. *τους* D.
— *πολιν* ante *πασαν* ABℵC. 31. | ‡ post ς. DE. 13. 61. HL. Vulg.
— *αἰς*] *οἱς* D.
— *κατηγγειλαμεν*] *εκηρυξαμεν* C. Arm.
— *πως*] praem. *το* E.
— fin.] add. placuit autem cogitatio Barnabae Syr.Hcl.*
37. *εβουλετο* ABℵCE. 13. 61. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | *εβουλευετο* D. | ‡ *εβουλευσατο* ς. 31*s*. HL.
— *συμπαραλαβειν*] *-λαμβανειν* A. 13.
— *και τον* Bℵ. 61. *και* (om. *τον*) ACE. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm. | *τον* (*om. *και*) ς. 13. 31*s*. HL. Syr.Pst. Theb. Æth. | om. D.
37. *καλουμενον* ABℵE. 31. HL. | *επικαλουμενον* CD. 13. 61.
38. *ηξιου*] *ουκ εβουλετο λεγων* D.
— *αποσταντα*] *αποστατησαντα* A. | *αποστησαντα* D.
— *απο Παμφυλιας*] om. C². (C* n.l.)
— *αυτοις*] om. D.
— *εργον*] add. *εις ὁ επεμφθησαν* D. *Tol.*
— *συμπαραλαμβανειν* ABℵC. 61. | ‡ *συμπαραλαβειν* ς. E. 13. 31. HL. (*τουτον μη ειναι συν αυτοις* D. (Arm.)
39. *δε* ABℵD. 61. Vulg. Memph. Theb. (Æth.) | ‡ *ουν* ς. CE. 13*s*. 31. HL. Syrr.Pst.&Hel. Arm.
— *αποχωρισθηναι*] *αποχωρησαι* E.
— *αυτους*] *αυτοις* L.
— *τον τε Βαρναβαν παραλαβοντα*] *τοτε Βαρναβας παραλαβων* D*Gr.*
— *τε*] *δε* H.
— *τον* ult.] om. A.
— *εκπλευσαι*] *επλευσεν* D.
40. *Παυλος*] *Σαυλος* E*Gr.*
— *επιλεξαμενος*] *επδεξαμενος* D.
— *Σιλαν*] praem. *τον* 31.
— *του*] om. D*.
— *κυριου* ABℵD. 13. 61. *Am. Fuld. Tol.* Theb. [Æth.] | ‡ *θεου* ς. CE. 31. HL. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm.
40. *ὑπο*] *απο* D.
41. *Κιλικιαν*] praem. *την* BD. | om. *την* AℵCE. rel.
— *εκκλησιας*] add. *παραδιδους τας εντολας των πρεσβυτερων* D. | add. praecipiens custodire praecepta apostolorum et seniorum Vulg. *Cl. Fuld.* Syr.Hcl.mg. (non *Am. Tol.*)
1. *κατηντησεν δε*] *διελθων δε τα εθνη ταυτα κατηντησεν* D. (Syr.Hcl.mg. in pl.)
— *και εις* AB. 13. 31. Syr.Hcl. Memph. | *om. *και* ς. ℵCE. 61. HL. Vulg. Syr.Pst. Theb. Æth.
— *εις Λυστραν* ABℵ. 61. | *om. *εις* ς. CDE. 31. HL. Vulg. (13 *n.l.*)
— *ην*] post *εκει* D.
— *γυναικος*] † add. *τινος* ς. 31 HL. Syr.Pst. Theb. | om. ABℵCDE. 61. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm. Æth. (13 n.l.)
— *Ιουδαιας*] om. E. | vidua *Fuld.*
2. *Ικονιῳ* ABCD. rel. | *-νιου* ℵE. || praem. *εν* 31.
3. *λαβων περιετ. αυτ. δια τους*] om. L.

37. cognominabatur *Cl.* | 38. eum ut qui *Cl.* | de Pamph. *Cl.* | *om.* eum ult. *Cl.* | 39. Barnabas quidem *Cl.* | 40. dei *Cl.* | 41. fin.] *add.* praecipiens custodire praecepta apostolorum et seniorum *Cl.*
2. testimonium bonum *Cl.*

ABℵCDE. 13. 31. 61. HL.

αὐτὸν διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις
ἐκείνοις· ᾔδεισαν γὰρ ἅπαντες ‡ ὅτι Ἕλλην ὁ πατὴρ
αὐτοῦ″ ὑπῆρχεν. 4 ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις,
‡ παρεδίδοσαν″ αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ
κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ † πρεσβυτέρων
τῶν ἐν ‡ Ἱεροσολύμοις.″
5 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ
ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ᾽ ἡμέραν. 6 ‡ διῆλθον″
δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ † Γαλατικὴν χώραν κωλυθέντες
ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ
Ἀσίᾳ, 7 ἐλθόντες * δὲ″ κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον
‡ εἰς″ τὴν Βιθυνίαν ‡ πορευθῆναι,″ καὶ οὐκ εἴασεν
αὐτοὺς τὸ πνεῦμα * Ἰησοῦ.″ 8 παρελθόντες δὲ τὴν
Μυσίαν κατέβησαν εἰς Τρῳάδα. 9 καὶ ὅραμα διὰ †
9. ὤφθη τῷ Παύλῳ νυκτὸς ‡ τῷ Παύλῳ ὤφθη·″ ἀνὴρ ‡ Μακεδών τις ἦν″
ἑστὼς * καὶ″ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων, Διαβὰς εἰς
Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν. 10 ὡς δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν,
εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς † Μακεδονίαν, συμβι-
βάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ ‡ θεὸς″ εὐαγγε-

cidit eum propter Iudaeos qui erant in illis locis: sciebant enim omnes quod pater eius gentilis esset. 4 Cum autem pertransirent civitates, tradebant eis custodire dogmata quae erant decreta ab apostolis et senioribus qui essent Hierosolymis.

5 Et ecclesiae quidem confirmabantur fide et abundabant numero cotidie. 6 Transeuntes autem Frygiam et Galatiae regionem vetati sunt ab spiritu sancto loqui verbum in Asia: 7 cum venissent autem in Mysiam, temtabant ire Bythiniam, et non permisit eos spiritus Iesu. 8 Cum autem pertransissent Mysiam, descenderunt Troadem. 9 Et visio per noctem Paulo ostensa est: vir Macedo quidam erat stans et deprecans eum et dicens, Transiens in Macedoniam adiuva nos. 10 Ut autem visum vidit, statim quaesivimus proficisci in Macedoniam, certi facti quia vocasset nos deus evangelizare eis.

---

3. τοις τοποις εκεινοις] τῳ τοπῳ εκεινῳ 31.
— ἁπαντες ABℵE. 13*s*. 61. HL. | παντες CD. 31.
— ὁτι Ἑλλην ὁ πατηρ αυτου ὑπηρχεν ABℵC. 13. 31. 61. (Vulg.) Memph. Theb. | ‡ τον πατερα αυτου ὁτι Ἑλλην ὑπηρχεν ϛ. DEHL. Syrr.Pst. &Hel. (Arm.) (Æth.)
4. ver. διερχομενοι δε τας πολεις εκηρυσσον και παρεδιδοσαν αυτοις μετα πασης παρρησιας τον κυριον Ιησουν χριστον, ἁμα παραδιδοντες και τας εντολας (add. των[2]) αποστολων και πρεσβυτερων των εν Ἱεροσολυμοις D. Syr. Hel.mg.
— διεπορευοντο] επορευοντο H.
— παρεδιδοσαν ABℵ(C)(D supra)E. 13. 61. (-δουσαν C. -δωσαν 13.) | ‡ παρεδιδουν ϛ. 31. HL. praedicabant et docebant eos ut servarent Syr.Pst.
— κεκριμενα] κεκρυμμενα 31. 61.
— πρεσβυτερων] † praem. των ϛ. E. 31. HL. | om. ABℵCD. 13. 61.
— Ἱεροσολυμοις ABℵCD. 13. 61. Vulg. | ‡ Ιερουσαλημ ϛ. E. 31. HL.
5. εκκλησιαι] praem. αἱ 61.
— τῃ πιστει] om. D.
— επερισσευον] περιεσσευον E.
6. διηλθον ABℵCDE. 13. 31. 61. Syrr. Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. | ‡ διελθοντες ϛ. HL. Vulg.
6. δε] τε 31.
— Γαλατικην] † praem. την ϛ. E. 31. HL. | om. ABℵCD. 13. 61.
— λαλησαι] praem. μηδενι D.
— λογον] add. του θεου D. Vulg. *Cl.* Syr.Pst. Memph. Æth. *Platt.*
7. ελθοντες] γενομενην D*. | γενομενοι D[2].
— δε ABℵCDE. 13. 31. 61. Vulg. Syrr.(Pst.)&Hel. Memph. Theb. Arm. (Æth.) | *om. ϛ. HL.
— Μυσιαν] Μυειαν L. (et infra.)
— επειραζον] ηθελαν D.
— εις την Βιθ. ABℵC(D)E. 13. 31. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Æth. (om. την D.) (Βυθυνιαν ACD.) | ‡ κατα τ. Βιθ. ϛ. HL.
— πορευθηναι ABℵE. 31. 61. | ‡ πορευεσθαι ϛ. CD. 13. HL.
— πνευμα Ιησου ABℵC[2]DE. 13. 31. 61*. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. (3 MSS.) Æth. *Orig. Int.* iv. 470[c]. πν. κυριου C*. (πν. χριστου Arm. ed. (cum 2 MSS.) το πν. το ἁγιον Arm. 6 MSS.) | *om. Ιησου ϛ. 61**. HL. Theb. Arm. 3 MSS.
8. παρελθοντες Syr.Pst. Arm. ed. | διελθοντες D. Syr.Hel. Arm. MSS.
— κατεβησαν] κατηντησαν D *Gr.*
8. Τρωαδαν 61.
9. ὁραμα] εν ὁραματι D. Syr.Pst.
— δια] om. C.
— νυκτος] † praem. της ϛ. ℵCE. rel. | om. ABD.
— τῳ Παυλῳ ante ωφθη BℵD[2]E. 13. 31. 61. Vulg. | ‡ post ϛ. ACD*HL. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. ‖ add. ὡσει D. Syr.Pst. Theb.
— Μακεδων ante τις ην ABℵC(D)(E.) 13. 31. 61. Vulg. (Syr.Hel.) (Arm.) | ‡ post ϛ. HL. (Theb.) (om. ην D*E. Syr.Pst. om. τις ην Memph. Æth.)
— εστως και ABℵCE. 13. 61. Vulg. Syrr.Pst.(&Hel.) | *om. και ϛ. D. 31. HL. Memph. Theb. Arm. ‖ add. κατα προσωπον αυτου D. Syr.Hel.*
— αυτον] om. D.
10. ὡς δε το ὁρ. ειδεν] cum autem surrexisset narravit nobis visionem Theb.
— ὡς δε.... συμβιβαζοντες] διεγερθεις ουν διηγησατο το ὁραμα ἡμιν και ενοησαμεν D. (Theb.)
— εξητησαμεν *sic* ℵ. 31* *Scr.*
— Μακεδονιαν] † praem. την ϛ. 31. H. (D vid. supra.) | om. ABℵCE. 13. 61. L.

---

3. ejus erat gentilis *Cl.* | 4. qui erant *Cl.* | 6. verbum dei *Cl.* | 7. ire in Bithyniam *Cl.* | 10. quod vocasset *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.
11. ἀναχθέντες δέ.

λίσασθαι αὐτούς. 11 ἀναχθέντες οὖν ἀπὸ † Τρῳάδος
εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σαμοθρᾴκην, τῇ ‡ δὲ" ἐπιούσῃ εἰς
‡ Νεὰν πόλιν," 12 ‡ κἀκεῖθεν" εἰς Φιλίππους, ἥτις ἐστὶν
πρώτη τῆς μερίδος † Μακεδονίας πόλις, κολώνια.
§Ἦμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας
τινάς, 13 τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω
τῆς ‡ πύλης" παρὰ ποταμόν, οὗ ‡ ἐνομίζομεν προσ-
ευχὴν" εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελ-
θούσαις γυναιξίν. 14 καί τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία,
πορφυρόπωλις πόλεως Θυατείρων σεβομένη τὸν
θεόν, ἤκουεν, ἧς ὁ κύριος διήνοιξεν τὴν καρδίαν
προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ † Παύλου. 15 ὡς δὲ
ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσεν λέγουσα,
Εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες
εἰς τὸν οἶκόν μου ‡ μένετε·" καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς.
16 Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς * τὴν" προσευχήν,
παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα ‡ Πύθωνα" ‡ ὑπαντῆ-
σαι" ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχεν τοῖς
κυρίοις αὐτῆς μαντευομένη. 17 αὕτη ‡ κατακολούθουσα"

11 Navigantes autem a Troade recto cursu venimus Samothraciam, et sequenti die Neapolim, 12 et inde Philippis, quae est prima parte Macedoniae civitas, colonia. Eramus autem in hac urbe diebus aliquot conferentes. 13 Die autem sabbatorum egressi sumus foras portam iuxta flumen, ubi videbatur oratio esse, et sedentes loquebamur mulieribus quae convenerant. 14 Et quaedam mulier nomine Lydia, purpuraria civitatis Thyatirenorum colens deum, audivit, cuius dominus aperuit cor intendere his quae dicebantur a Paulo. 15 Cum autem baptizata esset et domus eius, deprecata est dicens, Si iudicastis me fidelem domino esse, introite in domum meam et manete. Et coegit nos. 16 Factum est autem euntibus nobis ad orationem, puellam quandam habentem spiritum pithonem obviare nobis, quae quaestum magnum praestabat dominis suis divinando. 17 Haec subsecuta

10. ἡμας] om. א*. (add.c)
— ὁ θεος ABאCE. 13. 61. Vulg. Memph. [Æth.] | ‡ ὁ κυριος ϛ. DHL. Syrr. Pst.&Hcl. Theb. Arm. *Iren.* 201. (et *sic* post ευαγγ. αυτους 31.)
— αυτους] αυτοις A. 13. | τους εν τῃ Μακεδονιᾳ D.
11. αναχθεντες ουν *Iren.* 201. | τῃ δε επαυριον αχθεντες D. (αναχθετες²) Syr.Hcl.*mg.* | αναχθεντος δε 13.
— ουν BCHL. Syr.Hcl.*txt.* Theb. Arm. *Iren.* Syr.Hcl.*mg.* | δε Aא(D supra)E. 13. 31. 61. Vulg. Memph. Æth. [Syr.Pst.]
— Τρωαδος] † praem. της ϛ. HL. | om. ABאCDE. 13. 31. 61.
— τῃ δε AB*Btly.Mai* ed. 1. אCE. 13. 31. 61. L*Tf.*? Syr.Hcl. Memph. Theb. (τῃ δ' B*Bch.Mai* ed. 2.) | ‡ τῃ τε ϛ. H. (και τῃ D.) Vulg. (Syr.Pst.) Æth. Arm.
— επιουσῃ] add. ἡμερᾳ D. Syr.Pst.
— Νεαν πολιν ABאD². | ‡ Νεαπολιν ϛ. D*CE. rel.
12. κακειθεν ABאCDE. 13. 31. 61. | ‡ εκειθεν τε ϛ. H. (εκειθεν δε L*Tf.*? Syr.Hcl. Theb.) ‖ add. τε B*Mai.* ed. 2. (ctra, *Alford diserte*, vid. et errata in *Mai* ed. 1.)
— πρωτη] κεφαλη D. Syr.Pst.
— της μεριδος] om. D. Syrr.Pst.&Hcl. Æth. | μερις E*Gr.* Arm. | (om. της B.)
12. Μακεδ.] † praem. της ϛ. B*Mai*DHL. 13 *ut vid.* | om. AאCE. 31. 61.
— κωλωνια A. 61*. κωλονια E.
— ημεν] ημην D*.
— δε] τε 13. (om. Memph.)
— ταυτῃ τῃ ABאCD*E. 13. 61. Vulg. | αυτῃ τῃ D². 31. HL.
13. τε Vulg. | δε D. 13. *e.* Syr.Hcl. Memph. Theb. [Arm.]
— εξηλθωμεν 13.
— πυλης ABאCD. 13. 61. Vulg. (Syr.Pst. add. της πολεως) Memph. ed. Theb. | ‡ πολεως ϛ. E. 31. HL. Syr.Hcl. Memph. MS. Arm.
— παρα] add. τον D.
— οὑ] om. 61.
— ενομιζομεν A²(man. ant.)B(C.) 13. 61. Memph. (Theb.) Æth. (-ζαμεν C.) (A* n.l.) | ενομιζεν א. | ‡ ενομιζετο ϛ. E. 31. HL. Vulg. (Syrr.Pst.&Hcl.) | εδοκει D. Vulg. *d.e.* Arm.
— προσευχην A²אC. 13. 61. | ‡ προσευχη ϛ. A*B(? χῃ)DEHL. Vulg. | ευχη 31.
— συνελθουσαις] συνεληλυθυιαις D. ‖ add. ἡμιν א*CE. | om. ABאcD. rel.
14. πολεως] praem. της D.
— θεον] κυριον D*. (corr.¹) ‖ add. ἡτις E.
— ηκουεν] ηκουσεν D**Gr.* 13. L.
— ὁ] om. C.
14. κυριος] θεος E*Gr. Hearne.* (ctra, *Hansell* ex ipso codice.) Memph. Wilkins.
— Παυλου] † praem. του ϛ. AאCE. 13. 31. 61. HL. | om. BD.
15. εβαπτισθη] add. αυτη אcE. *Fuld.* Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Arm.
— ὁ οικος] praem. πας D.
— κυριῳ] θεῳ D.
— μενετε ABאDE. 13. 61. | ‡ μεινατε ϛ. C. 31. HL.
— ἡμας] ὑμας א*. (corr.c)
16. την προσευχ. ABאCE. 13. 61. *Orig.* iv. 389a. | *om. την ϛ. D. 31. HL.
— παιδισκη 61.
— Πυθωνα ABאC*D* *Wtst.Scr.* 61. Vulg. *Orig.* iv. | ‡ Πυθωνος ϛ. C³D²E. 13. 31. HL. *Tol.* Syrr.Pst.&Hcl. (et mg. *Graecè.*) *Lucif* 224.
— ὑπαντησαι BאCE. 13. 61. *Orig.* iv. | ‡ απαντησαι ϛ. AD. 31. HL.
— ἡμιν] ὑμιν א*. (corr.c)
— παρειχεν] -χετο C.
— αυτης] om. D*Gr.* ‖ add. δια τουτου D*. (per hoc *d.*) | om. *Orig. Lucif.*
17. κατακολουθουσα BאD*Gr.* | ‡ κατακολουθησασα ϛ. ACE. 13. 31. HL. *Orig.* iv. 389b. *Lucif.* (224). | παρακολουθησασα 61.

12. Philippos *Cl.* | prima partis *Cl.*

ABℵCDE. 13. 31. 61. HL.

τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν ἔκραζεν λέγουσα, Οὗτοι οἱ ἄν-
θρωποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες
καταγγέλλουσιν ὑμῖν ὁδὸν σωτηρίας. 18 τοῦτο δὲ
ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. διαπονηθεὶς δὲ † Παῦλος,
καὶ ἐπιστρέψας τῷ πνεύματι εἶπεν, Παραγγέλλω σοι
ἐν † ὀνόματι Ἰησοῦ χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς.
Καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. 19 ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι
αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν,
ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἵλκυσαν εἰς
τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, 20 καὶ προσαγαγόντες
αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς ‡ εἶπαν,″ Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι
ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες·
21 καὶ καταγγέλλουσιν ἔθη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παρα-
δέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν Ῥωμαίοις οὖσιν. 22 Καὶ συνεπ-
έστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ ‡ περι-
ρήξαντες″ αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίζειν·
23 πολλάς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς ἔβαλον εἰς φυ-
λακήν, παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι, ἀσφαλῶς
τηρεῖν αὐτούς· 24 ὃς παραγγελίαν τοιαύτην ‡ λαβὼν″
ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακήν, καὶ τοὺς

Paulum et nos clamabat dicens, Isti homines servi dei excelsi sunt, qui adnuntiant vobis viam salutis.
18 Hoc autem faciebat multis diebus. Dolens autem Paulus et conversus spiritui dixit, Praecipio tibi in nomine Iesu Christi exire ab ea. Et exiit eadem hora.
19 Videntes autem domini eius quia exivit spes quaestus eorum, adprehendentes Paulum et Silam perduxerunt ad forum ad principes,
20 et offerentes eos magistratibus dixerunt, Hi homines conturbant civitatem nostram, cum sint Iudaei,
21 et adnuntiant morem quem non licet nobis suscipere neque facere, cum simus Romani.
22 Et concurrit plebs adversus eos, et magistratus scissis tunicis eorum iusserunt virgis caedi,
23 et cum multas plagas eis imposuissent, miserunt eos in carcerem, praecipientes custodi ut diligenter custodiret eos;
24 qui cum tale praeceptum accepisset, misit eos in interiorem carcerem et pedes eorum

17. *τῳ Παυλῳ*] om. *τῳ* B. *Orig.* iv.
— *και ἡμιν Orig.* iv. | *και τῳ Σιλᾳ* L.
— *εκραζεν Orig.* iv. | *και εκραζον* D*.
— *ανθρωποι Orig.* iv. | om. D*. *Orig. Int.* iv. 610.[c] *Lucif.* 224.
— *καταγγελλουσιν Orig.* iv. | *ευαγγελιζοντες* D. (-*τε* i.e. -*ται*?.)
— *ὑμιν Elz.* BℵDE*Gr.* Vulg. Syrr.Pst. &Hcl. Arm. (Æth. *Platt. Tf.*) *Lucif. cod.* | *ἡμιν St.* 3. AC². 13. 31. 61*sic.* HL. Memph. Theb. Æth. *Orig.* iv. *Lucif. ed.* (C* in his lineis n.l.) | om. *Orig. Int.* ii. 333e.
18. *δε* 1º.] om. H. | et hoc *Orig. Int.* ii.
— *διαπονηθεις δε ὁ Παυλος και επιστρεψας τῳ πνευματι* (*Lucif.* 224.) | *επιστρεψας δε ὁ Παυλος τῳ πνευματι και διαπονηθεις* D. (*επιτρεψας* 13.)
— *Παυλος*] † praem. *ὁ* ς. CDE. rel. | om. ABℵ.
— *παραγγελλω*] -*γελω* C. 61. Syr.Hcl.mg. *Graecè.*
— *ονοματι*] † praem. *τῳ* ς. D. 13*s*. 31. HL. | om. ABℵCE. 61.
— *εξελθειν*] *ἱνα εξελθης* D. *Lucif.* | *εξελθε* 13.
18. *εξηλθ. αυτ. τ. ὡρᾳ*] *ευθεως εξηλθ.* D. Æth. *Rom.*
19. *ιδοντες δε οἱ κυριοι....της εργασιας αυτων Lucif.* 224. | *ὡς δε ειδαν οἱ κυριοι της πεδισκης ὁτι απεστερησθαι της εργ. αυτ. ἡς ειχαν δι' αυτης* D.
— *ιδοντες δε* Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. *Lucif.* | *και ιδοντες* B. Syr.Pst. Æth. | om. *δε* A**ut vid.*
— *τον Σιλαν* ABℵE. rel. | om. *τον* CD.
— *εἱλκυσαν*] *ἡλκ.* C. | *εσυραν* E.
20. *προσαγαγοντες*] -*τας* D*.
— *ειπαν* ABℵE. 61. H*Tf.* | ‡ *ειπον* ς. CD. 31. L. (13 n.l.)
— *ἡμων*] post *την πολιν* 13. Vulg. ‖ *ὑμων* A*. (corr.¹)
21. *καταγγελλουσιν*] -*γελουσιν* 31. 61. H.
— *εθη*] *τα εθνη* D*. | *ηθη* L. | sectam *Lucif.* 224.
— *ἡμιν παραδεχεσθαι Lucif.* | *ἡμας παραδεξασθαι* D.
— *ουδε*] *ουτε* D.
— *ουσιν*] *ὑπαρχουσιν* D.
22. *και συνεπεστη ὁ οχλ. κατ' αυτων και* (*Lucif.*) | *και πολυς οχλος συνεπεστησαν κατ' αυτων κραζοντες* D. ‖ add. *τοτε* D*. | add. *και* D².
22. *περιρηξαντες* AB*ℵCDE. 13. 61. HL. | ‡ *περιρρηξαντες* ς. B². 31*s*.
23. *τε* AℵCDE. rel. Theb. | *δε* B. 61. *e.* Memph.
— *παραγγειλαντες*] *παραγγιλας τε* ℵ*. (corr.[c])
— *δεσμωφ.* E.
— *τηρειν*] *τηρεισθαι* D.
24. *ὁς Lucif.* | *ὁ δε* D. (Æth.)
— *λαβων* ABℵCDE. 13. 31. 61. | ‡ *ειληφως* ς. HL.
— *εβαλεν Lucif.* | *ελαβεν* A.
— *ησφαλισατο* ante *αυτων* ABℵC*. 13. 61. | ‡ post ς. C³DE. 31. HL. Vulg. (*ησφαλισαντο* D*.)
— *εις το ξυλον*] *εν τῳ ξυλῳ* D.
25. *κατα δε το μεσονυκτιον* | *κατα δε μεσον της νυκτος* D*. | om. *το* ℵ.
— *Παυλος*] praem. *ὁ* D.
— *Σιλας*] praem. *ὁ* C.

19. in forum *Am.*² *Cl.* | 22. cucurrit *Cl.* | jusserunt] *add.* eos *Cl. Am.*²

Vulg. Syrr. P.H. Memph. Theb. Arm. Æth.

πόδας ‡ ἠσφαλίσατο αὐτῶν″ εἰς τὸ ξύλον. 25 κατὰ δὲ
τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι
ὕμνουν τὸν θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι.
26 ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι
τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου· ‡ ἠνεῴχθησαν″ ‡ δὲ″
παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ
ἀνέθη. 27 ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ καὶ
ἰδὼν ἀνεῳγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος
*τὴν″ μάχαιραν ‡ ἤμελλεν″ ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων
ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους. 28 ἐφώνησεν δὲ φωνῇ
μεγάλῃ † Παῦλος λέγων, Μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ
κακόν· ἅπαντες γάρ ἐσμεν ἐνθάδε. 29 αἰτήσας δὲ
φῶτα εἰσεπήδησεν, καὶ ἔντρομος γενόμενος προσέπε-
σεν τῷ Παύλῳ καὶ † Σίλᾳ, 30 καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς
ἔξω ἔφη, Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; 31 Οἱ δὲ
‡ εἶπαν,″ Πίστευσον ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν †, καὶ
σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. 32 καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ
τὸν λόγον τοῦ κυρίου ‡ σὺν″ πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ
αὐτοῦ. 33 καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ
τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη

28. Παῦλος ante φωνῇ μεγάλῃ.

strinxit in ligno. 25 Media
autem nocte Paulus et Silas
adorantes deum hymnum dice-
bant; et audiebant eos qui in
custodia erant. 26 Subito vero
terrae motus factus est magnus,
ita ut moverentur fundamenta
carceris, et aperta sunt statim
ostia omnia, et universorum
vincula soluta sunt. 27 Ex-
pergefactus autem custos car-
ceris et videns apertas ianuas
carceris, evaginato gladio vo-
lebat se interficere, aestimans
fugisse vinctos. 28 Clamavit
Paulus magna voce dicens,
Nihil mali tibi feceris: universi
enim hic sumus. 29 Petitoque
lumine introgressus est, et tre-
mefactus procidit ad pedes
Paulo et Silae, 30 et producens
eos foras ait, Domini, quid me
oportet facere ut salvus fiam?
31 At illi dixerunt, Crede in
domino Iesu, et salvus eris tu
et domus tua. 32 Et locuti sunt
ei verbum domini, cum omni-
bus qui erant in domo eius.
33 Et tollens eos in illa hora
noctis lavit plagas eorum,
et baptizatus est ipse et

25. αυτων] add. και C. | om. *Lucif.*
— δεσμιοι] δεσμοι D*.
26. ηνεωχθησαν BCD. 31. | ηνοιχθησαν ANE. 13. 61. *Orig.* i. 414d. | ‡ ανεωχθησαν ς. HL.
— δε ABNDE. 13. 31. 61. Syr.Hel. Memph. Theb. | ‡ τε ς. CHL. Vulg. Syr.Pst. Arm. Æth.
— παραχρημα] om. B. *Lucif.* 224.
— ανεθη] ανελυθη N*D*. (corr. Nc.)
27. εξυπνος δε] και εξυπνος D. Syr.Pst. Æth. ‖ (δεσμοφυλας N.)
— ανεωγμενας] post τας θυρας C. Vulg. *Cl.*
— σπασαμενος] praem. και D**Gr.*
— την μαχαιραν BCD. 61*. | *om. την ς. ANE. 13. 31. 61². HL.
— ημελλεν ABNCE. 61. L. | ‡ εμελλεν ς. D. 13*s.* 31. H.
— ἑαυτον] αυτον 31*.
— αναιρειν] ανελειν C*. (corr.³)
— εκπεφευγεναι] εκπεφυγεναι A.
28. φωνῃ μεγαλῃ †ὁ″ Παυλος (N)(C) D*Gr.*E. (13.) 31. 61. HL. Syr.Hel. Arm. (ὁ Π. ς. AC³DE. rel.] om. ὁ NC* 13. et B infra) | μεγαλῃ φωνῃ ὁ Παυλ. A. *d.* | Παυλ. μεγ. φωνῃ B. (Π. φων. μεγ. *Btly.*) (Vulg.) Syr.Pst. Memph. (Theb.) *Lucif.* 225. [Æth.]
28. πραξῃς] ποιησῃς E.
— σεαυτῳ] -τον 61. ‖ add. τι D*Gr.*
29. αιτησας δε φωτα (*Lucif.* 225.) | φωτα δε ετησας D.
— γενομενος] ὑπαρχων C*D*Gr.*
— προσεπεσεν] add. προς τους ποδας D*. Vulg. Syr.Hel.† Memph. Theb. *Lucif.* 225.
— Σιλᾳ] † praem. τῳ ς. ANC³E. 13*s.* 31. 61. HL. | om. BC*D.
30. προαγαγων ABNcE. rel. (προαγων N*.) | προσαγαγων C. 61. | προηγαγεν D.
— εξω] add. τους λοιπους ασφαλισομενος (add. και*) D. Syr.Hel.* | (add. appropinquavit et Syr.Hel.*) | om. *Lucif.*
— εφη] ειπεν αυτοις D. Syr.Pst. Memph. Theb. Æth.
31. ειπαν ABNC(*ut vid.*)DE. 61. | ‡ ειπον ς. 13. 31. HL.
— πιστευσον] -σαν N*. (corr.c)
— επι] εις E.
— Ιησουν] † add. χριστον ς. CDE. 31. HL. Syrr.Pst.&Hel. Theb. Arm. Æth. | om. ABN. 13. 61. Vulg. Memph. *Lucif.* (in deum Jesum. *Lucif.* 225 1°. in dominum nostrum Jesum 2°.)
31. σωθησει E. ‖ (σοι 13.)
— ὁ οικος] praem. πας E. 13. Arm. | om. *Lucif.*
32. του κυριου ANcC(D)E. rel. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. *Lucif.* [Æth.] | του θεου BN*. | om. του D.
— συν πασιν ABNCD. 13. 61. Vulg. *Lucif.* | ‡ και πασι ς. E. 31. HL. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth.
33. εν εκεινῃ] om. εν 13.
— ελουσεν *Lucif.* 225. | ελυσεν D*. (solvit *Lat.*)
— εβαπτισθη] post αυτος D. | Contra, *Lucif.*

24. strixit *Am.** | *om.* in *Cl. Am.*² | 25. orantes laudabant deum *Cl.* | 26. et statim aperta sunt omnia ostia *Cl.* | 27. januas apertas *Cl.* | 28. Clamavit autem *Cl.* | voce magna *Cl.* | tibi mali *Cl.* | 29. Paulo et Silae ad pedes *Cl.* | 31. dominum Jesum *Cl.*

ABℵ(C)DE. 13. 31. 61. HL.

33. ἅπαντες.

αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα. 34 ἀναγαγών
τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον [αὐτοῦ] παρέθηκεν τράπεζαν,
καὶ ἠγαλλιάσατο πανοικὶ πεπιστευκὼς τῷ θεῷ. 35 Ἡμέ-
ρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβ-
δούχους λέγοντες, Ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους.
36 ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους † πρὸς
τὸν Παῦλον, ὅτι ‡ Ἀπέσταλκαν″ οἱ στρατηγοὶ ἵνα
¶ C. ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ.¶
37 ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς, Δείραντες ἡμᾶς
δημοσίᾳ ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρ-
χοντας, ‡ ἔβαλαν″ εἰς φυλακήν, καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς
ἐκβάλλουσιν; οὐ γὰρ ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξα-
γαγέτωσαν. 38 ‡ ἀπήγγειλαν″ δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ
ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα· ‡ ἐφοβήθησαν δὲ″ ἀκού-
σαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσιν, 39 καὶ ἐλθόντες παρεκάλε-
σαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες ἠρώτων ‡ ἀπελθεῖν″ * ἀπὸ″
τῆς πόλεως. 40 ἐξελθόντες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς εἰσῆλ-
θον ‡ πρὸς″ τὴν Λυδίαν· καὶ ἰδόντες ‡ παρεκάλεσαν
τοὺς ἀδελφούς″ †, καὶ ‡ ἐξῆλθαν.″

omnis domus eius continuo:
34 cumque perduxisset eos in
domum suam, adposuit eis
mensam et laetatus est cum
omni domo sua credens deo.
35 Et cum dies factus esset, mi-
serunt magistratus lictores di-
centes, Dimitte homines illos.
36 Nuntiavit autem custos car-
ceris verba haec Paulo, quia
miserunt magistratus ut dimit-
tamini: nunc igitur exeuntes
ite in pace. 37 Paulus autem
dixit eis, Caesos nos publice
indemnatos homines Romanos
miserunt in carcerem, et nunc
abscondite nos eiciunt? Non
ita, sed veniant et ipsi nos
eiciant. 38 Nuntiaverunt autem
magistratibus lictores verba
haec: timueruntque audito
quod Romani essent, 39 et ve-
nientes deprecati sunt eos, et
educentes rogabant ut et egre-
derentur urbem. 40 Exeuntes
autem de carcere introierunt
ad Lydiam, et visis fratribus
consolati sunt eos, et profecti
sunt.

---

33. οἱ] οἱ οικιοι A. | υἱοι (om. οἱ) 31.
— παντες ACDE. rel. | ἁπαντες Bℵ.
34. αναγαγων] praem. και D*Gr.
— τε Syr.Pst. Theb. *Lucif.* 225. | δε C. 13. Syr.Hel. Memph.
— αυτου AℵDE. 13. 31. HL. Vulg. Syrr. Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. | om. BC. 61. *Lucif.* 225.
— παρεθηκεν] praem. και D*. | Contra, *Lucif.* ‖ add. αυτοις E. Memph. Theb. Arm. | Contra, *Lucif.*
— ηγαλλιασατο ABℵC²EGr. 13. 61. HL. Vulg. Memph. Arm. Æth. | ηγαλλιατο C* *ut vid.* D. 31. Syrr.Pst.&Hel. Theb.
— πανοικι] om. E. (-κει AB*ℵC. 13.) | συν τῳ οικῳ αυτου D. (*Lucif.*)
— τῳ θεῳ] επι τον θεον D.
35. γενομενης] γεναμενης E.
— απεστειλαν οἱ στρατηγοι τους] συνηλθον οἱ στρατηγοι επι το αυτο εις την αγοραν και αναμνησθεντες τον σεισμον τον γεγονοτα εφοβηθησαν και απεστ. τους D. Syr.Hel.mg.
— λεγοντες] -τας D.
— εκεινους] add. οὓς εχθες παρελαβες D. Syr.Hel.
36. απηγγειλεν δε ὁ δεσμοφυλαξ] και εισελθων ὁ δεσμοφυλαξ απηγγειλεν D. | et cum audivisset custos carceris ingressus dixit Syr.
36. δε] τε EGr. Theb. Æth.
— λογους] † add. τουτους ꞇ. AℵE 13. 31. 61. HL. Vulg. Syrr.(Pst.)&Hel. Memph. Theb. | om. BCDGr. Arm. [Æth.]
— απεσταλκαν ABℵ. | ‡ απεσταλκασιν ꞇ. DE. 13 ut vid. 31. HL. | απεστειλαν C. 61.
— εν ειρηνῃ] om. D. | εις ειρηνην ℵ.
37. εφη] om. 61.
— προς αυτους] om. E. ‖ add. αναιτειους D.
— εβαλαν BD. | ‡ εβαλον ꞇ. AℵE. 31. 61. HL. (13 n.l.)
— γαρ] om. 13.
— αλλα] αλλ' 31. L.
— ελθοντες] post αυτοι ἡμας E. (om. ἡμας H.)
38. απηγγειλαν ABℵDE. 31. 61. (13 n.l.) | ‡ ανηγγ. ꞇ. HL.
— δε ABD. rel. Vulg. Arm. | τε ℵE. (Syr.Pst.) Æth. om. Syr.Hel. Memph. Theb.
— τοις στρατηγοις] post οἱ ραβδουχοι E. (Syr.Pst.) | αυτοις οι στρατηγοις D*.
— ταυτα] add. τα ρηθεντα προς τους στρατηγους D.
38. εφοβηθησαν δε ABℵ. 31. 61. Memph. | -σαντες (*sic*) δε 61*. (13 n.l.) | ‡ και εφοβηθησαν ꞇ. EHL. Syrr.(Pst.)&Hel. Theb. Æth. timueruntque Vulg. [Arm.] | οἱ δε ακουσαντες ὁτι Ρωμαιοι εισιν εφοβηθησαν D. (Syr.Pst.)
39. ver. και παραγενομενοι μετα φιλων πολλων εις την φυλακην παρεκαλεσεν αυτους εξελθειν, ειποντες, Ηγνοησαμεν τα καθ' ὑμας, ὁτι εσται ανδρες δικαιοι· και εξαγαγοντες παρεκαλεσαν αυτους λεγοντες, Εκ της πολεως ταυτης εξελθατε, μη ποτε παλιν συνστραφωσιν ἡμειν επικραζοντες καθ' ὑμων D. Syr.Hel.(&*.)
— ηρωτων] -τουν A. | -τησαν E. Syr.Pst.
— απελθειν ABℵ. 13. 61. Arm. | ‡ εξελθειν ꞇ. E. 31. HL. Vulg.
— απο ABℵ. 13. 61. de Vulg. *Cl. Fuld.* | add. εκ E. | *om. ꞇ. 31. HL. *Am.*
40. εκ ADE. rel. | απο Bℵ.
— εισηλθον] ηλθον D. *e.*
— προς ABℵDE. 13. 31. 61. HL. | ‡ εις ꞇ.
— παρεκαλεσαν τους αδελφους ABℵ. 13. 61. Memph. | ‡ τους αδελφους παρεκ. ꞇ. E. 31. HL. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Theb. Arm. Æth. | τους αδελφ. διηγη-

35. dimittite *Am.* | 37. nunc occulte *Cl.* | 39. om. "et" *ult. Cl.* | de urbe *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.
ΚΕ' XVII.

19. 1 Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ * τὴν"
Ἀπολλωνίαν ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν †
συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων. 2 κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ
Παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτούς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία
‡ διελέξατο" αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, 3 διανοίγων καὶ
p Lu. 24:26 παρατιθέμενος ὅτι p τὸν χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ
ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν † χριστός,
Ἰησοῦς ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. 4 καί τινες ἐξ αὐτῶν
ἐπείσθησαν καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ
4. *[καὶ]" Ἑλλήνων. Σίλᾳ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων ‡ πλῆθος πολύ,"
γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. 5 ζηλώσαντες
δὲ οἱ † Ἰουδαῖοι καὶ προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων
‡ ἄνδρας τινὰς " πονηρούς, καὶ ὀχλοποιήσαντες, ἐθορύ-
βουν τὴν πόλιν, ‡ καὶ ἐπιστάντες" τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος
ἐζήτουν αὐτοὺς ‡ προαγαγεῖν" εἰς τὸν δῆμον· 6 μὴ
εὑρόντες δὲ αὐτοὺς ἔσυρον † Ἰάσονα καί τινας ἀδελ-
φοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες ὅτι Οἱ τὴν οἰκου-
μένην ἀναστατώσαντες οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν,
7 οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι

1 Cum autem perambulassent Amfipolim et Apolloniam, venerunt Thessalonicam, ubi erat synagoga Iudaeorum. 2 Secundum consuetudinem autem Paulus introivit ad eos, et per sabbata tria disserebat eis de scripturis, 3 adaperiens et insinuans quia Christum oportuit pati et resurgere a mortuis, et quia hic est Christus Iesus quem ego adnuntio vobis. 4 Et quidam ex eis crediderunt et adiuncti sunt Paulo et Silae, et de colentibus gentilibusque multitudo magna et mulieres nobiles non paucae. 5 Zelantes autem Iudaei adsumentesque de vulgo viros quosdam malos et turba facta concitaverunt civitatem, et adsistentes domui Iasonis quaerebant eos producere in populum; 6 et cum non invenissent eos, trahebant Iasonem et quosdam fratres ad principes civitatis, clamantes quoniam hi qui urbem concitant et huc venerunt, 7 quos suscepit Iason: et hi omnes contra

σαντο ὁσα εποιησεν κυριος αυτοις παρεκαλεσαντες (παρεκαλεσαν τε²) D. || † add. αυτους ς. DE. 31. HL. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Theb. Arm. Æth. | om. ABℵ. 13. 61. Memph.
40. εξηλθαν ℵD. | ‡ εξηλθον ς. ABE .rel.
1. διοδευσαντες] διελθοντες E. || post δε add. οἱ αποστολοι 31.
— Αμφιπολιν] πολιν ℵ*. (corr.ᶜ)
— την Απολλωνιαν ABℵ(E.) 13. 61. (την Απολλ. και την Αμφιπ. E. | *om. την ς. 31. HL. | και (om²) κατηλθον (add. και²) εις Απολλωνιδα κακειθεν D. (om. ηλθον.)
— Θεσσ.] praem. την B.
— συναγωγη] † praem. ἡ ς. E. 31. HL. Arm. 1 MS. | om. ABℵD. 13. 61. Memph. Theb.
2. κατα δε] και κατα D*. Syr.Pst. Æth.
— τῳ Παυλῳ] ὁ Παυλος D. e. Vulg. Arm.
— εισηλθεν] -θον 61.
— και] om. D. Theb.
— διελεξατο ABℵ. 13. 61. Syrr.Pst.&Hel. Memph. | διελεχθη DEGr. | ‡ διελεγετο ς. HL. Vulg. e. Theb. Arm. Æth.
— απο] εκ D.
3. τον] om. D*.
— εδει] ante τον χριστον 31. Syr.Pst.
— χριστος Ιησους A(B)D. rel. *Am. Tol.* Syr.Hel. Theb. Arm. ed. Æth. | Ιησους χριστος ℵ. Vulg *Cl. Fuld.* Syr.Pst. Memph. Arm. MSS. | Ιησους ὁ χριστος E. | ὁ χρισ. ὁ Ιησ. B. || † praem. ὁ ς. (B.) 13. 31. HL. | om. AℵD. 61.
3. καταγγελω 61.
4. επεισθησαν] επιστευσαν E. 13.
— προεκληρωθησαν 31 *Scr.*
— τῳ Σιλᾳ] om. τῳ B.
— Σιλᾳ των τε σεβομενων | Σιλαιᾳ τῃ διδαχῃ πολλοι των σεβομενων D. || των τε] των δε 61. H.
— Ἑλληνων] praem. και AD. 13. 61. (Vulg.) Memph. | om. BℵE. 31. HL. Syrr.Pst.&Hel. Theb. Arm. Æth.
— πληθος ante πολυ ABℵDE. 13. 31. 61. Vulg. Arm. | ‡ post ς. HL.
— γυναικων τε] και γυναικες D.
— ουχ ολιγ. B*.
5. ζηλωσαντες δε...και προσλαβομενοι ABℵE. 13. (31.) 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. (Theb.) Arm. (Æth.) | προσλαβομενοι δε οἱ Ιουδαιοι οἱ απειθουντες HL. | ζηλωσ. οἱ Ιουδ. οἱ απειθουντες (om. και προσλαβομενοι) 31. | οἱ δε απειθουντες Ιουδαιοι συνστρεψαντες D.
— Ιουδαιοι] † praem. απειθουντες ς. (D. 31. HL. supra) | om. ABℵ(E *hic*) 13. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. (om. et Ιουδαιοι) || απειθησαντες post πονηρους habet E.
5. των αγοραιων] post τινας ανδρας D. Arm.
— ανδρας ante τινας ABE. 13. 61. Vulg. | ‡ post ς. ℵD. 31. HL.
— και οχλοποιησαντες] om. D.
— εθορυβουν] εθορυβουσαν D.
— και επισταντες ABℵDE. 13. 31. 61. Vulg. | ‡ επισταντες τε ς. HL.
— Ιασονος] -σωνος ADE. 31. (et Ιασωνα ver. 6. E. 13.)
— αυτους] αυτον A* *ut vid.*
— προαγαγειν AB*Btly.Mai*ℵ. 13. 61. (παραγ. B*Blc.*) | προσαγαγειν E*Gr.* | εξαγαγειν D*Gr.* | αναγαγειν L. | ‡ αγαγειν ς. 31. H.
6. εσυρον AB(ℵ.) 13(-ρων) 31. 61. HL. | -ραν DE. | ευρον ℵ*. (corr.ᶜ)
— Ιασονα] † praem. τον ς. E. 31. HL. | om. ABℵD. 13. 61. (Ισωναν D*.)
— τινας] τινες D*. || add. αλλους E. *Cod. Bed.*
— βοωντες] βοωντας A. || add. και λεγοντες D.
— οὑτοι] add. εισιν D*. *Tol.* | om. *Eus.* in Ps 193ᵈ.

3. hic est Jesus Christus *Cl.*

ABℵDE. 13. 31. 61. HL.

τῶν δογμάτων Καίσαρος ‡ πράσσουσιν," βασιλέα ‡ ἕτε-
ρον λέγοντες" εἶναι Ἰησοῦν. 8 Ἐτάραξαν δὲ τὸν
ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα· 9 καὶ
λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν
λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτούς. 10 οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως
διὰ † νυκτὸς ἐξέπεμψαν τόν τε Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν
εἰς Βέροιαν, οἵτινες παραγενόμενοι εἰς τὴν συναγωγὴν
τῶν Ἰουδαίων ἀπῄεσαν. 11 οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι
τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον
μετὰ πάσης προθυμίας, † καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες
τὰς γραφάς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως. 12 πολλοὶ μὲν οὖν
ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν
τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι. 13 ὡς δὲ
ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι, ὅτι καὶ
ἐν τῇ Βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ
θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ σαλεύοντες * καὶ ταράσσοντες" τοὺς
ὄχλους. 14 εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν
οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ‡ ἕως " ἐπὶ τὴν θάλασσαν·
‡ ὑπέμεινάν" ‡ τε" ὅ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ.
15 οἱ δὲ ‡ καθιστάνοντες" τὸν Παῦλον ἤγαγον † ἕως

11. [τὸ] καθ'

decreta Caesaris faciunt, regem
alium dicentes esse Iesum.
8 Concitaverunt autem plebem
et principes civitatis audientes
haec, 9 et accepto satis ab Ia-
sone et a ceteris dimiserunt
eos. 10 Fratres vero confestim per
noctem dimiserunt Paulum et
Silam in Beroeam: qui cum ad-
venissent, in synagogam Iudae-
orum introierunt. 11 Hi autem
erant nobiliores eorum qui sunt
Thessalonice, qui susceperunt
verbum cum omni aviditate,
cotidie scrutantes scripturas, si
haec ita se haberent. 12 Et
multi quidem crediderunt ex
eis, et gentilium mulierum
honestarum et viri non pauci.
13 Cum autem cognovissent in
Thessalonica Iudaei quia et
Beroeae praedicatum est a
Paulo verbum dei, venerunt et
illic commoventes et turbantes
multitudinem. 14 Statimque
tunc Paulum dimiserunt fratres
ut iret usque ad mare: Silas
autem et Timotheus remanse-
runt ibi. 15 Qui autem deduce-
bant Paulum, perduxerunt eum

---

7. πρασσουσιν ABMaiℵDE. 13. 61. HL. | ‡ πραττουσι ς. 31.
— ἑτερον ante λεγοντες ABMai Alf.ℵ. 13. 61. Vulg. Syr.Hcl. (Arm.) | ‡ post ς. DE. 31. HL. Syr.Pst. Memph. Theb. (λεγ. ειν. ἑτ. E.) (ἑτ. ειν. λεγ. BBtly.) [Æth.]
8. εταραξαν δε] και εταραξαν D.
— τον οχλον και τους πολιταρχας Syr.Hcl. Petr. Alex. Routh. iv. 40. | τους πολιταρχας και τον οχλον D. (Syr.Pst.) | την πολιν και τους πολιταρχας E.
— ακουοντας] ακουσαντες D*. | ακουσαντα D².
9. Ιασωνος DE.
10. ευθεως....νυκτος] om. A. || δια νυκτος] om. 61.
— νυκτος] † praem. της ς. EHL. | om. BℵD. 13. 31. Petr. Alex. Routh. iv. 40.
— εξεπεμψαν] ante δια νυκτος ℵ. | post rel. Petr. Alex.
— τε Petr. Alex. | om. D. Arm. | δε 61*.
— απηεσαν] εισηεσαν E. | ante των Ιουδαιων EHL.
11. ευγενεστεροι] praem. οἱ 31. | ευγενεις DGr.

11. Θεσσ.] praem. τῃ D.
— λογον] add. του θεου E.
— πασης προθυμιας] παρρησιας EGr.
— καθ'] † praem. το ς. B. 31. HL. | om. το A ut vid. ℵDE. 13. 61. Arm.
— εχοι] εχει D*E. | post οὑτως 31.
— ταυτα οὑτως] ταυθ' οὑτως 31.
— fin.] add. sicut Paulus evangelizavit Syr.Hcl.*
12. πολλοι] τινες DGr.
— ουν] om. E.
— εξ] om. D.
— επιστευσαν] add. τινες δε ηπιστησαν D.
— Ἑλληνιδων γυναικων] Ἑλληνων και D*. | Ἑλληδων (s. -ηνων) γυναικων 61*.
— και ανδρων ουκ ολιγοι] ανδρες και γυναικες ἱκανοι επιστευσαν D*.
13. της] om. DE.
— ὁτι και εν τ. β....του θεου ηλθον] ὁτι (ὁ²) λογος (του²) θεου κατηγγελη εις Βεροιαν και (om.²) επιστευσαν και ηλθον εις αυτην D. (om. εις αυτ. D².)
— κατηγγελη] -γελλη 61.

13. σαλευοντες και ταρασσοντες ABℵD. 13. 31. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. (τασσοντες D*. πρασσοντες BBch.) | * om. και ταρασσ. ς. EHL. Æth.
— τους οχλους] τον οχλον H. || add. ου διελιμπανον D. Syr.Pst.
14. ευθεως δε τοτε τον] τον μεν ουν D. | (δε] om. 61*. add.¹ "Et" Syr.Pst.)
— εξαπεστειλαν] post οἱ αδελφοι D.
— πορευεσθαι] απελθειν D.
— ἑως ABℵE. 13. 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. Æth. | ‡ ὡς ς. 31. HL. Syr.Hcl. Arm. | om. D. Theb.
— ὑπεμειναν Bℵ. 61. Vulg. Memph. | επεμειναν 31 Scr. | απεμειναν E. 13. | ‡ ὑπεμενον ς. HL. | ὑπεμεινεν AD. Theb.
— τε ABℵE. 13. 31. 61. Syrr.Pst.&Hcl. Æth. | ‡ δε ς. DHL. Vulg. Memph. Theb. Arm.
— ὁ τε] om. τε D.
— εκει ante ὁ τε Σιλ. H.

---

9. accepta satisfactione a Cl. | 10. qui] Am.** | venissent Cl. | 11. Thessalonicae Cl. | 12. mulierum gentilium Cl. | 13. Beroae Am. | illuc Cl.

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth. Ἀθηνῶν, καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σίλαν καὶ
* τὸν″ Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσιν πρὸς
αὐτόν, ἐξῄεσαν.
κϛ' 20 16 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ
Παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, ‡ θεω-
ροῦντος″ κατείδωλον οὖσαν τὴν πόλιν. 17 διελέγετο
μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβο-
μένοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς
τοὺς παρατυγχάνοντας· 18 τινὲς δὲ * καὶ″ τῶν Ἐπικου-
ρείων καὶ † Στωϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ·
καί τινες ἔλεγον, Τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος
λέγειν; Οἱ δέ, Ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς
εἶναι· ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν † εὐηγγε-
19. ἐπιλαβόμενοί τε. λίζετο. 19 ἐπιλαβόμενοι ‡ δὲ″ αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἄρειον
πάγον ἤγαγον λέγοντες, Δυνάμεθα γνῶναι τίς ἡ
καινὴ αὕτη [ἡ] ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχή; 20 ξενί-
ζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν· βουλό-
μεθα οὖν γνῶναι ‡ τίνα θέλει″ ταῦτα εἶναι. 21 Ἀθηναῖοι
δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον
‡ ηὐκαίρουν″ ἢ λέγειν τι ‡ ἢ″ ἀκούειν * [τι]″ καινότερον.

usque Athenas, et accepto mandato ab eo ad Silam et Timotheum, ut quam celeriter venirent ad illum, profecti sunt.
16 Paulus autem cum Athenis eos expectaret, incitabatur spiritus eius in ipso, videns idolatriae deditam civitatem.
17 Disputabat igitur in synagoga cum Iudaeis et colentibus, et in foro per omnes dies ad eos qui aderant:
18 quidam autem Epicurei et Stoici philosophi disserebant cum eo, et quidam dicebant, Quid vult seminiverbius hic dicere? alii vero, Novorum daemoniorum videtur adnuntiator esse; quia Iesum et resurrectionem adnuntiabat eis:
19 et adprehensum eum ad Ariopagum duxerunt, dicentes, Possumus scire quae est haec nova quae a te dicitur doctrina?
20 Nova enim quaedam infers auribus nostris: volumus ergo scire quidnam velint haec esse.
21 Athenienses enim omnes et advenae hospites ad nihil aliud vacabant nisi aut dicere aut audire aliquid novi.
22 Stans

15. καθιστανοντες AB. | καταστανοντες D*. | αποκαθιστανοντες 61. | ‡ καθιστωντες ϛ. ℵᶜD²E. 13. 31. HL. | καθισ¦παντες ℵ*.
— ηγαγον] † add. αυτον ϛ. EHL. Vulg. *Am.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. (Æth.) | om. ABℵD. 13. 31. 61. *Fuld. Tol.*
— ἑως] add. των E.
— και λαβοντες] παρηλθεν δε την Θεσσαλιαν, εκωλυθη γαρ εις αυτους κηρυξαι τον λογον. λαβοντες δε D.
— εντολην Syr.Hcl. | επιστολην E*Gr.* Syr.Pst. ‖ add. απ' αυτου E. Vulg. Arm. *Usc.* | add. παρα Παυλου D.
— τον Τιμοθ. BℵE. 13. 61. | *om. τον ϛ. AD. 31. HL.
— ἱνα ὡς ταχιστα] ὁπως εν ταχει D. (ἱν' 31 *Scr.*)
16. αυτους] αυτου ℵ*D*. (corr. ℵᶜ.)
— του Παυλου] om. ℵ*. (add.ᶜ)
— το] om. D*. (παρεξυνετοπ̄ν̄α.)
— θεωρουντος ABℵE. 13. 61. | ‡ -ουντι ϛ. D. 31. HL.
17. και ult.] add. τοις D. Syr.Hcl.*mg.*
— παροτυγχανοντας] παρατυχοντας D*.

18. τινες δε και ABℵD. 13. 31. 61. HL. Syr.Pst. | *om. και ϛ. E. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. [Æth.]
— Στωικων] † praem. των ϛ. D. 31 HL. | om. ABℵE. 13. 61. | Στοικων AℵDE. 13. HL*Tf.* (non B. 31. 61.)
— συνεβαλλον] συνεβαλον D². 31. L. | συνελαβον D*.
— θελοι] θελη D*. | θελει 13.
— καταγγελλευς A(corr.¹)ℵE.
— ὁτι τον..... fin. ver.] om. D.
— ευηγγελιζετο] † praem. αυτοις ϛ. | add. αυτοις AℵᶜE. 13. 31. 61. H. Vulg. Syr.Pst. Memph. | om. Bℵ*L. Syr.Hcl. Theb. Arm. Æth. ut vid.
19. επιλαβομενοι .... ηγαγον] μετα δε ἡμερας τινας επιλαβομενοι αυτου ηγαγον αυτον επι (add. τον²) Αριον παγον πυνθανομενοι και D. Syr.Hcl.(*)
— δε B. 13. 61. Memph. Theb. | ‡ τε ϛ. AℵE. 31. HL. (Vulg.) Syr.Pst. Arm. Æth.
— Αρειον] αγριον L.
— ηγαγον] ηγον A.
— αὑτη ἡ AℵE. rel. Vulg. | om. ἡ BD.

19. ὑπο σου] απο σου D* *Wetst.* ("διδ elot. sub υπο *p.m.*" *Scr.*)
— λαλουμενη] λεγομενη E. 61. | καταγγελομενη D. Arm.
20. εισφερεις] φερεις D. | εισφερει ℵ*. (corr.ᶜ) ‖ praem. ρηματα E. | add. *sic* id. D.
— βουλωμεθα 61.
— τινα θελει ABℵ. (13.) 61. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Theb. (θελη 13.) | ‡ τι αν θελοι ϛ. DE. 31. HL. Arm. Æth. (vid. ver. 18.)
— ταυτα] om. E.
21. επιδημουντες] add. εις αυτους D*Gr.* Theb.
— ηυκαιρουν ABℵDE. 13. 61. | ‡ ευκαιρ. ϛ. 31. HL.
— η ακου. ABℵD. Vulg. Syr.Hcl. Theb. Arm. | ‡ και ακου. ϛ. E. 13. 31. 61. HL. Syr.Pst. Memph. Æth.
— ακουειν] add. τι ABℵ. Vulg. (om. antea) Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth. | *om. ϛ. DE. 13. 31. 61. HL. Arm.

16. idololatriae *Cl.* | 21. Athenienses autem *Cl.*

ABℵDE. 13. 31. (61.) HL.

22 σταθεὶς δὲ † Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου πάγου
ἔφη, Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονε-
στέρους ὑμᾶς θεωρῶ· 23 διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεω-
ρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ
ἐπεγέγραπτο, Ἀγνώστῳ θεῷ. ‡ ὃ″ οὖν ἀγνοοῦντες εὐσε-
βεῖτε, ‡ τοῦτο″ ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. 24 ὁ θεὸς ὁ
ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐ-
ρανοῦ καὶ γῆς ‡ ὑπάρχων κύριος,″ οὐκ ἐν χειροποιήτοις
ναοῖς κατοικεῖ, 25 οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ‡ ἀνθρωπίνων″
θεραπεύεται προσδεόμενός τινος, αὐτὸς διδοὺς πᾶσιν
ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα· 26 ἐποίησέν τε ἐξ
ἑνὸς † πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ ‡ παντὸς
προσώπου″ τῆς γῆς, ὁρίσας ‡ προστεταγμένους″ καιροὺς
καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν, 27 ζητεῖν τὸν
27. ἢ εὕροιεν. * θεόν,″ εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὕροιεν,
καί † γε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα.
28 ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καί ἐσμεν, ὡς καί
¶ 61. τινες ¶ τῶν καθ᾽ ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασιν, Τοῦ γὰρ καὶ

autem Paulus in medio Ariopa-
gi ait, Viri Athenienses, per
omnia quasi superstitiosiores
vos video: 23 praeteriens enim
et videns simulacra vestra in-
veni et aram in qua scriptum
erat, Ignoto deo. Quod ergo
ignorantes colitis, hoc ego ad-
nuntio vobis. 24 Deus qui fecit
mundum et omnia quae in eo
sunt, hic caeli et terrae cum
sit dominus, non in manufactis
templis inhabitat, 25 nec mani-
bus humanis colitur indigens
aliquo, cum ipse det omnibus
vitam et inspirationem et om-
nia, 26 fecitque ex uno omne
genus hominum inhabitare su-
per universam faciem terrae,
definiens statuta tempora et
terminos habitationis eorum,
27 quaerere deum, si forte ad-
tractent eum aut inveniant,
quamvis non longe sit ab uno-
quoque nostrum. 28 In ipso
enim vivimus et movemur et
sumus; sicut et quidam ves-
trum poetarum dixerunt, Ipsius

22. Παυλος] † praem. ὁ ς. DE. 13s. 31. 61. HL. | om. ABℵ.
— εν μεσου 61 Scr. | εμμεσω AE.
— εφη] ειπεν ℵE.
23. αναθεωρων Clem. 696. | διιστορων D*. ἱστορων Clem. 372.
— σεβασματα] σεβαστα ℵ.
— εὑρον Clem. bis Orig. iv. 167[a]. | ηυρον E.
— επεγεγραπτο Clem. 696. | ην (η*) γεγραμμενον D. | ανεγεγραπτο Clem. 372. εγεγραπτο Orig. iv.
— ὁ et τουτο A*BN*D. (61.) Vulg. Orig. iv. (τούτον sic 61.) | ‡ ὃν et τουτον ς. A²ℵ[c]E. 13s. 31. HL. Memph. et Theb. ut vid. Arm. Clem. bis [Æth.]
— ευσεβειτε Clem. bis Orig. iv. | σεβητε L.
— καταγγελω 61. H.
— ὑμιν] ὑμων B* Mai ed. 2.
24. ὁ 2[0]. Clem. 372. 691. | om. A*. (add.[1])
— παντα] add. και E. | om. Iren. 197. Clem. 372. 691. Hil. 416.[e].
— ὑπαρχων] ante κυριος ABℵE. 13. 31. 61. Vulg. m. Syrr. Pst. & Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. Clem. 372. (Hil.) | ‡ post ς. DHL. Clem. 691. Iren. 197.
25. ουδε] ουδ᾽ 31 Scr. | οδε D*.

25. ανθρωπινων ABℵD. 61. Vulg. Clem. 372. 691. Iren. 197. | ‡ ανθρωπων ς. E. 13. 31. HL. | (ante χειρων ℵ.)
— θεραπευεται] add. ὡς ℵ*. (corr.[c]) d. e. Arm. Iren.
— τινος Clem. bis Iren. | om. D*. | τι αυτος D².
— αυτος] Clem. bis Iren. 197. | ὁτι (om.²) οὑτος ὁ (om.²) D*. | om. H.
— διδους Clem. 691. | δους D*H. Clem. 372.
— και τα παντα Elz. ABBlc. Mai ℵ[c]D. Vulg. Syr. Hcl. Memph. Arm. Clem. bis Iren. | και παντα (om. τα) ℵ*E. 61. | κατα παντα St. 3. BBch. 31. HL. Theb. | om. 13. Syr. Pst. Æth.
26. τε Clem. 372. | om. DE. Syr. Hcl. Arm. (qui fecit Iren.) | δε 31. [Memph.]
— ἑνος] † add. αἱματος ς. DE. 31. HL. Cod. Bed. Syrr. Pst. & Hcl. Arm. Iren. 197. | om. ABℵ. 13. 61. Vulg. Memph. Theb. Æth. Clem. 372. (ἐξ ἑνος παν γενος.)
— ανθρωπων Clem. 372. Iren. | -που D Gr.
— παντος προσωπου ABℵD. 13. 61. Clem. 372. | παν προσωπον E. | ‡ παν το προσωπον ς. 31. HL.
— προστεταγμενους ABℵD²E. 31. 61. HL. Clem. 372. | ‡ προτεταγμ. ς. D*. 13s. (om. Iren.)
26. και τας ὁροθεσιας Clem. | κατα ὁροθεσιαν D* Gr. Iren. 197.
27. ζητειν] praem. μαλιστα D Gr. | om. Clem. 372. Iren. 197.
— τον θεον ABℵ. 13. 61. HL. Vulg. Syrr. Pst. & Hcl. Memph. Theb. Arm. | το θειον D. Clem. 372. Iren. 197. | ‡ τον κυριον ς. E. 31. [Æth.] || add. εστιν D. (non Clem.)
— ψηλαφησειαν Clem. | -σαισαν D. | -σειεν ℵ. | -σιεν E.
— αυτον] αυτο D*. Iren. | om. Clem.
— και εὑρ. BℵE. 13. 31. 61. HL. Tol. Syrr. Pst. & Hcl. (Memph.) Arm. Æth. | η εὑρ. AD. Vulg. Theb. Clem. (sic) Iren.
— εὑροιεν Clem. | -ροισαν D*. | -ρυεν E. || (add. αν Clem.)
— και γε BD². 13. 31. 61. HL. (και τε D*.) | και τοι AE. Clem. † και † τοι″ γε ς. ℵ.
— ου] ουκ αμαρτυρον 61*. (vid. xiv. 17.)
— απο Clem. | απ᾽ H. | αφ᾽ E. 31. | ον (ων²) αφ᾽ D. (Iren.)

23. om. et 2[0]. Am*. | 24. habitat Cl. | 28. vestrorum Cl.

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

γένος ἐσμέν. 29 γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ θεοῦ οὐκ
ὀφείλομεν νομίζειν χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαρά-
γματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον
εἶναι ὅμοιον. 30 τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας
30. ἀπαγγέλλει ὑπεριδὼν ὁ θεὸς τὰ νῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις,
‡ πάντας″ πανταχοῦ μετανοεῖν· 31 ‡ καθότι″ ἔστησεν
ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιο-
σύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισεν πίστιν παρασχὼν πᾶσιν,
ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 32 Ἀκούσαντες δὲ ἀνά-
στασιν νεκρῶν οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ ‡ εἶπαν,″ Ἀκου-
σόμεθά σου ‡ περὶ τούτου 33 καὶ πάλιν.″ Οὕτως ὁ
Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. 34 τινὲς δὲ ἄνδρες
κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ Διονύσιος
[ὁ] Ἀρεοπαγίτης καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ
ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

XVIII. ΚΖ΄ 21 1 Μετὰ † ταῦτα χωρισθεὶς † ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν
εἰς Κόρινθον, 2 καὶ εὑρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύ-
λαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ

enim et genus sumus. 29 Genus
ergo eum simus dei, non de-
bemus aestimare auro aut
argento aut lapidi, sculpturae
artis et cogitationis hominis,
divinum esse simile. 30 Et
tempora quidem huius igno-
rantiae despiciens deus nunc
adnuntiat hominibus ut omnes
ubique paenitentiam agant,
31 eo quod statuit diem in qua
iudicaturus est orbem in aequi-
tate, in viro in quo statuit,
fidem praebens omnibus susci-
tans eum a mortuis. 32 Cum
audissent autem resurrec-
tionem mortuorum, quidam
quidem inridebant, quidam
vero dixerunt, Audiemus te
de hoc iterum. 33 Sic Paulus
exivit de medio illorum.
34 Quidam vero viri adherentes
ei crediderunt; in quibus et
Dionisius Ariopagita et mulier
nomine Damaris et alii cum eis.

1 Post haec egressus ab
Athenis venit Corintum, 2 et
inveniens quendam Iudaeum
nomine Aquilam, Ponticum
genere, qui nuper venerat

27. ἡμων A(corr.[1])BℵDE. 13. 61. H. *Clem.* 372. *Iren.* 197. | ὑμων A*. 31. L. Arm. 1 MS.
— ὑπαρχοντα] om. D*. | ὑπαρχων D². | ὑπαρχοντος E. *Clem. Iren.*
28. αυτῳ *Clem.* 372. *Iren.* 197. *Orig.* i. 505ᵃ. iii. 301ᶠ. 350ᵉ. *Eus.* E. Pr. 104ᶜ. D E. 145ᵇ. c. Mcl. 194ᵇ. *Hil.* 353ᵉ. 570ᵈ. 831ᵇ. | αυτῃ D*.
— εσμεν] add. το καθ' ἡμεραν D. (om. *Clem.* 372. *Iren.* 197. *Orig.* iii.*bis Eus. Hil. quater.*)
— ὡς *Clem. Orig.* iv. 167ᵃ. | ὡσπερ D.
— τινες] post των καθ' ὑμας D. | Contra, *Clem. Orig.* iv.
— ὑμας *Clem.* 372. *Orig.* iv. | ἡμας B*Mai.* Memph.
— ποιητων *Clem. Orig.* iv. | om. D. Æth. *Iren.* 197. "ex sapientibus vestris" Syr.Pst. "et fuerunt ex vobis" Æth.
— του *Clem. Orig.* iv. | τουτου D*. *Iren.* 197. | αυτου E². *e.* Vulg. *Hil.* 203ᵉ. | Ὁμηρου και Αρατου H*mg.* Ex Arato Poeta Syr.Hel.mg.
29. νομιζειν] add. ουτε D*.
— χρυσῳ BD. 31. HL. | -σιῳ AℵE. (31 n.l.)
— αργυρῳ BℵD. 31. HL. | -ριῳ AE. 13.

29. και] η D. (om. Memph. Theb. Æth.)
— ανθρωπου *Iren.* 197. | -πων E*Gr.*
30. τους μεν ουν χρονους *Iren.* | και τους χρονους μεν ουν E. Vulg.
— αγνοιας] add. ταυτης D*. Vulg. | om. *Iren.*
— ὑπεριδων] παριδων D*.
— παραγγελλει AℵᶜDE. 31. L. (παραγγελει H.) | απαγγελλει Bℵ*. (13 n.l.)
— παντας ABℵD²E. 13. Vulg. *m.* | ‡ πασιν ς. 31. HL. *Iren.* | ἱνα παντες D*.
31. καθοτι ABℵDE. 13. | ‡ διοτι ς. 31. HL.
— εστησεν] -σαν D.
— εν ῃ μελλει κρινειν] κρειναι D. *Iren.* 197.
— εν ανδρι *Iren.* | om. εν D. || add. Ιησου D. *Iren.*
— ορισεν E.
— παρασχων] παρεσχειν D.
32. ειπαν BℵE. | ‡ ειπον ς. AD. rel. (13 n.l.)
—, 33. περι τουτου και παλιν ABℵ. 13. (Æth.) | περι τουτου παλιν DE. Vulg. Arm. (add. και E.) | ‡ παλιν περι τουτου. 33 και ς. 31. HL. Syrr.Pst.&Hel. Memph. | om. παλιν Theb.

34. κολληθεντες] εκολληθησαν D**Gr.*
— ὁ Αρεοπαγιτης AℵE. 13*s.* 31. HL. | om. ὁ B. | τις Αρεοπαγειτης ευσχημων D.
— και γυνη ονοματι Δαμαρις] om. D.
— γυνη] add. τιμια E.
1. μετα ταυτα χωρισθεις] αναχωρησας δε D.
— μετα] † add. δε ς. (D supra)E. 31. HL. Syrr.(Pst.)&Hel. Theb. (Æth.) *Orig. Int.* iv. 681ᶜ. | om. ABℵ. 13. Vulg. Memph. Arm.
— χωρισθεις] † add. ὁ Παυλος ς. AE. 31. HL. Syrr.Pst.&Hel. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. | om. BℵD. 13. Vulg. Memph. Theb.
— εκ] απο D.
2. Ακυλλαν 31.
— προσφατως...ὁμοτεχνον ειναι ver. 3.] hi autem exierant a Roma, eo quod praecepisset Claudius ut discederent omnes Judaei ab Italia. hi [venerunt] Achaiam. ipse autem Paulus agnovit Aquilam; et quia ejusdem gentis et ejusdem opificii esset. Syr.Hel.*mg.*
— εληλυθοτα] εισεληλυθοτα 13.

30. ubi *Am.** | 31. diem in quo *Cl.* | 33. eorum. 2. *om.* et *Am.**

ABℵDE.
13. 31.
HL.
2. [δια]τεταχέναι

τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ
διατεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰου-
δαίους ‡ ἀπὸ″ τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς· 3 καὶ διὰ
τὸ ὁμότεχνον εἶναι ἔμενεν παρ' αὐτοῖς καὶ ‡ ἠργάζετο·″
(ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ ‡ τῇ τέχνῃ″)· 4 διελέγετο δὲ
ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἔπειθέν τε
Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας. 5 ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς
Μακεδονίας ὅ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, συνείχετο τῷ
‡ λόγῳ″ ὁ Παῦλος, διαμαρτυρόμενος τοῖς Ἰουδαίοις
* εἶναι″ τὸν χριστὸν Ἰησοῦν. 6 ἀντιτασσομένων δὲ
αὐτῶν καὶ βλασφημούντων, ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια
εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
ὑμῶν· καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσο-
7. εἰσῆλθεν
μαι 7 καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς
ὀνόματι * [Τιτίου]″ Ἰούστου σεβομένου τὸν θεόν, οὗ ἡ
[q] 1 Cor. 1:14.
οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ. 8 [q] Κρίσπος δὲ
ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσεν τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ
οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες
ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. 9 εἶπεν δὲ ὁ κύριος ‡ ἐν

ab Italia, et Priscillam uxorem
eius, eo quod praecepisset
Claudius discedere omnes Iu-
daeos a Roma, accessit ad eos,
3 et quia eiusdem erat artis,
manebat apud eos et operaba-
tur: erant autem scenae fac-
toriae artis. 4 Et disputabat
in synagoga per omne sabba-
tum, suadebatque Iudaeos et
Graecos. 5 Cum venissent
autem a Macedonia Silas et
Timotheus, instabat verbo
Paulus, testificans Iudaeis esse
Christum Iesum. 6 Contradi-
centibus autem eis et blas-
phemantibus excutiens vesti-
menta dixit ad eos, Sanguis
vester super caput vestrum:
mundus ego ex hoc ad gentes
vadam. 7 Et migrans inde
intravit in domum cuiusdam
nomine Titi Iusti, colentis
deum, cuius domus erat con-
iuncta synagogae. 8 Crispus
autem archisynagogus credidit
domino cum omni domo sua, et
multi Corinthiorum audientes
credebant et baptizabantur.
9 Dixit autem dominus nocte

2. δια] add. δε E.
— διατεταχεναι ABℵ^cH. | τεταχεναι DE. 13. 31. L. (τεχεναι ℵ*.)
— Κλαυδιον *Orig. Int.* iv. 681^c. | om. B. | Κλαυδιος D*.
— τους] om. D.
— Ιουδαιους] ιδιους 31 *Scr.*
— απο ABℵDE. 31. L. Vulg. | ‡ εκ ς. H. | om. 13.
— Ῥωμης] add. οἱ κε i.e. και ("et" *d.*) κατωκησεν (-σαν²) εις την Αχαιαν D. (vid. Syr.Hcl.*mg.* supra.)
— αυτοις] αυτῳ D*. | add. ὁ Παυλος D.
3. ειναι] om. D.
— εμενεν ABℵD. 13. Syr.Pst. *Orig. Int.* iv. 681^c. | εμεινεν E. 31. HL. Syr.Hcl.
— παρ' αυτοις] προς αυτους D.
— ηργαζ- AB*ℵ*DE. 13. | ‡ ειργαζ- ς. B²ℵ^c. 31. HL. | -ζετο Aℵ^cDE. 13. 31. HL. | -ζοντο B *Btly.Bch.Mai* ℵ*. | -σαντο B *Rulotta.*
— ησαν γαρ σκηνοποιοι τ. τεχν. *Orig. Int.* iv. | om. D.
— τῃ τεχνῃ ABℵE. (13.) L.*m.* | ‡ την τεχνην ς. 31. H. | τῃ τε τεχ. 13.
4. ver. εισπορευομενος δε εις την συναγωγην κατα παν σαββατον διελεγετο και εντιθεις το ονομα του κυριου Ιησου, και (om.²) επιθεν δε ου μονον Ιουδαιους αλλα και Ἑλληνας D. | om. ver. *Am.* Fuld.*
4. παν σαββατον] μιαν σαββατον H. | παντα σαββ. 13. ‖ add. interponens nomen Domini Jesu (vid. D. supra) Vulg. *Cl.* Syr.Hcl.mg. | om. *Am. Tol.*
5. ὡς δε κατηλθον] παρεγενοντο δε D.
— της] om. L.
— ὁ τε] τοτε D* *Gr.*
— ὁ Τιμοθ.] om. ὁ D.
— λογῳ ABℵDE. 13. Vulg. Syrr.Pst.& Hcl.txt. Memph. Theb. Æth. | ‡ πνευματι ς. 31. HL*sic.* Syr.Hcl mg. Arm.
— ὁ Παυλος] om. ὁ D.
— διαμαρτυρομενος] -ρουμενος D*. | -ρωμενος 13.
— τοις Ιουδαιοις] om. AH.
— ειναι τον χριστον ABℵD. 13. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.* Memph. Theb. Arm. Æth. (add. κυριον D.) | * om. ειναι ς. E. 31. HL. Syr.Hcl.*txt.*
6. αντιτασσομενων] praem. πολλου δε λογου γεινομενου και γραφων διερμηνευομενων D. Syr.Hcl.*mg.* ‖ ετι*[ut vid.] (αντι-²)τασσομενων D.
6. εκτιναξαμενος] add. ὁ Παυλος D. *Tol.*
— τα ἱματια] add. αυτου D. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth. | praem. id. 31. | om. rel. *Am. Fuld.* Arm.
— προς αυτους] αυτοις E *Gr.* (om. Theb.)
— απο του] αφ' ὑμων D*. ut vid.
— πορευσομαι] πορευομαι D*H(* *Tf.*)L.
7. και] om. D*.
— εκειθεν] απο του Ἀκυλα D*. *Kipl.* | [δε απο] Ακυλα *Scr.*
— ηλθεν BD²E. 31. HL. Syr.Hcl *txt.* Memph. | εισηλθεν AℵD*. 13. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.mg. Theb. Arm.
— οικιαν] τον οικον D*.
— ονοματι] ονοματος D*. | om. A. Æth.
— * Τιτιου″ Ιουστου B*D² *Gr.* Syr.Hcl. | Τιτου Syr.Pst. Theb. | Τιτου Ιουστου ℵE. *Cod. Bed.* Vulg. Memph. Arm. | Ιουστου (tantum) ς. AB²D*. 13. 31. HL. *d.* Æth.

3. erat *Am.** | scenofactoriae *Cl.* | 4. om. ver. *Am.** | sabbatum] *add.* interponens nomen domini Jesu *Cl.* | Judaeis et Graecis *Cl.* | 5. de Macedonia *Cl.* | 6. vestimenta sua *Cl* | 7. Titi nomine *Am.**

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

νυκτὶ δι' ὁράματος" τῷ Παύλῳ, Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ
λάλει καὶ μὴ σιωπήσῃς, 10 διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ,
καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεταί σοι τοῦ κακῶσαί σε· διότι
λαός ἐστίν μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ· 11 Ἐκάθισεν
‡ δὲ" ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἓξ διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν
λόγον τοῦ θεοῦ. 12 Γαλλίωνος δὲ ‡ ἀνθυπάτου ὄντος"
τῆς Ἀχαΐας κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι
τῷ Παύλῳ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, 13 λέγοντες
ὅτι Παρὰ τὸν νόμον ‡ ἀναπείθει οὗτος" τοὺς ἀνθρώ-
πους σέβεσθαι τὸν θεόν. 14 Μέλλοντος δὲ τοῦ Παύ-
λου ἀνοίγειν τὸ στόμα, εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς
Ἰουδαίους, Εἰ μὲν † ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥᾳδιούργημα
πονηρόν, ὦ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ‡ ἀνεσχόμην"
ὑμῶν· 15 εἰ δὲ ‡ ζητήματά" ἐστιν περὶ λόγου καὶ ὀνο-
μάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί· κριτὴς
† ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. 16 καὶ ἀπήλασεν
αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. 17 ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες †
Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν
τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίωνι ἔμελεν.

per visionem Paulo, Noli ti-
mere, sed loquere et ne taceas:
10 propter quod ego sum tecum,
et nemo adponetur tibi ut
noceat te, quoniam populus
est mihi multus in hac civitate.
11 Sedit autem annum et sex
menses docens in eis verbum
dei. 12 Gallione autem pro-
consule Achaiae insurrexerunt
uno animo Iudaei in Paulum
et adduxerunt eum ad tribu-
nal, 13 dicentes quia contra le-
gem hic persuadet hominibus
colere deum. 14 Incipiente
autem Paulo aperire os dixit
Gallio ad Iudaeos, Si quidem
esset iniquum aliquid aut fa-
cinus pessimum, o viri Iudaei,
recte vos sustinerem; 15 si vero
quaestiones sunt de verbo et
nominibus et legis vestrae, vos
ipsi videritis: iudex ego horum
nolo esse. 16 Et eminavit eos
a tribunali. 17 Adprehendentes
autem omnes Sostenen prin-
cipem synagogae percutiebant
eum ante tribunal, et nihil
eorum Gallioni curae erat.

---

7. οὐ ἡ οικια ην] ουκ (sic) ην ἡ οικια 13.
— συνομορουσα BℵE. rel. Syr.Hel.mg. *Graece.* | συνομοροουσα AD. | συνομορρουσα 13.
8. Κρισπος δε ὁ αρχισυναγωγος] ὁ δε αρχισυναγωγος Κρισπος D.
— τῳ κυριῳ] εις τον κυριον D.
— συν] εν H*. (corr.[1] mg.)
— ὁλῳ] παντι 31.
— ακουοντες] -σαντες 31. HL.
— εβαπτιζοντο] add. πιστευοντες τῳ θεῳ δια του ονοματος του κυριου ἡμων Ιησου χριστου D. | praem. per nomen domini Jesu Christi Syr.Hel.mg.
9. ὁ κυριος] om. ὁ D.
— εν νυκτι ante δι' ὁραματος Bℵ. 13. 31. Vulg. Arm. | ‡ post ς. E(H)L. Syr.Hel. Memph. Theb. (Æth.) (της νυκτος H. Æth.) | post τῳ Παυλῳ D. | om. A. Syr.Pst.
— δι' ὁραματος Syr.Hel. | εν ὁραματι A. Syr.Pst.
— σιωπησης] σειωσης D*. ‖ add. αλλα ℵ*. (corr.*)
10. σοι] om. D*Gr*.E. *Tol.*
— εστιν μοι πολυς] μοι πολυς εστι 31. | μοι εστιν πολυς L.

11. εκαθισεν δε ABℵ. 13. 31. Vulg. *e.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. | ‡ εκαθισεν τε ς. E*Gr*.HL. | και εκαθισεν D. Æth. ‖ add. εν Κορινθῳ D. Syrr.Pst.&Hel.* | add. εκει Vulg.*Cl.* Theb.
— ενιαυτον] add. κενα ℵ. (κ del.[1])
— εν αυτοις] αυτους D. Arm.
12. δε Syr.Hel. | τε D. Syr.Pst.
— ανθυπατου οντος ABℵD. | ‡ ανθυπατευοντος ς. E. 13. 31. HL.
— οἱ Ιουδαιοι] ante ὁμοθυμαδον B. Memph. Theb. | om. Syr.Pst. (om. οἱ 31.)
— τῳ Παυλῳ και] συνλαλησαντες μεθ' ἑαυτων επι τον Παυλον και επιθεντες τας χειρας D. (Syr.Hel.*)
— αυτον] add. ad proconsul Syr.Hel.*
— επι] παρα ℵ.
13. λεγοντες] praem. καταβοωντες και D.
— αναπειθει ante οὗτος ABℵ. 13. | ‡ post ς. DE. 31. (H)L. Vulg. (Syrr.Pst.&Hel.) Memph. Theb. (πειθει H.) [Æth.]
14. ει] η A.
— μεν] † add. ουν ς. 31. HL. | om. ABℵDE. 13. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth.
— ην] om. 31. L. | η A*. (corr.[1])
— ω] add. ανδρες D. Vulg.

14. αν ανεσχομην Bℵ*. 13. ανεσχομην A. | ‡ αν ηνεσχομην ς. ℵ[c]DE. 31. HL.
15. ει] η 13. H.
— ζητηματα ABℵD*Gr*.[2]E*Gr*. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. | ‡ ζητημα ς. D*. 13*s*. 31. HL. *e.* Arm.? [Æth.]
— εστιν] εχετε D*Gr*.
— κριτης] † add. γαρ ς. E. 31. HL. Syrr.Pst.&Hel. Theb. Arm. | om. ABℵD. 13. Vulg. Memph. Æth.
— βουλομαι] θελω D.
16. απηλασεν] απελυσεν D*.
— απο του] om. H*txt.*
17. επιλαβομενοι] απολαβομενοι D* *Gr.*
— παντες] † add. οἱ Ἑλληνες ς. DE 13. 31. HL. *Cod.Bed.* Syrr.Pst.&Hel. Theb. Arm. Æth. | om. ABℵ. Vulg. Memph. ‖ add. μετα D* *Mill. Wetst. Kipl.* (οταν *Ussher.*)
— ετυπτον] add. αυτον 13.
— και ουδεν.... εμελεν] τοτε Γαλλιων.... (*Wetst. Kipl.*) π—ω Γαλλιω—εν *Scr.* (rel. n.l.) D*. tunc Gallio fingebat eum non videre *d.*
— εμελεν] εμελλεν ℵE. 31. HL.

11. autem ibi *Cl.* | docens apud eos *Cl.* | 12. Achaei *Am.*(*Tf.*) | 15. lege vestra *Cl.* | 16. minavit *Cl.*

ABℵDE. 13. 31. HL.1

22 18 Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς,
τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν,
καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος
‡ ἐν Κεγχρεαῖς τὴν κεφαλήν·″ εἶχεν γὰρ εὐχήν. 19 ‡ κα-
19. κατελ. ἐκεῖ τήντησαν″ δὲ εἰς Ἔφεσον· κἀκείνους κατέλιπεν αὐτοῦ,
αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν ‡ διελέξατο″
τοῖς Ἰουδαίοις, 20 ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα
χρόνον μεῖναι †, οὐκ ἐπένευσεν, 21 ‡ ἀλλὰ″ ‡ ἀποταξάμε-
νος † καὶ″ εἰπών, † Πάλιν † ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς τοῦ
θεοῦ θέλοντος, † ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου· 22 καὶ
κατελθὼν εἰς Καισάρειαν, ἀναβὰς καὶ ἀσπασάμενος
τὴν ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν· 23 καὶ ποιήσας
χρόνον τινὰ ἐξῆλθεν, διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλα-
τικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, ‡ στηρίζων″ πάντας τοὺς
μαθητάς.

24 Ἰουδαῖος δέ τις Ἀπολλῶς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς
τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἔφεσον,
δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. 25 οὗτος ἦν κατηχημένος
τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύματι ἐλάλει
καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ ‡ Ἰησοῦ,″ ἐπιστά-

18 Paulus vero cum adhuc sustinuisset dies multos, fratribus vale faciens navigavit Syriam, et cum eo Priscilla et Aquila, qui sibi totonderat in Cencris caput: habebat enim votum: 19 devenitque Efesum, et illos ibi reliquit; ipse vero ingressus synagogam disputavit cum Iudaeis. 20 Rogantibus autem eis ut ampliori tempore maneret, non consensit, 21 sed vale faciens et dicens, Iterum revertar ad vos deo volente, profectus est ab Efeso, 22 et descendens Caesaream ascendit et salutavit ecclesiam, et descendit Anthiociam, 23 et facto ibi aliquanto tempore profectus est, perambulans ex ordine Galaticam regionem et Frygiam, confirmans omnes discipulos.

24 Iudaeus autem quidam Apollo nomine, Alexandrinus natione, vir eloquens, devenit Efesum, potens in scripturis. 25 Hic erat edoctus viam domini, et fervens spiritu loquebatur et docebat diligenter ea quae sunt Iesu, sciens tantum

18. Παυλος] add. εφη ℵ*. (corr.c)
— προσμεινας] επιμινας E.
— εξεπλει] επλευσεν D. | εξεπλευσεν E².
— εν Κεγχρεαις ante την κεφαλην ABℵ. 13. 31. Vulg. | ‡ post ς. DEHL. Syrr.Pst.&Hel. Theb. Arm. Æth. *Platt.* [Memph.] | (Κεχρειαις 13. H.)
— ευχην] προσευχην D*.
19. κατηντησαν ABℵE. 13. *Tol.* Syr.Pst. Theb. | καταντησας D. Arm. | ‡ κατηντησεν ς. 31. HL. Vulg. Syr.Hel. Memph. Æth.
— κακ. κατ. αυτου] om. hic Syr.Pst. (in ver. 21. sub fin.) Theb. (in ver. 21. ab init.)
— κακεινους] και εκεινους E. 31. H. | και τῳ επιοντι σαββατι εκεινους D. (Syr.Hel.*)
— κατελιπεν] -λειπεν A. 13. HL*Tf.*
— αυτου B. 31. HL. | εκει AℵDE. 13.
— αυτος δε εισελθων] Sabbato sequenti ingressus est Paulus Theb.
— διελεξατο ABℵ. 13. Syr.Hel. | ‡ διελεχθη ς. E. 31. HL. | διελεγετο D. Syr.Pst.
20. δε] τε D*.
— αυτων] αυτον D². 31. L. Arm.
20. πλιον χρονον D.
— μειναι] επιμειναι ℵc. ‖ † add. παρ' αυτοις ς. DE. 31. HL. Syr.Pst. Memph. | om. ABℵ. 13. Vulg. Syr. Hel.† Theb. Arm. Æth.
21. αλλα ABℵDE. 13. | ‡ αλλ' ς. 31. HL. | om. Syr.Pst.
— αποταξαμενος και ABℵD(E). 13. Vulg. (αποταξαμ. αυτοις και E.) | ‡ απεταξατο † αυτοις″ ς. (31.) HL. Memph. Theb. Æth. (επεταξ. 31.) | om. Syr.Pst.
— ειπων] † add. δει με παντως την ἑορτην την ερχομενην ποιησαι εις Ἱεροσολυμα ς. (D.) 31. HL. *Demid.* Syrr.Pst.&Hel. (με] δε D*. | την²] ἡμεραν D.) | om. ABℵE. 13. Vulg. Memph. Theb. Arm. Æth.
— παλιν] om. D. ‖ † add. δε ς. 31. HL. Syrr.(Pst.)&Hel. Memph. Theb. | om. ABℵDE. 13. Vulg. Arm. Æth.
— ανακαμψω] αναρκαψω D* *Wetst.*
— ανηχθη] † praem. και ς. E. 13. 31. HL. Æth. | om. ABℵD. Vulg. Theb. Arm. (απηχθη 13.) ‖ add. δε ℵ*. (corr.c) Memph.
— της] του D*.
22. Καισαρειαν] add. ὁ Παυλος 31.
22. αναβας] om. Memph. | praem. και D. Syrr.Pst.&Hel. Theb. Æth.
23. καθεξης] κατεξης D*. ‖ praem. και ℵ*. (corr.c)
— Φρυγιαν] add. και D.
— στηριζων ABℵ. 13. | ‡ επιστηριζων ς. DE. 31. HL.
24. Απολλως ABℵcE. rel. | Απελλης ℵ*. Memph. Arm. | Απολλωνιος D. | post ονοματι D. 13. Memph.
— Αλεξανδρευς τῳ γενει] γενει Αλεξανδρευς D. (Syr.Pst.)
25. οὑτος] ὁς D*Gr.*
— ην] om. 31.
— κατηχημενος] add. εν τῃ πατριδι D.
— την ὁδον] τον λογον D.
— του κυριου] om. του B.
— ελαλει] απελαλει D*. ‖ add. δε B. ‖ praem. ω ℵ*. (corr.c)
— του Ιησου ABℵ(D)E.(13).L*sic.* Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. (om. του D. 13.) | ‡ του κυριου ς. 31. H.

18. in Syriam *Cl.* | totonderunt *Am.* | habebant *Am.* | 19. disputabat *Cl.* | 24. Alexand. genere *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. Theb. Arm. Æth.

μενος μόνον τὸ βάπτισμα ‡ Ἰωάνου·″ 26 οὗτός τε
ἤρξατο παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. ἀκούσαν-
τες δὲ αὐτοῦ ‡ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας″ προσελάβοντο
αὐτόν, καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο ‡ τὴν ὁδὸν
τοῦ θεοῦ.″ 27 βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν
Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς
μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν· ὃς παραγενόμενος συν-
εβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσιν διὰ τῆς χάριτος·
28 εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο δη-
μοσίᾳ ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν, εἶναι τὸν χριστὸν
Ἰησοῦν.

XIX. κη′

23 1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλὼ εἶναι ἐν
Κορίνθῳ, Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη ἐλ-
1. κατελθεῖν. θεῖν εἰς ″Ἔφεσον καὶ ‡ εὑρεῖν″ τινας μαθητάς, 2 εἶπέν
*τε″ πρὸς αὐτούς, Εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιστεύ-
σαντες; οἱ δὲ † πρὸς αὐτόν, Ἀλλ' οὐδὲ εἰ πνεῦμα
3. ὁ δὲ εἶπεν ἅγιόν ἐστιν, ἠκούσαμεν. 3 εἶπέν τε †, Εἰς τί οὖν ἐβαπ-
r Matt. 3:11. Mar. 1:4, 8. Lu. 3:16. Jo. 1:26. Act. 1:5. — 11:16. τίσθητε; οἱ δὲ ‡ εἶπαν,″ Εἰς τὸ ‡ Ἰωάνου″ βάπτισμα.
4 εἶπεν δὲ Παῦλος,r ‡ Ἰωάνης″ † ἐβάπτισεν βάπτισμα
μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ'

baptisma Iohannis. 26 Hic ergo coepit fiducialiter agere in synagoga. Quem cum audissent Priscilla et Aquila, adsumserunt eum et diligentius exposuerunt ei viam dei. 27 Cum autem vellet ire Achaiam, exhortati fratres scripserunt discipulis ut susciperent eum. Qui cum venisset, contulit multum his qui crediderant: 28 vehementer enim Iudaeos revincebat publice ostendens per scripturas esse Christum Iesum.

1 Factum est autem, cum Apollo esset Corinthi, ut Paulus peragratis superioribus partibus veniret Efesum et inveniret quosdam discipulos, 2 dixitque ad eos, Si spiritum sanctum accepistis credentes? At illi ad eum, Sed neque si spiritus sanctus est audivimus. 3 Ille vero ait, In quo ergo baptizati estis? Qui dixerunt, In Iohannis baptismate. 4 Dixit autem Paulus, Iohannes baptizavit baptisma paenitentiae populum, dicens in eum qui

---

26. ουτος] ητος sic D*. | ουτως 31.
— τε] om. D*Gr.* H. Arm.
— παρησιαζεσθαι ℵD.
— τῃ] om. D*.
— ακουσαντες δε Syr.Hel. | και ακουσαντος D*. Syr.Pst.
— αυτου] αυτον 31 *Scr.*
— Πρισκιλλα και Ακυλας AB(ℵ)E. 13. Vulg. Memph. Æth. (Ακυλα ℵ.) | ‡ Ακ. και Πρισκ. ς. D. 31. HL. Syrr.Pst.&Hel. Theb. Arm.
— εξεθεντο] -θοντο D. | -θετο H.
— την ὁδον του θεου ABℵ. 13. 31. *Am. Fuld. Tol.* Syr.Hel. Memph. *sic* Theb. Arm. | την ὁδον του κυριου E. Vulg. *Cl.* Syr.Pst. [Æth.] | την ὁδον tantum D. | ‡ την του θεου ὁδον ς. HL.
27. ver. εν δε τῃ Εφεσῳ επιδημουντες τινες Κορινθιοι και ακουσαντες αυτου παρεκαλουν διελθειν συν αυτοις εις την πατριδα αυτων· συνκατανευσαντος δε αυτου οἱ Εφεσιοι εγραψαν τοις εν Κορινθῳ μαθηταις ὁπως αποδεξωνται τον ανδρα (huc usque Syr.Hel.*mg.*) ὁς επιδημησας εις την Αχαιαν πολυν (-λυ²) συνεβαλλετο εν ταις εκκλησιαις D. (Syr.Hel.*mg.*)

27. διελθειν] post εις την Αχαιαν E.
— παραγενομενος] -γεναμενος 13.
— συνεβαλετο] -βαλλετο A (vid. D supra.)
28. ευτονως] συντονως 13.
— διακατηλεγχετο] διακατηλλεγχετο A. | κατηλεγχετο E. | διακτηλλεγχετο 31.
— δημοσιᾳ] add. διαλεγομενος και D. | add. και κατ' οικον E. *Cod. Bed.*
— ειναι τον χριστον Ιησουν] (om. τον E.) | τον Ιησ. ειναι χριστον D. (Syrr. Pst.&Hel.) Theb.
1. εγενετο … διελθοντα] θελοντος δε του Παυλου κατα την ιδιαν βουλην πορευεσθαι εις Ἱεροσολυμα ειπεν αυτῳ το πνευμα ὑποστρεφειν εις την Ασιαν· διελθων δε D. Syr.Hel.*mg.*
— Απολλω] -λων A²L*Tf.* in Gr. Test. | Απελλην ℵ*. (corr.c)
— ελθειν B. 31. HL. | κατελθειν AℵE. 13. Arm. | ερχεται D.
— εὑρειν ABℵ. 13. (Vulg.) Memph. Arm. | ‡ εὑρων ς. D(E.) 31. HL. Theb. (εὑρον E.)
2. ειπεν τε ABℵ 13. Vulg. (Memph. *Wilkins*) Æth. | * om. τε ς. DE. 31. HL. Syrr.(Pst.)&Hel. Memph. *Boett.* Theb. Arm.
2. οἱ δε] † add. ειπον ς. 31. HL. Vulg. *Cl. Fuld.* Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. | om. ABℵDE. 13. *Am. Tol.* Syr.Hel.
— ουδε B*Mai* D*E. 13. 31. HL. | ουδ' AB*Btly.Alf.dis.*ℵD².
— ει ult.] om. D*.
— εστιν *Orig.* iv. 133e. | λαμβανουσιν τινες D*. Syr.Hel.mg. Theb.
3. ειπεν τε B. 31. HL. Arm. Æth. | ειπεν δε D. | ὁ δε ειπεν AℵE. 13. Vulg. Memph. [Syrr.Pst.&Hel. Theb.] ‖ add. † προς αυτους ς. 31. HL. Syr.Pst. Memph. Theb. Æth. | om. ABℵDE. 13. Vulg. Syr.Hel. Arm.
— ειπαν ABℵE. 13. | ‡ ειπον ς. 31. HL. | ελεγον D*Gr.*
— Ιωαν. post βαπτισμα E. 31. | Contra, *Orig.* iv. 133d.
4. δε] τε H. | add. ὁ D.
— Ιωανης] † add. μεν ς. E. 31. HL. Syr.Hel. Memph. Æth. | om. ABℵD. 13. Vulg. Theb. Arm.

26. quae *Am.** | viam domini *Cl.*
2. at illi dixerunt *Cl.* | 4. baptismo *Cl.*

ABℵDE.
13. 31.
HL.

αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσιν, τουτέστιν εἰς τὸν † Ἰησοῦν.
5 ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ
κυρίου Ἰησοῦ· 6 καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου †
χεῖρας ἦλθεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ἐλάλουν
τε γλώσσαις καὶ ‡ ἐπροφήτευον.″ 7 ἦσαν δὲ οἱ πάντες
ἄνδρες ὡσεὶ ‡ δώδεκα.″ 8 εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συνα-
γωγὴν ἐπαῤῥησιάζετο, ἐπὶ μῆνας τρεῖς, διαλεγόμενος
καὶ πείθων † περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. 9 ὡς δέ
τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν κακολογοῦντες τὴν
ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν ἀφώ-
ρισεν τοὺς μαθητάς, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ
σχολῇ Τυράννου †. 10 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο,
ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκοῦσαι
τὸν λόγον τοῦ κυρίου †, Ἰουδαίους τε καὶ ″Ἕλληνας.
11 δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ‡ ὁ θεὸς ἐποίει″ διὰ
τῶν χειρῶν Παύλου, 12 ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας
‡ ἀποφέρεσθαι″ ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ
σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους
τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ‡ ἐκπορεύεσθαι″ †. 13 ἐπε-

venturus esset post ipsum ut
crederent, hoc est in Iesum.
5 His auditis baptizati sunt in
nomine domini Iesu. 6 Et cum
inposuisset illis manum Pau-
lus, venit spiritus sanctus super
eos, et loquebantur linguis et
prophetabant. 7 Erant autem
omnes viri fere duodecim.
8 Introgressus autem synago-
gam cum fiducia loquebatur
per tres menses disputans et
suadens de regno dei. 9 Cum
autem quidam indurarentur et
non crederent, maledicentes
viam coram multitudine, disce-
dens ab eis segregavit discipu-
los, cottidie disputans in schola
Tyranni cuiusdam. 10 Hoc
autem factum est per biennium,
ita ut omnes qui habitabant in
Asia audirent verbum domini,
Iudaei atque gentiles. 11 Vir-
tutesque non quaslibet deus
faciebat per manus Pauli, 12 ita
ut etiam super languidos de-
ferrentur a corpore eius sudaria
vel semicintia, et recedebant
ab eis languores et spiritus
nequam egrediebantur. 13 Tem-

4. *τον Ιησουν* ABℵE. 13 *e spat.* Vulg. Syr.Hel. Memph. Æth. | *τον † χριστον″ Ιησουν* ς. 31. HL. | Jesum Christum Syr.Pst. Theb. Arm. | *χριστον* tantum D.
5. *δε*] add. *τουτο* D. (Syr.Pst.)
— *του*] om. D*.
— *Ιησου*] add. *χριστου εις αφεσιν ἁμαρτιων* D. Syr.Hcl.* | add. Christi Syr.Pst.
6. *επιθεντος*] *επιθεντο* D*.
— *του Παυλου χειρας*] *χειρα του Παυλου* D.
— *χειρας*] † praem. *τας* ς. EL. | om. ABℵ(D). 31. H. (13 n.l.)
— *ηλθεν*] *ευθεως επεπεσεν* D.
— *αυτους*] *αυτοις* D*.
— *ελαλουν*] *λαλουν* D*.
— *γλωσσαις*] add. linguis aliis et sentiebant in scipsis quod et interpretarentur illas hi ipsi; quidem autem prophetabant Syr.Hcl.mg.
— *τε*] *δε* D. Memph. Theb. | om. 31.
— *επροφητευον* ABℵD. (13 n. l.) | ‡ *προεφητ.* ς. E. 31. HL.
7. *δωδεκα* ABℵDE. 13. 31. | ‡ *δεκαδυο* ς. HL.
8. *εισελθων δε*] add. *ὁ Παυλος* D. Syr. Pst. Æth.

8. *συναγωγην*] add. *εν δυναμει μεγαλῃ* D. Syr.Hel.mg.
— *επαρρησιαζετο*] *-σατο* E*Gr.*
— *περι*] † praem. *τα* ς. AℵE. 13. 31. HL. | om. BD. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth.
9. *ὡς δε τινες*] *τινες μεν ουν αυτων* D.
— *ὁδον*] add. *του κυριου* E. Vulg. *Cl.* &*Am***. Dei Syr.Pst. (non 31.)
— *πληθους*] add. *των εθνων* DE. Syrr. Pst.&Hcl.*
— *αποστας*] *τοτε αποστας ὁ Παυλος* D. Syr.Pst. (*τοτε* Syr.Hcl.*)
— *αφορισε* H.
— *καθ' ἡμ.*] praem. *το* D.
— *εν*] om. ℵ*. (add.[1])
— *Τυραννου*] *Τυραννιου* D*Gr.* ‖ † add. *τινος* ς. DE. 31. HL. Vulg. Syr.Hcl. Arm. | om. ABℵ. 13 *e spat. Fuld. Tol.* Syr.Pst. Memph. Theb. [Æth.] ‖ add. *απο ὡρας ·ε̄· ἑως δεκατης* D. Syr.Hcl.mg.
10. *ετη*] post *δυο* L.
— *ὡστε παντας...Ἑλληνας*] *ἑως παντες οἱ κατοικουντες την Ασ. ηκουσαν τους λογους του κυριου Ιουδαιοι και Ἑλληνες* D**Gr.* ‖ *παντας*] *ἁπαντας* D^2.
— *κυριου*] † add. *Ιησου* ς. 31. H*sic*L. | om. ABℵDE. 13. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth.
11. *τε*] *δε* D*. Syr.Hcl. Memph.
— *ὁ θεος* ante *εποιει* ABℵDE. 13. 31. *Am. Fuld. Tol.* Theb. | ‡ post ς. HL. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth.
12. *αποφερεσθαι* ABℵE. 13. Vulg. Memph. Theb. Arm. | ‡ *επιφερεσθαι* ς. D. 31. HL. Æth.
— *αυτου*] add. iterum *επιφερεσθαι* L*.
— *η*] *η και* D*Gr.*
— *απαλλασεσθ.* B*.*Rl.*
— *πνευματα τα*] *πν̄α τα* DE. (om. *τα* B*Blc.*)
— *εκπορευεσθαι* ABℵDE. 13. | ‡ *εξερχεσθαι* ς. 31. HL. ‖ † add. *απ' αυτων* ς. 31. HL. Theb. | om. ABℵDE. 13. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. Æth.
13. *τινες και* ABℵE. 31. H. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. | *om. *και* ς. D. 13. L. Arm.
— *των περιερχ.*] † praem. *απο* ς. 13. HL. Syr.Hcl. Memph. Arm. | praem. *εκ* D. de Vulg. | om. ABℵE. 31. Syr.Pst. Theb. Æth.

6. manus *Cl.* | 9. viam domini *Cl. Am.*** | 11. faciebat deus per manum *Cl.* | et semicinctia *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

χείρησαν δέ τινες * καὶ″ † τῶν περιερχομένων Ἰου-
δαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύ-
ματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, λέγον-
τες, ‡ Ὁρκίζω″ ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ὃν † Παῦλος κηρύσ-
14. τινες σει. 14 ἦσαν δέ ‡ τινος″ ‡ Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως
ἑπτὰ υἱοὶ″ † τοῦτο ποιοῦντες. 15 ἀποκριθὲν δὲ τὸ
πνεῦμα τὸ πονηρὸν εἶπεν * αὐτοῖς,″ Τὸν Ἰησοῦν γινώ-
σκω, καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ;
16 καὶ ‡ ἐφαλόμενος″ ‡ ὁ ἄνθρωπος ἐπ᾽ αὐτούς,″ ἐν ᾧ
ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν, † κατακυριεύσας ‡ ἀμφοτέ-
ρων,″ ἴσχυσεν κατ᾽ αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυ-
ματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. 17 τοῦτο
δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν
τοῖς κατοικοῦσιν τὴν Ἔφεσον, καὶ ‡ ἔπεσεν″ φόβος
ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ
κυρίου Ἰησοῦ, 18 πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχον-
το ἐξομολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις
αὐτῶν. 19 ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα πραξάντων συνε-
νέγκαντες τὰς βίβλους κατέκαιον ἐνώπιον πάντων·

taverunt autem quidam et de
circueuntibus Iudaeis exorcistis
invocare super eos qui habe-
bant spiritus malos nomen
domini Iesu, dicentes, Adiuro
vos per Iesum quem Paulus
praedicat. 14 Erant autem
quidam Scevae Iudaei princi-
pis sacerdotum septem filii qui
hoc faciebant. 15 Respondens
autem spiritus nequam dixit
eis, Iesum novi et Paulum
scio: vos autem qui estis?
16 Et insiliens homo in eos, in
quo erat daemonium pessimum,
et dominatus amborum invaluit
contra eos, ita ut nudi et vul-
nerati effugerent de domo illa.
17 Hoc autem notum factum
est omnibus Iudaeis atque
gentilibus qui habitabant Ephe-
si, et cecidit timor super omnes
illos, et magnificabatur nomen
domini Iesu, 18 multique cre-
dentium veniebant confitentes
et adnuntiantes actus suos
19 Multi autem ex his qui
fuerant curiosa sectati contu-
lerunt libros et combuserunt
coram omnibus: et computatis

---

13. πνευματα τα] πν̄α τα DE.
— του] om. D*.
— ορκιζω ABℵDE. 13. Vulg. Memph. Arm. ed. et MSS. | ‡ -ζομεν ς. 31. HL. Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Arm. MSS. Æth.
— Ιησουν] praem. κυριον ℵ*. (corr.ᶜ)
— Παυλος] † praem. ὁ ς. L. | om. AB*Mai*ℵDE. 13. 31. H *Tf.* in Gr. Test.
14. ver. εν οἱς και υἱοι Σκευα τινος ἱερεως ηθελησαν το αυτο ποιησαι. εθος ειχαν τους τοιουτοις εξορκιζειν. και εισελθοντες προς τον δαιμονιζομενον ηρξατο επικαλεισθαι το ονομα λεγοντες, Παραγγελλομεν σου εν Ιησου ὁν Παυλος κηρυσσει εξελθειν (εξελθ. κηρυσσει*) D. Syr.Hel.*mg.* (add. "septem" post υἱοι.)
— τινος B(D supra)E*Gr.* Syr.Pst. Memph. Arm. | ‡ τινες ς. Aℵ. 13. HL. Vulg. *e.* Syr.Hel. [Æth.] | τινας 31. (om. Theb.)
— υἱοι] post αρχιερεως επτα ABℵE. 13 *sic.* Vulg. (Arm.) | ‡ ante Σκευα Ιουδ. ς. HL. Memph. | om. 31.
— Σκευα] Σκευια A.
— Ιουδαιου] -δαιοι L.
— τουτο] † praem. οἱ ς. E. 31. HL. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Arm. (Æth.) | om. ABℵ. 13. Memph. Theb.
15. αποκριθεν δε] τοτε απεκριθη D.
— πονηρον] add. και D².
— ειπεν αυτοις ABℵD. 13. 31. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | *om. αυτοις ς. EHL.
— τον] add. μεν Bℵᶜ E*Gr.* | om. Aℵ*D. 13. 31. HL.
— τινες] τινος 13.
16. εφαλομενος ABℵ*. | ‡ εφαλλομενος ς. ℵᶜE. 13. 31. HL. | εναλλομενος D.
— ὁ ανθρωπος ante επ᾽ αυτους ABℵ. 13. 31. Vulg. Syr.Hcl. | ‡ post ς. DHL. Syr.Pst. Memph. Theb. Æth. | ὁ ανθρ. εν ᾡ ην το πνευμα το πον. επ᾽ αὐτοις E. (om. επ᾽ αυτ. Arm.)
— επ᾽ αυτους] εις αυτους D. | επ᾽ αυτοις E.
— κατακυρ.] † praem. και ς. ℵ*. 31. HL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. | om. ABℵᶜDE*Gr.* 13. Memph. Theb.
— κατακυριευσας Bℵ(D.) 13. Vulg. (κυριευσας D.) | -σαν AE. 31. HL.
— αμφοτερων ABℵD. 13. Vulg. Syr.Hcl. et mg. Graecè Memph. Arm. | ‡ αυτων ς. 31. HL. Syr.Pst. Theb. (eos septem) | eos omnes Æth. | om. E.
— ισχυσεν] ενισχ. ℵ*. (corr.ᶜ)
16. εκφυγειν] add. αυτους A.
17. εγενετο] post γνωστον 31. Syr.Pst.
— πασιν] add. τοις E.
— τε] om. DE. Memph. Theb.
— την] om. A*E.
— επεσεν AD(E.) 13. (επεεν E.) | ‡ επεπεσεν ς. Bℵ. 31. HL. | (post φοβος D.) ‖ add. ὁ ℵ*. (corr.ᶜ)
— του κυριου] om. του D.
18. τε] δε D. Memph. Theb.
— πεπιστευκοτων ABℵ. 13. 31. HL. | πιστευοντων D. Vulg. | πιστευσαντων E. ‖ praem. ηρξαντο Syr.Hcl.mg. *Graecè.*
— εξομολογουμενοι] add. τας ἁμαρτιας αυτων B*Bch.* Syr.Pst. (non habet B*Mai.*)
19. ἱκανοι δε των τα περιεργα πραξαντων *Eus.* D.E. 128ᶜ. | om. 31.
— δε *Eus.* D.E. | om. D**Gr.* | τε E. Syr.Hcl. (*non* Pst.)
— τα περιεργα *Eus.* D.E. | περι τα εργα D**Gr.*
— συνενεγκαντες] add. και D. | om. *Eus.* D.E.
— κατεκαιον *Eus.* D.E. | κατεκαυσαν E.

---

13. circumeuntibus *Cl.* | 14. Iudaei Scevae *Cl.* —16. in eos homo *Cl.* | 19. ex eis *Cl.*

ABℵDE. 13. 31. HL.

καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν καὶ εὗρον ἀργυρίου
μυριάδας πέντε. 20 οὕτως κατὰ κράτος ‡ τοῦ κυρίου ὁ
λόγος″ ηὔξανεν καὶ ἴσχυεν.
21 Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα,[s] ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ
πνεύματι διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν πορεύ-
εσθαι εἰς ‡ Ἱεροσόλυμα,″ εἰπὼν ὅτι[t] Μετὰ τὸ γενέσθαι
με ἐκεῖ, δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν. 22 ἀποστείλας δὲ εἰς
τὴν Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον
καὶ ″Ἔραστον, αὐτὸς ἐπέσχεν χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.
23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ
ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ· 24 Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι,
ἀργυροκόπος ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος, πα-
ρείχετο τοῖς τεχνίταις ‡ οὐκ ὀλίγην ἐργασίαν,″ 25 οὓς
συναθροίσας καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας εἶπεν,
″Ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ
εὐπορία ‡ ἡμῖν″ ἐστιν, 26 καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι
οὐ μόνον Ἐφέσου ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας, ὁ
Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων
ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. 27 οὐ μόνον

[s] 1 Cor. 16:5.

[t] Rom. 15:25.

pretiis illorum invenerunt pe-
cuniam denariorum quinqua-
ginta milium. 20 Ita fortiter
verbum domini crescebat et
confirmabatur.
21 His autem expletis propo-
suit Paulus in spiritu, transita
Macedonia et Achaia ire
Hierosolymam, dicens quoniam
postquam fuero ibi, oportet me
et Romam videre. 22 Mittens
autem in Macedoniam duos ex
ministrantibus sibi, Timotheum
et Erastum, ipse remansit ad
tempus in Asia. 23 Facta est
autem in illo tempore turbatio
non minima de via. 24 Deme-
trius enim quidam nomine,
argentarius, faciens aedes ar-
genteas Deanae praestabat ar-
tificibus non modicum quaes-
tum; 25 quos convocans et eos
qui huiusmodi erant opifices,
dixit, Viri, scitis quia de hoc
artificio adquisitio est nobis,
26 et videtis et auditis quia non
solum Ephesi sed pene totius
Asiae Paulus hic suadens
avertit multam turbam, dicens
quoniam non sunt dii qui
manibus fiunt. 27 Non solum

19. *συνεψηφισαν Eus.* D.E. | *συνεψηφισον* D*. | *συνκατεψηφισαν* E. | *συνεψηφισαντο* 31.
— *και εὑρ. Eus.* D.E. | om. *και* D*.
— *εὑρον Eus.* D.E. | *ηὑρον* E.
— *αργυριου Eus.* D.E. | *-ον* 31.
— *μυριαδας Eus.* D.E. | *μυριδας* D.
20. *του κυριου ὁ λογος* ABℵ*. | ‡ *ὁ λογος του κυριου* ϛ. ℵ[c]. 13. 31. HL. *Am.* Memph. Theb.mg. Arm. | *ὁ λογος του θεου* E. Vulg. *Cl.* Theb.*txt.* [Æth.] ‖ ad fin. ver.] *ενισχυσεν και ἡ πιστις του θεου ηυξανε(ν²) και επληθυνε(το²)* D.
21. *ὡς δε επληρωθη ταυτα Orig. Int.* iv. 678[d]. | *τοτε* D.
— *επληρωθη*] *-θησαν* E.
— *εθετο*] post *ὁ Παυλος* (D)E. (om. *ὁ* D.)
— *εν*] om. E*Gr.*
— *διελθων* Bℵ. 13*s*. 31. HL. | *-θειν* ADE.
— *Αχαιαν*] praem. *την* ADE. 13. | om. Bℵ. 31. HL.
— *πορευεσθαι*] praem. *και* D. Syr.Pst.
— *Ἱεροσολυμα* ABℵDE. 13. Vulg. *Orig. Int.* iv. | ‡ *Ἱερουσαλημ* ϛ. 31. HL.
22. *αποστειλας δε* Syr.Hcl. | *και αποστειλας* D. Syr.Pst.
22. *την Μακ.*] om. *την* ℵE. 31.
— *διακονουντων αυτῳ*] *διακονουν αυτων* A. | *διακουντων αυτων* sic H.
— *Εραστον*] praem. *τον* 13.
— *χρονον*] add. *ολιγον* D.
— *εις την Ασιαν*] *εν τῃ Ασιᾳ* D.
23. *ταραχος*] add. *δε* 31.
— *ουχ* AℵD.
— *ὁδου*] add. dei Syrr.Pst.&Hcl.* add. domini Vulg. *Cl.*
24. *ονοματι*] *ην* D*Gr.* (om. *d.*)
— *ναους αργυρους*] *ναον αργυρον* ℵ*. (corr.[c])
— *αργυρους*] om. B.
— *Αρτεμιδος*] add. *ὁς* D.
— *παρειχετο* A²ℵB. 13. 31. HL. | *παρειχεν* DE. | *παρειχε* A*.
— *ουκ ολιγην* ante *εργασιαν* ABℵD. 13. 31. Vulg. | ‡ post ϛ. EHL. (*ουχ* ℵ.)
25. *οὑς συναθρ. και*] *οὑτος συναθρ.* (om. *και*) D. *Tol.* Syr.Pst. Theb.
— *τα τοιαυτας sic* ℵ.
— *εργατας*] *τεχνειταις* D*. (*-τας*².)
— *ειπεν*] *εφη* D. ‖ add. *προς αυτους* D.
— *ανδρες*] add. *συντεχνειται* D. Syr. Hcl.*. add. *ὑμεις αυτοι* Arm.
— *επιστασθε*] *επιστασται* D.
25. *ἡμιν* ABℵDE. 13*sic.* Vulg. Memph. Theb. Arm. | ‡ *ἡμων* ϛ. 31. HL. Syrr.Pst.&Hcl. Æth.
26. *θεωρειτε και ακουετε* Syr.Hcl. | *ακου. και θεωρ.* D. Syr.Pst.
— *ὁτι*] om. D.
— *Εφεσου*] *ἑως Εφεσιου* D. | *της Εφεσου* 31.
— *αλλα*] add. *και* AD*Gr.* 13. L. Syr. Pst. | om. BℵE. 31. H. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth.
— *της Ασ.*] om. *της* D*. 31.
— *οὑτος*] add. *τις τοτε* D*.
— *πεισας*] *-σαν* A. | om. ℵ.
— *μετεστησεν*] *απεστησεν* E.
— *ὁτι* ult. add. *ουτοι* D*Gr.*
— *οἱ*] om. ℵ*. (add.[c])
— *γινομενοι*] *γενομ.* D*L*sic.* (*γεινομ.* D².)
27. *δε* 1⁰.] om. E*Gr.*
— *κινδυνευει ἡμιν τα μερος* B(ℵ)E. 13. HL. Vulg. | *το μερ. κινδ. ἡμ.* A. | *ἡμ. κινδ. τα μερ.* D. 31. | (*κινδυνευ|σι* ℵ. *κινδυνευσει* D².)

20. crescebat verbum dei *Cl.* | 23. *om.* "in" *Cl.* | via domini *Cl.* | 25. est nobis acquisitio *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν
ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος
ἱερὸν εἰς ‡ οὐθὲν″ λογισθῆναι, μέλλειν τὲ καὶ κα-
27. [αὐτῆς] θαιρεῖσθαι ‡τῆς μεγαλειότητος″ αὐτῆς ἣν ὅλη [ἡ] Ἀσία
καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται. 28 ἀκούσαντες δὲ καὶ γενό-
μενοι πλήρεις θυμοῦ ἔκραζον λέγοντες, Μεγάλη ἡ
″Ἄρτεμις Ἐφεσίων. 29 καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις † * τῆς″
συγχύσεως· ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον,
συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας,
συνεκδήμους † Παύλου. 30 ‡ Παύλου δὲ βουλομένου″
εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἴων αὐτὸν οἱ μαθηταί·
31 τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν ὄντες αὐτῷ φίλοι,
πέμψαντες πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν
εἰς τὸ θέατρον. 32 ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν
γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ
ᾔδεισαν τίνος ‡ ἕνεκα″ συνεληλύθεισαν. 33 ἐκ δὲ τοῦ
ὄχλου ‡ συνεβίβασαν″ Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐ-
τὸν τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν
χεῖρα ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ. 34 ‡ ἐπιγνόντες″

autem haec periclitabitur nobis
pars in redargutionem venire,
sed et magnae Deanae tem-
plum in nihilum deputabitur,
sed et destrui incipiet maiestas
eius, quam tota Asia et orbis
colit. 28 His auditis repleti
sunt ira et exclamaverunt
dicentes, Magna Deana Ephe-
siorum. 29 Et impleta est civi-
tas confusione, et impetum
fecerunt uno animo in thea-
trum, rapto Gaio et Aristarcho
Macedonibus, comitibus Pauli.
30 Paulo autem volente intrare
in populum non permiserunt
discipuli: 31 quidam autem et
de Asiae principibus, qui erant
amici eius, miserunt ad eum
rogantes ne se daret in thea-
trum. 32 Alii autem aliud cla-
mabant: erat enim ecclesia
confusa, et plures nesciebant
qua ex causa convenissent.
33 De turba autem detraxerunt
Alexandrum, propellentibus
eum Iudaeis. Alexander ergo
manu silentio postulato vole-
bat rationem reddere popu-
lo. 34 Quem ut cognoverunt

27. αλλα] om. א*. (add.c)
— ἱερον] ante Αρτεμιδος DEH. | post ABא. 13. 31. L. Vulg.
— ουθεν ABאH. | ‡ ουδεν ς. DE. 13. 31. L.
— λογισθηναι Bא. 13. 31. HL. | λογισθησεται ADE. Syr.Hcl. [Syr. Pst.]
— μελλειν A²Bא(D².) rel. | μελλει A*(D*.) Syr.Hcl. (μελλει τε και καθαιρεισθαι] αλλα καθερ. μελλει(ν²) D.) [Syr.Pst.]
— τε *Elz.* AB*Mai*אE. 13. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. [Syr.Pst. Æth.] | δε *St.*3. B*Bch.* 31. HL.
— και seq.] om. E.
— της μεγαλειοτητος ABאE. 13. | ‡ την μεγαλειοτητα ς. (31.) HL. (μεγαλοτητα 31 *Scr.*) [? om. Syr.Pst.] | om. D.
— αυτης AB*Mai*אE. 13. 31. HL. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | om. B*Bch.*D.
— ἡν] ἡ D(***Kipl.*; de cor. sil. *Scr.*) (B non om.)
— ὁλη] post ἡ Ασια 31.
— ἡ Ασια AאE. (13.) 31. HL | om. ἡ BD. (ἡ οὐσία 13*sic.*)
— ἡ οικουμενη] om. ἡ B. 31.
28. ακουσαντες δε] ταυτα δε ακουσαντες D. Arm.

28. πληρης AE. 13. L.
— θυμου] add. δραμοντες εις το αμφοδον D. Syr.Hcl.mg.
— ἡ] om. D*.
29. επλησθη .... συγχυσεως] συνεχυθη ὁλη ἡ πολις αισχυνης D*.
— ἡ πολις] † add. ὁλη ς. E. 31. HL. Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Æth. | praem. id. D. | om. ABא. 13. Vulg. Memph. Arm.
— της συγχ. AB*MaiAlf.*א*D². 31. HL. *om. της ς. אcE. 13. | αισχυνης D*.
— τε] δε D*Gr.* 31. Memph. [Theb.]
— συναρπασαντες] praem. και D. Syr. Pst.
— Μακεδονες D*.
— Παυλου] † praem. του ς. | om. ABאDE. 13. 31. HL. *Petr. Alex.* Routh. iv. 41.
30. Παυλου δε βουλομενου ABא*. 13. 31. | ‡ του δε Παυλου βουλομενου ς. EHL. | του Παυλ. δε βουλ. אc. | βουλ. δε του Παυλου D. [*Petr. Alex.*]
— ουκ ειων αυτον οἱ μαθηται *Petr. Alex.* | οἱ μαθηται εκωλυον D. ‖ (ειων] εων E. | ειον HL.)
31. οντες *Petr. Alex.* | ὑπαρχοντες D.

31. αυτῳ] αυτου E*Gr.*
— ἑαυτον] αυτον א*. (corr.c)
32. τι] om. D.
— ην γαρ ἡ εκκλησια] ἡ γαρ εκκλ. ην D.
— πλειους] πλειστοι D*Gr.*
— ἑνεκα ABא. 13. | ‡ ἑνεκεν ς. DE. 31. HL.
— συνεληλυθεισαν] -θασιν H. | -θησαν L.
33. συνεβιβασαν ABאE. (13.) (οὐν ἐβίβασαν 13 *ut vid.*) | ‡ προεβιβασαν ς. D². 31. HL. | κατεβιβασαν D*.
— προβαλοντων *St.* 3. ABאE. 31. H. | προβαλλοντων *Elz.* D. 13. L*Tf.*
— αυτον] αυτων L*.
— ὁ δε Vulg.*Cl.* Memph. Theb. | ὁ ουν A. *Am.* | ὁ δ' ουν א*. (corr.c)
— την χειρα] τῃ χειρι אcD.
— ηθελεν] ηλθεν א*. (corr.c)
— δημῳ] λαῳ E.
34. επιγνοντες ABאDE. 13. 31. HL. (-γνωντ- B*Bch.* 13. H.) | ‡ επιγνοντων ς.

27. reputabitur *Cl.* | 33. Alexander autem *Cl.* | reddero rationem *Cl.*

ABℵDE. 13. 31. HL.

δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστιν, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάν-
των ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων, Μεγάλη ἡ Ἄρ-
τεμις Ἐφεσίων. 35 καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν
ὄχλον φησίν, Ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν ‡ ἀν-
θρώπων″ ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκό-
ρον οὖσαν τῆς μεγάλης † Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ Διοπε-
τοῦς; 36 ἀναντιρρήτων οὖν ὄντων τούτων, δέον ἐστὶν
ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν καὶ μηδὲν προπετὲς
‡ πράσσειν.″ 37 ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους οὔτε
ἱεροσύλους οὔτε βλασφημοῦντας ‡ τὴν θεὸν″ ‡ ἡμῶν.″
38 εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται
‡ ἔχουσιν πρός τινα λόγον,″ ἀγοραῖοι ἄγονται καὶ ἀν-
θύπατοί εἰσιν· ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις. 39 εἰ δέ τι
‡ περαιτέρω″ ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπι-
λυθήσεται. 40 καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στά-
σεως περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος
περὶ οὗ * οὐ″ δυνησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον * περὶ″
τῆς συστροφῆς ταύτης. 41 Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσεν
τὴν ἐκκλησίαν.

ΚΘ' XX. 1 Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον ‡ μεταπεμ-

Iudaeum esse, vox facta est una
omnium quasi per horas duas
clamantium, Magna Deana
Ephesiorum. 35 Et cum sedas-
set scriba turbas, dixit, Viri
Efesii, quis enim est hominum
qui nesciat Ephesiorum civita-
tem cultricem esse magnae
Dianae Iovisque prolis? 36 Cum
ergo his contradici non possit,
oportet vos sedatos esse et nihil
temere agere. 37 Adduxistis
enim homines istos neque sa-
crilegos neque blasphemantes
deam vestram. 38 Quod si De-
metrius et qui cum eo sunt
artifices habent adversus ali-
quem causam, conventus fo-
renses aguntur et proconsules
sunt, accusent invicem: 39 si
quid autem alterius rei quaeri-
tis, in legitima ecclesia poterit
absolvi. 40 Nam et periclita-
mur argui seditionis hodiernae,
cum nullus obnoxius sit de quo
possimus reddere rationem
concursus istius. 41 Et cum haec
dixisset, dimisit ecclesiam.

1 Postquam autem cessavit

---

34. εκ] om. D. Vulg.
— ὡς AℵDE. 31. HL. | ὡσει B. 13.
— επι] περι 13.
— ὡρας] post δυο 31.
— κραζοντων] -τες Aℵ.
— ἡ] om. D*.
— μεγαλη ἡ Αρτεμις Εφεσιων] bis B.
35. καταστειλας] κατασεισας DE.
— ὁ γραμματευς] post τον οχλον B. 31. Memph. | ante AℵDE. 13. HL. Vulg. Syr.Hcl. Theb. Arm. [Syr.Pst.]
— φησιν] εφη E.
— Εφεσιοι] αδελφοι ℵ*. (corr.c)
— ανθρωπων ABℵE. 13. 31. Vulg. Syr.Pst. Memph. (Theb. ut vid.) Arm. | ‡ -πος ꞅ. DHL Syr.Hcl. Æth. (praem. ὁ D*.)
— Εφεσιων] ἡμετερων D.
— πολιν] ante Εφεσιων E.
— νεωκορον] ναοκορον D*. | νεοκορον E. 13. (νιωκ. D²)
— ουσαν] ειναι D. ‖ add. και ℵ*. (corr.c)
— μεγαλης] † add. θεας ꞅ. 31. HL. (Arm.) | om. ABℵDE. 13. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth.
— Διοπετους] Διοσπετους D.

36. αναντιρητων B*. (-τηρητ. LTf.)
— τουτων] ante οντων A. | om. ℵ*. 13. (corr. ℵc.)
— πρασσειν ABℵDE. 13. HL. | ‡ πραττειν ꞅ. 31. ‖ praem. τι ℵc.
37. τουτους] add. ενθαδε D. Syr.Hcl.mg. Arm.
— ουτε 1°.] ουθ' 31. | μητε D.
— ουτε 2°] μητε D.
— την θεον ABℵD²E*. 31. HL. | ‡ την θεαν ꞅ. D*E². 13 ut vid.
— ἡμων ABMaiℵDE². 13. Syr.Pst. Theb. Arm. | ‡ ὑμων ꞅ. E*Gr. 31. HL. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Æth.
38. Δημητριος] add. οὑτος D.
— και οἱ] οἱ και D*.
— εχουσιν προς τινα λογον ABℵE. 31. HL. Vulg. Syr.Hcl. (Memph. Theb.) Arm. | εχουσι προς αυτους τινα λογον D. | ‡ προς τινα λογ. εχ. ꞅ. 13 ut vid. [Syr.Pst. Æth.]
39. περαιτερω B. 13 (περετερω). Vulg. | περ ετερον E. | ‡ περι ἑτερων ꞅ. AℵD. 31. HL. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. (Arm.) Æth.
— επιζητειτε] ζητειτε E.
— τῃ εννομῳ] τῳ νομῳ D*.
— εκκλησιᾳ] -σιας D².

40. εγκαλεισθαι στασεως περι της σημερον μηδ. αιτ. ὑπαρχοντος] σημερον ενκαλεισθαι στασεως μηδ. αιτ. οντος D.
— περι οὑ ου ABMaiAlf.ℵ. 31. H. Syrr. Pst.&Hcl. Arm. Æth. | ‡ περι οὑ ꞅ. DE. 13s. Vulg. Memph. Theb. | περι ὁὗν οὑ sic L.
— δυνησομεθα] -σωμεθα 13.
— αποδουναι] δουναι HL.
— λογον περι ABℵE. 31. | *om. περι ꞅ. DHL. Vulg. Memph. Theb. (13 n.l.)
— ταυτης] add. και ει ταυτα οὑτως εχει 13.
1. μετα δε] τα δε H in mg.
— μεταπεμψαμενος BℵE. 13. 31. Memph. Theb. Æth. | ‡ προσκαλεσαμενος ꞅ. ADHL. Vulg. (Syrr.Pst.&Hcl. ut vid.) Arm.
— ὁ] om. D.
— και * παρακαλεσας″ ασπ. AB(ℵ)(D) (E.) 13. 31. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. (κ. παρ. και ασπ. ℵE. Syrr.Pst.&Hcl. Theb.) | και πολλα παρακελεσας (-λεσσας* Kipl. -λευσας ?Scr.) D. (-καλεσας².) | και ασπ. (*om. παρακαλεσας) ꞅ. HL.

34. una est Cl. | 38. proconsulibus Am.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

ψάμενος″ ὁ Παῦλος τοὺς μαθητὰς καὶ * παρακαλέσας″
ἀσπασάμενος ἐξῆλθεν ‡ πορεύεσθαι″ εἰς † Μακεδονίαν.
24 2 Διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ παρακαλέσας
αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ, ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα· 3 ποιήσας
τε μῆνας τρεῖς, γενομένης ‡ ἐπιβουλῆς αὐτῷ″ ὑπὸ τῶν
Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο
‡ γνώμης″ τοῦ ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας. 4 συνεί-
4. om. ἄχρι τῆς Ἀσίας πετο δὲ αὐτῷ [ἄχρι τῆς Ἀσίας] Σώπατρος * Πύῤῥου″
Βεροιαῖος, Θεσσαλονικέων δὲ Ἀρίσταρχος καὶ Σε-
κοῦνδος καὶ Γάϊος Δερβαῖος καὶ Τιμόθεος· Ἀσιανοὶ
δὲ Τυχικὸς καὶ Τρόφιμος, 5 οὗτοι * δὲ″ ‡ προσελθόν-
τες″ ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρῳάδι· 6 ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν
μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων, καὶ
ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρῳάδα ‡ ἄχρι″ ἡμερῶν
6. ὅπου πέντε, οὗ διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά. 7 ἐν δὲ τῇ μιᾷ
τῶν σαββάτων, συνηγμένων ‡ ἡμῶν″ † κλάσαι ἄρτον,
ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύ-
ριον, παρέτεινέν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου·
8 ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερῴῳ οὗ ‡ ἦμεν″
συνηγμένοι. 9 ‡ καθεζόμενος″ δέ τις νεανίας ὀνόματι

tumultus, vocatis Paulus discipulis et exhortatus eos valedixit, et profectus est ut iret in Macedoniam.
2 Cum autem perambulasset partes illas et exhortatus eos fuisset multo sermone, venit ad Graeciam; 3 ubi cum fecisset menses tres, factae sunt illi insidiae a Iudaeis navigaturo in Syriam, habuitque consilium ut reverteretur per Macedoniam. 4 Comitatus est autem eum eo Sopater Pyri Beroensis, Thessalonicensium vero Aristharchus et Secundus et Gaius Derbeus et Timotheus, Asiani vero Tychicus et Trofimus: 5 hi cum praecessissent, sustinebant nos Troadae: 6 nos vero navigavimus post dies azymorum a Philippis, et venimus ad eos Troadem in diebus quinque, ubi demorati sumus diebus septem. 7 In una autem sabbati cum convenissemus ad frangendum panem, Paulus disputabat eis, profecturus in crastinum, protraxitque sermonem usque in mediam noctem: 8 erant autem lampadae copiosae in cenaculo ubi eramus congregati. 9 Sedens autem quidam adulescens nomine

1. ασπασαμενος] αποσπασαμενος D*. | add. τε D². 31. (Syrr.Pst.&Hcl.) Theb.
— πορευεσθαι ABℵE. (post εις Μακεδονιαν E.) | ‡ πορευθηναι ς. 13s. 31. HL. | om. D.
— Μακ.] † praem. την ς. A. 13s. H. | om. την B*Bch.Mai*ℵDE. 31. L*Tf.* in Gr. Test.
2. διελθων δε] add. παντα D.
— εκεινα] -νη D*.
— παρακαλεσας αυτους] χρησαμενος D*.
3. τε] δε D. Memph. (13 *n.l.*)
— γενομενης] και γενηθεις D*. (-θεισης D².) ‖ add. δε L*Tf.*
— επιβουλης ante αυτῳ ABℵE. 13. | ‡ post ς. D. 31. HL. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl.
— μελλοντι αναγεσθαι] μελλων αγεσθαι E.
— μελλοντι αναγεσθαι εις την Συριαν εγεν. γνωμ. του] ηθελησεν αναχθηναι εις Συριαν, ειπεν δε το πνευμα αυτῳ D. Syr.Hcl.mg.
— γνωμης AB**Mai*ℵE. 13. | ‡ γνωμη ς. B². 31. HL. Syr.Hcl.mg. *Graecè.*
— δια] add. της D.
4. συνειπετο δε αυτ. αχρι] μελλοντος ουν εξιεναι αυτου μεχρι D. (Syr.Hcl.*mg.*)
— δε αυτῳ] δ' αυτῳ 31.
4. αχρι της Ασιας A(D)E. 31. HL. *Cod. Bed.* Syrr.Pst.&Hcl. Arm. | om. Bℵ. 13. Vulg. Memph. Theb.
— Σωπατρος Πυρρου ABℵDE. (13.) 31. Vulg. Syr.Hcl.mg. Memph. (Theb.) Arm. *Orig. Int.* iv. 686ª. (Πυρου 13.) | *om. Πυρρου ς. HL. Syrr.Pst.& Hcl.txt. | "Petrus" tantum Æth.
— Βεροιαιος A²B*Mai Alf.*D². 13. | Βεροαιος B*Bch.* | Βεροιος ℵ*. | Βεροιεος ℵ^c. | Βερναιος D*E. | Βηροιαιος A*. *ut vid.* 31 *Scr.* HL *Tf.*
— Δερβαιος] praem. ὁ A. 13. | Δουβεριος D*. Doverius *d.*
— Τιμοθεος] add. qui ex Lystris Syr.Pst.
— Ασιανοι] Εφεσιοι D. Theb. | ex Asia Ephesii Syr.Hcl.mg.
— Τυχικος] Ευτυχος D.
5. οὑτοι δε ABℵE. 13. Syr.Hcl. Memph. (Theb.) Æth. | *om. δε ς. D. 31. HL. Vulg. Syr.Pst. Arm.
— προσελθοντες A *ut vid.*B**Mai*ℵE. 31. HL. | ‡ προελθ. ς. B²*Mai*D. (13 n.l.)
— εμενον] εμεινον ℵ*.
— ἡμας] αυτον D*Gr.*
— Τρωαδι] Τροαδι D*E. (Τρο. E. ver 6.)
6. την] om. D.
6. αχρι ABL. | ‡ αχρις ς. 31. H. | απο ℵE. 13.
— αχρις ἡμερων πεντε] πεμπταιοι D.
— οὑ B. 31. HL. | ὁπου AℵE. 13. | εν ᾗ και D. Syr.Hcl. (ubi et *Iren.* 201.)
7. δε Syr.Hcl. | τε D. Syr.Pst.
— τῃ] om. E.
— μιᾳ] die Arm. | add. πρωτη *sic* D*Gr.*
— ἡμων ABℵDE. 13. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. (Memph.) Theb. Arm. Æth. | ‡ των μαθητων ς. 31. HL.
— κλασαι] † praem. του ς. D. | om. ABℵE. 13. 31. HL. | (αρτων H.)
— μελλων] μελλοντες sic 31.
— παρετεινεν τε] om. τε D*Gr.* | δε Syr.Hcl. Memph. Theb. | παρατεινοντος 13.
8. λαμπαδες] ὑπολαμπαδες D.
— ημεν ABℵDE. 13. 31. HL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Arm. | ‡ ησαν ς. Memph. Æth.
— συνηγμενοι] om. E.
9. καθεζομενος ABℵDE. 13. | ‡ καθημενος ς. 31. HL.
— νεανιας] om. E.

3 fuisset *Am. Fuld.* | 4. *om.* est *Am.** | autem cum *Cl.* | 5. sustinuerunt *Cl.* | 7. *om.* "in" 1º. *Cl.* | cum eis *Cl.* | 8. lampades *Cl.*

ABℵ[C]DE.
13. 31.
HL.

Εὔτυχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὕπνῳ βαθεῖ,
διαλεγομένου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς
ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω, καὶ
ἤρθη νεκρός. 10 καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ
§ C καὶ συμπεριλαβὼν § εἶπεν, Μὴ θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ
ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν. 11 ἀναβὰς δὲ καὶ κλάσας
* τὸν" ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσας
‡ ἄχρι" αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. 12 ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα
ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως.
25 13 Ἡμεῖς δὲ ‡ προσελθόντες" ἐπὶ τὸ πλοῖον
ἀνήχθημεν ‡ ἐπὶ" τὴν Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες
ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτως γὰρ ‡ διατεταγμέ-
νος ἦν," μέλλων αὐτὸς πεζεύειν. 14 ὡς δὲ ‡ συνέβαλ-
λεν" ἡμῖν εἰς τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθο-
μεν εἰς Μιτυλήνην· 15 κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες τῇ
ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ‡ ἀντικρὺς" Χίου, τῇ δὲ ἑτέρᾳ
παρεβάλομεν εἰς Σάμον, † τῇ * δὲ" ἐχομένῃ ἤλθομεν
εἰς Μίλητον. 16 ‡ κεκρίκει" γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦ-
σαι τὴν Ἔφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτρι-

Eutychus super fenestram, cum mergeretur somno gravi, disputante diu Paulo, eductus somno cecidit de tertio cenaculo deorsum et sublatus est mortuus. 10 Ad quem cum descendisset Paulus, incubuit super eum et complexus dixit, Nolite turbari: anima enim ipsius in eo est. 11 Ascendens autem frangensque panem et gustans, satisque allocutus usque ad lucem, sic profectus est. 12 Adduxerunt autem puerum viventem, et consolati sunt non minime. 13 Nos autem ascendentes navem enavigavimus in Asson, inde suscepturi Paulum: sic enim disposuerat ipse per terram iter facturus. 14 Cum autem convenisset nos in Asson, adsumto eo venimus Mytilenen, 15 et inde navigantes sequenti die venimus contra Chium, et alia die adplicuimus Samum, et sequenti die venimus Miletum. 16 Proposuerat enim Paulus transnavigare Ephesum, ne qua mora

9. *επι της θυριδος καταφερομενος ὑπνῳ βαθει* (vid. *Orig.* iv. 96ᶜ.) | *επι τῃ θυριδι κατεχομενος ὑπνῳ βαρει* D.
— *του Παυλ.*] om. *του* D.
— *κατανεχθις* E.
— *απο* 1⁰. ABℵE. 31. L. | *ὑπο* D. 13. H.
— *επεσεν*] *πεσων* E.
— *και ηρθη*] om. *και* E. | *και ὁς ηρθη* D* *Gr.* (*και επηρθη* D. *ap. Mill.*)
10. *επεπεσεν*] *επεσεν επ'* D.
— *συμπεριλαβων*] -*βαλων* C*. (...§*λων* C.) | add. *αυτον* C. Syrr.Pst.&Hcl. ‖ add. *και* D*. Syr.Pst.
— *εν αυτῳ*] *εν ἑαυτῳ* L.
11. *και* 1⁰.] om. B*Mai.*
— *τον αρτον* ABℵ*CD*. 13. | * om. *τον* ς. ℵᶜD²E. 31. HL.
— *τε*] *δε* D*Gr.* E*Gr.*
— *αχρι* ABℵE. 13. | ‡ *αχρις* ς. CD. 31. HL.
— *αυγης*] *αυτης* ℵ*.
12. *ηγαγον δε τον παιδα*] *ασπαζομενων δε αυτων ηγαγεν τον νεανισκον* D.
13. *προσελθοντες* AB*E. 31. H. | ‡ *προελθοντες* ς. B²ℵC. 13*s.* L. | *κατελθοντες* D*Gr.*
— *επι το*] *εις το* D.
— *επι την* ABℵCE. 13. | ‡ *εις την* ς. D. 31. HL.

13. *Ασσον* Vulg. Memph. Arm. (*Ασον* 13.) | *Θασον* L. Syrr.Pst &Hcl. Theb. (et in ver. 14. exc. L.)
— *οὑτως*] *οὗτος* 13.
— *διατεταγμενος* ante *ην* ABℵE. 13. 31. (-*νον* B*.) | ‡ post ς. DHL. | *εντεταλμενος ην* C.
— *μελλων αυτος*] praem. *ὡς* D. | *αυτος μελλων* E.
14. *δε* om. C* ut vid.
— *συνεβαλλεν* AB(ℵ)E*Gr.* (-*λλον* ℵ*. corr.ᶜ.) | ‡ *συνεβαλεν* ς. CD. 13*s.* 31. HL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm.
— *εις την*] *επι την* ℵ*. (corr.ᶜ)
— *ηλθομεν*] *ανηλθομεν* L* *Tf.* (nunc ras. ante *ηλθ.*)
— *Μιτυληνην*] -*λινην* AE. | *Μυτυλινην* L.
15. *κακειθεν*] *και εκειθεν* E.
— *αντικρυς* AB*ℵCDE. 13. L. | ‡ -*κρυ* ς. B². 31. H.
— *ἑτερᾳ*] *ἑσπερᾳ* B.
— *παρεβαλλομεν*] *παρελαβομεν* D*.
— *Σαμον*] † add. *και μειναντες εν Τρωγυλλιῳ* ς. D. 31. HL. Syrr.Pst.&Hcl. Theb. | om. ABℵCE. 13. Vulg. Memph. Arm. Æth. (*Τρωγυλιᾳ* D*Gr.* *Τρογυλιῳ* L. *Τρωγυλιῳ* 31. | (om. ad fin. ver. Æth.)
15. *τῃ δε* ABℵCE. 13. | * om. *δε* ς. D. 31. HL. Syr.Hcl. Memph. Theb. (et sequenti Vulg. Syr.Pst. Arm.)
— *εχομενῃ*] *ερχομενῃ* D*. 31.
16. *κεκρικει* ABℵC*DE. 13. Vulg. Syr. Hcl. Arm. (*κεκρει* B*. *Rl.* *κεκρικει** *Alf.* *κευρικει*² *Alf.*) | ‡ *εκρινεν* ς. C³. 31. HL. Syr.Pst.
— *ὁπως μη γενηται αυτῳ χρονοτριβησαι*] *μηποτε γενηθῃ αυτῳ κατασχεσις τις* D.
— *αυτῳ* 1⁰.] *αυτον* H*sic.*
— *εσπευδεν*] ? *εδει* C*.
— *ει δυνατον ειη* (*s. ην*) *αυτῳ*] om. DH. Æth.
— *ειη* ABℵCE. 13. | ‡ *ην* ς. 31. L.
— *την ἡμεραν*] praem. *εις* D. | *τῃ ἡμερᾳ* H.
— *εις*] *εν* D*.
— *Ἱεροσολυμα* BCD. 31. HL. Vulg. | *Ἱερουσαλημ* AℵE. 13.
17. *μετεκαλεσατο*] *μετεπεμψατο* D.
— *τους*] om. E.
18. *παρεγενοντο*] *εσκληρυνοντο* E*Gr.*

9. ductus *Cl.* | 10. in ipso *Cl.* | 11. in lucem *Cl.* | 13. navigavimus *Cl.* | 15. *om.* die 2⁰. *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

βῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδεν γάρ, εἰ δυνατὸν ‡ εἴη″
αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς
Ἱεροσόλυμα. 17 ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς
Ἔφεσον μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλη-
σίας. 18 ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτὸν εἶπεν αὐτοῖς,
Ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ᾽ ἧς ἐπέβην
εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ᾽ ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον
ἐγενόμην, 19 δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινο-
φροσύνης καὶ † δακρύων καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάν-
των μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων· 20 ὡς
οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ μὴ ἀναγ-
γεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ᾽ οἴκους,
21 διαμαρτυρόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν τὴν εἰς
† θεὸν μετάνοιαν, καὶ πίστιν † εἰς τὸν κύριον ἡμῶν
Ἰησοῦν [χριστόν]. 22 καὶ νῦν ἰδοὺ ‡ δεδεμένος ἐγὼ″ τῷ
πνεύματι πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ
συναντήσοντά μοι μὴ εἰδώς, 23 πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεταί * μοι″ λέγον
ὅτι δεσμὰ ‡ καὶ θλίψεις με″ μένουσιν. 24 ἀλλ᾽ οὐδενὸς

illi fieret in Asia : festinabat
enim, si possibile sibi esset, ut
diem pentecosten faceret Hiero-
solymis. 17 A Mileto autem
mittens Ephesum vocavit
maiores natu ecclesiae: 18 qui
cum venissent ad eum et simul
essent, dixit eis, Vos scitis, a
prima die qua ingressus sum
in Asiam, qualiter vobiscum
per omne tempus fuerim,
19 serviens domino cum omni
humilitate et lacrimis et tem-
tationibus quae mihi acciderunt
ex insidiis Iudaeorum, 20 quo-
modo nihil subtraxerim vobis
utilium, quominus adnuntiarem
vobis et docerem vos publice
et per domos, 21 testificans
Iudaeis atque gentilibus in
deum paenitentiam et fidem in
domino nostro Iesu Christo.
22 Et nunc ecce ego alligatus
spiritu vado in Hierusalem,
quae in ea ventura sunt mihi
ignorans, 23 nisi quod spiritus
sanctus per omnes civitates
protestatur mihi dicens quo-
niam vincula et tribulationes
me manent in Hierosolymis.
24 Sed nihil horum vereor,

---

18. *προς αυτον*] add. *ὁμου οντων αυτων* A. Vulg. | *ὁμως εοντων αυτων* D*. | *ὁμοσε οντων αυτων* D². | *ὁμοθυμαδον* E. ‖ non habent BℵC. 13. 31. HL. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm.
— *αυτοις*] *προς αυτους* D*.
— *επιστασθε*] add. *αδελφοι* D. | om. *Lucif.* 227.
— *πρωτης*] praem. *της* 31.
— *αφ'*] *εφ'* D*.
— *εις*] *επι* E.
— *πως....εγενομην* *Lucif.* 226 ("fui per omne tempus" | *ὡς τριετιαν η και πλειον ποταπως* (*πως*²) *μεθ' ὑμων ην παντος χρονου* D. (*μεθ' ὑμ. τον παντα χρονον εγενομην* D².)
19. *κυριῳ*] add. *μεθ' ὑμων* C. Syr.Hcl. | om. *Lucif.* 226.
— *δακρυων*] † praem. *πολλων* ς. C. 31. HL. Syr.Hcl. Arm. (Æth.) | om. ABℵDE. 13. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Æth. *Platt.* (*Tf.*) *Lucif.* 226.
— *συμβαντων*] *συμβαινοντων* C.
— *επιβολαις* 31.
20. *των συμφεροντων*] ante *ὑπεστειλαμην* C. | Contra, *Lucif.* 227.
— *μη*] om. D. Arm. MSS.
— *ὑμας*] om. D. *Lucif.*

20. *δημοσιᾳ και κατ' οικους*] *κατ' οικ. κ. δημ.* D.
21. *διαμαρτυρομενος*] *-ρουμενος* D*. | *-ραμενος* 31. H.
— *θεον*] † praem. *τον* ς. AD. 13*s*. 31. HL. | om. BℵCE.
— *πιστιν*] † add. *την* ς. E. 31. HL. | om. AB*Mai*ℵCD. 13. Arm. *Lucif.* 227.
— *εις τον κυριον ad fin. ver.* *Lucif.* | *δια του κυριου ημων Ιησου χριστου* D.
— *ἡμων* *Lucif.* | om. E.
— *χριστον* AℵC(D)E. 13. 31. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. *Platt.* | om. BHL. Syr.Hcl. Theb. Æth. *Rom.* *Lucif.*
22. *δεδεμενος* ante *εγω* ABℵCE. 13. Vulg. *Cl.* *Fuld.* | ‡ post ς. D. 31. HL. *Am.* *Tol.* Syrr.Pst.&Hcl. (om. *εγω* *Lucif.* 227.)
— *Ἱερουσαλημ* *Lucif.* | *Ἱεροσολυμα* D.
— *συναντησοντα* BℵL. | *-σαντα* AD*Gr*. E*Gr*. 13. 31. H. | *συμβησομενα* C.
— *μοι* Aℵ^cCD. rel. | *εμοι* Bℵ*. | *με* E*Gr*.

22. *ειδως*] *γεινωσκων* D.
23. *το πνευμα το ἁγιον*] *το ἁγιον πνευμα* D.
— *κατα πολιν*] om. E. | *κατα πασαν πολ.* D. (Vulg.) *Lucif.* 227.
— *διαμαρτυρεται* Bℵ*CD. 31. HL. Memph. Theb. *Lucif.* | *διεμαρτυρατο* Aℵ^cE. 13.
— *μοι* ABℵCDE. 13. 31. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. Platt. (*Tf.*) *Lucif.* | * om. ς. HL. Æth. *Rom.*
— *λεγον* AB*Mai ed.* 1. *Alf.* ℵC. 31². | *λεγων* B*Mai ed.*2. *Btly.s.*DE.13.31* *Scr.* HL.
— *με*] post *και θλιψεις* ABℵCE. 13. H. (Syrr.(Pst.)&Hcl.) (Arm.) *Lucif.* (Et tribulationes Hierosolymis me manent Vulg. *Cl.* et absque "Hieros." *Fuld.* *Tol.*) | ante ς. 13. L. | (*και θλειψεις μενουσιν μοι εν Ἱεροσολυμοις* D. *Am.* (Syr.Hcl.*) (Theb.) (*Lucif.*) "tibi" Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth.

16. pentecostes *Cl.* | 20. *om.* vobis 1°. *Cl.* *Am.*² | 21. in dominum nostrum Jesum Christum *Cl.* | 22. alligatus ego *Cl.* | sicut *Cl.* | 23. mihi protestatur *Cl.* | me] meae *Am.** | in Hier. † in eod. *Am.* (Jerosolymis me manent *Cl.*)

ABℵCDE. 13. 31. HL.

‡ λόγου″ ποιοῦμαι † τὴν ψυχὴν † τιμίαν ἐμαυτῷ, ὡς
τελειῶσαι τὸν δρόμον μου † καὶ τὴν διακονίαν ἣν
ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ
εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ. 25 καὶ νῦν ἰδοὺ
ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς
πάντες, ἐν οἷς διῆλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν †.
(26. διότι) 26 διὸ μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ, ὅτι κα-
θαρός ‡ εἰμι″ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων· 27 οὐ γὰρ
ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ‡ πᾶσαν τὴν βουλὴν
τοῦ θεοῦ ὑμῖν.″ 28 προσέχετε † ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ
ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκό-
(u 1 Pet. 5:2) πους, u ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ‡ κυρίου,″ ἣν
(28. ἐκκ τοῦ θεοῦ (?)) περιεποιήσατο διὰ ‡ τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου.″ 29 ἐγὼ †
οἶδα † ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι
βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, 30 καὶ
ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διε-
στραμμένα, τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω
(30. αὑτῶν) ‡ ἑαυτῶν.″ 31 διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριε-

nec facio animam meam pretiosiorem quam me, dummodo consummem cursum meum et ministerium quod accepi a domino Iesu, testificari evangelium gratiae dei.
25 Et nunc ecce ego scio quia amplius non videbitis faciem meam vos omnes per quos transivi praedicans regnum dei.
26 Quapropter contestor vos hodierna die quia mundus sum a sanguine omnium:
27 non enim subterfugi quominus adnuntiarem omne consilium dei vobis.
28 Adtendite vobis et universo gregi, in quo vos spiritus sanctus posuit episcopos regere ecclesiam dei, quam adquisivit sanguine suo.
29 Ego scio quoniam intrabunt post discessionem meam lupi graves in vos, non parcentes gregi,
30 et ex vobis ipsis exsurgent viri loquentes perversa, ut abducant discipulos post se.
31 Propter quod vigilate, me-

24. λογου Bℵ*CD². | ‡ λογου ς. AℵᶜD*E. 13. 31. HL.
— ποιουμαι tantum Bℵ*CD² Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig.* iv. 628ᵉ. *Lucif.* 227. | εχω ουδε ποιουμαι Aℵᶜ(D*.) 13. Syr.Hcl. (εχω μοι D*.) | ποιουμαι † ουδε εχω ς. E. 31. HL. (Vulg.)
— ψυχην] εὐχην sic 13. ‖ † add. μου ς. D*E. 31. H. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. *Lucif.* | om. ABℵCD². 13. L.
— ἐμαυτῳ] -του D*.
— ὡς ABℵ*(C.) rel. (ἑως ℵᶜ.) | ὡστε E. 13. | ὡς το C. | του D.
— τελειωσαι ACDE. rel. | τελειωσω Bℵ.
— δρομον μου] om. μου 31. ‖ † add. μετα χαρας ς. CE. 31. HL. Syr.Hcl. Arm. | om. ABℵD. 13. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Æth. *Lucif.*
— ἡν ελαβον] του λογου ὁν παρελαβον D*. Vulg. *Cl. Lucif.* (ἡν D².)
— διαμαρτυρασθαι] add. Ιουδαιοις και Ἑλλησιν D. Theb. *Lucif.*
— του θεου] om. του D*.
25. ιδου] om. E. 13.
— οιδα] ante εγω C. 31. | post *Lucif.* 227.
— ουκετι] ουκ ℵ.
— την βασιλειαν] † add. του θεου ς. E. 31. HL. Vulg. Syr.Pst. Memph. (*Wilkins.*) Arm. (*Rieu.*) Æth. | om. ABℵC. 13. Syr.Hcl. Memph. *Gb.* Arm. *Gb.* | του Ιησου D. Theb. (Domini Jesu *Lucif.* 227.
26. διο CD². 13. 31. HL. | διοτι ABℵE. (om. διο μαρτυρομαι D*.)
— ὑμιν εν τῃ σημερον ἡμερᾳ ὁτι *Lucif.* 227. | αχρι ουν της σημερον ἡμερας D*.
— ὑμιν] ἡμιν 31*.
— καθαρος ειμι BℵCDE. 13. Vulg. Syr.Hcl. Arm. *Iren.* 201. *Lucif.* 227. | ‡ καθαρος εγω ς. A. 31. HL. Syr.Pst. Æth.
— παντων] add. ὑμων E. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. MSS. Æth. | om. *Iren. Lucif.*
27. μη] om. D*. Arm.
— πασ. τ. βουλ. τ. θεου ante ὑμιν Bℵ*C(D.) 13. 31. Vulg. *Iren.* 202. | ‡ post ς. AℵᶜEHL. Syrr.Pst. &Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. (ἡμιν D*.) *Iren.* 201. | om. ὑμιν *Lucif.* 227.
28. προσεχετε] † add. ουν ς. CE. 31. HL. *m.* Syrr.Pst.&Hcl. *Iren.* 201. | om. ABℵD. 13. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Lucif.* 227. [Theb.]
— ἑαυτοις] αυτοις D*.
28. το πνευμα το ἁγιον *Iren. Orig.* ii. 593ᵇ. *Lucif.* | το ἁγιον πνευμα D*Gr. m.*
— του κυριου AC*DE. 13. Syr.Hcl.*mg.* Memph. Theb. Arm. *Iren.* 201. (*Eus.* in Es. 494ᶜ. πορεύσονται ἐν αὐτῇ λελυτρωμένοι καὶ συνηγμένοι διὰ κυρίου, οὓς αὐτὸς ἐλυτρώσατο τῷ ἰδίῳ αἵματι) *Lucif.* 227. *Chrysost.* in Eph. iv. 12. (xi. 83ᵇ.) *Did. Const. Ap.* ii. 61. 4. *Hieron. Aug.* | ‡ του θεου ς. Bℵ. Vulg. Syr.Hcl.*txt.* [Æth. *Rom.* anc.] *Cyr. Alex.bis.* (Mai. Scrip. Coll. Vat. viii. p. 2. 125, 126.) *Epiph. Bas.* | του κυριου και θεου C³. 31. HL. | Christi Syr.Pst. Æth. *Platt.* | Jesu Christi *m.*
— περιεποιησατο] add. ἑαυτῳ D. | praem. *Iren.*
— του αἱματος του ιδιου ABℵCDE. 13. 31. Vulg. *Iren. Lucif.* (Syr.Hcl.mg. Graccè του ιδιου) | ‡ του ιδιου αἱματος ς. HL.
29. εγω] praem. ὁτι B. ‖ † add. γαρ ς. C³E. 31. HL. Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Arm. Æth. | om. A(B vid. supr.)ℵC*D.

24. ministerium verbi *Cl.* | 29. lupi rapaces *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

τίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων
νουθετῶν ἕνα ἕκαστον. 32 καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι
ὑμᾶς † τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ
δυναμένῳ ‡ οἰκοδομῆσαι″ καὶ δοῦναι † * τὴν″ κληρονο-
μίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. 33 ἀργυρίου ἢ χρυ-
σίου ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα· 34 αὐτοὶ †
γινώσκετε ὅτι ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσιν μετ᾽
ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὗται. 35 πάντα ὑπέδειξα
ὑμῖν ὅτι οὕτως κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν
ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ κυρίου
Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπεν, Μακάριόν ἐστιν ‡ μᾶλλον
διδόναι″ ἢ λαμβάνειν. 36 Καὶ ταῦτα εἰπὼν θεὶς τὰ
γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο. 37 ἱκα-
νὸς δὲ ‡ κλαυθμὸς ἐγένετο″ πάντων, καὶ ἐπιπεσόντες
ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου, κατεφίλουν αὐτόν,
38 ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι
οὐκέτι μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέ-
πεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

moria retinentes quoniam per
triennium nocte et in die non
cessavi cum lacrimis monens
unumquemque vestrum. 32 Et
nunc commendo vos deo et
verbo gratiae ipsius, qui po-
tens est aedificare et dare he-
reditatem in sanctificatis om-
nibus. 33 Argentum aut aurum
aut vestem nullius concupivi:
34 ipsi scitis quoniam ad ea
quae mihi opus erant et his
qui mecum sunt ministraverunt
manus istae. 35 Omnia ostendi
vobis, quoniam sic laborantes
oportet suscipere infirmos ac
meminisse verbi domini Iesu,
quoniam ipse dixit, Beatius
est magis dare quam accipere.
36 Et cum haec dixisset, positis
genibus suis cum omnibus
illis oravit. 37 Magnus autem
fletus est omnium, et procum-
bentes super collum Pauli os-
culabantur eum, 38 dolentes
maxime in verbo quod dixerat,
quoniam amplius faciem eius
non essent visuri. Et deduce-
bant eum ad navem.

13. Vulg. *Iren.* 201. *Lucif.* 227. (εγω δε ℵ[c]. Memph.)
29. οιδα] † add. τουτο ϛ. C[3]E. 31. HL. Syr.Hcl. | om. ABℵC*D. 13. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. *Iren.* 201. *Lucif.*
— αφεξιν DE. αφηξιν L.
— εισελευσονται] ελευσονται 13.
30. αυτων 1°. *Iren.* 202. *Lucif.* 228. | om. B. Æth.
— αποσπαν] αποστρεφειν D*Gr.*
— ἑαυτων ABℵ. *Iren.* 202. | ‡ αυτων ϛ. CDE. 13. 31. HL.
31. νυκτα] -ταν A.
— και] δε D*.
— ἑκαστον] add. ὑμων DE. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Theb. Arm. MSS. Æth. *Lucif.* 228.
32. παρατιθεμαι] παρατιθεμι E.
— ὑμας] ὑμιν ℵH. ‖ † add. αδελφοι ϛ. CE. 31. HL. Æth. *Rom.* | om. ABℵD. 13. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. *Platt.* (*Tf.*)
— θεῳ AℵCDE. rel. | κυριῳ B. Memph. Theb.
— οικοδομησαι ABℵCDE. 13. Arm. | ‡ εποικοδ. ϛ. 31. HL. ‖ add. ὑμας DE. Syr.Pst. Theb. Æth.
— δουναι] † add. ὑμιν ϛ. C. 13. 31. HL. Syrr. Pst. & Hcl. Theb. Arm. Æth. | om. ABℵDE. Vulg. Memph.
32. την κληρονομιαν AB*Mai Alf.*ℵCE. | * om. την ϛ. D. 13. 31. HL. ‖ add. αυτου A.
— εν] add. αυτοις D**Scr.* ut vid.
— πασιν] των παντων D.
— fin.] add. cui gloria in secula. Amen. Syr.Hcl.*
33. η 1°.] και D. Vulg. *Cl. m.*
— ουδενος BCD. rel. | ουθενος AℵE. ‖ add. ὑμων DE. *m.* Arm.
34. αυτοι] † add. δε ϛ. 13*s.* (Syr.Pst.) Memph. (Æth.) | om. ABℵCDE. 31. HL. Vulg.*m.* Syr.Hcl. Theb. Arm.
— γινωσκετε] οιδατε A.
— ταις χρειαις μου] τας χρειας μου πασιν sic D*.
— αυται] μου D. Theb. | add. id. Syr.Pst. Memph.
35. ab init.] praem. και CD[2]. Syr.Pst. Arm.
— παντα] πασι D**Kipl.* et *Scr.*
— δει] ante οὑτως κοπ. 13.
— αντιλαμβανεσθαι] post των ασθενουντων A.
— τε] om. ?A*D*. Memph. Theb.
— των λογων *m.* | τον λογον L. Vulg. Theb. Arm. Æth.
— Ιησου] om. A[2].
35. αυτος] οὑτος D*.
— μακαριον] -ος D*.
— μαλλον ante διδοναι ABℵCDE. 13. HL. Vulg. *m.* Syr.Hcl. Arm. | ‡ post ϛ. 31. Syr.Pst. ‖ ἐκ των διαταξεων Hmg.
36. ειπων] ειπας D*.
— αυτου] om. D*. Arm.
— αυτοις] om. C*. Arm.
— προσηυξατο] προσευξατο B*D.
37. δε] τε ℵ.
— κλαυθμος ante εγενετο ABℵCDE. 13. 31. Vulg. Theb. | ‡ post ϛ. HL. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. [Æth.]
— του Παυλου] om. του D[2].
— κατεφιλουν] -λων ℵ*. (corr.[c])
38. οδυνωμενοι .... μελλουσιν] μαλιστα επι τῳ λογῳ (add. ᾡ ειρηκει[2]) οδυνωμενοι ὁτι ειπεν (om.[2]) ουκετι μελλει σοι (μελλουσιν[2]) D.
— οδυνομενοι H*Tf.*L.
— ᾡ] ὃ sic 13.
— αυτου] om. D*.
— εις] επι D.

31. *om.* "in" *Cl. Am.*[2] | 33. et aurum *Cl.* | fin.] *add.* sicut *Cl.* | 36. oravit cum omnibus illis *Cl.* | 37. fletus factus est *Cl.*

ABℵC(D)E. 13. 31. HL.

XXI. 26 1 Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέν-
τας ἀπ᾽ αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν
‡ Κῶ,″ τῇ δὲ ἑξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, κἀκεῖθεν εἰς Πάταρα.
¶ D. 2 καὶ εὑρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην ¶ ἐπι-
βάντες ἀνήχθημεν. 3 ἀναφανέντες δὲ τὴν Κύπρον καὶ
καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον ἐπλέομεν εἰς Συρίαν,
καὶ ‡ κατήλθομεν″ εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ ‡ τὸ πλοῖον
ἦν″ ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον. 4 ‡ ἀνευρόντες δὲ″
τοὺς μαθητὰς ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτά, οἵτινες
τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος μὴ ‡ ἐπιβαίνειν″
εἰς ‡ Ἱεροσόλυμα.″ 5 ὅτε δὲ ἐγένετο ‡ ἐξαρτίσαι ἡμᾶς″
τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα προπεμπόντων
ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶν καὶ τέκνοις ἕως ἔξω τῆς
πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν
‡ προσευξάμενοι″ 6 † ‡ ἀπησπασάμεθα″ ἀλλήλους,
* καὶ″ ‡ ἐνέβημεν″ εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρε-
ψαν εἰς τὰ ἴδια. 7 ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες
ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπα-
σάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ᾽
αὐτοῖς. 8 τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες † ‡ ἤλθαμεν″ εἰς

1 Cum autem factum esset ut navigaremus abstracti ab eis, recto cursu venimus Cho, et sequenti die Rodum, et inde Patara. 2 Et cum invenissemus navem transfretantem Foenicen, ascendentes navigavimus. 3 Cum paruissemus autem Cypro et relinquentes eam ad sinistram, navigavimus in Syriam et venimus Tyrum: ibi enim navis erat expositura onus. 4 Inventis autem discipulis mansimus ibi diebus septem, qui Paulo dicebant per spiritum ne ascenderet Hierosolyma. 5 Et explicitis diebus profecti ibamus deducentibus nos omnibus cum uxoribus et filiis usque foras civitatem, et positis genibus in litore oravimus: 6 et cum vale fecissemus invicem, ascendimus in navem, illi autem redierunt in sua. 7 Nos vero navigatione explicita a Tyro descendimus Ptolomaidam, et salutatis fratribus mansimus die una apud illos. 8 Alia autem die

1. ὡς δε εγεν. αναχθ. ἡμας αποσπασθ.] και επιβαντες ανηχθημεν· αποσπασθεντων δε ἡμων D*.
— αναχθηναι] om. A* ut vid. | post ἡμας A corr.[1] ‖ αναχθεντας ℵ*. (corr.[c])
— αποσπασθεντας AℵCD[2]E*. 31. H. | -θεντες BE[2]L *sic*. (13 *n. l.*)
— ηλθομεν] ἡκομεν D.
— την Κ.] om. την D.
— Κω ABℵCDE. Syrr.Pst.&Hcl. (13 *n. l.*) | ‡ Κων ς. 31. HL.
— ἑξης] επιουσῃ D.
— την Ῥ. ABℵE. 31. HL. | om. την CD. (13 *n. l.*)
— Παταρα BℵDE. rel. Syr.Hcl.mg. *Graecè*. | Πατερα AC. ‖ add. και Μυρα D. Theb.
2. διαπερων] -ρουν E. (-ρον ℵ[c]. L.)
3. αναφανεντες *Elz.* AB(**Rul.*)CE. 13. 31. HL. | -ναντες *St.* 3. B[2]*Rul.Alf.*ℵ. videntes *d.*
— την] om. E.
— και 1°.] om. A. 31. Vulg. *Cl.* (non *Am. Fuld.*)
— καταλιποντες] -λειποντες A. 13. HL.
— επλεομεν] om. A* ut vid. add.[1] (-ωμεν 13.) | επλευσαμεν E[2].
3. κατηλθομεν ABℵE. 13. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. Æth. | ‡ κατηχθημεν ς. C. 31. HL. Syr.Pst. Arm. (enavigavimus *d.*)
— εκεισε] εκει H.
— το πλοιον ante ην ABℵCE. 13. Vulg. | ‡ post ς. 31. HL. *d.* Syrr.Pst.&Hcl. Arm.
4. ανευροντες δε ABℵC*E. 13. 31. Vulg. Memph. Theb. | ‡ και ανευροντες ς. C[3]HL. *d.* Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. ‖ add. και 13.
— τους μαθ.] om. τους HL.
— επεμειναμεν] επεκειναμεν *sic* 13.
— αυτου BℵC. rel. Vulg. Arm. | αυτοις AEL. *d.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb.
— ελεγον] -γαν B. (add. id. post πνευματος B* *Alf.*)
— επιβαινειν ABℵC. 13 ut vid. | ‡ αναβαινειν ς. E. 31. HL.
— Ἱεροσολυμα ABℵCE. 13. *d.* Vulg. | ‡ Ἱερουσαλημ ς. 31. HL.
5. ὁτε δε εγενετο εξαρτισαι ἡμας τας ἡμερας εξελθ. επορ.] ὁτε δε εγενετο εξελθειν ἡμας ἡμερας εξαρτησαι εξελθοντες *sic* 13. | sequenti autem die exeuntes ambulamus viam nostram *d.*
5. εξαρτισαι ante ἡμας ABE. | ‡ post ς. ℵC. 31. HL. [Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.]
— εξελθοντες] om. A.
— ἑως] om. ℵ. *d.*
— τα γονατα] add. τα 31.
— προσευξαμενοι ABℵCE. 13. Syr.Hcl. (-ηυξ-) | ‡ προσηυξαμεθα ς. (31.) H(L.) (-ευξ- 31. L) *d.* Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. (ℵ* *et* ante *et* post επι τον αιγιαλον. 1[m] delevit ipse scriptor.)
6. απησπασαμεθα Bℵ(C)E. 13. Æth. (απεσπ. C. απησπασμεθα A. 13*.) | † και″ ‡ ασπασαμενοι ς. 31. HL. *d.* Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm.
— αλληλους και ABℵCE. 13. Syr.Pst. Æth. | * om. και ς. 31. HL. *d.* Vulg. Memph. Theb. Syr.Hcl. Arm.
— ενεβημεν Bℵ[c]E. | ‡ επεβημεν ς. 13*s*. 31. HL. | ανεβημεν Aℵ*C.

1. Coum *Cl.* | Rhodum *Cl.* | Pataram *Cl.* 2. in Phoenicem *Cl.* | 3. apparuissemus *Cl.* *om.* "et" *ante* reliqu. *Cl.* | expositura erat *Cl.* 4. Ierosolymam *Cl.* | 5. expletis *Cl.* | 6. *om.* "in" *ante* navem *Cl.* | 7. expleta *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

Καισάρειαν, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου
τοῦ εὐαγγελιστοῦ, † ὄντος ἐκ τῶν ἑπτά, ἐμείναμεν
παρ' αὐτῷ. 9 τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες ‡ τέσσαρες
Α' παρθένοι" προφητεύουσαι. 10 ἐπιμενόντων δὲ † ἡμέρας
§ D πλείους κατῆλθέν τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας § προφήτης
ὀνόματι "Αγαβος, 11 καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας
τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, δήσας † ‡ ἑαυτοῦ" ‡ τοὺς πόδας
καὶ τὰς χεῖρας" εἶπεν, Τάδε λέγει τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον, Τον ἄνδρα οὗ ἐστιν ἡ ζώνη αὕτη, οὕτως δή-
σουσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ παραδώσουσιν
εἰς χεῖρας ἐθνῶν. 12 ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκα-
λοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι τοῦ μὴ ἀναβαίνειν
αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ. 13 ‡ τότε ἀπεκρίθη" † ὁ Παῦλος,
Τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές μου τὴν
καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ καὶ ἀπο-
θανεῖν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἑτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόμα-
τος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 14 μὴ πειθομένου δὲ αὐ-
τοῦ ἡσυχάσαμεν εἰπόντες, ‡ Τοῦ κυρίου τὸ θελημα"
‡ γινέσθω."
27 15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ‡ ἐπισκευασά-

profecti venimus Caesaream, et intrantes in domum Philippi evangelistae, qui erat de septem, mansimus apud eum. 9 Huic autem erant filiae quattuor virgines prophetantes. 10 Et cum moraremur per dies aliquot, supervenit quidam a Iudaea propheta nomine Agabus. 11 Is cum venisset ad nos, tulit zonam Pauli et alligans sibi pedes et manus dixit, Haec dicit spiritus sanctus, Virum cuius est zona haec sic alligabunt in Hierusalem Iudaei et tradent in manus gentium. 12 Quod cum audissemus, rogabamus nos et qui loci illius erant ne ascenderet Hierosolyma. 13 Tunc respondit Paulus et dixit, Quid facitis flentes et affligentes cor meum? Ego enim non solum alligari sed et mori in Hierusalem paratus sum propter nomen domini Iesu. 14 Et cum ei suadere non possemus, quievimus dicentes, Domini voluntas fiat. 15 Post dies autem istos praeparati

---

7. κατηντησαμεν Bℵ*C. rel. | κατεβημεν AℵE.
— Πτολεμαιδαν ℵ*. Πτολομαιδα C.
— εμειναμεν] επεμειναμεν A.
8. εξελθοντες] † add. οἱ περι τον Παυλον ς. 31. HL. Æth. | om. ABℵCE. 13. *d.* Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm.
— ηλθαμεν B. (ηλθομεν *Elz.* AℵCE. 13.) *d.* Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. *Eus.* H.E. iii. 31. (126.) | ηλθον *St.*3. 31. HL.
— οντος] † praem. του ς. 13*s*. | om. ABℵCE. 31. HL. *Eus.* H.E.
—, 9. εκ των ἑπτα....τουτῳ δε] om. 31. hab. *Eus.* H.E.
9. θυγατερες τεσσαρες παρθενοι ABℵ. 13. 31 *sic. d. Am. Fuld.* | ‡ θυγ. παρθ. τεσσ. ς. EHL. Syrr.Pst.&Hcl. | παρθ. θυγ. τεσσ. C. *Eus.* H.E. iii. 31. (126.) quat. fil. virg. Vulg. *Cl.* Æth.
10. επιμεν. δε] † add. ἡμων ς. ℵᶜE. 31. L. Syr.Hcl.mg. Arm. | αυτων ℵ*. | om. ABC. 13. H. Vulg. Syrr.(Pst.)&Hcl.txt. (Memph. Theb. ut vid.)
— απο της Ιουδ.] post προφ. L.
11. και ελθων] ανελθων δε D*.
— δησας] † add. τε ς. HL. Vulg. Syr.Pst. (Æth.) | om. ABℵCDE. 13. 31. Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm.
11. ἑαυτου ABℵCDE. 13. Vulg. Syr.Pst. (ἑαυτου *Orig.* iii. 708ᶜ.) | ‡ αυτου ς. 31. HL. Syr.Hcl. (habent αὐτοῦ non αὑτ.)
— τους ποδας και τας χειρας BℵCDE. 13. HL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. | ‡ τας χειρας και τους ποδας ς. A. 31. Memph. Theb. Æth. (χειρων και ποδων *Orig.* iii.)
— εν] εις D.
— οἱ] om. D*.
— χειρας] praem. τας ℵ*. (corr.¹)
12. τε] om. D.
— εντοπιοι] add. τον Παυλον D. Æth.
— αναβαινειν] επιβαινειν D.
— αυτον] om. E.
13. τοτε απεκριθη ABℵCE. 13. 31. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. | (add. δε C*. 13. add. τε 31.) | ειπεν δε προς ἡμας D. | ‡ απεκριθη † δε" ς. Syr.Hcl. | απεκριθη τε HL. Æth.
— ὁ Παυλος] om. ὁ B*. (add.¹ *Alf.*) ‖ add. και ειπεν AℵE. 13. (Syr.Pst.) Arm. Æth.
— κλαιοντες και] om. ℵ*. (add.ᶜ)
— συνθρυπτοντες *Orig.* iii. 708ᶜ. | θορυβουντες D*.
13. γαρ *Orig.* iii. *Tert.* de fuga 7. | δε E*Gr.* *Tert.* Scorp. 15.
— δεθηναι] add. βουλομαι D. om. *Orig.* iii.
— εις Ἱερους. *Orig.* iii. | post ἑτοιμως εχω A. (Syr.Pst.) (Æth.) ctra, *Orig.* iii. (εν Ἱερ. ℵ*. corr.¹)
— Ιησου] add. χριστου CD. Syr.Pst. Arm. *Tert. bis.* | om. *Orig.* iii.
14. ειποντες] praem. οἱ D*.] add. προς αλληλους D.
— του κυριου ante το θελημα ABℵCE. 13. 31. Vulg. Arm. | ‡ post ς. (D.) HL. *Tert.* Scorp. 15. de fuga. 6. (12.) (τ. θεου D*Gr.* vid. *Mart. Polyc.* vii. *Tert.* de fuga. 12.)
— γινεσθω ABℵCDE. 31. | ‡ γενεσθω ς. 13*s*. HL vid. *Mart. Polyc.*
15. τας ἡμερας ταυτας] τινας ἡμερας D.
— επισκευασαμενοι AB(ℵ)E. 31. L. (-νον ℵ*.) | επισκεψαμενοι H. | ‡ αποσκευασαμενοι ς. 13. | παρασκευασαμενοι C. | αποταξαμενοι D.

8. *om.* ' in" *ante* domum *Cl.* | erat unus de *Cl.* | 9. quatuor filiae *Cl.* | 12. Ierosolymam *Cl.*

A B ℵ C [D] E. 13. 31. HL.

μενοι" ἀνεβαίνομεν εἰς ¶ ‡ Ἱεροσόλυμα." 16 συνῆλθον
¶ D. δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες
παρ' ᾧ ξενισθῶμεν Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ
μαθητῇ.
17 Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀσμένως
ΛΑ' ‡ ἀπεδέξαντο" ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. 18 τῇ δὲ ἐπιούσῃ
εἰσῄει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον, πάντες τε
§ D. § παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. 19 καὶ ἀσπασάμενος
αὐτοὺς ἐξηγεῖτο καθ' ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς
ἐν τοῖς ἔθνεσιν διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. 20 οἱ δὲ
ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν ‡ θεόν," ‡ εἶπάν" τε αὐτῷ,
Θεωρεῖς ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν ‡ ἐν τοῖς
Ἰουδαιοῖς" τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντες ζηλωταὶ
τοῦ νόμου ὑπάρχουσιν. 21 κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ,
ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ ‡ Μωυσέως" τοὺς κατὰ
τὰ ἔθνη [πάντας] Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν
αὐτοὺς τὰ τέκνα μηδὲ τοῖς ἔθεσιν περιπατεῖν. 22 τί
οὖν ἐστιν; πάντως † ἀκούσονται † ὅτι ἐλήλυθας. 23 τοῦ-
το οὖν ποίησον ὅ σοι λέγομεν· εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες
τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν· 24 τούτους

ascendebamus Hierusalem:
16 venerunt autem et ex disci-
pulis a Caesarea nobiscum,
adducentes apud quem hospi-
taremur, Mnasonem quendam
Cyprium, antiquum discipulum.
17 Et cum venissemus Hieroso-
lyma, libenter exceperunt nos
fratres. 18 Sequenti autem die
introibat Paulus nobiscum ad
Iacobum, omnesque collecti
sunt seniores. 19 Quos cum
salutasset, narrabat per sin-
gula quae fecisset deus in
gentibus per ministerium ip-
sius. 20 At illi cum audissent,
magnificabant deum, dixerunt-
que ei, Vides, frater, quot
milia sunt in Iudaeis qui cre-
diderunt, et omnes aemula-
tores sunt legis, 21 audierunt
autem de te quia discessionem
doceas a Mose eorum qui per
gentes sunt Iudaeorum, dicens
non debere eos circumcidere
filios suos neque secundum
consuetudinem ingredi. 22 Quid
ergo est? utique oportet con-
venire multitudinem: audient
enim te supervenisse. 23 Hoc
ergo fac quod tibi dicimus.
Sunt nobis viri quattuor votum
habentes super se: 24 his

15. ανεβαινομεν ABℵ[c]. rel. | αναβαινομεν CDL*. | om. ℵ*.
— Ἱεροσολυμα ABℵCD *Wtst.*E. *d.* | ‡ Ἱερουσαλημ ϛ. 13. 31. HL. Vulg.
16. συνηλθον δε και των μαθητων] om. D* *Wtst.* et *d.*
— και των μαθητων] post απο Καισαρειας 31.
— και] add. εκ E.
— απο] εκ D.
— αγοντες] οὗτοι δε ηγαγον D *Wtst.* ‖ add. ἡμας D *Wtst.*E. *d.* Arm.
— παρ' ᾧ] προς οὓς D *Wtst.* (non *d.*) παρ' ᾧ *Uss.*
— ξενισθωμεν] add. και παραγενομενοι εις τινα κωμην εγενομεθα παρα D *Wtst.d.* Syr.Hcl.mg.
— Μνασωνι] Νασωνι D* *Wtst. d. Fuld. Tol.* | Μνασω B. Ιασονι ℵ. Memph. Μνασονι 13.
— τινι] om. A*. (add.[1])
— αρχαιῳ] post μαθητῃ D *Wtst. d.*
17. ver. κακειθεν εξιοντες ηλθομεν εις Ἱεροσολυμα ὑπεδεξαν τε (δε *Uss.* et *d.*) ἡμας ασμενως οἱ αδελφοι D *Wtst. d.* Syr.Hcl.mg.

17. απεδεξαντο ABℵCE. 13. | ‡ εδεξαντο ϛ. 31. HL.
18. δε BC.*d.* rel. | τε Aℵ E. Syrr.Pst.&Hcl. Æth.
— παρεγενοντο] ησαν δε παρ' αυτῳ D*.
— πρεσβυτεροι] add. συνηγμενοι D.
19. και ασπασαμενος αυτους εξηγειτο καθ' ἑν] οὓς ασπαμενος διηγειτο ἑνα D* *Gr.*
— αυτους] αυτου C*. | αυτοις L.
— καθ' ἑν] καθ' ἑνα H*.
— ὧν] ὡς D*.
— εν τοις] om. εν D*.
— δια] om. ℵ.
20. ακουσαντες] ακουοντες HL.
— εδοξαζον ABCE. rel. | -ασαν ℵD.
— θεον ABℵCE. 13. L. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. | ‡ κυριον ϛ. D. 31. H. Syr.Hcl. Theb.
— ειπαν τε ℵE. (‡ ειπον τε ϛ. ABHL.) Vulg. Syr.Pst. | ειπεν τε 13. | ειποντες CD. 31. Syr.Hcl.
— αυτῳ om. D.
— εν τοις Ιουδαιοις ABCE. 13. Vulg. Memph. Æth. | εν τῃ Ιουδαιᾳ D. Syr.Pst Theb. | om. ℵ. | ‡ Ιουδαιων ϛ. HL. Syr.Hcl. Arm. (post των πεπιστ.)

20. παντες] add. τουτοι D*. οὗτοι D[2]. *Tol.* Syr.Pst. | add. ζητουσιν και 13.
21. κατηχθησαν] κατηκησαν D*.
— δε] om. ℵ*. (add.[c])
— Μωυσεως BℵCE. 13. 31. H. | ‡ Μωσεως ϛ. ADL.
— τα] om. D*.
— παντας BℵCD[2]. 31. HL. Syrr.Pst.& Hcl. Theb. Arm. Æth. | om. AD*E. 13. Vulg. Memph.
— Ιουδαιους] εισιν Ιουδαιοις D*.
— λεγων] om. D. | λεγω ℵ*. (corr.[c])
— μη] add. οφιλειν E. Vulg.
— μηδε τοις εθεσιν] μητε εν τοις εθνεσιν αυτου D*. Syr.Hcl.*mg.* | μηδε τοις εθεσιν αυτους D[2].
22. παντως] † add. δει πληθος συνελθειν ϛ. D. 31. HL. (το πλη. D[2].) | δει συνελθ. πληθος AℵC[2]E. 13. Vulg. | om. BC*. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth.
— ακουσονται] † add. γαρ ϛ. Aℵ[c]DE. 13. 31. HL. Vulg. Æth. | om. Bℵ*C. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm.

15. in Jerusalem *Cl.* | 16. adducentes secum apud *Cl.* | 17. Ierosolymam *Cl.* | 19. deus fecisset *Cl.* | 21. dicentes *Am.**

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.
[v] Num. 6:21.
[w] cap. 15:20, 29.
25. ἐπεστείλαμεν
AB′
[x] Num. 6:5, seq.

παραλαβὼν ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον
ἐπ' αὐτοῖς [v]ἵνα ‡ ξυρήσονται″ τὴν κεφαλήν, καὶ ‡ γνώ-
σονται″ πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ σοῦ οὐδέν
ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς ‡ φυλάσσων τὸν νό-
μον.″ 25 [w]περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς
‡ ἀπεστείλαμεν″ κρίναντες † φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό
τε εἰδωλόθυτον καὶ † αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν.
26 τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας τῇ ἐχομένῃ
ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἁγνισθεὶς εἰσῄει εἰς τὸ ἱερόν,
διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνι-
σμοῦ,[x] ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν
ἡ προσφορά. 27 ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συν-
τελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι
αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον, καὶ
‡ ἐπέβαλαν″ ‡ ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας″ 28 κράζοντες,
Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, βοηθεῖτε. οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρω-
πος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου
τούτου πάντας ‡ πανταχῇ″ διδάσκων, ἔτι τε καὶ
Ἕλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερὸν καὶ κεκοίνωκεν
τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον. 29 ἦσαν γὰρ προεωρακότες

adsumtis sanctifica te cum il-
lis, et inpende in illis ut radant
capita, et scient omnes quia
quae de te audierunt falsa
sunt, sed ambulas et ipse cus-
todiens legem. 25 De his au-
tem qui crediderunt ex genti-
bus nos scripsimus iudicantes
ut abstineant se ab idolis im-
molato et sanguine et suffocato
et fornicatione. 26 Tunc Pau-
lus adsumtis viris postera die
purificatus cum illis intravit
in templum, adnuntians ex-
pletionem dierum purifica-
tionis donec offerretur pro
unoquoque eorum oblatio.
27 Dum enim septem dies con-
summarentur, hi qui ab Asia
erant Iudaei cum vidissent
eum in templo, concitaverunt
omnem populum et iniece-
runt ei manus, clamantes, 28 Vi-
ri Israhelitae, adiuvate. Hic
est homo qui adversus popu-
lum et legem et locum hunc
omnes ubique docens, insuper
et gentiles induxit in templum
et violavit sanctum lo-
cum istum. 29 Viderant enim

23. ὁτι] om. ℵ*. (add.[c])
— εληλυθας] -θες B.
— ὁ] ὁπερ E.
— εφ' ACDE. rel. | αφ' Bℵ.
24. επ' αυτοις A[1]BℵCE. 31. HL. | επ' αυτους A*. 13. | εις αυτους D.
— ξυρησονται B*ℵD[2]E. 13. | ‡ ξυρησωνται ς. AB[2]C. 31. H. | ξυρωνται D*. | ξυρίσων sic L.
— γνωσονται ABℵCDE. 13. 31. | ‡ γνωσιν ς. HL.
— ὡν] praem. περι C.
— σου] ου D*.
— αλλα] add. και A.
— αλλα στοιχεις και] αλλ' ὁτι πορευου D*.
— φυλασσων ante τον νομον ABℵCD(E). 13. 31. Vulg Syr.Hel. | ‡ post ς. HL. Syr.Pst. | (φυλασσιν E.)
25. εθνων] ανθρωπων E. *Cod. Bed.* ‖ add. ουδεν εχουσι λεγειν προς σε D. Theb.
— ἡμεις] add. γαρ D.
— απεστειλαμεν BD *Gr.* Syr.Hel. Memph. Arm. | ‡ επεστειλαμεν ς. AℵCE. 13*s.* 31. HL. *d.* Vulg. Syr.Pst. Theb. (Æth. *ut vid.*) (destinavimus *e.*)

25. κριναντες] -νοντες D*. ‖ † add. μηδεν τοιουτον τηρειν αυτους ει μη ς. (C)D(E) 31. HL. *Cod. Bed.* Syr.Hel. Arm. Æth. *ut vid.* | om. ABℵ. 13. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. (τοιουτο CE.)
— το τε ειδωλοθυτον.... πορνειαν] απο ιδωλοθυτων και αἱματος και πνικτου και πορνιας E. Syrr.Pst.&Hel.
— τε] om. D. Syr.Pst.
— αἱμα] † praem. το ς. 31. HL. | om. ABℵCD. 13. (vid. E supra.)
— και πνικτον] om. D. | κ. το πνικτ. 31.
26. ὁ Παυλος] om. ὁ DE.
— εχομενῃ] ερχομενῃ 31. | επιουσῃ D.
— εισῄει] εισηλθεν D. | εἰσεῖη sic L.
— ἑως οὑ] ὁπως D.
— ἡ προσφ.] om. ἡ D.
27. ὡς δε.... συντελεισθαι] συντελουμενης δε της ἑβδομης ἡμερας D.
— εμελλον] ημελλον E. 31 *Scr.* L.
— αἱ] om. E.
— οἱ] add. δε D.
— Ιουδαιοι] add. εληλυθοτες D.
— θεασαμενοι αυτον εν τῳ ἱερῳ] ante οἱ απο της Ασιας Ιουδαιοι C. Arm.
— συνεχεον ABℵD. 13. 31. HL. | συνεχεαν C. Vulg. *e.* | συνεκεινησαν τε E.
27. παντα] om. E.
— επεβαλαν Aℵ*. | επεβαλον ς. Bℵ[c]CE. 13. 31. HL. | επιβαλλουσιν D *Gr.*
— επ' αυτον ante τας χειρας ABℵCDE. 13. 31. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Arm. | ‡ post ς. HL. Memph. Theb.
28. βοηθειτε] βοηθησαται E.
— τοπου] add. του ἁγιου AC[2]. (vid. ver. 28. & 13.)
— τουτου] -τους ℵ*. (corr.[1])
— πανταχη ABℵCDE. 13. | ‡ πανταχου ς. 31. HL.
— ετι] εἰ 13.
— τε] om. D. 31.
— εισηγαγεν] εισηγεν D*.
— το] om. D*.
— κεκοινωκεν AB*ℵ[1]C. 13. 31. HL. | κεκοινωνηκεν B[2]E. (κεκοινωνκεν ℵ*.) | εκοινωνησεν D*. | εκοινωσεν D[2].
29. προεωρακοτες] ἑορακοτες (31.) HL. Vulg. (ἑωρ. 31.)

27. dum autem *Cl.* | de Asia *Cl.*

ABℵ(C)DE. 13. 31. HL.

Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν
ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος.
30 ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ
λαοῦ, καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου, εἷλκον αὐτὸν
¶ C ἔξω τοῦ ἱεροῦ· καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι.¶
31 ζητούντων ‡ τε″ αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἀνέβη φάσις τῷ
χιλιάρχῳ τῆς σπείρης ὅτι ὅλη ‡ συγχύννεται″ Ἱερου-
σαλήμ· 32 ὃς ἐξαυτῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ
‡ ἑκατοντάρχας″ κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς. οἱ δὲ ἰδόντες
τὸν χιλίαρχον καὶ τοὺς στρατιώτας ἐπαύσαντο τύπ-
τοντες τὸν Παῦλον. 33 τότε ἐγγίσας ὁ χιλίαρχος
ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσεν δεθῆναι ἁλύσεσιν
δυσίν, καὶ ἐπυνθάνετο τίς † εἴη καὶ τί ἐστιν πεποιηκώς.
34 ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ‡ ἐπεφώνουν″ ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ
‡ δυναμένου″ δὲ * αὐτοῦ″ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν
θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβο-
λήν. 35 ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμούς, συνέβη
βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν
βίαν τοῦ ὄχλου· 36 ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ
λαοῦ ‡ κράζοντες″, Αἶρε αὐτόν. 37 μέλλων τε εἰσάγε-
σθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν ὁ Παῦλος λέγει τῷ χι-
λιάρχῳ, Εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν τι πρός σε; ὁ δὲ ἔφη,
Ἑλληνιστὶ γινώσκεις; 38 οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος
ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγα-

Trofimum Ephesium in civitate cum ipso, quem aestimaverunt quoniam in templum induxisset Paulus.
30 Commotaque est civitas tota, et facta est concursio populi, et adprehendentes Paulum trahebant eum extra templum, et statim clausac sunt ianuae.
31 Quaerentibus autem eum occidere, nuntiatum est tribuno cohortis quia tota confunditur Hierusalem:
32 qui statim adsumtis militibus et centurionibus decucurrit ad illos. Qui cum vidissent tribunum et milites, cessaverunt percutere Paulum.
33 Tunc accedens tribunus adprehendit eum et iussit alligari catenis duabus, et interrogabat quis esset et quid fecisset.
34 Alii autem aliud clamabant in turba: et cum non posset certum cognoscere prae tumultu, iussit duci eum in castra.
35 Et cum venisset ad gradus, contigit ut portaretur a militibus propter vim populi:
36 sequebatur enim multitudo populi clamans, Tolle eum.
37 Et cum coepisset induci in castra Paulus, dicit tribuno, Si licet mihi loqui aliquid ad te? Qui dixit, Grece nosti?
38 nonne tu es Aegyptius qui ante hos dies tumultum concitasti et eduxisti in desertum

29. τον Εφεσ.] om. τον ℵ.
— ενομιζον] ενομισαμεν D*Gr.*
— ὁ] om. D.
30. του Παυλου] τον Παυλον E.
— ειλκον] ειλκων D. | ηλκον E. 13.
— αυτον] om. D. *Fuld.*
— και ult.] om. ℵ*. (add.^c)
— ευθεως] post εκλεισ. ℵ*. (corr.^c) | εκλισθη ℵ*. add. -σαν^1.
— αἱ θυραι] om ℵ*. (add.^c)
31. ζητουντων τε ABℵE. Syr.Pst. Æth. (13 *n. l.*) | ‡ ζητ. δε ς. D². 31. HL. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. | και ζητ. D*.
— συγχυννεται AB*ℵ*D. (13.) Vulg. (-χυνετ. B². 13.) | ‡ συγκεχυται ς. ℵ^cE. 31. HL.
— fin.] add. Vide igitur ne faciant insurrectionem Syr.Hcl.*
32. παραλαβων AℵDE. rel. | λαβων B.
— ἑκατονταρχας ABℵD*E. 13. | ‡ -χους ς. D². 31. HL.
33. τοτε εγγισας Syr.Hcl. | εγγισας δε HL. (Syr.Pst.)
— επελαβετο] επεβαλετο 31.
— αυτου] αυτον L.
— τις] τι E*Gr.* Æth. ‖ † add. αν ς. E. 31. HL. | om. ABℵD. (13 *n. l.*)
— τι] τις D*.
34. αλλο τι] αλλα D*Gr.* Syr.Hcl.
— επεφωνουν ABℵDE. 13. | επιβοων sic 31. | ‡ εβοων ς. HL.
— μη δυναμενου δε αυτου ABℵ(D)E. 13. 31. (και μη δυν. D.) | ‡ μη δυναμενος δε (*om. αυτου) ς. HL.
— εκελευσεν] -σαν 31 *Scr.*
— αυτον] ante αγεσθαι 31.
35. δε] om. 13.
— επι] εις D.
— βασταζεσθαι αυτον] τον Παυλον βασταζεσθαι D.
— των στρατ.] om. των 13.
— οχλου] λαου D.
36. του λαου] om. D.
— κραζοντες ABℵE*Gr.* 13. Syr.Pst. (Arm.) | ‡ κραζον ς. D. 31. HL. Vulg. Syr.Hcl.
36. αιρε] αναιρεισθαι D*Gr.* (tolle e medio inimicum nostrum Theb.)
37. ὁ Παυλος] om. D. (trsp. Arm.)
— λεγει τῳ χιλιαρχῳ] τῳ χειλ. αποκριθεις ειπεν D. | ειπε τῳ χιλ. 31.
— ειπειν] λαλησαι D. Arm.
— τι ABℵE. 13. Vulg. Syr.Hcl. Memph. (Theb.) | om. DHL. *Tol.* Syr.Pst. Arm. | τις 31.
38. ουκ αρα Syr.Hcl. *Eus.* H.E. ii. 21. (75.) | ου D.
— αναστατωσας *Eus.* H.E. | εξαναστατωσας E.
— σικαριων Syr.Hcl.mg. *Graecè.* | σιρικαριων E.
39. ὁ Παυλος] om. ὁ 31.
— ειμι] om. ℵ*. add.^c

29. introduxisset *Cl.* | 32. decurrit *Cl.* | 33. jussit eum allig. *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

γὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν
σικαρίων; 39 εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος, Ἐγὼ ἄνθρωπος μέν
εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμου
πόλεως πολίτης, δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆ-
σαι πρὸς τὸν λαόν.
40 Ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ ὁ Παῦλος ἑστὼς ἐπὶ τῶν
ἀναβαθμῶν κατέσεισεν τῇ χειρὶ τῷ λαῷ, πολλῆς δὲ
σιγῆς γενομένης προσεφώνησεν τῇ Ἑβραΐδι διαλέκ-
XXII. τῳ λέγων, 1 [x] Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ
μου τῆς πρὸς ὑμᾶς ‡ νυνὶ ἀπολογίας. 2 Ἀκούσαντες
2. προσφώνει — δὲ ὅτι τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς,
μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καί φησιν, 3 Ἐγώ † εἰμι
ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας,
ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, παρὰ τοὺς
πόδας Γαμαλιὴλ πεπαιδευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ
πατρῴου νόμου, ζηλωτὴς ὑπάρχων τοῦ θεοῦ καθὼς
[y] cap. 8:3. 26:9. — πάντες ὑμεῖς ἐστε σήμερον, 4 [y] ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν
ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδοὺς εἰς
φυλακὰς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, 5 ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς
[z] ‖ 9:1, seq. ‖ 26:9, seq. — μαρτυρεῖ μοι, καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον, [z] παρ' ὧν καὶ
ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς εἰς Δαμα-
σκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας δεδεμέ-
νους εἰς Ἱερουσαλήμ, ἵνα τιμωρηθῶσιν. 6 ἐγένετο δέ
μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ, περὶ

quattuor milia virorum sicariorum? 39 Et dixit ad eum Paulus, Ego homo sum quidem Iudaeus, a Tharso Ciliciae, non ignotae civitatis municeps: rogo autem te, permitte mihi loqui ad populum.

40 Et cum ille permisisset, Paulus stans in gradibus annuit manu ad plebem, et magno silentio facto allocutus est hebrea lingua dicens, 1 Viri fratres et patres, audite quam ad vos nunc reddo rationem.
2 Cum audissent autem quia hebrea lingua loquitur ad illos, magis praestiterunt silentium.
3 Et dixit, Ego sum vir Iudaeus, natus Tharso Ciliciae, nutritus autem in istam civitatem, secus pedes Gamalihel eruditus iuxta veritatem paternae legis, aemulator legis sicut et vos omnes estis hodie,
4 qui hanc viam persecutus sum usque ad mortem, alligans et tradens in custodia viros et mulieres, 5 sicut princeps sacerdotum testimonium mihi reddit et omnes maiores natu, a quibus et epistulas accipiens ad fratres Damascum pergebam ut adducerem inde vinctos in Hierusalem ut punirentur.
6 Factum est autem eunte me et adpropinquante Damasco,

39. Ταρσευς της Κιλ. ουκ ασημ. πολ. πολιτης] εν Ταρσῳ δε της Κιλ. γεγεννημενος D *Gr.* (vid. xxii. 3.)
— δεομαι δε] om. δε L. Syr.Pst.
— επιτρεψον] συνχωρησαι D. | επιστρεψον 31 *Scr.*
— λαλησαι] praem. λογον ℵ*. (corr.[c])
40. επιτρεψαντος] praem. και D*. | δε L non om. | επιστρεψαντος 31.
— αυτου] του χιλιαρχου D.
— ὁ Παυλος] post ἑστως D.
— κατεσεισεν] και σεισας D.
— τῳ λαῳ] τον λαον H. | προς αυτους D. Syr.Pst.
— δε σιγης] τε ἡσυχειας D. Theb.
— γενομενης ℵ. rel. | γεναμ. A. | ante σιγης B.
— Ἑβραιδι] ιδιᾳ A.
1. ὑμας] ἡμας L *sic.*
— νυνι ABℵDE. 31. H *Tf.* (in Gr. Test.) L. | ‡ νυν ς. 13*s.*
2. προσεφωνει ABℵ. 31. Vulg. *Cl.* Syr. Pst. Memph. Theb. Æth. 13 *n.l.* | προσφωνει DEH. *Am. Fuld. Tol.* | προσεφωνησεν L. Syr.Hcl.
2. αυτοις] om. D. | αυτων A* *ut vid.*
— παρεσχον ἡσυχιαν | ἡσυχασαν D.
3. εγω] † add. μεν ς. 31. HL. Syr.Hcl. Memph. Æth. | om. ABℵDE. 13. Vulg. Theb. Arm.
— ανηρ] post Ιουδαιος D. | ante ειμι ℵ.
— γεγεννημενος] γεγενημ. A. | post εν Ταρ. της Κιλ. D.
— αναθρεμμενος 13.
— Γαμαλιηλ] Γαμαλιηλου B.
— πεπαιδευμενος] παιδευομενος D. ‖ add. δε 31. H. Syr.Hcl.
— κατα] κατ' B. 31.
— ὑπαρχων] om. D.
— του θεου] legis Vulg. | traditionum paternarum mearum Syr.Hcl.*
— παντες ὑμ. εστε] εσται ὑμ. παντ. D.
4. ὑς Syr.Hcl. | και D. Syr.Pst. Æth.
— εδιωξα] εδεξιωσαι 13.
— αχρι] μεχρι D.
4. φυλακας] φυλακην D.
5. ὁ] om. D*.
— αρχιερευς] add. Ananias Syr.Hcl.*
— μαρτυρει AℵE. 13*s.* 31 (post μοι). HL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth. | εμαρτυρει B. | μαρτυρησει D.
— παν] ὁλον D.
— παρ' ὡν] παρ' ὡ sic 13.
— και επιστ. Syr.Hcl. | om. και D. *Fuld.* Syr.Pst. Memph. Theb. Æth.
— προς τους αδελφους] παρα των αδελφων D.
— αξων] αξαι E. | ἐξ ὡν *sic* 13.
— αξ. κ. τ. εκ. οντ. δεδεμ.] om. H.
— εκεισε] εκει D.
— εις Ἱερ.] εν Ἱερ. D.
6. εγενετο....μεσημβριαν] ενγιζοντι δε μοι μεσημβριας Δαμασκῳ D*.

40. lingua Hebraea *Cl.*
2. loqueretur *Cl.* | 3. dicit *Cl.* | in Tarso *Cl.* | in ista civitate *Cl.* | 4. in custodias *Cl.* | ac mul. *Cl.* | 5. mihi testimonium *Cl.*

A B ℵ [C](D)E. 13. 31. HL[F^a.]

μεσημβρίαν ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι
φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ· 7 ‡ ἔπεσά″ τε εἰς τὸ ἔδαφος καὶ
ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι, Σαοὺλ Σαούλ, τί με
διώκεις; 8 ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην, Τίς εἶ κύριε; εἶπέν τε
πρὸς ‡ ἐμέ,″ Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὃν σὺ
διώκεις. 9 οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο
†, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι.
10 εἶπον δέ, Τί ποιήσω κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν πρός
με, Ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν, κἀκεῖ σοι λαλη-
¶ D. θήσεται περὶ πάντων ¶ ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι.
11. ἐβλεπον 11 ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς
ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι
ἦλθον εἰς Δαμασκόν. 12 Ἀνανίας δέ τις, ἀνὴρ ‡ εὐλα-
βὴς″ κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων
τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων, 13 ἐλθὼν πρὸς ‡ ἐμὲ″ καὶ
ἐπιστὰς εἶπέν μοι, Σαοὺλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον. κἀγὼ
αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. 14 ὁ δὲ εἶπεν, Ὁ
θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ
θέλημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον, καὶ ἀκοῦσαι φω-
νὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· 15 ὅτι ἔσῃ μάρτυς αὐτῷ
πρὸς πάντας ἀνθρώπους ὧν ἑώρακας καὶ ἤκουσας.
16 καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι καὶ ἀπόλου-
σαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα
‡ αὐτοῦ.″ 17 Ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἱερου-

media die subito de caelo circumfulsit me lux copiosa,
7 et decidens in terram audivi vocem dicentem mihi, Saule Saule, quid me persequeris?
8 Ego autem respondi, Quis es, domine? Dixitque ad me, Ego sum Iesus Nazarenus quem tu persequeris.
9 Et qui mecum erant lumen quidem viderunt, vocem autem non audierunt eius qui loquebatur mecum.
10 Et dixi, Quid faciam, domine? Dominus autem dixit ad me, Surgens vade Damascum, et ibi tibi dicetur de omnibus quae te oporteat facere.
11 Et cum non viderem prae claritate luminis illius, ad manum deductus a comitibus veni Damascum.
12 Ananias autem quidam vir secundum legem testimonium habens ab omnibus habitantibus Iudaeis,
13 veniens ad me et adstans dixit mihi, Saule frater, respice. Et ego eadem hora respexi in eum.
14 At ille dixit, Deus patrum nostrorum praeordinavit te ut cognosceres voluntatem eius et videres iustum et audires vocem ex ore eius,
15 quia eris testis illius ad omnes homines eorum quae vidisti et audisti.
16 Et nunc quid moraris? Exsurge baptizare et ablue peccata tua invocato nomine ipsius.
17 Factum est autem revertenti mihi in Hierusalem

6. εκ] απο D*.
— περιαστραψαι] περιεστραψεν E. | περιεστραψαμε D*. | περιεστραψαι D².
7. επεσα ABℵE. 13. 31. H. | ‡ -σον ς. DL.
— επεσ. τε] και επεσ. D. Vulg. επεσ. δε Memph. Theb.
— Σαουλ Σαουλ] Σαυλε Σαυλε D. Vulg.
— fin.] add. σκληρον σοι προς κεντρα λακτιζειν E. (*Cod. Bed.*) *Demid.* Syr.Hcl.mg.
8. απεκριθην] add. και ειπα ℵ.
— τε] δε D. (om. Memph. Theb.)
— εμε ABℵ*. | ‡ με ς. ℵ^cDE. 13. 31. HL.
— Ναζοραιος ℵ*D*.
9. εθεασαντο] εθεατο ℵ*. (corr.^c) ‖ † add. και εμφοβοι εγενοντο ς. DE. *Cod. Bed.* 31. L. Syr.Hcl. Theb. Æth. | om. ABℵ. 13. H. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm.
— ηκουσαν ABℵ*D. rel. | ηκουον ℵ^cE.
10. ειπον] ειπα D.
10. κυριος] om. D. Theb.
— σοι] post λαληθησεται E.
— περι παντων ὡν τετακται σοι | τι σε δει H. | περι παντων D et statim deficit.
— τετακται] εντετακται B**Mai* | εντεταλται B²*Mai* (εντεταλκται B*Btly.*)
— σοι ult.] om. E.
11. ὡς] add. surrexissem Syr.Hcl.mg.
— ουκ] ουδεν B.
— ενεβλεπον Aℵ. 13. 31. HL. | εβλεπον BE. Vulg. *ut vid.* Arm.
— ὑπο] απο A.
12. ευλαβης Bℵ. 13. HL. | ‡ ευσεβης ς. E. 31. | om. A. Vulg.
— μαρτυρουμενος] -ρομενος A*. (corr.¹)
— κατοικουντων] add. εν Δαμασκῳ 13. 31. HL. Syr.Hcl. Theb. Arm. Æth.
13. εμε ABℵ.] ‡ με ς. E. 13*s*. 31. HL.
— ανεβλεψα] εβλεψα A.
14. προεχειρισατο (προσεχ. ℵ*.) | -ρησατο A. 13. L.
— και ιδειν] om. και A*. (add.¹ ut vid.)
14. φωνην] -νης 31.
— του] om. A. 13.
15. εσῃ] post ανθρωπους B.
— προς] πανς E* (Hearne) | εις E².
— ὡν] add. τε E.
16. αυτου ABℵE. 13. *d*. Vulg. Syrr.Pst. &Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | ‡ του κυριου ς. 31. HL.
17. ὑποστρεψαντι] ὑποστρεφοντι 13. | επιστρεψαντι 31.
— προσευχομενου μου] προσευχομενῳ E.
— με] μοι L.
— εν εκστασει] praem. ὡς 13.
18. ιδειν] ιδον ℵ.
— μαρτυριαν] † praem. την ς. E. 31. HL. | om. ABℵ. 13.
19. πιστευοντας] πεπιστευκοτας E.
20. εξεχυννετο AB*ℵ(E) (13.) (-χυνε- B²E. 13.) | ‡ εξεχειτο ς. 31. HL.
— Στεφανου] om. A.

12. cohabitantibus *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. (Theb.) Arm. Æth. σαλὴμ καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ γενέσθαι
με ἐν ἐκστάσει, 18 καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι, Σπεῦ-
σον καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἰερουσαλήμ, διότι οὐ
παραδέξονταί σου † μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. 19 κἀγὼ
εἶπον, Κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλα-
κίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύον-
τας ἐπὶ σέ· 20 καὶ ὅτε ‡ ἐξεχύννετο″ τὸ αἷμα Στεφάνου
τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεστὼς καὶ
§ D συνευδοκῶν † § καὶ φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναι-
§ C ρούντων αὐτόν. 21 § καὶ εἶπεν πρός με, Πορεύου, ὅτι
ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε.

¶ Theb. 22 Ἤκουον δὲ αὐτοῦ ¶ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ
§ Fa ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντες, § Αἶρε ἀπὸ τῆς
¶ Fa γῆς τὸν τοιοῦτον· ¶ οὐ γὰρ ‡ καθῆκεν″ αὐτὸν ζῆν.
23 κραυγαζόντων ‡ τε″ αὐτῶν καὶ ῥιπτούντων τὰ ἱμά-
τια καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἀέρα, 24 ἐκέλευ-
σεν ‡ ὁ χιλίαρχος εἰσάγεσθαι αὐτὸν″ εἰς τὴν παρεμ-
βολήν, ‡ εἴπας″ μάστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτόν, ἵνα
ἐπιγνῷ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ. 25 ὡς δὲ
‡ προέτειναν″ αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, εἶπεν πρὸς τὸν ἑστῶ-
τα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος, Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον
καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; 26 ἀκούσας
δὲ ὁ ἑκατόνταρχος προσελθὼν ‡ τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγ-
γειλεν″ λέγων, † Τί μέλλεις ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρωπος

et oranti in templo, fieri me in stupore mentis 18 et videre illum dicentem mihi, Festina et exi velociter ex Hierusalem, quoniam non recipient testimonium tuum de me. 19 Et ego dixi, Domine, ipsi sciunt quia ego eram concludens in carcerem et caedens per synagogas eos qui credebant in te; 20 et cum funderetur sanguis Stephani testis tui, ego adstabam et consentiebam et custodiebam vestimenta interficientium illum. 21 Et dixit ad me, Vade, quoniam ego in nationes longe mittam te.

22 Audiebant autem eum usque ad hoc verbum, et levaverunt vocem suam dicentes, Tolle de terra eiusmodi: non enim fas est eum vivere. 23 Vociferantibus autem eis et proicientibus vestimenta sua et pulverem iactantibus in aerem, 24 iussit tribunus induci eum in castra et flagellis caedi et torqueri eum, ut sciret propter quam causam sic adclamarent ei. 25 Et cum adstrinxissent eum loris, dixit adstanti sibi centurioni Paulus, Si hominem Romanum et indemnatum licet vobis flagellare? 26 Quo audito centurio accessit ad tribunum et nuntiavit dicens, Quid acturus es? hic enim homo

---

20. *μαρτυρος*] *πρωτομαρτυρος* 31. L. Syr.Hcl.
— *εφεστως*] *ἑστως* A.
— *συνευδοκων*] † add. *τῃ αναιρεσει αυτου* ς. (13.) 31. HL. Syr.Hcl. Arm. [vid. viii. 1.] (om. *αυτου* 13.) | om. ABℵDE. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Æth. [non habent D. *d*.]
— *και φυλ.*] om. *και* HL. Syr.Hcl.
— *φυλασσων*] *-ττων* 31.
21. *με*] *εμε* C.
— *εθνη*] *-νος* E*Gr*.
— *εξαποστελω* AℵC. rel. | *εξαποστελλω* D. | *αποστελω* B. | *αποστελλω* E*Gr*.
22. *ηκουον*] *ηκουσαν* D. Syrr.Pst.&Hcl.
— *τουτου*] post *του λογου* 31.
— *την φωνην*] post *αυτων* 13. 31.
— *καθηκεν* ABℵCD*E. 13. 31. HL. | ‡ *-κον* ς. D².
23. *κραυγαζοντων*] *κραζοντων* C.
— *τε* ABC. Syr.Pst. Æth. | ‡ *δε* ς. ℵDE. 13*s*. 31. HL. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm. (h. Theb.)
— *αυτων*] om. D. (? e defectu folii.)
23. *ριπτουντων* ABℵC. 13*s*. 31. | *-τοντων* DEHL.
— *ἱματια*] add. *αυτων* E. Vulg. Memph. (h. Theb.)
— *αερα*] *ουρανον* D. Syr.Pst. | *αεραν* ℵ*. (corr.ᶜ)
24. *ὁ χιλιαρχος εισαγεσθαι αυτον* ABℵCDE. (13.) 31. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. Æth. (*αγεσθαι* 13 *sic*) | ‡ *αυτον ὁ χιλιαρχος αγεσθαι* ς. HL. [h. Theb.]
— *ειπας* ABℵCDE.] *ειπων* ς. 13 (*-πον*). 31. HL.
— *ανεταζεσθαι*] *εταζεσθαι* E. 31. | *ανεταζειν* D*. (*ανεταξεσθαι* B*Btly*.)
— *ἱνα*] *ἱν'* 31 *Scr*.
— *επιγνῳ*] *γνῳ* A. 13.
— *επεφωνουν αυτῳ*] *κατεφωνουν περι αυτου* D. Arm.
25. *προετειναν* Bℵ. 13. L. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. (h. Theb.) | *προετεινον* AE. | *προσετειναν* CD. | *προσετινεν sic* H. | ‡ *προετεινεν* ς. 31.
— *ἑκατονταρχον*] *-χην* D.
25. *ὁ Παυλος*] om. D. Syr.Hcl. (trs. Arm.)
— *ανθρ. Ῥωμ. και ακατακρ.*] post *εξεστιν ὑμιν* D. Syr.Pst. Æth.
— *εξεστιν*] *εστιν* ℵ*. (corr.ᶜ)
— *ὑμιν*] post *μαστιζειν* H.
26. *ακουσας δε*] *τουτο ακουσας* D.
— *ἑκατονταρχος* BℵᶜE. 13. 31. HL. | *-χης* Aℵ*CD. ‖ add. *ὁτι Ρωμαιον ἑαυτον λεγει* D.
— *τῳ χιλιαρχῳ* ante *απηγγειλεν* ABℵC(D)E. 13. 31. Vulg. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Arm. Æth. (*επηγγ*. D*.) [h. Theb.] | ‡ post ς. HL.
— *λεγων*] *αυτῳ sic* D. | praem. Vulg. *Cl*. | add. Syr.Hcl.*
— *τι*] † praem. *ορα* ς. D. 31. HL. (Æth.) om. ABℵCE. 13. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. [h. Theb.]
— *μελλοις* 13.
— *γαρ*] om. D*.

---

22. hujusmodi *Cl*. | 25. dicit *Cl*. | 26. nunciavit ei *Cl*.

ABℵC(D)E. 13. 31. [61]. HL.

οὗτος Ῥωμαῖός ἐστιν. [27] προσελθὼν δὲ ὁ χιλίαρχος εἶπεν αὐτῷ, Λέγε μοι, † σὺ Ῥωμαῖος εἶ; ὁ δὲ ἔφη, Ναί. [28] Ἀπεκρίθη ‡ δὲ″ ὁ χιλίαρχος, Ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη, Ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι. [29] εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ ¶ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν. καὶ ὁ χιλίαρχος δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν καὶ ὅτι ‡ αὐτὸν ἦν″ δεδεκώς.

¶ D

§ Theb. ΛΓ′

28 [30] § Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές, τὸ τί κατηγορεῖται ‡ ὑπὸ″ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν † καὶ ἐκέλευσεν ‡ συνελθεῖν″ τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ‡ πᾶν″ τὸ συνέδριον †, καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς.

XXIII. [1] Ἀτενίσας δὲ ‡ τῷ συνεδρίῳ ὁ Παῦλος″ εἶπεν, Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. [2] ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξεν τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα. [3] τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπεν, Τύπτειν σε μέλλει ὁ θεός, τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθῃ κρίνων με[a] κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι; [4] οἱ δὲ παρεστῶτες ‡ εἶπαν,″ Τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς; [5] ἔφη τε

[a] Lev. 19:15.

cives romanus est. [27] Accedens autem tribunus dixit illi, Dic mihi, tu Romanus es? At ille dixit, Etiam. [28] Et respondit tribunus, Ego multa pecunia civitatem hanc consecutus sum. Et Paulus ait, Ego autem et natus sum. [29] Protinus ergo discesserunt ab illo qui eum torturi erant: tribunus quoque timuit, postquam rescivit quia civis romanus esset et quia alligasset eum.

[30] Postera autem die volens scire diligentius qua ex causa accusaretur a Iudaeis, solvit eum et iussit sacerdotes convenire et omne concilium, et producens Paulum statuit inter illos.

[1] Intendens autem concilium Paulus ait, Viri fratres, ego omni conscientia bona conversatus sum ante deum usque in hodiernum diem. [2] Princeps autem sacerdotum Annanias praecepit adstantibus sibi percutere os eius. [3] Tunc Paulus ad eum dixit, Percutiet te deus, paries dealbate. Et tu sedens iudicas me secundum legem, et contra legem iubes me percuti? [4] Et qui adstabant dixerunt, Summum sacerdotem dei maledicis? [5] Dixit

27. προσελθ. δε ὁ χιλ. ειπεν αυτῳ] τοτε προσελθ. ὁ χιλ. επηρωτησεν αυτον D.
— αυτῳ] τῳ Παυλῳ L.
— μοι] om. ℵ*. (add.ᶜ)
— συ] † praem. ει ϛ. L. Vulg. *Cl. Demid.* | om. ABℵCDE. 13. 31. H. *Am. Fuld.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. [h. Theb.]
— εφη, ναι] ειπεν, Ειμι D.
28. απεκρ.... χιλιαρχος] και αποκριθεις ὁ χιλιαρχος και (om.²) ειπεν (add. αυτῳ²) D.
— απεκρ. δε BℵCE. 13. Syr.Hcl. Memph. [h. Theb.] | ‡ απεκρ. τε ϛ. 31. H. Vulg. Syr.Pst. (Æth.) | om. τε s. δε AL. Arm.
— πολλου] οιδα ποσου D. "Alia editio ...Ego enim scio." Beda in Exp.
— την] om. C.
— ὁ δε Παυλος εφη] om. H. ‖ Παυλος δε εφη D. | ὁ δε Παυλ. ειπεν 13.
— εγω δε] om. δε ℵ*. (add.ᶜ) C. Memph. Arm.
— γεγενημαι AD². 13. 31*.

29. ευθεως ουν] τοτε D. (Æth.)
— δε] om. ℵ*. (add.ᶜ)
— Ρωμ.] praem. πολιτης E. Vulg.
— αυτον] ante ην ABℵCE. 13. | ‡ post ϛ. 31. HL.
— και ὁτι ad fin.] om. Æth.
— δεδεκως] δεδωκως A* ut vid. 31. | δεδηκως A²C. ‖ add. et illico solvit eum Syr.Hcl.* (και παραχρημα ελυσεν αυτον 137.)
30. το τι] om. το E.
— ὑπο ABℵCE. 13. Vulg. | ‡ παρα ϛ. 31. HL.
— αυτον] † add. απο των δεσμων ϛ. 31. HL. | om. ABℵCE. 13. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth.
— συνελθειν ABℵCE. 31. Vulg. Theb. | ‡ ελθειν ϛ. HL. Memph. (13 *n. l.*)
— παν ABℵCE. 13. 31. Vulg. | ‡ ολον ϛ. HL.
— συνεδριον] † add. αυτων ϛ. 31. HL (αυ. supra scr.) Syr.Pst. | om. ABℵCE. 13. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth.

30. τον Παυλον] om. τον E.
1. τῳ συνεδριῳ ante ὁ Παυλος AℵCE. 13. Vulg. *Lucif.* 228. | ‡ post ϛ. B. 31. HL. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. (om. ὁ B.)
— της ἡμερας] ante ταυτης 13. 31. Syr.Hcl.
2. επεταξεν] εκελευσεν C. (13 n. l.)
— αυτῳ] om. ℵ*. (add.ᶜ)
3. προς αυτον ante ειπεν ABE. rel. Syr.Hcl. Arm. *Lucif.* 228. | post ειπεν C. Vulg. *Cl.* Syr.Pst. Memph. Theb. Æth. (13 *h.*) | ante ὁ Παυλος ℵ. *Am.* (*Orig.* in Prov. 33.)
— παρανομων] παρα τον νομον E. Vulg. Arm. *Lucif.*
— κεκονιαμενε Syr.Hcl.mg. *Gr.* | -ασμενε C*. *Orig.* iii. 254ᵈ. *sic.*
4. ειπαν Bℵ. 13. | ‡ ειπον ϛ. ACE. 31. HL.

26. civis *Cl.* | 27. mihi si tu *Cl.* | 28. summa civilitatem *Cl.*
1. in concilium *Cl.* | 3. dixit ad eum *Cl.* | sedes *Am.**

Vulg. Syrr. P. H. Memph. [Theb.] Arm. Æth. ὁ Παῦλος, Οὐκ ᾔδειν, ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεύς·
γέγραπται γὰρ *ὅτι" [b]"Ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ
[b] Ex. 22:28. ἐρεῖς κακῶς. 6 γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἓν μέρος
6. ἔκραξεν ἐστὶν Σαδδουκαίων τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, ‡ἔκρα-
ζεν" ἐν τῷ συνεδρίῳ, "Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός
[c] cap. 24:21. εἰμι, υἱὸς ‡Φαρισαίων·" [c] περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστά-
6. [ἐγὼ] σεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. 7 τοῦτο δὲ αὐτοῦ ‡εἰπόν-
τος" ἐγένετο στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ †Σαδδου-
καίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος, 8 (Σαδδουκαῖοι [μὲν]
γὰρ λέγουσιν μὴ εἶναι ἀνάστασιν, ‡μήτε" ἄγγελον
μήτε πνεῦμα· Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφό-
τερα). 9 ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη· καὶ ἀναστάντες
‡τινὲς" ‡τῶν γραμματέων" τοῦ μέρους τῶν Φαρι-
§ 61. σαίων διεμάχοντο λέγοντες, §Οὐδὲν κακὸν εὑρίσκομεν
ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ
ἢ ἄγγελος; †. 10 πολλῆς δὲ γενομένης στάσεως, ‡φο-
βηθεὶς" ὁ χιλίαρχος μὴ διασπασθῇ ὁ Παῦλος ὑπ'
αὐτῶν, ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα καταβὰν ἁρπάσαι
αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν, ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν.
29 11 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ κύριος
εἶπεν, Θάρσει †· ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς
Ἰερουσαλήμ, οὕτως σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι.

autem Paulus, Nesciebam, fratres, quia princeps est sacerdotum: scriptum est enim, Principem populi tui non maledicis.
6 Sciens autem Paulus quia una pars esset Sadducaeorum et altera Pharisaeorum, exclamavit in concilio, Viri fratres, ego Pharisaeus sum, filius Pharisaeorum: de spe et de resurrectione mortuorum ego iudicor.
7 Et cum haec dixisset, facta est dissensio inter Pharisaeos et Sadducaeos, et soluta est multitudo.
8 Sadducaei enim dicunt non esse resurrectionem neque angelum neque spiritum, Farisaei autem utraque confitentur.
9 Factus est autem clamor magnus. Et surgentes quidam Pharisaeorum pugnabant dicentes, Nihil mali invenimus in homine isto: quid si spiritus locutus est ei aut angelus?
10 Et cum magna dissensio facta esset, timens tribunus ne discerperetur Paulus ab ipsis, iussit milites descendere et rapere eum de medio eorum ac deducere eum in castra.
11 Sequenti autem nocte adsistens ei dominus ait, Constans esto: sicut enim testificatus es de me Hierusalem, sic te oportet et Romae testificari.

---

5. ὁτι ante Αρχοντα ABℵ. 13. Syrr.Pst. &Hcl. | *om. ϛ. CE. 31. HL. Vulg. Memph. Theb. Æth. *Cypr.* 113. 122.
6. ἑτερον] add. των L.
— εκραζεν BℵC. Syr.Pst. | ‡ εκραξεν ϛ. AE. 13. 31. HL. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth.
— υἱος φαρισαιων ABℵC. 13. Vulg. Syr.Pst. *Tert.* de Res. Car. 39. | ‡ υἱ. φαρισαιου ϛ. E. 31. HL. Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth.
— εγω AℵC²E. 13. 31. HL. Vulg. | om. B(? C* n.l.) Memph. Theb. *Tert.*
7. ειποντος AℵᶜE. 13. Syr.Pst. | ειπαντος ℵ*. | ‡ λαλησαντος ϛ. B*Mai Alf.* C. 31. HL. Syr.Hcl. | λαλουντος B*Btly.*
— εγενετο] επεπεσεν B*. | επεσεν B². Syrr.Pst.&Hcl.
— φαρισαιων et Σαδδουκαιων hoc ordine ABCHL. Vulg. Syr.Pst. | transponunt ℵE. 13. 31. Syr.Hcl.
— και 1°.] † add. των ϛ. HL. | om. ABℵCE. 13 31.
7. εσχισθη] διεσχισθη E.
8 μεν AℵCE*Gr.* rel. Syr.Hcl. Memph. Arm. | om. B. Vulg. Theb. [Æth.]
— μητε αγγ. ABℵCE. 13. | ‡ μηδε αγγ. ϛ. 31. HL. | neque Vulg.
— τα αμφοτερα] quod est resurrectio et angelus et spiritus Theb.
9. ανασταντες τινες ABℵCE. 13. 31. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. | ‡ ανασταντες οἱ ϛ. | ανασταντες tantum HL. Syr.Hcl. Æth.
— των γραμματεων του μερους Bℵ(C.) (31.) Syr.Hcl. (Theb.) Arm. (ante γραμ. φαρισαιων 31*. εκ των C.) | ‡ γραμματεις του μερους ϛ. HL. Syr.Pst. | om. AE. 13. Vulg. Memph. ("Scribae et Pharisaei" Æth.)
— λεγοντες] praem. προς αλληλους ℵ.
— εν] om. ℵ*. (add.ᶜ)
— αγγελος] † add. μη θεομαχωμεν ϛ. 31. (H)L. Theb. (-χομεν H.) | om. ABℵCE. 13. 61. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm. Æth. | add. quid est in hoc? Syr.Pst.
10. γενομενης ante στασεως (B)ℵE. 13. 31. 61. HL. (γειvομ. B.) | post AC. Vulg. (-νος ℵ*. (corr.¹))
— φοβηθεις ABℵCE. 13. 61. timens, Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. *Lucif.* 152. | ‡ ευλαβηθεις ϛ. 31. HL.
— ὑπ'] απ' CE. Syr.Hcl. ut vid.
— καταβαν] καταβηναι και 31. HL. Vulg.
— εκ μεσου αυτων] om. ℵ*. (add.ᶜ)
— αγειν BℵC. 13. 31. 61. HL. | απαγειν AE.
— τε AℵCE. 13*s*. HL. | om. B. 31. | δε 61 *sic.*
11. θαρσει] † add. Παυλε ϛ. C³. 31. 61. HL. Arm. ed. *Orig. Int.* ii. 101.ᵃ | om. ABℵC*E. 13. Vulg. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Theb. Arm. MSS. Æth. *Lucif.* 152.
— διεμαρτυρω] -ρου C.

---

5. maledices *Cl.* | 6. *om.* "de" *ante* resurr. *Cl.* | 11. in Jerusalem *Cl.*

ABℵ(C)E.
13. 31. 61.
HL.

12 γενομένης δὲ ἡμέρας ποιήσαντες † ‡ συστροφὴν οἱ
Ἰουδαῖοι,″ ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούς, λέγοντες μήτε φα-
γεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀποκτείνωσιν τὸν Παῦλον.
13 ἦσαν δὲ πλείους ‡ τεσσεράκοντα″ οἱ ταύτην τὴν συν-
ωμοσίαν ‡ ποιησάμενοι·″ 14 οἵτινες προσελθόντες τοῖς
ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις ‡ εἶπαν,″ Ἀναθέματι
ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτοὺς μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὗ
ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον. 15 νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανί-
σατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ, ὅπως † ‡ καταγάγῃ
αὐτὸν″ ‡ εἰς″ ὑμᾶς, ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκρι-
βέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσαι
αὐτὸν ἕτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. 16 ἀκούσας δὲ
ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου τὴν ἐνέδραν, παραγενό-
μενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμβολὴν ἀπήγγειλεν
τῷ Παύλῳ. 17 προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἕνα τῶν
(17. ἀπάγαγε) ἑκατοντάρχων ἔφη, Τὸν νεανίαν τοῦτον ‡ ἄπαγε″
πρὸς τὸν χιλίαρχον· ἔχει γὰρ ‡ ἀπαγγεῖλαί τι″ αὐτῷ.
18 ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τὸν χι-
(¶ C.) λίαρχον,¶ καί φησιν, Ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλε-
σάμενός με ἠρώτησεν, τοῦτον τὸν ‡ νεανίσκον″ ἀγαγεῖν
πρός σε, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι. 19 ἐπιλαβόμενος δὲ
τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλίαρχος, καὶ ἀναχωρήσας κατ᾽
ἰδίαν ἐπυνθάνετο, Τί ἐστιν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι;

12 Facta autem die collegerunt
se quidam ex Iudaeis et devo-
verunt se dicentes neque man-
ducaturos neque bibituros
donec occiderent Paulum.
13 Erant autem plus quam
quadraginta qui hanc coniura-
tionem fecerant: 14 qui access-
erunt principes sacerdotum et
seniores et dixerunt, Devotione
devovimus nos nihil gustaturos
donec occidamus Paulum.
15 Nunc ergo vos notum facite
tribuno cum concilio ut pro-
ducat illum ad vos, tamquam
aliquid certius cognituri de
eo: nos vero prius quam ad-
propiet parati sumus interfi-
cere illum. 16 Quod cum
audisset filius sororis Pauli
insidias, venit et intravit in
castra narravitque Paulo.
17 Vocans autem Paulus ad se
unum ex centurionibus ait,
Adulescentem hunc perduc ad
tribunum: habet enim aliquid
indicare illi. 18 Et ille quidem
assumens eum duxit ad tribu-
num et ait, Vinctus Paulus
rogavit me hunc adulescentem
perducere ad te, habentem
aliquid loqui tibi. 19 Adpre-
hendens autem tribunus ma-
num illius secessit cum eo
seorsum et interrogavit illum,
Quid est quod habes indicare

12. *δε Lucif.* 152. | *τε* B. Syrr.Pst.&Hcl. Æth.
— *συστρ. οἱ Ιουδαιοι* ABℵCE. 13. 61. (Syr.Hcl.) Memph. Arm. Æth. | *συστρ. τινες των Ιουδαιων* 31. L. (Vulg.) Syr.Pst. (*Lucif.*) | † *τινες* ‡ *των Ιουδαιων συστρ.* ς. H. Theb.
— *λεγοντες* Syr.Hcl.mg. *Lucif.* | om. ℵᶜC. Syrr.Pst.&Hcl.txt. Arm.
— *πιειν*] *ποιειν* 31*.
— *αποκτεινωσιν*] *ανελωσιν* A.
13. *τεσσερακοντα* AB*ℵC. | ‡ *τεσσαρ.* ς. B²E. 13*s*. 31. HL. ($\bar{\mu}$ 61.)
— *ταυτην*] post *την συνωμ.* 31. | (*συνομωσιαν* E. *συνομωσιαν* 31**sic*. *συνομοσιαν* 61.)
— *ποιησαμενοι* ABℵCE. 13. 61. | *ποιησαντες* L. | ‡ *πεποιηκοτες* ς. 31. H. Vulg.
14. *ειπαν* ABℵCE. 61. | ‡ *ειπον* ς. 13*s*. 31. HL.
— *μηδενος* BℵCE. 31. 61. H. (13 n.l.) | *μηθενος* AL.
— *οὐ*] om. 13.

15. *ὑμεις*] om. 13. ‖ (Rogamus vos ut hoc nobis faciatis: ut cum congregaveritis consessum indicetis tribuno ut producat eum ad nos Syr.Hcl.mg. Theb. *Lucif.* "nunc ergo vos colligite concilium et notum facite tribuno ut deducat eum ad vos" 152.)
— *ὁπως*] † add. *αυριον* ς. 31. HL. (vid. ver. 20.) | om. ABℵCE. 13. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. *Lucif.* 152.
— *καταγαγῃ* ante *αυτον* ABℵCE. 13. 31. 61. L. Vulg. Arm. *Lucif.* (-*γει* 13.) | ‡ post ς. H.
— *εις* ABℵE. 61. | ‡ *προς* ς. C. 13*s*. 31. HL.
— *μελλοντας*] -*τα* E. 13. (-*τ̈* 61.)
— *ακριβεστερον*] ante *διαγινωσκειν* (C.) 31. Vulg. Arm. (*Lucif.*) (*γινωσκειν* C.) (*διαγνωσκειν St* 3.)
— *εγγ. αυτον*] add. ad vos Syrr.Pst.&Hcl.*
— *του ανελ.*] om. *του* ℵ*E. (corr. ℵᶜ.)

15. fin.] add. Etiam si necesse sit mori Syr.Hcl.mg.
16. *την ενεδραν Elz.* AB*Blc.Mai*ℵCE. 13. 61. | *το ενεδρον St.*3. B*Btly.* et *Bch.* e sil. 31. HL.
— *παραγενομενος*] -*ναμενος* B**Rl.Mai.*
— *παρεμβολην*] *συναγωγην* A.
17. *εφη*] *ειπεν* C. 61. (non L.) (13 *n.l.*)
— *νεανιαν*] -*νια* H.
— *απαγε* Bℵ. 61. | ‡ *απαγαγε* ς. ACE. 13. 31. HL.
— *απαγγειλαι* ante *τι* ABE. 13. 61. | ‡ post ς. ℵC. 31. HL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth.
18. *με*] om. E*Gr*.
— *νεανισκον* AℵE. 13. 61. | ‡ *νεανιαν* ς. B. 31. HL. (vid. ver. 17.)
— *σοι*] om. B**Rl.Mai.* (add.¹ *Alf.*)
19. *επιλαβομενος*] -*νου* ℵ*. (corr.ᶜ) | *επιλαμενος* E.
— *επυνθανετο*] ante *κατ᾽ ιδιαν* A.
20. *συνεθεντο*] -*θοντο* H*.

13. quad. viri *Cl.* | 14. ad principes *Cl.* | 16. nunciavitque *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

20 εἶπεν δὲ ὅτι Οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε
ὅπως αὔριον ‡ τὸν Παῦλον καταγάγῃς εἰς τὸ συνέ-
δριον″ ὡς ‡ μέλλων″ τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι
περὶ αὐτοῦ. 21 σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς, ἐνεδρεύουσιν
γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους ‡ τεσσεράκοντα,″
οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν
ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν, καὶ νῦν ‡ εἰσὶν ἕτοιμοι″ προσ-
δεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. 22 ὁ μὲν οὖν
χιλίαρχος ἀπέλυσεν τὸν ‡ νεανίσκον,″ παραγγείλας
μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς ‡ ἐμέ.″
23 καὶ προσκαλεσάμενός ‡ τινας δύο″ τῶν ἑκατοντάρ-
χων εἶπεν, Ἑτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους ὅπως
πορευθῶσιν ἕως Καισαρείας, καὶ ἱππεῖς ἑβδομήκοντα
καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς
νυκτός, 24 κτήνη τε παραστῆσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες
τὸν Παῦλον διασώσωσιν πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα·
25 γράψας ἐπιστολὴν ‡ ἔχουσαν″ τὸν τύπον τοῦτον·
26 Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι
χαίρειν. 27 Τὸν ἄνδρα τοῦτον συλλημφθέντα ὑπὸ τῶν
Ἰουδαίων καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ᾽ αὐτῶν, ἐπι-
στὰς σὺν τῷ στρατεύματι ‡ ἐξειλάμην″ † μαθὼν ὅτι
Ῥωμαῖός ἐστιν· 28 βουλόμενός ‡ τε″ ‡ ἐπιγνῶναι″ τὴν
αἰτίαν δι᾽ ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον [αὐτὸν] εἰς τὸ

mihi? 20 Ille autem dixit,
Iudaeis convenit rogare te ut
crastina die Paulum producas
in concilium, quasi aliquid
certius inquisituri sint de illo.
21 Tu vero ne credideris illis:
insidiantur enim ex eis viri
amplius quadraginta, qui se
devoverunt non manducare
neque bibere donec interficiant
eum, et nunc parati sunt ex-
pectantes promissum tuum.
22 Tribunus igitur dimisit
adulescentem, praecipiens ne
cui loqueretur quoniam haec
nota sibi fecisset 23 Et vocatis
duobus centurionibus dixit illis,
Parate milites ducentos ut
eant usque Caesaream, et
equites septuaginta et lancea-
rios ducentos, a tertia hora
noctis, 24 et iumenta praeparate,
ut inponentes Paulum salvum
perducerent ad Felicem prae-
sidem; 25 scribens epistulam
continentem haec; 26 Claudius
Lysias optimo praesidi Felici
salutem. 27 Virum hunc con-
prehensum a Iudaeis et inci-
pientem interfici ab eis super-
veniens cum exercitu eripui,
cognito, quia Romanus est:
28 volensque scire causam quam
obiciebant illi, deduxi eum in

20. *οἱ*] om. 13.
— *του ερωτ.*] om. *του* 31.
— *τον Παυλον καταγ. εις το συνεδριον* ABℵE. 13. 31. 61. *Am. Fuld. Tol.* Arm. | *καταγ. τ. Παυλ. εις το συνεδρ.* L. Vulg. *Cl.* Syrr.(Pst)&Hcl. Memph. (Theb.) (Æth.) | ‡ *εις το συνεδρ. καταγ. τ. Παυλ.* ς. H.
— *μελλων* AB(ℵ)E.(13.) 61. Memph. Æth. (*μελλον* ℵ*. 13.) | *μελλοντα* 31. HL. | *μελλοντων* ℵ^c. | ‡ *μελλοντες* ς. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Arm. (vid. ver. 15.)
— *πυνθανεσθαι*] add. *τα* H (? *τι**.)
21. *πεισθης*] *πισθεις* 13. 61.
— *τεσσερακ.* AB*ℵ. | ‡ *τεσσαρ.* ς. B²E. 13s. 31. HL. (*μ̄* 61.)
— *μητε* 1°.] *μη* 13.
— *ου*] *ουν* E.
— *εισιν* ante *ἑτοιμοι* ABℵE. 13. 31. 61. | ‡ post ς. HL. Vulg. *s.*
22. *νεανισκον* ABℵE. 13. | ‡ *νεανιαν* ς. 31. 61. HL.
— *παραγγειλας*] add. *αυτον* 61. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Theb.

22. *προς εμε* Bℵ. | ‡ *προς με* ς. AE. rel.
23. *τινας* ante *δυο* Bℵ. 13. 61. | ‡ post ς. AE. 31. HL. Syr.Hcl. | om. Vulg. Syr.Pst. Arm.
— *ἑτοιμασα τε .... κτηνη τε παραστησαι* (ver. 24.) Parati estote exire. Et centuriones jussit ut etiam jumentum pararent Syr.Hcl.mg.
— *ἑβδομηκοντα*] centum Syr.Hcl.marg. (*ἑκατον* 137.)
— *δεξιολαβους* BℵE. 13. 31. 61. HL. Syr.Hcl.mg. *Graecè* | *δεξιοβολους* A.
24. *τε*] om. H *sic.*
— *διασωσωσιν* AB²ℵ. 13. 31. 61. L. | *διασωσιν* B*H. | *διασωσουσιν* E. ‖ praem. per noctem Syr.Hcl.mg. | add. in Caesaream Syr.Hcl.*
— *Φιλικα* ℵ*H.
— fin.] add. Timuit enim ne forte raperent eum Judaei et occiderent, et ipse postea calumniam sustineret tamquam accepturus pecuniam Vulg. *Cl.* Syr.Hcl.* Arm. *Usc.*(sed in MS. Arm. nullo) ‖ (*εφοβηθη γαρ μη ποτε ἁρπασαντες αυτον οἱ Ιουδαιοι αποκτενωσι, και αυτος μεταξυ εγκλημα εχῃ, ὡς αργυριον ειληφως* 137).
25. *εχουσαν* BℵE. 13. 61. | ‡ *περιεχουσαν* ς. A. 31. HL.
26. *Φηλικι*] om. H*txt.*
27. *μελλοντα*] *μελλον* 13.
— *εξειλαμην* ABℵE. 13. 61. | ‡ *-λομην* ς. 31. HL. ‖ † add. *αυτον* ς. 31. HL. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth. | om. ABℵE. 13. 61. Vulg. Arm.
28. *τε* ABℵE*Gr.* Vulg. Syr.Pst. Æth. | ‡ *δε* ς. 13s. 31. 61. HL. *e.* Syr.Hcl. Memph. Arm. [Theb.]
— *επιγνωναι* ABℵ. 13. 61. | ‡ *γνωναι* ς. E. 31. HL.
— *κατηγ. αυτον εις το συνεδρ. αυτων* (A)B*mg.*¹*Alf.*(ℵ)E. (13.) 31. HL. (om. *αυτον* Aℵ. 13. habent B*mg.*E. 31. HL. vv.) | om. B*txt.* (*Rul.*) 61. ‖ om. *εις το συνεδρ. αυτ.* Æth.

20. producas Paulum *Cl.* | et certius *Am.** | 21. enim ei *Cl.* | amplius quam *Cl.* | 24. *fin.*] *add.* Timuit enim ne forte raperent eum Judaei et occiderent, et ipse postea calumniam sustineret tamquam acceptūrus pecuniam *Cl.*

A B ℵ E. 13. 31. 61. HL.

συνέδριον αὐτῶν· 29 ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ
ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου
ἢ δεσμῶν ‡ ἔχοντα ἔγκλημα.″ 30 μηνυθείσης δέ μοι
30. ἐξαυτῆς ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα † ἔσεσθαι † ‡ ἐξ αὐτῶν″
ἔπεμψα πρὸς σέ, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις
—λέγειν αὐτοὺς λέγειν † πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ. †.

31 Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον
αὐτοῖς, ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ † νυκτὸς
εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα. 32 τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς
ἱππεῖς ‡ ἀπέρχεσθαι″ σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν
παρεμβολήν· 33 οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισάρειαν,
καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστη-
σαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. 34 ἀναγνοὺς δὲ † καὶ ἐπε-
ρωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχίας ἐστίν, καὶ πυθόμενος ὅτι
ἀπὸ Κιλικίας, 35 Διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ
κατήγοροί σου παραγένωνται. ‡ κελεύσας″ ‡ ἐν τῷ πραι-
τωρίῳ τοῦ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι αὐτόν.″

XXIV. ΛΕ'
30 1 Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς
Ἀνανίας μετὰ ‡ πρεσβυτέρων τινῶν″ καὶ ῥήτορος
Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ

concilium eorum; 29 quem in-
veni accusari de quaestionibus
legis ipsorum, nihil vero dig-
num morte aut vinculis haben-
tem crimen. 30 Et cum mihi
perlatum esset de insidiis quas
paraverunt ei, misi ad te, de-
nuntians et accusatoribus ut
dicant apud te.

31 Milites ergo secundum
praeceptum sibi adsumentes
Paulum duxerunt per noctem
in Antipatridem, 32 et postera
die, dimissis equitibus ut irent
cum eo, reversi sunt ad castra.
33 Qui cum venissent Caesa-
ream et tradidissent epistulam
praesidi, statuerunt ante illum
et Paulum. 34 Cum legisset
autem et interrogasset de qua
provincia esset, et cognoscens
quia de Cilicia, 35 Audiam te,
inquit, cum et accusatores tui
venerint, iussitque in praetorio
Herodis custodiri eum.

1 Post quinque autem dies
descendit princeps sacerdotum
Ananias cum senioribus qui-
busdam et Tertullo quodam
oratore, qui adierunt praesidem

29. εὗρον] ηὗρον EL.
— του νομου αυτων] legis Mosis et de Jesu quodam Syr.Hel.mg. (vid. xxv. 19.) (add. Μωσεως και Ιησου τινος 137.)
— δε] om. 61. L.
— εχοντα ante εγκλημα ABℵ. 13. 31. 61. H *sic*. Vulg. Syr.Hel. Arm. | ‡ post ϛ. EL. Syr.Pst.
— fin.] add. abduxi cum vix violentia Syr.Hel.* (εξηγαγον αυτον μολις τῃ βιᾳ 137.)
30. μηνυθεισης....προς σε] et propterea misi ad te illum virum Æth.
— εις] προς 31*.
— ανδρα] † add. μελλειν ϛ. 31. HL. Syr.Hel. Memph. Theb. | om. ABℵE. 13. 61. Vulg. Syr.Pst. Arm.
— εσεσθαι] ante εις τον ανδρα 13.
— εσεσθαι] † add. ὑπο των Ιουδαιων ϛ. 31. HL. (Syr.Pst.) Theb. || om. ABℵE. 13. 61. Memph. Vulg. Syr.Hel. Arm.
— εξ αυτων AℵE. 13. 61. (Vulg.) Syr.Hel. Arm. | ‡ εξαυτης ϛ. B. 31. HL. Syr.Pst. Memph. Theb. || add. ουν L.

30. κατηγοροις] add. αυτου E. Syr.Pst. Memph. Theb.
— λεγειν] † add. τα ϛ. E. 31. 61. HL. Syr.Hel. | om. ABℵ. 13. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth.
— προς αυτον BE. 31. 61. H(L.) Syrr. (Pst.)&Hel. (Arm.) | αυτους Aℵ. 13. Vulg. || add. αυτους L. | om. Memph. Theb. Æth.
— επι σου] om. 61.
— fin.] † add. ερρωσο ϛ. ℵE. 31. 61. L. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hel. Arm. | ερρωσθε H. | om. AB. 13. *Am. Fuld.* Memph. Theb. Æth.
31. αυτοις] add. εποιουν L.
— νυκτος] † praem. της ϛ. 31. HL. | om. ABℵE. 13. 61.
— εις την Αντιπατρ.] om. Æth.
32. απερχεσθαι ABℵE. 13. 61. | † πορευεσθαι ϛ. 31. HL. (post συν αυτῳ 31. Vulg. *Cl.*)
— ὑπεστρεψαν] επεστρ. ℵ.
33. την επιστολην] post τῳ ἡγεμονι 31. L. Arm.
— και τον Παυλον] om. E.
34. Cum legisset autem epistolam interrogavit Paulum, Ex qua provincia es? Et dixit, Cilicia: et cum cognovisset, dixit Syr.Hel.mg.
34. αναγν. δε] † add. ὁ ἡγεμων ϛ. 31. HL. Theb. | om. ABℵE. 13. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. Æth.
— επερωτησας] ερωτησας L *Tf.*
— Κιλικιας] praem. της L. || add. εστιν Aℵ*. (corr. ant.) | om. Bℵ *e corr.* E. rel.
35. παραγενωνται] -γονται 61. HL.
— κελευσας ABℵ^cE. 61. Syr.Hel. (κελευσαντος ℵ*.) | ‡ εκελευσεν τε ϛ. 31. HL. Vulg. Syr.Pst. Memph. (Theb.) Æth. (13 *n. l.*)
— του Ἡρ. AℵE. 13. 31. 61. | τῳ Ἡρ. B. | om. του HL.
— φυλασσεσθαι] -λαττεσθ- 31.
— αυτον ad fin. ver. ABℵE. 13. 61. Vulg. Memph. Theb. Arm. | ‡ ante εν τῳ πραιτ. ϛ. 31. HL. [Syrr.Pst.&Hel.]
1. πεντε] τινας A.
— πρεσβυτερων τινων ABℵE. 13. 31. 61. Vulg. Syr.Hel. Theb. Arm. | ‡ των πρεσβυτερων ϛ. HL. Syr.Pst. Memph. Æth.

29. criminis *Cl.* | 30. paraverant illi *Cl.* | misi eum *Cl.* | fin.] *add.* vale *Cl.* | 32. cum eo irent *Cl.* | 35. *om.* "et" *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

τοῦ Παύλου. 2 κληθέντος δὲ αὐτοῦ ἤρξατο κατηγορεῖν
ὁ Τέρτυλλος λέγων, Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες
διὰ σοῦ καὶ ‡ διορθωμάτων″ γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ
διὰ τῆς σῆς προνοίας, 3 πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ, ἀπο-
δεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας.
4 ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦ-
σαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. 5 εὑρόντες
γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα ‡ στάσεις″
πᾶσιν τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρω-
τοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἱρέσεως· 6 [d] ὃς καὶ
τὸ ἱερὸν ἐπείρασεν βεβηλῶσαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν †.
7 †, 8 †· παρ' οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων
τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ.
9 ‡ συνεπέθεντο″ δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντες ταῦτα
οὕτως ἔχειν.
10 Ἀπεκρίθη ‡ τε″ ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ
ἡγεμόνος λέγειν, Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν
τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος ‡ εὐθύμως″ τὰ περὶ ἐμαυ-
τοῦ ἀπολογοῦμαι· 11 δυναμένου σου ‡ ἐπιγνῶναι″ ὅτι
οὐ πλείους εἰσίν μοι ἡμέραι † ‡ δώδεκα″ ἀφ' ἧς ἀνέβην

[d] cap. 21:28.

adversus Paulum. 2 Et citato Paulo coepit accusare Tertullus dicens, Cum in multa pace agamus per te et multa corrigantur per tuam providentiam 3 semper et ubique, suscipimus, optime Felix, cum omni gratiarum actione. 4 Ne diutius autem te protraham, oro breviter audias nos pro tua clementia. 5 Invenimus hunc hominem pestiferum et concitantem seditiones omnibus Iudaeis in universo orbe et auctorem seditionis sectae Nazarenorum, 6 qui etiam templum violare conatus est, quem et adprehendimus: 8 a quo poteris ipse iudicans de omnibus istis cognoscere de quibus nos accusamus eum. 9 Adiecerunt autem et Iudaei dicentes haec ita se habere. 10 Respondit autem Paulus, adnuente sibi praeside dicere, Ex multis annis esse te iudicem genti huic sciens, bono animo pro me satisfaciam. 11 Potes enim cognoscere quia non plus sunt dies mihi quam duodecim ex quo ascendi

1. *τινος*] om. Syr.Hcl.
2. *αυτου*] om. B.
— Τερτυλος H. Syr.Hcl.*mg.Gr.*
— *διορθωματων* ABℵE. 13. 61. (Vulg.) | ‡ *κατορθωματων* ς. 31. HL.
— *γινομενων*] *γενομενων* L. | *γιγν.* 31.
— *τῳ*] om. E.
3. *παντῃ*] *παντι* 13. 61. (*τε* non om. H.)
— *αποδεχομεθα*] *ὑποδεχομεθα* 13.
4. *εγκοπτω* A²BℵE. 61. H. | *κοπτῳ* A* *ut vid.* 13. 31. | *εκκοπτω* L.
— *σε* 2°.] om. 31. L. | ante *ακουσαι* E.
— *ἡμων*] *ἡγεμων* *sic* 13.
— *συντομως*] ? om. A*. (add.¹)
5. *στασεις* ABℵE. 13. 61. Vulg. Memph. | ‡ *στασιν* ς. 31. HL. Syrr.Pst.&Hcl. Theb.
— *πρωτοστατην*] -*της* 13.
— *τε*] *δε* E. 13. (enim Syr.Pst.)
6, 7, 8. post *εκρατησαμεν* ver. 6.] † add. † *και κατα τον ἡμετερον νομον ηθελησα*- † *μεν κρινειν* (7) *παρελθων δε Λυσιας ὁ* † *χιλιαρχος μετα πολλης βιας εκ των* † *χειρων ἡμων απηγαγεν* (8) *κελευσας* † *τους κατηγορας αυτου ερχεσθαι επι σε* ς. (E.) (13.) (31.) Vulg. *Cl. Am.*** Syrr.Pst.&Hcl. Arm. (Æth.) "In Graeco ita leguntur." *Beda in Exp.* | *και κατα..κρινειν*] *om. hic* Æth. *Rom.* (habet ed. *Platt.*) in Æth. Rom. in ver. 8. | *ηθελησαμεν*] *εβουληθημεν* 31. | *κρινειν*] *κριναι* E. 13. 31. | (7) Lysias] om. Æth. | *εκ των χειρων ἡμων απηγαγεν*] *απηγαγεν αυτον εκ των χειρ. ἡμ.* 31. | om. *εκ. τ. χειρ. ἡμ.* Æth. (add. et ad te misit eum Syr.Pst.) | (8) *επι σε*] *προς σε* E. | *επι σου* (ante *ερχεσθαι*) 31. ‖ *non habent* ABℵC (*ut liquet e spat.*) 61. HL. *Am.* *Fuld. Tol.* Memph. Theb.
8. *παρ' οὑ*] *παρ' ᾡ* E. | *παρ' ὡν* 31 *Scr.*
— *δυνησῃ*] -*σει* E. 13.
— *αυτος*] om. A.
— fin.] add. ut secundum legem nostram judicemus cum volumus, et quicquid accusamus eum oportet te ut cognoscas examinans Æth.
9. *συνεπεθεντο* ABℵE. 31. 61. HL. | *συνεπειθοντο* 13. | ‡ *συνεθεντο* ς. ‖ praem. cum dixisset autem ille haec Syr. Hcl.* (*ειποντος δε αυτου ταυτα* 137).
— *δε*] om. 13.
— *οἱ Ιουδ.*] om. *οἱ* 13. L *sic.* (*ιδαιοι* 61 *Scr.*)
10. *απεκρ. τε* ABℵE *Gr.* 61. (Syr.Pst.) Æth. | ‡ *απεκρ. δε* ς. 13*s.* 31. HL. Vulg. *e.* Syr.Hcl. Memph. (Theb.) [Arm.]
— *λεγειν ... κριτην*] Defensionem habere pro se, statum autem assumens divinum dixit, Ex multis annis es judex Syr.Hcl.*mg.*
— *ετων*] *ενιαυτων* E.
— *κριτην*] add. *δικαιον* E. Syr.Hcl.txt. (?om. mg.)
— *ευθυμως* ABℵE. 13. 61. Vulg. Memph. Theb. Arm. Æth. | *ευθυμοτερον* ς. 31. HL (-*ωτερον*)
11. *σου*] om. A.
— *επιγνωναι* ABℵE. 61. | ‡ *γνωναι* ς. 13. 31. HL.
— *ἡμεραι*] † add. *η* ς. Vulg. | om. ABℵE. 13. 31. 61. HL. Arm.
— *δωδεκα* ABℵE. 13. 31. 61. | ‡ *δεκαδυο* ς. HL.
— *ανεβην*] -*βη* L.

6. apprehensum *Am.*** *Cl.* | *add.*] voluimus secundum legem nostram judicare : (7) Superveniens autem Lysias tribunus (trib. Lys. *Cl.*) cum vi magna eripuit eum de manibus nostris, (8) jubens accusatores ejus ad te venire *Cl. Am.*** *Cl.* | 10 Ex] et *Am.** | te esse *Cl.* | 11. mihi dies *Cl.* |

ABℵ[C]E. 13. 31. 61. HL.

προσκυνήσων ‡ εἰς″ Ἱερουσαλήμ· 12 καὶ οὔτε ἐν τῷ
ἱερῷ εὗρόν με πρός τινα διαλεγόμενον ἢ ‡ ἐπίστασιν″
ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς οὔτε κατὰ
(13. οὐδὲ) τὴν πόλιν· 13 οὔτε παραστῆσαι δύνανταί * σοι″ περὶ
ὧν ‡ νυνὶ″ κατηγοροῦσίν μου. 14 ὁμολογῶ δὲ τοῦτό
σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν οὕτως
λατρεύω τῷ πατρῴῳ θεῷ, πιστεύων πᾶσιν τοῖς κατὰ
τὸν νόμον καὶ ‡ τοῖς ἐν τοῖς″ προφήταις γεγραμμένοις,
(§ C.) 15 § [e] ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν θεὸν ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι
([e] cap. 23:6.) προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι † δικαίων
τε καὶ ἀδίκων· 16 ἐν τούτῳ ‡ καὶ″ αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσ-
κοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς
ἀνθρώπους διὰ παντός. 17 δι᾽ ἐτῶν δὲ πλειόνων ‡ ἐλεη-
μοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου παρεγενόμην″ καὶ
([f] cap. 21:26.) προσφοράς,[f] 18 ἐν ‡ αἷς″ εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ
ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου, τινὲς δὲ ἀπὸ
τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, 19 οὓς ἔδει ἐπὶ σοῦ παρεῖναι
(¶ Theb.) καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν πρὸς ‡ ἐμέ″.¶ 20 ἢ αὐτοὶ
οὗτοι εἰπάτωσαν † τί εὗρον [ἐν ἐμοὶ] ἀδίκημα στάντος

adorare in Hierusalem: 12 et neque in templo invenerunt me cum aliquo disputantem aut concursum facientem turbae, neque in synagogis neque in civitate; 13 neque probare possunt tibi de quibus nunc accusant me. 14 Confiteor autem hoc tibi quod secundum sectam quam dicunt heresim sic deservio patri deo meo, credens omnibus quae in lege et prophetis scripta sunt, 15 spem habens in deum quam et hi ipsi expectant, resurrectionem futuram iustorum et iniquorum. 16 In hoc et ipse studeo sine offendiculo conscientiam habere ad deum et ad homines semper. 17 Post annos autem plures elemosynas facturus in gentem meam veni et oblationes et vota, 18 in quibus invenerunt me purificatum in templo, non cum turba neque cum tumultu, 19 quidam autem ex Asia Iudaei, quos oportebat apud te praesto esse et accusare, si quid haberent adversum me. 20 Aut hi ipsi dicant si quid invenerunt in me ini-

11. *προσκυνησων*] -*σαι* E. | -*σω* 61.
— *εις* Ἱ*ερ*. AB*Mai*ℵE. 61. H. Syr.Pst. Æth. | ‡ *εν* Ἱ*ερ*. ϛ. 31. L. Syr.Hcl. | om. *εν s. εις* 13.
12. *εὑρον*] *ηὑρον* E.
— *τινα*] *τινας* E*Gr*.
— *επιστασιν* ABℵE. 13. | *εποστασιαν sic* 61*. (*αποστ*. 61²*Scr*.) | ‡ *επισυστασιν* ϛ. 31. HL.
— *ουτε κατα*] *ουδε κατα* 61.
13. ab init. *ουτε* AE. 13. 31. HL. neque Vulg. | *ουδε* Bℵ. 61.
— *παραστησαι*] add. *με* *St*.3. 31. H. Memph. Æth. | om. *Elz*. ABℵE. 13. 61. L. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Arm. ‖ add. postea *νυν* H.
— *δυνανται σοι* ABℵE. 13. 31. 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. (*σου* A*.corr.¹) | *om. *σοι* ϛ. HL. Syr.Hcl. Theb. Æth.
— *νυνι* ABℵ. 31. 61. | ‡ *νυν* ϛ. E. 13*s*. HL. | om. Memph. Æth.
— *μου*] *μοι* 13.
14. *πατρωω* E.
— *πασιν*] om. B.
— *τον νομον*] om. *τον* B.
— *και τοις εν τοις προφ*. B*Btly. in coll. Mai*ℵ*E. 31. 61. | *και τοις προφ*. *St*.3. Aℵ^c. 13. HL. Vulg. Memph. Theb. Arm. | *και εν τοις πρ*. *Elz*. Syrr.Pst.&Hcl. Æth.
15. *εις τον*] *προς* C. | *προς τον* ℵ.
— *οὑτοι*] om. ℵ.
— *εσεσθαι*] † add. *νεκρων* ϛ. E. 31. HL. Syrr.Pst.&Hcl. Æth. | om. ABℵC. 13. 61. Vulg. Memph. Theb. Arm.
16. *τουτῳ και* ABℵCE. 61. L. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Arm. Æth. | ‡ *τουτῳ δε* ϛ. 13*s*. H. Memph. | *τουτῳ τε και* 31.
— *εχειν*] *εχων* 31. HL.
— *προς*] add. *τε* L. Syr.Hcl.
— *δια παντος*] ante *προς τον θεον κ.τ.λ.* E.
17. *παρεγενομην*] post *ελεημοσ. ποι. εις το εθν. μου* Bℵ*C. 13. 31. 61. Vulg. | ‡ ante ϛ. HL. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth. ‖ om. *παρεγ*. A. | post *και προσφορας* ℵ^cE. | post *ελεημ*. Arm.
18. *εν αἱς* ABℵCE. 13. 61. | ‡ *εν οἱς* ϛ. 31. HL.
— *εὑρον*] *ηὑρον* E.
— *τινες δε* *St*.3. ABℵCE. 13. 31. 61. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. | om. *δε* *Elz*. HL. (Syr.Pst.) Arm. Æth. (nisi quod tumultuati sunt quidam Judaei qui venerunt ex Asia. Syr.Pst.)
18. *απο*] praem. *των* CE.
— Ιουδαιοι] Ιουδαιων E. Syr.Hcl.
19. *εδει* *Elz*. AB*Mai*ℵCE. 13. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. | *δει* *St*.3. B*Bch.dis.Btly e sil.* 31. HL. Theb. [Æth.]
— *ει τι*] *η τι* H. | L *non habet* ἔ*τι* ‖ (*ει τι εχ. πρ. εμε*] om. Æth.)
— *εμε* ABℵCE. 13. 61. | ‡ *με* ϛ. 31. HL.
20. *η*] *ει* AC.
— *τι*] † praem. *ει* ϛ. Vulg. Syr.Hcl. Æth. | om. ABℵCE. 13. 31. 61. HL. Syr.Pst. Memph. Arm. (hiat Theb.)
— *εὑρον*] *ηὑρον* E.
— *εν εμοι* CE. 31. HL. Vulg. Syrr.Pst. &Hcl. Memph. Arm. | om. ABℵ. 13. 61. [Æth.]
21. *ταυτης*] post *φωνης* E.
— *εκεκραξα* AB*Mai*ℵC. 13. 31. 61. | ‡ *εκραξα* ϛ. EHL.
— *εν αυτοις* ante ἑ*στως* ABℵCE. 13. 31. 61. Vulg. Memph. | ‡ post ϛ. HL. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. [Æth.]

13. me accusant *Cl.* | 14. patri et deo *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. (Theb.) Arm. Æth.
g cap. 23:6.

μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, 21 g ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φω-
νῆς ἧς ‡ ἐκέκραξα″ ‡ ἐν αὐτοῖς ἑστώς,″ ὅτι Περὶ ἀνα-
στάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ‡ ἐφ᾽″ ὑμῶν.
22 ‡ ἀνεβάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ,″ ἀκριβέστερον εἰδὼς
τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, ‡ εἴπας,″ Ὅταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος
καταβῇ, διαγνώσομαι τὰ καθ᾽ ὑμᾶς. 23 διαταξάμενος †
τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι ‡ αὐτόν,″ ἔχειν τε ἄνεσιν,
καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν †
αὐτῷ.
31 24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ
σὺν Δρουσίλλῃ τῇ ‡ ἰδίᾳ γυναικί,″ οὔσῃ Ἰουδαίᾳ,
μετεπέμψατο τὸν Παῦλον καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ
περὶ τῆς εἰς χριστὸν πίστεως. 25 διαλεγομένου δὲ
αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρί-
ματος τοῦ μέλλοντος †, ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ
ἀπεκρίθη, Τὸ νῦν ἔχον πορεύου· καιρὸν δὲ μεταλαβὼν
μετακαλέσομαί σε· 26 ἅμα † καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα
δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου †, διὸ καὶ πυκνότερον
αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὡμίλει αὐτῷ.

24. χριστὸν *[Ἰησοῦν]″

quitatis, cum stem in concilio,
21 nisi de una hac solummodo
voce qua clamavi inter eos
stans quoniam de resurrectione
mortuorum ego iudicor hodie
a vobis. 22 Distulit autem illos
Felix, certissime sciens de via,
dicens, Cum tribunus descend-
erit Lysias, audiam vos, 23 ius-
sitque centurioni custodire
eum, et habere requiem, nec
quemquam prohibere de suis
ministrare ei.

24 Post aliquot autem dies
veniens Felix cum Drusilla
uxore sua, quae erat Iudaea,
vocavit Paulum et audivit ab
eo fidem quae est in Iesum
Christum: 25 disputante autem
illo de iustitia et de castitate et
de iudicio futuro, timefactus
Felix respondit, Quod nunc
attinet vade, tempore autem
oportuno arcessiam te; 26 si-
mul et sperans quia pecunia
daretur ei a Paulo, propter
quod et frequenter arcessiens
eum loquebatur cum eo.

---

21. *εγω*] om. C.
— *εφ'* ABC. 13. 31. 61. | ‡ *ὑφ'* ϛ. ℵEHL. Vulg. Memph.
22. *ανεβαλετο δε αυτους ὁ Φηλιξ* ABℵCE. 13. 61. Vulg. Syr.Hel. Memph. Theb. *Gb.* Arm. (Æth.) | ‡ *ακουσας δε ταυτα ὁ Φηλιξ ανεβαλετο αυτους* ϛ. 31. HL. | Felix autem quia noverat viam hanc plene distulit eos Syr. Hel.
— *ειπας* ABℵC. 61. | ‡ *ειπων* ϛ. E. 13. 31. HL. ‖ add. *ὁτι* E.
— *ὁ χιλιαρχος*] ante *Λυσιας* 31. Vulg. *Cl.* [*Am.*] om. Lysias Syr.Pst.
23. *διαταξαμενος*] † add. *τε* ϛ. 31. H. Vulg. Syr.Pst. Æth. | add. *δε* L. | om. ABℵCE. 13. 61. Syr.Hel. Memph. Arm.
— *ἑκατονταρχῃ*] *-χῳ* E. 13. | *χιλιαρχῃ* ℵ*. (corr.[1])
— *αυτον* ABℵCE. 13. 61. Vulg. Syr.Hel. Memph. Arm. | ‡ *τον Παυλον* ϛ. 31. HL. Syr.Pst. Æth.
— *εχειν τε*] *εχ. δε* 31.
— *αυτου*] om. E.
— *ὑπηρετειν*] *ὑπηρετην* 61. ‖ † add. *η προσερχεσθαι* ϛ. 31. HL. Theb. *Gb.* | om. ABℵCE. 13. 61. Vulg. Syrr.Pst. &Hel. Memph. Arm. Æth.
24. *ἡμερας* ante *τινας* BℵC. 13. 31. 61. HL. Vulg. Syr.Hel. | post AE. Syr. Pst.
— *Δρουσιλλι* E. 13. | *Δρυσιλλῃ* L.
— *τῃ ιδιᾳ γυναικι* BC². 31. (?Syr.Hel.mg.) | *τῃ ιδιᾳ γυναικι αυτου* Aℵ^a. 13. 61. | *τῃ γυναικι* tantum C*HL. | ‡ *τῃ γυναικι αυτου* ϛ. ℵ*E. Vulg. Syrr.Pst. &Hel. Memph. Arm.
— *μετεπεμψατο*] praem. *και* ℵ*. (corr.[c])
— *μετεπεμψατο τον Παυλον*] quae rogabat videre Paulum et audire verbum. Volens igitur satisfacere ei accersivit Paulum Syr.Hel.mg.
— *ηκουσεν*] *ηκουεεν* C*. *-σαν* Syr.Pst. *ηκουεν* C² ut vid.
— *αυτου*] om. C*. (add.²)
— *εις*] om. 31.
— *χριστον*] add. *Ιησουν* Bℵ*E. 31. 61. L. Vulg. *Cl.* Syr.Hel. Memph. (*Ιησοῦ* [i. e. *-ουν*] B*Btly.in ipsa coll.* *Ιησοῦ* *Mai*) | (praem. *Am.* Arm. Æth.) | om. Aℵ^aC* *ut vid.* 13. H.Syr.Pst.
25. *εγκρατ. και δικαιοσυνης* ℵ.
25. *του κριματος του μελλοντος* | *του μελλ. κριμ.* C. 31. Arm. | *κριμ. του μελλ.* (om. *του* 1º.) 13. ‖ † add. *εσεσθαι* ϛ. 31. HL. | om. ABℵCE. 13. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. Æth.
— *εμφοβος*] add. *δε* AH. Memph.
— *το νυν*] *τοινυν* E*Gr.* (quod nunc *e.*)
— *εχον*] *εχουν* H. | *εχων* 13. L.
— *καιρον δε μεταλαβων*] *καιρῳ δε επιτηδιῳ* E. Arm.
— *μεταλαβων* BℵC. 31. HL. | *παραλαβων* A. | *λαβων* 13. 61.
26. *ἁμα*] † add. *δε* ϛ. Memph. Æth. | om. ABℵCE. 13. 31. 61. HL. Vulg. Syr.Hel. Arm. [Syr.Pst.]
— *αυτῳ*] om. B.
— *Παυλου*] † add. *ὁπως λυσῃ αυτον* ϛ. 31. HL. Memph. | om. ABℵCE. 13. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Arm. Æth.
— *ὡμιλει*] (*ὁμιλ.* 13. L.) | *διελεγετο* C.

22. via hac *Cl.* | Lysias descenderit *Cl.* | 23. de suis prohibere *Cl.* | 24. Christum Jesum *Cl.* | 25. *om.* "de" *ante* castit. *Cl.* | tremefactus *Cl.* | accersam *Cl.* | 26. sperans quod *Cl.* | ei daretur *Cl.* | accersens *Cl.*

ABℵCE. Δς' 13. 31. 61. HL.

32 27 Διετίας δὲ πληρωθείσης ἔλαβεν διάδοχον ὁ
Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον, θέλων τε ‡ χάριτα" καταθέ-
σθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ κατέλιπεν τὸν Παῦλον
δεδεμένον.
XXV. 1 Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ μετὰ τρεῖς ἡμέρας
ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας, 2 ἐνεφάνισάν
‡ τε" αὐτῷ ‡ οἱ ἀρχιερεῖς" καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων
κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν 3 αἰτούμενοι
χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψηται αὐτὸν εἰς
Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιοῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ
τὴν ὁδόν. 4 ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι
τὸν Παῦλον ‡ εἰς Καισαρείαν," ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν
τάχει ἐκπορεύεσθαι· 5 οἱ οὖν ‡ ἐν ὑμῖν, φησίν, δυνατοὶ"
συγκαταβάντες, εἴ τί ἐστιν ἐν τῷ ἀνδρὶ ‡ ἄτοπον,"
κατηγορείτωσαν αὐτοῦ. 6 διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς
ἡμέρας * οὐ" πλείους * ὀκτὼ" ἢ δέκα, καταβὰς εἰς
Καισάρειαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος
ἐκέλευσεν τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. 7 παραγενομένου δὲ
αὐτοῦ περιέστησαν * αὐτὸν" οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων
καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα ‡ αἰτιώ-
ματα" ‡ καταφέροντες" †, ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδεῖξαι,
8 ‡ τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου" ὅτι Οὔτε εἰς τὸν νό-
μον τῶν Ἰουδαίων, οὔτε εἰς τὸ ἱερόν, οὔτε εἰς Καίσαρά
τι ἥμαρτον. 9 ὁ Φῆστος δὲ ‡ θέλων τοῖς Ἰουδαίοις"

27 Biennio autem expleto ac-
cepit successorem Felix Por-
cium Festum: volens autem
gratiam praestare Iudaeis Fe-
lix reliquit Paulum vinctum.
1 Festus ergo cum venisset
in provinciam, post triduum
ascendit Hierosolymam a Cae-
sarea, 2 adieruntque eum prin-
cipes sacerdotum et primi
Iudaeorum adversus Paulum,
et rogabant eum 3 postulantes
gratiam adversum eum, ut
iuberet perduci eum Hierusa-
lem, insidias tendentes ut
eum interficerent in via.
4 Festus autem respondit ser-
vari Paulum in Caesarea, se
autem maturius profecturum:
5 Qui ergo in vobis, ait, poten-
tes sunt, descendentes simul,
si quod est in viro crimen,
accusent eum. 6 Demoratus
autem inter eos dies non am-
plius quam octo aut decem,
descendit Caesaream, et altera
die sedit pro tribunali et iussit
Paulum adduci. 7 Qui cum
perductus esset, circumstete-
runt eum qui ab Hierosolyma
descenderant Iudaei, multas
et graves causas obicientes,
quas non poterant probare,
8 Paulo autem rationem red-
dente quoniam neque in legem
Iudaeorum neque in templum
neque in Caesarem quicquam
peccavi. 9 Festus autem vo-
lens Iudaeis gratiam praestare

---

27. θελων τε] θελ. δε ℵ^{c}. 13. 61^{2}. Vulg. *e.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. (om. δε s. τε Arm.)
— θελων...δεδεμενον] Paulum autem reliquit in carcere propter Drusillam Syr.Hcl.*mg.* (τον δε Παυλον ειασεν εν τηρησει δια Δρουσιλλαν 137).
— χαριτα ABℵ*C. 13. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. | ‡ χαριτας ς. 31. H. Arm. | χαριν ℵ^{c}EL.
— ὁ Φηλιξ 2°.] om 31.
— κατελιπεν] -λειπεν A. 61. HL.
1. τῃ επαρχιᾳ Bℵ^{c}CE. 13. rel. | την επαρχιαν 61. | τῃ επαρχειῳ A -χιῳ ℵ*. | (ver. sic in Syr.Pst. Et cum venerit Festus Caesaream post tres dies ascendit Hierosolymam.)
2. ενεφανισαν] ανεφανησαν 31. | ενεφανησαν L *sic* (non H.)
— τε ABℵC. 13. 61. Vulg. Syr.Pst. Æth. | ‡ δε ς. E. 31. HL. Syr.Hcl. Memph. Arm.
— οἱ αρχιερεις ABℵCE. 13. 61. L. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. | ‡ ὁ αρχιερευς ς. 31. H.
2. των Ιουδαιων] της πολεως 61. | add. τα 13.
3. κατ'] παρ' C. Arm.
— αυτον 1°.] αυτου C*.
— Ἱερουσαλημ] Ἱεροσολυμα E.
— fin.] add. illi qui votum fecerant quomodo obtinerent ut in manibus suis esset Syr.Hcl.mg.
4. εις Καισαρειαν ABℵCE. 13. 61. | ‡ εν Καισαρειᾳ ς. 31. HL. Vulg.
— δε] om. 13.
— μελλειν] om. E. *Lucif.* 153.
— εκπορευεσθαι ante εν ταχει ℵ^{c}. | et ego festino ut profisciscar Syr.Pst.
5. οἱ] ει 31. L *sic.*
— εν ὑμιν φησιν ante δυνατοι AB(ℵ)CE. (13.) 31. 61. Vulg. Syr.Hcl. (ἡμιν ℵ.) (δυνατος sic 13.) | ‡ post ς. HL. Arm. [Syr.Pst. Memph. Æth.] | om. φησιν *Lucif.*
— συγκαταβαντες] καταβαντες ℵ.
5. ατοπον ABℵCE. 13. 61. Vulg. Memph. (Arm.) *Lucif.* | ‡ τουτῳ ς. HL. Æth. | τουτῳ ατοπον 31. Syrr. (Pst.)&Hcl.
6. * ου" πλειους οκτω" η δεκα A(B) (ℵ)C(E.) 13. 31. 61. Vulg. *e.* (Syr.Hcl. e corr.) Memph. (om. ου) Arm. *Lucif.* 153. (om. ου E *Gr.* | πλειονας B. | ου πλει. ἡμερας οκτω η δεκα ℵ.) | *om. ου et οκτω ς. HL. | οκτω η δεκα Syrr.Pst.&Hcl.txt. Theb.*Gb.* Æth.
— τῃ επαυρ.] praem. και A. *Lucif.*
— αχθηναι] ante τον Παυλον L. Memph. | προαχθηναι ℵ*. (corr.^{c})
7. περιεστ. αυτον ABℵCL. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Arm. *Lucif.* 153. | περιεστ. αυτῳ E. 13. 61. | *om. αυτον ς. 31. H. Memph. [Æth.]
— βαρια E.
— αιτιωματα ABℵCE. 31. 61. HL. | αιτηματα 13. | ‡ αιτιαματα ς.

3. adversus *Cl.* | in Jerusalem *Cl.* | interficerent eum *Cl.* | 8. *om.* autem *Cl.* | 9. gratiam praes. Jud. *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Arm. Æth.

χάριν καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπεν,
Θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβὰς ἐκεῖ περὶ τούτων
‡ κριθῆναι″ ἐπ᾽ ἐμοῦ; 10 εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος, Ἐπὶ τοῦ
βήματος Καίσαρος ἑστώς εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι.
10. ἠδίκησα Ἰουδαίους οὐδὲν ‡ ἠδίκηκα,″ ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγι-
νώσκεις· 11 εἰ μὲν ‡ οὖν″ ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου
πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ
οὐδέν ἐστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσίν μου, οὐδείς με
δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι. Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι.
12 τότε ὁ Φῆστος συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβου-
λίου ἀπεκρίθη, Καίσαρα ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα
πορεύσῃ.

ΛΖ′ 33 13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν, Ἀγρίππας
ὁ βασιλεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισάρειαν,
‡ ἀσπασάμενοι″ τὸν Φῆστον. 14 ὡς δὲ πλείους ἡμέρας
διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ
τὸν Παῦλον λέγων, Ἀνήρ τις ἐστὶν καταλελειμμένος
ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, 15 περὶ οὗ γενομένου μου εἰς
Ἱεροσόλυμα ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύ-
τεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ᾽ αὐτοῦ ‡ κατα-
δίκην·″ 16 πρὸς οὓς ἀπεκρίθην ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος
Ῥωμαίοις χαρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον † πρὶν ἢ ὁ κατη-
γορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους,
16. τόπον δὲ τόπον τε ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος.

respondit Paulo et dixit, Vis Hierosolyma ascendere et ibi de his iudicari apud me?
10 Dixit autem Paulus, Ad tribunal Caesaris sto, ubi me oportet iudicari: Iudaeos non nocui, sicut tu melius nosti.
11 Si enim nocui aut dignum morte aliquid feci, non recuso mori; si vero nihil est eorum quae isti accusant me, nemo potest me illis donare. Caesarem appello.
12 Tunc Festus cum consilio locutus respondit, Caesarem appellasti, ad Caesarem ibis.

13 Et cum dies aliquot transacti essent, Agrippa rex et Bernice descenderunt Caesaream ad salutandum Festum.
14 Et cum dies aliquot ibi dei morarentur, Festus regi indicavit de Paulo, dicens, Vir quidam est derelictus a Felice vinctus,
15 de quo, cum essem Hierosolymis, adierunt me principes sacerdotum et seniores Iudaeorum, postulantes adversus illum damnationem;
16 ad quos respondi quia non est consuetudo Romanis donare aliquem hominem prius quam is qui accusatur praesentes habeat accusatores locumque defendendi accipiat ad

7. καταφεροντες ABℵC. 13. 61. | επιφεροντες E. | ‡ φεροντες ς. 31. HL. || † add. κατα του Παυλου ς. 31. H. Syr.Hcl. | τῳ Παυλῳ E. | κατ᾽ αυτου L. Syr.Pst. Memph. Arm. (MSS. quidam.) (Æth.) | om. ABℵC. 13. 61. Vulg. Arm. *Zoh. Lucif.* 153.
— ά ουκ] αλλ᾽ ουκ 31.
— ισχυον] ισχυσαν ℵ*. (corr.[c])
8. του Παυλου απολογουμενου ABℵC(E.) 13. 31. 61. (L.) Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. (*Lucif.* 153.) | του δε Παυλ. E. *Am. Fuld. Tol. Lucif.* | add. αυτου L. | ‡ απολογ. αυτου ς. H.
9. δε] ουν A.
— θελων ante τοις Ιουδαιοις ABℵCE. 13. 31. 61. *Am.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. (Æth.) | ‡ post ς. HL. | (τοις om. B*Btly.*)
— χαριν] χαριτα A. (13 n.l.)
— κριθηναι ABℵCE. 13. 61. | ‡ κρινεσθαι ς. 31. HL. || add. ἢ 13 *sic.*
— επ᾽] επι 61.
10. ὁ Παυλος] om. ὁ A. || add. ἑστως B[*Btly.* et *Mai*] (habet ἑστως et post Καισαρος) | ἑστως ante επι του βηματος Καισαρος ℵ*. (corr.[c]) 31. | ἑστως post Καισαρος Aℵ[c]CE. 13. rel.
10. ηδικηκα Bℵ. (61.) (ηδικηκα ὡς] ἠδικηκώς *sic* 61.) | ‡ ηδικησα ς. ACE. rel.
— επιγινωσκεις] γινωσκεις C.
11. ουν ABℵCE. 61. Memph. Arm. (13 *n.l.*) | ‡ γαρ ς. 31. HL. Vulg. Syr.Hcl. Æth. [Syr.Pst.]
— και] η E. Vulg. Syr.Pst. (13 *n.l.*)
— το αποθ.] του αποθ. 31. H.
— δε] δει E.
— μου] μοι L.
— με] μου 31.
— αυτοις] τουτοις CL.
12. συμβουλιου ABℵE. 13. 31. H. | συμβουλου L. | συμβολιου 61. | συνεδριου C.
— επικεκλησαι] επικαλισαι E.
13. Βερνικη] Βερηνικη C* *ut vid.* Arm. (Βερενικη C[2].)
— κατηντησαν] -σεν C.
13. ασπασαμενοι AB*Mai*ℵE*Gr.* 13. 31 *Scr.* HL. Memph. | ‡ ασπασομενοι ς. 61. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. (C *n.l.*)
14. διετριβον] -βεν H.
— τα] om. A*.
15. μου] om. 31.
— ενεφανισαν] ανεφανισαν 13. | ανεφανισθησαν B*. | add. μοι E. Arm. Vulg.
— των Ιουδαιων] om. 13.
— καταδικην ABℵC. 13. Vulg. | ‡ δικην ς. E. 31. 61. HL.
16. Ρωμαιοις] -ους 31.
— τινα] τινι C. (id praem. Arm.)
— ανθρωπον] † add. εις απωλειαν ς. 31. HL. Syrr.Pst.&Hcl.* | om. ABℵCE. 13. 61. Vulg. Syr.Hcl.txt. Memph. Theb. *Gb.* Arm. Æth.
— εχοι] ante κατα προσωπον ℵ.
— τε AℵC. 13s. 31. 61. HL. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. | δε BE*Gr.*

9. respondens Paulo dixit *Cl.* | Ierosolyma *Cl.* | 10. ibi *Cl.* | Judaeis *Cl.* | 11. quae hi *Cl.* | 12. concilio *Cl.* | 14. dies plures ibi *Cl.* | 15. audierunt *Am.** | 16. Romanis consuetudo damnare *Cl.*

A B ℵ C E. 13. 31. 61. HL.

[17] συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐνθάδε ἀναβολὴν μηδεμίαν
ποιησάμενος, τῇ ἑξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος,
ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· [18] περὶ οὗ σταθέντες
οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ‡ ἔφερον″ ὧν ‡ ἐγὼ
ὑπενόουν″ * πονηρῶν·″ [19] ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς
ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτόν, καὶ περί τινος
Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν. [20] ἀπο-
ρούμενος δὲ ἐγὼ † τὴν περὶ ‡ τούτων″ ζήτησιν,
ἔλεγον εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς ‡ Ἱεροσόλυμα″
κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων. [21] τοῦ δὲ Παύλου ἐπι-
καλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ
διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἕως οὗ ‡ ἀνα-
πέμψω″ αὐτὸν πρὸς Καίσαρα. [22] Ἀγρίππας δὲ πρὸς
τὸν Φῆστον †, Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἀκοῦσαι. † Αὔριον, φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.
34 [23] Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ
τῆς Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόν-
των εἰς τὸ ἀκροατήριον σύν τε † χιλιάρχοις καὶ ἀν-
δράσιν τοῖς κατ᾽ ἐξοχὴν † τῆς πόλεως, καὶ κελεύσαντος
τοῦ Φήστου ἤχθη ὁ Παῦλος. [24] καί φησιν ὁ Φῆστος,
Ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντες οἱ συμπαρόντες ἡμῖν

18. πονηράν

abluenda crimina. [17] Cum ergo
huc convenissent sine ulla
dilatione, sequenti die sedens
pro tribunali iussi adduci
virum; [18] de quo cum stetis-
sent accusatores nullam cau-
sam deferebant de quibus ego
suspicabar malam, [19] quaes-
tiones vero quasdam de sua
superstitione habebant adver-
sus eum et de quodam Iesu
defuncto, quem adfirmabat
Paulus vivere. [20] Hesitans
autem ego de huiusmodi quaes-
tione dicebam si vellet ire
Hierosolyma et ibi iudicari de
istis. [21] Paulo autem appel-
lante ut servaretur ad Augusti
cognitionem, iussi servari eum
donec mittam eum ad Cae-
sarem. [22] Agrippa autem ad
Festum, Volebam et ipse ho-
minem audire. Cras, inquit,
audies eum.

[23] Altera autem die cum
venisset Agrippa et Bernice
cum multa ambitione et in-
troissent in auditorium cum
tribunis et viris principalibus
civitatis, et iubente Festo ad-
ductus est Paulus. [24] Et dixit
Festus, Agrippa rex et omnes
qui simul adestis nobiscum

17. αυτων ante ενθαδε AℵE. 13 *sic*. 31. 61. HL. | post C. | om. αυτων B.
— μηδεμιαν] ante αναβολην E.
— ποιησαμενος] -νοι ℵ*. (corr.c)
— εκελευσα] -σεν 13.
18. οὐ] οὖν 61.
— εφερον ABℵCE. 13. 61. L. | ‡ επεφερον ς. 31. H.
— εγω ante ὑπενοουν ABℵC. 13. 31. 61. Vulg. Syr.Hel. | ‡ post ς. EHL. [Syr.Pst.]
— πονηρων Bℵ^cE. 61. | πονηραν AC*. 13. 31. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Æth. Arm. (-ρα ℵ*C^2.) | * om. ς. HL. Memph.
19. αυτον] αυτους A.
20. δε] δ᾽ 31 *Scr*.
— την] † praem. εις ς. CE. 13*s*. 31. L. | om. εις AB*Mai*ℵ. 61. H. [vv. *n. l.*]
— περι] om. 31.
— τουτων ABℵCE. 13. 31. 61. L. Syrr.Pst.&Hel. Memph. (Arm.) Æth. | ‡ τουτου ς. H. Vulg.
— πορευεσθαι] κρινεσθαι ℵ*. (corr.c)
— Ἱεροσολυμα ABℵCE. 31. 61. H. Vulg. | ‡ Ἱερουσαλημ ς. 13*s*. L.
— κακει] add. σε 31.

20. κρινεσθαι] κριθηναι L.
21. τηρηθηναι] τηρεισθαι C.
— τηρεισθαι] post αυτον 13.
— αναπεμψω ABℵCE. 13. 31. 61. | ‡ πεμψω ς. HL.
— Καισαρα] praem. τον 31.
22. Φηστον] † add. εφη ς. CE. 31. 61 *sic*. HL. (Vulg.*Cl.*) Syrr.(Pst.)&Hel. Memph. Arm. Æth. | om. ABℵ. 13. *Am.* (om. προς τον Φηστον Syr.Pst.)
— αυριον] † praem. ὁ δε ς. CE. 13. 31. 61. HL. Syrr.Pst.&Hel. Arm. (Æth.) om. ABℵ. Vulg. Memph.
23. ελθοντος] εισελθοντος E.
— Βερνικης] Βερονικης C.
— ακροατηριον] ακροτηριον H. | ακρωτηριον ℵ*. (corr.c)
— χιλιαρχοις] † praem. τοις ς. 31. HL. Arm. | om. ABℵCE. 13. 61.
— και ανδρασιν] om. και C. | add. και E. ‖ ανδρασι....της πολεως] qui descendissent de provincia Syr.Hel.mg.
— καθ᾽ C.
— εξοχην] † add. ουσιν ς. E. 31. HL. | om. ABℵC. 13. 61. Vulg. Memph. Arm. Æth.

23. και κελευσαντος] om. και 61. | κεκελευσαντος H.
24. συμπαραγοντες B *Rl.*
— ἁπαν ABℵCE. 13. 61. | ‡ παν ς. 31. HL.
— ενετυχον AℵCE. 13*s*. 31. 61. L. Memph. | -χεν BH. Vulg. Syrr.Pst. &Hel.
— Ἱεροσολυμοις] Ἱερουσαλημ E*Gr.*
— βοωντες ABℵ. 61. | ‡ επιβοωντες ς. CE. 13. 31. HL.
— βοωντες μη δειν....(26) τῳ κυριῳ ουκ εχω] ut traderem eum iis ad tormentum sine defensione: non potui autem tradere eum propter mandata quae habemus ab Augusto. Si autem quis eum accusaturus esset, dicebam, ut sequeretur me in Caesaream, ubi custodiebatur: qui cum venissent, clamaverunt ut tolleretur e vita. Cum autem hanc et alteram partem audivissem, comperi quod in nulla re reus esset mortis. Cum autem dicerem,

18. malum *Cl.* | 20. Ierosolymam *Cl.* | 22. autem] *add.* dixit *Cl.* | 23. *om.* "et" *ante* jubente *Cl.* | 24. dicit *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Arm. Æth.

ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ ‡ ἅπαν″ τὸ πλῆθος
τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ
ἐνθάδε ‡ βοῶντες″ μὴ δεῖν ‡ αὐτὸν ζῆν″ μηκέτι. 25 ἐγὼ
δὲ ‡ κατελαβόμην″ μηδὲν ἄξιον ‡ αὐτὸν θανάτου″
πεπραχέναι, † αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν
Σεβαστὸν ἔκρινα πέμπειν †. 26 περὶ οὗ ἀσφαλές τι
γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω, διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ᾽
ὑμῶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα,
ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τι ‡ γράψω·″
27 ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ πέμποντα δέσμιον, μὴ καὶ
τὰς κατ᾽ αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.

XXVI.

1 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη, Ἐπιτρέπεταί
σοι ‡ περὶ″ σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ Παῦλος ‡ ἐκτείνας
τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο″, 2 Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι
ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἥγημαι ἐμαυτὸν
μακάριον ‡ ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖσθαι″·
3 μάλιστα γνώστην ὄντα σε πάντων τῶν κατὰ Ἰου-
δαίους ἐθῶν τε καὶ ζητημάτων. διὸ δέομαι † μακρο-
θύμως ἀκοῦσαί μου. 4 τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου † ἐκ
νεότητος, τὴν ἀπ᾽ ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου
ἔν * τε″ Ἱεροσολύμοις, ἴσασιν πάντες † Ἰουδαῖοι,

viri, videtis hunc de quo omnis multitudo Iudaeorum interpellavit me Hierosolymis petens et hic clamantes non oportere eum vivere amplius.
25 Ego vero comperi nihil dignum eum morte admisisse, ipso autem hoc appellante ad Augustum iudicavi mittere.
26 De quo quid certum scribam domino non habeo: propter quod produxi eum ad vos et maxime ad te, rex Agrippa, ut interrogatione facta habeam quid scribam:
27 sine ratione enim mihi videtur mittere vinctum et causas eius non significare.

1 Agrippa vero ad Paulam ait, Permittitur tibi loqui pro temet ipso. Tunc Paulus extenta manu coepit rationem reddere.
2 De omnibus quibus accusor a Iudaeis, rex Agrippa, aestimo me beatum apud te cum sim defensurus me hodie,
3 maxime te sciente omnia quae apud Iudaeos sunt consuetudines et quaestiones: propter quod obsecro patienter me audias.
4 Et quidem vitam meam a iuventute, quae ab initio fuit in gente mea in Hierosolymis, noverunt omnes Iudaei,

Vis judicari cum iis Hierosolymae? Caesarem appellavit. De quo nihil certum scribere domino meo habeo. Syr.Hcl.mg.
24. *αυτον* ante *ζην* ABℵCE. 13. 31. 61. Vulg. Arm. | ‡ post ꞅ. HL.
25. *κατελαβομην* ABℵ^c CE. 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. | ‡ *καταλαβομενος* ꞅ. ℵ*. 13*s*. 31. HL. Syr.Hcl.
— *αυτον* ante *θανατου* ABCE. 13. *Am. Fuld. Tol.* | ‡ post ꞅ. ℵ. 31. HL. Vulg. *Cl.* | om. *αυτον* 61.
— *πεπραχεναι*] † add. *και* ꞅ. 31 HL. Syrr.(Pst.)&Hcl. Arm. Æth. | om. ABℵCE. 13. 61. Vulg. Memph.
— *τουτου*] *του Παυλου* B*.
— *πεμπειν*] † add. *αυτον* ꞅ. E. 31. HL. Memph. Syr.Hcl. | om. ABℵC. 13. 61. Vulg. Syr.Pst. Arm.
26. *οὐ*] *οὖν* 31*.
— *ασφαλες*] *ασφαλως* C.
— *τι*] om. 31. | *τις* 61* *Scr.*
— *προηγαγον* BℵC. 13. 31. 61. HL. | *προσηγαγον* E*Gr.* | *επηγαγον* A.
— *επι σου*] om. *σου* ℵ*. (add.^a)
— *ανακρισεως*] *κρισεως* E.

26. *σχω*] *εχω* AE. 61. (13 *n.l.*)
— *γραψω* AB*Bch.Mai*ℵC. 13. 61. Vulg. (Syrr.Pst.&Hcl. ut vid.) Memph. | ‡ *γραψαι* ꞅ. E. 31. HL. (*γραφω* B*Btly.*)
27. *γαρ*] add. *ειναι* 31.
— *πεμποντα*] -*τι* L.
— *μη*] post *και τ. κ. αυτ. αιτιας* E. Vulg.
1. *επιτρεπεται*] *επιτετραπται* 61. | *επιτετρεπται* L.
— *περι* AℵCE. 13. 61. H. Arm. | ‡ *ὑπερ* ꞅ. B*Mai.* 31. L. "pro" Vulg.
— *λεγειν*] ante *περι σεαυτ.* H*sic.*
— *Παυλος*] add. confidens et in spiritu sancto consolationem accipiens Syr. Hcl.mg.
— *εκτεινας την χειρα* ante *απελογειτο* ABℵCE. (13.) 31. 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. | ‡ post ꞅ. HL. Syr.Hcl. (*απελογησατο* 13.)
2. *επι σου μελλων σημερον απολογεισθαι* ABℵC. 13. 31. 61. Syr.Pst. Arm. (Æth.) | *επι σου μελλ. απολογ. σημ.* EHL. Vulg. Syr.Hcl. (*μελλω* 61 *Scr.*) "Hunc versum alia editio sic transtulit, Æstimo me ipsum beatum apud te, incipiens rationem reddere hodie." *Beda in Exp.* | ‡ *μελλ. απολογ. επι σου σημ.* ꞅ. (Memph.)
3. *μαλιστα*] add. quia scio Syr.Pst.
— *οντα*] post *σε* ℵ*C. 31². (corr. ℵ^c.) | ante *των κατα* 31*. qui addit *ειδως* post *παντων*.
— *παντων*] om. A. Memph. Æth.
— *Ιουδαιους*] -*ων* AE.
— *εθων*] *εθνων* A. | *ηθων* 31 *Scr.* H *Tf.*L.
— *ζητηματων*] add. *επισταμενος* Aℵ^c C. 13. (vid. *ειδως* 31 supra.) Syr.Pst. ‖ non habent Bℵ*E. 61. HL. vv.
— *δεομαι*] † add. *σου* ꞅ. C. 31. HL. Syr. Pst. Memph. | om. ABℵE. 13. 61. Vulg. Syr.Hcl. Arm. Æth.
4. *εκ νεοτ.*] † praem. *την* ꞅ. AℵC²(E.) 13. 61. L. | om. BC*. 31. H.
— *την απ᾽ αρχης*] ante *την εκ νεοτ.* E.
— *εν τε Ἱερ.* ABℵE*Gr.* Syr.Pst. | *om. *τε* ꞅ. C. 13*sic.* 31. 61 HL. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm. Æth.
— *Ιουδαιοι*] † praem. *οἱ* ꞅ. AℵC²HL. | om. BC*E. 13. 31. 61.

24. petentes *Cl.* | et acclamantes (om. "hic") *Cl.* | 25. morte eum *Cl.*
3. omnia et quae *Cl.*

A B ℵ (C) E [II]. 13. 31. 61. HL.

[5] προγινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσιν μαρτυρεῖν,
ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας
θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος· [6] καὶ νῦν ἐπ᾽ ἐλπίδι τῆς
‡ εἰς″ τοὺς πατέρας * ἡμῶν″ ἐπαγγελίας γενομένης
ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἕστηκα κρινόμενος, [7] εἰς ἣν τὸ δωδεκά-
φυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον
ἐλπίζει καταντῆσαι, περὶ ἧς ἐλπίδος § ἐγκαλοῦμαι
§ II. ‡ ὑπὸ † Ἰουδαίων, βασιλεῦ,″ [8] τί ἄπιστον κρίνεται
παρ᾽ ὑμῖν εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς ἐγείρει; [9] ἐγὼ μὲν οὖν
ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου
δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι, [10] ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱε-
ροσολύμοις, καὶ πολλούς * τε″ τῶν ἁγίων ἐγὼ * ἐν″
φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξου-
σίαν λαβών, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα
ψῆφον· [11] καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις
τιμωρῶν αὐτοὺς ἠνάγκαζον βλασφημεῖν, περισσῶς
τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω
πόλεις. [12] [h] ἐν οἷς † πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν
μετ᾽ ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς [τῆς] † τῶν ἀρχιερέων,
[13] ἡμέρας μέσης, κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρα-
νόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου περιλάμψαν
με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους. [14] πάντων
‡ τε″ καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν ἤκουσα φωνὴν †
‡ λέγουσαν πρός με″ τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ, Σαοὺλ

[h] ‖ cap. 9:3, seq. ‖ cap. 22:6, seq.

[5] praescientes me ab initio, si
velint testimonium perhibere,
quoniam secundum certissi-
mam sectam nostrae religionis
vixi Pharisaeus. [6] Et nunc in
spe quae ad patres nostros
repromissionis facta est a deo,
sto iudicio subiectus, [7] in qua
XII tribus nostrae nocte ac
die deservientes sperant deve-
nire: de qua spe accusor a
Iudaeis, rex. [8] Quid incredi-
bile iudicatur apud vos si deus
mortuos suscitat? [9] Et ego
quidem existimaveram me
adversus nomen Iesu Nazarei
debere multa contra agere;
[10] quod et feci Hierosolymis,
et multos sanctorum ego in
carceribus inclusi, a principi-
bus sacerdotum potestate ac-
cepta, et cum occiderentur
detuli sententiam, [11] et per om-
nes synagogas frequenter pu-
niens eos conpellebam blas-
phemare, et amplius insaniens
in eos persequebar usque in
exteras civitates. [12] In quibus
dum irem Damascum cum po-
testate et permissu principum
sacerdotum, [13] die media vidi
in via, rex, de caelo supra
splendorem solis circumful-
sisse me lumen et eos qui me-
cum simul erant, [14] omnesque
nos cum decidissemus in ter-
ram, audivi vocem loquentem
mihi hebraeica lingua, Saule

5. προγιν.] προσγιν. C*.
6. εις ABℵE. 13. 61. | ‡ προς ς. C. 31. HL. (vid. xiii. 32.)
— πατερας ἡμων ABℵCE. 31*Scr.* 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Æth. | *om. ἡμων ς. 13. HL. Arm.
— του θεου] om. του L.
— κρινομενος] -ναμενος 61.
— νυκταν 13.
7. λατρευον] -ων 13. II*Tf.*
— ελπιζει] -ζειν E*Gr.*
— καταντησαι] -τησειν B.
— ὑπο Ιουδαιων βασιλευ BℵCEII. 13. (31.) 61. Vulg. (Syr.Pst.) Memph. (Æth.) (add. Αγριππα 31. Syr.Pst. Æth.) | ‡ βασιλευ † Αγριππα″ ὑπο † των″ Ιουδαιων ς. (HL.) Syrr.(Pst.)&Hcl. | βασιλευ ὑπο των Ιουδαιων Arm. | om. Αγριππα A (et βασ.) BCEII. 13. 61. Vulg. Memph. Arm. | om. των ABCEII. 13. 31. 61. HL. Arm. Codd. quidam. | ὑπο Ιουδαιων tantum A.
9. μεν] om. B.
9. Ιησου] praem. του ℵ*. (corr.[c])
— Ναζοραιου ℵ.
10. ὁ] διο B.
— εποιησα] -σαν ℵ*.
— πολλους τε AℵCEII *ut vid.* 13. 61. | *om. τε ς. B. 31. HL.
— εν φυλακ. ABℵCEII. 13. 31. 61. L. Vulg. | *om. εν ς. H.
— τε 2°.] δε H. Syr.Hcl. Memph.
— αυτων] om. E.
— κατηνεγκα] -καν ℵ.
11. τε] om. B. | δε E*Gr.* Memph.
— εμμαινομενος] εμμενος E.
— αυτοις] αυτους II *ed.*
12. πορευομ.] † praem. και ς. 31. HL. Syr.Pst. | om. ABℵCEII. 13. 61*sic* Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm. Æth.
— την BℵCII. rel. | om. AE.
— της B*Mai* ℵ*C. rel. | om. AEII. (ℵ[c] puncta imposuit sed rursus delevit) Arm.
— των αρχ.] † praem. παρα ς. C. 13*s.* 31. HL. Syr.Hcl. Æth. | om. ABℵEII. 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm.
12. ἡμερας] om. ℵ*. (add.[c])
13. κατα την] κατην ℵ.
— περιλαμψαν] -ψαντα 31. 61.
— με] μοι L.
— πορευομενοις H *sic.*
14. τε ABℵEII. 13. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. | ‡ δε ς. C. 31. HL. Memph. [Æth.]
— ἡμων] om. B.
— εις] επι 61. (II n. l.)
— εις την γην] prae timore in terram ego tantum audivi &c. Syr.Hcl.mg.[1] (δια τον φοβον εγω μονος 137.)
— φωνην λεγουσαν προς με ABℵC(E)II. (31.) 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Æth. | φωνην λαλουσαν προς με H. Arm. (φωνης λεγουσης E. 31.) | φωνην tantum 13. | ‡ φωνην † λαλουσαν″ προς με και λεγουσαν ς. L.
— Σαουλ Σαουλ] Σαυλε Σαυλε E. Vulg.
15. δε] om. II*.

5. vellint *Am.** | 7. in quam *Cl.* | 9. Nazareni *Cl.* | contraria *Am.*[2] *Cl.* | 13. in via vidi *Cl.* | Hebraica *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Arm. Æth.

Σαούλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα
λακτίζειν. 15 ἐγὼ δὲ ‡εἶπα″, Τίς εἶ κύριε; ὁ δὲ *κύριος″
εἶπεν, Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις. 16 ἀλλὰ ἀνά-
στηθι καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ
ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρ-
τυρα ὧν τε εἶδές ὧν τε ὀφθήσομαί σοι, 17 ἐξαιρού-
μενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ *ἐκ″ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς
‡ἐγὼ″ ‡ἀποστέλλω σε″ 18 ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς αὐτῶν,
¶ II. τοῦ ἐπιστρέψαι ¶ ἀπὸ σκότους εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξου-
σίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ κλῆρον ἐν τοῖς ἡγιασμένοις
πίστει τῇ εἰς ἐμέ. 19 ὅθεν βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ
¶ C. ἐγενόμην ἀπειθὴς τῇ ¶ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ, 20 ἀλλὰ τοῖς
20. [εἰς] πᾶσαν ἐν Δαμασκῷ πρῶτόν *τε″ καὶ Ἱεροσολύμοις, †πᾶ-
σάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν
ἀπήγγελλον μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεόν,
[i] cap. 21:27. ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας. 21 [i]ἕνεκα τού-
των με †Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ἐν τῷ ἱερῷ ἐπειρῶν-
το διαχειρίσασθαι. 22 ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς
‡ἀπὸ″ τοῦ θεοῦ ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἕστηκα,
‡μαρτυρόμενος″ μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς
λέγων ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνε-
σθαι καὶ ‡Μωυσῆς,″ 23 εἰ παθητὸς ὁ χριστός, εἰ πρῶ-
τος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν

Saule, quid me persequeris?
durum est tibi contra stimu-
lum calcitrare. 15 Ego autem
dixi, Quis es, domine? Dominus
autem dixit, Ego Iesus quem
tu persequeris. 16 Sed et surge
et sta super pedes tuos: ad hoc
enim apparui tibi ut consti-
tuam te ministrum et testem
eorum quae vidisti et eorum
quibus apparebo tibi, 17 eripiens
te de populis et gentibus, in
quas nunc ego mitto te,
18 aperire oculos eorum, ut
convertantur a tenebris ad
lucem et de potestate satanae
ad deum, uti accipiant remis-
sionem peccatorum suorum et
sortem inter sanctos per fidem
quae est in me. 19 Unde, rex
Agrippa, non fui incredulus
caelestis visionis, 20 sed his qui
sunt Damasci primum et
Hierosolymis et in omni re-
gione Iudeae et gentibus ad-
nuntiabam ut paenitentiam
agerent et converterentur ad
deum, digna paenitentiae
opera facientes. 21 Hac ex
causa me Iudaei, cum essem
in templo, comprehensum
temtabant interficere. 22 Auxi-
lio autem adiutus dei usque
in hodiernum diem sto testi-
ficans minori atque maiori,
nihil extra dicens quam ea
quae prophetae sunt locuti fu-
tura esse et Moses, 23 si passi-
bilis Christus, si primus ex
resurrectione mortuorum lu-
men adnuntiaturus est populo

15. ειπα ABCE. 13. 61. H. | ‡ ειπον ς. ℵH. 31. L.
— ὁ δε κυριος ABℵCEH. 31. 61. L. Vulg. Syrr.(Pst.)&Hel. Memph. Arm. (13 *n. l.*) | * om. κυριος ς. H. Æth.
— ειπεν] add. προς με E. Syr.Pst. Memph. Æth.
— Ιησους] add. ὁ Ναζωραιος 31. Syrr. Pst.&Hel.* Æth.
16. και στηθι] om. B*.
— προχειρισασθαι] προχειρασθαι A.
— σε] ἐς *sic* 31. | σοι ℵ*. corr.^{c}
— ειδες] add. με B(?C*.)Syrr.Pst.&Hel.*sic* Arm. (?και C*.)
17. εκ των εθνων ABℵE*Gr.*H. 13. 61.*Fuld.* | *om. εκ ς. C. 31. HL. Vulg. *e.* Æth.
— εις οὑς εγω ABℵCEH. 13. 31. 61. HL. Syrr.Pst.&Hel. Memph.Arm. | ‡ εις οὑς νυν ς. in quas nunc ego Vulg. (Æth.)
— αποστελλω σε ABℵE(H.)13.Vulg.Arm. | εξαποστελλω σε C. (31. 61.) (-στελω H. 31. 61. H. Memph. Æth.) | ‡ σε αποστελλω ς. (H)L.

18. αυτων *Clem.* 372. | τυφλων EH. *Tol.*
— επιστρεψαι BℵCEH. 13. L. *Clem.* | αποστρεψαι A. 31. 61. H.
— της εξ.] praem. απο CEL. Vulg. | om. ABℵ. 13. 31. 61. H. *Clem.*
— ἡγιασμενοις] add. πασιν E. | non hab. *Clem.*
20. πρωτον τε ABℵ. 61. | *om. τε ς. E. 13. 31. HL.
— Ἱερ.] praem. εν AE. | om. B*Mai*ℵ. 13*s.* 31. 61. HL. Vulg. | (Ἱερουσαλημ E.)
— πασαν] † praem. εις ς. E. 13. 31. 61. HL. Vulg. Arm. | om. εις ABℵ.
— τε 2°.] om. L.
— την] om. H*.
— απηγγελλον *Elz.* ABℵE. (13 -ων). 61. Vulg. Syrr.(Pst.)&Hel. Memph. Arm. Æth. | απαγγελλων *St.*3. 31. HL.
— θεον] praem. ζωντα 31. Arm.
— αξια] add. τε E.
— πρασσοντας] πρατγ. 31.
21. τουτων] τοῦτόν *sic* H.

21. με post τουτων Bℵ. 13. H. | post συλλαβομενοι A. Memph. | post Ιουδαιοι E. 31. 61. L.
— Ιουδαιοι] † praem. οἱ ς. Aℵ^{c}EH. | om. Bℵ*. 13. 31. 61. L.
— συλλαβομενοι] -βουμενοι ℵ.
— εν τῳ ἱερῳ] praem. οντα ℵE. 13. 31. 61. (οντα με ℵ*.)
— διαχειρησ. AE? διαχιρωσασθαι ℵ*. -ρισασθ.^{c}
22. της 1°.] om. 31*Scr.*
— απο ABℵE. 13. 61. | ‡ παρα ς. 31. HL.
— μαρτυρομενος ABℵ. (13.) 31. 61. H*Tf.*L. (-ρωμ. 13.) | ‡ μαρτυρουμενος ς. E.
— Μωυσης ℵ. 13. 31. 61. HL. | ‡ Μωσης ς. B(*Btly.* in ipsa coll. *Mai*)AE.
23. μελλει] μελλειν ℵ*. 31. 61. H.
— καταγγελλειν] -γελλει E*Gr.* | -γέλειν 61. H.

15. ego sum Jesus *Cl.* | 16. sed exurge *Cl.* | 17. populo *Cl.* | 18. *om.* suorum *Cl.* | 19. caelesti visioni *Cl.* | 20. omnem regionem *Cl.* | 22. locuti sunt *Cl.*

A B ℵ (E). 13. 31. 61. HL.

τῷ * τε" λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν. 24 ταῦτα δὲ αὐτοῦ
ἀπολογουμένου, ὁ Φῆστος μεγάλῃ τῇ φωνῇ ‡ φησίν,"
Μαίνῃ Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα εἰς μανίαν
περιτρέπει. 25 ὁ δὲ * Παῦλος," Οὐ μαίνομαί, φησιν,
κράτιστε Φῆστε, ‡ ἀλλὰ" ἀληθείας καὶ σωφροσύνης
ῥήματα ἀποφθέγγομαι. 26 ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων
ὁ βασιλεύς, πρὸς ὃν καὶ παῤῥησιαζόμενος λαλῶ·
λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ πείθομαι ‡ [οὐθέν]·"
οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο. 27 πι-
στεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι
πιστεύεις. 28 ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον †, Ἐν
ὀλίγῳ με πείθεις Χριστιανὸν ‡ ποιῆσαι." 29 ὁ δὲ
¶ E. Παῦλος ¶ †, Εὐξαίμην ἂν τῷ θεῷ, καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ
ἐν ‡ μεγάλῳ" οὐ μόνον σὲ ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς
ἀκούοντάς μου σήμερον γενέσθαι τοιούτους ὁποῖος
κἀγώ εἰμι, παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων. 30 † ἀνέστη
* τε" ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν ἥ τε Βερνίκη καὶ οἱ συγ-
καθήμενοι αὐτοῖς· 31 καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς
ἀλλήλους λέγοντες ὅτι Οὐδὲν θανάτου ‡ ἢ δεσμῶν
ἄξιον" πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος. 32 Ἀγρίππας δὲ τῷ

et gentibus. 24 Haec loquente
eo et rationem reddente Festus
magna voce dixit, Insanis,
Paule: multae te litterae ad
insaniam convertunt. 25 Ait
Paulus, Non insanio, optime
Feste, sed veritatis et sobrieta-
tis verba loquor. 26 Scit enim
de his rex, ad quem et con-
stanter loquor: latere enim
eum nihil horum arbitror; ne-
que enim in angulo quicquam
horum gestum est. 27 Credis,
rex Agrippa, prophetis? Scio
quia credis. 28 Agrippa autem
ad Paulum, In modico suades
me Christianum fieri. 29 Et
Paulus, Opto apud deum et in
modico et in magno non tan-
tum te sed et omnes hos qui
audiunt hodie fieri tales qualis
et ego sum, exceptis vinculis
his. 30 Et exsurrexit rex et
praeses et Bernice et qui ad-
sidebant eis, 31 et cum seces-
sissent, loquebantur ad invicem
dicentes quia nihil morte aut
vinculorum dignum quid fecit
homo iste. 32 Agrippa autem

23. *τῳ τε* ABℵE*Gr.* 13. 61. H. | *om. *τε* ς. 31. L. Vulg. *e.* Memph. Arm.
24. *αυτου*] post *απολεγουμενου* H *sic.* | *λαλουντος αυτου και απολ.* E. Vulg.
— *φησιν* ABℵE. 13. 61. | ‡ *εφη* ς. 31. HL. Vulg. Memph. Arm.
— *μαινῃ*] *-νει* 13. 61.
— *γραμματα*] add. *επισrασθε* A.
25. *ὁ δε Παυλος* ABℵE. 13. 61. (Vulg.) (Syr.Pst.) Memph. Arm. (Æth.) ait Paulus *Am.* (om. inquit) | *om. *Παυλος* ς. 31. HL. Syr.Hcl.
— *αλλα* AℵE. 13 *ut vid.* 31. 61. L. | ‡ *αλλ'* ς. BH.
— *λαλω*] *λεγω* 13.
26. *λανθανειν*] *-νει* 31.
— *και*] om. B. Memph. Arm.
— *τι*] om. B.
— *ου πειθομαι ουθεν* Bℵ*. | ‡ *ου πειθομαι ουδεν* ς. HL. | *ου πειθομαι* Aℵ^c^E. 13. | *ουδεν πειθομαι* 31. (61 *ουθεν sic*) (Vulg. anc.)
— *ου γαρ*] *ουδε γαρ* E**. 31. (*ουδεν* E*.)
— *εστιν*] om. HL *sic.* | post *εν γωνιᾳ* 31.

28. *Παυλον*] † add. *εφη* ς. E. 31. HL. *Tol.* Syrr.(Pst.)&Hcl.(Memph.) (Arm.) Æth. | om. ABℵ. 13. 61. Vulg.
— *πειθεις* BℵE. rel. | *πειθῃ* A.
— *χρηστιανον* ℵ*.
— *ποιησαι* ABℵ. 13. 61. Syr.Hcl.mg. Memph. (?Æth.) [confer "ist zu bemerken dasz die verba jubendi regelmässig, wenn auch nicht ohne Ausnahme mit dem Infinitivus activi construiert werden...während die Lateiner umgekehrt ungleich häufiger z. B. *jubeo occidi hominem* sagen als, mit Bezugnahme auf die Person, welcher den Befehl erteilt wird, *jubeo occidere hominem.*" W. Dindorf. "*Beiträge zur Kritik des Aeschylus.*" 14.] | ‡ *γενεσθαι* ς. E. 31. HL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.txt. (Arm.) (vid. ver. 29.)
29. *Παυλος*] † add. *ειπεν* ς. 31 HL. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. | om. ABℵ. 13. 61. Vulg. Syr.Hcl.
— *ευξαιμην*] *-ξαμην* ℵ*. 61. HL.
— *αν*] om. 13.
— *μεγαλῳ* ABℵ. 13. 61. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Syr.Hcl.mg. *Graecè.* Memph. ut vid. | ‡ *πολλῳ* ς. (31.) HL. Arm. | (*εν πολλῳ και εν ολιγῳ* 31*.)
29. *καγω*] *και εγω* B.
30. ab init.] *και ταυτα ειποντος αυτου* ς. 31. HL. Syr.Hcl.* | om. ABℵ. 13. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.txt. Arm. Æth. Memph.
— *ανεστη τε* ABℵ. 61. Vulg. Syr. Pst. Æth. | *om. *τε* ς. 31. HL. Arm. | *δε* 13 *sic* Syr.Hcl. Memph.
— *αυτοις*] *-τω* 13.
31. *ελαλουν*] *εκαλουν* 31*.
— *ὁτι*] om. 31.
— *θανατου η δεσμων αξιον* Bℵ. 13. 31. 61. Vulg. | *αξιον θαν. η δεσμ.* A. Memph. (Æth.) | ‡ *θαν. αξ. η δεσμ.* ς. HL. Arm.
— *πρασσει* Syr.Hcl.mg. *Graecè.* | *πραττειν* 31. ‖ praem. *τι* Aℵ. 13. 31. 61. (Memph.) | om. BHL.
32. *εδυνατο* AB*ℵ. 13. (61.) HL. | *ηδυν.* B². 31.

25. Et Paulus *Cl.* | insanio inquit *Cl.* | 29. sed etiam omnes qui *Cl.* | 31. vinculis *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Arm. Æth.

Φήστῳ ἔφη, Ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος,
εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καίσαρα.
XXVII. ΛΗ' 35 [1] Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν
Ἰταλίαν, παρεδίδουν τόν τε Παῦλον καί τινας ἑτέρους
δεσμώτας ἑκατοντάρχῃ ὀνόματι Ἰουλίῳ σπείρης Σε-
βαστῆς. [2] ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδραμυττηνῷ ‡ μέλ-
λοντι″ πλεῖν * εἰς″ τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους,
ἀνήχθημεν, ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνος
Θεσσαλονικέως. [3] τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα,
φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησάμενος
ἐπέτρεψεν πρὸς * τοὺς″ φίλους ‡ πορευθέντι″ ἐπιμελείας
¶ H*. τυχεῖν.¶ [4] κἀκεῖθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν
Κύπρον διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους, [5] τό τε
πέλαγος· τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν
διαπλεύσαντες, ‡ κατήλθαμεν″ εἰς ‡ Μύῤῥα″ τῆς Λυ-
κίας. [6] κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ‡ ἑκατοντάρχης″ πλοῖον Ἀλεξαν-
δρῖνον πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς
αὐτό. [7] ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες καὶ μόλις
γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ
ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην,

Festo dixit, Dimitti poterat homo iste si non appellasset Caesarem.

[1] Ut autem iudicatum est cum navigare in Italiam, et tradi Paulum cum reliquis custodiis centurioni nomine Iulio cohortis Augustae, [2] ascendentes autem navem hadrumetinam incipientem navigare circa Asiae loca, egressi sumus perseverante nobiscum Aristarcho Macedone Thessalonicense. [3] Sequenti autem die devenimus Sidonem: humane autem tractans Iulius Paulum permisit ad amicos ire et curam sui agere. [4] Et inde cum sustulissemus, subnavigavimus Cypro, propterea quod essent venti contrarii, [5] et pelagus Ciliciae et Pamphyliae navigantes venimus Lystram quae est Lyciae. [6] Et ibi inveniens centurio navem alexandrinam navigantem in Italiam, transposuit nos in eam. [7] Et cum multis diebus tarde navigaremus et vix devenissemus contra Cium prohibente nos vento, adnavigavimus Cretae secundum Salmonem, [8] et vix

32. επεκεκλητο BN. 13*s*. 61. H. | επικεκ. AL*Tf.* | απεκεκ. 31. (-κλειτο L.)

1. ver.] Et praecepit de eo Festus ut mitteretur ad Caesarem in Italiam, ac tradidit Paulum et vinctos alios cum eo viro cuidam centurioni ex cohorte Augusta, cujus nomen erat Julius. Syr.Pst. | Sic igitur judicavit praeses mittere eum ad Caesarem. Cum die postero vocasset centurionem quendam cujus nomen Julianus ex cohorte Augusta tradidit ei Paulum cum et caeteris vinctis. Syr.Hel.mg. | Ut autem judicatum est navigare nos in Italiam, tradiderunt Paulum et quosdam alios vinctos centurioni *Cod. Gr. Bed.*

— ἡμας] τους περι τον Παυλον 31. | eum Vulg.

— παρεδιδουν] -δου A. *Demid.* Syr.Pst.

— ἑτερους] om. 61*. Syr.Hcl. | post δεσμωτας L.

— δεσμωτας] δεσμιους οντας 13.

— Ιουλιῳ *bis* N*. et ante et post ονοματι (om. 1°ᶜ.)

2. Αδραμυττηνῳ B*Mai*N. 31. H. | -μυτηνῳ B*Btly.* in ipsa coll. | -μυντηνῳ A. | -μυντινῳ 13. | -μυττυνῳ 61? | -μυττινῳ L*Tf.* | Αδραμυντεννεος Memph. Arm.

2. μελλοντι ABN. 13. 61. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. | ‡ μελλοντες ς. 31. HL. Vulg.

— πλειν εις ABN. (13.) 61. (Vulg.) (Syrr. Pst.&Hcl.) Arm. | πλειν επι B* *Th. Btly.* | *om. εις ς. 31. HL. (πειν 13.)

— οντος συν] οντες συνοντος 13.

— Αρισταρχου] -χος N*. (corr.ᶜ) | add. ex Thessalonicensibus autem Aristarchus et Secundus Syr.Hcl.

3. τῃ τε ABN*. rel. | τῃ δε Nᶜ. 31. 61. L. Vulg. Memph.

— Σιδονα N*.

— φιλανθρωπος 31*.

— Ιουλιος] Ιουλιανος A.

— τους φιλους ABN. 13. 31. 61. HL. Arm. | *om. τους ς.

— πορευθεντι ABN. 13. 61. | ‡ -θεντα ς. 31. HL.

4. τους ανεμους] post ειναι 31.

5. διαπλευσαντες] πλευσαντες H. | add. per dies quindecim Syr.Hcl.*

5. κατηλθαμεν AN. | ‡ -θομεν ς. B. 13*s*. 31. 61. HL.

— Μυρρα B. | ‡ Μυρα ς. 13*s*. L. | Μυραν 61. | Μοιρων H. | Σμυρναν 31. "Pro Lystra in Graeco Smyrna positum est." *Beda.* Σμυρα Arm. ed. Ζμυρνια Arm. MS. | Λυστρα A. | Λυστραν N. Vulg. Memph. "pervenimus Lystiam quae Asiae est" Æth.

— Λυκιας] Ciliciae *Am.* Memph. (Λικυας A.)

6. κακει BN. 13. 61. HL. | κακειθεν A. | κακεισε 31.

— εκατονταρχης ABN. 61. | ‡ -χος ς. 13. 31. HL.

— την] om. H.

— ενεβιβασεν] -σαν 31 *Scr.* | ανεβιβασεν 13.

— αυτο] add. τουτο N*. (corr.ᶜ)

7. ἱκαναις] εκειναις 61.

— κατα Σαλμωνην] Syr.Hcl.* (Σαλαμινη Memph. Arm.)

32. "iste" *sic Am.* "hic" *Cl.*
1. navigare eum *Cl.* | 2. *om.* autem *Cl.* | loca sustulimus persever. *Cl.* | Thessalonicensi *Cl.* | 4. Cyprum *Cl.* | 5. Ciliciae *Am.* | 7. contra Gnidum *Cl.* | juxta Salmonem *Cl.*

A B ℵ [C]. 13. 31. 61. HL.

8 μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰς τόπον
τινὰ καλούμενον Καλοὺς Λιμένας, ᾧ ἐγγὺς ἦν πόλις
‡ Λασέα.″ 9 ἱκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου, καὶ ὄντος
ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοὸς διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν
ἤδη παρεληλυθέναι, παρῄνει ὁ Παῦλος 10 λέγων αὐ-
τοῖς, ῎Ανδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς
ζημίας οὐ μόνον τοῦ ‡ φορτίου″ καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ
καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν.
11 ὁ δὲ ‡ ἑκατοντάρχης″ τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ
‡ μᾶλλον ἐπείθετο″ ἢ τοῖς ὑπὸ † Παύλου λεγομένοις.
12 ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχει-
μασίαν, οἱ ‡ πλείονες″ ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι ‡ ἐκεῖ-
θεν,″ εἴ πως δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα πα-
ραχειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα
καὶ κατὰ χῶρον. 13 ὑποπνεύσαντος δὲ νότου δόξαντες
τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες ἆσσον παρελέ-
γοντο τὴν Κρήτην. 14 μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ'
αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικὸς ὁ καλούμενος ‡ Εὐρακύλων.″
15 συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου, καὶ μὴ δυναμένου
ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ, ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. 16 νη-
σίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον ‡ Καῦδα″, ‡ ἰσχύ-
§ C. σαμεν μόλις″ περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης,§ 17 ἣν
ἄραντες βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον·
φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν σύρτιν ἐκπέσωσιν, χαλά-
σαντες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο. 18 σφοδρῶς δὲ

iuxta navigantes venimus in
locum quendam qui vocatur
Boni portus, cui iuxta erat
civitas Thalassa. 9 Multo au-
tem tempore peracto, et cum
iam non esset tuta navigatio
eo quod et ieiunium iam prae-
terisset, consolabatur Paulus
10 dicens eis, Viri, video quo-
niam cum iniuria et multo
damno non solum oneris et
navis sed etiam animarum
nostrarum incipit esse naviga-
tio. 11 Centurio autem guber-
natori et nauclerio magis cre-
debat quam his quae a Paulo
dicebantur. 12 Et cum aptus
portus non esset ad hieman-
dum, plurimi statuerunt con-
silium navigare inde, si quo
modo possent devenientes
Phoenicem hiemare, portum
Cretae respicientem ad afri-
cum et ad chorum. 13 Adspi-
rante autem austro aesti-
mantes propositum se tenere,
cum sustulissent de Asso, le-
gebant Cretam. 14 Non post
multum autem misit se contra
ipsam ventus typhonicus qui
vocatur euroaquilo: 15 cumque
arrepta esset navis et non
posset conari in ventum, data
nave flatibus ferebamur. 16 In-
sulam autem quandam decur-
rentes, quae vocatur Cauda,
potuimus vix optinere sca-
pham; 17 qua sublata adiutoriis
utebantur, accingentes navem;
timentes ne in syrtem incide-
rent, summisso vase sic fere-
bantur. 18 Valide autem nobis

8. *τινα*] om. A. Syr Pst.
— *ην*] post *πολις* Aℵ. 13. | ante B. 31. 61. rel.
— *Λασεα* B. 13. 31. 61. Syrr.Pst.& Hel txt. Memph. | ‡ *Λασαια* ϛ. HL. Arm. | *Λασσαια* ℵ*. *Λαΐσσα* ℵ^c. | *Αλασσα* A. Syr.Hel.mg. Thalassa Vulg. Æth.
10. *μετα*] *μεθ'* 31 *Scr.*
— *φορτιου* ABℵ. 13. 31. 61. H *Tf.* L. | ‡ *φορτου* ϛ.
— *ἡμων*] *ὑμων* ℵ^{c}L(^{2}*Tf.* in N.T.) Memph.
11. *ἑκατονταρχης* ABℵ. 13. 31. 61. HL. | ‡ *-αρχος* ϛ.
— *μαλλον* ante *επειθετο* ABℵ. 13. 31. 61. Vulg. | ‡ post ϛ. HL. Syrr.Pst.& Hel. Arm.
— *Παυλου*] † praem. *του* ϛ. 13*s*. 31. HL. | om. ABℵ. 61.
12. *ανευθετου*] *-θυτου* 31.
12. *πλειονες* ABℵ. 61. | ‡ *πλειους* ϛ. 13. 31. HL.
— *εκειθεν* ABℵ. 13. 61. L. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. | ‡ *κακειθεν* ϛ. 31. H. Syr.Hel.
— *δυναιντο*] *δυνανται* A.
— *βλεποντα*] *βλεπον sic* L.
— *και κατα χωρον*] om. Syr.Pst.
13. *ὑποπνευσαντος*] *-τες* ℵ.
— *δοξαντες*] *δοξαντος* 13.
— *ασσον*] de asson Vulg *Cl.Fuld.* de asso *Am.* ex Asso Memph. Æth. "circa" Syrr.Pst.&Hel. add. *προς την χωραν* Arm. MSS.
14. *κατα ταυτης* ℵ.
— *ανεμος*] add. *μεγας* 13.
— *Ευρακυλων* AB* *sic* in Cod. ℵ. Memph. *Boett.* | *ευρυκλυδων* B^2. | Euroaquilo Vulg. | *Ευτρακηλων* Memph. *Wilkins.* | *Ευρακηλων* Theb. *Gb.* | *ευρακοδον* 13. | ‡ *ευροκλυδων* ϛ. 31. HL(*εὐρ.*) Syr.Pst. *ευρακλυδον* Syr.Hel. et mg. *Graecè.* | *ευροκλυδω* 61. | *ευρακικλων* Arm. (aquilo Æth.)
15. *δυναμενου*] *δυνομενου* B*.
— *επιδοντες*] *-τος* 13.
— fin.] et collegimus artemonem Syr. Hel.*
16. *ὑποδραμουντες* B*.
— *Καυδα* Bℵ e corr. Vulg. Æth. | *Κλαυδα* ℵ*. 13. 61. Syr.Hel.(et mg. *Graecè.*) Memph. Arm. | ‡ *Κλαυδην* ϛ. 31. HL. | *Κλα...* A. | Cura Syr.Pst.
— *ισχυσαμεν* ante *μολις* ABℵ. 13. 31. 61. Vulg. | ‡ post ϛ. HL. Syrr.Pst.&Hel.
17. *βοηθειαις*] *-θειας* C. 61. H. || *-θιαν* ℵ*. (corr.^{c})
— *συρτιν*] *-την* H *Tf.*L. Syr.Hel.mg. *Graecè.*

9. consol. eos *Cl.* | 11. nauclero *Cl.* | 12. Corum *Cl.* | 13. Asson *Cl.* | 16. in insulam *Cl.* | 17. Syrtim *Cl.* | 18. valida *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. [Theb.] Arm. Æth.

χειμαζομένων ἡμῶν τῇ ἑξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο· 19 καὶ
τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ‡ ἔρρι-
ψαν·″ 20 μήτε δὲ ἡλίου μήτε ἄστρων ἐπιφαινόντων
ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικει-
μένου, λοιπὸν περιῃρεῖτο ‡ ἐλπὶς πᾶσα″ τοῦ σώζεσθαι
ἡμᾶς. 21 πολλῆς ‡ τε″ ἀσιτίας ὑπαρχούσης, τότε
σταθεὶς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν, Ἔδει μέν,
ὦ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς
Κρήτης, κερδῆσαί τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν.
22 καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ γὰρ
ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν πλὴν τοῦ πλοίου.
23 παρέστη γάρ μοι ‡ ταύτῃ τῇ νυκτὶ″ ‡ τοῦ θεοῦ οὗ
εἰμι ᾧ καὶ λατρεύω ἄγγελος,″ 24 λέγων, Μὴ φοβοῦ,
Παῦλε, Καίσαρί σε δεῖ παραστῆναι, καὶ ἰδοὺ κεχά-
ρισταί σοι ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ.
25 διὸ εὐθυμεῖτε ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ ὅτι
οὕτως ἔσται καθ᾽ ὃν τρόπον λελάληταί μοι. 26 εἰς
νῆσον δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν.

§ Theb.

27 § Ὡς δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ ἐγένετο, διαφε-
ρομένων ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς
ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν τινὰ αὐτοῖς χώραν·
28 καὶ βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς εἴκοσι, βραχὺ δὲ
διαστήσαντες καὶ πάλιν βολίσαντες, εὗρον ὀργυιὰς
δεκαπέντε· 29 φοβούμενοί τε ‡ μήπου″ ‡ κατὰ″ τραχεῖς
τόπους ‡ ἐκπέσωμεν,″ ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύρας

29. φοβ. δὲ

tempestate iactatis, sequenti
die iactum fecerunt, 19 et tertia
die suis manibus armamenta
navis proiecerunt: 20 neque sole
autem neque sideribus appa-
rentibus per plures dies, et
tempestate non exigua immi-
nente, iam ablata erat spes
omnis salutis nostrae. 21 Et
cum multa ieiunatio fuisset,
tunc stans Paulus in medio
eorum dixit, Oportebat qui-
dem, o viri, audito me non
egredi a Creta lucrique facere
iniuriam hanc et iacturam.
22 Et nunc suadeo vobis bono
animo esse: amissio enim
nullius animae erit ex vobis
praeterquam navis. 23 Adstitit
enim mihi hac nocte angelus
dei cuius sum ego et cui de-
servio, 24 dicens, Ne timeas,
Paule: Caesari te oportet ad-
sistere, et ecce donavit tibi
deus omnes qui navigant te-
cum. 25 Propter quod bono
animo estote, viri: credo enim
deo quia sic erit quemadmo-
dum dictum est mihi. 26 In
insulam autem quandam opor-
tet nos devenire.

27 Sed postea quam quarta
decima nox supervenit navi-
gantibus nobis in Hadria, cir-
ca mediam noctem suspica-
bantur nautae apparere sibi
aliquam regionem. 28 qui sum-
mittentes invenerunt passus
viginti, et pusillum inde se-
parati invenerunt passus XV;
29 timentes autem ne in aspera
loca incideremus, de puppi
mittentes anchoras quattuor,

---

17. *εκπλεσωσιν* ℵ*.
— *το σκευος*] om. *το* ℵ*. (add.^{c})
18. *δε* Memph. *Boett.* | *τε* A. Syr.Pst. [Syr.Hcl.]
19. *αυτοχειρες*] *-ρως* 13.
— *ερριψαν* ABℵC. 13. 61. Vulg. *s.* Arm. (*εριψαν* ℵ. *ερειψαν* B*.) | ‡ *ερριψαμεν* ϛ. 31. HL. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. *Wilkins.* Æth.
20. *ουχ ολιγου* A.
— *επιφαινοντων*] *επιφεροντων* 31* (corr.^{1})
— *πλειονας*] *πλειους* ℵ*. (corr.^{c})
— *λοιπον*] om. B.
— *ελπις* ante *πασα* AB. 13. 31. 61. Vulg. *s.* | ‡ post ϛ. ℵCHL(*πασα ἡ ελπ.*)
21. *πολλης τε* ABℵC. 13. 61. Vulg. *s.* Syr.Pst. Arm. Æth. | ‡ *πολλ. δε* ϛ. 31. HL. Syr.Hcl. Memph.
— *τοτε*] om. A.
21. *εμμεσω* A.
— *της*] om. H.
22. *ευθυμειν*] *ευθυνειν* 13.
— *ουδεμια*] *-ας* 31. Vulg. *s.* | ante *ψυχης* ℵ*. (corr.^{c})
23. *ταυτῃ τῃ* ante *νυκτι* ABℵC. 13. 31. 61. H*Tf*L. Vulg. *s.* Arm. (*τηδε τη* ℵ*. corr.^{c}) | ‡ post ϛ.
— *του θεου*] *κυριου* 61.
— *ειμι*] add. *εγω* AℵC^{2}. Vulg. Arm. | om. BC*. 13 *ut vid.* 31. 61. HL. *s.*
— *αγγελος*] post *λατρευω* ABℵC. 31. | post *οὑ ειμι* 13. | ‡ ante *του θεου* ϛ. 61. HL. Vulg. *s.* Memph. Arm.
24. *σε*] post *δει* 13.
25. *διο*] *δι᾽* L.
26. *δει*] post *ἡμας* B.
27. *τεσσαρες*] *-ρας* 61.
— *εγενετο* BℵC. 13. 31. HL. | *επεγενετο* A. 61. Vulg.
— *ἡμων*] om. 13.
27. *προσαγειν* Aℵ^{c}C. 13. 31. 61. HL. | *προσαχειν* B*. | *προσανεχειν* B^{2}. | *προαγαγειν* ℵ*.
28. *και*] *οἱ τινες* ℵ*. (corr.^{c})
— *οργυιας* bis AB*Mai*ℵC. 31. H(1^{0})L. | *-γυας* B*Bily.* 13. 61. H2^{0}.
— *βολισαντες* 2^{0}.] *λυσισαντες* 31.
— *εὑρον* 2^{0}.] *εὑρομεν* C*.
29. *τε* AB. 31. HL. Syr.Pst. | *δε* ℵC. 13. 61. Vulg. Syr.Hcl. Memph. [Theb. Arm.]
— *μηπου* BℵC. 13. 61. (*μη* ℵ*. corr.^{1} s.^{a}) | *μηπω* A. | ‡ *μηπως* ϛ. 31. HL.
— *κατα* ABℵC. 13. 61. | ‡ *εις* ϛ. 31. HL. Vulg. Arm.
— *εκπεσωμεν* AB(ℵ)C. 13. 31. HL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. (*εμπεσωμεν* ℵ.) | ‡ *-σωσιν* ϛ. 61. Theb. Arm. Æth.

---

20. autem sole *Cl.* | 21. non tollere a Creta *Cl.* | 27. Adria *Cl.* | 28. qui et summittentes bolidem *Cl.*

ABℵC. 13. 31. 61. HL.

τέσσαρας ‡ εὔχοντο″ ἡμέραν γενέσθαι. 30 τῶν δὲ ναυ-
τῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου, καὶ χαλασάν-
των τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν προφάσει ὡς ἐκ
πρώρας ‡ ἀγκύρας μελλόντων″ ἐκτείνειν, 31 εἶπεν ὁ
Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖς στρατιώταις, Ἐὰν
μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ
δύνασθε. 32 τότε ‡ ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται″ τὰ σχοι-
νία τῆς σκάφης, καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. 33 ἄχρι
δὲ οὗ ‡ ἡμέρα ἤμελλεν″ γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος
ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς λέγων, Τεσσαρεσκαιδε-
κάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες ἄσιτοι διατε-
λεῖτε, ‡ μηθὲν″ προσλαβόμενοι. 34 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς
‡ μεταλαβεῖν″ τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας
σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θρὶξ ‡ ἀπὸ″
τῆς κεφαλῆς ‡ ἀπολεῖται.″ 35 ‡ εἴπας″ δὲ ταῦτα καὶ
λαβὼν ἄρτον εὐχαρίστησεν τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων,
καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν. 36 εὔθυμοι δὲ γενόμενοι
πάντες καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς· 37 ‡ ἤμεθα″
δὲ ‡ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ″ διακόσιαι ἑβδομή-
κοντα ἕξ. 38 κορεσθέντες δὲ τροφῆς ἐκούφιζον τὸ
¶ Theb. πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασσαν.¶
39 ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον,

optabant diem fieri. 30 Nautis
vero quaerentibus fugere de
navi, cum misissent scapham
in mare sub optentu quasi
a prora inciperent anchoras
extendere, 31 dixit Paulus cen-
turioni et militibus, Nisi hi in
navi manserint, vos salvi fieri
non potestis. 32 Tunc abscide-
runt milites funes scaphae, et
passi sunt eam excidere. 33 Et
cum lux inciperet fieri, rogabat
Paulus omnes sumere cibum,
dicens, Quarta decima hodie
die expectantes ieiuni perma-
netis, nihil accipientes: 34 prop-
ter quod rogo vos accipere
cibum pro salute vestra, quia
nullius vestrum capillus de
capite peribit. 35 Et cum haec
dixisset, sumens panem gratias
egit deo in conspectu omnium,
et cum fregisset, coepit man-
ducare. 36 Animaequiores au-
tem facti omnes et ipsi ad-
sumserunt cibum. 37 Eramus
vero universae animae in navi
ducentae septuaginta sex. 38 Et
satiati cibo adleviabant navem,
iactantes triticum in mare.
39 Cum autem dies factus
esset, terram non agnoscebant,
sinum vero quendam consi-

29. τεσσαρες ℵ.
— ευχοντο B*CH. | ‡ ηυχοντο ς. AB²ℵ. 13. 31. 61. L.
30. φυγειν] εκφυγειν A.
— πρωρας BC. 31. 61. HL. | -ρης Aℵ. 13. (πλωρης ℵ*. corr.ᶜ)
— αγκυρας ante μελλοντων ABC. 13. 31. 61. | ‡ post ς. ℵHL. (Vulg.) Arm.
31. ειπεν] add. δε 61.
— εν τω πλοιω] ante μεινωσιν ℵ*. (corr.ᶜ) Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. | Contra, ABℵᶜC.rel. Memph. Theb. Arm. Æth.
32. απεκοψαν ante οἱ στρατιωται ABℵC. 13. 31. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Æth. | ‡ post ς. HL. Memph. Theb. Arm. | om. οἱ στρατιωται 61.
33. ἡμερα ante ημελλ. (s. εμελλ.) ABℵC. 13. 61. Vulg. | ‡ post ς. 31. HL. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth.
— ημελλεν BC. 13. 61. L. | ‡ εμελλεν ς. Aℵ. 31. H.
— γινεσθαι] γιγνεσθαι 31.
— τεσσαρεσκαιδεκατην] τεσσαρασκαιδεκατην 61.

33. μηθεν ABℵ. | ‡ μηδεν ς. C. 13. 31. 61. HL.
— προσλαβομενοι] προσλαμβανομενοι A.
34. διο] add. και B ap. *Thom. Bentley. Mai.*
— μεταλαβειν ABℵC. 13. 61. | ‡ προσλαβειν ς. 31. HL. Arm. ‖ add. τι ℵ*. (corr.ᶜ)
— προς] προ B *Th. Bentley. Mai.*
— ὑμετερας BℵC. 13*s*. 31. 61. H. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. | ἡμετ. AL. Syr.Hcl.
— ὑπαρχει] add. νυν 13 *sic.*
— ουδενος] ουθενος A.
— απο ABC. 13. 61. (de Vulg.) | ‡ εκ ς. ℵ. 31. HL.)
— απολειται ABℵC. 13. 31. 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. | ‡ πεσειται ς. HL. Syr.Hcl. Theb.
35. ειπας ABℵC. | ‡ ειπων ς. 13. 31. 61. HL.
— αρτον] αρτους 13.
— ευχαρ.] ηυχαρ. 31. 61. | ευχαριστησας ℵ.
— fin.] add. et dedit etiam nobis Syr.Hcl.* Theb.

36. παντες] ἁπαντες ℵ*.
— προσελαβοντο] προσελαβον A. (μεταλαβαν ℵ sic.)
37. ημεθα ABℵ. 61. | ‡ ημεν ς. C. 13*s*. 31. HL.
— αἱ πασαι ψυχαι BℵCHL. | πασ. ψυχ. (om. αἱ) A. 61. Arm. | πασαι αἱ ψυχαι 13. | ἁπασαι ψυχαι 31. ‖ habent ante εν τω πλοιω ABℵC. 13. 31. 61. Vulg. Memph. (Theb.) Arm. | ‡ post ς. HL. Syrr.Pst.&Hcl. | om. Æth.
— διακοσιαι ἑβδομηκοντα ἑξ ℵC. 13. 61. HL. (CO̊ς 61. [non σοζ]) Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. ed. Arm. | ωος Memph. MS. ρος Memph. MS. | ὡς ἑβδομηκοντα ἑξ B. Theb. | διακ. ἑβδομηκ. πεντε A. | διακ. ἑβδομηκ. (om. ἑξ) 31. | ὡς διακοσιαι ἑξ Æth. (ὡς ἑβδομηκοντα *Epiph* Ancor. 78.)
38. τροφης] praem. της 31. HL.
— εκβαλλομενοι] -βαλομ. L.

30. inciperent a prora *Cl.* | 33. die hodie *Cl.* | 36. sumpserunt *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. (1 heb.) Arm. Æth.

κόλπον δέ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰς ὃν
‡ ἐβουλεύοντο," εἰ δύναιντο, ἐξῶσαι τὸ πλοῖον. 40 καὶ
τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἴων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα
ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων, καὶ ἐπάραντες
τὸν ‡ ἀρτέμωνα" τῇ πνεούσῃ κατεῖχον εἰς τὸν αἰγια-
λόν. 41 περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ‡ ἐπέ-
κειλαν" τὴν ναῦν· καὶ ἡ μὲν πρῷρα ἐρείσασα ἔμεινεν
ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας [τῶν
κυμάτων.] 42 τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο ἵνα
τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσιν, μή τις ἐκκολυμβήσας
‡ διαφύγῃ." 43 ὁ δὲ ‡ ἑκατοντάρχης" βουλόμενος δια-
σῶσαι τὸν Παῦλον, ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος,
ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν ἀποῤῥίψαν-
τας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι, 44 καὶ τοὺς λοιποὺς
οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓς δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ
πλοίου· καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ
τὴν γῆν.

41. om. τῶν κυμάτων.

derabant habentem litus, in quem cogitabant si possent eicere navem. 40 Et cum anchoras abstulissent, committebant se mari, simul laxantes iuncturas gubernaculorum, et levato artemone secundum flatum aurae tendebant ad litus. 41 Et cum incidissemus in locum bithalassum, inpegerunt navem: et prora quidem fixa manebat inmobilis, puppis vero solvebatur a vi maris. 42 Militum autem consilium fuit ut custodias occiderent, ne quis cum enatasset effugeret: 43 centurio autem volens servare Paulum prohibuit fieri, iussitque eos qui possent natare mittere se in mare primos et evadere et ad terram exire, 44 et ceteros alios in tabulis ferebant, quosdam super ea quae de navi essent. Et sic factum est ut omnes evaderent ad terram.

XXVIII.

1 Καὶ διασωθέντες, τότε ‡ ἐπέγνωμεν" ὅτι Μελίτη ἡ
νῆσος καλεῖται· 2 οἵ ‡ τε" βάρβαροι ‡ παρεῖχαν" οὐ
τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν· ‡ ἅψαντες" γὰρ
πυρὰν προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς διὰ τὸν ὑετὸν τὸν
ἐφεστῶτα καὶ διὰ τὸ ψῦχος. 3 συστρέψαντος δὲ τοῦ

1 Et cum evasissemus, tunc cognovimus quia Militene insula vocatur. Barbari vero praestabant non modicam humanitatem nobis: 2 accensa enim pruna reficiebant nos omnes propter imbrem qui inminebat et frigus. 3 Cum

38. την] om. א*. (add.c)
39. επεγινωσκον] εγεινωσκον B.
— κατενοουν] ὑπενοουν 31.
— εις ὁν] προς ὁν A.
— εβουλευοντο BאC. 13 *sic*. Vulg. Syrr. Pst.&Hel. Memph. Arm. | εβουλοντο A. 61. Æth. | ‡ εβουλευσαντο ς. 31. HL.
— δυναιντο ABא. 13. 31*. 61. Vulg. Syr.Hel. | δυνατον C. 31 e corr.1 HL*Tf.* (Syr.Pst.) Arm.
— εξωσαι] εκσωσαι B*C. Memph. Arm. Æth.
— περιελοντες] προελ. א*. (corr.c)
40. ζευκτηριας] βακτηριας 13.
— αρτεμωνα ABאC. 312. 61. H*Tf.* Syr.Hel.mg. *Graecè*. | ‡ -μονα ς. 13s. 31*. L.
— πνεουσῃ] πνευουσῃ A.
41. επεκειλαν AB*אC. 13. 61. | ‡ επωκειλαν ς. B2. 31. (H)L. (εποκιλαν H.)
— ναυν] add. eo ubi syrtis Syr.Hel.*
— πρωρα] πρωτη A*.
— εμεινεν] εμενεν A. (non H.)
41. ελυετο] διελυετο 31. L. | ελυτο א.
— ὑπο] απο א*. (corr.1)
— των κυματων אcC. 13. 31. 61. HL. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Æth. | om. ABא*. Arm. | maris Vulg.
42. δε] om. C*.
— αποκτεινωσιν] απεκτ. C.
— μη τις] praem. ἱνα אc. | add. ex iis Syr.Hel.mg. ‖ (εκκολυβησας *sic* א.)
— διαφυγῃ ABאC. 13. 61. H(L.) (-γει L.) | ‡ -γοι ς. 31.
43 ἑκατονταρχης ABאC. 13. 31. 61. | ‡ -αρχος ς. HL.
— διασωσαι] post τον Παυλον A. 13.
— βουληματος] βηματος א*. (corr.c)
— τε ABא. 31. HL. | δε C. 13. 61. Syr.Hel. Memph. [Syr.Pst. Arm.]
— κολυμβαν] εκκολυμβαν B.
— απορριψαντας אC.
— την γην] της γης א.
1. διασωθεντες] add. οἱ περι τον (om. C3.) Παυλον εκ του πλοος C3*mg*. 31. L.
— επεγνωμεν ABאC. 13. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. | ‡ επεγνωσαν ς. C3*mg*. 31. HL. Æth.
1. Μελιτη AB2אC. rel. Vulg. ed. Syrr. Pst.&Hel.txt. Æth. | Μελιτηνη B*. (*Am. Fuld. Demid.*) Syr.Hel.mg. *Graecè* (Memph.) Arm.
2. οἱ τε ABC. 13. 61. Syrr.Pst.&Hel. Æth. | ‡ οἱ δε ς. א. 31. HL. Vulg. Memph. Arm.
— παρειχαν ABא. | ‡ -χον ς. C. 13. 31. 61. HL.
— τυχουσαν] τοιχουσαν AH*.
— ἡμιν] om. 31.
— ἁψαντες ABאC. 13. 61. | ‡ αναψαντες ς. 31. HL.
— προσελαβοντο] προσανελαμβανον א*. (corr.c)
— παντας] om. A. | post ἡμας 13.
— εφεστωτα] ὑφεστωτα 13. L.
— δια 2o.] om. א*. (add.c)

40. sustulissent *Cl.* | aurae flatum *Cl.* | 41. dithalassum *Cl.* | 43. emittere *Cl.* | om. in mare *Cl.* | 44. de navi erant *Cl.* | omnes] *add.* animae *Cl. Am.*2
1. Melita *Cl.* | vocabatur *Cl.* | 2. enim pyra *Cl.*

ABℵ(C)[II]. 13. 31. 61. HL.

Παύλου φρυγάνων *τι" πλῆθος καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν
πυράν, ἔχιδνα ‡ ἀπὸ" τῆς θέρμης ἐξελθοῦσα καθῆψεν
τῆς χειρὸς αὐτοῦ. 4 ὡς δὲ ‡ εἶδαν" οἱ βάρβαροι κρεμά-
μενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ‡ πρὸς ἀλλήλους
ἔλεγον," Πάντως φονεύς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν
¶ C. διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν.¶
5. ἀποτιναξάμενος 5 ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ ἔπαθεν
οὐδὲν κακόν. 6 οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν πίμ-
πρασθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν· ἐπὶ πολὺ δὲ
αὐτῶν προσδοκώντων, καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον
εἰς αὐτὸν γινόμενον, ‡ μεταβαλόμενοι" ἔλεγον ‡ αὐτὸν
εἶναι θεόν." 7 ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρ-
χεν χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου, ὀνόματι Ποπλίῳ,
ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξέ-
νισεν. 8 ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς
καὶ ‡ δυσεντερίῳ" συνεχόμενον κατακεῖσθαι· πρὸς ὃν
§ II. ὁ Παῦλος εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος,§ ἐπιθεὶς τὰς
χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν. 9 τούτου ‡ δὲ" γενομένου,
καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ‡ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας," προσ-
ήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο· 10 οἳ καὶ πολλαῖς τιμαῖς
ἐτίμησαν ἡμᾶς, καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς
‡ τὰς χρείας."
ΛΘʹ 36 11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ

congregasset autem Paulus sarmentorum multitudinem et inposuisset super ignem, vipera a calore cum processisset, invasit manum eius.
4 Ut vero viderunt barbari pendentem bestiam de manu eius, ad invicem dicebant, Utique homicida est homo iste, qui cum evaserit de mari, ultio eum non dimisit vivere.
5 Et ille quidem excutiens bestiam in ignem nihil mali passus est:
6 at illi existimabant eum in tumorem convertendum et subito casurum et mori. Diu autem illis sperantibus et videntibus nihil mali in eum fieri, convertentes se dicebant eum esse deum.
7 In locis autem illis erant praedia principis insulae, nomine Puplii, qui nos suscipiens triduo benigne exhibuit.
8 Contigit autem patrem Puplii febribus et dysenteria vexatum iacere: ad quem Paulus intravit, et cum orasset et inposuisset ei manus, salvavit eum.
9 Quo facto et omnes qui in ipsa insula habebant infirmitates accedebant et curabantur;
10 qui etiam multis honoribus nos honoraverunt, et navigantibus inposuerunt quae necessaria erant.
11 Post menses autem tres

---

3. φρυγανων τι ABℵ(add.[1] ut vid.)C. 13. (61 τὲ). Vulg. *Cl.* (Memph.) Æth. | *om. τὲ ς. ℵ*. 31. HL. *Am.* Syrr.Pst. &Hcl. Arm.
— επιθεντος] -θεντες ℵ. ‖ add. του Παυλου A.
— απο ABℵC. 13. 61. HL. Vulg. | ‡ εκ ς. 31.
— εξελθουσα ABℵC. 13*s* 31. 61. | διεξελθ. HL.
— καθηψεν] -ψατο C.
4. δε] δ' 31 *Scr.*
— ειδαν B. | ‡ -δον ς. AℵC. 13. 31. 61. HL.
— κρεμαμενον] κρεμμαμενον L. | post το θηριον 61. | ante *Orig.* ii. 27ª.
— προς αλληλους ante ελεγον ABℵC. 13. 31. 61. Vulg. Syr.Hcl. | ‡ post ς. HL. Memph. Arm. Æth. (om. Syr. Pst.)
— της θαλ.] om. της ℵ*. (add.ᶜ)
5. αποτιναξας Bℵ 31. | -ξαμενος A. 13. 61. HL.
— κακον] om. ℵ*. (add.ᶜ)

6. οἱ δε] add. προσελθοντες 13.
— προσεδοκων] -κουν 13. H*Tf.*L.
— μελλειν] μελλων A.
— πιμπρασθαι Bℵᶜ. rel. | πιπρασθαι A. | εμπιπρασθαι ℵ*.
— καταπιπτειν] add. αυτον 31.
— προσδοκωντων] -κουντων A. | -κοντων 61. L
— θεωρουντων] -ρωντων ℵ*. (corr.ᶜ)
— μηδεν Aℵ. rel. | μηθεν B.
— αυτον γινομενον] αυτο γιγνομενον 31.
— μεταβαλομενοι AB *Mai.* 61. | ‡ -βαλλομ. ς. ℵ. 13*s*. 31. HL.
— ελεγον] -γαν B.
— αυτον ειναι θεον Bℵ. 61. Vulg. Æth. | ειν. αυτ. θεον A. | αυτ. θεον ειναι 13. 31. Syrr.Pst.&Hcl. | ‡ θεον αυτ. ειν. ς. HL. Arm.
7. τον τοπων εκεινων 61.
— Ποπλιῳ] Πουπλιῳ 61.
— τρεις] post ἡμερας B. 31. | ante Aℵ. (13.) 61. rel. | (τρεις ἡμερ. post φιλοφρονως 13.) ‖ add. in domo sua Syrr.Pst.&Hcl.*

8. Πουπλιου 61.
— δυσεντεριῳ ABℵ. 31. HL. | ‡ -ριᾳ ς. 61. Vulg. | -ριοις 13.
— επιθεις] add. τε 31. (Syr.Pst.)
9. δε ABℵII. 13. 61. Syrr.(Pst.&)Hcl. Memph. (Æth.) | ‡ ουν ς. 31. HL. [Vulg. Arm.]
— γενομενου] γινομ. L. | add. ὑγιοὺς *sic* H.
— και] om. B. Memph.
— εν τῃ νησῳ ante εχοντες ασθενειας ABℵII. 13. 31. 61. Vulg. (Syr.Pst.) Memph. | ‡ post ς. HL. Syr.Hcl. (Æth.)
— προσηρχοντο] προηρχον B.
10. αναγομενοις] praem. αναθεμενοι ut vid. 13.
— επεθεντο] add. in navi Syr.Hcl.*
— τα] om. ℵ*. (add.ᶜ) | τας A.
— τας χρειας ABℵII. 13. | ‡ την χρειαν ς. 31. 61. HL.
11. ανηχθημεν] ηχθημεν 31. H.

3. sarmentorum] add. aliquantam *Cl.* | 4. homo hic *Cl.* | ultio non sinit eum *Cl.* | 6. illis expectantibus *Cl.* | in eo *Cl.* | 7. Publii *Cl.* | 9. *om.* "et" 1º. *Cl.* | om. ipsa *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. Arm. Æth.

παρακεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρίνῳ, παρα-
σήμῳ Διοσκούροις· 12 καὶ καταχθέντες εἰς Συρακού-
σας ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς, 13 ὅθεν περιελθόντες
κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν
ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους·
14 οὗ εὑρόντες ἀδελφοὺς παρεκλήθημεν ‡ παρ᾽″ αὐτοῖς
ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτά· καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην
‡ ἤλθαμεν.″ 15 κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ
περὶ ἡμῶν ‡ ἦλθαν″ εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ‡ ἄχρι″ Ἀππίου
Φόρου καὶ Τριῶν Ταβερνῶν, οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος
εὐχαριστήσας τῷ θεῷ ἔλαβεν θάρσος.

16 Ὅτε δὲ ‡ εἰσήλθαμεν″ εἰς Ῥώμην, † ‡ ἐπετράπη
τῷ Παύλῳ″ μένειν καθ᾽ ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι
αὐτὸν στρατιώτῃ. 17 ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς
συγκαλέσασθαι ‡ αὐτὸν″ τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων
πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸς αὐτούς,
‡ Ἐγώ, ἄνδρες ἀδελφοί,″ οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ
λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσιν τοῖς πατρῴοις, δέσμιος ἐξ Ἱεροσο-
λύμων ¶ παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων,
18 οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι, διὰ
τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί· 19 ἀν-
τιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων ἠναγκάσθην ἐπικαλέ-
σασθαι Καίσαρα, οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι

14. ἤλθαμεν εἰς Ῥώμην

M′

¶ II.

navigavimus in navi alexandrina, quae in insula hiemaverat, cui erat insigne Castorum. [12] Et cum venissemus Syracusas, mansimus ibi triduo: [13] inde circumlegentes devenimus Regium: et post unum diem flante austro secundo die venimus Puteolis, [14] ubi inventis fratribus rogati sumus manere apud eos dies septem, et sic venimus Romam. [15] Et inde cum audissent fratres occurrerunt nobis usque ad Appii forum et Tribus tabernis; quos cum vidisset Paulus, gratias agens deo accepit fiduciam. [16] Cum venissemus autem Romam, permissum est Paulo manere sibi cum custodiente se milite. [17] Post tertium autem diem convocavit primos Iudaeorum: cumque convenissent, dicebat eis, Ego, viri fratres, nihil adversus plebem faciens aut morem paternum, vinctus ab Hierosolymis traditus sum in manus Romanorum; [18] qui cum interrogationem de me habuissent, voluerunt me dimittere eo quod nulla causa esset mortis in me: [19] contradicentibus autem Iudaeis coactus sum appellare Caesarem, non quasi gentem meam habens

11. διοσκοροις 61^2*Scr.*
12. ἡμερας τρεις AℵII. 13. 31. 61. HL. | ἡμεραις τρισιν B.
13. περιελθοντες Aℵ^c. 13. 31. 61. HL. | περιελοντες B.*Mai*ℵ*.
— ηλθομεν] -θον 31*.
— Πουτιολους A*.
14. αδελφους] -φοῖς 61*. -φοὶς 61^2.
— παρ᾽ ABℵII. 13. 31*. 61. | ‡ επ᾽ ς. 31^2. HL.
— επιμειναι] επιμειναντες H. Syr.Hcl. | επιμεινα A. ‖ add. apud eos Syr.Hcl.* Arm. MSS.
— εις την Ρωμην ante ηλθ. Bℵ. 31. HL. Syr.Hcl. Arm. | post (AII. 13.) 61. Vulg. Syr.Pst. Memph. Æth. (om. εις H. | om. την AII. 13.)
— ηλθαμεν ABℵ. | ‡ ηλθομεν ς. II. 13. 31. 61. H. | εισηλθομεν L.
15. οἱ] om. B.
— ηλθαν BℵII. | ηλθον A. 61. | ‡ εξηλθον ς. 31. HL. (13 *n. l.*)
— απαντησιν] ὑπαντ. ℵ*. (corr.^c) [13 *n.l.*]
15. ἡμιν AB(ℵ.) 31. HL. | ἡμων II. 13. 61. Arm. (ὑμιν ℵ*. corr.^c)
— αχρι ABℵ. 13. 61. | ‡ αχρις ς. II. 31. HL.
— Παππιου ℵ*. (corr.^1) | Απφιου 13.
16. εισηλθ. ABℵII. 13. 31. 61. Arm. (-θαμεν A. -θομεν Bℵ. 31. 61. -θωμεν 13. (II *n. l.*)) | ‡ ηλθομεν ς. L. | ηλθον H.
— Ρωμην] praem. την ℵ*L. | om. ABℵ^c. rel. (13 *n.l.*) ‖ † add. ὁ εκατονταρχος παρεδωκεν τους δεσμιους τῳ στρατοπεδαρχῃ ς. (31. HL.) Syr.Hcl.* Æth. (παραδεδωκεν 31. στρατοπεδαρχῳ 31. HL.) | om. ABℵII. 13 *e spat.* 61. Vulg Syrr.Pst.&Hcl.txt. Memph. Arm.
— επετραπη τῳ Παυλῳ ABℵII. 61. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. | ‡ τῳ δε Παυλῳ επετραπη ς. 31. HL. (B*Bch*.HL. -πει) (Æth.) [13 hiat.]
— ἑαυτον] αυτον B. | * extra castra" seorsum Syr.Hcl.
— φυλασσοντι] -ττοντι 31.
— αυτον] -τω L.
17. μετα] μεθ᾽ 31.
— συγκαλ. αυτον ABℵII. 13. 61. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm. Æth. | ‡ συγκαλ. τον Παυλον ς. 31. HL. Syr.Pst.
— ελεγεν] ειπεν 61.
— εγω ante ανδρες αδελφοι ABℵII. 13. 61. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm. Æth. | ‡ post ς. 31. HL. Syr.Pst. (λεγω̄ ℵ*. corr.^1 *ut vid.*)
— ποιησας] πραξας 61.
18. ανακριναντες] -κρινοντες ℵ*. (corr.^c) praem. "in multis" Syr.Hcl.*
— εβουλοντο] ηβουλοντο 31 *Scr.* II *Tf.* L. (add. με ℵ*. corr.^c)
— αιτιαν] post θανατου 13.
19. Ιουδαιων] add. et clamarent, Tolle, inimicum nostrum Syr.Hcl.* (επικραζοντων, Αιρε τον εχθρον ἡμων 137.)
— ηναγκασθην] ηνηγκ. A. | ηνεγκ. 61 *Scr.*
— εχων] praem. ου ℵ*. (corr.^1)

11. Castrorum *Am.** | 12. Syracusam *Cl.* | 13. Rhegium *Cl.* | secunda *Cl.* | Puteolos *Cl.* | 15. ac tres Tabernas *Cl.* | 16. autem venissemus *Cl.* | sibimet *Cl.* | 18. esset causa *Cl.*

A B ℵ [E.]
13. 31. 61.
HL.

‡ κατηγορεῖν." 20 διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρεκά-
λεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι· ἕνεκεν γὰρ τῆς
ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν ταύτην περίκειμαι.
21 οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν ‡ εἶπαν," Ἡμεῖς οὔτε γράμματα
περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγε-
νόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέν τι
περὶ σοῦ πονηρόν. 22 ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι
ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἱρέσεως ταύτης γνω-
στὸν ‡ ἡμῖν ἐστὶν" ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται. 23 Ταξά-
μενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν ‡ ἦλθον" πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν
ξενίαν πλείονες, οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενος τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς † περὶ τοῦ
Ἰησοῦ, ἀπό τε τοῦ νόμου ‡ Μωυσέως" καὶ τῶν προφη-
τῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας. 24 καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς
λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν. 25 ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες
πρὸς ἀλλήλους ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα
ἕν, ὅτι Καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησεν διὰ

aliquid accusare. 20 Prop-
ter hanc igitur causam rogavi
vos videre et adloqui: propter
spem enim Israhel catena hac
circumdatus sum. 21 At illi
dixerunt ad eum, Nos neque
litteras accepimus de te a
Iudaea, neque adveniens ali-
quis fratrum adnuntiavit aut
locutus est quid de te malum.
22 Rogamus autem a te audire
quae sentis: nam de secta hac
notum est nobis quia ubique ei
contradicitur. 23 Cum con-
stituissent autem illi diem,
venerunt ad eum in hospitium
plures, quibus exponebat tes-
tificans regnum dei suadensque
eos de Iesu ex lege Mosi et
prophetis, a mane usque ad
vesperam. 24 Et quidam cre-
debant his quae dicebantur,
quidam vero non credebant:
25 cumque invicem non essent
consentientes, discedebant di-
cente Paulo unum verbum,
quia Bene spiritus sanctus

19. *κατηγορειν* ABℵ. 13. 61. | ‡ *-ρησαι* ς. 31. HL. ‖ add. sed ut servarem animam meam a morte Syr.Hcl.* (*αλλ' ἱνα λυτρωσωμαι την ψυχην μου εκ θανατου* 137).
20. *παρεκαλεσαν* ℵ*. (corr.[1])
— *προσλαλησαι*] *λαλησαι* H.
— *ἑνεκεν* Bℵ**. rel. | *εἱνεκεν* Aℵ*.
— *Ισδραηλ* ℵ.
21. *ειπαν* ABℵ. 61. H. | ‡ *ειπον* ς. 13*s*. 31. L.
— *ουτε*] *ουδε* 61.
— *περι σου* ante *εδεξαμεθα* B(ℵ.) 31. 61. HL. Syrr.Pst.&Hcl. (*κατα σου* ℵ.) | post A. 13. Vulg. (Æth.)
— *πονηρον*] om. 13.
22. *αξιουμεν δε*] om. L.
— *παρα*] *περι* H.
— *ακουσαι*] post *παρα σου* AB. 31. 61. (H.) (om. 13.) | ante *παρα σου* ℵL.
— *γαρ*] om. L *sic*.
— *γνωστον*] *αγνωστον* 13.
— *ἡμιν* ante *εστιν* ABℵ. 13. 31. (61 *ὑμιν*). | ‡ post ς. HL. Vulg. *s*. Syr.Hcl. Memph. [Syr.Pst.]
23. *ηλθον* (A)Bℵ. 13. 61. (*-θαν* A.) | ‡ *ηκον* ς. 31. HL.
— *διαμαρτυρομενος* (*-ρουμενος* 61. *-ραμενοι* ℵ*. *-ραμενος* ℵ[c].) | *παρατιθεμενος* A. ‖ add. *αυτοις* L. Syr. Pst.
23. *τε*] om. ℵ*. (add.[c])
— *περι*] † praem. *τα* ς. 31. L. | om. ABℵ. 13. 61. H. Vulg. *s*. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Arm. Æth.
— *Μωυσεως* Bℵ. 13. 61. L. | ‡ *Μωσεως* ς. A. 31. H.
24. *μεν*] add. *ουν* ℵ*. (corr.[c])
25. *δε*] *τε* ℵ*. (corr.[c]) Syr.Pst.
— *δια 'Ησ. τ. προφητου*] post *προς τ. πατ. ὑμων* A. ‖ *δια*] *περι* ℵ*. corr.[c]
— *ὑμων* ABℵ. 13. 61. Syr.Pst. | ‡ *ἡμων* ς. 31. HL. Vulg. *s*. Memph. Arm. Æth. om. Syr.Hcl.
26. *λεγων* Bℵ. 13. L. | ‡ *λεγον* ς. A. 31. 61. H.
— *ειπον* ABℵE. 13. 31. 61. HL. | ‡ *ειπε* ς.
— *ακουσετε* BℵHL. | *-σητε* AE. 13. 31. 61.
— *συνητε*] *συνειτε* 61. L. | *συνιετε* 13.
— *και βλεπ. βλεψ.* om. 61.
— *βλεψετε* Bℵ*L. | *-ψητε* Aℵ[c]E. 13. 31. H.
— *ιδειτε* 13.
27. *επαχυνθη*] *εβαρυνθη* ℵ*. (corr.[c])
27. *ωσιν*] add. *αυτων* Aℵ. 13. Syr.Pst. Arm. Æth. (om. *s*.)
— *και τῃ καρδιᾳ συνωσιν*] om. ℵ*. add.[c]
— *επιστρεψωσιν* Bℵ. 13*s*. 31. HL. Vulg. | *-ψουσιν* AE. 61.
— *ιασομαι* ABℵHL. | ‡ *-σωμαι* ς. E. 13. 31. 61. Vulg. ("clemens sit eis dominus" Æth.)
28. *εστω* ante *ὑμιν* AℵE. 13. HL. Vulg. Syr.Hcl. Arm. | post B. 31. 61. [Syr. Pst.]
— *απεστ. τουτο* ABℵ*. 13. 61. Vulg. *e*. Syrr.Pst.&Hcl. | *om. *τουτο* ς. ℵ[c] E*Gr*. 31. HL. *Tol*. Memph. Arm. Æth.
— *του θεου*] om. *του* B.
29. ver. † *και ταυτα αυτου ειποντος* † *απηλθον οἱ Ιουδαιοι πολλην εχοντες* † *εν ἑαυτοις συζητησιν* ς. 31. HL. Vulg. *Cl*. Syr.Hcl.* Arm. *Usc*. (sed non in MSS.) Æth. *Rom*. | om. ABℵE. 13. 61. *Am. Fuld. s*.e spatio *certissime* Syrr.Pst.(Widm.)&Hcl.txt. Memph. Arm. Zoh. Æth. *Platt*.
30. *ενεμεινεν* Bℵ[1]. 13. 61. | *ενεμειναν*

21. nunciavit *Cl*. | 23. hospitium plures *Cl*. | eis *Cl*. | et lege *Am*.

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Arm. Æth.
k Es. 6:9, seq. Matt. 13:14, seq. Jo. 12:40, seq.
§ E

Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ‡ ὑμῶν″
26 ‡ λέγων,″ k § Πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ
‡ εἰπόν,″ Ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέ-
ποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε· 27 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ
καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν,
καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μή ποτε
ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν, καὶ
τῇ καρδίᾳ συνῶσιν, καὶ ἐπιστρέψωσιν καὶ ‡ ἰάσομαι″
l cap. 13:46. αὐτούς. 28 l Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν
ἀπεστάλη * τοῦτο″ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ, αὐτοὶ καὶ
ἀκούσονται. 29 †.
30 ‡ Ἐνέμεινεν″ δὲ † διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι,
καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς
αὐτόν, 31 κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ δι-
δάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ, μετὰ
πάσης παῤῥησίας ἀκωλύτως.

locutus est per Esaiam prophetam ad patres nostros 26 dicens, Vade ad populum istum et dic, Aure audietis et non intellegetis,[et] videntes videbitis et non videbitis: 27 incrassatum est enim cor populi huius, et auribus graviter audierunt et oculos suos conpresserunt, ne forte videant oculis et auribus audiant et corde intellegant et convertantur et sanem illos. 28 Notum ergo sit vobis quoniam gentibus missum est hoc salutare dei: ipsi et audient. 30 Mansit autem biennio toto in suo conductu, et suscipiebat omnes qui ingrediebantur ad eum, 31 praedicans regnum dei et docens quae sunt de domino Iesu Christo cum omni fiducia sine prohibitione. Amen.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ℵ*. (corr. -νεν¹.) | ‡ εμειναν ς. Aℵ^cE. 31. HL.
30. δε] † add. ὁ Παυλος ς. 31. HL. *Tol.* Syrr.Pst.&Hcl.* Æth. | om. ABℵE. 13. 61. Vulg. Syr.Hcl.txt. Memph. Arm.
— εν] om. 13.
— προς] εις 13. 31*.
— fin.] add. Judaeos et Gentiles *Tol.* Syr.Hcl.* (Ιουδαιους 137.)

31. χριστου] om. ℵ*. (add.^c) Syr.Hcl.
— fin.] add. dicens, quod hic sit Jesus Christus filius dei per quem futurus est totus mundus judicari. Amen Syr.Hcl. | *Tol.* habet "et docens quoniam hic est Christus filius dei per quem omnis mundus judicabitur cum omni fiducia, sine prohibitione." ‖ add. Amen *Am.*

Subscriptio.
Πραξεις αποστολων Bℵ.
Πραξεις των αγιων αποστολων AEHL.
Πραξεις των αποστολων 61.
Nihil in 13. 31. add. στι . βφκδ L.

26. dic ad eos *Cl.* | *om.* "et" *ante* videntes *Am.* | videtis et non *Am.** | et non perspicietis *Cl.* | 27. sanem eos *Cl.* | 28. et ipsi *Cl.* | 29. et cum haec dixisset exierunt ab eo Judaei multam habentes inter se quaestionem *Cl.* | 30. conducto *Cl.* | 31. *om.* Amen *Cl.*

Capita LIBRI ACTUUM *e Cod. Coisliniano apud Montefalconium.* *(vid. Biblioth. Coisl. Cod. XXV.)*

Ἔκθεσις κεφαλαίων τῶν Πράξεων τοῦ Παμφίλου.

Ἐκ πατέρων ἡμεῖς καὶ διδασκάλων τὸν τρόπον καὶ τὸν τύπον ὠφελημένοι, ἐγχειροῦμεν μετρίως τῇδε τῶν κεφαλαίων ἐκθέσει, αἰτοῦντες συγγνώμην προπετείας ἡμεῖς, οἱ νέοι ¹ χρόνῳ″ τε καὶ μαθημάτων ² παρ' ὑμῶν″ ἑκάστου τῶν ἀναγινωσκόντων εὐχῇ τῇ ὑπὲρ ἡμῶν τὴν συμπεριφορὰν κομιζόμενοι. ἐκτιθέμεθα ³ οὖν″ αὐτὴν καθ' ἱστορίαν Λουκᾶ τοῦ εὐαγγελιστοῦ καὶ συγγραφέως. τοιγαροῦν διὰ μὲν ⁴ τοῦ ἄλφα καὶ βῆτα″ αὐτοτελῆ τὰ κεφάλαια· διὰ δὲ ⁵ τοῦ ἀστερίσκου″ τὰς ἐν μέρει τούτων ἐχομένας ὑποδιαιρέσεις ἐσημειωσάμεθα.⁶

α΄. *περὶ τῆς ἐξ ἀναστάσεως διδασκαλίας χριστοῦ καὶ ὀπτασίας πρὸς τοὺς μαθητάς, καὶ περὶ ἐπαγγελίας τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος δωρεᾶς· θέας τε καὶ τρόπου τῆς ἀναλήψεως τοῦ χριστοῦ.*¹ [i. 1].

β΄. *Πέτρου διάλογος πρὸς τοὺς μαθητευθέντας περὶ θανάτου καὶ ¹ ἀποβολῆς″ Ἰούδα*².
[1]. *ἐν ᾧ περὶ ἀντεισαγωγῆς Ματθίου κληρωθέντος χάριτι θεοῦ διὰ προσευχῆς.* [i. 13 s. 15].

Varietas lectionis Codicum Vaticanorum apud Zacagnium. (vid. Collectanea Monumentorum Veterum pp. 428—434.)

Inscriptio apud Zacagnium.
Ἔκθεσις κεφαλαίων τῶν πράξεων τῶν ἀποστόλων.
¹ χρόνων Z. ² om. M. ³ γοῦν Z. ⁴ τοῦ μέλανος Z. ⁵ τοῦ κινναβάρεως Z. ⁶ add. στίχοι ιζ΄ Z. et postea κεφάλαια τῶν πράξεων Z.

α΄. ¹ add. καὶ περὶ τῆς ἐνδόξου δευτέρας αὐτοῦ παρουσίας Z.
β΄. ¹ ἀποστολῆς Z. ² add. τοῦ προδότου Z.

γʹ. περὶ θείας τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπιφοιτήσεως ἐν ἡμέρᾳ πεντηκοστῆς γενομένης εἰς τοὺς πιστεύσαντας. [ii. 1.]

[2]. ἐν ᾧ Πέτρου κατήχησις. [ii. 14].

[3]. [1]καὶ″ περὶ τούτου ἐκ τῶν προφήτων. [ii. 17].

[4]. περὶ πάθους καὶ ἀναστάσεως καὶ ἀναλήψεως χριστοῦ, δωρεᾶς τε τοῦ ἁγίου πνεύματος. [ii. 22].

[5]. περὶ πίστεως τῶν παρόντων, καὶ τῆς διὰ τοῦ βαπτίσματος αὐτῶν σωτηρίας. [ii. 37.]

[6]. περὶ ὁμονοίας κοινωφελοῦς, καὶ προσθήκης τῶν πιστευόντων. [ii. 42 s. 44.]

δʹ. περὶ τῆς ἐν χριστῷ θεραπείας τοῦ ἐκ [1]γεννητῆς″ χωλοῦ, Πέτρου τε κατηχήσεως ἐλεγκτικῆς συμπαθητικῆς συμβουλευτικῆς πρὸς σωτηρίαν αὐτῶν. [iii. 1].

[7]. ἐν ᾧ ἐπιστασία [2]ἀρχιερέων, ζήλῳ τοῦ γεγονότος, καὶ κρίσις τοῦ θαύματος, Πέτρου τε ὁμολογία τῆς χριστοῦ δυνάμεώς τε καὶ χάριτος. [iv. 1].

[8]. περὶ [3]ἀπίστων″ [4]ἀρχιερέων προσταττόντων ὡς οὐ δεῖ παῤῥησιάζεσθαι ἐπὶ [5]τῷ ὀνόματι″ [6]χριστοῦ, καὶ [7]ἀνέσεως″ τῶν ἀποστόλων. [iv. 15 s. 18].

[9]. εὐχαριστία ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ὑπὲρ τῆς τῶν ἀποστόλων πιστῆς καρτερίας. [iv. 24].

εʹ. περὶ ὁμοψύχου καὶ καθολικῆς κοινωνίας τῶν πιστευσάντων. [iv. 32].

[10]. ἐν ᾧ περὶ Ἀνανίου καὶ [1]Σαπφείρας″ καὶ [2]τῆς″ πικρᾶς αὐτῶν τελευτῆς [v. 1].

ϛʹ. ὅτι τοὺς ἀποστόλους ἐμβληθέντας [1]ἐν″ τῷ δεσμωτηρίῳ, [2]ὁ″ ἄγγελος [3]κυρίου″ νύκτωρ ἐξέωσεν ἐπιτρέψας ἀκωλύτως κηρύσσειν τὸν [4]Ἰησοῦν.″ [v. 17].

[11]. ἐν ᾧ ὅτι τῇ ἑξῆς [5]οἱ ἀρχιερεῖς αὐτοὺς πάλιν″ συλλαβόμενοι, ἐφ᾽ ᾧ μηκέτι διδάσκειν μαστίξαντες ἀπέλυσαν. [v. 27].

[12]. Γαμαλιήλου γνώμη πιστὴ περὶ [6]ἀποστόλων μετὰ παραδειγμάτων τινῶν καὶ ἀποδείξεων. [v. 34].

ζʹ. περὶ χειροτονίας τῶν ἕπτα διακόνων. [vi. 1].

[1]ηʹ.″ Ἰουδαίων ἐπανάστασις καὶ συκοφαντία κατὰ Στεφάνου, αὐτοῦ τε δημηγορία περὶ τῆς πρὸς Ἀβραὰμ διαθήκης τοῦ θεοῦ καὶ περὶ τῶν [2]δώδεκα″ πατριαρχῶν. [vi. 8].

[13]. ἐν ᾧ τὰ περὶ τοῦ λιμοῦ καὶ πυρωνίας, καὶ ἀναγνωρισμοῦ τῶν υἱῶν Ἰακώβ, καὶ περὶ γενέσεως [3]Μωυσέως″ καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν [4]Μωυσέα″ θεοφανείας ἐν ὄρει Σινὰ γενομένης. [vii. 11].

[14]. περὶ τῆς ἐξόδου καὶ μοσχοποιΐας τοῦ Ἰσραὴλ ἄχρι [5]τῶν″ χρόνων [6]τοῦ″ [7]Σαλομῶνος,″ καὶ τῆς τοῦ ναοῦ κατασκευῆς. [vii. 36].

[15]. [8]ὁμολογία″ τῆς ὑπερουρανίου δόξης Ἰησοῦ χριστοῦ ἀποκαλυφθείσης [9]αὐτῷ″ Στεφάνῳ, ἐφ᾽ ᾗ λιθόλευστος γενόμενος αὐτὸς Στέφανος [10]εὐσεβῶς″ ἐκοιμήθη. [vii. 55].

θʹ. περὶ διωγμοῦ τῆς ἐκκλησίας καὶ ταφῆς Στεφάνου. [viii. 1. ἐγένετο δὲ].

[16]. ἐν ᾧ περὶ Φιλίππου [1]ἀποστόλου πολλοὺς ἰασαμένου ἐπὶ τῆς Σαμαρείας. [viii. 5].

ιʹ. περὶ Σίμωνος τοῦ μάγου πιστεύσαντος καὶ βαπτισθέντος σὺν ἑτέροις πλείοσιν. [viii. 9].

[17]. ἐν ᾧ περὶ τῆς [1]τοῦ″ Πέτρου καὶ Ἰωάννου πρὸς αὐτοὺς ἀποστολῆς, καὶ ἐπίκλησις τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπὶ τοὺς βαπτισθέντας. [viii. 14].

ιαʹ. ὅτι [1]οὐκ″ ἀργυρίου οὐδὲ ὑποκριταῖς ἀλλ᾽ ἁγίοις διὰ πίστεως ἡ μετοχὴ τοῦ ἁγίου πνεύματος [2]ἐδίδοτο.″ [viii. 18 s. 20].

[18]. ἐν ᾧ τὰ περὶ ὑποκρίσεως καὶ ἐπιπλήξεως Σίμωνος. [viii. 20 s. 22].

ιβʹ. ὅτι τοῖς ἀγαθοῖς καὶ πιστοῖς εὐοδοῖ ὁ θεὸς τὴν σωτηρίαν [1]δῆλον″ ἐκ τῆς κατὰ τὸν εὐχοῦχον ὑποθέσεως. [viii. 26].

ιγʹ. περὶ τῆς οὐρανόθεν θείας κλήσεως [1]τοῦ″ Παύλου εἰς ἀποστόλην χριστοῦ. [ix. 1].

[19]. ἐν ᾧ περὶ ἰάσεως καὶ βαπτίσματος Παύλου [2]διὰ″ Ἀνανίου κατ᾽ ἀποκάλυψιν θεοῦ, παῤῥησίας τε αὐτοῦ καὶ συντυχίας τῆς διὰ [3]Βαρνάβα″ πρὸς τοὺς ἀποστόλους. [ix. 17].

ιδʹ. περὶ [1]Αἰνέου″ παραλυτικοῦ ἰαθέντος ἐν Λύδδῃ διὰ Πέτρου. [ix. 32].

[20]. ἐν ᾧ [2]τὰ″ περὶ Ταβιθὰ τῆς φιλοχήρου ἣν [3]ἤγειρεν″ ἐκ νεκρῶν ὁ Πέτρος διὰ προσευχῆς ἐν Ἰόππῃ. [ix. 36].

ιεʹ. περὶ Κορνηλίου ὅσα τε πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος εἶπεν. [x. 1].

[21]. [1]ἐν ᾧ καὶ ὅσα″ Πέτρῳ οὐρανόθεν περὶ κλήσεως ἐθνῶν [2]ἐῤῥήθη″ [3]ὅτι μετασταλεὶς ὁ Πέτρος ἦλθεν πρὸς Κορνήλιον. [x. 10].

[22]. ἐπανάληψις [4]παρὰ Κορνηλίου″ ὧν [5]εἶπεν ὁ ἄγγελος″ αὐτῷ [6]τῷ″ Κορνηλίῳ. [x. 30].

γʹ. [1] om. Z.
δʹ. [1] γενετῆς Z. [2] add. τῶν Z. [3] ἀπειλῆς Z. [4] add. τῶν Z. [5] τὸ ὄνομα Z. [6] add. τοῦ Z. [7] ἀνανεώσεως M.
εʹ. [1] Σαμφείρης Z. [2] om. Z.
ϛʹ. [1] om. Z. [2] om. Z. [3] θεοῦ Z. [4] κύριον Z. [5] αὐτ. οἱ ἀρχ. πάλιν Z. [6] add. τῶν Z.
ηʹ. [1] om. notam sectionis M. [2] ιβʹ. M. [3] Μωσέως M. [4] om. Z. [5] om. Z. [6] om. Z. [7] Σαλομῶντος Z. [8] ὁμολογίας M. [9] om. Z. [10] om. MSS. ap. Z.
θʹ. [1] add. τοῦ Z.
ιʹ. [1] om. Z.
ιαʹ. [1] οὐ δι᾽ Z. [2] δίδοται Z.
ιβʹ. [1] δήλην M.
ιγʹ. [1] om. Z. [2] δι᾽ Z. [3] Βαρνάβαν Z.
ιδʹ. [1] Αἰνέα Z. [2] om. Z. [3] ἔγειρεν Z.
ιεʹ. [1] καὶ ὅσα πάλιν Z. [2] ἐῤῥέθη Z. [3] add. ἐν ᾧ Z. [4] om. Z. [5] ὁ ἄγγ. ἐμαρτύρησεν καὶ ὑφηγήσατο Z. [6] om. Z.

[23]. Πέτρου κατήχησις εἰς χριστόν, τοῦ τε ἁγίου πνεύματος ἐπὶ τοὺς ἀκούοντας δωρεά, καὶ ὅπως ἐβαπτίσθησαν τότε ἐξ ἐθνῶν πιστεύσαντες. [x. 34].

ιϛ′. ὡς Πέτρος τὰ καθ' ἑξῆς καὶ τὰ ἕκαστα τῶν γεγονότων διηγεῖται τοῖς ἀποστόλοις διακριθεῖσι πρὸς αὐτόν. [xi. 1 s. 4].

[24]. [1]τῷ″ τηνικάδε [2]τὸν″ Βαρνάβαν [3]ἐκπέμψασι″ πρὸς τοὺς ἐν Ἀντιοχείᾳ ἀδέλφους. [xi. 22].

ιζ′. προφητεία Ἀγάβου περὶ λιμοῦ [1]οἰκουμενίκης,″ καὶ καρποφορίας πρὸς τοὺς ἐν Ἱερουσαλὴμ ἀδελφούς. [xi. 27].

ιη′. Ἰακώβου τοῦ ἀποστόλου κατασφαγή. [xii. 1].

[25]. ἐν ᾧ [1]καὶ″ Πέτρου σύλληψις πρὸς [2]Ἡρώδου″, ὅπως τε αὐτὸν ἄγγελος θείῳ κελεύσματι [3]ἐξείλατο″ τῶν δεσμῶν, καὶ ὁ Πέτρος ἐμφανὴς γενόμενος νύκτωρ τοῖς ἀδέλφοις ὑπανεχώρησεν. [xi. 4].

[26]. ἐν ᾧ περὶ τῆς τῶν φυλάκων κολάσεως καὶ μετέπειτα περὶ τῆς τοῦ ἀσεβοῦς Ἡρώδου πικρᾶς τε καὶ ὀλεθρίου [4]κατασφαγῆς.″ [xii. 19].

ιθ′. ἀποστόλη Βαρνάβα καὶ Παύλου πρὸς τοῦ θείου πνεύματος εἰς Κύπρον, ὅσα τε [1]εἰργάσαντο″ ἐν ὀνόματι χριστοῦ εἰς Ἐλύμαν τὸν μάγον. [xiii. 1].

κ′. Παύλου εὐθαλὴς διδασκαλία εἰς χριστόν, ἔκ τε τοῦ νόμου καὶ καθ' ἑξῆς τῶν προφητῶν, ἱστορικὴ καὶ εὐαγγελική. [xiii. 16].

[27]. ἐν ᾧ ἐλεγκτικῇ καὶ συλλογιστικῇ [1]διδασκαλίᾳ χρῆται″ περὶ μεταθέσεως τοῦ κηρύγματος εἰς τὰ ἔθνη, διωγμοῦ τε αὐτῶν[2], καὶ ἀφίξεως εἰς Ἰκόνιον. [xiii. 32].

κα′. ὅπως ἐν Ἰκονίῳ κηρύξαντες τὸν χριστὸν πολλῶν [1]πιστευόντων ἐδιώχθησαν οἱ ἀπόστολοι. [xiv. 1].

κβ′. περὶ τοῦ ἐν Λύστροις ἐκ [1]γεννητῆς″ χωλοῦ ἰαθέντος διὰ τῶν ἀποστόλων· διόπερ εἶναί τε θεοὶ καὶ παρεῖναι ἔδοξαν τοῖς ἐγχωρίοις. [xiv. 8].

[28]. ἔνθα δὴ καὶ μετέπειτα λιθάζεται ὁ Παῦλος παρὰ τῶν [2]ἀστυγειτόνων. [xiv. 19].

κγ′. ὅτι οὐ δεῖ περιτέμνεσθαι τοὺς ἐξ ἐθνῶν [1]πιστεύοντας″ δόγματι καὶ κρίσει τῶν ἀποστόλων. [xv. 1].

[29]. ἐν ᾧ ἐπιστολὴ αὐτῶν [2]τῶν″ ἀποστόλων πρὸς τοὺς ἐξ ἐθνῶν περὶ τῶν [3]φυλακτέων.″ [xv. 23].

[30]. ἀντίρρησις Παύλου πρὸς Βαρνάβαν διὰ Μάρκον. [xv. 36].

κδ′. περὶ κατηχήσεως Τιμοθέου καὶ τῆς [1]κατ'″ ἀποκάλυψιν ἀφίξεως Παύλου εἰς Μακεδονίαν. [xvi. 1].

[31]. ἐν ᾧ περὶ πίστεως καὶ σωτηρίας γυναικός τινος Λυδίας. [xvi. 14].

[32]. [2]καὶ″ περὶ ἰάσεως τῆς πνεῦμα [3]πύθωνος″ ἐχούσης παιδίσκης, δι' ἣν τὸν Παῦλον καθεῖρξαν οἱ δεσπόται [4]αὐτῆς τῆς παιδίσκης.″ [xvi. 16].

[33]. [5]καὶ″ περὶ τοῦ συμβάντος [6]ἐκεῖσε″ σεισμοῦ καὶ θαύματος· καὶ ὅπως πιστεύσας ὁ εἱρκτοφύλαξ ἐν αὐτῇ τῇ νυκτὶ ἐβαπτίσθη παραχρῆμα [7]πανέστιος.″ [xvi. 25].

[34]. ὅτι παρακληθέντες ἐξῆλθον τότε ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου οἱ ἀπόστολοι. [xvi. 38].

κε′. περὶ στάσεως γενομένης ἐν Θεσσαλονίκῃ τοῦ κηρύγματος ἕνεκεν, φυγῆς τε Παύλου εἰς Βέροιαν κἀκεῖθεν εἰς Ἀθήνας. [xvii. 1.]

κϛ′. περὶ τῆς ἐν Ἀθήναις ἐπιβωμίου γραφῆς, φιλοσοφοῦ τε κηρύγματος καὶ εὐσεβείας τοῦ Παύλου. [xvii. 16 s. 22].

κζ′. περὶ [1]Ἀκύλα″ καὶ Πρισκίλλης καὶ τῆς Κορινθίων ἀπειθείας [2]καὶ τῆς″ κατὰ πρόγνωσιν [3]αὐτοῖς εὐδοκίας τοῦ θεοῦ ἀποκαλυφθείσης τῷ Παύλῳ. [xviii. 1].

[35]. ἐν ᾧ περὶ [4]Κρίσπου″ ἀρχισυναγωγοῦ πιστεύσαντος σὺν ἑτέροις τισὶν καὶ βαπτισθέντος. [xviii. 8].

[36]. ὅτι στάσεως κινηθείσης ἐν Κορίνθῳ ὁ Παῦλος ὑπανεχώρησεν, ἐλθών τε εἰς Ἔφεσον καὶ διαλεχθεὶς ἐξῆλθεν. [xviii. 12 s. 18].

[37]. [5]καὶ″ περὶ Ἀπολλὼ ἀνδρὸς λογίου[6] καὶ πιστοῦ [xviii. 24].

κη′. περὶ βαπτίσματος καὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος δωρεᾶς δοθείσης διὰ προσευχῆς [1]Παύλου″ τοῖς ἐν Ἐφέσῳ [2]πιστεύουσι″, καὶ περὶ ἰάσεως τοῦ λαοῦ. [xix. 1].

[38]. [3]περὶ τῶν υἱῶν Σκευᾶ, καὶ ὅτι οὐ δεῖ προσχωρεῖν ἀπίστοις καὶ ἀναξίοις τῆς πίστεως γενομένοις, καὶ περὶ ἐξομολογήσεως τῶν πιστευόντων. [xix. 14].

[39]. περὶ τῆς ἐν Ἐφέσῳ κινηθείσης στάσεως ὑπὸ Δημητρίου τοῦ ἀργυροκόπου κατὰ τῶν ἀποστόλων. [xviii. 23].

ιϛ′. [1] τὸ Z. [2] om. Z. [3] ἐκπέμψας M.
ιζ′. [1] οἰκουμένης Z.
ιη′. [1] om. Z. [2] Ἡρώδην Z. [3] ἐξείλετο Z. [4] καταστροφῆς Z.
ιθ′. [1] εἰργάσατο M.
κ′. [1] om. Z. [2] add. ἐκεῖ Z.
κα′. [1] add. τε Z.
κβ′. [1] γενετῆς Z. [2] add. Ἰουδαίων Z.
κγ′. [1] πιστεύσαντας Z. [2] om. M. [3] φυλακέων M.
κδ′. [1] κατὰ Z. [2] om. Z. [3] πύθονος M. [4] om. Z. [5] om. Z. [6] ἐκεῖ Z. [7] πανέντιος M.
κζ′. [1] Ἀκύλου Z. [2] τῆς τε Z. [3] add. ἐπ' Z. [4] Πρίσκου M. [5] om. Z. [6] add. τε Z.
κη′. [1] om. Z. [2] πιστεύσασιν Z. [3] add. ἐν ᾡ Z.

κθ'. περίοδος Παῦλου, ἐν ᾗ τὰ περὶ [1] τοῦ" θανάτου καὶ ἀνακλήσεως Εὐτύχου διὰ προσευχῆς ἐν Τρωάδι· [2] παραινέσεις τε αὐτοῦ ποιμαντικαὶ" πρὸς τοὺς ἐν Ἐφέσῳ πρεσβυτέρους. [xx. 1 s. 2].

[40]. ἐν ᾧ παράπλους Παῦλου ἀπὸ Ἐφέσου ἄχρι Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης. [xxi. 1].

λ'. Ἀγάβου προφητεία περὶ τῶν συμβησομένων τῷ Παύλῳ ἐν Ἱερουσαλήμ. [xxi. 10].

λα'. παραίνεσις Ἰακώβου πρὸς Παῦλον περὶ τοῦ μὴ δοκεῖν κωλύειν Ἑβραίους περιτέμνεσθαι. [xxi. 18].

λβ'. περὶ τῆς ἐν Ἱερουσαλὴμ κατὰ τοῦ Παύλου κινηθείσης ἀταξίας, ὅπως τε αὐτὸν ὁ χιλίαρχος τοῦ πλήθους ἐξαιρεῖται. [xxi. 26 s. 27].

[41]. ἐν ᾧ Παύλου κατάστασις περὶ ἑαυτοῦ καὶ τῆς εἰς ἀπόστολον [1] ἑαυτοῦ" κλήσεως. [xxi. 40].

[42]. περὶ ὧν ὁ Ἀνανίας [2] πρὸς τὸν Παῦλον ἐν Δαμασκῷ, ὀπτασίας τε καὶ φωνῆς θεοῦ γενομένης ποτὲ πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ. [xxii. 12].

[43]. ὅτι μέλλων ἐπὶ τούτοις ὁ Παῦλος τύπτεσθαι, εἰπὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν, ἀνείθη. [xxii. 25].

λγ'. ὅσα [1] Παῦλος καταβὰς εἰς τὸ συνέδριον ἔπαθέν τε καὶ εἶπεν, καὶ εὐθυβόλως ἔπραξεν. [xxii. 30].

λδ'. περὶ ἐπιβουλῆς μελετωμένης [1] Ἰουδαίοις" κατὰ Παύλου καὶ μηνύσεως αὐτῆς πρὸς Λυσίαν. [xxiii. 12].

[44]. ἐν ᾧ ὅτι παρεπέμφθη ὁ Παῦλος τῷ ἡγεμόνι εἰς [2] Καισάρειαν μετὰ στρατιωτῶν καὶ γραμμάτων. [xxiii. 23].

λε'. Τερτύλλου περὶ Παύλου [1] κατηγορία" καὶ αὐτοῦ [2] ἀπολογία" ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος. [xxiv. 1].

λϛ'. περὶ τῆς Φήλικος διαδοχῆς καὶ τῆς Φήστου [1] προσαγωγῆς," τῆς τε ἐπ' [2] αὐτοῦ" ἀνακρίσεως Παύλου καὶ [3] ἀφέσεως" [xxiv. 27].

λζ'. Ἀγρίππου καὶ Βερνίκης παρουσία, καὶ πεῦσις τῶν κατὰ [1] Παύλου." [xxv. 13].

[45]. ἐν ᾧ [2] ἀπολογία Παύλου" [3] ἐπὶ Ἀγρίππου καὶ Βερνίκης" περὶ τῆς [4] ἐν νόμῳ" θρησκείας αὐτοῦ καὶ κλήσεως εἰς τὸ εὐαγγέλιον. [xxvi. 1].

[46]. ὡς οὐδὲν ἀδικεῖ Ἰουδαίοις ὁ Παῦλος Ἀγρίππας ἔφη τῷ Φήστῳ. [xxvi. 31].

λη'. πλοῦς Παύλου ἐπὶ Ῥώμην κινδύνων [1] πλείστων τε" καὶ μεγίστων [2] πάμπλεως. [xxvii. 1].

[47]. ἐν ᾧ παραίνεσις Παύλου πρὸς τοὺς σὺν αὐτῷ περὶ ἐλπίδος σωτηρίας. [xxvii. 21.]

[48]. ναυάγιον Παύλου, ὅπως τε διεσώθησαν εἰς Μελίτην [3] τὴν" νῆσον, καὶ ὅσα [4] τε" ἐν αὐτῇ [5] [6] ἐθαυματουργεῖ." [xxvii. 41].

λθ'. ὅπως ἀπὸ Μελίτης εἰς Ῥώμην κατήντησεν ὁ Παῦλος. [xxviii. 11].

[1] μ'." περὶ διαλέξεως Παύλου [2] πρὸς τοὺς ἐν Ῥώμῃ Ἰουδαίους. [xxviii. 17].

[3] Κεφάλαια μὲν τὰ ὅλα μ'. τὰ δὲ τούτοις ἑπόμενα [4] ἅτινα τὰς σημειώσεις ἔχουσι διὰ τοῦ * μη'."

"Asteriscorum porro hujusmodi notae penitus absunt ab hoc Codice; quia asterisci quos Pamphilus initio adscripserat, Librariorum oscitantia postea exciderant." *Montefalconius.* Numeros harum sectionum ego inter uncos supplevi.

κθ'. [1] om. Z. [2] *παραίνεσίς τε αὐτ. ποιμαντικὴ* Z.
λβ'. [1] *αὐτου* Z. [2] add. *εἶπεν* Z.
λγ'. [1] add. *ὁ* Z.
λδ'. [1] *ὑπὸ Ἰουδαίων* Z. [2] add. *τὴν* Z.
λε'. [1] *κατηγορίας* M. [2] *ἀπολογίας* M.
λϛ'. [1] *προαγωγῆς* Z. [2] *αὐτῶν* M. [3] *ἐφέσεως* Z.
λζ'. [1] Παῦλον Z. [2] Παύλ. ἀπολ. Z. [3] *ἐπ' αὐτῶν* Z. [4] *ἐννόμου* Z.
λη'. [1] *τε πλείστων* Z. [2] *ἔμπλεως* Z. [3] om. Z. [4] om. Z. [5] add. ὁ Παῦλος Z. [6] *ἐθαυματούργησεν* Z.
μ'. [1] om. not. sect. M. [2] add. *τῆς* Z.
[3] add. *στίχοι ροβ'.* Z.
[4] *μη'. ἅτινα τὰς σημειώσεις ἔχουσι διὰ κινναβάρεως.*

ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

ABℵC. A 13. 31. KL.

Vulg. ff. Syrr. P. H. Memph. Arm. Æth.

[a] Rom. 5:3. 1 Pet. 1:7.

[b] Es. 40:7. 1 Pet. 1:24.

[c] cap. 5:11.

1 1 Ἰάκωβος θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ δοῦλος
ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ, χαίρειν.
2 Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πει-
ρασμοῖς περιπέσητε ποικίλοις, 3 [a] γινώσκοντες ὅτι τὸ
δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν·
4 ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι
καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι. 5 εἰ δέ τις ὑμῶν
λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ
πᾶσιν ἁπλῶς καὶ μὴ ὀνειδίζοντος, καὶ δοθήσεται
αὐτῷ. 6 αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενος· ὁ
γὰρ διακρινόμενος ἔοικεν κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζο-
μένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. 7 μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος
ἐκεῖνος, ὅτι λήμψεταί τι παρὰ τοῦ κυρίου. 8 ἀνὴρ
δίψυχος ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ.
9 καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ,
10 ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἄνθος
χόρτου παρελεύσεται. 11 ἀνέτειλεν γὰρ ὁ ἥλιος σὺν
τῷ καύσωνι, καὶ ἐξήρανεν τὸν χόρτον, [b] καὶ τὸ ἄνθος
αὐτοῦ ἐξέπεσεν καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ
ἀπώλετο· οὕτως καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις
αὐτοῦ μαρανθήσεται. 12 [c] μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει
πειρασμόν, ὅτι δόκιμος γενόμενος λήμψεται τὸν στέ-
φανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγειλατο † τοῖς ἀγαπῶσιν

1 Iacobus dei et domini nostri Iesu Christi servus duodecim tribubus quae sunt in dispersione salutem.
2 Omne gaudium existimate, fratres mei, cum in temptationibus variis incideritis,
3 scientes quod probatio fidei vestrae patientiam operatur.
4 Patientia opus perfectum habeat, ut sitis perfecti et integri, in nullo deficientes.
5 Si quis autem vestrum indiget sapientiam, postulet a deo qui dat omnibus affluenter et non inproperat, et dabitur ei.
6 Postulet autem in fide, nihil baesitans: qui enim baesitat, similis est fluctui maris qui a vento movetur et circumfertur.
7 Non ergo aestimet homo ille quod accipiat aliquid a domino.
8 Vir duplex animo inconstans in omnibus viis suis.
9 Glorietur autem frater humilis in exaltatione sua,
10 dives autem in humilitate sua, quoniam sicut flos faeni transibit.
11 Exortus est enim sol cum ardore et arefecit faenum, et flos eius decidit et decor vultus eius deperiit: ita et dives in itineribus suis marcescet.
12 Beatus vir qui suffert temtationem, quia cum probatus fuerit accipiet coronam vitae, quam repromisit deus diligentibus se.

Inscriptio.
ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ
in BK.
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ
in L.
Επιστολη του ἁγιου αποστολου Ιακωβου καθολικη in 31.
*Περι ὑπομονῆς και πίστεως ανυποκρίτου ϗ ταπεινοφροσυνης προς του***** Ιακωβου επιστολῆ καθολικῆ* 13.

(In AC inscriptio abscissa est. in ℵ nihil.)

2. *ηγησασθε*] *ηγεισθε* 13.
3. *της πιστεως*] om. B² ut vid. *ff.* Syr.Hcl.
5. *του διδοντος θεου*] *του θεου του διδοντος* A. Vulg. *ff.* Arm.
— *μη*] *ουκ* 31. K.
6. *θαλασσης*] *θαλαττιῳ* 13.
7. *τι*] om. ℵ.
— *κυριου*] ? *θεου* A*(corr.¹) Arm.
9. *ὁ αδελφος*] om. *ὁ* B. Arm.
11. *αυτου* 2°.] om. B.
11. *αυτου* 3°.] ? *ἑαυτου* C*.
12. *ανηρ*] *ανθρωπος* A.
— *ὑπομενει*] *-μεινη* 13. | *-μενεῖ* KL. | *-μενῇ* 31.
— *γενομενος*] *γινομ.* K.
— *επηγγειλατο*] † add. *ὁ κυριος* ς. (C.) 31. KL. Syr.Hcl. Æth. (om. *ὁ* C.) post *τοις αγαπ. αυτ.* Arm. Zoh. | add. *ὁ θεος* 13 *ut vid.* Vulg. Syr.Pst. Memph. | om. ABℵ. *ff.* Arm. codd. multi.

2. tentationes varias *Cl.* | 4. patientia autem *Cl.* | habet *Cl.* | 5. sapientia *Cl.* | 8. inconstans est *Cl.* | quoniam cum *Cl.*

ABℵC. 13. 31. KL. αὐτόν. 13 μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω ὅτι Ἀπὸ † θεοῦ
πειράζομαι· ὁ γὰρ θεὸς ἀπείραστός ἐστιν κακῶν, πει-
ράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα· 14 ἕκαστος δὲ πειράζεται ὑπὸ
τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος·
[d] Rom. 6:23. 15 εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν, [d] ἡ δὲ
ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον.
2 16 Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί· 17 πᾶσα
δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστιν
καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, παρ' ᾧ οὐκ
ἔνι παραλλαγὴ ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα. 18 βουληθεὶς
Rom. 8:23. ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας,[e] εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς
ἀπαρχήν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων.
B' 19 ‡ "Ἴστε," ἀδελφοί μου ἀγαπητοί· ἔστω * δὲ" πᾶς
ἄνθρωπος ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆ-
σαι, βραδὺς εἰς ὀργήν. 20 ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύ-
1 Pet. 2:1. νην θεοῦ ‡ οὐκ ἐργάζεται." 21 [f] διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν
ῥυπαρίαν καὶ περισσείαν κακίας ἐν πραΰτητι δέξασθε
τὸν ἔμφυτον λόγον τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς
22. μόνον ἀκροαταί. ὑμῶν. 22 γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ ‡ ἀκροαταὶ
μόνον" παραλογιζόμενοι ἑαυτούς. 23 [g] ὅτι εἴ τις ἀκροα-
[g] Matt. 7:26. τὴς λόγου ἐστὶν καὶ οὐ ποιητής, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ
κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν
ἐσόπτρῳ· 24 κατενόησεν γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθεν
καὶ εὐθέως ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν. 25 ὁ δὲ παρακύψας

13 Nemo cum temptatur dicat
quoniam a deo temptatur.
Deus enim intemptator malo-
rum est, ipse autem neminem
temptat: 14 unusquisque vero
temptatur a concupiscentia
sua abstractus et inlectus;
15 dehinc concupiscentia cum
conceperit parit peccatum,
peccatum vero cum consum-
matum fuerit generat mortem.
16 Nolite itaque errare, fra-
tres mei dilectissimi. 17 Omne
datum optimum et omne do-
num perfectum de sursum est
descendens a patre luminum,
apud quem non est transmu-
tatio nec vicissitudinis obum-
bratio. 18 Voluntarie enim
genuit nos verbo veritatis, ut
simus aliquod initium crea-
turae eius.
19 Scitis, fratres mei dilecti.
Sit autem omnis homo velox
ad audiendum, tardus autem
ad loquendum et tardus ad
iram: 20 ira enim viri iustitiam
dei non operatur. 21 Propter
quod abicientes omnem in-
munditiam et abundantiam
malitiae in mansuetudine sus-
cipite insitum verbum dei,
quod potest salvare animas
vestras. 22 Estote autem fac-
tores verbi, et non auditores
tantum fallentes vosmet ipsos.
23 Quia si quis auditor est
verbi et non factor, hic conpa-
rabitur viro consideranti vul-
tum nativitatis suae in speculo:
24 consideravit enim se et abiit
et statim oblitus est qualis

13. *απο*] *ὑπο* ℵ.
— *θεου*] † praem. *του* ꞩ. | om. ABℵC. 13. 31. KL.
15. *ἡ επιθ.*] om. *ἡ* C.
16. *μη*] *μηδε* 13.
17. *καταβαινον*] *-νων* A. 13.
— *απο*] *παρα* K.
— *ουκ ενι*] *ουκ εστιν* ℵ.
— *αποσκιασμα* AℵᶜC. 13. 31. KL. Vulg. Arm. | *-ματος* Bℵ*. (*ff* "modicum obumbrationis") | figura umbrae transeuntis Memph. | quidquam quod effugit Æth.
18. *αυτου* Bℵ*. 31. KL. | *ἑαυτου* AℵᶜC. (h. 13.)
19. *ιστε* ABℵᶜC. Vulg. *ff*. Syr.Hcl.mg. Memph. Arm. | *ιστω* ℵ*. | ‡ *ὡστε* ꞩ. 31. KL. Syr.Hcl.txt. (13 n. l.) "Et" Syr.Pst. "etiam" Æth. ‖ add. *δε* A.
— *αδελφοι μου αγαπητοι*] *αγαπ. μου αδελφ.* 13.

19. *εστω * δε"* BℵC. Vulg. *ff*. *m*. Memph. | *και εστω* A. 13. | * *εστω* tantum ꞩ. 31. KL. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth.
20. *ουκ εργαζεται* ABℵC³. 31. | ‡ *ου κατεργαζεται* ꞩ. C*. 13 *ut vid.* KL.
21. *περισσειαν*] *περισσευμα* A. 13.
— *ὑμων*] *ἡμων* L.
22. *λογου*] praem. *του* 31. ‖ *νομου* C². Æth.
— *ακροαται* ante *μονον* B. Vulg. *ff*. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. (n.l. 13.) | ‡ post ꞩ. AℵC. 31. KL.
23. *ὁτι*] om. A. 13. Syr.Pst. Æth. qui enim est Memph.
— *ει*] *η* A. 13.
— *εστιν*] ante *ακροατης λογου* L.
— *οὑτος*] *οὑτως* 31.
— *κατανοουντι*] *-τες* ℵ*. (corr.ᶜ)
— *της γενεσεως*] om. Syr.Pst. | habet Syr.Hcl.(et mg. Graecè.)
25. *παραμεινας*] add. *εν αυτῳ* Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.* Arm.

25. *ουκ ακροατης*] † praem. *οὑτος* ꞩ. 31. KL. Syr.Hcl. Arm. | om. ABℵC. 13. Vulg. *ff*. Syr.Pst. Memph. Æth. ‖ add. *εργου* K. (om. post *ποιητης*.)
— *αλλα ποιητης*] *αλλ' ακροατης νομου και ποιητης* 13.
26. *ει*] add. *δε* C. 13. 31. Vulg. *ff*. Memph. (Syr.Pst.) "et" Æth. | om. ABℵ. K*s*L. *m*. Syr.Hcl. Arm.
— *ειναι*] † add. *εν ὑμιν* ꞩ. 31. KL. | om. ABℵC. 13. Vulg. *ff*. *m*. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. (Theb.) Arm. Æth.
— *χαλιναγωγων* AℵC². 13. 31. K*s*L. | *χαλινων* B*Mai*. *χαληνων* B*Blc*. (et ut vid. recte) | *χαλινιων* B*Btly*. *χαλικων* B*Bch*. (C* n. l.)

15. deinde *Cl.* | 18. voluntariae *Am.* | initium aliquod *Cl.* | 19. dilectissimi *Cl.* | 21. *om.* dei *Cl.*

Vulg. *ff.* Syrr. P. H. Memph. [Theb.] Arm. Æth.

εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας καὶ παραμείνας,
† οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενόμενος ἀλλὰ ποιητὴς
ἔργον, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται.

§ Theb.
26. εἰ ' [δέ]" τις.

3 26 § Εἴ τις δοκεῖ θρῆσκος εἶναι †, μὴ χαλιναγωγῶν
γλῶσσαν αὐτοῦ ‡ ἀλλὰ" ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ, τού-
του μάταιος ἡ θρησκεία. 27 θρησκεία καθαρὰ καὶ
ἀμίαντος παρὰ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν, ἐπι-
σκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν,
ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

1' II.

1 Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωπολημψίαις ἔχετε τὴν
πίστιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ τῆς δόξης.
2 ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς † συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυ-
σοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς

3. ἐπιβλέψητε δέ.

ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, 3 καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ τὸν φοροῦντα
τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπράν, καὶ εἴπητε †, Σὺ κάθου ὧδε
καλῶς, καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε, Σὺ στῆθι ἐκεῖ ἢ κάθου †
ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου, 4 † οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς,

¶ Theb.
h 1 Cor. 1:26.

καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν; ¶ 5 ἀκού-
σατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, h οὐχ ὁ θεὸς ἐξελέξατο
τοὺς πτωχοὺς ‡ τῷ κόσμῳ" † πλουσίους ἐν πίστει, καὶ
κληρονόμους τῆς βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγα-
πῶσιν αὐτόν; 6 ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ
οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν καὶ αὐτοὶ ἕλ-
κουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια; 7 οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν

fuerit. [25] Qui autem perspexerit in lege perfecta libertatis et permanserit in ea, non auditor obliviosus factus sed factor operis, hic beatus in facto suo erit. [26] Si quis autem putat se religiosum esse, non refrenans linguam suam sed seducens cor suum, huius vana est religio. [27] Religio autem munda et inmaculata apud deum et patrem haec est, visitare pupillos et viduas in tribulatione eorum, et inmaculatum se custodire ab hoc saeculo.

[1] Fratres mei, nolite in personarum acceptione habere fidem domini nostri Iesu Christi gloriae. [2] Etenim si introierit in conventu vestro vir aureum anulum habens in veste candida, introierit autem et pauper in sordido habitu, [3] et intendatis in eum qui indutus est veste praeclara et dixeritis ei, Tu sede hic bene, pauperi autem dicatis, Tu sta illic aut sede sub scabillo pedum meorum, [4] nonne iudicatis apud vosmet ipsos et facti estis iudices cogitationum iniquarum? [5] Audite, fratres mei dilectissimi. Nonne deus elegit pauperes in hoc mundo divites in fide et heredes regni quod promisit deus diligentibus se? [6] Vos autem exhonorastis pauperem. Nonne divites per potentiam opprimunt vos, et ipsi adtrahunt vos ad iudicia? [7] Nonne ipsi blasphemant

26. γλωσσ. αυτου ANC. 13. 31. KL. | γλωσσ. ἑαυτου B. Vulg. *ff. m.*
— αλλα ABNCL. | ‡ αλλ' ς. 13*s*. 31. K*s*.
— καρδ. αυτου AN. 13. 31. KL. | καρδ. ἑαυτου BC. Vulg. *ff. m.*
— τουτου] του N*. (corr.c)
27. θρησκεια] om. 13. ‖ add. γαρ A. Syr.Pst. | ⁝ add. autem *Am. ff. m.* Syr.Hcl.* (Æth.)
— τῳ θεῳ ABNcC*. 13. | om. τῳ N*C². 31. KL. Arm. ‖ apud dominum *ff.* om. πατρι.
— πατρι] praem. τῳ A.
— ἑαυτον] σεαυτον A. Æth.
— απο] εκ C.
1. της δοξης] om. 13. Theb.
2. συναγωγην] † praem. την ς. ANc. 13. 31. KL. Arm. | om. BN*C.
3. και επιβλεψ. AN. 13. 31. LK (e sil. Matt.) Vulg. Syr.Pst. (Memph.) Theb. Æth. | επιβλεψ. δε BCK*Tf. ff.* Syr.Hcl. [Arm.]
3. ειπητε 1°.] † add. αυτῳ ς. 31. KL. Vulg. (et *Am.*) Syr.Pst. Memph. Theb. Æth. | om. ABNC. 13. *Fuld. Harl. ff.* Syr.Hcl. Arm.
— εκει] post καθου 2°. B. *ff.*
— η] και C.
— καθου 2°.] † add. ὡδε ς. NC². 31. KL. Syr.Pst. Memph. Theb. (Arm.) Æth. | om. AB (habet εκει hic) C*. 13. Vulg. (*ff* habet hic "illo") Syr.Hcl.
— ὑπο AB(**Rul. Mai*)NC. 31. KL. Vulg. Æth. | επι B(²*Rul. Mai*). 13. Syr.Hcl. Theb. Arm. | "ante" Syr.Pst. Memph.
— ὑποποδιον] add. των ποδων A. 13. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Æth. | om. BNC. rel. *ff.*
— μου] σου A.
4. ab init.] † add. και ς. 31. KL. | om. ABNC. 13. Vulg. *ff.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth.
4. ου] om. B*. *ff.*
5. αδελφοι μοι αγαπητοι] αγαπητοι μου αδελφοι 13.
— ουκ ὁ N.
— τῳ κοσμῳ A**ut vid.*BNC*. Syr.Hcl. in hoc mundo Vulg. | ‡ του κοσμου ς. A²C². 13. 31. KL. *ff.* Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. ‖ † add. τουτου ς. Æth. | om. ABNC. 13. 31. KL. *ff.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm.
— κληρονομους] praem. εν κληρονομιᾳ 13.
— βασιλειας BNcC. 13. 31. KL. vv. | επαγγελειας A. (-ιας N*.)
— ἡς] οἱς 13.
6. ουχ BNC². 13*s*. 31. KL. | ουχι AC*.
— ὑμων BNcC. 13*s*. 31. KL. | ὑμας AN*.
7. ουκ Syr.Pst. rel. | και A. 13. Syr.Hcl.

25. legem perfectam *Cl.* | 27. *om.* autem *Cl.* 2. conventum vestrum *Cl.* | 5. repromisit *Cl.* | 6. ipsi trahunt *Cl.*

ABℵC. 13. 31. KL. § Theb. [i] Lev. 19:18. [k] Ex. 20:13, 14. Δ' 14. [τὸ] — τις λέγῃ 16. [τὸ] 18. κἀγὼ δείξω σοι

τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς; 8 § εἰ μέντοι
νόμον τελεῖτε βασιλικόν, κατὰ τὴν γραφήν,[i] Ἀγαπή-
σεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν, καλῶς ποιεῖτε· 9 εἰ
δὲ προσωπολημπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγχό-
μενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται. 10 ὅστις γὰρ
ὅλον τὸν νόμον ‡ τηρήσῃ," ‡ πταίσῃ" δὲ ἐν ἑνί, γέγονεν
πάντων ἔνοχος. 11 ὁ γὰρ εἰπών,[k] Μὴ μοιχεύσῃς, εἶπεν
καί, Μὴ φονεύσῃς· εἰ δὲ οὐ ‡ μοιχεύεις, φονεύεις" δέ,
γέγονας παραβάτης νόμου. 12 οὕτως λαλεῖτε καὶ οὕτως·
ποιεῖτε, ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρίνεσθαι·
13 ἡ γὰρ κρίσις ‡ ἀνέλεος" τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος· †
κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως.
4 14 Τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ
τις ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστις
σῶσαι αὐτόν; 15 ἐὰν † ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρ-
χωσιν καὶ λειπόμενοι † τῆς ἐφημέρου τροφῆς, 16 εἴπῃ
δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν, Ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνε-
σθε καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια
τοῦ σώματος, τί τὸ ὄφελος; 17 οὕτως καὶ ἡ πίστις,
ἐὰν μὴ ‡ ἔχῃ ἔργα," νεκρά ἐστιν καθ' ἑαυτήν. 18 ἀλλ'
ἐρεῖ τις, Σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω· δεῖξόν μοι
τὴν πίστιν σου ‡ χωρὶς" τῶν ἔργων †, κἀγώ ‡ σοι δείξω"

bonum nomen quod invocatum
est super vos? 8 Si tamen le-
gem perficitis regalem secun-
dum scripturas, Diligis proxi-
mum tuum sicut te ipsum,
bene facitis: 9 si autem per-
sonas accipitis, peccatum ope-
ramini, redarguti a lege quasi
transgressores. 10 Quicumque
autem totam legem servaverit,
offendat autem in uno, factus
est omnium reus. 11 Qui enim
dixit, Non mechaberis, dixit
et, Non occides: quod si
non mechaberis, occides autem,
factus es transgressor legis.
12 Sic loquimini et sic facite,
sicut per legem libertatis inci-
pientes iudicari: 13 iudicium
enim sine misericordia illi qui
non fecerit misericordiam, su-
perexaltat autem misericordia
iudicio.
14 Quid proderit, fratres mei,
si fidem quis dicat se habere,
opera autem non habeat? num-
quid poterit fides salvare eum?
15 Si autem frater aut soror
nudi sint et indigeant victu co-
tidiano, 16 dicat autem aliquis
de vobis illis, Ite in pace, ca-
leficamini et saturamini, non
dederitis autem eis quae neces-
saria sunt corporis, quid pro-
derit? 17 Sic et fides, si non
habeat opera, mortua est in
semet ipsa. 18 Sed dicet aliquis,
Tu fidem habes, et ego opera
habeo: ostende mihi fidem

7. επικληθεν] επικεκληθεν C*.
8. τελειτε] post βασιλικον C. Syr.Hcl.
— αγαπ. τ. πλησ. σου] bis A*.
— σεαυτον AℵC. 13. KL. | σαυτον B. | ἑαυτον 31.
10. ὁστις] ὁς C.
— ὁλον] post τον νομον C. 31.
— τηρηση BℵC. Vulg. ff. Syr.Pst. | ‡ τηρησει ς. 13s. 31. KsL. | praem. πληρωσας 13. || πληρωσει A. Syr.Hcl.
— πταιση ABℵC. (Vulg.) ff. | ‡ -σει ς. 13s. 31. KL.
— εν ἑνι] ἑνι ἑνι sic 31.
11. ειπων] ειπας A.
— μοιχευσης et φονευσης] transponit C. Syr.Hcl.Arm. || μοιχευσεις L. | -σις ℵ. 13.
— μοιχευεις φονευεις AB Mai ℵC. | transpon. Arm. | ‡ μοιχευσεις φονευσεις ς. Ks. Vulg. ff. | μοιχευσεις μεν φονευσις 13. | μοιχευσης φονευσης L. | μοιχευεις φονευσεις B Btly.
— γεγονας] εγενου A. 13.
— παραβατης] αποστατης A (non 13.)
13. ανελεος AB Btly. Mai ℵC. 31. K. (ανελεως B Bch.) | ‡ ανιλεως ς. L. | ανηλεος 13.
13. ελεος 1°.] ελεον K (non 13.)
— κατακαυχ.] † praem. και ς. | om. A (vid. infra) BℵC. 13. 31. KL. Syr.Pst. Memph. Theb. (Vulg. ff. Syr.Hcl. Arm. vid. infra) | "at" Æth. | "quoniam" m.
— κατακαυχαται B(-τε)ℵ. 31. KL. | κατακαυχασθε C². (C* n. l.) | κατακαυχατε B. gloriamini Syr.Pst. | κατακαυχασθω A. 13. Memph. || add. δε Aℵᶜ (sed postea delevit) Vulg. ff. Syr.Hcl. (enim Arm.)
— ελεος 2°. AB Btly in coll. Mai ℵ. | ελεον C. 13. 31. KL.
14. τι το AℵC². 13. 31. L. | om. το BC*. Arm.
— ωφελος L.
— λεγη] (λεγει L.) post τις AC. Vulg. ff. m. Memph. Theb. Æth. | ante Bℵ. 13. 31. KL.
— εχη] εχει 13. L. (ερχη A.)
— αυτον] αυτο L. || add. sine operibus Theb. (fides sola ff. m.)
15. εαν] † add. δε ς. ACKL. Vulg. Syr. Hcl. | γαρ Theb. "et si" Syr.Pst. | om. Bℵ. 13. 31. ff. m. Memph. Arm. Æth.
— ὑπαρχουσιν 31.
— και] η A. Arm.
— λειπομενοι] † add. ωσιν ς. A. 13. 31. L. (Memph. Theb.) | om. BℵCK. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. [Latt.]
16. ειπη δε Bℵᶜ C. rel. Vulg. ff. m. Syr. Hcl. Memph. | ειπε δε ℵ* Tregelles (ειπει δε Tf.) | και ειπη A. 13. Syr.Pst. Theb. Æth. [Arm.]
— τις] τι ℵ*. (corr.ᶜ)
— ὑπαγετε] ὑπαγε C* ut vid.
— επιτηδεια] post του σωματος 31.
— τι το AℵC². 13. 31. KsL. Arm. | om. το BC*.
17. εχη ante εργα ABℵC. (13.) 31. K. Vulg. ff. m. Memph. Theb. Æth. (εχει 13.) | ‡ post ς. L. Arm. | om. εχη A* ut vid.)

8. diliges Cl. | 13. non fecit Cl. | judicium Cl. | 15. frater et soror Cl. | 16. ex vobis Cl. | califacimini Cl. | 18. dicet quis Cl.

Vulg. *ff.* Syrr. P. H. Memph. [Theb.] Arm. Æth.
19. *εἷς θεός ἐστιν*
ˡ Gen. 22:9, 12.
22. *συνήργει*
ᵐ Gen. 15:6.
ⁿ Es. 41:8.
¶ Theb.
ᵒ Jos. 2:1. 6:23. Heb. 11:31.

ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν †. 19 σὺ πιστεύεις ὅτι
‡ εἷς ἐστιν ὁ θεός·″ καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια
πιστεύουσιν, καὶ φρίσσουσιν. 20 θέλεις δὲ γνῶναι, ὦ
ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων ‡ ἀργή″
ἐστιν; 21 ˡ Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδι-
καιώθη ἀνενέγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ
θυσιαστήριον; 22 βλέπεις ὅτι ἡ πίστις ‡ συνέργει″
τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτε-
λειώθη; 23 καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα,
ᵐ Ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ
εἰς δικαιοσύνην, καὶ ⁿ φίλος θεοῦ ἐκλήθη.¶ 24 ὁρᾶτε †
ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ πίστεως
μόνον; 25 ὁμοίως δὲ καὶ ᵒ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων
ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους, καὶ ἑτέρᾳ
ὁδῷ ἐκβαλοῦσα; 26 ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύ-
ματος νεκρόν ἐστιν, οὕτως καὶ ἡ πίστις χωρὶς [τῶν]
ἔργων νεκρά ἐστιν.

III. Ε′

5 1 Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου,
εἰδότες ὅτι μεῖζον κρῖμα λημψόμεθα. 2 πολλὰ γὰρ
πταίομεν ἅπαντες· εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος
τέλειος ἀνήρ, δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ
σῶμα. 3 ‡ εἰ δὲ″ τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στό-

tuam sine operibus, et ego ostendam tibi ex operibus fidem meam. 19 Tu credis quoniam unus est deus: Bene facis: et daemones credunt et contremescunt. 20 Vis autem scire, o homo inanis, quoniam fides sine operibus mortua est? 21 Abraham pater noster nonne ex operibus iustificatus est, offerens Isaac filium suum super altare? 22 Vides quoniam fides cooperabatur operibus illius, et ex operibus fides consummata est. 23 Et suppleta est scriptura dicens, Credidit Abraham deo, et reputatum est ei ad iustitiam et amicus dei appellatus est. 24 Videtis quoniam ex operibus iustificatur homo et non ex fide tantum? 25 Similiter autem et Raab meretrix nonne ex operibus iustificata est, suscipiens nuntios et alia via eiciens? 26 Sicut enim corpus sine spiritu mortuum est, ita et fides sine operibus mortua est.

1 Nolite plures magistri fieri, fratres mei, scientes quoniam maius iudicium sumitis. 2 In multis enim offendimus omnes: si quis in verbo non offendit, hic perfectus est vir: potest etiam circumducere freno totum corpus. 3 Si autem equis frenos in ora mittimus ad

---

18. *αλλ'*] *αλλα* A.
— *εχω* om. 31.
— *πιστιν σου χωρις* ABℵC. 13. 31. Vulg. *ff.* Syrr. Pst. & Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. | ‡ *πιστιν σου εκ* ς. KsL.
— *εργων* 1°.] † add. *σου* ς. C. 31. KsL. Æth. | om. ABℵ. 13. Vulg. *ff.* Syrr. Pst. & Hel. Memph. Theb. Arm.
— *σοι* ante *δειξω* Bℵ. 31. | ‡ post ς. AC. 13. KL. Vulg. Syr. Pst. Memph. Theb. (om. *δειξω* *ff.* Memph.)
— *πιστιν* 2°.] † add. *μου* ς. A. 31. KsL. Vulg. Syrr. Pst. & Hel. Memph. Theb. Æth. | om. BℵC. 13. *ff.* Arm.
19. *εἷς εστιν ὁ θεος* Aℵ. Vulg. Syr. Pst. Memph. Theb. Arm. (Æth.) | ‡ *ὁ θεος εἷς εστιν* ς. 13. 31 (om. *ὁ*). K (om. *εἷς** add.¹) L. | *εἷς* (*ὁ* C) *θεος εστιν* BC. Syr. Hel. (unus deus *ff.*)
20. *αργη* BC*. *Am.*¹ *Fuld.* *ff.* Theb. Arm. *Zoh.* | ‡ *νεκρα* ς. AℵC². 13. 31. KL. Vulg. *Cl.* (*Am**. *ut vid.*) Syrr. Pst. & Hel. Memph. Arm. *Usc.* Æth. vid. ver. 17 & 26 (*Orig.* iv. 306ᶜ. ver. 26 *ut vid.* spectat.)
21. *ανενεγκας*] *αλλ' ενεγκας* *sic* 31.
22. *συνεργει* Aℵ*. *ff.* | ‡ *συνηργει* ς. Bℵᶜ C. 13*s*. 31. KsL. Vulg. Syrr. Pst. & Hel.
23. *δε* vid. *Orig.* iv. 318ᵃ. | om. L. Vulg. *ff.* Syrr. Pst. & Hel. Memph. Theb. Arm. Æth.
— *φιλος*] servus Syr. Hel. *txt.*
24. *ὁρατε*] † add. *τοινυν* ς. 31. KsL. | om. ABℵC. 13. Vulg. *ff.* Syrr. Pst. & Hel. Memph. Arm. Æth.
25. *ὁμοιως δε* *Am.* *Fuld.* (*ff.*) Syr. Hel. | *οὑτως* C. (Vulg. *Cl.*) Syr. Pst. Memph. Arm. (Æth.)
— *αγγελους* ABℵ. 13. 31. K*txt.* Vulg. Syr. Hel. *txt.* Memph. | *κατασκοπους* CLK*mg.* *ff.* Syrr. Pst. & Hel. mg. Arm. Æth. ‖ add. ex xii. tribus filiorum Israel *ff.* | add. Jesu Syr. Hel. *mg.*
26. *γαρ* AℵC. rel. Vulg. *m.* | om. B. Syr. Pst. Arm. | autem *ff.* | *δε* *Orig.* ii. 644ᶜ.
— *πνευματος*] praem. *του* 13. 31. | Contra, *Orig.* ii. 644ᶜ,
26. *των εργων* AC. 13. 31. KsL. | om. *των* B*Mai* ℵ. *Orig.* iv. 318ᵃ.
1. *πολλοι*] *πολλὺ* L.
— *μειζον*] *μείζονα* K.
— *λημψωμεθα* L. | sumitis Vulg. Memph. (ctra, *ff.*)
2. *πολλα γαρ. πται. ἁπ.* *Orig.* *Int.* ii. 671ᵈ. | om. K*txt.*
— *πταιωμεν* 13.
— *δυνατος*] *δυναμενος* ℵ. ‖ add. *τε* C (* *ut vid.*)
3. *ει δε* ABℵ. 13. 31. KL. Vulg. *ff.* Memph. | *ιδε* C. Arm. | ‡ *ιδου* ς. Syrr. Pst. & Hel. Theb. | quare ergo *m.* (et praeterea equis etiam Æth.) ‖ add. *γαρ* ℵ*. (corr.ᶜ) Syr. Pst.
— *τα στοματα* BℵC. rel. Vulg. *ff.* *m.* Theb. | *το στομα* A. Syrr. Pst. & Hel. Arm. | corpus Æth. (om. Memph.)

19. contromiscunt *Cl.* | 20. otiosa *Am.* o corr.¹ | 23. est illi *Cl.* | 25. om. autem *Cl.* | Rahab *Cl.*
2. fraeno circumducere *Cl.* | 3. fraena *Cl.*

A B ℵ (C.) 13. 31. KL.
3. ἡμῖν αὐτούς
§ Theb.
4. ὅπου [ἂν]
¶ Theb.
8. δύν. δαμ. ἀνθρ.

ματα βάλλομεν ‡ εἰς″ τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ
ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν. 4 § ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα,
τηλικαῦτα ὄντα καὶ ὑπὸ ‡ ἀνέμων σκληρῶν″ ἐλαυνό-
μενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου, ὅπου † ἡ
ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος ‡ βούλεται.″ 5 οὕτως καὶ ἡ γλῶσ-
σα μικρὸν μέλος ἐστίν, καὶ ‡ μεγάλα αὐχεῖ.″ ἰδοὺ
‡ ἡλίκον″ πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει· 6 καὶ ἡ γλῶσσα
πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας. † ἡ γλῶσσα καθίσταται
ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν ἡ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα, καὶ
φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως, καὶ φλογιζο-
μένη ὑπὸ τῆς γεέννης·¶ 7 πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε
καὶ πετεινῶν, ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων, δαμάζεται καὶ
δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ· 8 τὴν δὲ γλῶσ-
σαν οὐδεὶς ‡ δαμάσαι δύναται ἀνθρώπων·″ ‡ ἀκατάστα-
τον″ κακόν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. 9 ἐν αὐτῇ εὐλο-
γοῦμεν τὸν ‡ κύριον″ καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ κατα-
ρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ᾽ ὁμοίωσιν θεοῦ
γεγονότας· 10 ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία
καὶ κατάρα. οὐ χρή, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτως γί-
νεσθαι. 11 μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύει τὸ
γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν; 12 μὴ δύναται, ἀδελφοί μου,
συκῆ ἐλαίας ποιῆσαι ἢ ἄμπελος σῦκα; † ‡ οὔτε ἁλυκὸν
γλυκὺ″ ποιῆσαι ὕδωρ.

consentiendum nobis, et omne corpus illorum circumferimus:
4 ecce et naves, cum magnae sint et a ventis validis minentur, circumferuntur a modico gubernaculo ubi impetus dirigentis voluerit:
5 ita et lingua modicum quidem membrum est et magna exaltat. Ecce quantus ignis quam magnam silvam incendit.
6 Et lingua ignis est, universitas iniquitatis. lingua constituitur in membris nostris, quae maculat totum corpus et inflammat rotam nativitatis nostrae, inflammata a gehenna.
7 Omnis enim natura bestiarum et volucrum et serpentium ceterorumque domantur et domata sunt a natura humana:
8 linguam autem nullus hominum domare potest: inquietum malum, plena veneno mortifero.
9 In ipsa benedicimus deum et patrem, et in ipsa maledicimus homines qui ad similitudinem dei facti sunt:
10 ex ipso ore procedit benedictio et maledictio. Non oportet, fratres mei, haec ita fieri.
11 Numquid fons de eodem foramine emanat dulcem et amaram aquam?
12 Numquid potest, fratres mei, ficus uvas facere aut vitis ficus? Sic neque salsa dulcem potest facere aquam.

3. εις το πειθ. BℵC. | ‡ προς″ το πειθ. ς. A. 13. 31. KsL.
— αυτους ante ἡμιν Bℵ. 31. KsL. | post AC. 13.
— αυτων] post μεταγομεν A. 13.
4. τηλικαυτα] praem. τα B.
— ανεμων ante σκληρων BℵC. 31. K. Vulg. *ff. m.* | ‡ post ς. A. 13. L.
— ὁπου] † add. αν ς. AC. 13. 31. KsL. | om. Bℵ.
— βουλεται BℵL(*sic*). | βουληθῃ 13. | ‡ βουληται ς. AC. 31. Ks. Vulg. *m.* [*ff.*]
5. οὑτως] ὡσαυτως A.
— μεγαλα αυχει AB(*sic Alford. Mai* ed.2.) C*P. Vulg. *ff.* | ‡ μεγαλαυχει ς. B *Mai. ed.* 1. ℵC² *ut vid.* 13. 31. KsL.
— ἡλικον πυρ A²BℵC*P. Vulg. | ‡ ολιγον πυρ ς. A*C². 13. 31. KsL. *ff m.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. (praem. και) Æth.
— ἡλικην] ὑλικην 13.

6. και ab init.] om. ℵ*. (add.ᶜ)
— et mundus iniquitatis sicut silva est. Syr.Pst.
— της αδικιας] † add. οὑτως ς. 13. 31. L. Syr.Hcl.* | om. ABℵCK. Vulg. *ff. m.* Syrr.Pst.&Hcl.*txt.* Memph. Theb. Arm. Æth. ‖ add. και ℵᶜ(corr. ipse)L. Syr.Pst.
— καθισται B* *Rul. Mai.*
— ἡ σπιλουσα] και σπιλ. ℵ*. (corr.ᶜ)
— τροχον] τροχην C.
— γενεσεως] add. ἡμων ℵ. Vulg. Syr.Pst. Æth. | om. rel. *ff. m.* Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. (series generationum nostrarum Syr.Pst. et add. "quae currunt veluti rotae.")
7. τε 2⁰.] om. A. Arm.
— δαμαζεται και δεδαμασται] δεδαμ. και δαμαζ. C. | "domantur" tantum Syr.Pst.
8. δαμασαι δυναται ανθρ. BC. Syr.Hcl. | δυναται δαμ. ανθρ. Aℵ. 31. K. | ‡ δυναται ανθρ. δαμασαι ς. L. Arm. hominum domare potest Vulg. *ff.* (*m.*) nemo potest domare Syr.Pst. Memph. Æth. | (δαμασαι post γλωσσαν 13, qui statim hiat).
8. ακαταστατον ABℵP. Vulg. *ff.* Memph. | ‡ ακατασχετον ς. C. 31. KsL. Syrr. Pst.&Hcl. Arm. Æth. (13 hiat.)
9. κυριον ABℵC. 13. Vulg. MS. (ap. Ln.) *ff.* Syr.Pst. Memph. Arm. (Æth.?) | ‡ θεον ς. 31. KL. Vulg. Syr.Hcl.
— γεγονοτας] γεγενημενους A. 13.
12. συκα] † add. οὑτως ς. ℵC². 13. 31. KsL. Vulg. *ff.* Syrr.Pst.&Hcl.* Memph. Æth. | om. ABC*. Syr.Hcl.*txt.* Arm.
— ουτε ἁλυκον γλυκυ AB(ℵ)C. (13.) Vulg. *ff.* Syr.Pst. (ουδε ℵ. 13.) | ‡ ουδεμια πηγη″ ἁλυκον † και″ γλυκυ ς. (31.) KL. Syr.Hcl. (om. και 31.) | ita fonti dulci facere aquam amaram

7. et ceterorum *Cl.* | domita *Cl.*

Vulg. *ff.*
Syrr. P. H.
Memph. [Theb.]
Arm. Æth.

6 13 Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ
τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι
σοφίας. 14 εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν τῇ
καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ
τῆς ἀληθείας. 15 οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατ-
ερχομένη, ‡ ἀλλὰ″ ἐπίγειος ψυχικὴ δαιμονιώδης.
16 ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ
πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. 17 ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον
μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνικὴ ἐπιεικὴς εὐπειθής,
μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος, † ἀνυ-
πόκριτος. 18 καρπὸς δὲ † δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπεί-
ρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

IV. 1 Πόθεν πόλεμοι καὶ * πόθεν″ μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ
ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν
τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; 2 ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φο-
νεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε
¶ C. καὶ πολεμεῖτε.¶ οὐκ ἔχετε † διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς·
3 αἰτεῖτε, καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε,
ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε. 4 † μοιχαλίδες,
οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα τοῦ θεοῦ
ἐστιν; ὃς ἂν οὖν βουληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου,
ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίσταται. 5 ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς
ἡ γραφὴ λέγει; πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα

13 Quis sapiens et disciplinatus inter vos? ostendat ex bona conversatione operationem suam in mansuetudinem sapientiae. 14 Quod si zelum amarum habetis et contentiones in cordibus vestris, nolite gloriari et mendaces esse adversus veritatem. 15 Non est ista sapientia de sursum descendens, sed terrena animalis diabolica. 16 Ubi enim zelus et contentio, ibi inconstantia et omne opus pravum. 17 Quae autem de sursum est sapientia, primum quidem pudica est, deinde pacifica modesta suadibilis, plena misericordia et fructibus bonis, non iudicans, sine simulatione. 18 Fructus autem iustitiae in pace seminatur facientibus pacem.

1 Unde bella et lites inter vos? nonne ex concupiscentiis vestris quae militant in membris vestris? 2 Concupiscitis, et non habetis: occiditis et zelatis, et non potestis adipisci: litigatis et belligeratis, et non habetis propter quod non postulatis: 3 petitis, et non accipietis, eo quod male petatis, ut in concupiscentiis vestris insumatis. 4 Adulteri, nescitis quia amicitia huius mundi inimica est dei? Quicumque ergo voluerit amicus esse saeculi huius, inimicus dei constituitur. 5 An putatis quia inaniter scriptura dicat, Ad invidiam concupiscit

Memph. | neque salinus locus aquam dulcem facere Arm. | et aqua dulcis non erit amara et aqua amara non erit dulcis Æth.
13. *τις* om. K. (non 13.)
14. *ει δε*] add. *αρα* A. 13. Æth.
— *τῃ καρδιᾳ* ABC. rel. Æth. | *ταις καρδιαις* ℵ. Vulg. *ff. s.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm.
— *κατακαυχασθε*] *καυχασθε* A. 31.
— *και ψευδεσθε*] post *αληθειας* ℵ.
— *κατα*] om. ℵ*. (corr.ᶜ)
15. *αὑτη*] post *ἡ σοφια* C.
— *αλλα* Bℵ. | ‡ *αλλ'* ς. AC. 13. 31. K*s*L.
16. *εριθεια*] *ερεις* CP.
— *εκει*] add. *και* Aℵ. 13. Vulg. MS. (Ln.) Syr.Pst. | om. BC. 31. K*s*L. Vulg. *ff. s.* Syr.Hel. Memph. Arm. Æth.
17. *καρπων*] add. *εργων* C.
— *ανυποκριτος*] † praem. *και* ς. 31. K*s*L. (Syr.Pst. "et" additur etiam ante) Æth. | om. ABℵC. 13. Vulg. *ff. s.* Syr.Hel. Memph. Arm.
18. *καρπος δε*] add. *ὁ* ℵ*.
— *δικαιοσυνης*] † praem. *της* ς. 31. K*s*. (13 *n.l.*) | om. ABℵCL. Arm.
— *σπειρεται*] "*πειρεται* sic" B *Btly.* (silent *Mai*, *Bch*, rel.)
1. *ποθεν μαχαι* ABℵC. (13.) 31. *ff. m.* Syr.Hel. Memph. | * om. *ποθεν* ς. KL. Vulg. *s.* Syr.Pst. Arm. Æth.
— *εν ὑμιν*] ante *και ποθ. μαχ.* A. Arm. edd. (Æth.) | ante *μαχαι* 13. Syr.Pst. ‖ add. et sunt vobis suavissima *m.*
2. *ουκ* 2°.] *ουχ* A Woide.
— *εχετε* 2°.] † add. *δε* ς. | om. ABℵ vid. infra. 13. 31. KL. | praem. *και* ℵ. "et non habetis" Vulg. *ff.* Syrr. Pst.&Hel. Memph. Arm. (Æth.)
3. *αιτειτε*] add. *δε* 31.
— *αιτεισθε*] *αιτειτε* 31.
— *δαπανησητε* Aℵᶜ. rel. | *δαπανησετε* B. | *καταδαπανησητε* ℵ*.
4. *μοιχαλιδες*] † praem. *μοιχοι και* ς. ℵᶜ. 31. KL. Syr.Hel. | om. ABℵ*. 13. "adulteri" tantum Vulg. Syr. Pst. Memph. Arm. Æth. "fornicatores" *ff.*
— *κοσμου* 1°.] add. *τουτου* ℵ. Vulg. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. (om. *ff.*)
— *του θεου εστιν* AB. rel. *ff.* Syr.Hel. Æth. *Orig. Int.* iv. | *εστιν τῳ θεῳ* ℵ. Vulg. Syr.Pst. Memph. [Arm.]
— *ὁς*] om. ℵ*. (add.ᶜ)
— *αν* Aℵᶜ. 13*s*. 31*s*. K*s*L. | *εαν* Bℵ*.
— *ουν*] om. 13. L. *Orig. Int.* iv. 535ᶜ. (enim Arm.)
— *βουληθῃ*] -*θῃς* ℵᶜ. (corr. ipse).
— *εχθρος*] -*θρα* ℵ*. (corr.ᶜ)
5. *η*] *ει* 13.

13. mansuetudine *Cl.* | 14. contentiones sint *Cl.* | 15. non est enim *Cl.* | 17. suadibilis *add.* bonis consentiens *Cl.*
1. lites in vobis *Cl.* | nonne hinc *Cl.* | 3. accipitis *Cl.*

ABℵ. 13. 31. KL.
p Prov. 3:34. 1 Pet. 5:5.

ὁ ‡κατῴκισεν″ ἐν ἡμῖν; 6 μείζονα δὲ δίδωσιν χάριν·
διὸ λέγει, [p] Ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπει-
νοῖς δὲ δίδωσιν χάριν.
7 7 Ὑποτάγητε οὖν τῷ θεῷ. ἀντίστητε *δὲ″ τῷ
q Zac. 1:5. διαβόλῳ καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν, 8 [q] ἐγγίσατε τῷ θεῷ
καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν. καθαρίσατε χεῖρας, ἁμαρτωλοί, καὶ
ἁγνίσατε καρδίας, δίψυχοι. 9 ταλαιπωρήσατε καὶ
πενθήσατε καὶ κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος
μεταστραφήτω, καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. 10 ταπεινώ-
§ Theb. θητε ἐνώπιον †κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς. 11 § Μὴ κα-
ταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί· ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ,
‡ἢ″ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ
κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νό-
μου, ἀλλὰ κριτής. 12 εἷς ἐστιν ὁ νομοθέτης *καὶ
Rom. 14:4. κριτὴς″ ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι·[r] σὺ *δὲ″ τίς
εἶ ‡ὁ κρίνων″ τὸν ‡πλησίον″;
ς' 13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες, Σήμερον ἢ αὔριον πορευ-
σόμεθα εἰς τήνδε τὴν πόλιν, καὶ ποιήσωμεν ἐκεῖ
ἐνιαυτόν†, καὶ ἐμπορευσόμεθα καὶ κερδήσομεν· 14 οἵτι-
14. [τά] τῆς αὔριον νες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον· ποία [γὰρ] ἡ ζωὴ
ὑμῶν; ἀτμὶς γάρ ‡ἐστε″ ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη

spiritus qui habitat in vobis? 6 Maiorem autem dat gratiam: propter quod dicit, Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam. 7 Subditi igitur estote deo: resistite autem diabolo, et fugiet a vobis: 8 adpropinquate deo, et adpropinquabit vobis. Emundate manus, peccatores, et purificate corda, duplices animo. 9 Miseri estote et lugete et plorate: risus vester in luctum convertatur et gaudium in merorem. 10 Humiliamini in conspectu domini, et exaltabit vos. 11 Nolite detrahere alterutrum, fratres mei. Qui detrahit fratri aut qui iudicat fratrem suum, detrahit legi et iudicat legem: si autem iudicas legem, non es factor legis sed iudex. 12 Unus est legislator et iudex, qui potest perdere et liberare: tu autem quis es qui iudicas proximum?

13 Ecce nunc qui dicitis, Hodie aut crastino ibimus in illam civitatem et faciemus quidem ibi annum et mercabimur et lucrum faciemus, 14 qui ignoratis quid sit in crastinum: 15 quae enim est vita vestra? vapor est ad modicum parens

5. κατωκισεν] ABℵ. | ‡ κατωκησεν ς. 13s. 31. KsL.
6. διο λεγει....διδ. χαριν] om. L. (habent rel. *Clem.* 533. *Eus.* P.E. 531d. in Psa. 446d.)
7. αντιστητε δε ABℵ. 13 *sic.* 31. Vulg. *ff.* Syr.Hcl. Memph. *Orig. Int.* ii. 139e. | * om. δε ς. KL. *Orig. Int.* iv. 536c. | και αντιστ. *m.* Syr.Pst. Arm. Æth.
8. τῳ θεῳ] om. τῳ K.
— εγγιει] -γισει B.
9. και κλαυσατε B. 13. 31. KL. vv. | om. και Aℵ.
— μεταστραφητω] μετατραπητω B.
10. ταπεινωθητε] add. ουν ℵ. ǀ Contra, rel. vv. *Orig.* ii. 815a.
— κυριου] † praem. του ς. 31. L. | om. ABℵ. 13. K. *Orig.* ii.
11. αλληλων αδελφοι Bℵ. rel. *Eus.* in Psal. 648b. | αδελφοι μου αλληλων A. 13 *sic.* (Memph. Theb.) | vos invicem fratres nostri Æth.
— η κρινων ABℵ. 13. Vulg. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Theb. Arm. | ‡ και κρινων ς. 31. KL. *ff. m.*
11. ει] η A.
— ουκ ει ποιητης] ουκ ετι ποιητης ει K. *m. Floriac.* | ουκ ετι ει ποιητης 31.
12. ὁ νομοθ.] om. ὁ B*Mai.*
— νομοθ. και κριτης ABℵ. 13. 31. Vulg. *ff. m.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | * om. και κριτης ς. KL.
— ὁ δυν.] om. ὁ A.
— συ δε ABℵ. 13. 31. KL. Vulg. *ff. m.* Syrr.Pst.&Hcl.* Memph. (Æth.) | * om. δε ς. Syr.Hcl.txt. Theb. Arm.
— ὁ κρινων ABℵ. 13. 31. Syrr.Pst.&Hcl. | ‡ ὁς κρινεις ς. KL.
— τον πλησιον ABℵ. 13. Vulg. *ff. m.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. | ‡ τον ἑτερον ς. 31. KL. Æth.
— fin.] add. ὁτι ουκ εν ανθρωπῳ αλλ' εν θεῳ τα διαβηματα ανθρωπου κατευθυνεται K.
13. η αυριον *Elz.* Bℵ. 13. Vulg. *ff.* Syr.Pst. Memph. Theb. Æth. | και αυριον *St.* 3. A. 31. KL. Syr.Hcl. Arm.
13. πορευσομεθα *Elz.* B*Mai*ℵ. Vulg. *ff.* Memph. Theb. Æth. | -σωμεθα *St.* 3. AB*Bch.*(& *Btly.* e sil.) 13. 31. KL. Arm.
— ποιησωμεν *St.* 3. AB*Bch.*ℵ. 13. 31. KL. Memph. Theb. | -σομεν *Elz.* B*Btly.Mai* Vulg. *ff.* Arm. Æth.
— εκει] om. A. 13. (post "quidem" Vulg.)
— ενιαυτον] † add. ἑνα ς. A. 13. 31. KL. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. | om. BℵP. Vulg. *ff.* Memph. Theb. (parumper Æth.)
— εμπορευσομεθα *Elz.* AB*Btly.Mai*ℵ. 13. Vulg. Memph. Theb. Æth. | -σωμεθα *St.* 3. B*Bch.* 31. KL. *ff.* Arm.

7. subditi ergo *Cl.* | 8. adpropinquavit *Am.* | 10. exaltavit *Am.* | 11. *om.* mei *Cl.* | 13. ibi quidem *Cl.* | 14. quid erit in crastino *Cl.* | 15. est enim *Cl.*

Vulg. *ff.* Syrr. P.H. Memph. [Theb.] Arm. Æth.
15. *θέλῃ*
• Luc. 12:47.
¶ Theb.

ἔπειτα ‡ καὶ″ ἀφανιζομένη· 15 ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς,
Ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ καὶ ‡ ζήσομεν,″ καὶ ποιήσομεν
τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. 16 νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονείαις
ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη πονηρά ἐστιν. 17 • εἰδότι
οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ ἐστιν.¶

V.
1 Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ
ταῖς ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. 2 ὁ πλοῦ-
τος ὑμῶν σέσηπεν, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα
γέγονεν· 3 ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται,
καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται, καὶ φάγεται
τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ· ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις
ἡμέραις. 4 ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάν-
των τὰς χώρας ὑμῶν ὁ ‡ ἀφυστερημένος″ ἀφ᾽ ὑμῶν
κράζει, καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὦτα κυ-
ρίου σαβαὼθ ‡ εἰσελήλυθαν.″ 5 ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς
γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν †
ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. 6 κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν
δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.
8 7 Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρου-
§ Theb. σίας τοῦ κυρίου. § ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον
καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ᾽ αὐτῷ ἕως † λάβῃ †

et deinceps exterminabitur: pro eo ut dicatis, Si dominus voluerit, et vixerimus, faciemus hoc aut illud. 16 Nunc autem exultatis in superbiis vestris. Omnis exultatio talis maligna est. 17 Scienti igitur bonum facere et non facienti, peccatum est illi.

1 Agite nunc, divites, plorate ululantes in miseriis quae advenient vobis. 2 Divitiae vestrae putrefactae sunt, et vestimenta vestra a tineis comesta sunt, 3 aurum et argentum vestrum eruginavit, et erugo eorum in testimonium vobis erit et manducabit carnes vestras sicut ignis. Thesaurizastis iram in novissimis diebus. 4 Ecce merces operariorum qui messuerunt regiones vestras, qui fraudatus est a vobis, clamat, et clamor ipsorum in aures domini sabaoth introivit. 5 Epulati estis super terram et in luxuriis enutristis corda vestra in diem occisionis. 6 Adduxistis, occidistis iustum, et non resistit vobis.

7 Patientes igitur estote, fratres, usque ad adventum domini. Ecce agricola expectat praetiosum fructum terrae, patienter ferens donec accipiat

13. *κερδησομεν Elz.* AB*Mai*ℵ. Vulg. *ff.* Memph. Theb. Æth. (h. 13.) | *-σωμεν St.* 3. B*Bch.* 31. KL. Arm.
14. *το* ℵ. 31. KL. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. | *τα* A. 13 *sic.* P. Syr.Hcl. | om. B. *ff.* Arm.
— *γαρ.* 1°. Aℵ^c^. 13. 31. K*s*L*s*. Vulg. Syr.Pst. Memph. | om. Bℵ*. Syr.Hcl. Arm. Æth. autem *ff.* (vita vestra enim est sicut vapor Theb.)
— *ἡ*] om. B.
— *ὑμων*] *ἡμων* 13.
— *ατμις*] *ατμη* L.
— *ατμις γαρ εστ.*] om. ℵ.
— *γαρ* 2°. *ff.* Syr.Hcl. Theb. Arm. | om. A. 13. Vulg. Syr.Pst. Memph. Æth.
— *εστε* B. (*εσται* A. 31. KP.) Syr.Hcl. Arm. Æth. | ‡ *εστιν* ϛ. 13*s.* L. Vulg. *ff.* | om. Syr.Pst.
— *ἡ προς*] om. *ἡ* BP.
— *επειτα και* ABℵK. | *επ. δε και* 31. L. | et deinceps Vulg. Æth. deinde et *ff.* | "et" Syr.Pst. Arm. | ‡ *επ. δε* ϛ. 13*s.* Theb. | *επειτα* Syr.Hcl. Memph.

15. *θελησῃ* Aℵ. rel. Vulg. *ff.* | *θελῃ* BP.
— *ζησομεν και ποιησομεν* ABℵ. *ff.* (aut fac.) (Theb.) Æth. (vixerimus, faciemus Vulg. Memph.) | ‡ *ζησωμεν και ποιησωμεν* ϛ. 13*s.* 31. KL. Arm. (*ποιησομεν Elz.*)
16. *νυν*] *νυνι* 31.
— *καυχασθε*] *κατακαυχασθε* ℵ.
— *πασα*] *ἁπασα* ℵ.
17. *ποιειν*] *ποιησαι* A* *ut vid.*
1. *κλαυσατε*] *κλαυσονται* 13.
— *επερχομεναις*] add. *ὑμιν* ℵ. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. (non *m. ff.* Syr.Hcl.)
3. *και ὁ αργυρος*] post *κατιωται* A. 13.
— *φαγεται*] *φαινετε* ℵ*. (corr.^c^)
— *ὡς πυρ*] praem. *ὁ ιος* Aℵ^c^. 13. P. Syr.Hcl. | om. Bℵ*. 31. KL. Vulg. *ff.* *m.* (*ὡσπερ* 13.) (Thesaurizastis vobis (om. *Am.*) iram in novissimis diebus Vulg. | ignem congessistis vobis in novissimos dies Syr.Pst. (om. *ὡς πυρ.*)
— *εσχαταις*] post *ἡμεραις* A. 13.
4. *αφυστερημενος* B**Rl.Mai*ℵ. | ‡ *απεστερημενος* ϛ. AB². 13*s.* 31. | *αποστερημενος* KL.
4. *εισεληλυθαν* BP. | *-θεν* A. | ‡ *-θασιν* ϛ. ℵ. 13*s.* 31. K*s*L.
5. *επι*] *ενι* ℵ*. (corr.?^a^)
— *και*] om. A. Memph.
— *εν ἡμερ.*] † praem. *ὡς* ϛ. ℵ^c^. 31. K*s*L. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. | om. ABℵ*. 13. P. Vulg. *ff. m.* Memph. (om. *εν ἡμ. σφαγ.* Æth.)
— *ἡμερᾳ*] *-ραις* A.
7. *επ᾽ αυτῳ*] *επ᾽ αυτον* KL. | om. Vulg. Arm.
— *ἑως*] † add. *αν* ϛ. ℵ. 13*s.* 31. Syr. Hcl.*mg.* | om. AB*Mai*KL. Syrr.Pst. &Hcl.*txt.*
— *λαβῃ*] † add. *ὑετον* ϛ. A. 13. KL. Syrr.Pst.&Hcl.txt. | om. Bℵ. 31. Vulg. *ff.* Memph. Theb. Arm. Æth.

15. *om.* dominus *Am.** (add.¹) | et si vixerimus *Cl.*
1. Age *Am.** (corr.¹) | miseriis vestris *Cl.* | 3. Thesaurisastis vobis *Cl.* | 4. quae fraudata *Cl.* | clamor eorum *Cl.* | 5. in die *Cl.* | 6. adduxistis et occidistis *Cl.* | restitit *Cl.*

A B ℵ. 13. 31. KL.

‡ πρόϊμον" καὶ ὄψιμον· 8 μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς,
στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ
κυρίου ἤγγικεν. 9 Μὴ στενάζετε, ‡ ἀδελφοί, κατ' ἀλλή-
λων," ἵνα μὴ ‡ κριθῆτε·" ἰδοὺ * ὁ" κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν
ἕστηκεν. 10 Ὑπόδειγμα λάβετε, ‡ ἀδελφοί, τῆς κακοπα-
θείας" καὶ τῆς μακροθυμίας τοὺς προφήτας οἳ ἐλάλη-
t cap. 1:12. σαν * ἐν" τῷ ὀνόματι κυρίου. 11 t ἰδοὺ μακαρίζομεν
τοὺς ‡ ὑπομείναντας·" τὴν ὑπομονὴν Ἰὼβ ἠκούσατε,
u Psa. 103(102):8. καὶ τὸ τελος κυρίου εἴδετε, ὅτι u πολύσπλαγχνός ἐστιν
w Matt. 5:34. ὁ κύριος καὶ οἰκτίρμων. 12 w πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί
μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανὸν μήτε τὴν γῆν
μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον· ἤτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ ναί, καὶ
τὸ οὒ οὔ· ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσητε.

9 13 Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθυ-
μεῖ τις; ψαλλέτω. 14 ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκα-
λεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσ-
ευξάσθωσαν ἐπ' αὐτὸν ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν

temporaneum et serotinum: 8 patientes estote et vos, confirmate corda vestra, quoniam adventus domini adpropinquavit. 9 Nolite ingemescere, fratres, in alterutrum, ut non iudicemini: ecce iudex ad ianuam adsistit. 10 Exemplum accipite, fratres, laboris et patientiae prophetas qui locuti sunt in nomine domini. 11 Ecce beatificamus qui sustinuerunt: sufferentiam Iob audistis, et finem domini vidistis, quoniam misericors est dominus et miserator. 12 Ante omnia autem, fratres mei, nolite iurare, neque per caelum neque per terram neque aliud quodcumque iuramentum. Sit autem sermo vester est est, non non, ut non sub iudicio decidatis.

13 Tristatur aliquis vestrum? oret: aequo animo est? psallat. 14 Infirmatur quis in vobis? inducat praesbyteros ecclesiae, et orent super eum, ungentes

7. προιμον] praem. καρπον τον ℵ. (om. τον[c]) Syr.Hcl.*mg*. Memph. (add. fructum *ff*.) | praem. και τον 31. | non habent AB. 13. KL. Vulg. Syr.Pst. Theb. Arm. (Æth. expectans vesperi et mane donec maturescat et fructificat ei ac demetatur). ‖ προιμ. AB**Rul. Mai*ℵ. | ‡ πρωιμ. ς. B[2]*Rul.Mai.* 13. 31. KL.

8. μακροθυμησατε] add. ουν ℵL. Vulg.*Cl.* Æth. | om. AB. 13. 31. K. *Am.* *ff.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm.

9. αδελφοι κατ' αλληλων (A)B. (13.) 31. Vulg. *ff.* Æth. (αδελ. μου A. 13. Syr.Pst. Memph. Theb.) | ‡ κατ' αλληλων αδελφοι ς. (ℵ)L. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. (κατα ℵ.) | κατ' αλληλων *tantum* K.

— κριθητε ABℵ. 13. 31. KL. Vulg. *ff.* Syrr.Pst &Hcl. Memph. Theb. Arm. | ‡ κατακριθητε ς.

— ὁ κριτης ABℵ. 13. 31. KL. Syr.Hcl.mg. *Graecè.* Arm. | * om. ὁ ς.

10. λαβετε] om. A. 13. (vid. post μακροθυμ.) Æth.

— αδελφοι της κακοπαθειας AB. 13. (31.) (KL.) Vulg. *ff.* Syr.Hcl. (Memph. Theb.) Arm. Æth. (αδελ. μου 31. KL. Memph. Theb. (Æth.)) | fratres, exitus mali et laboris Vulg. *Cl.* | αδελφοι μου της καλοκαγαθιας ℵ. | ‡ της κακοπαθειας, αδελφοι μου ς. (Syr. Pst.)

10. μακροθυμιας] add. εχετε Aℵ[c] (-ται) | add. δεχετε 13. | sunt Æth.

— εν τῳ ονομ. B(ℵ.) 31. Vulg. *ff.* Arm. (om. τῳ ℵ.) | *om. εν ς. A. 13. K*s*L.

— κυριου] praem. του B*Bch.* (non habet *Mai.*) 31.

11. ὑπομειναντας AB*Blc.Mai*ℵ. Vulg.*ff.* Syrr.Pst.&Hcl. Æth. | ‡ ὑπομενοντας ς. 13. 31. K*s*L. Memph. Theb. Arm.

— ειδετε B*ℵK*s*. vv. | ιδετε AB[2]. 13. 31. L. Arm.

— ὁ κυριος A(B)ℵ. 13. vv. (om. ὁ B*Btly.Mai.*) | om. 31. KL.

12. δε 1° ABℵ[c]. 13. 31. L. Vulg.*ff.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth. | ουν ℵ*. | om. K. Arm. (at quod vero omnium primum est, amate vos invicem, fratres nostri; ne juretis Æth.)

— τινα] post ὁρκον A.

— ητω δε] add. ὁ λογος ℵ*. (corr.[c]) Vulg. Memph. Æth. | om. *ff.* Theb.

— και το ου Syrr.Pst.&Hcl. Theb. vid. *Clem.* 707. 872. | om. και 13. Vulg. *ff.* Memph.

12. μη ὑπο κρισιν *Elz.* ABℵ. 13. Vulg. *ff.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth. | μη εις ὑποκρισιν *St.* 3. 31. KL. Arm.

14. ασθενει τις] add. ασ ℵ*. (corr.[1])

— επ' αυτον ABℵ[c]. 13. 31[2]. K*s*L*s*. | επ' αυτῳ 31*. | επ' αυτους ℵ*.

— αλειψ. αυτον *Orig. Int.* ii. 191[c]. | om. αυτον B. *ff.*

— του κυριου (A)ℵ. 13. 31. K*s*L. *Orig. Int.* ii. (om. του A. Arm.) | om. B.

15. αφεθησεται] -σονται 31.

16. εξομολ. ουν ABℵK. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. | *om. ουν ς. 13. 31. L. *ff.* Arm. Æth. ‖ autem Syr.Pst. *Eus.* c. Mcl. 152[a].

— τας ἁμαρτιας ABℵ. 13. Vulg. *ff.* Syr.Hcl. Memph. Theb. *Eus.* c. Mcl. | ‡ τα παραπτωματα ς. 31. K*s*L. Syr.Pst. ‖ add. ὑμων L. Vulg. *ff.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth. (ὁ Ἰάκωβος φησίν, Ἀλλήλοις ἐξαγγέλετε τὰ παραπτώματα ὑμῶν, ὅπως ἰαθῆτε *Orig.* in Prov. Mai. N. Bibl. vii. 51.)

8. patientes igitur *Cl.* | et confirmate *Cl.* | adpropinquabit *Am.* | 9. ante jan. *Cl.* et *Am.*** | 10. laboris, *praem.* exitus mali *Cl.* | per prophetas *Am.* | 11. eos qui *Cl.* | dominus est *Cl.* | 13. animo et *Am.*

Vulg. *ff.* Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

16. *προσεύχεσθε*

[x] 1 Reg. 17:1. 18:41—45.

18. *ὑετὸν ἔδωκεν*

20. *γινώσκετε*

— *ψυχὴν* * [*αὐτοῦ*]''

[y] Prov. 10:12.

τῷ ὀνόματι [τοῦ] κυρίου. 15 καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως
σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριος· κἂν
ἁμαρτίας ᾖ πεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ. 16 ἐξομο-
λογεῖσθε * οὖν'' ἀλλήλοις ‡ τὰς ἁμαρτίας,'' καὶ εὔχεσθε
ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε· πολὺ ἰσχύει δέησις
δικαίου ἐνεργουμένη. 17 [x] Ἠλίας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιο-
παθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι·
καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆ-
νας ἕξ· 18 καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς
‡ ἔδωκεν ὑετὸν'' καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν καρπὸν
αὐτῆς.

19 Ἀδελφοί * μου,'' ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ
τῆς ἀληθείας καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν, 20 γινωσκέτω
ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ,
σώσει ψυχὴν ἐκ θανάτου,[y] καὶ καλύψει πλῆθος
ἁμαρτιῶν.

ΙΑΚΩΒΟΥ.

cum oleo in nomine domini.
15 Et oratio fidei salvabit in-
firmum, et allevabit eum do-
minus; et si in peccatis sit,
dimittentur ei. 16 Confitemini
ergo alterutrum peccata vestra,
et orate pro invicem, ut salve-
mini: multum enim valet de-
precatio iusti adsidua. 17 He-
lias homo erat similis nobis
passibilis, et oratione oravit ut
non plueret super terram, et
non pluit annos tres et menses
sex; 18 et rursus oravit, et
caelum dedit pluviam et terra
dedit fructum suum.

19 Fratres mei, si quis ex vo-
bis erraverit a veritate et con-
verterit quis eum, 20 scire debet
quoniam qui converti fecerit
peccatorem ab errore viae suae,
salvabit animam eius a morte,
et cooperit multitudinem pec-
catorum.

16. *ευχεσθε* ℵ. 13. 31. KL. | *προσευχεσθε* AB.

18. *εδωκεν ὑετον* A(ℵ.) 13. Vulg. *ff.* Syr.Pst. Memph. Theb. (Æth.) (*τον ὑετ.* ℵ.) | ‡ *ὑετ. εδ.* ς. B. 31. K*s*L. Syr.Hcl. Arm.

19. *αδελ. μου* ABℵ. 31. K. Vulg. *ff.* *s.* Syrr.Pst. (pro more)&Hcl. Memph. Theb. Arm. (Æth.) | *om. *μου* ς. L. (13 n.l.)

— *της αληθ.*] praem. *της ὁδου* ℵ. 13. Syr.Pst. Memph. Arm. | om. AB. 31. K*s*L. Vulg. *ff.* *s.* Syr.Hcl. Theb. Æth.

19. *επιστρεψῃ*] *επιστρεψει* 31. K. (13 *n.l.*)

20. *γινωσκετω* AℵKL. (scire debet Vulg. *s.*) (13 *n.l.*) | *γινωσκετε* B. 31. Syr.Hcl. Æth. (om. *ff.* Theb.)

— *ψυχην*] praem. *την* A. Arm. ‖ om. Bℵ. 13. 31. K*s*L. ‖ add. *αυτου* Aℵ. 13. Vulg. *s.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. edd. Æth. *Orig. Int.* ii. 191b. ed. | om. B. 31. K*s*L. *ff.* Theb. Arm. *Zoh.* *Orig. Int.* ii. 191b. *Cod.*

20. *θανατου*] add. *αυτου* B. *ff.* Æth. | Contra, Aℵ. rel. Vulg. *s.* rel. *Orig. Int.* ii.

-- fin.] add. *αμην* Syr.Hcl.

Subscriptio *Ιακωβου* B. | *επιστολη Ιακωβου* ℵ. | *Ιακωβου επιστολη* A. | *τελος του ἁγιου αποστολου Ιακωβου επιστολη καθολικη στιχ σμβ.* L. | In 13. 31. nihil. de K sil. Matthaei.

15. alleviabit *Cl.* | remittentur *Cl.* | 18. rursum *Cl.* | 20. errore vitae *Am.* | et operiet *Cl.*

ΠΕΤΡΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Α'.

ABℵ[C]. 31. 31. KL. Α' 1 [1] Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ χριστοῦ ἐκλεκτοῖς
παρεπιδήμοις διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδο-
κίας, Ἀσίας, καὶ Βιθυνίας, [2] κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ
§ C πατρός, ἐν ἁγιασμῷ § πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ
ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ
εἰρήνη πληθυνθείη.
[3] Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν
a Tit. 3:5, 7. Ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος [a] ἀναγεν-
νήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζῶσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ
χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, [4] εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ
ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς
‡ ὑμᾶς," [5] τοὺς ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμένους διὰ πί-
στεως εἰς σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ
6. δέον [ἐστίν,] ἐσχάτῳ· [6] ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι, εἰ δέον †,
b Jac. 1:3. λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς, [7] [b] ἵνα τὸ δοκίμιον

[1] Petrus apostolus Iesu Christi electis advenis dispersionis Ponti Galatiae Cappadociae Asiae et Bythiniae, [2] secundum praescientiam dei patris, in sanctificationem spiritus, in oboedientiam et aspersionem sanguinis Iesu Christi. Gratia vobis et pax multiplicetur.

[3] Benedictus deus et pater domini nostri Iesu Christi, qui secundum magnam misericordiam suam regeneravit nos in spem vivam per resurrectionem Iesu Christi ex mortuis, [4] in hereditatem incorruptibilem et incontaminatam et inmarcescibilem, conservatam in caelis vobis [5] qui in virtute dei custodimini per fidem in salutem paratam revelari in tempore novissimo. [6] In quo exultatis, modicum nunc si oportet contristari in variis temptationibus, [7] ut probatio vestrae fidei multo

Inscriptio
ΠΕΤΡΟΥ Ᾱ
in B.
ΠΕΤΡΟΥ ΕΠΙϹΤΟΛΗ Ᾱ
in AℵC. 13.
Πετρου επιστολη πρωτη
in 31. K.
επιστολη καθολικη α' του ἁγιου και πανευφημου αποστολου Πετρου L.

1. *εκλεκτοις*] add. *και* ℵ*.
— *Ασιας*] om. ℵ*. (add.^{c})
— *και Βιθυνιας*] om. B**Rul.Bch.Mai.* (*Βυθινιας* 13. *Βυνιας* 31. *Βυθανιας* B^{2}mg. sic *Rul.*)
3. *αυτου*] post *ελεος* 13. 31. Vulg.
— *ἡμας*] *ὑμας Elz.*
— *δι'*] *δια* ℵ.
— *εκ νεκρων*] om. Syr.Pst.
4. *και αμαραντον*] ante *και αμιαντον* ℵ. | post *Eus.* in Psal. 30^{e}.
— *τετηρημενον* ℵ*.
— *ουρανοις*] *-νῳ* ℵ.
— *εις ὑμας* ABℵC. 13. 31. KL. Vulg. *s.* Syrr.Pst.&Hel. Arm. | *εις ἡμας* ς. *Harl.* Memph. (nobis et vobis Æth.)
5. *ἑτοιμην*] *-μως* ℵ*. (corr.^{c})
6. *εν ᾡ*] om. C^{2}. Æth.
— *αγαλλιασθε*] add. in aeternum Syr.Pst.
— *ει δεον*] † add. *εστιν* ς. Aℵ^{c}C. 13. 31. K*s*L. *Orig.* i. 300^{b}. | om. Bℵ*. *Clem.* 622.
— *λυπηθεντες* ABℵ^{c}C. rel. *Clem. Orig.* i. | *-τας* ℵ*L.
— *ποικιλοις Clem. Orig.* | *-λαις* C. (tentationibus variis quae transeunt super vos Syr.Pst.)
7. *πολυτιμοτερον* AB*Btly.Alford.*ℵC. Memph. ut vid. Arm. | *πολυτιμωτερον* 31. | *πολυ τιμιοτερον* L. | ‡ *πολυ τιμιωτερον* ς. B*Mai* (*Bch.* e sil.) 13. K*s.* Vulg. *s.* Æth. *Clem.* 622. *Orig.* i. 300^{b}.
7. *χρυσιου Clem. Orig.* | *-σου* B.
— *του απολλ.*] om. Vulg. *Cl. Am.* (non *Fuld. Tol.*)
— *δοξαν και τιμην* ABℵC. 13. 31. Vulg. Syr.Hel. Memph. Arm. *Orig.* i. | ‡ *τιμην και δοξαν* ς. (KL *εις δοξ.*) Syr. Pst. *ut vid.* Æth. *επαινον και δοξαν Clem.* [*s.*]
8. *ουκ*] *ουχ* B*.
— *ιδοντες* BℵC. Vulg. *s.* Syrr.Pst.&Hel. Arm. Æth. *Polyc.* ad Phil. i. *Iren.* 238. 301. | ‡ *ειδοτες* ς. A. 13*s.* 31. K*s*L. Memph. *Clem.* 622. (*ιδ. πιστευετε Polyc.*)

3. misericordiam suam magnam *Cl.* | 4. in vobis *Cl.* | 6. exultabitis *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. [Theb.] Arm. Æth.

ὑμῶν τῆς πίστεως ‡ πολυτιμότερον″ χρυσίου τοῦ ἀπολ-
λυμένου διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εὑρεθῇ εἰς ἔπαι-
νον καὶ ‡ δόξαν καὶ τιμὴν″ ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ
χριστοῦ· 8 ὃν οὐκ ‡ ἰδόντες″ ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ
8. ἀγαλλιᾶτε ὁρῶντες πιστεύοντες δὲ ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλή-
τῳ καὶ δεδοξασμένῃ, 9 κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πί-
στεως ὑμῶν, σωτηρίαν ψυχῶν· 10 περὶ ἧς σωτηρίας
ἐξεζήτησαν καὶ ‡ ἐξηραύνησαν″ προφῆται οἱ περὶ τῆς
εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες. 11 ‡ ἐραυνῶντες″
εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα
χριστοῦ, προμαρτυρόμενον τὰ εἰς χριστὸν παθήματα
καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας· 12 οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ
ἑαυτοῖς ‡ ὑμῖν″ δὲ διηκόνουν αὐτά, ἃ νῦν ἀνηγγέλη
ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς † πνεύματι ἁγίῳ
ἀποσταλέντι ἀπ᾽ οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι
παρακύψαι.

§ Theb. B′

2 13 § Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας
ὑμῶν, νήφοντες, τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην
ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ χριστοῦ. 14 ὡς τέκνα
ὑπακοῆς, μὴ συνσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ
ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, 15 ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα
ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενή-
c Lev. 11:44. — 19:2. Matt. 5:48. θητε, 16 διότι γέγραπται, c Ἅγιοι ‡ ἔσεσθε,″ ὅτι ἐγὼ
ἅγιός †. 17 καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπο-
λήμπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἑκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ

praetiosior sit auro quod per
ignem probatur, inveniatur in
laudem et gloriam et hono-
rem in revelationem Iesu
Christi; 8 quem cum non vide-
ritis diligitis, in quem nunc
quoque non videntes creditis;
quem cum videritis, exultabitis
laetitia inenarrabili et glorifi-
cata, 9 reportantes finem fidei
vestrae, salutem animarum
vestrarum. 10 De qua salute
exquisierunt atque scrutati
sunt prophetae qui de futura in
vobis gratia prophetaverunt,
11 scrutantes in quod vel quale
tempus significaret in eis spi-
ritus Christi praenuntians eas
quae in Christo sunt passiones
et posteriores glorias; 12 quibus
revelatum est quia non sibi
ipsis, vobis autem, ministrabant
ea quae nunc adnuntiata sunt
vobis per eos qui evangelizave-
runt vobis spiritu sancto misso
de caelo, in quem desiderant
angeli prospicere.
13 Propter quod succincti
lumbos mentis vestrae, sobrii,
perfecte sperate in eam quae
offertur vobis gratiam in reve-
latione Iesu Christi. 14 Quasi
filii oboedientiae, non confi-
gurati prioribus ignorantiae
vestrae desideriis, 15 sed secun-
dum eum qui vocavit vos
sanctum et ipsi sancti in omni
conversatione sitis, 16 quoniam
scriptum est, Sancti estote,
quia et ego sanctus sum. 17 Et
si patrem invocatis eum qui
sine acceptione personarum
iudicat secundum uniuscuius-
que opus, in timore incolatus

8. *αγαλλιασθε* AℵC². 13. 31. K*s*L. *Polyc. Clem.* | *-ατε* BC* *ut vid.* *Orig.* iii. 692ᶜ.

9. *ὑμων* AℵC. 13. 31. KL. vv. | om. B. *Clem.* 622. *Orig. Int.* iii. 282ᵉ. | nostrae *Orig. Int.* i. 95ᵃ.

10. *εξηραυνησαν* AB* *Rul.Mai.*ℵ. | ‡ *-ρευνησαν* ς. B² *Rul.Mai.*C. 13. 31. K*s*L.

— *ὑμας*] *ἡμας* 13. K. *Syn. Ant.* Routh. iii. 299.

11. *εραυνωντες* B*ℵ. | ‡ *ερευν.* ς. AB²C. 13. 31. K*s*L.

— *εδηλου το*] *ἐδηλοῦτο* 31. L.

— *πνευμα*] *το πν. του* 31.

— *χριστου*] om. B.

— *προμαρτυρομενον*] *-ρουμενον* A.

12. *ὁτι*] add. *καυχασθε* 13. (quicquid scrutabantur propterea quod non semetipsis inquirebant Syr.Pst.)

12. *ουχ ἑαυτοις*] *ουκ αυτοις* C². | *ουχ ἑαυτον* 13.

— *ὑμιν δε* ABℵC. 13. 31. L. Vulg. Syr.Hcl. Æth. | ‡ *ἡμιν δε* ς. K*s*. Syr. Pst. Memph. Arm. || add. *και* 13.

— *ἁ* 1°.] om. C.

— *ανηγγελη*] *ανηγγελλη* 31.

— *πνευματι*] † praem. *εν* ς. ℵC. 31. K*s*L. | om. AB. 13. Vulg. *Hil.* 586ᵈ.

— *εις ἁ* *Iren.* 140. *Clem.* 948. *Exc. Theod.* 971. 989. *Orig.* iii. 95ᵉ. 456ᵉ. 692ᶜ. 814ᵇ. *Orig. Int.* iii. 95ᵉ. | in quem Vulg. | quae ipsa Memph. | quem *Iren.* 337. *Orig. Int.* ii. 307ᵈ. | in qua re *Hil.*

13. *νεφοντες* B* *Rul.Mai.*

14. *συνσχηματιζομενοι* AℵC. rel. *Clem.* 562. | *-μεναι* B.

16. *διοτι γεγραπται* *Clem.* 561. | om. 13.

16. *διοτι* *Clem.* | *διο* ℵC.

— *ἁγιοι*] praem. *ὁτι* B. 31. Syrr.Pst.& Hcl. Æth. | om. AℵC. 13. K*s*L. Vulg. *m.* Memph. Theb. *Clem.*

— *εσεσθε* ABℵC. 13. Vulg. *Cl.* Syr.Hcl. Æth. *Clem.* | *γινεσθε* 31. L. | ‡ *γενεσθε* ς. K*s*. *Am. m.* Syr.Pst. Memph. Theb. Arm.

— *ὁτι*] *διοτι* ℵ. *Clem.*

— *ἁγιος*] † add. *ειμι* ς. A²C. 13. 31. K*s*L. Vulg. *m.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. | om. A*Bℵ. Æth. *Clem.*

17. *κρινοντα*] *κρινουντα* C.

7. *om.* sit *Cl.* | revelatione *Cl.* | 8. creditis, credentes autem *Cl.* (quem cum non videritis Am.* corr.¹) | 9. *om.* vestrarum *Cl.* | 12. sibimetipsis *Cl.* | nunc nunciate *Cl.* | 13. revelationem *Cl.* | 15. in omni conversatione sancti *Cl.* | 16. sancti eritis, quoniam ego *Cl.*

ABℵC 13.31. KL. τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε· 18 εἰδό-
τες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε
ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου,
19 ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου
χριστοῦ, 20 προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κό-
σμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ' ‡ ἐσχάτου" τῶν χρόνων
21. πιστεύοντας δι' ὑμᾶς 21 τοὺς δι' αὐτοῦ ‡ πιστοὺς" εἰς θεόν, τὸν ἐγεί-
ραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε
¶ Theb. τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν.¶
3 22 Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς
ἀληθείας † εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ † καρδίας
ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς· 23 ἀναγεγεννημένοι
οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς, ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου
d Es. 40:6—8. ζῶντος θεοῦ καὶ μένοντος †. 24 διότι [d] πᾶσα σὰρξ ὡς
χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα ‡ αὐτῆς" ὡς ἄνθος χόρτου·
24. τὸ ἄνθος [αὐτοῦ] ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος † ἐξέπεσεν· 25 τὸ δὲ
ῥῆμα κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα. τοῦτο δέ ἐστιν τὸ
ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.
II. Γ΄ e Jac. 1:21. 1 [e] Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον
καὶ ὑποκρίσεις καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλιάς,
2 ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπι-

vestri tempore conversamini, 18 scientes quod non corruptibilibus, auro vel argento, redempti estis de vana vestra conversatione paternae traditionis, 19 sed praetioso sanguine quasi agni inmaculati et incontaminati Iesu Christi, 20 praecogniti quidem ante constitutionem mundi, manifestati autem novissimis temporibus propter vos, 21 qui per ipsum fideles estis in deo qui suscitavit eum a mortuis et dedit ei gloriam, ut fides vestra et spes esset in deo.

22 Animas vestras castificantes in obocdientiam caritatis, in fraternitatis amore simplici, ex corde invicem diligite attentius, 23 renati non ex semine corruptibili sed incorruptibili, per verbum dei vivi et permanentis in aeternum. 24 Quia omnis caro ut faenum, et omnis gloria eius tamquam flos faeni: exaruit faenum, et flos decidit: 25 verbum autem domini manet in aeternum. Hoc est autem verbum quod evangelizatum est in vobis.

1 Deponentes igitur omnem malitiam et omnem dolum et simulationes et invidias et omnes detractiones, 2 sicut modo geniti infantes, rationabile et sine dolo lac concupiscite, ut

17. αναστραφητε] αναστρεφομενοι ℵ*. (corr.[c])
18. φθαρτοις ABℵ[c]C. rel. *Clem.* 303. *Orig.* iii. 546[c]. 726[c]. | -του ℵ*.
— αργυριῳ ABℵ[c]C. rel. *Clem.* *Orig.* iii. bis. | -ριου ℵ*.
— αναστροφης] post πατροπαροδοτου C. 31. | Contra, *Clem.* *Orig.* iii. 726[c].
19. τιμιῳ] praem. τῳ C. 31 *Scr.* | Contra, *Clem.* 303. *Orig.* iii. 546[c]. 726[c].
20. προεγνωσμενου ABℵ[c]C[2]. rel. | ανεγνωσ. ℵ*. | προσεγνωσ. C*.
— εσχατου ABℵC. 13. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. | ‡ -των ϛ. 31. KsL. Vulg. Theb. Arm. Æth.
— των χρονων] του χρονου ℵ*. (corr.[c]) | των ἡμερων 31.
— ὑμας] ἡμας A. (propter illud Æth.)
21. πιστους AB. Vulg. | ‡ πιστευοντας ϛ. ℵC. 31. KsL. Syrr.Pst.&Hcl. | πιστευσαντας 13. (πιστευσαντες *Polyc.* ad Phil. ii.)
— εγειραντα ABℵ[c]C. rel. *Polyc.* | -ροντα ℵ*.
22. αληθειας] † add. δια πνευματος ϛ. 31. KsL. (*m.*) (Arm. *Zoh.*) (Æth.) | om. ABℵC. 13. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. *Usc.* *Clem.* 562.
22. καρδιας] † praem. καθαρας ϛ. ℵ*C. 13. 31. KsL. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. (ex corde puro et perfecto Syr.Pst. in corde sancto Memph.) | om. ABℵ[c]. Vulg. Æth. || add. αληθινης ℵ[c]. Æth.
— αγαπησατε] αγαπατε 13.
23. αναγεγεννημενοι] αναγενομενοι 31.
— σπορας B. 13. 31. KsL. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. rel. | φθορας ACℵ.
— αλλα] αλλ' C. 31.
— μενοντος] † add. εις τον αιωνα ϛ. 31. KsL. Vulg. *Cl.* *Am.* Syr.Pst. (Arm.) Æth. ("semper") | om. ABℵC. 13. *Fuld.* *Demid.* Syr.Hcl. Memph.
24. ὡς 1°. BC. 31. KsL. Vulg. *Cl.* *Am.* *Fuld.* *Demid.* *Tol.* Syr.Hcl.mg. Memph. Arm. *Zoh.* Æth. *Orig.* i. 226[a]. | om. Aℵ[c]. 13. *Am.** *Harl.* Syrr.Pst.&Hcl.txt. Arm. edd. (vid. Esa. xl. 6. LXX.) *Hipp.* Phil. vi. 10 (164.) | ὡσει ℵ*.
— πασα] add. ἡ ℵ* (om.[c])
— δοξα αυτης ABℵ[c]C. 13. K *Tf.* Vulg. Syrr.Pst &Hcl. Memph. Æth. *Orig.* i. | δοξα αυτου ℵ*. | ‡ δοξα ανθρωπου ϛ. 31. KsL *sic.* Arm. vid. Esa. xl. 6. | δοξα σαρκος *Hipp.* Phil.
24. ανθος 2°.] † add. αυτου ϛ. C. 31. KsL. Vulg. *Cl.* Memph. Æth. *Hipp.* Phil. | om. ABℵ. 13. *Am.* Syrr. Pst.&Hcl. Arm. *Orig.* i. | vid. Es. xl. 7.
25. το δε ῥημα το *Hipp.* Phil. vi. 10 (164.) | om. A.
1. ὑποκρισεις Aℵ*C. rel. Vulg. Syr.Hcl. Arm. | -σιν Bℵ[c] *ut vid.* Syr.Pst. Memph. Æth. *Clem.* 124. (praem. την) *Orig.* *Int.* iv. 508[a].
— φθονους AℵC. rel. | φονους B. | φθονου L. | φθονον *Clem.*
— πασας καταλαλιας (A)Bℵ[c]C. 13. 31. Ks. Vulg. Syr.Hcl. Arm. (om. πασας A. Syr.Pst. Æth. *Clem.*) | πασαν καταλαλιαν ℵ*. Memph. *Clem.* (om. πασαν). | πασης καταλαλιᾶς L.
2. αρτιγεννητα *Orig.* iii. 550[d]. 606[a]. 607[b]. 756[d]. iv. 243[e]. | -γενητα A. *Clem.* 124. simplices Syr.Pst.

19. immaculati Christi et incontaminati *Cl.* | 20. mundi const. *Cl.* | 22. in obedientia *Cl.* | 23. ex *om.* *Am.** | 24. ut *om.* *Am.** | flos ejus *Cl.* | in vos *Cl.*
2. rationabile sine dolo *Cl.*

Vulg.
Syrr. P. H.
Memph. (Theb.)
Arm. Æth.
[f] Ps. 118(117):22.
[g] Es. 28:16.
[h] Ps. 118(117):22.
[i] Esa. 8:14.
[k] Esa. 43:20.
[l] Exod. 19:6.
[m] Esa. 43:21.
[n] Hos. 1:9. 2:1, 23.

ποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε *εἰς σωτηρίαν,"
3 ‡ εἰ" ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος. 4 πρὸς ὃν προσ-
ερχόμενοι λίθον ζῶντα, [f] ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδε-
δοκιμασμένον, παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτὸν ἔντιμον, 5 καὶ
αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε οἶκος πνευματικός,
*εἰς" ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας
εὐπροσδέκτους † θεῷ διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ. 6 ‡ διότι"
περιέχει ἐν † γραφῇ, [g] Ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον ἀκρο-
γωνιαῖον ἐκλεκτὸν ἔντιμον, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ
οὐ μὴ καταισχυνθῇ. 7 ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύου-
σιν· ‡ ἀπιστοῦσιν" δέ, ‡ [h] λίθος" ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ
οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας 8 καὶ
[i] λίθος προσκόμματος καὶ πέτρα σκανδάλου, οἳ προσ-
κόπτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες, εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν·
9 ὑμεῖς δὲ [k] γένος ἐκλεκτόν, [l] βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος
ἅγιον, [m] λαὸς εἰς περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγ-
γείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυ-
μαστὸν αὐτοῦ φῶς· 10 [n] οἵ ποτε οὐ λαός, νῦν δὲ λαὸς
θεοῦ, οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες. 11 Ἀγαπη-
τοί, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους ἀπέ-
χεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται

in eo crescatis in salutem, 3 si
tamen gustastis quoniam dul-
cis est dominus. 4 Ad quem
accedentes, lapidem vivum, ab
hominibus quidem reprobatum,
a deo autem electum et hono-
rificatum, 5 et ipsi tamquam
lapides vivi superaedificamini,
domus spiritalis, sacerdotium
sanctum, offerre spiritales ho-
stias acceptabiles deo per Ie-
sum Christum, 6 propter quod
continet scriptura, Ecce pono
in Sion lapidem summum an-
gularem electum praetiosum,
et omnis qui crediderit in eo
non confundetur. 7 Vobis igi-
tur honor credentibus: non
credentibus autem lapis quem
reprobaverunt aedificantes, hic
factus est in caput anguli 8 et
lapis offensionis et petra scan-
dali, his qui offendunt verbo
nec credunt, in quo et positi
sunt. 9 Vos autem genus elec-
tum, regale sacerdotium, gens
sancta, populus adquisitionis,
ut virtutes adnuntietis eius qui
de tenebris vos vocavit in ad-
mirabile lumen suum; 10 qui
aliquando non populus, nunc
autem populus dei; qui non
consecuti misericordiam, nunc
autem misericordiam consecuti.
11 Carissimi, obsecro tamquam
advenas et peregrinos abstinere
vos a carnalibus desideriis, quae

2. *αδολον* *Orig.* i. 512^{b}. iii. *ter* iv. om. *Clem.* | praem. *και* 13. *Am. Tol.* Syrr. Pst.&Hcl. Arm. *Orig.* iii. 607^{b}. *Orig. Int.* iii. 508^{a}. (ipsum sermonem tanquam lac mundum et spirituale Syr.Pst.)
— *αυξηθητε* *Clem.* | *αξιωθητε* 31.
— *εις σωτηριαν* ABℵC. 13. 31. K. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Clem. Orig. Int.* iii. | * om. ς. L.
3. *ει* ABℵ*. *Clem.* 124. | ‡ *ει περ* ς. ℵ^cC. 31. KsL. Vulg. | *εισπερ sic* 13. (si gustastis et vidistis Syr.Pst.)
— *χρηστος*] *χ̄ς* (i.e. *χριστος*) 13. 31. KL. *χριστος* *Clem.*
4. *ὑπο* Aℵ. rel. | *ὑπ'* B. | *απο* C.
— *αποδεδοκιμασμενον*] *αποδεδοκιμενον* 31.
5. *λιθοι ζωντες* *Orig.* i. 757^{b}. *Orig. Int.* ii. 418^{d}. *Eus.* in Psal. 316^{d}. *Hil.* 70^{a}. | *λιθος οντες* ℵ* (corr^c.)
— *οικοδομεισθε* A*B. 13. 31. KL. *Clem.* in Cat. Niceph. ii. 697. *Orig.* i. (iii. 750^{a}. iv. 202^{e}. 223^{c}.) *Hil.* 70^{a}. 80^{d}. (582^{d}.) | *εποικοδομεισθε* A²ℵC. Vulg. | (seq. *και οικος* *Orig.* i. | om. *και* *Orig. Int.* ii.)

5. *πνευματικος*] *π̄ν̄ς* (i.e. *πνευματος*) ℵ* (corr.^c)
— *εις ἱερατευμα* ABℵC. *Tol.* Memph. Arm. Æth. *Orig.* i. iv. (197^{a}.) 203^{a}. *Orig. Int.* ii. *Hil.* 70^{a}. *Eus.* in Psal. 316^{d}. | *om. *εις* ς. 13. 31. KsL. Vulg. Syr.Hcl. *Clem.* ap. Niceph. *Orig.* iv. 223^{c}. *Hil.* 80^{d}. | (et estote templa spiritualia Syr.Pst).
— *ανενεγκαι* ABℵ^cC. 31. KsLs. *Orig.* i. | *ανενεγκας* ℵ*. | *ενεγκαι* 13.
— *πνευματικας*] om. ℵ. Syr.Pst.
— *θεῳ*] † praem. *τῳ* ς. ℵ^c. 31. KsL. *Orig.* i | om. ABℵ*C. Arm. (13 n.l.)
6. *διοτι* ABℵC. 31. KL. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm. Æth. (13 n.l.) | ‡ *διο και* ς. | "enim" Syr.Pst.
— *εν γραφῃ* ABℵ. 13. (*εν † τῃ" γραφῃ* ς. 31. KL.) Syrr.Pst.&Hcl. Arm. | *ἡ γραφη* C. Vulg. (scriptum Æth.)
— *ακρογωνιαιον*] post *εκλεκτον* BC. 31. Syr.Pst. Memph. Arm. (vid. LXX. Esai. xxviii. 16) sic *Barnab.* vi. | ante Aℵ. 13. KL. Vulg. Syr.Hcl. Æth.
— *επ' αυτῳ*] *επ' αυτον* ℵ*. (corr.^c) sic *Barnab.* (vid. LXX. cod. Alex.)

7. *ὑμιν*] *ἡμιν* ℵ(* ?)
— *απιστουσιν* BℵC. Vulg. Syr.Hcl. Memph. (13 n.l.) | ‡ *απειθουσιν* ς. A. 31. KL. Syr.Pst. Arm. Æth. (vid. ver. 8.)
— *λιθος ὁν* ABℵ^cC* *ut vid.* Vulg. (13 n.l.) | ‡ *λιθον ὁν* ς. ℵ*C² *ut vid.* 31. KL. (*λιθ. ὁν.... κεφ. γωνιας*] om. Syr.Pst.)
— *εγεννηθη* K.
8. *λιθος προσκ.*] *λιθον προσ.* 31.
— *πετρα*] *πετραν* ℵ.
— *οἱ* ABℵC². KsL. (h. 13.) Vulg. | *ὁσοι* C*. 31. ‖ add. *και* ℵ^c.
— *απειθουντες*] AℵC. 13. 31. KsL. vv. | *απιστουντες* B. Vulg. (vid. ver. 7.)
9. *ὑμεις*] *ἡμεις* 31. *Clem.* 52.
10. *ηλεηθεντες* C.
11. *απεχεσθαι* Bℵ. 31. K. Vulg. *Clem.* 544. | *απεχεσθε* AC. 13. L. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Æth. *Cypr.* 12. 308. | add. vos Vulg. *Cypr. bis.* ‖ add. *απο* C*. Vulg. *Cypr. bis.*

3. gustatis *Am.* | 5. domus spiritales *Am.* | 6. et qui crediderit in eum *Cl* | confunditur *Am.*² | 10. secuti *Am.** | 11. obsecro vos *Cl.*

ABℵC. 13. 31. KL.

κατὰ τῆς ψυχῆς· 12 τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς
ἔθνεσιν ἔχοντες καλήν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν
ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ‡ ἐποπτεύοντες″
δοξάσωσιν τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς.
Δ′ 4 13 o Ὑποτάγητε † πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν
o Rom. 13:1. κύριον· εἴτε βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι· 14 εἴτε ἡγεμόσιν
ὡς δι᾽ αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς ἐκδίκησιν † κακοποιῶν,
ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· 15 ὅτι οὕτως ἐστὶν τὸ θέλημα
τοῦ θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντας φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων
p Gal. 5:1, 13. ἀνθρώπων ἀγνωσίαν· 16 p ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπι-
κάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ᾽ ὡς
‡ θεοῦ δοῦλοι.″ 17 πάντας τιμήσατε, τὴν ἀδελφότητα
ἀγαπᾶτε, τὸν θεὸν φοβεῖσθε, τὸν βασιλέα τιμᾶτε.
q Eph 6:5. Col. 3:22. 18 q Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς
δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν,
§ Theb. ἀλλὰ καὶ τοις σκολιοῖς. 19 τοῦτο γὰρ χάρις,§ εἰ διὰ
συνείδησιν θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας πάσχων ἀδίκως.
20 ποῖον γὰρ κλέος εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι
ὑπομενεῖτε; ἀλλ᾽ εἰ ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχοντες
ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ θεῷ. 21 εἰς τοῦτο γὰρ
ἐκλήθητε, ὅτι καὶ χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν, ὑμῖν
ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς

militant adversus animam,
12 conversationem vestram inter gentes habentes bonam, ut in eo quod detrahunt de vobis tamquam de malefactoribus, ex bonis operibus vos considerantes glorificent deum in die visitationis.
13 Subiecti estote omni humanae creaturae propter deum, sive regi quasi praecellenti,
14 sive ducibus tamquam ab eo missis ad vindictam malefactorum, laudem vero bonorum;
15 quia sic est voluntas dei, ut benefacientes obmutescere faciatis inprudentium hominum ignorantiam,
16 quasi liberi, et non quasi velamen habentes malitiae libertatem, sed sicut servi dei.
17 Omnes honorate, fraternitatem diligite, deum timete, regem honorificate.
18 Servi, subditi in omni timore dominis, non tantum bonis et modestis, sed etiam discolis.
19 Haec est enim gratia, si propter conscientiam dei sustinet quis tristitias patiens iniuste.
20 Quae enim gloria est, si peccantes et colaphizati suffertis? Sed si bene facientes et patientes sustinetis, haec est gratia apud deum.
21 In hoc enim vocati estis, quia et Christus passus est pro vobis, relinquens vobis exemplum ut sequamini vestigia eius,
22 qui

12. ὑμων *Clem.* 285. | ὑμιν ℵ.
— εχοντες καλην] ante εν τοις εθνεσιν KL. Syr.Pst. Memph. (*Clem.* καλ. εχ. 544.) | post A(B)ℵC. 13. 31. Vulg. (Syr.Hcl.) Æth. *Clem.* 285. *Cypr.* 12. 308. conversationem vestram irreprehensibilem habentes in gentibus *Polyc. Int.* x. ‖ om. εχοντες B.
— καταλαλουσιν *Clem.* 285. | -λωσιν 31. L. *Clem.* MS.
— εποπτευοντες BℵC. 31. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. *Cypr. bis.* | ‡ εποπτευσαντες ϛ. A. 13*s*. K*s*L. *Clem.*
— δοξασωσιν *Clem.* | δοξασουτρεμουσιν ℵ*. (corr.ᶜ)
13. ὑποταγητε] † add. ουν ϛ. K*s*L. Vulg. *Cl.* Syr.Hcl. | om. ABℵC. 13. 31. *Am. Fuld. Demid. Tol. m.* Memph. Theb. Arm. Æth. *Eus.* c. Mcl. 151ᵃ. ("Et" Syr.Pst.)
— ανθρωπινῃ] om. ℵ*. (add.ᶜ) | post κτισει C. 31. *Eus.* c. Mcl.
— δια] mg.* 31.
14. εκδικησιν] αδικησιν C *ut vid.* ‖ † add. μεν ϛ. C *ut vid.* Syr.Hcl.* | om. ABℵ. 13. 31. KL. Vulg. *m.* Syrr.Pst.&Hcl.*txt.* Memph. Arm.
15. αγαθοποιουντας *Clem.* 544. | -τες C. | αγαθοποιειν 13. ‖ add. ὑμας C. 31. Syrr.Pst.&Hcl.
— φιμουν] praem. και 13. | om. *Clem.* | φιμοιν ℵ*. (corr.ᶜ)
16. θεου ante δουλοι BℵC. 31. K. | ‡ post ϛ. A. 13. L. Vulg. *m.*
17. παντας] παντες ℵ.
— αγαπατε] αγαπησατε 31. KL.
18. ὑποτασσομενοι] post εν παντι φοβῳ ℵ.
— δεσποταις] add. ὑμων ℵ. | Contra, *Clem.* 296.
— αλλα και *Clem.* | om. και 31.
19. χαρις] add. παρα τῳ θεῳ C. (13 om. τῳ) *m.* Syrr.Pst.&Hcl.* Arm. (η δια B*Rl*.L.)
— θεου A²Bℵ. rel. *m.* Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. Æth. | αγαθην C. Syrr. Pst.&Hcl. Arm. | θεου αγαθην A*. 13.
20. κολαφιζομενοι] praem. κακοποιουντες 31. (κολαζομενοι ℵᶜ.)
20. ὑπομενειτε 1°.] -μενετε ℵᶜ.
— αλλ᾽ ει αγαθ. και πασχ. ὑπομ.] om. L.
— ὑπομενειτε 2°.] om. C. (-νετε 31.)
— τουτο] add. γαρ A. 13. (vid. verr. 19, 21.) | om. γαρ B *Btly.* in coll. *Mai* ℵC. 31. KL. Vulg. *m.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth.
— θεῳ] praem. τῳ A. 31.
21. ὁτι και Vulg. Syr.Pst. Memph. *ut vid.* Arm. Æth. | om. και A. Syr.Hcl. Theb.
— χριστος επαθεν ABC *ut vid.* 13. 31. K*s*L. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. Æth. *Cypr.* 250. 259. | ὁ χριστος απεθανεν ℵ. Syr.Pst. (Arm.)
— ὑπερ] περι A.
— ὑμων ὑμιν *Elz.* ABℵC. 31. (*Am.*) (*Demid.*) (*Tol.*) *Harl.* Syr.Hcl. Theb.

12. quod detrectant *Cl.* | 13. subjecti igitur *Cl.* | 14. malorum *Am.* | 18. subditi estote *Cl.* | 19. dei conscientiam *Cl.* | 20. est gloria *Cl.* | et patienter sustinetis *Cl.* | 21. pro nobis vobis relinquens *Cl.*

Vulg.
Syrr. P. H.
Memph. [Theb.]
Arm. Æth.
[r] Esa. 53:9.
[s] Esa. 53:5.
24. μώλωπι [αὐτοῦ]
[t] Esa. 53:6.
III.
[u] Eph. 5:22.
Col. 3:18.
[w] 1 Tim. 2:9.
6. ὑπήκουεν
[x] Gen. 18:12.

ἴχνεσιν αὐτοῦ· 22 [r]ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑ-
ρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, 23 ὃς λοιδορούμενος
οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπείλει, παρεδίδου δὲ
τῷ κρίνοντι δικαίως· 24 ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς
ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς
ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι, τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν·
[s]οὗ τῷ μώλωπι † ἰάθητε. 25 [t]ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα
‡ πλανώμενοι″ ἀλλ᾽ ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα
καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

1 [u]Ὁμοίως † γυναῖκες ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις
ἀνδράσιν, ἵνα καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ
τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου ‡ κερδηθή-
σονται,″ 2 ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἁγνὴν ἀνα-
στροφὴν ὑμῶν· 3 [w]ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς
τριχῶν καὶ περιθέσεως χρυσίων ἢ ἐνδύσεως ἱματίων
κόσμος, 4 ἀλλ᾽ ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος ἐν
τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ ‡ πραέως″ καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὅ
ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελές. 5 οὕτως γάρ ποτε
καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι ‡ εἰς″ † θεὸν ἐκό-
σμουν ἑαυτάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν·
6 ὡς Σάρρα ὑπήκουσεν τῷ Ἀβραάμ [x]κύριον αὐτὸν
καλοῦσα, ἧς ἐγενήθητε τέκνα ἀγαθοποιοῦσαι καὶ μὴ

peccatum non fecit, nec dolus inventus est in ore eius, 23 qui cum maledicerctur non maledicebat, cum pateretur non comminabatur, tradebat autem se iudicanti iniuste, 24 qui peccata nostra ipse pertulit in corpore suo per lignum, ut peccatis mortui iustitiae viveremus, cuius livore sanati estis: 25 eratis enim sicut oves errantes, sed conversi estis nunc ad pastorem et episcopum animarum vestrarum.

1 Similiter et mulieres subditae sint suis viris, ut et si qui non credunt verbo, per mulierum conversationem sine verbo lucrifiant, 2 considerantes in timore castam conversationem vestram. 3 Quarum sit non extrinsecus capillatura aut circumdatio auri aut indumenti vestimentorum cultus, 4 sed qui absconditus cordis est homo in incorruptibilitate quieti et modesti spiritus, quod est in conspectu dei locuplex. 5 Sic enim aliquando et sanctae mulieres sperantes in domino ornabant se, subiectae propriis viris, 6 sicut Sarra oboedivit Abrahae, dominum eum vocans, cuius estis filiae bene facientes et non

Arm. Æth. | ἡμων ἡμιν *St.* 3. Syr.Pst. Memph. | ἡμων ὑμιν 13. KL. Vulg. *Cl. Fuld. Cypr.* 250. 259.
22. εὑρεθη ABC rel. *Polyc.* ad Phil. iii. *Orig.* ii. 718f. iii. 225c. iv. 392e. 451b. *Eus.* Ecl. Pr. 234. | ηὑρεθη ℵK.
23. αντελοιδορει *Eus.* in Psal. 171e. *Cypr.* 250. *Lucif.* 247. | ελοιδορει ℵ*. (corr.c)
— δε *Cypr.* 250. | τε C.
— "judicanti se injuste" Vulg. *Cypr.* 250. 317.
24. ἡμων AℵC. rel. *Polyc.* ad Phil. viii. | ὑμων B.
— αυτος] post ανηνεγκεν 31. | om. *Polyc.*
— εν] om. ℵ*. (add.c)
— ἁμαρτιαις] add. ἡμων A. Æth. (om. *Polyc.*)
— ζησωμεν] συνζησωμεν C.
— μωλωπι] † add. αυτου ς. ℵ*L. (*Clem.* 463. ? Esai.) | om. ABℵcC. 13. 31. K. Vulg.
25. ητε γαρ] om. B.
— πλανωμενοι ABℵ. *Tol. Harl.* | ‡ -μενα ς. C. 13s. 31. KL.

25. αλλ᾽] αλλα B.
— επεστραφητε AB. 13. 31. KsL. | επιστραφητε ℵ. | επεστρεψατε C.
— ὑμων] ἡμων 31. L.
1. γυναικες] † praem. αἱ ς. ℵcC. 13. 31. KL. | om. ABℵ*.
— και ει Aℵ. 13. L Vulg. | ει και C. 31. K. | ὡς και ει *Clem.* 292. (om. ἱνα). | ει B. Memph. Arm.
— απειθωσι 31. | απειθοιεν *Clem.*
— κερδηθησονται AB*Btly. Bch.* sic *Alford.* ℵC. 13. 31. KL. *Clem.* | ‡ -σωνται ς. B*Mai.* Vulg.
2. εποπτευσαντες *Clem.* 292. | -τευοντες ℵ*. (corr.c)
3. ουκ ὁ ℵ.
— τριχων] om. C. Arm. *Clem.* 292.
— και *Clem.* | η C. Vulg. *m.* Syr.Pst. *Cypr.* 317.
4. τῳ αφθαρτῳ *Clem.* 292. | om. τῳ ℵ*. (corr.c) ‖ τῳ φαρτῳ A*. (corr. ant.)
— πρα. και ἡσυχιου A(ℵ)C. 13. 31. KL. Syr.Hcl. *Clem.* 292. | πραεως Bℵ. 13. 31. KL. | ‡ πραεος ς. AC. *Clem.* ‖ om. και ℵ* (add.c) | ἡσυχιου και πραεως B. Vulg. *m.* Memph. *ut vid.* | ἡσυχιους ℵ*. ‖ om. και ἡσυχ. Syr.Pst. Arm. 4 cdd. Æth.
4. του θεου *Clem.* | om. του K.
5. ποτε] τοτε 13.
— εκοσμουν ἑαυτας] ante αἱ ελπιζουσαι επι τον θεον ℵ.
— ελπιζ. εις ABC. 13. | ‡ ελπιζ. επι ς. ℵ. 31. KL. | (αἱ ελπ. .... θεον] om. Æth.)
— θεον] † praem. τον ς. ℵ. | om. ABC. 13. 31. KL.
6. ὑπηκουσεν AB*Mai*(sil. Bch.)ℵC. 13. KL. *Am.* Syr.Hcl. Arm. | -κουεν B*Btly. Blc. Alf.* 31. Vulg. *Cl. m.* Syr.Pst. Æth. [Memph.]
— εγενηθητε] εγεννηθ. K.

22. inventus est dolus *Cl.* | 23. judicanti se *Cl.* | 24 super lignum *Cl.* | vivamus *Cl.*
1. viris suis *Cl.* | 3. non sit *Cl.* | 4. est cordis *Cl.* | qui est *Cl.* | locuples *Cl.* | 5. in deo *Cl.* | 6. obediebat *Cl.*

A B ℵ C.
13. 31.
KL.
7. συγκληρονόμοι (i.e. μῳ)
[y] 1 Cor. 7:3. Eph. 5:25. Col. 3:19.
[z] Rom. 12:17.
[a] Psa. 34(33)·13—16.
11. ἐκκ. [δὲ]

φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν. 7 [y] Οἱ ἄνδρες ὁμοίως,
συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν, ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ
γυναικείῳ ἀπονέμοντες τιμὴν ὡς καὶ ‡ συγκληρονό-
μοις″ χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ‡ ἐγκόπτεσθαι″ τὰς
προσευχὰς ὑμῶν.
8 Τὸ δὲ τέλος πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς,
φιλάδελφοι, εὔσπλαγχνοι, ‡ ταπεινόφρονες,″ 9 [z] μὴ
ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοι-
δορίας, τοὐναντίον δὲ εὐλογοῦντες, † ὅτι εἰς τοῦτο
ἐκλήθητε ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. 10 [a] Ὁ γὰρ
θέλων ζωὴν ἀγαπᾶν, καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς παυ-
σάτω τὴν γλῶσσαν † ἀπὸ κακοῦ καὶ χείλη † τοῦ μὴ
λαλῆσαι δόλον. 11 ἐκκλινάτω * δὲ″ ἀπὸ κακοῦ καὶ
ποιησάτω ἀγαθόν, ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω
αὐτήν. 12 ὅτι † ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους, καὶ ὦτα
αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν, πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦν-
τας κακά. 13 καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς, ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ
‡ ζηλωταὶ″ γένησθε; 14 ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ

timentes ullam perturbationem.
7 Viri similiter, cohabitantes
secundum scientiam quasi in-
firmiori vaso muliebri, inper-
tientes honorem tamquam et
coheredibus gratiae vitae, ut
ne impediantur orationes ve-
strae.
8 In fine autem omnes una-
nimes, conpatientes, fraterni-
tatis amatores, misericordes,
humiles, 9 non reddentes malum
pro malo vel maledictum pro
maledicto, sed e contrario be-
nedicentes, quia in hoc vocati
estis ut benedictionem here-
ditate possideatis. 10 Qui enim
vult vitam diligere et videre
dies bonos, coherceat linguam
suam a malo et labia eius ne
loquantur dolum, 11 declinet
autem a malo et faciat bonum,
inquirat pacem et sequatur
eam, 12 quia oculi domini super
iustos et aures eius in preces
eorum, vultus autem domini
super facientes mala. 13 Et
quis est qui vobis noceat, si
boni aemulatores fueritis?
14 Sed et si quid patimini

6. φοβουμεναι] -νοι L.
— πτοησιν] πτωσιν 13. | πτωησιν L.
7. οἱ] om. B.
— συνοικουντες *Orig.* iii. 637ᶜ.) | συνομιλουντες ℵ*. (corr.ᶜ) ‖ add. cum uxoribus vestris Syr.Pst. Æth.
— κατα γνωσιν] om. ℵ*. (corr.ᶜ)
— σκευει *Orig.* iii. | μερει 13.
— συγκληρονομοις B*Btly* in coll. *Rul. Mai* ℵᶜ. 13. 31. Vulg. Arm. | ‡ -μοι ς. AB*Bch.*CKL. Syr.Hcl. Memph. *ut vid.* (qu. -μοι pro -μωι [s. μῳ] coheredi *m.*) | -μους ℵ*. (eo quod etiam ipsae vobiscum haeredes erunt Syr.Pst. Æth.)
— χαριτος] praem. ποικιλης AℵC². Syr.Hcl. Memph. (vid. cap. iv. 10.) | om. BC*. 13. 31. KL. Vulg. *m.* Syr. Pst.
— ζωης] om. C².
— εγκοπτεσθαι ABℵ. | ‡ εκκοπτ. ς. C². 13*s*. 31. KL. (C* n.l.)
— τας προσευχας] ταις προσευχαις B.
8. ὁμοφρονες] add. εσεσθε K (-θαι L.) *m.* (Syr.Pst.) | om. *Clem.* 296.
— ταπεινοφρονες ABℵC. 13. *Am. Demid.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. *Clem.* | ‡ φιλοφρονες ς. 31. K. | φιλοφρ. ταπεινοφρονες L. modesti humiles Vulg. *Cl. m.* bis. | (φιλαδελφοι ad fin.] om. Æth.)
9. η λοιδοριαν αντι λοιδοριας *Polyc.* ii. | om. 13.
— ὁτι εις] † praem. ειδοτες ς. 31. L. Syr.Hcl.mg. | om. ABℵC. 13. K. Vulg. *m.* Syrr.Pst.&Hcl.txt. Memph. Arm. Æth.
10. ιδειν] post ἡμερας C. Vulg. *Cl.*
— γλωσσαν] † add. αυτου ς. ℵ. 31. KL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. | om. ABC. 13.
— χειλη] praem. τα C*. (ιλη ℵ*. corr.ᵃ) ‖ † add. αυτου ς. 31. L. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. | om. ABℵC. 13. K. *Fuld.* Syr.Hcl.
11. εκκλινατω δε ABC*. 31. *Am.*² *Tol. Harl.* Syr.Hcl. ("et" Æth.) | * om. δε ς. ℵC². 13. KL. Vulg. *Cl. Am.* Fuld.* Syr.Pst. Memph. Arm. (vid. LXX.)
— αγαθον ζητησατω] om. *St.* 3.
12. οφθαλμοι] † praem. οἱ ς. C². | om. ABℵC*. 13. 31. KL. Arm.
— δεησιν] praem. την C.
— fin.] add. ad delendum * eos″ e terra Syr.Hcl.
13. εαν *Clem.* 303. | ει B (sic *Alf.*)
13. ζηλωται ABℵC. 13. Vulg. Syrr.Pst. &Hcl. Memph. Arm. Æth. *Clem.* | ‡ μιμηται ς. 31. KL.
— γενησθε AℵᶜC. 13. 31. KL. | γενοισθε B. | γενεσθαι ℵ*.
14. αλλ' ει και B(ℵ*)C. 31. KL. Vulg. *Clem.* 584. (αλλα ℵ*.) | ει δε και Aℵᶜ. 13.
— πασχοιτε] -χητε 31. L. | πασχομεν *Clem.*
— μακαριοι] add. εσται ℵ. Arm. | om. rel. *Clem.*
— μηδε ταραχθητε AℵC. 13. 31. K. vv. *Clem.* | om. BL.
15. χριστον ABℵC. 13. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. *Clem.* 284. | ‡ θεον ς. 31. KL. (Æth.) (τον αυτον και χριστον Arm.
— ἁγιασατε *Clem.* | -σαντες 31.
— ἑτοιμοι] † add. δε ς. A. 31. KL. *Clem.* | om. B*Mai*ℵC. 13. Vulg. *m.* Memph. Arm. *Orig.* i. 468ᵈ. 702ᵈ. iii. 5ᵉ. ("et estote parati" Syrr.Pst.&Hcl. Æth.)

6. pertimentes *Cl.* | 7. vasculo *Cl.* | impartientes *Cl.* | ut non *Cl.* | 8. in fide *Am.* | misericordes, *add.* modesti *Cl.* | 9. nec maledictum *Cl.* | 10. dies videre *Cl.* | 11. autem *om. Cl. Am. mg.*

Vulg.
Syrr. P. H.
Memph.
Arm. Æth.
ᵇ Esa. 8:12, 13.

16. καταλαλεῖσθε.
om. ὑμ. ὡς
κακοπ.

δικαιοσύνην, μακάριοι. ᵇ τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φο-
βηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε· 15 κύριον δὲ τὸν ‡ χριστὸν″
ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. ἕτοιμοι † ἀεὶ πρὸς
ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς
ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, 16 * ἀλλὰ″ μετὰ πραΰτητος καὶ
φόβου· συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθήν, ἵνα ἐν ᾧ
‡ καταλαλοῦσιν″ ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, καταισχυνθῶσιν
οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν χριστῷ ἀνα-
στροφήν. 17 κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, εἰ ‡ θέλοι″
τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιοῦντας· 18 ὅτι
καὶ χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ‡ ἀπέθανεν,″ δίκαιος
ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατω-
θεὶς μὲν σαρκί, ζωοποιηθεὶς δὲ † πνεύματι, 19 ἐν ᾧ καὶ
τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασιν πορευθεὶς ἐκήρυξεν, 20 ἀπει-
θήσασίν ποτε, ὅτε ‡ ἀπεξεδέχετο″ ἡ τοῦ θεοῦ μακρο-
θυμία ἐν ἡμέραις Νῶε κατασκευαζομένης κιβωτοῦ,
εἰς ἣν ‡ ὀλίγοι,″ τουτέστιν ὀκτὼ ψυχαὶ διεσώθησαν
δι' ὕδατος· 21 ὃ καὶ ‡ ὑμᾶς″ ἀντίτυπον νῦν σώζει

propter iustitiam, beati. Ti-
morem autem eorum ne ti-
mueritis, et non conturbemini.
15 dominum autem Christum
sanctificate in cordibus vestris,
parati semper ad satisfactionem
omni poscenti vos rationem de
ea quae in vobis est spe, 16 sed
cum modestia et timore, con-
scientiam habentes bonam, ut
in eo quod detrahunt de vobis
confundantur qui calumnian-
tur vestram bonam in Christo
conversationem. 17 Melius est
enim bene facientes, si velit
voluntas dei, pati quam male
facientes. 18 Quia et Christus
semel pro peccatis mortuus
est, iustus pro iniustis, ut nos
offerret deo, mortificatus carne,
vivificatus autem spiritu: 19 in
quo et his qui in carcere erant
spiritibus veniens praedicavit,
20 qui increduli fuerant ali-
quando, quando expectabat
dei clementia in diebus Noe,
cum fabricaretur arca, in qua
pauci, id est octo animae salvae
factae sunt per aquam. 21 Quod
et vos nunc similis formae
salvos fecit baptisma, non

15. *αει Clem. Orig.* i. bis. iii. | om. A. Syr.Pst. Arm. *Eus.* P.E. 7ᶜ. 14ᵈ.
— *αιτουντι* Bℵ*C. rel. *Clem. Orig.* i. bis. iii. | *απαιτουντι* Aℵᶜ. | *επερωτωντι* *Orig.* in Prov. (Mai Nov. Bibl. vii. 37.) *Eus.* P.E. *bis* (mox *πιστεως Orig.* i. 468ᵈ.)
16. *αλλα μετα* ABℵC. 13. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm. *Clem.* | * om. *αλλα* ς. 31. KL. *m.* Syr.Pst. (Æth.)
— *καταλαλουσιν* AℵC. 13. K. Vulg. | ‡ -*λωσιν* ς. 31. L. | -*λεισθε* B. *Clem.* 585. Syr.Hcl.*mg.*
— *ὑμων ὡς κακοποιων* AℵC. *Fuld.* ? *Tol. Harl.* Syrr.Pst.&Hcl.* Memph. Æth. | om. B. Vulg. *Cl. Am. m.* Syr. Hcl.txt. Arm. *Clem.*
— *επερεαζοντες* A. 13. L. | *επηρηαζ.* C*.
— *την αγαθην εν χριστῳ* ABℵᶜ. 13. 31. Vulg. *m.* Syrr.Pst.&Hcl.txt. Memph. Arm. (Æth.) | *την αγαθην εις χριστον* ℵ*. | *την εν χριστῳ αγαθην* KL. | *την εν χριστῳ ἁγνην* C. (Syr. Hcl.mg.) | *τὴν καλὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν χριστῷ Clem.*
17. *αγαθοποιουντες* C.
— *θελοι* ABℵC. 31. KL. *Clem.* 585. | ‡ *θελει* ς. 13*s.*
— *ει κακοπ.* ℵ*. (corr.ᶜ) L.

17. *κακοποιουντες* C.
18. *και*] om. ℵ. *Orig. Int.* i. 88ᵈ.
— *ἁμαρτιων*] praem. *των* ℵ*. (om.ᶜ) ‖ add. *ἡμων* C² (ut vid.) Vulg. *Cl.* Syr. Pst. *Cypr.* 296. | add. *ὑπερ ἡμων* ℵC* ut vid. 13 *sic.* L. Memph. | add. *ὑπερ ὑμων* A. Arm. | add. hominum et propter nos Æth. | non habent B. 31. K. *Am. Tol.*
— *απεθανεν* AℵC. 13. Vulg. Syrr.Pst. &Hcl. Memph. Arm. Æth. *Cypr.* | ‡ *επαθεν* ς. B. 31. KL. (vid. ii. 21. iv. 1. et *πασχειν* in ver. 17.)
— *ἡμας* Aℵ*mg.*ᶜC. 13*s.* KL. Vulg. Syr.Hcl.*mg.* Memph. Æth. *Petr. Alex.* Routh. iv. 46. *Cypr.* | *ὑμας* B. 31 *ut vid.* Syrr.Pst.&Hcl.txt. Arm. | om. ℵ*.
— *τῳ θεῳ Petr. Alex. Cypr.* | om. B. | om. *τῳ* C.
— *μεν*] ? om. A*.
— *πνευματι*] † praem. *τῳ* ς. 13. | om. ABℵC. 31. KL. Arm. *Orig.* iv. 135ᵃ. *Petr. Alex.*
19. *φυλακῃ*] add. *κατακεκλεισμενοις* C. *Tol. Harl.* | om. *Orig.* ii. 553ᵈ. iv. 135ᵃ. *Hil.* 306ᵃ.
20. *απεξεδεχετο* ABℵCK *ut vid.* L. *Am. Fuld. Demid.* Arm. *Orig.* ii. 553ᵈ. iv. 135ᵃ. *cod. Orig. Int.* iii. 922ᵈ. (expectabant Vulg. *Cl.*) expectarent *Orig. Int.* i. 88ᵉ. spectaret *Tol.* retinerent *Harl.** sustinerent *Harl.*² (13 *n.l.*) | *ἁπαξ εδεχετο* 31. ("Codex *g.* [i. e. K.] hoc loco dubium me quodammodo reliquit inter *ἁπαξ ἐδέχετο* et *ἀπεξεδεχετο*" Matthaei.) | ‡ *ἁπαξ εξεδεχετο* ς. *Orig.* iii. 135ᵃ. *ed.*
20. *ἡ του θεου μακροθυμια Orig.* ii. iv. *Orig. Int.* iii. | *την του θεου μακροθυμιαν* ℵ*. *Orig. Int.* i.
— *ολιγοι* ABℵ. Vulg. *Orig.* ii. *Orig. Int.* i. iii. *Cypr.* 142. 152. | ‡ -*γαι* ς. C. 13*s.* 31. KL. Syr.Hcl. | om. Syr.Pst.
— *τουτεστιν Orig.* ii. | *τουτο εστιν* 31.
21. *ὁ St.* 3. ABℵᶜ*Tf.*C. 13. 31. KL. Vulg. Arm. *Orig. Int.* i. 88ᵉ. *Cypr.* 142. 152. | om. ℵ*. (? add.¹) Æth. | *ᾧ Elz.*
— *και ὑμας* ABℵ. 31. Vulg. Syrr.Pst.& Hcl. Arm. *Orig. Int.* i. *Cypr.* bis. | ‡ *και ἡμας* ς. C. 13*s.* KL. Memph. Æth.
— *αντιτυπον νυν*] ante *και ἡμας* K. | *νυν αντιτυπον* ℵ. Vulg. (om. *νυν* Syr.Pst.)

16. *om.* de *Cl.* | 17. voluntas dei velit *Cl.* | 18. peccatis nostris *Cl.* | mortificatos *Am.*; *add.* quidem *Cl.* | vivificatos *Am.*** | 20. expectabant Dei patientiam *Cl.*

A B ℵ (C). 13. 31. KL.

βάπτισμα, (οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ συνει-
δήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεόν), δι' ἀναστάσεως
Ἰησοῦ χριστοῦ, 22 ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ † θεοῦ πορευ-
θεὶς εἰς οὐρανόν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ
ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.
V. E′ 6 1 Χριστοῦ οὖν παθόντος † σαρκὶ καὶ ὑμεῖς τὴν
αὐτὴν ἔννοιαν ὁπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν † σαρκὶ πέπαυ-
ται ἁμαρτίας· 2 εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις,
ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιῶσαι
χρόνον. 3 ἀρκετὸς γὰρ † ὁ παρεληλυθὼς χρόνος † τὸ
‡ βούλημα″ τῶν ἐθνῶν ‡ κατειργάσθαι,″ πεπορευμένους
ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πό-
τοις, καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολατρείαις· 4 ἐν ᾧ ξενίζον-
ται μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας
ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες, 5 οἳ ἀποδώσουσιν λόγον
¶ C. τῷ ἑτοίμως ἔχοντι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς.¶ 6 εἰς
τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσιν μὲν
κατὰ ἀνθρώπους σαρκί, ζῶσιν δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι.
§ Theb. 7 Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικεν· § σωφρονήσατε οὖν καὶ
νήψατε εἰς † προσευχάς, 8 πρὸ πάντων † τὴν εἰς ἑαυ-
c Prov. 10:12. τοὺς ἀγάπην ἐκτενῆ ἔχοντες, ὅτι c ἀγάπη ‡ καλύπτει″
πλῆθος ἁμαρτιῶν. 9 φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους ἄνευ

carnis depositio sordium, sed conscientiae bonae interrogatio in deum, per resurrectionem Iesu Christi, 22 qui est in dextera dei, deglutiens mortem ut vitae aeternae heredes efficeremur, profectus in caelum, subiectis sibi angelis et potestatibus et virtutibus.
1 Christo igitur passo in carne et vos eadem cogitatione armamini, quia qui passus est carne desit a peccatis, 2 ut iam non hominum desideriis sed voluntati dei quod reliquum est in carne vivat temporis. 3 Sufficit enim praeteritum tempus ad voluntatem gentium consummandam, qui ambulaverunt in luxuriis, in desideriis, vinolentiis, comesationibus, potationibus et inlicitis idolorum cultibus; 4 in quo ammirantur non concurrentibus vobis in eandem luxuriae confusionem, blasphemantes; 5 qui reddent rationem ei qui paratus est iudicare vivos et mortuos. 6 Propter hoc enim et mortuis evangelizatum est, ut iudicentur quidem secundum homines in carne, vivant autem secundum deum in spiritu. 7 Omnium autem finis adpropinquavit: estote itaque prudentes et vigilate in orationibus, 8 ante omnia mutuam in vosmet ipsos caritatem habentes continuam, quia caritas

21. δι'] δια A.
22. θεου] † praem. του ς. Aℵ^cC. rel. | om. Bℵ*. ‖ add. deglutiens mortem ut vitae aeternae haeredes efficeremur Vulg. (ct *Am. Fuld.* Arm.mg. in ed. Amstelod.)
1. παθοντος] αποθανοντος ℵ*. (corr.^c) ‖ † add. ὑπερ ἡμων ς. Aℵ^c. 13. KL. Syr.Hcl. Memph. (Arm. Æth. post σαρκι). | add. ὑπερ ὑμων ℵ*. 31. Syr.Pst. | om. BC. Vulg. Theb.
— και ὑμεις τ. αυτ..... σαρκι] om. 13.
— σαρκι 2°.] † praem. εν ς. 31. K. Vulg. *Cl.* | om. AB*Mai*ℵCL. *Am.* Arm.
— ἁμαρτιας Aℵ*C. | ἁμαρτιαις Bℵ^c. Vulg. ? Æth. (ab omnibus peccatis Syr.Pst.)
2. ανθρωπων (-πον ℵ*. corr.^c) | post επιθυμιαις C. Vulg. *Cl.*
— θεου] ανθρωπου ℵ*. (corr.^c)
3. γαρ] † add. ἡμιν ς. C. 13. 31. KL. | add. ὑμιν ℵ*. Memph. Æth. | om. ABℵ^c. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. *Clem.* 303.
3. παρεληλυθως] -θος ℵ*. (corr.^c) 13. | παραλ. A.
— χρονος] † add. του βιου ς. KL. | om. ABℵC. 13. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Clem.* | ante ὁ παρελ. χρον. 31.
— βουλημα ABℵC. 13. *Clem.* | ‡ θελημα ς. 31. KL.
— κατειργασθαι ABℵC² *ut vid.* *Clem.* (sic) (κατειργασασθαι C*.) | ‡ κατεργασασθαι ς. 13 *ut vid.* 31. KL.
— πορευομενους ℵ.
— οινοφλυγιαις AB² *Rul.Mai* ℵ^cC. *Clem.* | οινοφρυγιαις ℵ*. | οινοφλυγιοις B* *Rul.Mai.* | οινοφλογιαις Syr.Hcl.mg. *Graecè.*
— αθεμιτοις *Clem.* | -ταις C.
4. βλασφημουντες ABℵ^cC². 31. K (praem. και.) L. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm. (-ται B* *Mai*². -ταις* -τες² *Rl.*) (13 n.l.) | και βλασφημουσιν ℵ*C*. (Æth.) [Syr.Pst.]
5. οἱ αποδωσουσιν λογον] om. ℵ*. (add.^c)
— τῳ ἑτοιμως] οι (*ut vid.*) ἑτοιμως ℵ*. (corr.¹) (om. Syr.Pst.)
— εχοντι κριναι AℵC(² *ut vid.*) 13. 31. KL. Vulg. Memph. Arm. Æth. | κρινοντι B (C* *forlasse.*)
6. ζωσιν] ζησωσι ℵ^c.
7. και νηψ.] om. και ℵ*. (add.^c)
— προσευχας] † praem. τας ς. 31. KL. *Polyc.* ad Phil. vii. | om. ABℵ. 13. (προσευχην 13.)
8. παντων] † add. δε ς. 31. KL. Vulg. *Cl. Fuld. Demid. m.* Syr.Hcl. Memph. Theb. Æth. | om. A *ut vid.* Bℵ. 13. *Am. Tol. Harl.* Arm. ("Et" Syr.Pst.)
— αγαπη] praem. ἡ *Elz.* 31. | om. *St.* 3. ABℵ. 13. KL. *Clem. Rom.* 49.

22. deglutiena....efficeremur, *om. Luxov.* 1. passus est in carne *Cl.* | desiit *Cl.* | 2. desid. hominum *Cl.* | 3. consummandam his *Cl.* | *om.* in *ante* desid. *Cl.* | 7. adpropinquabit *Am.* | 8. omnia autem *Cl.* | vobismetipsis *Cl.* | continuam habentes *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. [Theb.] Arm. Æth. Rom. 12:6—8.

‡ γογγυσμοῦ·″ [10] ἕκαστος καθὼς ἔλαβεν χάρισμα, εἰς
ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικί-
λης χάριτος θεοῦ· [11] [d] εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια θεοῦ·
εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ θεός· ἵνα
ἐν πᾶσιν δοξάζηται ὁ θεὸς διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ, ᾧ
ἐστιν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
νων. ἀμήν.

ϛʹ 7 [12] Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει
πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γινομένῃ, ὡς ξένου ὑμῖν συμ-
βαίνοντος· [13] ἀλλὰ καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ χριστοῦ
παθήμασιν χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς
[e] Matt. 5:10. δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι. [14] [e] εἰ ὀνειδίζεσθε
ἐν ὀνόματι χριστοῦ, μακάριοι· ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ
¶ Theb. τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ᾽ ὑμᾶς ἀναπαύεται. † ¶ [15] μὴ γάρ
τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεὺς ἢ κλέπτης ἢ κακοποιὸς
ἢ ὡς ‡ ἀλλοτριεπίσκοπος·″ [16] εἰ δὲ ὡς χριστιανός, μὴ
αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ ‡ ὀνόματι″
τούτῳ. [17] ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ
τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ᾽ ἡμῶν, τί τὸ
[f] Prov. 11:31. τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ; [18] [f] καὶ
εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς
ποῦ φανεῖται; [19] ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ

cooperit multitudinem peccatorum, [9] hospitales invicem sine murmuratione, [10] unusquisque sicut accepit gratiam, in alterutrum illam administrantes sicut boni dispensatores multiformis gratiae dei; [11] si quis loquitur, quasi sermones dei, si quis ministrat, tamquam ex virtute quam administrat deus, ut in omnibus honorificetur deus per Iesum Christum, cui est gloria et imperium in saecula, amen.

[12] Carissimi, nolite peregrinari in fervore qui ad temtationem vobis fit, quasi novi aliquid vobis contingat, [13] sed communicantes Christi passionibus gaudete, ut et in revelationem gloriae eius gaudeatis exultantes. [14] Si exprobramini in nomine Christi, beati eritis, quoniam gloriae dei spiritus in vobis requiescit, ab aliis blasphematus, a vobis autem honorificatus. [15] Nemo enim vestrum patiatur quasi homicida aut fur aut maledicus aut alienorum appetitor: [16] si autem ut Christianus, non erubescat, glorificet autem deum in isto nomine. [17] Quoniam tempus ut incipiat iudicium de domu dei: si autem primum a nobis, qui finis eorum qui non credunt dei evangelio? [18] Et si iustus vix salvabitur, impius et peccator ubi parebunt? [19] Itaque et hii qui patiuntur secundum

8. *καλυπτει* AB. 13. K. Vulg. Syrr.Pst. &Hel. *sic.* Memph. Theb. Arm. *Hil.* 626[d]. | ‡ *καλυψει* ϛ. ℵ. 31. L. Æth. co-operuit *m.*

9. *γογγυσμου* ABℵ. 13. Vulg. *m.* Syrr. Pst.&Hel. Theb. Arm. ut vid. | ‡ *-μων* ϛ. 31. KL. [Memph. Æth.]

10. *καθως*] *εν ᾧ* L.

11. *ει τις* bis.] *η τις* A.

— *ει τις λαλ. ὡς λογ. θεου*] om. L. *Fuld**.

— *ἧς*] *ὡς* 31. KL.

— *δοξαζεται* 13.

— *εστιν*] om. A. 13. Arm.

— *των αιωνων*] om. 31. *Am.* Syr.Hel. Arm. ed.

12. *πειρασ. ὑμιν* *Clem.* 585. | *πειρασ. ὑμων* 31.

13. *καθο* *St.* 3. ABℵ. 13. 31. KL. *Clem.* 585. | *καθως* *Elz.* Arm.

— *του χριστου* *Clem.* 585. | om. *του* B *Btly.* (non sic Alford diserte.)

— *χαρητε*] *χαρειτε* 13. L. | *χαιρετε* *Clem.*

14. *εν*] om. ℵ*. (add.[c])

14. *χριστου*] praem. *Ιησου* 13. | Contra, *Cypr.* 90. 267.

— *δοξης*] add. *και δυναμεως* A. 13. Vulg. *Cl.* Syr.Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. (*Cypr.* bis.) | add. *και της δυναμεως αυτυυ* ℵ. (om. *αυτου*[c].) | non habent B. 31. KL. *Am. Lux.* Syr.Pst. *Clem.* 585. *Tert.* Scorp. 12.

— *εφ᾽* *Clem.* | *επι* A *ut vid.*

— *αναπαυεται* Bℵ*. 31. KL. *Clem.* | *επαναπαυεται* A. | *επαναπεπαυεται* ℵ[c]. | *αναπεπαυτε* (i. e. *-ται*) 13.

— fin.] † add. *κατα μεν αυτους βλασφημειται κατα δε ὑμας δοξαζεται* ϛ. 31. KL. (*Am.*) *Harl. Tol.* Syr.Hel.* Theb. *Cypr.* 90. 267. | om. ABℵ. 13. Vulg. *Cl. Fuld. Demid.* Syrr.Pst.&Hel.txt. Memph. Arm. Æth. *Tert.* Scorp. 12. *Clem.* non habet ad fin. loci laudati.

15. *φονευς*] add *η λοιδορος* 31.

— *η κακοποιος* *Tert.* Scorp. 12. | om. K.

— *αλλοτριεπισκοπος* Bℵ. | *αλλοτριος επισκοπος* A. 31. | ‡ *αλλοτριοεπισκοπος* ϛ. 13*s.* KL. (om. *η ὡς αλλοτρ.* Syr.Pst.)

16. *χριστιανος*] *χρηστιανος* ℵ*.

— *δοξαζετω δε τον θεον*] *δοξαζεσθω δε ὁ θεος* 13.

— *τῳ ονοματι* ABℵ. 13. 31. Vulg. Syrr. Pst.&Hel. Memph. Arm. Æth. *Tert.* Scorp. 12. | ‡ *τῳ μερει* ϛ. KL.

17. *ὁ καιρος*] om. *ὁ* Aℵ.

— *του θεου*] *του* mg. 31[1].

— *αφ᾽*] *απο* B.

— *ἡμων* A*Bℵ[c]. 13*s.* KL. Vulg. rel. | *ὑμων* A[2]ℵ*. 31. Æth.

— *τῳ του θευυ ευαγγελιῳ*] *τῳ ‘λογῳ’ του θεου ευαγγελιῳ* ℵ*.

18. *ὁ ασεβης* AB[2]ℵ. 13. 31. KL. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* ii. 87[e]. | *ὁ δε ασ.* B* *Mai.* Syr.Hel.

— *ἁμαρτ.*] praem. *ὁ* Aℵ. | om. B. 13. 31. KL.

8. operit *Cl.* | 10. accipit *Am.* | 11. saecula saeculorum *Cl.* | 13. in revelatione *Cl.* | 14. beati eritis, quoniam quod est honoris gloriae et virtutis dei et qui est ejus spiritus super vos requiescit *Cl.* (*om.* "ab aliis blas. a vobis aut. honorificatus.") | 15. nemo autem *Cl.* | ut homicida *Cl.* | 17. tempus est *Cl.* | a domo *Cl.* | 19. hi *Cl.*

A B ℵ. 13. 31. KL.
19. ἀγαθοποιΐαις
V. Z′
g Act. 20:28.
2. [κατὰ θεόν]
h Prov. 3:34. Jac. 4:6.
i Psa. 55(54):22.

θέλημα τοῦ θεοῦ, † πιστῷ κτίστῃ παρατιθέσθωσαν
τὰς ψυχὰς ‡ αὐτῶν″ ἐν ἀγαθοποιΐᾳ.
8 1 Πρεσβυτέρους * οὖν″ † ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ
συμπρεσβύτερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ χριστοῦ παθη-
μάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης
κοινωνός, 2 g ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ θεοῦ,
ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς, ‡ ἀλλὰ″ ἑκουσίως
* κατὰ θεόν,″ μηδὲ αἰσχροκερδῶς ἀλλὰ προθύμως·
3 μηδ᾽ ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων ἀλλὰ τύποι
γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· 4 καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρ-
χιποίμενος κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης
στέφανον. 5 ὁμοίως νεώτεροι ὑποτάγητε πρεσβυτέ-
ροις, πάντες δὲ ἀλλήλοις † τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγ-
κομβώσασθε, ὅτι h ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται,
ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. 6 ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ
τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν
καιρῷ, 7 i πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ‡ ἐπιρίψαντες″
ἐπ᾽ αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν. 8 νήψατε, γρηγο-

voluntatem dei, fideli creatori commendant animas suas in benefactis.
1 Seniores ergo qui in vobis sunt obsecro consenior et testis Christi passionum, qui et eius quae in futuro revelanda est gloriae communicator.
2 Pascite qui est in vobis gregem dei, providentes non coactos sed spontanee secundum deum, neque turpis lucri gratia sed voluntarie,
3 neque ut dominantes in cleris, sed forme facti gregi ex animo:
4 et cum apparuerit princeps pastorum, percipietis inmarcescibilem gloriae coronam.
5 Similiter adulescentes subditi estote senioribus, omnes autem invicem humilitatem insinuate, quia deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam.
6 Humiliamini igitur sub potenti manu dei, ut vos exaltet in tempore visitationis,
7 omnem sollicitudinem vestram proicientes in eum, quoniam ipsi cura est de vobis.
8 Sobrii es-

19. πιστῳ] † praem. ὡς ς. 31. KL. Syrr.Pst.&Hcl. *Hil.* 1114e. | om. ABℵ. 13. Vulg. Memph. Arm. Æth. | πιστῶς τῳ 13.
— αυτων AℵKL. | ‡ ἑαυτων ς. 13s. 31. Vulg. | ante ψυχας 31. | om. B.
— αγαθοποιιᾳ Bℵ. 31. KL. Memph. | -ποιιαις A. 13. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. [Æth.]
1. πρεσβυτερους ουν ABℵ. Vulg. Syr. Hcl.* Arm. | *om. ουν ς. 13s. 31. KL. Syr.Hcl.*txt.* Memph. | δε *m.* Syr. Pst. | etiam Æth.
— εν ὑμιν] † praem. τους ς. ℵ. 13s. 31. KL. Vulg. *m.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. | om. AB. (om. τους εν ὑμιν Arm.)
— αποκαλυπτεσθαι] post δοξης A.
2. θεου] χριστου B*Blc.*
— επισκοπουντες Aℵc. 13. 31. KL. Vulg. *m.* (Syrr.Pst.&Hcl.) Memph. Arm. | om. Bℵ*.
— αναγκαστως] αναγκασικτως 13.
— αλλα Bℵ. 13. | ‡ αλλ᾽ ς. A. 31. KsL.
— ἑκουσιως] add. κατα θεον Aℵ. 13. 31. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm. Æth. (ad fin. ver. 3. *m.*) | *om. κατα θεον ς. BKL. Syr.Pst.
— μηδε Bℵ. 13. 31. K. Vulg. Syr.Hcl. Memph. | μη AL. Syr.Pst. Arm. Æth.

2. προθυμως] μακροθυμως 31.
3. om. ver. B.
4. στεφανον] ante δοξης 31.
5. ὁμοιως] add. δε ℵ*. 13. Syr.Hcl. (? add. postea οἱ 13.) | add. και οἱ 31. *m.* Arm. Æth. | praem. και Syr.Pst. | non habent ABℵcKL. Vulg. Memph.
— πρεσβυτεροις] praem. τοις ℵ.
— αλληλοις] † add. ὑποτασσομενοι ς. 31. KL. Syr.Hcl. Æth. | om. ABℵ. 13. Vulg. *m.* Syr.Pst. Memph. Arm.
— ὁ θεος Aℵ. rel. *Clem.* 533. | om. ὁ B. *Clem.* ad Cor. xxx.
6. χειρα *Orig.* i. 489b. 641c. iii. 724e. | -ραν Aℵ.
— ὑψωσει 13.
— καιρῳ] add. επισκοπης A. 13. Vulg. *m.* Syr.Hcl.* Memph. Arm. Æth. (vid. cap. ii. 12.) | om. Bℵ. 31. KL. Syr. Hcl.txt. *Orig.* i. 489b. | in tempore congruo Syr.Pst.
7. επιριψαντες AB*ℵ. | ‡ επιρριψ. ς. B2. 13. 31. KL.
— μελει] μελλει 31. L.
— περι] ὑπερ 13.
— ὑμων] ἡμων ℵ*. (corr.c) 13. | de omnibus *m.*
8. ὁ αντιδ.] † praem. ὁτι ς. ℵc. 13. 31. L. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* ii. 86b. 164e. 195b. 416e. *Cypr.* 256. | om. ABℵ*K. *Orig.* iii. 162a. *Orig. Int.* iii. 372b. *Eus.* in Psal. 34e. *Lucif.* 216. | ὁ γαρ αντ. *Orig.* iii. 315a. (ὁ εχθρος ἡμων *Orig.* in Prov. Mai N. Biblioth. vii. 36. vid. iii. 338e.)
8. διαβολος] praem. ὁ 13.
— τινα ante καταπ. Aℵ. 13. KL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Æth. *Orig.* iii. bis. *Orig. Int.* ii. 86b. 164e. 195b. 267a. 416e. iii. iv. 606b. *Eus.* in. Psal. 35a. 58a. *Cypr. Lucif.* 216. | post 31. | om. B. *Orig. Int.* iii. 396f.
— καταπιειν Bℵ. 31. KL *sic.* Memph. *Orig.* iii. 162a. *cod. Orig. Int.* iii. 396f. *Cypr. Hil.* 502e. (καταπιν ℵ*.) | καταπιει 13. | ‡ καταπιῃ ς. A. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Arm. Æth. *Orig.* iii. *bis.*) *Orig. Int.* ii. *quinquies.* iii. iv. *Eus.* in Psal. *bis. Lucif.* 216.
9. τη εν τῳ κοσμ.] την εν. τῳ κοσμ. ℵ*.
— τῳ κοσμῳ Bℵ. | *om. τῳ ς. A. 13. 31. KL.
— ὑμων] om. L. Syr.Hcl. | post αδελφοτητι 31. K.

19. commendent *Cl.*
2. in vobis est *Cl.* | coacte *Cl.* | spontanese *Am.* | 3. formae facti gregis *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Arm. Æth.

ρήσατε, † ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων ὠρυόμε-
νος περιπατεῖ, ζητῶν τινα ‡ καταπιεῖν·″ 9 ᾧ ἀντίστητε
στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων
τῇ ἐν • τῷ″ κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι.
H′ 10 Ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος ὁ καλέσας ‡ ὑμᾶς″ εἰς
τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν χριστῷ [Ἰησοῦ] ὀλίγον
11. σθενώσει, [θεμελιώσει]. παθόντας, αὐτὸς ‡ καταρτίσει,″ † ‡ στηρίξει, σθενώ-
σει,″ † 11 αὐτῷ † τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
ἀμήν.
12 Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λο-
γίζομαι, δι' ὀλίγων ἔγραψα παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυ-
ρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ θεοῦ, εἰς ἣν
‡ στῆτε.″ 13 ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι συν-
εκλεκτή, καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου. 14 ἀσπάσασθε
ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης. εἰρήνη ὑμῖν πᾶσιν τοῖς
ἐν χριστῷ †. †.

tote, vigilate, quia adversarius vester diabolus tamquam leo rugiens circuit, quaerens quem devoret;
9 cui resistite fortes fide, scientes eandem passionem ei quae in mundo est vestrae fraternitatis fieri.
10 Deus autem omnis gratiae, qui vocavit nos in aeternam suam gloriam in Christo Iesu, modicum passos ipse perficiet confirmabit solidabitque.
11 Ipsi imperium in saecula saeculorum, amen.

12 Per Silvanum vobis fidelem fratrem, ut arbitror, breviter scripsi, obsecrans et contestans hanc esse veram gratiam dei, in qua et state.
13 Salutat vos ecclesia quae est in Babylone conlecta et Marcus filius meus.
14 Salutate invicem in osculo sancto. Gratia vobis omnibus qui estis in Christo Iesu.

ΠΕΤΡΟΥ Ā.

10. ὑμας ABℵ. 13. 31. L. *Demid.* Syr. Hcl. Memph. Arm. Æth. | ‡ ἡμας ς. K. Vulg. Syr.Pst.
— δοξαν] praem. βασιλειαν και L.
— χριστῳ] praem. τῳ B.
— Ιησου A. 13. 31. KL. Vulg. Syrr.Pst. &Hcl.* Memph. Arm. Æth. | om. Bℵ. Syr.Hcl.txt.
— καταρτισει ABℵ. 13. Vulg. Arm. Æth. | ‡ -σαι ς. 31. KL. ‖ † add. ὑμας ς. 31. KL. Syr.Hcl.* Memph. Æth. | om. ABℵ. 13. Vulg. Syr.Hcl.*txt.* Arm. | qui dedit nobis cum sustinuerimus has afflictiones modicas ut corroboremur et confirmemur et stabiliamur in eo in aeternum. Syr.Pst.
— στηριξει σθενωσει ABℵ. 13. 31. KL. Vulg. Arm. Æth. | ‡ στηριξαι σθενωσαι ς. ‖ † add. θεμελιωσαι ς. Syr. Hcl. Memph. | θεμελιωσει ℵ. 13. 31. KL. Arm. | om. AB. Vulg. Syr.Pst. Æth.
11. το κρατος AB. *Am. Fuld.* Æth. | † praem. ἡ δοξα και ς. ℵL. Vulg. *Cl. Demid. Tol.* Syrr.(Pst.)&Hcl. laus potentia et gloria Syr.Pst. | το κρατος και ἡ δοξα 13. 31. Memph. Arm. | ἡ δοξα κρατος K.
— των αιωνων] om. B. Memph. Arm.
12. Σιλουανου] Σιλβανου B(?***.)
— του πιστου] ? om. του B*Btly.?* | post αδελφου 13.
— ταυτην] praem. και ℵ*. (om.[c])
— του θεου] om. του 13.
— στητε ABℵ. 13. | ‡ ἑστηκατε ς. 31. KL. (vid. Rom. v. 2. 1 Cor. xv. 2.)
13. Βαβυλωνι] add. εκκλησια ℵ. (Vulg.) Syr.Pst. Arm. | non habent AB. rel. *Orig.* iii. 440[b]. *Euseb.* H.E. ii. 5 (65.)
14. αγαπης] ἁγιῳ Vulg. Syr.Pst. (vid. Rom. xvi. 16. 1 Cor. xvi. 20. 2 Cor. xiii. 12. 1 Thes. v. 26.)
— ειρηνη] -νης ℵ*.
— χριστῳ] † add. Ιησου ς. ℵ. 31. KL. Vulg. et *Am.* Syr.Hcl. Memph. Arm. | om. AB. 13 *ut vid. Fuld. Demid. Harl.* Syr.Pst. Æth.
— fin.] † add. αμην ς. ℵ. 31. KL. Vulg. *Cl. Fuld.* Syrr.Pst.&Hcl. Arm. | om. AB. 13. *Am. Harl.* Memph. Æth.

Subscriptio, Πετρου ᾱ ABℵ. | του ἁγιου αποστολου Πετρου καθολικη επιστολη ᾱ στι[xx] CΛς L. (de K. sil. Matthaei).

8. et vigilate *Cl.* | 9. in fide *Cl.* | fraternitati *Cl.* | 10. confirmavit *Am.* | 11. gloria et imperium *Cl.* | 12. fidelem fratrem vobis *Cl.* | in qua statis *Cl.* | 13. coelecta *Cl.* | 14. fin. *add.* amen *Cl.*

ΠΕΤΡΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Β'.

A B ℵ [C]. 13. 31. KL.

Α'

1 Συμεὼν Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ
χριστοῦ τοῖς ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν ἐν δικαι-
οσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ χριστοῦ·
§ C. 2 § χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν ἐπιγνώσει τοῦ
3. ὡς *[τὰ]" πάντα — θεοῦ καὶ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. 3 ὡς πάντα ἡμῖν
τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέ-
βειαν δεδωρημένης διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαν-
τος ἡμᾶς ‡ ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ," 4 δι' ὧν τὰ μέγιστα
‡ καὶ τίμια ἡμῖν" ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ
τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες
τῆς ἐν * τῷ" κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς. 5 καὶ αὐτὸ
τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες ἐπιχορη-
γήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ
τὴν γνῶσιν, 6 ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ
τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν
εὐσέβειαν, 7 ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ
τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. 8 ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρ-

1 Simon Petrus servus et
apostolus Iesu Christi his qui
coaequalem nobis sortiti sunt
fidem in iustitia dei nostri et
salvatoris Iesu Christi. 2 Gra-
tia vobis et pax adimpleatur
in agnitione dei et Christi
Iesu domini nostri, 3 quomodo
omnia nobis divinae virtutis
suae quae ad vitam et pieta-
tem donata est per cognitionem
eius qui vocavit nos propria
gloria et virtute, 4 per quam
maxima et praetiosa nobis
promissa donavit, ut per haec
efficiamini divinae consortes
naturae, fugientes eius quae in
mundo est concupiscentiae
corruptionem. 5 Vos autem
curam omnem subinferentes
ministrate in fide vestra vir-
tutem, in virtute autem scien-
tiam, 6 in scientia autem ab-
stinentiam, in abstinentia au-
tem patientiam, in patientia
autem pietatem, 7 in pietate
autem amorem fraternitatis, in
amore autem fraternitatis ca-
ritatem. 8 Haec autem omnia si
vobiscum adsint et superent,

Inscriptio
ΠΕΤΡΟΥ Β̄
in ABℵ.
ΠΕΤΡΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ Β̄
in C. 13.
ΠΕΤΡΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ
in 31. K.
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ
ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
ΠΕΤΡΟΥ in L.

1. *Συμεων* Aℵ. 13. 31. KL. Æth. | *Σιμων* B. Vulg. Memph. Theb. (*Σειμων* B* *Mai* ed. 2.) | om. C *ut vid.*
— *και αποστολος*] om. Syr.Bdl.
— *ισοτιμον*] *-μοις* 13.
— *εν δικαιοσυνῃ*] *εις δικαιοσυνην* ℵ.
— *θεου*] *κυριου* ℵ. Theb. (om. *θεου και Ιησου* *Am.*)
— *σωτηρος*] add. *ἡμων* *Elz.* Syr.Bdl. Memph. Theb. Arm. cdd. Æth.
2. *Ιησου*] add. *χριστου* AℵL. *m.* Syrr. Bdl.&Hcl. Memph. Arm. Æth. | praem. *χριστου* 13. Vulg. *Cl.* | om. BC. 31. K. (om. ver. Theb.)
2. *του κυριου ἡμων* (om. *του θεου και Ιησου*) *Am. Fuld. Demid. Harl.*
3. *παντα*] praem. *τα* Aℵ. 13. | om. *τα* BC. 31. KL.
— *προς ζωην*] *προς τον θεον και ζωην* ℵ*. (corr.[c])
— *δεδωρημενης*] *-μενα* K. (donata sunt Vulg. *Cl.* donata est *Am.*)
— *ιδιᾳ δοξῃ και αρετῃ* AℵC. 13. Vulg. Memph. Theb. (Arm.) Æth. | ‡ *δια δοξης και αρετης* ς. B. 31. KL. Syrr. Bdl.&Hcl. *ut vid.* | sua inlustri virtute *m.* (bis.)
4. *μεγιστα και τιμια ἡμιν* (A)C. 13. 31. Vulg. Syrr.Bdl.&Hcl. (Memph. Theb.) (Arm.) (Æth.) (*ὑμιν* A. Syrr.Bdl.& Hcl.*mg.*) | *τιμια και μεγιστα ἡμιν* B. *m* (bis.) | *τιμια ἡμιν και μεγιστα* ℵKL. | ‡ *μεγιστα ἡμιν και τιμια* ς.
4. *κοινωνοι*] post *φυσεως* ℵ.
— *της*] *την* ℵ.
— *τῳ κοσμῳ* ABℵ. (Arm.) | *om. *τῳ* ς. C. 13*s*. 31. KL *sic.*
— *εν επιθυμιᾳ* AB. 31. K*s*L. Æth. *Platt* (om. in ed. Rom.) | *επιθυμιας και* C. | *επιθυμιας* 13. Vulg. Syr.Bdl. Memph. Theb. (Arm.) | *επιθυμιαν* ℵ. Syr.Hcl. ut vid. (postea *και φθορας* Syr.Hcl.mg. *Gr.* | (in cupiditate perditae vitae *m.* bis.)
5. *και αυτο τουτο δε* BC*. 31. KL. (Theb.) (Æth.) | *και αυτο δε τουτο* ℵC[2]. 13 *sic.* Syrr.Bdl.&Hcl. *sic* Arm. | *και αυτοι δε* A. | vos autem Vulg. [Memph.] sed et vos *m.*
— *πασαν* Syrr.Bdl.&Hcl.* | om. C. *Am.** (add.[1]) Syr.Hcl.*txt.* | omnes *m.*

---

1. iis qui *Cl.* | nobiscum *Cl.* | 2. cognitione *Cl.* | om. dei et Christi Jesu *Am.* | 3. donata sunt *Cl.* | 4. per quem *Cl.* | 5. omnem *om. Am**. (add.[1]) | 8. haec enim si *Cl.*

Vulg. Syrr. Bdl. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

χοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους
καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ
ἐπίγνωσιν· 9 ᾧ γὰρ μὴ πάρεστιν ταῦτα, τυφλός ἐστιν,
μυωπάζων, λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι
αὐτοῦ ‡ ἁμαρτημάτων." 10 διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, σπου-
δάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖ-
σθαι· ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε.
11 οὕτως γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσο-
δος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ
σωτῆρος Ἰησοῦ χριστοῦ.

12 Διὸ ‡ μελλήσω" ‡ ἀεὶ ὑμᾶς" ὑπομιμνήσκειν περὶ
τούτων, καίπερ εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρ-
ούσῃ ἀληθείᾳ. 13 δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν
τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει·
14 εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός
μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς χριστὸς ἐδή-
λωσέν μοι. 15 σπουδάσω δὲ καὶ ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς
μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι.

16 Οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαν-
τες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενη-
θέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. 17 λαβὼν γὰρ παρὰ
θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ
τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης, [a] Οὗτός ἐστιν
ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα. 18 καὶ

9. ἁμαρτιῶν Β'

17. ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός μου οὗτός ἐστιν

[a] Matt. 3:17. 17:5. et parr.

non vacuos nec sine fructu vos
constituent in domini nostri
Iesu Christi cognitione: 9 cui
enim non praesto sunt haec,
caecus est et manu temptans,
oblivionem accipiens purga-
tionis veterum suorum delic-
torum. 10 Quapropter, fratres,
magis agite ut per bona opera
certam vestram vocationem et
electionem faciatis: haec enim
facientes non peccabitis ali-
quando. 11 Sic enim abund-
anter ministrabitur vobis in-
troitus in aeternum regnum
domini nostri et salvatoris
Iesu Christi.

12 Propter quod incipiam vos
semper commonere de his, et
quidem scientes et confirmatos
in praesenti veritate. 13 Ius-
tum autem arbitror, quandiu
sum in hoc tabernaculo, sus-
citare vos in commonitione,
14 certus quod velox est de-
positio tabernaculi mei, secun-
dum quod et dominus noster
Iesus Christus significavit mi-
hi. 15 Dabo autem operam et
frequenter habere vos post
obitum meum ut horum me-
moriam faciatis.

16 Non enim doctas fabulas
secuti notam fecimus vobis do-
mini nostri Iesu Christi virtu-
tem et praesentiam sed specu-
latores facti illius magnitudinis.
17 Accipiens enim a deo patre
honorem et gloriam, voce de-
lapsa ad eum huiuscemodi a
magnifica gloria, Hic est filius
meus dilectus, in quo mihi
conplacui. 18 Et hanc vocem

5. επιχορηγησατε] χορηγησατε ℵ*. (corr.[1])
— ὑμων] ἡμων C.
7. την ευσεβια ℵ.
8. ὑπαρχοντα BℵC. 13. 31. KL. Syr.Hel. Memph. Arm. | παροντα A. Syr.Bdl. *ut vid.* Theb. Æth. *ut vid.* (adsint Vulg. sint *m.*)
— ακαρπους] add. ουδ ℵ*. (corr.[1])
— ἡμων Ιησου χριστου] om. Syr.Hel.
9. ἁμαρτηματων AℵK. Vulg. *m.* Arm. | ‡ ἁμαρτιων ϛ. BC. 13. 31. L.
10. σπουδασατε] add. ἱνα δια των καλων εργων A (et mox ποιεισθε) ℵ. Vulg. Syrr.Bdl.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. (ὑμων εργων A. Syr.Bdl. Æth.) | add. δι' αγαθων εργων ὑμων 13. | non habent BC. 31. KL.
— κλησιν] παρακλησιν A.
— ποτε] om. A. Æth.
11. ἡ εισοδος] om. ἡ ℵ. || add. ἡ K.
— αιωνιον] -νιαν C*.
11. ἡμων] post και σωτηρος A. Æth. | in utroque loco Syr.Bdl. (*bis* Memph. Theb.)
12. μελλησω ABℵC. Vulg. Memph. Theb. Arm. Æth. (13 n. l.) | ‡ ουκ αμελησω ϛ. 31. KL. Syrr.Bdl.&Hel.
— αει ante ὑμας BC. 31. KL. Arm. (13 n. l.) | ‡ post ϛ. A. Vulg. Syrr. Bdl.*sic*&Hel. Memph. Æth. (αει περι τουτων ὑπομιμνησκειν ὑμας ℵ.) | om. αει Theb.
— καιπερ ειδοτας ad fin. ver.] om. ℵ*. (marg.[c])
— ειδοτας] ειδοντας 13.
13. om. .... διεγ. ὑμας ℵ*. (mg.[c])
— τῳ] om. C* *ut vid.*
— διεγειρειν] διεγεριν ℵ[c].
— ὑπομνησει] praem. τῃ Aℵ. | om. BC. 13*s*. 31. KL.
14. καθως και ὁ κυριος ἡμων] om. ℵ.
15. σπουδασω ABC. rel. | -ζω ℵ. 31. Arm. satagite Syrr.Bdl.&Hel.
15. δε] τε 13.
— μνημην] μνειαν 13.
16. δυναμιν] add. τε 13. 31.
— γενηθεντες] γεννηθ. A*.
17. θεου] praem. του ℵC. | om. AB. 13. 31. KL.
— ενεχθεισης] ανεχθ. C[3].
— αυτῳ] post τοιασδε C*. 13.
— οὑτος εστιν ὁ υἱος μου ὁ αγαπητος AℵC. 13. 31. KL. Vulg. Syrr.Bdl.& Hel. Memph. Theb. Arm. (Æth.) | ὁ υἱος μου ὁ αγαπ. μου οὑτος εστιν B.
— εις ὁν] εν ᾡ 13.
— εγω] om. 13. Syr.Hel.
— ευδοκησα] ηυδοκ. A. 13. 31. || add. ipsum audite Vulg. *Cl.* (non *Am.*)

10. magis satagite *Cl.* | 12. confirmatos vos *Cl.* | 16. *om.* et praesentiam *Am.* | 17. *fin. add.* ipsum audite *Cl.*

A B ℵ C. 13. 31. KL.

ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ
ἐνεχθεῖσαν σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν ‡ τῷ ἁγίῳ ὄρει.″ 19 καὶ
ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς
ποιεῖτε προσέχοντες, (ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ
τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ φωσφόρος ἀνα-
τείλῃ), ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· 20 τοῦτο πρῶτον γινώ-
σκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως
οὐ γίνεται. 21 οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη
‡ προφητεία ποτέ,″ ‡ ἀλλὰ″ ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φε-
ρόμενοι ἐλάλησαν † ἅγιοι θεοῦ ἄνθρωποι.

21. ποτὲ προφητεία — ἐλάλησαν ἀπὸ θεοῦ

II.

b Matt. 24:11.
c Jud. 4.

b 1 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ,
ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες πα-
ρεισάξουσιν αἱρέσεις ἀπωλείας, c καὶ τὸν ἀγοράσαντα
αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχι-
νὴν ἀπώλειαν· 2 καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν
ταῖς ‡ ἀσελγείαις,″ δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασ-
φημηθήσεται· 3 καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις
ὑμᾶς ἐμπορεύσονται, οἷς τὸ κρῖμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ,
καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει.¶ 4 d εἰ γὰρ ὁ θεὸς
ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ‡ σειροῖς″
ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν ‡ τηρουμέ-
νους,″ 5 καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ‡ ἀλλὰ″
ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξεν, κατακλυ-

¶ Theb.
d Jud. 6.

nos audivimus de caelo alla-
tam, cum essemus cum ipso
in monte sancto, 19 et habemus
firmiorem profeticum sermo-
nem, cui bene facitis adtend-
entes quasi lucernae lucenti in
caliginoso loco, donec lucescat
dies et lucifer oriatur in cor-
dibus vestris, 20 hoc primum
intellegentes quod omnis pro-
phetia scripturae propria in-
terpractatione non fit: 21 non
enim voluntate humana allata
est aliquando prophetia, sed
spiritu sancto inspirati locuti
sunt sancti dei homines.

1 Fuerunt vero et pseudo-
prophetae in populo, sicut et
in vobis erunt magistri men-
daces, qui inducent sectas per-
ditionis, et eum qui emit eos
dominum negant, superdu-
centes sibi celerem perditionem,
2 et multi sequentur eorum
luxurias, per quos via veritatis
blasphemabitur, 3 et in avaritia
fictis verbis de vobis negotia-
buntur, quibus iudicium iam
olim non cessat, et perditio
eorum non dormitat. 4 Si enim
deus angelis peccantibus non
pepercit, sed rugientibus in-
ferni detractos in tartarum
tradidit in iudicium cruciandos
reservari, 5 et originali mundo
non pepercit, sed octavum Noe
iustitiae praeconem custodivit.

18. *ταυτην την φωνην .... ενεχθεισαν*] *ταυτης της φωνης .... ενεχθησις* (i.e. -*θεισης*) 13. ‖ *ἡμεις*] *ὑμεις* *St.* 3 (sph.)
— *εξ* BC. 13. 31. KsL. | *εκ του* Aℵ.
— *τῳ ἁγιῳ ορει* BC*. 13. Arm. | ‡ *τῳ ορει τῳ ἁγιῳ* ς. AℵC³. 31. KL. Vulg.
19. *βεβαιοτερον*] -*ωτερον* A.
— *αυχμηρῳ*] *αχμηρῳ* A.
— *ἡμερα*] praem. *ἡ* ℵ. 13. 31. | om. ABCKL.
— *διαυγασῃ*] -*σει* 13.
— *φωσφορος*] *εωσφορος* Syr.Hcl.*mg.* *Gr.*
21. *προφητεια* ante *ποτε* BC. 13. 31. K. Syr.Hcl. Memph. Theb. | ‡ post ς. AℵL. Vulg. Syr.Bdl. Arm. [Æth. om. *ου γαρ...ποτε* Æth.]
— *αλλα* Bℵ. | ‡ *αλλ'* ς. AC. 13*s*. 31. KsL.
— *ελαλησαν*] † add. *οἱ* ς. | om. ABℵC. 13. 31. KL.
— *ἁγιοι θεου* (A)ℵ. 13. 31. KL. Vulg. Syr.Bdl. Æth. (*του θεου* A.) | *απο θεου* B. Syr.Hcl. (Memph.) Arm. | *απο θεου ἁγιοι* C. | homines sancti (om. *θεου*) Theb.
1. *εν τῳ λαῳ*] om. ℵᶜ. Theb. | in mundo Syr.Bdl.
— *ἑαυτοις*] *αυτοις* B**Rul.* *Mai.* 31.
— *απωλειαν*] praem. *την* 13.
2. *εξακολουθησουσιν*] -*σωσιν* 13.
— *ασελγειαις* ABℵC. 13. 31. KL. Vulg. Syrr.Bdl.&Hcl. Theb. Arm. Æth. | ‡ *απωλειαις* ς. Memph. (vid. ver. 1.)
— *ὁδος* Bℵ*C. rel. Vulg. Syrr.Bdl.&Hcl. Memph. Arm. vid. *Clem.* 83. | *δοξα* Aℵᶜ. Theb. Æth.
3. *ὑμας*] post *εμπορευσονται* 31. | ante *λογοις* K.
— *εμπορευσονται*] *εκπορευσ.* ℵ*. (corr.ᶜ)
— *ουκ αργει*] *καταργει* 31.
— *νυσταζει*] -*ταξει* 31. KL.
4. *ει*] *η* ℵ*. (corr.*)
— *σειροις* ABℵC. | ‡ *σειραις* ς. 13*s*. 31. KsL. Syrr.Bdl.&Hcl. Memph. Arm. rudentibus Vulg. *Cl.* rugientibus *Am.* (sed indidit eos in incendium judicii ignoti Æth.)
4. *ζοφου* BℵᶜC. rel. | *ζοφοις* Aℵ*. | inferni Vulg.
— *τηρουμενους* B*Mai*C*. 31. KL. Syr.Hcl.txt. Arm. | *κολαζομενους τηρειν* Aℵ. (13 -*ρεισθαι*) (Syrr.Bdl.&Hcl.*) Memph. | *add. ead.* C². (vid. ver. 9.) | cruciandos in judicium (in jud. cruc. *Am.*) reservari Vulg. et moveant in cruciatu judicii Æth. | ‡ *τετηρημενους* ς. (? om. *εις κρισιν* B*Bch.*; ctra, *Bic.*)
5. *αλλα* ABℵCL. | ‡ *αλλ'* ς. 13*s*. 31. K*s*.
— *κοσμῳ*] *κοσμον* ℵ*. (corr.ᶜ)
6. *καταστροφῃ* AℵC². 13. 31. KL. Vulg. Syrr.Bdl.&Hcl. Æth. | om. BC*. Memph. (Arm.)

19. dies *ante* lucescat *Am.*** *Cl.* (elucescat *Cl.*)
1. introducent *Cl.* | 2. sequuntur *Am.* | 3. *om.* in *Am**. | 4. rudentibus *Cl.* | cruciandos in iudicium *Cl.*

Vulg. Syrr.Bdl.H. Memph.(Theb.) Arm. Æth.

σμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας, 6 [e] καὶ πόλεις Σοδόμων
καὶ Γομόῤῥας τεφρώσας καταστροφῇ κατέκρινεν,
ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικώς, 7 καὶ δίκαιον
Λὼτ καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελ-
γείᾳ ἀναστροφῆς ‡ ἐρύσατο·″ 8 βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ
ὁ δίκαιος ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς ἡμέραν ἐξ ἡμέρας
ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν· 9 οἶδεν
κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς
ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν· 10 [f] μάλιστα δὲ
τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μιασμοῦ πορευομέ-
νους καὶ κυριότητος καταφρονοῦντας. τολμηταί, αὐ-
θάδεις, δόξας οὐ τρέμουσιν βλασφημοῦντες· 11 [g] ὅπου
ἄγγελοι ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες, οὐ φέρουσιν
κατ᾽ αὐτῶν [παρὰ κυρίῳ] βλάσφημον κρίσιν. 12 [h] οὗτοι
δέ, ὡς ἄλογα ζῶα ‡ γεγεννημένα φυσικὰ″ εἰς ἅλωσιν
καὶ φθοράν, § ἐν οἷς ἀγνοοῦσιν βλασφημοῦντες ἐν τῇ
φθορᾷ αὐτῶν ‡ καὶ φθαρήσονται″ 13 κομιούμενοι
μισθὸν ἀδικίας. ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυ-
φήν, [i] σπῖλοι καὶ μῶμοι, ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ‡ ἀγά-
παις″ αὐτῶν συνευωχούμενοι ὑμῖν, 14 ὀφθαλμοὺς
ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος καὶ ἀκαταπαύστους ἁμαρ-
τίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γε-
γυμνασμένην ‡ πλεονεξίας″ ἔχοντες, κατάρας τέκνα,

[e] Jud. 7.
6. [καταστροφῇ]
[f] Jud. 8.
[g] Jud. 9.
[h] Jud. 10.
§ Theb.
13. ἀδικούμενοι μισθ. ἀδικ.
[i] Jud. 12.
13. ἐν ταῖς ἀπάταις
14. ἀκαταπάστους

diluvium mundo impiorum inducens, 6 et civitates Sodomorum et Gomorraeorum in cinerem redigens eversione damnavit, exemplum eorum qui impie acturi sunt ponens, 7 et iustum Loth oppressum a nefandorum iniuria conversatione eruit: 8 aspectu enim et auditu iustus erat habitans apud eos qui de die in diem animam iustam iniquis operibus cruciabant: 9 novit dominus pios de temptatione eripere, iniquos vero in diem iudicii cruciandos reservare, 10 magis autem eos qui post carnem in concupiscentia inmunditiae ambulant dominationemque contemnunt. Andaces, sibi placentes, sectas non metuunt facere blasphemantes, 11 ubi angeli, fortitudine et virtute cum sint maiores, non portant adversum se execrabile iudicium: 12 hi vero velut inrationabilia pecora naturaliter in captionem et in perniciem in his quae ignorant blasphemantes in corruptione sua et peribunt, 13 percipientes mercedem iniustitiae, voluptatem existimantes diei dilicias, coinquinationes et maculae diliciis affluentes in conviviis luxuriantes vobiscum, 14 oculos habentes plenos adulterio et incessabili delicto, pellicentes animas instabiles, cor exercitatum avaritia habentes, maledictionis filii,

6. ασεβειν] ασεβεσι B.
7. Λωτ] Λωθ B*(*Rul.Mai.*) *Arm. Fuld.*
— αναστροφης] -φη A.
— ερυσατο B**Rul.Mai.* | ‡ ερρυσ. ς. AB²אC. 13. 31. K*s*L.
8. ὁ δικ. Syr.Hcl. | om. ὁ B.
9. πειρασμου Vulg. Syr.Bdl. Arm. Æth. | -μων א*. (corr.[c]) 31. *Tol.* Syr.Hcl. Memph.
— ῥυεσθαι] ῥυσασθαι 31.
— αδικους δε] add. περιφυλακισμενους א* Tregelles (sed πεφυλακισμενους Tisch.) corr.[c]
— ἡμεραν] ηραν א.
10. επιθυμιᾳ] -ας א*. | -αις C. Syrr.Bdl. &Hcl. Memph.
— πορευομενους] πορνευομ. 31.
— καταφρονουντας] -τες A.
— δοξας ου τρεμουσιν βλασφημουντες] sectas non metuunt introducere (facere *Am.*) blasphemantes Vulg.
11. ου φερουσιν] ανον ουχ ὑποφερουσιν K*mg.*
11. παρα κυριῳ BאC. 31. KL. *Tol.* Syr. Hcl.* Arm. Domini *m.* | om. A. 13. Vulg. Syrr.Bdl.&Hcl.*txt.* Memph. Arm. *Gb.* Æth.
12. οὑτοι δε] αυτοι δε א.
— γεγεννημενα ante φυσικα ABאC. 13. (31.) Syrr.Bdl.&Hcl. Arm. | ‡ post ς. KL. (*m.*) naturaliter Vulg. [Æth.] | γεγενημενα *St.* 3. A²א. 13. KL. | γενημενα 31.
— αγνοουσιν βλασφημουντες Vulg. | αγνοουντες βλασφημουσιν א.
— και φθαρησονται ABא*C*. *Am. Fuld.* Syr.Hcl. Æth. | ‡ καταφθαρησονται ς. א[c]C². 13*s.* 31. KL. Vulg. *Cl. m.* Syr.Bdl. Memph. Theb. Arm.
13. κομιουμενοι Aא[c]C. 13. 31. KL. Vulg. *m.* Syr.Hcl. Memph. Theb. Æth. | αδικουμενοι Bא*. Syr.Bdl. (Arm.)
— τρυφην] τροφην K.
— αγαπαις A(corr.¹)B. Vulg. Syrr.Bdl. &Hcl.*mg.* (Æth.) [Theb.] voluptatibus *m.* | ‡ απαταις ς. A*אC. 13. 31. KL. Syr.Hcl.txt. Memph. Arm.
13. αυτων] add. σπιλαδες C. | om. αυτων *Am.*
14. μοιχαλιδος BC. 31. KL. | μοιχαλιας Aא. 13.
— ακαταπαυστους אC. 31. KL. (Memph.) Theb. Arm. | -παστους AB. | -παυστου 13. Vulg. (Syrr.Bdl.&Hcl.) | incessabilis delicti Vulg. *Cl.* incessabili delicto *Am.* incessabiles delicti *Fuld.* indesinentis delicti *Tol.* incessabiles delectis *m.*
— ἁμαρτιας] -τιαις א.
— πλεονεξιας ABאC. 13. 31. K*sic*L. Vulg. Syrr.Bdl.&Hcl. Memph. Arm. | ‡ πλεονεξιαις ς. Theb. (cor exercitatum; cupidi et maledicti *m.*)

7. Lot *Cl.* | injuria ac luxuriosa conversatione eripuit *Cl.* | 9. reservare cruciandos *Cl.* | 10. metuunt introducere blas. *Cl.* | 12. sua peribunt *Cl.* | 13. voluntatem *Am.* | coinquinationis *Am.* | conviviis suis *Cl.* | 14. adulterii et incessabilis delicti pellicientes *Cl.*

ABℵC. 13. 31. KL.

15. om. ὃς et leg. ἠγάπησαν
k Jud. 13.
l Jud. 16.
20. κυρίου *[ἡμῶν]″
m Matt. 12:45.
n Prov. 26:11.
22. κύλισμα

15 καταλιπόντες † εὐθεῖαν ὁδὸν ἐπλανήθησαν, ἐξακο-
λουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσόρ, ὃς
μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν, 16 ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας
παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν ἀνθρώπου φωνῇ
φθεγξάμενον ἐκώλυσεν τὴν τοῦ προφήτου παραφρο-
νίαν. 17 k οὗτοί εἰσιν πηγαὶ ἄνυδροι, * καὶ″ ‡ ὁμίχλαι″
ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους
† τετήρηται. 18 l ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγόμε-
νοι, δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς ἀσελγείαις,
τοὺς ‡ ὀλίγως″ ‡ ἀποφεύγοντας″ τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρε-
φομένους, 19 ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ
δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς· ᾧ γάρ τις ἥττηται,
τούτῳ [καὶ] δεδούλωται. 20 εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ
μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ κυρίου καὶ
σωτῆρος Ἰησοῦ χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέν-
τες ἡττῶνται, m γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν
πρώτων. 21 κρεῖττον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι
τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν ‡ ὑποστρέψαι″
ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἁγίας ἐντολῆς. 22 συμ-
βέβηκεν † αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας, n Κύων
ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα· καί, Ὗς λουσαμένη
εἰς ‡ κυλισμὸν″ βορβόρου.

Δ' III.
1 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω

15 derelinquentes rectam viam erraverunt, secuti sunt viam Balaam ex Bosor, qui mercedem iniquitatis amavit, 16 correptionem vero habuit suae vaesaniae: subiugale mutum in hominis voce loquens prohibuit prophetae insipientiam. 17 Hi sunt fontes sine aqua et nebulae turbinibus exagitatae, quibus caligo tenebrarum reservatur. 18 Superbia enim vanitatis loquentes pellicent in desideriis carnis luxuriae eos qui paululum effugiunt, qui in errore conversantur, 19 libertatem illis promittentes, cum ipsi servi sint corruptionis: a quo enim quis superatus est, huius et servus est. 20 Si enim refugientes coinquinationes mundi in cognitione domini nostri et salvatoris Iesu Christi, his rursus inplicati superantur, facta sunt eis posteriora deteriora prioribus: 21 melius enim erat illis non cognoscere viam iustitiae, quam post agnitionem retrorsum converti ab eo quod illis traditum est sancto mandato. 22 Contigit eis illud veri proverbii, Canis reversus ad vomitum suum, et, Sus lota in volutabro luti.

1 Hanc ecce vobis, carissimi, secundam scribo

15. καταλιποντες] -λειπ. AB²*Mai* ℵ. 13.
— ευθειαν] † praem. την ς. Arm. | om. ABℵC. 13. 31. KL.
— Βοσορ Aℵ^cC. 13. 31. K*s*L. Syr.Hcl. Memph. Æth. | Βεωρ B. *Tol.* Syr.Bdl. Theb. Arm. | Βεωρσορ ℵ*. corr. ℵ^c. (ex Bosor Vulg.)
— ὁς Aℵ^cC. 13. 31. K*s*L. | om. Bℵ*. Arm.
— ηγαπησεν AℵC. rel. | -σαν B. Arm.
16. εν] om. ℵ*. (corr.^c) Vulg. *Cl.*
— ανθρωπου AℵC². rel. | ανθρωποις B. | ανθρωπουν C*. | humana voce *Orig. Int.* ii. 321^c.
17. * και″ ὁμιχλαι ABℵC. 13. (31.) vv. ut vid. (post λαιλαπος 13.) και ὁμιχλη 31. Syr.Hcl.mg. Graccè (et mox ελαυνομενη). | ‡ νεφελαι ς. L. Syr.Bdl. | om. usque ad τετηρηται K.
— ελαυνωμενοι 13.
— σκοτους] † add. εις αιωνα ς. AC. 13. 31. L. Arm. Æth. Platt. (*Tf.*) (vid. Jud. 13.) | om. Bℵ. Vulg. Syrr.Bdl.& Hcl. Memph. Theb. Æth.
18. ματαιοτητος] ματαιοτητης B*Btly. Mai* ed². (ματαιοτης* *Mai* ed.¹) | μαθῆταιοτητος ℵ.
— ασελγειαις] praem. εν *Elz.* Vulg. | om. *St.* 3. ABℵC. 13. 31. KL.
— τους] του ℵ*.
— ολιγως ABℵ^c. 13. Vulg. Syrr.Bdl.& Hcl. Memph. Theb. Æth. | ‡ οντως ς. ℵ*C. 31. KL*sic.* Arm.
— αποφευγοντας ABℵC. 13. Vulg. Syrr.Bdl.&Hcl. | ‡ αποφυγοντας ς. 31. KL.
19. ελευθεριαν *bis* ℵ*. (corr.^c)
— αυτοι] ? praem. και B² *Rul.*
— ὑπαρχοντες] ουοντες A.
— και δεδουλ. Aℵ^cC. rel. Vulg. Syrr.Bdl. &Hcl. Arm. *Orig. Int.* ii. 174^d. | om. και Bℵ*. Memph. Theb. Æth.
20. κυριου] add. ἡμων AℵC. 13. L. Vulg. Syrr.Bdl.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | om. B. 31. K.
20. και σωτηρος] om. L. Memph. Æth.
21. κρειττον BC. 31. K*s*L. | κρεισσον Aℵ. 13.
— ην] post αυτοις A. (? om. ην A*.)
— επιγνουσιν] add. εις τα οπισω Aℵ. 13. Vulg. Æth. | om. BC. 31. KL. *m.* (Syrr.Bdl.&Hcl. *vid.* seqq.) Arm.
— ὑποστρεψαι BC. Syrr.Bdl.&Hcl. apostatare *m.* | ‡ επιστρεψαι ς. 31. KL. | ανακαμψαι Aℵ. 13.
— εκ BC. 31. K*s*L. | απο Aℵ. 13. Vulg.
22. συμβεβηκεν] † add. δε ς. ℵ^cC. 13. 31. KL. Vulg. *Cl.* Syrr.Bdl.&Hcl. | om. ABℵ*. *Am. m.* Theb. Arm. | γαρ Memph. "et" Æth.
— παροιμιας] παρανομιας *sic* 13.
— εξεραμα] εξερεμα K.

15. secuti viam *Cl.* | 16. mutum animal hominis voce *Cl.* | 18. superba *Cl.* | pelliciunt *Cl.* | 20. coinquinationis *Am.* | 22. contigit enim *Cl.* | suum vomitum *Cl.*

Vulg. Syrr. Bdl. H. Memph. Theb. Arm. Æth.
[o] Jud. 17.
[p] Jud. 18.
[q] Jud. 15.
7. τῷ αὐτῷ
[r] Psa. 90(89).4.
9. δι' ὑμᾶς
[s] 1 Thess. 5:2.

ἐπιστολήν, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν
εἰλικρινῆ διάνοιαν, [2] [o]μνησθῆναι τῶν προειρημένων
ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ τῆς τῶν ἀπο-
στόλων ‡ὑμῶν″ ἐντολῆς, τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος·
[3] [p]τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ'
‡ἐσχάτων″ τῶν ἡμερῶν *ἐν ἐμπαιγμονῇ″ ἐμπαῖκται,
κατὰ τὰς ἰδίας ‡ἐπιθυμίας αὐτῶν″ πορευόμενοι [4] καὶ
λέγοντες, Ποῦ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας
αὐτοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα
οὕτως διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως. [5] Λανθάνει γὰρ
αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας, ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι,
καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα τῷ τοῦ
θεοῦ λόγῳ, [6] δι' ὧν ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατακλυ-
σθεὶς ἀπώλετο, [7] [q]οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ ‡τῷ
αὐτοῦ″ λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσὶν πυρὶ τηρούμενοι
εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώ-
πων. [8] ἓν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοί,
[r]ὅτι μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη, καὶ χίλια
ἔτη ὡς ἡμέρα μία. [9] οὐ βραδύνει †κύριος τῆς ἐπαγγε-
λίας, ὥς τινες βραδυτῆτα ἡγοῦνται· ἀλλὰ μακροθυμεῖ
εἰς ‡ὑμᾶς,″ μὴ βουλόμενός τινας ἀπολέσθαι, ἀλλὰ
πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι. [10] [s]ἥξει δὲ †ἡμέ-
ρα κυρίου ὡς κλέπτης†, ἐν ᾗ οἱ οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν

epistulam, in quibus excito
vestram in commonitionem
sinceram mentem, [2] ut me-
mores sitis eorum quae prae-
dixi verborum sanctorum pro-
phetarum et apostolorum
vestrorum, praeceptorum do-
mini et salvatoris, [3] hoc pri-
mum scientes, quod venient in
novissimis diebus in decep-
tionem inlusores iuxta pro-
prias concupiscentias ambu-
lantes, [4] dicentes Ubi est
promissio aut adventus eius?
ex quo enim patres dormie-
runt, omnia sic perseverant ab
initio creaturae. [5] Latet enim
eos hoc volentes quod caeli
erant prius et terra de aqua et
per aquam consistens dei ver-
bo, [6] per quae ille tunc mun-
dus aqua inundatus periit,
[7] caeli autem qui nunc sunt et
terra eodem verbo repositi
sunt, igni reservati in diem
iudicii et perditionis impiorum
hominum. [8] Unum vero hoc
non lateat vos, carissimi, quia
unus dies apud dominum sicut
mille anni et mille anni sicut
dies unus. [9] Non tardat do-
minus promissis sicut quidam
existimant sed patienter agit
propter vos, nolens aliquem
perire, sed omnes ad paeni-
tentiam reverti. [10] Adveniet
autem dies domini sicut fur, in
quo caeli magno impetu

22. *κυλισμον* BC*. in volutatione sua *m.* | ‡ -*μα* ς. ANC². 13*s*. 31. KL. (in volutabro Vulg.)
1. *ηδη*] post *αγαπητοι* K. | om. Arm. Æth.
2. *ὑμων* ABℵC. 13 *ut vid.* 31. KL. Vulg. Arm. | ‡ *ἡμων* ς. Memph. Theb. Æth. | mandati domini nostri et servatoris (nostri om. Hcl.) quod (fuit) per manum apostolorum Syrr.Bdl &Hcl.
3. *γινωσκοντες*] *προγινωσκ.* C* *ut vid.*
— *ελευσονται*] *ελευσομαι* 31*.
— *εσχατων* ABℵC². Vulg. Memph. Theb. Arm. Æth. | ‡ *εσχατου* ς. 13. 31. KL. Syrr.Bdl.&Hel. | *εσχατω* C*.
— *ἡμερων* add. *εν εμπαιγμονῃ* ABℵ(C.) 13. Vulg. Syrr.Bdl.&Hel. Memph. (Theb.) Æth. (om. *εν* C.) | *om. ς. 31. KL. Arm. ut vid.
— *επιθυμιας* ante *αυτων* BC. 13. 31. KL. | ‡ post ς. Aℵ. Vulg.

5. *γη*] om. K. | *ἡ γη* C.
— *και δι' ὑδατος*] Syr.Hel.* (*δια* ℵ.)
— *συνεστωσα* AℵᶜC. 13. 31. L. Vulg. | -*στωσης* B. | -*στωσαι* K. | -*στωτα* ℵ*.
6. *δι' ὡν*] *δι' ὁν* 31.
— *ὁ τοτε*] *ὅ τε* 13.
7. *τῳ αυτου* B*Bch*ℵC. 13. 31. KL. Æth. | *τῳ αυτῳ* *Elz.* AB*Mai.* Vulg. Memph. Theb. Arm. | *αυτου* *St.*3. Syrr.Bdl.& Hel.
— *πυρι*] praem. *εν* C*.
— *απωλειας*] *ασεβειας* A.
8. *ὑμας*] *ἡμας* C.
— *παρα κυριῳ*] *παρα κυριου* ℵ.
— *και χιλια ετη*] om. ℵ. | *ἡ γὰρ ἡμέρα παρ' αὐτῷ χίλια ἔτη* *Barnabas* iv. quoniam enim dies Domini sicut mille anni *Iren.* 321. *ἡμέρα γὰρ κυρίου ὡς χίλια ἔτη* *Hipp.* in Dan. 4. *ἡμέρα δὲ κυρίου χίλια ἔτη* *Hipp.* in Dan. 6.
9. *κυριος*] † praem. *ὁ* ς. 31. KL. | om. ABℵC. 13. Arm.

9. *εις* BC. 31. KL. (Memph.) Arm. | *δι'* Aℵ. 13. Vulg. *m.* Syrr.Bdl.&Hcl. Theb. Æth.
— *ὑμας* ABℵC. 13. 31. Vulg. *m.* Syrr. Bdl.&Hcl. Theb. Arm. Æth. | ‡ *ἡμ.* ς. KL. Memph.
— *τινας*] *τινα* 13. *Am.* *Tol.* *m.* Memph. Arm.
— *παντας*] -*τες* ℵ.
10. *ἡμερα*] † praem. *ἡ* ς. Aℵ(*Tf.*) 13*s*. 31. KL. Arm. | om. Bℵ(*Treg.*)C.
— *κλεπτης*] † add. *εν νυκτι* ς. C. 31. KL. Syr.Hel. (vid. 1 Thess. v. 2.) | om. ABℵ. 13. Vulg. *m.* Syr.Bdl. Memph. Theb. Arm. Æth.
— *οἱ ουρανοι* ABC. 13. | om. *οἱ* ℵ. 31. KL. Arm. ‖ add. *μεν* ℵ. 13. Memph.

1. vestram excito *Cl.* | commonitione *Cl.* | 2. a sanctis prophetis *Cl.* | 3. deceptione *Cl.* | 9. promissionem suam *Cl.* | *om.* sicut quidam existimant *Am.* | aliquos *Cl.* | 10. ut fur *Cl.*

ABℵC.
13. 31.
KL.

11. τούτων οὕτως

ᵗ Es. 65:17.
66:22.
Apoc. 21:1.
13. καὶ τὰ ἐπαγγέλματα

παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα ‡ λυθήσεται,″
καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα ‡ εὑρεθήσεται.″
11 Τούτων οὖν πάντων λυομένων, ποταποὺς δεῖ
ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἁγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις,
12 προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς
τοῦ θεοῦ ἡμέρας, δι᾽ ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσον-
ται, καὶ στοιχεῖα καυσούμενα τήκεται; 13 ᵗ καινοὺς δὲ
οὐρανοὺς καὶ γῆν καινὴν κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ
προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ. 14 διό,
ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες σπουδάσατε ἄσπιλοι
καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, 15 καὶ τὴν τοῦ
κυρίου ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἡγεῖσθε, καθὼς
καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν
‡ δοθεῖσαν αὐτῷ″ σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν, 16 ὡς καὶ ἐν
πάσαις † ἐπιστολαῖς, λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων·
ἐν ‡ αἷς″ ἐστιν δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστή-
ρικτοι στρεβλοῦσιν, ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφάς, πρὸς
τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν. 17 Ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί,
προγινώσκοντες φυλάσσεσθε ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέ-
σμων πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στη-

transient, elementa vero calore
solventur, terra autem et quae
in ipsa sunt opera exurentur.
11 Cum haec igitur omnia
dissolvenda sint, quales opor-
tet esse vos in sanctis conver-
sationibus et pietatibus, 12 ex-
pectantes et properantes in
adventu diei domini, per quam
caeli aruentes solventur et ele-
menta ignis ardore tabescent.
13 Novos vero caelos et novam
terram et promissa ipsius ex-
pectamus, in quibus iustitia
habitat. 14 Propter quod, ca-
rissimi, haec expectantes satis
agite inmaculati et inviolati ei
inveniri in pace, 15 et domini
nostri longanimitatem salutem
arbitramini, sicut et carissimus
frater noster Paulus secundum
datam sibi sapientiam scripsit
vobis, 16 sicut et in omnibus
epistulis, loquens in eis de his,
in quibus sunt quaedam diffi-
cilia intellectu, quae indocti et
instabiles depravant sicut et
ceteras scripturas ad suam ip-
sorum perditionem. 17 Vos
igitur, fratres, praescientes
custodite ne insipientium er-
rore transducti excidatis a

10. λυθησεται BℵC. | ‡ -σονται ς. A. 13. 31. KL.
— και γη ad fin. ver.] om. *Am. Fuld. Harl.*
— και 1°.] om. ℵ.
— γη] ἡ γη C. 31.
— ευρεθησεται BℵK. Syrr.Bdl.&Hel.*mg.* Theb. Arm. (praem. "non" Bdl. Theb.) | αφανισθησονται C. | ‡ κατακαησεται ς. A. 13. L. Vulg. *Cl.* Syr.Hel.txt. Memph. Æth. | καταησεται 31. (et terra et ea quae in ipsa opera omnia eorum omnium pereuntium, qualia debent edere exsecrabilibus escis et impietatibus, non expectantes praesentiam diei Domini (*sic*) *m.*
11. ουν Aℵ. 13*s.* (31.) KL. Vulg. Syrr. Bdl &Hcl.mg. Memph. Theb. Arm. (ουν παντων οὑτως 31.) | οὑτως BC. Syr.Hel.txt. (om. *m.* Æth.) | praem. δε C.
— δει] δη 13. K.
— ὑμας AℵᶜC. rel. Vulg. Syrr.Bdl.&Hel. Theb. | ἡμας ℵ*. Memph. | om. B.
12. προσδοκωντας] praem. τους 31.
— και σπευδοντας] om. ℵ*. (add.ᶜ)
— θεου Syrr.Bdl.&Hel. Theb. Arm. | κυριου C. Vulg. *m.* Memph.
— τηκεται] τακησεται C. Vulg. Arm. | praem. λυομενα 13.
13. γην] post καινην Aℵ. 13. Vulg. | ante BC. 31. KL.
— κατα BℵC. 13*s.* 31. KL. Vulg. *Cl.* Syrr.Bdl.&Hel. Memph. Arm. (sperando Æth.) | και A. *Am. Fuld. Harl. Demid.* Theb.
— το επαγγελμα BC. 13. 31. KL. (om. το C³.) | τα επαγγελματα Aℵ. Vulg. Memph. Theb. Arm.
— προσδοκομεν 13.
— εν] om. C*.
— κατοικει] ενοικει A. 13. | παρελθόντος δὲ τοῦ σχήματος τούτου, καὶ ἀνανεωθέντος τοῦ ἀνθρώπου.... ἔσται ὁ οὐρανὸς καινὸς καὶ ἡ γῆ καινή. ἐν τοῖς καινοῖς ἀναμενεῖ ὁ ἄνθρωπος ἀεὶ καινὸς καὶ προσομιλῶν τῷ θεῷ *Iren.* 336, 7.
14. σπουδασατε] post ασπιλοι 13.
— αμωμητοι] ανωμοι A. 13.
15. ηγεισθε] αγεισθαι ℵ*. (corr.ᶜ)
— ἡμων] post αδελφος K. Vulg.
— δοθεισαν ante αυτῳ ABℵC. 13. 31. K. Vulg. Syrr.Bdl.&Hel. Memph. Theb. (Arm.) | ‡ post ς. L. | οὔτε ἄλλος ὅμοιος ἐμοὶ δύναται κατακολουθῆσαι τῇ σοφίᾳ τοῦ μακαρίου καὶ ἐνδόξου Παύλου .... ὃς καὶ ἀπὼν ὑμῖν ἔγραψεν ἐπιστολάς. *Polyc.* ad Phil. iii.
16. πασαις] † add. ταις ς. ℵ. 31. KL. Arm. | om. ABC. 13.

10. transeunt *Am.* | terra autem *ad. fin. ver. om. Am.* | 11. igitur haec *Cl.* | vos esse *Cl.* | 12. adventum *Cl.* | per quem *Cl.* | 13. secundum promissa *Cl.* | 14. satagite *Cl.* | 15. arbitremini *Cl.* | 17. traducti *Cl.*

Vulg. Syrr.Bdl. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

ριγμοῦ, 18 αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ χριστοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος. [ἀμήν].

propria firmitate, 18 crescite vero in gratia et in cognitione domini nostri et salvatoris Iesu Christi. Ipsi gloria et nunc et in die aeternitatis. amen.

ΠΕΤΡΟΥ Β̄.

16. αυταις] αυτοις A.
— αἱς ABℵ. 13. 31. Syrr.Bdl.&Hel. | ‡ οἱς ς. CKL.
— εστιν] εισιν A. 13.
— στρεβλουσιν] στρεβλωσουσιν C*. | στρεβλωσιν C².
17. προγινωσκοντες | γινωσκοντες 31. | προγιγνωσκ. A. | ante αγαπητοι C.
— συναπαχθεντες] συναναχθεντες L*.
18. αυξανετε] αυξανεσθε C.
— γνωσει] πιστει 31.
— χριστου] add. et Dei patris Syrr. Bdl.&Hel.
— και νυν] om. και K.
— fin. αμην AℵC. 13. 31. KL. Vulg. Syrr.Bdl.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. (Amen et Amen Æth.) | om. B. Harl.*

Subscriptio Πετρου β̄. ABℵ. | Πετρου καθολικη C. | του ἁγιου αποστολου Πετρου επιστολη δευτερα στιˣˣ ρνδ̄ L. | επιστολαι Πετρου ᾱ και β̄. 13. (De K. sil. Matt.)

18. diem *Cl.*

ΙΩΑΝΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Α'.

ABℵC. 13. 31. KL. Α'

1 1 [a]Ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν
τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες
[a] Joh. 1:1. [b] Joh. 1:4. 1:14. ἡμῶν ἐψηλάφησαν περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς· 2 [b](καὶ
ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἑωράκαμεν, καὶ μαρτυροῦμεν
καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦν
πρὸς τὸν πατέρα, καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν·) 3 ὃ ἑωράκα-
μεν καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν *καὶ" ὑμῖν, ἵνα
καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν· καὶ ἡ κοινωνία
δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ Ἰησοῦ χριστοῦ. 4 καὶ ταῦτα γράφομεν ‡ ἡμεῖς,"
[c] 2 Joh. 12. 4. χαρὰ ὑμῶν [c]ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη. 5 καὶ ‡ ἔστιν αὕτη"
ἡ ‡ ἀγγελία" ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀναγγέλλο-
5. ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν μεν ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸς φῶς ἐστὶν καὶ σκοτία ‡ οὐκ ἔστιν
ἐν αὐτῷ" οὐδεμία. 6 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν
μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδό-

1 Quod fuit ab initio, quod audivimus quod vidimus oculis nostris, quod perspeximus et manus nostrae temtaverunt, de verbo vitae: 2 et vita manifestata est, et vidimus et testamur et adnuntiamus vobis vitam aeternam, quae erat apud patrem et apparuit nobis: 3 quod vidimus et audivimus, et adnuntiamus vobis, ut et vos societatem habeatis nobiscum, et societas nostra sit cum patre et cum filio eius Iesu Christo. 4 Et haec scripsimus vobis ut gaudium nostrum sit plenum. 5 Et haec est adnuntiatio quam audivimus ab eo et adnuntiamus vobis, quoniam deus lux est et tenebrae in eo non sunt ullae. 6 Si dixerimus quoniam societatem habemus cum eo et in tenebris ambulamus, menti-

Inscriptio
ΙΩΑΝΟΥ Ā in B.
ΙΩΑΝΝΟΥ Ā in A.
ΙΩΑΝΝΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ Ā in ℵ.
ΙΩΑΝΝΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ 31. K.
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΤΟΥ ἉΓΙΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ L.
Επιστολη ᾱ Ιωαννου, ευαγγελικη θεολογια περι χριστου 13.

1. ὁ ην] ὁς ην B**Rul.*
— ἑωρ.] ἑορ. B**Rul.Mai.*
2. ἑωρ.] pracm. ὁ B. | ἑορ. B**Rul.Mai.*
— απαγγελωμεν 13.
— την ζωην] om. K (ad fin. pag.)
3. ἑωρακαμεν και ακηκοαμεν] ακηκ. και ἑωρακ. και ℵ. ‖ (ἑορ. B**Rul.Mai.*)
— απαγγελλομεν] -λωμεν 13.
— και ὑμιν ABℵC. 13.(*Am.*)*Harl.* Syrr. Pst.&Hcl.* Theb. Arm. Æth. | *om. και ς. 31. KL. Vulg. *Cl.* Syr.Hcl.*txt.* Memph.
3. δε ABℵC[3]. 31. KL. Syr.Pst. Memph. (Æth.) | om. C.* 13. Vulg. *m.* Syr.Hcl. Theb. Arm. *Orig. Int.* ii. 200[b].
— ἡμετερα] add. ὑμων ℵ*. (corr.[c])
— μετα 2[0].] om. 31. *Am**.
4. γραφομεν ἡμεις A*Bℵ. 13. *Harl.** Theb. | ‡ γραφ. ὑμιν ς. A(corr.[1])C. 31. KL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth.
— ἡμων *St.* 3. Bℵ. 31. L. *Am. Fuld. Harl. Tol.* (Syr.Pst.) Theb. | ὑμων *Elz.* AC. 13. Ks. Vulg. *Cl. Demid.* Syr.Hcl. Memph. Arm. Æth. (gaudium nostrum quod est in vobis Syr.Pst. (vid. 2 Joh. 12.)
— πεπληρωμενη] add. εν ἡμιν C*.
5. εστιν ante αὐτη BℵC. 31. KL. Syr. Hcl.txt | ‡ post ς. A. 13. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.mg. (vid. ii. 25.)
— αγγελια AB*Blc.Mai*ℵ(e corr.[c])KL. Vulg. Syr.Pst. Arm. Æth. | ‡ επαγγελια ς. C. 13. 31. Syr.Hcl. Memph. Theb. (vid. ii. 25.) | απαγγελιας ℵ*. (corr. ut supra; sed manus satis antiqua fecit αγαπη της επαγγελιας).
5. ουκ εστιν ante εν αυτῳ B. 13. 31. Syr.Pst. Memph. Theb. Æth. *Orig.* i. 441[a]. iv. 78[c]. 231[d]. *Orig. Int.* i. 49[d]. | ‡ post ς. AℵCKL. Vulg. Syr.Hcl. Arm. *Orig.* i. 585[b]. iii. 982[b]. iv. 78[d]. 79[a]. 230[c]. ἐν αὐτῷ ἐστιν *Orig.* ii. 572[c].
6. εαν] add. γαρ A. | om. *Orig.* iv. 78[c].
— περιπατουμεν B. | Contra, *Clem.* 526 *Orig.* iv.
— ψευδομεθα .... περιπατωμεν ver. 7.] om. 31. marg. man. rec.
— ποιουμεν *Clem.* | ποιωμεν A.
7. τῳ φωτι *Clem.* 526. | om. τῳ 13.
— ὡς *Clem.* 526. | ὁ 31.
— εστιν] om. L. *Clem.*

1. audivimus et vidimus *Am.* | contrectaverunt *Cl.* | 3. *om.* et 2[0]. *Cl.* | cum 2[0]. *om. Am.** | 4. scribimus *Cl.* | ut gaudeatis et gaudium vestrum *Cl.* | 5. audimus *Am.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

μεθα καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν· 7 ἐὰν δὲ ἐν τῷ
φωτὶ περιπατῶμεν, ὡς αὐτός ἐστιν ἐν τῷ φωτί, κοινω-
νίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων, καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ † τοῦ
υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας.
8 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλα-
νῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια ‡ ἐν ἡμῖν οὐκ ἔστιν.″ 9 ἐὰν ὁμο-
λογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστιν καὶ δίκαιος,
ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας, καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ
πάσης ἀδικίας. 10 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν,
ψεύστην ποιοῦμεν αὐτὸν καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν
ἐν ἡμῖν.

mur et non facimus veritatem:
7 si autem in luce ambulamus
sicut et ipse est in luce, socie-
tatem habemus ad invicem, et
sanguis Iesu Christi filii eius
mundat nos omni peccato. 8 Si
dixerimus quoniam peccatum
non habemus, ipsi nos seduci-
mus et veritas in nobis non
est. 9 Si confiteamur peccata
nostra, fidelis et iustus est, ut
remittat nobis peccata nostra
et emundet nos ab omni ini-
quitate. 10 Si dixerimus quo-
niam non peccavimus, men-
dacem facimus eum et verbum
eius in nobis non est.

II. 2 1 Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἁμάρ-
τητε· καὶ ἐάν τις ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς
d 1 Joh. 4:10. τὸν πατέρα, Ἰησοῦν χριστὸν δίκαιον, 2 d καὶ αὐτὸς
ἱλασμός ἐστιν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν· οὐ περὶ τῶν
ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.
3 καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν
τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. 4 ὁ λέγων * ὅτι″ ἔγνωκα
αὐτόν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης
ἐστίν, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν· 5 ὃς δ' ἂν
e 1 Joh. 4:12. τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς e ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη
τοῦ θεοῦ τετελείωται. ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν
αὐτῷ ἐσμεν. 6 ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει, καθὼς
6. αὐτὸς [οὕτως] ἐκεῖνος περιεπάτησεν, καὶ αὐτὸς † περιπατεῖν.

1 Filioli mei, haec scribo vo-
bis ut non peccetis: sed et si
quis peccaverit, advocatum
habemus apud patrem, Iesum
Christum iustum, 2 et ipse est
propitiatio pro peccatis nostris,
non pro nostris autem tantum
sed etiam pro totius mundi.
3 Et in hoc scimus quoniam
cognovimus eum, si mandata
eius observemus. 4 Qui dicit
se nosse eum et mandata eius
non custodit, mendax est et in
eo veritas non est: 5 qui autem
servat verbum eius, vere in eo
caritas dei perfecta est: in hoc
scimus quoniam in ipso sumus.
6 Qui dicit se in ipso manere,
debet sicut ille ambulavit et
ipse ambulare.

---

7. *εχωμεν* 13. (et ii. 1).
— *αλληλων*] *αυτου* A* *ut vid. Tol. Clem. Tert.* de Pudic. 19.
— *Ιησου*] † add. *χριστου* ς. A. 13. 31. KL. Vulg. Syr.Hcl.* Memph. *Tert.* de Pudic. 19. | om. BℵC. *Fuld.* Syrr. Pst.&Hcl.txt. Theb. Arm. Æth. *Clem.*
8. *ἑαυτους*] *ἑαυτοις* C*.
— *ἐν ἡμιν* ante *ουκ εστιν* AC. 13. 31. K. Vulg. *m.* Syr.Hcl. Arm. *Cypr.* 211. 238. *Lucif.* 157. (praem. Dei Syr.Hcl.) | ‡ post ς. BℵL. Syr.Pst. Memph. Theb. Æth. *Tert.* de Pudic. 19. (vid. ver. 10.)
9. *εστιν Cypr.* 211. | om. ℵ*. (add.[c])
— *και δικαιος Cypr.* | om. *και* 31*. (add. man. rec.)
— *ἁμαρτιας* 2º.] add. *ἡμων* ℵC. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. (om. *ἡμιν*) Arm. Æth. | om. AB. rel. *m.*
— *καθαρισῃ*] -*σει* AC². 13.
— *ἡμας*] om. C.
10. *ουκ ἡμαρτηκαμεν* ℵ.

1. *πατερα Orig.* iv. 24[b]. 39[b]. 154[d]. 159[a]. *Cypr.* 71. *Petr. Alex.* Routh. iv. 39. | *θεον* Arm. *Eus.* in Psal. 295[d]. | Deum patrem *Tert.* de Pudic. 19.
— *δικαιον*] praem. et immaculatum Arm.
2. *εστιν*] ante *ἱλασμος* A. Vulg. Syr.Pst. *Orig. Int.* i. 93[c]. ii. 221[c]. 239[e]. *Eus.* in Psal. 295[d]. *Cypr.* 71. *Hil.* 164[b]. | post B(*sic* Alford.)ℵC. 13. 31. KL. *Clem.* 309. *Orig.* i. 480[a]. (521[e].) (751[d].) ii. 829[b]. iii. 204[b]. iv. 24[b]. 39[c]. 155[a]. 159[a]. *Eus.* D.E. 385[c]. in Psal. 315[c]. *Petr. Alex.* Routh. iv. 39. *Tert.* de Pudic. 19.
— *μονον*] *μονων* B. Memph. Theb. *Orig.* i. 521[e]. | Contra, AℵC. rel. *Orig.* in locis rel.
— *ὁλου*] post *του κοσμου* 31. | Contra, *Clem.* 310. *Orig.* i. *bis.* iii. iv. 155[a]. 159[a]. *Eus.* D.E. in Psal. 315[d].
3. *γινωσκομεν Clem.* 310. | -*κωμεν* A.
— *τηρωμεν Clem.* | *φυλαξωμεν* ℵ*. (corr[c].)

4. *λεγων ὁτι* ABℵ. Syrr.Pst.&Hcl. *sic* Theb. *Clem.* 310. *Cypr.* 34. *Lucif.* 137. | *om. *ὁτι* ς. C. 13. 31. KL. Memph. Arm. Æth. *Clem.* 531. [Vulg.]
— *και* 2º. *Clem. Cypr. Lucif.* | om. A. 13.
— *εν τουτῳ Clem. bis. Cypr. Lucif.* | om. ℵ.
— *αληθεια*] add. *του θεου* ℵ. Æth. | om. rel. *Clem.* bis. *Cypr. Lucif.*
5. *τηρῃ Clem.* 310. | *τηρει* 13. K.
— *εν τουτῳ*] post *ἡ αγαπη του θεου* 31. Æth. | Contra, *Clem.*
6. *και αυτος* ·[*οὑτως*] *περιπατειν Clem.* 310. *Cypr.* 90. 175. 250. | om. L.
— *αυτος*] † add. *οὑτως* ς. ℵC. 13. 31. K. Syr.Hcl. (Memph.) Arm. | om. AB. Vulg. Syr.Pst. Theb. Æth. *Clem. Orig. Int.* i. 192[a]. *Cypr.* ter.

---

6 veritatem non facimus *Cl.* | 7. emundat nos ab *Cl.* | 9. est et justus *Cl.* | 10. faciemus *Am.** | non est in nobis *Cl.*
4. in hoc veritas *Cl.* | 5. in hoc *Cl.* | et in hoc scimus *Cl.*

A B ℵ C. 13. 31. KL. B′

[f] Joh. 13:34.

10. οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ

3 [7] ‡ Ἀγαπητοί,″ οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν,
ἀλλ᾽ ἐντολὴν παλαιὰν ἣν εἴχετε ἀπ᾽ ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ
ἡ παλαιά ἐστιν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε †. [8] πάλιν [f] ἐντο-
λὴν καινὴν γράφω ἡμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ καὶ
ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ σκοτία παράγεται, καὶ τὸ φῶς τὸ ἀλη-
θινὸν ἤδη φαίνει. [9] ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι.
[10] ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ φωτὶ μένει,
καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. [11] ὁ δὲ μισῶν τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστίν, καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ
περιπατεῖ καὶ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία
ἐτύφλωσεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ· [12] γράφω ὑμῖν,
τεκνία, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα
αὐτοῦ. [13] γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ᾽
ἀρχῆς. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν
πονηρόν. [14] ‡ ἔγραψα″ ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν
πατέρα. ἔγραψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν
ἀπ᾽ ἀρχῆς. ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροί ἐστε
καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει, καὶ νενικήκατε τὸν
πονηρόν. [15] μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν τῷ
κόσμῳ. ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη
τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ· [16] ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ
ἐπιθυμία τῆς σαρκός, καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν,
καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρός,

[7] Carissimi, non mandatum
novum scribo vobis, sed man-
datum vetus quod habuistis ab
initio: mandatum vetus est
verbum qnod audistis. [8] Ite-
rum mandatum novum scribo
vobis, quod est verum et in
ipso et in vobis, quoniam tene-
brae transierunt et lumen ve-
rum iam lucet. [9] Qui dicit se
in luce esse et fratrem suum
odit, in tenebris est usque
adhuc. [10] Qui diligit fratrem
suum, in lumine manet, et
scandalum in eo non est: [11] qui
autem odit fratrem suum, in
tenebris est et in tenebris am-
bulat et nescit quo eat, quo-
niam tenebrae obcaecaverunt
oculos eius. [12] Scribo vobis,
filioli, quoniam remittuntur
vobis peccata propter nomen
eius. [13] Scribo vobis, patres,
quoniam cognovistis eum qui
ab initio est. Scribo vobis,
adulescentes, quoniam vicistis
malignum. [14] Scribo vobis, in-
fantes, quia cognovistis patrem.
[Scribo vobis, patres, quia
cognovistis eum qui ab initio
est.] Scripsi vobis, iuvenes, quia
fortes estis et verbum dei in vo-
bis manet et vicistis malignum.
[15] Nolite diligere mundum ne-
que ea quae in mundo sunt. Si
quis diligit mundum, non est
caritas patris in eo: [16] quoniam
omne quod in mundo est, con-
cupiscentia carnis est et con-
cupiscentia oculorum et super-
bia vitae, quae non est ex

7. *αγαπητοι* ABℵC. 13. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. | ‡ *αδελφοι* ς. 31. KL. Æth.
— *εντολην*] om. 13. (habet *ου*).
— *ὑμιν*] add. *ὁ εστιν αληθες εν αυτῳ* 31*.
— *ηκουσατε*] † add. *απ᾽ αρχης* ς. 31. KL. | om. ABℵC. 13. Vulg. Syrr.Pst. &Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth.
8. *αληθες*] post *εν αυτῳ* A. | *αληθ. και εν αυτῳ* ℵ.
— *ὑμιν* 2°. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.txt. Memph. Theb. Arm. Æth. | *ἡμιν* A. 31. *Tol.* Syr.Hcl.mg.
— *σκοτια*] *σκια* A.
— *το αληθινον*] *τον αληθ.* ℵ*. (corr.[c])
9. *μισων*] add. *ψευστης εστιν και* ℵ. Arm. Æth. *Cypr.* 305. *Lucif.* 137. | om. rel. *Orig.* iv. 78[c]. *Cypr.* 258. (vid. ver. 4.)
10. *εν αυτῳ* ante *ουκ εστιν* B. 13. 31. KL. Vulg. Syr.Hcl. Arm. | post AℵC. *m.* Syr.Pst. Memph. Theb. *Lucif.*
12. *αφεωνται*] *αφεονται* ℵ*. (corr.[c]) (13.) remittentur *Am.* Memph.
— *ὑμιν*] *ὑμων* 31. L *sic.*
13. *το πονηρον* ℵ.
14. *εγραψα ὑμ. παιδ.* ABℵC. 13. L. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 27[c]. | ‡ *γραφω ὑμ. παιδ.* ς. 31. K. Arm. in edd. quibusdam.) *Orig. Int.* ii. 300[f]. Vulg. vertit et *γράφω* ver. 13. et *ἔγραψα* ver. 14. per "scribo."
— *εγραψα ὑμιν πατ.......αρχης* *Orig. Int.* iii. 27[c]. | om. Vulg. *Cl. Am.* (non *Fuld. Demid. Harl.*)
— *τον απ᾽*] *το απ᾽* B.
— *του θεου* AℵC. rel. vv. *Orig. Int.* iii. | om. B. Theb.
15. *τῳ κοσμῳ* *Orig.* i. 300[c]. | om. *τῳ* 31.
— *ουκ εστιν*] post *εν αυτῳ* 31. | Contra, *Orig.* i. *Cypr.* 175. 208. 236.
— *πατρος* Bℵ. 31. KL. Vulg. Syrr.Pst. &Hcl. Memph. *sic.* Theb. Arm. *Orig.* i. *Cypr.* ter. | *θεου* AC. 13. *Harl.* Æth. *Orig. Int.* ii. 247[e].
16. *αλλα* BC. | ‡ *αλλ᾽* ς. Aℵ. rel. *Orig.*
17. *αυτου* *Cypr.* 175. 208. 236. 308. *Lucif.* 244. | om. A. 13. Arm. *Zoh.* *Orig.* i. 300[c].
— fin.] add. quemadmodum ille qui est in aeternum Theb. quomodo Deus manet in aeternum *Tol. Cypr.* 308. *Lucif.* quom. et Deus etc. *Cypr.* 308. quomodo et ipse manet in aeternum. *Cypr.* 311.
18. *εσχατη ὡρα* *Iren.* 206. *Orig.* iii. 476[a]. 699[d]. | *εσχατη τη ὡρα* C.
— *και* 1°. *Iren.* 206. *Orig.* iii. 699[d]. | om. K.
— *ὁτι* Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. *Iren. Orig.* i. 692[d]. iii. 699[d]. *Orig. Int.* iii. 851[d].

8. est verum *Cl.* | quia *Cl.* | verum lumen *Cl.* | 11. quia *Cl.* | 12. remittentur *Am.* | 14. Scribo vobis juv. quoniam. *Cl.* (*om.* Scr. vobis patres....init. est. *Am. Cl.*) manet in vobis *Cl.* | 16. est in mundo *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. Theb. Arm. Æth.

Γ'

ᵍ cap. 2:22. 2 Joh. 4:3 7.

20. οἴδατε πάντες.

ʰ 2 Joh. 9.

‡ ἀλλὰ″ ἐκ τοῦ κόσμου ἐστίν. 17 καὶ ὁ κόσμος παρά-
γεται, καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα
τοῦ θεοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.
4 18 Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν, καὶ καθὼς ἠκού-
σατεᵍ ὅτι † ἀντίχριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι
πολλοὶ γεγόνασιν, ὅθεν γινώσκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα
ἐστίν. 19 ἐξ ἡμῶν ‡ ἐξῆλθαν,″ ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν·
εἰ γὰρ ‡ ἐξ ἡμῶν ἦσαν,″ μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν·
ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶν πάντες ἐξ ἡμῶν.
20 καὶ ὑμεῖς χρῖσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε
πάντα. 21 οὐκ ἔγραψα ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλή-
θειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ
τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστιν. 22 τίς ἐστιν ὁ ψεύστης, εἰ
μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ χριστός;
οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα
καὶ τὸν υἱόν. 23 πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν
πατέρα ἔχει· * ʰὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα
ἔχει.″
5 24 Ὑμεῖς † ὃ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς ἐν ὑμῖν μενέτω.
ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνῃ ὃ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν
τῷ υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε. 25 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ
ἐπαγγελία ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν
τὴν αἰώνιον. 26 ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανών-
των ὑμᾶς. 27 καὶ ὑμεῖς τὸ χρῖσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ

patre, sed ex mundo est. 17 Et
mundus transibit et concu-
piscentia eius: qui autem facit
voluntatem dei, manet in
aeternum.
18 Filioli, novissima hora est,
et sicut audistis quia anti-
christus venit, nunc autem
antichristi multi facti sunt,
unde scimus quia novissima
hora est. 19 Ex nobis prodie-
runt, sed non erant ex nobis:
nam si fuissent ex nobis, per-
mansissent utique nobiscum;
sed ut manifesti sint quoniam
non sunt omnes ex nobis.
20 Sed vos unctionem habetis
a sancto, et nostis omnia.
21 Non scribsi vobis quasi igno-
rantibus veritatem sed quasi
scientibus eam, et quoniam
omne mendacium ex veritate
non est. 22 Quis est mendax
nisi qui negat quoniam Iesus
non est Christus? Hic est
antichristus, qui negat patrem
et filium. 23 Omnis qui negat
filium, nec patrem habet: qui
confitetur filium, et patrem
habet.
24 Vos quod audistis ab initio,
in vobis permaneat. Si in vo-
bis permanserit quod ab initio
audistis, et vos in filio et patre
manebitis. 25 Et haec est pro-
missio quam ipse pollicitus est
vobis, vitam aeternam. 26 Haec
scripsi vobis de his qui sedu-
cunt vos. 27 Et vos unctionem
quam accepistis ab eo, maneat

Cypr. 126. 152. *Lucif.* 195. | om. AL. Æth.

18. *αντιχριστος*] † praem. ὁ ϛ. Aℵᶜ. 13. 31. K*s*L. | om. Bℵ*C. Arm. *Orig.* i. 692ᵈ. iii. 699ᵈ.

— *αντιχρηστοι* 31. (sed *αντιχριστος*) | Contra, *Clem.* 532. *Orig.* iii. 699ᵈ.

— *γινωσκομεν* *Orig.* iii. 699ᵈ. *Cypr.* 126. | *-κωμεν* A. (*εγνωκαμεν* *Clem.*)

19. *εξηλθαν* ABC. | ‡ *-θον* ϛ. ℵ. 13*s*. 31. KL. *Clem.* 532. *Orig.* iv. 443ᵈ.

— *εξ ἡμων* 2⁰. ante *ησαν* BC. Syrr.Pst.& Hel. Memph. Theb. *Tert.* de praescr. Haer. 3. | ‡ post ϛ. Aℵ. 13. 31. KL. Vulg. Arm. *Iren.* 206. *Clem.* *Orig.* iii. 316ᵉ. *Cypr.* 83. 126. 152. 197. *Lucif.* (Lu.) [Æth.] *Orig.* *Int.* iii. 70ᵇ. 279ᵇ.

— *μεμενηκεισαν* *Clem.* | *μεμενικασαν* 13.

20. *και* 2⁰.] om. B. Theb.

— *παντα* AC. 13. 31. KL. Vulg. Syrr. Pst.&Hel. Memph. Arm. Æth. | *παντες* Bℵ. Theb. | omnem hominem (*παντα*) Syr.Pst.

21. *παν*] om. C.

22. *ὁ ψευστης*] om. ὁ 13. Syr.Hel.txt. (ctra, marg.)

— *αρνουμενος*] add. *και* ℵ*. (corr.¹)

— *αντιχρηστος* 31.

23. fin. *ὁ ὁμολογων τον υἱον και τον πατερα εχει* ABℵC. 13. Vulg. (*m.*) *Harl.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. (Æth.) *Orig.* i. 301ᶜ. iv. 281ᵈ. 282ᵃ. *Eus.* in Psal. 22ᵃ. (et filium et patrem habet *m.* *Cypr.* 265. 296. *Hil.* 907ᵉ.) *Cypr.* (135.) (265.) (296.) (*Hil.* 907ᵉ.) (*Lucif.* 171.) | * om. ϛ. 31. KL. Theb. *ut vid.* (lacuna in codice, sed "patrem" habet ad fin.)

24. *ὑμεις*] † add. *ουν* ϛ. 31. KL. ("etiam" Memph. Æth. *δε* Theb.) | om. ABℵC. 13. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Arm.

24. *ηκουσατε*] *ακηκοατε* ℵ.

— *εν ὑμιν* 2⁰.] om. *εν* ℵ*. (add.ᶜ)

— *μεινη*] *μένῃ* K *sic* ap. Matthaeium.

— *απ' αρχης ηκουσατε* ABC. rel. *Am.* Syr.Hel. Arm. | *ακηκοατε απ' αρχης* ℵ. Vulg. *Cl.* Syr.Pst. Memph. Theb.

— *εν τῳ πατρι* AℵC. rel. | om. *εν* B. Vulg. | (*εν τῳ πνευματι* 31.) ‖ *εν τῳ πατρι* ante *εν τῳ υἱῳ* ℵ. Syr Pst.

25. *ἡμιν* AℵC. rel. vv. | *ὑμιν* B. *Am.* *Fuld.*

— *αιωνιον*] *αιωνιαν* B.

26. *ταυτα*] add. *δε* ℵ. Syr.Pst. (et hoc Æth.)

— *πλανωντων*] *-νουντων* A. | *-νοντων* 13.

27. *χρισμα* 1⁰. AℵC. rel. Vulg. | *χαρισμα* B.

— *ελαβετε*] *-βατε* B* *Rul.* *Mai.*

17. transit *Cl.* | 18. et nunc antich. *Cl.* | 22. is qui *Cl.* | *om.* non *Cl.* | 24. audistis ab initio *Cl.* | 25. repromissio *Cl.* | nobis *Cl.*

ABℵC. 13. 31. KL. ‡ μένει ἐν ὑμῖν," καὶ οὐ χρείαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκῃ
ὑμᾶς, ἀλλ' ὡς τὸ ‡ αὐτοῦ" χρῖσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ
πάντων, καὶ ἀληθές ἐστιν καὶ οὐκ ἔστιν ψεῦδος, καὶ
καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς ‡ μένετε" ἐν αὐτῷ. 23 καὶ νῦν,
28. ἔχωμεν τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ ἵνα ‡ ἐὰν" φανερωθῇ, ‡ σχῶμεν"
παῤῥησίαν καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ πα-
ρουσίᾳ αὐτοῦ. 29 ἐὰν εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστιν, γινώ-
29. ὅτι [καί] σκετε ὅτι * καὶ" πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ
III. αὐτοῦ γεγέννηται. 1 "Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν
ἡμῖν ὁ πατήρ, ἵνα τέκνα θεοῦ κληθῶμεν, * καί ἐσμεν."
[l] Joh. 17:25. [l] διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω
αὐτόν.
6 2 Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμεν, καὶ οὔπω
ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα· οἴδαμεν † ὅτι ἐὰν φανερωθῇ,
ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὀψόμεθα αὐτὸν καθώς
ἐστιν. 3 καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ
ἁγνίζει ἑαυτὸν καθὼς ἐκεῖνος ἁγνός ἐστιν. 4 πᾶς ὁ
ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ, καὶ ἡ
ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία. 5 καὶ οἴδατε ὅτι ἐκεῖνος
ἐφανερώθη ἵνα τὰς ἁμαρτίας † ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία ἐν
αὐτῷ οὐκ ἔστιν. 6 πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ ἁμαρ-
[k] 3 Joh. 11. τάνει· [k] πᾶς ὁ ἁμαρτάνων οὐχ ἑώρακεν αὐτὸν οὐδὲ
ἔγνωκεν αὐτόν. 7 τεκνία, μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς· ὁ

in vobis: et non necesse habetis ut aliquis doceat vos, sed sicut unctio eius docet vos de omnibus, et verum est et non est mendacium, et sicut docuit vos manete in eo. 28 Et nunc, filioli, manete in eo, ut cum apparuerit habeamus fiduciam, et non confundamur ab eo in adventu eius. 29 Si scitis quoniam iustus est, scitote quoniam omnis qui facit iustitiam ex ipso natus est. 1 Videte qualem caritatem dedit nobis pater ut filii dei nominemur et simus. Propter hoc mundus non novit nos, quia non novit eum.

2 Carissimi, nunc filii dei sumus, et nondum apparuit quid erimus. Scimus quoniam cum apparuerit similes ei erimus, quoniam videbimus eum sicuti est. 3 Et omnis qui habet spem hanc in eo sanctificat se, sicut et ille sanctus est. 4 Omnis qui facit peccatum et iniquitatem facit, et peccatum est iniquitas. 5 Et scitis quoniam ille apparuit ut peccata tolleret, et peccatum in eo non est. 6 Omnis qui in eo manet non peccat, et omnis qui peccat non vidit eum nec cognovit eum. 7 Filioli, nemo vos

27. *μεν.* ante *εν ὑμιν* (A)BℵC. 13. 31. Vulg. (Syr.Pst.) Memph. Theb. Arm. Æth. (*ἡμιν* A* ut vid.) | ‡ post ς. KL. Syr.Hcl.
— *μενει*] *μενετω* 13. 31. Vulg. Syr.Hcl.
— *διδασκῃ*] *-κει* C. 13. KL.
— *αλλ' ὡς* AℵC. rel. | *αλλα* B. Æth.
— *το αυτου* B*Alf.*ℵC Vulg. Syr.Hcl. Theb. Arm. (hic spiritus Memph. spiritus ejus Æth.) | ‡ *το αυτο* ς. A. 13. 31. KL. (unctio quae est a Deo Syr.Pst.)
— *χρισμα* 2°. ABℵ^cC. 31. K*s*L. Vulg. Theb. | *χαρισμα* 13. | *πνευμα* ℵ*. Memph. Æth.
— *αληθες*] *-θης* ℵ.
— *ψευδος*] *-δες* C *ut vid.*
— *και καθως*] om. *και* A. Theb.
—, 28. *μεν. εν αυτῳ και νυν τεκνια* | om. ℵ. (in alterutro loco *μενετε*).
— *μενετε* ABC(vid. ℵ supra) Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | ‡ *μενειτε* ς. 13*s*. 31. KL.
28. *και νυν τεκνια μενετε εν αυτῳ*] om. 31.

28. *τεκνια*] add. *μου* K. Memph. Theb. Æth.
— *ἱνα εαν* ABℵC. 13. Theb. Arm. Æth. (ut cum Vulg. Memph.) | ‡ *ἱνα ὁταν* ς. 31. KL. Syrr.Pst.&Hcl.
— *σχωμεν* ABℵ^cC. | ‡ *εχωμεν* ς. ℵ*. 13*s*. 31. KL.
— *αισχυνθωμεν*] *ενσχυνθωμεν* 31.
— *απ' αυτου*] post *εν τῃ παρ. αυτου* ℵ. | ante ABC. rel. (ab eo, sed sit nobis fiducia in adventu ejus Syr.Pst.)
29. *ειδητε* BℵC. | *ιδητε* A. 31. KL. (13 n.l.)
— *ὁτι και* AℵC. 13. Vulg. *Cl. Fuld. Demid.* Syr.Pst. Theb. | *om. *και* ς. B. 31. KL. *Am. Harl. Tol.* Syr.Hcl. Memph. Arm. Æth.
— *γεγεννηται Elz.*] *γεγενηται* 31. *St.* 3. Syr.Hcl.*txt.* "fuit."
1. *δεδωκεν* BℵC. 31. K. | *εδωκεν* A. 13. L *sic.*
— *ἡμιν* AℵC. 13. 31. K²L. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | *ὑμιν* BK*.

1. *κληθωμεν* add. *και εσμεν* ABℵC. 13. Vulg. ("et sumus" *Fuld. Harl. Tol.*) Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. (2 MSS. penes Usc. et 1 penes Zoh.) Æth. | *om. ς. 31. KL. Arm. *Zoh.* (et simus Vulg. *Cl. Am. Demid.* et fecit nos Syr.Pst.)
— *ἡμας* ABℵ^cC. 13. Vulg. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Theb. Arm. ed. Æth. | *ὑμας* ℵ*. 31. KL. Arm. 1 MS.
2. *τεκνα*] post *θεου* 31. | ante *Orig.* iii. 797^d.
— *οιδαμεν*] † add. *δε* ς. 31. KL. Syr.Pst. Memph. Æth. *Orig.* iii. 982^b. | om. ABℵC. 13. Vulg. Syr.Hcl. Theb. Arm. *Orig.* i. 522^c. iii. 797^d.
— *οψωμεθα* 31.
3. *επ' αυτῳ*] *εν αυτῳ* 31. | *επι τῳ κυριῳ* *Clem.* 530.
— *ἑαυτον* *Clem.* | *αυτον* 31*.

29. quoniam et omnis *Cl.*
3. hanc spem *Cl.* | 5. quia *Cl.* | peccata nostra *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

ποιῶν τὴν δικαιοσύνην δίκαιός ἐστιν, καθὼς ἐκεῖνος
δίκαιός ἐστιν. 8 ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν ἐκ τοῦ διαβόλου
ἐστίν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει. εἰς τοῦτο
ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ
διαβόλου. 9 πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ ἁμαρτίαν
οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ
δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται. 10 ἐν
τούτῳ φανερά ἐστιν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ καὶ τὰ τέκνα
Δ' τοῦ διαβόλου. πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην οὐκ ἔστιν
ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ·
11 ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς,
ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους· 12 οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ
πονηροῦ ἦν, καὶ ἔσφαξεν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ
χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πο-
νηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια.

[1] Joh. 15:18. 7 13 [1] Μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί †, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ
κόσμος. 14 ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ
θανάτου εἰς τὴν ζωήν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς·
ὁ μὴ ἀγαπῶν † μένει ἐν τῷ θανάτῳ. 15 πᾶς ὁ μισῶν
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἀνθρωποκτόνος ἐστίν· καὶ οἴδατε
ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν
αὐτῷ μένουσαν. 16 ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην,
ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν· καὶ

seducat. Qui facit iustitiam, iustus est, sicut et ille iustus est:
8 qui facit peccatum, ex diabolo est, quoniam ab initio diabulus peccat. In hoc apparuit filius dei ut dissolvat opera diaboli.
9 Omnis qui natus est ex deo peccatum non facit, quoniam semen ipsius in eo manet, et non potest peccare, quoniam ex deo natus est.
10 In hoc manifesti sunt filii dei et filii diabuli. Omnis qui non est iustus non est ex deo, et qui non diligit fratrem suum;
11 quoniam haec est adnuntiatio quam audistis ab initio, ut diligamus alterutrum,
12 non sicut Cain ex maligno erat et occidit fratrem suum. Et propter quid occidit eum? quoniam opera eius maligna erant, fratris autem eius iusta.

13 Nolite mirari, fratres, si odit vos mundus.
14 Nos scimus quoniam translati sumus de morte in vitam, quoniam diligimus fratres: qui non diligit, manet in morte.
15 Omnis qui odit fratrem suum homicida est, et scitis quoniam omnis homicida non habet vitam aeternam in se manentem.
16 In hoc cognovimus caritatem dei, quoniam ille pro nobis animam suam posuit: et nos debemus

---

4. *την ἁμαρτ.*] om. *την* 31.
— *εστιν*] add. *και* ℵ*.
5. *οιδατε* ABC. rel. Memph. rel. *Tert.* de Pudic. 19. | *οιδαμεν* ℵ. Theb. Arm.
— *τας ἁμαρτιας*] † add. *ἡμων* ς. ℵC. 31. KL. Vulg. *Cl.* Syr.Pst. Theb. | om. AB. 13. *Am. Fuld. Harl. Tol.* Syr.Hcl. Memph. Arm. Æth. *Tert.*
— *αρει* 13.
— *εν αυτῳ*] post *ουκ εστιν* ℵ. Memph. Theb. Æth.
6. *ἑωρ.*] *ἑορ.* B* *Rul.*([2] *Verc.*)
7. *τεκνια* Bℵ. 31. KL. Vulg. *m.* Syrr. Pst.&Hcl.txt. Theb. Arm. Æth. | *παιδια* AC. 13. Syr.Hcl.*mg.* Memph. (*Lucif.* 137.)
— *μηδεις*] *μη τις* A. [C n.l]
— *την δικαιοσ.*] om. *την* ℵ*. (add.[c])
— *δικαιος* 2[o]. *Tert.* de Pudic. 19. | om. 13. (praem. Christus Syr.Pst.)
8. *ὁ* ab init. *Orig.* i. 233[a]. iv. 320[b]. 323([d])[e]. 324[c]. | *ὁ δε* A. *Tol.* Memph. Arm. Æth. *Lucif.* 137. "et" Syr.Pst.

8. *του θεου* *Orig.* i. 233[c]. iv. 323[d]. *Tert.* de Pudic. 19. | om. 13.
— *λυσῃ* *Orig* i. iv. 323[d]. | *λυσει* 13.
9. *γεγεννημενος* *Orig.* i. 232[ad]. iv. 323[d]. 324[c]. 325de. | *γεγενημενος* K. | *γεννωμενος* *Orig.* iv. 325[b].
10. *πας*] praem. *και* C* *ut vid.* Æth. | Contra, *Orig.* iv. 323[d]. *Cypr.* 308. *Lucif.* 138. 139.
— *ὁ μη ποι. δικαιοσ.*] qui non est justus Vulg. *m.* Syr.Hcl.*mg.* Theb. *ὁ μὴ ὢν δίκαιος* *Orig.* iv. 323[d]. *Cypr.* 305. *Lucif.* *bis.*
— *δικαιοσυνην*] praem. *την* AC. 31. K. (vid. ver. 7.) | om. Bℵ. 13. L.
11. *αγγελια* AB. 13. 31. KL. Vulg. | *επαγγελια* ℵC. Syr.Hcl. Memph. Theb. *Lucif.* bis. | *επαγγελεια* Syr.Hcl.mg. *Gr.* | mandatum *Harl.* Syr.Pst. Arm. Æth.
13. *μη*] praem. *και* ℵC*. Syr.Pst. Arm. Æth. | om. ABC[2]. 13. 31. KL. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. *Lucif.* 138. 139.
— *θαυμαζετε*] *-ζητε* 31.

13. *αδελφοι*] † add. *μου* ς. KL. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Theb. (Æth.) | om. ABℵC. 13. 31. Vulg. Arm. *Lucif.* bis.
14. *ἡμεις*] *ὑμεις* 13.
— *μεταβεβηκαμεν*] *-βηκεν* ℵ.
— *αδελφους*] add. *ἡμων* ℵ. Syr.Pst.
— *αγαπων*] † add. *τον αδελφον* ς. C. 31. KL. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. *Woide* Æth. | om ABℵ. 13. Vulg. Theb. *Munt.* Arm. *Lucif.* 138. 139.
15. *αυτου*] *ἑαυτου* B. Vulg. *Cypr.* 212. 258. | om. *Clem.* 530.
— *οιδατε*] praem. *ουκ* 31.
— *εν αυτῳ* B. 13. 31. K. | *εν ἑαυτῳ* AℵCL*sic.* Vulg. *Cypr.* 305. *Lucif.* 138. 139.
16. *αγαπην*] add. *του θεου* Vulg. Arm. edd. (ipsius *m.*)
— *εθηκεν*] *τεθεικεν* (ante *την ψυχην αυτου*). 31*.

---

11. diligatis *Cl.* | 12. Caia qui *Cl.* | 13. nos *Am.* | 14. ad vitam *Cl.* | 15. in semetipso *Cl.* | 16. pro nobis animam suam *Cl.*

ABℵ(C.) 13. 31. KL.

ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς
‡ θεῖναι." 17 ὃς δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου, καὶ
θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ
τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ
θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ; 18 τεκνία †, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ
μηδὲ * τῇ" γλώσσῃ, ‡ ἀλλὰ" * ἐν" ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ.
19 [καὶ] ἐν τούτῳ ‡ γνωσόμεθα" ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας
ἐσμέν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὰς καρδίας
ἡμῶν· 20 ὅτι ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι
μείζων ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν καὶ γινώσκει
πάντα. 21 ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδία † μὴ καταγινώσκῃ
ἡμῶν, παῤῥησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν, 22 καὶ ὃ ἐὰν
αἰτῶμεν λαμβάνομεν ‡ ἀπ'" αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς
αὐτοῦ τηροῦμεν καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦ-
μεν. 23 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα ‡ πιστεύω-
μεν" τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ χριστοῦ καὶ
ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν.
24 καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει, καὶ
αὐτὸς ἐν αὐτῷ. καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν
ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

19. τὴν καρδιάν

21. ἡ καρδιά [ἡμῶν] μὴ καταγιν. [ἡμῶν]

pro fratribus animas ponere.
17 Qui habuerit substantiam
mundi et viderit fratrem suum
necesse habere et clauserit
viscera sua ab eo, quomodo
caritas dei manet in eo? 18 Fi-
lioli, non diligamus verbo nec
lingua, sed opere et veritate.
19 In hoc cognoscimus quoniam
ex veritate sumus: et in con-
spectu eius suademus corda
nostra, 20 quoniam si reprae-
henderit nos cor nostrum,
maior est deus corde nostro et
novit omnia. 21 Carissimi, si
cor nostrum non reprehenderit
nos, fiduciam habemus ad
deum, 22 et quodcumque pe-
tierimus accipiemus ab eo, quo-
niam mandata eius custodimus
et ea quae sunt placita coram
eo facimus. 23 Et hoc est man-
datum eius, ut credamus in
nomine filii eius Iesu Christi et
diligamus alterutrum sicut de-
dit mandatum nobis. 24 Et
qui servat mandata eius, in
illo manet et ipse in eo: et in
hoc scimus quoniam manet in
nobis, de spiritu quem dedit
nobis.

16. θειναι ABℵC. | ‡ τιθεναι ς. 13 *ut vid.* 31. KL.
17. εχῃ] εχει 13. L.
— θεωρῃ] -ρει 31. KL. [h. 13.]
— κλεισῃ] κλησει 13. L.
— μενεῖ B²KL.
18. τεκνια] † add. μου ς. 31. KL. Vulg. *Cl.* Syr.Pst. Memph. Theb. Æth. | om. ABℵC. *Am.m.* Syr.Hcl. Arm. *Clem.* 608. (13 n.l.)
— μηδε *Clem.* | και ℵ. Syr.Pst. Æth.
— τῃ γλωσσῃ ABC. 31. KL. || *om. τῃ ς. ℵ. 13*s.* Arm. *Clem.*
— αλλα Aℵ. | ‡ αλλ' ς. BC. rel. *Clem.*
— εν εργῳ AB *Bly. Alford* ℵC. 31. L. Arm. *Clem.* | *om. εν ς. B*Mai.* 13*s.* K. Vulg.
19. και 1°. ℵC. 13. 31. KL. Syr.Pst. Theb. Arm. Æth. | om. AB. Vulg. Syr.Hcl. Memph. *Clem.* 608.
— γνωσομεθα ABℵC. Memph. Theb. Arm. *Clem.* (13 n.l.) | ‡ γινωσκομεν ς. 31. KL*sic.* Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Æth.
— εμπροσθεν] εκπροσθεν ℵ.
— τας καρδιας A²ℵC. 13. 31. KL. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm. || την καρδιαν A*B. Syr.Pst. Theb. Æth.
20. εαν] αν A.

20. καταγινωσκῃ] -κει 13. L. | (καταγιγνωσκη ℵ.)
— ὁτι 2°. BℵC. 31. KL. Syrr.(Pst.)&Hcl. | om. A. 13. Vulg. Memph. Theb. Arm. Æth.
— μειζον K.
— θεος] κυριος C.
21. αγαπητοι ABC. rel. vv. | αδελφοι ℵ.
— εαν *Orig.* iii. 230ᵈ. 297ᶠ. | αν A.
— καρδια] † add. ἡμων ς. ℵC. 31. KL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. *Cypr.* 325. | om. AB. 13. (ἡ συνειδησις ἡμων *Orig.* iii. 230ᵈ. et om. ἡμων 297ᶠ. conscientia nostra *Orig. Int.* iv. 486ᵃ.)
— καταγινωσκῃ Bℵ^cC. rel. *Orig.* iii. *bis.* | -σκει A. 13. L. | -σκω ℵ* *sic.*
— ἡμων Aℵ. 13. 31. KL. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig.* iii. 297ᶠ. *Orig. Int.* iv. | om. BC. *Orig.* iii. 230ᵈ.
— εχομεν AℵC. 31. K*s*L. Vulg. *Orig.* iii. bis. *Cypr.* 325. | εχει B. | εχωμεν 13. *Lucif.* 140.
22. εαν] αν B. 31. *Orig.* iii. 230ᵉ.
— αιτωμεν] αιτωμεθα ℵ. *Orig.* iii.
— λαμβανομεν *Orig.* iii. | -νωμεν A. 31. | accipiemus Vulg. Syr.Hcl. Theb. *Cypr.* 325. *Lucif.* 140.

22. απ' ABℵC. 13. | ‡ παρ' ς. 31. KL. *Orig.* iii.
— τηρουμεν BC. 13. 31. L. *Lucif.* | -ρωμεν AℵK.
23. πιστευωμεν AℵC. 13. | ‡ πιστευσωμεν ς. B. 31. KL.
— τῳ ονοματι του υἱου αυτου Ιησου χριστου BℵC. rel. Vulg. rel. *Lucif.* 140. | τῳ ονοματι αυτου Ιησ. χριστῳ A. | τῳ υἱῳ αυτου Ιησ. χριστῳ 13. Æth.
— ἡμιν ABℵC. 13. 31. Vulg. rel. | om. KL.
24. και εν τουτῳ ABℵ^cC. rel. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. | om. και ℵ*. Theb.
— ἡμιν ante εδωκεν ABC. 13. 31. L. | post ℵK. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm.
1. τα πνευματα] praem. παντα K. | om. *Orig. Int.* iv. 670ᶜ.
— πιστευετε] -ητε 31.
— ψευδοπροφηται] γευδοπροφηται ℵ*. (corr.ᶜ)

17. hujus mundi *Cl.* | necessitatem *Cl.* | 18. filioli mei *Cl.* | neque lingua *Cl.* | 19. suadebimus *Cl.* | 22. et quidquid *Cl.*

Vulg. IV. Syrr. P.H. Memph. Theb. Arm. Æth.
m 2 Pet. 2:1. 2 Joh. 7.
2. ἐν σαρ. ἐληλυθέναι
¶ C.
n cap. 2:22.

8 [1] Ἀγαπητοί μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ
δοκιμάζετε τὰ πνεύματα, εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, [m] ὅτι
πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον.
[2] ἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦ-
μα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα,
ἐκ τοῦ θεοῦ ¶ ἐστίν. [3] καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ
τὸν Ἰησοῦν † † ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστιν· καὶ τοῦτό ἐστιν
τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, [n] καὶ νῦν
ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη. [4] ὑμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστε,
τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν
ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. [5] αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσίν·
διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν, καὶ ὁ κόσμος
αὐτῶν ἀκούει. [6] ἡμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμεν· ὁ γινώσκων
τὸν θεὸν ἀκούει ἡμῶν· ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ
ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς
ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.

E' 9 [7] Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγά-
πη ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ
τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ γινώσκει τὸν θεόν· [8] ὁ
μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν θεόν, ὅτι ὁ θεὸς

[1] Carissimi, nolite omni spiritui credere, sed probate spiritus si ex deo sint, quoniam multi pseudoprophetae exierunt in mundum. [2] In hoc cognoscitur spiritus dei. Omnis spiritus qui confitetur Iesum Christum in carne venisse, ex deo est: [3] et omnis spiritus qui solvit Iesum Christum, ex deo non est; et hic est antichristus, quod audistis quoniam venit, et nunc iam in mundo est. [4] Vos ex deo estis, filioli, et vicistis eum, quoniam maior est qui in vobis est quam qui in mundo. [5] Ipsi de mundo sunt: ideo de mundo locuntur, et mundus eos audit. [6] Nos ex deo sumus: qui novit deum, audit nos; qui non est ex deo, non audit nos. In hoc cognoscimus spiritum veritatis et spiritum erroris. [7] Carissimi, diligamus invicem, quoniam caritas ex deo est, et omnis qui diligit ex deo natus est et cognoscit deum. [8] Qui non diligit, non novit deum, quoniam deus caritas

2. *γινωσκετε* ABℵ^c C. rel. Syr.Hel.Memph. Theb. Æth. cognoscite *Iren.* 207. | *-κεται* 31. K. cognoscitur Vulg. Syr.Pst. | *-κομεν* ℵ*. Arm.

— *Ιησουν*] post *χριστον* C. | Contra, *Iren. Cypr.* 288. *Lucif.* 217. (om. *χριστον* *Orig. Int.* ii. 70^b.)

— *εληλυθοτα* AℵC. rel. | *εληλυθεναι* B. Vulg. *Iren. Cypr. Orig. Int.* ii. iv. 562^a. vid. *Polyc.* in ver. 3. (hunc versum *ut vid.* etiam spectantem.)

3. *ὁ μη ὁμολογει* MSS. vv. (*Polyc.* ad Phil. vii.) | qui solvit Vulg. *Iren.* 207. "Sententia enim eorum homicidialis, Deos quidem plures confingens et Patres multos simulans; comminuens autem et per multa *dividens* Filium Dei: quos.... Joannes in praedicta epistola fugere eos praecepit dicens,.... Et omnis spiritus qui solvit Jesum, non est ex Deo sed de antichristo est" *Iren.* "Non solvimus suscepti corporis hominem, cum sit scriptum apud Joannem, Omnis spiritus qui solvit Jesum non est ex Deo." *Orig. Int.* iii. 883^b. *αὐτίκα γοῦν ἠγνόησεν* [*Νεστόριος*] *ὅτι ἐν τῇ καθολικῇ Ἰωάννου γέγραπτο ἐν τοῖς παλαιοῖς ἀντιγραφοῖς, ὅτι πᾶν πνεῦμα ὃ λύει τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστι. ταύτην γὰρ τὴν διάνοιαν ἐκ τῶν παλαιῶν ἀντιγράφων περιεῖλον οἱ χωρίζειν ἀπὸ τοῦ τῆς οἰκονομίας ἀνθρώπου βουλόμενοι τὴν θεότητα· διὸ καὶ οἱ παλαιοὶ ἑρμηνεῖς αὐτὸ τοῦτο ἐπεσημήναντο, ὥς τινες εἶεν ῥᾳδιουργήσαντες τὴν ἐπιστολήν, λύειν ἀπὸ τοῦ θεοῦ τὸν ἄνθρωπον θέλοντες.* Socr. Hist.. Eccles. vii. 32. (Forsitan e versione Latina haec desumpsit Socrates). qui negat *Tert.* de car. Chr. 24. qui autem negat *Cypr.* 288. negantes Christum in carne venisse et solventes Jesum *Tert.* adv. Marc. v. 16. nec quod Jesum Christum solvant *Tert.* de Jejun. 1. qui destruit *Lucif.* 217.

3. *τον Ιησουν*] om. Æth. *Tert. Cypr.* 288. ‖ om. *τον* ℵK. *Polyc.* | habent AB. 13. 31. L. ‖ † add. *χριστον* ς. 31. KL. *Am. Demid.* Theb. Arm. ed. *Polyc. Tert.* de car. Ch. | add. *κυριον* ℵ. | om. AB. 13. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. cdd. multi. Æth. *Iren. Lucif.* (*Cypr.*) ‖ † add. postea *εν σαρκι εληλυθοτα* ς. ℵ. (13.) 31. KL. Syrr. Pst.&Hcl. Arm. (*εν σαρκι εληλυθεναι* *Polyc. Tert.* (*Cypr.* 288.) *ἐληλυθῆναι* *sic* 13). sic habet Polyc. *πᾶς γὰρ ὃς ἂν μὴ ὁμολογῇ Ἰησοῦν χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθέναι ἀντίχριστός ἐστι.* vid. ver. 2. (sic etiam *Tert.* de car. Chr.) | om. AB. Vulg. Memph. Theb. Æth. *Iren. Lucif.*

3. *εκ*] om. KL.

— *ὁ ακηκοατε ὁτι* AB. rel. | *ὁτι ακηκοαμεν ὁτι* ℵ.

4. *τεκνια*] *τεκνα* 31.

6. *ὁς ουκ .... ακουει ἡμων* Bℵ. rel. vv. | om. AL.

— *εκ τουτου* Bℵ. rel. | *εν τουτῳ* A. Vulg. Memph. Theb.

7. *αγαπων*] add. *τον θεον* A. | add. fratrem *Demid. Tol.*

— *και πας ὁ αγαπων....* ver. 8. fin.] om. Syr.Hcl.

— *γινωσκει*] *γιγνωσκει* ℵ.

8. *ὁ μη αγαπων ουκ εγνω τον θεον* (A)B. (13). (31.) KL. vv. *Orig. Int.* iii. 29^d. | om. ℵ*. (Syr.Hcl. supra) Arm. cdd. Æth. (*ὁ μη αγαπων ουκ εγνωκεν* tantum ℵ^c. in marg.) | ad fin. ver. Syr.Pst.

— *ουκ εγνω* BKL. | *ου γεινωσκει* A. 13. Arm. | *ουκ εγνωκεν* ℵ^c. 31. (*εκεγνωκε* 31*.)

3. *om.* Christum *Cl.* | de quo aud. *Cl.* | 7. nos invicem quia *Cl.*

AB ℵ. 13. 31. KL. ἀγάπη ἐστίν. 9 ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ
θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ
ἀπέσταλκεν ὁ θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν
δι' αὐτοῦ. 10 ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι
ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγά-
πησεν ἡμᾶς, ° καὶ ἀπέστειλεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ
° cap. 2:2. ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. 11 ἀγαπητοί, εἰ
ς' οὕτως ὁ θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν
p Joh. 1:18. ἀλλήλους ἀγαπᾶν· 12 p θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται·
ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, καὶ ἡ
ἀγάπη αὐτοῦ τετελειωμένη ‡ ἐν ἡμῖν ἐστίν.″ 13 ἐν τούτῳ
γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν,
ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν. 14 καὶ ἡμεῖς
τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκεν
τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου. 15 ὃς ἂν ὁμολογήσῃ
ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ
μένει καὶ αὐτὸς ἐν τῷ θεῷ. 16 καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ
πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν.
ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ
θεῷ μένει, καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ.

17 Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα
παῤῥησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι
καθὼς ἐκεῖνός ἐστιν καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν ἐν τῷ κόσμῳ

est. 9 In hoc apparuit caritas
dei in nobis, quoniam filium
suum unigenitum misit deus in
mundum, ut vivamus per eum.
10 In hoc est caritas, non quasi
nos dilexerimus deum, sed quo-
niam ipse dilexit nos et misit
filium suum propitiationem
pro peccatis nostris. 11 Caris-
simi, si sic deus dilexit nos, et
nos debemus alterutrum dili-
gere. 12 Deum nemo vidit
umquam: si diligamus invi-
cem, deus in nobis manet, et
caritas eius in nobis perfecta
est. 13 In hoc intellegimus
quoniam in eo manemus et
ipse in nobis, quoniam de
spiritu suo dedit nobis. 14 Et
nos vidimus et testificamur
quoniam pater misit filium
salvatorem mundi. 15 Quicum-
que confessus fuerit quoniam
Iesus est filius dei, deus in eo
manet et ipse in deo. 16 Et
nos cognovimus et credimus
caritati dei, quam habet deus
in nobis. Deus caritas est, et
qui manet in caritate, in deo
manet et deus in eo.

17 In hoc perfecta est nobiscum
caritas, ut fiduciam habeamus
in die iudicii, quia sicut ille est
et nos sumus in hoc mundo.

9. *εν τοῦτο* 13. K.
— *απεσταλκεν* *Orig.* ii. 392°. | *απεστειλεν* K.
— *ὁ θεος*] om. *m.* Arm. *Usc.* Æth.
— *ζησωμεν* *Polyc.* ad Phil. viii. *Orig.* ii. | *ζωμεν* ℵ*. (corr.c)
10. *αγαπη*] add. *του θεου* ℵ. Memph. Theb.
— *ηγαπησαμεν* Aℵc. | *-πηκαμεν* B. | *-πησεν* ℵ*.
— *αυτος*] *εκεινος* A.
— *απεστειλεν*] *απεσταλκεν* ℵ.
11. *οφειλωμεν* 13.
12. *τετελειωμενη*] praem. *τετελειωται και* 13.
— *εν ημιν* 2⁰. ante *εστιν* Bℵ. | post *αγαπη αυτου* A. 13. 31. Vulg. | ‡ post *τετελ. εστιν* ς. KL. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth.
13. *μενομεν*] *μενωμεν* 13. K. ‖ add. *και ἡμεις* 13.
— *δεδωκεν*] *εδωκεν* A. 13.
14. *τεθεαμεθα*] *εθεασαμεθα* A. (mox *μαρτοῦμεν* *St.* 3.)
15. *αν* Aℵ. rel. | *εαν* B.
— *ὁμολογησῃ*] *-γη* A. | *-γησει* 13.
— *Ιησους*] add. *χριστος* B. *m.* Arm. | "Christum" (om. *Ιησους*) *Tert.* adv. Prax. 31.
16. *πεπιστευκαμεν* Bℵ. 31. KL. Vulg. *Cl.* *Fuld.* *Demid.* | *πιστευομεν* A. 13. *Am.* *Tf.* *Tol.* Memph. | testificati sumus credidimus Theb.
— *αγαπην*] add. Dei *Am.* Arm.
— *ὁ θεος* 2⁰. AB. rel. *Clem.* 608. 652. *Orig.* ii. 751e. | om. *ὁ* ℵ.
— *εν αυτῳ*] add. *μενει* Bℵ. 31. KL. Syr.Hcl. Memph. (Theb.) Arm. *Cypr.* 199. | om. A. 13. Vulg. Æth. *Cypr.* 305. (om. *και ὁ θεος εν αυτῳ* Syr.Pst.)
17. *αγαπη*] add. *του θεου* Vulg. *Cl.* Theb. | *αυτου* Arm.
— *μεθ' ἡμων*] add. *εν ἡμιν* ℵ. | Contra, rel.
17. *εχωμεν*] *εχομεν* K.
— *ἡμερᾳ*] *αγαπῃ* *sic* ℵ.
— *εκεινος*] *κακεινος* 13.
— *εσμεν*] *εσομεθα* ℵ. | simus Theb. (om. Memph.)
18. *αλλα* B. | ‡ *αλλ'* ς AℵK rel. *Clem.* 608.
— *ἡ τελεια αγαπη* *m.* *Clem.* 608. 956. *Orig.* ii. (811b.) iii. 606c. *Orig.* *Int.* ii. 79c. 161e. iv. 539e. 602c. 609a. *Eus.* in Ps. (Mai. iv. 74.) *Tert.* Scorp. 12. de fuga 9. 14. | *ἡ αγαπη ἡ τελεια* 31.
19. *ἡμεις*] add. *ουν* A. 13. 31. Vulg. Syr.Pst. | om. BℵKL. Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. (et nos quoque Æth.)

10. ipsa prior dil. *Cl.* | 13. in hoc cognoscimus *Cl.* | 14. filium suum *Cl.* | 15. quisquis *Cl.* | 16. credidimus *Cl.* | *om.* Dei *Am.*** *Cl.* | et *om.* *Am.** | 17. charitas Dei nobiscum. *Cl.*

Vulg.
Syrr. P. H.
Memph. Theb.
Arm. Æth.

τούτῳ. 18 φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ‡ ἀλλὰ″ ἡ
τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος
κόλασιν ἔχει· ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ
ἀγάπῃ. 19 ἡμεῖς ἀγαπῶμεν †, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγά-
πησεν ἡμᾶς. 20 ἐάν τις εἴπῃ ὅτι Ἀγαπῶ τὸν θεόν, καὶ
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ
ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακεν, τὸν θεὸν ὃν
20. πῶς δύναται ἀγαπᾶν; οὐχ ἑώρακεν ‡ οὐ″ δύναται ἀγαπᾶν· 21 καὶ ταύτην τὴν
ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ᾽ αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν
ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

V. 10 1 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ χριστὸς
ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννή-
σαντα ἀγαπᾷ [καὶ] τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. 2 ἐν
τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ,
ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ
q Joh. 14:15. ‡ ποιῶμεν.″ 3 q αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, ἵνα
τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ
βαρεῖαι οὐκ εἰσίν. 4 ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ
θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νική-
σασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν. 5 τίς * [δέ]″ ἐστιν
ὁ νικῶν τὸν κόσμον, εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς
ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; 6 οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι᾽ ὕδα-
τος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς † χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι

18 Timor non est in caritate, sed perfecta caritas foras mittit timorem; quoniam timor poenam habet, qui autem timet non est perfectus in caritate. 19 Nos ergo diligamus invicem, quoniam deus prior dilexit nos. 20 Si quis dixerit quoniam diligo deum, et fratrem suum oderit, mendax est: qui enim non diligit fratrem suum quem videt, deum quem non videt quomodo potest diligere? 21 Et hoc mandatum habemus a deo, ut qui diligit deum diligat et fratrem suum.

1 Omnis qui credit quoniam Iesus est Christus, ex deo natus est; et omnis qui diligit eum qui genuit, diligit eum qui natus est ex eo. 2 In hoc cognoscimus quoniam diligimus natos deo, cum deum diligamus et mandata eius faciamus. 3 Haec est enim caritas dei, ut mandata eius custodiamus: et mandata eius gravia non sunt, 4 quoniam omne quod natum est ex deo vincit mundum: et haec est victoria quae vincit mundum, fides nostra. 5 Quis est qui vincit mundum, nisi qui credit quoniam Iesus est filius dei? 6 Hic est qui venit per aquam et sanguinem, Iesus Christus: non in aqua solum, sed in

19. *αγαπωμεν*] † add. *αυτον* ς. 31. KL. | add. *τον θεον* ℵ. 13. Vulg. *Cl. Demid.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. | invicem *Am.* | om. AB. Theb. *Fuld.* (nos scimus Theb.) | add. nos invicem et amemus dominum Æth.
— *αυτος* Bℵ. 31. KL. *Harl.* Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | *ὁ θεος* A. 13. Vulg.
— *ηγαπησεν*] *ηγαπηκεν* 13.
20. *ειπῃ*] om. ℵ*. sed add. man. ant.
— *ὁτι*] om. ℵ.
— *μισῃ*] *-σει* ℵ^c *ut vid.* 13. 31. K.
— *αυτου* 2°.] om. 31.
— *ἑωρακεν* 1°.] *ἑωρα* K.
— *ου δυναται* Bℵ. Syr.Hcl. Theb. *Lucif.* 140. | ‡ *πως δυναται* ς. A. 13. 31. KL. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth.
— *αγαπαν*] *-πησαι* 13.
21. *εχομεν*] *-ωμεν* 13.
— *απ᾽ αυτου* *Fuld.* vv. *Lucif.* 140. | *απο του θεου* A. Vulg. *Cl.*
— *θεον αγαπᾳ και τον*] om. A*B* *Rul.* ("in marg. a 1ª m." Alford.) | om. *και* 13.
1. *αγαπᾳ και* Aℵ. 31. KL. Vulg. *Cl. m.* Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. *Hil.* 1118^c. | om. *και* B. 13. *Am. Demid Tol.* Theb. *Hil.* 907^c. (om. *αγαπᾳ και τον γεγεννημενον* Memph. Wilk.)
— *τον γεγενν.*] *το γεγενν.* ℵ *Tf.* 31.
2. *ὁταν τον θεον αγαπωμεν*] *εν τῳ αγαπαν τον θεον* 13.
— *τα τεκνα*] *τον υἱον* Arm. "Dominum" tantum Æth.
— *ποιωμεν* B. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. *Lucif.* 140. | ‡ *τηρωμεν* ς. A(vid. infra)ℵ. 13. (31.) KL. *Tol. Cav.* (*τηρουμεν* 31.) vid. ver. 3.
3. *αὑτη γαρ .... τηρωμεν* Bℵ. rel. *Clem.* (sed *δε* et *τηρησωμεν*) 608. (om. *γαρ*) *Lucif.* 140. (*ἱνα τας εντ. αυτ. τηρωμεν* om. Arm. edd.) | om. A. s. om. ab *εντολας αυτου* ver. 2. ad eadem verba ver. 3.)
4. *αὑτη*] *-της* ℵ*. (corr.^c)
— *ἡμων*] *ὑμων* L *sic.* Æth.
5. *τις δε εστιν* ℵ. 13. K. *Demid. Tol. Cav.* Syr.Hcl. Memph. Arm. (Æth.) | *τις εστιν δε* B. | * om. *δε* ς. A. 31. L. Vulg. *Cl. Am.* Theb. *sic.* | quis enim Syr.Pst.
— *ὁ υἱος*] praem. *ὁ χριστος* 13. (Arm. MSS.)
6. *δι᾽* AB rel. | *δια* ℵ.
— *και αἱματος*] add. *και πνευματος* Aℵ. 13. *Tol. Cav.* Syr.Hcl. Memph. Theb. (Arm. Æth. praem.) | om. B. 31. KL. Vulg. et *Am. Fuld.* Syr.Pst. *Tert.* de Bapt. 16.
— *χριστος*] † praem. *ὁ* ς. 13*s.* Syr.Hcl. | om. ABℵ. 31. (K)L. Arm. (*χριστος Ιησους* K. Theb.)

19. diligamus Deum *Cl.*
1. diligit et eum *Cl.*

A B ℵ. 13. 31. KL.

μόνον, ‡ ἀλλὰ″ ἐν τῷ ὕδατι καὶ * ἐν″ τῷ αἵματι· καὶ τὸ
πνεῦμά ἐστιν τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ
ἀλήθεια· 7 ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες† 8 † τὸ
πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ
ἕν εἰσιν. 9 εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνο-
μεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστίν, ὅτι αὕτη
ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ, ‡ ὅτι″ μεμαρτύρηκεν περὶ
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 10 ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ
ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν ‡ αὐτῷ·″ ὁ μὴ πιστεύων τῷ
θεῷ, ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι οὐ πεπίστευκεν
εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸς περὶ τοῦ
υἱοῦ αὐτοῦ. 11 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία ὅτι ζωὴν
11. ὁ θεὸς ἡμῖν αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεός· καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ
υἱῷ αὐτοῦ ἐστίν. 12 ὁ ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωήν·
ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.

aqua et sanguine: et spiritus est qui testificatur quoniam Christus est veritas. 7 Quia tres sunt qui testimonium dant, 8 spiritus et aqua et sanguis, et tres unum sunt 9 Si testimonium hominum accipimus, testimonium dei maius est: quoniam hoc est testimonium dei, quod maius est, quia testificatus est de filio suo. 10 Qui credit in filio dei, habet testimonium dei in se: qui non credit, mendacem facit eum, quoniam non credidit in testimonio quod testificatus est deus de filio suo. 11 Et hoc est testimonium, quoniam vitam aeternam dedit nobis deus, et haec vita in filio eius. 12 Qui habet filium, habet vitam: qui non habet filium, vitam non habet.

6. *μονον*] *μονῳ* B.
— *αλλα* A. | ‡ *αλλ'* ϛ. Bℵ. rel.
— *και εν τῳ* AB. 13. L. | * om. *εν* ϛ. ℵ. 31. Ks. Vulg. (*εν τῳ αἱμ. και τῳ ὑδ.* 31. Arm.)
— *αἱματι* Bℵ. 13. 31. KL. vv. | *πνευματι* A. | add. idem *Tol.* Æth.
— *πνευμα m.* | Christus Vulg. (XPS pro SPS). Arm. Usc.
— *εστιν*] *τι* B* *Rul.*
7. *τρεις*] praem. *οἱ* ℵ. (Arm.)
—, 8. *μαρτυρουντες*] † add. *εν τῳ ουρανῳ* † *ὁ πατηρ ὁ λογος και το ἁγιον πνευμα,* † *και οὗτοι οἱ τρεις ἐν εισι.* [8] *και τρεις* † *εισιν οἱ μαρτυρουντες εν τῃ γῃ* ϛ. Vulg. *Cl.* Arm. *Usc.* et in codice *uno* tantum (ex 18 collatis), et hoc A.D. 1656 scripto. | quoniam tres sunt qui testimonium dicunt in terra spiritus aqua et sanguis: et hii tres unum sunt in Christo Jesu. Et tres sunt qui testimonium dicunt in caelo, Pater, Verbum, et Spiritus, et hii tres unum sunt. *m.* | Patres qui e sacris Scripturis omnia excitant quae vel Deitatem Domini nostri Jesu Christi vel numerum ternarium (de Trinitate disputantes) de his vocibus nihil habent, quamquam de mysterio Trinitatis ver. 8. explicant. | cod. 34. (saec. xvi.) habet *ὅτι·· τρεῖς εἰσὶν ὁι μαρτϋ | ροῦν'ʾ ἐν τῶ ὀυνῷ, πη̄ρ', λόγος, καὶ πν̄α ἅγιον, | καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς, ἕν ἐισϊ. Καὶ τρεῖς ἐισὶν ὑι μαρτϋ | ροῦντ'ʾ ἐν τῷ γῷ, πν̄α, ὕδωρ, καὶ ἆιμα, ἐι τὴν | μαρτϋρίαν τῶν ἀνω̃ν.* | cod. 162. (Graeco-Lat.) saec. xv. ut vid. habet, *ὅτϊ τρεῖς ἐισὶν | οἱ μαρτυροῦντ' ἀπὸ τοῦ ὀυνοῦ· πη̄ρ'· λόγος κ̣ πν̄α ἀγι*ᶜ *| κ̣ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἐν ἐισὶ καὶ | τρεῖς ἐισὶν ὁι μαρτυροῦντ' | ἐπὶ τῆς γῆς· τὸ πν̄α τὸ ὑδωρ κ̣ | τὸ αἷμα· ἐι τὴν μαρτυρίαν.* | In uno cod. Neapolitano 83 (? 173 Scholz) adduntur haec in marg. a man. rec. (in *paucissimis* qui ex impressis exscripti sunt haec reperiuntur prout in ed. Steph. leguntur: sed hi non sunt testes). | om. ABℵ. 13. 31. KL. *Am.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm.*Zoh.* et MSS. Æth. om. et codices minusculi quibus hoc capitulum legitur (exceptis tantum supra laudatis) *omnes*: i.e. codices textus epistolae hujus 188, et Lectionaria fere 60. om. et editiones 1ª. et 2ª. Erasmi, qui ipse e cod. 34. (ut promissa praestaret) in ed. 3ª. introduxit. non habent codices Latini antiquiores: in Latinis primum haec verba in margine invecta sunt: postea in textu, sed testes caelestes terrestribus postponuntur; et tandem idem est ordo quem tenet textus Clementinus. In codicibus MSS. et impressis Syriacis nullis haec reperiuntur nisi in quibus e Graecis hodiernis invecta sunt.
(" Dicit Dominus, *Ego et pater unum sumus.* Et iterum de patre et filio et spiritu sancto scriptum est, *Et hi tres unum sunt.*" *Cypr.* 195, 6. Haec e ver. 8. desumpta sunt et magna in parte a verbis Tertulliani pendent. "Ceterum *de meo sumet*, inquit, sicut ipse de patris. Ita connexus Patris in Filio et Filii in Paracleto tres efficit cobaerentes, alterum ex altero: qui tres *unum* sunt, non unus; quomodo dictum est; *Ego et Pater unum sumus*, ad substantiae unitatem non ad numeri singularitatem." Adv. Praxeam 25.)
8. *ἐν τῇ ἐπιστολῇ ὁ μαθητὴς Ἰωάννης τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα ἀνέγραψε τὰ τρία εἰς ἓν γινόμενα Orig.* iv. 143ᶜ. *δοῦλοι κυρίων πατρὸς καὶ υἱοῦ πνεῦμα καὶ σῶμα* (vid. Ps. 123. 1.) *παιδίσκη δὲ κυρίας τοῦ ἁγίου πνεύμα-*

7. quoniam *Cl.* | dant in caelo, Pater Verbum et Spiritus sanctus, et hi tres unum sunt. [8] et tres sunt qui testimonium dant in terra *Cl.* | 8. et hi tres *Cl.* | 9. quoniam *Cl.* | 10. filium *Cl.* | credit 2º. *add.* filio *Cl.* in mg. *Am.* | quoniam non credit in testimonium *Cl.* | 11. ejus est *Cl.* | 12. filium 2º add. Dei *Am.**

Vulg.
Syrr. P. H.
Memph. Theb.
Arm. Æth.
r Joh. 20:31.

11 [13] r Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν †, ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν
ἔχετε αἰώνιον, ‡ τοῖς πιστεύουσιν″ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ
υἱοῦ τοῦ θεοῦ. [14] καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παῤῥησία ἣν ἔχο-
μεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέλημα
αὐτοῦ, ἀκούει ἡμῶν· [15] καὶ ἐὰν οἴδαμεν ὅτι ἀκούει
ἡμῶν ὃ ἂν αἰτώμεθα, οἴδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα
ζ′ ἃ ᾐτήκαμεν ‡ ἀπ᾽″ αὐτοῦ. [16] ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτή-
σει, καὶ δώσει αὐτῷ ζωήν, τοῖς ἁμαρτάνουσιν μὴ πρὸς
θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ ἐκεί-
νης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. [17] πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστίν,
καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον. [18] οἴδαμεν ὅτι
πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ, οὐχ ἁμαρτάνει·
‡ ἀλλὰ″ ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ θεοῦ τηρεῖ ‡ αὐτόν,″ καὶ ὁ
πονηρὸς οὐχ ἅπτεται αὐτοῦ. [19] οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ

[13] Haec scripsi vobis ut sciatis
quoniam vitam habetis aeter-
nam, qui creditis in nomine filii
dei. [14] Et haec est fiducia quam
habemus ad eum, quia quod-
cumque petierimus secundum
voluntatem eius, audit nos.
[15] Et scimus quoniam audit nos
quicquid petierimus, scimus
quoniam habemus petitiones
quas postulamus ab eo. [16] Qui
scit fratrem suum peccare pec-
catum non ad mortem, petit,
et dabit ei vitam, peccantibus
non ad mortem. Est pecca-
tum ad mortem: non pro illo
dico ut roget quis. [17] Omnis
iniquitas peccatum est, et est
peccatum ad mortem. [18] Sci-
mus quoniam omnis qui natus
est ex deo non peccat, sed ge-
neratio dei conservat eum, et
malignus non tangit eum.
[19] Scimus quoniam ex deo

τος ἡ ψυχή· τὰ δὲ τρία κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐστίν· οἱ γὰρ τρεῖς τὸ ἕν εἰσιν. ii. 821[f]. ἓν μόνον γέγονε Μωσῆς ὁ νόμος καὶ Ἡλίας ἡ προφητεία Ἰησοῦ τῷ εὐαγγελίῳ, καὶ οὐχ ὥσπερ ἦσαν πρότερον τρεῖς οὕτω μεμενήκασιν, ἀλλὰ γεγόνασιν οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν. iii. 565[e].

9. την] om. B. *Cure.*
— των ανθρωπων] του θεου ℵ*. (corr.[c])
— λαμβανομεν] -νωμεν 13.
— ότι 1[o].] om. K. Arm.
— ότι 2[o]. ABℵ. 13. Vulg. Memph. Theb. | ‡ ἣν ς. 31. KL. Arm. (Syrr. ancc.) (Æth.) *Tert.* adv. Prax. 31. ‖ praem. quod majus est Vulg.
10. μαρτυριαν] add. του θεου A. 13 *ut vid.* Vulg. Memph. Æth. ejus *m.* | om. Bℵ. 31. KL. Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Arm.
— αυτῳ AB*Mai*KL. Syr.Hcl. | ‡ ἑαυτῳ ς. ℵ. 13*s.* 31. Vulg. *m.* Syr.Pst.
— τῳ θεῳ Bℵ. 31. KL. Syrr.Pst.&Hcl.txt. Memph. | τῳ υἱῳ A. (13 *n.l.*) Vulg. Syr.Hcl.mg. (Theb. Arm. ed. add. θεου) Æth. | om. *Am.** add. mg. | Jesu Christo *m.*
— αυτον] Deum *m.*
— οὐ πεπιστευκεν B. 31. KL. | ουκ επιστευσεν A. | ουκ επιστευκεν *sic* ℵ. | ουκ επιστευ.... 13.
— μεμαρτυρηκεν] εμαρτυρηκεν ℵ.

11. ἡμιν ante ὁ θεος Aℵ. 13. KL. Syr.Pst. Memph. Arm. | post B. 31. Vulg. Syr.Hcl. Theb. (Æth.)
— εστιν] ante ἡ ζωη A. | om. *Am.*
12. την ζωην] τον υἱον 31 *sic.*
— του θεου] om. Vulg. *Cl. Tert.* adv. Prax. 31.
— ουχ A.
13. ταυτα εγραψα ὑμιν] † add. τοις πιστευουσιν εις το ονομα του υἱου του θεου ς. (31.) KL. (του θεου του υἱου 31*) | om. ABℵ. 13 *ut vid.* Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth.
— εχετε ante αιωνιον AB. 13. 31. | post ℵK(L) Vulg. (εχητε L.)
— τοις πιστευουσιν Bℵ*. Syrr.Pst.&Hcl. | οἱ πιστευοντες Aℵ[c]. 13. Vulg. Memph. Theb. Æth. | ‡ και ἱνα πιστευητε ς. 31. KL. Arm.
14. εχομεν] εχωμεν A.
— ότι εαν τι Bℵ. 31[2]. KL. Syr.Hcl. (Memph.) Theb. Arm. | ότι αν A. | ότι ὁ εαν 13. Vulg. Syr.Pst. Æth. | ότι εαν 31*.
— θελημα] ονομα A. (non 31. h. 13.) Æth.
— ἡμων] ὑμων *St.* 3.
15. και εαν οιδ. ότι ακ. ἡμων B(ℵ[c].) 13. 31. KL. vv. (αν B.) | om. Aℵ*. | και εαν ιδωμεν ότι ακουει ἡμων ℵ[c] in marg. superiori. Memph. (om. εαν Vulg.)
15. ὁ αν ς. AB*Mai.* 13. 31. K. | ὁ εαν ℵL.
— εχομεν] εχωμεν ℵ. 13. | praem. εαν ℵ*. (corr.[c])
— απ᾽ Bℵ. 13. | ‡ παρ᾽ ς. A. 31. KL.
16. ιδῃ ABℵ. 31. KL. *Clem.* 464. | ειδῃ 13. scit. Vulg. *Hil.* 538[b].
— αιτησις et δωσις ℵ*. (ς in utroque eraso).
— τοις ἁμαρτανουσιν μη *Clem.* | τοις μη ἁμαρτανουσιν μη A.
— ου περι] praem. και 13. | Contra, *Orig.* i. 256.[b] *Orig. Int.* ii. 201[a]. *Tert.* de Pudic. 2.
— ερωτησῃ *Clem.* (add. τις) *Orig.* i. | -σει K*. | -σης ℵ[c]. Arm.
17. ου προς Syr.Pst. Memph.? Æth. *Platt.* | om. ου 13. Vulg. Syr.Hcl. Theb. Arm. Æth. *Rom.* | μη προς *Clem.* 464.
18. αλλα B*Btly. sic Alf. Orig.* iv. 358[b]. | ‡ αλλ᾽ ς. AB*Mai*ℵ. 31. KL. (αλλεγεννηθη ὁ δε γεννηθεις *sic* 13.)
— αυτον A*B. | ‡ ἑαυτον ς. A(corr.[1]) ℵ. 13*s.* 31. KL. Vulg. *Orig.* iv. 326[b].

13. scribo *Cl.* | 15. quia audit *Cl.* | 16. petat et dabitur ei vita peccanti *Cl.* | 18. quia *Cl.*

A B ℵ. 13. 31. KL.

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

[s] 1 Cor. 10:14.

θεοῦ ἐσμεν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται.
20 οἴδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἥκει, καὶ δέδωκεν
ἡμῖν διάνοιαν ἵνα ‡ γινώσκομεν″ τὸν ἀληθινόν, καί
ἐσμεν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ χριστῷ.
οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ † ζωὴ αἰώνιος.
21 [s] Τεκνία, φυλάξατε ‡ ἑαυτὰ″ ἀπὸ τῶν εἰδώλων. †.

sumus, et mundus totus in maligno positus est. 20 Et scimus quoniam filius dei venit, et dedit nobis sensum ut cognoscamus verum deum et simus in vero, filio eius: hic est verus deus et vita aeterna. 21 Filioli, custodite vos a simulachris.

ΙΩΑΝΟΥ Α̅.

20. *οιδαμεν δε* Bℵ. 31. K. Memph. | *και οιδαμεν* A. 13. Vulg. *m.* Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Arm. "quia scimus" *Hil.* 908[a]. | *οιδαμεν* tantum L. Æth. | Et scimus qnia filius Dei venit, et carnem induit nostri causa, et passus est ct resurrexit a mortuis; adsumpsit nos et dedit nobis sensum &c. *m.* quia scimus quod filius Dei venit et concarnatus est propter nos et passus est et resurgens de mortuis assumsit nos et dedit nobis intellectum optimum ut intelligamus verum et simus in vero filio ejus Jcsu Christo: hic est verus et vita aeterna et resurrectio nostra *Hil.*

20. *δεδωκεν* Bℵ. 31. KL. | *εδωκεν* A. 13.
— *γινωσκομεν* AB**Rul.Mai* ℵL. | ‡ -*κωμεν* ς. B[2].*Rul.Mai.* 13. 31. K.
— *τον αληθινον*] *το αληθ.* ℵ*. (corr.[c]) ‖ add. *θεον* A. 13. Vulg. Memph. Arm. Usc. (Æth.) om. *m. Hil.*
— *εσμεν*] *ωμεν* Vulg. *m.* Arm. *Usc. Hil.*
— *εν τῳ αληθινῳ* om. Memph. | in vita Theb. | in verbo *m.*
— *Ιησου χριστῳ* Bℵ[c]. 13. 31. KL. *Demid. Tol. m.* vv. *Hil.* (*Ιησου χριστου* ℵ*.) | om. A. Vulg.
— *θεος*] om. *Am. m. Hil.*
— *ζωη*] † praem. *ἡ* ς. 31. L. Arm. | om. ABℵ. 13. K. | ‖ add. *ἡ*. 31. KL.

20. fin.] add. et resurrectio nostra *m. Hil.*
21. *φυλαξατε*] *φυλαξασθαι* 13.
— *ἑαυτα* Bℵ*. 31. L. | ‡ *ἑαυτους* ς. Aℵ[c]. 13. K. vos Vulg. *Tert.* de Cor. 10.
— fin.] † add. *αμην* ς. 31. KL. Vulg. *Cl.* et *Fuld.* | om. ABℵ. 13. *Am. Tol. Demid.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth.

Subscriptio. *Ιωανου α̅* B. | *Ιωαννου α̅* Aℵ. | *του ἁγιου και πανευφημου αποστολου Ιωαννου και θεολογου επιστολη καθολικη α̅ στι[χχ] σοδ̅.* L. | in 13. 31 nihil. de K sil. Matt.

20. *om.* Deus *Am.* | 21. fin. add. Amen *Cl.*

ΙΩΑΝΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Β′.

ABℵ. 13. 31. KL.
Vulg. Syrr. Bdl. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

1 Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ κυρίᾳ καὶ τοῖς τέκνοις
αὐτῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος,
ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν, 2 διὰ τὴν
ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται
εἰς τὸν αἰῶνα· 3 ἔσται μεθ' ἡμῶν χάρις ἔλεος εἰρήνη
παρὰ θεοῦ πατρός, καὶ παρὰ † Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ
υἱοῦ τοῦ πατρός, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.

A′

[a] 3 Joh. 2.
[b] 1 Joh. 2:7.

[a] 4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου
περιπατοῦντας ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν
παρὰ τοῦ πατρός. 5 [b] καὶ νῦν ἐρωτῶ σε, κυρία, οὐχ
ὡς ἐντολὴν ‡ καινὴν γράφων σοι,″ ἀλλὰ ἣν ‡ εἴχαμεν″
ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. 6 καὶ αὕτη ἐστὶν
ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ.
αὕτη ‡ ἡ ἐντολή ἐστιν,″ καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς

1 Senior electae dominae et natis eius, quos ego diligo in veritate, et non ego solus sed et omnes qui cognoverunt veritatem, 2 propter veritatem quae permanet in nobis et nobiscum erit in aeternum. 3 Sit nobiscum gratia misericordia pax a deo patre et a Christo Iesu filio patris in veritate et caritate.

4 Gavisus sum valde quoniam inveni de filiis tuis ambulantes in veritate sicut mandatum accepimus a patre. 5 Et nunc rogo te, domina, non tamquam mandatum novum scribens tibi, sed quod habuimus ab initio, ut diligamus alterutrum. 6 Et haec est caritas, ut ambulemus secundum mandata eius. Hoc mandatum est, ut quemadmodum audistis ab initio in

---

Inscriptio
ΙΩΑΝΟΥ Β̄
in B.
ΙΩΑΝΝΟΥ Β
in ℵ.
Ιωαννου επιστολη Β̄ in 13. (h. A.)
Ιωαννου επιστολη καθολικη δευτερα in 31
(*sic* fuit anno M.DCCC. LIII.)
ΙΩΑΝΝΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ Β̄
in K.
ΤΟΥ ʽΑΓΙΟΥ ΑΠΟΣ ΙΩ̄. ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ
in L.

1. *εκλεκτῃ κυριᾳ*] *εκλ. τῃ κυριᾳ* 31.
— *και ουκ εγω* Bℵ. 13. 31. K. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | *ουκ εγω δε* A. Syr.Bdl. | *και ουκ εγω δε* L.
2. *μενουσαν* Bℵ. 31. KsL. | *ενοικουσαν* A. | *ουσαν* 13. Theb.
— *εσται*] *εστιν* 31. Syrr.Bdl.&Hcl. | quia et vobiscum erit, et vos in aeternum nobiscum eritis Arm.
3. *εσται μεθ' ἡμων* *St.* 3. Bℵ. 13. L. Syr.Bdl. Theb. Æth. sit vobiscum Vulg. *Cl.* (Syr.Hcl.) (nobiscum *Am.*) | *εσται μεθ' ὑμων* *Elz.* 31. Ks. Memph. (Arm.) (gratia vobis et pax [om. *ελεος*] Syr.Hcl.) | om. A.
— *παρα θεου*] *απο θεου* ℵ*. (corr.[c])
— *και παρα*] om. *παρα* ℵ*. (add.[c]) *Am.*
— *Ιησου*] † praem. *κυριου* ς. ℵ. 13. 31. KsL. *Tol.* Syr.Hcl. Memph. Arm. | om. AB. Vulg. Syr.Bdl. Theb. Æth.
— *του πατρος*] praem. *αυτου* ℵ*. (corr.[c])
4. *ελαβομεν* AB. 31. KL. Vulg. Syrr. Bdl.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | *ελαβον* ℵ. 13.
— *παρα*] *απο* A.
— *του πατρος*] om. *του* B.
5. *καινην* ante *γραφων σοι* Aℵ. 13. 31. Vulg. Memph. *Lucif.* 25. | ‡ post ς. BKL. Theb. ‖ *γραφω* *St.* 3. Arm. Æth.
5. *αλλα* Bℵ. 13. K. | *αλλ'* A. 31. L. ‖ add. *εντολην* ℵ. ‖ add. mandatum vetus Syr.Hcl.* (Æth.) | non add. *Lucif.*
— *ειχαμεν* Aℵ. | ‡ *ειχομεν* ς. BKL. | *ειχωμεν* 13. | *εχομεν* 31.
6. *εντολας αυτου*] add. ‘*ἱνα καθως*’ ℵ*.
— *ἡ εντολη* ante *εστιν* AB. 13. 31. K. *Am.* Syrr.Bdl.&Hcl. | ‡ post ς. ℵL. Vulg. *Cl.* Memph. Theb. Arm. *Lucif.* 25. ‖ add. *αυτου* ℵ. | Contra, *Lucif.* (ver. 6. Et hoc est praeceptum ejus ut incedamus in hoc quod audivistis antiquitus. Æth. om. cet.)
— *καθως*] praem. *ἱνα* Aℵ. 13. 31. K. Vulg. Memph. Theb. Arm. | non habent BL. Syrr.Bdl.&Hcl. *Lucif.*

---

3. vobiscum *Cl.* | Christo *om.* "a" *Am.* | 6. est enim mandatum *Cl.*

A B ℵ.
13. 31.
KL.

Vulg.
Syrr. Bdl. H.
Memph. Theb.
Arm. Æth.

c 1 Joh. 2:18.
4:1.
8. ἃ εἰργασάμεθα
d 1 Joh. 2:23.

ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατῆτε· 7 c ὅτι πολλοὶ πλάνοι ‡ ἐξῆλ-
θαν″ εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν
χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος
καὶ ὁ ἀντίχριστος. 8 βλέπετε ἑαυτούς, ἵνα μὴ ‡ ἀπολέ-
σητε″ ἃ ‡ εἰργάσασθε,″ ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ‡ ἀπολά-
βητε.″ 9 πᾶς ὁ ‡ προάγων″ καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ
τοῦ χριστοῦ θεὸν οὐκ ἔχει· d ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ †,
οὗτος καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει. 10 εἴ τις
ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει,
μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ
λέγετε· 11 ‡ ὁ λέγων γὰρ″ αὐτῷ χαίρειν, κοινωνεῖ τοῖς
ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.

B′
e 3 Joh. 13.
f 1 Joh. 1:4.

12 e Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν οὐκ ‡ ἐβουλήθην″ διὰ
χάρτου καὶ μέλανος· ἀλλὰ ἐλπίζω ‡ γενέσθαι″ πρὸς
ὑμᾶς, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλῆσαι, ἵνα f ἡ χαρὰ
‡ ὑμῶν″ ᾖ πεπληρωμένη. 13 ἀσπάζεταί σε τὰ τέκνα
τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς. †.

eo ambuletis. 7 Quoniam multi seductores exierunt in mundum, qui non confitentur Iesum Christum venientem in carne. Hic est seductor et antichristus. 8 Videte vosmet ipsos, ne perdatis quae operati estis, sed ut mercedem plenam accipiatis. 9 Omnis qui praecedit et non manet in doctrina Christi, deum non habet: qui permanet in doctrina, hic et filium et patrem habet. 10 Si quis venit ad vos et hanc doctrinam non adfert, nolite recipere eum in domu nec ave ei dixeritis: 11 qui enim dicit illi ave, communicat operibus illius malignis.

12 Plura habens vobis scribere, nolui per chartam et atramentum: spero enim me futurum apud vos et os ad os loqui, ut gaudium vestrum sit plenum. 13 Salutant te filii sororis tuae electae.

ΙΩΑΝΟΥ Β.

6. ἱνα post απ' αρχης ABℵ. 31. L. Syrr.Bdl.&Hcl. *Lucif.* | om. 13. K. (vid. supra) Vulg. Memph. Theb. Arm.

— περιπατητε AB. (13.) 31. K*s*(L). (-τειτε 13. L.) | περιπατησητε ℵ.

7. εξηλθ. ABℵ. Vulg. *m.* Syrr.Bdl.&Hcl. Theb. Arm. *Iren.* 207. (-θαν A. -θον Bℵ.) progressi sunt *Lucif.* 25. | ‡ εισηλθον ς. 13*s.* 31. KL. [Memph.]

— ὁ αντιχρ.] om. ὁ ℵ. (hi sunt seductores et antichristi Syr.Hcl. marg. hii fallaces et antechristi sunt (*sic*) *m.* isti sunt fallaces et antichristi *Lucif.*)

8. ἑαυτους] αυτους KL. *Iren.* 207. *Lucif.* 25.

— απολεσητε ABℵ^c. 13. Vulg. Syrr. Bdl.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. *Iren.* *Lucif.* 25. (B*Bch.* 13. -ται) | απολησθε ℵ*. | ‡ απολεσωμεν ς. 31. KL.

— ειργασασθε Aℵ 13. Vulg. Syrr.Bdl.&Hcl.txt. Memph. Arm. Æth. *Iren.* *Lucif.* | ‡ ειργασαμεθα ς. B(ηργ.*) 31. KL. Syr.Hcl.*mg.* Theb.

— πληρη] πληρης L.

— απολαβητε ABℵ. 13. Vulg. Syrr.Bdl.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. *Lucif.* | ‡ απολαβωμεν ς. 31. KL.

9. προαγων ABℵ. Vulg. Memph. Theb. Æth. | ‡ παραβαινων ς. 13. 31. KL. Syrr.Bdl.&Hcl. Arm. recedit *Lucif.* 25 *ter.* 26.

— μενων] add. ‘ και μη ’ ℵ*.

— διδαχῃ 1°.] αγαπῃ 13.

— διδαχῃ 2°.] † add. του χριστου ς. 31. KL. Memph. Æth. (ejus Syrr.Bdl.&Hcl.* *Lucif.* 25. 26.) | om. ABℵ. 13. Vulg. Syr.Hcl.txt. Theb. Arm.

— τον πατερα και τον υἱον BℵKL. Vulg. *Cl.* Syrr.Bdl.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. *Lucif.* 25 *bis.* 26 *bis.* | τον υἱον και τον πατερα A. 13. (31.) *Am. Fuld. Demid. Harl. Tol.* (om. τον 2°. 31.)

10. ταυτην] post την διδαχην 31.

11. ὁ λεγων γαρ ABℵ. 13. 31. | ‡ ὁ γαρ λεγων ς. KL. *Iren.*Gr. 83. *Lucif.* 25.

— αυτῳ] om. K.

— fin.] add. Ecce praedixi vobis ne in diem domini condemnemini *m.* similiter in Latinis quibusdam aliis.

12. εχων A²Bℵ^c. rel. | εχω A*ℵ*. Æth.

— γραφειν] γραψαι A.

— εβουληθην ABℵKL. | ‡ ηβουληθην ς. 13*s.* 31.

12. αλλα ελπιζω Bℵ. (31.) K(L.) Syrr. Bdl.&Hcl. Theb. (αλλ' 31. L.) | ελπιζω γαρ A. 13. Vulg. Memph. Arm. Æth.

— γενεσθαι ABℵ. 13. Vulg. Syr.Hcl. | ‡ ελθειν ς. 31. KL. *Tol.* Syr.Bdl. Theb. Arm. Æth. (videre Memph.)

— στομα 1°.] add. τι ℵ*. (corr.^c)

— ὑμων AB. 13. Vulg. Memph. Æth. | ‡ ἡμων ς. ℵ. 31. KL. Syrr.Bdl.&Hcl. Arm. (vid. 1 Joh. i. 4.) | meum Theb.

— πεπληρωμενη ante ῃ Bℵ. Vulg. *Cl.* (ην ℵ*corr.^c) | ‡ post A. 13. 31. KL. *Am.*

13. Saluta filios sororis tuae Syr.Hcl.*txt.* Æth. ‖ add. gratia vobiscum Syr.Hcl.* Arm. add. gratia et charitas vobiscum Æth.

— fin.] † add. αμην ς. 31. KL. *Fuld.* Syrr.Bdl.&Hcl. | om. ABℵ. 13. Vulg. et *Am.* Memph. Theb. Arm. Æth.

Subscriptio Ιωανου $\overline{β}$ B. | Ιωαννου $\overline{β}$ Aℵ. | Ιωαννου επιστολη $\overline{β}$ στι^xx $\overline{λ}$ L. tantum (13. 31. nihil. de K sil. Matt.)

7. fitetur *Am.** | venisse *Cl.* | carnem *Cl.* | 9. qui recedit *Cl.*; qui praecedet *Am.** ut vid. | permanet *Cl.* | Patrem et Filium *Cl.* | 11. operibus ejus *Cl.*; illius *Am.mg.* (om. txt.) | 12. plenum sit *Cl.*

ΙΩΑΝΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Γ.

AB ℵ [C]. 13. 31. KL.
Vulg. Syrr. Bdl. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

§ C.
a 2 Joh. 4.

1 Ὁ πρεσβύτερος Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγα-
Α′ πῶ ἐν ἀληθείᾳ. 2 Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὔχομαί σε
εὐοδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ
ψυχή. § 3 a ἐχάρην [γὰρ] λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν καὶ
μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ
περιπατεῖς. 4 μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω χαράν, ἵνα
ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν * τῇ″ ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.
5 Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς
ἀδελφοὺς καὶ ‡ τοῦτο″ ξένους, 6 οἳ ἐμαρτύρησάν σου
τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας, οὓς καλῶς ποιήσεις
προπέμψας ἀξίως τοῦ θεοῦ. 7 ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος
‡ ἐξῆλθαν″ μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ‡ ἐθνικῶν.″
8 ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ‡ ὑπολαμβάνειν″ τοὺς τοιούτους,
ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ. 9 Ἔγραψά * τι″
τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ᾽ ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφὴς

1 Senior Gaio carissimo, quem ego diligo in veritate.
2 Carissime, de omnibus orationem facio prospere te ingredi et valere, sicut prospere agit anima tua.
3 Gavisus sum valde venientibus fratribus et testimonium perhibentibus veritati tuae, sicut tu in veritate ambulas.
4 Maiorem horum non habeo gratiam quam ut audiam filios meos in veritate ambulantes.
5 Carissime, fideliter facis quicquid operaris in fratres, et hoc in peregrinos;
6 qui testimonium reddiderunt caritati tuae in conspectu ecclesiae; quos bene facies ducens digne deo.
7 Pro nomine enim profecti sunt nihil accipientes a gentibus.
8 Nos ergo debemus suscipere huiusmodi, ut cooperatores simus veritatis.
9 Scripsissem forsitan ecclesiae: sed is qui amat primatum gerere in eis

---

Inscriptio
ΙΩΑΝΟΥ Γ̄
in B.
ΙΩΑΝΝΟΥ Γ in ℵ.
ΙΩΑΝΝΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ Γ̄ C. 13. (h. A.)
Ιωαννου καθολικη τριτη
in 31.
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΡΙΤΗ ΤΟΥ ἉΓΙΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ
in L.

3. *γαρ* ABC. 31. KL. Syrr.Bdl.&Hcl. Memph. | om. ℵ. 13. Vulg. Theb. Arm. Æth.
— *μαρτυρουντων*] *μαρτυρουν* B.
— *συ* BℵC. rel. Vulg. | om. A.
4. *τουτων ουκ εχω χαρ.* A(B)ℵ. 13. KL. Vulg. (Syr.Bdl.) Arm. (*εχων* B**Mai*) | *τουτων χαραν ουκ εχω* C. Æth. | *χαραν ταυτης ουκ εχω* 31. (Syr.Hcl.) (Memph. Theb.)
4. *χαραν* AℵC. rel. *Tol.* Theb. rel. | *χαριν* B. Vulg. Memph.
— *τῃ αληθ.* ABC*. | *om. *τῃ* ς. ℵC². 13*s*. 31. K*s*L.
5. *εργασῃ*] -*ζῃ* A.
— *και τουτο* ABℵC. Vulg. Syrr.Bdl.& Hcl. (et marg. *Graecè.*) Memph. Theb. Arm. Æth. | ‡ *και εις τους* ς. 13. 31. KL.
6. *οἱ*] *ὁ* K.
— *σου*] *σοι* 13.
— *οὓς*] *ου* B**Rul.Mai.*
— *ποιησεις προπεμψας* ABℵ. rel. *Am. Fuld.* Syr.Hcl. (Vulg. *Cl.*) | *ποιησας προπεμψεις* C. Arm. | om. *προπεμψας* Syr.Bdl. ut vid. *προπεψαι sic* Syr.Hcl. marg.)
7. *ονοματος*] add. *αυτου* *Elz.* Vulg. *Cl.* Syrr.Bdl.&Hcl.* Arm. 1 MS. Æth. | om. *St.*3. ABℵC. 13. 31. KL. *Am.* Syr.Hcl.txt. Memph. Theb. Arm.
7. *εξηλθαν* Bℵ. | ‡ -*θον* ς. AC. 13. 31. KL.
— *απο*] *παρα* 13.
— *των*] om. C.
— *εθνικων* ABℵC. 13. Gentilibus *Fuld. Tol.* Memph. Gentibus *Cl. Am.* Theb. | ‡ *εθνων* ς. 31. KL.
8. *ὑπολαμβανειν* ABℵC*. 13. Vulg. | ‡ *απολαμβανειν* ς. C². 31. KL.
— *γινωμεθα*] *γινομεθα* C. | *γενωμεθα* K.
— *αληθειᾳ* Bℵ^{c}C. 13. 31. KL. Vulg. rel. | *εκκλησιᾳ* Aℵ*.
9. *εγραψα*] *εγραψας* B*Btly.Mai.* ‖ add. *αν* ℵ^{c}. 13. Vulg. Syrr.Bdl.&Hcl.
— *τι* ante *τῃ εκκλ.* ABℵC. Memph. Theb. Arm. | *om. ς. ℵ^{c}. 13. 31. KL. Vulg. Syrr.Bdl.&Hcl. Æth.

4. ambulare *Cl.* | 6. benefaciens deduces *Cl.* | 7. enim ejus *Cl.* | 9. genere *Am.*

A B ℵ C. 13. 31. KL.

Vulg. Syrr.Bdl. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς. 10 διὰ τοῦτο, ἐὰν ἔλθω, ὑπομνή-
σω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, λόγοις πονηροῖς φλυαρῶν
ἡμᾶς· καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις, οὔτε αὐτὸς
ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφούς, καὶ τοὺς βουλομένους
κωλύει, καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει. 11 Ἀγαπητέ,
μὴ μιμοῦ τὸ κακόν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθοποιῶν,
ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν· ὁ † κακοποιῶν οὐχ ἑώρακεν τὸν
B′ θεόν. 12 Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων καὶ ὑπ'
b Joh. 21:24. αὐτῆς τῆς ἀληθείας· b καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ
‡ οἶδας″ ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθής ἐστιν.
Γ′ 13 c Πολλὰ εἶχον ‡ γράψαι″ * σοι,″ ἀλλ' οὐ θέλω
c 2 Joh. 12. διὰ μέλανος καὶ καλάμου σοι ‡ γράφειν″· 14 ἐλπίζω
δὲ εὐθέως ‡ σε ἰδεῖν,″ καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσο-
μεν. 15 εἰρήνη σοι. ἀσπάζονταί σε οἱ φίλοι. ἀσπάζου
τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

Diotripes non recipit nos.
10 Propter hoc, si venero, commoneam eius opera quae facit verbis malignis garriens in nos, et quasi non ei ista sufficiant, nec ipse suscipit fratres, et eos qui cupiunt prohibet, et de ecclesia eicit.
11 Carissime, noli imitari malum, sed quod bonum est. Qui bene facit, ex deo est: qui male facit, non vidit deum.
12 Demetrio testimonium redditur ab omnibus et ab ipsa veritate: et nos testimonium perhibemus, et nosti quoniam testimonium nostrum verum est.
13 Multa babui scribere tibi, sed nolui per atramentum et calamum scribere tibi:
14 spero autem protinus te videre, et os ad os loquemur.
15 Pax tibi. Salutant te amici. Saluta amicos per nomen.

ΙΩΑΝΟΥ Γ̄.

10. εαν] αν A.
— ἡμας] praem. εις C.
— βουλομενους ABℵ. rel. *Am. Fuld.* Syr.Hcl.*txt.* Memph. Æth. | επιδεχομενους C. Vulg. *Cl.* Syrr.Bdl.&Hcl. *marg.* Theb. Arm.
— εκ της εκκλ.] om. εκ B*Mai*ℵ.
11. κακοποιων] † praem. δε ς. 31. L. *Tol.* Memph. Arm. Æth. | om. ABℵC. 13. K. Vulg. Syr.Hcl. *sic.* Theb. ("Et" Syr.Bdl.)
— ουκ C.
— ἑωρ.] ἑορ. B**Rul.Mai.*
12. ὑπ'] ὑπο ℵC.
— αληθειας Vulg. Syr.Hcl.txt. | εκκλησιας A*?? || praem. εκκλησιας και της C. Syrr.Bdl.&Hcl.marg. Arm.
— οιδας ABℵC. Vulg. Memph. Theb. Arm. Æth. | ‡ οιδατε ς. 13. 31. KL. Syrr.Bdl.&Hcl. (et marg. *Graecè.*)

12. ἡ μαρτ. ἡμ. αληθ. εστιν ABℵ. 13. KL. Vulg. Syrr.Bdl.&Hcl. Memph. Theb. Arm. | αληθ. ἡμ. εστ. ἡ μαρτ. C. | αληθ. εστ. ἡ μαρτ. ἡμ. 31. Æth.
13. γραψαι σοι ABℵC. 31. Vulg. *d.* Syrr.Bdl.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | ‡ γραφειν (*om. σοι) ς. 13. KL.
— αλλ'] αλλα B*Btly.* (ctra, *Mai*).
— ου θελω] ουκ εβουληθην A.
— καλαμου] -μῳ L. (δια χαρτου και μελανος Arm.)
— σοι ante γρα. BℵC. 31. KL. | post A. 13. Vulg. Syrr.Bdl.&Hcl. Memph. Theb. (om. σοι Arm.)
— γραφειν ABℵC. 31. | ‡ γραψαι ς. 13 ut vid. KL.
14. σε ante ιδειν ABC. 31. Vulg. | ‡ post ς. ℵ. 13. KL. Memph. (*Mai* om. σε, non sic in cod. *Alf.*) | venire ad te Theb.

14. λαλησομεν] -σαμεν ℵ*. (? corr.*) | -σωμεν K.
— προς] προ B**Rul.*
15. οἱ φιλοι BℵCKL. Vulg. Syrr.Bdl.& Hcl.*txt.* Memph. Theb. Arm. | οἱ αδελφοι A. 13. 31. Syr.Hcl.*mg.* Æth.
— ασπαζου] ασπασαι ℵ.
— φιλους] fratres Syr.Hcl.
— fin.] add. αμην L. Vulg. *Tol.*
Subscriptio Ιωανου γ̄ B. | Ιωαννου γ̄ Aℵ. | Ιωαννου επιστολη γ̄ C. | επιστολη γ̄ του ἁγιου αποστολου Ιωαννου στι^{xx} λβ̄ L. | nihil in 13. 31. de K sil. Matt.

10. commonebo *Cl.* | neque ipse *Cl.* | qui suscipiunt *Cl.* | 11. videt *Am.* | 12. sed et nos *Cl.* | 13. habui tibi scribere *Cl.* | 15. nominatim *Cl.*

ΙΟΥΔΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

ABℵ[C]. 13. 31. KL. Vulg. Syrr. Bdl. H. Memph. Theb. Arm. Æth.

Α′

§ C.

1 1 Ἰούδας Ἰησοῦ χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰα-
κώβου, τοῖς ἐν θεῷ πατρὶ ‡ ἠγαπημένοις″ καὶ Ἰησοῦ
χριστῷ τετηρημένοις κλητοῖς· 2 ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη
καὶ ἀγάπη πληθυνθείη.
§ 3 Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν
ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς * ἡμῶν″ σωτηρίας, ἀνάγκην
ἔσχον γράψαι ὑμῖν παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ
ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει. 4 παρεισέδυσαν
γάρ τινες ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς
τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν ‡ χάριτα″
a 2 Pet. 2:1. μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν, a καὶ τὸν μόνον δεσπότην
† καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν χριστὸν ἀρνούμενοι.
5 Ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας † ἅπαξ ‡ πάν-
5. ὅτι Ἰησοῦς λαὸν — τα,″ ὅτι † κύριος λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας, τὸ
b 2 Pet. 2:4. δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώλεσεν. 6 b ἀγγέ-
λους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχήν, ἀλλὰ

1 Iudas Iesu Christi servus, frater autem Iacobi, his qui in deo patre dilectis et Iesu Christo conservatis vocatis. 2 Misericordia vobis et pax et caritas adimpleatur.
3 Carissimi, omnem sollicitudinem faciens scribendi vobis de communi vestra salute, necesse habui scribere vobis depraecans supercertari semel traditae sanctis fidei. 4 Subintroieruut enim quidam homines, qui olim praescripti sunt in hoc iudicium, impii, dei nostri gratiam transferentes in luxuriam, et solum dominatorem et dominum nostrum Iesum Christum negantes. 5 Commonere autem vos volo, scientes semel omnia, quoniam Iesus populum de terra Aegypti salvans secundo eos qui non crediderunt perdidit, 6 angelos vero qui non servaverunt suum principatum,

---

Inscriptio
ΙΟΥΔΑ
in Bℵ.
ΙΟΥΔΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ
in AC. 13. K.
Ιουδα επιστολη καθολικη
in 31.
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
ΙΟΥΔΑ L.

1. Ιησου ante χριστου ABℵ. 13. 31. L. Vulg. Syrr.Bdl.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig.* iii. 463[d]. | post K. *Demid. Tol. Lucif.* 28. [C n.l.]
— θεῳ *Orig.* iii. 607.[c] *Lucif.* | τῳ A ap. Woide, per errorem.
— ηγαπημενοις ABℵ. Vulg. Syrr.Bdl.& Hel. Memph. Theb. Arm. (Æth.) *Orig.* iii. 607[c]. *Lucif.* (13 n.l.) (praem. εθνεσι τοις Arm.) | ‡ ἡγιασμενοις ς. 31. KL.
— και Ιης. χρ. τετηρ. *Orig.* iii. | om. Syr.Hel.

2. και ειρηνη] om. και K. | add. in domino Syr.Hel.
3. γραφειν] praem. του ℵ.
— κοινης ἡμων ABℵC *ut vid.* (31.) (Vulg.) Syrr.Bdl.&Hel. Theb. Arm. *Lucif.* 28. (13 n.l. ὑμων 31. Vulg.) | * om. ἡμων ς. KL. Memph. Æth. (vid. ed. Platt.)
— σωτηριας] add. και ζωης ℵ. | Contra, *Lucif.*
— γραψαι] γραφειν ℵ.
4. παρεισεδυσαν] -δυησαν B *Btly. Bch. Mai* ed. 2.
— παλαι] praem. και ℵ.
— χαριτα AB. | ‡ χαριν ς. ℵC. 13. 31. KL.
— δεσποτην] † add. θεον ς. 31. KL. Syrr.Bdl.&Hel. | om. ABℵC. 13. Vulg. Memph. Theb. Arm. Æth. *Lucif.* 28.
5. δε] ουν C. (om. Theb. itaque *Lucif.* 28.)
— ειδοτας] ειδοντας 13. || † add. ὑμας ς. ℵ. 31. KL. | om. ABC[2]. 13. Vulg. Syrr.Bdl.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. *Lucif.* (C* n.l.)
5. ἁπαξ hic ABC. 13. 31. L. vv. | ante λαον ℵ. Arm. | ante ὁτι K. | ante εκ γης Αιγ. *Clem.* 280. (om. *Lucif.* 28.)
— παντα ABℵC[2]. 13. Vulg. Syr.Hel. Memph. Arm. Æth. *Lucif.* (C* n.l.) | παντας Syr.Bdl. | ‡ τουτο ς. 31. (K)L. Theb. (ante ἁπαξ K.)
— ὁτι] † add. ὁ ς. C[2]. 31. KL. Arm. *Clem.* 280. | om. ABℵ. 13. [C* n.l.]
— κυριος ℵC* ut vid. 31. KL. Syr.Hel. | θεος C[2]. *Tol.* Syr.Bdl. Arm. *Clem. Lucif.* | Ιησους AB. 13. Vulg. Memph. Theb. Æth.
6. τε BℵC. 13*s*. 31. KL.*m*. Syr.Bdl. Theb. Arm. Æth. *Clem.* 280. *Orig.* iii. 814[c]. *Lucif.* 28. | δε A. Vulg. Syr.Hel. Memph.
— αλλα *Clem. Orig.* iii. | αλλ' C. 31.

---

1. qui sunt in deo *Cl.* | Christo Jesu *Cl.* | et vocatis *Cl.* | 4. *om.* "et" aute dominum *Am.**

A B ℵ C. 13. (31). KL. ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον, εἰς κρίσιν μεγάλης
ἡμέρας δεσμοῖς ἀϊδίοις ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν· 7 [c] ὡς
[c] 2 Pet. 2:6. ¶ 31. Σόδομα καὶ Γόμορρα, καὶ αἱ ¶ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν
ὅμοιον ‡ τρόπον τούτοις″ ἐκπορνεύσασαι καὶ ἀπελ-
θοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἑτέρας, πρόκεινται δεῖγμα πυρὸς
[d] 2 Pet. 2:10. αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι. 8 [d] ὁμοίως μέντοι καὶ οὗτοι
ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μιαίνουσιν, κυριότητα δὲ
ἀθετοῦσιν, δόξας δὲ βλασφημοῦσιν. 9 ὁ δὲ Μιχαὴλ
ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος διελέ-
γετο περὶ τοῦ ‡ Μωυσέως″ σώματος, οὐκ ἐτόλμησεν
κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ‡ ἀλλὰ″ εἶπεν, Ἐπιτι-
[e] 2 Pet. 2:12. μήσαι σοι κύριος. 10 [e] οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἴδασιν
βλασφημοῦσιν· ὅσα δὲ φυσικῶς ὡς τὰ ἄλογα ζῷα
B ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται. 11 οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι
τῇ ὁδῷ τοῦ Καῒν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ
Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ
Κορὲ ἀπώλοντο.

[f] 2 Pet. 2:13. 2 [f] 12 Οὗτοί εἰσιν * οἱ″ ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες,
συνευωχούμενοι, ἀφόβως ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες· νεφέ-
λαι ἄνυδροι, ὑπὸ ἀνέμων ‡ παραφερόμεναι,″ δένδρα
φθινοπωρινὰ ἄκαρπα δὶς ἀποθανόντα ἐκριζωθέντα·
[g] 2 Pet. 2:17. 13 [g] κύματα ἄγρια θαλάσσης ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν

sed dereliquerunt suum domicilium, in iudicium magni diei vinculis aeternis sub caligine reservavit; 7 sicut Sodoma et Gomorra et finitimae civitates, simili modo exfornicatae et abeuntes post carnem alteram, factae sunt exemplum ignis aeterni poenam sustinentes. 8 Similiter et hii carnem quidem maculant, dominationem autem spernunt, maiestatem autem blasphemant. 9 Cum Michahel archangelus cum diabulo disputans altercaretur de Mosi corpore, non est ausus iudicium inferre blasphemiae, sed dixit, Imperet tibi dominus: 10 hii autem quaecumque quidem ignorant blasphemant, quaecumque autem naturaliter tamquam muta animalia norunt, in his corrumpuntur. 11 Vae illis, quia via Cain abierunt et errore Balaam mercede effusi sunt et contradictione Core perierunt.

12 Hii sunt in aepulis suis maculae, convivantes sine timore, semet ipsos pascentes, nubes sine aqua quae a ventis circumferuntur, arbores autumnales infructuosae bis mortuae eradicatae, 13 fluctus feri maris despumantes suas con-

6. *απολιποντας Orig.* iii. | *απολειποντας* L. *Clem.* 1 MS. (*Orig.* iv. 247[d].)
— *δεσμοις*] add. *αλυτοις και* 13. | om. *Clem. Orig.* iii. 693[b]. 814[c]. *Orig. Int.* iii. 370[d]. | vinculis eos sanctorum angelorum sub tenebras reservabit *m. Lucif.* 28. (servavit.) *δεσμ. ἀϊδ. ὑπὸ ζόφον ἀγρίων ἀγγέλων Clem.* ‖ add. in tartaro constrictos *Orig. Int.* iv. 510[a]. ‖ add. constrictos *Orig. Int.* iv. 549[a].
7. *Σοδωμα* 13.
— *και αἱ*] ? om. *αἱ* C*.
— *τροπον* ante *τουτοις* ABℵC. 13. Syrr. Bdl.&Hcl. Memph. | ‡ post ϛ. KL. Arm. (simili modo Vulg. Theb. (Æth.) *Lucif.* 28. om. utrq. *m.*)
— *δειγμα*] praem. *δε* ℵ.
— *ὑπεχουσαι* BC. 13. KL. Vulg. | *ὑπερεχουσαι* A. | *ὑπεχουσιν* ℵ[c]. | *ουκ εχουσιν* ℵ*.
8. *ὑμοιως Clem.* 515. *Lucif.* 28. | *ὁμως* A.
— *κυριοτητα Lucif.* | *-τητας* ℵ. *Orig. Int.* i. 9[a]. | *κυριωτατον Orig.* iii. 475[b].
9. *ὁ δε* AℵC. 13. KL. Syrr.Bdl.&Hcl. Memph. Theb. | *ὁ τε* B. Æth. | cum Vulg. Arm.
9. *ὁτε* AℵC. 13. KL. | *τοτε* B. | qui Syrr.Bdl.&Hcl.
— *Μωυσεως* BℵC. 13. L. | ‡ *Μωσεως* ϛ. AK.
— *αλλα* AB. | ‡ *αλλ'* ϛ. ℵC. 13. KL.
— *κυριος* Vulg. Syrr.Bdl.&Hcl. *Orig. Int.* i. 9[b]. | *ὁ θεος* ℵ*. | *ὁ κυριος* ℵ[c].
12. *οὑτοι εισιν*] add. *γογγυστοι μεμψιμυροι κατα τας* (add. *ιδιας* C².) *επιθυμιας αυτων πορευομενοι* ℵ*C². (C* n.l.) Arm. | praem. eadem Theb. | eadem post *αγαπαις ὑμων* Æth. ‖ non habent ABℵ[c]. 13. 31. KL. Vulg. Syrr.Bdl.&Hcl. Memph.
— *οἱ* ante *εν ταις* AB*Btly.sic Alf.*ℵ[c]. 13. L. Syrr.Bdl.&Hcl. | * om. ϛ. B*Mai* (sil. *Bch.*)ℵ*C²(ut vid. *n. l.**) K. Vulg. Memph. Theb.
— *αγαπαις* Bℵ. 13. KL. Vulg. Syrr. Bdl. &Hcl. (et marg. *Graecè.*) Memph. Theb. Arm. Æth. *Lucif.* 28.) | *απαταις* AC.
— *ὑμων* BℵC. 13. KL. Syr.Hcl. Memph. Theb. Æth. *Lucif.* | *αυτων* A e corr.¹ Vulg. Syr.Bdl. Arm.
— *συνευωχουμενοι*] add. *ὑμιν* C. Memph. Theb. Arm. | om. Vulg. Syrr.Bdl.& Hcl. Æth. ut vid. *Lucif.* (*συνευοχ.* K.)
12. *ὑπο ανεμων*] *παντι ανεμῳ* ℵ. *Lucif.*
— *παραφερομεναι* AB*Btly.Bch.*ℵC. 13. KL. Syr.Hcl. ut vid. Theb. (Arm.) Æth. (*-νοι* B sic *Alford. Mai.*) | ‡ *περιφερομεναι* ϛ. Vulg. Syr.Bdl. (ut vid.) Memph. *Lucif.*
— *φθινοπωρικα* ℵ*. (corr.[c])
13. *κυματα*] post *αγρια* ℵ.
— *επαφριζοντα*] *απαφριζοντα* C. 13.
— *πλανηται*] *πλανητες* B.
— *ὁ ζοφος του σκοτους*] om. *ὁ* et *του* B.
— *αιωνα*] † praem. *τον* ϛ. Ks. | om. ABℵC. 13. L.
14. *επροφητευσεν* B*Rul.Bch.Mai* (*επροεφ.* B*Btly.* et e corr. *Rul. Mai*) | ‡ *προεφητευσεν* ϛ. A(ℵ)C. 13. KL. (*προεπροφητευσεν* ℵ *Tisch.*)
— *δε* Vulg. | om. A.
— *ὁ κυριος* ℵ.
— *ἁγιαις μυριασιν αυτου* AB. 13. KL. Vulg. | ‡ *μυριασιν ἁγιαις αυτου* ϛ. C. Syr.Hcl. Memph. Æth. (om. *αυτου* Syr.Bdl.) | *μυριασιν ἁγιων αγγελων* ℵ. Theb. Arm.

8. similiter et hi *Cl.* | 10. hi autem *Cl.* | 11. in via *Cl.* | in contrad. *Cl.* | 12. hi sunt *Cl.*

Vulg. Syrr.Bdl.H. Memph. (Theb.) Arm. Æth.

αἰσχύνας, ἀστέρες πλανῆται οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους
εἰς † αἰῶνα τετήρηται. 14 ‡ ἐπροφήτευσεν″ δὲ καὶ
τούτοις ἕβδομος ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνὼχ λέγων, Ἰδοὺ ἦλθεν
κύριος ἐν ‡ ἁγίαις μυριάσιν″ αὐτοῦ, 15 ποιῆσαι κρίσιν
κατὰ πάντων, καὶ ‡ ἐλέγξαι″ πάντας τοὺς ἀσεβεῖς †
περὶ πάντων τῶν ἔργων [ἀσεβείας] αὐτῶν ὧν ἠσέβη-
σαν, καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν ὧν ἐλάλησαν κατ᾽
αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς. 16 οὗτοί εἰσιν γογγυσταὶ
μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι,
h 2 Pet. 2:18. [h] καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες
i 2 Pet. 3.2. πρόσωπα, ὠφελείας χάριν. 17 [i] ὑμεῖς δὲ ἀγαπητοί,
μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρημένων ὑπὸ τῶν
k 2 Pet. 3:3. 2:1. ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, 18 [k] ὅτι
ἔλεγον ὑμῖν [ὅτι] ‡ ἐπ᾽ ἐσχάτου χρόνου″ ἔσονται
ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν
ἀσεβειῶν. 19 οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοὶ
Γ′ πνεῦμα μὴ ἔχοντες. 20 ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, ‡ ἐποικοδο-
¶ Theb. μοῦντες ¶ ἑαυτοὺς τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει,″ ἐν πνεύ-
ματι ἁγίῳ προσευχόμενοι, 21 ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ
τηρήσατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν
22. οὓς μὲν ἐλεᾶτε διακρ. Ἰησοῦ χριστοῦ, εἰς ζωὴν αἰώνιον. 22 καὶ οὓς μὲν
‡ ἐλέγχετε″ ‡ διακρινομένους,″ 23 οὓς δὲ † σώζετε ἐκ † πυρὸς

fusiones, sidera errantia; quibus procella tenebrarum in aeternum servata est. 14 Prophetavit autem de his septimus ab Adam Enoch dicens, Ecce venit dominus in sanctis milibus suis, 15 facere iudicium contra omnes et arguere omnes impios de omnibus operibus impietatis eorum quibus impie egerunt et de omnibus duris quae locuti sunt contra eum peccatores impii. 16 Hii sunt murmuratores querelosi, secundum desideria sua ambulantes, et os illorum loquitur superbiam, mirantes personas quaestus causa. 17 Vos autem, carissimi, memores estote verborum quae praedicta sunt ab apostolis domini nostri Iesu Christi, 18 qui dicebant vobis quoniam in novissimo tempore veuient inlusores secundum sua desideria ambulantes impietatum. 19 Hii sunt qui segregant semet ipsos, animales spiritum non habentes. 20 Vos autem, carissimi, superaedificantes vosmet ipsos sanctissimae vestrae fidei, in spiritu sancto orantes, 21 ipsos vos in dilectione dei servate expectantes misericordiam domini nostri Jesu Christi in vitam aeternam: 22 et hos quidem arguite iudicatos, 23 illos vero salvate de igne

15. ελεγξαι ABℵC. 13. KL *Tf.* | ‡ εξελεγξαι ϛ.
— παντας τους ασεβεις] πασαν φυχην ℵ. ‖ † add. αυτων ϛ. KL. | om. ABℵC. 13. Vulg. Syrr.Bdl.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth.
— ασεβειας AB. 13. KL. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Æth. | om. ℵC. Syr.Bdl. Theb. Arm.
— αυτων ABC. 13. 31. KsL. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm. Æth. | om. ℵ. Syr.Bdl. Theb.
— και περι παντων] praem. propterea quod deseruerunt Dominum Syr.Hcl. marg.
— σκληρων] add. λογων ℵC. 13. Syrr. Bdl.&Hcl. Theb. Arm. (Æth.) | om. ABKL. Vulg. Memph.
— κατ᾽ αυτου] om. Syr.Bdl.
16. αυτων 1°. ABℵ. 13. Ks. | ἑαυτων CL. Vulg.
— αυτων 2°.] αυτω A.
17. ῥηματων των προειρημενων Vulg. ' προειρημενων ῥηματων A. *Lucif.* 28.
18. ελεγον ὑμιν] ελεγεν ἡμιν K. | om. ὑμιν Theb. *Lucif.* 28.
18. ὁτι 2°. AC. 13. KL*mg.* Vulg. Syrr.Bdl. &Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | om. B*Btly.Mai* ℵL*txt. Lucif.*
— επ᾽ εσχατου ABℵC. 13. | ‡ εν εσχατῳ ϛ. KsL. Vulg.
— χρονου ABℵC. 13. Syrr.(Bdl.)&Hcl. (praem. του Aℵ. 13.) | ‡ χρονῳ ϛ. KL. Vulg.
— εσονται Bℵ*C*KL. Syrr.Bdl.&Hcl. Arm. *Lucif.* | ελευσονται Aℵ^c C^2. 13. Vulg. Memph. Theb. Æth. (vid. 2 Pet. iii. 3.)
— τας ἑαυτων επιθυμιας *Am.* | τας επιθ. αυτων ℵ. (ἑαυτων^c.)
19. αποδιοριζοντες] add. εαυτους *Elz.* C. Vulg. | om. *St.* 3. ABℵ. 13. KL. *Fuld.* Syrr.Bdl.&Hcl. (*sic*) Memph. Theb. Arm. Æth. *Lucif.* 28.
20. ὑμεις] ἡμεις C. Arm.
— εποικοδ. ἑαυτους ante τῃ ἁγιωτ. ὑμων πιστει ABℵ(C). 13. Vulg. Syr. Hcl. Memph. Theb. Æth. (ἡμων C.) | ‡ post ϛ. KsL. Syr.Bdl. Arm.
21. ἑαυτους] ἑαυτοις K.
— θεου] om. C^3.
— τηρησατε Aℵ. 13. KL. Vulg. Memph. Æth. | -σητε C^2. | -σωμεν BC* ut. vid. Syrr.Bdl.&Hcl. (τηρειν Arm.)
21. προσδεχ.... αιωνιον] om. *Am.*
22. ελεγχετε AC*. 13. Vulg. Memph. Arm. Æth. | ελεατε BℵC^2. Syr.Hcl. | ‡ ελεειτε ϛ. KL. | om. Syr.Bdl. ‖ εκ του πυρος ἁρπαζοντες hic Syr.Bdl. | ἐκ πυρὸς ἁρπάζετε *Clem.* 773.
— διακρινομενους ABℵC. 13. Vulg. Syrr.Bdl.&Hcl. Arm. (? Æth.) *Clem.* | ‡ -μενοι ϛ. KL. Memph. *ut vid.*
23. οὑς δε AℵC. 13. KL. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm. (Æth.) | om. hic B*Blc.Bch.Mai.* Syr.Bdl. | δε tantum *Clem.* 773.
— σωζετε] † praem. εν φοβῳ ϛ. KL. (Syr.Bdl.) | om. hic ABℵC. 13. Vulg. Memph. Arm. Æth. | ελεατε αυτους εν φοβῳ Syr.Bdl. | ελεειτε hic *Clem.* 773.
— πυρος] † praem. του ϛ. | om. ABℵC. 13. KL. Arm. | om. σωζετε εκ πυρος ἁρπαζοντες Syr.Bdl.

13. servata est in aeternum *Cl.* | 14. autem et de *Cl.* | 15. contra Deum *Cl.* | 16. hi sunt *Cl.* | querulosi *Cl.* | eorum loquitur superbiam *Cl.* | 18. desideria sua *Cl.* | ambulantes in impietatibus *Cl.* | 19. hi sunt *Cl.* | 21. vosmet ipsos *Cl.* | expectantes *ad fin. ver.* om. *Am.*

ABℵC. 13. KL.
Vulg. Syrr. Bdl. H. Memph. Arm. Æth.

ἁρπάζοντες, *οὓς δὲ ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ," μισοῦντες καὶ
τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα.
Δ' 24 Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ὑμᾶς ἀπταίστους καὶ
στῆσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν
ἀγαλλιάσει, 25 μόνῳ † θεῷ σωτῆρι ἡμῶν, *διὰ Ἰησοῦ
χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν," δόξα † μεγαλωσύνη κρά-
τος καὶ ἐξουσία *πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος" καὶ νῦν καὶ
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

ΙΟΥΔΑ.

rapientes, aliis autem misere-mini in timore, odientes eam quae carnalis est maculatam tunicam.
24 Ei autem qui potest vos conservare sine peccato et constituere ante conspectum gloriae suae immaculatos in exultatione,
25 soli deo salvatori nostro per Iesum Christum dominum nostrum, gloria magnificentia imperium et potestas ante omne saeculum et nunc et in omnia saecula, amen.

---

23. ἁρπαζοντες add. οὓς δε ελεατε εν φοβῳ ABℵ. 13. Vulg. Memph. Arm. (Æth.) | add. εν φοβῳ C. Syr.Hcl. | * om. ꞏς. KL.

24. ὑμας *Elz.* B*Mai*(*diserte*)ℵC. 13. L. Vulg. Syrr.Bdl.&Hcl. Memph. Arm. Æth. | ἡμας A. | αυτους *St.* 3. B*Btly* e sil. *Bch.* K.

— απταιστους] add. και ασπιλους C. Syrr.Bdl.&Hcl. Arm.

— κατενωπιον] ενωπιον C.

— αμωμους] αμεμπτους A.

— fin.] add. in adventu domini nostri Jesu Christi Vulg. *Cl.*

25. μονῳ] † add. σοφῳ ς. KL. | om. ABℵC. 31. Vulg. Syrr.Bdl.&Hcl. Memph. Arm. Æth.

25. δια Ιησου χριστου του κυριου ἡμων ante δοξα ABℵC. 13. L. Vulg. Syrr. Bdl.&Hcl. Memph. (Arm.) (και Ιησ. Arm. om. και MSS.) (Jesus Christus Æth.) | *om. ς. K. || ᾧ δοξα ℵ*. (corr.[c]) *Am.*

— μεγαλ.] † praem. και ς. KL. Vulg. *Cl.* Syr.Bdl. Memph. | om. ABℵC. 13. *Am. Fuld. Tol. Demid.* Syr.Hcl. Arm.

— προ παντος του αιωνος ante και νυν ABℵC. 13. L. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm. Æth. | *om. ς. K. Syr.Bdl. | praem. postea "cum patre ejus bono et spiritu sancto vivificatore" Æth.

— νυν] add. και αει 13.

— παντας] om. ℵ. (non L.) Memph.

25. αιωνας] add. των αιωνων 13. L. Vulg. *Cl. Demid.* Syr.Hcl.mg. (Memph.)

— αμην και αμην Æth.

Subscriptio Ιουδα Bℵ. Ιουδα επιστολη A. | του ἁγιου αποστολου Ιουδα επιστολη στιχχ ξη. L. | Ιουδα επιστολη καθολικη C. (nihil 13. hiat 31.) | ετελειωθη συν θεῳ και ἡ του Ιουδα καθολικη επιστολη. δοξα σοι ὁ θεος, δοξα σοι ὁ θεος, δοξα σοι ὁ θεος, ὁ μακροθυμων επ' εμοι τῳ αναξιῳ δουλῳ σου K. | postea πραξεις των ἁγιων αποστολων και καθολικαι A.

---

23. odientes et eam *Cl.* | 24. qui potens est *Cl.* | exultatione, *add.* in adventu Domini nostri Jesu Christi *Cl.* | 25. cui gloria *Am.* | et magnificentia *Cl.* | saecula saeculorum *Cl.*

Capita EPISTOLARUM CATHOLICARUM.

(vid. Zacagni Collectanea Monumentorum Veterum.)

Capitula JACOBI *Epistolae.*

[1]"Ἔκθεσις κεφαλαίων τῆς καθολικῆς Ἰακώβου ἐπιστολῆς, μεθ' ὧν περίεχει μερικῶν ὑποδιαιρέσεων τῶν διὰ κινναβάρεως."

α'. περὶ ὑπομονῆς καὶ πίστεως ἀδιακρίτου, καὶ περὶ ταπεινοφροσύνης πρὸς τοὺς πλουσίους. [i. 1].

(α'). ἐν ᾧ περὶ τῆς ἐν ἡμῖν [1]πειρώσεως" καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς παθῶν, ὅτι οὐ παρὰ θεοῦ τὸ αἴτιον· εἴ τι γὰρ ἀγαθὸν ἡμῖν, παρ' αὐτοῦ. [i. 13].

β'. περὶ πραΰτητος καὶ ἁγνείας καὶ πράξεως ἀγαθῆς μεταδοτικῆς ἐπὶ μακαρισμῷ, καὶ περὶ ἐπιστήμης καὶ συμμετρίας λόγου. [i. 19].

γ'. περὶ τῆς πρὸς ἕκαστον ἀγάπης ἀπροσωπολήπτου κατὰ νόμον. [iii. 1].

δ'. ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως μόνον ἀλλὰ καὶ ἐξ ἔργων, καὶ οὐκ ἐκ θατέρου [1]ἰδίως" ἀλλ' ἐξ ἀμφοῖν ἅμα δικαιοῦται ἄνθρωπος. [ii. 14].

ε'. ὅτι ἡ προπετὴς καὶ ἄτακτος γλῶσσα θανατοῖ τὸν κεκτημένον, ἧς κρατεῖν ἀνάγκη εἰς εὐφημίαν καὶ δόξαν[1] θεοῦ. [iii. 1].

(α'). ἐν ᾧ περὶ ἀναστροφῆς[2] ἀγαθῆς καὶ ἀμάχου πρὸς ἀλλήλους ἐκ φιλοδοξίας τῆς ἐπὶ σοφίᾳ ἀνθρωπίνῃ. [iii. 13].

(β'). περὶ θείας σοφίας. [iii. 17].

(γ'). ὅτι ἐκ ῥαθυμίας καὶ φιληδονίας ἔρις καὶ ἀκαταστασία καὶ ἡ πρὸς θεὸν ἔχθρα γίνεται. [iv. 1].

(δ'). περὶ μετανοίας πρὸς σωτηρίαν, καὶ περὶ τοῦ μὴ κρίνειν τὸν πλησίον. [iv. 7].

ϛ'. ὅτι οὐκ ἐν ἀνθρώπῳ ἀλλ' ἐν θεῷ τὰ διαβήματα [1]ἀνθρώπου" κατευθύνεται. [iv. 13].

(α'). ἐν ᾧ περὶ πλεονεξίας πλουσίων, καὶ τῆς ἐν κόσμῳ τρυφῆς αὐτῶν, καὶ περὶ δικαιοκρισίας θεοῦ. [v. 1].

(β'). περὶ μακροθυμίας καὶ ὑπομονῆς παθημάτων, καὶ περὶ ἀληθείας. [v. 10].

(γ'). παραινέσεις ἰδικαὶ ἑκάστῳ προσηκοῦσαι μετὰ πίστεως. [v. 13].

(δ'). ὅτι διακονητέον τῇ τοῦ [2]πλησίον" σωτηρίᾳ. [v. 19]. στίχοι κέ.

Varietas Lectionis Capitum Epistolarum Catholicarum ex editione Matthaeiana M.DCC.LXXXII.

Titulus ad omnes has Epistolas *sic* legitur:—[1] ἔκθεσις κεφαλαίων καθ' ἑκάστην ἐπιστολὴν τῶν καθολικῶν μεθ' ὧν περιέχουσιν ὑποδιαιρέσεων μερικῶν.

α. [1] πυρώσεως.

δ'. [1] ἰδικῶς.

ε'. [1] add. τοῦ. [2] add. καὶ.

ϛ'. [1] ἀνδρὸς. [2] πλησίον.

Capitula PETRI *Epistolae Primae.*

Κεφάλαια [1] *Πέτρου ἐπιστολῆς πρώτης".*

α'. περὶ τῆς ἐν χριστῷ ἀναγεννήσεως, καὶ περὶ ὑπομονῆς πειρασμῶν, καὶ περὶ σωτηριώδους πίστεως προκατηγγελμένης ὑπὸ τῶν προφητῶν. [i. 1.]

β'. περὶ ἐλπίδος καὶ ἁγιασμοῦ τῆς τε ὀφειλομένης ἐπὶ τῇ υἱοθεσίᾳ ἀσφαλοῦς ἀναστροφῆς. [i. 13].

γ'. περὶ τῆς ἐπαξίως τῆς υἱοθεσίας ζῆν ἐν χριστῷ πρὸς ὠφέλειαν καὶ τῶν ἔξωθεν εἰς δόξαν θεοῦ. [ii. 1].

δ'. περὶ τῆς πρὸς ἄρχοντας ὑποταγῆς καὶ φιλαδελφίας καὶ θεοσεβείας. [ii. 13].

(α'). ἐν ᾧ περὶ δούλων ὑποταγῆς καὶ ἀνεξικάκου ὑπομονῆς διὰ χριστόν. [ii. 18].

(β'). περὶ ὑπακοῆς γυναικῶν καὶ ὁμονοίας τῆς πρὸς τοὺς ἄνδρας, [1] καὶ σωτηρίας τῆς" ἐν πνεύματι εἰς τύπον Σαῤῥας. [iii. 1].

(γ'). περὶ τῆς ἄνδρων πρὸς γυναῖκας συμπεριφορᾶς. [iii. 7].

(δ'). περὶ τῆς [2] πρὸς ἅπαντας ἐπιεικοῦς ἀνεξικακίας, ἧς τύπος ἡ ἐπὶ Νῶε τοῦ θεοῦ φιλανθρωπία· ἐφ' ἡμᾶς δὲ ἡ διὰ τοῦ βαπτισματος τοῦ χριστοῦ συμπάθεια. [iii. 15 "ἕτοιμοι"].

ε'. περὶ ἀποθεσέως φαύλων πράξεων καὶ ἐπαναλήψεως τῶν ἐν πνεύματι καρπῶν κατὰ τὴν διαφορὰν τῶν χαρίσματων. [iv. 1].

ϛ'. ὅτι κοινωνία τῇ πρὸς χριστὸν κρατεῖν χρὴ τῶν φυσικῶν παθῶν, ἐλπίδι [1] τε" τῇ εἰς αὐτὸν φέρειν τὰς παρ' ἑτέρων [2] βλάβας." [iv. 12].

ζ'. παραίνεσις πρεσβυτέροις περὶ ἐπισκοπῆς τοῦ ποιμνίου. [v. 1].

(α'). ἐν ᾧ περὶ κοινῆς πάντων πρὸς ἕκαστον [1] ταπεινοφρωσύνης" εἰς νίκην τὴν κατὰ τοῦ διαβόλου. [v. 6].

η'. εὐχὴ ὑπὲρ τελειώσεως τῶν πιστευόντων. [v. 10]. [1] στίχοι κέ."

Capitula PETRI *Epistolae Secundae.*

Κεφαλαία [1] *Πέτρου ἐπιστολῆς β'."*

α'. περὶ κλήσεως τῆς ἐν πίστει ἔργοις βεβαιουμένης τοῖς [1] τῆς" ἀρετῆς, [2] καὶ ἐλπίδος" τῶν μελλόντων ἀγαθῶν· [i. 1].

β'. παραγγελία εἰς ὑπόμνησιν τῆς διδασκαλίας μετὰ τὴν ἀνάλυσιν αὐτοῦ, καὶ ὅπως ἐν ὄρει Θαβὼρ τῆς τοῦ θεοῦ περὶ [1] χριστοῦ" ἐπήκουσε φωνῆς. [i. 10].

γ'. πρόῤῥησις ἀπατηλῆς ἐπαναστάσεως αἱρετικῶν, ἀσεβείας τε αὐτῶν καὶ μελλούσης κολάσεως. [ii. 1].

δ'. ἐπανάληψις περὶ κακίας ἀνθρώπων αἱρετικῶν. [iii. 1].

(α'). ἐν ᾧ ὅτι αἰφνιδίως ἥξει χρίστος ἐπὶ συντελείᾳ τοῦδε τοῦ αἰῶνος, ὥστε δεῖν εὐτρεπίζεσθαι πάσῃ ἀρετῇ. [iii. 10]. [1] στίχοι ί."

Inscriptio Ep. I Petri.
[1] τῆς πρ. ἐπιστ. καθολικῆς Πέτρου.
δ'. [1] ἐπὶ σωτηρίᾳ τῃ. [2] add. ἄνδρων.

ϛ'. [1] δὲ. [2] πάθας.
ζ'. [1] ταπεινοφροσύνης.
η'. [1] om.

Inscriptio Ep. II Petri.
[1] τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς (post Praefationem.)
α'. [1] om. [2] ἐλπίδι (om. καὶ.)

β'. [1] τοῦ υἱοῦ.
δ'. [1] om.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

Capitula JOHANNIS *Epistolae Primae.*

Κεφαλαία [1]*Ἰωάννου πρώτης ἐπιστολῆς."*

α΄. *εὐαγγελικὴ θεολογία* [1]*περὶ" χριστοῦ.* [i. 1].

(*α΄*). *ἐν ᾧ περὶ ἐξομολογήσεως καὶ προσοχῆς εἰς τὸ μὴ ἁμαρτάνειν.* [i. 8].

(*β΄*). *ὅτι* [2]*ἡ" τήρησις τῶν ἐντολῶν τοῦ θεοῦ τὴν γνῶσιν βεβαιοῖ.* [ii. 4].

β΄. *περὶ ἀγάπης ἧς ἄνευ ἀσέβεια.* [ii. 7].

(*α΄*). *ἐν ᾧ παραίνεσις περὶ χάριτος ἑκάστου καθ' ἡλικίαν, καὶ περὶ ἀποτροπῆς τῆς πρὸς τὸν κόσμον ἀγάπης.* [ii. 12].

γ΄. *περὶ ψευδαδελφῶν ἀρνησιθέων, καὶ ὅτι ἡ εἰς χριστὸν εὐσέβεια πατρὸς ὁμολογία· ἡ γὰρ τοῦ πατρὸς δοξολογία, τοῦ υἱοῦ ἐστιν θεολογία.* [ii. 18.]

(*α΄*). *ἐν ᾧ περὶ θείου καὶ πνευματικοῦ χαρίσματος ἐν ἁγιασμῷ ἐπ' ἐλπίδι εἰς γνῶσιν θεοῦ* [ii. 26].

(*β΄*). *ὅτι πᾶς ὁ ἐν χριστῷ ἐκτὸς ἁμαρτίας· ὁ γὰρ ἁμαρτάνων* [1]*ἐστὶ" τοῦ διαβόλου.* [iii. 4].

δ΄. *περὶ ἀγάπης τῆς εἰς τὸν πλησίον καὶ διαθέσεως μεταδοτικῆς.* [iii. 10. "*πᾶς ὁ μὴ*"].

(*α΄*). *ἐν ᾧ περὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς τῆς ἐν πίστει Ἰησοῦ χριστοῦ.* [iii. 21].

(*β΄*). *περὶ διακρίσεως πνευμάτων ἐφ' ὁμολογίᾳ τῆς τοῦ* [1]*κυρίου" ἐνανθρωπήσεως.* [iv. 1].

ε΄. *περὶ φιλαδελφίας εἰς θεοσέβειαν.* [iv. 7].

ϛ΄. *περὶ θεολογίας υἱοῦ ἐν δόξῃ πατρός, καὶ περὶ νίκης τῆς κατὰ τοῦ πονηροῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ χριστοῦ εἰς ζωήν.* [iv. 11].

ζ΄. *περὶ ἀντιλήψεως τοῦ ἁμαρτάνοντος ἀδελφοῦ διὰ προσευχῆς, καὶ περὶ τοῦ μὴ ἁμαρτάνειν.* [v. 16].

(*α΄*). *ἐν ᾧ περὶ ἀποχῆς δαιμονικοῦ σεβάσματος.* [v. 21]. [1]*στίχοι κγ΄."*

Capitula JOHANNIS *Epistolae Secundae.*

Κεφαλαία Ἰωάννου [1]*δευτέρας ἐπιστολῆς."*

α΄. *Μετὰ τὸ προοίμιον περὶ ὀρθοῦ βίου ἐν ἀγάπῃ θεοῦ διὰ πίστεως εὐσεβοῦς ἀμεταθέτου.* [4].

(*α΄*). *ἐν ᾧ ὅτι οὐ δεῖ αἱρετικὸν ἐνοικίζειν ἢ χαιρετίζειν ἐφ' ἁμαρτίᾳ.* [10].

β΄. *ἐπαγγελία παρουσίας αὐτοῦ ἐπ' ἐλπίδι πρὸς ὀφελείαν.* [12]. [1]*στίχοι ε΄."*

Capitula JOHANNIS *Epistolae Tertiae.*

Κεφαλαία Ἰωάννου [1]*τρίτης ἐπιστολῆς."*

α΄. *εὐχὴ ὑπὲρ τελειώσεως καὶ* [1]*εὐχαριστίας" ἐφ' ὁμολογίᾳ φιλοξενίας τῶν ἀδελφῶν* [2]*διὰ χριστοῦ."* [2].

(*α΄*). *ἐν ᾧ περὶ* [3]*Διοτρεφοῦς φαυλότητος καὶ μισαδελφίας.* [9].

β΄. *περὶ Δημητρίου ᾧ μαρτυρεῖ τὰ κάλλιστα.* [12].

γ΄. *περὶ ἀφίξεως αὐτοῦ πρὸς αὐτοὺς* [1]*ἐν τάχει ἐπ' ὠφελείᾳ."* [13].

Inscriptio Ep. I Johannis.
[1] *τῆς α΄ ἐπιστ. τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ θεολογοῦ.*
α΄. [1] om. [2] om.
γ΄. [1] *ἐστὶν ἐκ.*
δ΄. [1] *χριστοῦ.*
ζ΄. [1] om.

Inscriptio Ep. II Johannis.
[1] *ἐπιστ. δευτ.*
β΄. [1] om.

Inscriptio Ep. III Johannis.
[1] *ἐπιστ. τριτ.*
α΄. [1] *εὐχαριστία* apud Œcumenium.
[2] *διὰ χριστόν.*
[3] add. *τῆς.*
γ΄. [1] *ἐπ' ὠφελ. ἐν τάχει.*

ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

Capitula Judae *Epistolae.*

Κεφαλαία [1] *τῆς" Ἰούδα ἐπιστολῆς.*

α΄. περὶ προσοχῆς τῆς εἰς χριστὸν πίστεως διὰ τὴν ἐπανάστασιν τῶν ἀσεβῶν καὶ ἀσελγῶν ἀνδρῶν. [5].

(α΄). ἐν ᾧ περὶ μελλούσης αὐτῶν κολάσεως καθ' ὁμοίωσιν τῶν πάλαι [1] ἁμαρτημάτων καὶ πονηριῶν." [5].

β΄. ταλανισμὸς αὐτῶν ἐπὶ τῇ πλάνῃ καὶ δυσσεβείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ καὶ βλασφημίᾳ καὶ ἐπιπλάστῳ ὑποκρίσει τῆς εἰς ἀπάτην δωροδοκίας. [11].

γ΄. περὶ ἀσφαλείας αὐτῶν ἐπὶ τῇ πίστει, συμπαθείας τε καὶ φειδοῦς [1] εἰς τὸν πλησίον" ἐπὶ σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ. [20].

δ΄. εὐχὴ ὑπὲρ αὐτῶν εἰς ἁγιασμὸν καὶ [1] παῤῥησία καθαρὰ" σὺν δοξολογίᾳ [2] χριστοῦ." [24].

[3] στίχοι ια΄."

Inscriptio Ep. Judae.
[1] om.

α΄. [1] ἁμαρτωλῶν τε καὶ πονηρῶν.

γ΄. [1] τοῦ πλησ.
δ΄. [1] παῤῥησίαν καθαρὰν. [2] θεοῦ. [3] om.

DR. TREGELLES'S GREEK TESTAMENT.

PART IV.

ROMANS TO 2 THESSALONIANS.

[*Observe: The last two pages of 2 Thess. come on the first sheet of the next part.*]

INTRODUCTORY NOTICE.

IT does not seem needful to repeat a tabular statement of the marks and abbreviations employed in the following pages; since a detail of these, as well as an account of the Editorial principles relative to the formation of the Greek Text of the New Testament, may be found prefixed to the three parts previously issued.

LIST OF AUTHORITIES.

(i.) MSS.

(*a.*) *The Uncial MSS. of the most ancient class; that is, those prior to the seventh century.*

A. Codex Alexandrinus. Defective in part of 2 Cor.

B. Codex Vaticanus. During the printing of this part, Tischendorf published in 1867 an edition of the text of the New Testament from this MS., with his own notes on the corrections made by different hands; and in 1868 there was issued at Rome a facsimile edition of the New Testament as the first instalment of the text of the whole MS.; the critical notes on the New Testament are to appear after the whole of the MS. has been issued.

ℵ. Codex Sinaiticus. Tischendorf now considers that the Codex Vaticanus was written by one of the scribes of this MS.; so that, if so, of course they must be strictly contemporaneous.

C. Codex Ephraemi.

D. Codex Claromontanus. This MS. belongs apparently to the sixth century: it contains all the fourteen Pauline epistles in Greek and Latin, so that it was probably written in a country in which both languages were in use. It received its designation from *Clermont* in the diocese of Beauvais, where Beza states that he found it. After the death of Beza this MS. passed into the Library of the brothers Du Puy, whence before 1656 it was transferred by purchase to the Royal Library (now Bibliothèque Impériale) at Paris. Many have collated this MS., which from the corrections of different hands (which may be counted by the thousand) is by no means an easy work. Tischendorf published its text in 1852; from this, and my own collation, especially as to the corrections, the readings are here given. [E, Codex San-Germanensis, is a transcript of Cod. Claromontanus made after it had received some of its many corrections; its readings are not given in this edition as they have no independent value. It was at the Abbey of St. Germain des Prèz (whence it has its name) before the fire in that Library, when with other MSS. it was lost, and after a few years it came to light again in the Imperial Library at St. Petersburg.]

H. Fragmenta Coisliniana. Fourteen leaves of St. Paul's Epistles, apparently of the sixth century. The text was edited by Montfaucon in 1715 (Bibliotheca Coisliniana pp. 251—262.) These fragments were preserved in the Library of St. Germain des Prèz; but after the fire, twelve only could be found, which are now in the Bibliothèque Impériale; the two missing leaves came to light in the Imperial Library of St. Petersburg.

II. Fragmenta Palimpsesta Tischendorfiana (now at St. Petersburg.) In St. Paul's Epistles they contain but small portions.

(*b.*) *Later Uncials of special importance.*

F. Codex Augiensis. Probably of the eighth century. In the Library of Trinity College, Cambridge. The text, Greek with Latin at the side (which is defective to Rom. iii. 19), was well edited by the Rev. F. H. Scrivener, in 1859.

G. Codex Boernerianus, in the Royal Library at Dresden, probably of about the same age as F, with an interlined Latin translation. The text was published by Matthaei in 1791. There can be no doubt that this MS. was once part of Δ of the Gospels. The connection between F and G is very close, so that one has been thought to be a copy of the other; the truth is that both

appear to be transcripts (mediate or immediate) of the same copy. The good and ancient readings which these MSS. give, are not the less certain in the midst of almost every possible mistake of orthography, especially the confusion of long and short vowels. These things have been noticed so far as seemed needful, e.g. when the false spelling makes an actual word. Each in some things has its peculiarities of spelling; thus in F is found repeatedly *Αχαγια*, arising probably from *γ* having been sounded by the scribe like our modern *y*.

M. Fragments written in red; apparently of the tenth century, part at Hamburgh and part in Cod. Harl. 5613 in the British Museum; the text was published by Tischendorf in 1855.

(*c.*) *Certain important MSS. in Cursive Letters.*

17. Codex Colbertinus 2844 (33 of the Gospels).
37. Codex Leicestrensis (69 of the Gospels).
47. Roe 16 in the Bodleian. A MS. of St. Paul's Epp., containing many good readings, described by Griesbach, who in part collated it, Symbolae Criticae i. 155-8. As this MS. appeared to be worthy of particular attention, I again collated it before sending this part of my Gr. Test. to the Press.

(*d.*) *The Later Uncials containing St. Paul's Epistles.*

K. A MS. of the ninth century at Moscow (Matthaei's "g".)

L. Codex Passionei at Rome (formerly called J in St. Paul's Epistles, G in the Acts and Cath. Epp.)

P. A palimpsest of the Acts, the Epistles and the Revelation; that portion containing the Epistles was published by Tischendorf so as to be used for this part.

F[a]. A few fragments in the margin of a Coislin MS. I should have added 2 Cor. ix. 7. and xi. 33 (in neither of which is any variation), and a *blending* of 1 Cor. xi. 27 and 29, *σ εσθιων τον αρτον του κῡ αναξιως: η πινων το αιμα αυτου. κριμα εαυτω εσθιει και πινει.*

(ii.) Ancient Versions.

Vulg. The Vulgate of Jerome. *Am.* The Codex Amiatinus (the authority generally followed).

Vulg. *Cl.* The *Clementine* text. Other abbreviations refer to particular copies.

Syr.Pst. The Peshito Syriac.

Syr.Hcl. The Harclean Syriac.

Memph. The Memphitic.

Theb. The Thebaic.

Æg. iii. A third Ægyptian version of which some portions were published by Engelbreth.

Goth. The Gothic.

Arm. The Armenian.

Æth. The Æthiopic.

Ar. B. Certain ancient Arabic readings (in Colossians) noted by Bedwell.

(iii.) Early Citations.

These are all given by the abbreviated names of the writers, and with such reference to their works as will, through the list in the Introductory Notice to Part I., be intelligible to those accustomed to Patristic Citations.

To this list I have now to add. *Meth.* Jahn; that is the writings of Methodius, as collected by Albert Jahn of Berne (Halle, 1865), a volume which reached me so as to be used throughout this part.

The Reader is requested to observe that in any places in which he may not accept my results as to the text adopted, he is furnished with all the ancient evidence *against* my conclusions as well as *for* them.

In thus issuing a further portion of my recension of the New Testament of our Lord and Saviour Jesus Christ, I have not only to express my reverent thankfulness for the progress made, but also for the measure of forwardness in which are all the portions of what will complete the work. I wish therefore to indicate what the concluding (*fifth*) part is intended to contain.

(i.) The Epistle to the Hebrews (in the *Greek* order, between 2 Thess. and the Pastoral Epistles.)

(ii.) The Pastoral Epistles.

These two portions have only to be *printed,* and to receive the revision with the collations or printed editions of every MS. while passing through the Press.

(iii.) The Revelation. The evidence as to the ancient text is wonderfully greater than was the case when my first attempt at a recension of this book was executed twenty-five years ago. Now we have the primary authority ℵ; a good collation of 38 by the Rev. Bradley H. Alford; the discovery by Dr. Delitzsch of 1, the MS. used by Erasmus; the Palimpsest P, which Tischendorf promises to publish by Easter next; also the Basilian MS. in the Vatican, which *was* the only known Uncial of this book besides A and C, instead of being most imperfectly collated, has been published by both Tischendorf and Mai.

I shall call this manuscript L; and thus the inconvenience will be avoided of using B for it as well as *the* Codex Vaticanus. Dean Alford says, "It is much to be regretted that the same symbol has been used to designate two manuscripts of such very different date and character." I so fully agree with the remark, that I make no apology for calling the Codex Basilianus of the Apocalypse L, hoping that for the future this may be its habitual notation.

(iv.) Addenda. Under this head, I hope to give, in such a form as may be conveniently used with the work, various things which were not available at the time of the preparation of the copy, or of its passing through the Press.

Of these the principal are of course the various readings of ℵ in the Four Gospels, and those of B in the former part of the New Testament whenever the printed text of the MS. corrects the collations. Besides, there will be such corrections of the edition as I have made from my own observations or have received through the kindness of others.

The Introduction is to contain a brief, but I trust distinct, statement of the critical principles on which I act; with an account of the materials and critical authorities employed.

The preparation of what remains to be done of the concluding part will not, I trust, be a work of much time; so that I hope by God's blessing to see before long the conclusion of many years of labour.

6, Portland Square, Plymouth.
Jan. 9th, 1869.

LIST OF SUBSCRIBERS

WHO HAVE PREPAID SO AS TO RECEIVE DR. TREGELLES'S GREEK TESTAMENT IN PARTS.

The following are those to whom I have especially to express my thanks, for having aided the printing of my Greek Testament by prepayment of subscriptions direct to me. They have thus in the terms of my proposal the right to receive each portion as printed. Had there not been this aid, it would have been out of my power to have met as I have done (in part) the current expenses.

American Bible Union; through the Rev. W. Norton. Two copies.
American Mission Press, Beyrout, Syria.
The Earl of Ashburnham,
Rev. James Babb, M.A., Plympton.
Wm. Ball, Esq., Bruce-grove, Tottenham.
Rev. T. A. Bangham, Ch. Ch. Parsonage, Lichfield.
Rev. John Barrow, D.D.
J. Milner Barry, Esq., M.D., Tunbridge Wells.
†Rev. John Bartlett, Marnwood, Iron Bridge, Shropshire.
†J. A. Begg, 35, Argyle-arcade, Glasgow.
Rev. Franklin Bellamy, Vicar of St. Mary's, Devonport.
J. N. Bennett. Esq., Plymouth.
Rev. E. Biley, through Messrs. Seeley, Jackson, and Halliday.
Rev. J. Bleaklet, St. Mary's, Bandon, Co. Cork.
†Miss Boniface. Two copies.
J. Bevan Braithwaite, Esq., Lincoln's Inn.
†Miss Anna Braithwaite, Kendal, by Josiah Forster, Esq.
British and Foreign Bible Society, „
Wm. Brooke, Esq., (Master in Chancery), Taney-hill, Co. Dublin.
Rev. H. E. Brooke, Hill-side, Wimbledon.
Isaac Brown, Esq., Ackworth.
†Mrs. Brown, Alwen View, Tamerton Foliott.
Malcolm B. Brown, Esq., Newton Ferrers, by Ivybridge.
Rev. J. L. Carrick, M.A., Witham Friary, Frome.
†Andrew P. Charles, Esq., Hampstead.
C. H. H. Cheyne, Esq., Westminster.
Rev. J. M. Cox, Vicar of Misterton, Somerset.
Rev. J. N. Coleman, Ryde.
†Rev. Wm. Cureton, D.D., Canon of Westminster.
Rev. T. S. Crisp, Baptist College, Bristol.
Lieutenant Colonel Debbie.
Rev. Abraham De la Mare, Woolwich.
F. H. Dickinson, Esq., Kingweston, Somerton.
Rev. O. T. Dobbin, LL.D., Balliver, Co. Meath.
John Eden, Esq., Liverpool.
Wm. Euing, Esq., 209, West George-street, Glasgow.
Josiah Forster, Esq, Tottenham.
Charles Fox, Esq., Trebah, near Falmouth.
Rev. T. W. Franklyn, 55, Onslow-square.
John Freeman, Esq., Woodlane-house, Falmouth.
J. D. Freeman, Esq., for Rev. S. G. Green, B.A., Baptist College, Rawden, near Bradford.
Rt. Rev. Frederick Gell, D.D., Lord Bishop of Madras. Two copies (one for St. Augustine's College, Canterbury.)
George Stacey Gibson. Esq., Saffron Walden.
Charles Gillett, Esq., Wood Green, Banbury.
Rev. C. P. Golightly, M.A., Oxford.
Rev. C. J. Goodhart, M.A., Wertherden Rectory, Stowmarket.
Rev. Dr. F. W. Gotch, Baptist College, Bristol.
Rev. R. Govett, Norwich.
Rev. H. A. Greaves, M.A., Vicar of Charles, Plymouth.
Henry E. Gurney, Esq., by Josiah Forster, Esq.
†Hudson Gurney Esq., by „
J. H. Gurney, Esq.
Right Hon. Russell Gurney, Recorder of London.
Alexander Haldane, Esq, 118, Westbourne-terrace.
Rev. J. D. Hales, M.A., St. John's, Richmond, Surrey.
Samuel Hanson, Esq., 43, Upper Harley-street. Two copies, (one for Rev. Gerard Lewis, Margate.)
Rev. J. L. Harris, Plymstock.
Miss Edith Harrison, Bagnères de Bigorre.
Rev. Edward Hawkins, D.D., Provost of Oriel College, Oxford.
H. T. Heywood, Esq., B.A., Mannamead, Plymouth.

John Heugh, Esq., Holm Wood, Tunbridge Wells.
Rev. C. A. Heurtley, D.D., Margaret Professor of Divinity and Canon of Christ Church, Oxford.
Charles Hingston, Esq., M.D., Seven Trees, Plymouth.
John Hodgkin, Esq., Shelleys, Lewes.
Rev. Edmund Hollond, 33, Hyde-park Gardens.
†Rev. T. H. Horne, B D. (for the Rev. T. K. Cheyne, M.A., Oxford.)
Rev. J. S. H. Horner.
Mrs. Holt, 16, Gloucester-place, Brighton.
Rev. Peter Holmes, D.D., Mannamead, Plymouth.
Rev. Fenton J. A. Hort, M.A., St. Ippolyts, Hitchin.
Rev. J. Jarratt, Brough, North Cave, Yorkshire.
Rev. Henry Jenkins, D.D., Durham.
†Miss Johnson. Two copies.
James Johnstone, Esq, Larch Hill, Moffatt.
Rev. William Kay, D.D., late Principal of Bishop's College, Calcutta.
Robert Keane, Esq., 28, Eccles-street, Dublin.
Rev. Frederick Leonard, Hemel Hempstead.
Library of Trinity College, Dublin.
Library of St. Edmund Hall, Oxford.
Rev. J. P. Lightfoot, D.D., Rector of Exeter College, Oxford.
Rev. J. B. Lightfoot, D.D., Hulsean Professor of Divinity and Fellow of Trinity College, Cambridge.
†Kenneth Macaulay, Esq., Q.C.
†J. D. Macbride, Esq., D.C.L., late Principal of Magdalen Hall, Oxford.
R. A. Macfie, Esq., 72, Parliament-street, Liverpool (and also three copies for the Free Church Missions, Calcutta, Madras, and Bombay.)
Rev. T. C. S MacNeil, 14, Blackhall-street, Dublin.
Right Rev. the Lord Bishop of Manchester, D.D.
Very Rev. H. L. Mansell, D.D., Dean of St. Paul's.
Mr. Thomas Marshall, 192, Oxford-street.
Mr. Charles Marshall, 192, Oxford-street.
†Rev. Francis Martin, M.A., Senior Fellow of Trinity College, Cambridge.
†Sir Henry Martin, Bart., 4, Calverley-park, Tunbridge Wells.
Marcus Martin, Esq., 9, Montague-place, Russell-square.
†Rev. Henry B. Mason, M.A., Navenby Rectory, Grantham.
Charles H. Moore, Esq., 102, Piccadilly. Two copies.
†E. Morgan, Esq, M.D.
Rev. J. Morison, D.D., Florentine Bank House, Hillhead, Glasgow.
Rev. W. F. Moulton, for the Wesleyan College, Richmond, Surrey.
†Colonel Moxon.
George Murray, Esq., Wimbledon Common.
B. W. Newton, Esq., 11, Broadwater Down, Tunbridge Wells. Two copies.
Rev. J. Offord, Palace Gardens Chapel, Kensington.
†William Oliphant, Esq., Edinburgh.
Joseph Oliver, Esq., 30, Beaver street, New York.
†The Right Hon. Viscount Palmerston, K.G.
Rev. J. Owen Parr, Hinstock Rectory, Market Drayton, Salop.
Rev. Alexander Paton, Tuddenham Vicarage, Ipswich.
William Petrie, Esq., 4, The Avenue, Blackheath. Three copies (one for the Rev. F. Young Walton, Aylesbury.)
Samuel Pett, Esq., 7, Albert-road, Gloucester-gate, Regent's-park.
Miss Mary Pigeon, Clapham Common.
George Pope, Esq., Stoke-lodge, Bristol.
Rev. J. Scott Porter, Belfast.
†John Prideaux, Esq., Plymouth.
†Mrs. Prideaux, 17, Frankfort-street, Plymouth (to the Rev. W. A. Prideaux, Liskeard, Cornwall.)
Walter Prideaux, Esq., Goldsmiths' Hall.
Charles Pridham, Esq., Ashley-place, Bristol.
Robert Pringle, Esq., 20, Young-street, Edinburgh.
J. H. Puget, Esq., Totteridge (and one for Rev. J. M. Charlton, M,A., Western College, Plymouth).
John Radley, Esq., Herne-Hill, Dulwich (also one for Rev. Dr. Spence, Poultry Chapel.)
The Lord Radstock, Bryanstone-square.
The Dowager Lady Radstock, 26, Portland-place.
George Reid, Esq., Shamrock-street, Glasgow.
Religious Tract Society.
†J. P. Riach, Esq., K.L.S., late of Her Majesty's Mission to Persia.
Miss M. Rigden, Southwick, near Shoreham.
Professor Albert Rilliet, Geneva.
Dr. Charles Rieu, M S. Department, British Museum.
Rev. Dr. Salmon, Trinity College, Dublin.
D. Wardlaw Scott, Esq., 7, Palestine-place, Cambridge-heath Gate.
Rev. Robert Scott, D.D.. Master of Balliol College, Oxford.
J. B. Shepherd, Esq., Solicitor, Stourbridge.
†The Most Rev. Dr. Singer, late Lord Bishop of Meath.
†James Smith, Esq., F.R.S., Jordan-hill, by Glasgow.
Rev. Henry Wallis Smith, Glasgow.
Miss Smith, Heathfield, Hampstead.
Rev. Robert Payne Smith, D.D., Regius Professor of Divinity, Oxford, and Canon of Christ Church.
C. W. Smith, Esq., Totteridge-green, Whetstone. Two copies.
Miss Stacey, Tottenham.
Mrs. Steane, New House Park, Rickmansworth.
Rev Charles Stovel, 56, Philpot-street East.
Clarence E. Stuart, Esq., M.A., Reading.

Rev. C. A. Swainson, D.D., The Chantry, Chichester.

Rev. B. P. Symons, D.D., Warden of Wadham College, Oxford.

Charles Tanner, Esq., Portland-square, Plymouth.

Mr. Franz Thimm, Brooke-street, Bond-street.

Rev. Aubrey Townsend, Bath.

Right Rev. W. J. Trower, D.D., late Bishop of Gibraltar, Neville-park, Tunbridge Wells.

†Señor Don Luis Usoz y Rio, Madrid.

Rev. John Venn, M.A., Prebendary of Hereford.

†Edward Wakefield, Esq., Birklands, Kendal.

Rev. Robert Graves Walker, 2, Belgrave-terrace, Durdham Down, Bristol.

Thomas Walker, Esq., 37, Cannon-street, or 31, Lombard-street. Three copies. (Also three on completion.) *I should be thankful to be informed of his present address, or that of his representatives.*

Major Wallace (care of George Murray, Esq., Wimbledon Common.)

Rev. S. W. Wayte, D.D., President of Trinity College, Oxford.

Rev. B. F. Westcott, B.D., late Fellow of Trinity College, Cambridge, and Canon of Peterborough.

R. F. Weymouth, Esq., D. Lit., Portland-villas, Plymouth. (Also one copy for Rev. T. C. Page, George-street Chapel, Plymouth.)

G. V. Wigram, Esq., 3, Howley-place.

Miss Elizabeth Wilson, Kendal, for Mr. Binns, Weston-super-Mare.

Ven. Chr. Wordsworth, D.D., Archdeacon of Westminster. (Bishop Designate of Lincoln.)

Miss E. M. Wright, Albion-road, Stoke Newington.

If any mistake or wrong description is observed in this list, I shall be thankful for information being sent *direct* to me. It has been drawn up from my receipt book, and from Mr. Chalk's delivery list.

LONDON: PRINTED BY WERTHEIMER, LEA AND CO. FINSBURY CIRCUS.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

ABℵ[C][D] (G.) 17. 37. 47. KLP.
Vulg. Syrr. P. H. Memph. Arm. Æth.
1. Ἰησ. χρ.
¶ G (spat. vac.)
§ C.
§ G.
§ D.

1 1 Παῦλος δοῦλος ‡ χριστοῦ Ἰησοῦ,″ κλητὸς ἀπό-
στολος¶ ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, 2 ὃ προεπ-
ηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς
ἁγίαις, 3 περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, § τοῦ γενομένου ἐκ σπέρ-
ματος ‡ Δαυεὶδ″ κατὰ σάρκα, 4 τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ
θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης ἐξ ἀναστά-
σεως νεκρῶν, Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, 5 δι'
οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πί-
στεως § ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος
αὐτοῦ, 6 ἐν οἷς ἐστε καὶ ὑμεῖς, κλητοὶ Ἰησοῦ χριστοῦ·
7 πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς θεοῦ § κλητοῖς
ἁγίοις. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν
καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ.

1 Paulus servus Christi Iesu, vocatus apostolus segregatus in evangelium dei, 2 quod ante promiserat per prophetas suos in scripturis sanctis, 3 de filio suo, qui factus est ei ex semine David secundum carnem, 4 qui praedestinatus est filius dei in virtute secundum spiritum sanctificationis ex resurrectione mortuorum, Iesu Christi domini nostri, 5 per quem accepimus gratiam et apostolatum ad oboediendum fidei in omnibus gentibus pro nomine eius, 6 in quibus estis et vos vocati Iesu Christi, 7 omnibus qui sunt Romae in dilectione dei, vocatis sanctis. Gratia vobis et pax a deo patre nostro et domino Iesu Christo.

[a] 1 Cor. 1:4. 1 Thes. 1:2.
[b] Phil. 1:8.

8 [a] Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ
χριστοῦ ‡ περὶ″ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν
καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ· 9 [b] μάρτυς γάρ μου
ἐστὶν ὁ θεός, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ

8 Primum quidem gratias ago deo meo per Iesum Christum pro omnibus vobis, quia fides vestra adnuntiatur in universo mundo. 9 Testis enim mihi est deus, cui servio in spiritu meo in evangelio

Inscriptio
ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ
in ABℵC. 47. (et DFG ad summas paginas).
Παυλου (add. *αποστολου* 37.) *επιστολη προς Ρωμαιους* 17. 37.
του ἁγιου και πανευφημου αποστολου Παυλου επιστολη προς Ρωμαιους L.
επιστολη του παναγιου Παυλου του αποστολου προς Ρωμαιους P.
de K sil. Matt.

1. *χριστου Ιησου* B*Btly.Alf. Am. Fuld.* Arm. *Orig.* iv. 60[a]. 286[e]. | ‡ *Ιησ. χρ.* ς. AℵD*Lat.*(hiat *Gr.*)G. 17. 37. 47. KsLP. Vulg. *Cl.* vv. *Iren.* 205. *Orig. Int.* i. 85[b]. iv. 461[a]. 462[c].

1. in G. post *κλητος αποστολος* spat. vac. usque ad *εν πασιν* ver. 5.

2. *πρ. αυτου Iren.* 205. *Orig.* iv. 60[a]. 287[a]. *Orig. Int.* i. 85[b]. iv. 465[a·b·d]. *Eus.* D.Ev. 350[c]. c. Mcl. 12[c] *Hil.* 933[a]. | om. *αυτου* 17.

7. *εν Ρωμῃ Orig.* iv. 287[a]. *Orig. Int.* ii. 301[b]. iv. 467[b]. "Cum ad *Romanos* scribit, gratias agit Deo per dominum nostrum Jesum Christum." *Tert.* adv. Prax. 28. | om. G. (*το, Εν Ῥωμῃ, ουτε εν τῃ εξηγησει, ουτε εν τῳ ῥητῳ μνημονευει* 47*mg.* "sed *quis* verba *εν Ῥωμῃ* praetermiserit, non liquet" *Gb.*)

7. *αγαπητοις θεου* Vulg. *Cl.* *Orig.* iv. *Orig. Int.* ii. iv. | *εν αγαπῃ θεου* GD*Lat.* (hiat *Gr.*) *Am.* *Fuld.** *Hil.* (*Wtst.*) | om. E i.e. Codicis D apographon factum a multis correcti.

8. *δια Ιησου χριστου Orig. Int.* iv. 468[a]. | om. ℵ*. (add.[a])

— *περι* ABℵCD*. 17. K. Syr.Pst. | ‡ *ὑπερ* ς. D[c]G. 37. 47. LP. Vulg. Syr.Hcl. Arm. *Orig. Int.* iv. 468[b].

9. *μαρτυς*] *μαρτυρ* D*.

— *μου* 1[o]. ABℵCD[c]. rel. | *μοι* D*G. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. *Orig. Int.* iv. 468[b].

1. Jesu Christi *Cl.* | 5. accipimus *Am.*** | 7. Romae dilectis Dei *Cl.*

ABℵCD. G. 17. 37. 47. KLP.

[c] cap. 15:23, 32.

εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνείαν
ὑμῶν ποιοῦμαι 10 [c] πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου
δεόμενος, εἴ πως ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελή-
ματι τοῦ θεοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς· 11 ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν
ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικὸν εἰς τὸ
στηριχθῆναι ὑμᾶς, 12 τοῦτο δέ ἐστιν συμπαρακληθῆναι
ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως, ὑμῶν τε καὶ
ἐμοῦ. 13 οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολ-
λάκις προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθην
ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα ‡ τινὰ καρπὸν″ σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν
καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν. 14 Ἕλλησίν τε καὶ
βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί·
15 οὕτως τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ
εὐαγγελίσασθαι. 16 οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέ-
λιον †· δύναμις γὰρ θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ
τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι.
17 δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ
πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται, [e] Ὁ δὲ δίκαιος
ἐκ πίστεως ζήσεται.

[d] 1 Cor. 1:18.

16. [πρῶτον].

[e] Hab. 2:4. cap. 3:22. Gal. 3:11. Heb. 10:38.

A′

2 18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ
ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν
ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων, 19 διότι τὸ γνωστὸν

filii eius, quod sine intermissione memoriam vestri facio,
10 semper in orationibus meis obsecrans si quo modo tandem aliquando prosperum iter habeam in voluntate dei veniendi ad vos.
11 Desidero enim videre vos, ut aliquid inpertiar gratiae vobis spiritalis ad confirmandos vos,
12 id est simul consolari in vobis per eam quae invicem est fidem, vestram adque meam.
13 Nolo autem vos ignorare, fratres, quia saepe proposui venire ad vos, et prohibitus sum usque adhuc, ut aliquem fructum habeam et in vobis, sicut et in ceteris gentibus.
14 Grecis ac barbaris, sapientibus et insipientibus debitor sum:
15 ita quod in me promtum est et in vobis qui Romae estis evangelizare.
16 Non enim erubesco evangelium: virtus enim dei est in salute omni credenti, Iudaeo primum et Greco.
17 Iustitia enim dei in eo revelatur ex fide in fide, sicut scriptum est, Iustus autem ex fide vivit.

18 Revelatur enim ira dei de caelo super omnem impietatem et iniustitiam hominum eorum qui veritatem in iniustiam detinent;
19 qui quod notum est

9. ὡς *Orig. Int.* iv. 469^c. | πως G.
— διαλειπτως 37.
10. δεομενος *Orig. Int.* iv. 469^c. | οδαιομαινος G.
— ει πως *Orig. Int.* iv. | ὁπως L. ?Æth.
11. χαρισμα post ὑμιν 17. 37. Vulg. *Cl.* (non *Am.*) Syr.Pst. (non Hcl.) Memph. *Orig.* ii. 654^a. *Orig Int.* iv. $469^{c\cdot a}$. | ante *Clem* 644. 660.
12. τουτο δε εστιν *Clem.* 644. | τουτ' εστιν A. Vulg. *d.g.* *Orig. Int.* iv. 469^a | om. Syr.Pst. (pro hoc ver. in Æth. "quoniam pariter credidistis nobiscum," om. cet.) | [17 h.]
— δια της...πιστεως *Clem.* | om. 37*t.xt.*
— εν αλλ. *Clem.* | om. εν G. Arm.
— πιστεως] praem. της G. | om. *Clem.*
13. ου θελω ABℵCD^a. rel. *Orig. Int.* iv. 468^b. 469^c. [h. 17.] | ουκ οιομαι D*G.
— δε *Orig. Int.* iv. *bis.* | γαρ C. *Fuld*
— τινα ante καρπον ABℵCDG. 17. 37. 47. KP. Vulg. *Orig. Int.* ii. 306^c. iv. 469^c. (τι D*.) | ‡ post ϛ. Syr.Hcl. Arm. | om. τινα L. Syr.Pst. Memph. Æth. *ut vid.*

13. σχω] εχω G.
— και εν ὑμ. *Orig. Int.* ii. iv. | om. και G.
15. το κατ' εμε] ὁ επ' εμε G.
— ὑμιν] praem. εν D*. *Am. Fuld.** | praem. επ' G. | non habent ABℵCD**. rel. *Orig. Int.* iv. 469^d.
— τοις εν Ρωμῃ *Orig. Int.* iv. | om. G.
16. το ευαγγελιον *Orig.* ii 801^e. *Eus.* in Ps. 203^e. 397^b. 404^d. 445^b. *Tert.* adv. Marc. v. 13. *Hil.* 96^b. | επι ευαγγελιον G. ‖ † add. του χριστου ϛ. D^c. 37. 47. KLP. | om. ABℵCD*G. 17. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig.* ii. *Orig. Int.* iv. 470^c. *Eus.* in Ps. *quater.* *Tert.* *Hil.* 96^b.
— εις σωτηριαν *Orig.* ii. *Orig. Int.* iv. *Eus.* D. Ev. 386^a. in Ps. *quater.* *Hil.* 96^b. | om. G.
— τε *Orig.* ii. *Eus.* D. Ev. in Ps. *quater.* | om. ℵ* (Ιουδε*, Ιουδαιῳ τε^a.)
— πρωτον AℵCD. 17. 37. KsLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. rel. *Orig.* ii. *Orig. Int.* iv. 471^c. *Eus.* D.Ev. in Ps. *quater.* | om. BG. *Tert.* (vid. cap. ii. 9, 10.)

17. γαρ *Iren.* 275. *Orig.* ii. 779^e. *Orig. Int.* iv. 471^d. *Eus.* D.Ev. 386^b. in Ps. 203^e. 397^c. 404^d. 445^c. (*Tert.* adv. Marc. v. 13.) | δε A. *Clem.* 644.
— δικαιος] add. μου C*. Vulg. *cdd.* | om. *Iren.* *Clem.* 444.
— πιστεως] add. μου Syr.Hcl. (vid. Hier. in Habac.) | om. *Iren.*
18. ανθρωπων] praem. των D*G. | om. rel. *Orig.* i. 631^b. *Hipp.* Ant. 64(32.)
— θεου *Iren.* 265. *Hipp.* *Orig.* i. | om. 47.
— απ'] απο 47.
— αληθειαν] add. του θεου Vulg. *Cl.* *Fuld.* Arm. *Usc.* *Hipp.* | om. *Am.* Arm. *Zoh.* *Iren.* 265. *Orig.* i. *Orig.* iv. 471^a. 472^c.
19. διοτι *Orig.* i. 631^b. | ὁτι D*G.
— ὁ θεος γαρ ABℵCD*G. 17. 37. *Orig.* i. 478^e. 631^b. *Eus.* P.E. 523^e. | ‡ ὁ γαρ θεος ϛ. D^c. 47. KLP.
20. αορατα *Hipp.* Phil. v. 7. (99.) *Orig.* i. 478^b. 631^b. 678^b. 720^c. 728^d. *Orig.*

11. vobis gratiae *Cl.* | 13. sicut in (*om.* et) *Am.* | 15. *om.* "et" *ante* vobis *Cl.* | 16. salutem *Cl.* | 17. fidem *Cl.* | 18. veritatem Dei *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Arm. Æth.

τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ ‡ θεὸς γὰρ″
αὐτοῖς ἐφανέρωσεν. 20 τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτί-
σεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν νοούμενα καθορᾶται, ἥ τε
ἀΐδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς
ἀναπολογήτους. 21 διότι γνόντες τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν
ἐδόξασαν ἢ ‡ ηὐχαρίστησαν,″ ‡ ἀλλὰ″ ἐματαιώθησαν
ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνε-
[f] Jer. 10:14. 1 Cor. 1:20. τος αὐτῶν καρδία· 22 [f] φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράν-
θησαν, 23 καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ
ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν
καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν. 24 διὸ † παρέδωκεν αὐτοὺς
ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκα-
θαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν ‡ αὐ-
τοῖς,″ 25 οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ
ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ
κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς
τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. 26 διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ
θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἵ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν με-
τήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν,
27. ὁμ. δὲ. 27 ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρσενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν
χρῆσιν τῆς θηλείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν
εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσεσιν τὴν ἀσχημοσύνην

dei, manifestum est in illis;
deus enim illis manifestavit.
20 Invisibilia enim ipsius a
creatura mundi per ea quae
facta sunt intellecta conspici-
untur, sempiterna quoque eius
virtus ac divinitas, ita ut sint
inexcusabiles, 21 quia cum cog-
novissent deum, non sicut
deum glorificaverunt aut gra-
tias egerunt, sed evanuerunt
in cogitationibus suis, et ob-
scuratum est insipiens cor
eorum. 22 Dicentes enim se
esse sapientes, stulti facti sunt,
23 et mutaverunt gloriam in-
corruptibilis dei in similitu-
dinem imaginis corruptibi-
lis hominis et volucrum et
quadrupedum et serpentium.
24 Propter quod tradidit illos
deus in desideria cordis eorum,
in inmunditiam ut contumeliis
adficiant corpora sua in semet
ipsis, 25 qui conmutaverunt ve-
ritatem dei in mendacio, et
coluerunt et servierunt crea-
turae potius quam creatori, qui
est benedictus in saecula. amen.
26 Propterea tradidit illos deus
in passiones ignominiae. Nam
feminae eorum inmutaverunt
naturalem usum in eum usum
qui est contra naturam: 27 simi-
liter autem et masculi relicto
naturali usu feminae exarse-
runt in desideriis suis in invi-
cem, masculi in masculos

Int. ii. 205^{d}. iv. 472^{b}. *Eus.* Pr. Ev. 523^{c}. 636^{c}. D.Ev. 157^{c}. in Ps. 71^{b}. 326^{b}. *Tert.* adv. Herm. 45. de anim. 18. | *ορατα* G.

20. *αιδιος* *Orig.* i. 478^{b}. 631^{b}. *Hipp.* Phil. v. 7. (100.) *Orig. Int.* iv. $472^{b\cdot d}$. 483^{d}. *Eus.* Pr. Ev. *bis.* D.Ev. in Ps. | om. L.

— *θεοτης* P.

21. *γνοντες* *Clem.* 68. *Hipp.* Phil. v. 7. (100.) *Orig.* i. $478^{e\cdot f}$. 729^{a}. *Meth.* 117^{c}. [37.] *Eus.* Pr. Ev. 122^{d}. | *γνωντες* 17. 37*. KL.

— *ηυχαριστησαν* AℵC(D.) 17. 37. *Clem.* 68. *Orig.* i. $478^{e\cdot f}$. 524^{b}. *Hipp.* *Eus.* Pr. Ev. *Meth.* (om. praec. *η* A. *ηυχαρισθησαν* D*.) | ‡ *ευχαριστησαν* ς. BG. 47. KsLP. *Orig.* i. 631^{b}. 729^{a}.

— *αλλα* B. | ‡ *αλλ'* ς. AℵCD. rel. *Clem.* *Hipp.* *Orig.* i. 631^{c}. *Meth.* *Eus.*

— *καρδια* ante *αυτων* D*G. Vulg. *Orig. Int.* iv. 472^{c}. 474^{d}. | post rel. *Orig.* i. 631^{c}. ii. 836^{b}. *Hipp.* *Meth.* *Eus.* Pr. Ev. D.Ev. 160^{a}. 364^{a}.

23. *ηλλαξαν* *Clem.* 68. *Hipp.* *Orig.* i. 260^{c}. 495^{e}. cdd. & edd. 524^{b}. cdd. & edd. 631^{b}. ii. 784^{d}. *Eus.* Pr. Ev. 118^{b}. in Ps. 221^{a}. | *ηλλαξαντο* K. *Orig.* i. 524^{b}. cdd. 2. 729^{a}. *Eus.* D.Ev. 160^{b}. (vid. Psal. cv. (cvi.) 20.)

24. *διο*] † add. *και* ς. DG. 37. KsLP. Syr.Hcl. *Hipp.* Phil. v. 7. (100.) | om. ABℵC. 17. 47. Vulg. *m.* Syr.Pst. Memph. Arm. *Orig.* i. 260^{c}. *Orig. Int.* iv. 474^{d}. 504^{c}. ("et propter hoc" Æth.)

— *ὁ θεος* *Hipp.* (? ver. 26.) *Orig.* i. *Orig. Int.* iv. 474^{d}. 504^{c}. 572^{c}. | om. C* ut vid.

— *εις ακαθαρσιαν* *Orig.* i. 260^{c}. 262^{e}. 263^{b}. 729^{b}. *Orig.* iv. 474^{d}. 572^{c}. ‖ om. A*. (add.¹)

— *αυτοις* ABℵCD*. | ‡ *ἑαυτοις* ς. D^{c}G. 17s. 37. 47. KsLP. Vulg. *Orig.* i. 260^{c}.

25. *εσεβαστησαν* P*.

— *την κτησιν* P*.

26. *χρησιν* *Clem.* 222. *Orig.* i. 260^{d}. *Hipp.* Phil. v. 7. (100.) *Orig. Int.* iv. 474^{b}. 475^{a}. *Eus.* Pr. Ev. 300^{b}. | *κτισιν* D*.

— *φυσιν*] add. *χρησιν* D*G. (Vulg.) Arm. | om. *Orig. Int.* iv. *Clem.* *Hipp.* *Eus.* Pr. Ev.

27. *ὁμοιως τε* BℵD**c. 37. KsL. Syr.Pst. Memph. (Æth.) *Orig. Int.* iv. 475^{a}. | *ὁμοιως δε* AD*G. 17. 47. P. Vulg. Syr.Hcl. *Clem.* 222. *Hipp.* Phil. v. 7. (100.) *Orig. Int.* iv. 474^{b}. *Eus.* Pr. Ev. 300^{c}. | *ὁμοιως* tantum C. Arm. *Orig.* i. 260^{d}.

— *οἱ* *Clem.* *Orig.* i. *Hipp.* *Eus.* Pr. Ev. | om. L.

— *αρσενες* 1°. *Elz.* BD*G. *Orig.* i. 260^{d}. *Eus.* Pr. Ev. | *αρρενες* *St.* AℵCD^{c}. 17. 37. 47. KsLP. *Clem.* 222. *Hipp.*

— *χρησιν* *Orig* i. 260^{d}. *Orig. Int.* iv. 474^{b}. 475^{a}. *Clem.* *Hipp.* *Eus.* | *φυσιν* 17.

— *αρσενες* 2°. B*Mai* $ℵ^{a}$DG. 37. 47. KsLP. *Eus.* Pr. Ev. 248^{a} 300^{c}. | *αρρενες* Aℵ*C. 17. *Clem.* *Orig.* i. 730^{c}. *Hipp.*

— *αρσεσιν* B$ℵ^{a}$CDG. 37. 47. KsLP. *Eus.* Pr. Ev. *bis.* | *αρρεσιν* Aℵ*. 17. *Clem.* *Orig.* i. 730^{c}. *Hipp.*

20. et divinitas *Cl.* | 25. *om.* amen *Am**.(*Tf.*)

A B ℵ (C) D. G. 17. 37. 47. KLP. κατεργαζόμενοι, καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς
πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες. 28 καὶ κα-
θὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει,
παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν ποιεῖν τὰ
μὴ καθήκοντα, 29 πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ † πονη-
ρίᾳ πλεονεξίᾳ κακίᾳ, μεστοὺς φθόνου φόνου ἔριδος
δόλου κακοηθείας, ψιθυριστὰς 30 καταλάλους θεοστυ-
γεῖς ὑβριστὰς ὑπερηφάνους ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κα-
κῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, 31 ἀσυνέτους ἀσυνθέτους
ἀστόργους † ἀνελεήμονας, 32 οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ
θεοῦ ἐπιγνόντες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι
32. ποιοῦντες. — συνευδοκοῦντες. θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ
συνευδοκοῦσιν τοῖς πράσσουσιν.

II.

1 Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων·
ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ
2. οἴδαμεν γάρ. γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων. 2 οἴδαμεν δὲ ὅτι τὸ
κρίμα τοῦ θεοῦ ἐστὶν κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ
τοιαῦτα πράσσοντας· 3 λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε ὁ
κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά,
ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ; 4 ἢ τοῦ πλούτου
τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακρο-

turpitudinem operantes et mercedem quam oportuit erroris sui in semet ipsis recipientes. 28 Et sicut non probaverunt deum habere in notitiam, tradidit illos deus in reprobum sensum, ut faciant ea quae non convenit, 29 repletos omni iniquitate malitia fornicatione avaritia nequitia, plenos invidia homicidio contentione dolo malignitate, susurrones 30 detractores, deo odibiles, contumeliosos superbos elatos, inventores malorum, parentibus non oboedientes, 31 insipientes, inconpositos, sine adfectione, absque foedere, sine misericordia: 32 qui cum iustitiam dei cognovissent, non intellexerunt quoniam qui talia agunt digni sunt morte, non solum ea faciunt, sed et consentiunt facientibus.

1 Propter quod inexcusabilis es, o homo omnis qui iudicas. In quo enim iudicas alterum, te ipsum condemnas: eadem enim agis qui iudicas. 2 Scimus enim quoniam iudicium dei est secundum veritatem in eos qui talia agunt. 3 Existimas autem hoc, o homo qui iudicas eos qui talia agunt et facis ea, quia tu effugies iudicium dei? 4 An divitias bonitatis eius et patientiae et longanimitatis con-

27. *ἑαυτοις* AℵCD. rel. *Clem. Hipp. Eus.* Pr. Ev. 300c. | *αυτοις* BK. (vid. ver. 24.)
— *απολαμβανοντες* (*απολ.* *Clem. Hipp. Orig.* i. 262f.) | *αντειλαμβανοντες* G.
28. *εχει* 37*.
— *ὁ θεος* Bℵ^aCD. rel. *Iren.* 266. *Orig.* i. 260d. ii. 772d. iii. 313b. *Orig. Int.* ii. 463a. 673e. iv. 474b. 475a. *Luc.* 126. 256. | om. Aℵ*. *Hil.* 74f. (ed.)
29. *αδικιᾳ πονηριᾳ πλεονεξιᾳ κακιᾳ* B. | *αδικ. πον. κακ. πλεον.* Aℵ. | *αδικ. κακ. πον. πλεον.* C. 17. Memph. Æth. | iniquitate nequitia fornicatione avaritia *Orig. Int.* ii. 463a. 467f. | iniquitate malitia impudicitia cupiditate nequitia *Luc.* 126. | *αδικιᾳ* † *πορνειᾳ*" *πονηριᾳ πλεονεξιᾳ κακιᾳ* ς. 47. L. Syrr.(Pst.)& Hcl. Arm. (*κακ. πλεον.* Syr.Pst.) | *αδικιᾳ κακ. πορνειᾳ πλεονεξιᾳ* D*G. Vulg. (add. nequitia Vulg. *Harl.** *πονηριᾳ* post *πορνειᾳ* *Dmg.*c) | *αδικιᾳ πλεον. κακιᾳ* K. iniquitate nequitia avaritia *Orig. Int.* ii. 673f. iniquitate malitia fornicatione nequitia avaritia *Orig. Int.* iv. 474c. (475a.) | *αδικ. ακαθαρσιᾳ πορνειᾳ πον. πλεον. κακ.* 37. | *αδικ. και πορνειᾳ πλεον. κακ.* P. | (*ἀποῤῥίψαντες ἀφ' ἑαυτῶν πᾶσαν ἀδικίαν καὶ ἀνομίαν πλεονεξίαν ἐρεῖς, κακοηθείας τε καὶ δόλους, ψιθυρισμούς τε καὶ καταλαλιὰς θεοστυγίαν, ὑπερηφανίαν τε καὶ ἀλαζονείαν, κενοδοξίαν τε καὶ ἀφιλοξενίαν. Clem. Rom.* 1 ad Cor. xxxv.)
29. *φθονου*] post *φονου* 17. | ante *Orig. Int.* ii. 467f. ii. 673f. iv.
— *φονου εριδος*] *φονων εριδας* G. homicidiis contentione *Luc.*
— *εριδος*] ante *φονου* A. | post *Orig. Int.* ii. *bis.* iv.
— *δολου* *Orig. Int.* ii. *bis.* iv. *Luc.* | om. A.
30. *καταλαλους*] *κακολαλους* D.
31. *αστοργους*] † add. *ασπονδους* ς. ℵcDc. 37. 47. KsLP. Vulg. Syr.Hcl. Arm. (*Orig. Int.* iv. 474e.) (Dc ante *ασυνθ.* sed postea hoc in loco.) | praem. 17. | om. ABℵ*D*G. *Fuld.** Syr.Pst. Memph. Æth. (qui ordinem mutat) *ut vid. Orig. Int.* ii. 467b. *Luc.* 126.
32. *επιγνοντες*] *επιγεινωσκοντες* B. (*επιγνωντες* 17. L.) || add. *ουκ ενοησαν* D*. Vulg. *Orig. Int.* iv. *Cypr.* 120. *Luc.* | add. *ουκ εγνωσαν* G.
32. *ὁτι*] add. *τα* G*.
— *μονον*] add. *γαρ* D*. | om. *Orig. Int.* iv. *Cypr. Luc.*
— *ποιουσιν...συνευδοκουσιν* AℵCD. rel. | *ποιουντες ... συνευδοκουντες* B. (Vulg.) Syrr.(Pst.&)Hcl. *Orig. Int.* iv. *Cypr. Luc.* (*ταῦτα γὰρ οἱ πράσσοντες στυγητοὶ τῷ θεῷ ὑπάρχουσιν· οὐ μόνον δὲ οἱ πράσσοντες αὐτά, ἀλλὰ καὶ οἱ συνευδοκοῦντες αὐτοῖς. Clem. Rom.* 1 ad Cor. xxxv.)
1. *πας* *Orig. Int.* iv. 474c. | om. Syr.Pst. Arm. Æth.
— *κρινεις*] praem. *κριματι* C*. 37. Syr. Hcl.* Memph. | om. *Orig. Int. Cypr.* 313.
— *ὁ κρινων* 2°. *Am. m.* | quae judicas Vulg. *Cl. Cypr.* | in quo judicas Arm.
2. *δε* ABDG. 47. KsLP. Syr.Hcl. *Orig. Int.* iv. 476c. *Tert.* adv. Marc. v. 13. | *γαρ* ℵC. 17. 37. Vulg. *m.* Memph. Arm. *Cypr.* 313. | "et" Syr.Pst. [Æth.]

28. notitia *Cl.* | conveniunt *Cl.* | 32. et non solum *Cl. add.* qui *Am.*** *Cl.* | sed etiam *Cl.* | qui consentiunt *Am.*** *Cl.*
1. agis quae judicas *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Arm. Æth. θυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ
εἰς μετάνοιάν σε ἄγει; 5 κατὰ ¶ δὲ τὴν σκληρότητά
¶ C. σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ
ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως δικαιοκρισίας
τοῦ θεοῦ, 6 ὃς ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ,
7 τοῖς μὲν καθʼ ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ
τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσιν ζωὴν αἰώνιον· 8 τοῖς
δὲ ἐξ ἐριθείας καὶ ἀπειθοῦσιν † τῇ ἀληθείᾳ, πειθομέ-
νοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, ‡ ὀργὴ καὶ θυμός,″ 9 θλῖψις καὶ
στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργα-
ζομένου τὸ κακόν, Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ ″Ἕλληνος·
10 δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ
τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ ″Ἕλληνι· 11 οὐ γάρ
ἐστιν προσωποληµψία παρὰ τῷ θεῷ.
B′ 3 12 ″Ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπο-
λοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἥμαρτον, διὰ νόμου κρι-
g Jac. 1:22. θήσονται, 13 g οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ † νόμου δίκαιοι
13. [τῷ] θεῷ. παρὰ † θεῷ, ἀλλʼ οἱ ποιηταὶ † νόμου δικαιωθήσονται,
14 (ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ
νόμου ‡ ποιῶσιν″, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσιν
νόμος, 15 οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου

temnis, ignorans quoniam be-
nignitas dei ad paenitentiam
te adducit? 5 Secundum duri-
tiam autem tuam et inpaenitens
cor thesaurizas tibi iram in die
irae et revelationis iusti iudicii
dei. 6 qui reddet unicuique se-
cundum opera eius; 7 his qui-
dem qui secundum patientiam
boni operis gloriam et hono-
rem et incorruptionem quae-
rentibus vitam aeternam: 8 his
autem qui ex contentione, et
qui non adquiescunt veritati,
credunt autem iniquitati, ira et
indignatio. 9 Tribulatio et an-
gustia in omnem animam ho-
minis operantis malum, Iudaei
primum et Greci: 10 gloria au-
tem et honor et pax omni ope-
ranti bonum, Iudaeo primum
et Greco. 11 Non est enim
personarum acceptio apud
deum.
12 Quicumque enim sine lege
peccaverunt, sine lege et peri-
bunt; et quicumque in lege
peccaverunt, per legem iudica-
buntur. 13 Non enim auditores
legis iusti sunt apud deum, sed
factores legis iustificabuntur.
14 Cum enim gentes, quae legem
non habent naturaliter quae
legis sunt faciunt, eiusmodi
non habentes legem ipsi sibi
sunt lex, 15 qui ostendunt opus
legis scriptum in cordibus

2. κατα] κατ' D.
— τα ante τοιαυτα] om. 37.
3. λογιζῃ δε .... πρασσοντας] νομιζεις ουν ὁ ταυτα πρασσων P.
— τουτο] τουτω A.
4. αγνων G.
— σε αγει *Iren.* 281. *Orig.* i. 113. 119. 557e. ii. 119a. *Orig. Int.* ii. 140d. iii. 393e. iv. 477b. *Eus.* in Ps. 112c. 511b. *Cypr.* 248. | εναγει sic 17.
5. αποκαλυψεως *Iren.* 281. *Orig.* i. 113. 119. 557e. ii. 119b. iii. 267d. *Orig.* in Prov. *Mai* 20. *Orig. Int.* ii. 140d. 463e. iii. 959c. iv. 478a. 479b. 545b. *Eus.* in Es. 591e. in Ps. 112c. 156d. 633a. *Cypr.* 248. *Luc.* 51. | ανταποδοσεως A. ‖ add. και ℵcDc. 17. 37. 47. KLP. Syr.Hcl. (Æth.) *Orig.* ii. iii. in Prov. (*Mai.*) *Eus.* in Es. in Ps. 112c. 156d. | om. ABℵ*D*G. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. *Iren. Orig.* i. *ter. Orig. Int.* ii. *bis.* iv. *ter.* in Prov. *Tf.* 93. *Eus* in Ps. 633. *Cypr. Luc.*
7. τοις μεν] add. γαρ 47.
8. τοις] της 37*.
— απειθουσιν] † add. μεν ς. Aℵ cDc. 17. 37. 47. KLP. Syr.Hcl. *Orig.* i. 113. *Orig. Int.* iv. 480c. 497b. | om. Bℵ*D*G. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Eus.* Pr. Ev. 580d (απιστουσι.)
— οργη και θυμος ABℵD*G. 37. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. *Orig.* i. *Orig. Int.* iv. | ‡ θυμ. και οργη ς. Dc. 17*s*. 47. K*s*LP. Syr.Hcl. [Æth.] *Eus.* Pr.Ev.
9. θλιψεις A.
— Ιουδαιου...Ἑλληνος *Orig.* i. 113. *Orig. Int.* iv. 480d. 497b. *Eus.* Pr.Ev. | Ιουδαιῳ...Ἑλληνι G. 37. Syr.Pst.
10. παντι post αγαθον G. | ante *Iren.* 281. *Orig.* i. 113. *Orig. Int.* ii. 415d. iii. 401d. iv. *bis.*
11. τῳ] om. D* (mg.c)
12. εν ονομω G.
13. om. ver. P.
— νομου 1°.] † praem. του ς. 17*s*. 37. 47 *txt.* KL. Arm. *Orig.* in Prov. *Mai.* 4. 37. | om. ABℵDG. 47*mg.* *Orig.* in Prov. *Tf.* 80. 106.
— θεῳ] † praem. τῳ ς. AℵDcG. 17. 37. KL. *Orig.* in Prov. *Mai.* 37. *Tf.* 80. | om. τῳ BD*. *Orig.* in Prov. *Tf.* 106.
13. αλλ' οἱ *Orig.* in Prov. | αλλα G.
— νομου 2°.] † praem. του ς. Dc. 17. 37. 47. K*s*L. Arm. *Orig.* in Prov. *Mai.* 37. *Tf.* 80. 106. | om. ABℵD*G.
— δικαιωθησονται] add. παρα θεῳ G. *m.* | om. *Orig. Int.* iv. 485a. *Cypr.* 327.
14. γαρ *Clem.* 452. *Orig.* iv. 580 *not.* *Orig.* Cat. Cram. 12. *Orig. Int.* ii. 419d. iv. 485b-d. 499c. 529c. *Eus.* in Ps. 9e. *Hil.* 334b. | δε G. Arm. Æth. *Orig.* iii. 793a.
— εθνη] praem. τα G. | om. *Orig.* ii. 31f. 40b. iii. iv. Cat. Cram. *Clem. Eus.* in Ps.
— ποιωσιν ABℵ 47*mg.* *Clem. Orig.* ii. 31f. iii. iv. | ποιουσιν D*G. | ποιει 17. KLP. *Orig* Cat. Cram. | ‡ ποιῃ ς. Dc. 37. 47*txt.* *Eus.* in Ps. 10a.
— οὑτοι *Clem. Orig.* iv. *Orig. Int.* iv. *Eus.* in Ps. | οἱ τοιουτοι G. Vulg. *Orig.* iii. *Orig. Int.* ii. iv. 527c. (*Hil.*)

4. ignoras *Cl.* | 5. autem duritiam *Cl.* | 7. iis quidem *Cl.* | quaerunt *Cl.* | 8. iis autem qui sunt ex *Cl.* | 11. enim est acceptio personarum *Cl.* | 12. om. "et" ante peribunt *Cl* | et quic. in lege peccav. *om. Am.** | 14. naturaliter ea quae *Cl.* | 14. legem non habentes *Cl.*

A B ℵ D. (G. 17. 37. 47. KL(P).
¶ P.
16. ἐν ᾗ ἡμ. κρινεῖ
¶ G (spat. vac).
— χρ. Ἰησ.
[h] Matt. 15:14.
[i] Es. 52:6.
§ G.

γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συμμαρτυρούσης αὐ-
τῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λο-
γισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων,) ¶ 16 ἐν
ἡμέρᾳ ὅτε κρινεῖ ὁ θεὸς ¶ τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων
κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ.
17 ‡ Εἰ δὲ″ σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ καὶ ἐπαναπαύῃ †
νόμῳ, καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ, 18 καὶ γινώσκεις τὸ θέ-
λημα καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα, κατηχούμενος ἐκ
τοῦ νόμου· 19 πέποιθάς τε σεαυτὸν [h] ὁδηγὸν εἶναι
τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, 20 παιδευτὴν ἀφρόνων,
διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώ-
σεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ· 21 ὁ οὖν διδάσκων
ἕτερον σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέ-
πτειν κλέπτεις; 22 ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν μοιχεύεις;
ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἴδωλα ἱεροσυλεῖς; 23 ὃς ἐν νό-
μῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν
θεὸν ἀτιμάζεις; 24 [i] Τὸ γὰρ ὄνομα ⸀τοῦ θεοῦ δι' ὑμᾶς
βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καθὼς γέγραπται.
25 περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ, ἐὰν νόμον πράσσῃς· ἐὰν
δὲ παραβάτης νόμου ᾖς, § ἡ περιτομή σου ἀκροβυστία
γέγονεν. 26 ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ
νόμου φυλάσσῃ, ‡ οὐχ″ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς πε-
ριτομὴν λογισθήσεται; 27 καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως
ἀκροβυστία τὸν νόμον τελοῦσα σὲ τὸν διὰ γράμματος

suis, testimonium reddente illis conscientia ipsorum et inter se invicem cogitationum accusantium aut etiam defendentium,
16 in die cum iudicabit deus occulta hominum secundum evangelium meum per Iesum Christum.

17 Si autem tu Iudaeus cognominaris et requiescis in lege et gloriaris in deo, 18 et nosti voluntatem eius et probas utiliora, instructus per legem, 19 confidis te ipsum ducem esse caecorum, lumen eorum qui in tenebris sunt, 20 eruditorem insipientium, magistrum infantium, habentem formam scientiae et veritatis in lege, 21 qui ergo alium doces, te ipsum non doces? qui praedicas non furandum, furaris? 22 qui dicis non moechandum, moecharis? qui abominaris idola, sacrilegium facis? 23 qui in lege gloriaris, per praevaricationem legis deum inhonoras? 24 Nomen enim dei per vos blasphematur inter gentes, sicut scriptum est. 25 Circumcisio quidem prodest si legem observes; si autem praevaricator legis sis, circumcisio tua praeputium facta est. 26 Si igitur praeputium iustitias legis custodiat, nonne praeputium illius in circumcisionem reputabitur? 27 Et iudicabit quod ex natura est praeputium legem consummans te qui per litteram et circumcisionem

15. *αυτων* post *της συνειδησεως* DG. Vulg. Arm. | ante ABℵ. 17. 37. 47. KsL. *Orig.* ii. 40[b]. iii. 793[a]. iv. 580 *not.* *Orig. Int.* ii. 419[e].
— *λογισμων* *Orig.* iii. 235[b]. 668[b]. in Prov. 36. *Eus.* Pr.Ev. 601[c]. | *διαλογισμων* G.
16. *εν ἡμερᾳ ὁτε* ℵDG. 17. 37. 47. KsL. Vulg. *m.* Syr.Hcl. Arm. *Orig. Int.* 472[b]. 479[b]. 486[d]. ["cum" Æth.] | *εν ᾗ ἡμερᾳ* B. | *εν ἡμερᾳ ᾗ* A. *Tol.* Syr. Pst. Memph. *Orig. Int.* i. 102. (*εν ἡμερᾳ ὁταν* *Eus.* Pr. Ev. 580[d]. *εν ἡμερᾳ κρισεως* *Orig.* iii. 668[b].)
— *μου* *Orig.* iv. 7[a]. 15[c]. *Eus.* H.E. iii. 4 (91.) *Orig. Int.* i. iv. 486[d]. | om. 37.
— *δια Ιησου χριστου* Aℵ[a]D. rel. Vulg. rel. *Orig. Int.* i. iv. | *δια χριστου Ιησου* B. | *χριστου Ιησου* (*sine δια*) ℵ*. *εν χριστῳ Ιησου* *Orig.* iv. 98[d]. ‖ add. *του κυριου ἡμων* D. [h. G.]
17. *ει δε* ABℵD*. 47[2]. K. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. *Clem.* 423. *Orig. Int.* iv. 487[a-c]. 504[c]. 635[a]. | ‡ *ιδε* ϛ. D[c]. 17. 37. 47*. L. Syr.Hcl.
17. *επαναπαυῃ* *Clem.* 424. | *επαναπαυει* 17. K.
— *νομῳ*] † praem. *τῳ* ϛ. D[c]. 17. 37. 47. KL. Arm. | om. ABℵD*. *Clem.*
19. *ὁδηγῶν* 37*.
20. *διδασκαλον νηπιων* *Clem.* 424. *Orig. Int.* iv. 487[c]. | om. A.
21. *ἑτερον*] praem. *τον* L. Arm.
25. *γαρ*] om. 37. Vulg. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. 489[a]. 490[a]. 497[c].
— *πρασσης*] *φυλασσης* D*. (corr.[c]) Arm.
— *ης*] *εἶ* 17.
26. *τα δικαιωματα* *Orig. Int.* iv. 489[b]. 497[d]. | *δικαιωμα* G. *Orig. Int.* iv. 490[b].
— *φυλασσει* L.
— *ουχ* Bℵ. | ‡ *ουχι* ϛ. DG. 17. 37. 47. KsL. [A n.l.]
27. *ἡ εκ φυσεως ακροβυστια* *Orig. Int.* iv. 489[b]. 490[b]. 497[e]. | om. G.
28. *ὁ εν τῳ φαν.* *Orig.* i. 182. *Eus.* D.Ev. 358[d]. in Ps. 449[b]. 609[a]. ap. Mai 252. | om. *ὁ* 17. (habet *ὁ* ante *εν τ. κρυπτῳ* ver. 29.)
29. *αλλα* 1[o]. D*G. | ‡ *αλλ'* ϛ. AB*Mai.*ℵD[c]. rel. *Orig.* i. 182. *Eus.* D.Ev. in Ps. *bis.* ap. Mai 83. 252.
— *εν πν.* *Orig.* i. *Orig. Int.* iii. 837[d]. iv. 489[b]. 674[a]. *Eus.* D.Ev. in Ps. *bis.* ap. Mai 252. (*πνευμ.* tantum *Eus.* ap. Mai 83.) | *ὁς πν.* G.
— *οὑ ὁ επαινος...του θεου*] om. 47 *txt.* (habet in mg.*)
— *αλλα* 2[o]. B. *Eus.* D.Ev. | ‡ *αλλ'* ϛ. rel. *Eus.* in Ps. 449[b]. ap. Mai. *bis.*
— *του θεου* *Eus.* D.Ev. in Ps. 449[b]. ap. Mai 83. 252. | om. *του* D[b]G. ‖ add. *εστιν* D*. Vulg. *Orig. Int.* ii. 205[c]. 304[d]. iii. 935[a]. iv. 674[a]. | om. *Orig.*

15. cogitationibus accusantibus aut et defendentibus *Cl.* | 16. judicavit *Am.* | 19. confidens *Am.*** | esse ducem *Cl.* | 27. judicabit id *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Arm. Æth.

καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου; [28] οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ
φανερῷ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ ἐν
σαρκὶ περιτομή, [29] ‡ ἀλλὰ″ ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖος,
καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι οὐ γράμματι, οὗ ὁ
ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων ‡ ἀλλα″ ἐκ τοῦ θεοῦ.
III. Γ' 4 [1] Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ ὠφέ-
λεια τῆς περιτομῆς; [2] πολὺ κατὰ πάντα τρόπον· πρῶ-
τον μὲν † ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ. [3] τί
γὰρ εἰ ἠπίστησάν τινες; μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν
πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσει; [4] μὴ γένοιτο· γινέσθω
δὲ ὁ θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, ‡ καθά-
k Ps. 50(51):6. περ″ γέγραπται, [k] ″Ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις
4. νικήσεις σου, καὶ νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε. [5] εἰ δὲ ἡ ἀδικία
§ P. § ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ
ἄδικος ὁ θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ ἄνθρωπον
λέγω· [6] μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ θεὸς τὸν κό-
σμον; [7] εἰ γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύ-
σματι ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ
ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι; [8] καὶ μὴ καθὼς βλασφημού-
8. [καὶ] καθώς μεθα καὶ καθώς φασίν τινες ἡμᾶς λέγειν ὅτι Ποιήσω-
μεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθά; ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν
ἐστιν.
Δ' [9] Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως· [l] προῃτιασάμεθα
l cap 11:32. Gal. 3:22. 9. ὑπὸ ἁμαρτ. γὰρ Ἰουδαίους τε καὶ ″Ἕλληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν

praevaricator legis es. [28] Non
enim qui in manifesto, Iudaeus
est, neque quae in mani-
festo in carne, circumcisio,
[29] sed qui in abscondito Iu-
daeus, et circumcisio cordis in
spiritu non littera, cuius laus
non ex hominibus sed ex deo
est.
[1] Quid ergo amplius est Iu-
daeo, aut quae utilitas circum-
cisionis? [2] Multum per omnem
modum. Primum quidem quia
credita sunt illis eloquia dei.
[3] Quid enim si quidam illorum
non crediderunt? numquid in-
credulitas illorum fidem dei
evacuabit? Absit. [4] Est autem
deus verax, omnis autem homo
mendax, sicut scriptum est,
Ut iustificeris in sermonibus
tuis et vincas cum iudicaris.
[5] Si autem iniquitas nostra
iustitiam dei commendat, quid
dicemus? numquid iniquus
deus qui infert iram? Secun-
dum hominem dico: [6] Absit:
alioquin quomodo iudicabit
deus mundum? [7] Si enim ve-
ritas dei in meo mendacio
abundavit in gloriam ipsius,
quid athuc et ego tamquam
peccator iudicor? [8] et non, si-
cut blasphemamur et sicut
aiunt nos quidam dicere, fa-
ciamus mala ut veniant bona?
quorum damnatio iusta est.
[9] Quid igitur praecellimus
eos? Nequaquam. Causati enim
sumus Iudaeos et Grecos omnes

iii. 934 *not.* *Orig. Int.* iv. 489[b]. *Eus.* D.Ev. in Ps. ap. Mai *bis*.
1. ἡ ωφελ. ABℵ[c]D. rel. | om. ἡ ℵ*G.
2. πρωτον] πρωτοι 47 *mg.*
— μεν] † add. γαρ ς. AℵD[c]. 17. 37. 47. KsL. Syr.Hcl. (*Eus.* D. Ev. 441[d].) | om. BD*G. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. 496[e]. 504[b]. (om. μεν 47 *mg.*)
— επιστευθησαν] add. αυτοις G[2]. *Orig. Int.* iv. 496[e]. 498[a]. 504[b]. 516[e]. | om. *Orig.* iii. 778[a]. *Eus.* D.Ev.
3. ηπιστησαν Vulg. *Orig. Int.* iv. 496[e]. *Cypr.* 83. 120. 123. 202. | ηπειθησαν A.
— καταργηση L. καταργει 47.
4. γινεσθω] γενεσθω L*Tf.* | εστω G. "est" Vulg. *Cypr.* 83. 120. 123. 202 *Conc. Carth.* (*Cypr.* 335.)
— δε 1°. (Vulg.) Syr.Hcl. Memph. *Orig. Int.* iii. 900[a]. iv. 496[e]. 499[b]. 501[b]. [Æth.] | γαρ G. Vulg. MS. Syr.Pst. *Cypr. quater*. *Conc. Carth.* | ουν Arm.

4. καθαπερ Bℵ. | ‡ καθως ς. ADG. rel.
— νικησῃς BG. 37. 47. KL. *Orig.* iii. 223[c]. | -σεις AℵD. 17. (δικαιωθεις ante 17. L.)
5. ει δε ἡ *Clem.* 139. | ἡ δε 17.
— θεου] post δικαιοσυνην G. Vulg. *Orig. Int.* 499[d]. | ante *Clem.* 139. *Orig. Int.* iv. 501[b.c]. 502[b.c].
— οργην] add. αυτου ℵ*. (corr.[c]) Syr. Pst. Memph. | om. *Clem. Orig. Int.* iv. 501[b]. 502[b]. (*ter.*)
7. γαρ *Orig. Int.* iv. 501[b]. 503[e]. | δε A. *Harl.* Memph. (η *ante* P.)
8. και καθως Vulg. Syr.Hcl. rel. *Clem.* 528. *Orig Int.* iv. 501[b]. | om. και BK. (Æth. *ut vid.*) | om. καθως Syr.Pst.
— ἡμας ante τινες 47.
— ὁτι *Clem.* 529. | om. G. Vulg.
— ποιησομεν 37. | Contra, *Clem.*
— τα κακα *Clem.* | om. τα D*. (add.[b])
— ελθῃ] add. εφ' ἡμας 37. Memph. | om. *Clem. Orig. Int.* iv. 501[b].

9. προεχομεθα Bℵ. 17. 37. 47. KP. Vulg. | προεχωμεθα AL. | προκατεχομεν περισσον D*G. Syr.Pst. (*ut vid.*) *Orig. Int.* iv. 504[d.b.c.] | προκατεχομεθα D[c].
— ου παντως Vulg. Syr.Hcl.mg. Arm. | om. D*GP. Syrr.Pst.&Hcl.txt. Æth. *Orig. Int.* iv. 504[d.b.c]. | om. ου Memph.
— προῃτιασαμεθα Syrr.Pst.&Hcl.* Æth. | ητιασαμεθα D*G. Vulg. Syr.Hcl.txt. *Orig. Int.* iv. 504[d.b]. 505[c.e.] 508[d]. 509[a]. 511[a].
— γαρ Syr.Hcl. rel. *Orig. Int.* iv. 7[ies]. | om. D*. Syr.Pst. Æth. *ut vid.*
— τε] add. πρωτον A. | om. *Orig. Int.* iv. 7[ies].
— παντας] ἁπαντας G.
— ὑφ' AℵD. rel. | ὑπο B. vid. *Clem.* 568. | ὑφ' ἁμαρτ. παντ. 47.

28. in carne est *Cl.* | 29. Judaeus est *Cl.*
1. Judaeo est *Cl.* | 5. iniquus est *Cl.* | 6. hunc mundum *Cl.* | 8. quidam nos *Cl.* | 9. quid igitur *Cl.*

A B ℵ [C] D. [F] G. 17. 37. 47. KLP.
[m] Ps. 13(14): 3.
11. ἔστιν † συνίων — [ὁ] ζητῶν
12. * [ὁ]" ποιῶν
[n] Ps. 5: 9(10).
[o] Ps. 9: 28(10: 7).
[p] Es. 59: 7. Prov. 1: 16.
[q] Psa. 35(36): 2.
§ F.
[r] Gal. 2: 16.
[s] cap. 1: 17.
§ C.

εἶναι, 10 καθὼς γέγραπται ὅτι [m] Οὐκ ἔστιν δίκαιος
οὐδὲ εἷς· 11 οὐκ ἔστιν [ὁ] συνίων, οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζη-
τῶν τὸν θεόν· 12 πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ‡ ἠχρεώ-
θησαν·" οὐκ ἔστιν ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως
ἑνός. 13 [n] τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς
γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν· ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ
χείλη αὐτῶν· 14 [o] ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας
γέμει. 15 [p] ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα· 16 σύν-
τριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν· 17 καὶ
ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν. 18 [q] οὐκ ἔστιν φόβος θεοῦ
ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. 19 οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα
ὁ νόμος λέγει τοῖς ἐν τῷ § νόμῳ λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα
φραγῇ καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ θεῷ.
20 διότι [r] ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα
σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις
ἁμαρτίας.

21 Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου [s] δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέ-
ρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου § καὶ τῶν προφη-
τῶν, 22 δικαιοσύνη δὲ θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ χρι-
στοῦ, εἰς πάντας † τοὺς πιστεύοντας. οὐ γάρ ἐστιν
διαστολή. 23 πάντες γὰρ ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται
τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, 24 δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ

sub peccato esse, 10 sicut scrip-
tum est quia non est iustus
quisquam, 11 non est intellegens,
non est requirens deum: 12 om-
nes declinaverunt, simul inu-
tiles facti sunt: non est qui
faciat bonum, non est usque
ad unum. 13 Sepulchrum pa-
tens est guttur eorum, linguis
suis dolose agebant, venenum
aspidum sub labiis eorum:
14 quorum os maledictione et
amaritudine plenum est. 15 Ve-
loces pedes eorum ad effunden-
dum sanguinem, 16 contritio et
infelicitas in viis eorum, 17 et
viam pacis non cognoverunt.
18 Non est timor dei ante oculos
eorum. 19 Scimus autem quo-
niam quaecumque lex loquitur,
his qui in lege sunt loquitur,
ut omne os obstruatur et sub-
ditus fiat omnis mundus deo.
20 Quia ex operibus legis non
iustificabitur omnis caro coram
illo: per legem enim cognitio
peccati.

21 Nunc autem sine lege ius-
titia dei manifestata est, testifi-
cata a lege et prophetis, 22 iusti-
tia autem dei per fidem Iesu
Christi, super omnes qui cre-
dunt. Non enim est distinctio:
23 omnes enim peccaverunt et
egent gloriam dei, 24 iustificati
gratis per gratiam ipsius, per

10. ουδε] ουδ' D*. (corr.[c])
11. ὁ συνιων ℵD. 17. 37. 47. KsLP. Syrr. Pst.&Hel. Arm. | om. ὁ ABG. Vulg. *Orig. Int.* iv. 504[d.c]. 505[b]. 511[a]. (vid. LXX.)
— ὁ εκζητ. AℵD. rel. Syrr.Pst.&Hel. Arm. η εκζητ. *Iren.* 90. | om. ὁ BG. Vulg. (vid. LXX.) *Orig. Int.* iv. | ζητων B.
12. ηχρεωθησαν AB* *Rl.Mai.* ℵD*G. | ‡ ηχρειωθ. ς. B[2]D[c]. 17. 37. 47. KsLP.
— ποιων] praem. ὁ ℵD. Vulg. *Orig. Int.* iv. 504[d]. | om. ABG. rel. Syr.Hel. Arm. (vid. LXX.)
— ουκ εστιν 2°. *Orig.* iv. *Orig. Int.* iv. 507[c]. | om. B.
13. λαρυξ AP.
14. στομα] add. αυτων B. 17. (Syr.Pst.) "et os eorum" *Cypr.* 258.
19. λεγει] λαλει ℵ*. (corr.[c]) Vulg. Memph. *Orig.* iv. 284[a]. Cat. Cram. 32. *Orig. Int.* iv. 509[b.c.] 510[c]. 511[c].
— λαλει ABℵD[c]. rel. Vulg. Syr.Hel. Memph. Arm. *Orig.* iv. Cat. Cram. *Orig. Int.* iv. *quater.* | λεγει D*FGK. Syr.Pst.
20. εξ εργ. νομ. post ου δικαιωθ. DFG. *Fuld.* Æth. *Orig. Int.* 519[a]. | ante Vulg. *Cl.* rel. *Orig. Int.* iv. 509[b].
— επιγνωσις *Clem.* 567. *Orig.* in Prov. 12. (γνωσις *Clem.* 447.) | επιγνωσεως FG.
21. θεου] praem. του F. (non G.) | om. *Orig.* iv. 580 *not.* *Clem.* 141. ‖ add. δια πιστεως Ι̅η̅υ̅. χ̅ρ̅υ̅. εις παντας και επι παντας G*. (non F.) e ver. 22. | om. *Clem.*
— μαρτυρουμενη *Orig.* iv. | -ρομενη D*.
— και των *Iren.* 275. *Orig.* iv. *Orig. Int.* iv. 511[b]. 512[d.b.] | om. και 37*.
22. Ιησου χριστου ℵCDFG. 17. 37. 47. KsLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. Æth. *Clem.* 141. *Orig.* ii. 609[d]. *Orig. Int.* iv. | χριστου B. *Tert.* adv. Marc. v. 13. | εν χριστῳ Ιησου A.
— εις παντας] † add. και επι παντας ς. ℵ[c]DFG. 17. 37. 47*mg.* KsL. Vulg. *Cl.* Syr.Hel. *Orig. Int.* iv. (Jesu Christi super omnes *Am.*) | om. ABℵ*C. 47*. P. Memph. Arm. Æth. *Clem.* 141. *Orig.* ii. 609[d]. *Orig. Int.* iv. 516[d]. | etiam super omnes qui credunt in eo Syr.Pst.
25. δια πιστεως (B)ℵC*D*FG. (17. 37. 47. KLP.) vv. *Orig.* iii. 540[a]. iv. 24[c]. 39[c]. *Orig. Int.* iv. 513[e.b.] 514[b]. 515[e.a.] *Eus.* in Ps. 295[d]. 315[b]. 491[c]. (δια † της" πιστεως ς. BC[3]D[c]. 17. 37. 47. KsLP. Arm.) | om. A. | (in sanguine ipsius per fidem *Orig. Int.* ii. 239[e].)
— αυτου AℵCD. rel. *Orig.* iii. iv. 24[c]. *Eus.* in Ps. *ter.* | ἑαυτου B. 47. Vulg. (αἱματι αυτου 37.)
— δια την...δικαιοσ. αυτου ver. 26. (*Orig.* iv.) *Orig. Int.* iv. 513[e]. 516[c]. | om. FG. 17.
— παρεσιν] add. εν τῳ νυν αιωνι 47.

19. iis qui in *Cl.* | 21. justificata a lege *Am.* | 22. in omnes et super omnes *Cl.* | credunt in eum *Cl.* | 23. gloria dei *Cl.*

Vulg.
Syrr. P. H.
Memph.
Arm. Æth.
t 1 Joh. 1:2.

χάριτι διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ,
25 ὃν προέθετο ὁ θεὸς ᵗ ἱλαστήριον διὰ † πίστεως ἐν
τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐ-
τοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτη-
μάτων 26 ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, πρὸς * τὴν″ ἔνδειξιν
τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ
εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως
Ἰησοῦ. 27 Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη. διὰ
ποίου νόμου; τῶν ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου
πίστεως. 28 ᵘ λογιζόμεθα ‡ γὰρ″ ‡ δικαιοῦσθαι πίστει″
ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου. 29 ἢ Ἰουδαίων ὁ θεὸς
μόνον, οὐχὶ † καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν, 30 ‡ εἴ περ″
εἷς ὁ θεὸς ὃς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ
ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως. 31 νόμον οὖν καταρ-
γοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ νόμον
‡ ἱστάνομεν.″

u Gal 2:16.
28. λογιζ. οὖν

redemptionem quae est in Christo Iesu, [25] quem proposuit deus propitiationem per fidem in sanguine ipsius, ad ostensionem iustitiae suae, propter remissionem praecedentium delictorum [26] in sustentatione dei, ad ostensionem iustitiae eius in hoc tempore, ut sit ipse iustus et iustificans eum qui ex fide est Iesu. [27] Ubi est ergo gloriatio tua? exclusa est. Per quam legem? factorum? non, sed per legem fidei. [28] Arbitramur enim iustificari hominem per fidem sine operibus legis. [29] An Iudaeorum deus tantum? nonne et gentium? immo et gentium. [30] Quoniam quidem unus deus qui iustificat circumcisionem ex fide et praeputium per fidem. [31] Legem ergo destruimus per fidem? Absit, sed legem statuimus.

IV.
1. [εὑρηκέναι]

5 1 Τί οὖν ἐροῦμεν ‡ εὑρηκέναι Ἀβραὰμ τὸν ‡ προ-
πάτορα″ ἡμῶν″ κατὰ σάρκα; 2 εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ
ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα, ἀλλ᾽ οὐ πρὸς † θεόν.
3 τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; ˣ Ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ
τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 4 τῷ
δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν

x Gen. 15:6.
Gal. 3:6.
Jac. 2:23.

[1] Quid ergo dicemus invenisse Abraham patrem nostrum secundum carnem? [2] Si enim Abraham ex operibus iustificatus est, habet gloriam, sed non apud deum. [3] Quid enim scriptura dicit? Credidit Abraham deo, et reputatum est illi ad iustitiam. [4] Ei autem qui operatur merces non imputatur secundum gratiam

26. την ενδειξιν AB*Mai*ℵCD*. 47. P. *Clem.* 141. | * om. την ς. D^{c}. 37. KsL. Arm.
— και δικ. *Clem. Orig. Int.* iv. 513^{a}. | om. και FG.
— δικαιουντα *Clem.* | δικαιουν D*.
— Ιησου ABℵC. 47. KsP. Vulg. Syr.Hel. Memph. Arm. *Orig. Int.* iv. | Ιησουν D. 17. 37. L. *Clem.* 141. (in Jesum Æth.) | om. FG. ‖ add. Christi Vulg. *Cl.* Memph. *Orig. Int.* iv. | domini nostri Jesu Christi Syr.Pst.
27. καυχησις] add. σου FG. Vulg. *Orig. Int.* iv. 516^{d}. 517^{b}. 518^{a}. 527^{c}.
— ουχι ABℵCD^{c}. rel. | ουκ D*. | ου FG.
— δια 2^{o}. *Orig. Int.* iv. *quater.* | om. D*.
28. λογιζωμεθα D^{c}K.
— γαρ AℵD*FG. 47. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Orig Int.* iv. 516^{e}. | ‡ ουν ς. BCD^{c}. 17. 37. KLP. Syrr.Pst.&Hel.
— δικαιουσθαι πιστει ανθρ. ABℵ*CD. 47. | δικαιουσθ. ανθρ. δια πιστεως FG. Vulg. (Memph.) Æth. *Orig. Int.* iv. 516^{e}. 517^{d}. 518^{a}. 529^{d}. | ‡ πιστει δικαιουσθαι ανθρ. ς. ℵ^{c}. 17. 37. KsLP. Syrr.Pst.&Hel. Arm.
29. η *Clem.* 656. 730. | μη A* *ut vid.*
— μονον AℵCFG. 17. 37. KLP. *Orig. Int.* (iii. 873^{f}.) iv. 518^{b}. *Hil.* 1157^{a}. | μονων B. 47. *Clem.bis.* | μονος D.
— ουχι] † add. δε ς. 17. 37. LP. Syr.Hel. | om. ABℵCDFG. 47. K. Vulg. Syr. Pst. Memph. Arm. Æth. *Clem. bis. Orig. Int.* (iii.) iv. *Hil.* (ουχε FG.)
30. ει περ ABℵ*CD^{b}. 47 *txt. Clem.* 656. *Orig.* iv. 228^{a}. | ‡ επειπερ ς. ℵ^{c}D*FG. 17. 37. 47 *mg.* KsLP. *Eus.* D.Ev. 264^{a}. 386^{a}.
— ὁ θεος *Clem.* 656. *Eus.* D.Ev.*bis.* | om. ὁ D*. *Orig.* iv.
31. ἱστανομεν ABℵ*CD^{b}(FG στανομεν) *Orig* iv. 228^{b}. | ‡ ἱστωμεν ς. ℵ^{c}D^{c}. 37. 47 *mg.* KsLP. | ἱσταμεν *sic* 47 *txt.* | συνιστωμεν 17. | περιστανομεν D*.
1. εὑρηκεναι ante Αβρ. τον π. ἡμων AℵCDFG. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. 520^{d}. | ‡ post ς. 17. 37. KsLP. Syrr.Pst &Hel. | om. εὑρηκεναι B. 47*. *Chrysost.* in loc. | ante κατα σαρκα 47 *mg.*
1. προπατορα ABℵ*(et^{c})C*. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. (Ἀβραὰμ ὃς καὶ προπάτωρ τοῦ παντὸς Ἰουδαίων ἔθνους ἀνείρηται *Eus.* Pr. Ev. 319^{c}.) | ‡ πατερα ς. ℵ^{3}C^{3}DFG. 17. 37. 47. KsLP. Vulg. Syr.Hel. *Orig. Int.* iv.
2. αλλα F (non G.)
— θεον] † praem. τον ς. D^{c}. 17. 37. 47. KsLP. | om. ABℵCD*FG.
3. ἡ] om. F* (non G.)
— δε ABℵCD^{b}. rel. Syr.Hel. Memph. *Clem.Rom.* 1. ad Cor.x. *Iren.* Gr. et Lat. 232. *Orig.* iv. 284^{b}. | om. D*FG. Vulg. Syr.Pst. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. 517^{a}. 520^{d}. 522^{a}. 534^{b}. *Cypr.* 105.
— τῳ θεῳ ante Αβρααμ 37. *Cypr.* | post *Iren. Orig. Int.* iv. *Tert.* de Pat. 6.

26. qui est ex fide Jesu Christi *Cl.* | 30. unus est deus *Cl.* | justificavit *Am.*
3. dicit scriptura *Cl.*

ABℵCD. FG. 17. 37. 47. KLP.

ἀλλὰ κατὰ † ὀφείλημα· 5 τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πι-
στεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται
ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην. 6 καθάπερ καὶ
‡ Δαυεὶδ″ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ᾧ ὁ
y Ps. 31(32):1, 2. θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων, 7 y Μακά-
ριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν
αἱ ἁμαρτίαι· 8 μακάριος ἀνὴρ ‡ οὗ″ οὐ μὴ λογίσηται
κύριος ἁμαρτίαν. 9 ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν
περιτομήν, ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γὰρ †
ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην. 10 πῶς
οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι, ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ;
z Gen. 17:11. οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ· 11 z καὶ σημεῖον
ἔλαβεν περιτομῆς, σφραγῖδα τῆς δικαιοσύνης τῆς
πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ· εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν
11. διὰ ἀκροβ. πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας, εἰς
τὸ λογισθῆναι † αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην, 12 καὶ πατέρα
περιτομῆς, τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς
στοιχοῦσιν τοῖς ἴχνεσιν τῆς ἐν † ἀκροβυστίᾳ πίστεως
τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ. 13 οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ
ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ

sed secundum debitum: 5 ei autem qui non operatur, credenti autem in eum qui iustificat impium, reputatur fides eius ad iustitiam. 6 Sicut et David dicit beatitudinem hominis cui deus accepto fert iustitiam sine operibus, 7 Beati quorum remissae sunt iniquitates et quorum tecta sunt peccata: 8 beatus vir cui non imputabit dominus peccatum. 9 Beatitudo haec in circumcisione, an etiam in praeputio? dicimus enim quia reputata est Abrahae fides ad iustitiam. 10 Quomodo ergo reputata est? in circumcisione, an in praeputio? Non in circumcisione sed in praeputio. 11 Et signum accepit circumcisionis, signaculum iustitiae fidei quae est in praeputio, ut sit pater omnium credentium per praeputium, ut reputetur et illis ad iustitiam, 12 et sit pater circumcisionis, non his tantum qui sunt ex circumcisione, sed et his qui sectantur vestigia quae est in praeputio fidei patris nostri Abrahae. 13 Non enim per legem promissio Abrahae aut semini eius, ut heres esset

---

4. οφειλημα (οφιλεμα D*.)] † praem. το ς. | om. ABℵCDFG. 17. 37. 47. KLP. Arm. (μισθος...οφειλημα *bis* B*.)
5. μη] om. 17.
— ασεβη ABCD**. 17. 37. 47. KsLP. | ασεβην ℵD*FG.
— fin.] add. secundum propositum gratiae Dei Vulg. *Cl.* Arm. *Usc.* | om. *Orig. Int.* iv. 520ᵈ. 522ᵈ. 523ᵈ.
6. καθαπερ ABℵC. rel. | καθως DFG.
— Δαυ.] praem. ὁ DFG.
— δικαιοσυνην] praem. εις 17. P. (vid. ver. 5.) | om. *Orig. Int.* iv. 520ᵈ. 523ᵈ.
7. ανομαι FG.
8. οὐ Bℵ*D*G. | ‡ ᾡ ς. Aℵᶜ CDᶜF. 17. 37. 47. KsLP. Vulg. Syrr.Pst.(&Hcl.) Memph. Arm. Æth. *ut vid. Clem.* 463. *Orig. Int.* iv. 520ᵈ. 523ᵉ. 524ᶜ. (vid. LXX.)
— λογισηται *Clem.* | λογισεται 17. KP.
9. οὗτος *Orig. Int.* iv. 524ᵃ. | αυτους F*(non G). αυτος F².
— περιτομην] add. μονον D. (Vulg. *Cl.*) ? *Harl.** | om. *Am. Fuld. Harl.*² *Demid. Orig. Int.* iv.

9. επι 2°.] εις C.
— γαρ] † add. ὁτι ς. ACD¹FG. rel. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. *Orig. Int.* iv. | om. BℵD*. 47. [Æth.] (λεγωμεν 17.)
— ἡ πιστις] post εις δικαιοσυνην 17. | ante *Orig. Int.* iv. | om. K. (vid. *Clem.* 444.)
10. οντι *Fuld.** Syr.Hcl. *Orig. Int.* iv. 524ᵃ. | om. FG. Vulg. *Cl. Am.* Syr. Pst.
— ἡ] add. και D *man. rec.* | om. *Orig. Int.* iv.
— ουκ εν περιτ..... εν τῃ ακροβυστιᾳ ver. 11. *Orig. Int.* iv. | om. 37*. (in marg. man. rec.)
11. περιτομης BℵC²DFG. 17. 37 *marg.* KsLP. Vulg. Memph. *ut vid. Orig.* in Cat. Cram. 29. | περιτομην AC*. 37 *mg.* corr. (*sic.*) 47. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. *ut vid. Orig.* in Schol. (*Wtst.*) *Orig. Int.* iv. 524ᵃ.
— σφραγιδα] add. δια FG. | om. *Orig. Int.* iv. || add. της περιτομης L. | om. *Orig. Int.* iv.
— της δικ.] om της A.

11. της εν τῃ] om. της 17.
— τῃ ακροβ. ABℵC. rel. | om. τῃ DFG.
— δι' BℵCDᵇ. 17. 37. 47. KsP. | δια AD*FGL *7f.*
— αυτοις] † praem. και ς. ℵᶜCDFG. rel. (Vulg.) Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. 524ᵃ. 525ᶜ. | om. ABℵ*. 47. *Tol. Demid.* Memph. *Orig.* in Schol. (*Wtst.*)
— την δικαιοσ. BC*DᶜFG. rel. | εις δικαιοσ. A. 47. Syr.Hcl. *Orig. Int.* iv. 524ᵃ. 525ᶜ. | δικαιοσυνην tantum ℵC**D*. Arm.
12. τοις ουκ εκ περιτομης *Orig. Int.* iv. 524ᵇ. 525ᶜ. | om. ℵ*. (add.ᵃ) | (τοις ουκ] ου τοις 37.)
— στοιχουσιν] τυχουσι 37*. | στοιλουσειν FG.
— ακροβ.] † praem. τῃ ς. Dᶜ. 17. 37. KLP. | om. ABℵCD*FG. 47.

5. oi vero *Cl.* | fin. *add.* secundum propositum gratiae dei *Cl.* | 8. imputavit *Cl.* | 9. beatitudo ergo *Cl.* | in circumcisione tantum manet *Cl.* | 12. iis tantum *Cl.* | iis qui sectantur *Cl.* | fidei quae est in praeputio *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. Arm. Æth.
a Gal. 3:18.
b Gal. 3:9.
c Gen. 17:5.
d Gen. 15.5.
19. [ἤδη]

κληρονόμον αὐτὸν εἶναι † κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύ-
νης πίστεως. 14 ᵃεἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι,
κεκένωται ἡ πίστις, καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία·
15 ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ ‡ δὲ″ οὐκ
ἔστιν νόμος, οὐδὲ παράβασις. 16 διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως,
ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν
παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον, ἀλλὰ
καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, ᵇ ὅς ἐστιν πατὴρ πάν-
των ἡμῶν, 17 (ᶜ καθὼς γέγραπται ὅτι Πατέρα πολλῶν
ἐθνῶν τέθεικά σε,) κατέναντι οὗ ἐπίστευσεν θεοῦ, τοῦ
ζωοποιοῦντος τοὺς νεκροὺς καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα
ὡς ὄντα· 18 ὃς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰς
τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν, κατὰ τὸ
εἰρημένον, ᵈ Οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου· 19 καὶ μὴ
ἀσθενήσας τῇ πίστει † κατενόησεν τὸ ἑαυτοῦ σῶμα
ἤδη νενεκρωμένον, ἑκατονταετής που ὑπάρχων, καὶ
τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας Σάῤῥας, 20 εἰς δὲ τὴν ἐπαγ-
γελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ‡ ἀλλὰ″ ἐνε-
δυναμώθη τῇ πίστει, δοὺς δόξαν τῷ θεῷ 21 καὶ πληρο-
φορηθεὶς ὅτι ὃ ἐπήγγελται δυνατός ἐστιν καὶ ποιῆσαι·

mundi, sed per iustitiam fidei.
14 Si enim qui ex lege heredes sunt, exinanita est fides, abolita est promissio:
15 lex enim iram operatur. Ubi enim non est lex, nec praevaricatio.
16 Ideo ex fide ut secundum gratiam, ut firma sit promissio omni semini, non ei qui ex lege est solum, sed et ei qui ex fide est Abrahae, qui est pater omnium nostrum,
17 sicut scriptum est quia patrem multarum gentium posui te, ante deum, cui credidit, qui vivificat mortuos et vocat quae non sunt tamquam ea quae sunt;
18 qui contra spem in spem credidit, ut fieret pater multarum gentium, secundum quod dictum est, Sic erit semen tuum,
19 et non infirmatus fide consideravit corpus suum emortuum, cum fere centum annorum esset, et emortuam vulvam Sarrae,
20 in repromissione etiam dei non haesitavit diffidentia, sed confortatus est fide, dans gloriam deo,
21 plenissime sciens quia quaecumque promisit potens est et facere.

---

12. *της εν ακροβ. πιστεως* ABℵ[a](C)FG. (37.) 47. *Am. Fuld. Harl.** (Arm.) *Orig. Int.* iv. *bis.* (*ακροβυστιας* C*.) | *της πιστεως της εν τῃ ακροβ.* 17. KLP(*τοις εν*) Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.& Hel. (Memph.) | *της πιστεως της εν ακροβ. πιστεως* D. (*τῃ ακροβ.* D[c].) | *της εν ακροβ.* (om. *πιστεως*) ℵ*. (add.[a])
13. *η τῳ σπερ.*] om. *η* ℵ*. (add.[a])
— *αυτον* post *ειναι* 17. K.
— *κοσμου*] † praem. *του* ς. 17*s*. 37. K*s*LP. | om. ABℵCDFG. 47. Arm.
— *δια δικαιοσυνης*] *διάκαιοσυνης* G. *δικαιοσυνην* F.
14. *και Orig. Int.* iv. 526[e.d.] | om. Vulg. *d.*
15. *οὐ*] *που* FG*. Arm.
— *οὐ δε* ABℵ*C. Syr.Hel.mg. Memph. Arm. *Orig. Int.* iv. 505[d]. 526[e]. (1°.) 527[a]. [Æth.] | ‡ *οὐ γαρ* ς. ℵ[c]D. rel. Vulg. Syrr.Pst.&Hel.txt. *Orig. Int.* iv. 526[e]. (2°.)
— *παραβασεις* AFG.
16. *πιστεως*] add. *Ιησου* D*. | om. *Orig. Int.* iv. 528[b.c.d.]
— *ἱνα*] add. *η* A. (Arm.) | (add. justificabimur Syr.Pst.)
16. *τῳ εκ του νομου*] *το εκ νομου* 37.
— *νομου*] add. *εστιν* D *man. rec.*
— *μονον Orig. Int.* iv. 528[c]. 529[a.d.] | om. FG.
— *αλλα και Orig. Int.* iv. *ter.* | om. *και* FG. *Fuld. Harl.**
— *τῳ εκ πιστ.*] om. *τῳ* 47. (*το* 37*.)
17. *πολλων* ante *πατερα* 37. | post *Orig. Int.* iv. 528[c]. 529[c].
— *επιστευσεν* | *επιστευσας* FG. *Fuld. Demid. d.* | *επιστευσαν* D*.
— *θεου*] *θεῳ* FG.
18. *επ' ελπ.* ABℵC[3]D[c]. rel. | *εφ' ελπ.* C*D*FG.
— *γενασθαι* F(non G.)
— *ειρημενον Orig. Int.* iv. 531[a]. | *γεγραμμενον* K. Syr.Pst.
— fin.] add. *ὡς οἱ αστερες του ουρανου και το αμμον της θαλασσης* FG. *Demid.* (*Harl.*) *Orig Int.* iv.
19. *ασθενησας*] *-σης* 37*.
— *τῃ πιστ.*] praem. *εν* D*FG. *Orig. Int.* iv. 532[b]. | om. ABℵCD**. rel. Vulg. *Orig. Int.* ii. 89[a]. iv. 531[a].
— *κατενοησεν*] † praem. *ου* ς. DFG. 17. 37. 47. K*s*LP. Vulg. *Cl.* Syr.Hel. *Orig. Int.* iv. *bis. Meth.* 86. (*Jahn.*) | om. ABℵC. *Am. Fuld.* Syr.Pst. Memph. (Arm.) Æth. *Orig. Int.* ii.
19. *ηδη* AℵCD. 17. 37. K*s*LP. Syr.Hel.* Memph. Arm. *Orig. Int.* iv. *bis.* | om. BFG. 47. Vulg. Syrr.Pst.&Hel.txt. Æth. *Orig. Int.* ii. *Meth.* 86. (*Jahn.*) (post *νενεκρ.* Vulg. *Cl.*)
— *ὑπαρχων*] *-χει* D*.
— *μητρας*] *μητρος* G[2].
— *Σαορας Am.* | *Σαρας* L. Vulg. *Cl.*
20. *δε* Syr.Hel. | om. FG. Memph. | "et" Syr.Pst. "etiam" *Orig. Int.* iv. 531[a]. 532[b].
— *του θεου*] om. *του* 17.
— *αλλα* B. | ‡ *αλλ'* ς. AℵCD. rel.
— *ενεδυναμωθη*] *εδυναμωθη* FG. (*ενδυν.* 37 *Scr.*)
21. *και* ab init. ABℵCD*. rel. Syrr. Pst.&Hel. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* 513[b]. | om. D *man. rec.* FG. Vulg.

16. gratiam firma (om. "ut") *Cl.* | pater est *Cl.* | 17. vocat ea quae *Cl.* | 18. dictum est ei *Cl.* | 19. infirmatus est fide nec *Cl.* | cum jam fere centum esset annorum *Cl.*

AB ℵ CD. FG. 17. 37. 47. KLP.

22 διὸ [καὶ] ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 23 οὐκ
ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον, ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ,
24 ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι, τοῖς
πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν κύριον
e Es. 53:12. ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, 25 e ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα
ἡμῶν, καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.
V. Ε' 6 1 Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως, εἰρήνην ‡ ἔχωμεν"
πρὸς τὸν θεὸν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ,
2 δι' οὗ καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν [τῇ πίστει]
f 1 Pet. 5:12. εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ᾗ ἑστήκαμεν, f καὶ καυχώμεθα
ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ θεοῦ. 3 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ
3. καυχώμεθα καὶ ‡ καυχώμενοι" ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ
θλῖψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, 4 ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν,
ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα· 5 ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει, ὅτι
ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν
διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν. 6 ἔτι γὰρ
χριστὸς ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν * ἔτι" κατὰ καιρὸν ὑπὲρ
ἀσεβῶν ἀπέθανεν· 7 μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀπο-
θανεῖται, (ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ
ἀποθανεῖν)· 8 συνίστησιν δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς
ἡμᾶς ὁ θεός, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν χριστὸς

22 Ideo et reputatum est illi ad iustitiam. 23 Non est autem scriptum tantum propter ipsum quia reputatum est illi,
24 sed et propter nos, quibus reputabitur credentibus in eum qui suscitavit Iesum dominum nostrum a mortuis,
25 qui traditus est propter delicta nostra et resurrexit propter iustificationem nostram.
1 Iustificati igitur ex fide pacem habeamus ad deum per dominum nostrum Iesum Christum,
2 per quem et accessum habemus fide in gratiam istam, in qua stamus, et gloriamur in spe gloriae filiorum dei.
3 Non solum autem, sed et gloriamur in tribulationibus, scientes quod tribulatio patientiam operatur,
4 patientia autem probationem, probatio vero spem;
5 spes autem non confundit, quia caritas dei diffusa est in cordibus nostris per spiritum sanctum qui datus est nobis.
6 Ut quid enim Christus, cum adhuc infirmi essemus secundum tempus pro impiis mortuus est?
7 Vix enim pro iusto quis moritur: nam pro bono forsitan quis audeat mori.
8 Commendat autem suam caritatem deus in nos, quoniam cum adhuc peccatores essemus, Christus pro

22. *και* Aℵ CD^{b}. rel. Vulg. Syr.Hcl. (Æth.) *Orig. Int.* iv. 531^{b}. 533^{b}. | om. BD*FG. Syr.Pst. Memph. Arm.

23. *δι' αυτον μονον Orig. Int.* iv. 533^{b} *bis.* | *μονον δι' αυτον* DFG.

— *αυτῳ*] add. *εις δικαιοσυνην* D *rec.* Vulg. *Cl. Orig. Int.* iv. (fides in justitiam Syr.Pst.)

24. *μελλεις* F(non G.) | *μελλη* P.

— *εγειραντα*] *εγειροντα* A.

25. *δικαιωσιν*] *δικαιωσυνην* 17. (*δικαιωσινην* D *rec.*)

1. *εχωμεν* AB*ℵ*CD. 17. 37. KL. Vulg. *f.g.* Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. 535$^{d.e.}$ 536$^{b.c.}$ 541^{d} "monet justificatos ex fide Christi... pacem ad deum habere" *Tert.* adv. Mar. v. 13. | ‡ *εχομεν* ϛ. B^{2}ℵ^{a}F *Gr.* G *Gr.* 47. P. Syr.Hcl.

2. *τῃ πιστει* Aℵ C. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Platt. Orig. Int.* iii. 69^{b}. iv. 535^{d}. (praem. *εν* Aℵ^{a} (sed postea del.) *Fuld.*) | om. BDFG. Æth. *Rom. Orig. Int.* iv. 536$^{c.e.}$

2. *χαριν Orig. Int.* iv. *ter.* | *χαραν* A. (*χαρν sic* 37.)

— *επ'* ABℵCD^{c}. rel. | *εφ'* D*FG.

3. *δε*] add. *τουτο* D*. (Æth.) | om. *Orig.* ii. 624^{e}. (i. 301^{e}.) *Orig. Int.* iv. 537^{b}. *Tert.* Scorp. 13. *Cypr.* 267.

— *καυχωμενοι* BC. *Orig.* i. 301^{e}. ii. 624^{e}. *Tert.* Scorp. 13. (vid. ver. 11.) | ‡ *καυχωμεθα* ϛ. AℵDG. rel. Vulg. *m.* Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. 537^{b}. 538^{e}. *Cypr.* (Syrr. ance.) (vid. ver. 2.) | *καυχομεθα* (F)L. (et L. ver. 2.)

4. *δοκιμην Clem.* 501. 630. *Orig.* i. 301^{e}. ii. 759^{c}. 810^{c}. iv. 29^{b}. *Orig. Int.* ii. 473^{a}. iv. 537^{b}. 538^{a}. 651^{d}. 682^{d}. *Eus.* in Es. 466^{a}. *Tert.* Scorp. 13. *Cypr.* 267. | *δικαιωσυνην* 17.

5. *ἡμων Clem.* 501. *Orig.* i. 301^{e}. *Orig. Int.* iii. 14^{f}. 899^{d}. iv. 537^{b}. 538^{a}. 539^{d}. 540$^{a.e.}$ *Cypr.* 267. | *ὑμων* ℵ*. (corr.^{c})

6. *ετι γαρ* Aℵ CD*. 17. 37. 47. K*s*P. (Syr. Hcl.) Arm. *Orig. Int.* (iii. 53^{a}.?) iv. 540^{c}. 602^{d}. | *ει γε* B. *Fuld.** [Æth.] *ει "γαρ ετι"* Memph. | *ετι δε sic* L. | *εις τι γαρ* D^{b}FG. | ut quid enim Vulg. *Iren.* 207. | si autem Syr.Pst. | si enim adhuc Memph.

6. *ετι* post *ασθ.* ABℵCD*FG. Vulg. Syr.Hcl. (*Iren.*) *Orig. Int.* (iii.?) iv. 541^{a}. | *om. ϛ. D^{c}. 17. 37. 47. KLP. Syr.Pst. *sic.* Memph. *sic.* Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. 540^{c}. 602^{d}.

7. *μολις*] *μογις* ℵ*. (corr.^{a}) *Orig.* i. 521^{e}.

— *γαρ* 2^{o}. *Orig.* i. *Orig. Int.* iv. 540^{c}. | om. L.

— *και*] om. 37 *Scr.*

8. *ὁ θεος* post *εις ἡμας* Aℵ C. 17. 37. 47. K*s*P. Memph. *Orig.* i. 521^{e}. | ante DFGL. Vulg. *m.* Syrr.(Pst.)&Hcl. *Iren.* 207. *Orig. Int.* iv. 541$^{a.e.}$ | ante *την ἑαυτ. αγαπ* Arm. | om. B.[Æth.]

— *ὁτι*] add. *ει* D^{b}FG. *m.* *Orig. Int.* iv. 541^{a}. *Cypr.* 71. *Hil.* 35^{c}. 115^{a}. | *Iren.* 207. om. *Orig* i.

— *οντων* post *ἡμων* L. | ante *Orig.* i. ‖ add. reconciliati sumus Deo per mortem filii ejus (e ver. 10.) et postea

23. fin. *add.* ad justitiam *Cl.* | Jesum Christum *Cl.*

1. justificati ergo *Cl.* | 2. habemus accessum per fidem *Cl.* | 8. charitatem suam *Cl.* | in nobis *Cl.* | essemus *add.* secundum tempus *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Arm. Æth.

ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν. 9 πολλῷ οὖν μᾶλλον δικαιωθέν-
τες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ
ἀπὸ τῆς ὀργῆς· 10 εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν
τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλ-
λον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ·
11 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν κα-
ταλλαγὴν ἐλάβομεν.

ϛ' 12 [g] Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία
εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθεν, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θά-
νατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος
διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον· 13 ἄχρι γὰρ νόμου
ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ, ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλογεῖται μὴ
ὄντος νόμου· 14 ‡ ἀλλὰ″ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ
Ἀδὰμ μέχρι ‡ Μωυσέως″ καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαν-
τας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως [h] Ἀδάμ, ὅς
ἐστιν τύπος τοῦ μέλλοντος. 15 ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ πα-
ράπτωμα οὕτως καὶ τὸ χάρισμα. εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς
παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ
χάρις τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώ-
που Ἰησοῦ χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσεν.

g 1 Cor. 15:21.
h 1 Cor. 15:45.

nobis mortuus est. 9 Multo
magis igitur iustificati nunc in
sanguine ipsius salvi erimus
ab ira per ipsum. 10 Si enim
cum inimici essemus recon-
ciliati sumus deo per mortem
filii eius, multo magis recon-
ciliati salvi erimus in vita ip-
sius. 11 Non solum autem, sed
et gloriamur in deo per domi-
num nostrum Iesum Christum,
per quem nunc reconcilia-
tionem accepimus.

12 Propterea sicut per unum
hominem in hunc mundum
peccatum intravit, et per pec-
catum mors, et ita in omnes
homines mors pertransiit, in
quo omnes peccaverunt. 13 Us-
que ad legem enim peccatum
erat in mundo : peccatum au-
tem non inputatur cum lex
non est. 14 Sed regnavit mors
ab Adam usque ad Mosen
etiam in eos qui non peccave-
runt in similitudinem praeva-
ricationis Adae, qui est forma
futuri. 15 Sed non sicut delic-
tum, ita et donum: si enim
unius delicto multi mortui
sunt, multo magis gratia dei
et donum in gratiam unius
hominis Iesu Christi in plures

habet χρ. ὑπ. ἡμ. απεθ. Syr.Hel. | non hab. *Orig. Int.* iv. *Hil.* 35[d]. 115[a]. (οντ. των ἁμαρτ. ἡμ. *Orig.* iii. 215[a].)

9. ουν *Orig. Int.* iv. 541[a]. 542[a]. | om. D*FG. *Fuld.* m.* Memph. Arm. Æth. *vt vid. Iren.* 207. *Orig. Int.* iv. 541[d]. *Cypr.* 71. *Hil.* 35[d]. 115[a].

10, 11. δια του θανατου ... εν τῳ θεῳ *Orig. Int.* iv. 535[a]. 542[c.d.] 543[b]. | om. A.

— δια του *Orig.* in Prov. 17. 21. | om. του F(non G.)

— σωθησωμεθα L.

11. ου μονον δε] add. τουτο D*FG. *Fuld.** | om. *Orig. Int.* iv. 542[d]. 543[b].

— καυχωμενοι BℵCD. 17. 47. KsP. Memph. | καυχωμεθα 37. L. Vulg. (Syr.Pst.) Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. 542[d]. 543[b.c.] (vid. verr. 2 & 3.) | καυχωμεν FG.

— χριστου] om. B *Btly.Mai.*

— ελαβωμεν 17.

12. ανθρωπου] praem. θανατου 37*.

— ἡ ἁμαρτια ante εις τον κοσμον ABℵC. 17. 37. 47. KsLP. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hel. (Memph.) Arm. Æth. *Orig.* iv. 360[d]. 364[a]. *Orig. Int.* (ii. 355[e].) iv. 543[d]. 544[b.c.d.] 546[b.d.] 547[b]. 549[d]. | post DFG. *Am. Fuld. Demid. Harl. Tol.* | ἡ ἁμαρ. εισηλθ. εις τ. κοσμ. *Greg. Thaum.* 7[a].

12. ὁ θανατος 1°. *Orig.* iv. *bis.* | om. ὁ FG.

— ὁ θανατος 2°. ABℵC. 17. 37. 47. KsLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hel.* Memph. (Arm.) *Orig.* iv. *bis. Orig. Int.* iv. 543[d]. 544[c]. 546[d]. 549[d]. (post διηλθεν Arm. | om. DFG. *Fuld.* Syr.Hel.txt. Æth. *Orig. Int.* iv. 544[d].

13. ἁμαρτια 1°.] ἁμαρτιαν C. *om.* postea ην. (ἡ ἁμαρτ. *Clem.* 567. *Orig.* iv. 36[e].)

— ελλογειται BC. 17. 37[2]. 47. KsLP. ενλογειται ℵ[c]DFG. (37*.) *Am. Orig.* iv. 67[e]. 360[e]. 580 *not.* | ελλογατο A. Vulg. *Cl.* | ενελογειτο ℵ*. | ελλογαται ℵmg.[a] | (εκλλογειται 37 *Scr.*)

14. αλλα BD. | ‡ αλλ' ϛ. AℵC. rel. *Orig.* iv. 360[e].

— Μωυσεως BℵCDFG. 17. 37. KL. *Iren.* 211. *Greg. Thaum.* 20[c]. *Meth.* Conv. 88[d]. (Jahn 23.) *Hil.* 49[d]. | ‡ Μωσεως ϛ. A. 47. P. *Orig.* iv.

14. μη ἁμαρτ. *Iren.* 211. *Orig.* iv. 360[e]. ed. | om. μη *Orig.* iv. 364[b]. *Orig. Int.* iv. 543[d]. 545[d]. 550[c.b]. 552[c]. 554[c]. vid. 553[e]. "non in omnes sed in eos tantum qui peccaverunt" &c. "ut in nonnullis exemplaribus habetur, etiam in eos qui non peccaverunt" &c. *Orig.* iv. 551[b].

— επι τῳ AℵCD. rel. *Orig.* iv. 360[e]. 364[b]. | εν τῳ B.

15. οὑτως και Vulg. Syr.Hel. Arm. *Orig.* iv. 364[c]. *Orig. Int.* iv. 544[c]. 552[d]. 554[e]. | om. και B. Syr.Pst. Memph.

— πολλῳ] add. ουν A. Syr.Pst. (vid. ver. 9.) | om *Orig.* iv. *Orig. Int.* iv. *ter.*

— εν *Orig.* iv. *Orig. Int.* iv. *ter.* | om F *Gr.* G *Gr.*

— τῃ *Orig.* iv. | om. 37. 47. Arm.

9. multo igitur magis nunc justificati *Cl.* | 10. essemus *om. Am.* txt. | 12. pecc. in hunc mund. *Cl.* | 13. imputabatur *Cl.* | lex non esset *Cl.* | 15. in gratia *Cl.*

ABℵCD. FG. 17. 37. 47. KLP.

[16] καὶ οὐχ ὡς δι' ἑνὸς ἁμαρτήσαντος τὸ δώρημα·
τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ
χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα.
[17] εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος
ἐβασίλευσεν διὰ τοῦ ἑνός, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν πε-
17. [τῆς δωρεᾶς] ρισσείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης
λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύσουσιν διὰ τοῦ ἑνὸς
— ‡ χριστοῦ Ἰησοῦ" Ἰησοῦ χριστοῦ. [18] ἄρα οὖν ὡς δι' ἑνὸς παραπτώματος
εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕτως καὶ δι'
ἑνὸς δικαιώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν
ζωῆς. [19] ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀν-
θρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτως
καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατασταθήσον-
ται οἱ πολλοί.
[i] Gal. 3:19. 7 [20] [i] Νόμος δὲ παρεισῆλθεν, ἵνα πλεονάσῃ τὸ πα-
ράπτωμα· οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσ-
σευσεν ἡ χάρις, [21] ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία
ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτως καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δι-
καιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ
κυρίου ἡμῶν.
VI. ζ' [1] Τί οὖν ἐροῦμεν; ‡ ἐπιμένωμεν" τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ

abundavit. [16] Et non sicut per unum peccantem, ita et donum: nam iudicium ex uno in condemnationem, gratia autem ex multis delictis in iustificationem. [17] Si enim in unius delicto mors regnavit per unum, multo magis abundantiam gratiae et donationis et iustitiae accipientes in vitam regnabunt per unum Iesum Christum. [18] Igitur sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem, sic et per unius iustitiam in omnes homines in iustificationem vitae: [19] sicut enim per inoboedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi, ita et per unius oboeditionem iusti constituentur multi. [20] Lex autem subintravit ut abundaret delictum: ubi autem abundavit delictum, superabundavit gratia; [21] ut sicut regnavit peccatum in morte, ita et gratia regnet per iustitiam in vitam aeternam per Iesum Christum dominum nostrum.

[1] Quid ergo dicemus? permanebimus in peccato ut

16. *ἁμαρτησαντος* ABℵ^{c}C. rel. *Am. Horl.** Syr.Hcl. Memph. Arm. *Orig.* iv. 364^c. | *ἁμαρτηματος* DFG. Vulg. *Cl. Fuld.** Syr.Pst. Æth. *Orig. Int.* iv. 552^d. | *ἁμαρτητος* ℵ*.
— *γαρ Orig. Int.* iv. | om. F*Gr.*G*Gr.* Syr.Hcl.* Æth. *ut vid.*
— *ἑνος* 2^o.] add. *παραπτωματος* Arm. (add. viri Æth.) | om. *Orig. Int.* iv. 552^d. 554^b.
— *δικαιωμα*] add. *ζωης* D*. Æth. (add. et "quae in saeculum") | om. *Orig.* iv. 364^d. *Orig. Int.* iv. 552^d.
17. *τῳ του ἑνος* BℵC. 17. 37. 47*mg.** K*s*LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. | *εν ἑνι* AFG. | *εν τῳ ἑνι* D. | *εν ἑνος* 47*txt. Orig.* iv. 360^e. 361^b.
— *παραπτωματι Orig.* iv. *bis.* | *παραπτωμα* F(non G.)
— *της δωρεας* AℵCD. rel. vv. *Orig.* iv. 364^d. *Orig. Int.* iv. 554^a. 555$^{a.c\ e.}$ 556^c. | om. B. *Iren.* 207. *Orig.* iv. 361$^{a.b.}$
— *της δικαιοσυνης Iren. Orig.* iv. 361$^{a.b.}$ *Orig. Int.* iv. 5$^{ies.}$ | om. C. *Orig.* iv. 364^d. | et justitiae Vulg. Syrr.Pst.& Hcl. *Iren.*
17. *λαμβανοντες Orig.* iv. 361^a. 364^d. (*sic.*) | *λαμβοντες* FG. *λαβοντες Orig.* iv. 361^b.
— *ζωῃ*] praem. *τῃ* 17. L. | om. *Orig.* iv. *ter.*
— *βασιλευσουσιν Orig.* iv. 364^d. *Orig. Int.* iv. 5^{ies}. | *-λευουσιν* D^c *ut vid. Tf.* 17. 47. P. *Orig.* iv. 361^a. | *-σωσιν Orig.* iv. 361^b.
— *Ιησου* post *χριστου* B. *Orig.* iv. 361$^{a.b.}$ | ante AℵCD. rel. vv. *Iren. Orig.* iv. 364^d. *Orig. Int.* iv. 5^{ies}.
18. *ἑνος*] add. *ανθρωπου* ℵ*. (om.^{c}) Æth. | om. *Orig. Int.* iv. 544^d. 556^c. *Eus.* D.Ev. 462^d.
— *παραπτωματος* Vulg. Syr.Hcl. *Eus.* D.Ev. | *το παραπτωμα* FG. 37. Syr. Pst. (Memph.)
— *εις* bis ante *κατακρ.* et *δικαιωσ. Eus.* D.Ev. | om. Arm.
— *οὑτως Eus.* D.Ev. | *οὑτος* (F.) 17.
— *δικαιωματος* ABℵC. rel. Vulg. Syr. Hcl. *Eus.* D.Ev. | *το δικαιωμα* DG. 37. Syr.Pst. (Memph.) | *και δικαιωμα* F.
19. *κατεσταθησαν Orig. Int.* iv. 544^e. 552^c. 556^b. 557^e. | *-θημεν* 37.
— *της ὑπακ.*] om. *της* 37. *Iren.* frag. xxxii.
— *ὑπακ. του ἑνος Orig. Int.* iii. 61^d. iv. 544^e. 556^b. | add. *ανθρωπου* D*. *Iren.* frag. xxxii. (om. *του*) | *του ἑνος ανθρωπου ὑπακ.* FG.
20. *νομος δε Orig. Int.* 557^d. *Tert.* adv. Marc. v. 13. | *νομ. γαρ* L.
— *επαρεισ.* G*.
— *πλεωνασει* 17.
— *οὑ*] *ὁπου* FG. *Orig.* Cat. Cram. 70. *Eus.* in Ps. 28^e.
— *ὑπερπερισσ.* 17.
21. *τῳ θαν.*] om. *τῳ* FG.
— *βασιλευσῃ* BℵCD. rel. | *-σει* 47. KL. | *εβασιλευσῃ* A. *Woide.* (corr. *Cpr.*)
— *χριστου* ante *Ιησου* B. | post AℵCD. rel. vv. *Orig. Int.* iv. 557^e. 560^b. *Tert.* adv. Marc. v. 13. de Res. car. 47.
1. *ερευμεν* F.

16. per unum peccatum *Cl.* | judicium quidem *Cl.* | 17. enim unius *Cl.* | in vita *Cl.* | 21. in mortem *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. [Theb.] Arm. Æth.
k Gal. 3:27.
l Col. 2:12.
m Eph. 4:22.
§ Theb.

χάρις πλεονάσῃ; [2] μὴ γένοιτο. οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ
ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ; [3] [k] ἢ ἀγνοεῖτε
ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν
θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; [4] [l] συνετάφημεν οὖν
αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα
ὥσπερ ἠγέρθη χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ
πατρός, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατή-
σωμεν. [5] εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι
τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσό-
μεθα· [6] [m] τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν
ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα
τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ.
[7] ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. [8] εἰ
δὲ ἀπεθάνομεν σὺν χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συν-
ζήσομεν αὐτῷ, [9] εἰδότες ὅτι χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν
οὐκέτι ἀποθνήσκει· θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει.
[10] ὃ γὰρ ἀπέθανεν, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὃ
δὲ ζῇ, ζῇ τῷ θεῷ. [11] οὕτως καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς
‡ [εἶναι] νεκροὺς μὲν″ τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ θεῷ
ἐν χριστῷ Ἰησοῦ†.
8 [12] § Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ

gratia abundet? [2] Absit: qui
enim mortui sumus peccato,
quomodo adhuc vivemus in
illo? [3] An ignoratis quia qui-
cumque baptizati sumus in
Christo Iesu, in morte ipsius
baptizati sumus? [4] Consepulti
enim sumus cum illo per bap-
tismum in mortem, ut quomo-
do surrexit Christus a mortuis
per gloriam patris, ita et nos
in novitate vitae ambulemus.
[5] Si enim conplantati facti
sumus similitudini mortis eius,
simul et resurrectionis erimus:
[6] hoc scientes quia vetus homo
noster simul crucifixus est, ut
destruatur corpus peccati, ut
ultra non serviamus peccato:
[7] qui enim mortuus est, iustifi-
catus est a peccato. [8] Si au-
tem mortui sumus cum Christo,
credimus quia simul etiam vi-
vemus cum Christo, [9] scientes
quod Christus surgens a mor-
tuis iam non moritur, et mors
illi ultra non dominabitur.
[10] Quod enim mortuus est, pec-
cato mortuus est semel: quod
autem vivit, vivit deo. [11] Ita
et vos existimate vos mortuos
quidem esse peccato, viventes
autem deo in Christo Iesu.
[12] Non ergo regnet peccatum
in vestro mortali corpore, ut

---

1. *επιμενωμεν* ABCDFG. 17. 37. Æth. *Tert.* de Pudic. 17. ed. | *επιμεινωμεν* L. | *επιμενομεν* ℵ. 47. KP. Memph. | ‡ *επιμενουμεν* ϛ. Vulg. (Syrr. Pst. & Hcl.) Arm. *Orig. Int.* iv. 559ᵈ. 560ᵇ. 571ᵇ·ᶜ *Tert.* de Pud. 17. MSS.
— *τῃ ἁμαρ.*] praem. *εν* A *Woide*, (om. *dis. Cpr.*) *Tert. Orig. Int.* iv. *quater.*
— *πλεωνασει* 17.
2. *οἱτινες*] add. *γαρ* FG. Vulg. *d.* Syrr. Pst. & Hcl. *Orig. Int.* iv. 559ᵈ. 560ᶜ. | om. *Clem* 544. *Tert.* de Pudic. 17.
— *απεθανομεν Clem.* | *ανεθ.* F. | *-νωμεν* 17. L.
— *ζησομεν* ABℵD. 37. 47. K*s*P. Vulg. rel. *Clem. Orig. Int.* iv. *ter. Tert.* | *-σωμεν* CFG. 17. L.
3. *Ιησουν* AℵCD. rel. vv. *Iren.* 207. *Orig. Int.* iv. 560ᶜ·ᵈ· *Tert.* de Pud. 17. MSS. de Res. car. 47. ed. & MSS. | om. B. *Orig. Int.* ii. 328ᶠ. 561ᵃ. 563ᵉ. *Tert.* de Pud. ed. & MS. de Res. car. MSS. | ante *χρ.* Syr. Pst.
4. *ουν Tert.* de Pud. 17. de Res. car. 47. | *γαρ Orig.* i. 439ᵃ. iii. 686ᵇ. iv. 197ᶜ. | enim Vulg. Syr. Pst. *Orig. Int.* ii. 315ᵇ. 328ᶠ. iv. 560ᶜ. | om. Arm.
4. *βαπτισματος*] add. *αυτου* 17. Æth. | om. *Orig.* i. iii. iv. 30ᵇ. *Orig. Int.* ii. 315ᵇ. 328ᵃ. iii. 364ᵉ·ᶠ· 894ᵃ. 930ᵈ. iv. 560ᶜ·ᵈ· 562ᵃ. *Tert.*
— *τον θανατον*] om. *τον* D*FG.
— *δια*] *ὑπο* D* *ut vid.* ‖ om. *δια της δοξης του πατρος Iren.* 207. *Tert.* de Res. car. 47. | habet *Meth.* (Jahn 92.)
5. *συμφυτοι*] *συνφυγοι* FG.
— *αλλα Tert.* de Pud. 17. de Res. car. 47. ed. & MSS. | *ἁμα* FG. Vulg. *d. Tert.* de Res. car. edd.
— *αναστασεως*] add. *αυτου* FG. Syr. Pst. Memph. Arm. Æth. | om. *Orig. Int.* iv. 563ᵃ·ᵈ· 565ᶜ. *Tert.*
6. *τουτο*] praem. *και* B. | om. *Clem.* 586. *Orig. Int.* iv. 563ᵈ. *Tert.* de Pud. 17.
— *ἡμων*] *Clem.* 544. *Orig. Int.* iv. 563ᵈ. 566ᵃ. *Tert.* | om. L. Æth. *Clem.* 586.
— *καταργηθῃ Clem. bis.* | *καταργηση* A.
8. *δε m. Orig. Int.* iv. 565ᵈ. 661ᵇ. *Eus.* c. Mcl. 34ᶜ. *Tert.* de Pud. 17. | *γαρ* FG. *Tol.* | igitur Syr. Pst.
— *απεθανομεν.... πιστευομεν Eus.* c. Mcl. *Tert.* | *....θανωμεν.... πιστευωμεν* 17. | (*απυθ.* F.)
8. *συνζησομεν* ABℵD. 17 *ut vid.* 37. 47. (L.) *Orig. Int.* iv. *bis. Eus.* c. Mcl. *Tert.* | *συζησωμεν* CKP. | *συνζησομεθα* FG.
— *αυτῳ* ABℵCD**. 37. 47. KLP. *Fuld. Demid. Tol m.* Syr. Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. *Eus.* c. Mcl. *Tert.* | *τῳ χριστῳ* D*FG. Vulg. *Cl. Am.* Syr. Pst. (17 hiat).
11. *οὑτως και*] *οὑτως ουν* 47*mg.* | (*οὑτος κ.* F.)
— *ειναι* ante *νεκρους μεν* Bℵ*C. | ‡ post ϛ. ℵᶜ. 37. 47. K*s*LP. Vulg. *m.* Syr. Hcl. *Orig.* Cat. Cram. 69. *Orig. Int.* iv. 569ᵃ·ᶜ· *Hil.* 992ᵉ. | om. *ειναι* ADFG. 17. Syr. Pst. Memph. Arm. Æth. *Tert.* de Pud. 17.
— *χριστῳ Ιησου*] † add. *τῳ κυριῳ ἡμων* ϛ. ℵC. 17. 37. 47*mg.* K*s*LP. Vulg. *Cl.* (Syr. Pst.) Memph. Arm. *Orig. Int.* iv. | om. ABDF(*spat. vac.*)G. 47 *txt. Am. Harl. Fuld. Tol.* Syr. Hcl. Æth. *Tert. Hil.* 992ᵉ.

---

4. Christus surrexit *Cl.* | 6. et ultra *Cl.* | 9. resurgens ex mortuis *Cl.* | *om.* 'et" *ante* mors *Cl.* | 11. fin. *add.* domino nostro *Cl.*

ABℵCD. FG. 17. 37. 47. KLP.

ὑμῶν σώματι εἰς τὸ ὑπακούειν † † ταῖς ἐπιθυμίαις αὐ-
τοῦ, 13 μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας
τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ
‡ ὡσεὶ″ ἐκ νεκρῶν ζῶντας καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα
δικαιοσύνης τῷ θεῷ. 14 ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύ-
σει· ⁿ οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον, ‡ ἀλλὰ″ ὑπὸ χάριν.
15 Τί οὖν; ‡ ἁμαρτήσωμεν,″ ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νό-
μον ‡ ἀλλὰ″ ὑπὸ χάριν; μὴ γένοιτο. 16 οὐκ οἴδατε
ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν, δοῦ-
λοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρτίας εἰς θάνατον ἢ
ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; 17 χάρις δὲ τῷ θεῷ, ὅτι ἦτε
δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς
ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς. 18 ἐλευθερωθέντες δὲ
ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. 19 ἀν-
θρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν.
ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ
ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτως νῦν
παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς
ἁγιασμόν.¶ 20 ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύ-
θεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. 21 τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε
τότε, ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε; ° τὸ γὰρ τέλος ἐκεί-

ⁿ Gal. 5:18.

¶ Theb.

° cap. 8:6.

21. τὸ *[μὲν]″ γὰρ

oboediatis concupiscentiis eius, 13 sed neque exhibeatis membra vestra arma iniquitatis peccato, sed exhibete vos deo tamquam ex mortuis viventes, et membra vestra arma iustitiae deo. 14 Peccatum enim vobis non dominabitur: non enim sub lege estis sed sub gratia.

15 Quid ergo? peccabimus, quoniam non sumus sub lege sed sub gratia? Absit. 16 Nescitis quoniam cui exhibetis vos servos ad oboediendum, servi estis eius cui oboedistis, sive peccati ad mortem sive oboeditionis ad iustitiam? 17 Gratias autem deo, quod fuistis servi peccati, oboedistis autem ex corde in eam formam doctrinae in qua traditi estis. 18 Liberati autem a peccato, servi facti estis iustitiae. 19 Humanum dico propter infirmitatem carnis vestrae. Sicut enim exhibuistis membra vestra servire inmunditiae et iniquitati ad iniquitatem, ita nunc exhibete membra vestra servire iustitiae in sanctificationem. 20 Cum enim servi essetis peccati, liberi fuistis iustitiae. 21 Quem ergo fructum habuistis tunc? in quibus nunc erubescitis: nam finis illorum mors est.

---

12. ὑπακουειν *Orig.* | επακουειν FG. *Meth. Pet.* (ap. Epiph. lxiv. 51.) ‖ † add. αυτῃ ς. C3DFG*txt.* (17.) 37. KLP. *m.* Syr.Hcl. *Iren.* 211. *Orig. Int.* ii. 433c. *Tert.* de Res. car. 47. (αυτοῦ 17.) τῃ ἁμαρτιᾳ G*mg.* | om. ABℵC*. 47. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig.* i. 239b. iii. 618a. *Orig. Int.* iv. 553d. 559a. 569d. 570c. *Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 51.) *Jahn* 85.
— ταις επιθυμιαις αυτου ABℵC. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig.* i. iii. 618a. *Orig. Int.* iv. *quater. Meth.* († praem. εν ς. C3. 17. 37. KLP. Syr.Hcl. | om. ABℵC*. 47. vv. *Orig.* i. iii.) | om. DFG. *m. Iren.* 211. *Orig.* i. iii. *Orig. Int.* ii. iv. *quater. Tert.* de Res. car.
13. μελη 1°. *Iren.* 211. *Clem.* 544. *Orig. Int.* iv. 558e. 569d. 571a. *Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 51.) | βελη 37 txt.
— ὡσει ABℵC. 47. *Meth.* | ‡ ὡς ς. DFG. 17. 37. KLP.
— ζωντας *Meth.* | ζωντες D*FG.
— τα μελη 2°. AℵCD. rel. *Meth.* | om. τα B.
14. ου 1°. *Clem.* 463. 539. *Orig. Int.* iv. 569d. 571d. | ουκετι ℵ*K.

14. κυριευσῃ 17.
— αλλα Bℵ*CD*FG. | ‡ αλλ' ς. AℵcDc. 17. 37. KsLP. *Clem. bis.* (αλλα κατα 47.)
15. ἁμαρτησωμεν ABℵCD. 17. 37. 47. KLP. Æth. *Clem.* 539. | ‡ ἁμαρτησομεν ς. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. *Orig. Int.* iv. 571b.c. | ἡμαρτησαμεν FG. *Am. Fuld.*
— αλλα Bℵ*CFG. | ‡ αλλ' ς. AℵcD. 17. 37. KsLP. *Clem. Orig.* iii. 71 *not.*
16. ουκ] praem. η D*FG. Æth. *Fuld. Demid. Harl.** Theb. | om. *Orig. Int.* iv. 571c. 574b.
— ὁτι *Orig. Int.* iv. 571c. 572d. 574b. | om. 17.
— παρειστανvεται FG.
— δουλους *Orig. Int.* iv. *ter.* | om. 17.
— δουλοι] praem. ὁτι 17. | om. *Orig. Int.* iv. *ter.*
— ᾧ 2°.] οὗ 47*.
— εις θανατον *Fuld.* Vulg. *Cl.* Syr.Hcl. Memph. Arm. *Usc.* Æth. *Orig. Int.* iv. 571c. | om. D. *Am.* Syr.Pst. Theb. Arm. *Zoh* et MSS. *Orig. Int.* iv. 572d.
— ὑπακοης *Orig. Int.* iv. 571c. | εις ὑπακοην 17. Arm.

17. καρδιας] praem. καθαρας A. | om. *Orig. Int.* iv. 557d. 571d. 572e.b.
— τυπον] praem. εις 17. *Orig. Int.* iv. *quater.*
18. δε ABℵcDFGP. 17. KsLP. Vulg. *m.* Syr.Hcl. (Memph.) Theb. *Orig. Int.* iv. 571d. 573c. 574d. | ουν ℵ*C. Arm. | "et" Syr.Pst. Æth. | om. 37. (vid. *Orig.* ii. 806a.)
— ει δουλωθηται FG. (της δικ. F.)
19. μελη 1°.] βελη 37.
— δουλα *bis. Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 51.) *Tert.* de Res. car. 47. | δουλευειν FG. Vulg. *Orig. Int.* ii. 70b. 426b. iv. 573a.b. (1°. *Tert.* de Pud. 17.)
— δουλα τῃ ακαθαρ...τα μελη ὑμων 2°. *Orig. Int.* ii. *bis.* iv. *bis. Meth. Tert.* | om. 37.
— εις την ανομιαν AℵCD. rel. *Orig. Int.* ii. *bis.* iv. *bis. Meth. Tert.* (de Pud.) de Res. car. | om. B. Syr.Pst.
— οὑτως] add. και K. Memph. Theb. Arm. *Tert.* | om. *Orig. Int.* ii. *bis.* iv. *bis. Meth.*

15. peccavimus *Am.* | 16. obeditis *Cl.* | om. ad mortem *Am.* | 17. in quam *Cl.* | 21. tunc in illis in quibus *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. (Theb.) [Goth.] Arm. Æth. § Goth.

νων θάνατος. 22 νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρ-
τίας, δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν
εἰς ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλος, ζωὴν αἰώνιον. 23 § τὰ γὰρ
ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος, τὸ δὲ χάρισμα τοῦ
θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

VII. Η´

9 1 Ἢ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, (γινώσκουσιν γὰρ νόμον
λαλῶ) ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον
p 1 Cor. 7:39. χρόνον ζῇ; 2 p ἡ γὰρ ὕπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ
δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, κατήργηται
ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός. 3 ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ
ἀνδρὸς μοιχαλὶς χρηματίσει, ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ·
ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νό-
μου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα, γενομένην ἀνδρὶ
ἑτέρῳ. 4 ὥστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε
τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ, εἰς τὸ γενέ-
σθαι ὑμᾶς ἑτέρῳ τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρπο-
φορήσωμεν τῷ θεῷ. 5 ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ
παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο
ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θα-
νάτῳ· 6 νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀπο-
θανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν [ἡμᾶς]

22 Nunc vero liberati a peccato, servi autem facti deo, habetis fructum vestrum in sanctificationem, finem vero vitam aeternam. 23 Stipendia enim peccati mors: gratia autem dei vita aeterna in Christo Iesu domino nostro.

1 An ignoratis, fratres, scientibus enim legem loquor, quia lex in homine dominatur quanto tempore vivit? 2 Nam quae sub viro est mulier, vivente viro alligata est legi; si autem mortuus fuerit vir eius, soluta est a lege viri. 3 Igitur vivente viro vocabitur adultera si fuerit cum alio viro; si autem mortuus fuerit vir eius, liberata est a lege viri, ut non sit adultera si fuerit cum alio viro. 4 Itaque, fratres mei, et vos mortificati estis legi per corpus Christi, ut sitis alterius qui ex mortuis resurrexit, ut fructificaremus deo. 5 Cum enim essemus in carne, passiones peccatorum quae per legem erant operabantur in membris nostris, ut fructificarent morti: 6 nunc autem soluti sumus a lege morientes in quo detinebamur, ita ut serviamus

19. δουλα 2°. *Meth. Tert.* | οπλα A. | FG ut supra.
20. δουλα post ητε L*Tf.* | ante *Orig. Int.* iv. 574ᵃ. *Clem.* 568. *Tert.* de Res. car. 47. | δουλευητε F*.
21. ειχετε *Clem.* 568. *Orig. Int.* iv. 574ᵃ·ᵈ· 575ᵃ. *Tert.* de Res. car. 47. | εχετε 17.
— τοτε] ποτε D* *ut vid.*
— το] add. μεν BℵᶜD*FG. Syr.Hel. | om. Aℵ*CDᶜ. 17. 37. 47. KsLP. Vulg. Memph. Arm. *Clem. Orig. Int.* iv. *ter. Tert.*
— θανατος] add. εστιν FG. Vulg. Memph. *Orig. Int.* iv. *ter.* | om. *Clem. Tert.*
22. δε 2°. *Clem.* 500. 568. *Orig.* ii 806ᵃ. in Prov. 10. *Orig. Int.* iv. 574ᵃ ᵈ· | τε ℵ*. (corr.¹)
— ζωην] praem. εις 17. | om. *Clem. bis. Orig.* ii. 806ᵃ. in Prov. *Orig. Int.* iv. *Tert.* de Res. car. 47.
23. τα γαρ . . ζωη αιωνιος] om. P.
— ἡμων *Clem.* 568. *Orig. Int.* iv 575ᶜ·ᵈ· *Eus.* c. Mel. 34ᶜ. *Tert.* de Res. car. 47. | ὑμων 37.
1. η] ει P.
— γινωσκουσι *Orig.* iii. 821ᵇ. iv. 218ᵇ. | γιγνωσκουσι L. | γεινωσκοσιν FG.

2. αποθανη *Orig.* iii. 516ᵇ. iv. 218ᵇ. | αποθανει L.
— του νομου *Orig.* iii. iv. *Orig. Int.* ii. 77ᶜ. iv. 576ᶜ. *Tert.* de Monog. 13. *Hil.* 458ᵃ. | om. *Elz.*
— του ανδρ. *Orig.* iii. iv. | om. του F(non G).
3. μοιχαλις ante χρηματισει ABℵC. 17. 37. 47. KsLP. Syrr.(Pst.&)Hel. Arm. *Orig.* iii. 516ᵇ·ᶜ· 647ᵇ. iv. 218ᶜ. *Orig. Int.* ii. 398ᵇ. (*Tert.* de Mon. 13.) *Hil.* 458ᵇ. (μυχαλλις 17. μοιχαλλις L. et mox μοιχαλλιδα 17. L.) | post DFG. Vulg. Memph. Goth. *Orig. Int.* iv. 576ᶜ 578ᵈ. [Æth.] | (χρηματηση L.) ‖ add. ἡ γυνη A. Memph. *Orig.* iii. 647ᵇ. | om. *Orig.* iii. 516ᵇ. iv. *Orig. Int.* iv. *bis. Hil.*
— εαν δε ad fin. ver.] om. Æth.
— ανηρ] add. αυτης DFG. Vulg. Syr. Pst. *Orig. Int.* ii. 398ᵇ. *Hil.* 458ᵇ. | om. *Orig.* i.i. 515ᶜ. iv. *Orig. Int.* ii. 77ᶜ. iv. 576ᶜ. 578ᵇ. *Tert.*
— του νομου] add. του ανδρος 17. Vulg. *Orig. Int.* ii. *bis.* iv. *Hil.* vid. ver. 2. | om. *Orig.* iii. 515ᶜ. iv. *Tert.*

4. αδελ. μου *Orig.* iv. 218ᵇ. *Orig. Int.* iv. 576ᶜ. 579ᵃ. *Hil.* 458ᵇ. | αδελ. μοι FG.
— και ὑμεις ante αδελφοι μου ℵ. Goth. Arm. | post *Orig.* iv. *Orig. Int.* iv. *Tert.* de Mon. 13. *Hil.*
— καρποφορεσωμεν FG. (et ver. 5. καρποφορεσαι). | καρποφορησομεν P.
5. ημεν *Clem.* (exc. Theod.) 985. *Meth.* (Jahn 84.) *Tert.* de Mon. 13. | ημην D*.
— εν τῃ σ. *Clem.* (exc. Theod.) | om. εν FG. *Meth.*
— ενεργειτο D*Tf.* | ηνεργειτο FG. | ενειργητο 17.
— καρποφορησαι] -φορειν 17.
— οτω θαν. F*.
6. νυνι] νυν FG.
— αποθανοντες *St.* 3. ABℵC. 17. 37. 47 KLP. *Am.** Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Arm. Æth. *Tert.* de Res. car. 13. | του θανατου DFG. Vulg. *Cl.* et *Am* ² | αποθανοντος *Elz. Orig. Int.* iv. 576ᵈ. 579ᵃ·ᶜ·
— κατηχωμεθα 17.
— ἡμας AℵCD. 17. 37. 47. KLP. | om. BFG. *Tert.*

4. fructificemus *Cl.* | 6. a lege mortis *C.* (c *Am.***) | in qua *Cl.* (? *Am.***)

ABℵCD. FG. 17. 37 47. KLP.
[q] 2 Cor. 3:6.
θ'
[r] Ex. 20.17.
ι'

[q] ἐν καινότητι πνεύματος καὶ οὐ παλαιότητι γράμ-
ματος.
7 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; μὴ γένοιτο·
ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων, εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν
τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ᾔδειν, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν,
[r] Οὐκ ἐπιθυμήσεις· 8 ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία
διὰ τῆς ἐντολῆς ‡ κατηργάσατο″ ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυ-
μίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά· 9 ἐγὼ δὲ ἔζων
χωρὶς νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς, ἡ ἁμαρτία
ἀνέζησεν, 10 ἐγὼ δὲ ἀπέθανον, καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ
ἡ εἰς ζωὴν αὕτη εἰς θάνατον· 11 ἡ γὰρ ἁμαρτία
ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτησέν με,
καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν· 12 ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος,
καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. 13 τὸ οὖν
ἀγαθὸν ἐμοὶ ‡ ἐγένετο″ θάνατος; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ
ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι
κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν
ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς.
14 Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν,
ἐγὼ δὲ ‡ σάρκινός″ εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν.

in novitate spiritus et non in vetustate litterae.
7 Quid ergo dicimus? lex
peccatum est? Absit: sed pec-
catum non cognovi, nisi per
legem; nam concupiscentiam
nesciebam nisi lex diceret,
Non concupisces. 8 Occasione
autem accepta peccatum per
mandatum operatum est in me
omnem concupiscentiam: sine
lege enim peccatum mortuum
erat. 9 Ego autem vivebam
sine lege aliquando: sed cum
venisset mandatum, peccatum
revixit, 10 ego autem mortuus
sum, et inventum est mihi
mandatum quod erat ad vitam,
hoc esse ad mortem. 11 Nam
peccatum occasione accepta
per mandatum seduxit me et
per illud occidit. 12 Itaque lex
quidem sancta, et mandatum
sanctum et iustum et bonum.
13 Quod ergo bonum est, mihi
factum est mors? Absit, sed
peccatum, ut appareat pecca-
tum, per bonum mihi opera-
tum est mortem, ut fiat supra
modum peccans peccatum per
mandatum.
14 Scimus enim quod lex spi-
ritalis est: ego autem carnalis
sum, venundatus sub peccato.

7. *ερουμεν*] *ερευομεν* F(non G.) ‖ add. *ὁτι* 17. *Tert.* adv. Marc. v. 13. | om. *Clem.* 545. *Orig. Int.* iv. 580[a].
— *τε Clem.* | om. FG. Vulg. Memph. *Orig. Int.* iv. 580[a]. 581[a].
— *νομος* 2⁰. *Clem. Orig. Int.* iv. *bis. Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 55. Jahn. 87.) | *λογος* L.
— *επιθυμησεις Clem. Meth.* | *επιθυμησης* KP.
8. *δε Orig. Int.* iv. 581[b]. | om. D*.
— *κατηργασατο* B* *Rl. Mai.* DP. | ‡ *κατειρ.* ς. AB²ℵC. rel.
— *κατηργασατο....εντολης* ver 9. *Orig. Int.* iv. (581[b].) 582[b]. | om. 37*. habet in mg.** (sed om. *ποτε*).
— *ἁμαρτια* 2⁰.] praem. *ἡ* ℵ[c]. *Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 56. Jahn 87.) | om. *Orig.* iv. 67[d].
— *νεκρα*] add. *ην* FG. Vulg. *d.* Syrr. Pst. &Hcl. Memph. Arm. *Orig. Int.* iv. 548[c]. 581[b]. (582[b].) | praem. *ην* K. Goth. | om. Æth. *Clem.* 567. *Orig.* iv. *Meth.*
9. *εζων* AℵCD. rel. *Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 49. 55. Jahn 83. 87.) | *εζην* B. | *εζουν* 17.
10. *εντολη ἡ Orig. Int.* iv. 582[b]. | om. *ἡ* 37 (**Scr.*) L. *Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 56.)

12. *αγαθη Meth.* | *θαυμαστη* 47.
13. *το ουν*] *τι ουν το* P.
— *εγενετο* ABℵCDP. *Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 56) | ‡ *γεγονεν* ς. 17. 37. 47*s*. K*s*L. | om. FG. | mors est *Orig. Int.* iv. 580[c] 583[c].
— *αλλα* ℵD. 17. 37. K*s*L. | *αλλ'* BCFG. 47. P. [A n.l.]
— *ἁμαρτια* 2⁰.] praem. *ἡ* 17.
— *του αγαθ.*] om. *του* 17.
— *ἁμαρτωλος*] post *ἡ ἁμαρτια* DFG. Memph. Arm. | ante ABℵC. rel. Vulg. Syrr. Pst. &Hcl. Goth. *Orig. Int.* iv. [Æth.]
14. *γαρ* BℵCFG. rel. Vulg. Syrr. Pst & Hcl. txt. Memph. Goth. *Orig.* iii. 498[d]. iv. 580 *not. Orig. Int.* iv. 584[a]. *Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 56. Jahn 87.) *Hil.* 259[d]. | *δε* ADL. Syr. Hcl. mg. *Orig.* i. 709[a]. *Orig. Int.* iv. 577[b]. | om. Arm. Æth.
— *σαρκινος* ABℵ*CDFG. 17. 47. *Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 49 *bis.* 56 *bis.* Jahn 83. 87.) | ‡ *σαρκικος* ς. ℵ[c]. 37. K*s*LP. *Orig.* iv. 166[c].
15. *γαρ Orig. Int.* ii. 196[c]. iv. 584[a.c]. | om. A* *ut vid.* Arm. *Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 56. Jahn 87.)

15. *τουτο* 1⁰. ABℵC. (17.) 37. 47. K*s*LP. Vulg. Syrr. Pst. &Hcl. Arm. Æth. *Orig.* iv. 166[d]. *Orig. Int.* iv. *bis. Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 59. Jahn 89.) (*τούτω* 17 et mox) | om. DFG. Memph. Goth. *Orig. Int.* ii. *Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 57. Jahn 88.
— *αλλα* ℵ.
— *πρασσω Orig.* iv. *Meth. bis.* | *παρασσω* FG. | *ποιω* 37.
— *ποιω Orig.* iv. *Meth. bis.* | *πρασσω* 37.
16. *ει δε....ποιω Orig. Int.* iv. 584[a]. *Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 59. Jahn 89.) | om. L.
— *θελω*] add. *εγω* 37. | om. *Orig. Int.* iv.
— *καλος Meth.* | *καλῶς* L. | *καλον εστιν* FG. Vulg. *Cl.* (non *Am.*) Syrr. Pst. & Hcl. *Orig. Int.* iv. 584[a]. 585[a].
17. *εγω*] post *κατεργ. αυτω* (*sic.*) 17. | ante *Orig. Int.* iv. 584[a]. 585[c]. *Meth.* (*καταργαζομαι* G non F).
— *αλλα* BD*FGL *Tf. in N. Test.* | ‡ *αλλ'* ς. AℵCD**. 17. 37. 47. K*s*L *Treg.* e sil. P. *Clem.* 545. *Meth.*
— *οικουσα* ACDFG. rel. *Clem. Orig. Int.* iv. *ter. Meth.* | *ενοικουσα* Bℵ.

7. dicemus *Cl.* | 11. occasionem *Am.** | 13. operatum est mihi *Cl.* | 14. quia lex. *Cl.*

Vulg. Syrr.P.H. Memph. [Theb.] Goth. Arm. Æth.

15 ὃ γὰρ κατεργάζομαι, οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὃ θέλω,
τοῦτο πράσσω, ἀλλ᾽ ὃ μισῶ, τοῦτο ποιῶ. 16 εἰ δὲ ὃ
οὐ θέλω, τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός·
17 νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, ‡ ἀλλὰ″ ἡ
οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. 18 § οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ
ἐν ἐμοί, τουτέστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν· τὸ γὰρ
θέλειν παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν
‡ οὐ″ †. 19 οὐ γὰρ ὃ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ‡ ἀλλὰ″ ὃ οὐ
θέλω κακόν, τοῦτο πράσσω. 20 εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω †,
τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, ‡ ἀλλὰ″
ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. 21 εὑρίσκω ἄρα τὸν νόμον
τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, § ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν
παράκειται. 22 συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ
τὸν ἔσω ἄνθρωπον, 23 βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς
μέλεσίν μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός
μου καὶ αἰχμαλωτίζοντά με * ἐν″ τῷ νόμῳ τῆς
ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσίν μου. 24 ταλαί-
πωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος
τοῦ θανάτου τούτου; 25 ‡ χάρις″ τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ
χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ

§ Gen. 6:5. 8:21.

20. θέλω [ἐγώ]

§ Theb.

15 Quod enim operor, non intellego: non enim quod volo hoc ago, sed quod odi illud facio. 16 Si autem quod nolo illud facio, consentio legi quoniam bona: 17 nunc autem iam non ego operor illud sed quod habitat in me peccatum. 18 Scio enim quia non inhabitat in me, hoc est in carne mea, bonum. Nam velle adiacet mihi, perficere autem bonum non invenio: 19 non enim quod volo bonum, hoc facio, sed quod nolo malum, hoc ago. 20 Si autem quod nolo, illud facio, iam non ego operor illud sed quod inhabitat in me peccatum. 21 Invenio igitur legem volenti mihi facere bonum quoniam mihi malum adiacet: 22 condelector enim legi dei secundum interiorem hominem, 23 video autem aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meae et captivantem me in lege peccati quae est in membris meis. 24 Infelix ego homo: quis me liberabit de corpore mortis huius? 25 Gratia dei per Iesum Christum dominum nostrum. Igitur ego ipse

---

18. αγαθον] praem. το FG. *Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 26. 59. 60. Jahn 76. 89.) | om. *Clem.* 545.
— το δε κατεργ. το καλον *Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 26.) | το γαρ κατεργ. το αγαθον FG. | perficere autem bonum *Orig. Int.* iv. 584^b. 585^a.
— ου ABℵC. 47. Memph. Arm. *Meth.* | non habeo Æth. | ‡ ουχ″ † εὑρισκω″ ς. D(F)G. 17. 37. KsLP. Vulg. Syrr. Pst.&Hel. Goth. *Orig. Int.* iv. *bis.* (ουκ F.)
19. ποιω] praem. τουτο C. Vulg. (*Orig. Int.* 585^a.) | om. *Orig. Int.* iv. 584^b. *Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 26. 57. Jahn 76. 88.)
— αλλα BℵD*. | ‡ αλλ᾽ ς. ACD^cFG. rel. *Meth.*
— ου θελω *Orig. Int.* iv. *Meth.* (ap. Epiph. lxiv 26. 58.) | om. G. | μεισω F.
20. θελω] † add. εγω ς. Aℵ. 17. 37. 47. KsLP. Syr.Hel. Memph. Goth. *Orig. Int.* iv. | om. BCDFG. Vulg. Syr.Pst. *ut vid.* Arm. *Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 26. Jahn 76.) (post τουτο *Clem.* 545.)
— αλλα BℵD*. | ‡ αλλ᾽ ς. ACD^c. rel. *Clem. Meth.*

21. ὁτι εμοι το κακον παρακειται *Orig. Int* iv. 584^b. 585^b. | om. FG.
22. θεου AℵCD. rel. vv. *Orig.* Cat. Cram. 32. (νόμον τὸν τοῦ θεοῦ ᾧ μόνῳ καὶ αὐτὸς συνήδεται κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον). *Orig. Int.* iii. 27^e. iv. 527^c. 584^b. 585^b. 586^b. *Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 26. 62. Jahn 76. 90.) *Eus.* Pr. Ev. 601^c. | νοος B. (τῳ νομῳ του θεου και του νοος μου *Clem.* 545 c ver. 23.)
23. μου 1°. *Clem. Eus.* Pr. Ev. *Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 26.) | μοι FG.
— τῳ νομῳ του νοος μου *Clem.* (exc. Th.) 981. *Orig.* (iii. 515^a. 516^d.) *Eus.* Pr. Ev. (*Orig.* Cat. Cram. 32. 116. 202.) *Orig. Int.* i. 146^e. 148^c. iv. 527^c. 584^b. 586^b. *Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 26. (51.) 62. Jahn 76. 84. 90.) *Tert.* (de Res. car. 51.) (adv. Marc. v. 14) *Hil.* 245^c. | om. A.
— αιχμαλωτιζοντα με *Clem.* 545. *Orig. Int.* iv. *quater. Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 26. 62.) *Hil.* | om. με A. *Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 51.)
— εν τῳ νομῳ BℵDFG. 17. 37. KP. Vulg. Goth. *Orig. Int.* iv. *ter. Clem.* 545. *Hil.* | * om. εν ς. ACL. Syrr. Pst.&Hel. Arm. *Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 26. 62.)

23. της ἁμαρτιας *Clem. Orig. Int.* iv. *bis.* vid. *Orig.* Cat. Cram. 116. 202. *Meth. bis.* | του νοος μου A.
25. χαρις Bℵ^aC^2(DFG.) 17. Vulg. Memph. Theb. Arm. *Iren.* 214. *Orig.* i. 276^a. *Orig. Int.* iv. 584^c. 586^a. *Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 62.) (ἡ χαρις DFG.) [C* n.l.] | ‡ ευχαριστω ς. Aℵ*. 37. 47. KsLP. Syrr. Pst.&Hel. Goth. *Orig.* ii. 592^e. [Æth.] ‖ add. δε ℵ^aC^2. 17. Memph. Arm. | om. ABℵ*DFG. 37. 47. KsLP. Vulg. Syrr. Pst.&Hel. Theb. Goth. Æth. *Iren. Orig.* i. ii. *Orig. Int.* iv. *bis. Meth.*
— τῳ θεῳ ABℵC^2. 17. 37. KsLP. Syrr. Pst.&Hel. Memph. Theb. Goth. Arm. *Orig.* i. *Meth.* | του θεου D. Vulg. *Orig. Int.* iv. *bis.* [Æth.] | κυριου FG. (om. τῳ θεῳ δια *Iren.* 214.)
— ουν *Orig. Int.* iv. 587^b.] om. D*. (add.^1 ut vid.)
— αυτος] post εγω D. Vulg. *m. Orig. Int.* iv.

---

15. quod volo bonum *Cl.* | quod odi malum *Cl.* | 16. bona est *Cl.* | 18. habitat *Cl.* | 20. *om.* jam *Am.* | habitat *Cl.* | 24. liberavit *Am.*

A.B ℵ C D. FG. 17. 37. 47. KLP.

τῷ μὲν νοῒ δουλεύω νόμῳ θεοῦ· τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ
ἁμαρτίας.

VIII.
1 Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ,
† †. 2 ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν χριστῷ
2. ἠλευθ. σε Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέν με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας
1A' καὶ τοῦ θανάτου. 3 τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ
ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν
πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ
ἁμαρτίας κατέκρινεν τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, 4 ἵνα
τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ
σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. 5 οἱ γὰρ
κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν, οἱ δὲ
κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος. 6 τὸ γὰρ φρόνημα
τῆς σαρκὸς θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος
ζωὴ καὶ εἰρήνη. 7 διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα
εἰς θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται,
οὐδὲ γὰρ δύναται· 8 οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες θεῷ ἀρέσαι
t 1 Cor. 3:16. οὐ δύνανται· 9 t ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ ‡ ἀλλὰ"
ἐν πνεύματι, εἴ περ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ

mente servio legi dei, carne autem legi peccati.

1 Nihil ergo nunc damnationis est his qui sunt in Christo Iesu, qui non secundum carnem ambulant. 2 Lex enim spiritus vitae in Christo Iesu liberavit me a lege peccati et mortis. 3 Nam quod inpossibile erat legis, in quo infirmabatur per carnem, deus filium suum mittens in similitudinem carnis peccati et propter peccatum damnavit peccatum in carne, 4 ut iustificatio legis impleretur in nobis, qui non secundum carnem ambulamus sed secundum spiritum. 5 Qui enim secundum carnem sunt, quae carnis sunt sapiunt; qui vero secundum spiritum, quae sunt spiritus sapiunt. 6 Nam prudentia carnis mors est, prudentia autem spiritus vita et pax. 7 Quoniam sapientia carnis inimicitia est in deum: legi autem dei non subicitur, nec enim potest. 8 Qui autem in carne sunt, deo placere non possunt. 9 Vos autem in carne non estis sed in spiritu, si tamen spiritus dei habitat in

---

25. *τῳ μεν νοϊ*] add. *μου* 47. | *τῳ νοϊ μου* 37***mg*. Arm.
— *μεν*] om. ℵ*(add.^{c})FG. Vulg.*m*. *Orig. Int.* iv.

1. *νυν* *Orig. Int.* iv. 587^a. | om. D*. 47*mg*. Syr.Pst. Arm. Æth.
— *χριστῳ Ιησου*] † add. *μη κατα σαρκα περιπατουσιν* ς. Aℵ^{c}D^b. 17. 37. 47*mg*. KLP. Vulg.*f*. *m*. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm.ed. (vid. ver. 4.) | om. Bℵ*CD* (FG spat. vac.) 47*txt*. Memph. Theb. Arm. 1 cod. Æth. *Orig*. schol. (*Wtst.*) *Orig. Int.* iv. ‖ † add. postea *αλλα κατα πνευμα* ς. ℵ^{c}D^c. 17. 37. 47*mg*. KLP. Syr.Hel. (vid. ver. 4.) | om. ABℵ*CD*FG. 47*txt*. Vulg. *f*. *m*. Syr. Pst. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. *Orig*. Schol. (Wtst.) *Orig. Int.* iv.

2. *εν χριστῳ Ιησου* *Orig. Int.* iv. *Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 62 Jahn 90.) | om. K.
— *ελευθερ.* FG. (*-οσεν* F.)
— *με* ACD. 17. 37. 47. KsLP. Vulg. Syr.Hel. Theb. Goth. Arm. ed. *Clem.* 545. *Orig. Int.* iv. 587^a. *Tert.* de Res. car. 46. | *σε* B*Blc.Bch.Mai.Treg.Alf.* ℵFG. *m*. Syr.Pst. *Tert.* de Pud. 17. (om. ed.) | *ἡμας* Memph. Æth. *Meth.* | om. B*Btly*. Arm. MSS. quidam.

3. *και περι* *Orig. Int.* iv. 588^a. 589$^{b\cdot c\cdot d}$. (vid. *Orig.* iii. 623^b. *ἱνα περι*) *Tert.* de Res. car. 46. de Pud. 17. *Hil.* 205^d. 218^f. 1054^a. | om. *και* *Orig.* iv. 79^b. 550^a.

3. *εν τῃ σαρκι* *Clem.* 545. *Orig. Int.* iv. 550^a. 565^b. 588^a. 589$^{b\cdot c}$. *Tert. bis.* (*τῃ σαρκι* *Hipp.* c. Noet. 15. (ii. 16.) | *προς σαρκι* D* ut vid. (corr.^{1}) *Hil.* 205^d. | om. Syr.Hel.

6. *γαρ*] *δε* 47*txt*.
— *ειρηνη*] add. *δια Ιησου χριστου του κυριου ἡμων* 17. | om. *Orig. Int.* iv. 588^a. 589$^{b\cdot c}$. *Meth.* Jahn 84. *Eus.* in Ps. 474^c.

7. *διοτι* *Clem.* 584. *Meth.* | *ὁτι* FG.
— *ουδε* *Clem.* 584. *Meth.* *Eus.* in. Ps. 474^c. | *ουτε* L. | *ου* 37. *Orig.* iii. 330^d.
— *ουδε γαρ .... ου δυνανται* (ver. 8) *Clem.* 584. *Orig. Int.* iv. 510^c. 588^b. 589^c. | 37 marg.; in textu *ου γαρ δυναται*.
— *δυναται* *Clem.* *Orig.* iii. 330^d. *Eus.* in Ps. | *ουναται* ℵ* (corr.^{c})

8. *θεῳ*] praem. *τῳ* D. | om. *Clem.* 545. 584. *Orig.* i. 721^c. ii. 31^c. iii. 573^b. iv. 266$^{d\cdot e}$. *Meth.* Jahn 84.

9. *αλλα* BℵD*. *Meth.* | ‡ *αλλ'* ς. ACD^{c}FG. 17. 37. 47. KsLP. *Clem.* 545. *Orig.* i. 727^a. iii. 573^b. iv. 266^d.
— *χριστου* post *ουκ εχει* 37. | ante *Orig. Int.* iv. 590^c. 591^d. *Clem.* *Hil.* 960^b.

10. *ει δε χριστος εν ὑμιν* *Clem.* 545. 584. *Orig. Int.* iii. 918^f. iv. 590^c. 591^d. (605^d. 607^b.) *Hil.* 960^b. | om. FG. *m*.

10. *σωμα*] add. *εστιν* FG. (Vulg.) *m*. *Orig. Int.* (ii. 683^d.) iv. 590^a. 591^d. 607^b. *Hil.* 960^b. | om. *Iren.* 304. *Clem. bis.* *Orig. Int.* iii.
— *δια* ABCD^{c}FG. 37. L*Tf.*? | ‡ *δι'* ς. ℵD*. 17*s*. 47*s*. KsL*Treg.* P. *Clem. bis.* ‖ add. *την* 37.
— *ζωη* *Am.* *Harl.** *Fuld.* *m*. *Iren.* 304. *Clem. bis.* *Orig. Int.* ii. 683^d. iii. 918^f. iv. 570^c. 590^c. 592^c. 607^b. *Tert.* adv. Marc. v. 14. de res. car. 46. *Hil.* 960^b. | *ζῃ* FG. Vulg. *Cl.* (non *Am.* &c.) Arm.

11. *τον* ante *Ιησουν* ABℵ*. 47. | *om. ς. ℵ^{c}CDFG. 17. 37. KsLP. (*Clem.* 545. *εκ νεκρ. Ιησ.*) *Hipp.* c. Noet. 4. (ii. 8.) *Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 54. Jahn 84. 86.) | *χριστον Ιησουν* *Hipp.* | Jesum Christum Syr.Pst.
— *εκ νεκρων* 1^0.] om. 47. *Meth.* Jahn 86. (habet 84.)
— *χριστον*] † praem. *τον* ς. 17. 37. KsLP. *Hipp.* c. Noet. | non habent ABℵCDFG. 47. *Hipp.* Phil. *Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 53. 54.) ‖ add. *Ιησουν*

---

1. iis qui sunt *Cl.* | 3. legi *Cl.* | et de peccato damnavit *Cl.* | 5. spiritum sunt *Cl.* | spiritus sentiunt *Cl.* | 7. inimica est deo, legi enim dei non est subjecta *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. (Theb.) (Goth.) Arm. Æth. ¶ Goth. 11. [καὶ] τὰ 14. υἱοὶ θεοῦ εἰσὶν ¶ Theb. u Gal. 4:6. IB′

τις πνεῦμα χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ.
10 εἰ δὲ χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα ¶ νεκρὸν ‡ διὰ″
ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. 11 εἰ δὲ
τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος * τὸν″ Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν
οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας † χριστὸν ἐκ νεκρῶν ζωοποιή-
σει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ
πνεῦμα ἐν ὑμῖν.
10 12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ
σαρκὶ τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν· 13 εἰ γὰρ κατὰ σάρκα
ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς
πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε. 14 ὅσοι
γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοὶ ‡ υἱοί εἰσιν θεοῦ·″
15 οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον,
‡ ἀλλὰ″ ¶ ἐλάβετε u πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν,
Ἀββᾶ ὁ πατήρ. 16 αὐτὸ τὸ πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ
πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμὲν τέκνα θεοῦ. 17 εἰ δὲ τέκνα,
καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συγκληρονόμοι
δὲ χριστοῦ· εἴ περ συμπάσχομεν, ἵνα καὶ συνδοξα-
σθῶμεν. 18 λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα

vobis. Si quis autem spiritum Christi non habet, hic non est eius. 10 Si autem Christus in vobis est, corpus quidem mortuum est propter peccatum, spiritus vero vita propter iustificationem. 11 Quod si spiritus eius qui suscitavit Iesum a mortuis habitat in vobis, qui suscitavit Iesum Christum a mortuis vivificabit et mortalia corpora vestra propter inhabitantem spiritum eius in vobis. 12 Ergo, fratres, debitores sumus non carni ut secundum carnem vivamus. 13 Si enim secundum carnem vixeritis, moriemini; si autem spiritu facta carnis mortificatis, vivetis. 14 Quicumque enim spiritu dei aguntur, hi fili sunt dei. 15 Non enim accepistis spiritum servitutis iterum in timore, sed accepistis spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus, Abba pater. 16 Ipse spiritus testimonium reddit spiritui nostro quod sumus fili dei. 17 Si autem filii, et heredes; heredes quidem dei, coheredes autem Christi, si tamen compatimur ut et conglorificemur. 18 Existimo enim quod non sunt condignae passiones huius

AℵD*. 47. *Hipp.* c. Noet. praem. Ιησουν C. Vulg. (Syr.Pst.) Memph. Arm. *Usc. Orig. Int.* iv. 590^{c}. 591^{a}. (dominum nostrum Jesum Christum Syr. Pst.) | om. BD^cFG. 17. 37. KsLP. *m.* Syr.Hcl. Theb. Arm. ed. (et MSS.) Æth. *Iren.* 207. 300. 304. *Hipp.* Phil. *Orig. Int.* iv. 605^{d}. *Tert.* adv. Marc. v. 14. adv. Prax. 28. *Meth. ter. Hil.* 960^{b}. | Jesum (tantum) *Tert.* de Res. car. 46.

11. εκ νεκρων 2°. post εγειρας Aℵ*C. 47. | ante ζωοποι. Bℵ^cDFG. 17. 37. KsLP. Vulg. Syrr.(Pst.)&Hcl. Memph. Theb *Iren.* 207. 300. 304. *Hipp.* c. Noet. 4. Phil. vi. 35. (195.) *Orig. Int.* iv. 590^{c}. 591^{a}. *Meth. ter. Hil.*

— και τα θν. BCD. rel. Vulg. *m.* Syrr. Pst.&Hcl. Arm. MSS. Æth. *Iren.* 207. 300. 304. *Clem.* 545. *Hipp. bis. Orig.* ii. 536^{d}. iii. 618^{c}. *Orig. Int.* iv. 590^{c}. *Meth. quater. Tert.* adv. Marc. de Res. car. adv. Prax. *Hil.* | om. και Aℵ. 47. Arm. ed. *Orig.* ii. 533^{f}. iii. 812^{d}.

— δια το ενοικουν αυτου πνευμα *St.* 3. B*sic*DFG. 17. 47. KLP*. Vulg. *m.* Syr. Pst. Theb. *Gb. Iren.* 304. *Orig.* ii. iii. *bis. Orig. Int.* 584^{d}. 590^{c}. $591^{a \cdot b}$. *Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 13. *Pet.*) *Tert.* de Res. car. *Hil.* | δια του ενοικουντος αυτου πνευματος *Elz.* Aℵ(C.) 37. P². Syr.Hcl. Memph. Theb.(*Woide*) Arm. Æth. *Clem. Hipp.* c. Noet. *Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 13 *Dind.* 52. Jahn 64. 85.) (αυτοι C*.) | (εν ἡμ. *Orig.* iii. 618^{c}. | Contra, 812^{d}.)

12. του ante κατα σαρ. *Clem.* 545. | τη 37*.

13. του σωματος ABℵC. rel. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Theb. Æth. *Clem.* 545. *Orig.* i. 616^{a}. 721^{b}. 732^{b}. iii. 360^{e}. 591^{b}. Cat. Cram. *Rom.* 34. *Cor.* 31. | της σαρκος DFG. Vulg. *Iren.* 304. *Orig.* ii. 26^{c}. *Orig. Int.* iv. 469^{b}. $592^{a \cdot c}$. 607^{b}. *Tert.* de Res. car. 46. *Cypr.* 259. [Arm. anc.]

14. υιοι εισιν θεου BFG. *Am. Demid.* Syr.Pst. *Orig.* i. 574^{c}. *Orig. Int.* iii. 966^{b}. iv. 593^{b}. *Hil.* 806^{a}. 909^{b}. | υιοι θεου εισιν AℵCD. 47. *Fuld. m.* Æth. *Orig* i. 685^{c}. *Orig. Int.* iii. 900^{d}. *Cypr.* 259. | ‡ εισιν υιοι θεου ς. 17. 37. KLP. Vulg. *Cl.* Syr.Hcl. Memph.. (Theb.) Arm. *Iren.* 304. *Clem.* 546. *Orig. Int.* iii. 949^{c}.

15. παλιν *Clem.* 546. 586. *Orig.* i. 372^{a}. iv. 421^{a}. *Orig. Int.* iii 59^{c}. iv. 461^{a}. 593^{b}. 594^{d}. *Hil.* 806^{a}. 909^{b}. | om. 17. *Orig.* i. 231^{f}.

— αλλα ABℵC. *Clem.* 545. *Orig.* i. 231^{f}. (*sic.*) | ‡ αλλ' ς. DFG. rel. *Orig.* 372^{a}.

15. κραζομεν *Iren.* 180. 301. *Clem. Orig.* i. 231^{f}. 372^{a}. *Orig. Int.* iii. 59^{c}. iv. 461^{a}. $593^{c \cdot d}$. *Hil.* | κραξομεν F(non G.)

16. ab init. add. ὡστε D. | om. *Orig.* i. (232^{e}.) iii. 571^{b}. *Orig. Int.* iv. 594^{c}.

— αυτο *Clem. Ecl.* 994. *Orig.* iii. 571^{b}. | αυτος 17.

17. κληρονομοι 1°. *Orig.* i. 232^{e}. *Orig.* Cat. Cram. *Cor.* 13. *Orig. Int.* iv. 594^{c}. 595^{b}. 606^{a}. 607^{b}. *Tert.* Scorp. 13. *Cypr.* 164. *Luc.* 243. | συνκληρονομοι D*. om. *Cypr.* 90.

— κληρονομοι 2°....συγκληρονομοι (*vid. Clem.* 89)(*Orig.* i.)*Orig. Int.* ii. 79^{c}. iv. *quater Eus.* c. Mel. 34^{c}. (185^{a}.) in Ps. 39^{b}. *Tert. Cypr.* 90. 164. *Luc.* | om. F *Gr. spat. vac.* G.

— συμπασχομεν *Clem.* 584. *Eus.* c. Mel. (*Gaisford.*) 34^{c}. *Tert.* de Res. car. 40. *Luc.* | -χωμεν A. 17. 37. 47. P. *Eus.* c. Mel. (*Viger.*) *Tert.* Scorp. *Cypr.* 90. 164.

18. γαρ *Clem.* 584. *Orig. Int.* iv. 595^{a}. 598^{b}. *Tert.* de res. car. 40. Scorp. 13. | δε AP. Æth. | om. *Luc.*

10. vero vivit *Cl.* | 11 vivificavit *Am.* | 13. mortificaveritis *Cl.* | 14. ii sunt filii dei *Cl.* | 16. ipse enim spir. *Cl.*

A B ℵ C D. FG. 17. 37. 47. KL(P).

τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκα-
λυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. 19 ἡ γὰρ ἀποκαραδοκία τῆς
κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ ἀπεκδέ-
χεται· 20 τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ
ἑκοῦσα ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐπ' ἐλπίδι, 21 ὅτι
καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας
τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων
τοῦ θεοῦ. 22 οἴδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συστε-
νάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν· 23 οὐ μόνον δέ,
ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες
‡ [ἡμεῖς] καὶ" αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς w στενάζομεν υἱοθε-
σίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος
ἡμῶν. 24 τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπὶς δὲ βλεπο-
μένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί † ἐλπίζει;
25 εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκ-
δεχόμεθα. 26 ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμ-
βάνεται ‡ τῇ ἀσθενείᾳ" ἡμῶν· τὸ γὰρ τί προσευξώ-
μεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἴδαμεν, ‡ ἀλλὰ" αὐτὸ τὸ πνεῦμα

w 2 Cor. 5:2.

temporis ad futuram gloriam
quae revelabitur in nobis.
19 Nam expectatio creaturae
revelationem filiorum dei ex-
pectat. 20 Vanitati enim crea-
tura subiecta est, non volens
sed propter eum qui subiecit,
in spem, 21 quia et ipsa crea-
tura liberabitur a servitute
corruptionis in libertatem glo-
riae filiorum dei. 22 Scimus
enim quod omnis creatura in-
gemiscit et parturit usque ad-
huc: 23 non solum autem illa,
sed et nos ipsi primitias spi-
ritus habentes et ipsi intra nos
gemimus adoptionem filiorum
expectantes redemptionem cor-
poris nostri. 24 Spe enim salvi
facti sumus: spes autem quae
videtur non est spes: nam
quod vidit quis, quid sperat?
25 Si autem quod non videmus
speramus, per patientiam ex-
pectamus. 26 Similiter autem
et spiritus adiuvat infirmitatem
nostram. Nam quid oremus
sicut oportet nescimus, sed
ipse spiritus postulat pro

19. *κτισεως Iren.* 331. *Orig.* i. 587^{c}. 740^{d}. 747^{b}. *Orig. Int.* i. 73^{e}. iii. 358^{e}. iv. 595^{a}. 596^{b}. *Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 31. Jahn 78.) *Hil.* 586^{b}. 1115^{b}. | *πιστεως* 37.
— *του θεου Orig.* i. *ter.* iv. 28^{c}. *Hipp.* Phil. vii. 25. 27. (238. 241.) *Meth.* | om. *του* FG.
20. *ουχ ἑκουσα Clem* (exc. Th.) (581.) *Orig.* i. 587^{c}. 730^{d}. 740^{d}. 747^{b}. iv. 18^{d}. $29^{c\cdot d}$. *Meth.* | *ου θελουσα* FG.
— *επ'* AB²CD^c. 17. 37. 47. KsLP. *Clem.* (exc. Th.) 581. *Orig.* i. 587^{c}. 730^{e}. 740^{d}. 747^{b}. iv. 18^{d}. 29^{c}. *Meth.* | *εφ'* B**Rl.Mai.*ℵD*FG.
21. *ὁτι* ABCD^c. 17. 37. 47. KL. *Orig.* i. 587^{c}. (iv. 29^{a}.) *Meth.* | *διοτι* ℵD*FG.
— *ἡ κτ. Orig.* i. 283^{b}. 587^{c}. 740^{d}. *Eus.* c. Mcl. 52^{b}. 176^{d}. *Meth.* | om. *ἡ* FG.
— *απο*] om. 47.
— *ελευθεραν* F.
22. *γαρ Orig. Int.* iv. 595^{b}. | *δε* A. | *μεν* Memph. [Æth.]
— *συνστεναζει* B*D*FG. 17. | *στεναζει Orig.* iv. 18^{d}. *Orig.* in Prov. *Tf.* 96. *Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 31. 1°. ctra, 2°.)
— *συνωδινει Orig.* iv. *Orig.* in Prov. *Orig. Int.* iii. 370^{b}. iv. 595^{b}. 596^{d}. $598^{b\cdot d}$. 606^{a}. 607^{b}. *Meth. bis.* | *οδυνει sic* FG.
— *του νυν*] *τονῦν sic* L.

23. *αλλα και*] add. *ἡμεις* DFG. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. *Orig. Int.* iv. $598^{a\cdot d}$. 599^{b}. 600^{a}. (vid. *Orig. Int.* i. 73^{e}.) [Æth.] | om. *Meth.*
— *εχοντες ἡμεις και αυτοι* AℵC. 47. | ‡ *εχοντες και ἡμεις αυτοι* ς. 17. 37. KsLP. Syr.Hcl. | *εχοντες και αυτοι* B. Vulg. (Memph.) *Orig. Int.* iv. 598^{a}. *Meth.* | *εχοντες αυτοι* DFG. | *εχοντες* tantum ut vid. Syr.Pst. Arm. [Æth.]
— *εν ἑαυτοις Meth.* | *εν αυτοις* FG.
— *στεναζομεν Orig. Int.* iv. 598^{a}. 601^{d}. *Meth.* | *συνστεναζομεν* D*.
— *υἱοθεσιαν* ABℵC. rel. *Orig. Int.* iv. *Meth.* | om. DFG.
24. *βλεπομενη*] praem. *ἡ* FG. | om. *Clem.* 584.
— *τι* AB(²*Mai.* ¹*Alf.*)ℵ^cCD *sic.* rel. *Clem. Cypr.* 251. | om. B**Rl. Mai* ℵ.* 47. Memph. ‖ † add. *και* ς. AℵC. 17. 37. 47*txt.* KsLP. Syr.Hcl. Arm. *Clem.* | om. BDFG. 47*mg.* Vulg. Syr.Pst. Memph. Æth. *Orig. Int.* iv. 551^{e}. 598^{b}. *Cypr.*
— *ελπιζει* Bℵ^cD*sic*FG. rel. Vulg. *Clem. Orig. Int.* iv. *bis. Cypr.* | *ὑπομενει* Aℵ*. 47*mg.* (add. *τὸ δὲ παλαιὸν οὕτως ἔχει, ὃ γὰρ βλέπει, τίς ἐλπίζει* [" sc. absque *τι και.*" *Gb.*])

25. *ὃ Clem.* 584. | om. C*.
26. *και Orig. Int.* iv. 600^{e}. | om. 17.
— *τῃ ασθενειᾳ* ABℵCD. 37. 47. Vulg. Syr.Pst. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. 600^{e}. 601^{b}. | ‡ *ταις ασθενειαις* ς. 17. KsLP. Syr.Hcl. Memph. | *της δεησεως* FG.
— *ἡμων Orig. Int.* iv. *bis.* | om. D*.
— *προσευξωμεθα* ABℵC. Vulg. *Orig. Int.* ii. 419^{f}. iv. 600^{e}. 601^{d}. | *-ξομεθα* D. 17. 37. 47. KLP. *Orig.* i. 221^{c}. | *-χομεθα* FG. Arm. | *δει προσευξασθαι Orig.* i. $97^{d\cdot e}$. 199^{d}.
— *αλλα* ℵDFG. 17. L*Tf.*P. *Orig.* i. 199^{d}. 221^{c}. | ‡ *αλλ'* ς. ABC. 37. 47. Ks.
— *ὑπερεντυγχανει*] † add. *ὑπερ ἡμων* ς. ℵ^cC. 17. 37. KsLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. MSS. (Æth.) *Orig. Int.* ii. 146^{c}. 419^{f}. iv. 600^{e}. 601^{d}. 602^{a}. 606^{a}. 607^{b}. *Eus.* in Ps. 566^{d}. | praem. 47. *Hil.* (163^{d}.) 550^{d}. | om. ABℵ*DFG. Arm. *Zoh. Orig.* i. $199^{a\cdot d}$. 221^{c}.
27. *εραυνων* ℵ. | ‡ *ερευνων* ς. ABCD. rel. *Orig.* i. 199^{a}. 221^{c}. | *ευρενων sic* 37.

20. subjecit eam in spe *Cl.* | 21. *om.* "in." *Am.** | 23. filiorum dei *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. [Goth.] Arm. Æth.
¹ Ps. 43(44):23.

ὑπερεντυγχάνει † στεναγμοῖς ἀλαλήτοις· 27 ὁ δὲ ‡ ἐραυ-
νῶν″ τὰς καρδίας οἶδεν τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος,
ὅτι κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων.
11 28 Οἴδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσιν τὸν θεὸν πάντα
συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς
οὖσιν. 29 ὅτι οὓς προέγνω, καὶ προώρισεν συμμόρφους
τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρω-
τότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς· 30 οὓς δὲ προώρισεν,
τούτους καὶ ἐκάλεσεν· καὶ οὓς ἐκάλεσεν, τούτους καὶ
ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσεν, τούτους καὶ ἐδόξασεν.
31 τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν,
τίς καθ᾽ ἡμῶν; 32 ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο,
‡ ἀλλὰ″ ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς
οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται; 33 τίς
¶ P. ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; ¶ θεὸς ὁ δικαιῶν, 34 τίς
ὁ κατακρίνων; χριστὸς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ
§ Goth. † ἐγερθείς, § ὃς καὶ ἔστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὃς καὶ
ΙΓ′ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν· 35 τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς

nobis gemitibus inenarrabilibus: 27 qui autem scrutatur corda, scit quid desideret spiritus, quia secundum deum postulat pro sanctis.
28 Scimus autem quoniam diligentibus deum omnia cooperantur in bonum, his qui secundum propositum vocati sunt sancti. 29 Nam quos praescivit, et praedestinavit conformes fieri imaginis filii eius, ut sit ipse primogenitus in multis fratribus. 30 Quos autem praedestinavit, hos et vocavit: et quos vocavit, hos et iustificavit: quos autem iustificavit, illos et magnificavit. 31 Quid ergo dicimus ad haec? si deus pro nobis, quis contra nos? 32 Qui etiam filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum, quomodo non etiam cum illo omnia nobis donavit? 33 Quis accusabit electos dei? deus qui iustificat? 34 Quis est qui condemnet? Christus Iesus qui mortuus est, immo qui et resurrexit, qui et est ad dexteram dei, qui etiam interpellat pro nobis? 35 Quis nos separabit

27. *εντυγχανει Orig.* i. *bis.* | *ὑπερεντυγχανει* L*Tf.*
— *ὑπερ ἁγιων Orig.* i. *bis. Orig. Int.* ii. 146^{c}. iv. 601$^{a\cdot e}$. 602$^{c\cdot d}$. | *ὑπερ ἡμων* 17. 47*mg.*
28. *δε*] *γαρ* 47.
— *συνεργει*] add. *ὁ θεος* AB. (Æth.) *Orig.* ii. 569^{b}. (vid. i. 264^{f}.) ("quod adjuvet eos Dominus, eos qui amant eum" Æth.) | om. ℵCDFG. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. *Clem.* 584. *Orig.* iv. 337^{c}. 462 *not.* 463 *not. Orig. Int.* iv. 602^{a}. *Eus.* in Ps. 258^{d}.
— *αγαθον*] praem. *το* L. *Clem.* | om. *Orig.* i. 264^{f}. ii. 569^{b}. iv. *ter. Eus.* in Ps.
30. *προωρισεν Clem.* 584. *Orig.* i. 205^{d}. ii. 722^{c}. iv. 462 *not.* 463 *not. Orig. Int.* iv. 604$^{a\cdot c}$. 605^{b}. 613^{a}. *Eus.* in Ps. 258^{d}. | *προεγνω* A. *Orig. Int.* iv. 629^{b}.
— *και οὑς Orig.* i. 205^{e}. ii. 722^{c}. iv. *Orig. Int.* iv. 5^{ies}. *Eus.* in Ps. | *οὑς δε* 37. *Clem.* 584.
— *οὑς δε εδικ. Orig.* i. iv. *Clem. Eus.* in Ps. | *και οὑς εδικ.* A. Syr.Pst. Æth. *Orig. Int.* iv. 605^{c}. 613^{a}.
32. *γε* ABℵC. rel. *Orig.* ii. 392^{f}. iii. 580^{c}. *Orig. Int.* iv. 605^{d}. *Eus.* D.Ev. 495^{d}. | *ουδε* D*FG. | *δε* 47. | add. *γε* D^{c}.
32. *του ιδιου υἱου Orig.* ii. iii. 580^{d}. 583^{b}. (i. 773^{d}.) *Eus.* D.Ev. in Ps. 382^{d}. | *υἱου ιδιου* FG.
— *ουκ* ABℵC. rel. vv. *Orig.* i. 16^{c}. ii. iii. *bis. Orig. Int.* iii. 891^{e}. *Eus.* D.Ev. in Ps. (*μὴ φεισάμενος Orig.* i. 773^{d}.) | om. DFG.
— *αλλα* BℵD*FG. | ‡ *αλλ᾽* ς. ACD^{c}. 17. 37. 47. KsLP. *Orig.* i. 16^{c}. 773^{e}. iii. *Eus.* D.Ev. in Ps.
— *αυτον Orig.* i. *bis.* iii. *bis. Orig. Int.* iii. *Eus.* D.Ev. in Ps. | *ἑαυτον* L *sic.*
— *τα* ABℵCD^{c}. rel. *Orig.* i. 16^{c}. | om. D*FG. Arm.
— *χαρισειται* 17.
34. *χριστος*] add. *Ιησους* AℵCFG. 17. L. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. 607^{a}. | om. BD. 37. 47. Ks. Syrr.Pst.&Hcl. *Iren.* 207. *Hil.* 1077^{a}.
— *εγερθεις*] † praem. *και* ς. DFG. 37. 47. KsL. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.(*sic*)&Hcl. *Iren.* | om. ABℵC. 17. *Am.** Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. (*Hil.*) (om. *μαλλον δε* Syr.Pst.) ‖ add. *εκ νεκρων* Aℵ*C. 17. Memph. | om. Bℵ^{c}DFG. 37. KsL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. *Iren.* 207. *Hil.*
34. *ὁς και* 1^{0}. Bℵ^{c}DFG. rel. *Am. Harl.* Syr.Hcl. *Orig. Int.* iv. | om. *και* Aℵ* (add.^{c})C. 47. Vulg. *Cl.* Memph. Goth. *Iren. Hil.* | om. *ὁς* Syr.Pst. Æth. | *και ὁς* Arm.
— *του θεου*] om. *του* B.
— *και εντυγχ.*] om. *και* 47. (*εντυγχανη* C*.)
— *ὑπερ*] *ὑπερει sic* FG.
35. *τις*] add. *ουν* FG. Vulg. *Cl. m.* Arm. (et ver. 34.) *Orig. Int.* iv. 607^{a}.) | om. rel. *Am.* rel. *Orig.* i. 316^{d}. ii. 631^{e}. iii. 609^{d}. 640^{b}. Cat. Cram. 155. *Orig. Int.* ii. 70^{e}. 370^{a}. iii. 29^{c}. iv. 459^{a}. *Eus.* in Es. 363^{d}. in Ps. 43^{a}. 164^{c}. 335^{a}. 365^{a}. 593^{e}. *Tert.* Scorp. 13. *Cypr.* 15. 36. 265. 311. *Hil.* 182^{b}. 291^{b}. *Luc.* 251. | add. *γαρ Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 30. Jahn 78.) *Orig. Int.* iv. 568^{d}.
— *χωρισει Orig.* i. ii. iii. 640^{b}. rel. | *-ση* A. *Orig.* iii. 609^{d}. (*χαρισει* 37 *Scr.*)

28. iis qui *Cl* | propositum *om. Am.** | 29. filii sui *Cl.* | 30. illos et glorificavit *Cl.* | 31. dicemus *Cl.* | 32. proprio filio suo *Cl.* | 33. accusavit *Am.* | *add.* adversus *Cl.* | 34. "et" 1^{0}. *om. Am.** | qui est ad dex. *Cl.* | 35. quis ergo nos *Cl.* | separavit *Am.*

A B ℵ (C) D. FG. 17. 37. 47. KL.

[x] Ps. 43(44): 23.

ἀγάπης τοῦ χριστοῦ; θλῖψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς
ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα; 36 καθὼς
γέγραπται ὅτι[x] ‡"Ἑνεκὲν" σου θανατούμεθα ὅλην τὴν
ἡμέραν, ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. 37 ἀλλ'
ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος
ἡμᾶς· 38 πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωή,
οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαί, ‡οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλ-
λοντα οὔτε δυνάμεις," 39 οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος
οὔτε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ
τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ τῆς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ
ἡμῶν.

IX. 1 Ἀλήθειαν λέγω ἐν χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συμ-
μαρτυρούσης μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν πνεύματι

a caritate Christi? tribulatio
an angustia an persecutio an
fames an nuditas an periculum
an gladius? 36 Sicut scriptum
est quia propter te mortifica-
mur tota die, aestimati sumus
ut oves occisionis. 37 Sed in
his omnibus superamus propter
eum qui dilexit nos. 38 Certus
sum enim quia neque mors
neque vita neque angeli neque
principatus neque instantia
neque futura neque fortitudo
39 neque altitudo neque pro-
fundum neque creatura alia
poterit nos separare a caritate
dei quae est in Christo Iesu
domino nostro.

1 Veritatem dico in Christo,
non mentior, testimonium
mihi perhibente conscientia
mea in spiritu sancto,

35. *του χριστου* ACDFG. 17. 37. 47. KL. Vulg. *m.* Syr.Pst. Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig.* i. (Delarue.) ii. 631^{e}. iii. 640^{b}. *Orig. Int.* iv. 459^{a}. *Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 30. *Pet.*) *Eus.* in Es. in Ps. 164^{c}. Mart. 2. *Tert.* Scorp. *Cypr. quater. Hil.* 291^{b}. *Luc.* 251. | *του θεου* Bℵ. *Orig.* i. edd. quaedam. *Orig. Int.* ii. 70^{e}. 370^{a}. iii. 29^{c}. 833^{a}. iv. 568^{d}. 607^{a}. *Eus.* in Ps. 43^{a}. 335^{a}. 365^{a}. 593^{a}. *Hil.* 182^{c}. ‖ add. *της εν χριστῳ Ιησου* B. *Orig. Int.* ii. 70^{e}. iii. 29^{c}. iv. 568^{d}. | non habent rel. *Orig.* i. ii. iii. *Orig. Int.* ii. 370^{a}. iii. 833^{a}. iv. 459^{c}. 607^{a}. *Meth. Eus.* in Ps. 5^{ies}. *Tert. Cypr. quater. Hil. bis. Luc.* (vid. ver. 39.) (*απο της αγαπης του χριστου και αγαπης του θεου εν χριστῳ Ιησου Orig.* i. 316^{d}. 1^{0}.)

— *η* 2^{0}. ABℵCD^{c}. vv. *Orig.* i. *Orig. Int.* ii. iii. 833^{a}. *Meth. Eus.* in Ps. 164^{d}. 335^{a}. 365^{a}. 593^{e}. *Tert. Cypr. Hil. Luc.* 251. | om. D*FG.

36. *ἑνεκεν* ABℵDFG. 17. 37. 47. L. *Clem.* 585. *Orig.* i. 316^{e}. (Cod. Bodl.) *Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 30. Jahn 78.) | ‡ *ἑνεκα* ς. CKs. (*Orig.* Cod. Rom.) *Hipp.* (Lagarde 199.)

37. *δια του αγαπησαντος* ABℵC. 17. 37. 47. KsL. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. *Clem.* 585. *Orig.* i. 316^{c}. 317^{a}. *Orig. Int.* iv. 607^{a}. *Meth. Eus.* in Ps. 23^{c}. | *δια τον αγαπησαντα* DFG. Vulg. (Æth.) *Orig. Int.* iii. 833^{b}. iv. 459^{b}. *Tert.* Scorp. 13. *Cypr.* 36. 265. 311. *Hil.* 291^{c}. *Luc.* 251.

38. *αγγελοι* ABℵC. rel. Vulg. Syrr.Pst. &Hcl. Goth. Arm. Æth. *Clem.* 606. *Orig.* i. 316^{e}. *Orig. Int.* i. 141^{d}. ii. 462^{b}. iii. 833^{b}. 963^{b}. iv. 459^{b}. 568^{d}. 608^{d}. 609^{c}. *Hil.* 291^{c}. | *αγγελος* DFG. Memph. ‖ add *ουτε εξουσια* D.

— *αρχαι*] add. *ουτε εξουσιαι* C. Syr.Hcl.* *Orig. Int.* i. iv. 459^{b}. | om. *Clem.* 606. *Orig.* i. *Orig. Int.* ii. iii. *bis.* iv. 568^{d}. 608^{d}. *Hil.*

— *ουτε ενεστωτα ουτε μελλ. ουτε δυναμεις* ABℵC(D)FG. 37. 47. (*Am.*) Syr.Hcl. Memph. Arm. *Zoh.* Æth. *Orig.* i. *Orig. Int.* ii. iii. *bis.* iv. 459^{b}. 608.^{d} *Eus.* in Ps. 593^{e}. Mart. 2. *Hil. Am.* (*δυναμις* D.) | ‡ *ουτε δυναμεις ουτε ενεστωτα ουτε μελλ.* ς. 17. KsL. Vulg. *Cl.* Syr.Pst. Goth. | om. *ουτε δυναμεις. Orig. Int.* i. *Clem.* (om. *ουτε μελλ. Clem.*) | utroque loco Vulg. *Cl.* ut vid.

39. *τις* Arm. *Clem.* 606. *Orig.* i. 316^{e}. *Orig. Int.* i. 141^{d}. iii. 833^{b}. iv. 459^{b}. 568^{d}. 608^{d}. *Eus.* in Ps. 593^{e}. | om. DFG. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Æth. *Orig.* ii. 462^{f}. *Orig. Int.* iii. 963^{b}. *Tert.* Scorp. 13. *Hil.* 291^{c}. | *τι* 37.

— *δυνησεται Clem. Orig.* i. *Orig. Int.* i. ii. iii. *bis.* iv. *ter. Eus.* in Ps. 335^{b}. 593^{e}. *Tert. Hil.* | *δυναται* 17. Arm.

— *του θεου*] Christi (om. ad fin. ver.) Æth.

— *τῳ κυριῳ* BℵD. 17. 37. 47. KsL. Vulg. *Clem. Orig.* i. 316^{f}. Cat. Cram. *Cor.* 12. *Orig. Int.* i. ii. 463^{a}. iii. iv. *ter. Tert. Hil.* | *του κυριου* ACFG.

1. *χριστῳ*] add. *Ιησου* D*FG. Arm. MSS. *Orig. Int.* iv. 459^{b}. | om. ABℵCD^{c}. rel. Vulg. rel. *Orig. Int.* iv. 610$^{d \cdot b}$(*bis.*)

— *εν πνευμ. Orig.* iv. 357^{b}. *Orig. Int.* iv. *ter.* | *συν πν.* FG.

2. *τῃ καρδιᾳ Orig.* ii. 790^{a}. *Orig. Int.* iv. 610^{d}. | *της καρδιας* 17. K. | (*ωδυνη* 17.)

3. *ηυχομην* ABℵCFG. 37. 47. *Eus.* in Ps. 443^{a}. ad Steph. Mai. 225. | *ευχομην* D. 17. KL. *Orig.* Cat. Cram. *Cor.* 253.

— *αναθεμα ειναι αυτος εγω* ABDFG. Syr.Hcl. Goth. *Orig. Int.* iv. 610^{d}. | *ειναι αναθεμα αυτος εγω* ℵ. | ‡ *αυτος εγω αναθεμα ειναι* ς. C. 17. 37. 47. KL. Vulg. (Syr.Pst.) (Memph.) Arm. (Æth.) (*Orig. Int.* ii. 362^{b}.) (*Cypr.* 287.) | om. *αυτος εγω Eus.* in Ps. ad Steph. *Mai.* 225. om. *εγω Orig.* Cat. Cram.

— *απο* ABℵCF. rel. *Orig.* Cat. Cram. | *ὑπο* DG.

— *αδελφων μου των* AB*mg* ℵCD. rel. vv. *Orig.* Cat. Cram. *Orig. Int.* ii. iv. *Eus.* in Ps. ad Steph. *Cypr.* | om. B*txt.* *Rl. Mai.*

— *μου* ult. ABℵCD^{c}. rel. (vv.) *Orig.* Cat. Cram. *Orig. Int.* ii. iv. 610^{d}. *Eus.* in Ps. ad Steph. *Cypr.* | om. D*FG. Goth. *Orig. Int.* iv. 611^{b}. 612^{b}. (om. 1^{0}. Arm. ed.)

35. an persecutio *post* an periculum *Cl.* | 36. sicut oves *Cl.* | 38. neque principatus neque virtutes *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.

ἁγίῳ, 2 ὅτι λύπη μοι ἐστιν μεγάλη, καὶ ἀδιάλειπτος
ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου, 3 (ηὐχόμην γὰρ ‡ ἀνάθεμα εἶναι
αὐτὸς ἐγὼ″ ἀπὸ τοῦ χριστοῦ), ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν
μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα· 4 οἵτινές εἰσιν
4. ἡ διαθήκη Ἰσραηλῖται, ὧν ἡ υἱοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθῆ-
και καὶ ἡ νομοθεσια καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι,
5 ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα,
ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας,
¶ C. ἀμήν.¶
ΙΔʹ 12 6 Οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ.
οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραήλ, οὗτοι Ἰσραήλ· 7 οὐδ'
ὅτι εἰσὶν σπέρμα Ἀβραάμ, πάντες τέκνα, ἀλλ' ἐν
y Gen. 21:12. y Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα. 8 τουτ' ἔστιν, οὐ

2 quoniam tristitia est mihi magna et continuus dolor cordi meo: 3 optabam enim ipse ego anathema esse a Christo pro fratribus meis, qui sunt cognati mei secundum carnem, 4 qui sunt Israhelitae, quorum adoptio est filiorum et gloria et testamenta et legislatio et obsequium et promissa, 5 quorum patres, et ex quibus Christus secundum carnem, qui est super omnia deus benedictus in saecula, amen.

6 Non autem quo exciderit verbum dei. Non enim omnes qui ex Israhel, hi sunt Israhelitae; 7 neque quia semen sunt Abrahae, omnes filii, sed, In Isaac vocabitur tibi semen. 8 Id est, non qui filii carnis,

3. *κατα σαρκα*] praem. *των* DFG. | om. ABℵC. rel. *Orig.* Cat. Cram. *Orig. Int.* iv. *bis. Eus.* in Ps. ad Steph. Mai 225.

4. *ὧν ἡ υἱοθ...επαγγελιαι* (*Orig.* iii. 346^{b}. *Orig. Int.* iv. 610^{d}. (611^{c}.) (634^{d}.) (639^{a}.) *Cypr.* 287. *Hil.* 78^{e}. | om. A.

— *ἡ υἱοθ. Orig.* iii. 346^{b}. | om. *ἡ* FG.

— *αἱ διαθηκαι* ℵC. 17. 37. 47. Ks. *Am. Harl.** *Tol. d. f. g.* Syrr. Pst. & Hel. Memph. Goth. Arm. *Orig. Int.* iv. 610^{a}. 611^{c}. 634^{d}. 639^{a}. *Hil.* 78^{e}. (*και διαθηκαι* Syr. Hcl. mg. *Gr.*) | *ἡ διαθηκη* BDFG. Vulg. *Cl. Harl.*² Æth. *Cypr.* 287. (vid. A. supra.) | om. *και αἱ διαθ. και ἡ νομοθ.* L. (post *ἡ νομοθ.* Goth.)

— *αἱ επαγγελιαι* BℵC. rel. (vv.) *Orig. Int.* iv. 610^{a}. 611^{d}. 639^{a}. *Cypr.* | *ἡ επαγγελια* D. Memph. | *επαγγελια* F(G *ηπαγγ.*) om. art.

5. *οἱ*] om. FG.

— *και εξ Iren.* 205. *Orig. Int.* iv. 610^{a}. *Hil.* 970^{a}. | om. *και* FG. *Cypr.* 287. *Hil.* 78^{e}. 850^{d}. (*εξ ὧν και* Arm.)

— *το* (vid. *Clem. Rom.* 1 ad Cor. xxxii. | om. FG. Arm. | *τα* C*. | *ὁ Hipp.* (semel). c. Noet. 6. [ii. 10.] (1°.)

— *ὁ ων* cum Christo conjungunt veteres, quod sciam, omnes, e.g. "Quorum patres et ex quibus Christus secundum carnem qui est Deus super omnes benedictus in saecula." *Iren.* 205. *ὁ ἀπόστολος ἕνα θεὸν ὁμολογεῖ λέγων, ὧν οἱ πατέρες ἐξ ὧν ὁ χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. Hipp.* c. Noet. 2. (ii. 7.) *οὗτος (χριστὸς) ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεός ἐστιν. Hipp.* c. Noet. 6. (ii. 10.) et ibi *bis* habet. *χριστὸς γάρ ἐστιν ὁ κατὰ πάντων θεός. Hipp.* Phil. x. 34. (339.) | "Ex ipsis ergo est Christus secundum carnem, qui est super omnia Deus benedictus in secula. Christum aliud secundum carnem esse et aliud secundum spiritum jam et in prioribus hujus epistolae partibus designavit ubi dicit, Qui factus est ex semine David secundum carnem, qui destinatus est filius Dei in virtute secundum spiritum sanctificationis.... Quid de hoc loco apostoli facient, in quo aperte Christus super omnia Deus esse perhibetur." *Orig. Int.* iv. 612$^{b\,c}$. (vid. et iv. 610^{a}.) "Ex quibus Christus, qui est, inquit, Deus super omnia benedictus in aevum omne." *Tert.* adv. Prax. 13. (vid. et cap. 15.) "Quod Deus Christus...Item Paulus ad Romanos, optabam ego ipse anathema, etc....ex quibus Christus secundum carnem, qui est super omnia Deus benedictus in secula." *Cypr.* 287. "Quod si et apostolus Paulus; Quorum, inquit, et ex quibus Christus secundum carnem, qui est super omnia Deus benedictus in secula, in suis literis scribit." *Novat.* 99. "Sed non ignorat Paulus Christum Deum, dicens, Quorum patres et ex quibus Christus qui est super omnia Deus. Non hic creatura in Deum deputatur sed creaturarum Deus est, qui super omnia Deus est." *Hil.* 970^{a}. *περὶ γὰρ τούτου* (sc. Christum esse Deum) *γέγραπται....παρὰ τῷ ἀποστόλῳ, Ἐξ ὧν ὁ χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων Θεός κ.τ.λ. Syn. Ant.* Routh. iii. 292, 3. vid. et Augustini Speculum cap. II. "De distinctione personarum patris filii et spiritus sancti." Contra haec nihil valet quod saepe dicit Eusebius, apud quem *ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸς* est Pater solus Cyrillus contra Julianum qui negaverat Jesum a Paulo *Deum* nuncupatum esse (*τὸν γοῦν Ἰησοῦν οὔτε Παῦλος ἐτόλμησεν εἰπεῖν θεόν*), sic respondit, *καὶ γοῦν ὁ πάνσοφος Παῦλος....ἰδοὺ γάρ, ἰδοὺ τὸν κατὰ σάρκα ἐξ Ἰουδαιῶν, τουτέστι χριστόν, καὶ θεὸν ἐπὶ πάντων, καὶ μὴν καὶ εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν, εἶναί φησιν.* 327.

6. *Ισραηλ* 2°. ABℵ. rel. *Tol. Orig.* i. 182. 187. | *Ισραηλειται* DFG. Vulg. Arm. *Orig. Int.* ii. 138^{d}. 280^{a}. iv. 612^{b}. ("non omnes illi Israel qui egressi sunt ex Ægypto." Æth.

7. *Ισαακ* ABℵ^{c}F. rel. | *Ισακ* ℵ*DG. *Fuld.*

8. *ου*] praem. *ὁτι* B(²*Rl. Mai*¹*Alf.*)ℵ^{c}. 37. Arm. *Orig.* i. 299^{e}. | om. AB(**Rl. Mai*)ℵ*D. rel. Vulg. *Orig. Int.* iv. 612^{b}. (*ου γαρ Orig.* i. 182. 183.)

2. mihi magna est *Cl.* | 3. ego ipse *Cl.* | 4. testamentum *Cl.* | 5. ex quibus est Chr. *Cl.* | 6. quod exciderit *Cl.* | ex Israel sunt ii sunt *Cl.* | 7. qui semen *Cl.*

ABℵD. FG. 17. 37. 47. KL[P].

τὰ τέκνα τῆς σαρκός, ταῦτα τέκνα τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ
τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα. 9 ἐπαγ-
z Gen. 18:20. γελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος, z Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον
ἐλεύσομαι καὶ ἔσται τῇ Σάῤῥᾳ υἱός. 10 οὐ μόνον δέ,
ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα Ἰσαὰκ τοῦ
πατρὸς ἡμῶν· 11 μή πω γὰρ γεννηθέντων μηδὲ
§ P. πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ ‡ φαῦλον,″ ἵνα ἡ § κατ' ἐκλογὴν
‡ πρόθεσις τοῦ θεοῦ″ μένῃ, 12 οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλ' ἐκ τοῦ
a Gen. 25:23. καλοῦντος, ‡ ἐῤῥέθη″ αὐτῇ ὅτι a Ὁ μείζων δουλεύσει
b Mal. 1:2, 3. τῷ ἐλάσσονι· 13 καθὼς γέγραπται, b Τὸν Ἰακὼβ ἠγά-
πησα, τὸν δὲ Ἡσαῦ ἐμίσησα.

14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ
c Ex. 33:19. γένοιτο. 15 τῷ ‡ Μωυσεῖ γὰρ″ λέγει, c Ἐλεήσω ὃν ἂν
ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν οἰκτείρω. 16 ἄρα οὖν οὐ
τοῦ θέλοντος οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ‡ ἐλεῶν-
d Ex. 9:16. τος″ θεοῦ. 17 λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραὼ ὅτι d Εἰς
αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν
δύναμίν μου καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν
πάσῃ τῇ γῇ. 18 ἄρα οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει
19. τί * [οὖν]″ σκληρύνει. 19 ἐρεῖς ‡ μοι οὖν,″ Τί ἔτι μέμφεται; τῷ
γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν; 20 ‡ Ὦ ἄνθρωπε,
μενοῦν γε,″ σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ θεῷ;

hii filii dei, sed qui filii sunt
promissionis aestimantur in
semine. 9 Promissionis autem
verbum hoc est, Secundum hoc
tempus veniam et erit Sarrae
filius. 10 Non solum autem,
sed et Rebecca ex uno concu-
bitu habens Isaac patre nostro:
11 cum enim nondum nati fuis-
sent aut aliquid egissent bonum
aut malum, ut secundum
electionem propositum dei
maneret, 12 non ex operibus sed
ex vocante, dictum est ei
quia maior serviet minori,
13 sicut scriptum est, Iacob
dilexi, Esau autem odio habui.

14 Quid ergo dicemus? num-
quid iniquitas apud deum?
Absit. 15 Mosi enim dicit,
Miserebor cuius misereor, et
misericordiam praestabo cuius
miserebor. 16 Igitur non vo-
lentis neque currentis, sed mi-
serentis est dei. 17 Dicit enim
scriptura Pharaoni quia in hoc
ipsum excitavi te ut ostendam in
te virtutem meam et adnuntietur
nomen meum in universa terra.
18 Ergo cuius vult miseretur,
et quem vult indurat. 19 Dicis
itaque mihi, Quid adhuc
quaeritur? voluntati enim eius
quis resistit? 20 O homo, tu
quis es qui respondeas deo?

8. *του θεου Orig.* i. 182. 183. | om. *του* FG. 37. *Orig.* i. 299[e].
9. *ὁ λογος*] om. *ὁ* D *sic*.
10. *Ρεβεκκαν* 37.
— *Ισαακ*] *Ισακ* D.
11. *γενηθεντων* D*.
— *μηδε Orig.* iv. 84[e]. 85[a]. *Orig. Int.* i. 99[b]. | *η* FG. Vulg. *Orig. Int.* iv. 613[a]. | *μητε Orig.* i. 205[a].
— *φαυλον* ABℵ. 37. 47. *Orig.* i. iv. *bis*. | ‡ *κακον* ς. DFG. 17. KsL.
— *προθεσις* ante *του θεου* ABℵDFG. 17. 37. 47. KLP. Vulg. *Iren.* 257. *Orig.* i. iv. *ter*. *Orig. Int.* i. 99[b.d.] ii. 348[f]. iv. 613[a.d.] | ‡ post ς.
— *μενῃ Orig.* i. iv. *bis*. | *μεινη* FG. | *μενει* 17 (-εῖ). P. *μεν.* A.
12. *ερρεθη* AB**Rl.Mai.*ℵD*FGKP. | ‡ *ερρηθη* ς. B[2]D[c]. 17. 37. 47. L. *Orig.* iv. 84[e]. 85[a]. ‖ add. *γαρ* P.
— *αυτῃ Orig. Int.* i. 99[c]. | om. D*. *Harl.** Syr.Pst. *Orig.* (i. 205[b].) iv. *Orig. Int.* ii. 348[f]. iv. 613[a].
— *μειζων Orig.* i. iv. | -*ζον* ℵ* (corr.[c])

12. *δουλευσει Orig.* i. iv. | -*σῃ* L.
13. *καθως* AℵD. rel. | *καθαπερ* B. *Orig.* iv. 84[e].
14. *ουν*] om. 47 *Gb.*
— *τῳ θεῳ* ABℵD[c]. rel. *Clem.* 641. *Orig.* iv. 84[e]. | om. *τῳ* D*FG.
15. *τῳ Μω. γαρ* BℵDFG. 47. P. | ‡ *τῳ γαρ Μω.* ς. A. 17. 37. KsL. | *Μωυσῃ* 17. 37. 47. KLP. *Μωυσει* ℵFG. *Μωσῃ* ς. B*Bch.*(**Rl.Mai.*)D | *Μωσει* AB *Btly.*([2]*Rl.Mai.*)
— *οικτειρω*] -*ρησω* 37.
16. *ελεωντος* AB**Rl. Mai*ℵD[b]GP. | ‡ *ελεουντος* ς. B[2]. 17. 37. 47. Ks. *Orig.* i. 114. 129. 130. ii. 571[d]. *Eus.* in Ps. 19[b]. | *ευδοκουντος* L.
17. *ενδειξωμαι*] -*ξομαι* F(non G.) 17. LP.
— *ὁπως* 2[o].] add *αν* FG.
— *διαγγελῃ*] *διαγγειλη* 37. | *διαγγελει* LP.
18. *ὁν* 1[o]. *Orig.* i. 114. 115. 123. 132. ii. 116[d]. *Orig.* Cat. 341. *Orig. Int.* iv. 613[c]. 614[a.d.] 615[c]. | om. L.

18. *θελει* 1[o]. *Orig.* i. *quater*. ii. 116[d]. | *θελῃ* 17 *bis*. L. *Orig.* Cat. 341. (1[o].) ‖ add. *ὁ θεος* D. *Orig.* i. 114. 115. | om. *Orig.* i. 123. 132. ii. Cat. *Orig. Int.* iv. 613[c]. 614[a.d]. 615[c].
— *ελεει* ABℵD[c]. 17. 37. 47. KsLP. *Orig.* i. *ter*. *Orig.* ii. Cat. | *ελεᾳ* D*FG.
— *ὁν δε θελει .... η ουκ εχει*(21) ab alia manu in *A ut vid.* ‖ (qui autem non vult Memph.)
19. *μοι ουν* ABℵ. 37. 47. P. Syr.Hcl. Goth. *Orig* i. 132. [Syr.Pst. Arm. Æth.] | ‡ *ουν μοι* ς. DFG. 17. KsL. Vulg. Memph. *Orig.* i. 114. ii. 116[d]. *Orig. Int.* ii. 140[d]. iv. 613[c].
— *τι*] add. *ουν* BDFG. *Orig. Int.* ii. 140[d]. iv. | om. Aℵ. 17. 37. 47. KsL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig.* i. *bis*. *Orig.* ii. *Orig. Int.* ii. 299[b].

8. hi filii *Cl.* | 9. prom. enim *Cl.* | 10. autem illa sed *Cl.* | patris nostri *Cl.* | 11. boni egissent aut mali *Cl.* | 17. *om.* enim *Am.* | et ut annun. *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. Goth. Arm. Æth.
[e] Es. 45:9.
23. [καὶ] ἵνα
[f] Hos. 2:25.
26. ἐρρ. [αὐτοῖς]
[g] Hos. 1:10.
[h] Es. 10:22.
28. συντέμνων [ἐν δικαιοσύνῃ, ὅτι λόγον συντετμημένον]
[i] Es. 1:9.
ΙΕ'

[e] μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι, Τί με ἐποίησας
οὕτως; 21 ἢ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ,
ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι ὃ μὲν εἰς τιμὴν
σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν; 22 εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸς ἐν-
δείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ,
ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆς κατηρτι-
σμένα εἰς ἀπώλειαν, 23 καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον
τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέους, ἃ προητοίμασεν
εἰς δόξαν; 24 οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον
ἐξ Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν, 25 ὡς καὶ ἐν τῷ
Ὡσηὲ λέγει, [f] Καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου,
καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην, ἠγαπημένην. 26 καὶ ἔσται
ἐν τῷ τόπῳ οὗ ‡ ἐρρέθη" †, [g] Οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ
κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος. 27 Ἡσαΐας δὲ κράζει
ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ, [h] Ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν
Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ ‡ ὑπό-
λειμμα" σωθήσεται· 28 λόγον γὰρ συντελῶν καὶ
συντέμνων † ποιήσει κύριος ἐπὶ τῆς γῆς. 29 καὶ καθὼς
προείρηκεν Ἡσαΐας, [i] Εἰ μὴ κύριος σαβαὼθ ἐγκα-
τέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν,
καὶ ὡς Γόμορρα ἂν ὡμοιώθημεν. 30 τί οὖν ἐροῦ-
μεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην

Numquid dicit figmentum ei
qui se finxit, Quid me fecisti
sic? 21 An non habet potesta-
tem figulus luti ex eadem
massa facere aliut quidem vas
in honorem, aliut vero in con-
tumeliam? 22 Quod si volens
deus ostendere iram et notam
facere potentiam suam sustinuit
in multa patientia vasa irae
aptata in interitum, 23 ut osten-
deret divitias gloriae suae in
vasa misericordiae, quae prae-
paravit in gloriam, 24 quos et
vocavit nos non solum ex Iu-
daeis sed etiam ex gentibus;
25 sicut in Osee dicit, Vocabo
non plebem meam plebem
meam et non misericordiam
consecutam misericordiam con-
secutam, 26 et erit in loco ubi
dictum est, Non plebs mea vos,
ibi vocabuntur filii dei vivi.
27 Esaias autem clamat pro
Israhel, Si fuerit numerus fi-
liorum Israhel tamquam arena
maris, reliquiae salvae fient:
28 verbum enim consummans
et brevians in aequitate, quia
verbum breviatum faciet do-
minus super terram. 29 Et si-
cut praedixit Esaias, Nisi
dominus Sabaoth reliquisset
nobis semen, sicut Sodoma
facti essemus et sicut Gomorra
similes fuissemus. 30 Quid er-
go dicemus? quod gentes quae
non sectabantur iustitiam

19. *τῳ γαρ St.* 3. ABℵDFG. 17. 37. 47. KLP. vv. Arm. Æth. *Orig.* i. 114. 132. 135. ii. *Orig. Int.* ii. *bis.* iv. | om. *γαρ Elz.*
20. *ω ανθρωπε* ante *μενουνγε* A(B)ℵ*. 37. 47. *Orig.* i. 132. (*μενουν* B. contra Memph. *Graecè. Orig.* i. *quater*) | ‡ post ϛ. ℵ^c D^c. 17. KsLP. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. (Arm.) *Orig.* i. 114. 135 *bis.* (post *συ τις ει* Arm.) | *ω ανθρωπε* tantum D*FG. Vulg. Æth. *Orig. Int.* ii. 140^{d.f.} 299^b. iv. 614^a. 615^b. *Meth.* (ap. Epiph. lxiv. 28. Jahn 77.)
— *πλασαντι*] *πλασματι* 47*.
— *εποιησας Orig.* i. 114. 133. *Meth.* | *επλασας* D.
— *εχη* P.
22. *ηνεγκεν Orig.* ii. 119^b. *Orig. Int.* iii. 279^e. iv. 616^d. 617^a. | om. FG.
— *σκευη*] praem. *εις* FG. | om. *Orig.* ii. *Orig. Int.* iii. iv. *bis.*
23. *και ἱνα* AℵD. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. | om. *και* B. 37. 47 *mg.* Vulg. Memph. Goth. Æth. *Orig.* ap. Gb. *Orig. Int.* iii. 279^e. iv. 616^d. 617^a.
23. *γνωρισει* 17.
— *τον πλουτον*] *το πλουτος* FG.
— *δοξης*] *χρηστοτητος* P.
25. *εν* AℵD. rel. *Orig. Int.* iv. 616^d. | om. B. (om. et *τῳ* B*Bch.*)
— *'Ωσηε*] *ωση* FG. | *οσηε* K. | *ωοε* P.
— *ουκ*] post *ηγαπημενην* 1°. 17. (ante *Orig. Int.* iv. 616^d. 618^a.)
— fin.] add. et non misericordiam consecutam misericordiam consecutam. Vulg. Arm. MSS. (om. et non dilectam dilectam *Am. Tol. Fuld.*)
26. *οὑ*] *ω* ℵ*.
— *ερρεθη* AB**Rl. Mai*ℵD*. 17. KP. | ‡ *ερρηθη* ϛ. B^2 D^c. 37. 47. L. | *αν κληθησονται* FG. *Orig. Int.* iv. 616^d. || † add. *αυτοις* ϛ. AℵD. rel. Syr.Hcl. Memph. Goth. Æth. vid. Hos. | om. BFG. *Am.* Syr.Pst. *Iren.* 257. *Orig. Int.* iv.
— *κληθησονται*] add. *οὑτοι* P.
27. *ὑπολειμμα* ABℵ*. *Eus.* D.Ev. 62^c. 64^d. in Es. 399^a. (*ὑπολειμα* B*Btly.* (^2*Rl.*) *ὑπολιμα Rl.**) | *ὑποκαταλειμμα* 47. | ‡ *καταλειμμα* ϛ. ℵ^a DFG. rel. (vid. LXX.)
28. *συντέμνων*] † add. *εν δικαιοσυνη ὁτι λογον συντετμημενον* ϛ. ℵ^c DFG. 17. 37. 47 *mg.* KsLP. Vulg. Syr.Hcl. Goth. (Arm.) *Orig. Int.* iv. 618^d. *Eus.* D.Ev. 62^c. (vid. Es. x. 22, 23.) (om. *εν δικαιοσυνη Eus.* D.Ev. MS.) | om. ABℵ*. 47*. Syr.Pst. Memph. Æth. *Eus.* D.Ev. 64^d. in Es. 399^a.
— *κυριος*] praem. *ὁ* B. | om. AℵD. 47 *txt. et mg.* rel. *Eus.* D. Ev. *bis.* in Es.
29. *κυριος*] add. *ὁ θεος* 17. | om. *Orig.* iii. 711^b. *Orig. Int.* iv. 618^d. *Eus.* D.Ev. 62^c. 64^d. Ecl. Pr. 27.
— *εγκατελιπεν* BℵD*. rel. *Eus.* D.Ev. *bis.* Ecl. Pr. | -*λειπεν* AD^c FGKL*Tf.* P. | praem. *ω* FG.
— *ὡμοιωθ.* BℵD. 17. 37. Ks. *Eus.* D. Ev. *bis.* Ecl. Pr. | *ὁμοιωθ.* AFGLP. (*Orig.* iii.)

22. Deus volens *Cl.* | apta *Cl.* et *Am.*** | 25. vocavi *Am.* | pleb. meam *add.* et non dilectam dilectam *Cl.* | 26. dictum est eis *Cl.* | 28. et abbrevians *Cl.*

ABℵ[C]D. FG. 17. 37. 47. KLP.

κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πί-
στεως· 31 Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης,
εἰς νόμον † οὐκ ἔφθασεν; 32 διὰ τί; ὅτι οὐκ ἐκ πί-
στεως, ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων †· προσέκοψαν † τῷ λίθῳ τοῦ
[k] Es. 8:14. 28:16. προσκόμματος, 33 καθὼς γέγραπται, [k] Ἰδοὺ τίθημι ἐν
Σιὼν λίθον προσκόμματος, καὶ πέτραν σκανδάλου, καὶ
† ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται.
X. 1 Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας, καὶ ἡ
δέησις † πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ ‡ αὐτῶν″ † εἰς σωτηρίαν.
2 μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ'
οὐ κατ' ἐπίγνωσιν. 3 ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ
δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν † ζητοῦντες στῆσαι, τῇ
δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν.
13 4 Τέλος γὰρ νόμου χριστὸς εἰς δικαιοσύνην
5. γράφει ὅτι τ. δικ. τ. ἐκ τοῦ νόμου, Ὁ ποιήσας — [αὐτά] παντὶ τῷ πιστεύοντι. 5 ‡ Μωυσῆς″ γὰρ γράφει τὴν
δικαιοσύνην τὴν ἐκ † νόμου ὅτι [l] Ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄν-
θρωπος ζήσεται ἐν ‡ αὐτῇ·″ 6 ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιο-
[l] Lev. 18:5. [m] Deut. 30:11-14. σύνη οὕτως λέγει, Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, [m] Τίς
ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἔστιν χριστὸν κα-
ταγαγεῖν· 7 ἤ, Τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον;

adpraehenderunt iustitiam, iustitiam autem quae ex fide est; 31 Israhel vero sectans legem iustitiae in legem iustitiae non pervenit. 32 Quare? quia non ex fide, sed quasi ex operibus: offenderunt in lapidem offensionis, 33 sicut scriptum est, Ecce pono in Sion lapidem offensionis et petram scandali, et omnis qui credit in eum non confundetur.

1 Fratres, voluntas quidem cordis mei et obsecratio ad deum fit pro illis in salutem. 2 Testimonium enim perhibeo illis quod aemulationem dei habent, sed non secundum scientiam. 3 Ignorantes enim dei iustitiam et suam quaerentes statuere, iustitiae dei non sunt subiecti.

4 Finis enim legis Christus ad iustitiam omni credenti. 5 Moses enim scripsit quoniam iustitiam quae ex lege est qui fecerit homo, vivet in ea. 6 Quae autem ex fide est iustitia sic dicit, Ne dixeris in corde tuo, Quis ascendit in caelum? id est Christum deducere; 7 aut, Quis descendit in abyssum? hoc est Christum

30. κατελαβεν] add. την G(non F.)
— δικαιοσυνην 1°.] δικαιωσυνη 17. K.
— την] της FG.
31. νομον post δικαιοσ. P.
— εις νομον *Orig. Int.* iv. 618e. 619e. 620c. | om. 17. ‖ † add. δικαιοσυνης ς. ℵc(F cum obelo). 37. KsL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. om. ABℵ* D(F cum obelo)G. 17. 47. Memph. Æth. *Orig. Int.* iv. *ter.*
— εφθασεν] εφθοχεν FG.
32. εργων] † add. νομου ς. ℵcD. 17. 37. 47*mg.* KsLP. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. [Æth.] | om. ABℵ*FG. 47*txt.* Vulg. Memph. *Orig. Int.* iv. 618e. 619a.
— προσεκοψαν] -ψεν ℵ*.(corr.c) | -φαν FG. ‖ † add. γαρ ς. ℵcDc. 17. 37. 47*mg.* KsLP. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. Arm. | om. ABℵ*D*FG. 47*txt.* *Am. Tol.* Memph. Goth. (Æth.) *Orig. Int.* iv. *bis.*
33. Σιων] Σιω A. ‖ add. λιθον ακρογωνιαιον εντιμον και 17. (vid. LXX.) | om. *Orig. Int.* iv. 618c. 619a.
— ὁ πιστευων] † praem. πας ς. 17. 37. KsLP. Vulg. Syr.Hcl. Arm. | om. ABℵDFG. 47. Syr.Pst. Memph. Goth. Æth. *Orig.* iii. 286a. *Orig. Int.* iv. *bis.*
33. ου καταισχυνθησεται ABℵ. rel. *Orig.* iii. | ου μη καταισχυνθῃ DFG.
1. δεησις] add. μου P.
— προς] † praem. ἡ ς. 17. 37. KsL. | om. ABℵDFG. 47. P. Arm.
— αυτων ABℵDFG. 17. 47*txt.* P. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Arm. (Æth.) *Orig. Int.* iv. 620c.*bis.* | ‡ του Ισραηλ ς. 37. 47*mg.* KsL.
— εις σωτ.] ἡ σωτηρια 37. ‖ † praem. εστιν ς. ℵc. 17. 37. 47*mg.* KLP. Syr. Hcl. | om. ABℵ*DFG. 47 *txt.* Vulg. Syr.Pst. Goth. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv.
3. γαρ *Iren.* 241. *Clem.* 451. *Orig. Int.* iv. 619b. 620c. *Tert.* adv. Marc. v. 14. | δε A.
— ιδιαν] † add. δικαιοσυνην ς. ℵ(F)G. 17. 47*mg.* KsL.(-νης F.) Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Æth. *Iren.* Mass. *Orig. Int.* iv. 620c. 653b. *Tert.* (om. ante). | add. post ζητουντες 37. | om. ABD. 47 *txt.* P. Vulg. Memph. Arm. *Iren.* Erasm. *Clem.* 451. *Orig. Int.* iv. 619b.
— ὑπερτ.αιησαν G. ὑπεται.ησαν F.
5. Μωυσης BℵFG. 17. 37. K. | ‡ Μωσης ς. AD. 47. LP.
5. γαρ *Orig. Int.* iv. 621d. 622b. | om. 17.
— την δικ. την εκ † νομου ὁτι BℵcDc. 17**. FG. 37. 47. KsLP. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. († του″ ante νομου ς. DFG. 17*. 37. 47. KLP. Arm. | om. Bℵ.) | ὁτι την δικ. την (της D.) εκ του νομου (ℵ*)D*. 17*. Vulg. *Orig. Int.* iv. *bis.* | ὁτι την δικ. τὴν εκ πιστεως A.
— αυτα BℵcFG. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. *Hil.* 227d. (ταυτα 37*.) | om. Aℵ*D. 47. Vulg. *Orig. Int.* iv. *bis.* cam Memph. *Wilkins.* Goth.
— ανθρωπος *Orig. Int.* iv. *bis.* | om. FG. Syr.Pst. *Hil.*
— αυτῃ ABℵ*. 17. 47. Vulg. Memph. Goth. Æth. | ‡ αυτοις ς. ℵcDFG. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. *Orig. Int.* iv. *bis.* *Hil.*
6. τῃ καρδ. *St.* 3. *Orig.* iv. 44b. 68e. 294b. | om. τῃ *Elz.*
8. λεγει] praem. ἡ γραφη FG. Memph. Æth. | add. D. 17. Vulg. *Cl. Am. Fuld.* Arm. *Orig.* iii. 243e. iv. 44b. 69a.

31. sectando legem *Cl.* | 32. ex fide] om. ex *Am.** | offend. enim *Cl.*
3. justitiam dei *Cl.* | 6. ascendet *Cl.* | 7. descendet *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. [Theb.] Goth. Arm. Æth.

9. σου ὅτι κύριος Ἰησοῦς

[n] Es. 28:16.

[o] Joel. 2:32.

§ Theb.

§ C.

[p] Es. 52:7. Nah. 1:15.

15. πόδες [τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην]

[q] Es. 53:1. Joh. 12:38.

τοῦτ' ἔστιν χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. 8 ἀλλὰ
τί λέγει; Ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί
σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τοῦτ' ἔστιν τὸ ῥῆμα τῆς
πίστεως ὃ κηρύσσομεν· 9 ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ
στόματί σου κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ
καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σω-
θήσῃ· 10 καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στό-
ματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. 11 λέγει γὰρ ἡ
γραφή, [n] Πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ καταισχυνθή-
σεται. 12 οὐ γάρ ἐστιν διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ
Ἕλληνος· ὁ γὰρ αὐτὸς κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς
[o] πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν. 13 Πᾶς γὰρ ὃς
ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου, σωθήσεται. 14 Πῶς
οὖν ‡ ἐπικαλέσωνται" εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶς
δὲ § ‡ πιστεύσωσιν" οὗ οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ ‡ ἀκούσω-
σιν" χωρὶς κηρύσσοντος; 15 πῶς δὲ ‡ κηρύξωσιν," ἐὰν
§ μὴ ἀποσταλῶσιν; καθὼς γέγραπται, [p] Ὡς ὡραῖοι οἱ
πόδες † τῶν εὐαγγελιζομένων † ἀγαθά. 16 ἀλλ' οὐ πάν-
τες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ· Ἡσαΐας γὰρ λέγει,
[q] Κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; 17 ἄρα ἡ πίστις

ex mortuis revocare. 8 Sed
quid dicit scriptura? Prope
est verbum in ore tuo et in
corde tuo: hoc est verbum
fidei quod praedicamus. 9 Quia
si confitearis in ore tuo do-
minum Iesum, et in corde tuo
credideris quod deus illum
excitavit a mortuis, salvus
eris: 10 corde enim creditur
ad iustitiam, ore autem con-
fessio fit in salutem. 11 Dicit
enim scriptura, Omnis qui
credit in illum non confunde-
tur. 12 Non enim est distinctio
Iudaei et Greci: nam idem
dominus omnium, dives in
omnes qui invocant illum.
13 Omnis enim quicumque in-
vocaverit nomen domini salvus
erit. 14 Quomodo ergo invo-
cabunt in quem non credide-
runt? aut quomodo credent ei
quem non audierunt? quomo-
do autem audient sine praedi-
cante? 15 quomodo vero prae-
dicabunt nisi mittantur? sicut
scriptum est, Quam speciosi
pedes evangelizantium pacem,
evangelizantium bona. 16 Sed
non omnes oboedierunt evan-
gelio. Esaias enim dicit, Do-
mine, quis credidit auditui
nostro? 17 Ergo fides ex auditu,

294^{c}. *Orig. Int.* i. 62^{d}. iv. 622^{a}. *Hil.* 1079^{b}. | non habent ABℵ. 37. 47. K*s*LP. *Tol. Demid.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth.

8. *το ῥημα*] post *εστιν* DFG. Vulg. (Syrr.Pst.&Hcl.) Goth. Arm. *Orig. Int.* i. iv. 622^{a}. 623^{a}. *Hil.* (*σφοδρα* habet *Orig.* c Deut.) | ante *Orig.* iv. 44^{b}. 69^{a}. (om. *εστιν Orig.* iii. 243^{e}. iv. 294^{e}. *εστιν σφοδρα* 47.)

— *κηρυσσωμεν* P.

9. *ὁμολογησῃς*] add. *το ῥημα* B. *Clem.* 607. | om. rel. *Iren.* 209. *Orig. Int.* ii. 175^{d}. iv. 622^{a}. 623^{a} *bis. Hil.* 1079^{b}.

— *κυριον Ιησουν* (A)ℵD. rel. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. *Iren.* 209. *Orig. Int.* ii. iv. *ter.* | *ὁτι κυριος Ιησους* B. Memph. *Clem. Petr. Alex.* Routh iv. 29. *Hil.* 1079^{b}. 1080^{c}. ‖ add. *χριστον* A. "quod Christus sit Dominus" Æth. | om. *Iren. Orig. Int.* ii. iv. *ter.* (*Clem.*) (*Hil.*) (*Petr. Alex.*)

— *πιστευσῃς Clem.* | *πιστευσεις* 37. (*-σις* 17.) | *πιστευεις* P.

— *αυτον*] post *ηγειρεν* AP. *Clem.* | ante *Iren. Orig. Int.* ii. iv. *Petr. Alex. Hil.*

10. *στοματι*] *στομα* P.

11. *γραφη*] add. *ὁτι* Syrr.Pst.&Hcl. *Orig. Int.* iv. 622^{a}. 623^{d}. (D *non* add. *ὁτι*).

11. *ου*] add. *μη* DFG. | om. *Clem.* 585. 607.

12. *Ιουδαιου τε και Ἑλληνος* | *Ιουδαιῳ και Ἑλληνι* D. Syr.Pst.

13. *αν Orig.* ii. 727^{d}. 793^{a}. | *εαν* 37. *Orig.* i. 291^{c}.

14. *επικαλεσωνται* ABℵDFG. | ‡ *-σονται* ϛ. 17*s*. 37. 47. K*s*LP. Vulg. *Clem.* 442. *Orig. Int.* iv. $624^{d.a.}$ 625^{c}.

— *πως δε* 1°.] praem. *η* FG. Syr.Pst. Arm. (*bis.*) *Orig. Int.* iv. 624^{d}. | om. *Clem.* 442.

— *πιστευσωσιν* BℵD(FG)P. (*επιστ.* FG.) | ‡ *-σουσιν* ϛ. A. 17*s*. 37. 47. KL. Vulg. *Clem. Orig. Int.* iv. 624^{d}. 625^{c}. *Hil.* 872^{d}.

— *ακουσωσιν* A^{2}B$ℵ^{c}$. 17. 37. (A* n.l.) | ‡ *-σουσιν* ϛ. L. (*-σονται* ℵ*DFG. 47. KP.) Vulg. *Orig. Int.* iv. 624^{d}. 625^{d}. *Hil.* 872^{e}. *Clem.*

— *χωρις*] *ανευ* P.

15. *κηρυξωσιν* ABℵD. 17. KLP. | ‡ *-ξουσιν* ϛ. 37. 47. Vulg. *Clem.* 442. *Orig. Int.* iv. 624^{d}. $625^{a.b.}$ *Hil.* 872^{e}. | *εκηρυσσουσιν* FG.

— *καθως Clem.* | *καθαπερ* B.

— *ποδες*] † add. *των ευαγγελιζομενων ειρηνην* ϛ. $ℵ^{c}$DFG. 17. 37. 47*mg*. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. *Iren.* 200. *Hil.* 872^{e}. *οἱ ποδες των ευαγγ. αγαθα, η των ευαγγ. ειρηνην Eus.* D.Ev. 89^{a}. (*Tert.* ex Es. adv. Marc. iii. 22. v. 2. et ut vid. iv. 34. v. 5.) vid. Es. lii. 7. | om. ABℵ*C. 47*txt*. Memph. Theb. Æth. *Clem.* 442. *Orig.* iv. 11^{c}. *Orig. Int.* iv. 465^{a}. 624^{a}. 625^{c}. 626^{b}.

15. *των ευαγγ. αγ. Clem. Eus.* D.Ev. 89^{a}. | om. *των* FG.

— *αγαθα*] † praem. *τα* ϛ. ℵ*D^{b}. 17. 37. 47*mg*. K*mg*.L. Arm. *Clem.* | om. AB$ℵ^{c}$CD*FG. 47*txt*. P. *Eus.* D.Ev. 89^{a}. *Orig.* iv.

16. *τῳ ευαγγελιῳ*] praem. *εν* ℵ*. (sed corr.[1]) | *του ευαγγελιου* FG.

— *τις επιστευσεν*] om. *τις* 37*. (*επιστευσαν Scr.*)

— fin.] add. et brachium Domini cui revelatum est? Memph. (ex Es.) | non habet *Orig. Int.* iv. 626^{d}.

17. *αρα*] add. *ουν* FG. 37. | om. *Orig. Int.* iv. 626^{d}. 627^{d}. (*ἡ μεν γαρ Clem.* 442.)

---

7. a mortuis *Cl.* | 9. suscitavit *Cl.* | 10. ad salutem *Cl.* | 16. oboediunt *Cl.*

ABℵCD. FG. 17. 37. 47. (K)LP.
¶ K.
[r] Ps. 18(19):5.
[s] Deut 32:21.
[t] Es. 65:1.
[u] Es. 65:2.
XI. ις′
[w] Ps. 93(94):14.
¶ Goth.
[x] 1 Reg. 19:10.
[y] 1 Reg. 19:18.

ἐξ ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος ‡ χριστοῦ.″ ¶ 18 ἀλλὰ
λέγω, Μὴ οὐκ ἤκουσαν; μενοῦν γε [r] εἰς πᾶσαν τὴν
γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς
οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. 19 ἀλλὰ λέγω, μὴ ‡ Ἰσ-
ραὴλ οὐκ ἔγνω″; πρῶτος ‡ Μωυσῆς″ λέγει, [s] Ἐγὼ παρα-
ζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει ‡ ἐπ' ″ ἔθνει ἀσυνέτῳ παρορ-
γιῶ ὑμᾶς. 20 Ἡσαΐας δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει, [t] Εὑρέθην
* [ἐν]″ τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, ἐμφανὴς ἐγενόμην * [ἐν]″
τοις ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν. 21 πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ λέ-
γει, [u] Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου
πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.
1 Λέγω οὖν, Μὴ [w] ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ;
μὴ γένοιτο· καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλίτης ¶ εἰμί, ἐκ σπέρ-
ματος Ἀβραάμ, φυλῆς ‡ Βενιαμείν.″ 2 οὐκ ἀπώσατο
ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὃν προέγνω. ἢ οὐκ οἴδατε ἐν
Ἠλίᾳ τί λέγει ἡ γραφή; ὡς ἐντυγχάνει τῷ θεῷ κατὰ
τοῦ Ἰσραήλ †, 3 [x] Κύριε, τοὺς προφήτας σου ἀπέκτει-
ναν, † τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, κἀγὼ ὑπελεί-
φθην μόνος, καὶ ζητοῦσιν τὴν ψυχήν μου. 4 Ἀλλὰ
τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; [y] Κατέλιπον ἐμαυτῷ
ἑπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ

auditus autem per verbum
Christi. 18 Sed dico, numquid
non audierunt? Et quidem, In
omnem terram exivit sonus
eorum, et in fines orbis terrae
verba eorum. 19 Sed dico,
numquid Israhel non cognovit?
Primus Moses dicit, Ego ad
aemulationem vos adducam in
non gentem, in gentem insi-
pientem in iram vos mittam.
20 Esaias autem audet et dicit,
Inventus sum non quaerentibus
me, palam apparui his qui me
non interrogabant. 21 Ad
Israhel autem dicit, Tota die
expandi manus meas ad popu-
lum non credentem et contradi-
centem.
1 Dico ergo, numquid reppu-
lit deus populum suum? Absit:
nam et ego Israhelita sum ex
semine Abraham, tribu Benia-
min. 2 Non reppulit deus ple-
bem suam quam praescit. An
nescitis in Helia quid dicit
scriptura, quemadmodum in-
terpellat deum adversus Is-
rahel? 3 Domine, prophetas
tuos occiderunt, altaria tua
suffoderunt, et ego relictus sum
solus, et quaerunt animam
meam. 4 Sed quid dicit illi
responsum divinum? Reliqui
mihi septem milia virorum, qui
non curvaverunt genu Bahal.

17. *χριστου* Bℵ*CD*. 47*txt.* Vulg. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. *bis.* | ‡ *θεου* ς. Aℵ[a]D[b]. 17. 37. 47*mg.* KLP. Syrr. Pst. & Hel. *Clem.* | om. FG. *Hil.* 872[e].
18. *ηκουσαν*] -*σα* D *sic* Tregelles.
— *μενουν γε* *Hil.* 872[e]. | om. FG. *Orig. Int.* iv. 626[d]. 627[b].
— *πασαν*] add. *γαρ* D*. ‖ om. *Hipp.* Phil. v. 7. (104.) *Orig. Int.* iv. *bis.* *Eus.* in Ps. 72[e]. *Hil.*
19. *Ισρ. ουκ εγνω* ABℵCD*FG. 37. 47. P. Vulg. Memph. Theb. Goth. (Arm.) Æth. *Orig. Int.* iv. 626[d]. 628[a]. *Hil.* 872[f]. | ‡ *ουκ εγνω Ισρ.* ς. D[b]. 17. K*s*L. Syrr. Pst. & Hel.
— *Μωυσης* BℵCFG. 17. 37. 47. LP. *Hil.* | ‡ *Μωσης* ς. AD.
— *εγω*] add. *γαρ* 37. | om. *Clem.* 451. *Orig. Int.* iv. *bis.*
— *υμας* 1°. *Clem. Orig. Int.* iv. *bis.* *Hil.* 873[a]. | *αυτους* C (et sic *bis* ℵ[c].) Æth. ‖ in C *επ' εθνει* ad *υμας* rescripta sunt: ? *αυτους**.
— *εθνει* 1°.] *εθνη* 37.

19. *επ' εθνει* ABℵC[2]D. 37. *Clem.* 451. (‡ *επι″ εθνει* ς. FG. 17. 47*s.* LP.) *Hil.* | om. C* *ut vid.*
20. *αποτολμᾳ και* ABℵC. rel. *Orig. Int.* iv. 566[b]. 626[d]. 628[a.d.] *Hil.* 873[a]. | om. DFG.
— *εὑρεθην*] add. *εν* BD*FG. (? Theb. Goth.) | * om. ς. AℵCD[b]. 17. 37. 47. LP. *Am. Clem.* 451. *Hil.* (vid. LXX.) | "a" Vulg. *Cl. Orig. Int.* iv. *bis.* | (*εὑρεθη* L.)
— *εγενομην*] add. *εν* BD*. (inter *Orig. Int.* iv. *bis.*) | * om. ς. AℵCD[b]FG. 17. 37. 47. LP. (vid. LXX.)
21. *προς λαον* *Orig. Int.* iv. 626[d]. 628[a]. 629[b]. *Hil.* 873[a]. | *επι λαον* D. *Clem.* 451.
— *και αντιλεγοντα* ABℵCD[c]. 17. 37. 47. LP. vv. *Clem. Orig. Int.* ii. 169[e]. iv. *ter.* | *και λεγοντα* D*. | om. FG. *Hil.*
1. *τον λαον* *Orig. Int.* iv. 629.[c] *Eus.* D.Ev. 62[d]. 64[d]. | *την κληρονομειαν* FG.
— *αυτου*] add. *ὁν πριεγνω* Aℵ[c]D*. (vid. ver. 2.) | om. Bℵ*CD[c]FG. rel. Vulg. Syrr. Pst. & Hel. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. *Eus.* D.Ev. *bis.*
1. *Βενιαμειν* ABℵC. 17. 37. | ‡ -*μιν* ς. D. rel. (-*μην* L.)
2. *Ηλειᾳ* BFG.
— *ὡς*] *ὃς* 17.
— *Ισραηλ*] † add. *λεγων* ς. ℵ*. 17 c spat. 37. L. Syr. Pst. Æth. | om. ABℵ[c]CDFG. 47. P. Vulg. Syr. Hel. Memph. Theb. Arm. *Orig. Int.* ii. 462[d]. iv. 629[c]. *Eus.* D.Ev. 65[a]. ‖ (*λεγων περι* [*ἡ κατα*] *του Ισραηλ* *Eus.* D.Ev. 62[d].)
3. *τα θυσ.*] † praem. *και* ς. ℵ[c]D. 37. L. Syrr. Pst. & Hel. Arm. Æth. *Just.* Try. 39. | om. ABℵ*CFG. 17. 47. P. Vulg. Memph. Theb. *Orig. Int.* ii. 462[d]. iv. 629[c]. *Eus.* D.Ev. 62[d]. 65[a].

20. audit *Am.* | sum a non quaer. *Cl.* | apparui iis *Cl.*
1. Deus repulit *Cl.* | de tribu *Cl.* | 2. praescivit *Cl.* | adversum *Cl.* | 4. divinum responsum *Cl.* | ante Baal *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. (Theb.) (Goth.) Arm. Æth.

Βάαλ. 5 οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λεῖμμα κατ'
ἐκλογὴν χάριτος γέγονεν. 6 εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ
ἔργων, ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκέτι γίνεται χάρις.† 7 τί οὖν; ὃ
ἐπιζητεῖ Ἰσραήλ, ‡τοῦτο″ οὐκ ἐπέτυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ
ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν, 8 ‡καθάπερ″
γέγραπται, [z] Ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς πνεῦμα κατα-
νύξεως, ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν καὶ ὦτα τοῦ μὴ
ἀκούειν, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. 9 καὶ ‡Δαυεὶδ″
λέγει, [a] Γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα καὶ
εἰς θήραν, καὶ εἰς σκάνδαλον καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐ-
τοῖς· 10 σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ
βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διὰ παντὸς σύγκαμψον.
11 λέγω οὖν, ¶ μὴ ἔπταισαν § ἵνα πέσωσιν; μὴ γένοιτο·
ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν
εἰς τὸ παραζηλῶσαι αὐτούς. 12 εἰ δὲ τὸ παράπτωμα
αὐτῶν πλοῦτος κόσμου καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος
ἐθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν;

14 13 Ὑμῖν ‡δὲ″ λέγω τοῖς ἔθνεσιν· ἐφ' ὅσον μὲν
[* οὖν]″ εἰμι ἐγὼ ἐθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν
μου δοξάζω, 14 εἴ πως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα
καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν. 15 εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ

[z] Deut. 29:4. Es. 6:9. 29:10

[a] Ps. 68(69):22.

¶ Theb.
§ Goth.

5 Sic ergo et in hoc tempore
reliquiae secundum electionem
gratiae factae sunt. 6 Si autem
gratia, non ex operibus: alio-
quin gratia iam non est gratia.
7 Quid ergo? quod quaerebat
Israhel hoc non est consecutus,
electio, autem consecuta est:
ceteri vero excecati sunt. 8 Si-
cut scriptum est, Dedit illis
deus spiritum conpunctionis,
oculos ut non videant, et aures
ut non audiant, usque in ho-
diernum diem. 9 Et David
dicit, Fiat mensa eorum in la-
queum et in captionem et in
scandalum et in retributionem
illis, 10 obscurentur oculi eorum
ne videant, et dorsum illorum
semper incurva. 11 Dico ergo,
numquid sic offenderunt ut ca-
derent? Absit, sed illorum de-
licto salus gentibus, ut illos
aemulentur. 12 Quod si delic-
tum illorum divitiae sunt mun-
di et deminutio eorum di-
vitiae gentium, quanto magis
plenitudo eorum.

13 Vobis enim dico gentibus.
Quamdiu quidem ego sum
gentium apostolus, ministerium
meum honorificabo, 14 si quo-
modo ad aemulandum provo-
cem carnem meam et sal-
vos faciam aliquos ex illis.
15 Si enim amissio eorum

3. *καγω Just.* | *και εγω* D^b *Tf.*
4. *κατελιπον* BאD. 17. 37. 47. *Just.* Try. 39. *Orig.* i. 171. iii. 151^d. *Eus.* D.Ev. 62^d. 65^a. Ecl. Pr. 27 | *-λειπον* ACFGLP.
— *τῃ Just. Orig.* i. iii. *Eus.* D.Ev. *bis.* Ecl. Pr. | *τῳ* FG.
5. *ουν* Vulg. Syr.Hcl.* Theb. Æth. *Orig.* iii. 151^d. *Orig. Int.* ii. 462^d. iv. 629^d. *Eus.* D.Ev. 62^d. 65^a. | om. C. Syrr.Pst.&Hcl.*txt.* Memph. Arm.
— *λειμμα*] (*λιμμα* AB*אCD*FG. n.l. 17.) *λημμα* B².
— *εκλογην Orig.* iii. 505^c. 711^b. *Eus.* D.Ev. 62^d. 65^a. 76^d. 78^d. 286^d. 323^e. 325^d. in Ps. 453^b. | *-γης* D*.
— *γεγονεν*] salvae factae sunt *Orig. Int.* iv. 629^d. 630^c. *bis.* 640^a.
6. *χαριστος* et *χαριστι* F(non G.)
— *γινεται*] *εσται* C² *ut vid.* Vulg. *d.* Syrr.Pst.&Hcl.
— *χαρις*] † add. *ει δε εξ εργων ουκετι εστιν χαρις· επει το εργον ουκετι εστιν εργον* ς. (B)א^c. 37. 47*mg.* L. Syrr. Pst.&Hcl. (*ει δε εξ εργων ουκετι χαρις· επει το εργον ουκετι εστιν χαρις* B.) | add. *επει το εργον ουκετι εστιν εργον* 17. (om. rel.) | om. Aא*CDFG. 47*txt.* P. Vulg. Memph. Theb. Arm. Æth.
7. *επιζητει*] *επεζηται* F. *επεζητει* G. Vulg. *d.* Syrr.Pst.&Hcl.
— *τουτο* ABאCDFG. 17. 37. 47. LP. | ‡ *τουτου* ς.
— *ἡ δε εκλογη επετυχεν Orig. Int.* iv. 631^b. *Petr. Alex.* Routh. Tr. Br. Tract. 13. | om. 17.
— *επωρωθησαν* sic Syr.Hcl.mg. *Gr. Petr. Alex.* | *επερωθ.* C. 37. (excaecati sunt Vulg. Arm.)
8. *καθαπερ* Bא. | ‡ *καθως* ς. ACD. rel. | (*που γεγραπται αυταις λεξεσιν ουχ εὑρηται* 47*mg.*)
—, 9. *ἡμερας. και Δαυιδ*] om. Ftxt. (add. ad im. paginam. *non sic* G.)
9. ab init. add. *καθαπερ* C. | om. *Orig. Int.* iv. 631.^b
— *και εις θηραν bis.* D*. ‖ (om. *και εις θηραν* Syr.Pst. Æth.) habet *Orig. Int.* iv.)
10. *συγκαψον* 37 *Scr.* 47.
12. om. ver. A. | habet *Orig.* i. 693^e. *Orig. Int.* iv. 633^{b·c}. 634^{b·d}. 635^a.
13. *ὑμιν δε* ABא. 47. P. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. | ‡ *ὑμ. γαρ* ς. DFG. 17. 37. L. Vulg. Goth. *Orig. Int.* iv. 635^{d·a}. | *ὑμ. ουν* C. [Æth.]
— *μεν* ABאC. 17. 37. 47. LP. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Æth. *Orig. Int.* iv. *bis.* | om. DFG. Goth. Arm. ‖ add. *ουν* ABאCP. | *om. ς. DFG. 17. 37. 47. L. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth.
— *ειμι εγω*] *εγω ειμι* FG. Vulg. Goth. *Orig. Int.* iv. *bis.* | om. *εγω* A. Arm.
— *δοξαζω*] *-σω* FG. 17. Vulg. *Orig. Int.* iv. *bis.*
14. *μου*] post *την σαρκα* DFG.
15. *η γαρ* P.

5. gratiae salvae factae *Cl.* | 6. gratia jam non ex *Cl.* | dorsum eorum *Cl.* | 11. dilecto *Am.** | salus est *Cl.*

A B ℵ (C) D. FG. 17. 37. 47. L(P).

αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἡ πρόσληψις εἰ μὴ ζωὴ
ἐκ νεκρῶν; 16 εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα·
καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι. 17 εἰ δέ τινες τῶν
κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντρί-
σθης ἐν αὐτοῖς, καὶ συγκοινωνὸς τῆς ῥίζης [καὶ] τῆς
πιότητος τῆς ἐλαίας ἐγένου, 18 μὴ κατακαυχῶ τῶν
κλάδων· εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν
βαστάζεις, ‡ ἀλλὰ″ ἡ ῥίζα σέ. 19 ἐρεῖς οὖν, ἐξεκλά-
σθησαν † κλάδοι, ἵνα ἐγὼ ἐγκεντρισθῶ. 20 καλῶς· τῇ
ἀπιστίᾳ ‡ ἐκλάσθησαν,″ σὺ δὲ τῇ πίστει ἕστηκας. μὴ
‡ ὑψηλὰ φρόνει,″ ἀλλὰ φοβοῦ· 21 εἰ γὰρ ὁ θεὸς τῶν
κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο, † οὐδέ σου ‡ φείσε-
¶ P. ται,″ 22 ἴδε οὖν χρηστότητα ¶ καὶ ἀποτομίαν θεοῦ· ἐπὶ
μὲν τοὺς πεσόντας ‡ ἀποτομία,″ ἐπὶ δέ σε ‡ χρηστό-
της″ * θεοῦ,″ ἐὰν ‡ ἐπιμένῃς″ τῇ χρηστότητι· ἐπεὶ καὶ
σὺ ἐκκοπήσῃ. 23 ‡ κἀκεῖνοι″ δέ, ἐὰν μὴ ‡ ἐπιμένωσιν″ τῇ
ἀπιστίᾳ, ἐγκεντρισθήσονται· δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ
θεὸς πάλιν ἐγκεντρίσαι αὐτούς· 24 εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς
κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου καὶ παρὰ φύσιν
ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ

reconciliatio est mundi, quae
adsumptio nisi vita ex mortuis?
16 Quod si delibatio sancta est,
et massa; et si radix sancta,
et rami. 17 Quod si aliqui ex
ramis fracti sunt, tu autem
cum oleaster esses, insertus es
in illis et socius radicis et pin-
guidinis olivae factus es, 18 noli
gloriari adversus ramos: quod
si gloriaris, non tu radicem
portas sed radix te. 19 Dices
ergo, Fracti sunt rami ut ego
inserar. 20 Bene: propter in-
credulitatem fracti sunt, tu
autem fide stas. Noli altum
sapere, sed time: 21 si enim
deus naturalibus ramis non
pepercit, ne forte nec tibi par-
cat. 22 Vide ergo bonitatem
et severitatem dei, in eos qui-
dem qui ceciderunt severita-
tem, in te autem bonitatem
dei, si permanseris in bonita-
tem; alioquin et tu excideris.
23 Sed et illi si non permanse-
rint in incredulitate inseren-
tur: potens est enim deus
iterum inserere illos. 24 Nam
si tu ex naturali excisus es
oleastro et contra naturam in-
sertus es in bonam olivam,
quanto magis hi secundum
naturam inserentur suae olivae.

15. *κοσμου* *Orig. Int.* iv. 635^{d}. 636^{c}. | *-μῳ* FG.
— *προσλ.*] *προλ.* CFG.
16. *δε* BℵC*D. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. | *γαρ* A | quod si Vulg. *Orig. Int.* iv. 600^{a}. 616^{c}. 637^{a}. | om. C². Goth. Æth.
— *ει* 2⁰. *Orig Int.* iv. 600^{a}. 637^{a}. | om. FGP*. Arm.
17. *ενεκεντρισθης*] *εκεντρισθης* L.
— *εν* *Orig. Int.* iv. 637^{b}. | om. C* *ut vid.*
— *της ῥιζης και* Aℵ^cD^c. 17*s*. 37. 47. LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. Æth. (*Orig.* iii. 691^{a}.) *Orig. Int.* iv. | om. *και* Bℵ*C. Memph. || om. *της ῥιζης και* D*FG. (vid. infra.) *Iren.* 304. (264).
— *πιοτητος* *Clem.* 799. exc. Theod. 983. || *ποιοτητος* 37*.
— *εγενου* hic ABℵCD^c. 17. 37. 47. LP. Vulg. Syr.Hcl. Goth. | ante *της πιοτ. τ. ελαιας* (om. *της ῥιζης* [*και*]) D*FG. Memph. Arm. | ante *συγκ.* Syr.Pst. | post *συγκ.* Æth. *Orig. Int.* iv.
18. *ει δε*] add. *συ* D*FG. | om. *Orig. Int.* iv. 637^{b}.

18. *κατακαυχασαι*] *κατακεχασε* 17. | *καυχασαι* D*FG.
— *αλλα* BℵD*. | ‡ *αλλ'* ς. ACD^c. rel.
19. *εξεκλασθησαν* *Orig. Int.* iv. 637^{b}. | *ει κλασθησαν* FG. si fracti sunt *d**. *Orig. Int.* ii. 213^{f}.
— *κλαδοι*] † praem. *οἱ* ς. BD*. Syr.Hcl. Arm. | om. AℵCD**FG. 17. 37. 47. LP.
20. *την απιστεια* G.
— *εκλασθησαν* B*Btly*.D*FG. | ‡ *εξεκλασθησαν* ς. AB*Mai*.ℵCD^b. 17. 37. 47. LP.
— *συ δε* *Orig. Int.* ii. 213^{f}. iv. 637^{b}. | *συν δε* D*.
— *τῃ πιστει*] ? *την πιστιν* D*? *ut vid.* Treg. (*τῃ απιστιᾳ* *Wtst.*)
— *ὑψηλα φρονει* ABℵ. Vulg. (*ut vid.*) Syrr.Pst.&Hcl. Goth. *ut vid.* *Cypr.* 12. 305. | ‡ *ὑψηλοφρονει* ς. CDFG. rel. Arm. *ut vid.* *Orig.* iii. 276^{a}.
21. *ουδε*] † praem. *μηπως* ς. DFG. 17. 37. 47 *mg.* L. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. (Æth.?) *Iren.* 264. *Cypr.* 12. | om. ABℵC. 47*txt.* P. *Hil.* Memph. *Orig. Int.* iv. 617^{d}. 637^{b}. 638^{c}.
— *φεισεται* AB(*Mai* ed. 2.)ℵCDFG. 17. 37. 47. LP. *Orig.* iii. 144^{d}. 146^{b}. 276^{a}. *Orig. Int.* iv. | ‡ *φεισηται* ς. Vulg. *Iren. Int.* 264. *Cypr.* 305.
22. *ιδε* *Clem.* 140. *Orig.* iii. 144^{e}. 246^{d}. *Eus.* in Ps. 298^{b}. | *ειδε* ACFG.
— *θεου* *Clem.* *Orig.* iii. 144^{e}. 246^{d}. | praem. *του* B.
— *αποτομια* ABℵ*C. Arm. *Orig.* iii. 246^{d}. | ‡ *αποτομιαν* ς. ℵ^cDFG. 17. 37. 47. L. Vulg. *Clem.* *Orig. Int.* ii. 294^{e}. iv. 637^{b}. *Eus.* in Ps. 298^{b}. *Hil.* 290^{b}.
— *χρηστοτης* ABCD*. Arm. *Orig.* iii. *Eus.* in Ps. | ‡ *χρηστοτητα* ς. D^cFG. 17. 37. 47. L. Vulg. *Clem.* *Orig. Int.* ii. iv. *Hil.* | *χρηστοτητος* ℵ.
— *θεου* post *χρηστ.* ABℵCD*. Vulg. Memph. Arm. | * om. ς. D^bFG. 17. 37. 47. L. *Demid.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Æth. *Clem.* (*Orig.* iii.) *Orig. Int.* ii. iv. (*Eus.* in Ps.) *Hil.*
— *επιμενῃς* BℵD*. | ‡ *επιμεινῃς* ς. ACD^cFG. rel. *Clem.* (*Orig.* iii.)

22. in bonitate *Cl.* | 24. magis ii qui secundum *Cl.*

Vulg.
Syrr. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.
25. παρ' ἑαυτ.

b Es. 59:20. 27:9.
c Jer. 31:33.

¶ C.

d Es. 40:13. 1 Cor. 2:16.

κατὰ φύσιν ἐγκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ; 25 Οὐ
γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο,
ἵνα μὴ ἦτε ‡ ἐν″ ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρωσις ἀπὸ
μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν
ἐθνῶν εἰσέλθῃ, 26 καὶ οὕτως πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται,
καθὼς γέγραπται, [b] Ἥξει ἐκ Σιὼν ὁ ῥυόμενος, † ἀπο-
στρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ· 27 [c] καὶ αὕτη αὐτοῖς
ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας
αὐτῶν. 28 κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς,
κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας·
29 ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλῆσις τοῦ
θεοῦ. 30 ὥσπερ γὰρ † ὑμεῖς ποτὲ ἠπειθήσατε τῷ θεῷ,
νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ, 31 οὕτως καὶ
οὗτοι νῦν ἠπείθησαν ¶ τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει, ἵνα καὶ αὐτοὶ
ἐλεηθῶσιν. 32 συνέκλεισεν γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας
εἰς ἀπείθειαν, ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ. 33 ὦ βάθος
πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ, ὡς ‡ ἀνεξε-
ραύνητα″ τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ
ὁδοὶ αὐτοῦ. 34 [d] τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; ἢ τις σύμ-
βουλος αὐτοῦ ἐγένετο; 35 ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ

25 Nolo enim vos ignorare,
fratres, mysterium hoc, ut non
sitis vobis ipsis sapientes, quia
caecitas ex parte contigit in
Israel donec plenitudo gen-
tium intraret, 26 et sic omnis
Israhel salvus firet: sicut
scriptum est, Veniet ex Sion
qui eripiat et advertet im-
pietates Iacob. 27 Et hoc illis
a me testamentum, cum abs-
tulero peccata eorum. 28 Se-
cundum evangelium quidem
inimici propter vos, secundum
electionem autem carissimi
propter patres: 29 sine paeni-
tentia enim sunt dona et vo-
catio dei. 30 Sicut enim ali-
quando et vos non credidistis
deo, nunc autem misericordiam
consecuti estis propter illorum
incredulitatem, 31 ita et isti
nunc non crediderunt in ve-
stram misericordiam, ut et
ipsi misericordiam consequan-
tur: 32 conclusit enim deus
omnia in incredulitatem ut
omnium misereatur. 33 O alti-
tudo divitiarum sapientiae et
scientiae dei: quam inconprae-
hensibilia sunt iudicia eius et
investigabiles viae eius. 34 Quis
enim cognovit sensum domini?
aut quis consiliarius eius fuit?
35 aut quis prior dedit illi et

23. κακεινοι ABℵCDFG. 47. | ‡ και εκεινοι ς. 17. 37. L.
— επιμενωσιν Bℵ*D*. | ‡ -μεινωσιν ς. Aℵ^{c}CD^{c}FG. rel.
— ὁ θεος ante εστιν 17. L. | Contra, *Orig. Int.* iv. 637^{b}.
— αυτους] αυτοις F (non G.)
24. οἱ] add. εαν D^{b}. Syrr.Pst.&Hcl. | om. *Orig. Int.* iv. 637^{c}.
— ? ενκεντρισθωσιν D^{b}.
25. θελω ante γαρ ℵ. | θελ. δε (om. γαρ) 37.
— ὑμας *Orig. Int.* iv. 611^{a}. 639$^{c\cdot d}$. *Hil.* 1102^{b}. | ἡμας F (non G.)
— μη] om. A*.
— εν ἑαυτοις AB. Syrr.Pst.&Hcl. | ‡ παρ' ἑαυτ. ς. ℵCD. 17. 37. L. *Orig. Int.* iv. 639$^{c\cdot d}$. | ἑαυτ. tantum FG. 47. Vulg. (*Hil.*)
— τῳ Ισρ.] του Ισρ. 17.
— αχρι B*.
26. αποστρ.] † praem. και ς. D^{b}. 17. 37. L. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. *Orig.* ii. 728^{a}. *Orig. Int.* iv. 639^{c}. 640^{a}. *Hil.* 1102^{b}. | om. ABℵCD*FG. 47. Goth. Æth. | (αποστρεψαι FG.)
27. αφελωμαι] -λομαι L.
27. ἁμαρτιας] ανομιας 47*txt.*
28. πατερες F (non G.)
29. του θεου ante και ἡ κλησις 37. Memph. | post *Orig. Int.* iv. 640^{e}.
30. om. ver. ℵ*. (add.^{a})
— ὡσπερ γαρ] † add. και ς. ℵ^{c}D^{b}. 17. 37. L. (Vulg.) Syrr.Pst.&Hcl. Arm. | om. ABℵ^{1}CD*FG. 47. Memph. Goth. Æth. *Orig. Int.* iii. 50^{e}. iv. 640^{e}.
— ποτε ante ὑμεις A. (Vulg.) | post *Orig. Int.* iii. iv.
— νυν] νυνι B.
— ελεηθητε C. 37.
31. οὑτοι ABℵCD^{b}. rel. *Orig. Int.* iii. 50^{e}. iv. 641^{a}. | αυτοι D*FG. Syr. Hcl.mg.
— ὑμετερῳ *St Orig. Int.* iii. iv. | ἡμετ. *Elz.* (1624.) 17.
— αυτοι *Orig. Int.* iii. iv. | om. ℵ*. (add.^{a}) | (και αυτοι ἱνα 17.)
— ελεηθωσιν] praem. νυν BℵD*. Memph. | praem. ὑστερον 17. | om. AD**FG. 37. 47. L. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv.
32. τους παντας 1^{o}. ABℵD^{c}. 17. 37. 47. L. *Orig. Int.* ii. 355^{e}. iv. 641^{a}. | τα παντα D*. | παντα FG. *Iren. Gr.* 50. "omnia" 214.
32. ελεησῃ] -σει 17. L.
33. και σοφ. m. *Orig.* iv. 49^{a}. *Orig. Int.* iii. 370^{f}. *Clem.* 304. 694. *Eus.* c. Mcl. 71^{b}. 156^{d}. in Ps. 92^{b}. 165^{e}. 458^{d}. 613^{a}. *Tert.* adv. Herm. 45. adv. Marc. ii. 2. v. 14. *Cypr.* 319. *Hil.* 436^{d}. 1108^{b}. | om και Vulg. *Iren.* 51. cdd. et edd.
— θεου] praem. του FG. 17. *Orig. Int.* i. 188. ii. 288^{f}. iv. 638^{a}. 641^{a}. 642^{a}. *Eus.* Cat. Ps. | om. *Orig.* iv. *Clem.* 694. *Eus.* c. Mcl. *bis.* in Ps. *quater.*
— ανεξεραυνητα AB*ℵ. | ‡ -ρευνητα ς. B^{2}D. rel.
34. κυριου *Iren.* 292. *Orig. Int.* ii. 340^{f}. iv. 641^{a}. 642^{d}. *Tert.* adv. Herm. 17. adv. Marc. ii. 2. v. 14. adv. Prax. 19. Scorp. 7. *Hil.* 436^{e}. 1108^{b}. | θεου D*.

26. fieret *Cl.* | avortat impietatem a Jacob *Cl.* | 30. incredulitatem illorum *Cl.* | 32. in incredulitatem *Cl.*

A B ℵ D. FG. 17. 37. 47. L[P.]

ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; 36 ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι᾽ αὐτοῦ
καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας,
ἀμήν.

retribuetur ei? 36 Quoniam ex
ipso et per ipsum et in ipso
omnia: ipsi gloria in saecula,
amen.

XII. IZ'

15 1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρ-
μῶν τοῦ θεοῦ, παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν
§ P. §ζῶσαν ἁγίαν εὐάρεστον τῷ θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν
2. συσχηματίζεσθαι...μεταμορφοῦσθαι ὑμῶν, 2 καὶ μὴ συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ
μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοός†, [e] εἰς τὸ
[e] Eph. 5:10, 17. δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ
εὐάρεστον καὶ τέλειον. 3 λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος
τῆς δοθείσης μοι παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρο-
νεῖν παρ᾽ ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρο-
νεῖν, ἑκάστῳ ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισεν μέτρον πίστεως.
[f] 1 Cor. 12:12. 4 [f] καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώματι ‡πολλὰ μέλη‖ ἔχομεν,
τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν, 5 οὕτως
οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά ἐσμεν ἐν χριστῷ, ‡τὸ δὲ‖ καθ᾽ εἷς
¶ Goth. ἀλλήλων μέλη.¶ 6 ἔχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν
χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα, εἴτε προφητείαν
κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως, 7 εἴτε διακονίαν ἐν
§ Goth. τῇ διακονίᾳ, εἴτε ὁ διδάσκων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ,
8 εἴτε ὁ παρακαλῶν ἐν τῇ παρακλήσει,§ ὁ μεταδιδοὺς

1 Obsecro itaque vos, fratres,
per misericordiam dei, ut ex-
hibeatis corpora vestra hostiam
viventem sanctam deo placen-
tem, rationabile obsequium
vestrum. 2 Et nolite con-
formari huic saeculo, sed re-
formamini in novitate sensus
vestri, ut probetis quae sit
voluntas dei bona et placens et
perfecta. 3 Dico enim per gra-
tiam quae data est mihi om-
nibus qui sunt inter vos, non
plus sapere quam oportet sa-
pere, sed sapere ad sobrieta-
tem, et unicuique sicut divisit
deus mensuram fidei. 4 Sicut
enim in uno corpore multa
membra habemus, omnia au-
tem membra non eundem ac-
tum habent, 5 ita multi unum
corpus sumus in Christo, sin-
guli autem alter alterius mem-
bra, 6 habentes autem dona-
tiones secundum gratiam quae
data est nobis differentes, sive
prophetiam secundum ra-
tionem fidei, 7 sive ministerium
in ministrando, sive qui docet
in doctrina, 8 qui exortatur in
exortando, qui tribuit in sim-
plicitate, qui praeest in sollici-

36. *αιωνας*] add. *των αιωνων* FG (inter lineas.) *Tol. Demid. m* (semel.) Syr.Pst. *Orig Int.* iv. 641b. 642e. *Cypr.* 319. *Hil.* 436e. 1108b. 1109b. | om. *m* (semel.)
1. *οικτιρμων*] *οικτειρων* FG.
— *τῳ θεῳ* ante *ευαρεστον* Aℵ*P. Vulg. *m.* (Æth.) *Orig. Int.* iv. 643b·c. 644a. | post Bℵ^cD. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. *Orig. Int.* ii. 187a. iv. 643c. *Eus.* in Ps. 637a. *Tert.* de Res. car. 47. *Cypr.* 159.
— *λογικην*] *καλην* 47*mg.*
2. *και μη*] om. *και* 47* *Gb.*
— *συσχηματιζεσθε* B**Rl.Bch.Mai.*ℵ. 37. 47. LP. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. (Æth.) *Clem.* 450. *Orig. Int.* ii. 413d. iv. 643b. 644b. *Cypr.* 259. | *-σθαι* AB²DFG. 17. (nolite conformari Vulg. *m.*)
— *αιωνι*] "*αἰωνίῳ* ita Cod." B*Mai.*
— *μεταμορφουσθε* B**Rl.Bch.Mai.*D^c. 17. 37. 47. LP. *m.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. (Æth.) *Clem. Orig. Int.* iv. 643b. 644b. *Cypr.* | *-σθαι* AB²ℵD*FG. Vulg.

2. *νοος*] † add. *ὑμων* ς. ℵD^c. 17. 37. LP. Vulg. *m.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. (Æth.) *Orig. Int.* iv. 643b. 644b. 645a·b. | om. ABD*FG. 47. Memph. *Clem. Orig.* iii. 803d. *Cypr.*
— *δοκ. ὑμας*] add. *τα διαφεροντα και τι εστιν* Arm. | om. *Orig. Int.* iv. *quater. Clem. Cypr.*
— *του θεου Clem.* | om. *του* FG.
— *το αγαθον και ευαρεστον Clem. Orig. Int.* iv. 644b *e Graeco disertè.* 645c·a·b. *Cypr.* | *και ευαρ. και αγαθ.* 17. (*Orig. Int.* iv.) | *το αγαθ. το ευαρεστ.* 37. *Am.**
3. *χαριτος*] add. *του θεου* 37. L. *Fuld.* Syr.Hcl. Goth. Arm. Æth. | om. *Orig. Int.* iv. 645c.
— *παρ᾽ ὁ δει φρονειν Iren.* 317. *Orig. Int.* iv. 645c. 646a. 647c. | om. FG. ‖ *ὁ*] *ἁ* B²*Mai.*
— *ὁ θεος* post *εμερισεν* A. *Am.* Syr.Pst. (Æth.) *Orig. Int.* iv. 645c. 647d a.
4. *καθαπερ*] *ὡσπερ* D*FG.
— *πολλα* ante *μελη* BℵDFG. Vulg. *Orig. Int.* iv. 645d. 647b. | ‡ post ς. A. 17. 37. 47. LP. ‖ (seq. *εχωμεν* 17.)
4. *παντα* ante *μελη* F(non G.) Vulg. (post *Orig. Int.* iv.)
— *πραξιν* ante *εχει* F*(non G.) Syrr.Pst. &Hcl. *Orig. Int.* iv. 645d. 647b.
5. *οὑτως*] add. *και* 37. Syr.Pst. Memph. Arm. | om. *Orig. Int.* iv. 645d. 647b.
— *εσμεν Orig.* iii. 439d. *Orig. Int.* iv. *bis. Eus.* D.Ev. 506a. | om. FG.
— *το δε* ABℵD*FG. 47*txt.* P. | ‡ *ὁ δε* ς. D^b. 17*s.* 37. 47*mg.* L. *Eus.* D.Ev. 506a.
6. *δε*] *ουν* P.
— *διαφορα*] *-ραν* D*.
7. *ειτε διακονιαν Orig. Int.* iv. 648c. 650c. 654a. | *ειτ᾽ ὁ διακονων* ℵ^c. (37 *ειτε*). | (*διακ. εν τῃ bis* L.)
— *ὁ διδασκων Orig. Int.* iv. 648c. | *διδασκαλειαν* A.

36. in ipso sunt *Cl.*
2. bona et] *om.* et *Am.** | beneplacens *Cl.* |
3. Deus divisit *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. (Goth.) Arm. Æth.

ἐν ἁπλότητι· ὁ προϊστάμενος ἐν σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν
ἱλαρότητι.
9 Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ἀποστυγοῦντες τὸ πονη-
ρόν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ, 10 τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλ-
λήλους φιλόστοργοι, τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμε-
νοι, 11 τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύματι ζέοντες,
τῷ κυρίῳ δουλεύοντες, 12 τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ
θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες·
13 ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξε-
νίαν διώκοντες· 14 [g] εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας ὑμᾶς·
εὐλογεῖτε, καὶ μὴ καταρᾶσθε. 15 χαίρειν μετὰ χαιρόν-
των, † κλαίειν μετὰ κλαιόντων. 16 τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους
φρονοῦντες, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες, ἀλλὰ τοῖς τα-
πεινοῖς συναπαγόμενοι. μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ'
ἑαυτοῖς. 17 μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες,
προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων· 18 εἰ
δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρη-
νεύοντες, 19 μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ
δότε τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ, [h] Ἐμοί ἐκδί-
κησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει κύριος. 20 [i] * ἀλλὰ″ ἐὰν †
πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν διψᾷ, πότιζε
αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις

[g] Mat. 5:44. 1 Cor. 4:12. 1 Pet. 3:9.

[h] Deut. 32:35. Heb. 10:30.

[i] Prov. 25:21.

tudine, qui miseretur in hilaritate.
9 Dilectio sine simulatione. Odientes malum, adherentes bono, 10 caritatem fraternitatis invicem diligentes, honore invicem praevenientes, 11 sollicitudine non pigri, spiritu ferventes, domino servientes, 12 spe gaudentes, in tribulatione patientes, orationi instantes, 13 memoriis sanctorum communicantes, hospitalitatem sectantes. 14 Benedicite persequentibus, benedicite et nolite maledicere. 15 Gaudere cum gaudentibus, flere cum flentibus. 16 Id ipsum invicem sentientes, non alta sapientes, sed humilibus consentientes: nolite esse prudentes aput vosmet ipsos. 17 Nulli malum pro malo reddentes, providentes bona non tantum coram deo sed etiam coram omnibus hominibus: 18 si fieri potest, quod ex vobis est, cum omnibus hominibus pacem habentes; 19 non vosmet ipsos defendentes, carissimi, sed date locum irae: scriptum est enim, Mihi vindictam, ego retribuam, dicit dominus. 20 Sed si esurierit inimicus tuus, ciba illum: si sitit, potum da illi. Hoc enim faciens carbones ignis congeres

---

8. ειτε] om D*FG. Vulg. *Orig. Int.* iv. 648[c].
— προισταμενος *Clem.* 309. | προιστανομενος ℵ.
9. αποστυγουντες *Clem.* 198. 309. 451. | μεισουντες FG.
10. προηγουμενοι *Clem.* 309. | προσηγουμενοι D*.
11. κυριῳ *Elz.* ABℵD[b]. 17. 37. 47. LP. Vulg. *f.* Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. *Clem.* 309. *Orig. Int.* iv. 651[c]. | καιρῳ *St.* D*F*Gr.*G. (vid. Hier. ad Marcellam Ep. xxvii. Vallar. i. 133. [ed. Bened. Ep. xxv.] "Illi legant, Spe gaudentes, tempori servientes; nos legamus, Spe gaudentes, Domino servientes.")
12. ὑπομενοντες *Clem.* 309. *Tert.* adv. Marc. v. 14. | ὑπομενος A*.
13. χρειαις ABℵD[b]. 17. 37. 47. L. Vulg. *Cl.* Syrr. Pst.&Hcl. (et mg. *Graecè.*) Memph. Goth. Arm. Æth. *Clem.* 309. *Orig. Int.* iv. 651[e]. | μνειαις D*FG. *Am. Hil.* 1257[c].
14. ευλογ. τ. διωκ. ὑμας ante ευλογ. και μη καταρ. A(B)ℵD[b]. 17. 37. (47.) LP. Vulg. rel. *Clem.* 607. (*Orig.* ii. 786[c].) *Orig. Int.* iv. 652[c]. (om. ὑμας B. 47. *Am. Clem.* 607.) | post D*. | om. ευλ. τ. διωκ. ὑμας FG. *m.* ‖ ευλογειτε (ante και μη)] ευλογεισθαι D* *ut vid.*
15. κλαιειν] † praem. και ς. AD[c]. 17. 37. 47. LP. Syr. Pst. Memph. Æth. (vid. *Orig.* iii. 321[f].) *Tert.* de Idol. 13. | om. BℵDFG. 47. Vulg. *m.* Syr. Hcl. Goth. Arm. *Orig. Int.* iv. 652[d].
16. γινεσθε] γιγνεσ. D.
— φρονουντες] add. αγαπητοι P*.
— μη τα ὑψ. φρον.] om. P*.
— συναπαγομενοι B* *Mai.*
17. καλα] add. ενωπιον του θεου και A[2]. Goth. | add. ου μονον ενωπειον του θεου αλλα κει ενωπιον (*sic*) FG. Vulg. *m.* Arm. *Usc. Luc.* 126. (vid. 2 Cor. viii. 21.) | non habent A* *ut vid.* BℵD. 17. 37. 47. LP. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Arm. *Zoh.* Æth. *Orig. Int.* iv. 653[c]. (MSS. et ed. De la Rue.)
17. παντων A* *ut vid.* BℵD[c]. 17. 37. 47. LP. Vulg. *f.* Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. *Orig. Int.* iv. *Luc.* | των A[2]D*F*Gr.*G. *Harl. Tol. m.* [Æth.]
19. εκδικησεις AFG. *Orig.* ii. 612[e]. (ctra, 657.)
— ανταποδωσω *Orig.* ii. 612[e]. 687 *not.* *Orig. Int.* iv. 653[c]. *Eus.* Pr. Ev. 531[e]. in Ps. 42[e]. *Tert.* adv. Marc. ii. 18. v. 14. | ανταποδω FG.
20. * αλλα″ εαν AB(ℵ). (37.) (P.) Vulg. (Syr. Hcl.) Memph. Arm. *Orig. Int.* iv. 654[a]. (αλλ' ℵ. 37. P.) | εαν † ουν″ ς. D[c]. 17*s*. 47. L. (non Syr. Hcl.) ("et si quoque" Æth.) | εαν D*FG. *m.* Goth. | et si Syr. Pst.
— ψωμιζε] -σε A. | ψωμισον 37* et -ζε supra script.
— εαν διψᾳ ποτιζε αυτον *Orig. Int.* iv. | *om.* L. | praem. και D[c] *Treg.* (εαν δε διψ. D[b] *Tf.*?)

---

10. Charitate *Cl.* | 13. necessitatibus sanctorum *Cl.* | 14. persequentibus vos *Cl.* | 19. vindicta *Cl.*

A B ℵ [C] D. F G. 17. 37. 47. LP.

ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 21 μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ,
ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

XIII.

16 k 1 Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑπο-
τασσέσθω. οὐ γάρ ἐστιν ἐξουσία εἰ μὴ ‡ ὑπὸ″ θεοῦ,
αἱ δὲ οὖσαι † ὑπὸ † θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν. 2 ὥστε ὁ
ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ θεοῦ διαταγῇ ἀν-
θέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότες ἑαυτοῖς κρίμα λήμψον-
ται. 3 οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶν φόβος ‡ τῷ ἀγαθῷ
ἔργῳ ἀλλὰ τῷ κακῷ.″ θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν
ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει, καὶ ἕξεις ἔπαινον ἐξ
αὐτῆς· 4 θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν σοὶ εἰς τὸ ἀγαθόν.
ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν μάχαι-
ραν φορεῖ. θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν ἔκδικος εἰς ὀργὴν
τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι. 5 διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι,
οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργήν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν.
6 διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ
θεοῦ εἰσὶν εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες. 7 ἀπό-
§ Theb. δοτε † πᾶσιν τὰς ὀφειλάς, § τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον,
τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος, τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον, τῷ
τὴν τιμὴν, τὴν τιμήν. 8 μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ

k 1 Pet. 2 : 13.

supra caput eius. 21 Noli vinci
a malo, sed vince in bono
malum.

1 Omnis anima potestatibus
sublimioribus subdita sit. Non
est enim potestas nisi a deo:
quae autem sunt, a deo or-
dinatae sunt. 2 Itaque qui
resistit potestati, dei ordina-
tioni resistit: qui autem re-
sistunt, ipsi sibi dampnationem
adquirunt. 3 Nam principes
non sunt timori boni operis
sed mali. Vis autem non
timere potestatem? Bonum
fac, et habebis laudem ex illa:
4 dei enim minister est tibi in
bonum. Si autem male fe-
ceris, time: non enim sine
causa gladium portat: dei
enim minister est, vindex in
iram ei qui malum agit. 5 Ideo
necessitate subditi estote, non
solum propter iram sed et
propter conscientiam. 6 Ideo
enim et tributa praestatis:
ministri enim dei sunt, in hoc
ipsum servientes. 7 Reddite
omnibus debita; cui tributum,
tributum; cui vectigal, vecti-
gal; cui timorem, timorem;
cui honorem, honorem. 8 Ne-
mini quicquam debeatis, nisi

20. *την κεφαλην*] *της κεφαλης* B.
21. *νικω* *Clem.* 451. | *νικου* A.
— *ὑπο* *Clem.* | *απο* FG. "in" *Orig. Int.* iv. 654ᵈ.
1. *πασα ψυχη.... ὑποτασσεσθω* ABℵDᶜ. 17. 37. LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. (Arm.) (Æth.) *Orig.* i. 790ᶜ. *Orig. Int.* iv. 654ᵈ. 655ᶜ. | *πασαις.... ὑποτασσεσθε* D*FG. *Fuld.* *m.* *Iren.* 321.
— *ὑπο* 1°. ABℵDᶜ. 17. 37. 47. LP. | ‡ *απο* ς. D*FG. *Orig.* i. "a" *Orig. Int.* iv. 655ᶜ. *Iren. Int.*
— *ουσαι*] † add. *εξουσιαι* ς. Dᶜ. 17. 37. 47. LP. Syrr.Pst.&Hcl. *Orig.* i. | om. ABℵD*FG. Vulg. *m.* Memph. Goth. Arm. Æth. *Iren.* 280. 321.
— *ὑπο* 2°. *Orig.* i. | *απο* FG.
— *θεου*] † praem. *του* ς. ℵᶜ. 17*s*. 47. L. *Orig.* i. | om. ABℵ*DFG. 37. P.
3. *τῳ αγαθῳ εργῳ αλλα τῳ κακῳ* ABℵD*FGP. *m.* Memph. Goth. (Æth.) (*Clem.* 147.) *Iren.* 280. | ‡ *των αγαθων εργων αλλα των κακων* ς. Dᶜ. 17. 37. 47. L. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. | boni operis sed mali Vulg. *Orig. Int.* iv. 655ᵃ. *Tert.* Scorp. 14.
— *το αγαθον*] om. *το* 47* *Gb.*
4. *σοι* *Iren.* 280. *Orig. Int.* 655ᵃ. *Tert.* Scorp. 14. | om. FG.
— *το αγαθον*] om. *το* B.
— *ποιης* *Clem.* 147. | *ποιεις* 17. 47. P.
— *εστιν* 2°. *Orig. Int.* iv. | *εσται* 37.
— *εις οργην* post *εκδικος* ABℵᶜ. 37. 47. LP. Vulg. *m.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. *Iren.* 280. 321. *Orig. Int.* iv. | ante ℵ*Dᶜ. 17. | om. D*FG.
— *τῳ το κακ.*] om. *τῳ* 37. | om. *το* B *Mai* ed. 2.
5. *αναγκη* ABℵ. rel. *Orig. Int.* iv. 656ᵈ *bis.* | om. DFG. *m.* Goth. *Iren.* 280.
— *προτασσεσθαι* *Elz.*
— *αλλα και* *Iren.* 280. *Orig.* iv. *bis.* | om. *και* FG.
7. *αποδοτε*] † add. *ουν* ς. ℵᶜDᶜFG. 17. 37. LP. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. | om. ABℵ*D*. *Am. Tol.* *m.* Memph. Theb. Æth. *Orig.* i. 252ᵃ. iii. 294ᶠ. *Orig. Int.* iii. 961ᵃ. 975ᶠ. iv. 481ᶜ. 656ᵃ. *Cypr.* 305.
8. *οφειλετε* *Orig.* i. 252ᵃ. *Orig. Int.* iii. 961ᵃ. iv. 656ᵇ. 657ᶜ. | *οφιλοντες* ℵ*. *Orig.* iii. 294ᵇ. | *οφιλητε* ℵᶜ. | *οφειλειτε* B* *Mai.*
— *αλληλους* ante *αγαπαν* ABℵDFG. 37. P. Vulg. *m.* Syr.Pst. Goth. Arm. *Orig.* i. iii. *Orig. Int.* iii. iv. *Cypr.* 305. | ‡ post ς. 17. 47. L. Syr.Hcl. Memph. Theb. Æth.
9. *το γαρ* *Clem.* 568. *Orig. Int.* iv. 657ᵈ. | *γεγραπται γαρ* FG. | nam etiam illud quod dixit Syr.Pst.
— *μοιχευσης, φονευσης, κλεψης, ψευδομαρτυρησης, επιθυμησης* P.
— *κλεψεις*] † add. *ου ψευδομαρτυρησεις* ς. ℵ. 37. (P.) Vulg. *Cl.* Syr.Hcl. Memph. *Wtst.* Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. | om. ABDFG. 17. 47. L. *Am. Fuld. Tol.* Syr.Pst. Theb. Goth. *Clem.* 568. 897. *Orig.* iii. 669ᶜ. *Orig. Int.* iii. 831ᶜ.
— *ἑτερα*] add. *εστιν* Aℵ*(corr.ᶜ) 17. (Vulg.) (Syrr.Pst.&Hcl. | om. rel. *Clem.* *bis.* *Orig.* iii. 669ᶜ. *Orig. Int.* iv. 670ᶜ.
— *τῳ λογῳ* ante *τουτῳ* BℵDFG. 37. *Orig.* iii. *bis.* | ‡ post ς. A. 17. 47. LP. Vulg. *Clem.* 897. *Orig. Int.* iii. iv. | om. *τουτῳ* *Clem.* 568.
— *εν τῳ* AℵD. rel. *Clem.* 897. *Orig.* iii. 669ᶜ. *τῳ* *Clem.* 568. *Orig.* iii. 670ᶜ. | om. BFG. Vulg. Arm. Æth. *ut vid.*
— *αγαπησης* P.

20. super caput *Cl.*
4. malum feceris *Cl.* | 5. sed etiam *Cl.* | reddite ergo *Cl.*

Vulg.
Syrr. P. H.
Memph. [Theb.]
Goth. Arm. Æth.
[l] Ex. 20: 13, sq.

[m] Lev. 19: 18.
Matt. 19: 18, 19.
Luc. 10: 27.
Gal. 5: 14.
Jac. 2: 8.
§ C.

11. ὑμᾶς.

13. ἔρισι καὶ ζήλοις.

τὸ ‡ ἀλλήλους ἀγαπᾶν·″ ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον
νόμον πεπλήρωκεν· 9 τὸ γάρ, [l] Οὐ μοιχεύσεις, οὐ
φονεύσεις, οὐ κλέψεις, † οὐκ ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴ τις
ἑτέρα ἐντολή, ἐν ‡ τῷ λόγῳ τούτῳ″ ἀνακεφαλαιοῦται,
[ἐν τῷ,][m] Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ‡ σεαυτόν.″
10 ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλή-
ρωμα § οὖν νόμου ἡ ἀγάπη.
11 Καὶ τοῦτο, εἰδότες τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα ‡ ἤδη
ἡμᾶς″ ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν
ἡ σωτηρία, ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν· 12 ἡ νὺξ προέκοψεν,
ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ
σκότους, ‡ ἐνδυσώμεθα δὲ″ τὰ ὅπλα τοῦ φωτός. 13 ὡς
ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ
μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ·
14 ‡ ἀλλὰ″ ἐνδύσασθε τὸν κύριον Ἰησοῦν χριστόν, καὶ
τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας.

XIV.

17 1 Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβά-
νεσθε, μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν. 2 ὃς μὲν
πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει.
3 ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω, ‡ ὁ δὲ″ μὴ

nt invicem diligatis: qui enim diligit proximum, legem implevit.
9 Nam, Non adulterabis, Non occides, Non furaberis, Non concupisces, et si quod est aliud mandatum, in hoc verbo instauratur, Diliges proximum tuum sicut te ipsum.
10 Dilectio proximi malum non operatur: plenitudo ergo legis est dilectio.

11 Et hoc scientes tempus; quia hora est iam nos de somno surgere: nunc autem propior est nostra salus quam cum credidimus.
12 Nox praecessit, dies autem adpropriavit: abiciamus ergo opera tenebrarum, et induamur armis lucis.
13 Sicut in die honeste ambulemus, non in comesationibus et ebrietatibus, non in cubilibus et inpudicitiis, non in contentione et aemulatione;
14 sed induimini dominum Iesum Christum, et carnis curam ne feceritis in desideriis.
1 Infirmum autem in fide adsumite, non in disceptationibus cogitationum.
2 Alius enim credit manducare omnia: qui autem infirmus est, holus manducet.
3 Is qui manducat non manducantem non spernat,

9. σεαυτον ABℵD. *Orig.* iii. 669c. 671a. | ‡ ἑαυτον ς. FG. 17. 37. 47. LP. *Clem.* 897 (ed.)
10. ἡ αγαπη τῳ πλ. κακ. ουκ εργ. *Clem.* 614. *Orig. Int.* iv. 657a. | om. A.
— πλησιον *Clem.* | πλησειω FG.
— ουκ εργ. *Clem.* | ου κατεργ. D*. 17.
— ουν A *espat.* BℵDb. rel. Vulg. Syr. Hel. Memph. Theb. Goth. *Clem. Orig. Int.* ii. 306b. iv. | δε D*FG. *m.* Æth. | quoniam Syr.Pst. | om. P. Arm.
11. ειδοτες *Clem.* 628. *Orig. Int.* iv. 658b. | ιδοντες A*FG2.
— ηδη ante ἡμας (A)(B)(ℵ)(C)D. (37.) Vulg. | ‡ post ς. FG. 17. 47. L. Goth. (*Clem.*) | om. Syr.Pst. Arm. Æth. | ante ωρα P. | ηδη tantum Syr.Hel. (ὑμας AB*Alf.* (*dis.*)ℵ*C. 37. P. *Clem.* 628. | ἡμας B*Btly.* ℵcDFG 17. 47s. L. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Goth. Arm. | om. *Orig. Int.* iv. Æth.)
— εξ ὑπνου] εξ ὑπνους FG. 47.
— ἡμων] ὑμων P.
12. ηγγικεν *Clem.* 628. *Orig.* ii. 806b. 847d. iii. 485a. | -σεν A.
— αποθωμεθα *Clem.* | αποβαλωμεθα D*FG. abjiciamus Vulg. *Cypr.* 258.
— ενδυσωμεθα δε ABC*D*P. Memph. Theb. *Woide.* Goth. *Clem. Orig. Int.* iv. 658b. | ενδυσ. ουν Syrr.Pst.&Hel. | ενδυσωμεθα tantum ℵ*. Theb. MS. | ‡ και ενδυσωμεθα ς. ℵcC3DbFG. 17. 37. 47. L. Vulg. Arm. Æth. *Cypr.* 258.
12. τα ὁπλ. *Clem. Orig.* iii. 558d. | om. τα 17.
— ὁπλα BℵCFG. rel. *Clem. Orig.* iii. *Int.* iv. *Cypr.* | εργα AD.
13. κωμοις *Clem.* 192. 538. *Orig.* ii. 847d. | -μαις 37*. (add. -μοις supra1.)
— εριδι και ζηλῳ *Iren.* 282. *Orig. Int.* iii. 56b. iv. 658c.d. | ερισι και ζηλοις B. Theb. *Clem.* 538. certaminibus et zelo *Cypr.* 258.
14. αλλα ABDc. | ‡ αλλ' ς. ℵCD*FG. rel.
— κυριον *Orig. Int.* i. 80a. ii. 164c. 215e. 658c. iii. 888c. iv. 659a. | om. B. *Clem.* 287.
— Ιησουν χριστον *Orig.* Cat. Cram. *Eph.* 214. *Orig. Int.* i. ii. *ter.* iv. | χριστον Ιησουν B. Goth. *Clem.* 287.
— και *Clem. Orig.* ii. 164c. 215e. iv. | om. D*FG.
14. εις επιθυμιας BℵD. 17. 37. 47. LP. *Clem. Orig. Int.* ii. 164c. | εις επιθυμιαν AC. | εν επιθυμειαις FG. Vulg. *m. Orig. Int.* ii. 215e. iv. 592c. 659a.
1. διαλογισμων *Orig.* Cat. Cram. *Cor.* 79. | λογισμων 37. 47*.
2. ὁ δε *Clem.* 736. *Orig.* i. 245b.c. (iii. 551a.) iv. 243d. | ὁς δε FG.
— εσθιει *Clem. Orig.* i. iii. iv. *Orig. Int.* ii. 154d. *Tert.* de Jej. 15. | εσθιετω D*FG. Vulg. Arm. *Orig. Int.* ii. 210b. iv. 531c. 659b.d.
3. εξουθενειτω *Orig. Int.* iv. 659c. 660b. *Tert.* de Jej. 15. | κρινετω A. *Orig. Int.* iv. 674a.
— ὁ δε μη ABℵ*CD*. (Goth.) *Clem.* 170. | ουδε ὁ μη FG. (om. μη ante κρινετω.) | ‡ και ὁ μη ς. ℵcDc. 17. 37. LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Theb. Æth. *Orig. Int.* iv. 659d. 660b. ὁ μη tantum Memph. *Clem.* 535. (qui hic ordinem mutat.)

9. furaveris *Am. odd.* non falsum testimonium dices *Ct.* | concupiscis *Am.* | 11. nunc enim *Ct.* | 12. appropinquavit *Ct.* | arma lucis *Ct.*
2. credit se manducare *Ct.*

ABℵCD. FG. 17. 37. 47. LP.

[n] Jac. 4: 12.

¶ Theb.

¶ Goth.

§ Goth.

[o] 2 Cor. 5: 10.

[p] Es. 45: 23.

11. πᾶσα γλ. ἐξομολογ.

ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ θεὸς γὰρ
αὐτὸν προσελάβετο. 4 [n] σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον
οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει. σταθή-
σεται δέ, ‡ δυνατεῖ γὰρ″ ὁ ‡ κύριος″ στῆσαι αὐτόν.¶
5 ὃς μὲν κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν,¶ ὃς δὲ κρίνει
πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοῒ πληροφορεί-
σθω. 6 ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν, κυρίῳ φρονεῖ· † * καὶ″ ὁ
ἐσθίων κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ· καὶ ὁ
μὴ ἐσθίων κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ.
7 οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνή-
σκει. 8 ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν, ἐάν τε
ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε οὖν
ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. 9 εἰς
τοῦτο γὰρ χριστὸς † ἀπέθανεν † καὶ ‡ ἔζησεν,″ ἵνα § καὶ
νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. 10 σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν
ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν
σου; [o] πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ
‡ θεοῦ.″ 11 γέγραπται γάρ, [p] Ζῶ ἐγώ, λέγει κύριος, ὅτι

et qui non manducat man-
ducantem non iudicet: deus
enim illum adsumpsit. 4 Tu
quis es qui iudices alien-
um servum? ·Suo domino
stat aut cadit: stabit autem,
potens est enim deus statuere
illum. 5 Nam alius iudicat
diem plus inter diem, alius
iudicat omnem diem: unusquis-
que in suo sensu abundet.
6 Qui sapit diem, domino sapit,
et qui manducat, domino
manducat: gratias enim agit
deo: et qui non manducat,
domino non manducat et gra-
tias agit deo. 7 Nemo enim
nostrum sibi vivit, et nemo sibi
moritur. 8 Sive enim vivimus,
domino vivimus; sive mori-
mur, domino morimur: sive
ergo vivimus sive morimur,
domini sumus. 9 In hoc enim
Christus et mortuus est et re-
surrexit, ut et mortuorum et
vivorum dominetur. 10 Tu
autem quid iudicas fratrem
tuum? aut tu quare spernis
fratrem tuum? Omnes enim
stabimus ante tribunal dei.
11 Scriptum est enim, Vivo
ego, dicit dominus, quoniam

3. *θεος* post *γαρ* L. | ante *Clem.*

4. *δυνατει γαρ* ABℵCD*FG. *Orig. Int.* iv. 659[a]. | ‡ *δυνατος γαρ* † *εστιν* ς.(D[c].) 17. 37. 47. L(P.) (Vulg.) Goth. (*Orig. Int.* iv. 660[a].) (*Cypr.* 71.) | ? *δυνατι γαρ εστιν* D[c] ? *δυνατυς γαρ* tantum D** *Tf.*P.

— *ὁ κυριος* ABℵCP. Syr.Pst. Memph. Theb. Goth. Arm. (Æth.) | ‡ *ὁ θεος* ς. DFG. 17. 37. 47. L. Vulg. Syr.Hcl. *Orig. Int.* iv. *Cypr.* (vid. ver. 3.)

5. *μεν*] add. *γαρ* Aℵ*CP. Goth. (nam alius Vulg. *d. f. g.*) | om. Bℵ[c]DFG. 17. 37. 47. L. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. 660[a].

— *ἑκαστος*] add. *δ'* 37. (non *Orig. Int.* iv.)

— *εν Orig. Int.* iv. | om. A. *Fuld.*

6. *κυριῳ φρονει*] † add. *και ὁ μη φρονων την ἡμεραν κυριῳ ου φρονει* ς. C[3]*mg.* 17. 37. 47. LP. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. | om. ABℵC*DFG. Vulg. Memph. Æth. *Orig. Int.* iv. 660[c].

— *και ὁ εσθιων* ABℵCDFG. 17. 37. LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. | * om. *και* ς. 47. *Clem.* 170. || add. *ουκ* P*.

6. *ευχ. γαρ*] *και ευχ.* P. *Clem.* | Contra, *Orig. Int.*

— *θεῳ* 1°. *Orig. Int.* iv. *Tert.* de Jej. 15. | *κυριῳ* A. *Clem.*

— *και ὁ μη εσθ. . ευχ. τ. θεῳ Clem.* 170. *Orig. Int.* iv. | om. L.

— fin.] add. *και ουδεις αυτῳ στρατευεται* 17 *sic.* | om. *Orig. Int.* iv.

7. *ουδεις* 2°.] add. *ημον sic* C[3]. Vulg. Memph. *Orig. Int.* iv. 661[b].

8. *γαρ*] om. 17. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. 661[b].

— *αποθνησκωμεν* 1°. Bℵ. 37. | *αποθνησκομεν* ADFG. 47. P. Vulg. | *αποθανωμεν* C. 17. L.

— *τῳ κυριῳ* 2°.] om. *τῳ* FG.

— *αποθ. εαν τε ουν ζωμεν, εαν τε Orig. Int.* iv. 661[b-d]. | om. 17.

— *αποθνησκομεν* ABDFG. 37. 47. P. Vulg. *Orig. Int.* iv. | *-κωμεν* ℵCL.

— *αποθνησκωμεν* 2°. BℵC. 17. 37[1]. L. Vulg. | *-κομεν* ADFG. 37*. 47. P. || praem. *ουν* FG.

9. *χριστος*] † add. *και* ς. ℵ[c]C[3]D[b]. 37. 47. L. *Am.* Syrr.Pst.&Hcl. *Iren.* 209. *Orig. Int.* iv. 661[b]. | om. A *ut vid.* Bℵ*C*D*FG. 17. P. Vulg. *Cl.* Memph. Arm. Æth. *Orig.* i. 436[e]. iv. 135[b]. 342[a]. *Orig. Int.* iv. 661[a].

9. *απεθανεν και εζησεν* ABℵ*C. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. *Dion. Alex.* (*Wtst.*) | *απεθανεν και ανεστη* FG. Vulg. *Orig.* i. iv. 135[b]. 342[a]. | *απεθανεν* † *και ανεστη*″ *και* ‡ *ανεζησεν* ς. | *απεθ. και ανεστη και εζησεν* ℵ[c]D[b]. 17. 37. 47. LP. Syrr.(Pst.)&Hcl. | *εζησεν και απεθανεν και ανεστη* D*. *Iren.* 209.

— *κυριευσει* 17. LP. | Contra, *Orig.* i. iv.

10. *συ δε τι*] add. *γαρ* G*(non F.) | om. *Orig. Int.* iv. 662[a].

— *τι κρινεις*] *τις ει ὁ κρινων* 47.

— *σου* 1°.] add. *εν τῳ μη εσθιειν* D*FG. *Am.*[2] | om. ABCℵD[c]. rel. vv. *Orig. Int.* iv.

— *η*] *ει* L.

— *η και .... αδελφον σου*] om. Syr. Hcl.

— *σου* 2°.] add. in manducando *Am.*[2] | om. *Orig. Int.* iv.

— *παντες γαρ παραστ. τῳ βημ. του θεου*] om. 47*. (habet *mg.* sed om. *γαρ*).

4. judicas *Cl.* | domino suo *Cl.* | 5. om. plus *Cl.* | alius autem *Cl.* | 9. Christus mortuus (*om.* et) *Cl.* | 10. frat. tuum 1°. *add.* in non manducando *Am.*** | frat. tuum 2°. *add.* in manducando *Am.*** | trib. Christi *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. (Theb.) (Goth.) Arm. Æth.
12. δώσει
q 1 Cor. 8: 11.
§ Theb.
19. διώκομεν
¶ Goth.

ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ, καὶ ‡ ἐξομολογήσεται πᾶσα
γλῶσσα″ τῷ θεῷ. [12] ἄρα † ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ
λόγον ‡ ἀποδώσει″ τῷ θεῷ. [13] μηκέτι οὖν ἀλλήλους
κρίνωμεν, ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι
πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. [14] οἶδα καὶ
πέπεισμαι ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ, ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ‡ αὐ-
τοῦ,″ εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ
κοινόν· [15] q εἰ ‡ γὰρ″ διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός σου λυ-
πεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. μὴ τῷ βρώ-
ματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ χριστὸς ἀπέθανεν.
[16] μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. [17] § οὐ
γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις,
ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι
ἁγίῳ· [18] ὁ γὰρ ἐν ‡ τούτῳ″ δουλεύων [τῷ] χριστῷ
εὐάρεστος τῷ θεῷ καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις. [19] ἄρα
οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς
τῆς εἰς ἀλλήλους. [20] μὴ ἕνεκεν βρώματος κατάλυε
τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ.¶ πάντα μὲν καθαρά, ἀλλὰ κακὸν

mihi flectetur omne genu, et omnis lingua confitebitur deo.
[12] Itaque unusquisque nostrum pro se rationem reddet deo.
[13] Non ergo amplius invicem iudicemus, sed iudicate hoc magis, ne ponatis offendiculum fratri vel scandalum.
[14] Scio et confido in domino Iesu quia nihil commune per ipsum, nisi ei qui existimat quid commune esse, illi commune est.
[15] Si enim propter cibum frater tuus contristatur, iam non secundum caritatem ambulas. Noli cibo tuo illum perdere, pro quo Christus mortuus est.
[16] Non ergo blasphemetur bonum nostrum.
[17] Non est regnum dei esca et potus, sed iustitia et pax et gaudium in spiritu sancto:
[18] qui enim in hoc servit Christo, placet deo et probatus est hominibus.
[19] Itaque quae pacis sunt sectemur, et quae aedificationis sunt in invicem custodiamus.
[20] Noli propter escam destruere opus dei. Omnia quidem munda sunt,

10. *θεου* ABℵ*C*DFG. 47*mg*. *Am. Fuld. Harl. Tol.* Memph. Arm. MSS. *Orig. Int.* iv. 662[c·d·a]. 663[d] (diserte) "in praesenti quidem loco, *tribunal dei*, ad Corinthios vero *tribunal Christi*." | ‡ *χριστου* ς. ℵ[c]C[2] *ut vid.* 17. 37. LP. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. ed. Æth. (vid. *Polyc.* ad Philip. vi.) *Orig.* i. 254[a]. *Tert.* adv. Mar. v. 14.
11. *ὁτι Orig. Int.* iv. 662[c]. 663[c]. | *ει μη* FG. (et D* ut Tischendorfio videtur.)
— *καμψει*] *καμπτει* 17.
— *πασα γλωσσα* post *εξομολ.* BD*FG. Syr.Pst. Goth. Æth. *Orig. Int.* iv. | ‡ ante ς. AℵCD[b]. 17. 37. 47. LP. Vulg. Syr. Hcl. Memph. Arm. *Just.* Apol. i. 52. | *λογισηται* 37*. (corr.[1])
— *τῳ θεῳ*] mihi Syr.Pst. | *τῳ κυριῳ* 47. Syr.Hcl.*txt*.
12. *αρα*] † add. *ουν* ς. AℵCD[b]. 17. 37. 47. LP[2]. Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. | om. BD*FGP*. Vulg. Syr.Pst. *Orig. Int.* iv. 662[c].
— *ἡμων Orig. Int.* iv. 662[c]. 663[a]. *Cypr.* 158. | *ὑμων* C.
— *ἑαυτου* vid. *Polyc.* vi. | *αυτου* C.
— *αποδωσει* BD*FG. Vulg. *Orig. Int.* iv. *bis.* | ‡ *δωσει* ς. AℵCD[c]. 17. 37. 47. LP. *Cypr.* 158. (ante *λογον* P.)
12. *τῳ θεῳ* AℵCD*. rel. vv. *Orig. Int.* iv. *bis.* | om. BD** *ut vid.* FG. *Cypr.*
13. *μηκετι*] *μὴ ἔτι* 47.
— *κρινωμεν*] *Orig. Int.* iv. 662[c]. 663[a]. 664[a]. | *κρινομεν* 37*. (corr.[1]) P.
— *κρινατε*] *κρινετε* D*FG. | *κρινομεν* P.
— *προσκομμα Orig. Int.* iv. *bis.* | om. B. (Syr.Pst.) (Arm.) | *προσκοσμα* C.
— *η Orig. Int.* iv. *bis.* | om. B. Syr.Pst. Arm. [Æth.] | *εις* 37. 47[2].
14. *οιδα*] add. *δε* 17.
— *κυριῳ Orig. Int.* iv. 664[b]. 665[c]. | *χριστῳ* 37. LP. Arm.
— *αυτου* AB*Bch.*DFG. 17. 47. LP. (schol. *τουτ' εστι του θεου* 47.) | ‡ *ἑαυτου* ς. B*Mai.*ℵC. 37. Vulg.
— *τι*] *τω sic* 17. | om. D[b] (add. D[c].)
— *κοινον*] add. ? *τι* D*. ? *η* D[b].
— *εκεινων* D*.
15. *ει γαρ* ABℵCDFG. 37. P. Vulg. Syr. Hcl.*mg*. Memph. Arm. *Orig. Int.* iv. 664[b]. 665[a]. | ‡ *ει δε* ς. 17. 47. L *sic*. Syrr.Pst.&Hcl.*txt*. Goth. (Æth.)
— *ὁ*] om. FG.
— *απολλυε Iren.* Gr. 209. *Orig.* i. 762[e]. | *απολλυειν* FG. | (*απολυε* D[c]. 37. L.)
16. *ουν Clem.* 166. *Orig. Int.* iv. 667[a]. | om. FG. Goth. Arm. | "et" Syr. Pst.
16. *ὑμων* ABℵC. rel. Syr.Hcl. | *ἡμων* DFG. *m.* Syr.Pst. Goth. *Clem. Orig. Int.* iv. | nostrum et bonum vestrum Memph.
17. *βρωσεις και ποσεις* AF*Gr.*G*Gr.* (*βρωσεις* C.)
18. *τουτῳ* ABℵ*CD*FGP. Vulg. *m.* Memph. Theb. (Æth.) *Orig. Int.* iv. 667[a·c]. 668[a]. | ‡ *τουτοις* ς. ℵ[c]D[c]. 17*s*. 37. 47. L. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm.
— *τῳ χριστῳ* BℵCD[c]. 17. 37. LP. | om. *τῳ* AD*FG. | *τῳ κυριῳ* 47.
— *δοκιμος* AℵCDFG[2]. rel. *Orig. Int.* iv. *ter.* | *-μοις* BG*(non F).
19. *διωκωμεν* CD. 17*s*. 37. 47. Vulg. *m.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. *Orig. Int.* iv. 668[b]. | *-κομεν* ABℵFGLP.
— *αλληλους*] add. *φυλαξωμεν* D*FG. Vulg. *m.* | om. *Harl.**(*ut vid.*) *Demid. Orig. Int.* iv.
20. *καταλυε Clem.* 171. | *απολλυε* ℵ*. (corr.[c]) | *καταλυειν* FG.
— *καθαρα*] add. *τοις καθαροις* ℵ[c]. | om. *Orig. Int.* iv. 668[a].

11. flectent omnes *Am.*** *Cl.* | 17. non est enim *Cl.* | 13. hoc judicate *Cl.* | 20. sunt muuda

ABℵCD. FG. 17. 37. 47. LP.

21. [ἢ σκανδ. ἢ ἀσθενεῖ]

τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι· 21 κα-
λὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα μηδὲ πιεῖν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ ὁ
ἀδελφός σου προσκόπτει ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ.
22 σὺ πίστιν * ἣν″ ἔχεις κατὰ ‡ σεαυτὸν″ ἔχε ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ· μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμά-
ζει. 23 ὁ δὲ διακρινόμενος ἐὰν φάγῃ κατακέκριται, ὅτι
οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως, ἁμαρτία
¶ Theb. ἐστίν.¶

XV. ΙΗ′ 18 1 Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενή-
ματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέ-
σκειν· 2 ἕκαστος † ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ
ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν. 3 καὶ γὰρ ὁ χριστὸς οὐχ
r Ps. 68(69):10. ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλὰ καθὼς γέγραπται, r Οἱ ὀνειδισμοὶ
§ Goth. § τῶν ὀνειδιζόντων σε ‡ ἐπέπεσαν″ ἐπ' ἐμέ. 4 Ὅσα γὰρ
προεγράφη, εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν ‡ ἐγράφη,″
ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ * διὰ″ τῆς παρακλήσεως
τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. 5 ὁ δὲ θεὸς τῆς
ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ
φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ ‡ Ἰησοῦν χριστόν·″ 6 ἵνα

sed malum est homini qui per offendiculum manducat. 21 Bonum est non manducare carnem et non bibere vinum neque in quo frater tuus offendit aut scandalizatur aut infirmatur. 22 Tu fidem habes? penes temet ipsum habe coram deo. Beatus qui non iudicat semet ipsum in eo quo probat. 23 Qui autem discernit, si manducaverit, damnatus est, quia non ex fide: omne autem quod non est ex fide peccatum est.
1 Debemus autem nos firmiores inbecillitates infirmorum sustinere et non nobis placere. 2 Unusquisque vestrum proximo suo placeat in bonum ad aedificationem: 3 etenim Christus non sibi placuit, sed sicut scriptum est, Inproperia inproperantium tibi ceciderunt super me. 4 Quaecumque enim scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt, ut per patientiam et consolationem scripturarum spem habeamus. 5 Deus autem patientiae et solacii det vobis id ipsum sapere in alterutrum secundum Iesum Christum,

21. *κρεα Clem.* 170. 550. *Orig.* i. 762^{d}. | *κρεας* D^{b} *Tf.* 37.
— *πιειν Orig.* i. *Clem.* 170. | *πειν* D*. | *πινειν* FG. *Clem.* 550.
— *προσκοπτει Orig.* i. *Orig. Int.* iii. 962^{d}. iv. 668^{a}. 669^{b}. | *λυπειται* ℵ*. (corr.^{a}) P.
— *η σκανδαλιζεται η ασθενει* Bℵ^{c}DFG. 17. 37. 47. LP. Vulg. *m.* Syr.Hel. Theb. (Arm.) | om. Aℵ*C. Syr.Pst. Memph. Æth. (non habet *Orig.* i. *Orig. Int.* iii. iv. *bis.*)
22. *συ*] add. *δε* 37. | om. *Orig. Int.* iv. 669^{b}.
— *ἣν* ante *εχεις* ABℵC. *Tol.* ? Memph. *Orig. Int.* iv. | * om. *ἣν* ς. DFG. 17. 37. 47. LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Theb. Arm. Æth. | (*εχει* F.)
— *σεαυτον* ABℵCD. 17. 37. 47. LP. | ‡ *σαυτον* ς. | *σεαυτῳ* FG.
— *ενωπιον του θεου*] om. ℵ*. (add.^{a})
23. *εαν Orig.* iii. 495^{e}. 499^{a}. *Dion. Alex.* Routh iii. 231. | *αν* B.
— *φαγῃ Orig.* iii. *bis. Dion. Alex.* | *φαγει* L.
— *κατακεκριται Orig.* iii. *bis. Dion. Alex.* | *κατακρινεται* P.
— *ὁ Orig.* iii. 495^{e}. | *το* D*. 37. P. | (*παν δε ὁ ουκ εκ πιστεως* om. ℵ*. (add.^{a})
— fin.] add. cap. xvi. 25—27. A. 17. 37. 47. LP. Syr.Hel. Arm. | in utroque loco A. 17. P. Arm. | non habent hic BℵCD. Vulg. Syr.Pst. Memph. Æth. | om. in utroque loco F(G spatio vacuo hic relicto). | de varietate lectionis vid. ad fin. cap. xvi.
1. *οφειλωμεν* 17. | Contra, *Orig. Int.* iv. 670^{d}.
— *δε Orig. Int.* | om. P*.
— *ἑαυτοις*] *-τους* F(non G.)
— *αρεσκειν*] *αρεσκον* FG.
2. *ἑκαστος*] † add. *γαρ* ς. | om. ABℵCDFG. 17. 37. 47. LP. Vulg. *m.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Æth. *Orig. Int.* iv. 671^{a}. (*δε* Arm.)
— *ἡμων Orig. Int.* iv. 671^{c}. | *ὑμων* D^{b}FG. 37. P. Vulg. *m. Orig. Int.* iv. 671^{a}. 672^{b}.
— *τὸ πλησιον* 17. 37.
— *εις το αγαθον Orig. Int.* iv. 671$^{a.b}$. | om. ℵ*. (add.^{a})
3. *ὁ χρ.*] om. *ὁ* D*FG.
— *ουκ* FG.
— *επεπεσαν* ABℵCDFG. 17. 37. 47. P. | ‡ *-σον* ς. L. (*-σεν Elz.* 1633.)
4. *προεγραφη* AℵCD^{c}. 17. 37. 47. (LP *-φει*). Syrr Pst.&Hel. Memph. Goth. (*προσεγραφη* D*FG.) | *εγραφη* B. Vulg. *m.* Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. 671^{a}. 672^{b}. || add. *παντα* B. 17. 37. P.
4. *εγραφη* Bℵ*CDFG. Vulg. *m.* Syr.Pst. Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. *Clem.* 572. | ‡ *προεγραφη* ς. Aℵ^{c}. 17. 37. 47. (LP *-φει*) Syr.Hel.
— *δια της παρακλ.* ABℵC*. 47. L. *d**. Syr.Pst. Arm. Æth. | * om. *δια* ς. C**(?)DFG. 17. 37. P. Vulg. *m.* Syr. Hel. Memph. Goth. *Clem. Orig. Int.* iv. 671^{a}. 672^{e}.
— *εχωμεν Orig. Int.* iv. *bis. Clem.* | *εχομεν* 17. P. || add. *της παρακλησεως* B. *Clem.* | add. ad Deum *Orig. Int.* iv. 672^{e}. | om. rel. *Orig. Int.* iv. 671^{a}.
5. *δωη*] *δόει* 17.
— *Ιησουν* ante *χριστον* AℵC*F. 37. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Arm. ed. Æth. *Orig. Int.* iv. 673^{a}. | ‡ post ς. BC^{2}DG. 17. 47. L. *m.* Memph. Goth. Arm. edd.
7. *ὁ χρ.*] om. F(non G.)
— *ὑμας* AℵCD^{b}FG. 17. 37. L. Vulg. *m.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. 673$^{a.d}$. 674^{a}. *bis.* | ‡ *ἡμας* ς. BD*. 47. P.

20. offendicum *Am.* | 21. offenditur *Cl.* | 22. eo quod *Cl. Am.***

Vulg. Syrr. P.H. Memph. (Theb.) [Goth.] Arm. Æth.
7. ἡμᾶς
8. γεγενῆσθαι
s Ps. 17(18):50.
Deut. 32:43.
11. πάλιν * [λέγει]"
Psa. 117(118):1.
w Es. 11:1, 10.
¶ Goth.

ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ
πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ. 7 διὸ προσ-
λαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ χριστὸς προσε-
λάβετο ‡ ὑμᾶς" εἰς δόξαν * τοῦ" θεοῦ. 8 λέγω ‡ γὰρ"
† χριστὸν διάκονον ‡ γένεσθαι" περιτομῆς ὑπὲρ ἀλη-
θείας θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν
πατέρων, 9 τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν θεόν,
καθὼς γέγραπται, s Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι
ἐν ἔθνεσιν, καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. 10 καὶ πάλιν
λέγει, t Εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. 11 καὶ
πάλιν, u Αἰνεῖτε ‡ πάντα τὰ ἔθνη τὸν κύριον," καὶ
‡ ἐπαινεσάτωσαν" αὐτὸν πάντες οἱ λαοί. 12 w καὶ πάλιν
Ἡσαΐας λέγει, Ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί, καὶ ὁ
ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν.
13 ὁ δὲ θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι ὑμᾶς πάσης χα-
ρᾶς¶ καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ περισσεύειν
ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου.
14 Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ
ὑμῶν ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνης,

6 ut unanimes uno ore hono-
rificetis deum et patrem do-
mini nostri Iesu Christi.
7 Propter quod suscipite in-
vicem, sicut et Christus susce-
pit vos in honorem dei. 8 Dico
enim Christum Iesum mi-
nistrum fuisse circumcisionis
propter veritatem dei, ad con-
firmandas promissiones pa-
trum, 9 gentes autem super
misericordiam honorare deum,
sicut scriptum est, Propter hoc
confitebor tibi in gentibus, et
nomini tuo cantabo. 10 Et
iterum dicit, Laetamini gentes
cum plebe eius. 11 Et iterum,
Laudate omnes gentes domi-
num, et magnificate eum
omnes populi. 12 Et rursum
Esaias ait, Erit radix Iesse, et
qui exsurget regere gentes, in
eo gentes sperabunt. 13 Deus
autem spei repleat vos omni
gaudio et pace in credendo, ut
abundetis in spe et virtute
spiritus sancti.

14 Certus sum autem, fratres
mei, et ego ipse de vobis, quo-
niam et ipsi pleni estis dilec-

7. *του θεου* ABℵCDFG. 37. P. | * om. *του* ς. 17*s*. 47. L.
8. *γαρ* ABℵCDFGP. Vulg. Memph. Goth. (Æth.) *Orig. Int.* iv. 674[b]. | ‡ *δε* ς. 17*s*. 37. 47. L. Syrr.Pst.&Hcl. Arm.
— *χριστον* tantum ABℵC. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. | ‡ praem. *Ιησουν* ς. DFG. *Harl.* Syrr.Pst.&Hcl. | add. *Ιησουν* 17. 37. 47. LP. Vulg. Goth.
— *γενεσθαι* BC*D*FG. Arm. | ‡ *γεγενησθαι* ς. AℵC²D[c]. 17. 37. 47. LP.
9. *δια τουτο* *Orig. Int.* iv. 674[b]. | *δια του προφητου* ℵ* *ut vid.* (corr.[a])
— *εν εθνεσιν*] add. *κυριε* ℵ[c]. (*και* pro *κε* ?) 17. Vulg. *Cl.* Syr.Hcl. Memph. Goth. | om. *Orig. Int.* iv. *bis.*
— *ψαλω* ante *τῳ ονοματι σου* DG(nonF.) Memph. (Æth.) | post ABℵC. rel. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. *Orig. Int.* iv. *bis.*
10. *λεγει*] om. 47.
11. *παλιν*] add. *λεγει* BDFG. Syrr.Pst.&Hcl. (Memph.) Goth. Arm. edd. Æth. *Rom.* | om. AℵC. 17. 37. 47. LP. Vulg. Arm. ed. Æth. *Platt. Orig. Int.* iv. 674[b].
11. *παντα τα εθνη* ante *τον κυριον* ABℵD. 47. P. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. ed. | ‡ post ς. CFG. 17. 37. L. Syr.Pst. Arm. edd. Æth. *Orig. Int.* iv. 674[b]. (vid. LXX.)
— *επαινεσατωσαν* ABℵCD(*sic*) Memph. Goth. Æth. | ‡ *επαινεσατε* ς. FG. 17. 37. 47. LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. *Orig. Int.* iv. *bis.* (vid. LXX.)
12. *λεγει* ante *Ἡσαιας* ℵ. Memph. | post *Orig. Int.* iv. 674[c]. ‖ add. *και* 17. | om. *Orig. Int.* iv.
— *ανισταμενος*] *ανιστανομενος* ℵ.
— *εθων* F.
— *επ' αυτῳ* post *εθνη* 37. | ante *Orig. Int.* iv. *Hil.* 875[d].
13. *πληρωσαι* AℵCD. 17. 37. 47. L. | *πληροφορησαι* BFG. (fut. Arm.)
— *πασης χαρας και ειρηνης* AℵCD. 17. (37.) 47. LP. Vulg. *m.* (Syrr.Pst.&Hcl. *ut vid.*) Arm. Æth. (*Orig. Int.* iv. 675[a.b.c.d].) | (om. *χαρας και* 37.) | *εν* (om. FG.) *πασῃ χαρᾳ και ειρηνῃ* BFG.
13. *εν τῳ πιστευειν* ABℵC. rel. vv. *Orig. Int.* iv. 675[a-d]. | om. DFG. *m.* Arm.
— *εις το περισσευειν* *Orig. Int.* iv. *bis.* | om. B.
— *εν τῃ ελπ.* ABℵCD[c]. rel. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. *Orig. Int.* iv. *bis.* | om. *εν* D*FG.
14. *και αυτ. εγω περι ὑμων* ante *αδελφοι* (*μου*) DFG. Syr.Pst. Memph. Æth. | post ABℵC. rel. Vulg. (*m.*) Syr.Hcl. *Orig. Int.* iv. 675[a]. (*και αυτ. εγω αδ. μ. περι ὑμ.* Arm.) ‖ (*αδελφοι μου*] om. *μου* D*FG.) | (*αυτο* F.)
— *περι*] *ὑπερ* B.
— *και αυτοι* *Orig. Int.* iv. | om. DFG. *m.*
— *αγαθωσυνης* *Clem.* 586. *Orig. Int.* iv. (-*θοσυνης* D. 17. 37. L*Tf.*P.) | *αγαπης* FG. Vulg. ‖ add. *και* DFG. Syr.Pst. (om. *Orig. Int.* iv. *Clem.*)

9. misericordia *Cl.* | propterea *Cl.* | gentibus, Domine *Cl.* | 12. rursus *Cl.* | in eum *Cl.*

ABℵCD
FG.
17. 37. 47. ιθ′
LP.
14. * [τῆς] γνώσεως
15. τολμηρότερον
18. τολμῶ
20. φιλοτιμούμενον
ˣ Es. 52:15.
21. ‡ ῞Οψονται οἷς οὐκ ἀνηγγ. π. αὐτ.

πεπληρωμένοι πάσης γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλή-
λους νουθετεῖν· 15 ‡τολμηροτερῶς″ δὲ ἔγραψα ὑμῖν,
† ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς διὰ τὴν χάριν
τὴν δοθεῖσάν μοι ‡ ἀπὸ″ τοῦ θεοῦ, 16 εἰς τὸ εἶναί με λει-
τουργὸν ‡ χριστοῦ Ἰησοῦ″ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα
τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ
τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν πνεύματι
ἁγίῳ. 17 ἔχω οὖν * τὴν″ καύχησιν ἐν χριστῷ Ἰησοῦ
τὰ πρὸς * τὸν″ θεόν· 18 οὐ γὰρ τολμήσω ‡ τι λαλεῖν″
ὧν οὐ κατειργάσατο χριστὸς δι᾽ ἐμοῦ εἰς ὑπακοὴν
ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ, 19 ἐν δυνάμει σημείων καὶ τε-
ράτων, ἐν δυνάμει πνεύματος ‡ ἁγίου,″ ὥστε με ἀπὸ
Ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπλη-
ρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ. 20 οὕτως δὲ ‡ φι-
λοτιμοῦμαι″ εὐαγγελίζεσθαι, οὐχ ὅπου ὠνομάσθη
χριστός, ἵνα μὴ ἐπ᾽ ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ,
21 ἀλλὰ καθὼς γέγραπται, ˣ Οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ
αὐτοῦ ὄψονται, καὶ οἳ οὐκ ἀκηκόασιν συνήσουσιν.

tione, repleti omni scientia, ita ut possitis alterutrum monere: 15 audacius autem scripsi vobis, fratres, ex parte, tamquam in memoriam vos reducens propter gratiam quae data est mihi a deo, 16 ut sim minister Christi Iesu in gentibus, sanctificans evangelium dei, ut fiat oblatio gentium accepta, sanctificata in spiritu sancto. 17 Habeo igitur gloriam in Christo Iesu ad deum: 18 non enim audeo aliquid loqui eorum quae per me non efficit Christus in oboedientiam gentium, verbo et factis, 19 in virtute signorum et prodigiorum, in virtute spiritus sancti, ita ut ab Hiersalem per circuitum usque ad Illyricum repleverim evangelium Christi. 20 Sic autem hoc praedicavi evangelium, non ubi nominatus est Christus, ne super alienum fundamentum aedificarem, 21 sed sicut scriptum est, Quibus non est adnuntiatum de eo, videbunt, et qui non audierunt intellegent.

14. γνωσεως] praem. της BℵP. *Clem.* | om. ACD. rel.
— δυναμενοι και αλληλους ABℵCD^{b} *Tf.* 47. P. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. | αλληλους δυναμενοι D*FG. | δυν. αλληλ. D^{b} *Treg.* Vulg. Memph. | δυναμ. και αλλους 17. 37. L. *g.* Syrr.Pst.&Hcl. *Orig. Int.* iv. 675$^{a\cdot d\cdot}$
15. τολμηροτερως AB. | ‡ -ρον ς. ℵCD. rel.
— ὑμιν] + add. αδελφοι ς. ℵ^{c}DFG. 17. 37. 47. LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. | om. ABℵ*C. Memph. Æth. *Orig. Int.* iv. 670$^{a\cdot c\cdot}$
— επαναμιμνησκων] αναμιμνησκων B.
— απο 2°. Bℵ*F. | ‡ ὑπο ς. Aℵ^{c}CDG. rel.
16. ειναι] γενεσθαι D*FG.
— χριστου Ιησου ABℵCFG. 37. P. Vulg. Syr.Hcl. *Orig. Int.* iv. 676^{a}. | ‡ Ιησου χριστου ς. D. 17. 47. L. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth.
— εις τα εθνη *Orig. Int.* iv. *bis.* | om. B.
— γενηται] γενηθη B.
— ευπροσδεκτος *Orig. Int.* iv. *bis.* | om. FG.
17. την καυχ. BC *ut vid.* DFG. 37. | * om. την ς. Aℵ. 17. 47. LP. Arm.
17. τον θεον ABℵC *ut vid.* DFG. 17. 37. 47. LP. | * om. τον ς.
18. τολμησω Aℵ*CD. rel. Syr.Hcl. Memph. | τολμω Bℵ^{c}. Vulg. *m.* Syr.Pst. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. 676^{d}. 677^{b}.
— τι ante λαλειν (*s.* ειπειν) ABℵCDFG. 37. P. Vulg. *m.* *Orig. Int.* iv. *bis.* | ‡ post ς. 17. 47. L. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth.
— λαλειν ABℵC. 17. 37. 47. LP. Vulg. *m.* Syr.Hcl. Arm. *Orig. Int.* iv. *bis.* | ειπειν DFG. Syr.Pst. Memph. *ut vid.*
— κατειργασατο ABℵC. 17*s.* 37. 47. P. | κατηργ. DFGL.
— χριστος] praem. ὁ FG.
— εμου] add. λογων B. *Btly. Mai.* (λογον *Bch.*) | om. *Orig. Int.* iv. *bis.*
— ὑπακοην *Orig. Int.* iv. *bis.* | ακοην B.
19. δυναμει 1°.] add. αυτου D*FG. | om. *Orig. Int.* iv. 676^{d}. 677^{b}.
— πνευμ. ἁγιου AC e spat. D*F(G). 17. 37. 47. Vulg. Syr.Hcl.mg. Memph. Arm. (praem. αυτου G*. [non F.]) | ‡ πν. θεου ς. ℵD^{b}LP. Syrr.Pst.&Hcl. *txt.* (Æth.) *Orig. Int.* iv. | πνευματος tantum B.
— ὡστε με απο 'Ιερ. και κυκλῳ μεχ. τ. Ιλλυρ. πεπληρωκεναι ABℵC. 17. 37. 47. (L)P. Vulg. Syrr.(Pst.)&Hcl. Memph. (Arm. ed. om. κ. κυκλ.) Æth. (*Orig.* i. 378^{d}. 709^{d}. iv. 95^{c} [ap. *Euseb.*]) *Orig. Int.* iv. (om. και L.) | ὡστε πεπληρωσθαι απο 'Ιερ. μεχ. τ. Ιλλυρ. και κυκλῳ DFG. | απο 'Ιερ. μεχρι του Ιλλυρ. *Eus.* H.E. iii. 1. (88.) απο 'Ιερ. και κυκλῳ μεχρι τ. Ιλλυρ. *Orig.* (iv. 95^{c}.) ap. *Eus.* H.E. vi. 25. (291.) *Eus. Mai.* 106. | κυκλῳ απο 'Ιερουσαλημ ἑως του Ιλλυρικου πληρων το ευαγγ. τ. χ. *Orig.* i. 709^{d}. (*Orig. Int.* iii. 80^{c}.)
20. φιλοτιμουμαι BD*FGP. | ‡ φιλοτιμουμενον ς. AℵCD^{b}. 17. 37. 47. L. Syrr.Pst.&Hcl. (et *Graece.*) (*Orig.* i. 378^{d}.) (*Orig.* Cat. Cram. *Cor.* 56.) (om. Vulg. *Orig. Int.* iv. 676^{d}.)
— ευαγγελιζεσθαι *Orig. bis.* | -σασθαι P.
— ουχ ὁπου *Orig.* Cat. Cram. | ὁπου ουκ D*FG.
— ονομασθη 17. LP.
— χριστος] praem. ὁ D*FG. | om. *Orig.* Cat. Cram.
— αλλοτριον θεμελιον *Orig.* | αλλοτριῳ θεμελιῳ FG.
21. ανηγγελη] αναγγ. FG. | απηγγ. C. | ανηγγελλη ℵ.
— οψονται ante οἱς ουκ ανηγγ. περι αυτ. B. 37. Memph. | post AℵCDFG. 17. 47. LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Arm.

16. et sanctific. *Cl.* | 20. praed. evangelium hoc *Cl.*

Vulg.
Syrr. P. H.
Memph.
Arm. Æth.
22. πολλάκις
23. πολλῶν
y Act. 19:21.
24. ἀπὸ ὑμῶν
z Act. 20:16. 21:17.
a 1 Cor. 16:1. 2 Cor. 8:9.
26. εὐδόκησεν

22 διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς
ὑμᾶς, 23 νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασιν
τούτοις, y ἐπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς
ἀπὸ ‡ ἱκανῶν″ ἐτῶν, 24 ὡς ‡ ἂν″ πορεύωμαι εἰς τὴν
Σπανίαν, † ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι
ὑμᾶς καὶ ὑφ᾽ ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν
πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ.
19 25 z Νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ διακο-
νῶν τοῖς ἁγίοις. 26 a ‡ ηὐδόκησαν″ γὰρ Μακεδονία καὶ
Ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς
τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ· 27 ‡ ηὐδόκησαν″ γάρ,
καὶ ὀφειλέται ‡ εἰσὶν αὐτῶν·″ εἰ γὰρ τοῖς πνευματι-
κοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσιν καὶ ἐν
τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς. 28 τοῦτο οὖν ἐπι-
τελέσας καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον
ἀπελεύσομαι δι᾽ ὑμῶν εἰς † Σπανίαν. 29 οἶδα δὲ ὅτι
ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πληρώματι εὐλογίας † χριστοῦ
ἐλεύσομαι.

22 Propter quod et inpediebar plurimum venire ad vos:
23 nunc vero ulterius locum non habens in his regionibus, cupiditatem autem habens veniendi ad vos ex multis iam praecedentibus annis,
24 cum in Hispaniam proficisci coepero, spero quod praeteriens videam vos et a vobis deducar illuc, si vobis primum ex parte fruitus fuero.
25 Nunc igitur proficiscar Hierusalem ministrare sanctis.
26 Probaverunt enim Macedonia et Achaia conlationem aliquam facere in pauperes sanctorum qui sunt Hierusalem.
27 Placuit enim eis, et debitores sunt eorum: nam si spiritalium eorum participes facti sunt gentiles, debent et in carnalibus ministrare eis.
28 Hoc igitur cum consummavero et adsignavero eis fructum hunc, proficiscar per vos in Hispaniam:
29 scio autem quoniam veniens ad vos in abundantia benedictionis Christi veniam.

Æth. *Orig. Int.* iv. 672^{d}. 676^{d}. 677^{b}. (vid. LXX.)
22. ενεκοπτομην ABℵC. rel. | ενεκοπην DFG.
— τα πολλα AℵC. 17. 37. 47. LP. *Orig. Int.* iv. 677^{c}. | πολλακις BDFG.
— προς ὑμας] add. απο πολλων αιτων ὡσαννν FG ωσανουν G(* om.^{2}) | add. et prohibitus sum usque adhuc Vulg. *Cl.* ‖ add. postea πορευομαι (om.^{2}) του ελθειν ὑμας G(non F.)
23. μηκετι] ουκετι P.
— εχων 2^{0}. ABℵC *e spat.* D^{c}. rel. Vulg. Syr.Hcl. Arm. *Orig. Int.* iv. 677^{d}. | εχω D*FG. 37. Syr.Pst. *ut vid.*
— του ελθειν] om. του A.
— ἱκανων BC. 37. P. | ‡ πολλων ς. AℵDFG. 17. 47. L. "multis" *Orig. Int.* iv.
— απο πολλων (s. ἱκανων) ετων ὡς αν] om. hic F. vid. in ver. 22.
24. αν ABℵC *ut vid.* DG(F in ver. 22.) P. | ‡ εαν ς. 17*s*. 37. 47. L. ‖ add. ουν DG (υν F in ver. 22.) | om. *Orig. Int.* iv. 677^{d}. 678^{a}.
— πορευωμαι ABℵC. 17. *Orig. Int.* iv. *bis.* | -ομαι DFG. 37*. 47. P. | -σομαι L.
— Σπανιαν] † add. ελευσομαι προς ὑμας ς. ℵ^{c}. 17. 37. 47. L. Syr.Hcl. | om. ABℵ*CDFGP. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. *bis.*
24. γαρ Syr.Hcl. Memph. *sic.* | om. FG. Vulg. Syr.Pst. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. *bis.*
— διαπορευομενος *Orig. Int.* iv. *bis.* | πορευομενος A.
— ὑφ' AℵC. 17*s*. 37. LP. | αφ' DFG. 47. | απο B.
— προπεμφθηναι] πορευθηναι P.
25. νυνι] νυν FG.
— διακονων ABℵ^{c}C. 17. 37. 47. LP. | διακονησαι DFG. Vulg. Syrr. Pst. & Hcl. *Orig. Int.* iv. 678^{d}. | διακονησων ℵ*.
26. ηυδοκ. B* *Rl. Mai.* ℵ. 37 *Scr.* | ‡ ευδοκησαν ς. A(B^{2})CD. rel. (-σεν B)
— Μακεδονια] Μακαιδονες FG. Arm. Macedoniae *Orig. Int.* iv. 678$^{d.e.}$
— Αχαια] αρχαια F^{2}(non G.) | Achaiae *Orig. Int.* iv. *bis.* | αχαιακοι. νωνιαν G(F.)
— ποιησασθαι] ποιεισθε 17. | ποιησασθε B *sic.*
— ἁγιων των εν Ἱερουσ. ABℵC. rel. *Orig. Int.* iv. | εν Ἱερουσ. ἁγιων DFG. (Æth.)
27. ‡ ηυδοκ." γαρ και A(B)ℵ(C). (17.) 37. (47.) (LP.) Vulg. Syrr. Pst. & Hcl. Memph. (Arm.) Æth. *Orig. Int.* iv. 678^{d}. (‡ ευδ. ς. BC. 17. 47. LP.) | om. DFG.
— οφειλεται] add. γαρ FG. (non D *Gr.*) | om. *Orig. Int.* iv. 678^{d}. 679^{a}.
— εισιν ante αυτων ABℵCDP. Vulg. Syr.Pst. ut vid. Memph. Arm. *Orig. Int.* iv. *bis.* | ‡ post ς. FG. 17. 37. 47. L. *Fuld.* Syr.Hcl.
27. αυτων 2^{0}. *Orig. Int.* iv. | om. L.
— λειτουργησαι *Orig. Int.* iv. | κοινωνησαι 37.
28. ουν] add. αρα FG. | om. *Orig. Int.* iv. 678^{e}. 680$^{b.c.}$
— σφραγισαμενος (*Orig. Int.* iv. *bis.*) | -νοις ℵ.
— αυτοις *Orig. Int.* iv. *bis.* | om. B.
— ὑμων] ὑμας FG.
— απελευσωμαι 17.
— Σπανιαν] † praem. την ς. ℵ^{c}C. 17*s*. 47. L. | om. ABℵ*DFG. 37. P. (Lusitaniam Æth. *Rom.*)
29. οιδα δε Syr.Hcl. Memph. (*Clem.* 685.) | γινωσκω γαρ FG. Syr.Pst. *Orig. Int.* iv. 678^{e}. 680$^{b.c.a.}$
— ερχομενος *Clem.* *Orig. Int.* iv. *quater.* | om. FG.
— πληρωματι *Clem.* | πληροφορια D*FG.
— ευλογιας] † add. του ευαγγελιου του ς. ℵ^{c}. 17. 37. 47. L. Vulg. *Cl.* Syrr. Pst. & Hcl. Arm. cdd. | om. ABℵ*CDFGP. *Am.* *Fuld.* *Harl.* Memph. Arm. Æth. *Clem.* 685. *Orig. Int.* iv. *quater.*

---

22. fin. *add.* et prohibitus sum usque adhuc *Cl.* | 25. in Jerusalem *Cl.* | 26. *id.* | 27. minist. illis *Cl.* | 28. per vos profit. *Cl.* | 29. bened. evangelii Christi *Cl.*

ABℵCD FG. 17. 37. 47. LP.

20 30 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ πνεύ-
ματος, συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ
ἐμοῦ πρὸς τὸν θεόν· 31 ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούν-
των ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ † ἡ διακονία μου ἡ εἰς Ἱερου-
σαλὴμ εὐπρόσδεκτος ‡ τοῖς ἁγίοις γένηται,″ 32 ἵνα ἐν
χαρᾷ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος θεοῦ, καὶ συνα-
ναπαύσωμαι ὑμῖν. 33 ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ
πάντων ὑμῶν, [ἀμήν.]

31. δωροφορία
— ἐν Ἱερουσ.
32. ἐλθὼν (om. καὶ post θεοῦ)
— θελ. κυρίου Ἰησοῦ

XVI.
1 Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν,
οὖσαν διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κεγχρεαῖς,
2 ἵνα ‡ προσδέξησθε αὐτὴν″ ἐν κυρίῳ ἀξίως τῶν
ἁγίων καὶ παραστῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρῄζῃ πρά-
γματι· καὶ γὰρ αὕτη προστάτις πολλῶν ἐγενήθη καὶ
‡ ἐμοῦ αὐτοῦ.″ 3 ἀσπάσασθε ‡ Πρίσκαν″ καὶ Ἀκύλαν
τοὺς συνεργούς μου ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, 4 οἵτινες ὑπὲρ
τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, οἷς
οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλη-
σίαι τῶν ἐθνῶν, 5 καὶ τὴν κατ᾽ οἶκον αὐτῶν ἐκκλη-
σίαν. ἀσπάσασθε Ἐπαίνετον τὸν ἀγαπητόν μου, ὅς

30 Obsecro igitur vos, fratres,
per dominum nostrum Iesum
Christum et per caritatem
spiritus, ut adiuvetis me in
orationibus pro me ad deum,
31 ut liberer ab infidelibus qui
sunt in Iudaea, et obsequii mei
oblatio accepta fiat in Hieru-
solyma sanctis, 32 ut veniam
ad vos in gaudio per volunta-
tem dei et refrigerer vobiscum.
33 Deus autem pacis sit cum
omnibus vobis. Amen.

1 Commendo autem vobis
Phoebem sororem nostram,
quae est in ministerio eccle-
siae quae est Cenchris, 2 ut eam
suscipiatis in domino digne
sanctis et adsistatis ei in quo-
cumque negotio vestri indigue-
rit: etenim ipsa quoque ad-
stitit multis et mihi ipsi. 3 Sa-
lutate Priscam et Aquilam
adiutores meos in Christo
Iesu, 4 qui pro anima mea suas
cervices subposuerunt, quibus
non solus ego gratias ago sed
et cunctae ecclesiae gentium,
5 et domesticam eorum eccle-
siam. Salutate Ephaenetum

30. *αδελφοι* *Orig. Int.* iv. 680^{d}. | om. B. Æth. || add. *μου* C^{3}*mg.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. | om. *Orig. Int.* iv.
— *κυριου*] praem. *ονοματος του* L. | om. *Orig. Int.* iv. 680$^{d.b.}$
— *ἡμων* *Orig. Int.* iv. *bis.* | om. 17.
— *προσευχαις*] add. *ὑμων* DFG. Vulg. *Cl.* Memph. Æth. | om. *Am. Harl.*^{2} *Orig. Int.* iv. *bis.*
— *ὑπερ εμου*] om. FG. *Orig. Int.* iv. *bis.*
31. *Ιουδαιᾳ και*] † add. *ἱνα* ς. ℵ^{c}D^{b}. 17. 37. 47. L. Syr.Hcl. | om. ABℵ*C*ut vid.*D*FGP. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. *Orig. Int.* iv. 680^{d}.
— *διακονια* Aℵ CD^{b}. 17. 37. 47. LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. | *δωροφορια* BD*FG.
— *ἡ* ult.] om. 37. LP.
— *εις Ἱερ.* AℵCD^{c}. 17. 37. 47. LP. *Orig. Int.* iv. | *εν Ἱερ.* BD*FG.
— *ευπροσδεκτος*] *προσδεκτος* FG.
— *τοις ἁγιοις* ante *γενηται* ABℵC. 37. P. (Syr.Pst.) | ‡ post ς. DFG. 17. 47. L. (Vulg.) Syr.Hcl. (Memph.) Arm. (acceptum fiat sanctis in Jerosolyma *Orig. Int.* iv.)
32. *ελθω* Bℵ^{c}DFG. 37. 47. LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Æth. | *ελθων* Aℵ*C. 17. Arm. *Orig. Int.* iv. 680^{d}. || *ελθω̄ εν χαρα* ℵ*. (corr.^{c})
32. *θεου* Aℵ^{c}CD^{c}. 17. 37. 47. L. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. (Æth.) *Orig. Int.* iv. | *κυριου Ιησου* B. | *Ιησου χριστου* ℵ*. | *χριστου Ιησου* D*FG.
— *και* ante *συναναπ.* ς. ℵ^{c}(DFG). 17. 37. 47. LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. | om. Aℵ*C. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. | (om. *καὶ συναναπ. ὑμιν* B.)
— *συναναπαυσωμαι ὑμιν* AℵC. 17. 37. (47.) (LP.) Arm. *Orig. Int.* iv. (*-σομαι* 47. LP.) | *αναψυξω μεθ᾽ ὑμων* D(FG. *-ψυχω*) Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Æth. | om. B.
33. *ειρηνης*] add. *ητω* DFG. Vulg. Syr.Pst. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. 681^{c}.
— *αμην* BℵCD. 17. 37. 47. LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. | om. AFG.
1. *δε* ABℵCD^{b}. rel. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. *Orig. Int.* iv. 459^{d}. 681^{c}. | om. D*FG. Arm. Æth.
— *ἡμων* BℵCD. rel. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. *Orig. Int.* iv. *bis.* | *ὑμων* AFGP. | om. Æth.
1. *ουσαν*] *-σην* D*. || add. *και* Bℵ^{c}C*. 47. | om. Aℵ*C^{2}DFG. 17. 37. LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. *bis.*
— *Κενχρειας* F(non G.)
2. *προσδεξησθε* ante *αυτην* BCDFG. *Harl.* Memph. | ‡ post ς. Aℵ. 17. 37. 47. LP. Vulg. *Orig. Int.* iv. 681^{c}.
— *χριζει* P.
— *προστατις πολλων εγενηθη και εμου αυτου* (A)B(ℵ)C. (37.) (L*sic.*)(P.) (Vulg.) Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Æth. *Orig. Int.* iv. (*προστατης* 37. LP.) (*εμου τε αυτου* A. *και αυτου και εμου* ℵ.) | ‡ sic sed *και αυτου εμου* ς. 17. 47. Arm. | *και εμου και αλλων προστατις εγενετο* D(FG.) (*παραστατεις* FG.) | post *αλλων* add. *πολλων* D^{b}.
3. *ασπασθαι* FG. et saepe in seqq.
— *Πρισκαν* ABℵCDFG. 17. 37. 47. LP. Vulg. Memph. Arm. *Orig. Int.* iv. 681^{b}. | ‡ *Πρισκιλλαν* ς. Syrr.Pst.&Hcl. Æth.

30. obsecro igitur *Cl.* | charit. sancti spiritus *Cl.* | orationibus vestris *Cl.* | 31. Jerusalem *Cl.*
1. in Cenchris *Cl.* | 2. adsistit *Am.** | 5. ecclesiam eorum *Cl.*

Vulg.
Syrr. P. H.
Memph.
Arm. Æth.

ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς ‡ Ἀσίας″ εἰς χριστόν. 6 ἀσπάσασθε
‡ Μαρίαν,″ ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς ‡ ὑμᾶς.″ 7 ἀσπά-
σασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγγενεῖς μου
καὶ συναιχμαλώτους μου, οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν
τοῖς ἀποστόλοις, οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ ‡ γέγοναν″ ἐν χριστῷ.
8 ἀσπάσασθε ‡ Ἀμπλιᾶτον″ τὸν ἀγαπητόν μου ἐν
κυρίῳ. 9 ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν
ἐν χριστῷ, καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου. 10 ἀσπά-
σασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν χριστῷ. ἀσπάσασθε
τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου. 11 ἀσπάσασθε ‡ Ἡρω-
δίωνα″ τὸν ‡ συγγενῆν″ μου. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν
Ναρκίσσου τοὺς ὄντας ἐν κυρίῳ. 12 ἀσπάσασθε Τρύ-
φαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας ἐν κυρίῳ.
ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἥτις πολλὰ ἐκο-
πίασεν ἐν κυρίῳ. 13 ἀσπάσασθε Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν
ἐν κυρίῳ, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. 14 ἀσπά-
σασθε Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα, ‡ Ἑρμῆν, Πατρόβαν,
Ἑρμᾶν,″ καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς. 15 ἀσπά-
σασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελ-
φὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς

dilectum mihi, qui est primi-
tivus Asiae in Christo. 6 Salu-
tate Mariam, quae multum
laboravit in vobis. 7 Salutate
Andronicum et Iuniam cogna-
tos et concaptivos meos, qui
sunt nobiles in apostolis, qui
et ante me fuerunt in Christo.
8 Salutate Ampliatum dilec-
tissimum mihi in domino.
9 Salutate Urbanum adiutorem
nostrum in Christo, et Stachyn
dilectum meum. 10 Salutate
Apellen probum in Christo.
11 Salutate eos qui sunt ex
Arestoboli. Salutate Hero-
dionem cognatum meum. Sa-
lutate eos qui sunt ex Narcissi,
qui sunt in domino. 12 Sa-
lutate Thryfenam et Tryfosam,
quae laborant in domino.
Salutate Persidam carissimam,
quae multum laboravit in do-
mino. 13 Salutate Rufum elec-
tum in domino, et matrem eius
et meam. 14 Salutate Asyn-
critum, Phlegonta, Hermen,
Patrobam, Hermam, et qui
cum eis sunt fratres. 15 Salu-
tate Philologum et Iuliam,
Nereum et sororem eius, et
Olimpiadem, et omnes qui

3. *μου*] *μους* B**Mai.*
— fin.] add. *και την κατ' οικ. αυτ. εκκλησιαν* e ver. 5. D*FG. | om. ABℵCDᵇ. rel. vv. *Orig. Int.* iv.
4. *ἑαυτον ὑπεθ. τραχ.* P.
— *μοιος Orig. Int.* iv. 681ᵈ. | *μονον* L. *Orig. Int.* iv. 681ᵇ.
5. *κ. τ. κατ' οικ. αυτ. εκκλ.* ABℵCDᵇ. rel. *Orig. Int.* iv. 681ᵇ. 682ᵃ. | om. hic D*FG. | om. P.
— *απαρχη Orig. Int.* iv. 682ᵃ. | *απ' αρχης* D*. | om. *απαρχη της* P*.
— *Ασιας* ABℵCD*FG. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. | ‡ *Αχαιας* ς. Dᵇ. 17. 37. 47. LP. *Harl.** (ut vid.) Syrr.Pst.&Hcl.
— *εις χριστον* ABℵC. rel. | *εν χριστῳ* DFG. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. *Orig. Int.* iv.
6. *Μαριαν* ABCP. (Syrr.Pst.&Hcl. *ut vid.*) Memph. Arm. | ‡ *Μαριαμ* ς. ℵDFG. 17. 37. 47. L.
— *εις ὑμας* ABℵC*. 47. P. Syrr.Pst.&Hcl. (sic.) Memph. Arm. Æth. | *εν ὑμιν* DF*Gr.*G. Vulg. *Orig. Int.* iv. 682ᶜ. | ‡ *εις ἡμας* ς. C². 17. 37. L. | in Domino *f.*
7. *και Ιουν. Orig. Int.* iv. 682ᶜ. | om. *και* 17. | (*Ιουλιαν Am.* Memph. Æth.)
7. *συναιχμαλ.*] praem. *τους* B.
— *οἱ και πρ. εμ. γεγον.* AB(ℵ)C. 17. 37. 47. LP. Vulg. Memph. *Orig. Int.* iv. (om. *οἱ* ℵ*. add.ᶜ) | *τοις προ εμου* DFG.
— *γεγοναν* AB*Btly. Alf.*ℵ. | ‡ *γεγονασιν* ς. B*Mai.*C. 17. 37. 47. LP.
— *χριστῳ*] add. *Ιησου* D*FG. | om. ABℵCDᶜ. rel. *Orig. Int.* iv.
8. *Αμπλιατον* AℵFG. Vulg. Memph. Æth. *Orig. Int.* iv. 682ᵇ. | ‡ *Αμπλιαν* ς. BC*ut vid.*D. 17. 37. 47. LP. Syrr. Pst.&Hcl. Arm.
— *μου* ABℵCDG. rel. *Orig. Int.* iv. | om. BF(non G).
9. *ἡμων*] *ὑμων* P.
— *χριστῳ* ABℵ. 17. 47 LP. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Æth. *Orig. Int.* iv. 682ᶜ. | *κυριῳ* CDFG. 37. Arm.
— *τον* 2º.] om. G*. (non F.)
— fin.] add. *εν κυριῳ* G*(non F.) | om. *Orig. Int.* iv.
10. *Απελλην*] praem. *και* 17. | om. *Orig. Int.* iv. 682ᵈ.
— *χριστῳ Orig. Int.* iv. | Domino nostro Syr.Pst. (Arm.)
— *Αριστοβουλου* AB²ℵCD. 17. 37. 47. LP. Syr.Hcl.mg. *Graece.* Memph. | *-βολου* B**Rl. Mai.*FG. (*-λουν* G*.) Vulg.
11. *Ἡρωδιωνα* ABℵCDFG. 17. 37. 47. LP. (et Erasm. et Compl.) | *Ἡροδιωνα* ς. (*St.*3.&*Elz.*) Memph.
— *συγγενην* AB*D*. | ‡ *-νη* ς. AB²ℵCDᶜ. rel.
12. *Τυφαιναν* C*.
— *κοπιωσας*] *κοπιασας* C.
— *ασπασ. Περσ....εν κυριῳ* BℵCD. rel. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. 683ᶜ. | om. AFG.
— *ἡτις*] *ἡ* 37.
14. *Ἑρμην Πατρ. Ἑρμαν* ABℵCD*FG. 37. P. *Am. Fuld. Tol. Harl.* Memph. Æth. *Orig. Int.* iv. 683ᵃ. | ‡ *Ἑρμαν Πατρ. Ἑρμην* ς. Dᶜ. 17. 47. L. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. (et mg. *Graece.*) Arm.
— *αδελφοις* P.
15. *Ιουλιαν* ABℵC²D. rel. Vulg. *Orig. Int.* iv. 683ᵇ. | *Ιουνιαν* C*FG.
— *Νηρεα*] *-αν* AFG.
— *και Ολ.*] om. *και* P.
— *Ολυμπαν*] *-πιαν* D**. Arm. | *-πειδα* FG. | Olympiadem Vulg. *Orig. Int.* iv.

7. Juliam *Am.* | 9. Christo Jesu *Cl.* | 11. Aristoboli domo *Cl.* | Narcissi domo *Cl.* | 12. Persidem *Cl.* | 14. Phlegontem Hermam Patr. Hermen *Cl.*

ABℵCD FG. 17. 37. 47. LP.

[b] 1 Cor. 16:20. 2 Cor. 13.12. 1 Thes. 5:26. 2 Pet. 5:14.

[c] Phil. 3:19.

πάντας ἁγίους. 16 *ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλή-*
*ματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι *πᾶσαι″*
τοῦ χριστοῦ.
21 17 *Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς*
τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν
ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε ποιοῦντας, καὶ ‡ἐκκλίνετε″ ἀπ᾽ αὐ-
τῶν. 18 *οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ ἡμῶν † χριστῷ οὐ*
δουλεύουσιν, [c] ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆς
χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσιν τὰς καρδίας
τῶν ἀκάκων. 19 *ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας*
ἀφίκετο· ‡ † ἐφ᾽ ὑμῖν οὖν χαίρω.″ θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς
† εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν. 20 *ὁ*
δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν σαταναν ὑπὸ τοὺς
πόδας ὑμῶν ἐν τάχει. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ [χριστοῦ] μεθ᾽ ὑμῶν. 21 *‡ Ἀσπάζεται″ ὑμᾶς*

cum eis sunt sanctos. 16 Salutate invicem in osculo sancto. Salutant vos omnes ecclesiae Christi.

17 Rogo autem vos, fratres, ut observetis eos qui dissensiones et offendicula praeter doctrinam quam vos didicistis faciunt, et declinate ab illis: 18 huiuscemodi enim Christo domino nostro non serviunt sed suo ventri, et per dulces sermones et benedictiones seducunt corda innocentium. 19 Vestra enim oboedientia in omnem locum divulgata est: gaudeo igitur in vobis. sed volo vos sapientes esse in bono et simplices in malo. 20 Deus autem pacis conterat satanan sub pedibus vestris velociter. Gratia domini nostri Iesu Christi vobiscum. 21 Salutat vos Timotheus

---

16. *ασπαζονται....χριστου* ABℵC. rel. vv. *Orig. Int.* iv. 683[d]. | om. DFG (spat. vac.) vid. ver. 21.
— *εκκλ. πασαι* ABℵC. 37. LP. (vid. DFG. in ver. 21.) Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. | * om. *πασαι* ϛ. 17*s*. 47.
17. *παρακαλω*] *ερωτω* D*.
— *ὑμας* sic in G in ipso codice, non *ἡμας*.
— *σκοπειν* ABℵC. rel. *Orig. Int* iv. 684[a]. | *ασφαλως σκοπειτε* DFG. *m.*
— *παρα Orig. Int.* iv. | *περι* D*.
— *ποιουντας*] praem. *λεγοντας η* DFG. *m.* | om. ABℵC. rel. *Orig. Int.* iv.
— *εκκλινετε* Bℵ*C. 37. | ‡ *-νατε* ϛ. Aℵ[c]DFG. 17. 47. LP.
18. *τῳ*] om. FG.
— *κυριῳ ἡμων χριστῳ* ABℵC. 37. P. (Vulg.) *m.* Syr.Hcl. Arm. Æth. | *κυριῳ χριστῳ ἡμων* DFG. Christo Domino nostro Vulg. *Orig. Int.* iv. 684[a-c]. 685[c]. | *κυριῳ ἡμων* † *Ιησου″ χριστῳ* ϛ. 17. 47. L. Syr.Pst. Memph. Arm. edd.
— *δουλευουσιν*] *-σουσιν* FG.
— *και ευλογιας* ABℵC. rel. vv. *Orig. Int.* iv. | om. D(* *Tf.* in N.T.)FG. 17.
19. *ὑπακοη* ante *ὑμων* DFG. | Contra, *Orig. Int.* iv. 684[a].
— *εφ᾽ ὑμιν ουν χαιρω* ABℵ*CLP. *Orig. Int.* iv. 684[a-c]. | ‡ *χαιρω ουν* † *το″ εφ᾽ ὑμιν* ϛ. ℵ[c](DFG.) 17. 37[2]. 47. Vulg. *m.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. (om. *το* D*FG. Arm. | habet Syr.Hcl.mg. *Gr.*) | *το εφ᾽ ὑμιν συγχαιρω* 37*. [Æth.]

19. *θελω δε* Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm. *Clem.* 109. | *και θελω* D*FG. *m.* Syr. Pst. Æth.
— *σοφους*] † add. *μεν* ϛ. AℵC. 17*s*. 37. 47. P. Syr.Hcl. | om. BDFGL. Vulg. *m.* Memph. Arm. Æth. *Clem. Orig. Int.* iv. 684[d].
20. *συντριψει Fuld. Tol. Orig.* ii. 509[b]. *Orig. Int.* ii. 139[d]. 316[e]. iv. 685[d]. Vulg. *Cl. Am. Demid. m.* | *-ψαι* A. *Orig.* in Job. Gall. xiv. 52. *Orig. Int.* ii. 435[b]. iii. 278[b]. | *-ψη* L.
— *εν ταχει* ante *ὑπο τους ποδας ἡμων* A. (Syr.Pst.) (*Orig.* ii. 804[d].) | Contra, *Orig.* ii. 509[b]. *Orig. Int.* ii. *ter.* iii. iv. ‖ *ὑμ.*] *ἡμ.* A.
— *ἡ χαρις...μεθ᾽ ὑμων* ABℵC. rel. *Orig. Int.* iv. 686[b]. | om. DFG.
— *Ιησου χριστου* AC. 17. 37. 47. LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. | om. *χριστου* Bℵ.
— fin.] add. *αμην Elz.* 37**mg. | om. *St.* ABℵC. 17. 37*. 47. LP. (vid. DFG. supra.) Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv.
21. *ασπαζεται* ABℵCD*FG. 37. P. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm. Æth. (habet enim "salutate" i.e. *ασπαζετε*) *Orig. Int.* iv. 686[c]. | ‡ *-ζονται* ϛ. D[c]. 17*s*. 47. L *sic.*
— *μου* 1[o]. *Orig. Int.* iv. | om. B.
— *και Ιασων Orig. Int.* iv. | om. 47. | om *και* B.
— fin.] add. *και αἱ εκκλησιαι πασαι του χριστου* D*FG. vid. ver. 16. | om. *Orig. Int.* iv.
22. *εγω Orig. Int.* iv. 687[a]. | om. 37.
23. *ὁλης της εκκλησιας* ABℵCD. 37. P. *Am. Orig. Int.* iv. 687[b]. | ‡ *της εκκλησιας ὁλης* ϛ. 17*s*. 47. L. | *ὁλαι αἱ εκκλησιαι* FG. Æth. | universa ecclesia Vulg. *Cl.* Memph.
— *ασπαζεται* 2[o].] om. G*.
24. † *ἡ χαρις του κυριου ἡμων Ιησου χριστου μετα παντων ὑμων. αμην* ϛ. D(FG). (17.) (37). 47. (L.) (P.) Vulg. *Cl.* Syr.Hcl.(Goth.) | post ver. 27, ut sit clausula epistolae 17. P. Syr.Pst. Arm. (om. *ἡμων* 37. P. *ὑμων* L *Tf.* in N.Test. om. *Ιησου χριστου* FG.) cum spirito vestro Goth. *sic.* | om. ver. ABℵC. *Am. Fuld. Harl.* Memph. Æth. *Orig. Int.* iv. 687[d]. (e codd. qui hunc versum habent, DFG omittunt quae in ver. 20 leguntur. In FG. 37. L. Goth. hic finis est epistolae.)
25—27. habent in hoc loco ABℵCD. 17. P. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. MSS. et Zoh. Æth. | prorsus omittunt FG. (Goth. qui hiat ad fin. cap. xiv.) | ad fin. cap. xiv. A. 17. 37. 47. LP. Syr. Hcl. | (in A. 17. P. Arm. MSS. et Zoh. in utroque loco.) "Caput hoc Marcion a quo scripturae evangelicae atque apostolicae interpolatae sunt, de hac epistola penitus abstulit; et non solum

---

15. *om.* sunt *Am.**

Vulg. Syrr. P. H. Memph. [Goth.] Arm. Æth.
§ Goth.
¶ Goth.
[d] Jud. 24. Eph. 3:20.
[e] 1 Tim. 1:17. Heb. 13:15. Jud. 25.

Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, § καὶ Λούκιος καὶ Ἰάσων καὶ
Σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου.
22 ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ.
23 ἀσπάζεται ὑμᾶς Γάϊος ὁ ξένος μου καὶ ‡ ὅλης τῆς
ἐκκλησίας.″ ἀσπάζεται ὑμᾶς ″Ἔραστος ὁ οἰκονόμος τῆς
πόλεως, καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελφός.
24 † ¶
25 [d] Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγ-
γέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ χριστοῦ, κατὰ
ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου,
26 φανερωθέντος δὲ νῦν διά τε γραφῶν προφητικῶν,
κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ, εἰς ὑπακοὴν πίστεως
εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος,
27 [e] μόνῳ σοφῷ θεῷ,
διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

adiutor meus, et Lucius et Iason et Sosipater cognati mei.
22 Saluto vos ego Tertius, qui scribsi epistulam, in domino.
23 Salutat vos Gaius hospes meus et universae ecclesiae. Salutat vos Erastus arcarius civitatis et Quartus frater.

25 Ei autem qui potens est vos confirmare iuxta evangelium meum et praedicationem Iesu Christi, secundum revelationem mysterii temporibus aeternis taciti,
26 quod nunc patefactum est per scripturas prophetarum secundum praeceptum aeterni dei, ad oboeditionem fidei in cunctis gentibus, cognito,
27 solo sapienti deo, per Iesum Christum, cui honor in saecula saeculorum.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

---

hoc, sed et ab eo loco ubi scriptum est, Omne autem quod non est ex fide peccatum est, usque ad finem cuncta dissecuit. In aliis vero exemplaribus, id est in his quae non sunt a Marcione temerata, hoc ipsum caput diverse positum invenimus. In nonnullis etenim codicibus post eum locum quem supra diximus, hoc est, Omne autem quod non est ex fide peccatum est, statim cohaerens habetur, Ei autem qui potens est vos confirmari. Alii vero codices in fine id, ut nunc est positum, continent." *Orig. Int.* iv. 687[b].

25. *ὑμας Orig.* iv. 104[e]. *Orig. Int.* iv. 687[d]. | *ἡμας* 37. P (cap. xiv.)

— *το κηρυγμα Orig. Int.* iv. | *κυριου* ℵ*. (corr.[a])

— *Ιησου* post *χριστου* B. | ante AℵCD. rel. *Orig. Int.* iv. *bis. Hil.* 830[d].

26. *τε Clem.* 685. *Orig.* i. 488[a]. iv. 105[a]. 226[a]. 257[c]. | om. D. Vulg. Syrr.Pst.& Hcl. Arm. *Orig. Int.* iv. 687[e]. *Hil.* 830[d].

— *προφητικων*] add. *και της επιφανειας του κυριου ἡμων Ιησου χριστου Orig.* iv. *ter.* | om. *Clem.*

27. *θεῳ* ante *σοφῳ* D. | post *Orig. Int.* iv. 687[a]. 688[a.b]. *Clem.* 567. *Hil.* 830[d].

— *Ιησου* post *χριστου* B. | ante *Orig. Int.* iv. 687[a]. *Clem.* 567. *Hil.*

— *ᾧ* Vulg. Syr.Hcl. Arm. (ad cap. xiv.) Æth. *Hil.* ‖ om. B. Syr.Pst. *Orig. Int.* iv. 687[a]. | *αυτῳ* P (cap. xvi.) | illi sit Arm. (cap. xvi.)

— *αιωνας*] add. *των αιωνων* A (hoc loco non sub fin. cap. xiv.) ℵDP (cap. xvi.) Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. (cap. xvi.) Æth. *Orig. Int.* iv. 687[a]. 688[b]. *Hil.* | om. A (sub fin. cap. xiv.) BC. 17 in utroque loco. 37. 47. LP (cap. xiv). Arm. (cap. xiv.)

27. *αμην*] om. *Am. Orig. Int.* iv. *Hil.*

— add. ver. 24. 17. P. Syr.Pst. Arm.

Subscriptio *προς Ρωμαιους* AB*ℵCD*. 47. | *προς Ρωμαιους ετελεσθη* G. ‖ add. *εγραφη απο Κορινθου* B[2]D[c]. | *εγραφη απο Κορινθου δια Φοιβης της διακονου* 37. 47. (add. postea *στι*[xx]. 47 absque numero) | *τοῦ ἁγίου καὶ πανευφήμου ἀποστόλου Παύλου ἐπιστολὴ πρὸς Ῥωμαίους· ἐγράφη ἀπὸ Κορίνθου δια Φοίβης τῆς διακόνου Στίχων ϡκ̅.* L. *Παυλου επιστολη προς Ρωμαιους εγραφη απο Κορινθου: στιχων ϡν'.* P. | nihil in F. 17.

---

23. universa ecclesia *Cl.* | *om.* vos 2°. *Am.* | *add.* 24. Gratia Domini nostri Jesu Christi cum omnibus vobis. Amen *Cl.* | 26. coguiti *Cl.* | 27. soli *Cl.* | honor et gloria *Cl.* | fin. *add.* Amen. *Cl.*

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

Α΄.

ABℵ[C]D. FG. 17. 37. 47. LP.

2. τῇ οὐσ. ἐν Κ., ἡγιασμ. ἐν χ. 1.

§ C.

a Rom. 1:4. 1 Thes. 1:2.

4. θεῷ [μου]

b 1 Thes. 5:23.

22 1 Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος ‡ χριστοῦ Ἰησοῦ″
διὰ θελήματος θεοῦ, καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφός, 2 τῇ
ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, ‡ ἡγιασμένοις ἐν χριστῷ Ἰησοῦ,
τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ,″ κλητοῖς ἁγίοις σὺν πᾶσιν τοῖς
ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
χριστοῦ ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν † καὶ ἡμῶν· 3 § χάρις
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου
Ἰησοῦ χριστοῦ.
4 a Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ
τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν χριστῷ Ἰησοῦ,
5 ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ
καὶ πάσῃ γνώσει, 6 καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ χριστοῦ
ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν, 7 ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν
μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ· 8 b ὃς καὶ βεβαιώσει
ὑμᾶς ἕως τέλους ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ. 9 πιστὸς ὁ θεός, δι᾽ οὗ ἐκλή-

1 Paulus vocatus apostolus
Christi Iesu per voluntatem
dei et Sostinens frater 2 ecclesiae
dei quae est Corinthi,
sanctificatis in Christo Iesu,
vocatis sanctis cum omnibus
qui invocant nomen domini
nostri Iesu Christi in omni
loco ipsorum et nostro. 3 Gratia
vobis et pax a deo patre
nostro et domino Iesu Christo.

4 Gratias ago deo meo semper
pro vobis in gratia dei
quae data est vobis in Christo
Iesu, 5 quia in omnibus divites
facti estis in illo, in omni
verbo et in omni scientia,
6 sicut testimonium Christi
confirmatum est in vobis, 7 ita
ut nihil vobis desit in ulla
gratia, expectantibus revelationem
domini nostri Iesu
Christi; 8 qui et confirmabit vos
usque ad finem sine crimine in
die adventus domini nostri
Iesu Christi. 9 Fidelis deus,

Inscriptio
ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Ā A(*ut vid.*)BℵCD ad sum. pag. 17. 47. ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΑΡΧΕΤΑΙ F (add. ᾱ) G. Προς Κορινθιους 37. Παυλου επιστολη προς Κορινθιους ᾱ P. Του ἁγιου και πανευφημου αποστολου Παυλου επιστολη προς Κορινθιους πρωτη L.

1. κλητος BℵFG. 17. 37. 47. LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* ii. 301c. | om. AD.
— χριστου ante Ιησου BDFG. 17. 37. *Am. Fuld. Tol. Demid. Hil.* ap. Wtst. | ‡ post ς. Aℵ. 47. LP. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* ii.

2. ἡγιασ. εν χρ. Ιησ. ante τῃ ουσῃ εν Κορ. BD*FG. (habet τῃ B*Btly.* in ipsa coll.) | ‡ post ς. AℵDb. 17. 37. 47. LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. 624c.
— ἡμων 1o. *Orig. Int.* iii. 75e. iv. 624b-d. *Hil.* 480b. | om. AC. *Fuld.* *Orig.* iv. 158c.
— χριστου *Orig.* iv. *Orig. Int.* iii. iv. *bis.* *Hil.* | om. A.
— αυτων] † add. τε ς. A*nunc.*ℵcDc. 37. 47. LP. Syr.Hcl. Arm. Æth. | om. A**ut vid.*Bℵ*D*FG. 17. Vulg. Syr. Pst. Memph. *Orig. Int.* iii. iv.
4. μου AℵaCD. rel. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. *Orig.* Cram. 9. 11. *Hil.* 254f. | om. Bℵ*. Æth.
— του θεου] om. A*.
5 πασῃ] praem. εν 17. Vulg. *Orig.* i. 225e. ii. 747a. *Orig. Int.* ii. 198b. 482d. 666.f iv. 675c. *Hil.* 254b. | om. *Orig.* i. 258b. 709b. in Prov. (*Mai* 23.) Cram. Cor. 11. *Eus.* in Ps. 321b.
6. χριστου *Orig.* Cr. Cor. 12. *Orig. Int.* ii. 482d. | θεου FG. 47. Arm.
8. ἑως ABℵC. rel. *Orig.* Cr. Cor. 12. | αχρι DFG.
— ἡμερᾳ ABℵC. rel. vv. *Orig.* Cr. Cor. 13. | παρουσιᾳ DFG. | in die adventus Vulg.
— χριστου *Orig.* | om. B. ‖ (ver. 8 *bis.* ℵ*.)
9. ὁ *Clem.* 443. 652. *Eus.* c. Mcl. 34d. *Orig.* Cr. Eph. 101. | om. C*.
— δι᾽ ABℵDc. rel. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. *Orig.* Cr. Eph. *dis.* *Eus.* c. Mcl. *Hil.* 909a. | ὑφ᾽ D*FG.

1. Jesu Christi *Cl.* | Sosthenes *Cl.* | 5. quod in *Cl.* | 6. *om.* est *Am.** | 8. confirmavit *Am.* | in finem *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. [Goth.] Arm. Æth. A′

θητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ
κυρίου ἡμῶν.
10 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε
πάντες καὶ μὴ ᾖ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτι-
σμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῒ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. 11 ἐδη-
λώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν
Χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσιν· 12 λέγω δὲ τοῦτο,
§ Goth. ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει, § Ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου,
[d] cap. 3:4. [d] ἐγὼ δὲ Ἀπολλώ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ χριστοῦ.
13. περὶ ὑμῶν 13 μεμέρισται ὁ χριστός; μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη
ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε;
14. [τῷ θεῷ] 14 εὐχαριστῶ τῷ θεῷ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα, εἰ
μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον, 15 ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ
ἐμὸν ὄνομα ‡ ἐβαπτίσθητε.″ 16 ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν
Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβά-
17. *[ὁ]″χριστὸς πτισα. 17 οὐ γὰρ ἀπέστειλέν με χριστὸς βαπτίζειν,
‡ ἀλλὰ″ εὐαγγελίζεσθαι· οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ
κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ χριστοῦ. 18 ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ
[e] Rom. 1:16. σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστίν,[e] τοῖς δὲ
σωζομένοις ἡμῖν δύναμις θεοῦ ἐστίν. 19 γέγραπται
[f] Es. 29:14. γάρ, Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν
τῶν συνετῶν ἀθετήσω. 20 ποῦ σοφός; ποῦ γραμ-
ματεύς; ποῦ συνζητητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου; οὐχὶ

per quem vocati estis in so-
cietatem filii eius Iesu Christi
domini nostri.
10 Obsecro autem vos, fratres,
per nomen domini nostri Iesu
Christi, ut id ipsum dicatis
omnes, ut non sint in vobis
scismata, sitis autem perfecti
in eodem sensu et in eadem
scientia. 11 Significatum est
enim mihi de vobis, fratres mei,
ab his qui sunt Cloes, quia
contentiones inter vos sunt.
12 Hoc autem dico quod unus-
quisque vestrum dicit, Ego
quidem sum Pauli, Ego autem
Apollo, Ego vero Cephae, Ego
autem Christi. 13 Divisus est
Christus? numquid Paulus
crucifixus est pro vobis, aut in
nomine Pauli baptizati estis?
14 Gratias ago deo quod ne-
minem vestrum baptizavi nisi
Crispum et Gaium, 15 ne quis
dicat quod in nomine meo
baptizati sitis. 16 Baptizavi
autem et Stefanae domum:
ceterum nescio si quem alium
baptizaverim. 17 Non enim
misit me Christus baptizare
sed evangelizare, non in sa-
pientia verbi, ut non evacuetur
crux Christi. 18 Verbum enim
crucis pereuntibus quidem stul-
titia est, his autem qui salvi
fiunt, id est nobis, virtus dei
est. 19 Scriptum est enim,
Perdam sapientiam sapien-
tium, et prudentiam pruden-
tium reprobabo. 20 Ubi sa-
piens? ubi scriba? ubi in-
quisitor huius saeculi? Nonne

---

10. *παρακ. δε ὑμας αδελφοι* Vulg. *Orig.* Cr. Cor. 11. (*Cypr.* 196). | *αδελφοι παρακ. ὑμας.* C³.
— *του κυριου ἡμων Ιησ. χρ.* ABℵC. 17. 37. 47. LP. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Orig.* Cr. Cor. *Cypr.* | *χρ. Ιησ. του κυρ. ἡμ.* D. | *Ιησ. χρ. του* (om. F) *κυρ. ἡμ.* FG. Syrr.Pst.&Hel.
— *σχισματα* *Orig. Int.* ii. 483ᶜ. *Orig.* Cr. Cor. 11. *Tert.* de Pr. Haer. 26. de Bapt. 14. *Cypr.* | *σχισμα* 17. | *σχηματα* 37.
— *και εν* *Orig.* iii. 616ᵇ. *Orig. Int.* i. 70ᵇ. ii. *Cypr.* | om. *εν* G*. *Eus.* in Ps. (Mai 78.) *Hil.* 461ᵇ. (mox *γνωμει* L.)
11. *μου*] om. C* *ut vid.* | *μοι* B* *Rl. Mai ed.* 1 (² *Mai ed.* 2).
13. *ὑπερ* AℵCDᶜFG. 17. 37. 47. LP. Vulg. Syr.Hcl. Arm. | *περι* BD*. Syr.Pst.*ut vid.* Memph.*ut vid.* Goth.
14. *τῳ θεῳ* AℵᶜCDFG. 17. 37. 47. LP. vv. *Tert.* de Pud. 14. (vid. ver. 4.) | om. Bℵ*. ‖ add. *μου* A. 17. *Fuld. Demid. Harl.*² Syrr.Pst.&Hel.† Memph. Arm. *Orig. Int.* iv. 459ᵈ. | om. rel. *Am. Harl.** Goth. Æth. *Orig. Int.* iv. 687ᵇ. *Tert.* de Pud. 14.
14. *Κρισπον* *Orig. Int.* iv. *bis. Tert.* | *Πρισκον* ℵ*. (corr.ᶜ)
15. *ειπει* L.
— *εβαπτισθητε* ABℵC*. 17. 37. Vulg. Syr.Hcl.*mg.* Memph. Arm. | ‡ *εβαπτισα* ϛ. C³DFG. 47. LP. Syrr.Pst.&Hel.*txt.* Goth. (Æth.) *Tert.* de Pud. 14. (vid. ver. 16.)
16. *εβαπτισα* 1°.] *βεβαπτικα* D*FG.
— *λοιπον*] praem. *το* FG.
— *αλλον*] om. FG. *Fuld.*
— *εβαπτισα* 2°.] *βεβαπτικα* D*.
17. *απεστειλεν* *Orig.* Cr. Cor. 19. 35. | *απεστα[λκεν]* A.
— *χριστος*] praem. *ὁ* BFG. | om. AℵCD. rel. *Orig.* Cr. Cor. *bis.*
— *αλλα* A *ut vid.* BℵD. | ‡ *αλλ'* ϛ. CFG. rel. *Orig.* Cr. Cor. *bis.*
17. *ευαγγελιζεσθαι* *Orig.* Cr. Cor. *bis.* | *-σασθαι* B. [C n.l.]
18. *γαρ*] om. P.
— *ὁ του* *Iren. Gr.* 17. | om. *ὁ* B.
— *ἡμιν* *Iren. Gr.* (ap. Epiph.) 17. | om. FG. *Fuld.* * *Am.*² *Iren. Lat.* 17. *Cypr.* 324. *Hil.* 822ᵉ.
— *θεου* *Iren. Tert.* adv. Marc. v. 5. *Cypr. Hil.* | *χριστου* 17.
19. *γαρ* *Marcion* Epiph. 320 & 353. *Eus.* P.E. 606ᵈ. *Tert.* adv. Marc. v. 5. 6. *Cypr.* 324. *Hil.* 822ᵉ. | om. D*. vid. *Orig.* Cr. Cor. 22.
— *συνετων* *Marcion. Clem.* 329. 370. 647. *Orig.* Cr. Cor. 30. *Orig. Int.* iv. 485ᶜ. *Eus.* P.E. *Cypr. Tert. Hil.* | *ασυνετων* (F)G.

---

10. et non sint *Cl.* | 11. ab iis *Cl.* | sunt inter vos *Cl.* | 15. bapt. estis *Cl.* | 18. iis autem *Cl.* | id est nobis *om. Am.*** | dei virtus *Cl.* | 20. conquisitor *Cl.*

A B ℵ C D. F G. 17. 37. 47. LP.

ἐμώρανεν ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου†; 21 ἐπειδὴ
γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς
σοφίας τὸν θεόν, εὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ τῆς μωρίας
τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας· 22 ἐπειδὴ
καὶ Ἰουδαῖοι‡ σημεῖα″ αἰτοῦσιν καὶ ″Ἕλληνες σοφίαν
ζητοῦσιν, 23 ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν χριστὸν ἐσταυρω-
μένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, ‡ ἔθνεσιν″ δὲ μωρίαν,
24 αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ ″Ἕλλησιν,
χριστὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν. 25 ὅτι τὸ
¶ Goth. μωρὸν τοῦ θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων¶ ἐστίν,
καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων†.
26 βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ
πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ
πολλοὶ εὐγενεῖς, 27 ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξε-
λέξατο ὁ θεός, ἵνα ‡ καταισχύνῃ τοὺς σοφούς,″ καὶ τὰ

stultam fecit deus sapientiam
huius mundi? 21 Nam quia in
dei sapientiam non cognovit
mundus per sapientiam deum,
placuit deo per stultitiam
praedicationis salvos facere
credentes; 22 quoniam et Iu-
daei signa petunt et Graeci
sapientiam quaerunt, 23 nos
autem praedicamus Christum
crucifixum, Iudaeis quidem
scandalum, gentibus autem
stultitiam, 24 ipsis autem voca-
tis, Iudaeis atque Grecis,
Christum dei virtutem et dei
sapientiam; 25 quia quod stul-
tum est dei sapientius est ho-
minibus, et quod infirmum est
dei fortius est hominibus.
26 Videte enim vocationem
vestram, fratres, quia non
multi sapientes secundum car-
nem. non multi potentes, non
multi nobiles: 27 sed quae
stulta sunt mundi elegit deus
ut confundat sapientes, et

20. *κοσμου* 2°.] † add. *τουτου* ς. ℵ^{c}C^{3}D^{c}FG. 37. 47. L. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. edd. (Æth.) *Clem.* 647. *Orig.* iii. 318^e. Cr. Cor. 25. (*Orig. Int.* iv. 530^d.) (*Hil.* 811^f. 822^e.) (*Cypr.* 324.) | om. ABℵ*C*D*. 17. P. Vulg. Arm. ed. *Clem.* 370. *Orig.* iii. 175^f. *Tert.* adv. Marc. v. 5.

21. *γαρ* *Orig.* i. 331^d. *Hil.* 811^f. | om. FG. Arm. *Clem.* 370. *Tert.* adv. Marc. v. 5. *Hil.* 822^e. (vid. *Orig.* i. 589^b.) quidem *Cypr.* 324.

— *ευδοκησεν* *Clem.* *Orig.* i. 331^d. 589^b. | *ηυδοκ.* C. 37.

— *ὁ θεος* *Orig.* i. *bis.* *Clem.* (*Hil.*) | *τῳ θεῳ* FG. Vulg. *Orig. Int.* iv. 517^e. 628^a. *Cypr.*

— *πιστευοντας* *Clem.* *Orig.* i. *bis.* *Orig. Int.* iv. *bis.* *Tert.* adv. Marc. v. 5. *Cypr.* *Hil.* | *-σαντας* L.

22. *επειδη και*] *επει* FG. Syr.Pst. *ut vid.* | *επειδη* (om. *και*) *Clem.* 370. om. *και* *Fuld.* *Harl.** *Tert.* adv. Marc. v. 5. *Cypr.* 285. 324. *Hil.* 812^a. 823^a.

— *σημεια* ABℵCDFG. 17. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Æth. *Platt.* *Clem.* 328. 370. *Tert.* *Cypr.* *bis.* *Hil.* *bis.* | ‡ *σημειον* ς. 37. 47. L. Arm. (doctrinam Æth. *Rom.*)

— *ζητουσιν* *Clem.* 328. 370. | *επιζητ.* A.

23. *εθνεσιν* ABℵC*D*FG. 17. 37. LP. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig.* ii. 737^e. *Orig. Int.* iv. 628^a. *Eus.* D.E. 499^b. *Hil.* 812^a. 823^a. 1076^c. *Cypr.* 285. 324. | ‡ *Ἑλλησιν* ς. C^{3}D^c. 47. Syr.Pst. (ut vid.) *Clem.* 370. 804. *Orig.* i. 331^e. *Eus.* in Es. 387^b. in Ps. 370^e.

24. *αυτοις* *Clem.* 370. *Orig.* i. 331^e. *Cypr.* 685. *Hil.* 812^a. 823^a. 1076^c. | *αυτος* C *ap. Tisch.*

— *τοις* *Clem.* *Orig.* i. | om. FG.

— *τε* *Clem.* *Orig.* i. | om. FG. *Hil.*

25. *των ανθρ.* 1°. post *εστιν* DFG. Syr.Pst. Arm. *Hil.* 812^a. 823^a. | ante ABℵC. 17 *sic.* rel. *Orig.* iii. 175$^{c.e.}$ 176^c. Cr. Cor. 26. *Eus.* in Ps. 370^e.

— *το ασθ.* *Orig.* iii. 176^c. Cr. Cor. *Eus.* in Ps. | *ὁ ασθ.* FG.

— *των ανθρωπων* 2°.] † add. *εστιν* ς. Aℵ^{c}C. 37. 47. LP. Syr.Hcl. Æth. *Orig.* iii. 176^c. Cr. Cor. | praem. *εστιν* DFG. Memph. Arm. *Hil.* | om. Bℵ*. 17. Vulg. Syr.Pst. *Orig.* (Gall. xiv. 53.) *Eus.* in Ps.

26. *γαρ* *Iren.* 144. *Orig.* iii. 661^a. iv. 93^d. *Orig. Int.* iv. 530^c. *Eus.* in Ps. 404^d. | *ουν* DFG. Æth. | *γουν* *Orig.* i. 159. | *δε* *Orig.* i. 478^f. *Orig. Int.* ii. 324^e. [Arm.]

— *ου πολλ. δυνατ.* (*Iren.*) *Orig.* i. 160. 479^a. *Orig.* iii. *Eus.* in Ps. *Orig. Int.* ii. iv. | om. F*Gr.*G. Memph. (*Orig. Int.* iv. in edd. quibusdam). ‖ (*ουδε* D*.)

27. *ινα* 1°...*εξελεξ.* *ὁ θεος* (ver. 28.) BℵCD. 17. 47. LP. *Orig.* i. (160.) 495^d. (632^c.) (Cr. Cor. 32.) *Orig. Int.* (ii. 324^e. 489^e.) (iii. 879^b.) *Eus.* Ecl. Pr. 52. in Ps. *Tert.* adv. Marc. v. 5. | om. ad *εξελ.* *ὁ θεος* ver. 28. AFG. *Orig.* iii. 661^a. | om. *ινα*...*τ. ασθ. τ. κοσμ. εξελ. ὁ θεος* 37.

27. *καταισχ. τους σοφους* BℵCD. 17. 47. LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig.* i. 160. 479^a. 495^d. 632^c. iii. 505^c. Cr. Cor. *Orig. Int.* ii. *bis.* iv. 517^e. 530^e. *Eus.* Ecl. Pr. in Ps. *Tert.* adv. Marc. adv. Prax. 10. (*-νει* LP *bis.*) | ‡ *τους σοφους καταισχ.* ς. ‖ om. *και τα ασθενη.....τα ισχυρα* *Orig.* i. 160. 479^a. 632^c. | habet *Eus.* Ecl. Pr.

28. *αγενη* *Orig.* i. 160. 479^a. Cr. Cor. 32. 589^b. *Eus.* Ecl. Pr. 52. | *ασθενη* ℵ* (corr.^{a}) *Orig.* i. 160 (cod. 1.) (*και τα αγενη και τα ασθενη* [*om. τ. κοσμ.... ισχ.*] *Orig.* i. 632^c.)

— *εξουδενωμενα* 17. *Orig.* ii. 822^b. | Contra, *Orig.* i. *quater.* iii. 233^e. Cr. Cor. *Eus.* Ecl. Pr. in Ps. 404^e.

— *τα μη οντα*] † praem. *και* ς. B*Mai* ℵ^{c}C^{3}D^c. 37. 47. LP. Vulg. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Arm. *Orig.* i. *quater.* iii. 661^a. Cr. Cor. *Orig. Int.* iv. 530^b. *Eus.*

21. dei sapientia *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. [1 heb.] (Goth.) Arm. Æth.

ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεός, ἵνα καταισχύνῃ
τὰ ἰσχυρά, 28 καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξου-
θενημένα ἐξελέξατο ὁ θεός, † τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα
καταργήσῃ· 29 ὅπως μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώ-
πιον ‡ τοῦ θεοῦ.″ 30 ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστε ἐν χριστῷ
Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη ‡ σοφία ἡμῖν″ ἀπὸ θεοῦ, δικαιο-
§ Theb. σύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις· 31 ἵνα καθὼς
g Jer. 9:23. § γέγραπται,g Ὁ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω.
II. 23 1 Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ'
ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρ-
τύριον τοῦ θεοῦ. 2 οὐ γὰρ ἔκρινά † ‡ τι εἰδέναι″ ἐν
ὑμῖν, εἰ μὴ Ἰησοῦν χριστόν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον.
3 ‡ κἀγὼ″ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ
πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς· 4 καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ
κήρυγμά μου οὐκ ἐν πειθοῖς † σοφίας λόγοις, ‡ ἀλλὰ″

infirma mundi elegit deus ut confundat fortia, 28 et ignobilia mundi et contemptibilia elegit deus, et quae non sunt, ut ea quae sunt destrueret; 29 ut non glorietur omnis caro in conspectu eius. 30 Ex ipso autem vos estis in Christo Iesu, qui factus est sapientia nobis a deo et iustitia et sanctificatio et redemptio, 31 ut quemadmodum scriptum est, Qui gloriatur in domino glorietur.

1 Et ego cum venissem ad vos, fratres, veni non per sublimitatem sermonis aut sapientiae adnuntians vobis testimonium Christi. 2 Non enim iudicavi me scire aliquid inter vos nisi Christum Iesum, et hunc crucifixum. 3 Et ego in infirmitate et timore et tremore multo fui aput vos, 4 et sermo meus et praedicatio mea non in persuasione sapientiae verbi, sed in

---

Ecl. Pr. in Ps. | om. και Aℵ*C*D*FG. 17. Æth. *Orig.* iii. 233e. *Tert.* adv. Marc. v. 5.

28. καταργησῃ *Orig.* Cr. Eph. 102. Cor. 32. etc. | -σει P.

29. καυχησηται *St.*3. ABℵCD. rel. *Orig.* i. 120. 160. 479a. 632c. Cr. Eph. 102. Cor. 32. *Orig. Int.* iv. 530b. *Eus.* in Ps. 404e. | -σεται *Elz.* FGP.

— ενωπιον του θεου ABℵ*C3DFG. 17. 37. 47. LP. Memph. Arm. *Zoh.* (Æth.) *Orig.* i. 120. 160 (om. του). 632c. Cr. Eph. *Orig. Int.* iv. *Eus.* in Ps. (in conspectu domini *Iren.* 213.) | ενωπιον ‡ αυτου ς.(ℵc)C*. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. *Usc. Orig.* i. 479a.

30. σοφια ante ἡμ. ABℵCDFG. 17. 37. P. *Am. Tol. Harl.*2 *Demid. Orig.* i. 196b. 608d. ii. 557e. iv. 24c. 40c. 41a. 108a. Cr. Cor. 32. *Orig. Int.* ii. 697d. iv. 466d. *Eus.* D.E. 385c. Ecl. Pr. 99. (praem. ἡ FG.) | ‡ post ς. 47. L. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. *Orig.* ii. 625e. 644a. 734d. 797c. Cr. Cor. 34. *Orig. Int.* ii. 557e. iii. 35b. iv. 512b. 513c. *Eus.* P.E. 546b. Ecl. Pr. 198. in Es. 401c. in Ps. 143c. 404b. 528a. [Æth.] (ἡμ. εγεν. σοφ. *Orig.* ii. 778b.)

— ἡμιν *Orig.* i. *bis.* ii. 6ies. iv. *quater.* Cr. Cor. *bis. Eus.* P.E. D.E. Ecl. Pr. *bis.* in Es. in Ps. *ter. Orig. Int.* ii. *bis.* iii. iv. *Hil.* 74a. 227b. | ἡμων B.

30. δικαιοσυνη τε ABℵCDc. rel. *Orig.* i. *bis. Orig.* ii. 5ies. iv. *quater.* Cr. Cor. 32. *Eus.* P.E. D.E. Ecl. Pr. 198. in Es. in Ps. *ter.* | και δικαιοσ. DbFG. Syrr.Pst.&Hcl. *Orig.* ii. 557e. *Orig. Int.* ii. *bis.* iii. 35b. 113f. iv. *ter.* | δικαιοσυνη D*.

31. καυχομενος C. | Contra, *Marcion.* (Epiph. 320 & 353.) *Orig.* ii. 725e. 847c. Cr. Cor. 32. *Eus.* in Ps. 32d. 123e.

— καυχαρισθω F*(non G.)

1. καγω] add. δε 17. (Æth.) | om. *Orig.* Cr. Cor. 34.

— μαρτυριον BℵcDFG. 17. 37. 47. LP. Vulg. Syr.Hcl. Theb. Arm. Æth. *Orig.* Cr. Cor. 34. 35. | μυστηριον Aℵ*C. Syr.Pst. Memph.

2. εκρινα] † add. του ς. Db. 47. L. | om. ABℵCD*FG. 17. 37. P. *Orig.* i. 437b. iii. 537a. iv. 293c. Cr. Cor. 35 *bis.*

— τι ειδεναι εν ὑμιν BC. 17 *sic.* 37. P. *Orig. Int.* ii. 174f. (202a.) (373f.) *Hil.* 1076e. (μηδεν ειδ. εν ὑμ. *Orig.* iv. εγω δ' εκρ. μηδεν ειδ. εν ὑμ. *Orig.* i. iii.) | τι εν ὑμιν ειδεναι D*. | εν ὑμ. ειδ. τι Db. Syr.Pst. | ‡ ειδεναι τι εν ὑμ. ς. AℵFG. 47. L. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. *Orig.* Cr. Cor. *Tert.* de Pud. 14. [Æth.]

— Ιησουν χριστον *Orig.* i. iii. iv. 12c. 53e. 293c. Cr. Cor. *Orig. Int.* ii. 202a. 373f. iv. 628a. *Tert.* | χρ. Ιησ. FG. *Am. Tol. Harl. Orig. Int.* ii. 174b. iv. 470d. 498d. *Hil.*

3. καγω ABℵC. 17. 37. P. *Orig.* iv. 293c. Cr. Cor. 340. | ‡ και εγω ς. DFG. 47. L.

— εν 2o. *Orig.* iv. | om. FG. Vulg.

— εν 3o. *Orig.* iv. | om. DFG. Vulg.

4. πειθοις *Orig.* i. 163. 377(a) c 630c. iii. 308c. iv. 11b. Cr. Eph. 119. *Eus.* P.E. 7b. codd. | πειθοι *Orig.* iii. 635d. iv. 93a. *Eus.* P.E. 7b. codd. || † add. ανθρωπινης ς. AℵcC. (37.) 47. LP. Vulg. *Cl.* Syr.Hcl. Memph. *Orig.* i. 377c. 630c. *Eus.* P.E. codd. (ανολς *sic* 37.) | om. Bℵ*DFG. 17. *Am. Fuld.* Tol.* Syr.Pst. Theb. Arm. Æth. *Orig.* i. 163. 377a. iii. 308e. 635d. iv. 11b. 93a. Cr. Eph. *Orig. Int.* iv. 627d. *Eus.* P.E. codd.

— λογοις *Orig.* i. 163. 377c. 630c. iii. 308e. iv. 11b. *Orig. Int.* iv. Cr. Eph. *Eus.* P.E. codd. | om. FG. *Orig.* i. 377a. | λογος ℵ*. | των λογων *Orig.* iv. 93a. λογων *Orig.* iii. 635d.

— αλλα B. | ‡ αλλ' ς. rel. *Orig.* i. *ter.* iii. 635d. iv. *bis.* Cr. Eph. (εν αποδ. δε μαλλον *Orig.* iii.)

---

28. et ea quae *Cl.* | 30. nobis sapientia *Cl.* 1. in sublimitate *Cl.* | 2. Jesum Christum *Cl.* | 4. in persuasibilibus humanae sapientiae verbis *Cl.*

ABℵCD.
FG.
17. 37. 47.
LP.

ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως, 5 ἵνα ἡ πίστις
ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων, ‡ ἀλλὰ″ ἐν δυνάμει
θεοῦ.

6 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ
οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος
τούτου τῶν καταργουμένων· 7 ἀλλὰ λαλοῦμεν[h] ‡ θεοῦ
σοφίαν″ ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προ-
ώρισεν ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν, 8 ἣν
οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· (εἰ
γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρω-
σαν), 9 ἀλλὰ καθὼς γέγραπται,[i] Ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν
καὶ οὖς οὐκ ἤκουσεν καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ
ἀνέβη, ‡ ὅσα″ ἡτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν·
10 ἡμῖν δὲ ‡ ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸς″ διὰ τοῦ πνεύματος †· τὸ
γὰρ πνεῦμα πάντα ‡ ἐραυνᾷ,″ καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ. 11 τίς

[h] Rom. 16·25. Eph. 3:9.

[i] Es.:64:4.

9. ἃ ἡτοίμ.

10. ἡμ. γὰρ

ostensione spiritus et virtutis;
5 ut fides vestra non sit in sa-
pientia hominum sed in vir-
tute dei.

6 Sapientiam autem loqui-
mur inter perfectos; sapien-
tiam vero non huius saeculi
neque principum huius saeculi,
qui destruuntur, 7 sed loquimur
dei sapientiam in mysterio,
quae abscondita est, quam
praedestinavit deus ante sae-
cula in gloriam nostram,
8 quam nemo principum huius
saeculi cognovit: si enim cog-
novissent, numquam dominum
gloriae crucifixissent. 9 Sed
sicut scriptum est, Quod oculus
non vidit nec auris audivit
nec in cor hominis ascendit,
quae praeparavit deus his qui
diligunt illum. 10 Nobis autem
revelavit deus per spiritum
suum: spiritus enim omnia
scrutatur, etiam profunda dei.

---

4. *αποδειξει* *Orig.* i. *ter.* ii. *bis.* iv. *bis.* Cr. Eph. | *αποκαλυψει* D*. ‖ (mox *δυναιως* FG.)

5. *υμων*] *ημων* *Clem.* 345. 649. *Orig.* i. 377^{d}. 630^{c}.

— *ῃ* *Clem.* 345. 649. *Orig.* i. 377^{d}. 630^{c}. iv. 93^{e}. | om. FG. 37.

— *αλλα* B. | ‡ *αλλ'* ϛ. rel. *Clem.* 345. *Orig.* i. *bis.*

6. *του αι.* 1^{0}. *Clem.* 659. 685. 694. 774. *Orig.* i. 163. 168. 230^{f}. 458^{e}. ii. 538^{e}. iv. 291^{d}. Cr. Cor. 37. 38. *Eus.* P.E. 7^{b}. | om. *του* F(non G.)

— *ουδε των αρχ. τ. αιων. τουτου* *Marcion* (Epiph. 320 & 353. *Clem.* 659. 685. 694. *Orig.* i. 168. (230^{f}.) 458^{e}. ii. 538^{e}. (iv. 291^{d}.) Cr. Cor. *bis.* *Orig. Int.* i. 142^{e}. 143^{d}. ii. 174^{a}. 202^{b}. 286^{b}. iii. 401^{e}. 938^{d}. (iv. 670^{b}.) *Eus.* P.E. | om. FG.

7. *λαλουμεν* *Clem.* 659. *Orig.* Cr. Cor: 39. i. 168. 458^{e}. ii. 538^{e}. | *λαλωμεν* 17.

— *θεου* ante *σοφιαν* ABℵCDFG. 17. 37. P. Vulg. *Clem.* 659. 685. 694. *Orig.* i. 168. 458^{e}. ii. 538^{e}. iii. 203^{c}. Cr. Cor. 251. *Orig. Int.* i. 142^{e}. 143^{d}. ii. 174^{a}. 202^{f}. 286^{f}. iii. 56^{b}. 401^{e}. 938^{d}. *Eus.* P.E. *Hil.* 1076^{d}. | ‡ post ϛ. 47. L.

8. *ουδεις* *Clem.* 659. *Orig.* i. 458^{e}. ii. 538^{f}. 724^{c}. iv. 151^{c}. 262^{e}. | *ουδε εἱς* D*.

— *εγνωκεν* *Clem.* *Orig.* i. ii. *bis.* iv. *bis.* | *εγνωσεν* FG.

9. *αλλα* *Clem.* 659. | om. A.

— *και ους ουκ* *Clem. Rom.* xxxiv. *Clem.* 659. 774. *Hipp.* Phil. v. 24. 26. 27. (149. 153. 158.) *Orig.* ii. 564^{d}. 809^{d}. iii. 405 *not.* iv. 216^{d}. in Cant. (Mai Anc. Cl. ix. 262.) Cr. Cor. 42. 1^{0}. *Eus.* H.E. x. 4. (480.) P.E. 569^{b}. D.E. 214$^{d.e.}$ Mcl. 55^{c}. in Ps. 317^{e}. 434^{c}. in Luc. (Mai 204.) | *και ους ου ουκ* FG. | *και ἁ ους ουκ* *Orig.* iv. 216^{d}. *ουδε ους* *Clem.* 76. 248. 615. *Orig.* Cr. Cor. 422. *Eus.* c. Mcl. 5^{d}. in Ps. 149^{c}. *ουτε ους* *Clem.* 303. *μητε ους* *Clem.* 948. *και ους* *Clem.* 625. 669. (exc. Theod.) 970. *ουτε ους* *Hegis.* Routh. i. 219. *Hipp.* c. Plat. (222.)

— *ὁσα* ABC *ut vid.* *Clem. Rom.* *Hipp.* c. Plat. *Eus.* in. Ps. (Mai.) | ‡ *ἁ* ϛ. ℵDFG. 17. 37. 47. LP. Vulg. vv. (*Iren.* 337.) *Clem.* 625. 659. *Hipp.* in Dan. (Lagarde 185.) *Orig.* ii. *bis.* iii. 361^{b}. *Orig. Int.* i. 154^{a}. ii. 300^{a}. 667^{c}. iii. 44^{c}. *Eus.* P.E. c. Mcl. 5^{d}. in Ps. 317^{e}. *Luc.* 265. *Hil.* 165^{c}. 329^{c}. 584^{c}. (*αυτα δη ταυτα ἁ* *Eus.* H.E. *ταυτα γαρ* *Orig.* in. Cant.)

10. ver. 10. post ver. 11. Æth.

— *δε* AℵCDFG. 17. 47. LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. *Orig.* Cr. Cor. 43. *Orig. Int.* i. 61^{d}. ii. 140^{c}. 313^{e}. iv. 514^{d}. *Hil.* 1029^{d}. | *γαρ* B. 37. Memph. Theb. *Clem.* 659.

— *απεκαλ.* ante *ὁ θεος* ABℵCDFG. 17. 37. P. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. *Clem.* 659. *Orig. Int.* i. ii. *bis.* iv. 514^{d}. 515^{d}. *Hil.* | ‡ post ϛ. 47. L. Syr.Hcl. Theb. *Orig.* Cr. Cor. 43.

10. *πνευματος*] † add. *αυτου* ϛ. ℵ^{c}DFG. 37. 47. LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Arm. Æth. *Orig.* Cr. Cor. 43. *Orig. Int.* i. ii. 140^{c}. iv. *Hil.* (spiritum sanctum *Orig. Int.* ii. 313^{e}. spir. suum (sanctum**) *Tol.*) | om. ABℵ*C. 17 *ut vid.* Memph. *Clem.* 659.

— *εραυνᾳ* AB*ℵC. | ‡ *ερευνᾳ* ϛ. B^{2}DFG. rel. *Clem.* 659. 826. *Orig.* Cr. Cor. 43. *Eus.* in Ps. 611^{a}. (Mai 75.)

11. *ανθρωπων* *Orig.* i. 197^{a}. 524^{a}. iii. 571^{b}. 622^{b}. *Orig. Int.* iv. 486^{d}. 642^{c}. *Eus.* in Ps. 127^{a}. *Hil.* 1029^{d}. | om. A. 17. (vid. *Orig.* ii. 644^{c}.)

— *του ανθρωπου* 2^{0}. *Orig.* i. *bis.* iii. 571^{b}. *Orig. Int.* iv. *bis.* *Eus.* in Ps. | om. FG. Arm. edd. *Orig.* ii. 644^{c}. iii. 622^{b}. *Hil.*

— *εν αυτῳ* *Orig.* i. *bis.* iii. *bis.* *Orig. Int.* iv. *bis.* *Hil.* *Eus.* in Ps. | *επ' αυτῳ* L.

— *τα* ult. *Orig.* i. *bis.* iii. *bis.* *Orig. Int.* iv. 642^{c}. *Hil.* | *το* D*.

— *του θεου* *Orig.* i. *bis.* | *εν τῳ θεῳ* FG. vid. *Tert.* adv. Prax. 8. 19. adv. Marc. ii. 2. *Hil.* 1029^{e}. | om. Arm. ut vid.

---

9. his qui *Cl.* | 10. revelabit *Am.*

Vulg.
Syrr. P. H.
Memph. (Theb.)
Arm. Æth.
¶ Theb.

γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ
πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτως καὶ τὰ τοῦ
θεοῦ οὐδεὶς ‡ ἔγνωκεν,ʺ εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ.¶
12 ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ
τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ
θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν· 13 ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν δι-
δακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ᾽ ἐν διδακτοῖς
πνεύματος †, πνευματικοῖς πνευματικὰ συγκρίνοντες.
14 ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος
τοῦ θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ οὐ δύναται
γνῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται. 15 ὁ δὲ πνευμα-
15. *[τὰ]ʺ πάντα τικὸς ἀνακρίνει [μὲν] πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ᾽ οὐδενὸς
ᵏ Es. 40:13. ἀνακρίνεται. 16 ᵏ τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃς συμβι-
βάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν χριστοῦ ἔχομεν.
III. 24 1 ‡ Κἀγώ,ʺ ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν

11 Quis enim scit hominum
quae sint hominis nisi spiritus
hominis qui in ipso est? Ita
et quae dei sunt nemo cognovit
nisi spiritus dei. 12 Nos autem
non spiritum huius mundi
accepimus, sed spiritum qui ex
deo est, ut sciamus quae a deo
donata sunt nobis; 13 quae
et loquimur non in doctis hu-
manae sapientiae verbis, sed in
doctrina spiritus et virtutis,
spiritalibus spiritalia compa-
rantes. 14 Animalis autem
homo non percipit ea quae
sunt spiritus dei: stultitia est
enim illi, et non potest intelle-
gere, quia spiritaliter exami-
natur. 15 Spiritalis autem iudi-
cat omnia; ipse a nemine
iudicatur. 16 Quis enim cogno-
vit sensum domini, qui in-
struat eum? Nos autem sen-
sum Christi habemus.
1 Et ego, fratres, non potui
vobis loqui quasi spiritalibus,

11. *εγνωκεν* ABℵCD. 17. 37. P. *Orig.* i. 524^{a}. | *εγνω* FG. | ‡ *οιδεν* ϛ. 47. L. *Orig.* i. 197^{a}. iii. 571^{b}.
— fin.] add. *το εν αυτῳ* P. | om. *Orig.*
12. *κοσμου*] add. *τουτου* DFG. (Vulg. *Cl.*) *Am.* Memph. Arm. *Orig. Int.* iii. 56^{b}. 59^{c}. (iv. 656^{c}.) (*Hil.* 803^{a}. 806^{d}. cd.) | om. ABℵC. rel. *Tol. Harl.** *Fuld. Orig.* i. 197^{b}. *Eus.* c. Mcl. 14^{c}. *Hil.* cdd. ‖ (*ελαβωμεν* L.)
— *του θεου* 2°.] om. *του* P. *Orig.* in Cant. (Mai Auct. Cl. ix. 262.) | habent rel. *Orig.* iv. 216^{e}. Cr. Cor. 46. *Eus.* c. Mcl.
13. *ἁ* *Orig.* i. 167. 197^{b}. ii. 527^{b}. 565^{a}. iv. 216^{e}. Cr. Cor. 46. *Orig. Int.* ii. 210^{b}. *Eus.* c. Mcl. 14^{c}. | om. FG. *Eus.* in Ps. *ter* (*Wetstein.*)
— *λαλουμεν* *Clem.* 370. *Orig.* i. 167. 197^{b}. ii. *bis.* iii. 635^{c}. iv. 216^{e}. Cr. Cor. *Eus.* c. Mcl. | *λαλωμεν* 17.
— *διδακτοις* 1°. *Clem.* 370. *Hipp.* Phil. v. 8. (112.) vii. 26. (240.) *Orig.* i. *bis.* ii. *bis.* iii. iv. Cr. Cor. *Eus.* c. Mcl. 14^{c}. 17^{a}. | *-τῶ* B*Blc.* (negante Alfordio.) ‖ (mox *λογους* FG.)
— *ανθρωπινης* *Clem.* *Hipp. bis.* *Orig.* i. *bis.* ii. *bis.* iii. iv. Cr. Cor. *Orig. Int.* iv. 471^{a}. *Eus.* c. Mcl. *bis.* | *ανοις* 37*.
— *πνευματος*] † add. *ἁγιου* ϛ. D^{c}. 37. 47. LP. Syr.Hcl. Æth. (pro more.) *Eus.* c. Mcl. 14^{c}. (add. et virtutis *Am.* *Fuld.**) | om. ABℵCD*FG. 17. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. *Clem.* 370. *Hipp. bis.* *Orig.* i. *bis.* ii. *bis.* iii. iv. Cr. Cor. *Eus.* c. Mcl. 17^{a}.
13. *πνευματικοις* AℵCD. rel. *Clem.* 656. *Hipp.* Phil. v. 8. *Orig.* i. 702^{a}. ii. *bis.* iii. 460^{b}. 635^{b}. 775^{a}. iv. 267^{a}. Gall. xiv. 26. Cr. Cor. 47. 48. *Eus.* c. Mcl. 17^{a}. | *-κως* B. 17. (vid. ver. 14.) | (om. *Eus.* c. Mcl. 14^{c}. cod.?)
— *συγκρινοντες* *Hipp.* *Orig.* (i.) ii. *bis.* iii. Cr. Cor. *Eus.* c. Mcl. (*bis.*) | *συγκρινομεν* FG. Syr.Pst. Arm. *Clem.* 656. | *συγκρινοντος* P.
14. *του θεου* *Clem.* 348. *Hipp.* Phil. v. 8. (112.) vi. 34. (194.) *Orig.* i. 686^{c}. iii. 193^{a}. iv. 74^{a}. Prov. Gall. 26. *Orig. Int.* ii. 79^{a}. 89^{a}. 188^{e}. iv. 498^{e}. *Meth.* Jahn. 84. *Eus.* P.E. 581^{b}. c. Mcl. 14^{c}. 17$^{a\cdot b}$. *Hil.* 64^{d}. | om. Syr.Pst. Æth. *Iren.* 39 *bis.* *Clem.* 659. *Orig.* Cr. Cor. 32. 47. (vid. *Orig. Int.* iii. 976^{a}.) *Tert.* adv. Marc. ii. 2. *Hil.* 844^{e}.
— *αυτῳ* *Clem.* 348. 659. 826. *Hipp. bis.* *Orig.* i. iii. iv. Cr. Cor. 32. *Orig. Int.* ii. 79^{a}. 188^{e}. iv. *Meth.* *Eus.* P.E. c. Mcl. 14^{c}. 17^{a}. *Hil.* | om. A*. (add. man. ant.)
15. om. ver. ℵ*. (add^{a}.) *Harl.**
— *μεν* Bℵ^{a}D^{b}. 17 *sic.* 37. 47. LP. Syr.Hcl. *Orig.* Cr. Cor. 48. | om. ACD*FG. Vulg. Memph. Arm. *Iren.* *Gr.* 39. *Clem.* 346. *Orig.* iv. 74^{a}. 166^{e}. 395^{b}. Cr. Cor. 72. 277. *Orig. Int.* ii. 168^{b}. 188^{e}. 225^{e}. 475^{d}. iv. 500^{e}. *Meth.* Jahn. 84. *Hil.* 64^{d}. | autem *Orig. Int.* iv. 602^{b}. 659^{c}.
15. *παντα*] praem. *τα* ACD*. 17. P. *Iren.* in uno Cod. *Orig.* Cr. Cor. *ter.* | om. Bℵ^{a}D^{b}FG. 37. 47. L. *Iren.* cdd. et edd. *Clem.* *Orig.* iii. 715^{c}. 787^{c}. iv. *ter.* *Meth.* (*παντα ανακρινει*).
16. *χριστου* AℵCD^{c}. 17. 37. 47. LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *ad Zen. et Seren.* 8. *Orig.* i. 167. ii. 565^{a}. iii. 697^{b}. iv. 7^{a}. 189^{c}. 206^{c}. 216^{d}. Cr. Cor. 42. Cant. (Mai Auc. Cl. ix. 262.) *Orig. Int.* ii. 172^{f}. 210^{a}. 421^{a}. iii. 44^{c}. 362^{e}. iv. 566^{d}. | *κυριου* BD*FG. (vid. *Orig.* Cr. Cor. 278.) vid. ante. | Domini Christi *Orig. Int.* ii. 364^{b}.
1. *καγω* ABℵCDFG. 17. 37. P. *Clem.* 119. 685. *Orig.* iii. 658^{d}. Cr. Cor. 87. | ‡ *και εγω* ϛ. 47. L.
— *ηδυνηθην* *Clem.* 660. 685. *Orig.* iii. 479^{a}. 658^{d}. Cr. I Joh. 115. | *εδυν.* C. *Clem.* 119. *Orig.* iii. 663^{d}.
— *ὑμιν* ante *λαλ.* D^{b}LP. Vulg. *Clem.* 685. *Orig.* iii. 479^{a}. 658^{d}. 663^{d}. Cr. *Orig. Int.* ii. 98^{e}. iii. 27^{d}. *Cypr.* 259. | Contra, ABℵCD*. rel. *Clem.* 119. 660. *Orig. Int.* 78^{a}.

11. hominum scit quae sunt *Cl.* | 13. *om.* et virtutis *Cl.* | 14. enim est *Cl.* | examinavitur *Am.** | 15. et ipse *Cl.* *Am.***

ABℵCD. FG. 17. 37. 47. LP.

ὡς πνευματικοῖς, ἀλλ᾽ ὡς ‡ σαρκίνοις,″ ὡς νηπίοις ἐν
χριστῷ. 2 γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, † οὐ βρῶμα· οὔπω γὰρ
‡ ἐδύνασθε,″ ἀλλ᾽ ‡ οὐδὲ″ ἔτι νῦν δύνασθε· 3 ἔτι γὰρ
σαρκικοί ἐστε. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν [1] ζῆλος καὶ ἔρις †
οὐχὶ σαρκικοί ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε;
4 ὅταν γὰρ λέγῃ τις, Ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἕτερος
δέ, Ἐγὼ Ἀπολλώ, ‡ οὐκ″ ‡ ἄνθρωποι″ ἐστε;
5 ‡ Τί″ οὖν ἐστιν ‡ Ἀπολλώς, ‡ τί″ δέ * ἐστιν″ Παῦλος;″ †
διάκονοι δι᾽ ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡς ὁ κύριος
ἔδωκεν. 6 ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλὼς ἐπότισεν, ‡ ἀλλὰ″
ὁ θεὸς ηὔξανεν· 7 ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστίν τι οὔτε
ὁ ποτίζων, ἀλλ᾽ ὁ αὐξάνων θεός· 8 ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ
ποτίζων ἕν εἰσιν, ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήμψε-
ται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. 9 θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί·
θεοῦ γεώργιον, θεοῦ οἰκοδομή ἐστε. 10 κατὰ τὴν χάριν
τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι § ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων

[1] Gal. 5:20. 2 Cor. 12:20.

§ Theb.

sed quasi carnalibus, tamquam parvulis in Christo. 2 Lac vobis potum dedi, non escam: nondum enim poteratis. Sed nec nunc quidem potestis: adhuc enim estis carnales. 3 Cum enim sit inter vos zelus et contentio, nonne carnales estis et secundum hominem ambulatis? 4 Cum enim quis dicit, Ego quidem sum Pauli, alius autem, Ego Apollo, nonne homines estis?

Quid igitur est Apollo? quid vero Paulus? 5 Ministri eius cui credidistis, et unicuique sicut dominus dedit. 6 Ego plantavi, Apollo rigavit, sed deus incrementum dedit. 7 Itaque neque qui plantat est aliquid, neque qui rigat, sed qui incrimentum dat deus. 8 Qui plantat autem et qui rigat unum sunt, unusquisque autem propriam mercedem accipiet secundum suum laborem. 9 Dei enim sumus adiutores: dei agricultura estis, dei aedificatio estis. 10 Secundum gratiam dei quae data est

1. σαρκινοις ABℵC*D*. 17. *Clem.* 119. (MSS.) 685. *Orig.* iii. *ter.* | ‡ σαρκικοις ς. C[3]D[c]FG. 37. 47. LP. *Clem.* 119. (ed.) 660. *Orig.* Cr.

2. ὑμας *Iren.* 284. *Clem.* 118. 119. 127. 660. 685. *Orig.* i. 245[a]. 482[d]. iii. 550[d]. 659[a]. 663[d]. iv. 243[c]. Cr. 1 Joh. 115. Cor. 51. *Orig. Int.* ii. 210[a]. iii. 385[a]. *Eus.* D.E. 323[d]. *Cypr.* 259. 304. | ὑμιν L. *Orig.* Cr. Cor. 87. *Orig. Int.* ii. 78[a]. 98[e]. 110[b]. 265[d]. 485[e]. iii. 27[d]. 862[b]. iv. 659[b].

— ου βρωμα] † praem. και ς. DFG. 47. L. Syr.Pst. Arm. Æth. (*Orig.* iv. 244[c].) | om. ABℵC. 17. 37. P. Vulg. Syr. Hel. Memph. *Iren. Gr. & Lat.* 284. *Clem.* 118. 660. 685. *Orig.* i. *bis.* iii. *ter.* iv. Cr. Cor. *bis.* 1 Joh. 115. *Orig. Int.* ii. *sexies.* iii. *quater.* iv. 659[b]. *Eus.* D.E. *Cypr. bis.* *Hil.* 253[b]. 462[f].

— εδυνασθε ABℵCFG. 17. 37. P. *Clem.* 118. 660. 685. *Orig.* i. 245[a]. 437[b]. 482[d]. Cr. Cor. | ‡ ηδυν. ς. D. 47. L. *Iren. Orig.* iii. 659[a]. (? δυν. B*Alf.*)

— ουδε ABℵCDFG. 17. P. Memph. Arm. *Clem.* 118. 660. 685. *Orig.* i. 245[a]. 482[d]. Cr. Cor. *bis.* | ‡ ουτε ς. 47. L. Syrr.Pst.&Hcl. *Orig.* i. 437[b]. | (om. αλλ᾽ ου.....δυνασθε 37. Æth.)

— ετι AℵCDFG. 17. 47. P. vv. *Clem. ter.* *Orig.* i. *ter.* Cr. Cor. *Orig. Int.* ii. 78[a]. 210[b]. | εστιν L. | om. B. *Orig. Int.* ii. 110[b]. *Cypr.* 259. 304.

3. σαρκικοι bis. ABℵCD[e]. rel. *Clem.* 119. 660. 685 (1[o].) 1[o]. *Orig.* i. 437[b]. 482[d]. Cr. Cor. 87. 2[o]. *Orig.* ii. 558[f]. *Dion. Alex.* 10. | σαρκινοι D*FG. 1[o]. *Orig.* i. 245[a]. 2[o]. *Orig.* iii. 764[b].

— εστε 1[o]. ante σαρκ. DFG. *Am. Fuld. Harl. Demid. Tol. Clem.* 685. *Orig.* i. (vid. *Orig.* iii.) *Cypr. bis.* | post ABℵC. rel. Vulg. *Cl. Clem.* 660. *Orig.* i. 437[b]. 482[d]. Cr. Cor.

— ὑμιν *Iren.* 284. *Clem.* 119. 660. *Orig.* i. 482[d]. *Cypr.* | ἡμιν FG.

— ερις BℵCD. rel. vv. *Iren. Orig.* i. 482[d]. *Dion. Alex.* 10. | ερεις AFGL. *Eus.* in Ps. 244[b]. ‖ † add. και διχοστασιαι ς. DFG. 17. 37. 47. L. Syrr.Pst.&Hcl. *Iren.* 284. *Cypr. bis.* | om. ABℵCP. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Orig.* i. *ter.* ii. 558[f]. *Clem.* 119. 660. *Dion. Alex.* *Eus.* in Ps. 244[b]. aemulationes et contentiones *Orig. Int.* ii. 301[c].

4. λεγῃ (-γει 17. LP.) | post τις DFG.

— ἑτερος δε εγω] εγω δε A. | ἑτερ. δε 37.

— ουκ ABℵ*C. 17. | ‡ ουχι ς. ℵ[c]DFG. 37. 47. LP.

— ανθρωποι ABℵ*CDFG. 17. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* ii. 452[b]. | ‡ σαρκικοι ς. ℵ[c]. 37. 47. LP. Syrr. Pst.&Hcl. (vid. ver. 3.)

4. fin.] add. και κατα ανθρωπον περιπατειτε; P.

5. τι ουν....τι δε ABℵ*. 17. Vulg. Æth. | ‡ τις ουν....τις δε ς. ℵ[c]CDFG. 37. 47. LP. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm.

— Απολλ... Παυλος hoc ord. ABℵCD*FG. 17. 37. P. Vulg. Memph. (Απολλω FG. 37.) | ‡ Παυλ... Απολλ. ς. D[b]. 47. L. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth.

— δε εστιν ABℵC. 17. 37. P. | * om. εστιν ς. DFG. 47. L. Vulg. Memph. Arm.

— διακονοι] † praem. αλλ᾽ η ς. D[b]. 17. 37. 47. LP. Syrr.Pst.&Hcl. | om. ABℵCD*FG. Vulg. Memph. Arm. Æth.

— δι᾽ ὡν] ejus cui Vulg.

— ὡς] om. C. *Tol.**

6. Απολλως *Orig.* i. 130. iii. 158[c]. *Eus.* in Ps. 613[e]. | Απολλω FG (non 37.)

— αλλα ὁ ABℵD*FG. | ‡ αλλ᾽ ὁ ς. CD[c]. 37. 47. LP. *Orig.* iii. *Eus.* in Ps. | ὁ δε 17. *Orig.* i.

7. ουτε ὁ φυτ. *Orig.* i. 130. *Orig. Int.* iv. 614[b]. | om. ουτε A.

— ουτε 2[o]. ABℵ[c]DFG. 17. 37. 47. LP. *Orig.* i. | ουδε ℵ*C. Memph.

1. in Chr. parv. *Am.** | 2. carnales estis *Cl.* | 4. dicat *Cl.* | quidicitur *Am.* | 8. autem plantat *Cl.*

Vulg.
Syrr. P. H.
Memph. [Theb.]
Arm. Æth.
[m] Es. 28:16.
Eph. 2:20.

θεμέλιον ‡ ἔθηκα,″ ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. ἕκαστος δὲ
βλεπέτω πῶς ἐποικοδομεῖ. 11 [m] θεμέλιον γὰρ ἄλλον
οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν
Ἰησοῦς † χριστός. 12 εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν
θεμέλιον † ‡ χρυσίον,″ ‡ ἀργύριον,″ λίθους τιμίους, ξύλα,
χόρτον, καλάμην, 13 ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενή-
σεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύ-
πτεται, καὶ ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστιν τὸ πῦρ
13. [αὐτὸ] * αὐτὸ″ δοκιμάσει. 14 εἴ τινος τὸ ἔργον μένει, ὃ ‡ ἐποι-
κοδόμησεν,″ μισθὸν λήμψεται· 15 εἴ τινος τὸ ἔργον
κατακαήσεται, ζημιωθήσεται, αὐτὸς δὲ σωθήσεται,
οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός. 16 οὐκ οἴδατε ὅτι [n] ναὸς θεοῦ
ἐστε, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; 17 εἴ τις
τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ θεός· ὁ
γὰρ ναὸς τοῦ θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς.
18 μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι

[n] cap. 6:19.
2 Cor. 6:16.
16. ἐν ὑμ. οἰκ.

mihi ut sapiens architectus fundamentum posui, alius autem superaedificat. Unusquisque autem videat quomodo superaedificet. 11 Fundamentum enim aliud nemo potest ponere praeter id quod positum est, quod est Christus Iesus. 12 Si quis autem supraaedificat supra fundamentum hoc aurum, argentum, lapides praetiosos, ligna, faenum, stipulam, 13 uniuscuiusque opus manifestum erit: dies enim declarabit, quia in igne revelabitur, et uniuscuiusque opus quale sit ignis probabit. 14 Si cuius opus manserit quod superaedificavit, mercedem accipiet: 15 si cuius opus arserit detrimentum patietur, ipse autem salvus erit, sic tamen quasi per ignem. 16 Nescitis quia templum dei estis et spiritus dei habitat in vobis? 17 Si quis autem templum dei violaverit, disperdet illum deus: templum enim dei sanctum est, quod estis vos. 18 Nemo se seducat: si quis videtur inter vos

---

7. αλλα D*. | Contra *Orig.* i.
8. ver. 8 ... πνευμα του θεου ver. 16. om. spat. vac. FG.
— εκαστος δε *Clem.* 319. | om. δε C. Syr.Pst.
— κοπον *Clem.* | τοπον C.
9. γεωργιον (γεοργ. D*.) *Clem.* 320. | add. εστε D[b]. Vulg. *Cl.* Arm. | om. *Harl.* *Clem.* *Orig.* i. 308[f]. iii. 135[a]. 299[f]. 307[e]. Cr. Eph. 162. *Orig. Int.* ii. 151[a].
— οικοδομη *Clem.* *Orig.* i. 308[f]. iii. 135[a]. 299[f]. 307[e]. 311[d]. 425[b]. Cr. Eph. | οικοδομημα 37.
10. εθηκα ABℵ*C*. 17. 37*. | ‡ τεθεικα ς. ℵ[c]C[3]D. 37 mg. (47. LP. τεθηκα). *Clem.* 660. *Orig.* iii. 185[c]. Cr. Cor. 56.
— αλλος δε *Clem.* 660. | om. δε D. *Orig. Int.* ii. 263[e].
— εκαστος...εποικοδομει *Orig. Int.* ii. | om 37.
11. θειναι post παρα τ. κειμ. 17. | Contra, *Orig.* ii. 97[e]. 263[e]. 419[a]. iii. 299[f]. ap. Euth. i. 291. Cr. Cor. 57. *Mcl.* (ap. *Eus.* 45[c]. 157[d].) *Eus.* Ecl. Pr. 193. in Ps. 63[e]. 201[h]. Theoph. (Mai 126.)
— Ιησους χριστος ABℵ. 17. 37. 47. LP. (Ιησ. † ὁ″ χριστος ς.) Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig.* Cr. Cor. 57. (i. 298[b].) *Orig. Int.* ii. 97[e]. *Mcl. bis.* *Eus.* Ecl. Pr. in Ps. *bis.* Theoph. (Mai.) | χριστος Ιησους C[3]D. Syr.Hcl. *Orig.* iii. *Orig. Int.* ii. 263[e]. 419[a]. | χριστος C*. ὁ χριστος *Orig.* ap. Euth.
12. θεμελιον] † add. τουτον ς. ℵ[c]C[3]D. 17. 37. 47. LP. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst. &Hcl. Memph. Arm. *Orig. Int.* ii. 148[c]. 263[e]. | om. ABℵ*C*. *Fuld.** Theb. Æth.
— χρυσιον Bℵ[C n.l.] *Clem.* 660. | ‡ χρυσον ς. AD. 17. 37. 47. LP. *Orig.* (i. 685[e].) iii. 231[e]. Cr. Cor. 57. 58. ‖ add. και B. Æth. *Clem.* *Orig.* iii. | om. *Orig.* Cr. Cor. 57. *Orig. Int.* ii. *ter.*
— αργυριον BℵC. *Clem.* | ‡ -ρον ς. AD. 17. 37. 47. LP. *Orig.* (i. 685[e].) iii.
13. ἑκαστου το εργον φανερον | ὁ ποιησας τουτο το εργον φανερος D*. (corr.[b]) | ὁποιον δε ἑκαστου το εργον *Clem.* 660. ἑκαστου δε το εργον ὁποιον εστι *Orig.* ii. 498[d]. (i. 509[e].)
— γενησεται] γενησηται 17. | γενηται D* (corr.[c])
— πυρ αυτο ABC. 17. 37. P (-τω) Syr.Pst. *Orig.* ii. 498[d]. Cr. Cor. 56. *Eus.* D.E. 480[b]. | * om. αυτο ς. ℵD. 47. L. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. *Clem.* 660. *Orig.* i. 509[e]. (Cr. Cor. 57.) *Orig. Int.* ii. 368[c]. 664[a].
14. η τινος 17. (et ver. 15.)
— μένει sic D[c]. μενεῖ vv.
14. εποικοδομησεν AB*ℵD. 17. L *Tf.* P. | ‡ επωκοδ. ς. B[2]C. 37. 47. *Orig.* i. 509[e].
15. δε 2[o].] om. 17.
16. εν ὑμιν ante οικει B. 17. 37. P. *Tert.* adv. Marc. v. 6. (de Pud. 16). | post AℵCDFG. 47. KL. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. *Iren.* 300. [Æth.] *Orig. Int.* ii. 218[e]. iii. 850[d]. iv. 644[a]. *Cypr.* 99. 314. *Hil.* 165[d]. 390[b]. 417[a]. 449[a].
17. ει τις *Orig.* i. 756[e]. Cr. Eph. 224. | η τις 17.
— φθερει ABℵC. 37. *Iren.* 237. 300. *Orig.* Cr. Eph. 224. Cor. 65. *Orig. Int.* ii. 409[a]. iii. 384[d]. iv. 481[b]. *Eus.* in Ps. 316[d]. *Cypr.* 314. *Hil.* 165[d]. (φθήρει φθηρεῖ 17.) | φθειρει DFG. 47. L (φθειρεῖ) P. *Am.*
— τουτον BℵC. 17. 37. 47. LP. Vulg. Syr.Hcl.txt. Memph. Theb. Æth. *Orig.* Cr. Cor. 65. 106. *Eus.* in Ps. | αυτον ADFG. Syrr.Pst.&Hcl.mg. Arm. *Orig.* Cr. Eph. *Orig. Int.* ii. iii. *Iren. bis.* *Tert.* de Pud. 18. *Cypr.* 314. *Hil.* 165[d].
18. εξαπατατω] απατατω 47. ‖ add. κενοις λογοις D. | om. *Cypr.* 247. 324.

---

12. super *Cl.* | 13. enim domini *Cl.* | declaravit *Am.* | 17. disperdit *Am.* | 18. nemo vos *Am.*

ABℵCD. FG. 17. 37. 47. LP.

ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένη-
ται σοφός. [19] ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία
o Job. 5:13. παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν. γέγραπται γάρ, [o] Ὁ δρασσόμενος
τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν. [20] καὶ πάλιν,
p Ps. 94(93):11. [p] Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι
εἰσὶν μάταιοι.
¶ Theb. 25 [21] ″Ὥστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις·¶ πάντα
γὰρ ὑμῶν ἐστιν, [22] εἴτε Παῦλος εἴτε Ἀπολλὼς εἴτε
Κηφᾶς, εἴτε κόσμος εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνε-
στῶτα εἴτε μέλλοντα, πάντα ὑμῶν†, [23] ὑμεῖς δὲ χρι-
στοῦ, χριστὸς δὲ θεοῦ.
IV. [1] Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρέτας
χριστοῦ καὶ οἰκονόμους μυστηρίων θεοῦ. [2] ‡ὧδε″
§ Goth. λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις§ ἵνα πιστός τις
εὑρεθῇ. [3] ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ᾽ ὑμῶν
ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ᾽ οὐδὲ ἐμαυ-
τὸν ἀνακρίνω. [4] (οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα· ἀλλ᾽ οὐκ
ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι)· ὁ δὲ ἀνακρίνων με κύριός
ἐστιν. [5] ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ
ὁ κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους καὶ

sapiens esse in hoc saeculo, stultus fiat, ut sit sapiens. [19] Sapientia enim huius mundi stultitia est aput deum. Scriptum est enim, Conprachendam sapientes in astutia eorum. [20] Et iterum, Dominus novit cogitationes sapientium quoniam vanae sunt.

[21] Itaque nemo glorietur in hominibus: [22] omnia enim vestra sunt, sive Paulus sive Apollo sive Cephas, sive mundus sive vita sive mors, sive praesentia sive futura: omnia enim vestra sunt, [23] vos autem Christi, Christus autem dei.

[1] Sic nos existimet homo ut ministros Christi et dispensatores mysteriorum dei. [2] Hic iam quaeritur inter dispensatores ut fidelis quis inveniatur. [3] Mihi autem pro minimo est ut a vobis iudicer aut ab humano die: sed neque ego me ipsum iudico: [4] nihil enim mihi conscius sum, sed non in hoc iustificatus sum: qui autem iudicat me, dominus est. [5] Itaque nolite ante tempus iudicare, quoad usque veniat dominus, qui et inluminabit abscondita tenebrarum et

---

18. *σοφος ειναι εν ὑμιν Orig.* Cr. Cor. 65. *Cypr. bis.* | *εν ὑμιν ειναι σοφος* P. | *εν ὑμ. σοφ. ειναι Orig.* Cr. Cor. 85.
— *γενεται* F(non G.)
19. *τῳ θεῳ* ABℵ. 17. 37. 47. LP. *Hermias* 1. *Orig.* i. 331^{a}. 711^{a}. iii. 175^{e}. *Dion. Alex.* (Gall. xiv. 10.) *Eus.* P.E. 606^{d}. | om. *τῳ* CDFG. *Orig.* i. 638^{d}. Cr. Cor. 65.
— *γαρ* 2°. *Cypr.* 247. 324. | om. D.
— *ὁ* et *τους Marcion* (Epiph. 320 & 354.) *Clem.* 329. *Orig.* Cr. Cor. 65. 106. (iv. 57^{d}.) | om. FG.
— *πανουργιᾳ Marcion. Clem. Orig.* iv. 57^{d}. Cr. Cor. *bis.* | *πανουργει* FG.
20. *σοφων Clem.* 329. *Orig.* Cr. Cor. 66. *Tert.* adv. Marc. v. 6. | *ανθρωπων* 17. *Am.* (? *Harl.**) Arm. edd. *Marcion* (Epiph. 320. & 355.) (vid. Psal. xciii. 11.)
21. *ανθρωποις Eus.* in Ps. 32^{c}. | *-πῳ* FG (non 17.) *Tert.* adv. Marc. v. 6.
22. *Απολλως*] *-λω* FG. 17.
— *παντα*] add. *δι'* FG. | om. *Orig. Int.* iv. 561^{e}. 594^{b}. *Tert.* de res. car. 59.
— *ὑμων* AℵCD. 17 *sic.* rel. *Orig. Int.* iv. *bis. Tert.* | *ἡμων* B. *Orig.* in Prov. (*Mai* 43.) *Eus.* in Luc. (*Mai* 182.) ‖ † add. *εστιν* ς. D^{b}. 37. 47. L. Vulg. Syrr. Pst.&Hel. Memph. Arm. *Orig. Int.* iv. *bis.* in Prov. *Tert.* | om. ABℵCD*FG. 17. P. Æth.
23. *ὑμεις*] *ἡμεις* B. *Orig.* in Prov. (Mai 43.)
1. *ἡμας Orig.* ii. 787^{e}. iii. 189^{d}. *Orig. Int.* iii. 878^{b}. | *ὑμας* 17. Syr.Pst.
— *θεου*] praem. *του* FG. | om. *Orig.* ii. iii.
2. *ὡδε* ABℵCD*FG. 17. P. Vulg. ("hic") Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* ("hic.") iii. 878^{b}. | ‡ *ὁ δε* ς. D^{c}. 37. 47. L. *Orig.* iii. 189^{d}. iv. 431^{d}. Cr. Cor. 71.
— *λοιπον*] add. *τι* ℵ* (om.^{a} ut vid.) | om. *Orig.* iii. iv.
— *ζητειται* B. 37. 47. L. Vulg. rel. *Orig.* iii. 189^{d}. 291^{f}. iv. Cr. Cor. *Orig. Int.* iii. | *ζητειτε* AℵCD(FG). 17. P. (*ητε* FG.)
— *οικονομους* F(non G.)
— *πιστος τις εὑρεθῃ* Vulg. *Orig.* iii. *bis.* iv. Cr. Cor. *Orig. Int.* | *τις εὑρεθῃ πιστος* D*. | *τις πιστος εὑρεθῃ* D^{b}FG. Goth.
3. *ὑμων Orig.* Cr. Cor. 72. *Tert.* de Pud. 14. | *ἡμων* A.
— *αλλα* D*. | Contra, *Orig.*
— *ουδε Orig.* | *ουδ'* FG.
4. *αλλ' ουκ Orig.* Cr. Cor. 72. 73. | *αλλ' ουδε* P.
— *δικαιωμαι ὁ δε α—*] om. L* (mg^{2}.)
— *δε Orig.* Cr. Cor. 73. | *γαρ* ℵ*. (cor.^{c}) Syr.Pst. Æth. (vid. *ad Zen. & Ser.* 17.)
— *εστιν*] add. *θεος* D*. | om. *Orig.* Cr. Cor. 73.
5. *τι Orig.* iii. 235^{b}. iv. 429^{a}. Cr. Cor. 74. 75. *Orig. Int.* iv. 663^{a}. | om. 17. Vulg. Goth. Arm. *Orig. Int.* iv. 479^{c}.
— *κρινετε Orig.* iii. iv. Cr. Cor. 74. 75. | *-ται* Aℵ. 17. P.
— *ἑως αν ελθῃ ὁ κυριος Orig.* iii. 235^{b}. 612^{a}. iv. Cr. Cor. 73. 75 *bis. Orig. Int.* iv. *bis.* | om. D* *sic* (add.^{a}) | (*ὁ κυριος*] om. *ὁ* D^{a}. add.^{c})

---

20. cogit. hominum *Am.* | 21. nemo itaque *Cl.*
3. *om.* ego *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. (Theb.) [Goth.] Arm. Æth.

φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔπαινος
γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ.
6 Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν
καὶ ‡ Ἀπολλῶν″ δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ
‡ ἃ″ γέγραπται †, ἵνα μὴ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς φυσιοῦσθε
κατὰ τοῦ ἑτέρου. 7 τίς γάρ σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεις
ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ
λαβών; 8 ἤδη κεκορεσμένοι ἐστέ, ἤδη ἐπλουτήσατε,
χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύ-
σατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν. 9 δοκῶ
γάρ, † ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους ἀπέ-
δειξεν ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ
κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις. 10 ἡμεῖς μωροὶ
διὰ χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν χριστῷ· ἡμεῖς
ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ
ἄτιμοι. 11 ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινῶμεν καὶ διψῶ-
μεν καὶ ‡ γυμνιτεύομεν,″ καὶ κολαφιζόμεθα καὶ ἀστα-
¶ Goth. τοῦμεν, 12 καὶ ¶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερ-
σίν· λοιδορούμενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα,
13. δυσφημούμενοι 13 βλασφημούμενοι παρακαλοῦμεν, ὡς περικαθάρματα

manifestabit consilia cordium: et tunc laus erit unicuique a deo.
6 Haec autem, fratres, transfiguravi in me et Apollo propter vos, ut in nobis discatis ne supra quam scriptum est unus adversus alterum infletur pro alio. 7 Quis enim te discernit? Quid autem habes quod non accepisti? Si autem accepisti, quid gloriaris quasi non acceperis? 8 Iam saturati estis, iam divites facti estis, sine nobis regnastis: et utinam regnaretis, ut et nos vobiscum regnaremus. 9 Puto enim, nos deus novissimos apostolos ostendit, tamquam morti destinatos, quia spectaculum facti sumus mundo et angelis et hominibus. 10 Nos stulti propter Christum, vos autem prudentes in Christo; nos infirmi, vos autem fortes; vos nobiles, nos autem ignobiles. 11 Usque in hanc oram et esurimus et sitimus et nudi sumus et colaphis cedimur et instabiles sumus 12 et laboramus operantes manibus nostris, maledicimur et benedicimus, persecutionem patimur et sustinemus, 13 blasphemamur et obsecramus, tamquam

5. ὁς *Orig.* iii. 235^{b}. 612^{a}. Cr. Cor. 75. *Orig. Int.* iv. *bis.* | om. D*FG.
— του θεου *Orig.* Cr. Cor. 75 *bis.* | om. του D.
6. δε] om ℵ*(add.^{a}) Arm.
— μετασχηματισα FG*.
— εις] om. FG.
— Απολλων AB*ℵ*. | ‡ Απολλω ς. ℵ(^{a}ut vid.)CDFG. 17. 37. 47. LP. *Orig.* Cr. Cor. 16. | απο πολλων B^{2}.
— ἡμιν *Orig.* Cr. Cor. 77. | ὑμιν D*. 17. Syr.Hcl. Memph.
— το μη *Orig.* Cr. Cor. | om. το FG.
— ἁ ABℵC. 17. P. Syr.Hcl. Memph. *Orig.* Cr. Cor. 2°. 3°. | ‡ ὁ ς. DFG. 37. 47. L. (Vulg.) Syr.Pst. Goth. Arm. *Orig.* Cr. Cor. 1°. [Æth.]
— γεγραπται] † add. φρονειν ς. ℵ^{c}C *ut vid.* D^{c}. 17. 37. 47. LP. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. | om. ABℵ*D*FG. Vulg. (Æth. ut vid.) *Orig.* Cr. Cor.
— ἱνα μη] om. μη D(*. add. e cor. *Wetst.* sed?)
— ὑπερ] κατα FG. Vulg.

8. επλουτησετε F(non G.)
— χωρις ἡμων εβασιλευσατε *Orig.* Cr. Cor. 79. 80 *bis.* *Orig. Int.* ii. 301^{c}. 314^{a}. *Eus.* in Ps. (Mai 95.) (jam regnatis *Tert.* de Pud. 14.) *Hil.* 282^{e}. 485^{a}. | om. A.
— και οφελ. γε εβασιλευσατε *Orig.* Cr. Cor. 80 *bis.* *Orig. Int.* ii. *bis* *Eus.* in Ps. *Hil. bis.* | om. 37*.
— οφελον *Orig. Eus.* in Ps. | ωφελ. D^{c}L.
— γε *Orig. Eus.* in Ps. | om. D*FG.
— ἡμεις *Orig. Eus.* in Ps. | ὑμεις 17.
— ὑμιν] praem. συν D*. | om. *Orig. Eus.*
9. γαρ] † add. ὁτι ς. ℵ^{c}D^{c}. 17. 37. 47. LP. Vulg. *Cl.* Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. (Æth.) *Orig.* iii. 173^{b}. | om. ABℵ*CD*FG. *Am. Fuld. Tol. Demid.* *Clem.* 587. *Orig.* Cr. Cor. 84. *Orig. Int.* ii. 412^{b}. *Tert.* de Pud. 14. *Hil.* 474^{d}.
10. ασθενεις] praem. δε 17. | om. *Orig.* Cr. Cor. 85.
11. αχρι της *Orig.* i. 257^{e}. ii. 592^{d}. iv. 214^{a}. *Clem.* 587. *Eus.* in Ps. 405^{d}. (μεχρι *Eus.* P.E. 584^{a}.) | ἑως FG. || (αρτι] αργει F.)
11. γυμνιτευομεν A^{1}BℵCDFG. 37. P. (-νειτ. B*D*) | ‡ γυμνητευομεν ς. B^{2}*Alf.* 17. 47. L. *Orig.* i. 257^{f}. iv. *Clem.* *Eus.* P.E. in Ps. (om. γυμν. και A*.)
12. λοιδορουμενοι et διωκομενοι] add. και bis. FG. (Vulg.) Syr.Pst. *Orig. Int.* ii. 692^{b}. | om. *Clem.* 587. *Orig.* i. 257^{f}. 627^{b}. 728^{b}. (772^{a}.) ii. 301^{b}. Gall. xiv. 35. *Eus.* P.E. 584^{a}. 655^{a}. (om. 1°. *Orig.* Cr. Cor. 98).
— τοις (sic) ιδιαις χερσιν 17.
13. βλασφημουμενοι Bℵ^{c}DFG. 37. 47. L. Vulg *Orig.* i. 257^{f}. ii. 501^{b}. *Orig. Int.* ii. 692^{b}. | δυσφημ. Aℵ*C. 17. P. *Clem.* 587. *Orig.* i. 627^{b}?. 728^{c}. ap. Gall. *Eus.* P.E. 584^{a}. 655^{a}.
— ὡς περικαθαρματα *Orig.* iv. 393^{a}. (154^{d}.) *Clem.* *Eus.* P.E. 584^{a}. | ὡς περικαθαρμα D*. | ὡσπερει καθαρματα 37. (G -ρι.)

5. manifestavit *Am.* | 7. acceperis *Cl.* | 8. regnetis *Cl.* | regnemus *Cl.* | 9. enim quod deus nos apost. noviss. *Cl.*

ABℵCD FG. 17. 37. 47. LP.

τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περίψημα ἕως ἄρτι.
14 οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ‡ ἀλλὰ″ ὡς τέκνα
14. νουθετῶν μου ἀγαπητὰ νουθετῶ. 15 ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγω-
γοὺς ἔχητε ἐν χριστῷ, ἀλλ᾽ οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν
γὰρ χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς
ἐγέννησα.
q cap. 11:1. 26 16 q Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γίνεσθε.
17 διὰ τοῦτο ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὅς ἐστίν ‡ μου
τέκνον″ ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀνα-
μνήσει τὰς ὁδούς μου τὰς ἐν χριστῷ, καθὼς πανταχοῦ
ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω. 18 ὡς μὴ ἐρχομένου δέ
μου πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώθησάν τινες· 19 ἐλεύσομαι δὲ
ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσο-
μαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων, ἀλλὰ τὴν δύ-
ναμιν. 20 οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀλλ᾽
B′ ἐν δυνάμει. 21 τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς,
ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύματί τε ‡ πραΰτητος;″
V. 1 ″Ολως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορ-
r Lev. 18:8. νεία, ἥτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν †, ὥστε r γυναῖκά τινα

purgamenta huius mundi facti sumus, omnium peripsima usque adhuc. 14 Non ut confundam vos, haec scribo, sed ut filios meos carissimos moneo. 15 Nam si decem milia pedagogorum habeatis in Christo, sed non multos patres: nam in Christo Iesu per evangelium ego vos genui. 16 Rogo ergo vos, imitatores mei estote. 17 Ideo misi ad vos Timotheum, qui est filius meus carissimus et fidelis in domino; qui vos commonefaciat vias meas quae sunt in Christo, sicut ubique in omni ecclesia doceo. 18 Tamquam non venturus sim ad vos, sic inflati sunt quidam: 19 veniam autem cito ad vos, si dominus voluerit, et cognoscam non sermonem eorum qui inflati sunt sed virtutem: 20 non enim in sermone est regnum dei sed in virtute. 21 Quid vultis? in virga veniam ad vos, aut in caritate et spiritu mansuetudinis?

1 Omnino auditur inter vos fornicatio, et talis fornicatio qualis nec inter gentes, ita ut uxorem patris aliquis habeat.

---

14. *γραφω* post *ταυτα* DFG. Vulg.
— *αλλα* B. | ‡ *αλλ᾽* ς. rel. [C n.l.]
— *νουθετω* BDFG. 37. 47*s*. L. Vulg. | -*των* AℵC. 17. P.
15 Ιησου (*Clem.* 653.) *Orig. Int.* ii. 130^{c}. 219^{a}. iii. 377^{c}. iv. 522.^{a} *Meth.* Jahn. 20. *Eus.* in Ps. 406^{a}. | om. B. *Clem.* 556.
— *εγεννησα* *Clem. bis. Meth. Eus.* | *εγενησα* FG (B *Btly e sil.* neg. *Alf.*)
16. *ουν* *Clem.* 587. | *δε* D*FG.
17. *τουτο*] add. *αυτο* Aℵ*. 17. P. Syr.Hcl. | om. Bℵ^{c}CDFG. 37. 47. L. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. *Orig.* Cr. Cor. 87.
— *μου* ante *τεκνον* ABℵC. 17. 37. P. | ‡ post ς. DFG. 47. L. Vulg. *Orig.*
— *πιστον* *Orig.* | -*τος* FG.
— *αναμνησει* *Orig.* | *αναμιμνησει* A.
— *χριστω* ABD^{c}. 47. LP. *Am. Tol. Demid.* Syr.Pst. *Orig.* | *χριστω Ιησου* ℵCD^{b}. 17. 37. Vulg. *Cl.* Syr.Hcl. Memph. Arm. Jesu Christo Æth. | *κυριω Ιησου* D*FG.
18. *δε* *Orig.* Cr. Cor. 88. | om. FG.
19. *θελησει* LP.
— *ου* *Clem.* 347. 897. *Orig.* iv. 11^{a}. *Tert.* de Pud. 14. | om. D*.
19. *λογον*] add. *αυτων* FG. | om. *Orig.* iv. *Clem. bis.*
— *των πεφυσιωμενων* *Clem. bis. Tert.* de Pud. | *τον -νον* 37. L. *Orig.* iv.
20. *αλλ᾽* *Orig.* iv. 11^{b}. | *αλλα* FG.
21. *πνευματι*] *πνευμα* D* *Gr.* et *Lat.*
— *πραυτητος* ABC ut vid. 17. | ‡ *πραοτ.* ς. ℵDFG. 37. 47. LP. *Clem.* 134. *Orig.* ii. 542^{c}.
1. *εθνεσιν*] † add. *ονομαζεται* ς. ℵ^{c}. 37. 47. LP. Syrr.Pst.&Hcl. | om. ABℵ*CDFG. 17. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Orig.* Cr. Cor. 90. *Orig. Int.* ii. 301^{d}. 482^{e}. iii. 280^{b}. *Tert.* de Pud. 14. *Luc.* 20. 134.
— *τινα* post *του πατρος εχειν* DFG. (Vulg.) *Orig. Int.* (ii. 482^{e}.) iii. | ux. patr. sui quis habeat *Tert.* ux. patr. aliquis (sui 134.) hab. *Luc.* 20. 134.
2. *ουχι* *Orig.* Cr. Cor. 91. | *ου* FG.
— *αρθη* ABℵCDFG. 17. 37. P. *Orig.* | ‡ *εξαρθη* ς. 47*s*. L.
— *ποιησας* BDFG. 47. LP. Vulg. Syr. Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig. Orig. Int.* ii. 482^{e}. *Luc.* 21. 134. | *πραξας* AℵC. 17. 37. Syr.Pst. ut vid. *Orig. Int.* iii. 280^{c}. qui admisit *Tert.* de Pud. 14.
3. *απων*] † praem. *ως* ς. D^{b}FG. 47. L. Syr.Hcl. (Arm.) *Luc.* 21. 134. | om. ABℵCD*. 17. 37 *Scr.* P. Vulg. Syr.Pst. Memph. Æth. *Orig. Int.* iii. 882^{e}. *Hil.* 336^{f}. vid. *Dion. Alex.* in *Eus.* H.E. vii. 11. (335.) *Tert.* de Pud. 14.
3. *τουτο*] om. FG. *Luc. bis.*
4. *ἡμων* 1°. Syrr.Pst.&Hcl.* | om. Aℵ. *Harl.* Syr.Hcl.*txt* *Luc.* 21. 134.
— Ιησου 1°.] † add. *χριστου* ς. ℵD^{c}FG. 17. 37. 47. LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.* Memph. Goth. Arm. Æth. *Platt.* | om. ABD*. Syr.Hcl.*txt.* Æth. *Rom.* *Luc. bis.* (C n.l.)
— *συναχθεντων... ἡμων Ιησου (χριστου)* *Orig.* i. 269^{c}. iii. 257^{d}. 789^{c}. 790^{a}. *Lucif.* | om. 17.
— *ἡμων* 2°. Syrr.Pst.&Hcl.* *Orig. Int.* iii. 939^{e}. *Luc.* | om. P. *Am. Fuld. Tol. Harl.* Syr.Hcl.txt. *Orig.* i. iii. *ter.* *Orig. Int.* iii. 882^{e}.
— Ιησου 2°.] † add. *χριστου* ς. D^{c}FG. 37. 47. L. Syrr.Pst.&Hcl.* Memph. Goth. Arm. Æth. *Platt.* *Orig.* iii. 257^{a}. 617^{a}. *Orig. Int.* iii. 939^{e}. *Luc.* 134^{a}. | om. ABℵD*P. Vulg. Syr.Hcl.txt. Æth. *Rom.* *Orig.* i. iii. 789^{c}. 790^{a}. *Orig. Int.* iii. *Hil.* 336^{f}. *Luc.* 21. 134^{b}. [C n.l.]

16. *fin* add. sicut et ego Christi *Cl.* | 17. commonefaciet *Cl.* | Christo Jesu *Cl.* | 19. ad vos cito *Cl.* | 21. an in car. *Cl.*
1. quales *Am.* | patris sui *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. [Goth.] Arm. Æth.
2. πράξας
§ Goth.
5. Ἰησοῦ * [χριστοῦ]″
⁸ Gal. 5:9.

τοῦ πατρὸς ἔχειν· 2 καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστὲ καὶ
οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ‡ ἀρθῇ″ ἐκ μέσου ὑμῶν
ὁ τὸ ἔργον τοῦτο ποιήσας; 3 ἐγὼ μὲν γὰρ † ἀπὼν τῷ
σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, § ἤδη κέκρικα ὡς
παρὼν τὸν οὕτως τοῦτο κατεργασάμενον, 4 ἐν τῷ ὀνό-
ματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ † συναχθέντων ὑμῶν καὶ
τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ †, 5 παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰς
ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ
τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 6 οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ
οἴδατε ⁸ ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ; 7 ἐκ-
καθάρατε † τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα,
καθώς ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν † ἐτύθη
χριστός. 8 ὥστε ἑορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ μηδὲ
ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρι-
νείας καὶ ἀληθείας.

9 Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι
πόρνοις, 10 † οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου
ἢ τοῖς πλεονέκταις ‡ καὶ″ ἅρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραις,

2 Et vos inflati estis, et non magis luctum habuistis, ut tolleretur de medio vestrum qui hoc opus fecit? 3 Ego quidem absens corpore, praesens autem spiritu, iam iudicavi ut praesens eum qui sic operatus est, 4 in nomine domini nostri Iesu Christi congregatis vobis et meo spiritu cum virtute domini Iesu, 5 tradere huiusmodi satanae in interitum carnis, ut spiritus salvus sit in die domini Iesu. 6 Non bona gloriatio vestra. Nescitis quia modicum fermentum totam massam corrumpit? 7 Expurgate vetus fermentum, ut sitis nova consparsio, sicut estis azymi: etenim pascha nostrum immolatus est Christus. 8 Itaque epulemur non in fermento veteri neque in fermento malitiae et nequitiae, sed in azymis sinceritatis et veritatis.

9 Seripsi vobis in epistula ne commisceamini fornicariis; 10 non utique fornicariis huius mundi aut avaris aut rapacibus aut idolis servientibus:

5. τον τοιουτον Syr.Hel.*txt.* *Orig.* iii. 126d. 257d. 304e. 789c. *Luc.* (add. homioem) *ter.* *Hil.* 336f. *Orig. Int.* ii. 413f. 463b. 683b. *Orig. Int.* iii. 882e. 400a. | αυτον FG. Syrr.Pst.&Hel.*mg.* Æth.
— κυριου] add. ἡμων AFG. 17. 37. P. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hel.* Memph. Arm. Æth. *Orig.* iii. 257d. *Orig. Int.* ii. 261f. iii. 882e. *Luc.* | non habent BℵD. 47. L. *Am.* *Tol.* *Orig.* ii. 117e. iii. 304e. 725a. *Orig. Int.* ii. 683c. iii. 400a. *Eus.* in Ps. 163a. *Tert.* adv. Marc. v. 7. de Pud. 13. *Hil.* 137b. [C *n.l.*]
— Ιησου AℵD. rel. vv. *Orig.* iii. 257d. *Orig. Int.* ii. 261f. iii. *Luc.* | om. B. *Orig.* ii. 117e. iii. 304e. 725a. *Eus.* in Ps. *Ter.* adv. Marc. *Hil.* ‖ add. χριστου ADFG. 17. 37. P. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst. &Hel.* Memph. Arm. *Orig.* iii. 257d. *Orig. Int.* ii. 261a. iii. 882e. *Luc.* | om. B(vid. supra) ℵ. 47. L. *Am.* *Tol.* Syr.Hel.txt. Goth. Æth. *Orig.* ii. 117e. iii. 304e. 725a. *Orig. Int.* iii. 400a. *Eus.* in Ps. *Tert.* *Hil.* [C *n.l.*]
6. ζυμοι *Orig.* iii. 303f. Cr. Cor. 97. 98. | δολοι D*. Vulg. *Iren.* 265. *Orig. Int.* ii. 241c. 413e. *Luc.* 21. desipiat *Tert.* de Pud. (18.) | ζυμη vel ζυμει 37 *Scr.*
7. εκκαθαρατε] † add. ουν ς. ℵcC. 17. 37. 47. LP. Syr.Hel. Æth. *Orig.* Cr. Cor. 95. *Orig. Int.* ii. 241c. | om. ABℵ*DFG. Vulg. Syr.Pst. Memph. Goth. *Clem.* 560. *Tert.* adv. Marc. v. 7. *Cypr.* 178. 308. *Luc.* 21.
— πασχα ἡμων] † add. ὑπερ ἡμων ς. ℵcC3. 37. 47. L(P.) Syrr.Pst.(ad fin. ver.)&Hel. Goth. *Hipp.* (Lagarde 142.) *Orig.* i. 759a. *edd.* ii. 128e. iv. 174c. (De la Rue) 175d. (id.) (ὑπ. ὑμων P.) | om. ABℵ*C*DFG. 17. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Marcion* (Epiph. 320. & 355.) *Ptol.* ad. Flor. iii. *Clem.* 686. *Orig.* i. 759a. *cod.* iii. 303d. iv. 174c. (Huet.) 175e. Cr. Cor. 95. *Orig. Int.* ii. 88c. 153e. 304b. 410c. *Eus.* Pasc. (Mai 209). *Tert.* adv. Marc. v. 7. *Cypr.*
— ετυθη *St.* 3. ABℵDFG. 17. 37. 47. LP. Syr.Hel.mg. *Graece.* *Marcion.* *Ptol.* *Hipp.* *Orig.* i. ii. iii. iv. *bis.* Cr. Cor. *Eus.* | εθυθη *Elz.* *Clem.* 686. *Orig.* iv. 175e. [C n.l.]
— χριστος] praem. ὁ FG. | om. *Marcion.* *Ptol.* *Clem.* *Orig.* ii. iii. iv. *ter.* *Hipp.* *Orig.* *Eus.*
8. ἑορταζωμεν BℵCFG. 17. 37. 47. L. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. Æth. *Orig.* ii. 128e. iii. 220b. Cr. Cor. 95. *Orig. Int.* *saepe.* *Cypr.* 178. 308. | -ζομεν ADP. Goth. *Orig.* iv. 175d.
8. παλαιας P.
— μηδε *Orig.* ii. iii. Cr. Cor. *Orig. Int.* 212c. 304b. 410c. *Cypr.* | μη B. *Orig.* iv. 402e. | ουδε *Orig.* iv. 175d.
— πονηριας *Orig.* ii. iii. Cr. Cor. *Orig. Int.* ii. 212c. 304c. *Cypr.* | πορνειας FG.
— αλλα 17. (αλλ' *Orig.* ii. iii. Cr. Cor.)
9. συναναμιγνυσθαι *Clem.* 561. *Orig.* Cr. Cor. 97. *Tert.* de Pud. 18. | -θε Db. Syrr.Pst.&Hel. Goth. *Orig. Int.* ii. 195b. 213b.
10. ου παντως] † praem. και ς. ℵcDc. 37. 47. LP. Syr.Hel. Arm. Æth. *Orig.* Cr. Cor. 97. | om. ABℵ*CD*FG. 17. Vulg. Memph. Goth. *Orig. Int.* ii. 195b. *Tert.* *Luc.* 21. (non autem dico Syr.Pst.)
— τουτου ante του κοσμου D.
— και ἁρπ. ABℵ*CD*FG. 17. P. Æth. | ‡ η ἁρπ. ς. ℵcDb. 47. L. Vulg. Syrr. Pst.&Hel. Memph. Goth. Arm. *Iren.* 265. *Orig.* Cr. Cor. *Orig. Int.* ii. *Luc.* | η και ἁρπ. 37.

2. ut tollatur *Cl.* | 4. domini nostri *Cl.* | 5. domini nostri Jesu Christi *Cl.* | 6. non est bona *Cl.*

ABℵCD FG. 17. 37 47. [K]LP.

ἐπεὶ ‡ ὠφείλετε″ ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν. 11 ‡ νῦν″
δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι, ἐάν τις ἀδελφὸς
ὀνομαζόμενος ᾖ πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης
ἢ λοίδορος ἢ μέθυσος ἢ ἅρπαξ· τῷ τοιούτῳ μηδὲ
συνεσθίειν. 12 τί γάρ μοι † τοὺς ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺς
ἔσω ὑμεῖς κρίνετε, 13 τοὺς δὲ ἔξω ὁ θεὸς κρίνει; †
† Deut. 17:7. 22:21. 24. † ‡ ἐξάρατε″ τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.
VI. Γ′ 27 1 Τολμᾷ τις ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτε-
¶ Goth. ρον κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων καὶ οὐχὶ ἐπὶ ¶ τῶν
ἁγίων; 2 * ἢ″ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρι-
νοῦσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί
ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; 3 οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους
κρινοῦμεν; μή τι γε βιωτικά; 4 βιωτικὰ μὲν οὖν κρι-
τήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ,
5. λάλω. τούτους καθίζετε. 5 πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω. οὕτως
οὐκ ‡ ἔνι″ ἐν ὑμῖν ‡ οὐδεὶς σοφός,″ ὃς δυνήσεται δια-
κρῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ; 6 ἀλλὰ ἀδελ-
φὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων;
7 ἤδη μὲν [οὖν] ὅλως ἥττημα † ὑμῖν ἐστὶν ὅτι κρίματα

alioquin debueratis de hoc mundo exisse. 11 Nunc autem scripsi vobis non conmisceri, si is qui frater nominatur est fornicator aut avarus aut idolis serviens aut maledicus aut ebriosus aut rapax, cum eiusmodi nec cibum sumere. 12 Quid enim mihi de his qui foris sunt iudicare? Nonne de his qui intus sunt vos iudicatis? 13 Nam eos qui foris sunt deus iudicabit. Auferte malum ex vobis ipsis.
1 Audet aliquis vestrum habens negotium adversus alterum iudicari aput iniquos et non aput sanctos? 2 An nescitis quoniam sancti de mundo iudicabunt? et si in vobis iudicabitur mundus, indigni estis qui de minimis iudicetis? 3 Nescitis quoniam angelos iudicabimus, quanto magis saecularia? 4 Saecularia igitur iudicia si habueritis, contemptibiles qui sunt in ecclesia, illos constituite ad iudicandum. 5 Ad verecundiam vestram dico. Sic non est inter vos sapiens quisquam qui possit iudicare inter fratrem suum? 6 sed frater cum fratre iudicio contendit, et hoc aput infideles?

10. *ωφειλετε* AB*ℵCDFG. 17. 47. L. | ‡ *οφειλετε* ς. B². 37. P.
11. *νυν* ABℵᶜFG. 17. LP. | ‡ *νυνι* ς. ℵ*CD. 37. 47. *Orig.* Cr. Cor. 98.
— *η πορνος*] *ἠ* *Elz.* Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Æth. *Iren.* 265. *Tert.* de Pud. 18. | *ἢ* *St* 3. *f.g.* Arm.
— *πλεον. η ειδολ. η λοιδορ. η μεθυσες η ἁρπ.* Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. *Iren.* 265. (*Orig.* iii. 610ᶜ.) *Orig. Int.* ii. 195ᶜ. 213ᵇ. *Luc.* 21. | *μεθυσ. η ειδολ. η λοιδορ. η πλεον. η ἁρπ.* C. | *ειδολ. η πλεον. η λοιδορ. η μεθος* (sic) *η ἁρπ.* 37. Arm. (*η μεθ. η λοιδ.* *Orig.* Gall. xiv. 6. *η λοιδ. η μεθ. η ἁρπ.* *Orig.* Cr. Cor. 98.) [Æth.]
— *μηδε* *Clem.* 170. *Orig.* iii. 610ᶜ. Cr. Cor. 98. (nec *Orig. Int.* ii. *bis.*) | *μητε* FG. | *μη* A. *Orig.* Gall.
12. *τι* *Orig.* Cr. Cor. 98. *Tert.* de Pud. 2. | *ει* FG.
— *μοι*] † add. *και* ς. D. 37. 47. L. Syr.Hcl. Goth. Arm. | om. ABℵCFG. 17. P. Vulg. Syr.Pst. Memph. Æth. *Orig.* Cr. Cor. *Tert.*
— *ὑμεις* *Orig.* Cr. Cor. 74. 98. | *ὑμας* C*.
— *κρινετε* *Orig.* Cr. Cor. *bis.* | *-νειτε* ℵ*(corr.ᵃ)
13. *κρινεῖ* B². Vulg. (? Memph.) Arm. ‖ † add. *και* ς. Dᶜ. 17*s*. 47. L. Syrr.Pst. &Hcl. (? Æth.) *Orig.* Cr. Cor. 98. (vid. LXX. in Deut.) | om. ABℵCD*FG. 37. P. Vulg. Memph. Goth. Arm.
13. *εξαρατε* ABℵCD*FG. 17. 37. P. | ‡ *εξαρειτε* ς. Dᶜ. 47. L. *Orig.* Cr. Cor. (vid. LXX.) *εξαιρειτε* *Eus.* in Ps. 651ᵈ.
1. *ὑμων*] praem. *εξ* A. 17. 37. P. | om. *Clem.* 883. *Cypr.* 318.
— *πραγμα εχων* post *προς τον ἑτερον* DFG. Memph. *Cypr.* | ante rel. *Clem.*
— *τον* *Clem.* | om. B.
2. *η ουκ* ABℵCD*FG. 17. 37. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.* Arm. (? Æth.) *Clem.* 883. *Cypr.* 318. *Hil.* 50ᵉ. | * om. *η* ς. Dᶜ. 47. L. Syr.Hcl.*txt.* Memph.
— *ει*] om. D*. *Hil.* 50ᵉ | *εαν* FG.
3—6.] om. versus quattuor A.
3. *μη τι γε* *Orig.* iii. 692ᶜ. Cr. Cor. 102. | *ποσῳ μαλλον* FG. Vulg. Æth.
4. *μεν ουν* *Orig.* Cr. Cor. 105. | *γουν* FG.
— *εχητε* *Orig.* | *εχεται* F (non G.)
— *εξουθενημενους* *Orig.* Cr. Cor. 105. | *εξουθενουμενους* 17. (*εξουδενωμενους* *Orig.* ii. 822ᵇ.)
5. *λεγω* ℵDFG. 17. 37. 47. LP. vv. *Orig.* Cr. Cor. 105. | *λαλω* B. [C *n.l.*]
— *ενι* BℵC. 17. 47. LP. *Orig.* Cr. Cor. 105. 106. | ‡ *εστιν* ς. DFG. 37.
5. *ουδεις σοφος* BℵC. 17. Syr.Pst. Memph. *Orig.* Cr. Cor. 105. | *ουδε εἰς σοφος* FG. 37. P. | ‡ *σοφος ουδε εἰς* ς. Dᶜ. 47. L. Vulg. Syr.Hcl. | *σοφος* tantum D*. Æth. *Orig.* Cr. Cor. 106. [Arm.]
— *ὁς*] add. *ου* L. | om. *Orig.* Cr. Cor. *bis.*
— *δυνησηται* 17.
— *διακριναι*] *ανακριναι* ℵ* (corr.ᶜ) *Orig.* Cr. Cor. 106 *bis.*
6. *κρινεται*] *κρινατε* F (non G.)
— *τουτο* Syr.Hcl.txt. Memph. *Orig.* Cr. Cor. | *ταυτα* C. Syr.Hcl.mg. | *τουτα* Dᵇ.
— *επι* *Orig.* Cr. Cor. | *μετα* D*.
— fin.] add. *και ου επι ἁγιων* FG. | non habet *Orig.* Cr. Cor. ‖ add. postea *ουκ οιδατε* G (non F.)
7. ... ad. ver. 15. (*η ουκ οιδ.*) om. FG. (spat. vac.)
— *ουν* ABℵᶜCD**. 37. 47. LP. Syrr. Pst.&Hcl.* Æth. *Orig.* Cr. Cor. 106. | om. ℵ*D*. 17. Vulg. Syr.Hcl.txt. Memph. Arm. *Orig. Int.* ii. 301ᵈ. *Cypr.* 318.
— *ὁλως* Syr.Hcl. *Orig. Int.* ii. *Cypr.* | om. A. Syr.Pst. *Orig.* Cr. Cor.

11. si bis *Am.** | 12. de iis *bis.* *Cl.*
2. de hoc mundo *Cl.*

Vulg.
Syrr. P.H.
Memph.
(Goth.) Arm. Æth.
u Gal. 5:21.

ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε;
διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; 8 ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδι-
κεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ ‡ τοῦτο" ἀδελφούς. 9 u ἢ
οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι ‡ θεοῦ βασιλείαν" οὐ κληρονο-
μήσουσιν; μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλο-
λάτραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ οὔτε ἀρσενοκοῖται
10 οὔτε κλέπται οὔτε πλεονέκται, οὔτε μέθυσοι, οὐ
λοίδοροι οὐχ ἅρπαγες, βασιλείαν θεοῦ † κληρονομή-
σουσιν. 11 καὶ ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε,
ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ‡ ἀλλὰ" ἐδικαιώθητε, ἐν τῷ ὀνόματι
τοῦ κυρίου Ἰησοῦ * χριστοῦ" καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ
θεοῦ ἡμῶν.

10. οὐ μεθ.

11. κυρίου * [ἡμῶν]"

12 v Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει·
πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι
ὑπό τινος. 13 τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ καὶ ἡ κοιλία τοῖς
βρώμασιν· ὁ δὲ θεὸς καὶ ταύτην καὶ § ταῦτα καταρ-
γήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ κυρίῳ,
καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι· 14 x ὁ δὲ θεὸς καὶ τὸν κύριον
ἤγειρεν καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.

v cap. 10:23.

§ K.

x Rom. 8:11.
2 Cor. 4:14.

7 Iam quidem omnino delectum
est in vobis quod iudicia habe-
tis inter vos. Quare non magis
iniuriam accepitis? quare non
magis fraudem patimini? 8 Sed
vos iniuriam facitis et frauda-
tis, et hoc fratribus. 9 An ne-
scitis quia iniqui regnum dei
non possidebunt? Nolite er-
rare: neque fornicarii neque
idolis servientes neque adulteri
10 neque molles neque masculo-
rum concubitores neque fures
neque avari neque ebriosi ne-
que maledici neque rapaces
regnum dei possidebunt. 11 Et
haec quidam fuistis: sed abluti
estis, sed sanctificati estis, sed
iustificati estis in nomine do-
mini nostri Iesu Christi et in
spiritu dei nostri.

12 Omnia mihi licent, sed non
omnia expediunt: omnia mihi
licent, sed ego sub nullius re-
digar potestate. 13 Esca ventri,
et venter escis: deus autem et
hunc et haec destruet. Corpus
autem non fornicationi sed
domino, et dominus corpo-
ri: 14 deus vero et dominum
suscitavit et nos susci-
tavit per virtutem suam.

7. *ὑμιν*] † praem. *εν* ς. Vulg. *Orig. Int.* ii. *Cypr.* [h. FG.] | om. ABℵCD. 17. 37. 47. LP. Syrr.Pst.&Hcl. *Orig.* Cr. Cor.
— *κριματα* *Orig.* Cr. Cor. *Orig. Int.* ii. *Cypr.* | *κριμα* ℵ.
— *αδικεισθε δια τι ου. μαλ. αποστερεισθε* *Clem.* 884. *Orig.* Cr. Cor. *Cypr.* | *αποστερεισθε δια τι ου. μαλ. αδικεισθε* L.
8. *αλλα*] *αλλ'* D*L. *Orig.* Cr. Cor. 106.
— *αποστερειτε και αδικειτε* D. | Contra, *Orig.* Cr. Cor. *Cypr.*
— *τουτο* ABℵCD. 17. P. Vulg. Memph. *Orig.* Cr. Cor. *Cypr.* | ‡ *ταυτα* ς. 37. 47. L. Syr.Hcl. Arm. [Syr.Pst.]
9. *αδικοι*] praem. *οἱ* A*ut vid. | om. *Clem.* 885. *Orig.* Cr. Cor. 106.
— *θεου* ante *βασιλειαν* ABℵCD. 17. 37. P. *Orig.* Cr. Cor. 106. | ‡ post ς. 47. L. Vulg. *Polyc.* ad Philip. v. *Iren.* 265. (Mass. et cdd.) 305. *Clem.* 885. *Tert.* de Pud. 16. *Cypr.* 318. vid. ver. 10. (om. *Iren.* 265. cdd.)
— *ου*] om. B*. (add.² *mg.*)
— *ουτε* 5ies. *Clem.* (301.) 562. (1°.) *Orig.* Cr. Cor. 106. (1°. et 2°.) 107. | *ουδε* D 5ies. (3°. *Orig.* Cr. Cor. 107.)
10. *ουτε κλεπται ουτε πλεονεκται* *Iren.* 265. 305. *Orig. Int.* ii. 200e. 259f. *Meth.* Jahn. 85. *Cypr.* 207. | *ο. πλεον. ο. κλεπτ.* Db. 47. L. Syrr.Pst.&Hcl. *Clem.* 301. 582. (*ουδε bis* D. ctra, 1° *Orig.* Cr. Cor.)
10. *ουτε μεθ.* BD. 37. 47. L. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Iren. bis. Clem.* 301. *Meth.* Jahn. 85. *Cypr.* | *ου μεθυσοι* AℵC. 17. P. *Clem.* 562. (post *ου λοιδοροι* P.)
— *ου λοιδοροι* *Clem. bis.* | *ουτε λοιδ.* D*. *Iren. bis. Meth. Cypr.* 81. 217.
— *θεου* ante *βασιλειαν* D*. | post *Iren. bis. Clem.* 301. 562. *Orig.* i. 770b. 772a. iii. 265e f. Cr. Cor. 107 *bis. Orig. Int.* ii. *bis. Cypr. bis. Meth. Eus.* in Es. 372c.
— *κληρονομ.*] † praem. *ου* ς. 37. 47. LP. *Clem. bis. Orig.* i. (non habet ante) *bis.* iii. *id bis.* Cat. Cr. 1°. *Eus.* in Es. | om. ABℵCD. 17. *Polyc.* ad Philip. v. *Orig.* Cat. Cr. 107 (2°.). *Meth.*
11. *αλλα απελ.* *Clem.* 885. | *αλλ' απελ.* CD*.
— *αλλα ἡγιασθ.*] *αλλ' ἡγιασθ.* C *ut vid.* 37 *Scr.* L. *Clem.*
— *αλλα εδικ.* ABℵD. 47. P. | ‡ *αλλ' εδικ.* ς. C. 17s. 37. L.
— *κυριου*] add. *ἡμων* BC *ut vid.* 17. 37. 47. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.* Memph. Arm. Æth. *Iren.* 282. 305 (2°.). *Orig. Int.* ii. 203b. 411c. 434c. *Cypr.* 207. | om. AℵDL. Syr.Hcl.*txt.* *Iren.* 265. 305 (1°.). *Clem. Tert.* de Pud. 16.
11. *Ιησου*] add. *χριστου* BℵC *ut vid.* D*. 17. 37. 47. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.* Memph. Arm. Æth. *Iren.* 265. 305 *bis. Orig. Int.* ii. *ter. Tert. Cypr.* | *om. AD^cL. ς. Syr.Hcl.*txt.* (om. *Ιησ.* et *χρ.* *Clem.*)
12. *μοι* 1°. *Iren.* 282 *Gr.* (*Clem.* 529 anc.) nobis Æth. | om. *Iren. Lat. Orig.* iv. 216b. *Tert.* de cult. fem. 10. de ex cast. 8. de bapt. 17.
— *μοι* 2°. *Clem.* 885. *Orig.* Cr. Cor. 109. | om. C*. *Orig.* iv. *Tert.* ter. (mihi Æth.)
14. *ἡμας* *St.* 3. ABℵCD. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst&Hcl. Memph. Æth. *Polyc.* 2. *Iren.* 300. *Meth.* Jahn. 85. *Tert.* adv. Marc. v. 7. | *ὑμας* *Elz.* Arm. ‖ add. cum eo Syr.Hcl.mg.
— *εξεγερει* ℵCD^c. 17. KsL. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Iren. Meth. Tert.* | *εξηγειρεν* B. *Am. Harl.* | *εξεγειρει* AD*. 37. P (-*ρεῖ*) | *συνεξεγερει* 47.
— *δια*] om. 37.

7. accipitis *Cl.* | 13. has destruet *Cl.* | 14. suscitabit *Cl.*

A B ℵ C D FG. 17. 37. 47. KLP.

15 οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη χριστοῦ
ἐστίν; ἄρας οὖν τὰ μέλη τοῦ χριστοῦ ποιήσω πόρνης
μέλη; μὴ γένοιτο. 16 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος
[y] Gen. 2:24. τῇ πόρνῃ ἓν σῶμά ἐστιν; [y] Ἔσονται γάρ, φησίν, οἱ
δύο εἰς σάρκα μίαν· 17 ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ ἓν
πνεῦμά ἐστιν. 18 φεύγετε τὴν πορνείαν. πᾶν ἁμάρ-
τημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος, ἐκτὸς τοῦ σώματός
ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει.
§ Æg. iii. 19 § ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ [z] σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν
[z] cap. 3:16. 2 Cor. 6:16. ἁγίου πνεύματός ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ, καὶ οὐκ
[a] cap. 7:23. ἐστὲ ἑαυτῶν; 20 [a] ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε
δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν †.
VII. Δ΄ 28 1 Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατέ [μοι], καλὸν ἀνθρώπῳ
γυναικὸς μὴ ἅπτεσθαι· 2 διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος
τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα

15 Nescitis quoniam corpora ve-
stra membra Christi sunt? tol-
lens ergo membra Christi fa-
ciam membra meretricis? Ab-
sit. 16 An nescitis quoniam qui
adheret meretrici unum corpus
efficitur? Erunt enim, inquid,
duo in carne una. 17 Qui au-
tem adheret domino, unus
spiritus est. 18 Fugite fornica-
tionem. Omne enim pecca-
tum quodcumque fecerit homo
extra corpus est: qui autem
fornicatur, in corpus suum
peccat. 19 An nescitis quoniam
membra vestra templum est
spiritus sancti, qui in vobis est,
quem habetis a deo, et non
estis vestri? 20 Empti enim
estis praetio magno: glorificate
et portate deum in corpore
vestro.
1 De quibus autem scripsistis,
bonum est homini mulicrem
non tangere: 2 propter fornica-
tionem autem unusquisque
suam uxorem habeat, et una-

15. ουκ] praem. η FG. *Meth.* Jahn 85. | *om. Iren.* 300. *Cypr.* 323. *Luc* 21.
— ὑμων Bℵ^c CDFG. rel. Vulg. *Iren.* 300. *Orig. Int.* iv. 474^a. *Meth.* (μελη ὑμ.) *Tert.* adv. Marc. v. 7. de Pud. 16. *Cypr. Luc.* | ἡμων Aℵ*.
— εστιν *Iren. Orig. Int.* iv. *Meth.* (*Tert. Cypr. Luc.*) | om. FG. || add. ποιησω μελη πορνης. μη γενοιτο G(non F.)
— αρας *Iren. Orig.* (i. 520^c. μη αιρειν) Cr. Cor. 119. *Orig. Int.* ii. 685^a. *Meth. Tert.* de Pud. 16. (*Cypr.*) *Luc.* | αρα 47². P. | η αρα FG. (*Clem.* 230.) *Orig.* i. 520^c. Cr. Cor. *Meth. Tert.*
— τα μελη *Iren. Orig. Int.* ii. *Tert. Cypr. Luc.* | το σωμα 17.
— πορνης post μελη DFG. Vulg. *Iren. Tert. Cypr. Luc.* | ante rel. *Orig.* i. 520^c. Cr. Cor. 97. 107. 119. *Orig. Int. Meth.*
16. η ουκ ABℵCFG. rel. Vulg. Syr.Pst. Memph. *Clem.* 561. *Meth.* Jahn 85. *Cypr.* 323. *Luc.* 21. | om. η D. 47. KL. Syr.Hcl. *Tert. Marcion* ap. Epiph. xlii. (321.)
— φησιν *Marcion* (Epiph. 320.) *Meth. Luc.* 21. | om. A. *Marcion* (355.) *Tert. Cypr.*
18. φευγετε *Orig.* ii. 645^a. *Meth.* Jahn. 85. | φυγετε FG.
— εαν *Orig.* Cr. Cor. 120. | αν D*. 17. *Meth.*
— ποιηση *Orig.* | ποιησει 47*. P.
19. το σωμα A*BℵCDFG. 47. KsP. Syr.Pst. Æg. iii. *Orig. Int.* iv. 474^a. 584^d. *Tert.* de res. car. 10. | τα σωματα A¹ *e corr.* 17. 37. L. Syr.Hcl. Memph. Arm. *Orig.* i. 756^e. ii. 576^c. Cr. Cor. 65. 119. *Orig. Int.* ii. 409^a. *Meth.* Jahn 85. *Hil.* 349^b. (quod hospitium spiritus domini sitis, Æth.) | membra vestra Vulg. vid. *Orig. Int.* iv. 584^d.
19. ναος] add. θεου 37*. *Orig.* Cr. Cor. 119. (i. 756^e.) *Orig. Int.* ii. | om. *Orig.* Cr. Cor. 65. *Orig. Int.* iv. 474^a.
— πνευματος ante ἁγιου B. Vulg. *Orig. Int.* iv. *bis.* | post *Meth. Orig.* Cr. Cor. 65. 119.
— θεου] praem. του ℵ^c P. *Orig.* Cr. Cor.
— ἑαυτων] αυτων ℵ*(corr.^c)
20. δη] om. ℵ*(corr.^a) Memph. *Orig.* Cr. Cor. 120. | δει L. || αρα γε δοξασατε *Meth.* Jahn 85. (glorificate et portate Deum in corpore vestro Vulg. *Cypr.* (323.) (207. clarificate) (*Luc.* 22. Dominum) glorificate et tollite dominum in corpore vestro *Tert.* de Pud. 16. cum monet tollere et magnificare deum in corpore nostro. *Tert.* de res. car. 10.)
— σωματι ὑμων] † add. και εν τῳ πνευματι ὑμων ἁτινα εστιν του θεου ς. C³D^b. 37. 47. KLP. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. *Usc.* | add. και εν τῳ πν. ὑμων Arm. *Zoh.* | om. ABℵC*D*FG. 17. Vulg. Memph. Æg. iii. Arm. 1 MS. Æth. *Iren.* 309. *Orig.* Cr. Cor. *Meth. Tert. bis. Cypr. Luc.*

1. εγραψατε μοι ADFG. 37. 47. KsLP. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Æg. iii. Arm. Æth. *Orig.* Cr. Cor. 121. *Meth.* Jahn 85. | om. μοι BℵC. 17. *Am. Fuld.* * *Tert.* de Pud. 16. de monog. 11.
2. δε *Clem.* 554. *Orig.* iii. 646^e. *Orig. Int.* iii. 585^b. *Meth.* Jahn 21. *Tert.* de Pud. 16. de monog. 11. *Cypr.* 316. | τε C. | om. Memph. Æg. iii.
— τας πορνειας *Clem. Orig.* iii. Cr. Cor. 121. 179. *Meth. Tert.* de monog. | την πορνιαν FG. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. *Orig. Int.* iii. *Tert.* de Pud. *Cypr.* 315.
— και ἑκαστη τον ιδιον ανδρα εχετω *Orig.* iii. *Orig.* Cr. Cor. *Meth. Orig. Int.* ii. 287^a. *Cypr.* 316. | om. FG.
3. ὁ ανηρ *Orig.* i. 253^c. iii. 647^a. *Meth.* Jahn 21. | om ὁ F(non G.)
— την οφειλην ABℵCDFG. 17. P. Vulg. Memph. Æg. iii. Arm. Æth. *Clem.* 555. 561. *Orig.* i. iii. Cr. Cor. 122. *Meth. Tert.* de Pud. 16. *Cypr.* | ‡ την οφειλομενην ευνοιαν ς. 37. 47. KL. Syrr.Pst.&Hcl.
— αποδιδετω A. | -δοτω *Clem.* 561. *Orig.* i. iii. Cr. Cor. *Meth.* (αποδιδῳ *Clem.* 555.)

15. sunt Christi *Cl.* | 18. *om.* enim *Cl.* | 19. templum sunt *Cl.*
1. scrips. mihi *Cl.*

Vulg. Syrr.P.H. Memph.[Æg.iii.] [Goth.]Arm.Æth.

ἐχέτω. 3 τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ‡ ὀφειλὴν″ ἀποδιδότω·
ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. 4 ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου
σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ‡ ἀλλὰ″ ὁ ἀνήρ· ὁμοίως δὲ
καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ‡ ἀλλὰ″
§ Goth. ἡ γυνή. 5 μὴ ἀποστερεῖτε § ἀλλήλους, εἰ μή τι ἂν ἐκ
συμφώνου πρὸς καιρόν, ἵνα ‡ σχολάσητε″ † τῇ προσ-
ευχῇ, καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ‡ ἦτε,″ ἵνα μὴ πειράζῃ
ὑμᾶς ὁ σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. 6 τοῦτο δὲ
λέγω κατὰ συγγνώμην, οὐ κατ᾽ ἐπιταγήν. 7 θέλω ‡ δὲ″
πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἐμαυτόν· ‡ ἀλλὰ″
ἕκαστος ἴδιον ‡ ἔχει χάρισμα″ ἐκ θεοῦ, ‡ ὁ″ μὲν οὕτως,
‡ ὁ″ δὲ οὕτως.

8 Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐ-
τοῖς † ἐὰν μείνωσιν ὡς κἀγώ. 9 εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύον-
9. γαμεῖν ται, γαμησάτωσαν· ‡ κρεῖττον″ γάρ ἐστιν γαμῆσαι ἢ

quaeque suum virum habeat.
3 Uxori vir debitum reddat. similiter autem et uxor viro.
4 Mulier sui corporis potestatem non habet sed vir: similiter autem et vir sui corporis potestatem non habet sed mulier.
5 Nolite fraudare invicem, nisi forte ex consensu ad tempus, ut vacetis orationi: et iterum revertimini in id ipsum, ne temptet vos satanas propter incontinentiam vestram.
6 Hoc autem dico secundum indulgentiam, non secundum imperium.
7 Volo autem omnes homines esse sicut me ipsum: sed unusquisque proprium habet donum ex deo, alius quidem sic, alius vero sic.

8 Dico autem non nuptis et viduis, bonum est illis si sic maneant sicut et ego:
9 quod si non se continent, nubant: melius est enim nubere quam

---

3. δε Vulg. Syr.Hcl. *Clem.* 561. *Orig.* iii. Cr. Cor. *Meth.* | om. A. Syr.Pst. Memph. Æg. iii. Arm. *Orig.* i. *Cypr.*
4. ουκ 1°.] εκ *St.*3 & 4. (*sphalma*).
— αλλα ὁ ABℵC. | ‡ αλλ' ὁ ς. DG. 17*s*. 37. 47*s*. KsLP. *Orig.* Cr. Cor. 122. *Meth.* Jahn 85. | om. F.
— αλλα ἡ ABℵCD*. 17. | ‡ αλλ' ἡ ς. D^cFG. 37. 47. KsLP. *Orig.* Cr. Cor. *Meth.*
5. αποστερητε K. | -ειτε *Clem.* 561. *Orig.* i. 198^c. 253^c. iii. 615^b. Cr. Cor. 124. *Meth.* Jahn 85. ‖ add. ουν 37. | om. *Clem. Orig.* i. *bis.* iii. Cr. Cor. *Orig. Int.* ii. 358^b. *Cypr.* 316. *Meth.*
— μη] η μη Bmg. *Btly.* (negante *Alf.*)
— αν *Memph. Orig.* iii. Cr. Cor. | om. B. *Orig.* i. 198^c. (om. τι αν *Clem.* 561.)
— σχολασητε ABℵCDFGP. *Orig.* i. iii. Cr. Cor. (vid. *Dion. Alex.* Routh. iii. 231.) | ‡ -ζητε ς. 17*s*. 37. 47 KsL. *Meth.* ‖ † add. τῃ νηστειᾳ και ς. $ℵ^c$. 37. 47. KL. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. | om. ABℵ*CDFG. 17. P. Vulg. Memph. Æg. iii. Arm. Æth. (*Clem.* 546.) *Orig.* i. iii. 615^b. (617^d.) Cr. Cor. 124. 140. *Orig. Int.* ii. iv. 461^b. 644^d. *Meth. Dion. Alex. Cypr.*
— ητε ABℵCDFG. 17. Æth. *Orig.* i. Cr. Cor. 124 *bis. Orig. Int.* ii. *Dion. Alex.* ut vid. | ‡ συνερχησθε ς. 37. 47. KLP. Memph. Æg. iii. revertimini Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. *Cypr.* | συνερχεσθε *Elz. Meth.* | γινεσθε *Clem.* 548.
5. πειραζει 47*. P *ut vid.* | -ζῃ *Orig.* Cr. Cor. *Meth.*
— ὑμων *Iren.* 245. *Orig.* i. Cr. Cor. 125. *Cypr.* | om. B. *Tatianus* (ap. Clem. 547.) *Meth.*
6. συγγνωμην *Orig.* iii. 647^a. iv. 166^e. Cr. Cor. *Meth.* | -μον F (non G.)
7. δε Aℵ*CD*FG 17. *Am. Fuld. Demid.* Memph. Goth. *Orig.* iii. 639^a. Cr. Cor. 125. *Pier.* Routh. iii. 429. *Cypr.* 316. | ‡ γαρ ς. $Bℵ^cD^c$. 37. 47. KLP. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hel. Arm. Æth. [hiat Æg. iii.]
— αλλα BCD*. 17. | ‡ αλλ' ς. $AℵD^c$FG. 37. 47*s*. KsLP. *Clem.* 625. *Orig.* iii. Cr. Cor.
— ἑκαστος ιδιον εχει χαρισμα ABℵDFG. 17. 37. P. *Am. Tol. Demid.* (Memph.) Æg. iii. *ut vid. Clem.* 625. *Orig.* iii. Cr. Cor. *Orig. Int.* iv. 469^b. *Cypr.* | ‡ ἑκασ. ιδ. χαρισ. εχει ς. 47. KL. Vulg. *Cl.* Syrr.(Pst.)&Hcl. Goth. Arm. | εχει ἑκασ. ιδιον χαρισμα C *ut vid.* [Æth.]
— εκ *Orig.* iii. Cr. Cor. | απο 37. *Clem.* 625. *Orig. Int.* iv. "a."
— θεου] praem. του DFG. | om. *Clem. Orig.* iii. Cr. Cor.
— ὁ *bis* ABℵ*CDFG. 17. P. *Clem.* | ‡ ὁς ς *bis.* $ℵ^c$. 37. 47. KsL. *Orig.* iii. Cr. Cor. 125. (ὁ μεν—ὁς δε *Orig* Cr. Rom. 7.)
8. λελω et χαραις F (non G.)
8. καλον] praem. ὁτι A. Syr.Pst.&Hcl. | om. *Orig.* Cr. Cor. 127. *Meth.* Jahn 21.
— αυτοις *Orig.* Cr. Cor. *Meth.* | om. K. αυταις 47. ‖ † add. εστιν ς. D^b. 37. 47. KL. (Vulg.) Syr.Hcl. Æg. iii. Goth. | om. ABℵCD*FG. 17. P. Syr.Pst. Memph. Arm. *Orig.* Cr. Cor. 127. 146. *Meth.* [Æth.]
— εαν *Orig.* Cr. Cor. *bis. Meth.* | αν B.
— μεινωσιν] praem. οὑτως C. Vulg. Syr.Hcl. ut vid. *Meth.* | add. οὑτως 37. Memph. Æg. iii. | om. *Orig.* Cr. Cor. *bis.*
— καγω *Clem.* 542. 550. *Orig.* Cr. Cor. *bis.* | και εγω DFG. *Meth.* | om. Memph. Æg. iii.
9. ουκ εγκρατευονται *Orig.* Cr. Cor. 126. 127. *Meth.* Jahn 85. | ου κρατευονται FG.
— γαμησατωσαν *Orig.* Cr. Cor. *Meth.* | γαμειτωσαν FG.
— κρειττον BℵD. 17. 37. *Clem.* 555. *Orig.* Cr. Cor. 127. | ‡ κρεισσον ς. ACFG. 47. KsLP. *Orig.* Cr. Cor. 110. *Meth.*
— εστιν *Orig.* Cr. Cor. 110. 127. | om. D*FG. Memph. Æg. iii. *Orig.* Cr. Cor. 126. *Orig. Int.* iv. 532^b. *Meth.*
— γαμησαι $Bℵ^cC^2$DFG. 37. 47. KsLP. *Clem.* 509. *Orig.* Cr. Cor. 126. 127. *Meth.* | γαμειν Aℵ*C*. 17. *Clem.* 555. *Orig.* Cr. Cor. 110.

4. habeat *Am.* | 7. volo enim omnes vos esse *Cl.* | donum habet *Cl.* | 8. permaneant *Cl.*

ABℵ(C)D FG. 17. 37. 47. KLP.

πυροῦσθαι, 10 τοῖς δὲ γεγαμηκόσιν παραγγέλλω οὐκ
ἐγώ, ‡ ἀλλὰ″ ὁ κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρι-
σθῆναι· 11 (ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμος ἢ τῷ
ἀνδρὶ καταλλαγήτω)· καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι.
12 τοῖς δὲ λοιποῖς ‡ λέγω ἐγώ,″ οὐχ ὁ κύριος, εἴ τις
ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον καὶ αὐτὴ συνευδοκεῖ
οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν· 13 καὶ γυνὴ ἥτις
ἔχει ἄνδρα ἄπιστον καὶ ‡ οὗτος″ συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ'
αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω ‡ τὸν ἄνδρα″. 14 ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ
ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπι-
στος ἐν τῷ ‡ ἀδελφῷ·″ ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκά-
θαρτά ἐστιν, νῦν δὲ ἅγιά ἐστιν. 15 εἰ δὲ ὁ ἄπιστος
χωρίζεται, χωριζέσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ
ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιούτοις· ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ἡμᾶς
ὁ θεός. 16 τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις;
ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις; 17 εἰ μὴ
17. ἐμέρισεν ἑκάστῳ ὡς ‡ μεμέρικεν″ ὁ ‡ κύριος″, ἕκαστον ὡς κέκλη-
κεν ὁ ‡ θεός,″ οὕτως περιπατείτω· καὶ οὕτως ἐν ταῖς
ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι. 18 περιτετμημένος
¶ C. τις ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω·¶ ἐν ἀκροβυστίᾳ ‡ κέκλη-

nri. 10 His enim qui matrimonio iuncti sunt praecipio non ego sed dominus, uxorem a viro non discedere; 11 quod si discesserit, manere innubtam aut viro suo reconciliari: et vir uxorem ne demittat. 12 Nam ceteris ego dico, non dominus. Si quis frater uxorem habet infidelem et haec consentit habitare cum illo, non dimittat illam; 13 et si qua mulier habet virum infidelem et hic consentit habitare cum illa, non dimittat virum. 14 Sanctificatus est enim vir infidelis in muliere fideli, et sanctificata est mulier infidelis per virum fidelem: alioquin filii vestri inmundi essent, nunc autem sancti sunt. 15 Quod si infidelis discedit, discedat: non est enim servituti subiectus frater aut soror in eiusmodi, in pace autem vocavit nos deus. 16 Unde enim scis, mulier, si virum salvum facies? aut unde scis, vir, si mulierem salvam facies? 17 Nisi unicuique sicut divisit dominus, unumquemque sicut vocavit deus, ita ambulet, et sicut ubique in omnibus ecclesiis doceo. 18 Circumcisus aliquis vocatus est? non adducat praeputium: in praeputio aliquis vocatus

10. αλλα ABℵC ut vid. D*. | ‡ αλλ' ϛ. DᶜFG. 17s. 37. 47. KsLP. *Clem.* 561. *Orig.* Cr. Cor. 127.
— χωρισθηναι BℵC. 17. 37. 47. KsLP. *Clem.* | χωριζεσθαι ADFG. *Orig.* Cr. Cor. 128.
11. μενετω αγαμος...καταλλαγητω *Clem.* 561. *Orig.* Cr. Cor. 128. | μενειν αγαμον...καταλλαγηναι FG. Vulg. *Cypr.* 326.
— ανδρι] praem. ιδιῳ P. | om. *Orig. Cypr.*
12. λοιποις] add. ουχ D*.
— λεγω εγω ABℵC. 17. 37. P. Syr.Pst. Memph. (Æg. iii.) *Clem.* 561. *Orig.* Cr. Cor. 128. | ‡ εγω λεγω ϛ. DFG. 47. KsL. Vulg. Syr.Hcl. Goth. (Arm.) *Iren.* 245. (*Orig.* iv. 4ᵈ.) *Orig. Int.* ii. 330ᵈ.
— ουκ FG*.
— ει τις *Clem.* | ἥτις 17.
— μετ' αυτο F.
13. ἡτις ABCDᶜ. 17. 37. 47s. KsL. | ει τις ℵD*FGP.
— οὑτος ABℵCD*FG. 37. P. Vulg. Memph. (Æg. iii.) Goth. [17 h.] | ‡ αυτος ϛ. Dᶜ. 47. KsL. Syrr. Pst.&Hcl. Arm. [Æth.]

13. συνευδοκει (-κη 17.) | ευδοκει B.
— μετ' αυτης] μετ' αυτου 17.
— τον ανδρα ABℵ*ecorr.*CDFG. 17. 37. Vulg. Syr Pst. Memph Goth. Arm. Æth. (αυτον ανδρα ℵ*.) | ‡ αυτον ϛ. 47. KsLP. Syr.Hcl. Æg. iii.
14. γαρ] om. P.
— γυναικι] add. τῃ πιστῃ DFG. Vulg. Syr.Pst. *Tert.* ad ux. ii. 2. (om. rel. *Clem.* 532.)
— αδελφῳ ABℵ*CD*FG. 17. P. Memph. Æg. iii. | ‡ ανδρι ϛ. ℵᶜDᶜ. 37. 47. KL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. Æth. *Iren.* 257. (*Clem.* 532.) *Tert.* | add. fidelem Vulg. Syr.Pst. (*Iren.*) (*Tert.*)
— νυν *Clem.* 561. | νυνι DFG.
— εστιν 2⁰. *Clem.* | ? om. A.
15. ἡ αδελφη ABℵᶜCD. 17. 47s. KsL. *Orig.* Cr. Cor. 137. | om. ἡ ℵ*FG. 37. P.
— κεκληκεν | βεβληκεν 37.
— ἡμας Bℵᶜ DFG. 17. 37. 47. L. Vulg. Syrr Pst.&Hcl. Æg. iii. Goth. Arm. Æth. | ὑμας Aℵ*CK. Memph. *sic.* [h. P.]

16. γυναι et ανερ] γυνη et ανηρ FG.
— η τι] ει τι A.
17. μεμερικεν Bℵ*. | ‡ εμερισεν ϛ. AℵᶜCDFG. rel. [h. P.] (post ὁ κυριος A.)
— ὁ κυριος ABℵCDFG. 17. 37. Vulg. Syr.Pst. Memph. Æg. iii. Arm. | ‡ ὁ θεος ϛ. 47. KsL. Syr.Hcl. Goth. (Æth. anc.) [h. P.]
— ἑκαστον] praem. και FG. (Vulg.) Syr.Pst.
— ὁ θεος ABℵCDF(G.) 17. 37. Vulg. Syr.Pst. Memph. Æg. iii. Goth. Arm. [h. P.] | ‡ ὁ κυριος ϛ. 47. KsL. Syr.Hcl. (Æth. anc.) | (ὁ κυριος ὁ θεος G*(non F.)
— οὑτως περιπατειτω και] om. B*Btly.* (neg. *Alf.*)
— οὑτως 2⁰.] add. ubique *Am.*
— πασαις ante ταις εκκλησιαις ℵ. 17. 47. Vulg. | εν πασαις εκκλ. *Orig.* iv. 4ᵈ.

10. iis autem qui *Cl.* | 11. non dimittat *Cl.* | 13. mulier fidelis *Cl.* | 14. infid. per mulierem fidelem *Cl.* | 15. non est enim serv. subj. frater *Cl.* | hujusmodi *Cl.* | 17. *om.* ubique *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. Æg. iii. (Goth.) Arm. Æth.
[b] Gal. 5:6. 6:15.
[c] ver. 24.
[d] cap. 6:20.
¶ Goth.

ταί τις″; μὴ περιτεμνέσθω. 19 [b] ἡ περιτομὴ οὐδέν ἐστιν,
καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τήρησις ἐντο-
λῶν θεοῦ. 20 [c] ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει ᾗ ἐκλήθη, ἐν
ταύτῃ μενέτω. 21 δοῦλος ἐκλήθης; μή σοι μελέτω·
ἀλλ᾽ εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆ-
σαι. 22 ὁ γὰρ ἐν κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος ἀπελεύθερος
κυρίου ἐστίν· ὁμοίως † ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς δοῦλός
ἐστιν χριστοῦ. 23 [d] τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε
δοῦλοι ἀνθρώπων. 24 ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί,
ἐν τούτῳ μένετω παρὰ † θεῷ.
29 25 Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ
ἔχω, γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἠλεημένος ὑπὸ κυρίου
πιστὸς εἶναι. 26 νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ
τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕ-
τως εἶναι. 27 δέδεσαι γυναικί; μὴ ζήτει λύσιν· λέλυ-
σαι ἀπὸ γυναικός; μὴ ζήτει γυναῖκα. 28 ἐὰν δὲ καὶ
‡ γαμήσῃς″, οὐχ ἥμαρτες· καὶ ἐὰν γήμῃ [ἡ] παρθένος,
οὐχ ἥμαρτεν· θλῖψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι·
ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι.¶ 29 τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὁ
καιρὸς συνεσταλμένος ‡ ἐστιν τὸ λοιπόν,″ ἵνα καὶ

est? non circumcidatur.
19 Circumcisio nihil est, et praeputium nihil est, sed observatio mandatorum dei.
20 Unusquisque in qua vocatione vocatus est, in ea permaneat.
21 Servus vocatus es? non sit tibi curae; sed et si potes liber fieri, magis utere.
22 Qui enim in domino vocatus est servus, libertus est domini: similiter qui liber vocatus est, servus est Christi.
23 Praetio empti estis: nolite fieri servi hominum.
24 Unusquisque in quo vocatus est, fratres, in hoc permaneat aput deum.
25 De virginibus autem praeceptum domini non habeo; consilium autem do tamquam misericordiam consecutus a domino ut sim fidelis.
26 Existimo ergo bonum esse propter instantem necessitatem, quoniam bonum est homini sic esse.
27 Alligatus es uxori? noli quaerere solutionem: solutus es ab uxore? noli quaerere uxorem.
28 Si autem acceperis uxorem, non peccasti, et si nupserit virgo, non peccavit: tribulationem tamen carnis habebunt huiusmodi, ego autem vobis parcam.
29 Hoc itaque dico, fratres, tempus breve est: reliquum est ut qui habent

---

17. *διατασσομαι* *Orig.* iv. 4[e]. | *διδασκω* D*FG. Vulg.
18. *περιτετμημενος* *Orig.* i. 179. *Orig.* Cr. Cor. 138 *bis.* | *περιτεμνημενος* FG.
— *τις* 1⁰. post *εκληθη* D*FG. Memph. Æg. iii. | ante *Orig.* i. Cr. Cor. *bis.*
— *κεκληται τις* ABℵ. 17. 37. P. Memph. Æg. iii. Goth. Arm. | *τις κεκληται* D*FG. | ‡ *τις εκληθη* ϛ. D[c]. 47. KsL. aliquis *ante* vocatus est Vulg. Syr.Hel. [Syr.Pst.]
19. *ἡ περιτ.* *Orig.* Cr. Cor. 138. 139. | om. *ἡ* FG.
— *και ἡ ακροβ. ουδ. εστιν* *Orig.* Cr. Cor. *bis.* | om. FG.
20. *ταυτῃ* *Orig.* Cr. Cor. 139. | *τουτῳ* A.
21. *αλλα* D*.
— *ει και* *Orig.* Cr. Cor. 140. | om. *και* FG. Vulg. ed.
22. *απελευθερος κυριου* *Orig.* Cr. Cor. 140. *Orig.* *Int.* iv. 461[a]. | *απελ. χριστου* 17.
— *ὁμοιως*] om. Æg. iii. ‖ † add. *και* ϛ. 47. KsL. Syr.Hel.* Memph. Æg. iii. Arm. Æth. *Orig.* *Int.* iv. | add. *δε και* DFG. 37. | om. ABℵ. 17. P. Vulg. Syr.Pst. Goth.
22. *εστιν χριστου* ABℵ[c]D. (17.) 37. 47. KsLP. Vulg. Goth. *Orig.* *Int.* iv. (*εστ. του χρ.* 17.) | *χριστου εστιν* ℵ*FG. Memph.
24. *εν ᾡ εκληθη* post *αδελφοι* DFG. Memph. (*εκληθητε* D*.)
— *θεῳ*] † praem. *τῳ* ϛ. A. | om. BℵDFG. 17. 37. 47. KLP.
25. *των* *Orig.* Cr. Cor. 146. *Meth.* Jahn 21. | om. 37.
— *δεδιδωμι* et *ηλεημονος* FG.
26. *ὁτι καλον*] add. *εστιν* D*FG. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. (Goth.) | om. *Orig.* Cr. Cor. 146. *Meth.* Jahn 21. (*ὁτι καλον...ειναι* om. Æg. iii.)
— *το* *Orig.* Cr. Cor. | om. FG. *Meth.*
28. *γαμησῃς* Bℵ. 17. 37. P. | *γαμηση* A. | ‡ *γημῃς* ϛ. 47. KsL. *Orig.* Cr. Cor. 147 *bis.* | *λαβῃς γυναικα* DFG. Vulg. Goth. *λαβῃς* *Meth.* Jahn 21.
— *ουχ* bis.] *ουκ* D bis. | 2⁰. F (non G).
— *γημῃ* *Orig.* Cr. Cor. *Meth.* Jahn 21. 22 *bis.* | *γαμῃ* D*FG.
— *ἡ παρθ.* AℵD. rel. *Orig.* Cr. Cor. *Meth.* *ter.* | om. *ἡ* BFG.
28. *τῃ σαρ.*] praem. *εν* D*FG. | om. *Clem.* 573. *Orig.* Cr. Cor. 147. *Meth.* *bis.*
29. *ὁ καιρ.*] praem. *ὁτι* *Elz.* DFG. Syrr. Pst.&Hel. Memph. Æg. iii. Arm. *Orig.* *Int.* ii. 172[c]. *Tert.* adv. Marc. v. 7, 8. | om. *St.* 3. ABℵ. 17. 37. 47. KLP. Vulg. *Meth.* Jahn 22. *Eus.* D.E. 31[b]. | *ὁ γαρ* *Clem.* 188.
— *εστιν το λοιπον* ABℵ(D*.) 17. 37. P. Syr.Hel. Memph. *Orig.* *Int.* ii. 87[c]. 172[c]. *Eus.* D.E. *cod.* (om. *το* D*. add.[b]) | *εστιν λοιπον εστιν* FG. Vulg. superest *Orig.* *Int.* iv. 651[c]. jam in collecto est *Tert.* v. 8. in collecto est *Tert.* v. 7. superest ergo *Cypr.* 307. | ‡ *το λοιπον εστιν* ϛ. D[c]. 47. KsL. Syr.Pst. (cum antt. conjungit) Arm. *Eus.* D.E. ed. *λοιπον εστιν* *Meth.* (vid. *Clem.* 188.) [Æth.] *εστιν* tantum Æg. iii.
— *και* *Orig.* *Int.* ii. *bis.* *Meth.* *Eus.* | om. *Am.* *Tol.* Memph. Æg. iii. Arm. *Orig.* *Int.* iv.

---

21. fieri liber *Cl.* | 25. *add.* suam *post* misericordiam *Am.** | 26. ergo hoc bonum *Cl.* | 28. acceperis *Cl.* | peccabit *Am.* | parco *Cl.* | 29. ut et qui *Cl.*

ABℵD FG. 17. 37. 47. [F^a]KLP.

οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ὦσιν, 30 καὶ οἱ
κλαίοντες ὡς μὴ κλαίοντες, καὶ οἱ χαίροντες ὡς μὴ
χαίροντες, καὶ οἱ ἀγοράζοντες ὡς μὴ κατέχοντες,
31 καὶ οἱ χρώμενοι ‡ τὸν κόσμον †″ ὡς μὴ καταχρώμενοι.
[e] παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου· 32 θέλω
δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ
κυρίου, πῶς ‡ ἀρέσῃ″ τῷ κυρίῳ· 33 ὁ δὲ γαμήσας με-
ριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ‡ ἀρέσῃ″ τῇ γυναικί,
* καὶ″ μεμέρισται. 34 * καὶ″ ἡ γυνὴ ‡ ἡ ἄγαμος καὶ ἡ
παρθένος″ μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία [καὶ]
* τῷ″ σώματι καὶ * τῷ″ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα
μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ‡ ἀρέσῃ″ τῷ ἀνδρί.
35 τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν ‡ σύμφορον″ λέγω,
οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχη-
μον καὶ ‡ εὐπάρεδρον″ τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως. 36 εἰ
δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει,

[e] 1 Joh. 2:17.

uxores tamquam non habentes
sint, 30 et qui flent tamquam
non flentes, et qui gaudent
tamquam non gaudentes, et qui
emunt tamquam non possi-
dentes, 31 et qui utuntur hoc
mundo tamquam non utantur:
praeterit enim figura huius
mundi. 32 Volo autem vos sine
sollicitudine esse. Qui sine
uxore est, sollicitus est quae
domini sunt, quomodo placeat
deo: 33 qui autem cum uxore
est, sollicitus est quae sunt
huius mundi, quomodo placeat
uxori, et divisus est. 34 Et mu-
lier innupta et virgo cogitat
quae domini sunt, ut sit sancta
et corpore et spiritu: quae
autem nubta est, cogitat quae
sunt mundi, quomodo placeat
viro. 35 Porro hoc ad utilitatem
vestram dico, non ut laqueum
vobis iniciam, sed ad id quod
honestum est et facultatem
praebeat sine impedimento do-
minum observandi. 36 Si quis
autem turpem se videri existi-
mat super virginem suam, quod

29. *οἱ εχ.* *Meth.* Jahn 45. *Eus.* | om. *οἱ* *Elz.*
— *ωσιν* *Clem.* 189. *Orig. Int.* ii. *bis.* *Meth.* *Eus.* *Tert.* adv. Mar. i. 29. de Monog. 7. de Pud. 16. *Cypr.* | om. FG. Arm.
30. *κλαιοντες bis.* *Eus.* D.E. | *κλεθοντες* FG.
31. *τον κοσμον* ABℵ*D*FG. 17. Memph. Æg. iii. | add. *τουτον* D*FG. 17. Vulg. | ‡ *τῳ κοσμῳ † τουτῳ″* ς. ℵ^cD^b. 37. 47. K*s*LP. Syrr.Pst.&Hcl. (Æth.) *Orig. Int.* ii. 87^c. 172^c. *Eus.* D.E. 31^c. *Tert.* de cult. fem. ii. 9. *Cypr.* 176.
— *καταχρωμενοι* *Eus.* D.E. | *παραχρωμενοι* L.
32. *δε* *Eus.* D.E. (*γαρ* *Clem.* 573.) | om. FG. *Fuld.* *Meth.* Jahn 22.
— *αρεσῃ* ABℵDFG. 17. Vulg. *Meth.* Jahn 12. *Eus.* D.E. 31^c. *Cypr.* 174. 316. | ‡-*σει* ς. 37. 47. KLP. *Clem.* 551. *Orig.* ii. 742^c.
— *κυριῳ* *Meth.* *Eus.* D.E. | *θεῳ* FG. Vulg. *Orig.* ii. *Cypr. bis.* (vid. *Tert.* de Monog. 3. de Pud. 16.)
33. *ὁ δε* *Eus.* D.E. *Cypr. bis.* | om. *δε* 37.
— *αρεσῃ* ABℵDFG. Vulg. *Eus.* D.E. *Cypr. bis.* | ‡ -*σει* ς. 17 *sic.* 37. 47*s.* K*s*LP. *Clem.* 551. *Meth.* Jahn 22.
— *και μεμερισται* ABℵD*. 17. P. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Æg. iii. Arm. Æth. *Meth.* *Eus.* D.E. 31^c. | * om. *και* ς. D^cFG. 37. 47. KL. | discrimen autem est inter Syr.Pst.
34. *και ἡ γυνη* ABℵD^cFG. 17. 37. 47. KLP. Vulg. (et *Am.*) Syr.Hcl. Æth. *Meth.* *Eus.* D.E. | * om. *και* ς. D*. *Fuld.* *Dem.* Syr.Pst. Memph. Æg. iii. Arm. *Tert.* de virg. vel. 4.
— *ἡ γυνη ἡ αγαμος και ἡ παρθενος* (A)B(ℵ)(F^2.) (17.) P. Vulg. Memph. *sic.* Æg. iii. *Eus.* D.E. | add. *ἡ αγαμος* post *παρθενος* AℵF. 17. (om. *Eus.* D.E.) | ‡ *ἡ γυνη και ἡ παρθ.* [34] *ἡ αγαμος* ς. DF*G. 37. 47. K*s*L.*m.* *Fuld.* Syrr.Pst.&Hcl. (Arm.) *Meth.* | mulier quoque vidua et virgo quae non nupsit. Æth.
— *ἁγια και* BℵFG. 47. K*s*L. *Am.* Syr. Hcl. Æth. *Clem.* 551. *Meth.* Jahn 12. 22. *Eus.* D.E. *Cypr.* 174. 316. | om. *και* AD*sic.* 17. 37. P. Vulg. *Cl.* *Tol.* Syr.Pst. Memph. Arm. *Orig.* (ii. 644^c.) (vid. *Orig.* ii. 742^c.) [h. Æg. iii.]
— *τῳ σωματι κ. τῳ πνευμ.* ABℵ. 17. 37. P. *Clem.* *Orig.* ii. 742^c. *Eus.* D.E. | * om. *τῳ bis.* ς. DFG. 47. K*s*L. *Meth.* *bis.* (*Orig.* ii. 644^c.)
— *τα του κοσμου* AℵD. rel. vv. *Meth.* 22. *Eus.* D.E. (*Cypr.* 316.) | om. B. [h. Æg. iii.]
— *αρεσῃ* ABℵDFG. 17. Vulg. *Eus.* D.E. *Cypr.* | ‡ -*σει* ς. 37. 47. K*s*LP. *Meth.* Jahn 22.
35. *συμφορον* ABℵ*D*. 17. | ‡ *συμφερον* ς. ℵ^cD^cFG. 37 (*sic*). 47*s.* K*s*LP. *Meth.* Jahn 22. *Eus.* D.E. 31^d. ‖ (mox *ουκ* F.)
— *ευπαρεδρον* ABℵDFG. 17. 37. P. *Clem.* 573. 631. *Eus.* D.E. | *προσεδρον* L. | ‡ *ευπροσεδρον* ς. 47. K*s.*
36. *ασχημονειν* *Meth.* Jahn 22. | -*μονει* FG. Æg. iii.
— *αυτου* *Meth.* | *εαυτου* P.
— *νομιζει hic* *Meth.* | ante *επι την παρθ. αυτ.* D*. Vulg. (Syr.Pst.) Æg. iii. | om. FG.
— *οὑτως* *Meth.* | *τουτο* A.
— *γινεσθαι*] *γενεσθαι* FG. *Meth.*
— *ὁ* *Meth.* | *ὧ* L.
— *ποιητω* P.
— *ουχ* *Meth.* | *ουκ* DFG.
— *γαμειτωσαν* *Meth.* | *γαμειτω* D*FG. Syr.Pst. Arm. | *γαμητωσαν* KLP.
37. *ὁς δε*] *ὁ δε* 17.
— *ἑδραιος* post *εν τῃ καρδιᾳ* (*αυτου*) ABℵ*D. 17. 37. P. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Æg. iii. | ‡ ante ς. ℵ^c. 47. K*s*L. Syr.Pst. Æth. | om. *ἑδραιος* FG. Arm.
— *καρδιᾳ αυτου* ABℵDFG. 17. 37. P. Vulg. Syr.Pst. Memph. Æg. iii. Arm. *Gb.* Æth. | * om. *αυτου* ς. 47. K*s*L. Syr.Hcl.

33. *om.* hujus *Cl.* | 34. quae dei *Am.** | sancta corpore (*om.* "et") *Cl.* | 35. et quod facult. *Cl.* | dominum obsecrandi *Cl.* *Am.*** | 36. virgine sua *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Æg. iii. Arm. Æth.

ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει
ποιείτω· οὐχ ἁμαρτάνει, γαμείτωσαν. 37 ὃς δὲ ἕστη-
κεν ‡ ἐν τῇ καρδίᾳ * αὐτοῦ" ἑδραῖος" μὴ ἔχων ἀνάγκην,
ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο
κέκρικεν ἐν τῇ ‡ ἰδίᾳ καρδίᾳ" † τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρ-
θένον, καλῶς ‡ ποιήσει." 38 ὥστε καὶ ὁ ‡ γαμίζων"
* τὴν παρθένον ἑαυτοῦ" καλῶς ποιεῖ, ‡ καὶ ὁ" μὴ
38. κρ. ποιεῖ. ‡ γαμίζων" κρεῖσσον ‡ ποιήσει."
§ F^{a}. 39 § Γυνὴ δέδεται † ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς·¶
¶ F^{a}. ἐὰν δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνήρ †, ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γα-
μηθῆναι, μόνον ἐν κυρίῳ. 40 μακαριωτέρα δέ ἐστιν ἐὰν
40. δοκῶ γὰρ˙ οὕτως μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ δὲ κἀγὼ
πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

VIII. Ε' 30 1 Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν ὅτι πάν-
τες γνῶσιν ἔχομεν. ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη
f Gal. 6:3. οἰκοδομεῖ. 2 f εἴ † τις δοκεῖ ‡ ἐγνωκέναι" τι, ‡ οὔπω" †

sit superadulta, et ita oportet fieri, quod vult faciat: non peccat si nubat. 37 Nam qui statuit in corde suo firmus, non habens necessitatem, potestatem autem habens suae voluntatis, et hoc iudicavit in corde suo, servare virginem suam, bene facit. 38 Igitur et qui matrimonio iungit virginem suam, bene facit, et qui non iungit, melius facit. 39 Mulier alligata est quanto tempore vir eius vivit; quod si dormierit vir eius, liberata est: cui vult nubat, tantum in domino. 40 Beatior autem erit si sic permanserit, secundum meum consilium: puto autem quod et ego spiritum dei habeo.

1 De his autem quae idolis sacrificantur, scimus quoniam omnes scientiam habemus. Scientia inflat, caritas vero aedificat. 2 Si quis se existimat scire aliquid, nondum

---

37. εξουσιαν δε] om. δε A. Memph. Æg. iii. — ιδια καρδια ABℵ. (37.) P. (add. et αυτου 37.) | ‡ καρδια αυτου ς. DFG. 17. 47. KsL. Vulg. — τηρειν] † praem. του ς. DFG. 37. 47. KsL. | om. ABℵ. 17. P. — ποιησει ABℵ. 17. Memph. Æg. iii. | ‡ ποιει ς. DFG. 37. 47. KsLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. (Æth.) (vid. ver. 38) 38. ωστε....ποιει 1^{0}. *Clem.* 631. *Meth.* Jahn 16. | om. FG. — γαμιζων 1^{0}. ABℵD. 17. Arm. Æth. *Clem. Meth* | ‡ εκγαμιζων ς. 37. 47. (K)LP. (Memph. et Æg. iii. ut vid.) (εγγαμ. K*.) — την παρθ. ἑαυτου BD. Vulg. *Clem.* (αυτ.) (την ἑαυτου παρθενον Aℵ. 17. 37. P. *Meth.*) Syrr.Pst.&Hel.*txt.* Memph.(Æg. iii.) Arm. (Æth.) | * om. ς. 47. KsL. Syr.Hel.+ — ποιει AℵD. 17 *sic.* 47. KsLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Æg. iii. Arm. (Æth.) *Clem. Meth.* | ποιησει B. 37. (vid. ver. 37.) — και ὁ ABℵ*DFG. 17. 37. Vulg. *m.* Syr.Pst. Memph. Æg. iii. Arm. *Clem. Meth.* | ‡ ὁ δε ς. ℵ^{c}. 47. KsLP. Syr. Hel. Æth. — γαμιζων 2^{0}. ABℵ*DFG. 17. Arm. Æth. *Clem. Meth.* | ‡ εκγαμιζων ς. ℵ^{c}. 37. 47. (K. εγγ.) LP. (Memph. et Æg. iii. ut vid.) — κρειττον 37 *Scr.*

38. ποιησει ABℵ. 17. 37. Memph. | ‡ ποιει ς. DFG. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.& Hel. Æg. iii. Arm. (Æth.) *Clem. Meth.* Jahn 16. 22. 39. γυνη] praem. ἡ F^{a}. Memph. Æg. iii. *Clem.* 546. | om. *Orig.* iii. 641^{a}. 647$^{a.b.}$ — δεδεται] † add. νομῳ ς. ℵ^{c}D^{b}FG. 37. 47. LP. Vulg. *Cl. Fuld.* Syrr.Pst.& Hel. (γαμω K.) | om. ABℵ*D*. 17. F^{a}. *Am. Tol. Harl.*^{2} *Demid.* Memph. Æg. iii. Arm. Æth. *Clem. Orig.* iii. *bis.* Cr. Cor. 133. *Tert.* de Monog. 11 *bis.* *Cypr.* 323. ‖ add. viro suo Memph. — ὁ ανηρ 1^{0}. *Clem. Orig.* iii. *bis.* Cr. | om. ὁ F (non G.) — εαν δε] add. και D^{c}FGL. (κεκοιμηθη FG. i.e. και κοιμηθη) | om. rel. *Clem.* 547. *Orig.* iii. *bis.* Cr. *Tert.* de Monog. *ter.* — κοιμηθη *Orig.* iii. *bis.* *Tert.* de Monog. 11 *bis.* | αποθανη A. Syr.Hel.mg. Æg. iii. *Clem. Orig.* Cr. Cor. 109. 133. *Tert.* de Monog. 11 *bis.* (de ex. cast. 4.) — ανηρ 2^{0}.] † add. αυτης ς. DFG. 17. 37 47. L. Vulg. Syrr.Pst.&Hel.* Memph. Æg. iii. Arm. Æth. *Orig.* iii. 647^{a}. *Tert.* de Monog. 11. | om. ABℵKP. Syr.Hel.txt. *Orig.* iii. 641^{b}. Cr. Cor. *bis.* — γαμηθηναι *Clem.* 547. *Orig.* iii. *bis.* Cr. 109. 133 *bis.* | γαμηθη FG. *Cypr.* 323. | γαμησαι L* ut vid. 40. μεινη *Orig.* Cr.Cor. 109. 133. | μηνει P.

40. δοκω δε AℵDFG. 47. KsLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hel.mg. Memph. *Orig.* iii. 641^{b}. iv. 266^{d}. Cr. Cor. 84. *Tert.* de ex. cast. 4. de Monog. 3. | δοκω γαρ B. 17. 37. *Tol.* Syr.Hel.txt. Æg. iii. Æth. *Orig. Int.* iv. 467^{d}. | δοκω tantum Arm. *Orig.* iii. 641^{b}. (2^{0}.) — θεου *Orig.* iii. iv. Cr. Cor. *Orig. Int.* iv. *Tert. bis.* | χριστου 17. — εχειν *Orig.* iii. iv. Cr. Cor. | εχω FG. *Am.* Æg. iii. *Orig. Int.* iv. *Tert. bis.* 1. εχομεν *Clem.* 606. | εχωμεν L. 2. ει] ἡ 17. ‖ † add. δε ς. DFG. 47s. KsL. *Demid.* Syr.Hel.* (Æth.) | post τις 37. Vulg. *Cl.* Syr.Pst. | om. ABℵ. 17. P. *Am. Fuld Tol.* Syr.Hel.*txt.* Memph. Æg. iii. Arm. *Clem.* 348. *Orig.* Cr. Cor. 249. *Orig. Int.* iv. 573^{b}. *Tert.* de Pud. 14. *Cypr.* 314. — εγνωκεναι ABℵDFG 17. 37. P. *Clem. Orig.* Cr. Cor. | ‡ ειδεναι ς. 47. KsL. (vid. *ad Diog.* 12.) — ουπω ABℵ. 17. P. *Clem. Orig.* Cr. | ‡ ουδεπω ς. DFG. 47. KsL. | om. 37. ‖ † add. ουδεν ς. D^{b}. 37. 47. KsL. Syrr.Pst.&Hel. | om. ABℵD*FG. 17. P. Vulg. Memph. Æg. iii. Arm. Æth. *Clem. Orig.* Cr. *Orig. Int.* iv. *Tert.* de Pud. de praes. haer. 27. *Cypr.* 314. *Hil.* 550^{c}.

39. allig. est *add.* legi *Cl.* | est 2^{0}. *om. Am.** | 40. *om.* permanserit *Am* * | habeam *Cl.* 1. de his *Cl.* | scimus quia *Cl.* | 2. quis autem *Cl.*

ABℵD
FG.
17. 37. 47.
(K)LP.

‡ ἔγνω″ καθὼς δεῖ γνῶναι· 3 εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν,
οὗτος ἔγνωσται ὑπ᾽ αὐτοῦ. 4 περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν
εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ
ὅτι οὐδεὶς θεὸς † εἰ μὴ εἷς. 5 καὶ γὰρ εἴ περ εἰσὶν λε-
γόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ † γῆς, ὥσπερ
6. [ἀλλ᾽] εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί· 6 ἀλλ᾽ ἡμῖν εἷς
θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν,
καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς χριστός, δι᾽ οὗ τὰ πάντα καὶ
¶ K. ἡμεῖς δι᾽ αὐτοῦ. 7 ἀλλ᾽ οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσις· ¶ τινὲς
δὲ τῇ ‡ συνηθείᾳ″ ‡ ἕως ἄρτι τοῦ εἰδώλου″ ὡς εἰδωλό-
θυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενὴς
οὖσα μολύνεται. 8 βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ ‡ παραστήσει″
8. ἐὰν φάγωμεν περισσ. οὔτε ἐὰν μὴ φάγ. ὑστερούμ. τῷ θεῷ· οὔτε † ἐὰν * μὴ″ φάγωμεν, ‡ ὑστερούμεθα,″
οὔτε ἐὰν † φάγωμεν, ‡ περισσεύομεθα.″ 9 g βλέπετε δὲ
g Rom. 14: 13. μή πως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα § γένηται
§ Goth.

cognovit quemadmodum oportcat eum scire: 3 si quis autem diligit deum, hic cognitus est ab eo. 4 De escis autem quae idolis immolantur, scimus quia nihil est idolum in mundo, et quod nullus deus nisi unus: 5 nam etsi sunt qui dicantur dii sive in caelo sive in terra, siquidem sunt dii multi et domini multi, 6 nobis tamen unus deus et pater, ex quo omnia et nos in illum, et unus dominus Iesus Christus, per quem omnia et nos per ipsum. 7 Sed non in omnibus est scientia: quidam autem conscientia usque nunc idoli quasi idolothytum manducant, et conscientia ipsorum, cum sit infirma, polluitur. 8 Esca autem nos non commendat deo: neque si non manducaverimus deficiemus, neque si manducaverimus abundabimus. 9 Videte autem ne forte haec licentia vestra offendiculum fiat in-

2. εγνω ABℵD*FG. 37. P. *Clem. Orig.* Cr. | ‡ εγνωκεν ς. D[c]. 47. KsL. | ἔδει *sic* 17.
— δει *Clem. Orig.* Cr. | εδει 17.
3. ὑπ᾽ αυτου] om. ℵ*. (add.[c]) 17. *Clem.* 348. | ὑπ᾽ ουτου D* (corr.[a]) *Treg.*
4. της βρωσεως ουν Syrr.Pst.&Hcl.*txt.* Memph. | της γνωσεως ουν P. | δε της γνωσεως D*. (add. ουν D* *sic. Treg.*) | δε της βρωσεως D[b]. 17. Vulg. Syr.Hcl. mg. Æg. iii. Arm.
— ουδεν] add. εστιν FG. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl.† Memph. *Iren.* 181. *Orig. Int.* ii. 157[d]. 158[d]. | om. *Clem.* 170. 825.
— ὑτι ουδεις *Iren.* | om. ὑτι L.
— θεος] † add. ἑτερος ς. ℵ[c]. 37. KsL. Syrr.Pst.&Hcl. | om. ABℵ*DFG. 17. 47. P. Vulg. Memph. Æg. iii. Arm. Æth. *Iren.*
5. λεγομενοι] praem. οἱ FGK. *Iren.* 181. *Hil.* 472[a]. | om. *Orig.* i. 746[a]. *Eus.* in Ps. 533[c]. (θεοι λεγομενοι absque οἱ *Orig.* i. 522[b].)
— λεγομ. θεοι.... ὡσπερ εισιν *Iren. Orig.* i. *bis. Orig. Int.* ii. 157[c]. 322[e]. 378[b]. *Eus.* in Ps. *Tert.* adv. Marc. iii. 15. v. 7. adv. Herm. 4. *Hil.* 471[f]. | om. L.
— θεοι 1°.] add. και κυριοι D. | om. *Iren. Orig.* i. 522[b]. 746[a]. *Orig. Int.* ii. 157[b.c.d.] 322[e]. 378[b]. iii. 882[c]. *Eus.* in Ps. *Tert. Hil.*
— γης] † praem. της ς. 47. | om. ABℵDFG. 17. 37. KP. *Orig.* i. *bis. Eus.* in Ps.

6. αλλ᾽ ἡμιν *Orig.* i. 522[b]. 746[c]. *bis. Hil.* 471[f]. 967[d]. | om. αλλ᾽ B. Æg. iii. *Iren.* 181. *Orig.* ii. 822[e]. *Eus.* in Ps. 533[c]. | ἡμιν δε 17. Memph. *Orig. Int.* iii. 831[a]. 882[c]. | nobis tamen *Orig. Int.* ii. 157[c]. 322[e]. *Tert.* adv. Marc. v. 7.
— θεος *Iren. Clem.* 170. *Orig.* i. *ter. Orig. Int.* ii. *Eus.* c. Mcl. 64[b]. 93[b]. 105[b]. in Ps. 533[c]. 597[e]. *Tert.* adv. Marc. v. 7. adv. Herm. 4. *Hil.* 471[f]. 836[d]. 967[d]. | om. ℵ*. (add.[a]) ‖ praem. ὁ FG. | om. *Clem. Orig.* i. *ter. Eus.*
— πατηρ] add. qui est in nobis Æg. iii. | om. *Iren. Orig.* i. *ter. Orig. Int.* ii. *bis. Eus.* c. Mcl. *ter. Tert. bis. Hil. bis.*
— τα παντα 1°. *Orig.* rel. | om. τα D.
— χριστος] praem. ὁ P. | om. *Orig.* i. *ter.* ii. iii. *Eus.* c. Mcl. *bis.*
— δι᾽ οὑ Vulg. *Iren. Orig.* i. *ter.* ii. 322[c]. iii. 740[a]. *Orig. Int.* ii. iii. 831[a]. 882[c]. iv. 467[c]. 612[c]. 642[b]. 651[c]. *Eus* c. Mcl. 64[b]. 105[b]. in Ps. 597[e]. *Hil. ter.* | δι᾽ ὑν B. Æth.
— δι᾽ οὑ τα παντα] *add.* καὶ ἓν πνεῦμα ἅγιον ἐν ᾧ τὰ πάντα *Greg. Naz.* Orat. xxxix. 12. (p. 684[b]. ed. 1778), qui de hoc additamento theologice commentatus est. Hanc lectionem quattuor e recentioribus codicibus habent, ad fin. ver. (et καὶ ἡμεῖς ἐν αὐτῷ) et patres nonnulli. Sed haec discertè repudiat Chysostomus in loc. *εἰ δέ τινες λέγοιεν, τίνος ἕνεκεν πνεύματος οὐκ ἐμνημόνευσεν; ἐκεῖνο ἂν* *εἴποιμεν, ὅτι πρὸς εἰδωλολάτρας ἦν ὁ λόγος αὐτῷ, καὶ περὶ θεῶν πολλῶν ὁ ἀγών, καὶ περὶ κυρίων πολλῶν....τί θαυμάζεις, εἰ τοῦ πνεύματος οὐκ ἐμνημόνευσε; πρὸς γὰρ ἐκείνους αὐτῷ τέως ἦν ὁ ἀγών, καὶ τὸ δεῖξαι ὅτι οὐκ ἔστι πολυθεΐα παρ᾽ ἡμῖν.....διὰ τοῦτο οὐδὲ τοῦ πνεύματος ἐμνημόνευσεν. ἐπεὶ εἰ μὴ τοῦτό ἐστιν, οὐδὲ ἀλλαχοῦ μνησθῆναι ἔδει τοῦ πνεύματος, οὐδὲ συντάττεσθαι αὐτὸ πατρὶ καὶ υἱῷ.* (x. 173.)

7. τινες δε *Tert.* de Pud. 14. | τινες γαρ 37. 47. Memph. Æg. iii.
— τινες δε... χρ. απεθανεν ver. 11.] om. K.
— συνηθειᾳ ABℵ*. 17. P. Syr.Hcl.mg. Memph. Æg. iii. Æth. | ‡ συνειδησει ς. ℵ[c]DFG. 37. 47. L. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl.*txt.* Arm. *Tert.*
— ἑως αρτι ante του ειδωλου BℵDFG. 37. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. | ‡ post ς. A. 17. 47. LP. Syr.Hcl. Æg. iii.
— ὡς] ὡσει 47.
— εσθιουσιν] εστιν ℵ*. (corr.[a])
— ἡ συνειδησις *Clem.* 169. | ιδησεις FG. (praem. η G*.)
8. ἡμας ABℵ[c]D. rel. Vulg. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Æg. iii. Arm. Æth. *Clem.* 169. 630. *Orig.* i. 615[d]. 763[a]. iii. 495[f]. | ὑμας ℵ*. 17. 37.

4. nullus est deus *Cl.* | 6. est deus pater *Cl.* | 7. cum consc. *Cl.* | 8. neque enim si manduc. abund. neque si non manduc. deficiemus *Cl.* | abundavimus *Am.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. [Theb.] Æg. iii. [Goth] Arm. Æth.
10. [σε]
§ K.
IX.
§ Theb.

τοῖς ‡ ἀσθενέσιν.″ 10 ἐὰν γάρ τις ἴδῃ σε τὸν ἔχοντα
γνῶσιν ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις
αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδω-
λόθυτα ἐσθίειν; 11 ‡ ἀπόλλυται γὰρ″ ὁ ἀσθενῶν ‡ ‡ ἐν″
τῇ σῇ γνώσει, * ὁ″ ἀδελφὸς″ δι' ὃν χριστὸς ἀπέθανεν.
§ 12 οὕτως δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τύπ-
τοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν, εἰς χριστὸν
ἁμαρτάνετε. 13 διό περ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν
ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ
τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

31 1 Οὐκ εἰμὶ ‡ ἐλεύθερος; οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος;″
οὐχὶ § Ἰησοῦν † τὸν κύριον ἡμῶν ἑώρακα; οὐ τὸ ἔργον
μου ὑμεῖς ἐστε ἐν κυρίῳ; 2 εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπό-
στολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμι· ἡ γὰρ σφραγίς ‡ μου τῆς″
ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστε ἐν κυρίῳ. 3 ἡ ἐμὴ ἀπολογία

firmis. 10 Si enim quis viderit eum qui habet scientiam in idolio recumbentem, nonne conscientia eius, cum sit infirma, aedificabitur ad manducandum idolothyta? 11 et peribit infirmus in tua scientia, frater propter quem Christus mortuus est. 12 Sic autem peccantes in fratres et percutientes conscientiam eorum infirmam in Christo peccatis. 13 Quapropter si esca scandalizat fratrem meum, non manducabo carnem in aeternum, ne fratrem meum scandalizem.

1 Non sum liber? non sum apostolus? nonne Iesum dominum nostrum vidi? nonne opus meum vos estis in domino? 2 Si aliis non sum apostolus, sed tamen vobis sum: nam signaculum apostolatus mei vos estis in domino. 3 Mea defensio aput eos qui me

8. *παραστησει* ABℵ*. 17. Memph. Æg. iii. *Clem.* 169. 630. *Orig.* i. *bis.* | ‡ *παριστησιν* ϛ. ℵ[c]D. 37. 47. LP. Vulg. *Orig.* iii. *Tert.* de jejun. 2. 15. *Cypr.* 322. | *συνιστησιν* (F)G.

— *ουτε*] † add. *γαρ* ϛ. DFG. 37. 47. LP. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. *Clem.* 169. *Orig.* i. iii. 495[f]. | om. ABℵ. 17. *Am. Tol.* Memph. Æg. iii. Arm. Æth. *Orig.* iii. 499[c]. *Tert. Cypr.*

— *μη* post *εαν* 1°. AB. 17*. *Am. Tol.* Memph. Æg. iii. Arm. | *om. ϛ. ℵDFG. 17**. 37. 47. LP. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. Æth. *Clem. Orig.* i. iii. *bis. Tert. bis. Cypr.*

— *υστερουμεθα . . . . περισσευομ.* A* *ut vid.* B. *Am. Tol. Demid.* Memph. Æg. iii. Arm. | ‡ *περισσευομ. . . . . υστερουμεθα* ϛ. A[2]ℵDFG. 17. 37. 47. LP. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. (Æth.) *Clem. Orig.* i. iii. *bis. Tert. bis. Cypr.* ‖ *περισσευομεθα* B. | ‡ *-ομεν* ϛ. AℵDFG. rel. *Clem. Orig.* i. iii. 495[f]. | *-ωμεν* L.

— *εαν* 2°.] † add. *μη* ϛ. ℵDFG. rel. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. *Clem. Orig.* i. iii. 495[f]. *Cypr.* | om. AB. 17. *Am. Tol.* Memph. Æg. iii. Arm. (om. *ουτε εαν μη φαγ.* Æth.)

— *φαγομεν* (2°.) 17. | Contra, *Clem. Orig.* i. iii.

9. *υμων*] *ημων* P.

— *αυτη* inter lineas F(in txt.G.)

— *ασθενεσιν* ABℵDFG. 17. P. *Clem.* 169. 606. | ‡ *ασθενουσιν* ϛ. 37. 47. L.

10. *ιδῃ*] *ειδῃ* A. 17.

— *σε* AℵD. 17. 37. 47. LP. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Æg. iii. Goth. Arm. | om. BFG. Vulg. *Orig. Int.* ii. 349[d].

— *εχοντα*] post *γνωσιν* ℵ*. 17. *Orig. Int.* ii. (corr. ℵ[c].)

— *εσθιειν* ante *τα ειδολοθυτα* DFG. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Æg. iii. Æth. *Orig. Int.* ii. | post Goth. Arm.

11. *απολλυται γαρ* Bℵ*. (17.) Memph. Æg. iii. Goth. *Clem.* 606. | *απολλυται ουν* AP. (*αλλα απολλυται Clem.* 170.) | ‡ *και απολειται* ϛ. D[c]FG. 37. 47. L. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. *Iren.* 210. | *και απολλυται* ℵ[c](D*.) ‖ (*απολυται* D*. 17.)

— *εν τῃ σῃ* A(B)ℵDFG. 17. P. Memph. Æg. iii. Arm. *Iren. τῃ σῃ Clem. bis.* | ‡ *επι τῃ σῃ* ϛ. 37. 47. L. | (*τῃ ἡμετερᾳ* absque *εν s. επι Orig.* iii. 601[c].) | (*om. σῃ* B *Btly. Bch. Mai*).

— *ὁ αδελφος* AB*Mai Bch. Alf.*(dis.)ℵ* D*FG. 17. *Clem.* 170. | * om. *ὁ* ϛ. ℵ[c]D[b]. 37. 47. LP. ‖ post *ε. τῃ σῃ γνωσει* ABℵ*DFG. 17. 37. Vulg. Memph. Æg. iii. Goth. Æth. *Iren.* (*Clem.*) | ‡ ante ϛ. ℵ[c]. 47. LP. Syr.Hcl. Arm. | om. Syr.Pst.

12. *εις*] *επι* 47.

— *τους Orig.* iii. 601[b]. | om. FG.

— *και Orig.* iii. *Orig. Int.* ii. 301[e]. | om. FG. Æg. iii.

— *αυτων Orig.* iii. | *ἑαυτων* 17.

13. *βρωμα*] praem. *το* FG. (*κρεα* absque *το Orig.* i. 762[e].)

— *σκανδαλιζῃ* L. | Contra, *Clem.* 170. *Orig.* i.

— *μου* 1°. *Orig.* i. | om. FG. Goth. *Clem. Cypr.* 102.

— *κρεας* ℵ*. (corr.[c])

— *μου* 2°. *Orig.* i. in Prov. (Mai 18.) *Clem.* | om. D*(add.[b])FG. *Cypr.*

1. *ουκ ειμι ελευθερος* ante *ουκ ειμι αποστολος* ABℵ. 17. 37. P. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iv. 266[b]. *Tert.* de Pud. 14. | ‡ post ϛ. DFG. 47. KsL. *Fuld.* Syr.Hcl. Æg. iii. *sic.* Goth.

— *ουχι Orig.* iv. | *ου* (vid. seq.) FG.

— *Ιησουν*] † add. *χριστον* ϛ. D. 37. 47. KsLP. Syrr.Pst.&Hcl.* Memph. Goth. Arm. | praem. FG. Vulg. *Cl. Tert.* de Pud. | om. ABℵ. *Am. Tol. Harl.* Syr.Hcl.*txt.* Theb. Æth. *Orig.* iv. *Tert.* adv. Prax. 15. (*ουχι* | . . . . ? om. *χν̄* 17.)

— *υμεις Elz. Orig.* iv. | *ἡμεις St.* 3 & 4.

2. om. ver. A.

— *αλλοις Orig.* iv. 431[b]. | *αλλοι* 17.

— *μου της* Bℵ. 17. P. *Orig.* iv. | ‡ *της εμης* ϛ. DFG. 47. rel.

— *αποστολης Orig.* iv. | *επιστολης* 37. Æg. iii. Münter.

— *εν κυριῳ Orig.* iv. | om. D*. *Tol.* Goth.

10. idolo *Am.* | 12. Christum *Cl.*
1. Christum Jesum *Cl.* | 2. et si aliis *Cl.*

A B ℵ [C] D FG. 17. 37. 47. KLP.

τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσίν ‡ ἐστιν αὕτη·″ 4 μὴ οὐκ ἔχομεν
ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πιεῖν; 5 μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν
ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστο-
λοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου καὶ Κηφᾶς; 6 ἢ μόνος
§ C. ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν † μὴ § ἐργάζε-
σθαι; 7 τίς στρατεύεται ἰδίοις ὀψωνίοις ποτέ; τίς
φυτεύει ἀμπελῶνα, καὶ ‡ τὸν καρπὸν″ αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει;
[ἢ] τίς ποιμαίνει ποίμνην, καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς
ποίμνης οὐκ ἐσθίει; 8 μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ;
‡ ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει;″ 9 ἐν γὰρ τῷ ‡ Μωυ-
[h] Deut. 25:4. 1 Tim. 5:18. σέως″ νόμῳ γέγραπται,[h] Οὐ ‡ κημώσεις″ βοῦν ἀλοῶντα.
¶ Goth. μὴ τῶν βοῶν ¶ μέλει τῷ θεῷ; 10 ἢ δι' ἡμᾶς πάντως
λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι ‡ ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι″
ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν ‡ ἐπ' ἐλπίδι τοῦ
[i] Rom. 15:27. μετέχειν.″ 11 [i] εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν,
μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν; 12 εἰ ἄλλοι
τῆς ‡ ὑμῶν ἐξουσίας″ μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς;
ἀλλ' οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα

interrogant haec est. 4 Num-
quid non habemus potestatem
manducandi et bibendi? 5 Num-
quid non habemus potestatem
sororem mulierem circumdu-
cendi, sicut et ceteri apostoli
et fratres domini et Cephas?
6 Aut solus ego et Barnabas
non habemus potestatem hoc
operandi? 7 Quis militat suis
stipendiis umquam? Quis
plantat vineam et de fructu
eius non edit? Quis pascet
gregem et de lacte gregis non
manducat? 8 Numquid se-
cundum hominem haec dico,
an et lex haec non dicit?
9 Scriptum est enim in lege
Mosi, Non alligabis os bovi
trituranti. Numquid de bubus
cura est deo, 10 an propter nos
utique dicit? Nam propter nos
scripta sunt, quoniam debet in
spe qui arat arare, et qui tri-
turat in spe fructus percipiendi.
11 Si nos vobis spiritalia semi-
navimus, magnum est si nos
carnalia vestra metamus? 12 Si
alii potestatis vestrae participes
sunt, non potius nos? Sed non
usi sumus hac potestate, sed

3. *εστιν* ante *αυτη* ABℵ. 17. 37. P. | ‡ post ϛ. DFG. 47. KsL. Vulg. Syr.Hel. Memph. (Theb.) Arm. [Syr. Pst. Goth.]

4. *εχομεν Clem.* 169. 170. 606. *Orig.* Cr. Cor. 109. | *εχωμεν* L.

— *πιειν Clem.* 169. 170. 607. *Orig.* Cr. | *πιν* ℵ*D*FG. | *ποιειν* 37*.

5. *εχομεν Orig.* Cr. 109. 122. | *εχωμεν* L. *Clem.* 535. 607.

— *αδελφην γυναικα* hoc ord. *Am. Tol. Fuld. Demid. Harl. Clem.* 535. 607. *Orig.* Cr. *bis.* | *γυναικας* FG. *Clem.* 169. (vid. *Tert.* de Monog. 8. de ex. cast. 8. de pud. 14.) *Hil.* 327^{a}.

— *οἱ αδελ. Clem.* 607. *Orig.* Cr. *bis.* | om. *οἱ* K.

— *και* ante Κηφ.] om. F*. (add. *supra.*)

6. *εξουσιαν*] † add. *του* ϛ. D^{c}. 37. 47. KsL. | om. ABℵD*FG. 17. P. *Orig.* Cr. Cor. 109. ‖ antea *εχωμεν* L.

7. *τον καρπον* ABℵ*C*D*FG. 17. P. *Tol. Harl.* Theb. Goth. Æth. *ut vid.* *Orig.* Cr. Cor. 167. | ‡ *εκ του καρπου* ϛ. ℵ^{c}(C^{3})D^{b}. 37. 47. KsL. Vulg. Syrr. Pst.&Hel. Memph. Arm. | *εκ των καρπων* ? C^{3}.

— *εσθιει*] add. *και πινει* DFG. | om. *Orig.* Cr. Cor.

— *η τις* AℵC*. 17. 37. 47. KsLP. Syr.Pst. Memph. (Æth.) | om. *η* BC^{2} *ut vid.* DFG. Vulg. Syr.Hel. Theb. Goth. Arm.

7. *της ποιμνης* Vulg. rel. *Orig.* Cr. Cor. | *αυτης* D*FG. Theb. Æth.

8. *λαλω* Syr.Hel. Memph. Arm. | *λεγω* DFG. Vulg. Syr.Pst. Theb. Goth.

— *η και ὁ νομος ταυτα ου λεγει* ABℵCD. Vulg. Syr.Hel. Memph. *Marcion* (Epiph. 355. *ει και*). *ὁ νομ. Μωυσεως* (320.) *Orig.* i. 388^{e}. [17 n.l.] | *η ει και ὁ νομος ταυτα λεγει* FG. (Syr.Pst.) (Goth.) Arm. | ‡ *η ουχι και ὁ νομος ταυτα λεγει* ϛ. 37. 47. KsLP. Theb. [Æth.]

9. *εν γαρ τῳ Μω. νομῳ γεγραπται* ABℵC. rel. Vulg. Arm. (Æth.) *Orig.* i. 388^{e}. *Marcion ἀντὶ γὰρ του Εν τῳ νομῳ, λέγει, Εν τῳ Μωυσεως νομῳ* Epiph. (*εν τῳ νομῳ γεγρ. Orig.* i. 541^{c}.) | *γεγραπται γαρ* DFG. *Orig.* i. 170. (*γαρ* repudiavit D^{b}.)

— *Μωυσεως* BℵC. 17. 47. KLP. *Marcion* | ‡ *Μωσεως* ϛ. A. 37. *Orig.* i. 388^{e}.

— *κημωσεις* B* *Rl. Mai.* D*FG. (obligabis *Tert.* adv. Marc. v. 7. obturabis *Orig. Int.* ii. 242^{a}. iv. 672^{b}. infrenabis *Orig. Int.* ii. 421^{d}.) | ‡ *φιμωσεις* ϛ. AB^{2} *Rl Mai.* ℵCD^{b}. 17. 37. 47. KL (P *-σης*). *Orig.* i. 170. 388^{e}. 541^{c}. Cr. Cor. 168. (vid. Deut. et 1 Tim.) (*φημωσεις* 37. 47.)

9. *των βοων*] praem. *περι* DFG. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Goth. *Orig. Int.* i. 85^{c}. iv. 672^{b}. [Syr.Hel. hiat.] | om. *Marcion Orig.* i. *ter.* et 605^{c}. *Eus.* D.E. 72^{a}. 323^{d}. 326^{b}.

10. *ἡμας* 1^{0}. *Orig.* i. 170. 388^{e}. 541^{d}. *Eus.* D.E. 72^{a}. 326^{c} cod. *Tert.* adv. Marc. v. 7. *Orig. Int.* i. 85^{c}. | *ὑμας* 37*. *Eus.* D.E. 326^{c}. ed. (om. Syr.Pst.) ‖ (om. *δι' ἡμ. παντως λεγει* 47.)

— *οφειλει επ' ελπιδι ὁ αροτριων* ABℵ*C. 17. 37. P. Vulg. (Memph. Theb.) *Orig.* i. 170 541^{d} Cr. Cor. 170. *Eus.* D.E. 72^{a}. (*οφ. ὁ αροτρ. επ' ελπ. Eus.* D.E. 326^{c}.) | *οφειλει ὁ εφ' ελπ. αροτρ. οφειλει* FG. | ‡ *επ' ελπιδι οφειλει ὁ αροτριων* ϛ. ℵ^{c}D^{b}. 47. KsL. Syr.Pst. (Arm.) *Orig. Int.* i. [Syr.Hel. hiat.] *επ' ελπ. ὁ αροτρ. οφειλ.* D^{c}. | *ὁ επ' ελπ. αροτρ. οφειλ.* D*. [Æth.]

— *επ' ελπιδι του μετεχειν* ABℵ*C. 17. P. Vulg. Syrr.(Pst.)&Hel. Memph. Theb. (Æth.) *Orig.* i. 170. (541^{d}.) *Orig.* Cr. Cor. (om. *του*) (*Orig. Int.* i.) *Eus.* D.E. 72^{a}. 326^{c}. (*εφ'* A.) | *της ελπιδος αυτου μετεχειν* D*FG. (Arm.) | ‡ *της ελπιδος αυτου μετεχειν επ' ελπιδι* ϛ. ℵ^{c}D^{b}. 37. 47. KsL.

5. mul. sor. *Cl.* | 7. fructum *Am.** | 10. utique hoc *Cl.* | 12. quare non potius *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. (Æg. iii.) (Goth.) Arm. Æth.

[k] Num. 18:31. Deut. 18: 1.

στέγομεν, ἵνα μή ‡ τινα ἐγκοπὴν″ δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ
τοῦ χριστοῦ. 13 [k] οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι
* τὰ″ ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ ‡ παρε-
δρεύοντες″ τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται; 14 οὕτως
καὶ ὁ κύριος διέταξεν τοῖς τὸ εὐαγγελίον καταγγέλ-
λουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν· 15 ἐγὼ δὲ ‡ οὐ κέχρη-
μαι οὐδενὶ″ τούτων· οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα, ἵνα οὕτως
γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν, ἢ
τὸ καύχημά μου ‡ οὐδεὶς″ ‡ κενώσει.″ 16 ἐὰν γὰρ εὐαγ-
¶ Æg. iii. γελίζωμαι,¶ οὐκ ἔστιν μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι
ἐπίκειται· οὐαὶ ‡ γὰρ″ μοί ἐστιν, ἐὰν μὴ ‡ εὐαγγελίσω-
μαι.″ 17 εἰ γὰρ ἑκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ
18. μοί ἐστιν δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. 18 τίς οὖν ‡ μού″
ἐστιν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω
τὸ εὐαγγέλιον †, εἰς τὸ μὴ καταχρήσὰσθαι τῇ ἐξουσίᾳ
μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. 19 ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων,
§ Goth. πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα,§ ἵνα τοὺς πλείονας κερδή-
σω· 20 καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα

omnia sustinemus ne quod offendiculum demus evangelio Christi.
13 Nescitis quoniam qui in sacrario operantur quae de sacrario sunt edunt? qui altario deserviunt, cum altario participantur?
14 Ita et dominus ordinavit his qui evangelium adnuntiant de evangelio vivere:
15 ego autem nullo horum usus sum. Non scripsi autem haec ut ita fiant in me: bonum est enim mihi magis mori quam ut gloriam meam quis evacuet.
16 Nam si evangelizavero, non est mihi gloria: necessitas enim mihi incumbit: vae enim mihi est si non evangelizavero.
17 Si enim volens hoc ago, mercedem habeo; si autem invitus, dispensatio mihi credita est.
18 Quae est ergo merces mea? ut evangelium praedicans sine sumptu ponam evangelium, ut non abutar potestate mea in evangelio.
19 Nam cum liber essem ex omnibus, omnium me servum feci ut plures lucri facerem:
20 et factus sum Iudaeis tamquam Iudaeus, ut Iudaeos lucrarer;

11. *πνευματικα*] add. *και* 37. | om. *Orig.* Cr. Cor. 170.
— *εσπειραμεν*] add. *ου* D*. | om. *Orig.* Cr. Cor.
— *ἡμεις* 2°.] *ἡμων* 37*.
— *θερισομεν* ABℵ. 17*s*. 47. K*s*. | *-σωμεν* CDFG. 37. LP. Vulg.
12. *ει*] *οι* 37*.
— *ὑμων* ante *εξουσιας* ABℵCDFG. 17. 37. 47. P. | ‡ post ϛ. K*s*L. Vulg.
— *ου*] *ουχι* ℵ^{c}.
— *ουκ εχρησαμεθα* *Clem.* 606. *Orig.* Cr. Cor. 109. 122. | *ουκεχρημεθα* A. (*ουκ εχρ.* s. *ου κεχρ.*)
— *ταυτῃ* *Clem.* *Orig.* Cr. *bis.* | *αυτῃ* FG.
— *στεγομεν* *Clem.* | *στεγωμεν* LP.
— *τινα* ante *εγκοπην* AB(ℵ)C. 17. Vulg. | ‡ post ϛ. DFG. (37.) 47. K(L)P. Syr.Hel. (*Orig.* Cr. Cor. 168.) [Syr. Pst.] ‖ *εγκοπην* ABCD^{c}. rel. | *εκκοπην* ℵD*L. *Orig.* | *συνεκκοπην* 37. | om. *τινα* Theb. *Clem.* 607. *Orig. Int.* iii. 840^{d}.
13. *τα εκ του* B*Blc.Mai.* ℵD*FG. Vulg. Memph. Theb. *Æg.* iii. | * om. *τα* ϛ. ACD^{b}. rel. Syrr.Pst.&Hel. Arm. [? Æth.]
— *παρεδρευοντες* ABℵ*CD(FG.) 17. 47. P. *Eus.* in Es. 449^{a}. (*παραδρ.* FG.) | ‡ *προσεδρευοντες* ϛ. ℵ^{c}. 37. K*s*L. (add. id. et post *θυσιαστηριῳ* 37.)
15. *ου κεχρημαι ουδενι* ABℵ*CD*FG. 17. 37. P. Syr.Pst. Memph. Theb. | ‡ *ουδενι εχρησαμην* ϛ. 47. K*s*L Treg. e sil. (Vulg.) Syr.Hel. (Arm.) | *ουκ εχρησαμην ουδενι* ℵ^{c}. | *ουδενι κεχρημαι* D^{b}L*Tf.* e sil.? Æth.
— *μαλλον*] om. 17.
— *ουδεις* Bℵ*D*. 17. Syr.Pst. Theb. | *ουθεις μη* A. | *τις* FG. Vulg. Syr.Hel. Arm. | ‡ *ἱνα τις* ϛ. ℵ^{c}CD^{b}. 37. K*s*LP. Memph.
— *κενωσει* ABℵCDFG. 17. 47*. LP. | ‡ *-σῃ* ϛ. 37. 47^{2}. K*s*. Vulg.
16. *ευαγγελιζωμαι* ABℵC. 17. 37. K*s*. | *-σωμαι* DFG. Vulg. *Orig. Int.* iii. 884^{f}. | *-ζομαι* 47. LP.
— *καυχημα* ABℵ^{a}C. 17. 37. 47. K*s*LP. Vulg. | *χαρις* ℵ*DFG.
— *αναγκη γαρ μοι επικειται* | *αληθειαν γαρ ερω* 17.
— *ουαι γαρ* ABℵ*CDFG. 17. P. Vulg. Memph. Theb. *Orig.* iv. 463 *not.* *Orig. Int.* iii. 884^{f}. | ‡ *ουαι δε* ϛ. ℵ^{c}. 37. 47. K*s*L. Syrr.Pst.&Hel. Arm. Æth.
— *εστιν* Vulg. *Orig.* iv. | *εσται* FG.
— *ευαγγελισωμαι* BCDFG. Vulg. | ‡ *-ζωμαι* ϛ. Aℵ. 17*s*. 47. K*s*. *Orig.* iv. | *-ζομαι* 37. LP.
17. *εχω*] praem. *ουκ* 37. | om. *Orig.* Cr. Cor. 176.
18. *μου εστιν* Aℵ*C. 17. K. (Vulg.) Syr.Pst. Memph. Theb. | ‡ *μοι εστιν* ϛ. Bℵ^{c}. 37. 47. LP. Syr.Hel. (Arm.) | *εσται μοι* D*FG. | *εστιν μοι* D^{c}.
18. *ευαγγελιον*] † add. *του χριστου* ϛ. D^{b}FG. 37. 47. K*s*LP. Syrr.Pst.&Hel. | om. ABℵCD*. 17. Vulg. Memph. Theb. Arm. Æth.
— *καταχρησασθαι*] *καταχρασθαι* A. 17. *Orig.* Cr. Cor. 167.
— *τῃ εξουσιᾳ*] praem. *εν* ℵ*. | *την εξουσιαν* D*FG.
— *μου*] *μοι* F(non G.)
— *ευαγγελιῳ*] add. *μου* D*.
19. *πασιν*] praem. *εν* D*. | om. *Clem.* 607. (802.) *Orig.* iii. 563^{d}. Cr. Eph. 201. *Orig. Int.* iv. 461^{b}.
— *τους πλειονας*] *παντας* Syr.Hel.*txt.* *Clem.* *Orig.* Cr. Eph. [h. C.]
20. *και*] om. D*. 37. Memph. Theb. ? *Orig.* (Gall. xiv. 5.)
— *ὡς* 1^{c}. *Orig.* iv. 166^{d}. Cr. Cor. 177. | om. FG*. *Orig.* i. 387^{b}. 391^{c}. iii. 487^{f}. *Orig. Int.* iii. 16^{a}. *Tert.* adv. Marc. i. 20.
— *Ιουδαιοις ὡς Ιουδαιος* *Orig.* iv. 166^{d}. Cr. Cor. *Orig. Int.* iv. 577^{d}. | *Ιουδαιος Ιουδαιοις* (om. *ὡς*) F(G.) *Orig. Int.* iii. (*Tert.* de pr. haer. 24.)

12. non omnia *Am.** | offendicum *Am.** | 13. operatur *Am.** | et qui altari *Cl.* | altari participant *Cl.* | 14. iis qui *Cl.* | 15. autem scripsi *Cl.*

ABℵCD
FG.
17. 37. 47.
KLP.

Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον,
* μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον,″ ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερ-
δήσω· 21 τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος ‡ θεοῦ″
ἀλλ᾽ ἔννομος ‡ χριστοῦ″, ἵνα ‡ κερδάνω″ * τοὺς″ ἀνό-
μους. 22 ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν † ἀσθενής, ἵνα τοὺς
ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσιν γέγονα † πάντα, ἵνα
πάντως τινὰς σώσω. 23 ‡ πάντα″ δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγ-
γέλιον, ἵνα συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι. 24 οὐκ οἴ-
δατε, ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες πάντες μὲν τρέ-
χουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτως τρέ-
χετε ἵνα καταλάβητε. 25 πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος
πάντα ἐγκρατεύεται· ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν
στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον. 26 ἐγὼ τοίνυν
οὕτως τρέχω ὡς οὐκ ἀδήλως, οὕτως πυκτεύω ὡς οὐκ
ἀέρα δέρων· 27 ‡ ἀλλὰ″ ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ
δουλαγωγῶ, μή πως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος
γένωμαι.

22. [ὡς] ἀσθενής

his qui sub lege sunt quasi sub lege essem, cum ipse non essem sub lege, ut eos qui sub lege erant lucri facerem; 21 his qui sine lege erant tamquam sine lege essem, cum sine lege dei non essem sed in lege essem Christi, ut lucri facerem eos qui sine lege erant: 22 factus sum infirmis infirmus, ut infirmos lucri facerem: omnibus omnia factus sum, ut omnes facerem salvos. 23 Omnia autem facio propter evangelium, ut particeps eius efficiar. 24 Nescitis quod hi qui in stadio currunt omnes quidem currunt, sed unus accipit brabium? Sic currite ut conprehendatis. 25 Omnis autem qui in agone contendit ab omnibus se abstinet; et illi quidem ut corruptibilem coronam accipiant, nos autem incorruptam. 26 Ego igitur sic curro non quasi in incertum, sic pugno non quasi aerem verberans, 27 sed castigo corpus meum et in servitutem redigo, ne forte, cum aliis praedicaverim, ipse reprobus efficiar.

---

20. *τοις ὑπο νομον....κερδησω* (ante *τοις ανομοις*) (*Orig.* iii. 515^{f}. iv. Cr. Cor. 177.) | om. L. ‖ *τοις*] *τους* G.

— *μη ων αυτος ὑπο νομον* ABℵCDFG. 17. P. Vulg. Syr.Hcl. Theb. Goth. Arm. (vid. *Orig.* Cr. Cor. *ἐλεύθερος ὢν ἀπὸ τοῦ εἶναι ὑπὸ νόμον*) | * om. ϛ.? D^{c}. 37. 47. K. Syr.Pst. Memph. Æth. vid. *Orig.* i. 391^{c}. iii. 515^{f}. iv. 166^{d}. | add. sed sub gratia Goth.

21. *θεου* et *χριστου* ABℵCD*FG. 17. 37. P. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Goth. *Orig.* iv. Cr. Cor. 178. | ‡ *θεῳ* et *χριστῳ* ϛ. D^{c}KsL. Theb. Arm. (*Orig.* Cr. Cor. 178.) [Syr.Pst.] | *θεῳ* et *χριστου* 47.

— *αλλ᾽*] *αλλα* 37.

— *κερδανω* ABℵ*CFG. 17. P. | ‡ *κερδησω* ϛ. ℵ^{c}(D.) 37. 47. KsL. *Orig.* (iv.) Cr. Cor. (post *ανομους* D.)

— *τους ανομους* ABℵ*CD. 17. P. *Orig.* iv. Cr. Cor. | * om. *τους* ϛ. ℵ^{c}FG. 37. 47. KsL.

22. *εγενομην* *Orig.* Cr. Cor. 178. 340. | om. 17. ‖ add. *δε και* FG. | om. *Orig.* Cr. Cor. *bis*. *Cypr.* 70.

— *ασθενεσιν* *Orig.* iv. 166^{e}. Cr. Cor. 178. 340. | *ασθενουσιν* DFG.

— *ασθενης*] † praem. *ὡς* ϛ. ℵ^{c}CDFG. 17*s*. 37. 47. KsLP. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. *Orig.* Cr. Cor. *bis*. | om. ABℵ*. Vulg. *Orig. Int.* iii. 16^{a}. iv. 166^{e}. 584^{b}. 671^{a}. *Cypr.* 70.

22. *κερδησω*] *κερδανω* 37. *Orig.* Cr. Cor. *bis*.

— *γεγονα* *Orig.* Cr. Cor. 179. | *εγενομην* FG. *Clem.* 656. | (*γεγωνα* P.)

— *παντα*] † praem. *τα* ϛ. D^{b}. 17*s*. 37. 47. KsLP. *Orig.* iii. 294^{e}. Cr. Cor. 179. | om. ABℵCD*FG. *Clem.* 656. *Orig.* iv. 35^{a}.

— *παντως τινας*] *παντας* DFG. Vulg. | *τους παντας* 17. *Clem. Orig.* iii. | *παντα* *Orig.* iv. | *παντας η τινας* *Orig.* Cr. Cor. 179.

23. *παντα* ABℵCDFG. 17. 37. P. Vulg. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig.* Cr. Cor. 180. | ‡ *τουτο* ϛ. 47. KsL. Syrr. Pst.&Hcl. Goth.

— *ευαγγελιον*] add. *μου* 37. | om. *Orig.* Cr. Cor.

— *γενομαι* LP.

24. *οὑτως*] praem. *εγω δε λεγω ὑμιν* FG. | om. rel. *Iren.* 283. *Cypr.* 17. 351.

— *καταλαβητε*] *-βοιτε* 37*. (*-λαμβηται* F^{2}.)

25. *ουν*] om. K. Syr.Hcl. (habet*.) Arm. *Iren.* 283. *Clem.* 558. [Syr.Pst.] (et illi quidem Vulg. *Orig. Int.* ii. 170^{f}. *Theonas* Routh. iii. 441.)

26. *πυκτευω* *Orig.* i. 307^{f}. | *ποικτευω* LP. | *πυκευω* Syr.Hcl.mg.*Gr.*

27. *αλλα* B. 37 *Scr.* | ‡ *αλλ᾽* ϛ. rel. *Orig.* i. 759^{a}.

— *ὑπωπιαζω* ABℵCD*. 17. 37^{2}. 47. *Orig.* (i. 616^{a}. 759^{a}.) iv. 463 *not.* *Eus.* in Ps. 103^{a}. *sic.* | *ὑποπιαζω* FGKLP. | *ὑπωπιεζω* D^{c}. | *ὑποπιεζω* 37*. *Clem.* 558. (*Hipp.* in Prov. Mai vii. 2. 73.) *Eus.* in Ps. 167^{d}.

— *σωμα* *Iren.* 283. *Clem. Hipp.* in Prov. *Orig.* i. 759^{a}. iv. *Orig. Int.* ii. 177^{e}. 187^{f}. 279^{c}. iii. 897^{b}. 904^{a}. iv. 458^{b}. 459^{c}. 539^{e}. 587^{c}. 605^{c}. *Eus.* in Ps. *bis*. | *στομα* FG *Gr.*

— *δουλαγωγω* *Elz.* *Orig.* iv. *Eus.* in Ps. *bis*. | *-γαγω* *St.* 3. C.

— *γενωμαι* *Iren.* *Orig.* iv. *Orig. Int.* ii. iii. 897^{b}. iv. 5^{ies}. *Eus.* in Ps. *bis*. | *-ομαι* LP.

1. *γαρ* ABℵ*CDFG. 17. P. Vulg. Memph. Theb. *Marcion* ap. Epiph. (pp. 320 & 357.) *Iren.* 264. *Clem.* 896. *Orig.* iv. 143^{e}. *Cypr.* 157. 277. | ‡ *δε* ϛ. ℵ^{c}. 37. 47. KsL. Syrr.Pst.&Hcl. (Æth.) | om. Goth. Arm.

2. *Μωυσην* BCFG. 17. 37. 47. KLP. Syr.Hcl.mg.*Gr.* *Orig.* i. 541^{e}. iv. 143^{e}. | ‡ *Μωσην* ϛ. AℵD. (*Iren.* 264.)

— *εβαπτισαντο* B. 37. 47. KLP. *Orig.* i. iv. | *εβαπτισθησαν* AℵCDFG. 17.

20, 21. iis qui *bis Cl.* | 24. ii qui *Cl.* | ut *odd* omnes *Am.mg.* | 26. verberant *Am.*

Vulg. X. Syrr. P. H. Memph. Theb. (Goth.) Arm. Æth.

32 [1] Οὐ θέλω ‡γὰρ″ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ
πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν καὶ
πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διῆλθον, [2] καὶ πάντες εἰς
2. ἐβαπτίσθησαν τὸν ‡Μωυσῆν″ ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ
θαλάσσῃ, [3] καὶ πάντες τὸ αὐτὸ ‡πνευματικὸν βρῶμα″
ἔφαγον, [4] καὶ πάντες τὸ αὐτὸ ‡πνευματικὸν ἔπιον πό-
¶ Goth. μα″,¶ (ἔπινον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας,
‡ἡ πέτρα δὲ″ ἦν ὁ χριστός)· [5] ἀλλ᾽ οὐκ ἐν τοῖς πλείο-
σιν αὐτῶν ‡ηὐδόκησεν″ ὁ θεός· κατεστρώθησαν γὰρ
ἐν τῇ ἐρήμῳ. [6] ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς
τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς κἀκεῖνοι
ἐπεθύμησαν. [7] μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθώς
l Ex. 32:6. τινες αὐτῶν, ‡ὥσπερ″ γέγραπται,[l] Ἐκάθισεν ὁ λαὸς
m Num. 25:1, 9. φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν. [8] [m] μηδὲ
πορνεύωμεν, καθώς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν, καὶ ‡ἔπε-
σαν″ †μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες. [9] μηδὲ ἐκπειρά-
9. χριστόν. ζωμεν τὸν ‡κύριον″, καθὼς †τινες αὐτῶν ἐπείρασαν,[n]
n Num. 21:5.

[1] Nolo enim vos ignorare, fratres, quoniam patres nostri omnes sub nube fuerunt et omnes mare transierunt, [2] et omnes in Mose baptizati sunt in nube et in mari, [3] et omnes eandem escam spiritalem manducaverunt [4] et omnes eundem potum spiritalem biberunt: bibebant autem de spiritali consequenti eos petra, petra autem erat Christus: [5] sed non in pluribus eorum beneplacitum est deo, nam prostrati sunt in deserto. [6] Haec autem in figura facta sunt nostri, ut non simus concupiscentes mala, sicut et illi concupierunt. [7] Neque idololatrae efficiamini, sicut quidam ex ipsis; quemadmodum scriptum est, Sedit populus manducare et bibere, et surrexerunt ludere. [8] Neque fornicemur, sicut quidam ex ipsis fornicati sunt et ceciderunt una die XXIII. [9] Neque temptemus Christum, sicut quidam eorum

2. *νεφελῃ .... θαλασσῃ* *Iren.* *Orig.* i. iv. *Cypr.* 157. | *θαλ.... νεφ.* FG.

3. *το αυτο* Bℵ^{c}C^{2}DFG. rel. Vulg. *Marcion* ap. Epiph. (pp. 320 & 357.) *Iren.* 264. *Orig.* i. 541^{e}. iii. 715^{c}. iv. 143^{e}. *Orig. Int.* ii. 144^{c}. 169^{e}. 224^{a}. 289^{f}. | om. ℵ*. | om. *αυτο* AC* ut vid. Æth.

— *πνευματικον βρωμα εφαγον* Bℵ*C^{2}P. | *πνευματ. εφαγ. βρωμα* A. 17. *Marcion.* | ‡ *βρωμα πνευμ. εφαγ.* ς. ℵ^{c}(? C*)DFG. 37. 47. KsL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. *Iren.* *Orig.* i. iii. iv. *Orig. Int.* ii. 144^{c}. 224^{a}. 289^{f}. [Theb. Æth.]

4. *αυτο* *Marcion* *Iren.* 264. *Orig.* i. 541^{e}. iii. 715^{c}. *Orig. Int.* ii. 144^{c}. 169^{e}. 224^{a}. 289^{f}. | om. A. Æth. *Orig.* iv. 144^{a}.

— *πνευματικον επιον πομα* ABℵC. 17. P. *Marcion.* *Orig.* i. (iv. *επινον*) *Orig. Int.* ii. 169^{e}. | ‡ *πομα πνευμ. επιον* ς. (D)FG. 37. 47. KsL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. *Iren.* *Orig.* iii. *Orig. Int.* ii. *ter.* (*επιαν* D*.) [Theb. Æth.]

— *απολουθουσης* G (non F.)

— *ἡ πετρα δε* BℵD*. *Orig.* i. 541^{e}. iii. 229^{a}. 251^{d}. iv. ap. Gall. xiv. 69. *Eus.* Ecl. Pr. 46. in Es. 541^{b}. in Ps. 60^{b}. 63^{e}. 101^{b}. 468^{e}. | *πετρα δε* FG. | ‡ *ἡ δε πετρα* ς. ACD^{b}. 17. 37. 47. KsLP. *Marcion.* *Orig.* i. 170. iii. 297^{c}. 715^{c}. ap. Euth. i. 291. Gall. xiv. 72. *Syn. Ant.* Routh. iii. 299. *Eus.* c. Mcl. 93^{d}. in Es. 550^{c}. Theoph. (Mai 124.) (*επει πετρα ην* *Orig.* ii. 626^{f}.) ‖ (seq. *ην*] *ειν* P.)

5. *ηυδοκησεν* AB*C. *Marcion.* *Clem.* 896. | ‡ *ευδοκ.* ς. B^{2}ℵDFG. rel. *Orig.* Cr. Cor. 187.

6. *κακεινοι* *Marcion* 321. *Orig.* Cr. Cor. 189. | *και κεινοι* sic FG. *και εκεινοι* *Marcion* 357.

7. *μηδε ειδωλολατραι γινεσθε* *Marcion.* *Iren.* 265. | *μηδειδωλολατρας γινεσθαι* FG. Arm. | (*οιδωλολατραι* 37.)

— *καθως*] add. *και* D*. Syr.Pst. | om. rel. D^{b}. *Marcion.* *Iren.*

— *τινες αυτων ὡσπερ* (s. *ὡς*) *Iren.* | om. FG.

— *αυτων*] praem. *εξ* A. Vulg. | om. *Iren.*

— *ὡσπερ* ABℵD^{c}. 37. 47. L. Syr.Hcl. ut vid. | ‡ *ὡς* ς. CD*KsP. *Marcion* 320. 358. | *καθως* 17. *Marcion* 357.

— *πιειν* *Marcion.* | *πειν* D*FG. | *πιν* ℵ.

— *ανεστησαν* *Marcion.* *Iren.* 264. *Clem.* 155. | *ανεστη* FG.

8. *πορνευωμεν* ABℵD**. 47. *Iren.* 265. | *πορνευσωμεν* 17. 37. | *εκπορνευωμεν* D*FG. | *πορνευομεν* KLP.

8. *επορνευσαν*] *εξεπορνευσαν* D*FG. (*vid.* LXX.)

— *επεσαν* ABℵCD*FG. 17. 37. P. | ‡ *επεσον* ς. D^{c}. 47^{2}. KsL. | *επεσεν* 47*.

— *μιᾳ*] † praem. *εν* ς. Aℵ^{c}CD^{b}. 17*s*. 37. 47. KsLP. | om. Bℵ*D*FG. Vulg. *Iren.*

— *εικοσιτρεις* Syrr.Pst.&Hcl.mg. | *εικοσιτεσσαρες* 37. *Tol.* Syr.Hcl.*txt.* Arm. vicies centum Æth.

— *χιλιαδας* FG.

9. *εκπειραζωμεν* *Marcion.* *Syn. Ant.* Routh iii. 299. | (-*ζομεν* KP.) | *εκπιρασωμεν* FG. | *πειραζωμεν* 17.

— *κυριον* BℵC. 17. P. Syr.Hcl.mg. Memph. *cod.* Arm. Æth. *Syn. Ant.* | ‡ *χριστον* ς. DFG. 37. 47. KL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.txt. Memph. ed. Theb. *Iren.* 265. *Marcion* (ὁ δὲ Μαρκίων ἀντὶ τοῦ κύριον, χριστὸν ἐποίησεν. *Epiph.* 358.) | *θεον* A.

— *καθως*] † add. *και* ς. D^{c}. 47. KsL. Syr.Pst. | om. ABℵCD*FG. 17. 37. P. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. *Iren.* *Syn. Ant.* [Æth.]

— *αυτων* *Iren.* | om. ℵ*. (add.^{c}) | *αυτὸν* sic L. *Syn. Ant.* (*αυτω* A.)

— *επειρασαν* ABD^{c}. 47. KsL. | *εξεπειρ.* ℵCD*FG. 17. 37. P. *Syn. Ant.*

6. concupisc. malorum *Cl.*

A B ℵ C D[H] F G. 17. 37. 47. KLP.
10. γογγύζωμεν
— καθώς
11. συνέβαινον

καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων ‡ ἀπώλλυντο″. 10 μηδὲ γογγύζετε,
‡ καθάπερ″ † τινὲς αὐτῶν ἐγόγγυσαν, καὶ ἀπώλοντο
ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. 11 ταῦτα δὲ † ‡ τυπίκως″ ‡ συνέ-
βαινεν″ ἐκείνοις, ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς
οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων ‡ κατήντηκεν.″ 12 ὥστε ὁ δο-
κῶν ἑστάναι βλεπέτω μὴ πέσῃ. 13 πειρασμὸς ὑμᾶς
οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὃς
οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ
ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν, τοῦ δύ-
νασθαι † ὑπενεγκεῖν.

§ Goth.

33 14 Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδω-
λολατρείας. 15 ὡς § φρονίμοις λέγω, κρίνατε ὑμεῖς ὅ
φημι. 16 τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ
κοινωνία ‡ ἐστιν τοῦ αἵματος τοῦ χριστοῦ,″ τὸν ἄρτον
ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ
ἐστιν; 17 ὅτι εἷς ἄρτος ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ
γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν. 18 βλέπετε

temptaverunt et a serpentibus
perierunt. 10 Neque murmura-
veritis, sicut quidam eorum
murmuraverunt et perierunt ab
exterminatore. 11 Haec autem
omnia in figura contingebant
illis, scripta sunt autem ad cor-
reptionem nostram, in quos
fines saeculorum devenerunt.
12 Itaque qui se existimat stare,
videat ne cadat. 13 Temptatio
vos non adprehendat nisi hu-
mana. Fidelis autem deus
est, qui non patietur vos temp-
tari super id quod potestis, sed
faciet cum temptatione etiam
proventum, ut possitis sustinere.
14 Propter quod, carissimi
mihi, fugite ab idolorum cul-
tura. 15 Ut prudentibus loquor:
vos iudicate quod dico. 16 Ca-
lix benedictionis cui benedici-
mus nonne communicatio san-
guinis Christi est? Et panis
quem frangimus nonne partici-
patio corporis domini est?
17 Quoniam unus panis, unum
corpus multi sumus, omnesque
de uno pane participamur.

---

9. απωλλυντο A *ut vid.* Bℵ. | ‡ απωλοντο ϛ. CDFG. 17*s*. 37. 47*s*. K*s*LP. (perierunt *Iren.* 265.)

10. γογγυζετε ABC. 37. 47*s*. KLP. vv. *Iren.* 265 *Orig. Int.* ii. 153ᵃ. (-ζητε *Eus.* in Ps. 272ᵃ.) | -ζωμεν ℵDFG. 17. Arm. *Orig.* Cr. Cor. 51.

— καθαπερ Bℵ P. *Orig.* Cr. Cor. | ‡ καθως ϛ. ACD. rel. *Eus.* in Ps. ‖ † add. και ϛ. 47. K*s*L. | om. ABℵCDFG. 17. 37. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. *Iren. Orig.* Cr. *Orig. Int.* ii. *Eus.* in Ps. [Æth.]

— απωλοντο *Orig.* Cr. *Eus.* in Ps. (perierunt *Iren.*) | απωλλυντο A.

— ολοθρευτου] ολεθρευτου D*. | ολεθρου FG.

11. ταυτα δε] † add. παντα ϛ. C. 37. 47. K*s*LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Iren.* 265. (*Orig.* i. 536ᶠ.) *Orig. Int.* ii. (263ᵇ.) (289ᵃ.) 407ᵈ. (427ᵈ.) iii. 399ᵃ. | om. AB. 17. Theb. *Marcion. Hipp.* in Dan. (275.) *Orig.* i. 170. ap. Mai ii. 227. *Tert.* adv. Marc. v. 7. *Orig. Int.* iii. 63ᵇ. (om. δε *Orig.* i. 536ᶠ. και ταυτα *Orig.* ap. Mai ii. 227.) | παντα δε ταυτα ℵDFG. *Iren.* 244. *Orig. Int.* ii. (486ᵉ.)

— τυπικως ABℵC. 17. 47. KP. Syr.Hcl.mg. *Marcion. Hipp. Orig.* i. *bis.* iv. 8ᵉ. *Orig.* ap. Mai *Eus.* Pasc. 209. | ‡ τυποι ϛ. DFG. 37. L. Syrr.Pst.&Hcl. txt. Memph. Theb. | in figura Vulg. Arm. *Iren.* bis. *Orig. Int.* ii. *ter.* iii. figuraliter *Orig. Int.* ii. 427ᵈ. 486ᵉ. iii. 399ᵃ. | om. Æth.

11. συνεβαινεν Bℵ C. 17. 47. KP. *Marcion. Hipp. Orig.* i. *bis.* iv. 9ᵃ. ap. Mai. | ‡ -νον ϛ. ADFG. 37. L.

— προς] εις ℵ*. (corr.ᶜ)

— κατηντηκεν BℵD*FG. *Hipp.* Phil. v. 8. (112.) *Orig.* i. 170. Cr. Cor. 127. | ‡ -τησεν ϛ. ACDᶜ. 17*s*. 37. 47. K*s*L. *Orig.* i. 536ᶠ. iii. 196ᵃ. iv. 257ᵇ. | -τησαν P. *Hipp.* in Dan.

12. πεσει P.

13. ὑμας 1⁰. *Orig.* i. 256ᵉ. *Orig. Int.* i. 139ᵈ. iv. 603ᵃ. | ἡμας 37.

— ουκ ειληφεν *Orig.* i. (ηλειφεν A.) | ου καταλαβη FG.

— εασει *Orig.* i. 257ᵃ. ii. 798ᵇ. | αφησει DFG.

— ὑμας post πειρασθηναι B. 37. | ante AℵCD. rel. *Orig.* i. (ii.) *Orig. Int.* i. 139ᵈ. 140ᵇ. iv. *Cypr.* 326. (ἡμας *Orig.* ii.)

— ὑπερ ὁ] add. ου FG. | om. *Orig.* i. ii.

— δυνασθε] add. ὑπενεγκειν FG. | om. *Orig.* i.

— και την εκβ. *Orig.* i. | om. και 17.

13. ὑπενεγκειν] † praem. ὑμας ϛ. ℵᶜ. 37. K*s*. | add. Dᶜ. | om. ABℵ*CD*FG. 17. 47. LP. (Vulg.) Arm. *Orig.* i. (επενεγκειν K.)

14. φευγετε] φευετε L.

15. φρονιμοις] add. ὑμιν D. (Memph.) (Theb.)

— κρινατε] κρινεται F(non G.)

— ὑμεις ὁ] ουν tantum D*. | ὑμας ὁ ℵ*. (corr.ᵃ)

16. ευλογιας *Iren.* 209. | ευχαριστιας FG. Syr.Pst.

— ευλογουμεν] ηυλογ. D*.

— κοινωνια] -νιας ℵ*. (corr.ᵃ)

— εστιν 1⁰. ante του αἱμ. του χριστου ABP. Syr.Pst. Memph. Theb. | ‡ post ϛ. ℵCDFG. 17. 37. 47. K*s*L. Vulg. Syr.Hcl. Goth. | (sanguinis est Christi *Iren.* 209.)

— εστιν 2⁰. post του σωμ. του χριστου BℵCDFG. 17. 37. 47. K*s*LP. Vulg. Syr.Hcl. Goth. | ante A. Syr.Pst. Memph. [Theb.]

— του χριστου 2⁰. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | του κυριου D*FG. Vulg. Goth. *bis.* (in primo loco Syr.Hcl.mg.)

---

13. non *supra Am.* | supra *Cl.* | cum tent. etiam *Cl.* | 15. vos ipsi *Cl.* | 17. omnes qui *Cl.* | participamus *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. Theb. [Goth.] Arm. Æth.
18. οὐχ οἱ
° Deut. 32:17.
20. [τὰ ἔθνη]
p Deut. 32:21.
§ H.
q cap. 6:12.
r Phil. 2:4.
s Psa. 24(23):1.

τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχὶ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυ-
σίας, κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσίν, 19 τί οὖν φημι;
ὅτι ‡ εἰδωλόθυτον" τί ἐστιν; ἢ ὅτι ‡ εἴδωλον" τί ἐστιν;
20 ἀλλ᾽ ὅτι ° ἃ ‡ θύουσιν" τὰ ἔθνη, δαιμονίοις ‡ καὶ οὐ θεῷ
θύουσιν," οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων
γίνεσθαι. 21 οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ
ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέζης κυρίου με-
τέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων. 22 p ἢ παραζηλοῦμεν
τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ § ἐσμεν; 23 q πάντα
† ἔξεστιν, ἀλλ᾽ οὐ πάντα συμφέρει· πάντα † ἔξεστιν,
ἀλλ᾽ οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. 24 r μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω,
ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου †. 25 πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλού-
μενον ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν·
26 s τοῦ ‡ κυρίου γὰρ" ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς.
27 εἴ † τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων καὶ θέλετε πορεύε-
σθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε, μηδὲν ἀνα-
κρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν· 28 ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ,

18 Videte Israhel secundum
carnem: nonne qui edunt ho-
stias participes sunt altaris?
19 Quid ergo dico? quod idolis
immolatum sit aliquid? aut
quod idolum sit aliquid? 20 Sed
quae immolant gentes daemo-
niis immolant et non deo: nolo
autem vos socios fieri daemo-
niorum. 21 Non potestis cali-
cem domini bibere et calicem
daemoniorum, non potestis
mensae domini participes esse
et mensae daemoniorum. 22 An
aemulemur dominum? num-
quid fortiores illo sumus?
23 Omnia licent, sed non omnia
expediunt: omnia licent, sed
non omnia aedificant. 24 Nemo
quod suum est quaerat, sed
quod alterius. 25 Omne quod
in macello venit manducate,
nihil interrogantes propter con-
scientiam. 26 Domini est terra
et plenitudo eius. 27 Si quis vo-
cat vos infidelium et vultis ire,
omne quod vobis adponitur
manducate, nihil interrogantes
propter conscientiam: 28 si quis

17. *αρτου*] add. *και του ἑνος ποτηριου* (D)FG. (Goth.) *Tol. Harl. Dem.* | om. *Orig.* Cr. Cor. 182. (om. *ἑνος* D.) | *αρτου* post *ἑνος* G*.
18. *ουχι* B$\aleph^c$$D^c$. 37. 47. KsLP. | *ουχ* A$\aleph$*CD*FG. 17.
— *εσθιοντες*] *εσθοντες* D*.
19. *ὁτι ειδωλοθυτον τι εστιν, η ὁτι ειδωλον τι εστιν* B$\aleph^a$$C^2$. 37. P. Vulg. Memph. Theb. Arm. (Æth.) | *ὁτι ειδολοθυτον εστιν τι, ουχ ὁτι ειδωλον εστιν τι* D. (*εστιν τι* 1°.] *τι εστιν* D^c. non sic 2°.) | ‡ *ὁτι ειδωλον τι εστιν; η ὁτι ειδωλοθυτον τι εστιν* ϛ. 47. KsL. Syrr. Pst.&Hcl. Goth. | *ὁτι ειδωλοθυτον τι εστιν* tantum A($\aleph$*)C*. (om. *τι* $\aleph$*.) | *ὁτι ειδωλον τ. εστ.* 17. | *ὁτι ἱεροθυτον τι εστιν η ειδωλοθυτον τι εστιν Marcion.* (*προσέθετο δὲ ὁ Μαρκίων, τὸ ἱερόθυτον Epiph.* 358). | *ὁτι ιδωλοθυτον εστιν τι, ουχ ὁτι ιδωλοθυτον εστιν τι* FG.
20. *αλλ᾽ ὁτι ἁ Marcion.* | *ἁ δε* D. | *αλλα ἁ* FG.
— *θυουσιν* 1°. AB$\aleph$CDFG. 17. 37. P. *Marcion. Eus.* P.E. 161^d. | ‡ *θυει* ϛ. 47. Ks(L *τα εθνη ἁ θυει*).
— *τα εθνη* A$\aleph$C. 17 *sic.* 37. 47. Ks(L. ante *ἁ θυει*)P. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. *Orig. Int.* ii. 335^b. | om. BDFG. *Marcion. Eus.* P.E. *Tert.* de spec. 13. (vid. Deut.)
20. *θυουσιν* 2°. AB$\aleph$CDFG. 17. 37. P. *Eus.* P.E. | ‡ *θυει* ϛ. 47. KsL. ‖ (post *και ου θεῳ* AB$\aleph$C. 17. 37. P. *Orig. Int.* ii. *Eus.* | ‡ ante ϛ. DFG. (47.) (KL.) Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Goth. | om. *Marcion.* ‖ mox *ουχ* F (non G.) et ver. 21 *bis.*
— *κοινωνους των δαιμονιων* AB$\aleph$$CD^b$. rel. Vulg. *Clem.* 168. (om. *των*) *Orig.* i. 760^c. | *δαιμονιων κοινωνους* D*FG. Goth.
— *γινεσθαι Clem.* | *γιγνεσθαι Orig.* i. | *γενεσθαι* B*Btly.* (*γειν.* B**Mai. Alf.* *γιν.*² *Mai.* *γεν.*² *Alf.*) | *ειναι* FG.
21. *δαιμονιων bis.* (2°. *Orig.* i. 301^b. $760^{c.d.}$) | *δαιμονων* bis. K. (2°. *Hom. Clem.* vii. 4. 8. ix. 23. *Orig.* i. 760^c.) | 1°. *δαιμονιον* CF*.
— *ου δυν. τραπεζ....τραπ. δαιμ. Orig.* i. 301^b. 760^c. *Orig. Int.* ii. 301^e. *Cypr.* 18. | om. 37.
23. *παντα* 1°....*συμφερει Clem.* 529. 588. *Orig. Int.* i. 93^a. | om. 17.
— *εξεστιν* 1°.] add. *μηδεις το ἑαυτου* G*.
— *παντα* 2°...*οικοδομει Clem. bis. Orig. Int.* i. *Cypr.* 176. 326. | om. FGP.
— *παντα* bis.] † add. *μοι* bis. ϛ. $\aleph^c$(C^3 1°)H. 37. 47. KsL(P.) Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. (Goth. 2°.) Arm. *Orig. Int.* i. nobis Æth. 1°. | non habent AB$\aleph$*C*DFG. (17.) *Am. Fuld. Harl. Tol.* Memph. Theb. (Goth. 1°.) (Æth. 2°.) *Clem. bis. Cypr.* 176. 326. (vid. vi. 12.)
24. *το* bis. *Clem.* 588. | *τα* A. 2°. 47.
— *ἑτερου*] † add. *ἑκαστος* ϛ. D^b. 37. 47. KsL. Syrr.(Pst.)&Hcl. Goth. | om. AB$\aleph$CD*HFG. 17. P. Vulg. Memph. Theb. Arm. Æth. *Clem.*
25. *ανακρινωντες* H. | Contra, *Clem.* 606. | *διακρινοντες* P.
26. *του κυριου γαρ* B$\aleph$CDFG. 17. | ‡ *του γαρ κυρ.* ϛ. AH. 37. 47. KsLP. | om. *γαρ Clem.* 82. 607. (*ὁτι μεν γαρ του κυριου Clem.* 588. *του κυριου δε Clem.* 784.)
27. *ει*] † add. *δε* ϛ. CD^cH. 17s. 37. 47. KL. Syr.Pst. Theb. Goth. (Æth.) | om. AB$\aleph$D*FGP. Vulg. Memph. Arm. (*Clem.* 169)
— *απιστων*] add. *εις δειπνον* D*FG. *Fuld.** Theb. (Münt. & Woide.) | om. *Clem.* 169.
— *παν το παρατιθεμενον Clem.* 169. | *παντα τα παρατιθεμενα* A. Memph. Theb.
28. *ὑμιν*] om. FG. Vulg. Goth.

22. aemulamur *Cl.* | 23. mihi licent *Cl.* | mihi licent *Cl.*

ABℵCD(H) FG. 17.37.47. KLP.

Τοῦτο ‡ ἱερόθυτόν″ ἐστιν, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν
μηνύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν†. 29 συνείδησιν δὲ
λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου. ἵνα τί
¶ H. γὰρ ἡ ἐλευθερία¶ μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδή-
σεως; 30 εἰ † ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι
t Col. 3:17. ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ; 31 t εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε πί-
νετε εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε.
32 ἀπρόσκοποι ‡ καὶ Ἰουδαίοις γίνεσθε″ καὶ ″Ἕλλησιν
καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, 33 καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν
ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ ‡ σύμφορον,″ ἀλλὰ τὸ
τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσιν.
XI. ς' 34 1 u Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ χριστοῦ.
u cap. 4:16. 2 Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς†, ὅτι πάντα μου μέμνησθε καὶ
καθὼς παρέδωκα ὑμῖν τὰς παραδόσεις κατέχετε. 3 θέλω
v Eph. 5:23. δὲ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι παντὸς v ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ χρι-
στός ἐστιν, κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνήρ· κεφαλὴ δὲ
* τοῦ″ χριστοῦ ὁ θεός. 4 πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ
προφητεύων κατὰ κεφαλῆς ἔχων καταισχύνει τὴν
κεφαλὴν αὐτοῦ. 5 πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ
προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ, καταισχύ-
νει τὴν κεφαλὴν ‡ αὐτῆς″· ἓν γάρ ἐστιν καὶ τὸ αὐτὸ

autem dixerit Hoc immolatium est idolis, nolite manducare propter illum qui indicavit et propter conscientiam. 29 Conscientiam autem dico non tuam sed alterius: ut quid enim libertas mea iudicatur ab alia conscientia? 30 Si ego cum gratia participo, quid blasphemor pro eo quod gratias ago? 31 Sive ergo manducatis sive bibitis vel aliut quid facitis, omnia in gloriam dei facite. 32 Sine offensione estote Iudaeis et gentibus et ecclesiae dei; 33 sicut et ego per omnia omnibus placeo, non querens quod mihi utile est sed quod multis, ut salvi fiant.

1 Imitatores mei estote, sicut et ego Christi.

2 Laudo autem vos, fratres, quod omnia mei memores estis et sicut tradidi vobis praecepta mea tenetis. 3 Volo autem vos scire quod omnis viri caput Christus est, caput autem mulieris vir, caput vero Christi deus. 4 Omnis vir orans aut prophetans velato capite deturpat caput suum. 5 Omnis autem mulier orans aut prophetans non velato capite deturpat caput suum: unum est enim

28. ἱεροθυτον ABℵH. (Syr.Pst.) Theb. *vid. Orig.* i. 764[d]. (de sacrificio Syr.Pst.) | ‡ ειδωλοθυτον ς. CDFG. 17. 37. 47. KsLP. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. *Tert.* de cor. 10. (? Æth.) — δι' εκεινον τον μηνυσαντα και] δια om. rel. FG. || add. δια D. Syrr. Pst.&Hcl.† — συνειδησιν] † add. του γαρ κυριου ἡ γη και το πληρωμα αυτης ς. H[2]. 37. 47. KL. Syr.Hcl. Goth. (vid. ver. 26.) | om. ABℵCDH*FG. 17. P. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth.

29. om. ver. 29. Æth. — δε *Clem.* 588. 607. | om. 37. — ουχι *Clem. bis.* | ου D*. 17. — ἑαυτου *Clem. bis.* | εμαυτου H. 37. | σεαυτου D*. — κρινεται] post ὑπο αλ. συνειδ. 47. — αλλης *Clem. bis.* | απιστου FG. Goth.

30. om. ver. 30. Æth. Rom. (habet ed. Platt.) — ει] add. δε ς. | om. ABℵCDFG. 37. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. *Clem.* 588. 607. | add. γαρ 17. 47.

31. ειτε 2°.] add. ουν L. | om. *Clem.* 172. 588. *Orig.* i. 765[f]. iii. 495[c]. *Orig. Int.* ii. 75[d]. 170[c]. iv. 670[d].

31. τι post ποιειτε DFG. | ante *Clem.* 588. *Orig.* i. *Orig. Int.* ii. *bis.* iv. | om. *Orig.* iii. — ποιειτε 2°. *Clem.* 172. 588. 607. *Orig.* i. iii. *Orig. Int.* ii. *bis.* iv. | om. FG. || add. του γαρ κυριου ἡ γη και το πληρωμα αυτης C[3].

32. και Ιουδαιοις γινεσθε ABℵ*C. 17. 37. *Orig.* ii. 727[e]. | ‡ γιν. και Ιουδ. ς. ℵ[c]D. 47. KsLP. Goth. (Æth.) *Orig. Int.* iv. 669[d]. | γιν. Ιουδ. τε FG. estote Judaeis Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. (Memph. Theb.) Arm. *Hil.* 90[c]. — του θεου *Orig.* ii. | om. του F. | αυτου θεου G.

33. καγω] εγω 47. — παντα πασιν Vulg. rel. *Orig.* ii. 727[e]. Cr. Cor. 253. *Hil.* 90[c]. | πασιν παντα D. Goth. | πασιν κατα παντα FG. *Orig. Int.* iv. 667[c]. 671[d]. *Tert.* de idol. 14. *Cypr.* 70. — συμφορον ABℵ*C. | ‡ συμφερον ς. ℵ[c]DFG. 17*s*. 37. 47. KsLP. *Orig.* ii. Cr. Cor. 253. *Pet. Alex.* (Routh. iv. 35. 36.)

33. το των *Orig.* ii. Cr. Cor. *Orig. Int.* iv. *bis. Pel. Alex. bis. Cypr. Hil.* | om. το FG.

2. ὑμας] † add. αδελφοι ς. DFG. 17. 37. 47. KsL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Æth. *Platt.* | om. ABℵCP. Memph. Theb. Arm. Æth. *Rom.* — παντα] παντοτε P. — και] om. A*. — καθως] add. πανταχου FG. — παρεδωκα] παραδεδωκα ℵ. | παραδωκα FG. — ὑμιν] om. FG. — παραδοσεις (-δωσεις LP.) | add. μου DFG. Vulg. | add. οὑτως C.

3. θελω δε] om. δε FG. 47. Syr.Hcl. | θ. γαρ *Clem.* 591. — ὁ χριστος AB[2]ℵCD[c]. 17. 37. 47*s*. KsLP. *Clem.* 291. 591. | om. ὁ B*D*FG. *Orig.* i. 680[d]. — δε γυναικος] om. δε P. || δε] add. χριστου G*.

28. immolaticium *Am.*** immolatum *Cl.* | 29. ab aliena *Cl.* | 31. bibitis sive *Cl.* 2. per omnia *Cl.* | 5. enim est ac si *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. Theb. (Goth.) Arm. Æth.
¶ Goth.

τῇ ἐξυρημένῃ. 6 εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνή, καὶ
κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶ-
σθαι, κατακαλυπτέσθω.¶ 7 ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει
κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλήν, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ
ὑπάρχων· * ἡ" γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός ἐστιν· 8 οὐ γάρ
ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός· 9 καὶ
γὰρ οὐκ ἐκτίσθη § ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ
διὰ τὸν ἄνδρα· 10 διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν
ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους. 11 πλὴν
οὔτε ‡ γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς"
ἐν κυρίῳ· 12 ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρός, οὕτως
καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ.
13 ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον ἐστὶν γυναῖκα ἀκα-
τακάλυπτον τῷ θεῷ προσεύχεσθαι; 14 † οὐδὲ ‡ ἡ φύσις
αὐτὴ" διδάσκει ὑμᾶς ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία
αὐτῷ ἐστίν, 15 γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστίν;
ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται αὐτῇ· 16 εἰ δέ τις
δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ
¶ H. ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ.¶

Z' 17 Τοῦτο δὲ ‡ παραγγέλλω οὐκ ἐπαινῶν", ὅτι οὐκ εἰς
τὸ ‡ κρεῖσσον" ‡ ἀλλὰ" εἰς τὸ ‡ ἧσσον" συνέρχεσθε.

§ H. (margin, beside verse 9)

17. παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ

atque si decalvetur. 6 Nam si non velatur mulier, et tondeatur: si vero turpe est mulieri tonderi aut decalvari, velet caput suum. 7 Vir quidem non debet velare caput, quoniam imago et gloria est dei: mulier autem gloria viri est. 8 Non enim vir ex muliere est, sed mulier ex viro: 9 etenim non est creatus vir propter mulierem, sed mulier propter virum. 10 Ideo debet mulier potestatem habere supra caput propter angelos. 11 Verum tamen neque vir sine muliere neque mulier sine viro in domino: 12 nam sicut mulier de viro, ita et vir per mulierem, omnia autem ex deo. 13 Vos autem iudicate: decet mulierem non velatam orare deum? 14 Nec ipsa natura docet vos quod vir quidem si comam nutriat, ignominia est illi, 15 mulier vero si comam nutriat, gloria est illi? quoniam capilli pro velamine ei dati sunt. 16 Si quis autem videtur contentiosus esse, nos talem consuetudinem non habemus, neque ecclesiae dei.

17 Hoc autem praecipio, non laudans quod non in melius sed in deterius convenitis.

---

3. *του χριστου* ABℵD. 17. 37. *Clem.* 668. *Eus.* c. Mcl. 70[a]. | * om. *του* ς. CFG. 47. KsLP. *Orig.* Mai. Cl. Auc. x. 475. *Eus.* c. Mcl. 109[b].
— *θεος* *Clem.* *Orig.* *Int.* i. 89[c]. ii. 251[e]. *Eus.* e. Mcl. *bis.* *Tert.* adv. Prax. 14. | *χριστος* C.
4. *προσευχ*] *ευχ.* *Orig.* i. 198[e].
5. *πασα δε* Syr.Hcl. *Orig.* i. 198[e]. | *και πασα* A. Syr.Pst. Æth. | *πασα* P.
— *τῃ κεφ.* *Orig.* i. | om. *τῃ* D*FG.
— *αυτης* AℵCD*FG. 17. LP. | ‡ *ἑαυτης* ς. BD[c]. 37. 47. Ks. *Orig.* i.
— *ἐν*] *εαν* L.
6. *κειρασθω*] add. *η ξυρασθω* B. (vid. infra in eodem versu.)
— *η ξυρασθαι*] om. 37.
7. *ἡ γυνη* ABℵ[c]D*FGP. | * om. *ἡ* ς. ℵ*CD[c]. 17*s*. 37. 47. KsL.
— *ανδρος*] praem. *του* FG.
8. ver. om. K. | habet *Clem.* 591.
— *ουχ* F(non G),
— *ανηρ*] praem. *ὁ* 47.
9. om. ver. Æth. *Rom.* (habet ed. Platt.)
10. *οφειλει* post *ἡ γυνη* H. 17. 37.
10. *εξουσιαν* *Clem.* Exc.Theod. 980. *Tert.* de virg. vel. 7. 17. | *καλυμμα* *Iren.* 37. velamen *Harl.*[2] velamen et potestatem *Orig.* *Int.* iii. 54[c].
— *τους* *Iren.* 37. *Clem.* exc. Th. 980. | om. C.
11. *ουτε γυνη χωρις ανδρος* ante *ουτε ανηρ χωρις γυναικος* ABℵCD*HFG. 17. 37. P. Memph. Theb. Arm. Æth. *Clem.* 591. | ‡ post ς. D[b]. 47. KsL. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl.
12. *ἡ γυνη*] om. *ἡ* 17.
— *ὁ ανηρ*] om. *ὁ* F(non G.) 17.
— *δια* *Orig.* *Int.* iv. 518[b]. 519[a]. 546[d]. | *εκ* K.
— *της*] om. H.
13. *εν ὑμιν αυτοις* *Tol.* *Fuld.*(*Vict.*) | *ὑμις αυτοι* D. Vulg. *Cl.* (Arm.) (vos autem *Am.*)
— *τῳ θεῳ* post *προσευχεσθαι* DFG. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth. | ante ABℵC. rel.
14. *ουδε*] † praem. *η* ς. D[c]. 37. KsL. Syr.Hcl.*mg.* Theb. | om. ABℵCD*H FG. 17. 47. P. Vulg. Syrr.Pst.(ut vid.) &Hcl.*txt.* Memph. Arm.
— *ἡ φυσις* ante *αυτη* ABℵCD*H. 17. 37. P. | ‡ post ς. D[b]. 47. KL. Vulg. Arm. | om. *αυτη* FG.
14. *μεν*] add. *γαρ* ℵ*(corr.[1] *ut vid.*) Memph.
— *εαν*] *αν* D*.
— *ατιμια*] *τιμια* FG.
15. *δεδοται αυτῃ* ABℵ. 17. Syr.Pst. Arm. Æth. | *αυτῃ δεδ.* CH. 37. P. Vulg. Syr.Hcl. | om. *αυτῃ* DFG. 47. KL.
17. *παραγγελλω ουκ επαινων* AC*. 17. Vulg. (Syrr.Pst.&Hcl. ut vid.) Arm. (Æth.) | ‡ *παραγγελλων ουκ επαινω* ς. ℵC[3] *ut vid.* D[c]FG. 37. 47. KsLP. Memph. (vid. Theb. Münt.) | *παραγγελλων ουκ επαινων* B. | *παραγγελλω ουκ επαινω* D*. (Theb.)
— *ὁτι ουχ* L.
— *κρεισσον* ABℵCD*FG. 17. P. | ‡ *κρειττον* ς. D[c]. 37. 47. KsL.
— *αλλα* ABℵCD*. 37 *Scr.* | ‡ *αλλ'* ς. D[c]FG. 17. 47. KsLP.
— *ἡσσον* ABℵCD*. (17. *ἴσον* sic.) | ‡ *ηττον* ς. D[c]. 37. 47. KsLP. | *ελαττον* FG.

---

6. *om.* et *Cl.* | 7. caput suum *Cl.* | dei est *Cl.* | 13. vos ipsi jud. *Cl.*. | 15. viro *Am.* | 16. ecclesia *Cl.*

ABℵCD FG. 17. 37. 47. KLP.

35 18 Πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν † ἐκ-
κλησίᾳ ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος
τι πιστεύω· 19 δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι,
ἵνα * καὶ" οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. 20 συν-
ερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ οὐκ ἔστιν κυριακὸν
§ Goth. δεῖπνον φαγεῖν· 21 ἕκαστος γὰρ τὸ § ἴδιον δεῖπνον
προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ
μεθύει. 22 μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ
πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ
καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; τί ‡ εἴπω ὑμῖν"; ἐπαι-
22. ἐπαινῶ ὑμᾶς νέσω ὑμᾶς ἐν τούτῳ; οὐκ ἐπαινῶ. 23 ἐγὼ γὰρ παρέλα-
x ‖ Luc. 22:19, etc. βον ἀπὸ τοῦ κυρίου ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, x ὅτι ὁ κύ-
‖ Mat. 26:26, etc. ‖ Mar. 14:22, etc. ριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ ‡ παρεδίδετο" ἔλαβεν ἄρτον,
24 καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ εἶπεν †, Τοῦτό μου
ἐστὶν τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν †· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν
ἐμὴν ἀνάμνησιν. 25 ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ
y Ex. 24:8. δειπνῆσαι, λέγων, Τοῦτο τὸ ποτήριον y ἡ καινὴ διαθήκη
ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὁσάκις ‡ ἐὰν"
πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 26 ὁσάκις γὰρ ‡ ἐὰν"

18 Primum quidem conve-
nientibus vobis in ecclesia audio
scissuras esse, et ex parte cre-
do. 19 Nam oportet et hereses
esse, ut et qui probati sunt
manifesti fiant in vobis. 20 Con-
venientibus ergo vobis in unum
iam non est dominicam ce-
nam manducare: 21 unusquisque
enim suam cenam praesumit
ad manducandum, et alius qui-
dem esurit, alius autem ebrius
est. 22 Numquid domos non ha-
betis ad manducandum et bi-
bendum? aut ecclesiam dei
contemnitis, et confunditis eos
qui non habent? Quid dicam
vobis? laudo vos? in hoc non
laudo. 23 Ego enim accepi a
domino quod et tradidi vobis,
quoniam dominus Iesus in qua
nocte tradebatur accepit pa-
nem 24 et gratias agens fregit et
dixit, Hoc est corpus meum,
pro vobis tradetur: hoc facite
in meam commemorationem.
25 Similiter et calicem, post-
quam cenavit, dicens, Hic calix
novum testamentum est in meo
sanguine: hoc facite, quotiens-
cumque bibitis, in meam com-
memorationem. 26 Quotiens-

18. *εν*] † add. *τῃ* ϛ. 47. Arm. | om. ABℵCDFG. 17. 37. KLP. (17 non habet *ουν* ante *εν*).
— *εν ὑμιν* post *ὑπαρχειν* DFG. Syrr.Pst. &Hcl. | ante rel. *Orig.* Cr. Cor. 339. (*ὑπαρχ. εν ὑμιν σχισμ.* 47.) | om. *Am. Tol. Fuld. Harl. Demid. Orig. Int.* ii. 301f.
19. *εν ὑμιν* 1°. *Orig.* i. 455b. | om. D*FG. Vulg. *Orig. Int.* iv. 694d. *Tert.* de pr. haer. 4. de res. car. 63. *Cypr.* 197. | post *ειναι* Dc. Memph. Theb. (ante *Orig.* i.)
— *ειναι Orig.* i. | *ὑπαρχειν* 17.
— *ἱνα*] praem. *και* 37*. | om. *Orig.* i. *Orig. Int.* iv. *Tert. bis. Cypr.*
— *και* ante *οἱ δοκ.* BD*. 17. 37. Vulg. Theb. | * om. ϛ. AℵCD²FG. 47. KsLP. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. *Orig.* i. *Orig. Int.* iv. *Tert. bis. Cypr.*
— *γενωνται Orig.* i. | *γενονται* LP.
— *εν ὑμιν* 2°. *Orig.* i. (De la Rue.) *Orig. Int.* iv. *Cypr.* | om. C. Æth. *Orig.* i. cdd. et edd.
20. *ουν* ABℵCDb. 37. 47s. KsLP. Vulg. | om. D*FG. *Clem.* 187. | *δε* 17.
— *ὑμων Clem.* | om. 37 (**Scr.*)
— *εστιν Clem.* | *ετι* D*. | *ετει* FG.
— *φαγειν Clem.* | *φαγει* ℵ* (corr.c)

21. *προλαμβανει Clem.* 171. *Orig. Int.* ii. 301f. | *προσλαμβανει* A.
— *εν Clem.* | *επι* DFG. | *εις* 17.
22. *εις το εσθιειν και πινειν Clem.* 171. | *φαγειν και πειν* FG.
— *ειπω* ante *ὑμιν* ABℵCDFG. 17. 37. Vulg. Syr.Pst. Goth. | ‡ post ϛ. 47. KsL. Syr.Hcl. Arm. cdd. | om. *ὑμιν* P. Arm. *ed.* Æth. *Platt.*
— *επαινεσω* AℵCD. 17. 37. 47. KsLP. Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Goth. | *επαινω* BFG. Vulg. (Memph.) Æth.
23. *απο του*] *παρα* D. | *απο* FG.
— *του κυριου* Vulg. | *θεου* FG.
— *Ιησους* Vulg. *Cypr.* 107. | om. B.
— *τῃ νυκτι ᾗ*] *ᾗ νυκτι* D*FG. Vulg. *Cypr.*
— *παρεδιδετο* AB* *Mai*ℵCDFG. 17. K. | ‡ *-δοτο* ϛ. B². 37. 47. LP.
— *αρτον*] praem. *τον* D*FG.
24. *ειπεν*] † add. *λαβετε φαγετε* ϛ. C³. 37. 47. KLP. (Vulg. *Cl.*) Syrr.Pst.&Hcl. Goth. | add. *λαβετε* Æth. | om. ABℵC*DFG. 17. *Am. Fuld.* Memph. Theb. Arm. *Cypr.* 107.
— *το ὑπερ ὑμων*] † add. *κλωμενον* ϛ. ℵcC³DbFG. 37. 47. KLP. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. *Usc.* | om. ABℵ*C*. 17. Arm. *Zoh.* | *θρυπτομενον* D*. | tradetur Vulg. *Cypr.* traditur Memph. datur Theb. Æth.
24. *την εμην*] om. *την* FG.
25. *εμῳ αἱματι* BℵDFG. 47. KsL. Vulg. *Cypr.* | *αἱματι μου* AC. 17. 37. P. (vid. Luc. xxii. 20.)
— *ὁσακις...αναμνησιν Orig.* iii. 194f. *Cypr.* | om. A. ‖ (om. *οσακις εαν πινητε* 37. P *ut vid.*)
— *εαν* BℵC. 17. *Orig.* iii. | ‡ *αν* ϛ. DFG. 47. KsL.
26. *γαρ* Vulg. *Cypr.* 107. | om. A. Goth. Arm. Æth.
— *εαν* ABℵC. 17. | ‡ *αν* ϛ. DFG. 37. 47. KsLP.
— *τουτον* Vulg. *Cypr.* | *τουτο* ℵ* (corr.c)
— *ποτηριον*] † add. *τουτο* ϛ. ℵcC³Dc*mg.* 37. 47. KsLP. *Tol.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Æth. *Cypr.* 109. | om. ABℵ*C*D*FG. 17. Vulg. Theb. Arm. *Cypr.* 107.
— *αχρι* B*ℵ*. *αχρις* B² *Rl.*
— *ελθῃ*] † praem. *αν* ϛ. ℵcDc. 37. 47s. KsLP. | om. ABℵ*CD*FG. 17.

18. ecclesiam *Cl.* | esse *add.* inter vos *Cl.* | 23. dominus *add.* noster *Am.*** *supra.* | 24. dixit, *add.* accipite et manducate *Cl.* | quod pro vobis *Cl.* | 25. bibetis *Cl.*

Vnlg. Syrr. P. H. Memph. Theb. [Goth.] Arm. Æth.

ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον † πίνητε,
τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ † ἔλθῃ.
27 ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον † ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον
τοῦ κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ
* τοῦ" αἵματος τοῦ κυρίου. 28 δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρω-
πος ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ
τοῦ ποτηρίου πινέτω· 29 ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων †
κρῖμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει μὴ διακρίνων τὸ σῶμα †.
30 διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄῤῥωστοι,
καὶ κοιμῶνται ἱκανοί. 31 εἰ ‡ δὲ" ἑαυτοὺς διεκρίνομεν,
¶ Goth. οὐκ ἂν ¶ ἐκρινόμεθα· 32 κρινόμενοι δὲ ὑπὸ * τοῦ" κυ-
ρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶ-
μεν. 33 ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰς τὸ φα-
γεῖν ἀλλήλους ἐκδέχεσθε· 34 εἴ † τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ
ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰς κρῖμα συνέρχησθε. τὰ δὲ λοιπὰ
ὡς ἂν ἔλθω διατάξομαι.

XII. Η΄ 36 1 Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θελω
ὑμᾶς ἀγνοεῖν. 2 οἴδατε ὅτι * ὅτε" ἔθνη ἦτε, πρὸς τὰ
εἴδωλα τὰ ἄφωνα ὡς ἂν ἤγεσθε ἀπαγόμενοι. 3 διὸ

cumque enim manducabitis panem hunc et calicem bibetis, mortem domini adnuntiatis donec veniat. 27 Itaque quicumque manducaverit panem vel biberit calicem domini indigne, reus erit corporis et sanguinis domini. 28 Probet autem se ipsum homo, et sic de pane illo edat et de calice bibat. 29 Qui enim manducat et bibit indigne, iudicium sibi manducat et bibit non diiudicans corpus. 30 Ideo inter vos multi infirmi et inbecilles sunt, et dormiunt multi. 31 Quod si nosmet ipsos diiudicaremus, non utique iudicaremur: 32 dum iudicamur autem, a domino corripimur, ut non cum hoc mundo damnemur. 33 Itaque, fratres mei, cum convenitis ad manducandum, invicem expectate. 34 Si quis esurit, domi manducet, ut non in iudicium conveniatis. Cetera autem cum venero disponam.

1 De spiritalibus autem nolo vos ignorare, fratres. 2 Scitis quoniam cum gentes essetis, ad simulachra muta prout ducebamini euntes. 3 Ideo notum

27. *εσθιῃ Clem.* 318. | *εσθιει* 37. P. | *αισθειηται* FG.
— *αρτον*] † add. *τουτον* ς. 37. 47. KsLP. Vulg. *Cl.* Memph. Goth. Arm. MSS. Æth. | om. ABℵCDFG. 17. *Am. Fuld. Tol. Harl. Demid.* Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Arm. ed. *Clem.* 318. (*Orig.* iii. 499ᵃ.) *Orig. Int.* ii. 257ᶠ. *Cypr.* 19. 20. 149. 186.
— *η* BℵCD *sic* FG. 17. 37. 47. KsLP. Vulg. Syr.Hcl.mg. Goth. *Cypr. quater.* | *και* A. Syrr.Pst.&Hcl.*txt.* Memph. Theb. Æth. *Clem. Orig. Int.* ii.
— *πινῃ Clem.* | *πινει* L. | *πινηται* FG [P n.l.] | (*το ποτ. του κυρ. πινῃ* 17.)
— *του κυριου αναξιως*] add. *του κυριου* ℵDᶜ. 47*. L. Syr.Hcl. Goth. vid. *Orig.* iii. 500ᵃ. | om. ABCD*. rel. Syr.Pst. vv. *Clem. Orig.* iii. 499ᵃ. *Orig. Int.* ii. *Cypr. quater.*
— *του αἱματος* ABℵCDFG. 17. 37. KLP. Arm. *Clem.* | * om. *του* ς. 47s.
— *κυριου* fin. *Clem. Orig. Int.* ii. *Cypr. quater.* | *χριστου* A. 17. Æth. *Rom.*
28. *ανθρωπος ἑαυτον* ABℵ. 37. 47. KsL. Syrr.(Pst.)&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. *Clem.* 318. *Orig.* iv. 373ᵃ. | *ἑαυτον ανθρ.* C(D)FGP. Vulg. Goth. (*ὁ ανθρ.* D*.) | *ἑαυτον ἑκαστος* 17. *Orig. Int.* ii. 257ᶠ. *ἑκασ. ἑαυτ. Orig.* iii. 475ᵉ. ‖ add. *πρωτον* ℵᶜ. | om. *Orig.* iii. iv.
29. *πινων*] † add. *αναξιως* ς. ℵᶜC³ *Tf.* (in N.T.) DFG. 37. 47. KsLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. (vid. *Orig.* iv. 444ᶜ. in Prov. Mai. 8.) | om. ABℵ*C*. 17. Theb. Æth. *Rom.* | sic habet *Orig.* *ὁ δὲ ἀναξίως ἐσθίων τὸ σῶμα καὶ πίνων τὸ αἷμα τοῦ κυρίου, κρῖμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει.* ap. Mai.
— *το σωμα*] † add. *του κυριου* ς. ℵᶜC³DFG. 37. 47. KsLP. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. | om. ABℵ*C*. 17. *Am.* * *Fuld.* * *Harl.* * Theb. Æth. | *ὁ ἀναξίως ἐσθίων τὸν ἄρτον τοῦ κυρίου ἢ πίνων αὐτοῦ τὸ ποτήριον εἰς κρῖμα ἐσθίει καὶ πίνει Orig.* iv. 444ᶜ. (e verr. 27, 29. sic in Fᵃ. *ὁ εσθιων τον αρτον του κυριου αναξιως. η πινων το αἱμα αυτου. κριμα ἑαυτῳ εσθιει και πινει.*)
31. *δε* ABℵ*DFG. 17. Vulg. Goth. Æth. *Clem.* 321. *Orig. Int.* ii. 301ᶠ. | ‡ *γαρ* ς. ℵᶜC. 37. 47. KsLP. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm.
— *ἑαυτους*] *-τον* F (non G.)
— *διεκρινομεν Clem.* 322. | *εκρινομεν* 37. 47.
— *εκρινομεθα Clem.* | *εκρινωμεθα* L.
32. *ὑπο Clem.* 423. | *απο* FG.
— *του κυριου* BℵC. 17s. 37. (ut in ed. Mill.) *Clem.* | * om. *του* ς. (*St.* 3. et *Elz.*) ADFG. 47. KsLP.
— *κοσμῳ*] add. *τουτῳ* FG. (Vulg.) *Orig. Int.* ii. 161ᵈ. | om. *Clem. Hipp.* Phil. v. 12. (125): vi. 14. (167).
34. *ει* (*ἢ* 17.) | † add. *δε* ς. ℵᶜDᵇ. 37. 47. KsLP. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. *Clem.* 172. | om. ABℵ*CD*FG. 17. Vulg. Memph. Theb. Æth. *Cypr.* 322.
— *κριμα Clem.* 172. | *κρισιν* K.
— *συνερχεσθαι* F (non G.)
— *διαταξομαι* BℵC. 17. KsLP. | *-ξωμαι* ADFG. 37. 47.
1. *αδελφοι*] post *αγνοειν* DFG. Vulg. Æth.
— *ου θελω ὑμας αγνοειν. ² οιδατε*] volo ut sciatis Syr.Pst.
2. *ὁτι ὁτε* AB*Mai*ℵCD. 17. 47. LP. Vulg. Syr.Hcl. (Theb.) Arm. | * *ὁτι* (om. *ὁτε*) ς. FG. Syr.Pst. Memph. | *ὁτε* (om. *ὁτι*) 37. K. cum autem *Orig. Int.* ii. 350ᵈ. olim cum Æth.
— *αφωνα*] *αμορφα* FG.

26. annunciabitis *Cl.* | 27. panem hunc *Cl.* | 29. corpus *add.* domini *Cl.* et *Am.*** | 30. *om.* sunt *Cl.*

ABℵCD FG. 17. 37. 47. KLP.

z Rom. 12:6.

γνωρίζω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι θεοῦ λαλῶν
λέγει Ἀνάθεμα ‡ Ἰησοῦς″, καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν
‡ Κύριος Ἰησοῦς″, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 4 z διαιρέ-
σεις δὲ χαρισμάτων εἰσίν, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· 5 καὶ
διαιρέσεις διακονιῶν εἰσιν, καὶ ὁ αὐτὸς κύριος· 6 καὶ
διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσίν, ὁ δὲ αὐτὸς † θεὸς ὁ ἐνερ-
γῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.

6. καὶ ὁ αὐτὸς

vobis facio quod nemo in spiritu dei lo(q)uens dicit, Anathema Iesu, et nemo potest dicere, Dominus Iesus, nisi in spiritu sancto. 4 Divisiones vero gratiarum sunt, idem autem spiritus: 5 et divisiones ministrationum sunt, idem autem dominus: 6 et divisiones operationum sunt, idem vero deus qui operatur omnia in omnibus.

7 Ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ πνεύματος
πρὸς τὸ συμφέρον. 8 ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος
δίδοται λόγος σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως κατὰ
τὸ αὐτὸ πνεῦμα, 9 ἑτέρῳ † πίστις¶ ἐν τῷ αὐτῷ πνεύ-
ματι, ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ ‡ ἑνὶ″
πνεύματι, 10 ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ †
προφητεία, ἄλλῳ † διακρίσεις πνευμάτων, ἑτέρῳ † γένη
γλωσσῶν, § ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεία γλωσσῶν· 11 πάντα δὲ
ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ
ἑκάστῳ καθὼς βούλεται.

¶ Theb.

10. διάκρισις

§ Goth.

7 Unicuique autem datur manifestatio spiritus ad utilitatem. 8 Alii quidem per spiritum datur sermo sapientiae, alii autem sermo scientiae secundum eundem spiritum, 9 alteri fides in eodem spiritu, alii gratia sanitatum in uno spiritu, 10 alii operatio virtutum, alii prophetia, alii discretio spirituum, alii genera linguarum, alii interpraetatio sermonum: 11 haec autem omnia operatur unus atque idem spiritus, dividens singulis prout vult. 12 Sicut enim corpus unum est et

a Rom. 12:4, 5.

12 a Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἕν ἐστιν καὶ μέλη ‡ πολ-

---

3. θεου *Hil.* 963^{c}. | om. P.
— λαλων] om. DFG. *Hil.* 806^{b}. 963^{c}.
— Ιησους ℵBℵC. 17*. (Syrr.Pst.&Hcl. *ut vid.*) Memph. Arm. Æth. | Ιησου F. 17^{2}. Vulg. | ‡ Ιησουν ς. DG. 37. 47. KsLP. *Harl.* Syr.Hcl.mg.*Gr.* Theb. *Orig.* i. 232^{b}. Cr. Cor. 227. *Hil.*
— κυριος Ιησους ABℵC. 17. Vulg. Syr.Pst. Theb. Æth. *Orig.* i. 232^{b}. iv. 388^{b}. 421^{e}. 422^{a}. 456^{a}. (vid. iii. 525^{c}.) *Orig. Int.* i. 61^{a}. cdd. | ‡ κυριον Ιησουν ς. DFG. 37. 47. KsLP. Syr.Hcl. Memph (?) Arm. *Orig. Int.* i. 61^{a}. cdd. 63^{b}. ii. 107^{d}. iii. 900^{c}. 912^{e}. iv. 668^{a}. *Hil.* 806^{b}. 963^{d}. 968^{a}.
4. δε αυτο AℵCD. rel. *Eus.* in Ps. 461^{a}. ad Mar. (*Mai* 302.) | δ' αυτο B. *Orig.* iv. 62^{b}. *Eus.* D.E. 174^{d}. in Ps. 195^{a}. *ει και το αυτο Eus.* c. Mcl. 13^{d}.
5. *και διαιρ. Orig.* iv. 62^{b}. *Eus.* in Ps. 195^{a}. *Hil.* 806^{b}. 964^{a}. 967^{a}. | om. *και* P.
— ὁ *Orig.* iv. 62^{b}. | om. A*. (add.^{1}) | (ὁ *δε αυτος* 17. Arm. *Iren.* 255. *cdd. Orig. Int.* i. 64^{a}. *Eus.* in Ps. 195^{a}.)
6. *διαιρεσεις Iren. Orig. Hil.* | *διακρισις* C.
— *ὁ δε αυτος* Aℵ. 17. 47. KsLP. Syrr. (Pst.)&Hcl. Theb. Arm. *Eus.* in Ps. 195^{a}. (ὁ δ') [Memph.] | *και ὁ αυτος* BC. 37. *Orig.* iv. 62^{b}. | *ὁ αυτος δε* DFG. Vulg. *Iren.* 255. *Orig. Int.* i. 64^{a}. *Hil.* 806^{b}. 964^{a}. 967^{a}.
6. *θεος ὁ ενεργων*] † praem. *εστιν* ς. ℵ^{c}. 47. KsL. *Orig.* iv. | add. B. (Memph.) | om. Aℵ*CDFG. 17. 37. P. Vulg. Theb. Arm. *Iren. Orig. Int.* i. *Eus.* in Ps. *Hil. ter.* ‖ (om. ὁ 37.)
— *τα Orig.* iv. Cr. Eph. 165. *Eus.* in Ps. | om. D*.
7. *δε Orig. Int.* i. 64^{a}. iv. 648^{a}. *Hil.* 806^{b}. 964^{b}. | om. 37. L*Tf. Clem.* 624. *Eus.* ad Mar. (*Mai* 302.)
8, 9. *αλλῳ δε...τῳ αυτῳ πνευμ. Clem.* 624. *Orig.* i. 639^{f}. iii. 174^{c}. iv. 284^{d}. *Orig. Int.* (ii. 415^{d}.) iv. 518^{b}. *Eus.* c. Mcl. 13^{d}. 174^{a}. ad Mar. (*Mai* 302.) (*Tert.* adv. Marc. v. 8.) *Hil.* 806^{b}. 964^{c}. | om. K.
9. *ἑτερῳ*] † add. *δε* ς. Aℵ^{c}CD^{b}. 17*s*. 37. LP. Syr.Hcl. Memph. Theb. *Orig.* i. 640^{a}. *Eus.* in Ps. 316^{c}. ad Mar. (Mai 302.) *Hil.* 964^{c}. | om. Bℵ*D*FG. 47. Vulg. Syr.Pst. Arm. (ut saepe.) *Clem.* 624. *Orig.* iii. 174^{c}. iv. 284^{d}. 349^{e}. Cr. Rom. 34 (αλλῳ). *Orig. Int.* iv. 649^{b-d}. *Eus.* c. Mcl. 13^{d}. 174^{a}. *Hil.* 165^{b}. 806^{c}.
9. *αλλῳ δε χαρ. ιαμ. εν τῳ ἑνι* (s. *αυτῳ*) *πνευμ. Clem. Eus.* (in Ps. 316^{c}.) (ad Mar. *Mai* 302.) (*Tert.* adv. Marc. v. 8.) *Hil.* 806^{c}. 964^{c}. | om. 37. *Eus.* c. Mcl. 13^{d}.
— *αλλῳ δε Clem. Hil.* 964^{c}. | om. *δε* DFG. Vulg. Arm. *Hil.* 165^{c}. (vid. *Eus.* c. Mel. 13^{d}.
— *χαρισματα*] add. *τα* F*G*. | om. *Clem.*
— *εν τῳ ἑνι* (s. *αυτῳ*) *πνευμ. Clem. Hil. bis.* | om. C*. *Eus.* in Ps.
— *ἑνι* AB. 17. Vulg. *Hil.* 806^{c}. 964^{c} MS. | ‡ *αυτῳ* ς. ℵC^{3}DFG. 47. KsLP. Memph. *Clem. Hil.* 964^{c} *ed.* [Syrr.]
10. *αλλῳ δε ενερ.* Syrr.Pst.&Hcl. *Eus.* ad Mar. (*Mai* 302 *bis.*) | om. *δε* D*FG. Vulg. Arm. *Clem.* 624. *Hil.* 806^{c}. 964^{c}.
— *ενεργηματα Clem. Orig.* ii. 567^{f}. *Eus.* ad Mar. *bis.* | *ενεργεια* DFG. Vulg. *Hil. bis.*
— *δυναμεων Clem. Orig.* ii. *Eus.* ad Mar. *bis. Tert.* adv. Marc. v. 8. *Hil.* | *-μεως* DFG.

---

3. potens *Am.**

Vulg. Syrr.P.H. Memph. (Theb.) |Goth.] Arm. Æth.
ᵇ Gal. 3:28. Col. 3:11.

λὰ ἔχει″, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος † πολλὰ
ὄντα ἕν ἐστιν σῶμα, οὕτως καὶ ὁ χριστός. 13 καὶ
γὰρ ἐν ἑνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτί-
σθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι εἴτε
ἐλεύθεροι, καὶ πάντες † ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν. 14 καὶ
γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἓν μέλος, ἀλλὰ πολλά. 15 ἐὰν
εἴπῃ ὁ πούς, Ὅτι οὐκ εἰμὶ χείρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώ-
ματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος;
16 καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς, Ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ
εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ
σώματος; 17 εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή;
εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρησις; 18 ‡ νῦν″ δὲ ὁ θεὸς
ἔθετο τὰ μέλη, ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι κα-
θὼς ἠθέλησεν. 19 εἰ δὲ ἦν [τὰ] πάντα ἓν μέλος, ποῦ
τὸ σῶμα; 20 νῦν δὲ πολλὰ [μὲν] μέλη, ἓν δὲ σῶμα.
21. [δὲ] 21 οὐ δύναται δὲ * ὁ″ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρί, Χρείαν
σου οὐκ ἔχω, ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσίν, Χρείαν
ὑμῶν οὐκ ἔχω· 22 ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα

membra habet multa, omnia autem membra corporis cum sint multa unum corpus sunt, ita et Christus: 13 etenim in uno spiritu omnes nos in unum corpus baptizati sumus, sive Iudaei sive gentiles, sive servi sive liberi, et omnes unum spiritum potati sumus. 14 Nam et corpus non est unum membrum sed multa. 15 Si dixerit pes, Quoniam non sum manus, non sum de corpore: non ideo non est de corpore? 16 Si dixerit auris, Quia non sum oculus, non sum de corpore: non ideo non est de corpore? 17 Si totum corpus oculus, ubi auditus? si totum auditus, ubi odoratus? 18 Nunc autem posuit deus membra, unumquodque eorum in corpore sicut voluit. 19 Quod si essent omnia unum membrum, ubi corpus? 20 Nunc autem multa quidem membra, unum autem corpus. 21 Non potest autem dicere oculus manui, Opera tua non indigeo, aut iterum caput pedibus, Non estis mihi necessarii: 22 sed multo magis quae videntur membra

---

10. προφ.] † praem. δε ς. AℵC. 17. 37. 47. KsLP. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. *Orig.* Cr. Cor. 246. *Eus.* ad Mar. | om. BDFG. Vulg. *Clem.* 624. *Eus.* c. Mcl. 13ᵈ.

— διακρισεις] † praem. δε ς. AℵC. 17. 37. 47s. KsLP. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. *Eus.* ad Mar. | om. BDFG. Vulg. Arm. *Clem. Hil.* ‖ διακρισεις ABCDᶜ. rel. Syr.Hcl. Memph. *Eus.* ad Mar. | διακρισις ℵD*FG. 17. P. Vulg. Syr.Pst. Theb. *Münt.* Arm. (Æth.) *Clem. Orig.* Cr. Cor. 226. *Hil.* bis.

— ἑτερῳ] † add. δε ς. AℵᶜC. 17. 37. 47s. KsL. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. *Eus.* in Ps. 316ᶜ. ad Mar. | om. Bℵ*DFGP. Vulg. *Clem. Hil. bis.*

— αλλῳ δε ἑρμηνεια γλωσσων AℵCD. rel. *Clem. Hil.* 806ᶜ. | om. BK. *Eus.* ad Mar.

— δε *Clem.* | om. D*. Vulg. Arm. *Hil.*

— ἑρμηνεια ℵCDᶜFG. 47. rel. *Clem.* | διερμην. AD*. ‖ add γενη D*.

11. παντα δε ταυτα Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. *Clem.* 624. (*Orig. Int.* iv. 648ᵇ.) *Eus.* ad Mar. *Mai* 303. *Hil.* 806ᶜ. 965ᵈ. | ταυτα δε παντα DFG. Vulg. Memph. *Orig.* iii. 350ᵈ.

— το ἑν *Clem. Eus.* ad Mar. | om. το D*FG. Arm. *Orig.* iii.

11. διαιρουν ιδιᾳ *Clem. Eus.* ad Mar. *Hil.* 965ᵈ. *cod.* | διαιρουμενα D*. | om. ιδιᾳ D*FG. Arm. *Hil. ed.* | habet Syr.Hcl. *mg. Graece* (χορηγων ἑκαστῳ *Orig.* iii.)

12. γαρ *Hil.* 966ᵈ. | om. K. Arm. Æth.

— και μελη ABℵCDᵇ. rel. vv. | μελη δε D*FG. *Hipp.* Prov. Mai 74. *Hil.*

— πολλα ante εχει ABℵC. 17. 37. P. Arm. *Hipp.* | ‡ post ς. DFG. 47. KsL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. *Hil.*

— μελη 2°.] add. εκ D*. *Hil.*

— σωματος] † add. του ἑνος ς. ℵᶜD. 37. 47. Theb. *Münt.* Goth. (*Hil.*) | om. ABℵ*CFG. 17 *e spat.* KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. (vid. *Orig.* iv. 198ᶜ.)

— χριστος Vulg. *Hil.* | κυριος C.

13. ἑνι *Clem.* 117. | om. FG.

— εις ἑν *Clem.* | εις εσμεν εν D*.

— ειτε 2°. *Clem.* | ουτε 37.

— ἑν πνευμ. εποτ.] † praem. εις ς. Dᶜ. 37. KsL. Vulg. *Cl.* | om. ABℵCD*FG. 17. 47. P. *Am. Tol. Harl.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth.

— πνευμα εποτισθημεν Syr.Pst. | σωμα εσμεν A. | πνευμ. εφωτισθημεν L. (ἑνι πωματι επιομεν *Clem.* 117.) potum bibimus Syr.Hcl. (πομα marg. Graece.)

14. και γαρ] add. και 47*.

15. εστιν *Orig. Int.* iii. 61ᵃ. *Meth.* Jahn 86. | ειμι ℵ*. (corr.ᵃ ut vid.)

16. και *Orig. Int.* iii. 61ᵃ. | om. D*.

— ὁτι] om. P.

17. οφθαλμος] praem. ὁ D*.

— ει ὁλον ακοη] om. 47.

18. νυν ABD*FG. | ‡ νυνι ς. ℵCDᶜ. 17s. 37. 47. KsLP.

— εθετο ante ὁ θεος 17. *Orig.* iii. 617ᵇ. (post *Orig. Int.* iii. 61ᵃ. iv. 648ᶜ.)

— ἑν ἑκαστ.] praem. εις K. | om. *Orig.* iii. *Orig. Int.* iii. iv. (om. ἑν *Orig.* iii.)

— αυτων *Orig.* iii. | om. 37.

— καθως] ὡς 47.

19. τα παντα AℵCD. 37. 47. KsLP. | om. τα BFG. 17.

20. νυν] νυνι FG. 47. P.

— μεν AℵCDᵇ. rel. Vulg. Syr.Hcl. | om. BD*. Arm.

21. δε BℵDKsL. Vulg. Syr.Hcl. Goth. | om. ACFG. 17. 37. 47. P. *Fuld.* Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* ii. 222ᵃ.

— ὁ οφθ. AB*Mai*ℵCDFG. 17. 37. 47. LP. *Orig.* iii. 602ᶜ. | * om. ὁ ς. Ks. Arm.

---

12. unum tamen corpus *Cl.* | 13. omnes in uno spiritu *Cl.* | 15. num ideo *Cl.* | 16. et si dix. auris quoniam *Cl.* | num ideo *Cl.* | 21. oculus dicere *Cl.*

A B ℵ (C) D FG. 17. 37. 47. KL(P.)
¶ Goth.
¶ P.

μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖά
ἐστιν,¶ 23 καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι ¶ τοῦ σώμα-
τος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν, καὶ τὰ
ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει·
24 τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρείαν ἔχει. ‡ ἀλλὰ″ ὁ
θεὸς συνεκέρασεν τὸ σῶμα, τῷ ‡ ὑστερουμένῳ″ πε-
25. σχίσματα — ρισσοτέραν δοὺς τιμήν, 25 ἵνα μὴ ᾖ σχίσμα ἐν τῷ
σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσιν τὰ
26. εἴτε — μέλη· 26 καὶ ‡ εἴ τι″ πάσχει ἓν μέλος, συμπάσχει
— δοξάζ. [ἐν] — πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται † μέλος, συγχαίρει
πάντα τὰ μέλη. 27 ὑμεῖς δέ ἐστε σῶμα χριστοῦ καὶ
μέλη ἐκ μέρους.
c Eph. 4:11. — 28 c Καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶ-
τον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκά-
λους, ἔπειτα δυνάμεις, ‡ ἔπειτα″ χαρίσματα ἰαμάτων,
ἀντιλήμψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν. 29 μὴ πάν-
τες ἀπόστολοι; μὴ πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδά-
σκαλοι; μὴ πάντες δυνάμεις; 30 μὴ πάντες χαρίσματα
ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσιν;

corporis infirmiora esse ne-
cessariora sunt, 23 et quae pu-
tamus ignorabiliora membra
esse corporis, his honorem
abundantiorem circumdamus,
et quae inhonesta sunt nostra,
abundantiorem honestatem ha-
bent: 24 honesta autem nostra
nullius egent. Sed deus tem-
peravit corpus, ei cui deerat
abundantiorem tribuendo ho-
norem, 25 ut non sit schisma in
corpore, sed id ipsum pro in-
vicem sollicita sint membra.
26 Et si quid patitur unum mem-
brum, conpatiuntur omnia mem-
bra; sive gloriatur unum mem-
brum, congaudent omnia mem-
bra. 27 Vos autem estis corpus
Christi et membra de membro.
28 Et quosdam quidem posuit
deus in ecclesia primum apo-
stolos, secundo prophetas, ter-
tio doctores, deinde virtutes,
exin gratia curationum, opitu-
lationes, gubernationes, genera
linguarum. 29 Numquid omnes
apostoli? numquid omnes pro-
phetae? numquid omnes doc-
tores? numquid omnes vir-
tutes? 30 numquid omnes gra-
tiam habent curationum? num-
quid omnes linguis loquuntur?

22. *ανακαια* FG.
23. *ἁ* Vulg. | *ὁ* FG.
— *ατιμωτερα* *Elz.* 37. L.
— *του σωματος*] praem. *μελη* DFG. (Vulg.) | habet ante *ειναι* 17.
— *ευσχημοσυνην*] *τιμην* 17.
— *εχει*] *εχειν* FG.
24. *εχει*] add. *τιμης* DFG. Syr.Pst.
— *αλλα* ABℵCDL. 37. *Scr. Marcion.* Epiph. 320 & 360. | ‡ *αλλ'* ς. FG. 17*s*. 47. K*s*.
— *συνεκερασεν* ante *ὁ θεος* A. | post rel. *Marcion.*
— *το*] om. ℵ*. (add.[c])
— *ὑστερουμενῳ* ABℵ*C. 17. | ‡ *ὑστερουντι* ς. ℵ[c]DFG. 37. 47. K*s*L. *Orig.* iv. 198[c].
— *περισσοτεραν δους τιμην* AℵCD. rel. (*Orig.* iv.) | *τι περισσοτερον δους* B.
— *δους*] *διδους* 47. *Orig.* iv.
25. *σχισμα* ABCD[b]. 17. 37. K*txt.* Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. *Orig.* iv. 198[d]. | *σχισματα* ℵD*FG. 47. L. *Fuld.* Arm. [Æth.]
— *το αυτο* Vulg. | *τα αυτα* D*FG. Arm. *Orig.* iii. 617[b]. iv.
— *μεριμνωσιν* *Orig.* iii. iv. | *μεριμνᾳ* DFG.
26. *ει τι* BFG. Vulg. Syr.Hel. Arm. (Æth.) | *ει* *Orig.* i. 214[b]. *Eus.* D.E. 15[a]. *Cypr.* 21. 70. 99. (*εαν δε* *Orig.* ii. 640[f].) | ‡ *ειτε* ς. AℵCD. 17*s*. 37. 47. K*s*L. Memph. ut quando Syr.Pst.
26. *πασχει ἑν* Vulg. (*Orig.* i. ii.) vid. *Orig.* iii. 617[c]. *Eus.* D.E. *Cypr.* (21. 70.) 99. (*Hil.* 285[c].) | om. *ἑν* A.
— *δοξαζεται*] † add. *ἑν* ς. ℵ[c]CDFG. 17*s*. 37. 47*s*. K*s*L. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. Æth. (*Orig.* i. ii.) *Cypr.* (21.) 70. (99.) | om. ABℵ*. vid. *Orig.* iii.
27. *εστε* post *σωμα* FG. | ante *Orig.* iii. 640[b]. iv. 197[a]. *Orig. Int.* iii. 61[b]. 372[e]. iv. 564[d]. 600[d]. Cr. Cor. 182. *Eus.* D.E. 467[b]. *Eus.* in Ps. 53[c]. 370[a]. 398[c]. 592[d]. 602[e]. *Hil.* 967[b].
— *μερους* *Orig.* iii. 640[b]. iv. 197[a]. *Orig. Int.* iv. 564[d]. 600[d]. *Eus.* D.E. in Ps. 143[e]. 370[a]. 398[c]. 548[d]. 592[d]. 602[e]. | *μελους* D*. Vulg. Syr.Hel.*txt.* (Arm.) *Orig.* ii. 640[f]. *Eus.* in Ps. 53[c]. (om. *εκ μ.* *Hil.* 967[b].)
28. *τριτον*] praem. *και* 37. *Orig.* iii. 501[c]. | om. *Iren.* 263. *Orig. Int.* 600[a]. *Orig.* Cr. Cor. 245. | add. *δε* D*.
— *επειτα δυν.*] *ειτα* Syr.Hel.mg.
— *επειτα χαρισμ.* ABℵC. 17. | ‡ *ειτα χαρισμ.* ς. 37. 47. K*s*L. | om. *ειτα s. επειτα* DFG.
— *γενη*] om. ℵ*. (add.[a])
28. fin.] add. interpretationes sermonum Vulg. *Cl.* Syr.Hel. Arm. | non *Am. Fuld.*
31. *τα* 1°.] om. FG.
— *τα* 2°. inter lineas F.
— *μειζονα* ABℵC. 17. 37. *Am.* Æth. *Orig.* iii. 647[a]. iv. 418[a]. Cr. Cor. 94. *Phileas.* Routh. iv. 88. | *κρεισσονα* DFG. Vulg. *Cl.* Memph. *ut vid.* Arm. | ‡ *κρειττονα* ς. 47. K*s*L. *Orig.* iv. 77[d]. (mox *μειζονα*).
— *και* *Orig.* Cr. Cor. 249. | om. FG. Syr.Pst.
— *ετι* *Orig.* Cr. Cor. | *ει τι* D*F(*non* G.)
— *ὑμιν*] post *δεικνυμι* FG. | ante *Orig.* Cr. Cor. 94. 249. (*δεικνυω* 17.)
1. *γεγονα* *Orig.* (iv. 121[a].) Cr. Cor. 250. *Orig. Int.* ii. 176[b]. | *ἑν ειμι* D*FG. | add. *η* FG.
—, 2. *γεγονα χαλκος...δε μη εχω* (*Clem.* 614. *Orig.* iv.) vid. *Orig.* Cr. Cor. *Orig. Int.* ii. | om. ℵ* (add.[a])
— *χαλικος* FG.
— *αλαλαζον* Bℵ[a]C. rel. (Syr.Hel.mg. *Graece.*) *Clem.* 614. *Orig.* iv. 121[a]. Cr. Cor. | -*ζων* AD. 17.
2. *και εαν* Bℵ[a]DFG. 37. 47. L. | *κἀν* AC. 17. | *και αν* K.
— *ειδω*] *ουδα* (pro *οιδα*) FG. | *ιδω* AD*. 17. 47* (corr.[1])

23. ignobiliora *Cl.* | 25. sunt *Am.** | 28. exinde *Cl.* et *Am.*** | fin. *add.* interpretationes sermonum *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. (Goth.) Arm. Æth.
d cap. 14:1.
XIII.

μὴ πάντες διερμηνεύουσιν; 31 d ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρί-
σματα τὰ ‡ μείζονα″· καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν
δείκνυμι.
37 1 Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ
τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς
§ Goth. ἠχῶν § ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον. 2 καὶ ἐὰν ἔχω προφη-
τείαν, καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν
2. γνῶσ., καὶ ἐάν γνῶσιν, ‡ κἂν″ ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν, ὥστε ὄρη ‡ με-
θιστάναι″, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν εἰμι. 3 ‡ κἂν″ ψω-
μίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ
σῶμά μου ἵνα καυθήσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν
ὠφελοῦμαι. 4 ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται, ἡ
ἀγάπη οὐ ζηλοῖ, [ἡ ἀγάπη] οὐ περπερεύεται, οὐ φυ-
5. τὸ μὴ ἑαυτ. σιοῦται, 5 οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ πα-
§ P. ροξύνεται, οὐ § λογίζεται τὸ κακόν, 6 οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ
ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ, 7 πάντα στέγει,
πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει. 8 ἡ
ἀγάπη οὐδέποτε ‡ πίπτει″. εἴτε [δὲ] προφητεῖαι, κα-
¶ C. ταργηθήσονται· εἴτε γλῶσσαι, ¶ παύσονται· εἴτε

numquid omnes interpraetantur? 31 Aemulamini autem carismata maiora. Et adhuc excellentiorem viam vobis demonstro.
1 Si linguis hominum loquar et angelorum, caritatem autem non habeam, factus sum velut aes sonans aut cymbalum tinniens.
2 Et si habuero prophetiam et noverim mysteria omnia et omnem scientiam, et habuero omnem fidem ita ut montes transferam, caritatem autem non habuero, nihil sum.
3 Et si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, et si tradidero corpus meum ut ardeat, caritatem autem non habuero, nihil mihi prodest.
4 Caritas patiens est, benigna est, caritas non aemulatur, non agit perperam, non inflatur,
5 non est ambitiosa, non quaerit quae sua sunt, non inritatur, non cogitat malum,
6 non gaudet super iniquitatem, congaudet autem veritati,
7 omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet.
8 Caritas numquam excedit: sive prophetiae, evacuabuntur: sive linguae, cessabunt: sive scientia,

---

2. παντα] praem. τα FG. (παντα τα μυστ. *Orig.* iv. 352[d].)

— καν AB. 17. *Clem.* 614. *Orig.* iv. 427[e]. Cr. Cor. 251. | ‡ και εαν ꞅ. ℵCDFG. 37. KsL. (om. εαν εχω 47.)

— ὡστε *Clem.* *Orig.* iii. 576[d]. 579[d]. Cr. Cor. *Cypr.* 199. | om. 37.

— μεθισταναι BℵDFG. 17. 37. *Clem.* | ‡ μεθιστανειν ꞅ. AC. 47. KsL. *Orig.* iii. 576[d]. 579[d]. Cr. Cor. | μεθισταν *Meth.* Jahn 44.

— ουθεν *St.* 3. ABℵCD[c]. 17. L. | ουδεν *Elz.* D*FG. 37. 47s. Ks. *Clem.* 166. 614. *Meth.*

— ειμι *Clem.* *bis.* *Cypr.* 199. 304. | ωφελουμαι A.

3. καν ABC. 17. *Clem.* 614. *Orig.* Cr. Cor. 252. | ‡ και εαν ꞅ. ℵDFG. 37. 47. KsL.

— ψωμισω *St.* 3. AB(*Mai* ed. 2.)ℵCDFG. 17. 37. 47. L. Vulg. *Clem.* 614. *Orig.* Cr. Cor. *Cypr.* 199. | -μιζω *Elz.* Ks.

— και εαν (B)ℵDFG. 17. 37. 47. KsL. (και αν B*Btly.Mai.*) | καν AB*Bch.*C. *Orig.* Cr. Cor.

— παραδω *Orig.* Cr. Cor. | -δωσω FG.

— καυθησ. CDFG. 37. 47. KL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. *Wilkins.* Goth. Arm. Æth. *Platt.* *Clem.* 614. *Orig.* Cr.Cor. *Cypr.* bis. (παραδιδοὺς τὸ σῶμα ἵνα καυθήσεται *Clem.* πυρι παραδωσω *Meth.* Jahn. 44.) "si corpus suum tradidisset exurendum" *Tert.* adv.Prax. 1. "ita ut exurar igni" *Cypr.* 363. "ut ardeam" *Cypr.* 199. "loquatur apostolus, loquatur electionis vas, Si tradidero corpus meum, ut glorier"..."Scio in latinis codicibus in eo testimonio quod supra posuimus, Si tradidero corpus meum ut *glorier*, *ardeam* habere pro *glorier*, id est καυθήσομαι et καυχήσομαι una literae parte distinguitur, apud nostros error inolevit. Sed et apud ipsos Graecos exemplaria sunt diversa." *Hier.* in Galat. iii. vi. (Vallarsi vii. 517, 518.) | καυχησ. ABℵ. 17. Memph. *Mill.* ? Æth. *Rom.* ‖ -σομαι DFG. 47. L. | -σωμαι AB*Btly.Mai* *ed.* 2. ℵC. 17s. 37. Ks. *Orig.* Cr. Cor.

3. ουδεν BCDFG. 37. 47. KsL. | ουθεν Aℵ. 17.

— ουφελουμαι 17.

4. ἡ αγαπη ου περπ.] om. ἡ αγαπη B. 17. Vulg. Memph. Arm. *Clem.* 251. *Orig.* *Int.* iii. 832[e]. iv. 532[a]. *Cypr.* 199. [Æth.] | habent AℵCD. rel. Syrr. Pst.&Hcl. Goth. *Orig.* ii. 591[f]. 844[a]. in Prov. (Mai 53.) Cr.Cor. 253. *Cypr.* 304.

— περπερευεται *Clem.* 251. (*dis.*) 956. *Orig.* ii. 844[a]. (vid. *Orig.* *Int.* iii. iv.) in Prov. Cr.Cor. *Cypr.* | περπορευεται A. | περισσευεται *Orig.* ii. (impr.) 591[f].

5. τα AℵCD. rel. Vulg. vv. *Clem.* 956. *Orig.* iii. 563[c]. Cr. Cor. 121. vid. 253. *Tert.* de pat. 12. | το μη B. *Clem.* 252.

6. τῃ αδικ. *Clem.* 956. | om. τῃ FG.

7. στεγει *Clem.* 166. 587. 874. 956. *Orig.* iii. 103[c]. 541[c]. *Orig.* *Int.* iv. 532[a]. | ασταγι FG. ‖ add. in spe Syr.Hcl.mg. non habet *Orig.* *Int.* ii. 263[d].

8. ἡ αγαπη] om. ἡ B*Btly.Mai* (habent rel. *Clem.* *Orig.* *ter*).

— πιπτει ABℵ*C*. 17. 47*. *Orig.* *Int.* iv. 568[b]. (569[b].) | ‡ εκπιπτει ꞅ. ℵ[c]C[3]DFG. 37. 47[2]. KsLP. *Clem.* 166. 956. *Orig.* ii. 564[a]. 813[d]. iii. 541[d]. *Tert.* de pat. 12. *Cypr.* 199. 304.

— δε ABℵC[2]D[b]. 17. 37. 47. L. Syr.Hcl. Goth. (Æth.) | om. C*D*FGKP. Vulg. Memph. Arm. | γαρ Syr.Pst.

— προφητειαι ℵCD. rel. *Clem.* 956. *Tert.* de pat. 12. | -τεια AB. [Æth.]

— καταργηθησονται AℵCD. rel. καταργουνται *Clem.* | -θησεται B.

---

31. char. meliora *Cl.*
1. vel *Am.** | 2. et *ante* omnem *om.* *Am.** | et si hab. omn. *Cl.* | 3 ita ut ardeam *Cl.* | 6. iniquitate *Cl.* | 8. excidit *Cl.*

ABℵD FG. 17. 37. 47. KLP.
8. γνώσεις καταργηθήσονται

γνῶσις, καταργηθήσεται. 9 ἐκ μέρους γὰρ γινώσκομεν
καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν· 10 ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέ-
λειον, † τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται. 11 ὅτε ἤμην νή-
πιος, ‡ ἐλάλουν ὡς νήπιος, ἐφρόνουν ὡς νήπιος, ἐλο-
γιζόμην ὡς νήπιος″· ὅτε † γέγονα ἀνήρ, κατήργηκα τὰ
τοῦ νηπίου. 12 βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν
αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι
¶ Goth. γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι ¶ καθὼς καὶ
§ Theb. ἐπεγνώσθην. 13 § νυνὶ δὲ μένει πίστις ἐλπὶς ἀγάπη, τὰ
τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

XIV.
e cap. 12:31.
1 Διώκετε τὴν ἀγάπην· e ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά,
μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε. 2 ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ
οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ, ἀλλὰ † θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει,
πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια· 3 ὁ δὲ προφητεύων ἀν-
θρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ παρα-
μυθίαν. 4 ὁ λαλῶν γλώσσῃ ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ, ὁ δὲ
¶ Theb. προφητεύων, ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ·¶ 5 (37) θέλω δὲ

destructur. 9 Ex parte enim cognoscimus et ex parte prophetamus: 10 cum autem venerit quod perfectum est, evacuabitur quod ex parte est. 11 Cum essem parvulus, loquebar ut parvulus, sapiebam ut parvulus, cogitabam ut parvulus: quando factus sum vir, evacuavi quae erant parvuli. 12 Videmus nunc per speculum in aenigmate, tunc autem facie ad faciem: nunc cognosco ex parte, tunc autem cognoscam sicut et cognitus sum. 13 Nunc autem manet fides spes caritas, tria haec: maior autem his est caritas.

1 Sectamini caritatem, aemulamini spiritalia, magis autem ut prophetetis. 2 Qui enim loquitur lingua, non hominibus loquitur sed deo: nemo enim audit, spiritu autem loquitur mysteria. 3 Nam qui prophetat, hominibus loquitur aedificationem et exortationem et consolationes. 4 Qui loquitur lingua, semet ipsum aedificat; qui autem prophetat, ecclesiam

8. *γνωσις καταργηθησεται* BD*. 37. KsL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. | *γνωσεις καταργηθησονται* A(ℵ)D^{b}FG. (17.) (47.) (*-σις* ℵ. 17. 47.) [Æth.] | *γνωσις παυσεται* P.

9. *γαρ* *Iren.* 238. 301. *Orig.* iv. 224^{c}. *Meth.* Jahn 43. *Eus.* in Ps. 166^{b}. *Hil.* 404^{a}. | *δε* KL. (*Iren.* 158.) | om. Goth. Æth. *Orig.* iv. 352^{d}. Cr. Cor. 249. Eph. 112. *Eus.* c. Mcl. 186^{c}.

10. *το εκ*] † praem. *τοτε* ς. D^{b}. 37. KsL. Syrr.Pst.&Hcl. *Orig.* ii. 497^{b}. Cr. Cor. 69. | om. ABℵD*FG. 17. 47. P. Vulg. Memph. Goth. Arm. Æth. *Iren.* 238. *Orig.* i. 645^{e}. iii. 519^{e}. iv. 209^{d}. 352^{d}. Cr. Cor. 249. *Orig. Int.* ii. 212^{c}. 695^{a}. iv. 520^{a}. 522^{e}. *Eus.* in Ps. 191^{e}.

— *τ. εκ. μερ.* post. *καταργηθησεται* D*FG. Vulg. Syr.Pst. Goth. *Orig. Int.* ii. *bis.* iv. 520^{a}. 522^{e}. 573^{b}. | ante *Iren.* 238. *Orig.* i. ii. iii. iv. *bis.* Cr. Cor. 69. 249. *Eus.* in Ps. *ὁτε καταργησεται το εκ μερους* *Meth.* Jahn. 43.

— *το εκ μερ.* *Orig.* i. ii. iii. iv. *bis.* Cr. Cor. *bis.* *Eus.* in Ps. | *τα εκ μερ.* FG.

11. *ὁτε* 1°.] add. *δε* D*. *Fuld.* | om. *Orig.* Cr. Eph. 172. 1 Joh. 115. *Orig. Int.* iii. 27^{d}. *Clem.* 117. 118. *Tert.* de pud. 1.

— *ελαλ. ὡς νηπ.*, *εφρον. ὡς νηπ.*, *ελογιζ. ὡς νηπ.* ABℵ. 17. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Æth. *Orig. Int.* ii. 673^{b}. | *ελ. ὡς νηπ. εφρ. ὡς νηπ.* *Orig.* Cr. Eph. 172. (*εφρονουν ὡς νηπ. ελαλ. ὡς νηπ.* *Clem.* 117.) | ‡ *ὡς νηπ. ελαλ.*, *ὡς νηπ. εφρ. ὡς νηπ. ελογιζ.* ς. DFG. (37.) 47. KsLP. *Fuld.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. *Orig.* Cr. 1 Joh. 115. (*Orig. Int.* iii. 27^{d}.) *Meth.* Jahn 79. (*Tert.*) (*ελαλ. ὡς νηπ.* 37. cet. ut in ς. *Orig. Int.* iii. 27^{d}. *λαλουν* et *λογειζομην* FG.)

11. *ὁτε* 2°.] † add. *δε* ς. $ℵ^{c}D^{c}$FG. 17*s*. 37. 47. KsLP. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig.* Cr. Eph. 172. 1 Joh. 115. *Orig. Int.* ii. 79^{e}. 203^{e}. 382^{c}. 673^{b}. iii. 27^{e}. iv. 520^{b}. *Meth.* (*Tert.*) | om. ABℵ*D*. *Am.* *Harl.** *Tol.* Goth. *Orig.* iii. 479^{a}. *Orig. Int.* ii. 486^{c}. 673^{c}. *Hil.* 462^{f}.

— *γεγονα* *Clem.* 117. *Orig.* iii. 479^{a}. Cr. Eph. *Meth.* | *εγενομην* B. *Orig.* Cr. 1 Joh.

— *κατηργηκα* post *τα του νηπ.* DFG. Syr.Hcl. *Orig.* (iii. 663^{d}.) *Orig. Int.* ii. 79^{e}. 382^{c}. 673^{c}. *Tert.* | ante *Clem.* 117. rel. *Orig.* iii. Cr. Eph. 1 Joh. *Orig. Int.* ii. 203^{e}. 486^{c}. 673^{b}. iii. 27^{e}. 956^{c}. iv. 520^{b}. *Meth.* (*κατηργησα*) (vid. *Orig.* iii. 478^{d}.)

12. *βλεπομεν* *Orig.* i. 731^{a}. *Clem.* 120. 374. 647. 690. *exc. Theod.* 972. *Mcl.* (ap. *Eus.* 53^{b}. 177^{d}.) | *βλεποιμεν* 37. | *βλεπωμεν* P.

12. *γαρ* ABℵD^{c}. rel. Syr.Hcl. Memph. *Clem. ter.* *Orig. Int.* iv. 600^{c}. | om. D*FGP. Vulg. Goth. Arm. *Clem.* 690. *exc. Theod.* (*Orig.* i.) *Mcl. bis.* *Cypr.* 319. | autem Syr.Pst. (Æth.) *Orig. Int.* iv. 573^{a}.

— *δι'*] praem. *ὡς* D. Syrr.Pst.&Hcl.* Arm. *Clem. quater.* *Orig. Int.* iv. 462^{b}. *Tert.* adv. Prax. 14. | om. rel. *Clem. exc. Theod.* 972. *Orig.* i. 282^{d}. 720^{e}. 731^{a}. iii. 174^{e}. 686^{a}. iv. 17^{d}. 209^{d}. 220^{b}. in Cant. (Mai A.C. ix. 288.) *Orig. Int.* iii. 120^{c}. iv. 536^{d}. 537^{b}. 573^{a}. 600^{c}. *Mcl. bis.* *Cypr.* 319. *Hil. saepe.*

— *εσοπτρου*] add. *και* LP. *Orig.* i. 282^{d}. 720^{a}. 731^{a}. iii. 686^{a}. iv. 17^{d}. 92^{c}. 209^{d}. 222^{a}. in Cant. *Orig. Int.* iv. 462^{b}. 536^{d}. 537^{b}. 596^{a}. 600^{c}. *Hil.* | om. rel. vv. *Clem.* 120. 647. ex. Th. 972. *Orig.* iii. 174^{e}. *Orig. Int.* iv. 573^{a}. *Mcl. bis.* *Tert.* *Cypr.* *Hil.* | *εσ. και αινιγματος* *Orig.* i. 720^{e}. iv. 220^{b}. (*εσοπτρον* F non G.)

— *τοτε δε* *Orig.* i. *bis.* iii. 165^{d}. *Orig. Int.* iii. iv. 573^{a}. 596^{a}. 600^{c}. *Clem.* 120. 647. *Mcl. bis.* *Tert.* | *το δε* ℵ* (corr.^{a}) || add. *εκ μερους* G*(non F.) | om. *Orig.*

11. quando autem factus *Cl.* | 13. manent *Cl.* | autem horum *Cl.*
2. spiritus *Am.*** | 3. ad aedif. *Cl.* | consolationem *Cl.* | 4. ecclesiam *add.* dei *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. [Theb.] (Goth.) Arm. Æth.

πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προ-
φητεύητε· μείζων ‡ δὲ" ὁ προφητεύων ἢ ὁ λαλῶν
γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία
οἰκοδομὴν λάβῃ. 6 ‡ νῦν" δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς
ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ
ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει ἢ ἐν γνώσει ἢ ἐν προ-
φητείᾳ ἢ [ἐν] διδαχῇ; 7 ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν δι-
δόντα, εἴτε αὐλὸς εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖς
φθόγγοις μὴ δῷ, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ
§ Theb. τὸ κιθαριζόμενον; 8 § καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον φωνὴν
σάλπιγξ δῷ, τίς παρασκευάσεται εἰς πόλεμον; 9 οὕ-
τως καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον
δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ
εἰς ἀέρα λαλοῦντες. 10 τοσαῦτα, εἰ τύχοι, γένη φωνῶν
‡ εἰσὶν" ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν † ἄφωνον· 11 ἐὰν οὖν μὴ
εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι
βάρβαρος καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαρος· 12 οὕτως

aedificat. 5 Volo autem omnes vos linguis loqui, magis autem prophetare: nam maior est qui prophetat quam qui loquitur linguis; nisi forte ut interpretetur, ut ecclesia aedificationem accipiat. 6 Nunc autem, fratres, si venero ad vos linguis loquens, quid vobis prodero, nisi si vobis loquar aut in revelationem aut scientia aut prophetia aut in doctrina? 7 Tamen quae sine anima sunt vocem dantia, sive tibia sive cithara, nisi distinctionem sonituum dederint, quomodo scietur quod canitur aut quod citharizatur? 8 Etenim si incertam vocem det tuba, quis parabit se ad bellum? 9 Ita et vos per linguam nisi manifestum sermonem dederitis, quomodo scietur id quod dicitur? eritis enim in aere loquentes. 10 Tam multa ut puta genera linguarum sunt in mundo, et nihil sine voce est: 11 si ergo nesciero virtutem vocis, ero ei cui loquor barbarus, et qui loquitur mihi barbarus. 12 Sic

i. *bis.* iii. *Orig. Int.* iii. iv. *bis. Mel. bis. Cypr.* 319.
12. γιγνωσκω D.
— επιγνωσομαι] γνωσομαι K.
— επεγνωσθην] επιγν. FG. | praem. εγω FG. *Tol. Cypr.* 319. | praem. ω D*.
13. νυνι δε μενει *Orig.* iii. 163^{c}. | μινει δε FG. | μενει δε *Clem.* 956. *Hil.* 1279^{a}.
— μειζων *Orig.* iii. *Clem.* 588. 956. | μειζω D*. | μειζον L. *Orig.* Cr. Rom. 34.
1. προφητευεται FG.
2. γλωσσῃ] -σαις DFG. Arm.
— ουκ] ουχ ℵ.
— ανθρωπους FG.
— θεῳ] † praem. τῳ ϛ. Aℵ^{c}D^{c}. 17*s*. 37. 47. K*s*L. | om. Bℵ*D*FGP.
— ουδεις] ουθις ℵ.
— γαρ ακουει] παρακουει 17.
— πνευματι] πνευμα FG. *Am.*^{2} *Fuld.*
3. ὁ δε] ει γαρ ὁ FG. nam qui Vulg. qui *Orig. Int.* 649^{d}.
— ανθρωπους FG.
— παραμυθιαν] μακροθυμιαν 47.
4. λαλων] λαλει FG. (add. t λαλων G non F.)
— γλωσσῃ] -σαις D. Arm.
— ὁ δε προφητ. εκκλ. οικοδ.] om. 37. *Tol.**
— εκκλησιαν] add. θεου FG. Vulg. *Cl.* | om. *Orig.* ii. 497^{c}.
5. παντας post ὑμας A.
5. λαλειν post γλωσσαις A. *Am.*
— ἱνα προφητευητε (-ετε FG.) | προφητευειν D*. Vulg.
— μειζων (-ζον 17. L.)] κρεισσω 37.
— δε ABℵ*P. Memph. | ‡ γαρ ϛ. ℵ^{c}DFG. 17*s*. 37. 47. K*s*L. Syrr.Pst.& Hel. Arm. Æth. (nisi forte Vulg.) || add. εστιν FG.
— διερμηνευῃ] -ει 47. L. | διερμηνευων D*. | η ὁ διερμηνευων FG.
6. νυν ABℵD*FGP. | ‡ νυνι ϛ. D^{c}. 17. 37. 47. K*s*L.
— ὑμας 2°.] ὑμιν P.
— η εν αποκ. *Clem.* 866. | om. η ℵ. 17. Syr.Hel. Memph.
— εν διδ. ABℵ^{c}D^{b}. 17. 37. 47*s*. K*s*LP. Vulg. *Clem.* 867. | om. εν ℵ*D*FG. *Tol. Hurl.*^{2}
7. μη] ante διαστολην D*FG. Vulg.
— τοις φθογγοις AℵD(FG.) 17. 37. 47. K*s*LP. Syrr.(Pst.)&Hel. (om. τοις FG.) | φθογγου B. *Tol.* Arm. sonituum Vulg. (Memph.)
— δῳ ABℵD*FG *sic.* | διδῳ D^{c}. 17. 37. 47. LP. | δωτε K.
— γνωσθησεται] γνωσθῃ D*FG.
— αυλουμενον] λαλουμενον 17.
8. εαν *Orig.* iv. 121^{a}. | om. L.
— φωνην] add. εν L. (om. rel. *Orig.* iv. 121^{a}.)
— σαλπιγξ ante φωνην Aℵ. 17. P. Memph. Theb. *Orig.* iv. 121^{a}. (-πιξ ALP.) | post BD. rel. Vulg. rel.
8. δω *Orig.* iv. | δωῃ D*. (17. 37. non habent hic διδω.)
— παρασκευασεται] -ζεται A. *Orig.* iv.
9. ευσημον *Clem.* 364. | ευσχημον D*.
— δωτε *Clem.* | δω L. || (εαν μη ευσημον λογον δωτε] αντι του, εαν μη διερμηνευοιτε K marg.)
10. τοσαυτα *Clem.* 364. | om. D*FG.
— ει τυχου FG. (rec. *Clem.*) | ει τυχῃ 47^{2}.
— εισιν ABℵDFG. 47. P. *Clem.* | ‡ εστιν ϛ. 17*s*. 37. K*s*L.
— εν] add. τῳ D*FG. | om. *Clem.*
— ουδεν] † add. αυτων ϛ. ℵ^{c}D^{c}. 37. 47. K*s*L. Syrr.Pst.&Hel. (Æth.) | om. ABℵ*D*FG. 17. P. Vulg. Memph. Theb. Arm. *Clem.*
— αφωνον] add. εστιν D*FG. Vulg. (Memph.) | om. *Clem.*
11. εαν] ει P.
— ειδω *Clem.* 364. (ιδω AD*. 17. 37. L.) | γινωσκω FG.
— της δυναμιν A.
— και ὁ λαλ. εν εμοι βαρβαρος *Clem.* | om. L.
— εν εμοι] om. εν DFG. Vulg. Syrr.Pst. &Hel. Memph. Arm. *Clem.*

5. loqui linguis *Cl.* | forte interpr. *om.* ut *Cl.* | 6. nisi vobis *Cl.* | revelatione *Cl.* & *Am.*** | in scient. aut in proph. *Cl.* | 7. scietur *add.* "id" *Cl.* | 8. paravit *Am.* | 9. aera *Cl.* | 10. in hoc mundo *Cl.*

ABℵD FG. 17. 37. 47. KL(P.)

¶ D*.

15. προσεύξωμαι bis.

¶ Theb.

18. γλώσσαις

§ Goth.

f Es. 28:11, 12.

καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν
οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε.
13 ¶ ‡ διὸ″ ὁ λαλῶν γλώσσῃ προσευχέσθω ἵνα διερμη-
νεύῃ. 14 ἐὰν [γὰρ] προσεύχωμαι γλώσσῃ, τὸ πνεῦμά
μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστιν. 15 τί
οὖν ἐστίν; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι
δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ [δὲ] καὶ τῷ
νοΐ. 16 ἐπεὶ ἐὰν ‡ εὐλογῇς″ † πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν
τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ
σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδεν· 17 σὺ
μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ‡ ἀλλὰ″ ὁ ἕτερος οὐκ
οἰκοδομεῖται.¶
38 18 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ †, πάντων ὑμῶν μᾶλλον
‡ γλώσσῃ″ ‡ λαλῶ·″ 19 ‡ ἀλλὰ″ ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω
πέντε λόγους ‡ τῷ νοΐ″· μου λαλῆσαι, ἵνα .καὶ ἄλ-
λους κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ.
20 Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν, ἀλλὰ τῇ
κακίᾳ § νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶν τέλειοι γίνεσθε. 21 ἐν
τῷ νόμῳ γέγραπται ὅτι f Ἐν ἑτερογλώσσοις, καὶ ἐν

et vos quoniam aemulatores estis spirituum, ad aedificationem ecclesiae quaerite ut abundetis. 13 Et ideo qui loquitur lingua oret ut interpretetur. 14 Nam si orem lingua, spiritus meus orat, mens autem mea sine fructu est. 15 Quid ergo est? orabo spiritu, orabo et mente; psallam spiritu, psallam et mente. 16 Ceterum si benedixeris spiritu, quis supplet locum idiotae, quomodo dicet Amen super tuam benedictionem? quoniam quid dicas nescit: 17 nam tu quidem bene gratias agis, sed alter non aedificatur.

18 Gratias ago deo quod omnium vestrum lingua loquor: 19 sed in ecclesia volo quinque verba sensu meo loqui, ut et alios instruam, quam decem milia verborum in lingua. 20 Fratres, nolite pueri effici sensibus, sed malitia parvuli estote, sensibus autem perfecti estote. 21 In lege scriptum est quoniam in aliis linguis et

---

12. πνευματων *Orig. Int.* iv. 599c. | πνευματικων P. *m.* Theb.
— περισσευητε *Orig. Int.* iv. | προφητευητε A.
— ἱνα] add. μαλλον 47.
13. διο ABℵ*DFG. 17. P. | ‡ διοπερ ς. ℵc. 37. 47. KsL.
14. γαρ AℵD. 37. 47. KsLP. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. *Orig. Int.* vi. 601e. | om. BFG. 17 ut vid. e spat. Theb. Arm. (Æth.) vid. *Orig.* Cr. Rom. 146.
— προσευχομαι FGP.
15. τι ουν εστιν *Orig. Int.* ii. 211a. iv. 602a. | om. K.
— προσευξομαι 1o. B. 17. 37. KsL. Vulg. *Orig.* i. 199d. ii. 748d. iii. 426e. Cr. Rom. 146. Eph. 181. *Orig. Int.* ii. 211a. 303e. 311c. iv. *Eus.* in Ps. 609c. *Mai* 107. | -ξωμαι AℵDFG. 47. P. (-χομαι *Orig.* iii. 301d.)
— προσευξομαι 2o. Bℵ. 17. 37. KsL. Vulg. *Orig.* i. iii. Cr. Rom. Eph. *Orig. Int.* ii. *ter.* iv. *Eus.* in Ps. et ap. *Mai.* | -ξωμαι ADFG. 47. P. (-χομαι *Orig.* iii. 301d.)
— προσ δε ABℵD. 17. 37. 47. L. Syr.Hcl. Memph. *Orig.* i. iii. 301d. *Eus.* in Ps. et ap. Mai. | om. δε FGKP. Vulg. Theb. Arm. *Orig.* iii. 426e. Cr. Rom. Eph. *Orig. Int.* i. 94f. ii. *ter.* iii. 363b. iv. ("et" Syr.Pst.)
15. ψαλω τῳ πν. *Orig.* i. Cr. Eph. *Eus.* in Ps. | om. τῳ FGP.
— ψαλω δε AℵD. 17. 37. KsLP. Syr.Hcl. Memph. *Orig.* Cr. Eph. *Eus.* in Ps. | om. δε BFG. Vulg. Theb. Arm. *Orig.* i. *Orig. Int.* i. iii. iv. *Hil.* 543a. ("et" Syr.Pst. Æth.)
— ψαλω τ. πν... τῳ νοι] om. 47. || om. τῳ *Elz.*
16. ευλογης ABℵD. 17. P. (-γεις B*Btly.*) | ‡ -γησης ς. FG. 37. 47. KsL. || add. εν B*Btly.Bch.Alf. dis.*ℵcDP. | om. AB*Mai*ℵ*FG. 17. 37. 47. KsL. Vulg.
— πνευματι] † praem. τῳ ς. B*Mai.* 37. 47. KsL. | om. AB*Btly.Alf.dis.*ℵDFG. 17. P.
— το αμην] om. το FG.
— επειδη] επει B.
— τι λεγεις post ουκ οιδεν FG.
17. αλλα B. | ‡ αλλ' ς. rel.
— ἑταιρος FG. Syr.Pst.
18. θεῳ] † add. μου ς. 37. 47. KsL. Vulg. *Cl.* | om. ABℵDFG. 17. P. *Am.* (*sic*). *Tol.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth.
18. παντων] praem ὁτι FG. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph.
— μαλλον post γλωσσ. FG. | ante *Orig. Int.* iv. 470c. | om. Vulg.
— γλωσσῃ AℵDFG. 17. Vulg. Arm. | ‡ -σσαις ς. B. 37. 47. KsLP. Syrr.Pst. &Hcl. Memph. Æth.
— λαλω BℵDFG. 17. P. Vulg. Syrr.Pst. &Hcl. Memph. Arm. | ‡ λαλων ς. 37. 47. KsL. | om. A.
19. αλλα ABD. *Marcion.* Epiph. 320 & 361. | ‡ αλλ' ς. ℵ(a ut vid.)FG. 17*s.* 37. 47. KsLP. | om. ℵ*.
— πεντε λογους τῳ νοΐ μου λαλησαι ABℵD. 37. P. Vulg. Syr.Pst. (Arm.) *Marcion* ("ἑτέρως δέ, δια τον νομον.") | τῳ νοι μου πεντε λογ. λαλησαι 17. | πεντε λογ. λαλη ο μεν (sic) τῳ νοι μου FG. (Æth.) | ‡ πεν. λογ. δια του νοος μου λαλησαι ς. 47. KsL. Syr.Hcl. | loqui quinque verba in intelligentia mea Memph.
— και αλλους] καλλους FG.
— μυριους] praem. υ FG.
20. ταις δε φρεσιν τελειοι γινεσθε *Orig. Int.* iv. 684d. *Clem.* 117. | ἱνα ταις φρ. τελ. γενησθαι FG. (om. *Tol.**)

15. et mente. *om.* "et" *Am.** | 16. qui supplet *Cl.* | 18. deo meo *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. (Theb.) [Goth.] Arm. Æth.
§ D*.

χείλεσιν ‡ ἑτέρων,″ λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ᾽
οὕτως εἰσακούσονταί μου, λέγει κύριος. 22 ὥστε αἱ
γλῶσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν § οὐ τοῖς πιστεύουσιν ἀλλὰ
τοῖς ἀπίστοις, ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖς ἀπίστοις ἀλλὰ
τοῖς πιστεύουσιν. 23 ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη
ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πάντες ‡ λαλῶσιν γλώσσαις,″ εἰσέλ-
¶ P. θωσιν δὲ ἰδιῶται ¶ ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε;
24 ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τις ἄπι-
στος ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται
ὑπὸ πάντων, 25 † τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ
γίνεται, καὶ οὕτως πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, προσκυνήσει
τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ‡ ὄντως ὁ θεὸς″ ἐν ὑμῖν ἐστίν.
26 Τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκα-
στος † ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, ‡ ἀποκάλυψιν ἔχει,
γλῶσσαν ἔχει″, ἑρμηνείαν ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδο-
§ Theb. μὴν ‡ γινέσθω″. 27 § εἴτε γλώσσῃ τις λαλεῖ, κατὰ δύο
ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος· καὶ εἷς διερμη-
¶ Goth. νευέτω·¶ 28 ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ‡ ἑρμηνευτής,″ σιγάτω ἐν ἐκ-
¶ Theb. κλησίᾳ, ἑαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ θεῷ.¶ 29 προφῆται δὲ

labiis aliis loquar populo huic, et nec sic exaudient me, dicit dominus. 22 Itaque linguae in signum sunt non fidelibus sed infidelibus, prophetiae autem non infidelibus sed fidelibus. 23 Si ergo conveniat universa ecclesia in unum et omnes linguis loquantur, intrent autem et idiotae aut infideles, nonne dicent quod insanitis? 24 Si autem omnes prophetent, intret autem quis infidelis vel idiota, convincitur ab omnibus, diiudicatur ab omnibus, 25 occulta cordis eius manifesta fiunt, et ita cadens in faciem adorabit deum, pronuntians quod vere deus in vobis sit.
26 Quid ergo est, fratres? cum convenitis, unusquisque vestrum psalmum habet, doctrinam habet, apocalypsin habet, linguam habet, interpretationem habet: omnia ad aedificationem fiant. 27 Sive lingua quis loquitur, secundum duos aut ut multum tres, et per partes, et unus interpretetur: 28 si autem non fuerit interpres, taceat in ecclesia, sibi autem loquatur et deo. 29 Prophetae

---

21. γεγραπται] praem. τι ℵ*. (corr.c)
— ἑτερογλωσσοις *Orig.* iv. 580 *nol. Marcion. Hipp.* de Char. (245.) | ἑτεραις γλωσσαις FG. Vulg. Memph. Goth. *Tert.* adv. Marc. v. 8.
— ἑτερων ABℵ. 17. | ‡ ἑτεροις ς. DFG. 37. 47. KsLP. Vulg. Syrr. (Pst.)&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. *Marcion. Hipp. Orig.* iv. (vid. Cr. Rom. 12.) *Tert.*
— ουδ᾽ οὑτως (ουδ᾽ οὑτος *Orig.* iv.) | ουδεπω FG.
— εισακουσονται *Orig.* iv. | -σεται FG.
22. εισιν] add. εις FG.
— πιστευουσιν 2º.] πιστοις FG.
23. ουν] om. FG. Goth.
— συνελθῃ AℵD. rel. | ελθῃ BG*.
— ἡ εκκλησια post ὁλη DFG. Vulg. Syr. Pst. Goth.
— παντες λαλωσιν γλωσσαις ABℵ(FG)P. (λαλησωσιν G. λαλησωσιν F.) | λαλωσιν γλωσσαις παντες D*. Goth. | ‡ παντες γλωσσαις λαλωσιν ς. D**. 17. 37. (47.) KsL. Vulg. Syrr.Pst.& Hcl. Arm. (λαλουσιν 47*.) [Memph. Æth.] πανταις γλωσσαις 37.
— η απιστοι] om. B.
24. προφητευωσιν] -ουσιν 17.

24. δε τις *Orig.* Cr. Cor. 245?1º. *Orig. Int.* iv. 650a (sic in 47.) | τε τις A.
— τις] om. 17. *Orig.* Cr. Cor. 2º.
— απιστος η ιδιωτης *Orig.* Cr. *bis. Orig. Int.* (ii. 484c.) iv. | ηδιωτης η απιστος 17.
— ανακρ. ὑπο παντων *Orig.* Cr. *Orig. Int.* ii. iv. | om. K.
25. ab init. † και οὑτω ς. Dc. (37.) 47. KsL. Syr.Hcl. (om. και 37.) | om. ABℵD*FG. 17. Vulg. Syr.Pst. Memph. Goth. (Arm. Æth. habent και) *Orig. Int.* ii. 484c. (iv. 650a.) *Orig.* Cr. Cor. 245.
— τα κρυπτα....και οὑτως *Orig.* Cr. | om. 47.
— απαγγελλων] αναγγελλων F. | απαγωνγελλων G. (-ων- improbat corr.) | απαγγελων 47. | και απαγγελει *Orig.* Cr.
— οντως ὁ θεος ABℵD(FG.) 17. Vulg. Syr.Pst. Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig.* Cr. *Orig. Int.* ii. iv. om. ὁ ℵ*D*FG. *Orig.* Cr. habent ℵcDb. | ‡ ὁ θεος οντως ς. 37. 47. KsL. Syr. Hcl.
— ὑμιν *Orig.* Cr. *Orig. Int.* ii. iv. | ἡμιν 37.

26. εστιν] post αδελφοι 37.
— ἑκαστος] † add. ὑμων ς. ℵcDFG. 37. 47. KsL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. | om. ABℵ*. 17. Memph. Æth. *ut vid.*
— διδαχην εχει] om. A.
— αποκαλυψιν εχει ante γλωσσαν εχει ABℵDFG. 17. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. (Goth.) Æth. | ‡ post ς. L. | om. αποκαλ. εχει 37. 47. Arm. | om. γλωσ. εχει K. (αποκαλ. εχ. ἑρμην. εχ. γλωσσ. εχ. Goth.)
— ἑρμηνειαν (in rasuram 47.) | διερμηνειαν DFG.
— παντα] add. δε 17.
— γινεσθω ABℵDFG. 17. 37. 47. KL. | ‡ γενεσθω ς.
27. και ανα μερος] om. K.
28. ἑρμηνευτης BD*FG. (praem. ὁ D*FG.) | ‡ διερμηνευτης ς. AℵDb. 17. 37. 47. KsL.
— ἑαυτῳ] αυτῳ FG.
— δε] om. 47.
— τῳ θεῳ] om. τῳ 47.

22. sunt *ante* signum *Am.** | 23. omuis *Am.** | *om.* et *ante* idiotae *Cl.* | 25. adoravit *Am.* | 29. proph. autem duo *Cl.*

ABℵD FG- 17. 37. 47. KL[P.]

δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν·
30 ἐὰν δὲ ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγά-
τω. 31 δύνασθε γὰρ καθ᾽ ἕνα πάντες προφητεύειν, ἵνα
πάντες μανθάνωσιν, καὶ πάντες παρακαλῶνται· 32 καὶ
πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται· 33 οὐ
γάρ ἐστιν ἀκαταστασίας ὁ θεὸς § ‡ ἀλλὰ″ εἰρήνης, ὡς
ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων. 34 ‡ g αἱ γυναῖκες †
ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ‡ ἐπιτρέπεται″
αὐταῖς λαλεῖν, ‡ ἀλλὰ″ ‡ ὑποτασσέσθωσαν,″ h καθὼς καὶ
ὁ νόμος λέγει. 35 εἰ δέ τι μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς
ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν· αἰσχρὸν γάρ ἐστιν ‡ γυ-
ναικὶ″ ‡ λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ.″ 36 ἢ ἀφ᾽ ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ
θεοῦ ἐξῆλθεν, ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν; 37 εἴ τις
δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικός, ἐπιγινωσκέτω ἃ
γράφω ὑμῖν, ὅτι † κυρίου ‡ ἐστὶν″ ‡ ἐντολή·″ 38 εἰ δέ τις
ἀγνοεῖ, ἀγνοείτω. 39 ὥστε, ἀδελφοί * μου,″ ζηλοῦτε τὸ
προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν ‡ μὴ § κωλύετε γλώσσαις.″
40 πάντα * δὲ″ εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω.

§ Æg. iii.
g 1 Tim. 2:11.
h Gen. 3:16.
38. ἀγνοεῖται § P.
39. *[ἐν]″. γλώσσαις

duo aut tres dicant, et ceteri diiudicent: 30 quod si alii revelatum fuerit sedenti, prior taceat. 31 Potestis enim omnes per singulos prophetare, ut omnes discant et omnes exortentur. 32 Et spiritus prophetarum prophetis subiecti sunt: 33 non enim est dissensionis deus sed pacis, sicut in omnibus ecclesiis sanctorum. 34 Mulieres in ecclesiis taceant: non enim permittitur eis loqui, sed subditas esse, sicut et lex dicit. 35 Si quid autem volunt discere, domi viros suos interrogent: turpe est enim mulieri loqui in ecclesia. 36 An a vobis verbum dei processit, aut in vos solos pervenit? 37 Si quis videtur propheta esse aut spiritalis, cognoscat quae scribo vobis, quia domini sunt mandata: 38 si quis autem ignorat, ignorabitur. 39 Itaque, fratres, aemulamini prophetare, et loqui linguis nolite prohibere: 40 omnia autem honeste et secundum ordinem fiant.

29. *οἱ αλλοι* ABℵDc. 17. 37. Ks. *Orig.* Cr. Cor. 78. | om. *οἱ* D*FGL.
— *διακρινετωσαν* ABℵDb. (17.) 37. KsL. *Orig.* Cr. | *ανακρινετωσαν* D*FG. (*διακρινεσθωσαν* 17.)
30. *δε* ABℵDc. rel. Syr.Hcl. Memph. *Cypr.* 127. | om. D*FG. *Orig. Int.* iii. 376c. (quodsi Vulg. et si Syr.Pst.)
31. *παντες* ante *καθ᾽ ἑνα* DFG. Vulg. Syr.Pst. Arm. | post ABℵ. 37. 47. KsL. Syr.Hcl. Memph. *Orig.* Cr. Cor. 278. | om. *παντες* 17.
32. *πνευματα* ABℵ. rel. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm. *Orig.* iii. 571a. iv. 113a. *Orig. Int.* iv. 599c. | *πνευμα* DFG. Syr.Pst. *Orig. Int.* ii. 81c. *Hil.* 1196a. [Æth.]
— *ὑποτασσεται* *Orig.* iii. iv. | *-σονται* L.
33. *ακαταστασιας* post *ὁ θεος* A. Syr.Pst. Memph. | Contra, *Hipp.* (Lagarde 87.)
— *ὁ θεος*] om. *ὁ* FG.
— *αλλα* ABℵD. 47. | ‡ *αλλ᾽* ς. FG. rel.
— *ἁγιων*] add. *διδασκω* FG. Vulg. *Cl.* Syr.Hcl.*
34, 35. post ver. 40. DFG. *Fuld.* (*Vict.*)
34. *γυναικες*] † add. *ὑμων* ς. DFG. 37. 47. KsL. Syrr.Pst.&Hcl.† *Marcion.* Epiph. 321 & 363. | om. ABℵ. 17. Vulg. Memph. Æg. iii. Arm. Æth. *Orig.* Cr. Cor. 279. *Cypr.* 318.
34. *ταις εκκλησιαις* MSS. Vulg. Syr.Hcl. Arm. *Marcion.* 321. *Orig.* Cat. Cr. 279. | *εκκλησιᾳ* *Fuld.* (*Vict.*) *Tol.* Syr.Pst. Memph. Æg. iii. Æth. *Marcion.* (363.)
— *επιτρεπεται* ABℵDFG. 17. Vulg. Memph. Æg. iii. Arm. *Marcion* 367. *Orig.* Cat. Cr. | ‡ *επιτετραπται* ς. 37. 47. Ks. *Marcion* 321. | *επιτετρεπται* L.
— *αυταις*] *αυτοις* 17. 37.
— *αλλα* ABℵD*. | ‡ *αλλ᾽* ς. DcFG. rel.
— *ὑποτασσεσθωσαν* ABℵ. 17. Syr.Pst. Memph. Æg. iii. Æth. *Marcion.* | ‡ *ὑποτασσεσθαι* ς. DFG. 37. 47. KsL. Vulg. Syr.Hcl. Arm. ‖ add. *τοις ανδρασιν* A.
35. *ει δε τι* *Orig.* Cr. Cor. 279. | *ει τι δε* DFG. Vulg.
— *μαθειν* B(ℵc)DFG. 37. 47s. KsL. *Orig.* Cr. Cor. (*μανθειν* ℵc.) | *μανθανειν* A2ℵ*. 17. [A* n.l.]
— *θελουσιν*] *θελωσιν* A. | *εθελουσιν* 37. *Orig.* Cr. Cor. | *θελουσεν* FG.
— *εν οικῳ*] om. 47. (habet *Orig.*)
— *εστιν*] om. B.
— *γυναικι* AB*Bch.Mai*ℵ*. 17. Vulg. Memph. *sic.* Æg. iii. Arm. Æth. *Orig.* Cr. Cor. 279 (1º.) 280. | ‡ *γυναιξιν* ς. ℵcDFG. 37. 47. KsL. Syrr.Pst.&Hcl. *Orig.* Cr. Cor. 279 (2º.)
35. *λαλειν* ante *εν εκκλησιᾳ* ABℵ. 17. 37. Vulg. Memph. Æg. iii. Æth. *Orig.* Cr. Cor. 279 (1º). 280. | ‡ post ς. D(FG.) 47. Ks(L.) Syrr.Pst.&Hcl. Arm. *Orig.* Cr. Cor. 279 (2º). (*εκκλησιαις* FGL. Syr.Hcl.)
36. *κατηντησεν* ante *μονους* FG. Memph. | post *Orig.* Cr. Cor. 280.
37. *εἰ*] *ἤ* 17.
— *επιγινωσκετω* *Orig.* Cr. *bis.* | *γινωσκετω* B.
— *κυριου*] † praem. *του* ς. | om. (A)B*Mai*ℵDFG. 17. 37. 47. KL. *Orig.* Cat. Cr. *bis.* ‖ *θεου* A. *Orig.* Cr. *bis.* | Contra, *Hil.* 26a.
— *εστιν* ABℵD*FG. 17. Memph. *Orig.* Cr. *bis.* (post *εντολη* ℵ*. corr.c) | ‡ *εισιν* ς. Dc. (37.) 47. KL. (post *εντολαι* 37.)
— *εντολη* ABℵ. 17. Memph. Æth. | ‡ *εντολαι* ς. Db. 37. 47. KsL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Æg. iii. Arm. | om. D*FG. *Orig.* Cr. *bis.* *Orig. Int.* ii. 73c. *Hil.* 26a.

33. sicut et in omn. eccl. sanct. doceo *Cl.*

Vulg. XV.
Syrr. P.H. θ
Memph. [Theb.]
[Æg. iii.]
[Goth.] Arm. Æth.
§ Goth.

39 1 § Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ
εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ
ἑστήκατε 2 δι' οὗ καὶ σώζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγελι-
σάμην ὑμῖν εἰ κατέχετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῇ ἐπιστεύ-
σατε. 3 παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις ὃ καὶ παρέλα-
βον, ὅτι χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν
κατὰ τὰς γραφάς, 4 καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται
‡τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ″ κατὰ τὰς γραφάς, 5 § καὶ ὅτι ὤφθη
Κηφᾷ, εἶτα τοῖς δώδεκα. 6 ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεν-
τακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ ‡πλείονες″ μέ-
νουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ † ἐκοιμήθησαν. 7 ἔπειτα
ὤφθη Ἰακώβῳ, εἶτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν. 8 ἔσχα-
τον δὲ πάντων ὡσπερεὶ τῷ ἐκτρώματι ὤφθη κἀμοί.
9 i ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων, ὃς οὐκ
εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν
ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ· 10 χάριτι δὲ θεοῦ εἰμι ὅ εἰμι, καὶ
ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισ-
σότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δέ, ‡ἀλλὰ″

§ Theb.

5. ἔπειτα τοῖς

7. ἔπειτα τοῖς

i Eph. 3:8.

1 Notum autem vobis facio, fratres, evangelium quod praedicavi vobis, quod et accepistis, in quo et statis, 2 per quod et salvamini, qua ratione praedicaverim vobis si tenetis, nisi si frustra credidistis. 3 Tradidi vobis enim in primis, quod et accepi, quoniam Christus mortuus est pro peccatis nostris secundum scripturas, 4 et quia sepultus est, et quia surrexit tertia die secundum scripturas, 5 quia visus est Cephae et post haec undecim. 6 Deinde visus est plus quam quingentis fratribus simul, ex quibus multi manent usque adhuc, quidam autem dormierunt. 7 Deinde visus est et Iacobo, deinde apostolis omnibus. 8 Novissime autem omnium tamquam abortivo visus est et mihi. 9 Ego enim sum minimus apostolorum, qui non sum dignus vocari apostolus, quoniam persecutus sum ecclesiam dei: 10 gratia autem dei sum id quod sum, et gratia eius in me vacua non fuit, sed babundantius illis omnibus laboravi; non ego autem,

38. *αγνοειτω* A^{2}Bℵ^{c}D^b. 37. 47. K*s*L. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig.* Cr. Cor. 227 *sic*. 280. | *αγνοειται* A**ut vid.*ℵ*D*. 17. *Orig.* iii. 130^b. Cr. Cor. 227 e contextu? | *ηγνοειται* FG. ignorabitur Vulg. Æg. iii. *Orig. Int.* ii. 73^c. 667^e. non cognoscetur *Hil.*
39. *αδελφοι μου* AB**Mai Alf.*ℵD^b. 37. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. (Æth.) | *om. *μου* ς. B^2*Mai Alf.*D*FG. 17. 47. K*s*L. Vulg. Æg. iii. Arm.
— *το προφ*] om. *το* FG.
— *το λαλ.*] om. *το* B.
— *μη κωλυετε* ante *γλωσσαις* A(B)ℵ. 17. 37. P. (Memph.) | ‡ post ς. DFG. 47. K*s*L. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth.
— *γλωσσαις*] praem. *εν* BD*FG. | om. AℵD^c. 17. 37. 47. K*s*L. Vulg.
40. *παντα δε* ABℵDFG. 17. 37. P. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. | * om. *δε* ς. 47. K*s*L. Æg. iii. vid. *Orig. Int.* ii. 143^b. 278^b. (*γαρ* Syr.Hcl.)
— *γινεσθω*] add. vv. 34, 35. DFG.
1. *ευηγγελισαμην Marcion.* | *ευαγγ.* D. *Orig.* Cat. Cr. 283.
— *ἑστηκατε*] *στηκετε* D*FG.
2. *σωζεσθε*] *ζωζεσθε* 37*.
— *λογῳ*] add. *και* D*.
— *ει κατεχετε* Syr.Hcl.mg. *Graece. Orig.* Cr. Cor. 283. | *οφειλητε κατεχειν* D*(FG. -*λεται*).
3. *ἡμων Iren* 209. *Orig.* i. 434^e. *Eus.* Ecl. Pr. 227. in Ps. 546^b. *Hil.* 1078^b. | *η. ὑμων* F(non G.)
4. *τῃ ἡμερᾳ τῃ τριτῃ* ABℵD. 17. 37. Syr.Hcl. Memph. *Hil.* | ‡ *τῃ τριτῃ ἡμερᾳ* ς. FG. 47. K*s*LP. Vulg. Syr.Pst. Æg. iii. Goth. *Marcion. Iren.* 209. *Eus.* ad Mar. *Mai* 301. *Tert.* adv. Marc. iii. 8.
5. *ειτα* BD^c. 47. K*s*LP. Syr.Hcl.&mg. Graece. Memph. Theb. *Orig.* i 434^e. *Eus.* ad Mar. (*Mai* 287. 297.) | *επειτα* Aℵ. 17. 37. *Eus.* H.E. 1. 12 (36.) ad Mar. (Mai 301.) | *και μετα ταυτα* D*FG. *Am.* (Vulg. *Cl.*) (Syr.Pst.) Goth. (Arm.) (Æth.) | "et" Æg. iii.
— *δωδεκα* ABℵ(ιβ′)D^c. rel. Syrr.Pst.&Hcl.txt. Memph. Theb. Arm. *Zoh.* Æth. *Orig.* i. *Eus.* H.E. ad Mar. 297. 301. | *ἑνδεκα* D*FG. Vulg. Syr.Hcl.mg. Goth. Arm. *Usc. Eus.* ad Mar. 287 *bis*.
6. *πλειονες* ABℵDFG. 17. 37. *Orig.* i. 434^f. *Eus.* in Ps. 351^d. | ‡ *πλειους* ς. 47. K*s*LP. *Eus.* H.E. i. 12.
— *τινες δε*] add. *εξ αυτων* K. | om. *Orig.* i. *Eus.* in Ps.
— *εκοιμηθησαν*] †praem. *και* ς A?^{2}ℵ^{c}D^c. 17. 37. 47. KLP. Æth. *Orig.* i. *Eus.* in Ps. | om. ?A*Bℵ*D*FG. Vulg. Syr. Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. et quidam (om. *δε*) Syr.Pst. ‖ *ετελευτησαν* 17.
7. *επειτα ωφθ.* ABℵFG. 17 *sic*. 37. 47. KLP. *Orig.* i. 434^f. (*Eus.* ad Mar. *Mai.* 297.) | *ειτα ωφθ.* D. Memph.
— *ειτα τοις* Bℵ^{c}D. 37. 47. LP. | *επειτα τοις* Aℵ*FG. 17. K. *Orig.* i. *Eus.* (in Ps. 351^d.) ad Mar.
8. *ὡσπερει Iren. Gr.* 37. *Orig.* i. 435^a. | *ὡσπερ* D*. *Eus.* in Ps. 359^e.
— *τῳ* Memph. *Iren. Gr. Orig.* i. *Eus.* in Ps. | om. FG. Theb.
— *καμοι Iren. Gr. Orig.* i. *Eus.* in Ps. | *και εμοι* FG.
10. *ἡ εις Orig* Cr. Eph. 111. 170. | om. *ἡ* D*FG. Vulg.
— *ου κενη εγενηθη Orig.* Cr. Eph. 111. *ουκ εις κενον εγενηθη Orig.* Cr. Eph. 170. | *πτωχη ουκ εγενηθη* D*. | *πτωχη ου γεγονεν* FG.
— *αυτων Orig. Int.* iv. 467^a. 536^a. 556^b. 585^b. 631^a. | om. D*L*.
— *παντων*] *ἁπαντων* ℵ*.
— *αλλα ἡ* ABℵD*. 17. | ‡ *αλλ' ἡ* ς. D^{c}FG. 37. 47*s*. K*s*LP.

2. *om.* si *Cl.* | 3. enim vobis *Cl.* et *Am.*** | 4. resurrexit *Cl.* | 5. et quia *Cl.* | post hoc *Cl.* | 7. *om.* "et" *Cl.* | deinde 2°] de *Am**.

A B ℵ D
F G.
17. 37. 47.
KLP.

14. ἄρα *[καὶ]″

ἡ χάρις τοῦ θεοῦ † σὺν ἐμοί. 11 εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖ-
νοι, οὕτως κηρύσσομεν, καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε. 12 εἰ
δὲ χριστὸς κηρύσσεται, ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται,
πῶς λέγουσιν ‡ ἐν ὑμῖν τινὲς″ ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν
οὐκ ἔστιν; 13 εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ
χριστὸς ἐγήγερται· 14 εἰ δὲ χριστὸς οὐκ ἐγήγερται,
κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ † καὶ ἡ πίστις ὑμῶν.
15 εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ θεοῦ, ὅτι
ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι ἤγειρεν τὸν χρι-
στόν, ὃν οὐκ ἤγειρεν εἴ περ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρον-
ται· 16 εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ χριστὸς
ἐγήγερται· 17 εἰ δὲ χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία
ἡ πίστις ὑμῶν· ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν,
18 ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν χριστῷ, ἀπώλοντο.
19 εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ‡ ἐν χριστῷ ἠλπικότες ἐσμὲν″
μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. 20 νυνὶ

sed gratia dei mecum. 11 Sive
enim ego sive illi, sic praedi-
camus et sic credidistis. 12 Si
autem Christus praedicatur,
quod resurrexit a mortuis, quo-
modo quidam dicunt in vobis
quoniam resurrectio mortuo-
rum non est? 13 Si autem re-
surrectio mortuorum non est,
neque Christus resurrexit: 14 si
autem Christus non resurrexit,
inanis ergo est praedicatio
nostra, inanis ergo est et fides
vestra: 15 invenimur autem et
falsi testes dei, quoniam testi-
monium diximus adversus
deum quod suscitaverit Chri-
stum, quem non suscitavit, si
mortui non resurgunt: 16 [nam
si mortui non resurgunt] ne-
que Christus resurrexit. 17 Quod
si Christus non resurrexit, va-
na est fides vestra: adhuc enim
estis in peccatis vestris: 18 ergo
et qui dormierunt in Christo,
perierunt. 19 Si in hac vita
tantum in Christo sperantes
sumus, miserabiliores sumus

10. *συν*] † praem. *ἡ* ϛ. Aℵ^c D^c. 17*s*. 37. 47. K*s*LP. Theb. Arm. Æth. *Orig. Int.* ii. 427^{d.a}. iv. 517^a. | om. Bℵ*D*FG. Vulg. Goth. *Orig. Int.* ii. 101^a. iv. 467^a. 536^b. 556^b. 585^b. 631^a.

11. *ουν*] *δε* D*FG. Goth. (Æth.) *Iren.* 200. | enim Vulg. *Tert.* de pud. 19. | om. Theb.

— *κηρυσσωμεν* 37.

— *επιστευσατε*] *πιστ.* ℵ*. (corr.^c)

12. *ὁτι εκ νεκρ.* ABℵD^b. 17. 37. 47. K*s*LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Goth. Arm. *Iren.* Gr. & Lat. 209. *Tert.* de res. car. 48. | *εκ νεκρ. ὁτι* D*FG. *Orig.* iii. 811^b. Cr. Cor. 295. [Æth.]

— *εν ὑμιν* ante *τινες* ABℵ. 17. P. Syrr.Pst &Hel. *Orig.* iii. Cr. Cor. *Orig. Int.* ii. 302^a. | ‡ post ϛ. DFG. 37. 47. K*s*L. (Vulg.) (Memph.) (Theb.) Goth. Arm. *Tert.* [Æth.]

13. *ει*] *εαν* FG.

— *ει δε αναστ. νεκρ. ουκ εστιν* ABℵ^a D. rel. (*Iren.* 309.) | om. ℵ*. 17.

— *εγηγερται*] praem. *ουκ* D*.

14. *ει δε χρ. ουκ εγηγερται* *Iren.* 309. *Tert.* de res. car. 48. | om. D*.

— *αρα*] add. *και* Aℵ*DFG. 17. 37. 47. KP. Goth. *Tert.* adv. Marc. iii. 8. | om. *και* Bℵ^c L. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. *sic.* Arm. Æth. *Iren.* *Tert.* de res. car.

— *κενη*] † add. *δε* ϛ. D^c. 47. K*s*L. Syr. Hel. (ergo Vulg.) | om. ABℵD*FG. 17. 37. P. Syr.Pst. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. *Iren. Tert.*

14. *ὑμων* Aℵ D^b FG. rel. Memph. *Iren.* *Tert.* | *ἡμων* B*Mai* D*. 17. Theb. Goth.

15. *δε και* *Iren.* 309. *Orig.* iv. 199^c. | om. *και* D*. Arm. *Tert.* de res. car. 48. | *αρα και* 37. (*ευρισκωμεθα* 37.)

— *ὁτι εμαρτ. κ. τ. θεου* Theb. *Orig.* iv. | om. Æg. iii. (om. *κ. τ. θεου* *Iren. Tert.*) *καταψευδομαρτυρουμεν του θεου* *Afric.* Routh. ii. 230.

— *ηγειρεν*] *εγιγεν* FG.

— *χριστον*] add. *αυτου* ℵ*. (om.^c) | om. *Iren. Afric. Orig.* iv. *Eus.* ad Steph. (*Mai* 274.) *Tert.*

— *ει περ αρα νεκροι ουκ εγειρονται* Vulg. Syr.Hel. Memph. (Arm.) | om. D. *Harl.** Syr.Pst. Theb. Goth. *Iren. Tert.*

— *νεκροι*] praem. *οἱ* FG.

16. *ει γαρ νεκρ. ουκ εγειρ.* *Iren.* 309. *Tert.* | om. P. *Am. Fuld.*

— *χριστος*] praem. *ὁ* P.

17. *ετι* (*ὅτι* 37 sic. quoniam adhuc *Iren.* 309. quia adhuc *Tert.*) ‖ praem. *εστιν* BD*. (Vulg.) Syrr.Pst.&Hel.† (Memph.) (Theb.) Goth. (*Iren.* 309.) (*Tert.*) (*Orig. Int.* ii. 302^a.) | non habent AℵD^c FG. rel. Arm. ‖ praem. *και* Aℵ*. Syr.Pst. (Memph.) Theb. Æth. | non habent Bℵ^c DFG. rel. Vulg. Syr.Hel. Arm. Zoh. *Iren. Orig. Int.* ii. *Tert.* (add. *γαρ* Vulg. non Goth.)

17. *ταις ἁμσρτιας* sic F*G.

18. *απολοντο* F*.

19. *εν χριστῳ* ante *ηλπικοτες εσμεν* ABℵD*FG. 17. 37. Vulg. Goth. *Iren.* 309. *Orig.* ii. 802^a. Cr. Cor. 297. | ‡ post ϛ. D^c. 47. K*s*LP. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig.* iii. 80^c.

— *εσμεν* ante *παντ. ανθρ.* D. Vulg. Syr.Pst. Goth. *Orig.* Cr. Cor. | post *Orig.* iii. (ii.) | om. Memph. Theb. | omnibus sumus hominibus *Iren.*

20. *νυνι* ABℵD. rel. *Orig.* ii. 552^c. Cr. Cor. 297. | *νυν* FG.

— *νεκρων*] praem. *των* FG. | om. rel. *Orig.* ii. 552^c. iii. 538^c. Cr. Cor.

— *κεκοιμημενων*] † add. *εγενετο* ϛ. D^c. 37. 47. K*s*L. Syrr.(Pst.)&Hel. Goth. *Orig. Int.* iii. 835^b. | om. ABℵD*FG. 17. P. Vulg. Memph. Theb. Arm. Æth. *Iren.* 309. *Orig.* ii. iii. Cr. Cor. *Orig. Int.* iv. 693^a. *Hil.* 1104^c.

21. *δι'* 1^o. *Orig.* iii. 100^b. Cr. Cor. 297. *Eus.* D.E. 462^d. | *δια* FG.

— *θανατος*] † praem. *ὁ* ϛ. D^b FG. 37. 47. LP. *Orig.* Cr. Cor. *Eus.* D.E. | om. ABℵD*. 17 *ut vid.* K. *Orig.* iii.

— *δι'* 2^o. *Orig.* iii. Cr. *Eus.* D.E. | *δια* F(non G.)

22. *ζωοποιησονται* A*. (corr.^1)

14. non *om. Am.** | est ergo *Cl.* | inanis est, *om.* ergo *Cl.* | 16. *om.* nam si mortui non resurgunt *Am.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Æg. iii. Goth Arm. Æth.
[k] Rom. 5:12, 18.

δὲ χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοι-
μημένων [†].
40 [21] [k] Ἐπειδὴ γὰρ δι᾽ ἀνθρώπου [†] θάνατος, καὶ δι᾽
ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν. [22] ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ
Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτως καὶ ἐν τῷ χρι-
στῷ πάντες ζωοποιηθήσονται. [23] ἕκαστος δὲ ἐν τῷ
ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ χριστός, ἔπειτα οἱ * τοῦ ″ χρι-
στοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ· [24] εἶτα τὸ τέλος, ὅταν
[‡] παραδιδοῖ″ τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὅταν
καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύ-
ναμιν· [25] δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν, ἄχρις οὗ [†] θῇ
πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. [26] ἔσχα-
τος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος. [27] [l] Πάντα γὰρ
ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ· ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι
πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος
αὐτῷ τὰ πάντα· [28] ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα,

24. παραδιδῷ

[l] Psa. 8:7(6.) Heb. 2:8.

omnibus hominibus. [20] Nunc autem Christus resurrexit a mortuis, primitiae dormientium.
[21] Quoniam enim per hominem mors, et per hominem resurrectio mortuorum. [22] Et sicut in Adam omnes moriuntur, ita et in Christo omnes vivificabuntur. [23] Unusquisque autem in suo ordine: primitiae Christus, deinde hi qui sunt Christi in adventu eius, [24] deinde finis, cum tradiderit regnum deo et patri, cum evacuaverit omnem principatum et potestatem et virtutem. [25] Oportet autem illum regnare donec ponat omnes inimicos sub pedibus eius. [26] Novissima autem inimica destructur mors. [27] Omnia enim subiecit sub pedibus eius. Cum autem dicat, Omnia subiecta sunt ei, sine dubio praeter eum qui subiecit ei omnia: [28] cum autem subiecta fuerint illi omnia,

---

23. δε *Orig.* iii. 174[d]. iv. 199[b]. 408[b]. *Tert.* de res. car. 48. | add. supra ℵ[1]. | om. *Orig.* iii. 100[b].
— του χριστου ABℵDFG. 17. 37. 47. K*s*LP. *Orig.* iv. 199[b]. 408[c]. *Hipp.* c. Noet. 6. (ii. 10.) *Eus.* in Ps. 448[b]. | *om. του ς.
— εν τῃ παρ.] praem. οἱ FG. Vulg. *Cl. Fuld. Orig. Int.* ii. 455[c]. *Hil.* 54[f]. 1096[b]. | om. *Am. Tol. Orig.* iv. *bis. Hipp. Eus.* in Ps.
— αυτου] add. ελπισαντες FG. Vulg. *Cl. Orig. Int.* ii. iii. 835[b]. *Hil.* 54[f]. | om. *Am.* | *Orig.* iv. *bis. Hipp. Hil.* 1096[b].
24. παραδιδοι B*Btly.Mai* FG. παραδιδῷ AB*Bch.*ℵDP. Memph. et Æg. iii. (*Engelbr.*) *Hipp.* c. Noet. 6 (ii. 10.) *Mel.* (ap. *Eus.* 52[c].) 82[b]. *Eus.* in Ps. 448[b]. (17 n.l.) | ‡ παραδῳ ς. 37. 47. K*s*L. *Orig.* i. 747[c]. iv. 38[c]. *Eus.* in Ps. 443[e]. | ὁτε παραδωσει *Orig.* iv. 408[c]. (i. 239[c]. ii. 761[b].) | παραδιδωσι *Orig.* iv. 315[c]. (169[e].)
— τῳ θεῳ] του θεου ℵ*. (corr.[c])
— πατρι *Orig.* i. *bis.* iv. *bis. Orig. Int.* iv. 545[b]. 555[b]. *Hipp. Mel. bis. Eus.* in Ps. *bis. Tert.* adv. Prax. 4. *Hil.* 54[f]. 590[b]. 1096[b]. | πν̄ι F(non G.)
— δυναμιν] praec. πασαν 47. | om. *Eus.* c. Mel. 191[b]. in Ps. *bis. Hil.* 590[b].
25. αχρις οὑ] † add. αν ς. ℵ[c]D[b]. 37. 47. K*s*L. *Orig.* iii. 686[c]. Cr. Eph. 133. *Mel.* (ap. Eus.) 50[c]. (ἑως αν *Orig.* iv. 17[c]. *Mel.* (ap. Eus. 51[d]. *bis.*) *Eus.* c. Mel. 181[c]. αχρις αν (om. οὑ) *Orig.* ii. 589[f].) | om. ABℵ*D*FG. 17. P. Memph. Theb. *Orig.* iv. 408[d]. 409[c]. *Hipp.* c. Noet. 6. (ii. 10.) *Eus.* c. Mel. 183[b]. in Ps. 444[a]. (αχρι ABℵ*. 17. P.)
25. εχθρους] add. αυτου AFG. 17. *Harl.** Syr.Pst. Memph. Theb. Goth. Æth. *Orig.* ii. 589[f]. iv. 17[c]. 409[c]. *Orig. Int.* ii. 436[c]. iii. 35[d]. 361[c]. 835[c]. iv. 555[e]. *Mel.* (ap. Eus. 51[d]. *bis.*) *Tert.* adv. Marc. v. 9. adv. Prax. 4. *Hil.* 144[a]. | om. BℵD. 37. 47. K*s*LP. Vulg. Syr.Hel. Arm. *Iren.* 337. *Orig.* i. 658[e]. iii. iv. 408[d]. Cr. Eph. 133. *Orig. Int.* i. 69[d]. iv. 663[b]. *Hipp. Mel.* ap. Eus. 50[c]. *Eus.* c. Mel. *bis.* in Ps. *Hil.* 54[f]. 590[b]. 1096[b].
— ποδ. αυτου *Iren. Orig.* i. ii. iii. iv. *ter. Orig. Int.* i. ii. iii. *ter.* iv. *bis.* Cr. Eph. *Hipp. Mel. ter. Eus.* c. Mel. *bis.* in Ps. *Tert. bis. Hil. quater.* | om. αυτου FG.
26, 27. εσχατος εχθρος κατ... ὑπο τ. ποδ. αυτ. *Hipp. Orig. Int.* iii. (35[d].) 835[c]. (iii. 552[c]. iv. 360[d]. 408[d]. 409[c].) ver. 26. *Iren.* 222. 337. *Orig.* in Prov. Mai 13. *Eus.* c. Mel. 183[b]. in Ps. 40[a]. 444[a]. *Tert.* de res. car. 51. *Hil.* | om. 17.
26. καταργειται *Orig.* i. 658[f]. iv. 17[d]. 360[d]. 408[d]. 409[c]. *Hipp.* | καταργηται L.
— παντα γαρ ὑπετ. ὑ. τ. ποδ. αυτου post εσχ. εχθ. κατ. ὁ θαν. ABℵ[c]D[b]FG. 37. 47. K*s*L. Vulg. Syrr. Pst. & Hel. Memph. Theb. Arm. *Orig. Int.* iii. *bis. Hipp.* c. Noet. 6. (ii. 10.) (ὑποτετακται αυτου *Hipp.*) | ante ℵ[a]D*. *Tol. Harl.** Goth. Æth. (vid. *Orig.* i. 658[f]. iv. 17[d]. 343[b]. 408[d]. 409[c].) *Hil.* 55[a]. 590[b]. 1096[b]. | om. ℵ*.
27. ὁτι ante παντα *Orig.* iv. 408[e]. *Orig. Int.* iii. 835[c]. | om. B. Vulg. Æth. *Iren.* 337. *Hipp Hil. ter.* ‖ add. τα ℵ. | om. *Orig.* iv. *Hipp.*
— ὑποτετακται] add. αυτῳ FG. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. *Hipp.* 55[a]. *Orig. Int.* iii. | om. *Iren. Orig.* iv. *Hil.* 590[c]. 1096[b].
— τα παντα *Hipp. Orig.* iv. | om. τα F(non G.)
28. ὁταν δε ὑποτ. αυτ. τα παν. *Iren.* 337. *Orig.* iv. 157[a]. *Orig. Int.* i. 151[c]. ii. 659[f]. iii. 835[c]. 874[c]. *Eus.* c. Mel. 183[b]. *Tert.* adv. Prax. 4. *Hil.* 55[a]. 1096[c]. | om. ℵ* (add.[a]) 37. *Hipp.* c. Noet. 6. (ii. 10.) *Hil.* 55[a]. 590[c]. 783[d] MS. 1086[f]. MS. 1096.[c] MS. 1103[a].
— ὑποταγῃ post αυτῳ D. *Iren. Orig. Int.* i. *Eus.* c. Mel. | (ante *Orig. Int.* ii. iii. *bis.*) *Tert.* adv. Prax. *Hil. bis.* | post τα παντα *Orig.* iv. 157[a].

---

21. quoniam quidem *Cl.* | 22. vivificantur *Am.*** | 23. ii qui sunt Chr. qui in *Cl.* post ejus *add.* crediderunt *Cl.* | 25. omnes *om. Am. txt.*

ABℵ[C]D FG. 17. 37. 47. KLP.

τότε † αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ
τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ θεὸς † πάντα ἐν πᾶσιν. 29 ἐπεὶ τί
ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι; ὑπὲρ τῶν νεκρῶν εἰ ὅλως
νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται· τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ ‡ αὐ-
τῶν"; 30 τί καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν;
31 καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, νὴ τὴν ὑμετέραν καύχη-
σιν, * ἀδελφοί", ἣν ἔχω ἐν χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ
ἡμῶν. 32 εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ,
(m Es. 22:13.) τί μοι τὸ ὄφελος; εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, m φάγω-
μεν καὶ πίωμεν, αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. 33 μὴ πλα-
(¶ Theb.) νᾶσθε· Φθείρουσιν ¶ ἤθη ‡ χρῆστα" ὁμιλίαι κακαί.
34 ἐκνήψατε δικαίως, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ἀγνωσίαν
γὰρ θεοῦ τινες ἔχουσιν· πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν ‡·λάλω."
(¶ Goth.) 35 ‡ Ἀλλὰ" ἐρεῖ τις, Πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ¶
(¶ Æg. iii.) ποίῳ δὲ σώματι ἔρχονται; ¶ 36 ‡ ἄφρων," σὺ ὃ σπεί-
ρεις, οὐ ζωοποιεῖται, ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ· 37 καὶ ὃ σπεί-

tunc ipse filius subiectus erit illi qui sibi subiecit omnia, ut sit deus omnia in omnibus.
29 Alioquin quid facient qui baptizantur pro mortuis si omnino mortui non resurgunt? ut quid et baptizantur pro illis?
30 Ut quid et nos periclitamur omni hora?
31 Cotidie morior propter vestram gloriam, fratres, quam habeo in Christo Iesu domino nostro.
32 Si secundum hominem ad bestias pugnavi Ephesi, quid mihi prodest? Si mortui non resurgunt, Manducemus et bibamus, cras enim moriemur.
33 Nolite seduci. Corrumpunt mores bonos conloquia mala.
34 Evigilate iuste et nolite peccare: ignorantiam dei enim quidam habent. Ad reverentiam vobis loquor.
35 Sed dicet aliquis, Quomodo resurgunt mortui? quali autem corpore veniunt?
36 Insipiens, tu quod seminas, non vivificatur nisi prius moriatur:

28. *τοτε*] † add. *και* ς. Aℵ D^{c}. 37. 47. KsLP. Vulg. *Cl.* Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig. Int.* i. ii. iii. *bis.* iv. 599^{d}. *Hipp. Eus.* c. Mcl. *Tert. Hil.* 83^{d}. 783^{d}. | om. BD*FG. 17. *Am. Fuld. Harl. Tol.* Syr.Pst. (Goth.) *Iren. Orig.* ii. 740^{d}. iv. *Mcl.* (ap. Eus. 41^{c}. 42^{a}. 53^{c}. 113^{b}.) *Hil.* 55^{a}. 590^{c}. 1087^{a}. 1096^{c}. 1103^{a}.

— *ᾐ* post *ὁ θεος* D*. | ante *Iren. Orig.* i. 239^{c}. *Orig. Int.* i. iii. *bis. Hipp. Mcl.* (ap. Eus. 113^{b}.) *Eus.* c. Mcl. 183^{b}. 186^{b}. 188^{a}. *Hil. ter.*

— *παντα εν πασ.*] † praem. *τα* ς. ℵD^{c}FG. 37. 47. KsLP. *Orig.* iv. 38^{d}. 41^{c}. 315^{c}. in Prov. *Tf.* 91. *Mcl.* (ap. Eus. 113^{b}.) *Eus.* c. Mcl. 183^{b}. 186^{b}. | om. ABD*. 17. Arm. *Hipp. Orig.* i. 152 *bis. Mcl.* (ap. Eus. 42^{a}.) *Eus.* c. Mcl. 187^{c}. 188^{a}.

29. *ποιησουσιν* *Clem. exc. Theod.* 974. *Tert.* adv. Mar. v. 10. | *ποιουσειν* FG. | *ποιησωσιν* 37. 47.

— *νεκροι*] praem. *οἱ* P.

— *ὑπερ αυτων* ABℵD*FG. 17. 47. KP. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. (Æth.) *Orig.* iii. 812^{b}. | ‡ *ὑπερ των νεκρων* ς. D^{c}L. Syr.Pst. | *ὑπ. αυτων των νεκρων* 37.

"Pro mortuis tingui pro corporibus est tingui; mortuum enim corpus ostendimus. Quid facient qui pro corporibus baptizantur, si corpora non resurgunt?" *Tert.* adv. Marc. v. 10.

ἡμεῖς τῷ χριστῷ πιστεύσαντες καὶ τῇ ἀναστάσει αὐτοῦ βαπτιζόμεθα, ὡς καὶ αὐτοὶ τῶν αὐτῶν μυστηρίων κοινωνήσοντες· βαπτιζόμεθα γάρ, φησίν, ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, τουτ' ἔστι, τῶν σωμάτων τῶν ἡμετέρων· οὕτω κἀκεῖνοι θαῤῥήσαντες τῷ Μωϋσεῖ, τουτ' ἔστιν, ἰδόντες αὐτὸν διαβάντα πρῶτον, κατετόλμησαν καὶ αὐτοὶ τῶν ὑδάτων. *Chrysost.* in 1 Cor. Hom. xxiii. (cap. x. 2.) *tom.* x. 203^{a}.

ὅταν μέλλωμεν βαπτίζειν, κελεύοντες λέγειν ὅτι Πιστεύω εἰς νεκρῶν ἀνάστασιν, καὶ ἐπὶ τῇ πίστει ταύτῃ βαπτιζόμεθα. μετὰ γὰρ τὸ ὁμολογῆσαι τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων, τότε καθιέμεθα εἰς τὴν πηγὴν τῶν ἱερῶν ναμάτων ἐκείνων. τοῦτο τοίνυν ἀναμιμνήσκων ὁ Παῦλος ἔλεγεν, Εἰ μὴ ἐστιν ἀνάστασις, τί καὶ βαπτίζῃ ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; τουτ' ἔστιν, τῶν σωμάτων. καὶ γὰρ ἐπὶ τούτῳ βαπτίζῃ, τοῦ νεκροῦ σώματος ἀνάστασιν πιστεύων, ὅτι οὐκέτι μένει νεκρόν. καὶ σὺ μὲν διὰ τῶν ῥημάτων λέγεις νεκρῶν ἀνάστασιν· ὁ δὲ ἱερεύς, ὥσπερ ἐν εἰκόνι τινί, ἅπερ ἐπίστευσας καὶ διὰ τῶν ῥημάτων ὡμολόγησας, δείκνυσί σοι καὶ διὰ τῶν πραγμάτων αὐτῶν. ὅταν χωρὶς σημείου πιστεύῃς, τότε σοι καὶ τὸ σημεῖον παρέχει....τὸ γὰρ βαπτίζεσθαι καὶ καταδύεσθαι εἶτα ἀνανεύειν, τῆς εἰς ᾅδου καταβάσεώς ἐστι σύμβολον καὶ τῆς ἐκεῖθεν ἀνόδου. διὸ καὶ τάφον τὸ βάπτισμα ὁ Παῦλος κάλει λέγων, Συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον. ἀπὸ τούτου καὶ τὸ μέλλον ἀξιόπιστον ποιεῖ, τῶν σωμάτων λέγω τὴν ἀνάστασιν. τοῦ γὰρ σῶμα ἀναστῆσαι πόλλῳ μεῖζον τὸ ἁμαρτήματα ἀφανίσαι. *Chrysost.* in loc. Hom. xl. *tom.* x. 379^{b}.

εἰ δὲ νεκρόν ἐστι τὸ σῶμα, καὶ οὐκ ἀνίσταται, τί δήποτε καὶ βαπτίζεται; *Theodoretus.*

31. *ὑμετεραν* *Elz.* BℵDFG. 17. 47. KsLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. | *ἡμετεραν* *St.* 3. A. 37. Æth. *Orig.* ii. 710^{a}. Cr. Cor. 84. 297.

— *αδελφοι* ante *ἡν* ABℵ. 17. 37. KP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. (Theb.) Æg. iii. Goth. | * om. ς. DFG. 47. L. Arm. *Zoh. Orig.* ii. 710^{a}. Cr. Cor. 85. 297.

— *εν χρ. Ιησ. τῳ κυρ. ἡμ.* ABℵD^{c}. rel. *Orig.* Cr. Cor. *bis.* | *εν κυριῳ* D*. *εν χρ. Ιησ.* Æth. *Orig.* ii.

32. *το οφ.* *Orig.* iii. 812^{b}. Cr. Eph. 158. | om. *το* D*FG. *Clem.* 350. | (*ωφελος* KP.)

— *πιομεν* 37*. | Contra, *Ath.* 19. *Clem.* 300. 350. *Orig.* iii. 365 *not.* $812^{b,c}$. *Meth.* 85. Jahn. *Tert.* de res. car. 49. de jej. 17. de mon. 16.

28. tunc et ipse *Cl.* | erit ei qui subjecit sibi *Cl.* | 31. per vestram *Cl.* | 34. justi *Cl.* | enim dei *Cl.* | 35. qualive corpore *Cl.* | venient *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. (Theb.) (Æg.iii.) (Goth.) Arm. Æth.

ρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ
γυμνὸν κόκκον, εἰ τύχοι, σίτου ἤ τινος τῶν λοιπῶν·
38 ὁ δὲ θεὸς ‡ δίδωσιν αὐτῷ″ σῶμα καθὼς ἠθέλησεν,
καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερμάτων † ἴδιον σῶμα. 39 οὐ πᾶσα
σὰρξ ἡ αὐτὴ σάρξ, ἀλλὰ ἄλλη μὲν † ἀνθρώπων, ἄλλη
δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ * σὰρξ″ ‡ πτηνῶν, ἄλλη δὲ
ἰχθύων.″ 40 καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπί-
§ C. γεια· ‡ ἀλλὰ″ ἑτέρα § μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα
δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων. 41 ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα
σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέ-
ρος διαφέρει ἐν δόξῃ. 42 οὕτως καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν
νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ·
43 σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται
ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει·

41 44 Σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα
πνευματικόν. * εἰ″ ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ‡ ἔστιν καὶ″ †

37 et quod seminas, non corpus
quod futurum est seminas, sed
nudum granum ut puta tritici
aut alicuius ceterorum: 38 deus
autem dat illi corpus sicut vo-
luit, et unicuique seminum
proprium corpus. 39 Non om-
nis caro eadem caro, sed alia
hominum, alia pecorum, alia
caro volucrum, alia autem pi-
scium. 40 Et corpora caelestia,
et corpora terrestria: sed alia
quidem caelestium gloria, alia
autem terrestrium. 41 Alia cla-
ritas solis, alia claritas lunae,
alia claritas stellarum: stella
enim a stella differt in claritate.
42 Sic et resurrectio mortuorum.
Seminatur in corruptione, sur-
get in incorruptione: 43 semina-
tur in ignobilitate, surget in
gloria: seminatur in infirmi-
tate, surget in virtute.

44 Seminatur corpus animale,
surgit corpus spiritale. Si
est corpus animale, est et

---

32. *αποθνησκωμεν* L. | Contra, *Ath. Clem.* 301. 350. *Orig.* iii. *ter. Meth.* moriemur *Tert. ter.*

33. *χρηστα* ABℵDFG. 17. 37. 47. KLP. *Clem. Hom.* iv. 24. *Eus.* P.E. 249a. | ‡ *χρησθ'* ς. *Clem.* 350.

34. *λαλω* BℵD. 17. 37. P. Vulg. Syr.Hcl. (Memph.) Goth. | ‡ *λεγω* ς. AFG. 47. KsL. Syr.Pst. Æg. iii. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. 545b.

35. *αλλα* BP. *Orig.* i. 590e. | ‡ *αλλ'* ς. rel.

36. *αφρων* ABℵDFG. 17. 37. 47. P. | ‡ *αφρον* ς. KsL. *Orig.* i. 590e.

— *ζωοποιειται* *Iren.* 300. *Orig.* i. 590e. 594c. *Cypr.* 320. | *ζωογονειται* A.

— *εαν*] praem. *εις την* ℵ*. (corr.1) | om. *Orig.* i. *bis.*

— *αποθανῃ* (-*νει* L.) | praem. *πρωτον* FG. Vulg. *Iren.* 300. *Orig. Int.* i. 34c. | add. D. | om. *Orig.* i. *bis. Tert.* de res. car. 52.

37. *γεννησ.* FG.

— *σπειρεις* 2o. *Orig.* i. 590e. *Tert.* | om. ℵ*. (add.a)

— *ει* *Orig.* i. | *η* A.

38. *διδωσιν* ante *αυτῳ* ABℵ. 17. 37. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. *Orig.* i. 590e. *Orig. Int.* i. 34c. *Tert.* de res. car. 52. | ‡ post ς. DFG. 47. KsL. *Orig.* i. 594c.

— *ιδιον*] † praem. *το* ς. ℵc. 37. 47. KsL. *Orig.* i. 590e. | om. ABℵ*DFG. 17. P. Arm.

39. *ἡ αυτη σαρξ* Syr.Hcl. *Tert.* de res. car. 52. | om. *σαρξ* FG. Syr.Pst.

— *αλλα*] om. D*. | *αλλ'* FG.

— *αλλη μεν*] † add. *σαρξ* ς. Syr.Pst. Memph. Arm. | om. ABℵDFG. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Syr.Hcl. Æth.

— *ανθρωπων*] -*που* D*. *Tert.* de res. car. 52.

— *αλλη δε σαρξ κτηνων*] om. 37. 47. K. *Harl.** ‖ *σαρξ* ABℵDcLP. | om. D*FG. 17. Vulg. Syr.Pst. *Tert.* ‖ *κτηνων*] *κτηνους* D*FG. *Tert.*

— *αλλη δε* 2o.] om. *δε* D*.

— *σαρξ πτην.* Bℵ(DFG). 17. 47. *Am. Fuld.* Tol. Harl.*2 *Demid.* Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* i. 101d. ii. 422e. *Tert.* de res. car. 52. | *om. *σαρξ* ς. A. 37. KsLP. Vulg. *Cl. Harl.** Syrr. Pst.&Hcl.

— *πτηνων αλλη δε ιχθυων* ABℵ(D). 17. 47. P. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* i. *Tert.* | ‡ *ιχθ. αλλ. δε πτην.* ς. (FG.) 37. KsL. Syr.Hcl. *Orig. Int.* ii. (*σαρξ ιχθ.* Arm. om. *σαρξ* *Tert.*) ‖ (*πτηνων*] *πετεινων* D*FG.)

40. *σωματα* 2o. *Orig.* i. 548b. 584d. *Orig. Int.* i. 101d. ii. 422e. | om. FG. Æth.

— *αλλα* ABD*P. | ‡ *αλλ'* ς. ℵDcFG. rel. *Orig.* i.

41. *αλλη* 1o.] add. *δε* FG. | om. *Orig.* i. 523b. 584d. iii. 445a. *Orig. Int.* ii. 422e. iv. 481b. 605d. *Meth.* Jahn 31. *Dion. Alex.* Routh. iv. 400. *Eus.* P.E. 776a. | *γαρ* *Orig.* i. 548b. *Eus.* P.E. 325a.

41. *και αλλη* 1o. *Tol. Orig.* i. *bis.* iii. 445a. *Orig. Int.* iv. 605d. *Meth. Dion. Alex. Eus.* P.E. *bis. Tert.* de res. car. 52. | *αλλη δε* FG. | *αλλη* Vulg. Memph. *Orig. Int.* ii. iii. 390e. iv. 481b.

— *σεληνης και* *Orig.* i. *bis.* iii. *Meth. Eus.* P.E. *bis. Tert.* de res. car. 52. *Dion. Alex.* | om. *και* B*Btly. Am. Harl.* Memph. Arm. *Orig. Int.* ii. iii. 390e. 402d. iv. 11. *Tert.* de res. car. 49.

— *αστερων* *Orig.* i. *bis.* iii. *Orig. Int.* i. 97f. 101e. ii. iii. 82c. 390e. 402d. iv. *bis. Meth. Dion. Alex. Eus.* P.E. *bis. Tert.* de res. car. 52. adv. Marc. 10. | -*ρος* K.

— *γαρ* *Orig.* i. *bis.* iii. *Orig. Int.* iii. *ter. Meth. Dion. Alex. Tert.* | om. K. *Orig. Int.* ii. iv. *bis.*

44. *ει* ante *εστιν σωμα* ABℵCD*FG. 17. Vulg. Memph. Arm. Æth. | *om. ς. Db. 37. 47. KsL. Syr.Hcl. est enim Syr.Pst. ‖ om. ad fin. ver. P. | G*. praem. *καθως* sed ipse correxit.

— *εστιν* ante *και* ABℵCDFG. 17. Vulg. Arm. | ‡ post ς. 37. 47. KsL. Syrr. Pst.&Hcl. [Memph.] ‖ † add. *σωμα* ς. 37. 47. KsL. Syrr.Pst.&Hcl. (Memph.) Æth. | om. ABℵCDFG. 17. Vulg. Arm.

---

38. sicut vult *Cl.* | 39. alia quidem hom. *Cl.* | alia vero pec. *Cl.* | *om.* caro *ante* vol. *Cl.* | 41. lunae et alia *Cl.* | clarite *Am.* | 44. surget *Cl.* | sicut scriptum *Cl.*

A B ℵ C D[II] F G[M]. 17. 37. 47. KLP.

ⁿ Gen. 2:7.

§ Goth.

πνευματικόν. 45 οὕτως καὶ γέγραπται,ⁿ Ἐγένετο ὁ
πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν· ὁ ἔσχα-
τος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν. 46 ἀλλ' οὐ πρῶ-
τον τὸ πνευματικόν, ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα § τὸ
πνευματικόν. 47 ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός,
ὁ δεύτερος ἄνθρωπος † ἐξ οὐρανοῦ. 48 οἷος ὁ χοϊκός,
τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦ-
τοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι· 49 καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν
εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, ‡ φορέσωμεν″ καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ
ἐπουρανίου.

50 Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα
βασιλείαν θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ ‡ δύναται,″ οὐδὲ ἡ
φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ. 51 ἰδοὺ μυστήριον

50. δύνανται

spiritale. Sic et scriptum est,
45 Factus est primus homo
Adam in animam viventem,
novissimus Adam in spiritum
vivificantem. 46 Sed prius non
quod spiritale est, sed quod
animale est; deinde quod spi-
ritale. 47 Primus homo de terra
terrenus, secundus homo de
caelo. 48 Qualis terrenus, tales
et terreni, et qualis caelestis,
tales et caelestes: 49 igitur sicut
portavimus imaginem terreni,
portemus et imaginem caelestis.

50 Hoc autem dico, fratres,
quoniam caro et sanguis regnum
dei possidere non possunt, ne-
que corruptio incorruptelam
possidere. 51 Ecce mysterium

45. οὑτως και] καθως FG. *Fuld.* (οὑτος και C*.)
— ανθρωπος AℵCDFG. 17. 37. 47. LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Tert.* de res. car. 51. adv. Marc. 10. | om. BK. *Iren.* 306. *Orig. Int.* iv. 552ᵈ.

46. αλλ'] αλλα D*.

47. ὁ πρ. ανθρωπος] add. Αδαμ C*. *Clem. Exc. Theod.* 982. | Contra, *Orig.* ii. 559ᵈ. iv. 302ᵈ. *Orig. Int.* ii. 84ᵈ. 85ᶜ. 106ᵃ. iii. 951ᵃ. iv. 546ᵇ. *Tert.* de res. car. 49. adv. Marc. 10. *Cypr.* 180. 260. 289. 307. *Hil.* 1046ᶜ.
— γης] praem. της 37. | om. *Orig.* ii. iv. *Clem.*
— ὁ δευτ. ανθρ.] † add. ὁ κυριος ς. AℵᶜDᵇ. 37. 47. KLP. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. *Hipp.* Frag. ed. (ii. 30.) *Orig.* ii. *Tert.* adv. Marc. | om. Bℵ*CD*FG. 17. Vulg. Memph. Æth. *Orig.* iv. *Hipp.* cod. *Orig. Int.* ii. 84ᵈ. 85ᶜ. iii. iv. *Petr. Alex.* Routh. iv. 48. *Tert.* de res. car. *Cypr. quater. Hil.*
— ουρανου] add. ὁ ουρανιος FG. Vulg. *Orig. Int.* ii. *bis.* iii. | om. *Hipp. Orig.* ii. iv. *Tert. bis. Cypr. Hil.*

48. τοιουτοι 1⁰.] add. ουτοι C. | om. *Iren.* 39. 302. *Orig.* i. 591ᵇ. ii. 559ᵈ. iii. 678ᵇ. *Orig. Int.* ii. 85ᵈ. *Tert. bis. Cypr. quater. Hil.* 392ᵃ.
— και 1⁰. *Iren.* 39. *Orig.* i. ii. iii. *Orig. Int.* ii. *Tert. Cypr. Hil.* | om. FG. *Am.** *Iren.* 302.
— επουρανιος *Orig.* i. ii. iii. | ουρανιος D*FG. *Tert.* de res. car. *Cypr. Hil.*

48. επουρανιοι *Orig.* i. ii. iii. | ουρανιοι D*(-νοι FG.) *Tert. Cypr. Hil.*

49. και 1⁰. *Orig.* i. 591ᵇ. | αρα F(G marg.) | om. *Orig. Int.* ii. 85ᵈ. *Cypr.* 180. 260. 289. 307.
— φορεσωμεν AℵCDFG. 17 *sic.* 37. 47. KLP. Vulg. Memph. Goth. Æth. *Iren.* 303. 305. *Clem. exc. Theod.* 972. *Orig.* i. 591ᵇ·ᶜ. ii. 26ᵇ. Cr. Luc. 147. Cor. 52. *Orig. Int.* ii. iii. 951ᵃ. 978ᵉ. iv. 644ᵈ. *Tert.* de res. car. 49. adv. Marc. v. 10. (et ideo jam ad exhortationem spei caelestis, Sicut portavimus, inquit, imaginem terreni; portemus et imaginem caelestis.... *Portemus*, inquit, non *portabimus*, praeceptive, non promissive). *Cypr. Hil.* 477ᵈ *quater.* | ‡ -σομεν ς. B*Mai.* Arm. [Syrr. ancc.]
— επουρανου G (non F.)

50. δε ABℵC. rel. vv. *Clem.* 559. *Orig.* i. 591ᶜ. ii. 535ᵇ. *Meth.* Jahn. 65. 92. | γαρ DFG. *Iren.* 305. *Tert.* de res. car. 49. adv. Marc. v. 10.
— κληρονομησαι ου δυνανται Vulg. *Iren.* 302. 304. 305. 309 et *Gr. Clem.* 495. (560). *Orig.* i. 591ᶜ. (243ᵇ) ii. 535ᵇ. 843ᶠ. *Orig. Int.* iv. 567ᵇ. *Meth. bis. Tert.* de res. car. 48. 49. 51. (δυναται BℵP. | ‡ δυνανται ς. ACD. rel.) | ου κληρονομησουσιν FG. *Iren.* 112. 304. *Orig. Int.* i. 36ᵇ. 101ᶜ. *Tert.* adv. Marc. v. 10.
— ουδε (ουδ' *Orig.* i.) *Clem. bis. Orig.* ii. 535ᵇ. *Meth. bis.* | ουτε 17.
— κληρονομει ABℵC²Dᶜ. 17. 37. (47). KsLP. *Clem.* 495. 560. *Orig.* i. *Meth.* Jahn 92. (κληρομει 47 *sph.*) | -μησει C*D*FG. Syrr.Pst.&Hcl. *Meth.* Jahn 19.

51. λεγω] add. οἱ A.
— παντες] † add. μεν ς. AℵC²D(ᵇ ut vid.)FG. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Syr.Hcl. Memph. *Orig. Int.* iii. 872ᶜ. *Tert.* de res. car. 42. | om. BC*D*. Arm. *Orig.* i. 589ᶠ. *Orig. Int.* iv. 692ᶜ. 693ᵇ. | enim Goth. ‖ add. ουν FG et A² *ut vid.* | om. rel. *Orig.* i. *Orig. Int.* iv. *bis. Tert.*
— ου κοιμηθησομεθα BDᶜ. (37.) 47. KLP. Codices apud Theod. Heracl. Didymum. Hieron. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Æth. *Platt. Orig. Int.* (*Hier.*) iv. 692ᶜ. (κοιμησομεθα 37 *Scr.*) | ου παντες κοιμ. *Orig.* i. *Orig. Int.* (*Hier.*) iv. 693ᵇ. | κοιμηθησομεθα ου ℵC(F)G. 17. (-σωμ. F.) Codd. ap. Didym. Hier. Arm. (Æth. *Rom.*) *Orig.* ii. 552ᵇ. *Orig. Int.* iii. | κοιμηθησομεθα οἱ A*. | ου (? ουν) κοιμηθ. ου A². | αναστησομεθα ου D*. Vulg. *Tert. Hil.* 91ᶜ. 109ᵇ. 315ᵇ. | ου παντες κοιμ. παντες δε αλλ. *Orig.* i. 589ᶠ. | παντες δε αλλαγησομεθα *Orig.* i. 589ᶠ. ii. 552ᵇ. omnes autem immutabimur *Orig. Int.* i. 101ᶜ.
"Quaeritis quo sensu dictum sit, et quomodo in prima ad Corinthios epistola Pauli Apostoli sic legendum, *omnes quidem dormiemus, non autem omnes immutabimur.* An juxta quaedam ex-

46. non prius *Cl. & Am.*** | *om.* est *post* animalo *Cl.* | 47. fin. *add.* caelestis. *Cl.* et *Am.*** | 48. et qualis: *om.* "et" *Am.** | 50. quia caro *Cl.* | incorrupt. possidebit *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. [Goth.] Arm. Æth.
51. κοιμηθησόμεθα οὐ, πάντες δὲ
§ M.
o 1 Thes. 4:16.
§ II.
p Es. 25:8.
q Hos. 13:14.

ὑμῖν λέγω· πάντες † οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ
ἀλλαγησόμεθα, 52 ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ
ἐσχάτῃ σάλπιγγι· § o σαλπίσει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερ-
θήσονται ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. 53 δεῖ
γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ
τὸ θνητὸν § τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. 54 ὅταν δὲ
τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν
τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λό-
γος ὁ γεγραμμένος, p Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος.
55 q Ποῦ σου, θάνατε, ‡ τὸ νῖκος"; ποῦ σου, ‡ θάνατε",
‡ τὸ κέντρον"; 56 τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία,
ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος· 57 τῷ δὲ θεῷ
χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν

vobis dico. Omnes quidem re-
surgimus, sed non omnes im-
mutabimur, 52 in momento, in
ictu oculi, in novissima tuba:
canet enim, et mortui resurgent
incorrupti, et nos inmutabimur.
53 Oportet enim corruptibile hoc
induere incorruptelam, et mor-
tale hoc induere inmortalita-
tem. 54 Cum autem mortale
hoc induerit inmortalitatem,
tunc fiet sermo qui scriptus est,
Absorpta est mors in victoria.
55 Ubi est, mors, victoria tua?
ubi est, mors, stimulus tuus?
56 Stimulus autem mortis pec-
catum est, virtus vero peccati
lex. 57 Deo autem gratias, qui
dedit nobis victoriam per do-
minum nostrum Iesum Chri-

emplaria, *non omnes dormiemus, omnes autem immutabimur*, utrumque enim in Graecis codicibus invenitur. Super quo Theodorus Heracleotes...in commentariolis Apostoli sic locutus est, '*Omnes quidem non dormiemus, omnes* '*autem immutabimur*, Enoch enim et 'Elias ... ad caelestia regna translati 'sunt. Unde et sancti qui die con- 'summationis atque judicii in corpori- 'bus reperiendi sunt ... rapientur in 'nubibus obviam Christo in aera, et 'non gustabunt mortem ... gravissima 'mortis necessitate calcata. Unde ait 'apostolus, *Omnes quidem non dor-* '*miemus, omnes autem immutabimur.*'... Apollinarius... eadem quae Theodorus asseruit.... Didymus,... *Ecce mysterium* '*vobis loquor; omnes quidem dormiemus,* '*non omnes autem immutabimur....* 'Scio quod in nonnullis codicibus 'scriptum sit, *Non quidem omnes dor-* '*miemus, omnes autem immutabimur.*' *Hier.* i. 794, 5. Illud autem breviter in fini commoneo hoc quod in Latinis codicibus legitur, *omnes quidem resurgemus, non omnes autem immutabimur*, in Graecis voluminibus non haberi; sed vel, *omnes dormiemus, sed non omnes immutabimur*; vel, *non omnes dormiemus, omnes autem immutabimur.*" 810.

52. *ατομῳ*] add. *ὡς* C*. | om. *Orig.* i. 589^{f}. iii. 627^{b}. *Orig. Int.* iii. 872^{d}. iv. 692^{c}. 693^{b}. *Eus.* in Ps. 501^{d}. *Tert.* de res. car. 42.

— *ῥιπῃ Orig.* i. iii. 627^{b}. *Orig. Int.* iii. iv. *bis. Eus.* in Ps. | *ῥοπῃ* D*FG. (*ερριπη* 17.)

52. *οφθαλμους* C.

— *σαλπ. γαρ*] add. *φησιν* 17. (vid. *Orig. Int.* ii. 411^{f}.) | om. *Orig.* i. ii. 849^{a}. iii. 419^{e}. iv. 342^{b}. *Orig. Int.* iii. iv. *bis.*

— *εγερθησονται* BℵCM. 17. 37. 47. KsL. *Orig.* i. 436^{e}. 589^{f}. 590^{a}. ii. 849^{a}. iii. ap. Gall. xiv. 73. | *αναστησονται* ADFGP. *Orig.* iv. (praem. qui in Christo sunt *Orig. Int.* ii. 411^{f}.)

53. *το* 1^{0}. *Orig.* i. 591^{e}. | *ο* FG.

— *τουτο* 1^{0}. *Orig.* i. | *τουτον* P.

— *τουτο* 2^{0}. *Iren.* 304. *Orig.* i. *Orig. Int.* i. 37^{b}. 80^{d}. iv. 571^{a}. 603^{a}. *Tert.* de res. car. 42. 57. *Hil.* 1102^{c}. | om. FG.

— *αθανασιαν*] praem. *την* II. (non 17.) | non *Orig.*

54. *ὁταν δε....ενδυσ. αθανασιαν* (*Iren.* 308.) *Orig.* i. (591^{f}.) 659^{a}. *Orig. Int.* i. 80^{e}. (*Meth.* Jahn 86). *Hil.* 1102^{c}. | om. FG.

— *το φθαρτ...αφθαρσιαν και* ABℵ^{c}C^{2}D. rel. Syrr. Pst. & Hcl. *Orig.* i. 591^{e}. 659^{a}. 717^{a}. | om. ℵ*C*IIM. Vulg. Memph. Goth. Arm. Æth. *Iren.* 308. *Hil.* 1102^{c}.

— *αφθαρσιαν*] praem. *την* 17. *Meth.* Jahn 86. | om. rel. *Orig.* i. 591^{e}. 659^{a}. 717^{a}.

— *και το θνητον τουτο ενδυσηται αθανασιαν Iren.* 308. *Orig.* i. 591^{a}. (*Orig.* iv. 275^{b}. *ex Heracleone*). *Meth. Orig. Int.* i. 80^{e}. | om. D* (habet ad imam paginam^{1}.) *Orig.* i. 659^{a}. *Hil.*

— *το θνητ. τουτ. ενδυσ. την αθαν. και το φθαρτ. τουτ. ενδυσ. αφθαρ.* hoc ordine A.

54. *αθανασιαν*] praem. *την* AℵII. 17. *Meth. vid. Orig.* i. 591^{f}. ‖ add. et corruptibile incorruptionem Arm.

— *νεικος* BD*II. 37.

55. *σου* 1^{0}. *Orig.* i. 240^{b}. iii. 306^{d}. *Eus.* D.E. 166^{d}. 470^{b}. | *σε* 37.

— *νικος...κεντρον* Bℵ*CIIM. 17. Vulg. Memph. Arm. *Zoh.* Æth. *Iren.* 222. *Orig.* iii. 306^{d}. *Orig. Int.* i. 80^{e}. 81^{d}. *Eus.* D.E. 166^{d}. *Tert.* adv. Marc. v. 10. | ‡ *κεντ...νικος* ς. A^{2}ℵ^{c}DFG. 37. 47. KsLP. Syrr. Pst. & Hcl. Goth. Arm. MSS. *Iren.* 308. *Orig.* i. 240^{b}. *Orig. Int.* iv. 547^{d}. *Eus.* D.E. 470^{b}. *Tert.* de res. car. (47). (51). (54). *Cypr.* 321. *Hil.* 1102^{d}. (om. *που σου ᾁδη το νικος* A*.)

— *θανατε* 2^{0}. Bℵ*CD*IIFG. Vulg. Memph. Æth. *Iren.* 222. 308. *Orig. Int.* i. *bis.* iv. 547^{d}. *Eus.* D.E. *bis. Cypr.* 321. *Tert.* de res. car. 47. 51. 54. adv. Marc. v. 10. *Hil.* 1102^{c}. | ‡ *ᾁδη* ς. A^{2}ℵ^{c}D^{c}*ut vid.*M. 17. 37. 47. KsLP. Syrr. Pst. & Hcl. Goth. Arm. *Orig.* i. iii. (*που σου θανατε το κεντρον Clem.* 215.)

56. *ἡ ἁμαρτια*] praem. *εστιν* A. (Syr. Pst.) | om. *Orig. Int.* i. 80^{e}. (*η αμαρτιας* F non G.)

57. *διδοντι* Syr. Hcl. mg. | *δοντι* D. Syrr. Pst. & Hcl. txt.

51. resurgemus *Cl.* | 52. canet enim tuba *Cl.* 53. induere incorruptionem *Cl.* | 54. absorta *Am.*

ABℵCD(H) FGM. 17. 37. 47. KLP.

Ἰησοῦ χριστοῦ. 58 ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί,
ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ
ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν
οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν κυρίῳ.
XVI. 42 1 Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους ὥσπερ
διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτως καὶ
ὑμεῖς ποιήσατε. 2 κατὰ μίαν ‡ σαββάτου″ ἕκαστος
ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων ὅ τι ‡ ἐὰν″ εὐοδῶ-
ται, ἵνα μή, ὅταν ἔλθω, τότε λογίαι γίνωνται. 3 ὅταν
δὲ παραγένωμαι, οὓς ‡ ἂν″ δοκιμάσητε, δι' ἐπιστολῶν
τούτους πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἰερου-
σαλήμ· 4 ἐὰν δὲ ‡ ἄξιον ᾖ″ τοῦ κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν
ἐμοὶ πορεύσονται. 5 ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς, ὅταν
Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι,
6 πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ ἢ καὶ παραχειμάσω,
ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε οὗ ἐὰν πορεύωμαι. 7 οὐ
θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω ‡ γὰρ″
χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος ‡ ἐπι-
τρέψῃ.″ 8 ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς·
¶ II. 9 θύρα γάρ μοι ἀνέῳγεν ¶ μεγάλη καὶ ἐνεργής, καὶ
ἀντικείμενοι πολλοί.
10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γέ-

stum. 58 Itaque, fratres mei
dilecti, stabiles estote et inmo-
biles, abundantes in opera
domini semper, scientes quod
labor vester non est inanis in
domino.
1 De collectis autem quae
fiunt in sanctis, sicut ordinavi
ecclesiis Galatiae, ita et vos
facite. 2 Per unam sabbati
unusquisque vestrum aput se
ponat recondens quod ei pla-
cuerit, ut non cum venero tunc
collecta fiant. 3 Cum autem
presens fuero, quos probaveritis
per epistulas, hos mittam per-
ferre gratiam vestram in Hieru-
salem: 4 quod si dignum fuerit
ut ego eam, mecum ibunt.
5 Veniam autem ad vos
cum Macedoniam pertransiero:
nam Machedoniam pertransibo.
6 Apud vos forsitan manebo
vel etiam hiemabo, et vos me
deducatis quocumque iero.
7 Nolo enim vos modo in
transitum videre: spero enim
me aliquantum temporis ma-
nere apud vos, si dominus per-
miserit. 8 Permanebo autem
Ephesi usque ad pentecosten:
9 ostium enim mihi apertum
est magnum et evidens, et ad-
versarii multi.
10 Si autem venerit Timo-
theus, videte ut sine timore

57. Ιησου χριστου ante του κυριου ἡμων M.
58. γινεσθε] add. και A. Vulg. Syr.Pst. Æth.
— εργῳ] οικῳ P.
— του κυριου] om. του H.
— ὁ κοπος ὑμων post ουκ εστιν FG. (κονος F* non G).
2. σαββατου ABℵ^aCDHFG. 17. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. (-τω ℵ*.) | ‡ -των ϛ. ℵ^cM. 37. 47. KsL. Memph. Goth. Arm.
— εαν BHM. | ‡ αν ϛ. AℵCD. rel. | (ὅτ' ἂν 47.)
— ευοδωται Bℵ*DFG. 17. 37. L(P ευωδοται). | -δωθη A(ℵ^c)CHMK. (-δοθη ℵ^c.)
— γινονται F*. 37. LP.
3. παραγενομαι LP.
— οὑς αν BD*FG. | ‡ οὑς εαν ϛ. AℵCD^cHM. 17s. 37. LP. *Orig.* Cr. Cor. 340. | ὁσους εαν K.
— πεμψω] add. ὑμιν 17.
— Ἱερουσαλημ] Ἱεροσολυμα A.
4. αξιον ante ῃ ABℵ^cCHM. 17. 37. P. Vulg. Syr.Pst. Memph. (ην A.) | ‡ post ϛ. ℵ*DFG. 47. KsL. Syr.Hcl. (Goth.) Arm.
5. γαρ] δε F(non G.) 37.
6. δε] γ ... (γαρ) H.
— παραμενω AℵCDH. 17. 37. 47. KsLP. | καταμενω BM. | παραπομεινω FG. (ante τυχων P.)
— η] om. FG. | ἱνα ει (om. ινα post παραχειμ.) D*.
— και Syr.Hcl. | om. BM. Syr.Pst. (Memph.)
— ἱνα ὑμεις Vulg. | ει μη ὑμεις FG.
— οὑ εαν ABℵCD^bHM. 17s. 37. 47. KsLP. | οὑ αν D*FG.
— πορευωμαι] πορευομαι M. 47. L. | -σομαι P.
7. γαρ 1°.] δε H. | om. Syr.Pst.
— ελπ. γαρ ABℵCDHFGM. 17. P. Vulg. Syr.Pst. Memph. Goth. | ‡ ελπ. δε ϛ. 37. 47. KsL. Syr.Hcl. (Æth.) [Arm.]
— επιτρεψῃ ABℵCHM. 17. 37. (-ψει P.) | ‡ επιτρεπῃ ϛ. DFG. 47. Ks(-πει L.)
8. επιμένω B *Btly.* 37. P.
— εν] om. F(non G.)
9. ανεογε L. | ανεωγμενη 47.
— και αντικ. πολλ.] om. L.
10. αφοβος 47. P. (ctra, *Orig.* Cr. Cor. 340.)
— κυριου] praem. του 37. | om. *Orig.* Cr. Cor. *bis.*
— καγω AℵC. 17. KLP. | ‡ και εγω ϛ. DFG. 37. 47. *Orig.* Cr. Cor. *bis.* | εγω BM.
11. ουν *Orig.* Cr. Cor. 340. | om. D*FG. Goth. Arm.
— εξουθενησῃ *Orig.* Cr. Cor. | εξουθενησει LP. | εξουθενωσῃ 17.
— δε *Orig.* Cr. Cor. | om. ℵ*. (add.^c) | ουν MP.
— εμε BD*FG. *Orig.* Cr. Cor. 2°. | ‡ με ϛ. AℵCD^cM. 17s. 37. 47. KsLP. *Orig.* Cr. Cor. 1°.

58. opere *Cl.*
1. sanctos *Cl.* | 2. se seponat *Cl.* | ei bene plac. *Cl.* | collectae *Cl.* | 4. ut et ego *Cl.* | 6. vos autem forsitan *Cl.* | ut vos me *Cl.* | 7. transitu *Cl.* | aliquantutum *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.

νηται πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡς
‡ κἀγώ.″ 11 μή τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ· προπέμψατε
δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρὸς ‡ ἐμέ·″ ἐκδέχομαι
γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν. 12 περὶ δὲ Ἀπολλὼ
τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ
πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν
θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ.
13 γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κρα-
ταιοῦσθε. 14 πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω.
15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν
Στεφανᾶ, ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας καὶ εἰς διακο-
νίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν ἑαυτούς· 16 ἵνα καὶ ὑμεῖς
ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις καὶ παντὶ τῷ συνερ-
γοῦντι καὶ κοπιῶντι. 17 χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ
Στεφανᾶ καὶ ‡ Φορτουνάτου″ καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ
17. αὐτοί ‡ ὑμέτερον″ ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν· 18 ἀνέπαυ-
σαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε
οὖν τοὺς τοιούτους. 19 Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι
19. ἀσπάζεται τῆς Ἀσίας· ἀσπάζονται ὑμᾶς ἐν κυρίῳ πολλὰ Ἀκύ-
λας καὶ ‡ Πρίσκα″ σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ·
20 ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. ἀσπάσασθε
ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.

sit apud vos: opus enim domini operatur sicut et ego:
11 ne quis ergo illum spernat. Deducite autem illum in pace, ut veniat ad me: expecto enim illum cum fratribus.
12 De Apollo autem fratre, multum rogavi eum ut veniret ad vos cum fratribus: et utique non fuit voluntas ut nunc veniret, veniet autem cum ei vacuum fuerit.
13 Vigilate, state in fide, viriliter agite et confortamini.
14 Omnia vestra in caritate fiant.

15 Obsecro autem vos, fratres: nostis domum Stephanae et Fortunati, quoniam sunt primitiae Achaiae et in ministerium sanctorum ordinaverunt se ipsos;
16 ut et vos subditi sitis eiusmodi et omni cooperanti et laboranti.
17 Gaudeo autem in praesentia Stephanae et Fortunati et Achaici, quoniam id quod vobis deerat ipsi suppleverunt:
18 refecerunt enim et meum spiritum et vestrum. Cognoscite ergo qui eiusmodi sunt.
19 Salutant vos ecclesiae Asiae. Salutant vos in domino multum Aquila et Prisca cum domestica sua ecclesia.
20 Salutant vos fratres omnes. Salutate invicem in osculo sancto.

11. *μετα των αδελφων Orig.* Cr. Cor. | om. B.
12. *Απολλω*] om. ℵ*. (add.ᵃ) Æth. | habet *Orig.* Cr. Cor.
— *πολλα* om. *Orig.* Cr. Cor. 340. | praem. *δηλω ὑμιν ὁτι* ℵ*D*FG. (Vulg. *Cl.*) *Tol. Harl.** Goth. | om. ABℵᶜCDᶜM. 17. 37. 47. KLP. *Am.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. Æth. *Orig.* Cr. Cor.
— *θελημα*] add. *θεου* 47*. Domini Memph. | add. *μου* Arm. MSS. | om. utr.q. *Orig.* Cr. Cor. 340. 341.
— *νυν Orig.* Cr. Cor. *bis.* | om. M.
— *ελθῃ*] add. *προς ὑμας* M. (vid. ante) | om. *Orig. bis.*
— *ευκαιρεσῃ* FG.
13. *τῃ*] om. FG.
— *ανδριζεσθε*] add. *και* AD. Vulg. Syr.Pst. Memph. Æth. | om. BℵCFG. rel. Syr.Hel. Goth. Arm. (M n.l.)
15. *δε* ABℵᶜCDᵇFGM. rel. Vulg. Syrr. Pst.&Hel. | om. ℵ*D*. Goth. Arm. Æth. | *ουν* Memph.

15. *Στεφανα*] add. *και Φορτουνατου* ℵᶜC*DFG. Vulg. Syr.Hel.* (& mg. *Graece.*) Arm. | add. postea *και Αχαικου* C*FG. Vulg. *Cl.* (non *Am. Harl.*) Syr.Hel.* (et mg. *Graece.*) | non habent ABℵ*C²M. 17. 37. 47. KsLP. Syrr.Pst.&Hel.txt. Memph. Goth. Æth.
— *εστιν* ABℵC²M. 37. 47*s*. KLP. | *εισιν* C*? DFG. Arm. (17 n.l.)
— *απαρχη*] -*χης* D*.
— *Αχαιας*] add. *αυτος* 17.
— *ἑαυτους*] *αυτους* 37.
16. *ἱνα και*] om. *και* M.
— *και κοπιωντι*] om. 17. ‖ add. *εν ὑμιν* FG.
17. *παρουσιας* G*.
— *Φορτουνατου* AB*Mai*ℵCDFG. 17. 37. 47. L. Vulg. Memph. (praem. *του* 37.) | ‡ *Φουρτουν.* ς. MK*s*P.
— *ὑμετερον* BCDFGM. 17. 37. P. | ‡ *ὑμων* ς. Aℵ. 47. K*s*L.
— *οὑτοι* BℵC. 17. 37. 47. K*s*LP. Memph. Goth. Arm. Æth. | *αυτοι* ADFGM. Vulg. Syrr.Pst.&Hel.

18. *ανεπαυσαν*] *ανεπαυσαντο* 37.
— *γαρ*] add. *και* D*FG. Vulg. Goth.
— *επεγινωσκεται* 37 *Scr.*
— *τους τοιουτους*] *τοις τοιουτοις* P.
19. om. ver. A.
— *ασπαζονται...τ. Ασιας*] om. 37.
— *αἱ εκκλησιαι*] add. *πασαι* C. 47. P. Syr.Pst.
— *ασπαζονται* 2⁰. BFGM. 17. 37. 47. L. | *ασπαζεται* ℵCDKP.
— *πολλα* post *Ακυλας* D. | ante *εν κυριῳ* 17. M. Arm. | *Ακυλα* F. 17. (non G.)
— *Πρισκα* BℵM. 17. P. *Am. Demid. Harl.* Memph. Goth. Arm. | ‡ *Πρισκιλλα* ς. CDFG. 37. 47. K*s*L. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hel. Æth.
— *εκκλησιᾳ*] add. *παρ' οἱς και ξενιζομαι* D(FG.) Vulg. *Cl.* Goth. | om. ? Dᶜ. *Am. Harl.* (ut vid.) (*παρ' οὑς* FG².)
20. *ασπασασθε*] *ασπαζεσθαι* 17.

12. fratre *add.* vobis notum facio quoniam *Cl.* | 15. Fortunati *add.* et Achaici *Cl.* | 18. hujusmodi *Cl.* | 19. Priscilla *Cl.* | ad fin. *add.* apud quos et hospitor *Cl.* | 20. omnes fratres *Cl.*

ABℵCD. FGM. 17. 37. 47. KLP.

21 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου· 22 εἴ τις οὐ
φιλεῖ τὸν κύριον †, ἤτω ἀνάθεμα. μαρὰν ἀθά. 23 ἡ
χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ † μεθ' ὑμῶν. 24 ἡ ἀγάπη μου
μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν χριστῷ Ἰησοῦ.†

21 Salutatio mea manu Pauli. 22 Si quis non amat dominum Iesum Christum, sit anathema. Maran Atha. 23 Gratia domini Iesu vobiscum. 24 Caritas mea cum omnibus vobis in Christo Iesu. Amen.

21. τῃ εμῃ] om. τῃ C.
22. ει τις *Eus.* in Ps. 676e. | η τις FG. 17.
— κυριον] add. ἡμων KP(non L.) Vulg. *Cl.* (non *Am. Harl.*) Syr.Pst. Æth. | om. *Eus.* in Ps. 677a. ‖ † add. Ιησουν χριστον ϛ. ℵcC3DFG. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. *Wilkins.* Goth. | add. Ιησουν *Tol.* Arm. *Eus.* in Ps. | om. ABℵ*C*M. 17. Memph. *Mill.* Æth.
23. κυριου] add. ἡμων A. 17. 37. LP. Vulg. *Cl.* (non *Am.*) Syr.Pst. Memph.
23. Ιησου] †add. χριστου ϛ. Aℵ^cCDFGM. 37. KsLP. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. | om. Bℵ*. 17. 47. *Am. Tol.* Goth.
24. μου] om. A.
— εν χριστῳ Ιησου] om. 37. ‖ † add. Αμην ϛ. AℵCD. rel. Vulg. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. | om. BFM. 17. *Tol.* | γενηθητω γενηθητω G.

Subscriptio. Προς Κορινθιους α ABℵC. 17.
προς Κορινθιους ᾱ (add.2 εγρα. απο Φιλιππων Μακεδονιας) επληρωθη D (αρχετε κτλ.).
ετελεσθη προς Κορινθιους ᾱ F(πρωτη G.) add. εγραφη απο Εφεσου B2.
προς Κορινθιους ᾱ (add. επιστολη L.) εγραφη απο Φιλιππων δια Στεφανα και Φορτουνατου (Φουρτ. K.) και Αχαικου και Τιμοθεου. 47. KL. add. στιχων ωθ' K. στιχων ωό 47. K.
προς Κορινθιους ᾱ εγραφη απο εφεσου: στιχων ωμβ P.
εγραφη απο Φιλιππων δια Στεφανα και του Φορτουνατου και Αχαικου και Τιμοθεου 37.
in M nihil.

22. dominum nostrum *Cl.* | 23. domini nostri Jesu Christi *Cl.*

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

Β΄.

ABℵ[C]D FGM. 17. 37. 47. KLP.
Vulg. Syrr. P.H. Memph. Goth. Arm. Æth.
§ C.
a Eph. 1:3.
6. εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ

I. Α΄
43 [1] Παῦλος ἀπόστολος ‡ χριστοῦ Ἰησοῦ ″ διὰ θε-
λήματος θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, τῇ ἐκκλησίᾳ
τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσιν
τοῖς οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ· [2] χάρις ὑμῖν § καὶ εἰρήνη
ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ.
[3] [a] Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ θεὸς
πάσης παρακλήσεως, [4] ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ
τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν
τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς παρα-
καλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ· [5] ὅτι καθὼς περισ-
σεύει τὰ παθήματα τοῦ χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτως διὰ
* τοῦ ″ χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν.
[6] εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως

[1] Paulus apostolus Iesu Christi per voluntatem dei et Timotheus frater, ecclesiae dei quae est Corinthi, cum sanctis omnibus qui sunt in universa Achaia. [2] Gratia vobis et pax a deo patre nostro et domino Iesu Christo.

[3] Benedictus deus et pater domini nostri Iesu Christi, pater misericordiarum et deus totius consolationis, [4] qui consolatur nos in omni tribulatione nostra, ut possimus et ipsi consolari eos qui in omni praessura sunt, per exhortationem qua exhortamur et ipsi a deo; [5] quoniam sicut abundant passiones Christi in nobis, ita et per Christum abundat consolatio nostra. [6] Sive autem tribulamur, pro vestra

---

Inscriptio
ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β̄. ABℵ. 17. (37 *δευτερα*). 47. K.
ΑΡΧΕΤΑΙ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β̄. D (*δευτερη* FG. add. B *sic* G.)
του ἁγιου αποστολου Παυλου επιστολη προς Κορινθιους β̄ L.
II *προς Κορινθιους* Β̄ *επιστολη εκτεθεισα ὡς εν πινακι* M.
(De K sil. Matth. CP n.l.)

1. *χριστου Ιησου* BℵM. 17. P. *Cdd. Latt.* Syr.Hel. | ‡ *Ιησ. χρ.* ς. ADG. 37. 47. KsL. Vulg. *m.* Syr.Pst. Memph. Goth. Arm. Æth. | om. F.
3. *ευλογητος ... χριστου Orig.* iii. 829[a]. (s. Eph. i. 3.) *Orig. Int.* iv. 644[b]. *Tert.* adv. Marc. v. 11. | om. 37. ‖ om. *και πατηρ ... χριστου Eus.* in Ps. 627[b].
3. *ὁ πατ. Eus.* in Ps. | om. *ὁ* FG.
— *θεος Eus.* in Ps. | *πατηρ* 37.
4. *επι*] *εν* C. *Eus.* in Ps. [P n.l.]
— *τη*] om. B *Btly.* (neg. *Alf.*)
— *ἡμων εις το ... εν παση θλιψει Eus.* in Ps. | om. B *Btly.* (habet *Mai.*)
— *ἡμων Eus.* in Ps. | om. M.
— *εις Eus.* in Ps. | *ἱνα* FG.
— *ἡμας Eus.* in Ps. | *ὑμας* 17.
— *παρακαλουμεθα* (*παρεκ.* M.)] add. *και* D*FG. Vulg. | om. rel. *Eus.* in Ps. [P n.l.]
— *ὑπο Eus.* in Ps. | *απο* F (non G.)
5. *τα παθηματα ... περισσευει Orig* i. 302[a]. *bis. Orig. Int.* iv. 596[d]. *Eus.* in Ps. | om. L.
5. *τα παθηματα Orig.* i. *bis. Orig. Int.* iv. *Eus.* in Ps. | *το παθημα* D*. (*τα παθητα* 37.)
— *ἡμας Orig.* i. (2°.) *Orig. Int.* iv. | *ὑμας* 17. | *εν ἡμιν Eus.* in Ps.
— *οὑτως*] add. *και* D*FG. 17. 37. Vulg. Memph. Goth. | om. ABℵCD[c]. rel. *Orig.* i. *bis. Orig. Int.* iv. *Eus.* in Ps. (om. *και* post *περισσ.* Vulg.)
— *του χριστου* 2°. ABℵCDFGM. 17. 37. 47. KP *e spat. Orig.* i. (2°.) | * om. *του* ς. (om. *δια χρ.* s. *του χρ. Orig.* i. (1°.) *Eus.* in Ps.)
6. *ειτε δε*] *ει δε* D*. | *ειτε* (om. *δε*) C.
— *ὑμων* 1°.] *ἡμων* L.

1. omnibus sanctis *Cl.*

ABℵCD
FG(M.)
17. 37. 47.
KLP.

τῆς ὑμῶν παρακλήσεως τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν, καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν·

[b] Phil. 3:10.

[c] Rom. 15:30.

καὶ σωτηρίας, τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν
παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν, ‡ καὶ ἡ ἐλπὶς
ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ
τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας,″ 7 [b] εἰδότες ὅτι
‡ ὡς″ κοινωνοί ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτως καὶ τῆς πα-
ρακλήσεως. 8 οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί,
‡ περὶ″ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης † ἐν τῇ
Ἀσίᾳ, ὅτι καθ᾽ ὑπερβολὴν ‡ ὑπὲρ δύναμιν ἐβαρήθη-
μεν″, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν· 9 ἀλλὰ
αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν,
ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ᾽ ἑαυτοῖς, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῷ θεῷ
τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς· 10 ὃς ἐκ τηλικούτου θανά-
του ‡ ἐρύσατο″ ἡμᾶς καὶ ‡ ῥύσεται″, εἰς ὃν ἠλπίκαμεν
[ὅτι] καὶ ἔτι ῥύσεται, 11 [c] συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν
ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ
εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ
ἡμῶν.

12 Ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον

exhortatione et salute: sive
consolamur, pro vestra conso-
latione, quae operatur in tol-
lerantia earundem passionum
quas et nos patimur, 7 et spes
nostra firma pro vobis, scientes
quoniam sicut socii passionum
estis, sic eritis et consolationis.
8 Non enim volumus vos igno-
rare, fratres, de tribulatione
nostra quae facta est in Asia,
quoniam supra modum gravati
sumus supra virtutem, ita ut
taederet nos etiam vivere:
9 sed ipsi in nobis ipsis respon-
sum mortis habuimus, ut non
simus fidentes in nobis sed in
deo, qui suscitat mortuos, 10 qui
de tantis periculis eripuit nos
et eruet, in quem speramus
quoniam et adhuc eripiet,
11 adiuvantibus et vobis in ora-
tione pro nobis, ut ex multa-
rum facierum eius quae in no-
bis est donationis per multos
gratiae agantur pro nobis.

12 Nam gloria nostra haec
est, testimonium conscientiae

6. *και σωτηριας* 1°. AℵCD. rel. vv. | om. B. 17.
— *της ενεργουμενης εν ὑπομ .... πασχομεν* 1°. deinde (e ver. 7.) *και ἡ ελπ. ἡμ. βεβ. ὑπερ ὑμων* 2°. postea *ειτε παρακαλ. ὑπ.... παρακλησεως και σωτηριας* 3°. hoc ordine BDFG. 17. 47. KL. Syr.Hcl. Goth. (post *και σωτ.* 2°. add. in quem speravimus quod et adhuc eripiet Syr.Hcl.*) | ‡ 1. 3. 2. hoc ordine ς. | 3. 1. 2. (om. *και σωτηριας* [*exc.* 37.]) AℵCM. (37.) P. (*Am. Fuld. Tol.* Harl.*) Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. | 3. add. sive exhortamur pro vestra exhortatione et salute, *tunc* 1, *deinde* 2. Vulg. *Cl.*
— *αυτων*] om. K.
— *ὡν*] *ὡς* D*FG.
— *ειτε*] add. *ουν* 17.
— *ἡμων βεβ. ὑπερ ὑμων*] *ὑμ. βεβ. ὑπ. ἡμ.* B**Bch.* 37* *Scr.* *ὑμ. βεβ. ὑπ. ὑμ.* B*Mai.* *ἡμ. βεβ. ὑπ. ὑμ.* B²*Bch.*
7. *ὡς* ABℵCD*M. 17. P. *Orig.* i. 302[b]. | *ὡσπερ* ς. D[b]. 37. 47. KsL. | *οι* sic FG.
— *εστε* post *των παθηματων* DFG. Vulg. Goth. | ante *Orig.* i. | sumus Arm.
— *οὑτως* *Orig.* i. | om. FG. Syr.Pst. Goth.
8. *θελομεν* *Tert.* de res. car. 48. | *θελω* K. Memph. Arm. *Orig.* Cram. Ep[h]. 158. | *θελωμεν* P.
8. *περι* AℵCDFG. 17. 37 mg.[1] 47. P. Vulg. Syr.Pst. Goth. *Orig.* Cr. *Tert.* | ‡ *ὑπερ* ς. BM. 37* txt. KsL. Syr.Hcl. Arm. (mox *θλ. ὑμων* *Orig.* Cr.)
— *γενομενης*] † add. *ἡμιν* ς. ℵ[c]D[b]. 37. 47. K*sic*L. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. *Wilkins.* Goth. Æth. | om. ABℵ*CD*FGM. 17. P. Vulg. Arm. *Orig.* Cr. *Tert.*
— *ὑπερ δυναμιν* ante *εβαρηθημεν* ABℵCM. 17. 37. P. Memph. Arm. *ut vid.* Æth. (*Orig.* Cr.) | ‡ post ς. (DFG.) 47. KsL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. *Tert.* (*παρα δυν.* D*FG. *κατα δυν.* *Orig.*)
— *εξαπορεθηναι* FG. (etra, *Orig.* ii. 631[e].)
9. *αλλα* BDKsLP. | *αλλ᾽* AℵCFGM. 17. 37. 47. *Orig.* Cr. Eph. 158. *Eus.* in Ps. 175[a].
— *εσχηκαμεν* *Orig.* Cr. Eph. 158. *Eus.* in Ps. 175[a]. | om. D*. | add. ante *του θανατου* D[b]. | post *του θανατου* D[c].
— *αλλ᾽ επι* *Clem.* 345. *Orig.* Cr. Eph. | *αλλα επι* D*.
— *τῳ θεῳ τῳ εγειροντι* *Clem.* *Orig.* Cr. Eph. | *θεον τον εγειροντα* FG. (*τῳ* 2°. C *non* om. vid. *Tf.* in Gr. Test.)
— *νεκρου* A.
10. *ερυσατο* B**Rl.Mai.* | ‡ *ερρυσ.* ς. AB²*Rl.Mai* ℵCD. rel. *Clem.* 345. *Orig.* Cr. Eph. || (*τηλικουτων θανατων* *Orig.* *bis.*)
10. *και ῥυσεται* BℵC. 17. 47. P. *Am. Tol.* Memph. Arm. Æth. | ‡ *και ῥυεται* ς. D[c]FGM. 37. KsL. Vulg. *Cl. Fuld.* Syr. Hcl. Goth. *Orig.* Cr. Eph. *bis.* *Orig. Int.* ii. 248[f]. | om. AD*. *Demid.* Syr.Pst.
— *ηλπικαμεν*] praem. *και* 37.
— *ὁτι* ante *και* AℵCD[b]. 17. 37. 47. KsLP. Vulg. Syr.Hcl. Memph. | om. BD*M. | post FG. (Syr.Pst.) || om. *και* Goth. Arm. Æth.
— *ετι* ABℵC sic D*. rel. Vulg. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Arm. | om. D[b]FG. Goth. Æth.
— *ῥυσεται*] *ῥυεται* FG. Goth.
11. *ὑμων ὑπερ ἡμων* Bℵ*(C)D[c]M. 17. 37. 47. KsLP. (Vulg.) Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. Æth. (*ἡμων ὑπερ ἡμων* ℵ[1]. e corr. *ὑπερ ἡμ.* Syr.Hcl.*) | *ἡμων ὑπ. ὑμων* A. | *ὑμων περι ἡμων* D*F. | *ὑμων περι ὑμων* G. || *ὑπερ ἡμ.* post *τῃ δεησει* C. Vulg. Memph. (om. *ὑμων* Memph.)
— *ἱνα*] add. *το* 37 *Scr.*
— *εκ πολλων προσωπων*] *εν πολλῳ προσωπῳ* FGM.

6. consolatione] add. sive exhortamur pro vestra exhortatione et salute *Cl.* | operantur *Am.*** | *om.* "in" *Cl.* | tolerantiam *Cl. Am.*** | 7. ut spes *Cl.* | firma sit *Cl.* | quod sicut *Cl.* | 8. ignorare vos *Cl.* | 9. nobismetipsis *Cl.* | 10. uos eripuit *Cl.* | eruit *Cl.* | 11. ex multorum facierum *Cl.*

Vulg.
Syrr. P.H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.

τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ‡ ἁγιότητι″ καὶ εἰλικρι-
νείᾳ * τοῦ″ θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν χάριτι
θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ
πρὸς ὑμᾶς. 13 οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἢ ἃ
ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι †
ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε, 14 καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς
ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμεν, καθάπερ καὶ
Β′ ὑμεῖς ἡμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 15 καὶ
ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην ‡ πρότερον πρὸς ὑμᾶς
¶ M. 15. χαρὰν ἐλθεῖν,″ ἵνα ¶ δευτέραν χάριν ‡ σχῆτε″· 16 [d] καὶ δι' ὑμῶν
[d] 1 Cor. 16: 5. διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας
ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν
Ἰουδαίαν. 17 τοῦτο οὖν ‡ βουλόμενος″ μή τι ἄρα τῇ
ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην, ἢ ἃ βουλεύομαι κατὰ σάρκα
βουλεύομαι, ἵνα ᾖ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ οὒ οὔ;
18 πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς
οὐκ ‡ ἔστιν″ ναὶ καὶ οὔ· 19 ὁ ‡ τοῦ θεοῦ γὰρ″ υἱὸς
19. χρ.'Ιησ. Ἰησοῦς χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθείς, δι' ἐμοῦ

nostrae, quod in simplicitate et sinceritate dei, et non sapientia carnali, sed in gratia dei conversati sumus in mundo, abundantius autem ad vos.
13 Non enim alia scribimus vobis quam quae legistis et cognoscitis: spero autem quod usque in finem cognoscetis,
14 sicut et cognovistis nos ex parte, quia gloria vestra sumus, sicut et vos nostra, in die domini nostri Iesu Christi.
15 Et hac confidentia volui prius venire ad vos, ut secundam gratiam haberetis,
16 et per vos transire in Machedoniam, et iterum a Machedonia venire ad vos et a vobis deduci in Iudaeam.
17 Cum [hoc] ergo voluissem, numquid levitate usus sum? aut quae cogito secundum carnem cogito, ut sit apud me est et non?
18 Fidelis autem deus, quia sermo noster qui fit apud vos, non est in illo est et non.
19 Dei enim filius Iesus Christus, qui in vobis per nos praedicatus est, per me et

11. *προσωπων το εις ἡμας χαρισμα δια πολλων*] om. P. ‖ add. *το* *Elz.* 1633.
— *εις ἡμας*] *εις ὑμας* 17.
— *ἡμων* fin. AℵCD*GM. 17. 47. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. | *ὑμων* B*Mai*D^c F. 37. KLP. Vulg. *codd.* Æth. *ut vid.*
12. *ἡμων* 1°. *Orig.* i. 287^b. *Orig. Int.* iv. 486^a. *Clem.* 607. | om. 37 txt. (add.^1 mg.)
— *ἡμων* 2°. *Clem. Orig. Int.* iv. | *ὑμων* ℵ*. (corr.^1) | om. *Orig.* i.
— *ἁγιοτητι* ABℵ*C(M). 17. 37. K(P). Memph. Arm. *ut vid. Clem.* 607. *Orig.* i. (*ἁγιωτ.* MP.) | ‡ *ἁπλοτητι* ς. ℵ^c DFG. 47. L. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. in misericordia Æth. ‖ add. et cum puritate Syr.Pst.
— *ειλικρ.*] praem. *εν* A. | om. *Orig.* i. *Clem.*
— *του* ante *θεου* 1°. ABℵCDM. 17. 37. 47. | * om. ς. (ℵ** sed corr.) FGKLP. *Orig.* i. ‖ add. *και* BM. 37. Vulg. Syr.Hcl. | om. *Orig.* i.
— *σοφιας* G*.
— *σαρκικη* *Clem.* 607. | *σαρκινη* FG.
— *του θεου* 2°. 37.
— *προ* F(non G.)
13. *αλλ'*] om. B*Blc.*FG.
— *η* 1°.] om. A. 17.
— *ἁ*] om. AD*.
— *αναγινωσκετε*] -*σκητε* D.
— *η* 2°.] om. FGK.
13. *η και επιγνωσκετε*] om. B.
— *ἑως*] † praem. *και* ς. D^c M. 37. 47. KsLP. Syr.Hcl. | om. ABℵCD*FG. 17. Vulg. Syr.Pst. Memph. Goth. Arm.
14. *καυημα* P.
— *καθαπερ και ὑμ. ἡμ.*] om. K.
— *καθαπερι* FG.
— *ἡμεις ὑμων*] ? *ὑμεις ἡμων* A*.
— *του κυριου*] om. *του* 37. ‖ add. *ἡμων* BℵFGM. 17. 37. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.* Memph. Arm. Æth. | om. ACD. 47. KsL. Syr.Hcl.*txt.* Goth.
— *Ιησου*] add. *χριστου* ℵ^c D*FGM. 37. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.* Memph. Goth. Arm. ed. Æth. | om. ABℵ*CD**. 17. 47. KsL. Syr.Hcl.*txt.* Arm. MSS.
15. *προτερον* ante *προς ὑμας ελθειν* AB(ℵ)C(DFG)M. 17. 37. (L)P. (Vulg.) Syrr.(Pst.)&Hcl. (Goth.) Arm. (*προτερον* ℵ^a. om.* *το προτ.* L.) *ελθ. πρ. ὑμ.* DFGL. Vulg. Syr.Pst. Memph. Goth. | ‡ post ς. Memph. Æth. | *ελθειν προς ὑμας το δευτερον* K. | *ελθ. προς ὑμ. το προτερον* 47. ‖ add. *και αφ' ὑμων προπεμφθηναι εις την Ιουδαιαν* G*(non F.)
— *χαριν* Aℵ*CD. rel. Vulg. | *χαραν* Bℵ^c P. Memph.
— *σχητε* BℵCP. | ‡ *εχητε* ς. ADFG. rel.
16. *δι'*] *δια* F(non G.)
— *διελθειν* BℵCD^c. 17. 37. 47. KsL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.txt. (ire Goth.) | *απελθειν* AD*FGP. Syr.Hcl.mg. Memph. Arm. Æth. *ut vid.*
16. *ὑφ'* ABℵCD^c. rel. | *αφ'* D*FG. 47. | *εφ'* 17.
17. *ουν*] *δε* A.
— *βουλομενος* ABℵCFG. 17. 37. P. Vulg. Memph. | ‡ *βουλευομενος* ς. D. 47*s*. K*s*. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. Æth. | *βουλευσομενος* L.
— *τη*] om. FG.
— *βουλευομαι* 1°.] *βουλομαι* 37.
— *κατα σαρκα βουλευομαι*] om. 17.
— *η*] *ητω* G^2(non F.)
18. *ἡμων*] om. L*.
— *ὁ προς*] om. *ὁ* D*.
— *ὑμας*] *ἡμας* 37*.
— *ουκ εστιν* AB*ℵ*CD*FG. 17. P. Vulg. Goth. Memph. Arm. | ‡ *ουκ εγενετο* ς. ℵ^c D^b. 37. 47. KsL. Syrr.Pst.&Hcl. Æth.
19. *του θεου* ante *γαρ* ABℵC. 17. 37. P | ‡ post ς. D(FG.) 47. KsL*. (om. *του* FG.)
— *χριστος* ante *Ιησ.* Aℵ*C. | post Bℵ^c DFG. 37. 47. KsLP. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. | om. *χριστος* 17.
— *ὑμιν*] add. *ὁ* FG.
— *ἡμων*] *ὑμων* 17.

12. simplicitate cordis *Cl.* | in sapientia *Am.*** *Cl.* | in hoc mundo *Cl.* | 13. cognovistis *Cl.* | 14. quod gloria *Cl.* | 17. hoc ergo *Am.*** ergo hoc *Cl.* | 18. qui fuit *Cl.*

ABCℵD FG 17. 37. 47. KLP.

καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ,
ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν· 20 ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι
θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ ναί· ‡ διὸ καὶ δι' αὐτοῦ″ τὸ ἀμὴν τῷ
1 Cor. 1:8. θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. 21 ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν
ὑμῖν εἰς χριστὸν καὶ χρίσας ἡμᾶς θεός, 22 ὁ καὶ σφρα-
γισάμενος ἡμᾶς καὶ δοὺς τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύμα-
τος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν.
23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν
ἐμὴν ψυχήν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς
Κόρινθον· 24 οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως,
ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει
ἑστήκατε·

II. 1 Ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ‡ ἐν λύπῃ
1. ἔκρινα γὰρ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν″. 2 εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς † ὁ
εὐφραίνων με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; 3 καὶ
ἔγραψα † τοῦτο αὐτό, ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην ‡ σχῶ″ ἀφ'
ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς ὅτι ἡ
ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. 4 ἐκ γὰρ πολλῆς
θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολ-
λῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην
ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.
5 Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ‡ ἀλλὰ″

Silvanum et Timotheum, non
fuit est et non, sed est in illo
fuit. 20 Quodquod enim pro-
missiones dei sunt, in illo est:
ideo et per ipsum amen deo ad
gloriam nostram. 21 Qui autem
confirmat nos vobiscum in
Christum et qui unxit nos
deus, 22 et qui signavit nos et
dedit pignus spiritus in cordi-
bus nostris.
23 Ego autem testem deum
invoco in animam meam, quod
parcens vobis non veni ultra
Corinthum, 24 non quia domi-
namur fidei vestrae, sed adiu-
tores sumus gaudii vestri: nam
fide stetistis.
1 Statui autem hoc ipse apud
me, ne iterum in tristitiam
venirem ad vos. 2 Si enim ego
contristo vos, et quis est qui
me laetificet, nisi qui contrista-
tur ex me? 3 Et hoc ipsum
scripsi ut non cum venero
tristitiam super tristitiam ha-
beam de quibus oportuerat me
gaudere, confidens in omnibus
vobis quia meum gaudium om-
nium vestrum est. 4 Nam ex
multa tribulatione et angustia
cordis scripsi vobis per lacrimas
multas, non ut contristemini,
sed ut sciatis quam caritatem
habeo abundantius in vobis.
5 Si quis autem contristavit,

19. Σιλουανου] Σιλβανου DFG.
— εγενετο] εστι C.
20. θεου] om. 17. ‖ praem. του A. *Marcion* ap. Epiph. (321[b]. & 366[a].)
— διο και δι' αυτου ABℵCFG. 17. 37. P. Vulg. Syr.Pst. Memph. Goth. Arm. (Æth.) *Marcion.* ap. Epiph. | και δι' αυτου D*. | ‡ και εν αυτῳ ς. D[b]. 47. KsL. Syr.Hcl.
— το 2°.] om. ℵ*. (add.[c])
— δοξαν] add. και τιμην FG.
— δι'] om. CL. Vulg.
21. ὁ δε] om. δε 17.
— ἡμας συν ὑμιν AℵDFG. 17. rel. Vulg. *m.* Syr.Pst. Memph. Goth. Arm. Æth. | ὑμ. σ. ἡμ. C. Syr.Hcl. | ὑμ. σ. ὑμ. B.
— και] praem. ὁ D*.
— ἡμας 2°.] ὑμας B* *corr.*[2]*Rl.Mai.*
22. ὁ και Bℵ[c]CD[3]. 47. L. Vulg. *Cl.* Syr.Hcl. Arm. | και ὁ FG. *Am. Tol.m.* Æth. | και Aℵ*C*. 17. 37. KP. Syr.Pst. (ut vid.) Memph. Goth
— ἡμας] om. 47.

22. αρραβωνα BCD. 17. Ks. | αραβωνα Aℵ(F)G. 37. 47. L. (-βονα F.) | αρραβονα P.
— ἡμων] ὑμων 17. *Tol.*
23. ουκετι Syr.Hcl.* | ουκ FG. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.*txt.* Memph. Goth. Æth. (non profectus fuerim per Macedonian Æth.
24. ὑμων post της πιστεως DFG. Vulg.
— χαρας] χαριτος 37. Arm.
1. δε AℵCD[b]. rel. Vulg. Syr.Pst. (Goth.) Arm. | τε D*. Æth. | γαρ B*Mai.* 17. 37. Syr.Hcl. Memph.
— εν λυπῃ προς ὑμας ante ελθειν ABℵC. 17. 37. 47. KLP. Syr.Hcl. | ‡ post ς. Memph. Æth. (om. παλιν Memph.) | εν λυπῃ ελθειν προς ὑμας DFG. Vulg. Syr.Pst. (Goth.) Arm.
2. και τις] † add. εστιν ς. ℵ[c]DFG. 17. 37. 47. KsLP. Vulg. (Syrr.Pst.&Hcl.) Goth. Arm. *Orig.* iii. 269[f]. 311[f]. *Orig.Int.* ii. 109[f]. 694[b]. | om. ABℵ*C. Memph.
— ευφραινων με] ευφρενον, om. με P.
3. εγραψα] † add. ὑμιν ς. ℵ[c]C[3]DFG. 37. 47. KsL. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. Æth. | om. ABℵ*C*. 17. P. *Am.* Memph. Arm. *Gb.*
3. τουτο αυτο Bℵ(DFG.) 17. 37. 47. KsLP. Vulg. Goth. (ante εγρ. ὑμιν DFG. Vulg. Goth. Æth.) | αυτο τουτο C. | om. αυτο A. Memph. Arm.
— λυπην] add. επι λυπην DFG. Vulg. Syr.Hcl.*
— σχω ABℵ*. 17. P. Vulg. *Cl.* | ‡ εχω ς. ℵ[c]CDFG. 37. 47. KsL. *Am. Tol.*
— αφ'] εφ' FG.
4. την αγαπην post αλλ' (sic) ἱνα γνωτε FG. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. (αλλ' ἱνα την αγαπ. γνωτε 37.)
— εχω] σχω 17.
— εις] προς FG.
5. ουχ εμε D*.
— αλλα ABℵC. 37 *Scr.* 47. LP. | ‡ αλλ' ς DFG. rel.

21. in Christo *Cl.* | 22. qui et *Cl.* | 23. fide statis *Cl.*
1. hoc ipsum *Cl.* | tristitia *Cl.* | 3. scripsi vobis *Cl.* | 4. multas lacrimas *Am.*** *Cl.* | habeam *Cl.*

Vulg. Syrr.P.H. Memph. Goth. Arm. Æth.
ᶠ 1 Cor. 5:5, 11.
7. om. μαλλον

ἀπὸ μέρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, πάντας ὑμᾶς. 6 ᶠἱκανὸν
τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων,
7 ὥστε τοὐναντίον [μᾶλλον] ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ
παρακαλέσαι, μή πως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταπο-
θῇ ὁ τοιοῦτος. 8 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐ-
τὸν ἀγάπην. 9 εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν
δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε. 10 ᾧ δέ
τι χαρίζεσθε, ‡ κἀγώ"· καὶ γὰρ ἐγὼ ‡ ὃ κεχάρισμαι,
εἴ τι κεχάρισμαι", δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ χριστοῦ,
11 ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ
αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.
γ' 44 12 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρῳάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον
τοῦ χριστοῦ, καὶ θύρας μοι ἀνεῳγμένης ἐν κυρίῳ,
13 οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου, τῷ μὴ εὑρεῖν
με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου, ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐ-
τοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν. 14 τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ
πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ χριστῷ καὶ τὴν
ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν
παντὶ τόπῳ, 15 ὅτι χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν
τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, 16 οἷς μὲν
ὀσμὴ * ἐκ" θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ, ὀσμὴ * ἐκ"
ζωῆς εἰς ζωήν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός; 17 οὐ γὰρ

non me contristavit, sed ex parte, ut non onerem, omnes vos. 6 Sufficit illi qui eiusmodi est obiurgatio haec quae fit a pluribus, 7 ita ut e contrario magis donetis et consolemini, ne forte abundantiori tristitia absorbeatur qui eiusmodi est. 8 Propter quod obsecro vos ut confirmetis in illum caritatem: 9 ideo enim scripsi ut cognoscam experimentum vestrum, an in omnibus oboedientes sitis, 10 Cui autem aliquid donatis, et ego: nam et ego quod donavi, si quid donavi, propter vos in persona Christi, 11 ut non circumveniamur a satana: non enim ignoramus cogitationes eius.
12 Cum venissem autem Troadem propter evangelium Christi et ostium mihi apertum esset in domino, 13 non habui requiem spiritui meo, eo quod non invenerim Titum fratrem meum, sed vale faciens eis profectus sum in Machedoniam. 14 Deo autem gratias, qui semper triumphat nos in Christo Iesu et odorem notitiae suae manifestat per nos in omni loco, 15 quia Christi bonus odor sumus deo in his qui salvi fiunt et in his qui pereunt, 16 aliis quidem odor mortis in mortem, aliis autem odor vitae in vitam. Et ad haec quis tam idoneus? 17 Non enim sumus

5. επιβαρων FG.
6. ἡ ὑπο των πλειονων *Tert.* de pud. 13. 14. | om. FG. Æth. *Rom.* | (πλεονων C.) | om. ἡ 47.
7. μαλλον ℵCDFG. 17. rel. Vulg. *m.* Syr.Hel. (Memph.) Goth. Arm. *Tert.* de pud. 13 *sic.* | om. AB. Syr.Pst. Æth. *ut vid.* | post ὑμας DFG. 17. Goth. | ante ℵC. 37. 47. K*s*LP. (Vulg.) Syr.Hel. (Memph.) Arm. *Tert.*
9. εγραψα] add. ὑμων (*sic*) FG. Æth. | om. *Tert.*
— γνω *Tert.* | γνωτε 17.
— δοκιμην] add. παντων FG. | om. *Tert.*
— ει ℵCD. rel. | η AB. 17.
10. καγω ABℵ*C²D. 17. 37. 47. P. | ‡ και εγω ꞩ. ℵᶜC*FGK*s*L.
— εγω *Tert.* | om. A.
— ὁ κεχαρισμαι ει τι κεχαρισμαι ABℵC(D*)FG. (37.) (P.) Vulg. (Syr.Pst.) (Memph.) (ὁ om. D*. Goth. ᾡ Dᶜ. 37. P.) | ‡ ει τι κεχαρ. ᾡ κεχαρ. ꞩ. Dᵇ. 17. KL. (Syr.Hel.) (Goth.) (Arm.) Æth. *ut vid.* | ει τι κεχαρ. *tantum* 47. | si quid donavi, donavi *Tert.* de pud. 13. (om. ει τι κεχαρ. *m.*)
10. χριστου *Tert.* | του θεου 17. | Jesu Christi Memph. *Wilkins* (Chr. Jesu *Mill.*)
12. Τρωαδα] Τροαδα L*Tf.*P.
— εις το ευαγγελιον] δια το ευαγγελιον FG. Vulg. | δια του ευαγγιλιου D.
— χριστου] θεου 17.
— θυρας μοι ανεωγμενης] θυρα μοι ην εωγμενη FG. (ηνεωγμενης DP.)
13. μου] add. εν D. 17.
— τῳ 2°. ABℵᶜC*DFG. 17. 47*s.* K*s*L. | του ℵ*C². | το 37. LP.
— ευρειν] ευρισκειν D*.
— Τιτον τον] Τίτόν 37.
— αυτοις] om. K.
14. τῳ χριστῳ *Clem.* 206. | χριστῳ Ιησου 17. 37. Vulg. Arm.
15. τῳ θεῳ *Iren.* 266. *Clem.* 206. *Orig.* i. 364ᵇ. ii. 40ᵉ. iv. 367ᶜ. *Orig. Int.* ii. 198ᵇ. iii. 43ᵇ. 65ᶜ. 86ᵇ. 88ᶜ. 89ᶜ. *Eus.* in Es. 492ᵈ. | om. K. *Orig.* ii. 838ᶠ. *Orig. Int.* ii. 90ᵃ. 138ᵉ. 164ᶠ. iii. 13ᶜ. 17ᵇ. 41ᵃ. 43ᶜ. (εν παντι τοπῳ post τῳ θεῳ *Orig. ter.* *Hil.* 462ᶜ om. τῳ θεῳ *Orig.* i.)
15. απολυμενοις 17. 37.
16. οσμη bis. *Iren.* 266. *Clem.* 206. *Orig.* iv. 367ᵈ. *Orig. Int.* iii. 41ᵃ. (43ᵈ.) | οσμην D.
— οσμ. εκ bis ABℵC. 17. 37. Memph. Æth. *Clem.* 206. *Orig.* iv. *Orig. Int.* iii. *bis.* *Hil.* 462ᵈ. | 1°. 47. 2°. Goth. [Syrr. ancc.] | * om. εκ ꞩ. DFG. 47. 2°. K*s*L. Vulg. Arm. *Iren.* [P n.l.]
— θανατου] praem. του 47. (ctra, *Clem.* *Orig.*)
— ζωης *Iren.* *Clem.* *Orig.* iv. | -ην ℵ*. (corr.¹)
— ταυτα C². | ? τουτο *s.* αυτα C*.

8. *om.* in *Am.** | 9. enim et scr. *Cl.* | 10. donastis *Cl.* | 13. *om.* eis *Am.** | 15. in iis *bis.* *Cl.*

ABℵCD FG. 17. 37. 47. KLP[F[a]].

ἐσμεν ὡς οἱ πολλοὶ καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ,
‡ ἀλλὰ″ ὡς ἐξ εἰλικρινείας, ἀλλ᾽ ὡς ἐκ θεοῦ, ‡ κατέ-
ναντι″ † θεοῦ ἐν χριστῷ λαλοῦμεν.

III.
1 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς ‡ συνιστᾶν″; ‡ ἢ″ μὴ
χρῄζομεν ὥς τινες συστατικῶν ἐπιστολῶν ⌝πρὸς ὑμᾶς
ἢ ἐξ ὑμῶν †; 2 ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστέ, ἐγγε-
γραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ
ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, 3 φανερού-
μενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ᾽
ἡμῶν, ἐγγεγραμμένη οὐ μέλανι ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ
ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶν λιθίναις, ἀλλ᾽ ἐν πλαξὶν
Δ′ ‡ καρδίαις″ σαρκίναις. 4 πεποίθησιν δὲ τοιαύτην ἔχο-
5. ἱκανοί ἴσμεν λογίσ. τι ἀφ᾽ ἑαυτῶν μεν διὰ τοῦ χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν· 5 οὐχ ὅτι ‡ ἀφ᾽
ἑαυτῶν ἱκανοί ἐσμεν″ λογίσασθαί τι ὡς ἐξ ‡ αὐτῶν,″
ἀλλ᾽ ἡ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ, 6 ὃς καὶ ἱκάνωσεν
ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθήκης, οὐ γράμματος ἀλλὰ
πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα ‡ ἀποκτέννει,″ τὸ δὲ πνεῦμα
Ex. 34:29. ζωοποιεῖ. 7 g εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν ‡ γράμ-
7. γράμμασιν ματι″, ἐντετυπωμένη † λίθοις, ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε
μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσ-

sicut plurimi adulterantes verbum dei, sed ex sinceritate, sed sicut ex deo coram deo in Christo loquimur.

1 Incipimus iterum nosmet ipsos commendare? aut numquid egemus sicut quidam commendaticiis epistulis ad vos aut ex vobis? 2 Epistula nostra vos estis, scripta in cordibus nostris, quae scitur et legitur ab omnibus hominibus, 3 manifestati quoniam epistula estis Christi ministrata a nobis et scripta non atramento sed spiritu dei vivi, non in tabulis lapideis sed in tabulis cordis carnalibus. 4 Fiduciam autem talem habemus per Christum ad deum. 5 Non quod sufficientes simus cogitare aliquid a nobis quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex deo est, 6 qui et idoneos nos facit ministros novi testamenti, non litterae sed spiritus: littera enim occidit, spiritus autem vivificat. 7 Quod si ministratio mortis litteris deformata in lapidibus fuit in gloria, ita ut non possent intendere filii Israhel in

17. πολλοι ABℵC. rel. Vulg. Memph. (Goth.) Æth. *Iren. Gr.* 263. | λοιποι DFGL. Syrr.Pst.&Hcl. Arm.
— αλλα B. | ‡ αλλ᾽ ς. rel.
— ὡς 2°.] om. FG. Vulg. Memph. Goth. *Iren.* Lat. 263.
— αλλ᾽ 2°.] om. FG. *Fuld.Demid.* Syr. Hcl. *Iren. Lat.*
— κατεναντι ABℵ*C. 17. 37. P. | ‡ κατενωπιον ς. DFG. 47. KL. | ενωπιον ℵ[c].
— θεου ult.] † praem. του ς. ℵ[c]D[b]FG. 47. K*s*LP. | om. ABℵ*CD. 17. 37.
1. συνισταν BD*. 17. | ‡ συνιστανειν ς. Aℵ CD[b]. 37. 47. K*s*LP. | συνισταναι FG.
— η μη B*Btly.Mai*ℵCDFG. 37. Vulg. Memph. Goth. Æth. ut vid. | ‡ ει μη ς. A. 17*s*. 47. K*s*LP. Arm.
— χρηζωμεν L.
— ὡς BℵCD[c]. rel. | ωσπερ AD*. 37.
— η] add. ὡς 17.
— εξ ὑμων] † add. συστατικων ς. D[c]FG. 37. 47. K*s*LP. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. (συνστατικας D*.) | add. postea επιστολων FG. | non habent ABℵC. 17. Vulg. Memph. Arm. Æth.
2. ενγεγραμμενοι 17.

2. ἡμων 2°.] ὑμων ℵ. 17.
— παντων] των FG.
3. ἡμων] add. και B. Vulg. | om. *Iren.* 309.
— εγγεγραμμενη] γεγραμ. K.
— αλλα πνευμ.] αλλ᾽ εν πνευμ. 37. (αλλα[2]).
— πλαξιν *bis.*] πλανξιν D.
— αλλ᾽ εν πλ. *St.* 3. ABℵCDFG. 37 *Scr.* 47. K*s*LP. *Orig.* ii. 843[e]. *Eus.* H.E. (de Mart.) 13. (436.) | αλλα εν πλ. *Elz.* 17*s*.
— καρδιαις ABℵCDG. 47. LP. Syr.Hcl. *Eus.* de Mart. cdd. & edd. | ‡ καρδιας ς. F. 17*s*. 37*s*. K*s*. Vulg. Syr.Pst. Memph. (Goth.) Arm. Æth. *Iren.* *Orig.* ii. *Orig. Int.* ii. 96[f]. 303[c]. iv. 489[d]. 529[a]. 558[d]. *Eus.* de Mart. Valesius e conj. ut vid. et edd. rec. *Hil.* 344[e].
4. δε] om. 47.
— εχομεν] εχω A.
5. αφ᾽ ἑαυτων ante ἱκανοι εσμεν BℵC. Memph. Arm. | ‡ post ς. 47. K*s*L. Syr.Hcl. | post λογ. τι ADFG(P.) Vulg. Goth. Æth. | om. 17. Syr.Pst. | inter ἱκανοι et εσμεν 37.
— λογισασθαι ABℵ. 17. 37. K*s*LP. | -ζεσθαι CDFG.

5. τι] om. B. | ante λογισ. P.
— ὡς] om. C.
— αυτων BFG. | ‡ ἑαυτων ς. AℵCD. 17. 37. 47. K*s*LP.
6. γραμματος αλλα πνευματος *Orig.* i. 685[f]. iii. 739[c]. iv. 95[c]. *Eus.* H.E. vi. 25. (291.) | γραμματι αλλα πνευματι 17. Arm.
— αποκτεννει ℵ(F)G. 17. (37.) KP. (-κτένει 37*. -κτεννει corr.[1] -κτηννει F.) | αποκτενει ACD. 37*. 47. L. *Orig.* iii. 652[d]. (-κτένει *sic* D[c]L.) | ‡ αποκτεινει ς. B. *Orig.* i. 685[f]. iii. 652[d].
7. του θανατου *Orig.* i. 708[f]. iv. 448[a]. Cr. Rom. 26. *Orig. Int.* ii. 172[f]. iv. 480[c]. 519[c]. | του θεου ℵ*. (corr.[1])
— εν γραμματι BD*FG. Syr.Pst. Arm. | ‡ εν γραμμασιν ς. AℵCD[b]. 37. 47. K*s*LP. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Goth. *Orig.* i. (iii. 498[c].) iv. *bis.* Cr. Rom. 26. *Orig. Int.* ii. iv. [Æth.] | ἐνγεγραμμένη 17.
— εντετυπωμενη *Orig.* i. (iii. 460[e]. 498[c].) iv. Cr. Eph. | τετυπωμ. FG.

3. quod epist. *Cl.* | 6. fecit *Cl.* | littera sed spiritu *Cl.* | spir. aut. vivificat. *om. Am.**

Vulg.
Syrr. P.H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.

ωπον ‡ Μωυσέως″ διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου
αὐτοῦ τὴν καταργουμένην, 8 πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ δια-
κονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; 9 εἰ γὰρ ‡ τῇ
9. ἡ διακονία — διακονίᾳ″ τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῷ μᾶλλον πε-
ρισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης † δόξῃ. 10 καὶ
γὰρ ‡ οὐ″ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ
μέρει, ‡ εἵνεκεν″ τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. 11 εἰ γὰρ
τὸ καταργούμενον διὰ δόξης, πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον
ἐν δόξῃ. 12 ἔχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρ-
h Ex. 34:36. — ρησίᾳ χρώμεθα, 13 h § καὶ οὐ καθάπερ ‡ Μωυσῆς″ ἐτίθει
§ Fa. — κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον ‡ αὐτοῦ″ πρὸς τὸ μὴ ἀτε-
νίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργου-
¶ Fa. — μένου·¶ 14 ‡ ἀλλὰ″ ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι
γὰρ τῆς σήμερον * ἡμέρας″ τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ
ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακα-
λυπτόμενον, ὅτι ἐν χριστῷ καταργεῖται, 15 ἀλλ᾽ ἕως
σήμερον, ἡνίκα * ἂν″ ‡ ἀναγινώσκηται″ ‡ Μωυσῆς″,
κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται· 16 ἡνίκα ‡ δὲ″
ἂν ἐπιστρέψῃ πρὸς κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα.
17 ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα

faciem Mosi propter gloriam
vultus eius quae evacuatur,
8 quomodo non magis ministra-
tio spiritus erit in gloriam?
9 Nam si ministerio damna-
tionis gloria est, multo magis
abundat ministerium iustitiae
in gloria. 10 Nam nec glorifi-
catum est quod claruit in hac
parte, propter excellentem
gloriam. 11 Si enim quod eva-
cuatur per gloriam est, multo
magis quod manet in gloriam
est. 12 Habentes igitur talem
spem multa fiducia utimur,
13 et non sicut Moses ponebat
velamen super faciem suam, ut
non intenderent filii Israhel in
faciem eius quod evacuatur.
14 Sed obtusi sunt sensus eorum.
Usque in hodiernum enim diem
id ipsum velamen in lectione
veteris testamenti manet non
revelatum, quoniam in Christo
evacuatur, 15 sed usque in ho-
diernum diem, cum legitur
Moses, velamen est positum
super cor eorum: 16 cum autem
conversus fuerit ad Dominum,
aufertur velamen. 17 Dominus
autem spiritus est: ubi autem

---

7. λιθοις] † praem. εν ς. ℵ^c D^b. 37. 47. KsL. Vulg. Arm. *Orig.* i. 709^a. *Orig. Int.* ii. iv. *bis.* | om. ABℵ*CD*FG. 17. P. *Orig.* iii. 460^e. iv. Cr. Eph.
— ε εν δοξη G.
— Μωυσεως BℵCFG. 17. 37. 47. KL. *Orig.* iv. Cr. Eph. | ‡ Μωσεως ς. AD. [P n.l.]
— δοξαν *Orig.* iv. Cr. Eph. | δοξην D*.
— του προσ. *Orig.* Cr. Eph. | αυτου προσ. ℵ*. (corr.¹)
8. ουχι *Orig.* i. 709^a. iv. 448^a. | ουδι ℵ*. (corr.¹ vel.^a)
9. τη διακον. AℵCD*FG. 17. *Am. Fuld.* (*Vict.*) Syrr. Pst.&Hcl. Æth. *Orig.* iv. 448^a. *Orig. Int.* iv. 480^c. (ed.) | ‡ ἡ διακον. ς. BD^b. 37. 47. KsLP. Vulg. *Cl.* Memph. Goth.
— δοξα] add. εστιν D*FG. Vulg. (Syr. Pst.) (Memph.) (Arm.) *Orig. Int.* iv. | om. *Orig.* iv.
— περισσευει *Orig.* iv. | -σευσει D. Syrr. Pst.&Hcl. *Orig. Int.* iv.
— δοξη] † praem. εν ς. ℵ^c DFG. 37. 47. KsLP. Vulg. Arm. *Orig.* iv. *Orig. Int.* iv. | om. ABℵ*C. 17. *Tol.* | (δοξα ℵ*.)
10. ου ABℵCDFG. 17. 37. 47. KLP. Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig.* iii. 452^b. iv. 448^a. Cr. Eph. 26. | ‡ ουδε ς. (Vulg.) *f.g.* *Orig. Int.* iv. 520^a. [Syrr. ancc.]
10. εἱνεκεν ABℵDF²G. (17.) 37. 47. P. (ἥνεκεν 17.) | ‡ ἑνεκεν ς. CF*KsL. *Orig.* iii. 452^b. 819^d. iv.
13. ου] ουκ FG.
— Μωυσης BℵCFG. 17. 37. 47. KLF^a. | ‡ Μωσης ς. ADP.
— ετιθη FGL.
— του προσωπου 47.
— αυτου ABCFG. 17. 37. 47. LPF^a. | ‡ ἑαυτου ς. ℵDKs. | om. Goth.
— εις] om. F^a.
— το τελος] om. το D*FG. | το προσωπον A. Vulg.
14. αλλα B. | ‡ αλλ᾽ ς. rel.
— επωρωθησαν K. (ctra, rel. et Syr. Hcl. mg. *Gr.*)
— γαρ om. 47. *Tol.*
— ἡμερας (post σημερον) ABℵCD(FG). 17. 37. P. Vulg. Syr. Hcl. Memph. Goth. (Arm.) *Clem.* 608. *Orig. Int.* ii. 420^a. | * om. ς. KsL. Syr. Pst. Æth. (*Cypr.* 277.) | (της ημερων ημερας F. της ημερον ημερας G.)
— επι *Clem.* | εν DFG. *Cypr.*
— ανακαλυπτομενον *Clem.* | -νος 17.
14. χριστῳ] add. Ιησου 37.
15. ἡνικα αν ABℵC. (17.) P. *Orig.* i. 624^a. 686^c. (εαν 17 sic). | * om. αν ς. DFG. 37. 47. KsL. *Orig.* Cr. Eph. 130. *Eus.* in Es. 367^c.
— αναγινωσκηται AB*Btly. Alf.*ℵCD. 17. 37. P. *Orig.* i. *bis.* Cr. Eph.? | ‡ -κεται ς. B*Mai*FG. 47. KsL. Vulg. *Orig. Int.* i. 50^c. ii. 42^a. *Eus.* in Es.
— Μωυσης BℵCDFG. 17. 37. 47. K. *Orig.* i. *bis.* *Eus.* in Es. *Cypr.* 277. | ‡ Μωσης ς. ALP. *Orig.* Cr. Eph.?
— επι *Orig.* i. 624^a. *Orig. Int.* i. ii. *Eus.* in Es. (εστι pro επι *Orig.*? Cr. Eph. 130.) | εις 37.
— κειται ante επι τ. καρδ. αυτ. D*FG. (corr. D^b.) Vulg. Memph. Goth. Æth. | post rel. *Orig.* i. *Eus.* in Es. *Orig. Int.* i. ii. *Cypr.*
16. ἡνικα *Orig.* i. 686^b. iii. 459^b. | ὁτα sic FG.
— δε εαν Aℵ*. 17. (γαρ εαν *Orig.* i.) εαν γαρ *Orig.* iii. 498^e. | ‡ δ᾽ αν ς. Bℵ^c DFG. rel. | δε C. | αν *Orig.* iii.
17. οὐ] που FG.

---

8. gloria *Cl.* | 9. ministratio *Cl.* | 11. in gloria *Am.*** *Cl.* | 15. positum est *Cl.* | 16. ad deum *Am.* | auferetur *Cl.*

(A)BℵCD FG. 17. 37. 47. KLP.

κυρίου, † ἐλευθερία. [18] ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακεκαλυμμέ-
νῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι, τὴν
αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν,
καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματος.

IV. E′
[1] Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς
ἠλεήθημεν, οὐκ ‡ ἐγκακοῦμεν,″ [2] ‡ ἀλλὰ″ ἀπειπάμεθα
τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν παν-
ουργίᾳ, μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ
τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας ‡ συνιστάντες″ ἑαυτοὺς
πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.
[3] εἰ δὲ καὶ ἔστιν κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν,
ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶν κεκαλυμμένον· [4] ἐν οἷς ὁ
θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσεν τὰ νοήματα τῶν
4. καταυγάσαι — ἀπίστων εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι † τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγ-
[i] Col. 1:15. — γελίου τῆς δόξης τοῦ χριστοῦ,[i] ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ
θεοῦ.
5. Ἰησ. χρ. — 45 [5] Οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ χριστὸν
Ἰησοῦν κύριον, ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν.

spiritus domini, ibi libertas. [18] Nos vero omnes revelata facie gloriam domini speculantes, in eandem imaginem transformamur a claritate in claritate, tamquam a domini spiritu.

[1] Ideo habentes hanc ministrationem iuxta quod misericordiam consecuti sumus, non deficimus, [2] sed abdicamus occulta dedecoris, non ambulantes in astutia neque adulterantes verbum dei, sed in manifestatione veritatis commendantes nosmet ipsos ad omnem conscientiam hominum coram deo. [3] Quod si etiam opertum est evangelium nostrum, in his qui pereunt est opertum, [4] in quibus deus huius saeculi excaecavit mentes infidelium, ut non fulgeat inluminatio evangelii gloriae Christi, qui est imago dei.

[5] Non enim nosmet ipsos praedicamus, sed Iesum Christum dominum, nos autem servos vestros per Iesum; [6] quoniam

---

17. *κυριον Orig. Int.* i. 50^{d}. ii. 174^{c}. 185^{c}. 420^{a}. iv. 580^{c}. *Hil.* $805^{b\,e}$. | *το ἁγιον* L. ‖ † add. *εκει* ꞩ. ℵ^{c}D^{b}FG. 37. 47. K*s*LP. Vulg. *m*. Syr.Hcl. Goth. Arm. Æth. *Orig. Int.* i. ii. *ter.* iv. *Hil. bis.* | om. ABℵ*CD*. 17. Syr.Pst. Memph.

18. *ανακελυμμενῳ* 47.

— *κατοπτριζομενοι Orig.* i. (211^{e}.) 721^{a}. ii. 704^{e}. 847^{d}. iii. 228^{a}. 525^{b}. iv. 448^{b}. *Orig. Int.* iv. 480^{c}. 530^{a}. 563^{b}. 605^{c}. contemplantes *Tert.* adv. Marc. v. 11. | *αποπτριζομενοι* FG. | *κατοπτριζομεθα* 17. *Orig.* iii. 154^{a}. *Orig. Int.* iv. 536^{e}. *Meth.* Jahn. 105.

— *μεταμορφουμεθα Orig.* ii. *bis.* iii. 228^{a}. 297^{a}. iv. 448^{b}. *Orig. Int.* ii. 76^{e}. iii. 365^{c}. 405^{d}. iv. 5^{ies}. | *-φουμενοι* A. *Orig.* i. 721^{a}. *Orig. Int.* ii. 336^{c}. *Eus.* in Ps. 521^{e}.

— *καθαπερ Orig.* iii. *bis.* iv. | *καθως* B*Btly.* | *καθωσπερ* B*Bch. Mai.* "tanquam a domino, inquit, spirituum" *Tert.*

1. *ταυτην*] *αυτην* FG.

— *ελεηθημεν* F(non G.)

— *εγκακουμεν* ABℵD*FG. 17. 37. | ‡ *εκκακ.* ꞩ. CD^{c}. 47. K*s*LP.

2. *αλλα* A *ut vid.* BℵCD. 47. | ‡ *αλλ'* ꞩ. FG. 17*s*. 37. K*s*LP.

— *κρυπτα Tert.* de pud. 15. | *εργα* K.

2. (? om. *της* A).

— *αληθειας*] *καρδιας* 37.

— *συνισταντες* ℵCD*FG. 17. | *συνιστανοντες* A *ut vid.* BP. 47. | ‡ *συνιστωντες* ꞩ. D^{c}. 37. K*s*L.

— *ανθρωπων*] om. K.

3. *απολυμ.* FG. 17. (-λλ- *Orig.* iv. 448^{b}. *Eus.* c. Mcl. 96^{b}. Ecl. Pr. 106. *Arch. et Man.* Disp. Routh. v. 202.) (-*μμ*- FG.)

4. *αυγασαι* BℵFG. 37. 47. K*s*L((P.) *Orig.* iii. 497^{e}. *Arch. & Man.* v. 201. *cod.* (*αυασαι* P.) | *διαυγασαι* A. 17. *Arch. & Man. Disp.* Routh. v. 201. ed. 204. *Eus.* D.E. 402^{c}. | *καταυγασαι* CD. *Orig.* iv. 448^{c}. *Eus.* c. Mcl. 96^{c}. ‖ † add. *αυτοις* ꞩ. D^{b}. 37. 47. K*s*LP. Vulg. *Cl. m.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. (Arm.) Æth. *Orig.* iii. | om. ABℵCD*FG. 17. *Am. Fuld. Harl. Dem. Iren.* 266. *Orig.* iv. *Arch. & Man. bis. Eus.* c. Mcl. D.E. (sed add. *εν ταις καρδιαις αυτων*). [Memph.]

— *χριστου Orig.* iv. *Eus.* c. Mcl. | *κυριου* C. | *θεου Orig.* iii. *κυριου ἡμων Ιησου χριστου Arch. & Man.* 204.

— *ὁς Orig.* iv. *Eus.* c. Mcl. | *ὁ* FG.

— *θεου*] add. *του αορατου* ℵ^{c}. 37. 47. LP. *m.* Syr.Hcl. Goth. Arm. (vid. Col. i. 15.) | om. *Orig.* iv. *Eus.* c. Mcl. *Tert.* adv. Marc. v. 11.

5. *χρ. Ιησ. κυρ.* B. 17. 37. K*s*L. Syr.Pst. Memph. Arm. *Marcion* ap. Epiph. (321^{b}. & 366^{d}.) | *Ιησ. χρ. κυριον* AℵCD. Vulg. Syr.Hcl. Goth. (Æth.) | *κυρ. Ιησ. χρ.* FG. | *Ιησ. χρ.* (om. *κυριον*) P. | *χριστον κυριον* 47. (Domino propter Jesus Christum Dominum nostrum Æth.)

— *ὑμων Marcion.* | *ἡμων* ℵ. 17.

— *Ιησουν* A*BDFG. 37. 47. K*s*LP. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Æth. (propter Christum Arm.) | *Ιησου* A^{2}ℵ*C. 17. Vulg. Memph. *Marcion.* | *χριστου* ℵ^{a}. (add. Christum Memph.)

6. *ὁ θεος Marcion. Orig.* iv. 448^{c}. | om. *ὁ* B*Btly. Alf.*

— *ειπων*] add. *ὁ* ℵ*. (corr.[1]) | om. *Orig.* iv.

— *λαμψει* ABℵ*D*. (Syrr.Pst.&Hcl. *ut vid.*) Æth. *Clem.* 89. | ‡ *-ψαι* ꞩ. ℵ^{c}CD^{c}FG. 17. 37. 47. K*s*LP. Vulg. Goth. Arm. *Marcion. Orig.* iv. *Tert.* adv. Marc. v. 11. [Memph.]

— *ὁς Am. Fuld. Tol. Orig.* iv. | om. D*FG. *Harl. Dem. Tert.* | ipse Vulg. *Cl.* ‖ add. "et" Arm.

— *καρδιας* F(non G.)

---

18. *om.* omnes *Am.* | in claritatem *Cl.*
1. *om.* hanc *Cl.* | administrationem *Cl.* | 3. in iis *Cl.* | 4. fulgeat illis *Cl.* | quae est *Am.* | 5. dominum nostrum *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.
[k] Gen. 1:3.
ϛ'

6 ὅτι ὁ θεὸς[k] ὁ εἰπὼν Ἐκ σκότους φῶς † λάμψει," ὃς
ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς
γνώσεως τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ † χριστοῦ.
7 "Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις
σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ᾖ τοῦ θεοῦ
καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν, 8 ἐν παντὶ θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενο-
χωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι,
9 διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλλό-
μενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι· 10 πάντοτε τὴν νέκρωσιν
τοῦ † Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ
ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ· 11 ἀεὶ
γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ
Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ
θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. 12 ὥστε ὁ † θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνερ-
γεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. 13 ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα
τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον,¶ [l] Ἐπίστευσα,
διὸ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν·
14 [m] εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν ⌊κύριον⌋ Ἰησοῦν καὶ

¶ A.
[l] Psa. 116:10 (115:1).
[m] 1 Cor. 6:15.

6 deus qui dixit de tenebris lucem splendescere, qui inluxit in cordibus nostris ad inluminationem scientiae claritatis dei in facie Christi Iesu.
7 Habemus autem thesaurum istum in vasis fictilibus, ut sublimitas sit virtutis dei et non ex nobis. 8 In omnibus tribulationem patimur, sed non angustiamur; aporiamur, sed non destituimur; 9 persecutionem patimur, sed non derelinquimur; deicimur, sed non perimus; 10 semper mortificationem Iesu in corpore circumferentes, ut et vita Iesu in corporibus nostris manifestetur. 11 Semper enim nos qui vivimus in mortem tradimur propter Iesum, ut et vita Iesu manifestetur in carne nostra mortali. 12 Ergo mors in nobis operatur, vita autem in vobis. 13 Habentes autem eundem spiritum fidei, sicut scriptum est, Credidi, propter quod locutus sum, et nos credimus, propter quod et loquimur, 14 scientes quoniam qui suscitavit Iesum et nos suscitabit

6. ἡμων *Orig.* i. 574b. 632f. iv. *Tert.* adv. Mar. de res. car. 44. | ὑμων C. 47.
— της δοξης *Orig.* i. *bis.* iv. *Tert.* de res. car. | om. 17. *Tert.* adv. Marc.
— του θεου ABℵC3Dc. 17. 37. 47. KsLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Arm. *Orig.* i. *bis.* iii. 497e. iv. | αυτου C*D*FG. Æth. *Tert. bis.*
— χριστου tantum AB. 17. Arm. MSS. *Orig.* i. 632f. iii. 497e. *Tert. ter.* | add. Ιησου DFG. Vulg. | † praem. Ιησου ϛ. ℵC. 37. 47. KsLP. *Tol.* Syrr.Pst.& Hel. Memph. Goth. Arm. ed. Æth. *Orig.* iv.
7. τουτο F(non G.)
— ῃ] ητω G. inter lineas.
8. θλιβομενοι] add. διωκομενοι G*(non F.) | non habent *Clem.* 623. *Orig.* i. (257e.) 265b. ii. 556d. 558c. 608e. 801c. *Orig. Int.* iv. 459c. *Eus.* in Ps. 24a. 308b. 399c. 455d. *Tert.* Scorp. 13.
9. εγκαταλειπομενοι *Clem.* 623. *Eus.* in Ps. 308b. 399c. 455d. | ενκαταλιμπανομενοι FG. *Eus.* in Es. 458d.
10. νεκρ. του] † add. κυριου ϛ. 37. 47. KsL. *m.* Syr.Hel. Goth. *Tert.* adv. Marc. v. 11. (s. "dei" verba Marc.) de res. car. (2°.) | om. ABℵCDFG. 17. P. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. *Iren.* 309. *Orig.* i. 721b. iii. 188c. 591b. iv. 30b. 36e. Cr. Cor. 85. *Orig. Int.* ii. 683c. iii. 951e. iv. 459c. 561d. 562a. 570d. 591e. 643d. (*Eus.* in Ps. *Mai* 104. την Ιησου νεκρωσιν) *Tert.* de res. car. 44. (1°.) Scorp. 13.
10. Ιησου ABℵC. 17. 37. 47. KsLP. Vulg. *Iren.* *Orig.* i. iii. *bis.* iv. *bis.* Cr. Cor. *Orig. Int.* iii. iv. 459c. 643d. *Eus.* in Ps. vid. *Tert.* adv. Marc. v. 11. | χριστου D*FG. *Orig. Int.* iv. 570d. 591e. *Tert.* Scorp. 13. | Ιησ. χριστου Dc. *m.* *Tol.* *Orig. Int.* ii. iv. 561d. 562a. Christi Jesu *Tert.* de res. car. 44. (1°.) om. *Tert.* adv. Marc. 11. (verba Marcionis) de res. car. (2°.)
— σωματι 1°.] add. ἡμων DFG. Vulg. *Cl.* et *Am. mg.* Syr.Pst. Memph. (Goth. forsitan) Arm. *Iren.* *Orig.* *Int.* ii. iv. 6ies. *Tert.* de res car. (1°.) Scorp. (in Goth. om. περιφερ .... σωμ. ἡμων) | om. rel. *Orig.* iii. iv. *bis.* Cr. Cor. *Eus.* in Ps. *Tert.* adv. Marc. v. 11. de res. car. (2°.)
— του Ιησου 2°. *Orig.* iv. *bis.* | om. του FG. ‖ add. χριστου D*FG. *Iren.* *Orig. Int.* ii. iv. 562a. 643d. | om. *Orig. Int.* iv. 459c. *Orig.* iv. *bis.* *Tert.*
— τῳ σωματι 2°. *Iren.* *Orig. Int.* iv. 459c. 643d. *Tert.* 5ies. carne *Orig. Int.* ii. iv. 562a. | τοις σωμασιν ℵ. Vulg. *Orig.* iv. 11.
10. φανερωθῃ ante εν τῳ σωμ. ἡμων A. Vulg. *Cl.* Memph. *Orig. Int.* iv. 562a. *Tert.* 5ies. | post *Am.* (*Tol.*) *m.* *Iren.* *Orig. Int.* iv. 459c. 643d.
11. αει γαρ....φανερωθῃ *Iren.* 309. | om. 17. Æth. (om. et rel. ver.)
— αει *Iren.* 309. | ει FG.
— παραδιδομεθα *Iren.* | διδομεθα FG.
— ινα και *Iren.* | om. και C. *Tert.* de res. 44.
— του Ιησου ABℵ(Dc om. του). rel. Vulg. vv. *Iren.* 309. *bis.* | του χριστου C. | Ιησου χριστου D*FG. | ejus *Tert.* de res. car. 44.
— φανερωθη] φανερω C*. (corr.3)
12. θανατος] † praem. μεν ϛ. 37. 47. KsL. Syr.Hel † | om. ABℵCDFG. 17. P. Vulg. Memph. Arm. | nunc Goth. (om. ὁ ℵ*. add.1)
13. διο 1°.] add. και ℵFG. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm.
14. τον] om. 17.
— κυριον ℵCDFG. rel. *Tol.* Syrr.Pst.& Hel. Memph. Goth. Æth. | om. B. 17. Vulg. Arm. *Tert.* de res. car. 44. | om. Ιησουν Goth.

6. ipse illuxit *Cl.* | 10. corpore nostro *Am.*** *Cl.* | manifest. in corp. nostris *Cl.*

B א C D
FG.
17. 37. 47.
KLP.

ἡμᾶς ‡ σὺν″ Ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν.
15 τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ
τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰς τὴν
δόξαν τοῦ θεοῦ. 16 διὸ οὐκ ‡ ἐγκακοῦμεν″ ἀλλ' εἰ καὶ ὁ
ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ‡ ἔσω ἡμῶν″
ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ. 17 τὸ γὰρ παραυτίκα
17. [ἡμῶν] ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερ-
βολὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν, 18 μὴ
σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπό-
μενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα· τὰ δὲ μὴ βλε-
V. πόμενα αἰώνια. 1 Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος
ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ θεοῦ
ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
2 καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν
τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες· 3 εἴ ‡ περ″
n 1 Cor. 15:53. καὶ ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. 4 n καὶ γὰρ
οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι, ἐφ' ᾧ
οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι ‡ ἀλλὰ″ ἐπενδύσασθαι, ἵνα

cum Iesu et constituet vobiscum. 15 Omnia enim propter vos, ut gratia abundans per multos gratiarum actione abundet in gloriam dei. 16 Propter quod non deficimus, sed licet is qui foris est noster homo corrumpitur, tamen is qui intus est renovatur de die in diem. 17 Id enim quod in praesenti est momentaneum et leve tribulationis nostrae supra modum in sublimitate aeternum gloriae pondus operatur nobis, 18 non contemplantibus nobis quae videntur sed quae non videntur: quae enim videntur temporalia sunt, quae autem non videntur, aeterna sunt. 1 Scimus enim quoniam si terrestris domus nostra huius habitationis dissolvatur, quod aedificationem ex deo habeamus, domum non manu factam aeternam in caelis. 2 Nam et in hoc ingemescimus, habitationem nostram quae de caelo est superindui cupientes, 3 si tamen vestiti non nudi inveniamur. 4 Nam et qui sumus in tabernaculo ingemescimus gravati,

14. συν Ιησ. Bא*CD*FG. 17. P. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Tert.* (“cum ipso” diserte, *bis.*) | ‡ δια Ιησ. ς. א^c D^c. 37. 47. KsL. Syrr.Pst.&Hcl. Goth.
— εγερει Vulg. vid. *Polyc.* ad Philip. ii. *Tert.* | εγειρει D*FG(P -ρεῖ).
— παραστησει (-σῃ D.)] add. ἡμας 17.
— ὑμιν] ἡμιν 37.
— περισσευσει P.
15. τα γαρ] om. τα B* *Rl.Mai.*
— ὑμας] ἡμας 37.
16. εγκακουμεν BאD*FG. 37. | ‡ εκκακ. ς. CD^c. 17. 47. KsLP.
— εξω] εξωθεν D*.
— διαφθειρεται] φθειρεται 47. KL.
— εσω ἡμων BאCD*FG. 37. P. Syr.Hcl. Æth. *Orig.* Cr. Rom. 83 εσω (om. ἡμων) 47. *Orig.* iii. 460^e. | ‡ εσωθεν ς. D^c. (et ἡμων) KsL. Vulg. Syr.Pst. Memph. Goth. *Orig. Int.* ii. 106^b. 223^d. 252^f. iii. 27^e. 69^a. 403^e. iv. 476^b. 562^e. 597^a. *Lucif.* 249. interior *Tert.* Scorp. 13 [17 n.l.] ‖ add. ανθρωπος ἡμων Arm.
17. παραυτικα] add. προσκαιρον και D*FG. Vulg. (Syr.Pst.) Goth. Arm. *Orig. Int.* iv. 596^{a-d.} | om. rel. *Orig.* i. 275^c. 309^b. 645^a. *Tert.* Scorp. 13.
— ἡμων אC*D. rel. Syr.Hcl. vv. *Orig.* i. *ter. Orig. Int.* iv. 596^a. *Tert.* | om. BC². Syr.Pst.
17. εις ὑπερβολην Bא^a C²DFG. 17. 37. 47. LP. Vulg. (Syr.Pst.) *Orig.* i. 309^b. 645^a. *Orig. Int.* iv. *Tert.* Scorp. | om. א*C*K. Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth.
18. σκοπουντων ἡμων BאCD^c. rel. vv. *Orig.* i. 309^b. 645^a. 678^b. (iii. 542^b.) *Orig. Int.* i. 83^c. iv. 596^a. 600^b. *Eus.* P.E. 606^d. in Ps. 643^d. *Tert.* (σκοπουμεν γαρ *Orig.* iii. 303^d. | σκοπουντες D*FG.
— αλλα τα μη βλεπ. *Clem.* 258. *Orig.* i. *ter.* iii. 599^b. *Orig. Int.* i. iv. 493^d. 596^a. 600^{b.d.} *Eus.* P.E. *Tert.* | om. L.
— προσκαιρα] add. εστιν FG. Vulg. (Memph.) *Orig. Int.* i. 83^c. 153^f. ii. 310^a. iii. 86^a. 889^b. iv. 493^d. 536^c. | om. *Orig.* i. 645^a. (303^d.) *Clem.* 258. 949. 991. *Eus.* P.E. *Tert.*
1. οικοδομην] praem. ὁτι DFG. Vulg. Goth. *Cypr.* 169. om. *Clem.* 640. *Orig. Int.* i. 83^c. *Eus.* P.E. 662^c. *Tert.* de res. car. 41.
— αχειροποιητον] praem. ουκ FG. | om. *Clem. Orig.* i. 717^a. *Meth.* Jahn. 91. *Tert.* adv. Mar. v. 12. de res. car. *Cypr.*
3. ει περ BDFG. 17. | ‡ ει γε ς. אC. 37. 47. KsLP. *Clem.* 640.
— ενδυσαμενοι BאCD^c. 17. 37. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. *Clem.* | εκδυσ. D*. *m.* (his.) *Tert.* adv. Mar. v. 12. de res. car. 41. | εκλυσ. FG.
3. γυμνον D*.
4. οἱ] om. 37 *Scr.*
— σκηνει] add. τουτῳ DFG. Vulg. *Cl. m.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Æth. *Orig. Int.* ii. 303^d. iv. 597^d. (*Tert.* adv. Mar. v. 12.) | om. BאC. 17. 37. 47. KsLP. *Am.* Arm. *Orig.* ii. 579^b. 592^d. iii. 323^e. 600^b. iv. 29^c. *Eus.* in Ps. 487^a. 521^b.
— βαρουμενοι *Orig.* i. 591^e. 716^d. iii. 323^e. 600^b. (ed.) *Eus.* in Ps. *bis.* | βαρυνομενοι D*FG. *Orig.* iii. 600^b. (cod. 1.)
— εφ' ᾧ *Elz.* BאCDFG. 17. 37. 47. KL(P.) Vulg. Syr.Hcl. Memph. Goth. *Orig. Int.* ii. *Eus.* c. Mcl. 177^c. 185^c. in Ps. 323^c. (εφ' ὁ P.) | επειδη *St.* 3. [Syr.Pst.]
— θελωμεν L.
— αλλα א. | ‡ αλλ' ς. rel. *Orig.* i. 716^d. *Eus.* c. Mcl. 185^c. in Ps.
— θνητον] add. τουτο FG. *m.* Memph. Goth. *Tert.* adv. Mar. v. 12. | om. *Iren.* 279. 309. *Orig.* i. 591^e. *Eus.* c. Mcl. *bis* in Ps. *Hil.* 171^c.

14. cum Jesu suscit. *Cl.* & *Am.*** | suscitavit *Am.* | 15. in grat. act. *Cl.* | corrumpatur *Cl.* | 17. in nobis *Cl.* | 1. habemus *Cl.* | 4. in hoc tabernaculo *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth. καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. 5 ὁ δὲ κατεργα-
σάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο θεός, ὁ † δοὺς ἡμῖν τὸν
ἀῤῥαβῶνα τοῦ πνεύματος. 6 θαῤῥοῦντες οὖν πάντοτε,
καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι, ἐκδημοῦμεν
ἀπὸ τοῦ κυρίου· 7 διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ
° Phil. i. 23. διὰ εἴδους, 8 θαῤῥοῦμεν δὲ καὶ ° εὐδοκοῦμεν μᾶλλον
ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν
κύριον.

9 Διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκ-
ᵖ Rom. 14: 10. δημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι· 10 ᵖ τοὺς γὰρ πάντας
ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ
10. ?τὰ ‡ἴδια" τοῦ σώματος χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος,
— κακόν πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε ‡ φαυλόν."

46 11 Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπους
πείθομεν, θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν
Ζ′ ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι. 12 οὐ † πάλιν
ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες
12. ὑπὲρ ‡ὑμῶν" ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν

eo quod nolumus expoliari, sed supervestiri, ut absorbeatur quod mortale est a vita. 5 Qui autem efficit nos in hoc ipsum deus, qui dedit nobis pignus spiritus. 6 Audentes igitur semper et scientes quoniam dum sumus in corpore peregrinamur a domino: 7 per fidem enim ambulamus et non per speciem: 8 audemus autem et bonam voluntatem habemus magis peregrinari a corpore et praesentes esse ad dominum. 9 Et ideo contendimus, sive absentes sive praesentes, placere illi. 10 Omnes enim nos manifestari oportet ante tribunal Christi, ut referat unusquisque propria corporis, prout gessit, sive bonum sive malum. 11 Scientes ergo timorem domini hominibus suademus, deo autem manifesti sumus: spero autem et in conscientiis vestris manifestos nos esse. 12 Non iterum nos commendamus vobis, sed occasionem damus vobis gloriandi pro nobis, ut habeatis ad eos qui in facie

---

5. *κατεργασαμενος Iren. Gr.* 309. *Orig.* iv. 266^{b}. (*καταργ.* C.) | *κατεργαζομενος* DFG.
— *εις αυτο*] add. *εις* 37. | om. *Iren. Orig.* iv.
— *θεος*] praem. *ὁ* ℵ*. *Orig.* iv. | om. *Iren.*
— *θεος ὁ Iren. Orig.* iv. | om. *ὁ* 17. (et B *Bch.* non *Mai.* sil. *Btly.*)
— *δους*] † praem. *και* ϛ. ℵᶜDᵇ. 17*s*. 37. 47. K*s*L. Syr.Hcl. Goth. *Iren. Gr.* | om. Bℵ*CD*FGP. Vulg. *m.* Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. *Iren. Lat. Orig.* iv.
— *ἡμιν Iren. Orig.* iv. | om. K.
— *αραβωνα* ℵD. 37. 47. [Pn.l.] | Contra, rel. *Orig.* iv.
6. *ενδημουντες Orig.* i. 731^{a}. iii. 631^{c}. iv. 266^{c}. | *επιδημουντες* D*(FG -λημ-)
— *εκδημουμεν Orig.* i. iii. iv. | *αποδ.* D(FG *απολ-*)
— *απο Orig.* i. iii. iv. *Orig. Int.* iii. 883^{d}. | *ὑπο* FG.
— *κυριου* BℵCDᶜ. rel. Vulg. *Orig.* i. iii. iv. *Tert.* adv. Mar. v. 12. de res. car. 43. *Cypr.* 169. *Lucif.* 151. 249. | *θεου* D*FG. Memph.
7. *ου*] praem. *και* FG. Vulg. | om. *Orig.* iv. 266^{c}. *Clem.* 259. 640. 665. *Tert.* de res. car. *Lucif.* 151.
— *δια ειδους Clem.* 259. 640. 665. *Orig.* iv. $266^{a.b.c.}$ *Meth.* Jahn 92. | *δειιδειδους* FG.
8. *θαρρουμεν* BCDFG. 37. 47. K*s*LP. Vulg. vv. | *θαρρουντες* ℵ. 17. *Orig.* iv. 266^{c}. *Tert.* de res. car. 43. confidite Æth. | om. *Clem.* 640.
— *δε Tert.* | *ουν* F. 17. | *ουν δε* G. | om. *Orig.* iv. *Lucif.* 151.
— *εκ του Orig.* i. 731^{a}. iv. *Clem.* | om. *εκ* ℵ*. (add.ᶜ) | *απο του* 37. "a" *Tert.*
— *κυριον* Vulg. *Cl. Orig.* i. iv. *Tert. Lucif.* 152. | *θεον* D*. 17. *Am.* Arm. *Clem.*
9. *φιλοτιμωμεθα* 37. (*-μου- Clem.* 640.)
10. *του χριστου*] *του θεου Eus.* in Ps. 205^{c}. 262^{b}. | Contra, *Orig. Tert.* adv. Marc. v. 12. *Cypr.* 296. 320. *Luc.* 152. (Chr. Jesu *Orig.* de res. car. 43.)
— *κομισηται Clem.* 539. *Orig.* i. 133. ii. 591^{c}. iii. 266^{b}. 549^{b}. 612^{b}. 625^{d}. Cr. Cor. 75. 106. *Meth.* Jahn 86. *Eus.* P.E. 580^{d}. in Ps. 205^{c}. 262^{b}. | *εκομ.* ℵ*. (corr.¹)
— *τα...προς ἁ Orig.* i. 133. 254^{a}. ii. 591^{c}. iii. 5^{ies}. Cr. Cor. *bis. Meth. Eus.* P.E. in Ps. *bis. Tert.* de res. car. 43. *Cypr.* 296. 320. | om. *τα Clem.* 539. | *τα*] *ἁ* (om. *πρ. ἁ*) D*FG. ‖ *προς ὁ* 47.
— *τα δια του σωμ. Orig.* i. iii. Cr. Cor. *bis. Clem.* 539. *Meth. Eus.* P.E. in Ps. *bis. Tert.* | om. L.
10. *δια* Syr.Hcl. Memph. (Æth.) *Clem.* 539. *Orig.* i. *bis.* iii. 549^{c}. 612^{b}. 625^{d}. Cr. Cor. *bis. Orig. Int.* iv. 662^{a}. *Meth. Eus.* P.E. in Ps. *bis. Tert.* adv. Mar. v. 12. de res. car. | *ιδια Orig.* ii. iii. 266^{b}. propria Vulg. Goth. Arm. *Orig. Int.* ii. 241^{d}. iii. 360^{b}. *Cypr.* 296. 320. *Lucif.* 152. (in corpore suo Syr.Pst.)
— *φαυλον* ℵC. 17. 37. *Orig.* i. *bis.* iii. *quater.* Cr. Cor. 75. *Eus.* P.E. in Ps. 205^{c}. | ‡ *κακον* ϛ. BDFG. 47. K*s*LP. *Clem.* 539. *Eus.* in Ps. 262^{b}. *Orig.* ii. Cr. Cor. 106.
11. *πειθωμεν* P.
— *πεφανερωμεθα*] *φανερουμεθα* K. | *φανερωμεθα* 37. (mox *φανερωσθαι* 37*.)
12. *ου*] † add. *γαρ* ϛ. Dᶜ. 17*s*. 37. 47. K*s*LP. | om. BℵCD*FG. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth.
— *αλλα*] *αλλ'* FG.
— *ὑμιν* 2º.] *ἡμιν* B*. *Rl. Mai.*
— *ἡμων* CDFG. 37. 47. K*s*LP. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. | *ὑμων* Bℵ. 17. Æth.
— *ἱνα εχητε*] om. K.
— *τους*] *αυτους* D*.

---

4. absorveatur *Am.* | 6. *om.* et *Cl.* | 8. deum *Am.* | 12. commendamus nos *Cl.*

BℵCD FG. 17. 37. 47. KLP.

προσώπῳ καυχωμένους, καὶ ‡ μὴ″ * ἐν″ καρδίᾳ. 13 εἴτε
γὰρ ἐξέστημεν, θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν.
14 Ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, κρί-
ναντας τοῦτο, ὅτι † εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν· ἄρα
οἱ πάντες ἀπέθανον· 15 καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν,
ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ
αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. 16 ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ
τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ † καὶ ἐγνώκα-
μεν κατὰ σάρκα χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκο-
q Gal. 6:15. μεν. 17 q ὥστε εἴ τις ἐν χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρ-
χαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονεν καινά †. 18 τὰ δὲ πάντα
ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ †
χριστοῦ καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλα-
γῆς, 19 ὡς ὅτι θεὸς ἦν ἐν χριστῷ κόσμον καταλλάσ-
σων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα
αὐτῶν, καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλα-
γῆς. 20 ὑπὲρ χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν, ὡς τοῦ θεοῦ
παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ χριστοῦ, κα-
ταλλάγητε τῷ θεῷ. 21 τὸν † μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ
ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς ‡ γενώμεθα″ δι-
καιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

VI.

§ Theb. 1 § Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν

gloriantur et non in corde.
13 Sive enim mente excedimus,
deo; sive sobrii sumus, vobis.
14 Caritas enim Christi urget
nos, 15 aestimantes hoc quo-
niam si unus pro omnibus
mortuus est, ergo omnes mor-
tui sunt, et pro omnibus mor-
tuus est ut et qui vivunt iam
non sibi vivant, sed ei qui pro
ipsis mortuus est et resurrexit.
16 Itaque nos ex hoc neminem
novimus secundum carnem:
et si cognovimus secundum
carnem Christum, sed nunc
iam non novimus. 17 Si qua
ergo in Christo, nova creatura:
vetera transierunt, ecce facta
sunt nova. 18 Omnia autem
ex deo, qui reconciliavit nos
sibi per Christum et dedit no-
bis ministerium reconcilia-
tionis, 19 quoniam quidem deus
erat in Christo mundum re-
concilians sibi, non reputans
illis delicta ipsorum, et posuit
in nobis verbum reconcilia-
tionis. 20 Pro Christo ergo
legationem fungimur, tam-
quam deo exhortante per nos:
obsecramus pro Christo, recon-
ciliamini deo. 21 Eum qui non
noverat peccatum pro nobis
peccatum fecit, ut nos efficere-
mur iustitia dei in ipso.

1 Adiuvantes autem et ex-
ortamur ne in vacuum gratiam

12. μη Bℵ. 17. 37. | ουκ D*FG. | ‡ ου ς. CD^c. 47. KsLP.
— εν καρ. BℵD*FG. 17. 37. Vulg. | * om. εν ς. CD^c. 47. KsLP.
14. χριστου Syr.Pst. | θεου C. 17. P. Syr.Hcl.
— κριναντας] -τες FG. | κρινοντας 17.
— ὁτι] † add. ει ς. B*Mai* ℵ^c C*. 37. Vulg. Memph. Arm. | om. B*Btly.Bch.Alf.* ℵ*C^2DFG. 17. 47. KLP. Syrr.Pst.& Hcl. Goth. Æth.
— απεθανον] -νεν ℵ*. (corr.^c)
15. απεθανεν] add. χριστος FG. Vulg. *Cl.* (non *Am. Harl.*) *Cypr.* 266.
— αυτων] παντων 47.
16. ὡστε ἡμεις] ὡστε και ὑμεις 37. 47 (ἡμ.) Arm. MSS.
— ει και Bℵ*D*. 17. Arm. *Orig.* i. 684^c. 721^e. iii. 99^e. 505^b. *Eus.* D.E. 432^d. | ει † δε″ και ς. ℵ^c C^2 D^b. 37. 47. LP. Syr. Hcl. Æth. *ut vid.* | και ει FG. Vulg. Syr.Pst. | ει δε K. Memph. Goth. (ει γαρ *Orig.* ii. 607^b. iii. 226^c. *Eus.* in Ps. 50^c. quia etsi *Orig. Int.* iv. 467^b.) [C* n.l.]
16. εγνωμεν 17. *Orig.* iii. 226^c. | Contra, *Orig.* i. *bis.* ii. iii. *bis.* *Eus.* D.E. in Ps.
— χριστον ante κατα σαρκα D. Æth. (*Orig.* i. *bis.* iii. 505^b. χρ. ποτε κατα σαρκα) *Orig. Int.* i. 92^e. ii. 79^d. 174^d. 187^c. 363^d. iii. 35^e. (99^c.) (913^f.) iv. *Orig.* ii. 607^b. iii. 226^e. | post rel. *Orig.* iii. 99^e. *Eus.* D.E. in Ps.
— γινωσκομεν (γειγν. D*.) | add. κατα σαρκα D*FG. | om. *Orig.* i. *bis.* ii. iii. *Orig. Int.* i. ii. *quater* iii. *ter.* iv. *Eus.* D.E. in Ps.
17. η τις 17.
— γεγονεν *Clem.* 539. *Meth.* Jahn 105. | γεγοναν FG.
— καινα] † add. τα παντα ς. D^b. 37. 47. KsLP. Syr.Hcl. Goth. (Arm. MSS.) Æth. *Platt.* *Orig.* iii. 823^c. (om. τα) *Tert.* adv. Mar. v. 12. | praem. 17. Vulg. *Cl.* *Orig. Int.* ii. 85^e. 202^d. 246^a. *Meth.* | om. BℵCD*FG. *Am. Tol. Fuld. Dem.* Syr.Pst. Memph. Arm. ed. Æth. *Rom.* *Clem.* 539. *Hil.* 1063^b. (vid. *Tert.* adv. Marc. v. 4.)
18. του θεου] om. του D*FG.
— χριστου] † praem. Ιησου ς. D^c. 37. 47. KsL. | om. BℵCD*FG. 17. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. *Hil.* 978^a.
— ἡμιν] ἡμων 17.
19. θεος] praem. ὁ FGK. | om. *Orig.* ii. 23^d. 614^b. 636^e. iv. 5^e. 156^e. *Meth.* Jahn. 106. *Eus.* P.E. 3^b.
— εν ἑαυτω D*. (corr.^1)
— λογιζομενος *Meth.* *Eus.* PE. | αστιζομενος F.G.
— αυτοις *Meth.* *Eus.* P.E. | ἑαυτοις D*.
— θημενος *Elz.* 1624. et 1633.
— εν ἡμιν *Orig. Int.* iv. 636^d. | om. εν 47. K.
— τον λογον] praem. του (om. FG.) ευαγγελιου D*FG. | om. *Orig. Int.* iv.

15. mort. est. *add.* Christus *Cl.* | viuot *Am.* | 16. ex hoc *om.* *Am.** | 17. sunt omnia nova *Cl.* | 18. nos reconciliavit *Cl.* | 20. legatione *Cl.* 1. *om.* et *Cl.* | gratia *Am.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. [Theb.] Goth. Arm. Æth.
r Es. 49:8.

τὴν χάριν τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς, [2] (λέγει γάρ,
r Καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας
ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ
νῦν ἡμέρα σωτηρίας), [3] μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες
προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία, [4] ἀλλ' ἐν παντὶ
‡ συνιστάντες" ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ
πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις,
[5] ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κό-
ποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις, [6] ἐν ἁγνότητι, ἐν
γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύματι
ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, [7] ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν
δυνάμει θεοῦ, διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν
δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, [8] διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ
δυσφημίας καὶ εὐφημίας, ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς, [9] ὡς
ἀγνοούμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, ὡς ἀποθνήσκοντες
καὶ ἰδοὺ ζῶμεν, ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι,
[10] ὡς λυπούμενοι ἀεὶ δὲ χαίροντες, ὡς πτωχοὶ πολ-
λοὺς δὲ πλουτίζοντες, ὡς μηδὲν ἔχοντες καὶ πάντα
κατέχοντες.¶

¶ Theb.

[11] Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγεν πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι,
ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται· [12] οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν
ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν·

dei recipiatis. [2] Ait enim,
Tempore accepto exaudivi te,
et die salutis adiuvavi te.
Ecce nunc tempus acceptabile,
ecce nune dies salutis. [3] Ne-
mini dantes ullam offensionem,
ut non vituperetur ministe-
rium nostrum, [4] sed in omni-
bus exhibeamus nosmet ipsos
sicut dei ministros, in multa
patientia, in tribulationibus, in
necessitatibus, in angustiis,
[5] in plagis, in carceribus, in se-
ditionibus, in laboribus, in vi-
giliis, in ieiuniis, [6] in castitate,
in scientia, in longanimitate,
in suavitate, in spiritu sancto,
in caritate non ficta, [7] in verbo
veritatis, in virtute dei, per
arma iustitiae a dextris et
sinistris, [8] per gloriam et igno-
bilitatem, per infamiam et bo-
nam famam, ut seductores et
veraces, sicut qui ignoti et
cogniti, [9] quasi morientes et
ecce vivimus, ut castigati et
non mortificati. [10] quasi tristes
semper autem gaudentes, sicut
egentes multos autem locuple-
tantes, tamquam nihil ha-
bentes et omnia possidentes.

[11] Os nostrum patet ad
vos, o Corinthii, cor nostrum
dilatatum est. [12] Non angu-
stiamini in nobis, angustiamini
autem in visceribus vestris.

---

20. *υπερ χρ. ουν* Vulg. (om. *ουν* *Orig.* i. 744ª. 747ᵉ.) | *ὁν υπερ. χρ.* D*FG.
— *δεομεθα* Vulg. *Orig. Int.* iv. 535ª. 636ᵈ. 675ᵈ. | *δεομενοι* D*FG. (vid. *Clem.* 72.) *Hil.* 1066ᵈ.
— *καταλλαγητε* Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.*txt.* Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. *ter.* | *καταλλαγηναι* D*FG. Syr.Hcl.mg. Goth. *Hil.*
— *τῳ*] om. FG.
21. *τον*] † add. *γαρ* ς. ℵᶜDᶜ. 37. 47. KsLP. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. Æth. | om. Bℵ*CD*FG. 17. Vulg. Memph. *Orig.* iii. 183ª. iv. 393ª. *Eus.* D.E. 37ᵈ. 198ᵈ. in Ps. 80ᶜ. *Hil.* 1066ᵈ.
— *γενωμεθα* BℵCD. 17. 37. 47. K(L)P. *Orig.* iv. *Eus.* D.E. 198ᵈ (*Gaisford*). 467ª. 495ᵈ. in Ps. (*γενομ.* L.) | ‡ *γινωμεθα* ς. | *ενωμια* FG.
— *θεου* ante *δικαιοσυνη* KP. *Eus.* in Ps. | post *Orig.* iv. *Eus.* D.E. *ter.*
1. *και* *Am. Harl.* Memph. Goth. | om. 17. 37. Vulg. *Cl.* Theb. Arm.

1. *παρακαλουμεν* Vulg. | *παρακαλουντες* D*FG. Goth.
— *υμας* Bℵ^aDᶜFG. rel. Vulg. | *ἡμας* ℵ*C. 17. Æth. | om. D*.
2. *λεγει γαρ καιρῳ* BℵCDᵇ. 17. rel. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. (*ελεχθη εν καιρῳ* *Eus.* D.E. 496ᵈ.) | *καιρῳ γαρ λεγει* D*FG. Goth. | *διο λεγει καιρῳ* 37. (Æth.) ‖ (*καιρῳ δεκτῳ* *Orig.* i. 302ᵇ. iii. 644ª. *Hil.* 221ᵈ.)
— *σοι* *Orig.* i. 302ᵇ. *Eus.* D.E. | *σου* F(non G.)
— *ευπροσδεκτος* *Eus.* D.E. | *δεκτος* FG. (om. *νυν* bis. Arm.)
3. *μωμωθη* D*.
— *διακονια*] add. *ἡμων* DFG. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Goth. (add. *ὑμων* Æth.) | om. Memph. *Orig.* i. 302ᵈ.
4. *συνισταντες* ℵ*CD*FG. 17. *Clem.* 318. | *συνισταvοντες* BP. (*-νων-* B*Bch.*) | ‡ *συνιστωντες* ς. ℵᶜDᶜ. 37. 47. KsL. (*συστησαντες* *Orig.* i. 302ᶠ. *συστησασθε* post *ἑαυτους* *Orig.* i. 302ᵈ.)

4. *διακονοι* *Clem.* *Orig.* i. 302ᵈ. | *-νους* D*.
5. *ακαταστασιαις* *Clem.* 623. | *κατασ.* FG.
— *εν αγρυπν.* post *εν νηστ.* Dᵇ. (Æth.) | Contra, *Clem.* *Orig.* i. 302ᵉ. *Tert.* de pud. 15.
7. *θεου*] praem. *πνευματος* 47.
8. *ευφημιας και δυσφ.* 37. Arm. Æth.
— *αληθεις*] *αληθειας* C*.
9. *επιγιγν.* D.
— *αποθνησκομυντεσνοι* sic FG.
— *ιδου*] *ετει* FG.
— *παιδευομενοι* (*παιδευομεθα* *Orig.* i. 303ª.) | *πειραζομενοι* D*FG. Æth.
11. *Κορινθιοι*] praem. *ω* FG. Vulg. Memph. *Orig. Int.* iii. 72ᵇ. | om. *Orig.* ii. 825ᶜ.
— *ἡμων* 2°. CDFG. rel. vv. | *ὑμων* Bℵ.
— *πεπλατηται* 37*.
12. *δε* *Orig.* ii. 558ᶜ. | om. C.
— *σπλαγχνοις* *Orig.* ii. 558ᶜ. | *σπλαγχοις* C. *σπλαχνοις* L.

---

2. in die *Cl.* | adjuvi *Cl.* | 7. a sinistris *Cl.*

BℵCD FG. 17. 37. 47. KLP.

[13] τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, (ὡς τέκνοις λέγω), πλα-
τύνθητε καὶ ὑμεῖς.
47 [14] Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ
μετοχὴ δικαιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ; ‡ ἢ τίς″ κοινωνία φωτὶ
[s] 1 Cor. 10:20. πρὸς σκότος; [15] [s] τίς δὲ συμφώνησις ‡ χριστοῦ″ πρὸς
βελίαρ; ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου; [16] τίς δὲ συγ-
16. ὑμεῖς...ἐστὲ κατάθεσις ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ‡ ἡμεῖς″ γὰρ ναὸς
[t] Lev. 26:12. θεοῦ ‡ ἐσμὲν″ ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς [t] ὅτι Ἐνοι-
κήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν
[u] Es. 52:11, 12. θεός, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί ‡ μου″ λαός. [17] [u] Διὸ ‡ ἐξέλθατε″
ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε, λέγει κύριος, καὶ
ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς, [18] καὶ
[v] Jer. 31:(38). 1, 9. 2 Sam. 7:14. [v] ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς
VII. υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει κύριος παντοκράτωρ. [1] ταύ-
τας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρίσω-
μεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύ-
ματος, ἐπιτελοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ.
Η′ [2] Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφ-
θείραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. [3] ‡ πρὸς κατάκρι-
σιν οὐ″ λέγω· προείρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις

[13] Eandem autem habentes remunerationem, tamquam filiis dico, dilatamini et vos.
[14] Nolite iugum ducere cum infidelibus: quae enim participatio iustitiae cum iniquitate? aut quae societas luci ad tenebras?
[15] quae autem conventio Christi ad Belial? aut quae pars fideli cum infidele? [16] qui autem consensus templo dei cum idolis? Vos enim estis templum dei vivi, sicut dicit deus quoniam Inhabitabo in illis et inambulabo, et ero illorum deus et ipsi erunt mihi populus.
[17] Propter quod exite de medio eorum et separamini, dicit dominus, et inmundum ne tetigeritis: [18] et ego recipiam vos, et ero vobis in patrem, et vos eritis mihi in filios et filias, dicit dominus omnipotens.
[1] Has igitur habentes promissiones, carissimi, mundemus nos ab omni inquinamento carnis et spiritus, perficientes sanctificationem in timore dei.
[2] Capite nos: neminem lesimus, neminem corrumpimus, neminem circumvenimus. [3] Non ad condemnationem dico: praedixi enim quod in cordi-

13. *υμεις Orig.* ii. 558[d]. in Prov. *Mai* 2. | *υμας* FG.
14. *μη*] praem. *και* FG. Syr.Pst. Arm. Æth. | om. *Cypr.* 323. *Lucif.* 24.
— *απιστοις*] *μετα απιστων* FG. *Cypr. Lucif.*
— *δικαιοσυνῃ και ανομιᾳ* BℵC(D[c].) 17. 37. 47. KsLP. Vulg. *Clem.* 539. 680. *Orig.* i. 239[f]. ii. 805[d]. iii. 136[c]. in Prov. *Tf.* 95. *Tert.* de pud. 15. *Cypr.* (*αδικια* D[c]. *Orig.* in Pr. *Tf.* *προς αδικιαν Mai* 24.) | *δικαιοσυνης και αδικιας* D*. | *δικαιοσυνης μετα ανομιας* FG. Arm. *Orig. Int.* ii. 459[e]. *Lucif.* 24. (*συμφωνια δικαιοσυνης και ανομιας Orig.* ii. 127[f].)
— *η τις* BℵCDFG. 17. 37. LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.mg. Memph. Goth. Arm. *Clem.* 539. 680. *Orig.* in Pr. *Tf.* *Orig. Int.* ii. *Cypr. Lucif.* 24. | ‡ *τις δε* ς. 47. Ks. Syr.Hcl.*txt.* Æth. *Tert.* | *τις Orig.* iii. 136[c]. quae enim *Hil.* 522[a].
— *φωτι Clem. bis. Hipp.* (Lagarde 83.) *Orig.* iii. 136[c]. in Prov. *Tf.* *Tert.* de pud. 15. de spect. 26. | *φωτος η* D*. *Lucif.* 24. de idol. 13. *Cypr. Hil.*

15. *συμφωνησις Clem.* 539. 680. *Orig.* i. 239[f]. iv. 443[e]. 453[d]. | *συμφωνια* 17. | *προσφωνησις* 37. *συμφωνη. εις* FG.
— *χριστου* BℵC. 17. P. Vulg. *Clem.* 539. *Orig.* iv. 443[e]. 453[d]. *Lucif.* 24. | ‡ *χριστῳ* ς. DFG. 37. 47. KsL. Syrr.Pst.&Hcl. *Clem.* 680. *Orig.* i. 239[f]. *Tert.* de pud. 15. *Orig. Int.* ii. 459[e].
— *Βελιαρ St.* 3. BℵC. 17. LP. *Fald. Harl.** Syr.Hcl. Memph. Arm. Æth. *Clem.* 539. *Orig.* i. 239[f]. iv. 304[c]. 443[e]. 453[d]. | *Βελιαν* D. 37. 47. K. Syr.Hcl. mg. *Graece.* | *Βελιαβ* FG. | *Βελιαλ Elz.* Vulg. *Clem.* 680. *Orig. Int.* ii. *Tert. Lucif.* 24. Satana Syr.Pst. Bailiam Goth. (infra adscriptum *ὁ αποστατης, τῃ Ἑβραιων φωνῃ* K.)
— *πιστῳ* ℵCDFG. 37. 47. KsLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. *Clem.* 539. 680. *Orig. Int.* ii. *Tert. Lucif.* 24. | *πιστου* B. 17.
— *απιστου Clem. bis.* (*Tert.*) | *-των* 17.
16. *ναῳ Tert.* | *-ου* 17.
— *ἡμεις .... εσμεν* Bℵ*D*. 17. LP. Memph. Æth. *Clem.* 544. | ‡ *ὑμεις .... εστε* ς. ℵ[c]CD[c]FG. 37. 47. Ks. Vulg. Syrr.Pst&Hcl. Goth. Arm. *Tert.* de pud. 15. *Lucif.*
16. *ναος Orig. Int.* ii. 218[c]. *Tert. Lucif.* | *ναοι* ℵ*. *Clem.* 544. 624. (*ναος εστε θεου* ℵ[c].)
— *καθως ειπεν* Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. *Clem.* 544. | *λεγει γαρ* D*FG. Goth. *Tert.*
— *ὁ θεος*] om. Syr.Pst. *Tert.* (*ὁ προφητης Clem.*)
— *ὁτι Clem. Tert.* | om. 37. Memph.
— *εν αυτοις St.* 3. *Elz.* 1624. | *και αυτοις Elz.* 1633.
— *αυτων Clem. Eus.* P.E. 170[d]. c. Mcl. 186[b]. *ed.* in Ps. 354[a]. *Tert. Hil.* 288[d]. *Lucif.* 24 *bis.* 239. | *αυτοις* FGP. *Orig.* ii. 129[a]. iv. 233[d]. *Eus.* c. Mcl. *cod.*
— *μου* BℵC. 17. 37. P. Arm. *Orig.* i. 756[c]. *ed. Clem.* 544. *Eus.* c. Mcl. in Ps. | ‡ *μοι* ς. DFG. 47. KsL. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Goth. *Orig.* i. MSS.

15. infideli *Cl.* | 16. inambulabo inter eos *Cl.*
1. has ergo *Cl.* | 2. corrumpimur *Am.** corrup. *Cl.* | 3. condem. vestram *Cl.* | praediximus *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.

ἡμῶν ἐστὲ εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ συνζῆν. 4 πολλή
μοι παῤῥησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ
ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι
τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. 5 καὶ γὰρ ἐλθόντων
ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν, οὐδεμίαν ‡ ἔσχεν″ ἄνεσιν ἡ
σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι,
ἔσωθεν φόβοι. 6 ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς
παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου· 7 οὐ
μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ πα-
ρακλήσει ᾗ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν
τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν
ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι. 8 ὅτι εἰ
καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι·
εἰ καὶ μετεμελόμην, βλέπω † ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη εἰ
καὶ πρὸς ὥραν ἐλύπησεν ὑμᾶς. 9 νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι
ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπή-
θητε γὰρ κατὰ θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν.
10 ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν
ἀμεταμέλητον ‡ ἐργάζεται,″ ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη
θάνατον κατεργάζεται. 11 ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ

5. ἔσχηκεν

8. βλέπω [γὰρ]

bus nostris estis ad commo-
riendum et ad convivendum.
4 Multa mihi fiducia est apud
vos, multa mihi gloriatio pro
vobis: repletus sum consola-
tione, superabundo gaudio in
omni tribulatione nostra. 5 Nam
et cum venissemus Machedo-
niam, nullam requiem habuit
caro nostra, sed omnem tribu-
lationem passi: foris pugnae,
intus timores. 6 Sed qui conso-
latur humiles, consolatus est
deus nos in adventu Titi; 7 non
solum autem in adventu eius,
sed etiam in solacio quo con-
solatus est in vobis, referens
nobis vestrum desiderium, ve-
strum fletum, vestram aemu-
lationem pro me, ita ut magis
gauderem. 8 Quoniam etsi con-
tristavi vos in epistula, non me
paenitet: etsi paeniteret, videns
quod epistula illa etsi ad ho-
ram vos contristavit, 9 nunc
gaudeo, non quia contristati
estis, sed quia contristati estis
ad paenitentiam: contristati
enim estis secundum deum, ut
in nullo detrimentum patiamini
ex nobis. 10 Quae enim secun-
dum deum tristitia est, paeni-
tentiam in salutem stabilem
operatur; saeculi autem tristi-
tia mortem operatur. 11 Ecce
enim hoc ipsum, secundum

---

iv. *Tert. Orig. Int.* ii. 159[a]. *Eus.* P.E. *Lucif.* 24 *bis*. 239.

17. εξελθατε BℵCFG. 17. 47. | ‡ ·θετε ς. D. 37. KsLP. *Clem.* 544. (εξερχεσθε *Clem* 680.)

— λεγει κυριος *Clem.* 680. | om. K. *Tert.*

— ἁπτησθε 37. | Contra, *Clem.* 680.

18. εσομαι *Clem.* 624. 680. | ....όμεθα sic 17.

— εις πατεραν FG. | Contra, *Clem. bis.*

1. καθαρισομεν P.

— ἁγιωσυνην DFG.

2. ἡμας] ὑμας F(non G.) || add. fratres mei Syr.Pst.

3. προς κατακρισιν ante ου BℵC. 17 (ut liquet e spat. post κατακρι....) P. | ‡ post ς. DFG. 37. 47. KsL. Vulg. Syr.Pst. Memph. Goth. Arm. Æth.

— ὁτι] add. εστε ℵ*. (corr.[1])

— ἡμων] ὑμων ℵ*. (corr.[c])

— εστε] om. B.

4. ὑμας] add. εστιν D*. Syr.Pst.

— ὑπερπερισσευομαι] -σευμαι 47. L.

4. τῃ χαρᾳ] praem. εν B*Btly.Alf.* (om. Mai).

— πασῃ τῃ] om. τῃ FG. || add. πολλῃ D*.

— ἡμων] ὑμων F(non G)K.

5. ἡμων BℵCDG. rel. Vulg. *Tert.* de res. car. | ὑμων FK.

— εσχ. ante ανεσιν BℵD. 37. 47. KLP. Memph. Goth. Arm. Æth. | post CFG. 17. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. *Tert.*

— εσχεν BFGK. | ‡ εσχηκεν ς. ℵCD. 17. 37. 47. LP.

— θλιβομενος D*.

6. ἡμας] ὑμας F(non G.)

— ὁ θεος] om. ὁ C.

— εν] επι C.

— αυτου Τειτου G*.

7. δε Syr.Hcl. | om. FG. Syr.Pst.

— ᾗ παρεκληθη] ἡν παρεκληθην D*. (παρεκληθην 37 *Scr.* παρακληθη F.)

— εφ'] εν L.

— ἡμιν Bℵ[c]CD[c]. rel. | ὑμιν ℵ*D*.

— επιποθησιν] -ποθηον FG.

— οδυρμων 37.

— ὑπερ εμου] om. K.

— με ante μαλλον BℵC. 17. 37 *man. rec.* 47. LP. | om. 37*. K. | post μαλλον D. | post μαλλ. χαρ. FG.

8. επιστολη] add. μου D*FG.

— ει και 2°] ει δε και B. (η και P.)

— μεταμελουμαι K. (om. μεταμελομαι ει και 47.)

— μετεμελομην] μετεμελουμην K. (μετελομην D*.)

— βλεπω] † add. γαρ ς. ℵCD[b]FG. 17. 37. 47. KLP. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. | om. BD*. Vulg. (ecce video Æth.)

— ἡ] om. F(non G.)

— ελυπ. post ὑμας FG. Vulg.

9. νυν] om. D*. Syr.Pst.

— αλλ' ὁτι ελυπηθητε] om. ℵ*. (add.[a]) *Tol.** (αλλ' ὁτι ευπαθεις εστε *Clem.* 624.)

10. εργαζεται Bℵ*CD. 37. P. *ad Zen. & Ser.* 18. *Clem.* 624. vid. *Orig.* iv. 177[c]. 372[e]. (iii. 679[b].) | ‡ κατεργ. ς. ℵ[c]FG. 17. 47. KsL. *Orig.* iii. 311[f].

— ἡ δε του...κατεργαζεται *Clem.* 624. *Orig. Int.* iv. 652[c.d]. | om. 17. K.

11. γαρ om. 47.

---

5. in Maced. *Cl.* | passi sumus *Cl.* | 6. nos deus *Cl.* | 7. in consolatione qua *Cl.*

B ℵ C D F G. 17. 37. 47. KLP.

κατὰ θεὸν λυπηθῆναι†, πόσην κατειργάσατο ὑμῖν σπου-
δήν, ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον,
ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ‡ ἀλλὰ″ ἐκδίκησιν; ἐν
παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἁγνοὺς εἶναι † τῷ πράγμα-
τι. 12 ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ ‡ ἕνεκεν″ τοῦ ἀδική-
σαντος οὐδὲ ‡ ἕνεκεν″ τοῦ ἀδικηθέντος, ‡ ἀλλὰ″ ‡ ἕνεκεν″
τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν
πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 13 διὰ τοῦτο παρακεκλή-
μεθα· ἐπὶ * δὲ″ τῇ παρακλήσει ‡ ἡμῶν″ περισσοτέρως
† μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαυ-
ται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν, 14 ὅτι εἴ τι
αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατῃσχύνθην, ἀλλ᾽
ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτως καὶ ἡ
καύχησις ἡμῶν [ἡ] ἐπὶ Τίτου, ἀλήθεια ἐγενήθη·
15 καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς
ἐστὶν ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν,
ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. 16 χαίρω,
ὅτι ἐν παντὶ θαῤῥῶ ἐν ὑμῖν.

VIII. θ′ 48 1 Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ
θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδο-
νίας, 2 ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἡ περισσεία τῆς
χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεία αὐτῶν ἐπε-

deum contristari vos, quantam in vobis operatur sollicitudinem; sed defensionem, sed indignationem, sed timorem, sed desiderium, sed aemulationem, sed vindictam. In omnibus exhibuistis vos incontaminatos esse negotio.
12 Igitur etsi scribsi vobis, non propter eum qui fecit iniuriam, nec propter eum qui passus est, sed ad manifestandam sollicitudinem nostram quam pro vobis habemus coram deo.
13 Ideo consolati sumus: in consolatione autem nostra abundantius magis gavisi sumus super gaudium Titi, quia refectus est spiritus eius ab omnibus vobis;
14 et si quid apud illum de vobis gloriatus sum, non sum confusus, sed sicut omnia vobis in veritate locuti sumus, ita et gloriatio nostra quae fuit ad Titum veritas facta est.
15 Et viscera eius abundantius in vos sunt, reminiscentis omnium vestrum oboedientiam, quomodo cum timore et tremore excepistis eum.
16 Gaudeo quod in omnibus confido in vobis.

1 Notam autem facimus vobis, fratres, gratiam dei quae data est in ecclesiis Machedoniae,
2 quod in multo experimento tribulationis abundantia gaudi ipsorum et altissima paupertas eorum abundavit in

11. λυπηθηναι] † add. ὑμας ϛ. ℵᶜD. 37. 47. KsLP. Vulg. (Syrr.Pst.&Hel.) (Memph.) Goth. Arm. Æth. *Clem.* 624. | om. Bℵ*CFG. 17.
— κατηργασατο B**Mai*D. 37. | Contra, B²ℵFG. rel. *Clem.*
— ὑμιν] praem. εν ℵᶜCFG. 47. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. | om. Bℵ*D. 17. 37. KsL. Arm. *Clem.*
— αλλα απολογ. *Clem.* | αλλ᾽ απολογ. FG. 37.
— αλλα αγανακτ. *Clem.* | αλλ᾽ αγανακτ. FG. (ανακτησιν ℵ*. 17.)
— αλλα επιποθ. *Clem.* | αλλ᾽ επιποθ. F²G. (επιποθιαν ℵ*. corr.ᶜ)
— αλλα εκδ. BℵD*FG. 17. 37*Scr.* 47. LP. *Clem.* | ‡ αλλ᾽ εκδ. ϛ. CD** Ks.
— τῳ πραγμ.] † praem. εν ϛ. Dᵇ. 37. 47. KsLP. Arm. | om. BℵCD*FG. 17. Vulg. *Clem.*
12. ουχ] ουκ CD. 17.
— ἑνεκεν ter B*Mai*ℵCDFG. 17. Ks(L 2⁰. et 3⁰.)P. | ‡ εἱνεκεν ϛ. 37. 47. (L 1⁰.)

12. αδικησαντος] add. αλλ᾽ Bℵᶜ. 37.
— αδικησαντος .... αδικηθεντος] αδικηθηντος .... αδικησαντος D*.
— αλλα B. | ‡ αλλ᾽ ϛ. rel.
— ὑμων τ. ὑπ. ἡμων *St.* 3. BCDᵇ. 17. 37. KLP. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. *Zoh.* Arm. Æth. | ἡμ. τ. ὑπ. ὑμ. *Elz.* 47. Vulg. Goth. Arm.*Usc.* | ὑμ. τ. ὑπ. ὑμ. ℵD*F. | ἡμ. τ. ὑπ. ἡμ. G.
13. επι δε BℵCDFG. (17.) KLP. (et om. + δε″ post περισσοτερως) Vulg. Syrr. (Pst.)&Hel.txt. Memph. Goth. (επειδε 17.) "et" Syr.Pst. | * om. δε et habent postea ϛ. 37. 47. (Syr.Hel.*) Arm. (om. utr.q. loco) Æth. | εν 37.
— ἡμων BℵCDG. 17. P. Vulg. Syrr. Pst.&Hel.txt. Arm. Æth. | ‡ ὑμων ϛ. F. 37. 47. KsL. Syr.Hel.* Memph.
— περισσοτερως] -ρον C *ut vid.* ‖ † add. δε ϛ. 37. 47. | om. BℵCDFG. 17. KLP. vid. supra.
14. αυτῳ] -τω̄ ℵ.
— ὑπερ ὑμων post κεκαυχημαι FG. Syr.Pst. Memph.

14. αλλ᾽] αλλα C.
— παντα BℵD. 17. 37. 47. KsLP. Vulg. Syr.Pst. Goth. Arm. Æth. | παντοτε CFG. Syr.Hel. Memph.
— εν αληθ. ελαλ. ὑμιν B(ℵ)FG. 17. 37. 47. KsL. (Vulg.) Syrr.Pst.&Hel. Arm. (om. ὑμιν ℵ*. [add.ᵃ] Vulg.) | ὑμιν εν αληθ. ελαλ. CDP. (Memph.) Goth. Æth.
— ἡμων ℵDG. 17. 37. 47. KsLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. | ὑμων BF. (Memph. ut vid.) (C *n.l.*) [Æth.]
— ἡ post ἡμων ℵᶜCDFG. 17. 37. 47. KsLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. | om. Bℵ*.
— επι Τιτου Syr.Hel.mg. | προς Τιτον DFG. 37. P. Syrr.Pst.&Hel.txt.
15. ὑμας] ἡμας 37 (**Scr.*)
— παντων] om. ℵ*. (add.ᶜ)

12. habemus pro vobis *Cl.* | 13. gaudio *Cl.* | 15. in vobis sunt *Cl.* | excepistis illum *Cl.* 2. gaudii ipsorum fuit *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. Goth Arm. Æth.

ρίσσευσεν εἰς ‡τὸ πλοῦτος″ τῆς ἁπλότητος αὐτῶν,
3 ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ ‡παρὰ″ δύναμιν αὐ-
θαίρετοι, 4 μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν,
τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς
τοὺς ἁγίους †, 5 καὶ οὐ καθὼς ἠλπίσαμεν, ‡ἀλλά″
ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ θελή-
ματος θεοῦ· 6 εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα
καθὼς προενήρξατο, οὕτως καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ
τὴν χάριν ταύτην. 7 ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ περισ-
σεύετε, πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει καὶ πάσῃ σπου-
δῇ, καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ
[w] 1 Cor. 7:6. τῇ χάριτι περισσεύητε. 8 [w] οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω,
ἀλλὰ διὰ τῆς ἑτέρων σπουδῆς καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας
ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων· 9 (γινώσκετε γὰρ τὴν
χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς
ἐπτώχευσεν πλούσιος ὤν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτω-
χείᾳ πλουτήσητε), 10 καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι.
τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆ-
σαι, ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι·
11 νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπως καθάπερ
ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτως καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ
τοῦ ἔχειν. 12 εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἐὰν

divitias simplicitatis eorum,
3 quia secundum virtutem,
testimonium illis reddo, et su-
pra virtutem voluntarii fuerunt,
4 cum multa exhortatione ob-
secrantes nos gratiam et com-
municationem ministerii quod
fit in sanctos, 5 et non sicut
speravimus, sed semet ipsos
dederunt primum domino,
deinde nobis per voluntatem
dei, 6 ita ut rogaremus Titum,
ut quemadmodum coepit ita et
perficiat in vobis etiam gra-
tiam istam. 7 Sed sicut in om-
nibus abundatis, fide et ser-
mone et scientia et omni solli-
citudine, insuper et caritate
vestra in nos, ut et in hac gra-
tia abundetis. 8 Non quasi im-
perans dico, sed per aliorum
sollicitudinem etiam vestrae
caritatis ingenium bonum com-
probans: 9 scitis enim gratiam
domini nostri Iesu Christi,
quoniam propter vos egenus
factus est, cum esset dives, ut
illius inopia vos divites essetis.
10 Et consilium in hoc do: hoc
enim vobis utile est, qui non
solum facere sed et velle coepi-
stis ab anno priore: 11 nunc
vero et facto perficite, ut que-
madmodum promtus est ani-
mus voluntatis, ita sit et per-
ficiendi ex eo quod habetis.
12 Si enim voluntas prompta
est, secundum id quod habet

16. *χαιρω*] add. *ουν* *Elz.* 37. Goth. Arm. (Æth.) | add. nunc Syr.Hel.* | om. *St.* 3. BℵCDFG. 17. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hel.txt. Memph.
1. *γνωριζομεν*] *γνωριζω* 47. *Harl.** Goth. Arm. *Orig. Int.* iv. 678ᵃ.
— *δε* *Orig. Int.* iv. | om. 37.
2. *βαθους*] *βαθος* D*.
— *το πλουτος* Bℵ*C. 17. P. | ‡ *τον πλουτον* ϛ. ℵᶜDFG. 37. 47. K*s*L.
— *ἁπλυτητος* *Orig. Int.* iv. 678ᵃ. | *χρηστοτητος* 37.
3. *μαρτυρω και π.* (*s. ὑ.*) *δυναμιν*] om. 47.
— *παρα* BℵCDFG. 17. | ‡ *ὑπερ* ϛ. 37. K*s*LP.
— *αφθαιρετοι* L*Tf.*
4. *παρακλ.*] praem. *της* C* ut vid.
— *δεομενοι*] *δυμομενοι* FG.
— fin.] † add. *δεξασθαι ἡμας* ϛ. (Goth.) | om. BℵCDFG. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. *sic.* Æth. *Orig. Int.* iv. 678ᵇ. | add. dare nobis Arm.
5. *ηλπισαμεν* ℵCD. rel. Syr.Hel.mg. *Graece.* (*ελπ.* FG.) | *-καμεν* B.
— *αλλα* CD*. 17. | ‡ *αλλ'* ϛ. BℵDᶜFG. rel. | *και* 47.
— *εδωκαν*] *-κεν* 17.
— *πρωτον* post *τῳ κυριῳ* 17.
6. *προενηρξατο*] *ενηρξ.* B. | *προηρξ.* 47.
— *επιτελεσει* L. | *επιθελεσε* F. (*-σῃ*².)
7. *περισσευετε*] *-σευητε* CP.
— *πιστει*] praem. *εν* ℵ.
— *ὑμων εν ἡμιν* ℵCDFG. 47*s*. K*s*LP. Vulg. Syr.Hel. Goth. Æth. | *ἡμων εν ὑμιν* B. 37. Syr.Pst. (Memph.) Arm. *Orig. Int.* iv. 678ᵇ. | *ὑμων εις ἡμας* 17.
— *περισσευητε* BℵCDᶜ. 17. 37. 47. K*s*LP. Vulg. | *-σητε* D*FG.
8. *της ἑτ. σπουδης*] *την ἑτ. σπουδην* D.
— *ὑμετ.* *St.* 3. rel. | *ἡμετ.* *Elz.*
— *αγαπης*] *σπουδης* 17.
— *δοκιμαζων* Vulg. | *-ζω* D*(corr.ᵇ)FG.
9. *χριστου* (vid. *Eus.* in Ps. 384ᶜ.) | om. B.
9. *δι' ὑμας* BℵDFG. 17. 47. LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Arm. Æth. | *δι' ἡμας* C. 37. K. Arm. MSS. *Orig.* ii. 593ᶜ. (iii. 743ᵃ.) *Orig. Int.* ii. 230ᵉ. *Eus.* in Ps. 169ᵈ. 350ᵉ. 384ᶜ. ap. Mai 249. (post *επτωχ.* *Eus.* in Ps. 169ᵈ. 350ᵉ.)
— *ὑμεις* transp. post *πτωχειᾳ* D*FG. Vulg. (*ἡμεις* *Eus. quater* et *πλουτησωμεν*).
— *εκεινου* Vulg. | *αυτου* DFG. *Orig.* ii. iii. *Eus.* in Ps. *ter.* et ap. Mai.
10. *οἱτινες* Syr.Hel. *Orig. Int.* iv. 678ᵇ. | *ὁτι* FG. Syr.Pst.
— *προενηρξασθε*] *ενηρξασθαι* D*FG.
— *περυσι* BℵDᶜ. rel. | *περσυ* D*FG. | *περισυ* Dᵇ. 17.
11. *του θελ.*] *το θελ.* D*.
— *τῷ επιτελ.* sic 17.
12. *εαν* BCDᶜ. 17*s*. 37. 47*s*. K*s*P. *Clem.* 483. | *αν* ℵD*FGL.

8. ingenitum *Am.**

BℵCD FG. 17. 37. 47. KLP.

ἔχῃ †, εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. 13 οὐ γὰρ ἵνα
ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν † θλῖψις, ἀλλ' ἐξ ἰσότητος· 14 ἐν τῷ
νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέ-
ρημα, ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ
ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης, 15 καθὼς γέ-
γραπται,[x] Ὁ τὸ πολὺ οὐκ ἐπλεόνασεν, καὶ ὁ τὸ ὀλίγον
οὐκ ἠλαττόνησεν.

[x] Ex. 16:18.

16 Χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν
ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου, 17 ὅτι τὴν μὲν παρά-
κλησιν ἐδέξατο, σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων αὐθαίρε-
τος ἐξῆλθεν πρὸς ὑμᾶς. 18 συνεπέμψαμεν δὲ μετ'
αὐτοῦ τὸν ἀδελφόν, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ
πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν· 19 (οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ
χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν
‡ ἐν″ τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς
τὴν † τοῦ κυρίου δόξαν καὶ προθυμίαν ‡ ἡμῶν″). 20 στελ-
λόμενοι τοῦτο, μή τις ἡμᾶς μωμήσηται ἐν τῇ ἁδρό-
τητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν· 21 [y] ‡ προνοοῦ-
μεν″ * γὰρ″ καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου, ἀλλὰ καὶ
ἐνώπιον ἀνθρώπων. 22 συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν
ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις
σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον πεποι-

[y] Rom. 12:17.

accepta est, non secundum
quod non habet. 13 Non enim
ut aliis sit remissio, vobis au-
tem tribulatio, sed et ex aequa-
litate: 14 in praesenti tempore
vestra abundantia illorum ino-
piam suppleat, ut et illorum
abundantia vestrae inopiae sit
supplementum, ut fiat aequa-
litas, 15 sicut scriptum est, Qui
multum, non abundavit, et qui
modicum, non minoravit.
16 Gratias autem deo, qui dedit
eandem sollicitudinem pro vo-
bis in corde Titi, 17 quoniam
exhortationem quidem susce-
pit, sed cum sollicitior esset,
sua voluntate profectus est ad
vos. 18 Misimus etiam cum illo
fratrem, cuius laus est in evan-
gelio per omnes ecclesias:
19 non solum autem, sed et or-
dinatus ab ecclesiis comes pe-
regrinationis nostrae in hac
gratia quae ministratur a nobis
ad domini gloriam et destina-
tam voluntatem nostram, 20 de-
vitantes hoc ne quis nos vitu-
peret in hac plenitudine quae
ministratur a nobis. 21 Pro-
videmus enim bona non solum
coram deo sed etiam coram
hominibus. 22 Misimus autem
cum illis et fratrem nostrum,
quem probavimus in multis
saepe sollicitum esse, nunc au-
tem multo sollicitiorem confi-

12. εχῃ (εχει B*Bch.*L.)] † add. τις ς. C². 37. 47. L. Syrr.(Pst.)&Hcl.*txt.* Memph. | om. BℵC*DFG. 17. KP. Vulg. Syr. Hcl.* Goth. Arm. Æth. *Clem.* 483. *Cypr.* 304.
— εχει] add. τις DFG.] om. *Clem.* *Cypr.* (εχη P.)
13. ὑμιν] † add. δε ς. ℵᶜDFG. 37. 47. K*s*LP. Vulg. Syr.Hcl. Goth. Arm. *Clem.* 483. *Cypr.* 304. | om. Bℵ*C. 17. Æth. "et" Syr.Pst. Memph.
— νυν *Clem.* | om. FG².
— το ὑμων 1⁰. *Orig.* iv. 441ᶜ. *Orig. Int.* ii. 439ᵇ. | το εμον K.
— το εκειν. 2⁰.] ὁ εκ ℵ*. (corr.¹)
15. ὁ το ολ. *Orig. Int.* ii. 439ᵇ. | om. ὁ FG. 47. | ὁ τολ. 37.
16. διδοντι Bℵ*C. 17. 37. K*s*P. | δοντι ℵᶜDFG. 47. L. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. || add. ἡμιν C. *Tol.** Memph.
— ὑμων] ἡμων B*Mai. ed.*²
17. σπουδαιοτέρως 17 *sic.*
— αυθαιρετως P.
— εξηλθεν] -θον 17.
18. μετ' αυτου] αυτῳ 37.
18. τον αδελφον ante μετ' αυτου ℵ* (corr.ᶜ) P.
— ὁ επ.] om. ὁ F*.
19. ἡμων 1⁰.] ὑμων F(non G.) || add. εγενετο D. Arm.
— εν BC. 17. 37. 47. P. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. | ‡ συν ς. ℵDFGK*s*L. Goth.
— τῃ χαρ] om. τῃ C.
— ὑφ' ἡμων] ὑφ' ὑμ. C.
— προς την.... ver. 20. fin.] om. 17.
— την] † add. αυτου ς. ℵDᵇ. 37. 47. K*s*. Syrr.Pst.&Hcl. (add. αυτην P.) | om. BCD*FGL. Vulg. Memph. Goth. Arm. Æth.
— προθ. ἡμων BℵCDG. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. | ‡ προθ. ὑμων ς. F. || add. τελουσιν D*.
20. στελλομενοι] ὑποστ. FG.
— ἡμας *Clem.* 302. | ὑμας FG. 37. | om. Arm.
— μωμησηται *Clem.* 302. | μωμηται C². (C* n.l.)
21. προνοουμεν BℵDFGP. Vulg. *m.* Syr.Pst. Arm. | ‡ προνοουμενοι ς. C. 17. 37. 47. K*s*L. Memph. Goth. *Clem.* 302. [Syr.Hcl.] προνοοῦντες *Polyc.* ad Philip. vi. et bonum cogitate Æth.
21. γαρ BℵCDFG. 17. 37. 47. P. Vulg. *m.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. | * om. ς. K*s*L.
— ενωπιον 2⁰. *Clem.* | om. ℵ*. (add.ᶜ) vid. *Polyc.*
22. ἡμων] ὑμων F(non G.)
— σποδαιον C*ap. Tf.*
— πολυ] πολυς D*.
— πολλῃ] om. FG. | praem. δε B.
— εις] προς K.
23. εις ὑμας post συνεργος D. Syr.Pst. Memph. Goth.
— ἡμων] ὑμων F(non G.)

12. non socuudum id quod *Cl.* | 13. alii *Am.** | sed ex (*om.* et) *Cl.* | 19. ordinatus est *Cl.* | in hauc gratiam *Cl.* | 22. probabimus *Am.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. Goth. Arm. Æth.

θήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς. 23 εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινω-
νὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν,
ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα χριστοῦ. 24 τὴν οὖν ἔν-
δειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ
24. ἐνδείξασθε ὑμῶν εἰς αὐτοὺς ‡ ἐνδεικνύμενοι ″ †, εἰς πρόσωπον τῶν
ἐκκλησιῶν.

IX. 49 1 Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους
περισσόν μοί ἐστιν τὸ γράφειν ὑμῖν· 2 οἶδα γὰρ τὴν
προθυμίαν ὑμῶν ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν,
ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι, καὶ ‡ τὸ ″ †
ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισεν τοὺς πλείονας. 3 ἔπεμψα δὲ τοὺς
ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κε-
νωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα καθὼς ἔλεγον παρεσκευ-
ασμένοι ἦτε, 4 μή πως ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακε-
δόνες καὶ εὕρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους, καται-
σχυνθῶμεν ἡμεῖς, (ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς), ἐν τῇ ὑπο-
στάσει ταύτῃ †. 5 ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακα-
λέσαι τοὺς ἀδελφούς, ἵνα προέλθωσιν ‡ πρὸς ″ ὑμᾶς
καὶ προκαταρτίσωσιν τὴν ‡ προεπηγγελμένην ″ εὐλο-
γίαν ὑμῶν ταύτην ἑτοίμην εἶναι, οὕτως ὡς εὐλογίαν
z Gal. 6:8. Prov. 22:8. καὶ μὴ ‡ ὡς ″ πλεονεξίαν. 6 z τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φει-
δομένως φειδομένως καὶ θερίσει, καὶ ὁ σπείρων

dentia multa in vos. 23 Sive pro Tito, qui est socius meus et in vos adiutor, sive fratres nostri, apostoli ecclesiarum, gloriae Christi. 24 Ostensionem ergo quae est caritatis vestrae et nostrae gloriae pro vobis in illos ostendite in facie ecclesiarum.

1 Nam de ministerio quod fit in sanctos ex abundanti est mihi scribere vobis: 2 scio enim promptum animum vestrum, pro quo de vobis glorior apud Machedones, quoniam Achaia parata est ab anno praeterito, et vestra aemulatio provocavit plurimos. 3 Misi autem fratres, ut ne quod gloriamur de vobis evacuetur in hac parte, ut quemadmodum dixi parati sitis, 4 ne cum venerint mecum Machedones et invenerint inparatos, erubescamus nos, ut non dicamus vos, in hac substantia. 5 Necessarium ergo existimavi rogare fratres ut praeveniant ad vos et praeparent promissam benedictionem hanc paratam esse, sic quasi benedictionem, non quasi avaritiam. 6 Hoc autem, Qui parce seminat, parce et metet, et qui seminat

23. χριστου Vulg. | κυριου CF(non G.) Æth. Dei *Tol.*
24. την] τη ℵ*. (corr.[1])
— ουν] om. 47.
— ὑπερ ὑμων] ὑπερ ἡμων D*G(non F.)
— ενδεικνυμενοι BD*FG. 17. Goth. | ‡ ενδειξασθε ς. ℵCD[b]. 37. 47. KsLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth.
— εις προσ.] † praem. και ς. | om. BℵCD*sic* FG. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth.
1. γαρ] om. C. Arm. (habet Memph.) | quidem Syr.Pst. | autem *Orig. Int.* iv. 678[c].
— μοι] εμοι B.
— το] om. C. 17. | του FG.
— γραφειν *Orig. Int.* iv. | προγραφειν 17.
— ὑμιν *Orig. Int.* iv. | ἡμιν F(non G.)
2. ὑμων 1°. *Orig. Int.* iv. 478[c]. | ἡμων 37. (2°. 17.)
2. ἡν] η 37. sic. | την 17.
— ὁτι] praem. λεγων 37. | om. *Orig. Int.* iv.
— παραεσκευασται ℵ*(corr.[1])
— περυσι] περσυ D*FG. | περισυ D[b]. 17.
— το Bℵ. 17. | ‡ ὁ ς. CDFG. 37. 47*s*. KsLP. ‖ † add. εξ ς. DFG. 37. 47. KsL. *Fuld.* Syr.Hcl. Goth. | om. BℵC. 17. P. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. *Orig. Int.* iv.
3. επεμψα] -ψαμεν D. Arm. | miserunt (επεμψαν) Æth.
— ἡμων] ὑμων B* *Rl. Mai.*
— το ὑπερ ὑμων] om. FG.
— ελεγον] -γεν ℵ* (corr.[1])
— ἱνα] praem. αλλ' 37. Syr.Hcl.* Arm.
— παρασκευασμενοι LP.
4. μη πως] om. πως D*. Vulg.
— εαν ℵC(D,FG. 17. 37. 47. KsLP. (αν D*.) | om. BD[b].
— εὑρουσιν FG.
— καταισχ.] praem. και D*L. Arm.
— λεγωμεν BℵC[2]. 17. 37. 47. LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. (dicant Æth.) | λεγω C*DFG. Goth. (om. ἱνα μη λεγ. ὑμεις K.)
4. ὑμεις Vulg. | ἡμεις B* *Rl Mai.*
— ταυτη] † add. της καυχησεως ς. ℵ[c]D[c]. 37. 47. KsLP. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. | om. Bℵ*CD*FG. 17. Vulg. Memph. Æth.
5. προσελθωσιν FG.
— προς BDFG. 37. | ‡ εις ς. ℵC. 17*s*. 47. KL. [P n.l.]
— προεπηγγελμενην BℵCDFG. 17. P. Arm. | ‡ προκατηγγ. ς. 37. 47. KsL.
— ὑμων] om. D*. Vulg.
— ταυτην] om. FG. Arm.
— ὡς] om. 47.
— και μη Bℵ[c]CD. rel. Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. | om. και ℵ*FG. Vulg. *m.* Syr.Pst.
— ὡς πλ. BℵCDFG. 17. 37. 47. KLP. | ‡ ὡσπερ πλ. ς.
6. τουτο δε] om. et habet αδελφοι 37.

23. gloria *Cl.* | 24. faciem *Cl.*
2. quoniam et Ach. *Cl.* | 4. Macedones mecum *Cl.* | invenerint vos *Am.*** *Cl.* | 5. repromissam *Cl.* | non quasi avaritiam *Cl.* | 6. autem] *add.* dico *Cl.*

B ℵ (C) D FG. 17. 37 47. KLP.

ἐπ' εὐλογίαις ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει. 7 ἕκαστος καθὼς
‡ προήρηται" τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης·
[a] ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός. 8 ‡ δυνατεῖ" δὲ ὁ θεὸς
πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάν-
τοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν
ἔργον ἀγαθόν, 9 καθὼς γέγραπται,[b] Ἐσκόρπισεν, ἔδω-
κεν τοῖς πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν
αἰῶνα. 10 ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν [c] ‡ σπόρον" τῷ σπείροντι
καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν ‡ χορηγήσει" καὶ ‡ πληθυνεῖ" τὸν
σπόρον ὑμῶν, καὶ ‡ αὐξήσει" τὰ ‡ γενήματα" τῆς δι-
καιοσύνης ὑμῶν. 11 ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν
ἁπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν
τῷ θεῷ, 12 ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ
μόνον ἐστὶν προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν
ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαρι-
στιῶν τῷ θεῷ· 13 διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύ-
της δοξάζοντες τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολο-
γίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ καὶ ἁπλότητι
τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας, 14 καὶ αὐτῶν
δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερ-
βάλλουσαν χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. 15 χάρις † τῷ
θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

[a] Prov. 22:8.
[b] Ps. 112(111):9.
[c] Es. 55:10.

in benedictionibus, de bene-
dictionibus et metet. 7 Unus-
quisque prout destinavit de
corde suo, non ex tristitia aut
ex necessitate: Hilarem enim
datorem diligit deus. 8 Potens
est autem deus omnem gratiam
abundare facere in vobis, ut in
omnibus semper omnem suffi-
cientiam habentes abundetis in
omne opus bonum, 9 sicut
scriptum est, Dispersit, dedit
pauperibus, iustitia eius manet
in aeternum. 10 Qui autem
administrat semen seminanti,
et panem ad manducandum
praestabit et multiplicabit se-
men vestrum et augebit incre-
menta frugum iustitiae vestrae,
11 ut in omnibus locupletati
abundetis in omnem simplici-
tatem, quae operatur per nos
gratiarum actionem deo, 12 quo-
niam ministerium huius officii
non solum supplet ea quae de-
sunt sanctis, sed etiam abundat
per multas gratiarum actiones
in domino; 13 per probationem
ministerii huius glorificantes
deum in oboedientia confes-
sionis vestrae in evangelium
Christi et simplicitate commu-
nicationis in illos et in om-
nes, 14 et ipsorum observatione
pro vobis, desiderantium vos
propter eminentem gratiam dei
in vobis. 15 Gratias deo super
inenarrabili dono eius.

---

6. επ' ευλογιαις 1°. BℵCD[c]. rel. Vulg. *Am.* rel. *Orig.* iv. 255[e]. | εν ευλογιᾳ D*FG. *Fuld.m.* Memph. Goth. *Orig. Int.* ii. 204[b]. *Cypr.* 304.
— επ' ευλογιαις 2°. BℵCD[c]. rel. *Orig.* iv. | εξ ευλογιας D*. Vulg. Memph. Goth. *Orig. Int.* ii. *Cypr.* | επ' ευλογιᾳ FG.
— και θερ. *Orig.* iv. | om. και D*.
7. προηρηται BℵC(FG.)(17.)(P.)(-ειρεται F*. -ειρηται F²G. 17. -ηριται P.) | ‡ προαιρειται ϛ. D. 37. 47. KsL.
8. δυνατει BℵC*D*FG. | ‡ δυνατος ϛ. C²D[b]. 17. 37. 47. KsLP. (Goth. ut vid.)
— δε Vulg. | γαρ D*. *Tol.* Syr.Pst. (om. Memph.)
— παντοτε] om. FG.
9. αιωνα] add. του αιωνος FGK. Vulg. *Cl.* Æth. | om. *Am. Dem. Clem.* 483.
10. επιχωρηγων 17. 37*.
— σπορον BD*FG. | ‡ σπερμα ϛ. ℵCD². 17. 37. 47. KsLP. (vid. Es. lv. 10.)
10. σπειροντι *Cypr.* 240. | -ραντι 37. 47. L.
— χορηγησει Bℵ*CD*. 17. 37. P. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Cypr.* | ‡ -σαι ϛ. ℵ[c]D[c]FG. 47. KsL. Goth. [Syrr. ancc.]
— πληθυνει Bℵ*D*. 17. 37. LP. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Cypr.* | -νη C. | ‡ -ναι ϛ. ℵ[c]D[c]FG. 47. Ks. Goth. [Syrr. ancc.]
— αυξησει Bℵ*CD*FG. 17. 37. P. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Cypr.* | ‡ -σαι ϛ. ℵ[c]D[c]. 47. KsL. Goth. [Syrr. ancc.]
— γενηματα BℵCDFG. 17. 37*. 47. KLP. (γενημματα *sic* Syr.Hcl.mg.) | ‡ γεννηματα ϛ. 37 *man. rec.*
11. εν παντι] praem. ἱνα FG. Vulg. *Cypr.* 240.
— ἡτις] ει τις D*.
— ἡμων] ὑμων C²P. Syr.Hcl.*mg.*
— τῳ θεῳ ℵC(D)FG. rel. Vulg. (om. τῳ D.) | θεου B.
12. θεῳ ℵCD. rel. (vv.) in deum *Cypr.* 240. | χριστῳ B. | domino Vulg.
13. δια] praem. και B.
— ὑμων (post ὁμολ.)] om. 37.
— αυτους] ἑαυτους P.
14. δεησει] -σεις 17.
— ὑπερ ὑμων] ὑπερ ἡμων B*Mai*ℵ*. (corr.¹) F(non G.) | Contra, rel. vv.
— ὑμας] add. ιδιν ℵ[c]. | praem. ιδειν 17.
— ὑμας....ὑμιν] ἡμας....ἡμιν 37. Arm.
15. χαρις] † add. δε ϛ. ℵ[c]C²D[b]. 37. 47. KsLP. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. (Æth.) | om. Bℵ*C*D*FG. 17. Vulg. Goth.
1. πραυτητος Bℵ*FG. 17. P. | ‡ πραοτ. ϛ. ℵ[c]CD. 37. 47. KL.
— μεν] om. K.
— εις] δι' B.
— εις ὑμας] εν ὑμιν P. Vulg.
2. παρρων D. 47.
— πεποιθησει] add. ταυτῃ C². Memph. (C* n.l.)
— τινας] om. C². (C* n.l.)

---

7. in corde *Cl.* | 9. manet in saeculum saeculi *Cl.* | 14. et iu ipsorum *Cl.* | obsecratione *Cl.* | 15. enarrabili *Am**.

Vulg. X.
Syrr.P.H. I'
Memph.
Goth. Arm. Æth.

50 [1] Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ
τῆς ‡ πραΰτητος″ καὶ ἐπιεικείας τοῦ χριστοῦ, ὃς κατὰ
πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαῤῥῶ εἰς
ὑμᾶς· [2] δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαῤῥῆσαι τῇ πεποι-
θήσει ᾗ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπί τινας τοὺς λογιζο-
μένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. [3] ἐν σαρκὶ
γὰρ περιπατοῦντες οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα,
[4] (τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικά, ἀλλὰ
δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων), λο-
γισμοὺς καθαιροῦντες [5] καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον
κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν
νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ χριστοῦ, [6] καὶ ἐν ἑτοίμῳ
ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ
ὑμῶν ἡ ὑπακοή.
[7] Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; εἴ τις πέποιθεν
ἑαυτῷ χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ‡ ἐφ᾽″
ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς χριστοῦ, οὕτως καὶ ἡμεῖς †.
[8] ἐάν † γὰρ † περισσότερόν τι καυχήσωμαι περὶ τῆς
ἐξουσίας ἡμῶν ἧς ἔδωκεν ὁ κύριος † εἰς οἰκοδομὴν καὶ
¶ C. οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν,¶ οὐκ αἰσχυνθήσομαι· [9] ἵνα
μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. [10] ὅτι
10. φασίν — Αἱ ‡ ἐπιστολαὶ μέν,″ φησίν, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί,

[1] Ipse autem ego Paulus
obsecro vos per mansuetudi-
nem et modestiam Christi, qui
in faciem quidem humilis inter
vos, absens autem confido in
vobis. [2] Rogo autem ne prae-
sens audeam per eam confiden-
tiam qua existimor audere in
quosdam, qui arbitrantur nos
tamquam secundum carnem
ambulemus. [3] In carne enim
ambulantes non secundum car-
nem militamus: [4] nam arma
militiae nostrae non carnalia,
sed potentia deo ad destruc-
tionem munitionum, consilia
destruentes [5] et omnem altitu-
dinem extollentem se adversus
scientiam dei, et in captivi-
tatem redigentes omnem intel-
lectum in obsequium Christi,
[6] et in promptu habentes ul-
cisci omnem inoboedientiam,
cum inpleta fuerit vestra
oboedientia. [7] Quae secun-
dum faciem sunt, videte. Si
quis confidet sibi Christi se
esse, hoc cogitet iterum apud
se, quia sicut ipse Christi est,
ita et nos. [8] Nam etsi amplius
aliquid gloriatus fuero de po-
testate nostra, quam dedit do-
minus in aedificationem et non
in destructionem vestram, non
erubescam. [9] Ut autem non
existimer tamquam terrere
vos per epistulas. [10] Quoniam
quidem epistulae, inquiunt,
graves sunt et fortis, praesen-

3. *περιπατουντες Clem.* 588. *Orig. Int.* ii. 79ᵇ. iv. 584ᶜ. | *-τας* FG. | *ζωντες Orig.* i. 628ᶜ. 728ᵃ. Cr Cor. 65. *Eus.* in Ps. 286ᶜ. 320ᵃ. | *οντες Clem.* 495.

4. *στρατειας* B. 17*s*. *Clem.* 486. *Orig.* i. 628ᶜ. Cr. Cor. 217. | *-τιας* ℵCDFG. 37. 47. KLP. (*-τιᾶς* Dᶜ. 37. 47. KL. et sic *Tf.* in N.T.)

— *ἡμων*] add. *ου καθαιρεσιν* L. | non habent rel. *Clem.* 486. 588. *Orig.* i. *bis*. Cr. Cor. *Orig. Int.* ii. 79ᵇ.

— *καθαιρουντες Clem.* 486. 588. *Orig.* i. 628ᶜ. iii. 314ᶜ. in Prov. *Mai* 34. Cr. Cor. 66. | *-των* D*. *Orig.* ii. 847ᵉ. *Orig. Int.* ii. 79ᵇ. 267ᶜ. iii. 53ᵃ. *Meth.* Jahn 88.

5. *γνωσεως Clem. bis. Orig.* i. 502ᵃ. 578ᶜ. 628. ii. 633ᵃ. 847ᵉ. iii. 314ᶜ. 336ᶜ. (202ᶜ.) in Prov. Cr. Cor. *Orig. Int.* i. 140ᶜ. ii. *bis*. *Meth.* | *δοξης* 17.

— *και αιχμ. Clem.* 486. *Meth.* | om. *και* FG.

— *χριστου*] add. *αγοντες* D*FG. *m.* Goth. | om. *Clem. bis. Meth.*

6. *εν ἑτοιμῳ*] *ἑτοιμως* D*. *Orig.* iii. 314ᶜ.

— *πληρωθῃ*] add. *προτερον* C.

— *ἡ ὑπακοη* ante *ὑμων* (D*)(F)G. (*ἡμων* D*F.)

7. *πεποιθεν*] *δοκει πεποιθεναι* B.

— *χριστου*] add. *δουλος* D*FG. *Fuld. Flor.*

— *παλιν*] ante *λογιζεσθω* P.

— *εφ᾽* BℵL. Vulg. | ‡ *αφ᾽* ς. CDFG. 17. 37. 47. K*s*P.

— *ἡμεις*] † add. *χριστου* ς. Dᶜ. 37. 47. K*s*L. Memph. *Wilkins.* | om. BℵCD* FG. 17. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. Æth. (*ἡμας* G*.)

8. *εαν*] † add. *τε* ς. ℵCD. 37. 47. K*s*LP. Syr.Hel. (Goth.) Æth. | om. BFG. 17. Syr.Pst. Memph. Arm. nam et si Vulg.

— *περισσ.*] † praem. *και* ς. ℵᶜDᶜ. 17*s*. 37. 47. K*s*L. Syrr.Pst.&Hel.mg. | om. Bℵ*CD*FGP. Vulg. *ut vid.* Syr.Hel. txt. Memph. Goth. Arm. Æth.

— *περισσοτερον* post *τι* FG. Goth. | *περισσον* 17. ‖ om. *τι* 37*. Arm.

8. *καυχησωμαι* BCD(FG *-μα*). 37. 47. K*s*. Vulg. | *-σομαι* ℵLP. | *-σωμεθα* 17.

— *ἡμων*] om. C*P. Syr.Pst. Memph.

— *κυριος* BℵCDᶜ. 17. rel. Vulg. Memph. Goth. | *θεος* D*FG. ‖ † add. *ἡμιν* ς. ℵᶜDᶜFG. 37. 47. K*s*L. (Vulg. *Cl.*) Syr.Hel. Goth. (Arm.) mihi Syr.Pst. Memph. praem. P. | om. Bℵ*CD*. 17. *Am. txt. Tol.* Æth.

— *ὑμων*] *ἡμ.* F.

9. *ἱνα*] add. *δε* 37. Vulg. (Syr.Pst.)

— *δοξω*] *δοξωμεν* D*FG.

— *ὡς αν*] om. D*.

— *εκφοβειν*] *εκφοβουντες* D. | *εκφοβων* P.

10. *επιστολαι* ante *μεν* Bℵ*. | ‡ post ς. ℵᶜDFG. rel. Vulg. Syr.Hel. *Meth.* Jahn 86.

— *φησιν* Memph. Æth. *Platt.* | *φασιν* B. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Goth. (dicitis Arm.) om. Æth. *Rom.*

1. in facie *Cl.* | humilis sum *Cl.* | 2. autem vos ne *Cl.* | nos (in loco codicis usto)] ot** *Am.* | 4. carnalia sunt *Cl.* | 5. in] *om. Am.** | 7. confidit *Cl.* | 8. dedit] *add.* nobis *Am.*** *Cl.* | 10. fortes *Cl.*

BℵD FG[M]. 17. 37. 47. KLP.

ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενὴς καὶ ὁ λόγος
ἐξουθενημένος. [11] τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι
οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι
καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ.
[12] Οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρῖναι ἢ συγκρῖναι ἑαυτούς
τισιν τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν
ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς
ἑαυτοῖς, οὐ ‡ συνιᾶσιν.″ [13] ἡμεῖς δὲ ‡ οὐκ″ εἰς τὰ
§ M. ἄμετρα § καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ
κανόνος οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸς μέτρου ἐφικέσθαι
ἄχρι καὶ ὑμῶν. [14] οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς
ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς· ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσα-
μεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ· [15] οὐκ εἰς τὰ ἄμε-
τρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχον-
τες αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγαλυν-
θῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν, [16] εἰς τὰ
ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ
d Jer. 9:23. 1 Cor. 1:31. κανόνι εἰς τὰ ἕτοιμα καυχήσασθαι. [17] d Ὁ δὲ καυχώ-
μενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω· [18] οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν ‡ συνι-
στάνων″, ἐκεῖνός ἐστιν δόκιμος, ‡ ἀλλὰ″ ὃν ὁ κύριος
συνίστησιν.

tia autem corporis infirma et
sermo contemptibilis. [11] Hoc
cogitet qui eiusmodi est, quia
quales sumus verbo per epi-
stulas absentes, tales et prac-
sentes in facto.

[12] Non enim audemus inse-
rere aut comparare nos qui-
busdam qui se ipsos commen-
dant, sed ipsi in nobis nosmet
ipsos metientes et comparantes
nosmet ipsos nobis. [13] Nos
autem non in inmensum glo-
riabimur, secundum mensu-
ram regulae quam mensus est
nobis deus pertingendi usque
ad vos. [14] Non enim quasi
non pertingentes ad vos super-
extendimus nos: usque ad vos
enim pervenimus in evangelio
Christi: [15] non in immensum
gloriantes in alienis laboribus,
spem autem habentes crescentis
fidei vestrae, in vobis magni-
ficari secundum regulam no-
stram in abundantiam, [16] etiam
in illa quae ultra vos sunt
evangelizare, non in aliena
regula in his quae parata sunt
gloriari. [17] Qui autem gloriatur
in domino glorietur: [18] non
enim qui se ipsum commendat,
ille probatus est, sed quem do-
minus commendat.

10. *εξουθενημενος*] *εξουδεν.* B.
11. *εσμεν*] *μεν* FG.
— *απουτες*] *ἅπαντες* sic 17.
12. *τολμωμεν*] *τολμω* B. | *-μων* 37. Æth.
— *εγκριναι*] *κριναι* FG. | add. *ἑαυτους* D*.
— *ἑαυτους* 1°.] om. D^{b}. (add.^{c})
— *τισιν*] om. D*. (add.^{b})
— *αλλα*] *αλλ'* D*. 17. 37. L.
— *εν ἑαυτοις*] *εν αυτοις* F(non G.)
— *ἑαυτους* ante *μετρουντες*] om. ℵ*. (add.^{1})
— *ἑαυτους ἑαυτοις*] *ἑαυτοις ἑαυτους* D. 37. K. Vulg. Syr.Pst.
— *ου συνιασιν* Bℵ^{a}. 17. 37. (‡ *ου συνιουσιν* ς. D^{c}. 47. KLP. *ου συνισασιν* ℵ*.) Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. | om. D*FG Vulg.
13. *ἡμεις δε* BℵD^{c}. 17. rel. vv. | om. D*FG.
— *ουκ* BℵD*FG. 17. 37. KLP. | ‡ *ουχι* ς. D^{c}. 47.
— *τα αμετρα*] *το αμετρον* D*FG. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.
— *καυχησομεθα* BℵD^{c}. 37. KsLP. Vulg. | om. D*. | *-σωμεθα* 17. 47. | *καυχωμενοι* FG.

13. *οὗ εμερισεν*] *ὁσου εμετρησεν* M.
— *ἡμιν*] om. FGL.
— *θεος*] *κυριος* D.
— *εφικεσθαι*] *αφικεσθαι* FG.
14. *ου γαρ ὡς* ℵDFG. 17. 37. 47. KsLM. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. (*ου γαρ μη ὡς* P.) | *ὡς γαρ* B. [Arm.]
— *εφικνουμενοι*] *αφικομενοι* FG. | *αφικνουμενοι* K.
— *αχρι γαρ*] om. *γαρ* ℵ*. (add.^{a})
— *οφθασαμεν* F(non G.)
15. *αλλοτριοις*] *-ους* F*(non G.)
— *κονοις* F(non G.)
— *δε* *Clem* 826. | om. ML.
— *αυξανομενης* *Clem.* *-νοις* L.
— *ὑμων* *Clem.* | *ἡμων* B*Mai.dis.*
— *ἡμων*] *ὑμων* ℵ.
16. *καυχησασθαι*] *ευαγγελισασθαι* 37.
17. *καυχομενος* 47*. L (ut saepe.) | Contra, *Eus.* in Ps. 679^{c}.
18. *ου γαρ ὁ ἑαυτον* *Eus.* in Ps. 699^{c}. (*ει περ δε ουχ ὁ ἑαυτον* *Orig.* i. 297^{e}.) | *ὁ γαρ ἑαυτον* ℵ*. (corr.^{1})
— *συνιστανων* BℵD*FGM. 17. 37. P. *Orig.* i. 297^{e}. | ‡ *συνιστων* ς. D^{c}. 47. KsL. *Eus.* in Ps.

18. *εστιν* post *δοκιμος* ℵ*D. Vulg. (corr. ℵ^{c}.) | ante *Orig.* i. om. *Eus.* in Ps.
— *δοκιμος*] praem. *ὁ* FG. | om. *Orig.* i. *Eus* in Ps.
— *αλλα* BM. | ‡ *αλλ'* ς. ℵDFG. rel. *Orig.* i. *Eus.* in Ps.
1. *οφελον* Bℵ(D*)MP. (*οφιλ.* D*.) | *ωφελον* D^{c}FG. 17. 37. 47. KL.
— *ανειχεσθε* *St.* 3. B*Mai*ℵDFGM. 17. 47. LP. | *ανεχεσθε* B*Bch.* 37. K. | *ηνειχεσθε* *Elz.* Arm.
— *μου*] post *αφροσυνης* FG. Vulg. *Lucif.* 222.
— *μικρον τι* *Elz.* BℵDM. 17. Vulg. Syr.Hcl. Goth. | om. *τι* *St.* 3. FG. 37. 47. KLP. Syr.Pst. Memph. *ut vid.* Arm. Æth. *Lucif.*
— *αφροσυνης* (*Elz.*) BℵDFG. 17. P. (praem.† *της* *Elz.* FG.) | *τῃ αφροσυνῃ* *St.* 3. 37. 47. KL. Memph. (add. *μου*) Arm. [M *n.l.*]
— *ανεχεσθε*] *αvασχεθε* ℵ. (om. *μου* seq. Arm.)

13. sed secundum *Cl.* | qua mensus *Cl.* | deus] *add.* mensuram *Cl.* | 16. in iis quae praeparata *Cl.* | 18. quem deus *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. Goth. Arm. Æth.

XI.

51 [1] Ὄφελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν τι † ἀφροσύ-
νης· ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ μου. [2] ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ
ζήλῳ· ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον
ἁγνὴν παραστῆσαι τῷ χριστῷ, [3] [e] φοβοῦμαι δὲ μή
πως ὡς ὁ ὄφις ‡ ἐξηπάτησεν Εὕαν″ ἐν τῇ πανουργίᾳ
αὐτοῦ, † φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἁπλότητος
* καὶ τῆς ἁγνότητος″ τῆς εἰς τὸν χριστόν. [4] [f] εἰ μὲν
γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ
ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλά-
βετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς
‡ ἀνείχεσθε″. [5] λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν
ὑπὲρ λίαν ἀποστόλων. [6] εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ,
ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει, ἀλλ' ἐν παντὶ ‡ φανερώσαντες″ ἐν
πᾶσιν εἰς ὑμᾶς. [7] ἢ ἁμαρτίαν ἐποίησα, ἐμαυτὸν τα-
πεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ
εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν; [8] ἄλλας ἐκκλησίας
ἐσύλησα λαβὼν ὀψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν,
[9] καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς οὐ κατενάρκησα
‡ οὐθενός″· (τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν
οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας), καὶ ἐν παντὶ
ἀβαρῆ ‡ ἐμαυτὸν ὑμῖν″ ἐτήρησα καὶ τηρήσω. [10] ἔστιν

[e] Gen. 3:4.

3. [κ. τ. ἀγνότ.]

[f] Gal. 1:8.

5. λογ. ‡ δὲ

[1] Utinam sustineretis modicum quid insipientiae meae: sed et supportate me. [2] Aemulor enim vos dei aemulatione: dispondi enim vos uni viro virginem castam exhibere Christo. [3] Timeo autem ne sicut serpens Evam seduxit astutia sua, ita corrumpantur sensus vestri et excidant a simplicitate, quae est in Christo. [4] Nam si is qui venit alium Christum praedicat quem non praedicavimus, aut alium spiritum accepitis quem non accepistis, aut aliut evangelium quod non recipistis, recte pateremini: [5] exhistimo enim nihil me minus fecisse magnis apostolis. [6] Etsi imperitus sermone, sed non scientia, in omnibus autem manifestatus sum vobis. [7] Aut numquid peccatum feci, me ipsum humilians ut vos exaltemini, quoniam gratis evangelium dei evangelizavi vobis? [8] Alias ecclesias expoliavi, accipiens stipendium ad ministerium vestrum, [9] et cum essem apud vos et egerem, nulli onerosus fui: nam quod mihi deerat suppleverunt fratres qui venerunt a Machedonia: et in omnibus sine onere meme vobis servavi et servabo. [10] Est veritas

2. *θεου* post *ζηλῳ* 37. | ante *Clem.* 544.
— *χριστῳ* *ad Zen. et Seren.* 16. *Clem.* 108. 544. *Orig. Int.* ii. 159ᶠ. 252ᵇ. 348ᵃ. 364ᵉ. 411ᵇ. 428ᵉ. iv. 597ᵇ. *Meth.* Jahn 24. | *θεῳ* 37. | *κυριῳ* *Orig.* iii. 439ᵈ. 689ᵈ.
3. *δε* *Clem.* 544. 553. *Orig. Int.* ii. 348ᵃ. iv. 481ᵇ. | om. L. *Orig.* Gall. xiv. 26. *Eus.* in Ps. 309ᵉ.
— *μη πως* *Clem.* 544. *Orig.* Gall. *Eus.* in Ps. | *μη* D*. *Clem.* 553. *Lucif.* 222. | *μη ποτε* FG.
— *ὡς* *Clem.* 544. 547. 553. *Orig. Int.* ii. iii. 384ᵃ. iv. *Eus.* in Ps. | om. L.
— *εξηπατ.* ante *Ευαν* B(ℵ)FGM. 17. 37. P. (Syr.Pst.) Memph. Æth. *Clem.* 544. 547. *Orig.* Gall. *Orig. Int.* ii. iii. *Eus.* in Ps. (*Ευαν*] *ὑμιν* ℵ*. corr. ut vid.¹) | ‡ post ϛ. D. 47. KsL. Vulg. Syr.Hcl. Goth. Arm. *Clem.* 553. *Orig. Int.* iv. *Lucif.*
— *εν* *Clem.* 544. *Orig.* Gall. | om. D*. Vulg. *Orig. Int.* ii. iii. iv. *Lucif.* (om. *εν τῃ παν. αυτ.* *Eus.* in Ps.)

3. *φθαρῃ* (*-ρει* KLP.)] † praem. *οὑτω* ϛ. DᶜM. 37. 47. KL. Vulg. Syrr.Pst.& Hcl. *Orig.* Gall. *Orig. Int.* ii. iii. iv. | om. BℵD*FG. 17. P. Memph. Goth. Arm. Æth. *Clem.* 544. 553. *Eus.* in Ps. *Lucif.*
— *της ἁπλοτητος*] add. *και της ἁγνοτητος* Bℵ*FG. 17. *Tol.* Syr.Hcl.* (Memph. *ἁγιοτ.*) Goth. Æth. | praem. *της ἁγνοτ. και* D* *ut vid.* (*ἁγιοτ.* Dᵇ ut vid.) | * om. utr. q. ϛ. ℵᶜDᶜM. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.txt. *Clem. bis.* *Orig.* Gall. *Orig. Int.* ii. iv. *Eus.* in Ps. castitate *Lucif.* | add. fidei *Orig. Int.* iv.
— *τον* BD. 17. 37. KLP. *Clem. bis.* | om. ℵFGM. (*εν χριστῳ* *Eus.* in Ps.)
4. *αλλον*] *ἑτερον* 17.
— *Ιησουν*] *χριστον* FG. Vulg.
— *ηκηρυξ.* FG.
— *ελαβετε*] *εδεξασθε* FG.
— *ἑτερον* 2º.] add. *λαμβανεται* FG.
— *ανειχεσθε* ℵDᶜGM. 37. KLP. (*ενειχεσται* F.) | *ανεχεσθε* BD*. 17. | ‡ *ηνειχεσθε* ϛ. 47.
5. *γαρ* ℵD. rel. | *δε* B. Arm.

5. *ὑστερηκεναι*] add. *εν ὑμιν* D*. (*Fuld.*) *Tol.*
6. *δε* Syr.Hcl.* *Clem.* 826. | om. D*. *Am. Dem.* Syr.Hcl.txt. Memph. Goth. Arm. | *γαρ* Syr.Pst.
— *ιδιωτης*] add. *ειμι* D*. | om. *Clem.*
— *φανερωσαντες* Bℵ*FGM. 17. Arm. | ‡ *φανερωθεντες* ϛ. ℵᶜDᶜ. 37. 47. KLP. | *φανερωθεις* D*. *Am. Fuld. Dem. Flor.* ‖ add. *ἑαυτους* M. Arm.
— *εν πασιν*] om. FG. Vulg.
7. *η*] add. *μη* FG. | om. *Orig.* iii. 724ᵈ.
— *εμαυτον* *Orig.* iii. | *εαυτον* DFGLP.
9. *ουθενος* BℵM. 17. 37. P. | ‡ *ουδενος* ϛ. DFG. 47. KsL.
— *αδελφοι*] add. *μου* 37. nostri Æth.
— *εμαυτον* ante *ὑμιν* Bℵ*M. 17. 37¹. P. Vulg. (Syr.Hcl.) | ‡ post ϛ. ℵᶜDFG. 47. L. (Memph.) Goth. Arm. | om. *ὑμιν* K(et 37*. sed add.¹) Syr.Pst.
— *τηρησω*] *-σα* G*.

4. praedicabimus *Am.* | accepistis quem *Am.** | 5. a magnis *Cl.* | 6. nam etsi *Cl.* | manifestati sumus *Cl.* | 9. me *Cl.*

BℵD FG M. 17. 37. 47. KLP.

ἀλήθεια χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οὐ
φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασιν τῆς Ἀχαΐας.
11 διὰ τί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ θεὸς οἶδεν· 12 ὃ δὲ
ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θε-
λόντων ἀφορμήν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται, εὑρεθῶσιν κα-
θὼς καὶ ἡμεῖς. 13 οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι,
ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους
χριστοῦ· 14 καὶ οὐ ‡ θαῦμα″· αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς
μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός· 15 οὐ μέγα οὖν
εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διά-
κονοι δικαιοσύνης, ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα
αὐτῶν.

52 16 Πάλιν λέγω, μή τις με δόξῃ ἄφρονα εἶναι·
εἰ δὲ μή γε, κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα ‡ κἀγὼ
μικρόν τι″ καυχήσωμαι. 17 ὃ λαλῶ, οὐ ‡ κατὰ κύριον
λαλῶ″, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστά-
σει τῆς καυχήσεως. 18 ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ †
σάρκα, κἀγὼ καυχήσομαι. 19 ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε
τῶν ἀφρόνων, φρόνιμοι ὄντες· 20 ἀνέχεσθε γάρ, εἴ τις
ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ
τις ἐπαίρεται, εἴ τις ‡ εἰς πρόσωπον ὑμᾶς″ δέρει.
ΙΑ′ 21 κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ‡ ἠσθενήκαμεν″· ἐν
ᾧ δ' ἂν τις τολμᾷ, (ἐν ἀφροσύνῃ λέγω), τολμῶ κἀγώ.
22 Ἑβραῖοί εἰσιν; κἀγώ· Ἰσραηλῖταί εἰσιν; κἀγώ·

Christi in me, quoniam haec gloria non infringetur in me in regionibus Achaiae. [11] Quare? quia non diligo vos? Deus scit. [12] Quod autem facio, et faciam, ut amputem occasionem eorum qui volunt occasionem, ut in quo gloriantur inveniantur sicut et nos. [13] Nam eiusmodi pseudoapostoli, operarii subdoli, transfigurantes se in apostolos Christi. [14] Et non mirum: ipse enim satanas transfigurat se in angelum lucis: [15] non est ergo magnum si ministri eius transfigurentur velut ministri iustitiae; quorum finis erit secundum opera ipsorum.

[16] Iterum dico, ne quis me putat insipientem: alioquin velut insipientem accipite me, ut et ego modicum quid glorier. [17] Quod loquor, non loquor secundum dominum sed quasi in insipientiam in hac substantia gloriae. [18] Quoniam multi gloriantur secundum carnem, et ego gloriabor. [19] Libenter enim suffertis insipientes, cum sitis ipsi sapientes: [20] sustinetis enim si quis vos in servitutem redigit, si quis devorat, si quis accipit, si quis extollitur, si quis vos in faciem caedit. [21] Secundum ignobilitatem dico, quasi nos infirmi fuerimus: in quo quis audet, in insipientiam dico, audeo et ego. [22] Hebraei sunt? et ego. Israhelitae sunt?

10. *χριστου* vid. *Orig. Int.* iv. 610^{b}. | om. D*. (add.[1] ut vid.)
— *φραγησεται* *Elz.* MSS. | *σφραγισεται* *St.* 3.
— *εις εμε*] *εν εμοι* FG.
— *της* Αχ.] om. *της* FG.
11. *ὁτι*] om. B.
— *ὁ*] om. D*. (M *n.l.*)
12. *ἡμεις*] *ὑμεις* F(non G.)
13. *οἱ γαρ* *Clem.* 50. | *ου γαρ* FG.
— *ψευδαποστολοι* *Clem.* (vid. *Orig.* iv. 367^{b}.) | *ψευδοαποστ.* D*.
— *εις* *Orig.* iv. 367^{b}. | om. FG.
14. *θαυμα* BℵD*FG. 17. P. *Orig.* ii. 492^{f}. | ‡ *θαυμαστον* ς. D^{c}M. 37. 47. K*s*L. Vulg. et vv. ut vid. *Luc.* 223.
— *εις αγγελον* *Clem.* 773. *Orig.* i. 746^{d}. ii. 492^{f}. Cr. Eph. 215. *Orig. Int.* iv. 670^{c}. (De la Rue) *Meth.* Jahn 47. *Eus.* in Ps. 343^{d}. *Tert.* adv. Marc. v. 12. de an. 57. | *ὡς αγγελος* D* *m.* *Orig. Int.* iv. (cdd.) *Lucif.* 223.

15. *ουν* *Eus.* in Ps. 343^{d}. | om. D* *m.* Syr.Pst. Arm. *Lucif.* 223.
— *διακονοι* 1^{0}. *Orig.* ii. 596^{d}. *Eus.* in Ps. | om. K.
— *αυτου* *Eus.* in Ps. | *ἑαυτου* K.
— *εσται*] *Clem.* 511. | *εστιν* D*. *Lucif.*
16. *με*] om. 37.
— *μη γε*] *μη* D*.
— *καγω* ante *μικρον τι* BℵDFGM. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Syr.Pst. (Memph.) Goth. Arm. Æth. | ‡ post ς. Syr.Hcl.
— *καυχησωμαι*] *-σομαι* DKLP.
17. *κατα κυριον* ante *λαλω* BℵFG. 17. 47. KP. Syr.Pst. Arm. Æth. (*Orig. Int.* iv. 630^{b}.) | ‡ post ς. DML. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Goth. (*Orig. Int.* ii. 330^{d}.) | *κατα ανον λαλω* 37.
18. *πολλοι*] *ολοι* P*.
— *καυχονται* L. (et ver. 12.)
— *σαρκα*] † praem. *την* ς. Bℵ^{c}D^{c}M. 37. 47*s*. K*s*LP. | om. ℵ*D*FG. 17.
18. *καυχησωμαι* 17. 37.

20. *ανεχ. γαρ*] add. si quis decipiat vos Arm.
— *εις προσωπον* ante *ὑμας* BℵD*FG. 17. 37. P. Vulg. *Cl.* Syr.Hcl. Æth. *Orig. Int.* iii. 878^{e}. | ‡ post ς. D^{c}M. 47. K*s*L. *Am.* Syr.Pst. Goth. Arm. [Memph.]
21. *ἡμεις* post *ησθεν.* FG. | Contra, *Orig. Int.* iii. 878^{e}.
— *ησθενηκαμεν* Bℵ. 37 *Scr.* | ‡ *-σαμεν* ς. DFGM. 17*s*. 47. K*s*LP. ‖ add. *εν τουτῳ τῳ μερει* D. Vulg. *Cl.* (non *Am.** *Tol.*)
— *δ'*] om. D*. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.
— *εν αφρ. λεγω* post *τολμω καγω* FG.
— *λεγω* 2^{0}.] om. ℵ*. (add.^{a})
23. *χριστου* post *εισιν* FG.

10. gloriatio *Cl.* | 13. pseudoapostoli sunt *Cl.* | 16. putet insipientem esse *Cl.* | 17. sec. deum *Cl.* | insipientia *Cl.* | 20. in faciem vos *Cl.* | in vos fac. *Am.* | 21. fuerimus] *add.* in hac parte *Cl.* | in] *om.* *Am.** | insipientia *Cl.*

Vulg.
Syrr. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.

σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν; κἀγώ· 23 διάκονοι χριστοῦ
εἰσιν; (παραφρονῶν λαλῶ), ὑπὲρ ἐγώ, ἐν κόποις πε-
ρισσοτέρως, ‡ ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς
ὑπερβαλλόντως", ἐν θανάτοις πολλάκις. 24 ὑπὸ Ἰου-
δαίων πεντάκις ‡ τεσσεράκοντα" παρὰ μίαν ἔλαβον,
25 τρὶς ‡ ἐραβδίσθην," ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρὶς ἐναυάγη-
σα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα· 26 ὁδοιπορίαις
πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις λῃστῶν, κιν-
δύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν
πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ,
κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις, 27 † κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν
ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις
πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι· 28 χωρὶς τῶν πα-
ρεκτὸς ἡ ‡ ἐπίστασίς" ‡ μοι" ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ μέ-
ριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. 29 τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ
ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι;
30 εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχήσομαι.
31 ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου † Ἰησοῦ † οἶδεν, ὁ ὢν
g Act. 9:25. εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. 32 g ἐν
Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει
τὴν ‡ πόλιν Δαμασκηνῶν" πιάσαι με †, 33 καὶ διὰ θυ-
ρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους, καὶ
ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ.
XII. 1 Καυχᾶσθαι ‡ δεῖ", οὐ ‡ συμφέρον μέν", ἐλεύσο-

et ego. Semen Abrahae sunt?
et ego. 23 Ministri Christi sunt?
ut minus sapiens dico, plus
ego; in laboribus plurimis, in
carceribus abundantius, in pla-
gis supra modum, in mortibus
frequenter: 24 a Judaeis quin-
quies quadragenas una minus
accepi, 25 ter virgis caesus sum,
semel lapidatus sum, ter nau-
fragium feci, nocte et die in
profundum maris fui, 26 in
itineribus saepe, periculis flu-
minum, periculis latronum, pe-
riculis ex genere, periculis ex
gentibus, periculis in civitate,
periculis in solitudine, periculis
in mari, periculis in falsis fra-
tribus, 27 in labore et aerumna,
in vigiliis multis, in fame et
siti, in ieiuniis multis, in fri-
gore et nuditate. 28 Praeter
illa quae extrinsecus sunt in-
stantia mea cotidiana, sollici-
tudo omnium ecclesiarum.
29 Quis infirmatur, et ego non
infirmor? quis scandalizatur,
et ego non uror? 30 Si gloriari
oportet, quae infirmitatis meae
sunt gloriabor. 31 Deus et pater
domini Iesu scit, qui est bene-
dictus in saecula, quod non
mentior. 32 Damasci praepo-
situs gentis Aretae regis cus-
todiebat civitatem Damasceno-
rum ut me conprachenderet,
33 et per fenestram in sportam
dimissus sum per murum et
effugi manus eius.
1 Si gloriari oportet, non ex-
pedit quidem, veniam autem

23. *λαλω* Syr.Hel. Memph. Arm. | *λεγω* DFG. Vulg. Syr.Pst. Goth.
— *κονοις* F(non G.)
— *εν φυλακ. περισσ.* ante *εν πληγ. ὑπερβαλλ.* BD*. 17. (P.) Vulg. Goth. Æth. *Orig.* iv. 463 *not.* | ‡ post ϛ. ℵᶜDᵇM. 37. 47. KsL. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. *Orig.* iii. 218ᵃ. | om. *εν πληγ. ὑπ.* *Clem.* 622. *Tert.* Scorp. 13. vid. *Orig.* iii. 190ᵉ. | *εν πληγ. περισσ. εν φυλακ. ὑπερβαλλ.* ℵ*FG(P ord. mut.) *Orig.* i. 257ᵉ. (iii. 190ᵉ.) *Hil.* 430ᵈ. *εν φυλ. ὑπερβ. εν πληγ. περισσ.* P.
— *πολλακις* *Orig.* i. 257ᵉ. iii. *bis.* iv. *Clem.* 622. *Tert. Hil.* | *πολλοις* D*.
24. *τεσσερακοντα* B**Rl.Mai.*ℵD. | ‡ *τεσσαρακ.* ϛ. B². 17*s.* 37. 47. KsLP. *Orig.* i. iii. *Eus.* in Ps. 333ᵇ. [M *n.l.*] *μ̄* FG.
25. *εραβδισθην* BℵDFG. 17. 37. 47. KLP. *Orig.* i. 257ᵉ. iii. 190ᵉ. *Eus.* in Ps. 333ᵇ. | ‡ *ερραβδ.* ϛ. M.
— *εναυγαγησα* P.
26. *πολλακις*] *πολλαις* D*.

27. *κοπῳ*] † praem. *εν* ϛ. ℵᶜM. 17. 37. 47. KsLP. Vulg. *Orig.* iii. 220ᶜ. 296ᵈ. *Orig. Int.* ii. 103ᵃ. | om. Bℵ*DFG. (*κονο* F.)
— *διψη* B* *Mai.*
— *πολλακις bis.* (*Orig.* iii.) | *πολλαις* D*.
28. *επιστασις* BℵDFG. 17. | ‡ *επισυστασις* ϛ. M. 37. 47. KsLP.
— *μοι* Bℵ*FG. 17. (Syrr.Pst.&Hel. *ut vid.*) | ‡ *μου* ϛ. Dℵᶜ M. 37. 47. KsLP. (Vulg.)
— *ἡ καθ'*] om. *ἡ* F*.
— *καθ' ἡμεραν ἡ* | *καθημερινη* FG.
30. *μου*] om. B.
31. *θεος*] add. *του Ισραηλ* D*.
— *κυριου*] † add. *ἡμων* ϛ. DM. 47. P. Vulg. *Cl.* (et *Fuld.*) Syr.Pst. Memph. Arm. | om. BℵFG. 17. 37. KL. *Am.* Syr.Hel. Goth. Æth.
— *Ιησου*] † add. *χριστου* ϛ. DM. 47. KsLP. Vulg. *Cl.* (et *Fuld.*) Syr.Pst. Memph. Æth. | om. BℵFG. 17. 37. *Am.* Syr.Hel. Goth. Arm.

31. *εις τους αιωνας*] om. K *txt.*
32. *πολιν* ante *Δαμασκηνων* BℵD*FG. 17. 37. P. Vulg. (*πολλην* 37* txt.) | ‡ post ϛ. DᵇM. 47. KsL.
— *πιασαι με*] † add. *θελων* ϛ. ℵDᶜM. 17. 37. 47. KsLP. Goth. | praem. FG. Syr.Hel. Memph. Æth. | om. BD*. Vulg. Syr.Pst. Arm. | (*πισαι* G.)
33. *εν σαργανῃ* *Orig.* ii. 394ᶜ. *bis.* (*-νει* K.) | om. FG.
1. ab init. add. *ει* ℵᶜ. Vulg.
— *δει* BDᶜFG. 17. 37. LP. Vulg. Syrr. Pst.&Hel. Goth. Arm. (praem. *ουν*) | ‡ *δη* ϛ. M. 47. Ks. | *δε* ℵD*. Memph. Æth.
— *συμφερον μεν* BℵFG. 17. Vulg. (Syr. Pst.) Memph. Goth. Arm. | *συμφερει μεν* P. | ‡ *συμφερει μοι* ϛ. (D.) 37. 47. KsL. (Syr.Hel.) (om. *μοι* D*. add.ᶜ) rectum est Æth. (M *n.l.*).

25. profundo *Cl.* | 31. domini nostri Jesu Christi *Cl.* | qui est bened. in saec. *ante* scit *Cl.* | 33. sporta *Cl.* | et sic effugi *Cl.*

[A]BℵD FG(M.) 17. 37. 47. KLP.

μαι ‡ δὲ ″ εἰς ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις κυρίου. 2 οἶδα
ἄνθρωπον ἐν χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων, (εἴτε ἐν
σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ
θεὸς οἶδεν), ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρα-
νοῦ. 3 καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, (εἴτε ἐν σώ-
ματι εἴτε ‡ χωρὶς″ τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς
οἶδεν), 4 ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν παράδεισον καὶ ἤκουσεν
ἄῤῥητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. 5 ὑπὲρ
τοῦ τοιούτου καυχήσομαι, ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχή-
¶ M. σομαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις †. ¶ 6 ἐὰν γὰρ θελήσω
καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ·
φείδομαι δέ, μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει
με, ἢ ἀκούει † ἐξ ἐμοῦ.
§ A. 7 Καὶ § τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων * διὸ″ ἵνα
μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγε-
λος ‡ σατανᾶ″ ἵνα με κολαφίζῃ, †. 8 ὑπὲρ τούτου τρὶς
τὸν κύριον παρεκάλεσα, ἵνα ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ. 9 καὶ
εἴρηκέν μοι, Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμις †

7. κολαφίζῃ [ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι]

ad visiones et revelationes domini.
2 Scio hominem in Christo aote annos quattuordecim, sive in corpore nescio, sive extra corpus nescio, deus scit, raptum eiusmodi usque ad tertium caelum.
3 Et scio huiusmodi hominem, sive in corpore sive extra corpus nescio, deus scit,
4 quoniam raptus est in paradisum et audivit arcana verba, quae non licebat homini loqui.
5 Pro eiusmodi gloriabor, pro me autem nihil gloriabor nisi in infirmitatibus meis.
6 Nam etsi voluero gloriari, non ero insipiens, veritatem enim dicam: parco autem ne quis in me existimet supra id quod videt me aut audit ex me.

7 Et ne magnitudo revelationum extollat me, datus est mihi stimulus carnis meae, angelus satanae, ut me colafizet.
8 Propter quod ter dominum rogavi ut discederet a me.
9 Et dixit mihi, Sufficit tibi gratia mea: nam virtus in infirmitate

1. δε BℵFG. 17. P. Vulg. Memph. Arm. (Æth.) | ‡ γαρ ς. D. 37. 47. KsL. Syrr. Pst.&Hcl. Goth. || add. και B. Memph. (M *n.l.*)
— εις] add. τα sic FG. | add. τας P.
— κυριου] χριστου FG. (P *n.l.*)
2. σωματι] praem. τω (non ver. 3.) D*. | om. *Orig.* i. 364[f]. *Meth.* 86. (P *n.l.*)
— του σωμ. *Orig.* i. 364[f]. *Meth.* Jahn. | om. του B. (P *n.l.*)
— τριτου] praem. του FG. | om. *Clem.* 693. (*Hipp.* Phil. v. 8. (112.)) *Orig.* ii. 756[a]. iv. 166[d]. *Meth.* Jahn. 82. | τουτο ℵ*.
3. οιδα] praem. ουκ sic 17. | om. *Orig. Int.* iv. 694[a]. *Meth.* Jahn. 82.
— σωματι] add. ουκ οιδα sic 17. | om. *Orig. Int.* iv. *Meth.*
— χωρις BD*. *Meth.* 1º. | ‡ εκτος ς. ℵD[b]FGM. 17. 37. 47. KsLP. Vulg. *Meth.* 2º. (vid. ver. 2.)
— ουκ οιδα *Orig. Int.* iv. | om. B. *Meth.*
4. εξον ανθρωπω *Clem.* 693. *Hipp.* Phil. v. 8. (112.) vii. 27. (241.) *Orig.* i. 196[e]. 282[e]. 633[f]. 725[c]. ii. 19[b]. 220[a]. 259[c]. 352[c]. *Orig. Int.* iv. 694[a]. (εξων 17. P.) | εξον ανθρωπων 47. L (εξων). | εξεστιν ανθρ. *Orig.* iii. 766[b]. 824[b]. εξον ανθρωπον *Orig.* iv. 106[a]. (ανθρωποις vid. *Orig.* iv. 216[a].
4. λαλησαι] αλλησαι F (non G).
5. του *Orig.* iv. 166[d]. (περι του τοιουτου καυχησωμαι). | om. M.
— ὑπερ δε Vulg. *Orig.* iv. | περι δε D*. (corr.[c])
— ου καυχ. *Orig.* iv. | om. ου ℵ*. (add.[1] ut vid.)
— ταις ασθενειαις] τοις ασθενημασιν D*. (corr.[c]) || † add. μου ς. ℵD[c]FGM. 37. 47. KsLP. Vulg. Goth. Æth. | om. BD*. 17. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm.
6. γαρ] δε K. Goth. || add. και P.
— θελησω] θελω 37.
— καυχησασθαι] καυχασθαι FG.
— μη] μη πως 17.
— τις post εις εμε λογισηται 17. | ante *Orig. Int.* iii. 962[a].
— ακουει] † add. τι ς. ℵ[c]D*. 47. KsLP. (Vulg. *Cl.*) Syr.Hcl. Goth. | om. Bℵ*D[c]FG. 17. 37. *Am. Fuld.* Tol. Harl.*[2] *Dem.* Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. *Orig.* i. 197[d]. iv. 131[c]. *Orig. Int.* iii.
7. διο (ante ἱνα) ABℵFG. 17. Memph. | * om. ς. D. 37. 47. KsLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. (Arm.) Æth. *ut vid. Iren.* 295. *Orig. Int.* ii. 381[c]. iii. 962[a].
7. ὑπεραιρωμαι] -ρομαι D. 37. LP.
— σκολοψ] σκωλωψ 37* *Scr.* K. | σκολωψ L *Tf.* P.
— σαρκι] add. μου FG. Vulg. *Orig. Int.* ii. *Cypr.* 232. | om. *Iren.* 295.
— σατανα A*Bℵ*D*FG. 17* sic. Vulg. Memph. *Iren. Orig.* i. 258[b]. iii. 200[d]. 2º. *Orig. Int.* ii. iv. 601[d]. *Tert.* de pud. 13. de fug. 2. *Cypr. Hil.* 262[c]. 325[d]. | ‡ σαταν ς. A[2]ℵ[c]D[b]. 17[2]. 37. 47. KsLP. Syr.Hcl.mg. *Gr. Orig.* iii. 200[d]. 1º.
— κολαφιζει 17.
— fin.] † add. ἱνα μη ὑπεραιρωμαι ς. Bℵ[c]. (37.) 47. KsL(P.) Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. (vid. *Orig.* i. iii.) *Tert.* de pud. 13. *Cypr. Hil.* 325[d]. (-ρομαι 37. P.) | om. Aℵ*DFG. 17. Vulg. Æth. *Iren.*
8. ὑπερ] praem. και A. *Iren.* 295. (*Orig.* iii. 200[d]. και περι). | om. *Cypr.*
— τον κυριον ante τρις D*. (corr.[b])

2. hujusmodi *Cl.* | 4. licet *Cl.* | 5. hujusmodi *Cl.* | 6. quis me (*om.* in) *Cl.* | videt in me aut aliquid audit *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. [Theb.] Goth. Arm. Æth.
§ Theb.

ἐν ἀσθενείᾳ ‡ τελεῖται.″ § ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχή-
σομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις [μου], ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ'
ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ χριστοῦ. 10 διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθε-
νείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς, ἐν στε-
νοχωρίαις, ὑπὲρ χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυ-
νατός εἰμι. 11 γέγονα ἄφρων †· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε.
ἐγὼ γὰρ ὤφειλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ
ὑστέρησα τῶν ὑπὲρ λίαν ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδέν
εἰμι. 12 [h] τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειργάσθη
ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, † σημείοις καὶ τέρασιν καὶ
δυνάμεσιν. 13 τί γάρ ἐστιν ὃ ‡ ἡσσώθητε″ ὑπὲρ τὰς
λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρ-
κησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην.
14 ἰδοὺ τρίτον * τοῦτο″ ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς,
καὶ οὐ καταναρκήσω †· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν, ‡ ἀλλὰ″
ὑμᾶς. οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν θησαυ-
ρίζειν, ‡ ἀλλὰ″ οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις· 15 ἐγὼ δὲ ἥδιστα
δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν

[h] 1 Cor. 9:2.

perficitur. Libenter igitur glo-
riabor in infirmitatibus meis, ut
inhabitet in me virtus Christi.
10 Propter quod placeo mihi in
infirmitatibus, in contumeliis,
in necessitatibus, in persecu-
tionibus, in angustiis pro
Christo: cum enim infirmor,
tunc potens sum. 11 Factus
sum insipiens: vos me coegistis.
Ego enim a vobis debui com-
mendari: nihil enim minus fui
ab his qui sunt super modum
apostoli, tamen etsi nihil sum.
12 Signa tamen apostoli facta
sunt super vos in omni patien-
tia, signis et prodigiis et virtu-
tibus. 13 Quid est enim quod
minus habuistis prae ceteris
ecclesiis, nisi quod ego ipse
non gravavi vos? Donate mihi
hanc iniuriam. 14 Ecce tertio
hoc paratus sum venire ad vos,
et non ero gravis vobis: non
enim quaero quae vestra sunt
sed vos. Nec enim debent filii
parentibus thesaurizare, sed
parentes filiis. 15 Ego enim
libentissime impendam et su-
perimpendar ipse pro animabus

Memph. Æth. | post *Iren. Orig.* iii. 200[d]. *Orig. Int.* iv. 601[d]. *Cypr.*
9. ειρηκεν] ειπεν FG. (vid. *Orig.* iii.)
— δυναμις] † add. μου ς. A[2]ℵ[c]D[b]. 17. 37. 47. K*s*LP. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. *Orig.* iii. 200[d]. Cr. Cor. 178. | om. A*Bℵ*D*FG. Vulg. Memph. Goth. Æth. *Iren.* 295. *Orig. Int.* iii. 391[e]. 904[f]. iv. 601[d]. *Tert.* de pud. 13. *Cypr.* 232.
— τελειται ABℵ*D*FG. | ‡ τελειουται ς. ℵ[c]D[c]. 17*s*. 37. 47. K*s*LP. *Orig.* iii. Cr. Cor.
— καυχησωμαι 17.
— μου (post ασθ.) AℵD. rel. Vulg. Syr.Pst. Theb. Goth. Æth. *Orig.* iii. 190[d]. 292[b]. | om. B. *Harl.* Syr.Hcl. Memph. Arm. *Iren. Gr. & Lat.*
— επισκηνωσει 17. 47. L. | Contra, *Orig.* iii. *bis.*
10. ασθενειαις] add. μου FG. Vulg. *Cl. Orig. Int.* ii. 673[e]. | om. *Orig.* ii. 803[f]. iii. 218[d]. *Eus.* in Ps. *Mai.* 165. *Tert.* Scorp. 13.
— εν αναγκαις *Orig.* ii. *Orig. Int.* ii. *Tert.* | και εναγκαις ℵ*.(corr.[c]) (και αναγκαις *Orig.* iii.)
— εν διωγμοις *Orig.* ii. iii. *Orig. Int.* ii. *Tert.* | om. A.
10. εν στενοχ. Aℵ[c]DFG. rel. *Orig.* ii. 804[a]. *Orig. Int.* ii. *Tert.* | και στενοχ. Bℵ*. (corr.[c]) *Orig.* iii.
— ὁταν] ὁτε FG.
— δυνατος εγω] δυνατω FG. *Orig. Int.* ii. 196[c]. 257[c].
11. γεγονα *Orig.* Cr. Cor. 75. | εγεγ. FG. (-γωνα F.)
— αφρων] † add. καυχωμενος ς. 37. 47. L (-χομ.)P. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. | om. ABℵDFG. 17. K. Vulg. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig.* Cr. Cor.
— ὑμεις *Orig.* Cr. Cor. | ἡμεις FG.
— ωφελον 47.
— ὑμων] ἡμων A. | om. ὑφ' B*Rl.D*.
— ουδεν γαρ] add. τι B. | non add. rel. *Eus.* in Ps. 103[a]. | ου γαρ FG.
— ει και] ει δε και 37.
12. τα μεν] αλλα τα 37. | αλλε τα μεν FG.
— κατηργασθ. B*DFG. | κατειρ. AB[2]ℵ. rel. (-σθην D.)
— σημειοις] † praem. εν ς. D[c]. 37. 47. K*s*LP. Vulg. *Cl.* | praem. και FG. Syr.Pst. praem. τε ℵ[c]. | non habent ABℵ*D*. 17. *Am. Fuld. Tol.* Syr. Hcl. Goth. Arm. || add. τε Bℵ*. (corr.[a]) 17.
13. ἡσσωθητε Bℵ*D*. 17 (ισωθ.) | ‡ ἡττηθητε ς. Aℵ[c]D[b]. 37. 47. K*s*LP. | ελατωθηται FG.
13. ὑπερ] παρα D.
— ὁτι] om. 47. K.
— αυτος post εγω FG. 37. Vulg. Goth. | Contra, Syr.Hcl.
— αδικιαν] ἁμαρτιαν FG.
14. τριτον] add. τουτο ABℵFG. 17. 37. 47. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Goth. Æth. praem. D. Memph. Arm. | * om. τουτο ς. K*s*LP.
— καταναρκησω] † add. ὑμων ς. D[b]. 37. 47. K*s*LP. Vulg. Syrr.Pst. &Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. | add. ὑμας D*FG. | om. ABℵ. 17. Æth.
— αλλα 1°. ABℵDFG. 37. 47. LP. | ‡ αλλ' ς. 17*s*. K*s*.
— ωφειλει L.
— αλλα 2°. Aℵ. 17. | ‡ αλλ' ς. rel.
15. εγω δε Vulg. *Cl.* | εγω γαρ 17. *Am. Orig. Int.* ii. 302[a].
— δαπανησω] add. και εκδαπανησω D*.
— εκδαπανηθησομαι] δαπανηθ. 37.

10. infirmit. meis *Cl.* | 11. ab his qui sunt supra *Cl.* | tametsi *Cl.* | 12. apostolatus mei *Cl.* | potentia *Am.* | in signis *Cl.* | 15. ego autem *Cl.*

ABℵD FG. 17. 37. 47. KLP.

ὑμῶν, εἰ † περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶν ‡ ἧσσον" ἀγα-
πῶμαι. 16 ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· ‡ ἀλλὰ"
ὑπάρχων πανοῦργος, δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον. 17 μή τινα
ὧν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα
ὑμᾶς; 18 παρεκάλεσα Τίτον, καὶ συναπέστειλα τὸν
ἀδελφόν· μή τι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ
αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνε-
σιν; 19 ‡ πάλαι" δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα. ‡ κα-
τέναντι" † θεοῦ ἐν χριστῷ λαλοῦμεν·

53 τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδο-
μῆς. 20 φοβοῦμαι γὰρ μή πως ἐλθὼν οὐχ οἵους θέλω
εὕρω ὑμᾶς, κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε, μή πως
20. ἔρις ἔρεις ‡ ζῆλος" θυμοὶ ἐριθεῖαι καταλαλιαὶ ψιθυρισμοὶ
φυσιώσεις ἀκαταστασίαι. 21 μὴ πάλιν ‡ ἐλθόντος μου"
‡ ταπεινώσει" * με" ὁ θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθή-
σω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ μετανοη-
σάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ
ᾗ ἔπραξαν;

XIII.
1 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. ⁱ ἐπὶ στόματος
ⁱ Deut. 19: 15. ¶ Theb. δύο μαρτύρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα.¶

vestris, licet plus diligens minus
diligar. 16 Sed esto, ego vos
non gravavi: sed cum essem
astutus, dolo vos cepi. 17 Num-
quid per aliquem eorum quos
misi ad vos circumveni vos?
18 Rogavi Titum et misi cum
illo fratrem: numquid Titus
vos circumvenit? nonne eodem
spiritu ambulavimus? nonne
isdem vestigiis? 19 Olim putatis
quod excusemus nos apud vos.
Coram deo in Christo lo-
quimur;

Omnia autem, carissimi,
propter vestram aedificationem.
20 Timeo enim ne forte cum
venero non quales volo inve-
niam vos, et ego inveniar a
vobis qualem non vultis, ne
forte contentiones aemula-
tiones animositates dissensiones
detractiones susurrationes in-
flationes seditiones sint inter
vos, 21 ne iterum cum venero
humiliet me deus apud vos et
lugeam multos ex his qui ante
peccaverunt et non egerunt
paenitentiam super inmunditia
et fornicatione et inpudicitia
quam gesserunt.
1 Ecce tertio hoc venio ad
vos: in ore duorum vel trium
testium stabit omne verbum.

15. *ει*] † add. *και* ϛ. ℵ^{c}D^b. 37. 47. KsLP. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. licet Vulg. | om. ABℵ*(D*)FG. 17. Memph. Theb. Goth. (om. et *ει* D*.)
— *αγαπων* Bℵ^{c}D. rel. Vulg. | *αγαπω* Aℵ*. 17.
— *ἡσσον* ABℵ*D*. (17.) P. (*ισον* 17.) | ‡ *ἡττον* ϛ. ℵ^{c}D^c. 37. 47. KsL. | *ελασσον* FG. | om. Theb.
16. *εγω*] add. *δε* FG. Syr.Hcl.
— *ου κατεβαρησα* ABD^c. 17. 37. 47. KsLP. | *ουκ εβαρησα* D*. | *ου κατεναρκησα* ℵFG.
— *ὑμας* 1°.] *ὑμων* ℵFG.
— *αλλα* ABℵD*FG. 37. 47. LP. | ‡ *αλλ'* ϛ. D^c. 17*s*. Ks.
17. *απεσταλκα*] *επενψα* D. | *απεστειλα* 37.
— *δι' αυτου*] om. FG.
18. *ὑμας*] *ἡμας* L.
— *περιεπατησαμεν*] add. *ὁτι εαν ελθω παλιν ου φισομαι* G*.
19. *παλαι* ABℵ*FG. 17. Vulg. | ‡ *παλιν* ϛ. ℵ^{c}D. 37. 47. KsLP. *Harl.** Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. veruntamen Æth. (om. Theb.)

19. *δοκειτε*] *δὲ κεῖτε sic* L.
— *κατεναντι* ABℵFG. 17. 37. | ‡ *κατενωπιον* ϛ. D. 47. KsLP.
— *θεου* (*θεῳ* 37.)] † praem. *του* ϛ. ℵ^{c}D^b. 47. KsL. | om. ABℵ*D*FG. 17. 37. P.
— *αγαπητοι*] *αδελφοι* P.
20. *γαρ*] *δε* 37. Syr.Hcl.mg. Arm.
— *εὑρω*] *εὑρησω* 17.
— *καγω*] *και εγω* FG.
— *ερεις* BDFG. 37. 47. KsLP. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. Goth. | *ερις* Aℵ. 17. Syr.Pst. Arm. [Æth.]
— *ζηλος* ABD*FG. 17. Syr.Pst. Goth. Arm. *Gb*. | ‡ *ζηλοι* ϛ. ℵD^b. 37. 47. KsLP. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. Arm. [Æth.]
— *ακαταστασιαι*] om. FG.
21. *ελθοντος μου* ABℵ*FGP. Syrr. Pst.&Hcl. | ‡ *ελθοντα με* ϛ. ℵ^{c}D. 17*s*. 37. 47. KsL.
— *ταπεινωσει* BDFG. 47*. L*Tf*. P. Vulg. | ‡ *-σῃ* ϛ. Aℵ. 17*s*. 37. 47^2. Ks.
— *με* ABℵD*FGP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. *Tert.* de pud. 13. | * om. ϛ. D^c. 17*s*. 37. 47. KsL. Goth.

21. *προς ὑμας* ante *ταπειν*. D. Syr.Pst. Memph. ‖ om. *Tert.*
— *και πορν*. *Orig. Int.* ii. 672^d. | om. *και* D*. Goth. *Tert.*
1. ab init. *ιδου* Aℵ^c. 17. Vulg. Æth.
— *ερχομαι*] *ἑτοιμως εχω ελθειν* A. Syr.Pst.
— *επι*] praem. *ἱνα* ℵ*. (corr.^{c}) Syrr. Pst.&Hcl.
— *μαρτυρων* post *τριων* 17. *Eus.* D.E. 117^b.
— *και* *Eus.* D.E. | *η* ℵ. Vulg.
2. *προειρηκα*] add. *γαρ* D*.
— *ὡς*] om. D*. Syr.Hcl. Arm.
— *νυν*] † add. *γραφω* ϛ. D^c. 37. 47. KsLP. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. (vid. ver. 10.) | om. ABℵD*FG. 17. Vulg. Æth. *Rom.* | dico Memph. Æth. *Platt.*
— *ὁτι*] om. 37.
— *εις το*] om. FG. Arm.
3. *επει*] *ὁτι* FG. | *ει* *Orig.* iii. 237^a. 298^d. iv. 108^b. 169^c. *η* iv. 377^d. ap. Gall. xiv. 66.

15. plus vos *Cl.* | 18. iisdem *Cl.* hisdem *Am.*** | 19. aedificationem vestram *Cl.* | 21. ex iis *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. (Theb.) Goth. Arm. Æth.

2 προείρηκα καὶ προλέγω, ὡς παρὼν τὸ δεύτερον καὶ
ἀπὼν νῦν †, τοῖς προημαρτηκόσιν, καὶ τοῖς λοιποῖς
πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν οὐ φείσομαι. 3 ἐπεὶ
δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος χριστοῦ, ὃς
εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν. 4 καὶ
γὰρ † ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως
4. ‡ σὺν αὐτῷ θεοῦ· καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ‡ ζη-
σόμεν″ σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς. 5 ἑαυ-
τοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμά-
ζετε· ἢ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς ὅτι ‡ χριστὸς Ἰη-
σοῦς″ ἐν ὑμῖν †; εἰ μή τι ἀδόκιμοί ἐστε. 6 ἐλπίζω δὲ
ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι. 7 ‡ εὐχό-
μεθα″ δὲ πρὸς τὸν θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν
μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς
τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν. 8 οὐ γὰρ
δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ‡ ἀλλὰ″ ὑπὲρ τῆς
ἀληθείας. 9 χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν,
ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ἦτε· τοῦτο † καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν
κατάρτισιν. 10 διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα πα-
ρὼν μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν

2 Praedixi et praedico ut prae-
sens vobis et nunc absens, his
qui ante peccaverunt et ceteris
omnibus, quoniam si venero
iterum non parcam. 3 An ex-
perimentum quaeritis eius qui
in me loquitur Christus, qui in
vos non infirmatur, sed potens
est in vobis? 4 Nam etsi cru-
cifixus est ex infirmitate, sed
vivit ex virtute dei: nam et nos
infirmi sumus in illo, sed vive-
mus cum eo ex virtute dei in
vobis. 5 Vosmet ipsos temptate
si estis in fide, ipsi vos probate.
An non cognoscitis vos ipsos,
quia Christus Iesus in vobis
est? nisi forte reprobi estis.
6 Spero autem quod cognoscetis
quia nos non sumus reprobi.
7 Oramus autem deum ut nihil
mali faciatis, non ut nos pro-
bati pareamus, sed ut vos quod
bonum est faciatis, nos autem
ut reprobi simus. 8 Non enim
possumus aliquid adversus ve-
ritatem, sed pro veritate. 9 Gau-
deamus enim quando nos in-
firmi sumus, vos autem potentis
estis: hoc et oramus, vestram
consummationem. 10 Ideo haec
absens scribo ut non praesens
durius agam secundum po-

3. εν εμοι post λαλουντος FG. | ante *Orig.* iii. 237^{b}. 298^{d}. iv. 108^{c}. 169^{c}. 377^{d}. ap. Gall. 66. *Orig. Int.* i. 47^{c}. 92^{c}. 190^{d}. ii. 57^{b}. 58^{d}. 669^{d}. iii. 840^{f}. iv. 544^{e}. 625^{d}. *Hil.* 1290^{b}.
— δυνατει] αδυνατει L.
4. και γαρ] † add. ει ϛ. Aℵ^{c}D^{b}. 37. 47. L. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. *Orig. Int.* i. 192^{a}. ii. 417^{a}. *Hil.* 992^{d}. 1097^{e}. | om. Bℵ*D*FG. 17. KP. Memph. Æth. *Eus.* D.E. 495^{a}. | ει και *Hipp.* Frag. (ii. 28.) *Orig.* iii. 226^{a}. ει γαρ και *Orig.* iii. 472^{a}.
— αλλεξη εκ 37 *Scr.*
— θεου *Hipp.* *Orig.* iii. *bis.* *Orig. Int.* i. ii. iv. 633^{d}. *Eus.* in Ps. 139^{e}. 395^{d}. *Hil.* 1097^{f}. | om. 17. K. *Hil.* 96^{b}.
— και γαρ ἡμεις *St.* 3. ABℵD. 17. 37. 47. LP. Vulg. Syr.Hcl. Memph. (Goth.) | και γαρ και ἡμεις *Elz.* | και γαρ ει ἡμεις K. *Tol.* | και ἡμεις FG. Syr.Pst. Arm. [Æth.]
— εν BD. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Syr.Hcl. | συν AℵFG Syr.Pst. Memph. Goth.
— αλλα ζησ. συν αυτῳ] om. P.

4. ζησομεν ABℵD*. 17. | ζησωμεν FG. | ‡ ζησομεθα ϛ. D^{c}. 37. 47. K*s*L.
— συν Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. | εν D*. 17.
— εκ δυν. θεου] om. FG. | om. θεου K.
— εις ὑμας AℵD*. rel. (Vulg.) Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Goth. Æth. | om. BD^{c}. *Flor.* Arm.
5. ἑαυτους δοκιμαζετε] om. A.
— η] om. ℵ*. (add.^{c}) | ει P.
— χριστος ante Ιησους AℵFGP. Vulg. Memph. Arm. *Clem.* 263. | ‡ post ϛ. BD. 17. 37. 47. K*s*L. *Tol.* Syrr.Pst.& Hcl. Goth. | om. Ιησους Æth.
— εν ὑμιν] † add. εστιν ϛ. AℵD^{b}FG. rel. Vulg. (Memph.) Goth. Arm. | om. BD*. 17. Æth. *Clem.*
— μη τι] μη τοι 37. ‖ add. αρα 47.
6. δε] γαρ FG.
— γνωσεσθε] επιγνωσεσθε 17. | γνωζεσθε 37*.
7. ευχομεθα ABℵD*FG. 17. 37. P. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm. Æth. | ‡ ευχομαι ϛ. D^{c}. 47. K*s*L. Syr.Pst. Goth.

7. μηδεν] μηθεν F*. 37.
— ουχ ἱνα] ἱνα μη KL.
— ὑμεις] ἡμεις ℵ*. (corr.^{a} *ut vid.*) 37.
— ποιητε] -ειτε ℵKL.
— αλλ'] αλλα D*.
8. της bis] om. FG.
— αλ. ὑπ. τ. αληθ.] om. 17. 47.
— αλλα ℵDFG. | ‡ αλλ' ϛ. AB. 37. K*s*LP.
9. χαιρομεν] χαιρωμεν DP.
— γαρ] om. D^{c}K. Arm. | δε Syr.Pst. Goth.
— ὁταν] ὁτε FG.
— και] † praem. δε ϛ. ℵ^{c}D^{c}. 37. 47. K*s*L. Syr.Pst. | om. ABℵ*D*FG. 17. P. Vulg. Memph. Arm. Æth. | γαρ Syr.Hcl. Goth.
10. ταυτ απων D*. (corr.^{b})
— παρων post μη DFG. 47. Vulg. (μη παρων μη 37.)
— χρησωμαι] -σομαι DFG. 47. P.

2. *om.* vobis *Cl.* | iis *Cl.* | 3. in vobis *Cl.* | 4. vivet *Am.* | 5. vosmetipsos *Cl.* | 7. appareamus *Cl.* | simus *Cl.* | 9. quoniam nos *Cl.* | potentes *Cl.*

ABℵD FG. 17. 37. 47. KLP.

‡ ὁ κύριος ἔδωκέν μοι″ εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς
καθαίρεσιν.
11 Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακα-
λεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς
ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ᾽ ὑμῶν. 12 [k] ἀσπάσασθε
ἀλλήλους ἐν ἁγίῳ φιλήματι. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ
ἅγιοι πάντες. 13 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ
καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύ-
ματος μετὰ πάντων ὑμῶν. †.

[k] Rom. 16:16.

testatem quam dominus dedit
mihi in aedificationem et non
in destructionem.
11 De cetero, fratres, gaudete,
perfecti estote, exhortamini,
idem sapite, pacem habete, et
deus dilectionis et pacis erit
vobiscum. 12 Salutate invicem
in osculo sancto. Salutant vos
sancti omnes. 13 Gratia domini
nostri Iesu Christi et caritas
dei et communicatio spiritus
sancti cum omnibus vobis,
amen.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β′.

10. ὁ κυριος ante εδωκεν μοι ABℵDFG. 17. 37. P. Vulg. Memph. Goth. | ‡ post ϛ. 47. KsL (δεδωκεν) Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. (ἡμιν 47.)
11. λοιπον] praem. το D[b]. ‖ add. ουν P.
— χαιρεσθε P.
— καταρτ.] praem. και L. Syr.Pst.
— το αυτο φρονειτε] om. A.
— της αγαπης και ειρηνης ABℵ. 47. KsP. *Am. Tol.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Æth. *Platt.* | της ειρ. και της αγαπ. D. 37. L. Vulg. *Cl. Fuld.* Goth. Arm. | της ειρηνης FG. 17. Æth. *Rom.*
12. ἁγιῳ ante φιληματι BℵD. 17. 47. KsP. | post AFG. 37. L. Vulg.
13. κυριου] add. ἡμων 37. Vulg. *m.* Syr.Pst. Memph. Goth. Arm. Æth.
— χριστου] om. B.
— ὑμων] om. P.
— fin.] † add. αμην ϛ. ℵ[c]D. 37. 47. KP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. *Zoh.* | om. ABℵ*FG. 17. L*Tf. Harl.* m.* Arm. *Usc.* Æth.
Subscriptio προς Κορινθιους B̄. ABℵ. 17.
προς Κορινθιους β̄ (add. ὁμοιως και οὑτος[b]) επληρωθη αρχεται προς Γαλατας D.
| ετελεσθη προς Κορινθιους β̄ F(G om. β̄.)
| προς Κορινθιους δευτερα (β̄ 47. K.) εγραφη απο Φιλιππων (της Μακεδονιας K non L. 47.) δια Τιτου και Λουκα στιχ. φ̄ζ 47. KsL. (φ̄ς 47.)
προς Κορ. B̄ εγραφη απο Φιλιππων. στιχων φ̄η. P.
add. εγραφη απο Φιλιππων B**.
add. στιχων χ̄ιβ ℵ**.
εγραφη απο Φιλιππων δια Τιτου και Λουκα 37 *sic* tantum.

11. pacis et dilectionis *Cl.* | 12. omnes sanct. *Cl.* | 13. sancti spiritus sit *Cl.*

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

ABℵD[H] FG. 17. 37. 47. KLP.
Vulg. Syrr. P. H. Memph. (Goth.) Arm. Æth.
3. πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰ. χ.
[a] Tit. 2:14.
§ H.

54 1 Παῦλος ἀπόστολος οὐκ ἀπ᾽ ἀνθρώπων οὐδὲ δι᾽
ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς
τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, 2 καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ
πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας· 3 χά-
ρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ χριστοῦ, 4 τοῦ δόντος ἑαυτὸν ‡ περὶ″ τῶν
ἁμαρτιῶν § ἡμῶν, ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ ‡ τοῦ αἰῶνος
τοῦ ἐνεστῶτος″ πονηροῦ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ
καὶ πατρὸς ἡμῶν, 5 ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων. ἀμήν.

1 Paulus apostolus, non ab hominibus neque per hominem sed per Iesum Christum et deum patrem qui suscitavit eum a mortuis, 2 et qui mecum sunt omnes fratres, ecclesiis Galatiae. 3 Gratia vobis et pax a deo patre et domino nostro Iesu Christo, 4 qui dedit semet ipsum pro peccatis nostris, ut eriperet nos de praesenti saeculo nequam secundum voluntatem dei et patris nostri, 5 cui est gloria in saecula saeculorum, amen.

Α′
[b] cap. 5:10.
¶ Goth.

6 Θαυμάζω ὅτι οὕτως ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ
καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγ-
γέλιον, 7 ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰ μή τινές εἰσιν [b] οἱ τα-
ράσσοντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγ-
γέλιον τοῦ χριστοῦ.¶ 8 ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος

6 Miror quod sic tam cito transferemini, ab eo qui vos vocavit in gratiam Christi, in aliut evangelium, 7 quod non est aliut, nisi sunt aliqui qui vos conturbant et volunt convertere evangelium Christi. 8 Sed licet nos aut angelus de

---

Inscriptio
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ABℵ. 17. 37. 47. K.
ΑΡΧΕΤΑΙ ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ DFG.
ΠΑΥΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ P.
του ἁγιου και πανευφημου αποστολου Παυλου επιστολη προς Γαλατας L.

1. *δι᾽ Eus.* c. Mel. 7[a]. | *δια* FG. ‖ *δι᾽ ανθρωπων Orig.* iv. 193[c]. *Eus.* c. Mel. *ed.* per hominem *Tert.* adv. Marc. v. 1 *bis.* adv. Prax. 28.
— *αυτον*] *αυτων* ℵ*. (corr.[a])
2. *εκκλησειας* G(non F.)
3. *και κυριου ἡμων* BDFG. 37. 47. KL. *Vulg.* et *Am.* Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. *Victn.* | *ἡμων και κυριου* Aℵ. 17. P. *Fuld. Demid.* Memph. *sic.* | *ἡμων* in utroque loco Æth.
4. *ἑαυτον*] *αυτον* 17.
4. *περι* Aℵ*DFG. 37. 47. KLP. Syr.Hel. *Orig.* i. 238[f]. | ‡ *ὑπερ* ς. Bℵ[c]. 17. Syr.Pst. [Vulg. anc. Memph.]
— *ἡμων Victn.* | *ὑμων* F(non G.) (*των ἁμαρτωλων ἡμων Orig.* i.)
— *εκ Orig.* i. 239[a]. ii. 702[a]. Cr. Eph. 135. Cor. 315. | *απο* H. *Orig.* i. 601[e]. 674[e].
— *του αιωνος του ενεστωτος* ABℵ*. 17. Syr.Hel. *Orig.* i. *bis.* ii. Cr. Eph. 135. Cor. 315. [Syr.Pst. anc.] (om. *τ. ενεστ.* Arm. Æth.) | ‡ *του ενεστ. αιωνος* ς. ℵ[c]DHFG. 37. 47. KLP. Vulg. *Orig.* i. 674[e]. *Victn.*
— *το θελημα Orig.* i. 239[a]. | om. *το* ℵ*. (add.[c]) | *θελησιν* H.
5. *ᾧ*] add. *εστιν* H. Vulg. *Victn.*
6. *θαυμαζω*] *μαζω* FG. ‖ add. *δε* FG. om. *Orig. Int.* iii. 847[f]. *Tert.* adv. Marc. v. 2. de praes. haer. 27. *Cypr.* 32. 107. *Luc.* 234.

6. *οὑτως Orig. Int.* iii. iv. 468[c]. *Tert. bis. Cypr. Luc.* | om. FG.
— *ὑμας* Syrr.Pst.&Hel.txt. *Orig. Int.* iii. *Tert.* adv. Marc. *Cypr. bis. Luc.* | *ἡμας* H. 17. Syr.Hel.mg. | suos *Tert.* de pr. haer.
— *χριστου Eus.* c. Mel. 3[a]. | om. F*G. *Tert. bis. Cypr. bis. Luc. Victn.* (F inter lineas add. man. rec.) | Dei *Orig. Int.* iii. ‖ praem. *Ιησου* D. Syr.Hel.* | add. *Harl.**
7. *παρασσ.* FG.
— *και θελοντες Eus.* c. Mel. 3[a]. *Cypr.* 32. 107. *Victn.* | om. ℵ*. (add.[a])
— *μεταστρεψαι Eus.* c. Mel. | *μετατρεψαι* K.
8. *και εαν Eus.* c. Mel. 3[b]. (*Gaisf.*) | *καν* B. *Eus.* c. Mel. 3[b]. *ed.* 4[a]. 6[d].

4. eriperent *Am.** | 6. transferimini *Cl.*

A B ℵ [C] D (H) FG. 17. 37. 47. KLP.
8. εὐαγγ. [ὑμῖν] s. ὑμῖν εὐαγγ.

ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισά-
μεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. 9 ὡς προειρήκαμεν, καὶ
ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ
παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. 10 ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους
¶ H. πείθω,¶ ἢ τὸν θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ †
ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην.
11 Γνωρίζω ‡ γὰρ″ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ
εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἄνθρωπον·
12 οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ
‡ οὐδὲ″ ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ χρι-
στοῦ. 13 ἠκούσατε γὰρ [c] τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν ποτε
ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν
ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν· 14 καὶ προέ-
κοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας
ἐν τῷ γένει μου, [d] περισσοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρχων
τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. 15 ὅτε δὲ εὐδόκησεν
ὁ θεὸς ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ
καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ 16 ἀποκαλύψαι τὸν
υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς
ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι,
17 οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ
ἐμοῦ ἀποστόλους, ‡ ἀλλὰ″ ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ

[c] Act. 8:3. 9:21.
[d] Act. 22:3.
15. [ὁ θεὸς]
17. ἀπῆλθον

caelo evangelizet vobis prae-
terquam quod evangelizavimus
vobis, anathema sit. 9 Sicut
praediximus, et nunc iterum
dico, si quis vobis evangeliza-
verit praeter id quod accepistis,
anathema sit. 10 Modo enim
hominibus suadeo aut deo?
aut quaero hominibus placere?
Si athuc hominibus placerem,
Christi servus non essem.
11 Notum enim vobis facio,
fratres, evangelium quod evan-
gelizatum est a me, quia non
est secundum hominem: 12 ne-
que enim ego ab homine acce-
pi illud neque didici, sed per
revelationem Iesu Christi.
13 Audistis enim conversa-
tionem meam aliquando in iu-
daismo, quoniam supra mo-
dum persequebar ecclesiam dei
et expugnabam illam, 14 et
proficiebam in iudaismo supra
multos coetaneos in genere
meo, abundantius aemulator
existens paternarum mearum
traditionum. 15 Cum autem
placuit ei qui me segregavit de
utero matris meae et vocavit
per gratiam suam, 16 ut reve-
laret filium suum in me, ut
evangelizarem illum in genti-
bus, continuo non adquievi
carni et sanguini, 17 neque veni
Hierusolyma ad antecessores
meos apostolos, sed abii in
Arabia, et iterum reversus

---

8. *ευαγγελιζηται* BDHFG. 17. 37. L. *Eus.* c. Mcl. 4ᵃ. 7ᵃ. *Cypr.* 32. 107. | *-σηται* Aℵ. *Eus.* c. Mcl. 3ᵇ. | *-ζεται* 47. KP.
— *ευαγγελιζηται ὑμιν* (Aℵ^c D.) 17. 37. (47.) (K)L(P.) Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. *Orig. Int.* ii. 64ᵉ. *Tert.* de Car. Chr. 6. 24. *Cypr. bis.* | *ὑμας* D*. (corr.ᶜ) *Eus.* c. Mcl. 4ᵃ. | om. *ὑμιν* ℵ*FG. *Eus.* c. Mcl. 7ᵃ. *Tert.* c. Marc. v. 2. de praes. haer. 6. 29. *Luc.* 234. | *ὑμιν ευαγγελιζηται* BH. (*Eus.* c. Mcl. 3ᵇ.) *Victn.*
— *ευαγγελισαμεθα* DHFG. | Contra, *Eus.* c. Mcl. 3ᵇ.
— *ὑμιν* 2°. *Orig. Int.* ii. *Eus.* c. Mcl. *Cypr. bis. Victn.* | *ἡμιν* F(non G.)
9. *προειρηκαμεν* *Eus.* c. Mcl. 3ᵇ. *Cypr.* 32. 107. *Victn.* | *προειρηκα* ℵ*. (corr.ᶜ)
— *ευαγγελιζεται* *Eus.* c. Mcl. 3ᵇ. 7ᵃ. | *-ζηται* FG.
10. *πειθω* *Victn. Gr.* | *επιθω* FG.
— *ει ζητω* P.
— *ει*] † add. *γαρ* ς. Dᵇ. 37. 47. KLP. Syrr.Pst.&Hcl. (ergo Æth.) | om. ABℵD*FG. 17. Vulg. Memph. Arm. *Orig. Int.* iv. 653ᵈ. 671ᶜ. 672ᵃ. *Tert.* de idol. 14. *Cypr.* 83. 104. 107. 174. 320. *Hil.* 90ᵇ. *Victn.* ‖ (*ετι*] *αιτει* FG. | *αιτεια* G*.)
— *ανθρωπους* F*.
11. *γαρ* Bℵᵃ D*FG. 17 *sic.* Vulg. *Victn.* | ‡ *δε* ς. Aℵ*Dᶜ. 37. 47. KLP. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. *Orig. Int.* iv. 690ᵇ. | om. Arm. Æth.
— *αδελφοι*] om. P.
— *ευηγγελισθεν* A.
12. *ουδε* (ante *εδιδαχθ.*) AℵD*FG. 37. P. Memph. *Eus.* c. Mcl. 7ᵇ. | ‡ *ουτε* ς. BDᶜ. 47. 17*s.* KL. | etiam non Syr.
— *δι'* *Eus.* c. Mcl. | *δια* A.
13. *τῳ*] om. F(non G.)
— *επορθουν* Syr.Hcl.mg. *Graecè.* | *επολεμουν* FG. Vulg. *Victn.*
15. *ευδοκησεν* *Eus.* c. Mcl. 7ᶜ. | *ηυδοκ.* A. *Orig.* iv. 462 *not.* *Eus.* in Ps. 258ᵉ.
— *ὁ θεος* AℵD. 17. 37. 47. KLP. Syr. Hcl.* Memph. Arm. Æth. *Orig.* iv. 462 *not.* *Eus.* c. Mcl. complacuit Deo *Orig. Int.* iv. 463ᵃ. placuit Deo *Iren.* 307. complacuit ei *Iren.* 312. placuit ei *Victn.* | om. BFG. Vulg. Syrr.Pst.& Hcl.txt. (vid. *Iren.* 312.) *Eus.* in Ps.
15. *αφορισας* *Orig.* iii. 607ᵇ. iv. 463 *col.* 1. *not.* | *αφωρισας* BDᶜ. 37 *Scr.* 47*. *Orig.* iv. 462 *not.* (*αφωρισεν* *Orig.* iv. 463 *col.* 2. *not.*)
16. *ευαγγελιζωμαι*] *-σωμαι* D*. | *-ζομαι* LP.
17. *ανηλθον* Aℵ. 17. 37. 47. KLP. Vulg.*ut vid.* Syr.Hcl.txt. Memph. Arm. Æth. *Victn.*(ut vid.) | *απηλθον* BDFG. Syrr.Pst.&Hcl.mg.
— *προ*] om. FG.
— *αλλα* ABℵDFG. 17. 37. 47. LP. | ‡ *αλλ'* ς. K*s.*
18. *ετη τρια* BDFG. 37. 47. K*s*L. Vulg. Syr.Hcl. *Victn.* (*ετη* Γ̅ FG.) | *τρια ετη* Aℵ. 17. P. Syr.Pst.
— *ανηλθον* Syr.Hcl. | *απηλθον* 17. Syr.Pst. Memph. (praem. *παλιν* 17.)
— *Κηφαν* ABℵ*. 17. Syrr.Pst.(*pro more*) &Hcl.mg. Memph. Æth. | ‡ *Πετρον*

10. an Deo? au *Cl.* | 14. coaetaneos meos *Cl.* | 15. ex utero *Cl.* | 17. Jerosolymam *Cl.* | Arabiam *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. [Goth.] Arm. Æth.

πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν. 18 ἔπειτα μετὰ ἔτη
τρία ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι ‡ Κηφᾶν,″
καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε· 19 ἕτερον
δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν
§ Goth. ἀδελφὸν τοῦ κυρίου. § 20 ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώ-
§ C. πιον τοῦ θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι. § 21 ἔπειτα ἦλθον εἰς
τὰ κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας· 22 ἤμην δὲ
ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰου-
δαίας ταῖς ἐν χριστῷ, 23 μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν ὅτι
Ὁ διώκων ἡμᾶς ποτὲ νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν
ἥν ποτε ἐπόρθει· 24 καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν θεόν.
II. Β′ 1 Ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην
εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρνάβα, συμπαραλαβὼν καὶ
Τίτον· 2 ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην
αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσιν, κατ᾽
ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσιν, μή πως εἰς κενὸν τρέχω ἢ
ἔδραμον. 3 ἀλλ᾽ οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοὶ Ἕλλην ὢν
ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι·
55 4 διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους,
οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν
ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς ‡ κατα-
δουλώσουσιν·″ 5 οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξαμεν τῇ

sum Damascum. 18 Deinde
post annos tres veni Hieruso-
lyma videre Petrum, et mansi
apud eum diebus quindecim:
19 alium autem apostolorum
vidi neminem nisi Iacobum
fratrem domini. 20 Quae au-
tem scribo vobis, ecce coram
deo quoniam non mentior.
21 Deinde veni in partes Syriae
et Ciliciae. 22 Eram autem
ignotus facie ecclesiis Iudeae
quae erant in Christo, 23 tan-
tum autem auditum habebant
quoniam qui persequebatur
nos aliquando nunc evangeli-
zat fidem quam aliquando ex-
pugnabat, 24 et in me clarifica-
bant deum.
1 Deinde post annos quat-
tuordecim iterum ascendi Hie-
rusolyma cum Barnaba, ad-
sumpto et Tito: 2 ascendi au-
tem secundum revelationem,
et contuli cum illis evangelium
quod praedico in gentibus,
seorsum autem his qui vide-
bantur, ne forte in vacuum
currerem aut cucurrissem.
3 Sed neque Titus, qui mecum
erat, cum esset gentilis, con-
pulsus est circumcidi; 4 sed
propter subintroductos au-
tem falsos fratres, qui subin-
troierunt explorare libertatem
nostram quam habemus in
Christo Iesu, ut nos in servitu-
tem redigerent; 5 quibus neque

ϛ. $\aleph^{c}$DFG. 37. 47. KsLP. Vulg. Syr.Hel.txt. Arm. *Victn.*
18. *επεμεινα*] *ὑπεμ.* P.
19. *ουκ*] *ουχ* B*ℵ*.
— *ουκ ειδον* ABℵD^{c}. (17.) 37. 47. KsLP. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. *Orig.* iii. 463^{b}. *Eus.* H.E. ii. 1. (45.) (*ουκ ιδεν* 17.) | *ειδον ουδενα* D*FG. Vulg. neminem vidi *Victn.* | nesciebam Æth.
20. *ιδου Victn.* | om. 47.
— *του θεου* Vulg. Syrr.Pst.&Hel.mg. Memph. Goth. Arm. *Victn.* | *κυριου* 17. P. Syr.Hel.txt. [Æth.]
21. *της Κιλικιας* AB$\aleph^{a}$CD. rel. | om. *της* ℵ*. 17. 47.
22. *τῳ*] om. FG.
— *εκκλησιας* B* *Tf.*
— *της Ιουδαιας ταις*] quae e circumcisione Arm.
— *ταις εν*] *της εν* D*.
23. *ἡμας Victn.* | *ὑμας* F(non G.)
— *επορθει Victn.* | *επολεμει* FG.
24. *εδοξαζον* ante *εν εμοι* ABℵC. rel. Syrr.Pst.&Hel. (Memph. Æth.) | post DFG. Vulg. Goth. Arm. *Victn.*

1. *παλιν* post *ανεβην* DFG. Goth. Æth. | ante rel. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Arm. *Victn.* | om. *παλιν* Memph. *Iren.* 200. *Tert.* adv. Marc. v. 3.
1. *ανεβην*] (*-βη* 17*.) | *ανηλθον* C.
— *συνπαρ.* AB*ℵCDFG. 17.
2. *ανεθεμην*] *ανεβαλομην* FG.
3. *ουδε*] *ουτε* FG.
— *ὁ*] om. B.
4. *ἱνα*] add. *μη* FG. | non habet *Victn.*
— *καταδουλωσουσιν* AB*ℵCD. | *-σωσιν* B^{2}FG. 17. | ‡ *-σωνται* ϛ. 37. Ks. (et 47. ut vid. nunc inest rasura) | *-σονται* L. [P *n.l.*]
5. *οις ουδε* ABℵCD**FG. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Arm. (Æth.) "nec ad horam" *Marcion* (*Tert.* adv. Marc. v. 3.). Sic "quidam legunt" *Victn.* de *Orig.* vid. infra. | om. D*. *Iren.* 200 "et iterum ait, Ad horam cessimus subjectioni." *Tert.* adv. Marc. v. 3. *Victn.* "Denique dicas velim, si non subintroissent falsi illi fratres ad speculandam libertatem eorum cessissent subjectioni? non opinor. Ergo cesserunt, quia fuerunt propter quos crederetur.....Necessario igitur cessit ad tempus." *Tert.* "Quomodo quidam putant legendum esse *quibus ad horam cessimus subjectioni, ut veritas evangelii permaneat apud vos,* et intelligendum quod Titus ipse qui compelli ante non potuit ad circumcisionem, rursum circumcisus sit atque subjectus?.....Itaque aut juxta Graecos codices est legendum, *Quibus neque ad horam cessimus subjectioni,* ut consequenter possit intelligi, *ut veritas Evangelii permaneat apud vos.* Aut si Latini exemplaris alicui fides placet," etc. *Hieron.* in loc. (vii. 400, 1 Vallarsi). "In plurimis codicibus et latinis et graecis ista sententia est, ad horam cessimus subjectioni." *Victorinus* (ap. Mai 12). *Orig.* i. 709^{f}. *οὐδέποτε ἐν χώρᾳ ὑποτεταγμένος*; pro quo ut videtur legendum *οὐδὲ πρὸς ὥραν ὑποτεταγμ.*

18. Jerosolymam *Cl.* | 20. quia non *Cl.*
1. Jerosolymam *Cl.* | 2. iis qui videbantur aliquid esse *Cl.* | 4. *om.* autem *Cl.*

ABℵCD[H] FG. 17. 37. 47. KLP. ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς
ὑμᾶς. 6 ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι, (ὁποῖοί ποτε
ἦσαν, οὐδέν μοι διαφέρει· πρόσωπον θεὸς ἀνθρώπου
οὐ λαμβάνει·) ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες οὐδὲν προσανέ-
θεντο, 7 ἀλλὰ τοὐναντίον, ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ
εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας, καθὼς Πέτρος τῆς πε-
ριτομῆς· 8 (ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν
τῆς περιτομῆς, ἐνήργησεν ‡ κἀμοὶ″ εἰς τὰ ἔθνη·) 9 καὶ
γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος καὶ
Κηφᾶς καὶ ‡ Ἰωάνης″, οἱ δοκοῦντες στῦλοι εἶναι, δεξιὰς
§ H. ἔδωκαν ἐμοὶ§ καὶ Βαρνάβᾳ κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ
ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν, 10 μόνον τῶν πτω-
χῶν ἵνα μνημονεύωμεν· ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο
Γ ποιῆσαι. 11 ὅτε δὲ ἦλθεν ‡ Κηφᾶς″ εἰς Ἀντιόχειαν,
κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένος
ἦν. 12 πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινας ἀπὸ Ἰακώβου, μετὰ
12. ἦλθον τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ‡ ἦλθεν″, ὑπέστελλεν
καὶ ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς·
13 καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι,
ὥστε καὶ Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει.
14 ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσιν πρὸς τὴν ἀλή-

ad horam cessimus subiectioni, ut veritas evangelii permaneat apud vos.
6 Ab his autem qui videbantur esse aliquid: quales aliquando fuerint, nihil mea interest; deus personam hominis non accipit: mihi enim qui videbantur nihil contulerunt,
7 sed e contrario cum vidissent quod creditum est mihi evangelium praeputii, sicut Petro circumcisionis:
8 qui enim operatus est Petro in apostolatum circumcisionis, operatus est et mihi inter gentes:
9 et cum cognovissent gratiam quae data est mihi, Iacobus Cephas et Iohannes, qui videbantur columnae esse, dextras dederunt mihi et Barnabae societatis, ut nos in gentes, ipsi autem in circumcisionem;
10 tantum ut pauperum memores essemus, quod etiam sollicitus fui hoc ipsum facere.
11 Cum autem venisset Cephas Antiochiam, in faciem ei restiti, quia repraehensibilis erat.
12 Prius enim quam venirent quidam ab Iacobo, cum gentibus edebat: cum autem venissent, subtrahebat et segregabat se, timens eos qui ex circumcisione erant;
13 et simulationi eius consenserunt ceteri Iudaei, ita ut et Barnabas duceretur ab eis in illa

5. *διαμεινῃ* BℵD. 17. 37. KsLP. | *διαμενῃ* ACutvid. FG. 47.
— *ὑμας* *Iren.* 201. | *ἡμας* 37. Memph.
6. *δε*] om. 17.
— *ποτ'* ℵc. (corr.c)
— *θεος*] praem. ὁ Aℵ. 17. P.
— *προσωπον* post *θεος ανθρωπου* D*FG. Memph. Goth. *Victn.* | ante ABℵCDb. 17. (37.) 47. KsLP. (Vulg.) Arm. *Eus.* Ecl. Pr. 187. [Syrr.Æth.] (*προσ. ανθρ. θεος* 37.)
— *οἱ δοκουντες*] om. Syr.Pst. ‖ add. *τι ειναι* FG. Vulg. *Cl.* (*Victn.*) | om. *Am.*
— *προσανθεντο* FG.
7. *ιδοντες* ABℵDFG. 47. KsL. vv. *Victn.* | *ειδοτες* C. 17. 37. P. Æth.
— *πεπιστευμαι*] *πεπιστευται μοι* FG.
— *καθ. Πετρ. της περιτ.*] om. K.
— *Πετρος της*] *Πετρο* F(non G).
8. *ὁ γαρ .... της περιτομης*] om. ℵ* (add.a)FG.
— *Πετρῳ*] *Πετρον* L.
— *ενεργησεν* D*.
— *καμοι* ACD*FG. 17. 37. 47. P. | ‡ *και εμοι* ς. B*Ma*ℵDcKsL.
9. *χαριν*] add. Dei Syr.Hcl.* | om. *Orig.* ii. 767c. *Victn.*

9. *μοι*] add. *εις τα εθνη* 47. | om. *Orig.* ii. *Victn.*
— *Ιακωβος και Κηφας* BℵC. rel. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig.* ii. | *Πετρος και Ιακωβος* DFG. *Fuld.* Goth. *Orig. Int.* ii. 163b. (om. *και*) *Tert.* adv. Marc. iv. 3. v. 3. (om. *και* *Am.*) | *Ιακωβος* tantum A. (Petrus et Johannes et Jacobus *Victn.*)
— *εμοι* *Orig.* iii. 724b. iv. 431c. Cram. Cor. 57. | *μοι* FG.
— *ἡμεις*] add. *μεν* AℵaCD. 47. Syr.Hcl. Memph. | om. Bℵ*HFG. 17. 37. KsLP. Vulg. Goth. Arm. (Æth.) *Orig.* iii. iv. Cr. Cor. *Victn.*
10. *των πτωχων* post *ἱνα* DFG. Vulg. *Victn.* | ante ABℵCH. rel. Goth. *Orig.* iii. 724b.
— *μνημονευωμεν* *Orig.* iii. | *μνημονευομεν* DP.
11. *Κηφας* ABℵCH. 17. P. Vulg. et *Am.* Syr.Hcl.mg. Memph. Arm. Æth. *Eus.* H.E. i. 12. (36) e Clem. | ‡ *Πετρος* ς. DFG. 37. 47. KsL. *Fuld.* *Demid.* Syr. Hcl.txt. Goth. *Victn.* "allegant *Petrum* a Paulo reprehensum" *Tert.* de pr. haer. 23. sic et adv. Marc. i. 20. [Syr.Pst.]

11. *αντεστην* *Eus.* e Clem. | *ανεστην* C in ed. *Tf.* | *ανθεστην* FG.
12. *γαρ του* 37.
— *ηλθεν* BℵD*FG. *Πέτρος .... παυσάμενος τοῦ μετὰ τῶν ἐθνῶν συνεσθίειν ἐλθόντος Ἰακώβου πρὸς αὐτὸν ἀφώριζεν ἑαυτόν κτλ.* *Orig.* i. 386d. | ‡ *ηλθον* ς. ACDcH. 17. 37. 47. KsLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. (Æth. venissem) *Victn.* prius enim quam venisset quidam *d.* prius quam enim venirent [-ret**] quidam *g.*
— *ἑαυτον* *Orig.* i. 386d. | *αυτον* 17.
— *περιτομης*] add. *οντας* FG. (Vulg.) | om. *Orig.* i.)
13. *και οἱ* Syrr.Pst&Hcl. Arm. Æth. *Victn.* | om. *και* B. Vulg. Memph. Goth. *Orig.* i. 387a.
— *Ιουδαιοι*] add. *παντες* ℵ*. (corr.c) | om. *Victn.*
— *Βαρναβας συναπηχθη* *Victn.* | *Βαρναβα συναπαχθηναι* P. (*συνυπ.* ℵc. partim scriptum pro *συναπ.*)

5. subjectione *Cl.* | ab iis *Cl.* | videbantur esse aliquid nihil *Cl.* | 7. e contra *Cl.* | sicut et Petro *Cl.* | 9. Jacobus et Cephas *Cl.* | 13. in illam simulationem *Cl.*

Vulg.
Syrr. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.
¶ H.

e cap. 3:11.
Rom. 3:22.
16. Ἰησοῦ χρ.

f Psa. 143(2):2.

20. υἱοῦ τοῦ θεοῦ

θειαν ¶ τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ ‡ Κηφᾷ″ ἔμπροσθεν
πάντων, Εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρχων ἐθνικῶς ‡ καὶ οὐκ
Ἰουδαϊκῶς ζῇς,″ ‡ πῶς″ τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις Ἰουδαΐ-
ζειν; 15 ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι, καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρ-
τωλοί· 16 εἰδότες * δὲ″ ὅτι e οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος
ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως ‡ χριστοῦ Ἰησοῦ″,
καὶ ἡμεῖς εἰς χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δι-
καιωθῶμεν ἐκ πίστεως χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νό-
μου, ‡ ὅτι″ ‡ f ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται″ πᾶσα
σάρξ. 17 εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν χριστῷ εὑ-
ρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί, ἆρα χριστὸς ἁμαρτίας
διάκονος; μὴ γένοιτο. 18 εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα, ταῦτα
πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν ‡ συνιστάνω″·
19 ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα θεῷ ζήσω.
χριστῷ συνεσταύρωμαι· 20 ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ
ἐν ἐμοὶ χριστός· ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ
τῇ τοῦ ‡ θεοῦ καὶ χριστοῦ″ τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ
παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. 21 οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν
τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα χριστὸς
δωρεὰν ἀπέθανεν.

III. Δʹ 1 Ὦ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανεν †; οἷς

simulatione. 14 Sed cum vidissem quod non recte ambularent ad veritatem evangelii, dixi Cephae coram omnibus, Si tu, cum Iudaeus sis, gentiliter et non iudaicae vivis, quomodo gentes cogis iudaizare? 15 Nos natura Iudaei et non ex gentibus peccatores, 16 scientes autem quod non iustificatur homo ex operibus legis, nisi per fidem Iesu Christi, et nos in Christo Iesu credimus, ut iustificemur ex fide Christi et non ex operibus legis; propter quod ex operibus legis non iustificabitur omnis caro. 17 Quod si quaerentes iustificari in Christo inventi sumus et ipsi peccatores, numquid Christus peccati minister est? Absit. 18 Si enim quae destruxi haec iterum reaedifico, praevaricatorem me constituo. 19 Ego enim per legem legi mortuus sum ut deo vivam; Christo confixus sum cruci. 20 Vivo autem iam non ego, vivit vero in me Christus: quod autem nunc vivo in carne, in fide vivo filii dei, qui dilexit me et tradidit semet ipsum pro me. 21 Non abicio gratiam dei: si enim per legem iustitia, ergo Christus gratis mortuus est.
1 O insensati Galatae, quis vos fascinavit veritati non

13. *αυτων* post *τῃ ὑποκρ.* DHFG. 17. 37. P. *Victn.* | ante ABℵC. 47. KsL. (in illam simulationem Vulg.)

14. *ουκ* 1°.] *ουχ* D*.

— *Κηφᾳ* ABℵC. 17. Vulg. et *Am.* Memph. Arm. Æth. | ‡ *Πετρῳ* ꞓ. DFG. 37. 47. KsLP. *Fuld. Tol. Harl.** *Demid.* Syr.Hcl. Goth. *Victn.*

— *συ* *Orig.* iv. 412ᵈ. *Victn.* | *συν* 17*.

— *ὑπαρχων* *Orig.* iv. | *ων* D*.

— *ζῃς* post *και ουκ Ιουδαικως* ABℵCFG. 17. 37. P. *Am. Fuld. Tol. Demid.* Arm. *Orig.* iv. 412ᵉ. | ‡ ante ꞓ. D. 47. KsL. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. (Memph.) Goth. Æth. | om. *και ουκ Ιουδ.* *Victn.* || *ουκ* DᵇFG. 37. 47. KsL. *Orig.* iv. | *ουχ* AB*Btly.*ℵ*CD. 17. 37 *Scr.*P. | *ουχι* B*Bch.Mai.*ℵᶜ.

— *πως* ABℵCDFG. 17. 37. P. Vulg. Syr.Pst. Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig.* iv. *Victn.* | ‡ *τι* ꞓ. 47. KsL. Syr.Hcl.

— *αναγκαζεις* *Orig.* iv. | *αναγκαζῃς* LP.

16. *ειδοτες δε* BℵCD*FG. 47. L. Vulg. Goth. | * om. *δε* ꞓ. ADᶜ. 17. 37. KsP. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Victn.*

16. *χριστου* ante *Ιησου* AB. 17. *Victn.* (om. *Ιησου* Syr.Hcl.*txt.*) | ‡ post ꞓ. ℵCDFG. 37. 47. KsLP. vv.

— *Ιησουν* ante *χριστον* B. 17. Syrr.Pst. &Hcl. Memph. Æth. | post AℵCD. rel. Vulg. Goth. Arm. *Victn.*

— *χριστου* ult.] om. FG. *Victn.* (praem. *Ιησου* K. Æth. | add. Syr.Hcl.* Goth.)

— *ὁτι* ABℵD*FG. 17. Arm. | ‡ *διοτι* ꞓ. CDᶜ. 37. 47. KsLP.

— *εξ εργων νομου* ante *ου δικαιωθ.* ABℵCDFG. 17. 37. P. Vulg. Syrr.Pst. &Hcl. Memph. Arm. Æth. (*Victn.* om. *νομου*) | ‡ post ꞓ. 47. KsL. Goth.

18. *συνιστανω* ABℵCD*FG. 17. P. | ‡ *συνιστημι* ꞓ. Dᶜ. 37. 47. KsL.

19. *συνεσταυρωμαι* *Clem.* 560. *Orig.* i. 438ᵉ. iii. 544ᵇ. iv. 322ᶜ. *Eus.* in Ps. 286ᶜ. | *συνεσταυρομαι* L.

20. *χριστος*] praem. *ὁ* FG. | om. *Clem.* *Orig.* iii. 544ᵃ. iv. 169ᶜ. 265ᶜ. 322ᵈ. Cr. Cor. 112. Rom. 101. 186. Eph. 181. *Eus.* in Ps. 133ᶜ. 286ᶜ. 301ᵉ. 320ᵃ.

— *ζω* ult. *Clem. Victn.* | om. A.

— *θεου και χριστου* BD*FG. ("in fide vivo filii Dei et Christi" *Victn.*) | ‡ *υἱου του θεου* ꞓ. AℵCDᵇ. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. *Clem.*

1. *εβασκανεν*] † add. *τῃ αληθειᾳ μη πειθεσθαι* ꞓ. CDᶜ. 17 mg. man. rec. 37. 47. KsLP. Vulg. *Cl.* et *Am.* Syr.Hcl. Goth. Arm. *Usc.* Æth. *Orig. Int.* ii. 373ᵉ. (vid. cap. v. 7.) | om. ABℵD*FG. 17*. *Fuld.* Syr.Pst. Memph. Theb. *ap. Gb.* Arm. *Zoh.* et MSS. *Orig.* (vel. Did.) in Ps. Mai 150. *Tert.* de pr. haer. 27. *Victn.* *Hieron* in loc. "Legitur in quibusdam codicibus, *Quis vos fascinavit non credere veritati?* Sed hoc quia in exemplaribus Adamantii non habetur, omisimus" (vii. 418. Vallarsi) in cap. v. 7. "Id quod nunc Latinus posuit interpres, *veritati non obedire*, et in Graeco scriptum est *τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι* in superiori loco ita interpretatus est *non credere veritati.* Quod quidem nos in vetustis codicibus non haberi, in suo loco annotavimus: licet et Graeca exemplaria hoc errore confusa sint." (487).

14. vivis et non judaice *Cl.* | 18. iterum haec aedifico *Cl.* | 20. vivet *Am.* | 21. gratis Christus *Cl.*
1. non obedire veritati *Cl.*

ABℵCD FG. 17. 37. 47. KLP.

κατ' ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς χριστὸς προεγράφη † ἐσταυ-
ρωμένος; 2 τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ
ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε, ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως;
3 οὕτως ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι νῦν
σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; 4 τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῆ; εἴ γε καὶ
εἰκῆ.
56 5 Ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνερ-
γῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς
πίστεως; 6 καθὼς [g] Ἀβραὰμ ἐπίστευσεν τῷ θεῷ,¶ καὶ
ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 7 γινώσκετε ἄρα ὅτι
οἱ ἐκ πίστεως οὗτοι ‡ υἱοί εἰσιν" Ἀβραάμ. 8 προϊδοῦ-
σα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ θεός,
προευηγγελίσατο τῷ Ἀβραὰμ ὅτι [h] Ἐνευλογηθήσον-
ται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. 9 ὥστε οἱ ἐκ πίστεως εὐλο-
γοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. 10 ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων
νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσίν· γέγραπται γὰρ
* ὅτι" [i] Ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει † πᾶσιν τοῖς
γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου, τοῦ ποιῆσαι
αὐτά. 11 ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται παρὰ τῷ
θεῷ δῆλον, ὅτι [k] ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται· 12 ὁ δὲ
νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, ‡ ἀλλὰ" [l] Ὁ ποιήσας αὐτὰ
† ζήσεται ἐν αὐτοῖς. 13 χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ

[g] Gen. 15:6. Rom. 4:3. Jac. 2:23.
¶ Goth.
Ε'
7. εἰσὶν υἱοὶ
[h] Gen. 12:3.
ς'
[i] Deut. 27:26.
10. [ἐν] πᾶσιν
[k] Hab. 2:4. Rom. 1:17. Heb. 10:38.
[l] Lev. 18:3. Rom. 10:5.

oboedire, ante quorum oculos Iesus Christus praescriptus est crucifixus? 2 Hoc solum volo a vobis discere, ex operibus legis spiritum accepistis, an ex auditu fidei? 3 Sic stulti estis? cum spiritu coeperitis, nunc carne consummamini? 4 Tanta passi estis sine causa? si tamen sine causa.
5 Qui ergo tribuit vobis spiritum et operatur virtutes in vobis, ex operibus legis an ex auditu fidei? 6 Sicut Abraham credidit deo, et reputatum est ei ad iustitiam. 7 Cognoscite ergo quia qui ex fide sunt, hii sunt filii Abrahae. 8 Providens autem scriptura quia ex fide iustificat gentes deus, praenuntiavit Abrahae quia Benedicentur in te omnes gentes. 9 Igitur qui ex fide sunt, benedicentur cum fideli Abraham. 10 Quicumque enim ex operibus legis sunt, sub maledicto sunt. Scriptum est enim, Maledictus omnis qui non permanserit in omnibus quae scripta sunt in libro legis ut faciat ea. 11 Quoniam autem in lege nemo iustificatur apud deum, manifestum est, quia Iustus ex fide vivit. 12 Lex autem non est ex fide, sed, Qui fecerit ea, vivet in illis. 13 Christus nos redimit de ma-

1. *κατα* D.
— *προεγραφη*] *εγραφη* 47. ‖ † add. *εν ὑμιν* ς. DFG. 17 *man. rec.* 37. 47. KsL. Vulg. *Cl. Fuld. Demid.* Syr.Hel. Goth. *Victn.* | om. ABℵC. 17*. P. *Am. Tol.* Syr.Pst.Memph. Theb. *Gb.* Arm. Æth. *Eus.* Lat. (Gallandi. iv. 489.)
2. *μαθειν* ante *θελω* D*FG. | post *Victn.*
— *το*] om. F*.
3. *εναρξ....επιτελεισθε* *Clem.* 560. (*επιτελειτε*) *Orig.* iii. (707a.) *Orig. Int.* i. 61a. ii. 373e. 657f. *Victn.* | om. K.
5. *ὑμιν* bis. *Iren.* 257. *Victn.* | *ἡμιν* bis. 17.
— *νομου*] add. *το πνευμα ελαβετε* A. | om. *Iren. Victn.*
6. *καθως*] add. *γεγραπται* FG. Vulg. *Cl. Fuld.* Arm. MSS. | om. *Am. Harl. Demid. Iren.* 257. 332. *Victn.*
— *Αβρααμ* post *επιστευσεν* FG. *Fuld.* Syr.Pst. *Cypr.* 105. (vid. Gen. xv. 6.) | ante *Iren. bis. Cypr.* 277. *Victn.*
7. *αρα* *Iren.* 257. 332. *Victn.* | *γαρ* P.
— *οἱ* *Victn.* | om. C* ut vid.
— *υἱοι* ante *εισιν* Bℵ*. *Iren.* 257. *Victn.* | ‡ post ς. AℵcCDFG. 17. 37. 47. Ks(L)P. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. *Iren.* 332. *Tert.* de monog. 6. *Cypr.* 277. (*εισιν οἱ υἱοι* L.)
8. *δε*] *γαρ* P.
— *τα εθνη* ante *δικαιοι* ℵ. 37. | post *Iren.* 257. 332. *Victn.* (praecognoscens Deus ut ex fide justificaret gentes Syr.Pst.)
— *προευηγγελισατο*] *προευηγγελισται* D*. praedixit *Victn.* ‖ add. *ὁ θεος* Arm. codd. (om. multi).
— *ενευλογηθησονται* *St.* 3. ABℵCD. 17. 37. 47. KLP. | *ευλογ.* *Elz.* FG.
10. *γαρ ὁτι* ABℵCDFG. 17. P. Syrr. Pst.&Hcl. Arm. | * om. *ὁτι* ς. 37. 47. KsL. Vulg. *Orig.* iv. 580 *not.*
— *πασιν*] † praem. *εν* ς. AℵcCDFG. 47. KsLP. Vulg. *Orig.* iv. *Eus.* D E. 5c. (vid. Deut. xxvii. 26.) | om. Bℵ*. 17. 37.
— *γεγραμμενοις* *Orig.* iv. | *ενγεγραμμενοις* B* *Mai.* (*εγγ.*²) *Eus.* D.E. (? c Deut. xxvii. 26.) | om. 47.
11. *τῳ θεῳ*] om. *τῳ* D*FG. [P n.l.]
11. *δηλον*] om. FG. ‖ add. *γεγραπται γαρ* D*FG. Syr.Pst. [P n.l.]
12. *αλλα* ℵD*. | ‡ *αλλ'* ς. rel.
— *αυτα*] † add. *ανθρωπος* ς. Dc. 37. 47. KsL. Syr.Hcl.mg. (vid. Lev. xviii. 5.) | om. ABℵCD*FG. 17. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.txt. Memph. Arm. Æth. *Marcion.* (Epiph. 319b.)
— *αυτοις*] *αυτῳ* FG.
13. *ἡμων* *Iren.* 210. *Orig.* iii. 487f. *Orig. Int.* ii. 63d. *Eus.* D.E. 37d. 38b. 198d. 495c. Ecl. Pr. 24. 212. in Ps. 80c. 412e. 545a. *Tert.* adv. Prax. 29. *Hil.* 100d. | *ὑμων* F(non G.)
— *ὁτι γεγραπται* ABCD*FG. 17. Vulg. (Æth.) *Iren.* 210. *Lat.* *Eus.* in Ps. 543a. *Hil.* | ‡ *γεγρ. γαρ* ς. ℵDc. 37. 47. KsLP. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. *Iren.* 210 *Gr.* (ex Theodoreto)
14. *ἡ*] om. FG.

1. est in vobis crucifixus *Cl.* | 2. a vobis volo *Cl.* | 3. ut cum *Am.*** & *Cl.* | consummemini *Cl.* | 6. sicut scriptum est *Cl.* | est illi *Cl.* | 7. ii sunt *Cl.* | 10. *om.* non *Am.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. (Goth.) Arm. Æth.
m Deut. 21:23
14. χρ. Ἰησ.
Z′
n Gen. 13:15. 17: 8. 22:18.

τῆς κατάρας τοῦ νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατά-
ρα· ‡ ὅτι γέγραπται,″ m Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμά-
μενος ἐπὶ ξύλου· 14 ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ
Ἀβραὰμ γένηται ἐν ‡ Ἰησοῦ χριστῷ″ ἵνα τὴν ἐπαγγε-
λίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.
15 ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω. ὅμως ἀνθρώπου
κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσε-
ται. 16 n τῷ δὲ Ἀβραὰμ ‡ ἐῤῥέθησαν″ αἱ ἐπαγγελίαι,
καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ· οὐ λέγει, Καὶ τοῖς σπέρμα-
σιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ‡ ἀλλὰ″ ὡς ἐφ᾽ ἑνός, Καὶ τῷ
σπέρματί σου, ὅς ἐστιν χριστός. 17 τοῦτο δὲ λέγω,
διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ † ὁ μετὰ ‡ τε-
τρακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη″ γεγονὼς νόμος οὐκ
ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν. 18 εἰ γὰρ
ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ
Ἀβραὰμ δι᾽ ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ θεός· 19 τί οὖν
ὁ νόμος; τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις
οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται, διαταγεὶς δι᾽ ἀγγέ-
λων ἐν χειρὶ μεσίτου. 20 ὁ δὲ μεσίτης ἑνὸς οὐκ ἔστιν,
ὁ δὲ θεὸς εἷς ἐστίν. 21 ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγε-
λιῶν τοῦ θεοῦ; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ
δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὄντως ‡ ἐκ νόμου ἂν ἦν″ ἡ

ledicto legis, factus pro nobis maledictum, quia scriptum est, Maledictus omnis qui pendet in ligno;
14 ut in gentibus benedictio Abrahae fieret in Christo Iesu, ut pollicitationem spiritus accipiamus per fidem.
15 Fratres, secundum hominem dico. Tamen hominis confirmatum testamentum nemo spernit aut superordinat.
16 Abrahae dictae sunt promissiones et semini eius. Non dicit, Et seminibus, quasi in multis, sed quasi in uno, Et semini tuo, qui est Christus.
17 Hoc autem dico; Testamentum confirmatum a deo quae post quadrigentos et triginta annos facta est lex non irritam facit ad evacuandam promissionem.
18 Nam si ex lege hereditas, iam non ex repromissione: Abrahae autem per repromissionem donavit deus.
19 Quid igitur lex? Propter transgressiones posita est, donec veniret semen cui promiserat, ordinata per angelos in manu mediatoris.
20 Mediator autem unius non est, deus autem unus est.
21 Lex ergo adversus promissa dei? Absit. Si enim data esset lex quae posset vivificare, vere ex

14. Ιησου ante χριστῳ Bℵ. Syr.Pst. Æth. | ‡ post ς. ACD. rel. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm.
— επαγγελιαν] ευλογιαν D*FG.
15. αδελφοι post κατα ανθρ. λεγω A. Arm.
— κεκυρωμενην] προκεκυρ. C. 17.
— επιτασσεται D*.
16. δε *Eus.* Ecl. Pr. 18. | om. D*FG. Vulg. *Iren.* 332. (Αβραμ 47.)
— ερρεθησαν AB*ℵCD*FG. 17. P. | ‡ ερρηθησαν ς. B²Dᶜ. 37. 47. KsL. (εδοθησαν *Eus.* Ecl. Pr.)
— επαγγελεισσαι *sic* FG.
— λεγει *Iren. Orig. Int.* ii. 85ᵃ. 77ᵃ. 97ᵇ. iv. 532ᵉ. 618ᵉ. *Eus.* Ecl. Pr. | λεγω 17.
— και τοις *Iren. Orig. Int.* ii. *ter.* iv. *bis. Eus.* Ecl. Pr. | om. και 47. Arm.
— σπερμασιν] add. σου D*. Memph. Æth. | om. *Iren. Orig. Int.* ii. *ter.* iv. *bis. Eus.* Ecl. Pr. *Tert.* de car. Chr. 22.
— αλλα B. | ‡ αλλ' ς. rel.
— εφ' *Eus.* Ecl. Pr. | επι FG.
— ὁς *Eus.* Ecl. Pr. | ὁ D*F². *Iren. Tert.* | ου F*G.

17. προκεκυρωμενην] κεκυρωμ. FG.
— ὑπο τ. θεου] † add. εις χριστον ς. DFG. 37. 47. KsL. Arm. (in Christo Syrr.Pst.&Hcl.) | om. ABℵC. 17. P. Vulg. Memph. Æth.
— ετη post τετρακοσια κ. τριακοντα ABℵCDFG. 17. 37. P. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. ῡ και λ̄ ετη FG (ᾱ) | ‡ ante ς. 47. KsL.
— ἀκυρῆ 37.
18. ει γαρ] add. ει sic 17.
— ὁ θεος] om. ὁ F*(non G.)
19. παραβασεων *Clem.* 421. *Orig.* iv. 580 *not. Syn. Ant.* Routh. iii. 295. *Eus.* c. Mcl. 7ᵈ. | παραδοσεων D*. | πραξεων FG. *Iren.* 182. 318.
— χαριν *Orig.* iv. *Syn. Ant. Eus.* c. Mcl. | om. FG. *Iren. bis. Clem.*
— προσετεθη ABℵCDᶜ. rel. *Syn. Ant.* (προσετεθην L.) | ετεθη D*FG. *Iren.* 182. (318.) *Clem. Orig.* iv. *Eus.* c. Mcl.
— οὑ *Orig.* iv. *Syn. Ant.* | αν B. 17. *Clem. Eus.* c. Mcl.

19. ᾡ *Clem. Orig.* iv. *Syn. Ant. Eus.* c. Mcl. | ὁ L.
— δι' *Clem. exc. Theod.* 982. *Orig.* iv. | δε L.
— αγγελων *Iren.* 182. *Clem. exc. Theod.* 982. *Orig.* iii. 206ᵃ. iv. 262ᵃ. 580 *not. Orig. Int.* iv. 692ᵃ. *Syn. Ant. Eus.* c. Mcl. 7ᵈ. 8ᵃ. 9ᵃ. 95ᵇ. 137ᵈ. 139ᵃ. Ecl. Pr. 29. | -λου C*. ut vid. (corr.²)
20. ὁ δε *Clem. exc. Theod. Eus.* c. Mcl. 7ᵈ. 8ᵇ·ᵈ·9ᵃ. 95ᵇ. 137ᵈ. 139ᵃ. *Victn.* | ὁ γαρ 17.
— ουκ *Eus.* c. Mcl. | ουχ D*.
21. του θεου] om. B. *d. Victn.* (ut vid.) | om. του FG.
— ζωοποιησαι] ζωοποιειν C*. ut vid. (corr.²)
— οντως] αληθια FG.
— εκ νομου αν ην A(B)C. (εν νομῳ B.) | εκ νομου ην αν ℵ. 17. (εν νομῳ οντως αν ην B *Btly.*) | ‡ αν εκ νομου ην ς. Dᶜ. 37. 47. KsLP. | εκ νομου ην D*. | εκ νομου (om. αν ην) FG.
— ἡ] om. F(non G.)

17. irritum *Cl.* | 18. promissiono *Cl.* | promissionem *Am.**

ABℵCD FG. 17. 37. 47. KLP.
° Rom. 11:32.

δικαιοσύνη· 22 ἀλλὰ ° συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα
ὑπὸ ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ
χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν. 23 πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν
τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα ‡ συγκλειόμενοι″
εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. 24 ὥστε ὁ
νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς χριστόν, ἵνα ἐκ
πίστεως δικαιωθῶμεν· 25 ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως,
οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. 26 πάντες γὰρ υἱοὶ
§ Goth. θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν χριστῷ Ἰησοῦ· 27 § ὅσοι
γὰρ εἰς χριστὸν ἐβαπτίσθητε, χριστὸν ἐνεδύσασθε.
28 οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ
ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· ‡ ἅπαντες″ γὰρ
ὑμεῖς εἷς ἐστὲ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. 29 εἰ δὲ ὑμεῖς χρι-
στοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ, † κατ' ἐπαγγε-
λίαν κληρονόμοι.

IV. Η' 1 Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός
ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου, κύριος πάντων ὤν·
2 ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶν καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς
προθεσμίας τοῦ πατρός. 3 οὕτως καὶ ἡμεῖς ὅτε ἦμεν
3. ἤμεθα δεδ. νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἦμεν δεδουλω-
μένοι·

lege esset iustitia: 22 sed con-
clusit scriptura omnia sub pec-
cato, ut promissio ex fide Iesu
Christi daretur credentibus.
23 Prius autem quam veniret
fides sub lege custodiebamur
conclusi in eam fidem quae
revelanda erat. 24 Itaque lex
pedagogus noster fuit in
Christo, ut ex fide iustificemur:
25 at ubi venit fides, iam non
sumus sub pedagogo. 26 Omnes
enim filii dei estis per fidem in
Christo Iesu. 27 Quicumque
enim in Christo baptizati estis,
Christum induistis. 28 Non est
Iudaeus neque Grecus, non est
servus neque liber, non est
masculus neque femina: om-
nes enim vos unum estis in
Christo Iesu. 29 Si autem vos
Christi, ergo Abrahae semen
estis, secundum promissionem
heredes.

1 Dico autem, quanto tem-
pore heres parvulus est, nihil
differt servo, cum sit dominus
omnium, 2 sed sub tutoribus
est et actoribus usque ad prae-
finitum tempus a patre. 3 Ita et
nos cum essemus parvuli, sub
elementis mundi eramus ser-
vientes.

---

22. *τα παντα*] om. *τα* FGK.
— *ὑπο* BℵCD[c]. 17*s*. 47. K*s*LP. | *ὑφ'* AD*FG. 37.
— *Ιησου χριστου Victn.* | om. Æth. | om. *Ιησου* 17. | *εν χριστω Ιησου* L.
23. *προ του δε του ελθειν* 47.
— *συγκλειομενοι* AB*Btly.Blc.Mai.*ℵD* FG. 17. 47. P. *Clem.* 116. (*συγκλεισμενοι* B*Bch.*) | ‡ *συγκεκλεισμενοι* ς. CD[c]. 37. K*s*L. *Clem.* 421.
— *εις την Clem. bis.* | *εστιν* F(non G.)
24. *παιδαγωγος Clem.* 116. 155. 421. 447. 476. *Orig.* iv. 580 *not.* | *παιδαγὸς* sic 47. (non sic ver. 25.) | *παιδαγογος sic* A. Syr.Hcl.mg.
— *γεγονεν Clem.* 116. *Orig.* iv. (? Cr. Rom. 12.) | *εγενετο* B. *Clem.* 421.
— *χριστον*] add. *Ιησουν* D*FG. *Fuld.* Memph. Arm. (in Jesum Christum *Iren.* 230.) | om. *Clem.* 5[les.] *Orig.* iv. *Orig. Int.* iv. 520[b]. (Cr. Rom.?) *Hil.* 235[c]. *Victn.*
26. *θεου*] praem. *οἱ* ℵ*. (corr.[1] s.[3]) | om. *Clem.* 116. *Orig.* iv. 580 *not. Orig. Int.* iii. 40[d].
— *της πιστεως*] om. *της* P.

26. *εν χρ. Ιησ. Clem. Orig.* iv. *Victn.* | om. P.
28. *ουδε* 2°. *Hil.* 951[f]. *Victn.* | *η* D*. (*Clem.* 663.) | *ουτε Clem.* 116.
— *ενι* 3°]. om. F*(non G.)
— *αρσεν Clem.* 116. *Hipp.* Phil. v. 7(99.) | *αρρεν* ℵ. *Clem.* 87. | *αρσης* FG.
— *ἁπαντες* AB[2]*Rl.Mai.*ℵ. | ‡ *παντες* ς. B**Rl.Mai.*CDFG. 17*s*. 37. 47. K*s*LP. *Clem.* 116. *Orig.* iii. 439[d]. (vid. ver. 26.)
— *εἷς* Bℵ[c]CD. 37. 47. K*s*LP. *Clem.* | *ἕν* FG. 17. *Orig.* iii. *Orig. Int.* iii. 77[a]. *Hil.* 425[b]. 952[a]. *Victn.* | om. Aℵ*. *Fuld.**
— *εν χριστω Ιησου* Vulg. Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. *Clem. Orig.* iii. *Hil. Victn.* | om. *εν* Aℵ[a]. | *χριστου Ιησου* Aℵ*. | in Jesu Chr. Syr.Pst.
29. *χριστου Victn.* | *εἷς εστε εν χριστω Ιησου* D*. *Fuld.* | *παντες ἕν εστε εν χρ. Ιησ.* FG.
— *αρα*] add. *ουν* D*FG.
— *σπερμα Victn.* | *σπερματος* B. Memph. *ut vid.*
— *εστε*] † add. *και* ς. FG. 37. 47. K*s*LP. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. | om. ABℵCD. 17. Vulg. Memph. Æth. *Victn.*

29. *κατ'*] *κατα* ℵG*.
— *κληρονομαι* F(non G.)
1. *δε*] add. *αδελφοι* FG. | om. *Clem.* 118. *Victn.*
— *ων Clem.* 118. (347.) *Orig.* i. 231[e]. *Victn. Orig. Int.* ii. 79[d] iv. 594[a]. | om. C* *ut vid.* (add.[2])
2. *αλλα Clem.* 118. | *αλλ'* C* *ut vid.* FGL*Tf. Orig.* i. 231[e].
— *αχρις* L. (*αχρι Orig.*)
— *προθεσμιας*] add. *της* B. | om. *Clem. Orig.* i.
3. *ἡμεις Clem.* 118. *Orig. Int.* 594[a]. *Tert.* adv. Mar. v. 4. *Victn.* | *ὑμεις* P. (sed habet *ημεν*).
— *ημεν* 2°. ABCD[c]. 37. 47. K*s*LP. *Clem.* 118. | *ημεθα* ℵD*FG. 17.
4. *γενομενον* 1°. *Meth.* Jahn. 107. *Eus.* c. Mcl. 7[c]. 161[b]. | *γεννομενον* K. *Clem.* 118. (1 cod.) (*γεννωμενος εκ γυναικος Eus.* ad Steph. Mai 239.)
— *ὁ θεος*] non om. B. Alf. discrtè.

---

26. fidem quae est *Cl.* | 29. semen Abrahae *Cl.*
1. a servo *Am.*** & *Cl.* | 2. et actoribus est *Cl.*

Vulg.
Syrr. P.H.
Memph.
[Goth] Arm. Æth.

p Rom. 8: 15.

4 ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέ-
στειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυ-
ναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, 5 ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον
ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν. 6 p ὅτι δέ
ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ‡ ἡμῶν,″ κρᾶζον, Ἀββᾶ ὁ πατήρ.
7 ὥστε οὐκέτι εἶ δοῦλος, ‡ ἀλλὰ″ υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ
κληρονόμος ‡ διὰ θεοῦ″.
8 Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν ἐδουλεύσατε
τοῖς ‡ φύσει μὴ″ οὖσιν θεοῖς· 9 νῦν δὲ γνόντες θεόν,
μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε
πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν
ἄνωθεν ‡ δουλεῦσαι″ θέλετε; 10 q ἡμέρας παρατηρεῖ-
σθε καὶ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτούς. 11 φοβοῦ-
μαι ὑμᾶς, μή πως εἰκῇ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς. 12 γίνεσθε
ὡς ἐγώ, ὅτι κἀγὼ ὡς ὑμεῖς.
57 ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν. οὐδέν με ἠδικήσατε.
13 οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγ-
γελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, 14 καὶ τὸν πειρασμὸν
‡ ὑμῶν″ ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ
ἐξεπτύσατε, ‡ ἀλλὰ″ ὡς ἄγγελον θεοῦ ἐδέξασθέ με,

9. δουλεύειν
q Rom. 14: 5.
Col. 2: 16.

4 At ubi venit plenitudo temporis, misit deus filium suum, factum ex muliere, factum sub lege, 5 ut eos qui sub lege erant redimeret, ut adoptionem filiorum reciperemus. 6 Quoniam autem estis filii, misit deus spiritum filii sui in corda nostra, clamantem Abba pater. 7 Itaque iam non es servus sed filius: quod si filius, et heres per deum.

8 Sed tunc quidem ignorantes deum his qui natura non sunt dii serviebatis: 9 nunc autem cum cognoveritis deum, immo cogniti sitis a deo, quomodo convertimini iterum ad infirma et egena elementa, quibus denuo servire vultis? 10 Dies observatis et menses et tempora et annos. 11 Timeo vos, ne forte sine causa laboraverim in vobis. 12 Estote sicut et ego, quia et ego sicut vos.

Fratres, obsecro vos. Nihil me laesistis.

13 Scitis autem quia per infirmitatem carnis evangelizavi vobis iam pridem, 14 et temptationem vestram in carne mea non spraevistis neque respuistis, sed sicut angelum dei excepistis me, sicut Christum

5. εξαγορασῃ *Clem.* 118. *Meth.* 107. | -σηται FG.
— απολαβωμεν *Clem. Meth. Victn.* | απολαβομεν P.
6. ὁτι *Victn.* | ὁτε 37. 47.
— υιοι] add. θεου DFG. *Fuld. Tol. Demid. m.* Goth. *Tert.* adv. Mar. v. 4. *Hil.* 803[a]. *Victn.* | om. *Orig. Int.* iv. 461[a].
— ὁ θεος *Orig. Int.* iv. *Victn.* | om. B.
— ἡμων ABℵCD*FGP. *Am. m.* Arm. *Orig. Int.* iv. *Tert. Hil.* 353[b]. 803[a]. | ‡ ὑμων ς. D[c]. 17*s*. 37. 47. K*s*L. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Æth. *Victn.*
— κραζον *Orig.* i. 199[b]. *Orig. Int.* iv. *Hil.* 803[a]. | κραζων P. | εν ᾡ κραξομεν FG. Arm. edd. quidam. (et clamat et dicit Æth. "inde clamamus Abba pater" *Victn.* ὁταν λεγωμεν *Clem.* 994.)
7. ει *Victn.* | om. FG.
— αλλα ABℵCD*FG. 17. 47. L*Tf.* (in Gr. T.) P. *Clem.* 118. | ‡ αλλ' ς. D[c]. 37. K*s*.
— estis servi sed filii; si autem filii et haeredes Syr.Hel.mg.
— δια θεου ABℵ*C*. 17. Vulg. Memph.? *Clem.* 118. *Victn.* | δια θεον FG. | θεου Memph.? Arm. Æth. | ‡ θεου δια χριστου ς. ℵ[c]C[3]D. 37. 47. K*s*LP. (Syrr.Pst.&Hel.) Goth. | Ιησου add. ante χρ. Syrr.Pst.&Hel.
8. εδουλευσατε post θεον ABℵCD[b]. rel. Syrr.Pst.&Hel. (Memph.) Arm. *Victn.* 2[o]. | post θεοις D*FG. Vulg. *m.* Goth. *Iren.* 181. *Victn.* 1[o]. [Æth.]
— φυσει ante μη ABℵCD*. 17. 47. P. Vulg. Syr.Pst. Memph. Goth. | ‡ post ς. D[b]FG. 37. L. (Syr.Hel.) Arm. *Tert.* adv. Mar. v. 4. (φυσειν FG.) | om. K. *m.* Æth. (*Iren.*) *Victn.*
9. νυν *Orig.* iv. 285[e]. *Eus.* Ecl. Pr. 80. | | ννυει D*FG.
— δε] add. μαλλον sic 37. | om. *Iren.* 181. om. et δε *Orig.* iv. *Eus.* Ecl. Pr. *Victn.*
— θεον] praem. τον FG. | om. *Orig.* iv. *Eus.* Ecl. Pr.
— ὑπο *Orig.* iv. | απο F (non G.) | add. του K. *Orig.* iv. 285[c]. (ὑπ' αυτου *Eus.* Ecl. Pr.)
9. επιστρεφετε] επιστρεφεσθε D*. | επεστρεφεται FG.
— δουλευσαι Bℵ (-σε). | ‡ δουλευειν ς. ACD. rel.
10. ἡμερας] add. γαρ K. | om. *Orig.* i. 758[e]. *Tert.* adv. Mar. v. 4. *Victn.*
— καιρους και ενιαυτους *m. Orig. Tert. Victn.* | ενιαυτ. κ. καιρ. DFG. | om. και καιρους P.
11. ὑμας *Orig.* i. 758[f]. *Victn.* | om. 47.
— κεκοπιακα *Orig.* i. | εκοπειακα FG.
13. δε] om. D*FG. *Victn.* | γαρ Syr.Pst.
— δι'] δια FG.
— της] om. FG.
14. ὑμων ABℵ*D*FG. 17. Vulg. Memph. *Victn.* | τον ℵ[c]C* ut vid. 37. Syr.Pst. Goth. ut vid. Arm. Æth. | ὑμων τον C[2]. *Orig.* Cram. Eph. 158. (*dis.* ut vid.) | ‡ μου τον ς. D[b]. 47. K*s*LP. Syr.Hel.
— ουκ] om. ℵ*. (add.[a]) | ου FG.
— εξεπτυσαπτε 37.
— αλλα BFG. | ‡ αλλ' ς. rel.
— εξεδεξασθε C.

6. corda vestra *Cl.* | 7. est servus *Cl.* | 8. iis qui *Cl.* | 9. elem. egena *Am.** | 12. sicut ego *Cl.*

A B ℵ C D F G. 17. 37. 47. KLP[Fa.]

ὡς χριστὸν Ἰησοῦν. 15 ‡ ποῦ″ οὖν † ὁ μακαρισμὸς
ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι, εἰ δυνατόν, τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες † ἐδώκατέ μοι. 16 ὥστε ἐχθρὸς
ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν; 17 ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ κα-
λῶς, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζη-
18. ζηλοῦσθε λοῦτε. 18 καλὸν δὲ † ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ
§ Theb. μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸς ὑμᾶς, § 19 ‡ τέκνα″
μου, οὓς πάλιν ὠδίνω, ‡ μέχρις″ οὗ μορφωθῇ χριστὸς
¶ Theb. ἐν ὑμῖν· ¶ 20 ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ
ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.
§ Theb. § Fa. § 21 Λέγετέ μοι, § οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν
θ′ r Gen. 21:2, 9. νόμον οὐκ ἀκούετε; 22 γέγραπται γὰρ ὅτι r Ἀβραὰμ
δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης καὶ ἕνα ἐκ τῆς
¶ Fa. ἐλευθέρας.¶ 23 ‡ ἀλλὰ″ ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης κατὰ
23. ὁ [μὲν] σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας ‡ δι’ ″ † ἐπαγ-
γελίας. 24 ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὗται γάρ
εἰσιν † δύο διαθῆκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δου-

Iesum. 15 Ubi est ergo beatitudo vestra? Testimonium enim perhibeo vobis, quia si fieri posset oculos vestros eruissetis et dedissetis mihi.
16 Ergo inimicus vobis factus sum verum dicens vobis? 17 Aemulantur vos non bene, sed excludere vos volunt, ut illos aemulemini. 18 Bonum autem aemulamini in bono semper, et non tantum cum praesens sum apud vos. 19 Filioli mei, quos iterum parturio, donec formetur Christus in vobis.
20 Vellem autem esse apud vos modo et mutare vocem meam, quoniam confundor in vobis.
21 Dicite mihi, qui sub lege vultis esse, legem non legistis?
22 Scriptum est enim quoniam Abraham duos filios habuit, unum de ancilla et unum de libera. 23 Sed qui de ancilla, secundum carnem natus est; qui autem de libera, per repromissionem. 24 Quae sunt per allegoriam dicta. Haec enim sunt duo testamenta, unum quidem a monte Sina, in

15. *πον* ABℵCFG. 17. 47. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.mg. Memph. Arm. | ‡ *τις* ς. D. 37. KsL. Syr.Hcl.txt. Goth. *Victn.* (in quonam Æth.)
— *ουν*] † add. *ην* ς. DKs. Goth. *Victn.* | *η* FG. (est Vulg. Memph. Arm.) | om. ABℵC. 17. 37. 47. LP. Syrr.Pst. &Hcl. Æth.
— *ὑμιν* *Victn.* | om. FG.
— *εδωκατε*] † praem. *αν* ς. ℵcDc. 37. KsLP. | praem. *και* FG. | om. ABℵ*CD*. 17. 47.
16. *ὡστε*] add. *εγω* D*FG. *Cypr.* 104. | om. *Eus.* in Ps. 21d. *Victn.*
17. *αλλα*] *αλλ’* CD*. *Eus.* in Ps. 148a.
— *ὑμας* (2°.) *St.* 3. AB(sic *Alf.*)ℵCDFG. 17. 37. 47. KLP. vv. *Eus.* in Ps. 148a. *Victn.* | *ἡμας* *Elz.* B*Mai.*
— *θελουσιν* *Eus.* in Ps. *Victn.* | *θελοντες* P.
— fin.] add. *ζηλουτε δε τα κρειττω χαρισματα* D*FG. *Victn.*(vid. 1 Cor. xii. 31.)
18. *δε*] om. D*FG. *Victn.* | *γαρ* 17.
— *ζηλουσ.*] † praem. *το* ς. DFG. 37. 47. KsLP. | om. ABℵC. 17.
— *ζηλουσθε* Bℵ. 17. Vulg.*f.* | Infin. Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. | ut aemulemini Syr.Pst.
— *εν καλῳ παντοτε*] *παντοτε εν τῳ αγαθῳ* FG.
— *μη*] *ου* DFG.
— *τη παρειναι* P.

19. *τεκνα* Bℵ*D*FG. *Eus.* c. Mcl. 26d. in Ps. 406a. filii *Orig. Int.* iii. 857c. 861e. 883e. *Hil.* 456b. *Victn.* | ‡ *τεκνια* ς. AℵcCDb. rel. *Clem.* 556. *Meth.* Jahn 20. *Eus.* in Es. 409c. filioli Vulg. *Orig. Int.* ii. 77f. 130d. 219a. 291b. iii. 372b. iv. 533a. 598d. 603a. *Hil.* 521e.
— *μεχρις* Bℵ*. 37. (*μεχρι περ αν ὁ χρ. εν ἡμιν μορφωθῃ γεννηθεις* *Meth.* Jahn. 36.) | ‡ *αχρις* ς. AℵcCD. rel. *Clem.* *Meth.* 20. *Eus.* c. Mcl. in Es. in Ps.
21. *οἱ ὑπο νομον θελοντες ειναι* *Orig.* i. 171 *bis.* ii. 799a. iv. 580 *not.* *Orig. Int.* iii. 52b. *Victn.* (*παρατηρητέον γὰρ ἕκαστον τῶν εἰρημένων ὑπ’ αὐτοῦ, ὅτι φησίν, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, οὐχ, οἱ ὑπὸ τὸν νόμον ὄντες* *Orig.* i. 171.) | *οἱ τον νομον αναγινωσκοντες* Fa. *Orig.* i. 388d. 537d. Cr. Cor. 127d. Rom. 12. *Orig. Int.* ii. 78b. 87a. *Hil.* 246d. (praem. *μη* Fa.)
— *ακουετε* ABℵC. 17. 37. 47. KLPFa. *Orig.* i. *quater.* iv. Cr. Cor. Rom. *Orig. Int.* ii. *bis.* iii. | *αναγινωσκετε* DFG. Vulg. Theb. Arm. *Orig.* ii. 799a. *Victn.* | cognoscitis Memph.
23. *αλλα* B. | ‡ *αλλ’* ς. rel. *Orig.* i. 171. 537d. iv. 580 *not.*
— *μεν* Syr.Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. *Orig.* i. *bis.* iii. 825c. iv. *Orig. Int.* ii. 78c. iii. *Victn.* | om. B. Vulg.*f.* *Tert.* adv. Marc. v. 4. *Hil.* 246b.

23. *γεγεννηται* *Orig.* i. *bis.* iii. iv. | *γεγενηται* D*. 17. 37*. Syr.Hcl.mg. *Gr.*
— *ελευθερας* *Orig.* i. *bis.* iii. iv. *Victn.* | *ελευθεριας* ℵ.
— *δι’* (om. *της*) AℵC. 17. | ‡ *δια″* † *της″* ς. BDFG. rel. *Orig.* i. iii. iv.
24. *αυται* *Orig.* i. 171. 537d. Cr. Cor. 127. | *αυτα* FG.
— *δυο*] † praem. *αἱ* ς. ℵ*. *Orig.* i. *bis.* | om. ABℵcCDFG. 17. 37. 47. KLP. Goth. Arm. *Orig.* Cr. Cor.
— *διαθηκαι* *Orig.* i. *bis.* Cr. Cor. *Orig. Int.* ii. 106f. iii. 52c. *Tert.* adv. Marc. v. 4. *Victn.* | -*κη* FG.
— *ορου Σινα* FG. | Contra, *Orig.* i. 537d.
— *γενωσα* (F)G. | Contra, *Orig.* i.
— *ἡτις* *Orig.* i. | *ει τις* L.
25. *το γαρ* ℵCFG. 17 *supra ras.* 47. KsLP. Vulg. *Cl. d.* Syrr.Pst.&Hcl.*txt.* Arm. *Orig. Int.* iii. 52c. *Victn.* | *το δε* AB(*sic Alf.*)D. 17* *ut vid.* 37. *Harl.* *Demid.* Syr.Hcl.mg. Memph. Theb. (Æth.) (om. Goth.)
— *Αγαρ* ABD. 17 *nunc.* 37. 47. KsLP. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. *Zoh.* | om. ℵCFG. 17* *ut vid.* Vulg. Theb. Goth. Arm. *Usc.* Æth. *Orig. Int.* iii. *Victn.*
— *εστιν*] add. *ον* ℵ.

24. in monte Sina *Cl.*

Vulg. Syrr.P.H. Memph.[Theb.] Goth. Arm. Æth.
25. τὸ δὲ
s Heb. 12:22. Rev. 3:12.
t Es. 54:1.

λείαν γεννῶσα, ἥτις ἐστὶν ῎Αγαρ. 25 (τὸ γὰρ [῎Αγαρ]
Σινᾶ ὄρος ἐστὶν εν τῇ ᾽Αραβίᾳ), συστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν
῾Ιερουσαλήμ, δουλεύει ‡ γὰρ″ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς.
s 26 ἡ δὲ ἄνω ῾Ιερουσαλὴμ ἐλευθέρα ἐστίν, ἥτις ἐστὶν
μήτηρ † ἡμῶν· 27 γέγραπται γάρ, t Εὐφράνθητι στεῖρα
ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι
πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης
28. ἡμεῖς ... ἔσμεν τὸν ἄνδρα. 28 ‡ ὑμεῖς″ δέ, ἀδελφοί, κατὰ ᾽Ισαὰκ ἐπαγ-
γελίας τέκνα ‡ ἐστέ″. 29 ἀλλ᾽ ὥσπερ τότε ὁ κατὰ
σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκεν τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτως καὶ
u Gen. 21:10, 12. νῦν· 30 ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; u ῎Εκβαλε τὴν παι-
δίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς, οὐ γὰρ μὴ ‡ κληρονομήσει″
ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας.
31 ‡ διό″, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα, ἀλλὰ
V. τῆς ἐλευθέρας· 1 τῇ ελευθερίᾳ † † ‡ ἡμᾶς χριστὸς″ ἠλευ-
¶ Theb. θέρωσεν· ¶ στήκετε * οὖν″, καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας
ἐνέχεσθε.

servitutem generans, quae est Agar.
25 Sina enim mons est in Arabia, qui iunctus est ei quae nunc est Hierusalem et servit cum filiis eius:
26 illa autem quae sursum est Hierusalem libera est, quae est mater nostra.
27 Scriptum est enim. Laetare sterelis quae non paris, erumpe et clama quae non parturis, quia multi filii desertae magis quam eius quae habet virum.
28 Nos autem, fratres, secundum Isaac promissionis filii sumus.
29 Sed quomodo tunc qui secundum carnem natus fuerat persequebatur eum qui secundum spiritum, ita et nunc.
30 Sed quid dicit scriptura? Eice ancillam et filium eius: non enim heres erit filius ancillae cum filio liberae.
31 Itaque, fratres, non sumus ancillae filii sed liberae.
1 Qua libertate nos Christus liberavit, state, et nolite iterum iugo servitutis contineri.

---

25. συνστοιχει δε] συνστοιχουσα D*FG. (praem. ἡ FG.) qui conjunctus est Vulg. *Victn.*

— δουλευει γαρ ABℵCD*FG. 17. 47. P. Syr.Hcl.*txt.* Memph. Theb. Arm. | ‡ δουλ. δε ϛ. D^c. 37. KsL. Syr.Hcl.*mg.* Goth. | et servit Vulg. Syr.Pst. Æth. *Orig. Int.* iii. *Hil.* 403^c.

26. ἡτις εστιν *Iren.* 335. *Hipp.* Phil. v. 7. (106.) *Orig.* i. 183. 537^e. ii. 830^a. iii. 157^d. 739^b. *Orig. Int.* ii. 156^a. iii. *Eus.* de m. Pal. 11. (430.) P.E. 564^b. c. Mcl. 10^a. 136^a. in Es. 545^a. Ecl. Pr. 125. 173. 233. in Ps. 191^c. 201^a. 209^a. 313^b. 338^e. 450^e. 539^d. | om. ℵ*. (add.^{a}) *Victn.*

— μητηρ] † add. παντων ϛ. $Aℵ^cC^3$. 37. 47. KsLP. Syr.Hcl.txt. Arm. *Iren.* 335. *Orig. Int.* ii. iii. *Eus.* in Es. 484^b. c. Mcl. 10^a. (ed. ἁπαντων) *Victn.* (*Polyc.* ad Phil. 3. "ἥτις ἐστὶ μήτηρ πάντων ἡμῶν" vid. Gen. iii. 20.) | om. Bℵ*CDFG. 17. Vulg. Syrr.Pst. &Hcl.mg. Memph. Theb. Goth. Æth. *Orig.* i. *bis.* ii. 830^a. iii. *bis.* *Eus.* de m. Pal. P.E. 304^d. in Es. 545^a. c. Mcl. 10^a. (*Gaisf.*) 136^a. Ecl. Pr. *ter.* in Ps. $6^{ies.}$ *Hil.* 163^b. μητηρ ζωντων *Hipp.* Phil. (μητρὸς οὔσης ἐκείνης τῶν ἁγίων, κατὰ τὸν ἱερὸν ἀπόστολον *Eus.* D.E. 283^b.)

27. ου *Clem.* 444. *Orig.* ii. 788^d. iii. 179^d. iv. 399^e. | μη DFG.

27. της 2°.] add. ερημου G*(non F.) | om. *Clem. Hipp.* Phil. v. 8. (114.) *Orig.* ii. iii. iv. 399^e.

28. ὑμεις .... εστε BD*FG. 17. Theb. Æth. *Iren.* 332. "Origenes hunc locum edisserens, ita apostoli posuit exemplum, Vos autem fratres secundum Isaac promissionis filii estis." Hieron. vii. 474^d. (Vallarsi) *Victn.* (vid. cap. iii. 28.) | ‡ ἡμεις .... εσμεν ϛ. $AℵCD^c$. 37. 47. KsLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. *Platt.* (vid. ver. 31.)

— Ισακ ℵ*(corr.^{c}) D.

— τεκνα *Victn.* | σπερμα 47.

29. αλλα B *Btly.* ed. Ford. non in ipsa coll. *Tf.* (1859.)

— ὡσπερ] ὡς 37.

30. παιδισκην] add. ταυτην A. Memph. (vid. Gen. xxi. 10. LXX.) | om. *Victn.*

— μη] om. FG. 37. *Clem.* 347.

— κληρονομησει Bℵ D. 17. 37. 47. P. *Clem.* 347. | ‡ -ση ϛ. ACFGKsL.

— του υιου *Clem. Victn.* | om. ℵ*. (add.^{a}) 47.

— της ελευθερας *Clem.* | μου Ισαακ D*FG. *Victn.* (vid. Gen. xxi. 10. LXX.)

31. διο BℵD*. 17. Arm. | ‡ αρα ϛ. D^cFG. 37. 47. KsL. itaque Vulg. (alterutrum Theb. Goth. *Victn.*) propter quod *Tert.* adv. Marc. v. 4. | ἡμεις δε ACP. Memph. Syr.Hcl. ‖ add. ουν FG.

31. αδελφοι] add. μου 17. Syrr.Pst.&Hcl. | om. *Orig. Int.* iii. 52^d. *Tert. Victn.*

— της] om. FG.

1. τῃ] η FG. Vulg. Goth. Æth. *Orig. Int.* ii. 78^e. iii. 52^d. *Tert.* adv. Marc. v. 4. *Victn.*

— ελευθερια] † add. ουν ϛ. C^3. 37^2. KL. | γαρ Memph. | om. ABℵC*DFG. 17. 37*. 47. P. Vulg. Theb. Goth Arm. Æth. *Orig.* ii. iii. *Tert. Victn.* (vid. et post στηκετε) ‖ † add. postea ᾐ ϛ. D^b. 37^2. 47. KL. | om. ABℵCD*FG. 17. 37*. P. Vulg. Syr. Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. *Orig. Int.* ii. *Victn.*

— ἡμας ante χριστος ABℵ*D*FG. 17. P. *Am.* Goth. | ‡ post ϛ. $ℵ^cCD^b$?. 37. 47. KL. Vulg. *Cl.* (Memph. Theb.) Arm. *Tert. Victn.* (ελευθερ. C*. 37 *Scr.*)

— ουν post στηκετε ABℵCFG. 17. P. Syr.Pst. Memph. Goth. *Orig. Int.* ii. 139^c. *Victn.* | * om. ϛ. D. 37. 47. KL. Vulg. Syr.Hcl. | et state Æth. [h. Theb.]

— δουλειας ante ζυγῳ DFG. Goth. | post *Orig. Int.* ii. *Victn.*

— ενεχεσθε] ανεχ. D*. 37.

---

25. conjunctus *Am.*** & *Cl.* | filiis suis *Cl.* | 29. is qui *Cl.*
1. Christus nos *Cl.*

ABℵCD Γ' FG. 17. 37. 47. KLP.

2 Ἴδε ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνη-
σθε, χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει· 3 μαρτύρομαι δὲ
πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ, ὅτι ὀφειλέτης
ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. 4 κατηργήθητε ἀπὸ †
χριστοῦ, οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος
ἐξεπέσατε· 5 ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα
δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα. 6 [v] ἐν γὰρ χριστῷ Ἰησοῦ
οὔτε περιτομή τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ
πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη. 7 ἐτρέχετε καλῶς· τίς
ὑμᾶς ‡ ἐνέκοψεν″ † ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; 8 ἡ πει-
σμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. 9 [w] μικρὰ ζύμη
ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ. 10 ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν
κυρίῳ, ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων
ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστις ‡ ἐὰν″ ᾖ. 11 ἐγὼ δέ,
ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι;
ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ. 12 ὄφε-
λον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς.

[v] cap. 6:15. 1 Cor. 7:19.
[w] 1 Cor. 5:6, 8.

2 Ecce ego Paulus dico vobis quoniam si circumcidamini, Christus vobis nihil proderit:
3 testificor autem rursum omni homini circumcidenti se quoniam debitor est universae legis faciendae.
4 Evacuati estis a Christo, qui in lege iustificamini, a gratia excidistis.
5 Nos enim spiritu ex fide spem iustitiae expectamus.
6 Nam in Christo Iesu neque circumcisio aliquid valet neque praeputium, sed fides quae per caritatem operatur.
7 Currebatis bene: quis vos inpedivit veritati non oboedire?
8 Persuasio non est ex eo qui vocat vos.
9 Modicum fermentum totam massam corrumpit.
10 Ego confido in vobis in domino, quod nihil aliud sapietis: qui autem conturbat vos, portabit iudicium, quicumque est ille.
11 Ego autem, fratres, si circumcisionem athuc praedico, quid adhuc persecutionem patior? ergo evacuatum est scandalum crucis.
12 Utinam et abscindantur qui vos conturbant.

2. *ει δε* F*Gr*.G*Gr*.
— *Παυλος* *Victn.* | om. ℵ*. (add.[a])
— *περιτεμνησθε* *Orig.* i. 615[c]. Cr. Rom. 29. | *περιτεμησθε* B.
— *ἡμας* 37* *Scr.*
— *ωφελησει* *Orig.* i. Cr. Rom. | *ωφελησῃ* L. | *ωφειλησει* C.
3. *μαρτυρωμαι* F(non G.)
— *παλιν* *Marcion* (Epiph. 319[c].) | om. D*FG. Goth. Arm. *Victn.*
— *ὁτι* *Hipp.* Phil. viii. 18. (275.) | om. ℵ*. (add.[c])
— *ποιησαι* *Hipp.* Phil. (Quartodecimani) viii. 18. (275.) *Victn.* | *πληρωσαι* Syrr. Pst.&Hel. Arm. *Marcion* ap. Epiph.
4. *χριστου*] † praem. *του* ς. AD[c]. 17*s*. 37. 47. KsL. | om. BℵCD*FGP.
— *εξεπεσατε* *Victn.* | *-σετε* D[c]. 37.
5. *απεκδεχομεθα* *Clem.* 501. | *εκδεχ.* ℵ. (corr.[c])
6. *γαρ* *Clem.* 501. *Victn.* | om. G*.
— *Ιησου* *Victn.* | om. B. (non om. Memph.) *Clem.* *Tert.* adv. Marc. v. 4.
— *ουτε περιτ. τι ισχυει* *Clem.* *Orig.* *Int.* 328[b]. *Tert.* *Victn.* | om. FG. (spat. vac. in F post *ἀκροβυστια*.)
— *δι'*] *δια* FG.
7. *ενεκοψεν* ABℵCDFG. 17. 37. KLP. Arm. | ‡ *ανεκοψεν* ς. | *εβασκανεν* 47.
— *αληθ.*] † praem. *τῃ* ς. ℵ[c]CDFG. rel. *Hier.* diserte (vid. ad cap. iii. 1.) | om. ABℵ*.
7. fin.] add. *μηδενι πειθεσθε* FG. *Harl.* *Demid.* *Lucif.* 26. *Victn.* "*Nemini consenseritis.* sed quia nec in Graecis libris, nec in his qui in apostolum commentati sunt, hoc scriptum invenimus, praetereundum videtur" *Hieron.* vii. 487[c]. (Vallarsi).
8. *ουκ* *Orig.* i. 676[f]. | om. D*. "suasio vestra ex Deo est." *Victn.* (*Deo* diserte) *Lucif.* | *καὶ ἡ πεισμονὴ ἐκ τοῦ καλοῦτος καὶ οὐκ ἐξ ἡμῶν* *Orig.* i. 114. "In Latinis codicibus ita scriptum reperi *Persuasio vestra ex Deo est qui vocavit vos;* quod quidem puto *ex eo*, fuisse et non intellectum paulatim ob similitudinem *ex Deo* increbuisse, pro eo quod est, *ex eo*" &c. *Hieron.* vii. 487[c].
— *καλουντας* ℵ.
9. *μικρα*] add. *γαρ* L. | om. *Orig.* iii. 309[c]. | "nescitis quia modicum fermentum" *Victn.*
— *ζυμοῖ* "*ἀντὶ τοῦ μικρὰ ζύμη ... ζυμοῖ, ἐποίησε* [*Μαρκίων*] *δολοῖ.*" Epiph. 319[c]. *Orig.* iii. 309[e]. (s. 1 Cor. v. 6.) | *δολοι* D*. Vulg. Goth. *Lucif.* *Victn.* "male in nostris codicibus habetur, Modicum fermentum totam massam *corrumpit*" (pro quo emendavit "fermentat.") *Hieron.* vii. 488[c]. | ? *ζυμει* 37* *Scr.*
10. *εγω*] add. *δε* C*FGP. *Demid.* Arm. | add. *γαρ* Memph. | om. *Victn.*
10. *εν κυριῳ* *Victn.* | om. B.
— *φρονησετε*] *-σητε* 17. ‖ add. *ἡν εχει ἡ αληθεια του χριστου* FG*mg*. | om. *Victn.*
— *εαν* ABℵ. 17. P. | ‡ *αν* ς. CDFG. 37. 47. KsL.
11. *ετι* 1°.] om. D*FG. *Demid.* Goth. *Victn.* | *ειτι* C*.
— *σταυρου*] add. *του χριστου* AC. Memph. Æth. | om. *Victn.*
12. *οφελον*] *ωφελ.* D[c]KL.
— *αποκοψονται*] *-ψωνται* DFG.
— *αναστατουντες* C.
13. *γαρ* *Victn.* | *δε* FG. Syrr.Pst.&Hel. ("et" Æth.) | om. *Orig.* *Int.* i. 41[b]. ii. 174[e].
— *επ' ελευθεριᾳ* *Clem.* 529. | *-ριας* 17.
— *ελευθεριαν*] add. *ὑμων* 37. Syrr.Pst. &Hel.* Arm. Æth. | om. *Clem.* *Orig.* *Int.* i. *Victn.*
— *τῃ σαρκι* *Clem.* *Orig.* *Int.* i. | *της σαρκος* D*. 17. Vulg. Goth. *Victn.* ‖ add. *δωτε* FG. *παρεχωμεν* *Clem.* abutamini *Victn.*
— *δια της αγαπης* *Am.* | *τῃ αγαπῃ του πνευματος* DFG. (Vulg. *Cl.*) Memph. Goth. *Victn.*

3. rursus *Cl.* | 8. persuasio haec *Cl.* | 10. in vobis] *om.* in *Am.** | portavit *Am.*

Vulg. ΙΑʹ
Syrr. P.H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.

ˣ Lev. 19: 18.
Matt. 22: 39.
Rom. 13: 8.

13 Ὑμεῖς γὰρ ἐπ᾽ ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μό-
νον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ
διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις. 14 ὁ γὰρ πᾶς
νόμος ἐν ἑνὶ λόγῳ ‡ πεπλήρωται″, ἐν τῷ, ˣ Ἀγαπή-
σεις τὸν πλησίον σου ὡς ‡ σεαυτόν″. 15 εἰ δὲ ἀλλήλους
δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ‡ ὑπ᾽″ ἀλλήλων
ἀναλωθῆτε.

58 16 Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιθυμίαν
σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε. 17 ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ
κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός·
ταῦτα ‡ γὰρ″ ‡ ἀλλήλοις ἀντίκειται″, ἵνα μὴ ἃ ‡ ἐὰν″
θέλητε, ταῦτα ποιῆτε. 18 εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ
ἐστὲ ὑπὸ νόμον. 19 φανερὰ δέ ἐστιν τὰ ἔργα τῆς σαρ-
κός, ἅτινά ἐστιν, † πορνεία ἀκαθαρσία ἀσέλγεια 20 εἰ-
δωλολατρεία φαρμακεία ἔχθραι ‡ ἔρις″ ‡ ζῆλος″ θυμοὶ
ἐριθεῖαι διχοστασίαι αἱρέσεις 21 φθόνοι [φόνοι] μέ-
θαι κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις· ἃ προλέγω ὑμῖν,

13 Vos enim in libertatem vocati estis, fratres: tantum ne libertatem in occasionem detis carnis, sed per caritatem servite invicem. 14 Omnis enim lex in uno sermone impletur, Diliges proximum tuum sicut te ipsum. 15 Quod si invicem mordetis et comeditis, videte ne ab invicem consumamini.

16 Dico autem, spiritu ambulate, et desiderium carnis non perficietis. 17 Caro enim concupiscit adversus spiritum, spiritus autem adversus carnem: haec enim invicem adversantur, ut non quaecumque vultis illa faciatis. 18 Quod si spiritu ducemini, non estis sub lege. 19 Manifesta autem sunt opera carnis, quae sunt fornicatio inmunditia luxuria, 20 idolorum servitus, veneficia inimicitiae contentiones aemulationes irae rixae dissensiones sectae 21 invidiae homicidia ebrietates comessationes et his similia; quae praedico vobis

14. *νομος Tert.* adv. Marc. v. 4. *Victn.* | λογος KL. ‖ add. *εν ὑμιν* D*FG. Goth. *Tert. Victn.*
— *πεπληρωται* ABℵC. 17. 37. *Marcion.* (Epiph. 319^{d}. 351^{b}.) *Tert.* | ‡ *πληρουται* ϛ. DFG. 47. K*s*LP. Vulg. Arm. *Victn.*
— *εν τῳ* Syrr.Pst.&Hcl. | om. D*FG. Vulg. *Marcion. bis. Tert. Victn.*
— *αγαπησης* P.
— *σεαυτον* ABℵCD. 17. K. *Marcion. bis.* | ‡ *ἑαυτον* ϛ. FG. 37. 47. LP.
15. *αλληλους* post *δακνετε και κατεσθιετε* D*FG. *Cypr.* 12. 304. *Victn.* | ante rel. *Orig.* iii. 415^{b}. *Hil.* 88^{d}.
— *ὑπ᾽* Bℵ*D*FG. 37. 47. | ‡ *ὑπο* ϛ. Aℵ^{c}CD^{c}. 17*s*. K*s*LP. *Orig.* iii. *bis.*
— *αναλωθητε* ante *ὑπ᾽ αλληλων* D*FG. Memph. *Cypr. Hil.* 119^{d}. *Victn.* | post rel. *Orig.* iii.
16. *τελεσητε Clem.* 591. | *-σετε* D^{c}. Vulg. *Orig. Int.* i. 41^{c}. *Victn.*
17. *επιθυμει Clem.* 591. 808 *bis.* 880. *Orig.* i. 759^{e}. iii. 618^{b}. iv. 384^{b}. | *επιθυμη* L.
— *ταυτα γαρ* Bℵ*D*FG. 17. Vulg. Memph. (Goth.) *Cypr.* 209. | ‡ *τ. δε* ϛ. Aℵ^{c}CD^{c}. 37. 47. K*s*LP. Syr.Hcl. *ταυτα ουν Clem.* (et haec *Orig. Int.* iv. 570^{c}. et haec duo Syr.Pst. et quia Arm. "et" Æth. et haec sunt *Orig. Int.* i. 139^{d}.)
17. *αλληλοις* ante *αντικειται* ABCDFG. 17. 37. 47. Vulg. Goth. Arm. *Orig. Int.* i. ii. 78^{f}. iv. (om. *αλληλοις Am. Clem.*) | invicem adversantur sibi *Cypr.* | ‡ post ϛ. ℵK*s*(L)P. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. (*αντικεινται* L.)
— *ἁ* AB^{2}ℵCD^{c}. rel. Syr.Hcl. *Clem.* 591. *Cypr. Orig. Int.* i. 139^{d}. 147^{a}. | *ὁ* D*FG. Syr.Pst. | om. B*. [17 n.l.]
— *εαν* AB^{2}ℵ. 47. | ‡ *αν* ϛ. (B*)C^{2}DFG. 37. K*s*LP. *Clem.* 591. [17 *n.l.* om. C*.] (*ιναμηαν* B*.)
— *ποιητε Clem.* | *ποιειτε* L. ‖ ante *ταυτα* 37.
18. *ουκ Orig. Int.* i. 41^{c}. | *ουκετι* ℵ^{c}C. 47.
19. *εστιν*] † add. *μοιχεια* ϛ. ℵ^{c}D(FG.) 37. K*s*L. Syr.Hcl. Goth. Arm. (*μοιχειαι* FG. *Iren.* 305. *Orig.* ii. 632^{e}. *Cypr.* 209. 323.) "In Latinis codicibus adulterium quoque et impudicitia et homicidia in hoc catalogo vitiorum scripta referuntur; sed sciendum non plusquam quindecim carnis opera nominata: de quibus et disseruimus." *Hieron.* vii. 509^{e}. 510^{a}. | om. ABℵ*C. 17. 47. P. Vulg. Syr.Pst. Memph. Æth. *Clem.* 591. *Marcion.* (Epiph. 319^{d}. 351^{c}.) *Orig. Int.* i. 146^{b}. iv. 694^{d}. (570^{a}.) *Tert.* de pud. 17.
— *πορνειαι ακαθαρσιαι ασελγειαι* FG. *Orig.* ii. *Cypr.* (*sing. Marcion. Clem. Orig. Int.* iv.) | fornicationes immunditia (add. impudicitia *Lucif.*) luxuria *Iren. Lucif.* 125.
20. *ειδωλολατρειαι* (*sing. Marcion.* 319. *Clem.* 591. *Orig. Int.* i. iv. *Cypr. Lucif.* | *plur. Marcion.* 351. *Orig.* ii. 632^{e}.) *φαρμακειαι* FG. (*Clem. Orig. Int.* i. iv. *Cypr.*) *Marcion. sing.* 1^{o}. (Vulg. Syr.Hcl.) | idololatria veneficia *Iren.*
— *ερις* ABℵD*. Syr.Pst. Æth. | ‡ *ερεις* ϛ. CD^{c}FG. rel. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. *Marcion. Iren. Clem.* 591. *Orig. Int.* i. 146^{b}. iv. 694^{d}. (570^{a}.) *Cypr. Lucif.*
— *ζηλος* BD*. 17. P. Syr.Pst. Æth. (*ζηλους* FG.) | ‡ *ζηλοι* ϛ. ℵCD^{b}. 37. 47. K*s*L. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. *Marcion. Iren. Clem. Orig. Int.* i. iv. *bis. Cypr. Lucif.* (A. *n. l.*)
— *αιρεσις* ℵ.
21. *φονοι* ACDFG. 37. 47. K*s*LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. *Marcion.* (Epiph. 319^{d}.) *Lucif.* (ante *εχθραι Cypr.* 209.) | om. Bℵ. 17. *Demid. Marcion.* (Epiph. 351^{c}.) *Iren.* 305. *Clem.* 591. *Orig. Int.* i. iv. *bis. Hier. disertè.* (vid. ad ver. 19.) (post *φαρμακεια Cypr.* 209. 323.)
— *κωμοι*] *κωμοις* L. | om. K. | *κωμαι* ℵ. 37* *Scr.*

13. charitatem spiritus *Cl.* | 14 diligis *Am.* | 16. desideria *Cl.* | 17. haec enim sibi *Cl.* | 18. ducimini *Cl.* | 19. sunt autem *Cl.* | immunditia impudicitia *Cl.* | 21. comesationis *Am.*

ABℵCD FG. 17. 37. 47. KLP.
§ Theb.
ʸ Eph. 5: 9.

καθὼς ‡ προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βα-
σιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. § 22 ʸ ὁ δὲ καρπὸς
τοῦ πνεύματός ἐστιν ἀγάπη χαρὰ εἰρήνη μακροθυ-
μία χρηστότης ἀγαθωσύνη πίστις 23 ‡ πραΰτης″
ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστιν νόμος. 24 οἱ
δὲ τοῦ χριστοῦ * Ἰησοῦ″ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν
τοῖς παθήμασιν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. 25 εἰ ζῶμεν
πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. 26 μὴ γινώμεθα
26. ‡ἀλλήλους″ φθον. κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλοις φθο-
νοῦντες.

VI. 1 Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προλημφθῇ ἄνθρωπος ἔν τινι
παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν
τοιοῦτον ἐν πνεύματι ‡ πραΰτητος″, σκοπῶν σεαυτὸν
μὴ καὶ σὺ πειρασθῇς. 2 ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε,
2. ἀναπληρώσετε καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ χριστοῦ.
3 εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι μηδὲν ὤν, ‡ φρεναπατᾷ
ἑαυτόν″· 4 τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος,
καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἕξει, καὶ οὐκ

sicut praedixi, quoniam qui talia agunt regnum dei non consequentur. 22 Fructus autem spiritus est caritas gaudium pax longanimitas bonitas benignitas fides 23 modestia continentia: adversus huiusmodi non est lex. 24 Qui autem sunt Christi, carnem crucifixerunt cum vitiis et concupiscentiis. 25 Si vivimus spiritu, spiritu et ambulemus. 26 Non efficiamur inanis gloriae cupidi, invicem provocantes, invicem invidentes.

1 Fratres, etsi praeoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos qui spiritales estis instruite huiusmodi in spiritu lenitatis, considerans te ipsum, ne et tu tempteris. 2 Alter alterius onera portate, et sic adimplebitis legem Christi. 3 Nam si quis existimat se aliquid esse, cum sit nihil, ipse se seducit. 4 Opus autem suum probet unusquisque, et sic in semet ipso tantum gloriam habebit et non

21. *καθως*] † add. *και* ς. Aℵ^c CD. rel. Syr.Hcl. Memph. Arm. *Marcion. Clem.* 591. | om. Bℵ*FG. Vulg. Syr.Pst. Goth. Æth. *Tert.* de pud. 17. *Cypr.* 209. *Lucif.*
— *προειπον* ABℵ^c CD^c. rel. *Clem. Tert. Cypr.* | *ειπον* ℵ*. (corr.^c) | *προειρηκα* D*FG.
23. *πραυτης* ABℵC. 17. 47. | ‡ *πραοτης* ς. DFG. 37. KsLP. *Clem.* 591. *Orig.* iii. 763^a. Cr. Cor. 48. *Meth.* Jahn 48.
— *εγκρατεια*] add. *ἁγνεια* D*FG. Vulg. *Cl.* Goth. *Iren.* 305. *Orig. Int.* ii. 92^c. *Cypr.* 209. | om. *Am. Fuld. Harl. Clem.* 591. *Orig.* iii. Cr. Cor. *Meth.*
24. οἱ] *ει* 37.
— *του χριστου* * *Ιησου*″ AB(ℵ)C. 17. 47*. P. Memph. Theb. Jesu Christi Æth. (*τ. κυριου χρ. Ιησ.* ℵ*. om. *κυριου*^a.) | *του χρ.* (om.* *Ιησου*) ς. DFG. 37. 47^2. KsL. Vulg. Syrr.Pst.& Hcl. Goth. Arm. *Orig. Int.* ii. 448^f. *Cypr.* 175. *Marcion.* (Epiph. 319^d.) (post *την σαρκα* 37*.) ‖ add. *εντες* FG.
— *σαρκα*] add. *αυτων* FG. Vulg. *Cl.* Syr.Pst. Memph. Goth. Arm. *Æth. Orig. Int.* ii. *Cypr.* | om. *Am.** Syr.Hcl. Theb. *Marcion. Clem.* 583.
25. *ει*] om. F(non G.) ‖ add. *δε* 37. | om. *Clem.* 308. 583. *Orig.* i. 732^b.
— *πνευματι* ante *ζωμεν* DFG. Vulg. *Cl.* Æth. *Orig.* i. 732^b. (iii. 658^a.) | post *Am. Fuld. Demid. Clem. bis.* (*ζωμ. εν πν.* L.)
— *και Clem. bis. Orig.* i. | om. FG.
— *στοιχωμεν Clem. bis. Orig.* i. | *-χουμεν* D^c KL.
26. *γινωμεθα Clem.* 308. 341. | *γινομεθα* KL. *Clem.* cod. 308. | *γενωμεθα* G*. 37. 47.
— *προκαλουμενοι Clem. bis.* | *προσκαλουμενοι* L*Tf.*P.
— *αλληλοις* AℵCDFG^2. 17. 37. 47. KsL. *Clem.* 308. | *-λους* BG*P. *Clem.* 341.
1. *εαν και Hil.* 538^b. (et si *m. Orig. Int.* iv. 679^c.) | om. *και* K. Syr.Pst. Goth. Arm. | etiam si *Orig. Int.* iii. 381^c. | si *Orig. Int.* iii. 897^e.
— *προκαταληφθη* K.
— *ανθρωπος*] add. *ὑμων* 37. Syrr.Pst.& Hcl.† Arm. | *τις εξ ὑμων* P. (Theb.) | om. *Orig. Int.* iii *bis.* iv. *Hil.*
— *καταρτιζετε*] *καταρτιζεσθαι* 17.
— *πραυτητος* Bℵ. 17. P. | ‡ *πραοτ.* ς. ACD. rel.
— *σκοπων*] add. *ἑκαστος* FG. *Victn.* (plur. Arm. Æth.) unusquisque (om. *σεαυτον*) *Cypr.* 71. | om. *Orig. Int.* iii. *bis.*
1. *συ*] *αυτος* D*FG. *Victn.* | vos. *Cypr.*
— *πειρασθης*] *-θη* FG. | *-θεις* 17. L.
2. *βασταζετε Clem.* 308. | *-σετε* ℵ*. (corr.^c) | *-σατε* P.
— *αναπληρωσατε* AℵCD. 17. 37. 47. KsLP. Syr.Hcl. Arm. *Clem.* | *-σετε* BFG. Vulg. *m.* Syr.Pst. Memph. Goth. Æth. *Tert.* adv. Marc. v. 4. *Cypr.* 71. 306. *Victn.*
— *τον Clem.* | om. FG.
— *χριστου Clem. Tert. Cypr. Victn.* | *θεου* 17. Theb.
3. *δοκη* P.
— *τι Victn.* | om. B**Rl.Th.Btly.Mai.*
— *φρεναπατᾳ* ante *ἑαυτον* ABℵC. 17. 37. 47. Syr.Hcl. Memph. Theb. | ‡ post ς. DFGKsLP. Vulg. Syr.Pst. Goth. Arm. *Victn.*
4. *ἑαυτου*] *αυτου* 17.
— *ἑκαστος Orig. Int.* ii. 328^c. *Victn.* | om. B. Theb.
— *εαυτον* B*Mai* et *Btly. Bch.* e sil. | *αυτον* B*Th.Btly.Blc.*

22, 23. pax patientia benignitas bonitas longanimitas mansuetudo fides *Cl.* | 23. continentia castitas *Cl.* | 24. carnem suam *Am.*** *Cl.* | 25. spiritu vivimus *Cl.*
1. hujusmodi instruite *Cl.* | 3. nihil eit *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. [Theb.] Goth. Arm. Æth.

εἰς τὸν ἕτερον· 5 ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βα-
στάσει. 6 κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον
τῷ κατηχοῦντι ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς. 7 μὴ πλανᾶσθε,
θεὸς οὐ μυκτηρίζεται· ὃ γὰρ ‡ ἂν″ σπείρῃ ἄνθρωπος,
τοῦτο καὶ θερίσει· 8 ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα
ἑαυτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν, ὁ δὲ σπείρων
εἰς τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον.
9 τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ ‡ ἐγκακῶμεν″· καιρῷ γὰρ
ἰδίῳ θερίσομεν μὴ ἐκλυόμενοι. 10 ἄρα οὖν ὡς καιρὸν
ἔχομεν ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα
δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.

ΙΒ′ 11 Ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ
χειρί. 12 ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι
ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα ‡ τῷ
σταυρῷ τοῦ χριστοῦ μὴ″ διώκωνται· 13 οὐδὲ γὰρ οἱ
13. περιτετμημένοι περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν, ἀλλὰ θέ-
λουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ
καυχήσωνται. 14 ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι, εἰ μὴ

altero: 5 unusquisque enim onus suum portabit. 6 Communicet autem is qui cathecizatur verbum ei qui se cathecizat in omnibus bonis. 7 Nolite errare, deus non inridetur. 8 Quae enim seminaverit homo, haec et metet; quoniam qui seminat in carne sua, de carne et metet corruptionem, qui autem seminat in spiritu, de spiritu metet vitam aeternam. 9 Bonum autem facientes non deficiamus: tempore suo enim metemus non deficientes. 10 Ergo dum tempus habemus, operemur bonum ad omnes, maxime autem ad domesticos fidei. 11 Videte qualibus litteris scripsi vobis mea manu. 12 Quicumque volunt placere in carne, hii cogunt vos circumcidi, tantum ut crucis Christi persecutionem non patiantur: 13 neque enim qui circumciduntur legem custodiunt, sed volunt vos circumcidi ut in carne vestra glorientur. 14 Mihi autem absit gloriari, nisi in

6. *τον λογον Am.* | *τω λογω* K.
— *τω κατηχουντι Victn.* | om. K.
7. *αν* BD*FG. 37. | ‡ *εαν* ς. AℵCD^c. 17*s*. 47. KsLP. *Orig.* iv. 254^b. in Ps. Gall. 61. | om. *Orig.* iii. 332^d.
— *σπειρει* LP. *Orig.* iii. | Contra, *Orig.* iv.
— *τουτο Orig.* iv. *Orig. Int.* ii. 154^a. *Tert.* adv. Marc. v. 4. | *ταυτα* D*FG. Vulg. *m. Orig.* iii. *Victn.*
— *θεριση* L. (-*σει Orig.* iii. iv.)
8. *εις την σαρκα Clem.* 583. *Orig.* i. 228^e. iv. 254$^{b.d.}$ in Prov. Mai 19. *Orig. Int.* ii. 78^a. 189^a. 473^a. 657^f. | *τη σαρχι* FG. in carne *m. Victn.*
— *ἑαυτου Clem.* | *αυτου* D*FG. | om. *Orig.* iii. 188^d. iv. *bis. Orig. Int.* ii. *quater.*
— *σαρκος*] add. *αυτου* D*FG. Memph. Æth. | om. *m.* Theb. *Clem. Orig.* iii. iv. *bis. Orig. Int.* ii. *ter. Victn.*
— *εις το πνευμα Clem.* 318. 583. *Orig.* i. 228^e. iv. *bis.* in Prov. Mai. *Orig. Int.* ii. 76^e. 473^a. 657^f. | *εκ του πνευματος* D*. | in spiritu *m. Victn.* | *εις το πνευματι* FG.
9. *εγκακωμεν* ABℵD*. 17. 37. | ‡ *εκκακωμεν* ς. CD^c. 47. KsLP. *Clem.* 308. 318. | *εκκακησωμεν* FG.
9. *θερισομεν* ABD. 47^2. Ks. Vulg. *Clem. Tert.* adv. Marc. v. 4. de res. car. 23. *Cypr.* 245. 251. *Victn.* | -*σωμεν* ℵCFG. 17. 37. 47*. LP.
10. *εχομεν* AB^2*Rl.Th.Btly.Mai*CDFG. 47. KsLP. Vulg. *m. Clem.* 320. *Tert.* adv. Marc. v. 4. *Cypr.* 245. 251. *Victn.* | *εχωμεν* B**Rl.Th.Btly.Mai*ℵ. 17. 37.
— *εργαζωμεθα* B**Rl.Mai*ℵCDFG. 17*s*. Vulg. *m. Clem. Tert. Cypr. bis. Victn.* | -*ζομεθα* AB^2*Rl.Mai.* 37. 47. LP. | -*σωμεθα* K.
11. *πηλικοις*] *ηλικοις* B*Mai*(**Th.Btly.*) 17. quantis *Victn.* "non quod grandes literae fuerint (hoc quippe in Graeco sonat *πηλίκοις*) sed quod suae manus essent eis nota vestigia." *Hier.* vii. 530^b. *τὸ δὲ Πηλίκοις ἐμοὶ δόκει οὐ τὸ μέγεθος ἀλλὰ τὴν ἀμορφίαν τῶν γραμμάτων ἐμφαίνων λέγειν, μονονουχὶ λέγων ὅτι οὔτε ἄριστα γράφειν εἰδώς, ὅμως ἠναγκάσθην δι' ἐμαυτοῦ γράψαι, ὥστε τῶν συκοφαντῶν ἐμφράξαι τὸ στόμα. Chrysost. τινὲς μὲν μεγάλοις τινὲς δὲ φαύλοις ἡρμήνευσαν. Theodoretus.* "grandibus ergo Paulus literis scripsit epistolam" *Hier.* vii. 530^c.
— *ὑμιν* post *γραμμασιν* DFG. Syrr. (Pst.)&Hcl. Goth. | ante *Hil.* 353^c. | litteris scripsi vobis Vulg. *Victn.*
12. *επρυσ.* D*.
— *μη* post *τω στ. του χρ.* ABℵCD. 17. P. (Vulg.) Syr.Pst. Goth. (*Victn.*) | ‡ ante ς. FG. 37. 47. KsL. Syr.Hcl. (Memph. Theb.) Arm. Æth.
— *διωκωνται* BℵD. 17*s*. 47^2. Vulg. | -*κονται* ACFG. 37. 47*. KLP.
13. *περιτεμνομενοι* AℵCD. 17*s*. 47. KsP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Arm. *Marcion.* (Epiph. 319^d.) | *περιτετμημενοι* B. 37. L. Memph. Goth. Æth. *Victn.* | *περιτεμνημοι* F. *περιτεμνημενοι* G.
— *θελουσιν*] *βουλονται* AC.
— *περιτεμεσθαι* B.
— *ὑμετερα Victn.* | *ἡμετερα* 17.
— *καυχησωνται Victn.* | -*σονται* DG*. 47* ut vid. P.
14. *καυχασθαι* BℵCD^{c}FG. 17*s*. 37. 47^2. LP. *Orig.* i. 438^e. iii. 190^d. 292^a. 544^b. iv. 304^a. 393^d. Cr. Cor. 21. Rom. 23. *Eus.* in Ps. 32^d. | *καυχησασθαι* AD*. ?47*. K.

4. in altero *Cl.* | 6. verbo *Cl.* | 9. enim suo *Cl.* | 12. quicumque enim *Cl.* | hi *Cl.*

ABℵCD
FG.
17. 37. 47.
KLP.

Vulg. Syrr. P. H.
Memph. (Theb.)
Goth. Arm. Æth.

[z] cap. 5:6.
15. ἐν γὰρ χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε
[a] Phil. 3:16.
¶ Theb.

ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, δι'
οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται κἀγὼ † κόσμῳ. 15 z ‡ οὔτε
γὰρ″ περιτομή τι ‡ ἐστὶν″ οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ
καινὴ κτίσις. 16 a καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχή-
σουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν
Ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ.¶ 17 τοῦ λοιποῦ, κόπους μοι μηδεὶς
παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ † Ἰησοῦ ἐν τῷ
σώματί μου βαστάζω.
18 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ
τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί. ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

cruce domini nostri Iesu Christi, per quem mihi mundus crucifixus est et ego mundo:
15 in Christo enim Iesu neque circumcisio aliquid valet neque praeputium, sed nova creatura.
16 Et quicumque hanc regulam secuti fuerint, pax super illos et misericordia, et super Israhel dei.
17 De cetero nemo mihi molestus sit: ego enim stigmata Iesu in corpore meo porto.

18 Gratia domini nostri Iesu Christi cum spiritu vestro, fratres. Amen.

14. *κυριου Orig.* i. iii. *ter.* iv. *bis.* Cr. Cor. et 197^{c}. *Orig. Int.* ii. 149^{c}. 412^{e}. 416^{c}. 467^{e}. *Eus. Cypr.* 175. 308. *Hil.* 71^{c}. 288^{a}. *Victn.* | *χριστου* F*. (*εν τῳ σταυρῳ του Ιησου Iren. Gr.* 17. *Lat. Int.* habet "in cruce Christi.")
— *κοσμος*] praem. *ὁ* FG. *Clem.* 484. | om. *Clem.* 569. *Orig.* i. 438^{e}. 628$^{b.c.d.}$ iii. 190^{d}. 243^{c}. 544^{b}. 600^{b}. iv. 197^{c}. 304^{a}. 393^{d}. Cr. Cor. 21 *bis.*
— *κοσμῳ*] † praem. *τῳ* ς. C^{3}D^{c}. 37. 47. KsL. Arm. *Clem. bis. Orig.* i. *quater.* iii. 544^{b}. 600^{b}. Cr. Cor. *bis.* | om. ABℵC*D*FG. 17. P. *Orig.* iii. 243^{c}. iv. 197^{c}. 304^{a}. 397^{d}.
15. *ουτε γαρ* B. 17. 47. Syrr. Pst. & Hel. *txt.* Theb. ap *Gb.* Goth. Arm. (Æth.) | ‡ *εν γαρ χριστῳ Ιησου ουτε* ς. AℵCDFG. 37. KsLP. Vulg. Syr. Hcl.* Memph. (Theb. *Woide.*) *Victn.* (vid. cap. v. 6.)
— *εστιν* ABℵ*CD*FG. 17. 47. Syrr. Pst. & Hel. mg. Memph. Theb. Goth. Arm. *Victn.* | ‡ *ισχυει* ς. ℵ^{c}D^{c}. 37. KsLP. Vulg. Syr. Hcl. txt. (Æth.) (vid. cap. v. 6.)
16. *τῳ καν. τουτ. στοιχ.*] praem. *τουτῳ στοιχουσιν* G*.
— *στοιχησουσιν* BℵC^{2}. 17. 37. 47. KsLP. Vulg. *Hil.* 480^{d}. | *στοιχουσιν* AC*DFG. Arm. Æth. (*Victn.*)
— *και* ult. *Hil.* 381^{d}. 480^{d}. *Victn.* | om. D*. Æth.
— *θεου Hil.* 381^{d}. | *κυριου* D*FG. | om. *Tol. Hil.* 480^{d}.
17. *του λοιπου*] *το λοιπον* D*.
— *μηδεις* ante *μοι κοπους* D. Vulg. (Syr. Pst.) *Victn.* (*μου* 17.)
— *Ιησου*] † praem. *κυριου* ς. ℵC^{3}DFG. 37. rel. Vulg. *Cl.* Syrr. Pst. & Hcl. Goth. *Victn.* | om. ABC*. 17. *Am. Tol. Fuld. Demid. f.* Memph. Arm. *Pet. Alex.* Routh. iv. 24. (*κυριου ἡμων* D*FG.) ‖ post *Ιησου* add. *χριστου* ℵD*FG. Syr. Pst. Memph. *Mill.* Goth. *Victn.* | om. rel. *Pet. Alex.* ‖ *χριστου* tantum 47. P. Memph. *Wilkins.* Arm. Æth. *Clem. exc. Theod.* 989. *Tert.* adv. Marc. v. 4. | Domini *tantum Harl.* Domini mei Jesu Christi *Orig. Int.* ii. 70^{d}.
18. *κυριου*] *χριστου* F(non G.)
— *ἡμων Victn.* | om. ℵ. 37. P.
— *χριστου Victn.* | om. P.
— *αμην*] om. G(non F.) *Victn.* ut vid.

Subscriptio

προς Γαλατας ABℵC. 17.
προς Γαλατας επληρωθη D.
ετελεσθη επιστολη προς Γαλατας FG.
προς Γαλατας εγραφη απο Ῥωμης B^{2}. 47. KP.
εγραφη απο Ῥωμης tantum 37.
τελος της προς Γαλατας εγραφη απο Ῥωμης L.
‖ add. *στιχ.* $\overline{τιβ}$ ℵ**P. *στιχ.* $\overline{σϛγ}$ KL.

17. domini Jesu *Cl.*

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

ABℵD A′
FG.
17. 37. 47.
KLP.

Vulg.
Syrr. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.
1. [ἐν Ἐφέσῳ]
a 2 Cor. 1:3.

70 1 Παῦλος ἀπόστολος ‡ χριστοῦ Ἰησοῦ″ διὰ θε-
λήματος θεοῦ, τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν ἐν Ἐφέσῳ καὶ
πιστοῖς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ· 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη
ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ.
3 a Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν

1 Paulus apostolus Christi Iesu per voluntatem dei sanctis omnibus qui sunt Ephesi et fidelibus in Christo Iesu. 2 Gratia vobis et pax a deo patre nostro et domino Iesu Christo.

3 Benedictus deus et pater

"Inter epistolam ad Galatas et illam ad Ephesios apparet collocatam fuisse epistolam ad Hebraeos in codice aliquo adhuc vetustiore, unde noster antiquissimus vaticanus exscriptus fuit. Etenim notae illae priscae sectionum, non in epistola ad Ephesios, sed in illa ad Hebraeos continuantur, ad cujus initium pertinet nota ΝΘ [59], et deinde Ξ [60], ΞΑ etc., ut in codice videre est. Porro in Epistola ad Ephesios notantur sectiones Ο [70], ΟΑ etc. Neque tamen aut alicujus bibliopegi error, aut quaterniorum translatio fuit; namque Epistola ad Hebraeos continuatur in uno eodemque folio codicis hujus vaticani post secundam ad Thessalonicenses." Vercellone (in ed. Mai cod. Vaticani secunda, 1859.)

Inscriptio

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ ABℵK. 17. 37. 47.

ΑΡΧΕΤΑΙ ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ D(sub fin. Gal.)FG.

του ἁγιου αποστολου Παυλου επιστολη προς Εφεσιους L.

Παυλου επιστολη προς Εφεσιους P.

1. *χριστου Ιησου* BD. 17. P. *Am.* Syr. Hcl. Memph. Goth. *Orig.* Cat. Cr. *Eph.* 101. | ‡ *Ιησ. χρ.* ϛ. AℵFG. 37. 47. KsL. Vulg. *Cl.* Syr.Pst. Arm. Æth. *Victn.*

— *αγιοις*] add. *πασιν* Aℵc. *Am. Fuld.* Memph. (praem. Vulg. *Cl.*) | om. *Orig.* Cat. Cr. *Eph.* 102. *Victn.*

1. *τοις* 2°. *Orig.* Cat. Cr. | om. D.

— *εν Εφεσῳ* AB *in marg.*[2]ℵcDFG. 17. 37. 47. KLP. vv. (*Victn.* post *πιστοις*). | om. B*ℵ*. *Ὠριγένης δέ φησι, ἐπὶ μόνων Ἐφεσίων εὕρομεν κείμενον, τὸ 'τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσι' καὶ ζητοῦμεν εἰ μὴ παρέλκει προσκείμενον τὸ 'τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσι,' τί δύναται σημαίνειν. ὅρα οὖν εἰ μὴ ὥσπερ ἐν τῇ Ἐξόδῳ ὄνομά φησιν ἑαυτοῦ ὁ χρηματίζων Μωσεῖ τὸ ὤν, οὕτως οἱ μετέχοντες τοῦ ὄντος, γίνονται ὄντες, καλούμενοι οἱονεὶ ἐκ τοῦ μὴ εἶναι εἰς τὸ εἶναι 'ἐξελέξατο γὰρ ὁ θεὸς τὰ μὴ ὄντα' φησὶν ὁ αὐτὸς Παῦλος, 'ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ,' καὶ ζητήσει τίς, πῶς τὰ ὄντα καταργεῖ κ.τ.λ.* *Orig.* Cat. Cr. Eph. 102.

Τοῖς Ἐφεσίοις ἐπιστέλλων ὡς γνησίως ἡνωμένοις τῷ ὄντι δι' ἐπιγνώσεως, ὄντας αὐτοὺς ἰδιαζόντως ὠνόμασεν, εἰπών, 'τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσι, καὶ πιστοῖς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ,' οὕτω γὰρ καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν παραδεδώκασι, καὶ ἡμεῖς ἐν τοῖς παλαιοῖς τῶν ἀντιγράφων εὑρήκαμεν. *Basilius* i. 254e. 255a.

"Quidam curiosius quam necesse est, putant ex eo quod Moysi dictum sit, *Haec dices filiis Israel, Qui est misit me*, etiam eos qui Ephesi sunt sancti et fideles, essentiae vocabulo nuncupatos: ut quomodo a sancto sancti, a justo justi, a sapiente sapientes: ita ab eo qui est, hi qui sunt appellentur .... Si enim aiunt quispiam ex eo quod non erat, in id quod est a Deo

5 M

esse proficiens, non datori gratiam referat; sed sui meriti et virtutis aestimet quod subsistat, statim quod est esse destruitur, et incipit non esse quod fuerat. Alii vero simpliciter, non ad eos qui sint, sed qui Ephesi sancti et fideles sint scriptum arbitrantur." *Hieronymus.* in loc. (ed. Vallarsi vii. 545.) *Bas.* et *Hier.* ex Origine pendent: citant et 1 Cor. i. 28.

"De Epistula ad Laodicenos. Ecclesiae quidem veritate epistulam istam ad Ephesios habemus missam, non ad Laodicenos; sed Marcion ei titulum aliquando interpretare gestiit, quasi et in isto diligentissimus explorator." *Tert.* c. Marc. v. 19. "de alia epistula quam nos ad Ephesios praescriptam habemus, haeretici vero ad Laodicenos." v. 11.

συναδόντως μὲν τῇ πρὸς Ἐφεσίους, ὦ Μαρκίων, καὶ ταύτας τὰς κατὰ σοῦ μαρτυρίας ἀπὸ τῆς λεγομένης πρὸς Λαοδικέας συνήγαγες. *Epiph.* ii. 374b.

1. *και πιστοις*] om. *και* 37. *Victn.*

2. *ἡμων* *Victn.* | *ὑμων* P.

3. *και πατηρ*] *Orig. Int.* ii. 263e. iii. 978f. iv. 590c. *Eus.* in Ps. 22d. *Hil.* 209a. 239f. 427a. | om. B. *Hil.* 186a. *Victn.* (om. *ὁ θεος και* *Victn.* *Hil.* 239f. 427a. habet 209a.)

— *κυριου*] add. *και σωτηρος* ℵ* (corr.c) | om. *Orig. Int.* ii. iv. *Eus.* in Ps. *Victn.*

1. Jesu Christi *Cl.* | omnibus sanctis *Cl.*

ABℵD FG. 17. 37. 47. KLP.

Ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ
πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν χριστῷ, 4 καθὼς
ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου,
εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ ἐν
ἀγάπῃ, 5 προορίσας ἡμᾶς εἰς υἱοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ
χριστοῦ εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος
αὐτοῦ, 6 εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ‡ ἧς"
ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἠγαπημένῳ, 7 [b] ἐν ᾧ ἔχομεν
τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν
τῶν παραπτωμάτων, κατὰ ‡ τὸ πλοῦτος" τῆς χάριτος
αὐτοῦ· 8 ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ
φρονήσει, 9 γνωρίσας ἡμῖν [c] τὸ μυστήριον τοῦ θελή-
ματος αὐτοῦ, κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο
ἐν αὐτῷ 10 εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν,
ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ χριστῷ, τὰ †
‡ ἐπὶ" τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν αὐτῷ, 11 ἐν
ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν, προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν
τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θε-

4, 5. ἐν ἀγάπῃ προορίσας

[b] Col. 1:14.

[c] cap. 3:3. Col. 1:26.

domini nostri Iesu Christi, qui benedixit nos in omni benedictione spiritali in caelestibus in Christo, [4] sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti et immaculati in conspectu eius in caritate, [5] qui praedestinavit nos in adoptionem filiorum per Iesum Christum in ipsum, secundum propositum voluntatis suae, [6] in laudem gloriae gratiae suae, in qua gratificavit nos in dilecto, [7] in quo habemus redemptionem per sanguinem eius, remissionem peccatorum, secundum divitias gratiae eius, [8] quae superabundavit in nobis in omni sapientia et prudentia, [9] ut notum faceret nobis sacramentum voluntatis suae, secundum bonum placitum eius quod proposuit in eo [10] in dispensationem plenitudinis temporum, instaurare omnia in Christo, quae in caelis et quae in terra sunt, in ipso, [11] in quo etiam sorte vocati sumus, praedestinati secundum propositum eius qui omnia operatur secun-

---

3. *ἡμας* *Orig. Int.* ii. iv. *Eus.* in Ps. 22[d]. 32[d]. 338[e]. 416[d]. *Victn.* | om. ℵ*. (add.[a])
— *εν* ante *χριστῳ* *Orig. Int.* ii. iv. *Eus.* in Ps. *quater* *Hil.* *Victn.* | om. *St.* 3.
— *χριστῳ*] add. *Ιησου* D[b]. 47. K. Syr.Hcl. Æth. *Victn.* | om. *Orig. Int.* ii. iv. *Eus.* in Ps. 22[d]. 338[e]. *Hil.*
4. *εν αυτῳ* *Orig.* i. 205[c]. Cat. Cr. *Eph.* 107. *Eus.* in Es. 453[c]. in Ps. 258[e]. *Victn.* | *ἑαυτω* FG. | om. *Hil.* 209[a]. 240[a]. 427[a].
— *προ* *Orig.* i. Cat. Cr. *Eus.* in Es. in Ps. *Victn.* | *προς* FG.
— *εν αγαπῃ* cum seqq. *Orig.* Cat. Cr. *Victn.*
5. *προορισας* *Orig.* i. 205[d]. Cat. Cr. *Eph.* 107 *bis.* *Eus.* in Es. 453[c]. in Ps. 258[c]. | *προωρισας* D*P.
— *χριστου* ante *Ιησ.* B. | post rel. *Orig.* Cat. Cr. *bis.* *Eus.* in Ps. *Victn.* | om. *Ιησου* *Orig.* i. 205[d]. Cat. Cr. *Eph.* (3°.) *Hil.* 240[a].
6. *δοξης*] praem. *της* D. | om *Orig.* Cat. Cr. Eph. 112.
— *ἡς* ABℵ*. 17. 47. P. *Orig.* Cat. Cr. | ‡ *εν ᾗ* ς. ℵ[c]D(F)G. 37. KL. Arm.? *Victn.* (om. *ᾗ* F.) | "qui" Memph. *Wilk.*
— *ηγαπημενῳ*] add. *υἱῳ αυτου* D*FG. Vulg.*Cl.* *Am.*[2] Syr.Hcl.* Goth. (Æth.) *Victn.* | om. *Am.** Syr.Hcl.txt. *Orig.* Cat. Cr. *quater*. Ὠριγένης φησίν, Ἠγαπημένος ἁπλῶς λέγεται ὁ σωτήρ. Cat. 109. "Nec putandum quod in Latinis codicibus habetur scriptum esse, *in dilecto filio suo*, sed simpliciter *in dilecto*." *Hier.* in loc. (vii. 552[c]. Vallarsi). | per dilectum suum Syr.Pst.
7. *εχομεν* Vulg. Syrr. rel. *Iren.* 293. *Orig.* Cat. Cr. Eph. 112. *Victn.* | *εσχομεν* ℵ*D*. Memph. Æth. *Iren.* 310.
— *δια* *Orig.* Cat. Cr. | om. 17.
— *το πλουτος* ABℵ*D*(FG *του*). 47. P. (*το πληθος* 17.) | ‡ *τον πλουτον* ς. ℵ[c]D[c]. 37. K*s*L. *Orig.* Cat. Cr.
— *χαριτος* *Orig.* Cat. Cr. *Victn.* | *χρηστοτητος* A. Memph.
8. *ἡς επερ. εις ἡμας* *Orig.* Cat. Cr. *Victn.* | om. P.
— *φρονησει* *Orig.* Cat. Cr. *Victn.* | *γνωσει* 17.
9. *γνωρισας* *Orig.* Cat. Cr. | *γνωρισαι* FG. Vulg. *Victn.*
— *ἡμιν*] add. *τουτο* D*. | om. *Orig.* Cat. Cr. *Victn.*
— *κατα την ευδοκιαν αυτου* *Orig.* Cat. Cram. (*Hil.* 22.[a]) *Victn.* | *εις το ειναι ἡμας εις επαινον της δοξης αυτου* (e ver. 12.) A*. (corr.[1])
— *ευδοκιαν*] add. *του θεληματος* K.
9. *αυτου* 2°. *Orig.* Cat. Cram. | om. DFG. Memph. Goth. *Tert.* adv. Marc. v. 17. *Hil.* 22[a]. *Victn.*
— *αυτῳ*] *αυτου* F(non G.) | *ἑαυτῳ* P.
10. *εις* *Orig.* Cat. Cr. *Eph.* 113. | *κατα την* A.
— *τῳ* *Iren.* *Gr.* 16. *Eus.* c. Mcl. 152[c]. | om. K.
— *τα* 2°.] † add. *τε* ς. ℵ[c]. 37. Arm. (*ut vid.*) *Victn.* | om. ABℵ*DFG. 17. 47. KL*Tf.*P. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Æth. *Iren.* 317. *Eus.* c. Mcl. *Tert.* adv. Marc. v. 17.
— *επι τοις* Bℵ*DL. Goth. *Eus.* c. Mcl. | ‡ *εν τοις* ς. Aℵ[c]FG. rel. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Iren.* *Victn.*
11. *και*] om. 47. *Orig. Int.* ii. 450[f].
— *εκληρωθημεν* Bℵ. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig. Int.* ii. *Eus.* in Ps. 258[c]. *Victn.* | *εκληθημεν* ADF[2]G. (*εκληθησαμεν* F*.)
— *προωρισθεντες* D*. 37. | Contra, *Eus.* in Ps.

5. optiouom *Am.** | 6. *fin. add.* filio suo *Am.*** *Cl.* | 9. beneplacitum *Cl.* | 10. dispensatione *Cl.* | 11. etiam et nos sorte *Cl.* | operatur omnia *Cl.* | *om.* secundum *Am.**

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.

λήματος αὐτοῦ, [12] εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον † δόξης
αὐτοῦ, τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ χριστῷ· [13] ἐν ᾧ καὶ
ὑμεῖς, ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέ-
λιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες
[d] ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ,
[14] ὅς ἐστιν ἀῤῥαβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν εἰς ἀπο-
λύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης
αὐτοῦ.

[d] cap. 4:30. 2 Cor. 1:22.
14. ὅ ἐστιν

Β′ [15] [e] Διὰ τοῦτο κἀγὼ ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν
ἐν τῷ κυρίῳ Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας
τοὺς ἁγίους, [16] οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν
[f] μνείαν † ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, [17] ἵνα ὁ
θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς
δόξης, δῴη ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως, ἐν
ἐπιγνώσει αὐτοῦ, [18] πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς
τῆς ‡ καρδίας″ ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστιν ἡ
ἐλπὶς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, † τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης
τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις, [19] καὶ τί τὸ

[e] Col. 1:9.
15. [τὴν ἀγάπην]
[f] Rom. 1:9. Phil. 1:3. 4. 1 Thess. 1:2.

dum consilium voluntatis suae; [12] ut simus in laudem gloriae eius, qui ante speravimus in Christo, [13] in quo et vos, cum audissetis verbum veritatis, evangelium salutis vestrae, in quo credentes signati estis spiritu promissionis sancto, [14] qui est pignus hereditatis nostrae in redemptionem adquisitionis, in laudem gloriae eius.

[15] Propterea et ego, audiens fidem vestram quae est in domino Iesu et dilectionem in omnes sanctos, [16] non cesso gratias agens pro vobis, memoriam vestri faciens in orationibus meis, [17] ut deus domini nostri Iesu Christi, pater gloriae, det vobis spiritum sapientiae et revelationis in agnitione eius, [18] inluminatos oculos cordis vestri, ut sciatis quae sit spes vocationis eius, quae divitiae gloriae hereditatis eius in sanctis, [19] et quae sit

11. *προθεσιν*] praem. *την* D*FG. | *προγνωσιν* (om. *την*) *Eus.* in Ps. ‖ add. *του θεου* DFG. 47. Memph. Goth. Arm. | om. *Orig. Int* ii. *Eus.* in Ps. *Victn.*
— *τα Eus.* in Ps. | om. D*FG.
— *ενεργουντος Eus.* in Ps. | -*τες* F(non G.)
— *κατα τ. β. τ. θελ. αυτου Orig. Int.* ii. *Eus.* in Ps. *Victn.* | om. 37*.
12. *δοξης*] † praem. *της* ς. A. | om. BℵDFG. 17. 37. 47. KLP. *Eus.* in Ps. 258[d].
— *αυτου* ABℵD[b]. rel. *Orig. Int.* ii. *Victn.* | om. D*FG. *Flor. Tert.* adv. Marc. v. 17. ‖ add. et gratiae Syr.Hcl.* | om. *Orig. Int.* ii.
— *τῳ*] om. FG.
13. *ὑμεις* Bℵ*D. rel. *Iren.* 301. *Orig.* Cat. Cr. Eph. 118. *Tert.* adv. Marc. 17. *Victn.* 2⁰. | *ἡμεις* Aℵ[c]KL. *Victn.* 1⁰.
— *της σωτ. Orig.* Cat. | om. *της* FG.
— *ὑμων Iren. Orig.* Cat. *Victn.* | *ἡμων* K. Memph.
— *και πιστ.* Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. Æth. *Orig.* Cat. | om. *και* DFG. *Am.* Memph. Goth. Arm. *Iren. Tert.* adv. Marc. v. 17. *Victn.*
— *εσφραγισθη* B. | Contra, *Iren. Orig.* Cat. *Victn.*

14. *ὁς* ℵD. 17*s*. 37. K. | *ὁ* ABFG. 47. L. | *ω* P.
— *αραβων* FG 37.
— *ἡμων Iren.* 301. *Victn. Orig.* Cat. Cr. Eph. 121. | *ὑμων* 17. P.
— *της* 3⁰. *Orig.* Cat. | om. ℵ. 17.
15. *τῳ κυριῳ*] om. *τῳ* FGP.
— *Ιησου*] add. *χριστου* D*. | add. *χριστῳ* FG. Goth. Æth. *Victn.*
— *την αγαπην* (ℵ[c])DFG. 47. KsL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. *Victn. bis.* (*εις την αγαπην την εις* ℵ[c].) | om. ABℵ*. 17. P. *Ὠριγένης φησί, Δόξει σόλοικον εἶναι τὸ "ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας," εἰ μὴ ὡς ὑπερβατὸν αὐτὸ ἀποδῶμεν· δι' ὅ περ τὸ ἑξῆς τῆς συμφράσεως οὕτως ἔχειν οἰόμεθα, "διὰ τοῦτο κἀγὼ ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ κυρίῳ Ἰησοῦ ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας, καὶ τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους οὐ παύομαι" κ.τ.λ. Orig.* Cat. Cr. *Eph.* 129. | *αγαπην* (om. *την* 1⁰.) post *ἁγιους* 37. Æth.
— *την εις Orig.* Cat. Cr. | om. *την* D*FG.
16. *παυομαι Orig.* Cat. Cr. | -*σομαι* D. *Victn.*
— *μνειαν*] † add. *ὑμων* ς. D[c]. 47. KsLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. *Orig.* Cat. Cr. *Victn.* | *ὑμων* post *ποιουμενος* FG. | om. ABℵD*. 17. 37. Goth. *Hil.* 1092[e]. [Æth.]
17. *δῳη Orig.* Cat. Cram. *Eph.* 129. 161. | *δω* B.
18. *καρδιας* ABℵDFG. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. (in cit.) Goth. Arm. Æth. vid. *Clem. Rom.* 36. *Orig.* Cat. Cram. 129. 161. *Victn.* (*τους καρδ.* 37*.) | ‡ *διανοιας* ς.
— *ὑμων Orig.* Cat. Cr. *Victn.* | om. B. 17. Arm. | *ἡμων* Memph.
— *εις το ειδεναι ὑμας Orig.* Cat. Cr. 129. 161. | *ἱνα οιδαται* FG.
— *τις* 1⁰. *Orig.* Cat. Cr. 129. | *τι* FG. Arm. *Orig.* Cat. Cr. 161.
— *τις* 2⁰.] † praem. *και* ς. ℵ[c]D[c]. 37. 47. KsLP. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig.* Cat. Cr. 131. 161. | om. ABℵ*D*FG. 17. *Am.* *Fuld. Tol.* Goth. *Victn.*
— *της δοξης* post *της κληρονομιας* ℵ. | ante rel. *Orig.* Cat. Cr. *bis. Victn.*

12. ejus nos qui *Cl.* | 13. quo et credentes *Cl.* | sancto] spu *Am.* | 14. gloriae ipsius *Cl.* | 18. ejus et quae *Cl.*

ABℵD FG. 17. 37. 47. KLP.
20. ἐνήργηκεν.
g cap. 2:6.
h Ps. 8:7 (6.) 1 Cor. 15:27. Heb. 2:8.
i Col. 1:18.
k Col. 2:13.
l Col. 3:7.
m Col. 3:6.
3. φύσ. τέκνα.

ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς
τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους
τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, [20] ἣν ἐνήργησεν ἐν τῷ χριστῷ,
[g] ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ ‡ καθίσας" ἐν δεξιᾷ
αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, [21] ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς
καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος, καὶ παντὸς
ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ
ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, [22] καὶ [h] πάντα ὑπέταξεν
ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν
ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, [23] [i] ἥτις ἐστὶν τὸ σῶμα
αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ * τὰ" πάντα ἐν πᾶσιν πλη-
II. γ' ρουμένου. [1] [k] καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμα-
σιν καὶ ταῖς ἁμαρτίαις * ὑμῶν", [2] [l] ἐν αἷς ποτὲ περιεπα-
τήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ τὸν
ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ πνεύματος τοῦ
νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας, [3] ἐν οἷς καὶ
ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις
τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς
καὶ τῶν διανοιῶν, καὶ ‡ ἤμεθα" [m] τέκνα φύσει ὀργῆς

supereminens magnitudo virtutis eius in nos qui credidimus secundum operationem potentiae virtutis eius, [20] quam operatus est in Christo, suscitans illum a mortuis et constituens ad dexteram suam in caelestibus [21] supra omnem principatum et potestatem et virtutem et dominationem et omne nomen quod nominatur non solum in hoc saeculo sed et in futuro, [22] et omnia subiecit sub pedibus eius, et ipsum dedit caput supra omnia ecclesiae, [23] quae est corpus ipsius, plenitudo eius quia omnia in omnibus adimpletur. [1] Et vos, cum essetis mortui delictis peccatis vestris, [2] in quibus aliquando ambulastis secundum saeculum mundi huius, secundum principem potestatis aeris huius, spiritus qui nunc operatur in filios diffidentiae; [3] in quibus et nos omnes aliquando conversati sumus in desideriis carnis nostrae, facientes voluntatem carnis et cogitationum, et eramus na-

19. ὑπερβαλλον *Orig.* Cat. Cr. *Victn.* | om. FG.
— εις ἡμας *Orig.* Cat. Cr. | εις ὑμας D*FG. 17. 37 *Scr.* P. *Victn.*
20. ενηργησεν ℵDFG. 17*s*. 37. 47. K*s*LP. *Orig.* Cat. Cr. *Eph.* 131. *Eus.* in Es. 391ª. | -κεν AB.
— εν *Orig.* Cat. Cr. *Eus.* in Es. *Hil.* 1100ᶜ. *Victn.* | om. FG. (habent ενηργησ. εν. τω).
— νεκρων] praem. των L. *Eus.* D.E. 224ᵈ. | om. *Orig.* Cat. Cr. *Eus.* in Es.
— καθισας ABℵ. 17. 47. Vulg. *Eus.* D.E. in Es. *Victn.* | ‡ εκαθισεν ς. DFG. 37. K*s*LP. Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig.* Cat. Cr. Eph. 133. *Hil.* || add. αυτον Aℵ. 17. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Æth. *Orig.* Cat. 133. *Eus.* D.E. in Es. *Victn.* | om. rel. *Hil.*
— εν δεξιᾳ *Orig.* Cat. *Eus.* D.E. in Es. *Hil.* *Victn.* | εκ δεξιων A².
— επουρανιοις *Orig.* Cat. *Eus.* in Es. | ουρανοις B. vv. *Hil.* *Victn.*
21. εξουσιας και αρχης B. | Contra, rel. *Iren.* 252. 260. *Hipp.* Phil. vii. 25. (239.) (*Orig.* iv. 17ª. 235ᶜ.) Cat. Cr. Eph. 133. *Orig.* *Int.* i. 65ª. iv. 610ª. 612ᶜ. *Eus.* D.E. 224ᵈ. c. Mel. 135ᵈ. in Es. 391ª. *Hil.* *Victn.*
22. εδωκεν *Orig.* Cat. *Eus.* c. Mel. 70ª. | δωκεν FG.
23. το πληρωμα] om. 47. *Orig.* Cat.
— τα παντα ABℵDFG. 17. 37. 47. KLP. *Orig.* Cat. | *om. τα ς.
— πληρουμενου *Orig.* Cat. | πληρωμενου 37.
1. ἁμαρτιαις *Orig.*? Cat. Cr. Eph. 134. 135. 136. *Luc.* 26. *Victn.* | επιθυμιαις B.
— ὑμων ad fin. BℵDFG. 17. 37. 47. P. Vulg. *m.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. (Arm. post παραπτ.) Æth. *Orig.*? Cat. *ter.* *Luc.* *Victn.* | ἑαυτων A. | om. ς. K*s*L.
2. ποτε *Orig.*? Cat. 135 *bis*. 136, 7. *Orig.* *Int.* i. 106ᶜ. iii. 369ᶠ. *Luc.* 26. *Victn.* | om. L. | εν οἱς ποτε περιεπ. *Orig.* Cat. *quater*. εν οἱς περιεπ. ποτε *Orig.* Cat. Cr. *Eph.* 217.
— του πν. *Clem.* 7. *Orig.* i. 732ᵇ. iii. 581ᵇ. Cat. Cr. *Hil.* 431ª. *Victn.* | τουτου πν. FG. *Orig.* *Int.* i. *Luc.* 26.
3. και ἡμεις A²BℵDᶜ. rel. Vulg. *m.* rel. Memph. (om. και) *Orig.*? Cat. 135, 6 *ter.* *Tert.* de Pud. 17. *Luc.* *Victn.* | και ὑμ. A*D*. | om. FGL.
3. παντες *Orig.*? Cat. *quater.* *Luc.* *Victn.* | om. 17.
— ἡμων *Orig.*? Cat. 137. *Luc.* *Victn.* | ὑμων F(non G.)
— ημεθα Bℵ. 17. *Orig.* i. 557ᵉ. iii. 160ᵇ. iv. 340ª. 350ᵉ. Cat. Eph. 137. | ‡ ημεν ς. ADFG. rel.
— τεκνα φυσει Bℵ. 17. 47. K*s*. (Syr.Pst.) (Arm.) *Orig.* i. iii. iv. 350ᵉ. *Orig.* *Int.* iv. 503ª. *Tert.* adv. Marc. v. 17. (οργης τεκνα absque φυσει *Clem.* 560.) | φυσ. τεκν. ADFG. 37. LP. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Goth. *Orig.* iv. 340ª. Cat.? 137. *Tert.* de An. 16. 21. *Luc.* 26. *Victn.* | om. φυσει Æth. *Clem.* 23.
4. πλουσιος] πλουσεις FG.
— εν *Clem.* *Orig.*? Cat. Eph. 135. *Orig.* *Int.* iv. 641ᵈ. *Victn.* | om. ℵ*. (add.ᶜ)
— αυτου *Clem.* *Victn.* | om. D*FG. Goth.
5. ἡμας *Clem.* *Victn.* | om. P.
— νεκρους] add. εν B. Arm. | om. *Clem.* 23. 454. 540. *Orig.* *Int.* iv. 530ᵇ. *Victn.*

19. credimus *Cl.* | 21. sed etiam in fut. *Cl.* | 22. supra omnem ecclesiam *Cl.* | 23. ipsius et plenit. *Cl.*
1. delictis et pecc. *Cl.* | 3. cogitationem *Am.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. Goth. Arm. Æth.
[n] Col. 2:13.
[o] cap. 1:20.
[p] Rom. 2:26.

ὡς καὶ οἱ λοιποί· 4 ὁ δὲ θεός, πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει,
διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἠγάπησεν ἡμᾶς,
5 καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν [n] συνε-
ζωοποίησεν τῷ χριστῷ, (χάριτί ἐστε σεσωσμένοι),
6 [o] καὶ συνήγειρεν καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις
ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, 7 ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσιν τοῖς
ἐπερχομένοις ‡ τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος″ τῆς χάριτος
αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ.
71 8 Τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ † πίστεως,
καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, θεοῦ τὸ δῶρον, 9 οὐκ ἐξ ἔρ-
γων, ἵνα μή τις καυχήσηται· 10 αὐτοῦ γάρ ἐσμεν
ποίημα, κτισθέντες ἐν χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγα-
θοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ θεός, ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπα-
τήσωμεν.
11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ‡ ποτὲ ὑμεῖς″ τὰ ἔθνη ἐν
σαρκί, [p] οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης πε-
ριτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου, 12 ὅτι ἦτε † τῷ καιρῷ
ἐκείνῳ χωρὶς χριστοῦ ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας
τοῦ Ἰσραήλ, καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας,

tura filii irae sicut et ceteri.
4 Deus autem qui dives est in misericordiam, propter nimiam caritatem suam qua dilexit nos,
5 et cum essemus mortui peccatis, convivificavit nos Christo, gratia estis salvati,
6 et conresuscitavit et consedere fecit in caelestibus in Christo Iesu,
7 ut ostenderet in saeculis supervenientibus abundantes divitias gratiae suae in bonitate super nos in Christo Iesu.
8 Gratia enim estis salvati per fidem; et hoc non ex vobis, dei enim donum est:
9 non ex operibus, ut ne quis glorietur:
10 ipsius enim sumus factura, creati in Christo Iesu in operibus bonis, quae praeparavit deus ut in illis ambulemus.
11 Propter quod memores estote quod aliquando vos gentes in carne, qui dicimini praeputium ab ea quae dicitur circumcisio in carne manu facta,
12 quia eratis illo in tempore sine Christo, alienati a conversatione Israhel et hospites testamentorum

5. *τοις παραπτωμασιν Clem. ter. Orig. Int.* iv. | *ταις ἁμαρτιαις* D. Vulg. Goth. *Hil.* 403[e]. *Victn.* | *τῃ ἁμαρτιᾳ* FG. ‖ add. *και ταις επιθυμιαις* B. et peccatis *Orig. Int.* iv. | om. *Clem. ter. Victn.*
— *συνεζωοποιησεν*] add. *ἡμας* F[2]. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.÷ Goth. (*Orig. Int.* iv. *Victn.*) | om. *Clem.* bis. ‖ add. *εν* B. 17. Vulg. *Cl.* Memph. Arm. *Victn.* | om. *Am. Fuld. Demid.* Syrr.Pst.&Hcl. *Clem. bis.*
— *χριστῳ*] add. *οὗ τῃ* D*. (add. *οὗ* FG.) Vulg. *Cl. Victn.* | om. *Am.* (et per gratiam ejus Syr.Pst.)
6. *εν χριστῳ Ιησου Eus.* c. Mcl. 34[d]. | om. FG. *Hil.* 403.[e] *Victn.* ‖ om. *Ιησου Orig.* i. 759[b]. iii. 459[e]. Cat. Cr. *Rom.* 35. *Orig. Int.* ii. 315[e]. iv. 533[d]. 562[c].
7. om. ver. ℵ*. (add.[a]) | habent *Iren.* 231. *Orig.* i. 250[e]. iii. 699[c]. iv. 265[c]. *Orig. Int.* i. 82[d]. *Eus.* c. Mcl. 34[d]. *Victn.*
— *το ὑπερβαλλον πλουτος* ABℵ[a]D*FG. 17. *Orig.* i. (*πληθος*) *Eus.* c. Mcl. | ‡ *τον ὑπερβαλλοντα πλουτον* ϛ. D[c]. 37. 47. KsLP. *Orig* iii. *Eus.* c. Mcl. MS**.

7. *χρηστ*] praem. *τῃ* D. | om. *Orig.* i. 251[a]. *Eus.* c. Mcl.
— *Ιησου Eus.* c. Mcl. | om. D*FG. Æth. *Rom.* (corr. Platt.) *Victn.* ‖ (D habet *χ̄υ*).
8. *χαριτι εστε σεσωσμενοι* Syr.Hcl. *Polyc.* 1. *Orig. Int.* ii. 484[c]. iv. 531[e]. *Victn.* | *αυτου χαρ. σεσωσμ. εσμεν* D*. Syr.Pst. Æth. *χαρ. εσμεν σεσωσμ.* Memph. (*Orig.* Cat. Cr. *Rom.* 28.) *Pet. Alex.* (Routh. iv. 46.)
— *πιστεως*] † praem. *της* ϛ. AD[c]. 37. 47. KsL. | om. BℵD*FG. 17. P.
— *ὑμων* Memph. *Victn.* | *ἡμων* D*FG. Arm. edd. *Orig.* Cat. Cr. *Pet. Alex.*
9. *ουκ εξ εργων Polyc.* 1. *Pet. Alex. Victn.* | *και ουκ εργων* 37.
— *καυχησηται Pet. Alex.* | *-σεται* FG.
10. *αυτου Tert.* adv. Marc. 17. *Victn.* | *θεου* ℵ*. (corr.[a])
— *ποιημα*] *-ματα* 47.
— *χριστῳ Ιησου*] om. *Ιησου Tert. Victn.* | *κυριῳ* FG.
— *επι*] *επ'* FG. 37.
11. *διο μνημονευετε ὁτι Orig. Int.* iv. 542[d]. | *μνημονευετε* (om. *διο*, et *ὁτι*) *Marcion.* Epiph. 371[b.c.] | *δια τουτο μνημονευοντες* FG. (*Victn.*) | *μνημονευοντες Marcion.* Epiph. 318[c].

11. *ποτε* ante *ὑμεις* ABℵ*D*. 17. 37. Vulg. | ‡ post ϛ. ℵ[c]D[c](FG.) 47. KsLP. Syrr.(Pst.)&Hcl. (Memph.) (Goth.) (Arm.) (Æth.) (*Orig. Int.* iv.) *Marcion bis.* | (*ὑμεις οἱ ποτε* FG.)
— *χειροποιητου Marcion bis.* | *-τῳ* D*FG.
12. *τῳ καιρῳ*] † praem. *εν* ϛ. D[c]. 37. 47. KsLP. Vulg. Memph. Goth. *Orig.* Cat. Cr. *Eph.* 144. *Tert.* adv. Marc. v. 17. | om. ABℵD*FG. 17. *Tol. Marcion bis. Orig. Int.* iv. *Victn.*
— *απηλλ. της πολ. του Ισραηλ*] om. Arm. | habent *Marcion bis. Orig.* Cat. Cr. 144 *ter.* 151. *Tert. Victn.*
— *του Ισραηλ*] *του θεου Orig.* i. 747[e].
— *επαγγελιας*] add. *αυτων* FG. *Tert. Victn.* | add. *του θεου Orig.* iv. 192[b]. ii. 618[d]. *Orig. Int.* ii. 153[d]. iv. 407[a]. 638[b]. | add. ejus *f.* Æth. *Orig. Int.* iv. 542[d]. | om. Vulg. Syrr. Memph. rel. *Marcion bis. Clem.* 20. *Orig.* iii. 143[b]. iv. 105[c]. Cat. Cr. *Eph.* 151. *Eus.* Ec. Pr. 80.

4. misericordia *Cl.* | 5. in Christo, cujus *Cl.* | 12. conversione *Am.*

ABℵ[C]D FG. 17.37.47. KLP.

ἐλπίδα μὴ ἔχοντες καὶ ἄθεοι, ἐν τῷ κόσμῳ· [13] νυνὶ δὲ
ἐν χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἵ ποτε ὄντες μακρὰν ‡ ἐγενή-
θητε ἐγγὺς″ ἐν τῷ αἵματι τοῦ χριστοῦ. [14] αὐτὸς γάρ
ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἕν, καὶ
τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν ἔχθραν, ἐν τῇ
q Col. 2:14. σαρκὶ αὐτοῦ, [15] [q] τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασιν
καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν ‡ αὐτῷ″ εἰς ἕνα
r Col. 1:20, 22. καινὸν ἄνθρωπον, ποιῶν εἰρήνην, [16] [r] καὶ ἀποκαταλ-
λάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἑνὶ σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ
σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ· [17] καὶ ἐλ-
s Es. 57:1. θὼν εὐηγγελίσατο [s] εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ
t cap. 3:12. Rom. 5:2. * εἰρήνην″ τοῖς ἐγγύς, [18] [t] ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν
§ C. προσαγωγὴν § οἱ ἀμφότεροι ἐν ἑνὶ πνεύματι πρὸς τὸν
πατέρα. [19] ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι,
ἀλλὰ * ἐστὲ″ συμπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ
θεοῦ, [20] ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀπο-
στόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ
‡ χριστοῦ Ἰησοῦ″, [21] ἐν ᾧ πᾶσα † οἰκοδομὴ συναρμο-

promissionis, spem non ha-
bentes et sine deo in mundo:
[13] nunc autem in Christo Iesu
vos qui aliquando eratis longe,
facti estis prope in sanguine
Christi. [14] Ipse est enim pax
nostra, qui fecit utraque unum,
et medium parietem macheriae
solvens, [15] inimicitias in carne
sua, legem mandatorum decre-
tis evacuans, ut duos condat
in semet ipsum in unum no-
vum hominem, faciens pacem,
[16] et reconciliet ambos in uno
corpore deo per crucem, inter-
ficiens inimicitiam in semet
ipso. [17] Et veniens evangeli-
zavit pacem vobis qui longe
fuistis et pacem his qui prope,
[18] quoniam per ipsum habemus
accessum ambo in uno spiritu
ad patrem. [19] Ergo iam non
estis hospites et advenae, sed
estis cives sanctorum et do-
mestici dei, [20] superaedificati
super fundamentum apostolo-
rum et prophetarum, ipso sum-
mo angulari lapide Christo
Iesu, [21] in quo omnis aedifica-

12. *αθῡ* FG.
— *κοσμῳ*] add. *τουτῳ* FG. (Vulg. *Cl.*) *Orig.* ii. 618[d]. Cat. Cr. *Eph.* 144. *Orig. Int.* ii. iv. 542[d]. | om. rel. *Am.* Syrr. Memph. rel. *Marcion bis. Clem. Eus.* in Es. 425[d]. *Tert.*
13. *νυνι Marcion bis. Iren. Gr.* 209. | *νυν* 37.
— *Ιησου Marcion bis.* | om. L. *Iren.* 210. *Orig. Int.* iv. 542[d]. *Tert.* adv. Marc. v. 17. *Victn.* (om. *εν χρ. Ιησ.* Æth.)
— *εγενηθητε* ante *εγγυς* ABℵ. 17. 37. 47. Vulg. Goth. *Marcion bis. Iren.* 210. 310. *Orig. Int.* iv. (*Eus.* Ec.Pr. 80.) *Tert. Victn.* | ‡ post ϛ. DFGKsLP. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. [Æth.]
— *του χριστου Iren.* Gr. 210. | *αυτου Marcion bis.* ejus *Tert.* | om. *του* B.
14. *εκθραν* FG. (sic et ver. 16. rel.)
— *αυτου Eus.* ad St. vii. (Mai 237.) *Victn.* | "sed Marcion abstulit *sua.*" *Tert.* adv. Marc. v. 17.
15. *καταργησας Eus.* c. Mcl. 11[b]. ad Steph. vii. (Mai 237, 8.) *Victn.* | *καταρτισας* D*.
— *κτισει* 47. P.
— *αυτῳ* ABℵ*F. 17. 37. 47. P. Syr.Hcl. | om. Memph. *Wilkins.* | ‡ *ἑαυτῳ* ϛ. ℵ[c]DGKsL. Vulg. *m.* Syr.Pst. Goth. *Orig. Int.* iv. 535[d]. 542[e]. *Eus.* ad Steph. vii. (Mai 237.) *Victn.*
15. *εις Orig.* Cat. Cr. Eph. 150. | om. F(non G.) ‖ *ειvα* F. *εις εvαι* G.
— *καινον Orig.* Cat. *Orig. Int.* iv. *Hil.* 537[c]. *Victn.* | *και μονον* K. | *κοινον* FG.
16. *αποκαταλλαξει* KLP. | *-αζη* FG.
— *αυτῳ*] *ἑαυτῳ* FG. Vulg. Goth. Arm. *Victn.* | "*interficiens inimicitiam in ea.* Non ut in Latinis codicibus habetur, *in semetipso*, propter Graeci pronominis ambiguitatem: *ἐν αὐτῷ* enim, et *in semetipso* et *in ea*, id est, cruce intelligi potest, quia crux, id est, *σταυρός*, juxta Graecos, generis masculini est." *Hier.* in loc. (vii. 581[d]. Vallarsi.)
17. *ειρηνην* (ante *τοις εγγυς*) ABℵDFG. 17. P. Vulg. Memph. Goth. Arm. Æth. *Hipp.* Phil. v. 8. (111.) *Orig. Int.* iv. 543[a]. *Eus.* in Ps. 327[a]. *Cypr.* 296. *Hil.* 176[b]. *Victn.* (*ειρηνη bis* D*.) | *om. ϛ. 37. 47. KsL. Syrr. Pst.&Hcl. *Eus.* in Ps. 528[c].
18. ..*εχομεν*] praem. *οἱ αμφοτεροι εν ἑνι* ℵ*. (corr.[a]) | om. rel. *Orig. Int.* iv. *Victn.* ‖ *εσχομεν* ℵ[a]. | *την προσαγ. εσχηκαμεν Orig.* Cat. Cr. *Eph.* 151.
18. *οἱ Orig.* Cat. Cr. | om. 37. L.
19. *ουν Victn.* | om. FG. *Orig.* Cat. Cr. *Cor.* 64.
— *αλλα* BℵD[c]. 37. 47. KLP. | *αλλ'* (vid. seq.) ACD*FG. 17.
— *εστε* ante *συμπολ.* ABℵCD*FG. 17. Vulg. Goth. *Hil.* 384[e]. *Victn.* | * om. ϛ. D[c]. 37. 47. KsLP. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. *Orig.* Cat. Cr. *Eph.* 151 *bis. Cor.* 64. (sumus peregrini *Tert.*)
20. *οντως* 37. L.
— *ακρογωνιαιου*] add. *λιθου* D*FG. Vulg. Memph. (Goth.) Æth. (*Iren. Int.* 261.) (*Clem.* 787.) *Orig.* i. 757[b]. (iv. 36[c].) *Orig. Int.* ii. 419[a]. iii. 927[d]. *Tert.* adv. Marc. v. 17. *Victn.* | om. rel. *Orig.* iv. 43[c]. 142[c]. 197[a]. Cat. Cr. *Cor.* 64. *Eph.* 151. *Eus.* in Ps. 63[e]. 539[d].
— *αυτου Orig.* i. iv. 43[c]. Cat. Cr. *bis. Orig. Int.* iii. *Eus.* in Ps. *bis.* | om. ℵ* (add.[a]) Memph. *Orig.* iv. 142[c]. 197[a]. *Victn.*
— *χριστου Ιησου* ABℵ[a]. 17. 47. Vulg. Memph. Goth. *Orig.* iv. 43[c]. 142[c]. 197[a]. Cat. Cr. *Eph.* 151. *Orig. Int.* ii. iii. |

12. in hoc mundo *Cl.* | 14. enim est *Cl.* | 15. semetipso *Cl.* | 16. inimicitias *Cl.* | 17. iis qui *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. Goth. Arm. Æth.
u 1 Pet. 2:5.

λογουμένη αὔξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν κυρίῳ, 22 u ἐν ᾧ
καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ θεοῦ
ἐν πνεύματι.

III. Δ' 1 Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ χριστοῦ
Ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν· 2 εἴ γε ἠκούσατε τὴν
οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι
εἰς ὑμᾶς, 3 ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ‡ ἐγνωρίσθη″ μοι τὸ
μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, 4 πρὸς ὃ δύ-
νασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν
τῷ μυστηρίῳ τοῦ χριστοῦ, 5 ὃ † ἑτέραις γενεαῖς οὐκ
ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ὡς νῦν ἀπεκαλύ-
φθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν
πνεύματι, 6 εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα καὶ σύνσωμα
καὶ συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας † ἐν ‡ χριστῷ Ἰησοῦ″
v Col. 1:25. διὰ τοῦ εὐαγγελίου, 7 v οὗ ‡ ἐγενήθην″ διάκονος κατὰ
τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ, ‡ τῆς δοθείσης″ μοι
κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ· 8 ἐμοὶ τῷ
ἐλαχιστοτέρῳ πάντων † ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη,

tio constructa crescit in templum sanctum in domino, 22 in
quo et vos coaedificamini in habitaculum dei in spiritu.

1 Huius rei gratia ego Paulus vinctus Christi Iesu pro vobis
gentibus, 2 si tamen audistis dispensationem gratiae dei quae data est mihi in vobis,
3 quoniam secundum revelationem notum mihi factum est sacramentum, sicut supra scripsi in brevi,
4 prout potestis legentes intellegere prudentiam meam in mysterio Christi,
5 quod aliis generationibus non est agnitum filiis hominum, sicuti nunc revelatum est sanctis apostolis eius et prophetis in spiritu,
6 esse gentes coheredes et concorporales et conparticipes promissionis in Christo Iesu per evangelium,
7 cuius factus sum minister secundum donum gratiae dei, quae data est mihi secundum operationem virtutis eius.
8 Mihi omnium sanctorum minimo data est gratia

‡ Ιησου χριστου ς. CDFGKsLP. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. *Orig.* Cat. Cr. *Cor.* 64. *Eus.* in Ps. *bis. Victn.* | του χριστου ℵ*. χριστου 37. Æth. *Tert.* | Ιησου του κυριου ἡμων *Orig* i. 757[b]. ‖ add. του κυριου ἡμων *Orig.* iv. 43[c]. 142[c]. Domino nostro *Orig. Int.* ii. iii. | om. *Orig.* iv. 197[a].

21. πασα] † add. ἡ ς. Aℵ[a]CP. Arm. *Orig.* Cat. Cr. *Eph.* 151. | om. Bℵ*DFG. 17. 37. 47. KL. Goth. *Clem.* 787. *Orig.* Cat. Cr. *Cor.* 64.

— ἁγιον] αιων F(non G.)

22. θεου *Orig.* Cat. Cr. *Victn.* | χριστου B.

1. του] om. 47. *Orig.* Cat. Cr. *Eph.* 153.

— χριστου *Orig.* Cat. Cr. *Hil.* 181[f]. | κυριου C.

— Ιησου ABℵ[a]CD[c]. rel. *Orig.* Cat. Cr. *Hil* 181[f]. | om. ℵ*D*FG. Æth. *Victn. quater.*

— εθνων] add. πρεσβευω D. | om. rel. *Orig.* Cat. Cr. *Hil.* 181[f]. *Victn.*

2. οικονομιαν] add. μου L. | om. *Orig.* Cat. Cr. *Victn. bis.*

— του θεου] ante της χαριτος D*FG. Goth. | post rel *Orig.* Cat. Cr. *Victn. bis.* ‖ του χριστου P. | αυτου A.

3. ὁτι] om. B(FG. vid. seqq.) *Victn.*

— αποκαλυψιν] add. γαρ FG. | om. *Hipp.* Phil. vii. 26. (241). *Orig.* Cat. Cr. *Eph.* 154.

— εγνωρισθη ABℵCD*FG. 17. 47. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. *Clem.* 682. *Hipp.* Phil. *Orig.* Cat. Cr. 154. *Victn.* (τὸ μυστήριον ὃ λέγει κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθαι αὐτῷ *Iren.* 197.) | ‡ εγνωρισεν ς. D[c]. 37. KL. Æth. *ut vid.*

4. χριστου *Clem.* 426. 682. *Hil.* 518[d]. *Victn.* | θεου 17.

5. ἑτεραις] † praem. εν ς. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. | om. ABℵCDFG. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Goth. Arm. Æth. *Clem.* 682. 698. (*Hipp.* Phil.) *Orig.* iv. 105[a.d.] 257[c]. 258[e]. *Hil.* 518[d]. *Victn.*

— αποστολοις AℵCD. rel. *Clem.* 682. *Orig.* iv. *quater. Victn.* | om. B. | post αυτου DFG. *Hil.* 518[d]. *Victn.* | ante *Clem. Orig.* iv.

— πνευματι] praem. τῳ FG. | om. *Orig.* iv. 105[a]. ‖ add. ἁγιῳ D. Æth. | om. *Orig* iv. 105[a]. *Hil.* 518[d]. *Victn.*

6. συνσωμα AB*ℵDFG. 17. 47. | συσσωμα ς. B[2]C. 37. KsLP.

— επαγγελιας] † add. αυτου ς. D[b]FG. 37. KsL. Vulg. *Cl.* Syr.Hcl. Goth. *Hil.* 518[e]. *Victn.* | om. ABℵCD*. 17. 47. P. *Am. Tol. Dem.* Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iv. 105[c.d].

6. χριστῳ Ιησου ABℵC. 17. 47. P. Vulg. Syr.Hcl.* Memph. Goth. Arm. Æth. | ‡ τῳ χριστῳ ς. DFG. 37. KsL. *Hil.* 518[e]. *Victn.* | χριστῳ *Orig.* iv. 105[c.d]. 259[a]. | in eo Æth. [Syr. Pst.]

7. εγενηθην ABℵD*FG. 17. 47. P. | ‡ εγενομην ς. CD[c]. 37. KsL.

— της δοθεισης ABℵCD*FG. 17. 47. P. Vulg. Memph. *ut vid. Victn.* | ‡ την δοθεισαν ς. D[c]. 37. KsL. Goth. *ut vid.* [Syrr. ancc.]

8. ελαχιστοτερῳ *Orig.* i. 436[c]. iii. 609[c]. | ελαχιστῳ FG.

— παντων] † add. των ς. P. | om. ABℵCDFG. 17. 37. 47. KL. *Orig.* i. iii. Cat. Cr. *Cor.* 84.

— αὐτη] add. του θεου FG. | om. *Orig.* i. iii. Cat. Cr. *Orig. Int.* iii. 113[d]. *Victn.*

6. gentes esse *Cl.* | promissionis ejus *Cl.*

ABℵCD FG. 17. 37. 47. KLP.

x Col. 1:26.

† τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι ‡ τὸ ἀνεξιχνίαστον
πλοῦτος″ τοῦ χριστοῦ, 9 καὶ φωτίσαι πάντας τίς ἡ
x ‡ οἰκονομία″ τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ
τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι †, 10 ἵνα
γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς
ἐπουρανίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία
τοῦ θεοῦ, 11 κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων, ἣν ἐποίησεν ἐν
* τῷ″ χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, 12 y ἐν ᾧ ἔχομεν
τὴν παῤῥησίαν καὶ † προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει διὰ
τῆς πίστεως αὐτοῦ. 13 διὸ αἰτοῦμαι μὴ ‡ ἐγκακεῖν″ ἐν
ταῖς θλίψεσίν μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἥτις ἐστὶν δόξα ὑμῶν.
E' 14 τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν
πατέρα †, 15 ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ
γῆς ὀνομάζεται, 16 ἵνα ‡ δῷ″ ὑμῖν κατὰ ‡ τὸ πλοῦτος″
τῆς δόξης αὐτοῦ, δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύ-
ματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον, 17 κατοικῆσαι τὸν
χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἐν
ἀγάπῃ ἐῤῥιζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι, 18 ἵνα ἐξισχύ-
σητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσιν τοῖς ἁγίοις τί τὸ πλά-

y cap. 2:18. Rom. 5:2.

haec, in gentibus evangelizare
investigabiles divitias Christi,
9 et inluminare omnes quae sit
dispensatio sacramenti abscon-
diti a saeculis in deo qui om-
nia creavit; 10 ut innotescat
principibus et potestatibus in
caelestibus per ecclesiam mul-
tiformis sapientia dei, 11 secun-
dum praefinitionem saeculo-
rum quam fecit in Christo Iesu
domino nostro; 12 in quo ha-
bemus fiduciam et accessum in
confidentia per fidem eius.
13 Propter quod peto ne defi-
ciatis in tribulationibus meis
pro vobis, quae est gloria
vestra.

14 Huius rei gratia flecto ge-
nua mea ad patrem domini
nostri Iesu Christi, 15 ex quo
omnis paternitas in caelis et in
terra nominatur, 16 ut det vobis
secundum divitias gloriae suae
virtute conroborari per spi-
ritum eius in interiore homine,
17 habitare Christum per fidem
in cordibus vestris, 18 in cari-
tate radicati et fundati, ut
possitis conpraehendere cum
omnibus sanctis quae sit lati-

8. *τοις εθν.*] † praem. *εν* ϛ. DFG. 17*s*. 37. 47. K*s*L. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. *Hil.* 54^{c}. 318^{e}. *Victn.* | om. ABℵCP. Memph. Æth.
— *ευηγγελισασθαι* D*.
— *το ανεξ. πλουτος* ABℵ*CD*FG. 17. | ‡ *τον ανεξ. πλουτον* ϛ. ℵ^{c}D^{c}. 37. 47. K*s*LP. (*ανεξεχν.* FG.)
— *του χριστου* *Hil.* 54^{c}. *Victn.* | *αυτου* 17.
9. *παντας* Bℵ^{c}CD. rel. vv. *Tert.* adv. Marc. v. 18. *Victn.* | om. Aℵ* (corr.^{c}) *Hil.* 54^{c}.
— *οικονομια* ABℵCDFG. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. *Tert.* *Hil.* 54^{c}. *Victn.* | ‡ *κοινωνια* ϛ. 37 *mg. man. rec.*
— *αιωνων*] add. *και απο των γενεων* FG. | om. rel. *Tert.* *Hil.* *Victn.*
— *εν τῳ θεῳ* *Tert.* *Hil.* *Victn.* | om. *εν* ℵ*. (add.^{c}) "Rapuit haereticus *in* praepositionem." *Tert.* adv. Marc. v. 18.
— *τα* ABℵCD^{b}. rel. | om. D*FG.
— fin.] † add. *δια Ιησου χριστου* ϛ. D^{c}. 37. KL. Syr.Hcl.* (*Victn.* ut vid.) | om. ABℵCD*FG. 17. 47. P. Vulg. *m.* Syrr.Pst.&Hcl.*txt.* Memph. Goth. Arm. Æth. *Tert.*

10. *νυν* Syr.Hcl. | om. FG. Vulg. Syr.Pst. *Orig.* iii. 348^{b}. *Tert.* adv. Marc. v. 18. *Victn.*
— *πολυποικιλος σοφια* *Clem.* 331. 369. *Orig.* iii. *Tert.* *Victn.* | *πολληποικιλοσοφια* 37.
11. *τῳ χρ. Ιησ.* ABℵ^{a}C*. 17. 37. *Victn.* | om. FG. | *χρ. Ιησ.* (* om. *τῳ*) ϛ. ℵ*^{c}C^{3}D. 47. KLP. | *χριστῳ* tantum. *Clem.* 369. | om. *χριστῳ* Syr.Pst. | per dominum nostrum Jesum Christum Arm.
12. *παρρησιαν* et *προσαγωγην* ABℵCD^{b}. rel. *Victn.* | trsp. D*(FG. *προσαγ. εις την παρρ.*)
— *προσαγωγην*] † praem. *την* ϛ. ℵ^{c}CD. rel. | om. ABℵ*. 17.
— *εν πεποιθησει* *Victn.* | *εν τῳ ελευθερωθηναι* D*.
13. *εγκακειν* ABℵD*. 17. 37. 47. | ‡ *εκκακειν* ϛ. CD^{c}FGK*s*LP. *Orig.*? Cat. Cr. Eph. 157.
— *ἡτις εστιν δοξα ὑμων* *Orig.*? Cat. *Victn.* | om. 47.
— *ὑμων* ult. *Orig.*? Cat. *Victn.* | *ἡμων* C. 17. 37 *nunc.* Arm.
14. *τον πατερα* *Orig.* i. 267^{e}. Cat. Cr. *Eph.* 161. *Victn.* | *το πνα* sic 37. | *τον θεον και πατερα και κυριον* *Valent.* Hipp. Phil. vi. 34. (193.) | *τον θεον και πατερα* *Meth.* Jahn 36. ‖ † add. *του κυριου ἡμων Ιησου χριστου* ϛ. ℵ^{c}DFG. 37. 47. KL. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst. &Hcl. Goth. Arm. *Valent.* Hipp. Phil. *Orig.* i. 283^{e}. *Orig. Int.* ii. 130^{f}. 279^{a}. 462^{a}. iv. 686^{c}. *Victn.* | om. ABℵ*C. 17. P. *Dem.* Memph. Æth. *Clem.* ecl. Pr. 994. *Orig.* i. 267^{e}. Cat. Cr. *Meth.* "non ut in Latinis codicibus additum est, *ad Patrem Domini nostri Jesu Christi*; sed simpliciter *ad Patrem*, legendum." *Hier.* in loc. (vii. 599^{d}. Vallarsi.)
15. *ουρανοις* Syr.Hcl.*txt.* vv. *Hipp.* Phil. v. 7. (97.) *Orig.* i. *bis.* Cat. Cr. *Victn.* *Orig. Int.* ii. 130^{f}. | *-νῳ* 47. P. Syrr. Pst.&Hcl.*mg.* Goth. *Orig.* i. (1 MS.) *Meth.* *Orig. Int.* 279^{a}. 462^{a}. iv. 686^{c}.
16. *δω* ABℵCFG. 17. 37. *Orig.* Cat. Cr. *Eph.* 161. (2°.) 162. *Meth.* | ‡ *δωη* ϛ. D. 47. KLP. *Valent.* Hipp. Phil. vi. 34. (193.) *Orig.* Cat. Cr. *Eph.* 161. (1°.)

10. principatibus *Cl.* | 16. interiorem hominem *Cl.* | 17. Christum habitare *Cl.*

Vulg.
Syrr. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.
18. βάθ. κ. ὕψ.
z Rom. 16:25, 26.

τος καὶ μῆκος καὶ ‡ ὕψος καὶ βάθος″, 19 γνῶναί τε
τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ χρι-
στοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ.
20 z τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισ-
σοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν
ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν, 21 αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ
* καὶ″ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ
αἰῶνος τῶν αἰώνων. ἀμήν.

tudo et longitudo et sublimitas
et profundum, 19 scire etiam
supereminentem scientiae cari-
tatem Christi, ut impleamini
in omnem plenitudinem dei.
20 Ei autem qui potens est om-
nia facere superabundanter
quam petimus aut intellegi-
mus secundum virtutem quae
operatur in nobis, 21 ipsi gloria
in ecclesia et in Christo Iesu
in omnes generationes saeculi
saeculorum, amen.

IV. ς′
a Col. 1:10.
b Col. 3:12.

2, 3. ἐν ἀγάπῃ σπουδ.

4. καθὼς [καὶ]

72 1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ,
a ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, 2 b με-
τὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ ‡ πραΰτητος″, μετὰ
μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ, 3 σπου-
δάζοντες τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ
συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης, 4 ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα,
καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν·
5 εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα, 6 εἷς θεὸς καὶ
πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν
πᾶσιν †. 7 ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη † χάρις κατὰ τὸ

1 Obsecro itaque vos ego
vinctus in domino ut digne
ambuletis vocatione qua vocati
estis, 2 cum omni humilitate et
mansuetudine, cum patientia,
subportantes invicem in cari-
tate, 3 solliciti servare unita-
tem spiritus in vinculo pacis.
4 Unum corpus et unus spiritus,
sicut vocati estis in una spe
vocationis vestrae. 5 Unus do-
minus, una fides, unum bap-
tisma, 6 unus deus et pater
omnium, qui super omnes et
per omnia et in omnibus nobis.
7 Unicuique autem nostrum
data est gratia secundum

16. *το πλουτος* ABℵCD*FGP. *Orig.* Cat. Cr. *Eph.* 161. 162. | *το πληθος* 17. | ‡ *τον πλουτον* ς. D^c. 37. 47. KsL. *Meth.*

— *δυναμει*] praem. *εν* FG. | om. rel. *Orig.* Cat. Cr. *Meth. Victn.*

17. *ερριζομενοι* C. | Contra, *Orig.* Cat. Cr. *bis.*

18. *εξισχ.* *Orig.* Cat. Cr. *bis.* | *ισχ.* D*P.

— *υψος και βαθος* BCDFG. 17. 37. P. Vulg. Syr.Pst. Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig.* Cat. Cr. *Eph.* 162. (1°) *Orig. Int.* ii. 64^b. *Victn.* | ‡ *βαθος και υψος* ς. Aℵ. 47. KsL. Syr.Hcl. *Orig.* iii. 243^b. Cat. Cr. *Eph.* 161, 2. (2°.) *Orig. Int.* iii. 108^f. *Eus.* c. Mcl. 136^b. (*τί τὸ βάθος, ὅπερ ἐστὶν ὁ πατὴρ τῶν ὅλων, καὶ τί τὸ πλάτος, ὅπερ ἐστὶν ὁ σταυρός, ὁ ὅρος τοῦ πληρώματος, ἢ τί τὸ μῆκος, τουτέστι τὸ πλήρωμα τῶν αἰώνων.* *Valent.* ap. Hipp. Philos. vi. 34. (193.)

19. *τε* *Eus.* c. Mcl. 136^b. *Victn.* | om. D*FG. Memph. Æth.

— *αγαπην*] ante *της γνωσεως* A. | post *Eus.* c. Mcl. *Victn.*

— *πληρωθητε εις* *Victn.* | *πληρωθη* B. 17.

19. *θεου*] add. *εις υμας* 17. | om. *Victn.*

20. *υπερ* 1°. *Victn.* | om. DFG. Vulg.

— *υπερεκπερισσου* *Orig.* i. 208^b. 251^d. *Dion. Alex.* Mai vi. 165. *Victn.* | om. P.

— *δυναμιν* *Victn.* | *ενεργειαν* 47.

— *ἡμιν*] *ὑμιν* A.

21. *εν τῃ εκκλ. και εν χρ. Ιησ.* ABℵC. 17. Vulg. Memph. | * om. *και* ς. D^b. 37. 47. KLP. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. Æth. | *εν χ. Ιησ. και* (*εν* add. D^c. om. D*.) *τῃ εκκλ.* D*FG. *Victn.*

— *τας*] om. 47.

— *του αιωνος* *Iren.* 14. *Victn.* | om. FG. *Tol.*

1. *κυριῳ* *Cypr.* 150. *Victn.* | *χριστῳ* ℵ. Æth. [P *n.l.*]

— *περιπατησαι* *Cypr.* | *περιπατήσατε* 17.

2. *πραϋτητος* BℵC. 17. | ‡ *πραοτητος* ς. ADFG. 37. 47. L. [P n.l.] | *υπακοης* K.

— *εν* Vulg. *m.* *Orig.* Cat. Cr. Eph. 165. *Cypr.* 74. 196. 252. *Firm.* ap. Cypr. 150. *Victn.* | om. B*Btly. et Th. Btly.* (neg. *Alf. Tf.*) (*εν αγαπῃ* cum seqq. *Orig.* Cat. Cr.)

3. *ειρηνης* *Cypr. quater.* 331. *Victn.* | *αγαπης* K. vid. *Orig.* Cat. Cr. Eph. 165. *τηρεῖται δὲ ἡ ἑνότης τοῦ πν. τῆς ἀγάπης συνδεούσης.*

4. *καθως και* *Fuld. Tol.* Syr.Hcl. Memph. Arm. *Hil.* 1081^d. *Victn.* | om. *και* B. Vulg. Syr.Pst. Goth. Æth. *Firm.* ap. Cypr. 150. (1 pers. Syr.Hcl.mg.)

6. *και εν* Vulg. *Marcion* Epiph. 319. 374^b. *Iren.* quater. *Mcl.* ap. Eus. 131^a. *Eus.* c. Mcl. 174^d. in Ps. 597^e. *Firm.* ap. Cypr. 150. *Hil.* 1081^d. | om. *και* B. *Victn.* ‖ *και επι* 37 *Scr.*

— *πασιν*] † add. *υμιν* ς. | add. *ἡμιν* DFG. 37. 47. KL. Vulg. *m.* Syrr.Pst.& Hcl. Goth. Arm. *Iren.* 118. 253. 270. 315. *Firm.* ap. Cypr. *Hil.* 1082^d. *Victn.* | om. ABℵC. 17. P. Memph. Æth. *Marcion* Epiph. 319^b. 374^b. *Orig.* Cat. Eph. 170. *Mcl. Eus.* c. Mcl. in Ps.

7. *ἡμων* *Hil.* 967^c. *Luc.* 159. *Victn.* | *ὑμων* B.

— *χαρις*] † praem. *ἡ* ς. AℵCD^c. 17*s.* 37. 47. KsP^2. *Orig.* Cat. Cr. *Eph.* 170. | om. BD*FGLP*. Arm.

— *κατα*] *και* D *Gr.*

20. quam oper. *Am.*** | 21. saeculis *Am.*
6. qui est super *Cl.*

ABℵ(C)D FG. 17. 37. 47. KLP.

μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ χριστοῦ. 8 διὸ λέγει,[c] Ἀναβὰς
εἰς ὕψος ᾐχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν, καὶ ἔδωκεν
δόματα τοῖς ἀνθρώποις. 9 τὸ δέ, ἀνέβη, τί ἐστιν εἰ
μὴ ὅτι καὶ κατέβη † εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς;
10 ὁ καταβὰς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάν-
των τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. 11 καὶ
αὐτὸς ἔδωκεν τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφή-
τας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ δι-
δασκάλους, 12 πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς
ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ χρι-
στοῦ· 13 μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἑνό-
τητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ
θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πλη-
ρώματος τοῦ χριστοῦ· 14 ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι,
κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς
διδασκαλίας ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουρ-
γίᾳ, πρὸς τὴν μεθοδείαν τῆς πλάνης, 15 ἀληθεύοντες
δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα,[d] ὅς

[c] Psa. 67 (68): 19.

[d] Col. 1: 18.

mensuram donationis Christi.
8 Propter quod dicit, Ascendens
in altum captivam duxit capti-
vitatem, dedit dona hominibus.
9 Quod autem ascendit, quid
est nisi quod et descendit in
inferiores partes terrae? 10 Qui
descendit, ipse est et qui
ascendit super omnes caelos,
ut impleret omnia. 11 Et ipse
dedit quosdam quidem apo-
stolos, quosdam quidem pro-
phetas, alios vero evangelistas,
alios autem pastores et doc-
tores, 12 ad consummationem
sanctorum in opus ministerii,
in aedificationem corporis
Christi, 13 donec occuramus
omnes in unitatem fidei et agni-
tionis filii dei, in virum per-
fectum, in mensuram aetatis
plenitudinis Christi, 14 ut iam
non simus parvuli fluctuantes
et circumferamur omni vento
doctrinae in nequitia hominum,
in astutia ad circumventionem
erroris, 15 veritatem autem fa-
cientes in caritate crescamus
in illo per omnia, qui est caput,

8. ηχμαλωτευσεν BℵCD. rel. Vulg. rel. *Iren.* 145. *Orig.* ii. 753[d]. Cat. Cr. *Eph.* 162. *Orig. Int.* ii. 108[c]. 342[b]. iii. 458[f]. *Eus.* Ec.Pr. 102. *Tert.* adv. Marc. v. 8. 18. *Hil.* 120[a]. *Luc.* 159. *Victn.* | ηχμαλωτευσας A. 47. L. Æth. (vid. LXX.)

— και Bℵ[c]C*D[c]. 37. 47. KsLP. Syrr. Pst.&Hel. Goth. Æth. *Orig.* ii. *Victn.* | om. Aℵ*C[2]D*FG. 17. Vulg. Memph. Arm. *Iren. Orig. Int.* iii. *Eus.* Ec.Pr. *Tert.* adv. Marc. v. 8. *Hil. Luc.*

— τοις ανθρ. *Iren. Orig.* ii. *Hil. Luc. Victn.* filiis hominum *Tert. dis.* | εν ανθρ. FG. *Orig. Int.* iii. *Eus.* Ec.Pr. (vid. LXX.)

9. και] om. 37.

— κατεβη] † add. πρωτον ϛ. Bℵ[c]C[3]. 37. 47. KsLP*e spat.* Vulg. (*Cl.*) Syrr. Pst&Hel. Goth. Arm. *Eus.* D.E. 260[a]. | om. Aℵ*C*DFG. 17. *Am.** (*ut vid.*) Memph. Theb. (in cit.) Æth. *Iren.* 259. 331. *Clem.* exc. Theod. 979. *Orig.* iv. 303[d]. 304[c]. Cat. Cr. *Eph.* 162. *Orig. Int.* iii. 358[f]. *Eus.* Ec. Pr. 101. *Tert.* adv. Prax. 30. *Hil.* 120[a]. 201[f]. 1077[c]. *Luc.* 160. *Victn.*

— κατωτερα *Orig.* iv. 303[d]. *Eus.* Ec. Pr. 101. in Ps. 305[e]. *Tert. Hil. ter. Luc. Victn.* | κατωτατα *Clem.* exc. Theod. *Orig.* iv. 304[c]. Cat. Cr. *Eus.* D.E.

9. μερη ABℵCD[c]. rel. Vulg. Syr.Hel.*et mg. Graecè.* Memph. Arm. *Orig.* iv. 303[d]. *Eus.* D.E. *ed.* Ec. Pr. 101. | om. D*FG. Syr.Pst. Goth. Æth. *Iren. bis. Clem.* exc. Theod. *Orig.* iv. 304[c]. Cat. Cr. *Eus.* D.E. *cdd.* in Ps. *Tert. Hil. ter. Luc.* 160. *Victn.*

10. παντων *Orig.* i. 353[e]. ii. 755[a]. iii. 243[d]. iv. 305[a]. *Eus.* Ec. Pr. 82. 143. *Eus.* in Ps. 305[d]. 355[a]. *Hil.* 120[b]. 967[c]. 1077[c]. *Victn.* | om. P. *Clem.* exc. Theod. 979. *Eus.* Ec. Pr. 101.

— πληρωσῃ *Orig.* i. ii. *Eus.* in Ps. *bis.* | πληρωσει L.

— τα παντα] praem. ἑαυτω 47. (corr.[1] ἑαυτου). | om. *Orig.* i. ii. *Eus.* in Ps. *bis. Hil. Victn.*

11. εδωκεν] add. in ecclesia Syr.Hel.* | δεδωκεν δε ὁ θεος τῃ εκκλησιᾳ *Clem.* 324. | ὁ παντοκρατωρ θεος αυτος εδωκεν *Clem.* 624.

— τους δε ευαγγελιστας *Clem.* 324. 624. *Orig.* iv. 5[b]. *Orig. Int.* iii. 358[f]. *Hil.* 967[d]. *Luc.* 160. *Victn.* | om. K.

12. διακον.] praem. της D*FG. | non habet *Clem.* 324. 624.

13. καταντησωμεν *Clem.* 108. *Orig.* iii. 605[c]. Cat Cr. *Cor.* 182. 1 Jo. 116. *Orig. Int.* i. 70[a]. iii. 27[e]. 388[b]. 956[d]. *Luc.* 160. *Victn.* | -σω FG. | -σομεν *Clem.* 624.

— οἱ παντες *Clem.* 108. *Hipp.* Ant. 3. (6.) *Orig.* iii. 445[d]. Cat. Cr. 1 Jo. 116. | om. οἱ D*FG. *Clem.* 624. *Orig.* iii. 605[c].

— του υἱου *Clem.* 624. *Orig.* Cat. Eph. 171. | om. FG. *Clem.* 108. *Luc.* 160. (τ. υἱ. τ. θεου] Christi *Victn.*)

14. νηπιοι *Clem.* 108. *Orig.* (i. 590[c]) Cat. Eph. 171, 2. *Luc.* 160, 1. *Victn.* || ηπιοι A. | om. *Orig.* iii. 313[b].

— τη τικυβια F(non G.)

— πανουργιᾳ] praem. τῃ FG. | om. *Clem.* 108. *Orig.* i. Cat. Cr. Eph. 171.

— την μεθοδειαν (Bℵ)C(DFG.) rel. *Clem.* 108. 340. *Orig.* Cat. (-διαν B*ℵD*FG. 37. 47. KLP. *Orig.* i.) | την μεθοδον 17. | τας μεθοδιας A. Memph. | εν τῃ μεθοδειᾳ *Orig.* iii. 313[c]. | ad remedium *Orig. Int.* iii. 921[e]. *Victn.*

9. nisi quia *Cl.* | descendit primum *Cl. & Am.*** | 11. apostolos et prophetas *trsp. Am.** | quidem 2[0].] autem *Cl. & Am.*** | *om.* vero *Am.** | 14. om. "ad" *Am.**

Vulg.
Syrr. P. H.
Memph. [Theb.]
Goth. Arm. Æth.
e Col. 2: 19.

¶ C.

§ Theb. Z′

ἐστιν ἡ κεφαλή, † χριστός, 16 ° ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συν-
αρμολογούμενον καὶ συμβιβαζόμενον διὰ πάσης
ἁφῆς τῆς ἐπιχορηγίας κατ᾽ ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ
ἑνὸς ἑκάστου μέρους, τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖ-
ται εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.¶
73 17 § Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ,
μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν, καθὼς καὶ τὰ † ἔθνη περιπατεῖ
ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸς αὐτῶν, 18 ‡ ἐσκοτωμένοι″ τῇ
διανοίᾳ ὄντες, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ θεοῦ,
διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρω-
σιν τῆς καρδίας αὐτῶν· 19 οἵτινες ἀπηλγηκότες ἑαυ-
τοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρ-
σίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ. 20 ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως
ἐμάθετε τὸν χριστόν, 21 εἴ γε αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν
αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθώς ἐστιν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ,
22 f ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν
τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς
ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης, 23 ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι

f Col. 3: 9.

23. ἀνανεοῦσθε

Christus, 16 ex quo totum corpus conpactum et conexum per omnem iuncturam subministrationis secundum operationem in mensuram uniuscuiusque membri augmentum corporis facit in aedificationem sui in caritate.

17 Hoc igitur dico et testificor in domino, ut iam non ambuletis sicut gentes ambulant in vanitate sensus sui, 18 tenebris obscuratum habentes intellectum, alienati a vita dei, per ignorantiam quae est in illis, propter caecitatem cordis ipsorum, 19 qui desperantes semet ipsos tradiderunt inpudicitiae in operationem inmunditiae omnis in avaritia. 20 Vos autem non ita didicistis Christum, 21 si tamen illum audistis et in ipso edocti estis sicut est veritas in Iesu, 22 deponere vos secundum pristinam conversationem veterem hominem, qui corrumpitur secundum desideria erroris: 23 renovamini autem spiritu mentis vestrae,

---

14. *πλανης*] add. *του διαβολου* A. (vid. vi. 11.) | om. *Clem. Orig.* i. iii. Cat. *Victn.*

15. *αληθευοντες δε Clem.* 108. | *αληθειαν δε ποιουντες* FG. Vulg. *Luc.* 160. 161. (bis.) *Victn.*

— *αυξησωμεν Clem. Victn.* | *αυξησομεν* FG.

— *ὁς*] *ὁ* D.

— *ἡ κεφ.*] om. *ἡ* D*FG.

— *χριστος*] † praem. *ὁ* ς. ℵcDFG. 37. 47. KLP. | om. ABℵ*C. 17.

16. *κατ᾽ ενεργειαν*] *κατα την ενεργ.* 17. | om. FG. *Iren.* 270. *Luc.* 160. *Victn.*

— *εν μετρῳ Victn.* | om. K. (habet Arm. Zoh.)

— *ἑκαστου*] add. *κατα* 37.

— *μερους* BℵDFG *sic.* 17. 37. 47. KsLP. Syr.Hel. et mg. *Gr.* Goth. Arm. Æth. *Iren.* 270. *Luc.* 160. *Victn.* | *μελους* AC. Vulg. Syr.Pst. Memph.

— *του σωματος Iren. Victn.* | om. K.

— *ἑαυτου* ABCDc. rel. Vulg. *Iren. Luc. Victn.* | *αυτου* ℵD*FG. 37.

17. *μαρτυρωμαι* P. | Contra, *Clem.* 69.

— *εθνη*] † praem. *λοιπα* ς. ℵcDc. 37. KLP. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. | om. ABℵ*D*FG. 17. 47. Vulg. *m.* Memph. Theb. Æth. *Clem.* 69. *Luc.* 161. *Victn.*

18. *εσκοτωμενοι* ABℵ. 17. | ‡ *εσκοτισμενοι* ς. DF(G -*νος*). 37. 47. KsLP. *Clem.* 69. (*Orig.* Cat. Cr. *Eph.* 175. 180.)

— *τῃ διανοιᾳ απηλλοτριωμενοι* inter lineas G.

— *οντες Clem.* | om. FG.

— *αγνοιαν Clem.* | *αγνωσιαν* FG.

— *πωρωσιν Clem.* 69. 370. | *πόρρωσιν* 17. P. | *παρωσιν* F(non G.)

19. *απηλγηκοτες* Syr.Hel.mg. *Gr. Clem.* 69. *Orig.* iii. 152c. Cat. Cr. *Eph.* 175. in Ps. ap. Gall. 67. "Quod autem ait, *qui desperantes semetipsos*, id est *ἀπηλγηκότες ἑαυτούς*, multo aliud in Graeco significat quam in Latino, *desperantes* quippe *ἀπηλπηκότες* nominantur, *ἀπηλγηκότες* autem hi sunt, qui postquam peccaverint, non dolent." Hier. in loc. (vii. 621c. Vallarsi.) | *απηλπικοτες* D. Vulg. *m.* Goth. Arm. Æth. *Victn.* | *αφηλπικοτες* FG. | habentes dolores Memph. | non dolentes Theb.

— *εργασιαν ακαθαρσιας Clem.* | *ακαθαρσιαν* A.

19. *πασης* ante *ακαθαρ.* DFG. 37. (*Orig.* iii. 152c.) | post ABℵ. 17. 47. KsLP. Vulg. *Clem.*

— *εν πλεονεξιᾳ* Vulg. | *και πλεονεξιας* DFG. *m.* Æth. *Clem. Victn.*

21. *αληθεια*] praem. *ἡ* FG. | om. *Clem.* 262. 524. *Orig.* Cat. Cr. *Eph.* 180 *bis.*

22. *την προτεραν αναστροφην Clem.* 262. 524. *Orig.* Cat. Cr. *bis. Cypr.* 308. *Tert.* de res. car. 45. *Hil.* 1138a. *Victn.* | om. L. || *αστροφην* FG.

— *τας επιθυμιας Clem. bis. Orig.* ii. 579d. 763d. 773b. 787a. in Prov. 45. Cat. Cr. *Hil. Cypr.* 308. | *την επιθυμιαν* D. *Tert.* de res. car. 45. ab init. *Luc.* 162 *Victn.*

23. *ανανεουσθαι* rel. *Clem.* 524. *Orig.* Cat. Cr. Eph. 181. | *ανανεουσθε* Db. 17. 37. 47. Vulg. *m.* Syrr. Memph. Theb. *Clem.* 262. *Hil.* 1138b. *Cypr.* 308 *Luc. Victn.*

— *δε* AB*Alf.*ℵD. rel. Vulg. *m.* Syr.Hel. Memph. Theb. Goth. Arm. *Clem. bis. Orig.* Cat. Cr. *Cypr. Hil. Luc.* 162. *Victn.* ("et" Syr.Pst.) | om. FG. Æth. || add. *εν* B.

---

17. sicut et gentes *Cl.* | 19. avaritiam *Cl.*

ABℵD FG. 17. 37. 47. KLP.
g Col. 3:10.
24. ἐνδύσασθε
h Zac. 8:16.
i Ps. 4:5.
k cap. 1:13.
l Col. 3:8. Η'
m Col. 3:12, 13.
32. γιν. [δὲ]

τοῦ νοὸς ὑμῶν, 24 g καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρω-
πον, τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ
ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.
25 Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος h λαλεῖτε ἀλήθειαν
ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων
μέλη. 26 i Ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ
ἐπιδυέτω ἐπὶ † παροργισμῷ ὑμῶν· 27 ‡ μηδὲ" δίδοτε
τόπον τῷ διαβόλῳ. 28 ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω,
μᾶλλον δὲ κοπιάτω, ἐργαζόμενος ‡ ταῖς * ἰδίαις" χερ-
σὶν τὸ ἀγαθόν", ἵνα ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρείαν
ἔχοντι. 29 πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν
μὴ ἐκπορευέσθω, ‡ ἀλλὰ" εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδο-
μὴν τῆς χρείας, ἵνα δῷ χάριν τοῖς ἀκούουσιν. 30 καὶ
μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ, k ἐν ᾧ
ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως.
31 l Πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ
καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν, σὺν πάσῃ κακίᾳ·
32 γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὔσπλαγχνοι,
χαριζόμενοι ἑαυτοῖς καθὼς καὶ ὁ θεὸς ἐν χριστῷ

24 et induite novum hominem
qui secundum deum creatus
est in iustitia et sanctitate
veritatis.
25 Propter quod deponentes
mendacium loquimini verita-
tem unusquisque cum proximo
suo, quoniam sumus invicem
membra. 26 Irascimini et no-
lite peccare: sol non occidat
super iracundiam vestram.
27 Nolite locum dare diabulo.
28 Qui furabatur, iam non fu-
retur, magis autem laboret
operando manibus quod bo-
num est, ut habeat unde tri-
buat necessitatem patienti.
29 Omnis sermo malus ex ore
vestro non procedat, sed si
quis bonus ad aedificationem
opportunitatis, ut det gratiam
audientibus. 30 Et nolite con-
tristare spiritum sanctum dei,
in quo signati estis in die re-
demptionis.
31 Omnis amaritudo et ira et
indignatio et clamor et bla-
sphemia tollatur a vobis cum
omni malitia: 32 estote autem
invicem benigni, misericordes,
donantes invicem sicut et deus

24. *ενδυσασθαι* AB**D*FG. 17. LsP. *Clem.* 371. 524. *Orig.* Cat. Cr. [Theb.] | *ενδυσασθε* Bℵ*D[b]. 37. 47. K. Vulg. Syrr. Memph. *Clem.* 262. 554. *Eus.* c. Mcl. 151[d]. *Hil. Cypr. Luc. Victn.*
— *δικ. και ὁσ.* *Clem.* 262. 371. 524. *Luc.* 162. *Hil.* 1138[c]. | *ὁσ. και δικ.* ℵ*. (corr.[c])
— *της αληθειας* *Clem. ter. Victn.* | *και αληθειᾳ* D*FG. *Cypr. Hil. Luc.*
25. *αποθόμενοι* 17. | Contra, *Clem.* 308. 371. || (*του ψευδ.* F.)
— *εκαστος* ante *αληθειαν* ℵ*. (corr.[c]) *Clem.* 308. | post *Iren.* 282. *Orig.?* Cat. Cr. Eph. 182. *Orig. Int.* i. 39[b]. *Tert.* de res. car. 45. *Victn.*
— *μετα του* *Iren. Clem. Orig.?* Cat. | *προς τον* ℵ*. (corr.[a])
— *αλληλων*] *αλληλοιν* *St.* 3.
26. *οργιζεσθε*] add. *δε* FG. *m.* Goth. *Tert.* de res. car. 45. | om. Vulg. *Polyc.* (Lat.) 12. *Orig.?* Cat. Cr. Eph. 182. *Tert.* adv. Marc. v. 18. *Clem.* 660. (e Psalmo) *Orig.* ii. 693 ad imam pag. *Cypr.* 306. *Victn.*
— *επι* *Tert. bis.* | *εν* D*.
— *παροργισμῳ*] † praem. *τῳ* ς. ℵ[c]DFG. rel. | om. ABℵ*.
27. *μηδε* ABℵDFG. 17. 37. 47. KLP. *Clem.* 308. | ‡ *μητε* ς. | *μη* *Clem.* 371. *Orig.* (ii. 603[b].)
28. *ταις *ιδιαις" χερσιν το αγαθον* Aℵ*DFG. 37. (47.) Vulg. *Cl.* Memph. Goth. Arm. Æth. (om. *χερσιν* 47.) | *ταις χερσιν το αγαθον* Bℵ[c]. *Am.* | ‡ *το αγαθον ταις χερσιν* ς. L. (add. suis Syr.Hcl.) | *το αγ. ταις ιδιαις χερσ.* K. | *το αγαθον* tantum 17. P. *m.* *Clem.* 308. 371. *Orig.?* Cat. Cr. Eph. 184. manibus suis et laboret Syr.Pst. "operans manibus suis ut habeat quod bonum est" Theb. manibus (om. *το αγαθον*) *Tert.* de res. car. 45. (*Victn.*)
— *εχῃ* *Clem.* 308. | *εχηται* ℵ*. | *εχητε* *Clem.* 371. | *εχει* 17. LP.
— *μεταδιδοναι* *Clem.* 308. | *μεταδουναι* D*FG. *Clem.* 371.
29. *αλλα* BD*. | ‡ *αλλ'* ς. Aℵ D[c]. rel. *Clem.* 198.
— *αγαθος*] add. *εστιν* FG. *m.* Goth. | praem. *Tert.* de res. car. 45. | om. *Clem.* 198. 371. *Cypr.* 57. *Victn.*
— *χρειας* ABℵD[c]. 17. 37. 47. KsLP. *Am. Fuld.* (*Victn.*) Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. *ut vid.* *Clem.* *Orig.* Cat. Cr. *Eph.* 184. | *πιστεως* D*FG. Vulg. *Cl. m.* Goth. *Tert. Cypr. Victn.* "Pro eo autem quod nos posuimus, *ad aedificationem opportunitatis*, hoc est quod dicitur Graece *τῆς χρείας*, in Latinis codicibus propter euphoniam mutavit interpres et posuit, *ad aedificationem fidei.*" *Hier.* in loc. (vii. 632[a.b.] Vallarsi.)
29. *δῳ* *Clem.* | *δοι* D*FG. | *μεταδιδω* K.
30. *λυπειτε* *Clem.* (exc. Theod.) 981. *Orig.?* Cat. Cr. Eph. 185. | *λυπητε* KL.
— *το πνευμα το ἁγιον* *Clem.* (exc. Theod.) *Orig.?* Cat. *Tert.* ad mart. 1 *Cypr.* 252. 306. *Hil.* 803[a]. *Victn.* | *το ἁγ. πν.* D*FG.
31. *θυμος και οργη* *Orig.* Cat. Cr. *Eph.* 187. | *οργη και θυμος* DFG. 37. *Clem.* 308. *Cypr. bis.*
— *και κραυγη* *Clem. Orig.* Cat. Cr. | om. L. (*γραυγη* F.)
— *και βλασφημια* *Clem. Orig.* Cat. Cr. | om. 17.

25. in invicem *Am.* | 28. manibus suis *Cl.* | 29. aedif. fidei *Cl.* | 30. in diem *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. (Theb.) (Goth.) Arm. Æth.
32. ἡμῖν

V. ἐχαρίσατο ὑμῖν. 1 Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς
τέκνα ἀγαπητά· 2 καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς
καὶ ὁ χριστὸς ἠγάπησεν ‡ ὑμᾶς″ καὶ παρέδωκεν ἑαυ-
τὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ εἰς
ὀσμὴν εὐωδίας. 3 n πορνεία δὲ καὶ ‡ ἀκαθαρσία πᾶσα″
ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει
ἁγίοις· 4 καὶ αἰσχρότης καὶ μωρολογία ἢ εὐτραπελία,
‡ ἃ οὐκ ἀνῆκεν″, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία. 5 o τοῦτο
γὰρ ‡ ἴστε″ γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος
ἢ πλεονέκτης, ‡ ὅ″ ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κλη-
ρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ χριστοῦ καὶ θεοῦ.¶
6 μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις· p διὰ ταῦτα
γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπει-
θείας. 7 μὴ οὖν γίνεσθε συμμέτοχοι αὐτῶν. 8 q ἦτε
γάρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ· ὡς τέκνα
φωτὸς περιπατεῖτε· 9 r (ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ ‡ φωτὸς″
ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ)·
10 δοκιμάζοντες τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ· 11 καὶ
μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις¶ τοῦ

n Col. 3:5, 8.
o 1 Cor. 6:9.
¶ Theb.
p Col. 3:6.
q 1 Thes. 5:5.
r Gal. 5:22.
¶ Goth.

in Christo donavit nobis.
1 Estote ergo imitatores dei, sicut filii carissimi, 2 et ambulate in dilectionem, sicut et Christus dilexit nos et tradidit se ipsum pro nobis oblationem et hostiam deo in odorem suavitatis.
3 Fornicatio autem et omnis inmunditia aut avaritia nec nominetur in vobis, sicut decet sanctos, 4 aut turpitudo aut stultiloquium aut scurrilitas, quae ad rem non pertinent, sed magis gratiarum actio.
5 Hoc enim scitote intellegentes, quod omnis fornicator aut inmundus aut avarus, quod est idolorum servitus, non habet hereditatem in regno Christi et dei.
6 Nemo vos seducat inanibus verbis: propter haec enim venit ira dei in filios diffidentiae.
7 Nolite ergo effici participes eorum.
8 Eratis enim aliquando tenebrae, nunc autem lux in domino: ut filii lucis ambulate;
9 fructus enim lucis est in omni bonitate et iustitia et veritate;
10 probantes quod sit beneplacitum deo,
11 et nolite communicare operibus infructuosis tenebrarum,

---

31. *αρθητω Clem. Cypr.* 252. 306. | *αρθητων* A.

32. *δε* AℵDc. 17. 37. KsLP. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. *Tert.* de res. car. 45. *Victn.* ("et" Syr.Pst. Æth.) [Goth.] | *ουν* D*FG. | om. B. 47. Arm. *Clem.* 308. *Orig.* Cat. Cr. *Eph.* 188.

— *ὑμιν* AℵFG. 37. P. Vulg. Memph. Theb. Goth. Æth. *Clem. Orig. Int.* iv. 671a. *Tert. Victn.* | *ἡμιν* BD. 17. 47. KL. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. *Orig.* Cat. Cr. *Eph.* 188 saepe.

2. *ὑμας* ABℵ*. 37. P. *m.* Theb. Æth. *Clem.* 308. 524. *Victn.* | ‡ *ἡμας* ς. ℵcDFG. 17. 47. KsL. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm.

— *ἡμων* AℵDFG. 17. 47. KsLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. *Clem.* 524. *Orig.* iv. 301c. | *ὑμων* B. 37. *m.* Theb. Æth. *Victn.*

— *προσφοραν* ante *ὑπ. ἡμ.* D. | post *Clem.* 524.

— *θυσιαν και προσφοραν* ℵ. | Contra, *Clem. Victn.* | om. *και προσφοραν Orig.* iv.

3. *πασα* post *ακαθαρσια* ABℵ. 17. P. *Clem.* 228. *Tert.* de pud. 17. | ‡ ante ς. DFG. 47. KsL. Vulg. *Clem.* 524. *Victn.* | om. 37. vid. *Orig.?* Cat. Cr. Eph. 191.

3. *ονομαζεσθω Clem.* 198. 228. 524. *Orig.?* Cat. Cr. Eph. 191. | *ονομαζετω* FG.

4. *και αισχ.* BℵDc. 17. 37. 47. KsLP. Syr.Hcl. Memph. Arm. (Æth.) *Clem.* 524. | *η αισχ.* AD*FG. Theb. Goth. *Iren.* 282. *Victn.* | *αισχ.* tantum *Clem.* 198. (*μητε* Syr.Pst.)

— *και μωρ.* Bℵ^aDc. 17. 37. 47. KL. Memph. Æth. *Clem.* 198. 524. | *η μωρ.* Aℵ*D*FGP. Vulg. Syr.Hcl. Theb. Goth. Arm. *Iren. Clem. Victn.* (*μητε* Syr.Pst.)

— *ἁ ουκ ανηκεν* ABℵ. (17.) P. Syr. Hcl.mg.*Gr.* Arm. *Clem.* 524. quae ad rem non pertinet *Victn.* (om. *ἁ* 17.) | ‡ *τα ουκ ανηκοντα* ς. DFG. 37. 47. KsL. *τα μη ανηκοντα Clem.* 200.

5. *ιστε* ABℵD*FG. 17. 47. P. Vulg. Memph. Theb. Goth. Arm. (Æth.) *Clem.* 270. 524. *Cypr.* 74. | ‡ *εστε* ς. Dc. 37. KsL. Syrr.Pst.&Hcl. (scitote *Victn.*)

— *ὁ* BℵFG. 17. Vulg. *Cypr. Victn.* | ‡ *ὁς* ς. AD. 37. 47. KsLP. *Clem.* 270. ("aut cultor idolorum" Syr.Pst.)

5. *ειδωλολατρης Clem.* 270. | *-τρια* FG. Vulg. Goth. *Orig.* iii. 150a. *Cypr. Victn.*

— *εν τῃ βασιλειᾳ του χρ. και θεου Clem.* 270. *Cypr. Victn.* | *εις την βασιλειαν του θεου και χριστου* FG.

6. *ὑμας Iren.* 264. *Tert.* de pud. 17. *Cypr.* 54. 112. 202. *Victn.* | *ἡμας* 17.

— *γαρ Iren. Cypr. ter. Victn.* | om. ℵ*. (add.a *ut vid.*) *Tert.* de pud. 17. *Greg. Thaum.* Can. 2.

8. *νυν Clem.* 114. *Orig.* iv. 73b.c. ? Cat. Cr. *Eph.* 194. *Greg. Thaum.* Can. 2. | | *νυνει* FG.

9. *φωτος* ABℵD*FG. 17. 47. P. Vulg. Syr.Pst. Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig.?* Cat. Cr. *Eph.* 194 (*dis.*). *Greg. Thaum.* Can. 2. *Luc.* 27. *Victn.* | ‡ *πνευματος* ς. Dc. 37. KL. Syr.Hcl. (vid. Gal. v. 22.)

10. *κυριῳ* vv. *Orig.?* Cat. Cr. Eph. 193. *Greg. Thaum.* | *θεῳ* D*FG. Vulg. *m.* *Victn.* | om. *Luc.*

11. *συγκοινωνειτε Orig.?* Cat. *Greg. Thaum.* | *κοινων.* 47.

---

32. vobis *Cl.*
2. dilectione *Cl.* & *Am.*** | semetipsum *Cl.* |
4. "non" *om. Am.**

A B ℵ D FG. 17. 37. 47. KLP.

σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε· 12 τὰ γὰρ κρυφῇ
γινόμενα ὑπ᾽ αὐτῶν αἰσχρόν ἐστιν καὶ λέγειν. 13 τὰ δὲ
πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦται· πᾶν
γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστίν· 14 διὸ λέγει, ‡"Ἔγει-
ρε" ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπι-
φαύσει σοι ὁ χριστός.

[s] Col. 4:5. 74 15 [s] Βλέπετε οὖν πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε, μὴ
15. ‡ ἀκριβῶς πῶς" ὡς ἄσοφοι, ἀλλ᾽ ὡς σοφοί, 16 ἐξαγοραζόμενοι τὸν
§ Goth. καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσιν. 17 § διὰ τοῦτο μὴ
γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ ‡ συνίετε" τί τὸ θέλημα τοῦ
κυρίου. 18 καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστιν ἀσω-
[t] Col. 3:16. τία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι, 19 [t] λαλοῦντες ἑαυ-
19. * [ἐν]" ψαλ. τοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς,
ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες [ἐν] τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ
[u] Col. 3:17. κυρίῳ, 20 [u] εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν
ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ
[x] Col. 3:18. 1 Pet. 3:1. πατρί· 21 ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ ‡ χριστοῦ."
22. [ὑποτασσέ- σθωσαν] 22 [x] Αἱ γυναῖκες, τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ‡ ὑποτασσέ-

magis autem et redarguite. 12 Quae enim in occulto fiunt ab ipsis, turpe est et dicere: 13 omnia autem quae arguuntur a lumine manifestantur: omne enim quod manifestatur, lumen est. 14 Propter quod dicit, Surge qui dormis et exurge a mortuis, et inluminabit tibi Christus.

15 Videte itaque, fratres, quomodo caute ambuletis, non quasi insipientes, sed ut sapientes, 16 redimentes tempus, quoniam dies mali sunt. 17 Propterea nolite fieri inprudentes, sed intellegentes quae sit voluntas domini. 18 Et nolite inebriari vino, in quo est omnis luxuria, sed implemini spiritu, 19 loquentis vosmet ipsis in psalmis et hymnis et canticis spiritalibus, cantantes et psallentes in cordibus vestris domino, 20 gratias agentes semper pro omnibus in nomine domini nostri Iesu Christi deo et patri, 21 subiecti invicem in timore Christi. 22 Mulieres viris suis subiectae

13. φανερουται *Greg. Thaum.* | -ρουνται A. 37. K²L.
14. εγειρε ABℵDFG. 47. KLP. *Marcion* Epiph. 318ᵈ. 372ᵃ. *Clem.* 70. *Orig.* ii. 552ᵉ. Cat. Cr. *Eph.* 197. (2°. 3°. 4°.) | ‡ -ραι ς. 17. 37. *Hipp.* de Ant. 65. (32.) Phil. v. 7. (104.) *Orig.* Cat. Cr. *Eph.* 197. (1°.)
— επιφαυσει σοι ο χριστος *Marcion bis. Clem.* (add. κυριος). *Hipp.* et Phil. *Orig.* ii. 552ᵉ. 837ᵈ. Cat. Cr. Eph. 197. *Orig. Int.* iv. 693ᵇ. | επιψαυσεις του χριστου D*. *Anon.* (? *Orig.*) in Cat. Cr. *Eph.* 196. | επιψαυσει σοι ο χρ. *Anon.* (? *Orig.*) Cat. | et continges Christum *Orig. Int.* ii. 400ᵃ. iii. 78ᵃ. *Victn.*
15. ουν] add. αδελφοι Aℵᶜ. | om. *Luc.* 158. *Victn.*
— πως post ακριβως Bℵ*. 17. Memph. *Orig.* Cat. Cr. *Eph.* 197. 198. | ante Aℵᶜ D. rel. *Luc. Victn.*
17. συνιετε ABℵ. 17. P. Syr.Pst. Arm. Æth. | ‡ συνιεντες ς. Dᶜ. 37. 47. KsL. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Goth. *Luc.* 158. *Victn.* | συνιοντες D*FG.
— θελημα *Luc. Victn.* | φρονημα ℵ*. (corr.ᶜ)
— κυριου *Am. Luc. Victn.* | θεου A. Vulg. *Cl.* ‖ add. ἡμων B. | om. *Luc. Victn.*
18. αλλα] add. μαλλον 37. Arm.
— πνευματι] praem. τῳ FG.
19. ἑαυτοις] ἑαυτους L. | αυτοις 47.
— ψαλμοις] praem. εν B. 17. P. Vulg. *Victn.* | om. AℵD. rel. *Eus.* in Ps. 609ᵇ. *Tert.* adv. Marc. v. 18.
πνευματικαις (*Eus.* in Ps.) *Victn.* (ωδην πνευματικην *Clem.* 194.) | om. B. ‖ add. εν χαριτι A. | om. *Eus.* in Ps. *Victn.*
— και ψαλλοντες *Victn.* | om. 37. Goth.
— εν τῃ καρδιᾳ 17. 37. KsL. Syr.Hcl.*txt.* Arm. Æth. | τῃ καρδια (om. εν) Bℵ*. | εν ταις καρδιαις AℵᶜDFG. 47. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.*mg.* Memph. Goth.
20. παντων *Victn.* | ὑμων FG.
— ονοματι] praem. τῳ 17.
— ἡμων *Victn.* | om. ℵ.
— Ιησου post χριστου B. | ante rel. *Victn.*
— θεῳ και πατρι] πατρι και θεῳ D*FG. 37. Goth. Arm. *Victn.*
21. αλληλοις] -λους L.
— χριστου ABℵ. 17. 37. 47. LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig.* ? Cat. Cr. Eph. 201, 2. *Orig. Int.* iii. 61ᵇ. *Victn.* | χριστου Ιησου D. | Ιησου χριστου FG. | κυριου K. | ‡ θεου ς. *Clem.* 592.
22. ὑποτασσεσθωσαν Aℵ. 17. P. Vulg. Memph. Goth. Arm. Æth. *Clem.* 308. *Orig. Int.* iii. 61ᵇ. *Victn.* | om. B. *Clem.* 592. "Hoc quod in Latinis exemplaribus additum est, *subditae sint,* in Graecis codicibus non habetur: siquidem ad superiora refertur, et subauditur, *Subjecti invicem in timore Christi,* ut ἀπὸ κοινοῦ resonet subjectae, *et mulieres viris suis sicut Domino.* Sed hoc magis in Graeco intelligitur quam in Latino." Hier. in loc. (vii. 654ᶜ. Vallarsi). | ‡ ὑποτασσεσθε ς. (DFG.) 37. 47. KsL. Syrr.Pst.&Hcl. (ante τοις ιδ. ανδρ. DFG.)
23. ανηρ] † praem. ὁ ς. 47. *Clem.* 592. | om. ABℵDFG. 17. 37 *Scr.* KLP.
— κεφαλη 1°. ante εστιν B. 37. Vulg. | post AℵD. rel. *Clem. Orig. Int.* iii. 61ᵇ. *Victn.*
— ὡς *Clem.* | καθως 17.
— κεφαλη 2°. *Clem. Orig. Int.* iii. *Victn.* | om. 17. (ἡ κεφαλὴ τῆς ἐκκ. ὁ χρ. ἐστι *Dion. Alex.* 10.)
— αυτος] † praem. και ς. ℵᶜDᵇ. 17. 37. 47. KsLP. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. Æth. | om. ABℵ*D*FG. Vulg. Memph. *Clem. Orig. Int.* iii. *Victn.* ‖ † add.

11. autem red. *om.* "et" *Cl.* | 14. inluminavit *Am.* | inlum. te *Cl.* | 17. dei *Cl.* | 18. *om.* omnis *Cl.* | spiritu sancto *Cl.* | 19. loquentes vobismetipsis *Cl.* | 22. subditae sint *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. [Goth.] Arm. Æth.

y Col. 3:19. 1 Pet. 3:7.

¶ Goth. 30. αὐτοῦ [ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ὀστέων. αὐτοῦ]

z Gen. 2:24.

σθωσαν″ ὡς τῷ κυρίῳ· 23 ὅτι † ἀνήρ ἐστιν κεφαλὴ
τῆς γυναικὸς ὡς καὶ ὁ χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλη-
σίας, † αὐτὸς † σωτὴρ τοῦ σώματος· 24 ‡ ἀλλὰ″ ‡ ὡς″ ἡ
ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ χριστῷ, οὕτως καὶ αἱ γυ-
ναῖκες τοῖς † ἀνδράσιν ἐν παντί. 25 y οἱ ἄνδρες, ἀγα-
πᾶτε τὰς γυναῖκας †, καθὼς καὶ ὁ χριστὸς ἠγάπησεν
τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς·
26 ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ, καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδα-
τος ἐν ῥήματι, 27 ἵνα παραστήσῃ ‡ αὐτὸς″ ἑαυτῷ ἔν-
δοξον, τὴν ἐκκλησίαν μὴ ἔχουσαν σπῖλον ἢ ῥυτίδα ἤ
τι τῶν τοιούτων, ἀλλ᾽ ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος. 28 οὕ-
τως ὀφείλουσιν * καὶ″ οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν
γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυ-
τοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ· 29 οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν
ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ‡ ἀλλὰ″ ἐκτρέφει καὶ θάλπει
αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ ‡ χριστὸς″ τὴν ἐκκλησίαν·¶ 30 ὅτι
μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ †, 31 z Ἀντὶ τούτου
καταλείψει ἄνθρωπος † πατέρα † καὶ † μητέρα, καὶ

sint sicut domino, 23 quoniam vir caput est mulieris, sicut Christus caput est ecclesiae, ipse salvator corporis. 24 Sed ut ecclesia subiecta est Christo, ita et mulieres viris suis in omnibus. 25 Viri, diligite uxores vestras, sicut et Christus dilexit ecclesiam et se ipsum tradidit pro ea, 26 ut illam sanctificaret mundans lavacro aquae in verbo, 27 ut exhiberet ipse sibi gloriosam ecclesiam, non habentem maculam aut rugam aut aliquid eiusmodi, sed ut sit sancta et inmaculata. 28 Ita et viri debent diligere uxores suas ut corpora sua. Qui suam uxorem diligit, se ipsum diligit: 29 nemo enim umquam carnem suam odio habuit, sed nutrit et fovet eam, sicut et Christus ecclesiam, 30 quia membra sumus corporis eius, de carne eius et de ossibus eius. 31 Propter hoc relinquet homo patrem et matrem suam et

εστιν ς. ℵ[c]D[b]. 37. 47. KsLP. Syrr.Pst. &Hel. Memph. Goth. Arm. | om. ABℵ*D*FG. 17. Vulg. Æth. *Orig. Int.* iii. *Victn.*

23. σωτηρ] praem. ὁ Aℵ*. 17. *Clem.*

24. αλλα BD*. | ‡ αλλ᾽ ς. rel. *Clem.* 592.

— ὡς AℵD*FG. 17. 47. P. *Clem. Orig.* Cat. Cr. *Eph.* 205. (1°.) | ‡ ὡσπερ ς. D[c]. 37. KsL. *Orig.* Cat. Cr. (2°.) | habet *Victn.* | om. B.

— χριστῳ vv. *Orig.* Cat. Cr. *Victn.* | κυριῳ D*.

— ανδρασιν] † praem. ιδιοις ς. AD[c]. 37. 47. KLP. (Vulg.) Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Arm. Æth. *Clem. Orig. Int.* iii. 61[b]. | om. BℵD*FG. 17. *Orig.* Cat. Cr.

25. γυναικας] † add. ἑαυτων ς. D. 37. 47. KsL. Syrr.Pst.&Hel. (*Clem.* 308.) *Victn.* (αυτ. 37 ²*Scr.*) | praem. id. P. (vid. ver. 28.) | add. ὑμων FG. Vulg. Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 17[c]. 61[b]. 74[c]. | om. ABℵ. 17. Vulg. cdd. (*Ln.*) *Clem.* 592. *Orig.* iii. 639[a].

27. παραστησει P.

— αυτος ABℵD*FG. 17. 47. LP. Vulg. Syr.Hel. (Memph.) Goth. Arm. *Orig. Int.* ii. 252[e]. 253[b]. iii. 61[c]. *Victn.* | ‡ αυτην ς. D[c]. 37². Ks. Syr.Pst. | ἑαυτην 37*. [Æth.]

— ἑαυτῳ *Orig. Int.* ii. *bis.* iii. 12[b]. 61[c]. 403[d]. 934[a]. *Tert.* de pud. 18. *Victn.* | αυτῳ ℵ*. (corr.[c])

27. η τι] om. ℵ*. (add.[a])

28. οφειλ. *και″ οἱ ανδρ. B. 17 *sic.* Syr.Hel. | και οἱ ανδρ. οφειλ. ADFGP. Vulg. Memph. *Clem.* 593. *Victn.* | οφειλ. οἱ ανδρ. (*om. και) ς. ℵ. 37. 47. KsL. Syr.Pst. (Goth.) Arm. Æth. *Meth.* Jahn. 86.

— εαυτων 1°. *Clem.* 592. *Victn.* | om. L.

— τα ἑαυτων σωματα *Clem.* 593. | το ἑαυτων σωμα D*. (Memph.) *Victn.* | τα ιδια σωματα *Clem.* 308. ‖ σωματα] τεκνα ℵ*. (corr.[c])

— αγαπων post τ. ἑαυτ. γυναικα D. *Victn.* | ante *Orig. Int.* iv. 691[c]. *Meth.* Jahn 17.

29. γαρ *Clem.* 593. *Orig. Int.* iii. 61[c]. iv. 691[c]. *Meth. Victn.* | om. 17.

— την ἑαυτου σαρκα *Clem. Tert.* adv. Marc. v. 18. *Meth. Victn.* | την σαρκα αυτου ℵ*. (corr.[c])

— αλλα ABD[c]LP. | ‡ αλλ᾽ ς. ℵD*. rel. *Meth.*

— αυτην ante και θαλπει DFG. | post rel. *Tert. Victn.* | om. *Meth.*

— και] om. L.

— χριστος ABℵD*FG. 17. 37. 47. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. iv. *Tert. Meth. Victn.* | ‡ κυριος ς. D[c]KsL. ‖ ὁ] om. P.

30. σωματος αυτου] † add. εκ της σαρκος αυτου και εκ των οστεων αυτου ς. ℵ[c]DFG. 37. 47. (K)LP. Vulg. Syrr. Pst.&Hel. Arm. ed. *Iren.* 294. *Victn.* (των οστεων] του σωματος K.) | om. ABℵ*. 17. Memph. Æth. *Orig.* Cat. Cr. *Meth. Luc.* 88. | om. εκ της σαρκος αυτου Arm. *cdd.*

31. αντι τουτου] αν τιτιτου FG.

— πατερα] † praem. τον ς. AℵD[c]. 17. 37. 47. KsLP. *Marcion* Epiph. 318[d]. 372[a]. *Orig.* i. 541[d]. iii. 825[d]. *Meth.* (vid. Gen.) | om. BD*FG. ‖ † add. αυτου ς. Aℵ[c]D[c]. 37. 47. KsLP. Syr.Pst. Memph. Æth. *Marcion bis. Meth.* (vid. Gen.) | om. Bℵ*D*FG. 17. Vulg. Syr.Hel. Arm. *Orig.* i. iii. *Anon.* Cat. Cr. Eph. 206 *dis. Tert.* adv. Marc. iii. 5. v. 18. *Cypr.* 63. *Victn.*

— μητερα] † praem. την ς. AℵD[c]. 17. 37. 47. KsLP. *Marcion bis. Orig.* i. iii. (vid. Gen.) | om. BD*FG. *Meth.* ‖ add. αυτου 47. P. Vulg. Syrr.Pst.& Hel. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iii. *Anon.* Cat. Cr. *dis.* | om. *Marcion bis. Orig.* i. *Tert. ter. Cypr. Meth. Victn.*

23. corporis ejus *Cl.* | 24. sed sicut *Cl.* | 26. verbo vitae *Cl.* | 27. hujusmodi *Cl.*

ABℵD. FG. 17. 37. 47. KLP.

προσκολληθήσεται ‡ τῇ γυναικὶ″ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ
δύο εἰς σάρκα μίαν. 32 τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα
ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.
33 πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ᾽ ἕνα, ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυ-
ναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν, ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆ-
ται τὸν ἄνδρα.

VI.

[a] Col. 3:20.

1 [a] Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν [ἐν
κυρίῳ·] τοῦτο γάρ ἐστιν δίκαιον. 2 τίμα τὸν πατέρα
σου καὶ τὴν μητέρα, ἥτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν
ἐπαγγελίᾳ, 3 [b] ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ μακροχρό-
νιος ἐπὶ τῆς γῆς. 4 [c] καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε
τὰ τέκνα ὑμῶν, ‡ ἀλλὰ″ ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ
νουθεσίᾳ κυρίου.

[b] Exod. 20:12.
[c] Col. 3:21.

5 [d] Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς ‡ κατὰ σάρκα κυρίοις,″
μετὰ φόβου καὶ τρόμου, ἐν ἁπλότητι τῆς καρδίας
ὑμῶν, ὡς τῷ χριστῷ. 6 μὴ κατ᾽ ὀφθαλμοδουλείαν ὡς
ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ᾽ ὡς δοῦλοι † χριστοῦ, ποιοῦντες

[d] Col. 3:22.

adherebit uxori suae, et erunt
duo in carne una. 32 Sacra-
mentum hoc magnum est, ego
autem dico in Christo et in
ecclesia. 33 Verum tamen et
vos singuli unusquisque suam
uxorem sicut se ipsum diligat,
uxor autem ut timeat virum.

1 Filii, oboedite parentibus
vestris in domino: hoc enim
iustum est. 2 Honora patrem
tuum et matrem, quod est
mandatum primum in pro-
missione, 3 ut bene sit tibi et
sis longevus super terram.
4 Et patres, nolite ad iracun-
diam provocare filios vestros,
sed educate illos in disciplina
et correptione domini.

5 Servi, oboedite dominis
carnalibus cum timore et tre-
more, in simplicitate cordis
vestri, sicut Christo, 6 non ad
oculum servientes quasi homi-
nibus placeatis, sed ut servi
Christi, facientes voluntatem

31. *προσκολληθησεται* *Orig.* i. *Meth.* | *κολληθ.* ℵᶜD*FG. *Marcion bis.*
— *τῃ γυναικι* Aℵ*D*FG. 17. 37. Vulg. *Marcion bis. Meth. Cypr. Victn.* | ‡ *προς την γυναικα* ϛ. BℵᶜDᶜ. 47. K*s*L. (P. om. *προς*) *Orig.* i. iii. (vid. Gen.) ‖ *ἐνθάδε δὲ ἀντὶ τοῦ "ἕνεκεν τούτου" πεποίηκεν ὁ Παῦλος, "ἀντὶ τούτου," παραλέλοιπέν τε τὸ μετὰ "τὸν πατέρα" εἰρημένον "αὐτοῦ," καὶ μετὰ τὸ "τὴν μητέρα" δεύτερον εἰρημένον "αὐτοῦ," ἀλλὰ καὶ τὸ "προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ." Anon.* (? *Orig.*) Cat. Cr. *Eph.* 206. Sic etiam *Hier.* ? *Marcion.*
— *αυτου* (post *γυν.*) *Orig.* i. iii. *Meth. Cypr. Victn.* | om. ℵ*. (add.ᶜ) *Marcion bis.*
32. *εις την* Syrr. rel. *Orig.* i. 541ᵈ. iii. 925ᵈ. *Cypr.* 63. *Orig. Int.* ii. 305ᵇ. iv. 551ᵃ. *Meth.* "in" *Victn.* (in ecclesia Vulg.) | om. *εις* BK. *Iren. Gr.* 40. *Tert.* adv. Marc. v. 18. *Orig.* Cord. Cat. *Joh.* 108.
33. *ἑκαστος*] -*τον* FG. 47. ‖ praem. *ἱνα* D*P. | om. *Victn.*
— *οὑτως αγαπατω* (*αγαπα* P.) *ὡς ἑαυτον* Syrr. rel. (*Victn.*) | *ὡς ἑαυτον αγαπατω* DFG. Vulg. (*αγαπα* D*.)

1. *εν κυριῳ* AℵDᶜ. 17. 37. 47. K*s*LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig.* Cat. Cr. *Eph.* 208. *ἀμφίβολόν ἐστι τὸ ῥητόν· ἤτοι γὰρ τοῖς ἐν κυρίῳ γονεῦσιν χρὴ ὑπακούειν τὰ τέκνα, ἢ ἐν κυρίῳ δεῖ ὑπακούειν τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν* | om. BD*FG. non habent *Clem.* 308. *Tert.* (*s. Marc.*) adv. Marc. v. 18. *Cypr.* 324.
2. *μητερα*] add. *σου* FG. 37. 47. P. Vulg. *Cl.* Syr.Pst. Memph. Æth. *Orig.* Cat. Cr. *Eph.* 209. *Cypr.* 224. | om. rel. Syr.Hcl. *Orig.* iv. 357ᵈ. *Orig. Int.* i. 85ᵈ. iii. 831ᵃ.
— *εστιν* AℵD. rel. vv. *Orig.* Cat. Cr. *Eph. Orig. Int.* i. iii. *Tert.* adv. Marc. v. 18. *Cypr.* | om. B. Æth.
— *επαγγελιᾳ*] praem. *τῃ* DFG. | om. *Orig.* Cat. Cr.
3. *σοι* *Orig.* iv. 357ᵈ. Cat. Cr. *Orig. Int.* i. 85ᵈ. iii. 831ᵃ. *Cypr.* 324. | *σου* FG.
4. *αλλα* ABℵD*. | ‡ *αλλ᾽* ϛ. DᶜFG. rel. *Clem.* 308.
— *κυριου* Vulg. *m.* vv. *Clem. Cypr. Tert.* adv. Marc. v. 18. | *χριστου* 17.
5. *κατα σαρκα* ante *κυριοις* ABℵ. 17. 37. 47. P. *Clem.* 308. | ‡ post ϛ. DFGK*s*L. Vulg. *m.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Cypr.* 324.

5. *της καρδιας* *Clem.* | om. *της* ℵ. *Orig.* Cat. Cr. *Eph.* 213.
— *χριστῳ* Vulg. *m.* vv. *Clem. Cypr.* 325. | *κυριῳ* A. 17. L. Memph.
6. *χριστου*] † praem. *του* ϛ. Dᶜ. 37. K*s*L | om. ABℵD*FG. 17. 47. P. | dei *Cypr.* 325.
7. *μετ᾽*] *μετα* B.
— *δουλευοντες* add. *ὡς* ABℵD*FG. 17. 37. P. Vulg. *m.* Syrr.Pst.&Hcl. (Memph.) Arm. Æth. | * om. *ὡς* ϛ. Dᶜ. (47.) K*s*L.
— *τῳ κυριῳ*] om. 47.
— *ανθρωποις* AℵD. rel. Vulg. *m.* vv. | *ανθρωπῳ* B. Æth.
8. *ειδοτες*] *ειδοντες* D*.
— *ἑκαστος ὁ αν ποι.* (A)DFG. (17.) (37.) P. Vulg. *m.* (Memph.) Arm. (*εαν* A. 17. 37. *εαν τι* Dᶜ.) | *εκαστος εαν τι ποι.* B. *Pet. Alex.* (Routh. iv. 30.) | *εαν ποι. ἑκαστος* ℵ*. | *ὁ εαν ποι. ἑκαστ.* ℵᶜ. Syrr.Pst.&Hcl. | *ὁ εαν ἑκ. ποι.* 47. | ‡ *ὁ εαν τι″ ἑκ. ποι.* ϛ. L. (om. *ὁ* *.) | *ὁ ἑκ. ποι.* K. | om. *ἑκαστος* Æth. (*ποιησει* P.)

33. uxorem suam *Cl.* | autem timeat virum suum *Cl.*
2. matrem tuam *Cl.* | 4. et vos patres *Cl.* | 6. placentes *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. [Goth.] Arm. Æth.
[e] Col. 3:24.
§ Goth.
Col. 4:1.
[g] Col. 3:25.
1′
12. ὑμῖν

τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἐκ ψυχῆς 7 μετ᾽ εὐνοίας, δουλεύ-
οντες * ὡς″ τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις, 8 [e] εἰδότες
ὅτι ‡ ἕκαστος ὃ ἂν † § ποιήσῃ″ ἀγαθὸν τοῦτο ‡ κομί-
σεται″ παρὰ † κυρίου, εἴτε δοῦλος εἴτε ἐλεύθερος.
9 [f] καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, ἀνιέντες
τὴν ἀπειλήν, εἰδότες ὅτι καὶ ‡ αὐτῶν καὶ ὑμῶν″ ὁ κύ-
ριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς, [g] καὶ προσωποληψία οὐκ
ἔστιν παρ᾽ αὐτῷ.
75 10 ‡ Τοῦ λοιποῦ,″ † ἐνδυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ, καὶ
ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. 11 ἐνδύσασθε τὴν
πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι
πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ διαβόλου· 12 ὅτι οὐκ ἔστιν
ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς
ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας
τοῦ σκότους † τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονη-
ρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. 13 διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν
πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ

dei ex animo, 7 cum bona voluntate servientes sicut domino et non hominibus, 8 scientes quoniam unusquisque quodcumque fecerit bonum hoc percipiet a domino, sive servus sive liber. 9 Et domini, eadem facite illis, remittentes minas, scientes quia et illorum et vester dominus est in caelis et personarum acceptio non est apud eum.

10 De cetero, fratres, confortamini in domino et in potentia virtutis eius. 11 Induite vos arma dei, ut possitis stare adversus insidias diaboli; 12 quia non est nobis conluctatio adversus carnem et sanguinem, sed adversus principes et potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritalia nequitiae in caelestibus. 13 Propterea accipite arma dei, ut pos-

8. κομισεται ABℵ*D*FG. *Pet. Alex.* | κομησηται P. | ‡ κομιειται ϛ. ℵ^{c}D^{c}. 17. 37. 47. KsL.
— κυριου] † praem. του ϛ. 37. KsL. | om. ABℵDFG. 17. 47. P. *Pet. Alex.*
9. και αυτ. και ὑμ. AB(ℵ*)D*. 17. 37. P. Vulg. (Memph. Goth.) Arm. *Clem.* 308. (ἑαυτ. ℵ.) | και ὑμ. και αυτ. (ℵ^{c}.) 47. L. *m.* Syr.Hcl. *Pet. Alex. Cypr.* 325. (ἑαυτ. ℵ^{c}.) | και αυτ. ὑμ. D^{c}FG. | ‡ και ὑμ. αυτ. ϛ. Ks. Syr.Pst. Æth.
— ουρανοις *Clem. Pet. Alex. Cypr.* | praem. τοις P. ‖ ουρανῳ ℵ. 47.
— παρ᾽ αυτῳ Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.*txt.* rel. *Pet. Alex.* | παρα (τῳ FG.) θεῳ D*FG. *m. Demid.* | εν αυτῳ 37. Syr. Hcl.*mg. Cypr.* | non habet *Clem.* 308.
10. του λοιπου ABℵ*. 17. | ‡ το λοιπον ϛ. ℵ^{c}DFG. rel. ‖ † add. αδελφοι ϛ. (A)ℵ^{c}FG. 37. 47. rel. Vulg. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Goth. | om. Bℵ*D. 17. *m.* Arm. Æth. *Luc.* 253. (post ενδυν. A.) ‖ † add. postea μου ϛ. ℵ^{c}. 37. KsLP. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. | om. ABℵ*DFG. 17. 47. Vulg. Arm. Æth.

10. ενδυναμουσθε] δυναμ. B. 17. *Orig.?* Cat. Cr. Eph. 213.
— κυριῳ] praem. τῳ ℵ*. (om.$^{c \cdot ?a \cdot}$) | om. *Orig.* Cat.
11. ενδυσασθε] add. ὑμας FG. Vulg. *m.* Goth. *Orig. Int.* 431^{b}. 471^{c}. | om. *Orig.* Cat. Cr. *Cor.* 341. *Eph.* 214. *Luc.* 253.
— προς 1^{0}. *Clem.* 486. *Orig.* Cat. Cr. *Cor.* | εις DFG.
— ὑμας] post στηναι D. | ἡμας 17. ante *Clem. Orig.* Cat. Cr.
— στηναι *Clem. Orig.* Cat. Cr. *Eph.* 215. *Cor.* | αντιστηναι K.
12. ἡμιν AℵD^{c}. 17. 37. 47. KsLP. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm. *Clem.* 557. 702. *Orig.* i. (257^{b}.) 768^{a}. ii. 810^{b}. iii. 319^{c}. 528^{c}. Cat. Cr. *Rom.* 156. *Cor.* 109. Eph. 216, 7. *Orig. Int.* i. 141^{e}. ii. 86^{b}. 292^{f}. 293^{c}. 407^{d}. iii. 384^{a}. 390^{c}. iv. 609^{c}. 680^{c}. *Eus.* P.E. 550^{b}. c. Mcl. 135^{c}. in Es. 488^{d}. in Ps. 264^{c}. ap. Mai. 106. *Tert.* adv. Marc. v. 18. *Meth.* Jahn. 89. *Cypr.* 93. | ὑμιν BD*FG. *m.* Syr.Pst. Goth. Æth. *Luc.* 248. 253. | om. *Orig. Int.* ii. 425^{a}.
— σαρκαν 37.
— προς τας 2^{0}. *Clem.* 702. *Orig.* i. 768^{b}. iii. 319^{c}. iv. 480^{a}. 680^{c}. Cat. Cr. *Cor.* Eph. *quater. Eus.* P.E. in Es. | om. FG. | και D. *Orig. Int.* i. ii. 5^{ies}. *Cypr.* | και τας *Orig.* i. 257^{b}. *Eus.* in Ps.
12. σκοτους] † add. του αιωνος ϛ. ℵ^{c}. (postea om.) D^{c}. 37. 47. KsLP. Syr.Hcl.* *Orig.* i. 768^{b} (ed.) Cat. *Rom.* (cod. Monac.) *Eus.* P.E. ed. | om. ABℵ*D*FG. 17. Vulg. *m.* Syrr.Pst.& Hcl.*txt.* Memph. Goth. Arm. Æth *Clem.* 558. 712. *Orig.* i. 257^{b}. 307^{e}. *Orig. Int.* i. ii. 292^{a}. 293^{c}. 404^{d}. 425^{b}. 672^{f}. iv. 480^{a}. 609^{d}. 680^{c}. Cat. *Rom.* (cod. Bdl.) in Prov. (Mai 53). *Eus.* P.E. MSS. D.E. 434^{b}. Ec. Pr. 105. in Es. in Ps. 99^{c}. 264^{c}. 346^{d}. ap. Mai. 106. *Tert.* de jej. 17. *Cypr. Luc.* bis.
13. αναλαβετε *Orig.* (i. 796^{f}.) Cat. Eph. 217. *Eus.* in Ps. 157^{d}. in Luc. (Mai 206.) | αναβαλετε D*.

8. recipiet *Cl.* | 9. et vos, domini, *Cl.* | 11. armaturam dei *Cl.* | 12. quouiam non est *Cl.* | 13. armaturam dei *Cl.*

ABℵD FG. 17. 37. 47. KLP.

[h] 1 Thes. 5:8.

§ Æg iii.

Col. 4:3.

[k] Col. 4:7.

ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στῆναι.
14 στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀλη-
θείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης,
15 [h] καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ
εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης· 16 ‡ ἐν″ πᾶσιν ἀναλαβόντες
τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ
βέλη τοῦ πονηροῦ [τὰ] πεπυρωμένα σβέσαι· 17 καὶ
τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν
μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ὅ ἐστιν ῥῆμα θεοῦ· 18 διὰ
πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παν-
τὶ καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ † ἀγρυπνοῦντες ἐν
πάσῃ προσκαρτερήσει § καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν
ἁγίων, 19 [i] καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι ‡ δοθῇ″ λόγος ἐν
ἀνοίξει τοῦ στόματός μου ἐν παῤῥησίᾳ γνωρίσαι τὸ
μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου, 20 ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν
ἁλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παῤῥησιάσωμαι, ὡς δεῖ με
λαλῆσαι.

21 [k] Ἵνα δὲ ‡ καὶ ὑμεῖς εἰδῆτε″ τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσ-
σω, πάντα ‡ γνωρίσει ὑμῖν″ Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελ-
φὸς καὶ πιστὸς διάκονος ἐν κυρίῳ· 22 ὃν ἔπεμψα πρὸς
ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν, καὶ

sitis resistere in die malo et
omnibus perfecti stare. 14 State
ergo succincti lumbos vestros
in veritate, et induti lorica
iustitiae, 15 et calciati pedes in
praeparatione evangelii pacis,
16 in omnibus sumentes scutum
fidei, in quo possitis omnia
tela nequissimi ignea extin-
guere. 17 Et galeam salutis
adsumite, et gladium spiritus,
quod est verbum dei; 18 per
omnem orationem et obsecra-
tionem orantes omni tempore
in spiritu, et in ipso vigilantes
in omni instantia et obsecra-
tione pro omnibus sanctis,
19 et pro me, ut detur mihi
sermo in apertione oris mei
cum fiducia notum facere
mysterium evangelii, 20 pro
quo legatione fungor in catena,
ita ut in ipso audeam prout
oportet me loqui.

21 Ut autem et sciatis vos
quae circa me sunt, quid agam,
omnia nota vobis faciet Ty-
chicus carissimus frater et
fidelis minister in domino,
22 quem misi ad vos in hoc
ipsum, ut cognoscatis quae

13. *κατεργασαμενοι* *Orig.* Cat. *Eus.* in Luc. | *κατεργασμενοι* A. | *κατ.ιργασαμενοι* (a supra), ϛ. G*. | *κατα|ιργασαμενοι* F.
— *στηναι* Vulg. vv. *Orig.* Cat. *Eus.* in Luc. *Luc.* 248. (om. seq. *στητε*). | om. D*FG. *Cypr.* 93. *Victn.*
14. *ουν* *Orig.Int.* ii. 143[c]. 407[a]. 477[e]. *Eus* in Ps. 348[c]. in Luc. | om. D*FG. Arm. *Cypr.* 93. *Luc.* 248. *Victn.*
— *περιζωσαμενοι* *Eus.* in Ps. in Luc. | *περιεζωσαμενοι* D*. | *περιεζωσμενοι* FG.
— *ὑμων*] *ἡμων* 37* *Scr.*
15. *ὑποδυσαμενοι* 37.
16. *εν* Bℵ. 17. 37. P. Vulg. *m.* Syr.Hcl. Memph. Æth. *Meth.* Epiph. 586. (Jahn 89 habet per sphalma *επι*). *Cypr.* 329. *Luc.* 248. *Victn.* | ‡ *επι* ϛ. ADFG. 47. KsL. Syr.Pst. Goth. Arm. *Orig. Int.* ii. 477[f].
— *δυνησεσθε*] *δυνασθαι* D*FG.
— *τα πεπ.* AℵD[c]. 17. 37. 47. KsLP. *Clem.* 90 (*τα πεπυρακτωμενα*). *Orig.* ii. 126[b]. iv. 406[d]. *Orig.* in Prov. (Mai 29.) Cat. Cr. *Eph.* 221. *Meth.* Jahn. 111. | om. *τα* BD*FG. *Orig.* (i. 266.) in Prov. (Mai 12.)
17. *δεξασθε* (-*θαι* AD[c]. 17. 37. KLP.) assumere *Cypr.* 329. | om. D*FG. *Cypr.* 93. *Luc.* 248. *Victn.*
18. *αυτο*] *αυτον* D*FG. ‖ † add. *τουτο* ϛ. D[c]. 37. 47. KsLP. Arm. *Luc.* 248. | om. ABℵD*FG. 17. Vulg. *m.* Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Goth. Æth. *Victn.*
— *αγρυπνουντες*] add. *παντοτε* DFG. Syr.Pst. Goth. *Victn.* | om. rel. Vulg. Syr.Hcl. vv.
— *προσκαρτερησει και*] om. D*FG. *Victn.*
— *δεησει*] praem. *τῃ* D*.
— *περι* Syrr.Pst.&Hcl.mg. Goth. | *ὑπερ* D*FG. 37. 47. Syr.Hcl.*txt.*
— *των*] om. FG.
19. *δοθῃ* ABℵDFG. 17. 37. 47. KLP. (ante *μοι* ℵ*. corr.[c]) | ‡ *δοθειη* ϛ.
— *γνωρισαι* | *λαλησαι* 37. Æg. iii. rel.
— *του ευαγγελιου* AℵD. 17. 37. 47. KsLP. vv. Æg. iii. | om. BFG. ? *Tert.* c. Marc. v. 18. *Victn.*
20. *ὑπερ*] *περι* P.
— *εν αυτῳ*] post *παρρησιασωμαι* ℵ. | ante *Victn.* ‖ *αυτο* B.
— *παρρησιασομαι* FG. 47*. P.
21. *και ὑμεις* ante *ειδητε* AℵDFGP. (Vulg. *Cl.*) (Goth.) | ‡ post ϛ. B. 37. 47. KsL. (*Am.*) Syrr.Pst.&Hcl. Æg. iii. Arm. Æth. [Memph.] (om. *και ὑμ.* 17. vos et sciatis *Victn*)
— *παντα* Vulg. Syr.Hcl. Æg. iii. vv. | om. D*FG. Syr.Pst. *Victn.* | *ταυτα* L.
— *γνωρισει* ante *ὑμιν* Bℵ*DFG. 17. 37. P. (*Am.*) *Fuld.* Syr.Pst. Memph. (Æg. iii.) Goth. Arm. | ‡ post ϛ. Aℵ[c]? 47. KsL. (Vulg. *Cl.*) Syr.Hcl. notum vobis faciet *Victn.*
— *διακονος* *Victn.* | om. ℵ*. (add.[a])
22. *παρακαλεσῃ*] -*σει* F*LP. | -*σητε* 17.
23. *αγαπῃ* *Victn.* | *ελεος* A.
— *χριστου*] om. 37.

13. in omnibus *Cl.* | 14. loricam *Cl.* | 21. vos sciatis *Cl. Am.*** | vobis nota *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. [Æg. iii.] Goth. Arm. Æth.

παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν. 23 εἰρήνη τοῖς ἀδελ-
φοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ
κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ. 24 ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν
ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν χριστὸν ἐν
ἀφθαρσίᾳ. †.

circa nos sunt et consoletur corda vestra. 23 Pax fratribus et caritas cum fide a deo patre et domino Iesu Christo. 24 Gratia cum omnibus qui diligunt dominum nostrum Iesum Christum in incorruptione.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

---

24. τον *Orig.* Cat. Cr. *Cor.* 120. *Eph.* 224. | om. F(G αγαπων τον).
— χριστον *Orig.* Cat. Cr. *bis.* *Victn.* | om. 17.
— fin.] † add. αμην ς. ℵᶜD. 37. 47. KₛLP. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. | om. ABℵ*FG. 17. *Am**. Arm. Æth.

Subscriptio

προς Εφεσιους ABℵ. 17.
προς Εφεσιου[ς] (προς Κολλοσσαεις) D.
ετελεσθη επιστολη προς Εφεσιους FG.
προς Εφεσιους εγραφη απο Ρωμης δια Τυχικου 37. 47. K.
προς Εφεσιους εγρ. απο Ρωμης B²P.
εγρ. ἡ επιστολη αὐτη η προς Εφ. απο Ρωμης δια Τυχικου L.
‖ add. στιχων τιβ. 47. LP.

---

24. *om.* nostrum *Am.** | incorruptionem *Am.*** | *add.* Amen *Am.***

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

ABℵD FG. 17. 37. 47. KLP.

76 [1] Παῦλος καὶ Τιμόθεος δοῦλοι ‡χριστοῦ Ἰησοῦ″,
πᾶσιν τοῖς ἁγίοις ἐν χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν
Φιλίπποις σὺν ἐπισκόποις καὶ διακόνοις· [2] χάρις ὑμῖν
καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ
χριστοῦ.

Α' ᵃRom. 1:8.

[3] ᵃ Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν
[4] πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν
μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν ποιούμενος, [5] ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ
ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον ἀπὸ *τῆς″ πρώτης ἡμέρας
ἄχρι τοῦ νῦν· [6] πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξά-
μενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει ἄχρις § ἡμέρας
‡χριστοῦ Ἰησοῦ″ [7] καθώς ἐστιν δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο
φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ
καρδίᾳ ὑμᾶς, ἔν τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ *ἐν″ τῇ
ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου συγκοινω-

§ Theb.

[1] Paulus et Timotheus servi
Iesu Christi omnibus sanctis in Christo Iesu qui sunt Philippis cum episcopis et diaconibus.
[2] Gratia vobis et pax a deo patre nostro et domino Iesu Christo.

[3] Gratias ago deo meo in omni memoria vestri [4] semper in cunctis orationibus meis pro omnibus vobis cum gaudio depraecationem faciens [5] super communicatione vestra in evangelio a prima die usque nunc,
[6] confidens hoc ipsum quia qui coepit in vobis opus bonum perficiet usque in diem Christi Iesu, [7] sicut est mihi iustum hoc sentire pro omnibus vobis, eo quod habeam in corde vos et in vinculis meis et in defensione et confirmatione evange-

Inscriptio
ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ ABℵ. 17. 37. 47. K.
ΑΡΧΕΤΑΙ ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ DFG. (-πηνσ- D. et post Ep. ad Col. habet. -πεσ- F*.)
του ἁγιου αποστολου Παυλου επιστολη προς Φιλιππισιους L.
του παναγιου Παυλου επιστολη προς Φιλιππισιους P.

1. *χριστου* ante *Ιησου* BℵD. Memph. Æg. iii. (*sic.*) | ‡ post ς. FG. rel. (A n.l.) Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth.
— *πασιν....χρ. Ιησου*] om. 17.
3. *ευχαρ. τῳ θεῳ μου*] *εγω μεν ευχαρ. τῳ κυριῳ ἡμων* D*FG.
— *πασῃ* 1°.] add. *δεησι μου* G*(non F.)
— *τῃ μνειᾳ*] *τῃ μνιαν* FG. | om. *τῃ* D.
4. *παντοτε....παντων ὑμων*] om. K.
— *δεησει*] praem. *τῃ* ℵ* (corr.ᶜ) 37.
— *την δεησιν*] praem. *και* FG. ‖ add. *μου* 47. L. Syr.Hcl. Æg. iii.
5. *της πρωτης* ABℵ. 37. P. | * om. *της* ς. DFG. 17*s*. 47. K*s*L.
6. *αχρις*] *αχρι ἡς* A.
— *χριστου* ante *Ιησου* BDL. Vulg. *Cl. Am.* Fuld.* | ‡ post ς. AℵFG. rel. *Am.*² *Dem.* Syrr.(Pst.)&Hcl. Memph. Æg. iii. Arm. Æth. (Domini nostri Jesu Chr. Syr.Pst.)
7. *εμοι δικαιον* 37.
— *τουτο*] *του* L.
— *καρδιᾳ*] add. *μου* K. Syr.Pst. Memph. Æg. iii. Æth.
— *εν τῃ απολ.* BℵDᵇ. 17. 37. 47. K*s*LP. Vulg. | * om. *εν* ς. AD*FG.
— *μου* post *της χαρ.* DFG.
8. *γαρ μου*] *γ. μοι* ℵᶜ? DFG. Syrr. (Pst.)&Hcl. | om. *γαρ* Arm. Æth. ‖ † add. *εστιν* ς. AℵᶜD. 37. 47. KLP. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Æg. iii. (Arm.) | om. Bℵ*FG. 17. Syr.Pst. Æth.
8. *θεος*] *κυριος* FG.
— *χριστου* ante *Ιησου* ABℵD*G. 17. 37. P. *Am. Dem.* Syr.Hcl. Theb. Arm. | ‡ post ς. F. 47. K*s*L. Vulg. *Cl.* Syr.Pst. Memph. | om. *Ιησου* Dᶜ. Æg. iii. Æth.
9. *ετι Clem.* 347. | om. 37.
— *και μαλλον Clem.* | om. P. (? Syr.Pst.)
— *περισσευῃ* Aℵ. 17. 47. K²L. *Clem.* | *-σευσῃ* BD. 37 *Scr.* | *-σευει* K*P. | *-σευοι* FG.
10. *δοκιμαζειν*] *δοξαζειν* 37 *Scr.*
— *ὑμας Clem.* 347. | om. ℵ*. (add.ᶜ) 37.
— *ἱνα* post *ητε ι* F*.
— *χριστου*] add. *Ιησου* FG.
11. *καρπον δικ. τον* A(B)ℵDFG. 17. 37. 47. KL. Vulg. Theb. Æg. iii. Arm.

5. evangelio Christi *Cl.* | 6. Jesu Christi *Am.*** | 7. vos in corde *Cl.*

Vulg. Syrr.P.H. Memph.[Theb.] Æg. iii. [Goth.] Arm. Æth.
b Rom. 1:9.
9. περισσεύσῃ
c Rom. 2:18.

νούς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας. 8 μάρτυς
γάρ μου † ὁ θεός, ὡς ἐπιποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγ-
χνοις ‡ χριστοῦ Ἰησοῦ." 9 καὶ τοῦτο προσεύχομαι,
ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισ-
σεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει, 10 c εἰς τὸ δο-
κιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖς καὶ
ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν χριστοῦ, 11 πεπληρωμένοι
‡ καρπὸν δικαιοσύνης τὸν" διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ, εἰς
δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ.

B
12 Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ
κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυ-
θεν· 13 ὥστε τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς ἐν χριστῷ
γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶ-
§ Goth. σιν, 14 καὶ τοὺς πλείονας § τῶν ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ πε-
ποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου περισσοτέρως τολμᾶν
ἀφόβως τὸν λόγον * τοῦ θεοῦ" λαλεῖν. 15 τινὲς μὲν καὶ
διὰ φθόνον καὶ ἔριν, τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν
χριστὸν κηρύσσουσιν. 16 ‡ οἱ μὲν ἐξ ἀγάπης, εἰδότες
ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι· 17 οἱ δὲ ἐξ
ἐριθείας [τὸν] χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἁγνῶς,
οἰόμενοι θλῖψιν ‡ ἐγείρειν" τοῖς δεσμοῖς μου." 18 τί
γάρ; πλὴν * ὅτι" παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε
ἀληθείᾳ, χριστὸς καταγγέλλεται, καὶ ἐν τούτῳ χαίρω·
ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι. 19 οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀπο-
βήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως, καὶ

lii socios gaudii mei omnes vos esse. 8 Testis enim mihi est deus, quomodo cupiam omnes vos in visceribus Christi Iesu. 9 Et hoc oro ut caritas vestra magis ac magis abundet in scientia et in omni sensu, 10 ut probetis potiora, ut sitis sinceres et sine offensa in diem Christi, 11 repleti fructu iustitiae per Christum Iesum, in gloriam et laudem dei.

12 Scire autem vos volo, fratres, quia quae circa me sunt magis ad profectum venerunt evangelii, 13 ita ut vincula mea manifesta fierent in Christo in omni praetorio et in ceteris omnibus, 14 et plures e fratribus in domino confidentes vinculis meis abundantius audere sine timore verbum dei loqui. 15 Quidam quidem et propter invidiam et contentionem, quidam autem et propter bonam voluntatem Christum praedicant; 16 quidam ex caritate, scientes quoniam in defensionem evangelii positus sum; 17 quidam autem ex contentione Christum adnuntiant non sincere, existimantes praessuram se suscitare vinculis meis. 18 Quid enim? dum omni modo, sive per occasionem sive per veritatem, Christus adnuntietur, et in hoc gaudeo, sed et gaudebo: 19 scio enim quia hoc mihi proveniet in salutem per vestram orationem et

(ap. *Gb.*) Æth. (om. τον B). | ‡ καρπων δικ. των ς. P. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. *Rieu.*

11. χριστου ante Ιησου 37. *Am.* (per "fidem" Jesu Chr. Syr.Hcl.)

— θεου] χριστου D*. | μοι FG.

12. γινωσκειν] γειγνωσκειν D. (Εινωσκειν FG.)

— τα Syr.Hcl.*txt.* | το FG. Syr.Hcl.*mg.*

13. εν χριστῳ post γενεσθαι DFG. Vulg. (Memph.) Arm. | ante rel. *Clem.* 572.

— εν τῳ χρ. ℵ*. (om. τῳ[c]) | om. τῳ rel. *Clem.*

— γενεσθαι *Clem.* | γεγονεναι ℵ*. (corr.[c?a].)

14. μου] μοι D*.

— περισσ. τολμαν .... (15.) χρ. κηρυσσουσιν (*Clem.* 572.) etc. (vid. 16, 17.) | om. L.

— λογον του θεου ABℵ(D*.) 17. 37. 47. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.* Memph. Theb. Æg. iii. Goth. Arm. Æth. *Clem.* | λ. κυριου FG. | * om. του θεου (s. κυριου) ς. D[c]Ks. Syr.Hcl.*txt.* | του θεου post λαλειν D*.

14. λαλειν *Clem.* | λαβειν 37.

15. μεν και] om. και ℵ[c]. 17. Syr.Hcl. Arm. Æth.

— φθονον] φρονον F[2]G. (φρον F*.)

— κηρυσσουσιν] κηρυσσειν ℵ*. (corr.[a]) [A* n.l.]

16, 17. οἱ μεν εξ αγαπης .... κειμαι ante οἱ δε εξ εριθ..... δεσμ. μου ABℵD*FG. 17. 37. 47. P. Vulg. (Syr.Pst.) Memph. Theb. Æg. iii. Goth. Arm. Æth. | om. οἱ μεν εξ αγαπης Syr.Pst. | ‡ οἱ μεν εξ εριθ......οἱ δε εξ αγαπης ς. D[b]K. Syr.Hcl. *Victn.* | L post omissionem pergit οἱ δε εξ αγαπης..... κειμαι (om. οἱ [δε s. μεν] εξ εριθ... δεσμ. μου.)

17. τον χρ. Aℵ*D. rel. | om. τον Bℵ (e corr. ut vid.) FG.

— καταγγελουσιν FG. 37* *Scr.*

— θλιψιν] θλιψεοιν 37.

17. εγειρειν ABℵD*FG. 17. (P.) (επεγ. D[c]P.) Vulg. Memph. Theb. Æg. iii. Arm. Æth. | ut addant Syrr.Pst.&Hcl. | ‡ επιφερειν ς. D[c]. 37. 47. KsL.

18. πλην ὁτι AℵFG. 17. 47. P. Memph. Theb. Æg. iii. | * om. ὁτι ς. D. 37. KsL. Vulg. Syrr.(Pst.)&Hcl. Goth. Arm. Æth. *Cypr.* 133. *Victn.* | ὁτι (om. πλην) B.

— αληθ.] praem. εν (ℵ* *e*)D[c]. 37. "per" *Cypr.* 133. 149. | om. *Eus.* Vit. Const. iii. 58. *Victn.*

— καταγγελεται G*.

— χαιρησομαι F(non G.)

19. γαρ AℵD. rel. Vulg. *m.* Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Arm. *Victn.* | δε B. 37. Theb. | om. Æg. iii. Æth.

— αποβησεται ante μοι P.

8. Jesu Christi *Cl.* | 10 sinceri *Cl.* | 11. Jesum Christum *Cl.* | 14. auderent *Cl.* | 19. ad salutem *Cl.*

A B ℵ [C] D F G. 17. 37. 47. KLP.

ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ χριστοῦ, 20 κατὰ
τὴν ἀποκαραδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου, ὅτι ἐν οὐδενὶ
αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ᾽ ἐν πάσῃ παρρησίᾳ, ὡς πάντοτε
καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου,
εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου.
21 ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν χριστὸς καὶ τὸ ἀποθανεῖν
κέρδος· 22 εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς
§ C. ἔργου· καὶ τί § αἱρήσομαι οὐ γνωρίζω· 23 συνέχομαι
‡ δὲ″ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦ-
¶ Theb. σαι καὶ ¶ σὺν χριστῷ εἶναι, πολλῷ γὰρ μᾶλλον κρεῖσ-
23. [γὰρ] σον· 24 τὸ δὲ ἐπιμένειν ἐν τῇ σαρκὶ ἀναγκαιότερον
δι᾽ ὑμᾶς. 25 καὶ τοῦτο πεποιθὼς οἶδα ὅτι μενῶ καὶ
‡ παραμενῶ″ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ
χαρὰν τῆς πίστεως, 26 ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισ-
σεύῃ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοί, διὰ τῆς ἐμῆς παρου-
σίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς.
γ′ 27 Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ χριστοῦ πολι-
τεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς, εἴτε ἀπὼν
‡ ἀκούω″ τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἑνὶ πνεύματι,

subministrationem spiritus Iesu Christi, 20 secundum expectationem et spem meam, quia in nullo confundar, sed in omni fiducia sicut semper et nunc magnificabitur Christus in corpore meo, sive per vitam sive per mortem.

21 Mihi enim vivere Christus est et mori lucrum: 22 quod si vivere in carne, hic mihi fructus operis est, et quid eligam ignoro. 23 Coartor autem e duobus, desiderium habens dissolvi et cum Christo esse, multo magis melius; 24 permanere autem in carne necessarium est propter vos. 25 Et hoc confidens scio quia manebo et permanebo omnibus vobis ad profectum vestrum et gaudium fidei, 26 ut gratulatio vestra abundet in Christo Iesu in me per meum adventum iterum ad vos.

27 Tantum digne evangelio Christi conversamini, ut sive cum venero et videro vos sive absens audiam de vobis, quia

19. *χριστου* ante *Ιησου* DFG. Goth. *Victn.* | post rel. Vulg. *m.* Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Theb. Æg. iii. Arm. Æth.
20. *αποκαραδοκιαν*] *καραδοκιαν* FG.
— *ελπιδα*] praem. *την* 47.
— *ουδενι*] add. *ὑμων* FG.
— *παρρησιᾳ* ante *πασῃ* G*(non F.) | post *Clem.* 541. *Victn.*
21. *χριστος*] add. *εστιν* FG. Vulg. Syr.Pst. (Memph. Theb. Æg. iii.) Goth. | om. rel. Arm. *Clem.* 541. *Orig. Int.* ii. 461ᵃ. *Cypr.* 230. 347. *Hil.* 314ᵃ. *Victn.*
22. *δε Orig. Int.* ii. 131ᶠ. | *τε* D*. | om. *Iren.* 307. *Victn.*
— *εργου*] add. *εστιν* FG. Vulg. Syrr.Pst. &Hcl. Memph. Theb. Æg. iii. Goth. Arm. *Iren.* 307. *Orig. Int.* ii. *Victn.* | om. *Clem.*
— *αιρησωμαι* B.
23. *δε* ABℵCDFG. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Syr.Hcl. Theb. Goth. Æth. *Orig. Int.* i. 105ᵇ. iv. 597ᵃ. *Victn.* | *τε Clem.* 541. | ‡ *γαρ* ϛ. *Dem.* Syr.Pst. *Orig. Int.* ii. 131ᶠ. | om. Memph. Æg. iii. Arm.
— *εις Clem.* | om. DFG. (*του αναλυσαι Orig.* ii. 820ᵃ. *το αναλυσαι* iv. 19ᵃ. *καλλιον αναλυσαι Orig.* i. 73ᵈ *bis.* iii. 265ᶠ.)
23. *πολλῳ Clem. Orig.* i. 73ᵈ. ii. *Orig. Int.* i. ii. 131ᵃ. iv. 597ᵃ. | *ποσῳ* D*FG. *Victn.*
— *γαρ Elz.* ABℵᵃC. 17. 47. Memph. *Clem. Orig.* i. *Orig. Int.* ii. iv. | om. *St.* 3. ℵ*DFG. 37. KLP. Vulg. Syrr.Pst.& Hcl. Æg. iii. Goth. Arm. Æth. *Orig.* ii. 820ᵃ. *Victn.*
24. *επιμενειν Clem.* 541. *Orig.* i. 73ᵉ. ii. 820ᵃ. iv. 19ᵃ. | *επιμειναι* B. *Orig.* Cat. Cr. Cor. 146. *Pet. Alex.* Routh. iv. 36.
— *εν τῃ σ.* BDFG. 17. 37. 47. KL. Vulg. *Victn.* | om. *εν* AℵCP. *Clem. Orig.* i. ii. 820ᵃ. iv. 19ᵃ. Cat. Cr. *Pet. Alex.*
25. *παραμενω* ABℵCD*FG. 17. Arm. | ‡ *συμπαραμενω* ϛ. Dᶜ. 37. 47. KLP.
— *πιστεως*] add. *ὑμων* ℵ*. (om.ᶜ)
26. *περισσευῃ*] *-σευει* P. | *-σευσῃ* D.
— *εν χρ. Ιησ.* post *εν εμοι* FG. | ante Vulg. rel. *Victn.*
— *ἡ. ὑμας sic* 37.
27. *του ευαγγελιου* | *τῳ ευαγγελιῳ* (F)G. (*ἐὰν πολιτευσώμεθα ἀξίως αὐτοῦ Polyc.* ad Phil. v.)
27. *του χριστου*] om. ℵ*. (add.ᵃ) Arm. cdd.
— *πολιτευεσται* F(non G.)
— *του* 2°.] om. D*.
— *ειτε απων*] om. ℵ*. (add.ᵃ)
— *ακουω* Bℵ*D*. 47. P. | ‡ *ακουσω* ϛ. AℵᵃCDᶜFG. 17*s*. 37. K*s*L.
— *μια ψυχης* FG.
28. *πτυρομενοι*] *πυρομενοι* 37. | *πτοουμενοι* 17.
— *εστιν αυτοις* ABℵCD*FG. 17. (47.) (P.) *Am. Fuld.* Memph. Æg. iii. Goth. Arm. *Victn.* (illis est Vulg. *Cl.*) | ‡ *αυτοις* † *μεν*″ *εστιν* ϛ. 37. K*s*L. Syr.Hcl. [Æth.] | *εστ. αυτ. μεν* Dᶜ. 47. P. | indicium perditionis eorum Syr.Pst.
— *ὑμων* ABℵC². 17. 47. P. Syrr.(Pst.)& Hcl. Arm. | ‡ *ὑμιν* ϛ. Dᶜ. 37. KL. Vulg. Memph. Æg. iii. Goth. Æth. | *ἡμιν* C*D*FG. *Victn.*
29. *ὑμιν Clem.* 604. *Orig.* iv. 349ᵉ. Cat. Cr. Rom. 34. *Orig. Int.* iv. 528ᵃ. *Victn.* | *ἡμιν* A.
— *το* 1°. *Clem. Orig.* Cat. Rom. | om. FG. Arm.

21. vivere enim *Am.** | 23. esse cum Chr. *Cl.* | 24. est *om. Cl.* | 27. evangelium *Am.**

Vulg. Syrr. P. H. Memph. (Theb.) (Æg. iii.) (Goth.) Arm. Æth.

μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου,
28 καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων·
ἥτις ‡ ἐστὶν αὐτοῖς †″ ἔνδειξις ἀπωλείας, ‡ ὑμῶν″ δὲ
σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ· 29 ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη
τὸ ὑπὲρ χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν,
ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν· 30 τὸν αὐτὸν
ἀγῶνα ἔχοντες οἷον ‡ εἴδετε″ ἐν ἐμοὶ καὶ νῦν ἀκούετε
ἐν ἐμοί.

statis in uno spiritu unianimes, conlaborantes fidei evangelii, 28 et in nullo terreamini ab adversariis; quae est illis causa perditionis, vobis autem salutis, et hoc a deo: 29 quia vobis donatum est pro Christo, non solum ut in eum credatis, sed ut etiam pro illo patiamini, 30 idem certamen habentes quale et vidistis in me et nunc audistis de me.

II.
1 Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν χριστῷ, εἴ τι παρα-
μύθιον ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ ‡ τις″
σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί, 2 d πληρώσατέ μου τὴν χα-
ράν, ἵνα ¶ τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχον-
τες, σύμψυχοι, τὸ ἓν φρονοῦντες, 3 μηδὲν ‡ κατ’″ ἐρι-
θείαν ‡ μηδὲ″ * κατὰ″ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινο-
φροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν·
4 e μὴ τὰ ἑαυτῶν ‡ ἕκαστοι″ ‡ σκοποῦντες″, ἀλλὰ καὶ
τὰ ἑτέρων ‡ ἕκαστοι.″ 5 τοῦτο † ‡ φρονεῖτε″ ἐν ὑμῖν ὃ καὶ
ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, 6 ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ
ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, 7 ‡ ἀλλὰ″ ἑαυτὸν

d cap. 3:16.

¶ Æg. iii.

e 1 Cor. 10:24.
4. ἑαυτ. ἕκαστος

1 Si qua ergo consolatio in Christo, si quod solacium caritatis, si quod societas spiritus, si quid viscera et miserationes, 2 implete gaudium meum, ut idem sapiatis, eandem caritatem habentes, unianimes, id ipsum sentientes, 3 nihil per contentionem neque per inanem gloriam, sed in humilitate superiores sibi invicem arbitrantes, 4 non quae sua sunt singuli considerantes, sed et ea quae aliorum. 5 Hoc enim sentite in vobis, quod et in Christo Iesu, 6 qui cum in forma dei esset, non rapinam arbitratus est esse se aequalem deo, 7 sed semet ipsum

29. πιστευειν *Clem. Orig.* iv. Cat. Rom. *Orig. Int.* iv. *Tert.* Scorp. 13. | om. G *txt.*(non F.)
30. οἷον] add. και D*FG. Vulg. *Tert. sic* Scorp. 13. | om. *Clem.* 604.
— εχοντες] εχον B*.
— ειδετε AB*ℵCD*. 17. 47^2. | ‡ ἰδετε ϛ. B^2D^cFG. 37. 41^1. KLP. *Clem. sic.* || add. και C*.
— και νυν ακουετε εν εμοι *Tert.* (*Victn.*) | om. 47.
1. ει ter *Clem.* 604. | ἤ *sic* ter 17. | om. Æg. iii.
— τι *Clem.* | τις D*. 17. L.
— τις σπλ. ABℵCDFG. 17. 47. KLP. | ‡ τινα σπλ. ϛ. Vulg. *Cl. m. Clem. Victn.* | τι σπλ. 37. *Am.*
2. το ἑν B$ℵ^c$DFG. 37. 47. KsLP. Syrr. Pst.&Hcl. rel. *Clem.* 604. *Hil.* 461^c. | το αυτο Aℵ*C. 17. Goth. ut vid. | id ipsum Vulg. *m. Victn.* (vid. antea in eodem ver.)
3. κατ’ εριθ. BℵCD*FG. 17. 37. LP. | ‡ κατα εριθ. ϛ. AD^c. 47*s*. Ks.
— μηδε ABℵC. 17. 37. Vulg. *m.* Memph. Arm. Æth. *Victn.* | ‡ η ϛ. DFG. 47. KsLP. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. *Hil.* 461^c.
— κατα κενοδ. ABℵ*C. 17. 37. Vulg. *m.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. *Hil. Victn.* | * om. κατα ϛ. $ℵ^c$DFG. 47. KsLP. Goth. [Æth.]
3. ἡγουμενοι] προηγουμενοι D*K.
— ὑπερεχοντας] -τες DFG. | praem. τους B.
4. ἑαυτων (Syr.Hcl.) *Victn.* | ἑαυτου C^2. (ut vid.)?*. Syr.Pst. Goth.
— ἑκαστοι ABFG. 17. Vulg. *m.* (49.) (Æth.) | ‡ ἑκαστος ϛ. ℵCD. 37. 47. KsLP. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. *Hil.* 462^c. *Victn.* singula *m.* (7.) | ? om. Memph. Arm. || (εκαστοις κοπουντες FG.)
— σκοπουντες ABℵCDFG. 17. 47. P. Vulg. *m.* Goth. Arm. *Hil.* | ‡ σκοπειτε ϛ. 37. L. [Memph. Æth.] | σκοπειτω K. Syrr.Pst.&Hcl. *Victn.*
— και *Am. Fuld.* | om. D*FGK. Vulg. *Cl. m.* Æth. *Victn.*
— τα ἑτερ.] τα των ἑτερ. D*FG. | το ἑτερ. D^cK.
— ἑκαστοι 2°. ABℵC *ut vid.*D. 17. 47. P. Memph. *Victn.* | ‡ ἑκαστος ϛ. 37. KsL. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. | om. FG. Vulg. *m.* (*bis*). Æth. || cum seq. Aℵ*C. 17.
5. τουτο] † add. γαρ ϛ. $ℵ^c$DFG. 47. KsLP. Vulg. *m.* Syr.Hcl. Goth. *Hil.* 324^e. *Victn.* | om. ABℵ*C. 17. 37. Memph. Arm. Æth. *Orig.* i. 513^c. *Eus.* c. Mcl. $94^{a\cdot b}$. | "et" Syr.Pst.
5. φρονειτε ABℵC*DFG. 17. Vulg. *m.* Syrr.Pst.&Hcl. Æth. *Hil.* 324^e. 1362^b. *Victn.* | ‡ φρονεισθω ϛ. C^3. 37. 47. KsLP. Memph. Goth. Arm. *Orig.* i. *Eus.* c. Mcl. *bis.*
— ὑμιν *Orig.* i. (De la Rue). *Eus.* c. Mcl. *Hil.* 323^e. 1362^b. *Victn.* | ἡμιν B. Æth. *Orig.* i. edd.
6. ἁρπακμον D*.
— το *Orig.* i. 513^c. 641^d. iii. 661^d. iv. 37^e. 156^d. 260^b. 446^d. *Meth.* Jahn. 105. *Eus.* H.E. v. 2. (211.) viii. 10. (338.) D.E. 258^b. 279^a. c. Mcl. 25^a. 29^a. 75^a. 94^{a} ^{c} *bis.* ^{d} *bis.* Ecl. Pr. 74. 103. | om. FG. *Eus.* c. Mcl. 101^a *ed.* in Psa. 550^e.
7. αλλα BℵFG. 47. | ‡ αλλ’ ϛ. ACD. rel. *Sethiani* ap. Hipp. Phil. x. 11. (318.) *Orig.* i. 513^c. 641^d. iv. 260^b. *Eus.* H.E. viii. 10. D.E. *bis.* c. Mcl. 25^a. 29^a. Ecl. Pr. 103.

27. unanimes *Cl.* | 28. illis est *Cl.*
1. si qua soc. *Cl.* | si qua viscera (*om.* "et") *Cl.* | miserationis *Cl.* | 2. unanimes *Cl.* | 4. sed ea (*om.* "et") *Cl.*

ABℵCD FG. 17.37.47. KLP.

¶ Goth.

f Es. 45:23. Rom. 14:11. Rev. 5:13.

11. ἐξομολογήσεται

15. ἵνα ἦτε

g Deut. 32:5.

ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀν-
θρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρω-
πος 8 ἐταπείνωσεν ἑαυτόν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι
θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ·¶ 9 διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν
ὑπερύψωσεν καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ *τὸ" ὄνομα τὸ
ὑπὲρ πᾶν ὄνομα· 10 ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν
γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθο-
νίων, 11 καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται ὅτι κύριος
Ἰησοῦς χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός.
77 12 Ὥστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκού-
σατε, μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν
πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ
τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε· 13 † θεὸς
γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ
ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. 14 πάντα ποιεῖτε χωρὶς
γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν, 15 ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι
καὶ ἀκέραιοι, g τέκνα θεοῦ ‡ ἄμωμα" ‡ μέσον" γενεᾶς
σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φω-
στῆρες ἐν κόσμῳ, 16 λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς καύ-
χημα ἐμοὶ εἰς ἡμέραν χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν

exinanivit formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, et habitu inventus ut homo,
8 humiliavit semet ipsum factus oboediens usque ad mortem, mortem autem crucis.
9 Propter quod et deus illum exaltavit et donavit illi nomen super omne nomen,
10 ut in nomine Iesu omne genu flectatur caelestium et terrestrium et infernorum,
11 et omnis lingua confiteatur quia dominus Iesus Christus in gloria est dei patris.

12 Itaque, carissimi mei, sicut semper oboedistis, non ut in praesentia mei tantum, sed multo magis nunc in absentia mea cum metu et tremore vestram salutem operamini:
13 deus enim est qui operatur in vobis et velle et perficere, pro bona voluntate.
14 Omnia autem facite sine murmurationibus et hesitationibus,
15 ut sitis sine querella et simplices filii dei sine reprehensione in medio nationis pravae et perversae, inter quos lucetis sicut luminaria in mundo,
16 verbum vitae continentes, ad gloriam meam in die Christi, quia non in vacuum cucurri neque in vacuum laboravi.

---

7. *ανθρωπων* *Orig. Int.* iii. 440[b]. 838[f]. *Cypr.* 290. | *ανθρωπου* *Orig.* i. 513[c]. *Cypr.* 317. *Hil.* 44[c]. 1053[c].
— *ανθρωπος* *Orig.* i. 513[c]. 641[d]. Cat. Cr. Cor. 253. *Orig. Int.* iii. *Eus.* H.E. viii. 10. D.E. 446[b]. c. Mcl. 29[a]. Ecl. Pr. 190. in Es. 555[e]. in Ps. 406[e]. *Pet. Alex.* Routh. iv. 46. *Hil.* 44[c]. 323[e]. *Victn.* | *ανθρωποις* C*. | (*εν σχηματι δε ανθρωπου* *Hipp.* de Chr.&Antichr. 6. (7.) in Dan. 24.)
8. *ὑπηκος* FG. 37.
— *μεχρι* *Orig.* i. *bis.* iii. 725[c]. iv. 37[e]. 166[a] *bis.* 393[e]. 399[a]. 400[e]. 446[c]. Cat. Cor. *Eus.* D.E. 224[c]. 495[b]. 507[c]. c. Mcl. 70[c]. 75[a]. Ecl. Pr. 55. 89. in Ps 181[e]. 395[e]. | *αχρι* D*FG. | *ἑως* *Eus.* H.E. viii. 10. | (*τῳ θανατῳ* *Eus.* c. Mcl. 94[d].)
— *σταυρου*] praem. *του* ℵ. | om. *Orig.* i. 641[d]. iv. 37[e]. 393[e]. 400[e]. 446[c]. Cat. Cor. *Eus.* H.E. D.E. *ter.* in Ps. *bis.*
9. *το ονομα* ABℵC. 17. *Hipp.* Frag. ii. 29. *Dion. Alex.* (ad Paul. Samos 27. sed. qu. de authentia epistolae). *Eus.* D.E. 136[c]. Ecl. Pr. 74. 234. | * om. *το* ς. DFG. 37. 47. KsLP. Arm. *Clem.* (exc. Theod.) 979. *Orig.* i. 513[d]. ii. 549[f]. in Prov. Mai 46. *Eus.* in Ps. 69[b]. 193[a]. 400[a]. ‖ add. *εις* FG.
10. *Ιησου*] add. *χριστου* ℵ*. (corr.[c]) 47. Syr.Hcl.* Æth. *Orig.* ii. 496[e]. | om. *Clem.* 417. *Orig.* i. 786[a]. iii. 242[d]. iv. 144[d]. *Eus.* D.E. 136[c]. Ecl. Pr. 74. in Ps. 193[a]. 400[a]. 643[e]. *Novat.* 175. *Hil.* 44[d]. 177[e]. 324[f]. 421[b]. 548[d].
— *καμψῃ* *Iren.* 48. *Clem.* *Orig.* i. 267[f]. ii. 496[e]. 549[b]. iv. 144[d]. Cat. Cr. Luc. 86. *Orig. Int.* iii. 361[c]. 939[f]. 961[c]. *Eus.* D.E. Ecl. Pr. 74. in Ps. 193[a]. 408[a]. *Cypr.* 317. (255. 290.) *Novat.* *Hil.* 44[d]. 177[e]. 324[f]. 421[b]. 459[e]. 515[a]. 545[d]. 989[b]. 1020[b]. (*Victn.*) | *καμψει* P. *Orig.* i. 268[b]. 786[a]. ii. 702[c]. iii. 242[d]. *Meth.* Jahn. 117. *Eus.* Ecl. Pr. 27. in Es. 544[a]. in Ps. 643[e]. in Luc. 172. | *καμπῃ* *Orig.* Cat. Cr. Eph. 160.
11. *εξομολογησηται* Bℵ. 17*s*. Vulg.*m*. *Iren.* 48. *Clem.* 417 et (exc. Theod.) 979. *Eus.* Ecl. Pr. 74. *Cypr.* 290. 317. *Novat.* 175. *Hil.* 44[d]. 177[e]. 189. 324[f]. 421[b]. 459[e]. 507[b]. 515[a]. 545[d]. 989[b]. 1020[b]. 1252[a]. *Victn.* | *-σεται* ACDFG. 37. 47. KLP. *Orig.* ii. 549[f]. 702[c]. iii. 242[d]. iv. 144[d]. Cat. Luc. *Eus.* Ecl. Pr. 27. in Es. 544[a]. in Ps. 643[c]. *Hil.* 1012[a].
11. *ὁτι κυριος Ιησους χριστος* *Clem.* 417. *Orig.* i. 786[b]. iii. 242[d]. iv. 144[d]. Cat. Luc. *Orig. Int.* iii. 961[c]. *Eus.* Ecl. Pr. *bis.* et 149. in Es. *Cypr.* 290. 317. | *ὁτι χρ. κυρ. εις* K. | *ὁτι κυριος της δοξης Ιησ. χρ. σωτηρ* *Clem.* (exc. Theod.) 979. quia dominus Jesus in gloria est Dei Patris *Orig. Int.* i. 58[b]. ‖ *χριστος*] om. FG. *m*. *Eus.* in Ps. 643[e]. *Novat.* *Hil.* 177[e]. 189. 324[f]. 421[b]. 459[e]. 507[b]. 515[a]. 545[d]. (975[a].) 989[c]. 1012[a]. 1020[b]. 1282[a].
12. *αγαπητοι* *Victn.* | *αδελφοι* A.
— *ὡς* Vulg. Syr.Hcl. *Victn.* | om. B. 17. *Harl.*[2] Syr.Pst. Memph. Arm. Æth.
— *εν* 1°. *Victn.* | om. ℵ[c]FG.
— *νυν* post *πολλῳ μαλλον* DFG. Arm. *Victn.*
— *εν τῃ απουσιᾳ μου* (*Victn.*) | om. FG.
13. *θεος*] † praem. *ὁ* ς. D[b]. 37. 47. L. | om. ABℵCD*FG. 17. KP. *Eus.* in Luc. (Mai 162.)

---

9. exaltavit illum *Cl.* | nomen 1°] add. quod est *Cl. Am.*[2] | 10. *om.* "et" 1°. *Cl.* | 13. est enim *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. Goth.] Arm. Æth.

ἔδραμον, οὐδὲ εἰς κενὸν ἐκοπίασα. [17] ‡ἀλλὰ″ εἰ καὶ
σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως
ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν· [18] τὸ ‡δὲ″ αὐτὸ
καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συγχαίρετέ μοι.
Δ' [19] Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέως
πέμψαι ὑμῖν, ἵνα κἀγὼ εὐψυχῶ γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν·
[20] οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ
ὑμῶν μεριμνήσει· [21] οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦ-
§ Goth. σιν, οὐ τὰ † ‡ Ἰησοῦ χριστοῦ·″ [22] §τὴν δὲ δοκιμὴν αὐ-
τοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον σὺν ἐμοὶ ἐδού-
λευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον. [23] τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω
πέμψαι, ὡς ἂν ‡ἀφίδω″ τὰ περὶ ἐμέ, ἐξαυτῆς· [24] πέ-
ποιθα δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι.
[25] ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν
καὶ συνεργὸν καὶ συνστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπό-
στολον καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς
ὑμᾶς· [26] ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς, καὶ ἀδη-
μονῶν, διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησεν. [27] καὶ γὰρ
ἠσθένησεν παραπλήσιον θανάτῳ· ‡ἀλλὰ″ ὁ θεὸς ‡ἠλέη-
σεν αὐτόν,″ οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα

[17] Sed etsi immolor supra sacrificium et obsequium fidei vestrae, gaudeo et congratulor omnibus vobis: [18] id ipsum autem et vos gaudete et congratulamini mihi.
[19] Spero autem in domino Iesu Timotheum cito me mittere ad vos, ut et ego bono animo sim cognitis quae circa vos sunt. [20] Neminem enim habeo tam unianimem, qui sincera adfectione pro vobis sollicitus sit: [21] omnes enim sua quaerunt, non quae sunt Iesu Christi. [22] Experimentum autem eius cognoscite, quoniam sicut patri filius mecum servivit in evangelio. [23] Hunc igitur spero me mittere mox ut videro quae circa me sunt: [24] confido autem in domino quoniam et ipse veniam ad vos cito. [25] Necessarium autem existimavi Epaphroditum fratrem et cooperatorem et commilitonem meum, vestrum apostolum et ministrum necessitatis meae, mittere ad vos, [26] quoniam quidem omnes vos desiderabat, et maestus erat propterea quod audieratis illum infirmatum. [27] Nam et infirmatus est usque ad mortem: sed deus misertus est eius, non solum autem eius verum etiam et mei, ne

---

13. ενεργων] add. δυναμεις A. | om. *Orig.* ii. 504ᵈ. *Eus.* in Luc. *Victn.*
— εν ὑμιν ante ενεργων 17. | post *Orig.* ii. (ἡμιν). *Victn.*
— ευδοκιας] add. αυτου C. Æth. | om. *Orig.* ii. *Victn.*
14. και διαλογισμων *Victn.* | om. K.
15. γενησθε BℵCDᶜ. 17. 37. 47. KsLP. | ητε AD*FG. Vulg. *Cypr.* 309. *Victn.*
— ακεραιοι και αμεμπτοι 17.
— αμωμα ABℵC. 17. *Clem.* 310. *Victn. Graece.* | ‡ αμωμητα ς. DFG. 37. 47. KsLP. (vid. Deut. xxxii. 5.)
— μεσον ABℵCD*FG. 17. P. *Clem.* | ‡ εν μεσῳ ς. Dᵇ. 37. 47. KsL.
— κοσμῳ *Iren. Gr.* 232. *Clem. Cypr.* 12. 314. *Victn.* | τῳ κοσμῳ τουτῳ FG. *m. Orig. Int.* ii. 323ᶜ.
16. επεχοντες] εχοντες ℵ*. (corr.ᵃ)
— καυχημα] καυχησιν D.
— εμοι] add. και 37. | om. *Victn.*
— ἡμεραν *Victn.* | -ρας F(non G.)
— ουδε] ουδ' B.
17. αλλα A *ut vid.* BD*FG. | ‡ αλλ' ς. ℵCDᶜ. rel.
— ει και] και ει FG. (εις πενδ. G.)

17. χαιρω] praem. νυν 17. | om. *Tert.* Scorp. 13. *Victn.*
— και συγχαιρω (*Clem.* 604.) *Tert. Victn.* | om. ℵ*. (add.ᵃ)
18. δε Bℵ. 17. P. | ‡ δ' ς. ACD. rel.
19. κυριῳ ABℵDᶜ. 17. 37. 47. KsLP. Vulg. Syrr. Pst. & Hcl. Arm. Æth. | χριστῳ CD*FG. Memph. (in domino Jesu Christo *Victn.*)
— ὑμιν] προς ὑμας D*.
— ευψυχω] εκψυχω A.
20. περι *Clem.* 604. | ὑπερ L.
— ὑμων *Clem.* | ἡμων D*.
21. οἱ *Clem.* 604. | ου F(non G.)
— Ιησου χριστου AℵCDFG. 17. (47.) P. Vulg. Syr. Pst. Arm. *Clem. Victn.* (του Ιησ. χρ. 47.) | † του″ ‡ χρ. Ιησ. ς. | χρ. Ιησ. BL. 37. *Fuld. Dem.* Syr. Hcl. Memph. Æth. *Rom.* | του χριστου K. Æth. *Platt.*
22. εις το ευαγγελιον *Victn.* | εν τοις δεσμοις του ευαγγελιου C.
23. πεμψαι] εκπεμψαι K.
— αφιδω AB*ℵD*FG. 17. | ‡ απιδω ς. B²C(απειδω)Dᶜ. 37. 47. KsLP.
24. αυτος] add. εγω ℵᵃ. | om. *Victn.*

24. ταχεως post ελευσομαι FG. (Memph.) | ante *Victn.*
— ελευσομαι] add. προς ὑμας Aℵ*(om.ᶜ)CP. Vulg. Syr. Pst. Memph. | om. *Victn.* ‖ ελευσεται 17.
25. και συνεργον *Victn.* | om. D*.
— της χριαν F(non G.)
26. επιποθων] επιπορθων F(non G.)
— ην] om. 37*. (add.ˡ)
— παντας post ὑμας B. | ante Vulg. *Victn.* ‖ add. ιδειν (post ὑμας) Aℵ*CD. 17. 37. Syrr. (Pst.) & Hcl (Memph.) (Arm.) (Æth.) | om. BℵᶜFG. 47. KsLP. Vulg. Goth. *Victn.*
— ὁτι ησθενησεν] αυτον ησθενηκεναι D*FG. Vulg. (? Goth.) *Victn.* [C* *n.l.*]
27. θανατῳ] -του BℵᶜP.
— αλλα ABℵC *ut vid.* D. 17. | ‡ αλλ' ς. FG. rel.
— ηλεησεν ante αυτον ABℵC²(* *n.l.*) DFG. 17. 37 (ελεη.) P. Vulg. Syrr. Pst. & Hcl. *Victn.* | ‡ post ς. 47. KsL. Goth.
— ουκ] ουχ D*.

19. me cito *Cl.* | 20. unanimom *Cl.* | 21. enim quae sua sunt *Cl.* | 22. quia sicut *Cl.* | 23. mittere ad vos *Cl.* | quo *Am.* | 25. vestrum autem apost. *Cl.*

ABℵ(C)D FG. 17. 37. 47. KLP.

μὴ λύπην ἐπὶ ‡λύπην″ σχῶ. 28 σπουδαιοτέρως οὖν
ἔπεμψα αὐτόν, ἵνα ἰδόντες αὐτὸν πάλιν χαρῆτε, κἀγὼ
ἀλυπότερος ὦ. 29 προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν κυρίῳ
μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε·
30. κυρίου — 30 ὅτι διὰ τὸ ἔργον †χριστοῦ μέχρι θανάτου ἤγγισεν
‡παραβολευσάμενος″ τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ
ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρός με λειτουργίας.
III. Ε· — 78 1 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, [h] χαίρετε ἐν κυρίῳ.
[h] cap. 2:18. 4:4. — τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν, ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ
ἀσφαλές. 2 βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς
ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν· 3 ἡμεῖς γάρ ἐσμεν
ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι ‡θεοῦ″ λατρεύοντες, καὶ καυ-
χώμενοι ἐν χριστῷ Ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποι-
θότες, 4 καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί.
εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον,
¶ C. — 5 περιτομῇ ὀκταήμερος, ἐκ γένους Ἰσραήλ, φυλῆς ¶
‡Βενιαμείν,″ Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον Φα-
ρισαῖος, 6 κατὰ ‡ζῆλος″ διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κα-
τὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος.

tristitiam super tristitiam haberem. 28 Festinantius ergo misi illum, ut viso eo iterum gaudeatis et ego sine tristitia sim. 29 Excipite itaque illum cum omni gaudio in domino, et eiusmodi cum honore habitote, 30 quoniam propter opus Christi usque ad mortem accessit tradens animam suam, ut impleret id quod ex vobis deerat erga meum obsequium.
1 De cetero, fratres mei, gaudete in domino. Eadem vobis scribere mihi quidem non pigrum, vobis autem necessarium. 2 Videte canes, videte malos operarios, videte concisionem. 3 Nos enim sumus circumcisio, qui spiritu deo servimus et gloriamur in Christo Iesu, et non in carne fiduciam habentes; 4 quamquam ego habeam confidentiam et in carne. Si quis alius videtur confidere in carne, ego magis, 5 circumcisus octava die, ex genere Israhel, de tribu Beniamin, Hebreus ex Hebraeis, secundum legem Pharisaeus, 6 secundum aemulationem persequens ecclesiam dei, secundum iustitiam quae in lege est conversatus sine

27. επι λυπην ABℵCDFG. 17. 37. 47. LP. | ‡επι λυπῃ ς. Ks.
— σχω ABℵCD^{c}. rel. | εχω D*FG.
28. σπουδαιοτερως] -τερον D*FG. | -τερος P. (C *n.l.*)
— ουν *Victn.* | δε FG. 17. | nunc Goth. [Æth.]
— αυτον] add. προς ὑμας 17. Syr.Pst. | om. *Victn.*
— χαρητε] χαιρηται F(non G.) | -ειτε P.
29. προσδεχεσθε] προσδεξασθε A²ℵ. | προς δε εχεσθαι FG (ad vero excipite *Lat.*)
— ουν *Victn.* | om. 17.
30. χριστου BFG. (†του″ χριστου ς. D. 37. KsL.) Vulg. Syr.Pst. Goth. *Victn.* | κυριου Aℵ. 17. 47. P. Syr.Hcl. Memph. Arm. Æth. | om. C.
— μεχρι] ἑως DFG.
— παραβολευσαμενος ABℵDFG. | ‡παραβουλ. ς. C. 17*s*. 37. 47. KLP.
— ψυχῃ] add. αυτου FG. Vulg. Syr.Pst. Memph. Goth. Æth. *Victn.*
— αναπληρωσῃ] -σει ℵ. 17. | πληρωσῃ B.
— με] εμε ℵ*(corr.^{c}) 47.
1. μου] μοι FG.
— τα αυτα *Victn.* | ταυτα ℵ*(corr.^{c}) FGP. Memph.
— ὑμιν 1°. *Victn.* | om. 47. Memph.

1. ασφαλες] praem. το A* *ut vid.*(*Tf.*) 37.
3. θεου ABℵ*CD^{c}FG. 17. 37. 47. KL. Vulg. cod. Syr.Hcl.*mg.* Memph. *Eus.* in Ps. 449^{b}. "*qui spiritui Dei servimus.* Scio plerosque codices habere, *qui spiritu Deo servimus.* quantum autem inspicere potuimus plures Graeci hoc habent, *qui spiritui Dei servimus.*" *Augustinus*, Sermo clxix. (ed. Bassani vii. 808^{f}.) | ‡θεῳ ς. ℵ^{c}D*P. Vulg. *m.* Syrr.Pst.&Hcl.*txt.* Goth. Arm. Æth. *Orig.Int.* ii. 68^{e}. 230^{e}. iii. 837^{d}. iv. 487^{d}. 489^{d}. *Victn.*
— ουκ εν *Eus.* in Ps. *Victn.* | ου D.
4. και εν *Victn.* | om. και D*FG. ‖ και εν σαρκι] τοιαυτην εχων εν κυριῳ C²(C* *n.l.*)
— ει τις] add. δε FG. *Luc.* 166. | om. *Victn.*
— αλλος *Victn.* | αλλως FG. 37. ‖ ante δοκει DFG. Vulg. Syrr.(Pst.)&Hcl. Goth. | post *Victn.*
— σαρκι 2°. *Luc. Victn.* | ὑμιν 17.
— εγω 2°] πε ℵ*. (corr.^{a})
5. Βενιαμειν ABℵ. 37*. 47. L. Goth. | -μην FGKP. Memph. | ‡-μιν ς. D. 17.
— νομον] praem. τον FG.
6. ζηλος ABℵ*D*FG. | ‡ζηλον ς. ℵ^{c}D^{b}. 17*s*. 37. 47. KsLP.

6. την εκκλησιαν] om. την D*FG. ‖ add. θεου FG. Vulg. Arm. edd. mg. | om. *Victn.*
7. αλλα BD*. | ‡αλλ' ς. D^{c}F. 37. 47. KsLP. (αλλι τινα F.) | om. AℵG. 17. *Luc.* 166.
— ην μοι AℵDFG. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. *Victn.* | μοι ην B. Vulg. *Luc.*
8. μεν ουν BDFG. 47. KL. | μεν ουν †γε″ ς. Aℵ. 17. 37. P. Memph. *Graecè.* | om. Arm. Æth.
— και 1°.] om. ℵ*. (add.^{c}) Vulg. *Cl.* Memph. Goth. Æth. *Luc.* 166.
— χριστου Ιησου (B)ℵDFG. 17. 37. L. Syr.Hcl. Memph. Arm. Æth. *Rom. Luc.* 166. (praem. του B.) | Ιησ. χρ. A. 47. KP. Vulg. Syr.Pst. Goth. Æth. *Platt.*
— μου] ἡμων AP. Syr.Hcl. Arm. Æth. *Luc.*
— δι' ὁν *Orig.* iii. 452^{a}. | δι' ων 17.
— σκυβαλα] †add. ειναι ς. Aℵ^{c}D^{c}. 37. 47. KsLP. Syr.Hcl. Goth. | om. Bℵ*D*FG. 17. Vulg. Syr.Pst. Memph.

29. habetote *Cl.*
3. servimus deo *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. Goth. Arm. Æth.
7. [ἀλλά]
— μοι ἦν

13 οὔπω λογίζ.

7 ‡ ἀλλὰ" ἅτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἥγημαι διὰ τὸν
χριστὸν ζημίαν· 8 ἀλλὰ μὲν οὖν † καὶ ἡγοῦμαι πάντα
ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως χριστοῦ
Ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ
ἡγοῦμαι σκύβαλα †, ἵνα χριστὸν κερδήσω, 9 καὶ εὑρεθῶ
ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου,
ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύ-
νην ἐπὶ τῇ πίστει, 10 τοῦ γνῶναι αὐτὸν καὶ τὴν δύνα-
μιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ, καὶ † κοινωνίαν † παθημά-
των αὐτοῦ, ‡ συμμορφιζόμενος" τῷ θανάτῳ αὐτοῦ,
11 εἴ πως καταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν ‡ τὴν ἐκ"
νεκρῶν· 12 οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη τετελείωμαι,
διώκω δὲ εἰ καὶ καταλάβω ἐφ' ᾧ καὶ κατελήμφθην
ὑπὸ † χριστοῦ †. 13 ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμαυτὸν οὐ λογίζομαι
κατειληφέναι· ἓν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος,
τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, 14 κατὰ σκοπὸν
διώκω ‡ εἰς" τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ θεοῦ
ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. 15 ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο φρονῶ-
μεν· καὶ εἴ τι ἑτέρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸς ὑμῖν

quaerella. 7 Sed quae mihi fuerunt lucra, haec arbitratus sum propter Christum detrimenta. 8 Verum tamen et existimo omnia detrimentum esse propter eminentem scientiam Iesu Christi domini mei, propter quem omnia detrimentum feci et arbitror ut stercora, ut Christum lucri faciam, 9 et inveniar in illo non habens meam iustitiam quae ex lege est, sed illam quae ex fide est Christi, quae ex deo est iustitia in fide, 10 ad agnoscendum illum et virtutem resurrectionis eius et societatem passionum illius, configuratus morti eius, 11 si quo modo occurram ad resurrectionem quae est ex mortuis. 12 Non quod iam acceperim aut iam perfectus sim: sequor autem si conprehendam in quo et conprehensus sum a Christo Iesu. 13 Fratres, ego me non arbitror conpraehendisse: unum autem, quae quidem retro sunt obliviscens, ad ea vero quae sunt priora extendens me, 14 ad destinatum persequor, ad brabium supernae vocationis dei in Christo Iesu. 15 Quicumque ergo perfecti sumus, hoc sentiamus: et si quid aliter sapitis, et hoc vobis deus

Arm. Æth. *Orig.* i. 387f. iii. 452e. *Orig. Int.* ii. 471e. *Luc.* 166. *Victn.*
9. εμην] post δικαιοσ. ℵ*. (corr.c) | om. L.
— εκ νομου *Luc.* 166. *Victn.* | εν νομῳ 17. | εκ του νομου L.
— επι τῃ] εν D*. *Luc.*
10. αναστασεως *Victn.* | γνωσεως ℵ*. (corr.a)
— γυναμην F(non G)
— αυτου 1o. *Luc.* *Victn.* | om. D*.
— κοινωνιαν] † praem. την ς. ℵcDFG. 17. 37. 47. KsLP. | om. ABℵ*.
— παθηματων] † praem. των ς. AℵcD. rel. | om. Bℵ*.
— συμμορφιζομενος ABℵ*D*. 17. P. *Orig.* i. 438f. codd. | ‡ συμμορφουμενος ς. ℵcDc. 37. 47. KsL. *Orig.* i. ed. De la Rue. | συνφορτειζομενος FG. Goth. | cooneratus *g.* *Luc.* 166. cui honoratus *Iren.* 309 (cod.) particeps oneris *Victn.*
11. την εκ ABℵD. 17. P. Vulg. Syrr. Pst.&Hel. Goth. *Iren.* 309. *Orig. Int.* iv. 459a. *Tert.* de res. car. 23. *Luc.* 166. *Victn.* | των εκ FG. | ‡ των ς. 37. 47. KsL. (Memph.) Arm. [Æth.]
12. ουχ *Clem.* 129. | ουκ F(non G.)
— ελαβον] add. η ηδη δεδικαιωμαι D*(FG.) Goth. (om. η ηδη τετ.) *Iren.* 238. (δικαι. FG. -ομαι G*. praem. τετελειωμαι G*.) | om. *Clem.* 129. *Orig. Int.* iv. 459a. 675c. *Eus.* in Ps. 103a. *Tert.* de res. car. 23. *Hil.* 245a. *Victn.*
12. και bis Syr.Hel. *Clem.* | om. D*FG. Syr.Pst. Memph. Goth. Arm. Æth. *Tert.* ‖ και 1o. *Eus.* in Ps. | om. ℵ*. (add.c) Vulg. *Orig. Int.* iv. 459a. *Hil.* 51e. 239f. 245a. *Victn.* ‖ και 2o. *Victn.* | ει ℵ*. (corr.a)
— χριστου BD*FG. 17. Goth. Æth. *Rom.* *Clem.* *Orig. Int.* iv. 459a. *Tert.* *Hil.* 245a. *Victn.* (του χρ. Dc.) | † του" χρ. † Ιησ." ς. 37. KsL. | χρ. Ιησ. Aℵ. 47. P. Vulg. Syr Hel.*mg.* Memph. Arm. | a Jesu Christo Syr.Pst. Æth. *Platt.* | a domino Jesu Syr.Hel.*txt.*
13. εγω *Clem.* 129. *Orig. Int.* iv. 459a. *Tert.* de res. car. 23. *Victn.* | om. D*.
— εμαυτον *Clem.* | -τῳ P.
— ου BDcFG. 37. KsL. Vulg. Syrr.Pst. &Hel.*txt.* Goth. Arm. *Orig. Int.* iv. 459a. *Tert.* *Victn.* | ουπω AℵD*. 17. 47. P. Syr.Hel.* Memph. Æth. *Clem.*
— κατειληφεναι *Clem.* *Orig. Int.* iv. 459a. *Tert.* *Victn.* | κατιληφοτα FG.
— μεν] add. ουν K. | om. *Clem.* 129. *Orig.* ii. 626e. (et μεν) *Orig. Int.* iv. 459b. *Victn.*
— τοις δε *Clem.* *Orig.* ii. in Ps. Gall. 58. | εις δε τα D*FG. Vulg. | et ad ea *Orig. Int.* iv. | η τοις *Orig.* ap. Mai Auc. Cl. ix. 269. τοις *Hipp.* Frag. Lagarde 136. in ea *Hil.* 432c. ad ea vero Vulg.
13. επεκτ. *Clem.* *Orig.* i. 239d. ii. iii. 207d. in Ps. Gall. 58. *Orig.* ap. Mai. | απεκτ. FG.
14. κατα σκοπον *Clem.* | κατασκοπῶν 37 *sic.* Syr.Hel.*mg.*
— εις ABℵ. 17. *Clem.* | ‡ επι ς. DFG. rel. *Pet. Alex.* Routh. iv. 37.
— του θεου *Orig. Int.* iv. | om. FG. *Clem.?* *Pet. Alex.* *Novat.* 257. *Victn.*
— χριστῳ Ιησου Vulg. Syr.Hel. Memph. Goth. Arm. *Orig. Int.* iv. *Victn.* | κυριῳ Ιησ. χρ. D*FG. | Jesu Chr. Syr.Pst. Æth.
15. τελειοι] add. εν χριστῳ Ιησου FG. | om. *Clem.* 129. *Orig. Int.* iv. 459b. 675c. *Hil.* 1097b. *Victn.*
— φρονωμεν] -νουμεν ℵL. *Clem.* (-νειτε Arm.) ‖ praem. ουν ℵ*. (corr.c) | om. *Clem.* *Orig. Int.* iv. bis. *Hil.* *Victn.*
— φρονειτε] -νησητε 47.
— ὁ] om. D*.

8. *om.* "et" *ante* exist. *Cl.* | 9. Christi Jesu *Cl.* | 10. cognoscendum *Cl.* | 12. quomodo comprehendam *Cl.* | 13. extendens meipsum *Cl.* | 14. supernae] super *Am.** | 15. sumus *om.* *Am.** (ut vid.)

ABℵD FG. 17. 37. 47. KLP.

ⁱ Gal. 6:16.

ἀποκαλύψει. 16 πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν,ⁱ τῷ αὐτῷ στοι-
χεῖν †.
17 Συμμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε
τοὺς οὕτως περιπατοῦντας καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς.
18 πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον
ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ
σταυροῦ τοῦ χριστοῦ, 19 ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ
θεὸς ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ
ἐπίγεια φρονοῦντες. 20 ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν
οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα
κύριον Ἰησοῦν χριστόν, 21 ὃς μετασχηματίσει τὸ σῶ-
μα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν † σύμμορφον τῷ σώματι
τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι
αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι ‡ αὐτῷ″ τὰ πάντα.
IV. ς′ 1 Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι,
χαρὰ καὶ στέφανός μου, οὕτως στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγα-
πητοί. 2 Εὐοδίαν παρακαλῶ καὶ Συντύχην παρακαλῶ
τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν κυρίῳ· 3 ‡ ναὶ″ ἐρωτῶ καὶ σέ,
‡ γνήσιε σύνζυγε,″ συνλαμβάνου αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ
εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι, μετὰ καὶ Κλήμεντος καὶ
τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ
ζωῆς.
79 4 Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε.
5 τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις. ὁ
κύριος ἐγγύς. 6 μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ

revelabit. 16 Verum tamen ad
quod pervenimus, ut idem sa-
piamus et in eadem permanea-
mus regula.
17 Imitatores mei estote, fra-
tres, et observate eos qui ita
ambulant sicut habetis formam
nos. 18 Multi enim ambulant,
quos saepe dicebam vobis, nunc
autem et flens dico, inimicos
crucis Christi, 19 quorum finis
interitus, quorum deus venter
et gloria in confusione ipsorum,
qui terrena sapiunt. 20 Nostra
autem conversatio in caelis est,
unde etiam salvatorem expec-
tamus dominum Iesum Chri-
stum, 21 qui reformabit corpus
humilitatis nostrae configura-
tum corpori claritatis suae, se-
cundum operationem qua possit
etiam subicere sibi omnia.

1 Itaque, fratres mei carissimi
et desiderantissimi, gaudium
meum et corona mea, sic state
in domino, carissimi. 2 Evho-
diam rogo et Syntychen de-
praecor id ipsum sapere in do-
mino. 3 Etiam, rogo et te,
germane conpar, adiuva illas
quae mecum laboraverunt in
evangelio cum Clemente et ce-
teris adiutoribus meis, quorum
nomina sunt in libro vitae.

4 Gaudete in domino semper:
iterum dico, gaudete. 5 Mo-
destia vestra nota sit omnibus
hominibus. Dominus prope
est. 6 Nihil solliciti sitis, sed in

16. *τῳ αυτῳ στοιχειν* absque additamento ABℵ*. 17. Memph. Theb. *ap. Gb.* Æth. *Rom.* *Hil.* 1097ᵇ. | † add. *κανονι το αυτο φρονειν* ς. ℵᶜ. 47. KLP. Syrr. Pst.&Hcl. | *το αυτο φρονειν τῳ αυτῳ* (-οι D*.) *στοιχειν* D*(FG. *συνστοιχ.*) *Victn.* (add. *κανονι* Dᶜ.) | *το αυτ. φρον. τῳ αυτ. κανονι στοιχειν* 37. (Vulg.) (Goth.) (Arm.) Æth. *Patt. ut vid.*

18. *ελεγον Victn.* | *ελεγομεν* D*.

— *νυνι* 37.

— *και Luc.* 159. 256. | om. D*. *Victn.*

20. *γαρ* MSS. Syr.Hcl.*txt.* Memph. *Victn.* | *δε* Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.*mg.* Goth. Arm. Æth. *Iren.* 308. *Clem.* 554. *Orig.* iii. 459ᵉ. 693ᵇ. *Orig. Int.* ii. 53ᵉ. 191ᵉ. 292ᵈ. *Eus.* in Ps. 594ᶜ. Theoph. (Mai 147.) *Cypr.* 235. 308. *Hil.* 403ᶜ. 545ᵉ. 1099ᵃ. (*και ἡμων Orig.* iii. 459ᵉ.)

21. *συμμορφον*] † praem. *εις το γενεσθαι αυτο* ς. Dᵇ. 17. 37. 47. KLP. Syrr.Pst.&Hcl. *Orig.* iii. 548ᵇ. 600ᵇ. (686ᵇ.) *Victn.* "ut fiat." *Orig. Int.* iv. 596ᵇ. | om. ABℵD*FG. Vulg. *m.* Memph. Goth. Arm. Æth. *Iren.* 308. *Orig.* Cat. Cr. Cor. 295. *Orig. Int* i. 37ᵇ. iv. 595ᶜ. *Eus.* c. Mcl. 177ᶜ. 185ᵇ. *Tert.* adv. Marc. v. 20. *Cypr.* 235. 308. *Hil.* 22ᵇ. 1102ᵈ.

21. *τῳ σωματι Eus.* c. Mcl. | *του σωματος* FG.

— *κατα*] praem. *και* 47. | om. *Eus.* c. Mcl. *Hil.* 1102ᵈ. *Victn.*

— *αυτῳ* ABℵ*D*FG. 17. 47. KP. *Eus.* c. Mcl. *Victn.* | ‡ *ἑαυτῳ* ς. ℵᶜDᶜ. 37. L. Vulg. *Hil.* 1102ᵈ.

1. *μου* 2°.] om. B.

— *χαρα Victn.* | *χαρις* FG.

— *οὑτως*] praem. *και* FG.

— *αγαπητοι*] om. D*. Goth. *Victn.* || add. *μου* B. 17. Syr.Pst. (e punctis) Memph. (nostri Æth.)

2. *Ευοδιαν Elz.* Syr.Hcl.*mg.* *Graecè* ABℵDFG. 17. 37. KL. Memph. | *Ευωδιαν St.* 3. 47. P.

2. *Συντυχην* Syr.Hcl.*mg. Gr.* | *-χειν* 17. 37. LP.

3. *ναι* ABℵDFG. 17. 37. 47. KLP. Syr.Hcl. Goth. Arm. Æth. *Victn.* | ‡ *και* ς. Vulg. ("etiam") Syr.Pst. *Orig. Int.* iv. 461ᶜ. [Memph.]

— *γνησιε* ante *συνζυγε* (*s. συζ.*) ABℵD. 17. 47. P. Vulg. Goth. (Arm.) Æth. *Orig. Int.* iv. *Victn.* | ‡ post ς. 37. KsL. | *εγνησιε γερμανε συνζυγαι* FG.

— *συνλαμβανου* B*ℵD*FG. 17.

— *μετα και* Syr.Pst. Memph. *Eus.* H.E. iii. 15. (107.) | om. *και* D*FG. Vulg. Syr.Hcl. Goth. Arm. Æth. *Victn.* *Orig.* iv. 153ᵈ.

— *και των λοιπων συνεργων μου Orig.* iv. *Victn.* | *κ. των συνεργων μου και των λοιπων* ℵ*. (corr.ᶜ)

15. revelavit *Am.* | 17. formam nostram *Cl.* | 19. venter est *Cl.* | 20. dominum nostrum *Cl.* | 21. reformavit *Am.* | etiam possit *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. (Goth.) Arm. Æth.

προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτή-
ματα ὑμῶν γνωριζέσθω πρὸς τὸν θεόν· 7 καὶ ἡ εἰρήνη
τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει τὰς
καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν χριστῷ Ἰησοῦ.
8 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα
σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα
εὔφημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογί-
ζεσθε· 9 ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε
k Rom. 15:33. καὶ εἴδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε, k καὶ ὁ θεὸς τῆς
εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.
ζ' 10 Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως, ὅτι ἤδη ποτὲ
ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε,
ἠκαιρεῖσθε δέ. 11 οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ
γὰρ ἔμαθον ἐν οἷς εἰμι αὐτάρκης εἶναι. 12 οἶδα ‡ καὶ″
ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ καὶ ἐν
πᾶσιν μεμύημαι, καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ
περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι· 13 πάντα ἰσχύω ἐν τῷ
ἐνδυναμοῦντί με †. 14 πλὴν καλῶς ἐποιήσατε συγ-
κοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει. 15 οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖς,
Φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλ-
θον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώ-
νησεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήμψεως, εἰ μὴ ὑμεῖς
μόνοι· 16 ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δὶς
εἰς τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε. 17 οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ
¶ Goth. δόμα, ‡ ἀλλὰ″ ἐπιζητῶ ¶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα

omni oratione et obsecratione
cum gratiarum actione peti-
tiones vestrae innotescant apud
deum. 7 Et pax dei, quae ex-
superat omnem sensum, custo-
diat corda vestra et intellegen-
tias vestras in Christo Iesu.
8 De cetero, fratres, quae-
cumque sunt vera, quaecumque
pudica, quaecumque iusta,
quaecumque sancta, quaecum-
que amabilia, quaecumque
bonae famae, si qua virtus, si
qua laus, haec cogitate; 9 quae
et didicistis et accepistis et
audistis et vidistis in me, haec
agite; et deus pacis erit vo-
biscum.
10 Gavisus sum autem in do-
mino vehementer, quoniam
tandem aliquando refloruistis
pro me sentire; sicut et sentie-
batis, occupati autem eratis.
11 Non quasi propter penuriam
dico: ego enim didici in qui-
bus sum sufficiens esse. 12 Scio
et humiliari, scio et abundare:
ubique et in omnibus institutus
sum, et satiari et esurire et
abundare et paenuriam pati.
13 Omnia possum in eo qui me
confortat. 14 Verum tamen bene
fecistis communicantes tribula-
tioni meae. 15 Scitis autem et
vos, Philippenses, quod in prin-
cipio evangelii, quando profec-
tus sum a Machedonia, nulla
mihi ecclesia communicavit in
ratione dati et accepti nisi vos
soli, 16 quia et Thessalonicam
semel et bis in usum mihi mi-
sistis. 17 Non quia quaero
datum, sed requiro fructum

5. *υμων Victn.* | *υμιν* 37.
— *πασιν*] add. *τοις* A.
6. *μετα*] *μετ'* Bא.
7. *θεου* Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.*txt.* *Orig.* i. 276ᵈ. iv. 48ᵈ. 358ᵈ. *Orig. Int.* ii. 267ᶜ. iv. 618ᶜ. 681ᶜ. *Hil.* 389ᵉ. *Victn.* | *χριστου* A. Syrr.Hcl.*mg.*
— *νοηματα Orig.* iv. 358ᵈ. Cat. Cr. Eph. 224. *Orig. Int.* ii. iv. *bis.* | *σωματα* FG. *Tol. m.* Goth. *Victn.*
8. *ὁσα ἁγνα* ante *ὁσα δικαια* 37. | post *Clem.* 562. *Victn.*
— *ει τις* 1°. *Clem.* | *ἠ τις* K. 17.
— *επαινος*] add. *επιστημης* D*FG. Vulg. *Cl. Am.*² | om. *Am.* * *Tol. Clem. Eus.* H.E. de Mart. Pal. 12. (435.) *Victn.*
9. *ειδετε*] *ιδετε* DᵇFG. 37. 47. KL. *Clem.* 562. | om. *Victn.*
10. *ανεθαλετε*] *εθαλατε* D*. | *ενθαλετε* Syr.Hcl.mg.*Gr.*
— *το*] *του* FG.
12. *οιδα και* ABאDFG. 17. 37 *Scr.* 47. KLP. Vulg. Syr.Hcl. Goth. *Clem.* 608. *Orig. Int.* iv. 539ᶜ. | ‡ *οιδα δε* ς. | *οιδα δε και* 37 *Treg.* | *οιδα* Syr.Pst. Memph. Arm. Æth.
12. *οιδα* 2°. *Clem. Orig. Int.* iv. *Victn.* | om. 47. Æth.
— *και χορ. και πειναν Clem. Orig. Int.* iv. *Victn.* | om. 47.
— *και περ.* 2°. *Clem. Orig. Int.* iv. *Victn.* | om. *Am.* | om. *και* A.
13. *ισχυω Clem.* 608. *Orig.* i. 794ᵉ. iv. 39ᵈ. 210ᵇ. Cat. Cr. Cor. 341. *Eus.* in Es. 577ᵇ. in Ps. 33ᶜ. 60ᵇ. 159ᵇ. 285ᵃ. 295ᵇ. 364ᵉ. 595ᵉ. (*ισχυομεν Eus.* in Es. 363ᵈ.) | *ισχω* FG.
— *ενδυναμουντι Clem. Orig.* i. iv. *bis.* & 310ᵉ. Cat. Cor. *Eus.* in Es. *bis.* in Ps. 7ⁱᵉˢ. | *δυναμουντι* 37.
— *με*] † add. *χριστῳ* ς. אᶜDᶜ(FG. *χριστου*) 37. 47. KsLP. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. (*Orig.* i. 205ᵇ.) *Orig. Int.* i. 141ᶜ. ii. 257ᶜ. 461ᶜ. 472ᵃ. *Eus.* in Ps. 33ᶜ. 60ᵇ. | *χριστῳ Ιησου τῳ κυριῳ ἡμων Orig.* i. 794ᵉ. | *χριστῳ Ιησου Orig.* iv. 39ᵈ. 210ᵇ. 357ᵉ. Cat. Cor. *Eus.* in Ps. 595ᵉ. | om. ABא*D*. 17. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Clem. Eus.* in Es. 577ᵇ. in Ps. 159ᵇ. 285ᵃ. 295ᵇ. 364ᵉ. *Victn.* (*ἡμας θεῳ Eus.* in Es. 363ᵈ.)
14. *ποιησαται* FG.
— *μου* post *τῃ θλιψει* DFG. Vulg.
15. *δε* Vulg. Syr.Pst. Memph. *Victn.* | om. D*. 37. Syr.Hcl. Goth. Arm. Æth.
— *ουδεμια*] praem. *ὁτι* D*FG. Æth. | om. *Victn.*
— *μονοι Victn.* | om. A*. Arm.
16. *απαξι* FG.
— *εις*] om. AD*. Arm. Æth. *Victn.*
— *μοι* Syr.Hcl. Goth. Æth. *Victn.* | *μου* D*LP. Syr.Pst. Memph. Arm.
17. *δωμα* L.
— *αλλα* ABP. | ‡ *αλλ'* ς. אD. rel.

8. laus disciplinae *Cl. Am.*** | 12. et abundare 2°. *om. Am.* | 15. Machedoniam *Am.** | 17. quaero quia *Am.** (non om. quia).

ABℵD
FG.
17. 37. 47.
KLP.
Vulg.
Syrr. P. H.
Memph.
Arm. Æth.

εἰς λόγον ὑμῶν· [18] ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω,
πεπλήρωμαι δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ'
ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίας, θυσίαν δεκτὴν εὐάρεστον τῷ
θεῷ. [19] ὁ δὲ θεός μου πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν
κατὰ ‡ τὸ πλοῦτος″ αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ.
[20] τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων. ἀμήν.
[21] Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν χριστῷ Ἰησοῦ.
ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. [22] ἀσπάζονται
ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ [1] οἱ ἐκ τῆς Καίσα-
ρος οἰκίας.
[23] Ἡ χάρις τοῦ κυρίου † Ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ ‡ τοῦ
πνεύματος″ ὑμῶν. †.

[1] cap. 1:13.

abundantem in rationem ve-
stram. [18] Habeo autem omnia
et abundo: repletus sum ac-
ceptis ab Epaphrodito quae
misistis, odorem suavitatis,
hostiam acceptam placentem
deo. [19] Deus autem meus im-
pleat omne desiderium vestrum
secundum divitias suas in glo-
ria in Christo Iesu. [20] Deo
autem et patri nostro gloria in
saecula saeculorum, amen.
[21] Salutate omnem sanctum
in Christo Iesu. [22] Salutant
vos qui mecum sunt fratres.
Salutant vos omnes sancti,
maxime autem qui de Caesaris
domo sunt. [23] Gratia domini
Iesu Christi cum spiritu ve-
stro, amen.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

17. λογον] praem. *τον* FG.
18. *δε* Syr.Hel. | om. 17. Syr.Pst. | enim *Victn.*
— *παρα Επαφροδιτου* *Iren.* 251. *Orig. Int.* ii. 204[a]. *Cypr.* 214. *Victn.* | om. A. | *παρ' Επαφρ.* P. | *απο Επαφρ.* ℵ[a].
— *τα*] *το* D*.
— *ὑμων*] add. *πεμφθεντα* FG. (Vulg.) *m.* (Syr.Pst.) *Iren. Orig. Int.* ii. 204[a]. *Cypr.* 214. *Victn.* | add. *πενφθεν* D*.
— *οσμην*] praem. *εις* 17. *Orig. Int.* ii. | om. *Iren. Cypr. Victn.*
19. *πληρωσει* ABℵD[c]KsLP. Memph. Arm. Æth. | *πληρωσαι* D*FG. 17. 37. 47. Vulg. *Victn.*
— *το πλουτος* ABℵ*D*(FG *του*). 17. P. | ‡ *τον πλουτον* ς. ℵ[c]D[b]. 37. 47. KsL.
— *αυτου* *Victn.* | *ὑμων* D*.
19. *εν δοξῃ* *Victn.* | om. *εν* ℵ*. (add.[a])
20. *ἡ δοξα*] praem. *ᾧ* ℵ*. (om.[c])
— *των αιωνων* *Victn.* | om. 47. KL.
21. *ασπασθαι* FG.
22. *ὑμας* *Victn.* | om. FG.
— *παντες* (non om. 17.) post *οἱ ἁγιοι* 47. | ante *Victn.*
— *δε* *Victn.* | om. 17. L*Tf.*
— *εκ*] *απο* B.
23. *κυριου*] † add. *ἡμων* ς. DP. Vulg. *Cl. Fuld.* Syrr.Pst.&Hel.* Memph. Æth. *Victn.* | om. ABℵFG. 17. 37. 47. KL. *Am.* Syr.Hel *txt.* Arm.
— *του πνευματος* ABℵ*DFG. 17. 47. P. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Victn.* | ‡ *παντων* ς. ℵ[c]. 37. KsL. Syrr.Pst.& Hel.
— fin.] † add. *αμην* ς. AℵD. 17. 37. KsLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. Æth. | om. BFG. 47.

Subscriptio *προς Φιλιππησιους* ABℵ. 17.
| *προς Φιλιππηνσιους επληρωθη* (*αρχεται προς Θεσσαλονικεις α̅*) D.
| *ετελεσθη προς Φιλιππησιους* (*αρχ. πρ. Κολ.*) FG.
| *του ἁγιου αποστολου Παυλου επιστολη προς Φιλιππισιους εγραφη απο Ρωμης δι' Επαφροδιτου* L.
| *εγραφη απο Ρωμης δια Επαφροδιτου* 37.
| *προς Φιλιππησιους εγραφη απο Ρωμης δι' Επαφροδιτου* 47. K. (P *n.l.*)
‖ add. *εγραφη απο Ρωμης* B[2].
‖ add. *στιχοι σ̅* (?) ℵ *man. rec.* | *στιχων σ̅η* 47. K *ut vid.* L.

17. in ratione vestra *Cl.* (orationem *Am.** ut vid.) | 23. domini nostri *Cl.*

ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ.

A B ℵ[C] D. FG. 17. 37. 47. KLP.
Vulg. Syrr. P. H. Memph. Arm. Æth. Α′
§ C.
a Phil. 1:3. 1 Thess. 1:2. 2 Thess. 1:3.
b Eph. 1:15. Philem. 5. ver. 9.

80 1 Παῦλος ἀπόστολος ‡ χριστοῦ Ἰησοῦ″ διὰ θελή-
ματος θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, 2 τοῖς ἐν Κο-
λασσαῖς ἁγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν χριστῷ·
§ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν†.
3 a Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, πάντοτε ‡ ὑπὲρ″ ὑμῶν προσευ-
χόμενοι, 4 b ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν χριστῷ
Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην ‡ ἣν ἔχετε″ εἰς πάντας τοὺς
ἁγίους, 5 διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς
οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας
τοῦ εὐαγγελίου 6 τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς
καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ † ἔστιν καρποφορούμενον

1 Paulus apostolus Christi Iesu per voluntatem dei et Timotheus frater, 2 his qui sunt Colosis sanctis et fidelibus fratribus in Christo Iesu. Gratia vobis et pax a deo patre nostro.
3 Gratias agimus deo et patri domini nostri Iesu Christi semper pro vobis orantes, 4 audientes fidem vestram in Christo Iesu et dilectionem quam habetis in sanctos omnes 5 propter spem quae reposita est vobis in caelis, quam audistis in verbo veritatis evangelii, 6 quod pervenit ad vos, sicut et in universo mundo est et fructificat et crescit sicut

Inscriptio

ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ AB*. 47. K. (Syrr. Pst.&Hel.*mg. Gr.*)

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ ℵB¹.

Προς Κολοσσαεις 17.

Προς Κολασσαεις 37.

ΑΡΧΕΤΑΙ ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ D (post Eph.) (-σαις)FG. (ad summas paginas Κολοσσαεις bis.; Κολασσαεις semel; Κολαοσαεις semel; Κολοσσαις semel G.)

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΠΟΣΤ^Ο ΠΑΥΛΟΥ ΕΠΙΣΤ^Ο ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ L.

....ΠΑΥΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ P.

1. χριστου Ιησου ABℵFG. 17. LP. *Am.* Syr.Hel. Memph. ‖ ‡ Ιησ. χρ. ϛ. D. 37. 47. Ks. Vulg. *Cl.* Syr.Pst. Arm. Æth.
2. Κολασσαις *St.* 3. C *in subscr.* 17. 37 *sic.* 47. KP. Syrr.Pst.&Hel. (et mg. Graece in titulo) vid. *Clem.* 325. 682 *sic. Orig.* i. 171. 583ᵃ. iv. 174ᵉ. Κολασια Memph. | Κολοσσαις *Elz.* BℵDFGL. Vulg. Arm. *Clem.* 593. 771. (εν Κολσσαις *sic.* Syr.Hel.mg. *hic. Graecè.*) (-σαεις D*.) [A *n.l.*]
2. αδελφοις ante ἁγιοις και πιστοις P. Syr.Pst.
— χριστῳ] add. Ιησου AD*FG. 17. Vulg. Syr.Pst. Memph. | om. BℵDᶜ. 37. 47. KLP. Syr.Hel. (*sic.*) Arm. Æth.
— fin.] † add. και κυριου Ιησου χριστου ϛ. AℵCFG. 37. 47. (P.) Vulg. *Cl.* SyrHel.* Memph. Arm. (και Ιησ. χρ. του κυριου ἡμων P.) *Tol. Demid.* Syr.Hel.* | om. BD. 17. KL. *Am. Harl.* Syrr.Pst.&Hel.*txt.* Theb. (*Gb.*) Æth. Ar.B. (i.e. Lectiones Bedwelli, e cod. Arabico antiquissimo). "ad Colossenses vero, Gratia vobis et pax a Deo Patre nostro dicit, et non addit, Et domino nostro Jesu Christo." *Orig. Int.* iv. 467ᵉ. Κολοσσαεῦσιν ἐπιστέλλων καὶ εἰπών, χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, τὸν υἱὸν ἐσίγησεν, καὶ οὐ προσέθηκεν ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς, καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ. *Chrys.* x. 651ᵈ. ἀπὸ θεοῦ, φησίν, πατρὸς ἡμῶν· καίτοι ἐν ταύτῃ τὸ τοῦ χριστοῦ οὐ τίθησιν ὄνομα. *Chrys.* xi. 324ᵃ. (*om.* χαρις ad fin. *Fuld.*)
3. ευχαριστουμεν] ευχαριστω C². Arm. ed.
— και πατρι AℵC²Dᶜ. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Arm. | τῳ πατρι D*FG. | om. και BC*. *Harl.*² Syrr.Pst.&Hel. Memph. Æth. Ar.B.
— χριστου] om. B.
— ὑπερ BD*FG. 17. 37. 47. Syr.Hel. | ‡ περι ϛ. AℵCDᶜKLP. Syr.Pst.
4. ακουσαντες] ακουοντες 17.
— ὑμων] add. την 37 *Scr.* 47.
— χριστῳ] κυριῳ Aℵ*. (corr.ᶜ)
— ἡν εχετε AℵCD*FG. 17. 37. 47. P. Vulg. Syr.Hel. Memph. Arm. | om. B. | ‡ την ϛ. DᶜKsL. Syr.Pst. Æth. (ut vid.) vid. Eph. i. 15.
6. εν παντι] om. εν K.
— κοσμῳ] † add. και ϛ. DᵇFG. 37. 47. KL. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. | om. ABℵCD*. 17. P. Memph. Theb. (*Gb.*) Arm. Æth. Ar.B.

1. Jesu Christi *Cl.* | 2 eis qui *Cl.* | 3. Patre nostro et Domino Jesu Christo *Cl.*

ABℵCD FG. 17. 37. 47. KLP.
§ Goth.
7. ὑπερ ὑμῶν

* καὶ αὐξανόμενον,″ καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέρας
ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ § ἐν ἀληθείᾳ·
7 καθὼς † ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συν-
δούλου ἡμῶν, ὅς ἐστιν πιστὸς ὑπὲρ ‡ ἡμῶν″ διάκονος
τοῦ χριστοῦ, 8 ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγά-
πην ἐν πνεύματι. 9 c διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς ἡμέ-
ρας ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχό-
μενοι καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν
τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει
πνευματικῇ, 10 d περιπατῆσαι † ἀξίως τοῦ κυρίου εἰς
πᾶσαν ἀρέσκειαν, ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφο-
ροῦντες καὶ αὐξανόμενοι ‡ τῇ ἐπιγνώσει″ τοῦ θεοῦ·
11 ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς
δόξης αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν
μετὰ χαρᾶς·

B′
c Eph. 1:15, etc.
d Eph. 4:1. 1 Thes. 2:12.

in vobis, ex ea qua audistis die et cognovistis gratiam dei in veritate, 7 sicut didicistis ab Epaphra carissimo conservo nostro, qui est fidelis pro vobis minister Christi Iesu, 8 qui etiam manifestavit nobis dilectionem vestram in spiritu. 9 Ideo et nos, ex qua die audivimus, non cessamus pro vobis orantes et postulantes ut impleamini in agnitione voluntatis eius in omni sapientia et intellectu spiritali, 10 ut ambuletis digne deo per omnia placentes, in omni opere bono fructificantes et crescentes scientia dei, 11 in omni virtute confortati secundum potentiam claritatis eius in omni patientia et longanimitate cum gaudio,

12. ἱκαν. ὑμᾶς

81 12 Εὐχαριστοῦντες τῷ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι
ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ
φωτί, 13 ὃς ‡ ἐρύσατο″ ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκό-
τους, καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς

12 gratias agentes patri, qui dignos vos fecit in partem sortis sanctorum in lumine, 13 qui eripuit vos de potestate tenebrarum et transtulit in regnum filii dilectionis suae,

---

6. *και αυξανομενον* ABℵCD*FG. 17. 37. 47. LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. (*Gb.*) (Arm.) Æth. | * om. ς. D^b K.
— *εν ὑμιν*] om. *εν* D*. (*εν ὑμιν* D^b. D* n.l.) | *εν παντι τῳ κοσμῳ* 47.
— *ἡς*] om. FG.
7. *καθως*] † add. *και* ς. D^c. 37. 47. KL. Syr.Hcl. Arm. (*Rieu.*) | om. ABℵCD*FG. 17. P. Vulg. Syr.Pst. Memph. Goth. Arm. (*Gb.*) Æth. Ar.B.
— *εμαθετε*] *εμαθατε* ℵ. | *μαθεται* FG.
— *απο*] *παρα* 17.
— *Επαφρα* (sic Syr.Hcl.mg. *Gr.*) | *Εφρα* 37.
— *ἡμων*] *ὑμων* 37* *Scr.*
— *ὑπερ ἡμων* *Elz.* 1633. ABℵ*D*F*Gr.*G. | ‡ *ὑπ. ὑμων* ς. ℵ^c CD^b. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. Ar.B.
— *του χρ.*] om. *του* K.
9. *και αιτουμενοι* Ar.B. *Clem.* 682. | om. BK.
— *την επιγνωσιν* *Clem.* | *τῃ επιγνωσει* D^b. 37. Vulg.
10. *περιπατησαι*] † add. *ὑμας* ς. ℵ^c D^c. 47. KLP. Syr.Pst. Arm. | om. ABℵ*CD*FG. 17. 37 *Scr.* Memph. [Vulg. Goth. n. const.] *Clem.* 682.
10. *κυριου* *Clem.* | *θεου* 47. Vulg. Syr.Pst. (non Hcl.)
— *τῃ επιγνωσει* ABℵCD*FG. 17. (47). P. *Am.* Arm. *Clem.* 682. (praem. *εν* ℵ^c. 47. Vulg. *Cl.*) | ‡ *εις την επιγνωσιν* ς. D^c. 37. KL.
11. *δοξης* *Clem.* 682. | *ισχυος* 17.
12. *ευχαριστουντες* *Orig. Int.* ii. 451^a. | *ευχαριστουμε* sic C^3. ‖ add. *ἁμα* B.
— *τῳ* 1°.] praem. *θεῳ* FG.
— *πατρι*] praem. *θεῳ* ℵ. 37. Vulg. *Cl.* Syr.Pst. Memph. Arm. *Usc.* Ar.B. *Orig. Int.* ii. | praem. *θεῳ και* C^3. *Demid. Harl.** Syr.Hcl.* | om. ABC*D.rel. *Am.* Goth. Arm. *Zoh.* Æth.
— *ἱκανωσαντι* *Orig. Int.* ii. | *καλεσαντι* D*FG. 17. Goth. Arm. Æth. ‖ praem. *καλεσαντι και* B. | om. rel. Ar.B.
— *ἡμας* ACDFG. 17 *sic.* rel. Vulg. *Cl. m.* Syrr.Pst.&Hcl.*txt.* Memph. Arm. (*Rieu.*) *Orig. Int.* ii. | *ὑμας* Bℵ. *Am.* *Tol.* Syr.Hcl.mg. Goth. Arm. (*Gb.*) Æth.
— *εν* *Orig. Int.* ii. | om. C*.
13. *ερυσατο* B*FGP. | ‡ *ερρυσατο* ς. AB^2ℵCD. rel.
— *ἡμας* Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Hil.* 138^c. | *ὑμας* P. *Am.* Goth.
14. *εχομεν* ℵCD. rel. | *εσχομεν* B. Memph. Ar.B. (A n.l.)
— *απολυτρωσιν*] † add. *δια του αἱματος αυτου* ς. Vulg. *Cl. Dem.* Syr.Hcl. Arm. (vid. Eph. i. 7. ubi *Iren.* 293. spectat.) | om. ABℵCDFG. 17. 37. 47. KLP. *Am. Fuld. Harl.* Syr.Pst. Memph. Theb. (*Gb.*) Goth. Æth. Ar.B.
— *την αφεσιν*] om. D*.
15. *ὁς* *Clem.* exc. Theod. 973. *Orig.* i. 681^e. *Mel.* ap. Eus. 24^a. 46^d. *Eus.* P.E. 541^a. D.E. 210^d. 213^a. | *ὁ* FG.
16. om. ver. Marcion. *Tert.* c. Marc. v. 19.
— *τα παντα* *Iren.* 21. *Gr. Orig.* iii. 226^c. 727^a. 766^c. 788^c. *Orig. Int.* i. 71^d. 89^c. 98^d. 191^a. *Syn. Ant.* (Routh. iii. 293.) *Mel.* ap. Eus. 48^c. *Eus.* P.E. 541^a. D.E. 210^d. 213^a. c. Mcl. 135^d. 174^c. 195^a. *Hil.* 237^a. 976^c. 1304^c. | om. K.

---

6. die qua audistis *Cl.* | 8. dilectationem *Am**. | 9. in *ante* agnitione] om. *Cl* & *Am.*^2 | 10. in *ante* scientia] add. *Cl.* | 12. Deo patri *Cl.* | dignos nos *Cl.* | 13. eripuit nos *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. [Goth.] Arm. Æth. Γ'
[e] Eph. 1:7.

ἀγάπης αὐτοῦ, 14 [e] ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν †,
τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν· 15 ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ
τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως· 16 ὅτι ἐν
αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα † ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ [τὰ]
ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε
κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι᾽
αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται, 17 καὶ αὐτός ἐστιν πρὸ
πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν, 18 καὶ
αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας·
ὅς ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένη-
ται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων· 19 ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκη-
σεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι, 20 καὶ δι᾽ αὐτοῦ
ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας
διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, †, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς
γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· 21 [f] καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντας
ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς
ἔργοις τοῖς πονηροῖς, 22 νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν ἐν τῷ
σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου, παρα-
στῆσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους

[f] Eph. 2:16. 4:18. Δ'

22. ἀποκατηλλάγητε

14 in quo habemus redemptionem, remissionem peccatorum, 15 qui est imago dei invisibilis, primogenitus omni creaturae, 16 quia in ipso condita sunt universa et in caelis et in terra, visibilia et invisibilia, sive throni sive dominationes sive principatus sive potestates. Omnia per ipsum et in ipso creata sunt, 17 et ipse est ante omnes, et omnia in ipso constant, 18 et ipse est caput corporis ecclesiae: qui est principium, primogenitus ex mortuis, ut sit in omnibus ipse primatum tenens, 19 quia in ipso conplacuit omnem plenitudinem habitare 20 et per eum reconciliare omnia in ipsum, pacificans per sanguinem crucis eius, sive quae in terris sive quae in caelis sunt. 21 Et vos cum essetis aliquando alienati et inimici sensu in operibus malis, 22 nunc autem reconciliavit in corpore carnis eius per mortem, exhibere vos sanctos et immaculatos et

16. *εν τοις*] † praem. *τα* ς. Aℵc(C)Dc. 47. KL. Goth. Arm. *Orig.* iii. 727a. *Orig. Int.* i. 71d. 98d. 191a. *Syn. Ant. Eus.* P.E. D.E. *bis.* et 220d. c. Mcl. 67b. 135d. 174c. 195a. Ecl. Pr. 99. (*τα τε* C. *Mcl.* ap. Eus.) vid. ver. 20. | om. Bℵ*D*FG. 17. 37. P. *Orig.* iii. 226c. 766c. 788c. *Hil. ter.*

— *τα επι της* AℵcCD. rel. *Orig.* iii. 727a. *Orig. Int.* i. 71d. 98d. 191a. *Syn. Ant. Mcl.* ap. Eus. *Eus.* P.E. D.E. *ter.* c. Mcl. *quinquies* Ecl. Pr. | om. *τα* Bℵ*. *Orig.* iii. 226c. 766c. 788c. *Hil. ter.*

— *τα ὁρατα και τα αορατα Clem.* exc. Theod. 979. *Orig. Int.* iv. 472d. *Eus.* c. Mcl. 135a. 195a. *Novat.* 94. 103. *Hil. ter.* | *τα αορατα και τα ὁρατα* 37. *ειτε ὁρατα ειτε αορ. Orig.* iii. 226c. 766c. 788c. *Syn. Ant. Eus.* P.E. D.E. 220d. c. Mcl. 67b. 174d. Ecl. Pr.

— *εις αυτον και δι᾽ αυτου* 37. | Contra, *Orig.* iii. 766d. *Syn. Ant. Eus.* D.E. c. Mcl. 67b. 162c. *Hil.* 237b. 793f. 856e. 976c. 977a. 1304c.

— *εκτισται Orig.* iii. 766d. iv. 67c. *Syn. Ant. Eus.* D.E. c. Mcl. | *κεκτεισται* FG. | *εκτισαι* C.

17. *τα παντα Eus.* D.E. 210d. *Mcl.* ap. Eus. 44b. | om. *τα* DFG. 17*. Arm.

— *εν αυτῳ Eus.* c. Mcl. 44b. 67b. *Mcl.* ap. Eus. 44b. | om. *εν* FG. *Orig. Int.* i. 89c. *Hil.* 237b. 976c. 977a. 1094d. (*δι᾽ αυτου Eus.* D.E.)

18. *ἡ κεφ.*] om. *ἡ* 17. 47. Arm. *Orig.* i. 692c.

— *ὁς*] *ὁ* FG. 37.

— *αρχη* Ar.B. *Hil.* 976c. 977a. | praem. *ἡ* B. 47. ‖ *απαρχη* 17.

— *εκ Iren.* 148. *Orig.* iii. 226d. *Orig. Int.* iv. 467c. *Mcl.* ap. Eus. 12a. *Cypr.* 285. *Hil.* 41d.e. 976c. 977a. | om. ℵ*. (add.c) *Iren.* 220. *Meth.* Jahn. 95. *Eus.* c. Mcl. 55c. MS.

19. *ευδοκησεν* BℵCFG. 17s. 37. 47. KL. *Hipp.* Phil. v. 12. (124.) *Orig.* iv. 12. *Eus.* D.E. 226b. | *ηυδοκ.* ADP. *Hipp.* Phil. viii. 13. (270.) *Eus.* in Ps. 354a.

20. *αποκαταλλαξαι*] -*ξη* A.

— *στ. αυτου*] † add. *δι᾽ αυτου* ς. AℵCDb. 17. 37. KP. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Ar.B. (*ειρηνοποιησας* (*τα παντα* in Luc.) *δι᾽ αυτου τα εν τοις ουρανοις* (*εν ουρανῳ* in Luc.) *και τα επι της γης Eus.* in Ps. 528c. in Luc. Mai 164.) | om. BD*FG. 47. L. Vulg. Theb. (*Gb.*) Arm. Æth. *Orig.* iv. 446e Cat. Cr. Eph. 150. Luc. 86. *Orig. Int.* ii. 186e. 239e. iii. 943a.

20. *της γης Orig.* iv. Cat. Cr. Eph. | om. *της* B. *Orig.* ii. 760e. (om. *γης* 47* ut vid.)

— *εν τοις Orig.* ii. (om. *τοις*) iv. Cat. Cr. | *επι τοις* L.

21. *τῃ διανοιᾳ Tert.* adv. Marc. v. 19. | *της διανοιας* D*FG. | *της διανοια sic* P. ‖ add. *ὑμων* FG. Syr.Hcl. Memph. Æth. | ejus D. *Lat. Iren.* 310. | om. *Tert.*

22. *νυνι*] *νυν* D*FG.

— *αποκατηλλαξεν* AℵCDc. 37. 47. KL(P.) vv. Ar.B. *Tert.* (*απεκατηλλαξεν* P.) | *αποκατηλλαγητε* B. | *αποκαταλλαγεντες* D*FG. *m.* Goth. *Iren.* | *αποκατηλλακηται* 17.

— *της σαρκος Iren.* 310. | om. Marcion. *Tert.* v. 19.

— *σαρ. αυτου Iren. Tert.* adv. Marc. v. 19. | om. *αυτου* FG.

— *θανατου*] add. *αυτου* AℵP. Syrr.Pst. &Hcl.* Memph. Arm. Æth. Ar.B. *Iren.* | om. BCD. rel. Vulg. Syr.Hcl. *txt.* Goth. *Tert.*

14. redemptionem] add. per sanguinem ejus *Cl.* | 15. omnis *Cl.* | 16. quoniam in ipso *Cl.* | om. "et" ante in caelis *Cl.* | 19. inhabitare *Cl.* | 20. reconciliari *Am.***

ABℵCD. (FG.) 17. 37. 47. KLP.

κατενώπιον αὐτοῦ· 23 εἴ γε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμε-
λιωμένοι καὶ ἑδραῖοι, καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς
ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος
g Eph. 3:7. ἐν πάσῃ † κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, g οὗ ἐγενόμην
ἐγὼ Παῦλος διάκονος.
E′ 24 Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν † ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ
ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ χρι-
στοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὅ
h Eph. 3:2, 3, 5, 9. ἐστιν ἡ ἐκκλησία· 25 h ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος
κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς
ὑμᾶς πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, 26 τὸ μυστή-
ριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ
τῶν γενεῶν, ‡ νῦν" δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ·
27 οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι, ‡ τί τὸ" πλοῦτος
τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ‡ ὅ"
ἐστιν χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης· 28 ὃν
ἡμεῖς καταγγέλλομεν, νουθετοῦντες πάντα ἄνθρω-
πον καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σο-
φίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον
ἐν χριστῷ †, 29 εἰς ὃ καὶ κοπιῶ, ἀγωνιζόμενος κατὰ

inreprehensibiles coram ipso,
23 si tamen permanetis in fide
fundati et stabiles et inmobiles a spe evangelii quod audistis, quod praedicatum est in universa creatura quae sub caelo est, cuius factus sum ego Paulus minister :
24 qui nunc gaudeo in passionibus pro vobis et adimpleo ea quae desunt passionum Christi in carne mea pro corpore eius, quod est ecclesia,
25 cuius factus sum ego minister secundum dispensationem dei, quae data est mihi in vos, ut impleam verbum dei,
26 mysterium quod absconditum fuit a saeculis et generationibus, nunc autem manifestatum est sanctis eius,
27 quibus voluit deus notas facere divitias gloriae sacramenti huius in gentibus, quod est Christus in vobis, spes gloriae,
28 quem nos adnuntiamus corripientes omnem hominem et docentes omnem hominem in omni sapientia, ut exhibeamus omnem hominem perfectum in Christo Iesu;
29 in quo et laboro cer-

23. *οὐ ηκουσατε*] om. K.
— *και μη*] om. *και* 17.
— *κτισει*] † praem. *τῃ* ϛ. ℵ[c]D[c]. 47. KLP. | om. ABℵ*CD*FG. 17. 37. Arm.
— *ὑπο τον ουρ.*] *ὑπ' ουρ.* FG.
— *Παυλος*] add. *κηρυξ και αποστολος* Aℵ*P. (om. ℵ[c].) Syr.Hel.*marg.* | add. praeco et Æth.
— *διακονος*] om. ℵ*P. (add. ℵ[c]). | praem. *και* A.
24. *νυν*] praem. *ὁς* D*FG. Vulg.
— *παθημασιν*] † add. *μου* ϛ. ℵ[c]. 37 *mg. man. rec.* 47. Syr.Hel. Arm. Æth. | om. ABℵ*CDFG. 17. 37*. KLP. Vulg. Syr.Pst. Memph. Goth.
— *ὑπερ*] om. ℵ*. (add.[a]) 37 *txt.* (add. *mg.*[1]) L.
— *ανταναπληρω*] *αναπληρω* FG. (vid. *Orig.* i. 298[a].)
— *τῃ σαρ.*] om. *τῃ* FG.
— *αυτου*] om. D*.
— *ὁ* ABℵD[b]. rel. | *ὁς* CD*. | om. 37.
— *ἡ εκκλ.*] om. *ἡ* D*.

25. *εγω*] add. *Παυλος* Aℵ*. 17. P. Arm.
26. *νυν* BℵCFG. 17. 37 *Scr.* 47. P. *Clem.* 682. | ‡ *νυνι* ϛ. AD. KL. *Eus.* c. Mcl. 99[d]. 101[b].
— *ν. δε Eus.* c. Mcl. *bis.* | *ὁ ν.* 37. 47. Arm. *Clem.* 682. (om. *δε Hil.* 518[e]. Ar.B.)
— *εφανερωθη Clem. Eus.* c. Mcl. *bis.* | *φανερωθεν* D*.
— *ἁγιοις Clem. Eus.* c. Mcl. *bis. Hil.* 518[e]. | *αποστολοις* FG.
27. *τι το* ABD[c]. 17. 37. KL. *Clem.* 682. (683.) *Eus.* c. Mcl. 99[d]. 101[b]. | ‡ *τις ὁ* ϛ. ℵC. 47. P. | *το* (om. *τι*) FG. *vid. Hil.* 518[e]. (*τον πλ.* D*. om. *τι*).
— *τουτου Clem.* 682. *Eus.* c. Mcl. *bis.* (*sic* om. *μυστηριου* Ar.B.) | *του θεου* D*FG. *Hil.* 518. | *του* ℵ*. (corr.[c]) *Clem.* 683.
— *ὁ* ABFG. 17. 47. P. quod *Hil.* 518[e]. | ‡ *ὁς* ϛ. ℵCD. 37. KL. *Eus.* c. Mcl. *bis.*
28. *και διδασκ. π. ανθρ.*] om. 47. L. *Clem.* 683 *e sil.*
— *παντα ανθ.* 2[o]. | om. D*FG. 17. Æth. Ar.B. *Clem.* 325. (om. *παντα ανθρ.* 1[o]. Syr.Pst. | Contra, *Clem.* 325. 683.)
28. *σοφιᾳ*] add. *πνευματικῃ* FG. (D *Lat.*) | om. Ar.B. *Clem.* 325. 683.
— *παραστησομεν* 37. P. | Contra, *Clem. bis.*
— *χριστῳ*] † add. *Ιησου* ϛ. ℵ[c]D[c]. 37. 47. KLP. Vulg. Syr.Hel. Memph. Goth. Arm. Æth. | praem. Syr.Pst. Ar.B. | om. ABℵ*CD*FG. 17. *Clem. bis.*
29. *εις*] *εν* FG.
1. *γαρ*] *δε* 37. 47. Syrr.Pst.&Hel.*mg.* | om. Arm. "et" Æth.
— *ὑπερ* ABℵCD[b]. 17. 47. P. Syrr.Pst.& Hel. | ‡ *περι* ϛ. D*FG. 37. KL.
— *Λαοδικειᾳ*] add. et illis qui Hierapoli Syr.Hel.* (e cap. iv. 13.)
— *ὁσου* K.
— *ἑωρακαν* ABℵ*CD*P. | ‡ *-κασιν* ϛ. ℵ[c]D[c]. 17. 37. 47. KL. [h. FG.]
— *εν σαρκι*] om. ℵ*. (add.[a])
2. *συμβιβασθεντες* ABℵ*CD*. 17. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hel.*txt.* Arm. *Clem.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. (Goth.) Arm. Æth.
¶ Goth. ϛ′ II.
¶ FG.

τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν
δυνάμει.¶
1 Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω ‡ ὑπὲρ″
ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ¶ καὶ ὅσοι οὐχ ‡ ἑώρακαν″
τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί, 2 ἵνα παρακληθῶσιν αἱ
καρδίαι αὐτῶν, ‡ συμβιβασθέντες″ ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς
‡ πᾶν [τὸ] πλοῦτος″ τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως,
εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ † χριστοῦ, 3 ἐν ᾧ
εἰσιν πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ † γνώσεως
ἀπόκρυφοι· 4 τοῦτο [δὲ] λέγω, ἵνα ‡ μηδεὶς″ ὑμᾶς πα-
ραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ· 5 [1] εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ
ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμί, χαίρων καὶ
βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς
χριστὸν πίστεως ὑμῶν.
82 6 Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν χριστὸν Ἰησοῦν
τὸν κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε, 7 ἐρριζωμένοι καὶ
ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ, καὶ βεβαιούμενοι † τῇ
πίστει, καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες † ἐν εὐχα-
ριστίᾳ. 8 βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν
διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν

[1] 1 Cor. 5·3.

7. περισσ. [ἐν αὐτῇ]

tando secundum operationem eius, quam operatur in me in virtute.

1 Volo enim vos scire qualem sollicitudinem habeam pro vobis et pro his qui sunt Laudiciae et quicumque non viderunt faciem meam in carne, 2 ut consolentur corda ipsorum, instructi in caritate et in omnes divitias plenitudinis intellectus, in agnitione mysterii dei patris Christi Iesu, 3 in quo sunt omnes thesauri sapientiae et scientiae absconditi. 4 Hoc autem dico ut nemo vos decipiat in suptilitate sermonum. 5 Nam etsi corpore absens sum, sed spiritu vobiscum sum, gaudens et videns ordinem vestrum et firmamentum eius quae in Christo est fidei vestrae.

6 Sicut ergo accepistis Christum Iesum dominum, in ipso ambulate, 7 radicati et superaedificati in ipso et confirmati fide sicut et didicistis, abundantes in gratiarum actione. 8 Videte ne quis vos decipiat per philosofiam et inanem fallaciam secundum

683. *Hil.* 1025^c. | ‡ -θεντων ϛ. ℵ^cD^c. 37. 47. KL. Syr.Hcl.mg.*Gr.*
2. και] om. D*. *Hil.*
— παν το πλουτος A(Bℵ*)C. 17. (*Clem*) | (om. το Bℵ*. *Clem.*) | ‡ παντα πλουτον ϛ. ℵ^c(D.) 37. 47. KLP. (π. τον πλ. D*.)
— του θεου χριστου B. *Hil.* 1025^{c.d.} "in agnitionem sacramenti Dei Christi in quo sunt omnes thesauri sapientiae et scientiae absconsi. Deus Christus sacramentum est, et omnes sapientiae et scientiae in eo thesauri latent." | του θεου πατρος του χριστου AC. *Am. Fuld.* (add. Jesu *Am.*) | του θ. πατρος χριστου ℵ*. | του θ. και πατρος του χρ. ℵ^c. Syr.Hcl.*txt.* | ‡ του θ. † και πατρ. κ. του″ χρ. ϛ. D^cKL. Syr.Hcl.* | Dei patris et Christi Jesu Vulg. *Cl.* | του θ. ὁ εστιν χριστος D*. | Domini quod de Christo Æth. | του θ. του εν χριστῳ 17. Arm. *Zoh. sic* (add. Jesu). *Clem.* (om. του) 683. 694. Dei patris in Chr. Jes. Arm. *Usc.* Dei patris et Domini nostri Christi Jesu *Dem.* Christi Jesu patris et Domini *Tol.* | του θ. πατρος και του χριστου 47. Syr.Pst. Memph. (add. Jesu Memph.) | του θεου tantum D^b. 37. P. | τους εν χρ. θησαυρους σοφιας κ. γνω. *Orig.* iii. 447^e. Ιησου.. εν ᾧ οἱ θησαυροι *Orig.* iii. 694^d. (sic *Orig. Int.* iv. 514^c. 624^a. 644^c. *Eus.* c. Mel. 66^c.)
3. γνωσεως] † praem. της ϛ. Aℵ^cD^c. 37. KLP. *Clem.* 683. *Orig.* iii. 174^d. 447^b. 766^b. *Eus.* c. Mel. 66^d. | om. Bℵ*CD*. 17. 47. Arm. *Clem.* 694. *Orig.* iii. 447^a. 694^d. *Eus.* c. Mel. 100^a. 173^b.
4. δε A *nunc* ℵ^cCD. rel. *Clem.* 346 *bis.* | om. A* *ut vid.* Bℵ*.
— μηδεις ABℵ*CD. 17. (37.) P. *Clem.* 346. 1^0. (post ὑμας 37.) | ‡ μη τις ϛ. ℵ^c. 47. KL. *Clem.* 346. 2^0.
— ὑμας *Clem.* 346 *bis.* *Luc.* 17. | ἡμας C.
— παραλογιζηται *Clem. bis.* | -σηται C^2. 17. P. (C* *n.l.*)
5. αλλα] add. γε D*.
6. τον χρ. Ιησ. τον κυρ. *Clem.* 346. (om. τον 1^0.) | τον κυρ. Ιησ. χρ. D. 17 (om. χρ.). Arm. (MSS.)
— περιπατητε 47.
7. εν αυτῳ *Clem.* 346. | om. ℵ*. (add.^a)
— τῃ πιστ.] † praem. εν ϛ. AℵCD^c. 37. KLP. *Dem. Tol. Clem.* 346. | om. BD*. 17. 47. Vulg. et *Am. Fuld.* ‖ om. τῃ AC.
— καθως] add. και D*.
— περισσευοντες] † add. εν αυτῃ ϛ. BD^cKLP. Syrr.Pst&Hcl.txt. Arm. (vid. iv. 2.) | om. Aℵ*C. 17. 37. 47. *Am. Fuld. Tol.* Memph. (Æth.) | εν αυτῳ ℵ^cD*. Vulg. *Cl. Dem.* Syr.Hcl.mg.
— εν ευχαριστιᾳ] om. P.
8. ὑμας εσται BC. 17. 37. 47. KLP. *Clem.* 346. (2^0.) 771. *Orig.* i. 317^d. | εστ. ὑμ. AℵD. *Clem.* 346. (1^0.)
— συλαγων ℵ*. (corr.^c)

1. iis qui *Cl.* | 2. in agnitionem *Cl.* | patris et Christi *Cl.* | 4. sublimitate sermonum *Cl.* | 6. Jesum Christum *Cl.* | 7. abundantes in illo *Cl.*

ABℵCD [FG.] 17. 37. 47. KLP[F[a].]
§ FG.
[k] cap. 1:19.
10. ὅ ἐστιν
§ Goth.
[l] Rom. 6:4.
z'
[m] Eph. 2:15.

παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ
§ κόσμου, καὶ οὐ κατὰ χριστόν· 9 [k] ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ
πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, 10 καί ἐστε
ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι· ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης
ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας· 11 § ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περι-
τομῇ ἀχειροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος †
τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ χριστοῦ, 12 [l] συντα-
φέντες αὐτῷ ἐν τῷ ‡ βαπτισμῷ", ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε
διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ τοῦ ἐγείραν-
τος αὐτὸν ἐκ τῶν νεκρῶν· 13 καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας †
τοῖς παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς
ὑμῶν, συνεζωοποίησεν * ὑμᾶς" σὺν αὐτῷ, χαρισάμε-
νος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα· 14 [m] ἐξαλείψας τὸ
καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν, ὃ ἦν ὑπε-
ναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσ-
ηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ· 15 ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς
καὶ τὰς ἐξουσίας ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμ-
βεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.

traditionem hominum, secundum elementa mundi et non secundum Christum,
9 quia in ipso inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter,
10 et estis in illo repleti, qui est caput omnis principatus et potestatis,
11 in quo et circumcisi estis circumcisione non manu facta, in expoliatione corporis carnis, in circumcisione Christi,
12 consepulti ei in baptismo, in quo et resurrexistis per fidem operationis dei, qui suscitavit illum a mortuis.
13 Et vos, cum mortui essetis in delictis et praeputio carnis vestrae, convivificavit cum illo, donans vobis omnia delicta,
14 delens quod adversum nos erat chirograffum decretis, quod erat contrarium nobis, et ipsum tulit de medio, adfigens illud cruci,
15 expolians principatus et potestates traduxit confidenter, palam triumphans illos in semet ipso.

10. ὁς AℵC. 17*s*. 37. 47[2]. KLP. *Hil.* 773[c]. | ὁ BDFG. 47*. *Hil.* 988[d].
— ἡ] om. D*FG.
— *αρχης και εξουσιας Orig. Int.* iii. 947[c]. *Hil.* 988[d]. | εκκλησιας D*. (corr.[b])
— *αρχης*] praem. *της* ℵ.
— *και εξουσιας*] *εκκλησιας* ℵ*. (corr.[c])
11. *και Orig. Int.* iv. 674[a]. | om. FG. Arm.
— *περιετνηθητε* D. | add. per fidem. Arm.
— *απεκδυσει*] *απεγδ.* B*.
— *σωματος*] † add. *των ἁμαρτιων* ς. ℵ[c]D[c]. 37. 47. KL. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Æth. *Platt.* Ar.B. *Cypr.* 278. | om. ABℵ*CD*FG. 17. P. Vulg. Memph. Arm. Æth.*Rom. Clem.* 531. *Orig. Int.* iii. 947[c]. iv. 674[a]. *Hil.* 773[c]. 989[d].
12. *βαπτισμῳ* Bℵ[c]D*FG. 47. Vulg. | ‡ *βαπτισματι* ς. Aℵ*CD[c]. 17. 37. KLP. *Tert.* de res. car. 23. *Hil.*
— *συνηγερθητε Hil.* 773[c]. 989[d]. | *-θημεν* C. *Orig. Int.* iii. 894[b]. 947[d].
— *των νεκρων* BDFG. 17 *sic.* | om *των* AℵC. 37. 47. KLP. Arm.
13. *οντας*] † add. *εν* ς. Aℵ[a]CDFGKP. Vulg. *Hil.* 204[c]. 990[b]. | om. Bℵ*. 17. 37. 47. L. Goth. *Tert.* de res. car. 23. edd.
— *τῃ*] praem. *εν* D*FG. | om. *Tert. Hil.*

13. *συνεζωοποιησεν Hil.* 204[c]. | *εζωοπ.* D*FG. *Tert. Hil.* 773[c]. 990[b]. | *συνεζωποιησε St.*3. *Elz.* 1624. (corr. 1633.)
— *ὑμας* 2[0]. Aℵ*CKL. *Tol.* Syrr.Pst.&Hel. Æth. | *ἡμας* B. 17. 37. | * om. ς. ℵ[c]DFG. 47. P. Vulg. Memph. Goth. Arm. *Tert. Hil.* 204[c]. 773[c]. 990[b].
— *συν αυτῳ Tert. Hil. bis.* | *εν αυτῳ* 37 *Scr.* 47.
— *χαρισαμενος*] *χαρισα sic.* 37.
— *ἡμιν St.*3. ABℵ*CDFG. 17. 47. K. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Arm. *Hil.* 204[c]. 773[c]. | *ὑμιν Elz.* ℵ[c]. 37. LP. Vulg. Goth. (Massmann; *unde ?*) Æth. *Tert. Hil.* 990[b]. 1067[a].
— *παραπτωματα*] add. *ἡμων* D. Syr.Pst. Memph. Arm. | add. *ὑμων* Æth. | om. *Tert. Hil. bis.* ‖ (*-ματος* F.)
14. *καθ' Hipp.* in Dan. (Lagarde 157.) *Orig.* iv. 155[a]. | *κατ'* D*. (*Eus.* in Luc. Mai. 192.
— *τοις δογμ.*] praem. *συν* 17. | om. *Orig.* iii. 642[e]. *Hil.* 204[c]. 773[c]. 990[b]. 1067[a]. | *των ἁμαρτιων Hipp.*
— *ἡμιν Orig.* iii. *Orig. Int.* ii. 96[d]. 413[a]. *Hil. ter.* | *ἡμων* ℵ*. (corr.[a]) | *ὑμιν* 37* *Scr.* P.
— *ηρκεν*] *ηρεν* D*FG. *Orig.* iii. | *ηρκται* P. (*αρας Orig.* iv.)

14. *του Orig.* iii. iv. | om. A.
15. *τας αρχας και Hipp.* viii. 10. (267.) *Orig.* i. 370[f]. (*τας εν ἡμιν*). iii. 178[b]. 536[c]. 544[c]. 561[a]. iv. 155[a]. 356[b]. 446[e]. *Orig. Int.* ii. 413[a]. 416[b]. iv. 550[a]. 579[b]. 608[b]. | *την σαρκα* FG. *Novat.* 168. praem. se carne *Hil.* 204[d]. 1067[a]. praem. carnem. 773[c]. 990[b]. (per exutionem corporis sui diffamavit principatus et potestates Syr. Pst. Goth.)
— *εδειγματισεν*] praem. *και* B. Syr.Pst. (*και δειγματιζει Orig.* iii. 544[c].) *και δειγματιζοντος Orig.* iii. 178[b]. | om. *Orig.* iii. *bis.* iv. *bis.* *Orig. Int.* ii. *bis.* *Hil. ter.*
— *αυτῳ*] *ἑαυτῳ* G (non F.) | in semetipso Vulg. *Orig. Int.* iv. 550[a]. 579[b]. 608[b]. *Hil. ter.* ‖ *εν τῳ ξυλῳ Orig.* i. 371[a]. iii. 178[b]. 536[c]. 544[c]. 561[a]. iv. 155[a]. (356[b].) 446[e].
16. *ουν τις Orig.* i. 171. iii. (496[a].) iv. 174[e]. *Eus.* D.E. 193[d]. in Ps. 27[a]. | *τις ουν* 37.
— *τις*] *τι* C.

11. sed in circumcis. *Cl.* | 14. adversus *Cl.* | decreti *Cl.* | 15. et expolians *Cl.* | potestatis *Am.**

Vulg. II′
Syrr. P. H.
Memph.
[Goth.] Arm. Æth.
§ F^{a}.
¶ F^{a}.
16. βρώσει καὶ
n Heb. 10:1.
17. ὅ ἐστιν
o Eph. 4:15.

16 § Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει ¶
ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς ἢ ‡ νεομηνίας″ ἢ σαββάτων, 17 n § ἅ
ἐστιν σκιὰ τῶν μελλόντων¶, τὸ δὲ σῶμα τοῦ χριστοῦ.
18 μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβευέτω θέλων ἐν ταπεινοφρο-
σύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ † ἑώρακεν ἐμβα-
τεύων εἰκῇ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς
αὐτοῦ, 19 καὶ οὐ κρατῶν o τὴν κεφαλήν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ
σῶμα διὰ τῶν ἁφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμε-
νον καὶ συμβιβαζόμενον αὔξει τὴν αὔξησιν τοῦ θεοῦ.
20 εἰ † ἀπεθάνετε σὺν † χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ
κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε; 21 Μὴ
ἅψῃ μηδὲ γεύσῃ μηδὲ θίγῃς· 22 ἅ ἐστιν πάντα εἰς
φθορὰν τῇ ἀποχρήσει, κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδα-
σκαλίας τῶν ἀνθρώπων· 23 ἅτινά ἐστιν λόγον μὲν
ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκείᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ
καὶ ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινι πρὸς πλη-
σμονὴν τῆς σαρκός.

III. 83 1 Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ χριστῷ, τὰ ἄνω

16 Nemo ergo vos iudicet in cibo aut in poto aut in parte diei festi aut neomeniae aut sabbatorum, 17 quae sunt umbra futurorum, corpus autem Christi. 18 Nemo vos seducat volens in humilitate et religione angelorum, quae non vidit ambulans, frustra inflatus sensu carnis suae, 19 et non tenens caput, ex quo totum corpus per nexus et coniunctiones subministratum et constructum crescit in augmentum dei. 20 Si mortui estis cum Christo ab elementis mundi, quid adhuc tamquam viventes in mundo decernitis, 21 Ne tetigeris neque gustaveris neque contrectaveris, 22 quae sunt omnia in interitu ipso usu, secundum praecepta et doctrinas hominum? 23 quae sunt rationem quidem habentia sapientiae in superstitione et humilitate, et ad non parcendum corpori, non in honore aliquo ad saturitatem carnis.

1 Igitur si conresurrexistis Christo, quae sursum sunt

16. βρωσει η AℵCDFG. 17 *sic.* rel. Vulg. Syr.Hcl. Goth. Arm. Æth. *Marcion.* Epiph. 319. 373. *Orig.* i. iii. *Orig. Int.* ii. 217^{c}. 224^{c}. 359^{a}. 361^{e}. iv. 551^{c}. 665^{c}. *Eus.* D.E. in Ps. | βρ. και B. Syr.Pst. Memph. *Marcion* ap. Tert. *Orig.* iv. 174^{e}. *Tert.* adv. Marc. v. 19.
— νεομηνιας B. 17. *Marcion.* Epiph. 319. 373. neomeniae *Tert.* s. *Marcion.* | ‡ νουμηνιας ς. AℵCD^{b}. 37. 47. KLP. *Orig.* i. iv. *Eus.* D.E. in Ps. 28^{a}. | νεομηνια FG. | νουμηνιᾳ D*. | (seq. και *Marcion.* Epiph. *bis.* et ap. Tert.)
— σαββατων ABℵCD^{c}. rel. *Orig.* i. iv. *Marcion.* Epiph. *bis.* *Orig. Int.* ii. 224^{c}. iii. 872^{b}. iv. 551^{c}. *Eus.* D.E. in Ps. (om. ἢ.) | -τω D* *sic* FG. 37. | -του D^{a} *sic.* *Orig. Int.* ii. 217^{c}. 359^{a}. iv. 665^{c}. sabbati *Tert.*
17. ἁ AℵCD. 17. 37. 47. KLPF^{a}. Vulg. *Orig.* i. 171. iv. 174^{e}. *Orig. Int.* ii. *ter.* iii. 872^{b}. 899^{d}. iv. 551^{c}. 665^{c}. *Eus.* D.E. 193^{d}. in Ps. 28^{a}. | ὁ BFG. Goth. *Marcion* Epiph. *bis.* (quae est *Tert.* s. *Marcion.*)
— του χρ. ABℵ*C. 17. 37. P. | om. του ℵ^{c}DFG. 47. KL.
18. καταβραβευτω FG.
18. εν] om. ℵ*. (add.^{a})
— θελων] θάλλων 37.
— αγγελων] praem. μελλοντων ℵ*. (om.^{a}) | om. *Orig.* i. 583^{b}. *Orig. Int.* iii. 63^{a}. iv. 665^{d}. *Novat.* 276. *Luc.* 18.
— ἁ] † add. μη ς. ℵ^{c}CD^{c}. 37. 47. KLP. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. *Orig.* i. *Orig. Int.* iv. 665^{d}. | add. ουκ FG. non Vulg. Goth. | om. ABℵ*D*. 17. Memph. Æth. *Marcion.* ap. Tert. *Orig. Int.* iii. 63^{a}. *Luc.* 18. (et ap. Gall. vi. 214.) "quae non vidit inculcans: vel sicut quidam codices habent, quae vidit inculcans." *Aug.* ad Paulinum. (Ed. Bassani ii. 669^{c}.) "quae nec ipse vidit, qui vos superare desiderat, sive videt (utrumque enim habetur in Graeco) praesertim quum tumens ambulet." *Hieron.* ad Algasiam (Vallarsi. i. 874^{a}.)
— φυσιουμενος *Orig.* i. *Luc.* (εικη εμβατευων και φυσιουμενος *Orig.* Cat. Cr. Rom. 69.) | -μενοι D*. (corr.^{b})
— αυτου *Orig.* i. | -των ℵ*. (corr.^{a})
19. κεφαλην] add. χριστον D*. Syr.Hcl. Arm. *Novat.* 276. | om. *Iren.* 311. *Orig.* i. 583^{b}. *Luc.* 18.
— ἁφιων F (non G.)
— αυξει *Orig.* i. | -ξῃ ℵ*. (corr.^{a}) 37.
20. απεθ.] † praem. ουν ς. ℵ^{c}. 37 *s.* Vulg. *Cl.* Syr.Hcl. *Orig. Int.* iv. 665^{d}. | om. ABℵ^{a} *ut vid.* CDFG. 17. 47. KLP. *Am. Fuld. Tol.* Memph. Goth. Arm. Æth. *Tert.* de res. car. 23. *Cypr.* 308. 351. | enim Syr.Pst. | autem *Dem.* ‖ αποθανετε (*sic*) ουν ℵ*.
20. χριστῳ] † praem. τῳ ς. | om. ABℵCDFG. 17. 37. 47. KLP.
— τι] praem. δια D*. | add. παλιν D*FG. Arm. | om. *Orig. Int.* ii. 343^{c}. iv. *Tert. Cypr. bis.*
— κοσμῳ] praem. τῳ FG.
21. μηδε γευσῃ *Orig.* iii. 496^{d}. (μη γευ. iv. 412^{a}. *Orig. Int.* iv. 488^{d}. 665^{d}. 666^{a}. *Novat.* 276.) | om. K.
23. μεν post εχοντα 37. | om. Arm.
— εθελοθρησκειᾳ *Clem.* 534. | θρησκιᾳ FG.
— ταπεινοφροσυνῃ] -νης om. και *Clem.* 534. ‖ add. του νοος FG. Syr.Hcl. *Hil.* 64^{c}. | add. cordis Memph. Goth. om. *Orig. Int.* iv. 665^{e}.
— και αφ.] om. και B. *Orig. Int.* iv. 665^{e}. *Hil.* 64^{c}. (αφειδειᾳ B.)
1. τῳ χρ. *Clem.* 531. *Orig.* i. 759^{b}. *Tert.* de res. car. 23. *Cypr.* 259. | εν χρ. ℵ*. (corr.^{a})

16. nominiae *Am.* | 18. humilitatem et religiones *Am.** | 20. si ergo mortui *Cl.* | hujus mundi *Cl.* | 21. tetigeritis *Cl.* | gustaveritis *Cl.* | contrectaveritis *Cl.* | 22. secum *Am.* | 23. non ad *Cl.*
1. consurrexistis cum Chr. *Cl.*

ABℵCD FG. 17. 37. 47. KL(P.)

ζητεῖτε, οὗ ὁ χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμε-
νος· 2 τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. 3 ἀπεθά-
νετε γὰρ καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ χριστῷ
4. ζωὴ ἡμῶν — ἐν τῷ θεῷ· 4 ὅταν ὁ χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ
‡ ὑμῶν," τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν
δόξῃ.

§ Theb. θ′ — 5 § p Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη † τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορ-
p Eph. 5:3. — νείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακήν, καὶ τὴν
πλεονεξίαν, ἥτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία, 6 q δι' ἃ ἔρχε-
q Eph. 5:6. Rom. 1:18. — ται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ †· 7 ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατή-
σατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν ‡ τουτοῖς." 8 r νυνὶ δὲ ἀπό-
r Eph. 4:31. — θεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργήν, θυμόν, κακίαν,
βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν·
9 μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν πα-
λαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ, 10 καὶ ἐν-
δυσάμενοι τὸν νέον, τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνω-

quaerite, ubi Christus est in dextera dei sedens: 2 quae sursum sunt sapite, non quae super terram. 3 Mortui enim estis, et vita vestra abscondita est cum Christo in deo: 4 cum Christus apparuerit, vita vestra, tunc et vos apparebitis cum ipso in gloria.

5 Mortificate ergo membra vestra quae sunt super terram, fornicationem, inmunditiam, libidinem, concupiscentiam malam et avaritiam, quae est simulachrorum servitus, 6 propter quae venit ira dei super filios incredulitatis: 7 in quibus et vos ambulastis aliquando, cum viveritis in illis. 8 Nunc autem deponite et vos omnia, iram indignationem malitiam blasphemiam turpem sermonem de ore vestro, 9 nolite mentiri invicem, expoliantes vos veterem hominem cum actibus eius, 10 et induentes novum, eum qui renovatur in

1. οὐ] που FG.
— χριστος *Orig. Int.* iv. 534^a. 565^d. 592^c. *Tert. Cypr.* | θεος ℵ*. (corr.^{a})
— εστιν] ante ὁ χρ. 37. | om. ℵ*. (add.^{a})
2. τα 1^0. *Clem.* 531. *Orig.* iii. 496^d. | ἁ FG.
— της γης *Clem.* | om. της 47. *Orig.* iii.
3. τῳ χρ. *Clem.* 531. *Orig.* ii. 818^c. iii. 552^c. iv. 92^a. 360^c. Cat. Cr. Rom. 156. *Eus.* in Ps. 387^a. | om. τῳ D.
— τῳ θ. *Clem. Orig.* ii. iii. iv. Cat. Cr. *Eus.* in Ps. | om. τῳ KL.
4. φανερωθῃ] add. και FG. | om. *Orig.* iii. 552^c. iv. 92^a. 108^b. *Meth.* Jahn. 66. *Eus.* in Ps. 387^a. *Cypr.* 260. 308.
— ὑμων ℵCD*FG. 17. 47. P. Vulg. Goth. Arm. Æth. *Eus.* in Ps. *Cypr. bis. Hil.* 1023^e. | ‡ ἡμων ϛ. BD^b. 37. KL. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. *Orig.* iv. 92^a. 108^b. 360^c. *Orig. Int.* i. 191^d. iv. 566^b. *Meth. Hil.* 257^c. (A *n.l.*) ‖ add. και 37*.
— συν αυτῳ *Orig.* iii. 552^c. 6[illegible]8^a. iv. 92^a. 108^b. *Orig. Int.* i. *Eus.* in Ps. *Cypr. bis. Hil.* 1023^e. | om. A.
5. μελη] † add. ὑμων ϛ. Aℵ^{c}C^{3}DFG. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. Ar.B. *Iren.* 307. *Clem.* 295 *ed. Orig. Int.* ii. 448^e. 683^c. iii. 951^e. iv. 532^a. 570^d. *Cypr.* 74. *Hil.* 524^a. | om. Bℵ*C*. 17. *Clem.* 531. *Orig.* i. 240^a. 616^a. 721^b. ii. 811^b. iii. 226^e. *Orig. Int.* iv. 566^e. *Eus.* in Ps. 191^a. *Tert.* de pud. 17.
5. ακαθ.] praem. και D*. | om. *Iren. Clem. bis. Orig.* i. 616^a. iii. 226^e. *Orig. Int.* ii. 448^e. iii. *Tert.* de pud. 17. *Cypr.* 74. *Hil.* 524^a.
— παθος επιθυμ. κακην και την πλεον. *Iren. Clem.* 295. | παθ. επιθ. κακ. *Orig.* i. 616^a. | πλεον. παθος επιθυμ. FG. ‖ om. κακην κ. τ. πλεον. *Clem.* 531. (fornicationem immunditiam concupiscentiam malam et turpiloquium *Tert.* de pud. 17. fornic. immund. et concupis. malam et cupiditatem *Cypr.* 74. fornic. immund. libidinam concupis. et avaritiam. *Hil.* 524^b.
— ἡτις] εἴ τις 37. ‖ (mox ἴδωλατρια FG.)
6. ἁ ABℵC^{2}D^b. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. Arm. Ar. B. *Clem.* 295. 531. | ὁ C*D*FG.
— ἡ οργη *Clem. bis.* | om. ἡ C*FG.
— θεου] add. † επι τους υἱους της απειθειας ϛ. AℵCD (vid. infra) rel. vv. Ar.B. *Clem.* 295 *ed.* super filios incredulitatis Vulg. *Am. Dem.* in filios incred. *Tol.* in filiis incred. *Harl.** in filios diffidentiae *Fuld.* (vid. Eph. v. 6.) | om. B. Habet D in litteris minoribus ad fin. lin. (hinc in cod. e quo exscriptus est D. haec verba defuisse videntur) Theb. Æth. *Rom.* (habet *Platt.*) *Iren.* 307 *e sil. Clem.* 295. MSS. 531.
7. ποτε] om. P.
— τουτοις ABℵCD*. 17. 47. P. | ‡ αυτοις ϛ. D^c(F)G. 37. KL. (αυτους F.)
8. και ὑμεις *Orig.* i. 557^f. | om. ℵ*. (add.^{a}) Theb. (αποθεσθωσιν ουν και αυτοι *Clem.* 531.)
— τα παντα *Orig.* i. 557^f. | κατα παντα FG.
— fin. add. μη εκπορευεσθω FG. Memph. Theb. Goth. Æth. | om. *Clem. Orig.* i. 558^a.
9. απεκδυσαμενοι *Clem.* 531. *Hil.* 1111^a. | αποδυσαμενοι P. | εκδυομενοι *Orig.* i. 755^c. εκδυσαμενοι *Orig.* ii. 128^d. (647^a. iii. 158^b. 434.^{a})
— fin. add. et concupiscentiis Syr.Hcl.*
10. ενδυσαμ. *Clem.* 531. *Orig.* ii. 128^d. (647^a. iii. 158^b. 434^a.) *Eus.* c. Mcl. 25^b. | επενδυσαμ. ℵ*. (corr.^{c}) | ενδυομενοι *Orig.* i. 755^c.
— εικονα] add. αυτου FG. *Iren.* 307. *Orig. Int.* iv. 476^a. 562^d. *Hil.* 1111^a.

3. est abscondita *Cl.* | 5. ergo *om. Am.** | 7. viveretis *Cl.* | 9. actibus suis *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. [Theb.] Goth. Arm. Æth.
s Gal. 3:28.
t Eph. 4:2, 32.
u Eph. 4:3.
Ι′
x 1 Cor. 14:26. Eph. 5:19.
¶ P.

σιν κατ᾽ εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν· 11 s ὅπου οὐκ
ἔνι ˝Ἕλλην καὶ Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία,
βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος, ἐλεύθερος, ἀλλὰ τὰ
πάντα καὶ ἐν πᾶσιν χριστός. 12 t ἐνδύσασθε οὖν, ὡς
ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημένοι, σπλάγχνα
‡ οἰκτιρμοῦ″ χρηστότητα ταπεινοφροσύνην ‡ πραΰ-
τητα″ μακροθυμίαν· 13 (ἀνεχόμενοι ἀλλήλων, καὶ
χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἐάν τις πρός τινα ἔχῃ μομφήν·
καθὼς καὶ ὁ ‡ κύριος″ ἐχαρίσατο ὑμῖν, οὕτως καὶ
ὑμεῖς·) 14 ἐπὶ· πᾶσιν δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ‡ ὅ″
ἐστιν σύνδεσμος τῆς τελειότητος. 15 u καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ
‡ χριστοῦ″ βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ
ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε.
84 16 x Ὁ λόγος τοῦ χριστοῦ ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν
πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ, διδάσκοντες καὶ νουθετοῦν-
τες ἑαυτοὺς ψαλμοῖς † ὕμνοις, ¶ † ᾠδαῖς πνευματικαῖς

agnitionem secundum imaginem eius qui creavit eum,
11 ubi non est gentilis et Iudaeus, circumcisio et praeputium, barbarus et Scytha, servus et liber, sed omnia et in omnibus Christus.
12 Induite vos ergo sicut electi dei sancti et dilecti viscera misericordiae, benignitatem, humilitatem, modestiam, patientiam,
13 subportantes invicem et donantes vobis ipsis, si quis adversus aliquem habet quaerellam, sicut et dominus donavit vobis ita et vos:
14 super omnia autem haec caritatem, quod est vinculum perfectionis.
15 Et pax Christi exultet in cordibus vestris, in quo et vocati estis in uno corpore, et grati estote.

16 Verbum Christi habitet in vobis abundanter, in omni sapientia docentes et commonentes vosmet ipsos, psalmis hymnis canticis spiritalibus, in

| om. *Clem. Orig.* i. 681ᵃ. 755ᶜ. ii. 26ᶜ. 128ᵈ. 647ᵃ. iii. 434ᵃ. *Eus.* c. Mcl.
11. *ενι*] add. *αρσεν και θηλυ* D*FG. | om. *Clem.* 593.
— *Ἑλλην και Ιουδαιος* Syr.Hcl. *Clem.* | *Ιουδαιος ουδε Ἑλλην* 17. (Syr.Pst.) Arm. (Æth.) | (Judacus et Syrus Syr.Pst.)
— *βαρβαρος*] add. *και* D*FG. Vulg. Goth. *Petr. Alex.* Routh. iv. 31. | om. rel. Syr.Hcl. Arm. *Clem.* Graecus et barbarus Syr.Pst. (agrestis et oppidanus Æth.) || (*βαρβαροσκυθης* A.)
— *δουλος*] add. *και* AD*FG. Vulg. Syr.Pst. Memph. Goth. Æth. | om. BℵCDᶜ. rel. Syr.Hcl. Theb. Arm. *Clem.*
— *τα παντα* BℵᶜDFG. 37. 47. KL(P). *Iren. Gr.* 16. | om. *τα* Aℵ*C. 17. Arm. *Clem. Petr. Alex.* (Routh. iv. 31). | (*τα παν. sic* P.)
12. *ουν Clem.* 588. | om. L. Ar.B.
— *ὡς Clem.* | *ὡσει* D*FG.
— *του θεου* BℵCDᶜ. rel. *Clem.* | om. *του* AD*FG.
— *και ηγαπημενοι Clem.* | om. *και* B. 17. Theb.
— *οικτιρμου* ABℵCDᵇFG. 17. 37. 47. LP. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. *Clem.* 593. *Orig.* iii. 97ᵃ. 793ᵇ. ed. *Orig. Int.* ii. 658ᶜ. iii. 888ᶜ. | ‡ *-μων* ς. Ks. *Clem.* 588. *Orig.* iii. 793ᵇ. MS. at. Cr. Matt. 180. || *και οικτιρμον* D*. Syr.Pst. (Goth.) Arm. (Æth.)
12. *πραυτητα* ABℵC. 17. P. | ‡ *πραοτητα* ς. DFG. 37. 47. KL. *Clem. bis. Orig.* iii. 793ᵇ.
13. *και χαριζ. Clem.* 593. | om. *και* 17. Arm.
— *ἑαυτους* F(non G.)
— *εχῃ Clem.* | *εχει* FG. 17. LP.
— *μομφην* sic Syr.Hcl.mg. *Gr. Clem.* | *μεμψιν* D*. (? A* n.l.) | *οργην* FG.
— *καθως και Clem.* | *και γαρ* 17.
— *κυριος* ABD*FG. Vulg. (om. *ὁ* F.) | ‡ *χριστος* ς. ℵᵃ?CDᵇ. 37. 47. KLP. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Goth. Æth. Ar.B. *Clem.* | *θεος* ℵ*. 17. Arm. (vid. Eph. iv. 32.) || add. *εν χριστῳ* 17. Arm. (vid. Eph.)
— *ὑμιν* Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. | *ἡμιν* ℵᶜ *ut vid.* D*. 17. K. *Clem.* | *ἡμας sic* P.
— *ὑμεις*] *ἡμεις* 17. *Clem.* || add. *ποιειτε* D*FG *m.* Theb. Goth. Æth. | add. condonate Syr.Pst. | om. ABℵ. rel. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm. *Clem.*
14. *ὁ* ABCFG. 17. P. Vulg. *Clem.* 588. 593. | *ὁς* ℵ*D*. | ‡ *ἡτις* ς. ℵᶜDᵇ. 37. 47. KL.
— *τελειοτητος Clem. bis.* | *ἑνοτητος* D*FG. (vid. Eph. iv. 3.)
15. *ἡ Clem.* 588. 593. | om. FG. 47*.
15. *χριστου* ABℵ*C*D*FG. 37. 47. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. Ar.B. *Clem.* 588. 593. | ‡ *θεου* ς. ℵᶜC²Dᶜ. 17. KL. Goth.
— *ἑνι Clem.* 588. 593. | om. B. Theb.
— *γινεσθε Clem. bis.* | *γενεσθε* D*.
— fin.] add. Christo Syr.Pst.
16. *χριστου* BℵᶜC²DFG. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.(Pst.)&Hcl. Theb. Goth. Arm. | *θεου* AC*. 17. Æth. | *κυριου* ℵ*. Memph. *Clem.* 194. | ejus Syr.Pst. (vid. ad fin. ver. 15.) Ar.B.
— in omni sapientia et prudentia spirituali Goth.
— *ἑαυτους Clem.* 194. | *αυτους* 17. | *ἑαυτοις* 37.
— *ψαλμοις*] † add. *και* ς. C²Dᵇ. 17. 37. 47. KLP. *Demid.* Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. *Clem.* 194. (vid. Eph. v. 19.) | om. ABℵC*D*FG. Vulg. Syr.Hcl. Goth. Ar.B.
— *ὑμνοις*] † add. *και* ς. A(*e spat.*)C³Dᵇ. 37. 47. KL. Vulg. *Cl. Fuld.*² Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. Ar.B. *Clem.* (vid. Eph. v. 19.) | om. BℵC*D*FG. 17. *Am. Fuld. Tol. Dem.* Syr.Hcl. Goth.

10. creavit illum *Cl.* | 11. et *ante* in omn. *om. Am.** | 13. vobismetipsis *Cl.* | "et" ante dominus *om. Am.** | 14. charitatem habete *Cl.* | 15. in qua *Cl.* | 16. hymnis et cant. *Cl.*

ABℵCD FG. 17. 37. 47. KL[P.]

y Eph. 5:23.
¶ Theb.
z Eph. 5:22. 1 Pet. 3:1.
a Eph. 5:25. 1 Pet. 3:7.
b Eph. 6:1, 4.
c Eph. 6:4.
d Eph. 6:5. 1 Tim. 6:1. Tit. 2:9. 1 Pet. 2:18.
e Eph. 6:9.

ἐν * τῇ″ χάριτι ᾄδοντες ἐν ‡ ταῖς καρδίαις″ ὑμῶν
τῷ ‡ θεῷ·″ 17 y καὶ πᾶν ὅ τι ‡ ἐὰν″ ποιῆτε ἐν λόγῳ ἢ
ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαρι-
στοῦντες τῷ θεῷ † πατρὶ δι' αὐτοῦ.¶
18 z Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς † ἀνδράσιν, ὡς
ἀνῆκεν ἐν κυρίῳ. 19 a οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας,
καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς. 20 b τὰ τέκνα, ὑπα-
κούετε τοῖς γονεῦσιν κατὰ πάντα· τοῦτο γὰρ ‡ εὐάρε-
στόν ἐστιν″ ‡ ἐν κυρίῳ″. 21 c οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε
τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. 22 d οἱ δοῦλοι, ὑπα-
κούετε κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν
ὀφθαλμοδουλείαις ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ‡ ἀλλὰ″ ἐν
ἁπλότητι καρδίας φοβούμενοι τὸν ‡ κύριον″. 23 † ὃ
† ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε ὡς τῷ κυρίῳ καὶ
οὐκ ἀνθρώποις· 24 εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήμψε-
σθε τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς κληρονομίας· τῷ † κυρίῳ
χριστῷ δουλεύετε. 25 ὁ ‡ γὰρ″ ἀδικῶν κομιεῖται ὃ ἠδί-
IV. κησεν καὶ οὐκ ἔστιν προσωποληψία. 1 e οἱ κύριοι,
τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχεσθε,
εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν ‡ οὐρανῷ″.

gratia cantantes in cordibus vestris deo. 17 Omne quodcumque facitis in verbo aut in opere, omnia in nomine domini Iesu, gratias agentes deo et patri per ipsum.

18 Mulieres, subditae estote viris, sicut oportet in domino. 19 Viri, diligite uxores vestras, et nolite amari esse ad illas. 20 Filii, oboedite parentibus per omnia: hoc enim placitum est in domino. 21 Patres, nolite ad indignationem provocare filios vestros, ut non pusillo animo fiant. 22 Servi, oboedite per omnia dominis carnalibus, non ad oculum servientes quasi hominibus placentes, sed in simplicitate cordis timentes dominum. 23 Quodcumque facitis, ex animo operamini sicut domino et non hominibus, 24 scientes quod a domino accipietis retributionem hereditatis. Domino Christo servite: 25 qui enim iniuriam facit, recipiet id quod inique gessit, et non est personarum acceptio. 1 Domini, quod iustum est et aequum servis praestate, scientes quoniam et vos dominum habetis in caelo.

16. τῃ χαρ. BℵᶜD*FG. *Clem.* | * om. τῃ ϛ. Aℵ*C*ut vid.*Dᶜ. rel. Arm. ("In C. scriptum est εν χαρι idque punctis superpositis et substractis deletum est." Tf.)
— ταις καρδιαις ABℵCD*FG. 37. 47. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. | ‡ τῃ καρδιᾳ ϛ. Dᶜ. 17. KL. Æth. *Clem.* (vid. Eph. v. 19.) ‖ praem. τῳ κυριῳ ὑμων τῳ κυριῳ 37*.
— θεῳ ABℵC*D*FG. 17. 47. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Arm. *Clem.* 194. | ‡ κυριῳ ϛ. (C²)Dᶜ. 37. KL. *Demid.* Memph. Goth. (vid. Eph. v. 19.) [Æth. anc.] | (κω̅ s. χω̅ C².)
17. και ab init. Ar.B. | om. D*FG. Goth.
— εαν BFGL. | ‡ αν ϛ. AℵCD. 17. 37. 47. K. *Clem.* 194.
— ποιητε *Clem.* | ποιειτε K²L.
— κυριου Ιησου BℵDᶜ. 17. 37. 47. K. *Am.* Syr.Hcl. Goth. Arm. *Clem.* (praem. του ℵᶜ. | add. χριστου ℵ.) Domini Jesu Christi Vulg. *Cl.* Dom. nostri Jes. Chr. Syr.Pst. Ar.B. Memph. Theb. Æth. | Ιησου χριστου om. κυριου ACD*FG. | om. Ιησου L.
(παντα εις δοξαν θεου ποιειτε *Orig.* i. 764ᶠ.)
17. πατρι] † praem. και ϛ. DFG. 17. 37. 47. KL. Vulg. Syr.Hcl. Arm. *Clem.* | om. ABℵC. Syr.Pst. Memph. Theb. Goth. Æth. Ar.B.
— fin.] add. ὑποτασσομενοι αλληλοις εν φοβῳ χριστου 47.
18. αἱ *Clem.* 593. | om. FG. Arm.
— ανδρασιν] † praem. ιδιοις ϛ. 37. L. | om. ABℵCDFG. 17. 47. K. Vulg. *Clem.* | add. ὑμων D*FG. Syrr.Pst.&Hcl.* Memph. Goth. Arm. Æth. Ar.B.
— κυριῳ] praem. τῳ FG. | om. *Clem.* ‖ in Christo Syr.Pst.
19. οἱ *Clem.* 593. | ο F. | ω G.
— γυναικας] add. ὑμων C²D*FG. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.† Memph. Goth. Arm. Æth. Ar.B. *Orig. Int.* iii. 17ᶜ. | praem. ἑαυτων ℵᶜ. | om. ABℵ*C*Dᶜ. 17. 37. 47. KL. Syr.Hcl.† *Clem.*
— πικραινεσθε *Clem.* | παραπικραινεσθε C²K. | πικρενεσται F.
20. εστιν post ευαρεστον ABℵCD. 17. 37. 47. Vulg. | ‡ ante ϛ. FGKL. | om. εστιν *Clem.* 593.
— εν κυριῳ ABℵCDFG. 17. 37. 47. KL. Vulg. Syr.Hcl. (*sic*). Goth. Arm. | ‡ τῳ κυριῳ ϛ. Memph. Æth. *Clem.* | (in conspectu Domini nostri Syr.Pst.)
21. ερεθιζετε BDᵇK. Syrr.Pst.&Hcl.*txt.* *Clem.* 593. | παροργιζετε AℵCD*FG. 17. 37. 47. L. Syr.Hcl.*mg.* (vid. Eph. vi. 4.)
22. κατα παντα *Clem.* 593. | om. 47. Arm.
— κατα σαρκα] post κυριοις FG. Vulg. Syr.Pst. Arm. | ante *Clem.*
— μη] add. ὡς C*. | om. *Clem.*
— οφθαλμοδουλειαις ℵC. 17. 37. KL. *Clem.* | -λειᾳ ABDFG. 47. (οφθαλμονδουλ. FG*.) vid. Eph. vi. 6.
— ανθρωποπαρεσκοι 37.
— αλλα B. | ‡ αλλ' ϛ. rel.
— κυριον ABℵ*CD*FG. 17. 47. L. *Am. Fuld. Harl.* Syrr.Pst.&Hcl. Arm. *Clem.* [Æth. anc.] | ‡ θεον ϛ. ℵᶜDᶜ. 37. K. Vulg. *Cl.* Memph. Goth. Ar.B.
23. ὁ εαν ABℵ*C. 17. Vulg. Memph. Goth. (*ut vid.*) Arm. | ὁ αν D*FG. |

17. Jesu Christi *Cl.* | 22. timentes deum *Cl.* | 24. scientis *Am.* | 25. acceptio apud deum *Cl.*
1. quod et vos *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. (Theb.) Goth. Arm. Æth.
[f] Eph. 6:18.
3. δι' ὃν καὶ
[g] Eph. 5:15. 16. 1 Thess. 4:12.
[h] Eph. 6:21.
§ P.
[i] Philem. 10.

85 [2] [f]Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες
ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ· [3] προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ
ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου, λαλῆ-
σαι τὸ μυστήριον τοῦ χριστοῦ, δι' ὃ καὶ δέδεμαι,
[4] ἵνα φανερώσω αὐτὸ ὡς δεῖ με λαλῆσαι. [5] [g] ἐν σοφίᾳ
περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζό-
μενοι. [6] ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυ-
μένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.
[7] [h] τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγα-
πητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος
ἐν κυρίῳ, [8] ὃν § ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα
‡ γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν" καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας
ὑμῶν, [9] [i] σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελ-
φῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωριοῦσιν τὰ
ὧδε. [10] ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμά-
λωτός μου, καὶ Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, (περὶ οὗ
ἐλάβετε ἐντολάς· ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐ-
τόν·) [11] καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰοῦστος, οἱ ὄντες
ἐκ περιτομῆς, οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασι-
λείαν τοῦ θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία.

[2] Orationi instate, vigilantes in ea in gratiarum actione, [3] orantes simul et pro nobis, ut deus aperiat nobis ostium sermonis ad loquendum mysterium Christi, propter quod etiam vinctus sum, [4] ut manifestem illud ita ut oportet me loqui. [5] In sapientia ambulate ad eos qui foris sunt, tempus redimentes. [6] Sermo vester semper in gratia sale sit conditus, ut seiatis quomodo oporteat vos unicuique respondere. [7] Quae circa me sunt omnia vobis nota faciet Thyeicus carissimus frater et fidelis minister et conservus in domino, [8] quem misi ad vos ad hoc ipsum, ut cognoscat quae circa vos sunt et consoletur corda vestra, [9] cum Onesimo carissimo et fideli fratre, qui est ex vobis: omnia quae hic aguntur nota facient vobis. [10] Salutat vos Aristarchus concaptivus meus, et Marcus consobrinus Barnabae, de quo accepistis mandata: si venerit ad vos, excipite illum: [11] et Iesus qui dicitur Iustus, qui sunt ex circumcisione: hi soli sunt adiutores in regno dei, qui mihi fuerunt

παν ὁ εαν ℵ[c]. | και παν ὁ εαν 47. *Clem.* | και παν ὁ τι αν D[c]. 37. | † και παν" ὁ † τι" εαν ς. KL. Syrr. Pst. & Hel.
23. ποιητε *Clem.* | ποιειτε L.
— κυριῳ] add. δουλευοντες A. *Clem.*
— και *Clem.* | om. B.
24. απολημψεσθε *Clem.* 593. | λημψεσθε Aℵ[c]C[2]. (37.) (KL.)
— κληρονομιας] add. ὑμων C[2]. 37. 47. Arm. | om. *Clem.*
— τῳ κυριῳ χριστῳ ABℵCD*. 17. 47. Vulg. (Memph.) Ar. B. (ut vid.) | τῳ † γαρ" κυρ. χρ. ς. D[b]KL. Syrr. Pst. & Hel. Goth. Arm. *Clem.* (Domini Christi cui D Lat.) | του κυριου ἡμων Ιησου χριστου ᾡ FG. | τῳ γαρ κυριῳ 37. | Christo tantum Æth.
— δουλευτε FG.
25. ὁ γαρ ABℵCD*FG. 17. Vulg. Memph. Goth. *Clem.* 593. | ‡ ὁ δε ς. D[c]. 37. 47. KL. Syrr. Pst. & Hel.
— κομιειται Aℵ*CD*. 17. 47. Ls. | κομισεται Bℵ[c]D[c]. 37. KL*Tf.* *Clem.* 593. | κομιζεται FG.
— fin.] add. παρα τῳ θεῳ FG. Goth. Arm. *Fuld.* | add. apud Deum Vulg. *Cl.* (om. *Am.*) add. apud eum Memph. | om. *Clem.*

1. οἱ *Clem.* 593. *Orig.* iii. 724[a]. | ω FG.
— παρεχεσθε *Orig.* iii. | παρεχετε C. *Clem.* | παρεσχεσθε 37 *Ser.* (παρασχοντες *Orig.* Ps. in xiv. 29. *Petr. Alex.* (Routh. iv. 31.)
— ουρανῳ ABℵ*C[2](?*) 17. 37. Vulg. Syr. Pst. Goth. *Clem.* *Orig.* iii. | ‡ ουρανοις ς. ℵ[c]DFG. 47. KL. (*m.*) *Fuld.** Syr. Hel. Memph. Arm.
2. τῃ *Clem.* 309. 683. | η FG.
— προσκαρτερειτε *Clem. bis.* *Cypr.* 14. 214. 329. | -ρουντες 17. *Orig. Int.* ii. 170[d].
— εν αυτῃ *Clem. bis.* *Orig. Int.* ii. *Cypr. ter.* | om. ℵ*. (add.[a])
— εν ευχαριστιᾳ *Clem.* 309. (συν ευχαρ. 683.) | om. D*.
3. ἁμα *Clem.* 683. | ἄρα 37. | ιν ℵ*. (corr.?[1])
— ανοιξῃ *Clem.* | ανοιξει L.
— του 1[0].] om. D*FG.
— λογου] θεου 47. | om. *Clem.* | add. εν παρρησιᾳ A.
— χριστου AB[2]ℵCD. rel. Vulg. *Clem.* | θεου B*L. Æth.
— δι' ὁ AℵCD. 17. 37. 47. KL. Vulg. Goth. *Clem.* | δι' ὁν BFG.
4. ἱνα] add. και D*. | om. *Clem.* 683.
5. σοφιᾳ] praem. πασῃ 37. | om. *Clem.* 309.

6. ὑμων *Clem.* 309. *Orig. Int.* iii. 378[e]. | ἡμων D*.
7. κατ'] praem. δε ℵ*. (om.[c]) Syr. Pst. Arm. | καθ' D*.
— και συνδουλος] om. ℵ*. (add.[c])
8. γνωτε . . . . ἡμων AB(ℵ*)D*FG. 17. 37. 47. P. Arm. Æth. (? ὑμων ℵ*.) | ‡ γνῳ ... ὑμων ς. ℵ[c]CD[b]KL. Vulg. Syrr. Pst. & Hel. Memph. Goth.
— παρακαλεσῃ ABℵD[c]FG. | -σει LP. | -σαι D*. | -σητε 17.
9. πιστῳ και αγαπ.] αγαπ. και πιστῳ DFG. Vulg. Goth. | πιστ. και τῳ αγαπ. 37.
— ὑμων] ἡμων ℵ[c]. sed rursus abstersit. ‖ add. οἱ D*. *Dem.* Goth.
— γνωριουσιν Aℵ*CD[c2]. 17. 47. KL. | -σουσιν Bℵ[c]D[c1]FGP. | -σωσιν D*. | -ζουσι 37.
— ὡδε] add. πραττομενα FG. Vulg.
10. δεξασθε] -θαι AD*FG. 17. Ar. B.
11. Ιησους] praem. ὁ D*.
— συνεργοι] praem. εισιν P. Vulg. | add. μου εισιν D*FG. Arm. | mei Vulg. *Cl.* (non *Am.*)

3. mysteria *Am.* | 5. sapientiam *Am.** | 9. ex vobis est *Cl.* | faciet *Am.* | 11. adjutores mei *Cl.*

ABℵCD FG. 17. 37. 47. KLP.

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.

12 ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος χριστοῦ
* Ἰησοῦ″, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς
προσευχαῖς, ἵνα ‡ σταθῆτε″ τέλειοι καὶ ‡ πεπλη-
ροφορημένοι″ ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. 13 μαρτυρῶ
γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει ‡ πολὺν πόνον″ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν
ἐν Λαοδικείᾳ καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει. 14 ἀσπάζεται
ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς καὶ Δημᾶς.
15 ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικείᾳ ἀδελφοὺς καὶ Νυμ-
φᾶν καὶ τὴν κατ᾽ οἶκον ‡ αὐτῶν″ ἐκκλησίαν· 16 καὶ
ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ᾽ ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε
ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδικέων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ
τὴν ἐκ Λαοδικείας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε· 17 καὶ
εἴπατε Ἀρχίππῳ, Βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες
ἐν κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.
18 k Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. μνημο-
νεύετέ μου τῶν δεσμῶν. ἡ χάρις μεθ᾽ ὑμῶν· †.

15. Νύμφαν .... αὐτῆς ἐκκλ.

k Thess. 3:17.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ.

solacio. 12 Salutat vos Epaphras qui ex vobis est, servus Christi Iesu, semper sollicitus pro vobis in orationibus, ut stetis perfecti et pleni in omni voluntate dei. 13 Testimonium enim illi perhibeo quod habet multum laborem pro vobis et pro his qui sunt Laodiciae et qui Hierapoli. 14 Salutat vos Lucas medicus carissimus et Demas. 15 Salutate fratres qui sunt Laudiciae et Nympham et quae in domo eius est ecclesia. 16 Et cum lecta fuerit apud vos epistula, facite ut et in Laodicensium ecclesia legatur, et ea quae Laudicensium est vos legatis. 17 Et dicite Archippo, Vide ministerium quod accepisti in domino, ut illud impleas.

18 Salutatio mea manu Pauli. Memores estote vinculorum meorum. Gratia vobiscum, amen.

12. χριστου Ιησου ABℵC. 17. 37. L. Vulg. Memph. (Ιησ. χρ. P. Arm.) | * om. Ιησου ς. DFG. 47. K. Syrr. Pst.&Hcl. Goth. Æth. Ar.B.
— ὑπερ] περι D*FG.
— ὑμων 2°.] ἡμων ℵ*.
— σταθητε Bℵ*. | ‡ στητε ς. Aℵ^c CD. rel.
— πεπληροφορημενοι ABℵCD*FG. 17. Syr.Hcl.mg. | ‡ πεπληρωμενοι ς. D^c. 37. 47. KLP. Syrr.Pst.&Hcl.*txt.* Arm.
— εν] om. P.
— θεου] χριστου D*. || (om. του 47. P.)
13. πολυν πονον ABℵCP. | πολυν κοπον D*FG. multum laborem Vulg. Memph. Goth. Arm. | πολυν ζηλον D^b. 17. 47. Ar.B. | ‡ ζηλον πολυν ς. 37. KL. Syrr.Pst.&Hcl. [Æth.]
— ὑπερ ὑμων] om. 37.
14. ὁ αγαπητος] om. 17.
15. ασπασασθε] -ζεσται FG. (-ζεται G*.)

15. κατ᾽ οικον] praem. οι FG.
— αυτων εκκλ. AℵC. 17. 47. P. | αυτης εκκλ. B. Syr.Hcl.*txt.* Arm.? ejus est ecclesiam Vulg. | ‡ αυτου ς. DFG. 37. KL. Syrr.Pst.&Hcl.mg. Memph. Goth. Arm.? | om. Æth.
16. ἡ επιστολη] om. B. || add. αὑτη 37. Vulg. *Cl.* Memph.
— εν τῃ] εν των FG.
— και την εκ Λαοδικειας | om. 37. | (-καιας C.) || (εν Λαοδικιας FG.)
— ἱνα και ὑμ.] και ἱνα ὑμ. FG. | ἱνα ὑμ. D*.
17. και ειπατε] καιπατε 37. | add. τῳ 17.
— βλεπε] βλεπεται FG. 17. (βλεσπεται G*.)
18. ἡ] om. FG.
— fin. † add. αμην ς. ℵ^c D. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. MSS. | om. ABℵ*CFG. 17. Arm. *Zoh.* Æth.

Subscriptio
προς Κολασσαεις A*B*ℵC. 17. 47. K(P). (B²(P) Κολοσσαεις) | επληρωθη προς Κολοσσαεις αρχεται Φιλιππηνσιους D. | ετελεστη (-θη G.) προς Κολοσσαεις αρχεται προς Θεσσ. κτλ. FG. | του ἁγιου αποστολου Παυλου επιστολη προς Κολοσσαεις L.
|| add. εγραφη απο Ῥωμης B². 47. KLP. || add. απο Ῥωμης A(²*ut vid.*) || add postea δια Τυχικου και Ονησιμου 47. KL. | εγραφη απο Ῥωμης δια Τυχικου (add. και Τιμοθεου *Scr.*) και Ονησιμου 37. (om. caet.) || add. στιχων τ̄ ℵ**. | στιχων σ̄η̄ 47. K?L. | στιχων σ̄ P.

13. iis qui *Cl.* | 15. ecclesiam *Cl.* | 16. epistola haec *Cl.* | et eam quae *Cl.*

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

Α'.

ABℵ[C]D FG. 17. 37. 47. KLP.
Vulg. Syrr.P.H. Α' Memph.[Theb.] Æg. iii. Arm. Æth.

86 1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκ-
κλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ
Ἰησοῦ χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη †.
2 [a] § Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων
ὑμῶν, μνείαν † ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν,
ἀδιαλείπτως 3 μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς
πίστεως καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὑπο-
μονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ,
ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν· 4 § εἰδότες,
ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν·
5 ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν
λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐν πνεύματι
ἁγίῳ καὶ [ἐν] πληροφορίᾳ πολλῇ, καθὼς οἴδατε οἷοι
ἐγενήθημεν [ἐν] ὑμῖν δι' ὑμᾶς· 6 [b] καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ

[a] Phil. 1:3. Col. 1:3. 2 Thess. 1:3.
§ C.
§ Theb.
[b] 2 Thess. 3:7.

1 Paulus et Silvanus et Timotheus ecclesiae Thessalonicensium in deo patre et domino Iesu Christo. Gratia vobis et pax.
2 Gratias agimus deo semper pro omnibus vobis, memoriam facientes in orationibus nostris, sine intermissione 3 memores operis fidei vestrae et laboris et caritatis et sustinentiae spei domini nostri Iesu Christi ante deum et patrem nostrum, 4 scientes, fratres dilecti a deo, electionem vestram, 5 quia evangelium nostrum non fuit ad vos in sermone tantum sed in virtute et in spiritu sancto et in plenitudine multa, sicut seitis quales fuerimus vobis propter vos. 6 Et vos imitatores

---

Inscriptio

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α'. ABℵ. 17. 37 (πρωτη). 47. K.

ΑΡΧΕΤΑΙ ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α'. D. (post Col.)

ΑΡΧΕΤΑΙ ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΟΝΙΚΑΙΟΥΣ (ΠΡΟΤΗ F.) (Ā. ΠΡΩΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ G.) FG.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ ΠΡΩΤΗ L.

ΠΑΥΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡ ΘΕΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α'. P.

1. Σιλουανος *Orig.* iii. 615e. | Σιλβανος DFG.
— Θεσαλονικαυων P. | θεσσαλνικαιον F(non G).
— πατρι] praem. και K. Syr.Hcl. | add. ἡμων A. 37. Æg. iii. Æth.
— κυριῳ Ιησ. χριστῳ] κυριου Ιησ. χριστου A. 17. | κ̅ω̅ ι̅υ̅ χ̅υ̅ D.
— ειρηνη] † add. απο θεου πατρος ἡμων και κυριου Ιησου χριστου ς. AℵC *ut vid.* (D.) rel. *Fuld.* (*Tol.*) Syr.Hel.* Memph. a Deo patre et Domino nostro Jesu Christo *Tol.* | om. BFG. 47. Vulg. (et *Am. Harl. Dem.* (Syrr.Pst.& Hel.txt. Æg. iii. Arm. Æth. "ad Thessalonicenses vero prima ita habet, *Gratia vobis et pax* et nihil ultra." *Orig. Int.* iv. 468a. *Chrysos.* in Com. xi. 426c. ‖ ἡμων] om. D. (om. et πατρος D Lat.)
2. παντων] om. K. (praem. παρι post περι C. om. περι F*.)
— ὑμων post παντων] om. C.
— μνειαν] † add. ὑμων ς. ℵcCDFG. rel. Vulg. *Cl. Fuld.* | om. ABℵ*. 17. *Am.* Arm.
— ποιουμενος C*. (corr.1) 17.
— ἡμων] ὑμων A.
3. ὑμων του εργου της πιστεως] του εργου της πιστεως ὑμ. D. | το εργον της πιστ. ὑμ. FG. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Æg. iii.
3. του κοπου] τον κοπον D*FG. | του σκοπου 17.
— της ὑπομονης] την ὑπομονην D*FG.
— της ελπιδος] om. A. | της αγαπης 17.
4. θεου] praem. του AℵC. 37. KP. Theb. Æg. iii. | om. BDFG. 17. 47. L. Memph.
5. ἡμων ABD. rel. | του θεου C. | του θεου ἡμων ℵ.
— εις ὑμας BℵC*?. 17. 37. 47. KL. | προς ὑμας AC2DFG. | εν ὑμιν P.
— μονον] μονῳ DK.
— εν πν.] om. εν 17. Memph.
— εν πλ. ACD. rel. | om. εν Bℵ. 17. Memph. Theb. Æg. iii.
— οιδατε] add. ὁτι 37.
— εν ὑμιν BDFG. rel. Vulg. *Cl.* | om. εν AℵC. 17. P. *Am.*

2. memoriam vestri fac. *Cl.* | 5. et in virtute *Cl.* | in vobis *Cl.*

ABℵ(C)D FG. 17. 37. 47. KLP.

ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον
ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς πνεύματος ἁγίου, 7 ὥστε
γενέσθαι ὑμᾶς ‡ τύπον″ πᾶσιν τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ
Μακεδονίᾳ καὶ * ἐν″ τῇ Ἀχαΐᾳ. 8 ἀφ᾽ ὑμῶν γὰρ ἐξή-
χηται ὁ λόγος τοῦ κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ
8. [ἐν τῇ]* Ἀχ. καὶ Ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ † ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἡ
πρὸς τὸν θεὸν ἐξελήλυθεν, ὥστε μὴ χρείαν ‡ ἔχειν
ἡμᾶς″ λαλεῖν τι. 9 αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλου-
σιν ὁποίαν εἴσοδον ‡ ἔσχομεν″ πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς
ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων, δου-
λεύειν θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, 10 καὶ ἀναμένειν τὸν
υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ * τῶν″
νεκρῶν, Ἰησοῦν, τὸν ῥυόμενον ἡμᾶς ‡ ἐκ″ τῆς ὀργῆς
τῆς ἐρχομένης.

II. 1 Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν
τὴν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν· 2 ἀλλὰ † προ-
παθόντες καὶ ὑβρισθέντες καθὼς οἴδατε ἐν Φιλίπποις,
ἐπαῤῥησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι πρὸς
ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι. 3 ἡ
γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης οὐδὲ ἐξ ἀκα-
θαρσίας ‡ οὐδὲ″ ἐν δόλῳ· 4 ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσμεθα
ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον, οὕτως λα-
λοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες, ἀλλὰ † θεῷ τῷ
δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. 5 οὔτε γάρ ποτε ἐν

nostri facti estis et domini,
excipientes verbum in tribula-
tione multa cum gaudio spi-
ritus sancti, 7 ita ut facti sitis
forma omnibus credentibus in
Machedonia et in Achaia. 8 A
vobis enim diffamatus est ser-
mo domini non solum in Ma-
chedonia et in Achaia, sed in
omni loco fides vestra quae
est ad deum profecta est, ita
ut non sit nobis necesse quic-
quam loqui: 9 ipsi enim de
nobis adnuntiant, qualem in-
troitum habuerimus ad vos, et
quomodo conversi estis ad
deum a simulachris, servire
deo vivo et vero, 10 et expec-
tare filium eius de caelis, quem
suscitavit ex mortuis, Iesum,
qui eripuit nos ab ira ventura.

1 Nam scitis ipsi, fratres, in-
troitum nostrum ad vos, quia
non inanis fuit, 2 sed ante
passi et contumeliis adfecti,
sicut scitis, in Philippis, fidu-
ciam habuimus in deo nostro
loqui ad vos evangelium dei in
multa sollicitudine. 3 Exhorta-
tio enim nostra non de errore
neque de inmunditia neque in
dolo, 4 sed sicut probati sumus
a deo ut crederetur nobis evan-
gelium, ita loquimur, non
quasi hominibus placentes
sed deo qui probat corda
nostra. 5 Neque enim ali-
quando fuimus in sermone

6. κυριον] θεου A.
— δεξαμενου F(non G.)
— χαρας] add. και B.
7. τυπον BD*. 17. 47. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Æg. iii. Arm. Æth. | ‡ τυπους ς. AℵCFG. 37. KLP. Syr.Hcl. (τυπος D^c.)
— εν τῃ Αχ. ABℵCDFG. 17. P. Vulg. | * om. εν ς. 37. 47. KL sic. ‖ om. τῃ 37. 47.
8. αφ᾽ ὑμ…και (s. εν τῃ) Ἀχ.] om. A.
— γαρ] om. ℵ*. (corr.^{a})
— κυριου Syrr.Pst.&Hcl.txt. Memph. Theb. | θεου ℵ*. (corr.^{c}) Syr.Hcl.mg. Æg. iii.
— και 1°.] add. εν τῃ ℵCDFGKLP. Vulg. Cl. Arm. | om. B. 17 sic. 37. 47. Am. Memph. Theb. Æg. iii.
— αλλα εν ℵ. | αλλ᾽ εν ABCD*FG. 17. 37. P. Am. Fuld. Dem. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æg. iii. Arm. | αλλα † και″ εν ς. D^c. 47. KL. Vulg. Cl.

8. ὑμων] ἡμων D*.
— εχειν ante ἡμας A(B)ℵCDFG. 17. 37. P. (ὑμας B*. Æg. iii.) | ‡ post ς. 47. (K)L sic. (ὑμας K*.)
— λαλειν] παλιν C.
— ἡμων] ὑμων B.
9. απαγγελουσιν DFGL**.
— εσχομεν ABℵCDFG. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æg. iii. Arm. [Æth.] | ‡ εχομεν ς. 17s.
— επιστρεψαται FG.
— απο] επι 37*. | δια K.
10. των νεκρων BℵDFG. 17. 37. 47. LP. | * om. των ς. ACKs. Arm. Eus. D.E. 378^c?
— εκ της ABℵ. 17. P. | ‡ απο της ς. CDFG. 37. 47. KL.
1. την προς] om. την FG.
2. αλλα] † add. και ς. [Æth.] | om. ABℵCDFG. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æg. iii. Arm.
— επαρρησιασαμεθα] επαρησ. B*FG.

2. τῳ θεῳ] om. τῳ D*.
3. ουδ᾽ 37 Scr.
— ουδε εν ABℵCD*FG. 17. 47. P. | ‡ ουτε εν ς. D^c. 37. KL.
4. δεδοκιμασμεθα] δεδοκειμασμενοι FG.
— ὑπο] απο F(non G.)
— ουχ ὡς] οὑτοῖς sic 37.
— θεῳ] † praem. τῳ ς. Aℵ^{c}D^{c}FG. rel. | om. Bℵ*CD*P. Clem. 874.
5. εν προφ.] om. εν Bℵ^c. 17. 47. Clem. 319. MSS. omnes. | ctra, Aℵ*CD. rel.
— πλεονεξιαν F*(non G.)
— θεος] praem. ὁ FG. | om. Clem.
6. ὑμων Clem. 319. | ἡμων A.
— απ᾽ Clem. | απο DFGLP.
— αλλων] ? add. τινων C*. | om. Clem.
7. αλλα Bℵ. | ‡ αλλ᾽ ς. rel. [h. 17.] Clem. 319.
— ηπιοι Aℵ^{c}C^{2}D^c. 17. 47. KLP. Syrr. Pst.&Hcl. Theb. Æg. iii. Arm. Clem.

8. sed et in Cl.
1. ipsi scitis Cl. Am.**

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. Æg. iii. (Goth.) Arm. Æth.

λόγῳ κολακείας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε ἐν προ-
φάσει πλεονεξίας, θεὸς μάρτυς· 6 οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀν-
θρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων, 7 δυνάμε-
νοι ἐν βάρει εἶναι, ὡς χριστοῦ ἀπόστολοι· ‡ ἀλλὰ″
ἐγενήθημεν ἤπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς ‡ ἐὰν″ τροφὸς θάλ-
πῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα, 8 οὕτως ‡ ὁμειρόμενοι″ ὑμῶν εὐδο-
κοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν
¶ C. ‡ ἐγενήθητε″.¶ 9 [c] μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον
[c] 2 Thess. 3:8. ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς † καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι,
πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν, ἐκηρύξαμεν εἰς
§ Goth. ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. 10 ὑμεῖς μάρτυρες § καὶ
ὁ θεός, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς
πιστεύουσιν ἐγενήθημεν, 11 καθάπερ οἴδατε, ὡς ἕνα
[d] Col. 1:10. Eph. 4:1. ἕκαστον ὑμῶν ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ 12 παρακα-
λοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι καὶ ‡ μαρτυρόμενοι″
12. καλέσαντος εἰς τὸ ‡ περιπατεῖν″ ὑμᾶς ἀξίως τοῦ θεοῦ τοῦ κα-
λοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.
87 13 * Καὶ″ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ
θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ'
ἡμῶν τοῦ θεοῦ, ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων ἀλλὰ
13. ἀληθ. ἐστ. καθώς ἐστιν ἀληθῶς λόγον θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν
ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν. 14 ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε,
ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ

adulationis, sicut scitis, neque in occasione avaritiae, deus testis est, 6 nec quaerentes ab hominibus gloriam, neque a vobis neque ab aliis, cum possimus oneri esse ut Christi apostoli: 7 sed facti sumus parvuli in medio vestrum, tamquam si nutrix foveat filios suos, 8 ita desiderantes vos cupide volebamus tradere vobis non solum evangelium dei sed etiam animas nostras, quoniam carissimi nobis facti estis. 9 Memores enim estis, fratres, laborem nostrum et fatigationem: nocte et die operantes, ne quem vestrum gravaremus, praedicavimus vobis evangelium dei. 10 Vos testes estis et deus, quam sancte et iuste et sine quaerella vobis qui credidistis fuimus, 11 sicut scitis qualiter unumquemque vestrum tamquam pater filios suos 12 depraecantes vos et consolantes testificati sumus ut ambularetis digne deo qui vocavit vos in suum regnum et gloriam.

13 Ideo et nos gratias agimus deo sine intermissione, quoniam cum accepissetis a nobis verbum auditus dei, accepistis non ut verbum hominum, sed sicut est vere verbum dei, qui operatur in vobis qui credidistis. 14 Vos enim imitatores facti estis, fratres, ecclesiarum dei quae sunt in Iudaea in

319. *Orig.* iii. 724[c]. Cat. Cr. Cor. 84. | *νηπιοι* (i.e. $\bar{\nu}$ bis positum?) Bℵ*C*D*FG. 37. Vulg. Memph. Æth. *Clem.* 109. MSS. *Orig.* iii. 662[b]. *Orig. Int.* iii. 116[b]. 878[d].
7. *εμμεσῳ* AC. 17.
— *εαν* Bℵ[c]CD*FG. 47. P. *Orig.* iii. 724[c]. | ‡ *αν* ς. Aℵ*D[c]. 17*s*. 37. K*s*L. *Clem. bis. Orig.* iii. 609[b]. 658[d]. *Eus.* in Es. 575[b].
— *θαλπῃ* *Clem. bis.* *Orig.* iii. 609[b]. 724[c]. *Eus.* in Es. | *θαλπει* 37. KLP.
8. *ὁμειρομενοι* ABℵCDFG. 37. 47. KLP. [17 h.] | ‡ *ἱμειρομενοι* ς. *Eus.* in Es. 575[b].
— *ευδοκουμεν* AℵCD. rel. | *ηυδοκουμεν* B. | *ευδοκησαμεν* 17.
— *ἡμιν*] *ἡμων* 37. Arm.
— *εγενηθητε* ABℵCDFG. 17. 37. 47. LP. Arm. | ‡ *γεγενησθε* ς. K*s*.
9. *μνημονευετε γαρ*] *γινωσκετε* 47.
— *αδελφοι*] *αγαπητοι* P.
— *τον κοπον ἡμ. κ. τον μοχθον*] *των κοπων ἡμ. κ. των μοχθων* P.

9. *νυκτος*] † add. *γαρ* ς. D[c]. 37. 47. KL. Syr.Hcl.*mg.* Arm. | om. ABℵD*FG. 17. P. Vulg. Syrr.Pst.& Hcl.*txt.* Memph. Theb. Æg. iii. Æth.
— *κηρυξαμεν* FG.
— *εις ὑμας*] *ὑμιν* ℵ*. (corr.[a])
10. *ὑμεις*] add. *γαρ* 37.
— *μαρτυρες*] add. *εστε* D*FG. Memph.
— *ὡς ὁσιως*] *Ως* $\overset{\pi.}{\textit{οσιως}}$ *sic* G. | *προς αγιος sic* F.
11. *ὡς*] *πως* FG.
— *ἑαυτου*] *αυτου* P.
12. *ὑμας* 1°.] om. ℵ.
— *και μαρτ.*] om. AP. | om. *και* Theb. Æg. iii.
— *μαρτυρομενοι* BℵD**. 17. 47². KL. | ‡ *μαρτυρουμενοι* ς. D*FG. 37. 47*.
— *περιπατειν* ABℵD*FG. 17. 37. P. Arm. | ‡ *περιπατησαι* ς. D[c]. 47. KL *sic.*
— *καλουντος* BDFG. 17. rel. Syr.Hcl.*mg.* | *καλεσαντος* Aℵ. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. *txt.* Memph. Theb. Æg. iii. Goth. Arm.

12. *ἑαυτου*] *αυτου* D.
13. *και δια* ABℵP. Syr.Hcl. Memph. | * om. *και* ς. DFG. rel. Vulg. Syr.Pst. Theb. Æg. iii. Goth. Arm. Æth.
— *ἡμεις*] *ὑμεις* D[b].
— *παραλαβοντες*] add. *αφ' ἡμων* inter lineas G (non F).
— *παρ' ἡμων*] ante *λογον ακοης* P.
— *εστιν*] post *αληθως* Bℵ[a]. 17. Memph. (Æth.) | ante ADFG. 37. 47. K*s*LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Theb. Æg. iii. [Arm.] | om. *αληθως* ℵ*. (corr.[a])
— *λογον* 2°.] *λογος* 47.
— *θεου* 2°.] praem. *του* P.
— *ὑμιν*] *ἡμιν* ℵ.
14. *εγεννηθητε* 37. | Contra, *Orig.* iii. 464[d].
— *θεου*] add. *εδεξασθε* (v. 13.)....*του θεου* (v. 14.) [om. *αληθως* et habet *ἡμιν*] ℵ*. (corr.[a])

6. possemus vobis *Cl.* | 9. laboris nostri *Cl.* | fatigationis *Cl.* | ac die *Cl.* | in vobis *Cl.* | 10. testis *Am.* | 11. sicut pater *Cl.* | 13. accepistis illud *Cl.*

ABℵD FG. 17. 37. 47. KL(P).

Ἰουδαίᾳ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι ‡ τὰ αὐτὰ″ ἐπάθετε
καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς καὶ
αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, 15 τῶν καὶ τὸν κύριον ἀπο-
κτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς † προφήτας, καὶ ἡμᾶς
ἐκδιωξάντων, καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων καὶ πᾶσιν ἀν-
θρώποις ἐναντίων, 16 κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσιν
λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν
τὰς ἁμαρτίας πάντοτε· ἔφθασεν δὲ ἐπ᾽ αὐτοὺς ἡ ὀργὴ
εἰς τέλος.

B′ 17 Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ᾽ ὑμῶν
πρὸς καιρὸν ὥρας, προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως
ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ
ἐπιθυμίᾳ. 18 ‡ διότι″ ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς,
ἐγὼ μὲν Παῦλος καὶ ἅπαξ καὶ δίς, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς
[e] Phil. 4:1. ὁ σατανᾶς. 19 [e] τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς ἢ χαρὰ ἢ στέφα-
νος καυχήσεως; ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς, ἔμπροσθεν τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ † ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; 20 ὑμεῖς
III. γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρά. 1 διὸ μηκέτι στέ-
γοντες ‡ ηὐδοκήσαμεν″ καταλειφθῆναι ἐν Ἀθήναις μό-
νοι, 2 καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ
διάκονον τοῦ θεοῦ † ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ, εἰς
τὸ στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι † ‡ ὑπὲρ″ τῆς πί-

Christo Iesu, quia eadem passi estis et vos a contribulibus vestris sicut et ipsi a Iudaeis,
15 qui et dominum occiderunt Iesum et prophetas, et nos persecuti sunt, et deo non placent et omnibus hominibus adversantur,
16 prohibentes nos gentibus loqui ut salvae fiant, ut impleant peccata sua semper: praevenit enim ira dei super illos usque in finem.

17 Nos autem, fratres, desolati a vobis ad tempus horae, aspectu non corde, abundantius festinavimus faciem vestram videre cum multo desiderio,
18 quoniam voluimus venire ad vos, ego quidem Paulus et semel et iterum, sed inpedivit nos satanas.
19 Quae est enim nostra spes aut gaudium aut corona gloriae? nonne vos ante dominum nostrum Iesum estis in adventum eius?
20 Vos enim estis gloria nostra et gaudium.
1 Propter quod non sustinentes amplius, placuit nobis remanere Athenis solis,
2 et misimus Timotheum fratrem nostrum et ministrum dei in evangelio Christi ad confirmandos vos et exhortandos pro fide vestra,

14. *τα αυτα* BℵDFG. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.(Pst.)&Hcl. Memph.Theb.? Goth. Arm. Æth. *Orig.* i. 22^{c}. iii. *Orig. Int.* iii. 848^{c}. | ‡ *ταυτα* ϛ. A. | om. Æg. iii.
— *και ὑμεις Orig.* iii. | om. D*. | ante *τα αυτα Orig.* i.
— *ὑπο* 1°. *Orig.* i. De la Rue. iii. | *απο* D*FG. *Orig.* i. *Wetst.*
— *ὑπο* 2°. *Orig.* i. iii. | *απο* FG.
15. *προφητας*] † praem. *ιδιους* ϛ. D^{c}. 37. 47. KL. Syr.Hcl. Goth. *Marcion* ap. Tert. v. 15. | om. ABℵD*FG. 17. P. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Æg. iii. Arm. Æth. *Orig.* i. 22^{c}. iii. 464^{d}. *Orig. Int.* iii. 848^{c}. "licet *suos* adiectio sit haeretici" *Tert.* c. Marc. v. 15.
— *ἡμας Elz.* MSS. vv. *Orig.* i. iii. *Orig. Int.* iii. | *ὑμας St.*3. *sola.*
— *εδιωξαντων* FG.
— *αρεσκοντων Orig.* i. iii. | *αρεσαντων* FG.
— *εναντιων Orig.* i. iii. | om. 47. | *εναντιον* D*. 37*.

16. *σωθωσιν Orig.* i. 22^{c}. | *σωθησονται* FG.
— *τας ἁμαρτιας*] om. B.
— *εφθασεν* AℵD^{c}FG. 17. 37. 47. KLP. *Orig.* ii. 541^{d}. iii. 792^{b}. *Eus.* in Ps. 137^{c}. 381^{e}. 435^{d}. 436^{d}. 443^{d}. 496^{d}. Ecl. Pr. 51. | *εφθακεν* BD*.
— *επ' αυτους*] post *ἡ οργη* B. Vulg. *Orig.* iii. | ante *Orig.* ii. *Eus.* in Ps. *quinquies* (*εις αυτ. Eus.* in Ps. 436^{d}. 443^{d}. 496^{d}.)
— *οργη*] add. *του θεου* DFG. Vulg. Goth. | om. *Orig.* ii. iii. vv. *Eus.* in Ps. 6^{ies}. Ecl. Pr.
17. *αποφανισθεντες Elz.* 1624. (corr. 1633.)
— *καρδιᾳ*] *καρδιας* 17.
— *εσπουδασμεν* FG.
— *ιδειν*] *ειδεν* D*.
18. *διοτι* ABℵD*FG. 17. 37. P. | ‡ *διο* ϛ. D^{c}. 47. KL.
— *ὑμας*] *ἡμας* A*. (corr.^{1})
— *ενεκοψεν*] *ανεκοψεν* FG.
19. *ελπις*] praem. *ἡ* 17.
— *καυχησεως*] *αγαλλιασεως* A.

19. *η ουχι*] om. *η* ℵ*. (add.^{c})
— *εμπροσθεν*] praem. *μαλλον* 17. | om. *Tert.* de res. car. 24. || praem. ver. 20. 37*. (corr. *mg.* man. rec.)
— *Ιησου*] † add. *χριστου* ϛ. FG. 37. 47. L. Vulg. *Cl.* Memph. Theb. Æg. iii. Goth. Arm. Æth. *Tert.* | om. ABℵD. 17. KP. *Am. Fuld.*** Syrr.Pst.&Hcl.
20. *ἡ χαρα*] om. *ἡ* ℵ*. (add.^{c})
1. *διο*] *διοτι* B.
— *ηυδοκησαμεν* BℵP. | ‡ *ευδοκ.* ϛ. AD. rel.
2. *και διακονον του θεου* AℵP. Vulg. Syr.Hcl.*txt.* Memph. (Theb.) Æg. iii. Goth. Æth. (om. *του θεου Harl.** Theb.) *και συνεργ τ. ευαγγ. τ. θεου και πρς* Arm. | *και συνεργον του θεου* D*. 17. | *και συνεργον tantum* B. | *διακονον και συνεργον του θεου* FG. | ‡ *και διακονον του θεου* † *και συνεργον ἡμων*″ ϛ. D^{c}. 37. 47. KL. Syrr.Pst.& Hcl.*

16. pervenit *Cl.* | 19. Jesum Christum *Cl.* | adventu *Cl.*

Vulg. Syrr.P.H. Memph. (Theb.) (Æg. iii.) Goth. Arm. Æth.

στεως ὑμῶν, 3 ‡ τὸ″ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψε-
σιν ταύταις· αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα·
4 καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι
μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε·
¶ P. 5 διὰ τοῦτο κἀγὼ ¶ μηκέτι στέγων ἔπεμψα εἰς τὸ
γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν, μή πως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ
πειράζων καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν. 6 ἄρτι
¶ Theb. Æg. iii. δὲ ¶ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν, καὶ
εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην
ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε
ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς,
7 διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ
πάσῃ τῇ ‡ ἀνάγκῃ καὶ θλίψει″ ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν
8. στήκητε πίστεως· 8 ὅτι νῦν ζῶμεν, ἐὰν ὑμεῖς ‡ στήκετε″ ἐν κυρίῳ.
9 τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦ-
ναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ᾗ χαίρομεν δι' ὑμᾶς
ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν, 10 νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπερ-
εκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον,
καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν;
Γ' 11 αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριος ἡμῶν
Ἰησοῦς † κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς· 12 ὑμᾶς
δὲ ὁ κύριος πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς

3 ut nemo moveatur in tribula-
tionibus istis. Ipsi enim scitis
quod in hoc positi sumus:
4 nam et cum apud vos essemus,
praedicebamus vobis passuros
nos tribulationes, sicut et fac-
tum est et scitis. 5 Propterea
et ego amplius non sustinens
misi ad cognoscendam fidem
vestram, ne forte temptaverit
vos is qui temptat, et inanis
fiat labor noster. 6 Nunc autem
veniente Timotheo ad nos a
vobis et adnuntiante nobis fi-
dem et caritatem vestram, et
quia memoriam nostri habetis
bonam semper, desiderantes
nos videre sicut nos quo-
que vos, 7 ideo consolati
sumus, fratres, in vobis in
omni necessitate et tribula-
tione nostra per vestram fidem,
8 quoniam nunc vivimus, si vos
statis in domino. 9 Quam
enim gratiarum actionem pos-
sumus deo retribuere pro vobis
in omni gaudio quo gaudemus
propter vos ante deum nostrum,
10 nocte et die abundantius
orantes ut videamus faciem ve-
stram et compleamus ea quae
desunt fidei vestrae? 11 Ipse
autem deus et pater noster et
dominus Iesus dirigat viam no-
stram ad vos: 12 vos autem do-
minus multiplicet et abundare
faciat caritatem in invicem et in

2. παρακαλεσαι] † add. ὑμας ϛ. D^c. 37 mg. man. rec. KL. (Syr.Pst.) Æth. *Platt.* | om. ABℵD*FG. 17. 37*. 47. P. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. Æg. iii. Goth. Arm.
— ὑπερ ABℵD*FG. 17. 47. KP. Syr.Hcl. | ‡ περι ϛ. D^c. 37. L. Syr.Pst.
3. το ABℵD. 17. 37. 47. KLP. | ‡ τῳ ϛ. | ἱνα FG.
— μηδενασαινεσθαι] μηδεν ασιενεσθαι F. μηδεν ασι ενεσθαι G. σαινεσθαι Syr.Hcl.*mg.Gr.* | μηδεν ασαινεσθαι verba ita disjungit *Ln.*
4. προελεγομεν] προσελεγομεν D*. | ελεγομεν FG.
— καθως και] om. και FG. Syr.Pst. Memph.
— οιδατε] ιδαται P.
5. πιστιν post ὑμων B. 37.
— ὑμας] ἡμας K.
— ἡμων] ὑμων 17. Memph. Æg. iii.
6. ἡμας 1°.] ὑμας F(non G.) 17.
— ευαγγελισαμενος D*. (corr.^b) | -μενοι F(non G.)
6. ἡμιν] ὑμιν A. | om. 47.
— πιστιν] praem. ὑμων ℵ. (Arm.)
— εχετε post μνειαν DFG. (Vulg. Goth.) | post μν. ἡμ. 17.
— ὑμας] ὑμεις 37* *Scr.*
7. παρεκληθημεν] παρακεκλημεθα A.
— αδελφοι] post εφ' ὑμιν 47. Arm.
— επι] εν FG. Vulg.
— αναγκῃ και θλιψει ABℵDFG. 17. 37. 47. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. (Memph. αγαπῃ vestra et tribulatione) Goth. Arm. | ‡ θλιψ. κ. αναγκ. ϛ. KL. Æth. (?)
— ἡμων] ὑμων AB². Memph. Arm. (ed.) δια της] praem. και AD. ‖ om. δια D. (per *Lat.*)
— πιστεως] ante ὑμων A. Vulg. *Cl. Fuld.* (post rel. *Am. Dem.*) | add. et super dono spiritus Jesu Christi Syr.Hcl.mg.
8. ὁτι] καθοτι 17.
— στηκετε ABℵ^cFG. 37. 47. KL. | ‡ στηκητε ϛ. ℵ*D. 17*s.*
9. θεῳ ABℵ^cD^c. 17. 37. 47. KL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph.*sic.* Arm. [Æth. anc.] | κυριῳ ℵ*D*FG. (domino Deo Goth.)
9. ὑμων] ἡμων B*.
— επι πασῃ] εν πασῃ 37.
— χαιρομεν] εχαιρομεν D*.
— θεου] κυριου ℵ*. (corr.^c)
10. ιδειν] ειδεναι 17.
11. και ὁ κυριος ἡμων] om. 47.
— Ιησους] † add. χριστος ϛ. D^cFG. 37. 47. KL. Vulg. *Cl. Fuld. Harl.** Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. | om. ABℵD*. 17. *Am. Tol. Harl.*² *Dem.* Æth. ‖ om. Ιησους D*.
— ἡμων 3°.] ὑμων ℵ*. (corr.^c.)
12. δε] om. 37*. (marg. man. rec.) Syr.Pst.
— ὁ κυριος] om. *Am.** Syr.Pst. | ὁ θεος A. ‖ add. Ιησους D*FG.
— τῃ αγαπῃ] της αγαπης FG.

6. sicut et nos *Cl.* | 7. fidem vestram *Cl.* | 10. nocte ac die *Cl.* | 11. Dominus noster Jesus Christus *Cl.* | 12. *om.* Dominus *Am.** | charitatem vestram *Cl.*

ABℵD FG. 17. 37. 47. KL.

ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς,
13 εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν
ἁγιωσύνῃ, ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν ἐν
τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησου † μετὰ πάντων
τῶν ἁγίων αὐτοῦ.

IV. Δ΄ 88 1 † Λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ
παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ, * ἱνὰ″ καθὼς παρελά-
βετε παρ᾽ ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ
ἀρέσκειν θεῷ, * καθὼς καὶ περιπατεῖτε″, ἵνα περισ-
σεύητε μᾶλλον· 2 οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώ-
καμεν ὑμῖν διὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 3 τοῦτο γάρ ἐστιν
θέλημα τοῦ θεοῦ, ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς
ἀπὸ τῆς πορνείας· 4 εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ
σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ, 5 μὴ ἐν πάθει
f Eph. 2:12. ἐπιθυμίας, f καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν
θεόν· 6 τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ
πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· διότι ἔκδικος † κύριος
περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ
διεμαρτυράμεθα. 7 οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐπὶ

omnes, quemadmodum et nos in vobis,
13 ad confirmanda corda vestra sine quaerella in sanctitate ante deum et patrem nostrum in adventum domini nostri Iesu cum omnibus sanctis eius. Amen.

1 De cetero ergo, fratres, rogamus vos et obsecramus in domino Iesu, ut quemadmodum accepistis a nobis quomodo vos oporteat ambulare et placere deo, sicut et ambulatis, ut et abundetis magis.
2 Scitis enim quae praecepta dederimus vobis per dominum Iesum.
3 Haec est enim voluntas dei, sanctificatio vestra, ut abstineatis vos a fornicatione,
4 ut sciat unusquisque vestrum suum vas possidere in sanctificatione et honore,
5 non in passione desiderii, sicut et gentes quae ignorant deum,
6 ut ne quis supergrediatur neque circumveniat in negotio fratrem suum, quoniam vindex est dominus de his omnibus, sicut praediximus vobis et testificati sumus.
7 Non enim vocavit nos deus in in-

13. στηριξαι] στηρειται FG.
— ὑμων post τας καρδιας DFG. (ἡμων 47 *Mill.*)
— αμεμπτους] αμεμπτως B. 47 *Mill* L.
— ἁγιωσυνῃ] δικαιοσυνῃ A.
— Ιησου *Tert.* de res. car. 24. | om. 37 || † add. χριστου ς. FG. 17. L. Vulg. *Cl. Fuld.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. *Tert.* | om. ABℵD. 37. 47. K. *Am.* Æth.
— των ἁγ.] om. των 47.
— fin.] add. αμην Aℵ*D*. 37. Vulg. Memph. Arm. *Use.* Æth. | om. Bℵ^{c}D^{c}FG. 17. 47. KL. *Fuld.** Syrr. Pst.&Hcl. Goth. Arm. *Zoh. Tert.* de res. car. 24.
1. λοιπον] † praem. το ς. B^2. | om. AB*ℵDFG. 17. 37. 47. KL.
— ουν] om. B*. 17. 37. Syr.Pst. Memph. Arm.
— κυριῳ] praem. τῳ Aℵ.
— ἱνα καθως BD*FG. 17. 37. Vulg. Syr.Pst. Memph. Goth. Arm. | * om. ἱνα ς. AℵD^c. 47. KL. Syr.Hcl. Æth.
— το πως] οπως FG.
— θεῳ] praem. τῳ 37.
— καθως και περιπατειτε ABℵD*FG. 17. 37. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. | * om. ς. D^c. 47. KL. Syr.Pst.
1. περισσευητε] -σητε B.
2. γαρ] δε 17. || add. fratres mei Syr.Hcl.*
— εδωκαμεν ABD^c. 17. 47. KL. | δεδωκαμεν ℵ. 37. | παρεδωκαμεν D*FG.
— δια του κυριου] εν κυριῳ 37. | add. ἡμων D*FG. Syr.Pst.
— Ιησου] om. 17. | add. χριστου FG. Syrr.Pst.&Hcl.
3. θελημα] praem. το AFGK. *Clem.* 602. *Orig.* Cat. Cr. Eph. 176.
— του *Clem. Orig.* Cat. Cr. | om. D*FG. 47.
— απο] add. πασι *sic* F. (sic super της G.) | om. *Tert.* de pud. 17. c. Marc. v. 15.
— της] πασης ℵ^c. Syr.Pst. Arm. 1 MS. | om. *Clem. Tert. bis.*
4. εκαστον *Clem.* 602. *Orig.* Cat. Cr. Eph. 176. | -τος AFG. || praem. ἱνα B^{2}D^b. | om. *Clem. Orig. Tert. bis.*
— κτασθαι ante το ἑαυτου σκευος DFG. Syr.Pst. | post *Clem. Orig. Tert.*
— τιμῃ] praem. εν ℵ*. (om.^{c}) | om. *Clem. Orig. Tert.*
5. επιθυμιας] praem. και FG. | om. *Clem.* 602. *Orig.* Cat. Cr. Eph. 176. *Tert.* de pud. 17.
— τον θ. *Orig. Tert.* ed. | om. τον K. | τον κυριον *Clem. Tert.* cod.
6. κυριος] † praem. ὁ ς. ℵ^{c}D^c. 37. 47. KL. *Clem.* 602. *Orig.* Cat. Cr. Eph. 1^0. (ὁ θεος FG. *Cypr.* 326.) | om. ABℵ*D*. 17. *Orig.* 2^0.
— και 2^0.] om. A.
— προειπαμεν BℵD. rel. | -πομεν A. 37. KL. *Clem. Orig.*
— διεμαρτυραμεθα *Clem. Orig.* | -ρομεθα D^c. 37. K.
7. ἡμας *Clem.* 602. *Orig.* Cat. Cr. Eph. 176. | ὑμας 17. Syr.Pst. Memph.
— επι *Clem. Orig.* | εν L*. (επ᾽ 37.)
— αλλα BD^c. | ‡ αλλ᾽ ς. rel. *Clem. Orig.*
8. τον θ. *Clem.* 602. *Orig.* Cat. Cr. Eph. | om. τον D*FG.
— διδοντα] † praem. και ς. ℵD*FG. 37. 47. KL. Vulg. Syr.Hcl. Arm. *Clem.* | om. ABD^b. 17. Syr.Pst. Memph.

13. adventu *Cl.* | Jesu Christi *Cl.*
1. oporteat vos *Cl.* | sic et ambuletis *Cl.* | ut abundetis *Cl.* | 2. dederim *Cl.* | 4. vas suum *Cl.* | 6. et ne quis *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. Goth. Arm. Æth.

ἀκαθαρσίᾳ, ‡ ἀλλά″ ἐν ἁγιασμῷ. 8 τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν,
οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ, ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν † ‡ διδόντα″
τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰς ‡ ὑμᾶς.″

9. ἔχομεν s. εἴχομεν

9 Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρείαν ἔχετε γρά-
φειν ὑμῖν· αυτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοί ἐστε εἰς τὸ
ἀγαπᾶν ἀλλήλους· 10 καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας
τοὺς ἀδελφοὺς [τοὺς] ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδονίᾳ. παρα-
καλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον
11 [g] καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν καὶ πράσσειν τὰ
ἴδια, καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς † χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν
παρηγγείλαμεν· 12 ἵνα περιπατῆτε εὐσχημόνως πρὸς
τοὺς ἔξω, καὶ μηδενὸς χρείαν ἔχητε.

[g] 2 Thess. 3:12.

E'

13 Οὐ ‡ θέλομεν″ δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν
‡ κοιμωμένων,″ ἵνα μὴ λυπῆσθε καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ
[h] οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. 14 εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς
ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη, οὕτως καὶ ὁ θεὸς τοὺς κοιμη-
θέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. 15 [i] τοῦτο γὰρ
ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ
περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου, οὐ μὴ

[h] Eph. 2:12.

14. οὕτως ὁ θεὸς καί

[i] 1 Cor. 15:22, 51.

munditia sed in sanctificatione.
8 Itaque qui haec spernit,
non hominem spernit sed deum,
qui etiam dedit spiritum suum
sanctum in vobis.

9 De caritate autem frater-
nitatis non necesse habuimus
scribere vobis: ipsi enim vos
a deo didicistis ut diligatis in-
vicem: 10 etenim facitis illud
in omnes fratres in universa
Machedonia. Rogamus autem
vos, fratres, ut abundetis magis
11 et operam detis ut quieti sitis
et vestrum negotium agatis et
operemini manibus vestris, si-
cut praecepimus vobis, 12 et ut
honeste ambuletis ad eos qui
foris sunt, et nullius aliquid
desideritis.

13 Nolumus autem vos igno-
rare, fratres, de dormientibus,
ut non contristemini sicut et
ceteri qui spem non habent.
14 Si enim credimus quod Iesus
mortuus est et resurrexit, ita et
deus eos qui dormierunt per
Iesum adducet cum eo. 15 Hoc
enim vobis dicimus in verbo
domini, quia nos qui vivimus,
qui residui sumus in adventum
domini, non praeveniemus eos

Goth. Æth. *Orig.* ‖ διδοντα Bℵ*DFG. *Orig.* | ‡ δοντα ϛ. Aℵ^c. 17. 37. 47. KL. *Clem.*

8. αυτου ante το πν. A. | post *Clem. Orig.*

— ὑμας BℵDFG. 17. 37. 47. KL. *Am. Fuld. Tol. Harl.*² Syrr.Pst.&Hel.*mg.* Memph. Goth. Arm. *Clem. Orig.* | ‡ ἡμας ϛ. A. Vulg. *Cl.* Syr.Hel.*txt.* Æth.

9. εχετε Aℵ*D^c. 17. 37. KL. Syr.Pst. Memph. *Orig.* Cat. Cr. Rom. 70. non opus est Arm. non opus habetis Æth. | εχομεν ℵ^cD*FG. 47² (-ωμεν*) Vulg. *Cl.* Syr.Hel. Goth. | ειχομεν B. *Am. Harl.*²

— ὑμεις *Clem.* 114. | om. 37.

— θεω· διδακτοι FG. | rec. *Clem.*

10. γαρ] om. F. (non G.)

— εις] praem. και B.

— τους 2⁰. Bℵ^cD^c. 17. 37. 47. KL. (και τους 47.) | om. AD*FG. | ὑμων ℵ*.

— αδελφοι] αγαπητοι A.

11. πρασσειν] πραττειν FG.

— χερσιν] † praem. ιδιαις ϛ. Aℵ*D^c. 17. 37. KL. *Tert.* de idol. 5. | om. Bℵ^cD*FG. 47. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Arm. Æth. | in operibus vestris Syr.Pst.

11. ὑμων] om. 37.

— καθως] add. και 17. 37. 47. L. Syr.Hel. Goth.

— ὑμιν post παρηγγειλαμεν ℵ^c. 47. L. Vulg.

12. περιπατειτε FGL*Tf.* | add. εν 37. (ευσχημανως FG.)

— εχετε K.

13. ου] Μυ (i.e. μη) F(non G.)

— θελομεν ABℵDFG. 17. 37. KL. Vulg. Goth. Æth. *Hipp.* de Chr. et Ant. 66. (33.) *Orig.* i. 437^a. *Cypr.* 171. 235. 320. | ‡ θελω ϛ. 47. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. *Orig.* Cat. Cr. Matt. 70. *Eus.* in Ps. Mai 104.

— κοιμωμενων ABℵ. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. *Orig.* i. *Eus.* in Ps. | κοιμημενων 17. | ‡ κεκοιμημενων ϛ. D(FG.) 47. KL. *Hipp. Orig.* Cat. Cr. (κεκοιμηνων FG.)

— λυπησθε BℵD^c. 37. K. *Hipp. Orig.* i. [17 *n.l.*] | λυπεισθε AD*FG. 47. L. *Orig.* Cat. Cr.

— καθως] ὡς ℵ^cD*FG. 47. *Hipp. Orig.* i.

— οἱ μη *Hipp. Orig.* i. *Cypr.* | om. οἱ FG.

14. πιστευομεν *Hipp. Orig.* i. *Tert.* de res. car. 24. *Cypr.* 171. 235. 320. | επιστευομεν ℵ*. (corr.^c)

— οὑτως] add. παντοτε συν κυριω εσομεθα G*(non F.) | om. *Hipp. Orig.* i. *Tert. Cypr. ter.*

— και ὁ θεος Vulg. Syr.Pst. Goth. Arm. Æth. *Hipp. Orig.* i. *Tert. Cypr.* 235. 320. | ὁ θεος και B. Syr.Hel. | om. και 47. Memph. *Meth.* Jahn. 67. | om. ὁ θεος *Cypr.* 171.

— κοιμηθεντας *Hipp. Orig.* i. *Meth.* | κεκοιμημενους FG.

— αξει *Hipp. Orig.* i. *Meth. Tert. Cypr. ter.* | ἕξει *sic* 37.

15. ὑμιν *Hipp. Orig.* i. 437^a. 590^a. iv. 342^c. *Orig. Int.* ii. 416^c. iii. 872^c. *Tert.* de res. car. 24. 41. | ὑμεις 37. (pro ἡμεις *Scr.*)

— του κυριου *Orig.* i. *bis.* iv. *Orig. Int.* ii. iii. iv. 692^b. *Tert. bis.* κυριου (om. του) *Hipp.* | του Ιησου B. | Christi *Marcion* ap. Tert. v. 15.

7. immunditiam *Cl.* | sanctificationem *Cl.* | 8 in nobis *Cl.* | 9. habemus *Cl.* | 10. illud facitis *Cl.* | 11. et ut vestrum *Cl.* | 12. desiderotis *Cl.*

ABℵD FG. 17. 37. 47. KL[P.]

φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας· 16 ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν
κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου, καὶ ἐν σάλπιγγι
θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν
χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον, 17 ἔπειτα ἡμεῖς οἱ
§P. § ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἁρπαγησό-
μεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα,
καὶ οὕτως πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα. 18 ὥστε παρα-
καλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις.

ς' V. 1 Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί,
οὐ χρείαν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι· 2 αὐτοὶ γὰρ ἀκρι-
k 2 Pet. 3:10. βῶς οἴδατε k ὅτι † ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ
3. ὅταν δὲ οὕτως ἔρχεται· 3 ὅταν † λέγωσιν, Εἰρήνη καὶ ἀσφά-
λεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ‡ ἐπίσταται" ὄλεθρος,
ὥσπερ ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκ-
φύγωσιν. 4 ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει,
4. ὑμᾶς ἡ ἡμέρα ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς κλέπτης καταλάβῃ.
l Eph. 5:8. 89 5 l Πάντες * γὰρ" ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ
ἡμέρας· οὐκ ἐσμὲν νυκτὸς οὐδὲ σκότους. 6 ἄρα οὖν
μὴ καθεύδωμεν ὡς † οἱ λοιποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ
νήφωμεν. 7 οἱ γὰρ καθεύδοντες νυκτὸς καθεύδουσιν·

qui dormierunt, 16 quoniam ipse dominus in iussu et in voce archangeli et in tuba dei descendet de caelo, et mortui qui in Christo sunt resurgent primi, 17 deinde nos qui vivimus, qui relinquimur, simul rapiemur cum illis in nubibus obviam domino in aera, et sic semper cum domino erimus. 18 Itaque consolamini invicem verbis istis.

1 De temporibus autem et momentis, fratres, non indigetis ut scribamus vobis: 2 ipsi enim diligenter scitis quia dies domini sicut fur in nocte ita veniet. 3 Cum enim dixerint, Pax et securitas, tunc repentinus eis superveniet interitus, sicut dolor in utero habenti, et non effugient. 4 Vos autem, fratres, non estis in tenebris, ut vos dies ille tamquam fur conpraehendat:

5 Omnes vos filii lucis estis et filii diei; non sumus noctis neque tenebrarum. 6 Igitur non dormiamus sicut ceteri, sed vigilemus et sobrii simus. 7 Qui enim dormiunt, nocte

---

15. *φθασωμεν Hipp. Orig.* i. 437[a] MS. 590.[a] iv. *Orig. Int.* ii. iii. iv. *Tert. bis.* | *-σομεν* K. *Orig.* i. 437[a] ed.

16. *οἱ νεκροι Hipp. Orig.* i. 590[a]. iv. 342[c]. *Meth.* Jahn 30. 93. *Eus.* in Ps. 501[e]. *Tert.* de res. car. 24. 41. c. Marc. v. 15. | om. 37*. (add. marg. man. rec.) ‖ add. *οἱ* FG*. | om. *Orig.* i. iv. *Meth. bis. Eus.* in Ps. *Tert. bis.*

— *πρωτον Hipp. Orig.* i. 590[b]. iv. 342[c]. *Meth. bis.* | *πρωτοι* D*FG. Vulg. *Orig. Int.* ii 416[d]. iv. 692[c]. *Eus.* c. Mcl. 182[d]. in Ps. *Tert. ter.*

17. *ἡμεις* post *οἱ ζωντες* K. | ante *Hipp. Orig.* i. iv. *Orig. Int.* ii. iv. 692[d]. *Meth.* Jahn 30. 93. *Eus.* c. Mcl. 182[d]. in Es. 576[b]. *Tert.* de res. car. 24. *Hil.* 77[c].

— *οἱ περιλειπομενοι Hipp. Orig.* i. iv. *Orig. Int.* iv. *Eus.* c. Mcl. in Es. | *οἱ περιλειμενοι* B. "etiam instauratum sed nullo accentu auctum" *Tf.* | om. FG. *Meth. bis. Tert.*

— *ἁμα Hipp. Orig.* i. iv. *Orig. Int.* ii. *Meth. bis. Eus.* c. Mcl. *Tert. bis.* | om. 47*. (add. inter lineas[2].) Arm. *Hil.*

— *ἁρπαγησωμεθα* L. | Contra, *Hipp. Orig.* i. iv. *Eus.* c. Mcl. in Es. in Ps. 175[d]. 192[b]. *Tert. bis. Hil.*

17. *απαντησιν Hipp. Orig.* i. iv. *Eus.* c. Mcl. in Es. in Ps. *bis.* | *ὑπαντησιν* D*FG.

— *του κυριου* ABℵD[c]. rel. *Am. Hipp. Orig.* i. iv. *Eus.* c. Mcl. in Es. in Ps. *bis. Tert.* de res. car. 41. cdd. c. Marc. iii. 24. v. 15. | *τῳ χριστῳ* D*FG. Vulg. *Cl. Orig. Int.* iv. 575[b]. *Tert.* | *τῳ κυριῳ* D[b]. Domino *Am. Hil.* 77[d].

— *παντοτε Hipp. Orig.* iv. *Orig. Int.* ii. 405[b]. 416[d]. iv. 575[b]. *Eus.* c. Mcl. in Es. in Ps. *bis. Tert. bis. Hil.* | *παντες* D*.

— *συν κυρ.* AℵD. rel. *Hipp. Orig.* iv. *Orig. Int.* ii. 405[b]. 416[d]. iv. *Eus.* c. Mcl. in Es. in Ps. *bis. Tert. bis. Hil.* 77[d]. | *εν κυρ.* B.

— *εσωμεθα* L. | Contra, *Hipp. Orig.* iv. *Orig. Int.* iv. *Eus.* c. Mcl. in Es. in Ps. *bis. Tert. bis. Hil.*

18. *αλληλους*] *ἑαυτους* 47.

1. *και των καιρ. Tert.* de res. car. 24. | *η των κ.* 17.

— *χρειαν εχετε*] *χρια εστιν* FG. *Tert.*

— *ὑμιν* post *γραφεσθαι* ℵ. 47. Syrr. Pst.&Hcl. *Tert.* ‖ *του γραφ.* ℵ*. (corr.[c])

2. *ἡμερα*] † praem. *ἡ* ς. A. 37. 47. KL. *Eus.* in Luc. ap. Mai 205. | om. BℵDFG. 17. P. Arm. ed.

3. *ὁταν*] † add. *γαρ* ς. 37. KLP. Vulg. | *δε* Bℵ[c]D. Syr.Hcl. Memph. *Eus.* in Luc. ap. Mai 205. | om. Aℵ*FG. 17. 47. Syr.Pst. Goth. Arm. Æth. *Iren.* 329. *Orig. Int.* iii. 875[f]. *Tert.* de res. car. 24. *Cypr.* 326.

— *λεγωσιν*] *-γουσιν* FG. 17. (*ειπωσιν Eus.* in Luc. Mai 205.)

— *ειρηνην και ασφαλειαν* K. | Contra, *Eus.* in Luc. Mai 205. *Tert.*

— *επισταται* Bℵ. 17. 37*. L. [A n.l.] | ‡ *εφισταται* ς. D. 37 *man. rec.* KLP. *Eus.* in Luc. | ante *αυτοις* B. (post *Eus.*) ‖ *αυτοις επιστ.*] *φανησεται* FG.

— *ἡ ωδιν* A e *spat.* B[2]D[c]. | *ἡ ωδειν* B*ℵ. | *ἡ ωδην* L. | *η ωδεινες* FG. | *η ωδεινη εν* D*. | *η ωδινη* 37.

— *τῃ*] om. FG.

— *ου μη* Memph. Goth.

— *εκφυγωσιν*] *εκφευξονται* D*FG.

4. *ἡ ἡμερα ὑμας* Bℵ. 17 (om. *ἡ*) 37. 47.

17. obviam Christo *Cl.* | 18. in verbis *Cl.*
4. dies illa *Cl.* | 5. omnes enim vos *Cl.* | 6. sicut et cet. *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.

καὶ οἱ μεθυσκόμενοι νυκτὸς μεθύουσιν· 8 ἡμεῖς δὲ
ἡμέρας ὄντες, νήφωμεν,[m] ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως
καὶ ἀγάπης, καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίας·
9 ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ θεὸς εἰς ὀργήν, ‡ ἀλλὰ″ εἰς
περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
χριστοῦ, 10 [n] τοῦ ἀποθανόντος ‡ περὶ″ ἡμῶν, ἵνα εἴτε
γρηγορῶμεν, εἴτε καθεύδωμεν, ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσω-
μεν. 11 διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους, καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς
τὸν ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε.

12 [o] Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κο-
πιῶντας ἐν ὑμῖν, καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν κυ-
ρίῳ, καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς, 13 καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς
‡ ὑπερεκπερισσῶς″ ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν.
εἰρηνεύετε ἐν ‡ αὐτοῖς.″ 14 παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς,
ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε
τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυ-
μεῖτε πρὸς πάντας. 15 ὁρᾶτε μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ
τινι ἀποδῷ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε † εἰς
ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας. 16 [p] πάντοτε χαίρετε· 17 ἀδια-
λείπτως προσεύχεσθε· 18 ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦ-

[m] Eph. 6:14.
[n] 2 Cor. 5:15.
[o] 1 Tim. 5:17. Heb. 13:7, 17.
[p] Phil. 4:4.

dormiunt, et qui ebrii sunt, nocte ebrii sunt. 8 Nos autem, qui diei sumus, sobrii simus, induti loricam fidei et caritatis et galeam spem salutis, 9 quoniam non posuit nos deus in iram, sed in adquisitionem salutis per dominum nostrum Iesum Christum, 10 qui mortuus est pro nobis, ut sive vigilemus sive dormiamus simul cum illo vivamus. 11 Propter quod consolamini invicem, et aedificate alterutrum, sicut et facitis.

12 Rogamus autem, fratres, ut noveritis eos qui laborant inter vos et praesunt vobis in domino et monent vos, 13 ut habeatis illos abundantius in caritate propter opus illorum. Pacem habete cum eis. 14 Rogamus autem vos, fratres, corripite inquietos, consolamini pusillianimes, suscipite infirmos, patientes estote ad omnes. 15 Videte ne quis malum pro malo alicui reddat, sed semper quod bonum est sectamini in invicem et in omnes. 16 Semper gaudete: 17 sine intermissione orate; 18 in omnibus gratias agite: haec enim

---

KLP. | *ὑμας ἡ ἡμερα* ADFG. Vulg. *Eus.* Mai 205. || add. *εκεινη* FG. | om. *Eus.*

4. *κλεπτης* ℵDFG. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. Æth. *Eus.* in Luc. ap. Mai. | *κλεπτας* AB. Memph.

— *καταλαβῃ* *Eus.* in Luc. Mai. | *-βοι* FG.

5. *παντες γαρ* ABℵDFG. 17. 37. 47. LP. Vulg. *Cl. Fuld.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Arm. *Clem.* 218. *Eus.* in Luc. Mai 205. | * om. *γαρ* ϛ. Ks. *Am.* Æth.

— *ἡμερας*] add. *και* D[b]FG. 47. *Fuld.* Syrr.Pst.&Hel. Æth. | om. ABℵD*. rel. Vulg. *Cl.* et *Am. Clem.*

— *εσμεν* Syr.Hel. *Clem. Orig.* ii. 805[f]. iv. 445[b]. *Orig. Int.* iii. 877[e]. | *εστε* D*FG. Syr.Pst.

6. *καθευδωμεν* *Clem.* 218. 628. | *καθευδομεν* KLP.

— *ὡς*] † add. *και* ϛ. ℵ[c]DFG. 37. 47. KLP. Vulg. *Cl. Fuld. Dem.* Syr.Hel. Arm. | om. ABℵ*. 17. *Am.* Syr.Pst. Memph. Goth. Æth. *Clem. bis.*

— *νηφομεν* FP. | Contra, *Clem. bis.*

7. *καθευδουσιν* *Clem.* 218. 628. | *καθευδοντες* FG.

7. *μεθυσκομενοι* *Clem.* 628. | *μεθυοντες* B. *Clem.* 218. | (mox *μεθυσκονται* *Clem.* pro *μεθυουσιν.*)

8. *νηφομεν* F. 37*. *Fuld.* | Contra, *Clem.* 218. 628. *Orig.* iv. 445[b].

— *ενδυσαμενοι* *Clem.* 628. | *ενδεδυμενοι* K.

— *και αγαπης* *Clem.* 628. | om. ℵ*. (add.[c])

9. *ἡμας* post *ὁ θεος* B. 37. | ante rel. Vulg. Syr.Hel.

— *αλλα* BℵD[c]. 17. | ‡ *αλλ'* ϛ. rel.

— *χριστου*] om. B. Æth.

10. *περι* Bℵ*. 17. | ‡ *ὑπερ* ϛ. Aℵ[c]DFG. rel.

— *ἡμων*] *ὑμων* 37.

— *καθευδομεν* 37*. KLP.

— *ζησωμεν*] *ζησομεν* A. | *ζωμεν* D*.

12. *προισταμενους*] *προιστανομενους* Aℵ.

— *ὑμων*] om. 17.

— *νουθετουντας*] *-τες* A.

13. *και*] *ὡστε* FG.

— *αυτους*] *αυτων* P.

— *ὑπερεκπερισσως* BD*FG. | ‡ *ὑπερεκπερισσου* ϛ. AℵD[c]. 17. 37. 47. KLP.

— *δια*] *διο* F (non G.)

13. *ειρηνευετε*] praem. *και* ℵ*. (corr.[c]) Goth. Æth. (et propter opus eorum pacem habete cum eis Syr.Pst.) | om. *Clem.* 308. | *ιρηνευσαται* FG.

— *αυτοις* ℵD*FG. 47. P. (cum eis Vulg.) | ‡ *ἑαυτοις* ϛ. ABD[c]. 17. 37. KL. *Clem.* [Æth.]

14. *ὑμας* *Clem.* 308. | om. D*.

— *νουθετειτε* *Clem. Orig.* i. 181. | *-θετειν* FG.

— *παραμυθεισθε* *Clem. Orig.* i. | *-θιτε* D*. | *-θειται* FG[2]. (*-θεισται* G*.)

— *παντας* *Clem. Orig.* i. iii. 725[a]. | *άπαντας* 17.

15. *αποδῳ* ABℵ[1]D[c]. rel. *Clem.* 308. | *αποδοι* ℵ*. (corr.[c]) D[b] *ut vid.* FG. | *αποδοιη* D*.

— *αλλα*] *αλλο* F (non G.)

— *εις αλληλ.*] † praem. *και* ϛ. Bℵ[c]. 47. KLP. *Fuld.* Syr.Hel. | om. Aℵ*DFG. 17. 37. Vulg. *Am.* Syr.Pst. Memph. Goth. Arm. Æth.

16. fin.] add. *εν τῳ κυριῳ* FG. Goth.

---

12. autem vos *Cl.* | 14. pusillanimes *Cl.* | 15. *om.* "in" *Am.**

ABℵD
FG.
17. 37. 47.
KLP.

Vulg.
Syrr. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.
Z′

q Rom. 16:16.
Col. 1:4, 3.
2 Thess. 3:1.
Heb. 13:18.
25. προσευχ.
* [καὶ]″
27. [ἁγίοις]
ἀδελφ.

το γὰρ θέλημα θεοῦ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. 19 τὸ
πνεῦμα μὴ σβέννυτε· 20 προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε·
21 πάντα * δὲ″ δοκιμάζετε· τὸ καλὸν κατέχετε· 22 ἀπὸ
παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε. 23 αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς
τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς, καὶ ὁλόκληρον
ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως
ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ
τηρηθείη. 24 πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει.
25 q Ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν. 26 ἀσπά-
σασθε τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἁγίῳ.
27 ‡ ἐνορκίζω″ ὑμᾶς τὸν κύριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν
ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖς † ἀδελφοῖς.
28 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ μεθ'
ὑμῶν·†.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α′.

voluntas dei est in Christo
Iesu in omnibus vobis. 19 Spi-
ritum nolite extinguere; 20 pro-
phetias nolite spernere: 21 om-
nia autem probate, quod
bonum est tenete; 22 ab omni
specie mala abstinete vos.
23 Ipse autem deus pacis sanc-
tificet vos per omnia, et integer
spiritus vester et anima et cor-
pus sine quaerella in adventu
domini nostri Iesu Christi ser-
vetur. 24 Fidelis est qui voca-
vit vos, qui etiam faciet.
25 Fratres, orate pro nobis.
26 Salutate fratres omnes in
osculo sancto. 27 Adiuro vos
per dominum, ut legatur epi-
stula omnibus sanctis fratribus.
28 Gratia domini nostri Iesu
Christi vobiscum.

18. γαρ] add. εστιν AD*FG. Goth. | praem. Vulg. *Cl.* | post θεου habent 37. *Am.*
— θεου] praem. του Aℵ*. (om.^{c}) || add. εστιν 37.
— εν χρ. Ιησ. post εις ὑμας A. | om. Ιησου L.
19. σβεννυτε AB^{2}ℵD^c. (17.) 37. 47. KLP. *Clem.* 308. (*Orig.* ii. 587^c.) (σβενυνται 17.) | ζβεννυτε B*D*FG.
21. παντα δε Bℵ^{c}DFG. 37. 47. KLP. Vulg. Syr.Hcl. (Goth.) Arm. (Æth.) *Clem.* 308. 347. | * om. δε ς. Aℵ*. 17*s*. Syr.Pst. Memph. *Orig.* iv. 289^c. *Orig. Int.* ii. 171^b. 199^a. iii. 852^b. *Tert.* de praes. 4.
— δοκιμαζετε Syr.Hcl.*mg.* *Clem.* 309. 347. *Orig.* iv. *Orig. Int.* iii. *Tert.* | -ζοντες K. Syr.Hcl.*txt.* *Orig. Int.* ii.*bis.*
23. ἁγιασαι *Iren.* 300. *Orig.* iii. 570^d. 618^d. *Orig. Int.* iii. 385^a. *Meth.* Jahn 86. | ἁγιασει FG. Memph.
— τηρηθειη *Iren.* *Orig.* iii. *bis.* *Orig. Int.* 468^e. 594^a. *Meth.* *Tert.* de res. car. 47. c. Marc. v. 23. | om. F (spat. vac. relicto) habet G*Gr.* (-θει. H.) sed non in Lat. | τηρηθειην D*.
24. πιστος] praem. ὁ F (non G.)
— καλων] παρακαλων 37*. (corr. man. rec.)
— ὑμας] ἡμας A.
— ποιησει] -σαι F(non G).
25. προσευχεσθε] add. και BD*. 37. Syr.Hcl. Goth. Arm. | om. AℵD^{c}FG. 17. 47. KLP. Vulg. Syr.Pst. Memph. Æth.
— περι] ὑπερ FGP.
26. εν φιληματι ἁγιῳ] ἁγιῳ φιληματι (om. εν) 47.
27. ενορκιζω ABD*. 17. | ‡ ορκιζω ς. ℵD^{c}FG. 37. 47. KLP.
— την επιστολην] om. P.
— πασιν | om. 17. Goth. (epistolam omnium fratrum sanctorum Arm.)
— αδελφοις] † praem. ἁγιοις ς. Aℵ^c. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. | om. Bℵ*DFG. Æth. || (τους αδελφοις F).
28. fin.] † add. αμην ς. AℵD^b. 37. 47. KLP. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. *Usc.* Æth. | om. BD*FG. 17. *Am.* Arm. *Zoh.*

Subscriptio

Προς Θεσσαλονικεις Ā AB*ℵ. 17 (om. Ā.) 47. K (πρωτη) | add. εγραφη απο Αθηνων AB^2. 47. K. | εγραφη απο Αθηνων 37.
| προς Θεσσαλονικεις ᾱ επληρωθη, αρχεται προς Θεσσαλονικεις β̄ D.
| ετελεσθη προς Θεσσαλονι. (-νικαιων F.) ᾱ, αρχεται προς Θεσσαλονι. (-νικαιων F.) β̄ (δευτερη F.) FG.
| του ἁγιου αποστ. Παυλου προς Θεσσαλονικεις επιστολη ᾱ εγραφη απο Αθηνων L. [P *n.l.*]
|| add. στιχ ρϛγ 47. KL.

18. est enim vol. Dei *Cl.* | 23. ut integer *Cl.* | 27. epistola haec *Cl.* | 28. *add.* amen *Cl.*

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

Β′.

ABℵD. FG. 17. 37. 47. KLP. — Vulg. Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.

a cap. 2:13. Eph. 1:15. Phil. 1:3. Col. 1:3. 1 Thess. 1:2.

Α′

90 1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκ-
κλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ
Ἰησοῦ χριστῷ· 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ
πατρὸς [ἡμῶν] καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ.
3 a Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ
ὑμῶν, ἀδελφοί, καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει
ἡ πίστις ὑμῶν, καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἑνὸς ἑκάστου
πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους· 4 ὥστε ‡ αὐτοὺς ἡμᾶς″
ἐν ὑμῖν ‡ ἐγκαυχᾶσθαι″ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ
ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς
διωγμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε, 5 ἔν-
δειγμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ θεοῦ, εἰς τὸ καταξιω-
θῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἧς καὶ
πάσχετε· 6 εἴ περ δίκαιον παρὰ θεῷ ἀνταποδοῦναι
τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς θλῖψιν, 7 καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομέ-
νοις ἄνεσιν μεθ᾽ ἡμῶν ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου
Ἰησοῦ ἀπ᾽ οὐρανοῦ μετ᾽ ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ,

1 Paulus et Silvanus et Timotheus ecclesiae Thessalonicensium in deo patre nostro et domino Iesu Christo. 2 Gratia vobis et pax a deo patre nostro et domino Iesu Christo.

3 Gratias agere debemus deo semper pro vobis, fratres, ita ut dignum est, quoniam supercrescit fides vestra et abundat caritas uniuscuiusque vestrum in invicem, 4 ita ut nos ipsi in vobis gloriemur in ecclesiis dei pro patientia vestra et fide in omnibus persecutionibus vestris et tribulationibus quas sustinetis 5 in exemplum iusti iudicii dei, ut digni habeamini regno dei, pro quo et patimini; 6 si tamen iustum est apud deum retribuere tribulationem his qui vos tribulant, 7 et vobis qui tribulamini requiem nobiscum in revelatione domini Iesu de caelo cum angelis virtutis eius,

Inscriptio

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β̄. ABℵ. 17. 47. (et 37 δευτερα). K. | id. praem. αρχεται DF (δευτηρη) G. (de F vid. et sub fin. 1 Thess.) | του ἁγιου αποστολου Παυλου προς Θεσσαλονικεις επιστολη β̄ L. (*n.l.* P.)

1. Σιλουανος] Σιλβανος DFG.
— εν Θεῳ πατρι ἡμ. κ. κυρ. Ιησ. χρ.] om. 17.
— πατρι] praem. και ℵ*. (om.ª)
— κυριῳ] om. FG.
— Ιησ. post χριστῳ DFG.
2. πατρος ἡμων AℵFG. 37. 47. KL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. 468ª. | om. ἡμων BD. 17. P.
3. περι ὑμων] περι ἡμων F(non G.)
— παντων] om. 17.
— παντ. ὑμων] om. ὑμων ℵ*. (add.ᶜ)
4. αυτους ante ἡμας Bℵ. 17. 37. (P ὑμας) Syr.Hcl. | ‡ post ς. ADFG. 47. KL. Vulg. | om. Arm. Æth.
— εγκαυχασθαι ABℵ. 17. P. | ‡ καυχασθαι ς. D. 37. 47. KL. | καυχησασθαι FG.
— διωγ. ὑμων] διωγ. ἡμων 37.
— ταις θλ.] om. ταις D*FGP.
— αἱς] praem. εν K. | om. *Tert.* Scorp. 13.
— ανεχεσθε] ενεχεσθε B.
5. εις το καταξ. ὑμ. τ. βασ. τ. θεου *Tert.* | om. 17.
— ὑμας *Tert.* | ἡμας G(non F.)
— ὑπερ ἡς] περ (*sic*) ἡς FG.
— και] om. F*(non G.)
6. ει περ] περ FG.
— θεῳ] praem. τῳ A.
— τοις θλιβ.] praem. αυτοις FG.
7. ἡμων *Iren.* 265. 273. | ὑμων ℵ*. (corr.ᶜ)
— Ιησου *Iren.* 273. *Tert.* c. Marc. v. 16. | ἡμων Ιησου χριστου 47. L. Syr.Pst. Goth. *Iren.* 265.
— μετ᾽] μετα 17. 37 *Scr.* P.

3. semper Deo *Cl.* | 4. ut et nos *Cl.* | et in omnibus *Cl.* | 5. in regno Dei *Cl.* | 6. iis qui *Cl.*

ABℵD
FG.
17. 37. 47.
KLP.
8. πυρὶ φλογὸς

8 ἐν ‡ φλογὶ πυρὸς″ διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδό-
σιν θεὸν καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ †. 9 οἵτινες δίκην τίσουσιν, ὄλε-
θρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς
δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, 10 ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι
ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσιν τοῖς
‡ πιστεύσασιν″, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν
ἐφ᾽ ὑμᾶς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. 11 εἰς ὃ καὶ προσευχό-
μεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλή-
σεως ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν
ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει, 12 ὅπως
ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ † ἐν ὑμῖν
καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ
κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ.

β′ II.

91 1 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς πα-
ρουσίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ καὶ ἡμῶν
ἐπισυναγωγῆς ἐπ᾽ αὐτόν, 2 [b] εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευ-
θῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς ‡ μηδὲ″ θροεῖσθαι, μήτε διὰ
πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε δι᾽ ἐπιστολῆς, ὡς δι᾽

[b] 1 Thess. 5:2.

8 in flamma ignis dantis vin-
dictam his qui non noverunt
deum et qui non oboediunt
evangelio domini nostri Iesu
Christi; 9 qui poenas dabunt
in interitum aeternas a facie
domini et a gloria virtutis eius,
10 cum venerit glorificari in
sanctis suis et admirabilis fieri
in omnibus qui crediderunt,
quia creditum est testimonium
nostrum super vos in die illo.
11 In quo etiam oramus semper
pro vobis, ut dignetur vos vo-
catione sua deus et impleat
omnem voluntatem bonitatis
et opus fidei in virtute, 12 ut
clarificetur nomen domini Iesu
Christi in vobis et vos in illo
secundum gratiam dei nostri
et domini Iesu Christi.

1 Rogamus autem vos, fra-
tres, per adventum domini
nostri Iesu Christi et nostrae
congregationis in ipsum, 2 ut
non cito moveamini a vestro
sensu neque terreamini, neque
per spiritum neque per ser-
monem neque per epistulam

8. εν] praem. και FG. *Iren.* 265. 273. *Tert.* c. Marc. v. 16.
— φλογι πυρος BDFG. 47. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl.*txt.* Memph. Goth. Arm. Æth. *Iren.* 265. 273 *Tert.* c. Marc. v. 16. | ‡ πυρι φλογος ς. Aℵ. 17. 37. KLP. Syr.Hcl.*mg.* | om. *Marcion.* *Tert.* v. 16. "Sed *flammam* et *ignem* delendo haereticus extinxit."
— διδοντος] διδους D*FG.
— θεον] praem. τον ℵcLP.
— ὑπακουουσιν] -σασιν 47.
— Ιησου] † add. χριστου ς. AℵFG. 37. Vulg. Syr.Pst. Goth. *Iren.* 265. | om. BD. 17. 47. KLP. Syr.Hcl. Memph. Arm. *Zoh.* Æth.
9. ολεθρον BℵDFG. 37. KLP. | ολεθριον A. 17. 47.
— του κυρ.] om. του DFG. Arm.
— της ισχ.] om. της 47. || (ισχους F.)
10. θαυμασθηναι] ενθαυμασθηναι D*FG.
— εν πασιν] om. εν 37. *Iren.* 265 ed. 272. || (τους P.)
— πιστευσασιν ABℵDFG. 37. 47. KLP. Vulg. Syr.Hcl. Arm. *Iren.* 265. | ‡ πιστευουσιν ς. 17s.? *Iren.* 272.
11. παντοτε] add. και D*.
— περι] περ *sic* FG.

11. αξιωσει P.
— κλησεως] add. ὑμων FG. Syr.Pst. Arm. (Æth.) (add. ἡμων Syr.Hcl.)
— ἡμων Vulg. *Cl.* | om. D*. *Am.* Syrr. Pst.&Hcl. Arm. *Zoh.* Æth. | ὑμων Dc. 37. KL.
— πληρωσει AKP.
— ευδοκιαν] επιθυμιαν 17.
12. Ιησου 1o.] † add. χριστου ς. AFG. 17. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. | om. BℵD. 37. 47. KL. Memph. Theb. (*Gb.*) Goth. Æth.
— και ὑμεις ad fin. ver.] om. FG.
— ὑμεις] ἡμεις A.
— του θεου] om. του K.
1. ερωτωμεν .... Ιησ. χριστου *Hipp.* de Chr. et Ant. 63. (31.) *Orig.* i. 665b. *Orig. Int.* iii. 874b. (*Tert.* de res. car. 24.) | om. 17.
— ἡμων 1o. *Hipp. Orig.* i. *Orig. Int.* i. 5c. iii. *Tert.* | om. B. Syr.Hcl. || (2o. ἡμως A.)
— επισυναγωγης επ' *Hipp. Orig.* i. *Orig. Int.* i. iii. *Tert.* | επι γης εις K.
— εν αυτον F.
2. εις *Hipp. Orig.* i. | om. K.
— νοος] add. ὑμων D*. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl.* Æth. *Orig. Int.* i. 6a. iii. 874b. [Goth. h.] | om. *Hipp. Orig.* i. *Tert.*
2. μηδε θρ. ABℵD*FG. 47. *Orig.* i. | μηποτε θρ. 17. | ‡ μητε θρ. ς. Dc. 37. KLP. *Hipp.* (θροεισθε B. 37.)
— μητε δια πν. *Hipp. Orig.* i. | μηδε δ. πν. F(non G).
— μητε δια λ. *Hipp. Orig.* i. | μηδε δια λ. D*F2 (non G).
— μητε δι' *Hipp. Orig.* i. (δια) | μηδε δι' F (non G).
— δι' ἡμ. *Hipp. Orig.* i. | παρ' ἡμ. P.
— ἡ ἡμ. *Hipp. Orig.* i. | om. ἡ D.
— του 2o. *Hipp. Orig.* i. | om. FGP. Arm.
— κυριου ABℵD*FG. 17. 37. 47. LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. (*Gb.*) Arm. Æth. *Hipp. Orig.* i. *Orig. Int.* i. 6a. iii. 874b. *Tert.* de res. car. 24. (add. Ιησου 17.) | ‡ χριστου ς. DcK. Goth.
3. εξαπατησει 47*. P. | Contra, *Hipp. Orig.* i. *Eus.* Mai iv. 315.
— ἡ *Hipp. Orig.* i. *Eus.* in Ps. 398e. ap. Mai. | om. B*Btly.* Sed habent Mai, Alford rel.

8. iis qui *Cl.* | 9. interitu *Cl.* | 11. Deus noster *Cl.* | 12. domini nostri *Cl. Am.***

Vulg. Syrr. P.H. Memph. (Goth.) Arm. Æth.

ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ ‡ κυρίου.″ 3 μή
τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον· ὅτι ἐὰν
μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον, καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ
ἄνθρωπος τῆς ‡ ἀνομίας″, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, 4 ὁ ἀν-
τικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον
θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ †
καθίσαι,¶ ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶν θεός. 5 οὐ
μνημονεύετε ὅτι ἔτι ὢν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν;
6 καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι
αὐτὸν ἐν τῷ ‡ αὐτοῦ″ καιρῷ. 7 τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη
ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ
μέσου γένηται· 8 καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται [c] ὁ ἄνομος,
ὃν ὁ κύριος * Ἰησοῦς″ ‡ ἀνελεῖ″ τῷ πνεύματι τοῦ στό-
ματος αὐτοῦ, καὶ καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς πα-
ρουσίας αὐτοῦ· 9 οὗ ἐστιν ἡ παρουσία κατ᾽ ἐνέργειαν
τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις καὶ τέρασιν
ψεύδους, 10 καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ † ἀδικίας † τοῖς ἀπολλυ-
μένοις, ἀνθ᾽ ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο
εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς· 11 καὶ διὰ τοῦτο ‡ πέμπει″

3. τῆς ἁμαρτίας

¶ Goth.

[c] Esai. 11:4.

tamquam per nos, quasi instet dies domini.
3 Ne quis vos seducat ullo modo, quoniam nisi venerit discessio primum et revelatus fuerit homo peccati, filius perditionis,
4 qui adversatur et extollitur supra omne quod dicitur deus aut quod colitur, ita ut in templo dei sedeat ostendens se tamqnam sit deus.
5 Non retinetis quod cum essemus apud vos haec dicebamus vobis?
6 Et nunc quid detineat scitis, ut reveletur in suo tempore.
7 Nam mysterium iam operatur iniquitatis, tantum ut qui tenet nunc teneat donec de medio fiat.
8 Et tunc revelabitur ille iniquus, quem dominus Iesus interficiet spiritu oris sui et destruet inlustratione adventus sui,
9 eum cuius est adventus secundum operationem satanae in omni virtute, signis et prodigiis mendacibus,
10 in omni seductione iniquitatis his qui pereunt, eo quod caritatem veritatis non receperunt ut salvi fierent.
11 Ideo mittit illis

3. *ανομιας* BN. Memph. *sic.* Theb. (*Gb.*) Arm. *Orig.* i. 424^{d}. delicti *Tert.* c. Marc. v. 16. delinquentiae *Tert.* de res. car. 24. | ‡ *ἁμαρτιας* ꞩ. ADFG. 17 *sic.* 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Æth. *Iren.* 322. *Hipp. Orig.* i. 668^{c}. iii. 315^{c}. 628^{a}. 765^{d}. *Orig. Int.* iii. 858^{d}. *Eus.* in Ps. ap. Mai.

4. *και ὑπεραιρομενος Iren.* 181. 322. *Orig.* i. *bis. Orig. Int.* ii. 316^{b}. *Eus.* ap. Mai iv. 315. | om. ℵ*. (add.^{a}) | *και επαιρομενος* FG. *Hipp. Orig.* iii. (485^{a}. 628^{a}) 765^{d}. (iv. 321^{b}.) | *ὁ επαιρομενος Orig.* iii. 315^{c}.

— *καθισαι*] † praem. *ὡς θεον* ꞩ. D^{c}G^{2}. 37. 47. KL. Syrr.Pst.&Hel.* | *ἱνα θεον* FG*. | om. ABℵD*. 17. P. (*καθησαι* P.) Vulg. Syr.Hel.*txt.* Memph. Theb. (*Gb.*) Goth. Arm. Æth. *Iren.* 322. *Hipp. Orig.* i. 424^{d}. 668^{c}. 669^{a}. *Orig. Int.* ii. iii. 859^{b}. *Eus.* ap. Mai *Tert.* c. Marc. v. 16. de res. car. 24.

— *αποδεικνυντα Hipp. Orig.* i. *bis. Eus.* ap. Mai. | *-νυοντα* AFG. 37. *Orig.* i. 424^{d}.

5. *ετι Hipp. Orig.* i. 668^{c}. *Eus.* Mai iv. 315. | *αυτι* FG.

— *ων Hipp. Orig.* i. *Eus.* ap. Mai. | *εμου οντος* D*.

6. *αυτου* Aℵ*. 17. 37. KP. *Orig.* i. 424^{e}. 668^{c}. | ‡ *ἑαυτου* ꞩ. Bℵ^{c}DFG. 47*s.* L. *Hipp.*

7. *ηδη*] add. *γαρ* ℵ*. (corr.^{c}) *Orig. Int.* ii. 350^{b}. | om. *Hipp. Orig.* i. *bis.*

— *ἑως*] add. *αν* FG. | om. *Hipp. Orig.* i. *bis.*

8. *κυριος Ιησους* AℵDFG. 17. 47. L^{2}P. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. (*Gb.*) Arm. Æth. *Iren.* 182 *bis.* 323. *Hipp. Orig.* iv. 321^{b}. Cat. Cr. Rom. 456. *Orig. Int.* iii. 859^{b}. *Tert.* de res. car. 24. *Hil.* 539^{e}. | * om. *Ιησους* ꞩ. B. 37. KL*. *Orig.* i. 668^{d} (De la Rue). ‖ add. Christus *Iren.* 1^{o}. | add. *ὁ θεος Orig.* i. 424^{e}.

— *ανελει* A(ℵ)BD*?P. *Hipp. Orig.* i. 424^{e}. | *ανελοι* D*?FG. 17. | *αναλοι* ℵ*. (corr.^{c}) *Orig.* iv. 57^{c}. 321^{b}. Cat. Cr. Rom. | ‡ *αναλωσει* ꞩ. D^{c}. 37. 47. KL. *Orig.* i. 668^{d}.

— *στοματος Iren. Hipp. Orig.* i. *bis.* iv. ed. *Tert. Hil. Orig. Int.* iii. | *σωματος* F(non G.) *Orig.* iv. MSS.

— *τῃ επιφανειᾳ* (*-νιω* A.) *Hipp. Orig.* i. *bis.* iv. | *την επιφανειαν* D*.

9. *ἡ Hipp. Orig.* i. *bis.* | om. F(non G).

— *και σημ. Iren.* 182 *bis.* 323. *Hipp. Orig.* i. *bis. Orig.* iii. 513^{b}. c. *Tert.* | om. *και* 17. *Am.*

10. *αδικιας*] † praem. *της* ꞩ. ℵ^{c}D. 37. 47. KLP. *Hipp.* | om. ABℵ*FG. 17. Arm. *Orig.* i. 424^{b}. 425^{c}. 668^{d}. iii. 151^{a}. 513^{c}. 766^{a}. Cat. Cr. Eph. 218.

— *τοις απ.*] † praem. *εν* ꞩ. ℵ^{c}D^{c}. 37. 47. KLP. Syr.Hel. *Hipp. Orig.* i. 424^{e}. | om. ABℵ*D*FG. 17. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. (*Gb.*) Arm. Æth. *Iren.* 323. *Orig.* i. 425^{c}. 668^{d}. iii. 151^{a}. 513^{c}. 766^{a}. *Tert.* de res. car. 24.

— *αληθειας*] add. *χριστου* D*. | Dei *Iren.* 326. | om. *Iren. Hipp. Orig.* i. 425^{a}. 668^{d}. *Tert.* c. Marc. v. 16.

— *εδεξαντο Hipp. Orig.* i. | *εξεδεξαντο* FG.

11. *και* Syr.Hel. *Iren.* 266. 323. 326. *Hipp. Orig.* i. *bis. Cypr.* 86. 192. | om. D*. Vulg. Syr.Pst. Memph.

— *πεμπει* ABℵ*D*FG. 17. *Am. Fuld. Iren.* MSS. 266. 323. 326. *Orig.* i. 425^{a}. 668^{d}. edd. iv. 83^{a}. | ‡ *πεμψει* ꞩ. ℵ^{c}D^{c}. 37. 47. KLP. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. Æth. *Iren.* MSS. *Hipp. Orig.* i. 668^{d}. De la Rue *Orig. Int.* iii. 863^{f}. *Cypr. bis.*

2. per nos missam *Cl.* | 5. cum adhuc essem *Cl.* | dicebam *Cl.* | 9. et signis *Cl.* | 10. et in omni *Cl.* | iis qui *Cl.* | 11. mittet *Cl.*

ABℵD FG. 17. 37. 47. KLP. αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνέργειαν πλάνης, εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐ-
τοὺς τῷ ψεύδει· [12] ἵνα κριθῶσιν ‡ ἅπαντες″ οἱ μὴ πι-
στεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ, ‡ ἀλλὰ″ εὐδοκήσαντες † τῇ
Γ′ ἀδικίᾳ. [13] ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ
πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ κυρίου,
ὅτι ‡ εἵλατο″ ὑμᾶς ὁ θεὸς ἀπ᾽ ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν
13. ἀπαρχὴν ἁγιασμῷ πνεύματος καὶ πίστει ἀληθείας, [14] εἰς ὃ ἐκά-
14. ἡμᾶς λεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν
δόξης τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ.
92 [15] Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς
παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι᾽
§ Goth. ἐπιστολῆς § ἡμῶν. [16] αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς
16. ὁ θεὸς ὁ χριστὸς καὶ ‡ θεὸς ὁ″ † πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς
καὶ δοὺς παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν
[d] 1 Thess. 3:13. χάριτι, [17] παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας [d] καὶ στη-
ρίξαι † ἐν παντὶ ‡ ἔργῳ καὶ λόγῳ″ ἀγαθῷ.
Δ′ III. 93 [1] [e] Τὸ λοιπόν, προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν,
[e] 1 Thess. 5:25. etc. ἵνα ὁ λόγος τοῦ κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζηται καθὼς
καὶ πρὸς ὑμᾶς, [2] καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων
καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις.
3. ὁ θεὸς [3] πιστὸς δέ ἐστιν ὁ κύριος, ὃς στηρίξει ὑμᾶς καὶ

deus operationem erroris, ut credant mendacio, [12] ut iudicentur omnes qui non crediderunt veritati sed consenserunt iniquitati. [13] Nos autem debemus gratias agere deo semper pro vobis, fratres dilecti a deo, quod elegerit nos deus primitias in salutem in sanctificatione spiritus et fide veritatis, [14] in qua et vocavit vos per evangelium nostrum in quisitionem gloriae domini nostri Iesu Christi.

[15] Itaque, fratres, state et tenete traditiones quas didicistis sive per sermonem sive per epistulam nostram: [16] ipse autem dominus noster Iesus Christus et deus et pater noster, qui dilexit nos et dedit consolationem aeternam et spem bonam in gratia, [17] exhortetur corda vestra et confirmet in omni opere et sermone bono.

[1] De cetero, fratres, orate pro nobis, ut sermo dei currat et clarificetur sicut et apud vos, [2] et ut liberemur ab inportunis et malis hominibus; non enim omnium est fides. [3] Fidelis autem dominus est, qui con-

11. *αυτους Hipp. Orig.* i. *bis.* iv. | om. FG.
— *τῳ Orig.* i. *bis.* iv. | om. F(non G.) (*το ψευδος Hipp.*)
12. *ἁπαντες* AℵFG. 17. *Orig.* i. *bis.* | ‡ *παντες* ς. BD. 37. 47. K*s*LP. *Hipp. Orig.* iv. 83ᵃ.
— *πιστευσαντες Iren.* 266. 323. 326. *Hipp. Orig.* i. *bis.* iv. *Orig. Int.* iii. | *πιστευοντες* K.
— *αλλα* Bℵ. *Orig.* iii. 497ᶜ. | ‡ *αλλ᾽* ς. rel. *Hipp. Orig.* i. *bis.* iv.
— *τη αδικ.*] † praem. *εν* ς. AℵᶜDᶜ. 47. KLP. *Orig.* i. *bis. Cypr.* 86. 192. | om. Bℵ*D*FG. 17. 37. Vulg. Arm. *Iren. ter. Hipp. Orig.* iii. 497ᶜ. iv. *Orig. Int.* iii. *Tert.* c. Marc. v. 15.
13. *ὑπο*] *απω* F(non G.) | add. *του* Aℵ. 37.
— *κυριου*] *κυριῳ* FG. | *θεου* D*. Vulg.
— *εἱλατο* ABℵDFG. 17. ? 37. 47*. LP. | ‡ *εἱλετο* ς. ?37. 47². K.
— *ὑμας* Vulg. *Cl.* | *ἡμας* ℵ*. (corr.ᶜ) D*. *Am. Fuld. Tol.* Arm.
— *απ᾽ αρχης* ℵD. 37. KL. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. | *απαρχην* BFG. 17. 47. P. Vulg. Syr.Hel. [A *n.l.*]
13. *πιστει*] *-τεως* 17.
14. *ὁ*] *οι* FG. ‖ add. *και* ℵFG. 37. 47. P. Vulg. Syr.Hel. Arm. | add. *γαρ* Syr.Pst. | om. ABD. 17. KL. Memph. Æth.
— *ὑμας* ℵDᶜFG. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. Æth. | *ἡμας* ABD*.
— *ἡμων* 1°. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. | om. 17. | *ὑμων* ℵ*. (corr.ᵃ)
15. *παραδοσεις*] add. *ἡμων* D*. | add. *ὑμων* 17. Æth. | om. *Orig.* iv. 259ᵇ.
16. *Ιησ. χρ.*(A)ℵDFG. 17. 37. (47.) KLP. Vulg. (1. *ὁ χρ.* A. 47.) | *χρ. Ιησ.* B.
— *και* 1°.] om. ℵ*. (add.¹)
— *θεος ὁ* BD*. 17. Syr.Pst. Memph. Æth. | *ὁ θεος ὁ* ℵ*FG. Arm. | ‡ *ὁ θεος″ † και″* ς. ADᶜ. 47. LP. Vulg. Syr.Hel. Goth. | *θεος και* 37 *Scr.* K. | *ὁ θεος* ℵᶜ.
— *ὁ αγαπησας ἡμας*] om. ℵ*. (add.ᵃ)
— *αιωνιαν*] *-νιον* FG.
17. *παρακαλεσαι*] om. *-σαι* 37*. (mg.**) | *παρακλησῃ* FG*. *παρακλεσῃ* G². | *παρακαλεισθαι* D*.
17. *τας καρδιας* ante *ὑμων* Aℵ. Vulg.
— *στηριξαι*] *-ξῃ* FG. ‖ † add. *ὑμας* ς. DᶜKL. Memph. Æth. | om. ABℵD*FG. 17. 37. 47. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm.
— *εργῳ και λογῳ* ABℵD. 37. 47. LP. Vulg. Syr.Hel. Goth. Æth. | ‡ *λογῳ και εργῳ* ς. FGK. Syr.Pst. Arm. | *εργῳ tantum* 17. (in omnibus, et sermonibus omnibus Memph.)
1. *το*] om. FG.
— *αδελφοι* ante *προσευχεσθε* FG. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. Æth. | post *π. ἡμων* D. Goth.
— *κυριου*] *θεου* FG. 17. P. Vulg. (non *Fuld. Tol.*)
— *τρεχει* L.
— *δοξαζηται*] *δοξαζεται* L. | *δοξασθηται* FG*.
2. *παντων*] add. *εστιν* FG. Vulg. | add. *ην Hipp.* de Chr. et Ant. 1. (5). | om. *Clem.* 655.

13. eleg. vos *Cl.* | et in fide *Cl.* | 14. acquisitionem *Cl.* | 15. traditionis *Am.** 3. autem Deus *Cl.*

ADVERTISEMENT.

Many will hear, with deep regret, that severe illness has for the present entirely incapacitated Dr. Tregelles from completing his critical edition of the Greek New Testament. Early in the present year (1870), whilst in the act of revising the concluding chapters of the Revelation, he was visited by a second and very severe stroke of paralysis; and although his intellect mercifully remains unaffected, his strength is not sufficient to render it safe for him to undertake even the direction of the publication of the completed portion of his work; he has, therefore, delegated that task to other hands.

Four parts of the work have long since been finished, and have been issued to such Subscribers as wished to obtain them by the prepayment of their subscriptions. The fifth part, originally intended to be the last, was to comprise the Epistle to the Hebrews, the two Epistles to Timothy, the Epistle to Titus, the Epistle to Philemon, and the Book of Revelation, with Appendices, containing a collation of the Vatican and Sinaitic manuscripts, and other addenda, as well as prolegomena to be prefixed to the whole volume. This fifth part is now ready to the end of the Epistle to Philemon, so that all that remains to be printed is the Book of Revelation and the Appendices. The text of the Revelation and the list of authorities are almost ready for the press, but the Appendices are not ready. The issue of the fifth part might have been delayed until the Apocalypse had been added, but in that case not only would the work, without the Addenda, have lacked its designed completeness, but the publication of the completed parts must, for some months at least, have been postponed. Such postponement has been deemed undesirable, chiefly because of the questions that have been recently raised in connection with the proposed revision of the English authorised version of the New Testament, and the desire expressed by many who are interested in these questions, to be possessed of the results of Dr. Tregelles's labours.

It has, therefore, been determined to publish the finished parts, which will be found to contain all the books of the New Testament, with the exception of the Revelation. It is intended that the printing of that book should be commenced as soon as possible; and when that is completed, even if the proposed Addenda should not be supplied, the whole of the Greek text of the New Testament, with a finished list of authorities, will be given.

The desire of Dr. Tregelles has been to supply a carefully-revised text of the New Testament, based on the readings of the most ancient manuscripts compared with the early versions, and with the quotations found in the writers of the early centuries to Eusebius inclusive.

The exceeding value of such a work will be estimated by all who know the uncertainty that hung over the many printed texts of the New Testament at the time when Dr. Tregelles commenced his labours. We have now before us a text that is not only founded on the best authorities, but has been edited with the most scrupulous care.

Dr. Tregelles has found it necessary, in some cases, to collate manuscripts that have not been before collated, and also to re-collate many MSS. and versions that had been insufficiently collated. After all the accessible evidence derived from the sources above referred to had been collected, he had to tabulate it, then to form his text, and, lastly, to present, at the foot of the page, the evidence both for and against the readings adopted as authentic. The work was difficult, the labour great. The degree of success attained, it will be in the power of those who use the work to determine for themselves. An eminent critical scholar once said, in speaking of this work, that he regarded it as furnishing the only reliable *printed* text of the Greek Testament with which we had ever been supplied.

That it has been the prayerful desire of Dr. Tregelles to present faithfully the words of God free from admixture and alloy, no one who knows him will doubt. That he has done all that was within his power to do in order to attain this end, will be denied by few who impartially examine his work. For many long years he has reverenced the Scripture as being veritably the

Word of God. His prayer has been that he might be the means of protecting it from the consequences of human carelessness, and presenting it as nearly as possible in that form in which it was first given to us by God. He has used the means which the gracious Providence of God has preserved to us unto that end; and they who candidly examine the result, will not say that the labour has been in vain. May the prayer of the Editor be answered. May his work be to the comfort and establishment of many in the faith of Christ.

For further information respecting the printed text of the Greek New Testament, and more especially for a statement and defence of the principle adopted by Dr. Tregelles in preparing the text he has edited, it is earnestly requested that his book entitled, "*An Account of the Printed Text of the Greek New Testament, with Remarks on its Revision upon Critical Principles*," *etc.*, may be referred to. This work is published by Messrs. Bagster and Sons.

The reader is referred to the Introductions prefixed to the preceding Parts for an account of the marks, abbreviations, etc., employed, as well as for a statement of the editorial principles adopted.

August, 1870.

The Work, to the end of the Fifth Part, will, in the course of the ensuing month, be published in One Volume. To all who shall have subscribed and paid their Subscriptions before the 1st of November next (at which date the List of Subscribers will be finally closed), the Sixth and concluding Part will be supplied free; so that to them the Subscription Price, Three Guineas, will not be exceeded. Non-subscribers may afterwards obtain the Volume that is now to be issued for Three Guineas; but to them an additional sum, not exceeding Ten Shillings and Sixpence, will be charged for the last or Sixth Part when published.

Subscribers who have sent their names, but who have not yet paid their Subscriptions, are requested to pay them, on or before November 1, 1870, either to Dr. Tregelles, 6, Portland Square, Plymouth; or to Messrs. Bagster, 15, Paternoster Row; or to Mr. C. J. Stewart, 11, King William Street, West Strand.

Vulg. Syrr. P. H. Memph. [Goth.] Arm. Æth.

φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. 4 πεποίθαμεν δὲ ἐν κυρίῳ
ἐφ᾽ ὑμᾶς, ὅτι ἃ παραγγέλλομεν † [καὶ] ποιεῖτε καὶ
ποιήσετε. 5 ὁ δὲ κύριος κατευθύναι ὑμῶν τὰς καρδίας
εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ, καὶ εἰς * τὴν″ ὑπομονὴν τοῦ
χριστοῦ.

[f] Rom. 16:17 E′ 1 Cor. 5:11, 13.
6. κυρίου [ἡμῶν]
6. παρελάβοσαν
[g] 1 Thess. 1:6.
[h] 1 Thess. 2:9.
[i] 1 Cor. 9:1.

6 [f] Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ
παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος καὶ μὴ κατὰ
τὴν παράδοσιν ἣν ‡ παρελάβετε″ παρ᾽ ἡμῶν. 7 [g] αὐτοὶ
γὰρ οἴδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς· ὅτι οὐκ ἠτακτή-
σαμεν ἐν ὑμῖν, 8 [h] οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά
τινος, ‡ ἀλλὰ″ ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ‡ νυκτὸς καὶ ἡμέρας″
ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν·
9 [i] οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ᾽ ἵνα ἑαυτοὺς τύ-
πον δῶμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. 10 καὶ γὰρ ὅτε
ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ
τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. 11 ἀκούομεν
γάρ τινας περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν
ἐργαζομένους, ἀλλὰ περιεργαζομένους. 12 τοῖς δὲ τοιού-
τοις παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν ‡ ἐν κυρίῳ †
Ἰησοῦ χριστῷ″, ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι, τὸν

firmabit vos et custodiet a malo. 4 Confidimus autem de vobis in domino, quoniam quae praecipimus et facitis et facietis. 5 Dominus autem dirigat corda vestra in caritate dei et patientia Christi.

6 Denuntiamus autem vobis, fratres, in nomine domini nostri Iesu Christi, ut subtrahatis vos ab omni fratre ambulante inordinate et non secundum traditionem quam acceperunt a nobis. 7 Ipsi scitis quemadmodum oporteat imitari nos, quoniam non inquieti fuimus inter vos, 8 neque gratis panem manducavimus ab aliquo, sed in labore et fatigatione nocte et die operantes, ne quem vestrum gravaremus; 9 non quasi non habuerimus potestatem; sed ut nosmet ipsos formam daremus vobis ad imitandum nos. 10 Nam et cum essemus apud vos, hoc denuntiabamus vobis, quoniam si quis non vult operari, nec manducet. 11 Audimus enim inter vos quosdam ambulantes inquiete, nihil operantes sed curiose agentes: 12 his autem qui eiusmodi sunt denuntiamus et obsecramus in domino Iesu Christo, ut cum silentio operantes suum panem

---

3. εστιν] post ὁ κυριος ℵ*. (corr.[c]) | om. FG. *Fuld.**
— κυριος BℵD[c]. 17. 37. 47. KLP. *Am. Dem.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. *sic*. Goth. [Æth. anc.] | θεος AD*FG. Vulg. *Cl. Fuld.*
— ὁς] add. και A 37. Syr.Hel.* Arm.
— στηριξει AℵD. rel. | στηρισει B. | τηρησει FG.
4. παραγγελομεν 47. | -λλωμεν F. ‖ † add. ὑμιν ϛ. AD[c]FG. 37. 47. KLP. *Demid.* Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Arm. Æth. | om. BℵD*. 17. Vulg.
— και ποιειτε Bℵ[c]D[c]FG. rel. | om. και Aℵ*. (add.[c]) D*. ‖ praem. και εποιησατε BFG Memph. | om. AℵD. rel. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. Æth.
— και ποιησετε ABℵD[c]. rel. vv. | om. FG. Memph. | και ποιησητε D[b] *ut vid.* 17. | και ποιησατε D*.
5. κατευθυνη FG.
— ὑμων post τας καρδιας D. Vulg. (ἡμων G*.)
— την ὑπομονην ABℵDFG. 17. 37. 47. KLP. Arm. | * om. την ϛ.

6. παραγγελλομεν] παραισγελλομεν F. | παραιγγελλομεν G.
— του κ.] om. του FG.
— κυριου ἡμων AℵD[c]FG. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Goth. Arm. Æth. *Cypr.* 202. *Luc.* 16. | om. ἡμων BD*. *Cypr.* 89.
— ατακτως post περιπατουντος D. Vulg. *Orig.* Ex. Gall. xiv. 6. *Cypr. bis.* | ante *Orig. Int.* ii. 447[f]. *Luc.* ‖ (αδελφοι ατ. περιπατουντες F.)
— παραδοσιν ἡν *Cypr. bis. Luc.* | om. 37.
— ἡν] η FG.
— παρελαβετε BFG. Syr.Hel. Goth. Arm. *Orig.* Ex. | παρελαβον ℵ[c]D[b]. 37. 47. KLP. Vulg. *Cypr. bis. Luc.* | παρελαβοσαν Aℵ*(D*.) 17. (ελαβοσαν D*.) | ‡ παρελαβε ϛ. | accessit Syr.Pst. | tradidimus vobis Memph. | ordinavimus illis Æth.
— παρ᾽] αφ᾽ B.
7. εν] om. 17. | παρ᾽ P.
8. ουδε] ουτε FG. Syrr.Pst.&Hel.
— αλλα ℵ. | ‡ αλλ᾽ ϛ. rel.
— νυκτος και ἡμερας BℵFG. 17. 47. | ‡ νυκτα και ἡμεραν ϛ. AD. 37. KLP.
10. ημεν post προς ἡμας 17.
— τουτο] om. ℵ*. (add.[c])
— παρηγγελλομεν] παρανγελλομεν D*. | παρηγγελλαμεν F[2]G. | παρεγγελλομ. F*. | παρηγγελομεν B*. (corr. intra lineas).
— ου] μη D*.
— θελη L.
11. περιπ. εν ὑμ. ατακτως ABℵFG. 17. KLP. Syr.Hel. Goth. | εν ὑμ. περιπ. ατακτως D. (Vulg.) Memph. Arm. Æth. | εν ὑμ. ατακτ. περιπατ. B *Bch.* 37. 47. (Syr.Pst.)
— αλλα περιεργ.] om. 47.
12. τοις δε τοιουτοις] τους δε τοιουτους D*.
— εν κυριῳ Ιησου χριστῳ ABℵ*(D* χριστου)FG. 17. (P.) Vulg. (Memph.) Goth. Arm. (om. χριστῳ P. *Demid.* Memph.) | ‡ δια † του″ κυριου † ἡμων″ Ιησου χριστου ϛ. ℵ[c]D[c]. 37. 47. KL. Syr.Hel. Æth.

3. confirmavit *Am.* | 7. ipsi enim *Cl.* | 8. et in fatig. *Cl.* | 11. ambulare *Cl.* | 12. iis autem *Cl.*

ABℵCD
FG.
17. 37. 47.
KLP.

Vulg.
Syrr. P. H.
Memph.
Goth. Arm. Æth.
Gal. 6:9. ς΄

ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν. 13 k ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, μὴ
‡ ἐγκακήσητε″ καλοποιοῦντες. 14 εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει
τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον σημειοῦ-
σθε † μὴ ‡ συναναμίγνυσθαι″ αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ· 15 καὶ
μὴ ὡς ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν.
16 αὐτὸς δὲ ὁ κύριος τῆς εἰρήνης δῴη ὑμῖν τὴν εἰρήνην
διὰ παντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ κύριος μετὰ πάντων
ὑμῶν.

l Col. 4:18.

17 l Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὅ ἐστιν ση-
μεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτως γράφω. 18 ἡ χάρις τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν· †.

manducent. 13 Vos autem,
fratres, nolite deficere bene
facientes. 14 Quod si quis non
oboedit verbo nostro per epi-
stulam, hunc notate et non
conmisceamini cum illo, ut
confundatur: 15 et nolite quasi
inimicum existimare, sed cor-
ripite ut fratrem. 16 Ipse au-
tem dominus pacis det vobis
pacem sempiternam in omni
loco. Dominus cum omnibus
vobis.

17 Salutatio mea manu Pauli,
quod est signum in omni epi-
stula: ita scribo. 18 Gratia
domini nostri Iesu Christi
cum omnibus vobis, amen.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β΄.

---

12. *εσθιωσιν*] *εσθιουσιν* 17.
13. *εγκακησητε* ABℵ. 37. 47. | *ενκακειτε* D*. | ‡ *εκκακησητε* ς. D^c. 17. KLP. | *εκκακησεται* FG.
— *καλοποιουντες*] *καλον ποιουντες* FG. Arm.
14. *τις*] *τι* K.
— *ἡμων* *Tert.* de pud. 13. | *ὑμων* B. 37. Æth.
— *δια της επ.*] *δι᾽ επ.* FG.
— *τουτον*] *τον τοιουτον* 47.
— *σημειουσθε*] *-θαι* ℵDFG. 17. P. ‖ † add. *και* ς. D*FG. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr. Pst. & Hcl. Arm. Æth. *Tert.* | om. *Aut vid.* BℵD^c. 17. Memph. Goth.
— *συναναμιγνυσθαι* ABℵ(FG.) 17. | ‡ *-θε* ς. D. 37. 47. KLP. | *συναναμισγεσθαι* D*. | *συναμιγνυσθαι* FG.
15. *και*] om. D*. *Tert.*
16. *κυριος*] *θεος* FGL.
— *την*] om. A.
— *τροπῳ* A^{2}BℵD^c. 37. 47. KLP. Syrr. Pst. & Hcl. Memph. (Æth.) vid. *Herm.* vis. i. 1. | *τοπῳ* A*D*FG. 17. Vulg. Goth. | in omni re Arm.
17. *ὁ εστιν σημειον*] om. 47.
— *γραφω*] *γραφων* 17.
18. *ἡμων*] om. FG.
— fin.] † add. *αμην* ς. Aℵ^{c}DFG. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr. Pst. & Hcl. Memph. Goth. Arm. *Usc.* Æth. | om. Bℵ*. 17. *Fuld.* *Harl.* *Tol.* Arm. *Zoh.*

Subscriptio

Προς Θεσσαλονικεις β̄ AB*ℵ. 17. (37 *δευτερα*) 47. KP.
| *Προς Θεσσαλονικεις β̄ επληρωθη* D.
| *ετελεσθη* (*-θαι* F.) *προς Θεσσαλονικεις β̄* FG.
| add. *αρχεται προς Τιμοθεον ᾱ* DFG.
| *του ἁγιου αποστ. Παυλου προς Θεσσαλονικεις επιστολη δευτερα* L.
| add. *εγραφη απο Αθηνων* AB^2. 37. 47. KLP.
| add. *στιχων ρ̄π̄* ℵ^c. *στιχων ρ̄ς̄* 47. LP.

---

14. et ne com. *Cl.* | 16. Dominus sit cum *Cl.*

ΠΡΟΣ ʻΕΒΡΑΙΟΥΣ.

ABℵD M. 17. 37. 47. KLP.
Vulg. Syrr.P.H. Memph. Arm. Æth.

Α′

49 1 Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς
λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις, 2 ἐπʼ
‡ ἐσχάτου″ τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ,
ὃν ἔθηκεν κληρονόμον πάντων, διʼ οὗ καὶ ‡ ἐποίησεν
τοὺς αἰῶνας,″ 3 ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χα-
ρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα
τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, † καθαρισμὸν ‡ τῶν
ἁμαρτιῶν † ποιησάμενος″ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς με-
γαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, 4 τοσούτῳ κρείττων γένομενος
τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον παρʼ αὐτοὺς κεκλη-
ρονόμηκεν ὄνομα. 5 τίνι γὰρ εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων,
[a] Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ
πάλιν, [b] Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς

Β′

[a] Ps. 2:7. Act. 13:33. cap. 5:5.
[b] 2 Sam. 7:14.

1 Multifariae et multis modis
olim deus loquens patribus in
prophetis, 2 novissime diebus
istis locutus est nobis in filio,
quem constituit heredem uni-
versorum, per quem fecit et
saecula; 3 qui eum sit splendor
gloriae et figura substantiae
eius, portans quoque omnia
verbo virtutis suae, purga-
tionem peccatorum faciens
sedit ad dexteram maiestatis
in excelsis, 4 tanto melior an-
gelis effectus, quanto differ-
entius prae illis nomen here-
ditavit. 5 Cui enim dixit ali-
quando angelorum, Filius meus
es tu, ego hodie genui te? et
rursum, Ego ero illi in patre,

De capitulatione Vaticana in epistola ad Hebraeos obvia vid. annotationem ab init. Ep. ad Ephesios.

Inscriptio

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ ABℵ. 17. 37. 47. K.

Παυλου επιστολη πρ. ʻ*Εβραιους* P.

του ἁγιου και πανευφημου αποστολου Παυλου επιστολη προς ʻ*Εβραιους* L.

εγραφη απο Ιταλιας δια Τιμοθεου:—ἡ προς ʻ*Εβραιους επιστολη εκτεθεισα ὡς εν πινακι* M.

Nihil (praeter *προς* ʻ*Εβραιους* ad summas paginas) D.

Post 2 Thess. ABℵC. 17. 47. P. Post Philem. D. 37. L.

---

2. *εσχατου* ABℵDM. 17. 37. KLP. (Vulg.) Memph. Arm. *Orig.* iv. 60[c]. *Eus.* c. Mel. 95[c]. 105[c]. (novissime diebus istis Vulg.) | ‡ *εσχατων* ς. 47. Syrr.Pst.&Hel. Æth. *Orig.* iii. 350[c]. *Mel.* (ap. Eus.) 81[d]. 92[c].

2. *εποιησεν* ante *τους αιωνας* ABℵD*M. 17. 37. (Vulg.) Syr.Pst. Memph. Æth. *Orig.* Cat. Cr. Eph. 136. *Eus.* c. Mel. 92[c]. 105[c]. | ‡ post ς. D[b]. 47. KLP. Syr.Hel. Arm. *Orig.* iv. 60[c].

3. *ὁς ων Clem. Rom.* 36. *Orig.* iv. 450[a]. *Eus.* c. Mel. 95[c]. | *ωσων* P. (*απαυασμα* P.)

— *φερων* AB[2]ℵ. rel. vv. vid. *Meth.* Jahn. 111. | *φανερων* B* et nunc. (*αμαθεστατε και κακε, αφες το παλαιον, μη μεταποιει* B mg. man. rec.)

— *αυτου* post *δυναμεως Iren.* 163. | om. M.

— *καθαρισμον*] † praem. *διʼ ἑαυτου* ς. D[c]M. 37. KL. Syrr.Pst.&Hel. (Æth.) (praem. *διʼ αυτου* D*.) | om. ABℵD[b]. 17. 47. P. Vulg. (Memph.) Arm.

3. *ἁμαρτιων*] † add. *ἡμων* ς. D[c]. 17. 37. 47. KL. Syr.Hel. Arm. | add. *ὑμων* ℵ[c]. | om. ABℵ*D*MP. Vulg. Syr.Pst. Memph. Æth.

— *ποιησαμενος* ante *εκαθισεν* ABℵDM. 17. 37. 47. P. Vulg. Arm. (Æth.) | ‡ ante *των ἁμαρτ.* ς. KL. Syrr.(Pst.)& Hel. (Memph.)

4. *τοσουτῳ Clem. Rom.* 36. | *τοσοῦτο* 37*. | *τοσουτων* P.

— *κρεῖττον* ML. | *κριττω* D.

— *των*] om. B. *Clem. Rom.*

— *ὁσῳ*] add. *και* K. | om. *Clem. Rom.*

5. *ποτε* ante *των αγγελων* Syr.Hel. *Eus.* Ecl. Pr. 58. | post D*. Syr.Pst. (Æth.)

— *αυτῳ Eus.* Ecl. Pr. 58. | om. ℵ*. (add.[a])

---

1. Multifariam multisque modis *Cl.* | 3. portansque *Cl.* | sedet *Cl.* | 5. in patrem.. in filium *Cl.*

A B ℵ [C] D [H] M. 17. 37. 47. KLP.

ἔσται μοι εἰς υἱόν; 6 ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν
πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει, [c] Καὶ προσκυ-
[c] Ps. 96(97):7. — νησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. 7 καὶ πρὸς
[d] Ps. 103(104):4. — μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει, [d] Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους
αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς
[e] Ps. 44(45):6. seq. — φλόγα· 8 πρὸς δὲ τὸν υἱόν, [e] Ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, εἰς τὸν
αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· *καί,″ *Ἡ″ ῥάβδος *τῆς″ εὐθύτητος †
ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. 9 ἠγάπησας δικαιοσύνην,
καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε ὁ θεός, ὁ
θεός σου, ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους
[f] Ps. 101(102):26. seq. — σου. 10 καί, [f] Σὺ κατ' ἀρχάς, κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίω-
σας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί· 11 αὐτοὶ
ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον
12. ἀλλάξεις — παλαιωθήσονται, 12 καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἑλίξεις αὐ-
τούς *[ὡς ἱμάτιον]″, καὶ ἀλλαγήσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς
εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν· 13 πρὸς τίνα δὲ
[g] Ps. 109(110):1. Matt. 22:44. rel. — τῶν ἀγγέλων εἴρηκέν ποτε, [g] Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,
ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;
14 οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικὰ πνεύματα, εἰς διακο-
νίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν
σωτηρίαν;

II. 1 Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως ‡προσέχειν ἡμᾶς″
τοῖς ἀκουσθεῖσιν, μή ποτε ‡παραρυῶμεν″. 2 εἰ γὰρ ὁ
δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ
πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθα-

et ipse erit mihi in filio? 6 Et
cum iterum introducit primo-
genitum in orbem terrae, dicit,
Et adorent eum omnes angeli
dei. 7 Et ad angelos quidem
dicit, Qui facit angelos suos
spiritus et ministros suos flam-
mam ignis: 8 ad filium autem,
Thronus tuus, deus, in saecu-
lum saeculi, et, Virga aequitatis
virga regni tui. 9 Dilexisti
iustitiam et odisti iniquitatem:
propterea unxit te, deus, deus
tuus oleo exultationis prae
participibus tuis. 10 Et, Tu in
principio, domine, terram fun-
dasti, et opera manuum tua-
rum sunt caeli: 11 ipsi peribunt,
tu autem permanebis: et omnia
sicut vestimentum veterescent,
12 et velut amictum mutabis
eos, et mutabuntur: tu autem
idem es, et anni tui non defi-
cient. 13 Ad quem autem an-
gelorum dixit aliquando, Sede
a dextris meis, quoad usque
ponam inimicos tuos scabillum
pedum tuorum? 14 Nonne
omnes sunt administratorii
spiritus in ministerium missi
propter eos qui hereditatem
capient salutis?

1 Propterea abundantius opor-
tet observare nos ea quae
audivimus, ne forte effluamus.
2 Si enim qui per angelos dic-
tus est sermo factus est firmus,
et omnis praevaricatio et in-
oboedientia accepit iustam

---

6. *εισαγαγει* L.
7. *αγγελους* 1°.] add. *αυτου* D*. Æth.
— *πνευματα* *Clem. Rom.* 36. *Orig.* (ii. 636[d]. qu. Ps.) iv. 430[a]. *Orig. Int.* iii. 963[d]. 969[d]. iv. 680[a]. *Eus.* c. Mel. 173[d]. | *πνευμα* D. Æth.
8. *του αιωνος*] om. B. 17.
— *και* (post *αιωνος*) ABℵD*M. 17. *Am.* Memph. | * om. ς. D[c]. 37. 47. KLP. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. Æth.
— *ἡ ῥαβδος* 1°. ABℵM. 17 *sic.* | * om. *ἡ* ς. D. 37. 47. KLP.
— *της ευθυτητος* ABℵM. 17 *e spatio certissime.* | * om. *της* ς. D. 37. 47. KLP. ‖ om. *της ευθυτητος ῥαβδος* ℵ*. (*δι' ὁμοιοτ.*)
— *ῥαβδος* 2°.] † praem. *ἡ* ς. D. 37. 47. KLP. | om. ABℵM. 17.
— *σου* ADM. 17. rel. vv. | *αυτου* Bℵ.
9. *ανομιαν* B(D)M. 37. 47. KLP. Syr.Hcl. *certissime.* *Eus.* D.E. 388[c]. (*ανομιας* D*.) | *αδικιαν* Aℵ. 17.
9. *ελαιον*] *ελεος* D*.
11. *διαμενεῖς* D[c]M.
12. *ὡσει*] *ὡς* D*.
— *ἑλιξεις* AB(ℵ[c] *εἰλιξ.*)M. 17. 37 (*ἑλλιξ.*) 47. KLP. *Fuld. Harl.** Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. (vid. Es. xxxiv. 4). | *αλλαξεις* ℵ*D. Vulg. *Iren.* 230. (e Ps.) *Tert.* c. Herm. 34. (e Ps.)
— *αυτους* add. *ὡς ἱματιον* ABℵD*. *Fuld.* Arm. Æth. | * om. ς. D[c]M. 17. 37. 47. KLP. Vulg. (et *Am.*) Syrr.Pst.&Hcl. Memph.
— *και αλλαγησ.*] om. *και* D*.
— *ὁ αυτος*] praem. *και* ℵ*. (corr.[1]) | om. *ὁ* 17.
— *εγκλειψουσιν* A*.
13. *αν*] om. D*.
— *εχθρ. σου* *Clem. Rom.* 36. | om. *σου* 37.
14. *διακονιαν* *Orig.* i. 767[a]. ii. 20[d]. 495[c]. iv. 191[d]. 430[d]. ap. Gall. 80. *Orig. Int.* ii. 451[d]. iii. 89[a]. 881[d]. 946[a]. iv. 473[d]. 593[d]. 597[c]. 598[b]. 656[b]. *Eus.* P.E. 328[a]. Theoph. 148. *Hil.* 440[a]. | *-ιας* B. *Orig.* i. 579[e]. iv. 430[e].
1. om. ver. M.
— *δει*] *δειν* 17.
— *προσεχειν* ante *ἡμας* ABℵD. 17. Vulg. | ‡ post ς. 37. 47. KLP.
— *περισσοτερως*] ante *δει* ℵ. Vulg. | post *προσεχ. ἡμας* 17.
— *παραρυωμεν* AB*ℵD*. 17. 47. LP. Syr.Hcl.mg. *Graecè.* | ‡ *παραρρυωμεν* ς. B[2]D[c]. 37. Ks.

---

8. *om.* "et" *ante* virga *Cl.* | 11. omnes ut *Cl.* | 12. idem ipse *Cl.*
1. perefluamus *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Arm. Æth.

ποδοσίαν, 3 πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμε-
λήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι
διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβε-
βαιώθη, 4 συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ θεοῦ σημείοις τε
καὶ τέρασιν, καὶ ποικίλαις δυνάμεσιν, καὶ πνεύματος
§ C. ἁγίου § μερισμοῖς, κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.
5 Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν
μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν· 6 διεμαρτύρατο δέ πού
[h] Ps. 8:5. seq. τις λέγων, [h] Τί ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ·
ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν; 7 ἠλάττωσας
αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους· δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστε-
φάνωσας αὐτόν, [καὶ κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα
τῶν χειρῶν σου·] 8 πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν
ποδῶν αὐτοῦ. Ἐν ‡ τῷ γὰρ" ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα,
οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὔπω ὁρῶ-
Γ' μεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα. 9 τὸν δὲ βραχύ τι
παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ
πάθημα τοῦ θανάτου, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον,
9. χωρὶς θεοῦ ὅπως χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου.
10 ἔπρεπεν γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ
πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχη-
γὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι.
11 ὅ τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸς
§ H. πάντες· § δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται [i] ἀδελφοὺς
[i] Joh. 20:17. Matt. 28:10. [k] Ps. 21 (22):23. αὐτοὺς καλεῖν, 12 λέγων, [k] Ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου

mercedis retributionem, 3 quo-
modo nos effugiemus, si tan-
tam neglexerimus salutem?
quae cum initium accepisset
enarrari per dominum, ab eis
qui audierunt in nos confirmata
est, 4 contestante deo signis et
portentis et variis virtutibus et
spiritus sancti distributionibus
secundum suam voluntatem.
5 Non enim angelis subiecit
deus orbem terrae futurum, de
quo loquimur. 6 Testatus au-
tem est in quodam loco quis
dicens, Quid est homo quod
memor es eius, aut filius ho-
minis quoniam visitas eum?
7 Minuisti eum paulo minus ab
angelis, gloria et honore coro-
nasti eum, et constituisti eum
super opera manuum tuarum,
8 omnia subiecisti sub pedibus
eius. In eo enim quod ei om-
nia subiecit nihil dimisit non
subiectum ei: nunc autem
necdum videmus omnia sub-
iecta ei. 9 Eum autem qui mo-
dico quam angeli minoratus
est videmus Iesum propter pas-
sionem mortis gloria et honore
coronatum, ut gratia dei pro
omnibus gustaret mortem.
10 Decebat enim eum, propter
quem omnia et per quem
omnia, qui multos filios in
gloriam adduxerat, auctorem
salutis eorum per passiones
consummare. 11 Qui enim sanc-
tificat et qui sanctificantur, ex
uno omnes. Propter quam
causam non confunditur fra-
tres eos vocare, 12 dicens, Nun-
tiabo nomen tuum fratribus

2. *αγγελων Orig.* iii. 348d. 767e. *Orig. Int.* iii. 62b. *Eus.* Ecl. Pr. 29 | -λου L.
— *ελαβεν*] post *ενδικον* 17. 37.
3. *εκφευξουμεθα* 47.
— *καλεισθαι* 37*.
— *δια*] *ὑπο* 37*. Arm.
4. *συνεπιμαρτυρουντος Orig.* Cat. Cram. Cor. 12. | *συνμαρτ.* B.
— *τε*] om. M. 17. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. *Orig.* Cat. Cr.
— *μερισμοις Orig.* Cat. Cr. | *θερισμοις* ℵ*. (corr.a)
— *αυτου Orig.* Cat. Cr. | *του θεου* D*.
5. *ὑπεταξεν*] add. *ὁ θεος* C. Vulg. (om. *Fuld. Tol. Harl.**)
6. *τι*] *τις* C*P. *Tol.* Memph.
— *μιμνησκει* 17.
7. *ελαττωσας* D*.
— *και κατεστησας αυτον επι τα εργα των χειρων σου* ACℵD*M. 17. 37. P. Vulg. Syrr.Pst.(*Widm.*)&Hcl.* Memph. Arm. Æth. (*Eus.* Ecl. Pr. 74.) | om. BDc. 47. KL. Syr.Pst.(cdd.) Hcl.*txt.*
8. *ὑπεταξα* ℵ*. (corr.1 *ut vid.*)
— *εν τῳ γαρ* BℵDM. (Arm.) | ‡ *εν γαρ τῳ* ς. AC. 17. 37. 47. KLP.
— *αυτῳ* 1o.] om. B(D *Lat.*) Syr.Hcl.† Arm. *Usc.*
— *τα παντα* ante *ὑποτ. αυτῳ* D. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. | post *Orig. Int.* iv. 555e.
— *αυτῳ* 2o.] *αυτον* 37.
9. *βλεπομεν Orig.* ii. 584d. *Eus.* Ecl. Pr. 74. | *βλεπωμεν* L.
— *χαριτι* ABℵCD. rel. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iv. (41e. 392b. *χάριτι ἢ χωρὶς θεοῦ*) *Eus.* in Ps. 641b. | *χωρις* M. Syr.Pst. edd. et edd. *χωρὶς γάρ θεοῦ . . . ἢ ὅπερ ἔν τισι κεῖται τῆς πρὸς ʽΕβρ. ἀντιγράφοις, χάριτι θεοῦ Orig.* iv. 41e. vid. et 392b. 393c. *Orig. Int.* iv. 513b. 560a. | Lectio Eutychiana "ipse enim Deus per gratiam suam" in Syr.Pst. *Widm.* (et ordine mutato, sed non sensu in ed. Lee.) Cod. Syr. Rich. 7157. (in Mus. Brit. 12, 137.) habet "absque"* atque a correctore recenti: haec lectio habetur in codd. Nestorianis. *ἡ οἰκονομία τοῦ ὑπὲρ πάντων πάθους τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου γίνεται οὐ χωρὶς θεοῦ. Orig.* iv. 450b.
9. *γευσεται* D*.
11. *καλειν*] *καλων* 17.
— *αυτους αδελφους* M. Syrr.Pst.&Hcl.
12. *απαγγελλω* 37 *Scr.*

6. est autem *Cl.* | 8. omnia ei *Cl.* | 10. passionem *Cl.* | 11. qui 2o. *om. Am.*

ABℵCDH M. 17. 37. 47. KLP.
[l] 2 Sam. 22:3.
[m] Es. 8:17.
¶ H.
§ H.
¶ H.

τοις ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε.
13 καὶ πάλιν, [l] Ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ. καὶ
πάλιν, [m] Ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἅ μοι ἔδωκεν ὁ θεός.
14 ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία¶ κεκοινώνηκεν ‡ αἵματος καὶ
σαρκός″, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχεν τῶν αὐτῶν,
ἵνα§ διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα
τοῦ θανάτου, τουτέστιν τὸν διάβολον, 15 καὶ ἀπαλ-
λάξῃ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ
ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. 16 οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων
ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ¶ ἐπιλαμ-
βάνεται. 17 ὅθεν ὤφειλεν κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς
ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιε-
ρεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν, εἰς τὸ ἱλάσκεσθαι τὰς ἁμαρ-
τίας τοῦ λαοῦ. 18 ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς,
δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

III. Δ'
[n] ver. 5. Num. 12:7.
2. [ὅλῳ]

50 1 Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου
μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα
τῆς ὁμολογίας ἡμῶν † Ἰησοῦν, 2 [n] πιστὸν ὄντα τῷ ποιή-
σαντι αὐτόν, ὡς καὶ ‡ Μωυσῆς″ ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐ-
τοῦ. 3 πλείονος γὰρ ‡ οὗτος δόξης″ παρὰ ‡ Μωυσῆν″
ἠξίωται, καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ
κατασκευάσας αὐτόν· 4 πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται
ὑπό τινος, ὁ δὲ † πάντα κατασκευάσας, θεός. 5 καὶ
‡ Μωυσῆς″ μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ὡς
θεράπων, εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων, 6 χριστὸς
δέ, ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς,

meis, in medio ecclesiae lau-
dabo te. 13 Et iterum, Ego
ero fidens in eum. Et ite-
rum, Ecce ego et pueri mei,
quos mihi dedit deus. 14 Quia
ergo pueri communicaverunt
sanguini et carni, et ipse si-
militer participavit isdem, ut
per mortem destrueret eum
qui habebat mortis imperium,
id est diabulum, 15 et liberaret
eos qui timore mortis per to-
tam vitam obnoxii erant ser-
vituti. 16 Nusquam enim an-
gelos adpraehendit, sed semen
Abrahae adpraehendit. 17 Unde
debuit et per omnia fratribus
similare, ut misericors fieret et
fidelis pontifex ad deum, ut
repropitiaret delicta populi.
18 In eo enim in quo passus
est ipse temptatus potens est
et eis qui temptantur auxiliari.

1 Unde, fratres sancti, voca-
tionis caelestis participes, con-
siderate apostolum et ponti-
ficem confessionis nostrae
Iesum, 2 qui fidelis est ei
qui fecit illum, sicut et Moses
in omni domu illius. 3 Am-
plioris enim gloriae iste prae
Mose dignus habitus est, quan-
to ampliorem honorem habet
domus qui fabricavit illam.
4 Omnis namque domus fa-
bricatur ab aliquo: qui autem
omnia creavit, deus. 5 Et
Moses quidem fidelis erat in
tota domo eius tamquam fa-
mulus in testimonium eorum
quae dicenda erant, 6 Christus
vero tamquam filius in domo
sua: quae domus sumus nos,

12. ἐμμέσῳ A. 47. P.
13. ἐπ'] ἐν C*? ‖ (ἐγω ἐσ. πεποιθ. ἐπ' αὐτ.] Ego ero illi in patrem et ille erit mihi in filium Syr. Hcl. *mg.* vid. i. 5.)
— παιδια ἅ] om. ἁ C*. (? corr.)
14. αἱμ. και σαρκ. ABℵCDM. 17. 37. 47. P. *Am. Fuld.* Syr. Hcl. Memph. Arm. *Orig. Int.* iii. 120[d]. *Eus.* D.E. 450[d]. in Ps. 615[b]. | ‡ σαρκ. και αἱμ. ς. KL. Vulg. *Cl.* Syr. Pst. Æth. *Orig. Int.* iii. 62[f]. 902[d]. [H *n.l.*]
— μετήσχε 17.
— αυτων] add. παθηματων D*. *Eus.* in Ps. | om. *Orig. Int.* iii. 120[d]. *Eus.* D.E.
— θανατου 1°.] add. θανατον D*. | om. *Orig.* iii. 582[c]. 583[d]. *Eus.* D.E. 450[d].
15. απαλλαξῃ] αποκαταλλαξῃ A. | απαλλαξει KLP. | απηλλαξῃ *Orig.* iii. 582[c]. eruet *Orig. Int.* iii. 120[d].
17. ὠμοιωθηναι A.
— τας ἁμαρτιας] ταις ἁμαρτιαις A. 17.
18. πεπονθεν] post αυτος D.
— αυτος] αυτοις L.
— πειρασθεις] om. ℵ*. (add.[c])
1. κατανοησετε D*.
— Ιησουν] † praem. χριστον ς. | add. id. C²Dc. 37. KL. Syrr. Pst. & Hcl. Arm. (*Orig.* iv. 431[b].) *Hil.* 832[f]. | om. ABℵC*D*M. 17. 47. P. Vulg. Memph. Theb. Æth. | "Christum" tantum *Orig. Int.* iv. 467[a].
2. Μωυσης C. 17. 37. KLP. | ‡ Μωσης ς. ABℵDM. 47.
— ὁλῳ AℵCD. rel. Vulg. rel. (vid. ver. 5. et Num. xii. 7.) | om. B. Memph. Theb.
3. οὑτος ante δοξης ABℵCD. 37. 47. P. | ‡ post ς. M. 17. K(L.) Vulg. (οὑτως L.)
3. Μωυσην BℵCD[b]. 17. 47. KLP. (Μωυσεως D*.) | ‡ Μωσην ς. ADcM. 37.
4. παντα] † praem. τα ς. C²Dc. 37. 47. LP. Arm. | om. ABℵC*D*M. 17. K.
— κατασκευασας] σκευασας K.
5. Μωυσης ℵCD. 17. KLP. *Luc.* 18. | ‡ Μωσης ς. ABM. 37. 47.
6. οὑ] ὁς D*(M. s. οἱ) | quae domus *Luc.*
— εαν Bℵ¹D*M. 17. P. (καν ℵ*.) | ‡ εανπερ ς. AℵcCDc. 37. 47. KL.
— μεχρι τελους βεβαιαν AℵCD. rel. Vulg. rel. (vid. ver. 14.) | om. B. Æth. *Rom. Luc.* 18.
8. ὡς] om. 37 txt. (marg. man. rec.)
— παραπικρασμῳ] πιρασμω ℵ.

13. dedit mihi *Cl.* | 14. carni et sanguini *Cl.* | 17. "et" om. *Cl. Am.*** | similari *Cl.* | 18. ipse et *Cl.*
2 domo *Am*² *Cl.* seq. ejus *Cl.* | 3. est habitus *Cl.* | 4. deus est *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. Arm. Æth.
° ver. 14.
6. [μέχρι τελ. βεβ.]
p Ps. 94 (95): 8 seq.

‡ ἐὰν″ τὴν παῤῥησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος
° μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν.
7 Διό, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, p Σήμερον
ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, 8 μὴ σκληρύνητε τὰς
καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ, κατὰ τὴν
ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, 9 οὗ ἐπείρασαν †
οἱ πατέρες ὑμῶν, ‡ ἐν δοκιμασίᾳ″, καὶ εἶδον τὰ ἔργα
μου 10 ‡ τεσσεράκοντα″ ἔτη· διὸ προσώχθισα τῇ
γενεᾷ ‡ ταύτῃ″, καὶ εἶπον, Ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ·
αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς μου· 11 ὡς ὤμοσα ἐν
τῇ ὀργῇ μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν
μου· 12 βλέπετε, ἀδελφοί, μή ποτε ἔσται ἔν τινι ὑμῶν
καρδία πονηρὰ ἀπιστίας, ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ
ζῶντος· 13 ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ᾽ ἑκάστην
§ H. ἡμέραν, § ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκλη-
13. ἐξ ὑμ. τις. ρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν ἀπάτῃ τῆς ἁμαρτίας· 14 μέτοχοι
γὰρ ‡ τοῦ χριστοῦ γεγόναμεν″, ἐάν περ τὴν ἀρχὴν
τῆς ὑποστάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν·
¶ H. 15 ἐν τῷ λέγεσθαι, Σήμερον ¶ ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ
ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν
§ H. τῷ παραπικρασμῷ. 16 τίνες γὰρ ἀκούσαντες § παρεπί-
κραναν; ἀλλ᾽ οὐ πάντες οἱ ἐξελθόντες ἐξ Αἰγύπτου
q Num. 14:22. διὰ ‡ Μωσέως″; 17 q τίσιν δὲ προσώχθισεν ‡ τεσσε-
ράκοντα″ ἔτη; οὐχὶ τοῖς ἁμαρτήσασιν, ὧν τὰ κῶλα
ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ; 18 τίσιν δὲ ὤμοσεν μὴ εἰσελεύ-
¶ H. σεσθαι ¶ εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἀπει-

si fiduciam et gloriam spei usque ad finem firmam retineamus.
7 Quapropter sicut dicit spiritus sanctus, Hodie si vocem eius audieritis,
8 nolite obdurare corda vestra sicut in exacervatione secundum diem temptationis in deserto,
9 ubi temptaverunt me patres vestri, probaverunt et viderunt opera mea
10 quadraginta annis. Propter quod infensus fui generationi huic et dixi, Semper errant corde: ipsi autem non cognoverunt vias meas.
11 sicut iuravi in ira mea, Si introibunt in requiem meam.
12 Videte, fratres, ne forte sit in aliquo vestrum cor malum incredulitatis discedendi a deo vivo,
13 sed adhortamini vosmet ipsos per singulos dies, donec hodie cognominatur, ut non obduretur quis ex vobis fallacia peccati:
14 participes enim Christi effecti sumus, si tamen initium substantiae eius usque ad finem firmum retineamus.
15 Dum dicitur, Hodie si vocem eius audieritis, nolite obdurare corda vestra quemadmodum in illa exacervatione.
16 Quidam enim audientes exacervaverunt? sed non universi qui profecti sunt ab Aegypto per Mosen?
17 Quibus autem infensus est quadraginta annis? nonne illis qui peccaverunt? quorum cadavera prostrata sunt in deserto.
18 Quibus autem iuravit non introire in requiem ipsius, nisi illis qui increduli fuerunt?

9. οὐ] ὅπου D*.
— ἐπειρασαν] † add. με ς. ℵ^{c}D^{c}M. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. (*Wilk.*) Arm. (vid. Ps. xciv. [xcv.] 9.) | om. ABℵ*CD*. 17. Memph. (*Mill.*) *Luc.* 18. | eum Æth.
— ὑμων] ἡμων A.
— εν δοκιμασια ABℵ*CD*M. 17. P. Memph. *Luc.* 18. | ‡ εδοκιμασαν με ς. ℵ^{c}D^c. 37. 47. KL. (Vulg.) Syrr. (Pst.)&Hel. Arm. Æth. (vid. Psal.) (om. με Vulg. Syr.Pst.)
— προσωχθησα B*Rl.* (contra rel.) 47. LP.
10. τεσσερακοντα AB*ℵC. | ‡ τεσσαρ. ς. B^2. rel. | μ̄ D.
— ταυτῃ ABℵD*M. 17. Vulg. | ‡ εκεινῃ ς. CD^c. 37. 47. KLP. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. Æth. (vid. LXX. Ps. xciv. [xcv.] 10.)

10. ειπον BℵCD^{c}M. rel. | ειπα AD^b. 17. vid. LXX. (ειπαν D*.)
11. ει] η 17.
12. εν] om. C* ut vid.
13. καλειται *Orig.* ii. 778^e. *Eus.* in Ps. 101^c. 631^e. *Luc.* 18. | καλειτε AC.
— τις ante εξ ὑμ. AℵCHM. 17. 37. 47. P. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. *Luc.* 18. | post BDKL. Syr.Hel.
— της ἁμαρτιας *Luc.* | ἁμαρτιαις D*.
14. του χριστου ante γεγοναμεν ABℵCDHM. 17. 37. P. Vulg. Æth. *Orig.* i. 32^c. Cat. Cr. Eph. 194. (om. του) *Eus.* D.E. 189^d. in Ps. 190^d. *Luc.* 18. | ‡ post ς. 47. KL (om. του) Arm. *Eus.* D.E. 218^a (om. του). [Syrr.Pst.&Hel. Memph.]
— ὑποστασεως] add. αυτου A. Vulg. | om. *Orig.* Cat. Cr. *Luc.*

15. σκληρυνετε D*.
— ὡς] om. M.
16. εξ Αιγ. *Luc.* 19. | εκ γης Αιγ. 17.
— Μωυσεως BℵCDH. 17. 47. KL. | ‡ Μωσεως ς. AM. 37. P.
17. τισιν δε] add. και A. | om. *Luc.* 19.
— προσωχθησεν B*Rl.* (cont. rel.) 37 *Scr.* 47. LP.
— τεσσερακοντα AB*ℵC. | ‡ τεσσαρ. ς. B^{2}HM. 17. 37. 47. KLP. | μ̄ D.
— ἁμαρτησασιν *Luc.* 19. | απειθησασιν A. 47.
— επεσεν ABℵCHM. 37. 47. KLP. (17 *n.l.*) | -σαν D.

8. exacervationem *Am.** | 16. ex Aegyp. *Cl.* | 18. creduli *Am.*^{2}

A B ℵ C D (H) (M). 17. 37. 47. KLP. θήσασιν; 19 καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν
εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν. 1 Φοβηθῶμεν οὖν μή ποτε
IV. E' καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατά-
παυσιν αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι. 2 καὶ
γάρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι, καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ'
οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους, μὴ ‡ συγκε-
3. εἰσερχ. οὖν. κερασμένους″ τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν. 3 εἰσερχό-
μεθα γὰρ εἰς [τὴν] κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες,
r Ps. 94 (95): 11. καθὼς εἴρηκεν, r Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, Εἰ εἰσε-
¶ M. λεύσονται εἰς τὴν ¶ κατάπαυσίν μου· καίτοι τῶν ἔργων
ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γενηθέντων. 4 εἴρηκεν γάρ
s Gen. 2:2. Ex. 20:11. που περὶ τῆς ἑβδόμης οὕτως, s Καὶ κατέπαυσεν ὁ θεὸς
ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων
αὐτοῦ. 5 καὶ ἐν τούτῳ πάλιν, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν
κατάπαυσίν μου. 6 ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τινὰς εἰσελ-
θεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ
εἰσῆλθον δι' ἀπείθειαν, 7 πάλιν τινὰ ὁρίζει ἡμέραν,
Σήμερον, ἐν ‡ Δαυεὶδ″ λέγων, μετὰ τοσοῦτον χρόνον,
καθὼς ‡ προείρηται,″ Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ
t Jos. 22:4. ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν. 8 t εἰ
γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης
ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας· 9 ἄρα ἀπολείπεται σαββα-
τισμὸς τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. 10 ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν
κατάπαυσιν αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν
ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ θεός.

19 Et videmus quia non potue-
runt introire propter increduli-
tatem. 1 Timeamus ergo ne
forte relicta pollicitatione in-
troeundi in requiem eius ex-
istimetur aliqui ex vobis de-
esse. 2 Etenim et nobis nun-
tiatum est quemadmodum et
illis: sed non profuit illis
sermo auditus, non admixtis
fidei ex his quae audierunt.
3 Ingredicmur enim in requiem
qui credidimus, quemadmo-
dum dixit, Sicut iuravi in ira
mea, Si introibunt in requiem
meam, et quidem operibus
ab institutione mundi factis.
4 Dixit enim quodam loco de
die septima sic, Et requievit
dominus die septima ab omni-
bus operibus suis. 5 Et in isto
rursum, Si introibunt in re-
quiem meam. 6 Quoniam ergo
superest quosdam introire
illam, et hii quibus prioribus
adnuntiatum est non introi-
erunt propter incredulitatem,
7 iterum terminat diem quen-
dam, Hodie, in David dicendo
post tantum temporis, sicut
supra dictum est, Hodie si vo-
cem eius audieritis, nolite ob-
durare corda vestra. 8 Nam
si eis Iesus requiem praesti-
tisset, numquam de alia loque-
retur posthac die. 9 Itaque
relinquitur sabbatismus populo
dei. 10 Qui enim ingressus est
in requiem eius, etiam ipse
requievit ab operibus suis sicut
a suis deus.

---

19. δι' ABℵD*M. 17. 47. KℵP. | δια CD^c. 37. L. *Clem.* 71 (seq. την).
— απιστιαν *Clem. Luc.* 19. | απειθειαν 47.
1. επαγγ.] praem. της D.
— δοκει M. 37. LP.
2. γαρ εσμεν] παρεσμεν C*.
— συγκεκερασμενους ABCD*M. 17 (? -κρασ.; at de terminatione -σμενους certus sum). 37. Syr.Hcl. "confisi sunt" Memph. *Wilkins.* *οὐ γὰρ ἦσαν κατὰ τὴν πίστιν τοῖς ἐπαγγελθεῖσι συνημμένοι· ὅθεν οὕτως ἀναγνωστέον, "Μὴ συγκεκερασμένους τῇ πίστει τοῖς ἀκουθεῖσιν," ἵνα εἴπῃ ταῖς πρὸς αὐτοὺς γεγενημέναις ἐπαγγελίαις τοῦ θεοῦ διὰ Μωσέως. Theod. Mopsuest.* (Cat. Cram. Heb. 177.) | συγκεκραμενους D^c. 47. KLP. admixtis *Am. Fuld.* (*Tol.*) | συγκεκερασμενος ℵ. admistus Vulg. *Cl. Demid. Harl.* (*Tf.*) Syr.Pst. | ‡ συγκεκραμενος ς. temperatus D *Lat. Luc.* 19. | nondum commixti verbo Dei patris *Iren.* 212. | non conciliatos in oboedientiam fidei Arm. | non fuerunt commixti cum fide Æth.
2. τοις ακουσασιν] των ακουσαντων D*. Syr.Hcl.*mg. Luc.*
3. εισερχομεθα] intrabimus *Luc.* 19. | -χωμ- AC. 17. 37* *Scr.* Vulg.
— γαρ BD. 17. 37. P. Vulg. Syr.Hcl. Æth. *Luc.* 19. | ουν AℵCM. 47. Memph. | autem Syr.Pst. Arm.
— την AℵCD^bM. rel. | om. BD*.
— καθως ειρηκεν ante οἱ πιστευσαντες P.
— ὡς] om. A* *ut vid.*
— μου] om. C*.
— ει *Luc.* | om. A. | η C*. 17.
— γεννηθεντων 37.
4. εν τῃ ἡμερ. τῃ ἑβδ. *Luc.* 19. | om. A. | om. εν 17. Vulg.
5. ει *Luc.* 19. | om. D*. | ἠ 17.
6. ευηγγ. C*P.
— δι' BℵD. rel. | δια ACL.
6. απειθειαν contumaciam *Luc.* 19. | απιστιαν ℵ*. (corr.^c) Vulg.
7. ὁριζει ante τινα ℵ*. (corr.^c)
— λεγων post χρονον 47.
— προειρηται AℵCD*. 17. 47. P. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm. *Luc.* 19. (προειρηκεν B.) | ‡ ειρηται ς. D. 37. KL. Æth. [Syr.Pst.]
8. Jesus filius Nun Syr.Pst. (sic Syr Hcl.*mg.*)
— αν] αρα B.
— μετα ταυτα] μετ' αυτα C.
9. om. ver. ℵ*. (add.^a)
— απολειπεται *Orig.* ii. 125^b. *Orig. Int.* 552^c. *Eus.* in Ps. 606^d. | απολειται B.
10. απο] add. παντων ℵ^c (? om. των) D*. Syr.Hcl. (Æth.) | om. *Luc.* 19.
11. σπουδασωμεν *Eus.* in Ps. 606^d. *Luc.* 20. | σπουδασομεν L.

1. aliquis *Cl.* | 2. non admistus fidei ex iis *Cl.* | 3. mundi perfectis *Cl.* | 4. in quodam *Cl.* | deus *Cl.* | 6. introire quosdam in *Cl.* | "in" add. *Am.*[2] | ii *Cl.* | 10. *om.* est *Am.**

Vulg. ς' Syrr. P.H. Memph. Arm. Æth.

11 Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κα-
τάπαυσιν, ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ
§ H. τῆς ἀπειθείας. 12 § ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ
ἐνεργὴς καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστο-
μον, καὶ διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς † καὶ
πνεύματος, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυ-
¶ H. μήσεων καὶ ἐννοιῶν ¶ καρδίας· 13 καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις
ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ· πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετρα-
§ H. χηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, § πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ
λόγος.

11 Festinemus ergo ingredi in illam requiem, ut ne in id ipsum quis incidat incredulitatis exemplum. 12 Vivus enim est dei sermo et efficax et penetrabilior omni gladio ancipiti et pertingens usque ad divisionem animae ac spiritus, compagum quoque et medullarum, et discretor cogitationum et intentionum cordis: 13 et non est ulla creatura invisibilis in conspectu eius, omnia autem nuda et aperta sunt oculis eius, ad quem nobis sermo.

51 14 Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν, διεληλυθότα
τοὺς οὐρανούς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν
τῆς ὁμολογίας. 15 οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμε-
¶ H. νον συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, ¶ πεπειρασμέ-
νον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα, χωρὶς ἁμαρτίας.
16 προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς
χάριτος, ἵνα λάβωμεν ‡ ἔλεος," καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς
εὔκαιρον βοήθειαν.

14 Habentes ergo pontificem magnum, qui penetravit caelos, Iesum filium dei, teneamus confessionem. 15 Non enim habemus pontificem qui non possit conpati infirmitatibus nostris, temptatum autem per omnia pro similitudine absque peccato. 16 Adeamus ergo cum fiducia ad thronum gratiae, ut misericordiam consequamur et gratiam inveniamus in auxilio oportuno.

V. 1 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος,
ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα
προσφέρῃ δῶρά [τε] καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν,
2 μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσιν καὶ πλανω-
μένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περίκειται ἀσθένειαν· 3 καὶ ‡ δι'
αὐτὴν" ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως καὶ περὶ
3. περὶ αὐτοῦ ἑαυτοῦ προσφέρειν ‡ περὶ" ἁμαρτιῶν. 4 καὶ οὐχ ἑαυτῷ

1 Omnis namque pontifex ex hominibus adsumptus pro hominibus constituitur in his quae sunt ad deum, ut offerat dona et sacrificia pro peccatis, 2 qui condolere possit his qui ignorant et errant, quoniam et ipse circumdatus est infirmitate, 3 et propterea debet, quemadmodum et pro populo, ita etiam pro semet ipso offerre pro peccatis. 4 Nec quisquam

11. *εισελθειν*] add. *αδελφοι* D*. | om. *Eus.* in Ps. *Luc.* 20.
— *καταπαυσιν*] add. qui credidimus Syr.Hel.*
— *τις*] om. ℵ*. (add.[c])
— *πεσει* P.
— *απειθειας* *Luc.* | *αληθειας* D*. (a veritate *Lat.*)
12. *ζων* *Orig.* i. 298[f]. ii. 813[a]. iii. 138[c]. iv. 37[b]. Cat. Cr. Eph. 222. *Eus.* in Ps. 189[a]. vividum *Luc.* 20. | *ζω* C.
— *ενεργης* *Orig.* i. ii. iii. (et 656[b]. 668[b].) iv. (et 124[c]. 157[b].) Cat. Cr. *Eus.* Ecl. Pr. 211. in Ps. 58[b]. 189[b]. | *εναργης* B.
— *διϊκνουμενος* *Orig.* i. ii. iv. Cat.Cr. *Eus.* Ecl. Pr. 187. 211. | *δεικνυμενος* D* *Gr.*
— *ψυχης* *Orig.* i. ii. iv. *Eus.* Ecl. Pr. *bis.* Cat. Cr. *Orig.* *Int.* ii. 70[d]. 268[e]. iv. 650[b]. *Luc.* 20. | om. ℵ*. (add.[1]?) || † add. *τε* ς. D. 37. Ks. | om. ABℵCH. 17. 47. LP. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. Æth. *Orig.* i. ii. iv. Cat. Cr. *Orig.* *Int.* ii. *bis.* iv. *Eus.* Ecl. Pr. *bis.* *Luc.*
12. *ενθυμησεων* *Orig.* i. ii. iv. *Orig.* *Int.* ii. | *-σεως* C*D*. *Luc.*
— *και εννοιων* *Orig.* i. ii. iv. | *εννοιων τε* D*. | et cogitationis *Luc.*
13. *κτισις* *Luc.* 20. | *κρισις* D*. (non *Lat.*)
14. *μεγαν* *Orig.* i. 282[f]. 645[c]. 766[f]. iv. 3[d]. 24[d]. 431[b]. *Eus.* c. Mel. 33[d]. 95[b]. Ecl. Ps. 54. | *μεγα* A *nunc.* 17.
— *διεληλυθα* ℵ.
15. *πεπειρασμενον* *Elz.* ABℵD. *Orig.* i. (223[d].) 383[e]. ii. 609[b]. | *πεπειραμενον* *St.* 3. C. 17. 37. 47. KLP. *Orig.* (iv. 40[e]. 348[d].) *Syn. Ant.* Routh. iii. 298.
16. *προσερχομεθα* P.
— *χαριτος*] add. ejus Syr.Hel.*
— *ουν*] om. 17.
— *ελεος* ABℵC*D*. 17. KP. | ‡ *ελεον* ς. C[2]D[c]. 37. 47. L.
16. *εὕρωμεν*] om. B.
— *εις*] om. D*.
1. *προσφερει* LP.
— *δωρα τε* AℵCD[c]. rel. Syr.Hel. | om. *τε* BD[b] *ut vid.* Vulg. (*ut saepe*) Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. | *τε δωρα* D*.
2. *επει και*] *και γαρ* D*.
3. *δι' αυτην* ABℵC*D*. 17. P. Syrr. Pst.&Hel.*txt.* | ‡ *δια ταυτην* ς. C[3]D[c]. 37. 47. KL. Syr.Hel.*mg.*
— *ωφειλει* L.
— *ἑαυτου* AℵCD[c]. 17. 37. 47. KsLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hel.*vid.* Æth. | *αυτου* BD*.
— *περι ἁμαρτ.* ABℵC*D*. 17. 47. P. Syr.Pst. | ‡ *ὑπερ ἁμαρτ.* ς. C[3]D[c]. 37. KL. [Syr.Hel.]
4. *ουκ* D*.

12. est enim sermo dei *Cl.* | ac medull. *Cl.* | 15. pontificem *mg. Am.* | similitudinem *Am.** 1. in iis *Cl.* | 2. iis qui *Cl.* | ignoranter errant *Am.* | 3. *om.* "et" *Cl.* | etiam et pro *Cl.*

ABℵCD. 17. 37. 47. KLP.

τις λαμβάνει τὴν τιμήν, ἀλλὰ † [u] καλούμενος ὑπὸ τοῦ
[u] Ex. 28: 1. θεοῦ, ‡ καθώς περ″ καὶ § † Ἀαρών. 5 οὕτως καὶ ὁ
§ Æg. iii. χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γενηθῆναι ἀρχιερέα,
ἀλλ᾽ ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν, Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σή-
μερον γεγέννηκά σε. 6 καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει,
[w] Ps. 109(110):4. [w] Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχι-
σεδέκ. 7 ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις
τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν
ἐκ θανάτου, μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσ-
ενέγκας, καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, 8 καί
περ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ᾽ ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν, 9 καὶ
¶ Æg. iii. τελειωθεὶς ἐγένετο ¶ ‡ πᾶσιν τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ″
αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου· 10 προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ
θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. 11 περὶ
οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος λέγειν,
Ζ′ ἐπεὶ νωθροὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς. 12 καὶ γὰρ ὀφεί-
λοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν
χρείαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς τίνα τὰ στοιχεῖα τῆς
[x] 1 Cor. 3:2. ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, [x] καὶ γεγόνατε χρείαν
ἔχοντες γάλακτος [καὶ] οὐ στερεᾶς τροφῆς. 13 πᾶς
§ Æg. iii. γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος ἄπειρος § λόγου δικαιοσύνης·
νήπιος γάρ ἐστιν· 14 τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τρο-
φή, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα
ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.
VI. 1 Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστοῦ λόγον,
ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα· μὴ πάλιν θεμέλιον

sumit sibi honorem, sed qui
vocatur a deo, tamquam
Aaron. 5 Sic et Christus non
semet ipsum clarificavit ut
pontifex fieret, sed qui locutus
est ad eum, Filius meus es tu,
ego hodie genui te; 6 quemad-
modum et in alio dicit, Tu es
sacerdos in aeternum secundum
ordinem Melchisedech. 7 Qui
in diebus carnis suae praeces
supplicationesque ad eum qui
possit salvum illum a morte fa-
cere cum clamore valido et la-
crimis offerens et exauditus
pro sua reverentia: 8 et quidem
eum esset filius, didicit
ex his quae passus est oboe-
dientiam, 9 et consummatus
factus est omnibus obtempe-
rantibus sibi causa salutis
aeternae, 10 appellatus a deo
pontifex iuxta ordinem Mel-
chisedech. 11 De quo grandis
nobis sermo et ininterpraeta-
bilis ad dicendum, quoniam
inbecilles facti estis ad audien-
dum. 12 Etenim cum deberitis
magistri esse propter tempus,
rursum indigetis ut vos do-
ceamini quae sint elementa
exordii sermonum dei, et facti
estis quibus lacte opus sit, non
solido cibo. 13 Omnis enim
qui lactis est particeps, ex-
pers est sermonis iustitiae: par-
vulus enim est: 14 perfectorum
autem est solidus cibus, eorum
qui pro consuetudine exerci-
tatos habent sensus ad discre-
tionem boni ac mali.
1 Quapropter intermittentes
inchoationis Christi sermonem,
ad perfectionem feramur, non
rursum iacientes fundamentum

4. *τις* post *λαμβανει* D. 37. | (supra lin. B.)
— *αλλα*] *αλλ'* C². 47. LP.
— *καλουμ.*] † praem. *ὁ* ϛ. C². 17*s*. 47. LP. Vulg. Syr.Pst. Arm. *Rieu*. Æth. | om. ABℵC*D. 37. K. Syr.Hel.
— *καθως περ* ABℵ*D*. 17. | *καθως* C* *ut vid.* | ‡ *καθαπερ* ϛ. ℵᶜC²Dᶜ. 37. 47. KLP.
— *και* Syr.Hel. | om. D*(?C*.) Vulg. Syr.Pst.
— *Ααρων*] † praem. *ὁ* ϛ. 17*s*. | om. ABℵCD. 37. 47. KL(*Tf.* in N.T.)P.
5. *οὑτως και ὁ χριστος*] om. K.
— *γενηθηναι*] *γεννηθ.* D*. | *γενεσθαι* A. Arm. *Rieu*.
6. *συ*] add. *ει*. 47 (*Mill.*) P. Syr.Hel. Memph. Æg. iii. Arm.
— *ἑτερῳ*] add. *παλιν* D*.
— *Μελχισεδεχ* A. Vulg.
7. *ὁς*] add. *ων* D*.
7. *δεησεις τε* Syr.Hel. | om. *τε* K. Vulg. Syr.Pst. (*pro more*) Memph. Æg. iii. Arm. Æth.
— *αυτον* ante *σωζειν* 47.
— *εισακουσθεις*] *ακουσθεις* D*.
8. *αφ'*] *απ'* B*D*.
9. *πασιν* ante *τοις ὑπακ. αυτῳ* ABℵCD. 17. 37. 47. P. Vulg. Syrr.Pst&Hel. Memph. Arm. Æth. | ‡ post ϛ. KL. | (*ὑπακουσασιν* P.)
10. *αρχιερευς*] add. *εις τον αιωνα* 37. Syr.Hel.* Memph. Arm.
11. *περι*] praem. *και* D*. ("autem" habet postea Syr.Pst.)
— *ὁ λογος*] om. *ὁ* D*P. Arm.
12. *εχετε* *Clem.* 683. 771. *Orig.* iii. (781ᵃ.) iv. 19ᵉ. | *εχητε* 17.
— *λογιων* *Clem. bis. Orig.* iii. iv. | *λογων* D*. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* ii. 361ᶜ. iii. 384ᶠ.
12. *και ου*] AB*ℵᶜD. 37. 47. KLP. Syrr. Pst.&Hel. Arm. Æth. *Clem. bis. Orig. Int.* ii. 486ᵃ. iii. 862ᵇ. | om. *και* B²ℵ*C. 17. Vulg. Memph. *Orig.* i. 245ᵇ. 482ᵈ. iii. 658ᵈ. *Orig. Int.* ii. 361ᵉ. iii. 385ᵃ.
13. *δικαιοσυνης*] add. *εστιν* D*. (*Orig. Int.* ii. 361ᶠ. 486ᵃ. iii. 862ᶜ.) | om. *Clem.* 347. 683. *Orig.* i. 245ᵇ. 482ᵉ.
— *νηπιος* *Clem. bis.* (vid. *Pinytum.* Eus. H.E. iv. 23.) *Orig.* i. *bis. Orig. Int.* ii. *bis.* iii. | *ηπιος* 17.
— *γαρ*] add. *ακμην* D*. | om. Dᶜ. *Clem.* 683. *Orig.* i. *bis. Orig. Int.* ii. *bis.* iii.
14. *δε* *Clem.* 347. 683. *Orig.* i. 245ᵇ. 482ᵉ. 639ᵈ. iv. 247ᶜ. 350ᵃ. *Orig. Int.* ii. 110ᵃ. 189ᵈ. 203ᶜ. 210ᵇ. 361ᶠ. 421ᶠ. iii. 26ᵉ. iv. 659ᵇ. | *γαρ* 17.

6. alio *add.* loco *Cl. Am. mg.* | 7. illum salvum facere a morte *Cl.* | exauditus est (*om.* "et") *Cl.* | 8. filius dei *Cl.* | ex iis *Cl.* | 11. nobis grandis *Cl.* | 12. deberetis *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. [Æg. iii.] Arm. Æth.
¶ Æg. iii.
y Jac. 4: 15.

καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ
πίστεως ἐπὶ θεόν, 2 βαπτισμῶν διδαχῆς, ἐπιθέσεώς
τε χειρῶν, ἀναστάσεώς [τε] νεκρῶν, καὶ κρίματος
αἰωνίου. 3 καὶ τοῦτο ποιήσομεν,¶ y ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ ὁ
θεός. 4 ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας, γευ-
σαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου, καὶ μετό-
χους γενηθέντας πνεύματος ἁγίου, 5 καὶ καλὸν γευ-
σαμένους θεοῦ ῥῆμα, δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος,
6 καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετά-
νοιαν, ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ
παραδειγματίζοντας. 7 γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐ-
τῆς ‡ ἐρχόμενον πολλάκις" ὑετόν, καὶ τίκτουσα βοτά-
νην εὔθετον ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμ-
βάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ θεοῦ· 8 ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας
καὶ τριβόλους, ἀδόκιμος καὶ κατάρας ἐγγύς, ἧς τὸ
τέλος εἰς καῦσιν.

52 9 Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ
‡ κρείσσονα" καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λα-
z 1 Thess. 1: 3. λοῦμεν. 10 οὐ γὰρ ἄδικος ὁ θεὸς ἐπιλαθέσθαι z τοῦ
ἔργου ὑμῶν, καὶ † τῆς ἀγάπης ἧς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ
ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ διακο-
νοῦντες. 11 ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν
ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς
ἐλπίδος ἄχρι τέλους· 12 ἵνα μὴ νωθροὶ γένησθε, μι-
μηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κληρονο-
Η' μούντων τὰς ἐπαγγελίας. 13 τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγ-

paenitentiae ab operibus mor-
tuis et fidei ad deum, 2 baptis-
matum doctrinae, impositionis
quoque manuum ac resurrec-
tionis mortuorum et iudicii
aeterni. 3 Et hoc faciemus, si
quidem permiserit deus. 4 In-
possibile est enim eos qui se-
mel sunt inluminati, gustave-
runt etiam donum caeleste et
participes sunt facti spiritus
sancti, 5 gustaverunt nihilomi-
nus bonum dei verbum vir-
tutesque saeculi venturi, 6 et
prolabsi sunt, renovari rursum
ad paenitentiam, rursum cru-
cifigentes sibimet ipsis filium
dei et ˙ ostentui habentes.
7 Terra enim saepe venientem
super se bibens imbrem et ge-
nerans herbam oportunam illis
a quibus colitur, accepit bene-
dictionem a deo: 8 proferens
autem spinas ac tribulos re-
proba est et maledicto proxima,
cuius consummatio in com-
bustionem.
9 Confidimus autem de vobis,
dilectissimi, meliora et vi-
ciniora saluti, tamen si ita
loquimur. 10 Non enim in-
iustus deus, ut obliviscatur
operis vestri et dilectionis
quam ostendistis in nomine
ipsius, qui ministrastis sanctis
et ministratis. 11 Cupimus au-
tem unumquemque vestrum
candem ostentare sollicitu-
dinem ad expletionem spei
usque in finem, 12 ut non
segnes efficiamini, verum imi-
tatores eorum qui fide et pa-
tientia hereditabunt promis-
siones. 13 Abrahae namque

1. λογον *Clem.* 683. | λογου 47. ‖ add. λοιπον L. | om. *Clem.*
— φερομεθα D*KP. Syrr.(Pst.)&Hcl. | Contra, *Clem. Orig. Int.* ii. 422c.
2. βαπτισμων] -μον D*. ‖ add. τε 47. Arm. Æth.
— διδαχης] -χην B. (doctrinam D *Lat.*)
— αναστασεως τε AℵCDc. rel. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Æg. iii. Arm. Æth. | om. τε BD*P.
— νεκρων] χειρων D*.
3. om. ver. 37.
— ποιησομεν Bℵ. 17. KL. Vulg. Æth. | -σωμεν ACD. 47. P. Arm.
— επιτρεπει LP.
4. γενηθεντας *Orig.* iii. 207.a iv. (322a.) 388d. | γεννηθεντας A. 37. (γενομενους *Orig.* iv. 378b. 388d.)
5. ῥημα ante θεου P. *Tert.* de pud. 20. | post *Orig.* iii. 207a. iv. *bis.*
5. δυναμεις τε μελλοντος αιωνος] occidente jam aevo *Tert.*
6. παραπεσοντας *Orig.* iii. 207b. iv. (322b.) 388d. | -τος D*.
— παραδειγματιζοντας *Orig.* iii. iv. (322.b) 388d. | -ζοντες D.
7. επ' αυτης *Orig.* i. 117 *bis.* | επ' αυτην B3.
— ερχομενον ante πολλακις BℵD. 37. P. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. | ‡ post ς. AC. 17. 47. KL. Vulg. Arm. *Orig. Int.* ii. 54c. 264e. *Tert.* de pud. 20. [Æth.] | om. πολλακις *Orig.* i. *Gr.* 1o. post ὑετον 2o.
— και 2o. *Orig.* i. *Tert.* | om. D*. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* ii. *bis.*
— του θεου *Orig.* i. | om. του D*.
9. αγαπητοι] αδελφοι ℵ*. (corr.c) Syrr. Pst.&Hcl.
9. κρεισσονα ABℵCDc. 17. 47. LP. | ‡ κρειττονα ς. D*. 37. K.
10. της αγαπης] † praem. του κοπου ς. Dc. 37 *mg.*1. KL. Memph. | om. ABℵCD*. 17 *e spat.* 37*. 47. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Æg. iii. Arm. Æth. (vid. 1 Thess. i. 3.)
— ἡς] ἡν B3.
— διακονουντες] διακονοντες D. (et audimus D *Lat.*)
11. ενδιγνυσθαι AC*. | Contra, *Clem.* 501.
— πληροφοριαν] add. της πιστεως 17. | om. *Clem.* 501.
— αχρι τελους] om. 37.
12. γενησθε] γενησεσθε 17.
— πιστεως] praem. της D*.
— μακροθυμιας] -μουντας D* *Gr.*
— τας επαγγ.] om. τας K.

4. facti sunt *Cl.* | 6. rursus renovari *Cl.* | 7. accipit *Cl.* | 9. tametsi *Cl.*

ABℵCD. 17. 37. 47. KLP.

a Gen. 22: 17.

γειλάμενος ὁ θεός, ἐπεὶ κατ᾽ οὐδενὸς εἶχεν μείζονος
ὀμόσαι, ὤμοσεν καθ᾽ ἑαυτοῦ, 14 λέγων, a ‡ Εἶ″ μὴν
εὐλογῶν εὐλογήσω σε, καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε·
15 καὶ οὕτως μακροθυμήσας ἐπέτυχεν τῆς ἐπαγγελίας.
16 ἄνθρωποι † γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὀμνύουσιν, καὶ
πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος·
17 ἐν ᾧ περισσότερον βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιδεῖξαι
τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς
βουλῆς αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ, 18 ἵνα διὰ δύο πραγ-
μάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι θεόν,
ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆ-
σαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος· 19 ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχο-
μεν τῆς ψυχῆς ‡ ἀσφαλήν″ τε καὶ βεβαίαν, καὶ εἰσερ-
χομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος, 20 ὅπου
πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν
τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

VII. θ′

b Gen. 14: 18.

1 Οὗτος γὰρ b ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺς Σαλήμ,
ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ‡ ὃς″ συναντήσας
Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων
καὶ εὐλογήσας αὐτόν, 2 ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων
ἐμέρισεν Ἀβραάμ, πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενος βασι-
λεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ, ὅ
ἐστιν βασιλεὺς εἰρήνης, 3 ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεα-
λόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων,
ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ

promittens deus, quoniam neminem habuit per quem iuraret maiorem, iuravit per semet ipsum, 14 dicens, Nisi benedicens benedicam te et multiplicans multiplicabo te: 15 et sic longanimiter ferens adeptus est repromissionem. 16 Homines enim per maiorem sui iurant, et omnis controversiae eorum finis ad confirmationem est iuramentum. 17 In quo abundantius volens deus ostendere pollicitationis heredibus inmobilitatem consilii sui, interposuit iusiurandum, 18 ut per duas res inmobiles, quibus inpossibile est mentiri deum, fortissimum solacium habeamus qui confugimus ad tenendam propositam spem, 19 quam sicut ancoram habemus animae tutam ac firmam et incedentem usque in interiora velaminis, 20 ubi praecursor pro nobis introiit Iesus, secundum ordinem Melchisedec pontifex factus in aeternum.

1 Hic enim Melchisedec, rex Salem, sacerdos dei summi, qui obviavit Abrahae regresso a caede regum et benedixit ei, 2 cui et decimas omnium divisit Abraham, primum quidem qui interpretatur rex iustitiae, deinde autem et rex Salem, quod est rex pacis, 3 sine patre, sine matre, sine genealogia, neque initium dierum neque finem vitae habens, adsimilatus autem filio dei, manet sacer-

13. ειχεν post μειζονος 17.
— ωμοσαι 17. P.
14. ει μην ABℵ(C)D*. 17. 47*. (L²)P. | ‡ η μην ς. 37. 47². Ks. | ει μη CDᵇL². | ἡμῖν sic. L*.
15. οὑτως] οὑτος K². (Æth.)
16. ανθρωποι] † add. μεν ς. CDᶜ. 17s. 37. KL. Memph. Æth. | om. ABℵD*. 47. P. Vulg. Syrr.Pst.(pro more.)&Hcl. Arm. | γαρ Æg. iii.
— αυτοις post αντιλογιας D*. Syrr. Pst.&Hcl.
17. εν ᾡ Eus. D.E. 177ᶜ. 223ᵈ. | εν τῳ D*.
— περισσοτερον Eus. D.E. bis. | -τερως B.
— ὁ θεος ante βουλομενος D. | post Eus. D.E. bis.
— επιδειξαι Eus. D.E. bis. | επιδειξασθαι A. 47.

17. κληρονομοις] praem. κλητοις 37. | om. Eus. D.E. bis.
18. δια Eus. D.E. 177ᵈ. 223ᵈ. in Ps. 555ᵈ. | μετα D*.
— θεον] praem. τον Aℵ*C. 17. P. Eus. in Ps. 555ᵈ. et ap. Mai iv. 77. | om. BℵᶜD. 37. 47. KL. Eus. D.E. 177ᵈ. 224ᵃ.
— εχωμεν Eus. D.E. bis. in Ps. | εχομεν 37. KLP.
19. εχωμεν D.
— ασφαλην ACD*P. | ασφαλη ς. BℵDᵇ. 17. 37. 47. KL.
— χαταπετασματος B Btly.
20. ἡμων Orig. Int. iii. 90ᵃ. | ὑμων 37.
— Ιησους] add. χριστος D*. | om. Orig. Int. iii.
— κατα] praem. ὁς 47.
1. Μελχισεδεχ A. Vulg.Cl. (non Am.)
— του ὑψιστου St. 3. ABℵCD. 17. 37. 47. KLP. Clem. 637. Eus. D.E. 177ᵇ (Gaisf.) | om. του Elz.
1. ὁς ABℵC²D. 17. K. | ‡ ὁ ς. C*. 37. 47. LP.
— fin.] add. και Αβρααμ ευλογηθεις ὑπ᾽ αυτου D*.
2. ᾡ] ὁ D*.
— απο παντων post εμερισεν ℵ. 47. | om. απο D*.
— παντων] παντος B.
— Αβρααμ] αυτῳ D* ut vid. (eum Lat.) corr. D². ‖ add. πατριαρχα Syr.Hcl.*
— δε και] om. και K. Memph. Arm. [Æth.]
3. αφομοιωμενος CD. 47. LP.

13. jurabit Am. | 17. pollicitanis Am. (sph.) | 19. ad interiora Cl. | introivit Cl.
2. om. "et" Am.

Vulg. Syrr. P. H. Memph. [Theb.] (Æg. iii.) Arm. Æth.

c Num. 18:21, seq.

¶ Æg. iii.

§ Æg. iii.

§ Theb.

¶ Æg. iii.

διηνεκές. 4 θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ † δεκάτην
Ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης.
5 καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν ‡ Λευεὶ″ τὴν ἱερατείαν λαμ-
βάνοντες ᶜ ἐντολὴν ¶ ἔχουσιν ‡ ἀποδεκατοῖν″ τὸν λαὸν
κατὰ τὸν νόμον, τουτέστιν, τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν,
καί περ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ. 6 ὁ δὲ
μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν † Ἀβραάμ·
καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκεν· 7 χωρὶς δὲ
πάσης ἀντιλογίας, τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος
εὐλογεῖται. 8 καὶ ὧδε μὲν δεκάτας § ἀποθνήσκοντες
ἄνθρωποι λαμβάνουσιν, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος ὅτι
ζῇ. 9 καί, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ‡ δι’″ Ἀβραὰμ καὶ ‡ Λευεὶς″
ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτωται· 10 ἔτι γὰρ ἐν τῇ
ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν, ὅτε συνήντησεν αὐτῷ † Μελχι-
σεδέκ. 11 § εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευϊτικῆς
ἱερωσύνης ἦν, (ὁ λαὸς γὰρ ‡ ἐπ’ αὐτῆς″ ‡ νενομοθέ-
τηται,″) τίς ἔτι χρεία κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ
ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα, καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν
Ἀαρὼν λέγεσθαι; 12 μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύ-
νης ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται. 13 ἐφ’
ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα,¶ φυλῆς ἑτέρας μετέσχηκεν,
ἀφ’ ἧς οὐδεὶς προσέσχηκεν τῷ θυσιαστηρίῳ· 14 πρό-
δηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν,
εἰς ἣν φυλὴν ‡ περὶ ἱερέων οὐδὲν″ ‡ Μωυσῆς″ ἐλάλη-
σεν. 15 καὶ περισσότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ

dos in perpetuum. 4 Intuemini autem quantus sit hic, cui et decimas dedit de praecipuis Abraham patriarcha.
5 Et quidem de filiis Levi sacerdotium accipientes mandatum habent decimas sumere a populo secundum legem, id est a fratribus suis, quamquam et ipsi exierint de lumbis Abrahae:
6 cuius autem generatio non adnumeratur in eis, decimas sumpsit ab Abraham, et hunc qui habebat repromissiones benedixit.
7 Sine ulla autem contradictione quod minus est a meliore benedicitur.
8 Et hic quidem decimas morientes homines accipiunt, ibi autem contestatus quia vivit.
9 Et ut ita dictum sit, per Abraham et Levi, qui decimas accepit, decimatus est:
10 athuc enim in lumbis patris erat, quando obviavit ei Melchisedech.
11 Si ergo consummatio per sacerdotium leviticum erat, populus enim sub ipso legem accepit, quid athuc necessarium secundum ordinem Melchisedech alium surgere sacerdotem et non secundum ordinem Aaron dici?
12 Translato enim sacerdotio necesse est ut et legis translatio fiat.
13 In quo enim haec dicuntur, de alia tribu est, de qua nullus altario praesto fuit:
14 manifestum enim quod ex Iuda ortus est dominus noster, in qua tribu nihil de sacerdotibus Moses locutus est.
15 Et amplius athuc manifestum est, si

4. πηλικος] ἡλικος D*.
— οὗτος] om. D*.
— ᾧ] ὃ sic. 37. ‖ add. † και ς. AℵCDᶜ. 17. 37. 47. KLP. Vulg. et *Am. Dem. Harl.* (*Tf.*) Syr.Hcl. Arm. (Æth.) vid. ver. 2. | om. και BD*. *Fuld.* * *Tol.* Syr.Pst. Memph. Æg. iii.
— Αβρααμ post εδωκεν A. 37. Syr.Hcl.
5. Λευει BℵCD*. 47. Æg. iii. Theb. (ver. 11.) | ‡ Λευι ς. ADᵇ. 17*s*. 37. KLP. Memph.
— αποδεκατοιν BD*. | ‡ αποδεκατουν ς. AℵCDᵇ. 17. 37. 47. KLP.
— τουτεστιν] om. B *txt* (habet *mg.*)
— εξεληλυθοτα 37 *Scr.*
— οσφρυος D*.
6. Αβρααμ] † praem. τον ς. ADᵇ. 37. 47. KLP. | om. BℵCD*. 17.
— ευλογηκεν Bℵ(D). 17. 37. KL. (ηνλ. *.) | ευλογησεν (A)C. 47. P. (ηυλ. A.)
6. ver. 6.] Quem sperare jussit Æth. (om. rel.)
7. ελαττον *Eus.* D.E. 177ᶜ. | ελασσον 17.
9. ειπειν] ειπεν C*D*.
— δι’ BℵD*. 37. 47. | ‡ δια ς. ACDᶜ. 17*s*. KLP. ‖ (Αβραμ 37.)
— Λευεις (A)BℵᶜC*. Æg. iii. (Λευις A.) | ‡ Λευι ς. Dᶜ. 17. 37. KLP. Vulg. Memph. (Λευει ℵ*C²D*. 47.)
10. ετι γαρ inter lineas ℵ¹.
— αυτῳ] αυτον P. | Abraham Æg. iii.
— Μελχ.] † praem. ὁ ς. ADᶜ. 17*s*. 37. KLP. | om BℵCD*. 47.
11. ει] η CL*P.
— επ’ αυτης ABℵCD*. 17. 37 *Scr* LP. | ‡ επ’ αυτῃ ς. Dᶜ. 47. K.
— νενομοθετηται ABℵCD*. 17. 47. P. | ‡ -τητο ς. Dᶜ. 37. KL.
— τις (? ης Dᶜ.) ‖ add. γαρ D*.
11. ου κατα] μη κατα P.
12. και νομου] om. B.
13. λεγεται] λεγει D*.
— προσεσχηκεν BℵD. 37. 47. KL. | προσεσχεν AC. 17. | μετεσχεν P.
14. ἡμων] add. Ιησους 47.
— περι ἱερεων ουδεν ABℵᶜC*D*. 17. (47.) P. (Vulg.) (Memph. Theb.) Arm. (ουδεν περι ἱερεων 47). nihil dixit de sacerdote Memph. Theb. | ‡ ουδεν περι ἱερωσυνης ς. Dᶜ. 37. KL. Syrr.Pst.&Hcl. Æth. (περι ἱερωσυνης ουδεν C³Dᵇ.) | Μωυσης ante ουδεν ℵ*. (ουδ. Μω.ᶜ)
— Μωυσης BℵC. 17. 37. 47. KP. | ‡ Μωσης ς. ADL.

6. *om.* "ab" *Am.* | 8. contestatur *Cl.* | 11. necessarium fuit *Cl.* | 13. altari *Cl.* | 14 manifestum est *Cl.* | ortus sit *Cl.*

ABℵ(C)D 17. 37. 47. KLP.

§ Æg. iii.

d Ps. 109(110):4.

κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδὲκ ἀνίσταται ἱερεὺς
ἕτερος, 16 ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς ‡σαρκίνης″
γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς § ἀκαταλύτου·
17 ‡μαρτυρεῖται″ γὰρ ὅτι d Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα
κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. 18 ἀθέτησις μὲν γὰρ
γίνεται προαγούσης ἐντολῆς, διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς
καὶ ἀνωφελές·

53 19 Οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισαγωγὴ
δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ. 20 καὶ
καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὁρκωμοσίας (οἱ μὲν γὰρ χωρὶς
ὁρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, 21 ὁ δέ, μετὰ
ὁρκωμοσίας, διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν, ″Ὤμοσεν
κύριος καὶ οὐ μεταμεληθήσεται, Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν
αἰῶνα †¶,) 22 κατὰ ‡τοσοῦτο″ κρείττονος διαθήκης
γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς. 23 καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσιν
γεγονότες ἱερεῖς, διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμέ-
νειν· 24 ὁ δέ, διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀπα-
ράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην· 25 ὅθεν καὶ σώζειν εἰς
τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ
τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν.
26 τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν *καὶ″ ἔπρεπεν ἀρχιερεύς, ὅσιος,
ἄκακος,¶ ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν,
καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος· 27 ὃς οὐκ
ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρό-

¶ Theb.
22. τοσοῦτο *[καὶ]″
23. ἱερ. γεγον.
¶ C.

secundum similitudinem Mel-
chisedech exurget alius sacer-
dos, 16 qui non secundum
legem mandati carnalis factus
est, sed secundum virtutem vi-
tae insolubilis: 17 contestatur
enim quoniam Tu es sacerdos
in aeternum secundum ordi-
nem Melchisedech. 18 Repro-
batio quidem fit praecedentis
mandati propter infirmitatem
eius et inutilitatem:

19 Nihil enim ad perfectum
adduxit lex: introductio vero
melioris spei, per quam proxi-
mamus ad deum. 20 Et quan-
tum est non sine iureiurando:
alii quidem sine iureiurando
sacerdotes facti sunt, 21 hic
autem cum iureiurando per
eum qui dixit ad illum, Iuravit
dominus, et non paenitebit
eum, tu es sacerdos in aeter-
num: 22 in tantum melioris
testamenti sponsor factus est
Iesus. 23 Et alii quidem plures
facti sunt sacerdotes, idcirco
quod morte prohiberentur per-
manere: 24 hic autem eo quod
maneat in aeternum sempiter-
num habet sacerdotium, 25 unde
et salvare in perpetuo potest
accedentes per semet ipsum
ad deum, semper vivens ad
interpellandum pro eis. 26 Talis
enim decebat ut nobis esset
pontifex, sanctus, innocens,
inpollutus, segregatus a pec-
catoribus, et excelsior caelis
factus, 27 qui non habet cotidie
necessitatem, quemadmodum
sacerdotes, prius pro suis de-

15. τηγ] om. B.
— ὁμοιοτητα] (-ωτητα L.) | ὁμοιωσιν P.
16. σαρκινης ABℵC*D*. 17. LP. (H in titulo) *Dion. Alex.* c. Paul. Samos. Q. 7. (*Wetst.*) | ‡ σαρκικης ϛ. C**D^c. 37. 47. K.
17. μαρτυρειται ABℵD*. 17. P. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æg. iii. | ‡ -ρει ϛ. CD^c. 37. 47. KsL. Arm. [Vulg.] (Ille testis ejus Æth.)
— γαρ] δε 17.
— συ] om. 37*. ‖ add ει D^cKP. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æg. iii. Æth.
18. προσαγουσης D*.
19. επεισαγωγης D*.
— εγγιζωμεν A.
20. οἱ μεν γαρ χωρις ορκωμοσιας *Eus.* D.E. 177^d. | om. D*. Syr.Hcl. Æth. (et verba seq.)
21. μετα ℵ*D. 17. 47. KLP. *Eus.* D.E. 177^d. | μεθ' AB². 37 *Scr.* | μετ' B*ℵ^cC.
— μεταμεληθησεται B (e corr.¹)

21. συ] add. ει D^cKP. Vulg. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Theb. Æg. iii. Arm. *Eus.* D.E. 223^d. | om. *Eus.* D.E. 177^d.
— εις τον αιωνα] om. ℵ*. (add.^c) ‖ † add. κατα την ταξιν Μελχισεδεκ ϛ. Aℵ^c*mg*.D. 37. 47. KLP. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Æth. *Eus.* D.E. *bis.* (vid. ver. 17. rel.) | om. Bℵ*C. 17. Vulg. Theb. Æg. iii. Arm.
22. τοσουτο ABℵ*CD*. 17. P. (-τω D*P.) | ‡ -τον ϛ. ℵ^cD^c. 37. 47. KL. ‖ add. και Bℵ*C. | om. Aℵ^cD. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Memph. Æg. iii.
— εγγυος] εγγυς P.
— Ιησους] praem. ὁ LP.
23. γεγονοτες ante ἱερεις Bℵ. 37. 47. LP. Vulg. Syrr.Pst &Hcl. Memph. Æg. iii. Arm. Æth. *Eus.* D.E. 177^d. 224^a. | post ACD. 17. (vid. ver. 20.) | om. K.
— το θανατῳ *Eus.* D.E. 177^d. (*Gaisf.*) 224^a. | τῳ θανατῳ P. *Eus.* D.E. 177^d. (MS.)

24. το μενειν *Eus.* D.E. 177^d. 224^a. c. Mcl. 34^d. | om. το 37 *txt.* (mg.²)
— ἱερωσυνην *Eus.* D.E. c. Mcl. | ἱερατιαν D*.
25. ζων *Orig. Int.* ii. 186^a. *Eus.* D.E. 177^d. 224^a. c. Mcl. 34^d. | σωζειν 17.
26. ἡμιν και ABD. Syrr.Pst.&Hcl. *Eus.* D.E. 224^a. | * om. και ϛ. ℵC. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Memph. Arm. Æth.
— ακακος] add. και A. | om. *Eus.* D.E.
27. οἱ αρχιερεις] ὁ αρχιερευς D*.
— θυσιας] θυσιαν D. 47. P.
— ανενεγκας BD. 37. 47. KLP. | προσενεγκας Aℵ. 17.
28. ανθρ. καθιστησιν αρχιερεις *Orig. Int.* ii. 189^c. | καθιστ. ἱερεις (αρχιερεις^c) ανθρ. D. constituit homines sacerdotes Æg. iii.

15. exurgat *Cl.* | 19. maximamus *Am.* | 20. *om.* sac. facti sunt *Am.** | 25. in perpetuum *Cl.* | pro nobis *Cl.* | 26. a peccatis *Am.* | 27. necessitatem quotidie *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. (Theb.) [Æg. iii.] Arm. Æth.
[e] cap. 5:3. 9:7, 12.
27. προσενέγκας

τερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας[e] ἀναφέρειν,
ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφ' ἅπαξ,
ἑαυτὸν ἀνενέγκας. 28 ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθί-
στησιν ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ λόγος δὲ τῆς
ὁρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα
τετελειωμένον.

VIII. 1 Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχο-
μεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς
μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, 2 τῶν ἁγίων λειτουρ-
γὸς καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ κύριος,
(cap. 5:1.) † οὐκ ἄνθρωπος. 3 [f] πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσ-
φέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται· ὅθεν ἀναγ-
καῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ. 4 εἰ μὲν ‡ οὖν"
ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεύς, ὄντων † τῶν προσφε-
([g] cap. 10:1.) ρόντων κατὰ † νόμον τὰ δῶρα, 5 [g] οἵτινες ὑποδείγματι
καὶ σκιᾷ λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεχρη-
μάτισται ‡ Μωυσῆς" μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν,
([h] Ex. 25:40.) [h] Ὅρα, γάρ φησιν, ‡ ποιήσεις" πάντα κατὰ τὸν τύπον
(6. νῦν δὲ) τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει· 6 νυνὶ δὲ διαφορωτέρας
(— τέτυχεν) τέτευχεν λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείττονός ἐστιν δια-
θήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενο-
IA' μοθέτηται. 7 εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ
(8. αὐτοὺς) ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος. 8 μεμφόμενος γὰρ αὐτοῖς
([i] Jer. 38(31):31, seq.) λέγει, [i] Ἰδού, ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ συν-

lictis hostias offerre, deinde pro populi: hoc enim fecit semel se offerendo. 28 Lex enim homines constituit sacerdotes infirmitatem habentes, sermo autem iurisiurandi, qui post legem est, filium in aeternum perfectum.

1 Capitulum autem super ea quae dicuntur, talem habemus pontificem, qui consedit in dextera sedis magnitudinis in caelis, 2 sanctorum minister et tabernaculi veri, quod fixit dominus et non homo. 3 Omnis enim pontifex ad offerenda munera et hostias constituitur; unde necesse esse et hunc habere aliquid quod offerat. 4 Si ergo esset super terram, nec esset sacerdos, cum essent qui offerrent secundum legem munera, 5 qui exemplari et umbrae deserviunt caelestium, sicut responsum est Mosi, cum consummaret tabernaculum, Vide, inquit, omnia facito secundum exemplar quod tibi ostensum est in monte: 6 nunc autem melius sortitus est ministerium, quanto et melioris testamenti mediator est, quod in melioribus repromissionibus sanctum est. 7 Nam si illud prius culpa vacasset, non utique secundi locus inquireretur. 8 Vituperans enim eos dicit, Ecce dies veniunt, dicit dominus, et consummabo super

28. υἱον] Ιησουν 47.
1. επι *Eus.* D.E. 224[b]. Cat. Cram. Eph. 114. | εν A.
— εν τοις ουρανοις Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm. Æth. *Eus.* D.E. (*Viger.*) *Eus.* in Ps. 175[c]. | εν τοις ὑψηλοις 17. Æg. iii. *Eus.* D.E. (*Gaisf.*) om. τοις | εις τον ουρανον 47. (Syr.Pst.) | εν τοις ουρανιοις 37.
2. ουκ] † praem. και ς. AD[c]. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Æg. iii. Arm. Æth. *Eus.* D.E. (*Gaisf.*) 224[b]. | om. και BℵD*. 17. *Eus.* D.E. *edd.* in Ps. 175[c].
3. προφερειν 37.
— τε και] om. και ℵ*. (add.[1] *s.*[a].)
— τουτον] αυτον 47.
— προσενεγκει KLP.
4. ουν ABℵD*. 17. P. Vulg. Memph. | ‡ γαρ ς. D[c]. 37. 47. KL. Syr.Hcl. Arm. "et" Syr.Pst. [h. Æg. iii.] ("sic si quidem" Æth.)
4. ουδ'] ουκ 17.
— ἱερευς] αρχιερευς 37.
— οντων] † add. των ἱερεων ς. D[c]. 37. 47. KL. Syrr.Pst.&Hcl. | om. ABℵD*. 17. P. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Rom.* [Æg. iii. hiat.]
— νομον] † praem. τον ς. ℵ[c]D. 37. 47. KLP. Arm. | om. ABℵ*. 17.
— τα δωρα ante κατα τον νομον L. Syr.Pst. Memph. Æg. iii. (ut vid.) Æth.
5. ὑποδειγματι *Orig.* i. 171 *cod.* 611[d]. ii. 563[d]. iii. 242[f]. 289[b]. 436[a]. iv. 151[b]. *Eus.* D.E. 193[c]. in Ps. 176[a]. | δειγματι K. (-μασι *Orig.* i. ed. iii. 167[a].)
— Μωυσης Bℵ. 17. 47. KLP. *Eus.* in Ps. | ‡ Μωσης ς. AD. 37.
— ποιησεις ABℵD. 17. 37. 47. KLP. *Orig.* i. 170. *Eus.* P.E. 592[d]. in Ps. | ‡ -σης ς. *Orig. Int.* iii. 927[d].
— δειχθεντα *Orig.* i. *Eus.* P.E. in Ps. | -ταν D.
6. νυνι AℵD[b]. 17. 37. 47. KLP. | νυν BD*.
— δε] add. σοι D* *Gr.*
— τετευχεν Bℵ[c]D[c]. 37. | τετυχεν Aℵ*D*KL. | τετυχηκεν 17 (? -χεκε). 47. P.
— και κρειττ. | om. και D*. 37. K. Arm.
— εστιν διαθηκης μεσ. ἡτις επι κρειττοσιν | om. ℵ*. (habet. -ιν*. *add.* [sed om. -σ-][a].) 17.
— διαθηκης ante εστιν ℵ[a]KP.
7. ει] add. μεν 17.
— αμεμπτος] εμαπεαια D* *Tf.* αναιτια *Wetst.* (corr.[b])
— δευτερας] ἑτερας B* *Rl.* et *V. C.*
8. αυτοις Bℵ[c]D[c]. 37 (-τοι). 47. L. | αυτους Aℵ*D*. 17. KP.

27. se ipsum offerendo *Cl.*
3. offerendum *Cl.* | necesse est et *Cl.* | 6. sancitum est *Cl.* | 8. venient *Cl.*

ABℵD
17. 37. 47.
KLP.

τελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα
διαθήκην καινήν, 9 οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα
τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς
χειρὸς αὐτῶν, ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὅτι
αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα
αὐτῶν, λέγει κύριος. 10 ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσο-
μαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει
κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ
ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς· καὶ ἔσομαι αὐτοῖς
εἰς θεόν, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν. 11 καὶ οὐ μὴ
διδάξωσιν ἕκαστος τὸν ‡ πολίτην" αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων, Γνῶθι τὸν κύριον, ὅτι πάντες
εἰδήσουσίν με, ἀπὸ μικροῦ † ἕως μεγάλου αὐτῶν· 12 ὅτι
ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν
k ver. 8. αὐτῶν † οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. 13 ἐν τῷ λέγειν, k Καινήν,
πεπαλαίωκεν τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ
γηράσκον, ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

IX.

1 Ex. 25:30, etc. 40:3.
§ Theb.
2. ἄρτων [καὶ τὸ χρυσοῦν θυμιατήριον]"
4. [χρυσ.] ἔχουσα [θυμιατήριον καί]

1 Εἶχεν μὲν οὖν [καὶ] ἡ πρώτη † δικαιώματα λα-
τρείας, τό τε ἅγιον κοσμικόν. 2 1 § σκηνὴ γὰρ κατε-
σκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἥ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα
καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται ἅγια. 3 μετὰ
δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη * τὰ"
ἅγια * τῶν" ἁγίων, 4 χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον, καὶ
τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν

domum Israhel et super domum Iuda testamentum novum, 9 non secundum testamentum quod feci patribus eorum in die qua adpraehendi manum illorum ut educerem illos de terra Aegypti, quoniam ipsi non permanserunt in testamento meo, et ego neglexi eos, dicit dominus. 10 Quia hoc testamentum quod disponam domui Israhel post dies illos, dicit dominus, dando leges meas in mentem eorum, et in corde eorum superscribam eas, et ero eis in deum, et ipsi erunt mihi in populum. 11 Et non docebit unusquisque proximum suum et unusquisque fratrem suum dicens, Cognosce dominum, quoniam omnes scient me a minore usque ad maiorem eorum, 12 quia propitius ero iniquitatibus eorum, et peccatorum illorum iam non memorabor. 13 Dicendo autem, Novum, veteravit prius: quod autem antiquatur et senescit, prope interitum est.

1 Habuit quidem et prius iustificationes culturae et sanctum saeculare. 2 Tabernaculum enim factum est primum, in quo inerant candelabra et mensa et propositio panum, quae dicitur sancta. 3 Post velamentum autem secundum tabernaculum quod dicitur sancta sanctorum, 4 aureum habens turibulum et arcam testamenti circumtectam ex omni parte auro, in qua urna

8. *επι* 2°.] om. D*.
9. *εποιησα*] *διεθεμην* 47. Syr.Hel.mg.
— *ἡμερᾳ*] *ἡμεραις* B.
— *μου* 1°.] om. *Elz.* 1624. (non 1633.) 37*. (add. mg².)
— *γης* *Orig.* iii. 730ᵇ. | *της* D *Gr.*
10. *διαθηκη*] add. *μου* AD. (vid. LXX.) | om. Bℵ. 17. 37. 47. KLP. vv.
— *καρδιας* Aℵ¹D. 17. 37. 47. L. vv. | -*διαν* ℵ*. (corr.ᶜ) K. Æth. *Clem.* 89. -*διαις* P. | -*δια* B. Vulg.
— *αυτων*] *ἑαυτων* B. (om. *Clem.* 89.)
— *επιγραψω*] *γραψω* B.
— *μοι*] *μου* ℵ*. (corr.¹)
11. *διδαξουσιν* Dᶜ.
— *πολιτην* ABℵD. 17. 37. 47. KL. Syrr.Pst.&Hel.*txt.* Memph. Æg. iii. Arm. | ‡ *πλησιον* ς. P. Vulg. Syr.Hel.*mg.* Æth.
— *αυτου* 1°.] *ἑαυτου* D*.
— *αυτου* 2°.] om. D*.
— *ειδησουσιν*] *ειδουσιν* B*. (corr.¹ *Alf.*) | *ειδεσουσιν* D*. (*ειδονται* *Clem.* 89.)
11. *μικρου*] † add. *αυτων* ς. Dᶜ. 37. 47. L. Syrr.Pst.&Hel. (om. 2°.) Memph. *sic.* (om. 2¹.) Æth. | om. ABℵD*. 17. KP. Vulg. Æg. iii. Arm. *Clem.* 89 (om. et 2°.)
12. *ὁτι ἱλεως .... και τ. ἁμαρ. αυτων*] om. 37.
— *ἱλεως* *Clem.* 89. | *ἱλεος* KLP.
— *ἁμαρτ. αυτων*] † add. *και των ανομιων αυτων* ς. AℵᶜD. (37.) (47.) KLP. Syr.Hel. Arm. (vid. cap. x. 17.) (*αυτου* 37. | *ανομιων αυτων και των αμαρτ. αυτων* 47.) | om. Bℵ*. 17. Vulg. Syr.Pst. Memph. Æg. iii. Æth. *Clem.*
— *μνησθω* *Clem.* | *μνησθησομαι* 17.
13. *εν τῳ*] om. *τῳ* L.
— *το δε*] *το τε* D* *Gr.*
1. *ειχε* B *Tf.* | *ειτε* B. *V. C.* (*h.* A.)
— *και*] om. B. Syr.Pst. Memph. Æg. iii.
— *ἡ πρωτη*] om. *ἡ* D*. ‖ † add. *σκηνη* ς. 47. Memph. ("justitia" D Lat.) | om. ABℵD. 17. KL espat. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Æg. iii. Æth. ‖ add. *εκεινη* 37. (primum testamentum Æth.)
1. *λατρειας*] praem. *και* D*.
— *το τε*] *το δε* D*. | om. Æg. iii. | *τοτε* Arm.
2. *κατεσκευασθη*] -*ασται* 17.
— *ἡ τε*] om. *ἡ* D*.
— *αρτων*] add. *και το χρυσουν θυμιατηριον* B. Æg. iii. Æth. | om. rel. *Orig. Int.* ii. 162ᶜ.
— *ἁγια*] praem. *τα* B. | om. rel. (*ἅγια* *Elz.* 17. 47. et *προπαροξυτόνως ἀναγνωστέον τὰ ἅγια· οὕτω γὰρ ἡμᾶς διδάσκει τὸ ἕτερον ὄνομα.* *Theodoretus.* ed. Schultze et Noesselt iii. 598. | *ἁγία* *St.* 3. 37.) ‖ add. *ἁγιων* AD*. *Orig. Int.* ii. | om. BℵDᶜ. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Æg. iii. Arm. Æth.

9. manum eorum *Cl.* | 10. hoc est test. *Cl.* | 12. peccatorum eorum *Cl.*
2. in quo erant *Cl.* | 4. qua] *add.* una *Am.**

Vulg. Syrr. P. H. Memph. [Theb.] Æg. iii. Arm. Æth.

χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα, καὶ ἡ
ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα, καὶ αἱ πλάκες τῆς
διαθήκης· 5 ὑπεράνω δὲ αὐτῆς ‡Χερουβεὶν″ δόξης,
κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον, περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν
λέγειν κατὰ μέρος. 6 τούτων δὲ οὕτως κατεσκευασμέ-
νων, εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διὰ παντὸς εἰσίασιν
οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες· 7 εἰς δὲ τὴν δευ-
τέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεύς, οὐ χωρὶς
αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ
ἀγνοημάτων· 8 τοῦτο δηλοῦντος τοῦ πνεύματος τοῦ
ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδόν, ἔτι
τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν· 9 ἥτις παρα-
βολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ‡ἣν″ δῶρα
τε καὶ θυσίαι προσφέρονται, μὴ δυνάμεναι κατὰ συν-
είδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, 10 μόνον ἐπὶ βρώ-
μασιν καὶ πόμασιν καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, [καὶ]
‡δικαιώματα″ σαρκὸς μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπι-
¶ Theb. κείμενα.¶

IB′ 54 11 Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς [m] τῶν
μελλόντων ἀγαθῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας
σκηνῆς, οὐ χειροποιήτου, τουτέστιν, οὐ ταύτης τῆς
κτίσεως, 12 οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ
τοῦ ἰδίου αἵματος, εἰσῆλθεν ἐφ' ἅπαξ εἰς τὰ ἅγια, αἰω-
νίαν λύτρωσιν εὑράμενος. 13 εἰ γὰρ τὸ αἷμα ‡τράγων

[m] cap. 10: 1.
11. γενομένων ἀγαθ.

aurea habens manna et virga Aaron quae fronduerat et tabulae testamenti, 5 superque eam Cherubin gloriae obumbrantia propitiatorium: de quibus modo non est dicendum per singula. 6 His vero ita compositis, in priori quidem tabernaculo semper introibant sacerdotes sacrificiorum officia consummantes: 7 in secundo autem semel in anno solus pontifex non sine sanguine quem offert pro sua et populi ignorantia, 8 hoc significante spiritu sancto, nondum propalatam esse sanctorum viam, adhuc priore tabernaculo habente statum. 9 Quae parabola est temporis instantis, iuxta quam munera et hostiae offeruntur, quae non possunt iuxta conscientiam perfectum facere servientem, 10 solummodo in cibis et in potibus et variis baptismis et iustitiis carnis usque ad tempus correctionis inpositis.

11 Christus autem adsistens pontifex futurorum bonorum per amplius et perfectius tabernaculum non manu factum, id est non huius creationis 12 neque per sanguinem hircorum et vitulorum, sed per proprium sanguinem introivit semel in sancta, aeterna inventa redemptione. 13 Si enim sanguis hircorum et

3. *τα″ ἁγια *των″ BℵᶜDᶜKL. Memph. Æg. iii. | ἁγια των 47. P. | ‡ἁγια (om. *τα″ et *των) ς. Aℵ*D*. 17. 37. Arm.
4. χρυσουν εχουσα θυμιατηριον και *Orig. Int.* ii. 162ᶜ. | εχουσα tantum B (χουσα B*). Æg. iii. Æth.
— παντοθεν] πανταχοθεν 47.
— ἡ βλαστ.] om. ἡ B. 37.
— πλακαι K².
5. ὑπερανω δε αυτης] ὑπερ δε αυτην D*. | ὑπερανων δε αυτ. 37.
— χερουβειν BDᶜ. | -βιν ℵD*KL. *Am.* Theb. Æg. iii. | ‡χερουβιμ ς. 17. 47. Vulg. *Cl.* Memph. | -βειμ A. 37. P.
— δοξης (absque της ς. et MSS.) ‖ add. και D*.
— κατασκιαζοντα] -ζον A. 17. P.
— νυν ante ουκ εστιν 47. | post *Orig. Int.* ii. 162ᶜ.
— εστιν] ενεστιν ℵ*.
6. κατασκευασμενων 37 *Scr.* L *Tf.* P.
7. ὁ προσφ.] om. ὁ 47.
— ἑαυτου] αυτου 47. L*.
8. μηπως πεφανερωσαι D*.
— ετι] επι D*.
— πρωτης] add. της 37.
9. ἡτις] add. πρωτη D*.
— ενεστηκοτα] ανεστηκοτα 17. | add. καθεστηκεν 37.
— ἡν ABℵD*. 17. Vulg. | ‡ὁν ς. Dᶜ. 37. 47. KLP.
— θυσιαι] θυσιαν D*.
10. και πομασιν] om. 47.
— βαπτισμοις και BℵᶜDᶜ. 37. 47. KL. Vulg. Syr.Hcl. Æg. iii. Theb. | om. και Aℵ*D*. 17. P. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth.
— δικαιωματα ABℵ. 17. P. Syr.Pst. Memph. Arm. | δικαιωμα D*. Theb. | ‡δικαιωμασιν ς. Dᶜ. 37. 47. KL. Vulg. Syr.Hcl.
11. παραγενεμενος 37 (-γεναμ- *Scr.*).
11. μελλοντων AℵDᶜ. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Syr.Hcl.*mg.* Memph. Æg. iii. Arm. Æth. *Eus.* in Ps. 50ᵈ. 176ᵃ. | γενομενων BD*. Syrr.Pst.&Hcl.*txt.*
— τελειωτερας A. 17. 37 *Scr.* LP. | Contra, *Eus.* in Ps. *bis.*
12. εις τα ἁγια et *ante* et post εφ' ἁπαξ ℵ*. (om. 1ᵒᵃ.)
— ἁγια] add. των ἁγιων P. | om. *Orig. Int.* ii. 162ᵉ. *Eus.* in Ps. 176ᵃ.
— εὑραμενος *St.* 3. *Eus.* in Ps. 176ᵇ. | εὑρομενος *Elz.* 1624. (non 1633.) D*.
13. τραγων και ταυρων ABℵD. 47. Vulg. Syr.Pst. Memph. Æg. iii. | ‡ταυρων και τραγων ς. 17. 37. KLP. Syr.Hcl. Arm. Æth.

5. erant Cherubim *Cl.* | non est modo *Cl.* | 10. baptismatibus *Cl.* | 12. aut vitulorum *Cl.* | redemptione inventa *Cl. Am*².

A (B) ℵ [C] D [Fr. Mosq.] 17. 37. 47. KLP.

καὶ ταύρων″ καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς
κεκοινωμένους ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς κα-
θαρότητα, 14 πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ χριστοῦ, ὃς
διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον
¶ B. τῷ θεῷ, καθαριεῖ ¶ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν
14. τ. συνείδ. ἡμῶν ἔργων, εἰς τὸ [n] λατρεύειν θεῷ ζῶντι; 15 καὶ διὰ τοῦτο
[n] 1 Thess. 1:9. § C. διαθήκης καινῆς μεσίτης § ἐστίν, ὅπως θανάτου γενο-
μένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ
παραβάσεων, τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι
τῆς αἰωνίου κληρονομίας. 16 ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνα-
τον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου· 17 διαθήκη γὰρ
ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ μή ποτε ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ
διαθέμενος. 18 ὅθεν ‡ οὐδὲ″ ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος
ἐγκεκαίνισται. 19 λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ
* τὸν″ νόμον ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ
αἷμα τῶν μόσχων καὶ * τῶν″ τράγων, μετὰ ὕδατος
καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε τὸ βιβλίον
[o] Ex. 24:8. καὶ πάντα τὸν λαὸν ‡ ἐράντισεν″ 20 λέγων, [o] Τοῦτο τὸ
αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός·
21 καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουρ-
[p] Lev. 17:11. γίας τῷ αἵματι ὁμοίως ‡ ἐράντισεν.″ 22 [p] καὶ σχεδὸν ἐν
αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς
αἱματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις. 23 ἀνάγκη οὖν τὰ
μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς τούτοις καθα-

taurorum et cinis vitulae ad-
spersus inquinatos sancti-
ficat ad emundationem carnis,
14 quanto magis sanguis Christi,
qui per spiritum sanctum se-
met ipsum obtulit inmacula-
tum deo, emundabit conscien-
tiam vestram ab operibus
mortuis ad serviendum deo
viventi. 15 Et ideo novi testa-
menti mediator est, ut morte
intercedente in redemptionem
earum praevaricationum quae
erant sub priore testamento
repromissionem accipiant qui
vocati sunt aeternae heredi-
tatis. 16 Ubi enim testamentum,
mors necesse est intercedat
testatoris: 17 testamentum enim
in mortuis confirmatum est;
alioquin nondum valet dum
vivit qui testatus est; 18 unde
ne primum quidem sine san-
guine dedicatum est. 19 Lecto
enim omni mandato legis a
Mose universo populo, acci-
piens sanguinem vitulorum et
hircorum cum aqua et lana
coccinea et hysopo, ipsum
quoque librum et omnem po-
pulum aspersit 20 dicens, Hic
sanguis testamenti quod man-
davit ad vos deus. 21 Etiam
tabernaculum et omnia vasa
ministerii sanguine similiter
aspersit. 22 Et omnia paene
in sanguine mundantur secun-
dum legem, et sine sanguinis
fusione non fit remissio. 23 Ne-
cesse est ergo exemplaria
quidem caelestium his mun-
dari, ipsa autem caelestia me-

13. *κεκοιμημενους* D*Gr. (corr.[b])
14. *ποσῳ*] *πολλῳ* 17.
— *αιωνιου* ABℵ*D[c]. 17. 37. KL. Syrr. Pst.&Hcl. Arm. | *ἁγιου* ℵ[c]D*. 47. P. Vulg. Memph. Æg. iii. (Æth.)
— *καθαριει*] praem. *ὁς* D* (om.[c])
— *ὑμων* ℵD[c]. 17s. 37. L. *Am. Fuld. Tol.* Syr.Hcl. Æg. iii. Arm. (*Rieu.*) Æth. | *ἡμων* AD*. 47. KP. Vulg. *Cl. Dem.* Syr.Pst. Memph. (om. *Clem.* 538.)
— *απο*] add. *των* K. | om. *Clem.* 538.
— *θεῳ Clem.* | *τῳ θεῳ τῳ* D*.
— *ζωντι*] add. *και αληθινῳ* AP. Memph. (vid. 1 Thess. i. 9.) | om. *Clem.*
15. *καινης* ante *διαθηκης* 17. 37. Vulg.
— *εστιν*] add. *Ιησους* 17.
16. *θανατον*] *-του* D*Gr.
17. *ποτε* Aℵ[c]D[c]. 17. 37. 47. KLP. | *τοτε* ℵ*D*.
— *ζει* P.
18. *ὁθεν*] *οδεν* D*. (corr.[b])
18. *ουδε* ACD[b]. 17. 47. L. (*ουδεν* D*.) | ‡ *ουδ'* ς. ℵKsP.
— *πρωτη*] add. *διαθηκη* D*.
19. *πασης*] om. K.
— *εντολης*] praem. *της* D*.
— *τον νομον* Aℵ[c]CD*. 17. 47. L. | *om. *τον* ς. ℵ*D[c]. 37. KP.
— *ὑπο*] om. D*.
— *Μωυσεως* ℵCD. 37. 47. KL. | *Μωσεως* A. 17. P.
— *και των τραγων* Aℵ*C(D.) | om. ℵ[c] KL. Syrr.Pst.&Hcl. (*των τραγων και των μοσχων* D.) ‖ *om. *των* ς. 17. 37. 47. P.
— *μεθ' ὑδατος* 37 *Scr.*
— *εραντισεν* AℵCD. 17. 47. KL. | ‡ *ερραντισεν* ς. 37. P. (*-τησ-* KP.)
20. *λεγων*] *λεγον* P.
— *ενετειλατο*] *διεθετο* C. (vid. Exod. xxiv. 8.)
21. *εραντισεν* AℵCD*. 17. 47. KL. | ‡ *ερραν.* ς. D[c]. 37. P (*-τησ-*).
22. *κατα*] praem. *παντα* iterum 47*.
— *ουχ γινεται* 37.
23. *καθαριζεσθαι Orig.* iv. | *καθαριζεται* D*.
— *δε Orig.* iv. | *τε* 17.
— *ταυτας Orig.* iv. | *ταυτης* D*.
24. *ἁγια* post *εισηλθεν* Aℵ. 17. (37 *προσηλθεν*) P. | ‡ ante ς. CD. 47. rel. *Orig. Int.* ii. (162[d].) 236[e]. (243[d].) iii. 50[a]. (63[d].)
— *χριστος*] † praem. *ὁ* ς. C[3]D[b]. 37. 47. KLP. | om. AℵC*D*. 17. Arm. (Jesus Vulg.)
— *ἡμων Orig. Int.* ii. 236[f]. 243[d]. | *ὑμων* C. 17.
25. *ουδ'*] *ουδε* C. | *ου γαρ* P.
— *πολλακις*] om. 47.
— *προσφερει* LP.

14. emundavit *Am.* | consc. nostram *Cl.* | 15. priori *Cl.* | 16. testamentum est *Cl.* | 17. *om.* enim *Am.** | 18. nec primum *Cl.* | 22. sec. leg. mundantur *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. [Theb.] Æg. iii. Arm. Æth.
§ Theb.

ῥίζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσιν θυσίαις
παρὰ ταύτας. [24] § οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα ‡ εἰσῆλθεν
ἅγια″ † χριστός, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ᾽ εἰς
αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ
τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν· [25] οὐδ᾽ ἵνα πολλάκις προσφέρῃ
ἑαυτόν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια
κατ᾽ ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ· [26] ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν
πολλάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, ‡ νυνὶ″ δὲ
ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων, εἰς ἀθέτησιν * τῆς″
ἁμαρτίας, διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται. [27] καὶ
καθ᾽ ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν,
μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις, [28] οὕτως * καὶ″ ὁ χριστὸς ἅπαξ
προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ
δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκ-
δεχομένοις εἰς σωτηρίαν.¶

¶ Theb.

X.
q cap. 8:5.
§ Fr. Mosq.

[1] Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος q § τῶν μελλόντων ἀγα-
θῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ᾽
ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις ἃς προσφέρουσιν εἰς τὸ
διηνεκὲς οὐδέποτε ‡ δύνανται″ τοὺς προσερχομένους
τελειῶσαι· [2] ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμε-
ναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν
τοὺς λατρεύοντας, ἅπαξ ‡ κεκαθαρισμένους;″ [3] ἀλλ᾽
ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ᾽ ἐνιαυτόν· [4] ἀδύ-
νατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρ-

lioribus hostiis quam ista. [24] Non enim in manufacta sancta Iesus introiit, exemplaria verorum, sed in ipsum caelum, ut appareat nunc vultui dei pro nobis, [25] neque ut sepe offerat semet ipsum, quemadmodum pontifex intrat in sancta per singulos annos in sanguine alieno: [26] alioquin oportebat eum frequenter pati ab origine mundi, nunc autem semel in consummatione saeculorum ad destitutionem peccati per hostiam suam apparuit. [27] Et quemadmodum statutum est hominibus semel mori, post hoc autem iudicium, [28] sic et Christus semel oblatus ad multorum exaurienda peccata, secundo sine peccato apparebit expectantibus se in salutem.

[1] Umbram enim habens lex bonorum futurorum, non ipsam imaginem rerum, per singulos annos isdem ipsis hostiis, quas offerunt indesinenter numquam potest accedentes perfectos facere: [2] alioquin non cessassent offerri, ideo quod nullam haberent ultra conscientiam peccati cultores semel mundati? [3] Sed in ipsis commemoratio peccatorum per singulos annos fit: [4] inpossibile enim est sanguine taurorum et hircorum auferri peccata.

---

25. ἁγια] add. *των ἁγιων* ℵ^c. 37. Theb. Æg. iii. Arm. Æth.
26. *πολλακις*] *πολλα* D*.
— *παθειν*] *αποθανειν* 47. Theb. Æg. iii. Æth.
— *νυνι* AℵC. 37. 47. P. *Orig.* i. 250^e. | ‡ *νυν* ϛ. D. 17*s*. KL*s*.
— *της ἁμαρτιας* Aℵ. 17. P. Memph. Theb. Æg. iii. | * om. *της* ϛ. C(D). 37. 47. KL. *Orig.* iii. 699^c. | *ἁμαρτιων* D*. | *των ἁμαρτιων* *Orig.* i.
27. *αποθανειν*] om. 47.
— *τουτο*] *ταυτα* 47.
28. *οὑτως και* AℵCD. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æg. iii. Arm. Æth. | * om. *και* ϛ.
— *το πολλων*] *των πολλων* P. | om. *το* 17.
— *ανενεγκειν*] *ανενεγκαι* P.
— *οφθησεται*] ante *χωρις ἁμαρτιας* 47.
— *απεκδεχομενοις*] *εκδεχομενοις* D*. | *απεκδεχομενοι* C*.
28. *εις σωτηριαν*] add. *δια πιστεως* A. 47. P. Syr.Hcl. | praem. id. 37. Arm. | om. ℵCD. 17. KL. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Æg. iii. Æth.
1. *ουκ αυτην* *Orig. Int.* ii. 696^e. | *ουκ αυτων* 47. | *ου κατα* 37.
— *αυταις*] *αυτων* 37.
— *θυσιαις*] add. *αυτων* ℵP. | om. *αυτων* ACD. Fr. Mosq. 17. 37 (vid. ante). 47. KL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Æg. iii. Arm. Æth. *Orig. Int.* ii.
— *ἁς* ℵCD^c. 37. KP. Vulg. Memph. Æg. iii. Æth. ‖ *αἱς* DL. Frag. Mosq. | om. A. 17. 47. Syrr.Pst.&Hcl. Arm.
— *ουδεποτε*] praem. *αἱ* A**. Arm.
— *δυνανται* AℵCD^b. 17. 37. 47. P. | ‡ *δυναται* ϛ. D*. Fr. Mosq.*s*. KL.
— *τελειωσαι* *Orig. Int.* ii. | *καθαρισαι* D*. (*τελεωσαι* D^c.)
2. *επει ουκ* *St.* 3. AℵCD. Frag. Mosq.[2] 17. 37. 47. KLP. *Am. Tol. Fuld. Harl.** Syr.Hcl. Memph. Æg. iii. Æth. | om. *ουκ* *Elz.* Frag. Mosq.* Vulg. *Cl. Dem. Harl.*[2] Syr.Pst. | *ει μη* Arm.
2. *ετι*] om. D*.
— *τους*] add. *δε* D*.
— *κεκαθαρισμενους* AℵCD. 17. 37. KP. (-*θερ.* AC.) | ‡ *κεκαθαρμενους* ϛ. Fr. Mosq. *s*. 47. L.
3. *αυταις*] *αυτοις* Frag. Mosq.
— *ενιαυτον*] add. *γινεται* D*.
4. *ταυρων και τραγων* ACD. Fr. Mosq.*s*. 17. rel. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. MSS. Æth. *Eus.* D.E. 385^b. | *τραγων και ταυρων* ℵ. 37. Æg. iii. Arm. *Zoh.*
— *αφαιρειν* *Eus.* D.E. | *αφελειν* ℵ*. (corr.[1]) L.

---

24. manufactis sanctis *Am.* | 28. oblatus est *Cl.*
1. futurorum bonorum *Cl.* | oisdem *Cl.* hisdem *Am.*[2] | 2. *om.* non *Cl.*

Aℵ(C)D. IΓ (Fr. Mosq.) 17. 37. 47. KLP[Fᵃ.]
§ Theb.
[r] Ps. 39(40): 7, seq.

τίας. 5 § διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει,
[r] Θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κα-
τηρτίσω μοι· 6 ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ
‡ ηὐδόκησας·″ 7 τότε εἶπον, Ἰδοὺ ἥκω (ἐν κεφαλίδι
βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ) τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός,
¶ Fr. Mosq. τὸ θέλημά σου.¶ 8 Ἀνώτερον λέγων ὅτι ‡ Θυσίας καὶ
προσφορὰς″ καὶ ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας
οὐκ ἠθέλησας, οὐδὲ ‡ ηὐδόκησας″, αἵτινες κατὰ † νόμον
προσφέρονται, 9 τότε εἴρηκεν, Ἰδοὺ ἥκω τοῦ ποιῆσαι,
† τὸ θέλημά σου. ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ δεύτερον
στήσῃ· 10 ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν διὰ τῆς
¶ Theb. προσφορᾶς τοῦ σώματος † Ἰησοῦ χριστοῦ ἐφ' ἅπαξ.¶
11. ἀρχιερεὺς 11 Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἕστηκεν καθ' ἡμέραν λειτουρ-
γῶν καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας,
αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν ἁμαρτίας· 12 ‡ οὗ-
τος″ δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς
τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, 13 τὸ λοιπὸν
[s] Ps. 109(110): 1. ἐκδεχόμενος [s] ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον
τῶν ποδῶν αὐτοῦ. 14 μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν
εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους. 15 μαρτυρεῖ δὲ
ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ ‡ εἰρηκέναι″,
[t] Jer. 38(31): 33. 16 [t] Αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ
τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου
ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ ‡ τὴν διάνοιαν″ αὐτῶν ἐπι-
[u] Jer. 38(31): 34. γράψω αὐτούς· 17 καί, [u] Τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν

5 Ideo ingrediens mundum dicit, Hostiam et oblationem noluisti, corpus autem aptasti mihi, 6 holocaustomata et pro peccato non tibi placuit: 7 tunc dixi, Ecce venio, in capite libri scriptum est de me, ut faciam, deus, voluntatem tuam. 8 Superius dicens quia hostias et oblationes et holocaustomata et pro peccato noluisti nec placita sunt tibi, quae secundum legem offeruntur, 9 tunc dixit, Ecce venio ut faciam, deus, voluntatem tuam. Aufert primum ut sequens statuat; 10 in qua voluntate sanctificati sumus per oblationem corporis Iesu Christi in semel.

11 Et omnis quidem sacerdos praesto est cotidie ministrans et easdem saepe offerens hostias, quae numquam possunt auferre peccata: 12 hic autem unam pro peccatis offerens hostiam in sempiternum sedit in dextera dei, 13 de cetero expectans donec ponantur inimici eius scabillum pedum eius. 14 Una enim oblatione consummavit in sempiternum sanctificatos. 15 Contestatur autem nos et spiritus sanctus: postquam enim dixit, 16 Hoc autem testamentum quod testabor ad illos post dies illos, dicit dominus, dando leges meas in cordibus eorum, et in mente eorum superscribam eas, 17 et, peccatorum et iniquitatum eorum iam non

5. σωμα] aures Syr.Hcl.mg.
— καταρτισω 37 *Scr.*
6. ὁλοκαυτωματα] -τωμα D.
— ηυδοκησας ACD*. Frag. Mosq. 37. P. | ‡ ευδοκ. ς. ℵDᶜ. 17*s*. 47. KL. ‖ om. ad περι ἁμαρτιας ver. 8. Æg. iii. (δι' ὁμοιοτ.)
7. ιδου] praem. εγω D*. Syr.Pst.
— ἡκω] om. ℵ*. (add.ᵃ)
— γεγραπται] add. γαρ D*.
— ὁ θεος] om. K. *Harl.**
8. ανωτερω P.
— λεγων] ? A*.
— θυσιας και προσφορας Aℵ*CD*. 17. P. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. *Orig. Int.* iv. 643ᵇ. | ‡ θυσιαν και προσφοραν ς. ℵᶜDᶜ. 37. 47. KL. Syr.Hcl. Æth.
— ὁλοκαυτωματα] add. τα 47.
— ἁμαρτιας] -τιων D. [*h.* A.]

8. ουδε] ουτε μην 17.
— ηυδοκησας AD*. 37. P. | ‡ ευδοκ. ς. ℵCDᶜ. 17*s*. 47. KL. (om. ουδε ηυδοκ. Syr.Pst.)
— νομον] † praem. τον ς. DK*s*LP. | om. AℵC. 17. 37. 47.
9. του] τουτο 37.
— ποιησαι] † add. ὁ θεος ς. ℵᶜ. 37. 47. L. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.* (vid. ver. 7.) | om. Aℵ*CD. 17. KP. Syr.Hcl. *txt.* Memph. Theb. Æg. iii. Æth. | post σου Arm.
10. εσμεν] add. οἱ *St.* 3. Dᶜ. 37. KL. | om. *Elz.* AℵCD*. 17. 47. P. vv.
— σωματος] αἱματος D*.
— Ιησου] † praem. του ς. | om. AℵCD. 17. 37. 47. KLP.
11. ἱερευς ℵD. 17. 47. KL. Vulg. Syr.Hcl. txt. Memph. | αρχιερευς AC. 37. P. Syrr.Pst.&Hcl.* Æg. iii. Arm. Æth.

11. καθ' ἡμεραν post λειτουργων ℵ*. (corr.ᶜ)
— και 2⁰.] om. D*.
12. οὗτος AℵCD*. 17. 47. P. Vulg. Arm. Æth. | ‡ αυτος ς. Dᶜ. 37. KL.
— εν δεξιᾳ (ℵ)CD. rel. *Orig.* iv. 219ᵃ (εκ δεξια ℵ*. corr.ᶜ) | εκ δεξιων A.
15. γαρ] δε D*.
— ειρηκεναι AℵCD. 17. 47. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Æg. iii. Æth. | ‡ προειρηκεναι ς. 37. KL. Arm.
16. αὑτη] add. δε D*. Vulg.
— την διανοιαν AℵCD*. 17. 47. P. *Am. Fuld. Harl.* Tol.* Æth. | ‡ των διανοιων ς. Dᵇ. 37. KL. Vulg. *Cl. Dem.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Æg. iii. Arm.
— αυτων 2⁰.] ? om. D*.
— επιγραψω] γραψω 47.

6. *om.* "et" *Cl.* | placuerunt *Cl.* | 8. *om.* "et" (ante pro) *Cl.* | 9. dixit *Cl.* | 10. Christi semel *Cl.* | 12. sedet *Cl.* | 16. mentibus *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. [Theb.] (Æg. iii.) Arm. Æth.

ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ ‡ μνησθήσομαι" ἔτι. 18 ὅπου δὲ
ἄφεσις τούτων, οὐκέτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας.
19 w"Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παῤῥησίαν εἰς τὴν εἴσο-
δον τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, 20 ἣν ἐνεκαίνισεν
ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν, διὰ τοῦ καταπετά-
σματος, τουτέστιν, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, 21 καὶ ἱερέα
μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, 22 x προσερχώμεθα
μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως,
‡ ῥεραντισμένοι" τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονη-
ρᾶς, καὶ λελουμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ,¶ 23 κατέ-
χωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ, (πιστὸς
γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος·) 24 καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους
εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης ¶ καὶ καλῶν ἔργων, 25 μὴ
ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς
ἔθος τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον
ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέραν.
26 § Ἑκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ
λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἁμαρ-
τιῶν ἀπολείπεται θυσία,¶ 27 φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρί-
σεως, καὶ πυρὸς ζῆλος ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπε-
ναντίους. 28 ἀθετήσας τις νόμον ‡ Μωυσέως", χωρὶς
οἰκτιρμῶν y ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει·
29 πόσῳ, δοκεῖτε, χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ
τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὸ αἷμα τῆς
διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος, ἐν ᾧ ἡγιάσθη, καὶ τὸ

w Eph. 2:18.
x Eph. 3:12.
¶ Æg. iii.
¶ C.
§ F^a. ΙΔ'
¶ F^a.
y Deut. 17:6.

recordabor amplius. 18 Ubi autem horum remissio, iam non oblatio pro peccato.
19 Habentes itaque, fratres, fiduciam in introitu sanctorum in sanguine Christi, 20 quam initiavit nobis viam novam et viventem per velamen, id est carnem suam, 21 et sacerdotem magnum super domum dei, 22 accedamus cum vero corde in plenitudine fidei, adspersi corda a conscientia mala et abluti corpus aqua munda, 23 teneamus spei nostrae confessionem indeclinabilem: fidelis enim est qui repromisit: 24 et consideremus invicem in provocationem caritatis et bonorum operum, 25 non deserentes collectionem nostram, sicut est consuetudinis quibusdam, sed consolantes, et tanto magis quanto videritis adpropinquantem diem.
26 Voluntariae enim peccantibus nobis post acceptam notitiam veritatis iam non relinquitur pro peccatis hostia, 27 terribilis autem quaedam expectatio iudicii, et ignis aemulatio quae consumptura est adversarios. 28 Inritam quis faciens legem Mosi sine ulla miseratione duobus vel tribus testibus moritur: 29 quanto magis putatis deteriora mereri supplicia qui filium dei conculcaverit et sanguinem testamenti pollutum duxerit, in quo sanctificatus est, et

17. ab init. add. ὑστερον λεγει 37. Syr.Hcl.*mg.* | add. tunc dixit Syr.Hcl. *txt.* *Æg.* iii. Arm.
— αυτων 1°.] om. D*. 17. Vulg.
— αυτων 2°.] om. 37.
— μνησθησομαι Aℵ*CD*. 17. | ‡ μνησθω ς. ℵ^cD^c. 37. 47. KLP. (vid. viii. 12.)
18. αφεσις] αφεις ℵ*.
— τουτων] om. ℵ*. (add.^c)
— προσφοραν 47.
19 εισοδον post των ἁγιων K.
20. και] om. D*.
— της] praem. δια D*.
21. ἱερεαν L*Tf.* (? μεγα L*.)
22. προσερχομεθα D*Gr.* 47*. KLP.
— μετα AD. rel. | μετ' ℵC.
— ρεραντισμενοι Aℵ*CD*P. | εραντισμενοι 17. 37. | ‡ ερραντισμενοι ς. ℵ^cD^c. 47. KL. (ἡγνισμενων *Clem.* 621.)
22. λελουσμενοι ℵD*P. | λελουμενων κ.τ.λ. *Clem.* 621.
— το σωμα] τω σωματι P.
23. κατεχομεν 37. KP.
— της ελπ.] ante την ὁμολ. D. Vulg. | post ακλινη 47. ‖ add. ἡμων ℵ*. (om.^c) Æth.
24. και 2°.] om. L*. (add. in mg.)
25. εγκαταλειποντες AℵD^b. rel. (-λιπ. ℵD*. 47.) | καταλιποντες D*.
— ἑαυτων] αυτων ℵ*. (corr.^c)
— εθος] add. εστιν D*.
— παρακαλουντες] add. ἑαυτους 17. 47.
— τοσουτῳ] τοσοῦτο K.
— ὁσῳ] ὁσον ℵ*(corr.^c)K.
26. την *Clem.* 459. *Orig.* iii. 233^b. | της ℵ*. (corr.^c)
— επιγνωσιν *Clem.* *Orig.* iii. | -σιαν ℵ* (corr.^a)
— περι ἁμαρτιων απολειπεται θυσια MSS. et F^a. *Clem.* *Orig.* iii. | περιλειπεται θυσιαν περι ἁμαρτιας προσενενκιν D*. | απολειπεται θυσια περι ἁμαρτιων D^c. (om. προσενενκιν).
27. εσθιειν *Clem.* 459. *Orig.* iii. 233^b. | κατεσθιειν 37.
28. Μωυσεως ℵ. 17. 37. 47. KL. *Orig.* iii. 261^d. | ‡ Μωσεως ς. ADP.
— οικτιρμων] add. και δακρυων D*. Syr.Hcl.* | om. *Orig.* iii. *Orig.Int.* ii. 248^e. iii. 375^b.
29. ποσῳ] add. μαλλον K. *Orig. Int.* iii. 375^b. 398^e. | om. *Orig.* i. 749^e. iii. 206^f. 261^d. *Orig. Int.* ii. 248^e.
— δοκειτε *Orig.* i. iii. *bis.* *Orig. Int.* ii. iii. *bis.* | δοκει δε D**Gr.*
— εν ᾡ ἡγιασθη *Orig.* i. iii. 206^f. *Orig. Int.* ii. iii. *bis.* | om. A.

18. non est *Cl.* | 25. consuetudinis est *Cl.* | 28. *om.* testibus *Am.*

AℵD. [Fr. Mosq.] 17. 37. 47. KLP.

z Deut. 32:35, seq. Rom. 12:9.
a Ps. 134 (135): 14.
ΙΕ′
§ Fr. Mosq.

34. δεσμοῖς μου

b Es. 26:20.
c Hab. 2:3, seq. Rom. 1:17. Gal. 3:11.
37. χρονιεῖ
¶ Fr. Mosq.

πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας; 30 οἴδαμεν γὰρ τὸν
εἰπόντα, z Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, †· καὶ
πάλιν, a ‡ Κρινεῖ κύριος″ τὸν λαὸν αὐτοῦ. 31 φοβερὸν τὸ
ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ ζῶντος.
32 Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν
αἷς φωτισθέντες πολλὴν ἄθλησιν § ὑπεμείνατε παθη-
μάτων, 33 τοῦτο μὲν ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσιν θεα-
τριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφο-
μένων γενηθέντες· 34 καὶ γὰρ τοῖς ‡ δεσμίοις″ συνε-
παθήσατε, καὶ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν
μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν † ‡ ἑαυ-
τοὺς″ ‡ κρείσσονα″ ὕπαρξιν † καὶ μένουσαν. 35 μὴ ἀπο-
βάλητε οὖν τὴν παῤῥησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει ‡ μεγάλην
μισθαποδοσίαν″. 36 ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρείαν, ἵνα
τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες, κομίσησθε τὴν
ἐπαγγελίαν. 37 ἔτι γὰρ b μικρὸν ὅσον ὅσον, c ὁ ἐρχόμενος
ἥξει, καὶ οὐ ‡ χρονίσει″. 38 ὁ δὲ δίκαιός * μου″ ἐκ πί-
στεως ζήσεται· καὶ ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ
ψυχή μου ¶ ἐν αὐτῷ. 39 ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστο-
λῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν
ψυχῆς.

XI. Ιϛ′
1 Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πρα-
γμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων. 2 ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρ-
d Gen. 1:1. τυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. 3 πίστει νοοῦμεν d κατηρ-

spiritui gratiae contumeliam fecerit? 30 Scimus enim qui dixit, Mihi vindictam, ego reddam. Et iterum quia Iudicabit dominus populum suum. 31 Horrendum est incidere in manus dei viventis.

32 Rememoramini autem pristinos dies, in quibus inluminati magnum certamen sustenuistis passionum, 33 et in altero quidem obprobriis et tribulationibus spectaculum facti, in altero autem socii taliter conversantium effecti. 34 Nam et vinctis conpassi estis, et rapinam bonorum vestrorum cum gaudio suscepistis, cognoscentes vos habere meliorem et manentem substantiam. 35 Nolite itaque amittere confidentiam vestram, quae magnam habet remunerationem. 36 Patientia enim vobis necessaria est, ut voluntatem dei facientes reportetis promissionem. 37 Adhuc enim modicum quantulum, qui venturus est veniet et non tardabit: 38 iustus autem meus ex fide vivit; quod si subtraxerit se, non placebit animae meae. 39 Nos autem non sumus subtractionis in perditionem, sed fidei in adquisitionem animae.

1 Est autem fides sperandorum substantia, rerum argumentum non parentum. 2 In hac enim testimonium consecuti sunt senes. 3 Fide intelle-

30. *ανταποδωσω*] † add. *λεγει κυριος* ϛ. Aℵ[c]D[c]. 37. 47. KL. Syr.Hcl. Arm. | om. ℵ*D*. 17. P. Vulg. Syr.Pst. Memph. Æth. *Rom.*
— *κρινει* ante *κυριος* Aℵ*D. 17. K. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. | ‡ post ϛ. ℵ[c]. 37. 47. LP. Memph. || praem. *οτι* D. Vulg. Arm.
32. *δε* *Clem.* 608. *Orig.* i. 303[b]. | om. L. Memph. Æth. || ergo Arm.
— *τας προτερον ἡμερας* *Clem.* *Orig.* i. | *ταις προτεραις ἡμεραις* D*. Arm.
— *ἡμερας* *Clem.* *Orig.* i. | *ἁμαρτιας* ℵ*. (corr.[a]) || add. *ὑμων* ℵ*. (om.[c]) 17. 37. Memph. | om. *Clem.* *Orig.* i.
33. *θεατριζομενοι* *Clem.* 608. *Orig.* i. 303[b]. | *ονιδιζομενοι* D*.
34. *δεσμιοις* AD*. 17. 47. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Arm. | ‡ *δεσμοις μου* ϛ. ℵD[c]. Fr. Mosq. *e sil.* 37 *txt.* KLP. Æth. *Clem.* 608. *Orig.* i. 303[b] (om. *μου*, et 37 *in hypothesi*).
34. *γινωσκον* ℵ.
— *εχειν*] † add. *εν* ϛ. | om. AℵD. Fr. Mosq. 17. 37. 47. KLP. (Vulg.) Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Clem.* 608.
— *ἑαυτους* Aℵ. Frag. Mosq. Vulg. Memph. *Clem.* | ‡ *ἑαυτοις* ϛ. D. 17. 37. 47. KsL. | om. P. | (*εχετε* *Orig.* i. 303[c].)
— *κρεισσονα* Aℵ. 17. | ‡ *κρειττονα* ϛ. D. 37. 47. KLP. *Clem.* *Orig.* i.
— *ὑπαρξιν*] † add. *εν ουρανοις* ϛ. ℵ[c]D[c]. Frag. Mosq.[2] 37. 47. KLP. Syrr. Pst.&Hcl. Arm. Æth. *Platt.* *Orig.* i. | om. Aℵ*D*. Frag. Mosq.* 17. Vulg. Memph. Æth. *Rom.* *Clem.* 608.
35. *αποβαλητε* AℵD[c]. rel. *Clem.* 608. *Orig.* i. 303[c]. *Eus.* D.E. 276[d]. | *απολυητε* D*. (*αποβαλετε* D[b].)
— *μεγαλην* ante *μισθαποδοσιαν* AℵD. Frag. Mosq. 17. 37. P. Vulg. *Clem.* *Orig.* i. *Eus.* D.E. | ‡ post ϛ. 47. KsL.
36. *χρειαν* ante *εχετε* ℵ*. (corr.[c]) | post *Clem.* 608. *Orig.* i. 303[c]. *Eus.* D.E. 276[d].
36. *κομισησθε* *Clem.* *Eus.* D.E. | *-σασθαι* ℵ.
37. *ὁσον* 1[o].] *ὁθεν* D*.
— *ὁσον ὁ* *Clem.* 608. *Eus.* D.E. 277[a]. | om. D*. (*Eus.* in Ps. 180[d]. D.E. 459[d]. non om. *ὁ*).
— *χρονισει* ℵ*D*. | ‡ *-νιει* ϛ. Aℵ[c]D[c]. rel. *Clem.* *Eus.* D.E. in Ps.
38. *δικαιος μου* Aℵ. Frag. Mosq.* Vulg. Arm. *Clem.* 608. | *om. *μου* ϛ. D. Frag. Mosq.[2] 17. 37. 47. KLP. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Æth. *Orig.* *Int.* iv. 521[d]. *Eus.* D.E. 277[a].
— *πιστεως*] add. *μου* D*. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. *Mill.* *Orig.* *Int.* iv. 521[d]. *Eus.* D.E. | om. *Clem.*
— *και εαν ὑποστειληται*] om. D*. (add.[1]) | (*ὑποστειλητε* D. 17. 37. L.)

30. vindicta et ego retribuam *Cl.* | judicavit *Am* | 34. suscipistis *Am.** | 37. aliquantulum *Cl.* | tardavit *Am.* | 39. subtractionis filii *Cl.*
1. sperandarum *Cl.* | apparentium *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Arm. Æth.

τίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινο-
μένων ‡ τὸ βλεπόμενον″ γεγονέναι. 4 πίστει πλείονα
[e] Gen. 4:4. θυσίαν [e] Ἄβελ παρὰ Κάϊν προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι'
ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς
δώροις αὐτοῦ ‡ τῷ θεῷ·″ καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι
[f] Gen. 5:24. ‡ λαλεῖ″. 5 πίστει [f] Ἑνὼχ μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν θά-
νατον, καὶ οὐχ ‡ ηὑρίσκετο″, διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ
θεός· πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως † μεμαρτύρηται εὐηρε-
στηκέναι τῷ θεῷ· 6 χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρε-
στῆσαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον [τῷ]
θεῷ, ὅτι ἐστίν, καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαπο-
δότης γίνεται.
[g] Gen. 6:8, seq. 7 Πίστει χρηματισθεὶς [g] Νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλε-
πομένων, εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασεν κιβωτὸν εἰς σω-
τηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ, δι' ἧς κατέκρινεν τὸν κόσμον
καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος.
[h] Gen. 12:1, seq. 8 πίστει * [ὁ]″ καλούμενος [h] Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν ἐξελ-
θεῖν εἰς † τόπον ὃν ἤμελλεν λαμβάνειν εἰς κληρο-
νομίαν, καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται.
9 πίστει παρῴκησεν εἰς † γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἀλλο-
τρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας, μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ
τῶν συγκληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς· 10 ἐξε-
δέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσαν πόλιν, ἧς τε-
χνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ θεός.

gimus aptata esse saecula ver-
bo dei, ut ex invisibilibus
visibilia fierent. 4 Fide pluri-
mam hostiam Abel quam Cain
obtulit deo, per quam testimo-
nium consecutus est esse iustus,
testimonium perhibente mune-
ribus eius deo, et per illam
defunctus adhuc loquitur.
5 Fide Enoch translatus est ne
videret mortem, et non inve-
niebatur, quia transtulit illum
deus: ante translationem enim
testimonium habebat placuisse
deo; 6 sine fide autem inpossi-
bile est placere: credere enim
oportet accedentem ad deum,
quia est, et inquirentibus se
remunerator fit.

7 Fide Noe responso accepto
de his quae adhuc non vide-
bantur, metuens aptavit arcam
in salutem domus suae, per
quam damnavit mundum et
institiae quae per fidem est
heres est institutus. 8 Fide qui
vocatur Abraham oboedivit
in locum exire quem acceptu-
rus erat in hereditatem, et
exiit nesciens quo iret. 9 Fide
moratus est in terra repromis-
sionis tamquam in aliena, in
casulis habitando, cum Isaac
et Iacob coheredibus repromis-
sionis eiusdem: 10 expectabat
enim fundamenta habentem
civitatem, cuius artifex et con-
ditor deus.

---

38. *μου* ante *ἡ ψυχη* D*. | post *Clem.* 609. *Eus.* D.E.
39. *απωλειαν* *Clem.* 609. | *-ας* ℵ*. (corr.[a])
1. *ὑποστασις* *Clem.* 432. *Eus.* in Ps. 57[b]. | *-σιν* D*.
— *βλεπομενων* ℵD. rel. *Clem.* 433. *Eus.* in Ps. | *βουλομενων* A.
2. *ταυτῃ* *Clem.* 433. | *αυτῃ* 47.
3. *μη εκ φαινομενων* *Clem.* 434. | *εκ μη φαιν.* Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. (*φαιν* ℵ. add. *ομενων*[a].)
— *το βλεπομενον* AℵD*. 17. P. Memph. Æth. *Clem.* | ‡ *τα βλεπομενα* ς. D[c]. 37. 47. KsL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Arm.
4. *καειν* D*.
— *τῳ θεῳ* (post *δωρα αυτ.*) Aℵ*D*. 17. Æth. *ut vid.* (Vulg. anc.) | ‡ *του θεου* ς. ℵ[c]D[c]. 37. 47. KLP. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. *Clem.*
— *δι' αυτης* *Clem.* | *δια ταυτης* D*.

4. *λαλει* Aℵ. 17. 47. P. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Arm. *Clem.* *Orig.* ii. 814[a]. | ‡ *λαλειται* ς. D. 37. KL. *Harl.* Æth.
5. *ηὑρισκετω* AℵD. | ‡ *εὑρισκ.* ς. 17. 37. 47. KLP.
— *διοτι*] *ὁτι* ℵ*. (corr.[a])
— *μετετεθηκεν* ℵ*. (corr.[a]?) D[b]L.
— *μεταθεσεως*] † add. *αυτου* ς. ℵ[c]D[c]. 37. KL. Syrr.(Pst.)&Hcl. Arm. | om. Aℵ*D*. 17. 47. P. Vulg. Memph. [Æth.]
— *ευηρεστηκεναι* ℵD. 37. P. | *ευαρεστ.* A. 17. 47. KL.
6. *πιστευσας* 37 *Scr.*
— *τῳ θεῳ* Aℵ[c]D*. 37. 47. rel. | om. *τῳ* ℵ*D[b]. 17. (vid. *Clem.* 433.)
— *εκζητουσιν*] *ζητουσιν* P.
7. *μηδεπω*] *μηπω* 47.
8. *ὁ καλουμ.* AD*. 17. Vulg. Arm. | om. Æth. | * om. *ὁ* ς. ℵD[c]. 37. 47. KLP.

8. *εξελθειν* post *εις τοπον* D.
— *τοπον*] † praem. *τον* ς. ℵ[c]D[c]. 37. 47. KL. Arm. | om. Aℵ*D*. 17. P.
— *ημελλεν* ℵD[c]. 17s. 37. 47. LP. | *εμελλ.* AD*K.
— *κληρονομιαν λαμβανειν* (om. *εις*) ℵ*. | praem. *εις* ℵ[1]. *s.*[a]. | *λαμβ. εις κληρ.* ℵ[c].
9. *πιστει*] *και* D*.
— *παρωκησεν*] add. *Αβρααμ* D[c]. 37. P.
— *γην*] † praem. *την* ς. D*. 37. P. Arm. | om. AℵD[b]. 17. 47. KL.
— *Ισακ* D*.
— *και Ιακωβ*] om. 47*. (add. supra[l]).
— *της αυτης* Aℵ[c]D[c]. rel. Arm. edd. (om. *της* ℵ*. *της αυτης επαγγ.* ℵ[a].) | *αυτου* D*. | om. Arm. *Zoh.*
10. *εξεδεχετο*] *απεκδεχετο* P.

---

5. habuit *Cl.* | 6. placere deo *Cl.* | sit *Cl.* | 7. iis *Cl.* | 9. demoratus *Cl.*

A ℵ D. 17. 37. 47. KLP.
§ Theb.
[i] Gen. 17:19.
[k] Gen. 15:5. 22:17.
[l] Ex. 3:6.
[m] Gen. 22:1, seq.
[n] Gen. 21:12. Rom. 9:7.
[o] Gen. 27:28.
[p] Gen. 48:15, seq.
[q] Gen. 47:31.
[r] Gen. 50:24.

11 § Πίστει καὶ αὐτὴ [i] Σάῤῥα δύναμιν εἰς καταβολὴν
σπέρματος ἔλαβεν καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας †, ἐπεὶ
πιστὸν ἡγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον. 12 διὸ καὶ ἀφ᾽
ἑνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, [k] καθὼς
τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει, καὶ ‡ ὡς ἡ″ ἄμμος
ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος.
13 κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ ‡ κομισά-
μενοι″ τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόῤῥωθεν αὐτὰς ἰδόντες
† καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ
παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. 14 οἱ γὰρ τοιαῦτα λέ-
γοντες ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν. 15 καὶ
εἰ μὲν ἐκείνης ‡ μνημονεύουσιν″ ἀφ᾽ ἧς ‡ ἐξέβησαν″,
εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι· 16 ‡ νῦν″ δὲ κρείττονος
ὀρέγονται, τουτέστιν, ἐπουρανίου· [l] διὸ οὐκ ἐπαισχύ-
νεται αὐτοὺς ὁ θεὸς θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν· ἡτοί-
μασεν γὰρ αὐτοῖς πόλιν. 17 πίστει προσενήνοχεν
[m] Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν μονογενῆ
προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος, 18 πρὸς
ὃν ἐλαλήθη ὅτι [n] Ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα·
19 λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ
θεός, ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. 20 πίστει
* [καὶ] ″ περὶ μελλόντων [o] εὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ
καὶ τὸν Ἠσαῦ. 21 πίστει [p] Ἰακὼβ ἀποθνήσκων ἕκα-
στον τῶν υἱῶν Ἰωσὴφ εὐλόγησεν, [q] καὶ προσεκύνησεν
ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. 22 πίστει [r] Ἰωσὴφ τε-

11 Fide et ipsa Sarra sterelis virtutem in conceptionem seminis accepit etiam praeter tempus aetatis, quoniam fidelem credidit esse qui promiserat. 12 Propter quod ab uno orti sunt, et hoc emortuo, tamquam sidera caeli in multitudinem et sicut arena quae est ad oram maris innumerabilis. 13 Iuxta fidem defuncti sunt omnes isti, non acceptis repromissionibus, sed a longe eas aspicientes et salutantes, et confitentes quia peregrini et hospites sunt supra terram. 14 Qui enim haec dicunt, significant se patriam inquirere. 15 Et si quidem illius meminissent de qua exierunt, habebant utique tempus revertendi: 16 nunc autem meliorem adpetunt, id est caelestem. Ideo non confunditur deus vocari deus eorum: paravit enim illis civitatem. 17 Fide obtulit Abraham Isaac, cum temptaretur, et unigenitum offerebat qui susceperat repromissiones, 18 ad quem dictum est quia In Isaac vocabitur tibi semen; 19 arbitrans quia et a mortuis suscitare potens est deus, unde eum et in parabola accepit. 20 Fide et de futuris benedixit Isaac Iacob et Esau. 21 Fide Iacob moriens singulos filiorum Ioseph benedixit, et adoravit fastigium virgae eius. 22 Fide Ioseph moriens de

11. Σαρρα] add. στειρα D. 37. 47. P. (praem. ἡ D[b]. 37.) Vulg Syrr. Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth. | om. Aℵ. 17. KL. ‖ add. postea ουσα 47. P. Arm. Æth.
— ελαβεν] add. εις το τεκνωσαι D*. 37. P. Syr.Hel.
— και 2°.] om. D*.
— ἡλικιας] † add. ετεκεν ϛ. ℵ[c]D[c]. 37. 47. KLP. Syrr.Pst.&Hel. Arm. | om. Aℵ*D*. 17. Vulg. Memph. Theb. Æth.
12. εγεννηθ. ℵD[b]. 37. 47. L. | εγενηθ. AD*. 17. KP.
— ὡς ἡ Aℵ(D.) 17. 37. 47. KLP. (καθως ἡ D*.) | ‡ ὡσει ϛ.
— ἡ παρα το χειλος] om. D*.
13. κομισαμενοι ℵ*. 17. P. | προσδεξαμενοι A. | ‡ λαβοντες ϛ. ℵ[c]D. 37. 47. KL.
— ιδοντες] ειδοτες 17. ‖ † add. και πεισθεντες ϛ. | om. AℵD. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth.
13. ξενοι] add. και παροικοι D*P. | om. (*Clem.* 554.) *Orig.* ii. 802[d].
— και παρεπιδημοι *Orig.* ii. κ. παρεπιδημουντες *Clem.* | om. P.
— επι της γης *Orig.* ii. | om. P.
14. πατριδα] praem. και 37.
— επιζητουσιν] ζητουσιν D*.
15. μνημονευουσιν ℵ*(D*.) 47. (?-σαν D*.) | εμνημονευσαν 17. | ‡ εμνημονευον ϛ. Aℵ[c]D[c]. 37. KLP. Vulg.
— αφ᾽] εξ 37.
— εξεβησαν Aℵ*D*. 17. P. | ‡ εξηλθον ϛ. ℵ[c]D[c]. 37. 47. KL.
— αν] om. D*.
16. νυν AℵD. 17. 37. 47. KL*Tf*.P. | ‡ νυνι ϛ.
— θεος post επικαλ. αυτ. D*P. | ante *Orig.* iv.
16. επικαλεισθαι] καλεισθαι K. *Orig.* iv. 70[a].
— αυτων *Orig.* iv. | αυτους L.
17. ᾽Αβρ. post πειραζομενος D*.
— Ισακ ℵD*.
— μονογενη] -νην D*.
— αναδεξαμενος] δεξαμενος K.
18. ὁτι] om. D*.
— Ισακ ℵD*.
19. εγειρειν ℵD. 37. 47. KL. *Orig.* ii. 37[f]. | εγειραι A. 17. P.
— δυνατος ℵD*. 17. 37. 47. KLP. Vulg. *Orig.* ii. *Orig. Int.* ii. 82[c]. | δυναται AD[b]. ‖ add. εστιν P.
20. πιστει και AD*. 17. 37. Vulg. | *om. και ϛ. ℵD[c]. 47. KLP. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. Æth.

11. esse eum qui repromiserat *Cl.* | 12. quod et ab uno *Cl.* | 13. super *Cl.* | 15. ipsius mem. *Cl.* | 19. parabolam *Cl.* | 21. super fastigium F *Lat.*

Vulg.
Syrr. P. (H.)
Memph. (Theb.)
Arm. Æth.
¶ Theb.
[s] Ex. 2:2, seq.

λευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευ-
σεν, καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο.¶
23 Πίστει [s] ‡ Μωυσῆς″ γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον
ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παι-
δίον, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως.
24 πίστει ‡ Μωυσῆς″ μέγας γενόμενος ἠρνήσατο λέ-
γεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραώ, 25 μᾶλλον ἑλόμενος
συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον
ἔχειν ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν· 26 μείζονα πλοῦτον ἡγη-
σάμενος τῶν ‡ Αἰγύπτου″ θησαυρῶν τὸν ὀνειδισμὸν
τοῦ χριστοῦ· ἀπέβλεπεν γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν.
27 πίστει [t] κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυ-
μὸν τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὁρῶν ἐκαρτέ-
ρησεν.¶ 28 πίστει πεποίηκεν [u] τὸ πάσχα καὶ τὴν
πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων τὰ
πρωτότοκα, θίγῃ αὐτῶν. 29 πίστει [w] διέβησαν τὴν ἐρυ-
θρὰν θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς * γῆς″, ἧς πεῖραν λα-
βόντες οἱ Αἰγύπτιοι κατεπόθησαν. 30 πίστει [x] τὰ τείχη
Ἰεριχὼ ‡ ἔπεσαν″, κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας.
31 πίστει [y] Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο τοῖς ἀπειθή-
σασιν, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ᾽ εἰρήνης.
32 Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει ‡ με γὰρ″ διηγούμε-
νον ὁ χρόνος περὶ Γεδεών, Βαρὰκ †,† Σαμψών, † Ἰεφθάε,
‡ Δαυείδ″ τε καὶ Σαμουήλ, καὶ τῶν προφητῶν· 33 οἳ
διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, ‡ ἠργάσαντο″

[t] Ex. 12:41.
¶ Syr.Hcl.
[u] Ex. 12:11, seq.
[w] Ex. 14:22, seq.
[x] Jos. 6:20.
[y] Jos. 6:17.

profectione filiorum Israhel
memoratus est et de ossibus
suis mandavit.
23 Fide Moses natus occulta-
tus est mensibus tribus a pa-
rentibus suis, eo quod vidissent
eligantem infantem, et non
timuerunt regis edictum.
24 Fide Moses grandis factus
negavit se esse filium filiae
Pharaonis, 25 magis eligens
adfligi cum populo dei quam
temporalis peccati habere
iucunditatem, 26 maiores divi-
tias aestimans thesauro Aegyp-
tiorum improperium Christi:
aspiciebat enim in remune-
rationem. 27 Fide reliquid
Aegyptum, non veritus ani-
mositatem regis: invisibilem
enim tamquam videns susti-
nuit. 28 Fide celebravit pascha
et sanguinis effusionem, ne qui
vastabat primitiva tangeret
eos. 29 Fide transierunt mare
rubrum tamquam per aridam
terram, quod experti Aegyptii
devorati sunt. 30 Fide muri
Hiericho ruerunt, circumiti
dierum septem. 31 Fide Raab
meretrix non periit cum in-
credulis, excipiens exploratores
cum pace.
32 Et quid adhuc dicam?
Deficiet enim me tempus enar-
rantem de Gedeon Baruc Sam-
son Iepthe David et Samuhel
et profetis, 33 qui per fidem
devicerunt regna, operati sunt

20. μελλ.] praem. των L.
— ευλογησεν ℵD. 47. KsLP. | ηυλογ. A. 17. 37 *Scr.*
— Ισαακ Aℵ^c D^c. 17. 37. 47. KsLP. | om. ℵ*. | Ισακ ℵ^a D*.
21. ευλογησεν ℵ. 37. 47. KsLP. | ηυλογ. AD. 17.
— επι] om. D*Lat.* Vulg. *Cl. Am. Fuld.* | Contra, MSS. ("in" *Harl. R. Btly.* "super" F *Lat. S Btly.*) vv.
23. Μωυσης ℵD*. 17. 37. 47. KsLP. | ‡ Μωσης ς. AD^c.
— διαταγμα] δογμα A *ut vid.*
— fin. add. πιστι μεγας γενομενος Μωυσης ανιλεν τον Αιγυπτιον κατανοων την ταπινωσιν των αδελφων αυτου D*. in Cod. uno Latino man. rec. teste Erasmo, et in duobus quorum meminit Zegerus. vid. Sabat.
24. Μωυσης ℵ. 17. 37. 47. KLP. | ‡ Μωσης ς. D. [A n.l.]
25. γκακωχεισθαι 17.
26. Αιγυπτου ℵD. 47. KLP. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Arm. Æth. *Clem.* 609. *Orig.* Cat. Cram. Rom. 69. *Syn. Ant.* Routh. iii. 299. *Eus.* c. Mcl. 94^a. Ægyptiorum Vulg. *Orig. Int.* i. 47^c. | εν Αιγυπτου A. 17. | ‡ εν Αιγυπτω ς. 37.
27. κατελειπεν A. 17. 47*. L² [*h.**.] | Contra, ℵD. 47². KsP. *Clem.* 609.
— ὁρων *Clem.* | add. τα D* *Wetst.*
28. ολοθρευων ℵ. 17. 37. 47. KsLP. | ολεθρευων AD.
— πρωτοτοκια 47. (-το- supra scr.)
— θιγει K*.
29. ξηρας γης Aℵ D*. 17. 47. Vulg. Syr.Pst. Memph. *Mill.* Arm. Æth. | * om. γης ς. D^c. 37. KLP.
30. επεσαν AℵD*. 17. P. | επεσον 37. | ‡ επεσεν ς. D^c. 47. KL.
— ζ′ D.
31. πορνη] praem. επιλεγομενη ℵ*. (om.^c)
32. ετι] om. D*.
— επιλειψει *Clem.* 435. | επιλειψη 17. | επιληνψι D*. | επ‚λειψι ℵ. | επιλιποι *Petr. Alex.* Routh. iv. 35.
32. με γαρ AℵD*. 17. Syr.Pst. | ‡ γαρ με ς. D^c. 37. 47. KsLP. Vulg. *Clem.*
— περι] add. δε D*. | om. *Clem.*
— Βαρακ] praem. και D*. Syr.Pst. Æth. ‖ † add. τε ς. D^c. 37. 47. KsLP. | om. AℵD*. 17. Vulg. Memph. Arm. *Clem.*
— Σαμψων] † praem. και ς. D. 37. 47. KsLP. Syr.Pst. Æth. (Σαμψω D*.) | om. Aℵ. 17. (D *Lat.*) Vulg. Memph. Arm. *Clem.*
— Ιεφθαε] † praem. και ς. D. 37. 47. KsLP. Syr.Pst. Æth. | om. Aℵ. 17. Vulg. Memph. Arm. *Clem.*
— προφητων] praem. αλλων 37. Syr.Pst. Arm. Æth. | om. *Clem.*
33. ηργασαντο ℵ*D*. 47*. | ‡ ειργ. ς. Aℵ^c D^c. rel.

30. corruerunt circuitu *Cl.* | 31. peribit *Am.** | 32. *om.* "et" ante Sam. *Cl.* | 33. vicerunt *Cl.* |

A ℵ D 17. 37. 47. KLP.
[z] Dan. 6:22.
[a] Dan. 3:27.
[b] 1 Reg. 17:17. 2 Reg. 4:17.
37. ἐπειράσ. ἐπρίσ.

δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν,[z] ἔφραξαν στόματα
λεόντων, 34 [a] ἔσβεσαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα
‡ μαχαίρης″, ‡ ἐδυναμώθησαν″ ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενή-
θησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλο-
τρίων. 35 [b] ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς
νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσ-
δεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστά-
σεως τύχωσιν· 36 ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων
πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς· 37 ἐλιθά-
σθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ ‡ μα-
χαίρης″ ἀπέθανον· περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις
δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι,
38 ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος· ‡ ἐπὶ″ ἐρημίαις πλανώ-
μενοι καὶ ὄρεσιν καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς
γῆς. 39 καὶ οὗτοι πάντες, μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πί-
στεως, οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, 40 τοῦ θεοῦ
περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς
ἡμῶν τελειωθῶσιν.

XII. ΙΖ′ § Theb.

1 § Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικεί-
μενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα
καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχω-
μεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα, 2 ἀφορῶντες εἰς τὸν
τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ

iustitiam, adepti sunt repromissiones, obturaverunt ora leonum, 34 extinxerunt impetum ignis, effugerunt aciem gladii, convaluerunt de infirmitate, fortes facti sunt in bello, castra verterunt exterorum. 35 Acceperunt mulieres de resurrectione mortuos suos: alii autem distenti sunt, non suscipientes redemptionem, ut meliorem invenirent resurrectionem: 36 alii vero ludibria et verbera experti, insuper et vincula et carceres, 37 lapidati sunt, secti sunt, temptati sunt, in occisione gladii mortui sunt, circumierunt in melotis, in pellibus caprinis, egentes, angustiati, adflicti, 38 quibus dignus non erat mundus, in solitudinibus errantes et montibus et speluncis et in cavernis terrae. 39 Et hi omnes testimonium fidei probati non acceperunt repromissionem, 40 deo pro nobis melius aliquid providente, ut ne sine nobis consummarentur.

1 Ideoque et nos tantum habentes inpositam nubem testium, deponentes omne pondus et circumstans nos peccatum, per patientiam curramus propositum nobis certamen, 2 aspicientes in auctorem fidei et consummatorem Iesum, qui

33. *δικαιοσυνη* D*.
— *στομα* D*.
34. *μαχαιρης* Aℵ D*. | ‡ *-ρας* ς. D[c]. 17s. 37. 47. rel.
— *εδυναμωθησαν* Aℵ*D*. | ‡ *ενεδυν.* ς. ℵ[c]D[b]. 17. 37. 47. KLP.
35. *γυναικες* ℵ[c]D[b]. 17. 37. 47. KLP. (et reddiderunt mulieribus filios suos ex resurrectione mortuorum Syr.Pst.) | *-κας* Aℵ*D*. | (castras ceperunt ı exterorum acceperunt mulieres ı de resurrectione mortuorum suorum D *Lat.*) acceperunt mulieres mortuas &c. Memph. *Wilk.*
— *ετυμπανισθησαν*] *απετυμπανισθησαν* D*.
36. *εμπαιγμων* *Clem.* 609. | *ενπεγματων* D*.
— *δε* 2°. *Clem.* | om. 37.
37. *επρισθησαν επειρασθησαν* AD[c]. 37. 47. K. Vulg. Memph. Arm. *Orig.* i. 699[a]. iii. 218[b]. 465[b]. (iv. 268[c].) *Orig. Int.* iii. 848[c]. | *επειρασθ. επρισθ.* ℵ. 17. LP. | *επιρασθησαν bis.* D*. | om. *επειρασθησαν* Syr.Pst. *Clem.* 609. *Orig.* i. 19[e]. *Eus.* P.E. 583[d]. | om. utr.q. Æth.
37. *μαχαιρης* ℵD*. 17. | ‡ *-ρας* ς. D[c]. 37. 47. rel. *Clem. Orig.* i. *bis.* iii. *bis.* iv. *Eus.* P.E. [A *n.l.*]
— *θλιβομενοι* post *κακουχουμενοι* 17. *Orig.* in Prov. Mai 24. | ante *Clem. Orig.* i. 707[b]. ii. 648[f]. iii. 218[b]. 465[c]. (iv. 268[d].) Cat. Cram. Eph. 103. *Orig. Int.* iii. 848[c]. *Eus.* P.E. c. Mel. 14[a]. in Es. 437[d]. in Ps. 286[b]. 405[c]. | om. *Orig.* i. 699[a].
— *κακουχουμενοι* *Clem. Orig.* i. ii. iii. (Lommatzsch) (iv.) in Prov. Cat. Eph. *Eus.* P.E. c. Mel. (*Gaisf.*) in Es. in Ps. *bis.* | *κακοχουμ.* D[c]. 37 *Scr.* 47. L. *Eus.* c. Mel. *ed.* | *κακοχομ.* P. | *κακωχουμ.* K. | *κακουμενοι* *Orig.* iii. 218[b]. De la Rue.
38. *επι* Aℵ. 17. P (*επ'*) *Orig.* iii. 218[b]. | ‡ *εν* ς. D. 37. 47. KL. *Clem.* 609. *Orig.* i. 699[a]. 707[b]. Cat. Cram. Eph. 103. *Eus.* P.E. 583[d]. in Ps. 248[a]. 405[e].
39. *ουτοι* post *παντ. μαρτυρ.* D. | ante *Orig.* ii. 387[c]. Cat. Cram. Cor. 80. *Orig. Int.* ii. 222[e]. 373[f]. 437[d]. | om. *Clem.* 609.
39. *της πιστεως* *Clem. Orig.* ii. iii. 704[b]. Cat. Cor. | om. *της* 37.
— *την επαγγελιαν* ℵD. rel. *Clem. Orig.* ii. iii. Cat. Cor. *Orig. Int.* ii. 222[e]. | *τας επαγγελιας* A. *Orig. Int.* ii. 373[f]. 437[d]. *Eus.* Ecl. Pr. 89. ‖ add. *του θεου* *Clem.*
40. *κρειττον τι* ante *περι ἡμων* D*. (Syr.Pst.) Memph. (Æth.) *Eus.* Ecl. Pr. 89. | post *Clem.* 609. *Orig.* ii. 387[c]. iii. 704[b]. Cat. Cram. Cor. 80. *Orig. Int.* ii. 222[e]. 373[f]. 437[d].
1. *τοσουτον* *Clem.* 609. | *τηλικουτον* ℵ* (corr.[c])
— *αποθομενοι* 17. | Contra, *Clem.*
— *τρεχομεν* 47. KP. | Contra, *Clem.*
2. *σταυρον*] praem. *τον* D*. | om. *Orig.* i. 298[e]. *Eus.* in Ps. 701[c].

37. circuierunt *Cl.* | 38. in montibus (*om.* "et") *Cl.* | 39. testimonio *Cl.* | 40. ut non sine *Cl.*
1. tantam *Cl.* | ad propositum *Cl.*

Vulg. Syr. P. Memph. [Theb.] Arm. Æth. τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινεν σταυρόν,
αἰσχύνης καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ
θεοῦ ‡ κεκάθικεν.″ 3 ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην
ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς ‡ ἑαυτὸν″ ἀντι-
λογίαν, ἵνα μὴ κάμητε, ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι.
4 Οὔπω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν
ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι, 5 καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρα-
c Prov. 3:11, 12. κλήσεως, ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται, c Υἱέ μου, μὴ
ὀλιγώρει παιδείας κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ᾽ αὐτοῦ
ἐλεγχόμενος. 6 ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος, παιδεύει, μα-
στιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται. 7 ‡ εἰς″ παιδείαν
ὑπομένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός· τίς γὰρ
† υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει πατήρ; 8 εἰ δὲ χωρίς ἐστε παι-
δείας, ἧς μέτοχοι γεγόνασιν πάντες, ἄρα νόθοι ‡ καὶ
οὐχ υἱοί ἐστε″. 9 εἶτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν
¶ Theb. πατέρας εἴχομεν παιδευτάς, καὶ ἐνετρεπόμεθα·¶ οὐ
‡ πολὺ″ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν
πνευμάτων καὶ ζήσομεν; 10 οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας
ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαίδευον, ὁ δὲ ἐπὶ τὸ
συμφέρον εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἁγιότητος αὐτοῦ.
11. πᾶσα μὲν 11 πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς
εἶναι ἀλλὰ λύπης, ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς
δι᾽ αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσιν δικαιοσύνης.

proposito sibi gaudio sustinuit
crucem, confusione contempta,
atque in dextera sedis dei
sedit. 3 Recogitate enim eum
qui talem sustinuit a peccato-
ribus adversum semet ipsos
contradictionem, ut ne fatige-
mini animis vestris deficientes.
4 Nondum usque ad san-
guinem restitistis adversum
peccatum repugnantes, 5 et ob-
liti estis consolationis, quae
vobis tamquam filiis loquitur,
dicens, Fili mi, noli neglegere
disciplinam domini, neque fa-
tigeris dum ab eo argueris:
6 quem enim diligit dominus
castigat, flagellat autem om-
nem filium quem recipit. 7 In
disciplina perseverate. Tam-
quam filiis vobis offert deus:
quis enim filius quem non cor-
ripit pater? 8 Quod si extra
disciplinam estis, cuius parti-
cipes facti sunt omnes, ergo
adulteri et non filii estis.
9 Deinde patres quidem carnis
nostrae habuimus eruditores et
reverebamur: non multo ma-
gis obtemperabimus patri spi-
rituum et vivemus? 10 Et illi
quidem in tempore paucorum
dierum secundum voluntatem
suam erudiebant nos, hic autem
ad id quod utile est in reci-
piendo sanctificationem eius.
11 Omnis autem disciplina in
praesenti quidem videtur non es-
se gaudii sed meroris, postea au-
tem fructum pacatissimum exer-
citatis per eam reddet iustitiae.

---

2. τε] δε L.
— του θεου *Orig.* i. | om. ℵ.
— κεκαθικεν AℵD. 17. 37. 47. (K)L(P.) (-θηκεν KP.) | ‡ εκαθισεν ς. Arm. *Rieu. Orig.* i.
3. τον] om. D*.
— τοιαυτην] praem. την 47. | τοσαυτην 17.
— ὑπομενηκοτα 37 *Scr.*
— ὑπο] απο D*.
— ἑαυτον AP. Vulg. *Cl. Dem.* (in contradictionem propriam Memph.) | ‡ αυτον ς. D^{c}. 37. 47. KL. | ἑαυτους ℵ*D*. *Am. Fuld. Tol. Harl.* (adversum semet ipsos) Syr.Pst. in vobis D Lat. | αυτους $ℵ^{c}$. 17. (om. εις αυτ. s. ἑαυτ. Theb. Arm.) de eo inter vos Æth.
— ὑμων] om. 37.
— εκλυομενοι] εκλελυμενοι D*.
4. ουπω] add. γαρ D*L. Vulg. *Cl.* Memph. Theb. Arm.
— αντικατεστητε] αντεστητε K. | αντεκατεστητε 17. 37 *Scr.* L*.
— της ἁμαρτιας 37* *Scr.*
— ανταγωνιζομενοι] αγωνιζομενοι 37.

5. εκλελησθε] εκλελυσθε K. ‖ add. παρα D*.
— ὡς] om. 37.
— μου *Clem.* 68. | om. D*. 37. *Clem* 335. *Orig. Int.* ii. 698^{c}. iii. 355^{d}. (vid. Prov. iii. 11. LXX.)
— ελενχομενος ante ὑπ᾽ αυτου D. *Orig. Int.* iii. | post *Clem. bis. Orig. Int.* ii.
— μαστιγει 37 *Scr.*
7. εις παιδειαν AℵD. 17. 37. 47*. KLP. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 355^{d}. (quem recipit in discip. D *Lat.*) | ‡ ει παιδειαν ς. 47^{2}.
— ὑπομενετε] ὑπομεινατε D*.
— ὑμιν] ἡμιν 17.
— τις γαρ] † add. εστιν ς. $ℵ^{c}$D. 17. 37. 47. KL. Syr.Pst. Memph. Arm. | om. Aℵ*P. Vulg. Theb. Æth. *Orig. Int.* iii.
— ου παιδευει] ουκ επαιδευσεν P.
8. νοθοι] νοθροι A.
— και ουχ υἱοι ante εστε AℵD*. 17. 37. Vulg. *Orig. Int.* ii. 485^{f}. | ‡ post ς. D^{b}. 47. KLP. Syr.Pst. (Memph. Theb.) Arm. *Rieu.* Æth.
9. ειτα] ει δε Syr.Pst. Arm.

9. εντρεπομεθα *Elz.* (*sphalma*).
— πολυ AℵD*. 17. | ‡ πολλῳ ς. D^{c}. 37. 47. KL. [h. P.] ‖ add. δε $ℵ^{c}$D*.
— ζησωμεν 37. K. | Contra, *Orig. Int.* ii. 249^{c}.
10. οἱ] ὁ ℵ*. (corr.^{c})
— κατα το δοκουν αυτοις επαιδευον] επαιδευεν ἡμας και τα δοκουντα αυτοις D*.
— αυτοις] αυτους L.
— συμφερων A.
— εις] προς 47. | om. εις το ℵ*. (add.^{c})
11. δε Aℵ^{c}D^{c}. 37. 47. KL. Vulg. Syr.Pst. Memph. *Orig.* iii. (666^{d}.) *Orig. Int.* 681^{f}. | μεν ℵ*. 17. P. | om. D*. Arm. Æth.
— αυτης *Orig.* ii. 601^{e}. iii. 667^{d}. | αυτοις D*. (corr.^{b})
— γεγυμνασμενοις *Orig.* ii. iii. | γεγυμνασμενης L.
— δικαιοσυνης *Orig.* iii. | -νην 17.

2. sedet *Cl.* | 3. semet ipsum *Cl.* | 4. nondum enim *Cl.* | 7 offert se *Cl.* | 9. eruditores habuimus *Cl.* | reverebamur eos *Cl.* | *om.* non *Am.** | obtempravimus *Am.* | 11. reddidit *Am.*

Aℵ[C]D [M]. 17. 37. 47. KLP.

[d] Es. 35:3.
[e] Prov. 4:26.
ΙΗ′
[f] Deut. 29:18.
15. δι' αὐτῆς
§ C.
[g] Gen. 25:31.
[h] Gen. 27:30.
ΙΘ′
§ Theb.
[i] Deut. 4:11.
[k] Exod. 19:16.
[l] Exod. 19:13.
§ M.
[m] Deut. 9:19.

12 Διὸ [d] τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυ-
μένα γόνατα ἀνορθώσατε, 13 [e] καὶ τροχιὰς ὀρθὰς
‡ ποιεῖτε″ τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ,
ἰαθῇ δὲ μᾶλλον. 14 εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ
τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν κύριον·
15 ἐπισκοποῦντες μή τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ
θεοῦ, [f] μή τις ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ, καὶ
διὰ ταύτης μιανθῶσιν * οἱ″ πολλοί· 16 § μή τις πόρνος,
ἢ βέβηλος ὡς Ἠσαῦ, [g] ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέ-
δοτο τὰ πρωτοτόκια ‡ ἑαυτοῦ.″ 17 ἴστε γὰρ ὅτι καὶ
μετέπειτα θέλων κληρονομῆσαι τὴν εὐλογίαν ἀπεδο-
κιμάσθη· [h] μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὗρεν, καίπερ
μετὰ δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν.

12 Propter quod remissas manus et soluta genua erigite, 13 et gressus rectos facite pedibus vestris, ut non claudicans erret, magis autem sanetur. 14 Pacem sequimini cum omnibus, et sanctimoniam, sine qua nemo videbit dominum; 15 contemplantes ne quis desit gratiae dei, ne qua radix amaritudinis sursum germinans impediat et per illam inquinentur multi, 16 ne quis fornicator aut profanus ut Esau, qui propter unam escam vendidit primitiva sua. 17 Scitote enim quoniam et postea cupiens hereditare benedictionem reprobatus est: non enim invenit paenitentiae locum, quamquam cum lacrimis inquisisset eam.

18 § Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ † καὶ [i] κε-
καυμένῳ πυρί, καὶ γνόφῳ, καὶ ‡ ζόφῳ″, καὶ θυέλλῃ,
19 καὶ [k] σάλπιγγος ἤχῳ, καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ
ἀκούσαντες παρῃτήσαντο μὴ προστεθῆναι αὐτοῖς λό-
γον· 20 οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον, [l] Κἂν
θηρίον θίγῃ τοῦ ὄρους, § λιθοβοληθήσεται †, 21 καί, οὕτως
φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον, ‡ Μωυσῆς″ εἶπεν, [m]

18 Non enim accessistis ad tractabilem et accensibilem ignem et turbinem et caliginem et procellam, 19 et tubae sonum et vocem verborum, quam qui audierunt excusaverunt se, ne eis fieret verbum: 20 non enim portabant quod dicebatur, Et si bestia tetigerit montem, lapidabitur: 21 et, ita terribile erat quod videbatur, Moses dixit, Exterritus sum

---

13. τροχιας] praem. τας 37.
— ποιειτε ℵ*. 17. P. | ‡ ποιησατε ς. Aℵ^cD. 37. 47. KL.
— ιαθει L.
14. ab init. αδελφοι 37.
15. μη τις] praem. ἱνα D*. | om. *Clem.* 622.
— χαριτος] δοξης K.
— ενοχλη *Clem.* (ενοχλησῃ *Meth.* Jahn 76.) | ενοχλει KP. (progerminat afflictionem Æth.) ‖ ἐν χολῃ Deut. xxix. 18.
— δια ταυτης ℵD. 37. KL. | δι' αυτης A. 17. 47. P. *Clem.*
— οἱ πολλοι Aℵ. 17. 47. *Clem.* | * om. οἱ ς. D. 37. KLP. Arm. *Rieu.*
16. ὁς] om. D*.
— απεδοτο ℵD. 17. 37. 47. KLP. | -δετο AC.
— ἑαυτου Aℵ*CD^b. | ‡ αυτου ς. ℵ^cD*. 17. 37. 47. KLP. | om. Arm. *Clem.*
17. θελων] λεγων D*.
18. ψηλαφωμενῳ] † add. ορει ς. DKLP. Vulg. *Cl.* Arm. *Orig. Int.* ii. 420^d. | praem. 37. | om. AℵC. 17. 47. *Am. Fuld. Dem. Harl. Tol.* Syr.Pst. Memph. Theb. Æth. *Orig. Int.* ii. 281^d.
18. και κεκαυμενῳ *Orig. Int.* ii. 281^d. 420^d. | κεκαλυμμενῳ D*. (om. και et *Harl.* Memph. Theb. Arm.)
— και ζοφῳ Aℵ*CD*. 17. P. | ‡ και σκοτῳ ς. ℵ^cD^b. 37. 47. L. (habet post και ζοφ. Arm.) | om. K.
19. οἱ ακουσαντες] quae non audiverunt Memph.
— μη] om. ℵ* (add.^c) P.
— προσθειναι A.
20. θιγει K.
— λιθοβοληθησεται] † add. η βολιδι κατατοξευθησεται ς. (vid. Exod. xix. 13.) | om. AℵCDM. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth.
21. οὑτως] ου D*.
— ην] η ℵ*. (corr.^c) 17.
— Μωυσης ℵC. 17. 37. KL. | ‡ Μωσης ς. ADM. 47. P.
— εκφοβος] ενφοβος M. *Clem.* 69.
— ειμι] om ℵ*. (add.^c)
— εντρομος ACD^cM. rel. *Clem.* 69. | εκτρομος ℵD*.
22. αλλα *Orig.* i. 183. 714^f. ii. 768^a. iii. 739^a. iv. 174^e. | ου γαρ A. (e ver. 18.)
— ορει *Orig.* i. *bis.* ii. iii. iv. *Eus.* H.E. De mart. Pal. xi. (430.) D.E. 304^d. c. Mel. 136^a. 163^d. in Es. 442^b. 454^c. 545^a. in Ps. 15^b. et saepe | ορη 17. | om. Æth.
— και 1^o. *Orig.* i. 183. 714^f. 747^d. ii. iii. iv. *Orig. Int.* ii. 281^d. 292^e. 420^d. 451^e. *Eus.* D.E. c. Mel. *bis.* in Es. *ter.* in Ps. 50^d. 201^a. 209^a. 313^a. 360^e. 431^c. 437^e. 451^a. 481^d. 529^d. 645^b. | om. D*. Æth. *Eus.* H.E. in Ps. 388^e. *Hil.* 58^d.
— επουρανιῳ ante Ἱερουσ. D*. | Contra, *Orig.* i. *ter.* ii. iii. iv. *Orig. Int.* ii. *quater.* *Eus.* H.E. D.E. c. Mel. *bis.* in Es. *ter.* in Ps. 49^e. 50^d. 191^c. 201^a. 209^a. 313^a. 360^e. 388^e. 431^c. 437^e. 451^a. 481^d. 539^e. 645^b. | επουρανιων A*.
— μυριασιν *Orig.* i. *ter.* iii. iv. *Eus.* D.E. c. Mel. *bis.* in Es. 454^c. in Ps. 191^c. 201^a. 313^a. 451^a. 539^e. | μυριων ἁγιων D*. (om. ἁγιων D^c.) | myriades laetorum Æth. | μυριαδων Vulg. *Orig.* i. 714^f. (ed. Spencer).

---

13. claudicans quis *Cl.* | 14. sanctimonia *Am.* | deum *Cl.* | 18. tractabilem montem *Cl.*

Vulg. Syr. P. Memph. [Theb.] Arm. Æth.
21. ἔκτρομος

Ἔκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος· 22 ἀλλὰ προσεληλύθατε
Σιὼν ὄρει καὶ πόλει θεοῦ ζῶντος, Ἱερουσαλὴμ ἐπου-
ρανίῳ, καὶ μυριάσιν, ἀγγέλων πανηγύρει, 23 καὶ ἐκκλη-
σίᾳ πρωτοτόκων ‡ ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς,″ καὶ
κριτῇ θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασιν δικαίων τετελειω-
μένων, 24 καὶ διαθήκης νέας μεσίτῃ Ἰησοῦ, καὶ αἵματι
ῥαντισμοῦ ‡ κρεῖττον″ λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἄβελ.
25 βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ
ἐκεῖνοι οὐκ ‡ ἐξέφυγον″,† ἐπὶ † γῆς παραιτησάμενοι *τὸν″
χρηματίζοντα, ‡ πολὺ″ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ᾽ οὐρα-
νῶν ἀποστρεφόμενοι, 26 οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευ-
[n] Hag. 2:6. σεν τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται λέγων, [n]Ἔτι ἅπαξ
ἐγὼ ‡ σείσω″ οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν.
27 τὸ δέ, Ἔτι ἅπαξ, δηλοῖ ‡ τὴν τῶν σαλευομένων″
μετάθεσιν ὡς πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σαλευό-
¶ Theb. μενα.¶ 28 διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες
ἔχωμεν χάριν, δι᾽ ἧς λατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ θεῷ
[o] Deut. 4:24. 9:3. μετὰ ‡ εὐλαβείας καὶ δέους″· 29 [o] καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν
πῦρ καταναλίσκον.

XIII. κʹ 1 Ἡ φιλαδελφία μενέτω. 2 τῆς φιλοξενίας μὴ

et tremebundus: 22 sed accessistis ad Sion montem et civitatem dei viventis, Hierusalem caelestem, et multorum milium angelorum frequentiae, 23 et ecclesiarum primitivorum qui conscripti sunt in caelis, et iudicem omnium deum, et spiritus iustorum perfectorum, 24 et testamenti novi mediatorem Iesum, et sanguinis sparsionem melius loquentem quam Abel. 25 Videte ne recusetis loquentem: si enim illi non effugerunt recusantes eum qui super terram loquebatur, multo magis nos qui de caelis loquentem nobis avertimur; 26 cuius vox movit terram tunc, modo autem repromittit dicens, Adhuc semel ego movebo non solum terram sed et caelum. 27 Quod autem, Adhuc semel, dicit, declarat mobilium translationem tamquam factorum, ut maneant ea quae sunt inmobilia. 28 Itaque regnum inmobile suscipientes habemus gratiam, per quam serviamus placentes deo cum metu et reverentia: 29 etenim deus noster ignis consumens est.

1 Caritas fraternitatis maneat. 2 Et hospitalitatem nolite

---

22. (ecclesia angelorum multitudinis frequentium *Hil.* 404[b].) πανηγ. cum antt. ACDM. 17. 37. 47. LP. *Orig.* i. 714[f]. iii. *Eus.* D.E. c. Mel. 1[o]. in Es. 454[c]. in Ps. 191[c]. 451[a]. 539[e]. | collaudantium *Orig. Int.* ii. 281[d]. 420[d].
23. πρωτοτοκων τεκνων *Meth.* Jahn. 32.
— απογεγραμμενων ante εν ουρανοις AℵCDM. 17. 37. 47. LP. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig.* i. 184. 747[d]. iv. 174[e]. *Orig. Int.* ii. 281[d]. 420[d]. *Meth. Eus.* c. Mel. *bis.* in Es. 454[d]. in Ps. 201[a]. 313[a]. 451[a]. 539[e]. τα προτοτοκα τα εναπογεγραμμενα εν ουρανοις *Clem.* 69. | ‡ post ς. K.
— κριτῃ] κριτης 17.
— πνευμασιν] πνευματι D*.
— δικαιων τετελειωμενων] τελιων δεδικαιωμενοις ℵ*. (corr.[c]) | (δικαιων τεθεμελιωμενων D*. justorum funditorum *Lat.* ecclesia spirituum in domino fundatorum *Hil.* 404[b].)
24. μεσιτῃ] μεσιτης D*.
— κρειττον AℵCDM. 37. KLP. Vulg. | ‡ κρειττονα ς. 17 (-τωνα) 47.
24. τον] το L.
25. παριτησησθε P.
— λαλουντα] add. ὑμιν D. *Harl.** Theb. Æth.
— ει] οἱ 37.
— εξεφυγον Aℵ*C. 17. P. | ‡ εφυγον ς. ℵ[c]D[c]M. 37. 47. KL. (εφυγαν D*.)
— επι] † praem. τον ς. ℵ[c]. (37.)47. KLP. Arm. *Rieu.* | post παραιτησαμενοι Aℵ*CDM. 17. | παραιτησαμενοι τον επι γης 37.
— γης] † praem. της ς. | om. AℵCDM. 17. 37. 47. KLP. Arm. | ex monte Æth.
— τον χρημ.] * om. τον ς. vid. ante.
— πολυ AℵCD* 17. | ‡ πολλῳ ς. D[c]M. 37. 47. KLP.
— ἡμεις] ὑμεις C. 47.
— τον ult.] των 17.
— ουρανων] -νου ℵM.
26. ἡ φωνη] om. ἡ M.
— επηγγελται] επαγγελεται 17.
— ετι] ὁτι 47. | ὁτι ετι M.
— εγω ante ἁπαξ D.
— σεισω AℵCM. 17. 47. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Æth. | ‡ σειω ς. D. 37. KLP. Arm. *Rieu.* || add. λεγει D*.
— γην] om. P*. (supra[l].)
27. ετι] om. 47.
— την ante των σαλευομενων Aℵ*C. 17. | ‡ post ς. ℵ[c]D[c]. 37. 47. KLP. || om. την D*M. Arm.
— ἱνα μειν῀ῃ τα μη σαλευομενα] om. A.
28. εχωμεν ACDM. 47. L. *Dem.* Syr.Pst. Memph. Arm. | εχομεν ℵ. 17. 37. KP. Vulg. et *Am. Fuld. Harl.* Æth.
— λατρευωμεν ACD. 17. L. Vulg. | -ομεν ℵM. 37. 47. KP. Arm.
— ευαρεστως] ευχαριστως D*.
— μετ᾽ D.
— ευλαβειας και δεους Aℵ*CD*. 17. Syr.Pst. Memph. *Mill.* Theb. *ut vid.* (*Gb.*) Arm. | ευλαβ. και αιδους ℵ[c]D[b]MP. | ‡ αιδους και ευλαβειας ς. 37. 47. KL. Vulg.
29. και *Orig.* ii. 572[c]. | κυριος D*.
2. της φιλοξενιας] την -νιαν ℵ. (corr.[c].)

---

22. frequentiam *Cl.* | 23. ecclesiam *Cl.* | 24. aspersionem *Cl.* | 25. avertimus *Cl.* | 26. tunc nunc autem *Cl.* | et ego *Cl.*
1. maneat in vobis *Cl.*

A ℵ C D M. 17. 37. 47. K (L) P.

ἐπιλανθάνεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενί-
σαντες ἀγγέλους. 3 μιμνήσκεσθε τῶν δεσμίων ὡς
συνδεδεμένοι, τῶν κακουχουμένων ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες
ἐν σώματι. 4 τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσιν, καὶ ἡ κοίτη
ἀμίαντος· πόρνους ‡γὰρ″ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ θεός.
p Deut. 31:6. 5 ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος· ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν·
Jos. 1:5. αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν, p Οὐ μή σε ἀνῶ, οὐδ᾽ οὐ μή σε
q Ps. 117 (118):6. ἐγκαταλίπω· 6 ὥστε θαρροῦντας ἡμᾶς λέγειν, q Κύ-
ριος ἐμοὶ βοηθός, [καὶ] οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσει
μοι ἄνθρωπος; 7 μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν,
οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀνα-
θεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς, μιμεῖσθε
τὴν πίστιν.

8 Ἰησοῦς χριστὸς ‡ἐχθὲς″ καὶ σήμερον ὁ αὐτός,
ΚΑ' καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. 9 διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις
μὴ ‡παραφέρεσθε·″ καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι
τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν
οἱ ‡περιπατοῦντες.″ 10 ἔχομεν θυσιαστήριον, ἐξ οὗ
¶ L. φαγεῖν ¶ οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύον-
τες. 11 ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζῴων τὸ αἷμα περὶ ἁμαρ-
τίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ
σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς· 12 διὸ καὶ
Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν,
ἔξω τῆς πύλης ἔπαθεν. 13 τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς

oblivisci: per hanc enim la-
tuerunt quidam angelis hospi-
tio receptis. 3 Mementote
vinctorum tamquam simul
vincti, et laborantium tam-
quam et ipsi in corpore mo-
rantes. 4 Honorabile conubium
in omnibus et torus inmacu-
latus: fornicatores enim et
adulteros iudicabit deus. 5 Sint
mores sine avaritia, contenti
praesentibus: ipse enim dixit,
Non te deseram neque dere-
linquam; 6 ita ut confidenter
dicamus, Dominus mihi adiutor
est: non timebo: quid faciat
mihi homo? 7 Mementote prae-
positorum vestrorum, qui vobis
locuti sunt verbum dei, quorum
intuentes exitum conversa-
tionis imitamini fidem.

8 Iesus Christus heri et hodie,
ipse et in saecula. 9 Doctrinis
variis et peregrinis nolite ab-
duci: optimum enim est gra-
tia stabiliri cor, non escis, quae
non profuerunt inambulantibus
in eis. 10 Habemus altare, de
quo edere non habent potesta-
tem qui tabernaculo deser-
viunt. 11 Quorum enim ani-
malium infertur sanguis pro
peccato in sancta per pontifi-
cem, horum corpora cremantur
extra castra. 12 Propter quod
et Iesus, ut sanctificaret per
suum sanguinem populum,
extra portam passus est. 13 Ex-
eamus igitur ad eum extra

2. *δια ταυτης*] *δι᾽ αυτης* K.
3. *μιμνησκεσθε*] *μνησκεσθε* 47.
— *δεσμιων*] *δεδεμενων* D*.
— *κακουχουμενων* Aℵ D*. 17. 47. | *κακοχουμενων* D^c M. 37. KLP. | *κακωχουμενων* C.
4. *γαρ* Aℵ D*MP. Vulg. Memph. | ‡ *δε* ς. CD^c. 17*s*. 37. 47. KL. Syr.Pst. Arm. Æth. *Rom. Clem.* 622. *Eus.* D.E. 33^d.
5. *αρκουμενοι*] -*νος* M.
— *ειρηκεν Clem.* 495. | *εφη* C e corr.
— *ουδ᾽ ου Clem.* | *ουδε* 37.
— *εγκαταλειπω* Aℵ CD^c M. 17. 37. 47*. KLP. | i.e. -λειπ- = λιπ- sicut ς. D*. 47². Vulg. Arm. *Clem.*
6. *λεγειν* ante *ἡμας* D. | om. *ἡμας* M.
— *και* Aℵ^c C²DM. 37. 47. KL. Arm. | om. ℵ*C*. 17. P. Vulg. Syr.Pst. Memph. Æth.
6. *ποιηση* 47*.
— *ανθρωπος*] praem. *ὁ* D.
7. *ἡγουμενων*] *προηγουμενων* D*.
— *ὑμων*] om. D*.
— *αναθεωρουντες*] -*ρησαντες* C.
— *αναστροφης*] om. *ανα*- 37*.
— *μεμεισθε* C*.
8. *εχθες* Aℵ C*D*M *sic*. | ‡ *χθες* ς. C³D^c. 17. 37. 47. KLP. *Orig.* i. 250^a. ii. 778^e. ‖ om. seq. *και* 37*.
— *αιωνας*] add. *αμην* D*. | om. *Orig.* i. ii.
9. *παραφερεσθε* Aℵ CDM. 17. 37. P. Vulg. Syr.Pst. Memph. | ‡ *περιφερ.* ς. 47. KL. Arm.
— *περιπατουντες* Aℵ*D*. Vulg. | ‡ *περιπατησαντες* ς. ℵ^c CD^c M. 17. 37. 47. KLP. Arm.
10. *εχωμεν* L.
— *εξουσιαν* Aℵ CD^{bs.c.} 17. 37. 47. KP. vv. | om. D*M.
11. *ζωον* D*.
— *αἱμα περι ἁμαρτιας* ℵ C³DM. 17. 37. (47.) KP. Vulg. | *περι ἁμαρτιας* om. A. | post *εις τα ἁγια* C*. Syr. Pst. Memph. Arm. (ad fin. ver. Æth.) | *περι ἁμαρτιων* 47.
— *κατακαιεται*] om. -*καιεται* 37. ‖ *καταναλισκονται* D*.
12. *ἁγιασει* 47*.
— *ιδιου*] om. 17.
— *πυλης Hipp.* c. Jud. 3. (ii. 3.) | *πα*-

6. *om.* est *Cl.* | 8. *om.* "in" *Am.** | 9. est enim gratia stabilire *Cl.* | ambulantibus *Cl.*

Vulg. Syr. P. Memph. Arm. Æth.

αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, τὸν ὀνειδισμὸν αὐτοῦ
φέροντες· 14 οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν,
ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. 15 δι᾽ αὐτοῦ [οὖν]
Ps. 49(50):23. ἀναφέρωμεν [r] θυσίαν αἰνέσεως διὰ παντὸς τῷ θεῷ,
[s] Hos. 14:2. τουτέστιν, [s] καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνό-
ματι αὐτοῦ. 16 τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ κοινωνίας μὴ
ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ
θεός.

17 Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, καὶ ὑπείκετε·
αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς
λόγον ἀποδώσοντες· ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν,
καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν τοῦτο.
18 προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· ‡ πειθόμεθα″ γὰρ ὅτι
καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες
ἀναστρέφεσθαι 19 περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο
ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.

20 ῾Ο δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν
τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι δια-
θήκης αἰωνίου, τὸν κύριον ἡμῶν ᾿Ιησοῦν, 21 καταρτίσαι
ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ, εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα
21. ἐν ἡμῖν αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ,
διὰ ᾿Ιησοῦ χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων. ἀμήν.
ΚΒʹ 22 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ

castra, inproperium eius portantes: 14 non enim habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus. 15 Per ipsum ergo offeramus hostiam laudis semper deo, id est fructum labiorum confitentium nomini eius. 16 Beneficientiae autem et communionis nolite oblivisci: talibus enim hostiis promeretur deus.

17 Oboedite praepositis vestris et subiacete eis: ipsi enim pervigilant quasi rationem pro animabus vestris reddituri; ut cum gaudio hoc faciant et non gementes: hoc enim non expedit vobis. 18 Orate pro nobis: confidimus enim quia bonam conscientiam habemus in omnibus bene volentes conversari. 19 Amplius autem depraecor vos hoc facere, ut quo celerius restituar vobis.

20 Deus autem pacis, qui eduxit de mortuis pastorem magnum ovium in sanguine testamenti aeterni, dominum nostrum Iesum, 21 aptet vos in omni bono, ut faciatis voluntatem eius, faciens vobis quod placeat coram se per Iesum Christum, cui gloria in saecula saeculorum, amen.

22 Rogo autem vos, fratres,

ρεμβολης P. Æth. (extra urbem Syr. Pst.)
12. επαθεν] om. ℵ*. (add.[c])
13. εξερχομεθα D. 47*. KP.
15. δι᾽ αυτου] δια τουτο K. [17 *n.l.*]
— ουν Aℵ[c]CD[c]M. 37. 47. K. Vulg. Memph. Arm. Æth. | om. ℵ*D*P. Syr.Pst. [17 *n.l.*]
— αναφερωμεν *Iren.* (Frag. Pfaff. ii.) | αναφερομεν 37*. KP.
16. της δε] της δ᾽ D*.
— κοινωνιας] praem. της D.
— ευαρεστειται] ευεργετειται M.
17. ὑπεικετε] add. αυτοις ℵ[c].
— ὡς λογον αποδωσοντες ante ὑπερ τ. ψωχ. ὑμ. A. | post ℵC(D)M. 17. 37. 47. KP. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. *Hipp.* in Const. app. (Lagarde p. 89.) *Orig. Int.* ii. 351[e]. || αποδοσοντες 47. | αποδωσονται περι ὑμων D*. | rationem pro animabus vestris reddituri Vulg.
17. ὑμιν ante τουτο 47.
18. περι] praem. και D*.
— πειθομεθα AC*D*M. 17. P. Syr. Pst. | ‡ πεποιθαμεν ς. ℵ[c]C[3]D[b]. 37. 47. K. Vulg. Arm. | οτι καλῆ θα ℵ*. (seq. γαρ ὁτι καλην).
— πασι] παντι 17.
— αποκαταστω 37*.
20. τον ποιμ.] om. τον 37*.
— μεγα 47*.
— Ιησουν] add. χριστον D*. 17. 47. Vulg. *Cl.* Syr.Pst. Memph. Arm. *cdd.* Æth. | om. AℵCD[c]M. 37. KP. *Am.* *Fuld.* Arm. *Zoh.*
21. ὑμας] ἡμας D*.
21. εργῳ ACD[c]M. rel. | om. ℵD*. || add. και λογῳ A.
— ποιησαι] add. ἡμας D*.
— ποιων] praem. αυτῳ Aℵ*C*. | om. ℵ[c]C[3]DM. 17. 37. 47. KP. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth.
— ὑμιν AC. 37. P. Vulg. Memph. Æth. | ἡμιν ℵDM. 17. 47. K. Syr.Pst. Arm.
— των αιωνων] om. C[3]D. 37*. Arm. (*Clem.* ap. *Wetst.*)
22. δε] ουν 37. (om. Memph. Æth.)
— ανεχεσθε] -σθαι D*. 17. Arm.

---

19. facere quo *Cl.* | 20. Jesum Christum *Cl.* | 21. ejus voluntatem faciens in vobis *Cl.* | cui est gloria *Cl.* | 22. fratres ut sufferatis *Cl.*

AℵCD M. 17. 37. 47. KP. — Vulg. Syr. P. Memph. Arm. Æth.

λόγου τῆς παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων
ἐπέστειλα ὑμῖν. 23 γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν *ἡμῶν"
Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ, ἐὰν τάχιον ἔρχη-
ται, ὄψομαι ὑμᾶς.
24 Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν, καὶ
πάντας τοὺς ἁγίους. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς
Ἰταλίας.
25 Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

sufferatis verbum solacii: etenim perpaucis scripsi vobis. 23 Cognoscite fratrem nostrum Timotheum dimissum, cum quo, si celerius venerit, videbo vos.

24 Salutate omnes praepositos vestros et omnes sanctos. Salutant vos de Italia.

25 Gratia cum omnibus vobis, amen.

ΠΡΟΣ ΈΒΡΑΙΟΥΣ.

22. γαρ] om. ℵ*. (add.c.)
— επεστειλα] απεστειλα D.
23. αδελφον ἡμων Aℵ*CD*M. 17. 37. 47. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. | *om. ἡμων ϛ. ℵcDbKP.
— απολελυμενον] -νων 37.
— εαν] εν 37*.
— ερχηται] ερχητε D*. | ερχησθε ℵ*. (corr.c)

24. ὑμων] των ἁγιων D*.
25. αμην Aℵ^cCDM. 37. 47. KP. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. *Usc.* Æth. | om. ℵ*. 17. Arm. *Zoh.*

Subscriptio

προς Ἑβραιους (A)ℵC. 17.
| add. εγραφη απο Ῥωμης A.
| προς Ἑβρ. εγρ. απο Ιταλιας 47. P.
| πρ. Ἑβρ. εγρ. απο Ιταλιας δια Τιμοθεου K.
|| add. στιχοι ψν' ℵ**P.
| στιχ. ψγ' K. (*ut vid.*)
| nihil habent DM. 37.

24. de Italia fratres *Cl.*

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

Α′.

AℵD FG. 17. 37. 47. KLP.
Vulg. Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.

Α′

1 Παῦλος ἀπόστολος ‡χριστοῦ Ἰησοῦ″ κατ᾽ ἐπιταγὴν
θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ † ‡ χριστοῦ Ἰησοῦ″ τῆς ἐλπί-
δος ἡμῶν, 2 Τιμοθέῳ γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει· χάρις,
ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς † καὶ χριστοῦ Ἰησοῦ
τοῦ κυρίου ἡμῶν.
3 Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ,
πορευόμενος εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶν
μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν, 4 μηδὲ προσέχειν μύθοις καὶ
γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες ‡ ἐκζητήσεις″ παρέ-
χουσιν μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει· 5 τὸ
δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς
καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυπο-

1 Paulus apostolus Iesu
Christi secundum imperium
dei salvatoris nostri et Christi
Iesu, spei nostrae, 2 Timotheo
dilecto filio in fide. Gratia
misericordia et pax a deo patre
et Christo Iesu domino nostro.

3 Sicut rogavi te ut rema-
neres Ephesi, cum irem in
Machedoniam, ut denuntiares
quibusdam ne aliter docerent,
4 neque intenderent fabulis et
genealogiis interminatis, quae
quaestiones praestant magis
quam aedificationem dei quae
est in fide. 5 Finis autem prae-
cepti est caritas de corde puro
et conscientia bona et fide non

Inscriptio
ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α′ Αℵ. 17. 37 [post 2 Thess.] (πρωτη). 47. K.
ΑΡΧΕΤΑΙ ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α′ (post 2 Thess.) DFG.
ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΠΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΠΑΥΛΟΥ L. (post 2 Thess.)
ΠΑΥΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α′ P.

---

1. *αποστ. χριστου Ιησου* ℵDFGP. *Fuld. Dem.* Syr.Hel. Memph. Goth. | ‡ *αποστ. Ιησου χριστου* ς. A. 17. 37. 47. KL. Vulg. *Cl.* (et *Am.*) Syr.Pst. Arm. Æth.
— *επιταγην*] *επαγγελιαν* ℵ.
— *θεου*] post *σωτηρος ἡμων* 37. Arm.
— *σωτηρος*] praem. *του* D*. 37. (*και* ante *σωτηρος ἡμων* Æth.) ‖ *πατρος* P.
— *και*] † add. *κυριου* ς. ℵDc. 37. 47. KL. | om. AD*FG. 17. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. (*Gb.*) Goth. Arm. Æth. *Orig.* ii. 739b. (habet *και* 17.)
1. *χριστου Ιησου* 2o. AD*FG. 17. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Theb. (*Gb.*) Goth. ‖ ‡ *Ιησ. χρ.* ς. ℵDc. 37. 47. KL. Memph. Arm. Æth. *Orig.* ii.
2. *πατρος*] † add. *ἡμων* ς. ℵcDc. 37. 47. KLP. Syrr.Pst.&Hel. Theb. (*Gb*). Æth. | om. Aℵ*D*FG. 17. Vulg. Memph. Goth. Arm. *Orig. Int.* iv. 468a.
— *χριστου Ιησου του κυριου* *Orig. Int.* iv. | *κυριου Ιησ. χρ. του σωτηρος* 37.
— *τ. κυρ. ἡμ.*] ante *χρ. Ιησ.* Arm. Æth.
3. *προσμειναι*] *περιμιναι* D.
— *πορευομενος*] cum ires *Hil.* 1069e. cod. Colb.
— *παραγγειλεις* LP. (*παραγγελλης* F*.)
4. *εκζητησεις* Aℵ. 17. | ‡ *ζητησεις* ς. DFG. 37. 47. KLP. *Iren. Gr.* 1.
— *μαλλον* ante *παρεχουσιν* 47. (Arm.) *Iren. Gr.*
— *οικονομιαν* *St.* 3. AℵFG. 17. 37. 47. KLP. Syr.Hel.*txt.* Memph. (*voc. Gr. servata*) Arm. (legem Æth.) | *οικοδομιαν* *Elz.* Dc. Vulg. Syrr.Pst.&Hel.*mg.* Goth. | *οικοδομην* D*. *Iren. Gr.* aedificationem Vulg. *Iren. Lat. Hil.* 1070a.
— *την* *Iren. Gr.* | om. FG.
5. *αγαπη* *Clem.* 424. *Orig. Int.* iii. 837a. iv. 651a. | -*πης* FG.
— *αγαθης* *Clem. Orig. Int.* iv. | om. FG.

---

3. remaneris *Am.* | et denuntiares *Am*

AℵD
FG.
17. 37. 47.
KLP.

κρίτου, 6 ὧν τινες ἀστοχήσαντες ἐξετράπησαν εἰς
ματαιολογίαν, 7 θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ
νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσιν μήτε περὶ τίνων διαβε-
βαιοῦνται· 8 οἴδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις
αὐτῷ νομίμως χρῆται, 9 εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος
οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσιν καὶ
ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, ‡ πατρολῴαις καὶ
μητρολῴαις″, ἀνδροφόνοις, 10 πόρνοις, ἀρσενοκοίταις,
ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον
τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται, 11 κατὰ τὸ εὐαγ-
γέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην
B′ ἐγώ. 12 a † χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με χριστῷ
Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἡγήσατο, θέ-
μενος εἰς διακονίαν, 13 ‡ τὸ″ πρότερον b ὄντα βλάσφη-
μον καὶ διώκτην καὶ ὑβριστήν· ‡ ἀλλὰ″ ἠλεήθην, ὅτι
ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ· 14 § ὑπερεπλεόνασεν δὲ ἡ
χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς
ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. 15 πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀπο-
δοχῆς ἄξιος, ὅτι χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κό-
σμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ· 16 ἀλ-
λὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται
‡ χριστὸς Ἰησοῦς″ τὴν ‡ ἅπασαν″ μακροθυμίαν, πρὸς
ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ᾽ αὐτῷ εἰς

a Phil. 4:13.
b 1 Cor. 15:9. Gal. 1:13.
§ Theb.

ficta; 6 a quibus quidam aberrantes conversi sunt in vaniloquium, 7 volentes esse legis doctores, non intellegentes neque quae loquuntur neque de quibus adfirmant. 8 Scimus autem quia bona est lex, si quis ea legitime utatur, 9 sciens hoc quia lex iusto non est posita, sed iniustis et non subditis, impiis et peccatoribus, sceleratis et contaminatis, patricidis et matricidis, homicidis, 10 fornicariis, masculorum concubitoribus, plagiariis, mendacibus, periuris, et si quid aliud sanae doctrinae adversatur, 11 quae est secundum evangelium gloriae beati dei, quod creditum est mihi. 12 Gratias ago ei qui me confortavit, Christo Iesu domino nostro, quia fidelem me existimavit ponens in ministerio, 13 qui prius fui blasphemus et persecutor et contumeliosus, sed misericordiam consecutus sum, quia ignorans feci in incredulitate; 14 superabundavit gratia domini nostri cum fide et dilectione quae est in Christo Iesu. 15 Fidelis sermo et omni acceptione dignus, quia Christus Iesus venit in hunc mundum peccatores salvos facere, quorum primus ego sum: 16 sed ideo misericordiam consecutus sum, ut in me primo ostenderet Christus Iesus omnem patientiam, ad deformationem eorum qui credituri sunt illi in vitam aeternam.

---

7. *τινων* *Clem.* 424. *Orig.* iv. 394c. *Orig. Int.* ii. 212d. iii. 837a. iv. 497d. | *τινος* P. Syr.Pst. (om. *μητε περι τιν. διαβεβ.* Æth.)
— *διαβεβαιουνται*] *-ουται* D*. (corr.1)
8. *αυτῳ*] *αυτον* P.
— *χρηται* ℵDFG. 17. rel. *Luc.* 135. 166. | *χρησηται* AP. *Clem.* 424.
9. *ανομοις*] praem. *αλλ'* FG*. Memph. *Eus.* ad Steph. ap. Mai iv. 242. (om. seq. *δε*) | *αλλα αδικοις* *Orig.* ii. 478d.
— *δε* *Eus.* D.E. 8c. *Luc.* 135. 166. | *τε* FG. 17. | om. Memph.
— *ασεβεσιν*] praem. *και* D*. 47. Syrr. Pst.&Hcl. Goth. *Luc. bis.* | om. *Orig. Int.* ii. 200a. iii. 384c. iv. 527c. 656c. *Eus.* D.E. ap. Mai.
— *ανοσιοις*] praem. *και* FG. Syr.Pst. Goth. *Luc.* 166. | om. *Orig. Int.* iv. *Luc.* 135.
— *πατρολ. κ. μητρολ.* AℵDFG. 17. 37. 47. L(P *-ωλ-* *bis.*) | ‡ *πατραλ. κ. μητραλ.* ς. | *πατραλ. κ. μητρολ.* K. || *-λωαις* *bis.* AℵD*(*-λωες*)FG. 17. LP. | *-λοαις* Dc. 37. 47*. | *-λοιαις* K. 472.
10. *ανδραποδιταις* FG.
— *εφιορκοις* D*P.
— *τι*] om. 37 *Scr.*
— *αντικειται* *Luc.* 135. 166. | om. A.
— fin. add. *τῃ* D*. Vulg. Arm. *Luc.* 135. 167.
11. *εγω*] add. *Παυλος* 17.
12. *χαριν*] † praem. *και* ς. D. 37. 47. KL. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. *Luc.* 167. | om. AℵFG. 17. P. Vulg. Memph. Arm. Æth.
— *ενδυναμωσαντι*] *ενδυναμουντι* ℵ* (corr.c). 17.
— *με*] om. ℵ*. (add.c.)
— *χριστῳ*] praem. *εν* D*. *Harl.** *Dem.* Arm. Æth. *Luc.* 167. (Jes. Chr. Syr.Pst.)
13. *το* AℵD*FG. 17. 47. P. | ‡ *τον* ς. Dc. 37. KL. Vulg.
— *προτερον* *Cypr.* 133. | *ποτε* 37.
— *οντα*] add. *με* A.
13. *αλλα* AℵDFG. 17. 37. 47. KLP. | ‡ *αλλ'* ς. || add. *δια τουτο* D*. | om. *Cypr.* 133. *Luc.* 167.
— *αγνοων*] *-νον* F. *-νων* G.
— *εν απιστ.*] *τῃ απιστ.* D*.
14. *της* post *αγαπης*] om. 47.
15. *τον* *Orig.* i. 378c. | om. ℵ.
— *πρωτο* F(non G).
16. *ελαιηθην* FG. (*-θεν* F*.)
— *πρωτῳ*] om. D*. | *πρωτον* 37. L. Memph. Theb. Arm.
— *χριστος* ante *Ιησους* AD. 17. 47. Vulg. Theb. Goth. | ‡ post ς. ℵ. 37. KLP. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. | om. *χριστος* FG.
— *ἁπασαν* AℵFG. 17. 37. | ‡ *πασαν* ς. D. 47. KLP.
— *μακροθυμιαν*] add. *αυτου* D. Syr.Pst. Memph. Theb. | praem. 47.
— *μελλοντων*] add. *αγαθων* ℵ*. (? corr.1) *vid.* Heb. ix. 11.

9. parricidis *Cl.* | 10. et perjuris *Cl.* | 13. blasphemus fui *Cl.* | misericordiam Dei *Cl.* | 14. autem gratia *Cl.* | 16. informationem *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. [Theb.] Goth. Arm. Æth.
c Rom. 16:27. Γ' Jud. 25.

ζωὴν αἰώνιον. [17] c τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρ-
τῳ ἀοράτῳ μόνῳ † θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων· ἀμήν. [18] ταύτην τὴν παραγγελίαν παρα-
τίθεμαί σοι, τέκνον Τιμόθεε, κατὰ τὰς προαγούσας
18. στρατεύῃ ἐπί σε προφητείας, ἵνα ‡ στρατεύσῃ" ἐν αὐταῖς τὴν
καλὴν στρατείαν, [19] ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδη-
σιν, ἥν τινες ἀπωσάμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγη-
d 1 Cor. 5:5. σαν· [20] ὧν ἐστιν Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος, d οὓς
παρέδωκα τῷ σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσιν μὴ βλασφη-
μεῖν.

[17] Regi autem saeculorum, immortali invisibili soli deo, honor et gloria in saecula saeculorum, amen. [18] Hoc praeceptum commendo tibi, fili Timothee, secundum praecedentes in te prophetias, ut milites in illis bonam militiam, [19] habens fidem et bonam conscientiam, quam quidam repellentes circa fidem naufragaverunt; [20] ex quis est Hymenius et Alexander, quos tradidi satanae, ut discant non blasphemare.

II. Δ'
[1] Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεή-
σεις, προσευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων
ἀνθρώπων, [2] ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπερ-
οχῇ ὄντων, ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν
3. τοῦτο [γάρ] πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. [3] τοῦτο † καλὸν καὶ
ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, [4] ὃς πάν-
τας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀλη-
θείας ἐλθεῖν. [5] εἷς γὰρ θεός, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ
ἀνθρώπων ἄνθρωπος, χριστὸς Ἰησοῦς, [6] ὁ δοὺς ἑαυ-
τὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτύριον καιροῖς
ἰδίοις, [7] εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος, (ἀλή-
θειαν λέγω †, οὐ ψεύδομαι,) διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν
πίστει καὶ ἀληθείᾳ. [8] βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι

[1] Obsecro igitur primo omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones, pro omnibus hominibus, [2] pro regibus et omnibus qui in sublimitate sunt, ut quietam et tranquillam vitam agamus in omni pietate et castitate. [3] Hoc enim bonum est et acceptum coram salvatori nostro deo, [4] qui omnes homines vult salvos fieri et ad agnitionem veritatis venire. [5] Unus enim deus, unus et mediator dei et hominum homo, Christus Iesus, [6] qui dedit redemptionem semet ipsum pro omnibus, testimonium temporibus suis, [7] in quo positus sum ego praedicator et apostolus, (veritatem dico, non mentior), doctor gentium in fide et veritate. [8] Volo ergo viros

17. αφθαρτῳ *Syn. Ant.* Routh. iii. 297. *Eus.* c. Mel. 141c. | αθανατῳ D*. Vulg. Syr.Hel.*mg.* Goth. Æth. | add. id. post αορατῳ FG.
— θεῳ] † praem. σοφῳ ς. ℵcDb. (37.) 47. KLP. Syr.Hel. Goth. *Syn. Ant.* (σο 37*.) vid. Rom. xvi. 27. | om. Aℵ*D*FG. 17. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. *Eus.* c. Mel. *Novat.* 31.
— και] om. P.
18. παραγγελιαν *Clem.* 444. denuntiationem. *Tert.* de praes. Haer. 25. | απαγγελιαν FG.
— σοι *Clem.* | σε 37.
— στρατευσῃ ℵ*D*. *Clem.* 445. | ‡ στρατευῃ ς. AℵcDcFG. rel.
— εν αυταις *Clem.* | εν αυτοις 47. | post τ. καλ. στρατειαν L.
19. πιστιν 1o.] praem. την P.
— ἡν *Clem.* 445. | οἱ *sic* 37.
— πιστιν 2o. *Clem. Orig.* in Pr. Mai vii. 16, 19. | πιστην P.
19. εναυαγησαν *Clem.* | εναυγαγησαν A. (ναυαγησαν *Orig.* in Pr. 1o. ναυαγουσι 2o. vii. 18.) | ενεναυαγησαν 37 *Scr.*
1. ab init. praem. αδελφοι 37.
— παρακαλω Vulg. Syrr. Pst. & Hel. Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig.* i. 220a. 797a. ii. 636f. Ps. Gall. 60. *Luc.* 206. | -καλει D*FG. Theb. *Hil.* 535. (παρακ. FG.)
— παντων 1o. *Orig.* i. 220a. ii. 636f. *Eus.* in Ps. 96a. *Luc.* 206. | om. FG. *Orig.* i. 797a.
2. εν ὑπερ. *Orig.* i. 797a. *Luc.* 206. | om. εν FG.
— ηρεμον] ηρεμιον FG. (ηρειον G*.)
— διαγομεν F*LP.
— πασῃ] om. D*. *Luc.*
— ευσεβειᾳ] ευλαβ. P.
3. τουτο] † add. γαρ ς. ℵcDFG. rel. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Goth. Arm. Æth. *Luc.* 206. | om. Aℵ*. 17. Memph. Theb.
5. χριστος post Ιησους K. Syr.Pst. Arm. Æth. *Mel.* ap. Eus. 28c.d. *Eus.* c. Mel. 8a. 138a. | ante *Hipp.* Frag. ii. 45. *Fabr.* (*Lagarde* p. 140. *post*) *Orig. Int.* iv. 514b. *Eus.* c. Mel. 28d. *Tert.* de car. Chr. 15.
6. ὑπερ] om. L.
— παντων] add. οὐ D*FG. *Harl.**
— το μαρτυριον Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Goth. | om. A. | και μαρτ. ℵ*. (corr.c) ‖ add quod evenit Syr.Pst.
— καιρους F(non G).
— ιδιοις] add. εδοθη D*FG. *Harl.**
7. εις ὁ Syr.Hel. | εν ᾡ FG. Vulg. | ὁ A. Syr.Pst.
— ετεθην] επιστευθην A.
— λεγω] † add. εν χριστῳ ς. ℵ*Dc. 17. 37. KL. Goth. Arm. (vid. Rom. ix. 1.) | om. AℵcD*FG. 47. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Theb. Æth.
— πιστει *Eus.* ap. Mai iv. 97. *Tert.* de pud. 14. | πνευματι A. | γνωσι ℵ.
8. Θυλομαι FG.

20. quibus *Cl.* et *Am.*[2]
1. primum *Cl.* | 3. salvatore *Cl.* et *Am.***

A ℵ[C]D[H] FG. 17. 37. 47. KLP.

τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας
χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμοῦ· 9 e ὡσαύτως [καὶ] †
e 1 Pet. 3:3. γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ μετὰ αἰδοῦς καὶ σω-
φροσύνης κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν ‡ καὶ″
χρυσῷ ἢ μαργαρίταις ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, 10 ἀλλ᾽
ὃ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις θεοσέβειαν, δι᾽
E′ ἔργων ἀγαθῶν. 11 γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ
ὑποταγῇ· 12 ‡ διδάσκειν δὲ γυναικὶ″ οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ
αὐθεντεῖν ἀνδρός, ‡ ἀλλὰ″ εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. 13 Ἀδὰμ
γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἶτα Εὕα. 14 καὶ Ἀδὰμ οὐκ
ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ‡ ἐξαπατηθεῖσα″ ἐν παραβά-
σει γέγονεν· 15 σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας,
ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ μετὰ
σωφροσύνης.

III. ϛ′ 1 Πιστὸς ὁ λόγος· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, κα-
f Tit. 1:6. λοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ. 2 f δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπί-
λημπτον εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον,
σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν· 3 μὴ πά-
ροινον, μὴ πλήκτην, † ‡ ἀλλὰ″ ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφι-
λάργυρον, 4 τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον,
τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος·

orare in omni loco levantes puras manus sine ira et disceptatione; 9 similiter et mulieres in habitu ornato cum verecundia et sobrietate ornantes se, non in tortis crinibus aut auro aut margaritis vel veste pretiosa, 10 sed quod decet mulieres promittentes pudicitiam per opera bona. 11 Mulier in silentio discat cum omni subiectione: 12 docere autem mulieri non permitto, neque dominari in virum, sed esse in silentio. 13 Adam enim prior figuratus est, deinde Eva. 14 Et Adam non est seductus, mulier autem seducta in praevaricatione fuit, 15 salvabitur autem per filiorum generationem, si permanserint in fide et dilectione et sanctificatione cum sobrietate.

1 Fidelis sermo, Si quis episcopatum desiderat, bonum opus desiderat. 2 Oportet ergo episcopum inreprachensibilem esse, unius uxoris virum, sobrium, prudentem, ornatum, hospitalem, doctorem, 3 non vinolentum, non percussorem, sed modestum, non litigiosum, non cupidum, 4 suae domui bene praepositum, filios habentem subditos cum omni

8. *τους ανδρας* ante *προσευχ.* DFG. Vulg. Memph. Theb. Goth. Æth. *Orig.* iii. 311ᵃ. *Eus.* in Ps. 303ᵃ. 455ᵉ. ap. Mai iv. 88. | post Aℵ. 17. rel. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. *Orig.* i. 198ᵃ. 211ᵃ. 266ᶠ. 268ᶜ. iii. 155ᵃ.

— *ὁσιους* *Orig.* i. 266ᶠ. ii. 637ᵇ. iii. *bis.* iv. 374ᶜ. *Eus.* in Ps. *bis.* et ap. Mai. | *-ας* 17. *Orig.* i. 198ᵃ. 211ᵃ.

— *διαλογισμου* Aℵ*D. 37. KLP. Vulg. Goth. Theb. Arm. Æth. *Orig.* i. 198ᵇ. 266ᶠ. ii. iv. 374ᶜ. cod. *Orig. Int.* ii. 257ᵉ. iii. 886ᵇ. iv. 571ᵇ. 666ᵃ. *Hil.* 535ᵈ. | *-μων* ℵᶜFG. 17. 47. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. *Orig.* i. 211ᵃ. iii. iv. *ed. Eus.* in Ps. 303ᵃ. et ap. Mai.

9. *και* 1⁰. ℵᶜDFG. 37. 47. KL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. *Orig.* i. 198ᵇ. | om. Aℵ*. 17. P. (*Clem.* 247. *Orig.* 211ᵇ.)

— *γυναικας*] † praem. *τας* ϛ. Dᵇ. 37. 47. KL. Arm. | om. AℵD*FG. 17. P. *Clem.* 247. *Orig.* i. *bis.*

— *κοσμιῳ* Aℵ*Dᶜ. 37. 47. LP. vv. *Clem.* 292. | *-μιως* ℵᶜD*FG. 17. *Orig.* i. *bis.* | *-μιων* K.

9. *αιδους και σωφροσυνης* *Clem.* 292. *Orig.* i. *bis.* | *σωφροσυνης και αιδους* D.

— *πλεγμασιν* *Clem.* 247. *Orig.* i. *bis.* | *καταπλεγμασιν* A.

— *και χρ.* AℵD*FG. Syr.Pst. Memph. *Orig.* i. 211ᶜ. | ‡ *η χρ.* ϛ. Dᶜ. 37. 47. KL. Vulg. Syr.Hcl. Theb. Goth. *Clem.* 247. *Orig.* i. 198ᵇ. *Cypr.* 175. 317. | om. *και s. η* 17. P. Æth. [Arm.]

— *χρυσῳ* ℵD. 37. KL. *Clem.* 247. *Orig.* i. *bis.* | *-σιῳ* AFG. 17. 47. P.

12. *διδασκειν δε γυναικι* AℵDFG. 17. 37. P. Vulg. Goth. Arm. *Orig.* Cat. Cr. Cor. 279. *Cypr.* 318. | ‡ *γυν. δε διδασκ.* ϛ. 47. KL. Syrr.Pst.&Hcl. (Memph.) Theb. Æth.

— *ανδρος* *Orig.* Cat. | *ανδρας* FG.

— *αλλα* A. 17. | ‡ *αλλ᾽* ϛ. rel.

13. *επλασθη* ante *πρωτος* FG. Syr.Pst. | post *Cypr.* 318.

14. *εξαπατηθεισα* Aℵ*D*FG. 17. P. | ‡ *απατηθεισα* ϛ. ℵᶜDᶜ. 37. 47. KL.

15. *δε* Vulg. (et *Am. Fuld. Dem.*) Syrr. rel. *Clem.* 552. *Orig. Int.* ii. 449ᵉ. iii. 861ᶠ. iv. 533ᵃ. | *γαρ* D*.

— *μεινωσιν*] *μενωσιν* D*.[A].

1. *πιστος*] *ανθρωπινος* D*. *m.* humanus t fidelis G *Lat.* "Illis placeat, Humanus sermo et omni acceptione dignus; nos eum Graecis id est cum apostolo qui Graece locutus est erremus, Fidelis sermo et omni acceptione dignus *Hier.* (de i. 15). i. 133ᵃ. *πιστὸς ὁ λόγος. πρὸς τοῦτο* (i.e. cap. ii. fin.) *εἴρηται, οὐ πρὸς τό, εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται* *Chrysos.* xi. 596ᶜ.

— *λογος*] add. *και πασης αποδοχης αξιος* 17 (e cap. i. 15).

— *ει*] *ἤ* 17.

9. se et non *Cl.* | 10. prom. pietatem *Cl.* | 13. primus formatus *Cl.* | 15. permanserit *Cl.*
2. ornatum] *add.* pudicum *Cl.* | 3. non cupidum sed *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth.
§ H.

5 (εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδεν, πῶς
ἐκκλησίας θεοῦ ἐπιμελήσεται;) 6 μὴ νεόφυτον, ἵνα
μὴ τυφωθεὶς εἰς κρῖμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου. 7 § δεῖ
δὲ † καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα
μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου.
8 διακόνους ὡσαύτως σεμνούς, μὴ διλόγους, μὴ οἴνῳ
πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς, 9 ἔχοντας τὸ
§ C. § μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. 10 καὶ
οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν
g Tit. 2:3. ἀνέγκλητοι ὄντες. 11 g γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ
διαβόλους, νηφαλίους, πιστὰς ἐν πᾶσιν. 12 διάκο-
νοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς
προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων. 13 οἱ γὰρ κα-
λῶς διακονήσαντες βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιοῦν-
ται, καὶ πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν χριστῷ
¶ H. Ἰησοῦ.¶

14 Ταῦτά σοι γράφω, ἐλπίζων ἐλθεῖν πρός σε
‡ ἐν τάχει″· 15 ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν
οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία θεοῦ
Z ζῶντος, στῦλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας. 16 καὶ
ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶν τὸ τῆς εὐσεβείας μυστή-

castitate. 5 Si quis autem do-
mui suae praeesse nescit, quo-
modo ecclesiae dei diligentiam
habebit? 6 Non neophytum,
ne in superbia elatus in iudi-
cium incidat diaboli. 7 Oportet
autem illum et testimonium
habere bonum ab his qui foris
sunt, ut non in obprobrium
incidat et laqueum diaboli.
8 Diaconos similiter pudicos,
non bilingues, non multo vino
deditos, non turpe lucrum sec-
tantes, 9 habentes mysterium
fidei in conscientia pura. 10 Et
hi autem probentur primum,
et sic ministrent nullum crimen
habentes. 11 Mulieres similiter
pudicas, non detrahentes, so-
brias, fideles in omnibus. 12 Dia-
cones sint unius uxoris viri,
qui filiis suis bene praesunt et
suis domibus. 13 Qui enim
bene ministraverint, gradum
sibi bonum adquirent et mul-
tam fiduciam in fide quae est
in Christo Iesu.

14 Haec tibi scribo, sperans
venire ad te cito; 15 si autem
tardavero, ut scias quomodo
te oporteat in domo dei con-
versari, quae est ecclesia dei
vivi, columna et firmamentum
veritatis. 16 Et manifeste mag-
num est pietatis sacramentum,
quod manifestatum est in

2. ουν Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. *Orig.* iii. 645^b. (enim *m.*) | δε FG. Syr.Pst. | om. Arm. Æth.
— νηφαλιον *Elz.* Aℵ*D*. 17. (37. -λειον). *Orig.* i. (479^c.) iii. (501^c.) 645^c. | -λεον *St.* 3. D^c. 47. K. | -λαιον ℵ^{c}FGLP.
3. πληκτην] † add. μη αισχροκερδη ϛ. 37. Syr.Hcl.*mg.* | om. AℵDFG. 17. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.*txt.* Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 878^f. *Tert.* de monog. 12.
— αλλα Aℵ. 17. P. | ‡ αλλ' ϛ. rel.
— επιεικην FG.
4. προϊσταμενον *Clem.* 561. | προιστανομενον ℵ. | προσισταμενον FG.
5. επιμελησηται 17.
6, 7. εμπεσει P. (εμπεσῃ *Eus.* in Ps. 74^c.)
6. του διαβ.] praem. και παγιδα L. | om. *Orig. Int.* ii. 326^c. iii. 388^f. 941^d. *Eus.* in Ps. *Hil.* 262^d.
7. om. ver. 7. G*. (add. mg.^{1})

7. δει δε] † add. αυτον ϛ. D. 37. 47. KLP. *Orig. Int.* ii. 216^d. | om. AℵHFG. 17.
— καλην ante εχειν AℵH. 17. rel. | post DFG. Vulg. *Orig. Int.* ii.
— παγιδα] praem. εις D*. Vulg. *Cl.*
8. σεμνους] om. ℵ*. (add.^{c})
— διαλογους 37.
— προσεχοντες FG.
9. εν καθαρᾳ συνειδησει] και καθαρας συνειδησεως ℵ*. (corr.^{c})
10. οὗτοι] αυτοι H.
— ειτα] και οὕτω D*. Goth.
— οντες] ον εχοντες FG.
11. σεμνας] -νους A.
— νηφαλιους *Elz.* AℵCD*H. 17. | -λεους *St.*3. D^c. 37. 47. Ks. | -λαιους FG. LP.
12. διακονοι] add. δε FG. ‖ om. *Orig.* iii. 645^c.
— καλως *Orig.* iii. | καλων D*F(non G.)
13. τῃ εν] την εν FG.
14. ελπιζων] ελπειζω (F)G. 37.
— προς σε] om. FG. Arm.

14. εν ταχει ACD*. 17. P. | ‡ ταχιον ϛ. ℵD^{c}FG. 37. 47. KL.
15. δε *Orig.* iv. 373^b. *Orig. Int.* iii. 69^c. | om. FG.
— βραδυνω *Orig.* iv. *Orig. Int.* iii. | -νωσιν 17.
— ἱνα ειδῃς *Orig.* ii. 576^d. iv. 373^b. | ἱν ιδῃς 37. (ιδῃς A*ut vid.*D*FG. *Eus.* in Ps. 316^b. 613^e.)
— δει] add. σε D*. Vulg. Arm. *Orig.* ii. 576^d. *Orig. Int.* iii. *Hil.* 165^b. | om. *Orig.* iv. 373^b. *Eus.* in Ps. *bis.*
— θεου 1^0. *Orig.* iv. 184^a. 373^b. *Orig. Int.* iii. *Eus.* in Ps. *bis. Hil.* 165. | κυριου P. *Orig.* ii. 576^d. | om. εστιν εκκλ. θεου ζωντος Theb. (et mox κ. ἑδραι. τ. αληθ.)
— ἡτις *Orig.* ii. 576^d. iv. 373^b. *Eus.* in Ps. 316^b. | ει τις CP.
16. ὁμολογουμεν|ως D* *Gr.*

6. superbiam *Cl.* | 7. ab iis *Cl.* | in laqueum *Cl.* | 12. diaconi *Cl.* | praesint *Cl.* | 13. bonum sibi *Cl.* | 14. sperans me ad te venire *Cl.* | 15. oporteat te *Cl.*

Aℵ C D
FG.
17. 37. 47.
KLP.
¶ Theb.

ριον, ‡ ὃς″ ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύ-
ματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη
ἐν κόσμῳ, ἀνελήμφθη ἐν δόξῃ.¶

IV.
h 2 Tim. 3:1.

1 h Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις και-
ροῖς ἀποστήσονταί τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες
πνεύμασιν πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων, 2 ἐν
ὑποκρίσει ψευδολόγων, ‡ κεκαυστηριασμένων″ τὴν
ἰδίαν συνείδησιν, 3 κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι
βρωμάτων, ἃ ὁ θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάλημψιν μετὰ εὐ-
χαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσιν τὴν ἀλήθειαν.
4 ὅτι πᾶν κτίσμα θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον
μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον· 5 ἁγιάζεται γὰρ διὰ
λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύξεως.
6 Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς, καλὸς ἔσῃ
διάκονος ‡ χριστοῦ Ἰησοῦ″, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις
τῆς πίστεως καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας ᾗ παρηκο-
λούθηκας· 7 τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραώδεις μύθους
H′ παραιτοῦ· γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν. 8 ἡ
γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος·
ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγε-

carne, iustificatum est in spiritu, apparuit angelis, praedicatum est gentibus, creditum est in mundo, adsumptum est in gloria.
1 Spiritus autem manifeste dicit quia in novissimis temporibus discedent quidam a fide, attendentes spiritibus erroris et doctrinis daemoniorum, 2 in hypochrisi loquentium mendacium et cauteriatam habentium conscientiam suam, 3 prohibentium nubere, abstinere a cibis, quos deus creavit ad percipiendum cum gratiarum actione fidelibus et his qui cognoverunt veritatem. 4 Quia omnis creatura dei bona, et nihil reiciendum quod cum gratiarum actione percipitur: 5 sanctificatur enim per verbum dei et orationem.
6 Haec proponens fratribus bonus eris minister Iesu Christi, enutritus verbis fidei et bonae doctrinae quam adsecutus es: 7 ineptas autem et aniles fabulas devita. Exerce te ipsum ad pietatem. 8 Nam corporalis exercitatio ad modicum utilis est: pietas autem ad omnia utilis est, promissionem habens

16. ὁς A*ℵ*C*FG. 17. 73 (i.e. Cod. Upsaliensis. saec. xi.) 181 (Florentinus. Laur. vi. 36. saec. xiii.) Syr.Hcl. *mg. sic.* Memph. *Wilkins.* Theb. *Münter.* Goth. *Epiph. Cyr. Alex.* MSS., et sic in mg. codicum nonnullorum legitur *ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλλος ἐν τῷ δωδεκάτῳ κεφαλαίῳ τῶν σχολίων φησι,* ʽOC *ἐφανερώθη*: contra lectionem codd. ipsorum. ("*ὁς εφανερωθη.* clara ex hac lectione cernitur interpretem Sahidicum [i.e. Thebaicum] haud legisse *θεος*" Münter) | *ὁ* D* solus (nam cod. coll. Lincolniensis qui a Fellio laudatur pro hac lectione habet *θς̄ ἐφαν.* ut me certiorem fecit pro sua humanitate Dominus Rector.) "quod" Vulg. Syrr.Pst.&Hel.txt. Arm. Æth. *Hil.* 1087[c]. | ‡ *θεος* [i.e. ΘC pro OC] ς. A *e corr.*ℵ *e corr.*C *e corr.*D[c]. (37.) 47. KLP. sed in nulla e versionibus antiquioribus, qui *omnes* habent relativum, s. *qui* s. *quod.* (*ὁ θεος* 37.) Pp. nonnulli pro *θεος* false allegantur, e.g. *Dion. Alex.* et *Chrysost.* *οὗτος προελθὼν εἰς κόσμον θεὸς ἐν σώματι, ἐφανερώθη, ἄνθρωπος τέλειος προελθών Hipp.* c. Noet. 17. (ii. 19). *οὗτος ὁ προελθὼν εἰς τὸν κόσμον θεὸς καὶ ἄνθρωπος ἐφανερώθη. Hipp.* (*ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ β′ ψαλμοῦ*) ap. Theodoretum *ἀσύγχυτος* (ed. Schulze iv. 132.) sicut apostolus dicit, Quia manifestatus est in carne *Orig. Int.* iv. 465[c]. (Conspectum lectionis hujus loci optime dedit in sermone vernaculo William H. Ward, V.D.M. in Bibliotheca Sacra, Americana, anni 1865.)

16. *πιστευθη* FG.

1. *το Clem.* 550. *Hipp.* Phil. viii. 20. (276.) *Orig.* Cat. Cr. Cor. 94. | *ο* FG. [A.]

— *υστεροις Clem.* 534. 550. *Hipp. Orig.* i. 627[d]. | *εσχατοις* 17. *Orig.* Cat. Cr. Cor. 94. (vid. 2 Tim. iii. 1.) | in novissimis temporibus *Tert.* de jejun. 2. *Novat.* 224. *Hil.* 1038[a]. in novissimis diebus *Novat.* 274. *Luc.* 256.

— *προσεχοντες*] praem. *και* K. Æth. | om. *Clem. bis. Hipp. Orig.* i. *Tert. Novat. bis. Hil. Luc.*

1. *πλανοις Clem.* 534 ed. 550. *Hipp. Orig.* i. (*De la Rue*) *Orig. Int.* iv. 647[a]. 670[a]. *Tert. Novat. Hil. Luc.* | *πλανης* 37. P. Vulg. Arm. *Just.* dial. 35. *Clem.* 534. MS. *Orig.* i. (*Hoesch.*) iii. 639[b]. 697[c]. (vid. 1 Joh. iv. 6.)

— *και Clem. bis. Hipp. Orig.* i. iii. *bis. Orig. Int.* iv. *bis.* | om. D*. *Novat. bis. Hil. Luc.*

— *διδασκαλιαις Clem. bis. Hipp. Orig.* i. iii. *bis. Tert. Novat. bis. Hil.* | *-ας* ℵ*. (corr.[c]) 37*. P*.

2. *κεκαυστηριασμενων* Aℵ. 37 *Scr.*L. *Orig.* i. 627[e]. (*Hoesch.*) | ‡ *κεκαυτηρ.* ς. CDFG. rel. vid. *Iren. Gr.* 65. *Clem.* 550. *Hipp.* Phil. viii. 20. (276). *Orig.* i. 627[e]. (*De la Rue*) iii. 639[b]. 697[c].

— *ιδιαν Hipp. Orig.* iii. *bis. Novat.* 225. 274. | om. D*. *Clem.* | *οικειαν Orig.* i. ‖ et add. *ἑαυτων* post *συνειδησιν* D*. *Luc.* 256.

1. descendent *Am.** | 2. suam conscient. *Cl.* | 3. civis *Am.* | et iis qui *Cl.* | 4. bona est *Cl.* | 6. Christi Jesu *Cl.* | 7. exerce autem teips. *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. (Theb.) Goth. Arm. Æth.
i Col. 1:29.
10. ὀνειδιζόμεθα

λίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης. 9 πι-
στὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος. 10 i εἰς
τοῦτο γὰρ † κοπιῶμεν καὶ ‡ ἀγωνιζόμεθα, ὅτι ἠλπί-
καμεν ἐπὶ θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστιν σωτὴρ πάντων ἀνθρώ-
πων, μάλιστα πιστῶν.

θ΄
k 1 Cor. 16:10.

11 Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. 12 k μηδείς σου
τῆς νεότητος καταφρονείτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν
πιστῶν, ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, †, ἐν
πίστει, ἐν ἁγνείᾳ. 13 ἕως ἔρχομαι, πρόσεχε τῇ ἀνα-
γνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ, 14 μὴ ἀμέλει
τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείας
μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου.
15 ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ
φανερὰ ᾖ † πᾶσιν. 16 ἔπεχε σεαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ·
ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ ποιῶν, καὶ σεαυτὸν σώσεις
καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

V. ι΄
1 Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃς, ἀλλὰ παρακάλει ὡς
πατέρα, νεωτέρους ὡς ἀδελφούς, 2 πρεσβυτέρας ὡς
μητέρας, νεωτέρας, ὡς ἀδελφὰς ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ.
ια΄ 3 χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας. 4 εἰ δέ τις χήρα τέκνα

vitae quae nunc est et futurae. 9 Fidelis sermo et omni acceptione dignus. 10 In hoc enim laboramus et maledicimur, quia speramus in deum vivum, qui est salvator omnium hominum, maxime fidelium.

11 Praecipe haec et doce. 12 Nemo adulescentiam tuam contemnat, sed exemplum esto fidelium, in verbo, in conversatione, in caritate, in fide, in castitate. 13 Dum venio, attende lectioni, exortationi, doctrinae. 14 Noli neglegere gratiam quae in te est, quae data est tibi per prophetiam cum inpositione manuum praesbyterii. 15 Haec meditare, in his esto, ut profectus tuus manifestus sit omnibus. 16 Attende tibi et doctrinae, insta in illis: hoc enim faciens et te ipsum salvum facies et qui te audiunt.

1 Seniorem ne increpaveris, sed obsecra ut patrem, iuvenes ut fratres, 2 anus ut matres, iuvenculas ut sorores in omni castitate. 3 Viduas honora, quae vere viduae sunt. 4 Si qua autem vidua filios aut nepotes

---

3. ἁ *Clem.* 550. *Hipp.* Phil. viii. 20. *Orig.* i. | ὧν C². *Hipp.* Phil. vii. 30. (253.)
— αληθειαν] add. αυτου D*. | om. *Clem.* *Hipp.* Phil. *bis.*
4. θεου *Clem.* 550. *Hipp.* Phil. viii. 20. *Orig.* i. 766ᵃ. *Novat.* 273. | om. P.
— μετα *Hipp.* | μετ' FG. 37. *Clem.* 550. *ter.* *Orig.* i.
5. εντευξεως *Clem.* 550. *Hipp.* Phil. viii. 20. (277.) *Orig.* i. 766ᵃ. iii. 499ᵃ. *Novat.* 274. | -ξεσιν D*.
6. χριστου ante Ιησου AℵCD*FG. 37. K (praem. του) LP. Vulg. *Cl.* Syr.Hcl. Memph. Goth.. Arm. | ‡ post ς. Dᶜ. 17. 47. *Am.* Syr.Pst. Æth.
— εντρεπομενος D*. (vid. εντρεφεσθε *Clem.* 309.)
— in doctrina bona Syr.Pst. Arm.
— ῇ] ἧς A.
— παρηκολουθηκας AℵD. 17. 37. 47. KLP. | -σας CFG.
7. γραωδεις D. | αιγραωδεις G.
— μυθους *Eus.* Ecl.Pr. 192. | θυμους C.
— γυμναζε] γυμνα 37 *Scr.*

7. δε 2⁰.] om. D*P. *Am.* *Tol.* *Fuld.* *Harl.** Æth. (και ante Syr.Pst.)
8. προς 1⁰. *Clem.* 309. | om. ℵ*. (add.ᶜ)
— ολιγον] add. μεν FG. | om. *Clem.*
— εστιν 2⁰. *Clem.* 309. | om. FG. *Clem.* 71.
— επαγγελιαν *Clem.* *bis.* *Orig.* *Int.* ii. 447ᵃ. | -ας 37. K. Syr.Hcl.*txt.* (corr.*mg.*) Goth. Arm.
9. πασης] om. ℵ*. (add.ᶜ) Syr.Pst.
10. κοπιωμεν] † praem. και ς. FG. 37. KL. Vulg. | om. AℵCD. 17. 47. P. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. ‖ (κωπεωμεν F.)
— αγωνιζομεθα Aℵ*CFG. 17. 47. K. | ‡ ονειδιζομεθα ς. ℵᶜD. 37. LP (-ζωμεθα) Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth.
— ηλπικαμεν *Clem.* 71. | -σαμεν D*. 17.
— θεῳ ζωντι *Clem.* | θεον ζωντα D*. | θ̅υ̅ ζ. F.
— σωτηρ *Clem.* 71. 824. *Orig.* i. 479ᵉ. 521ᵈ. ii. 762ᶠ. iv. 155ᵃ. 159ᵇ. 392ᶜ. *Tert.* de pud. 2. | pater Syr.Hcl.mg.

11. παραγγελε 37*. (-λαε FG.)
12. γινου *Clem.* 608. | γένου 47.
— τω πιστων FG.
— εν αγαπη] † add. εν πνευματι ς. 37. KLP. | om. AℵCDFG. 17. 47. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. *Clem.*
14. χαρισματος *Orig.* *Int.* iv. 649ᵃ. | χρισματος P.
— μετα] μετ' FG.
— πρεσβυτεριου] -ρου ℵ*. (corr.ᶜ) 37. *Harl.*² Goth. | episcoporum Æth.
15. πασιν] † praem. εν ς. Dᶜ. 37. 47. KLP. | om. AℵCD*FG. 17. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. *Clem.* (*Gb.*)
— επεχε] προσεχε 17.
16. επεμενε P.
— αυτοις] praem. εν D*. Vulg. (om. *Tol.*)
— σου] om. ℵ*. (add.ᶜ)
1. ὡς πατερα] om. ℵ*. (add.ᶜ)
4. Η χηρα G (non F.)

---

16. et eos qui *Cl.*

A ℵ (C) D. FG. 17. 37. 47. KLP.

ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον
εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις·
τοῦτο γάρ ἐστιν † ἀποδεκτὸν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 5 ἡ δὲ
ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἤλπικεν ἐπὶ τὸν θεὸν
καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσιν καὶ ταῖς προσευχαῖς
νυκτὸς καὶ ἡμέρας· 6 ἡ δὲ σπαταλῶσα ζῶσα τέθνηκεν.
7 καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα ἀνεπίλημπτοι ὦσιν.
8 εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα † οἰκείων οὐ ‡ προ-
νοεῖται", τὴν πίστιν ἤρνηται καὶ ἔστιν ἀπίστου
χείρων. 9 χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξή-
κοντα γεγονυῖα ἑνὸς ἀνδρὸς γυνή, 10 ἐν ἔργοις καλοῖς
μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν,
εἰ ἁγίων πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ
παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. 11 νεωτέρας δὲ
χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσιν τοῦ
χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν, 12 ἔχουσαι κρίμα, ὅτι τὴν
πρώτην πίστιν ἠθέτησαν· 13 ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθά-
νουσιν περιερχόμεναι τὰς οἰκίας, οὐ μόνον δὲ ἀργαί,
ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ
δέοντα. 14 βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν,
οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντι-
κειμένῳ λοιδορίας χάριν· 15 ἤδη γάρ τινες ἐξετράπη-
σαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ. 16 εἴ τις † πιστὴ ἔχει χήρας,

8. προνοεῖ.

habet, discat primum domum
suam regere et mutuam vicem
reddere parentibus: hoc enim
acceptum est coram deo.
5 Quae autem vere vidua est
et desolata, speravit in deum
et instat obsecrationibus et
orationibus nocte ac die: 6 nam
quae in deliciis est, vivens mor-
tua est. 7 Et hoc praecipe, ut
inreprehensibiles sint. 8 Si quis
autem suorum et maxime do-
mesticorum curam non habet,
fidem negavit et est infideli
deterior. 9 Vidua eligatur non
minus sexaginta annorum,
quae fuerit unius viri uxor,
10 in operibus bonis testimo-
nium habens, si filios edocavit,
si hospitio recepit, si sanctorum
pedes lavit, si tribulationem
patientibus subministravit, si
omne opus bonum subsecuta
est. 11 Adulescentiores autem
viduas devita: cum enim luxu-
riatae fuerint in Christo, nu-
bere volunt, 12 habentes damna-
tionem, quia primam fidem
irritam fecerunt: 13 simul au-
tem et otiosae discunt circumire
domos, non solum otiosae sed
et verbosae et curiosae, lo-
quentes quae non oportet.
14 Volo ergo iuveniores nubere,
filios procreare, matres familias
esse, nullam occasionem dare
adversario maledicti gratia.
15 Iam enim quaedam con-
versae sunt retro satanan.
16 Si qua fidelis habet viduas,

4. εκγονα] εγγονα D*.
— μαθετωσαν D*.
— πρωτον] om. 47.
— των ιδιων οικων D*.
— ενσεβειν D.
— αποδεκτον] † praem. καλον και ς. 37. Memph. Goth. Arm. (vid. cap. ii. 3.) | om. AℵCDFG. 17 (ut vid. e spat.) 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Æth.
5. επι τον θεον Aℵ^cD^c. 37. 47. KsL. | επι θεον CFGP. | επι τον κυριον D*Gr. | επι κυριον ℵ*. [h. 17.]
— ημεραις A*.
7. και ταυτα] om. και ℵ^c. Syr.Pst. Memph.
8. οικειων] † praem. των ς. CD^c. 37. 47. KsLP. | om. ABℵD*FG. [h. 17.]
— προνοειται ℵ*D*FGK. | ‡ προνοει ς. Aℵ^cCD^c. 17. 37. 47. LP.
— εστιν] εσται K.
9. ελαττον Orig. iii. 645^c. | ελαττων FG.

9. ἑξηκοντα] ξ'D.
— γεγονυια post γυνη P. Syr.Pst. Arm. | post ἑξηκοντα Orig. iii.
10. καλοις] αγαθοις P.
— ετεκνοτροφησεν] ετεκνοφορεσεν FG.
— επηρκησεν G. επερκησεν F.
11. καταστρηνιασωσιν ℵCD. rel. | -σουσιν AFGP.
14. νεωτερας] praem. τας D*. 37. | om. Clem. 552.
15. ηδη] H. δε F(non G.)
— τινες ante εξετραπησαν ℵCD. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. Clem. Orig. Int. ii. 168^a. [h. Goth.] | post AFG.
16. ει τις] ει δε P.
— πιστη] † praem. πιστος η ς. D. 37. KL. Fuld. Tol. Harl.² Syrr.Pst.&Hcl. [h. Goth.] | om. AℵCFG. 17. 47. P. (Vulg.) Am. Harl.* Memph. Arm. (Æth.) | si quis Vulg. Cl. (Dem.)
— επαρκεισθω Aℵ(FG.) 17. (επαρικεισθω FG.) | ‡ επαρκειτω ς. CD. 37. 47. KLP.
16. εκκλησιας F(non G.).
— οντως] οντες 37 Scr.
— επαρκεσει (F)G. 47*. P. (-κησει F*.)
— οι] add. δε 47.
17. εν ante λογῳ] om. FG. Syr.Hcl.
— και διδασκαλια Vulg. Syr.Pst. | διδασκαλιας P. (om. και).
18. βουν αλοωντα ante ου φιμ. ℵ(D)FG. 47. KL. Syr.Hcl. Goth. Clem. 478. Tert. c. Marc. iv. 24. | post AC. 17. 37. P. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. (vid. Deut. xxv. 4. 1 Cor. ix. 9.) || ου] ου μη 37. || φιμωσεις] κημωσεις D*.
— και, Αξιος] αξιος γαρ FG.
— του μισθου] της τροφης ℵ* ut vid. (corr.^a) (vid. Luc. x. 7.)
19. πρεσβυτερου] -ρους L.

4. discant Am.* | 5. speret Cl. | instet Cl. | 10. omnes Am*. | 13. circuire Cl. | 14. juniores Cl. | 16. quis fidelis Cl.

Vulg. Syrr. P. H. Memph. [Theb.] Goth. Arm. Æth.
ΙΒ΄

[l] Deut. 25:4. 1 Cor. 9:9.
[m] Luc. 10:7.

[n] Deut. 19:15.
¶ C.
§ Theb.
[o] 2 Tim. 4:1.

21. πρόσκλησιν
ΙΓ΄

ΙΔ΄

ΙΕ΄
[p] Tit. 2:9.

‡ ἐπαρκείσθω″ αὐταῖς, καὶ μὴ βαρείσθω ἡ ἐκκλησία,
ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.
17 Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς
ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ
διδασκαλίᾳ· 18 λέγει γὰρ ἡ γραφή, [l] Βοῦν ἀλοῶντα οὐ
φιμώσεις· καί,[m] Ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.
19 κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου, ἐκτὸς
εἰ μὴ [n] ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων.¶ 20 τοὺς ἁμαρτάνον-
τας, ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον
ἔχωσιν. 21 § [o] διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ †
‡ χριστοῦ Ἰησοῦ″ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα
ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ
πρόσκλισιν. 22 χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ
κοινώνει ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις, σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει.
23 μηκέτι ὑδροπότει, ‡ ἀλλὰ″ οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ, διὰ τὸν
στόμαχον † καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. 24 τινῶν
ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοί εἰσιν, προάγουσαι εἰς
κρίσιν· τισὶν δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν. 25 ὡσαύτως
καὶ τὰ ‡ ἔργα * τὰ″ καλὰ″ πρόδηλα †, καὶ τὰ ἄλλως
ἔχοντα κρυβῆναι οὐ ‡ δύνανται.″
VI. 1 [p] Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπό-
τας πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα
τοῦ θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῆται. 2 οἱ δὲ

sumministret illis, ut non gravetur ecclesia, ut his quae vere viduae sunt sufficiat.
17 Qui bene praesunt praesbyteri, duplici honore digni habeantur, maxime qui laborant in verbo et in doctrina:
18 dicit enim scriptura Non infrenabis os bovi trituranti, et, Dignus est operarius mercedem suam.
19 Adversus praesbyterum accusationem noli recipere, nisi sub duobus et tribus testibus.
20 Peccantem coram omnibus argue, ut et ceteri timorem habeant.
21 Testor coram deo et Christo Iesu et electis angelis, ut haec custodias sine praeiudicio, nihil faciens in aliam partem declinando.
22 Manus cito nemini inposueris, neque communicaveris peccatis alienis. Te ipsum castum custodi.
23 Noli adhuc aquam bibere, sed vino modico utere propter stomachum tuum et frequentes tuas infirmitates.
24 Quorundam hominum peccata manifesta sunt praecedentia ad iudicium, quosdam autem et subsequuntur:
25 similiter et facta bona manifesta sunt, et quae aliter se habent abscondi non possunt.
1 Quicumque sunt sub iugo servi, dominos suos omni honore dignos arbitrentur, ne nomen domini et doctrina blasphemetur.
2 Qui autem

19. επι] om. FG. *Fuld.*
20. τους] add. δε AD*. *Dem.* Goth. | post ἁμαρτανοντας FG. | om. ℵCD^c. 17. 37. 47. KLP. vv. *Hipp.* in Pr. Mai vii. 75. *Orig.* iii. 724^e. *Luc.* 207 *bis.*
— εχωσιν *Orig.* iii. 725^a. | εχουσιν P.
21. χριστου Ιησου AℵD*G. 17. Vulg. Memph. Theb. *Clem.* 318. *Hil.* 328^e. *Luc.* 207. | ‡ ιησ. χρ. ς. D^cF. 37. 47. KLP. Syrr.Pst.&Hcl Goth. Arm. Æth. *Hil.* 246^f. ‖ † praem. κυριου ς. D^c. 37. (47. του κ.) KLP. Syrr.Pst.&Hcl. Goth. | om. AℵD*FG. 17. Vulg. Memph. Theb. Arm. Æth. *Hil. bis. Luc.*
— αγγελων] add. αυτου 17. Syr.Pst. Memph.
— ταυτα post φυλαξῃς 17. (-ξεις P.)
— προσκλισιν ℵFG. 47². K. *Clem.* | προσκλησιν AD. 17. 37. 47*. LP.
22. επιτιθει] επιτιθου D*. | επιτιθε 37. επιτιθη L.
— αλλοτριαις αμαρτιαις P. (λοτρειαις FG.)
23. αλλα AℵD*FG. 17. P. | ‡ αλλ' ς. D^c. 37. 47. KsL.
— οινῳ ολιγον P.
— χρω] add. α FG *Gr.*
— τον *Clem.* 177. *Eus.* P.E. 599^c. | το A.
— στομαχον] † add. σου ς. D^cFG. 37. 47. KL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. *Clem. Orig. Int.* iii. 862^a. *Eus.* P.E. | om. AℵD*. 17. P.
— τας] praem. δια FG. Syr.Pst. | om. *Orig. Int.* iii. *Eus.* P.E.
24. ανθρωπων *Orig. Int.* iii. 363^e. iv. 479^b. | om. 37.
— τισιν] τινων 17. *Orig. Int.* iii. iv.
25. ὡσαυτως] add. δε AFG. Goth. *Orig. Int.* iii. 363^f. | om. ℵD. 17. 37. 47. KsLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth.
25. τα εργα *τα″ καλα AℵDFG. 17. 37. P. | ‡ τα καλα εργα ς. 47. KsL. Vulg.
— προδηλα] † add. εστιν ς. 37. 47. KsL. | add. εισιν DFG. 17. P. *Orig. Int.* iii. vv. | om. Aℵ.
— δυνανται AD. 17. 47. P. | ‡ δυναται ς. ℵFG. 37. KsL.
1. δουλοι] δουλου FG. Vulg. anceps "servi": servitutis Theb.
— θεου] κυριου D*. 17. Vulg. Goth. (ne blasphemetur nomen bonum Theb.)
— βλασφημειται 17. 47*. KL. (-μεται G.)

16. et non grav. *Cl.* | ut iis *Cl.* | qui *Am.** | 17. et doctr. *Cl.* | 18. non alligabis *Cl.* | mercede sua *Cl. Am.*** | 19. aut tribus *Cl.* | 20. peccantes *Cl.* | 21. alteram partem *Cl.* | 23. modico vino *Cl.*

A ℵ D. FG. 17. 37. 47. KLP.

πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας μὴ καταφρονείτωσαν, ὅτι
ἀδελφοί εἰσιν· ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πι-
στοί εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβα-
νόμενοι.
ιϛ' Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. [3] εἴ τις ἑτεροδιδα-
σκαλεῖ καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσιν λόγοις τοῖς
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ καὶ τῇ κατ' εὐσέ-
βειαν διδασκαλίᾳ, [4] τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος,
ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν
γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί,
[5] ‡ διαπαρατριβαὶ" διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν
καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορι-
σμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. † [6] ἔστιν δὲ πορισμὸς μέ-
γας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας. [7] οὐδὲν γὰρ εἰση-
νέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, † ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι
δυνάμεθα· [8] ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα,
τούτοις ἀρκεσθησόμεθα. [9] οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν
ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίας
πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵτινες βυθίζουσιν
τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν. [10] ῥίζα γὰρ
πάντων τῶν κακῶν ἐστιν ἡ φιλαργυρία, ἧς τινες

fideles habent dominos, non
contemnant, quia fratres sunt,
sed magis serviant, quia fideles
sunt et dilecti qui beneficii
participes sunt.

Haec doce et hortare. [3] Si
quis aliter docet et non ad-
quiescit sanis sermonibus do-
mini nostri Iesu Christi et ei
quae secundum pietatem est
doctrinae, [4] superbus, nihil
sciens, sed languens circa
quaestiones et pugnas verbo-
rum, ex quibus oriuntur in-
vidiae, contentiones, blasphe-
miae, suspiciones malae, [5] con-
flictationes hominum mente
corruptorum et qui veritate
privati sunt, existimantium
quaestum esse pietatem. [6] Est
autem quaestus magnus pietas
cum sufficientia. [7] Nihil enim
intulimus in mundo: haut du-
bium quia nec auferre quid
possumus: [8] habentes autem
alimenta et quibus tegamur,
his contenti sumus. [9] Nam
qui volunt divites fieri, in-
cidunt in temptationem et la-
queum et desideria multa in-
utilia et nociva, quae mergunt
homines in interitum et per-
ditionem. [10] Radix enim om-
nium malorum est cupiditas,
quam quidam adpetentes erra-

2. εχοντες ℵD^c. 17. 47². KsLP. *Clem.* 309. | -ντας AD*FG. 37 *ut vid.* 47*.
— καταφρονειτωσαν *Clem.* | καταφρονητωσαν L.
— ὁτι αδελφοι εισιν *Clem.* | om. ℵ*. (add.^c)
— ευεργεσιας] ευσεβιας FG.
3. προσερχεται *Clem.* 339. | προσεχετε ℵ*. i.e. -ται (corr. ℵ^c) et sic Bentleius conjecit. vid. "Remarks on Free-thinking" xxxii. (acquiescit Vulg. *Cypr.* 54. 139. adquiescet m.) | προσερχηται 47.
— ευσεβειαν] add. ουση D*. *Cypr.* 54. 139.
4. γινεται] γεννωνται D*. nascuntur *Luc.* 22.
— φθονος *Clem.* 340. (post ερις) | φθονοι D*. *Luc.*
— ερις Aℵ. 17. 37. KsP. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. Æth. *Clem.* | ερεις DFG (et Lat.) 47. L. Vulg. Syr.Hcl. Goth. *Luc.* 23. ‖ praem. και P. Syr.Pst. Memph. Theb.

5. διαπαρατριβαι AℵDFG. 17. 37. 47. LP. *Clem.* 340. | διατριβαι K. | ‡ παραδιατριβαι ϛ.
— απεστερημενων *Clem.* | απεστραμμενων απο D*.
— ευσεβειαν] † add. αφισταςο απο των τοιουτων ϛ. D^c. 37. 47. KLP. *Tol. m.* (discede ab ejusmodi) Syrr.Pst.&Hcl. Arm. *Cypr.* 139. *Luc.* 23. | om. AℵD*FG. 17. Vulg. Memph. Theb. Goth. Æth.
6. ευσεβεια] add. θεου FG.
— αυταρκειας] ακριβειας 47. | ευταρκιας 37 *Scr.*
7. εισενεγκαμεν P.
— ὁτι] † praem. δηλον ϛ. ℵ^cD^c. 37. 47. KLP. | praem. αληθες D* *m.* Goth. *Cypr.* 210. 240. haud dubium Vulg. et notum est Syrr.Pst.&Hcl. | om. Aℵ*FG. 17. Vulg. codd. Memph. Theb. Arm. (et ὁτι) Æth. | (*Polyc.* ad Phil. iv. ἀλλ' οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι ἔχομεν).
8. διατροφας Aℵ. 17 rel. Vulg. | διατροφην DFGKP. *m.* *Orig.* iv. 418^d. *Cypr.* 210. 240. *Noval.* 278.
— αρκεσθησομεθα *Orig.* iv. | αρκεσθησωμεθα K.
9. παγιδα *Cypr.* 185. 210. 240. 323. | παγιδας 17. ‖ add. του διαβολου D*FG. 37 *mg.* (*man. rec.*) Vulg. *Cl.* *Fuld. m.* Goth. (vid. iii. 7.) | om. *Am.* *Cypr. quater.*
10. των *Clem.* 191. *Orig.* iii. 491^b. om. D*. [*h.* P.]
— πολλαις *Cypr. quater.* | ποικιλαις ℵ*. (corr.^c)
11. θεου] † praem. του ϛ. ℵ^cDFG. 37. 47. KLP. | om. Aℵ*. 17.
— φευγε] φαυγε *sic.* 37.
— ευσεβειαν *Pet. Alex.* Routh. iv. 45. | om. ℵ*. (add.^c) 47.

2. exhortare *Cl.* | 4. superbus est *Cl.* pugnans *Am.** | 7. in hunc mundum *Cl.* quod nec *Cl.* | 9. et in laqueum diaboli *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Theb. (Goth.) Arm. Æth.

ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ
ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις πολλαῖς.

IZ′
11 Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε † θεοῦ, ταῦτα φεῦγε, δίωκε
δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν,
‡ πραϋπάθειαν″· 12 ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς
πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν † ἐκλήθης
καὶ ὡμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολ-
λῶν μαρτύρων. 13 παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ
13. Ἰησ. χρ. τοῦ ‡ ζωογονοῦντος″ τὰ πάντα καὶ χριστοῦ Ἰησοῦ
τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν
ὁμολογίαν, 14 τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον ἀνε-
q Tit. 2: 13. πίλημπτον q μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ χριστοῦ, 15 ἣν καιροῖς ἰδίοις δείξει ὁ μακάριος
καὶ μόνος δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων
καὶ κύριος τῶν κυριευόντων, 16 ὁ μόνος ἔχων ἀθανα-
σίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώ-
¶ Goth. πων οὐδὲ ἰδεῖν ¶ δύναται, ᾧ τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον·
ἀμήν.

IH′
17 Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ
ὑψηλοφρονεῖν, μηδὲ ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλό-
τητι, ἀλλ’ ‡ ἐπὶ″ † θεῷ † τῷ παρέχοντι ἡμῖν ‡ πάντα

verunt a fide et inseruerunt se doloribus multis.

11 Tu autem, o homo dei, haec fuge, sectare vero iustitiam, pietatem, fidem, caritatem, patientiam, mansuetudinem:
12 certa bonum certamen fidei, adpraehende vitam aeternam, in qua vocatus es et confessus bonam confessionem coram multis testibus.
13 Praecipio tibi coram deo qui vivificat omnia et Christo Iesu, qui testimonium reddidit sub Pontio Pilato bonam confessionem;
14 ut serves mandatum sine macula, inrepraehensibile usque in adventum domini nostri Iesu Christi,
15 quem suis temporibus ostendet beatus et solus potens, rex regum et dominus dominantium,
16 qui solus habet inmortalitatem, lucem habitans inaccessibilem, quem vidit nullus hominum sed nec videre potest, cui honor et imperium sempiternum, amen.

17 Divitibus huius saeculi praecipe non superbe sapere, neque sperare in incerto divitiarum, sed in deo qui praestat nobis omnia abunde ad fruen-

11. *πραϋπαθειαν* Aℵ*FG(P... *αν*) *Pet. Alex.* | ‡ *πρᾳοτητα* ς. D^c. 17. 37. 47. KL. | *πραϋτητα* ℵ^cD*.
12. *εις ἡν*] † add. *και* ς. 37. Syr.Hel.* | om. AℵDFG. 17. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hel.*txt.* Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. *Pet. Alex.* Routh. iv. 45.
— *εκλαθης* F(non G.)
— *ὁμολογησας* L. *Pet. Alex.* (om. *και*).
13. *παραγγελλω*] *παραγγελλων* F(-*λον*.) G. *Tert.* de praes. haer. 25.
— *σοι*] om. ℵ*. (add.^c) FG. 17.
— *του* 1°.] om. ℵ.
— *ζωογονουντος* ADFG. 17. P. | ‡ *ζωοποιουντος* ς. ℵ. 37. 47. KL.
— *χριστου* post *Ιησου* ℵFG. Syr.Pst. Memph. Theb. Arm. *ed.* Æth. *Tert.* de pr. haer. 25. | ante AD. 17. rel. Vulg. Syr.Hel. *sic.* Goth. Arm. edd.
14. *σε*] om. D*.
— *ασπιλον*] add. *και* D.
— *χριστου* ante *Ιησου* ℵ. (post *Tert.* de res. car. 23.)
15. *δειξει* *Tert.* de res. car. 23. | -*ξαι* D*. -*ξη* K.
— *και κυριος των κυριευοντων* *Orig.* i. 746^a. *Tert.* de res. car. *Hil.* 484^e. | om. 47.
16. *φως*] praem. *και* D*. Vulg. *Cl. Fuld.* Syr.Pst. Memph. Goth. Æth. *Hil.* 831^c. | om. *Am. Tol.* Syr.Hel. Theb. Arm. *Orig.* iii. 410^d. *Orig. Int.* iv. 99^d. *Eus.* c. Mel. 141^c.
— *ανθρωπων* ante *ουδεις* FG. Vulg. Goth. | post *Syn. Ant.* Routh. iii. 290. *Tert.* adv. Prax. 15. 16. *Novat.* 136. 230. ‖ om. *ανθρωπων* *Eus.* c. Mel. 84^c.
— *και*] om. FGP. ‖ add. *το* ℵ.
17. *εν τῳ νυν αιωνι* A(ℵ)FG. 17. 37. 47. KLP. Syr.Hel. *Orig.* i. 709^b. (*καιρῳ* ℵ*. corr.^c) | *του νυν αιωνος* D. Vulg. Syr.Pst. Memph. Theb. *Orig. Int.* ii. 154^d.
— *ὑψηλοφρονειν*] *ὑψηλα φρονειν* ℵ. Syrr. *ut vid.* *Orig.* i. sublime sapere Vulg. *Cl. Fuld.* superbe sapere *Am. m. Orig. Int.* ii.
17. *ηλπικεναι* *Orig.* i. | *ελπικεναι* 17. 37. L*Tf.* | *ελπιζειν* FG.
— *πλουτου* *Orig.* i. | *πλουτῳ* D*.
— *αλλ’ επι* AℵD*FG. 17. 47. P. Syrr. Pst.&Hel. *Orig.* i. codd. | ‡ *αλλ’ εν* ς. D^c. 37. KL. *Orig.* i. ed.
— *θεῳ*] † praem. *τῳ* ς. AD^c. 17. 37. 47. KLP. *Orig.* i. | om. ℵD*FG. Arm. ‖ † add. *τῳ ζωντι* ς. D. (om. *τῳ**). 37. KL. Vulg. *Cl. m. Fuld.* (*Vict.*) Syrr. Pst.&Hel. *Orig.* i. ed. | om. AℵFG. 17. 47. P. *Am. Fuld.* Dem. Tol. Harl.* Memph. Theb. Arm. Æth. *Orig.* i. codd.
— *ἡμιν*] om. 17. *Orig.* i. ‖ add. *τα* A. 37. | om. *Orig.*
— *παντα* ante *πλουσιως* AℵD. 17. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr. Pst.&Hel. Memph. Theb. Arm. *Orig.* i. 709^c. | ‡ post ς. Æth. (om. FG.)

12. certare *Am.** | 16. et lucem inhabitat *Cl.* | nullus hom. vidit *Cl.* | potenst *Am.** | 17. sublimo sapere *Cl.* | Deo vivo *Cl.*

AℵD
FG.
17. 37. 47.
KLP.

Vulg.
Syrr. P. H.
Memph. (Theb.)
(Goth.) Arm. Æth.

πλουσίως" εἰς ἀπόλαυσιν· 18 ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν
ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς,
19 ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ
μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς ‡ ὄντως" ζωῆς.
20 ˀΩ Τιμόθεε, τὴν ‡ παραθήκην" φύλαξον, ἐκτρε-
πόμενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας, καὶ ἀντιθέσεις τῆς
ψευδωνύμου γνώσεως, 21 ἥν τινες ἐπαγγελλόμενοι
περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν.¶
Ἡ χάρις ‡ μεθ' ὑμῶν." †.

¶ Theb.

21. μετά σοῦ

dnm, 18 bene agere, divites fieri in operibus bonis, facile tribuere, communicare, 19 thesaurizare sibi fundamentum bonum in futurum, ut adpraehendant veram vitam.

20 O Timotheae, depositum custodi, devitans profanas vocum novitates et oppositiones falsi nominis scientiae, 21 quam quidam promittentes circa fidem exciderunt.

Gratia tecum, amen.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α'.

18. *πλουτειν Orig.* i. 709^c. | *πλουτιζειν* FG.
19. *αποθησαυριζοντας*] *-τες* L. | *-ριζειν* D.
— *ἑαυτοις*] *ἑαυτους* P.
— *το μελλον*] *τον μελλοντα* FG.
— *επιλαβονται* 17. L.
— *οντως* AℵD*FG. 17. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Theb. Arm. Æth. | ‡ *αιωνιου* ς. D^c. 47. KLP. | *αιωνιου οντως* 37.
20. *ω* Syr.Hcl.mg.*Graecè. Hipp.* Ant. i. (4.) | om. P.
— *παραθηκην* AℵDFG. 17. 37. 47. KLP. Syr.Hcl.mg.*Graecè.* Memph.*Gr.* Theb. *Gr. Clem.* 457. | ‡ *παρακαταθηκην* ς. *Hipp.* || add. quod concredidi tibi Memph. Theb.
20. *κενοφωνιας* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Æth. *Clem.* 457. *Hipp. Orig.* i. 454^b. | *καινοφωνιας* FG. Vulg. Arm. novitates *Iren.* 135. *Hil.* 1215^a. *Luc.* 23.
21. *επαγγελλομενοι Orig.* i. 454^b. | *επαγγειλλαμενοι* 17.
— *μεθ' ὑμων* AℵFG. 17. P. Memph. | ‡ *μετα σου* ς. D. 37. 47. KL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth.
— fin.] † add. *αμην* ς. ℵ^cD^c. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Æth. | om. Aℵ*D*FG. 17. *Fuld.** Arm.

Subscriptio

Προς Τιμοθεον Α' Aℵ. 17.
| Προς Τιμοθεον Α' επληρωθη, αρχεται προς Τιμοθεον Β' D.
| επληρωθη επιστολη προς Τιμοθεον Α', αρχεται προς εαυτον (αυτον G*). β'. (add. II. G.) FG.
| Προς Τιμοθεον ᾱ εγραφη απο Νικοπολεως .... P.
| Προς Τιμοθεον ᾱ εγραφη απο Λαοδικειας ἡτις εστιν μητροπολις Φρυγιας της Πακατιανης 47. (K.) et praem. του ἁγιου αποστολου Παυλου L. (sed επιστολη ᾱ) (Καπατιανης KL.)
|| add. εγραφη απο Λαοδικειας A.
|| add. στιχων σν'(?) ℵ². add. στιχ. σλ' 47. L.
|| nihil habet 37.

18. bonis operibus *Cl.*

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

Β′.

A ℵ [C] D
FG.
17. 37. 47.
KLP.

Vulg.
Syrr. P.H.
Memph. Theb.
Goth. Arm. Æth.

2. *καὶ κυρίου Ἰησ. χρ. τοῦ κυρ.*

§ C. Α′

[a] Act. 24:14.

[b] Rom. 8:15.

1 Παῦλος ἀπόστολος ‡ χριστοῦ Ἰησοῦ″ διὰ θελή-
ματος θεοῦ κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν χριστῷ
Ἰησοῦ, 2 Τιμοθέῳ ἀγαπητῷ τέκνῳ· χάρις, ἔλεος,
εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου
ἡμῶν.
3 § Χάριν ἔχω τῷ θεῷ,[a] ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων
ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ
σοῦ μνείαν ἐν ταῖς δεήσεσίν μου, νυκτὸς καὶ ἡμέρας
4 ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρύων,
ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ, 5 ὑπόμνησιν ‡ λαβὼν″ τῆς ἐν σοὶ
ἀνυποκρίτου πίστεως, ἥτις ἐνῴκησεν πρῶτον ἐν τῇ
μάμμῃ σου Λωΐδι καὶ τῇ μητρί σου Εὐνίκῃ, πέπει-
σμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί. 6 δι' ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω
σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ θεοῦ, ὅ ἐστιν ἐν σοὶ
διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου· 7 [b] οὐ γὰρ ἔδωκεν
ἡμῖν ὁ θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγά-
πης καὶ σωφρονισμοῦ. 8 μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρ-

1 Paulus, apostolus Christi
Iesu per voluntatem dei se-
cundum promissionem vitae
quae est in Christo Iesu, 2 Ti-
motheo carissimo filio gratia
misericordia pax a deo patre et
Christo Iesu domino nostro.

3 Gratias ago deo, cui servio
a progenitoribus in conscientia
pura, quam sine intermissione
habeam tui memoriam in ora-
tionibus meis nocte ac die,
4 desiderans te videre, memor
lacrimarum tuarum, ut gaudio
implear, 5 recordationem acci-
piens eius fidei quae est in te
non ficta, quae et habitavit
primum in avia tua Loide et
matre tua Eunice, certus sum
autem quod et in te. 6 Propter
quam causam admoneo te ut
resuscites gratiam dei, quae
est in te per inpositionem ma-
nuum mearum. 7 Non enim
dedit nobis deus spiritum ti-
moris, sed virtutis et dilec-
tionis et sobrietatis. 8 Noli
itaque erubescere testimonium

Inscriptio
ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β′ Aℵ. 17. 37 (*δευτερα*). 47. K.
id praem. ΠΑΥΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ P.
ΑΡΧΕΤΑΙ ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β′ D(FG. vid. sub fin. Ep. i.)
ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΠΟΣΤΟ̂ ΠΑΥΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ Β′ ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ L.

1. *χριστου* ante *Ιησου* ℵDFG. 17. 47. KP. *Am.*[2] *Fuld. Dem.* Syr.Hcl. Memph. Theb. | ‡ post ϛ. A. 37. L. Vulg. *Cl. Am.** Syr.Pst. Goth. Arm. Æth.
— *επαγγελιαν*] *-ας* ℵ.
2. *αγαπητῳ τεκνῳ*] *γνησιῳ τεκνῳ εν πιστει* 17.
2. *και χριστου Ιησου του κυριου* Aℵ[c]DFG. rel. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. *Orig. Int.* iv. 468[a]. *disertè.* | *και κυριου Ιησου χριστου του κυριου* ℵ*. 17. 37. | *κ. κυρ. ἡμ. Ιησ. χρ.* Syr.Pst. Æth. (*και* .... *κυριου ἡμων* P.)
3. *θεῳ*] add. *μου* D*. 17. P *e spat. Fuld. Dem.* Theb. Goth. *Orig.* i. 624[d]. *Orig. Int.* i. 85[a].
— *λατρευω* *Orig.* i. *Orig. Int.* i. | *-ων* C*.
4. *επιποθων*] *-θω* FG. Memph. Arm.
— *διακρυων* F.
5. *λαβων* Aℵ*CFG. 17. Arm. | ‡ *λαμβανων* ϛ. ℵ[c]D. 37. 47. KL. [h. P.]
5. *ενοικησεν* D*. 17.
— *Λωΐδι* AℵCD. rel. Memph. Theb. | *Λοΐδει* FGKL. (Goth. *ut vid.*) [h. P.]
— *Ευνικη* *Elz.* AℵCDFG. 17. 37. 47*. KLP. | *Ευνεικη* *St.* 3. 47[2]. Goth.
— *πεπεισμαι*] *πεποιθα* 17.
6. *αναμιμνησκω*] *ὑπομιμνησκω* D.
— *αναζωοπυρειν* D.
— *χαρισμα* *Orig.* Cat. Cr. Cor. 48. | *θελημα* ℵ*. (corr.[c])
— *θεου* *Orig.* Cat. Cor. | *χριστου* A.
8. *επαισχυνθης* *Clem.* 586. | *επαισχυνθεις* 47. L*.

1. Jesu Christi *Cl.* et *Am.** | 3. quod sine *Cl.*

A ℵ C D FG. 17. 37. 47. KLP.

τύριον τοῦ κυρίου ἡμῶν, μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ,
ἀλλὰ συγκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν
θεοῦ, 9 τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος κλήσει
ἁγίᾳ, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ ‡ κατὰ″ ἰδίαν
πρόθεσιν καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν χριστῷ
Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων, 10 φανερωθεῖσαν δὲ νῦν
διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ‡ χριστοῦ
10. Ἰησ. χρ. Ἰησοῦ″, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος
δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου, 11 εἰς ὃ
ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος
ἐθνῶν· • 12 δι᾽ ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω, ἀλλ᾽ οὐκ
ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι
ὅτι δυνατός ἐστιν τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰς
ἐκείνην τὴν ἡμέραν. 13 ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων
λόγων, ὧν παρ᾽ ἐμοῦ ἤκουσας, ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ
τῇ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ· 14 τὴν καλὴν ‡ παραθήκην″
φύλαξον διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν
ἡμῖν.

B′ 15 Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν
τῇ Ἀσίᾳ, ὧν ἐστιν ‡ Φύγελος″ καὶ Ἑρμογένης. 16 δῴη
ἔλεος ὁ κύριος τῷ Ὀνησιφόρου οἴκῳ· ὅτι πολλάκις
¶ Theb. με ἀνέψυξεν,¶ καὶ τὴν ἅλυσίν μου οὐκ ‡ ἐπαισχύνθη,″
17 ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ ‡ σπουδαίως″ ἐζήτησέν

domini nostri neque me
vinctum eius, sed conlabora
evangelio secundum virtutem
dei, 9 qui nos liberavit et vo-
cavit vocatione sancta, non
secundum opera nostra, sed
secundum propositum suum et
gratiam quae data est nobis in
Christo Iesu ante tempora
saecularia, 10 manifestata est
autem nunc per inlumina-
tionem salvatoris nostri Iesu
Christi, qui destruxit quidem
mortem, inluminavit autem
vitam et incorruptionem per
evangelium, 11 in quo positus
sum ego praedicator et apo-
stolus et magister gentium;
12 ob quam causam etiam haec
patior, sed non confundor:
scio enim cui credidi, et certus
sum quia potens est depositum
meum servare in illum diem.
13 Formam habe sanorum ver-
borum quae a me audisti in
fide et dilectione in Christo
Iesu: 14 bonum depositum cu-
stodi per spiritum sanctum qui
habitat in nobis.

15 Scis hoc quod aversi sunt
a me omnes qui in Asia sunt,
ex quibus est Phygelus et
Hermogenes. 16 Det miseri-
cordiam dominus Onesifori
domui, quia saepe me refrige-
ravit et catenam meam non
erubuit, 17 sed cum Romam
venisset, sollicite me quaesivit

---

8. *ἡμων*] om. ℵ*. (add.ᵃ) || add. *Ιησου χριστου* 47. Syr.Hcl.* | add. Jesu Goth. | om. *Clem. Tert.* Scorp. 13.
— *θεου*] praem. *του* D*. 17.
9. *ἡμας*] om. 47.
— *ἁγιᾳ*] praem. *τῃ* L.
— *κατα* 2°. AℵC. 17. P. | ‡ *κατ᾽* ς. D. rel. | *καθ᾽* FG.
— *προ χρ. αιων.* ante *εν χρ. Ιησ.* P. (*αιωνιαν* ℵ*. corr.ᶜ)
10. *φανερωθεισαν* (-*θησαν* 47*.) | *φανερωθεντος* K.
— *χριστου* ante *Ιησου* Aℵ*D*. Theb. | ‡ post ς. ℵᶜCDᶜ. rel. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. *Orig.* i. 488ᵃ.
— *καταργησαντος*] praem. *του* D.
— *ζωην*] praem. *την* D*.
11. *διδασκαλος Orig. Int.* iv. 628ᵃ. | *διακονος* 17. idem pro *κηρυξ* habet Arm. | (om. praec. *και* CP.)
— *εθνων* ℵᶜCDFG. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. *Orig. Int.* iv. | om. Aℵ*. 17.
12. *και* 1°.] om. ℵ*(corr.ᶜ).
— *παρακαταθηκην Elz.* 1633.
— *μου*] om. D*.
13. *Ποτυπουσιν* FG.
— *ὑγιαινοντων*] *ὑγεισ. εμνον* (-*νων* F² G².) *των* FG.
— *αγαπῃ τῃ*] *αγαπης της* D*. ("et fide et dilectionem" D*Lat.*)
14. *παραθηκην* AℵCDFG. 17. 37. KLP. | ‡ *παρακαταθηκην* ς. 47.
— *του*] *ουτου* FG. (i.e. *ου* vocis *ἁγιου* bis scr.)
— *ενοικουντος*] *δοθεντος* 17.
15. *Φυγελος* ℵCDFG. 17. 37. KLP. *Am.* Syr.Hcl.mg. *Graece.* Theb. Goth. Arm. *Tert.* de pr. haer. 3. | ‡ *Φυγελλος* ς. A. 47. (Vulg. *Cl.*) Memph. (*Orig.* iii. 257ᶜ.)
16. *ελεος* post *ὁ κυριος* 17. 47. Syrr.Pst. &Hcl. Theb. Arm. (*ὁ θεος*) *Orig.* i. 133. *Eus.* Ecl. Pr. 16.
— *ουκ επαισχυνθη* AℵᶜCD. 17. 37. 47. LP. | ‡ *ουκ επῃσχυνθη* ς. ℵ*K. *Orig.* i. | *ου καταισχυνθη* FG.
17. *σπουδαιως* ℵCD*(FG.) 17. P. Vulg. *Orig.* i. 133. (*σποιδαως* FG.) | *σπουδαιοτερως* A. | ‡ *σπουδαιοτερον* ς. Dᶜ. 37. 47. KL.
— *εζητησεν Orig.* i. | *ανεζητησεν* C. | *επεζητησεν* 47.
18. *ελεος Orig.* i. 133. | *ελεον* DᶜK. || ante *εὑρειν* P.
— *κυριου Orig.* i. | *κυριῳ* Dᶜ. 47. | *θεου* D*. (om. *παρα κυρ.* P.)
— *τῃ ἡμερᾳ* ante *εκεινῃ* D.
— *διηκονησεν*] add. *μοι* 37. Vulg. *Cl. Tol.* (om. *Am. Harl.**) Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth.
2. *ἁ ηκουσας Clem.* 317. *Hipp.* Ant. i. (4.) *Orig.* iv. 259ᵇ. | *ακουσας* FG.
— *μαρτυρων* (*Orig.* iv. *Orig. Int.* iii. 886ᵈ.) *Tert.* de praes. haer. 25. | *παρακλησιων Hipp.*
— *ἱκανοι Clem. Hipp. Orig.* iv. *Orig. Int.* iii. | *δυνατοι* K.

---

8. *om.* me *Am.** | 9. sua sancta *Cl.* | 13. in dilect. *Cl.* | 17. venissem *Am.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. (Theb.) Arm. Æth.

με καὶ εὗρεν· 18 δῴη αὐτῷ ὁ κύριος εὑρεῖν ἔλεος παρὰ
κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκό-
νησεν, βέλτιον σὺ γινώσκεις.
II. 1 Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ
ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, 2 καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολ-
λῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις,
οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους διδάξαι. 3 ‡ συγκα-
κοπάθησον", ὡς καλὸς στρατιώτης ‡ χριστοῦ Ἰησοῦ."
Γ' 4 οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου
πραγματείαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. 5 ἐὰν
δὲ καὶ ἀθλῇ τις, οὐ στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομίμως
ἀθλήσῃ. 6 τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν
καρπῶν μεταλαμβάνειν· 7 νόει ‡ ὃ" λέγω· ‡ δώσει"
γάρ σοι ὁ κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσιν. 8 μνημόνευε
Ἰησοῦν χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρμα-
τος ‡ Δαυείδ", κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου· 9 ἐν ᾧ κακο-
παθῶ μέχρι δεσμῶν, ὡς κακοῦργος, ‡ ἀλλὰ" ὁ λόγος
τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται. 10 διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ
τοὺς ἐκλεκτούς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσιν τῆς
Δ' ἐν χριστῷ Ἰησοῦ μετὰ δόξης αἰωνίου. 11 πιστὸς
ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ συνζήσομεν·
12 εἰ ὑπομένομεν, καὶ συμβασιλεύσομεν· εἰ ‡ ἀρνη-
σόμεθα," κἀκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς· 13 εἰ ἀπιστοῦμεν,

et invenit. 18 Det illi dominus
invenire misericordiam a do-
mino in illa die. Et quanta
Ephesi ministravit, melius tu
nosti.
1 Tu ergo, fili mi, confortare
in gratiam quae est in Christo
Iesu, 2 et quae audisti a me per
multos testes, haec commenda
fidelibus hominibus, qui idonei
erunt et alios docere. 3 Labora
sicut bonus miles Christi Iesu.
4 Nemo militans deo implicat
se negotiis saecularibus, ut ei
placeat cui se probavit. 5 Nam
et qui certat in agone, non
coronatur nisi legitime certa-
verit. 6 Laborantem agrico-
lam oportet primum de fructi-
bus accipere. 7 Intellege quae
dico : dabit enim tibi dominus
in omnibus intellectum. 8 Me-
mor esto Iesum Christum re-
surrexisse a mortuis ex semine
David, secundum evangelium
meum, 9 in quo laboro usque
ad vincula quasi male operans,
sed verbum dei non est alliga-
tum. 10 Ideo omnia sustineo
propter electos, ut et ipsi salu-
tem consequantur quae est in
Christo Iesu cum gloria
caelesti. 11 Fidelis sermo. Nam
si conmortui sumus, et convi-
vemus: 12 si sustinemus, et con-
regnabimus: si negabimus, et
ille negabit nos : 13 si non

3. *συγκακοπαθησον* AℵC*D*FG. 17. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.mg. Memph. Arm. Æth. | ‡ *συ ουν κακοπαθησον* ς. C³Dᶜ. 37. 47. KsL. Syr.Hcl.*txt.* Goth. (*ut vid.*)
— *συνστρατιωτης* D*.
— *χριστου* ante *Ιησου* AℵCD*FG. 17. 37. 47. P. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. ed. | ‡ post ς. Dᶜ. KsL. Syr.Pst. Æth.
4. *στρατευομενος*] add. *τῳ θεῳ* FG. Vulg. *Orig. Int.* ii. 168ᵉ. *Cypr.* 114. 266. 308. | om. *Orig.* Cat. Cr. Cor. 167. *Eus.* in Luc. ap. Mai iv. 170.
— *αρεσῃ* *Eus.* in Luc. | *-σκη* 37*. (et *-σῃ* supra script *ab eadem manu*) *Orig.* Cat. Cor. (post ver. 4. spat. vac. FG.
5. *δε* *Cypr.* 266. 308. | om. A. Syr.Pst. ‖ mox *αθλει* P. ‖ mox *τῇς* *sic.* 17.
— *αθλησει* P.
6. *πρωτον*] *πρωοτερον* ℵ*. (corr.ᶜ.)
— *των καρπων*] *τον καρπον* 37. (**Scr.*)
— *μεταλαμβαν* FG.

7. *ὁ* Aℵ*CFG. 17. P. Syr.Pst. Goth. Æth. | ‡ *ἁ* ς. ℵᶜD. 37. 47. KL. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm. *Hil.* 1096ᵉ.
— *δωσει* AℵC*DFG. 17. Vulg. Memph. Goth. Arm. *Hil.* 1096ᵉ. | ‡ *δωῃ* ς. C³ (*δωει*). 37. 47. KLP. Æth. *ut vid.*
— *ὁ κυριος*] om. *ὁ* 47.
8. *μνημονευε Ιησουν χριστον* *Orig. Int.* ii. 131ᶜ. (*χρ. Ιησ.* Goth. Arm. ed. *Orig. Int.* ii. 462ᵇ. Christum *Hil.* 1104ᵈ.) *μνημονευειν χρ. Ιησ.* D*. ‖ Dominum Jesum Christum Vulg. *Cl.* | om. Dominum *Am. Tol. Harl.²*
9. *εν ᾡ*] add. *και* FG.
— *αλλα* AℵCD*. 17. | ‡ *αλλ'* ς. rel.
— *ουδε εται* FG.
— *ου*] om. ℵ*. (add.ᶜ).
10. *παντα*] om. 17.
— *σωτηριας τυχ. της.* | *σωτηριαν τυχ. τη* FG.
— *αιωνιου*] *ουρανιου* Syr.Hcl.*mg.* Arm. Æth.
11. *γαρ*] add. *και* 37 *Scr.*

11. *συναπεθαμεν* FG. | Contra. rel. *Orig.* i. etc.
— *συνζησομεν* *Orig.* i. 438ᶠ. Cat. Cr. Rom. 35. Cor. 13. *Orig. Int.* ii. 343ᶜ. iv. 544ᵇ. 561ᵃ. 566ᵃ. 595ᵈ. *Eus.* c. Mcl. 34ᵇ. in Ps. 361ᵃ. *Tert.* Scorp. 13. *Cypr.* 265. | *-σωμεν* C. 37**Scr.* 47*. LP. | *-ζωεομεν* FG.
12. *ὑπομενωμεν* P.
— *και συμβασ...ει απιστουμεν* (ver. 13.)] om. FG. spatio vacuo relicto in utroque.
— *συνβασιλευσομεν* ℵDᵇ. 17. 37. 47. K. *Orig.* Cat. Cr. Cor. 13. *Orig. Int.* ii. 328ᵃ. iv. 561ᵃ. 595ᵈ. *Eus.* c. Mcl. in Ps. 361ᵃ. *Tert.* Scorp. 13. *Cypr.* 265. | (*-λευομεν* D*.) *-σωμεν* ACLP.
— *αρνησομεθα* Aℵ*C. 17. *Am. Tol.* Memph. *Cypr.* | ‡ *αρνουμεθα* ς. ℵᶜD. 37. 47. KLP.
— *αρνησηται* 17.

18. minist. mihi tu melius *Cl.*
1. gratia *Am.** Cl.* | 4. probabit *Am.* | 6. percipere *Cl.* | 8. Dominum Jesum *Cl.* | 12. si sustinebimus *Cl* | conregnavimus *Am.* | negaverimus *Cl.* | negavit *Am.*

A ℵ C D
FG.
17. 37. 47.
KLP.
E′

ἐκεῖνος πιστὸς μένει· ἀρνήσασθαι * γὰρ ″ ἑαυτὸν οὐ
δύναται.
14 Ταῦτα ὑπομίμνησκε, διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον
τοῦ ‡ θεοῦ ″ μὴ λογομαχεῖν ‡ ἐπ᾽ ″ οὐδὲν χρήσιμον,
ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόντων. 15 σπούδασον σεαυ-
τὸν δόκιμον παραστῆσαι τῷ θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαί-
σχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.
16 τὰς δὲ βεβήλους κενοφωνίας περιΐστασο· c ἐπὶ
πλεῖον γὰρ προκόψουσιν ἀσεβείας, 17 καὶ ὁ λόγος
αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομὴν ἕξει· ὧν ἐστιν Ὑμέναιος
καὶ Φιλητός, 18 οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστόχησαν,
λέγοντες † ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπου-
σιν τήν τινων πίστιν. 19 § ὁ μέν τοι στερεὸς θεμέλιος
τοῦ θεοῦ ἕστηκεν, ἔχων τὴν σφραγῖδα ταύτην, Ἔγνω
κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ, καί, Ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας
πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα ‡ κυρίου″. 20 ἐν μεγάλῃ δὲ
οἰκίᾳ οὐκ ἔστιν μόνον σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ,
ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα, καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν
ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν. 21 ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ
τούτων, ἔσται σκεῦος εἰς τιμὴν ἡγιασμένον, † εὔχρη-
στον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμέ-
νον. 22 d τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε, δίωκε δὲ

14. κυρίου

c Tit. 3:9.

18. [τὴν] ἀνά-στασιν

§ Theb.

d 1 Tim. 6:12.

credimus, ille fidelis manet, negare se ipsum non potest.

14 Haec commone testificans coram domino. Noli verbis contendere, ad nihil utile, ad subversionem audientium. 15 Sollicite cura te ipsum probabilem exhibere deo, operarium inconfusibilem, recte tractantem verbum veritatis. 16 Profana autem inaniloquia devita: multum enim proficient ad impietatem, 17 et sermo eorum ut cancer serpit. Ex quibus est Hymeneus et Philetus, 18 qui a veritate exciderunt, dicentes resurrectionem iam factam, et subvertunt quorundam fidem. 19 Sed firmum fundamentum dei stetit, habens signaculum hoc, Cognovit dominus qui sunt eius; et, Discedat ab iniquitate omnis qui nominat nomen domini. 20 In magna autem domo non solum sunt vasa aurea et argentea, sed et lignea et fictilia, et quaedam quidem in honorem, quaedam autem in contumeliam: 21 si quis ergo mundaverit se ab istis, erit vas in honorem sanctificatum et utile domino, ad omne opus bonum paratum. 22 Iuvenilia autem desideria fuge, sectare vero iustitiam,

13. γαρ (post αρνησασθαι) A*ut vid.* ℵ*CDFG. 17. 37. 47. LP. Syr.Pst. Memph. (Æth. "et") (*Clem.* 596. διοπερ αρνησασθαι ἑαυτον ουδεποτε δυναται) | * om. ς. ℵᶜK*s.* Vulg. Syr.Hcl. Goth. Arm. *Tert.* Scorp. 13.
14. ὑπομνησκε P.
— διαμαρτυρουμενος C.
— του] om. D*.
— θεου ℵCFG. 37. Syr.Hcl.mg. Memph. | ‡ κυριου ς. AD. 17. 47. rel. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.txt. Goth. Arm. [Æth. anc.]
— λογομαχειν ℵC³DFG. 17. rel. *Clem.* 345. *Orig. Int.* ii. 167ᵇ. | -χει AC*(D *Lat.*) Vulg.
— επ᾽ Aℵ*CFG. 17. P. | ‡ εις ς. ℵᶜD. 37. 47. KL. | δι᾽ *Clem.*
— ουδεν *Clem.* | ουδενει γαρ FG. Vulg. *Cl.*
15. θεῳ *Clem.* 318. | χριστῳ AL.
— ανεπισχ. D*.
16. καινοφωνιας FG. vocum novitates *m.* novitates vocum D *Lat. Luc.* 25. (novitatum voces t vocum G *Lat.* | Contra, *Clem.* 345.
16. περιΐστασο] περιστασο 37. | περιΐστασον FG. | περιΐστασθαι *Clem.*
— ασεβειας *Clem.* | ασεβεις D*K. | ασεβεια Dᶜ.
— γανγρα. ινα FG. (cancer ut G *Lat.*)
17. Ὑμαινεος D*.
18. αναστασιν] † praem. την ς. ACD. rel. | om. ℵFG. 17.
— ανατρεπουσιν την τινων πιστιν AC. 37. 47. KLP. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm. Æth. | την πιστ. την τινων ανατρεπουσιν D. Syr.Pst. Goth. | ανατρ. την πιστιν τινων ℵᶜFG. 17. | ανατρ. την πιστ. την τινων ℵ*.
19. ὁ] οὐ *sic.* 37.
— τοι] τοις A*.
— του θεου] του κυριου ℵ*. (corr.ᶜ)
— τους οντας] praem. παντως ℵ* (om.ᶜ)
— κυριου Aℵ*CDFG. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Theb. Goth. Arm. Æth. *Orig. Int.* ii. 73ᵇ. | ‡ χριστου ς. ℵᶜ. [h. 17.]
20. μονον *Orig.* i. 134. 556ᵈ. *Orig. Int.* iv. 616ᵈ. *Cypr.* 65. 74. | μονα 37.
— αργυρα και χρυσα 37. | Contra, *Orig.* i. 133. 556ᵈ. *Orig. Int.* i. 100ᵈ. ii. 298ᵉ. 368ᶜ. 421ᵉ. iii. 299ᵉ. 376ᵃ. iv. *Cypr. bis.*
21. εκκαθαρῃ *Orig.* i. 134. 137. 556ᵈ. | -θερη i.e. -θαιρη A. | -θαρει P. ‖ post ἑαυτον 17.
— εσται σκευος *Orig.* i. *ter.* *Orig. Int.* i. 100ᵉ. ii. 298ᶠ. iii. 279ᵉ. iv. 616ᵈ. | om. ℵ*. (add.ᵃ)
— ευχρηστον] † praem. και ς. ℵᶜC*Dᶜ. 37. 47. KLP. Vulg. Syr.Hcl. Theb. Arm. Æth. *Orig.* i. *ter.* *Orig. Int.* ii. iv. | om. Aℵ*C²D*FG. 17. Syr.Pst. Memph. Goth. *Orig. Int.* i. iii. (ευχριστον FG.)

13. permanet *Cl.* | 14. contendere verbis ad nihil enim utile est nisi *Cl.* | 16. autem et vaniloquia *Cl.* | proficiunt *Cl.* | 18. res. esse jam *Cl.* | subverterunt *Cl.* | 19. stat habens *Cl.* | 20. solum] add. autem *Am.** | 21. emundaverit *Cl.*

Vulg.
Syrr. P.H.
Memph. [Theb.]
Goth. Arm. Æth.
22. μετὰ * [πάντων]″

¶ Theb.

III. ς′
e 1 Tim. 4:1.

f Rom. 1:29.

δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν ἐπι-
καλουμένων τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας. 23 τὰς
δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς
ὅτι γεννῶσιν μάχας· 24 δοῦλον δὲ κυρίου οὐ δεῖ μάχε-
σθαι, ‡ ἀλλὰ″ ἤπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδακτικόν,
ἀνεξίκακον, 25 ἐν ‡ πραΰτητι″ παιδεύοντα τοὺς ἀντι-
διατιθεμένους, μήποτε ‡ δῴη″ αὐτοῖς ὁ θεὸς μετάνοιαν
εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας, 26 καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς
τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐζωγρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ
ἐκείνου θέλημα.¶

1 Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι e ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐν-
στήσονται καιροὶ χαλεποί. 2 ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρω-
ποι f φίλαυτοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι,
βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι,
3 ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι,
ἀφιλάγαθοι, 4 προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φι-
λήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι, 5 ἔχοντες μόρφωσιν εὐσε-
βείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι. καὶ τούτους
ἀποτρέπου. 6 ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς
τὰς οἰκίας καὶ ‡ αἰχμαλωτίζοντες″ † γυναικάρια σεσω-
ρευμένα ἁμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις,
7 πάντοτε μανθάνοντα, καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν

fidem, caritatem, pacem cum
his qui invocant dominum de
corde puro. 23 Stultas autem
et sine disciplina quaestiones
devita, sciens quia generant
lites: 24 servum autem domini
non oportet litigare, sed man-
suctum esse ad omnes, docibi-
lem, patientem, 25 cum mo-
destia corripientem eos qui
resistunt, ne quando det illis
deus paenitentiam ad cogno-
scendam veritatem, 26 et resi-
piscant a diaboli laqueis, a quo
capti tenentur ad ipsius volun-
tatem.

1 Hoc autem scito, quod in
novissimis diebus instabunt
tempora periculosa, 2 et erunt
homines se ipsos amantes, cu-
pidi, elati, superbi, blasphemi,
parentibus inoboedientes, in-
grati, scelesti, 3 sine adfectione,
sine pace, criminatores, incon-
tinentes, inmites, sine benigni-
tate, 4 proditores, protervi, tu-
midi, voluptatium amatores
magis quam dei, 5 habentes
quidem speciem pietatis, vir-
tutem autem eius abnegantes.
Et hos devita. 6 Ex his enim
sunt qui penetrant domos et
captivas ducunt mulierculas
oneratas peccatis, quae du-
cuntur variis desideriis, 7 sem-
per discentes et numquam

21. εις ante παν ANC. 17. 37. KsLP. *Orig.* i.ter. | προς DFG. 47. (vid. iii. 17.)
22. πιστιν post αγαπην FG.
— μετα] add. παντων ACFG. 17. Syr.Hcl. Theb. Æth. | om. ℵD. 37. 47. KLP. Vulg. Syr.Pst. Memph. Goth. Arm.
— των] om. FG.
— επικαλουμενων] αγαπωντων A.
— nomen domini Jesu Theb. nomen domini Memph. Arm.
23. ειδως] ιδιως FG.
24. αλλα AℵDFG. 17. | ‡ αλλ' ς. C. 37. 47. KsLP.
— ηπιον *Orig. Int.* iii. 878e. | νηπιον D*FG. Æth.
25. εν] συν FG. *Orig. Int.* ii. 168a. iii.
— πραϋτητι AℵCD*. 17 *sic.* 47. P. | ‡ πρᾳοτητι ς. Dc. 37. KL. | πριχοτητι FG.
— αντιδιατιθεμενους] αντιδιαθεμενους C. | αντικιμενους FG.

25. δωη Aℵ*CD*FG. | ‡ δῴ ς. ℵcDc. 17. 37. 47. KsLP.
— μετανοιαν] om. ℵ*. (add.c) | μετανοιας 47.
— αληθειας] add. ελθειν A.
26. ανανηψωσιν] -ψουσιν C. 17. 47*. | αναλημψωσιν D.
— εξ ω γρημενοι G. (εξ ω a quo G *Lat.*) εξωγρ. F. || εζωγρισμενοι P.
— εις] εκ FG.
— εκεινου] -νον G*.
1. γινωσκε ℵCD. 37. 47. KLP. vy. cognoscas Goth. | γινωσκετε A. Æth. | -κεται FG. 17. (scitote G *Lat.*)
2. οἱ] om. ℵ.
— φιλαυγοι G (non F).
— αλαζονες *Clem.* 370. *Orig.* Cat. Cr. Cor. 94. | αλαζοντες FG.
— αχαριστοι] αχριστοι C*. | αχρηστοι 37. K.
3. αστοργοι *Cypr.* 200. | om. ℵ. Syr.Pst. || post ασπονδοι D. 37. Arm. | ante *Cypr. Luc.* 256.

3. φιλαγαθοι A.
4. φιλοθεοι (*Orig.* iii. 497d.) *Eus.* in Luc. ap. Mai iv. 189. | φιλοθῡοι (i.e. *ut vid.* φιλοθεου οἱ) FG.
5. δε *Orig. Int.* iii. 106d. *Cypr.* 200. | om. G*.
6. ενδυοντες P. | ενδυνοντων *Orig.* i. 648d.
— αιχμαλωτιζοντες AℵCD*(εκμ.)FG. 17. 47. P. *Orig.* (i.) | ‡ αιχμαλωτευοντες ς. DcKL. | αιχμαλωτευον *sic* 37.
— γυναικαρια] † praem. τα ς. | om. AℵCDFG. 17. 37. 47. KLP. *Orig.* i.
— ἁμαρτιας A* (corr.1)
— επιθυμιαις *Orig.* i. | -ας C. || add. και ἡδοναις A. Syr.Hcl. om. | *Orig.* i. *Cypr.* 200.

22. fidem spem char. et pacem cum iis *Cl.* | 25. modestiam *Am.** | qui] quis *Am.** | resistunt veritati *Cl.* | deus det illis *Cl.* | 26. captivi *Cl.*
2. *om.* "et" *Cl.* | non obedientes *Cl.* | 4. et voluptatum *Cl.* | 5. speciem quidem *Cl.*

ANCD. FG. 17. 37. 47. KLP.

ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα. 8 ὃν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ
Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Μωϋσεῖ, οὕτως καὶ οὗτοι ἀνθί-
στανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν
νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. 9 ἀλλ' οὐ προκόψου-
σιν ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλος ἔσται
Ζ′ πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο. 10 σὺ δὲ ‡ παρηκο-
λούθησάς″ μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέ-
σει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπο-
μονῇ, 11 τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο
ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις· οἵους διωγμοὺς
ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων με ‡ ἐρύσατο″ ὁ κύριος.
12 καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες ‡ ζῆν εὐσεβῶς″ ἐν χριστῷ
Ἰησοῦ διωχθήσονται. 13 πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ
γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ
πλανώμενοι. 14 σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπι-
στώθης, εἰδὼς παρὰ ‡ τίνων″ ἔμαθες, 15 καὶ ὅτι ἀπὸ
βρέφους [τὰ] ἱερὰ γράμματα οἶδας, τὰ δυνάμενά σε
σοφίσαι εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν χριστῷ
Ἰησοῦ. 16 πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος, καὶ ὠφέλιμος
πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ‡ ἔλεγμον″, πρὸς ἐπανόρθω-
σιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ· 17 ἵνα ἄρτιος

ad scientiam veritatis pervenientes.
8 Quemadmodum autem Iamnes et Mambres restiterunt Mosi, ita et hi resistunt veritati, homines corrupti mente, reprobi circa fidem.
9 Sed ultra non proficient: insipientia enim eorum manifesta erit omnibus, sicut et illorum fuit.
10 Tu autem adsecutus es meam doctrinam, institutionem, propositum, fidem, longanimitatem, dilectionem, patientiam,
11 persecutiones, passiones, qualia mihi facta sunt Antiochiae, Iconii, Lystris, quales persecutiones sustinui, et ex omnibus me eripuit dominus.
12 Et omnes qui volunt pie vivere in Christo Iesu persecutionem patientur.
13 Mali autem homines et seductores proficient in peius, errantes et in errorem mittentes.
14 Tu vero permane in his quae didicisti et credita sunt tibi, sciens a quo didiceris,
15 et quia ab infantia sacras litteras nosti, quae te possint instruere ad salutem per fidem quae est in Christo Iesu.
16 Omnis scriptura divinitus inspirata, et utilis ad docendum, ad arguendum, ad corrigendum, ad erudiendum in iustitia,
17 ut

7. ελθειν post δυναμενα 37. | ante *Orig.* i. 648^{e}.

8. Ιαννης Syr.Hcl.mg. *Graece. Orig. Int.* iii. 848^{e}. | Ιωαννης C*. | Jamnes *Am.m. Cypr.* 200. *Luc.* 256. Ιανης Memph. *Orig. Int.* iii. 916^{b}. | Jannis Goth.

— Ιαμβρης Syr.Hcl.mg. *Graece.* Memph. | Μαμβρης FG. Vulg. Goth *Orig. Int.* iii. *bis. Cypr. Luc.* | Janbres Syr.Pst.

— Μωυσει NCDFG. 17. 47. (K)LP. | Μωυσῃ K. | Μωσει A. 37. ‖ praem. τῳ FGP.

— οὗτοι] αυτοι F(non G.)

— ανθισтανται | αντεστησαν 17. | αντιστανται D*.

9. ανοια *Cypr.* 200. *Luc.* 257. | διανοια A.

— εκδηλος] εκδημος G. εκδεμος F.

— εσται *Cypr.* | εστιν DFG.

10. συ δε] add. τεκνον Τιμοθεε 37.

— παρηκολουθησας ANC(FG.) 17. (om. παρ FG.) | ‡ -κας ϛ. D. 37. 47. KLP.

10. μου] μοι D*.

— τῃ 1°.] om. FG.

— αγωγῃ] αγαπῃ D*.

— τῃ αγαπῃ] om. A.

11. εγενετο] εγενοντο A.

— Αντιοχειᾳ] add. ἁ διὰ τὴν Θέκλαν ἔπαθεν. 46. (cod. saec. xi.)

— ερυσατο AD*. | ‡ ερρυσατο ϛ. NCD^{c}. rel.

— κυριος] θεος D*Gr.*

12. ζην ante ευσεβως AN. 17. 37. P. Syr.Hcl. Memph. Æth. *Orig.* iii. 133^{c}. 465^{c}. *Eus.* in Ps. 18^{d}. | ‡ post ϛ. CDFG. 47. KL. Vulg. Syr.Pst. Goth. Arm. *Orig. Int.* ii. 145^{c}. 425^{a}. *Pet. Alex.* Routh. iv. 50. (ευσεβως θελοντων ζην) *Eus.* in Ps. 209^{b}. *Hil.* 307^{b}.

— Ιησ.] om. Syr.Hcl. *Pet. Alex. Eus.* in Ps. 209^{b}. *Hil.* 307^{f}. | Contra, *Orig.* iii.bis. *Eus.* in Ps. 18^{d}.

13. γοητες *Orig.* ii. 587^{f}. 653^{c}. | γοηται D*. | γοηταις D^{c}FG.

— προιοψουσειν FG.

14. τινων ANC*FG. 17. P. | ‡ τινος ϛ. C^{3}(-νως)D. 37. 47. KL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. *Hil.* 241^{f}.

15. τα ἱερα AC*D^{c}. 37. 47. KLP. *Clem.* 71. *Hipp.* in Prov. Mai vii. 71. (Lagarde 197.) | om. τα NC^{2}D*FG. 17. Arm.

— οιδας *Clem.* | οιδες D.

— πιστεως] praem. της 17. 37. | om. *Clem.*

— της εν] om. 47. | om. της *Clem.*

— χριστῳ post Ιησου 47. Syr.Pst. Æth. | om. Ιησ. *Clem.*

16. γραφη] add. enim Syr.Pst.

— και *Am.* (sic) *Fuld.* Syr.Hcl. Goth. Arm. Æth. *Orig.* iv. 4^{d}. *Hil.* 1251^{a}. | om. Vulg. *Cl.* Syr.Pst. Memph. *Orig. Int.* ii. 444^{e}. 468^{d}.

— ωφελιμος] add. est Vulg. *Cl.* (non *Am.* (sic) *Fuld.* Syr.Hcl.† (Memph.) Æth. *Hil.* | θεόπνευστους καλεῖ [ὁ ἀπόστ.] ὠφελίμους οὔσας πρὸς διδ. κτλ. *Clem.* 71. πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος

11. et Lystris *Cl.* | eripuit me *Cl.* | 12. pie volunt *Cl.* | 14. in iis *Cl.* | 15. possunt *Cl.* | 16. utilis est (*om.* "et") *Cl.* | corripiendum *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Goth. Arm. Æth.

ἢ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν
ἐξηρτισμένος.
IV. Η′ [1] g Διαμαρτύρομαι † ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ † ‡ χριστοῦ
g 1 Tim. 5:21. Ἰησοῦ″, τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, ‡ καὶ″
τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, [2] κήρυ-
ξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως ἀκαίρως, ἔλεγξον,
ἐπιτίμησον, παρακάλεσον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ
διδαχῇ. [3] ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαινούσης διδα-
σκαλίας οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς † ἰδίας ἐπιθυ-
μίας″ ἑαυτοῖς ἐπισωρεύσουσιν διδασκάλους, κνηθό-
μενοι τὴν ἀκοήν· [4] καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν
ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπή-
σονται. [5] σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν, κακοπάθησον, ἔργον
ποίησον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφό-
θ′ ρησον. [6] ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς
‡ ἀναλύσεώς μου″ ἐφέστηκεν. [7] τὸν ‡ καλὸν ἀγῶ-
να″ ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν
τετήρηκα· [8] λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης
στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ
ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής· οὐ μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ
πᾶσιν τοῖς ἠγαπηκόσιν τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

perfectus it homo dei, ad omne opus bonum instructus.

[1] Testificor coram deo et Christo Iesu qui iudicaturus est vivos ac mortuos, et adventum ipsius et regnum eius, [2] praedica verbum, insta oportune inportune, argue, obsecra, increpa in omni patientia et doctrina. [3] Erit enim tempus cum sanam doctrinam non sustinebunt, sed ad sua desideria coacervabunt sibi magistros, prurientes auribus, [4] et a veritate quidem auditum avertent, ad fabulas autem convertentur. [5] Tu vero vigila in omnibus, labora, opus fac evangelistae, ministerium tuum imple. [6] Ego enim iam delibor, et tempus meae resolutionis instat. [7] Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi: [8] in reliquo reposita est mihi corona iustitiae, quam reddet mihi dominus in illa die, iustus index; non solum autem mihi, sed et his qui diligunt adventum eius.

οὖσα ὠφέλιμός ἐστι. *Orig.* ii. 443ᵇ. Et legimus omnem scripturam aedificationi habilem divinitus inspirari *Tert.* de cult. fem. i. 3.

16. ελεγμον AℵCFG. | ‡ ελεγχον ς. D. rel. *Clem.* 71.

— προς επανορθωσιν *Clem.* | om. FG*. (add. Gmg.) *Orig. Int.* ii. 468ᵈ.

17. αρτιος *Clem.* 71. | τελιος D*.

— ῆ *Clem.* | εἶ 17. 47*.

— εξηρτισμενος *Clem.* | εξηρτημενος K. | εξηρτιμενος FG.

1. διαμαρτυρομαι] † add. ουν εγω ς. Dᶜ. 37. 47. KL *sic.* Syr.Hcl. | om. AℵCD*FG. 17. P. Vulg. Syr.Pst. Memph. Goth. Arm. Æth.

— του θεου και] om. 17.

— χριστου Ιησου AℵCD*FG. 47. P. *Am. Tol. Fuld. Dem.* Memph. Goth. | ‡ Ιησου χριστου ς. Dᶜ. 17. 37. KL. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. Arm. Æth. ‖ † praem. του κυριου ς. Dᶜ. 17. 37. KL. Syrr.Pst.&Hcl.* Goth. | om. AℵCD*FG. 47. P. Vulg. Syr.Hcl.*txt.* Memph. Arm. Æth.

1. κρινειν] κριναι FG. 17.

— και την επιφ. Aℵ*CD*FG. 17. *Am. Fuld. Harl. Tol.* Memph. | ‡ κατα την επιφ. ς. ℵᶜDᶜ 37. 47. KLP. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hcl. Goth. (Arm.) in adventu regni cjus Æth. διαμαρτύρομαί σοι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν *Chrys.* xi. 715ᵇ.

— και την βασιλειαν αυτου] om. 47.

2. ακαιρως ante ευκαιρως C.

— επιτιμησον post παρακαλεσον ℵ* (corr.ᶜ)FG. 37. Vulg. *Orig.* ii. 585ᶠ. | om. παρακαλεσον Syr.Pst. (παρεκ. FG.)

3. ανεξονται] ενεξονται C. | αναξ F(non G).

— κατα *Cypr.* 324. | προς DP. | "ad" *Hil.* 1037ᵉ. 1237ᵇ. *Luc.* 257.

— ιδιας επιθυμιας AℵCDFG. 17. 37. 47. P. | ‡ επιθυμιας τας ιδιας ς. KL.

— επισωρευσουσιν (-σωσιν L.)] ante ἑαυτοις FG. 37. Syr.Pst. Memph. Arm. *Cypr.* 324. *Hil. bis. Luc.* 257.

— μυθιους C*.

5. συ δε] add. τεκνον Τιμοθεε 37.

— κακοπαθησον] και κοπ. FG. (et labora G*Lat.*) | om. ℵ*. (add.ᶜ) ‖ add. ὡς καλος στρατιωτης χριστου Ιησου A. (vid. ii. 3).

— πληροφορεσον (F)G. (-ποφορ- F).

5. fin.] add. sobrius esto Vulg. *Cl.* | om. *Am. Tol.*

6. αναλυσεως μου AℵCFG. 17. 37. 47. P. Arm. | ‡ εμης αναλυσεως ς. DKL. *Eus.* H.E. ii. 22. (76). (om. μου s. εμης *Tert.* Scorp. 13.)

7. καλον αγωνα AℵCFG. 17. 37. *Eus.* in Es. 579ᵃ. (τον καλ. ηγων. αγωνα). | ‡ αγωνα τον καλον ς. D. 47. KLP. *Orig.* i. 752ᵃ. ii. 736ᵉ. iv. 247ᵈ. *Eus.* in Ps. 23ᶜ.

8. αποδωσει] αποδοκαι F(non G).

— ὁ κυριος *Eus.* in Ps. 32ᵈ. | om. ὁ 17.

— πασιν Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. *Cypr.* 17. | om. D*. Vulg. Syr.Pst.

— τοις ηγαπηκοσιν *Cypr.* 17. | om. ℵ*. (add.ᶜ)

---

17. *om.* bonum *Am.**

1. Jesu Christo *Cl.* | et mortuos per *Cl.* | 5. fin.] *add.* sobrius esto *Cl.* | 6. resol. meae *Cl.* | 8. et iis *Cl.*

ℵACD FG. 17. 37. 47. KLP.
10. εἰς Γαλλίαν
¶ Goth.

9 Σπούδασον ἐλθεῖν πρός με ταχέως. 10 Δημᾶς γάρ
με ἐγκατέλιπεν ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη
εἰς Θεσσαλονίκην· Κρήσκης εἰς Γαλατίαν, Τίτος εἰς
Δαλματίαν· 11 Λουκᾶς ἐστιν μόνος μετ᾽ ἐμοῦ. Μάρκον
ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ· ἔστιν γάρ μοι εὔχρη-
στος εἰς διακονίαν. 12 Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς Ἔφε-
σον. 13 τὸν φελόνην ὃν ἀπέλιπον ἐν Τρῳάδι παρὰ
Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα
τὰς μεμβράνας. 14 Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλά μοι
κακὰ ἐνεδείξατο· ‡ ἀποδώσει″ αὐτῷ ὁ κύριος κατὰ τὰ
ἔργα αὐτοῦ· 15 ὃν καὶ σὺ φυλάσσου· λίαν γὰρ ‡ ἀν-
τέστη″ τοῖς ἡμετέροις λόγοις. 16 ἐν τῇ πρώτῃ μου
ἀπολογίᾳ οὐδείς μοι ‡ παρεγένετο″, ἀλλὰ πάντες με
ἐγκατέλιπον· μὴ αὐτοῖς λογισθείη¶. 17 ὁ δὲ κύριός μοι
παρέστη, καὶ ἐνεδυνάμωσέν με, ἵνα δι᾽ ἐμοῦ τὸ κή-

9 Festina venire ad me cito.
10 Demas enim me dereliquit,
diligens hoc saeculum, et abiit
Thessalonicam, Crescens in
Galliam, Titus in Dalmatiam:
11 Lucas est mecum solus.
Marcum adsume et adduc te-
cum: est enim mihi utilis in
ministerium. 12 Tychicum an-
tem misi Ephesum. 13 Paenu-
lam quam reliqui Troade apud
Carpum, veniens adfer, et
libros, maxime autem mem-
branas. 14 Alexander aerarius
multa mala mihi ostendit:
reddat ei dominus secundum
opera eius. 15 Quem et tu
devita: valde enim restitit
verbis nostris. 16 In prima mea
defensione nemo mihi adfuit,
sed omnes me dereliquerunt:
non illis reputetur: 17 domi-
nus autem mihi adstitit et
confortavit me, ut per me

9. προς με] προς εμε D.
— ταχεως] ταχειον 17.
10. γαρ post με D*.
— εγκατελιπεν ℵ(D*). 37. 47². Ks. *Iren.* "dereliquit" 201. | -λειπεν ACD^cFG. 17. 47*. LP. (κατελιπεν D*).
— Κρησκης Syr Hcl.mg. *Graece.* Goth. in uno cod. *Iren.* 201. | Κρηκης 47*. | Κρισκης 47². K. Memph. *Gr.* | Crispus Syr.Pst. Goth. in uno Cod.
— Γαλατιαν AD. 17. 37. 47. KLP. Vulg. *Cl. Fuld. Dem.* rel. *Iren.* | Γαλλιαν ℵC. *Am**. *Tol.* Galilaeam Arm. | επι τας Γαλλιας *Eus.* H.E. iii. 4 (91). | Κρήσκης (φησιν) ἐν τῃ Γαλλίᾳ· οὐ γὰρ ἐν τῇ Γαλατίᾳ, ὥς τινες πλανηθέντες νομίζουσιν, ἀλλὰ ἐν τῃ Γαλλίᾳ. *Epiph.* 433^d. (ii. 464. *Dind.*)
— Τιτος εις Δαλματιαν *Iren.* | om. L. || Δερματιαν A. | Δελματιαν C.
11. μονος μετ᾽ εμου] συν εμοι μονος D*. Syr.Hcl. Goth. *Iren.*
— αγε] αγαγε A. 47.
12. δε] om. 17.
— απεστειλα] επεστειλα F(non G.)
13. φελονην *Elz.* AℵCDFG. 17. 47. Memph. *Gr.* | φαιλονην *St.* 3. L. | φελωνην 37. K. Syr.Hcl.*mg.Gr.* thecam librorum Syr.Pst. Phelo Æth. [P.]
— απελιπον ℵD. 47². Ks. | απελειπον ACFG. 17. 47*. LP. | απεστειλα 37.
— μαλιστα (μαστα C)] add. δε D*. 37. Vulg.
13. μεμβρανας Syr.Hcl.*mg.Gr.* Memph. *Gr.* | βεμβρανας 37.
14. κακα ante μοι 37. LP.
— ενεδειξατο F(non G).
— αποδωσει AℵCD*FG. 17. 37. Vulg. *Cl.* Syr.Pst. Memph. Goth. Arm. Æth. | ‡ αποδῳη ς. D^c. 47. K(-δωει)L. *Am. Tol.* Syr.Hcl. *ut vid.* [h. P.]
— ὁ κυριος] om. ὁ K.
— τα εργα] om. τα 47.
— αυτου] om. ℵ*. (add.^c)
15. αντεστη Aℵ*CD*(FG.) 17. (ανθεστη FG.) | ‡ ανθεστηκεν ς. ℵ^cD^c. 37. 47. KLP.
16. παρεγενετο Aℵ*CFG. 17. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. *Eus.* H.E. ii. 22. codd. (75). | ‡ συμπαρεγενετο ς. ℵ^cD. 37. 47. KLP. ? Arm. Æth. ut vid. *Eus.* H.E. codd.
— εγκατελιπον ℵD*. 47². Ks. | εγκατελειπον ACD^cFG. 17. 47*. LP. *Eus.* H.E.
17. μοι *Eus.* H.E. ii. 22. (75.) | om. A.
— πληροφορηθῃ *Eus.* H.E. | πληρωθῃ FG.
— ακουσωσιν AℵCDFG. 17. P. *Eus.* H.E. | ‡ ακουσῃ ς. 37. 47. KL.
— παντα] praem. παντες G*(non F.)
— ερυσθην AℵC. 37. | ‡ ερρυσθην ς. DFG. 17. 47. KsLP.
18. ab init.] † add. και ς. D^cFG. 37. 47. KLP. Syrr.Pst.&Hcl. Æth. | om. AℵCD*. 17. Vulg. Memph. Arm. *Eus.* H.E. ii. 22. (76.)
18. ρυσεται *Eus.* H.E. | ερρυσατο FG.
— υπονηρου FG.
— ὁ κυριος *Eus.* H.E. | om. ὁ K.
— αυτου] ἑαυτου D^bFG.
— ᾧ] αυτῳ A.
— ἡ δοξα] om. ἡ FG. Arm.
19. Πρισκαν Vulg. (et *Am. Dem.*) Memph. Arm. Æth. | Πρισκιλλαν 47. *Fuld. Harl.** Syrr.Pst.&Hcl.
20. Εραστος] add. δε 37. | om. *Orig. Int.* iv. 460^a.
— Τροφιμον δε] om. δε P. Vulg. Arm. Æth. (Τροφημον L*Tf.*P. Memph.) Firmum *Tol.**
— απελιπον ℵDFG. 37. 47^e. Ks. | -λειπον C. 17. 47*. LP. [A. *n.l.*]
— εν Μιλητῳ] post ασθενουντα D. Vulg. Syr.Pst. || εν Μηλωτῳ A. | εν Μηλιτῳ P. | εν Μηλητῳ C*?. 17. (Arm.)
21. ασπαζεται *Am. Fuld. Tol.* Syrr. Pst.&Hcl. Memph. | ασπαζονται FG. Vulg. *Cl.* Æth.
— Πουδης] Σπουδης D³.
— Λινος Syr.Hcl.mg.*Gr.* Memph. | Ληνος P.
— παντες] om. ℵ*. (add.^c) 17.
22. ὁ κυριος] † add. Ιησους χριστος ς. ℵ^cCD. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Arm. | add. Ιησους A. || om. ℵ*FG. 17. Æth.

9. ad me venire *Cl.* | 10. reliquit *Cl.* | Galatiam *Cl.* et *Am.***(*Tf.*). | 13. affer tecum *Cl.* | 14 reddet illi *Cl.* | 16. *om.* "me" *Am.** | imputetur *Cl.*

Vulg.
Syr. P. H.
Memph.
(Goth.) Arm. Æth.
b cap. 3:11.

ρυγμα πληροφορηθῇ, καὶ ‡ ἀκούσωσιν″ πάντα τὰ
ἔθνη, καὶ ‡ ἐρύσθην″ ἐκ στόματος λέοντος. 18 b † ῥύσε-
ταί με ὁ κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ, καὶ σώσει
εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.
19 ″Ασπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν καὶ τὸν Ὀνη-
σιφόρου οἶκον. 20 ″Εραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ·
Τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν Μιλήτῳ ἀσθενοῦντα.
21 Σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. Ἀσπάζεταί σε
Εὔβουλος καὶ Πούδης καὶ Λῖνος καὶ Κλαυδία, καὶ οἱ
ἀδελφοὶ πάντες.
22 Ὁ κύριος † μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χάρις
μεθ᾽ ὑμῶν· †.

praedicatio impleatur et audiant omnes gentes, et liberatus sum de ore leonis.
18 Liberabit me dominus ab omni opere malo et salvum faciet in regnum suum caeleste: cui gloria in saecula saeculorum, amen.

19 Saluta Priscam et Aquilam et Onesifori domum.
20 Erastus remansit Corinthi, Trophimum autem reliqui infirmum Mileti.
21 Festina ante hiemem venire. Salutat te Eubulus et Pudens et Linus et Claudia et fratres omnes.

22 Dominus Iesus Christus cum spiritu tuo. Gratia vobiscum, amen.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β′.

---

22. ἡ χαρις μεθ᾽ ὑμων] om. Æth. *Rom.* (add. Platt.) | ερρωσ. (ἐρρωσο[b]) εν ειρηνῃ D*. ‖ μ. ὑμων Vulg. *Cl. Demid.* Syr.Hcl. Memph. Arm. Æth. Platt. | μ. ἡμων 47. *Am. Tol. Harl. Fuld.* | tecum Syr.Pst.

— fin.] † add. αμην ϛ. ℵ[c]. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. | om. Aℵ*CFG. 17. Arm. *Zoh.* Æth. *Rom.*

Subscriptio.

Προς Τιμοθεον Β′. A(ℵC. 17. *om.* β′). | add. εγραφη απο Λαοδικειας A. | προς Τιμοθεον β′ επληρωθῃ D. | ετελεσθη (om. -θη G.) πρ. Τιμ. β′. (add. II. G.) FG. | πρ. Τιμοθεον β′ της Εφεσιων εκκλησιας επισκοπον χειροτονηθεντα· εγραφη απο Ρωμης, ὁτε εκ δευτερου παρεστη Παυλος τῳ Καισαρι Ρωμης Νερωνι 47. K. | του ἁγιου αποστολου Παυλου επιστολη β′ πρ. Τιμοθ. της Εφεσιων εκκλησιας πρωτον επισκ. κτλ. (sicut 47.) L. | πρ. Τιμοθ. β′ εγραφει απο Ρωμης P. ‖ add. στιχων ρπ′ ℵ. *sec. man.* P. | ροβ′ 47. K(L ρο′ και δυο). | nihil in 37.

---

18. liberavit *Cl.* | 21. salutant *Cl.* | 22. nobiscum *Am.*

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

A ℵ [C|D(H)(II) FG. 17. 37. 47. KLP.

1 Παῦλος δοῦλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ χρι-
στοῦ κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν
ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν, 2 ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰω-
§ C. νίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς θεὸς § πρὸ χρόνων
αἰωνίων, 3 ἐφανέρωσεν δὲ καιροῖς ἰδίοις τὸν λόγον
[a] 1 Tim. 1:9. αὐτοῦ, ἐν κηρύγματι, [a] ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν
¶ H. τοῦ σωτῆρος ¶ ἡμῶν θεοῦ· 4 Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ
κοινὴν πίστιν· χάρις, ‡ καὶ″ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς
καὶ ‡ χριστοῦ Ἰησοῦ″ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.
A′ 5 Τούτου χάριν ‡ ἀπέλιπόν″ σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ
[b] Act. 14:23. λείποντα ἐπιδιορθώσῃ, καὶ καταστήσῃς [b] κατὰ πόλιν
πρεσβυτέρους ὡς ἐγώ σοι διεταξάμην· 6 εἴ τις ἐστὶν
ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνήρ, τέκνα ἔχων πιστά,
[c] 1 Tim. 3:3, 15. μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας, ἢ ἀνυπότακτα. 7 [c] δεῖ γὰρ
τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡς θεοῦ οἰκονόμον,

1 Paulus servus dei, apostolus
autem Iesu Christi secundum
fidem electorum dei et agni-
tionem veritatis quae secundum
pietatem est 2 in spem vitae
aeternae, quam promisit qui
non mentitur deus ante tem-
pora saecularia, 3 manifestavit
autem temporibus suis verbum
suum in praedicatione, quae
credita est mihi secundum
praeceptum salvatoris nostri
dei, 4 Tito dilecto filio secun-
dum communem fidem. Gratia
et pax a deo patre et Christo
Iesu salvatore nostro.
5 Huius rei gratia reliqui te
Cretae, ut ea quae desunt cor-
rigas et constituas per civitates
praesbyteros, sicut et ego tibi
disposui, 6 si quis sine crimine
est, unius uxoris vir, filios
habens fideles, non in accusa-
tione luxuriae aut non subdi-
tos. 7 Oportet enim episcopum
sine crimine esse sicut dei

Inscriptio
ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ Aℵ. 17. 37. 47. K. *id.* praem. ΑΡΧΕΤΑΙ DFG. ΠΑΥΛΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ (om. P.) ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ HP. ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ L.

1. *Ιησου χριστου* ℵD^c HFGII. 17. 37. 47. KLP. Vulg. *Am. Dem.* Syr.Pst. Goth. Arm. Æth. om. *Ιησου* D*. | *χρ. Ιησ.* A. *Fuld. Tol.* Syr.Hcl. Memph.
— *κατ'*] *κατα* FG.
2. *επ'*] *εφ'* D*. | *εν* HFG. | om. 17. 37*. (add.[1])
— *ἡν*] *αν* F(non G.)
— *αιωνου* FG.
— *επηγγειλατο*] *προεπηγγειλατο* 47.
— *αψευδης*] *αψευστος* G. | *αψευτος* F.
— *αιωνιων* *Hil.* 16^a. 1126^d. | *αιωνων* FG.
3. *φανερωσεν* FG.
— *επιστευθην* post *εγω* 17.
3. *επιταγην*] *ειπιζαγην* F(non G.)
4. *χαρις*] add. *ὑμιν* 17.
— *και ειρηνη* ℵC*DIIFG. 17. P. Vulg. Syr.Pst. Memph. Goth. Arm. (pax tibi et gratia Æth.) "ad Titum vero, Gratia et pax a Deo patre et Christo Jesu salvatore nostro" *Orig. Int.* iv. 468^a. | ‡ *ελεος ειρηνη* ς. AC². 37. 47. KL. Syr.Hcl. (vid. 1 Tim. i. 2; 2 Tim. i. 2.)
— *πατρος*] add. *ἡμων* 17. Æth. | om. *Orig. Int.* iv. diserte.
— *και*] † add. *κυριου* ς. D^c FG. 37. 47. KLP. Syrr.Pst.&Hcl. Æth. | om. AℵCD*II. 17. Vulg. Memph. Goth. Arm. ed. *Orig. Int.* iv.
— *χριστου* ante *Ιησου* AℵCD*II. 17. Vulg. Memph. Goth. Arm. ed. *Orig. Int.* iv. | ‡ post ς. D^c FG. 37. 47. KLP. Syrr.Pst.&Hcl. Æth.
5. *τουτου*] *ουτου* F(non G.)
5. *απελ.* Aℵ*CD*IIFG. 17. *Orig.* iii. 645^d. | ‡ *κατελ.* ς. ℵ^c D^c. 37. 47. KLP. ‖ *-λειπον* ACHFG. 47. LP. | *-λιπον* ℵD. 17. 37. K. *Orig.* iii. *Luc.* 256.
— *τα λειποντα* *Orig.* iii. | *καταλειποντα* 17.
— *επιδιορθωσῃ* ℵCD^c II. 17 (*-σει*) 37. 47. KLP. *Orig.* iii. | *-σῃς* AD*FG. (*επανορθωσης* D*.; *δειορθωσης* FG.) "Nam et in Graeco praepositionis adjectio qua scribitur ἐπιδιορθώσῃ non id ipsum sonat quod διορθώσῃ, id est *corrigeres*; sed ut ita dicam, *supercorrigeres*." *Hieron.* vii. 693^e.
— *καταστησῃς* *Orig.* iii. | *καταστησεις* FGL.
6. *ανηεγκλητος* ℵ*. (corr.[1]) | Contra. *Orig.* iii. 645^d. (*ανεκκλητος* F.).
7. *αυθαδην* et *αισχροκερδην* FG. (*αισχροδορδη* C.)

5. disposui tibi *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. (Goth.) Arm. Æth.

μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην,
μὴ αἰσχροκερδῆ, 8 ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώ-
φρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, 9 ἀντεχόμενον τοῦ
κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ
παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ καὶ τοὺς
B' ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν. 10 εἰσὶν γὰρ πολλοὶ † ἀνυπό-
τακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ
* τῆς ″ περιτομῆς, 11 οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν· οἵτινες ὅλους
οἴκους ἀνατρέπουσιν, διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ αἰσχροῦ
κέρδους χάριν. 12 εἶπέν τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προ-
φήτης, Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες
ἀργαί. 13 ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής· δι' ἣν
¶ II. αἰτίαν ¶ ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν
τῇ πίστει, 14 μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις καὶ
ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν.
[d] Rom. 14:14, 20. 15 πάντα † καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· [d] τοῖς δὲ ‡ μεμιαμμέ-
§ H. νοις ″ καὶ § ἀπίστοις οὐδὲν καθαρόν, ἀλλὰ μεμίανται
αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. 16 θεὸν ὁμολο-
γοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυ-
κτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν
ἀδόκιμοι.

II. Γ' 1 Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκα-
¶ Goth. λίᾳ· ¶ 2 πρεσβύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνούς, σώ-
φρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ·

dispensatorem, non superbum,
non iracundum, non vinolen-
tum, non percussorem, non
turpilucri cupidum, 8 sed hospi-
talem, benignum, sobrium,
sanctum, iustum, continentem,
9 amplectentem eum qui se-
cundum doctrinam est fidelem
sermonem, ut potens sit et
exortari in doctrina sana et
eos qui contra dicunt arguere.
10 Sunt enim multi et inoboe-
dientes, vaniloqui et seduc-
tores, maxime qui de circum-
cisione sunt, 11 quos oportet
redargui, qui universas domos
subvertunt, docentes quae non
oportet turpis lucri gratia.
12 Dixit quidam ex illis propri-
us eorum propheta, Cretenses
semper mendaces, malae be-
stiae, ventres pigri. 13 Testimo-
nium hoc verum est. Quam ob
causam increpa illos dure, ut
sani sint in fide, 14 non inten-
dentes iudaicis fabulis et man-
datis hominum aversantium se
a veritate. 15 Omnia munda
mundis: coinquinatis autem et
infidelibus nihil mundum, sed
inquinatae sunt eorum et mens
et conscientia. 16 Confitentur
se nosse deum, factis autem
negant, cum sint abominati et
incredibiles et ad omne opus
bonum reprobi.

1 Tu autem loquere quae de-
cet sanam doctrinam; 2 senes ut
sobrii sint, pudici, prudentes,
sani fide, dilectione, in patientia;

---

8. *ὁσιον*] om. K.
9. *αντεχομενον*] *αντεχομην* F(non G.)
— *την διδαχ.*] om. *την* 37.
— *ἱνα*] add. *και* FG. 17. | om. *Hil.* 946ᵃ. *Luc.* 156.
— *και παρακ.*] om. *και* 17. Memph.
— *εν τῃ διδ. τῃ ὑγιαινουσῃ* *Hil.* 946ᵃ. | *εν τῃ ὑγιαιν. διδασκ.* 37. 47. (om. *τῃ ὑγιαιν.* II. *Luc.* 156.) ‖ *τους εν πασῃ θλιψει* A. (vid. 2 Cor. i. 4.)
10. *ανυποτακτοι*] † praem. *και* ς. DFG. 37. KL. Vulg. *Am.* Fuld. Tol. Hil.* 936ᵃ. (*Bened.*) 947ᶠ. *Luc.* 156. | om. AℵCII. 17. 47. P. *Am.*² Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. *Clem.* 340. *Hil.* (ed. Erasmi.)
— *ματαιολ.*] praem. *και* FGP. Syr.Pst. Memph. | praem. *εργαται δολιοι* 17. | om. *Clem. Hil.* 947ᶠ.
— *μαλιστα*] add. *δε* CD. *Dem.* Æth. | om. AℵII. rel. Vulg. vv. *Luc.* 156.

10. *εκ της* ℵCD*II. 17. | * om. *της* ς. AD^cFG. 37. 47. KLP.
11. *δει* 2⁰.] *χρη* 17.
12. *ειπεν*] add. *δε* ℵ*. (om.^c) FG. | om. *Clem.* 350.
— *αυτων* 2⁰. *Iren.* 271. "proprius ipsorum propheta" (de Homero). | om. FG. *Clem.*
— *ψευσταις* D*.
13. *αληθης* ante *εστιν* D. Memph.
— *ὑγιαινωσιν*] *-νουσιν* L.
— *εν* *Orig.Int.* iv. 531ᶜ. | om. ℵ*. (add.ᵃ) 47.
14. *εντολαις*] *ενταλμασιν* FG. | *γενεαλογιαις* 47. | mendaciis *Luc.* 232. (sed mox mandatis).
15. *παντα*] † add. *μεν* ς. ℵ^cD^c. 37. 47. KL. Syr.Hcl. | *γαρ* Syr.Pst. Memph. (? Goth.) *Orig.* iii. 495ᵇ. | om. Aℵ*CD*FG. 17. P. Vulg. Arm. Æth. *Tert.* de cor. 10. *Cypr.* 98. *Novat.* 273. | *ουν* *Clem.* 562.

15. *μεμιαμμενοις* AℵCD*. 17. 47. KL*Tf.* (*μεμιαμεν.* L*Treg.*P.) | *μεμειαμενοις* FG. | ‡ *μεμιασμενοις* ς. D^c. 37. *Clem. Orig.* iii.
16. *αρνουνται*] add. *μη* 37. | om. *Clem.* 596.
— *απειθεις* *Clem.* | *αυθαδεις* P.
— *και προς* *Clem.* | om. *και* ℵ*. (add.^c) Memph.
— *αγαθον*] om. ℵ*. (add.ᵃ)
1. *ἁ λαλει ἁ* *sic* ℵ.
— *ἁ πρεπει*] om. 17.
2. *νηφαλιους* AℵCH(F.) 17. 47². | *-λεους* D^c. 37. K. *-λειους* F(non G.) | *-λαιους* D*G. 47*. LP. (mox *ὑγειεννοτας* FG.)

---

7. turpis lucri *Cl.* | 8. justum sanctum *Cl.* | 9. *om.* "et" post "sit" *Cl.* | 10. multi etiam *Cl. om.* "et", *Am.*** | 12. ipsorum proph. *Cl.* | 15. nihil est mundum *Cl.* | 16. cum sint *Cl. Am.***
1. decent *Cl.* | 2. in fide in dilect. *Cl.* | *om.* "in" ante patient. *Am.***

A ℵ C D(H) F G. 17. 37. 47. KLP.
e 1 Tim. 2:9.
¶H.
f 1 Tim. 4:12.
Δ'
g 1 Tim. 6:1. Eph. 6:5.

3 πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι ἱεροπρεπεῖς,
μὴ διαβόλους, ‡ μηδὲ″ οἴνῳ πολλῷ δεδουλωμένας, κα-
λοδιδασκάλους, 4 ἵνα ‡ σωφρονίζουσιν″ τὰς νέας φιλάν-
δρους εἶναι, φιλοτέκνους, 5 σώφρονας, ἁγνάς, ‡ οἰκουρ-
γοὺς″ ἀγαθάς,¶ ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν,
ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημῆται. 6 τοὺς νεωτέ-
ρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν, 7 περὶ πάντα
σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδα-
σκαλίᾳ ‡ ἀφθορίαν″, σεμνότητα, 8 λόγον ὑγιῆ, ἀκα-
τάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῇ, μηδὲν ἔχων
‡ λέγειν περὶ ἡμῶν″ φαῦλον.

9 g Δούλους ἰδίοις δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶ-
σιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας, 10 μὴ νοσφι-
ζομένους, ἀλλὰ ‡ πᾶσαν πίστιν″ ἐνδεικνυμένους ἀγα-
θήν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν * τὴν″ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν
θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν. 11 ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις
τοῦ θεοῦ † σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις, 12 παι-
δεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ

3 anus similiter in habitu
sancto, non criminatrices, non
vino multo servientes, bene
docentes, 4 ut prudentiam do-
ceant adulescentulas, ut viros
suos ament, filios diligant,
5 prudentes, castas, domus cu-
ram habentes, benignas, sub-
ditas suis viris, ut non blasphe-
metur verbum dei. 6 Iuvenes
similiter hortare ut sobrii sint.
7 In omnibus te ipsum praebe
exemplum bonorum operum,
in doctrina integritatem, gra-
vitatem. 8 verbum sanum inre-
praehensibilem, ut is qui ex
adverso est vereatur, nihil ha-
bens malum dicere de nobis.

9 Servos dominis suis sub-
ditos esse, in omnibus placentes,
non contradicentes, 10 non frau-
dantes, sed in omnibus fidem
bonam ostendentes, ut doc-
trinam salvatoris dei nostri
ornent in omnibus. 11 Apparuit
enim gratia dei salvatoris om-
nibus hominibus, 12 erudiens
nos, ut abnegantes impietatem

3. πρεσβυτιδας *Clem.* 622. *Orig.* iv. 422c. Cat. Cr. Cor. 279. | πρεσβυται 17 *sic.* (πρεσβυτεραι *Orig.* iv. cod. 1.) || add. δε 37. | om. *Clem. Orig.* Cat.
— καταστηματι *Clem. Orig.* Cat. | -σχηματι F(non G.)
— ἱεροπρεπεις AℵDH*FG. rel. Æth. Syr.Hcl.*mg. Graecè Orig.* Cat. | -πει CH². 17. 37. Vulg. Syrr.Pst.& Hcl. Memph. Arm. *Clem.* [Goth. hiat.]
— μηδε οινῳ Aℵ*C. (Syr.Pst.) | ‡ μη οινῳ ꞩ. ℵcDH. rel. Vulg. Syr.Hcl. Memph. Arm. *Clem.*
4. σωφρονιζουσιν Aℵ*HFGP. | ‡ -ζωσιν ꞩ. ℵcCD. 17. 37. 47. KL. *Clem.* 622. *Orig.* Cat. Cr. Cor. 279.
— φιλοτεκνους *Clem.* | om. K.
5. ἁγνας] add. sobrias Vulg. *Cl.* | om. *Am. Tol.*
— οικουργους Aℵ*CD*FG. Arm. | ‡ οικουρους ꞩ. ℵcDcH. 17. 37. 47. KLP. Syr.Hcl.*mg. Graecè. Clem.* 622.

5. ὑποτασσομενας *Clem.* | -ναι ℵ*. (corr.?¹)
— θεου] add. και ἡ διδασκαλια C. Syr.Hcl. Arm. (vid. 1 Tim. vi. 1.) | om. *Clem.*
— βλασφημηται *Clem.* | βλασφημειται 37* *Scr.* 47*. P.
7. παντα] παντας 37*. | παντων P.
— σεαυτον] ἑαυτον D*. 37*.
— τυπον ante παρεχομενος ℵ*. (corr.c)
— αφθοριαν Aℵ*CD*. 17. 47. KP. | αφθονιαν FG. | ‡ αδιαφθοριαν ꞩ. ℵcDc. 37. L. Syr.Hcl.mg. *Graecè.* || add. ἁγνειαν C. Arm. add. ad puritatem ad castitatem Syr. Hcl.
— σεμνοτητα] add. αφθαρσιαν *Sl.* 3. Dc. 37. KL. Syr.Hcl.mg. *Graecè.* Arm. | om. *Elz.* AℵCD*FG. 17. 47. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl.txt. Memph. Æth. *Hil.* 947c.
8. ὑγειην G. ὑγεινη F.
— εχων *Orig.* in Pr. ap. Tisch. 87. | -ν supra scr. ℵ. (?*). || add. τι *Orig.* in Pr.

8. περι ἡμων post λεγειν (A)ℵCDFG. 17. 37. (47.) P. Vulg. *Am. Fuld.* Syrr.Pst.&Hcl. (Memph.) Æth. *Orig.* in Pr. | ‡ ante ꞩ. (K)L. *Tol.* Arm. || λεγειν] εχειν K. || ἡμων vid. supra. Arm. *Orig.* Hil. 947c. *Luc.* 157. | ‡ ὑμων ꞩ. A. 47s. Memph.
9. δουλους] δουλοι D*. (servi *Lat.*) || add. δε G*(non F.)
— ιδιοις ante δεσποταις ℵCFG. 17. 37. 47. KL. | post ADP. Vulg.
— ὑποτασσεσθωσαν D(but vid.) | -σεσθαι D* etc.
10. μη νοσφ.] μηδε νοσφ. C²D*FG. 17.
— πιστιν] om. ℵ*. 17. | post πασαν AℵcCDP. 37. Arm. | post ενδεικ. FG. | ‡ ante πασαν ꞩ. 47. KL. | in omnibus fidem bonam Vulg.*m.*

3. criminatores *Am.** | multo vino *Cl.* | 4. filios suos *Cl.* | 5. *add.* sobrias post castas *Cl.* | viris suis *Cl.* | 7. in integritate in gravitate *Cl.* | 8. irreprehensibile *Cl.* | his qui *Am.** | 10. nostri Dei *Cl.* | 11. salvatoris nostri *Cl.*

Vulg. Syrr. P.H. Memph. Arm. Æth.

τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως
καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, 13 προσ-
δεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν
τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν
‡ χριστοῦ Ἰησοῦ″, 14 ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν,
ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας, καὶ
καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν
ἔργων.

Ε′
15 Ταῦτα λάλει, καὶ παρακάλει, καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης
ἐπιταγῆς. [h] μηδείς σου περιφρονείτω. 1 [i] Ὑπομίμνησκε
III.
αὐτοὺς ἀρχαῖς † ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, πειθαρχεῖν,
πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμους εἶναι, 2 μηδένα
βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπιεικεῖς, πᾶσαν ἐνδει-
κνυμένους ‡ πραΰτητα″ πρὸς πάντας ἀνθρώπους.
3 ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώ-
μενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις,
ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, μισοῦντες
ἀλλήλους· 4 ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία

[b] 1 Tim. 4:12.
[i] Rom. 13:1.

et saecularia desideria sobrie
et iuste et pie vivamus in hoc
saeculo, 13 expectantes beatam
spem et adventum gloriae
magni dei et salvatoris nostri
Iesu Christi, 14 qui dedit semet
ipsum pro nobis, ut nos redi-
meret ab omni iniquitate et
mundaret sibi populum ac-
ceptabilem, sectatorem bono-
rum operum.

15 Haec loquere et exhortare
et argue cum omni imperio.
Nemo te contemnat. 1 Admone
illos principibus et potestatibus
subditos esse, dicto oboedire,
ad omne opus bonum paratos
esse, 2 neminem blasphemare,
non litigiosos esse, modestos
omnem ostendentes mansuetu-
dinem ad omnes homines.
3 Eramus enim et nos aliquando
insipientes, increduli, errantes,
servientes desideriis et volupta-
tibus variis, in malitia et in-
vidia agentes, odibiles, odientes
invicem: 4 cum autem benigni-
tas et humanitas apparuit

10. *αγαθην*] *αγαπην* 17.
— *την διδασκ. την* AℵCDFG. 17. | *om. *την* 2°. ϛ. 37. 47. KL*sic*P.
— *θεου*] om. P.
— *ἡμων*] *ὑμων* *St.* 3.
— *εν πασιν*] om. 47.
11. *επεφανη* *Clem.* | *επεφανει* P.
— *γαρ*] om. 37. 47.
— *θεου*] † add. *ἡ* ϛ. C^3D^c. 17. 37. 47. KLP. *Clem.* 7. | om. AℵC* D*FG. Vulg. (Syrr. Pst.&Hcl. *ut vid.*)
— *σωτηριος* $Aℵ^cCD$. 17. 37. 47. KLP. *Clem.* | *σωτηρος* ℵ*. *Am.* | *του σωτηρος ἡμων* FG. Vulg. *Cl.* Memph. *Luc.* 158 *bis.* | om. Æth.
12. *τας* *Clem.* 7. | om. D*.
13. *επιφ.*] praem. *την* 17. | om. *Clem.* 7. *Hipp.* Ant. lxvii. (33.)
— *χριστου* ante *Ιησου* ℵ*FG. Memph. | ‡ post ϛ. $Aℵ^cCD$. 17. rel. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Arm. Æth. *Clem.* *Luc.* 158.
14. *ἑαυτον*] *αυτον* ℵ*. (corr.^{c}) | post *ὑπερ ἡμων* D. *Luc.* 158.
— *λυτρωσεται* P.

14. *καθαρισει* P.
15. *λαλει*] *διδασκε* A. (*λελει* F. non G.)
— *περιφρονειτων* C.
1. *ὑπομιμνησκε*] add. *δε* A. Arm. (praem. *και* Syr. Pst.) | om. *Luc.* 233.
— *αρχαις*] † add. *και* ϛ. D^c. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr. Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. *Luc.* 233. | om. AℵCD*FG. 17.
— *ὑποτασσεσθαι*] add. *και* FG. Syr. Pst. Arm. | om. *Luc.*
— *πειθαρχειν*] add. *και* A. Arm. | om. *Luc.*
— *αγαθον*] -*θους* ℵ*. (corr.^{c})
2. *μηδενα* *Luc.* 232. | *μηδεν* K. | *μη* FG.
— *ενδεικνυμενους*] *ενδικνυσθαι* ℵ*. (corr.^{c}) | *ενδιγνυμενους* A.
— *πραΰτητα* AC. 17. P. | ‡ *πρᾳοτητα* ϛ. $ℵ^c$DFG. 37. 47. KL. | *σπουδῆτα* *sic* ℵ*.
3. *και ἡμεις* ante *ποτε* P. *Tol.* *Orig.* iii. 148^c *diserte.* *Orig.* *Int.* iii. 834^f. *Luc.* 233. | post *Orig.* i. 379^b. *Clem.* 4. (om. *ποτε* *Orig.* iii. 148^b. habet$^{c.d.}$)

3. *ανοητοι*] post *απειθεις* *Orig.* iii. 148^b. (ante^c.) ‖ add. *και* D. *Fuld.* Syr. Pst. *Orig.* (ii. 807^d.) iii. 693^c. *Orig.* *Int.* ii. 203^a. *Luc.* | om. Vulg. *Am.* *Clem.* 4. *Orig.* i. iii. *Orig.* *Int.* ii. 411^c. 426^a. 434^a. iii.
— *απειθεις πλανωμενοι* *Clem.* *Orig.* i. ii. 807^d. iii. 148$^{(b.)c.}$ | om. 17. *Orig.* *Int.* ii. *quater.* iii. | om. *πλανωμ.* *Orig.* iii. 693^c.
— *επιθυμιαις*] praem. *εν* ℵ*. (om.^{c}) | om. *Clem.* *Orig.* i. iii. 148^c. *Orig.* *Int.* ii. 203^a. 426^a. 434^a. iii.
— *ποικελαις* FG.
— *στυγητοι* *Clem.* *Orig.* i. iii. | *στυγηται* ℵ*. (corr.^{c}) | *μισητοι* D*. | *οτοιπητοι* *sic* FG. (pro *στοιγητοι*).
4. *ἡ* 1°. *Clem.* 5. *Orig.* i. 379^b. iii. 693^d. | om. FG.

2. sed modestos *Am.* mg. *Cl.* | 3. aliq. et nos *Cl.*

ANCD[H] FG. 17. 37. 47. KLP.

ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, 5 οὐκ ἐξ ἔργων
τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ‡ἃ″ ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ
‡τὸ αὐτοῦ ἔλεος″ ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ παλιγ-
γενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως πνεύματος ἁγίου, 6 οὗ
ἐξέχεεν ἐφ᾽ ἡμᾶς πλουσίως, διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ
σωτῆρος ἡμῶν, 7 ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι,
κληρονόμοι ‡γενήθωμεν″ κατ᾽ ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου.
8 πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε δια-
βεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσιν καλῶν ἔργων προΐ-
στασθαι οἱ πεπιστευκότες † θεῷ· ταῦτά ἐστιν † καλὰ
καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις. 9 μωρὰς δὲ ζητήσεις
καὶ γενεαλογίας καὶ ἔρεις καὶ μάχας νομικὰς περιΐ-
ϛ' στασο· εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι. 10 αἱρετικὸν
ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραι-

salvatoris nostri dei, 5 non ex
operibus iustitiae quae fecimus
nos, sed secundum suam mise-
ricordiam salvos nos fecit per
lavacrum regenerationis et
renovationis spiritus sancti,
6 quem effudit in nos abunde
per Christum Iesum salvatorem
nostrum, 7 ut iustificati gratia
ipsius heredes simus secundum
spem vitae aeternae. 8 Fidelis
sermo est, et de his volo te con-
firmare, ut curent bonis operi-
bus praeesse qui credunt deo.
Haec sunt bona et utilia
hominibus. 9 Stultas autem
quaestiones et genealogias et
contentiones et pugnas legis
devita: sunt enim inutiles et
vanae. 10 Hereticum hominem
post unam et secundam correp-

5. *εν* *Clem.* 5. | om. F(non G.)
— *ἁ* ANC*D*FG. 17. *Clem.* | ‡ *ὧν* ϛ. C²Dᶜ. 37. 47. KLP.
— *το αυτου ελεος* AN. 17. 47. P. *Clem.* secundum suam misericordiam *Luc.* 233. | *το ελεος αυτου* D*FG. | ‡ *τον αυτου ελεον* ϛ. Dᶜ. 37. KL [C.]
— *λουτρου*] praem. *του* A. | om. *Orig.* i. 379ᵇ. iii. 148ᶜ. 693ᵈ.
— *πνευματος*] praem. *δια* D*FG. *Luc.* 233. | om. *Orig.* i. (habet *του*) iii. 685ᶜ. 693ᵈ. iv. 134ᵃ. *Orig. Int.* ii. 203ᵃ.
6. *οὑ* *Orig.* i. 379ᶜ. | *ὁ* D*.
— *σωτηρος*] *κυριου* P.
7. *δικαιωθεντες*] *-τος* N.
— *γενηθωμεν* AN*CD*FG. 17. P. | ‡ *γενωμεθα* ϛ. NᶜDᶜ. 37. 47. KL.
— *κατ᾽ ελπιδα*] om. 47. (*κατα* D*. *καθ᾽* FG.)
8. *και περι*] om. *και* 47.
— *φροντιζουσιν* 17. | *-σωσι* 37 *Scr.*
— *προιστασθαι*] *επιστασθαι* 17. | *προιστασταται* 37*.
— *θεῳ*] † praem. *τῳ* ϛ. 37. | om. ANCDFG. 47. KLP. [*h.* 17.]
— *καλα*] † praem. *τα* ϛ. DᶜP. | om. ANCD*FG. 37. 47. KL*Tf.* Arm. [*h* 17.]
9. *γενεαλογιας* *Luc.* 26. | *λογομαχιας* FG.
9. *ερεις* ANᶜC. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. *Luc.* | *εριν* N*DFG. Æth. (*ερειν* D*FG.) [*h.* 17.]
— *μαχας*] add. *τας* K.
— *περιϊστασο*] *περιστασο* D*. | *περιϊστασω* L*. [*h.* 17. P.]
10. *ανθρ.*] praem. *δευτ.* 37*.
— *και δευτεραν νουθεσιαν* ANC. 17 *ut vid.* 37. 47. KLP. Vulg. Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. *Iren.* 83 *Gr.* 177 *Gr.* *Orig.* i. 627ᶜ. *Dion. Alex.* 15. Eccl. Gall. xiv. 115. *Eus.* H.E. iv. 14. (161.) ex Iren. post unam admonitionem et alteram Syr.Hcl. | *νουθεσιαν η δευτερα* FG. | *νουθεσιαν και δυο* D*. ‖ *και δευτεραν*] om. *m.* *Iren. Int.* 177. *Pamph.* 313. *Cat.* *Tert.* de praes. haer. 6. 16. *Cypr.* 89. *Luc.* 26. "Haereticum igitur hominem post unam correptionem . . . devita . . . Legitur in Latinis codicibus (quod verum Papa quoque Athanasius approbabat), Post unam et alteram correptionem" *Hier.* vii. 737ᵈ ᵉ. (*νουθ. και δευτεραν* Dᶜ.)
— *παρτουαι* FG.
11. *εξεστραπται* *Iren. Gr.* *Orig.* i. 627ᵈ. *Eus.* H.E. ex *Iren.* | *εξεστρεπται* AFG.
12. *προς σε* ante *Αρτεμαν* 17. Syr.Pst. Arm.
12. *εκει*] *και* P.
— *εις*] om. FG.
— *κεκριτα* F (non G.)
13. *Απολλω*] *-λων* DᵇH*. *-λω̄* N. *-λωνα* FG. [A *n.l.*]
— *σπουδαιως*] *ταχαιως* FG.
— *μηδεν*] *δεν* F*Scr.*(non G.)
— *λειπῃ*] *λιπῃ* ND*. 37. 47*. | *λειπε.* K.
14. *ωσιν* post *ακαρποι* FG.
15. *ασπασαι*] *-σασθε* A.
— *ἡ χαρ. μ. παντων ὑμων*] om. Æth. Rom. (add. ed. Platt.)
— *χαρις*] add. *του κυριου* D. Lat. ap. Hieronymum. | add. *του θεου* FG. Vulg. (om. *Dem.*) "Sciendum quod in Graecis codicibus ita scriptum est, Gratia cum omnibus vobis, ut nec *Domini* nec *nostri* in libris feratur authenticis." *Hier.* vii. 740ᵈ.
— *παντων ὑμων*] *του πνευματος σου* 17. (vid. 2 Tim. iv. 22.)
— fin.] † add. *αμην* ϛ. NᶜDᶜHFG. 37. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. | om. AN*CD*. 17. *Fuld.* Arm. Æth. *Rom.*

6. Jesum Christum *Cl.*

Vulg. Syrr. P. H. Memph. Arm. Æth.

τοῦ, [11] εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος, καὶ ἁμαρτά-
νει ὢν αὐτοκατάκριτος.
[12] Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρός σε ἢ Τυχικόν,
σπούδασον ἐλθεῖν πρός με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ
§ H. κέκρικα παραχειμάσαι. [13] § Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ
Ἀπολλῶ σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς
λείπῃ. [14] μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν
ἔργων προΐστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ
ὦσιν ἄκαρποι.
[15] Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. ἄσπασαι
τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει.
Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν· †.

tionem devita, [11] sciens quia subversus est qui eiusmodi est et delinquit proprio iudicio condemnatus.

[12] Cum misero ad te Arthemam aut Tychicum, festina ad me venire Nichopolim: ibi enim statui hiemare. [13] Zenan legis peritum et Apollo sollicite praemitte, et nihil illis desit. [14] Discant autem et nostri bonis operibus praeesse ad usus necessarios, ut non sint infructuosi.

[15] Salutant te qui mecum sunt omnes. Saluta qui nos amant in fide.

Gratia dei cum omnibus vobis, amen.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

Subscriptio

Προς Τιτον ΑℵC. 17. | add. εγραφη απο Νικοπολεως A. | Προς Τιτον επληρωθη D. | ετελεσθη επιστολη προς Τιτον FG. | Παυλου αποστολου επιστολη προς Τιτον H. | του ἁγιου αποστολου Παυλου επ. πρ Τιτ. L. | προς Τιτον 47. K. et tunc της Κρητων εκκλησιας πρωτον επισκοπον χειροτονηθεντα εγραφη απο Νικοπολεως της Μακεδονιας H. 47. KL. πρ. Τιτον εγραφη απο . . . . στιχων . . P. Nihil in 37. || add. στιχων ϛϛ' ℵ. *sec. man.* στιχων ϛζ' H. 47. KL. || add. *postea* ἔγραψα καὶ ἐξεθέμην κατὰ δύναμιν στειχηρὸν τόδε τὸ τεύχος Παύλου τοῦ ἀποστόλου πρὸς ἔγγραμμὸν καὶ εὐκατάλημπτον ἀνάγνωσιν τῶν καθ' ἡμᾶς ἀδελφῶν παρ' ὧν ἁπάντων τόλμης συγγνώμην αἰτῶ, εὐχῇ τῇ ὑπὲρ ἐμῶν τὴν συνπεριφορὰν κομιζόμενος· ἀντεβλήθη δὲ ἡ βίβλος πρὸς τὸ ἐν Καισαρίᾳ ἀντίγραφον τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἁγίου Παμφίλου χειρὶ γεγραμμένον αὐτοῦ H.

11. delinquit cum sit *Cl.* | 15. saluta eos qui *Cl.*

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.

A ℵ[C]D. FG. 17. 37. 47. KLP.

[a] Col. 4: 17.

§ C.

Α′

[1] Παῦλος δέσμιος χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ
ἀδελφὸς Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν,
[2] καὶ Ἀπφίᾳ τῇ ‡ ἀδελφῇ ″, καὶ [a] Ἀρχίππῳ τῷ συν-
στρατιώτῃ ἡμῶν, καὶ τῇ κατ᾽ οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ·
[3] § χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ
κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ.
[4] Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε μνείαν σου
ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, [5] ἀκούων σου
τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν, ἣν ἔχεις ‡ εἰς ″ τὸν κύριον
Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, [6] ὅπως ἡ κοινωνία
τῆς πίστεώς σου ἐνεργὴς γένηται ἐν ἐπιγνώσει

[1] Paulus vinctus Iesu Christi et Timotheus frater Philemoni dilecto adiutori nostro [2] et Appiae sorori et Arcippo commilitoni nostro et ecclesiae quae in domo tua est. [3] Gratia vobis et pax a deo patre nostro et domino Iesu Christo.

[4] Gratias ago deo meo semper memoriam tui faciens in orationibus meis, [5] audiens caritatem tuam et fidem quam habes in domino Iesu et in omnes sanctos, [6] ut communicatio fidei tuae evidens fiat in

---

Inscriptio
ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ Aℵ. 17. 37. 47. | praem. ΑΡΧΕΤΑΙ DFG. | ΠΑΥΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ KLP. || praem. ΤΟΥ ʽΑΓΙΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ L.

1. *δεσμιος* *Eus.* in Ps. 387[c]. (*δεσμειοις* F*.) | *αποστολος* D*.
— *χριστου* ante *Ιησου* Vulg. *Cl.* Memph. | post D*L. *Am. Tol.* Syrr.Pst.&Hel. Arm.
— *Τειμοθει* F(non G).
— *ὁ*] om. DF(ō *sic* G).
— *αγαπητῳ* "Non habetur in Graeco *ἠγαπημένῳ* quod *dilectus* dicitur sed *ἀγαπήτῳ*, id est *diligibili.*" *Hieron.* vii. 749[e]. || add. *αδελφῳ* D*.
2. *Απφιᾳ*] *αφφια* D*. | *αμφια* FG. 47. (. . . *φιᾳ* tantum A.)
— *αδελφῃ* AℵD*FG. 17. P. Vulg. *Am. Tol. Harl.** Syr.Hel.*txt.* (add. *αγαπητῃ*). Memph. Arm. | add. charissimae *Cl. Fuld. Dem.* (om. *Am. Tol. Harl.**) | ‡ *αγαπητῃ* ς. D[c]. 37. 47. KL. Syrr.Pst.&Hel.† [C.] || om. *και Απφ. τῃ α.* Æth. *Rom.*
2. *τῳ* ante *συνστρατ.* | om. F(non G.) | (*συστρατωτητι* 47.)
— *τῃ . . . εκκλησιᾳ*] *την . . . εκκλησιαν* D*.
— *σου*] om. Arm. | eorum Memph.
3. *ἡμων*] *ὑμων* F(non G.)[A.] | om. ℵ* (add.[c])
4. *ευχαριστω*] *-στωμεν* 47.
5. *αγαπην κ. τ. πιστιν* Syr.Hel. Memph. | *πιστιν κ. τ. αγαπην* D. 37. *Fuld.** Syr.Pst. Arm. Æth.
— *εις τον κυρ.* ACD*. 17. | ‡ *προς τ. κυρ.* ς. ℵD[c]FGP. rel.
— *Ιησουν*] *χριστον* Memph. || add. *χριστον* D*. Æth.
6. *ὁπως*] *ἱναπως* FG.
— *κοινωνια*] *διακονια* ℵ*.
— *τενηται* FG.
6. *παντος*] add. *εργου* FG. Vulg. *Cl. Fuld.* (om. *Am. Harl. Dem.*)
— *εν*] † praem. *του* ς. ℵDFG. rel. Arm. | om. AC. 17. *Tol. Harl.*
— *ἡμιν* ACDKL. *Fuld. Tol. Harl.*[2] Syr.Hel.*mg.* | ‡ *ὑμιν* ς. ℵFG. 17*s.* 37*s.* 47. P. Vulg. *Cl.* Syrr.Pst.&Hel.*txt.* Memph. Arm. (om. quod est in vobis *Am. Dem.* Æth.)
— *χριστον*] † add. *Ιησουν* ς. ℵ[c]DFG. 37. 47. KLP. Vulg. Syr.Hel. Arm. (praem. Syr.Pst.) | om. Aℵ*C. 17. Memph. Æth.
7. *χαραν* *Elz.* AℵCDFG. 17. 47. Vulg. Syrr.Pst.&Hel. Memph. Arm. Æth. *Orig. Int.* iii. 889[a]. | *χαριν* *St.* 3. 37. KLP.
— *γαρ* *Orig. Int.* iii. | om. 37. Arm. Æth.
— *πολλην εσχον* AℵCFG. 17. P. Vulg. Memph. Arm. (Æth.) | *πολλην*

---

1. Christi Jesu *Cl.* | et adjutori *Cl.* | 2. sorori charissimae *Cl.* | 6. agnitione omnis operis boni quod est in vobis in Chr. *Cl.*

Vulg. Syrr.P.H. Memph. [Goth.] Arm. Æth.
6. ὑμῖν

παντὸς ἀγαθοῦ † ἐν ‡ ἡμῖν″ εἰς χριστόν †. 7 χαρὰν
γὰρ ‡ πολλὴν ἔσχον″ καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ
σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται διὰ
σοῦ, ἀδελφέ. 8 διὸ πολλὴν ἐν χριστῷ παῤῥησίαν
ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον, 9 διὰ τὴν ἀγάπην
μᾶλλον παρακαλῶ· τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος πρεσβύ-
B′ της, νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος ‡ χριστοῦ Ἰησοῦ″· 10 παρα-
καλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς
§ Goth. δεσμοῖς †, Ὀνήσιμον, 11 τόν ποτέ σοι ἄχρηστον, § νυνὶ
12. [σὺ δὲ] αὐτὸν δε σοι καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον, 12 ὃν ἀνέπεμψά· * σοι.″ †
— fin. [πρόσλαβου] αὐτόν, τουτέστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα †. 13 ὃν ἐγὼ ἐβου-
λόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ ‡ μοι
διακονῇ″ ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου· 14 χωρὶς
δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ
ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ, ἀλλὰ κατὰ
ἑκούσιον. 15 τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς
ὥραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχῃς· 16 οὐκέτι ὡς δοῦλον,
‡ ἀλλὰ″ ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα
ἐμοί, πόσῳ δὲ μᾶλλόν σοι καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ;
17 εἰ οὖν ‡ με″ ἔχεις κοινωνόν, προσλαβοῦ αὐτὸν ὡς
ἐμέ. 18 εἰ δέ τι ἠδίκησέν σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ
‡ ἐλλόγα.″

agnitionem omnis boni in
Christo Iesu. 7 Gaudium enim
magnum habui et consola-
tionem in caritate tua, quia
viscera sanctorum requieverunt
per te, frater. 8 Propter quod
multam fiduciam habens in
Christo Iesu imperandi tibi
quod ad rem pertinet, 9 propter
caritatem magis obsecro, cum
sis talis ut Paulus senex, nunc
autem et vinctus Iesu Christi.
10 Obsecro te de meo filio, quem
genui in vinculis, Onesimo,
11 qui tibi aliquando inutilis
fuit, nunc autem et tibi et
mihi utilis, 12 quem remisi: tu
autem illum, id est mea
viscera, suscipe. 13 Quem ego
volueram mecum detinere, ut
pro te mihi ministraret in vin-
culis evangelii: 14 sine consilio
autem tuo nihil volui facere,
uti ne velut ex necessitate bo-
num tuum esset sed volunta-
rium. 15 Forsitan enim ideo
discessit ad horam a te ut
aeternum illum reciperes,
16 iam non ut servum, sed plus
servo carissimum fratrem,
maxime mihi, quanto autem
magis tibi et in carne et in do-
mino. 17 Si ergo habes me
socium, suscipe illum sicut
me: 18 si autem aliquid no-
cuit tibi aut debet, hoc mihi
imputa.

εχομεν D(*πολλ. εσχομεν). 37. 47. | ‡ εχομεν πολλην ς. KL (-ωμεν) Syrr. Pst.&Hcl. | magnum habuimus *Orig. Int.* iii. 389[b].
7. και παρακλησιν *Orig. Int.* | om. ℵ.
— επι] εν D*L. *Orig. Int.* iii.
— αδελφε] αδελφοι F. αδελφαι G. | om. Syr.Pst.
8. εν χρ. παρρ. εχων | παρρ. εχω εν χρ. Ιησου D*. (εχων, et om. Ιησου D[c].) (Vulg.) | παρρ. εν χρ. εχων 47. L.
9. αγαπην] αναγκην A.
— νυνι] νυν A.
— χριστου ante Ιησου AℵC. 17. 37. P. Memph. Æth. | ‡ post ς. D[c]FG. 47. KL. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Arm. | om. utr.q. D*.
10. παρακαλω] add. ουν 47.
— ὁν] add. εγω A. 37. Syr.Hcl.
— δεσμοις] † add. μου ς. ℵ[c]CD[c]. 37. 47. KLP. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Arm. Æth. | om. Aℵ*D*FG. 17. Vulg.

11. δε] add. και ℵ(om.[c])FG. 17. 47. Syr.Pst. Æth.
— και εμοι] om. 17.
12. ανεπεμψα] επεμψα D. Arm.
— σοι Aℵ CD*. 17. Vulg. *Cl. Dem.* Syr.Pst. Memph. Arm. Æth. | * om. ς. D[c]FG. 37. 47. KLP. *Am. Fuld. Tol. Harl.** Syr.Hcl. Goth.
— αυτον] † praem. συ δε ς. C[2]DFG. rel. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. | om. Aℵ*C*. 17. Æth. (δε habet ℵ[c]. sed absque συ).
— fin.] † add. προσλαβου ς. ℵ[c]CD. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Æth. (vid. ver. 17.) | om. Aℵ*FG. 17. | ante αυτον 37. | post id. Arm.
13. ηβουλομην ℵ.
— μοι ante διακονῃ AℵCDFG. 17. 47. P. Vulg. Goth. Arm. | ‡ post ς. KL. Syr.Pst. Memph. Æth. [Syr.Harl.] (διακονει 47*. LP.)
14. σης] om. F.(non G)

14. ὡς] om. *Orig.* iii. 263[e].
— κατ' αναγκην D*FG. 37 *Scr. Orig.* iii.
— κατα ἑκουσ. *Orig.* iii. | κατ' εκουσ. FG. (om. κατα D.*)
15. εχωρισθη] add. σου P.
— απεχεις L.
16. αλλα ℵD. 17. 37. | ‡ αλλ' ς. rel. om. αλλα ὑπερ δουλον FG.
— αδελφον] om. ℵ* (add.[c])
— ποσῳ δε] om. δε P. Syr.Pst.
17. με AℵCDFG. 17. 37. 47. LP. | ‡ εμε ς. K.
18. σε] om. 17. K. Syr.Hcl. Memph. Goth. Arm.
— οφειλει] ωφειλει L. ‖ add. τει [i.e. τι] FG.
— εμοι] μοι FG.
— ελλογα Aℵ*CFG. 17. P. | ενλογα D*. | ‡ ελλογει ς. ℵ[c]D[c]. 37. 47. KL.

---

10. pro meo filio *Cl.* | 11. mihi et tibi *Cl.* | 12. quem remisi tibi *Cl.* | ut mea *Cl.* | 16. sed pro servo *Cl.*

A ℵ C D:
(F) (G.)
17. 37. 47.
KLP.
Vulg.
Syrr. P.H.
Memph.
[Goth]. Arm. Æth.
¶ FG.

19 Ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί, ἐγὼ ἀπο-
τίσω· ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσο-
φείλεις. 20 ναί, ἀδελφέ, ἐγώ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ·
ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν ‡χριστῷ″.¶
21 Πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι
καὶ ὑπὲρ ‡ἃ″ λέγω ποιήσεις. 22 ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ
μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν
χαρισθήσομαι ὑμῖν.
23 ‡Ἀσπάζεταί″ σε Ἐπαφρᾶς ὁ συναιχμάλωτός
μου ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, 24 Μάρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς,
Λουκᾶς, οἱ συνεργοί μου.
25 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ
τοῦ πνεύματος ὑμῶν·†.

19 Ego Paulus scribsi mea manu, ego reddam; ut non dicam tibi quod et te ipsum mihi debes. 20 Ita, frater, ego te fruar in domino: refice viscera mea in domino.
21 Confidens oboedientia tua scripsi tibi, sciens quoniam et super id quod dico facies. 22 Simul autem et para mihi hospitium: nam spero per orationes vestras donari me vobis.
23 Salutat te Epaphras concaptivus meus in Christo Iesu, 24 Marcus, Aristarchus, Demas, Lucas, adiutores mei.
25 Gratia domini nostri Iesu Christi cum spiritu vestro, amen.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.

19. *εγω*] add. *δε* 37.
— *απυτισω*] *αποδωσω* D*.
— *προσωφειλεις* L.] add. *εν κυριῳ* D*.
20. *σου*] *σοι* F *Scr.*(non G).
— *ωναιμην* 17.
— *μου*] *σου* 37*.
— fin. *χριστῳ* AℵCD*FG. 17. 37. LP. *Fuld.* Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. | *κυριῳ* ϛ. D^c. 47. K. Vulg. (et *Am. Dem.*) || hic finem imponunt epistolae F *Gr.* G *Gr.* et *Lat.*
21. *ἁ* AℵC. 17. P. Syr.Hcl. Memph. | ‡ *ὁ* ϛ. D. 37. 47. KL. Vulg. Syr.Pst. Goth. Arm. Æth.
— *ποιησης* L.
22. *ὑμων*] om. L.
23. *ασπαζεται* AℵCD*. 37. 47. P. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Goth. Arm. Æth. | ‡ *-ζονται* ϛ. D^c. 17*s*. KL.
25. *ἡμων*] om. ℵ. 17. 47. P. Syr.Hcl.
— fin.] † *αμην* ϛ. ℵCD^c. 37. 47. KLP. Vulg. Syrr.Pst.&Hcl. Memph. Æth. | om. AD*. 17. Arm.

Subscriptio

προς Φιλημονα ℵC. 17. (A *n.l.*) | sic add. *επληρωθη* D. | *προς Φιλημονα εγραφη απο Ρωμης δια Ονησιμου οικετου* 47. K. (sic, sed om. *πρ. Φιλ.* et habet *δι'*, 37.) | *του ἁγιου αποστολου Παυλου επιστολη προς Φιλημονα και Απφιαν δεσποτας του Ονησιμου, και προς Αρχιππον τον διακονον της εκ Κολοσσαις εκκλησιας εγραφη απο Ρω.* κ.τ.λ. ut supra L. | *προς Φιλημονα εγραφει απο Ρωμης στιχ. μή* P. || add. *στιχων.* ℵ *sec. man.* | *στιχ. λζ'.* 47. KL. || post spatium vacuum *προς Λαουδακησας αρχεται επιστολη* G(non F). || ad fin. col *Lat.* "usque huc scbas" F. (de quibus verbis sil. Scrivener). Tunc sequitur Ep. ad Heb. *Latine* tantem.

20. te *om. Am**. | 21. in oboed. *Cl.* | 24. et Lucas *Cl.*

Capita EPISTOLARUM PAULI APOSTOLI.

(vid. Zacagni Collectanea Monumentorum Veterum; Romae 1698).

Ἔκθεσις [1] *κεφαλαίων″ καθολικῶν καθ' ἑκάστην ἐπιστολὴν τοῦ Ἀποστόλου*[2], *ἐχόντων τινῶν καὶ μερικὰς ὑποδιαιρέσεις τὰς διὰ τοῦ κινναβάρεως.*

Capitula Epistolae ad Romanos.

Κεφάλαια τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς [3] *Παύλου ιθ′″.*

εὐαγγελικὴ διδασκαλία περί [4] *τε″ τῶν ἔξω χάριτος χριστοῦ καὶ τῶν ἐν χάριτι, καὶ περὶ ἐλπίδος, καὶ πολιτείας πνευματικῆς.*

α′. πρῶτον μὲν οὖν μετὰ τὸ προοίμιον περὶ κρίσεως τῆς κατὰ ἐθνῶν τῶν οὐ φυλασσόντων τὰ φυσικά. [i. 18].

Varietas Lectionis Capitum Epistolae ad Romanos ex editione Mattheiana M.DCC.LXXXII.

1 ante *ἔκθεσις*.
2 add. *Παύλου*.
3 om. *Παύλου ιθ′*.
4 om.

β'. περὶ κρίσεως τῆς κατὰ Ἰσραὴλ τοῦ μὴ φυλάσσοντος τὰ νόμιμα. [ii. 12].

γ'. περὶ ὑπεροχῆς Ἰσραὴλ τοῦ τυγχάνοντος τῆς ἐπαγγελίας. [iii. 1].

δ'. περὶ χάριτος, δι' ἧς μόνον ἄνθρωποι δικαιοῦνται, οὐ κατὰ γένος διακεκριμένως ἀλλὰ κατὰ θεοῦ δόσιν ἰσοτίμως, κατὰ τὸν Ἀβραὰμ τύπον. [iii. 9].

ε'. περὶ τῆς ἀποκειμένης ἐλπίδος. [v. 1].

ϛ'. περὶ εἰσαγωγῆς τοῦ πρὸς σωτηρίαν ἡμῶν ἀνθρωποῦ Ἰησοῦ χριστοῦ ἀντὶ τοῦ πεσόντος ἐξ ἀρχῆς τοῦ γηγενοῦς Ἀδάμ. [v. 12].

ζ'. περὶ τῆς [1] ὀφειλομένης" ἐπὶ τῇ πίστει πράξεως ἀγαθῆς. [vi. 1].

η'. ἐπανάληψις περὶ τῆς ἐν χάριτι ζωῆς. [vii. 1].

θ'. περὶ τῆς ὑπὸ νόμου κατακρίσεως διὰ τὴν ἁμαρτίαν. [vii. 7].

ι'. περὶ τῶν ἐν ἀνθρωπίνῃ φύσει παθῶν, ἀδύνατον ποιούντων τὴν πρὸς νόμον συμφωνίαν. [vii. 14].

ια'. περὶ τῆς ἀποδύσεως τῶν φυσικῶν παθημάτων διὰ τῆς πρὸς τὸ πνεῦμα [1] συναφείας." [viii. 3. s. vii. 21].

ιβ'. ἐπανάληψις περὶ τῆς ἀποκειμένης [1] ἁγίοις δόξης. [viii. 18].

ιγ'. περὶ τῆς ὀφειλομένης ἀγάπης χρίστῳ. [viii. 35].

ιδ'. περὶ ἐκπτώσεως [1] τοῦ" Ἰσραὴλ ἀποβληθέντος, καὶ κλήσεως τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ ἐκλεχθέντος μετὰ [2] τῶν" ἐθνῶν. [ix. 6].

ιε'. ὅτι κατὰ ἀπιστίαν ἡ ἔκπτωσις διὰ τῆς εἰς ἄγνοιαν [1] καταλήψεως", καὶ τοῦ μὴ ἁρμόζοντος αὐτοῖς κηρύγματος. [ix. 30].

ιϛ'. περὶ τοῦ σκοποῦ καθ' ὃν ἐξεβλήθησαν, ὥστε [1] δευτεραίους" ἐπανελθεῖν ζήλῳ τῶν προτιμηθέντων ἐθνῶν, συνταχθέντων τῷ πιστῷ Ἰσραήλ. [xi. 1].

ιζ'. [1] παραινέσεις" περὶ ἀρετῆς [2] πρὸς [3] θεὸν καὶ ἀνθρώπους. [xii. 1].
(α'). ἐν αἷς περὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους ὁμονοίας. [xii. 3].
(β'). περὶ τῆς πρὸς θεὸν λατρείας. [xii. 10].
(γ'.) περὶ τῆς πρὸς ἀντικειμένους ἀνεξεκακίας. [xii. 14].
(δ'). περὶ τῆς πρὸς ἄρχοντας ὑποταγῆς. [xiii. 1].
(ε'). περὶ σωφροσύνης καὶ πρᾳότητος. [xiii. 11].
(ϛ'). περὶ τῆς ἐν βρώμασιν καὶ ἡμέραις ἀμάχου διανοίας. [xiv. 1].

ιη'. περὶ [1] μιμήσεως τῆς χριστοῦ ἀνεξικακίας. [xv. 1].

ιθ'. περὶ τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, τῆς ἐν ἀνατολῇ καὶ δύσει. [xv. 15].

Capitula Epistolae ad Corinthios *Primae.*

[1] Ἔκθεσις κεφαλαίων καθολικῶν τῆς πρὸς Κορινθίους α'. ἐπιστολῆς τοῦ ἀποστόλου, ἐχόντων τινῶν καὶ μερικὰς ὑποδιαιρέσις [l. -σεις], τὰς διὰ τοῦ κινναβάρεως.

Κεφάλαια τῆς πρὸς Κορινθίους α' ἐπιστολῆς [2] Παύλου θ' ".

περὶ πλειόνων καὶ διαφόρων ἡ ἐπιστολὴ διόρθωσιν [3] ἔχουσα " τῶν Κορινθίοις ἡμαρτημένων.

α'. Μετὰ τὸ προοίμιον, περὶ τοῦ μὴ διχονοεῖν πρὸς ἀλλήλους ἐκ φιλοδοξίας τῆς ἐπὶ σοφίᾳ ἀνθρωπίνῃ. [i. 10].
(α'). ἐν ᾧ περὶ θείας σοφίας. [ii. 6].
(β'). περὶ λειτουργιῶν. [iii. 5].
(γ'). περὶ τοῦ μὴ κρίνειν διδασκάλους [iv. 1].
(δ'). περὶ τοῦ μὴ ἐπαίρεσθαι. [iv. 6].

β'. κατὰ πορνῶν καὶ πορνείας καὶ τῶν τούτοις κοινωνούντων [iv. 21].

γ'. περὶ τοῦ μὴ δεῖσθαι δικῶν, καὶ ταῦτα ἐπὶ ἀπίστων. [vi. 1].
(α'). ἐν ᾧ περὶ τοῦ μὴ πορνεύειν. [vi. 15].

ζ'. [1] ἐποφειλομένης.
ια'. [1] συμφωνίας.
ιβ'. [1] add. τοῖς.
ιδ'. [1] post Ἰσραήλ. [2] om.
ιε'. [1] ἐγκαταλείψεως.
ιϛ'. [1] δεύτερον.
ιζ'. [1] παραίνεσις. [2] add. τῆς. [3] add. τὸν.
ιη'. [1] add. τῆς.

Varietas Lectionis Capitum Epistolae ad Corinthios primae ex editione Mattheiana M.DCC.LXXXIII.

ἔκθεσις κτλ. om. Similia quaedam habet Zacagnius ad epp. rel. [2] om Παύλου θ'. et habet ἔχοντα τινὰς καὶ μερικὰς ὑποδιαιρέσεις. [3] ἔχει.

δ'. *περὶ γάμου καὶ χηρείας καὶ ἀγαμίας.* [vii. 1.]
 (α'). *ἐν ᾧ περὶ τοῦ μὴ χωρίζεσθαι ἄνδρας* [1]*τῶν*'' *γυναικῶν, μηδὲ εἰ ἄπιστοι εἶεν οἱ ἕτεροι.* [vii. 12].
 (β'). *περὶ ἁγνείας καὶ* [2]*περὶ*'' *διγαμίας* [vii. 25].

ε'. *περὶ* [1]*διαθορᾶς*'' *ἐδεσμάτων, καὶ ἀποχῆς δαιμονικοῦ σεβάσματος.* [viii. 1].
 (α'). *ἐν ᾧ περὶ συμπεριφορᾶς.* [ix. 1].
 (β'). *περὶ τῆς ἑαυτοῦ πολυπλόκου συμπεριφορᾶς.* [ix. 7].
 (γ'). *περὶ τοῦ μὴ κοινωνεῖν δαίμοσι.* [x. 14].
 (δ'). *περὶ τοῦ* [2]*ἀδιαφορεῖν ἐν ὠνίοις, καὶ κλήσεσι.* [x. 18].

ϛ'. *περὶ σχήματος ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἐν εὐχαῖς καὶ προφητείαις.* [xi. 4].

ζ'. *περὶ κοινωνίας θεοπρεποῦς, οὐ πλησμονικῆς.* [xi. 17].

η'. *περὶ διαφορᾶς χαρισμάτων, καὶ οἰκονομίας αὐτῶν.* [xii. 1].
 (α'). *ἐν ᾧ περὶ ἀγάπης, ὡς μεγίστου χαρίσματος.* [xiii. 1].
 (β'). *περὶ προφητείας, ὡς μείζονος γλώσσης.* [xiv. 1].

θ'. *περὶ ἀναστάσεως σωμάτων καθολικῆς.* [xv. 1].
 (α'). *ἐν ᾧ περὶ τῆς ἐν χριστῷ διορθώσεως καὶ ἀποκαταστάσεως.* [xv. 20].
 (β') *ὁμοίωσις τῶν ἀνισταμένων πρὸς τὰ ἀναφυόμενα σπέρματα.* [xv. 25].
 (γ'.) *περὶ τῆς εἰς δόξαν καὶ δύναμιν ἀλλαγῆς.* [xv. 42].

Capitula Epistolae ad Corinthios *Secundae.*

Κεφάλαια [1] *αὐτῆς*'' *πρὸς Κορινθίους β' ἐπιστολης* [2] *Παύλου*''.

α'. *εὐχαριστία περὶ θεοῦ βοηθείας, ᾗ πεποιθέναι φησίν.* [i. 1].

β'. *περὶ ἀγάπης τῆς πρὸς αὐτούς, καὶ φειδοῦς εἰς τὸ μὴ λυπεῖν, εἰ καὶ λυπῶν ὠφελεῖ, ὡς ἐπὶ τοῦ διὰ πορνείαν ἐπιτιμηθέντος ᾧ καὶ συγχωρεῖ.* [i. 15].

γ'. *περὶ τῆς* [1] *δι' αὐτοῦ*'' *θείας ὠφελείας τοῖς ἐπιτηδείοις, δι' ἧς καὶ συνιστασθαι φησι.* [ii. 12].

δ'. *περὶ τῆς κατὰ πνεῦμα λειτουργίας καὶ δόξης θειοτέρας τῆς κατὰ* [1] *τὸν*'' *νόμον.* [iii. 4].

ε'. *περὶ θείας δόξης καὶ τοῦ ἀκολούθου βίου, ὅτι τοῖς* [1] *ἁγίοις*'' *γινώσκεται.* [iv. 1].

ϛ'. *περὶ τῆς κατὰ σῶμα ἀσθενείας, καὶ τῆς τοῦ σώματος ἀποθέσεως καὶ ἐπαναλήψεως.* [iv. 7].

ζ'. *περὶ τῆς ἑαυτοῦ φιλοθεότητος καὶ φιλαδελφίας τῆς κατὰ χριστόν.* [v. 12].

η'. *ἀποδοχὴ τῆς Κορινθίων ὑπακοῆς, καὶ ἀγάπης εὐφραινούσης αὐτόν.* [vii. 2].

θ'. *προτροπὴ* [1] *πρὸς ἐπίδωσιν*'' *χρήματων τοῖς ἁγίοις, καὶ τιμὴν τῶν διὰ τοῦτο ἐρχομενων.* [viii. 1].
 (α'). [2] *ἐν ᾧ*'' *περὶ τῆς Τίτου ἀποστολῆς, καὶ τῶν ἄλλων πρὸς αὐτούς.* [viii. 16].

ι'. *διήγησις τῶν ἰδίων πόνων, καὶ προθέσεως, καὶ τῆς ἐπ' αὐτῷ χάριτος πρὸς τὸ μὴ τοῖς ἐπιπλάστοις προστίθεσθαι Κορινθίους.* [x. 1].
 (α'). *ἐν ᾧ ἀντεξέτασις* [1] *αὐτοῦ*'' *πρὸς ἐκείνους.* [xi. 1].
 (β'). *ἔλεγχος ἐκείνων.* [xi 7].

ια'. *περὶ ἑαυτοῦ, τὸ ἐπίπονον, τὸ παρὰ θεῷ τίμιον, τὸ ὠφελίμως αὐτότροφον.* [xi. 21].
 (α'). *παρασκευὴ πρὸς τὴν μέλλουσαν ἑαυτοῦ παρουσίαν.* [xii. 14, *ut vid.*]

Capitula Epistolae ad Galatas.

Κεφάλαια τῆς πρὸς Γαλάτας ἐπιστόλης [1] *Παύλου ιβ'*''.

α'. *μετὰ τὸ προοίμιον, διήγησις τῆς ἑαυτοῦ μεταστάσεως ἀπὸ ἰουδαϊσμοῦ κατὰ ἀποκάλυψιν.* [i. 6].

β'. *περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἐπιμαρτυρήσεως εἰς τὴν ἐν πίστει ζωήν.* [ii. 1.]

γ'. *περὶ τῆς πρὸς Κηφᾶν ἀντιρρήσεως ὑπὸ τῆς ἐν πίστει, καὶ οὐκ ἐν νόμῳ σωτηρίας.* [ii. 11].

δ'. *ὅτι διὰ πίστεως ἁγιασμός,* [1] *οὐ διὰ νόμου.* [iii. 1].

δ'. [1] om. *τῶν*. [2] om. *περὶ* 2°. | ε'. [1] *ἀδιαφορίας*. [2] add. *μή*.

Varietas Lectionis Capp. Ep. ad Cor. secundae, ex edit. Mattheiana M.DCC.LXXXIII.

[1] *της*. [2] om.
γ. [1] *ἑαυτοῦ*.
δ'. [1] om.
ε'. [1] *οἰκείοις*.
θ'. [1] *εἰς ἐπίδοσιν*. [2] *ἐν γ*.
ι'. [1] *ἑαυτοῦ*.

Varietas Lectionis Capp. Ep. ad Galatas, ex ed. Mattheiana M.DCC.LXXXIV.

[1] om. | δ'. [1] add. *καί*.

ERRATA IN TEXT.

Some of the following Errata have been kindly pointed out to the Editor; others have been noticed in comparing the Printed Sheets with the Duplicate Revises.

Any misplaced or omitted Accents the Reader is requested to correct for himself.

[This list has been kindly drawn up by Mr. H. T. Heywood, B.A. (T.C.D.)].

Page 9, Prefix to the Latin column "forte offendas ad lapidem pedem."
Matt. 9: 3, *Read* εἶπαν.
" 9: 6, " σου.
" 9:13, " ἀλλά.
Mark 5: 9, " ὄνομά.
" 10: 16, " κατευλόγει.
John 6:27, " ἦν.
" 11:39, " τετελευτηκότος (and in note).
" 15:24, " ἃ.
" 19:35, " πιστεύσητε.
Acts 9:43, " αὐτὸν.
" 17:27, " ‡ *for* * *before* Θεόν.
" 23:22, " ‡ " † " ἐμέ.
" 18:25, Supply smooth breathing *before* Ιωάνου.
James 2:12, Erase semicolon *after second* οὕτως.
1 Pet. 3:4, *Read* ἄνθρωπος.
Page 636 (marg.) *Read* IV. *for* V.
1 John 2:8, *Read* ὑμῖν

ERRATA IN NOTES.

Page 11, Matt. 5:4, 5, *omit* Tert. de pat. 11, and *insert* amongst the authorities for ϛ.
" 169, column 3, line 17, *omit* D between C and L.
" 636, " 1, " 5, between *Am.* and *Fuld. insert* om.
" 636, " 3, " 19, *after* om. *add Fuld.*
" 659, " 2, " 16, *omit* Vulg.
" 675, " 1, " 11, *for* 37 *read* 39.
" 697, " 3, " 10, *after* solus *supply* period.
" 718, " 3, " 16, *read* cum spiritu vestro Goth. *sic.* The *sic* was added to correct the erroneous reading of Massmann, who gives the Goth. so as to answer to the common Greek text.

In Introductory Notice to Part II., page iii., line 27, *read* Augiensis.

In Introductory Notice to Part IV., *read* Q *for* L at top of page iii., also in line 5 of same paragraph.

The remainder of the κεφάλαια of St. Paul's Epistles, not given in Part V., is intended to follow on the next sheet.

ε'. ὅτι καὶ Ἀβραὰμ ἐκ πίστεως ἐδικαιώθη εἰς τύπον ἡμῶν. [iii. 6].

ϛ'. ὅτι ὁ νόμος οὐ δικαιοῖ, ἀλλ' ἐλέγχει καὶ κατάραν ἐπιτίθησιν, ἣν λύει ὁ [1]κύριος". [iii. 10].

ζ'. ὅτι οὐκ ἐκ νόμου, ἀλλ' ἐξ ἐπαγγελίας τὰ ἀγαθά· ὁ δὲ νόμος παρασκευάστης δι' ἐλέγχου. [iii. 15].

η'. ὅτι ὑπὸ [1]κρίσιν" ἦσαν οἱ ἐν νόμῳ. [iv. 1].

θ'. ὅτι ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ γυναικὶ [1]τῷ" Ἀβραὰμ καὶ τῷ γνησίῳ παιδὶ ὑποτυπωθέντας, οὐ χρὴ δουλοῦσθαι νόμῳ. [iv. 21].

ι'. ὅτι ἡ κλῆσις ἡμῶν οὐκ ὑπόκειται περιτομῇ καὶ νόμῳ διὰ τὸ τοῦ χριστοῦ πάθος. [iv. 31].

ια'. ὑπογραφὴ τῆς κατὰ πνεῦμα ἐλευθερίας. [v. 13].

ιβ'. ἀποτροπὴ ἀπὸ τῶν ἑλκόντων ἐπὶ τὴν περιτομήν, καὶ προτροπὴ πρὸς νέαν ζωὴν τὴν ὑπὸ [1]πνεύματι". [vi. 11].

Capitula Epistolae ad Ephesios.

[1]Ἔκθεσις Κεφαλαίων" τῆς πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῆς Παύλου.

α'. περὶ τῆς ἐν χριστῷ ἐκλογῆς ἡμῶν, καὶ εἰσαγωγῆς, καὶ τελειώσεως. [i. 1].

β'. εὐχὴ περὶ γνώσεως τῶν ἐν χριστῷ εἰσαχθέντων ἀγαθῶν εἰς ἡμᾶς. [i. 15].

γ'. περὶ τῆς ἐθνῶν καὶ Ἰουδαίων οἰκειώσεως πρὸς θεὸν διὰ χριστοῦ ἐπ' ἐλπίδι κατὰ χάριν. [ii. 1].

δ'. περὶ [1]δωθεισης" αὐτῷ θείας σοφίας εἰς φωτισμὸν ἐθνῶν, καὶ ἔλεγχον [2]δαιμόνων." [iii. 1].

ε'. εὐχὴ ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας εἰς δύναμιν καὶ ἀγάπην θεοῦ. [iii. 14].

ϛ'. παραίνεσις περὶ ἀγάπης ἑνωτικῆς, εἰ καὶ τὰ χαρίσματα διῄρηται πρὸς ὠφέλειαν κοινήν. [iv. 1].

ζ'. περὶ σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης, ποιούσης ἡμᾶς θεοειδεῖς. [iv. 17].

η'. περὶ τοῦ ζῆν [1]ἐπαξίως" τοῦ ἁγιασμοῦ, ἔργοις τὴν κακίαν ἐλέγχοντας, μὴ λόγοις, πνεύματι πληρουμένους διὰ ψαλμῶν, μὴ οἴνῳ. [iv. 31].

θ'. διάταξις [1]οἰκετικῶν" καθηκόντων ἀρχομένοις καὶ ἄρχουσι κατὰ χριστόν. [v. 22].

ι'. ἐν σχήματι ὁπλίσεως περὶ τῆς κατὰ χριστὸν δυνάμεως. [vi. 10].

Capitula Epistolae ad Philippenses.

Κεφάλαια τῆς πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολῆς [1]Παύλου".

α'. εὐχαριστία ὑπὲρ τῆς Φιλιππησίων ἀρετῆς, καὶ εὐχὴ τελειώσεως. [i. 3].

β'. διήγησις τῆς ἑαυτοῦ διαγωγῆς ἀγωνιστικῆς καὶ τῆς προθυμίας. [i. 12].

γ'. παραίνεσις τῆς κατὰ θεὸν ὁμονοίας καὶ τῆς ἐνθέου ζωῆς. [i. 27].

δ'. περὶ Τιμοθέου καὶ Ἐπαφροδίτου, οὓς ἀπέστειλεν πρὸς αὐτούς. [ii. 19].

ε'. περὶ πνευματικοῦ βίου τοῦ μὴ ἐν σαρκί, [1]ὅς ἐστι" μίμησις θανάτου [2]τοῦ" χριστοῦ. [iii. 1].

ϛ'. παραινέσεις ἰδίαι τινῶν, καὶ κοιναὶ πάντων. [iv. 1].

ζ'. ἀποδοχὴ τῆς ἀποσταλείσης αὐτῷ διακονίας. [iv. 10].

ϛ' [1] χριστός.
η' [1] sic Matt. κτίσιν Zacagni.
θ'. [1] τοῦ.
ιβ'. [1] recte πνεῦμα.

Varietas Lectionis Capp. Ep. ad Ephesios, ex ed. Mattheiana M.DCC.LXXXIV.

[1] κεφάλαια.
δ'. [1] τῆς δοθείσης. [2] δαιμονίων.
η'. [1] ἀξίων.
θ'. [1] οἰκειακῶν.

Varietas Lectionis Capp. Ep. ad Philippenses ex ed. Mattheiana M.DCC.LXXXIV.

[1] om.
ε'. [1] ὅ ἐστι. [2] om.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

Capitula Epistolae ad Colassenses.

Κεφάλαια τῆς πρὸς Κολασσαεῖς ἐπιστολῆς [1] Παύλου″.

α΄. εὐχαριστία ὑπὲρ Κολασσαέων οἰκειωθέντων [1] τῷ″ θεῷ ἐπ᾽ ἐλπίδι. [i. 3].

β΄. εὐχὴ περὶ αὐτῶν εἰς σοφίαν πρακτικὴν εἰς δύναμιν ὑπομονῆς σὺν εὐχαριστίᾳ τῆς οἰκεώσεως, τῆς ἐν καθάρσει. [i. 9].

γ΄. περὶ τῆς ἐν χριστῷ κτίσεως καὶ ἀνακτίσεως τῆς κατὰ συνάφειαν θεοῦ. [i. 14].

δ΄. περὶ ἐθνῶν προσαγωγῆς τῆς ἐν σώματι χριστοῦ καὶ πάθει διὰ πίστεως. [i. 21].

ε΄. περὶ τῆς διὰ τῶν πόνων αὐτοῦ διδαχῆς [1] ἀνεκτικῆς″ εἰς παράστασιν θεοῦ. [i. 24].

ϛ΄. περὶ τοῦ μὴ ὑπάγεσθαι [1] τῇ″ ἀνθρωπίνῃ φιλοσοφίᾳ ἀπατηλῇ τοὺς ἐν [2] θεῷ τὴν″ σοφίαν ἔχοντας. [ii. 1].

ζ΄. ὅτι ἡ πρὸς θεὸν συνάφεια καὶ τὰ τοῦ νόμου περιέχει πνευματικῶς εἰς τὸ συζῆν χριστῷ. [ii. 12 *med.*]

η΄. ὅτι οἱ τοῦ σαρκικοῦ νόμου τύποι [1] τοῖς″ σαρκικοῖς χρήσιμοι, [2] καὶ″ οὐ πνευματικοῖς τοῖς ἐν δυνάμει χριστοῦ ζῶσιν. [ii. 16].

θ΄. παραίνεσις καθάρσεως ἁγιασμοῦ φιλανθρωπίας φιλοθεότητος φιλομαθίας ψαλμῳδίας εὐφήμου εἰς θεὸν διαγωγῆς εὐχαριστίας. [iii. 5].

ι΄. τὰ πρὸς [1] τοὺς″ οἰκειους ὁμονοητικῶς. [iii. 16].

(α΄). ἐν ᾧ, τὰ πρὸς τοὺς ἀλλοτρίους ἐμφρόνως οἰκονομικῶς. [iv. 5 vel. 6].

Capitula Epistolae ad Thessalonicenses *Primae.*

Κεφάλαια τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτης ἐπιστολῆς [1] Παύλου″.

α΄. ἔπαινος Θεσσαλονικέων ἐπὶ τοῖς ἀξίοις τῶν ἀποστόλων ἀγῶσιν. [i. 2.]

β΄. πόθος αὐτῶν, καὶ χαρὰ ἐπ᾽ αὐτοῖς καὶ μέριμνα ὡς ἂν [1] τελειωθεῖεν″. [ii. 17].

γ΄. εὐχὴ πρὸς θεὸν [1] καὶ″ χριστὸν περὶ ἀφίξεως [2] τῆς αὐτοῦ, καὶ τῆς αὐξήσεως″ καὶ βεβαιώσεως Θεσσαλονικέων ἕως τῆς παρουσίας χριστοῦ. [iii. 11].

δ΄. παραίνεσις σωφροσύνης δικαιοσύνης, ὡς ἐπὶ κρίσει, φιλαδελφίας ἐργασίας ἰδιοπράγμονος. [iv. 1].

ε΄. διδασκαλία περὶ τῆς τοῦ θανάτου καταλύσεως ἐπὶ ζώντων καὶ νεκρῶν ἐν ἐπιφανείᾳ χριστοῦ. [iv. 13].

ϛ΄. περὶ τοῦ αἰφνιδίως ἥξειν χριστόν, ὥστε δεῖν εὐτρεπίζεσθαι σπουδῇ πίστει ἐλπίδι ἀγάπῃ τιμῇ εἰρήνῃ μακροθυμίᾳ φιλομαθίᾳ. [v. 1].

ζ΄. εὐχὴ περὶ ἁγιασμοῦ πνεύματος καὶ ψυχῆς καὶ σώματος. [v. 23].

Capitula Epistolae ad Thessalonicenses *Secundae.*

Κεφάλαια τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρας ἐπιστολῆς [1] Παύλου″.

α΄. εὐχαριστία ὑπὲρ τῆς [1] τῶν″ Θεσσαλονικέων πίστεως καὶ ἀγάπης καὶ ὑπομονῆς, ἐπὶ τιμῇ αὐτῶν καὶ κολάσει τῶν θλιβόντων· καὶ εὐχὴ ὑπὲρ τελειώσεως αὐτῶν [2] ἐνδόξου″ ἐπὶ δόξῃ χριστοῦ. [i. 1].

β΄. περὶ τέλους, ὅτι μετὰ Ἀντίχριστον [1] τὸν″ πεμπόμενον ἐπὶ ἐλέγχῳ Ἰουδαίων τῶν ἀπιστησάντων χριστῷ. [ii. 1].

γ΄. εὐχαριστία τῆς κλήσεως. [ii. 13].

(α΄). ἐν ᾧ προτροπὴ [1] ἐπὶ ὑπομονῇ″. [ii. 15].

(β΄). εὐχὴ πρὸς θεὸν καὶ χριστὸν περὶ στηριγμοῦ αὐτῶν. [ii. 16].

δ΄. παράκλησις εὐχῆς ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἔργου.[1] [iii. 1].

(α΄). [2] ἐν ᾧ εὐχὴ″ ὑπὲρ αὐτῶν εἰς ἀγάπην θεοῦ. [iii. 5].

ε΄. προτροπὴ ἐργασίας καὶ παραιτήσεως τῶν ἀργῶν καὶ περιέργων. [iii. 6].

ϛ΄. εὐχὴ περὶ εἰρήνης τῆς παρὰ θεοῦ. [iii. 16].

Var. Lect. Capp. Ep. ad Colassenses, ex edit. Mattheiana M.DCC.LXXXIV.

[1] om.
α΄. [1] om.
ε΄. [1] ἀνακτκῆς.
ϛ΄. [1] om. [2] χριστῷ et om. τήν.
η΄. [1] om. [2] om.
ι΄. [1] om.

Var. Lect. Capp. Ep. ad Thess. primae ex ed. Mattheiana M.DCC.LXXXV.

[1] om.
β΄. τελειωθῶσιν.
γ΄ [1] κατὰ. [2] om.

Var. Lect. Capp. Ep. ad Thess. secundae, ex edit. Mattheiana M.DCC.LXXXV.

[1] om.
α΄. [1] om. [2] ἐν δόξῃ.
β΄. [1] om.
γ΄. [1] ἐπιμονῆς.
δ΄. [1] add. αὐτοῦ. [2] om.

Capitula Epistolae ad HEBRAEOS.

Κεφάλαια τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς [1] Παύλου κβʹ."

αʹ. θεολογία χριστοῦ ἐν δόξῃ πατρὸς καὶ ἐξουσία τῶν πάντων μετὰ τῆς καθάρσεως τῶν ἐπὶ γῆς, ἀφ' ἧς ἀνέβη εἰς τὴν ἐπουράνιον δόξαν. [i. 1].

βʹ. ὅτι οὐ λειτουργικὴ ἡ δόξα χριστοῦ ἀλλὰ θεϊκὴ καὶ ποιητική, διὸ οὐκ ἐπὶ τοῦ παρόντος αἰῶνος, ἐν ᾧ οἱ λειτουργοί, ἀλλ' ἐπὶ τῆς μελλούσης οἰκουμένης. [i. 5].

γʹ. ὅτι ἐσαρκώθη κατὰ διάθεσιν καὶ συμπάθειαν καὶ οἰκειότητα τὴν πρὸς ἡμᾶς, ἐπὶ σωτηρίᾳ ἀνθρώπων τῇ ἐκ θανάτου [1] ἐπὶ" τῆς πρὸς αὐτὸν οἰκειώσεως. [ii. 9].

δʹ. ὅτι [1] οὐ" πιστευτέον χριστῷ ὡς [2] Μωϋσῇ" ἐπίστευσαν· καθ' ὑπεροχὴν δὲ τὴν θεοῦ πρὸς ἄνθρωπον. [iii. 1].

(αʹ.) ἐν ᾧ, ὅτι φοβητέον τῶν πάλαι τὴν ἔκπτωσιν. [? iii. 12].

εʹ. προτροπὴ σπουδάσαι εἰς τὴν προδηλουμένην κατάπαυσιν. [iv. 1].

ϛʹ. τὸ φοβερὸν τῆς κρίσεως παρὰ [1] τῷ λόγῳ" [2] τῷ" διὰ πάντων, καὶ τὸ χρηστὸν τῆς χάριτος τῆς ἱερατικῆς παρὰ τῷ ὁμοιοπαθήσαντι ἡμῖν ἀνθρωπίνως. [iv. 11].

ζʹ. ἐπιτίμησις ὡς ἔτι δεομένοις εἰσαγωγῆς. [v. 11 *med.*]

(αʹ). ἐν ᾧ προτροπὴ εἰς ἐπίδοσιν, ὡς οὐκ οὔσης [1] ἀρχῆς δευτέρας" [vi. 1].

(βʹ). παράκλησις σὺν ἐπαίνῳ. [vi. 9].

ηʹ. ὅτι βεβαία ἡ ἐπαγγελία τοῦ θεοῦ, καὶ ταῦτα σὺν ὅρκῳ. [vi. 13].

θʹ. περὶ Μελχισεδὲκ τοῦ εἰς χριστὸν τύπου κατὰ τὸ ὄνομα, καὶ τὴν πόλιν καὶ τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἱερωσύνην. [vii. 1].

(αʹ). ἐν ᾧ, ὅτι καὶ τοῦ Ἀβραὰμ προετιμήθη. [vii. 4].

ιʹ. ὅτι [1] παύεται" [2] ἡ" τοῦ Ἀαρὼν [3] ἱερωσύνη, ἡ ἐπὶ γῆς οὖσα· ἵσταται δὲ ἡ οὐράνιος, ἡ χριστοῦ ἐξ ἑτέρου γένους οὐ κατὰ σάρκα, [4] οὐδὲ" διὰ νόμου σαρκίνου. [vii. 11].

ιαʹ. ὑπεροχὴ τῆς δευτέρας διαθήκης παρὰ τὴν προτέραν ἐν ἱλασμῷ καὶ ἁγιασμῷ. [viii. 7].

ιβʹ. περὶ τοῦ αἵματος [1] χριστοῦ, ἐν ᾧ ἡ νέα διαθήκη, ὅτι τοῦτο ἀληθὲς καθάρσιον εἰς ἀεί, οὐ τὰ ἐν αἵμασι ζῴων τοῖς πολλάκις προσαγομένοις. [ix. 11].

ιγʹ. μαρτυρίαι περὶ τῆς μόνης καθάρσεως καὶ προσαγωγῆς πρὸς θεόν. [x. 5].

(αʹ). ἐν αἷς προτροπὴ τῆς ἐν πίστει προσόδου. [x. 19].

ιδʹ. προτροπὴ σπουδῆς κατὰ φόβον τῆς ἐγγιζούσης κρίσεως. [x. 26].

ιεʹ. περὶ τοῦ καλὴν ἀρχὴν εἰς καλὸν τέλος προσαγαγεῖν. [x. 32].

ιϛʹ. περὶ πίστεως τῆς καὶ τοὺς παλαιοὺς δοξασάσης. [xi. 1].

ιζʹ. περὶ ὑπομονῆς ἐν ἀκολουθήσει χριστοῦ. [xii. 1].

ιηʹ. περὶ σωφροσύνης ἕως καιρὸς κατορθώσεως, μὴ ἀποτύχωμεν αὐτῆς ὡς Ἠσαῦ μὴ εὑρὼν τόπον μετανοίας. [xii. 14 *med.*]

ιθʹ. ὅτι φοβερώτερα τῶν ἐπὶ Μωϋσέως τὰ μέλλοντα καὶ πλείονος ἄξια σπουδῆς τὰ νῦν. [xii. 18].

κʹ. περὶ φιλαδελφίας καὶ φιλοξενίας. [xiii. 1].

(αʹ). ἐν ᾧ περὶ σωφροσύνης. [xiii. 4].

(βʹ). περὶ αὐταρκείας. [xiii. 5].

(γʹ). περὶ μιμήσεως πατρῶν. [xiii. 7].

καʹ. περὶ τοῦ μὴ σωματικῶς ζῆν κατὰ νόμον, ἀλλὰ πνευματικῶς κατὰ χριστὸν ἐν ἀρετῇ. [xiii. 9].

κβʹ. εὐχὴ πρὸς θεὸν περὶ τῆς εἰς ἀρετὴν ἀγωγῆς, καὶ οἰκονομίας. [xiii. 22. *s.* 20].

Capitula Epistolae ad TIMOTHEUM *Primae.*

Κεφάλαια τῆς πρὸς Τιμόθεον [1] ἐπιστολῆς πρώτης".

αʹ. περὶ τῆς εἰς ἀγάπην θεοῦ ὁδηγίας, τὴν ἀπροσδεῆ νομικῆς ἀνάγκης. [i. 3].

βʹ. περὶ τῆς ἑαυτοῦ ἐκλογῆς εἰς εὐαγγελιστὴν ἐκ διώκτου κατὰ χάριν θεοῦ. [i. 12].

γʹ. παραγγελία περὶ πιστῆς καὶ εὐσυνειδήτου διακονίας ἧς ἄνευ κίνδυνος. [i. 18].

δʹ. περὶ εὐχῆς, ὅτι ὑπὲρ πάντων, [1] πανταχοῦ, ἀκάκως, ἀταράχως, σεμνῶς. [ii. 1].

Var. Lect. Capp. Ep. ad Hebraeos ex edit. Mattheiana M.DCC.LXXXIV.

[1] *om.*
γʹ. [1] διά.
δʹ. [1] om. [2] Μωϋσεῖ.
ϛʹ. [1] τοῦ λόγου. [2] om.
ζʹ. [1] δευτέρας ἀρχῆς.
ιʹ. [1] παύσεται. [2] om. [3] add. ἡ. [4] οὐ.
ιβʹ. [1] add. τοῦ.

Var. Lect. Capp. Ep. ad Timotheum primae, ex edit. Mattheiana M.DCC.LXXXV.

[1] πρώτης ἐπιστολῆς.
δ. [1] add. ὅτι.

ε'. περὶ διδασκάλων, ὅτι ἄνδρας χρή, καὶ οὐ γυναῖκας εἶναι διὰ τὴν φύσιν, καὶ τὸ πάθος τὸ ἐξ ἀπάτης, ὃ λύει [1] γένεσις" ἡ χριστοῦ, καὶ πίστις αὐτῶν καὶ βίος. [ii. 11].

ϛ'. περὶ ἀρετῆς ἐπισκόπων. [iii. 1].

(α'). ἐν ᾧ περὶ διακόνων ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν. [iii. 8].

ζ'. περὶ θείας σαρκώσεως. [iii. 16].

(α'). ἐν ᾧ [1] τῶν ἐσομένων [2] αἱρέσεων δαιμονικῶν". [iv. 1].

η'. περὶ ἀγῶνος εὐσεβείας ἐπ' ἐλπίδι. [iv. 8].

θ'. περὶ ἐπιμελείας αὐτοῦ καὶ τῆς ἐκκλησίας. [iv. 11].

ι'. περὶ τοῦ ἁρμοζόντως ἑκάστῳ προσφέρεσθαι. [v. 1].

ια'. περὶ χηρῶν ἡλικίας καὶ τρόπου καὶ διοικήσεως. [v. 4].

ιβ'. περὶ πρεσβυτέρων τιμῆς. [v. 17].

ιγ'. περὶ χειροτονίας ἀσφαλοῦς. [v. 22].

ιδ'. ὅτι οὐδὲν ἔργον λανθάνει. [v. 24].

ιε'. περὶ δούλων ὑπακοῆς. [vi. 1].

ιϛ'. κατὰ τῶν φιλοκερδῶν [1] ψευδοδιδασκάλων". [vi. 3].

ιζ'. παραγγελία φοβερὰ περὶ καθαρᾶς ὑπακοῆς ἄχρι τέλους. [vi. 11].

ιη'. πλουσίων ὁδηγία ἐπὶ τὴν ὄντως ζωήν. [vi. 17].

Capitula Epistolae ad TIMOTHEUM *Secundae.*

Κεφάλαια τῆς πρὸς Τιμόθεον δευτέρας ἐπιστολῆς [1] Παύλου".

α'. ἔπαινος τῆς Τιμοθέου πίστεως, καὶ προτροπὴ ὑπομονῆς κατὰ τὸ πρέπον τῇ χάριτι, ἐν ᾗ καὶ αὐτός, φησί, διακαρτερεῖ πάσχων. [i. 3].

β'. περὶ τῆς ἁρμοζούσης [1] μεταδόσεως" τῶν θείων [2] δογμάτων" [i. 15].

γ'. περὶ τῆς ἀφροντίδος ἐν τῷ νῦν βίῳ πολιτείας ἐπὶ ταῖς ἀπόνοις τροφαῖς. [ii. 4].

δ'. περὶ τῆς εἰς χριστὸν πίστεως καὶ ὑπομονῆς [1] ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς". [ii. 11].

ε'. περὶ ὀρθῆς δικαιοσύνης καὶ βίου καθαροῦ, εἰρηνικοῦ, καὶ κατὰ τῶν ἐναντίων. [ii. 14].

ϛ'. πρόρρησις περὶ κακίας ἀνθρώπων πλεοναζούσης, ἀπατηλῶς, ἐλεγχομένης. [iii. 1].

ζ'. προτροπὴ τῆς ἑαυτοῦ μιμήσεως ἐξ ἐναντίου τοῖς φαύλοις, ἐν ὑπακοῇ θεοῦ. [iii. 10].

η'. περὶ τῶν [1] κενοτομησάντων", οἷς ἀντιτάττει τὸν Τιμόθεον. [iv. 1].

θ'. περὶ τῆς ἑαυτοῦ μελλούσης ἀναλύσεως [1] ἐπ-δόξῃ αἰωνίῳ". [iv. 6].

Capitula Epistolae ad TITUM.

Κεφάλαια τῆς πρὸς Τίτον ἐπιστολῆς [1] Παύλου".

α'. περὶ διδασκάλων ἐπιτηδείων [1] πρὸς" διακονίαν καὶ ἔλεγχον ἀπειθῶν. [i. 5].

β'. κατὰ τῶν σαρκικὰς καθάρσεις πρεσβευόντων, καὶ ὑπὲρ πνευματικῆς ἀρετῆς. [i. 10].

γ'. παραινέσεις, ἃς δεῖ παραινεῖν καθ' ἡλικίαν ἑκάστοις. [ii. 2].

δ'. περὶ δούλων ὡς ἂν καὶ αὐτοὶ τῆς χριστοῦ χάριτος ἀξίως δουλεύοιεν. [ii. 9].

ε'. περὶ ἀρχόντων ὑπακοῆς πρεπούσης τῇ ἐπιεικείᾳ τοῦ χριστοῦ. [ii. 15].

ϛ'. παραίνεσις περὶ τοῦ ἐκκλίνειν τοὺς ἐριστικοὺς ζητητάς. [iii. 10].

Capitula Epistolae ad PHILEMONEM.

Κεφάλαια τῆς [1] πρὸς Φιλήμονα" ἐπιστολῆς.

α'. ἔπαινος Φιλήμονος, καὶ εὐχαριστία [1] ὑπὲρ" αὐτοῦ. [ver. 4].

β'. σύστασις Ὀνησίμου φυγάδος οἰκέτου, καὶ παράκλησις ὑπὲρ αὐτοῦ σωθέντος διὰ πίστεως [ver. 10].

ε'. [1] γέννησις.
ζ. [1] add. περὶ. [2] δαιμ. αἱρ.
ιϛ'. [1] διδασκάλων.

Var. Lect. Capp. Ep. ad Timotheum secundae, ex edit. Mattheiana M.DCC.LXXXV.

[1] om.
β'. [1] μεταδώσεως. [2] διδαγμάτων.
δ. [1] ἐπλ. (om. ἐπ') τιμῆς δικαίας.
η'. [1] καινοτομησάντων.
θ'. [1] ἐν δόξῃ αἰωνίᾳ.

Var. Lect. ad Titum ex ed. Mattheiana M.DCC.LXXXII.

[1] om.
α'. [1] εἰς.

Var. Lect. ad Philem. ex edit. Mattheiana M.DCC.LXXXII.

[1] αὐτῆς.
α'. [1] περὶ.

Capitula Andreae in Apocalypsin e cod. P. "*Antiquissimus horum capitulorum testis codex Porphyrii est; nec enim in alio codice unciali adscripta sunt.*" Tf.

Τὰ κεφάλαια τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ θεολόγου.

α'. *Προοίμιον τῆς Ἀποκαλύψεως, καὶ ὅτι δι' ἀγγέλου αὐτῷ δέδοται.*

β'. *ὀπτασία ἐν ᾗ τὸν κύριον ἐθεάσατο ἐν μέσῳ ἑπτὰ λυχνιῶν χρυσῶν.*

γ'. *τὰ γεγραμμένα πρὸς τὸν τῆς ἐκκλησίας Ἐφεσίων ἄγγελον.*

δ'. *τὰ δηλωθέντα τῷ τῆς Σμυρναίων ἐκκλησίας ἀγγέλῳ.*

ε'. *τὰ σημανθέντα τῷ τῆς Περγαμηνῶν ἐκκλησίας ἀγγέλῳ.*

ϛ'. *τὰ γεγραμμένα πρὸς τὸν τῆς Θυατηρῶν ἐκκλησίας ἄγγελον.*

ζ'. *τὰ ἀπεσταλμένα τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐκκλησίας ἐν Σάρδεσι.*

η'. *τὰ γραφέντα πρὸς τὸν τῆς Φιλαδελφεών ἐκκλησίας ἄγγελον.*

θ'. *τὰ δηλωθέντα πρὸς τὸν τῆς Λαοδικαίων ἐκκλησίας ἄγγελον.*

ι'. *περὶ τῆς ὁραθείσης αὐτῷ θύρας ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ τοῦ θρόνου, καὶ τῶν κδ' πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἑξῆς.*

ια'. *περὶ τῆς βίβλου τῆς ἐνσφραγισμένης σφραγῖσιν ἑπτὰ τῆς ἐν χειρὶ τοῦ θεοῦ· ἣν οὐδεὶς ἀνῦξαι τῆς κτιστῆς φύσεως δύναται.*

ιβ'. *περὶ τοῦ ἀρνίου τοῦ τὰ ἑπτὰ κέρατα ἔχοντος, ὅπως τὴν βίβλον ἠνέωξεν.*

ιγ'. *λύσις τῆς πρώτης σφραγῖδος τὴν ἀποστολικὴν διαδοχὴν σημένουσα.*

ιδ'. *λύσις τῆς δευτέρας σφραγῖδος, δηλοῦσα τὸν τῶν ἀπίστων πόλεμον.*

ιε'. *λύσις τῆς τρίτης σφραγῖδος δηλοῦσα τῶν μὴ παγίως πεπιστευκότων χριστῷ τὴν ἔκπτωσιν.*

ιϛ'. *λύσις τῆς τετάρτης σφραγῖδος, ἐμφαίνουσα τὰς ἐπαγομένας παιδευτικὰς μάστιγας.*

ιζ'. *λύσις τῆς πέμπτης σφραγῖδος τὴν τῶν ἁγίων σημαίνουσα πρὸς κύριον καταβόησιν ὥστε γενέσθαι συντέλειαν.*

ιη'. *λύσις τῆς ἕκτης σφραγῖδος τὰς ἐν τῇ συντελείᾳ ἐπαγομένας πληγὰς σημαίνουσα.*

ιθ'. *περὶ τῶν σωζομένων ἐκ τῆς πληγῆς τῶν τεσσάρων ἀγγέλων· χιλιάδων. ρμδ'.*

κ'. *περὶ τοῦ ἀναριθμήτου ὄχλου τῶν ἐξ ἐθνῶν χριστῷ συμβασιλευόντων.*

κα'. *λύσις τῆς ἑβδόμης σφραγῖδος, δηλοῦσα ἀγγελικὰς δυνάμεις προσάγειν τῷ θεῷ τὰς τῶν ἁγίων προσευχὰς ὡς θυμιάματα.*

κβ'. *περὶ τῶν ·ζ· ἀγγέλων ὧν τοῦ πρώτου σαλπίσαντος, χάλαζα καὶ πῦρ καὶ αἷμα ἐπὶ τῆς γῆς φέρεται.*

κγ'. *περὶ τοῦ δεύτερου ἀγγέλου, οὗ σαλπίσαντος, τῶν ἐν θαλάσσῃ ἐμψύχων ἀπόλεια γίνεται.*

κδ'. *ὁ τρίτος ἄγγελος, τὰ τῷ ποτάμῳ πικρένει ὕδατα.*

κε'. *ὁ τέταρτος ἄγγελος, τὸ τρίτον τοῦ ἡλιακοῦ καὶ σεληνιακοῦ φωτὸς σκοτίζει.*

κϛ'. *περὶ τοῦ πέμπτου ἀγγέλου καὶ τῶν ἐκ τῆς ἀβύσσου ἀνερχομένων νοητῶν ἀκρίδων καὶ τοῦ ποικίλου τῆς μορφῆς αὐτῶν.*

κζ'. *περὶ τοῦ ἕκτου ἀγγέλου καὶ τῶν ἐπὶ τῷ Εὐφράτῃ λυομένων ἀγγέλων ἐπίλυσις.*

κη'. *περὶ ἀγγέλου περιβεβλημένου νεφέλην καὶ ἶριν καὶ τὸ κοινὸν τέλος προμηνύοντος.*

κθ'. *ὅπως τὸ βιβλαρίδιον ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου ὁ εὐαγγελιστὴς εἴληφεν.*

λ'. *περὶ Ἐνὼχ καὶ Ἠλία διελέγχειν μελλόντων τὸν ἀντίχριστον.*

λα'. *ὅπως ἀναιρεθέντες ὑπὸ τοῦ ἀντιχρίστου ἀναστήσονται καὶ τοὺς ἠπατημένους ἐκπλήξουσιν.*

λβ'. *περὶ τῆς [ζ'] σάλπιγγος καὶ τῶν ὑμνούντων τὸν θεὸν ἁγίων ἐπὶ τῇ μελλούσῃ κρίσει.*

λγ'. *περὶ τῶν διωγμῶν τῆς ἐκκλησίας τῶν προτέρων, καὶ τῶν περὶ τοῦ ἀντιχρίστου.*

λδ'. *περὶ τοῦ γενομένου πολέμου μεταξὺ τῶν ἁγίων ἀγγέλων καὶ τῶν πονηρῶν δυνάμεων, καὶ τῆς καταπτώσεως τοῦ δράκοντος.*

λε'. ὅπως ὁ δράκων διώκων τὴν ἐκκλησίαν οὐ παύεται.

λϛ'. περὶ τοῦ θηρίου τοῦ ἔχοντος κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτά, ὧν μίαν ὡς ἐσφαγμένην.

λζ'. περὶ ἑτέρου θηρίου δύο κέρατα ἔχοντος, καὶ τῷ πρώτῳ τοὺς ἀνθρώπους ἐπάγοντος.

λη'. περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ θηρίου.

λθ'. περὶ τῶν .ρμδ'. χιλιάδων τῶν σὺν τῷ ἀρνίῳ ἑστώτων ἐν τῷ ὄρι Σιών.

μ'. περὶ ἀγγέλου προαγορεύοντος τὴν ἐγγύτητα τῆς μελλούσης κρίσεως.

μα'. περὶ δύο ἀγγέλων τὴν πτῶσιν Βαβυλῶνος κηρυξάντων.

μβ'. περὶ .γ'. ἀγγέλου ἀσφαλιζομένου τὸν τοῦ κυρίου λαὸν μὴ δέξασθαι τὸν ἀντίχριστον.

μγ'. ὅπως ὁ ἐν τῇ νεφέλῃ καθήμενος τῷ δρεπάνῳ συντελεῖ τὰ ἐκ τῆς γῆς βλαστάνοντα.

μδ'. περὶ ἑτέρου ἀγγέλου τρυγῶντος τὴν τῆς πικρίας ἄμπελον.

με'. περὶ τῶν .ζ'. ἀγγέλων τῶν ἐπαγόντων τοῖς· ἀνθρώποις τὰς πληγὰς πρὸ τῆς συντελείας· καὶ περὶ τῆς ὑαλίνης θαλάσσης ἐν ᾗ τοὺς ἁγίους ἐθεάσατο.

μϛ'. ὅπως τῆς .α'. φιάλης ἐκχυθείσης ἕλκος κατὰ τῶν ἀποστατῶν γίνεται.

μζ'. πληγὴ .β'. κατὰ τῶν ἐν θαλάσσῃ.

μη'. ὅπως διὰ τῆς .γ'. οἱ ποταμοὶ εἰς αἷμα μετακιρνῶνται.

μθ'. ὅπως διὰ τῆς .δ'. καυματίζονται οἱ ἄνθρωποι.

ν'. ὅπως διὰ τῆς .ε'. ἡ βασιλεία τοῦ θηρίου σκοτίζεται.

να'. ὅπως διὰ τῆς .ϛ'. ἡ ὁδὸς διὰ τοῦ Εὐφράτου τοῖς ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου βασιλεῦσιν ἀνύγεται.

νβ'. ὅπως διὰ τῆς .ζ'. χάλαζα καὶ σεισμὸς κατὰ τῶν ἀνθρώπων γίνεται.

νγ'. περὶ τοῦ ἑνὸς τῶν .ζ'. ἀγγέλων δεικνύντος τῷ εὐαγγελιστῇ τῆς πόρνης πόλεως καθαίρεσιν, καὶ περὶ τῶν .ζ'. κεφαλῶν καὶ .ι'. κεράτων.

νδ'. ὅπως ὁ ἄγγελος τὸ ὡραθὲν αὐτῷ μυστήριον ἑρμήνευσεν..

νε'. περὶ ἑτέρου ἀγγέλου τὴν πτῶσιν τῆς Βαβυλῶνος δηλοῦντος, καὶ οὐρανίου φωνῆς τὴν ἐκ τῆς πόλεως φυγὴν ἐντελλομένης, καὶ περὶ τῆς τῶν τερπνῶν ὧν πρὶν ἐκέκτητο.

νϛ'. περὶ τῆς τῶν ἁγίων ὑμνῳδίας, καὶ τοῦ τριπλοῦ ἀλληλούϊα ὅπερ ἔψαλλον ἐπὶ τῇ καθαιρέσει Βαβυλῶνος.

νζ'. περὶ τοῦ μυστικοῦ γάμου καὶ τοῦ δείπνου τοῦ ἀρνίου.

νη'. ὅπως τὸν χριστὸν ὁ εὐαγγελιστὴς ἐφ' ἵππον μετὰ δυνάμεων ἀγγελικῶν ἐθεάσατο.

νθ'. περὶ τοῦ ἀντιχρίστου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ βαλλομένων εἰς γέενναν.

ξ'. ὅπως ὁ σατανᾶς ἐδέθη ἀπὸ τῆς χριστοῦ παρουσίας μέχρι τῆς συντελείας, καὶ περὶ τῶν ·α· ἐτῶν.

ξα'. περὶ τῶν ἡτοιμασμένων θρόνων τοῖς φυλάξασιν τὴν χριστοῦ ὁμολογίαν ἀνεξαρνητόν.

ξβ'. τίς ἐστιν ἡ πρώτη ἀνάστασις, καὶ τίς ὁ δεύτερος θάνατος.

ξγ'. περὶ τοῦ Γὼγ καὶ Μαγώγ.

ξδ'. περὶ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ τῆς κοινῆς ἀναστάσεως καὶ κρίσεως.

ξε'. περὶ καινῶν οὐρανοῦ τε καὶ γῆς, καὶ τῆς ἄνω Ἱερουσαλήμ.

ξϛ'. περὶ ὧν εἶπεν ὁ ἐν τῷ θρόνῳ καθήμενος.

ξζ'. περὶ τοῦ ἀγγέλου δεικνύντος αὐτῷ τὴν τῶν ἁγίων πόλιν, καὶ τὸ ταύτης τεῖχος σὺν τοῖς πυλῶσιν διαμετροῦντος.

ξη'. περὶ τοῦ καθαροῦ ποταμοῦ τοῦ φανέντος ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύεσθαι.

ξθ'. ὅτι ὁ θεὸς τῶν προφητῶν ὁ χριστὸς καὶ δεσπότης τῶν ἀγγέλων.

ο'. περὶ τοῦ ἀξιοπίστου τῶν τεθεαμένων τῷ ἀποστόλῳ.

οα'. ὅπως ἐκελεύσθη μὴ σφραγίσαι ἀλλὰ κηρῦξαι τὴν ἀποκάλυψιν.

οβ'. ὅπως ἡ ἐκκλησία καὶ τὸ ἐν αὐτῇ πνεῦμα προκαλοῦνται τὴν χριστοῦ ἔνδοξον ἐπιφάνειαν· καὶ περὶ τῆς ἀρᾶς ᾗ ὑποβάλλονται οἱ τὴν βίβλον παραχαράττοντες.

DR. TREGELLES'S GREEK TESTAMENT.

PART VI.

THE REVELATION.

INTRODUCTORY NOTICE.

THE following List of Authorities from which this concluding Part of Dr. Tregelles's Greek Testament has been printed, has been prepared by himself.

Versions and MSS.

Vulg., Vulg. *Cl.*, Fuld., Am.; Memph., Theb., Syr., Arm., Æth.

A. Codex Alexandrinus.

ℵ. The Codex Sinaiticus. For this Scrivener's collation has been used throughout the Apocalypse.

C. Codex Ephræmi. A facsimile edition published by Tischendorf.

P. This collation has been taken from Tischendorf's edition.

Q. The Basilian MS. in the Vatican. This collation has been taken from Tischendorf's Appendix to the Codex Vaticanus. In consequence of the re-arrangement of MSS., the intention expressed in page iii. of Part IV. has been rendered nugatory.

1. The long lost MS. used by Erasmus, which was discovered and identified by Professor Delitzsch, and which I had the opportunity of collating at Erlangen, in 1862. The result of my collation was published in the latter part of the same year, in the second part of Delitzsch's "Handschriftliche Funde."

6. Codex Bodleianus Baroccianus, of the eleventh century, which contains the Acts xi. 14, on to Apoc. xxi. A very obscure MS.

7. In the British Museum, Harl. "5537." An important MS. of the eleventh century.

14. Codex Leicestrensis, cited in the Gospels as 69, is of the fourteenth century. In the Apocalypse it is defective from part of chapter xviii. to the end; much has been supplied by a later hand from the Codex Montfortianus, which is cited in the Apocalypse as 92.

38. In the Vatican "579." This is a MS. which strongly resembles A, C, and the other most ancient authorities; it was collated by Birch. The importance of the readings strongly struck me, and when the Rev. B. H. Alford was in Rome, I drew his attention to it, and he thought it was of sufficient importance to re-collate it, and kindly lent his collation to me, so that it has been used throughout this book. Many of the corrections are exceedingly valuable.

91. The comparatively modern supplement to the Codex Vaticanus, B. For this I have compared the edition of B. published by Vercelloni and Cozza, cited as 91 (V. & C.. Sometimes in this the readings differ from those given in Ford's Appendix to the Codex Alexandrinus, 1799. This accounts for the apparent discrepancies.

92. See 14.

95. Codex Parham, "17." Of the twelfth or thirteenth century, brought by the Hon. R. Curzon, in 1837, from Mount Athos, now forming a special treasure in the Parham Library; it has been collated by Mr. Scrivener. This MS. breaks off at chapter xx. 11 of the Apocalypse.

For Vulg., Vulg. *Cl.*, Am., Memph., Theb., and Arm. see the Introductory Notice to Part IV.

Fuld. Codex Fuldensis. A Latin MS. of the New Testament, about the sixth century, published by Ranke.

Syr. A version perhaps of the sixth century.

Arm. Zoh. The Armenian, as edited by Zohrab.

Æth. The Æthiopic, as edited by Bode.

The Reader is requested to observe that in any places in which he may not accept my results as to the text adopted, he is furnished with all the ancient evidence *against* my conclusions as well as *for* them.

Dr. Tregelles adds:—"It is with exceeding satisfaction and thankfulness that I am able "to put the last Part of my Greek Testament into the hands of Subscribers, thereby finishing my

" responsibility in connection with so much of God's word, a work which has only deepened my " apprehension of its Divine authority. I am thankful to say that this is shared on the part of " those who have kindly undertaken any assistance in the completion of it.

" This unity of thought, mind, and object, is a subject to me of reverent thankfulness, so that, " while many seek to lower God's word and truth, this is so far a testimony as to their paramount " authority, on my part and that of those who have shared in the work.

"S. P. T."

"6, Portland Square, Plymouth, *March*, 1872."

Having undertaken the general superintendence of the issue of this concluding Part, I think it incumbent on me to state that its publication could not have been effected apart from the valuable aid of A. A. Vansittart, Esq., late Fellow of Trinity College, Cambridge; Dr. Rieu, of the British Museum; S. J. B. Bloxsidge, Esq., late of Exeter College, Oxford; and Mr. William Chalk, the value of whose services has, on former occasions, been acknowledged by Dr. Tregelles. The anxious labour of bringing the text into conformity with Dr. Tregelles's manuscript has almost entirely devolved on Mr. Bloxsidge. Dr. Tregelles unites with me in this expression of thankfulness to these gentlemen for their kind and efficient aid.

It is hoped that the text of the Apocalypse and notes now published are edited not less carefully than the preceding portions of the work, and that they are in accordance with the wishes of Dr. Tregelles. It has been the object of those who have been concerned in editing this work, to express as far as possible *his* views, and to avoid any deflection from the path prescribed by him. Whatever blemish or failure there may be, will, it is hoped, be regarded leniently, in consideration of the peculiar circumstances under which the edition has been prepared.

B. W. NEWTON.

March, 1872.

P.S.—The present introduction, like the introductions prefixed to the preceding parts, is intended to be temporary only. The substance of these introductions will be comprised in the Prolegomena, which is being prepared, and which will, *perhaps*, be accompanied by a collation of Dr. Tregelles's text of the Gospels, with the fac-simile editions of the Sinaitic and Vatican MSS. A new title page will also be supplied. At present, therefore, the parts that have been issued should not be finally bound in one volume. The part now published, and the Prolegomena, when issued, will be supplied without charge to all who became Subscribers before November 1st, 1870 (see Advertisement to Part V.) To others Ten shillings and Six pence will be charged for the Sixth Part now issued—that sum including the Prolegomena when published.

B. W. N.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΟΥ.

A ℵ[C]. Α'
1. 6. 7. 14. 38.
PQ.
91. 95.
Vulg. Memph.
Arm. Æth. Syr.
[a] c. 22: 6.
§ C.
[b] v. 9.
c. 6: 9.
[c] Ex. 3: 14.
4. ἃ ἐνώπιον
[d] c. 2: 14.
[e] Ps. 88 (89): 27.
Col. 1: 18.

1 Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ χριστοῦ, [a] ἣν ἔδωκεν αὐτῷ
ὁ θεὸς, δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν
τάχει, καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου
αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ ‡Ἰωάνῃ″, 2 § ὃς ἐμαρτύρησεν
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ [b] καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ χρι-
στοῦ, ὅσα † εἶδεν. 3 μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, καὶ οἱ
ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας, καὶ τηροῦντες
τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.
4 ‡ Ἰωάνης″ ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ·
χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ † [c] ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ
ἐρχόμενος, καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ πνευμάτων ‡ τῶν″ ἐνώ-
πιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ, 5 καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ χριστοῦ, [d] ὁ
μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος † τῶν νεκρῶν, καὶ ὁ

1 Apocalypsis Iesu Christi,
quam dedit illi deus, palam
facere servis suis quae oportet
fieri cito, et significavit mittens
per angelum suum servo suo
Iohanni, 2 qui testimonium
perhibuit verbo dei et testi-
monium Iesu Christi, quaecum-
que vidit. 3 Beatus qui legit
et qui audiunt verba pro-
phetiae huius et servant ea
quae in illa scripta sunt: tem-
pus enim prope est.
4 Iohannis septem ecclesiis
quae sunt in Asia. Gratia
vobis et pax ab eo qui est et
qui erat et qui venturus est, et
a septem spiritibus qui in con-
spectu throni eius sunt, 5 et ab
Iesu Christo, qui est testis
fidelis, primogenitus mortuo-

Inscriptio

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΟΥ ℵ(C -*αννου* et A. in subscr.)

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΑΠ̊ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣ ΤΟΥ P.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ Ι̅Ω ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΟΥ Q.

Ιωαννου αποκαλυψις 95.

αποκαλυψις Ιωαννου του θεολογου 14. 91.

Ιωαννου του θεολογου αποκαλυψις 6.

αποκαλυψις του ἁγιου και ενδοξου αποστολου και ευαγγελιστου Ιωαννου του θεολογου ἡν εν Πατμῳ τῃ νησω εθεασατο 7.

? 38.

αποκαλυψις του αγιου Ιοαννου (*sic*) *του θεολογου Er.*

1. *αυτῳ Dion. Alex.* ap. Eus. H.E. vii. 25. (353.) | *αυτη* Q.

— *δουλοις Dion. Alex.* | *ἁγιοις* ℵ* (corr.[ca].)

1. *τῳ δουλῳ*] *του δουλου* A.

— *ὁ θεος* et *ἁ δει γενεσθαι*] om. *Dion. Alex.* ap. Eus. H.E.

— *Ιωανη sic* ℵ. in inscriptione] *Ιωανει* ℵ*. | ‡ *Ιωαννῃ* ς. Aℵ[c]. rel. [h. C.]

2. *Ιησου χριστου*] *αυτου Dion. Alex.* ap. Eus.

— *ὁσα* om. 95.] † add. *τε* ς. 1. Arm. *cdd. nonnulli. Er.* om. AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. *edd.* Æth. Syr. *Dion. Alex. Cmpl.*

— *ειδεν* (*ἰδεν* Aℵ. 7. Q.) C. 1. 6. 14. 38. P. 91. 95.] add. *και ἁτινα εισι και ἁ* (*ἁτινα* 38) *χρη γενεσθαι μετα ταυτα* 7. (38.) 91. Arm. *Cmpl. Er.* in Annot. | om. rel. Vulg. Memph. Æth. Syr. *Er.*

3. *τους λογους* A(C). rel. Vulg. | *τον λογον* ℵQ. Æth. (*τους λογους τουτους* C.)

— *προφητειας*] add. *ταυτης* 7. Vulg. *Cl. Am.* Memph. Arm. cdd. Syr. *Prms.* om. *Fuld. Tol.*

4. *Ιωανης* ℵ. | ‡ *Ιωαννης* ς. AC. rel.

4. *ὁ ων*] † praem. *του* ς. *Er.* | praem. *θεου* 14. Q. Arm. *edd. Prms.* | nihil habent AℵC. 1. 6. 7. 38. P. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. *cdd.* Æth. Syr. *Cmpl. Er. in Annot.*

— *ερχομενος*] add. omnipotens *Prms.*

— *ὁ ην*] *ὁς ην Er.*

— *των* Aℵ. | *ἁ* C. 6. 14. Q. | ‡ *ἁ εστιν* ς. 1. 7. 38. P. 91. 95. Memph. Arm. *Er. Cmpl.* qui in conspectu throni ejus sunt Vulg.

— *αυτου*] Domini Jesu Christi Æth. | dei sunt *Prms.*

5. *των νεκρων*] † praem. *εκ* ς. 1. 91. Arm. *cdd.* Æth. *ut vid. Hipp.* (Lagarde 180.) *Er. Cmpl.* (vid. Col. i.) | om. AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 95. Vulg. Memph. Syr. *Meth.* (Jahn. 67. 95.) *Prms.* in mortuis Arm. *ed.*

1. illi *Am.*** | 3. et audit *Cl.* | servat *Cl.* | in ea scripta *Cl.*

A ℵ C. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95.
[f] c. 5: 10.
[g] Ex. 19: 6.
6. ἡμᾶς
[h] Dan. 7: 13.
[i] Is. 40: 5.
[k] Zac. 12: 10.
[l] Zac. 12: 11.
[m] c. 21: 6. Is. 41: 4. 44: 6. 48: 12.
B′
[n] c. 22: 8.

ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς· [f] τῷ ‡ ἀγαπῶντι″ ἡμᾶς,
καὶ ‡ λύσαντι″ ἡμᾶς ‡ ἐκ″ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ
αἵματι αὐτοῦ· 6 καὶ ἐποίησεν ‡ ἡμῖν″ [g] ‡ βασιλείαν
ἱερεῖς″ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ
κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.
7 [h] Ἰδοὺ ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ [i] ὄψεται
αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμός, [k] καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν·
[l] καὶ κόψονται ἐπ᾽ αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς.
ναί, ἀμήν. 8 [m] Ἐγώ εἰμι τὸ ‡ Ἄλφα″ καὶ τὸ Ω, † λέγει
‡ κύριος ὁ θεός″, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παν-
τοκράτωρ.
9 [n] Ἐγὼ ‡ Ἰωάνης″, ὁ † ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ συγκοι-
νωνὸς ἐν τῇ θλίψει, καὶ † βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ
‡ ἐν Ἰησοῦ″ †, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ
Πάτμῳ, διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ † τὴν μαρτυρίαν

rum et princeps regum terrae. Qui dilexit nos et lavit nos a peccatis nostris in sanguine suo, 6 et fecit nostrum regnum, sacerdotes deo et patri suo, ipsi gloria et imperium in saecula saeculorum, amen.

7 Ecce venit cum nubibus, et videbit eum omnis oculus et qui eum pupugerunt, et plangent se super eum omnes tribus terrae. Etiam, amen.

8 Ego sum A et ω, principium et finis, dicit dominus deus, qui est et qui erat et qui venturus est, omnipotens.

9 Ego Iohannis, frater vester et particeps in tribulatione et regno et patientia in Iesu, fui in insula quae appellatur Pathmos, propter verbum dei

5. βασειλειων ℵ*.
— τῳ 1°.] om. ℵ* (add.[c])
— αγαπωντι AℵC. 6. 7. 14. 38. Q. 95. | ‡ αγαπησαντι ς. 1. P. 91. *Er. Cmpl.* qui dilexit Vulg. Memph. Arm. Æth. (Syr.)
— ἡμας] vos *bis* Æth.
— λυσαντι AℵC. 1. 6. 38. Arm.(*Gb.*) Syr. *Prms.* | ‡ λουσαντι ς. 14. PQ. 91. 95. lavit Vulg. Memph. Arm. (*Rieu*) Æth. | λυσαντι και απο των της ἁμαρτιας κιλιδων λουσαντι τῃ εκχυσει του ζωοποιου αἱματος και ὑδατος και ποιησαντι ἡμας βασιλειον ἱερατευμα και λουσαντι 7. (De vocibus ἀπολύω et ἀπολούω vid. Platonis Cratylum 405[b]. καὶ ὁ ἀπολούων τε καὶ ἀπολύων τῶν τοιούτων κακῶν οὗτος ἂν εἴη; . . . τὰς ἀπολύσεις τε καὶ ἀπολούσεις κ.τ.λ.)
— ἡμας 2°.] om. ℵ* (add.[ca].)
— εκ τ. ἁμ. AℵC. 1. 38. *Er.* | ‡ απο τ. ἁμ. ς. 6. 7. 14. PQ 91. 95. *Cmpl.* | "a" Vulg. *Prms.*
— ἡμων | om. A. 1. *Er.* | vestris Æth.
6. εποιησεν vv. | ποιησαντι 14. Q.
— ἡμιν A. 38. | ἡμων C. | ‡ ἡμας ς. ℵ. 1. 6. 7. 14. PQ. 91. 95 Vulg. Memph. Arm (Syr.) (vos Æth)
— βασιλειαν ἱερεις Aℵ*C. 6. 7. 38. *Bch. Treg.* 91. 95. *Am. Fuld.* Syr. *Cmpl.* | regnum spirituale Memph. (και ἱερεις ℵ[ca]. Vulg. *Cl.* | ‡ βασιλεις και ἱερεις ς. 1. P. Arm. *Er.* (et in Annot.) | βασιλεις ἱερεις 38*Alf.* sed? de ligatura. | βασιλειον ἱερεις Q. | βασιλειον ἱερατευμα 14. | regnum sanctitatis Æth. | "regnum nos et sacerdotes deo et patri suo fecit." *Tert.* de ex. cast. 7. "nam et reges nos deo et patri suo fecit Chr. Jesus." *Tert* de Cor. 15.
6. τους αιωνας] τον αιωνα ℵ* (corr.[ca].)
— των αιωνων ℵC. 1. 6. 7. 14. 38. Q. 91. 95. Vulg. Arm. Æth. Syr. | om. AP. Memph.
7. μετα] επι C.
— οψεται AC. rel. Vulg. *Orig. Int.* iii. 869[d]. *Er.* | οψονται ℵ. 1. Memph.
— αυτον 1°. *Orig. Int.* iii. | om. 1. *Er.*
— πας] παρ ℵ* (corr.[ca].)
— αυτον 2°. *Orig. Int.* iii. | om. ℵ* (add.[ca].)
— κοψωνται 14*Scr.*
— επ᾽ αυτον Memph. Theb. (Tk. 207.) Arm. Æth. *Cmpl.* | om. 1. *Er.* | om. επ᾽ ℵ* (add.[ca].) | adveniente eo *Prms.*
8. αλφα AℵC. 6. 14. PQ. 91. 95. Memph. *Cmpl.* | ‡ A. ς. 1. 7. 38. Vulg. *Er.* ‖ add. και εγω ℵ* (om.[c])
— ω] † add. αρχη και τελος ς. ℵ*. 1. Vulg. Memph. *Er.* vid. *Orig. Int.* 909[c]. | om. Aℵ[ca].C. 6. 7. 14. 38. PQ 91 95. Arm. Æth. Syr. *Tert.* adv. Prax. 17. *Prms. Cmpl.*
— κυριος ὁ θεος AℵC. 1. 6. 7. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Syr. *Orig. Int.* i. 58[e]. *Prms. Cmpl.* ‡ ὁ κυριος ς. *Er.*
8. ὁ ων] praem. και 7.
— και ὁ ερχ.] om. και 14.
— ὁ παντ.] om. ὁ Q. | praem. ὁ θεος *Hipp.* c. Noet. (vi.) 10.
9. Ιωανης ℵ*. | ‡ Ιωαννης ς. Aℵ[c]C. rel.
— αδελφος] † praem. και ς. *Er.* | om. AℵC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Orig.* iii. 720[a]. *Dion. Alex.* ap. Eus. H.E. vii. 25. (353.) *Prms. Cmpl.*
— συνκοινωνος *Orig.* iii. *Dion. Alex. Er.* | κοινωνος 6. 7. 91. 95. Vulg. *Cmpl.* [Syr.]
— βασ.] † praem. εν τῃ ς. 1. 7. P. *Er.* | om. AℵC. 6. 14. 38. Q. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. *Orig.* iii. *Dion. Alex. Prms. Cmpl.* [Æth.] (om. et βασιλειᾳ Syr. et Æth.)
— εν ὑπομονῃ *Dion. Alex.*
— εν Ιησου ℵC. 38. P. *Am. Fuld.* Memph. Syr. *Orig.* iii. (add. χριστῳ ℵ[cc]. Syr.) | Ιησου *Dion. Alex.* | εν χριστῳ A. | εν Ιησου χριστῳ ℵ[c]. 7. 14. Q. 91. 95. Vulg. *Cl.* Arm. *Prms. Cmpl.* Domini Jesu Æth. | ‡ Ιησου χριστου ς. 1. *Er.*

6. nos regnum *Cl.* | 7. pupunxerunt *Am.*** | et om. *Am.*[1] | 9. in Christo Jesu *Cl.* | insulam qui *Am.**

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. Ἰησοῦ †· [10] ἐγενόμην ἐν πνεύματι ¶ ἐν τῇ κυριακῇ
¶ 6. ἡμέρᾳ, καὶ ἤκουσα ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡς
σάλπιγγος, [11] λεγούσης, † Ὃ βλέπεις γράψον εἰς
βιβλίον, καὶ πέμψον ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις † εἰς
Ἔφεσον, καὶ εἰς Σμύρναν, καὶ εἰς Πέργαμον,
καὶ εἰς Θυάτειρα, καὶ εἰς Σάρδεις, καὶ εἰς Φιλα-
δέλφειαν, καὶ εἰς Λαοδίκειαν. [12] καὶ ἐπέστρεψα
βλέπειν τὴν φωνὴν ἥτις ‡ ἐλάλει ″ μετ' ἐμοῦ· καὶ
° Ex. 37:23. ἐπιστρέψας εἶδον ° ἑπτὰ λυχνίας χρυσᾶς, [13] καὶ ἐν
p Dan. 7:13. μέσῳ τῶν [ἑπτὰ] λυχνιῶν p ὅμοιον υἱῷ ἀνθρώπου,
ἐνδεδυμένον ποδήρη, καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς
q Dan. 7:9. μαστοῖς ζώνην ‡ χρυσᾶν ″· [14] q ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ
αἱ τρίχες λευκαὶ ‡ ὡς ″ ἔριον λευκόν, ὡς χιών· καὶ οἱ
r Dan. 10:6. ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυρός· [15] καὶ r οἱ πόδες αὐτοῦ
15. πεπυρωμένῳ. ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ ὡς ἐν καμίνῳ ‡ πεπυρωμένης ″,

et testimonium Iesu. [10] Fui in spiritu in dominica die, et audivi post me vocem magnam tamquam tubae, [11] dicentis Quod vides, scribe in libro, et mitte septem ecclesiis, Ephesum et Zmyrnam et Pergamum et Thyatiram et Sardis et Philadelphiam et Laodiciam. [12] Et conversus sum ut viderem vocem quae loquebatur mecum: et conversus vidi septem candelabra aurea, [13] et in medio candelabrorum similem filium hominis, vestitum poderem et praecinctum ad mamillas zonam auream; [14] caput autem et capilli erant candidi tamquam lana alba, tamquam nix, et oculi eius velut flamma ignis. [15] et pedes eius similes orichalco, sicut in camino ardenti,

9. τῃ καλουμενῃ *Orig.* iii. *Dion. Alex.*] om. 1. *Er.*
— δια τον λογον] και τον λογον C.
— την μαρτ.] † praem. δια ς. ℵ. 6. 7. 14. PQ. 91. 95. Arm. Æth. Syr. *Cmpl.* | om. AC. 1. 38. Vulg. Memph. *Prms. Er.*
— Ιησου] † add. χριστου ς. ℵcc. 1. 6. 7. 14. Q. 91. 95. Memph. Arm. Syr. *Prms.* | om. Aℵ*C. 38. P. Vulg. Æth. *Dion. Alex.*
10. εγενομην] praem. εγω A.
— οπισω μου φωνην μεγαλην ℵC. 1. P. Vulg. Memph. Arm. *cdd.* Syr. *Prms. Er.* | φων. οπισω μου μεγαλην 7. (14.) Q. 91. 95. Arm. *ed. Cmpl.* (om. μου 14.) | φων. μεγ. οπισθεν μου A. (38. οπισω) Æth. [h. 6.]
11. λεγουσης] om. 7. | φωνουσης 38. | λεγουσαν ℵcc. | λαλουσης ? 95. || † add. εγω ειμι το Α' και το Ω', ὁ πρωτος και ὁ εσχατος, και ς. 1. (7.) (38.) (P.) Arm. (*ed.* om. και). *Er.* (om. ειμι το, ὁ 1°7. P. και 3°7. om. ὁ *bis.* 38. *Alf.*) Αλφα P. | om. AℵC. 14. Q. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. *cdd.* Æth. Syr. *Prms Cmpl.*
— ὁ βλεπεις AℵcaC. 1. 7. 14. PQ. 91. (95 βλεπης) Vulg. Arm. Æth. Syr. | om. ℵ*. | ἁ βλεπεις 38. Memph.
— βιβλιον] praem. το ℵ. | om. και seq. ℵ*. (add.ca.)
— ἑπτα εκκλησιαις AℵC. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Cypr.* 281. *Prms. Cmpl.* | om. ἑπτα 1. *Er.* || † add. ταις εν Ασιᾳ ς. Memph. Arm. *Usc. Er.* | om. AℵC. 1. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Arm. *Zoh.* Æth. Syr. *Cypr. Prms. Cmpl.*
11. εισμυρναν A. 1. 7². εις σμυρνην *Er.* | εισμυραν 7*. | και εις ζμυρναν ℵ. (post και εις Περγ. και εις Θυατ.)
— Θυατειρα ℵ. 7. 38. 91. 95. | θυατηρα Memph. | -ραν AC. 14. Q. | -ρας 1. *Er.* | (εν Θυατειροις P.)
— και εις Σαρδεις] om. ℵ*. (add. post Λαοδ. ℵca.)
12. και 1°.] add. εκει 7. Q. 91. 95. *Cmpl.* | om. AℵC. 1. 14. 38. P. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Er.*
— την ante φων.] om. 14.
— ελαλει ℵC. 7². 14. 38. Q. 91. 95. Vulg. (Memph.) Arm. Æth. Syr. *Iren.* 256. *Prms. Cmpl.* | λαλει A. | ‡ ελαλησεν ς. 1. 7*. P. *Er.*
13. εν μεσῳ] εμμεσῳ AC. | μεσον ℵ. | inter *Iren.* 256.
— ἑπτα λυχνιων ℵ. 7. 14. Q. 91. 95. Vulg. *Cl. Am.*² marg. *Fuld. Arm.* (Rien.) Æth. Syr. *Cmpl.* | om ἑπτα AC. 1. 38 *Bch.* P. *Am.** Memph. *sic.* Theb. *sic.* (*Tk.* 204.) Arm. (*Gb.*) *Iren. Prms. Er.*
— ὁμοιον *Iren.* | ὁμοιωμα A.
— υἱῳ AC. 38. P. 91. 95s. *Iren.* | υἱον ℵ. 1. 7. 14. Q. *Am.**
13. ποδηρη ℵC. rel. | -ρην A. *Am. Iren.* (Mass.)
— προς] εν 38.
— μαστοις C. 1. 14. 38. PQ. 95. *Er.* | μαζοις A. 91. *Cmpl.* | μασθοις ℵ. 7.
— χρυσαν Aℵ*C. *Er.* | ‡ -σην ς. ℵca. 1. 7. 14. 38. PQ. 91. 95.
14. λευκαι] om. Arm.
— ὡς εριον Aℵ. 7. 14. 38. Q. 95. ‡ ὡσει ερ. ς. C. 1. P. 91. || praem. και Q. | om. *Iren.* 256. || velut lana aut nix *Cypr.* 178. *Prms.*
— ὡσει χιων 38.
— φλογξ 7.
15. και 1°. *Iren.* 256. | om. 7. *Prms.*
— χαλκολιβανῳ Memph. *Iren.* 256. | χαλκωλιβανω P. | χαλκῷ λιβάνῳ 7. | aurichalco Vulg. *Cl.* (et add. Libani *Prms.*) | orichalco *Am.* | aericalco *Fuld.* | aes Libani Æth. Syr.
— πεπυρωμενης AC. | -μενῳ ℵ. Vulg. Memph. Theb. (*Tk.* 204.) Syr. | ‡ -μενοι ς. 1. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Er.* (et in annot.) *Cmpl.* | succensus est *Iren.* de fornace ignea *Prms.*

11. ecclesiis] *add.* quae sunt in Asia *Cl.* | Epheso *Cl.* | Smyrnae *Cl.* | Pergamo *Cl.* | Thyatirae *Cl.* | Philadelphae *Cl.* | Laodiciae *Cl.* | 13. medio] *add.* septem *Am.mg.***. *Cl.* | candelabrorum] add. aureorum *Cl.* | filio *Am.*** *Cl.* | podere *Cl.* | zona aurea *Cl.* | 14. autem] *add.* eius *Am.***mg. Cl.* | tamquam 2°.] *praem.* "et" *Am.*** *Cl.* | tamquam flamma *Cl.* | 15. aurichalco *Cl.*

AℵC.
1. [6.] 7. 14. 38.
PQ.
91. 95.
[s] Ezek. 43: 2.
[t] Isa. 43: 2.

§ 6.
[u] Dan. 10: 9.
[v] Dan. 10: 12.
[w] c. 2: 8.
Isa. 44: 6.

καὶ [s] ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν· 16 καὶ
ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ ‡ χειρὶ αὐτοῦ″ ἀστέρας ἑπτά, † καὶ
ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπο-
ρευομένη, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ, ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ
δυνάμει αὐτοῦ. 17 § καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν, [u] ἔπεσα πρὸς
τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός, καὶ ‡ ἔθηκεν″ τὴν δεξιὰν
αὐτοῦ † ἐπ' ἐμέ, λέγων † [v] Μὴ φοβοῦ. [w] ἐγώ εἰμι ὁ
πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, 18 καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην
νεκρός, καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· †
καὶ ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ ‡ θανάτου καὶ τοῦ ᾅδου.″
19 Γράψον * οὖν″ ἃ εἶδες, καὶ ἅ εἰσιν, καὶ ἃ μέλλει
γίνεσθαι μετὰ ταῦτα· 20 τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ
ἀστέρων ‡ οὓς″ εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἑπτὰ
λυχνίας τὰς χρυσᾶς. οἱ ἑπτὰ ἀστέρες ἄγγελοι τῶν
ἑπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσιν, καὶ ‡ αἱ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ″ † ἑπτὰ
ἐκκλησίαι εἰσίν·

et vox illius tamquam vox aquarum multarum;
16 et habebat in dextera sua stellas septem, et de ore eius gladius utraque parte acutus exiebat, et facies eius sicut sol lucet in virtute sua.
17 Et cum vidissem eum, cecidi ad pedes eius tamquam mortuus: et posuit dexteram suam super me dicens Noli timere: ego sum primus et novissimus,
18 et vivus et fui mortuus, et ecce sum vivens in saecula saeculorum, et habeo claves mortis et inferni.
19 Scribe ergo quae vidisti, quae sunt et quae oportet fieri post haec,
20 sacramentum septem stellarum quas vidisti in dextera mea, et septem candelabra aurea. Septem stellae angeli sunt septem ecclesiarum, et candelabra septem septem ecclesiae sunt.

II. Γ′
1. τῷ ἀγγ. τῆς

1 Τῷ ἀγγέλῳ ‡ τῷ″ ‡ ἐν Ἐφέσῳ″ ἐκκλησίας γρά-

1 Angelo Ephesi ecclesiae scribe, Hacc dicit qui tenet

---

16. εχων ℵ[ca]C. 1. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Memph. | ειχεν ℵ*. Vulg. Arm. Syr. habet *Iren.* 256. | om. A.
— χειρι αυτου AℵC. 14. P. 91. *Iren. Cmpl.* χειρι αυτ. ante τῃ δεξ. Q. | ‡ αυτου χειρι ς. 1. 7. 38*s*. *Er.* | om. χειρι 95. Vulg. Arm. *cdd.*
— αστερες A.
— φαινει ante ὡς ὁ ἡλιος ℵ. | post. *Iren.*
17. ὁτε] ὁτι *Cmpl.*
— επεσα] -σον 6. 14. 95.
— ειδον Aℵ. | ιδον CQ.
— προς] εις ℵ.
— ὡς] ὡσει ℵ.
— εθηκεν AC. 6. 7*. 14. 38. PQ. Vulg. Memph. | ‡ επεθηκεν ς. ℵ. 1. 91. 95.
— δεξ. αυτου] † add. χειρα ς. 1. 91. (Memph.) Syr. | om. AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 95. Vulg. Arm. Æth. *ut vid.* *Prms.*
— λεγων] † add. μοι ς. 1. Æth. *Er.* | om. AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Syr. *Prms. Cmpl.*
— μη φοβου] om. ℵ*. (add.[ca].)
— πρωτος *Iren.* 256. | πρωτοτοκος A.
18. και 1°. *Iren.* 256. *Orig.* iv. 23[c]. | om. ℵ*. (add.[ca].)
— των αιωνων *Iren.* 256. *Orig.* iv. 23[d]. 38[e]. | om. 38. ‖ † add. αμην ς. ℵ[ca]. 6. 7. 14. Q. 91. 95. Arm. *edd.* Syr. | om. Aℵ*C. 1. 38. P. Vulg. Memph. Arm. *cdd.* Æth. *Iren. Orig.* iv. *bis.* *Prms. Er. Cmpl.*
18. τας κλεις AℵC. 1. 7. 14. 38. P. 91. (post αδου) | τ. κλειδας 6. 14. Q. 95.
— τ. θανατου κ. τ. ᾁδου AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Iren. Prms. Cmpl.* | ‡ τ. ᾁδ. κ. τ. θαν. ς. 1. *Er.*
19. γρ. ουν. AℵC. 6. 7. 14. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Æth. Syr. *Prms. Cmpl.* | * om. ουν ς. 1. 38. Arm. *Er.*
— ειδες ℵC. rel. | ιδες AQ.
— μελλει A. rel. | δει μελλειν ℵ*. (corr.[c.a.]) Vulg. *Prms.* | δει μελλει C.
— γινεσθαι Aℵ[ca]. 1. 7. 38*s*. 95. *Er.* | γενεσθαι ℵ*C. 6. 14. PQ. 91. *Cmpl.*
20. οὑς AℵC. 1. P. *Er.* | ‡ ὡν ς. 6. 7. 14. 38. Q. 91. 95. *Cmpl.*
— ειδες AℵC. rel. | ιδες Q.
— επι της δεξιας ℵC. rel. | εν τῃ δεξιᾳ A.
— εκκλ. εισιν] om. rel. ver. 14*. om. εισιν ℵ*. (add.[ca].)
— αἱ] om. ℵ*. (add.[ca].) 1. *Er.*
— αἱ λυχν. αἱ ἑπτα ACPQ. 6. | ‡ αἱ ἑπτα λυχν. ς. ℵ. (1.) 14 *mg.* 38. 91. 95. (om. αἱ 1. *Er.*) ‖ † add. ἁς ειδες ς. 1. 14 *mg.* 91. *Er. Cmpl.* | om. AℵC. 6. 7. 38. PQ. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Prms.* om. και αἱ ἑπτα λυχν. ad fin. ver. 14*. 7. nunc | και αἱ λυχνιαι αἱ ἑπτα εκκλησιαι εισιν 7 *Scr.* (nunc crasa).
20. ἑπτα ult°. praem. αἱ 38. Arm. | add. λυχνιαι 38*.
1. αγγελῳ τῳ AC. | ‡ αγγελῳ της ς. ℵ. 1. 38. rel. Arm.
— εν Εφεσῳ AℵC. 6. 7. 14. PQ. 91. 95. Syr. Ephesi Vulg. *m.* Memph. Æth. *Prms.* | Εφεσιων 1. 38. Arm. *Orig. Int.* iii. 961[d]. ‡ Εφεσινης ς. *Er.* | της εκκλησιας Εφεσω *Cmpl.*
— δεξ. αυτου] add. χειρι ℵ*. (om.[ca].) Arm.
— εν μεσῳ ℵ. rel. | εμμεσῳ AC. | επι (om. μεσῳ) 1. | επι μεσῳ *Er.*
— ἑπτα λυχν.] om. ἑπτα 38.
— λυχνων 14 *Scr.*
— χρυσεων AC. | ‡ χρυσων ς. ℵ. rel.
2. κοπον] † add. σου ς. ℵ. 1. 38. rel. Memph. Arm. (*Rieu.*) Æth. *Er.* | om. ACP. 91. Vulg. Arm. (*Gb.*) Syr. *Prms. Cmpl.*

16. exibat *Cl.* | 19. et quae sunt *Cl.* | 20. septem sigilla *Am.*

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr.

[x] c. 1: 16. ψον, [x] Τάδε λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ
13. δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν
[y] v. 9. τῶν ‡ χρυσέων," 2 [y] Οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τὸν κόπον †
13. 19. καὶ τὴν ὑπομονήν σου καὶ ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι
c. 3: 1. 8. κακούς, καὶ ‡ ἐπείρασας" τοὺς ‡ λέγοντας ἑαυτοὺς" †
15. ἀποστόλους καὶ οὐκ εἰσίν, καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς,
3 καὶ ‡ ὑπομονὴν ἔχεις καὶ ἐβάστασας" † διὰ τὸ ὄνομά
[z] v. 14. μου ‡ καὶ οὐ κεκοπίακες" † 4 [z] ‡ ἀλλὰ" ἔχω κατὰ σοῦ,
20. c. 3: 2. ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ‡ ἀφῆκες". 5 μνημό-
νευε οὖν πόθεν ‡ πέπτωκας", καὶ μετανόησον, καὶ τὰ
πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι †, καὶ
κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ
[a] v. 15. μετανοήσῃς. 6 ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς [a] τὰ ἔργα
[b] v. 11, 17, 29. τῶν Νικολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ. 7 [b] ὁ ἔχων οὖς ἀκου-
c. 3: 6, 13, 22. σάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· [c] Τῷ
[c] c. 22: 2. Gen. 2: 9. νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς,
ὅ ἐστιν ἐν ‡ τῷ παραδείσῳ" τοῦ θεοῦ.
Δ' 8 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ‡ ἐν Σμύρνῃ ἐκκλησίας", γρά-

septem stellas in dextera sua, qui ambulat in medio septem candelabrorum aureorum 2 Scio opera tua et laborem et patientiam, et quia non potes sustinere malos, et temtasti eos qui se dicunt apostolos et non sunt, et invenisti eos mendaces, 3 et patientiam habes, et sustenuisti propter nomen meum, et non deficisti. 4 Sed habeo adversus te quod caritatem tuam primam reliquisti. 5 Memor esto itaque unde excideris, et age paenitentiam et prima opera fac: sin autem, venio tibi et movebo candelabrum tuum de loco suo, nisi paenitentiam egeris. 6 Sed hoc habes quia odisti facta Nicolaitarum, quae et ego odi. 7 Qui habet aurem, audiat quid spiritus dicat ecclesiis. Vincenti, dabo ei edere de ligno vitae, quod est in paradiso dei mei.

8 Et angelo Zmyrnae ecclesiae scribe, Haec dicit primus

---

2. *και οτι* ℵC. rel. *Prms.* | om. *και* A. Memph. Æth.
— *βαστασαι Er.*] *βασταξαι* 1. 38.
— *επειρασας* AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. (91.) 95. *Cmpl.* (*επειλασας* 91.) | ‡ *επειρασω* ς. *Er.* | om. *και επειρασας . . . ουκ εισιν* 1.
— *λεγοντας ἑαυτους αποστολους* AℵC. 6. 7. 14. (-*λου*). 38. (*αυτ.*) PQ. 91. 95. (Vulg.) Memph. Arm. Syr. *Cmpl.* († add. *ειναι* ℵ[cc]. 6. 7. 14. 38. Q. 91. 95. Vulg. *Cl.* (ante apostolos *Fuld.*) Syr. *Prms. Cmpl.* | om. Aℵ[*]CP. *Am.* Arm. | ‡ *φασκοντας ειναι αποστολους* ς. ? *Er.*
— *και εὑρες αυτους ψευδεις*] et Hebraeos et mendacium dicunt Arm.
3. *ὑπομονην εχεις και εβαστασας* Aℵ[ca]C. 6. 14. Q. Vulg. Memph. Arm. (*εσχες*) Æth. | *ὑπομονην εχεις και θλιψις πασας και εβαστασας* ℵ*. | ‡ *εβαστασας και ὑπομονην εχεις* ς. (7.) 38. (P.) 91 (*V.* & *C.*) (add. *με* post *εβαστ.* 7. P.) | *εβαπτισας και ὑπομονην εχεις* 1. 91. (*Btly.*) *Er.* "hoc loco additum reperi *καὶ ἐβάπτισας* id est et baptizasti, sed mendose ni fallor, quandoquidem in commentariolis graecanicis nihil erat quod ad baptismum pertineret. Suspicor scriptum fuisse *ἀπέπεμψας* id est abiecisti sive ablegasti." *Erasmi Annot.*
3. *δια*] † praem. *και* ς. *Er.* | om. AℵC. 1. 6. 7. 14. 38 *ut vid.* PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Cmpl.* | om. et *δια* 6.
— *και ου κεκοπιακες* AC. Vulg. Memph. Æth. Syr. | *και ουκ εκοπιασας* ℵ. 6. 7. 14. PQ. 91. 95. ad fin. ver. *Cmpl.* | ‡ *κεκοπιακας* ς. 1. *Er.* | *και κεκοπιακας* 38. Arm.
— fin.] † add. *και ου κεκμηκας* ς. ? *Er.* | om. AℵC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Prms. Cmpl.*
4. *αλλα* ℵ. 6. 7. 14. Q. 91. 95. *Cmpl.* | ‡ *αλλ'* ς. AC. 1. 38*s*. P. *Er.*
— *ὁτι πρωτη σου αγαπην* A.
— *αφηκες* ℵ*C. | ‡ -*κας* ς. Aℵ[cc]. 38 rel.
5. *μνημονευε*] -*νευσον* 38.
— *ουν*] om. *Cypr.* 39. 72. *Prms.*
— *πεπτωκας* A(ℵ)C. 6. 14. 38. Q. 95. *Cypr. bis.* (-*κες* ℵ.) | ‡ *εκπεπτωκας* ς. 1. 7. P. 91. Vulg.
— *ερχ. σοι*] † add. *ταχυ Elz.* ‖ *s. ταχει St.*3. Arm. (om. *σοι*) *Prms. ταχεῖ sic* 1. | *ταχυ* 6. 7. 14. 38. Q. 91. 95. | *τάχυ Er. Cmpl.* (vid. ii. 16. iii. 11.) | om. AℵCP. Vulg. Memph. Æth.
— *μετανοησεις* 7. *Er.* | -*σις* 1.
6. *εχεις Iren.* 105.] fac Arm.
— *μισῃς* 95. odisti *s.* odis *Iren.* 105.
— *ἁ* ℵC. rel. *Prms.* | om. A.
7. *οὑς*] *ου* 14. | aures *Prms.*
— *εκκλησιαις*] praem. *ἑπτα* A. ‖ add. *ταις ἑπτα* C. | om. ℵ. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Prms. Er. Cmpl.*
— *νικωντι* ℵC. rel. | *νικουντι* A. | -*κοντι* 7. Q.
— *αυτῳ*] om. 91. *Cmpl.*
— *εν τῳ παραδεισῳ* Aℵ*C. 6. 7. 14. 38. Q. 95. Vulg. Æth. Syr. *Orig. Int.* ii. 169[a]. *Cypr.* 310. | *εν μεσῳ τῳ παραδεισῳ* ℵ[cc]P. | ‡ *εν μεσῳ του παραδεισου* ς. 1. 91. Memph. Arm. *Er.*
— *θεου*] add. *μου* 6. 7. 14. 38. Q. 91. 95. Vulg. Memph. Æth. Syr. *Orig. Int.* ii. *Cypr. Prms. Cmpl.* (vid. iii. 2. rel.) | om. AℵC. 1. P. Arm. *Er.*
8. *της εν Σμυρνῃ εκκλησιας* (ℵ)C. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. *Cmpl.* eccl. quae in Smyrna Syr. (*Ζμυρνη* ℵ.) | *τῳ εν Σμυρνης εκκλησιας* A. | ‡ *της εκκλησιας Σμυρναιων* ς. (1). Arm. *Er.* (*εκκλησιασμυρναιων* 1.) | *της εκκλησιας ὁ εν σμυρΝηι* 95. | (Zmyrnae *s.* Smyrnae Vulg. Memph. *Prms.*) dixit spiritus sanctus Æth.

---

2. patientiam tuam *Cl.* | potest *Am**. | 7. om. ei *Cl.* | 8. om. ecclesiae *Am.**

Aℵ C. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95.

[d] c. 1 : 17, 18.

ψον, [d] Τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο
νεκρὸς καὶ ἔζησεν, 9 Οἶδά σου † τὴν θλῖψιν καὶ τὴν
πτωχείαν· ‡ ἀλλὰ πλούσιος″ εἶ, καὶ τὴν βλασφη-
μίαν * ἐκ″ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτούς, καὶ
οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ Σατανᾶ. 10 ‡ μὴ″
φοβοῦ ἃ μέλλεις πάσχειν· ἰδοὺ μέλλει ‡ βάλλειν″
‡ ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν″ εἰς φυλακὴν ἵνα πειρασθῆτε,
καὶ ἕξετε θλῖψιν ἡμερῶν δέκα. γίνου πιστὸς ἄχρι
θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς.
11 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκ-
κλησίαις· Ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ [e] ἐκ τοῦ θανάτου
τοῦ δευτέρου.

[e] c. 20 : 6.

E′

[f] c. 1 : 16.

12 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γρά-
ψον, Τάδε λέγει ὁ ἔχων [f] τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον
τὴν ὀξεῖαν, 13 Οἶδα † ποῦ κατοικεῖς ὅπου ὁ θρόνος τοῦ
σατανᾶ, καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω
τὴν πίστιν μου [καὶ] ἐν ταῖς ἡμέραις † Ἀντίπας ὁ
μάρτυς μου ὁ πιστός * [μου]″ ὃς ἀπεκτάνθη παρ'

et novissimus, qui fuit mortuus
et vivit. 9 Scio tribulationem
tuam et paupertatem tuam,
sed dives es, et blasphemaris
ab his qui se dicunt Iudaeos
esse et non sunt, sed sunt
synagoga satanae. 10 Nihil
eorum timeas quae passurus
es. Ecce missurus est diabolus
ex vobis in carcerem, ut tem-
temini, et habebitis tribula-
tionem diebus decem. Esto
fidelis usque ad mortem, et
dabo tibi coronam vitae.
11 Qui habet aurem, audiat
quid spiritus dicat ecclesiis.
Qui vicerit, non laedetur a
morte secunda.

12 Et angelo Pergami eccle-
siae scribae, Haec dicit qui
habet rompheam utraque parte
acutam. 13 Scio ubi habitas:
ubi sedes est satanae: et tenes
nomen meum, et non negasti
fidem meam et in diebus
Antipas, testis meus fidelis,
qui occisus est apud vos, ubi

8. *πρωτος*] *πρωτοτοκος* A.
— *ὁ εσχατος*] om. *ὁ* 38. ‖ add. *ὁ πρωτος των νεκρων* 14.
— *ὁς*] om. 95.
9. *οιδα σου*] † add. *τα εργα και* ς. ℵ. 1. 6. 38. Q. rel. Arm. Syr. *Er. Cmpl.* | om. ACP. Vulg. Memph. Æth. *Prms.*
— *αλλα πλουσιος* AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Syr. *Cmpl. Prms.* | ‡ *πλουσιος δε* ς. 1. *Er.* (sed paupertas tua dives erit Arm.)
— *εκ των λεγ.* A(ℵ)C. 6. 7. 14. 38. Q. 95. Vulg. Memph. Syr. *Prms.* (*την εκ τ. λ.* ℵ.) | * om. *εκ* ς. 1. P. 91. Arm. Æth. *Er. Cmpl.*
— *Ιουδαιους*] *-ων* ℵ* (corr.ca.) C.
— *ἑαυτους*] *αυτους* 6.
— fin.] add. *εισιν* ℵcc.
10. *μη* AC. 38. Q. 95. Memph. Arm. Æth. *ut vid.* | ‡ *μηδεν* ς. ℵ. 1. 6. 7. 14. P. 91. Vulg. Syr. *Cypr.* 267. *Prms.*
— *μελλεις*] *μελλειν* 91.
— *πασχειν* AℵC. 1. 7. 38s. *Alf.* P. 91. 95. | *παθειν* 6. 14. 38. *Bch.* Q.
— *ιδου*] add. *δη* 6. Q. 91. 95. (Syr.) *Cmpl.* | om. AℵC. 1. 7. 14. 38. P. Vulg. etc. *Er.*

10. *βαλλειν* AC. (38.) P. (post *ὁ διαβ.* 38. Arm.) | *βαλλειν βαλιν sic* ℵ*. (om. *βαλιν* ca.) | ‡ *βαλειν* ς. 1. 6. 7. 14. Q. 91. 95. *Er.*
— *ὁ διαβολος* ante *εξ ὑμων* AC. 6. 7. 14. PQ. 91. Vulg. (Memph.) (Arm.) (Æth.) (*Tert.* Scorp. 12.) *Cmpl.* | ‡ post ς. ℵ. 1. *Er.* | ante *βαλειν* (38.) 95. Syr.
— *πειρασθητε*] *παραθητε* *Er.*
— *ἑξετε* ℵ. Vulg. Arm. *Er. Cmpl.* | *εχετε* C. 1. *Prms.* | *εχητε* AP.
— *ἡμερων* AℵC. 1. 7. P. 91. | *-ρας* 6. 14. 38. Q. 95. Arm. | diebus *Tert.*
— *γινου*] om. ℵ*. (add.ca.)
— *αχρι*] *μεχρι* 38.
— *της ζωης*] *τῆς γῆς* *Er.* sic in txt. p. 193. (*της ζωης* ad imam pag. p. 192.)
11. *δευτερου*] *β̄*. 38.
12. *εκκλησιαις* 91 (*V.* & *C.*)
— Pergami Vulg. Memph. Æth. *Orig. Int.* iii. 961[d]. *Prms.* (quae in Pergamo Syr.)
13. *οιδα*] † add. *τα εργα σου και* ς. 1. 6. 7. 14. Q. 91. 95. Arm. Syr. | om. AℵC. 38. P. Vulg. Memph. Æth. *Prms.*
— *ὁπου* 1°.] om. 14.
— *μου* 1°.] *σου* ℵ*. (corr.cc.)
— *πιστιν μου και* AC. 91 (*V.* & *C.*) Vulg. Memph. *Prms. Er.* | om. *μου* 14. | om. *και* ℵ. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91 (*Btly.*) 95. *Dem.* Arm. Æth. Syr. *Cmpl.*

13. *ἡμεραις*] add. *μου* 95.
— *ἡμεραις*] add. *αἱς* 6. 14. 38. Q. 95. Æth. | add. † *εν*″ *αἱς* ς. ℵca. 1. 7. P. 91. (in die in quo Arm.) | add. *εν ταις* ℵ*. illis Vulg. Cl. in diebus illis *Prms.* | add. *εμαις* *Er.* | om. AC. *Am. Fuld.* Memph.
— *Αντειπας* Aℵcc. | antiquis *Harl.** | spectaculum factus est Syr. | prodidisti Memph. | ad Pergamenorum de Antipa fidelissimo martyre interfecto in habitatione satanae. *Tert.* Scorp. 12. | om Æth. *ut vid.*
— *πιστος*] * add. *μου* AC. 14. Syr. | om. ℵ. 1. 6. 7. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. *Prms.*
— *ὁς*] om. 6. *Dem.* Æth.
— *παρ' ὑμων* 95.
— *ὁ σατανας* ante *κατοικει* AℵC. 1. 6. 7. 14. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. *Prms. Cmpl.* | ‡ post ς. Æth. Syr. *Er.* (om. *ὁπου ὁ σατ. κατοικ.* 38.)
14. *αλλ'* AℵCP. rel. *αλλα* 6. 14 *Scr.* Q. 95.

10. horum *Cl.* | aliquos ex vobis *Cl.* | 13. diebus illis *Cl.*

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr.

ὑμῖν, ὅπου ‡ ὁ σατανᾶς κατοικεῖ. 14 ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ
ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν
Βαλαάμ, ὃς ἐδίδασκεν τῷ Βαλὰκ βαλεῖν σκάνδαλον
ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ
πορνεῦσαι. 15 οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν
διδαχὴν [τῶν] Νικολαϊτῶν ‡ ὁμοίως″. 16 μετανόησον
* οὖν″· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχύ, καὶ πολεμήσω
μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου. 17 ὁ
ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλη-
σίαις· Τῷ ‡ νικοῦντι″ δώσω αὐτῷ † † τοῦ μάννα τοῦ
κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκήν, καὶ ἐπὶ
τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς
‡ οἶδεν″ εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.
ς' 18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας
g c. 1: 14, 15. γράψον, Τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόγα πυρός, καὶ οἱ πόδες
αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ, 19 Οἶδά σου τὰ ἔργα ‡ καὶ
τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν διακονίαν″, καὶ

satanas habitat. 14 Sed habeo
adversus te pauca. Habes
illic tenentes doctrinam Ba-
laam, qui docebat Balac mit-
tere scandalum coram filiis
Israhel, edere et fornicari.
15 Ita habes et tu tenentes
doctrinam Nicolaitarum simi-
liter. 16 Paenitentiam age:
si quo minus, veniam tibi cito
et pugnabo cum illis in gladio
oris mei. 17 Qui habet aurem,
audiat quid spiritus dicat eccle-
siis. Vincenti, dabo ei man-
na absconditum, et dabo
illi calculum candidum et in
calculum nomen novum scrip-
tum, quod nemo scit nisi qui
accipit. 18 Et angelo Thyatirae
ecclesiae scribe, Haec dicit
filius dei, qui habet oculos
tamquam flammam ignis, et
pedes eius similes oricalcho.
19 Novi opera tua et caritatem
et fidem et ministerium et
patientiam tuam, et opera tua

---

14. *κατα σου* *Orig. Int.* iii. 961[d]. | om. ℵ*. (add.[ca].)
— *ὁτι* Aℵ. rel. *Dem.* | om. C. *Fuld.* *Harl.** *Tol.* Memph. Syr. *Prms.*
— *εχει* A.
— *Βαλααμ*] praem. *του* 38.
— *εδιδασκεν* AℵCP. Vulg. *Er.* | *εδιδαξεν* 6. 7. 14. 38 *Alf.* Q. 91. 95. Memph. Arm. *Orig. Int.* ii. 347[c]. *Cmpl.*
— *τῳ Βαλακ* A(C *Βαλαακ*) 7. 95. | *Βαλαακ* Q. | *τον Βαλακ* *Elz.* ℵ[ca]. 6. 38. 91. Vulg. *Cmpl.* | *τον Βαλααμ* 14. | *εν τῳ Βαλακ* 1. St. 3. *Er.* | *εν τῳ Βαλααμ τον Βαλακ* P. | om. ℵ*.
— *βαλειν* *Prms.* | *βαλλειν* ℵ[ca]. | *βασιλει* A.
— *φαγειν*] praem. *και* 6. 7. 14. Q. 95. | om. AℵC. 1. 38. P. 91. Vulg. Memph. Arm. Syr. *Prms.* *Orig. Int.* ii.
— *ειδωλοθυτα* *Orig. Int.* ii. *Tert.* de Praes. haer. 33. | om. Vulg.
15. *συ*] *ου* 14*.
— *των Νικολ.* ℵ. 1. 7. 38. P. 91. 95*s.* | om. *των* AC. 6. 14. Q. Arm.
— *ὁμοιως* AℵC. 6. 7. 14. Q. 91. 95. Vulg. Memph. Syr. *Prms.* *Cmpl.* (cum seqq. 14. (vv.) *Cmpl.* non 91. Memph. Syr.) | ‡ *ὁ μισω* ς. 1. Arm. *Er.* | *ὁμοιως ὁ μισω* P. | om. 38. foramen in cod. Æth.

16. *μετανοησον ουν* AC. 6. 7. 38. Q. 95. Memph. Arm. Æth. *ut vid.* | *om. *ουν* ς. ℵ. 1. 14. P. 91. Vulg. Syr. *Prms.*
— *σοι*] *σν* ℵ*. | om. 14. 38. Arm.
— *ρυφαια* 1. (corr. *Er.*)
— fin.] add. *και εν τη απειλη ἡ φιλανια* 7.
17. *νικουντι* AC. | ‡ *νικωντι* ς. ℵ. rel. ‖ praem. *των νικολαι* 14.
— *αυτῳ* *Am.* *Fuld.* Memph. | om. ℵ. Vulg. ‖ † add. *φαγειν* ς. 1. 7. 14. praem. *του* P. 91. Arm. Syr. | om. AℵC. 6. 38. Q. 95. Vulg. Memph. Æth. *Tert.* Scorp. 12.
— *του μαννα* AC. 14*. (om. *του**) 38. 95. | *το μαννα* Q. | *του ξυλου* P. ‖ † praem. *απο* ς. 1. 7. P. Memph. Arm. Syr. *Prms.* | praem. *εκ.* ℵ. 91. ‖ om. AC. 6. 14. 38. Q. 95. Vulg. Æth. *Tert.*
— *και*] om. 38. *Bch.*
— *δωσω αυτῳ* 2[0]. Vulg. | om. ℵ. 38. (mox *κενον* *Cmpl.*)
— *ὁ ουδεις*] om. *ὁ* ℵ*. (add.[ca].)
— *οιδεν* AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Cmpl.* | ‡ *εγνω* ς. ? *Er.* (novit *Prms.*) | om. *ὁ ουδεις....λαμβανων* 1.
18. *της* ℵ. rel. *Er.* | om. C. | *τῳ* A. | *τοις* 1.

18. *Θυατειροις* AℵC. 1. P. 91. 95. Arm. (*-ραις* *Er.txt.*) | *Θυατειρῃ* 7. Q. (*-τηρῃ*) | *Θυατειρᾳ* 14. | *Θυατειρων* 38. *Er. in annot.* | Thyatirae Vulg. Memph. Æth. *Prms.*
— *εκκλησιας*] om. A.
— *υἱος*] *κυριος* 14*. (corr. man. rec.)
— *αυτου* post *οφθαλμους* ℵC. rel. | om. A. 38. Vulg. *Prms.*
— *φλογα*] *φλοξ* ℵ.
— *χαλκολιβανῳ* *Er.txt.* (*annot.* *λιβανοχαλκῳ*) | *χαλκῷ λιβάνω* 7. (P.) aurichalco Vulg. *Cl.* *Prms.* oricalcho *Am.* aericalco *Fuld.* fervor aeris Libani Æth. aeri Libanico Syr.
19. *τα εργα και*] om. Memph. ap. *Wtst.*
— *και την πιστιν και την αγαπην και την διακονιαν* A(C.) 95. Vulg. *Cl.* (caritatem tuam) (om. *την* 1[0]. C.) | ‡ *κ. τ. αγαπην κ. τ. διακονιαν κ. τ. πιστιν* ς. 1. *Er.* | *κ. τ. αγαπην κ. τ. πιστ. κ. τ. διακονιαν* ℵ[cc]. 6. 7. 14. (38.) PQ. 91. *Am.* (*Fuld.*) Memph. Arm. Æth. Syr. *Orig. Int.* iii. 75[c]. *Prms.* *Cmpl.* | (om. *την* 2[0]. et 3[0]. 38.) om. *και την διακονιαν* ℵ*. (add. *και διακ*[ca].)

---

14. quia habes *Cl.* | 17. *om.* "ei" *Cl.* | in calculo *Cl.* *Am.*** | 18. Tyathirae *Am.* | oculus *Am.** | aurichalco *Cl.* | 19. et fidem et charitatem tuam *Cl.*

A℞C 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95.

τὴν ὑπομονήν σου, καὶ τὰ ἔργα σου, † τὰ ἔσχατα
πλείονα τῶν πρώτων. 20 ‡ Ἀλλὰ″ ἔχω κατὰ σοῦ † ὅτι
‡ ἀφεῖς″ τὴν γυναῖκα, ‡ Ἰεζαβὲλ″ ‡ ἡ λέγουσα″
ἑαυτὴν προφῆτιν, * καὶ″ ‡ διδάσκει καὶ πλανᾷ″ * τοὺς″
ἐμοὺς δούλους, πορνεῦσαι καὶ ‡ φαγεῖν εἰδωλόθυτα″.
21 καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανοήσῃ * καὶ οὐ
θέλει μετανοῆσαι″ ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς †. 22 ἰδοὺ †
βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ'
αὐτῆς εἰς θλῖψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ ‡ μετανοήσουσιν″
ἐκ τῶν ἔργων ‡ αὐτῆς″ 23 καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ
ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι
h Jer. 11:20. 17:10. h ἐγώ εἰμι ὁ ‡ ἐραυνῶν″ νεφροὺς καὶ καρδίας· καὶ
i Psa. 61 (62): 13. δώσω ὑμῖν i ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. 24 ὑμῖν δὲ
λέγω ‡ τοῖς″ λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ
ἔχουσιν τὴν διδαχὴν ταύτην, † οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν
τὰ ‡ βάθεα″ τοῦ σατανᾶ, ὡς λέγουσιν, Οὐ ‡ βάλλω″

novissima plura prioribus. 20 Sed
habeo adversus te quia per-
mittis mulierem Hiezabel, quae
se dicit propheten, docere et se-
ducere servos meos fornicari et
manducare de idolothytis. 21 Et
dedi illi tempus ut paeniten-
tiam ageret, et non vult
paeniteri a fornicatione sua.
22 Ecce mitto eam in lectum, et
qui moechantur cum ea in tri-
bulationem maximam, nisi
paenitentiam egerint ab operi-
bus suis. 23 Et filios eius in-
terficiam in mortem, et scient
omnes ecclesiae quia ego sum
scrutans renes et corda, et
dabo unicuique vestrum se-
cundum opera vestra. Vobis
autem dico, 24 ceteris qui
Thyatirae estis, quicumque
non habent doctrinam hanc,
qui non cognoverunt alti-
tudines satanae, quemammo-
dum dicunt. Non mittam
super vos aliud pondus: 25 ta-
men id quod habetis tenete

---

19. *την υπομ.*] om. *την* A.
— *σου* 2°] om. ℵ. *Prms.*
— *τα εσχ.*] † praem. *και* ϛ. 1. *Er.* | om. A℞C. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. (Arm.) Æth. Syr. *Orig. Int.* iii. *Prms. Cmpl.*
20. *αλλα* AQ. 95. | ‡ *αλλ'* ϛ. ℵC. 6. 7. 14. 38. P. 91.
— *κατα σου*] † add. *ολιγα* ϛ. 1. Vulg. *Cl. Er.* | add. *πολυ* ℵ. (Arm.) multa *Cypr.* 72. *Prms.* | om. AC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Am. Fuld.* Memph. Æth. Syr. *Cmpl.*
— *αφεις* Aℵ*C. 6. 7. 14. PQ. 91. *Cmpl.* | *αφιης* 95. | *αφηκας* ℵca. Arm. | *ποθεις* 38. | ‡ *εας* ϛ. ? *Er.* | om. 1 (et *οτι*).
— *γυναικα*] add. *σου* A. 6. 14. Q. 91. (*V.* & *C.*) Syr. *Cypr.* 72. *Prms. Cmpl.* (add. *την*). | om. ℵC. 1. 7. 38. P. 91*s.* (*Btly.*) 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Er. Tert.* de Pud. 19. | add. *την* A.
— *Ιεζαβελ* A(ℵ)C. 1. 6. 14. 38*s. Alf.* PQ. 91. 95. Memph. *Er. Cmpl.* (*Ιαζεβελ* ℵ* corr.ca.) | ‡ *Ιεζαβηλ* ϛ. 38*s. Bch.* | haereticam enim feminam, quae quod didicerat a Nicolaitis docere susceperat et in ecclesiam latenter introducebat merito ad paenitentiam urgebat *Tert.* de Pud. 19.
20. *η λεγουσα* Aℵ*C. | *η λεγει* 6. 7. 14. Q. 91. 95. *Cmpl.* | ‡ *την λεγουσαν* ϛ. ℵc. 1. 38. P. *Er.* | quae se propheten dicit *Tert.* | quae se dicit propheten *Cypr. Prms.* (-tam).
— *εαυτην*] *αυτην* Q.
— *προφητιν* | *προφητην* (ℵc*.) 7. PQ. (*προφητειαν ειναι* ℵ*. *-τιν ειναι*ca.)
— *και* ante *διδασκ.* A℞C. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91 (*V.* & *C.*) 95. Memph. Arm. Æth. Syr. *Tert. Cmpl.* | *η* 91 (*Btly.*) | * om. ϛ. Vulg. *Cypr. Er.*
— *διδασκει και πλανα* A℞C. (6.) 7. 14. 38. PQ. 91. 95. (Memph.) Æth. (Arm.) Syr. *Tert. Cmpl.* (? *διδασκειν* 6.) | *διδασκει και πλαναται* 1. | ‡ *διδασκειν και πλανασθαι* ϛ. ? *Er.* Vulg. *Cypr. Prms.*
— *τους εμους* A℞C. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. | * om. *τους* ϛ. 1. *Er.*
— *φαγειν* ante *ειδωλοθυτα* A℞C. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Tert. Cypr. Prms. Cmpl.* | ‡ post ϛ. 1. *Er.*
21. *αυτη Tert.* de Pud. 19. *Cypr.* 72. | *αυτην* 95. | *αυτοις* Arm.
— *μετανοησει* 7.
— *εκ της πορν.* praem. *και ου θελει μετανοησαι* (A)ℵca. 6. (7.) 14. (38.) PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Æth. Syr. *Tert. Cypr. Prms. Cmpl.* (*ουκ ηθελησεν* A. *ου θελοι* 7. *ει μεν θελει* 38). | * om. ϛ. ℵ*. 1. Arm. *Er.*
21. *πορν. αυτης*] *ταυτης* ℵ. *αυτων* Arm. | † add. *και ου μετενοησεν* ϛ. 1. Arm. *Er.* | om. A℞C. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Æth. Syr. *Tert. Cypr. Prms. Cmpl.*
22. *ιδου Tert.* de Pud. 19. | *ειδ' ου* 38. || † add. *εγω* ϛ. 1. (add.1) Arm. *Er.* | om. A℞C. 1*. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. *Tert. Prms. Cmpl.*
— *βαλλω* AC. 1. 6. 7. 14. 91. 95. *Am. Fuld.* | *βαλω* ℵca. 38. PQ. Vulg. *Cl.* (*βάλω* Q.) | *καλω* ℵ*. | dabo *Tert.*
— *κλινην Tert. Cypr. Prms.* | *φυλακην* A. | *καμινον* Arm.
— *μοιχευσαν τας* 14.
— *μετανοησουσιν* Aℵ. | ‡ *-σωσιν* ϛ. C. 1. 6. 14. 38. PQ. 91. 95.
— *εργ. αυτης* ℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Fuld. Tol. Harl.** Syr. *Tert. Cmpl.* | ‡ *εργ. αυτων* ϛ. A. 1. Vulg. *Am. Cl. Dem.* Memph. Arm. Æth. *Cypr. Prms. Er.*

---

20. adv. te pauca *Cl.* | permittes *Am.** | 21. paeuitere *Cl.* | 22. mittam *Cl.* | in tribulatione maxima erunt *Cl.* | ab operibus suis egerint *Cl.* | 23. in morte *Cl.* | opera sua *Cl.* | 24. et ceteris *Cl.* | et qui non *Cl.* | altitudinis *Am.** |

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr.

[k] Psa. 2:8, 9. c. 12:5. c. 19:15.

[l] c. 22:16.

ἐφ᾽ ὑμᾶς ἄλλο βάρος· 25 πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε,
‡ ἄχρι″ οὗ ἂν ἥξω. 26 καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι
τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν [k] ἐπὶ τῶν
ἐθνῶν· 27 καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡς τὰ
σκεύη τὰ κεραμικὰ συντρίβεται,˙ 28 ὡς κἀγὼ εἴληφα
παρὰ τοῦ πατρός μου· [l] καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα
τὸν πρωϊνόν. 29 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα
λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

donec veniam. 26 Et qui vicerit et qui custodierit usque in finem opera mea, dabo ei potestatem super gentes, 27 et reget illas in virga ferrea, tamquam vas figuli confringentur, 28 sicut et ego accepi a patre meo, et dabo illi stellam matutinam. 29 Qui habet aurem, audiat quid spiritus dicat ecclesiis.

III. z′

[m] c. 1:4, 16.

[n] c. 16:15. Matt. 24:42. 1 Thes. 5:2.

1 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας
γράψον, [m] Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ
θεοῦ καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας, Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι †
ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῇς, καὶ νεκρὸς εἶ. 2 γίνου γρηγορῶν,
καὶ ‡ στήρισον″ τὰ λοιπὰ ἃ ‡ ἔμελλον″ ἀποθανεῖν·
οὐ γὰρ εὕρηκά σου [τὰ] ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ * μου″. 3 μνημόνευε οὖν πῶς εἴληφας καὶ
ἤκουσας, καὶ τήρει, καὶ μετανόησον. [n] ἐὰν οὖν μὴ

1 Et angelo ecclesiae Sardis scribe, Haec dicit qui habet septem spiritus dei et septem stellas. Scio opera tua, quia nomen habes quod vivas, et mortuus es. 2 Esto vigilans, et confirma cetera quae moritura erant. Non enim invenio opera tua plena coram deo meo. 3 In mente ergo habe qualiter acceperis et audieris, et serva et paenitentiam age. Si ergo non vigilaveris, veniam

---

23. *και* 1°.] om. A. Memph.
— *αυτης*] *αυτων* Arm.
— *εν*] om. 14.
— *εραυνων* AC. | ‡ *ερευνων* ς. ℵ. 1. rel.
— *τα εργα*] om. *τα* C.
— *ὑμων* *Am. Fuld. Dem. Harl.* Æth. Syr. *Prms.* | *αυτου* 38. Q. | sua Vulg. *Cl.* Memph. Arm.
24. *ὑμιν δε*] om. *δε* 6.
— *τοις λοιπ.* A(ℵ)C. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Am. Fuld.* Memph. Æth. Syr. *Prms. Cmpl.* (*τοις εν λ.* ℵ*. | om. *εν* ℵ[ca].) | ‡ *και λοιποις* ς. *Er.* Vulg. *Cl.* | om. Arm.
— *Θυατειροις* Aℵ*C. 1. 7. 38. P. 91. 95. | *-ραις* 14. Q. *Er.* | *-ρη* ℵ[c]. | Thyatirae Vulg.
— *ὁσοι*] *οἱ* ℵ[ca]. (sed *ὁσοι*[cc].)
— *ουκ*] om. ℵ*. (add.[c])
— *οἱτινες*] † praem. *και* ς. *Er.* Vulg. *Cl.* | om. AℵC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Am. Fuld.* Memph. Arm. Æth. Syr. *Prms. Cmpl.*
— *βαθεα* AC. 6. 7. 14. 38. Q. 91. 95. *Cmpl.* | ‡ *βαθη* ς. ℵ. 1. P. *Er.*
— *βαλλω* AC. 6. 7. 38. P. 95. Syr. | ‡ *βαλω* ς. ℵ. (1.) 14. Q. 91. Vulg. Memph. *Prms.* (*βάλω* 1.)
25. *αχρι*] ℵC. | ‡ *αχρις* ς. PQ. | *ἑως* A.
— *οὑ* om. 6*. (supra.)
25. *αν*] om. 38.
— *αν ηξω* AℵC. 1. 6. 7. 38. P. 91. Vulg. Memph. Arm. Syr. | *ανοιξω* 14. Q. 95. | dum miserear Æth.
26. *και* 1°.] om. 7. 38.
— *επι*] om. ℵ*. (add.[ca].)
27. *συντριβεται* AℵC. 1. 7. 38. *Er.* | *συντριβησεται* 6. 14. PQ. 91. 95. Vulg. Syr. *Cmpl.* | confregit Memph. Arm. Æth.
28. *προινον* AQ.
1. *εκκλησιας*] om. Syr. | *-αις* C.
— Sardis Vulg. Memph. *Prms.*
— *ἑπτα πνευματα* *Elz.* AℵC. rel. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Cmpl.* | om. *ἑπτα* *St.* 3. *Er.*
— *ονομα*] † praem. *το* ς. *Er.* | om. AℵC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Arm. *Cmpl.*
— *ὁτι ζης* AℵC. (1.) 7. 38. P. 91. Vulg. Memph. Syr. *Prms. Cmpl.* (*ὁτι ζωῆς* 1. *Er.*) | *και ζης*. 6. 14. Q. 95. | viventis Arm.
— *και* ult.] om. 14.
2. *εγρηγορων* ℵ*.
— *στηρισον* AC. 6. (7.) 38s. *Alf.* P. 95. | ‡ *στηριξον* ς. ℵ. 1. 14. Q. 91. *Cmpl.* (*στηρηζων* 7. | *στήρηξον* *Er.*)
— *ἁ*] om. 14.
— *εμελλον* AℵC. 38. P. Vulg. Memph. Syr. *Prms.* | *ημελλεν* 7. | *εμελλε* 1 *mg.* (om. *txt.*) | ‡ *μελλει* ς. *Er.* | *εμελλες*. 6. 14. 91. 95. Arm. *εμελες* *Cmpl.* | *ημελλες* Q. | qui in eo sunt Æth.
2. *αποθανειν* AℵC. (1 *mg.*) 7. 38. P. Vulg. Memph. Arm. Syr. *Er.* | ut moriantur Æth. (*αποθηνην* 1 *mg. om. txt.*) | *αποβαλλειν* 6. 14. Q. 95. | *αποβαλειν* 91. *Cmpl.* (*ἁ εμελλε.... πεπληρωμενα* om. 1*. add. *mg.*)
— *ευρηκαν* Q.
— *τα εργα* ℵ. rel. *Cmpl.* | om. *τα* AC. 1 *mg.* *Er.*
— *θεου μου* AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Æth. Syr. *Prms. Cmpl.* | * om. *μου* ς. 1. Arm. *Er.*
3. *ουν* 1°. Vulg. Memph. Arm. Syr. | om. ℵ. 14. Æth. *Prms.*
— *και ηκουσας και τηρει* AℵC. 1. 7. 38. P. 91. Vulg. (Arm.) | et erraveris et observa Memph. *Wilkins.* | om. 6. 14. Q. 95. | (om. *ειληφας και* Arm.)

---

26. et custodierit *Cl.* | dabo illi *Cl.* | 27. et tamquam *Cl.*

AℵC.
1. 6. 7. 14. 38.
PQ.
91. 95.
3. γνῷς.

γρηγορήσῃς, ἥξω † ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ ‡ γνώσῃ″
ποίαν ὥραν ἥξω ἐπὶ σέ. 4 * ἀλλὰ″ ἔχεις ὀλίγα ὀνό-
ματα † ἐν Σάρδεσιν ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν,
καὶ περιπατήσουσιν μετ᾽ ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί
εἰσιν. 5 Ὁ νικῶν ‡ οὕτως″ περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις
λευκοῖς· καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς
βίβλου τῆς ζωῆς, ° καὶ ‡ ὁμολογήσω″ τὸ ὄνομα αὐτοῦ
ἐνώπιον τοῦ πατρός μου καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων
αὐτοῦ. 6 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει
ταῖς ἐκκλησίαις.

° Matt. 10:32. Luc. 12:8.

ad te tamquam fur, et nescies qua hora veniam ad te. 4 Sed habes pauca nomina in Sardis qui non inquinaverunt vestimenta sua, et ambulant mecum in albis, quia digni sunt. 5 Qui vicerit, sic vestietur vestimentis albis, et non delebo nomen eius de libro vitae, et confitebor nomen eius coram patre meo et coram angelis eius. 6 Qui habet aurem, audiat quid spiritus dicat ecclesiis.

Η′
7. ὁ ἀληθ. ὁ ἅγ.
p Is. 22:22.

7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας
γράψον, Τάδε λέγει ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθινὸς, p ὁ ἔχων
τὴν ‡ κλεῖν″ † ‡ Δαυεὶδ″, ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς ‡ κλεί-
σει″, καὶ ‡ κλείων″ καὶ οὐδεὶς ‡ ἀνοίξει″, 8 οἶδά σου
τὰ ἔργα· ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου q θύραν ἀνεῳγμέ-
νην, ‡ ἣν″ οὐδεὶς δύναται κλεῖσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν
ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον, καὶ οὐκ

q 2 Cor. 2:12.
8. ἠνεῳγμ.

7 Et angelo Philadelphiae ecclesiae scribe, Haec dicit sanctus et verus, qui habet clavem David; qui aperit et nemo claudit, claudit et nemo aperit. 8 Scio opera tua: ecce dedi coram te ostium apertum, quod nemo potest claudere; quia modicam habes virtutem, et servasti verbum meum et non negasti nomen meum.

---

3. *γρηγορησης* Vulg. | *-σεις* 7. | *μετανοησης* ℵ*. (corr.[ca].) *Prms.* | non egeris paenitentiam et non vigilaveris Memph. *Wilkins.*
— *ἡξω*] *ἡξει* 14. ‖ † add. *επι σε* ϛ. ℵ. 6. 7. 14. 38. Q. 91. 95. Vulg. *Cl. Am.* Syr. (*Prms.*) *Er. Cmpl.* | om. AC. 1. P. *Fuld. Tol. Harl.* Dem.* Memph. Arm. Æth.
— *γνωση* ℵ. (7. *-σει*) 14. 38. Q. 95. ‡ *γνως* ϛ. AC. 1. P. 91. (nemo scit Arm.)
— *ποιαν*] *οιαν* ℵ. (adventum meum Arm.)
— *ηξω* 2°.] *ηξα* 95.
4. *αλλα* AℵC. (6.) (7.) 14. 38. (P.) (Q.) (91.) (95.) Vulg. Memph. | verum *Prms.* (*αλλ᾽* 6. 7. PQ. 91. 95. *Cmpl.*) | * om. ϛ. 1. Arm. *Er.*
— *εχεις ολιγα ονοματα* AℵC. 1. 38. P. Vulg. Memph. Arm. (Æth.) Syr. *Orig. Int.* iii. 947[b]. *Prms. Er.* | *ολιγα εχεις ονοματα* 7. Q. 91. 95. *Cmpl.* | *ολιγα ονοματα εχεις* 6. 14.
— *εν Σαρδ.*] † praem. *και* ϛ. 1. *Prms. Er.* | om. AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Cmpl.*
— *ἁ* AℵC. 7. 14. PQ. 91. 95. | *οἱ* 1. 38. Vulg. Memph. Arm. *Tert.* de Res. car. 27. *Prms. Er.*

4. *αυτων*] *ἑαυτων* C. ‖ add. cum mulieribus Memph. Æth.
— *μετ᾽ εμου*] om. Arm. | tecum Æth.
5. *ὁ νικων* 1 *mg.* (om. *txt.*)
— *οὑτως* Aℵ*C. 91. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Prms.* | ‡ *οὑτος* ϛ. ℵ[ca]. 1. rel.
— *περιβαλειται* Vulg. Memph. *Prms.* | *περιβαλλεται* C. *περιβαλλειται* *Cmpl.*
— *εξαλειψω*] *απαλειψω* 38.
— *εκ της βιβλου....ονομα αυτου* | nec deleri de libro vitae *Tert.* Scorp. 12. om. 1. | om. *της* *Er.* | (*εν τῃ βιβλῳ* 91.)
— *ὁμολογησω* AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Cmpl.* | ‡ *εξομολογησομαι* ϛ. *Er.*
— *ενωπιον* 1°.] *εμπροσθεν* ℵ.
— *και* ult.°] om. 7.
7. *και* 1°. *Orig.* ii. 525[a]. *Hil.* 5[b]. | om. 38. *Alf. Prms.*
— *εν Φιλαδελφιᾳ* *Orig.* ii. | *Φιλαδελφιας* A. | Philadelphiae Vulg. Memph. Æth. *Hil. Prms.*
— *εκκλησιας* *Orig.* ii. *Hil. Prms.* | *-αις* ℵ*.
— *ὁ αληθινος* ante *ὁ ἁγιος* Aℵ. | post C. 38. rel. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Orig.* ii. *Prms. Hil.*

7. *την κλ.* *Orig.* ii. iv. 97[e]. | om. *την* ℵ*. (add.[ca].)
— *κλειν* AℵC. 6. 7. 38. PQ. 91. 95. *Orig.* iv. *Cmpl.* | ‡ *κλειδα* ϛ. 1. 14. Syr. *Er. Orig.* ii.
— *Δαυειδ* *Iren.* 253. *Orig.* ii. iv. *Hil.* 5[b]. | *ᾁδου* 7. (non Memph.) † praem. *του* ϛ. ℵ. 1. PQ. 91. (*Δαυιδ* *Cmpl.*) *Orig.* ii. iv. | om. AC. 38.
— *ὁ ανοιγων* *Hipp.* in Dan. (159 *Lagarde*) *Orig.* ii. iv. *Hil. Prms. Er. Cmpl.* | *και ανυγων* ℵ. | aperiet *Iren.* 253. | "et nemo aperit et nemo occludit practerquam ille" Æth.
— *κλεισει* AℵC. (7.) 14. (38.) PQ. 91. 95. *Iren. Orig.* ii. iv. *Hil. Prms. Cmpl.* (*κλειση* 7. *κλησει* 38 *Bch.*) | ‡ *κλειει* ϛ. 1. 6. Vulg. Memph. Arm. Syr. *Hipp. Orig. Int.* iv. 506[d]. *Er.* ‖ add. *αυτην* 7. 14. Q. 91. 95. *Cmpl.* | om. AℵC. 1. 6. 38. P. Vulg. Memph. Arm. Syr. *Iren. Hipp. Orig.* ii. iii. *Orig. Int.* iv. *Hil. Prms. Er.* ‖ add. postea *ει μη ὁ ανοιγων* 7. 14. Q. 91. 95. (*Cmpl.* *ὁ μη*) | om. rel. Vulg. Memph. Arm. Syr. *Iren. Hipp. Orig.* ii. iv. *Orig. Int.* iv. *Hil. Prms. Er.*

4. ambulabunt *Cl.* | 7. cludit, cludit *Am*.* | 8. cludere *Am.*

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr.

ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου. 9 ἰδοὺ ‡ δίδω″ ἐκ τῆς συναγω-
γῆς τοῦ σατανᾶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους
εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται· [r] ἰδοὺ ποιήσω
αὐτοὺς ἵνα ‡ ἥξουσιν″ καὶ ‡ προσκυνήσουσιν″ ἐνώ-
πιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἠγά-
πησά σε. 10 ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς
μου, κἀγώ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ
τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης,
πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. 11 † ἔρχομαι
ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν
σου. 12 Ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στῦλον ἐν τῷ ναῷ
τοῦ θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω
ἐπ᾽ αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομα τῆς
πόλεως τοῦ θεοῦ μου, [s] τῆς καινῆς Ἱερουσαλήμ, ἡ
καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου, καὶ
τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. 13 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί
τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

[r] Isa. 45:14. 49:23. 60:14.

[s] c. 21:2. Gal. 4:26.

9 Ecce dabo de synagoga sa-
tanae qui dicunt se Iudaeos
esse et non sunt, sed mentiun-
tur: ecce faciam illos ut
veniant et adorent ante pedes
tuos, et scient quia ego dilexi
te. 10 Quoniam servasti ver-
bum patientiae meae, et ego te
servabo ab hora temtationis
quae ventura est in orbem uni-
versum temtare habitantes in
terram. 11 Venio cito: tene
quod habes, ut nemo accipiat
coronam tuam. 12 Qui vicerit,
faciam illum columnam in
templo dei mei, et foras non
egredietur amplius; et scribam
super eum nomen dei mei et
nomen civitatis dei mei, novae
Hierusalem, quae descendit de
caelo a deo meo, et nomen
meum novum. 13 Qui habet
aurem, audiat quid spiritus
dicat ecclesiis.

7. *και κλειων* (A)ℵ*. 1. 6. 7. 38. P. Memph. *Hipp. Orig.* ii. 525[b]. iv. *Prms.* claudit Vulg. | om. *και* A. Vulg. (cum punctis ℵ, at rursus rasis). | ‡ *και κλειει* ς. C. Arm. Syr. *Er.* | claudet *Iren.* claudit *Orig. Int.* iv. | om. 14. Q. 91. 95. *Cmpl.*
— *ανοιξει* ℵ. (-*νυξ.*) 6. 7. (-*ξη*) 14. 38. Q. 91. 95. Memph. *Iren. Orig.* ii. iv. *Hil.* 5[b]. *Cmpl.* | ‡ *ανοιγει* ς. ACP. Vulg. Arm. Syr. *Hipp. Orig. Int.* iv. *Prms. Er.* (praem. *εστιν ὁς* Arm.) | *ανειγει* 1.
8. *σου* post *τα εργα* ℵ. Vulg. | ante *Orig.* ii. 525[b].
— *ιδου Orig.* ii. 525[b]. | *οδου* 14* *Scr.*
— *θυραν* ante *ενωπιον σου* 95. *Orig.* ii.
— *ανεωγμενην* AC. rel. *Orig.* ii. | *ηνεωγμενην* ℵ. 38. P.
— *ἡν* AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Prms. Orig.* ii. *Cmpl.* ‡ *και* ς. 1. *Er.*
— *αυτην Orig.* ii. om. ℵ. vv. *Prms.*
— *μικραν*] *μακραν* 14. ‖ praem. *ου* 38.
— *τον λογον*] *τα εργα* 95.
— *εχεις*] *εχει* 91.
9. *διδω* AC.] ‡ *διδωμι* ς. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. | dabo Vulg. Memph. *Prms.* | *δεδωκα* ℵ.
— *λεγοντων*] *λεγομενων* 6.

9. *ιδου* 2[o]. *Er.* | *και* 1. | om. Arm.
— *ἡξουσιν* AℵCP. 6. *Cmpl.* | ‡ *ἡξωσιν* ς. 7. 14. 38. Q. 91. 95. Vulg. *Er.* | *ἡξω* 1.
— *προσκυνησουσιν* AℵC. 1. P. | ‡ -*σωσιν* ς. 7. 14. 38. Q. 91. 95. Vulg. *Er.*
— *γνωσιν* AC. 1. 6. 7. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Syr. (add. omnes Memph.) *γνωσῃ* ℵ. 14.
— *εγω* Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. | om. 6. 14. Q. 91 (*V.* & *C.*) 95. *Prms. Cmpl.*
10. *ὁτι* ℵC. rel. Vulg. Memph. Arm. Syr. | *και* A. | *και ὁτι* 38.
— *τηρησω*] om. ℵ.
11. † praem. *ιδου* ς. Vulg. *Cl. Fuld. Dem.* Arm. Æth. *Er.* | om. AℵC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Am. Tol.* Memph. Syr. *Prms. Cmpl.*
— *ταχυ*] *ταχει* 14* *Scr.*
— *εχῃς* 1. (non *Er.*)
— *ἱνα μηδεις λαβῃ* Vulg. Memph. Arm. Syr. *Cypr.* 201. 251. 266. (*Prms.*) | *ἱνα μη λαβῃ τις ταχυ* 7.
12. *αυτον* 1[o].] *αυτω* ℵ*. (corr.[ca].)
— *εν*] om. ℵ*. (add.[ca].)
— *ναῳ Orig.* iv. 208[a]. *Prms. Er. Cmpl.* | *λαῳ Elz.* 1624. et 1633. | *ονοματι* 95.
— *ετι*] om. ℵ. *ἑτη* 95.

12. *επ᾽ αυτον*] om. C. *Er.* | *επ᾽ αυτου Cmpl.*
— *το ονομα* 1[o].] add. *μου και το ονομα* 38.
— *τ. θεου μου κ. τ. ονομα*] om. Q.
— *και το ονομα τ. πολεως τ. θεου μου Er.* | om. 1.
— *μου* 3[o].] om. 14.
— *ἡ καταβαινουσα St.* 3. Aℵ*C. 1. (P.) (Arm.) (Syr.) *Er.* (-*βεννουσα* P.) | *ἡ καταβαινει Elz.* 6. 7. 14. 38. *Alf.* Q. 91. 95. Vulg. Memph. *Cmpl.* | *της καταβαινουσης* ℵ[ca].
— *εκ τ. ουρ.* AℵC. 1. 14. 38. PQ. 91. | *απο τ. ουρ.* 6. 7. 95. ex *ου* priore in *ουρανου* ℵ[ca]. *θυ* fecerat, sed *ου* ipse restituit.
— *απο*] om. 7.
— *θεου μου*] om. *μου* 6.
— *μου* ult. AℵC. 1. P. 91. Vulg. *Am.* Memph. Æth. Syr. *Prms.* | om. 6. 7. 14. 38. Q. 95. *Fuld.* Arm.
13. *ὁ εχων*] *ὁ* parvum supra lin. ℵ?*.

10. servabo te *Cl.* | in terra *Cl.* | 11. Ecce venio *Cl.*

A ℵ (C) θ'
1. 6. 7. 14. 38.
PQ.
91. 95.
t c. 19:11.
u Col. 1:15.

14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ‡ ἐν Λαοδικείᾳ ἐκκλησίας″
γράψον, Τάδε λεγει ὁ Ἀμήν, t ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς
καὶ ἀληθινὸς, u ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ θεοῦ, 15 Οἶδά
σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ, οὔτε ζεστός· ὄφελον
ψυχρὸς ‡ ἦς″, ἢ ζεστός· 16 οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ
οὔτε ‡ ζεστὸς οὔτε ψυχρὸς″, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ
στόματός μου. 17 ὅτι λέγεις ὅτι Πλούσιός εἰμι, καὶ
πεπλούτηκα, καὶ ‡ οὐδὲν″ χρείαν ἔχω, καὶ οὐκ οἶδας
ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ ἐλεεινὸς καὶ πτωχὸς καὶ
τυφλὸς καὶ γυμνός. 18 συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρ'
ἐμοῦ χρυσίον πεπυρωμένον ἐκ πυρός, ἵνα πλουτήσῃς,
καὶ ἱμάτια λευκά, ἵνα περιβάλῃ, καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ
αἰσχύνη τῆς γυμνότητός σου· καὶ ‡ κολλύριον″ ‡ ἔγχρι-
σαι″ τοὺς ὀφθαλμούς σου, ἵνα βλέπῃς. 19 v ἐγὼ
ὅσους ἐὰν φιλῶ, ἐλέγχω καὶ παιδεύω· ‡ ζήλευε″ οὖν
καὶ μετανόησον.¶ 20 w Ἰδοὺ ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ
κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν
θύραν, εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτόν, καὶ δειπνήσω μετ'

v Prov. 3:12.
Heb. 12:6.
19. ζήλωσον.
¶ C.
w Cant. 5:2

14 Et angelo Laodiciae ecclesiae scribe. Haec dicit Amen, testis fidelis et verus, qui est principium creaturae dei.
15 Scio opera tua, quia neque frigidus es neque calidus. Utinam frigidus esses aut calidus.
16 Sed quia tepidus es et nec frigidus nec calidus, incipiam te evomere ex ore meo.
17 Quia dicis quod dives sum et locupletatus et nullius egeo, et nescis quia tu es miser et miserabilis et pauper et caecus et nudus,
18 suadeo tibi emere a me aurum ignitum probatum ut locuples fias, et vestimentis albis induaris et non appareat confusio nuditatis tuae, et collyrio inunge oculos tuos ut videas.
19 Ego quos amo, arguo et castigo: aemulare ergo et paenitentiam age.
20 Ecce sto ad ostium et pulso: si quis audierit vocem meam et aperuerit ianuam, introibo ad illum et cenabo

14. της εν Λαοδικεια εκκλησιας AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. (95.) *Cmpl.* om. εκκλησιας 95. | ‡ της εκκλησιας Λαοδικεων ς. 1. *Er.* | Laodiciae Vulg.*m.* Memph. Arm. Æth. *Prms.*
— ὁ αμην] om. ὁ *Er.* ille amen *m.* amen. Vulg. ‖ add. και ℵ*. (om.^ca.) Æth.
— και αληθ. A. 1. 6*s*. 38. PQ. 91. 95. Vulg. *m.* Memph. Arm. Æth. και ὁ αληθ. C. | ὁ αληθ. ℵ. 7. 14. Syr. ‖ add. και ℵ. Æth.
— κτισεως] εκκλησιας ℵ*. (corr.^ca.)
15. ει] om. ℵ*. (add.^ca.) ‖ (ὁτι οὐτε ζεστος *m.* Syr. *om.* ψυχρος ει ουτε).
— οφελον...ζεστος *Prms.* | om. A. 1.
— οφελος 7.
— ης ℵC. 6. 7. 14. 38. Q. (εις) P. 91. 95. *Cmpl.* | ‡ ειης ς. *Er.*
16. οτι ουτως ℵ.] om. Arm.
— χλιαρος] χλιερος ℵ*. (corr.^ca.)
— ουτε post και AℵC. 1. 38. Q. Vulg. Memph. (om. και) Arm. | ου 6. 7. 14. 91. 95. Syr. | om. cum ver. seq. Æth.
— ζεστος ουτε ψυχρος ℵC. 1. 6. 7. 14. 38. Q. 91. 95. Memph. Arm. Syr. *Cmpl.* | ‡ ψυχ. ουτε ζεσ. ς. AP. Vulg. *Er.* | om. *m.* *Harl.** Æth. *Prms.* ‖ add. ει ℵ(* post ψυχρος, post ζεστος^ca. vel.^cc.)

16. μελλω σε εμεσαι εκ Vulg. | πανσε *sic* ℵ*. (corr.^ca. sed habet εμιν) ‖ ante εκ] και ελεγχω σε 38.
17. ὁτι πλουσιος AC. 1. 6. 38. 95. Vulg. Syr. *Er.* | om. ὁτι ℵ. 7. 14. PQ. 91. *m.* Memph. Arm. Æth. *Cypr.* 241. *Prms.* *Cmpl.*
— ουδεν AC. *m.* | ‡ ουδενος ς. ℵ. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg.
— ὁτι ταλαιπωρος ει ℵ*. (om. συ et ὁ; sed add.^ca.)
— ελεεινος] praem. ὁ A. 6. 7. 38. Q. 91. *Cmpl.* | om. ℵC. 1. 14. P. 95. Arm. *Er.* (ελεινος AC.)
— και γυμνος ante και τυφλος 7. *m.* Arm. Æth. | ctra, *Cypr.* 241. *Prms.*
18. συμβ. σοι] add. ουν 38. Memph.
— αγορασον 38.
— χρυσιον ante παρ' εμου 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Memph. *Cmpl.* | post AℵC. 1. Vulg. *m.* Arm. Æth. Syr. *Cypr.* 241. *Er.*
— εκ πυρας Q.
— πλουτιζεις 7.
— περιβαλη] -λει 7. | -λλη 14. Q.
— και 2°. om. *Cmpl.*
— μη] om. 91.
— φανερωθῃ] φανῃ 14. | add. in tc *Cypr.* 241. *Prms.*

18. αισχυνη] ασχημοσυνη 7. P.
— κολλυριον ℵC. 6. 7. 14. (38. *Alf.* Q. κολυρ.). Vulg. *m.* *Cypr.* 241. *Prms.* | ‡ κολλουριον ς. A. 1. (P.) 91. 95. *Er. in Annot.* (κολουριον P.) | καλοουριον Memph. *Cmpl.* | κουλλουριον *Er. txt.*
— εγχρισαι AℵC. 7. Memph. | ‡ εγχρισον ς. 1. P. 91. Vulg. *m.* Arm. | ἱνα ἐγχρισῃ 6. 14. 38. (om. ἱνα). 95. | ἱνα εγχρισει Q. ‖ add. επι 91 (*V.* & *C.*) *Cmpl.*
— fin. βλεπεις 7.
19. εαν] αν ℵ.
— ζηλευε AC. 14. Q. 95. | ‡ ζηλωσον ς. ℵ. 1. 7. 38. P. | ζητησον 91. | ζηλου 6. (crede *Prms.*)
— ουν] om. 7.
20. ακουσῃ της φωνης μου και] om. *Orig.* iv. (242^c.) 406^c. *Orig. Int.* iii. 110^b. 406^a. *Hil.* 311^a.
— ανοιξῃ *Orig.* iii. *Orig. Int.* iii. *bis.* iv. 406^c. | ανοιξω ℵ.
— εισελευσομαι] praem. και ℵ. 6. 14. Q. 91. 95. *Cmpl.* | om. A. 1. 7. 38. P.

17. dices *Am**. | mirabiles *Am.** | 20. aperuit mihi januam intrabo *Cl.*

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr.

αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς μετ᾽ ἐμοῦ. 21 Ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ
καθίσαι μετ᾽ ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς κἀγὼ ἐνίκησα,
καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ.
22 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς
ἐκκλησίαις.

cum illo et ipse mecum. 21 Qui vicerit, dabo ei sedere mecum in throno meo, sicut et ego vici et sedi cum patre meo in throno eius. 22 Qui habet aurem, audiat quid spiritus dicat ecclesiis.

IV. 1′

x c. 1:10.

y c. 1:1. 22:6.

z Ezek. 1:26. rel.

3. [καὶ ὁ καθ.]

1 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεῳγμένη ἐν
τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη, ἣν ἤκουσα[x] ὡς
σάλπιγγος λαλούσης μετ᾽ ἐμοῦ ‡ λέγων″, Ἀνάβα
ὧδε, καὶ δείξω σοι[y] ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα.
2 † εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι, καὶ[z] ἰδοὺ θρόνος
ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ ‡ τὸν θρόνον″ καθήμε-
νος· 3 καὶ ὁ καθήμενος † ὅμοιος ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι
καὶ ‡ σαρδίῳ″· καὶ ἶρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὅμοιος
ὁράσει σμαραγδίνῳ. 4 καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνοι
‡ εἴκοσι † τέσσαρες″· καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους † † εἴκοσι †
τέσσαρας πρεσβυτέρους καθημένους, περιβεβλημέ-
νους ἐν ἱματίοις λευκοῖς· καὶ † ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν

1 Post haec vidi, et ecce ostium apertum in caelo, et vox prima quam audivi tamquam tubae loquentis mecum, dicens Ascende huc, et ostendam tibi quae oportet fieri post haec. 2 Statim fui in spiritu: et ecce sedes posita erat in caelo, et super sedem sedens, 3 et qui sedebat similis erat aspectui lapidis iaspidis et sardini, et iris erat in circuitu sedis similis visionis zmaragdinae. 4 Et in circuitu sedis sedilia viginti quattuor, et super thronos viginti quattuor seniores sedentes, circumamictos vestimentis albis, et in capitibus eorum coronas

Vulg. *m.* Memph. Arm. Æth. Syr. *Orig.* iii. *Orig. Int.* iii. *bis.* iv. 406c. *Hil.* 311a. *Er.*
20. *μετ᾽ αυτον* 14* *Scr.*
21. *εκαθησα* 14.
1. *ειδον* 38. rel. | *ιδων* Q. | *ιδον* Aℵ.
— *ηνεωγμενη* Aℵ. 1. 38*s*. P. *Er.* | *ανεωγμενη* 6. 7. 14. Q. 91. 95. *Cmpl.*
— *ἡ φωνη*] om. *ἡ* 38. 91 (*V.* & *C.*) || praem. *ιδου* ℵ. *Prms.*
— *λαλουσης*] *-σαν* ℵ. loquentem *Prms.*
— *λεγων* Aℵ*. 6. 14. Q. 95. | ‡ *λεγουσα* ς. ℵca. 1. 38. P. 91. *Er. Cmpl.* (om. *Prms.*) || *και λεγουσης* 7.
— *αναβα* ℵ. 1. 6. 7. 14. 38*s*. PQ. 91. 95. | *-βηθι* A.
— *ἁ* ℵ. rel. Vulg. Memph. *Prms.* | *ὁσα* A.
2. *ευθεως*] om. Memph. † praem. *και* ς. 1. 7. 38*s*. P. 91. Vulg. *Cl.* Memph. Arm. Æth. | om. Aℵ. 6. 14. Q. 95. *Am. Fuld.* Syr. *Prms.* | *ευθεως δε* ℵca.
— *επι*] praem. *ὁ* ℵ*.
— *τον θρονον* Aℵ. 1. 6. 7. 14. 38. Q. 95. | ‡ *του θρονου* ς. P. 91.
3. *και ὁ καθημενος* Aℵ. 7. PQ. Vulg. Syr. *Prms. Er.* | om. 1. 6. 14. 38. 91. 95. Memph. Arm. Æth. *Cmpl.* || † add. *ην* ς. *Er.* Memph. | om. Aℵ. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Arm. Syr. *Cmpl.* | post *ὁμοιος* Vulg. (*Prms.*)
3. *ὁμοιος* 1°.] *ὁμοια* 6 *mg.*
— *λιθῳ*] *-θων* 38.
— *ιασπιδι*] add. *σμαραγδῳ και* Q.
— *σαρδιῳ* Aℵ. 6. 7. 14. 38. Q. 91. 95. *Cmpl.* | ‡ *σαρδινῳ* ς. 1. P. Vulg. Memph. *Er.*
— *ιρις* (ℵ**). 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Syr. (*ιρεις* ℵ**). | arcus *Prms.* | et alius iridis ambitu ornatur caelesti prato *Tert.* de Cor. 15. (vid. et x. 1.) | *ἱερεις* Aℵ*. Arm. Æth.
— *κυκλοθεν*] *κυκλῳ* 38.
— *θρονου*] add. *αυτου* 38.
— *ὁμοιος ορασει σμαραγδινῳ* A. 1. 6. 7. P. *St.* 3. Vulg. Memph. Syr. *Er.* | *ὁμοιως ορασι σμαραγδινῳ* ℵca. | *ὁμοιως ὡς ορασις σμαραγδου* 38. | *ὁμοιως ορασεις σμαραγδων* 14. | om. ℵ*. | *ὁμοιως ορασις σμαραγδινων* Q. 95. | *ὁμοια ορ. σμαρ.* *Elz.* 91. (*V.* & *C.*) *Cmpl.*
4. ad init. *και* Aℵca. 1. 6. 7. 38. P. 91. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Prms.* | om. 14. Q. 95. Syr. || om. *και κυκλ. τ. θρον.* ℵ*.
— *θρονοι*] *-νους* Aℵ.
— *εικοσι τεσσαρες* Aℵ. 6. 14. 38. P. 91. Vulg. *Prms. Cmpl.* | ‡ *εικοσι* † *και*′ *τεσσαρες* ς. 7. Arm. Syr. | *κδ.* 1. Q. 95. *Er.*
4. *τους θρονους*] om. 95. || *επι τους θρον.* ad *εικ. τεσσ.* | om. ℵ. (sed habet *και*).
— *θρονους*] † add. *ειδον* ς. 91. 95. *Cmpl.* | om. A. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. Vulg. Memph. Syr. *Prms. Er.* || praem. *εικοσι τεσσερας* (om. post) A.
— *εικοσι*] † praem. *τους* ς. 6. 7. 14. Q. 91. 95. *Cmpl.* | om. A. 1. 38. P. Arm. *Er.*
— *εικοσι τεσσαρας* 6. 14. P. 91. 95. *Prms. Cmpl.* | om. A *hic.* (vid. supra). 38. | *εικοσι* † *και*″ *τεσσ.* ς. 7. Arm. Syr. | *κδ̄.* 1. Q. *Er.*
— *καθημενους πρεσβυτερους* 38.
— *εν* ℵ. rel. | om. AP.
— *ἱματιοις*] om. ℵ.
— *επι τας*] † praem. *εσχον* ς. (Memph.) | om. Aℵ. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Arm. Æth. Syr. *Prms. Er. Cmpl.*

2. Et statim *Cl.* | sedis *Am.* | supra *Cl.* | 3. sardinis *Cl.* | visionis smaragdinae *Cl.* | 4. circumamicti *Cl.* | coronae aureae *Cl.*

Aℵ.
1. 6. 7. 14. 33.
PQ.
91. 95.

στεφάνους ‡χρυσέους". 5 καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύον-
ται ἀστραπαὶ καὶ ‡ φωναὶ καὶ βρονταί", καὶ ἑπτὰ
λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, αἵ
a c. 15:2. Ezek. 1:2. Ex. 24:10. εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ· 6 καὶ ἐνώπιον τοῦ
θρόνου * ὡς" θάλασσα ὑαλίνη, ὁμοία κρυστάλλῳ.
καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου ‡ τέσ-
σερα" ζῷα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὄπι-
b Ezek. 1:10. σθεν. 7 καὶ τὸ ζῷον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ
τὸ δεύτερον ζῷον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῷον
‡ ἔχων" τὸ πρόσωπον ὡς ‡ ἀνθρώπου", καὶ τὸ τέταρτον
c Isa. 6:2. ζῷον ὅμοιον ἀετῷ ‡ πετομένῳ." 8 c καὶ * τὰ" ‡ τέσσερα"
ζῷα, ἓν ‡ ἕκαστον αὐτῶν" ‡ ἔχων" ἀνὰ πτέρυγας ἓξ
κυκλόθεν, καὶ ἔσωθεν ‡ γέμουσιν" ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνά-
παυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, ‡ λέγοντες",
d Isa. 6:3. d"Αγιος, ἅγιος, ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ
ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος. 9 καὶ ὅταν δώσουσιν
τὰ ζῷα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθη-

aureas. 5 Et de throno proce-
dunt fulgora et voces et toni-
trua. Et septem lampades
ardentes ante thronum, quae
sunt septem spiritus dei. 6 Et
in conspectu sedis tamquam
mare vitreum simile crystallo:
et in medio sedis et in circuitu
sedis quattuor animalia plena
oculis ante et retro. 7 Et animal
primum simile leoni, et secun-
dum animal simile vitulo, et
tertium animal habens faciem
quasi hominis, et quartum
animal simile aquilae volanti.
8 Et quattuor animalia singula
eorum habebant alas senas, et
in circuitu et intus plena sunt
oculis, et requiem non habe-
bant die ac nocte dicentia,
Sanctus sanctus sanctus do-
minus deus omnipotens, qui
erat et qui est et qui venturus
est. 9 Et cum darent illa
animalia gloriam et honorem

4. *χρυσεους* ℵ. | ‡ *-σους* ς. A. rel.
5. *και εκ. Er.*] om. 1.
— *εκπορευονται Am. Fuld.* Syr. | *εξεπορευοντο* 7. Vulg. *Cl.*
— *φωναι και βρονται* Aℵ. 6. 7. 14. PQ. 91. Vulg. Memph. Arm. (Æth.) (Syr.) *Prms. Cmpl.* | ‡ *βρονται και φωναι* ς. 1. 38. 95. *Er.*
— *πυρος* post *καιομεναι* 95.
— *θρονου*] add. *αυτου* 6. 7. 14. Q². 95. Syr. *Cmpl.* | om. P. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Er.*
— *αἱ εισιν......του θρονου* 1°. ver. 6. | om. ℵ*. (add.ᶜᵃ.)
— *αἱ εισιν* ℵᶜᵃ. 6. 7. 38. Q. 91. 95. Vulg. Memph. *Er.* | *ά εστιν* A. *Prms.* | *ά εισιν* 1. P. | *και sic.* 14.
— *τα* Aℵᶜᵃ. 1. 14. 38. P. 91 (*V. & C.*) Arm. *Er.* | om. 6. 7. Q. 91. (*Btly.*) 95. *Cmpl.*
6. *θρονου* 1°.] add. *αυτου* 7. | add. dei Memph.
— *ὡς θαλ.* Aℵ. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Syr. *Cmpl.* | *om. *ὡς* ς. 1. Arm. Æth. *Prms. Er.*
— *ὑαλινη*] *ὑελινη* 38. *Cmpl.*
— *κρυσταλῳ* 38. 91.
— *εν μεσῳ* ℵ. rel. | *εμμεσῳ* A.
— *θρονου* 2°.] add. *μου* 38.

6. *και κυκλῳ του θρονου*] om. Memph. Arm. *Zoh.* | circum illum Syr.
— *τεσσερα* A. | ‡ *τεσσαρα* ς. ℵ. rel.
7. *εχων* A. 7. Q. | ‡ *εχον* ς. ℵ. rel. | om. Memph. Arm. *Zoh.* Æth.
— *το προσωπ.*] om. *το* 7. 14. Q. 91 (*V. & C.*) 95. Arm. *Iren.*
— *ὡς ανθρωπου* A. Vulg. *Prms.* | *ανθρωπου* (om. *ὡς*) 6. 14. Q. 95. Arm. *Iren.* | *ὡς ὁμοιον ανθρωπῳ* ℵ. (Æth.) | ‡ *ὡς ανθρωπος* ς. 1. 7. 38. P. 91. Syr. | simile facici filii hominis Memph.
— *ζῳον* (post *τεταρτ.*) Vulg. | om. 6. 14. Q. 95. Æth. *Iren.*
— *πετομενῳ* Aℵ. 6. 14. 38s. *Alf.* PQ. | ‡ *πετωμενῳ* ς. 1. 7. 91. 95. *Iren.*
8. *τα τεσσ.* Aℵ. 7. 14. P. 91. 95. Memph. Arm. *om. *τα* ς. 1. 38 *Alf.* Q.
— *τεσσερα* Aℵ. | ‡ *τεσσαρα* ς. rel.
— *εκαστον αυτων* ℵ. 38. Vulg. (singula eorum) Memph. (habebant singula *Prms.*) | *καθ' ἑν αυτων* AP. 91. Arm. (Æth.) *Cmpl.* | unum quodque ex illis Syr. | ‡ *καθ' ἑαυτο* ς. 1. *Er.* | *καθ' ἑν* 6. 7. 14. Q. 95.
— *εχων* A. 1. 7. | *εχον* 6. 14. Q. 95. *Cmpl.* | *εχοντα* 38. P. Memph. | ‡ *ειχον* ς. ℵ. Vulg. Arm. *Er.* | om. 91. Æth.
8. *πτερυγας*] post *ἑξ* 14. | *-γων* Q.
— *κυκλοθεν*] add. *εξωθεν* 14.
— *και εσωθεν*] om. 38. Æth. | *και εξωθεν* 91. | ante se et retro *Prms.* || praem. *και εξωθεν* Q.
— *γεμουσιν* Aℵ. 6. 7. 14. PQ. 91. 95. *Cmpl.* | ‡ *γεμοντα* ς. 1. 38.
— *ουκ εχουσιν Fuld.* | *ουχ εξοσαν* ℵ*. (corr.ᶜᵃ.) | habebant Vulg. *Am. Prms.*
— *λεγοντες* Aℵ. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91 (*V. & C.*) 95. *Er.* | ‡ *λεγοντα* ς. Vulg.
— *ἁγιος* ter. Aℵᶜᵃ. 1. 7. 14. P. 95. Vulg. Memph. Arm. *Use.* Æth. Syr. (*Tert.* de Orat. 3.) *Prms. Er.* | 8ˡᵉˢ. ℵ*. | novies 6. Q. 91 (*V. & C.*) Arm. et MSS. *Cmpl.* | sexies 38 (*Alf.*) 91 (*Btly.*)
— *ὁ θεος*] om. *ὁ* ℵ*. (corr.ᶜᵃ.)
— *ὁ παντοκρ.*] om. *ὁ* ℵ.
— *ὁ ων και ὁ ην* 38 (*Alf.*) Memph.
— *και ὁ ερχομενος Prms.*] om. Æth.

5. procedebant *Cl.* | qui sunt *Cl.*

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr.

μένῳ ἐπὶ ‡τῷ θρόνῳ″, τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων, 10 πεσοῦνται οἱ εἴκοσι † τέσσαρες πρεσβύτε-
ροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ ‡προ-
σκυνήσουσιν″ τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων,
καὶ βαλοῦσιν τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ
θρόνου, λέγοντες, 11 ʺΑξιος εἶ, ‡ὁ κύριος″ *καὶ ὁ θεὸς
ἡμῶν″, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύνα-
μιν· ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου
‡ἦσαν″ καὶ ἐκτίσθησαν.

et benedictionem sedenti super thronum, 10 procedebant viginti quattuor seniores ante sedentem in throno, et adorabant viventem in saecula saeculorum, et mittent coronas suas ante thronum, dicentes, 11 Dignus es, domine et deus noster, accipere gloriam et honorem et virtutem, quia tu creasti omnia, et propter voluntatem tuam erant et creata sunt.

V. ΙΑʹ

e Ezek. 2:9, 10.

1 e Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ
θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν,
κατεσφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτά. 2 καὶ εἶδον ἄγγε-
λον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα *ἐν″ φωνῇ μεγάλῃ, Τίς †
ἄξιος ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, καὶ λῦσαι τὰς σφραγῖδας
αὐτοῦ; 3 καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ, οὐδὲ
ἐπὶ τῆς γῆς, οὐδὲ ὑποκάτω τῆς γῆς, ἀνοῖξαι τὸ

1 Et vidi in dexteram sedentis super thronum librum scriptum intus et foris signatum sigillis septem. 2 Et vidi angelum fortem et praedicantem voce magna, Qui est dignus aperire librum et solvere signacula eius? 3 Et nemo poterat in caelo neque in terra neque subtus terram

9. *δωσουσιν* A. 1. 38*s*. P. Arm. *Er.* | *δωσωσιν* ℵ. 7. 14. Q. | *δωσι* 6. 91. 95. | *-σει* *Cmpl.* | darent Vulg. dederant illa *Prms.*
— *δοξαν*] om. ℵ*. (add.ca.)
— *εχαριστιαν* *Prms.* | *-τειας* A.
— *τῳ θρονῳ* Aℵ. | ‡ *του θρονου* ς. 1 rel. ‖ add. *και προσκυνησουσι* 95.
— *τῳ ζωντι εις τους αιωνας των αιωνων*] om. *Am.*
— fin.] add. *αμην* ℵ. 95*. Arm. *cdd.* | om. A. rel. vv. *Prms.*
10. init. add. *και* ℵ.
— om. ver. ad. *αιωνων* Arm. (exc. *Usc.*)
— *εικοσι τεσσαρες* Aℵ. 6. 14. P. 91. Vulg. *Prms.* *Cmpl.* | *εικοσι* †*και*″ *τεσσαρες* ς. 38 (*-ρις*). Syr. | *κδ̄.* 1. 7. Q. 95. *Er.*
— *του καθημενου επι*] om. *Prms.*
— *προσκυνησουσιν* *Elz.* Aℵ. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Cmpl.* | ‡ *προσκυνουσιν* *St.* 3. *Er.* | adorabant Vulg. *Prms.*
— *αιωνων*] add. *αμην* ℵ.
— *βαλουσιν* *Elz.* Aℵ**. 6. 7. 14. 38. (*Alf.*) P. 91. 95. *Am.* *Fuld.* | *βαλλουσιν* *St.* 3. ℵ*. 1. Q. *Er.* *Cmpl.* | mittebant Vulg. *Cl.* Memph. Arm. mittentes *Prms.*

10. *ενωπιον του θρονου*] om. 95.
— *λεγοντες*] *εντες* ℵ*. (corr.ca.)
11. *ὁ κυριος* **και ὁ θεος ἡμων*″ Aℵ. 6. 14. Q. 91. 95. *Am.* Syr. *Prms.* *Cmpl.* (praem. *κυριε* ℵ.) | *κυριε ὁ θεος ἡμων* 7. 38. P. Vulg. *Cl.* *Fuld.* Memph. Arm. Æth. | ‡ *κυριε* tantum. ς. 1. *Er.* ‖ add. *ὁ ἁγιος* 6. 14. Q. 91. 95. Arm. Syr. | om. Aℵ. 1. 7. 38. P. Vulg. Memph.
— *την τιμην*] om. *την* ℵ.
— *την δυναμιν* om. *την* A.
— *ὁτε*] praem. *και* 14.
— *τα παντα* Aℵ. 1. 38. P. 91. Memph. Arm. | om. *τα* 6. 7. 14. Q. 95. ‖ add. et per manum tuam sunt Syr.
— *δια θεληματι σου* A.
— *ησαν* Aℵ. 6. 95. Vulg. Memph. Æth. Syr. | *ουκ ησαν* 14. 38. Q. | ‡ *εισιν* ς. 1. 7. P. 91. *Er.* *Cmpl.* | et stant firma Arm.
— *και εκτισθησαν*] om. A.
1. *ειδον* ℵ. rel. | *ιδον* AQ.
— *βιβλιον γεγραμμενον* *Hipp.* in Dan. (159. *Lagarde.*) *Orig.* ii. 525b. *Hil.* 5c. (*Cypr.* 289.) | om. ℵ*. (add.ca.)
— *εσωθεν* vv. *Hipp.* *Orig.* ii. *Cypr.* *Hil.* *Prms.* | *εμπροσθεν* ℵ. *Orig.* iv. 97e.
— *οπισθεν* Aℵ. 1. 14. ? Syr. *Orig.* ii. iv. 97e. *Cypr.* *Er.* | *εξωθεν* 6. 7. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. ? Syr. *Hipp.* *Hil.* *Prms.* *Cmpl.*
1. *κατεσφραγισμενον* *Orig.* ii. iv. | *κατεσφιγμενον* 95. | *εσφραγισμενον* *Hipp.* ‖ praem. *και* ℵca. *Orig.* iv. om. *Orig.* ii. *Hil.*
2. *κηρυσσοντα* ante *ισχυρον* ℵ. | post *Orig.* ii. 525b. *Hil.* 5d. ‖ om. *ισχυρον* *Hipp.* in Dan. (159. *Lagarde*).
— *εν φωνῃ* Aℵ. 6. 7. 14. Q. 95. | *om. *εν* ς. 1. 38. P. 91.* Vulg. Arm. *Hipp.* *Orig.* ii. Cypr. 289. *Hil.* 5d. *Prms.*
— *τις*] † add. *εστιν* ς. 1. Vulg. Arm. Syr. *Hil.* *Prms.* | post *αξιος* 6. 7. 14. Q. 95. Memph. *Cypr.* ‖ om. Aℵ. 38. P. 91. Æth. *Cmpl.* *Hipp.* *Orig.* ii. *Orig. Int.* iii. 405b.
— *τας σφρ.*] *Orig.* iv. 97e. | om. *τας* *Orig.* ii. 525b.
3. *ηδυνατο* A. 1. 7. 14. 38*s*. PQ. 95. *Orig.* ii. 525b. iii. 408d. iv. 97e. *Er.* | *εδυν.* ℵ. 6. 91. *Cmpl.*
— *ουρανῳ*] add. *ανω* 7. 14. 38. Q. 95. Syr. | om. Aℵ. 1. P. 91. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Orig.* ii. iii. 408d. *Orig. Int.* iii. 405c. *Hil.* 5d. 44b.

9. *fin.*] *add.* viventi in saecula saeculorum *Cl.* | 10. mittebant *Cl.* | 11. domine deus (*om.* "et") *Cl.*
1. in dextera *Cl.* *Am.*[2] | super *Cl.* | 2. *om.* "et" *Cl.* | 3. neque in caelo *Cl.*

Aℵ. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95.

βιβλίον ‡οὔτε″ βλέπειν αὐτό. 4 καὶ [ἐγὼ] ἔκλαιον
‡πολύ″, ὅτι οὐδεὶς ἄξιος εὑρέθη ἀνοῖξαι † τὸ βιβλίον
οὔτε βλέπειν αὐτό. 5 καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων
λέγει μοι, Μὴ κλαῖε· ἰδοὺ ἐνίκησεν [f] ὁ λέων ὁ † ἐκ
τῆς φυλῆς Ἰούδα,[g] ἡ ῥίζα Δαυείδ, ἀνοῖξαι τὸ βι-
βλίον, καὶ † τὰς ἑπτὰ σφραγῖδας αὐτοῦ. 6 καὶ εἶδον, †
ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζῴων, καὶ ἐν
μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων, ἀρνίον ‡ἑστηκὼς″ ὡς ἐσφα-
γμένον, ‡ἔχων″ κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτά, οἵ
εἰσιν [h] τὰ ἑπτὰ ‡πνεύματα τοῦ θεοῦ″ † ‡ἀπεσταλμένοι″
εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. 7 καὶ ἦλθεν, καὶ εἴληφεν † ἐκ τῆς
δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. 8 καὶ ὅτε ἔλα-
βεν τὸ βιβλίον, τὰ ‡τέσσερα″ ζῷα καὶ οἱ εἰκοσιτέσ-
σαρες πρεσβύτεροι ‡ἔπεσαν″ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου,
ἔχοντες ἕκαστος ‡κιθάραν″, καὶ [i] φιάλας ‡χρυσέας″

[f] Gen. 49: 9.
[g] Isa. 11: 1, 10. c. 22 16.
6. ἑστηκός.
[h] 2 Chr. 16: 9. Zac. 4: 10.
Psa. 141 (140): 2.

aperire librum neque respicere
illum. 4 Et ego flebam mul-
tum, quoniam nemo dignus
inventus est aperire librum
nec videre eum. 5 Et unus de
senioribus dixit mihi, Ne fle-
veris: ecce vicit leo de tribu
Iuda, radix David, aperire
librum et septem signacula
eius. 6 Et vidi, et ecce in
medio throni et quattuor ani-
malium et in medio seniornm
agnum stantem tamquam oc-
cisum, habentem cornua septem
et oculos septem, qui sunt
septem spiritus dei missi in
omnem terram. 7 Et venit, et
accepit de dextera sedentis in
throno. 8 Et cum aperuisset
librum, quattuor animalia et
viginti quattuor seniores ceci-
derunt coram agno, habentes
singuli citharas et phialas

---

3. *ουδε επι* A. 1. 6. 7. 38. P. 91. | *ουτε επι* ℵ. 14. Q. 95. *Orig.* ii. iii.
— *ουδε ὑποκ. τ. γ.* A. (1.) 6. 7. P. 91. Vulg. Memph. Arm. Syr. | *ουτε ὑποκ. της γης* 14. 38. (*Alf.*) Q. 95. *Orig* ii. 525c. iii. 408e. *Orig. Int.* iii. *Hil. bis.* | om. ℵ. Æth. | post *ουδε βλεπειν αυτο* 1.?(*ουδε*). | *και* | *ὑποκ. της γης Er.*
— *ουτε βλ.* Aℵ. 6. 7. 14. 38. *Alf.* Q. 91. 95. Arm. *Usc. Cmpl. Orig.* ii. iii. | ‡ *ουδε βλ.* ς. 1. P. *Er.* | nec videbant Arm. *Zoh.*
4. *Prms.* om. ver. A. | om. ab *εκλαιον* ad fin. ver. *Orig. Int.* iii. 405c.
— *εγω Orig. Int.* iii. 405c. *Cmpl.* | om. ℵ. 1. Memph. Æth. Syr. *Orig.* ii. 525c. *Hil. Er.*
— *εκλαιον Orig.* ii. | *εκλααν* ℵ*. (corr.ca.)
— *πολυ* ℵ. 6. 7. 14. 38. P. 91. 95. Vulg. *Cypr.* 289. *Prms. Cmpl.* | *πολυν* Q. | ‡ *πολλα* ς. *Er.* | *πολλοι* 1. Arm. *cdd. quidam* Æth. | omnes Memph. | om. *Orig.* ii. *Orig. Int.* iii. *Hil.*
— *εὑρεθη* Vulg. *Orig.* ii. | *εὑρεθην* 38. | *εὑρεθησεται* ℵ. (corr.ca.)
— *ανοιξαι*] † add. *και αναγνωναι* ς. 1. 91. Arm. *cdd. nonnulli* (qui aperiret *Cypr.*) *Hil.* 5d. (vid. ver. 3.) | om. ℵ. 6. 7. 14. 38. PQ. 95. Vulg. Memph. Arm. *Usc.* Æth. Syr. *Orig.* ii. *Hil.*
5. *εκ* 1o.] om. *Er.* Syr.

5. *ὁ* 2o.] *Orig.* ii. 525c. iii. 408e. iv. 97e. *Eus.* D.E. 386d. | om. ℵ. 14. ‖ † add. *ων* ς. 1. *Er.* | om. Aℵ. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Theb. (*Tk.* 333.) Arm. (Æth.) Syr. *Orig.* ii. 525c. iii. 408e. iv. 97a. *Orig. Int.* iii. 405c. *Eus.* D.E. 386d. *Cypr. Hil.* 5d. *Cmpl.*
— *ανοιξαι* Aℵ. 1. 7. 38. P. 91. Vulg. Memph. Æth. *Orig.* ii. *Orig. Int.* iii. *Hil.* | *ὁ ανοιγων* 14. Q. 95. ille aperiet Syr. | *αυτος ηνοιξε Eus.* D.E.
— *τας ἑπτα*] † praem. *λυσαι* ς. ℵ. Vulg. *Cl.* Arm. *Zoh. Cypr.* 289. *Er.* | om. A. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Am.* Memph. Arm. *cdd.* Æth. Syr. *Orig. Hil. Prms. Cmpl.*
— *αυτου*] praem. *δε* 95.
6. *και ειδον*] om. A. (*ειδον* ℵ. rel. | *ιδων* 7. | *ιδον* Q.) ‖ † add. *και ιδου* ς. A. Vulg. *Er. Iren.* 256. | om. ℵ. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Memph. Arm. Æth. Syr. *Iren.* 256. *Hipp.* in Dan. (159. *Lagarde*) *Prms.*
— *εν μεσῳ* 1o. *Hipp.* | *εμμεσῳ bis.* A. (om. 2o. *Prms.*)
— *ἑστηκως* ℵ. 1. 7. | ‡ *-κος* ς. A. 6. 14. 38. PQ. 91. 95. *Hipp. Orig.* iv. 152d.
— *ὡς Iren. Orig.* iv. | om. 95. Arm. *Hipp.*
— *εσφαγμενον Hipp. Orig.* iv. | *εσφραγισμενον* 7. 38. *Cmpl.*

6. *εχων* Aℵ. 7. Q. | ‡ *εχον* ς. 1. 6*s*. P. 91. *Hipp.* habentem *Iren.*
— *ἑπτα* 1o.] ζ̄ 38.
— *και οφθ. ἑπτα* Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Er. Iren. Hipp.* | om. 1. | om. *και* 14. | ζ′ 38.
— *οἱ* Aℵ 1. 38. Vulg. *Er. Iren.* | *ἁ* 6. 7. 14. Q. 91. 95. *Hipp. Cmpl.* [h. P.]
— *τα ἑπτα* ℵ. 6. 7. 14. 38. Q. 91. 95. Vulg. *Cl. Am.*2 *mg.* Memph. Arm. Syr. *Iren. Hipp.* (om. *τα*) *Cypr.* 291. *Prms. Cmpl.* | om. *ἑπτα* A. 1. *Am.** *Fuld. Harl.** Æth. *Er.*
— *πνευματα* ante *του θεου* Aℵ. 6. 7. 14 38. PQ. 91. 95. Vulg. *Iren. Hipp. Cypr. Prms. Cmpl.* | ‡ post ς. 1. *Er.*
— *απεστ.* (s. *αποστ.*)] † praem. *τα* ς. 1. 7. Arm. *Hipp. Er.* | om. Aℵ. 6. 14. 38. Q. 91 95. Vulg. *Cmpl.* [*h.* P.]
— *απεσταλμενοι* A. | ‡ *απεσταλμενα* ς. ℵ. 1. 38. *Hipp. Er.* | *αποστελλομενα* 6. 7. 14. Q. 91. 95. *Cmpl.* (...*-να* P.) | dimissi *Iren.* 256.
7. *ειληφεν*] † add. *το βιβλιον* ς. *Er. Am.*2 *mg.* Memph. Syr. *Hipp.* in Dan. (159. *Lagarde*) *Cypr.* 291. *Prms.* (vid. ver. 8.) | *την* tantum Q. | om. Aℵ. 1. 6. 14. P. 91. 95. *Am.** *Harl.** Arm. Æth. ‖ post *επι του θρονου* 38. Vulg. *Cl. Fuld. Tol. Dem. Cmpl.*

5. fleberis *Cl.* | solvere septem *Cl.* | 6. cornua] corona *Am.** | septem 2o.] om. *Am.** | 7. accepit] add. librum *Am. mg.**

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr.
[k] c. 14: 3.
10. βασιλεύσουσιν.
13. ⌊καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς⌋

γεμούσας θυμιαμάτων, αἵ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν
ἁγίων· 9 καὶ [k] ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντες, Ἄξιος
εἶ λαβεῖν τὸ βιβλίον, καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγῖδας
αὐτοῦ· ὅτι ἐσφάγης καὶ ἠγόρασας τῷ θεῷ ἡμᾶς ἐν τῷ
αἵματί σου, ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ
καὶ ἔθνους, 10 καὶ ἐποίησας ‡ αὐτοὺς″ τῷ θεῷ ἡμῶν
‡ βασιλείαν″ καὶ ἱερεῖς· καὶ ‡ βασιλεύουσιν″ ἐπὶ τῆς
γῆς. 11 καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα * ὡς″ φωνὴν ἀγγέλων
πολλῶν ‡ κύκλῳ″ τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζῴων καὶ τῶν
πρεσβυτέρων· * καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες
μυριάδων″ καὶ χιλιάδες χιλιάδων, 12 λέγοντες φωνῇ
μεγάλῃ, Ἄξιόν ἐστιν τὸ ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον λα-
βεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν
καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν. 13 καὶ πᾶν κτίσμα
ὃ † ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ‡ ἐπὶ τῆς γῆς″ καὶ ὑποκάτω

aureas plenas odoramentorum,
quae sunt orationes sanctorum.
9 Et cantant novum canticum
dicentes, Dignus es accipere
librum et aperire signacula
eius, quoniam occisus es, et
redemisti nos deo in sanguine
tuo ex omni tribu et lingua et
populo et natione, 10 et fecisti
eos deo nostro regnum et sa-
cerdotes, et regnabunt super
terram. 11 Et vidi, et audivi
vocem angelorum multorum
in circuitu throni et animalium
et seniorum. et erat numerus
eorum milia milium, 12 dicen-
tium voce magna, Dignus est
agnus, qui occisus est, accipere
virtutem et divinitatem et sa-
pientiam et fortitudinem et
honorem et gloriam et bene-
dictionem. 13 Et omnem crea-
turam quae in caelo est et
super terram et sub terram, et
quae sunt in mari, et quae in

---

7. της καθημ. ℵ*. (corr.[ca].)] Dei etc. *Cypr. Prms.*
8. τεσσερα Aℵ. | ‡ τεσσαρα ς.
— εικοσι τεσσαρες Aℵ. 6. 14. P. 91. | κδ̄. 1. 7. 38. Q. 95. *Er.* | (om. οἱ *Cmpl.*) | εικ. και τεσσ. Syr.
— επεσαν Aℵ. 1. 7. *Er.* | ‡ επεσον ς. 6. 14. 38. Q. 91. 95. *Hipp.* [*h.* P.]
— ἑκαστος ante εχοντες ℵ. ‖ om. εκαστος *Hipp.*
— κιθαραν Aℵ. 6. 14. 38. PQ. 95. Memph. Arm. Æth. Syr. | ‡ κιθαρας ς. 1. 7. 91. Vulg. *Cypr. Hipp. Prms.*
— χρυσεας ℵ.] ‡ -σας ς. A. rel. *Hipp.*
— γεμουσας *Hipp.* | μεστας 7.
— αἱ εισιν *Hipp.* | ἁ εισιν ℵ.
— αἱ προσευχαι Aℵ[ca]. 1. 38. PQ. 91. Memph. *Er. Iren.* frag. ii. *Hipp. Orig.* i. 755[a]. iii. 310[f]. | om. αἱ ℵ*. 6. 14. 95. *Meth.* (Jahn 28.) | προσευχων 7.
9. αδουσιν *Hipp.* (159. *Lagarde.*) | αδωσιν A. | cantantes *Prms.* cantaverunt *Cypr.* 291.
— λαβειν *Hipp. Er.* | λαβων 1.
— εσφαγης *Hipp.* | εσφαγεις 7.
— τῳ θεῳ Syr. | post ἡμας 7. Arm. *Prms. Hipp.* | om. 1. *Harl.** Memph. *Cypr. Er.* | post εν τῳ αἱμ. σου Æth.
— ἡμας ℵ. 1. 6. (7.) 38. Q. P (e spat.) 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Syr. *Hipp. Cypr.* | om. A. Æth.
9. αἱματι *Hipp.* | ονοματι 95*.
— και εθνους] om. και 14.* | gentium Arm.
10. αυτους Aℵ. 1. 6. 7. 14. 38. Q. 91. 95. *Am.* Memph. Arm. Æth. Syr. *Valla. Cmpl.* [*h.* P.] | ‡ ἡμας ς. Vulg. *Cl. Fuld. Cypr.* 291. *Prms. Er.*
— τῳ θεῳ ἡμων ℵ. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Cypr.* (*Prms.*) | om. A. (regnum Deo nostro *Cypr.*)
— βασιλειαν Aℵ. Vulg. Memph *Prms. Cypr.* | ‡ βασιλεις ς. 38 rel. [*h.* P.] Arm. Æth. Syr.
— ἱερεις A. 38. rel. *Cypr. Prms.* | ἱερατειαν ℵ. [*h.* P.]
— βασιλευουσιν A. 7. 14. 38. Q. 95. Syr. *Cmpl.* | βασιλευσουσιν ℵ. 1. 6. P. 91. *Am. Fuld. Tol. Harl.* Memph. *Cypr.* | ‡ βασιλευσομεν ς. Vulg. *Cl. Dem. Prms. Er.* ut regnent Arm. [Æth.]
11. ειδον ℵ. rel. | ιδον A. 7. Q.
— ὡς φωνην ℵ. 6. 7. 38. Q[2]. 91. 95. Syr. *Cmpl.* | *om. ὡς ς. A. 1. 14. PQ*. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Er.*
— πολλων ante αγγελων 95. | om. πολλων 7.
— κυκλῳ Aℵ. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95 Vulg. *Cmpl.* | ‡ κυκλοθεν ς. 1. *Er.*
11. και των πρεσβυτερων] om. 1. (om. των *Er.*)
— και ην ὁ αριθμος αυτων μυριαδες μυριαδων *Elz.* Aℵ. 6. 7. 14. 33. Q. 91. 95. (Vulg.) Memph. Arm. Æth. Syr. *Valla. Cmpl.* | *om. *St.* 3. 1. *Er.* | om. μυρ. μυρ. και Vulg. *Prms.*
12. λεγοντες] λεγοντων 38. 95. Vulg. Syr. *Prms.*
— αξιον] ἀξιος A. [*h.* P.]
— το αρνιον] om. το *Er.*
— εσφαγμενον] εσφραγισμενον 38. *Cmpl.*
— την δυναμιν] om. Arm. | librum Memph. (e sim. verborum)
— και πλουτον] om. 95 | om. και 38. Arm. | κ. τον πλ. 7. 14. Q. et divinitatem Vulg. et regnum Memph.
13. ὁ] † add. εστιν ς. 1. P. Syr. *Prms.* "est" post "in caelo" Vulg. | om. Aℵ. (habet το) 6. 7. 14. 38. Q. 91. 95. *Tol.* Memph.
— επι της γης Aℵ. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Syr. *Cmpl.* | ‡ εν τῃ γῃ ς. 1. Arm. Æth. *Prms. Er.*
— και ὑποκατω της γης A. 1. 6. 7. 38. Q. 91. Vulg. Æth. Syr. | om. ℵ. 14. 95. Memph. Arm.

---

9. cantabant *Cl.* | canticum novum *Cl.* | es] add. domine *Cl.* | 10. nos deo *Cl.* | regnabimus *Cl.* | 13. terra *Cl.*

A ℵ [C]. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95.

τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης †, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς
πάντα, ἤκουσα λέγοντας, Τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ
θρόνου καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα
καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 14 καὶ τὰ
‡ τέσσερα" ζῷα ἔλεγον, Ἀμήν· καὶ οἱ † πρεσβύτεροι
§C. ἔπεσαν, καὶ § προσεκύνησαν †.

ca, omnes audivi dicentes, Sedenti in throno et agno benedictio et honor et gloria et potestas in saecula saeculorum. 14 Et quattuor animalia dicebant, Amen; et seniores ceciderunt et adoraverunt.

VI. ΙΓʹ 1 Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξεν τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν
* ἑπτὰ" σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσά-
ρων ζῴων λέγοντος ὡς ‡ φωνὴ" βροντῆς, "Ερχου †
2 καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος
ἐπ' ‡ αὐτὸν" ἔχων τόξον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος,
καὶ ἐξῆλθεν νικῶν, καὶ ἵνα νικήσῃ.
ΙΔʹ 3 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν ‡ τὴν σφραγῖδα τὴν δευτέραν", ἤκου-
σα τοῦ δευτέρου ζῴου λέγοντος, "Ερχου †. 4 καὶ ἐξῆλθεν
ἄλλος ἵππος πυῤῥός· καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ' ‡ αὐτὸν"

1 Et vidi quod aperuisset agnus unum de septem signaculis, et audivi unum de quattuor animalibus dicentem tamquam vocem tonitrui, Veni. 2 Et vidi, et ecce equus albus, et qui sedebat super illum habebat arcum, et data est ei corona, et exivit vincens, ut vinceret.
3 Et cum aperuisset sigillum secundum, audivi secundum animal dicens, Veni. 4 Et exivit alius equus rufus, et qui sedebat super illum, datum est

13. επι της θαλασσης] επι την θαλασσαν 38. | εν τῃ θαλασσᾳ ℵ. Vulg. Memph. Syr. || † add. ἁ εστιν ϛ. 1. PQ. 91. (Vulg.) *Er.* | om. ℵ. 38. Memph. Arm. Æth. Syr. *Prms.* | om. ἁ A. 6. 7. 14. 95.
— εν αυτοις] επ' αυτοις 38. || add. και 14.
— παντα Aℵ. 1. 6. 14. P. 95s. *Er.* | παντας 7. 38. Vulg. *Cmpl.* | παντα και παντας Q. | om. Arm. *Rieu.* || add. και ℵ.
— λεγοντας ℵ. 6. 7s. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Arm. | λεγοντα A. 1. | λεγοντες *Er.* | (et audivi eum qui sedet super thronum dicentem Syr.)
— του θρονου ℵ. 1. 38. P. 91. 95s. | τῳ θρονῳ A. 6. 7. 14. Q. *Prms.* || και seq. Vulg. | om. Aℵ[ca]. Syr.
— και τῳ αρνιῳ om. Memph.
— ἡ ευλογια] om. ἡ P.
— και το κρατος] παντοκρατορος ℵ*. (corr.[ca])
— fin.] add. αμην 1. 6. 14. 38. Q. 91. 95. Æth. *Cmpl.* | om. Aℵ. 7. P. Vulg. Memph. Arm. Syr. *Tert.* ad. Ux. i. 7. *Er.*
14. (om. και τα τεσσ. ζωα ελεγον αμην 95.) τεσσερα A. | ‡ τεσσαρα ϛ. ℵ. rel.
— ελεγον Aℵ. 1. 7. 38. P. Vulg. Arm. Syr. Æth. *Er.* λεγοντα 6. 14. Q. 91. *Cmpl.* || add. το 7. Q. 91. *Cmpl.*
— και οἱ] † add. εικοσι τεσσαρες ϛ. *Er.* Vulg. *Cl. Dem.* Arm. *Zoh. Prms.* | om. Aℵ. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Am. Fuld.* Memph. Æth. Syr. *Cmpl.*
14. επεσαν Aℵ. 1. 7. P. | επεσον 6. 14. 38. Q. 91. 95. *Cmpl.*
— προσεκυνησαν] † add. ζωντι εις τους αιωνας των αιωνων ϛ. *Er.* Vulg. *Cl.* Arm. *Usc. Prms.* | om. AℵC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Am. Fuld.* Memph. Arm. *Zoh.* Æth. Syr. *Cmpl.*
1. ειδον C. 1. rel. | ιδον Aℵ. 7. 14. Q. | om. *Prms.*
— ὁτε AℵC. 1. 6s. 7. 38. P. 91 (*V.* & *C.*) *Dem.* Memph. Arm. Æth. Syr. *Er.* | ὁτι 14. Q. 91. (*Btly.*) 95. Vulg. *Cl. Am. Fuld. Cmpl.*
— μιαν] om. 1. | ἑν *Er.*
— εκ 1°.] om. 14.
— ἑπτα (post των) AℵC. 7. 14. 38 (ζʹ). PQ. 91. 95. Vulg. Æth. Syr. *Prms. Cmpl.* | * om. ϛ. 1. 6. Memph. Arm. *Er.*
— σφραγιδων] om. ℵ*. (add.[ca])
— και (ante ηκουσα)] om. 7. *Prms.*
— ἑνος] om. 91.
— εκ (post ἑνος)] om. ℵ*. (add.[1]) 91.
— ζωων] om. 14.
— λεγοντος C. rel. *Am. Fuld.* | -των ℵ. Syr. | ? 14*. | om. *hic* A. | (dicens Vulg. *Cl.* Memph.) om. ad βροντης *Prms.*
— φωνη AC. 7. 14. 38. Q. 91. 95. Memph. *Valla. Cmpl.* | ‡ φωνης ϛ. 1. 6. P. *Er.* | φωνην ℵ. 91. Vulg. Arm. (om. ὡς).
1. βροντης] add. λεγοντος A.
— ερχου] om. Syr. † add. και βλεπε ϛ. *Er.* | και ιδε ℵ. 6. 7. 14. Q. 95. Vulg. *Cl. Fuld.* Memph. (Æth.) Syr. (*Prms.*) | om. AC. 1. 38. P. 91. *Am.* Arm. *Cmpl.*
2. και ειδον ℵ. 1. P. 91. και ιδον AC. Q. (ιδον 7.) Vulg. *Cl. Am.* Memph. Arm. Æth. | om. 6. 14. 38. 95. *Fuld. Tol. Harl.* Dem. Prms.*
— επ' αυτον AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Cmpl.* | ‡ επ' αυτῳ ϛ. 1. *Er.*
— εχον 95.
— νικων] praem. ὁ A. Arm.
— ἱνα νικησῃ AC. rel. ut vinceret *Tert.* de Cor. 15. | ενικησεν ℵ. | ἱνα νικησει 1.
3. ὁτε] οτι *Cmpl.* (non sic vv. 7, 9.)
— την σφραγ. την δευτ. AℵC. 1. 6. P. Vulg. Memph. *Prms. Er.* | ‡ την δευτ. σφραγ. ϛ. 7. 14. 38. Q. 91. 95.
— ερχου] † add. και βλεπε ϛ. *Er.* | και ιδε ℵ. Memph. Arm. *Usc.* (Æth.) *Prms.* | om. AC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Arm. *Zoh.* Syr. *Cmpl.*

14. viginti quatuor seniores *Cl.* | ceciderunt in facies suas *Cl.* | fin.] *add.* viventem in saecula saeculorum *Cl.*
1. septem sigillis *Cl.* | dicentem *Cl.* | fin. *add.* et vide *Cl.* | 3. fin. *add.* et vide *Cl.* | 4. datus est ei *Cl.*

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr.
4. ἐδόθη [αὐτῷ].

ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην ‡ἐκ″ τῆς γῆς, καὶ
ἵνα ἀλλήλους ‡σφάξουσιν″· καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα
μεγάλη.
ΙΕ' 5 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν ‡ τὴν σφραγῖδα τὴν τρίτην″,
ἤκουσα τοῦ τρίτου ζῴου λέγοντος, Ἔρχου †. καὶ εἶδον,
καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' ‡ αὐτὸν″
ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 6 καὶ ἤκουσα * ὡς″
φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζῴων λέγουσαν,
Χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες ‡ κριθῶν″
δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς.
Ις' 7 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τετάρτην, ἤκου-
σα [φωνὴν] τοῦ τετάρτου ζῴου ‡ λέγοντος″, Ἔρχου†.
8 καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος χλωρός, καὶ ὁ καθήμενος
l c. 20:14. ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ, l ὁ θάνατος, καὶ ὁ ᾅδης
8. ἠκολ. αὐτῷ. ‡ ἠκολούθει″ μετ' αὐτοῦ· καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία
m Ezek. 14:21. ‡ ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς ἀποκτεῖναι″ m ἐν ῥομφαίᾳ

ei ut sumeret pacem de terra, et ut invicem se interficiant, et datus est illi gladius magnus.

5 Et cum aperuisset sigillum tertium, audivi tertium animal dicens, Veni. Et vidi, et ecce equus niger, et qui sedebat super eum habebat stateram in manu sua. 6 Et audivi tamquam vocem in medio quattuor animalium dicentem, Bilibris tritici denario, et tres bilibres ordei denario: et vinum et oleum nec leseris.

7 Et cum aperuisset sigillum quartum, audivi vocem quarti animalis dicentis, Veni. 8 Et vidi, et ecce equus pallidus, et qui sedebat super eum, nomen illi mors, et inferus sequebatur eum, et data est illi potestas super quattuor partes terrae,

4. εξηλθεν] praem. και ιδον και ιδου ℵ.
— πυρρος ℵC. 91. Vulg. Arm. Syr. *Er.* russeo [equo] *Tert.* de Pud. 20. | πυρος A. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 95. Memph. (rufus in similitudine ignis Æth. in *Rom.*)
— και εν τῳ καθ. A.
— αυτον AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Cmpl.* | ‡ αυτῳ ϛ. 1. *Er.*
— αυτῳ (post εδοθη) ℵ*. rel. Vulg. | om. Aℵ^ca. *Prms.*
— εκ της γης ℵ*C. 6. 14. 38. PQ. 91. 95. *Cmpl.* | ‡ απο της γης ϛ. 1. *Er.* | om. ℵ^ca. | om. εκ s. απο A. 7.
— και ἱνα AℵC. 1. 38. P. Vulg. Syr. | om. και 6. 7. 14. Q. 91. 95. Memph. Arm. Æth. *Cmpl.*
— σφαξουσιν AC. | ‡ σφαξωσιν ϛ. ℵ. 1. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. | κατασφαξωσιν 6.
— μεγαλη ante μαχαιρα A.
5. ὁτε] ὁτι 95².
— την σφραγιδα την τριτην AℵC. 6. 7. 14. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. *Prms. Cmpl.* | ‡ την τριτ. σφραγ. ϛ. 1. 38. *Er.*
— ερχου] † add. και βλεπε ϛ. *Er.* | και ιδε ℵ. 6. 14. Q. 95. Vulg. *Cl.* Memph. Arm. *Usc.*? Syr. *Prms.* | om. AC. 1. 7. 38. P. 91. *Am. Fuld.* Arm. *Zoh.* Æth. *Cmpl.*
— και ειδον A(ℵ*C.) 1. 7. P. 91. *Am. Fuld.* Arm. *Er.* (ιδον ℵC. 1). | om. 6. 14. 38. Q. 95. Vulg. *Cl.* Memph. Æth. *Prms.*
5. μελας] μεγας 38 *txt.* (corr. mg.)
— αυτον AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Cmpl.* | ‡ αυτῳ ϛ. 1. *Er.*
— εχων] εχον *Cmpl.*
6. ὡς φωνην AℵC. 6. P. Vulg. | *om. ὡς ϛ. 1. 7. 38. rel. Memph. (*hic*). Arm. Æth. Syr. *Prms.*
— εν μεσῳ ℵ. rel. | εμμεσῳ AC.
— λεγουσαν] om. Arm. ‖ praem. sicuti vocem aquilae Memph. Æth. (vid. viii. 13.)
— σιτου improbatum sed rursus restitutum ℵ.
— σχοινικες 91.
— κριθων AℵC. 1. P. Syr. | ‡ κριθης ϛ. 6. 7. 14. 38. Q. 91. rel. Vulg. Æth. *Er.*
— δηναριου 2°.] om. 14. ‖ praem. του A.
— τον ελαιων 14. (vinum et oleum Vulg. *Prms.*)
— αδικησεις 7.
7. την σφραγ. την τεταρτ. Vulg. | την τεταρτ. σφραγ. 38. *Cmpl.*
— ηκουσα φωνην Aℵ. 1. 91. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Er.* | om. φωνην C. 6. 7. 14. 38. PQ. 95. *Prms.*
— του τεταρτου ζωου] το τεταρτον ζῳον C.
— λεγοντος AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Arm. *Cmpl.* | ‡ λεγουσαν ϛ. 1. *Er.* (dicens *Prms.*)
7. ερχου] † add. και βλεπε ϛ. *Er.* | και ιδε 6. 14. Q. 95. Vulg. *Cl.* Memph. (Æth.) Syr. *Prms.* | om. AℵC. 1. 7. 38. P. 91. *Am. Fuld.* Arm. *Cmpl.*
8. ad init. και ειδον ϛ. 1. P. 91. *Am. Fuld.* Memph. Arm. Syr. *Prms. Er.* | και ιδον Aℵ(C.) 7. (om. και C.) ‖ om. 6. 14. 38. Q. 95. Vulg. *Cl.* Æth.
— χλωρος viridi equo *Tert.* de Pud. 20. | λευκος 95.
— ὁ καθ.] om. ὁ C.
— αυτου. 1°. *Prms.* | om. C. 1. P. *Er.*
— ὁ θαν.] *Orig.* iii. 555^d. | om. ὁ ℵ. 91 (*Btly.* ctra. *V.* & *C.*) 95. *Cmpl.* (αθανατος A.)
— αδης] add. και 6.
— ηκολουθει ℵC. 6. 7. (-θη). 14. 38. PQ. 95. Vulg. Arm. *Prms.* | ‡ ακολουθει ϛ. 1. 91. Memph. *Er.* [A. *n. l.*] *Orig.* iii. 555^d.
— μετ' αυτου AC. 1. 7. P. 91. Syr. *Er.* | αυτῳ ℵ. 6. 14. 38. Q. 95. Vulg. Memph. Arm. (αυτοις *Orig.* iii. 555^d.)
— αυτοις AℵC. 1. P.] αυτῳ 6. 7. 14. 38. Q. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Prms. Cmpl.*
— επι το τεταρτ. τ. γης ante αποκτειναι AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Prms. Cmpl.* | ‡ post ϛ. 1. *Er.*

5. et vide *Cl.* | super eam *Cl.* | 6. dicentium *Cl.* | 8. et vide *Cl.* | infernus *Cl.*

A ℵ C. 1. 6. 7. 14. 38. P. Q. 91. 95.

καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ, καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων
τῆς γῆς.
IZ′ 9 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν πέμπτην σφραγῖδα, εἶδον
[n] c. 20:14. ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς [n] τῶν ἐσφαγμέ-
[o] c. 1:9. νων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ [o] διὰ τὴν μαρτυρίαν
ἣν εἶχον, 10 καὶ ‡ ἔκραξαν″ φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες,
[p] c. 3:7. Ἕως πότε, ὁ δεσπότης [p] ὁ ἅγιος καὶ † ἀληθινὸς, οὐ
κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ‡ ἐκ″ τῶν κατοι-
κούντων ἐπὶ τῆς γῆς; 11 καὶ ‡ ἐδόθη″ ‡ αὐτοῖς ἑκάστῳ″
‡ στολὴ λευκὴ″, καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσωνται
ἔτι χρόνον μικρόν, ἕως † ‡ πληρώσωσιν″ καὶ οἱ σύν-
δουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, οἱ μέλλοντες
‡ ἀποκτέννεσθαι″ ὡς καὶ αὐτοί.
IH′ 12 Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἕκτην·
[q] Joel 2:31. Isa. 13:10. Matt. 24:29. καὶ † σεισμὸς μέγας ἐγένετο, [q] καὶ ὁ ἥλιος ἐγένετο
μέλας ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη * ὅλη″ ἐγέ-
[r] Isa. 34:4. νετο ὡς αἷμα, 13 [r] καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν

interficere gladio fame et morte et besteis terrae.

9 Et cum aperuisset quintum sigillum, vidi subtus altare animas interfectorum propter verbum dei et propter testimonium quod habebant.
10 Et clamabant voce magna dicentes, Usque quo, domine sanctus et verus, non iudicas et vindicas sanguinem nostrum de his qui habitant super terram?
11 Et datae sunt eis singulae stolae albae, et dictum est illis ut requiescerent tempus adhuc modicum, donec impleantur conservi eorum et fratres eorum qui interficiendi sunt sicut et illi.

12 Et vidi, et cum aperuisset sigillum sextum, et terrae motus factus est magnus, et sol factus est niger tamquam saccus cilicinus, et luna tota facta est sicut sanguis,
13 et stellae caeli ceciderunt super terram,

---

8. *και ὑπο*] om. *και* 1. *Er.*
— *ὑπο*] *το τεταρτον* A.
9. *την πεμπτην σφραγιδα ειδον* A(ℵ^ca. 1. ε̄). rel. *Am. Fuld. Cypr.* 254. *Prms.* | *την σφραγιδαν την ειδον* (i.e. ε̄ [*πεμπτην*] *ιδον* ℵ*, *την* ε̄ *σφραγιδα* ℵ^ca.) | *την σφραγιδα την πεμπτην και ιδον* 14. (*ειδον* 1. 6. 38. rel. *ιδον* AℵC. 7. 14. Q.) ‖ add. *και* C.
— *ψυχας*] add. *των ανθρωπων* ℵ. 1. P. 91. Memph. Arm. Æth. *Cmpl.* | om. AC. 7. 14. 38. Q. 95. Vulg. Syr. *Clem.* 235. *Cypr.* 254. *Prms. Er.*
— *εσφραγισμενων* 7. Arm. *Zoh. εσφαγισμενων Cmpl.* (*μεμαρτυρηκοτων Clem.*)
— *δια* 2°. *Am. Fuld. Dem.* | om. A. *Tol.* Memph. *Cypr.* 254.
— *μαρτυριαν Cypr.* | *εκκλησιαν* 38. ‖ add. *του αρνιου* 6. 7. 14. Q. 91. 95. Syr. *Cmpl.* | om. AℵC. 1. 38. P. vv. *Er.* ‖ add. *αυτου* Arm. Æth. *Cypr.* (om. *ἡν ειχον*) *Prms.*
— *ειχον*] *εσχον* ℵ*. (corr.^ca.) | *ηχον* 95.
10. *εκραξαν* AℵC. 6. 7. 14. Q. 91 (*Btly.*) 95. Memph. *Cypr.* 254. *Prms. Cmpl.* | ‡ *-ζον* ς. 1. 38. P. Vulg. Syr. *Er.* | *-ζαν* 91 (*V. & C.*) | qui dixerunt Arm. (om. λεγοντες) clamant *Tert.* de Orat. 5.
10. *φωνην μεγαλην* 14. Q. 95.
— *αληθ.*] † praem. *ὁ* ς. 1. Syr. *Er.* | om. AℵC. 6. 7. 38. PQ. 91. 95. Arm. *Cmpl.* (*ὁ αληθινος και ἁγιος* 14.)
— *κρινης* 1. (*κρινεις Er.*)
— *εκδικησεις* ℵ.
— *ἡμων Orig. Int.* ii. 473^e. *Tert. Cypr.* 254. | *ὑμων* 14* *Scr.*
— *εκ των* AℵC. 6. 14. 38 (*Bch.*) Q. 91. 95. *Cmpl.* | ‡ *απο των* ς. 1. 7. P. *Er.* | *και των* 38 *Alf.*
11. *εδοθη* AℵC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Clem.* 235. | ‡ *εδοθησαν* ς. *Er. Cypr.* 254. | om. usque ad *λευκαι Cmpl.*
— *αυτοις ἑκαστῳ* AℵC. 7. 14. 38. P. 91. Æth. *ἑκαστῳ Clem.* unicuique ex illis Syr. eis singulae *Am. Cypr.* 254. singulae *Fuld.* cuique eorum Memph. eis singulis *Cypr.* 310. *Prms.* | ‡ *ἑκαστοις* ς. | *ἑκασταις Er.* | *αυτοις* et tunc om. ad *ερρ. αυτοις* 1. | *αυτοις* 6. Q. 95. Arm.
— *στολη λευκη* AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Memph. Syr. *Clem.* [om. in 1. vid. supra]. ‡ *στολαι λευκαι* ς. *Er.* Vulg. Arm. Æth. *Cypr. bis. Prms.*
— *ερεθη* ℵ. | *ερρηθη* 91. | *εδοθη Cmpl.*
— *αναπαυσωνται* Aℵ. 6. 14. 38. Q. 91. 95. | *αναπαυσονται* C. 7. | *αναπνευσωνται* 14² *Scr.*
11. *ετι hic* MSS. Vulg. *Cl.* Memph. Syr. | post *χρονον* A. *Am. Fuld.* | *επι* ℵ. ‖ add. *τινα* 38.
— *μικρον* AℵC. 1. 38. P. Vulg. Memph. (Arm.) Syr. *Er.* (*Prms.*) brevi adhuc tempore *Cypr.* 254. | om. 6. 7. 14. Q. 91. 95. *Cmpl.* | om. *χρονον μικρον*] Æth.
— *ἑως*] † add. *οὑ* ς. 1. 91. *Er.* | om. AℵC. 6. 7. 14 *Scr.* 38. Q. 95.
— *πληρωσωσιν* ℵ. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. | *πληρωθωσιν* AC. *Cmpl.* | *πληρωσουσιν Er.* in edd. | ‡ *πληρωσονται* ς. *Er.*
— *και οἱ συνδ.*] om. *και* Q. Vulg. Memph. Arm. *Cypr.*
— *οἱ μελλ.*] praem. *και* 6. 14. 38 (*Alf.*) Q. 95. | om. *Cypr.*
— *αποκτεννεσθαι* AℵC. | *αποκτενεσθαι* 7. Q. 91. | ‡ *αποκτεινεσθαι* ς. 1. 6. 14. 38. P. 95*s*. *Er. Cmpl.*
— *ὡς και αυτοι*] om. *και* 38. Memph. Æth. *Cypr.* 254. 310. *Prms.* ‖ praem. *ὑπο αυτῶ* ℵ* (corr.^ca.).
12. *ειδον* ℵ. 1. 38. P. 91. (*ιδον* AC. 7.

9. sigillum quintum *Cl.* | altarem *Am.** | 10. non vindicas *Cl.* | de iis *Cl.* | in terra *Cl.* | 11. illis singulae *Cl.* | adhuc tempus *Cl.* | compleantur *Cl.* | 12. vidi cum (*om.* "et") *Cl.* | ecce terrae motus *Cl.* | magnus factus est *Cl.* | 13. de caelo *Cl.*

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr.

14. ἑλισσόμενος.

s Hos. 10:8. Luc. 23:30.

16. ἐπὶ τῷ θρόνῳ.

εἰς τὴν γῆν, ὡς συκῆ βάλλει τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς,
ὑπὸ ‡ ἀνέμου μεγάλου″ σειομένη· 14 καὶ * ὁ″ οὐρανὸς
ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον ‡ ἑλισσόμενον″, καὶ πᾶν ὄρος
καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν· 15 καὶ οἱ
βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ μεγιστᾶνες, καὶ ‡ οἱ χιλίαρ-
χοι, καὶ οἱ πλούσιοι″, καὶ οἱ ‡ ἰσχυροὶ″, καὶ πᾶς
δοῦλος καὶ † ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπή-
λαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων, 16 s καὶ λέγουσιν
τοῖς ὄρεσιν καὶ ταῖς πέτραις, Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ
κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ
θρόνου, καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου· 17 ὅτι ἦλθεν ἡ
ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς ‡ αὐτῶν″, καὶ τίς δύναται
σταθῆναι;

VII. 1 [Καὶ] μετὰ ‡ τοῦτο″ εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους
ἑστῶτας ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρα-
τοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ
ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς, μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης, μήτε

sicut ficus mittit grossos suos cum vento magno movetur,
14 et caelum recessit sicut liber involutus, et omnis mons et insulae de locis suis motae sunt.
15 Et reges terrae et principes et tribuni et divites et fortes et omnis servus et liber absconderunt se in speluncis et in petris montium,
16 et dicunt montibus et petris, Cadete super nos et abscondite nos a facie sedentis super thronum et ab ira agni,
17 quoniam venit dies magnus irae ipsorum, et quis poterit stare?

1 Post haec vidi quattuor angelos stantes supra quattuor angulos terrae, tenentes quattuor ventos terrae, ne flaret ventus super terram neque super mare neque in

---

14. Q.) | om. 95. ‖ add. και 1. 14. P. 91. 95. *Am. Prms. Cmpl.* | om. *Er.*
12. ηνοιξεν] ενυξεν ℵ*. (ηνυξεν ca.)
— σεισμος] † praem. ιδου ϛ. A. Vulg. *Cl. Er.* | om. ℵC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Am. Fuld.* Memph. Arm. Æth. Syr. *Prms. Cmpl.*
— μεγας post εγενετο A. *Am. Fuld. Tol. Dem.* (Arm). | ante C. rel. *Prms.* sanguis multus factus est Syr.
— εγενετο ante μελας AC. 1. 38. P. Vulg. Syr. *Er.* | post ℵ. 6. 7. 14. Q. 91. 95. Memph. Arm. *Cmpl.* (mox σκακκος 14 *Scr.* σακκον 91.)
— σεληνη ὁλη AℵC. 6. 7. 14. 38. Q. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Prms.* | * om. ὁλη ϛ. 1. P. 91. *Er. Cmpl.*
13. ουρανου *Am. Tol. Dem.* Arm. Syr. *Prms.* de caelo Vulg. *Cl.* Æth. *Tert.* adv. Herm. 34. | θεου A. | om. *Fuld.*
— επεσαν AℵC. 1. 7. P. *Er.* | επεσον 6. 14. 38. Q. 91. 95. *Cmpl.*
— εις] επι ℵ.
— βαλλει AC. 14. PQ. 91. Vulg. *Er.* | βαλει 1. | βαλλουσα ℵ. | βαλουσα 6. 7. 95. | αποβαλουσα 38.
— ὑπο] απο ℵ. 14.
— ανεμου ante μεγαλου AℵC. 6. 7. 14. 38. Q. 95. Vulg. (μεμεγαλου ℵ*.) | ‡ post ϛ. 1. P. 91. *Tert. Prms. Er.*
— σειομενη] σαλευομενη A.

14. ὁ ουρ. AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Arm. *Cmpl.* | * om. ὁ ϛ. 1. *Er.*
— ἑλισσ. AℵC. 6. 7. 14. 38. Q. 91. *Cmpl.* | ‡ εἱλισσ. ϛ. 1. P. 95. εἰλισ. *Er.* | -μενον ϛ. A. 1. 7. 14. PQ. *Er. Cmpl.* | -μενος ℵ. 6. 38. 91. 95.
— νησος] βουνος ℵ. | νησσος CQ. insulae Vulg. *Prms.*
— αυτων] om. ℵ.
— εκινηθησαν ℵcaC. 1. rel. | απεκεινησαν A. | εκινησαν ℵ*. | εσαλευθησαν 95.
15. και 3°.] om. A.
— οἱ χιλ. και οἱ πλουσιοι AℵC. 6. 7. 14. PQ. 91. 95. Vulg. Arm. Æth. Syr. *Cmpl.* | ‡ οἱ πλ. κ. οἱ χιλ. ϛ. 1. 38. *Er.* | om. και οἱ χιλ. Memph.
— ισχυροι AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Cmpl.* | ‡ δυνατοι ϛ. *Er.* | (om. και οἱ ισχ. 1. Æth. om. οἱ ℵ. 95.)
— ελευθερος] † praem. πας ϛ. ℵca. 1. 38. P. 91. Memph. Arm. *Er.* | om. AC. 6. 7. 14. Q. 95. Vulg. Æth. Syr. *Prms.* | om. και πας ελευθερος ℵ*.
16. πεσετε ℵC. 1. rel. | πεσατε A. 7. P.
— κρυψατε] -εται ℵ.
— του θρονου AC. 1. 7s. 14*. 38. P. 91. | τῳ θρονῳ ℵ. 6. 14^{2}. Q. 95.
— απο της οργ.] επι τ. οργ. ℵ*. (corr.ca.)
17. ἡ ἡμερα] om. ἡ 38.
— ἡ μεγαλη] om. 14.
— αυτων ℵC. 38. Vulg. Syr. | ‡ αυτου ϛ. A. 1. PQ. rel. Memph. Arm. Æth. *Prms.*

1. και ℵ. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Arm. Æth. Syr. *Er. Cmpl.* | om. AC. Vulg. Memph. (habet postea δε) *Prms.*
— τουτο AℵC. 6. 7. 14. 38. Q. 91. Memph. Æth. *Cmpl.* | ‡ ταυτα ϛ. 1. P. 95. Vulg. Arm. *Prms. Er.*
— ειδον 1. 38. P. 91. 95s. (ιδον AℵC. 7. 14. Q.)
— τεσσαρας 1°. -ρες A. | δ' ℵ. | -ρεις 7. ? 38.
— τεσσαρας 2°. sic in codd.
— γωνιας] αγγελους 1. (non *Er.*)
— τεσσαρας 3°.] -ρες A.
— της γης 2°.] om. 38. Memph. (om. κρατουντας . . . . της γης 95*.)
— πνεῃ] πνευσῃ ℵ. | πεσῃ 95.
— ανεμος] praem. ὁ C. 14. 95.
— ανεμος *Am. Tol. Harl.* | om. Vulg. *Cl. Fuld.* (flarent Vulg. *Cl. Fuld.* flaret *Am.*)
— επι της γης in terris *Prms.* | om. A.
— της θαλ.] om. της A.
— μητε] μη C.

13. emittit *Cl.* | a vento *Cl.* | 16. Cadite *Cl.*
1. super *Cl.* | flarent (*om.* ventus) *Cl.*

A ℵ C. 1. 6. 7. 14. 38. P Q. 91. 95.

ἐπί ‡ τι″ δένδρον. 2 καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ‡ ἀνα-
βαίνοντα″ ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα
θεοῦ ζῶντος· καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσ-
σαρσιν ἀγγέλοις, οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν
καὶ τὴν θάλασσαν, 3 λέγων, Μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν,
μήτε τὴν θάλασσαν, μήτε τὰ δένδρα, ᵗ ἄχρις † σφρα-
γίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώ-
πων αὐτῶν. 4 καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγι-
σμένων· ᵘ ‡ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες″ χιλιάδες
ἐσφραγισμένοι ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσραήλ· 5 ἐκ
φυλῆς Ἰούδα, ‡ δώδεκα″ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· ἐκ
φυλῆς Ῥουβήν, ‡ δώδεκα″ χιλιάδες †. ἐκ φυλῆς Γάδ,
‡ δώδεκα″ χιλιάδες †· 6 ἐκ φυλῆς Ἀσήρ, ‡ δώδεκα″
χιλιάδες †· ἐκ φυλῆς Νεφθαλείμ, ‡ δώδεκα″ χιλιάδες †·
ἐκ φυλῆς ‡ Μαννασσῆ″, ‡ δώδεκα″ χιλιάδες †· 7 ἐκ
φυλῆς Συμεών, ‡ δώδεκα″ χιλιάδες †· ἐκ φυλῆς ‡ Λευεί″,
‡ δώδεκα″ χιλιάδες †· ἐκ φυλῆς ‡ Ἰσσαχάρ,″ ‡ δώδεκα″
χιλιάδες †· 8 ἐκ φυλῆς Ζαβουλών, ‡ δώδεκα″ χιλιάδες †·

3. καὶ τὴν θάλ.
ᵗ Ezek. 9:4.
ΙΘ′
ᵘ c. 14:1.

ullam arborem. 2 Et vidi al-
terum angelum ascendentem
ab ortu solis, habentem sig-
num dei vivi, et clamavit voce
magna quattuor angelis qui-
bus datum est nocere terrae et
mari, 3 dicens, Nolite nocere
terrae et mari neque arbori-
bus, quoad usque signemus
servos dei nostri in frontibus
eorum. 4 Et audivi numerum
signatorum, centum quadra-
ginta quattuor milia signati
ex omni tribu filiorum Israhel:
5 ex tribu Iuda duodecim milia
signati, ex tribu Ruben duode-
cim milia signati, ex tribu
Gad duodecim milia signati,
6 ex tribu Aser duodecim milia
signati, ex tribu Nepthalim
duodecim milia signati, ex
tribu Manasse duodecim milia
signati, 7 ex tribu Symeon
duodecim milia signati, ex
tribu Levi duodecim milia
signati, ex tribu Issachar duo-
decim milia signati, 8 ex tribu
Zabulon duodecim milia signa-

1. τι δενδρον C. 6. 7. 14. 38. Q. 95. Vulg. (in ulla arbore *Prms.*) | arbores Memph. Arm. Æth. Syr. | ‡ παν δενδρον ϛ. ℵ. 1. P. 91. *Er. Cmpl.* | δενδρου A.
2. ειδον ℵ. 1. rel. | ιδον AC. 7. 14. Q.
— αλλον post αγγελον 91. | ante rel. *Orig.* iv. 1ᵇ. (om. *Prms.*)
— αναβαινοντα AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Cmpl. Orig.* iv. | ‡ αναβαντα ϛ. 1. Arm. *Er.*
— ανατολης ℵC. rel. *Orig.* iv. 1ᵇ. | -λων A.
— εκραξεν ℵC. rel. Vulg. Memph. *Orig.* iv. *Prms.* | εκραζεν AP.
— τεσσαρσιν] τεσσαρες ℵ. (corr.ᶜᵃ.) | δ′ *Orig.* iv. 1ᵇ.
3. αδικησητε *Orig.* iv. 1ᵇ. 2ᶜ. | -σατε *Cmpl.* | αδικησεται ℵ. | αδικισειτε 7.
— μητε τ. θαλ. C. 1. 7. 14. PQ. 91. *Fuld. Tol. Dem.* Arm. Æth. Syr. *Orig.* iv. *bis. Prms.* | μηδε τ. θαλ. ℵ. | και τ. θαλ. A. 38. Vulg. *Cl. Am.* Memph.
— μητε τα δενδ. A. 38. rel. *Orig.* iv. *bis.* | μηδε τ. δ. ℵ. | et arboribus Memph. (ullam arborem *Prms.*)
— αχρις] † add. ου ϛ. 7. 14. 38. Q. 91. 95*s*. *Cmpl.* | om. AℵC. 1. P. *Orig.* iv. 1ᵇ. 2ᶜ. *Er.*

3. σφραγισωμεν *Elz.* AℵC. 1. 6. 7. 14. (38.) PQ. 91. 95. *Orig.* iv. *bis.* (-σομεν 38.) | -ζωμεν St. 3. *Er.*
— ἡμων *Orig.* iv. *bis.* | om. 95. Memph. Arm. Æth.
4. και ηκουσ. τον αριθ. των εσφραγ. *Orig.* iv. 1ᶜ. 2ᶜ. *Prms.* | om. A.
— ηκουσα *Orig.* iv. *bis.* | -σαν ℵ.
— τον αριθμον *Orig.* iv. *bis.* | om. 95. | των αριθμων 7. *Cmpl.*
— ἑκατον τεσσαρ. χιλιαδες ℵ. P. | ἑκατ. και τεσσερ. τεσσαρ. χιλιαδες C. 6. | ἑκατον ἑκατ. και τεσσαρ. και τεσσ. χιλιαδες 38 *Alf.* Syr. | ἑκατ. τεσσαρ. δ′ (supra lin.) χιλιαδες A. | ἑκατ. και τεσσαρ. τεσσαρεις χιλιαδες 7. 91 (-ρες). *Cmpl.* | ἑκ. τεσσαρ. και τεσσ. 14. | ‡ ρμδ′ χιλιαδες ϛ. Q. *Orig.* iv. *bis. Er.* | ρμδ′ χιλιαδας 1. | om. ρμδ′ χιλ. εσφραγ. 95.
— εσφραγισμενοι 38. P. 91. Vulg. Arm. *Orig.* iv. 2ᶜ. | -νων 6. 7. 14. Q. | om. *Orig.* iv. 1ᶜ.
5—8. δωδεκα ubique AℵC. 1. 6. 14. 38. (91.) *Cmpl.* | ‡ ιβ′ ϛ. 7. PQ. 95*s*. *Orig.* iv. 1ᶜ. (sed post Ιωσηφ ιβ′ 91. et δυοκαιδεκα 1ᵘ. post Νεφθαλιμ et Μανασση et Λευι deinceps δωδεκα *Er.* rel. ιβ′).

5. εσφραγισμενοι 1⁰. ver. 5. et ultimo ver. 8.] om. 10ⁱᵉˢ. AℵC. 6. 14. 38. PQ. (91.) 95. *Fuld.* (Syr.) *Cmpl.* (et ult. om. 91. Syr.) | om. 8ⁱᵉˢ. (ab Ασηρ usque ad Ιωσηφ) 1. | εσφραγισμενων (pro -μενοι) *ter.* v. 5. sed om. rel. add. ver. 8. ult. 7. | εσφραγισμεναι ver. 5. et 8. 6. Q. | in ver. 8. solo Æth. | † εσφραγισμενοι duodecies ϛ. Vulg. *Am.* Arm. *Er.* (sed "Graecis *signati* non repetitur nisi in initio et fine. nec additur ad singulas tribus, ut admonet Valla, quamquam in nostris exemplaribus addebatur" *Er. in Annot.*) om. undecies Memph.
5. εκ φυλ. Ρουβην] praem. και 7. (Ρουβιν 7 *ut vid.* 14. -βιμ 1. ? 7. 38. *Er.* Ρουβημ *Orig.* iv. 1ᶜ. Ρουβειν *Cmpl.*)
— εκ φυλ. Γαδ κτλ.] om. ℵ.
6. init.] add. και 7.
— Νεφθαλειμ 1. | -λιν C. | -λιμ A. 6. 14². (-ημ*.) *Er.* | -λι ℵ. (Ιουδα...Γαδ ... Νεφθ. ... Συμ....Ισαχαρ ... Ιωσηφ ... Ρουβιν ... ασηρ ... Μανασση ... Λευι... ζαβ....Βενιαμ. 91.) | om. Ασηρ. Memph.

6. Nephtali *Cl.*

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr.

ἐκ φυλῆς Ἰωσήφ, ‡ δώδεκα″ χιλιάδες †· ἐκ φυλῆς
‡ Βενιαμεὶν″, ‡ δώδεκα″ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι.

ti, ex tribu Ioseph duodecim milia signati, ex tribu Beniamin duodecim milia signati.

κ′

v c. 5:9.

w c. 5:12.

9 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολὺς, ὃν
ἀριθμῆσαι αὐτὸν οὐδεὶς ‡ ἐδύνατο″, v ἐκ παντὸς ἔθνους
καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἑστῶτες ἐνώπιον
τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ‡ περιβεβλημέ-
νους″ στολὰς λευκὰς, καὶ φοίνικες ἐν ταῖς χερσὶν
αὐτῶν· 10 καὶ ‡ κράζουσιν″ φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες, w
Ἡ σωτηρία ‡ τῷ θεῷ ἡμῶν τῷ καθημένῳ ἐπὶ″ ‡ τῷ
θρόνῳ″, καὶ τῷ ἀρνίῳ. 11 καὶ πάντες οἱ ἄγγε-
λοι ‡ εἱστήκεισαν″ κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυ-
τέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζῴων, καὶ ‡ ἔπεσαν″
ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ ‡ τὰ πρόσωπα″ αὐτῶν, καὶ
προσεκύνησαν τῷ θεῷ, 12 λέγοντες, Ἀμήν· ἡ εὐλογία
καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ
καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. 13 καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν

9 Post haec vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat, ex omnibus gentibus et tribubus et populis et linguis, stantes ante thronum et in conspectu agni, amicti stolas albas, et palmae in manibus eorum.
10 Et clamabant voce magna dicentes, Salus deo nostro, qui sedit super thronum, et agno.
11 Et omnes angeli stabant in circuitu throni et seniorum et quattuor animalium, et ceciderunt in conspectu throni in facies suas et adoraverunt deum,
12 dicentes, Amen, benedictio et claritas et sapientia et gratiarum actio et honor et virtus et fortitudo deo nostro in saecula saeculorum, amen.
13 Et respondit unus de seniori-

hic (habet ante Ιωσηφ) | et post Νεφθαλιμ habet Δαν Memph. (*παρὲξ τοῦ Δάν Orig.* iv. 1^c.)
6. *Μαννασση* Aℵ. | *Μανασσην* C. | *Μανασση* Q. *Cmpl.* | ‡ *Μανασση* ς. 1. 91. *Prms. Er.* | om. Memph.
7. *εκ φυλ. Συμεων κτλ.*] om. ℵ.
— *Λευει* ℵ. | ‡ *Λευΐ* ς. AC. rel. Memph.
— *Ισσαχαρ* Aℵ. 7. P. Vulg. | ‡ *Ισαχαρ* *St.* 3. 1. 38. 91. Memph. *Prms. Cmpl. Er.* | *Ισασχαρ. Elz.*
8. *εκ φυλ. Ιωσηφ κτλ.*] om. 14. | *Βενιαμιν* et *Ιωσηφ* mutato ordine ℵ. (*-μειν* AP. ‡ *-μιν* ς. 91.)
— fin. *εσφραγισμενοι*] *-ναι* 7. Q. 95.
9. *ειδον* C. 1. 38. P. rel. | *ιδον* Aℵ. 7. 14. Q.
— *ιδου*] om. C. Vulg. (et *και*) Memph. Æth. (et *και*) *Cypr.* 272. 310.
— *οχλος πολυς* ℵC. rel. | *οχλον πολυν* A. Vulg. *Prms.* | *πληθος πολυ Meth.* (Jahn 13.)
— *ὃν* ℵ^ca C. 6. PQ. 91. Vulg. *Cypr. Prms.* | *ὃς* ℵ*. (corr.^ca.) | *και* A. | *ὁ Meth.*
— *αυτον* AℵC. 1. 14. *Meth. Er.* ex his *Cypr.* 310. | om. 6. 7. 38. Q. 91. 95. Vulg. *Cypr.* 272. *Prms. Cmpl.*
— *εδυνατο* AℵC. 6. 7. 38. Q. 91. *Cmpl.* | ‡ *ηδυν.* ς. 1. 14. P. 95. *Meth. Er.*
9. *και φυλων Cypr.* 272. 310. *Prms.* | om. 1. *Er.*
— *και* ante *γλωσσ.* *Cypr. bis. Prms.* | om. 14.
— *ἑστωτες* Aℵ. 1. P. 91. *Cypr. Prms. Er. Cmpl.* | *ἑστωτας* 6. 7. 14. Q. 95. | *ἑστωτων* C. 38.
— *ενωπιον τ. θρ. Cypr. bis. Prms.* | *επι τ. θρ.* A.
— *περιβεβλημενους* Aℵ*. 6. 7. 14. 38. Q. | ‡ *-μενοι* ς. ℵ^ca. 1. P. 91. Vulg. Arm. *Er.* | *-μενας* 95. (et erant amicti *Cypr. Prms.*)
— *φοινικες* Aℵ^ca C. 1. 7. 38. P. Vulg. *Er.* | add. fuerunt *Cypr. Prms.* | *φοινικας* ℵ*. 6. 14. Q. 91. 95. Arm. | habentes palmas Memph.
10. *κραζουσιν* AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Cmpl.* | clamabant Vulg. dicebant *Cypr. Prms.* | ‡ *κραζοντες* ς. 1. Memph. Arm. *Er.*
— *τῳ θεῳ ἡμων τῳ καθημενῳ επι τῳ θρονῳ* (A)ℵ^ca C. 6. 7. 14. 38. Q. 91. 95. Vulg. (Memph.) Arm. Æth. Syr. (*του θεου* A. 38. om. *τῳ καθ.* ℵ*.) | *τῳ καθ. επι τ. θρ. θεῳ ἡμων* 1. | ‡ *τῳ καθημενῳ επι του θρονου του θεου ἡμων St.* 3. *Er.*
10. *τῳ θρονῳ* Aℵ*C. 6. 14. P. 91. 95. | ‡ *του θρονου* ς. ℵ^ca. 1. 7. 38*s*. Q. *Er.*
— *τῳ αρνιῳ*] *του αρνιου* ℵ^ca.
— fin. add. *εις τους αιωνας των αιωνων αμην* ℵ*. (om.^ca.)
11. *οἱ*] om. ℵ*. (add.^ca.)
— *ειστηκεισαν* (Aℵ.) 6. 7. 14. 38 (*Alf.*)*s*. (P.) (Q.) 91. (*V. & C.*) 95. *Cmpl.* | *ιστ.* AℵP. | *-κισαν* ℵ. | *-κησαν* 7². Q. | *εστηκισαν* C. | ‡ *ἑστηκεσαν* ς. *Er.* | *εἱστηκεσαν* 1.
— *τεσσ.*] δ′ 1.
— *επεσαν* AℵCP. *Er.* | ‡ *-σον* ς. 1. 6. 7. 14. 38*s*. Q. 91. 95*s*.
— *θρονου*] add. *αυτου* 6. 7. 14. Q. Syr.
— *τα προσωπα* AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Arm. Syr. *Cmpl.* | ‡ *προσωπον* ς. 1. Memph. Æth. *Er.*
12. *και ἡ σοφια Prms.* | om. A.
— *ἡ ευχ.*] om. *ἡ* ℵ*. (add.^ca.)
— *ἡ εσχ.*] om. *ἡ* 95. *Cmpl.*
— *αμην*] om. C.
13. *απεκρυθη* 38 (*Alf.*).
— *εκ* Memph. Theb. (Tk. 81.) | om. ℵ. 91.

9. stolis albis *Cl.* | 10. sedet *Cl. Am.*² | 12. honor (*om.* "et") *Cl.*

A ℵ (C.) 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95.

πρεσβυτέρων λέγων μοι, Οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι
τὰς στολὰς τὰς λευκάς, τίνες εἰσίν, καὶ πόθεν ἦλθον;
14 καὶ εἴρηκα αὐτῷ, κύριε *μου″, σὺ οἶδας. καὶ
¶ C. εἶπέν μοι, Οὗτοί εἰσιν¶ οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως
τῆς μεγάλης, καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν, καὶ
ἐλεύκαναν ‡αὐτὰς″ ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου. 15 διὰ
τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ, καὶ λα-
τρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ·
καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου σκηνώσει ἐπ' αὐτούς.
x Isa. 49: 10. 16 x οὐ πεινάσουσιν ἔτι, οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ
πέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἥλιος, οὐδὲ πᾶν καῦμα· 17 ὅτι τὸ
ἀρνίον τὸ ἀνάμεσον τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐτοὺς καὶ
ὁδηγήσει αὐτοὺς ἐπὶ ‡ζωῆς″ πηγὰς ὑδάτων, καὶ
y Isa. 25:8. § C. y ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν§ δάκρυον ‡ἐκ″ τῶν ὀφθαλμῶν
αὐτῶν.
VIII. ΚΑ' 1 Καὶ ‡ὅταν″ ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην,
ἐγένετο σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ‡ἡμίωρον.″ 2 καὶ εἶδον
τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους, οἳ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἑστήκασιν,
καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες. 3 καὶ ἄλλος
ἄγγελος ἦλθεν, καὶ ἐστάθη ἐπὶ ‡τοῦ θυσιαστηρίου,″

bus dicens mihi, Hi qui amicti sunt stolis albis, qui sunt et unde venerunt?
14 Et dixi illi, Domine mi, tu scis. Et dixit mihi, Hi sunt qui venerunt de tribulatione magna et laverunt stolas suas et dealbaverunt eas in sanguine agni.
15 Ideo sunt ante thronum dei, et serviunt ei die ac nocte in templo eius, et qui sedet in throno habitabit super illos.
16 Non esurient neque sitient amplius, neque cadet super illos sol neque ullus aestus,
17 quoniam agnus qui in medio throni est reget illos, et deducet eos ad vitae fontes aquarum, et absterget deus omnem lacrimam ex oculis eorum.

1 Et cum aperuisset sigillum septimum, factum est silentium in caelo quasi media hora.
2 Et vidi septem angelos stantes in conspectu dei, et

13. τας 2°.] om. C.
— εισιν] om. 1. *Er.*
14. ειρηκα AℵC. 1. P. *Er.* | ειπον 6. 7. 14. 38. Q. 91. 95. *Cmpl.*
— κυριε μου ℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Syr. *Cmpl. Cypr.* 272. 310. | * om. μου ς. A. 1. Arm. Æth. *Prms. Er.*
— μοι om. ℵ.
— εκ της θλιψεως της μεγ. P. 91. | απο θλιψ. μεγ. A. | ex magnis afflictionibus Memph. ex illa pressura magna *Tert.* Scorp. 12. ex magna tribulatione *Cypr.* 272. 310. *Prms.*
— επλυναν] επλατυναν 1 (-τειναν). 95. *Er. txt.* ("ἐπλάτυναν τὰς στολὰς αὐτῶν i.e. dilataverunt stolas suas: interpres legisse videtur ἔπλυναν." *Er. in Annot.*)
— αυτας Aℵ. 1. P. 91. Vulg. Memph. Syr. *Cmpl. Cypr. Prms.* ipsum *Tert.* | ‡ στολας αυτων ς. *Er.* (στολας: et ad imam paginam αυτας et in pag. seq. αυτων) | om. 6. 7. 14. 38. (*Alf.*) Q. 95. Arm. Æth.

15. δια τοῦ 38.
— επι του θρονου Aℵ. 1. 38. P. *Er.* | επι τῳ θρονῳ 6. 7. 14. Q. 91. 95. *Cmpl.*
— σκηνωση 7. | γινωσκει αυτ. ℵ.
16. ετι 1°.] om. ℵ. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. (vid. Esa. xlix. 10.)
— ουδε διψησουσιν | ουδε διψασ. ℵ. | ουδε διψησωσιν P. | ουδε μη διψησωσιν 14. | ουδε μη διψησουσιν A.
— ετι 2°. Vulg. Æth. Syr. | om. 1. 38. Memph. Arm. *Er.* (vid. Esa.)
— ουδε μη π. Aℵ. 1. 14. P. *Er.* | ουδ' ου μη π. 6. 7. 38. Q. 91. 95. *Cmpl.*
— πεσῃ] -σηται 38.
— ὁ ἡλιος] om. ὁ 38. | umbra Memph. ‖ add. ετι ℵ*. (corr.[1])
— παν] το 6. Arm.
17. ποιμανει Aℵ. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. Vulg. Arm. Syr. | ποιμαινει 91. 95. Memph. | teget *Cypr.* (pro reget.)
— ὁδηγησει Aℵ. 1. 14. 38. (-ση). PQ. 91. (*V. & C.*) Vulg. Memph. Arm. | ὁδηγει 6. 7. 91 (*Btly.*) 95.
17. ζωης Aℵ. 6. 7. 14. PQ. 91. 95. Vulg. Arm. Æth. *Cypr.* 310. *Prms. Cmpl.* | ‡ ζωσας ς. 1. 38. Memph. *Er.*
— και εξαλ. ad fin. ver. *Tert.* de Res. carn. 58. om. 1. 38. *Er.*
— παν δακρυον] παντα τα δακρυα 14. Memph.
— εκ τ. οφθ. AC. 6. 14. PQ. 91. 95*s*. *Am. Fuld.* Arm. *Cypr.* 310. *Prms. Cmpl.* | ‡ απο τ. οφθ. ς. ℵ. 7. Vulg. *Cl.* Memph. (vid. Es. xxv. 8.)
1. ὁταν ACP. | ‡ ὁτε ς. ℵ. 1. 6. rel. *Er. Cmpl.*
— ἑβδομην ζ' 1. (non *Er.*)
— siluit omne quod in caelo et quod in terra Æth.
— ἡμιωρον AC. 91. | ‡ ἡμιωριον ς. ℵ. rel. (ειμ. Aℵ.) | usque ad horam Memph.

13. et dixit mihi *Cl.* | 14. illis *Am.** | 16. nec cadet *Cl.* | 17. deducit *Am.** *Tf.* | ab oculis *Cl.*

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr.

ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν· καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα
πολλά, ἵνα ‡ δώσει″ ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων
πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον
τοῦ θρόνου. 4 καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων
ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων, ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέ-
¶ C. λου, ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.¶ 5 καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος
‡ τὸν λιβανωτὸν,″ καὶ ἐγέμισεν ‡ αὐτὸν″ ἐκ τοῦ
πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· καὶ
ἐγένοντο ‡ βρονταὶ καὶ φωναὶ″ καὶ ἀστραπαὶ καὶ
σεισμός.
6 Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι * οἱ″ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλ-
πιγγας, ἡτοίμασαν ‡ αὐτοὺς″ ἵνα σαλπίσωσιν·
ΚΒ′ 7 Καὶ ὁ πρῶτος † ἐσάλπισεν z καὶ ἐγένετο χάλαζα
Es. 6:23. 7. μεμιγμένον καὶ πῦρ μεμιγμένα * ἐν″ αἵματι, καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν
γῆν * καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη″· καὶ τὸ τρί-
τον τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς
κατεκάη.
ΚΓ′ 8 Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισε, a καὶ ὡς ὄρος
a Jer. 51:25. μέγα πυρὶ καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ
ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης αἷμα. 9 καὶ ἀπέθανεν

datae sunt illis septem tubae.
3 Et alius angelus venit et stetit ante altare habens turabulum aureum, et data sunt illi incensa multa, ut daret orationibus sanctorum omnium super altare aureum quod est ante thronum.
4 Et ascendit fumus incensorum de orationibus sanctorum de manu angeli coram deo.
5 Et accepit angelus turibulum, et implevit illud de igni altaris et misit in terram: et facta sunt tonitrua et voces et fulgora et terrae motus.

6 Et septem angeli qui habebant septem tubas paraverunt se ut tuba canerent.

7 Et primus angelus tuba cecinit, et facta est grando et ignis mixta in sanguinem et missum est in terram: et tertia pars terrae combusta est, et tertia pars arborum combusta est, et omne faenum viride combustum est.

8 Et secundus angelus tuba cecinit, et tamquam mons magnus igne ardens missus est in mare: et facta est tertia pars maris sanguis, 9 et mortua

2. ειδον 1. 91. rel. | ιδον ΑאC. 7. 14. Q.
— τους ἑπτα] om. 1. *Er.*
— ἑστηκασιν] εἱστηκεισαν 38.
— εδοθησαν *Prms.* | εδοθη Α. 95.
— σαλπιγγες] add. ἱνα σαλπισωσι 95.
3. ηλθεν] εξηλθε 14. ‖ add. ab oriente Æth.
— εσταθη] -θην 14 *Scr.*
— του θυσιαστηριου א. 6. 7. 14. 38 (*Alf.*) Q. 91. 95. *Cmpl.* | ‡ το θυσιαστηριον ϛ. AC. 1. P. *Er.*
— λιβανωτον] λιβανον το C.
— δωσει ΑאC. 1. 95. | ‡ δωσῃ ϛ. 6. 7. Q. 38*s.* P. 91. *Er. Cmpl.* | δω 14.
— το ante ενωπ.] om. א.
4. ὁ καπν.] om. ὁ א*. (corr.[ca].)
— του αγγελου] om. του 38. | των αγγελων 14*.
5. τον λιβ. . . . αυτον *Elz.* Αא. 1. 6. 14. 38. PQ. 91. 95*s.* *Cmpl.* | ‡ το λιβ. . . . αυτο *St.* 3. 7. *Er.*
— εβαλεν] ελαβον Α.

5. βρονται και φωναι και αστραπαι א. 6. 14. Q. 95. Vulg. Arm. *Prms.* | βρονται και αστρ. και φων. Α. 38. Memph. Syr. | ‡ φωναι και βρον. και αστρ. ϛ. 1. P. 91. *Er.* | φων. κ. αστρ. κ. βρονται 7. | fulgur et faetum est tonitru ac fulmen Æth.
6. οἱ ἑπτα] om. οἱ 1. *Er.* (et ζ′ habet 1.)
— οἱ εχοντ. Α. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Syr. *Cmpl.* | * om. οἱ ϛ. א. *Er.*
— ἑπτα] om. 38.
— αυτους Αא*. | ‡ ἑαυτους ϛ. א[ca]. 6. 38. rel. *Er. Cmpl.* | επ' αυτους 14.
7. πρωτος] † add. αγγελος ϛ. 1. 38. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Prms. Er.* | om. Αא. 6. 7. 14. PQ. 91. 95. Harl.* *Tol.* Syr. *Cmpl.*
— μεμιγμενα Α. 1. 14. rel. Vulg. Syr. *Er.* | -νον א. 38. P. | -νη 7.
— εν αἱμ. Αא. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. (et *Am. Fuld.*) *Prms. Cmpl.* | *om. εν ϛ. *Dem. Er.* | mixta aquis Syr.

7. και το τριτον της γης κατεκαη Αא. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. (*V.* & *C.*) 95. Vulg. Arm. Æth. Syr. *Prms. Cmpl.* κατεκαει *ter.* 7. | * om. ϛ. 1. Memph. *Er.*
— και το τριτον των δενδρων κατεκαη Vulg. Memph. Arm. Syr. | om. 14. Q*. Æth. *Cmpl.*
— ὁ χορ. ὁ χλ. 7.
8. ὁ] om. 95.
— αγγελος] om. א.
— ὡς ορος] praem. εγενετο 95.
— πυρι Αא. 1. 38*s.* P. Vulg. Memph. Æth. Syr. *Er.* | om. 6. 7. 14. Q. 91. 95. Arm. *Cmpl.*
— εβληθη] praem. και 95.
— εγενετο] εγενηθη א.

3. thuribulum *Cl.* | daret de orat. *Cl.* | thronum dei *Cl.* | 4. et de manu *Am.*[2] | 5. de igni *Cl.* | terrae motus magnus *Cl.* (*om.* magnus *Am.* sed habet *Tf.*) | 6. praeparaverunt *Cl.* | 7. mista in sanguine *Cl.* | concremata est *Cl.*

AN. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95.

τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ
ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων ‡ διεφθά-
ρησαν.″
ΚΔ' [10] Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ἔπεσεν ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπάς, καὶ
ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν, καὶ ἐπὶ τὰς
[b] Jer. 9:15. πηγὰς * τῶν″ ὑδάτων. [11] [b] καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος
λέγεται Ἄψινθος· καὶ ‡ ἐγένετο″ τὸ τρίτον * τῶν
ὑδάτων″ εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ * τῶν″ ἀνθρώπων
ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν.
ΚΕ' [c] Am. 8:9. [12] Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισεν,[c] καὶ ἐπλήγη
τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ
τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον
αὐτῶν, καὶ ἡ ἡμέρα μὴ ‡ φανῇ″ τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ
ἡ νὺξ ὁμοίως. [13] καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ‡ ἀετοῦ″
‡ πετομένου″ ἐν μεσουρανήματι, λέγοντος φωνῇ με-
γάλῃ, Οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ ‡ τοὺς κατοικοῦντας″ ἐπὶ τῆς
γῆς, ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν
ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.
IX. Κϛ' [d] c. 8:10. [1] Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισεν,[d] καὶ εἶδον

est tertia pars creaturae, quae babeut animas, et tertia pars navium interiit.

[10] Et tertius angelus tuba cecinit, et cecidit de caelo stella magna ardens tamquam facula, et cecidit in tertiam partem fluminum et in fontes aquarum. [11] Et nomen stellae dicitur Absinthius. Et facta est tertia pars aquarum in absinthium, et multi hominum mortui sunt de aquis, quia amare factae sunt.

[12] Et quartus angelus tuba cecinit, et percussa est tertia pars solis et tertia pars lunae et tertia pars stellarum, ut obscuraretur tertia pars eorum et diei non luceret pars tertia, et nox similiter. [13] Et vidi, et audivi vocem unius aquilae volantis per medium caelum, dicentis voce magna, Vae vae vae habitantibus super terram de ceteris vocibus tubae trium angelorum, qui erant tuba canituri.

[1] Et quintus angelus tuba cecinit, et vidi stellam de caelo

---

9. *τριτον* 1°.] add. *μερος* ℵ.
— *των* 2°.] om. 1. 7. 14. Q. 91. 95. *Er. Cmpl.* (piscium *tantum* om. rel. *Prms.*)
— *εν τῃ θαλασσῃ*] om. 1. *Am. Harl.* Arm. *Prms. Er.*
— *ψυχας*] *-χην* ℵ.
— *διεφθαρησαν* Aℵ. 1 (*-ισαν*). P. 91. *Cmpl.* *-ησεν* *Er.* | ‡ *διεφθαρη* ϛ. 6. 7 (*-ρει*). 14. 38. Q. 95*s.*
10. *ὁ τριτ.*] om. *ὁ* 95.
— *και επεσεν*] om. *Prms.*
— *και επι . . . ὑδατων* *Prms.* | om. A. Arm.
— *των ὑδατ.* ℵ. 1. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Cmpl.* | * om. *των* ϛ. *Er.*
11. *λεγεται*] *ελεγετο* 7. ‖ add. *ὁ* A. 6. PQ. 91. 95. *Cmpl.* om. ℵ. 1. 7. 14. 38. Arm. *Er.*
— *αψινθος* *Am.* (-ius) (*Fuld.*) Syr. | *-θιον* ℵ*. (corr.[ca].) Vulg. *Cl.* Memph. *Prms.* ‖ add. *λεγεται* ℵ*.
— *εγενετο* Aℵ. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. *Prms. Cmpl.* | ‡ *γινεται* ϛ. 1. *Er.*
— *το τριτον των ὑδατων* Aℵ. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. (Arm.) Æth. Syr. *Prms.* | * om. *των ὑδατων* *St.* 3. *Er.*
11. *αψινθον*] *-θιον* ℵ. 7. Vulg.
— *των ανθρ.* Aℵ. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Cmpl.* | * om. *των* ϛ. *Er.*
— *εκ των ὑδ.*] *επι των ὑδ.* A.
12. *επληγη* *Er.* | *πληγη* 1. | *επλιγει* 7. | *επλη* 14.
— *ἱνα σκοτ. το τριτον αυτων*] om. Æth.
— *το τριτ. αυτων και ἡ ἡμερα μη φανῃ το τριτ. αυτης* Aℵ. rel. Vulg. | *το τριτ. αυτης μη φανῃ ἡ ἡμερα* 6. 7. 14. 95. (om. *αυτης*). | ut non luceret tertia illarum pars in die et similiter etiam nocte Memph. (Syr.) eandem partem amitteret *Prms.*
— *ἡ ἡμερα*] om. *ἡ* Q.
— *μη φανῃ* Aℵ. 14. 38 *sic.* P (*φεν.*) Q. 95. (ante *ἡ ἡμερα* 38.) | ‡ *μη φαινῃ* ϛ. 91. *Er.* *φαινει* 7.
— *το τριτον αυτης* | om. 7. 14. 38. 95. | (*το τεταρτον* A.)
13. *ειδον* ϛ. ℵ. rel. | *ιδον* A. 7. 14. Q.
— *ἑνος* Æth. | om. ℵ. Memph. Arm.
— *αετου* Aℵ. 14. 38. Q. 91. 95. Vulg. Memph. Æth. Syr. *Cmpl.* | ‡ *αγγελου* ϛ. 1. 7. P. Arm. *Er.*
13. *πετομενου* Aℵ. (6[2].) 7[2]. 14. 38 (*Alf.*)*s.* P. 91. 95. *Cmpl.* | ‡ *-ωμενου* ϛ. 1. 6*. 7*. Q. *Er.*
— *εν*] om. ℵ.
— *μεσουρανηματι*] *-νισματι* 1. *Er.* | medio caeli et terrae Æth. | in medio caudae quae sanguinem habet Syr.
— *μεγαλῃ*] add. *τρεις* 7. (91. *τρις*) *Cmpl.*
— *ουαι* bis tantum 1. Æth. Syr. *Er.*
— *τους κατοικουντας* ℵ. 6. 14. 38. Q. 95. | ‡ *τοις κατοικουσιν* ϛ. A. 1. 7. P. 91. Vulg. *Er.*
— *φωνων*] om. 91. (*V.* & *C.*)
— *μελοντων* 14.
— *σαλπιζειν* *Er.* | *σαλπιξειν* 1.
1. *ειδον* ℵ. rel. | *ιδον* A. 7. 14.
— *αστερα*] *-ρας* ℵ*. (corr.[ca].)
— *πεπτωκοτα*] ante *εκ του ουρανου* 95. | *-κοτος* 91. | *-κοτας* ℵ*. (corr.[ca].)

---

9. creaturae eorum quae habebant animas in mari *Cl.* | 11. absinthium *Cl.* | amarae *Cl.* | 12. ita ut obsc. *Cl.* | nox simil. *Cl.* | 13. caeli *Cl.* | in terra *Cl.* | *om.* tubae *Cl.*

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr.
[e] c. 20:1.

ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ
ἐδόθη αὐτῷ ἡ [e] κλεὶς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου, 2 καὶ
ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου· καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ
τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου μεγάλης, καὶ ἐσκοτί-
σθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος.
3 καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ
ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία, ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορ-
πίοι τῆς γῆς· 4 καὶ ἐῤῥέθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀδικήσω- (4. ἀδ-κήσουσιν)
σιν τὸν χόρτον τῆς γῆς οὐδὲ πᾶν χλωρὸν οὐδὲ πᾶν
δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους † οἵτινες οὐκ ἔχουσιν
τὴν σφραγῖδα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων † . 5 καὶ
ἐδόθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ᾽ ἵνα (5. αὐτοῖς)
‡ βασανισθήσονται ″ μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς
αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν παίσῃ ἄνθρω-
πον. 6 καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ
ἄνθρωποι τὸν θάνατον, καὶ ‡ οὐ μὴ ″ εὑρήσουσιν αὐ-
τόν· καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν, καὶ ‡ φεύγει ″ ὁ
θάνατος ἀπ᾽ αὐτῶν. 7 καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων
ὅμοια ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς πόλεμον, καὶ ἐπὶ τὰς
κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ

cecidisse in terram, et data est illi clavis putei abyssi : [2] [et aperuit puteum abyssi], et ascendit fumus putei sicut fumus fornacis magnae, et obscuratus est sol et aer de fumo putei. [3] Et de fumo exierunt lucustae in terram, et data est potestas illis sicut habent potestatem scorpiones terrae. [4] Et praeceptum est illis ne lederent faenum terrae neque omne viride neque omnem arborem, nisi tantum homines qui non habent signum dei in frontibus. [5] Et datum est illis ne occiderent eos, sed ut cruciarentur mensibus quinque: et cruciatus eorum ut cruciatus scorpii, cum percutit hominem. [6] In diebus illis quaerent homines mortem et non invenient eam, et desiderabunt mori et fugiet mors ab ipsis. [7] Et similitudines lucustarum similes equis paratis in proelium, et super capita earum tamquam coronae similes auro, et facies earum

1. εις την γην] επι της γης 38. | om. Arm.
2. και ηνοιξεν το φρεαρ της αβυσσου A. 1. 7. 38. P. 91. Vulg. *Cl.* *Fuld.* *Harl.*[2] *Tol.*[2] Syr. | om. ℵ. 6. 14. Q. 95. *Am.* *Harl.** *Tol.* Memph. Arm. Æth.
— εκ του φρεατος ὡς καπνος Aℵ. | om. 1. *Er.*
— εκ] επι ℵ*. (corr.[ca].)
— ὡς] om. A.
— καπνος 2°.] καπινος ℵ*. | καμινος ℵ *p. m.*
— μεγαλης Aℵ. 1. P. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Er.* *Cmpl.* | καιομενης 6. 7. 14. Q. 91. 95. Syr. | μεγαλου καιομενης 38 *Alf.*
— εσκοτισθη ℵ. P 91. rel. | -τωθη A. 14.
— εκ του καπνου του φρεατος] om. Arm.
—, 3. του φρεατος και εκ του καπνου | om. ℵ*. (add.[ca].)
— καπνου] φρεατος Arm.
3. αυταις] -τοις ℵ. 7. *Cmpl.*
— εξουσια] -σιαν 14. (εξουσιαν εχουσιν 95.)
4. ερρεθη Aℵ. rel. | ερρηθη Q.
4. αυταις] -τοις ℵ. 14. Q.
— αδικησωσιν ℵ. rel. | -σουσιν A. PQ.
— ουδε παν χλωρον] om. ℵ. Arm. | μηδε π. χλ. 38. (Memph. post ου. π. δενδρον.)
— ανθρωπους] † add. μονους ϛ. 91. *Cmpl.* tantum homines Vulg. | om. Aℵ. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 95. Memph. Arm. Æth. Syr. *Er.* (hominem terrestrem Arm.)
— ουχ] om. *Er.*
— σφραγιδαν ℵ.
— του θεου] om. 1. Arm. *Er.*
— μετωπων] † add. αυτων ϛ. 7. 14. 38. Q. 91. 95. Vulg. *Cl.* *Fuld.* *Dem.* Arm. Æth. Syr. | om. Aℵ. 1. P. *Am.* *Tol.* *Harl.** *Er.* [Memph.]
5. αυταις 6. 14. 38*s*. PQ. 91. | -τοις Aℵ. 1. 7. *Er.*
— αποκτεινωσιν] αδικησωσιν 95.
— αυτους] ? -τας* 14 *Scr.*
— βασανισθησονται Aℵ. 1. 38. P. *Am.* *Fuld.* | -θησωνται *Er.* | ‡ βασανισθωσιν ϛ. 6. 7. 14. Q. 91. Vulg. *Cl.* | βασανισωσι *Cmpl.*
— παισῃ] πληξῃ *Cmpl.*
6. και εν ταις ἡμεραις εκειναις] om. 7.
— ζητησουσιν] ζητουσιν 91. *Harl.** *Cmpl.*
— ου μη Aℵ. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Cmpl.* | ‡ ουχ ϛ. *Er.*
— εὑρησουσιν ℵ. 6. 7. 38. Q. 91. 95. Vulg. *Er.* *Cmpl.* | -σωσιν 1. 14. | εὑρωσιν AP
— αποθανειν] τον θανατον 7.
— φευγει Aℵ. (-γη).,1. 38. P. *Harl.** *Er.* | ‡ φευξεται ϛ. 6. 7. 14. Q. 91. 95. *Cmpl.*
— ὁ θανατος post απ᾽ αυτων 6. 14. Q. 91. 95. Arm. *Cmpl.* | ante Aℵ. 1. 38. P. Vulg. (Memph.) Theb. (*Tk.* 206.) Syr. *Er.* | om. 7. (vid. ante).
7. ὁμοια] ὁμοιοι ℵ. | ὁμοιωματα A.
— ἡτοιμασμενοις] -μενα *Cmpl.*
— ὡστεφανοι 1. (non *Er.*)
— ὁμοιοι χρυσῳ Aℵ. 1. P. Vulg. Arm. Æth. Syr. *Er.* | existentes coloris aurei Memph. | χρυσοι 6. 7. 14. 38. Q. 91. 95. *Cmpl.*

1. data est ei *Cl.* | 2. om. et aper. put. ab. *Am.* | 3. fumo putei *Cl.* | illis potestas *Cl.* | 4. omnem *Am.** | frontibus auia *Cl.* | 5. cruciarent *Cl.* | "ut" *om.* *Am.** | 6. et in diebus *Cl.* | ab eis *Cl.* | 7. eorum *Am.** | tamquam facies *Cl.*

Α ℵ [C.] 1. (6.) 7. 14. 38. PQ. 91. 95.

πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων· 8 καὶ
‡ εἶχαν″ τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν· καὶ οἱ ὀδόντες
αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν· 9 καὶ εἶχον θώρακας ὡς
θώρακας σιδηροῦς· καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν
ὡς φωνὴ ἁρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πό-
10. ὁμοίας λεμον. 10 καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ‡ ὁμοίοις″ σκορπίοις,
καὶ κέντρα· ‡ καὶ″ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν † ἡ ἐξουσία
αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε.
11 † ἔχουσιν ‡ ἐπ᾽″ αὐτῶν βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆς
ἀβύσσου· ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστὶ Ἀβαδδών, καὶ ἐν
¶ 6. τῇ Ἑλληνικῇ ¶ ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων. 12 f ἡ οὐαὶ ἡ
f c. 11:14. μία ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ‡ ἔρχεται″ ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ
ταῦτα.

ΚΖʹ 13 Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ἤκουσα
φωνὴν μίαν ἐκ τῶν † κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ
χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, 14 ‡ λέγοντα″ τῷ ἕκτῳ
ἀγγέλῳ ‡ ὁ ἔχων″ τὴν σάλπιγγα, Λῦσον τοὺς τέσ-

sicut facies hominum, 8 et
habebant capillos sicut ca-
pillos mulierum, et dentes
earum sicut leonum erant,
9 et habebant loricas sicut
loricas ferreas, et vox alarum
earum sicut vox currnum
equorum multorum curren-
tium in bellum. 10 Et ha-
bebant caudas similes scor-
pionum, et aculei in caudis
earum, potestas earum nocere
hominibus mensibus quinque.
11 Et habebant super se regem
angelum abyssi, cui nomen
ebreice Abaddon, grece au-
tem Apollion, et latine habet
nomen Exterminans. 12 Vae
unum abiit: ecce veniunt ad-
huc duo vae post haec.

13 Et sextus angelus tuba
cecinit. Et audivi vocem,
unum ex cornibus altaris au-
rei quod est ante oculos dei,
14 dicentem sexto angelo qui
habebat tubam, Solve quattuor

8. ειχαν Aℵ. | ‡ ειχον ϛ. 6. rel. *Er.*
— τριχας 2°. | om. 38. Memph.
9. και ειχ. . . . σιδηρους | om. 95. | om. θωρακας 38.
— ἵππων] om. 91.
10. εχουσιν] ειχον 38.
— ὁμοιοις Aℵ. 14. | ‡ ὁμοιας ϛ. 1. rel. Vulg. Arm. *Er.* (sicuti scorpionum Memph. sicut cauda scorpii Æth.)
— κεντρα και Aℵ. 6. 14. PQ. 91. Memph. Syr. *Cmpl.* | κεντρα ‡ ην″ ϛ. Vulg. *Cl. Fuld.* | om. και s. ην 1. 7. 38. 95. *Am. Tol.* Arm. Æth. *Er.*
— αυτων 1°.] † add. και ϛ. 1. Vulg. *Cl. Er.* | om. Aℵ. 6. (7.) 14. 38. PQ. 91. 95. *Am. Fuld.* Syr.
— ἡ ἐξουσια αυτων Aℵ. 1. P. Vulg. Memph. *Er.* | ἐξουσιαν εχουσιν 6. 14. 38. Q. 91. 95. (Arm.) Syr. *Cmpl.* | om. 7. Æth. (ante εν ταις ουραις αυτων Memph. potestas in caudis earum erat laedendi *Prms.*) ‖ add. του 7. 14. 38. Q. 91. 95. *Cmpl.* | om. Aℵ. 1. 6. P. *Er.*
— μηνας ε̄ 1. (μηνας πεντε *Er.*)
11. † add. και ab init. ϛ. 1. P. Vulg. Arm. Æth. Syr. *Prms. Er.* | om. Aℵ. 6. 7. 14. 38 Q. 91. 95. Memph. *Cmpl.*
— εχουσιν Aℵ. 1. 6 P. 91 (*Btly.*) *s.* Arm. Æth. Syr. *Er.* habebant Vulg. *Prms.* | εχουσαι 7. 14. 38. Q. 91. (*V. & C.*) 95. *Cmpl.*

11. επ᾽ αυτων βασ. A. 1. 14. Vulg. Memph. *Er.* (επ᾽ αυτον P mg.) | ἑαυτων τον βασ. ℵ. | ‡ εφ᾽ αὐτων βασ. ϛ. | βασ. επ᾽ αυτους 7. Arm. | βασ. επ᾽ αυτων 6. 38. Q. 91. 95. Syr. *Cmpl.* (om. Æth.)
— τον αγγελον (A)ℵ. 1. 7. 14. 38. P. Arm. *Er.* (αρχοντα της αβυσ. τον αγγ. A.) | om. τον 6. Q. 91. 95. *Cmpl.*
— ονομα αυτῳ] praem. ὡ ℵ. | ονομα ἑαυτῳ *Er.* cui nomen Vulg. *Prms.*
— Αβαδδων Aℵ. rel. *Er. Cmpl.* | Αβααδδων sic 14. 38 (*Alf.*) (-αδων *Bch.*) Q. | Armageddon *Prms.* Μαγεδων Memph. Albagon Arm Abdon Æth.
— και εν τῃ Aℵ. 1. 6. P. Æth. *Er.* | εν δε τῃ 7. 14. 38. Q. 91. 95. Vulg. Syr. *Cmpl.* [Memph.]
— Ἑλληνικῃ] | Ἑλληνιδι ℵ. ‖ add. ρησει 38.
— ονομα post εχ. ℵ. | om. ονομα εχει Vulg.
— ὁ απολλυων *Cmpl.* (om. ὁ *Er.*)
— fin. add. et Latine habet nomen Exterminans *Am.* | et Latine Exterminans *Fuld.* | Latine habens nomen Exterminans Vulg. *Cl.* | et Latina lingua nomen habens Exterminans *Prms.*
12. ἡ bis] om. ℵ. (ἡ μια ca.)

12. ερχεται Aℵ*. 7. 14. 91 (*V. & C.*) 95. Memph. *Cmpl.* | ‡ ερχονται ϛ. ℵca. 1. 38. PQ. Syr. *Er.*
— ετι] om. 1. 38. *Er.*
— ετι δυο Vulg. | δευτερα 14. Memph.
— ουαι] add. ουαι 14.
13. και A. rel. Vulg. | om. ℵ. 14. Memph.
— ἑκτος *Er.* | ϛ′ 1.
— μιαν ante φωνην 14. | post Aℵ*. rel. | om. 38. Memph. Arm. | φωνης μιας ℵca. | unum *Cypr.* 322. *Prms.*
— μιαν εκ των τεσσ. κερατων] om. ℵ*. | μιας εκ των κερατων ℵca.
— των κερατων Aℵca. *Am. Fuld. Harl. Tol.* Memph. Æth. Syr. | των † τεσσαρων″ κερατων ϛ. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. Vulg. *Cl. Cypr. Prms. Er.* | των δ′ κερατων 1. (angulis *Cypr.*) | om. ℵ* (supra). 14. | των τεσσαρων ζῳων ἁ ην ενωπιον του θυσιαστηριου Arm.
— του χρυσου του] om. 14. Arm. | om. του 2°. *Er.*
14. λεγοντα Aℵ*. | λεγουσης ℵca. | ‡ λεγουσαν ϛ. 1. 7. 38. P. 91. *Er.* | λεγοντος 14. Q. 95.
— ἑκτῳ *Cypr.* | om. A.

8. dentes leonum *Cl.* | 10. aculei erant *Cl.* | et potestas *Cl.* | 11. angelorum *Am.** | Latine habens *Cl.* (om. "et") | 12. et ecce *Cl.* | unam ex quatuor *Cl.* | 14. habet *Am.**

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr.
g c. 16:12.

σαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους [g] ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ
μεγάλῳ Εὐφράτῃ. 15 καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες
ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν
καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον τῶν
ἀνθρώπων. 16 καὶ ὁ ἀριθμὸς *τῶν" στρατευμάτων τοῦ
ἱππικοῦ δύο μυριάδες μυριάδων· †ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν
§ C· αὐτῶν. 17 § καὶ οὕτως εἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁρά-
σει, καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας
πυρίνους καὶ ὑακινθίνους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ
§ 6· § τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομά-
των αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον.
18 ‡ ἀπὸ" τῶν τριῶν *πληγῶν" τούτων ἀπεκτάνθησαν
τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ † τοῦ
καπνοῦ καὶ † τοῦ θείου, τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν
στομάτων αὐτῶν. 19 ‡ ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων" ἐν
τῷ στόματι αὐτῶν ‡ ἐστιν" * καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐ-
τῶν"· αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι

angelos qui alligati sunt in flumine magno Eufrate. 15 Et soluti sunt quattuor angeli qui parati erant in horam et diem et mensem et annum, ut occiderent tertiam partem hominum. 16 Et numerus equestris exercitus vicies milies dena milia: audivi numerum eorum. 17 Et ita vidi equos in visione, et qui sedebant super eos, habentes loricas igneas et iacinthinas et sulphoreas, et capita equorum erant tamquam capita leonum, et de ore ipsorum procedit ignis et fumus et sulphur. 18 Ab his tribus plagis occisa est tertia pars hominum de igne et fumo et sulphore qui procedebat ex ore ipsorum. 19 Potestas enim equorum in ore eorum est et in caudis eorum: nam et caudae eorum similes serpentibus, ha-

14. ὁ εχων Aℵ. 1. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Cypr. Cmpl.* | ‡ ὃς ειχεν ς. Arm. *Er.* | qui tubam portabat *Prms.*
— τεσσαρας] -ρες ℵ. | δ̄ 1. | τεσσαρεις 7.
— επι] εν 7.
— τῳ ποτ. τῳ μεγ. ποταμῳ Ευφ. P. om. τῳ μεγαλῳ Arm. *Zoh.*
— Εφρατη Q.
15. ελυθησαν *Cypr. Prms.* | ελυπηθησαν A.
— τεσσαρες *Er.* | δ' 1.
— οἱ 2°.] om. ℵ.
— και ἡμεραν *Er.* | om. ℵ. 1. *Cmpl.*
— ἡμεραν] praem. εις την 7. 14. 95. | praem. την 38. Q. 91. | om. AP. Vulg. *Er.*
— ἱνα] add. μη ℵ.
16. των στρατ. Aℵ. 1. 7. 14. 38. PQ. 91. (*V.* & *C.*) 95. *Cmpl.* | * om. των ς. Arm. *Er.*
— τ. ἱππικου Aℵ. 1. 7. 14. 38. PQ. *Er.* ante στρατευματων Arm. | τ. ἱππου 91. 95. *Cmpl.*
— δυο μυρ. ℵ. 1². Vulg. Memph. Æth. Syr. *Er.* (vicies milies Vulg.) | δισμυριαδες A. 1*. P. *Cypr.* octoginta millia *Prms.* | μυριαδες (om. δυο) 7. 14. 38. Q. 91. 95. Arm. *Cmpl.*
— μυριαδες μυριαδων] μυριαδων μυριαδας ℵ. ‖ add. και χιλιαδες χιλιαδων Arm.

16. ηκουσα] † praem. και ς. Vulg. *Cl. Er.* | om. Aℵ. 1. 7. 14. 38. PQ. 91. (*V.* & *C.*) 95. *Am. Fuld.* Memph. Arm. Syr. *Cypr. Prms. Cmpl.* | om. cum seqq. Æth.
17. οὕτως] om. 38. Arm. *Prms.*
— ειδον ς. ℵ. 1. rel. | ιδον AC. 7. 14.
— και ad init.] om. 91.
— ἱππους] ἱππικους 14. Q.
— επ'] επανω ℵ.
— οἱακινθινους 7.
— θειωδεις] θυωδεις ℵ*.
— των ante στομ.] om. 7.
— εκπορευεται] εξεπορευετο 38 (*Alf.*)
18. απο Aℵ C. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Cmpl.* | ‡ ὑπο ς. 1. *Er.*
— των seq.] om. C.
— τριων πληγων Aℵ. (om. τριων.) C. 6. 7. 14. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. (om. τριων) Æth. Syr. *Cypr. Prms. Cmpl.* | * om. πληγων ς. 1. 38. *Er.*
— απεκτανθησαν] απεκτανθη 38.
— εκ τ. πυρ. AℵC. 1. 38. P. 91. *Er.* | απο τ. πυρος 7. 14. Q. 95. (post πυρος tria verba erasa 7.)
— τ. καπν.] † praem. εκ ς. C. 1. 6. P. Vulg. *Cl. Er.* Arm. Syr. | om. Aℵ. 7. 14. 38. Q. 91. 95. *Am. Fuld. Dem.* Memph. Æth. *Cypr. Cmpl.*
— τ. θει.] † praem. εκ ς. 1. 6. P. Arm. Syr. *Er.* | om. AℵC. 7. 14. 38. Q. 91. 95. Vulg. Memph. Æth. *Cypr. Cmpl.*
18. του εκπορευομενου *Am. Fuld.* Arm. *Cypr. Prms.* | των εκπορευομενων 38. Vulg. *Cl.* Memph. | om. εκπορευομενου 7.
— των στοματων] του στοματος 91. | supra των, ου ℵ[ca]. sed rursus deletum.
19. ἡ γαρ εξουσια των ἱππων (A). ℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. (om. τ. ἱππων) Æth. Syr. *Prms. Cmpl.* (τοπων A.) | ‡ αἱ γαρ εξουσιαι αυτων ς. 1. *Er.* | om. *Cypr.* 322. ‖ add. εν ταις ουραις και 38.
— εστιν AℵC. 1. 6. 7. 14. PQ. 91. 95. Vulg. Arm. Syr. *Cypr.* 322. (*Prms.*) *Cmpl.* | ‡ εισιν ς. *Er.* | ην 38.
— και εν ταις ουραις αυτων ante αἱ γαρ ουραι AℵC. 6. 7. 14. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Syr. *Cypr. Prms. Cmpl.* * om. ς. 1. 38 *vid. supra. Er. Prms.*
— ὁμοιαι] om. C*. ὁμοιοι 1. *Cmpl.*
— οφεσιν AℵC. 1. 14. 38. P. 91. 95*s.* Vulg. *Er.* | οφεων 6 *ut vid.* 7. Q.
— εχουσαι] εχουσιν C. | εχουσας ℵ*. | -σαις ℵ[ca]P.

16. et audivi *Cl.* | 17. habebant *Cl.* | 18. et ab his *Cl.* | quae procedebant de ore *Cl.* | 19. nam caudae (*om.* "et") *Cl.*

Α ℵ C. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95.

h c. 16:11.

κεφαλάς, καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσιν. 20 καὶ οἱ λοιποὶ
τῶν ἀνθρώπων οἳ οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς
ταύταις, h οὔτε μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν
αὐτῶν, ἵνα μὴ ‡ προσκυνήσουσιν″ τὰ δαιμόνια, καὶ
* τὰ″ εἴδωλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ
καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν ‡ δύναν-
ται″, οὔτε ἀκούειν, οὔτε περιπατεῖν· 21 καὶ οὐ μετε-
21. φαρμάκων νόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν φαρμα-
κειῶν αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν, οὔτε ἐκ
τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

X. ΚΗ 1 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ * ἡ″
ἶρις ἐπὶ ‡ τὴν κεφαλὴν″ * αὐτοῦ″ καὶ τὸ πρόσωπον
αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στύλοι
i Ezek. 2:9. πυρός· 2 καὶ ‡ ἔχων″ i ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον
‡ ἠνεῳγμένον″· καὶ ἔθηκεν τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν
ἐπὶ ‡ τῆς θαλάσσης″, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ ‡ τῆς
γῆς″, 3 καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκᾶ-

bentes capita, et in his nocent.
20 Et ceteri homines, qui non sunt occisi in his plagis, neque paenitentiam egerunt de operibus manuum suarum, ut non adorent daemonia et simulachra aurea et argentea et aerea et lapidea et lignea, quae neque videre possunt neque audire neque ambulare,
21 et non egerunt paenitentiam ab homicidiis suis neque a veneficiis suis neque a fornicatione sua neque a furtis suis.

1 Et vidi alium angelum, fortem descendentem de caelo, amictum nube, et iris in capite eius et facies eius erat ut sol, et pedes eius tamquam columna ignis,
2 et habebat in manu sua libellum apertum. Et posuit pedem suum dextrum super mare, sinistrum autem super terram,
3 et clamavit voce magna, quemammodum cum leo rugit.

---

19. *αδικουσιν*] *ηδικουσαν* 38.
20. *εν*] om. 38.
— *πληγαις*] add. *αυτων* ℵ.
— *ουτε μετ.* A. 1. P. Vulg. Memph. Syr. *Cypr. Er.* | *ου μετ.* C. 6. 7. 91. 95. Arm. Æth. *Cmpl.* | *ουδε μετ.* ℵ. 14. 38. Q.
— *εμετεν.* Q *Mai* (ctra. *Tf.*)
— *μη*] om. 1*.
— *προσκυνησουσιν* AℵC. 7*. | ‡ -*σωσιν* ς. 1. 6. 7². 14. 38*s*. PQ. 91. 95*s*. *Er. Cmpl.*
— *τα δαιμονια*] *τῳ δαιμονι* 38.
— seq. *και*] *η* 38.
— *τα ειδωλα* AℵC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. (*V.* & *C.*) 95. *Er. Cmpl.* | * om. *τα* ς. Arm.
— *και τα χαλκα*] om. 6. 7. 95. Æth.
— *τα ξυλ.* ante *τα λιθ.* ℵ.
— *δυνανται* AℵC. 7. 38. PQ*. | ‡ *δυναται* ς. 1. 14. Q². 91. 95*s*. *Er.*
21. *εκ* 1°.] add. *τουτων ουτε εκ* 38.
— *αυτων* 1°.] om. 38. Arm. (et 2°. et 3°.)
— *φαρμακειων* A. 1. 7. 38. PQ. 91. *Er.* (*Cmpl.*) | *φαρμακων* ℵC. 6. 14. 95.
— *ουτε εκ της πορν.* ad fin. ver.] om. 7.

21. *πορνειας* ℵᶜC. 1. P. rel. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Er. Cmpl.* | *πονηριας* Aℵ*.
— *αυτων* ult.] om. 14.
1. *ειδον* ℵC. rel. | *ιδον* A. 7. 14.
— *αλλον αγγ.* AℵC. 38. Vulg. Memph. Theb. (*Tk.* 184.) Arm. Æth. Syr. *Er.* | *αγγ. αλλον* 7. *Prms.* ‖ om. *αλλον* 1. 6. 14. PQ. 91. 95. *Cmpl.*
— *ἡ* (ante *ιρις*) A(ℵ)C. 6. 14. Q. 91. 95. Memph. *Cmpl.* (*ἡ θριξ* ℵ*. corr.ᶜᵃ.) | * om. *ἡ* ς. 1. 7. 38. P. Arm. *Er.* (om. *και ἡ ιρις* Æth. *Rom.*) | et alius [angelus] iridis ambitu ornatur caelesti prato. *Tert.* de Cor. 15.
— *την κεφαλην* AC. | ‡ *της κεφαλης* ς. ℵ. rel.
— *κεφ. αυτου* AℵC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Syr. *Prms. Cmpl.* * om. *αυτου* ς. *Er.*
— *ὁ ἡλιος*] om. *ὁ* 38.
— *στυλοι* Vulg. *Cl.* Memph. | *στυλος* 38. *Am. Fuld.* Arm. Æth. Syr.
2. *και εχων* AℵC. 6. 14. (38.) PQ. 95. Syr. | ‡ *και ειχεν* ς. 1. 7. 91. Vulg. Memph. Arm. *Prms. Er.* ‖ *κατεχων* 38.

2. *βιβλαριδιον* Aℵ*C². 1. P. | *βιβλιδαριον* ℵᶜᵃ. (sed rursum abstersit) C*. 7. 14. 38. 91. *Cmpl.* | *βιβλιον* 6. Q. 95. *Prms.* (virtus Memph. e verborum similitudine).
— *ηνεωγμενον* ℵC. (1. -*νων*). 7. P. *Er.* | ‡ *ανεωγ.* ς. 14. 38*s*. Q. 91. 95. *Cmpl.* | om. A. Memph.
— *τον δεξιον*] om. C. Memph.
— *της θαλασσης* et *της γης* AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Cmpl.* | ‡ *την θαλασσαν* et *την γην* ς. 1. *Er.*
3. *ελαλησαν*] praem. *ὡς* ℵ*. (om.ᶜᵃ.)
— *αἱ ἑπτα* AℵᶜᵃC. 14. 38. rel. Syr. | om. *αἱ* ℵ*. 1. 7. Arm. *Er.* (*τας των ἑπτα βροντων φωνας* *Orig.* ap. *Eus.* H.E. vi. 25. (291.)
— *βρονται*] *φωναι* ℵ*. (corr.ᶜᵃ.)
— *τας ἑαυτ. φωνας* | *ταις ἑαυτ. φωναις* ℵ. 7. Arm. | om. *Prms.*
4. *ὁτε*] *ὁσα* ℵ.

20. adorarent *Cl.* | *om.* daemonia *Am.** | 21. beneficiis *Am.*
1. columnae *Cl.* | 4. tonitrua] *add.* voces suas ego *Cl.* | dicentem mihi *Cl.* | et noli *Cl.*

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr.

ται· καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς
ἑαυτῶν φωνάς· 4 καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί †,
‡ ἤμελλον″ γράφειν· καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ λέγουσάν †, [k] Σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ
βρονταὶ, καὶ μὴ ‡ αὐτὰ″ γράψῃς. 5 καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν
εἶδον ἑστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, [l] ἦρεν
τὴν χεῖρα αὐτοῦ * τὴν δεξιὰν″ εἰς τὸν οὐρανόν, 6 καὶ
ὤμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὃς
ἔκτισεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, καὶ τὴν γῆν καὶ
τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ὅτι,
Χρόνος ‡ οὔκετι ἔσται·″ 7 ‡ αλλ᾽″ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς
φωνῆς τοῦ ἑβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν,
καὶ ‡ ἐτελέσθη″ τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ, ὡς εὐηγγέ-
λισεν ‡ τοὺς ἑαυτοῦ δούλους τοὺς προφήτας″.
8 Καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν
‡ λαλοῦσαν″ μετ᾽ ἐμοῦ, καὶ ‡ λέγουσαν″, [m] Ὕπαγε λάβε
τὸ ‡ βιβλίον″ τὸ ἠνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ * τοῦ″ ἀγγέ-
λου τοῦ ἑστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

[k] Dan. 8:26.
[l] Dan. 12:7.
[m] Ezek. 2:8. 3:1.

Et cum clamasset, locuta sunt septem tonitrua voces suas.
4 Et cum locuta fuissent septem tonitrua, scripturus eram: et audivi vocem de caelo dicentem, Signa quae locuta sunt septem tonitrua, noli ea scribere. 5 Et angelum quem vidi stantem supra mare et supra terram, levavit manum suam ad caelum, 6 et iuravit per viventem in saecula saeculorum, qui creavit caelum et ea quae in illo sunt, et terram et ea quae in ea sunt, et mare et ea quae in eo sunt, quia tempus amplius non erit, 7 sed in diebus vocis septimi angeli, cum coeperit tuba canere, et consummabitur mysterium dei, sicut evangelizavit per servos suos prophetas.

8 Et vox quam audivi dicentem de caelo iterum loquentem mecum dicentem, Vade librum accipe apertum de manu angeli stantis supra mare et supra

4. *αἱ ἑπτα βρονται* | om. *αἱ* 1. *Er.* ‖ † add. *τας φωνας ἑαυτων* ς. Vulg. *Cl.* *Er.* (*τὰ φωνὰς ἑαυτ.*) | om. AℵC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Am. Fuld.* Memph. Arm. Æth. Syr. *Prms. Cmpl.*
— *ημελλον* AC. 14. 38 (*Alf.*) Q. | ‡ *εμελλον* ς. ℵ. 1. 6. 7. (-*λων*). P. 91. 95. *Er.*
— *λεγουσαν*] † add. *μοι* ς. Vulg. *Cl.* Memph. *Er.* | om. AℵC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Am. Fuld.* Arm. Æth. Syr. *Prms. Cmpl.*
— *ἁ*] *ὁσα* ℵ.
— *ἑπτα* 2°. *Prms.* | om. C.
— *μη αυτα* AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 95. | ‡ *μη ταυτα* ς. *Er.* | *μετα ταυτα* 1. 91. *Cmpl.* | *μη* tantum Arm.
— *γραψης* AℵC. rel. | *γραφεις* 1. 91. *Cmpl.* | *γραφῃς* *Er.*
5. *ειδον* ℵC. rel. | *ιδον* A. 7. 14.
— *ἑστωτα*] om. 38.
— *την δεξιαν* post *τ. χειρα αυτ.* ℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Memph. Arm. Æth. Syr. *Prms. Cmpl.* | * om. ς. A. 1. Vulg. *Er.*
— *εις τ. ουρ.*] *επι τ. ουρ.* 14.
6. *ωμοσεν εν* Aℵ^ca^C. 1. 6. 7. P. 91. Vulg. Arm. *Er. Cmpl.* | om. *εν* ℵ*. 14. 38. Q. 95. Memph.

6. *των αιωνων* *Er.* | om. 1. Arm.
— *και τ. γην κ. τ. ε. αυτῃ* ℵC. rel. Vulg. Arm. (Æth.) *Prms. Cmpl.* | om. A. 1. *Er.* (om. *και τ. ε. αυτ.* *bis.* Memph. om. 1°. Syr. add. "omnia" post 3°.)
— *και τ. θαλ. κ. τ. ε. αυτῃ* Cℵ^c^. rel. Vulg. (Æth.) | om. Aℵ*. (add.^ca^.) 38. Arm. *Prms.*
— *ουκετι εσται* Aℵ^ca^C. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Arm. Syr. *Prms. Cmpl.* | ‡ *ουκ εσται ετι* ς. 1. *Er.* | *ουκετι εστιν* ℵ*. | amplius non erit *Am. Fuld.* non erit amplius Vulg. *Cl.* non est Memph.
7. *αλλ᾽* AℵC. 1. 7. 38 (*Alf.*) PQ. 91. 95. *Cmpl.* | ‡ *αλλα* ς. 14. *Er.*
— *του ἑβδομου αγγ.* A. rel. Vulg. *Er.* (om. *του* C.) | *του αγγ. του ἑβδ.* ℵ. | *του ζ′ αγγ.* 1.
— *μελλῃ*] *μελλει* 7. 91. (*V. & C.*) *Er.*
— *και* AℵC. rel. *Am.* Syr. | om. 91. Vulg. *Cl. Fuld.* Memph. Arm. Æth. *Prms. Cmpl.*
— *ετελεσθη* AℵC. 6. 14. 38. P. 95. Memph. | ‡ *τελεσθῃ* ς. 1. 7. (Q. -*θει*). 91. *Er. Cmpl.* | finietur *Prms.*
— *ὡς*] *ὁ* 91. *Cmpl.*
— *ευηγγελισεν*] -*λισατο* 91. *Cmpl.*

7. *τους ἑαυτου δουλους τους προφητας* A(ℵ)C. 6. 7. (14. *αυτ.*) 38. P(Q.) (91.) 95. Vulg. (praem. "per". Memph. *id.*) *Prms.* (praem. "per".) *Cmpl.* (*και τους πρ.* ℵ. *δουλ. αυτ.* Q. 91.) | ‡ *τοις ἑαυτ. δουλοις τοις προφηταις* ς. 1. Arm. (*vid.*) (Æth.) *Er.*
8. *και ἡ φωνη ἡν ηκουσα* *Am. Fuld.* Memph. Arm. Æth. Syr. | *και ηκουσα φωνην* 7. Vulg. *Cl. Prms.*
— *λαλουσαν* et *λεγουσαν* AℵC. 7. 14. PQ. 91. Vulg. | ‡ *λαλουσα* et *λεγουσα* ς. 1. 6. 38. 95*s*. *Er.* (*λαβουσα* 38*.)
— *ὑπαγε*] add. *και* 6.
— *βιβλιον* AC. 6. 14. Vulg. *Prms.* | ‡ *βιβλαριδιον* ς. ℵ. 1. P. 95*s*. *Er.* | *βιβλιδαριον* 7. Q. 38. 91. *Cmpl.*
— *ηνεωγμ.* AℵC. 1. P. *Er.* | *ανεωγμ.* 6. 7. 14. 38. Q. 91. 95. *Cmpl.*
— *εν τῃ χειρι*] de manu Vulg. *Prms.* (om. C. om. *εν* 6.)
— *του αγγ.* AℵC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Cmpl.* | * om. *του* ς. *Er.*

5. angelus *Cl.* | super *bis Cl.* | 6. in eo sunt *Cl.* | non erit amplius *Cl.* | 7. consumm. (*om.* "et") *Cl.* | 8. et audivi vocem de caelo *Cl.* | dicentem] *praem.* "et" *Am.*** | vade et accipe librum *Cl.* (libr. accipe *Am.*²) super *Cl. bis.*

Aℵ(C).
1. 6. 7. 14. 38.
PQ.
91. 95.
n Ezek. 3:3.

9 καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ, ‡ Δοῦ-
ναι″ μοι τὸ βιβλαρίδιον. καὶ λέγει μοι, Λάβε καὶ
κατάφαγε αὐτό· καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν,n ἀλλ'
ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι. 10 καὶ
ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου,
καὶ κατέφαγον αὐτό· καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡς
¶C. μέλι γλυκύ· καὶ ὅτε ¶ ἔφαγον αὐτὸ, ἐπικράνθη ἡ
o Jer. 1:9. κοιλία μου. 11 καὶ ‡ λέγουσιν″ μοι, o Δεῖ σε πάλιν
προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ ἔθνεσιν καὶ γλώσσαις καὶ
βασιλεῦσιν πολλοῖς.

terram. 9 Et abii ad angelum, dicens ei ut daret mihi librum. Et dicit mihi, Accipe et devora eum: et faciet amaricare ventrem tuum, sed in ore tuo erit dulce tamquam mel. 10 Et accepi librum de manu angeli, et devoravi eum: et erat in ore meo tamquam mel dulce; et cum devorassem eum, amaricatus est venter meus. 11 Et dicunt mihi, Oportet te iterum prophetare populis et gentibus et linguis et regibus multis.

XI.
p Ezek. 40:3.
q Ezek. 41:13.
r Ezek. 40:47.

1 p Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, λέγων,
‡″Εγειρε″, καὶ μέτρησον q τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ, καὶ r τὸ
θυσιαστήριον, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ· 2 καὶ
τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ‡ ἔξωθεν,″
καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσιν· καὶ
τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσιν μῆνας ‡τεσσερά-
κοντα″ δύο.

1 Et datus est mihi calamus similis virgae, dicens, Surge et metire templum dei et altare et adorantes in eo. 2 Atrium autem quod est foris templum eice foras et ne metiaris eum, quoniam datum est gentibus, et civitatem sanctam calcabunt mensibus quadraginta duobus.

Α' 3 Καὶ δώσω τοῖς δυσὶν μάρτυσίν μου, καὶ προφη-

3 Et dabo duobus testibus meis, et prophetabunt diebus

9. απηλθον] απηλθα A.
— δουναι AℵC. 6. 7. 14. Q. 95. Vulg. Syr. *Prms.* | ‡ δος ς. 1. 38. P. 91. Memph. *Er. Cmpl.*
— βιβλαριδιον A²C. 1. P. *Er.* (βιβλαριον A*.) | βιβλιδαριον 6. 7. 14. 38. Q. 91. 95. *Cmpl.* | βιβλιον ℵ.
— λαβε και καταφ. αυτο *Am. Fuld.* | Λαβε αυτο και καταφ. ℵ. (add. αυτο ℵca.) | sume eum tibi Memph.
—, 10. ποικρανει et εποικρανθη 7.
— κοιλιαν *Prms.* | καρδιαν A.
— τῳ στ.] om. τῳ *Er.*
10. βιβλαριδιον AC. 1. P. *Er.* | βιβλιδαριον 14. 91. *Cmpl.* | βιβλιον ℵ. 6. 7. 38. Q. 95.
— και ην τὸ (τῷ *Er.*) στοματι *sic* 1. *Er.* (om. εν).
— γλυκυ post ὡς μελι ℵC. 38*s*. P. Syr. ante AQ. Memph vid. ver. 9. | γλυκαζων 7. | om. γλυκυ Arm. | om. ὡς μελι Æth.
— επικρανθη] εγεμισθη ℵ. (et add. πικριας ad fin. ver. ℵca.)
11. λεγουσιν Aℵ. 14. Q. *Am.** | ‡ λεγει ς. 1. 7. 38. P. 91. 95*s*. *Am.*² *Fuld.* Memph. Arm. Æth. Syr. "ait" *Prms. Er. Cmpl.*
— παλιν post προφητευσαι 38.
— λαοις] λαον 95.
— εθνεσιν] om. Arm. ‖ praem. επι 7.
14. Q. 91. 95. Syr. *Cmpl.* | om. Aℵ. 1. 38. P. Vulg. Memph. *Er.*
11. γλωσσαις] γλωτταις 1.
— βασιλευσιν] add. της γης Arm.
1. ὁμοιος ῥαβδῳ] ὡς ῥαβδος 38.
— λεγων *Am. Fuld.* | λεγει ℵ*. et dictum est mihi Vulg. *Cl.* ‖ praem. και ὁ αγγελος ειστηκει *Elz.* Arm. | add. και ειστηκει ὁ αγγ. 14. Q. 91. *Cmpl.* | id. ante λεγων ℵcc. Syr. | om. *St.* 3. Aℵ*. 1. 6. 7. 38. P. 95. Vulg. Memph. Æth. *Prms. Er.*
— εγειρε Aℵ. 6. 7. 14. PQ. 91. | ‡ εγειραι ς. 38. 95*s*. *Er.* | εγηραι 1.
— και 1°.] om. 7.
— μετρησον] -σαι 7. 95.
2. την αυλην την] της αυλης της ℵ*. (corr.ca.)
— εξωθεν *Elz.* A. 6. 7. 14. 38 (*Alf.*) *s*. Q. 91. 95*s*. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Prms. Cmpl.* | εσωθεν *St.* 3. ℵ. 1. *Er.*
— ναου] λαου και ℵ*. (corr.ca.)
— εξωθεν Aℵca. 1. 14. 91. Syr. *Er. Cmpl.* | ‡ εξω ς. 6. 7*s*. 38. Q. 95*s*. | εσω ℵ*. | εσωθεν P.
— μετρησεις 7. *Cmpl.*
— ὁτι] και *Er.*
— τοις εθνεσιν] praem. και ℵ*. (corr.ca.)
— πατησουσιν *Prms.* | μετρησουσιν A.
— τεσσερακοντα Aℵ. | ‡ τεσσαρ. ς.
6. rel. *Er. Cmpl.* ‖ add. και A. 7. 95. *Fuld.* | om. ℵ. 14. 38. Vulg. *Cl. Am. Prms. Er. Cmpl.* | κβ' 1. μβ' 91. ‖ μ̄ και β̄ Q.
3. χιλιας *Hipp.* Ant. 43 (21). 47 (22). in Dan. (166 *Lagarde*). | χιλιαδας 38. | χιλιες ? 14 *Scr.*
— διακοσιας *Hipp. ter.* | om. 14.
— ἑξηκοντα] add. πεντε ℵcc*. | om. *Hipp. ter.*
— περιβεβλημενους Aℵ*. 7. PQ. | ‡ -μενοι ς. ℵcaC. 1. 14. 38*s*. 91. 95*s*. Vulg. *Er. Hipp. ter.* saccis amicti *Prms.*
4. αἱ δυο 1°.] οι δυο ℵ*. (corr.ca.)
— ελαιαι *Hipp.* | αυλαιαι A. | αλαιαι C. (om. αἱ δυο ελαιαι και 1 *txt.* mg. habet και β' ελαιαι).
— και αἱ AℵcaC. 6. 7. 14. 38*s*. PQ. 91. 95. *Cmpl. Hipp.* | * om. αἱ ς. ℵ*. 1. Arm. *Er.*
— αἱ ενωπιον AC. 1. 38*s*. PQ. 91. 95*s*. Arm. Syr. *Hipp. Er.* | om. αἱ ℵ. 6. 7. 14. Vulg.

9. dixit *Cl.* | accipe librum et devora illum *Cl.* | amaricari *Cl.* | 10. devoravi illum *Cl.* | 11. et dicit *Am.*² et dixit *Cl.* | gentibus et populis *Cl.*
1. et dictum est mihi, Surge *Cl.* | 2. ne metiaris illud *Cl.*

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr.
3. περιβεβλημένοι
§ C.
s Zac. 4:3, 11, 14.
t 2 Reg 1:10.
u 1 Reg. 17:1.
v Exod. 7:19.
w c 13:1. Dan. 17:21.

τεύσουσιν ἡμέρας § χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα, ‡ περι-
βεβλημένους″ σάκκους. 4 s οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι,
καὶ * αἱ″ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ ‡ κυρίου″ τῆς
γῆς ‡ ἑστῶτες″. 5 t καὶ εἴ τις αὐτοὺς ‡ θέλει″ ἀδικῆσαι,
πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, καὶ κατε-
σθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ τις αὐτοὺς ‡ θελήσῃ″
ἀδικῆσαι, οὕτως δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. 6 u οὗτοι
ἔχουσιν * τὴν″ ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ
‡ ὑετὸς βρέχῃ″ ‡ τὰς ἡμέρας″ ‡ τῆς προφητείας αὐτῶν″·
v καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, στρέφειν
αὐτὰ εἰς αἷμα, καὶ πατάξαι τὴν γῆν * ἐν″ πάσῃ
πληγῇ, ὁσάκις ἐὰν θελήσωσιν. 7 καὶ ὅταν τελέσωσιν
τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, w τὸ θηρίον τὸ ἀναβαῖνον ἐκ
τῆς ἀβύσσου ποιήσει ‡ μετ᾽ αὐτῶν πόλεμον″, καὶ
νικήσει αὐτούς, καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς. 8 καὶ ‡ τὸ πτῶ-
μα″ αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας * τῆς″ πόλεως τῆς
μεγάλης, ἥτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ
Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ κύριος ‡ αὐτῶν″ ἐσταυρώθη.

mille ducentis sexaginta amicti saccos. 4 Hi sunt duo olivae et duo candelabra in conspectu domini terrae stantes. 5 Et si quis eos voluerit nocere, ignis exiet de ore ipsorum et devorabit inimicos eorum: et si quis voluerit eos ledere, sic oportet eum occidi. 6 Hi habent potestatem cludendi caelum, ne pluat diebus prophetiae ipsorum, et potestatem habent super aquas convertendi eas in sanguinem et percutere terram omni plaga quotienscumque voluerint. 7 Et cum finierint testimonium suum, bestia quae ascendit de abysso faciet adversus illos bellum et vincet illos et occidet illos. 8 Et corpora eorum in plateis civitatis magnae, quae vocatur spiritaliter Sodoma et Aegyptus, ubi et dominus eorum crucifixus

4. του κυριου ℵC. 6. 7. 14. 38. P. 91. 95. Vulg. Memph. Syr. *Hipp. Prms. Cmpl.* (κυριου AQ.) | ‡ του θεου ς. 1. Arm. *Er.*
— της γης *Hipp.* | om. Memph.
— ἑστωτες Aℵ*C. 6. 14. Q. | ‡ ἑστωσαι ς. ℵcc. 1. 7. 38. P. 91. 95. *Er. Cmpl. Hipp.*
5. θελει AℵC. 1. 6. 14. 38. PQ. 91. 95. *Cmpl.* (ante αυτους ℵ.) | ‡ θελῃ 1°. ς. 7. Arm. *Er.* | θελησει *Hipp.* Ant. 47 (23).
— ἐκπορευεται] -ρευσεται 14. Vulg. (ἐξελευσεται *Hipp.*)
— ει τις 2°. *Hipp. Er. Cmpl.* | ητις ℵ*. (corr.ca.) C. 1. | ὁς τις 38.
— αυτους 2°.] εν τουτοις *Hipp.* | om. *Er.*
— θελησῃ Aℵ.38 (*Bch.*) | θελησει 38 (*Alf.*) *Hipp.* | ‡ θελῃ 2°. ς. Arm. *Er. Cmpl.* | θελει C. 1. 6. 7. 14. PQ. 91. 95. (ante αυτους 6. 7. 38. 91. Vulg. *Hipp. Cmpl.* vid. post ει τις 1°.)
— αδικησαι] ante αυτους ℵ.
— οὑτως *Hipp. Prms. Cmpl.* | οὑτος 7. | om. A.
6. την ante ἐξουσ. ACP. | * om. ς. ℵ. rel. *Hipp.* Ant. 47 (23). *Er.*
— εξουσιαν κλεισαι τον ουρανον AℵC. 1. P. 91. Vulg. Memph. Arm. Syr. *Hipp. Er. Cmpl.* | ἐξουσ. τ. ουρ. κλεισαι 14. 38. | τον ουρ. ἐξουσ. κλεισαι 6. 7. (κλυσ.) Q. 95. Æth.
— μη] om. 91.
— ὑετος βρεχῃ AℵC. 6. 14. PQ. 91. Arm. Syr. *Prms. Cmpl.* | ὑετους βρεξει 38. ὑετος βρεξῃ *Hipp.* | ‡ βρ. ὑετος ς. 1. 7. 95s. Memph. *Er.* (ὑατος).
— τας ἡμερας AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Arm. *Hipp. Cmpl.* | εν ταις ἡμεραις 1. *Er.* | ‡ εν ἡμεραις ς. Vulg. *Prms.*
— της προφ. ante αυτων AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. *Hipp. Prms. Cmpl.* | ‡ post ς. 1. *Er.* ‖ om. omnia Syr.
— και παταξ. *Hipp.* | om. και ℵ*. (add.ca.)
— αυτα] om. 1. 91. *Er.*
— εν πασῃ πληγῃ AℵC. 1. (6.) (7.) (14.) 38. P. 91 (*V.* & *C.*). Memph. Arm. *Er. Hipp. Cmpl.* | om. 95. | * om. εν ς. Q. Vulg. *Prms.* (post θελ. 6. 7. 14.)
— εαν *Hipp.* | αν C. 38.
— θελησωσιν Aℵ. 1. 6. 7. 38. PQ. 91. 95s. *Er. Cmpl.* | -σουσιν C. (post την γην Q.) | θελωσι 14.
7. και ὁταν τελεσωσιν | om. 95. (*Hipp.* Ant. 47.) ‖ τελεσουσι 1. *Er.*
— θηριον] add. το τεταρτον A. | om. rel. vv. *Hipp. Prms.*
— το 2°. *Hipp.* | τοτε ℵ*. (corr.ca.) | om. *Er.*
7. αναβαινον *Hipp.* | -νων A. 7.
— μετ᾽ αυτων ante πολεμον AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Arm. Syr. *Hipp. Prms. Cmpl.* | ‡ post ς. 1. Memph. *Er.* [Æth.]
— νικησει *Hipp.* | νικηση C. 7.
— και αποκτενει αυτους *Hipp.* | om. 1.
8. το πτωμα AC. 6. 7. 14. Q. 95. Memph. Arm. Æth. | ‡ τα πτωματα ς. ℵ. 1. 38. P. 91. Vulg. Syr. *Prms. Er. Cmpl.*
— επι] praem. εσται ℵc*.
— της πολεως AℵC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Arm. Syr. *Cmpl.* | * om. της ς. *Er.*
— μεγαλης] add. cujus nomen Pathmus Æth.
— Σοδομα] add. και εγγυς ὁ ποταμος ℵca.
— ὁπου και Vulg. | om. και ℵca. 1. 7. 14. Memph. *Er.*
— αυτων AℵcaC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Orig. Int.* iii. 869e. *Prms. Cmpl.* | ‡ ἡμων ς. 1. *Er.* | om. ℵ*.

3. saccis *Cl.* | 5. v 1. eos *Cl.* | ore eorum *Cl.* | devoravit *Cl.* | 7. adversum eos *Cl.* | 8. *post* eorum *add.* jacebunt *Cl.*; *post* magnae *Am*².

A ℵ C. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95.

9 καὶ ‡ βλέπουσιν″ ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσ-
σῶν καὶ ἐθνῶν ‡ τὸ πτῶμα″ αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς καὶ
ἥμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ‡ ἀφίουσιν″ τεθῆ-
ναι εἰς ‡ μνῆμα″. 10 καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς
‡ χαίρουσιν″ ἐπ᾽ αὐτοῖς, καὶ ‡ εὐφραίνονται″· x καὶ
δῶρα πέμψουσιν ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφῆ-
ται ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.
11 Καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἥμισυ, y πνεῦμα
ζωῆς ἐκ τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν ‡ αὐτοῖς″, καὶ ἔστησαν
ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φόβος μέγας ‡ ἐπέπεσεν″
ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. 12 καὶ ἤκουσαν ‡ φωνῆς
μεγάλης″ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ‡ λεγούσης″ αὐτοῖς, ‡ Ἀνά-
βατε″ ὧδε. καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ
νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. 13 καὶ
ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμὸς μέγας, καὶ τὸ δέκατον
τῆς πόλεως ἔπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ
ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτά· καὶ οἱ λοιποὶ
ἔμφοβοι ἐγένοντο, καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ

x Est. 9: 22.

ΛΑ′

y Ezek. 37: 10.

est. 9 Et videbunt de populis et tribubus et linguis et gentibus corpora eorum per tres dies et dimidium, et corpora eorum non sinunt poni in monumentis. 10 Et inhabitantes terram gaudebunt super illis et iocundabuntur et munera mittent invicem, quoniam hi duo prophetae cruciaverunt eos qui habitant super terram.

11 Et post dies tres et dimidium spiritus vitae a deo intravit in eos, et steterunt super pedes suos, et timor magnus cecidit super eos qui viderunt eos. 12 Et audierunt vocem magnam de caelo dicentem illis, Ascendite huc: et ascenderunt in caelum in nube, et viderunt illos inimici eorum. 13 Et in illa hora factus est terrae motus magnus, et decima pars civitatis cecidit, et occisi sunt in terrae moto nomina hominum septem milia, et reliqui in timorem sunt missi et dederunt gloriam deo caeli.

9. *βλεπουσιν* AℵC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Syr. *Cmpl.* | ‡ *βλεψουσιν* ς. *Er.* Vulg. Memph. Arm. *Prms.*
— *φυλων*] praem. *των* ℵQ. || ante *και λαων* ℵ. *Am.*
— *και γλωσσων*] om. *και* ℵ*. (add.[1])
— *και εθνων*] *και οἱ εκ των εθνων* post *τ. πτ. αυτων* 1. *Er.*
— *το πτωμα* AℵC. 6. 7. 14. Q. Memph. Arm. Æth. | ‡ *τα πτωματα* ς. 1. 38. P. 91. 95. Vulg. Syr. *Er.* | om. *Prms.*
— *και ἡμισυ* AℵCP. 95. Vulg. Memph. Arm. Syr. *Er.* | om. *και* 1. 6. 7. 14. 38. Q. 91. *Cmpl.*
— *τα πτωματα* Vulg. Memph. *Prms.* | *το σωμα* 14. | ossa Arm.
— *αφιουσιν* Aℵ*c. (corr.ca. sed non absolvit). 1. *Am. Fuld. Harl. Tol. Er.* | ‡ *αφησουσιν* ς. 7. 14. rel. Vulg. *Cl.* Memph. Syr. *Prms.* | *αφηουσι* 6. | *αφιασι* 95.
— *μνημα* Aℵ*. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Memph. Syr. *Cmpl.* | *μνημειον* C. | ‡ *μνηματα* ς. ℵca. Vulg. Arm. Æth. *Prms. Er.*
10. *επι της γης*] *επι την γην* 6.
— *χαιρουσιν* AℵC. 1. 6. 7. 14. PQ. 91. 95. Arm. *Cmpl.* | ‡ *χαρουσιν* ς. Vulg. Memph. Æth. *Prms. Er.* | *χαρησονται* 38.
10. *επ᾽*] *εν* 38.
— *ευφραινονται* AℵC. 1: P. 95. Arm. | *ευφρανουνται Er.* | ‡ *ευφρανθησονται* ς. 6. 7. 14 *sic.* 38. Q. 91. Vulg. Memph. Syr. *Prms. Cmpl.* | om. *και ευφ.* Æth.
— *πεμψουσιν* AℵcaC. 1. 91. 95*s.* Vulg. Memph. Syr. *Prms.* | *πεμπουσιν* ℵ*. P. (Arm.) | *δωσουσιν* 6. 14. 38. Q.
— *αλληλους* C.
— *οἱ δυο προφ.*] *οἱ προφ. οἱ δυο* ℵ.
11. *τας τρεις ἡμερας και ἡμισυ* A(ℵ)(C.) (1.) 6. 7. (P)Q. (91.) 95*s.* (om. *τας* ℵ. 1. P. 91. Arm. *Er.* *το ἡμισυ* C.) | *τρεις ἡμ. ἡμερας* (om. *τας* et *και*) 14. 38. (*ἡμερας* ante *τρεις ἡμ. Cmpl.*) | dies tres et dimidium Vulg.
— *ἡμισυ*] *-σου* Aℵ*.
— *εισηλθεν*] *εισελθη* 38.
— *αυτοις* C. 1. 7. 38. P. *Er.* | *επ᾽ αυτοις* A. 95. Arm. | *εις αυτους* ℵ. 6. 14. Q. Vulg. Memph. Æth. *Prms.* | ‡ *επ᾽ αυτους* ς. 91. *Cmpl.*
— *εστησαν*] *στησονται* 38.
— *επι τ. ποδ.*] *Er.* | *ὑπο τ. ποδ.* 1.
— *αυτων*] *ἑαυτων* 95.
— *επεπεσεν* AC. 7. P. 91. *Cmpl.* accidit *Fuld.* | ‡ *επεσεν* ς. ℵ. 1. rel. *Er.* | *επιπεσειται* 38.
11. *επι τους θεωρουντας*] *επι των θεωρουντων* CP.
12. *ηκουσαν* Aℵ*C. Vulg. *Er.* | *ηκουσα* ℵ**. 1. 6. 7. 14. PQ. 91. 95. Memph. Arm. *Cmpl.* | *ακουσονται* 38. | venit vox Æth. | (om. *Prms.* Syr.)
— *φωνης μεγαλης* et *λεγουσης* ℵC. 1. P. 91. 95. *Cmpl.* | ‡ *φωνην μεγαλην* et *λεγουσαν* ς. A. 6. 7. 14. 38. (Q.) *Er.* *λεγουσα* Q[2].
— *εκ του ουρανου*] om. Arm.
— *αναβατε* AℵCP. | ‡ *αναβητε* ς. 1. 6. 7. rel.
— *εθεωρησαν*] *-ρουν* 38.
13. *και* ad init. AℵC. 1. 7. P. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Er.* *Cmpl.* | om. 6. 14. 38. Q.
— *ὡρᾳ* AℵC. 1. P. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Er.* | *ἡμερᾳ* 6. 7. 14. 38. Q. 91. Theb. (*Tk.* 27.) *Cmpl.*
— *και το*] *ὡστε το* C.

9. tribubus et populis *Cl.* | sinent *Cl.* | 10. illos *Cl.* | 12. dicentem eis *Cl.* | 13. occisa *Cl.*

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr.

οὐρανοῦ. 14 ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ
τρίτη ἔρχεται ταχύ.
AB' 15 Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ἐγένοντο
φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγουσαι, ‡ ἐγένετο ἡ
βασιλεία″ τοῦ κόσμου, τοῦ κυρίου ἡμῶν, καὶ τοῦ χρι-
στοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων. 16 καὶ οἱ ‡ εἴκοσι τέσσαρες″ πρεσβύτεροι οἱ
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ‡ οἱ κάθηνται″ ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐ-
τῶν, ἔπεσαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσεκύνη-
σαν τῷ θεῷ, 17 λέγοντες, Εὐχαριστοῦμέν σοι, κύριε ὁ
θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν†, ὅτι εἴληφας τὴν
δύναμίν σου τὴν μεγάλην, καὶ ἐβασίλευσας. 18 καὶ
τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου, καὶ ὁ
καιρὸς τῶν νεκρῶν, κριθῆναι, καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν
τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις, καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ
τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου, ‡ τοὺς μικροὺς καὶ
τοὺς μεγάλους″, καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας
τὴν γῆν.

14 Vae secundum abiit: et ecce
vae tertium veniet cito.

15 Et septimus angelus tuba
cecinit, et factae sunt voces
magnae in caelo dicentes,
Factum est regnum huius
mundi domini nostri et Christi
eius, et regnabit in saecula
saeculorum. 16 Et viginti quat-
tuor seniores, qui in con-
spectu dei sedent in sedibus
suis, ceciderunt in facies suas
et adoraverunt deum 17 di-
centes Gratias tibi agimus,
domine deus omnipotens, qui
es et qui eras, qui accepisti
virtutem tuam magnam et
regnasti, 18 et iratae sunt
gentes, et advenit ira tua at
tempus mortuorum iudicari
et reddere mercedem servis
tuis, prophetis et sanctis et ti-
mentibus nomen tuum, pusillis
et magnis, et exterminandi
eos qui corruperunt terram.

13. δεκατον Vulg. Theb. (*Tk.* 27.) Arm. Æth. Syr. | γ' (i.e. τριτον vid. xvi. 19.) Q. Memph.
— εμφοβοι] ενφοβοι C. | εν φοβω ℵ. 14.
— του ουρανου] om. Syr.
14. ἡ ουαι] om. ἡ ℵ*. (add.ca.) 1.
— απηλθεν] παρηλθεν ℵ.
— ιδου ἡ ουαι ἡ τριτη ερχεται AC. 1. 38. P. (95. om. ἡ ante τρ.) Vulg. *Am.* Memph. Syr. *Er.* | και ἡ ουαι ἡ τριτη ερχ. 7. *Fuld.* | ιδου ερχεται ἡ ουαι ἡ τριτη ℵ. | ιδου ad init. ver. Arm. | ἡ ουαι ἡ τρ. ιδου ερχ. 6. 14. Q. 91. *Cmpl.* [Æth.]
15. ὁ] om. A.
— εγενοντο] εγενετο ℵ*. (corr.ca.)
— λεγουσαι ℵC. 1. 6s. 7. 38. P. 91. 95. | λεγοντες A. 14. Q.
— εγενετο ἡ βασιλεια AℵC. 6. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Prms. Cmpl.* | ‡ εγενοντο αἱ βασιλειαι ϛ. 1. 7. *Er.*
— κυριου] θεου 38. *Prms.* (om. του κοσμου).
— βασιλευσει Vulg. Memph. Syr. | -λευει 14.
— αιωνων] add. αμην ℵ. 38. Vulg. *Cl.* Arm. *Usc.*
16. οἱ 1°. ℵcaC. 1. 6. 7. 14. 38. P. rel. | om. Aℵ*.
— εικοσι τεσσαρες AℵC. 6. 14. 38. P. 91 (*V.* & *C.*) *Cypr.* 312. *Cmpl.* | ‡ εικοσι † και ″ τεσσαρες ϛ. Arm. Syr. | κδ' 1. 7. Q. 95. *Er.*
— οἱ 2°. ℵC. 6s. 38. P. 91. Vulg. Arm. Æth. *Prms. Cmpl.* | om. A. 1. 7. 14. Q. 95. Memph. *Cypr.* 312. *Er.*
— ενωπιον] add. του θρονου 6. 7. 14. 38. Q. Syr. | om. AℵC. 1. P. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Cypr.*
— οἱ καθηνται ℵ*(C.) 6. Q. (95.) Syr. (om. οἱ ℵcaC. 95.) | ‡ καθημενοι ϛ. A. 1. 7. 14 (praem. οἱ). 38. P. 91. Vulg. Memph. Arm. [Æth.] *Cypr. Er.* sedent Vulg. *Prms.*
— επεσαν AℵC. 1. 7. P. *Er.* | επεσον 6. 14. 38 (*Alf.*) Q. 91. 95. *Cmpl.* || praem. και ℵ. 95.
17. σοι] σε Q.
— κυριε] κυριος ℵ.
— ὁ παντ. 7. om. ὁ ℵ*. (add.ca.)
— ὁ ην και ὁ ων 91. Arm.
— και ὁ ην] † add. και ὁ ερχομενος ϛ. 91. 95. Vulg. *Cl.* Memph. Arm. *Usc. Er. Cmpl.* | om. A(ℵ)(C). 1. 6. 7. 14. 38. PQ. *Am.* (*Fuld.*) *Tol. Harl. Dem.* Arm. *Zoh.* Æth. Syr. *Cypr. Prms.* || add. και ℵ*C. *Fuld.*
17. ειληφας] -φες C.
— την δυν.] om. την *Er.*
18. ωργισθησαν] ωργισθη ℵ*. (corr.ca.)
— σου] add. επ' αυτους 38.
— καιρος *Cypr.* 312. *Prms.* | κληρος C.
— νεκρων] εθνων 38.
— μιστον 91 (*V.* & *C.*)
— τοις δουλοις σου] om. 14. (τ. δουλοισου 1.)
— και τοις ἁγιοις] add. σου 38. || και τους ἁγιους A.
— και τοις φοβουμ.] om. και 1. Arm. *Cypr.* 312. | om. τοις ℵ. | και τους φοβουμενους A.
— ονομα σου] add. και 38.
— τους μικρους και τους μεγαλους Aℵ*C. | ‡ τοις μικροις και τοις μεγαλοις ϛ. ℵcc. *Cypr. Prms. Er.*
— και ult. om. A.
— διαφθειροντας Aℵ. 6. 14. 38. Q. 95s. | -ραντας C. 7. 91. Vulg. Syr. *Prms. Cypr.* | φθειροντας 1. P. *Er.*

15. regnavit *Am.* | *fin. add.* amen. *Cl.* | 17. agimus tibi *Cl.* & *Am.*[2] | eras] *add.* et qui venturus es *Cl.* | 18. et terminandi *Am.**

A ℵ C. ΛΓ′ 1. 6. 7 14. 38. PQ. 91. 95.

19 Καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ * ὁ″ ἐν τῷ οὐρανῷ,
καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ
αὐτοῦ· καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ
καὶ σεισμὸς καὶ χάλαζα μεγάλη.
XII. 1 Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ
περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν
ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος
ἀστέρων δώδεκα· 2 καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα, κράζει
ὠδίνουσα, καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. 3 καὶ ὤφθη ἄλλο
σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων ‡ πυῤῥὸς
[z] c. 13:1. μέγας″, [z] ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα· καὶ
ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ‡ ἑπτὰ διαδήματα″· 4 καὶ ἡ
οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρα-
νοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων
ἕστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν,
ἵνα ὅταν τέκῃ, τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγῃ. 5 καὶ
[a] Psa. 2:9. c. 2:27. c. 19:15. ἔτεκεν υἱὸν ‡ ἄρσεν″, ὃς μέλλει [a] ποιμαίνειν πάντα τὰ
ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς
πρὸς τὸν θεὸν καὶ * πρὸς″ τὸν θρόνον αὐτοῦ. 6 καὶ ἡ

19 Et apertum est templum
dei in caelo, et visa est arca
testamenti eius in templo eius,
et facta sunt fulgora et voces
et terrae motus et grando
magna.
1 Et signum magnum paruit
in caelo, mulier amicta sole,
et luna sub pedibus eius, et in
capite eius corona stellarum
duodecim, 2 et in utero habens
et clamans parturiens, et cru-
ciatur ut pareat. 3 Et visum
est aliud signum in caelo, et
ecce draco magnus rufus, ha-
bens capita septem et cornua
decem, et in capitibus suis
septem diademata, 4 et cauda
eius trahebat tertiam partem
stellarum caeli, et misit eas in
terram. Et draco stetit ante
mulierem quae erat paritura,
ut cum peperisset filium eius
devoraret. 5 Et peperit filium
masculum, qui recturus erit
omnes gentes in virga ferrea:
et raptus est filius eius ad
deum et ad thronum eius. 6 Et

19. ηνοιγη Aℵ(-νυγ.)C. 1. 7. 14. P. 91. 95. | ηνοιχθη 6. 38. Q.
— εν τῳ ουρ.] praem. ὁ AC. 14. 38. P. 95. Arm. *Cmpl.* | * om. ς. ℵ. 1. 6s. 7. Q. 91. *Prms. Er.*
— ουρανῳ] add. ανω ℵ*. (om.ca.)
— ωφθη *Prms.* | εδοθη C.
— διαθ. αυτου AC. 1. P. 95. Vulg. Syr. *Er.* | διαθηκη *tantum* Memph. | διαθ. του θεου ℵ. (Arm.) | διαθ. του κυριου 6. 14. 38. Æth. *Cmpl.* | διαθ. κυριου 7. Q. 91.
— εγενοντο] εγενετο ℵ*. (corr.ca.)
— βρονται και φωναι 14. 38. Memph. Syr. tonitrua et voces et fulgura Theb. (*Tk.* 26.) | om. και βρονται Vulg. | fulgura et voces et tonitrua *Prms.* | om. και φωναι 6. | vox tonitru Æth.
— και σεισμος AℵC. 1. 38. P. 95. Arm. Æth. Syr. *Prms. Er.* | om. 6. 7. 14. Q. 91. *Cmpl.*
1. ειδον σημειον μεγα και θαυμαστον γυναικα περιβεβλημενην *Hipp.* Ant. 60 (29).
— περιβεβλημενη *Meth.* (Jahn. 35.) *Prms.* | περιβλεπομενη A.
— ἡ σεληνη *Hipp. Meth.* | την σεληνην ℵ*. (corr.ca.) | om. ἡ 1. *Er.* || add. την 38. om. *Hipp. Meth.*
1. δωδεκα *Meth.* | δεκαδυο 1. *Hipp.*
2. εχουσα add. και ℵC. 95. *Am.* Æth. | om. A. 1. 6. 7. 38. PQ. 91. Vulg. *Cl. Fuld.* Memph. Arm. Syr. *Hipp.* Ant. 60 (29). *Meth.* (Jahn. 35.) *Er. Cmpl.* | κραζει Aℵ. 1. P. 95. *Hipp.* Ant. 60 (29). *Meth.* (Jahn. 35.) *Er.* | εκραξεν 6. 14. Q. Arm. Syr. *Prms.* | εκραζεν C. 1. 7. 38. 91. (om. και) Vulg. *Cl.* (om. και) *Fuld.* (Æth.) (et clamans *Am.* exclamans Memph.)
— ωδινουσα] praem. και A. (omissio in *Prms.*)
— τεκειν] praem. του 95. om. *Hipp. Meth.*
3. αλλο *Meth.* (Jahn. 35.) | αλλον 14.
— πυρ. μεγ. ℵC. 6. 7. 14. 38. Q. Memph. Æth. *Meth. Prms.* | ‡ μεγ. πυρ. ς. A. 1. P. 91. 95. Vulg. *Orig. Int.* iii. 867b. *Er. Cmpl.* (πυρος C. 1. 6. 7. 14. Q. 95. Memph. Arm. Syr. *non Er.*) | add. in similitudinem ignis Æth. *Platt.*
— αυτου *Meth. Prms.* | αυτων A.
— ἑπτα ante διαδημ. AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Am. Fuld.* Arm. *Orig. Int.* iii. 867c. *Meth. Cmpl.* | ‡ post ς. Vulg. *Cl. Prms.* | om. ἑπτα 1. *Er.* | cornua septem *Orig. Int.* 867.b
4. αυτου *Orig. Int.* iii. *Meth.* | om. 1.
— αστερων *Meth.* | αστρων C. || add. iterum το τριτον ℵ*. (corr.ca.)
— του ουρανου *Orig. Int.* iii. *Meth. Cmpl.* | om. 1. *Iren.* 164. *Er.*
— εβαλεν *Meth.* | εβαλλεν 14.
— ἑστηκεν *Hipp.* Ant. 60 (29). *Meth. Prms.* | ἑστηκει C. | ἑστη 14.
— τεκειν] τικτειν 91. *Hipp. Cmpl.* | εκτεκειν *Meth.*
— τεκει et καταφαγει 7. non *Hipp. Meth.* (φαγη 1. *Er.*)
— τεκνον *Hipp. Meth.* | παιδιον 38.
5. αρσεν AC. | ‡ αρρενα ς. ℵ. 1. 7. 14. 38. 91. *Er. Cmpl. Hipp.* Ant. 60 (29). | αρενα Q. | αρσενα P. 95. *Meth.* (Jahn. 35.)
— ποιμανειν *Cmpl.*
— εν ῥαβδῳ Vulg. *Meth. Prms. Cmpl.* | om. εν 1. 95. Arm. *Er.*
— ἡρπασθη AC. 1. 7. 14. 38. P. *Er.* | ἡρπαγη ℵ. 91. 95. *Hipp. Meth. Cmpl.* | ἡρπαχθη Q.

1. apparuit *Cl.* | 2. clamabat (*om* "et") *Cl.* | cruciabatur *Cl.* | pariat *Cl.* | 3. capitibus ejus diademata septem *Cl.* | 5. erat *Cl.*

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr.
6. ἔχει * [ἐκεῖ]″
[b] v. 14. Dan. 7:25. c. 13:5. ΛΔ'
[c] Gen. 3:1. c. 20:2.
[d] c. 19:1.

γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει τόπον ἡτοι-
μασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ ‡ τρέφουσιν″ αὐτὴν
[b] ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα.
7 Καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ· ὁ Μιχαὴλ
καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ ‡ τοῦ πολεμῆσαι″ ‡ μετὰ″ τοῦ
δράκοντος, καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν, καὶ οἱ ἄγγελοι
αὐτοῦ, 8 καὶ οὐκ ἴσχυσαν, ‡ οὐδὲ″ τόπος εὑρέθη αὐτῶν
ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ. 9 καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας,
[c] ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος διάβολος, καὶ ὁ
σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς
τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν.
10 καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ‡ ἐν τῷ οὐρανῷ λέγου-
σαν″, [d] Ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ
βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ χριστοῦ
αὐτοῦ· ὅτι ‡ ἐβλήθη″ ὁ κατήγορος τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν,
ὁ κατηγορῶν αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας
καὶ νυκτός. 11 καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα
τοῦ ἀρνίου, καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν,
καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου.

mulier fugit in solitudinem, ubi habet locum paratum a deo, ut ibi pascant illam diebus mille ducentis sexaginta.
7 Et factum est proelium in caelo, Michahel et angeli eius proeliabantur cum dracone: et draco pugnabat et angeli eius,
8 et non valuerunt, neque locus inventus est amplius eorum in caelo.
9 Et proiectus est draco ille magnus, serpens antiquus, qui vocatur diabolus et satanas, qui seducet universum orbem, proiectus est in terram, et angeli eius cum illo missi sunt.
10 Et audivi vocem magnam in caelo dicentem, Nunc facta est salus et virtus et regnum domini nostri et potestas Christi eius, quia proiectus est accusator fratrum nostrorum, qui accusabat illos ante conspectum domini nostri die ac nocte.
11 Et ipsi vicerunt illum propter sanguinem agni et propter verbum testimonii sui, et non dilexerunt animam suam usque ad mortem.

5. τεκνον *Hipp. Meth.* | παιδιον 38.
— προς τ. θρ. ℵAC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Meth. Prms. Cmpl.* | εις τ. θρ. *Hipp.* | *om. προς ς. 1. *Er.*
6. εχει *Am. Fuld. Meth.* (Jahn. 35.) | ειχε 38. Vulg. *Cl.* | εχη 7.
— εκει Aℵ. 6. 7. PQ. 91. 95. *Meth. Cmpl.* | *om. ς. C. 1. 14. 38. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Prms. Hipp. Er.*
— απο ℵAC. 1. 91. 95. *Hipp.* | ὑπο 6. 7. 14. 38. Q. *Meth.*
— του *Hipp. Meth.* | om. 91.
— εκει *Hipp. Meth.* | om. 14. (om. et seq. τρ.)
— τρεφουσιν ℵC. | ‡ τρεφωσιν ς. A. 1. 38*s*. P. 95. *Hipp. Meth. Er.* | εκτρεφωσιν 6. 7. Q. 91. *Cmpl.* | εφωσιν *sic* 14.
— αυτην *Hipp. Meth.* | om. 14. | αυτον ℵ*. (corr.[ca].)
— χιλιας διακοσιας ἑξηκοντα *Hipp. Meth.* | αω̄ξ 14. ‖ χιλιας] χιλιαδες 1*. (non *Er.*) | mille et septingentos (*sic* Wilkins, sed idem ω̄, h. e. 800) et nonaginta Memph. ‖ fin.] add. πεντε ℵ[c*].
7. ὁ Μιχ.] ὁ τε Μιχ. A. Syr.
7. του πολεμησαι ACP. 91. 95. Syr. *Prms. Cmpl.* | πολεμησαι ℵ. 1. 6. 7. 14. 38. Q. | ‡ επολεμησαν ς. *Er.* Vulg. Memph. Arm.
— μετα ℵAC. 6. 7. 14. 38 PQ. 91. 95. Vulg. Syr. *Cmpl.* | ‡ κατα ς. 1. *Er.*
8. ισχυσαν ℵC. 1. 38 (*Alf.*) P. 95. Vulg. Arm. Syr. *Prms. Er.* | ισχυσεν A. 6. 7. 38 (*Bch.*) 91. Memph. Æth. *Cmpl.* | ισχυον 14. Q. ‖ add. προς αυτον ℵ.
— ουδε ℵAC. 6. 7. 14. 38. Q. 91. 95. *Cmpl.* | ‡ ουτε ς. 1. P. *Er.*
— τοπος] om. 14 ‖ τοτε ℵ*. (corr.[cc].)
— αυτων AC. 1. 14. 38 PQ. 95. Vulg. Arm. Syr. *Er.* | αυτῳ 6. 7. 91. Memph. *Cmpl.* | om. ℵ*. Æth. | αυτοις (om. ετι) ℵ[cc].
— ετι] om. ℵ[cc]. 7. Arm.
9. ὁ οφις ante ὁ μεγας 95. | om. ὁ ante οφις ℵ. 1. *Er.*
— διαβολος και] om. και ℵ. | βεελζεβουλ και Arm.
— ὁ σατανας] ℵAC. 1. P. 95. *Er.* | om. ὁ 6. 7. 14. 38. Q 91. Arm. *Cmpl.*
— εβληθη 2°. om. Arm.
— μετ' αυτου] om. 1. *Er.*
10. ηκουσα | -σαν 95.
— εν τῳ ουρ. ante λεγουσαν ℵAC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. (95.) Vulg. Memph. Æth. Syr. *Prms. Cmpl.* (εκ του ουρανου 95. Arm.) | ‡ post ς. 1. *Er.*
10. και ἡ εξουσ.] om και 14.
— χριστου *Prms.* | κυριου C.
— εβληθη ℵAC. 6. 7. 14 38. PQ. 95. | ‡ κατεβληθη ς. 1. 91. *Er. Cmpl.*
— ὁ κατηγ. των αδελφων ἡμων om. 1. *Er.*
— κατηγορος ℵC. rel. Memph. *Orig.* Cat. Cram. Eph. 218. | κατηγωρ A.
— αδελφ. ἡμων *Orig.* Cat. Cram. | om. ἡμων 14.
— αυτων ℵC. rel. | αυτους A. 1. P. *Er.*
— τ. θεου ἡμων Vulg. | om. ἡμων 1. 14. Memph. Arm. Æth. *Er.*
11. αυτοι] οὑτοι ℵ.
— αυτον] -των 38 (*Alf.*)
— το αἱμα] του αἱματος 14.
— τον λογον της μαρτυριας *Prms.* | την μαρτυριαν C. | sanguinem testimonii ipsius Memph.
— ουκ] ουχ A.
— αυτων] ἑαυτων ℵ[ca]. | αυτου Arm.
— ηγαπ. την ψυχην αυτων] acquieverunt draconi Arm.

6. habebat *Cl* | pascant eam *Cl.* | 7. praelium magnum *Cl.* | 8. eorum amplius *Cl.* | 9. seducit *Cl.* | orbem et projectus *Cl.* | 10. dei nostri *Cl. bis.* | 11. vicerunt eum *Cl.* | animas suas *Cl.*

ΑℵC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95.
ᵉ c. 18:20.

12 ᵉ διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε † οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς
σκηνοῦντες. οὐαὶ † τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι
κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν,
εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.
ΛΕʹ 13 Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν,
ἐδίωξεν τὴν γυναῖκα ἥτις ἔτεκεν τὸν ‡ ἄρσενα.″ 14 καὶ
ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ * αἱ″ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ
τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τό-
πον αὐτῆς, ὅπου τρέφεται ἐκεῖ καιρὸν, καὶ καιροὺς,
καὶ ἥμισυ καιροῦ, ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως· 15 καὶ
ἔβαλεν ὁ ὄφις ‡ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆς
γυναικὸς″ ὕδωρ ὡς ποταμὸν, ἵνα ‡ αὐτὴν″ ποταμοφό-
ρητον ποιήσῃ. 16 καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικὶ, καὶ
ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς, καὶ κατέπιεν τὸν ποτα-
μὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.
17 καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικί, καὶ ἀπῆλθεν
ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος

12 Propterea laetamini, caeli et
qui habitatis in eis: vae terrae
et mari, quia descendit diabolus
ad vos habens iram magnam,
sciens quod modicum tempus
habet.
13 Et postquam vidit draco
quod proiectus est in terram,
et persecutus est mulierem
quae peperit masculum. 14 Et
datae sunt mulieri duae alae
aquilae magnae, ut volaret in
desertum in locum suum, ubi
alitur per tempus et tempora
et dimidium temporis a facie
serpentis. 15 Et misit serpens
ex ore suo post mulierem
aquam tamquam flumen, ut
eam faceret trahi a flumine.
16 Et adiuvit terra mulierem, et
aperuit terra os suum et ab-
sorbuit flumen quod misit
draco de ore suo. 17 Et iratus
est draco in mulierem, et abiit
facere proelium cum reliquis

12. ουρανοι] † praem. οἱ ς. A. 1. 91. 95. Arm. *Er.* | om. ℵC. 6. 7. 14. 38. PQ.
— εν αυτοις σκηνουντες Syr. | κατοικουντες εν αυτοις ℵ. Vulg. Memph. | εν αυτ. κατασκηνουντες C.
— ουαι] add. δε 1². supra rubr. (om. *Er.*) | add. εις ℵ.
— την γην και την θαλασσαν (A)ℵCP. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Prms.* (την αγαπην κ. τ. θαλ. A.) | τῃ γῃ και τῃ θαλασσῃ 6. 7. 14. 38. Q. 91. 95. *Cmpl.* | ‡ τοις κατοικουσιν την γην και την θαλασσαν ς. 1. *Er.*
— εχων] praem. ὁ 1. *Er.*
— μεγαν] μεγα 38. | om. ℵ.
— εχῃ 7.
13. ειδεν | ιδεν 7. Q.
— ὁ δρακων post ὁτι εβληθη ℵᶜᵃ.
— την 1°.] om. *Cmpl.*
— εδιωξεν *Hipp.* Ant. 60 (30). | εδωκεν ℵ*. | εξεδιωξεν ℵᶜᵃ.
— αρσενα ℵC. 14. P. 95. | αρσεναν A. | ‡ αρρενα ς. 1. 7. 38. 91. *Hipp. Er. Cmpl.* | αρενα Q.
14. εδοθησαν *Hipp.* Ant. 60 (30). | εδοθη ℵᶜᵃ.
— αἱ ante δυο AC. 7. P. 95. *Hipp.* Ant. 61. | * om. ς. ℵ. 1. 14. 38s. Q. 91. *Hipp.* Ant. 60. *Er.*

14. του αετ. *Hipp. bis.* | om. του ℵ. Arm.
— πετηται *Hipp. bis.* | -ταται 1. 38. *Er.*
— εις την ερημον *Hipp. Er.* | om. 1.
— τον τοπ.] om. τον ℵ.
— ὁπου τρεφεται AℵC. 1. 6. (-ηται) P. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Hipp. Er.* | ὁπως τρεφηται 7. 14. (-φεται) 38 (*Alf.*) Q. 91 (*V.&C.*) *Cmpl.*
— καιρον *Hipp.* | om. ℵ*. || praem. και ℵᶜᵃ. | om. *Hipp.*
— και ἡμ. καιρου *Hipp. Prms.* | om. C. || ἡμισου ℵ*. (corr.ᶜᵃ.)
15. εβαλεν *Hipp.* Ant. 60 (30). *Prms.* | ελαβεν A*. | ὑπερβαλεν 7.
— εκ του στοματος αυτου ante οπισω της γυναικος AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. (Memph.) Arm. (Æth.) Syr. *Prms. Cmpl.* | ‡ post ς. 1. *Hipp.* Ant. 60 (30.) ut vid. *Er.*
— ὡς ποταμον] om. Arm.
— αυτην Aℵ(C.) 6. 14. 38. Q. 91. 95. *Cmpl.* | ‡ ταυτην ς. 1. 7. P. | om. *Er.* | (ποιησῃ αυτην ποταμοφορ. C.)
—, 16. ἱνα αυτην......τῃ γυναικι] om. Memph. | ut eam perderet *Prms.*
16. εβοηθησεν] ἐβόησεν *sic.* 38.
— και ηνοιξεν......στοματος αυτου] bis in 14, semel in ver. 17. post γυναικι.

16. και κατεπιεν ad fin. ver.] om. Syr.
— τον ποταμον ὁν *Prms.* | το ὑδωρ ὁ A. Arm.
— εβαλεν sic in ver. 16, 14. | ανεβαλεν *sic* (in ver. 17.) 14. | ενεβαλεν Q.
— fin.] add. et nescivit quod datae fuerint illi alae Æth.
17. ωργισθη *Hipp.* Ant. 60 (30). | οργισθη 7. Q. *Cmpl.*
— επι Aℵ. 1. rel. Vulg. Memph. Arm. Syr. *Hipp.* | om. C. *Prms.*
— ποιησαι post πολεμον ℵ. | ante *Hipp.*
— μετα] praem. και 95. | om. *Hipp.*
— λοιπων] επιλοιπων ℵ. (των ἁγιων *Hipp.*)
— Ιησου AℵᶜᵃC. 6. 14. 38. PQ*. 91. 95. *Am. Fuld.* Memph. Arm. Syr. *Hipp.* | του Ιησου 1. 7. *Cmpl.* | Domini Jesu Æth. | ‡ του Ιησου χριστου ς. Q** (om. χριστ.) Vulg. *Cl. Prms. Er.* | του θεου ℵ*.
18. εσταθη AℵC. Vulg. Arm. Æth. Syr. *Prms.* | ‡ εσταθην ς. 1. 6. 38. rel. Memph. *Er.*

13. projectus esset *Cl.* | "et" *ante* persecutus *om. Cl.* &*Am.*² | 14. mulieri alae duae *Cl.* (mul. post duae alae *Am.*²)

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr.

αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, καὶ
ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν † Ἰησοῦ †.
18 Καὶ ‡ ἐστάθη" ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης.

Λϛ'

XIII.

1 Καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον,
ἔχον ‡ [f] κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτὰ·" καὶ ἐπὶ τῶν
κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς
αὐτοῦ ‡ ὀνόματα" βλασφημίας. 2 καὶ τὸ θηρίον ὃ
εἶδον ἦν ὅμοιον [g] παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ [h] ὡς
‡ ἄρκου", καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ [i] ὡς στόμα λέοντος. καὶ
ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ τὸν
θρόνον αὐτοῦ, καὶ ἐξουσίαν μεγάλην· 3 καὶ † μίαν
* ἐκ" τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον·
καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη, καὶ [j] ἐθαυ-
μάσθη ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ὀπίσω τοῦ θηρίου. 4 καὶ προσε-
κύνησαν ‡ τῷ δράκοντι" ‡ ὅτι" ἔδωκεν * τὴν" ἐξου-
σίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν ‡ τῷ θηρίῳ",
λέγοντες, [k] Τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ; * καὶ" τίς δύναται

Dan. 7:3. c. 17:3.

[g] Dan. 7:6.
[h] Dan. 7:5.
[i] Dan. 7:4.

[j] c. 17:8.
3. ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ

[k] c. 18:18.

de semine eius, qui custodiunt mandata dei et qui habent testimonium Iesu.
18 Et stetit super harenam maris.
1 Et vidi de mare bestiam ascendentem et habentem capita septem et cornua decem, et super cornua eius decem diademata, et super capita eius nomina blasphemiae. 2 Et bestiam quam vidi, similis erat pardo, et pedes eius sicut ursi, et os eius sicut os leonis. Et dedit illi draco virtutem suam et potestatem magnam. 3 Et unum de capitibus suis quasi occisum in mortem, et plaga mortis eius curata est. Et ammirata est universa terra post bestiam, 4 et adoraverunt draconem, quia dedit potestatem bestiae, et adoraverunt bestiam dicentes Quis similis bestiae, et quis poterit

1. ειδον ℵ. 1. 6. 38. P. 91. 95. | ιδον AC. 7. 14. Q. | om. Æth.
— αναβαινων 7.
— εχων 1. 7.
— κερατα δεκα και κεφαλας ἑπτα AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Memph. Æth. Syr. *Prms. Compl.* | ‡ κεφ. ἑπτα και κερ. δεκα ϛ. Vulg. Arm. | om. και κερατα δεκα 1. | om. δεκα *Prms.* | και κερατα ἑπτα *Er.*
— αυτου 1°.] αυτων ℵ*. (corr.ca.) 7.
— διαδηματα ante δεκα ℵ. || quatuor coronas Memph.
— αυτου 2°. αυτων P *mg.*
— ονοματα Aℵ. 6. 7. 14. 38. Q. 91. Syr. *Prms. Cmpl.* Vulg. *Cl.* et *Am.* | ‡ ονομα ϛ. C. 1. P. 95. *Fuld. Tol. Dem.* Memph. Arm. Æth. *Er.*
— βλασφημιας] om. Memph.
2. και 1°. om. 1*.
— ὁ] ὁν 7*. | om. Æth.
— ειδον ℵC. rel. | ιδον A. 14. Q. | om. Æth.
— ην *Iren.* 326. *Prms.* | om. 1. Arm. *Er.* | ειν 95.
— αρκου AℵC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. | ‡ αρκτου ϛ. 91. 95. *Er. Cmpl.*
— στομα 2°. *Iren.* 326. | om. 38. Arm. Æth.

2. λεοντος AC. *Iren.* | -των ℵ. 14. Syr.
— ὁ δρακων] om. ὁ ℵ*. (add.ca.)
— και εξ. μεγαλην *Iren.* | om. και 7*. || add. εδωκεν αυτῳ A². | om. *Iren.*
3. μιαν] † praem. ειδον ϛ. 95s. Vulg. *Cl. Fuld. Er.* | om. AℵC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. *Am.* Memph. Arm. Æth. Syr. *Iren.* 326. *Prms. Cmpl.*
— εκ των AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ². 91. 95. Vulg. Æth. Syr. *Iren. Prms. Cmpl.* | * om. εκ ϛ. 1. Q*. Memph. Arm. *Er.*
— ὡς AℵC. 1. 38. P. 95. *Iren. Er.* | ὡσει 7. 14. Q. 91. *Cmpl.* | om. Arm.
— εσφραγισμενην 91.
— θανατου αυτου] θανατου θανατου ℵ*. (corr.¹)
— εθαυμασθη *St.* 3. AC. (-τωθη). 1. *Er.* | εθαυμασεν *Elz.* ℵ. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95s. | admirata est Vulg. Æth. Syr. *Iren.*
— εν ὁλῃ τῃ γῃ *St.* 3. AC. 1. *Er.* | ὁλη ἡ γη *Elz.* ℵ. 6. 38. P. 91. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Iren.* [Syr.]
— οπισω *Iren.* | οπισθε 38. | επι 14.
4. τῳ δρακοντι AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Cmpl.* | ‡ τον δρακοντα ϛ. *Er.*
4. και προσεκ. τ. δρακ ...... usque ad προσεκ. τ. θηρ.] om. 1. | om. ad τῳ θηριῳ 2°. Memph.
— ὁτι εδωκεν AℵCP. 95. *Am. Fuld. Dem.* Æth. Syr. *Iren* 326. | ‡ ὁς εδωκεν ϛ. *Er.* Vulg. *Cl.* Arm. eo quod etc. *Prms.* | τῳ δεδωκοτι 6. 7. 38. Q. 91. *Cmpl.* | τῳ δοντι 14.
— την εξουσ. AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Arm. | * om. την ϛ. *Er.*
— προσεκ. τῳ θηριῳ ℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Cmpl.* | ‡ προσεκ. το θηριον ϛ. A. *Er.* (om. και προσεκ. τ. θηρ. Arm. et ad ὁμ. τῳ θηριῳ Syr.)
— και τις δυν. AℵC. 1. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Æth. Syr. *Iren. Prms. Cmpl.* | * om. και ϛ. 6. 7s. Arm. *Er.*
— δυναται AℵC. 1. 38. P. 95. Vulg. Arm. Syr. *Iren. Prms. Er.* | δυνατος 6. 7. 14. Q. 91. *Cmpl.*

17. et habent *Cl.* | Jesu Christi *Cl.*
1. *om.* "et" *ante* habentem *Cl.* | 2. bestia *Cl.* | pedes ursi *Cl.* | 3. et vidi unum *Cl.* | 4. qui dedit *Cl.*

A ℵ C. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95.

πολεμῆσαι μετ᾽ αὐτοῦ; [5] καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λα-
λοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίας· καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξου-
σία ποιῆσαι μῆνας ‡τεσσεράκοντα″ δύο· [6] καὶ ἤνοιξεν
τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς ‡βλασφημίας″ πρὸς τὸν θεόν,
βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ,
7. [καὶ ἐδόθη .... ν.κῆσαι αὐτούς.] †τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας. [7] καὶ ἐδόθη αὐτῷ
‡ποιῆσαι πόλεμον″ μετὰ τῶν ἁγίων, καὶ νικῆσαι
αὐτούς· καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν
*καὶ λαὸν″ καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος.
l c. 17:8. [8] [l] Καὶ προσκυνήσουσιν ‡αὐτὸν″ πάντες οἱ κατοι-
κοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ‡οὗ″ οὐ γέγραπται ‡τὸ ὄνομα″
*αὐτοῦ″ ἐν ‡τῷ βιβλίῳ″ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου *τοῦ″
ἐσφαγμένου, ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. [9] εἴ τις ἔχει
m Jer. 15:2. οὖς, ἀκουσάτω. [10] [m] εἴ τις † εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει·
εἴ τις ἐν ‡μαχαίρῃ″ ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν ‡μα-

pugnare cum ea? [5] Et datum est ei os loquens magna blasphemiae, et data est illi potestas facere menses XLII. [6] Et aperuit os suum in blasphemia ad deum, blasphemare nomen eius et tabernaculum eius et eos qui in caelo habitant. [7] Et datum est illi bellum facere cum sanctis et vincere illos, et data est eī potestas in omnem tribum et populum et linguam et gentem.

[8] Et adorabunt eum omnes qui habitant terram, quorum non sunt scripta nomina in libro vitae agni qui occisus est ab origine mundi. [9] Si quis habet aurem, audiat. [10] Qui in captivitatem, vadit in captivitatem: qui in gladio occiderit, oportet eum gladio

5. και εδοθη αυτῳ......βλασφημιας *Dion. Alex.* ap. Eus. H.E. vii. 10 (331). | om. 1. *Prms.*
— βλασφημιας ℵC. 38. 95. *Er.* | βλασφημα A. *Dion. Alex.* ap. Eus. *cdd.* | βλασφημιαν 6. 7. 14. PQ. 91. Arm. *Iren.* 326. *Dion. Alex.* ap. Eus. *ed. Cmpl.* | et blasphemias Vulg. *Cl.* Æth. Syr. et blasphemiae *Fuld.* | *om.* "et" *Am.* Memph.
— εξουσια *Iren. Dion. Alex.* ap. Eus. | om. ℵ*. (add.[ca].)
— ποιησαι om. Arm. *Dion. Alex.* ap. Eus. και ‖ praem. πολεμον *Elz.* 6. 7. 38. Q. 91. | πολεμησαι 14. Memph. | om. *St.* 3. AℵC. 1. P. 95. Vulg. Arm. Æth. Syr. *Prms. Er. Iren. Dion. Alex.* ap. Eus. ‖ add. ὁ θελει ℵ Æth. | om. *Iren. Dion. Alex.* ap. Eus.
— τεσσερακοντα AℵC. | ‡ τεσσαρ. ς. (μβ′ Q. τεσσ. και δυο 95.)
— και δυο A. Syr. *Iren.* | om. και C. rel. *Dion. Alex. Prms. Er. Cmpl.*
6. βλασφημιας AℵC. 1. 95. Vulg. *Cl. Fuld. Dem.* i blasphemia *Am. Prms.* | ‡ -μιαν ς. 6. 7*s*. 38. PQ. 91. Arm. Syr. *Iren.* 326. *Er.* [Æth.]
— το ονομα αυτου *Iren.* | αυτον ℵ*. (corr.[ca].)
— τους εν τ. ουρ.] † praem. και ς. ℵ[ca]. 1. 38*s*. PQ*. Vulg. Memph. Arm *Iren. Prms. Er.* | om. Aℵ*C. 6. 7. 14. 91. 95. Æth. Syr.
— σκηνουντας *Iren.* 326. eos qui... habitant | -τες ℵ. (caeleste tabernaculum Arm. *Zoh.*)
7. και εδοθη ...... νικησαι αυτους ℵ. 1 *mg.*[2] rubr. 7. 38. Q. 91. 95. Vulg. Memph. Æth. *Prms. Er. Cmpl.* | ad fin. ver. post εθνος Syr. | om. AC. 1*. 14. P. Arm. *Zoh. Iren.* 326.
— ποιησαι ante πολεμον ℵ. 6. 7. 38. Q. 91. 95. Memph. Æth. Syr. *Prms. Cmpl.* | εξουσια ante ποιησ. πολ. 38 (*Alf.*) | ‡ post ς. 1 *mg.* Vulg. *Er.*
— νικησει 1 *mg.*
— εξουσιαν ℵ*. (corr.[ca].)
— και λαον (post φυλην) Aℵ(C.) 6. 7. 14. 38. PQ. 95. Vulg. Æth. Syr. *Iren. Prms.* (κ. λαους C.) | * om. ς. 1. 91. Memph. Arm. *Er. Cmpl.*
8. αυτον AC. 6. 14. Q. *Am. Prms.* | ‡ αυτῳ ς. ℵ. 1. 7*s*. 38. P. 91. 95. Arm. *Er. Cmpl.* | eam Vulg. *Cl. Iren.* 326.
— επι] om. 95.
— οὗ ου C. *Iren.* 326. (cujus non est scriptum nomen) | ουαι A. | ‡ ὧν ου ς. ℵ[ca]. 1. 38. rel. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Prms.* | ὧν ουτε Q. | ὧν ℵ*.
— το ονομα AC. 6. 7. 14. 38. Q. 91. Memph. Syr. *Iren.* 326. *Cmpl.* | ‡ τα ονοματα ς. ℵ. 1 P. 95. Vulg. Arm. Æth. *Prms. Er.*
— αυτου post ονομ. AC. | αυτων ℵ*. (om.[ca].) 95. Arm. Syr. | * om. ς. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. (Vulg. Memph.) *Iren. Prms. Er. Cmpl.*
8. εν] επι Q.
— τῳ βιβλιῳ A(C om. τῳ) 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Cmpl.* | ‡ τῃ βιβλῳ ς. (ℵ*. om. τῃ). 1. *Er.* | τῳ βιβλῳ ℵ[ca].
— του εσφαγμ. AℵC. (1.) 6. 7. 14. (38.) PQ. 91. 95. *Cmpl.* | εσφαγισμενου *Er.* (του εσφραγισμενου 1. 38.) | * om. του *St.* 3. et *Elz. Er.*
9. εχῃ 7.
—, 10. ει ter.] η C.
10. ει τις εις αιχμαλωσιαν ὑπαγε ℵC. 14. (om. εις). 38. Q. 95. Syr. (add. in captivitatem abit Syr.) | ducens in captivitatem ingrediatur Memph. | ει τις εις αιχμαλωσιαν, εις αιχμαλωσιαν ὑπαγει A. | ‡ ει τις † αιχμαλωσιαν συναγει″, εις αιχμαλωσιαν ὑπαγει ς. Vulg. *Cl. Dem. Er. Iren.* 326. | ει τις αιχμαλωσιαν συναγει 1. | ει τις αιχμαλωτιζει, εις αιχμαλωσιαν ὑπαγει 7. qui in captivitatem in captivitatem *Am. Fuld.* (add. vadit). | et captus fuit mihi animus meus Æth. | ει τις εχει αιχμαλωσιαν, ὑπαγει 6. P. 91. *Cmpl.* (qui captivum duxerit et ipse capietur *Prms.*) | ver. 10. *sic* in Arm. "sunt enim quidam qui in captivitatem tradentur, et sunt quidam qui gladio morientur, et sunt quidam qui ipsi ipsos occidunt (s. occident)."

5. magna et blasphemias *Cl.* | data est ei *Cl.* | 6. blasphemias *Cl.* | 7. vincere eos *Cl.* | est illi *Cl.* | 8. adoraverunt eam *Cl.* | inhabitant *Cl.* | 10. in capt. duxerit, in capt. vadet *Cl.*

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr.
ⁿ c. 14:12.
ΛΖ′

χαίρῃ″ ἀποκτανθῆναι· ⁿ ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ
πίστις τῶν ἁγίων.
11 Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς,
καὶ εἶχεν κέρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ, καὶ ἐλάλει ὡς
δράκων. 12 καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶ-
σαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ· καὶ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺς
‡ ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας″ ἵνα ‡ προσκυνήσουσιν″ τὸ θη-
ρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου
αὐτοῦ· 13 καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ
‡ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνειν″ εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον
τῶν ἀνθρώπων. 14 καὶ πλανᾷ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ
τῆς γῆς, διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώ-
πιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς,
ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ ‡ ὃς″ ἔχει τὴν πληγὴν
τῆς ‡ μαχαίρης″ καὶ ἔζησεν. 15 καὶ ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι

occidi. Hic est patientia et fides sanctorum.
11 Et vidi aliam bestiam ascendentem de terra, et habebat cornua duo similia agni et loquebatur sicut draco.
12 Et potestatem prioris bestiae omnem faciebat in conspectu eius. Et fecit terram et habitantes in eam adorare bestiam primam, cuius curata est plaga mortis.
13 Et fecit signa magna, ut etiam ignem faceret de caelo descendere in terram in conspectum hominum.
14 Et seducet habitantes terram propter signa quae data sunt illi facere in conspectu bestiae, dicens habitantibus in terra ut faciant imaginem bestiae quae habet plagam gladii et vixit.
15 Et datum est illi ut daret spiritum

10. μαχαιρῃ bis AC. | ‡ -ρᾳ ς. ℵ. rel. *Er. Cmpl.*
— αποκτενει C. 1. 7. 38. Q. (-κτένει) P. 91. *Iren.* 326. *Prms. Er.* | αποκτεινει ℵ. | om. 6. 14. | αποκτεννει 95. || αποκτ. δει] αποκτανθηναι A.
— εν μαχ. 2⁰. *Iren.* (Prms.) | om. 6. 14. 38.
— πιστις *Iren. Prms.* | θλιψις 38 (*Alf.*)
— fin.] add. et non admirandum Satanae Æth.
11. ειδον ℵC.] ιδον A. 7. 14. Q. | om. Æth.
— αλλο *Hipp.* Ant. 48 (23). αλλον 7*.
— αναβαινον *Hipp.* | αναβαινων 7. | αναβαιννον C.
— δυο hic *Hipp.* | post ὁμ. αρν. 38. | om. 6. *Hipp.* Ant. 49 (24).
— ὁμοια *Hipp.* Ant. 48 (23). | ονομα C.
— αρνιῳ] praem. τῳ 7. | om. *Hipp. bis.* || αρνιου 1.
12. του πρωτου θηριου *Iren.* 326. *Hipp.* Ant. 48 (23). om. θηριου Ant. 49. | του ᾱ θηριου 95. | του θηρ. του πρωτου 14.
— τῳ θηριῳ τῳ πρωτῳ ante οὐ 95. | ctra. *Hipp.* Ant. *bis.*
— ποιει ante εν. αυτ. AℵC. 1. 6. 7. 14. PQ. 91. 95. *Hipp.* Ant. 48. *Er.* | εποιει 38 (*Alf.*) Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Iren.* 326. *Hipp.* Ant. 49.
— ποιει ante τ. γην AℵC. 1. P. 95. *Fuld.* Memph. *Iren. Hipp. bis Er.* | εποιει 6. 7. 14. 38. Q. 91. Arm. Æth. Syr. *Cmpl.* | fecit Vulg. *Cl. Am.*
12. την γην και *Iren. Hipp.* | ενωπιον P.
— εν αυτῃ ante κατοικουντας Aℵ. 1. 6. 7. 38. PQ. 91. 95. Syr. *Hipp. bis. Cmpl.* | ‡ post ς. C. 14. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Iren. Er.*
— ἱνα προσκυνησουσιν AC. 7. 14. | ‡ ἱνα προσκυνησωσιν ς. 1. 6*s.* 38*s.* PQ. 91. 95*s.* *Er. Hipp. bis.* | προσκυνειν ℵ.
— το θηριον το πρωτον *Hipp. bis.* | τω θηριω τω πρωτω 6*. 95.
— του θανατου] om. A.
— αυτου *fin. Iren. Hipp. bis.* | om. 14. P.
13 ἱνα και πυρ AℵC. 1. 38. P. 95*s.* Vulg. (Memph.) Syr. *Er. Iren.* 326. *Hipp.* | και πυρ ἱνα 6. 7. Q. 91. *Cmpl.* | πυρ ἱνα 14.
— ποιῃ εκ του ουρανου καταβαινειν AC(-βαιννιν). 1. 38. Vulg. *Iren.* 326. | ‡ ποιῃ καταβαινειν εκ του ουρανου ς. ℵ. (95. ποιει) (Memph.) (Arm.) Syr. [Æth.] *Er.* | εκ του ουρ. καταβανῃ (6. 7. -νει). 14. Q. (-νει). 91. *Cmpl.* | ποιῃ καταβῆναι εκ του ουρανου *Hipp.*
— εις AℵC. 1. P. *Hipp. Er.* | επι 6. 7. 14. 38. Q. 91. Æth. *Cmpl.* | (om. εις την γην 95. *Prms.*) | επι της γης 14 *Scr.*
14. πλανᾳ] add. τους εμους 6. 91. *Cmpl.* | om. *Iren.* 326. *Hipp.* Ant. 48 (23).
— δια τα...επι της γης] om. Syr.
— ποιησαι 1⁰.] ποιειν 38. *Hipp.*
— λεγων *Er.* | λεγον 1. 14. Q². *Hipp.* | λεγοντος Q*. || dicunt ei qui habitant in terram, fac. Arm.
— ποιησαι 2⁰.] praem. και ℵ. | om. *Hipp.*
— εικονα ℵC. rel. *Hipp.* | εικοναν A. | οικονα *Cmpl.*
— τῳ θηριῳ *Hipp.* | το θηριον 14*.
— ὃς ACPQ. | ‡ ὃ ς. ℵ. 1. rel. *Hipp. Er. Cmpl.* | ᾧ 6.
— εχει *Hipp.* | ειχε 14. Q. 91. 95. Syr. *Cmpl.*
— την πληγην *Hipp.* | om. την 6. 14. *Scr.* Q. || πληγης ℵ. || add. απο 14. (et Q. post εζησεν).
— μαχαιρης AℵC. | ‡ -ρας ς. 1. rel. *Hipp. Er.* (και εζησεν απο της μαχαιρας 6. 7. Q.)
15. αυτῳ ℵ. 1. 7. 14. 38. PQ. rel. *Hipp.* Ant. 48 (23). *Er.* | αυτῃ AC.
— δουναι ante πνευμα Aℵ. 1. 6. 14. P. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. (*Hipp.* Ant. 49.) *Er.* | post 7. 38. Q. 91. *Iren.* 326. *Hipp.* Ant. 48. *Cmpl.* | om. C.

12. in ea *Cl.* | in conspectu hominum *Cl.* | 14. seduxit habit. in terra *Cl.*

Aℵ C.
1. 6. 7. 14. 38.
P. Q.
91. 95.
15. ποιήσει
— προσκυνήσουσιν

πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν
τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ, * ἵνα″ ὅσοι ‡ ἐὰν″ μὴ
προσκυνήσωσιν ‡ τῇ εἰκόνι″ τοῦ θηρίου, † ἀποκταν-
θῶσιν. 16 καὶ ποιεῖ πάντας, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς
μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχούς, καὶ
τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα ‡ δῶσιν″ αὐτοῖς
χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς, ἢ ἐπὶ
‡ τὸ μέτωπον″ αὐτῶν, 17 καὶ ἵνα μήτις δύνηται ἀγορά-
σαι ἢ πωλῆσαι, εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα, † τὸ ὄνομα
τοῦ θηρίου, ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.

AΠ′
° c. 17:9.

18 ° Ὧδε ἡ σοφία ἐστίν. ὁ ἔχων † νοῦν, ψηφισάτω
τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου
ἐστίν, καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ * ἐστὶν″ χξϛ′.

imagini bestiae, ut et loquatur imago bestiae, et faciat quicumque non adoraverit imaginem bestiae occidantur. 16 Et faciet omnes, pusillos et magnos et divites et pauperes et liberos et servos, habere caracter in dextra manu aut in frontibus suis, 17 et ne quis possit emere aut vendere, nisi quis habet caracter nomine bestiae aut numerum nominis eius.

18 Hic sapientia est. Qui habet intellectum, computet numerum bestiae: numerus enim hominis est. Et numerus eius est sescenti sexaginta sex.

---

15. ἱνα και λαλ. ἡ εικ. του θηρ. *Iren. Hipp.* Ant. 49. *Prms.* | om. C. 14. Syr. *Hipp.* Ant. 48.
— και 1°. *Iren. Hipp.* Ant. 49. *Prms.* | om. 38.
— και ἱνα et om. ἡ *Cmpl.*
— λαλησει 7. 95.
— και ποι…εικ. τ. θηρ. *Iren. Hipp.* | om. C.
— και 2°. *Hipp.* | om. 7. 95.
— ποιησῃ ϛ. A. 1. 6. 7. 38. Q. 91. *Hipp. Er.* | ποιησει ℵ. 14. 95. | ποιει *Cmpl.*
— ὁσοι] praem. ἱνα A. 7. P. 95. Vulg. *Cl. Fuld. Hipp. Prms.* | * om. ϛ. ℵC. 38. 91. *Am.* (Memph.) *Iren.*
— εαν A. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. *Hipp.* | ‡ αν ϛ. ℵ. 1. *Er.* | om. 95. (om. ὁσοι αν [s. εαν] *Cmpl.*)
— προσκυνησωσιν AC. rel. *Er. Hipp.* | προσκυνησουσιν ℵ. 7*. 14. (τους μη προσκυνουντας *Cmpl.*)
— τῃ εικονι ℵ. 6. 14. 38. PQ. 91. 95. *Hipp. Cmpl.* | ‡ την εικονα ϛ. A. 1. 7s. *Er.*
— αποκτ.] † praem. ἱνα ϛ. 1. 91. *Er.* | om. AℵC. 6. 7 *hic.* 14. 38. *hic* PQ. 95 *hic.* Vulg. (Memph.) Syr. *Hipp.*
— αποκτανθωσιν *Hipp.* | αποκτανθηναι 14.
16. ποιει *Hipp.* Ant. 48 (23). | ποιησει ℵ[ca]. Vulg. *Hipp.* Ant. 49 (24). fecit *Prms.*
— τους μεγ. *Hipp. bis.* | om. τους ℵ.
— τους πτωχους και τους πλουσιους ℵ. | ctra. *Hipp. bis.* | om. *Prms.*
— δωσιν Aℵ*C. 6. 14. 38. PQ. 91. *Cmpl.* (δωσι ℵ[ca].) | ‡ δωσῃ ϛ. Arm. *Er. Hipp. bis.* | δωσει 1. | δωσωσιν 7. ‖ λαβωσι τω χαραγμα αυτου 95.
16. αυτοις *Hipp. bis.* | αυτῳ ℵ (corr.[ca])
— χαραγμα AℵC. 1. 38. P. 95. Vulg. Arm. *Iren.* 327. *Hipp. bis. Er.* | χαραγματα 6. 7. 14. Q. 91. *Cmpl.* [Æth.]
— της χειρος *Hipp. bis.* | om. της 6. 38.
— αυτων post της δεξιας 38. | ante *Hipp.*
— η επι *Hipp. bis.* | και επ' αυτο 38 (*Alf.*) (αυτων *Bch.*) (Arm.) (seq. αυτων *non* om. 38 (*Alf.*) *dis.*)
— το μετωπον Aℵ. 6. 7. 14. 38. P. 95. Arm. Æth. *Hipp. bis.* | του μετωπου C. | ‡ των μετωπων ϛ. 1. Q 91. Vulg. *Er. Cmpl.*
17. και Aℵ[ca]. 1. 7s. 14. 38. PQ. 91. 95s. Vulg. (et *Am. Fuld.*) Arm. Æth. *Er.* | om. ℵ*C. *Tol.* Memph. Syr. *Iren.* 326. *Hipp.* Ant. 48 (23). 49 (24). *Prms.*
— δυνηται AℵC. 38. 91. 95s. Vulg. *Cmpl. Hipp. bis.* | δυναται 1. 6. 7. 14. PQ. *Er.*
— ὁ εχων *Hipp. bis.* | ἡ εχων 1. | μητ' εχων C.
— το ονομα του θηριου] † praem. η ϛ. (ℵ.) (38.) Vulg. *Cl. Prms. Er.* | om. AC. 1. 6. 7. 14. PQ. 91. 95. *Am. Fuld.* Memph. Arm. Æth. Syr. *Iren.* 326. *Hipp. bis.* | praem. της γραφης και Arm. | του θηριου η το ονομα αυτου ℵ. 38. ‖ του ονοματος του θηριου C. *Fuld. Tol.* ‖ add. η τον αριθμον του θηριου Q.
18. νουν] † praem. τον ϛ. 1. *Er.* om. A(ℵ)C. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Arm. *Hipp.* Ant. 48 (23). *Cmpl.* ‖ ους ℵ* (corr.[ca]) (σοφιαν et νους mutato ordine *Hipp.* Ant. 50 (25).)
— τον αριθμον *Hipp.* bis. | το ονομα 14. ‖ om. τον 91.
— εστιν και *Hipp. bis.* Vulg. rel. | om. και 6. 7. 14. Memph.
— και ὁ αριθμος αυτου *Hipp. bis.* | om. ℵ. ‖ και ὁ αριθμ.] add. του ονοματος Arm.
— αυτου] add. εστιν C. 1. 38. P. 91. 95. *Am.* Fuld. Syr. *Cmpl. Hipp. bis.* | * om. ϛ. A. 7s. 14. Q. Vulg. *Cl.* Memph. Æth. *Prms. Er.* ‖ add. εστιν τουτο Arm.
— χξϛ 1. 6. 14. 38. Q. 91. Memph. *Er. Hipp. bis.* | ἑξακοσιοι ἑξηκοντα ἑξ A. (Syr.) *Cmpl.* | ἑξακοσιαι ἑξηκοντα ἑξ ℵ. | ἑξακοσια ἑξηκοντα ἑξ 7. P. 95. *Prms.* (vid. *Orig.* iii. 414[a].) | ἑξακοσια δεκα ἑξ C. | et esse numerum sexcentos sexaginta sex, quod est sexies centeni et deni sexies et singulares sex *Iren.* 326. τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων καὶ ἐν πᾶσι τοῖς σπουδαίοις καὶ ἀρχαίοις ἀντιγράφοις τοῦ ἀριθμοῦ τούτου κειμένου, καὶ μαρτυρούντων αὐτῶν ἐκείνων τῶν κατ' ὄψιν τὸν Ἰωάννην ἑωρακότων, καὶ τοῦ λόγου

15. et ut loq. *Cl.* | adoraverint *Cl.* | 16. characterem *Cl.* | dextera manu sua *Cl.* | 17. qui habet *Cl.* & *Am.*[2] | characterem aut nomen *Cl.* | 18. ejus sexcenti (*om.* est) *Cl.*

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr.

XIV. ΛΘ′ [1] Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ * τὸ″ ἀρνίον ‡ ἑστὸς″ ἐπὶ τὸ
ὄρος Σιών, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ [p] ἑκατὸν ‡ τεσσερακοντα-
[p] c. 7:4. τέσσαρες″ χιλιάδες, ἔχουσαι τὸ ὄνομα * αὐτοῦ καὶ τὸ
ὄνομα″ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώ-
πων αὐτῶν. [2] καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς
φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγά-
λης· καὶ ‡ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ὡς″ κιθαρῳδῶν κιθα-
[q] c. 5:9. ριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν. [3] [q] καὶ ᾄδουσιν
3. om. ὡς [ὡς] ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ ἐνώπιον
τῶν τεσσάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ
οὐδεὶς ‡ ἐδύνατο″ μαθεῖν τὴν ᾠδήν, εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν
‡ τεσσεράκοντα″ τέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἠγορασμένοι
ἀπὸ τῆς γῆς. [4] οὗτοί εἰσιν οἱ μετὰ γυναικῶν οὐκ

[1] Et vidi, et ecce agnus stabat supra montem Sion, et cum illo centum quadraginta quattuor milia habentes nomen eius et nomen patris eius scriptum in frontibus suis.
[2] Et audivi vocem de caelo tamquam vocem aquarum multarum et tamquam vocem tonitrui magni, et vocem quam audivi sicut citharoedorum citharizantium in citharis suis.
[3] Et cantabant quasi canticum novum ante sedem et ante quattuor animalia et seniores: et nemo poterat dicere canticum nisi illa centum quadraginta quattuor milia, qui empti sunt de terra.
[4] Ili sunt qui cum mulieribus non

διδάσκοντος ἡμᾶς, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τοῦ ὀνόματος τοῦ θηρίου κατὰ τὴν τῶν Ἑλλήνων ψῆφον διὰ τῶν ἐν αὐτῷ γραμμάτων [per litteras quae in eo sunt,] sexcentos habebit et sexaginta et sex; hoc est decadas aequales hecatontasin et hecatontadas aequales monasin, (numerus enim qui digitus sex, similiter custoditus, recapitulationes ostendit universae apostasiae ejus quae initio, et quae in mediis temporibus et quae in fine erit), *οὐκ οἶδα πῶς ἐσφάλησάν τινες ἐπακολουθήσαντες ἰδιωτισμῷ, καὶ τὸν μέσον ἠθέτησαν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος, ν′ ψήφισμα ὑφελόντες καὶ ἀντὶ τῶν ἓξ δεκάδων μίαν δεκάδα βουλόμενοι εἶναι.* Hoc autem arbitror scriptorum peccatum fuisse, ut solet fieri quoniam et per litteras numeri ponuntur, facile litteram graecam quae sexaginta enuntiat numerum, in Iota Graecorum litteram extensam [*sic legendum*, non mutandum]; *ἄλλοι δὲ ἀνεξετάστως τοῦτον λαβόντες, οἱ μὲν ἁπλῶς καὶ ἀκαίρως ἐπετήδευσαν· οἱ δὲ κατὰ ἀπειροκαλίαν ἐτόλμησαν καὶ ὄνομα ἀναζητεῖν ἔχον τὸν ἐσφαλμένον καὶ διημαρτημένον ἀριθμόν· ἀλλὰ τοῖς μὲν ἁπλῶς καὶ ἀκάκως τοῦτο ποιήσασιν εἰκὸς καὶ συγγνώμην ἔσεσθαι παρὰ θεοῦ. Iren.* 328, 329.

1. *ειδον* ℵ. 1. 6. 38. P. 91. 95*s*. | *ιδον* AC. 7. 14. Q.

— *το αρνιον* AℵC. 6. 7. 14. 38. Q. 95. Syr. *Orig.* iv. 2ª. *Meth.* (Jahn 13.) | * om. *το* ς. 1. P. 91. Arm. *Er.*

1. *ἑστος* AℵCP. *Er.* | *ἑστως* 1. 38. Q. 95. *Orig.* iv. *Meth.* | ‡ *ἑστηκος* ς. 6. 14. 91. *Cmpl.* | *ἑστηκως* 7.

— *το* et *Σιων* *Orig.* iv. *Meth.* | om. C.

— *μετ᾽ αυτου* *Orig.* iv. *Meth.* | *μετα αυτου* 91. ‖ add. *αριθμος* 7. Q. | om. *Orig.* iv. *Meth.*

— *ἑκ. τεσσερ. τεσσαρες* AℵC. | ‡ *ἑκ. τεσσαρ. τεσσαρες* ς. 38. P. 95*s*. (Syr.) *Meth. Cmpl.* | *ἑκατονσαρακοντατεσσαρες* 7. | om. *ἑκατον* *Er.* | *ρμδ′* 1. 6. 14. Q 91. Memph. *Orig.* iv.

— *εχουσαι*] praem. *αἱ* 14. | om. *Orig.* iv. *Meth.* | praem. infantes Æth.

— *αυτου και το ονομα* AℵC. 6. 14. 38. Q. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Orig.* iv. *Meth. Cypr.* 294. *Prms. Cmpl.* | *αυτου και* 7. | * om. ς. 1. P. *Er.*

— *πατρος αυτου*] add. et sancti spiritus ejus Æth.

— *γεγραμμενον*] praem. *το* A. | om. *Orig.* iv. *Meth.* ‖ *καιομενον* 1. *Er.*

— *αυτων* *Orig.* iv. *Meth. Prms.* | *αυτω* ℵ*. (corr.ᶜᵃ.)

2. *ὡς φωνην ὑδατων πολλων και* *Orig.* iv. 2ª. *Meth.* (Jahn 13.) | om. Memph.

— *μεγαλης* *Orig.* iv. *Meth. Prms.* | om. ℵ*. (add.ᶜᵃ.)

— *ἡ φωνη ἡν ηκουσα ὡς κιθ.* AℵC. 6. 7. 14. 38. Q. 91 (*Btly.*) 95. Vulg. Memph. Syr. *Orig.* iv. *Meth. Prms. Cmpl.* | ‡ *φωνην ηκουσα κιθ.* ς. 1. P. 91 (*V. & C.*) (Arm.) (Æth.) *Er.*

— *κιθαριζ. εν τ. κιθ. αυτ.* *Orig.* iv. *Meth. Prms.* | om. Memph.

2. *αυτων* *Orig.* iv. *Meth.* | om. C. *Prms.*

3. *ὡς ῳδην* AC. 1. 95. Vulg. *Er.* | om. *ὡς* ℵ. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. Memph. Arm. Æth. Syr. *Cmpl. Orig.* iv. 2ª. *Meth.* (Jahn 13.) *Prms.*

— *καινην*] add. *και* ^ην sic ℵ. a pr. man.

— *ενωπιον του θρονου και* *Orig.* iv. *Meth.* | om. 38.

— *και των πρεσβ.* *Orig.* iv. *Meth. Prms.* | om. C. | *κ. ενωπιον των πρ.* ℵ. Arm.

— *ουδεις* *Orig.* iv. *Meth.* | *ουδε εἱς* Q.

— *εδυνατο* AℵC. 6. 7. 38. 91. *Orig.* iv. *Cmpl.* | ‡ *ηδυνατο* ς. 1. 14. PQ. 95. *Meth. Er.*

— *αἱ* Vulg. Arm. Syr. *Orig.* iv. *Meth.* | om. ℵ. 7.

— *ἑκ. τεσ. τεσ.* A(ℵ)(C)P. 95*s*. (Syr.) *Meth. Er. Cmpl.* | *ρμδ′* 6. 14. 38. Q. 91. Memph. *Orig.* iv. | *ἑκατονσαρακοντατεσσαρες* 7. | *ἑκατον μδ′* 1.

— *τεσσερακοντα* AℵC.] ‡ *τεσσαρακοντα* ς.

— *τεσσαρες* Aℵᶜᵃ. 7. 95*s*. | om. C. | *μιαν* ℵ*.

— *γης*] add. Ægypti Æth.

4. ad init. *οὗτοι εισιν* *Orig* iv. 2ᵇ. *Meth.* (Jahn 13.) *Tert.* de Res. car. 27. *Cypr.* 174. 316. *Prms.* | om. A.

---

1. eum eo *Cl.* | 3. poterant *Am.**.

ΑℵC.
1. 6. 7. 14. 38.
PQ.
91. 95.

r Psa. 32 (31): 2.
5. [γὰρ]

M′
6. [ἄλλον]

MA′

s Isa. 21: 9.
c. 18: 2.
Jer. 51 (28): 7. 8

ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν. οὗτοι † οἱ ἀκολου-
θοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ‡ ὑπάγει″. οὗτοι ἠγοράσθη-
σαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρχὴ τῷ θεῷ καὶ τῷ
ἀρνίῳ· 5 r καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὑρέθη
‡ ψεῦδος″· ἄμωμοι γάρ εἰσιν †.
6 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ‡ πετόμενον″ ἐν μεσου-
ρανήματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον, εὐαγγελίσαι
* ἐπὶ″ ‡ τοὺς καθημένους″ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ * ἐπὶ″ πᾶν
ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαὸν, 7 ‡ λέγων″
ἐν φωνῇ μεγάλῃ, Φοβήθητε τὸν θεὸν, καὶ δότε αὐτῷ
δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ· καὶ προ-
σκυνήσατε τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν
καὶ θάλασσαν καὶ πηγὰς ὑδάτων.
8 Καὶ ἄλλος * δεύτερος″ ἄγγελος ἠκολούθησεν,
λέγων, s Ἔπεσεν ἔπεσεν Βαβυλὼν † ἡ μεγάλη· ‡ ἣ″

sunt coinquinati: virgines enim sunt. Hi qui secuntur agnum quocumque abierit. Hi emti sunt ex hominibus primitiae deo et agno, 5 et in ore ipsorum non est inventum mendacium; sine macula sunt.

6 Et vidi alterum angelum volantem per medium caelum, habentem evangelium aeternum, ut evangelizaret sedentibus super terram et super omnem gentem et tribum et linguam et populum, 7 dicentem magna voce, Timite deum et date illi honorem, quia venit hora iudicii eius, et adorate eum qui fecit caelum et terram et mare et fontes aquarum.

8 Et alius angelus secutus est dicens, Cecidit cecidit Babylon illa magna, quae a vino

4. *γαρ εισιν Orig.* iv. *Meth.* | om. *εισιν* 95.
— *οὗτοι* 2°.] † add. *εισιν* ϛ. 6. 7. 14. Q. 91. (*V.* & *C.*) 95*s*. *Fuld.* Æth. ut vid. Syr. *Meth. Cypr.* 174. 316. *Prms.* | om. AℵC. 1. 38. P. Vulg. *Cl. Am.* Memph. Arm. *Orig.* iv. *Er.*
— *οἱ ἀκολουθουντες Am. Fuld.* Syr. *Orig.* iv. (*θησαντες Meth.*) *Cypr.* | om. *οἱ* ℵ. Vulg. *Cl.* Memph. ‖ (-*τας* ? 14 *Scr.*)
— *ὁπου*] add. *γαρ Cmpl.*
— *αν* AℵC. 1. 6. 38. P. 91. 95. *Meth. Er.* | *εαν* 7. 14. Q. *Orig.* iv.
— *ὑπαγει* AC. 7. *Prms.* | ‡ *ὑπαγῃ* ϛ. ℵ. 1. rel. *Orig.* iv. Ep. V. et L ap. *Eus.* H.E. v. i. (200). *Meth. Cypr. Er.*
— *ηγορασθησαν*] praem. *ὑπο Ιησου* 6. 7. 14. 38. Q 91. Syr. *Cmpl.* | om. AℵC. 1. P. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Er. Orig.* iv. *Meth.* (Jahn 13.)
— *απο των ανθρωπων Orig.* iv. *Meth.* | om. C.
— *απαρχη τῳ θεῳ και τῳ αρνιῳ Orig.* iv. *Meth.* | in conspectu Dei et agni Arm.
— *απαρχη* AC. rel. *Orig.* iv. 2b. 3a. *Meth.* | *απ᾽ αρχης* ℵ. (Arm.)
— *τῳ αρν.* 2°.] praem. *εν* ℵ*. (corr.ca.) | om. *Orig.* iv. *bis. Meth.*
5. *ουχ εὑρεθη* post *εν τῳ στοματι αυτων* AℵC. 1. P. 91. 95. Vulg. Arm. Syr. *Orig.* iv. 2b. 3a. *Meth. Er. Cmpl.* ante 6. 7. 14. 38. Q. Memph. (Æth.)
5. *ψευδος* AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Orig.* iv. *bis. Meth. Cmpl.* | ‡ *δολος* ϛ. 1. *Er.*
— *αμωμοι Orig.* iv. *bis. Meth.* | *αμωμητοι* 7.
— *γαρ* ℵ. 1. 6. 7. 14. 38. Q. 91. 95. Vulg. *Cl. Am.*** Memph. Arm. Æth. Syr. *Orig.* iv. *bis. Meth. Er.* | om. ACP. *Am.* Fuld.*
— *εισιν*] † add. *ενωπιον του θρονου του θεου* ϛ. *Er.* Vulg. *Cl.* Arm. *Usc.* | om. AℵC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Am. Fuld.* Memph. Arm. *Zoh.* Æth. Syr. *Orig.* iv. *bis. Meth.* Cmpl.
6. *ειδον* ℵC. | *ιδον* A. 7. 14. Q.
— *αλλον αγγελον* Aℵ^{cc}CP. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Cypr.* 264. 312. *Cmpl.* | om. *αλλον* ℵ*. 1. 6. 7. 14 38. Q. *Orig.* iv. 16a. *Er.*
— *πετομενον* AC. 14. 38. 91. 95. *Orig.* iv. *Cmpl.* | ‡ *πετωμενον* ϛ. 1. 6. 7. PQ. *Er.* | *πεταμενον* ℵ.
— *μεσουρανηματι Orig.* iv. | *μεσουρανισματι* 1. *Er.* | medio caeli ac terrae Æth. | add. cum sanguine Syr.
— *ευαγγελισαι*] *ευαγγελισασθε* (i.e. -*αι*) ℵ. -*σασθαι* 91. *Orig.* iv. *Cmpl.* | *ευηγγελισαι* 38 (*Alf.*)
— *επι* AℵCP. *Orig.* iv. *Cypr.* 264. 312. *Prms.* | * om. ϛ. 1. 6. 38. rel. Vulg. (Arm.) *Er.*
6 *τους καθημενους* ℵC. 6. 7. PQ. 91. 95. Vulg. *Cmpl. Orig.* iv. | *τοις καθημενοις* 38. | ‡ *τους κατοικουντας* ϛ. A. 14. (Arm.) | *τους καθημενους τους κατοικουντας* 1. *Er.*
— *επι παν* AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ 91. 95. Vulg. Syr. *Cypr.* 264. 312. *Prms. Cmpl. Orig.* iv. | * om. *επι* ϛ. 1. Memph. (Arm.) *Er.*
7. *λεγων* AC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. (*V.* & *C.*) 95. Vulg. *Fuld.* Memph. Arm. *Cmpl.* post *εν φωνῃ μεγαλῃ* 7. | ‡ *λεγοντα* ϛ. 1. *Am. Orig.* iv. 16b. *Cypr. Prms. Er.* | om. ℵ.
— *εν φ. μ.* ℵC. rel. *Orig.* iv. | om. *εν* A. Vulg. *Cypr. bis.*
— *θεον* AℵC. 1. P. 91. 95. *Am. Fuld.* Memph. Arm. Syr. *Orig.* iv. (*Cypr. bis.*) *Er. Cmpl.* | *κυριον* 6. 7. 14. 38. Q. Vulg. *Cl.*
— *κρισεως αυτου Orig.* iv. | om. *αυτου* 7.
— *δοξαν* ante *αυτῳ* 38. | post *Orig.* iv.
— *τῳ ποιησαντι* AℵC. 1. 7. 38. P 91. 95. *Er. Cmpl.* | *τον ποιησαντα Orig.* iv. | *αυτον τον ποιησαντα* 6. 14. Q. ‖ praem. *αυτῳ* 7. 38. Æth. *τ. πριησαντι* ℵ*. corr.[1]

[1] 4. Hi sequuntur *Cl.* | ierit *Cl.* | ex omnibus *Am.** | 5. ore eorum *Cl.* | enim sunt *Cl.* & *Am. mg.* (*add.* ante thronum dei *Cl.*) | 6. caeli *Cl.* | 7. Dicens *Cl.* | timete Dominum *Cl.* | mare (*om.* "et") *Cl.*

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πεπότικεν
πάντα * τὰ″ ἔθνη.
ΜΒ′ 9 Καὶ ‡ ἄλλος ἄγγελος τρίτος″ ἠκολούθησεν αὐτοῖς,
λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ, Εἴ τις ‡ προσκυνεῖ τὸ θηρίον″
καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ
μετώπου αὐτοῦ, ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, 10 καὶ αὐτὸς
t Psa. 75 (74). 9. πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ, t τοῦ κεκερα-
σμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ
βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον † ‡ ἀγγέλων
u Isa. 34:10. ἁγίων″, καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου· 11 u καὶ ὁ καπνὸς τοῦ
βασανισμοῦ αὐτῶν ‡ εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει·″
καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ
προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ
εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.
v c. 13:10. 12:17. 12 v ὧδε * ἡ″ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν· † οἱ τηροῦντες

irae fornicationis suae potionavit omnes gentes.

9 Et alius angelus tertius secutus est illos dicens voce magna Si quis adoraverit bestiam et imaginem eius et acceperit caracterem in fronte sua aut in manu sua, 10 et hic bibet de vino irae dei, qui mixtus est mero in calice irae ipsius, et cruciabitur igne et sulphure in conspectu angelorum sanctorum et ante conspectum agni. 11 Et fumus tormentorum eorum in saecula saeculorum ascendit, nec habent requiem die ac nocte qui adoraverunt bestiam et imaginem eius et si quis accepit caracterem nominis eius. 12 Hic patientia sanctorum est, qui

7. θαλασσαν] praem. την ℵ. 7. 14. 38. Q. 91. *Orig.* iv. *Cmpl.* | om. AC. 6. P. 95. Arm. *Er.* | θαλασσας 1. || et mare *Am. Prms.*
— πηγας *Orig.* iv. (absque τας) | τας πηγας των 14.
8. αλλος * δευτερος″ αγγελος A. 1. 38. Q. *Prms.* | ‡ αλλος αγγελος ϛ. 14. Vulg. Æth. *Er.* | αλλος δευτερος ℵ*. 95. | αλλος αγγελος δευτερος ℵ^cc. C(-ρον). 6. 7. P. 91. Memph. Arm. Syr. *Cmpl.*
— λεγων επεσεν....ηκολουθησεν ver. 9. | om. ℵ*. (add.^ca.)
— επεσεν επεσεν A. 1. P. 91. 95. Vulg. *m.* Arm. Syr. *Prms. Er.* | semel ℵ^caC. 6. 7. 14. 38. Q. Memph. Æth. (vid. xviii. 2.)
— Βαβυλων] † add. ἡ πολις ϛ. *Er.* Æth. | om. Aℵ^caC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. *m.* Memph. Arm. Syr. *Prms. Cmpl.* (ἡ μεγαλη Βαβυλων 1.)
— ἡ AC. 38. 95. Vulg. Arm. Syr. | ‡ ὅτι ϛ. 1. *Er.* | om. 6. 7. 14. PQ. 91. *m.* Memph. Æth. *Prms. Cmpl.*
— εκ του οινου] add. inebriante Arm.
— του θυμου] om. 1. *Er.*
— αυτης] ταυτης 7. Q.
— πεποτικεν Vulg. Arm. Syr. biberunt *m.* | πεπτωκαν ℵ^ca. Memph. (vid. xviii. 3). (om. in *Prms.*) [ℵ*.]
— τα εθνη Aℵ^caC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Syr. *Cmpl.* *om. τα ϛ. *Er.* Arm.

9. αλλος αγγελος τριτος AC. 6. 7. 38. PQ. 91. 95. *Fuld.* Memph. Arm. Syr. *Cmpl.* (τριτον 7*.) | αλλος αγγελος 1. | ‡ τριτος αγγελος ϛ. 14. *Er.* Vulg. *Cl.* Æth. *Cypr.* 322. *Prms.* || αλλ. αγγ. ηκολουθ. τριτος ℵ^ca. (angelus tertius *Am.*)
— αυτοις *Cypr.* | αυτῳ A. *Prms.*
— ει] η C.
— προσκ. ante το θηρ. (A)ℵ(C.) 6. 7. (14) (38.) PQ. 91. (95.) Vulg. *m.* Memph. Arm. Æth. Syr. *Cypr.* 93. *Prms. Cmpl.* (προσκυνησει 38.) ‡ post ϛ. 1. *Er.*
— το θηριον] τῳ θηριῳ C. 95. | το θυσιαστηριον A. | το ποτηριον 14.
— την εικονα] τηι εικονι 95. | τη εικονη 7.
— αυτου] αυτων C. *Cypr.* 93.
— και ante λαμβ. *Cypr.* | om. C. 14.
— χαραγμα] praem. το 95. | add. σημειον αυτου Arm.
— του μετωπου] τῳ μετωπῳ ℵ.
— αυτου post μετ. *Cypr.*] om. 14.
10. του θεου Vulg. *m. Cypr.* 93. | αυτου 14. 38.
— εν τῳ ποτηριῳ vv. *Cypr.* | εκ του ποτηριου A. 7.
— της οργης] την οργην A.
— βασανισθησεται *Cypr.* 93. 111. 264. 322. *Prms.* | βασανισθησονται A. 14.
— των ἁγιων αγγελων και ενωπιον *Cypr.* 93. | om. 1. | Dei et Arm.
— αγγελων ἁγιων ℵC. 38. P. 95. *Cypr.* 322. | ἁγιων αγγελων 14. Vulg. ‡ των ἁγιων αγγελων″ ϛ. 6. 7s. Q. *Cypr.* 93. 111. 264. *Prms.* | των αγγελων A. *m.* Memph. Æth. | των αγγελων των αγιων 91. *Cmpl.* | αγγ. των ἁγιων *Er.* | του θεου Arm.
10. αρνιου] θρονου Syr.
11. του βασανισμου] om. Arm.
— αυτων] αυτου 7.
— εις αιων. αιωνων ante αναβαινει AℵC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ 91. 95. *Am. Fuld. Tol. Luxov.* Syr. *Cypr.* 111. 264. 322. *Cmpl.* | ‡ post ϛ. *Er.* Vulg. *Cl.* Memph. Arm. Æth. *Cypr.* 93. *Prms.*
— αιωνας] αιωνα C. 1. 7. 14. P. *Er.*
— αιωνων] αιωνος C.
— αιωνων] praem. των ℵ.
— αναπαυσιν post ἡμερας και νυκτος 38. | ante *Cypr.*
— το θηριον και την εικονα αυτου] τωι θηριωι και τηι εικονι αυτου 95. | αι τη εικονη tantum 7.
— το χαρ.] om. το 1. *Er.*
12. ἡ ὑπομονη AℵC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. | * om. ἡ ϛ. *Er.* Arm. Syr.
— οἱ τηρ.] † praem. ὡδε ϛ. 1. 7. 91. Arm. *Er. Cmpl.* | om. AℵC. 6. 14. (38.) PQ. (95.) Vulg. Memph. Æth. Syr. *Prms.*
— των τηρουντων 38. 95.

8. potavit *Cl.* | 9. *om.* alius *Cl. Am*². | tertius angelus *Cl.* | 10. quod mistum *Cl.* | 11. ascendet in saec. saec. *Cl.*

A ℵC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ. 13 καὶ
ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης †, Γράψον,
Μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες
ἀπάρτι. Ναί, λέγει τὸ πνεῦμα· ἵνα ‡ ἀναπαήσονται″
ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ ‡ γὰρ″ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ
μετ᾽ αὐτῶν.

ΜΓ′ 14 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν
νεφέλην ‡ καθήμενον ὅμοιον″ υἱῷ ἀνθρώπου, ἔχων
ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν, καὶ ἐν τῇ
χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. 15 καὶ ἄλλος ἄγγελος
ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ, κράζων ἐν ‡ φωνῇ μεγάλῃ″ τῷ
w Joel. 3:13 (18). καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης, w Πέμψον τὸ δρέπανόν
σου, καὶ θέρισον, ὅτι ἦλθεν † ἡ ὥρα † θερίσαι, ὅτι
ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. 16 καὶ ἔβαλεν ὁ καθή-
μενος ἐπὶ ‡ τῆς νεφέλης″ τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ.

ΜΔ′ 17 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν
τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ. 18 καὶ
18. * [ὁ]″ ἔχων ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων

custodiunt mandata dei et fidem Iesu. 13 Et audivi vocem de caelo dicentem, Scribe Beati mortui qui in domino moriuntur a modo. Iam dicit spiritus, ut requiescant a laboribus suis: opera enim illorum secuntur illos.

14 Et vidi, et ecce nubem candidam, et super nubem sedentem similem filio hominis, habentem in capite suo coronam auream et in manu sua falcem acutam. 15 Et alter angelus exivit de templo, clamans voce magna ad sedentem super nubem, Mitte falcem tuam et mete, quia venit hora ut metatur, quoniam aruit messis terrae. 16 Et misit qui sedebat super nubem falcem suam in terram, et messa est terra.

17 Et alius angelus exivit de templo quod est in caelo, habens et ipse falcem acutam: 18 et alius angelus de altari, qui habet potestatem supra

12. *του θεου*] om. 1. *Er.*
— *Ιησου*] praem. *του* 91. *Cmpl.*
13. *εκ του ουρανου*] post *λεγουσης* (s. *λ. μοι*) ℵ. 38. | ante *m.* Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr.
— *λεγουσης*] † add. *μοι* ς. 1. 38. 91. *m.* Vulg. *Cl.* Arm. *Prms.* *Er.* *Cmpl.* | om. AℵC. 6. 7. 14. PQ. 95. *Am. Fuld.* Memph. Æth. Syr.
— *εν κυριῳ* Vulg. *m. Prms.* | *εν χριστῳ* CP. | in Deo Syr.
— *αποθνησκοντες* resurgentes Memph.
— *ναι* ante *λεγει* Aℵ^ca C. 1. 38. P. 95. Vulg. *m.* vv. *Er.* | post 6. 7. 14. Q. 91. *Cmpl.* | om. ℵ*.
— *πνευμα*] add. *το ἁγιον* 95.
— *αναπαησονται* AℵC. | ‡ *αναπαυσωνται* ς. 6. 14. 38. P. 91. 95*s.* *Cmpl.* | *αναπαυσονται* 1. 7. Q. *Er.* ‖ add. ex nunc Memph.
— *εκ των κοπων*] *απο των εργων* 14.
— *τα γαρ* AℵC. 38. P. 95. Vulg. Syr. *Prms.* | ‡ *τα δε* ς. 1. 6. rel. (Arm.) (Æth.) *Er.* *Cmpl.* (om. *γαρ. s. δε* Memph.)
— *αυτων* 2°.] om. 1. *Er.*
14. *και ειδον* | om. ℵ. | *και ιδον* AC. 7.
14. *νεφελην*] *κεφαλην* 14. 38 *ut vid.* (*Alf.*)
— *καθημενον ὁμοιον* AℵC. 6. 14. 38. PQ. 95. Vulg. Memph. *Prms.* | ‡ *καθημενος ὁμοιος* ς. 1. 7. 91. Arm. *Er. Cmpl.*
— *υἱῳ* C. 6. 7. 38. 91. 95*s.* Vulg. Syr. *Prms. Cmpl.* | *υἱον* Aℵ. 14. Q. | *υἱος* 1. *Er.* | *υἱου* P.
— *ανθρωπου* *Tert.* de Cor. 15. | -*πῳ* 38.
— *εχων* A. 1. 6. 7*s.* 14. Q. 91. *Er. Cmpl.* | *εχον* ℵ^ca C. | *εχοντα* ℵ. 95. Vulg. *Prms.* | *εχοντι* 38.
— *της κεφαλης* ℵC. 1. 6. 7*s.* 14. PQ. 91. 95*s.* *Er. Cmpl.* | *την κεφαλην* A. 38.
— *χρυσουν*] -*σεον* 38 (*Alf.*)
15. *αγγελος* ante *αλλος* 38 (*Bch.*)
— *εκ του ναου* post *κραζων* A. | om. *Prms.*
— *ναου* *Er. Cmpl.* | *ουρανου* 1. 7. Arm. | add. *αυτου* ℵ. Æth.
— *φωνῃ μεγαλῃ* AℵC. 6. 7. 14. 38 (*Alf.*)*s.* PQ. 91. 95. Vulg. Arm. *Cmpl.* | ‡ *μεγ. φων.* ς. | *μεγ. τῃ φων.* 1. *Er.* | om. *Prms.* ‖ add. *και λεγων* Arm.
— *πεμψον* ad fin. ver.] om. Syr.
— *ηλθεν*] † add. *σοι* ς. 7*. *Er.* | om. AℵC. 6. 7². 14. 38. PQ 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Prms. Cmpl.* | add. *σου* 1. (omissio in Syr.)
15. *θερισαι*] † praem. *του* ς. 91. 95*s.* *Cmpl.* | om. AC. 1. 6. 7. 14. PQ. *Er.* | *του θερισμου* ℵ. 38.
— *ὁτι εξηρανθη* om. Memph.
16. om. ver. Arm. *Zoh.* *τ. νεφ. το δρεπ. αυτ. επι* | om. 1. ‖ *το*] *τον* *Er.* (*ὁ καθημ. επι την νεφ.* om. Syr.)
— *της νεφελης* Aℵ. 38. | ‡ *την νεφελην* ς. CP. 6. 91. 95*s.* *Er. Cmpl.* | *τῃ νεφελῃ* 7. 14. Q.
17. om. ver. 14.
— *εξηλθεν*] *ηλθεν* Q.
— *του* 2°.] om. 7.
— *τῳ ουρ.*] om. *τῳ* C.
— *αγγελος* post *ουρανῳ* 1. *Er.*
— *και αυτος δρεπανον* gladium Memph. (et gladium loco *δρεπανον* postea).
18. *εξηλθεν* Vulg. *Cl. Tol. Dem.* Memph. Arm. Æth. Syr. | om. A. *Am. Fuld.* (omissio in *Prms.*)
— *εχων*] praem. *ὁ* AC. Vulg. Syr. | om. ℵ. 1. 7*s.* 14. 38. PQ. rel. *Er.*

13. dicentem mihi *Cl.* | 15. alius angelus *Cl.* | messes *Am.** | 16. demessa est *Cl.* | 18. angelus exivit *Cl.* | qui habebat *Cl.*

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr.

ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρὸς, καὶ ἐφώνησε ‡ φωνῇ″ μεγάλῃ
τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ, λέγων, Πέμψον σου
τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ, καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας
τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ
αὐτῆς. 19 καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ
εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησεν τὴν ἄμπελον τῆς γῆς,
x καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ ‡ τὸν
μέγαν″. 20 καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ‡ ἔξωθεν″ τῆς πό-
λεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν
χαλινῶν τῶν ἵππων, ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

x Joel. 3:13 (18). Isa. 63:3.
19. τὴν μεγάλην

XV. ΜΕ′

1 Καὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ
θαυμαστὸν, ἀγγέλους ἑπτὰ y ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ
τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ.
2 καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην μεμιγμένην πυρὶ,
καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνος
αὐτοῦ καὶ † ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ,
ἑστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας
κιθάρας τοῦ θεοῦ. 3 καὶ ᾄδουσιν τὴν ᾠδὴν ‡ Μωυσέως″
* τοῦ″ δούλου τοῦ θεοῦ, καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου

y c. 17:1. c. 21:9.

ignem, et clamavit voce magna qui habebat falcem acutam, dicens, Mitte falcem tuam acutam et vindemia botrus vineae terrae, quoniam maturae sunt uvae eius. 19 Et misit angelus falcem suam in terram, et vindemiavit vineam terrae et misit in lacum irae dei magnum. 20 Et calcatus est lacus extra civitatem, et exivit sanguis de lacu usque ad frenos equorum per stadia mille sescenta.

1 Et vidi aliud signum in caelo magnum et mirabile, angelos septem habentes plagas septem novissimas, quoniam in illis consummata est ira dei. 2 Et vidi tamquam mare vitreum mixtum igne, et eos qui vicerunt bestiam et imaginem illius et numerum nominis eius, stantes super mare vitreum, habentes citharas dei 3 et cantantes canticum Moysi servi dei et canticum agni, dicentes, Magna et mirabilia opera tua, domine

18. επι] om. 38.
— εφωνησεν] add. εν 6. 7. 14. | om. A*א*C. 1. rel. Vulg. *Er.*
— φωνη A*א*. 38. Q. Vulg. Arm. Æth. Syr. | ‡ κραυγη ϛ. C. 1. rel. Memph. *Er. Cmpl.*
— λεγων] om. 14. | λεγω *א**. (corr.ca.)
— πεμψον σου το δρ. το οξυ και om. Arm. *Zoh.*
— το οξυ] praem. σου *א*.
— της αμπελου *Elz.*. A*א*C. rel. Vulg. Memph. Arm. Æth. | om. *St.* 3. 1. *Er.*
— ὁτι ηκμασαν αἱ σταφυλαι αυτης A*א*C. 38. rel. Vulg. Æth. *Er. Cmpl.* (εκμασαν 1. non *Er.*) | ὁτι ηγμασαν αἱ σταφυλαι της γης 7. Syr. | ὁτι ηκμασεν ἡ σταφυλη της γης 6. 14. Q. (Arm. εν αυτῃ) | omissio in Memph.
19. εβαλεν 1°.] εξεβαλεν 7.
— εις την γην AC. rel. | επι της γης *א*. 38.
— την αμπελον της γης] την σταφυλην αυτης Arm.
— εβαλεν 2°.] ελαβεν *Er.*
— την ληνον A*א*(C). rel. *Er. Cmpl.* (αλωναν C.) | τον ληνον 1. 91. 95. (sed postea της ληνου 91.) | (εἰς ληνόν *Er.* in *Annot.*) || add. του οινου 38.
19. του θυμου] om. Arm.
— τον μεγαν (A)C. 1. 6. 14. 38. PQ. 91. (τ. μεγα A. *Cowper*) *Cmpl.* | ‡ την μεγαλην ϛ. *א*. 7. 95. *Er.*
20. επατηθη] ετιθη 1.
— ἡ ληνος] ὁ ληνος 38. 91. εξω....της ληνου] om. Syr.
— εξωθεν AC. 6. 7. 14. PQ. 91. 95. Arm. *Cmpl.* | ‡ εξω ϛ. *א*. 1. 38. *Er.*
— των χαλινων] του χαλινου 91.
— ἑξακοσιων] διακοσιων *א**. (corr.ca)
— χιλιων ἑξακοσιων A*א*C. rel. | ͵αχ′ 6. 14. 38. Q. || om. χιλιων. *Am. txt.* | decem et sex stationes Æth.
1. ειδον 1. 38. P. 91. 95*s.* | ιδον A*א*C. 7. 14. Q. | om. Æth.
— εν τῳ ουρανῳ] om. Arm. *Zoh.*
— θαυμαστον] -σιον 14. (om. μεγα και θαυμαστον Æth.)
— ἑπτα ante πληγας 38. (ζ′ *bis* Q.)
— αυταις] αὐτοις *Er.*
2. ειδον *א*. rel. | ιδον AC. 7. 14. Q.
— ὑαλινην *bis.*] ὑελ. 38. 91. 95. *Cmpl.* (2°. 7).
— πυρι ante μεμιγμενην *Cmpl.*
2. νικωντας ϛ. A*א*. rel. | νικουντας C.
— εκ του θηριου και εκ της εικονος αυτου και A(*א*)C. 1. (7.) (38.) P. 91. Vulg. Memph. Arm. edd. Æth. Syr. | om. και εκ της εικονος αυτου Arm. *Zoh.* (om. εκ 2°. *א*. 7. 38.) | εκ της εικονος και εκ του θηριου αυτου και (6.) 14. Q. 95. (εικονος αυτου 6*s.*) || † add. εκ του χαραγματος αυτου ϛ. 1. (add. και) *Er.* | om. A*א*C. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Prms. Cmpl.*
— κιθαρας] praem. τας 7. 38. *Alf.* Q.
— θεου] praem. κυριου *א*.
3. και αδ...του θεου *Cypr.* 312. *Prms.* | om. C.
— αδουσιν] αδοντας *א*.
— Μωυσεως A*א*. 1. 6. 7. 14. 38. Q. (91. -ος) | ‡ Μωσεως ϛ. P. 95.
— του δουλου A*א*. 1. 38. PQ. 91. Syr. *Cmpl.* | * om. του ϛ. 7. 14. 95. *Er.*

18. qui 2° *om. Am.** | (habet *Am.**) | 19. suam acutam *Cl.* | 20. mille, *om. Am. txt.* | sexcenta *Cl.*
2. mistum igne *Cl.* | imaginem ejus *Cl.* | 3 mirabilia sunt *Cl.*

AℵC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95.

[z] Ex. 15: 1.
[a] Jer. 10: 7.
[b] Psa. 85 (84): 10.

λέγοντες, [z] Μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, κύριε
ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί
σου, [a] ὁ βασιλεὺς τῶν ‡ ἐθνῶν″. 4 τίς οὐ μὴ φοβηθῇ †,
κύριε, καὶ ‡ δοξάσει″ τὸ ὄνομά σου; ὅτι μόνος ὅσιος·
[b] ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἥξουσιν, καὶ προσκυνήσουσιν
ἐνώπιόν σου· ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.
5 Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ † ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς
σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ· 6 καὶ ἐξῆλθον
οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι * οἱ″ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς,
ἐκ τοῦ ναοῦ, ἐνδεδυμένοι ‡ λίθον″ καθαρὸν † λαμ-
πρόν, καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυ-
σᾶς. [c] 7 καὶ ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων ἔδωκεν τοῖς
ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσᾶς, γεμούσας τοῦ θυ-
μοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
8 [d] καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, καὶ
ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ· καὶ οὐδεὶς ‡ ἐδύνατο″ εἰσελ-

6. καθαροὺς λίνους λαμπροὺς
[c] Ezek. 10: 7.
[d] Ex. 40: 35. Isa. 6: 4. Ezek. 10: 4.

deus omnipotens: iustae et verae viae tuae, rex caelorum: 4 quis non timebit, domine, et magnificabit nomen tuum? quia solus pius, quoniam omnes gentes venient et adorabunt in conspectu tuo, quoniam iudicia tua manifestata sunt.

5 Et post haec vidi, ecce apertum est templum tabernaculi testimonii in caelo, 6 et exierunt septem angeli habentes plagas de templo, vestiti lapide mundo candido et praecincti circa pectora zonis aureis. 7 Et unus ex quattuor animalibus dedit septem angelis septem phialas aureas plenas iracundiae dei viventis in saecula saeculorum. 8 Et impletum est templum fumo a maiestate dei et de virtute eius, et nemo poterat

---

3. λεγοντες] -τας 14 *Scr.* | -τος 1. (non *Er.*)
— κυριε] κυριος *Er.*
— ὁ βασιλευς] βασιλευ ℵ*. (corr.[ca])
— εθνων Aℵ[ca]. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. Memph. Arm. Æth. *Cypr.* 312. *Cmpl.* | omnium gentium *Prms.* | ‡ ἁγιων ς. *Er.* | αιωνων ℵ*C. 95. Vulg. *Cl. Fuld.* Syr. | caelorum *Am.*
4. ου μη] om. μη ℵ. 95.
— φοβηθη] † add. σε ς. 6. 7. 38. 91. Vulg. *Cl.* Syr. (-θει 6.) *Cmpl.* | om. AC. 1. 14. PQ. *Am. Fuld. Tol. Dem.* Memph. Arm. Æth. *Cypr.* 312. *Prms. Er.* | σε ante ου φοβηθη ℵ. 95.
— κυριε] om. 14. *Dem.* Arm. *Cypr.*
— δοξασει AC. PQ. 6. 95. | ‡ -ση ς. ℵ. 1. 7. 38. 91. *Er.* (praem. τις ου 95.)
— ὁτι μονος ὁσιος] om. Memph.
— ὁσιος AℵC. 1. 38. P. Vulg. *Cypr. Er.* (praem. ει 38.) | ἁγιος 6. 7. 14. Q. 91. 95. Arm. *Cmpl.* sanctus es et justus Syr. sanctus et pius es *Dem.* ‖ add. ει 91. 95. *Cmpl.* ‖ add. και αξιος προσκυνηθηναι Arm.
— παντα τα εθνη AℵC. 1. 38. P. 91. Vulg. Memph. Arm. (Æth.) Syr. *Cmpl. Er.* | παντες 6. 7. 14. Q. | παντα (om. τα εθνη) 95.

4. ενωπιον σου] add. κυριε A. 95. Arm. Æth. | om. rel. *Cypr. Prms.*
— τα δικαιωματα] om. τα ℵ. ‖ add. ενωπιον ℵ.
5. μετα ταυτα] μεταυτα C. 1. (*non Er.*)
— ειδον ℵ. 1. 6. 38. P. 91. 95. | ιδον AC. 7. 14. Q. | om. Æth.
— ηνοιγη] † praem. ιδου ς. *Er.* Vulg. Memph. *Prms.* | om. AℵC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Arm. Æth. Syr. *Cmpl.*
— της σκηνης] om. 91.
— του μαρτυριου] om. 6.
6. εξηλθον A²ℵ. 1. rel. | -θαν C. | -θεν A* ut vid.
— οἱ εχοντες AC. 6. 7. 14. 38. 91. 95. Arm. *Cmpl.* | * om. οἱ ς. ℵ. 1. PQ. Vulg.
— εκ του ναου AℵC. 1. 7. P. 91. (*Btly.*) 95. Vulg. (Memph.) (Arm.) Æth. Syr. *Prms. Er.* | εκ του ουρανου 91. (*V. & C.*). *Cmpl.* | om. 6. 14. 38. Q. ‖ add. οἱ ησαν 6. 7. 14. 38. Q. 91. (Arm.) *Cmpl.* | om. AℵC. 1. P. 95. Vulg. Memph. Æth. *Er.*
— λιθον καθαρον AC. 38 *mg.* (*Alf.*) *Am. Fuld. Prms.* ‡ λινον″ καθαρον ς. 1. (7.) 38*. P. 91. 95. Vulg. *Cl.* Arm. Syr. *Er.* (και καθ. *Cmpl.*) | (vid. Ezek. xxviii. 13. ἢ λίθον καθαρὸν καθά τινα τῶν ἀντιγράφων ἔχουσιν *Andreas*)

(pura ac lucida Æth.) | καθαρους λινους ℵ. Memph. | λινουν καθαρον 14. Q.
6. λαμπρον AC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Am. Fuld.* Memph. Syr. *Er.* | λαμπρους ℵ. | † praem. και ς. Vulg. *Cl.* Arm. Æth. *Prms. Cmpl.*
— και περιεζωσμενοι περι] om. και 1. | et περι 1. *Er.*
7. ἑν εκ Vulg. Memph. | om. ἑν ℵ. 1. 7. Arm. | om. εκ *Er.*
— ἑπτα 2°. Vulg. *Cl. Am.* vv. | om. ℵ. *Fuld.* (τοις ζ′ αγγελοις ἑπτα 1)
— χρυσας] om. Arm. *Prms.*
— fin.] add. αμην ℵ. Memph.
8. ὁ ναος post καπνου 6.
— καπνου] praem. εκ του 6. 14. Q. | om. AℵC. rel. Vulg. Memph.
— εκ 2°.] om. Arm.
— εδυνατο AC. 6. 7. 38. | ‡ ηδυνατο ς. ℵ. 1. 14. PQ. 91. 95. *Er.*
— εισελθειν] ελθειν 7.
— εις τον ναον] ante εισελθειν ℵ. | post Vulg. Memph. Arm. Æth. | εν τῳ ναῳ 1. *Er.*
— αχρι] αχρις οὗ C.

3. verae sunt *Cl.* | rex saeculorum *Cl.* | 4. timebit te *Cl.* | magnificavit *Am.* | manifesta *Cl.* | 5. et ecce *Cl. & Am.*² | 6. vestiti lino mundo et candido *Cl.* | 7. unum de *Cl.*

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr.

XVI. Mϛʹ

e Ezek. 10: 2.

1. μεγ. φωνῆς

f Ex. 9: 10.

MZʹ

g Ex. 7. 20.

3. ψυχὴ ζῶσα

MHʹ

h Ex. 7: 19.

5. [ὁ] ὅσιος

θεῖν εἰς τὸν ναόν, ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ
τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.
1 e Καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ ναοῦ, λεγού-
σης τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις, Ὑπάγετε, καὶ ἐκχέατε τὰς
* ἑπτὰ ″ φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ εἰς τὴν γῆν. 2 καὶ
ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος, καὶ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ
‡ εἰς ″ τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο f ἕλκος κακὸν καὶ πονηρὸν
‡ ἐπὶ ″ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ
θηρίου, καὶ τοὺς ‡ προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ ″.
3 Καὶ ὁ δεύτερος † ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς
τὴν θάλασσαν· g καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ
πᾶσα ψυχὴ ‡ ζωῆς ″ ἀπέθανεν * τὰ ″ ἐν τῇ θαλάσσῃ.
4 Καὶ ὁ τρίτος † ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς
ποταμοὺς καὶ † τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· h καὶ ἐγένετο
αἷμα. 5 καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγον-
τος, Δίκαιος † εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν † ὅσιος, ὅτι ταῦτα

introire in templum donec consummarentur septem plagae septem angelorum.

1 Et audivi vocem magnam de templo dicentem septem angelis, Ite et effundite septem phialas irae dei in terram. 2 Et abiit primus et effudit phialam suam in terram, et factum est vulnus saevum ac pessimum in homines qui habebant caracterem bestiae et in eos qui adoraverunt imaginem eius.

3 Et secundus effudit phialam suam in mare, et factus est sanguis tamquam mortui, et omnis anima vivens mortua est in mari.

4 Et tertius effudit phialam suam super flumina et super fontes aquarum, et factus est sanguis. 5 Et audivi angelum aquarum dicentem, Iustus es, qui es et qui eras sanctus,

8. ἑπτα 2°.] om. 38 (*Bch.*) P. 91. *Cmpl.*
1. μεγαλης ante φωνης AC. 14. Q. 95. | φωνης μεγαλης ℵ. 1. 6. 7. 38. P. 91. Vulg. *Prms. Er. Cmpl.*
— εκ του ναου AℵC. 1. 38. P. 91. 95. Vulg. Arm. *Er.* | de caelo *Dem.* (*Tol.* post λεγουσης) Memph. | om. 6. 7. 14. Q. Syr. | ex caelo ex sanctuario ejus Æth.
— τοις] om. 7.
— ὑπαγετε και AℵC. 6. 14. 38. PQ. 95. Vulg. (et *Am. Fuld.*) Æth. Syr. | om. και 1. 7. 91. (*V. & C.*) Memph. Arm. *Er. Cmpl.*
— εκχεατε] εκχεετε 1. P. *Er.* | εκκεχετε *sic* 14.
— ἑπτα ante φιαλας AℵC. 6. 7. 14. 38. Q. (ζʹ) 95. (ζʹ) Vulg. Arm. Syr. *Prms.* | * om. ϛ. 1. P. 91. Memph. Æth. *Er. Cmpl.*
— του θεου] om. 1. *Er.*
2. ὁ] om. *Er.* ‖ και απηλθεν .... την γην | om. ℵ*. (add.ca.)
— primus angelus Memph. Arm. Æth.
— εις τ. γ. Aℵca. (om.*) C. 6. 7. 14. 38. PQ. 95. Vulg. Arm. *Prms.* | ‡ επι τ. γ. ϛ. 1. 91. Memph. *Er.*
— ἑλκος κακον και πονηρον] ἑλκον πονηρον και κακον ℵ (ca. primò ἑλκος κα i.e. κακον; at rursus delevit κα.)
2. κακον *Prms*] om. A. ‖ om. και πονηρον Memph. Arm. Æth.
— επι τ. ανθρ. AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 95. Arm. Syr. | ‡ εις τ. ανθρ. ϛ. 1. 91. *Er. Cmpl.*
— του θηριου ante το χαρ. 7.
— τους] om. 7.
— προσκυνουντας ante τῃ εικ. αυτ. AℵC. 6. 7. 14. 38. Q. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Prms. Cmpl.* | ‡ post ϛ. | την εικονα προσκυνουντας αυτου 1. *Er.*
3. και ὁ δευτ. εξεχ.] om. ℵ*. (add.ca.)
— δευτερος] † add. αγγελος ϛ. 1. 6. 7. 14. 38. Q. 91. Vulg. *Cl.* Memph. Arm. Syr. *Er. Cmpl.* | om. AℵcaCP. 95. *Am. Fuld. Tol. Dem.* Æth. *Prms.*
— την φιαλην praem. εις ℵ*.
— εις] επι 91.
— ὡς *Er.* | om. 1. Arm. | ante αἱμα 7. ‖ ὡσει ℵ. (om. ὡς νεκρου Æth. *Prms.*)
— ψυχη] ψυχης A.
— ζωης AC. 95. Æth. Syr. | ‡ ζωσα ϛ. ℵ. 1. 7. 38. PQ. 91. Vulg. Memph. Arm. *Er. Cmpl.* | om. 6. 14. *Prms.*
— απεθ. τα AC. | απεθ. των 95. Syr. | * om. τα s. των ϛ. ℵ. 1. 6. 38. rel. Arm. *Prms. Er. Cmpl.*
— εν τῃ θαλασσῃ] επι της θαλασσης ℵ.
4. τριτος] † add. αγγελος ϛ. 1. 38. 91 Memph. Arm. Syr. *Er. Cmpl.* | om AℵC. 6. 7. 14. PQ. 95. Vulg. (et *Am. Fuld.*) Æth. *Prms.*
4. εις τ. ποτ. Vulg. | επι τ. ποτ. ℵ.
— τας πηγας] † praem. εις ϛ. 1. 6. 7. 14. 38. Q. Vulg. (super) Arm. Æth. Syr. *Er.* | om. AℵCP. 91. 95. Memph. *Cmpl.*
— εγενετο ℵC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. Vulg. *Er. Cmpl.* | εγενοντο A. 95 *Prms.*
5. των αγγελου ℵ*. (corr.[1])
— των ὑδατων] om. 1. Arm. *Er.* ‖ praem. του επι 95.
— δικαιος] † add. κυριε ϛ. Vulg. *Cl.* Æth. | om. AℵC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Am. Fuld. Tol. Dem.* Memph. Arm. Syr. *Prms. Er. Cmpl.*
— ει] om. 7.
— ὁ ην] ὁς ην 14. Q.
— ὁσιος] † praem. και ὁ ϛ. 1. *Er.* | praem. ὁ ℵP. 6. 91. *Cmpl.* | praem. και 95. Arm. Syr. | om. AC. 7. 14. 38. Q. Vulg. (om. et ὁσιος Memph. Æth.) | et qui es pius *Prms.* ‖ add. in operibus ejus Arm.

2. et pessimum *Cl.* | 3. secundus angelus *Cl.* | 5. domine qui es *Cl.*

A ℵ (C.) 1. 6. 7. 14. 38. (P) Q. 91. 95.
6. ἔδωκας

ἔκρινας· 6 ὅτι αἷμα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν, καὶ
αἷμα αὐτοῖς ‡ δέδωκας ″ πιεῖν· ἄξιοι † εἰσιν. 7 καὶ
ἤκουσα † τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος, Ναί, κύριε ὁ
ⁱ Deut. 32:4. θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ⁱ ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις
σου.
ΜΘ' 8 Καὶ ὁ τέταρτος † ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν
ἥλιον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς ἀνθρώπους
ἐν πυρί· 9 καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα
μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ τοῦ
ἔχοντος * τὴν ″ ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας, καὶ
οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.
Ν' 10 Καὶ ὁ πέμπτος † ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ
ᵏ Ex. 10:22. τὸν θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ᵏ
ἐσκοτωμένη· καὶ ‡ ἐμασῶντο ″ τὰς γλώσσας αὐτῶν
ἐκ τοῦ πόνου, 11 καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν θεὸν τοῦ
οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐτῶν,
καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.
ΝΑ' 12 Καὶ ὁ ἕκτος † ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν

quia haec iudicasti: 6 quia
sanguinem sanctorum et pro-
phetarum fuderunt, et san-
guinem eis dedisti bibere, ut
digni sunt. 7 Et audivi alterum
dicens, Etiam, domine deus
omnipotens, vera et iusta
iudicia tua.

8 Et quartus effudit phialam
suam in solem, et datum est
illi aestu afficere homines et
igni. 9 Et aestuaverunt ho-
mines aestu magno, et blasphe-
maverunt nomen dei habentis
potestatem super has plagas,
neque egerunt paenitentiam ut
darent illi gloriam.

10 Et quintus effudit phialam
suam super sedem bestiae, et
factum est regnum eius tene-
brosum, et commanducaverunt
linguas suas prae dolore, 11 et
blasphemaverunt deum caeli
prae doloribus et vulneribus
suis, et non egerunt paeniten-
tiam ex operibus suis.

12 Et sextus effudit phialam
suam in flumen illum magnum

6. *αἱμα* 1°.] *αἱματα* ℵ.
— *δεδωκας* AC. | ‡ *εδωκας* ϛ. ℵ. 1. 6. P. rel. *Er. Cmpl.* | ante *αυτοις* ℵ. | *εδωκας αυτοις αἱμα ποιειν* 14.
— *πιειν* ℵ. PQ. | *πιν* C. | *πειν* A.
— *αξιοι* † *γαρ* ″ ϛ. *Er.* Vulg. *Cl.* (Memph.) (Æth.) (*Prms.*) | *ὑπερ αξιοι* ℵ. *Am.* | *αξιοι* tantum AC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Fuld. Tol.* (Arm.) (Syr.) *Cmpl.*
7. *ηκουσα*] † add. *αλλου εκ* ϛ. *Er.* Vulg. *Cl.* | vocem ex Memph. Æth. *Platt.* | add. *εκ* 1. Q. *Cmpl.* | om. AℵC. 6. 7. 14. 38. P. 91. 95. *Fuld. Tol. Dem.* Arm. Syr. (alterum dicens *Am.*) | aliam vocem dicentem *Prms.*
— *και δικ.*] om. *και* 14. (*δικαιοι* 7 *Scr.*)
8. *ὁ*] *ὁτε Er.*
— *τεταρτος*] † add. *αγγελος* ϛ. ℵ. 1. 6. 38 (*Alf. dis.*) 91. Vulg. *Cl.* Memph. Arm. *Prms. Er.* | om. AC. 7. 14. 38 (*Bch.*) PQ. 95. *Am. Fuld. Tol.* Æth. Syr.
— *εν πυρι* ante *τους ανθρ.* 6. 7. Q. ‖ om. *εν* ℵ.
9. *εβλασφημησαν*] add. *οἱ ανθρωποι* 6. 7. 14. Q. 91. Syr. *Cmpl.* | om. AℵC. 1. 38. P. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Prms. Er.*
9. *το ονομα Prms.* | *ενωπιον* A. | *κατα του ονοματος* 95. | om. Arm.
— *του θεου του*] ℵ^cc. (om. ℵ*.)
— *την εξουσιαν* AℵP. 91. *Cmpl.* | * om. *την* ϛ. C. 1. rel. *Er.*
— *ταυτας*] *αυτας* 14.
— *ου*] *ουχι* C.
10. *πεμπτος*] om. 1. ‖ † add. *αγγελος* ϛ. 1. 91. Vulg. *Cl.* Memph. Arm. *Prms. Er.* | om. AℵC. 6. 7. 14. 38. (*Alf.*) PQ. 95. *Am. Fuld. Tol.* Æth. Syr.
— *τον θρονον*] *του θρονου* 38.
— *εσκοτωμενη* Aℵ*C. P. | *εσκοτισμενη* ℵ^cc Q.
— *εμασωντο* AℵC. 1. 6. 14. P. 95. *Er.* | *εμασοντο* 7. | ‡ *εμασσωντο* ϛ. 38. Q. 91. *Cmpl.*
— *εκ*] *απο* ℵ.
11. *τον θεον του ουρανου*] *το ονομα του θεου* 91.
— *εκ των ἑλκων* (*ἑλκεων Er.*) *αυτων* AC. rel. Vulg. | om. ℵ. | *εκ τα ελκει αυτων* 7 *Scr.* | *των ἑλκουσων αυτων* 38. (om. *εκ Alf.*) | per opera sua Memph. ex doloribus amaris Arm.
11. *εκ των εργων αυτων* AC. rel. Vulg. Memph. rel. | om. ℵ.
12. *ἑκτος*] † add. *αγγελος* ϛ. 91. Vulg. *Cl.* Memph. Arm. *Prms.* | om. AℵC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 95. *Am. Fuld. Tol.* Theb. (*Tk.* 158.) Æth. Syr. *Er.*
— *αυτου* ante *την φιαλην* 7. 14. 38 (*Alf.*)
— *τον μεγα* 1.
— *τον Εὐφρατην* AC. 1. 14. 95. *Er.* | om. *τον* ℵ. 6. 7. 38. PQ. 91. Arm. Syr *Cmpl.* | *Εφρατην* Q.
— *ὑδωρ αυτου*] om. *αυτου* 1. *Er.*
— *ἑτοιμασθει* 7.
— *ἡ οδος* om. *ἡ* 38 (*Alf.*)
— *ανατολης* ℵC. 7. 14. Q. Syr. | ‡ *ανατολων* ϛ. A. 1. 6. 38. 91. [*h.* P.] *Er. Cmpl.* | venienti regi ab oriente sole *Prms.*
13. *ειδον* C. rel. | *ιδον* A. 7. 14. Q. | om. Æth. | *εδοθη* ℵ. ‖ add. *ὁτι εξηλθεν* Arm.

5. qui haec *Cl.* | 6. effuderunt *Cl.* | digni enim *Cl.* | 7. alterum ab altari dicentem *Cl.* | 8. quartus angelus *Cl.* | aestu affligere *Cl.* | 10. quintus angelus *Cl.* | 12. sextus angelus *Cl.* | illud magnum *Cl.*

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr.
¶ P.
12. ἀνατολῶν

ποταμὸν τὸν μέγαν [τὸν] Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη
τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἑτοιμασθῇ ἡ¶ ὁδὸς τῶν βασιλέων
τῶν ἀπὸ ‡ ἀνατολῆς″ ἡλίου. 13 καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στό-
ματος τοῦ δράκοντος, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ
θηρίου, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου,
¶ C. πνεύματα τρία ἀκάθαρτα¶ ‡ ὡς″ ‡ βατράχοι·″ 14 εἰσὶν
γὰρ πνεύματα ‡ δαιμονίων″ ποιοῦντα σημεῖα ἃ ἐκπο-
ρεύεται ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς † τῆς οἰκουμένης ὅλης,
[l] 1 Chr. 18:19. [l] συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς * τὸν″ πόλεμον τῆς ἡμέ-
ρας † τῆς μεγάλης τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος.
15 ἰδοὺ ἔρχομαι ὡς κλέπτης· μακάριος ὁ γρηγορῶν,
καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ,
καὶ βλέπωσι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. 16 καὶ συνήγα-
[m] Zac. 12:11. γεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραϊστὶ [m]
‡ Ἁρμαγεδών″.

NB′ 17 Καὶ ὁ ἕβδομος † ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ‡ ἐπὶ″
τὸν ἀέρα· καὶ ἐξῆλθεν φωνὴ μεγάλη ‡ ἐκ″ τοῦ ναοῦ †
[n] c. 21:6. ἀπὸ τοῦ θρόνου, λέγουσα, [n] Γέγονεν. 18 καὶ ἐγένοντο

Eufraten, et siccavit aquam eius, ut praepararetur via regibus ab ortu solis. 13 Et vidi de ore draconis et de ore bestiae et de ore pseudoprophetae spiritus tres inmundos in modum ranarum: 14 sunt enim spiritus daemoniorum facientes signa, procedent ad reges totius terrae congregare illos in proelium ad diem magnum dei omnipotentis. 15 Ecce venio sicut fur. Beatus qui vigilat et custodit vestimenta sua, ne nudus ambulet et videant turpitudinem eius. 16 Et congregavit illos in locum qui vocatur hebraice Hermagedon.

17 Et septimus effudit phialam suam in aerem, et exivit vox magna de templo a throno dicens, Factum est. 18 Et

13. *εκ του .... στοματος* 2°. *Prms.* | om. C. || *στοματος* 3°.] om. ℵ*. (add.ca.)
— *τρια* ante *ακαθαρτα* AℵC. 1. 7. 38 91. 95. Vulg. *Prms. Er.* | post 6. 14. Q.
— *ὡς* A. 6. 7. 14 38. Q. 91. 95. Memph. Arm. Æth. Syr. *Cmpl.* | *ειωσει* ℵ*. | *ὡσει* ℵ1. | ‡ *ὁμοια* ς. 12. supra lin. Vulg. *Er.* | om. 1*. | exeuntes in modum ranarum *Prms.*
— *βατραχοι* Aℵca. 6. 7. 14. Q. 91. 95. *Cmpl.* | *βατραχους* ℵ*. 38. | ‡ *βατραχοις* ς. 12. supra lin. *Er.* | om. 1*.
14. *δαιμονιων* Aℵ. 6. 7. 14. Q. 95. Vulg. | ‡ *δαιμονων* ς. 1. 38. 91. *Er. Cmpl.* | add. *ακαθαρτων* 95.
— *ἁ εκπορευεται Elz.* A. 6. 7. 14. 38 (*Alf.*) 91. (Arm. om. *ἁ*) Syr. *Cmpl.* | *εκπορευεσθαι St.* 3. ℵ*. 1*. 95. *Er.* | om. Memph. Æth. | *ἁ εκπορευονται* ℵca. (om. *ἁ*). Q. | *ἁ εκπορευεσθαι* 12. | et procedunt Vulg. *Cl.* | et procedent *Fuld.* (et *Am.* om. "et") et exeunt *Prms.*
— *επι*] *εις* 38.
— *βασιλεις*] † add. *της γης και* ς. (1.) *Er.* | om. Aℵ. 6. 7. 14. 38. Q. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Prms. Cmpl.* (om. *και της* ante *οικουμενης* 1*. non *Er.*)
14. *τον πολεμον* Aℵ. 6. 7. 14. 38. Q. 91. 95. *Cmpl.* | * om. *τον* ς. 1. Arm. *Er.*
— *ἡμερας*] † add. *εκεινης* ς. 1. 6. 7. Q. 91. *Er. Cmpl.* | om. Aℵ. 14. 38. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. | in diem illum magnum *Prms.* || *της μεγαλης* ante *ἡμερας* (om. *της*) A. 95. | post ℵ. 38. rel.
15. ad init. add.] sic enim dixit dominus Arm.
— *ερχομαι*] *ερχεται* ℵ*. (corr.1 ut vid.) 38. *Prms.*
— *ὁ*] *ὁ τε* ℵ*. (corr.ca.)
— *περιπατῃ*] -*τηση* 38. | -*τει* 7.
— *βλεπουσι* 1. (non *Er.*)
16. *συνηγαγεν*] -*γον* ℵ. | *συναξω* Arm. *Zoh.*
— *τον τοπον* 1. 7. 38. Q. 91. 95. Arm. *Prms.* | om. *τον* ℵ. 14. Syr. *Cmpl.* || *τον ποταμον* A.
— *τον καλ.*] om. *τον* 14.
— *αρμαγεδων* A(ℵ.) 1. 7. 38. 91. 95. Vulg. *Cl.* Æth. Syr. *Er. Cmpl.* *ἁρμ.* 1. 95. (*αρμε-* ℵca. at rursus abstersit) |

6 L

‡ *αρμαγεδδων* ς. *Prms.* | *Ερμακεδων* Memph. Hermagedon *Am.* | *μαγεδδων* Q. Armachedon Arm. Zoh. | *μακεδδων* 14. | *μαγιδων* 6. *Fuld.*
17. *και ὁ ἑβδομος* (s. *ἑβδ. αγγελος*)] *υτε* ℵ*. (corr.ca. *ὁ ζ′ αγγελος*).
— *ἑβδομος*] † add. *αγγελος* ς. ℵca. 1. 91. Vulg. *Cl.* Memph. Arm. Æth. *Prms. Er. Cmpl.* | om. A. 6. 7. 14. 38. Q. 95. *Am. Fuld.* Syr.
— *επι* Aℵ. 6. 7. 38. Q. 95. Syr. | ‡ *εις* ς. 1. 14. 91. Vulg. *Er. Cmpl.*
— *μεγαλη Prms.* | om. A. 1. *Er.*
— *εκ τ. ναου* Aℵ. (1.) 38. 95. Vulg. (*Er.*) | ‡ *απο τ. ναου* ς. 6s. 7. 14. Q. 91. | om. *του ναου* 1. Arm. *Er.* || † add. *του ουρανου* ς. 1. 6. 38. Q. Arm. *Er. Cmpl.* | add. *του θεου* ℵ. et a throno ejus Æth. | om. A(ℵ). 14. 95. Vulg. Memph. Syr. *Prms.*
— *απο του θρονου* A. 38. rel. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Er. Cmpl.* | om. ℵ. 14.

14. et procedunt *Cl.* | omnipotentis dei *Cl.* | 16. congregabit *Cl.* | Armagedon *Cl.* | 17. septimus angelus *Cl.*

A ℵ. 1. 6. 7. 14. 38. [P]Q. 91. 95.

18. ἄνθρωποι ἐγένοντο

° Isa. 51:17.

‡ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ″, καὶ σεισμὸς
ἐγένετο μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ ‡ἄνθρωπος
ἐγένετο″ ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικοῦτος σεισμὸς οὕτως
μέγας. 19 καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη,
καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ‡ἔπεσαν″· καὶ Βαβυλὼν ἡ
μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ° δοῦναι αὐτῇ τὸ
ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. 20 καὶ
πᾶσα νῆσος ἔφυγεν, καὶ ὄρη οὐχ εὑρέθησαν. 21 καὶ
χάλαζα μεγάλη ὡς ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ
ἄνθρωποι τὸν θεὸν, ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης· ὅτι
μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.

XVII. ΝΓ
p c. 15:1.
§ P.
q Jer. 51 (28): 13.
r Jer. 51 (28). 7.

1 p Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ § ἀγγέλων τῶν ἐχόν-
των τὰς ἑπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ, λέ-
γων †, Δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρίμα τῆς πόρνης τῆς
μεγάλης, q τῆς καθημένης ἐπὶ † ὑδάτων † πολλῶν· 2 μεθ'
ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, r καὶ ἐμεθύσθη-
σαν ‡οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορ-
νείας αὐτῆς″. 3 καὶ ἀπήνεγκέν με εἰς ἔρημον ἐν πνεύ-

facta sunt fulgora et voces et tonitrua, et terrae motus factus est magnus, qualis numquam fuit ex quo homines fuerunt super terram, talis terrae motus sic magnus. 19 Et facta est civitas magna in tres partes, et civitates gentium ceciderunt, et Babylon magna venit in memoriam ante deum dare ei calicem vini indignationis irae eius. 20 Et omnis insula fugit, et montes non sunt inventi. 21 Et grando magna sicut talentum descendit de caelo in homines: et blasphemaverunt homines deum propter plagam grandinis, quoniam magna facta est vehementer.

1 Et venit unus de septem angelis qui habebant septem phialas, et locutus est mecum dicens, Veni, ostendam tibi damnationem meretricis magnae quae sedet super aquas multas, 2 cum qua fornicati sunt reges terrae, et inebriati sunt qui inhabitant terram de vino prostitutionis eius. 3 Et abstulit me in desertum in spiritu. Et vidi mulierem se-

18. *αστραπαι και φωναι και βρονται* A. 95. Vulg. Arm. (Æth.) *Prms.* | *βρονται κ. αστραπαι και φωναι και βρονται* ℵ* sic (improbat *βρονται* 2°, non *και*). | ‡ *φωναι κ. βρονται κ. αστραπαι* ꞩ. 1. Memph. *Er.* | *αστραπαι κ. βρονται και φωναι* 6. 7. 14. 38. (*Alf.*) 91. Syr. *Cmpl.* | *αστραπαι και φωναι* Q.
— *εγενετο* 1°. Aℵ. 1. 14. 91. 95. Vulg. *Cl. Am.* Memph. Æth. Syr. *Prms. Er. Cmpl.* | om. 6. 7. 38. Q. *Fuld.* Arm.
— *οἱος ουκ εγενετο*] *οις ουκ εγενοντο* ℵ*. (corr.ca.)
— *ανθρωπος εγενετο* A. (38.) Memph. Arm. Æth. (*εγεν. ανθρ* 38.) |· ‡ *οἱ ανθρωποι εγενοντο* ꞩ. 1. 7. Vulg. Syr. *Er. Cmpl.* | sic sed absque *οἱ* ℵ. 14. Q. 95. | *ανθρωποι* tantum 91. ‖ add. *και Er.*
— *επι της γης*] om. 7. 14.
19. *αἱ πολεις* Vulg. | *ἡ πολις* ℵ*. (corr.ca.) Syr.
— *επεσαν* Aℵca. 7. 38 (*Alf.*) Q. | *επεσεν* ℵ*. | ‡ *επεσον* ꞩ. 1. 6. 14. 91. 95*s*. *Er. Cmpl.* (seq. *και*] om. 6.)
— *δουναι*] praem. *του* ℵ.
— *το ποτ.*] om. *το* ℵ. 95.
19. *του οινου*] om. *του* ℵ.
— *της οργης* Vulg. Memph. Syr. | om. 14.
— *αυτου* Vulg. | om. ℵ. Memph.
20. *και* 1°.] om. 1. *Er.*
21. *ὡς*] om. ℵ*. (add.[1]) Æth. *Prms.*
— *εκ τ. πλ.*] *επι τ. πλ.* 14* *Ser.*
— *ἡ πλ. αυτης* (Memph.) | om. Vulg. | *ἡ πλ. αυτη* 7. 14. 38. | om. *αυτης* Q. Arm.
1. *ηλθεν Hipp.* Ant. 36 (18). *Cypr.* 177. 317. | *εξηλθεν* A.
— *εἱς Hipp. Cypr.* 177. 317. | *τις* 7.
— *των ζ'* 1. *τας ζ'* 1.
— *εκ Hipp. Cypr.* | om. ℵ. 95.
— *λεγων*] † add. *μοι* ꞩ. 1. Æth. *Er.* | om. Aℵ. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Syr. *Cypr. Prms. Cmpl.* (*μοι λεγων Hipp. om. μετ' ἐμου*).
— *δειξω σοι Hipp. Cypr.* | *δειξωσι* 38 (*Bch.*) (*sil. Alf.*)
— *ὑδατων* Aℵ. 1. P. 95. Arm. *Er. Hipp.* | om. Syr. (sphalma.) | † praem. *et* add. *των* ꞩ. 6. 7. 14. 38. Q. 91.
2. *επορνευσαν Hipp.* Ant. 36 (18). | *εποιησαν πορνιαν* ℵ.
— *εμεθυσθησαν Hipp.* | *εμεθυσαν* 7.
2. *οἱ κατοικουντες την γην* ante *εκ του οινου της πορν. αυτης* Aℵ. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Arm. Syr. *Cmpl. Hipp.* | ‡ post ꞩ. 1. Memph. Æth. *Er.* (om. *Cypr.* 177. 317. *Prms.*)
— *οινου Hipp.* | *οικου* ℵ*. (corr.ca.)
3. *ερημον*] add. *τοπον* 95. | om. *Hipp.* Ant. 36 (18).
— *ειδον* ℵ. 6. P. 91. rel. *Hipp.* | *ιδον* 7. Q. | *ιδα* A.
— *επι θηριου κοκινον γεμον ονοματων* 1.
— *γεμον τα ονοματα* Aℵ*P (? *γεμοντα*). (Arm.) Syr. | sic. om. *τα* ℵca. (7.) 14. 38. Q. 95. | ‡ *γεμον ονοματων* ꞩ. 1. 6. 95. (*γεμων* 7.) *Hipp. Er. Cmpl.*
— *εχον* 1. 7. 14. 38. Q. 91. *Hipp. Er. Cmpl.* | *εχων* A. 7. | *εχοντα* ℵP. ‖ *και το θηριον ὁ ειδον ειχε* Arm.
— *κεφαλας ἑπτα και Hipp.* | om. 1. *Er.*
— sub fin.] add. ver. 18. 38. P. qui habent *et* sub fin. cap. | non habet hic *Hipp.*
4. *ην περιβ.* Aℵ. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. (Arm.) Syr. *Hipp.* Ant. 36 (18). *Cypr.* 177. 317. *Prms. Cmpl.* | ‡ *ἡ περιβ.* ꞩ. 1. *Er.*

19. dare illi *Cl.* | 21. deum homines *Cl.*
3. in spiritu in desertum *Cl.*

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. ματι· καὶ εἶδον γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον,
[s] c. 13: 1. γέμον ‡τὰ ὀνόματα″ βλασφημίας, [s] ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ
καὶ κέρατα δέκα. 4 καὶ ἡ γυνὴ ‡ ἦν″ περιβεβλημένη
‡ πορφυροῦν καὶ κόκκινον″, καὶ κεχρυσωμένη χρυσῷ
[t] Jer. 51 (28): 7. καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα ‡ [t] ποτήριον
χρυσοῦν″ ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, γέμον βδελυγμάτων καὶ
‡ τὰ ἀκάθαρτα τῆς″ πορνείας αὐτῆς, 5 καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον
[u] c. 14: 8. αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον, Μυστήριον, [u] Βαβυλὼν ἡ
μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων
6. μεθ. τῷ αἵματι τῆς γῆς. 6 Καὶ ‡ εἶδα″ τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ
αἵματος τῶν ἁγίων, καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων
Ἰησοῦ· καὶ ἐθαύμασα, ἰδὼν αὐτήν, θαῦμα μέγα.
ΝΔ' 7 Καὶ εἶπέν μοι ὁ ἄγγελος, Διὰ τί ἐθαύμασας;
ἐγὼ ‡ ἐρῶ σοι″ τὸ μυστήριον τῆς γυναικός, καὶ τοῦ
θηρίου τοῦ βαστάζοντος αὐτήν, τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ
κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα. 8 * τὸ″ θηρίον ὃ εἶδες,
ἦν, καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς
ἀβύσσου, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγειν· καὶ θαυμάσονται
[v] c. 13: 8. οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, [v] ὧν οὐ γέγραπται ‡ τὸ

dentem super bestiam coccineam, plenam nominibus blasphemiae, habentem capita septem et cornua decem. 4 Et mulier erat circumdata purpura et coccino, et inaurata auro et lapide praetioso et margaritis, habens poculum aureum in manu sua plenum abominationum et inmunditia fornicationis eius, 5 et in fronte eius nomen scriptum, Mysterium, Babylon magna, mater fornicationum et abominationum terrae. 6 Et vide mulierem ebriam de sanguine sanctorum et de sanguine martyrum Iesu, et miratus sum cum vidissem illam ammiratione magna.

7 Et dixit mihi angelus, Quare miraris ? ego tibi dicam sacramentum mulieris et bestiae quae portat eam, quae habet capita septem et cornua decem. 8 Bestiam quam vidisti, fuit et non est, et ascensura est de abysso et in interitum ibit : et mirabuntur inhabitantes terram, quorum non sunt scripta nomina in

4. *πορφυρουν κ. κοκκινον* AΝ. 7. 14. 38 (om. *και**). PQ. 95. *Hipp.* (*κογκινον* P.) | *πορφυραν και κοκινον* 1. 6. 91 (om. *και*). *Cmpl.* | ‡ *πορφυρᾳ κ. κοκκινῳ* ς. *Er.*
— *και κεχρ.* AΝ. 1. 7. 38. Vulg. Memph. Arm. Syr. *Cypr.* 177. *Er.* | om. *και* 6. 14. PQ. 91. 95. *Hipp. Tert.* de cult. *Fem.* ii. 12. *Cmpl.* [Æth.] (*κεχρυσομενη* P. *κεχρυσωμενην* 91.)
— *χρυσῳ* Ν. 1. 38. P. 91. 95. *Er. Hipp.* | -*σιῳ* A. 6. 7. 14. Q.
— *εχουσα* ad fin. ver.] om. P. habet *Hipp.*
— *ποτηριον* ante *χρυσουν* AΝ. 6. 7. 14. (praem. *το*) 38. Q. 95. Vulg. Memph. *Hipp. Cypr.* 177. 317. *Prms.* | ‡ post ς. 1. 91. *Er. Cmpl.*
— *γεμον Hipp.* | *γεμων* Ν[ca]. 7. 14 *Scr.*
— *τα ακαθαρτα της* AΝ. 1. 6. 7. 14. 38. Q. 91. 95. (Memph.) Æth. ut vid. *Hipp. Cmpl.* abominationum et *Am.* [*h.* P.] | ‡ *ακαθαρτητος* ς. *Er. Prms.* | immunditiae et *Cypr.* 177. 317. abominatione et Vulg.
— *αυτης* A. 1. 7. 38. 91. 95. Vulg. Æth. *Er.* | *αυτης και της γης* Ν. Syr. | *της γης* 6. 14. Q. Memph. | totius terrae *Cypr. Prms. Hipp.* [*h.* P.] (om. Arm.)
5. *ονομα Hipp.* Ant. 36 (18). | om. 38. | nomina Æth.
— *ἡ μεγαλη Hipp.* | om. Memph.
— *πορνων*] 14. Q. 91. 95. *Hipp. Er.* | *πόρ.* 7. *Cmpl.* | fornicationum Vulg. *Prms.*
6. *ειδα* A (*ιδα*) Ν. | ‡ *ειδον* ς. 1. 6. P. rel. *Hipp.* Ant. 36 (18). | *ιδον* 14. | *ιδων* 7. | om. Æth.
— *εκ του αἱματος* 1°. A. 1. 7. 91. 95. Vulg. Memph. *Hipp. Er.* | et om. *εκ* Ν[ca]. 6. 14. PQ. | *τῳ αἱματι* Ν*. 38. *Tert.* Scorp. 12. ‖ add. *παντων* Arm.
— *και* 2°. *Hipp.* | om. Q.
— *μαρτυρων*] *μαρτυριων* A.
— *Ιησου Hipp.* | om. 1. Arm. ‖ praem. *του* 95.
— *ιδων αυτην* post *θαυμα μεγα* Ν. 38. | ante A. 1. 7. rel. Vulg. Arm. Æth. Syr. *Hipp. Er. Cmpl.*
— *ιδων Hipp.* | *ειδων* Ν. 7*. | om. Memph.
— *αυτην Hipp.* | om. 14. Memph.
7. *ερω σοι* A. 6. 7. 38 (*Alf.*) Q. 95. Vulg. *Cl.* Memph. Arm. Æth. Syr. *Hipp.* Ant. 36 (18). | ‡ *σοι ερω* ς. Ν. 1. 14. P. 91. *Am. Fuld. Dem. Prms. Er. Cmpl.*
7. *βασταζοντος Hipp.* | *βασανιζοντος* 91.
— *του εχοντος Hipp.* | *και του εχ.* 1. *Er.* | *και εχ.* 38. (mox *τας ζ'* 1.)
8. *το θηρ.* AΝ. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Arm. (praem. *και*) Æth. *Hipp.* Ant. 37 (18). *Cmpl.* | * om. *το* ς. *Er.*
— *ειδες* Ν. 1. 6. 14. 38. P. 91. 95. *Hipp.* | *ιδες* A. 7. Q.
— *ην Iren.* 330. *Hipp. Prms.* | *η* A. | *ὁ ην* Arm.
— *ὑπαγειν* P. Syr. *Hipp.* | -*γει* A. *Iren.* 330. *Er.* (vid. ver. 12.) | ibit Vulg. Memph.
— *και θαυμασονται* | om. *και* 1*. (non *Er.*) | *και θαυμασουσιν Hipp.* ‖ *θαυμασθησονται* AP. ‖ add. *παντες* Arm.
— *επι της γης* AΝ. 1. 7. P. 91. 95*s*. Memph. Arm. Syr. *Er. Cmpl.* | *την γην* 14. 38. Q. Vulg. *Hipp.*
— *ου γεγραπται* Ν. 1. rel. *Hipp.* | *ουκ εγεγραπται* A.

4. abominatione *Cl.* | inmunditiae *Am*[2]. | 7. dicam tibi *Cl.* | qui habet *Am**. | 8. bestie *Cl.* | mirabantur *Am.*

A ℵ. 1. (6.) 7. 14. 38. P Q. 91. 95. ὄνομα″ ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κό-
σμου, ‡ βλεπόντων″ τὸ θηρίον ὅτι ἦν, καὶ οὐκ ἔστι,
w c. 13:18. ‡ καὶ πάρεσται″. 9 w ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ
ἑπτὰ κεφαλαὶ ‡ ἑπτὰ ὄρη εἰσὶν″, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται
¶ 6. ἐπ᾽ αὐτῶν. καὶ ¶ βασιλεῖς ἑπτά εἰσιν· 10 οἱ πέντε
ἔπεσαν, † ὁ εἷς ἐστιν, ὁ ἄλλος οὔπω ἦλθεν· καὶ ὅταν
ἔλθῃ, ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι. 11 καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν,
καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ ‡ οὗτος″ ὄγδοός ἐστιν, καὶ ἐκ τῶν
x Dan. 7:24. ἑπτά ἐστι, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει. 12 x καὶ τὰ δέκα
κέρατα ἃ εἶδες, δέκα βασιλεῖς εἰσιν, οἵτινες βασιλείαν
οὔπω ἔλαβον, ‡ ἀλλὰ″ ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν
ὥραν λαμβάνουσιν μετὰ τοῦ θηρίου. 13 οὗτοι μίαν
γνώμην ἔχουσιν, καὶ τὴν δύναμιν καὶ † ἐξουσίαν
y c. 19:16. ‡ αὐτῶν″ τῷ θηρίῳ ‡ διδόασιν″. 14 y οὗτοι μετὰ τοῦ
ἀρνίου πολεμήσουσιν, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούς,
z Dan. 8:22. ὅτι z κύριος κυρίων ἐστὶν καὶ βασιλεὺς βασιλέων· καὶ
οἱ μετ᾽ αὐτοῦ, κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί.

libro vitae a constitutione mundi, videntes bestiam, quia erat et non est.
9 Et hic est sensus qui habet sapientiam. Septem capita septem montes sunt, super quos mulier sedet, et reges septem sunt:
10 quinque ceciderunt, unus est, et alius nondum venit; et cum venerit, oportet illum breve tempus manere.
11 Et bestia quae erat et non est, et ipsa octava est, et de septem est, et in interitum vadet.
12 Et decem cornua quae vidisti decem reges sunt, qui regnum nondum acceperunt, sed potestatem tamquam reges una hora accipiunt post bestiam.
13 Hi unum consilium habent, et virtutem et potestatem suam bestiae tradunt.
14 Hi cum agno pugnabunt, et agnus vincet illos, quoniam dominus dominorum est et rex regum, et qui cum illo sunt vocati electi et fideles.

8. *το ονομα* A. 14. 38. Q. 95. Memph. Syr. *Hipp.* | ‡ *τα ονοματα* ς. ℵ. 1. 6. 7. P. 91. Vulg. Arm. Æth. *Er. Cmpl. Prms.*

— *επι το βιβλιον* Aℵ. 1. 6. P. 91. *Er. Cmpl.* | *επι του βιβλιου* 7. 14. 38. Q. | *εν τῳ βιβλιῳ* 95. | *εν βιβλῳ Hipp.* (*sic om. τῳ*).

— *βλεποντων* Aℵ. 6. 7. 14. 38. Q. 95. | ‡ *-τες* ς. 1. 91. Vulg. *Prms. Er. Cmpl. Hipp.* | quod videbat Arm.

— *το θηριον* ante *ὁτι ην* Aℵ. 1. 38. P. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Hipp. Er. Cmpl.* | post 7. 14. Q.

— *και παρεσται* A. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Arm. (Æth.) Syr. *Hipp. Prms. Cmpl.* | *και παρεστιν* ℵ^ca. 1. | *και παλιν παρεσται* ℵ*. et hic est cum seqq. Vulg. Æth. Syr. ‖ et cecidit Memph. | ‡ *καιπερ εστιν* ς. *Er.*

9. *ὡδε Hipp.* Ant. 37 (18). *Prms.* | om. Q. Memph. Æth. (cum ant. 14. cum seqq. 7. 95. *Hipp.* unc. 91.)

— *αἱ*] *και* 95. | om. *Hipp.*

— *ἑπτα* ante *ορη εισιν* Aℵ. 6. 7. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Arm. Syr. *Hipp. Prms. Cmpl.* | ‡ post ς. 1. *Er.* | om. 14.

— *επ᾽ Hipp.* | *επανω* 14.

10. *και βασ.* Vulg. Arm. Syr. *Hipp.* Ant. 37 (18). | om. *και* 38 (*Bch.*) Memph. Æth.

— *βασιλεις ἑπτα εισιν* A. 1. 38. P. 91. 95. Vulg. Syr. *Er. Hipp.* | *ἑπτα βασ. εισ.* ℵ. | *βασ. εις. ἑπτα* 7. 14. Q. Arm.

— *επεσαν* Aℵ. rel. *Hipp.* Ant. 37 (18). in Dan. (153 Lagarde) *Er.* | *-σον* 7. 14. 38 (*Alf.*) 91. 95. *Cmpl.*

— *ὁ εἱς*] † praem. *και* ς. 1. 38*s*. Memph. Arm. *Er.* | om. Aℵ. 7. 14. PQ. 91. 95. Vulg. (et *Am. Fuld. Dem.*) Syr. *Prms. Cmpl.* | at unus Æth. | *ὁ δε εἱς Hipp.* Ant. *εἱς Hipp.* in Dan.

— *δει* post *αυτον* A. 1. 14. P. 91. 95. *Er. Hipp.* | post *μειναι* ℵ. (*ζει* ℵ*. corr.^ca.) | ante *αυτον* 7. 38. Q. (Syr.) *Prms.* [Memph.]

11. *και* 2°.] om. 95. *Hipp.* Ant. 37 (18).

— *και* 3°.] om. ℵ. | *και....ογδ. εστιν, και*] angelus ipse Memph.

— *οὑτος* ℵ. 7. 38. Q. 95. | ‡ *αυτος* ς. A. 1. 14. P. 91. Vulg. *Er.* [*Hipp.*]

12. *ειδες* Aℵ. rel. *Hipp.* Ant. 37 (18). | *ιδες* 7. Q.

— *ουπω* ℵ^ca. 1. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. *Am. Dem.* Memph. Arm. Æth. Syr. *Iren.* 323. *Hipp.* | *ουτω* ℵ*. (corr.^ca.) | *ουκ* A. *Fuld. Er.*

12. *αλλα* Aℵ. 14. 95. | ‡ *αλλ᾽* ς. 6. 38. PQ. rel. *Hipp. Er.*

— *εξουσιαν* | *εξουσιν* ℵ*. (corr.^ca).

— *μετα*] seq. acc. Memph.

13. *γνωμ. εχ.* Aℵ. 1. P. 91. 95. Vulg. Arm. Syr. *Iren.* 323. *Hipp.* Ant. 37 (18). *Er. Cmpl.* | *εχ. γνωμ.* 7. 14. 38. Q. Memph.

— *την δυν. Hipp.* | om. *την* 14.

— *εξουσιαν*] † praem. *την* ς. ℵ. 1. P. 91. *Hipp. Er. Cmpl.* | om. A. 7. 14. 38 (*Alf.*) Q. 95. Arm.

— *αυτων* Aℵ. 7. 14. 38 (*Alf.*) PQ. 91. 95. *Hipp. Cmpl.* | ‡ *ἑαυτων* ς. 1. Arm. *Usc. Er.* | om. Arm. *Zoh.*

— *διδοασιν* Aℵ. 1². 7. (-*δω*-) 14. 38. PQ. 91. 95. *Cmpl.* tradunt *Am.* dant *Iren.* 323. | *διασιν* 1*. | ‡ *διαδιδωσουσιν* ς. *Er.* | *διαδωσουσιν Hipp.* tradent Vulg. *Cl. Prms.*

14. *νικησει* A. rel. *Hipp.* Ant. 37 (18). | *νικηση* 7. | *-σι* ℵ.

— *αυτου Hipp.* | *αυτοί sic* 14.

— *και εκλεκτοι Hipp.* | om. 38. | *ὁτι εκλεκτοι* 1.

8. quae erat *Cl.* | 11. vadit *Cl.* | 12. accipiunt *Cl.* | 13 tradent *Cl.*

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr.

15 Καὶ λέγει μοι, Τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη
κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶν, καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι.
16 καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες ‡ καὶ″ τὸ θηρίον, οὗτοι
μισήσουσιν τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσου-
σιν αὐτὴν καὶ γυμνὴν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγον-
ται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν πυρί. 17 ὁ γὰρ
θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώ-
μην αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην, καὶ δοῦναι τὴν
βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι ‡ τελεσθήσονται″
‡ οἱ λόγοι″ τοῦ θεοῦ. 18 καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδες, ἔστιν ἡ
πόλις ἡ μεγάλη, ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασι-
λέων τῆς γῆς.

[15] Et dixit mihi, Aquas quas vidisti, ubi meretrix sedet, populi sunt et gentes et linguae. [16] Et decem cornua quae vidisti et bestiam, hi odient fornicariam, et desolatam facient illam et nudam, et carnes eius manducabunt, et ipsam igni concremabunt: [17] deus enim dedit in corda eorum ut faciant quod illi placitum est, ut dent regnum suum bestiae, donec consummentur verba dei. [18] Et mulier quam vidisti est civitas magna, quae habet regnum super reges terrae.

XVIII. ΝΕ'

1 † Μετὰ ταῦτα εἶδον * ἄλλον″ ἄγγελον καταβαίνοντα
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην· καὶ ἡ γῆ
ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ. 2 καὶ ἔκραξεν ἐν ‡ ἰσχυ-
ρᾷ φωνῇ″, λέγων, ᵃἜπεσεν † Βαβυλὼν ἡ μεγάλη,

ᵃ Isa. 21 : 9. Jer. 51 (28): 8.
2. ἔπεσεν [ἔπεσεν].

[1] Et post haec vidi alium angelum descendentem de caelo, habentem potestatem magnam, et terra inluminata est gloria eius. [2] Et exclamavit in forti voce dicens, Cecidit cecidit Babylon magna et facta

15. λεγει ℵ. 1. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Hipp.* Ant. 39 (18). | ειπεν A. Vulg. Memph. Arm. *Prms.* (om. και λεγει μοι Æth.)
— τα υδατα *Hipp.* | ταυτα ℵ*. ‖ add. τα υδατα ℵᶜᶜ.
— ειδες *Hipp.* | οιδας 7. | ιδες Q.
— ἡ *Hipp.* | om. ℵ*. (add.ᶜᵃ.)
— λαοι] praem. και ℵ. | non *Hipp. Orig. Int.* iii. 63ᵈ.
16. ειδες *Hipp.* Ant. 39 (18). | ιδες 7. Q.
— και το θηρ. Aℵ. 1. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Am. Fuld. Tol. Dem.* Memph. Æth. Syr. *Hipp. Prms. Cmpl.* | ‡ επι το θηρ. ς. *Er.* Vulg. *Cl.* ‖ του θηριου Arm.
— ηρημωμενην *Hipp.* | ειρημωμ. 14. 95. | ερημωμ. 1. *Er.* (seq. αυτην ποιησουσιν *Hipp.*) ‖ ad γυμνην om. Arm.
— και γυμνην] add. ποιησουσιν αυτην 7. 14. Q*mg.* 91. (Memph.) *Prms. Cmpl.* | om. Aℵ. 1. 38. P.Q *txt.* 95. Vulg. Arm. Æth. Syr. *Hipp. Er.*
— κατακαυσουσιν *Hipp.* | καυσουσιν 1. 38. *Er.*
— εν πυρι *Hipp.* Ant. 39 (19). | om. εν ℵ. PQ.
17. θεος *Hipp.* Ant. 39 (19). | κυριος 14.
17. αυτων 1⁰. *Hipp.* | αυτου ℵ*. (corr.ᶜᵃ.)
— αυτου *Hipp.* | αυτων ℵᶜᵃ.
— την γνωμην αυτου και ποιησαι *Hipp.*] om. Arm. Æth.
— και ποιησαι μιαν γνωμην ℵ. 1. P. 95. (add. αυτων). Memph. (Arm.) Æth. Syr. *Er.* και ποι. tantum improbat ℵᶜᵃ. | om. A. Vulg. *Prms.* | και ποι. γνωμ. μ. 7. 14. 38. Q. 91. *Hipp. Cmpl.*
— αυτων 2⁰. *Hipp.* | αυτου 14. Q. | αυτω A.
— τελεσθησονται Aℵ. 1. P. 91. *Hipp. Cmpl.* | ‡ τελεσθη ς. *Er.* Arm. | τελεσθωσιν 7. 14. 38. Q. 95.
— οἱ λογοι Aℵ. 1. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Hipp. Cmpl.* | ‡ τα ρηματα ς. *Er.* | ὁ λογος Arm. Æth.
18. ver. 18. et post ver. 3. add. 38. P.
— ειδες ℵ. *Hipp.* Ant. 39 (19). | ιδες A. 7. Q.
— ἡ 4⁰. *Hipp.* | om. ℵ. 95.
— ἡ εχουσα] μη εχουσαν 14.
— βασιλεων *Hipp.* | -λειων ℵ. ‖ praem. την P. sub fin. ver. 3, non *hic.*
— της γης] praem. επι 7. Q*mg.* | om. *Hipp.*
1. μετα] † praem. και ς. 1. 7. 38*s.* 91. Vulg. Arm. Æth. *Prms. Er. Cmpl.* | om. Aℵ. 14. PQ. 95. Memph. Syr. *Hipp.* Ant. 40 (19).
1. ειδον Aℵ. rel. *Hipp.* | ιδον 14. Q. | ιδων 7. | om. Æth.
— αλλον αγγ. Aℵ. 7. 38. PQ. 95. Vulg. Memph. Arm. (Æth.) Syr. *Hipp. Prms. Er. Cmpl. sic.* | * om. αλλον ς. 1. 14. | αγγελον ἑτερον 91.
2. εκραξεν *Hipp.* Ant. 40 (19). | εκεκραξεν A.
— ισχυρᾳ φωνῃ (A)ℵ. (1.) 7. 14. 38. PQ. (91.) 95. *Am. Fuld.* Memph. (Arm.) Æth. Syr. *Hipp. Cmpl.* (praem. εν A. 91. *Am. Fuld. Cmpl.* | add. μεγαλῃ 1. *Hipp.*) | ‡ εν ισχυϊ φωνῃ μεγαλῃ ς. *Er.* voce magna et forti *Prms.* | in fortitudine Vulg. *Cl.*
— λεγων] *Hipp.* om. P.
— επεσεν *semel.* ℵ. 14. 38. Q. Memph. Arm. *Zoh.* Æth. *Prms.* | † *bis.* A. ς. 1. 7. 91. 95. Vulg. Arm. *Usc.* Syr. *Er. Hipp.* | ter. P. (vid. xiv. 8.)
— Βαβυλων] praem. ἡ 14 *Scr.* Q. | om. *Hipp.*

15. aquae quas *Cl.* | vidisti in bestia *Cl.* | 17. placitum est illi *Cl.*
1. illuminata est a *Cl.* | 2. in fortitudine dicens *Cl.*

A ℵ [C].
1. [6.] 7. 14. 38.
P Q.
91. [92.] 95.
§ C.
[b] Jer. 51(28): 4, 49.
3. πεπτώκασιν

καὶ ἐγένετο κατοικητήριον ‡ δαιμονίων", καὶ φυλακὴ
παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου, καὶ φυλακὴ § παντὸς
ὀρνέου ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου. 3 ὅτι ἐκ [τοῦ
οἴνου] τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς[b] ‡ πέπτωκαν"
πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς
ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως
τοῦ στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν.
4 Καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγου-
σαν, [c] ‡ Ἐξέλθατε" ἐξ αὐτῆς ὁ λαός μου, ἵνα μὴ
συγκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ‡ ἐκ τῶν
πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ λάβητε" 5 ὅτι ‡ ἐκολλήθησαν"
αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημόνευ-
σεν ὁ θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. 6 [d] ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς
καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν † καὶ διπλώσατε † * τὰ" διπλᾶ κατὰ
τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασεν, κεράσατε
αὐτῇ διπλοῦν. 7 ὅσα ἐδόξασεν ‡ αὐτὴν" καὶ ἐστρηνία-
σεν, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν καὶ πένθος·

[c] Jer. 51(28): 6, 8, 9.
4. ὁ λαός μου ἐξ αὐτῆς

[d] Psa. 136(137): 8, 9.
Jer. 50 (27): 15, 29.

est habitatio daemoniorum et custodia omnis spiritus inmundi et custodia omnis volucris inmundae, 3 et quia de ira fornicationis eius biberunt omnes gentes, et reges terrae cum illa fornicati sunt, et mercatores terrae de virtute diliciarum eius divites facti sunt.

4 Et audivi aliam vocem de caelo dicentem, Exite de illa, populus meus, ut ne participes sitis delictorum eius et de plagis eius non accipiatis, 5 quoniam pervenerunt peccata eius usque ad caelum et recordatus est dominus iniquitatum eius. 6 Reddite illi sicut et ipsa reddidit, et duplicate duplicia secundum opera eius: in poculo quod miscuit miscite illi duplum. 7 Quantum glorificavit se et in deliciis fuit, tantum date illi tormentum et luctum. Quia in corde suo

2. *δαιμονιων* AℵQ. 95. Vulg. *Prms.* | ‡ *δαιμονων* ς. 1. 14. P. 91. rel. *Hipp. Er. Cmpl.*
— *πνευματος*] add. *δαιμονιου* 7.
— *ακαθαρτου* 1°.] add. *και μεμισημενου* A. | om. rel. Vulg. Syr. *Prms.*
— *και φυλ. παντ. ορνεου ακαθαρτου* Syr. *Er. Cmpl.* | om. 1. 7. 14. P. 38. Tol.* *Hipp.*
— *και μεμισημενου*] om. 7. 14. Vulg. *Am. Fuld.* (habet *Cl.*)
— *ορνεου*] spiritus Arm. ‖ add. et custodia omnis animalis dentis [i.e. dracontis] immundi et exosi Syr. | *θηριου* A.
3. *εκ του οινου του θυμου* ℵ. 7. 14. 38. Q. 95*s*. Vulg. *Cl.* Syr. *Hipp.* Ant. 40 (19). *Er.* | *εκ του θυμου* A(C.) *Am. Fuld. Tol.* | *εκ της πορ. του θυμ.* C. | *εκ του θυμου του οινου* 1. P. 91. (add. *και Btly.* om. *V. & C.*) Memph. Arm. *Cmpl.* | vino fornicationis *Prms.*
— *πεπτωκαν* AC. (vid. Jer. li. (xxviii.) 4, 49.) | *πεπτωκασιν* ℵ. 7. 14. Q. 95². Memph. Æth. | *πεπτωκε* 91. | *πεποκεν* 1. P. | ‡ *πεπωκε* ς. *Hipp. Er.* | *πεποκασι* 38. Vulg. Arm. Syr. | *πεπτωσι* 95*. | *πεποτικε Cmpl.* | om. in *Prms.*
— *της γης* 2°.] add. *μετ' αυτης επορνευσαν* ℵ*. (om.¹) om. *Hipp.* ‖ *αυτης* 1. *Er.*
3. *στρηνους Hipp. Cmpl.* | *-νου* C. *Er.*
4. *αλλην φωνην* Aℵ. 1 rel. Vulg. *m. Hipp.* Ant. 40 (19). | *φωνην αλλην* 38. Syr. | *αλλης φωνης* C. ‖ om. *αλλην* Memph. Arm.
— *εξελθατε* Aℵ. | ‡ *εξελθετε* ς. 1. P. 91. 95. [*εξελθετὲξ*] Vulg. *m.* Memph. Arm. *Hipp. Er. Cmpl.* | *εξελθε* C. 7. 14. 38. Q. *Cypr.* 184. 316. *Prms.*
— *εξ αυτης* ante *ὁ λαος μου* A. 7. 14. Q. 91. 95. Vulg. *m.* Memph. Arm. Syr. *Hipp. Cypr. Prms. Cmpl.* | post ℵCP. 38. Æth. | om. *εξ αυτης* 1. *Er.*
— *και* 2°.] om. 1*. *Er.*
— *εκ των πληγων αυτης* ante *ἱνα μη λαβητε* AℵC. 1. 7. 14. 38. Q. 91. 95. Vulg. *m.* Arm. Syr. *Hipp. Cmpl.* | ‡ post ς. *Er.* Memph. Æth. *Cypr.* 184. 316. *Prms.* ‖ om. P. Arm. *cdd.*
5. *εκολληθησαν* AℵC. 1. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Syr. *Hipp. Cypr.* 316. *Prms. Cmpl.* | ‡ *ηκολουθησαν* ς. *Er.* Æth. ut vid.
— *αχρι*] *ἑως* P. *Hipp.*
— *εμνημονευσεν*] add. *αυτης Cmpl.*
6. *απεδωκεν*] † add. *ὑμιν* ς. 1. 91. Vulg. *Cl. Er. Cmpl.* (*ἡμιν* Arm.) | om. AℵC. 7. 14. 38. PQ. 95. *Am. Fuld. m. Tol.* Memph. Æth. Syr. *Hipp.* Ant. 41 (19). *Cypr.* 316.
6. *και* 2°.] om. ℵ.
— *διπλωσατε*] † add. *αυτη* ς. 1. 7. P. 91. Memph. Æth. Syr. *Er. Cmpl.* (*αυτα* 38 *Alf.*) | (*Cypr. Prms.*) | om. AℵC. 14. Q. 95. Vulg. *m. Hipp.*
— *τα διπλα* ℵC. 14. *Hipp.* | * om. *τα* ς. A. 1. 7. 38. PQ. 91. 95. *Er. Cmpl.*
— *κατα τα εργα Hipp.*] praem. *ὡς και αυτοι* 14.
— *ποτηριῳ*] add. *αυτης* 7. 14. 38. Q. Memph. | om. Syr. *Hipp. Er.*
— *ᾡ Hipp.* | *ὃ* 7. 91. | *ὡς* 38 (*Alf.*)
— *αυτῃ Hipp.* | *αυτην* Q.
7. *αυτην* Aℵ*C. 7. Q *supr. lin.* P. | ‡ *ἑαυτην* ς. ℵ[ca]. 1. 14. 38*s*. 91. 95. *Hipp.* Ant. 41 (19). *Er. Cmpl.* | om. Q*.
— *τοσουτον δοτε*] *κερασατε* 1. *Er.* | *τοσ. δωτε* P.
— *και πενθος* Vulg. Memph. Æth. *Er. Hipp.* om. 1*. 91. *Cmpl.* ‖ om. *βασανισμον και* Arm.
— *εν τῃ καρδ.*] praem. *και* 1.

2. fin.] *add.* et odibilis *Cl.* | 3. quia de vino irae *Cl.* | 6. reddidit vobis *Cl.* | misceto *Cl.*

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr.
[e] Isa. 47:7—9.
§ 6.
[f] Ezek. 26: 16, 27, 30.
[g] Ezek. 27:36.

ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει * ὅτι ″ [e] Κάθημαι βασί-
λισσα, καὶ χήρα οὐκ εἰμὶ, καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω.
8 διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς,
§ θάνατος καὶ πένθος καὶ λιμός· καὶ ἐν πυρὶ κατακαυ-
θήσεται· ὅτι ἰσχυρὸς κύριος ὁ θεὸς ὁ ‡ κρίνας ″ αὐτήν.
9 [f] καὶ ‡ κλαύσουσιν ″ † καὶ κόψονται ‡ ἐπ' αὐτὴν ″ οἱ
βασιλεῖς τῆς γῆς, οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ
στρηνιάσαντες, ὅταν βλέπωσιν τὸν καπνὸν τῆς πυρώ-
σεως αὐτῆς, 10 ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότες διὰ τὸν φόβον
τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες, Οὐαὶ οὐαὶ, ἡ πόλις
ἡ μεγάλη Βαβυλὼν, ἡ πόλις ἡ ἰσχυρὰ, ὅτι † μιᾷ ὥρᾳ
ἦλθεν ἡ κρίσις σου. 11 καὶ [g] οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαί-
ουσιν καὶ πενθοῦσιν ‡ ἐπ' αὐτὴν ″, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν
οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκέτι· 12 γόμον χρυσοῦ, καὶ ἀργύρου,
καὶ λίθου τιμίου, καὶ ‡ μαργαριτῶν ″, καὶ ‡ βυσσίνου ″,
καὶ πορφύρας, καὶ σηρικοῦ, καὶ κοκκίνου· καὶ πᾶν ξύλον
θύϊνον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον, καὶ πᾶν σκεῦος

dicit, Sedeo regina et vidua non sum, et luctum non videbo,
8 ideo in una die venient plagae eius, mors et luctus et fames, et igni comburetur, quia fortis est deus qui iudicavit illam.
9 Et flebunt et plangent se super illam reges terrae qui cum illa fornicati sunt et in deliciis vixerunt, cum viderint fumum incendii eius,
10 longe stantes propter timorem tormentorum eius, dicentes, Vae vae civitas illa magna, Babylon civitas illa fortis, quoniam una hora venit iudicium tuum.
11 Et negotiatores terrae flebunt et lugebunt super illam, quoniam merces eorum nemo emet amplius,
12 mercem auri et argenti et lapidis praetiosi et margariti et byssi et purpurae et serici et cocci, et omne lignum thyinum et omnia vasa

---

7. *οτι καθ.* AℵC. 14 (*Wtst.*) 38. Q. 91. 92. 95. Arm. (add. "semper") Syr. *Cmpl.* | * om. *οτι* ϛ. 1. 7*s.* Vulg. *m.* Memph. Æth. *Hipp. Prms. Er.*
— *καθημαι Hipp.* | *καθιω* 14 (*Wtst.*) Q. 92.
— *βασιλισσα Hipp.* | *βασιλευουσα* C.
8. *ἡμερα* Vulg. Syr. *Hipp.* Ant. 41 (19). | *ὡρα* 14 (*Wtst.*) 92 *m.* Æth. *Cypr.* 316. *Prms.*
— *και* 1°. *Hipp.* | om. 6. 38. Q.
— *κυριος m.* Memph. Arm. Æth. *Cypr. Prms. Hipp.* | om. A. 95. Vulg. (*ὁ κυριος ὁ θεος* ℵ*. (corr.[ca].)
— *ὁ θεος* Vulg. *Hipp. Cypr.* | om. 6. 38. Æth. *Prms.*
— *κρινας* Aℵ*C. 7. 14 (*Wtst.*) 38. PQ. 91. 92. 95. *Am. Fuld.* Memph. Arm. Syr. *Hipp. Cmpl.* | ‡ *κρινων* ϛ. ℵ[ca]. 1. 6. *m. Er.*
9. *κλαυσουσιν* C. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 95. *Cmpl.* | ‡ *κλαυσονται* ϛ. Aℵ. 1. *Er. Hipp.* Ant. 41 (19). ‖ † add. *αυτην* ϛ. 1. P. Æth. *Er.* | om. AℵC. 6. 7. 14. (*Wtst.*) 38. Q. 91. 92. 95. Vulg. Memph. Arm. Syr. *Hipp. Cypr.* 316. *Prms. Cmpl.*
— *επ' αυτην* ℵC. 6. 7. PQ. 91. *Hipp. Cmpl.* | ‡ *επ' αυτῃ* ϛ. A. 1. 38. 95. *Er.* | om. 14 (*Wtst.*) 92. *Prms.*

9. *και στρηνιασαντες Hipp.* | om. ℵ*. (add.[ca].) ‖ add. *στεναξωσιν* ℵ[c*].
— *βλεπωσιν Hipp.* | *ιδωσιν* ℵ.
— *καπνον Hipp.* | *καρπὸν* 1.
— *πυρωσεως Hipp.* | *πτωσεως* ℵ. (corr.[ca].)
— fin. *αυτων* 14 (*Wtst.*)
10. *ἑστηκοτες Hipp.* Ant. 41 (19). | *εστωτες* 95.
— *ουαι* semel Arm. *Zoh.* | bis. *Hipp.*
— *τον φοβον*] om. *τον Er.*
— *μιᾳ ὡρᾳ*] † praem. *εν* ϛ. 1. 38. Arm. *Er.* | om. (A.) ℵC. 6. 7. 14 *sic.* PQ. 91. 92. (95.) Vulg. *Prms. Cmpl. Hipp.* | *μιαν ὡραν* A. 95.
— *ηλθεν Hipp.* | om. A.
11. *γης*] add. *σου* ℵ. | om. *Hipp.* Ant. 41 (19).
— *κλαιουσιν και πενθουσιν* AℵC. 1. P. 91. 95. *Er. Cmpl.* | *κλαυσουσιν κ. πενθησουσιν* 7. (14 *Wtst.*) Q. 92. Vulg. Arm. *Hipp.* | *κλαυσουσι και πενθουσιν* 6. *κλαυσουσι κ...* *sic.* 14. | *κλαυσουσιν επ' αυτῃ κ. πενθουσιν* 38. (om. *και πενθουσιν* Syr.)
— *επ' αυτην* ℵCP. Vulg. *Hipp.* | ‡ *επ' αυτῃ* ϛ. 6. 7. (38.) 91. 95*s. Cmpl.* | *εν αυτῃ* A. | *επ' αυτους* Q. | *επι σοι* Arm. | *εν ἑαυτοις* 1. *Er.* [14 *n. l.*]
— *αυτων Hipp.* | *αυτης* 38.

11. *αγοραζει*] add. *και* 7. | om. *Hipp.*
12. *γομον*] *γομος Er.*
— *χρυσου .... και μαργ.*] *χρυσουν κ. αργυρουν κ. λιθους τιμιους κ. μαργαριτας* CP. | *χρυσιου κ. αργυριου κ. λιθ. τιμ. κ. μαργαριτου Hipp.*
— *μαργαριτων* ℵ. 95. (pl. Syr.) *Prms.* | ‡ *-ριτου* ϛ. 1. 6. 7. rel. Vulg. *Cl.* Arm. Æth. *Cmpl. Hipp.* | *-ριταις* A. *Fuld.* Memph. | *και μαρ.*] *ουτε μαργαριτου* 1. *Er. Gr.* [14 *n. l.*]
— *βυσσινου* AC. 6. 7. 14. 38. PQ. 92. 95. | ‡ *βυσσου* ϛ. 1. 91. Vulg. Æth. *Hipp. Er. Cmpl.* | *βυσσινων* ℵ. | om. Arm.
— *και πορφυρας* ℵC. 7. 95. *Hipp.* | *και πορφυρου* 1. 6. 14 *sic.* 38. PQ. 91. (*V. & C.*) 92. Vulg. *Er. Cmpl.* | om. A.
— *και σηρικου Hipp. Cmpl.* | om. 1. *Er.* | om. *και* 91. (*Btly.* non *V. & C.*)
— *ξυλον θυϊον Hipp.* | *ξυλινον θυϊνον* P.
— *ξυλον*] *σκευος* A.

---

8. igne *Cl.* | judicabit *Cl.* | 12. merces *Cl.* | margaritae *Cl.*

AℵC. 1. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 92. 95.

ἐκ ξύλου τιμιωτάτου, καὶ χαλκοῦ, καὶ σιδήρου, καὶ
μαρμάρου, 13 καὶ ‡ κιννάμωμον," * καὶ ἄμωμον", καὶ
θυμιάματα, καὶ μύρον, καὶ λίβανον, καὶ οἶνον, καὶ
ἔλαιον, καὶ σεμίδαλιν, καὶ σῖτον, καὶ κτήνη, καὶ πρό-
βατα, καὶ ἵππων, καὶ ῥεδῶν, καὶ σωμάτων, καὶ ψυχὰς
ἀνθρώπων. 14 καὶ ἡ ὀπώρα ‡ σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς
ψυχῆς" ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ
τὰ λαμπρὰ ‡ ἀπώλετο" ἀπὸ σοῦ, καὶ ‡ οὐ μὴ αὐτὰ
εὑρήσουσιν". 15 h οἱ ἔμποροι τούτων οἱ πλουτήσαντες
ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον
τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, κλαίοντες καὶ πενθοῦντες,
16 † λέγοντες, Οὐαὶ οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περιβε-
βλημένη βύσσινον καὶ πορφυροῦν καὶ κόκκινον, καὶ
κεχρυσωμένη † ‡ χρυσίῳ" καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ ‡ μαργα-
ρίτῃ". 17 ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος.
καὶ πᾶς κυβερνήτης, καὶ πᾶς ‡ ὁ ἐπὶ τόπον πλέων"

h Ezek. 27:30.

16. χρυσῷ

eboris, et omnia vasa de lapide
praetioso et aeramento et ferro
et marmore, 13 et cinnamomum
et amomum, et odoramento-
rum et ungenti et turis et vini
et olei et similae, trittici, et iu-
mentorum et ovium et equo-
rum et redarum et manci-
piorum et animarum hominum.
14 Et poma tua desiderii
animae discessit a te, et omnia
pinguia et clara perierunt a te,
et amplius illa iam non inve-
nient. 15 Mercatores horum,
qui divites facti sunt ab ea,
longe stabunt propter timorem
tormentorum eius flentes ac
lugentes, 16 et dicentes Vae
vae civitas illa magna, quae
amicta erat byssino et purpura
et cocco, et deaurata est auro
et lapide praetioso et marga-
ritis. 17 quoniam una hora
destitutae sunt tantae divitiae.
Et omnis gubernator et omnes
qui in locum navigant et

12. εκ] om. C.
— ξυλον *Hipp. Prms.* | λιθον A. Vulg. (? Æth.)
— και μαρμαρου Vulg. *Hipp.* | om. ℵ. 1. *Er.*
13. κινναμ. AℵC. 7. PQ. 95. Vulg. | ‡ κιναμ. ς. 1. 6. 14. 38. 91. 92. *Hipp.* Ant. 41 (19). *Er. Cmpl.* | -μωμον AC. 1. 7. P. 91. 95. Vulg. *Er. Cmpl.* | -μωμον ℵ. 6. 14 *sic.* 38 (*Alf.*) Q. 92. *Hipp.*
— και αμωμον Aℵ*CP. 6. *Am. Fuld. Tol.* Æth. Syr. *Hipp.* | * om. ς. ℵca. 1. 7. 14. 38. Q. 91. 95. Vulg. *Cl. Dem.* Memph. Arm. *Prms. Er. Cmpl.*
— θυμιαματα AℵC. rel. Vulg. Syr. *Cmpl.* | θυμιαμα 1. 95. *Hipp. Er.* | θυμιαματος 14 (*Wtst.*) Q. 92.
— και μυρον *Hipp. Prms.* | om. C.
— και οινον *Hipp.* | om. 7. 14 *sic.* Q. 92.
— και ελαιον] ante και οινον 6. | post *Hipp.*
— και προβατα ante και κτηνη 6. 7. 14. 38. Q. 92. *Cmpl.* | post Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Hipp. Er.* | om. 91. || add. και τραγους *Hipp.*
— ἱππων *Hipp.* | ἱππους 95. | ἱππον ℵca. (sed rursus abstersit).
— ρεδων AℵC. 1. PQ. Vulg. *Cl. Am. Fuld. Cmpl.* | ρεδίων 14 *sic.* 92. (om. και ρ. Memph.)
13. σωματων *Hipp.* | ψυχων 14 (*Wtst.*). 92.
14. ἡ *Hipp.* Ant. 41 (19). | om. C.
— σου ante της επιθ. τ. ψυχ. AℵCP. 95. *Am. Fuld. Tol. Prms.* | ‡ post ς. 1. 6. (7.) 14. 38. Q. 91. Vulg. *Cl. Er. Cmpl. Hipp.* (σου απηλθεν] συν ἀπηλθεν 7.)
— της επιθυμιας της ψυχης] om. Æth.
— τα λιπαρα *Hipp.* | om. τα 14 *sic.* 92. | τα ριπαρα ℵ*. (corr.ca.) || add. σου 95.
— τα λαμπ.] om. τα C. [14 *n. l.*]
— απωλετο AC. 6. 14. 38. PQ. 92. 95. Vulg. Memph. *Hipp. Prms.* | απωλοντο ℵ. 7. 91. *Cmpl.* | ‡ απηλθεν ς. 1. *Er.*
— ου μη αυτα εὑρησουσιν Aℵ(C)P. Vulg. Syr. (αυτα ου μη C.) | ‡ ουκετι ου μη εὑρησῃς αυτα ς. (6.) (1.) (91.) (*Er.*) (*Cmpl.*) (ευρησεις 1. 91. *Er. Cmpl.* εὑρῃς 6.) | ου μη αυτα εὑρῃς *Hipp.* | αυτα ου μη ευρῃς (7.) 14. (38.) Q. 92. (95.) (ου μη αυτα 38. 95. εὑρεις 7.) | ουτε ψυχας ανθρωπων του λοιπου εμπορευσῃ 6. | nec jam ea ultra invenies *Prms.* | non invenient amplius mercatores tui hoc in se Æth. | non sunt inventa Memph.
15. απο μακρ. *Hipp.* Ant. 41 (19). | praem. και 14 (*Wtst.*)
— κλαιοντες] praem. και 7. 14. Q. 92. | om. *Hipp.*
16. ad init. † και ς. 6. 7. 38. P. 91. 95s. Vulg. Æth. *Er. Cmpl. Prms. Hipp.* Ant. 41 (19). | om. AℵC. 1. 14 *sic.* Q. 92. Memph. Arm Syr.
— λεγοντες *Er. Hipp.* | λεγουσιν Q. || om. 1. (non *Er.*)
— ουαι semel 14 (*Wtst.*) Q. 92. | bis. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Hipp.*
— ἡ πολις ἡ μεγ. *Hipp.* | ἡ μεγ. πολις 38.
— ἡ μεγαλη ἡ περιβεβλη. Vulg. *Hipp.* | om. ℵ*. (add.ca.) | om. ἡ ante περιβ. A.
— βυσσινον *Am. Fuld. Er. Cmpl. Hipp.* | βυσσον 7. 14 *sic.* 92. Vulg. *Cl.* | βυσσυνον 1.
— κοκ. κ. πορφ. κ. βυσσ. A. | etra. *Hipp.* (πορφυραν P.) | purpura et byssino et coccino *Prms.*
— και κεχ. *Hipp.* Ant. 41 (20). *Er.* | om. και 1.

13. *om.* et amomum *Cl.* | et tritici *Cl.* | 14. poma desiderii animae tuae discesserunt *Cl.* | et praeclara *Cl.* | 16. bysso et purpura *Cl.* | deaurata erat *Cl.* | 17. omnis qui in lacum navigat *Cl.*

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr.
[i] Isa. 34: 10.
[j] Ezek. 27: 30.
19. ἔκραξαν
[k] Isa. 44: 23.
[l] Jer. 51 (28): 63.
[m] Isa. 24: 8.

καὶ ναῦται, καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργάζονται, ἀπὸ
μακρόθεν ἔστησαν, 18 [i] καὶ ‡ ἔκραξαν″, ‡ βλέποντες″
τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, λέγοντες, Τίς ὁμοία
τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ; 19 [j] καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς
κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἔκραζον κλαίοντες καὶ πενθοῦν-
τες λέγοντες, Οὐαὶ οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ
ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες * τὰ″ πλοῖα ἐν τῇ
θαλάσσῃ ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ
ἠρημώθη. 20 [k] εὐφραίνου ‡ ἐπ' αὐτῇ″, οὐρανὲ, καὶ οἱ
ἅγιοι * καὶ οἱ″ ἀπόστολοι καὶ οἱ προφῆται, ὅτι ἔκρι-
νεν ὁ θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.
21 Καὶ ἦρεν εἷς ἄγγελος [l] ἰσχυρὸς λίθον ὡς μύλον
μέγαν, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν, λέγων, Οὕτως
ὁρμήματι βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ
οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι. 22 [m] καὶ φωνὴ κιθαρῳδῶν καὶ
μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῇ

nautae et qui maria operantur, longe steterunt [18] et clamaverunt videntes locum incendii eius, dicentes Quae similis civitati huic magnae? [19] et miserunt pulverem super capita sua, et clamaverunt flentes et lugentes et dicentes Vae vae civitas magna, in qua divites facti sunt omnes qui habent naves in mari de pretiis eius, quoniam una hora desolata est. [20] Exulta super eam, caelum et sancti et apostoli et prophetae, quoniam indicavit deus iudicium vestrum de illa.

[21] Et sustulit unus angelus fortis lapidem quasi molarem magnum, et misit in mare dicens, Hoc impetu mittetur Babylon illa magna civitas et ultra iam non invenietur. [22] Et vox citharedorum et musicorum et tibia canentium et tuba non audietur in te

16. κεχρυσωμενη *Hipp.* | -μενοι *Elz.* 1624. 1633. | -μενον ℵ. ‖ † add. εν ς. ℵC. 1. 91. *Hipp. Er. Cmpl.* | om. A. 6. 7. 14 *sic.* 38. PQ. 92. 95. Vulg. Arm. *Prms.*
— χρυσιῳ AC. 6. 7. 38. PQ. 95. *Hipp.* | ‡ χρυσῳ ς. ℵ. 1. 14 *sic.* 91. *Er. Cmpl.*
— τιμιῳ *Hipp.* | om. Q.
— μαργαριτῃ AℵCP. 95. Memph. Æth. *Prms.* | ‡ -ριταις ς. 1. Q. rel. Vulg. Arm. Syr. *Hipp. Er. Cmpl.*
— ερημωθη 1. (non *Er.*)
17. ὁ τοσ. *Hipp.* | om. ὁ P. 95.
— ὁ επι τοπον πλεων AℵC. 7. 14. 38. Q. (τον τοπ.) 92. 95. *Am. Fuld.* Arm. Syr. (*Prms.*) (omnes...navigant *Am.* omnis qui in lacum navigat Vulg. *Cl.*) επι των πλοιων πλεων 6. P. 91. (praem. ὁ *Cmpl.*) | ‡ επι των πλοιων ὁ ὁμιλος ς. 1. *Hipp.* Ant. 41 (20). *Er.* | maris et omnes (om. και ναυται) Memph. | omnes artifices navium Æth.
— και ὁσοι] om. *Er.*
— εργαζοντες *Er.*
18. και εκρ. *Hipp.* Ant. 41 (20). | om. 38.
— εκραξαν ACP. 95. Vulg. Memph. Syr. *Hipp.* | ‡ εκραζον ς. ℵ. 1. (7). Q. 91. *Er. Cmpl.* [14 *n. l.*]
— βλεποντες Aℵ¹. C. 6. 7? 14 (*Wtst.*) 38. PQ. 91. 92. 95. Arm. *Hipp. Cmpl.* | λεγοντες ℵ*. | ‡ ὁρωντες ς. 1. *Er.*
18. καπνον *Hipp. Prms.* | τοπον A. Vulg.
— τις *Hipp. Prms.* | om. C.
— ὁμοιαι 95.
— μεγαλῃ] add. ταυτῃ *Prms.* | non *Hipp.*
19. εβαλον ℵ. 1. rel. *Hipp.* Ant. 41 (20). *Er. Cmpl.* | εβαλαν C. | εβαλλον P. | επεβαλον A. | επεβαλλον 95.
— τας κεφαλας *Hipp.* | της κεφαλης ℵ.
— αυτων] ἑαυτων C.
— εκραζον ℵ. 1. 6. (7.) 14. 38. PQ. rel. *Er. Cmpl.* | εκραξαν AC. Vulg. Syr. *Hipp.*
— κλαιοντες και πενθουντες *Hipp. Prms. Er. Cmpl.* | om. A. 1.
— λεγοντες] praem. και 6. 7. 38. PQ. 91. *Am.* Æth. Syr. *Cmpl.* [14 *n. l.*] | om. AℵC. rel. Vulg. *Cl. Fuld. Dem.* Memph. *Hipp. Er.*
— ουαι semel ℵ. Memph. [14 *n. l.*] | bis *Hipp.* Æth.
— τα πλοια AℵC. 7. 14. 38. PQ. 91. 92. 95. *Hipp. Cmpl.* | * om. τα ς. 1. 6*s*. Arm. *Er.*
— τιμιοτητος] πιοτητος *Hipp.*
— ερημωθη 1. (non *Er.*) | ειρημωθη 7.
20. επ' αυτῃ ℵC. 7. 14 (*Wtst.*). 38. Q. 91. 92. 95. Vulg. Memph. *Hipp.* Ant. 42 (20). *Prms. Cmpl.* | ‡ επ' αυτην ς. 1. 6*s*. P. *Er.* | εν αυτῃ A.
20. και οἱ αποστ. Aℵ. 6. 7. 14 (*Wtst.*) 38. PQ. 91. 92. 95. *Am. Fuld.* Memph. Æth. Syr. *Hipp. Prms. Cmpl.* | * om. και οἱ ς. C. 1. Vulg. *Cl. Dem.* Arm. *Er.*
— εξ αυτης *Hipp.* | απ' αυτης 91.
21. αγγελος ισχυρος λιθον ℵ^ccC. 1 rel. Vulg. Arm. Æth. *Hipp.* Ant. 42 (20). | αγγελος λιθον ισχυρον ℵ*. | αγγελος λιθον (om. ισχ.) A. Syr. (unus angelus lapidem) | et angelus fortis exclamavit clamorem et sustulit magnum lapidem Memph.
— μυλον 1. 6. 7. PQ. rel. *Hipp. Er. Cmpl.* | μυλινον A. Vulg. | μυλικον C. | λιθον ℵ.
— μεγαν *Hipp.* | μεγα 38 (*Alf.*)
— λεγον P.
— οὑτως *Hipp.*] praem. ὁτι ℵ. ‖ om. 91.
— ετι] add. εν αυτῃ ℵ. 14 (*Mill.*) Q. 92. | om. *Hipp.*
22. και 1°.] om. ℵ. 1.
— σαλπιστων] σαλπιγγων ℵ. | σαλπιγκτων *Hipp.* ‖ add. και 38 (*Alf.*) | om. *Hipp.*
— ακουσθῃ 1°. *Hipp.* | ακουσῃ 14 (*Treg.*)

17. qui in maria *Cl.* | 19. *om.* "et" ante dicentes *Cl.* | civitas illa *Cl.* | habebant *Cl.* | 20. sancti apostoli, *om.* "et" *Cl.* | 21. civitas illa magna *Cl.*

Aℵ(C.)
1. 6. 7. 14. 38.
PQ.
91. 92. 95.

[n] Jer. 25:10.

ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ
εὑρεθῇ ἐν σοὶ ἔτι, [n] καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ
ἐν σοὶ ἔτι, 23 καὶ φῶς λύχνου οὐ μὴ φανῇ ἐν σοὶ ἔτι,
καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν
σοὶ ἔτι· ὅτι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς
γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα
τὰ ἔθνη. 24 καὶ ἐν αὐτῇ αἷμα προφητῶν καὶ ἁγίων
εὑρέθη, καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

amplius, et omnis artifex
omnis artis non invenietur in
te amplius, et vox molae non
audietur in te amplius, 23 et
lux lucernae non lucebit tibi
amplius, et vox sponsi et
sponsae non audietur adhuc in
te, quia mercatores tui erant
principes terrae, quia in vene-
ficiis tuis erraverunt omnes
gentes, 24 et in ea sanguis pro-
phetarum et sanctorum inven-
tus est et omnium qui inter-
fecti sunt in terra.

XIX. Nϛ'

[o] Deut. 32:4.

[p] Deut. 32:43.

[q] Isa. 34:10.

1 † Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡς φωνὴν ‡ μεγάλην ὄχλου
πολλοῦ″ ἐν τῷ οὐρανῷ, ‡ λεγόντων″, Ἀλληλούϊα· ἡ
σωτηρία καὶ ἡ δόξα † καὶ ἡ δύναμις ‡ τοῦ θεοῦ″
ἡμῶν· 2 [o] ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις αὐτοῦ·
ὅτι ἔκρινεν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην, ἥτις ἔφθειρεν
τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ [p] ἐξεδίκησεν τὸ
αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ † χειρὸς αὐτῆς. 3 καὶ δεύ-
τερον εἴρηκαν, Ἀλληλούϊα· καὶ [q] ὁ καπνὸς αὐτῆς
ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 4 καὶ ‡ ἔπεσαν″

1 Post haec audivi quasi
vocem magnam turbarum
multarum in caelo dicentium,
Alleluia, laus et gloria et vir-
tus deo nostro est, 2 quia vera
et iusta iudicia sunt eius, qui
iudicavit de meretrice magna,
quae corrupit terram in pro-
stitutione sua, et vindicavit
sanguinem servorum suorum
de manibus tuis. 3 Et iterum
dixerunt, Alleluia, et fumus
eius ascendit in saecula saecu-
lorum. 4 Et ceciderunt se-

22. *και πας τεχν . . . εὑρ. εν σοι ετι* Vulg. *Cl. Am.* Memph. Syr. | om. 14 (*Wtst.*) 92. *Fuld.* Arm. *Hipp.* | ad fin. ver. 7. (*εὑρεθει*).
— *πασης τεχνης* C. rel. Vulg. | om. A.
— *και φωνη μ. ο. μ. ακουσθη εν σοι ετι* Vulg. (et *Fuld.*) Memph. | om. ℵ. 38. Arm. Æth. Syr. *Hipp.*
— *μυλου*] *μυθου* C.
— *ακουσθῃ* 2°.] *ακουσθει* 7. | *εὑρεθῃ* Q. | *φανη* 6.
23. *και* 1°.] om. Q.
— *και φως λυχ. . . , εν σοι ετι*] om. A. *Hipp.*
— *λυχνου*] add. *και φωνη μυλου* Arm.
— *φανει* 7.
— *εν σοι*] om. *εν* C. tibi *Am. Fuld.*
— *και* 2°.] *η* 38.
— *φωνη νυμφιου* *Hipp.* Ant. 42 (20). | *φωνην νυμφιου* ℵ* (corr.[ca].)
— *νυμφης*] praem. *φωνη* C.
— *ὁτι οἱ εμπ.* ℵCPQ. rel. Vulg. *Hipp.* | om. *ὁτι* 38. *ουδε οἱ εμπ.* Arm. | om. *οἱ* A. 95.
— *γης*] add. qui oblectabantur in te Arm.
24. *αἱμα* AℵC. 1. 38. P. Syr. *Hipp.* Ant. 42 (20). *Er.* | *αἱματα* 6. 7. 14. Q. 91. 92. 95. *Cmpl.* | *παν το αἱμα* Arm.

24. *εὑρεθη* *Hipp.* | *εὑρεθησαν* 7. 14 (*Wtst.* et *Mill*) (delevit *Jackson* sil. 92.)
— *εσφαγμενων* *Hipp.* | *εσφραγισμενων* 38. ‖ *γεγραμμενων* Arm. (seq. *εν τῃ γῃ ζωντος*).
1. *μετα*] † praem. *και* ϛ. 1. 38. 91. Arm. Æth. *Er.* | om. AℵC. 6. 7. 14 (*Wtst.*) PQ. 92. 95. Vulg. Memph. Syr. *Prms.*
— *ηκουσα* add. *ὡς* *Elz.* AℵC. 6. 14 *sic.* PQ. 91 (*V.* & *C.*) 95*s.* Vulg. Memph. (Æth.) | om. *ὡς* *St.* 3. 1. 7. 38. 91 (*Btly.*) Arm. Syr. *Prms. Er.*
— *μεγαλην* ante *οχλ. πολλ.* AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 92. 95. *Am. Fuld.* Memph. Arm. (om. *πολλου*) Æth. Syr. | ‡ post ϛ. 91. (*Prms.*) | om. 1. Vulg. *Cl. Er.*
— *λεγοντων* AℵC. 1. 6. 7. 14 *sic.* (*-τον ut vid.*) 38. PQ. 91. 92. 95. Vulg. Syr. *Cmpl.* | ‡ *λεγοντος* ϛ. *Er.* Arm. ‖ add. *το* 1. *Er.*
— *και ἡ δοξα* Aℵ[ca]C. 1. 38. P. Vulg. Arm. *Er.* | post *και ἡ δυναμις* 6. 7. 14 *sic.* Q. 91. 92. 95. Syr. *Cmpl.* | om. ℵ*. ‖ † add. *και ἡ τιμη* ϛ. 1. Memph. (Syr.) *Er.* | om. AℵC. 6. 7. 14 *ut vid.* 38. PQ. 91. 92. 95. Vulg. Arm. Æth. *Prms. Cmpl.*
— *του θεου* AℵC. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 92. 95. Memph. *Cmpl.* Deo Vulg. Arm. Æth. Syr. | ‡ *κυριῳ τῳ θεῳ* ϛ. 1. *Er.*
2. *αἱ κρ.*] om. *αἱ* A.
— *δικαιοι* 7.
— *ὁτι*] *ὁς* 14 (*Wtst.*)
— *πορνην*] *πολιν* 14 *sic* (sil. *Jackson* et 92).
— *ἡτις εφθειρεν την γην*] om. Arm.
— *εφθειρεν* ℵCP. 95. *Prms. Er.* | *διεφθειρεν* 7. 14 *sic.* 38. Q. 91. 92. *Cmpl.* | *εκρινεν* A.
— *εξεδικησεν*] praem. *κυριος* 95.
— *δουλων αυτου*] *δουλ. αυτης* ℵ*. (corr.[ca].)
— *χειρος*] † praem. *της* ϛ. 1. 91. *Er.* | om. AℵC. 7. 14. 38. PQ. 95. Arm. *Cmpl.* (ab ea Memph.)
3. *ειρηκαν* A. 1. 14 *ut vid.* P. Syr. *Er.* (s. *-ασιν*) | *ειρηκασιν* 92. 95. | *ειπαν* C. (38. *-ον*) | *ειρηκεν* 6. 7. Q. 91. *Cmpl.* | secundus dixit Memph.
— *αυτης*] om. 1. Æth. *Er.*
— *αναβαινει*] *ανεβαινεν* 38.
4. *επεσαν* AℵC. 1 (7.) PQ**. *Er.* | ‡ *-σον* ϛ. 6. 14. 38*s.* Q*. 91. 95*s.* (post *οἱ πρεσβυτεροι* 7.)

23. lucebit in te *Cl.* | beneficiis *Am.*
1. *om.* magnam *Cl.* | tubarum *Am.* | salus et *Cl.* | 2. manibus ejus *Cl.*

Vulg. Memph. [Theb.] Arm. Æth. Syr.

οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι † τέσσαρες, καὶ τὰ ‡ τέσ-
σερα ″ ζῷα, καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ τῷ καθημένῳ
ἐπὶ ‡ τῷ θρόνῳ ″ λέγοντες, Ἀμήν· Ἀλληλούϊα. 5 καὶ
φωνὴ ‡ ἀπὸ ″ τοῦ θρόνου ἐξῆλθεν, λέγουσα, Αἰνεῖτε
‡ τῷ θεῷ ″ ἡμῶν πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, [καὶ] οἱ φο-
¶ C. βούμενοι αὐτὸν † οἱ μικροὶ ¶ καὶ οἱ μεγάλοι. 6 καὶ
ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ, καὶ ὡς φωνὴν
ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν,
λεγόντων, Ἀλληλούϊα· ὅτι ἐβασίλευσεν κύριος ὁ
θεὸς * ἡμῶν ″ ὁ παντοκράτωρ.
§ Theb. ΝΖ' 7 § Χαίρωμεν καὶ ‡ ἀγαλλιῶμεν ″, καὶ δῶμεν τὴν
δόξαν αὐτῷ· ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου, καὶ ἡ
γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν ἑαυτήν. 8 καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα
περιβάληται βύσσινον ‡ λαμπρὸν καθαρόν ″· τὸ γὰρ
βύσσινον, τὰ δικαιώματα ‡ τῶν ἁγίων ἐστιν. ″
9 Καὶ λέγει μοι, Γράψον, Μακάριοι οἱ εἰς τὸ
δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι. Καὶ λέγει
μοι, Οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ ‡ τοῦ θεοῦ εἰσιν ″. 10 καὶ

niores viginti quattuor et
quattuor animalia, et adorave-
runt deum sedentem super
thronum dicentes, Amen, alle-
luia. 5 Et vox de throno exivit
dicens, Laudem dicite deo
nostro, omnes servi eius et qui
timetis eum, pusilli et magni.
6 Et audivi quasi vocem turbae
magnae et sicut vocem aqua-
rum multarum et sicut vocem
tonitruum magnorum, dicen-
tium, Alleluia, quoniam regna-
vit dominus deus noster
omnipotens.

7 Gaudeamus et exultemus
et demus gloriam ei, quia
venerunt nuptiae agni et uxor
eius praeparavit se, 8 et datum
est illi ut cooperiat se byssi-
num splendens candidum.
Byssinum enim iustificationes
sunt sanctorum.

9 Et dicit mihi, Scribe Beati
qui ad cenam nuptiarum agni
vocati sunt. Et dicit mihi,
Haec verba vera dei sunt. 10 Et

4. οἱ πρεσβυτεροι οἱ εικοσι τεσσαρες ℵC. 6. 14 (*Jackson*). 38. P. Vulg. *Cl. Am. Cmpl.* | † και ″ τεσσ. ς. *Fuld.* Syr. | οἱ εικοσι τεσσαρες πρεσβυτεροι A. 14. (οἱ supra). 91. (κδ') Arm. *Prms.* | οἱ πρεσβ. οἱ κδ' 1. 7. Q. 95. *Er.* | οἱ κδ' πρεσβ. 92.
— τεσσερα ζῳα A(ℵ)C. (om. ζῳα ℵ*. add.ca) | ‡ τεσσαρα ζῳα ς. 1. 6. 7. 14. 38. P. 91. | δ' ζωια (Q.) 95. Memph.
— τῳ θρονῳ AℵC. 6. 7. 14. Q. 92. 95. *Prms.* | ‡ του θρονου ς. 1. 38. 91. *Er.* | των θρονων P. | τῳ θρονῳ του ουρανου 14 (*Wtst.*) (vid. ver. 5.)
— αμην] om. 7. (om. αλληλουια *Prms.*)
5. φωνη . . . εξηλθεν λεγουσα] φωναι . . . εξηλθον λεγουσαι ℵ*. (corr.ca.)
— απο AC. 7. 14 *ut vid.* 38. Q. 92. 95. | ‡ εκ ς. ℵ. 1. 6*s*. P. 91. "de" Vulg. *Er. Cmpl.*
— θρονου] ουρανου 14. Q. 92.
— λεγουσα] om. 1. *Er.*
— τῳ θεῳ AℵC. 14 (*Wtst.*) P. 92. | ‡ τον θεον ς. 1. (θεον supra rubro 1.) 7. rel. *Er.*
— παντες] praem. αινειτε 95.
— και 2°. A. 1. 7. 14. 38. Q. 91. 95*s*. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Prms.* | om. ℵCP.
— οἱ μικροι] † praem. και ς. 1. *Er.* | om. AℵC. 6. 7. 38. PQ. 91. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Cmpl.* [14 *n. l.*]
5. οἱ ult.] om. 7.
6. ὡς 1°.] om. 1*.
— ὡς 2°. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Prms. Er.* | om. A. 6.
— λεγοντων *Elz.* A. 6. 38 (*Alf. dis.*) P. 95*s*. Vulg. | λεγοντες 7. 14. Q. 91. Arm. *Cmpl.* (λεγοντ. 92.) | -τας *St.* 3. 1. *Er.* | λεγουσων ℵ. ‖ add. παλιν Arm.
— κυριος ὁ θεος Vulg. Memph. Syr. | ὁ θεος ὁ κυριος ℵ*. (corr.ca.) Dominus *tantum* Æth. | om. κυριος 1. Arm. *Zoh. Er.*
— ἡμων ℵ. 6. 7. 14. 38. PQ. 91. 92. Vulg. Syr. *Cmpl.* | * om. ς. A. 1. 95. Memph. Arm. Æth. *Er.*
7. αγαλλιωμεν Aℵ. 1. P. 95. | ‡ αγαλλιωμεθα ς. 6. 7. 38. Q. 91. *Er. Cmpl.* [14 *n. l.*]
— δωμεν ℵ*. 1. 6. 7. 14. Q. 38. 91. 95*s*. Vulg. Memph. Theb. (Arm.) *Er. Cypr.* 293. *Prms.* | δωσομεν Aℵca. | δωσωμεν P.
— αυτῳ] αυτου 1. *Er.* | αυτων ℵ*. (corr.ca).
— γυνη] νυμφη ℵcc. | add. id. Arm.
— αυτου om. 1. 7.
8. περιβαλληται 14. (sil. 92.)
8. λαμπρον καθαρον Aℵ. 7. P. 91. 95. *Am. Fuld. Dem. Luxov.* Memph. Theb. *Prms.* | λ. και καθ. 6. 14. 38. Q. 92. Vulg. *Cl.* Syr. *Cmpl.* | ‡ καθαρον και λαμπρον ς. 1. Arm. (praem. λευκον) *Er.* | purpuram lucis puram Æth.
— των ἁγιων ante εστιν Aℵ. 6. 7. 14 *ut vid.* 38. PQ. 91. 92. 95. Syr. *Prms. Cmpl.* | ‡ post ς. 1. Vulg. Memph. Theb. *Cmpl.* [Arm. Æth.] *Er.*
9. και 1°.] add. unus e presbyteris Arm.
— μοι] om. Theb.
— γραψον] om. 1. *Er.*
— το δειπν.] τον δειπν. 38. Q.
— του γαμου] om. ℵ*. (add.ca.) 1. *Er.*
— και λεγει μοι 2°.] om. ℵ*. (add.ca.) (6.) 38. | om. ad. θεου Arm. (om. μοι Theb.) | και] add. δή γε ς' ἀπιόντες ὡς δεῖ 6. (*errore?*)
— λογοι] add. μου ℵ*. (om.ca.)
— αληθινοι] praem. οἱ A.
— αληθ. του θεου εισιν A. 6. 7. 14. PQ. 92. *Am.* (*Fuld.*) Memph. (Æth.) Syr. (*Prms.*) | του θεου αληθ. εισιν ℵca. 95. Vulg. *Cl.* | ‡ αληθ. εισιν του θεου ς. ℵ*. 1. 38. 91. *Er. Cmpl.* (και του θεου Theb.)

6. tubae *Am.* | tonitruorum *Cl.* | 8. byssino splendenti et candido *Cl.* | 9. et dixit *Cl.* | dei vera *Cl.*

A ℵ. 1. 6. 7. 14. 38. P. Q. 91. 92. 95.

‡ ἔπεσα″ ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι
αὐτῷ· καὶ λέγει μοι, Ὅρα μή· σύνδουλός σου εἰμὶ
καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν
† Ἰησοῦ· τῷ θεῷ προσκύνησον· ἡ γὰρ μαρτυρία †
Ἰησοῦ ἐστιν τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.

ΝΗ'

11 Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ‡ ἠνεῳγμένον″, καὶ ἰδοὺ
ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτόν, ‡ πιστὸς
11. [καλούμενος] πιστὸς καλούμενος″ καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει
καὶ πολεμεῖ· 12 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ † φλὸξ πυρός,
καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά· ἔχων
r Isa. 63:1, 3. ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός· 13 r καὶ
περιβεβλημένος ἱμάτιον βεβαμμένον αἵματι· καὶ ‡ κέ-
κληται″ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. 14 καὶ
τὰ στρατεύματα ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἐφ'
ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν καὶ
s c. 1:16. καθαρόν. 15 καὶ s ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται

cecidi ante pedes eius ut adorarem eum. Et dicit mihi, Vide ne feceris: conservus tuus sum et fratrum tuorum habentium testimonium Iesu: deum adora. Testimonium enim Iesu est spiritus prophetiae.

11 Et vidi caelum apertum, et ecce equus albus, et qui sedebat super eum vocabatur fidelis et verax vocatur, et iustitia iudicat et pugnat. 12 Oculi autem eius sicut flamma ignis, et in capite eius diademata multa, habens nomen scriptum quod nemo novit nisi ipse. 13 Et vestitus erat vestem aspersam sanguine, et vocatur nomen eius verbum dei. 14 Et exercitus qui sunt in caelo sequebantur eum in equis albis, vestiti byssinum album mundum. 15 Et de ore ipsius procedit gladius acutus, ut in

---

10. επεσα Aℵ. 1. 7. 38. P. (εμπεσα *Er.*) | ‡ επεσον ꞔ. 6. 14. Q. 91. 95.
— εμπροσθεν] ενωπιον Q. | εμπροσθε 6.
— αυτου] του αγγελου 95. (vid. xxii. 8.)
— προσκυνησαι] και προσεκυνησα P.
— αυτῳ] αυτον Q.
— ορα μη] add. ποιησῃς 95. Vulg. *Cypr.* 255. *Prms.* || add. πεσης εμπροσθεν μου και γαρ εγω Arm. || add. προσκυνησῃς μοι ὁτι δουλος και εγω ὡς συ Æth. *Platt.*
— και τ. αδελφ. *Cypr.* | om. και 91.
— αδελφ. σου *Cypr.* | om. σου ℵ*. 6. || add. και 1. *Er.*
— Ιησου 1°.] † praem. του ꞔ. Theb. *Er.* | om. Aℵ. 1. 6. 7. 14 (*Wtst.*) 38. PQ. 91. 92. 95. Arm. *Cmpl.* || add. χριστου Arm. *Prms.* Domini Jesu Æth.
— Ιησου 2°.] † praem. του ꞔ. 6. 38*s*. 91. Theb. | om. Aℵ. 1. 14 (*Wtst.*) PQ. 92. 95. Arm *Er.* (Domini Jesu Æth.)
11. ειδον *Hipp.* c. Noet. 15 (16). *Orig.* iv. 55ª. | ιδον A. 7. Q. | om. Æth.
— ηνεῳγμενον AℵP. *Hipp.* | ‡ ανεῳγμ. ꞔ. 1 (-νων). 6. 38. rel. *Orig.* iv. 55ª.
— ἱππος λευκος *Orig.* iv. ἱππος λευικος 1. (non *Er.*)
— καλουμενος post πιστος ℵ. | ‡ ante ꞔ. 7. 38. Q. 91. 95*s*. Vulg. Memph. Theb. Æth. Syr. *Iren.* 256. *Orig. Int.* iii. 60ᶜ. iv. 55ª (45ᶜ). *Cypr.* 285. *Prms. Cmpl.* | om. A. 1. 6. P. Arm. *Hipp. Er.*
11. αληθινος] add. vocatur *Am. Fuld.*
12. οἱ δε οἱ οφθ. ℵ. | ctra. A. rel. *Hipp.* c. Noet. 15 (16.) *Orig.* iv. 55ª. 57ᵈ. *Orig. Int.* iii. 60ᵈ. *Prms.* (om. ver. *Cypr.* 285.)
— φλοξ] † praem. ὡς ꞔ. A. 91. 95. Vulg. Æth. Syr. *Prms. Er.* | om. ℵ. 1. 6. 7. 14 (*Wtst.*) 38. PQ. 92. Memph. Arm. *Iren.* 256. *Orig.* iv. *Orig. Int.* iii. *Hipp. Cmpl.*
— επι την κεφαλην *Orig.* iv. 55ª. | εν τῃ κεφαλῃ 14 (*Wtst.*) 92. διαδηματα πολλα επι την κεφαλην *Hipp.*
— εχων] add. ονοματα γεγραμμενα και 14 (*Wtst.*) 38. Q. 91. 92. 95. Syr. *Cmpl.* | om. Aℵ*. 1. 7. P. Vulg. Memph. Theb. Arm. *Prms. Er.*
— γεγραμμενον ὁ ουδεις *Hipp. Orig.* iv. 55ᵇ. 58ª. *Orig. Int.* iii.] om. ℵ*. et pro ονομα] ονοματα γεγραμμενα ἁ ουδις ℵᶜᵃ. Æth.
— ει μη] η μη ℵ*. (corr.ᶜᵃ)
13. βεβαμμενον A. 1. 6. 7. 38. Q. 91. | ερραντισμενον 95. *Hipp. Orig.* iv. 55ᵇ. | ρεραντισμενον P. | περιρεραμμενον ℵ*. | ερραμμενον *Orig.* iv. 58ᶜ. | περιρεραντισμενον ℵᶜᵃ. aspersum *Iren. Prms.* consperso *Orig. Int.* iii. 60ᵈ. quae conspersa erat Æth. || add. εν 6.
13. κεκληται Aℵᶜᵃ. 6. 14 (*Wtst.*) 38. PQ. 92. 95. *Hipp.* | κεκλητο ℵ*. (om. το seq.) | εκεκλητο *Orig.* iv. | ‡ καλειται ꞔ. 1. 91. *Er. Cmpl.* vocatur Vulg. et *Am. Iren.* vocabatur *Fuld. Orig. Int.* iii.
— αυτου το ονομα 14 (*Wtst.*) | ctra. *Hipp. Orig.* iv. (sil. 92.)
14. τα στρατευματα εν τῳ *St.* 3. ℵ. 1. 6. 7. 38. Q. (*Orig.* iv. 58ᵈ.) *Er.* | τα στρατ. αυτου εν τῳ *Orig.* iv. 55ᵇ. | τα στρ. τα εν τῳ *Elz.* AP. 91. 95. (om. τῳ) Vulg. Theb. Syr. *Prms.* | om. τα *bis*. 14 (*Wtst.*) 92. || praem. οἱ στρατηγοι του ουρανου και Arm. | om. εν τῳ ουρανῳ Memph. Arm.
— ηκολουθει *Orig.* iv. 55ᵇ. | -θουν 1. 38. *Er.* | ακολουθει *Orig.* iv. 58ᵈ.
— αυτοις 14 (*Wtst.*) (sil. 92.) | ctra. *Orig. Cypr. Prms.* (om. *Iren.*)
— εφ' Aℵ. 1. 7. 38. P. 95. *Er.* | επι 6. Q. 91. *Orig.* iv. *Cmpl.*
— λευκοις *Iren.* 256. *Orig.* iv. 55ᵇ. 58ᵈᵉ. | om. Arm.
— ενδεδυμενοι] -μενοις ℵ*. *Orig.* iv.
— βυσσινον λευκον και καθαρον ℵ. 1. (6.) (38.) PQ. (91.) (92.) Vulg. Theb. *Er. Iren.* 256. *Orig.* iv. 58ᵉ. *Cypr.* 297.

---

11. *om.* vocatur *Cl.* | cum justitia *Cl.* | 12. "in" et "ejus" *om. Am.** | 13. veste aspersa *Cl.* | 14. byssino albo et mundo *Cl.* | 15. ore ejus *Cl.* | gladius ex utraque parte acutus *Cl.*

Vulg. Memph. (Theb.) Arm. Æth. Syr.
t Psa. 2:9.
u Ezek. 39:17—20.
¶ Theb.

ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ ‡ πατάξῃ″ τὰ ἔθνη· t καὶ
αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ αὐτὸς
πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ † τῆς ὀργῆς
τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. 16 καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμά-
τιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ † ὄνομα γεγραμ-
μένον, Βασιλεὺς βασιλέων καὶ κύριος κυρίων. 17 καὶ
εἶδον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ· καὶ ἔκραξεν
φωνῇ μεγάλῃ, λέγων u πᾶσιν τοῖς ὀρνέοις τοῖς ‡ πε-
τομένοις″ ἐν μεσουρανήματι, Δεῦτε † ‡ συνάχθητε″
εἰς τὸ δεῖπνον ‡ τὸ μέγα τοῦ″ θεοῦ, 18 ἵνα φάγητε
σάρκας βασιλέων, ¶ καὶ σάρκας χιλιάρχων, καὶ σάρ-
κας ἰσχυρῶν, καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθη-
μένων ‡ ἐπ᾽ αὐτοὺς″ καὶ σάρκας πάντων, ἐλευθέ-
ρων * τε″ καὶ δούλων, καὶ μικρῶν καὶ μεγάλων.
19 καὶ εἶδον τὸ θηρίον, καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς,
καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι

ipso percutiat gentes: et ipso
reget eos in virga ferrea, et
ipse calcat torcular vini furo-
ris irae dei omnipotentis. 16 Et
habet in vestimento et in fe-
more suo scriptum Rex regum
et dominus dominantium.
17 Et vidi unum angelum stan-
tem in sole: et clamavit voce
magna dicens omnibus avibus
quae volabant per medium
caeli Venite congregamini ad
cenam magnam dei, 18 ut man-
ducetis carnes regum et carnes
tribunorum et carnes fortium
et carnes equorum et seden-
tium in ipsis, et carnes omnium
liberorum ac servorum et pu-
sillorum ac magnorum. 19 Et
vidi bestiam et reges terrae et
exercitus eorum congregatos

Prms. (om. και 6. 14 (*Wtst.*) 38. PQ. 91. 92. *Am. Fuld. Tol. Dem. Iren. Cypr. Cmpl.* | λευκον βυσσινον καθαρον A. | λευκοβυσσινον καθαρον 95. | βυσσινον καθαρον λευκον 7. (Arm.) Syr. *Orig. Int.* iii. | βυσσινον καθαρον *Orig.* iv. 55b. byssinis splendentibus Memph. purpura lucis purae Æth.

15. ῥομφαια] add. διστομος 6. 7. 14 (*Wtst.*) Q. 91. 95. Vulg. *Cl.* Æth. *Rom.* Syr. Tert. c. Marc. iii. 14. (? i. 16.) *Cypr.* 297. *Prms. Cmpl.* (vid. i. 16. et ii. 12.) | om. Aℵ. 1. 38. P. (sil. 92.) *Am. Fuld. Dem.* Memph. Theb. Arm. Æth. *Platt. Er. Iren.* 256. *Orig.* iv.

— ἱνα *supra rubro* 1. *Orig.* iv. | om. 1*. 7.

— αυτῃ *Orig.* iv. | αυτῳ 38.

— παταξῃ Aℵ. (-ξει). 1. 6. 7 (-ξει). 14 (*Wtst.*) 38. PQ. 91. 92. 95. *Orig.* iv. *Cypr. Prms. Cmpl.* | ‡ πατασσῃ ς. *Er.* ‖ add. παντα 38. Theb. | om. *Iren. Orig.* iv.

— αυτους] gentes Syr.

— του θυμου] ante του οινου 95. | post της οργης ℵ. Theb. *Orig.* iv. 55c.

— της οργης] † praem. και ς. 1. 95*s*. *Er.* | om. Aℵ. 6. 7. 14 (*Wtst.*) 38. PQ. 91. 92. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Cmpl. Iren.* 256. *Orig.* iv. *Cypr.* 297. *Prms.*

15. του παντοκρ. *Orig.* iv. | om. του 1. *Er.*

16. επι το ἱματιον και *Iren.* 256. *Orig.* iv. | om. A. Æth.

— ἱματιον *Iren. Orig.* iv. *Prms.* | μετωπον 95.

— επι τον μηρ. *Iren. Orig.* iv. | om. επι ℵ.

— ονομα] † praem. το ς. 1. *Er.* | om. Aℵ. 7. 14 (*Wtst.*) 38. PQ. 91. 92. 95. *Orig.* iv. *Cmpl.* | suum nomen *Iren.*

17. ειδον] ιδον A. 7. 14 (*Jackson*). Q. | om. Æth.

— ἑνα A. 1. 7. 38. P. 91. 95. Æth. *Er.* | αλλον ℵ. Memph. Theb. (*Tk.* 27.) Arm. | om. 6. 14. (*Wtst.*) Q. 92. Syr.

— τῳ] om. *Er.*

— εκραξεν P. Vulg. | εκραζεν Q. 95. *Tol.* ‖ add. εν ℵ. 7. 14 (*Wtst.*) Q. 92. | om. A. 1. 6*s*. 38. P. 91. 95. Vulg. *Er.*

— λεγων *Er.* | om. 1. Theb.

— πασιν] om. 95. Theb. ‖ ad μεσουρανηματι om. Arm.

— πετομενοις Aℵ. 1. 14 (*Wtst.*) 38*s*. (*Alf.*) Q. 91. 92. 95. *Cmpl.* | ‡ πετωμ. ς. 6. 7. P. *Er.*

— μεσουρανισματι *Er.* | μισουρανηματι P.

— συναχθητε Aℵ. 7. 14 (*Wtst.*) 38. PQ. 91. 92. 95. *Am. Fuld. Tol. Dem.* Memph. Theb. Arm. Æth. Syr. *Cmpl.* | † και″ ‡ συναγεσθε ς. (6.) *Er.* Vulg. *Cl.* (om. και 6.) | om. 1. *Prms.*

17. το δειπνον] τον δειπνον 6. 38. 95.

— το μεγα του Aℵ. 7 (6.) 14 (*Wtst.*) (38.) PQ. 91. 92. 95. Vulg. Memph. Theb. (Glover *dis.*) Syr. *Prms. Cmpl.* (τον μεγαν 6. 38.) | ‡ του μεγαλου ς. 1. Arm. Æth. *Er.*

18. και σαρκας χιλιαρχων] om. 1. Arm. (om. σαρκας *Er.*)

— και σαρκας ισχυρων] om. Arm. *Zoh.*

— επ᾽ αυτους A. 14 (*Wtst.*) 92. | επ᾽ αυτοις ℵ. | ‡ επ᾽ αυτων ς. 1. 6. 7. 38. PQ. 91. 95*s*. *Cmpl.* (επ᾽ αὐτῶ *Er. sic*).

— παντων] om. 1. Memph. Arm.

— ελευθερων τε Aℵ. 7. 14 (*Wtst.*) 38. PQ. 91. 92. 95. Memph. *Er.* | * om. τε ς. 1. 6. Vulg. Arm. Æth. Syr. *Cmpl.*

— και μικρων Vulg. Memph. Æth. Syr. | om. και 14 (*Wtst.*) 38. (*Alf.*) Q. 92. Arm. *Cmpl.* ‖ add. τε 7. 14 (*Wtst.*) 38. Q. 91. 92. *Cmpl.* | om. Aℵ. 1. P. 95. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Er.*

— μεγαλων] praem. των ℵ. 95.

19. ειδον] ιδον Aℵ. 7. Q. | om. Æth.

— και τα στρ. | κατα στρ. ℵ*. (corr.ca.)

— αυτων] αυτου A. 6.

---

15. reget eas *Cl.* | 17. et congregamini *Cl.* | 18. et servorum et pusill. et magnorum *Cl.* | 19. exercitu *Cl. Am.*

A ℵ C. 1. (6.) 7. 14. 38. (P) Q. 91. 92. 95. NΘ′

* τὸν″ πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου,
καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ.
20 Καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον, καὶ ‡ μετ᾽ αὐτοῦ ὁ″ ψευ-
δοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ,
ἐν οἷς ἐπλάνησεν τοὺς λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ
θηρίου, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ·
ᵛ Isa. 30:33. ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο ᵛ εἰς τὴν λίμνην τοῦ
πυρὸς ‡ τῆς καιομένης″ ἐν † θείῳ. 21 καὶ οἱ λοιποὶ
ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ
τοῦ ἵππου, τῇ ‡ ἐξελθούσῃ″ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ·
καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν
¶ P. αὐτῶν.¶

ad faciendum proelium cum illo qui sedebat in equo et cum exercitum eius.

20 Et adpraehensa est bestia, et cum illo pseudopropheta qui fecit signa coram ipso, quibus seduxit eos qui acceperunt caracterem bestiae, qui et adorant imaginem eius: vivi missi sunt hi dno in stagnum ignis ardentis sulphure. 21 Et ceteri occisi sunt in gladio sedentis super equum, qui procedit de ore ipsius, et omnes aves saturatae sunt carnibus eorum.

XX. Ξ′

¶ 6.

1. ἐν τῇ χειρὶ
ʷ c. 12:9. Isa. 26:21.
ˣ Gen. 3:15.
2. τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον

1 Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ, ἔχοντα ¶ τὴν ‡ κλεῖν″ τῆς ἀβύσσου, καὶ ἅλυσιν
μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. 2 καὶ ἐκράτησεν ʷ τὸν
δράκοντα, ‡ ὁ ˣ ὄφις ὁ ἀρχαῖος,″ ὅς ἐστιν διάβολος καὶ
* ὁ″ σατανᾶς, καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη, 3 καὶ ἔβα-
λεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισεν †, καὶ
ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ πλανήσῃ ‡ ἔτι τὰ

1 Et vidi angelum descendentem de caelo, habentem clavem abyssi et catenam magnam in manu sua. 2 Et adpraehendit draconem, serpentem antiquum, qui est diabolus et satanas, et ligavit eum per annos mille, 3 et misit eum in abyssum, et clusit et signavit super illum, ut non seducat amplius

---

19. τον πολεμον Aℵ. 7. 14 (*Wtst.*) Q. 92. (ποι. πολ. συνηγμενα 95.) | * om. τον ς. 1. 6. 38*s*. P. 91. 95. Arm. *Er. Cmpl.*
20. μετ᾽ αυτου ὁ ℵ. 14 (*Wtst. semel.*) 38 (-τὸ *Alf.*) P. 91. Vulg. (Memph.) *Prms. Cmpl.* | ‡ μετα τουτου ὁ ς. 1. *Er.* | ὁ μετ᾽ αυτου 6. 7. 14 (*Jackson. Wtst. semel.*) Q. 92. 95. Arm. | οἱ μετ᾽ αυτου ὁ A. | om. Æth. | ille propheta falsus qui cum eo Syr.
— τῃ εικονι Aℵᶜ. rel. | το χαραγμα Q. | την εικονα ℵ*. (corr.ᶜᵃ.) 38.
— εβληθησαν | βληθησονται 1. 38. *Er.*
— οἱ δυο] om. Arm.
τον πυρος] om. 14 (*Wtst.*) 92.
— της καιομενης AℵP. | ‡ την καιομενην ς. 1. 6. rel.
— θειῳ] † praem. τῳ ς. 1. *Er.* | om. Aℵ. 6*s*. 7. 14 (*Wtst.*) 38. PQ. 91. 92. 95. Arm. *Cmpl.*
21. ρομφαιᾳ] add αυτου 95. Æth.
— του 1º.] om. *Er.*
— εξελθουσῃ Aℵ. 1. 6. 7. 14 (*Wtst.*) 38. PQ. 91. 92. 95. *Cmpl.* | ‡ εκπορευομενῃ ς. *Er.*
— τα ορνεα] τα θηρια A*? | om. τα *Er.*

1. ειδον ℵ. rel. | ιδον A. 7. Q. | om. Æth.
— αγγελον] αγγε ℵ*. | αλλον αγγελον ℵᶜᵃ. Arm.
— εκ του ουρανου] om. ℵ*. (add.ᶜᵃ)
— κλειν Aℵ. 38. Q. 91. 95. *Cmpl.* | ‡ κλειδα ς. 1. 7. Syr. *Er.* (claves solis Æth.)
— ἁλυσιν] ἁλυσεσιν ℵ*. (corr.ᶜᵃ.)
— επι την χειρα A. rel. | εν τῃ χειρι ℵ. 38.
2. εκρατησεν] εκρατη 95*.
— ὁ οφις ὁ αρχαιος A. | ‡ τον οφιν τον αρχαιον ς. ℵ. 1. 38. Q. rel.
— ὁς εστιν A. rel. | ὁ εστιν ℵ.
— διαβολος] praem. ὁ ℵ. 14 (*Wtst.*) 38 (*Alf.*) | om. A. rel. Arm. *Er.*
— ὁ σατανας Aℵ. 38. Q. 91. *Cmpl.* | * om. ὁ ς. 1. 7. 14 (*Wtst.*) 95*s*. Arm. *Er.* ‖ add. ὁ πλανων την οικουμενην ὁλην 7. 14 (*Wtst.*) 38. Q. 91. (92.) Syr. *Cmpl.* (vid. xii. 9.) | om. Aℵ. 1. 95*s*. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Er.*
—, 3. χιλια ετη και εβαλεν αυτον] om. ℵ.
3. εκλεισεν] εδησεν 1. *Er.* ‖ † add. αυτον ς. 1. Memph. Æth. *Er.* | om. Aℵ. 7. 14 (*Wtst.*) 38. Q. 91. 92. 95. Vulg. Arm. Syr. *Prms. Cmpl.*
3. επανω αυτου] εμμενως αυτον A.
— πλανησῃ Aℵ. (-σει). 1. 95*s*. Arm. | πλανᾳ 7. 14 (*Wtst.*) 38. Q. 91. 92. *Er.*
— ετι ante τα εθνη Aℵ. 7. 14 (*Wtst.*) 38. Q. 91. 92. 95. Vulg. (Arm.) Syr. *Prms. Cmpl.* | ‡ post ς. *Er.* | om. ετι 1. 14 (*Mill. Jackson.*) Memph. Æth.
— τελεσθει 7.
— τα χιλ. ετη Syr. | om. τα 1. *Er.*
— μετα] † praem. και ς. 1. 91. Vulg. *Cl. Dem.* Memph. Arm. Æth. *Er. Cmpl.* | om. Aℵ. 7. 14 (*Wtst.*) 38. Q. 92. 95. *Am. Fuld. Tol.* Syr. *Prms.*
— δει] om. 7. | δε Syr.
— αυτον ante λυθηναι ℵ. 1. 38. 91. Vulg. *Er. Cmpl.* | post A. 7. 14 (*Wtst.*) Q. 92. 95. *Prms.*
4. ειδον ℵ.] ιδον A. 7. Q.
— εκαθησαν 7.
— τας ψυχας] praem. ειδον 95.

---

20. cum ea *Cl.* | adoraverunt *Cl.* | in sulphure *Cl.*

Vulg. Memph. [Theb.] Arm. Æth. Syr.

ἔθνη", ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη· † μετὰ ταῦτα δεῖ
αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον.

ΞΑ′ [y] Dan. 7: 9, 18, 22.

4 [y] Καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ᾽ αὐτούς,
καὶ κρίμα ἐδόθη αὐτοῖς· καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελε-
κισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ, καὶ διὰ τὸν
[z] c. 15: 2. λόγον τοῦ θεοῦ [z], καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν
‡ τὸ θηρίον", ‡ οὐδὲ" τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔλαβον
τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον †, καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα
αὐτῶν· καὶ ἔζησαν, καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ χρι-
στοῦ † χίλια ἔτη·

ΞΒ′

5 ‡ Καὶ οἱ λοιποὶ" τῶν νεκρῶν οὐκ ‡ ἔζησαν" ‡ ἄχρι"
τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη.
6 Μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει
τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ‡ ὁ δεύτερος θάνατος" οὐκ
ἔχει ἐξουσίαν, ‡ ἀλλὰ" ἔσονται ἱερεῖς τοῦ θεοῦ καὶ
τοῦ χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσιν μετ᾽ αὐτοῦ * τὰ"
χίλια ἔτη.

ΞΓ′ § Theb.

7 Καὶ § ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ
σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, 8 καὶ ἐξελεύσεται
πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσιν γωνίαις τῆς

gentes donec consummentur mille anni: post haec oportet illum solvi modico tempore.

4 Et vidi sedes, et sederunt super eas, et iudicium datum est illis, et animas decollatorum propter testimonium Iesu et propter verbum dei, et qui non adoraverunt bestiam neque imaginem eius nec acceperunt caracterem eius in frontibus aut in manibus suis, et vixerunt et regnaverunt cum Christo mille annis:

5 ceteri mortuorum non vixerunt donec consummentur mille anni. Haec est resurrectio prima. 6 Beatus et sanctus qui habet partem in resurrectione prima: in his secunda mors non habet potestatem, sed erunt sacerdotes dei et Christi, et regnabunt cum illo mille annis.

7 Sed cum consummati fuerint mille anni, solvetur satanas de carcere suo, 8 et exibit et seducet gentes quae sunt super quattuor angulos

4. *πεπελεκισμενων*] *πεπολεμημενων* A. | occisorum *Cypr. Prms.*
— *και οἵτινες*] *ει τινες* (om. *και*) A.
— *ου*] *ουν* א*. (add. *ου*[1].)
— *το θηριον* Aא. 14 (*Wtst.*) 38. Q. 92. | ‡ *τῳ θηριῳ* ς. 1. 91. 95*s*. Arm. *Er. Cmpl.*
— *ουδε* Aא. 7. 14 (*Wtst.*) 38. Q. 92. 95. | ‡ *ουτε* ς. 1. 91. *Er. Cmpl.*
— *την εικονα αυτ. St.* 3. Aא. 1. 38. Q. 92. *Er.* | *τῃ εικονι αυτ. Elz.* 7. 91. 95*s*. *Cmpl.* | om. Arm.
— *χαραγμα*] add. *του θηριου* 95.
— *το μετωπον*] *των μετωπων* 7. ‖ † add. *αυτων* ς. 1. 91. *Tol.* Memph. Arm. Æth. *Er.* | om. Aא. 7. 14 (*Wtst.*) 38. Q. 92. 95. Vulg. (et *Am. Fuld. Dem.*) Syr. *Cypr.* 273. *Prms.*
— *επι* ante *τ. χειρ.*] om. 95.
— *του χρ. Elz.*· Aא. 7. 14 (*Jackson.*) 38 (*Alf. s.*) Q. 91. 95*s*. *Cmpl.* | om. *του St.* 3. 1. Arm. *Er.* ‖ add. *αυτων* Syr.
— *χιλια*] † praem. *τα* ς. 7. Q. 38 (*Alf. s.*) 95*s*. Syr. | om. Aא. 1. 91. Arm. *Er. Cmpl.* ‖ praem. *ἑως* Arm. cdd.
5. ad *χιλια ετη* Vulg. | om. א. 7. 14 (*Wtst.*) 92. Syr.

5. *και οἱ λοιπ.* 1. 38. Q. 91. 95. Memph. *Cmpl.* | *οἱ λοιπ.* A. Vulg. *Prms.* | ‡ *οἱ δε λοιπ.* ς. *Er.* | at alii Æth. (*και μετα ταυτα εκ των νεκρων ουδεις ανεζησεν* Arm.)
— *νεκρων*] *ανθρωπων* Q. | eorum *Prms.*
— *εζησαν* A. 38. Q. 91. 95. Vulg. Memph. *Prms. Cmpl.* | ‡ *ανεζησαν* ς. *Er.* (Arm.) Æth. | *ανεστησαν* 1. Æth.
— *αχρι* A. 1. 38. Q. 91. 95. *Er. Cmpl.* | ‡ *ἑως* ς.
— *τελεσθῃ*] *τελεσθηναι* 38.
— *ετη*] add. *αχρι Er.*
— *αὑτη*] praem. *ὁτι* 7.
6. ab init.] add. *και* 91. | om. *Iren.* 334. *Hipp.* Ant. 65 (32). (*μακαριοι οἱ αγιοι οἱ ἐχοντες* Arm.)
— *και ἁγιος*] om. 14 (*Wtst.*) 92.
— *επι τουτῳ* 14 (*Wtst.*) | *επι τουτον Cmpl.* 92. *Hipp.*
— *ὁ δευτερος θανατος* Aא. 7. 14 (*Jackson* om. *ὁ Wtst.*) 38. Q. 91. 95. Vulg. *Hipp. Orig. Int.* iii. 105[c]. *Prms.* | ‡ *ὁ θαν. ὁ δευτ.* ς. 1. Memph. *Er.*
— *εχῃ* 7.
— *αλλα* א.] ‡ *αλλ᾽* ς. rel.

6. *ἱερεις*] add. *και* א.
— *του θεου και του χριστου*] *τῳ θεῳ κ. τῳ χριστῳ* 38. (*και του κυριου Ιησου χριστου* Arm.)
— *βασιλευσουσιν* א. rel. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Prms.* | *βασιλευουσιν* A.
— *τα χιλια* א. 14 (*Wtst.*) 38. (*Alf. dis.*) Q. 92. Syr. | * om. *τα* ς. A. rel. Arm. *Er. Cmpl.* | ,*α* 1.
7. *ὁταν τελεσθῃ* Aא. 38. 91. 95*s*. Vulg. Memph. Theb. Syr. | *ὁτε ετελεσθησαν* 1. *Er.* | *μετα* 7. 14 (*Mill. Wtst.*) Q. 92. Arm.
8. *τα εθνη*] praem. *παντα* א. ‖ *την οικουμενην* Theb.
— *τα* post *εθνη*] om. א. 14 (*Wtst.*) 92. (*εθνη παντα* Arm.)
— *ταις τεσσαρσιν*] om. *ταις* 1. 14 (*Wtst.*) *Er.* | *τ. τετρασι* א.
— *τα εν ταις τεσσαρσι γωνιαις της γης*] *εκ των τεσσαρων γωνιων της γης* post *Μαγωγ* Theb.

3. et post haec *Am.* | 7. et cum *Cl.* | 8. exivit *Am.*

A ℵ. 1. 7. 14. 38. [P]Q. 91. 92. (95.)
γῆς, τὸν Γὼγ καὶ [τὸν] Μαγώγ, συναγαγεῖν αὐτοὺς
εἰς *τὸν″ πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς *αὐτῶν″ ὡς ἡ
a Isa. 54:14. ἄμμος τῆς θαλάσσης. 9 [a] καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος
τῆς γῆς, καὶ ἐκύκλωσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων,
§ P. καὶ τὴν § πόλιν τὴν ἠγαπημένην· καὶ κατέβη πῦρ
ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτούς·
10 καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν
10. ὅπου *[καὶ]″ λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ θείου, ὅπου *καὶ″ τὸ θηρίον
καὶ ὁ ψευδοπροφήτης· καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας
καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

ΞΔʹ
11 Καὶ εἶδον θρόνον ‡μέγαν λευκὸν″, καὶ τὸν κα-
11. ἐπ' αὐτ. θήμενον ‡ἐπάνω″ αὐτοῦ, οὗ ἀπὸ *τοῦ″ προσώπου
b Dan. 2:34. ¶ 95. ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, [b] καὶ τόπος ¶ οὐχ εὑρέθη
αὐτοῖς. 12 καὶ εἶδον τοὺς νεκρούς, *τοὺς″ ‡μεγάλους
καὶ τοὺς μικρούς″, ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ ‡θρόνου,″ καὶ
βιβλία ‡ἠνοίχθησαν″· καὶ ‡ἄλλο βιβλίον″ ‡ἠνοίχθη,″
ὅ ἐστιν τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν

terrae, Gog et Magog, et congregahit eos in proelium, quorum numerus est sicut arena maris. 9 Et ascenderunt super latitudinem terrae, et circumierunt castra sanctorum et civitatem dilectam. Et descendit ignis a deo de caelo et devoravit eos: 10 et diabulus qui seducebat eos missus est in stagnum ignis et sulphoris ubi et bestia et pseudoprophetis, et cruciabuntur die ac nocte in saecula saeculorum.

11 Et vidi thronum magnum candidum, et sedentem super eum, a cuius conspectu fugit terra et caelum, et locus non est inventus ab eis. 12 Et vidi mortuos magnos et pusillos stantes in conspectu throni, et libri aperti sunt: et alius liber apertus est, qui est vitae: et iudicati sunt mortui ex his quae scripta erant in libris se-

8. τον Γωγ Theb. | om. τον ℵ*. (add.ca) Arm. | ? Τωγ ℵ*.
— τον Μαγωγ] om. τον Aℵ*. (add.ca) 1. Arm. *Er.* ‖ add. και ℵ. Vulg.
— τον πολεμον Aℵ. 7. 14 (*Wlst.*) 38 (*Bch.*) Q. 91. 92. 95. *Cmpl.* | * om. τον ϛ. 1. 38 (*Alf. dis.*) Theb. Arm. Syr. *Er.*
— αριθμος αυτων Aℵ. 7. 14 (*Wtst.*) Q. 92. 95. Arm. Syr. | * om. αυτων ϛ. 1. 38. 91. Theb. *Prms. Er.*
— ὡς ἡ] ὡσει 7.
9. και ανεβησαν] om. 14 (*Wtst.*) 92.
— εκυκλωσαν ℵ. 1. 7. 38. 91. 95s. | εκυκλευσαν AQ. 92. *Cmpl.*
— ἁγιων] add. και την πολιν των ἁγιων Q.
— πυρ (v. 9.) ... λιμνην (ver. 10.)] om. ℵ*. (add.ca.)
— απο του θεου ante εκ του ουρανου ℵca. (1.) 7. 95. Vulg. (et *Am. Fuld.*) Syr. *Er.* (εκ τ. θ. απο τ. ουρ. 1.) | post 14 (*Wtst.*) 38. PQ. 91. 92. Memph. Theb. Arm. (Æth.) *Cmpl.* ‖ om. απο του θεου A. *Prms.*
10. ὁ διαβ.] om. ὁ 1. *Er.*
— και θειου Vulg. | om. και 7. | του θειου ℵ. 95.
— και το θηρ. A. 7. 14 (*Wtst.*) 38. PQ. 92. 95. Vulg. *Cl. Am.* Syr. *Prms.* *Cmpl.* | * om. και ϛ. ℵ 1. 91. *Fuld.* (est) *Tol.* Memph. Theb. Arm. Æth. *Er.*
10. θηριον και] om. και 7. ‖ add. ὁπου ℵ.
— εις τους αιων. τ. αιων. *Er. Cmpl.* | om. 1. Arm.
11. ειδον ℵ. rel. | ιδον A. 7. Q.
— μεγαν ante λευκον Aℵ. 7. 14 (*Wtst.*) 38. (μεγα) PQ. 91. 92. 95. Vulg. Memph. Æth. Syr. *Prms. Cmpl.* | ‡ post ϛ. 1. Arm. *Iren.* 336. *Er.* | om. μεγαν Theb.
— και τον καθημενον επ'] om. 14 (*Wtst.*)
— επανω ℵ. 38. | επ' ϛ. A. 1. 7. PQ. 91. 95. *Er. Cmpl.* (in eo *Iren.* 336.)
— αυτου Aℵ. 1. 38. 95. *Er.* | αυτον 7. 14 (*Wtst.*) PQ. 91. 92. *Cmpl.*
— του προσωπου Aℵ. 38. P. 95. | * om. του ϛ. 1. 7. Q. 91. Arm. *Er. Cmpl.* ‖ add. αυτου 95. Syr.
— ὁ ουρανος και ἡ γη 91. *Tol.* Arm. Æth. *Prms. Cmpl.* | ctra. *Iren.*
12. ειδον ℵ. rel. | ιδον A. 7. Q. | om. Æth.
— τους νεκρους] om. 14 (*Wtst.*) 92.
— νεκρους τους Aℵca. (7.) 38. PQ. 91. *Cmpl.* | νεκρ. και ℵ*. | *νεκρους tantum ϛ. 1. *Er.* (τους μεγ. και τους μικρ. τους νεκρους 7.).
12. μεγαλους και τους μικρους Aℵ. 7. 14 (*Wtst.*) 38. PQ. 91 (*V. & C.*) (om. τους *Btly.*) 92. Vulg. Theb. Arm. Æth. (Syr.) *Iren.* 336. *Prms. Cmpl.* | ‡ μικρους και μεγαλους ϛ. *m.* Memph. *Er.* | om. 1.
— ἑστωτας] om. 14 (*Wtst.*) 92.
— ενωπιον] επι ℵ*. (ενωπιον επι ℵca.)
— θρονου Aℵ. 7. 14 (*Wtst.*) 38. PQ. 91. 92. Vulg. *m.* Memph. Theb. Arm. Æth. Syr. *Cmpl.* | ‡ θεου ϛ. 1. *Er.* [*Prms.*]
— ηνοιχθησαν A. 1. 14 (*Wtst.*) PQ. 92. *Er.* | ‡ ηνεφχθησαν ϛ. 7. | ανεφχθησαν 38. 91. *Cmpl.* | ηνεωχθη ℵ.
— και αλλο βιβ. ηνοιχθη] om. ℵ*. (add.ca.) 1.
— αλλο ante βιβλιον Aℵca. 7. 14 (*Wtst.*) 38. PQ. 91. 92. Vulg. *m.* Arm. Syr. *Prms. Cmpl.* | ‡ post ϛ. *Er.*
— ηνοιχθη AP. rel. (1 hiat) *Er.* | ‡ ηνεφχθη ϛ. 7. Q. 91 (*V. & C.*) | ανεωχθη 38. 91 (*Btly.*) *Cmpl.*
— εν om. 14 (*Wtst.*)
— εν τοις βιβλιοις] εν ταις βιβλοις ℵ. | om. Arm.

8. congregavit *Am.* | 9. circuierunt *Cl.* | 10. pseudopropheta cru. *Cl.* (om. et). | 11. *om.* ab *Cl.*

Vulg. Memph. Theb. Arm. Æth. Syr.

γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις, κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.
13 καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα ‡ τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτῇ",
καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἔδωκαν ‡ τοὺς νεκροὺς τοὺς
ἐν αὐτοῖς·" καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα
αὐτῶν. 14 καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἐβλήθησαν εἰς
τὴν λίμνην τοῦ πυρός· οὗτος ‡ ὁ δεύτερος θάνατός
ἐστιν" * ἡ λίμνη τοῦ πυρός." 15 καὶ εἴ τις οὐχ εὑρέθη
ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν
¶ 14. λίμνην τοῦ πυρός.¶

cundum opera ipsorum. 13 Et dedit mare mortuos qui in eo erant, et mors et infernus dederunt mortuos qui in ipsis erant, et iudicatum est de singulis secundum opera ipsorum. 14 Et infernus et mors missi sunt in stagnum ignis. Haec mors secunda est, in stagnum ignis. 15 Et qui non est inventus in libro vitae scriptus, missus est in stagnum ignis.

XXI. ΞΕ′

ᶜ Isa. 65: 17. 66: 22. 2 Pet. 3: 13.
ᵈ c. 3: 12. Heb. 12: 22.
ᵉ Ezek. 37: 26.

1 Καὶ εἶδον ᶜ οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ
πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ‡ ἀπῆλθαν", καὶ ἡ
θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. 2 καὶ † τὴν πόλιν τὴν
ἁγίαν ᵈ Ἱερουσαλὴμ καινὴν * εἶδον" καταβαίνουσαν
‡ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ", ἡτοιμασμένην ὡς
νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. 3 καὶ ἤκουσα
φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης, Ἰδοὺ ἡ
ᵉ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει

1 Et vidi caelum novum et terram novam: primum enim caelum et prima terra abiit, et mare iam non est. 2 Et civitatem sanctam Hierusalem novam vidi descendentem de caelo a deo, paratam sicut sponsam ornatam viro suo. 3 Et audivi vocem magnam de throno dicentem, Ecce tabernaculum dei cum hominibus, et habitabit

13. *τους νεκρους τους εν αυτῃ* Aℵ. 7. 14 (*Wtst.*) (38.) PQ. 92. Vulg. *m.* Memph. Theb. Æth. Syr. *Iren.* 336. *Orig. Int.* i. 34ᵇ. *Meth.* (Jahn.) 94. | ‡ *τους εν αυτῃ νεκρους* ς. (l. *εν αυτοις Er.*)
— *και ὁ θαν. και ὁ ἀδης εδωκαν τ. εν αυτοις νεκρους......εργα αυτων* (*Meth.*) | om. 91. Syr.
— *αυτῃ και ὁ θαν....νεκρους* (s. *τους εν*)] om. 38.
— *εδωκαν* ℵ. 1. PQ. rel. | *εδωκεν* A. 7.
— *τους νεκρους τους εν αυτοις* Aℵ. 14 (*Jackson. Wtst.*) P(Q.) 92. Vulg. (*m.*) Memph. Theb. *Orig. Int.* i. 34ᶜ. (*τοις εν αυτ.* Q.) | ‡ *τους εν αυτοις νεκρους* ς. 1. Æth. *Er.* | *τους ἑαυτου νεκρους* 7. 14 (*Mill*) (Arm.) | *τους ἑαυτων νεκρους Cmpl.* ‖ add. et tradidit terra quoque eos qui fuerunt in ea mortui Æth.
— *εκριθησαν*] *-σεν* 14 (*Jackson.*) | *κατεκριθησαν* ℵ.
— *αυτων*] *αυτου* 7. 14 (*Wtst.*) Q. 92.
14. *εβληθη* 14 (*Wtst.*)
— *πυρος*] add. *και* ℵ.
— *οὗτος ὁ δευτερος θανατος εστιν* ℵ. 7. (om. *εστιν*). 38. | *οὗτος ὁ θαν. ὁ δευτ. εστιν* APQ 14 (*Wtst.*) (91. *εστιν* ante *ὁ θαν.*) *Cmpl.* 92. *Am. Fuld.* Syr. | *ὁ γαρ δευτερος θανατος εστιν Hipp.* Ant. 65 (32). | ‡ *οὗτος εστιν ὁ δευτ. θαν.* ς. *Er.* (Vulg. *Cl.*) Theb. | secundam mortem *Iren.* 336. | om. 1. Memph. Arm. *Zoh. Prms.*
14. *ἡ λιμνη του πυρος* Aℵ. 7. 14 (*Wtst.*) 38. PQ. 91. 92. *Am. Fuld.* Theb. Syr. *Hipp. Cmpl.* | * om. ς. 1 *cum antt.* Vulg. *Cl.* Memph. Arm. *Prms. Er.* | non habet *Iren.* 336. | gehennae ignis illa est Æth.
15. *εὑρεθη*] *εὑρεθησεται* ℵ*. (corr.ᶜᵃ.)
— *τῃ βιβλῳ* Aℵ. rel. | *τῳ βιβλιῳ* 14 (*Wtst.*) Q. 92.
1. *ειδον* ℵ. P. 91. | *ιδον* A. 7. Q. *Iren.* (s. Anastasius) vid. Tisch. Anecd. p. 120.
— *πρωτη Tert.* adv. Herm. 34. | om. Arm. *Iren.* 336. *Prms.*
— *απηλθαν* Aℵ. *Prms.* | *απηλθον* 38. Q. 92. abierunt *Iren.* | *απηλθεν* P. | ‡ *παρηλθεν* ς. 1. 7*. 91. Arm. *Er.*
— *ἡ θαλασσα ουκ εστιν*] *την θαλασσαν ουκ ιδον* A.
2. *και*] † add. *εγω Ιωαννης ειδον* ς. *Er.* Vulg. *Cl.* | om. Aℵ. 1. 7. 38. Q. 91. 92. *Am. Fuld. Tol. Dem.* Memph. Theb. (habet *ειδον* utrumque) Arm. Æth. Syr. *Iren.* 336. (ap. Tisch. 120). *Prms. Cmpl.*
2. *ειδον* post *καινην* (A)ℵ. 1. (7.) 38. P(Q.) 91. (92.) *Am. Fuld. Tol. Dem.* Arm. Æth. Syr. *Iren.* (et ap. Tisch.) *Prms. Cmpl.* | *ιδον* A. 7. Q. 92. *Iren.* | *om. ς. *Er.* Vulg. *Cl.* ante *την πολιν* Memph. Theb.
— *εκ του ουρανου* ante *απο του θεου* Aℵ. 7. 38. Q. 92. *Am. Fuld.* Memph. Theb. Æth. Syr. *Iren.* (s. Anast.) ap. Tisch. *Prms.* | ‡ post ς. 1. P. 91. Vulg. *Cl.* Arm. *Er.* | om. *απο του θεου Iren.* 336.
3. *ηκουσα Iren.* | om. ℵ*. (add.ᶜᵃ.)
— *φωνης μεγαλης Iren.* 336. | *φωνη μεγαλη* ℵ*. (corr.ᶜᵃ) | om. *μεγαλης* Arm. *Zoh.*
— *ουρανου* ℵ. 1. 38. PQ. rel. Memph. Theb. Arm. Æth. Syr. *Prms. Er.* | *θρονου* A. Vulg. | om. *εκ τ. ουρ.* s. *θρ.* *Iren.* 336. (ap. Tisch).
— *λεγουσης Iren.* | *-σα* ℵ*. (corr.ᶜᵃ.)
— *σκηνωσει Iren.* 252. 336. (et ap. Tisch.) *Prms.* | *εσκηνωσεν* ℵ*. (corr.ᶜᵃ.) | *σκηνωσῃ* 7.

13. infernus *Cl.* | mortuos suos *Cl.* | 14. infernus *Cl.* | haec est mors secunda *Cl.* (om. rel.) | 15 non inventus est *Cl.*
2. et ego ioannes vidi sanctam civitatem Hier. *Cl.* | 3. habitavit *Am.*

A ℵ. 1. 7. 38. PQ. 91. 92.

[f] 2 Cor. 6: 16. Lev. 26: 11.
¶ Theb.
[g] Isa. 25: 8. c. 7: 17.
Ξς'
[h] c. 22: 6.
[i] c. 22: 13. Isa. 55: 1.

μετ᾽ αὐτῶν· [f] καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς
ὁ θεὸς ‡ μετ᾽ αὐτῶν ἔσται.″ † 4 ¶ [g] καὶ ἐξαλείψει † πᾶν
δάκρυον ‡ ἐκ″ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος
οὐκ ἔσται ἔτι· οὔτε πένθος, οὔτε κραυγὴ, οὔτε πόνος
οὐκ ἔσται ἔτι· [ὅτι] τὰ πρῶτα ‡ ἀπῆλθαν.″
5 Καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ ‡ τῷ θρόνῳ″, Ἰδοὺ,
‡ καινὰ ποιῶ πάντα″. καὶ λέγει [μοι,] [h] Γράψον· ὅτι
οὗτοι οἱ λόγοι ‡ πιστοὶ καὶ ἀληθινοί″ εἰσιν. 6 καὶ
εἶπέν μοι, ‡ Γέγοναν″. ἐγώ εἰμι τὸ ‡ ″Ἄλφα″ καὶ τὸ Ω,
ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. [i] ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἐκ τῆς
πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. 7 ὁ νικῶν κλη-
ρονομήσει ‡ ταῦτα″, καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεὸς, καὶ αὐτὸς
ἔσται μοι † υἱός. 8 ‡ τοῖς δὲ δειλοῖς″ καὶ ἀπίστοις καὶ
ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσιν καὶ πόρνοις καὶ ‡ φαρμα-
κοῖς″ καὶ εἰδωλολάτραις, καὶ πᾶσιν τοῖς ψευδέσιν,

cum eis, et ipsi populus eius
erunt, et ipse deus cum eis erit
eorum deus, 4 et absterget deus
omnem lacrimam ab oculis
eorum, et mors ultra non erit,
neque luctus neque clamor
neque dolor erit ultra: quae
prima abierunt. 5 Et dixit qui
sedebat in throno, Ecce nova
facio omnia. Et dicit, Scribe,
quia haec verba fidelissima
sunt et vera. 6 Et dixit mihi,
Factum est. Ego sum A et ω,
initium et finis. Ego sitienti
dabo de fonte aquae vivae gra-
tis. 7 Qui vicerit, possidebit
haec, et ero illi deus, et ille
erit mihi filius. 8 Timidis au-
tem et incredulis et exsecratis
et homicidis et fornicatoribus
et venificis et idolatris et omni-

3. αυτοι] αυτων 91 (*V.* & *C.*) (και αυτοι...και αυτος] om. *Iren.* (ap. Tisch.)
— λαοι Aℵ. 1. *Iren.* (*Mass.*) 336. *Er.* | λαος 7. 38. PQ. 91. Vulg. Memph. Theb. Arm. Æth. Syr. *Iren.* (*Feuard.*) *Prms. Cmpl.*
— αυτου *Iren.* | om. 7. | αυτῳ Arm.
— και αυτος *Iren.* | om. και ℵ.
— μετ᾽ αυτων ante εσται A. 7. 38. Q. 92. Vulg. Syr. *Iren.* et ap. Tisch. | ‡ post ς. ℵ 1. P. 91. Memph. (? Theb. *ut vid.*?) (Æth.) *Prms. Er.* | om. Arm. ‖ † add. θεος αυτων ς. P. (Æth.) | αυτων θεος A. Vulg. Syr. *Iren.* | om. ℵ. 1. 7. 38. Q. 91. 92. Memph. Arm. *Iren.* (ap. Tisch.) *Prms. Er. Cmpl.*
4. εξαλειψει] † add. ὁ θεος ς. A. 1. Vulg. *Er.* (*Tert.* de Res. carn. 58.) *Prms.* | om. ℵ. 7. 38. PQ. 91 (*V.* & *C.*) 92. Memph. Arm. Syr. *Cmpl. Iren.* 336 et ap. Tisch. ‖ add. απ᾽ αυτων Q. 92.
— δακρυον] δακρυ ℵ*. (corr.[ca].)
— εκ Aℵ | ‡ απο ς. 1. 7. 38. PQ. 91. "ab" Vulg. *Iren.* 336. et ap. Tisch. *Prms. Er.*
— ὁ θαν.] om. ὁ ℵ. 38 (*Alf.*) *Iren.* (ap. Tisch.)
— ουτε κραυγη ante ουτε πενθος ℵ. *Iren.* | post Vulg. Memph. Syr. *Er.*
— ουτε πονος Vulg. *Iren.* | om. ℵ.
— ετι 1°. Vulg. Arm. Syr. *Iren.* (et ap. Tisch.) | om. ℵ[ca]. 1. *Er.*
— ετι 2°. *Er.* | om. 1.

4. ὁτι τα πρ. Q. Arm. Æth. Syr. (quia Vulg. *Cl.* Memph. quae *Am. Fuld.*) *Iren.* (et ap. Tisch.) | om ὁτι Aℵ*P.
— τα πρωτα *Iren.* 336. *Prms.* | τα προβατα ℵ* (corr.[ca].)
— απηλθαν A. | ‡ απηλθον ς. 1. 7. P. 91. *Er.* | απηλθεν ℵ. 38 (*Alf.*) Q.
5. επι τῳ θρονῳ Aℵ. 7. 38 (*Alf.*) PQ. 92. | ‡ επι του θρονου ς. 1. 91. *Er.*
— ιδου praem. και A. | om. *Iren.* 336. *Prms.*
— καινα ποιω παντα Aℵ. 38. P. 91. Vulg. *Cmpl. Iren. Prms.* faciam nova omnia Memph. (Arm.) | παντα καινα ποιω 7. Q. 92. (Æth.) Syr. | ‡ καινα παντα ποιω ς 1. *Er.*
— λεγει μοι ℵ. 1. 38. P. 91. Vulg. *Cl. Fuld.* Memph. Arm. Æth. *Prms. Er.* | om. μοι A. 7. Q. 92. *Am. Tol.* Syr. *Iren.*
— οἱ λογοι οὑτοι 91.
— πιστοι και αληθινοι Aℵ. 7. 38. Q. 92. Vulg. Memph. (Æth.) Syr. *Iren.* (*Prms.*) | ‡ αληθ. κ. πιστ. ς. 1. P. 91. Arm. *Er.* ‖ add. του θεου 7. Q. 92. Syr. | om. *Iren.*
6. ειπεν] λεγει ℵ. | om. Æth.
— γεγοναν Aℵ[ca]. | γεγοναιν 38. | γεγονα ℵ*. 1. 7. PQ. 91. 92. Arm. Syr. *Er. in Annot. Orig.* iv. 23[d]. *Cmpl.* | ‡ γεγονε ς. *Er. txt.* factum est Vulg. *Prms.* facta sunt *Iren.* 336. | om. ℵ[ca]. postremo Memph. Æth.

6. εγω ειμι *Orig.* iv. *Er.* | om. 1. 91. 92. *Cmpl.*
— ειμι A. 38. *Cypr.* 285. 287. *Er.* | om. ℵ. 1. 7. PQ. 91. Arm. Syr. *Cypr.* 327 *Cmpl.*
— αλφα Aℵ. PQ. 91. Memph. | ‡ A' ς. a Vulg. et *Am. Fuld. Prms. Cypr. Cmpl.*
— A' και το Ω'] om. Arm.
— ἡ αρχη *Orig.* iv. | praem. και 7. | om. ἡ P. 91. *Cmpl.* (mox om. το P. *Cmpl.*)
— τῳ διψ.] om. τῳ P.
— δωσω] add. αυτῳ Q. 92. Æth. | om. Aℵ. 1. 38. P. 91. Vulg. Memph. Arm. *Er.*
— της πηγης Vulg. Memph. *Prms. Cypr.* | om. A.
— του ὑδατος] om. του *Er.*
— δωρεαν] δωρεας ℵ* (corr.[ca].)
7. κληρονομησει P. | -σῃ 7. | δωσω αυτῳ Q. 92. (vid. iii. 21).
— ταυτα Aℵ. 7. 38. PQ. 91. 92. Vulg. Memph. (Æth.) Syr. *Prms. Cmpl.* | ‡ παντα ς. 1. *Er.* | ταυτα παντα Arm. istam *Tert.* de Pud. 19. haec et eorum haereditatem *Cypr.*
— αυτῳ] αυτων A. Arm. (εγω αυτων θεος και αυτοι εσονται μοι υιοι) illis *Tert.* ejus *Cypr.*
— αυτος Vulg. Memph. *Cypr.* | om. A. (αυτοι εσονται μοι υιοι 1. Arm. *Tert.*)

4. quia prima *Cl.* | 5. dixit mihi scribe *Cl.* | 6. vitae *Cl.* | 8. execratis *Cl.* | idololatris *Cl.*

Vulg. Memph. (Theb.) Arm. Æth. Syr.

ΞΖʹ

[j] Ezek. 40:2.

12. τοῖς πυλῶσιν

τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ
θείῳ, ὅ ἐστιν ‡ ὁ θάνατος ὁ δεύτερος."
9 Καὶ ἦλθεν † εἷς * ἐκ" τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν
ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας ‡ τῶν γεμόντων" τῶν ἑπτὰ
πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ, λέγων,
Δεῦρο, δείξω σοι τὴν νύμφην ‡ τὴν γυναῖκα τοῦ
ἀρνίου". 10 [j] καὶ ἀπήνεγκέν με ἐν πνεύματι ‡ ἐπὶ" ὄρος
μέγα καὶ ὑψηλὸν, καὶ ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν †, τὴν
ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ, καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
ἀπὸ τοῦ θεοῦ, 11 ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ· † ὁ φω-
στὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι
κρυσταλλίζοντι· 12 ‡ ἔχουσα" † τεῖχος μέγα καὶ ὑψη-
λὸν, ‡ ἔχουσα" πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ ‡ τοὺς πυλῶ-
νας" ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἅ
ἐστιν * [τὰ ὀνόματα]" τῶν δώδεκα φυλῶν † υἱῶν Ἰσραήλ.

bus mendacibus pars illorum
erit in stagno ardenti igne et
sulphore, quod est mors se-
cunda. 9 Et venit unus de
septem angelis habentibus
fialas plenas septem plagis no-
vissimis, et locutus est mecum
dicens Veni, ostendam tibi
sponsam uxorem agni. 10 Et
sustulit me in spiritu in mon-
tem magnum et altum, et
ostendit mihi civitatem sanc-
tam Hierusalem descendentem
de caelo a deo, 11 habentem
claritatem dei: lumen eius
simile lapidi pretioso tamquam
lapidi iaspidis sicut crystallum.
12 Et habebat murum magnum
et altum, habens portas duo-
decim, et in portis angelos duo-
decim, et nomina inscripta,
quae sunt nomina duodecim
tribuum filiorum Israhel. 13 Ab

7. υἱος] † praem. ὁ ς. 91. (*V.* & *C.*) *Er.* | om. Aℵ. 7. 38. PQ. 91 (*Btly.*) 92. *Cmpl.*

8. τοις δε δειλοις Aℵ. 7. 38. P (om. δε) Q. 91. 92. Vulg. Memph. Arm. (Æth.) Syr. *Cmpl.* (ὡς δειλοις ℵ*. corr.[1]) | ‡ δειλοις δε ς. 1. (τοις supra rubro) *Er.*

— απιστοις] add. και ἁμαρτωλοις 7. 38. Q. 91. 92. Æth. Syr. *Cmpl.* | om. Aℵ. 1. P. Vulg. *m.* Memph. Arm. *Er.* *Tert.* de Pud. 19.

— και εβδελ. *Er.* | om. Arm. | om. και 1.

— φαρμακοις Aℵ. 1. 7. 38. PQ. 91. 92. *Er.* *Cmpl.* | ‡ φαρμακευσι ς.

— ψευδεσιν] ψευσταις A.

— ὁ θανατος ὁ δευτερος Aℵ. 7. 38. Q. 91. (92.) Vulg. *m.* Arm. Syr. *Prms.* *Cmpl.* | ‡ ὁ δευτ. θαν. ς. 1. Memph. Æth. *Er.* (om. ὁ) | θανατος tantum P.

9. ηλθεν] † add. προς με ς. *Er.* Arm. | om. Aℵ. 1. 7. 38. PQ. 91. 92. Vulg. *Am.* *Fuld.* Memph. Æth. Syr. *Prms.* *Cmpl.*

— εἱς] ὁ πρωτος 38.

— εκ των Aℵ. 7. PQ. 91. 92. Vulg. Memph. Arm. Syr. *Cmpl.* | * om. εκ ς. 1. 38. *Er.*

— τας ζʹ φιαλας et mox των ζʹ πληγων 1.

— των γεμοντων των Aℵ*P. | ‡ τας γεμουσας των ς. 1. 7. *Prms.* *Er.* | γεμουσας 38. Q. 91. 92. *Cmpl.* | των γεμουσων των ℵ[ca].

9. την νυμφην την γυναικα του αρνιου Aℵ. 38. P. Vulg. Memph. (Arm) Æth. Syr. *Cypr.* *Prms.* | ‡ τ. νυμφ. του αρν. τ. γυν. ς. 1. *Er.* | τ. γυν. τ. νυμφ. του αρν. 7. Q. 91. 92. *Cmpl.*

10. επι Aℵ.] ‡ επ' ς. 1. P. rel.

— εν ορος 92.

— ορος] ορους 38.

— πολιν] † add. την μεγαλην ς. 1. 91. Arm. *Er.* | om. Aℵ. 7. 38. PQ. 92. Vulg. Memph. Æth. Syr. *Cypr.* *Prms.* *Iren.* ap. Tisch.

— την ἁγιαν *Er.*] om. *Iren.* (ap. Tisch.) | om. την *Cmpl.* | και ἁγιαν 1.

— απο τ. θ. AℵP.] εκ τ. θ. Q. (καταβαινουσαν ... απο τ. θεου] om. *Iren.* ap. Tisch.) | om. 92.

11. εχουσαν την δοξαν του θεου *Cypr.* | om. A. (om. του θεου Memph.)

— δοξαν] add. απο ℵ. *Iren.* (ap. Tisch.)

— ὁ φωστηρ] † praem. και ς. 1. 7. Vulg. *Cl.* Arm. *Prms.* *Er.* | om. Aℵ. 38. PQ. 91. 92. *Am.* *Fuld.* *Tol.* Memph. Æth. Syr. *Cmpl.*

— ὡς λιθῳ] om. 1. 7. 38. *Er.* | om. ὡς Arm.

12. εχουσα ad init. A. 1. (add. τε). 7. 38. PQ. 91. (*V.* & *C.*) 92. Memph. Arm. (*Er.* add. τε) | ‡ εχουσαν † τε ς. 91 (*Btly.* sed. om. τε) *Cmpl.* (om. τε 38 *Alf.* Syr.) | εχοντι ℵ. | et habebat Vulg. et habet *Prms.* | om. Æth.

12. εχουσα (ante πυλ.) A. 1. 38. PQ. 91. (*V.* & *C.*) 92. *Am.* *Fuld.* Arm. *Er.* | ‡ εχουσαν ς. 7. Vulg. | εχοντας ℵ*. | εχουσας ℵ[ca]. habebat Æth. qui habet *Prms.* | om. Memph.

— πυλωνας ιβʹ 1. 92. *Er.*

— και επι τ. πυλ. αγγελους δωδεκα Q. *Prms.* | om. A. *Fuld.* Syr.

— τους πυλωνας ℵ. | ‡ τοις πυλωσιν ς. 7. 38. PQ. 91. | τ. δωδεκα πυλ. Arm. | τοις πυλεωσιν 1. *Er.*

— δωδεκα 2°. *Er.* | ιβʹ ℵ. 92. | δεκαδυο 7.

— ονοματα] add. αυτων ℵ. nomina singulorum Arm. | om. A. 1. 7. 38. PQ. rel. Vulg. Memph. Æth. Syr. *Er.*

— επιγεγραμμενα] γεγραμμενα ℵ.

— εστιν τα ονοματα A. (et om. τα 7. 38. Q. 92.) Vulg. (Memph.) Syr. | * om. τα ονομ. ς. ℵ. 1. P. 91. Æth. *Er.* scripta erant secundum duodecim tribus Arm.

— ιβʹ φυλων ℵ. 1. (δωδεκα φυλων *Er.*)

— υἱων om. Arm.] † praem. των ς. 1. 7. 91. *Er.* | om. Aℵ. 38. PQ. 92.

9. veni et ostendam *Cl.* | 11. et lumen ejus *Cl.* | 12. angulos *Am.*

Aℵ. 1. 7. 38. PQ. 91. 92.

13 ‡ ἀπὸ″ ἀνατολῆς, πυλῶνες τρεῖς· • καὶ″ ἀπὸ βορρᾶ,
πυλῶνες τρεῖς· • καὶ″ ἀπὸ νότου, πυλῶνες τρεῖς· • καὶ″
ἀπὸ δυσμῶν, πυλῶνες τρεῖς. 14 καὶ τὸ τεῖχος τῆς
πόλεως ‡ ἔχων″ θεμελίους δώδεκα, καὶ ‡ ἐπ᾽ αὐτῶν″
• δώδεκα″ ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρ-
νίου. 15 [k] καὶ ὁ λαλῶν μετ᾽ ἐμοῦ, εἶχεν • μέτρον″
κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν, καὶ τοὺς
πυλῶνας αὐτῆς, καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς. 16 καὶ ἡ πόλις
τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς † ὅσον † τὸ
πλάτος. καὶ ἐμέτρησεν τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ
σταδίους δώδεκα χιλιάδων· τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος
καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστίν. 17 καὶ ἐμέτρησεν τὸ
τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσαράκοντα τεσσάρων πηχῶν,
μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ἐστιν ἀγγέλου. 18 καὶ ἦν ἡ ‡ ἐν-
δώμησις″ τοῦ τείχους αὐτῆς, ἴασπις· καὶ ἡ πόλις
χρυσίον καθαρὸν, ‡ ὁμοῖον″ ὑάλῳ καθαρῷ. 19 [l] καὶ οἱ
θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ
κεκοσμημένοι. ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος, ἴασπις· ὁ δεύ-

[k] Ezek. 40: Zac. 2: 1.

[l] Isa. 54: 11 seq.

oriente portae tres, et ab aquilone portae tres, et ab occasu portae tres, et ab austro portae tres. 14 Et murus civitatis habens fundamenta duodecim, et in ipsis duodecim nomina apostolorum agni. 15 Et qui loquebatur mecum habebat mensuram harundineam auream, ut metiretur civitatem et portas eius et murum. 16 Et civitas in quadro posita est, et longitudo eius tanta est quanta et latitudo. Et mensus est civitatem de harundine per stadia duodecim milia: longitudo et latitudo et altitudo eius aequalia sunt. 17 Et mensus est murus eius centum quadraginta quattuor cubitorum, mensura hominis, quae est angeli. 18 Et erat structura muri eius ex lapide iaspide, ipsa vero civitas auro mundo, simile vitro mundo. 19 Fundamenta muri civitatis omni lapide pretioso ornata: fundamentum primum iaspis, secun-

13. *απο ανατ.* Aℵ. 7. 38. PQ. 91. *Cmpl.* | ‡ *απ᾽ ανατ.* ϛ. 1. *Er.* (*και απο* 92)
— *ανατολης* Aℵ. 1. 38 (*Alf.*) P. Syr. *Er.* | -*λων* 7. 38 (*Bch.*) Q. 91. 92. *Cmpl.*
— *και απο* ter. Aℵ. 7. 38. PQ. 91. 92. Vulg. *Am.* Arm. (Syr.) *Cmpl.* | * om. *και* ϛ. 1. *Fuld. Tol. Dem.* Memph. (om. 1°. tantum) Æth. *Er.* | om. *και απο νοτου* ad fin. ver. Syr.
— *και απο βορρα πυλ. γ′* bis scr. ℵ*.
— *βορρα ... νοτου ... δυσμων* ℵ^ca. 7. 38. PQ. Vulg. *Fuld.* Memph. Arm. *Prms. Cmpl.* | *βορρα...δυσμ...νοτου* A. *Am.* | *βορα ... δυσμων ... μεσημβριας* 1. Erp. *Er.* | *δυσμ...βορρα...νοτου* 91. Æth. | *απο δυσμ. πυλωνες τρεις* om. ℵ*.
— *τρεις* 1°. et 4°. *γ′* 2°. et 3°. ℵ.
— *πυλωνας* 1°. 2°. et 3°. 7.
14. *το τειχος*] *τει sic* 1*. (*το* et -*χος* rubro supra add.) | om. *το Er.*
— *εχων* A. 1. 7. PQ. | ‡ *εχον* ϛ. ℵ^ca. 91. *Er.* | *ειχε* 38. habent *Prms.* | om. ℵ*. Æth.
— *ιβ′* 1°. et 3°. ℵ. Q (ubique).
— *και επ᾽ αυτων* Aℵ. 1 *mg.* 38. PQ. 91. (*επι Btly.* non *V. & C.*) 92. Memph. *Cmpl.* | om. 1. 7. | ‡ *και εν αυτοις.* ϛ. *Er.* Vulg. *Am. Fuld. Tol. Dem.* Arm.
— *δωδεκα ονοματα* Aℵ. 38. PQ. 91. 92. Vulg. Arm. Syr. *Cmpl.* | * om. *δωδεκα* ϛ. 1. 7. Memph. Æth. *Prms. Er.* (*ιβ′* Q. 92.)
15. *μετρον καλαμον* Aℵ. 7. 38. PQ. 91. (*V. & C.*) 92. Vulg. Syr. *Cmpl.* (*καλαμον* ℵ^ca.) | *om. *μετρον* ϛ. 1. Memph. Arm. Æth. *Prms. Er.*
— *μετρησει* 7. Q.
— *και το τειχος αυτης*] om. 7. Q. 91. *Cmpl.* | om. *αυτης* Vulg.
16. *και το μηκος.... το πλατος Er.* | om. 1.
— *τετραγωνος*] praem. *αυτης* (et om. post *μηκος*) ℵ.
— *αυτης* 1°.] *αυτη* 92.
— *ὁσον*] *ὁσουτον Er.* | † praem. *τοσουτον εστιν* ϛ. *Er.* Vulg. (Memph.) *Prms.* | om. Aℵ. 7. 38. PQ. 91. (om. et *ὁσον Btly.* non *V. & C.*) 92. Arm. Æth. Syr. *Cmpl.* ‖ † add. *και* ϛ. A. *Er.* Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. | om. ℵ. 7. 38. PQ. 91. 92. *Cmpl.*
— *πλατος*] add. *αυτης* 7. | add. *και το ὑψος ισον* Arm. | seq. *και ην το μετρον του μηκους αυτης ιβ′ χιλ. στ. και το πλατος αυτης συμμετρα κυβῳ* Arm.
— *τῳ καλαμῳ*] praem. *εν* 1. P. *Er.*
— *σταδιων St.* 3. ℵ. 1. P. *Er.* | *σταδιους Elz.* A(ℵ^ca.) 7. 38. Q. 91. Vulg. (*σταδιυν* ℵ^ca.)
16. *δωδεκα* P. *Er.* | *ιβ′* 1. Q. | *δεκαδυο* 38. ‖ add. *και* Q.
— *το μηκος*] praem. *δωδεκα* 91. *Cmpl.* *ιβ′* Q. | praem. *και* 38. Æth. Syr.
17. *εμετρησεν* P. | om. 38. Q. 92.
— *τειχος*] *χιλος* ℵ.
— *ἑκατ. τεσσ. τεσσαρ.* P. Vulg. (Syr.) *Er.* | *δ και εκατον τεσσερακοντα* A. | *εκατον μδ′* ℵ. *ρμδ′* 1. 7. 38. Q. 91 (*V. & C.*) (92.) Memph.
— *πηχων*] *πηχεων* ℵ.
18. *ην* ℵ. Q. *Prms.* | om. Aℵ^ca P.
— *ἡ* 1°.] om. ℵ*. (add.^ca.)
— *ενδωμησις* Aℵ^ca. 38.] *εν δωμασι* ℵ*. | ‡ *ενδομησις* ϛ. 1. 7. P. 91. rel. *Er.*
— *αυτης* ante *του τειχους* 92.
— *ὑμοιον* Aℵ. 38. PQ. 91. 92. *Cmpl.* | ‡ *ὁμοια* ϛ. 1. *Er.* | *ὁμοιω* 7.
— *ὑαλῳ Er.*] *ὑελῳ* 38. 91. *Cmpl.*
— *καθαρον*] om. P.
19. *και οἱ θεμελιοι* ℵ*. 1. 7. 91. Vulg. *Cl.* Memph. Arm. Æth. Syr. *Iren.* ap. Tisch. *Er.* | om. *και* Aℵ^ca. 38. PQ. 92. *Am. Fuld. Dem.*
— *του τειχους Iren.* | om. Arm.
— *τιμιω*] *κοσμιω* 91.

13. Austro Occasu *trs. Cl.* | 16. arundine aurea *Cl.* | et longitudo, et altitudo, et latitudo *Cl.* | 17. murum *Cl.* | 18. aurum mundum *Cl.* | 19. et fundamenta *Cl.*

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr.

τερος, σάπφειρος· ὁ τρίτος, χαλκηδών· ὁ τέταρτος,
σμάραγδος· [20] ὁ πέμπτος, σαρδόνυξ· ὁ ἕκτος, ‡σάρ-
διον″· ὁ ἕβδομος, χρυσόλιθος· ὁ ὄγδοος, βήρυλλος·
ὁ †ἔνατος″, τοπάζιον· ὁ δέκατος, χρυσόπρασος· ὁ
ἑνδέκατος, ὑάκινθος· ὁ δωδέκατος, ἀμέθυστος. [21] καὶ
οἱ δώδεκα πυλῶνες, δώδεκα μαργαρῖται· ἀνὰ εἷς ἕκα-
στος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου· καὶ ἡ
πλατεῖα τῆς πόλεως, χρυσίον καθαρὸν, ὡς ὕαλος
‡διαυγής″. [22] καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ
κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ναὸς αὐτῆς ἐστιν, καὶ
m Isa. 60: 19. τὸ ἀρνίον. [23] m καὶ ἡ πόλις οὐ χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου,
οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν† αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα
τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ
n Isa. 60: 3. ἀρνίον. [24] n καὶ ‡περιπατήσουσιν τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς
αὐτῆς,″ καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσιν τὴν δόξαν†
o Isa. 60: 11. αὐτῶν εἰς αὐτήν. [25] o καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ
κλεισθῶσιν ἡμέρας· νὺξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ. [26] καὶ
οἴσουσιν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς

dus saphirus, tertius calcidonius, quartus zmaragdus,
[20] quintus sardonix, sextus sardinus, septimus crisolitus, octavus birillus, nonus topadius, decimus chryssoprassus, undecimus iacinthus, duodecimus amethystus.
[21] Et duodecim portae duodecim margaritae sunt per singulas, et singulae portae erant ex singulis margaritis. Et platea civitatis aurum mundum tamquam vitrum perlucidum.
[22] Et templum non vidi in ea: dominus enim deus omnipotens templum illius est, et agnus.
[23] Et civitas non eget sole neque luna, ut luceant ea: nam claritas dei inluminavit eam, et lucerna eius est agnus.
[24] Et ambulabunt gentes per lumen eius, et reges terrae afferent gloriam suam et honorem in illam,
[25] et portae eius non claudentur per diem: nox enim non erit illic:
[26] et afferent gloriam et honorem gen-

---

19. *κεκοσμημενοι*] om. 92. Arm.
— *πρωτος*] *εις* ℵ. | add. *του τειχους* Arm.
— *και ὁ δευτερος...και ὁ γ′* ℵ.
— *χαλκεδων* 38.
— *τεταρτος*] *δ′* ℵ.
20. *ε′, ϛ′, ζ′, η′, εθ′*, (ε erasum), *ι′, ια′, ιβ′*, ℵ.
— *σαρδονυξ* ℵ. P. *Prms.* | *σαρδιονυξ* A. | Sardonice Æth.
— *σαρδιον* AℵPQ. 92. Arm. | ‡ *-διος* ϛ. 1. 7. 38. 91. Æth. *Prms. Er.* | sardinus *Am.* Memph. sardonius *Fuld.*
— *βηρυλλος* 38. 91. *Prms.* | *βηριλλος* A. | *βηριλλιος* 1. *Er.* | *βηρυλλιος* 7. 92. Q. | *βηρυλλιον* P.
— *ενατος* A. 1. 7. 38. Q. 91. 92. *Cmpl.* | ‡ *εννατος* ϛ. P. *Er.*
— *τοπαδιον* ℵ. (corr.ca.)
— *χρυσοπρασος* ℵ*. 38. PQ. 91. *Prms.* | *-σιος* ℵca. | *-σον* A. | *-παστος* 92. | *-σσος* 7. *Am.* (*Fuld.*)
— *ὑακινθινος* *Cmpl.*
— *δωδεκαστος* 92.
— *αμεθυστος* APQ. Vulg. Æth. Syr. | *-σος* ℵca. 1. 7. 38. 91. *Er.* | *-στινος* ℵ*.
21. *δωδεκα* 1°. et illae duodecim margaritae, singulae omnium sunt singulae portae Syr. | *ιβ′* ℵ.

21. *δωδεκα* 2°.] om. ℵ*. (*ιβ′*ca.) 1. Memph. *Prms.*
— *ανα*] *ινα* A.
— *εις*] add. *και* P.
— *πυλωνων*] *πυλων* ℵca. 38 (*Alf.*)
— *εξ*] praem. *ὡς* Q. 92.
— *ὑαλος*] *ὑελος* 7. 91. | *ὑελλος* 38. *Iren.* (ap. Tisch.) *Cmpl.*
— *διαυγης* A(ℵ). 1. 7. 38. PQ. 91. 92. *Iren.* (ap. Tisch.) *Cmpl.* (*διαυτης* ℵ*.) | ‡ *διαφανης* ϛ. *Er.*
22. *ειδον* ℵ. 1. 7 *sic.* 91. | *ιδον* AQ. *Iren.* ap. Tisch.
— *ὁ γαρ κυριος ὁ θεος* Vulg. Memph. | *ὁτι ὁ κυρ. ὁ θ.* ℵ*. | *ὁ γαρ ὁ κυρ. θεος* ℵca. | *ὁτι κυριος* *Iren.* ap. Tisch. quoniam Dominus Æth. Syr.
— *ναος*] praem. *ὁ* A. | om. ℵ. 1. 91. PQ. *Iren.* ap. Tisch. *Er.*
— *αυτης*] *αυτη* 92.
— *εστιν* *Iren.* ap. Tisch. | om. 7*.
23. *πολις*] add. *αυτη* 38. Syr. | om. *Iren.* (ap. Tisch. 121).
— *εχει* *Iren.* (ap. Tisch.) | *εχη* 7.
— *φαινωσιν*] † add. *εν* ϛ. ℵca. 91. Vulg. *Fuld.* | om. Aℵ*. 1. 7. 38. PQ. 92. (et *αυτῃ*) *Am.* Arm. Æth. Syr. *Iren.* (ap. Tisch.) *Prms. Er.*
— *αυτην*] *αυτῃ* *Er.*

23. *αυτῃ ἡ γαρ* P. | *αυτῃ γαρ ἡ* Q. 92. | *αυτῃ οτι ἡ* *Iren.* (ap. Tisch.)
24. *και περιπατησουσιν τα εθνη δια του φωτος αυτης* Aℵ. 7. 38. PQ. 91. 92. Vulg. (Memph.) Arm. Æth. Syr. *Prms. Cmpl.* (ante *τα*] *δ* ℵ*. corr.[1]) | ‡ *και τα εθνη των σωζομενων εν τῳ φωτι αυτης περιπατησουσι* ϛ. *Er.* sic sed om. *εν* 1. ‖ add. *τα εθνη δια του φωτος αυτης* 1.
— *φερουσιν*] add. *αυτῳ* Q. 92.
— *την δοξαν*] om. *την* Q. 92. ‖ † add. *και την τιμην* ϛ. 7. Q. (om. *την*) 91. Vulg. Memph. (Arm.) Syr. | om. Aℵ. 1. 38. P. Æth. *Prms. Er.*
— *αυτων* P. | *των εθνων* Q. 92. Memph. Syr.
25. *οἱ πυλωνες*] om. *οἱ* *Er.*
— *ἡμερας*] *-ραν* ℵ*. (corr.ca.) ‖ add. *και νυκτος* Arm. Æth.
— *εσται*] *εστιν* 92.
26. ab init.] *αλλ᾽ ηνεωγμενοι αει, και νυξ ουκ αλλ᾽ ἡ δοξα και ἡ τιμη των εθνων* Arm.
— fin.] add. *ἱνα εισελθωσιν* 38. Q. 92. | om. ver. *Er.*

19, 20. secundum *ad* duodecimum *Cl.* | 23. luceant in ea *Cl.* | 24. in lumine ejus *Cl.*

A ℵ.
1. 7. 38.
PQ.
91. 92.
p Isa. 52: 1.
Ezek. 44: 9.

αὐτήν. 27 p καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν πᾶν ‡ κοινὸν″
καὶ ‡ ὁ ποιῶν″ βδέλυγμα, καὶ ψεῦδος· εἰ μὴ οἱ
γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνιοῦ.

XXII. ΞΗ′
q Zac. 14: 8. Ezek. 47: 1.

1 q Καὶ ἔδειξέν μοι † ποταμὸν ὕδατος ζωῆς, λαμπρὸν
ὡς κρύσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ
θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου. 2 ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς,
Ezek. 47: 7. καὶ τοῦ ποταμοῦ, ἐντεῦθεν καὶ ‡ ἐκεῖθεν,″ r ξύλον ζωῆς,
ποιοῦν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα † ἕκαστον ‡ ἀπο-
διδοὺς″ τὸν καρπὸν αὐτοῦ· καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου
Zac. 14 11. εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν. 3 s καὶ πᾶν ‡ κατάθεμα″ οὐκ
ἔσται ἔτι· καὶ ὁ θρόνος τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν
αὐτῇ ἔσται· καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν
αὐτῷ· 4 καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ
ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 5 καὶ νὺξ οὐκ
ἔσται ‡ ἔτι″· καὶ ‡ οὐκ ἔχουσιν χρείαν″ * φωτὸς″
t Isa. 60: 19. λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι t κύριος ὁ θεὸς ‡ φωτιεῖ
ἐπ᾿″ αὐτούς· καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων.

tium in illam. 27 Nec intrabit in ea aliquid coinquinatum faciens abominationem et mendacium, nisi qui scripti sunt in libro vitae agni.

1 Et ostendit mihi fluvium aquae vivae splendidum tamquam crystallum, procedentem de sede dei et agni. 2 In medio plateae eius et ex utraque parte fluminis lignum vitae afferens fructus duodecim, per menses singula reddentia fructum suum, et folia ligni ad sanitatem gentium. 3 Et omne maledictum non erit amplius. Et sedes dei et agni in illa erunt, et servi eius servient illi 4 et videbunt faciem eius, et nomen eius in frontibus eorum. 5 Et nox ultra non erit, et non egebunt lumen lucernae neque lumen solis, quoniam dominus deus inluminat illos, et regnabunt in saecula saeculorum.

---

27. *εισελθῃ* A. 1. 7. 38. Q. 91. *Iren.* ap. Tisch. 120. | *εισελθωσιν* ℵ.
— *κοινον* Aℵ. 7. 38. PQ. 91. 92. *Iren.* (ap. Tisch.) *Prms. Cmpl.* | *-νων* 1. | ‡ *κοινουν* ς. *Er.*
— *ὁ ποιων* ℵ^ca. 7. 38. | *ποιων* A. 92. | *πας ποιων Iren.* ap. Tisch. | ‡ *ποιουν* ς. 1. PQ. 91. *Er.* | *ὁ ποιωσει* ℵ*. | om. Arm.
— *του αρνιου*] *του ουρανου* ℵ. | om. *Iren.* ap. Tisch. 121.
1. *ποταμον*] † praem. *καθαρον* ς. 1. *Er.* | add. *id.* 7. 38. 91. Arm. *Cmpl.* | om. AℵPQ. 92. Vulg. Memph. Æth. Syr. *Hil.* 22^e.
— *λαμπρον Hil.* | om. 38 (*Alf.*) Arm.
— *του θρ.*] om. *του* ℵ. | *του στοματος* 92.
2. *εν μεσῳ*] *εμμεσῳ* A. | *εκ μεσου* 92 cum praece.
— *εντευθεν και εκειθεν* A. 7. 38. Q. Arm. Syr. | ‡ *εντευθεν και εντευθεν* ς. 1. 91. *Er.* | *εντευθεν....* P. 92. | *ενθεν και* ℵ*. (om. *εκειθεν* [*s. εντευθεν*] *ξυλον ζωης*) | add. *ενθεν και* (om. *ξυλ. ζω.*) ℵ^ca. et ex utraque parte *Hil.* 22.^e | *ζωης* om. 92.
— *ποιουν* ℵ. rel. | *ποιων* A.
— *ιβ′* ℵ. 92.
— *μηνα*] *μηναν* A. ‖ † add. *ἑνα* ς. 1. 7. Memph. *Er.* | om. Aℵ. 38. Q. 91 92. Vulg. ut vid. Arm. Æth. Syr. *Hil.* 22^e. *Cmpl.* [*h.* P.]
2. *ἑκαστον* Aℵ. 1. (7.) 91. 92. (post *αποδιδ.* 7. Q. 92. | ante Aℵ. 1. 38. P (e spat.) 91. | *-στος* 38. | *-στῳ* Q.
— *αποδιδους* ℵ. 7. 38. Q. 91. 92. Vulg. *Cl. Cmpl.* | ‡ *-διδουν* ς. A. | *-διδοντα* 1. *Am.* Fuld.* Arm. *Er.* [*h.* P.] singulis mensibus reddens fructum suum *Hil.* 22^e.
— *τον καρπον* Vulg. | om. *τον* 1. 92. *Er.* | *τους καρπους* ℵ. [*h.* P.]
— *του ξυλου* P. Vulg. Memph. Arm. Æth. | *των ξυλων* ℵ.
— *των εθνων*] om. *των* ℵ.
3. *καταθεμα* Aℵ^ca. 1. 7. 38. PQ. 91. 92. *Cmpl.* | *καταγμα* ℵ*. | ‡ *καταναθεμα* ς. *Er.*
— *ετι* Aℵ^caPQ. Vulg. Æth. Syr. *Er.* | *εκει* 1. 7. 38. 91. *Cmpl.* | om. ℵ*. Memph. (*εκει ουκετι ην* Arm.) ‖ *εσται bis.*] *εστιν* 92.
— *ὁ θρ.*] om. *ὁ* ℵ.
— *αυτου*] *του θεου* 7. 92.
— *λατρευουσιν* 38.
4. *επι*] praem. *και* ℵ.
5. *εσται ετι* AℵP. Vulg. (ultra non erit.) Syr. *Prms.* | ‡ *εστ. εκει* ς. 1. 7. 91. (Arm.) *Er.* | *εσται εκει ετι Iren.* ap. Tisch. 121. | *εσται* tantum 38. Q. 92. Memph. Æth.
5. *ουκ εχουσιν χρειαν* ℵ. Memph. Syr. | *ουχ ἑξουσιν χρειαν* A. Vulg. (*Prms.*) | ‡ *χρειαν ουκ εχουσιν* ς. 1. P. 91. *Er.* | *ου χρεια* 7. 38. Q. 92. Arm.
— *φωτος λυχνου* Aℵ. 38. (*λυχ. φωτ.*) Vulg. Syr. | * om. *φωτος* ς. 1. 7. PQ. 91. *Er.* (*λυχνον* 1.) | om. *λυχ.* Memph.
— *φωτος* 2°.] *φως* AP.
— *ἡλιου* Aℵ. 1. 38. 91. Vulg. Memph. | om. 7. Q. 92.
— *ὁτι κυριος ὁ θεος*] *ὁ γαρ κυριος Iren.* (ap. Tisch.)
— *φωτιει* ℵ. 1. 7. 38. Q. 91. 92. Vulg. *Cl.* Memph. *Iren.* (ap. Tisch.) *Cmpl.* | *φωτισει* AP. | ‡ *φωτιζει* ς. *Er. Am. Fuld.* Syr. ‖ add. *επ᾿* Aℵ. *Iren.* (ap. Tisch.) *Prms.* | om. 38.
— *βασιλευουσιν εις αιωνα αιωνος Iren.* ap. Tisch.
6. *ειπεν* Aℵ. 1. P. Vulg. Memph. Æth. *Er.* | *λεγει* 7. 38. Q. 91. 92. Arm. *Cmpl.*
— *ὁ κυριος* Aℵ. 92. | * om. *ὁ* ς. 1. PQ. 91. rel. *Er.*

---

27. non intra. in eam aliquod *Cl.* | aut abominationem faciens *Cl.*
1. vitae *Cl.* | 2. singulos reddens *Cl.* | 3. sed sedes Dei *Cl.* | 5. lumine lucernae *Cl.* | illuminabit *Cl.*

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr.
ΞΘ'
u c. 21:5.
v c. 1:1.
¶ P.
O'
8. ὁ βλέπων καὶ ἀκ. ταῦτα.
w c. 19:10.
OA'

6 Καὶ εἶπέν μοι, ᵘ Οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀλη-
θινοί· καὶ * ὁ″ κύριος ὁ θεὸς τῶν ‡ πνευμάτων τῶν″
προφητῶν ᵛ ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς
δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν ¶ τάχει.
7 * Καὶ″ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς
λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου. 8 ‡ κἀγὼ″
Ἰωάννης ‡ ὁ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα″ καὶ ὅτε ἤκου-
σα καὶ ἔβλεψα, ʷ ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν
ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα. 9 καὶ
λέγει μοι, Ὅρα μή· σύνδουλός σου † εἰμί, καὶ τῶν
ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν, καὶ τῶν τηρούντων
τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ θεῷ προ-
σκύνησον.
10 Καὶ λέγει μοι, Μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς
προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ‡ ὁ καιρὸς γὰρ″
ἐγγύς ἐστιν. 11 ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι· καὶ ὁ ‡ ῥυ-
παρὸς″ ‡ ῥυπανθήτω″ ἔτι· καὶ ὁ δίκαιος, ‡ δικαιοσύ-
νην ποιησάτω″ ἔτι· καὶ ὁ ἅγιος, ἁγιασθήτω ἔτι.

6 Et dixit mihi, Haec verba
fidelissima et vera sunt, et do-
minus deus omnipotens pro-
phetarum misit angelum suum
ostendere servis suis quae
oportet fieri cito. 7 Et ecce
venio velociter. Beatus qui
custodit verba prophetiae libri
huius. 8 Ego Iohannes, qui
audivi et vidi haec, et post-
quam audissem et vidissem,
cecidi ut adorarem ante pedes
angeli qui mihi haec ostende-
bat. 9 Et dicit mihi Vide ne
feceris: conservus tuus sum et
fratrum tuorum prophetarum
et eorum qui servant verba
libri huius: deum adora. 10 Et
dicit mihi Ne signaveris verba
prophetiae libri huius: tempus
enim prope est. 11 Qui nocet
noceat adhuc, et qui in sordi-
bus est sordescat adhuc, et
iustus iustitiam faciat adhuc, et
sanctus sanctificetur adhuc.

6. πνευματων των Aא. 7. 38. PQ. 91. 92. Vulg. *Cl.* Fuld. Memph. (Æth.) Syr. *Prms. Cmpl.* | ‡ ἁγιων ς. 1. Arm. *Er.* | omnipotens *Am.*

— τον αγγ.] praem. με א. (om.[ca]) Syr.

7. και ab init. Aא. 7. Q. 92. Vulg. *Am. Fuld.* Æth. Syr. | * om. ς. 1. 38. 91. Memph. *Prms. Er.*

— ερχομαι] ερχονται א[ca].

— ταχυ] add. ex improviso sicut fur Æth. *Rom.*

— προφητειας *Dion. Alex.* ap. Eus. H.E. vii. 25. (353.) | -τας א*. (? corr.[1])

— του βιβλιου τουτου *Dion. Alex.* ap. Eus.] ταυτης Arm.

8. καγω Aא. 38. Q. 91. Vulg. *Dion. Alex.* ap. Eus. *Cmpl.* | ‡ και εγω ς. 1. 7. (92.) *Er.* | om. και *Am. Fuld.* Memph.

— ὁ ακουων και βλεπων ταυτα A. 7. 38. (om. ὁ) Q. 91. 92. Vulg. (Arm.) Syr. *Prms. Cmpl.* | ‡ ὁ βλεπων ταυτα και ακουων ς. 1. Æth. *Er.* | ὁ βλεπ. κ. ακουων ταυτα א. Memph. *Dion. Alex.* ap. Eus.

— και ὁτε ηκουσα και εβλεψα] om. Æth. | και ὁτε ιδον *tantum* 92.

— εβλεψα א. 1. 91. | εβλεπον A. | ειδον 38. | ὁτε ιδον 7. [*h.* Q.]

8. επεσα *St.* 3. Aא. 1. *Er.* | επεσον *Elz.* 7. 38. Q. 91.

— εμπροσθεν των] προ A. (τῳ αγγελῳ Arm.)

— δεικνυοντος] δεικνυντος 7. | διγνυοντος A. | δειγνυντος *Cmpl.*

9. ὁρα μη] μη πεσῃς ενωπιον μου και προσκυνησῃς, και γαρ εγω Arm. | praem. ne prosternas te mihi Æth. ne feceris *Prms.*

— ειμι] † praem. γαρ ς. Vulg. *Cl.* (Arm.) *Prms.* | om. Aא. 1. 7. 38. Q. 91. 92. *Am. Fuld. Tol. Dem.* Memph. Æth. Syr. *Er. Cmpl.*

— και των αδ. Syr. | om. και 1. (*non Er.*)

— των προφητων] om. Arm. | om. των 1. *Er.*

— και των τηρ. Syr. *Er.* | om. και 1. 91. Arm. *Prms. Cmpl.*

— λογους] add. της προφητειας 38. Vulg. *Cl.* Memph. Arm. *Prms.* | om. *Am. Fuld.* Æth.

10. και λεγει *Er.* | om. και 1. | om. λεγει μοι Æth.

— σφραγισεις 7.

— λογους] add. τουτους א*. | om. *Cypr.* 254.

— τουτου *Cypr.* | τουτης *sic.* 38 (*Alf.*)

— ὁ καιρος γαρ Aא. 7. 38. Q 92. Vulg. Memph. Arm Syr. | ‡ ὁτι ὁ καιρος ς. 1. 91. Æth. *Cypr.* (*Er.* om. ὁ) quia jam tempus *Cypr. Prms.* (quia i. j.)

11. ετι quater om. Arm.

— και ὁ ῥυπ. ῥυπ. ετι] *Cypr. Prms.* | om. A. 1. | ὁ ῥυπαρος γαρ *Orig.* iv. 419[c]. 441[d].

— ῥυπαρος א. 7. Q. 91. 92. *Orig.* iv. *bis. Cmpl.* | ‡ ῥυπων ς. 38. *Er.*

— ῥυπανθητω א. *Orig.* iv. *bis Cmpl.* | ῥυπαρευθητω 7. 38. Q. 91. 92. | ‡ ῥυπωσατω ς. *Er.*

— και ὁ δικαιος .... ετι seq. ad fin. ver.] om. 1. | ὁ ανομος ανομησατω ετι, και ὁ δικαιος δικαιωθητω ετι Ep. V. et L. ap. Eus. H.E. vi. 1. (210.) | και ὁ καθαρος καθαρισθητω ετι *Orig.* iv. 419[b].

— δικαιοσυνην ποιησατω Aא. 7. (ποιητω). Q. 91. 92. *Am. Fuld. Tol. Dem.* Memph. Syr. | adhuc justiora faciat *Cypr.* 254. | ‡ δικαιωθητω ς. 38 (*Alf. dis.*) Vulg. *Cl.* Arm. *Er.* | justus sit Æth.

— και ὁ ἁγιος ἁγιασθητω ετι] om. 92.

6. sunt, et vera *Cl.* | Deus spirituum prophetarum *Cl.* | 8. et ego Joaunes *Cl.* | 9. et dixit *Cl.* | conservus enim *Cl.* | verba prophetiae *Cl.* | 11. qui in sordibus *Cl.* | justificetur *Cl.*

AN (1.) 7. 38. Q. 91. 92.
x Isa. 40: 12.
y c. 7: 14.
z Phil. 3: 2.
16. ἐν ταῖς ἐκκλ.
a Isa. 11: 10.
¶ 1.
b c. 2:28.

12 x † ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ,
ἀποδοῦναι ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ‡ ἐστὶν αὐτοῦ″. 13 ἐγὼ
† τὸ ‡ Ἄλφα″ καὶ τὸ Ω, ‡ ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἀρχὴ
καὶ τέλος″.
14 Μακάριοι y ‡ οἱ πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν″,
ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, καὶ
τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. 15 z ἔξω † οἱ
κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ
οἱ εἰδωλολάτραι, καὶ πᾶς † φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος.
16 Ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυ-
ρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις· ἐγώ εἰμι a ἡ
ῥίζα καὶ τὸ γένος † ‡ Δαυείδ″, ¶ b ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς
‡ ὁ πρωινός″. 17 καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν,
‡ ἔρχου·″ καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω, ‡ ἔρχου″. καὶ ὁ διψῶν
‡ ἐρχέσθω,″ † ὁ θέλων ‡ λαβέτω″ † ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.

12 Ecce venio cito, et merces mea mecum est, reddere unicuique secundum opera sua.
13 Ego A et ω, primus et novissimus, principium et finis.
14 Beati qui labant (*sic* scriptum) stolas suas, ut sit potestas eorum in ligno vitae et portis intrent in civitatem.
15 Foris canes et venefici et impudici et homicidae et idolis servientes et omnis qui amat et facit mendacium.
16 Ego Iesus misi angelum meum, testificari vobis haec in ecclesiis. Ego sum radix et genus David, stella splendida et matutina.
17 Et spiritus et sponsa dicunt, Veni. Et qui audit dicat, Veni. Qui sitit veniat, qui vult accipiat aquam vitae gratis.

---

12. *ιδου*] † praem. *και* ς. 1. Æth. *Er.* | om. AN. 7. 38. Q. 91. 92. Vulg. Memph. Theb. (*Tk.* 140.) Arm. Syr. *Prms.* *Cypr.* 254. *Cmpl.*
— *ταχυ*] add. *μακαριος ὁ τηρων τους λογους της προφητειας του βιβλιου τουτου* 7. non habet *Cypr.*
— *αποδουναι*] *αποδοθηναι* N*. (corr.[ca])
— *εστιν αυτου* AN.] *αυτου εστιν* 38. est opus ejus Syr. | ‡ *αυτου εσται* ς. 1. 7. *Er.* (Arm. om. *εσται*) | *εσται αυτου* 91. 92. *Cmpl.* (secundum opera sua Vulg. Memph. (Æth.) *Prms.* secundum facta sua *Cypr.* 254.)
13. *εγω*] † add. *ειμι* ς. Vulg. *Cl.* Memph. Arm. Æth. *Orig.* iv. 6[c]. 21[b]. *Cypr.* 294. *Prms.* *Er.* | om. AN. 1. 7. 38. Q. 91. 92. *Am.* *Fuld.* *Cmpl.* | *γεγονα* *Orig.* iv. 23[d].
— *Αλφα* AN. 7. 91. Memph. *Cmpl.* | ‡ *α'* ς. 1. 38. Q. Vulg. *Er.* *Orig.* iv. *Cypr.* *Prms.*
— *ὁ πρωτος και ὁ εσχατος, ἡ αρχη και το τελος* A. (om. *ὁ bis.*) N. 7. 38. Q. 92. Vulg. (Æth.) Syr. *Orig.* iv. 6[c]. (sed *ἡ αρχ. κ. το τελ.* ante *ὁ πρωτ. και ὁ εσχ.*) (*Orig.* iv. 21[b]. *ἡ αρχ. και το τελ.* ante *το α κ. το ω*). *αρχη και τελος* *Clem.* 119. 812. | ‡ *αρχη κ. τελος, ὁ πρωτος και ὁ εσχατος* ς. 1. 91. Arm. (*Er.* om. *ὁ* ante *εσχατος*) | *ὁ πρωτος και ὁ εσχατος*] om. Memph.
14. *οἱ πλυνοντες τας στολας αυτων* AN. 7. (*πλυναντες*). 38 (*Alf.* *πλυνουντες* *Bch.*) Vulg. Arm. mg. (ap. Gb.) Æth. (add. in sanguine agni Vulg *Cl.* om. *Am.* *Fuld.*) | ‡ *οἱ ποιουντες τας εντολας αυτου* ς. 1. Q. 91. 92*s*. Memph. (Arm.) Syr. qui ex praeceptis agunt *Tert.* de Pud. 19. *Cypr.* 294. "Interpres legisse videtur *οἱ πλύνοντες τὰς στολάς*, sed unde quod sequitur *in sanguine agni?* nam id quidem apud Graecos prorsus non legitur." *Erasmi Annot.*
14. *επι*] praem. *ὡς δε ἡ εξουσια* N*.
15. *εξω*] † add. *δε* ς. *Er.* Memph. (Arm. Æth.) | om. AN. 1. 7. 38. Q. 91. 92. Vulg. *m.* Syr. *Cmpl.* | *Hipp.* Ant. 65 (33). *Tert.* de Pud. 19.
— *και οἱ πορνοι*] om. Arm. | om. *οἱ* 1. *Hipp.* *Er.*
— *πας*] † add. *ὁ* ς. 1. 7. 38. Arm. *Er.* | om. ANQ. 91. 92. *Hipp.* *Cmpl.*
— *φιλων και ποιων* A. 1. 7. 38. Q. 91. Vulg. (Æth.) Syr. *Er.* | *ποιων κ. φιλων* N. *Hipp.* | omnes facientes Memph. | *φιλων* Arm.
16. *επι ταις εκκλ.* N. 7. Q. 91. Vulg. Syr. | *εν ταις εκκλ.* A. 38. | om. *εν s. επι* 1. Arm. *Er.*
— *ἡ ῥιζα*] om. *ἡ* *Er.*
— *το γενος* supra rubro 1.
— *Δαυειδ*] † praem. *του* ς. 1. 7. *Er.* | om. AN. 38. Q. 91. 92. Arm. | add. *ὡς* Syr.
— *ὁ λαμπρος*] om. *ὁ* *Er.*
— *ὁ πρωινος* A (*προ.*) N. 7. 38. Q. 91 (*προ.*) 92. Syr. *Cmpl.* | ‡ *και ορθρινος* ς. *Er.* ‖ praem. *και* A. Vulg.
17. *το πν.* | om. *το* N. (*π̄' πν* N, *π* notatum[1].)
— *ἡ νυμ.* | om. *ἡ* N.
— *ερχου bis* et *ερχεσθω* AN. 7. 38. Q. 91. 92. *Cmpl.* | ‡ *ελθε bis* et *ελθετω* ς. *Er.*
— *ὁ ακουων* | om. *ὁ* 91.
— *και ὁ διψων*] om. *και* *Am.*
— *ὁ θελων*] † praem. *και* ς. *Er.* Vulg. *Cl.* Arm. Syr. | om. AN. 7. 38 *s.* (*Alf.*) Q. 91. 92. *Am.* Memph. Æth. *Cmpl.*
— *λαβετω* AN. 7. 38. Q. 91. 92. *Cmpl.* | ‡ *λαμβανετω* † *το* " ς. *Er.*
18. *μαρτυρω εγω* A(N). 7. 38. Q. 91. 92. *m.* *Am.* Arm. Syr. *Cmpl.* (praem. *η* N.) | ‡ *συμμαρτυρουμαι γαρ* ς. *Er.* | contestor enim Vulg. *Cl.* et *Fuld.* | testor autem Memph. | et ego testis Æth. | testor ego Johannes *Prms.*
— *παντι τῳ* AN. 7. 38. Q. 92. Arm. | * om. *τῳ* ς. 91. *Er.*
— *της προφ. του*] om. *της* et *του* *Er.*
— *εαν*] *ει* *Er.*
— *επιθῃ* A. 7. (*-θει*) 38. Q. 91. 92. *Cmpl.* | ‡ *επιτιθῃ* ς. *Er.* | *επιθησει* N. vae illud adjicientibus aut detrahentibus *Tert.* c. Herm. 22.
— *επ' αυτα* AN[ca]. 7. 38. Q. 91. 92. *Cmpl.* | *επ' αυτον* N. | ‡ *προς ταυτα* ς. *Er.*
— *επιθησει* AN[ca]. 7. Q. *Er.* | *-θησεται* 38. 91. | *επιθησαι* *Cmpl.* (om. *επιθ. επ' αυτον* N*).
— *επ' αυτον* ante *ὁ θεος* 91. *Cmpl.* | om. A. | *επ' αυτῳ* 92.

13. ego sum *Cl.* | 14. suas *add.* in sanguine Agni *Cl.* | et per portas *Cl.* | 17. et qui sitit, veniat: et qui vult *Cl.*

Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. OB·
[c] Deut 4:2. 12:32.

18 ‡ Μαρτυρῶ ἐγὼ″ παντὶ * τῷ″ ἀκούοντι τοὺς λό-
γους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου·[c] ἐάν τις
‡ ἐπιθῇ″ ‡ ἐπ' αὐτά″, ἐπιθήσει ὁ θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς
πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν * τῷ″ βιβλίῳ τούτῳ· 19 καὶ
ἐάν τις ‡ ἀφέλῃ″ ἀπὸ τῶν λόγων ‡ τοῦ βιβλίου″ τῆς
προφητείας ταύτης, ‡ ἀφελεῖ″ ὁ θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ
ἀπὸ ‡ τοῦ ξύλου″ τῆς ζωῆς, καὶ [ἐκ] τῆς πόλεως τῆς
ἁγίας, † τῶν γεγραμμένων ἐν * τῷ″ βιβλίῳ τούτῳ.
20 λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα, Ναὶ ἔρχομαι ταχύ· ἀμήν.
† ἔρχου, Κύριε Ἰησοῦ.
21 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου † Ἰησοῦ † μετὰ ‡ τῶν ἁγίων″. †.

18 Contestor ego omni au-
dienti verba prophetiae libri
huius. Si quis apposuerit ad
haec, apponit deus super illum
plagas scriptas in libro isto:
19 et si quis deminuerit de
verbis prophetiae huius, au-
feret deus partem eius de
ligno vitae et de civitate
sancta et de his quae scripta
sunt in libro isto. 20 Dicit qui
testimonium perhibet istorum
Etiam, venio cito. Amen,
veni, domine Iesu.
21 Gratia domini nostri Iesu
Christi cum omnibus, amen.

ΤΕΛΟΣ.

---

18. *πληγας*] praem. *επτα* Q. 91. Arm. *Cmpl.* | om. Aℵ. 7. 38. Vulg. *m.* Memph. Æth. Syr. *Er.*
— *τῳ βιβλιῳ* Aℵ. 7. 38. Q. 91. 92. *Cmpl.* | * om. *τῳ* ς.
19. *εαν*] *αν* ℵ. *ει* *Er.*
— *αφελῃ* Aℵ. 7. 38. 91. 92. *Cmpl.* | *αφελειται* Q. | ‡ *αφαιρῃ* ς. *Er.*
— *λογων*] add. *τουτων* ℵ.
— *του βιβλιου* Aℵ. 7. 38. Q. 91. 92. *Cmpl.* | om. *Am.* | ‡ *βιβλου* ς. *Er.*
— *αφελει* Aℵ. 7. Q. 92. (-*λι* ℵ.) | *αφελοι* 38. 91. (*V.* & *C.*) *Cmpl.* | *αφελη* 91 (*Btly.*) | ‡ *αφαιρησει* ς. *Er.*
— *του ξυλου* Aℵ. 7. 38. Q. 91 (*Btly.*) *m.* *Am.* *Dem.* Arm. Æth. Syr. *Cmpl.* | ‡ *βιβλου* ς. 91 (*V.* & *C.*) Vulg. et *Fuld.* Memph. *Prms.* *Er.*
— *εκ της πολεως*] ℵ. 7. Q. 91. Vulg. Arm. Æth. Syr. *Prms.* | om. *εκ* A. 38. Memph. *Er.* (om. *εκ της*).

19. *των γεγρ.*] † praem. *και* ς. Vulg. *Er.* | om. Aℵ. 7. 38. Q. 91. 92. Memph. Arm. Æth. Syr. *Prms.* *Cmpl.*
— *τῳ βιβλιῳ* Aℵ. 7. 38. Q. 91. 92. Arm. *Cmpl.* | * om. *τῳ* ς.
20. *ταυτα*] add. *ειναι* ℵ*. (corr.[ca])
— *ναι ερχομαι* Theb. (*Tk.* 138.) (om. *ναι* Arm. *Prms.*) quod erunt et venient Memph.
— *αμην* Vulg. Syr. *Prms.* | om. ℵ. Memph.
— *ερχου* † praem. *ναι* ς. 38. 91. *Er.* | *και* 7. | om. AℵQ. 92. Vulg. Memph. Arm. Æth. *Prms.*
— *Ιησου*] add. *χριστε* ℵ[ca]. 38. Memph. Arm. | om. Aℵ*. 7. Q. 91. Vulg. Æth. Syr. *Er.*
21. *κυριου*] † add. *ἡμων* ς. *Er.* Vulg. Memph. Arm. Syr. | om. Aℵ. 7. 38. Q. 91. 92. *Cmpl.* | om. *κυριου ἡμων* Æth.

21. *Ιησου*] † add. *χριστου* ς. 7. 38. Q. 91. Vulg. Memph. Arm. Æth. Syr. *Er.* | om. Aℵ.
— *των ἁγιων* ℵ. | *παντων* A. *Am.* | ‡ *παντων ὑμων* ς. *Er.* | omnibus vobis Vulg. *Cl.* *Fuld.* Æth. | *παντων των ἁγιων* 7. 38. Q. 91 (om. *των* *V.* & *C.*) 92. Memph. Arm. Syr. *Cmpl.*
— fin. † add. *αμην* ς. ℵ. 7. 38. Q 91. Vulg. *Cl.* *Am.* Memph. Arm. Æth. Syr. *Er.* | om. A. 92. *Fuld.*

Subscriptio.

αποκαλυψις Ιωαννου Aℵ.

nihil 7. Q. 38. 91.

---

18. contestor enim omni *Cl.* | apponet *Cl.* | 19. de verbis libri prophetiae *Cl.* | de libro vitae *Cl.* | 21. omnibus vobis *Cl.*